

PIIPILI LSO TCM TAKELAYA

Lokpa Bible

This Bible is translated and copyrighted by SIM (sim.org). This edition is provided with permission at the cost of printing by the Digital Bible Society (dbs.org). This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

This Bible, and many others, are available for free download in a variety of digital formats at dbs.org/bibles.

Kancaalaya.....	4	Nahum	454
Luu.....	11	Hapakuku	457
Lefii	21	Sofoni	460
Kukaluyu	33	Asee	463
Kusəsutu Ləlyu.....	57	Sakal.....	465
Yosuwee	65	Malasi.....	472
Paasənlaa	69	Matiyee	474
Luuti.....	81	Maləki.....	503
Samiyəli I.....	84	Luku	521
Samiyəli II	105	Yohaani.....	551
Awulaa I.....	123	Tillaa Təmlə.....	562
Awulaa II.....	145	Lom	571
Kutəsutu I.....	166	Kələnti I.....	578
Kutəsutu II.....	187	Kələnti II	590
Isətəlast	211	Kalati	598
Nehemii.....	219	lfeesu.....	603
Isətəe	230	Filipu	608
Soopu	235	Kolosi	612
Yontu	258	Təsaloniki I.....	615
Atuwa	316	Təsaloniki II	618
Ləmayasəe tu	333	Timotee I.....	620
Yontu Taa Yontu.....	339	Timotee II.....	623
Isayii	344	Titu	626
Selemii.....	377	Fileməŋ	628
Wula	379	Hepəla	629
lsekiyəli.....	384	Saaki.....	639
Taniyəli	419	Piyəe I.....	643
Osee.....	429	Piyəe II	647
Sowəli	437	Yohaani I.....	650
Aməsli.....	439	Yohaani II	654
Apitiyaast.....	445	Yohaani III	655
Yonaast	447	Yuti	656
Misee	449	Kukulutu.....	658

Kancaalaya

Kutulutu

Kancaalaya takalaya taa cəneɣe tə naaki pə tənə pə kancaalaya. Antulinya na ɪ taa nyəm ηmau kancaalaya, na yəlaa ηmau kancaalaya, na lɔɔ yəlaa lɛɣɛli nyəma kancaalaya. Pə waali ɪɛ, ɪsənaya tɪ pəsi na tə cəkəna antulinya wei ɪ taa tə we ɪsəntɔ tɔ, na yulu lonte nté lɛye antulinya taa? Pepe tɔɔ ké antulinya yəlaa fei təma na leleɣ? Yəlaa ká pəsi na pá taɣani antulinya? Pə waali ké lɔɔ taɣana ɪsənə pu ya antulinya yəlaa nyɔɔɔ tɔ, na í yaa lɛɣɛli nyəma caa Apələham. ɪnɪ ɪ suna lɔɔ piitim na lɔɔ sɛetu kite.

ɪsənə pa faya Kancaalaya takalaya tɔ:

Antulinya na kancaalaya yəlaa ηmau titite 1-2

Kancaalaya yəlaa kɣeenau na Kayini na Apɛɛli pa tɔm titite 3-5

Lum waasuyɔ ke Nowee waatu titite 6-10

Papɛɛli kutuluyɔ sɔɔɔɔ ηmau titite 11

lɔɔ yaawa lɛɣɛli nyəma caa Apələham titite 12:1-25:18

Apələham pəyalu ɪsaaka na ɪ saali Yakɔpu pa tɔm titite 25:19-37:1

Yosɛɛfu tɔm na Yakɔpu na ɪ nyəma ke ɪcipiti titite 37:2-50:26

PƏ TƏNA PƏ KANCAALAYA

lɔɔ lapu ke antulinya na yəlaa

1 Waatu wei lɔɔ caala ɪsɔɔtɔnyɔɔ na tetu ke lapu təcəci tɔ.

² Tetu nti tɪ we kɣete ké tə fei tapuyɔ tə fei nɔɔɔ, na tenku lumaɣ nyəɣ waasa pə tɔɔ na səkɣetuyɔ nyalaa, na pé kaasi na lɔɔ heelim náa makɪ lum tɔɔ. ³ Ntəna lɔɔ tɔ si: Pé naaki, ɪlənə pé suu nau. ⁴ lɔɔ lanɣe hɛɛna pə naakuyɔ mpu tɔ, ɪlənə í faya-wɪ na səkɣetuyɔ.

⁵ Mɣuyɔle lɔɔ ha pə naakuyɔ mpu tɔɔɔ hətɛ si ilim taa, na í ha səkɣetuyɔ si ahoo. Pə kɣaya tanaɣ na pé suna taanaɣa, na pé kɣaya ahoo na pé nyaali tɔ, pə kɣenta kuyaku kancaalaya nyəɣku.

⁶ ɪlənə lɔɔ tɔ si: Patəma í weɛ ɪsɔɔtaa, ɪlənə pé faya ɪsɔɔtɔnyɔɔ taa lum na atɛ nyəm. ⁷ ɪlənə pé lá mpu.

⁸ Ntəna í ha patəma ɪnəɣi hətɛ si ɪsɔɔtɔnyɔɔ. Pə kɣaya tanaɣ na pé suna taanaɣa, na pé kɣaya ahoo na pé nyaali tɔ, pə kɣenta kuyaku naale nyəɣku.

⁹ Mɣuyɔle lɔɔ tɔma si: Atɛ lum í kɣenti lona paɣale taa na pé yeɛ puɣulaya tetu. ɪlənə pé lá mpu. ¹⁰ Kɛlənə lɔɔ ha-təɣi hətɛ si tetu, na í yaa lumnaa mɣɛ si tenkuna, na ɪ lanɣe hɛɛ. ¹¹ Ntəna lɔɔ tɔ si: Tetu í luləsi kunyɔnyɔm mpi pə we təkɛkɛku tɔɔɔ waani waani ɪsu tɪɣ na nyutu na pé luləɣi pə pee na á we nyɔɔ. ɪlənə pé lá mpu. ¹² Mɣuyɔle tetu luləsə-wəɣi waani waani, na lɔɔ lanɣe hɛɛ. ¹³ Pə kɣaya tanaɣ na pé suna taanaɣa,

na pé kɣaya ahoo na pé nyaali tɔ, pə kɣenta kuyaku tooso nyəɣku.

¹⁴ Mɣuyɔle lɔɔ tɔma si: Kəkɔsi í weɛ ɪsɔɔtaa na sí faya ilim na ahoo, na kuyɛɣ na puɪsi na lɔɣle na yoluma, ¹⁵ na sí naaki tetu, ɪlənə pé lá mpu. ¹⁶ Kəkɔsi sɔɔɔɔni naaleɣe ɪ lapa, na kukəlaya tókɪ kawulaya ke ilim na naale nyəɣka ke ahoo. Na í la ɪsɔɔtulɔɣasi tɔɔ.

¹⁷ Mɣuyɔle lɔɔ tɔ si tənaya ɪsɔɔtaa na sí naaki tetu tɔɔ, ¹⁸ na sí təkɪ kawulaya ke ilim na ahoo, na sí faya ilim na səkɣetuyɔ. ¹⁹ Pə kɣaya tanaɣ na pé suna taanaɣa, na pé kɣaya ahoo na pé nyaali tɔ, pə kɣenta kuyaku liyiti nyəɣku.

²⁰ Mɣuyɔle lɔɔ tɔma si: Weesuyɔ nyəm í sú lumnaa taa na sumasi náa kuləɣi ɪsɔɔtaa. ²¹ ɪlənə lɔɔ lá lum taa tɔɔɔlənə na pə taa weesuyɔ nyəmnaa ke waani waani, na sumasi tənə, na ɪ lanɣe hɛɛ, ²² na í kooli-təɣi kupantu na í tɔ si: Í lulɪ na í huki na í sú tenkuna, na sumasi náa huki tetu tɔɔ. ²³ Pə kɣaya tanaɣ na pé suna taanaɣa, na pé kɣaya ahoo na pé nyaali tɔ, pə kɣenta kuyaku kakpasɪ nyəɣku.

²⁴ Mɣuyɔle lɔɔ tɔma si: Tetu í luləsi weesuyɔ nyəm tənaya waani waani ɪsu tɔla na taale wontu na atɛ nyamanyamanaa tənə, ɪlənə pé lá mpu. ²⁵ Wontunaa mɣɛ pa tənaya ɪ lapa, paa tɔla paa taale wontu paa atɛ nyamanyamanaa, na ɪ lanɣe hɛɛ. ²⁶ Mɣuyɔle lɔɔ tɔma si: Tə ηmá yulu na í weɛ ɪsu tá tətɛɣɛɣɛ na í tɔɔɔ kawulaya ke wontu tənə tɔɔ, paa tiina paa sumasi paa nti. ²⁷ Kɛlənə í ηmá yulu ɪsu ɪ maɣamaya ɪ weɛ tɔ. Apalu na alu ke ɪ ηmá-we ɪsu ɪ weu tɔ ²⁸ na í kooli-wɛɣe kupantu. ɪlənə í heeli-we si: Í lulɪ na í huki na í sú tetu na í pəsi-tɪ na í tɔɔɔ kawulaya ke tiina na sumasi na

ate wontu tana tɔɔ na í paasana-ti. ²⁹ Mə tɔɔɔnaya nté kunyɔɔnyɔm na tɔɔ tana pee. ³⁰ Wontu na sumasi na weesuyu nyəm tana tɔɔɔnaya nté nyutu kulékələkətu tana. lɛna pá lá mpu. ³¹ Mpuɔule lɔɔ nyənna na ɪ lanje hɛɛ sɔɔɔm. Pə kɔɔɔɔ tanaɔ na pá suuna taanaɔ, na pá kɔɔɔɔ ahoo na pá nyaali tɔ, pə kɔɔɔɔ kuyaku naa-toso nyəɔku.

2 lɔɔna lɔɔ lapa ɪsɔɔta na ate na pə taa weesuyu nyəmnaa tana tɔɔɔɔ. ² Kuyaku naatoso nyəɔku wule ke lɔɔ tɛɛsa ɪ tɛma, lɛna í hɛɛsi naatosom-pɔɔɔɔɔɔ nyəɔku wule. ³ Pə tɔɔ kɛ lɔɔ koola-kuyu kupantu na í fayasi-ku na ku mɔɔa si ku kɛ ɪ nyəɔku. ⁴ lɔɔna lɔɔ lapa ɪsɔɔɔɔɔɔ na ate tɔɔɔɔɔɔ.

lɔɔ tɔɔɔ taale

Waatu wei Tacaa lɔɔ lapa ate na ɪsɔɔɔɔɔɔ tɔ, ⁵ nyutu taa tiika nakəli ka taa fei tɛtu tɔɔ, pə́cɔ́ nyiilaya nakəli ka taa nyɔɔki. Mpi tɔ, Tacaa lɔɔ tɔ́á yeləta si tɛu í nu. Pəyele yulu nɔɔɔɔ ɪ taa fei si í hala tɛtu. ⁶ Ama nikaya kɔɔaɔaɔana na pá niyitiyi tɛtu tana.

⁷ Mɔɔ́yú Tacaa lɔɔ kɔɔɔ tɛtu na í lá yulu, lɛna í woso yulu muuna tɛɛ kɛ weesuyu heelim. Tənaɔale yulu suu feesuyu. ⁸ lɛna í lá tɔɔ taale ke lteni taa kɛ ilim təlule tɔɔ, na í su yulu ɪnəɔ tə taa. ⁹ Ntəna Tacaa lɔɔ ye le na tɔɔ kupanɔ nyɔ lteni taa tənaya waani waani na ɪ pee tɔɔɔ na leleɔ. Na tɔɔ nyɔ ku pee haaki weesuyu tɔ, na kupantu na ɪsɔɔɔɔ pə cəkənaɔ nyəɔku ka səɔa heku taa.

¹⁰ Na pɔɔɔ nakəli ke le ká faya lteni taa na ká niyitiyi tɔɔ taale na ká hela pusi liyiti ke lteni waali.

¹¹ Kancaalaya nyəɔka hətə nté Pisiɔɔ, ke le ka cɔɔna Ha-fila tɛtu nti tə taa wula kupanɔ na tulaalu kupanɔ na liyi-tee pə le kukɔɔtəle pə wɛɛ tɔ. ¹³ Pɔɔɔ naale nyəɔka hətə nté Kihɔɔ na ke le ka cɔɔna Kusi tɛtu tana. ¹⁴ Na tooso nyəɔka hətə nté Tikili, ke le ka kɔɔɔna na ilim təlule tɔɔ kɛ Asilii tɛtu taa. Pɔɔɔ liyiti nyəɔka hətə nté lfəlati.

¹⁵ Mɔɔ́yú Tacaa lɔɔ su yulu ke lteni taale h́tə tə taa si í hala na í paasəɔana-té. ¹⁶ Kɛlɛna í tɔ́ yulu si: N pəsəɔi na h́ tɔɔ taale tɔɔ tana pee. ¹⁷ Ama kupantu na ɪsɔɔɔɔ pə cəkənaɔ tɔɔ pee paasi kɛ n kaa təɔ. Pɔɔɔɔ fei leleɔ, kuyəɔku h́ tɔɔɔ-yɛ ɪsu n səpa.

¹⁸ Tɛtu ke Tacaa lɔɔ ka lapa taale wontu tana, na sumasi tana, na í lá na tə polo yulu kin si í nyi həla nna ɪ ká ha-ti tɔ, na anəɔ pa yaaki-ti. Mɔɔ́yú yulu hawa tɔla tənaya həla, na taale wontu na sumasi tana. Ama ɪ ta hiki sənlu wei ɪ muuna-ti tɔ. Mɔɔ́yú ɪ tɔma si: Pə fei si yulu í caya ɪ tike ke mpu. ²¹ lɛna Tacaa lɔɔ lá na tom kɔɔ yulu na í too ɪsu í səpa, na í ləsi ɪ səntaɔa lɛɔka na í waasi nantu ke ka lonte.

²² Ntəna í məɔna səntaɔa nyɔ ɪ ka ləsa apalu taa tɔ na í nymana alu na í cɛla-ɪ. ²³ Tənaɔale yulu tɔma si:

Aɔhaa, má na ɪnɛ tə kaana nantu na muwa.

Mpi tɔ, ma taa kɛ pa ləsa-ɪ, ɪlé ɪ hətə nté alu.

²⁴ Pə tɔɔ kɛ apalu ka ye le ɪ caa na ɪ too na í na ɪ alu pá caya na pá pəsi yulu kulum.

²⁵ Yulu na ɪ alu pa tɔɔɔa kɔɔ ke pa naaleɔe, pə́cɔ́ fele natəli tə fei-wɛ.

lɔɔ tɔɔɔnyu ke Atam na ɪ alu

3 Taale wontu nti tə tana Tacaa lɔɔ lapa mpu tɔ, tum kəlana tə tənaya acilayatu. Mpuɔule kuyaku nakəli tum pɔɔsa alu si: lɛ tampana lɔɔ yɔɔɔta si í taa tɔɔ taale tɔɔ tana pee yaa?

² Kɛlɛna alu náá cɔ si: Aai, tə tɔki haləm tɔɔ tana pee kɛ. ³ Ama pə kaasuyu tɔɔ nyɔ ku we haləm heku taa tɔ ku pee tɔ, lɔɔ tɔma si: l taa təɔ-yɛ, pə́cɔ́ í taa tokina-yéɔ tokinaɔ mayamaya, pá taa kɔɔ na í sí.

⁴ Mpuɔule tum nɔɔ təkɔu si: lɛ səki se. ⁵ Ama lɔɔ nyémá si kuyaku nyɔ í tənə-yɛ, mə ɪsɛ kuliyi kɛ ɪsu ɪni ɪ weu tɔ, na í nyémá kupantu na ɪsɔɔɔɔ.

⁶ Alu nawa si tɔɔ nyɔ ku nyənuyu we teu, pə́cɔ́ ku pee we ɪsɛsɛmle na a kuliyi yəlaa ɪsɛ. Ntəna í kooli-kú na í tɔɔ, na í kaasi na í cɛla ɪ paalu na ɪlé í tɔɔ tɔɔ.

⁷ Tənaɔale pə kula pa naaleɔe mpu pa ɪsɛ na pá cəkəna si pa we tapakpela. lɛna pá caa hatu kuwalətu natəli na pá tɔɔɔ.

⁸ Pə kɛsa taanaɔ ɪsɛ lɔɔ Tacaa pola ɪ taale tɔɔ kɛ cɔɔ nté na pá nu ɪ nɔɔ. lɛna yulu na ɪ alu pá sé na pá nyemli taale tɔɔ heku taa. ⁹ Ama lɔɔ Tacaa yá yulu si: Leye n wena ye?

¹⁰ Mɔɔ́yú ɪ cɔwa si: Ma nu nyá nɔɔ ke taale taa lɛna sɔɔɔntu kɔɔ-m na má sé na má nyemli. Mpi tɔ, ma we tapakpɛtɛ. ¹¹ Tənaɔale lɔɔ Tacaa nɔɔ təkɔu si: Awe heelina-ny si n we kɔɔtɛ? N tɔɔ tɔɔ nyɔ ku ɪni maa kisina-ny tɔɔ?

¹² Kɛlɛna yulu si: Ma tɔɔa yáá, ɪsɛ alu wei ɪni n ha-m tɔ ɪni ɪ cɛlana-m na má tɔɔ.

¹³ Ntəna lɔɔ Tacaa pɔɔsi alu si: Pepe tɔɔ kɛ nyá lapa mpu? Alu nɔɔ təkɔu si: Tum tusəna-m na má tɔɔ.

¹⁴ Mɔɔ́yú Tacaa tɔma tum si: Timpi n lapa mpu tɔ, pu kɔɔti nyá yule tɔɔ kɛ kɔɔkɔɔ na pá kəli wontu tana, nyá lotu tɔɔ kɛ n ká tuuki nɔɔnɔɔ na h́ tɔki tɛtu, haləna nyá səm.

¹⁵ Maa tú patule ke nyá na alu mə heku, na nyá luluyu nyéma na ɪ luluyu nyéma pa heku, paa nənɔ nyá nyuyu na nyáá ló pe le pa nɔɔkikite.

¹⁶ lɛna lɔɔ tɔ́ alu si: Maa sɔɔsi-ny wusasi ke nyá ahontotu waatu, na nsəɔi n ká luləna, na n ká nyuləɔi nyá paalu kɛ teu.

Ama ɪlé ɪ ká la nyá sɔɔ.

¹⁷ lɛna í pəsəna apalu tɔɔ si: Timpi n nuuna nyá alu na h́ tɔɔ tɔɔ nyɔ ku maa kisina-ny tɔ.

Ma tənəɔi tɛtu ke mɔɔsi kɛ nyá mayamaya nyá tɔɔ. Wahala na wahala kɛ na pə́cɔ́ h́ hiki nyá tɔɔɔnaya haləna nyá səm.

¹⁸ Nyutu ɪsɔɔɔ ke n ká hala na pə́cɔ́ h́ hiki nyá hatəmutu.

¹⁹ Ye hanɔa ta sɔ-ny, n kaa hiki ɪcaute na h́ muli.

Haləna kuyaku nyɔ ku paa pi-ny tɛtu nti paa nymana-ny tɔ tə taa tɔ.

Mpi tɔ, n kɛ tɛtu kɛ, pə́cɔ́ n ká tayanɔ kulumtu nɔɔɔ pəsuyu tɔɔ.

²⁰ Mpuɣule Atam ha ɪ alu si lfa. Mpi tɔ, inəɣəle yəlaa tənə too. ²¹ ɪlena lɔɔ Tacaa ku wontu natəli na ɪ liti-ti na ɪ tɔɣɔli Atam na ɪ alu. ²² Tənaya lɔɔ Tacaa yɔɣɔtaa si: Nɔɔɔɔ yulu pəsa ɪsu tɔ taa nɔɣɔɣule kupantu na ɪsaɣatu pə nyəm tɔm taa. Pə tɔɔ tɔ, tɔ taa yele na ɪ tɔɣɔ weesuɣu tɔɣu pəle na ɪ wɛna weesuɣu kɛ tam tɔɔ. ²³ ɪlena lɔɔ tɔɣɔɔ-ɪ lteni taale taa si ɪ suu haləm kɛ tetu nti pa ɲmana-ɪ tɔ. ²⁴ Mpu pə lapəna na ɪ tɔɣɔɔ Atam na ɪ si ɪsɔtaa tanɲaa na pə tan taale mpaasu na pə ɲmɛləsəɣi pa layalɛ na á muɣu kɔkɔsi kɛ ɲmɛlu ɲmɛlu si nɔɣɔli ɪ taa kɔtəna weesuɣu tɔɣu.

Kayini na Apeeli pa tɔm

4 Mpuɣú Atam nyəma ɪ alu lfa na ɪlé ɪ lá teu na ɪ lulɪ Kayini. ɪlena ɪ tɔ si: Ma hika apalupəyaya na Tacaa toɲ. ² Pəle pə waali kɛ ɪ lula ɪ neu Apeeli. Apeeli ka kɛ tiikilu na Kayini kɛ hátú. ³ Mpuɣú kuyaku nakuli taalɔ ləsa ɪ hatəmutu taa na ɪ lá Tacaa kɛ kɔtaɣa. ⁴ ɪlena neu náa kpa ɪ heeɲ taa kɛ kancaalaya kululəɲ nim nyəɲ na ɪ lá kɔtaɣa tɔtɔ. ɪlena Tacaa nyənɔ Apeeli kɔtaɣa na pə kɛsəna-ɪ. ⁵ Ama ɪ kisa Kayini nyəɲka. Tənayaɣe pə haɲa-ɪ teu ɪsu nɔɔhəle taa kɔkɔ, na ɪ ɪsentaa sɔɲ. ⁶ ɪlena Tacaa pɔɔsi-ɪ si: Pepe tɔɔ kɛ nyá ɪsentaa sɔɲaa? ⁷ Ye kupantu kɛ n laki, nyá ɪsentaa ɪ hetɪ. Ama ye ɪsaɣatu kɛ n laki, kulumtu nti tə papəna nteɣe nyá nɔɔɔɔ tɛɛ ɪsu tɔɣɔɣu na tɔ tanɲa-ɲ, na tɔ caa-ɲ kəɣu. Ama pəsɪ-ti na ɲ kəli-ti. ⁸ Tənaya Kayini tɔma ɪ neu si: Tɔ kpa taale, ɪlena Kayini kuli ɪ tɔɔ kɛ tənə na ɪ ku-ɪ. ⁹ Mpuɣule Tacaa pɔɔsa Kayini si: Nyá neu Apeeli wele? ɪlena ɪ cɔ si: Ma nyəma timpi ɪ wɛɛ tɔ? Ma kɛ ma neu tanɲu na? ¹⁰ ɪlena Tacaa pɔɔsi-ɪ si: Pepe lapa mpu? Ma nawa nyá neu caləm kɛ atɛ, na pə wɛɛ si má ɪɛɛɪ-ɲ. ¹¹ Nɔɔɔɔ tetu ká tanɲi-ɲ mpuɣi kɛ timpi n yelaa na tɔ haa nɔɣɔ na tɔ li nyá neu caləm kɛ nyá niɲ taa tɔ. ¹² Paa n ká hala-təɣi ɪsəna, n kaa waa pulu. N ká la yem cɔɔɔ, n kaa wɛna təyaya. ¹³ Mpuɣule Kayini cɔwa Tacaa si: Ma saləka kəla-m. ¹⁴ Nyənɔ, sanɲa ɲ tɔɣɔnəɣi-m tetu kupantu tənɛ tə taa kɛle, ma kaa tasa nyá ɪsəpəle taa kɛ loosuɣu. Ma pəsɪ yem cɔɔɔ, ma kaa wɛna təyaya, na wei ɪ hika-m ɪ ku-m. ¹⁵ Tənayaɣe Tacaa nɔɣɔ təkpaɔ si: Aaɪ, ye wei ɪ kuwa Kayini, ɪsu ma fela puntu kɛ pə tɔm naatosompɔɣɔlaya. ɪlena Tacaa yusi Kayini si ye wei ɪ na-ɪ ɪ taa ku-ɪ. ¹⁶ Ntəna ɪ se Tacaa na ɪ polo ɪ caya timpi pa yaa si Yemcɔɔlaate tɔɣɔ lteni ilim təlule tɔɔ.

Kayini luluyu nyəma

¹⁷ Mpuɣú Kayini nyəma ɪ alu na ɪ lá teu na ɪ lulɪ Henɔki. ɪlena ɪ ɲmá ɪcatɛ na ɪ ha-tɛɣe ɪ pəyalu hətɛ. ¹⁸ Mpuɣú Henɔki lula ɪlaati na ɪlaati lulɪ Mehuyayɛɪl na Mehuyayɛɪl lulɪ Metusayɛɪl, ɪlena Metusayɛɪl lulɪ Lemeki.

¹⁹ Alaa naale kɛ Lemeki kpaɣaa, kancaalaya nyəɲ hətɛ ntɛ Ata, naale nyəɲ si Sila. ²⁰ Mpuɣú Ata lula Yapaali. Yapaali unɪ ɪlé ɪ piitim ntɛ mpa pa tiikiyi kaləkəɲ na pə suuki coka taa tɔ. ²¹ ɪlé ɪ neu hətɛ ntɛ Yupaali. Yupaali unɪ ɪ piitim ntɛ mpa pa maki sanɲunaa na pə huləɣi həsɪ tɔ. ²² Sila ɪlé ɪ luləna nteɣe Tupaali-Kayini, wei ɪ luki nyəɣəɣu kuseemuɣu na nyəɣəɣu maɣamaya wontu tɔ. ɪ neu kɛ pa yaakaya si Naama. ²³ Mpuɣú Lemeki tɔma ɪ alaa Ata na Sila si: Ma alaa mɛ, ɪ nu ma tɔm yoo. Mə taa ɪlelu paalu cətəla-m kɛ na má ku-ɪ. ²⁴ Tɔm naatosompɔɣɔlaya kɛ paa ɪɛɛɪ Kayini kulu. ɪlena pə ɪɛɛɪ ma kulu kɛ tɔm nutoso na naanɔwa na naatosompɔɣɔlaya. ²⁵ Atam pa tasa apalupəyaya kɛ luluyu ɪlena lfa ha-keɣe hətɛ si Seɛɪ, si Tacaa ha unəɣi apalupəyaya ɪɲka kɛ Apeeli wei Kayini kuwa tɔ ɪ lonte. ²⁶ Seɛɪ ná lapa yulu na ɪ lulɪ apalupəyaya na ɪ ha-ke si ɪnɔɔsi. Waatu unəɣi yəlaa caala lɔɔ kɛ seɛu si Tacaa.

Atam luluyu nyəma

5 Atam luluyu nyəma həla nɔ cənɛ. Waatu wei lɔɔ ɲmá yulu tɔ, ɪ ɲma-ɪ kɛ ɪsu ɪ wɛɛ tɔ. ² Apalu na alu kɛ ɪ ɲmawa na ɪ ha-wɛ si yəlaa na ɪ kooli-wɛɣe kupantu. ³ Atam pusi lapa nuɔɔwa na hiu na naanɔwa (130) kɛ ɪlena ɪ lulɪ pəyaya na ká kpaɣa-ɪ tətɛɲɛɲ na ɪ ha-keɣe hətɛ si Seɛɪ. ⁴ Seɛɪ luluyu waali Atam tɔɣɔ pusi nasənaasa (800) na si taa kɛ ɪ tasa apalupiya na alupiya kɛ luluyu. ⁵ Atam pusi tənə yoosa nasənaasa na nuɔɔwa na hiu na naanɔwa (930) ɪlena ɪ sí. ⁶ Seɛɪ pusi lapa nuɔɔwa na kakpasɪ (105) ɪlena ɪ lulɪ ɪnɔɔsi. ⁷ ɪnɔɔsi luluyu waali Seɛɪ tɔɣɔ pusi nasənaasa na naatosompɔɣɔlaya (807) na si taa kɛ ɪ tasa apalupiya na alupiya kɛ luluyu. ⁸ Seɛɪ pusi tənə yoosa nasənaasa na nuɔɔwa na naanɔwa na naale (912) ɪlena ɪ sí. ⁹ ɪnɔɔsi pusi lapa nuɔɔwa na naanɔwa ɪlena ɪ lulɪ Kenanɲ. ¹⁰ Kenanɲ luluyu waali ɪnɔɔsi tɔɣɔ pusi nasənaasa na naanɔwa na kakpasɪ (815) na si taa kɛ ɪ tasa apalupiya na alupiya kɛ luluyu. ¹¹ ɪnɔɔsi pusi tənə yoosa nasənaasa na nuɔɔwa na kakpasɪ (905) ɪlena ɪ sí. ¹² Kenanɲ pusi lapa nutoso na naanɔwa ɪlena ɪ lulɪ Malalɛɪl. ¹³ Malalɛɪl luluyu waali ɪ tɔɣɔ pusi nasənaasa na nuɔɔ (840), na si taa kɛ ɪ tasa apalupiya na alupiya kɛ luluyu. ¹⁴ Kenanɲ pusi tənə yoosa nasənaasa na nuɔɔwa na naanɔwa (910) ɪlena ɪ sí. ¹⁵ Malalɛɪl pusi lapa nutoso na kakpasɪ ɪlena ɪ lulɪ Yeɪɪɪ. ¹⁶ Yeɪɪɪ luluyu waali Malalɛɪl tɔɣɔ pusi nasənaasa na hiu na naanɔwa (830), na si taa kɛ ɪ tasa apalupiya na alupiya kɛ luluyu. ¹⁷ Malalɛɪl pusi tənə yoosa nasənaasa na nuɔɔwa na naanɔwa na kakpasɪ (895) ɪlena ɪ sí. ¹⁸ Yeɪɪɪ pusi lapa nuɔɔwa na nutoso na naale (162) ɪlena ɪ lulɪ Henɔki. ¹⁹ Henɔki luluyu waali ɪ tɔɣɔ pusi nasənaasa (800), na si taa kɛ ɪ tasa apalupiya na

kpayau tɔla, na taale wontu, na sumasi, na ate nyamanyamanaa tana. ¹⁵ Mpu'uyú wontu tana sú atakaa pɔɔɔɔɔɔ taa ké apalu na alu isu lɔ ka heeluɔu Nowee tɔ. Ilena Tacaá tæki pa tɔɔ.

¹⁷ Kuyeeɲ nuɓe tæcu ké teu nuwa, ilena lum kpa na pá kelɩ atakaa pɔɔɔɔɔɔ, na pá kraasi-kuyu isɔtaa. ¹⁸ Lum tɔɔwa sɔsɔm na pá sú tetu tɔɔ na atakaa pɔɔɔɔɔɔ náá wɛ pá tɔɔ tæhɔɲɩɩ. ¹⁹ Pæ tɔɲna suɔu na pá puki halæna pá waasi pɔɔɔɔ sɔsɔɔɔɔɔ ɩɩ ɩ tæna ke antulinya tæna taa. ²⁰ Lum kpawa na pá tæe pɔɔɔɔ ke kuɲkulumæɲ ke mæetælanæa kakpasɩ. ²¹ Antulinya taa weesuɔu nyæm tæna sæpæna, pá kpayau yælaa na wontunaa tɔ. ²³ Mpu'uyú Tacaá kpiisa weesuɔu nyæm tænaɔa tetu tɔɔ. Nowee na ɩ nyæma mpa paa wɛ atakaa pɔɔɔɔɔɔ taa tɔ pa tike ke pá yelaa.

Lum kúwáásæm nyɔɔɔ

²⁴ Mpu'uyú lum suwa tetu tɔɔ ké kuyeeɲ nuɓuwa na nuɓe na naanuwaa (150) tæcu.

8 Lɔ tã sɔɔ Nowee na wontunaa mpa paa wɛ ɩ kiɲ ke atakaa pɔɔɔɔɔɔ taa tɔ pa tɔɔ. Ilena ɩ yeɓe na heelim má na lum nyɔɔ. ² Na ate sɛɩlaa tæki na isɔtɔɔɔɔ nyala na teu fɛɛ ku ta tasa nuu. ³ Ilena lum nyɔɔ tetu tɔɔ. Kuyeeɲ nuɓuwa na nuɓe na naanuwaa (150) taa ké lum caala pasuɔu. ⁴ Mpu'uyú atakaa pɔɔɔɔɔɔ polaa na kú caɔa Alalaa puɔu nyuɔu taa ké isɔtu naatosompɔɔɔɔɔɔ nyæɲ kuyeeɲ naanuwaa na naatosompɔɔɔɔɔɔ nyæɲku wule. ⁵ Na lum pasæɩ mpu, halæna isɔtu naanuwaa nyæɲ kuyaku kancaalaya nyæɲku wule nte pá nyu pɔɔɔɔ nyɔɔɔɔ tɔ.

⁶ Kuyeeɲ nuɓe tæewa ilena Nowee tuli atakaa pɔɔɔɔɔɔ pætote ⁷ na ɩ læsi katakatuɔu na kú cɔɔki isɔtaa ké yem, halæna lum nyɔɔ tetu tɔɔ. ⁸ Ilena ɩ læsi alukuku sɩ ɩ naa sɩ lum pasa tetu tɔɔ yáá isæna. ⁹ Ama alukuku lanɲa timpi ɩ tu sopi sopuɔu maɔamaya tɔ, ilena ɩ mælæna Nowee tɔɔ. Mpi tɔ, lum ká waasa tetu tæna tɔɔ ké. Na Nowee siisi na ɩ kpa alukuku na ɩ mælæna-ɩ ɩ kiɲ. ¹⁰ Nowee tasa tanɔuɔu tɔɔɔɔ kuyeeɲ naatosompɔɔɔɔɔɔ ilena ɩ læsi alukuku ke tɔm naale nyæm. ¹¹ Taanaya taanaa ilena ɩlé ɩ mælæna Nowee tɔɔ na tuɔu hatu kuneyetætu tuuna ɩ nyɔɔ. Tænaɔale Nowee cækænæa sɩ lum pasa tetu tɔɔ. ¹² Nowee tasa tanɔuɔu ke kuyeeɲ naatosompɔɔɔɔɔɔ tɔɔ, ilena ɩ tasa alukuku ke læsuɔu ke tɔm tooso nyæm. Ama alukuku ta tasa mæluɔu.

¹³ Pænaya nasætoso na kulumaya nyæɲka isɔtu kancaalaya nyæɲ kuyaku kancaalaya nyæɲku ke lum nyɔɔwa tetu tɔɔ. Nowee kɔɔla atakaa pɔɔɔɔɔɔ lɔputu ilena ɩ ná sɩ tetu wulaa. ¹⁴ Isɔtu naale nyæɲ kuyaku hii wule ke tetu tɔɔ wulaa tæwayawaya.

¹⁵ Mpuɔule Lɔ tɔma Nowee sɩ: ¹⁶ Nyana nyá alu na nyá pæyalaa na nyá poolaa ɩ lu atakaa pɔɔɔɔɔɔ taa. ¹⁷ Na ɲ kpenna wontunaa nti tæ tæna. Pæ kpayau tɔla na sumasi na ate nyamanyamanaa tæna tɔ, tã lulɩ na tã huki na tã yá tetu tɔɔ. ¹⁸ Ilena Nowee-wɛ na wontu tæna pá lu atakaa pɔɔɔɔɔɔ taa.

²⁰ Mpu'uyú Nowee ɲmá Tacaá ke kɔɔaya tælate, ilena ɩ læsi wontu tæna nti tæ muna kɔɔaya lapu tɔ na sumasi

nsi sɩ muna kɔɔaya lapu tɔ sɩ tæna sɩ taa ké kulum kulum isu tæ piitimnaa wɛɛ tɔ na ɩ lá Tacaá ke kɔɔaya ɲka kɔɔ lusa ka tæna tɔ. ²¹ Tacaá nu kɔɔaya ɲke ka sɔsɔɔɔ na ɩ lanɲe hɛɛ na ɩ tó sɩ: Ma kaa tasa tetu ke mpusi tænsuɔu ke yulu isayatu tɔɔ isu maa lapu tɔ, na ma kaa tasa weesuɔu nyæm tænaɔa wakæluɔu. Mpi tɔ, yulu læmaɔasæle ké isayale ke hatoo ɩ hɔɔ tæe ké.

²² Tuutu na kumtu, watu na hanɲaya, luɲle na yoluma, ilim na ahoo pá kaa yeɓe lapu halæna antulinya polo na ɩ kulɩ.

Nowee na lɔɔ pa nyɔɔ pæluɔu

9 Mpu'uyú Lɔ koola Nowee na ɩ piya ke kupantu sɩ: ɩ lulɩ na ɩ huki na ɩ sú tetu. ² Ma tú mæ niɲ taa ké wontunaa tænaɔa, paa ate nyæntu, na sumasi, na tiina, na ate nyamanyamanaa. Pæ tɔɔ ké wontu nti tu wɛɛna mæ sɔɔɔɔntu ke sɔsɔm. ³ ɩ pæsæɩ na ɩ tɔɔɔ wontunaa mpe isu ɩ tɔɔɔu kunyɔɔɔɔm tɔ. ⁴ Ama kulumtu ké sɩ ye ɩ caa kpæntɛ ke tɔɔɔ, ɩ lentɩ na calæm lu na páɔɔ. Mpi tɔ, calæm taa ké weesuɔu wɛɛ. ⁵ Ye wei ɩ kuwa yulu, maa læɩtu puntu, paa yulu paa wontuɔu.

⁶ Ye nyɔɔɔ kɔwa ɩ tɔɔɔntæle, yulu tɔɔ ká kuna puntu.

Mpi tɔ, Lɔ ɲmá yulu ké isu ɩ maɔamaya ɩ wɛɛ tɔ.

⁷ Mɛ mu lulɩ na ɩ huki na ɩ yá tetu tæna taa.

⁸ Mpu'uyú Lɔ tasa Nowee na ɩ pæyalaa ke heeluɔu sɩ: ⁹ Má na-me tu pæɩlɩ nyɔɔ na ká wɛɛ mpu halæna mæ lulɩ nyæma ke mæ waali. ¹⁰ Na pá kpenna wontu tæna nti tæ lílɩ atakaa pɔɔɔɔɔɔ taa tɔ. ¹¹ Ma sukɩ ma nyɔɔ sɩ ma kaa tasa weesuɔu nyæm kpiisuɔu ke tetu tɔɔ na lum. Páɔɔ lum kúwáásæm mpi pá kaa tasa kɔntɛ na pá wakæɩ tetu. ¹² Ilena Lɔ tasa sɩ: Ma tuɔɩ kayalu na ɩ húláɔɩ tam tɔɔ ké nyɔɔ ɲka má na-me na weesuɔu nyæm tæna na mæ waali lulɩ nyæma tæ pæɩlaa tɔ. ¹⁴ Má kɔma na má kpɛyela ɲmuntu ke isɔtaa, kayalu ka kayá ké, ¹⁵ ilena pá tɔɔsɩ-m nyɔɔ ɲka ma sɩ mæ na weesuɔu nyæm tæna sɩ lum kúwáásæm mpi pá kaa tasa kɔntɛ na pá kpiisi weesuɔu nyæm. ¹⁶ Isɔtɔɔɔ taa ké kayalu ká kayá, na má nyænæ-ɩ ɩ pá tɔɔsɩ-m nyɔɔ ɲka ma sɩ weesuɔu nyæm tæna tɔ. ¹⁷ Mpi pá hulæɩ nyɔɔ ɲka ma sɩ-wɩ tɔɔɔ.

Nowee na ɩ pæyalaa pa tɔm

¹⁸ Nowee na ɩ pæyalaa mpa pa lu atakaa pɔɔɔɔɔɔ taa tɔɔɔɔ Sem na Kam na Yefete. Kam ɩlé ɩ lulæna Kanaaɲ. ¹⁹ Nowee piya mpe pa piitim hukina antulinya tæna.

²⁰ Mpu'uyú Nowee nika tetu halæm na ɩ caali læɛɲnaa sɔu. ²¹ Ilena ɩ nyɔɔ pá sulum na pá kú-ɩ na ɩ wɔɔsɩ ɩ wontu na pá yeɓe-ɩ tapakpɛɛ ke cokæle taa. ²² Mpuɔule Kanaaɲ caa Kam nawa ɩ caa tapakpɛɛ, na ɩ nyænɩ, ilena ɩ polo na ɩ tayasɩ ɩ taalunaa ke awalɩ. ²³ Ntena Sem na Yefete pá kpayá kpai na pá hɔɔɔɔ-ɩ na pá tɔna waali waali na pá takɩ pa caa. ɩ pa ta na ɩ tapakpɛɛ. Mpi tɔ, waali waali ké pa tɔmnaa. ²⁴ Nowee sulum kɔma na pá cé ɩ isentɔɔ na ɩ nu nti ɩ pæyalu sækpelu nyæɲ Kam lapa tɔ. ²⁵ Ilena ɩ tó sɩ:

Mpusi í təŋ Kam pəyalu Kanaaŋ
na pá lapɪ-ɪ ɪ taalunaa yom təkpara.

²⁶ Ma sama Sem ɪsɔ Tacaa.

Pá la Kanaaŋ ke Sem-we pa yom.

²⁷ ɪsɔ í waləsi Yefete təhikile,

na í caya Sem té,

na pá lá Kanaaŋ ke pa yom.

²⁸ Pusi ŋmunuɣu na nuɣuwa na nuɣe na naanuwa
(350) ké Nowee tasa tɔɣu ke lum waasuɣu waali. ²⁹ ɪ
pusi təna yoosa nasənaasa na nuɣuwa na nuɣe na
naanuwa (950) ɪlena í sí.

Nowee pəyalaa luluyu nyəma

10 Nowee piya Sem na Kam na Yefete pa lula piya
mpaɣa lum waasuɣu waali tɔ pa həla ntɔ.

² Yefete ílé í piya ntɔ. Komɛɛ, na Makɔki, na Matayi,
na Yafaŋ, na Tupaali, na Meseki, na Tilaa. ³ Komɛɛ ílé
í piya nté Asəkənaasi, na Lifa, na Tokaama. ⁴ Yafaŋ
piya nté, ɪlisa, na Taasi, na Kitim, na Lutanim. ⁵ Mpe
ɪni pa hukina tetu nti lum cɔɔnaa tɔ tə taa ɪsu tə
naakuɣu-we na paa wei na ɪ nsəmle na ɪ luluyu tɔ.

⁶ Kam ílé í piya nté Kusi, na Misilayim, na Puti na
Kanaaŋ. ⁷ Kusi piya nté Sepa, na Hafila, na Sapəta, na
Lakəma, na Sapəteka. Lakəma piya nté, Sapaa, na
Tetaŋ. ⁸ Kusi luləna tɔɣu Nimloti, ɪni ɪ caaləna
tetunaa ke tɔɣu. ⁹ Tacaa səna-ɪ ké na í pəsi yellaa taa
yellu. Pə tɔ ké pa tukaya ituule ke waatu ɪni si: Tacaa
í yele na í pəsi yellaa taa yellu ɪsu Nimloti. ¹⁰ Acalɛɛ
wena a tɔɔ Nimloti tɔɣu kawulaya tɔɣle Papɛɛli, na
lɛki, na Akati, na Kaləne ke Papiloni tetu taa. ¹¹ Tetu
nti tə taa ké ɪ luwa na í polo Asilii na í ŋmá Ninifi, na
Lehopoti-Hiili, na Kela, ¹² na Lesaŋ ke Ninifi na Kela
ɪcate sɔɔɔɔle pa heku.

¹³ Misilayim ná luləna nteɣe Luti nyəma, na Anem
nyəma, na Lehari nyəma, na Nafutu nyəma, ¹⁴ na
Patəɔsi nyəma, na Kasulu nyəma, na Kafətɔɔ nyəma.
Tənaɣa Filiisi nyəma ná luwa.

¹⁵ Kanaaŋ ílé í kancaalaya pəyaya nté Sitɔŋ na naale
nyəŋ nté Heti, ¹⁶ na ɪ luluyu nyəma tɔɔɔɔle Yepusi
nyəma, na Amolii nyəma, na Kilikasɪ nyəma, ¹⁷ na Hifi
nyəma, na Aləki nyəma na Sini nyəma, ¹⁸ na Aləfati
nyəma, na Semalii nyəma, na Hamati nyəma. Pə
waali ké Kanaaŋ luluyu nyəma ná yawa. ¹⁹ Na pa tetu
toosi nté pə kpaɣau Sitɔŋ ke Keelaa kɔŋkɔŋ taa na pá
polo Sɔɔɔm na Kɔmɔɔ na Atəma na Sepoyim haləna
Lesə. ²⁰ Kam ɪni ɪ piya nté, na pá keesəna ɪsu pa luluyu
na pa nsəma na pa tetu na pa piitimnaa.

²¹ Yefete pa taalɔ Sem ílé ɪ lula piya tɔɔɔ na kulum
ɪnəɣəle lɛɛɛ na ɪ luluyu nyəma caa. ²² ɪ piya mpeɣele
ɪlam, na Asuu, na Aləpasati, na Luti, na Alam. ²³ Alam
ílé í piya nte, Usi, na Huuli, na Ketɛɛ, na Maci.

²⁴ Aləpasati ná lula Sela na ílé ɪ luli lɛɛɛ. ²⁵ lɛɛɛ ná lula
piya naaleɣe, kancaalaya nyəŋka həte nté Peleki, yau
ke pa yaa mpu na pa té taa. Mpi tɔ, waatu ɪnəɣi an-
tulinya piitimnaa yawa. ílé í neu həte nté Yəkətaŋ.

²⁶ Yəkətaŋ ná luləna Aləmotati, na Selefti, na
Hasamafeti, na Yela, ²⁷ na Hatolam, na Wusaali, na
Tikəla, ²⁸ na Opali, na Apimayeli, na Sapa, ²⁹ na Ofii,

na Hafila, na Yorari. Yəkətaŋ piya nté pa tənaya mpu.
³⁰ Pa təcəyalɛ nté pə kpaɣau Mesa na pulasi hɔɣɔɣu
ŋku pa yaa si Sefaa tɔ na ilim təlulɛ tɔɔ. ³¹ Sem ɪni ɪ
piya nté na pá keesəna pa luluyu na pa nsəma na pa
tetu na pa piitimnaa.

³² Nowee piya luluyu nté na pá keesəna pa luluyu loosi,
na pa piitim na mpe ɪni pa taa ké piitimnaa luwa na
pá yá antulinya taa ké lum waasuɣu waali.

Papɛɛli ate na ɪsɔ kutuluyu anaam ŋmau

11 Waatu ɪni ɪ taa yələa təna yɔɣɔɔɔɔ nsəmle
kulumtəle. ² ɪlena pá lu ilim təlulɛ tɔɔ na pá tala
Papiloni tetekəle sɔɔɔɔle taa na pá siki təna. ³ Mpuɣule
pa heela təma si: í kɔɔ na té loo pilikinaa na té wɔ-
weɣe kɔkɔ. ɪlena pá lana pilikinaa ke pɛɛ lonte na pá
lana kaaloo ké somtu lonte. ⁴ Na pá tasa yɔɣɔɔɔɔ si: í
kɔɔ na té ŋmá ate na ɪsɔ kutuluyu anaam na kú yoos-
ina ɪsɔɔɔɔɔɔ na tá həte yaa. ɪle tə kaa tasa yau ke
yem ké tetu təna taa.

⁵ Mpuɣule Tacaa tiwa si ɪ naaki ɪcate na ate na ɪsɔ
kutuluyu ŋku yələa piya ŋmawa tɔ. ⁶ ɪlena Tacaa tɔ si:
í nawa, pa təna ɪsəntɔ pa ké yələa kulumaa ké, na pa
kaa nsəmle kulumtəle. Pa caaluyu ɪsəntɔ tɔ pulupu
kaa kaɣati-weɣe mpi paa hɔkɔ si pa laki tɔ pə taa. ⁷ ɪle
maa tii na ma liyiti pa nsəmle na pá taa nuuki təma
kuɣɔɣɔtutu. ⁸ Ntəna Tacaa yasi-weɣe antulinya təna
taa na pá yele pa ɪcate ŋmau. ⁹ Mpu pə yelina na pá
ha ɪcate nteɣe həte si Papɛɛli. Mpi tɔ, tənaya Tacaa
liyita yələa nsəmle, na í yasi-weɣe antulinya təna taa.

Sem luluyu nyəma

¹⁰ Sem luluyu nyəma həla ntɔ cəne. ɪ luluyu pusi
nuɣuwa (100) nyəŋka taa, lum waasuɣu waali pənaya
naale nyəŋka taa ké ɪ lula Aləpasati. ¹¹ Aləpasati
luluyu waali ɪ tɔɣu pusi nasəle na nuɣuwa (500) na si
taa ké ɪ tasa apalupiya na alupiya ke luluyu.

¹² Aləpasati pusi lapa hiu na naanuwa na kakpasɪ
ɪlena í luli Sela. ¹³ Sela luluyu waali ɪ tɔɣu pusi nasəle
na tooso (403) na si taa ké ɪ tasa apalupiya na alupiya
ke luluyu.

¹⁴ Sela pusi lapa hiu na naanuwa ɪlena í luli lɛɛɛ.

¹⁵ lɛɛɛ luluyu waali ɪ tɔɣu pusi nasəle na tooso (403)
na si taa ké ɪ tasa apalupiya na alupiya ke luluyu.

¹⁶ lɛɛɛ pusi lapa hiu na naanuwa na liyiti ɪlena í luli
Peleki. ¹⁷ Peleki luluyu waali lɛɛɛ tɔɣu pusi nasəle na
hiu na naanuwa (430) na si taa ké ɪ tasa apalupiya na
alupiya ke luluyu.

¹⁸ Peleki pusi lapa hiu na naanuwa ké ɪlena í luli

Leu. ¹⁹ Leu luluyu waali ɪ tɔɣu pusi pɔɣɔɔɔɔɔɔ
ŋmunuɣu na naanuwa (209) na si taa ké ɪ tasa
apalupiya na alupiya ke luluyu.

²⁰ Leu pusi lapa hiu na naanuwa na naale ké ɪlena í
luli Selu. ²¹ Selu luluyu waali Leu tɔɣu pusi ŋmunuɣu
na naatosompɔɔɔɔɔɔ (207) na si taa ké ɪ tasa
apalupiya na alupiya ke luluyu.

²² Selu piisi lapa hiu na naanowa uena í luli Nahoo. ²³ Nahoo luluyu waali i tɔɔ piisi ɣmɔnuyɔ (200) na si taa ké i tasa apalupiya na alupiya ke luluyɔ.

²⁴ Nahoo piisi lapa pɔɔɔɔɔɔɔɔ hiu na naanowa ké uena í luli Tela. ²⁵ Tela luluyɔ waali Nahoo tɔɔ piisi pɔɔɔɔɔɔɔɔ nɔnɔwa na hiu (119) na si taa ké i tasa apalupiya na alupiya ke luluyɔ.

²⁶ Tela piisi lapa nutoso na naanowa ké uena í luli Apɛlam na Nahoo na Halaɔ.

²⁷ Tela luluyɔ nyɛma hɛla nɔɔ cɛnɛ. I lula Apɛlam, na Nahoo, na Halaɔ. Uena Halaɔ ná luli Lɔɔɔ. ²⁸ Ama Halaɔ ná sɛpa Uu icatɛ taa timpi pa lula-i tɔɔ Papi-loni tetu taa na i caa Tela ta sɛta. ²⁹ Uena Apɛlam ná kpaɔa Salai, na Nahoo ná kpaɔa Isika caa Halaɔ pɛɛɛ Milika. ³⁰ Salai ílé í ka ké kaalulaya ké i fɛi pɛɔɔɔɔ.

³¹ Mɔɔɔɔ Tela kpaɔa i pɛɔɔɔ Apɛlam na i saali Lɔɔɔ na i poolu Salai na pá lu Uu ke Papi-loni si pa puki Kanaaɔ tetu taa. Pa tala Halaɔ icatɛ taa uena pá cɔɔɔ tɛna. ³² Tela piisi tɛna yoosa ɣmɔnuyɔ na kakpasɔ (205) uena í sí tɛna.

APɛLAHAM TɔM

Apɛlam luu ke i tetu taa

12 Mɔɔɔɔ kuyaku nakuli Tacaɔ heela Apɛlam si: Lu nyá tetu taa ké nyá nyɛma heku ke nyá caa

tɛɔɔɔ taa, na í polo tetu nti maa huli-ɔ tɔ tɛ taa.

² Maa yeke na nyá piitim la sɔɔɔɔ na má kooli-ɔ kupantu, na nyá hɛɛ yaa, na í pɛsi kupantu tiipiiu.

³ Maa kooli kupantu ke nyá kupantu koollaa na ma suku mpusi ké mpa pɛɛ paa suku-ɔ mpusi tɔ. Nyá tɔɔ ké atɛ piitimnaa ká hiki nyuleleɔ na pɛ kooli-wɛɔ koolee kupana.

⁴ Mɔɔɔɔ Apɛlam kpaɔa i alu Salai na i taalɔ pɛɔɔɔ Lɔɔɔ na i wɛnaɔ tɛna na i tɛmlɛ nyɛma mpa i hika Halaɔ tɔ na í lu tɛna isɔ Tacaɔ ka heeluyɔ-i tɔ na í tɛɛ Kanaaɔ tetu taa.

Apɛlam pola Kanaaɔ na Icipiti pɛ tɛtunaɔ taa

Waatu unɔ i piisi ka wɛ nutoso na naanowa na kakpasɔ. I tapa tetu nti uena ⁶ í faya tɛ taa na í polo Molee tuɔ sɔɔɔɔ tɛɛ ké timpi pa yaa si Sikem tɔ. Waatu unɔ Kanaaɔ nyɛma ká wenna hɔɔɔɔɔ ɔku ku taa.

Luu

Kutulutu

Takəlaya kanə ka həte huləxəna isəna ləsa i yəlaa ke Icipiti yomle taa tɔ. Toma sɔsɔm ke i ləsəna-wɛ, n a í lá kɔkɔl nyəmnaa na piti təma. Ḿrúyú i tana-wɛyɛ tetu kupantu taa. Haləna í cɛla i yulu Moisi ke kusəsutu ke naanuwa ké wulaya tetu taa. Si pá t́kí-ti na pá húlí si pa sɔɔla pa caa ləsa wɛi i ləsə-wɛyɛ yomle taa tɔ.

Isəna pa faya Luu takəlaya tɔ:

ləsa kɔwaa Moisi ke lseyeli nyéma tiikilu, na Icipiti nyéma yele-wɛ si pá tɛɛ, titite 1:1-15:21

lseyeli nyéma tapa wulaya tetu taa, ləsa kentuyɛ ke pa tɔɔ, titite 15:22-18:27

ləsa na i yəlaa lseyeli nyéma pa nɔɔ pɛeluyɛ ke Holɛpu wulaya tetu taa, na kusəsutu naanuwa, titite 19-24

ləsa hula Moisi ke cokəle sikuyɛ, titite 25-31

lseyeli nyéma luɔuyɛ ke naule na ləsa pááná, titite 32-34

ləsa cayalɛ ke cokəle taa, titite 35-40

Ləsa lseyeli lseyeli nyéma ke Icipiti tetu taa

Lseyeli nyéma yomle tɔɔɔ ke Icipiti

1 Yakɔpu wei pa cuyusaa si lseyeli tɔ, í na i pəyalaa mpa pa pola Icipiti ke cayalutu tɔ, pa lulɔɔ loosi na pa həla ntɔ. ² Lupɛɛ, na Simiyɔɔ, na Lefii, na Yuta, na ³ Isakaa, na Sapulɔɔ, na Pɛncamɛɛ, ⁴ na Tarɔ, na Nɛfətali, na Katɔ, na Asɛɛ. ⁵ Yakɔpu pəyalaa na i saalənaa mpe pa təna paa wɛ yulɔɔnɔɔ nɔɔto na naanuwa (70) ké. Iɛ i pəyalu lɛlu Yosɛɛfu ná laala-wɛyɛ Icipiti ke pote. ⁶ Pə waali ké Yosɛɛfu na i taalɔnaa mpa paa pola Icipiti tɔ pa səpa pa təna. ⁷ Paa na mpu lseyeli nyéma mpe pa huka teu təyomyom na pá sú tetu na pa toɔ fɛina saala.

⁸ Ḿrúyú wulau kufalu nɔɔɔ ná tɔɔ kawulaya. Ama í lɛ i ta nyi Yosɛɛfu. ⁹ Ntəna í koti i yəlaa na í tɔ-wɛ si: í nyəni, lseyeli nyéma kəla-tuyɛ samaa na toɔ, pa wɛ-tuyɛ asola ké. ¹⁰ Mpu tɔ, pə wɛɛ si t́ pɛɛki yaasi wei tu pasəna-wɛ tɔ. Pá taa kɔɔ na pá yoosi tá na tá kolon-tunaa na mpe pá sɛɛna pa tɔɔ na pá kəli-tu. Iɛna pá se na pá tɛɛ.

¹¹ Tənaɔalɛ Icipiti nyéma tuwa lseyeli nyéma ke yomle təma wahala nyəna. Na pá kpa a fɛɛlaa na pɛɛ pá tɔɔ-wɛyɛ-yɛ. Halɔ lseyeli nyéma mpe pa ɛmanaa acaɛɛ wɛna pa yaa si Pitom na Lamsɛsi tɔ. Tənaɔa Icipiti wulau*fa* sukɔ i wontu. ¹² Paa na pa təma anəɔi mpu tɔ, pa tɔɔna hukuyɛ ké na pá suyɔ

tetu. Iɛna Icipiti nyéma tɛɛ náa suukəna-wɛyɛ sɔsɔm. ¹³ Ḿrúyú pa tu-wɛyɛ yomle təma. Iɛna pɛɛ pá lu pa təɔi luyɛ. Mpi tɔ, cuyɛ ke pa casaya na pá ɛmaaki pilikinaa, na pá laki tawa təma təna. Pa tukaya-wɛyɛ-yɛyɛ ḿrúyú na musuyɛ.

Icipiti wulau kuyɛ ke lseyeli nyéma piya

¹⁵ Hɛpəla nyéma ka wɛna alaa luləsəlaa ke naalɛyɛ. Pa yaa lɛlu si Sifəla na lɛlu si Puwa. Mpuɔɔlɛ Icipiti wulau yaa-wɛ na í heeli-wɛ si: ¹⁶ í fɛɛɔɔ Hɛpəla alaa təlɔllɛ na í kuyɛ apalupiya ke saau taa ké kɔkɔɔ. Ama í yeki alupiya.

¹⁷ Luləsəlaa mpe pɛɛ pa nyaɔayana ləsa. Iɛna pá kisi wulau tɔm nti. Iɛ pa ta ku apalupiya. ¹⁸ Tənaɔalɛ wulau yaa-wɛ na í pɔɔsi-wɛ si: Pɛpɛ tɔɔ ké u kuyɛ apalupiya mpe? ¹⁹ Ntəna luləsəlaa mpe si: Hɛpəla alaa fayaɔa Icipiti nyéma ke yoo. Pa apalutu wɛ sɔɔɔntu. Pa luləɔi pa piya ké na pəcɔ táa takɔ.

²⁰ Ḿrúyú ləsa koola luləsəlaa mpeyɛ kupantu, na í lá na pa piitim tayaɔi. Mpi tɔ, pa nyaɔayana-i tɔ pə tɔɔ. Iɛna lseyeli nyéma náa hukiyɔ na pá nyɔɔkɔ toɔ.

²² Ḿrúyú Icipiti wulau tuwa Icipiti nyéma təna si: Ye Hɛpəla alu lula apalupəyaya í təɔsi-keɔ Nili pɔɔɔ lum. Ama í yeki alupiya.

Moisi luluyɛ na i pəcaatu

2 Ḿrúyú Lefii tu nɔɔɔl i kɔɔɔ Lefii alu nɔɔɔl. ² Iɛna alu iɛ í lá teu na í lulu apalupəyaya. Ka lapa-i teu ke sɔsɔm. Iɛna í maɔasi-keɔ ɛmɛsuyɛ ke isɔɔtunaa tooso. ³ I nawa si i kaa pəsi na í ɛmɛsi-ke, iɛna í caa kowusaya na í taa-keɔ kaaloo, na tuyɛ nakuli ku cəɔm si lum í taa suu. Ḿrúyú i huɔa pəyaya ke pə taa na í pona kowusaya ɛkɛ na í su pɔɔɔ

† Icipiti wulau: Pa yaakuyɛ si Icipiti wulau tɔ pə taya həte. Pə huwɛ nté si Icipiti wulau na pɛɛ pa tɔm taa. Pə tɔɔ ké pə wɛɛ si táa tú si wulau yaa Icipiti wulau.

taa, ké kuterj luyu tee, ké səsəncaasi taa. ⁴ Na pəyaga ŋke ka kɔɔ səŋa táálám tɔɔ si i naaki mpi i neu ká tɛna tɔ.

⁵ Pə pamna Icipiti wulau pɛɛɔ tii lum sɔu, na i taapalaa su-i na pɛɛ pá máláɣi kuterj. Ue Icipiti wulau pɛɛɔ loosa kowusaya nté səsəncaasi tee ké lum taa. Uena í tili i yomaa taa lɛlu si í polo í kpaɣa. ⁶ I kulaa uɛ i maɣana apaluɔpəyaga nté na ká wiiki. Ka tɔm lapa-i pətɔtəɛ uena í pəsəna si: Cəne unu, Hepəla nyəma pəyaga ké.

⁷ Ka kɔɔ ka səŋa təna, tənaya i kɔɔ təkpaɔ si: N caa si má polo má pɛɛki-ŋ Hepəla alu wei i ká musəsi-ké tɔ? ⁸ Ntəna pɛɛɔ unu í cɔ si: Polo.

Kɔɔ tɛewa uena í kɔna aɬulum unu i too kululu. ⁹ Mprúyú Icipiti wulau pɛɛɔ tɔma alu unu si: Kpaɣa pəyaga kanɛ na h́ musəsi-m- ke, maa fɛli-ŋ.

Uena toto kpaɣa-ke na í tɔ-ke. ¹⁰ Pəyaga kɔma na ká cé hətɛ uena ka too pona-ke na í cɛɛ-keɣe Icipiti wulau pɛɛɔ na ká caya i kiŋ isu ka too kululu. Ntəna í lɛ í ha-keɣe hətɛ si, Moisi. Lum apalu ke pa yaa mpu na pa tɛ taa. Mpi tɔ, lum taa ké i ləsa-i.

Moisi sewa na i pote ke Matiyarj tetu taa

¹¹ Moisi lapa sɔɔ uena kuyaku nakuli í polo si i naaki i nyəma Hepəla nyəma. Na i nawa tɔtɔɔ wahala təma wena Icipiti nyəma tukaɣa-we tɔ. Haləna í ná tɔtɔɔ Icipiti tu nɔɔɔ i kuyi Hepəla tu. ¹² I caa isɛ ke i taa na i waali i ta na nɔɔɔ, uena í kú Icipiti tu na í ŋmɛsi-i kanyəŋa tɛɛ. ¹³ Tɛu fema na í mɛli, uena í maɣana Hepəla nyəma na pá maki təmaɣa pa taa pa tike. I lola-we uena í pɔɔsi musuŋtu si: Pepe tɔ ké n laki nyá tɛtu ke nyəməŋ ke mpu? ¹⁴ Mpuɣule í lɛ i pəsəna-i si: Awe kra-ŋ tá wulau yaa tá tɔm huulu ye? N caa si n ku-m isu n kuyi Icipiti tu tɔ yɛɛ?

Moisi cəkənaa si yəlaa nyəmá-ti uena sɔɔntu kra-i. ¹⁵ Icipiti wulau maɣamaɣa ná nu mpu na í lɛ i tɔŋna pɛɛkuyi si i ləsəɣi i luyu tɛɛ. Ntəna Moisi suu nyutu na í polo Matiyarj tetu taa ké cɔɔsuyi. I tala təna uena í caya kɔkɔ nɔɔɔ i kɔɔ.

¹⁶ Kɔtulu nɔɔɔ i ka we təna na pá yaaki-i si, Yetulo. I wena pɛɛlaa naatosompɔɔɔɔɔɔ. Mprúyú pɛɛlaa mpe pa pola lum luyu si pa suuliɣi pəlonə na pa caa tɔla nɔɔ. ¹⁷ Pə tasaa uɛ, tiikilaa napəli pa kɔmaɣalɛ na pá tɔɔnɔ-we. Moisi ná mpu uena í sɛɛna pɛɛlaa mpe pa tɔ, na pa kaləku nɔɔ. ¹⁸ Pa məla təyaga uena pa caa pɔɔsi-we si: Isənaɣa pə lapa na səŋa í kɔkɔ lɔŋ ke mpu? ¹⁹ Ntəna pá cɔ-i si: Icipiti tu nɔɔɔ i waasəna-tu. Haləna í lu tá kaləku ke lum na kú nɔɔ. ²⁰ Kɛlena pa caa kɔɔ təkpaɔ si: Na apalu unu i we le? Í tá suuna-i təyaga suwe? Tɔ, í polo na í yaa-i na í kɔ na tá na-i tɔ.

²¹ Mprúyú Moisi tisaa na í caya apalu unu i tɛ. Haləna í lɛ i ha-i i pɛɛɔ Sefola na í lá alu. ²² Alu unu i lapa teu, uena í luli apaluɔpəyaga na ka caa ha-keɣe hətɛ si kɛsɔm. Macɔɔsaa ké pɛɛ pa yaa mpu na pa tɛ taa.

Lɔɔ lapa Moisi ke lɛɣɛli nyəma waasulu

²³ Mprúyú pə taəŋa sɔɔm, uena Icipiti wulau sí. Yomle nuwa lɛɣɛli nyəma uena pá wiiki na pá tekiyi lɔɔ si í waasi-we na í lɛ i nu. ²⁴ Na í tɔɔsi kɔɔ ŋka i ka si pa caanaa caanaa Apəlaham na lsaaka na Yakɔpu tɔ ka tɔ. ²⁵ Na í nyəni lɛɣɛli nyəma na í paasəna pa tɔm.

3 Waatu unu tɔ na Moisi ná tɔŋna i yəti Matiyarj kɔtulu Yetulo tɔla tiikuyi. Mprúyú kuyaku nakuli i tiikaa na í tala lɔɔ puɣu ŋku pa yaa si Holɛpu tɔɔ wulaya tetu waali. ² Tənaya Tacaa tillu lu i tɔ ké tiika kulɔpaya ŋka ka muɣi kɔkɔ tɔ ka taa. I paasəna teu, uena í ná si kɔkɔ muɣi yáa. Ama tiika maɣamaɣa u nyaki. ³ Ntəna í tú i taa si i ká kɔtəna teu na í ná piti tɔm nti si isənaɣa pə lapa na kɔkɔ muɣi tiika na kaa nyaki. ⁴ Lɔɔ nawa si i caa kɔtəna, uena í yaa kɔkɔ ŋke ka taa si: Moisi Moisi. Na Moisi cɔ si: Ma nuwa. ⁵ Mpuɣule lɔɔ tɔma-i si: Taa kɔtəna tiika ŋke yoo. Wɔɔsi nyá ntankpala. Mpi tɔ, lɔɔ tetu tɔ ké n səŋa mpu. ⁶ Maɣalɛ nyá caanaa caanaa Apəlaham na lsaaka na Yakɔpu pa lɔɔ.

Sɔɔntu kra Moisi, uena í taku i isentɔ si í taa na lɔɔ. ⁷ Ntəna lɔɔ tɔ si: Ma nawa isəna ma yəlaa tɔki kunyɔŋ ke Icipiti tɔ. Pəyɛɛ ma nuwa wula nna pa ŋmakəllaa tuɣu-we tɔ. Ma nyəmá pa wahalanaa tɔ. ⁸ Pə tɔ ké ma tiikaa si ma cɛki-weɣe Icipiti nyəma niŋ taa, na má pona-weɣe tetu kupantu nti tə walaa na tɔɔnaya na kupantu təna tɔla yem təhɔ tɔ tə taa. Kanaarj nyəma, na Hiti nyəma, na Amolii nyəma, na Filiisi nyəma, na Hifi nyəma, na Yəpusi nyəma, pa caya tə taa. ⁹ Ma nuwa lɛɣɛli nyəma wula, pəyɛɛ ma nawa yaasi wei Icipiti nyəma ŋmakəɔɔɔna-we tɔ. ¹⁰ Mpu tɔ, ma tiliɣi-ŋ Icipiti wulau tɛ si h́ polo na h́ ləsi ma yəlaa lɛɣɛli nyəma ke Icipiti taa.

Lɔɔ huləɣi i təɣi Moisi

¹¹ Mpuɣule Moisi cɔwa lɔɔ si: Maɣalɛ awe na hall máa puki Icipiti wulau kiŋ si ma ləsəɣi lɛɣɛli nyəma ke Icipiti taa? ¹² Kɛlena lɔɔ si: Maa wɛɛ nyá waali. Na mpi n ká nyəna si má tiliɣina-ŋ tɔɔɔ si, n ká ləsi lɛɣɛli nyəma ke Icipiti na nyana-we í kɔ na í sɛɛ-m puɣu kune ku tɔ cəne. ¹³ Ntəna Moisi si: Pə we teu, ye ma polaa na má maɣana-we, na má heeli-we si pa caanaa lɔɔ tilina-m pa waali. Ue paa pɔɔsi-m nyá hətɛ, uena má cɔ-we suwe?

¹⁴ Mpuɣule lɔɔ cɔ-i si: Ma hətɛ nté Mawetam. Mpu tɔ, h́ polaa uɛ n heeli-we si: Tamwɛɛlu tilina-m mə waali. ¹⁵ Na h́ cuyusi si: Mə caanaa caanaa Apəlaham na lsaaka na Yakɔpu pa lɔɔ Tacaa tilina-m mə waali. Ma hətɛ nté, haləna antulinya polo na í kuli. Hətɛ nteɣe yəlaa ká yaaki-m paa waatu wei. ¹⁶ Tɔ, polo pənɛntaa na h́ koti lɛɣɛli sɔɔa na h́ heeli-we si: Mə caanaa caanaa Apəlaham na lsaaka na Yakɔpu pa lɔɔ Tacaa lu ma tɔ na í heeli-m si i na-mɛ na i nyəma isəna pa ŋmakəɔɔɔ-m tɔ. ¹⁷ Na i tú i taa si i ləsəɣi-mɛɣe wahala tetu taa cəne na í pona-mɛɣe Kanaarj nyəma,

na Hiti nyáma, na Amolii nyáma, na Filiisi nyáma, na Hifi nyáma, na Yepusi nyáma pa tetu taa, timpí tɔɔɔnaɔa na kupantu tana tɔla yem tãhɔ tɔ. ¹⁸Ye pa nu mpɔ paa mu-tãɣi. Ilena n̄ kraɣa-we na í polo í maɣana Icipiti wulau na í heeli-i si Hepəla nyáma tá, tá lɔ Tacaa lu tá tɔ. Mpɔ tɔ, ha-tuɣu mpaasu na té polo wulaya tetu taa na té lapi-i kɔtasí. Pɔ maɣana isɔ kuyeyɛ tooso tɔntɛ. ¹⁹Ma nyámá si ye pə ta haɣ wulau i kaa ye-le-me na í tɛɛ. ²⁰Pə tɔ kɛ maa hɔ Icipiti nyáma n̄kraɣɛ na yaasinaa mpa too pa ta nata tɔ na halɔ wulau tɔɔɔnɔ-meɣe kutɔɔɔnɔ na í tɛɛ. ²¹Halɔ má ye-le na Icipiti nyáma la-meɣe kupantu na í taa lu niɣ kakpasí. ²²Paa lɛɣɛl alu wei i ká sələmɔ Icipiti alaa mpa pa kɛ i asəmaa na i tɔlɔ nyáma tɔɔɔ nyəɣətu kupantu wontu, na wula nyəntu, na wontu kususuutu, na í tú mə piya tɔ. M̄pɔɣú í ká susəna Icipiti nyáma ke kunyɔɔɔ.

lɔ húláɣi i toɣ ke Moisi

4 M̄pɔɣú Moisi pɔɔsa lɔ Tacaa si: Na ye isɔ lɛɣɛl nyáma ta tuna ma tɔm na pá kisi-m nuɔnu na pá tɔ-m si Tacaa ta lu ma tɔ kɛ tiili se? ²Ntəna Tacaa tɔm-i si: Pepeɣe n tɔka nyá niɣ taa? Mpɔɣulɛ si: Kpátúɣú. ³Kelena lɔ si: Peti-kuyɔ aɛ. Moisi pɛta-ku, ulena kú pəsi tum. Tənaɣa i n̄maawa tɔɔɔɔ. ⁴M̄pɔɣú Tacaa heela-i si: Siisi na n̄ kra i suka taa.

Moisi siisaa na i kra tum iɔ tɔcau, ulena tum tɔɔɔnɔ kpátúɣú ke pəsuyɔ ke i niɣ taa. ⁵Ilena lɔ si: Mpi n ká huləna lɛɣɛl nyáma si pa caanaa Apələham na lsaaka na Yakɔɔ pa lɔ Tacaa má ma lu nyá tɔ tɔɔɔ. ⁶M̄pɔɣú lɔ taa Moisi ke heeluɣu si: Nyəki nyá niɣ ke nyá lanɣe taa kɛ nyá toko tɛɛ.

Moisi nyəka i niɣ ke mpɔ na í kusɔ-i, ulɛ i tuta tɔnuyɔ tɔ asilima kutɔɔɔ*fa* waasa i niɣ tənayale na í sɛɛwa təhaii. ⁷Kelena lɔ si: Mələna nyá niɣ ke nyá lanɣe taa.

Moisi kɔma na í kusɔ i niɣ ulɛ i məlaa kele tɔmam-mam isɔ i ka weu tɔ. ⁸Mpɔɣulɛ Tacaa tɔma si: Ye lɛɣɛl nyáma ta tuna-n̄, na n̄ kisi na n̄ la piti tɔmlɛ kancaalaya nyəntɛ na pá tá mu nyá tɔm. N̄ lapa naale nyəntɛ tənɛ isɔ pa mu-ti. ⁹Ye pə kpeɣna piti tɔma anɔ a naale na pá ká nyuyɔ na pá kisiɣi nyá tɔm na paa nukəna-n̄, ulɛ n̄ cosi Nili pɔɔɔ lum na n̄ pəl-wəɣi tetu tɔ na pə pəsi caləm.

lɔ kpawa Alɔ ke Moisi waalɔ tu

¹⁰M̄pɔɣú Moisi si: Pə kaa la, ma ta nyl yɔɔɔtaya. Paa hatoo n caala-m yɔɔɔtənau tɔ ma taa nyl yɔɔɔtuyɔ. Paa na nɔnɔnɔ isəntɔ kulumtu n̄ɔɣi, pə ta layasi.

¹¹Kelena lɔ kɔɔ təkpaɔ si: Pə taya ma tuna yulu ke kɔɔ taa? Na ye ma nɔkaa ma lapi-i kamumuka yaa ntam. Pəyele má nɔkaa ma ye-le na í naaki yaa í yulum. ¹²Mpɔ tɔ, tɛɛ nɔnɔnɔ. Maa wɛɛ nyá waalɔ na maa tú nyá kɔɔ taa kɛ tɔm pee wena n ká yɔɔɔti tɔ. ¹³Mpɔɣulɛ Moisi si: Ha, Tacaa, ma kra nyá yule, tili wei n caa tɔ, ye-le ma tɔm.

† asilima kutɔɔɔ: Mpi Ləkra taa pa yaa si kutɔɔɔ kuseemuyɔ tɔɔ pa yaa cənɛ si tɔnuyɔ tɔ asilima kutɔɔɔ.

¹⁴Tənayale Moisi tɔm lapa Tacaa ke pááná na í tɔm-i si: Nyá taalɔ Lefii tu Alɔɣ wɛɛ. Halɔ ílé i tu luna nteɣe nyá sənuyɔ, na í loosa-n̄ i lanɣulumɛ ká wɛɛ sɔɔɔntu. ¹⁵N ká teləsɔ-i nti nti i ká yɔɔɔtəɣi tɔ. Na má wɛɛ mə waalɔ na má húlɔ-meɣe mə kulapələ. ¹⁶Nyá pəsə isɔ lɔ kele, na n̄ teləsəɣi-i nti i ká heeliɣi samaa na nyá kɔɔ tɔ. ¹⁷Tɔki nyá kpátúɣú ke nyá niɣ taa na n̄ lakəna-kuyɔ piti tɔma.

Moisi məluɣu ke lɛɣɛl nyáma kiɣ

¹⁸M̄pɔɣú Moisi məla i yətu Yetulo tɔlɔ na í heeli-i si: Ma mələɣi Icipiti na má ná lɛɣɛl nyáma alaafəya. Ntəna ílé si pə wɛ teu, polo.

¹⁹M̄pɔɣú Tacaa heela Moisi ke Matiyay tetu taa tənə si: Taa nyana Icipiti məluɣu. Mpi tɔ, mpa pa lukaya-n̄ kuyɔ tɔ pa səpa pa tənə.

²⁰Ilena Moisi caɣasi i alu na i piya ke kraɣasi na pá tɛɛ Icipiti, na í tɔka kpátúɣú n̄ku lɔ ka heela-i si í kraɣa tɔɔ i niɣ taa. ²¹Ilena Tacaa tasa-i heeluɣu si: Ma ha-n̄ toɣ si ye n tala Icipiti, n la piti tɔma anɔ a tənə na Icipiti wulau ná. Ama maa tu-i lanɣkɔusəɣ na i kaa ye-le lɛɣɛl nyáma na pá tɛɛ. ²²Na n̄ heeli-i si maɣa lɔ Tacaa kɛ. lɛɣɛl nyáma wɛ kɛ isɔ ma apalu pəɣaya kancaalaya nyəɣka. ²³Timpí ma tɔma si í ye-le ma kancaalaya pəɣaya na ká polo ká sɛɛ-m na í kisi tɔ, pə tɔ kɛ maa kú iɔ i apalu pəɣaya kancaalaya nyəɣka.

²⁴M̄pɔɣú Moisi pa suu tiiliɣi ahoo naalɔ. Ilena lɔ kpipi-i si i kuyɔ. ²⁵Tənayale i alu Sefola kraɣa kran-tanyaaluɣu na í peli pəɣaya hənɔɔɔ na í tokina-keɣe Moisi tɛɛ na í tɔ si: N ke-m caləm apalu kɛ. Peluyɔ tɔm ke Sefola yɔɔɔtəna mpɔ. Ilena lɔ ye-le Moisi.

²⁷M̄pɔɣú lɔ heela Alɔ si í səɣ Moisi ke wulaya tetu taa.

Alɔ tɛɛwa ulena í suli i neu Moisi ke lɔ puyɔ kiɣ, na pá kpi tɔma na pá sɛɛ tɔma. ²⁸Na Moisi ná kɛɛsɔ-i tɔm nti lɔ heela-i na piti tɔma nna i ka hula-i tɔ.

²⁹Ntəna pa naale pá təɣ tɔma na pá polo Icipiti na pá koti lɛɣɛl sɔsa. ³⁰M̄pɔɣú Alɔ kɛɛsa-wɛɣe nti nti lɔ ka heela Moisi tɔ, na pá lá piti tɔma anɔ na lɛɣɛl nyáma ná. ³¹Pelɛ pa ná mpɔ, ulena pá tisi si lɔ lakəna. Pa cəkənaa si lɔ nawa pa kunyɔntɔɔɔ kɛ na í kɔ si í waasɔ-wɛ. Ilena pá hənti-i aɛ na pá sɛɛ-i.

Moisi na Alɔ pa pote ke Icipiti wulau tɛ

5 Pələ pə waalɔ kɛ Moisi na Alɔ pa pola Icipiti wulau tɛ na pá heeli-i si: lɛɣɛl nyáma ta, tá lɔ Tacaa si tá heeli-n̄ si n̄ ye-le-tu na té polo pooluɣ na té lapi-i tɔmlɛ pəɣaya nakəl. ²Tənayale Icipiti wulau kɔɔ təkpaɔ si: Aweɣe lɔ Tacaa ye? Ma ta nyl puntu. Ilen ma fɛi si ma nukɔ i tɔm na má ye-le lɛɣɛl nyáma si pá polo tiili.

³Mpɔɣulɛ Moisi na Alɔ pa cɔwa si: Hepəla nyáma tá, tá lɔ Tacaa luna tá tɔ na í heeli-tuyɔ mpɔ. Pə tɔ tɔ ye-le-tu na té tɔ kuyeyɛ tooso na té polo pooluɣ na té lá kɔtasí. Ye pə taya mpɔ i ká ku-tu na kutɔɔɔ yaa yoo. ⁴M̄pɔɣú wulau holina Moisi na Alɔ si: Mɛ, pepe

puusi nté nuunowa na hiu na naanowa na naatosom-
pɔɔɔɔɔɔ (137).

²¹ Isakaa ílé ɩ pɔyalaá nté Kolee, na Nekéfi, na Sikəli.

²² Usiyeli pɔyalaá nté Mikayəli, na Ilisafan, na Sitili.

²³ Aminatarɩ pɛɛɔɔ llisepa wei ɩ ké Nasɔɔ neu tɔɔɔ
Alɔɔ kraɔaa na í lulɩ Natari, na Apihu, na llasaa, na
Itamaa.

²⁴ Kolee ílé ɩ pɔyalaá nté Asii, na llikana, na
Apiyasafɩ. Pɛɛɔɔ Kolee luluyɩ loosi nyáma ɔɔɔɔɔ.

²⁵ Putiyeli pɛɛɔɔ nɔɔɔɔ ke Alɔɔ pɔyalu llasaa ná
kraɔaa na ílé í lulɩ Pɛɛhasɩ.

Lefii luluyɩ nyáma loosi nyáma ɔɔɔɔɔ hɛla nté.

²⁶ Na Alɔɔ na Moisi mɛɛɔɔ Tacaa tɔma sɩ pá læsɩ
lseyeli nyáma ke Icipiti taa ké nɔɔɔ kulumaya. ²⁷ Mɛɛ
ɩɩ pa teləsəna Icipiti wulau ke nti lɔɔ yɔɔɔta sɩ í yele
lseyeli nyáma na pá lu ɩ tetu taa tɔ.

lɔɔ lɛɔɔɔ nɔɔɔ nka ɩ ka su Moisi tɔ

²⁸ Mɔɔɔɔ kuyaku nakulɩ lɔɔ yɔɔɔtəna Moisi ke Icipiti
tetu taa na í heeli-ɩ sɩ: ²⁹ Ma ké Tacaa ké, polo n̄ heeli
Icipiti wulau ke tə təna nti ma yɔɔɔtəna ma nɔɔɔ tɔ.

³⁰ Mɔɔɔɔ Moisi ɔɔ-ɩ sɩ: Icipiti wulau kaa nuuna-m.
Mpi tɔ, ma ta nyl yɔɔɔtəɔ ke paa pəɔɔ pəɔɔ.

7 Mɔɔɔɔ Tacaa heela Moisi sɩ: Maa tu-ɩ ton sɔɔɔɔ
na n̄ pəsi ɩsu lɔɔ ké Icipiti wulau ɩsentaa na Alɔɔ
náá teləsəɩ-ɩ nyá tɔm. ² N ká keesi Alɔɔ ke tə təna nti
máá heeli-ɩ tɔ, na ílé í teləsɩ-təɩ Icipiti wulau sɩ í yele
lseyeli nyáma na pá lu ɩ tetu taa. ³ Paa na mpu tɔ,
maa la Icipiti wulau ke larɔɔɔsəɩ. Paa na piti təma na
kuhulum mpi pə təna maa la Icipiti taa tɔ, ⁴ ɩ kaa
nuuna-mɛ. Halɩ waatu ɩnəɩ maa nyəɩsɩ Icipiti nyáma
ɩse ke teu ke ɩsəna pə wɛɛ tɔ. lɛna má læsɩ ma yəlaa
lseyeli nyáma ke nɔɔɔ kulumaya ke tetu təne tə taa.
⁵ Saa ɩnəɩ pu ɛɛ Icipiti nyáma ɩsentɔɔ na pá nyí sɩ ma
ké Tacaa.

⁶ Mɔɔɔɔ Moisi na Alɔɔ pa lapa teitei ɩsu Tacaa ka
heeluyɩ-wɛ tɔ. ⁷ Waatu wei pa yɔɔɔtəɔana wulau ke
mpu tɔ, Moisi puusi ka wɛ nuunaasa na Alɔɔ nyənsɩ ke
nuunaasa na tooso.

Icipiti wulau kisa Moisi na Alɔɔ ke nuunaw

⁸ Mɔɔɔɔ lɔɔ Tacaa heela Moisi na Alɔɔ sɩ: ⁹ Ye Icipiti
wulau tɔma-mɛ sɩ í la piti təmlɛ natəlɩ, ɩɛ Moisi heeli
Alɔɔ sɩ í pɛɩ ɩ kɔɔɔɔ ke atɛɛ wulau ɩsentaa, na ku
pəsi tum.

¹⁰ Tənaɔ Moisi na Alɔɔ pa tɛɛwa na pá lá teitei ɩsu
lɔɔ Tacaa keesuyɩ-wɛ tɔ. Alɔɔ pɛɩ ɩ kɔɔɔɔ ke atɛɛ
Icipiti wulau na ɩ waalɩ nyáma pa ɩsentaa na kú pəsi
tum. ¹¹ Mɔɔɔɔ wulau kota Icipiti tuwaa na pə topo-
topo nyáma na pɛɛ pá lá mpu tɔtɔ, na pa topotopotu
taa. ¹² Pa təna pa pɛɩ pa kpatəɩ ke atɛ na í pəsi
tumaa. Tənaɔ Alɔɔ kɔɔɔɔ tum kulaa na í li pane pa
nyəɩ tumaa təna. ¹³ Paa na mpu Icipiti wulau lapa
larɔɔɔsəɩ na í kisi nti Moisi na Alɔɔ pa pola-ɩ
sələmuyɩ tɔɔ teitei ɩsu Tacaa ka yɔɔɔtəɩ tɔ.

Wahala kancaalaya nyəɩ

¹⁴ Mɔɔɔɔ lɔɔ Tacaa tɔma Moisi sɩ: Ntɔɩ Icipiti wulau
kama nyuyɩ ke ɩ larɔɔɔsəɩ taa na í kisi lseyeli nyáma
ke yeluyɩ sɩ pá tɛɛ yɛɛ? ¹⁵ Tɔɔ, cele ku fema n lu lɔɔ na
n̄ kraɔa nyá kɔɔɔɔɔ nku ku pəsa tum tɔ, na n̄ polo ɩ
tɛɛ saa wei ɩ tiiki nɔɔɔ tɔ, na n̄ tarɩ-ɩ kuterɩ tɔ. ¹⁶ lɛna
n̄ heeli-ɩ sɩ: Hepəla nyáma tá, tá lɔɔ Tacaa tilina-m sɩ
má heeli-ɩ sɩ n̄ yele ɩ yəlaa na pá polo poolɩ na pá
sɛɛ-ɩ, na haləna saɩa nya saɩ. ¹⁷ Pə tɔɔ ké Tacaa sɩ
má teləsɩ-ɩ sɩ n̄ tɔma sɩ n̄ ta nyəɩ-ɩ tɔ pənɛntaa ké n̄
ká nyəɩ-ɩ. Kɔɔɔɔ kuneɛ maa ma Nili nɔɔɔ lum tɔɔ,
ɩɛna lɔɔ yele na pə təna pə pəsi caləm, ¹⁸ na tiina sí
na lum sɔɩ na halɩ Icipiti nyáma kɔɔɔ pə nyɔɔɔ.

¹⁹ Mɔɔɔɔ Tacaa tasa Moisi ke heeluyɩ sɩ: Heeli Alɔɔ
sɩ kraɔa nyá kɔɔɔɔɔ na n̄ húlɩ-kuɩ Icipiti nyáma lum
təkpɛntəna na pusi na lɔɔɩ pə tɔɔ na pə kɛɩna
lucayamnaa na tuɩ na kukɔaməɩ pə nɔɔɔ taa lum-
naa, na pə pəsi caləm. Waatu ɩɩ caləm ká waasɩ tetu
təna təpaɩ.

²⁰ Mɔɔɔɔ Alɔɔ kusa kɔɔɔɔɔ na í má nɔɔɔ lum tɔɔ ɩsu
Tacaa ka keesuyɩ-wɛ tɔɔ Icipiti wulau na ɩ waalɩ
nyáma pa ɩsentaa, na lum təna pəsi caləm. ²¹ lɛna
nɔɔɔ təna tiina sí, na ka lum sɔɩ haləna Icipiti nyáma
kɔɔɔ pə nyɔɔɔ. Na paa timpiɩ n̄ tala tetu təna taa
caləm waasəna.

²² Mɔɔɔɔ Icipiti tuwaa lapa teitei ɩsu Moisi-wɛ na pa
topotopotu taa. lɛna Icipiti wulau la larɔɔɔsəɩ ɩsu
Tacaa ka tɛm yɔɔɔtəɩ tɔ, na í kisi nɔɔɔ nka paa
sələma-ɩ tɔ. ²³ l̄ ta kraɔa-tɩ na í yaa pulu. lɛna í ha
lumaya na í suu ɩ təɔaya. ²⁴ Tənaɔ Icipiti nyáma təna
suu hila laasuyɩ na pá maləɩ nɔɔɔ sɩ pá hiki lum
kunɔɔnɔɔɔ. Mpi tɔ, nɔɔɔ nyəɩ taa fɛɩ nyɔɔɔ.

²⁵ Kuyɛɩ naatosomɔɔɔɔ təcu ké lum pəsa
caləm.

Wahala naale nyəɩ

²⁶ Pə waalɩ ké Tacaa tɔma Moisi sɩ: Polo Icipiti wulau
kiɩ na n̄ heeli-ɩ sɩ yele ma yəlaa na pá polo pá la-m
təmlɛ. ²⁷ Ye n̄ kisa mpu maa yele na salɛ lu nyá tetu
təna taa. ²⁸ A ká huki təyomyom ke nɔɔɔ taa. lɛna á
kpa na á suu wulau nyá nyá kawulaya təɔaya taa, na
nyá naɩ kuhəntuyɩ taa. A ká kpa nyá kato tɔɔ
mayamaya. A ká suu tɔtɔɔ nyá waalɩ nyáma tɛɛsɩ taa
na samaa nyənsɩ taa na tətəsəɩ na mutu tiisi taa tɔtɔ.
²⁹ Halɩ a ká kpa Icipiti wulau nyá nyá mayamaya nyá
tɔɔ, na samaa təna tɔɔ, na pə kɛɩna təmlɛ nyáma tɔɔ
tɔtɔ.

8 Mɔɔɔɔ Tacaa tasa Moisi ke heeluyɩ tɔtɔ sɩ heeli
Alɔɔ sɩ: Húlɩ nyá kɔɔɔɔɔ na pusi na lɔɔɩ na
lucayamnaa tɔɔ na salɛ lu Icipiti.

² Alɔɔ ná húlɩ ɩ kɔɔɔɔɔ ke mpu, ɩɛna salɛ lu Icipiti
lumnaa taa na á waasɩ tetu təna. ³ Mɔɔɔɔ Icipiti
tuwaa ná lapa mpu na pa topotopotu taa tɔtɔ, na
salɛ lu na á kpa tetu təna taa. ⁴ Ntəna Icipiti wulau
yaa Moisi na Alɔɔ na í tɔ-wɛ sɩ: Í wiina Tacaa na í
hatələna salɛ anəɩ má na má yəlaa. Pə waalɩ ɩɛ

maa ye leseyeli nyéma na pá polo pá lá lso ké kotasí.

⁵Tənaɣale Moisi cɔ Icipiti wulau si: Ta caa, læsi nyá maɣamaɣa ke saa wei n soɔlaa si má sələmi lso ké mə tɔɔ na í kú salɛɛ ke nyana nyá samaa na nyá təmlɛ nyéma mə tɛɛsi taa na á məli pɔɔɔ taa tike tɔ. ⁶Kelena wulau si: Cele ke ma caaki si h́ sələmi lso. Ntəna Moisi si: Tɔɔ, pə wɛ teu. Maa la mpu, uləna pácɔ́ h́ cəkəna si tá lso Tacaa fəina saala. ⁷Pɔɔɔtɔ fɛi lɛlɛɲ, salɛɛ ká lu nyana nyá samaa na nyá təmlɛ nyéma mə tɛɛsi taa na á məli pɔɔɔ taa tike.

⁸Mrúyú Moisi na Alɔɲ pa lu Icipiti wulau tɛ́. Uləna Moisi sələmi lso ké salɛɛ anɪ a tɔɔ. ⁹Uləna Tacaa la isɪi i sələmuɣu tɔ, na salɛɛ si tɛɛsi taa na taasi tɔɔ na tawa taa. ¹⁰Mrúyú pa kota-yeɣe huwa huwa. Uləna lcatɛ təna cɔɲ pə fɛi teu.

¹¹Icipiti wulau nawa si i wahala pasaa, uləna í lá lanɲkɔɔsəɲ na í kisi Moisi na Alɔɲ ke nuɔnu ke teitei isɪi Tacaa ka yɔɔɔtɔɣu tɔ.

Wahala tooso nyəɲ

¹²Mrúyú Tacaa tɔma Moisi si heeli Alɔɲ si: Ma nyá kɔɔtúyú ke tetu tɔɔ, na musuɣu pəsi pɔɔtɔ na tɛ́ kɔa Icipiti tetu təna taa.

¹³Ntəna Moisi na Alɔɲ pá lá teitei isɪi Tacaa heela-wɛ tɔ. Uləna musuɣu pəsi pɔɔtɔ na tɛ́ waasi yəlaa na tɔla pa tɔɔ ké tetu təna taa. ¹⁴Uləna Icipiti tuwaa maɣasi isɪi paa la mpu na pa topotopotu taa na pá kpisi. Na pɔɔtɔ náá wɛ tɔla na yəlaa pa tɔɔ. ¹⁵Tənaɣale tuwaa heela Icipiti wulau si: lso mpələ ke cəne inəɲi yoo.

Paa na mpu Icipiti wulau tɔka i lanɲkɔɔsəɲ na í kisi Moisi na Alɔɲ ke nuɔnu ke teitei isɪi Tacaa ka yɔɔɔtɔɣu tɔ.

Wahala liyiti nyəɲ

¹⁶Mrúyú Tacaa heela Moisi si: Cele kulɪ lɔɲ ke tanan kɔɔɔɲku tɛɛ, na h́ katɪ Icipiti wulau ke waatu wei i tiiki pɔɔɔ tɔ na h́ heeli-i si Tacaa má, ma tɔma si ye le ma yəlaa na pá polo pá la-m təmlɛ. ¹⁷Ye n kisa si n kaa ye le-wɛ, ulɛ ma ye le na kacɔsi kunaasasi nasəli si lu na sí sɪ́ Icipiti nyéma tɛɛsi taa ké tetu təna taa, na sí nyasəɲi nyana yəlaa na nyá təmlɛ nyéma təna. ¹⁸Ama kacɔsi nsi si kaa wiili Koseɲ tetu taa timpi ma yəlaa wɛɛ tɔ. Tənaɣa Icipiti wulau ka nyəna si Tacaa má, ma wɛ Icipiti taa cəne. ¹⁹Maa kenti mə tɔɔ ké kɔɔntɛ ke cele, na í kaa na wahala inɛ.

²⁰Mrúyú Tacaa yelaa na kacɔsi kunyasasi nasəli lu tuutuuma na sí watɪ Icipiti wulau na i təmlɛ nyéma pa tɛɛsi taa, na sí wakəli tetu təna. ²¹Tənaɣale Icipiti wulau yaa Moisi na Alɔɲ na í tɔ-wɛ si: Í polo í lá mə lso ké kotasí. Ulɛ Icipiti tetu taa ké pə wɛɛ si í la-si.

²²Kelena Moisi na Alɔɲ pa cɔ si: Tə kaa la-səɲi cəne. Mpi tɔ, Icipiti nyéma ká nyənɪ-səɲi acaalətu na pá yaɣa-tuɣu pɛɛ. ²³Pə wɛɛ ké si tɛ́ tɔ kuyɛɛɲ tooso na tɛ́ polo pooluɲ. Uləna tɛ́ lá tá lso Tacaa ke kotasí isɪi i ka heeluɣu-tu tɔ. ²⁴Ntəna Icipiti wulau si: Maa ye le-mɛ na

í polo. Ulɛ í taa hatəli pooluɲ ké. Aayee si, í sələməna-m.

²⁵Mpuɣulɛ Moisi nɔɔɔ təkɔɔ si: Ye ma lu cəne, maa sələmi Tacaa na cele i ká hatələna nyá na nyá təmlɛ nyéma na nyá yəlaa ke kacɔsi səne. Ama kulumtu ké si h́ taa nɛɛti-tu na h́ tayanɪ lseyeli nyéma taya tanɣu si tə taa polo na tə lá lso ké kotasí.

²⁶Moisi lu Icipiti wulau tɛ́ uləna í sələmi Tacaa, ²⁷na ílɛ i læsi kacɔsi təna na sí ye le Icipiti wulau na i təmlɛ nyéma na i yəlaa, pə ta soɔ paa kulumaɣa. ²⁸Mrúyú Icipiti wulau lapa lanɲkɔɔsəɲ tɔɔ na í kisi si lseyeli nyéma í taa lu.

Wahala kakpası nyəɲ

⁹Mrúyú Tacaa tɔma Moisi si: Polo Icipiti wulau kin na h́ heeli-i si Hepəla nyéma lso Tacaa má, ma tɔma si ye le ma yəlaa na pá polo pá la-m təmlɛ. ²Ye n wɛɛ na n kisiɣi na n kaɲ nyuɣu na h́ tanəɣi-wɛɣe mpu, ³maa ye le na kusəku isayau nakulɪ ku kɔa Icipiti nyéma tɔla, na kú ku kɔaɲanəɲ na kɔaɲasi na yoo-oonaa, na naaɲ, na heeɲ, na pəɲ. ⁴Ama Tacaa ká faɣasi lseyeli nyéma nyəna na a taa natəli nyuɣu kaa holi-tɛ.

⁵Pələ pə paasi uləna lso Tacaa si si cele ke inɪ i ka la kɔkɔɔ inəɲi Icipiti taa.

⁶Tɛu fema uləna Tacaa ye le na kusəku naɲ Icipiti nyéma tɔla tənaya kɔɔampələ isɪi i ka yɔɔɔtɔɣu tɔ. Ama lseyeli nyéma nyəna taa natəli tə nyuɣu ta holi-tɛ. ⁷Mrúyú Icipiti wulau pɔɔɔsaa na í nu si lseyeli nyéma tɔla taa natəli tə ta sí. Paa na mpu pələ pə ta lapi-i pulu. I kama nyuɣu ke i lanɲkɔɔsəɲ taa na í kisi lso yəlaa ke yeluyu si pá tɛɛ.

Wahala naatoso nyəɲ

⁸Pə waali ke Tacaa tasa Moisi na Alɔɲ ke heeluɣu tɔɔ si: Í cosi məsaya taa tɔluma ke mə ɲkulee taa. Uləna í polo wulau tɛ́, na Moisi ɲmusɪ-yeɣe isɔtaa na Icipiti wulau nyənəɲi. ⁹A ká yá tetu təna taa na á lulu yəlaa na tɔla ke mɪla naali, na á pəsi səməla.

¹⁰Mpuɣulɛ Moisi na Alɔɲ pa cosa tɔluma, uləna pá polo wulau tɛ na Moisi ɲmusɪ-yeɣe isɔtaa, na á lulu yəlaa na tɔla ke mɪla na á pəsi səməla. ¹¹Mɪla anɪ a kɔɔnna Icipiti tuwaa tɔɔɔɔ na á kɔa-wɛɣe teitei isɪi yəlaa təna. Haləna pa kpisi Moisi-wɛɣe kɔɔtəna.

¹²Mrúyú Tacaa yelaa na Icipiti wulau soɔsi nyuɣu kam ke i lanɲkɔɔsəɲ taa na í kisi Moisi na Alɔɲ ke nuɔnu ke teitei isɪi i ka heeluɣu Moisi tɔ.

Wahala naatosompɔɔɔɔɔɔɔɔ nyəɲ

¹³Mrúyú Tacaa heela Moisi si: Cele kulɪ lɔɲ ke tanan kɔɔɔɲku tɛɛ na h́ maɣana Icipiti wulau na h́ heeli-i si Hepəla nyéma lso Tacaa má, ma tɔma si: Ye le ma yəlaa na pá polo pa la-m təmlɛ. ¹⁴Ama pənentaa ma tu ma taa ké si maa la wahalanaa mɛ pa tənaya nyana nyá təmlɛ nyéma na nyá yəlaa. Uləna pácɔ́ h́ nyí si nɔɔɔɔ ta nəɣəsəna-m antulinya təna taa. ¹⁵Ye maa soɔlaa maa kuwa nyana nyá yəlaa na yulukusəku na í

saalu yem ké tetu taa. ¹⁶ Ama ma yela-ŋ na nyá use ke r̄púyú si n̄ nyí si ma wena toŋ. Ilena ma h̄ete s̄w̄si yaau ke tetu t̄ana taa. ¹⁷ Paa na mpu, n wee na n̄ h̄oŋ nyá ti na n̄ kisiyi si ma ȳelaa í taa t̄ee. ¹⁸ P̄e t̄w̄ ké cele us̄ant̄o waatu, maa yele na t̄omp̄ee t̄eu ŋku too Icipiti tu n̄ȳolu ta nata t̄o kú nu. ¹⁹ Mpu t̄o, k̄p̄eyeli nyá t̄ola na n̄ s̄w̄si-ȳeȳe tiili. Ye ȳelaa na t̄ola pa caya taale ke yem na pa ta s̄w̄si, t̄omp̄ee ká ku-we.

²⁰ Wulau t̄amle nȳema taa Ielaa mu Tacaa t̄om nt̄aȳi niŋ naale, na pá heeli pa t̄amle nȳema si pa na t̄ola pá s̄w̄si timpi t̄omp̄ee an̄i a kaa na-we t̄o. ²¹ Ama Ielaa ná tá nyana Tacaa t̄om n̄ti na pá yele pa t̄amle nȳema na pa t̄ola ke tawa taa.

²² P̄e waalu ké Tacaa heela Moisi si: Húlí nyá k̄rát̄yúyú na us̄ot̄aa na t̄omp̄uŋ hoti Icipiti tetu ȳelaa na t̄ola t̄w̄ na pa tawa taa kuhal̄em t̄ana taa.

²³ Moisi kraasa i k̄rát̄yúyú na us̄ot̄aa ke mpu, Ielaa Tacaa yele na t̄eu holiyi na kú nas̄aȳi kraŋŋ kraŋŋ. Ilena t̄omp̄uŋ luk̄ana us̄o na í hotiyi tetu t̄ana t̄w̄. ²⁴ Hatoo p̄e caaluȳu Icipiti tetu ke suu t̄o n̄ȳolu ta nata t̄omp̄uŋ un̄i i taka na p̄e t̄eu nȳə̄s̄uȳu ke mpu. ²⁵ M̄p̄úyú t̄omp̄uŋ wak̄ela p̄e t̄ana mpi pu we tawa taa t̄o, paa yaalaa paa t̄ola. P̄e kaasi na á puyuti kuhal̄em na á caati t̄uŋ ke yem yem. ²⁶ Kus̄eŋ timpi l̄seȳeli nȳema wee t̄o t̄ana t̄ike ke t̄omp̄uŋ ta c̄ət̄eli pulu. ²⁷ T̄ə̄n̄aȳale Icipiti wulau yáa Moisi na Al̄oŋ na í heeli-we si: P̄ən̄en̄-te má lap̄ə̄na is̄aȳatu. Má na ma ȳelaa nt̄e tas̄ək̄əle nȳema. L̄s̄o t̄ike nt̄e tampana t̄ə̄ŋlu. ²⁸ Hai, í wiina l̄s̄o na t̄omp̄ee h̄eesi mpu. Maa yele-me na í t̄ee, maa tas̄ə̄ȳi-me ȳe t̄ə̄ŋȳu.

²⁹ T̄ə̄n̄aȳale Moisi n̄ȳo t̄ə̄krau si: Ye ma luwa icate waalu maa t̄eȳe l̄s̄o ké niŋ na t̄eu hola na ku t̄omp̄ee h̄eesi. Ilena p̄ə́c̄ n̄ c̄ək̄əna si Tacaa t̄ə̄n̄na antulinȳa t̄ə̄na. ³⁰ P̄ə̄na p̄e mpu t̄o, ma naa ké si nyana nyá ȳelaa í seeki l̄s̄o ké ac̄esaac̄es̄aa sewa ké, í tá t̄e m̄e taa.

³¹ Waatu wei t̄omp̄ee k̄oma mpu t̄o a sulina pa t̄e k̄ron̄k̄rontu toŋ nȳə̄ntu n̄ti pa yaa si l̄eŋ t̄o t̄ə̄ hetu t̄uȳu, na pa t̄ȳoŋaȳa p̄ee nȳə̄ŋka tuluȳu nt̄e, na á wak̄əli-ȳe. ³² Ama p̄e kaasa pa t̄ȳoŋas̄i lens̄ə̄naa t̄o p̄e ta wak̄əli s̄ə̄le. Mpi t̄o, s̄ə̄le si taa kul̄əta saa un̄i.

³³ Moisi luwa icate waalu Ielaa í t̄eȳe l̄s̄o ké niŋ na í wiina-i t̄omp̄ee an̄i a t̄om. Ilena t̄eu na ku hola na t̄omp̄ee p̄e t̄e.

³⁴ Icipiti wulau paas̄ə̄naa si p̄e t̄ə̄na p̄e h̄eewa Ielaa í na i t̄amle nȳema pá m̄əli pa nȳə̄ŋ un̄i i taa us̄u too Ie.

³⁵ M̄p̄úyú pa kis̄aa t̄ə̄s̄aȳas̄aȳa si m̄p̄e pa kaa yele l̄seȳeli nȳema na pá lu tetu taa ké teitei us̄u Tacaa ka heeluȳu Moisi t̄o.

Wahala p̄ə̄l̄ef̄ei nȳə̄ŋ

10 M̄p̄úyú Tacaa t̄oma Moisi si: M̄əli Icipiti wulau t̄e, má yelina si í na i t̄amle nȳema pá la lan̄k̄pus̄ə̄ŋ ke mpu na má Iá k̄ək̄l̄o nȳə̄m t̄ə̄na na pá ná. ² Ma lapa r̄p̄úyú si n̄ ká keesi nyá piya na nyá saal̄ə̄naa ke us̄ə̄na ma lapa Icipiti taa ké k̄ək̄l̄o nȳə̄m t̄o. T̄ə̄n̄aȳa í ká nȳə̄na si ma ké Tacaa.

³ M̄p̄úyú Moisi na Al̄oŋ pa pola Icipiti wulau t̄e na pá heeli-i si: H̄ep̄ə̄la nȳema tá, tá l̄s̄o Tacaa t̄oma-tu si t̄e

k̄w̄ t̄e p̄ə̄s̄i-ŋ si p̄ə̄lee ké n̄ ká Iá nyá lan̄k̄pus̄ə̄ŋ na n̄ yele i ȳelaa na pá polo pá lap̄i-i t̄ə̄mle? ⁴ Ye n̄ kama nȳuȳu ke p̄e taa, cele i ká k̄ona kutolon ke nyá tetu t̄ə̄na taa. ⁵ Ku wáasi tetu t̄w̄ t̄ə̄wisiwisi, na kú kuyuli kunȳoŋȳoŋm na t̄uŋ wei t̄omp̄ee ka f̄eewa t̄o. ⁶ Kutolon ká maŋali nyana nyá t̄ə̄mle nȳema na Icipiti nȳema t̄ə̄na t̄eesi taa t̄ə̄pampam. Too t̄o, nyá caanaa na p̄ele pa caanaa ta keesita k̄ək̄l̄o un̄i i taka hal̄əna saŋa.

Moisi t̄ema mpu Ielaa í lu Icipiti wulau t̄e.

⁷ Icipiti wulau t̄amle nȳema kotaa na pá t̄om-i si: Ta caa, yulu un̄e i ka s̄w̄si-tu yoo. P̄e t̄w̄ t̄o, yele-we na pá polo pá Iá pa l̄s̄o Tacaa ke t̄amle. Ye p̄e t̄aȳa mpu Icipiti nȳema t̄ə̄na ká si.

⁸ T̄ə̄n̄aȳale pa t̄aȳana Moisi na Al̄oŋ ke yaau ke Icipiti wulau t̄e na íle i heeli-we si: Í polo í Iá m̄ə l̄s̄o Tacaa ke t̄amle. I taa i taa Ie si: Awe na awe paa pona?

⁹ Nt̄ə̄na Moisi si: Ta t̄ə̄na tu pona. P̄e k̄raȳau Ief̄ep̄iya na tá kuk̄pat̄ə̄laa na tá p̄ə̄ȳalaa na tá p̄eela t̄o. Na tá k̄r̄eŋna tá t̄ola t̄ə̄na. Mpi t̄o, Tacaa ac̄ima ke t̄ə̄ puki t̄ə̄ȳo.

¹⁰ M̄p̄uȳule Icipiti wulau p̄əs̄ə̄na-we si: M̄ə taa si maa yele m̄ə na m̄ə piya na í t̄ee ȳe? L̄s̄o í su-me yaa. Ma nȳemá m̄ə taa laȳatu ké t̄e. ¹¹ P̄e kaa la mpu. Apalaa m̄e, m̄ə t̄ike í ká pona na í Iá m̄ə l̄s̄o ké t̄amle. Mpi i ka s̄ə̄l̄əmi t̄ə̄ȳe.

Ielaa pá t̄ȳoŋi Moisi na Al̄oŋ ke Icipiti wulau t̄e, na p̄ele pá lu.

¹² T̄ə̄n̄aȳa Tacaa t̄oma Moisi si: Húlí nyá k̄rát̄yúyú ke Icipiti tetu t̄w̄ na kutolon lu na ku wáasi-ti na kú t̄ȳo kunȳoŋȳoŋm t̄ə̄na mpi t̄omp̄ee ka f̄eewa t̄o.

¹³ M̄p̄úyú Moisi hula i k̄rát̄yúyú ke Icipiti tetu t̄ə̄na t̄w̄. Ielaa Tacaa yele na heelim luna t̄eu kite na pé má ilim mpi na ahoo t̄ə̄na. P̄e k̄oma na pé nyaali Ie kutolon t̄ə̄p̄aȳale. ¹⁴ Ku k̄oma tuutuuma ké, na ku wáasi tetu t̄ə̄na t̄w̄. Too t̄o, pa ta nata kutolon us̄u mpu p̄e taka. P̄ə́c̄ pa kaa tasa ku taka ké nau t̄w̄. ¹⁵ Ku waasa tetu t̄ə̄n̄aȳa na t̄e m̄əli p̄iliŋ, na kú t̄ȳo nyutu na t̄uŋ wei t̄omp̄ee ka yelaa t̄o i p̄ee t̄ə̄na. P̄e ta s̄w̄ t̄uȳu nakuli ku hatu yaa nyuliya.

¹⁶ M̄p̄úyú Icipiti wulau yaa Moisi na Al̄oŋ ke Ie na í heeli-we si: Ma wak̄ə̄l̄əna m̄ə l̄s̄o Tacaa na m̄ə maŋamaya t̄w̄. ¹⁷ Hai, ma wiikina-me si í tasa-m suulu huluȳu ke t̄om kul̄um. Í s̄ə̄l̄əmi m̄ə l̄s̄o si í hat̄ə̄l̄əna-m s̄ə̄m p̄ə̄n̄e.

¹⁸ Moisi lu Icipiti wulau t̄e Ielaa í wiina l̄s̄o ké kutolon t̄om. ¹⁹ M̄p̄úyú Tacaa kee heelim na pé mak̄əna toŋ na ilim t̄ət̄ule t̄w̄ na pé paali kutolon na pé p̄əli ku t̄ə̄n̄aȳa s̄əs̄ə̄n̄caasi t̄ə̄ŋku taa. P̄e ta s̄w̄ paa kul̄umuȳu ke Icipiti tetu t̄w̄. ²⁰ M̄p̄úyú Tacaa tu Icipiti wulau ke lan̄k̄pus̄ə̄ŋ na í kisi si l̄seȳeli nȳema í taa t̄ee.

Wahala p̄ə̄ȳol̄aȳaf̄ei nȳə̄ŋ

²¹ M̄p̄úyú Tacaa heela Moisi si: Kus̄i nyá k̄rát̄yúyú na us̄ot̄aa na s̄ək̄p̄et̄uȳu taa s̄ək̄p̄et̄uȳu nyala Icipiti tetu t̄ə̄na taa. Hal̄əna ȳelaa tokiȳina-ku.

²² Moisi kusa-kuȳu mpu Ielaa s̄ək̄p̄et̄uȳu yun̄ nȳə̄ŋku nakuli ku nyala Icipiti tetu t̄ə̄na t̄w̄ ké kuȳeŋ tooso t̄ə̄cu. ²³ Kuȳeŋ tooso un̄i i taa n̄ȳolu ta keesi i t̄ȳoŋ-

tәле. Pәyele нчыҗлу та layası lonte. Ama ku taa fei lseyeli nyәma нчыҗлуҗу. ²⁴ Mпұгы Icipiti wulau yаd Moisi na і heeli-и si: Maa yele-me na і polo і see mә lso иu и sәlәmуҗу т. Na і tu нкаа і kрenna mә alaa na mә piya. Ama mә tla tike kaa luna hәm. ²⁵ Mпұҗуle Moisi si: llena н cele-туҗу tla nna tu la Tacaa ke ктаҗа nka ккк lusa ka tәna т na ciikuҗу nyәnsи na? ²⁶ Pә wee кe si тe kpaҗа ta tla tәna, т kaa cоо hun-туҗу. Tu tala tәna тҗу tu nyи tla isәna, na nna а taka тa lso caa si тe lapu-и ктаҗа т. ²⁷ llena Tacaa tasa Icipiti wulau ke lanҗkpusәn ke туҗу na і kisi si lseyeli nyәma і taa тee. ²⁸ Halәna і тҗуҗну Moisi ke kutҗуҗну si і lu ии и тe. Na і тmи-и si: La laakali, ye pә cәpa-н na н tasa cәneye mәлуҗу maa ku-н. ²⁹ Mпұҗуle Moisi si: Awusa, n tu yҗyҗtaa кe, maa tasәҗи mәлуҗу.

Wahala kantәkaya nyәn

11 Mпұҗуle Tacaa heela Moisi si: Pә kaasa-m wahala kantәkaya nyәn. Pә waali кe paa yelemә na і тee. Halı paa tu тҗуҗну-meҗe kutҗуҗну кe na і lu cәne. ² Mпу т heeli lseyeli nyәma apalaa na alaa si pә sәlәmи pa asәmaa Icipiti nyәma ke wula na liҗitee nyәҗәtu pә wontu.

³ Mпұгы Tacaa lapa na lseyeli nyәma kpaҗа Icipiti nyәma na nyуҗу. Pәcә pәe pә paasi, Moisi maҗamaҗа nyуҗу ka kulaa кe, na Icipiti wulau tәmle nyәma na Icipiti yәlaa tәna tukayana-и.

⁴ Moisi ka tema Icipiti wulau ke heeluҗу si Tacaa тma si и kа cоо Icipiti tetu тк ke ahoo heka ⁵ na tetu taa kancaalaya piya tәna kа si. Pә kpaҗau wulau nyа, nyа pәyаҗа kancaalaya nyәnka na pә polo yom alu nyәn wei и nanәҗи т и kancaalaya pәyаҗа, na pә kpehna tla nyәnsи. ⁶ Na yәlaa ka wii lәyаҗа wula wena too нчыҗлу ta wiita т. Pәyele нчыҗлу kaa tu wii a taka тк. ⁷ Ama pә kaasуҗу lseyeli nyәma нчыҗлуҗу taa т, haҗа maҗamaҗа kaa tu kpesи. Tәnaҗа і kа nyәna si Tacaa mа, ma faki Icipiti nyәma na lseyeli nyәma. ⁸ llena Moisi tasa si: Waatu иnәҗи Icipiti wulau tәmle nyәma panә pa tәna paa ккк na pа luҗ ma тee кe akula si mа na ma yәlaa тe lu. llena mаd lu kpaкpaa ии.

Pә waali кe Moisi luna pаdнa sооcона ke Icipiti wulau тe.

⁹ Mпұҗуle Tacaa tasa Moisi ke heeluҗу si: Ye Icipiti wulau ta нuna-me, иe maa tasa ккккк nyәm payale lapu ke Icipiti tetu taa.

¹⁰ Pәyele Moisi na Alн paa tema-wәҗи lapu ke тm payale na Icipiti wulau nа. Paa na mпу lso kа tu-и lanҗkpusәn кe, na і kisi si lseyeli nyәma і taa lu.

Тееу acima тҗуҗу

12 Mпұгы Tacaa heela Moisi na Alн ke Icipiti taa si: ² lso tu wei и taa і we isәnto т, и kа wee-meҗe pәnaҗа taa isоtu kancaalaya nyәn кe. ³ Mпу т, і polo na і heeli lseyeli nyәma tәna si paa тәyаҗа yaa paa waau nku кu caa иwәyаҗа yaa pinaya ke isоtu иne и kuyәәn naanuwa wule. ⁴ Ye waau nawa si ku kaa te

kрәnte, иe ku na lehku pa kaa na pа nyи kрәnte nte paa тҗу na pa тe т. ⁵ иwәyаҗа yaa pinaya nka paa caa т, kaa wee apalu nyәnka nka ka sika pәnaҗа kulumaya тҗу, na kа tewa, ka tiili тa caami. ⁶ Na pә tala isоtu kuyәәn naanuwa na liҗiti wule taanaya, иena paa lseyeli tu wei і lentu и kрәnte. ⁷ llena paa mpa pа liи pa kрәnte calәm na pа taa тәyаҗа nka ka taa paa тҗу т ка нкнkeelasи kampu kpatәn тк na isоtaa тк. ⁸ Pa wusәҗи kрәnte tәnaҗа. Pә kpaҗau nyуҗу na ннkpaasi na lotu т. Pа taa тҗу-и na тe leh yaa pа тәsi-и. Pа тҗу-и na potopotonaa mpa pa taa kukusum fei т, na tuusi hatu nyan nyәntu. ¹⁰ Ye pa тҗyaa na pа kpiisa mpi na pә fe-wи pa wо ккк.

¹¹ Waatu wei pa тки pә тҗуҗнаҗа т, na pа suu pa mpaau wontu кe, na pa nanҗkpara ke pa нкнee taa, na pa kpatәn ke pa niн taa, na pа тҗу caucau. Mpi т, pә кe Tacaa Teeu acima кe.

¹² llena Tacaa tasa si: Sanҗа ahoo aneye maa cоо Icipiti tetu тк na mа kу tә kancaalaya piya tәna. Pә kpaҗau yәlaa piya na pә polo tla nyәnsи т. Pәyele maa кu Icipiti nyәma tuн tәna нчн tәnanнn. llena paa wei і nyи si mа kena Tacaa. ¹³ Pә kaasуҗу lseyeli nyәma me т, mә kampaana тк calәm kа yusәna mә тeesи. Ye ma na-wи ma тee mә тк. Isәna maa kenti mә тк na ma kaa wakәл-me иu Icipiti nyәma тҗуle.

¹⁴ Mпұгы Tacaa tasaa si: і ka ткsәҗи kuyaku kune ku тк кe paa pәnaҗа nkaҗа, na і lakи-m acima sооcона na и nyәи-yeҗe ктаҗа ke mә waali nyәma тк.

Kukusum fei potopotonaa acima

¹⁵ Kuyәәn naatosomпҗуҗлаҗа тәcu кe і kа тҗу po-topotonaa mpa pa taa kukusum fei т pә acima. Mпу т, pә kpaҗа kukusum fei potopotonaa acima kuyaku kancaalaya nyәnku wule т, pә fei si kukusum і wee mә taa нчыҗлу тәyаҗа taa. Ye нчыҗлу тҗу-wәҗи kuyәәn ии и taa, иu pa kpiisa puntu ke lseyeli nyәma taa. ¹⁶ і kа koti kuyaku kancaalaya nyәnku na naatosomпҗуҗлаҗа nyәnku wule кe na і see-m. Kuyanҗу т, pә fei si і la tәmle natәл. Ye pә тyа mә тҗуҗnasи saau paasi.

¹⁷ Paa pәnaҗа nkaҗа и ka тки kukusum fei potopotonaa acima aneye mә waali nyәma тк. Na а pәsi-meҗe ктаҗа nka kaa ткsи-meҗe kuyanҗу ma lәsa-meҗe Icipiti tetu taa ke нчыҗ kulumaya т. ¹⁸ і kа тки kukusum fei potopotonaa ke isоtu kancaalaya nyәn ии и kuyaku naanuwa na liҗiti nyәnku wule taanaya, na pә polo kuyaku hiu na kulumuҗу wule taanaya. ¹⁹ Ye pә tala waatu ии pә fei si mә taa нчыҗлу і тҗу kukusum тҗуҗнаҗа, yaa pә tu wee puntu тәyаҗа taa. Paa lseyeli tu yaa caҗalu, иu pa kpiisa-и mә taa.

Тееу acima тayanуҗу

²¹ Mпұгы Moisi kota lseyeli nyуҗу nyәma na і heeli-we si: і polo і caa Teeu acima иweesi, yaa pinasi na і lentu-sи na і tiyisi calәm na і liи pә taa кe san на і taa нкнчҗу kampu kpatәn тк na isоtaa тк. Ye pә tema mпу, нчыҗлу і taa tasa тәyаҗа nke ka taa кe луu si и pu-ki tiili, halәna pә nyaal. ²³ Mpi pә тк т, Tacaa ka cоо

Icipiti nyéma wakəluɣu. lle ye ɪ nawa caləm ke mə tɛɛsi kampunaa kpatəŋ tɔɔ, ɪ kaa yeɛ si wakəllu ɪ suu si taa. ²⁴ Mə na mə waali nyéma ɪ ká tókəna kɔtaya kaneyɛ tam tɔɔ. ²⁵ Paa waatu wei ɪ ká suu tetu nti Tacaa ha-mɛ tɔ tə taa tɔ, ɪ ká tókɪ-keɣe m̄púyú. ²⁶ Ye mə piya ɪ pɔɔsa-mɛ si pə nyuɣu suwe, ɪɛ ²⁷ ɪ ká cɔ-wɛ si: Tacaa Tɛɛu acima kɔtaya nté. lɛɣɛli nyéma tá, tu wɛu Icipiti taa tɔɣ kuyaku nakuli lɔɔ cɔɔ pa tetu taa na ɪ wakəli-wɛ. Ama ɪ tɛɛ tá tɔɔ na ɪ waasi-tu.

lɛɣɛli nyéma nu mpu, ɪɛna pá luŋ na pá sɛɛ Tacaa. ²⁸ Pa tema mpu, ɪɛna pá tɛɛ na pá niki nti Tacaa ka heela Moisi na Alɔŋ tɔɣ lapu.

Wahala naanuwa nyəŋ

²⁹ Pə kɔma ɪsu ahoo heka ɪɛna lɔɔ Tacaa ku Icipiti taa apaluɣiya kancaalaya nyənsi təna. Haləna pə kpeŋna Icipiti wulau sɔɔɔ apaluɣəyaya kancaalaya nyəŋka ŋka kaa lɛɛti ɪ kawulaya kumte tɔɔ tɔ. Na pə polo saləka nyéma apaluɣiya kancaalaya nyənsi, na tɔla kancaalaya piya apalu nyənsi tɔɔ. ³⁰ Ahoo anɪ tɔ, Icipiti wulau na ɪ waali nyéma na Icipiti nyéma təna femaya na pá casəɣi kapusi. Mpi tɔ, təyaya fɛi na ka taa laŋa sətɔ. ³¹ Təyaya wulau yaa Moisi na Alɔŋ ke ahoo anɪ na ɪ tɔ-wɛ si: Mə na mə lɛɣɛli yəlaa təna ɪ lu lɔŋ ke ma tetu taa na ɪ tɛɛ. ɪ polo na ɪ sɛɛ Tacaa ɪsu ɪ ka sələmɣu tɔ. ³² Paa mə tɔla ɪ kraɣa pə təna ɪsu ɪ ka yɔɣtɔɣu tɔ na ɪ tɛɛ ɪ fɛɛ-m. Ama ɪ sələmɪ mə lɔɔ kɛ si ɪ koolu-m kupantu.

³³ Icipiti nyéma ka tema pa taa kɛ si pa təna paa səna. Ntəna pá tuli lɛɣɛli nyéma ke kutulu si: ɪ lu lɔŋ ke ta tetu taa. ³⁴ Pə maɣamaya pə tɔɔ kɛ lɛɣɛli nyéma kpeŋna pa potopotonaa somtu na tɛ ta nyəŋta na pá hɔkɔ tayaɫəŋ wei ɪ taa pa huɣutiɣi-wɛ tɔɣ pa kraɪnaa taa, na pá səɣəlɪ na pá tɛɛ.

³⁵ M̄púyú lɛɣɛli nyéma lapa teitei ɪsu Moisi ka heeluɣu-wɛ tɔ. Pa sələma Icipiti nyéma ke wontu nti pa lupiŋa wula na liɣitee nyəɣətu tɔ, na wontu kususu-utu. ³⁶ M̄púyú Tacaa lapa na pa nyuɣu tena Icipiti nyéma na pɛɛ pá cɛɛ-wɛɣe mpi mpi paa sələma-wɛ tɔ. Timpi lɛɣɛli nyéma kuuna Icipiti nyéma wɛnaɔ tɔɣɔɛ.

³⁷ lɛɣɛli nyéma kula Lamsɛsi, ɪɛna pá tɛɛ Sukɔti, na pa taa apalaa ka wɛ ɪsu yəlaa iyisi nasətoso (60000) ke mpu. Alaa na kukpatəlaa na piya paasi. ³⁸ Pa luu mpu tɔ pə kpeŋna yəlaa mpa pa ta ke lɛɣɛli nyéma tɔɣ tuutuuma kɛ na pá təŋ-wɛ. Pə kaasi heeŋ na pəŋ na naaŋ kaləkəŋ taa fɛi nyənuɣu. ³⁹ Pa lu mpaau ɪɛna pá tú pɛtɛpɛtasi ke pa somtu nti paa kraɣana Icipiti na tɛ ta kpata tɔ. Mpi tɔ, Icipiti nyéma ka tɔɣna-wɛɣe kutɔɣɔnu kɛ. Pa taa yeɛ si pa somtu ɪ kra. Pəyele pa taa kraɣa mpaau tɔɣnaɣa.

⁴⁰ Pusi nasələ na hiu na naanuwa (430) ke lɛɣɛli nyéma caɣa Icipiti taa. ⁴¹ Pə waali kɛ pa luwa nɔɣ kulumaya. ⁴² Teitei ɪsu Tacaa keeluɣu ɪ tom ke ahoo anɪ na ɪ ləsi-wɛ tɔ. Mpu tɔɔɣ mpe na pa lulɔŋ paa keeliɣi pa tom ke ɪ tɔɔ kɛ tam kɛ paa pənaɣa ŋka.

Tɛɛu acima tɔɣu kusəsutu

⁴³ M̄púyú Tacaa heela Moisi na Alɔŋ si: Tɛɛu acima kusəsutu ntu, pə fɛi si caɣalu wei ɪ ta ke lɛɣɛli tu tɔ ɪ tɔɣ Tɛɛu acima tɔɣnaɣa. ⁴⁴ Ye ɪsu lɛɣɛli tu yapa piitim lɛmpɪ tu ke yom na ɪ pɛli-ɪ ɪ pəsəɣi na ɪ tɔɣ pə tɔɣnaɣa. ⁴⁵ Pə fɛi si piitim lɛmpɪ muusu yaa apaa tu ɪ tɔɣ pə tɔɣnaɣa. ⁴⁶ Pə kaasi ɪɛ, təyaya ŋka ka taa pa wusa nantu nti tɔɣ paa tɔɣ-ti, pa kaa luna-təɣi awalɪ. Pəyele pə fɛi si pá yɔki kpəntɛ nte pa kuwa mpu tɔ tə muwa. ⁴⁷ Pə wɛɛ si lɛɣɛli nyéma təna təpai ká tɔɣna Tɛɛu acima anɪ. ⁴⁸ Ye ɪsu caɣalu nyuləna si ɪ ka tɔɣ Tacaa Tɛɛu acima anɪ, pə wɛɛ kɛ si pá pɛli ɪ na ɪ təyaya taa apaluɣiya təna na pəcɔ. lle ɪ pəsa ɪsu lɛɣɛli tu nté, ɪ pəsəɣi na ɪ tɔɣ-ɪ. Tɔɔ ye pa ta pɛli wei, pə fɛi si ɪ kpətəna.

⁴⁹ lɛɣɛli tu ɪ ta pɛli, ɪ na caɣalu pa kiiu kulumɣu kɛ.

⁵⁰ M̄púyú lɛɣɛli nyéma lapa teitei ɪsu Tacaa ka heeluɣu Moisi na Alɔŋ tɔ. ⁵¹ Kuyaku ŋku ku maɣamaya ke Tacaa ləsa lɛɣɛli nyéma ke Icipiti taa kɛ nɔɣ kulumaya.

Tɛɛu acima tɔɔ kusəsutu lentənaa

13 M̄púyú Tacaa yáa Moisi na ɪ tɔmɪ-ɪ si: ² lɛɣɛli taa kancaalaya apaluɣiya təna kɛ ma nyənsi kɛ. Pə kraɣau yəlaa piya na pá polo tɔla nyənsi tɔ, má tənna-si. ɪ nyənaɣi-səɣi ma nyəm.

³ Ntəna Moisi heeli samaa si: Pə fɛi si ɪ sɔɔ kuyaku kune ɪni ku tɔɔ yoo. Mpi tɔ, ku wule ke Tacaa ləsa-tu na toŋ sɔɔɔŋ ke tá yomle taa kɛ Icipiti tetu taa. Mpu tɔ, ye ɪ tɔɔsəɣi kuyaku kune ɪni ku tɔɔ ɪ taa tɔɣ potopoto wei ɪ taa wɛ kukusum tɔ. ⁴ lɔɔtu wei pa yaa si Apiipi tɔ, ɪ kuyaku kancaalaya nyəŋku wule ke ɪ luwa. ⁵ Waatu wei ɪ ká suu Kanaaŋ, na Hiti, na Amolii, na Hifi, na Yepusi pə nyéma tetu nti tə taa tɔɣnaɣa tɔla təhɔ tɔ. Tetu ntəɣi Tacaa ka yɔɣtəna tuunau si ɪ ká ha məna mə caanaa. lle paa pənaɣa ŋkaɣa ɪ ká tɔki Tɛɛu acima ke ɪɔɔtu ɪne ɪ taa. ⁶ Kuyɛɛŋ naatosompɔɣɔɣaya ke ɪ ká tɔɣ kukusum fɛi potopotonaa. Naatosompɔɣɔɣaya nyəŋku wule ɪɛna ɪ sɛɛ Tacaa. ⁷ Pə fɛi si pá tu keesi kukusum ke mə taa nɔɣɔɔ ɪ tɛɣe kuyɛɛŋ ɪni ɪ taa kɛ mə tetu təna taa. Halɪ m̄púyú pu la pə potopoto. ⁸ Ye ɪ kɔma na ɪ tɔki acima anɪ, ɪ keesi mə piya si mpi Tacaa lapa-mɛɣe kuyəŋku ɪ lu Icipiti tɔ, pə tɔɔ kɛ ɪ tɔki-yɛ. ⁹ ɪ ká tɔki Tɛɛu acima anəɣi si pá tɔɔsəɣi-mɛɣe kuyaku kune ɪni ku tɔɔ kɛ teitei ɪsu kuyusum mpi ɪ tɛŋ mə tokuŋ na ɪ tamsəɣi mə ŋkpalasi taa, si pá tɔɔsəɣi-mɛ, na ɪ kaləɣi Tacaa kusəsutu ke tam na ɪ nyi-ti tɔ. Tɛɛu acima tɔɣu mpi pu tɔɔsəɣəna-mɛ si Tacaa ləsa-mɛɣe Icipiti taa na ɪ toŋ sɔɔɔŋ. ¹⁰ Paa pənaɣa ŋka, ye pə ɪɔɔtu ɪ luwa, ɪ laki nti ɪni ma tu-mɛɣe ɪsəntɔ tɔ.

¹¹ M̄púyú Moisi tasaa tɔɔ si: Ye pə kɔma na Tacaa tana-tuɣu Kanaaŋ tetu nti ɪ ka yɔɣtəna tuunau si ɪ ká ha tá na tá caanaa tɔ. ¹² lle tu ha-ɪ apaluɣiya kancaalaya nyənsi təna. Paa tɔla kancaalaya piya apalu nyənsi təna, ɪni ɪ tənna-si. ¹³ Ye kraŋaɣa

kancaalaya pəyaya apalunyəhka, ɯɛ í layasi-ke na ɯəyaya yaa pinaya, yaa í mələnti ka luyu na ká si. Ye pə kaasa yulu kancaalaya pəyaya apalunyəhka ɯɛ í layasi-ke na ɯəyaya. ¹⁴Ye kuyaku nakuli mə piya pɔɔsa-me si pepe tɔɔ ké í laki mpu. ɯɛ ɯ cɔ-we si: Tu we ɯɯ yomaa ke Icipiti ké, ɯlena lɔɔ ləsi-tu na ɯ toŋ sɔɔsɔɔ. ¹⁵Hal pə tɔm taa, Icipiti wulau kisa kə təsəyasaya si tə taa nyəxələna tiili. ɯlena lɔɔ nɔ́ kú Icipiti nyéma apalupiya kancaalaya nyənsi təna, na pá kɛnna tɔla nyənsi təna. Pə tɔɔ məyamaya ke pə wɛɛ si tə laki kɔtasi ke kancaalaya piya apalu nyənsi təna. Ama ye yəlaa nyənsi ɯɛ, tɔla ke tə layasəxəna. ¹⁶Kɔtasi nsi ɯɯ tɔɔsəxəna-tuyu nti ɯɯ Tacaa tu-tuyu ɯsəntɔ tɔɔ tɛitei ɯɯ kuyusum mpi tu teŋ tá tokuŋ na tə tamsəxi tá ŋkpalasi taa tɔ. Pə tənaya mpu pu tɔɔsəxəna-tu si Tacaa ləsəna-tuyu Icipiti taa na ɯ toŋ sɔɔsɔɔ.

Lɔɔ huluyu ke ɯ yəlaa ke mpaau

¹⁷Waatu wei Icipiti wulau yela lseyeli nyéma na pá tu mpaau tɔ, lɔɔ tá tisi si pá təŋ Metitlane teŋku mpaau, na pá fayana Filiisi nyéma tetu taa. Paa na ku topilaa tɔ. ɯ lapa mɔ́yú si pé taa kɔɔ na Filiisi nyéma ɯɯ pa tɔɔ na sɔɔntu kra-we na pá cuki pa taa na pá məli Icipiti. ¹⁸Pə tɔɔ ké lɔɔ yəlaa na pá keɛ na pá fayana wulaya tetu taa na pá polo pá ɯ səsəncaasi teŋku. lseyeli nyéma mpe pa ta ɯ yem yem. Pa ɯ nɔɔ kulumaya ké. ¹⁹Pa lukaya mpu ɯlena Moisi kuu Yosəfu muwa na í kɛnna. Mpi tɔ, ɯ ka heela ɯ tɛetunaa ké na ɯsələ kuseɛmlɛ si lɔɔ í ləsə-wɛyɛ Icipiti taa pá kɛnna ɯ muwa.

²⁰Mɔ́yú lseyeli nyéma ɯɯ Sukɔti na pá polo ltam ke wulaya tetu kiŋ.

Lefii

Kutulutu

Takəlaya kanē ka taa ké tə kaləyi si, ləw yaawa i yulu Moisi ke ləw taseele taa, na i na-i pa yoyoti. Pə taa tənē unu ləw suwa nɔyɔ si, ye wei i tɔka i tɔm nti puntu ká hiki weesuɣu. ləw seɣesa i yəlaa ke isəna pə wee si pa la kɔtasi ke isəna ləw unu i suwa tɔ. Pə wee tɔtɔ si pa hatəlena asilima nyəm təna, na pa wee tənəŋi isuu pa ləw unu.

Isəna pa faya Lefii takəlaya tɔ:

Kɔtasi lataa i təŋ isəna ləw suwa tɔ, titite 1-7

Pə wee si pa tuna kɔtəlaa, na pələ pa wəna yaasi kupan, titite 8-10

Paa ləw seelu wei i se tɔnuɣu tɔw asilima, titite 11-16

Pə wee si pa se kpai nyəntu na ləw seeu isayam, titite 17-27

LSW KWTASL NA PƏ KUHAAN

ləw kɔtaya ŋka kɔkɔ lusa ka təna tɔ

1 Mɔpɔyɔ Tacaa ləw yaa Moisi na cokəle*fa* nte pa lapəna pɔkɔŋ, na ləw na i yəlaa pa suliyi tə taa tɔ. ləna i tɔm-i si: ¹²Teləsi lseɣeli nyəma si, ye pa taa nɔyɔlu caa-m kuhau ke kɔnau, i pəsəyi na i kɔna nau yaa heu yaa pəŋ.

³Ye nau ke yulu caa lapu ke kɔtaya ŋka kɔkɔ lusa ka təna tɔ. lə apalu nyəŋ wei i tiili tá caami tɔyɔ i ká ha na Tacaa mu. Cokəle nte tə taa ləw na yəlaa pa suliyi tɔ tə nɔkɔyɔ ke i ká pona. ⁴ləna i tən-i niŋ ke kpənte nte kɔkɔ lusiyi mpu tɔ tə nyuɣu tɔw. Tacaa ka mu i kɔtaya na i huusi i isayatu. ⁵ləna puntu lentu kpənte ke təsulle cokəle kiŋ təna. Alŋɔ luluyɔ nyəma kɔtəlaa taa nɔyɔlu ká huli kpənte caləm ke Tacaa. ləna i ŋmuusi-wəyi ləw kɔtaya təlata kɔŋkɔməŋ tɔw ké cokəle nɔkɔyɔ.

⁶Saa wei kɔtaya latu litiyi kpənte na i faku-teɣe pilinasi ⁷tɔyɔ kɔtəlaa ná tayanəyi kɔkɔ ke kɔtaya təlata tɔw.

⁸ləna pa tən-i nantu cəkəŋ ke kɔkɔ tɔw tətetete, na nyuɣu na nim cɔb nim cɔb tɔw. ⁹Kpənte lotu na tə nɔŋkpaasi tɔŋ nyaaluɣu, ləna kɔtululu nyayasi pə tənaya kɔtaya təlata tɔw. Kɔtaya ŋka kɔkɔ lusa ka təna tɔyɔle. Ka sɔwɔsɔŋ ke Tacaa caaki.

¹⁰Ye isuu heu yaa pəŋ ke yulu caaki lapu ke kɔtaya ŋka kɔkɔ lusa ka təna tɔ. lə apalunəŋ wei i tiili tá caami tɔyɔ i ká kɔna. ¹¹ləna i lentu-i ləw cokəle kɔŋkɔŋ taa, ke kɔtaya təlata ilim nɔyɔŋ tɔw. ləna Alŋɔ luluyɔ nyəma kɔtəlaa taa nɔyɔlu ŋmuusi caləm ke kɔtaya təlata kɔŋkɔməŋ tɔw. ¹²ləna kɔtaya latu faya nantu ke

† COKƏLE: Cokəle nte tə tɔm pa yoyota cənē tɔ tə ta ke taale cokəle ke yem. Pɔkɔŋ ke pa luuwa na pa saaki pə kpatəŋ. Pa pəsəyi na pa hət-i-te na pa kpili na pa səɣəli na pa pona tiili na pa tayanti-teye sikuyu.

tilima. Na i seti nyuɣu, na i ləsi nim cɔb nim cɔb. ləna kɔtululu tən-i nantu ntəyi kɔtaya təlata kɔkɔ ŋke ka tɔw tətetete. ¹³Kpənte lotu na tə nɔŋkpaasi tɔŋ nyaaluɣu, ləna kɔtululu huli kɔtaya ŋkeɣe Tacaa, na i nyayasi pə tənaya kɔtaya təlata tɔw. Kɔtaya ŋka kɔkɔ lusa ka təna tɔyɔle. Ka sɔwɔsɔŋ ke Tacaa caaki.

¹⁴Ye sumaya ke yulu caaki lapu ke kɔtaya ŋka kɔkɔ lusa ka təna tɔ, thokaya yaa alukuku ke i ká kɔna.

¹⁵ləna kɔtululu pona sumaya ŋkeɣe ləw kɔtaya təlata kiŋ, na i cə ka nyuɣu na i nyayasi-kuyɔ kɔtaya kɔkɔ taa. ləna i nyaasi alukuku caləm na i taana-wəyi ləw kɔtaya təlata kɔŋkɔməŋ tɔw. ¹⁶ləna i ləsi luyuticeceku na ku tɔyɔnaya, na i pəti-kuyɔ tɔluma nim nyəna təlɔle, ke ləw kɔtaya təlata kɔŋkɔŋ taa, na ilim təlulə tɔw.

¹⁷ləna i tɔki alukuku keŋ taa na i hɔ na i cəl. lə pə taa yaali. ləna i nyayasi-i ləw kɔtaya təlata kɔkɔ taa. Kɔtaya ŋka kɔkɔ lusa ka təna tɔyɔle. Ka sɔwɔsɔŋ ke Tacaa caaki.

Tɔyɔnaya kuhau

2 Ye isuu yulu caa i kɔna Tacaa ke tɔyɔnaya kuhau, mulum kupam ke i caaki. l pələyi pə tɔw ké nim, na i tən-i tulaalu. ²ləna i pona Alŋɔ luluyɔ nyəma kɔtəlaa. Pa taa nɔyɔlu cosiyi nim mulum mpəyi ŋkute na i nyayasi pə na tulaalu tənaya kɔtaya təlata tɔw. Mpi pə kena kutɔwɔsəm si Tacaa tənna pə təna. Kɔtaya ŋka kɔkɔ lusa ka təna tɔyɔle. Ka sɔwɔsɔŋ ke Tacaa caaki.

³Kuhau ŋku ku kakaasaya pəsəyi kɔtəlaa nyəm ké. Mpi tɔ, pə ké katē taa katē puluɣu. Pə taya pulu, pə ké kɔtaya ŋka pa lapa Tacaa tɔ, ka kakaasaya ké.

⁴Ye pə ké isuu potopotona looŋa taa kukusum fəi tɔyɔnaya nakəli, lə pa caa mulum kupam na pa nuyutina nim, na pa tu kakalasi yaa pətepetasi taka, nsi si tɔw pa yoyɔla nim tɔ.

⁵Ye isu petepetaya mayamaya, nka pa tuyi nyəxəlyu kuwaluyu tɔ tɔ. lle mulum mpi pa nuɣutina nim, na pə taa fei kukusum tɔɔle pa tuyi. ⁶Pa pututəyi petepetaya nke, lɛna pə sɔɔsi pə taa ké nim tɔ tɔ. Mɔpɔyú pə wɛɛ si, pə la tɔɔnaya kuhau tɔm taa.

⁷Ye isu tɔɔnaya nka pa tonaa tɔ ka kuhau lɛ, mulum mpi pa nuɣutina nim tɔɔle pa caaki.

⁸Pa tayanəyi-keɣe, isu pa keesuyu tɔ. lɛna pə pona təsulle cokəle taa. Pa cəlyi kɔtulɔ, na ílɛ i pona lɔɔ kɔtaya tɛlatɛ kiŋ. ⁹lɛna í cosi na í nyayasi tɛ tɔ tɔ si, pə la kutɔɔsəm si, Tacaa tənna pə tənna. Kɔtaya nka kɔkɔ lusa ka tənna tɔɔle, ka sɔɔsɔŋ ke Tacaa caaki. ¹⁰Kuhau nku ku kakaasaya pəsəyi kɔtəlaa nyəm ké. Mpi tɔ, pə ké katɛ taa katɛ puluruyu. Pə taya pulu, pə ké kuhau nku pa ha Tacaa tɔ ku kakaasaya ké.

¹¹Ye pa tayanəyi Tacaa maya tɔɔnaya kuhau si, pa nyayasi-kuɣu kɔkɔ ke ma hətɛ taa, pə fei si pə tɔ pə taa ké kukusum yaa tuɣ. ¹²Pa pəsəyi na pə ha-m tuɣ na kukusum ke waatu wei pa pukina-m tɔɔnaya kalaalaya tɔ. Ama tuɣ na kukusum mpəyi pə fei si, pə nyayasi kɔtaya tɛlatɛ tɔ tɔ si, Tacaa má, má nu pə sɔɔsɔŋ.

¹³Ye pa haaki Tacaa maya tɔɔnaya kuhau, pə wɛɛ si pə tɔ tɔm ké. Mpi tɔ, mpi pə huləxəna si nɔɔɔ nka ma na-mɛ tɛ pɛɛlaa tɔ, ka wɛ tam tɔ tɔ. Pə tɔ tɔ ké pə wɛɛ si pə tuyi tɔm ke paa tɔɔnaya kuhau nku ku taa.

¹⁴Ye yulu ləsəyi i tawa kancaalaya kululum kuhau, i wɔkɔ*fa* pə na pə lɔɔtu ké, na í yɔti. ¹⁵Pə waali, lɛna í pəli pə tɔ tɔm ké nim na í tənɔ tulaalu. Mɔpɔyú pə wɛɛ si pa lá tɔɔnaya kuhau tɔm taa. ¹⁶lɛna kɔtulɔ náá cosi pee kuyɔtɛɛ anɔ, na í nyayasi pə na tulaalu tənna. Mpi pə kɛna kutɔɔsəm si Tacaa tənna pə tənna. Tɔɔnaya kuhau nku pa nyayasa Tacaa tɔɔle.

Nɔɔɔ kulumaya kɛntuyu kɔtaya

3 Mɔpɔyú Tacaa tasaa si: Ye nɔɔɔ caa i la-m nɔɔɔ kulumaya kɛntuyu kɔtaya ke nau. Pə wɛɛ si, apalunɔɔŋ yaa alu nyəŋ wei i tiili tá caami tɔɔ i ká kɔna. ²lɛna í tənɔ i niŋ ke kɔntɛ nyuyɔ taa, na í lɛntɔ-tɛyɛ təsulle cokəle nɔɔnɔɔ. lɛna Alɔŋ luluɣu nyəma kɔtəlaa taa nɔɔɔlɔ nɔmɔsi tɛ caləm ke lɔɔ kɔtaya tɛlatɛ kɔŋkɔmɔŋ tɔ. ³lɛna pə nyayasi Tacaa ke nim tənna, mpi pə pama lotu tɔ tɔ, ⁴na timpee naalɛ na a nim, na kɔŋkɔmɔŋ taa nyəm. lɛna pa ləsuyɔ hɔkɛ, na pə kɔntɛna timpee tɔ. ⁵lɛna kɔtəlaa tənɔ nantu ntəyi lɔɔ kɔtaya tɛlatɛ kɔkɔ tɔ. Na pə nyayasi-tɔ na kuhau nku kɔkɔ lusa tɔ. Kɔtaya nka pa nyayasa Tacaa tɔɔle. Ka sɔɔsɔŋ ke i caaki.

⁶Ye isu heu yaa pəŋ ke yulu laki Tacaa ke nɔɔɔ kulumaya kɛntuyu kɔtaya. Apalu yaa alu nyəŋ wei i tiili tá caami tɔɔ i ká kɔna. ⁷Ye isu heu, lɛ i pona-i təsulle cokəle kiŋ, ⁸na í tənɔ i niŋ ke heu nyuyɔ taa, na í lɛntɔ-tɛ tɛ kiŋ tənna. lɛna kɔtəlaa taa nɔɔɔlɔ nɔmɔsi heu caləm ke lɔɔ kɔtaya tɛlatɛ kɔŋkɔmɔŋ tɔ. ⁹lɛna pə nyayasi Tacaa ke nim tənna mpi pə pama lotu tɔ tɔ. Na timpee naalɛ na a nim na kɔŋkɔmɔŋ tɔ nyəm. lɛna

† wɔkɔ: Wɔpɔ mpi pa yɔɔtəyi cənɛ tɔ, pə nɔɔsənna ke lɛna pa wɔkuyɔ məsi ke Ləkpa taa na pa nɔmɔŋ tɔ.

pa ləsuyɔ hɔkɛ na pə kɔntɛna timpee tɔ, na suka tənna.

¹¹lɛna kɔtulɔ nyayasi pə tənna kɔkɔ ke lɔɔ kɔtaya tɛlatɛ tɔ. Tɔɔnaya kɔtaya nka pa nyayasa Tacaa tɔɔle.

¹²Ye pəŋ ke yulu laki kɔtaya, lɛ i pona-i təsulle cokəle kiŋ, ¹³na í tənɔ i niŋ ke i nyuyɔ tɔ, na í lɛntɔ-tɛ tənna. lɛna kɔtəlaa nɔmɔsi i caləm ke lɔɔ kɔtaya tɛlatɛ kɔŋkɔmɔŋ tɔ. ¹⁴lɛna pə nyayasi Tacaa ke nim tənna mpi pə pama lotu tɔ tɔ, ¹⁵na timpee naalɛ na a nim, na kɔŋkɔmɔŋ tɔ nyəm. lɛna pa ləsuyɔ hɔkɛ na pə kɔntɛna timpee tɔ. ¹⁶lɛna kɔtulɔ nyayasi pə tənna kɔkɔ ke kɔtaya tɛlatɛ tɔ. Tɔɔnaya kɔtaya nka pa nyayasa Tacaa tɔɔle. Ka sɔɔsɔŋ ke i caaki.

Tacaa tənna nim cɔlɔ nim cɔlɔ tənna. ¹⁷Pə tɔ tɔm ké paa timpiyi lɛyɛli nyəma ká wɛɛ, paa waatu wei tɛ, pə wɛɛ si pə tɔkɔ kusəsɔtu tənɛyɛ. Pə fei si pə tɔɔ kɔntɛ nantu nim, yaa tɛ caləm.

Kɔtulɔ sɔɔɔ isayatu hɔsuyɔ sɔɔsi

4 Mɔpɔyú Tacaa tɔma Moisi si: ²Tɛlɛsi lɛyɛli nyəma si, ye pə yukəna nɔɔɔlɔ na í lá mpi Tacaa kisa tɔ, na í yɔkɔ kiiu. lɛna puntu ká la tɔɔlɔ.

³Ye kɔtulɔ sɔɔɔ pəntənna, lɛna i tasəkəle taana yəlaa tənna. Pə wɛɛ si í la Tacaa ke isayatu hɔsuyɔ kɔtaya ke nau apalu nyəŋ wei i tiili ta caami tɔ. ⁴lɛna puka nau unəyi təsulle cokəle nɔɔnɔɔ. lɛna í tənɔ i niŋ ke i nyuyɔ taa, na í lɛntɔ-tɛ Tacaa kiŋ tənna. ⁵lɛna kɔtulɔ sɔɔɔ kɔtaya kɔntɛ caləm na nyənaya na í suuna cokəle taa. ⁶lɛna pə taa ké mpəle, lɛna í nɔmɔsi tɔm naatosompɔɔɔlɔyɛ, ke Tacaa kiŋ tənna cokəle puuyɔ kukayau tɔ, na pə tɔ tɔ cənɛ. ⁷lɛna í taa caləm mpi tɔɔɔ tulaalu təwɔtɛ hələnɔsi tɔ tɔm ké cokəle taa tənna. Pə waali, lɛna í pəli caləm kukaasəm ke kɔtaya tɛlatɛ nte tɛ wɛ cokəle nɔɔnɔɔ tɔ tɛ tɛɛ. ⁸lɛna í kɔkɔ kɔntɛ nim cɔlɔ nim cɔlɔ tənna. Pə kɔtaya pə tənna mpi pə pama pə taa lotu tɔ tɔ, ⁹na timpee naalɛ na a nim, na kɔŋkɔmɔŋ taa nyəm. lɛna pa ləsuyɔ hɔkɛ na pə kɔntɛna timpee tɔ. ¹⁰Lona kulumɛɛ anəyi pa sɛtəyi nɔɔɔ kulumaya kɛntuyu kɔtaya kɔntɛ tɔ. lɛna kɔtulɔ sɔɔɔ nyayasi nantu ntəyi kɔtaya tɛlatɛ tɔ. ¹¹Pə kaasəyi nantu lɛntɔ, na tɔnuyɔ na nyuyɔ, na kɔŋkɔpaa, na lotu na pə taa nyəm tənna. lɛna pə luna tɛsikile waali, ke lonte nte pa ləsənna tɛ mpaa na pə lɔkɔ tɔluma nim nyənna tɔ. Na pə nyayasi-təyi kɔkɔ ke tɔluma huyule tɔ.

lɛyɛli nyəma tənna isayatu hɔsuyɔ sɔɔsi

¹³Ye isu lɛyɛli nyəma tənna tɛpəi ké pə yukənna, na pə la mpi Tacaa kisa tɔ, na pə yɔkɔ i kiiu na pa tənna pə tɔm si. ¹⁴lɛna pə kɔkɔ na pə cəkəna. Pə wɛɛ si pə ləsi nau apalu nyəŋ ke isayatu hɔsuyɔ kɔtaya ké. Pa pukina-i təsulle cokəle nɔɔnɔɔ, ¹⁵lɛna pa nyuyɔ nyəma tənɔ pa niŋ ke kɔntɛ nyuyɔ taa. Na pə lɛntɔ-tɛyɛ cokəle nɔɔnɔɔ tənna. ¹⁶lɛna kɔtulɔ sɔɔɔ cosi tɛ caləm na í suuna təsulle cokəle taa. ¹⁷lɛna pə taa ké mpəle, lɛna í nɔmɔsi tɔm naatosompɔɔɔlɔyɛ, ke Tacaa kiŋ tənna cokəle puuyɔ kukayau na pə tɔ tɔm

cəne. ¹⁸ ʌena í taa caləm mpi tətɔɔɔ tulaalu təwɔte hələnasi tɔɔ ké cokəle taa tənə. Pə waalu, ʌena í pəli caləm kukaasəm ke kɔtaya təlata nte tə wə cokəle nɔɔɔɔ tɔ tə tɛɛ. ¹⁹ ʌena í seti nim cɔɔ nim cɔɔ na í wɔ kɔtaya təlata tɔɔ. ²⁰ Teitei ʌu i ka lapu i mayamaya i ʌayatu hʌsʌyɔ kɔtaya nau tɔɔ i ká lana ʌnɛ. ʌena í la lɛyeli nyəma tənaya ʌayatu hʌsʌyɔ kɔtaya, na lɔɔ tayani-wɛyɛ-ti. ²¹ Pə waalu ʌena í pona kɔntɛ kakaasaya ke təsikile waalu, na í nyayasi-tɛyɛ kɔkɔ, ʌu i ka lapu i mayamaya i ʌayatu hʌsʌyɔ kɔntɛ kɔtaya tɔ. Kɔtaya ŋka ka hʌsəyi lɛyeli nyəma tənə ʌayatu tɔɔɔɔ.

Nyuyɔ tu sɔɔsi

²² Ye ʌu nyuyɔ tu nɔɔɔɔyɔ pə yʌkənaa, na í la mpi i Caa lɔɔ kisaa tɔ. ʌu i yɔka i kiiu na i tɔm sí. ²³ ʌena pə kɔɔ na í cəkəna i ʌayatu. Pə wɛɛ si, í la pəntuluyɔ ŋku ku tiili tá caami tɔɔ ʌayatu hʌsʌyɔ kɔtaya. ²⁴ I tənəyi i niŋ ke kɔntɛ nyuyɔ taa ké. ʌena í lenti-tɛyɛ təsulle cokəle kiŋ, ke timpi pa lentəyi kɔtasi nsi kɔkɔ lusaa tɔ si tɔla tɔ. Kɔtaya ŋka ka hʌsəyi ʌayatu tɔɔɔɔ. ²⁵ ʌena kɔtulu lii i mpəle ke caləm taa, na í taa-wəyi lɔɔ kɔtaya təlata hələnasi tɔɔ, na í pəli kukaasəm ke tə tɛɛ. ²⁶ ʌena í wɔ nim cɔɔ nim cɔɔɔ kɔtaya təlata tɔɔ. ʌu pa lakuyɔ nɔɔɔ kulumaya kɔntuyɔ kɔtaya kɔntɛ tɔ. ʌena í la nyuyɔ tu ʌnəyi ʌayatu hʌsʌyɔ kɔtaya na lɔɔ tayani-i-ti.

ʌatɛ tu ke yem sɔɔsi

²⁷ Ye ʌu yulu ke yem ké pə yʌkənaa, na í la mpi Tacaa kisaa tɔ. ʌu i yɔka i kiiŋ taa nakuli, na i tɔm sí. ²⁸ ʌena pə kɔɔ na í cəkəna, pə wɛɛ si í la ʌayatu hʌsʌyɔ kɔtaya ke pəŋ alu nyəŋ wei i tiili tá caami tɔ. ²⁹ I tənəyi i niŋ ke kɔntɛ nyuyɔ taa ké, ʌena í lenti-tɛyɛ timpi pa lentəyi kɔtaya ŋka kɔkɔ lusaa tɔ ka tɔla tɔ. ³⁰ ʌena kɔtulu lii i mpəle ke caləm taa, na i taa lɔɔ kɔtaya təlata hələnasi tɔɔ. ʌena í pəli kukaasəm ke tə tɛɛ. ³¹ ʌena pá seti kɔntɛ nim cɔɔ nim cɔɔ. ʌu pa lakuyɔ nɔɔɔ kulumaya kɔntuyɔ kɔtaya tɔte tɔ, na kɔtulu nyayasi nantu ntəyi kɔkɔ, na Tacaa nu pə sɔɔsɔŋ. ʌena í lá pəntulu ke ʌayatu hʌsʌyɔ kɔtaya na lɔɔ tayani-i-ti.

³² Ye heu ke i sɔɔla ʌayatu hʌsʌyɔ kɔtaya lapu ʌɛ i kɔna alonyəŋ wei i tiili tá caami tɔ. ³³ I tənəyi i niŋ ke kɔntɛ nyuyɔ taa ʌena i lenti-tɛyɛ timpi pa lentəyi kɔtaya ŋka kɔkɔ lusaa tɔ ka tɔla tɔ. ³⁴ ʌena kɔtulu lii i mpəle ke caləm taa, na í taa kɔtaya təlata hələnasi tɔɔ. Na í pəli kukaasəm ke tə tɛɛ. ³⁵ ʌena pá seti kɔntɛ nim cɔɔ nim cɔɔ. ʌu pa lakuyɔ nɔɔɔ kulumaya kɔntuyɔ kɔtaya heu tɔ. ʌena kɔtulu nyayasi-təyi kɔkɔ na kɔtaya nyəntu lenti. ʌena í lá pəntulu ke ʌayatu hʌsʌyɔ kɔtaya na lɔɔ tayani-i-ti.

Saa wei pə wɛɛ si pá la ʌayatu hʌsʌyɔ sɔɔsi tɔ

5 Saa wei pə wɛɛ si pá la ʌayatu hʌsʌyɔ sɔɔsi tɔɔɔɔ: Ye ʌu yulu nuwa pa yɔɔɔtəna tuunau si, í

ləsi aseeta ke tɔm nti i nawa na i nyəma tɔ. ʌena í kisi tə yɔɔɔtuyɔ, pə ʌayatu wɛ i nyuyɔ taa ké.

² Lenti ʌɛ, ye ʌu pə yʌkəna yulu, na í tokina asilima pulupu. Paa kɔntɛ kusəpəle. Təyaya nyəntɛ, yaa taale nyəntɛ, yaa nyamanyama nɔɔɔɔ, i tɔm səpaya, na í pəsi asilima tu.

³ Ye ʌu pə yʌkəna nɔɔɔɔ, na í tokina yulu asilima naali, na pə pilisi-i. ʌena í kɔɔ í cəkəna, i tɔm səpaya.

⁴ Yaa pə yʌkəna nɔɔɔɔyɔ tanaau taa, na í tuuna kupantu yaa ʌayatu. ʌena í kɔɔ í cəkəna, i tɔm səpaya.

⁵ Ye wei i lapa ʌayatu nti pa kɛesa ʌəntɔ tɔ tə taa natəli, pə wɛɛ si puntu í huli-təyi kɔtulu, na í tisi si i tɔm səpə. ⁶ Na í kɔna heu yaa pəŋ na i la ʌayatu hʌsʌyɔ kɔtaya. ʌena kɔtulu lapi-i pə sɔɔsi.

Kunyɔntunaa sɔɔsi

⁷ Ye yulu wu heu yaa pəŋ si í lana ʌayatu hʌsʌyɔ kɔtaya. I pəsəyi na í caa thokasi naale yaa alukukunaa naale, na í pona Tacaa təyaya taa. ʌena í lá lelu ke ʌayatu hʌsʌyɔ kɔtaya, na lelu ke kɔtaya ŋka kɔkɔ lusaa tɔ. ⁸ I celəyi kɔtulu ke pa naale, na ʌlé í húlí lɔɔ ké ʌayatu hʌsʌyɔ nyəŋ na í yɔki i lumaya. Ama u ceki nyuyɔ. ⁹ ʌena í cosi caləm na í ŋmusi-wəyi kɔtaya təlata kɔŋkɔməŋ tɔɔ. ʌena í pəli kukaasəm ke tə tɛɛ. Mɔɔyú pə wɛɛ si í la ʌayatu hʌsʌyɔ kɔtaya tɔm taa. ¹⁰ Pə waalu ké kɔtulu laki kɔtaya ŋka kɔkɔ lusa ka tənə tɔɔ alukuku naale nyəŋ, ʌu pa siu tɔ. ʌena í lá pəntulu ke ʌayatu hʌsʌyɔ kɔtaya, na lɔɔ hʌsi-ti.

¹¹ Ye yulu feina alukukunaa naale, yaa thokasi naale. I pəsəyi na í pona mulum kiloona tooso na í lá ʌayatu hʌsʌyɔ kɔtaya. Ama pə fei si í siti nim, yaa í tənə pə tɔɔ ké tulaalu ké. Mpi tɔ, pə ké ʌayatu hʌsʌyɔ kɔtaya ké, pə taya tɔɔɔnaya nyəŋka. ¹² I pukina mulum mpəyi kɔtulu, ʌena ʌlé í cosi-wəyi ŋkute. Ntə tə kəna kutɔɔsəm si Tacaa tənna pə tənə. ʌena í nyayasi pə ŋa kɔtasi lensi nsi si wə kɔtaya təlata tɔɔ tɔɔ Tacaa. Mɔɔyú pə wɛɛ si pá la ʌayatu hʌsʌyɔ sɔɔsi. ¹³ ʌena kɔtulu la puntu ke ʌayatu hʌsʌyɔ kɔtaya na lɔɔ hʌsi-i-ti. ʌena kukaasəm pəsi kɔtulu nyəm, ʌu tɔɔɔnaya kuhau sɔɔsi tɔm taa.

Tayanuyɔ sɔɔsi

¹⁴ Mɔɔyú Tacaa heela Moisi si:

¹⁵ Ye pə yʌkəna yulu, na í sɔɔ Tacaa ke celuyɔ ke i nyəm, pə wɛɛ si í kɔna iwaau ŋku ku tiili tá caami tɔ, na í lá tayanuyɔ kɔtaya. I ləsəyi-kuyɔ kaləku taa ké, na í mayasi na í ná si ku liyitee tala ʌu pa siwa təsulle cokəle taa tɔ. ¹⁶ ʌena í felí lɔɔ ké kəmlɛ, na í sɔɔsi paa kakpasí wei í tɔɔ ké kulum. Mpi tɔ, i wakəlena lɔɔ təyaya, ʌena í cəla pə tənaya kɔtulu. ʌena ʌlé i lenti kɔntɛ, na í la pəntulu ke ʌayatu tayanuyɔ kɔtaya, na lɔɔ hʌsi-i-ti.

¹⁷ Paa pə yʌkəna yulu ké na í yɔki Tacaa kusəsitu, i səyələa tɔɔɔɔ. ¹⁸ Pə wɛɛ si í ləsi kaləku taa ké iwaau ŋku ku tiili tá caami tɔɔ. I mayasi na í ná si ku liyitee tala ʌu pa siwa tɔ. ʌena kɔtulu lapi-i ʌayatu nti pə

yukəna-ı na ı la tɔ, tə taɣanuyɔ kɔtaɣa, na lɔɔ hısu-ı-tı. ¹⁹ Tasəkəle taɣanuyɔ kɔtaɣa nté. Mpi tɔ, yulu ıni ı ka wakələna Tacaa ké.

²⁰ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Tacaa heela Moisi sɔ:

²¹ Ye ısu pa cɛla yulu ke pulupu sıu, yaa ı kənta-wı, yaa ı ɲmulla-wı, yaa ı muɣulaa ké na ı hiki-wı, yaa ı tu hii-wı na ı kɛɛsi. ılena ı looli na ı tuu, na ı takı ısaɣatu ısu mpu pə taka, ı wakələna Tacaa ké, na ı tɔm səpa. ²³ Ye kuyaku ɲku pə kula ı waalı, pə wɛɛ sı ı mənna, yaa ı fɛlı kɛntɛ tu ké. Haləna ı sɔɔsi paa kakpası wei ı tɔɔ ké kulum, na ı kɛntı na ı cɛle-ı. ²⁵ Pəle pə waalı, pə wɛɛ sı ı pona kɔtulu ke ısaɣatu taɣanuyɔ kɔtaɣa ıwaau ɲku ku tiili tá caamu tɔ. ı maɣası na ı ná sı ku liyitee tala ısu pa sıwa tɔ.

²⁶ ılena kɔtulu la puntu ınaɣı ısaɣatu taɣanuyɔ kɔtaɣa ke Tacaa kiɲ. Na ılé ı hısu-ı-tı, paa tə ké nti.

Kɔtaɣa ɲka kɔkɔ lusa ka tənna tɔ ka tɔɔ kusɔɔsutu

6 M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Tacaa tɔma Moisi sɔ: ² Teləsi Alɲ na ı luluyɔ nyéma ke kɔtası nsi kɔkɔ lusaa tɔ, sı tɔɔ kusəsıtu.

Pə wɛɛ sı, kɔtaɣa ɲka ma kɔkɔ lusa mpu tɔ, ká wɛɛ kɔtaɣa tɔlate taa ké ahoo tənaya, kɔkɔ ı taa te. ³ Teu feɲ tanan ılena kɔtulu tɔɔlı kponkrontu toɲ nyəntu kɔmsa, na ı suu pə capa, na ı kuu kɔtaɣa ɲke ka tɔluma nim nyəna na ı huti-yeyɛ kɔɲkɔɲ taa tənna. ⁴ ılena ı laɣası wontu na ı luna tɔluma anəɣı təsikile waalı. Lonte ntɛɣɛ pa ləsəna tə mpa na pá lɔkɔ tɔluma nim nyəna. ⁵ Pə fɛı sı kɔtaɣa tɔlate kɔkɔ ı te. Paa ıfemle nteɣɛ kɔtulu ka nyɔtəɣı taası kufası. ılena pécı ı tənı kɔtaɣa ɲka kɔkɔ lusaa tɔ ka nantu, na nɔɣɔ kulumaɣa kɔtaɣa kɛntɛ nim ɔkɔ nim ɔkɔ ke pə tɔɔ.

Tɔɣnaya kuhau tɔɔ kusɔɔsutu

⁷ Ye tɔɣnaya kuhau tɔm taa, ıle pə kusəsıtu ntɔ. Pə wɛɛ sı Alɲ luluyɔ nyéma taa kɔtulu nɔɣɔlı, ká ponna-keɣɛ Tacaa ke kɔtaɣa tɔlate kiɲ. ⁸ ılena ı cosi mulum mpi pa sita nim tɔɣɔ ɲkute na tulaalu tənna, na ı nyayası kɔtaɣa tɔlate tɔɔ. Mpu pə kəna kutɔɔsəm sı Tacaa tənna pə tənna, na ı caaki pə sɔɔsɔɲ. ⁹ Kɔtəlaa ká tɔɣna pə kukaasəm mpəɣı lɔɔ lonte taa ke təsulle cəkəle kataya taa tənna. Ama pə fɛı sı pá təsi pə tɔɣnaya na kukusum ké. ¹⁰ Mpi tɔ, kuhau ɲku pa ha lɔɔ ma tɔ, ku taa ké ma cɛla-weyɛ pa paa tete. Pə ké katɛ taa katɛ puluyɔ, ısu ısaɣatu hısuɣu, yaa taɣanuyɔ kɔtası nantu. ¹¹ ıle Alɲ luluyɔ nyéma apalu nyéma tike ká təkəna pə tɔɣnaya ɲke. Mpi tɔ, kɔtaɣa ɲka pa kɔna Tacaa ke mpu tɔ, ka hɔɣɔluyɔ ké pa nyəm ke tam tɔɔ ké. Pə tɔɔ ké ye yulu kpai tu wei ı ta ke Alɲ luluyɔ tu tɔ, ı tokinaa, ısu ı səpa.

¹² M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Tacaa tɔma Moisi sɔ:

¹³ Ye pa kpawa Alɲ na ı pəyalaa ke kɔtəlaa, na pá pəlı-weyɛ nim, pə wɛɛ sı pá kɔɲna-m kuhau ke mulum kiloonaa toosoyɔ paa kuyaku ɲku. Hɔɣɔluyɔ ke tanan na lɛɲku ke taanaya. ¹⁴ Paa nuɣuti mulum mpəɣı na nim, na pá tú pə pɛtɛpɛtaɣa ke nyəɣəluyɔ kuwaluyɔ tɔɔ. Pə waalı ılena pá putəti-ke na pá pona kɔtaɣa

tɔlate tɔɔ, na Tacaa lanɲe heena kɔtaɣa ɲke ka sɔɔsɔɲ.

¹⁵ Ye waatu nɔɣɔlı pa kpa Alɲ luluyɔ nyéma taa nɔɣɔluyɔ kɔtulu sɔɔ sı, ı lɛɛı kupəɲ lonte. Kuhau kulumuɣu ɲkuɣu ı ká kɔna, na ı nyayası pə tənaya Tacaa má. Pə ké ma kiiu tam tɔɔ nyəɲku ké. ¹⁶ Ye kɔtulu kɔnna ı maɣamaya ı tɔɣnaya kuhau, pə wɛɛ sı pá nyayası pə tənaya, pə taa pulu fɛı tɔɣu.

ısaɣatu hısuɣu kɔtaɣa tɔɔ kusɔɔsutu

¹⁷ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Tacaa tɔma Moisi sɔ: ¹⁸ Teləsi Alɲ na ı pəyalaa ke ısaɣatu hısuɣu kɔtası kusəsıtu.

Lonte nte tə taa pa lentəɣı kɔtası nsi kɔkɔ lusaa tɔ, sı tɔla tɔɣɔ paa lentı ısaɣatu hısuɣu nyəntɛ tɔɔ. Pə nantu ke katɛ taa katɛ pulupuɣu. ¹⁹ Kɔtulu wei ı lapa pə təmle tɔ, təsulle cəkəle kataya taa ké pə wɛɛ sı ı tɔɣ-təɣı lonte nte tə wəna tə mpa tɔ tə taa. ²⁰ Ye yulu ke yem ı tokinaa, ı lepa. Tə caləm ı yawa puuyɔ tɔɔ, lonte kulumtəle nté tə taa ké paa nyaalı-wı. ²¹ Ye cuyɔ tiipile taa ké pa təsa pə nantu, ye pa tɛma pə wɛɛ sı pá ykıtɛɣɛ. Ama ye nyəɣəluyɔ kusɛɛmuɣu nyəntɛ taa, ıle pá nyaalı-tɛɣɛ teu, na pá kilisina lum ke sɔɔsɔm. ²² Kɔtəlaa na pa tɛəsi taa apalaa tike ká tɔɣna nantu ntı. Pə taɣa pulu, tə ké katɛ taa katɛ pulupuɣu. ²³ Ama ye pa suuna kɛntɛ nte tə caləm ke təsulle cəkəle taa, na pá lana ısaɣatu hısuɣu kɔtaɣa ke lɔɔ təɣaya taa, tə nantu fɛı tɔɣu tɔɔ. Pə wɛɛ sı pá nyayası-təɣı kɔkɔ ké.

Taɣanuyɔ sɔɔsı tɔɔ kusɔɔsutu

7 M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Tacaa tasaa sı: Taɣanuyɔ sɔɔsı kusəsıtu ntɔ. Tə ké katɛ taa katɛ puluyɔ. ² Lonte nte tə taa pa lentəɣı kɔtası nsi kɔkɔ lusaa tɔ, sı tɔla tɔɣɔ paa lentı ısaɣatu hısuɣu sɔɔsı nyəntɛ tɔɔ. ılena kɔtulu ɲmusı tə caləm ké kɔtaɣa tɔlate kɔɲkɔmənɲ tɔɔ. ³ ılena pá kɔkɔ kɛntɛ nim ɔkɔ nim ɔkɔ tənna. Pə kpaɣau pə tənna mpi pə pama pə taa lotu tɔ tɔ, ⁴ na timpee naale na a nim, na kɔɲkɔmənɲ taa nyəm. ısu pa ləsuyɔ hɔkɔle na pá kɛnna timpee tɔ. ⁵ ılena kɔtulu nyayası pə tənaya kɔtaɣa tɔlate tɔɔ. Taɣanuyɔ kɔtaɣa ntɛ. ⁶ Kɔtəlaa tɛəsi taa apalaa tike ká tɔɣna nantu ntəɣı lonte nte tə wəna tə mpa tɔ tə taa. Mpi tɔ, tə ké katɛ taa katɛ puluyɔ. ⁷ Taɣanuyɔ kɔtaɣa na ısaɣatu hısuɣu nyəɲka pə kusəsıtu wɛ kulumtu ké. Kɔtulu wei ı lapa pə təmle tɔ, ıni ı tənna pə nantu kukaasətu.

Kɔtəlaa nyəm

⁸ Ye ısu nɔɣɔlı kɔna kɛntɛ sı ı laki kɔtaɣa ɲka kɔkɔ lusaa tɔ. Kɔtulu wei ı lapa pə təmle tɔ, ıni ı tənna tɔnuyɔ. ⁹ Ye pa kɔna lɔɔ ke tɔɣnaya kuhau, ısu pɔ-topoto, yaa kakalası, yaa pɛtɛpɛtaɣa, yaa kutoɲəm, ıle kɔtulu wei ı lapa pə təmle tɔ, ıni ı tənna. ¹⁰ Ama pə kaasa tɔɣnaya kuhaan lɛlɛɲ tɔ. Paa nim kusitaya yaa kɛtɛ nyəɲka, kɔtəlaa taləɣəna pə tənaya teitei.

Nɔɣɔ kulumaɣa kɛntuyɔ kɔtası tɔɔ kusɔɔsutu

¹¹ Nɔɣɔ kulumaɣa kɛntuyɔ kɔtası nsi pa laki Tacaa tɔ sı kusəsıtu ntɔ.

¹² Ye sɛetu kɔtaya ke pa lapa, pa pukina tɔtɔɔ kukusum fei kakalasi nsi pa sita nim tɔ, pɛ petepetasi nsi si tɔɔ pa taa-wi tɔ, na mulum kupam mpi pa nuɣutina-wi tɔ pɛ kakalasi. ¹³ Pɛle pɛ paasi, pa sɔɔsɛyi kukusum potopoto ke sɛetu kɔtaya nke ka tɔɔ. ¹⁴ Llena pɛ lasi kakalasi nsi si tɔm tooso tɔɔ kɛ kulumaya kulumaya, na pɛ kraasi isɔtaa ke lɔɔ kɔtaya tɛlate kin. Llena kɔtulu wei i nɣmusa kɔntɛ calɛm ke tɛ kɔnɔkɔmɛn tɔɔ tɔ, i kraɣa sɛle. ¹⁵ Ye sɛetu kɔtaya kɔntɛ nantu ulɛ, pɛ wɛɛ si kuyaku nku ku maɣamaya ke paa tɔɔ-ti, pɛ fei si tɛ fe tɛu.

¹⁶ Ye isuu nɔɔɔlu lapa nɔɔɔ kulumaya kɔntɛyɔ sɔɔsi, yaa i ka su nɔɔɔ, ulena i la pɛ sɔɔsi, pa pɛsɛyi na pɛ tɔɔ pɛ nantu ke kuyaku nku, na pɛ tɔɔ pɛ kukaasɛtu ke pɛ tɛu kufemuyɔ. ¹⁷ Ye tɛ tala kuyaku tooso nyɛnku wule, ulɛ pɛ wɛɛ si pɛ wɔ-tɛyi kɔkɔ. ¹⁸ Wei i tɔɔ pɛ nantu ke kuyaku tooso nyɛnku wule, Tacaɔ kaa mu i kɔtaya. Pɛyele i kɔtaya kaa waasi tɔɔ. Pɛ pɛsa kusɔɔɔtu pulupu kɛ. Ye wei i tɔɔ pɛ mɛli i nyuyɔ taa. ¹⁹ Ye pɛ nantu i tokina asilima pulupu, tɛ fei tɔɔ tɔɔ. Kɔkɔ ke paa nyayasi-ti.

Pɛ wɛɛ si mpa pa feina asilima tɔ, pa tike paa tɔɔna pɛ nantu. ²⁰ Ye isuu nɔɔɔlu wɛ asilima taa, na pɛ la Tacaɔ ke nɔɔɔ kulumaya kɔntɛyɔ kɔtaya na puntu tɔɔ, pɛ wɛɛ si pɛ lasi-lɛ lɛɣɛli kpekɛle taa. ²¹ Mpu tɔtɔɔ ye nɔɔɔlu tokina asilima tu, paa yulu, paa kɔntɛ. Llena puntu tɔɔ kɔtaya nke ka nantu. Paa lasi-lɛ tɔtɔɔ lɛɣɛli kpekɛle taa.

lɔɔ kisina i yɛlaa ke nantu nim na tɛ calɛm tɔɔɔ

²² Mpuɔyɔ Tacaɔ tɔma Moisi si: ²³ Tɛlasɛ lɛɣɛli nyɛma si: Pɛ fei si i tɔɔ pulupu nantu nim. Paa nau yaa heu yaa pɛn. ²⁴ Kɔntɛ kusɛpɛle, yaa nte pɛ kraɣa na pɛ calɛ tɔ, tɛ nim fei tɔɔɔ. Ama i pɛsɛyi na i lana-wɛyi paa mpi. ²⁵ Ye nɔɔɔlu tɔɔ tɔla nna pa laki Tacaɔ ke kɔtaya nka kɔkɔ lusaa tɔ ka nantu cɛka nim nyɛnka, pɛ wɛɛ si pɛ lasi-lɛ lɛɣɛli kpekɛle taa kɛ. ²⁶ Mpu tɔtɔɔ paa timpiyi i ka caɣa, pɛ fei si i tɔɔ sumaya yaa wontuyɔ nakuli ku calɛm. ²⁷ Ye wei i tɔɔ calɛm pɛ wɛɛ si pɛ lasi-lɛ lɛɣɛli kpekɛle taa kɛ.

²⁸ Mpuɔyɔ Tacaɔ tɔma Moisi si: ²⁹ Tɛlasɛ lɛɣɛli nyɛma ke kusɛsɛtunaa pane si: Ye yulu lapa nɔɔɔ kulumaya kɔntɛyɔ kɔtaya, pɛ wɛɛ si, i lasi Tacaɔ paa tete kɛ, na i cɛle-lɛ. ³⁰ I maɣamaya i niɣ ka tɔkɛna na i pona Tacaɔ ke nantu nim cɔkɔ nim cɔkɔ, na lanɣle si pɛ nyayasi kɔkɔ. Llena i ha lanɣle nteye Tacaɔ ke lɔɔ kɔtaya tɛlate kin. ³¹ Alɔn na i pɛyalaa pa tɛtɔɔle ntɛ. Llena kɔtulu nyayasi nantu nim nyɛntɛ ke kɔtaya tɛlate tɔɔ. ³² Pɛ wɛɛ si pɛ lasi nɔɔɔ kulumaya kɔntɛyɔ kɔtaya yule nɔɔɔ nyɛntɛ na pɛ cɛla kɔtulu. ³³ Kɔtɛlaa taa wei i pukina kɔntɛ calɛm na tɛ nim ke kɔtaya tɛlate tɔɔ tɔ i paa tete ntɛ. ³⁴ Tacaɔ maɣamaya heelina lɛɣɛli nyɛma mɛ si, i lasi nɔɔɔ kulumaya kɔntɛyɔ kɔtaya kɔntɛ yule, na pɛ lanɣle na i cɛla kɔtulu Alɔn na i luluyɔ nyɛma. Mpi tɔ, nantu nti tɛ kɛ pa paa nyɛm ke tam tɔɔ kɛ.

³⁵ Mpi mpi pa kɔkɔla Tacaɔ kɔtasi tɔɔ tɔ, pɛ pɛsɛyi Alɔn na i pɛyalaa pa nyɛm ke kuyɛnku pa kra-wɛɣɛ

Tacaɔ kɔtuyɔ tɛmlɛ taa tɔɔ. ³⁶ Tacaɔ tuna lɛɣɛli nyɛma si, pɛ cɛla-wɛɣɛ kuyɛnku pa kra-wɛɣɛ kɔtɛlaa na pɛ pɛli pa nyɔɔn taa kɛ nim tɔ. Pɛ wɛɛ si i tɔkɔ kusɛsɛtu tɛnɛɣɛ tam tɔɔ kɛ.

³⁷ Kɔtaya nka kɔkɔ lusa ka tɛna tɔ, na tɔɔnaya nyɛnka, na isayatu huusuyɔ nyɛnka, na tasɛkɛle tayɛnuyɔ nyɛnka, na kɔtɛlaa tɛmlɛ taa suu nyɛnka, na nɔɔɔ kulumaya kɔntɛyɔ pɛ kɔtasi kiin ntɛ. ³⁸ Tacaɔ suuna kiin unɛyi Moisi ke puɣu nku pa yaa si Holɛpu tɔ ku taa. Kuyaku nku tɔtɔɔ i tuwa lɛɣɛli nyɛma ke wulaya tɛtu taa si, pɛ laki-lɛ kɔtasi nsi.

KɔTɛLAA KANCAALAYɔ NYɛMA TɛMLɛ TAA SUUU

Kɔtɛlaa tɛmlɛ taa suu kɔtaya

8 Mpuɔyɔ Tacaɔ tɔma Moisi si: ² Yaa Alɔn na i pɛyalaa ke tɛsulle cɔkɛle nɔɔnɔɔ. Llena n yele na pɛ kɔna kɔtaya wontu kususuutu, na pɛ nim mpi pa pɛlɛyi nyuyɔ taa tɔ. Na pɛ kɔna isayatu huusuyɔ kɔtaya nau apalu nyɛn, na lwaɛn naale, na potopotonaa mpa pa taa kukusum fei tɔɔ cɛkɛlaya. ³ Llena n koti lɛɣɛli nyɛma kpekɛle tɛna tɔtɔɔ lonte ntɛ tɛ taa.

⁴ Mpuɔyɔ Moisi lapa isuu Tacaɔ tuyɔ-lɛ tɔ, na lɛɣɛli nyɛma kpekɛle koti tɛsulle cɔkɛle nɔɔnɔɔ. ⁵ Llena i heeli-wɛ si nti Tacaɔ suwa tɔɔɔ. ⁶ Ntɛna Moisi yele na Alɔn na i pɛyalaa pɛ kɔɔ na i sɔ-wɛɣɛ kɔtaya lum. ⁷ Llena i suu Alɔn ke pɛtɛɛ toko, na i lɛli-lɛ tampala, na i suu-lɛ capa. Llena i paa-lɛ kɔtaya pɛntɛ taka*fa*, na i tamsi i nɣmusi ke i siyile taa. † nɔɔɔluɣu, na pɛ paaki pa lanɣ taa isuu kukunaa paaki saalaya nka tɔ pɛ taka. ⁸ Llena i paa-lɛ lanɣle huluyɔ, na i tɔ ku taa kɛ wala pee taka*fa* ke naale. Anɛyi pa maɣasayana na pɛ nyɛn lɔɔ kuyɔɔtutu. †† Ntɛna i temi-lɛ nyuyɔ saalaya, na i mati ka tɔɔ kɛ lɔɔ kuyusuyɔ. Kule ku kɛ wala kɛ, na ku wɛ isuu tuyɔ hetuyɔ. I isentaa tɔɔ kɛ i matɛna kuyusuyɔ nku, isuu Tacaɔ ka kɛesuyɔ-lɛ tɔ.

¹⁰ Mpuɔyɔ Moisi kraɣa kɔtaya nim, na i feeni tɛsulle cɔkɛle, na tɛ taa wontu tɛna, na tɛ pɛsi lɔɔ nyɛm. ¹¹ Llena i nɣmusi kɔtaya nim ke tɔm naatosompɔɔɔɔɔɔ ke kɔtaya tɛlate na tɛ wontunaa tɔɔ. Lum kusɛnɛm cemse sɔɔɔ na pɛ kɔpɛte tɔɔ kɛ i nɣmusa nim mpi si wontu nti tɛ pɛsi lɔɔ nyɛm. ¹² Na i pɛli Alɔn nyuyɔ taa kɛ kɔtaya nim, na i pɛsi lɔɔ nyɛn. ¹³ Pɛle pɛ waali kɛ i yelaa na Alɔn pɛyalaa kɔntɛna, na i suu-wɛɣɛ pa capanaa, na i lɛli-wɛɣɛ pa tampalanaa. Llena i pa-wɛɣɛ pa kahusi ke teitei isuu Tacaɔ ka suu tɔ.

¹⁴ Mpuɔyɔ Moisi yelaa na pɛ kɔna isayatu huusuyɔ kɔtaya nau apalunɛn. Llena Alɔn na i pɛyalaa pɛ tɛni niɣ ke i nyuyɔ tɔɔ. ¹⁵ Mpuɔyɔ Moisi lenta-lɛ, na i lii mpɛle ke i calɛm taa, na i nyɔtɔ lɔɔ kɔtaya tɛlate nkuɔnɔsi taa hɛlanɔsi tɔɔ, na pɛ tayani-tɛ. Llena i pɛli calɛm kukaasɛm ke kɔtaya tɛlate tɛɛ. Isɛna i lapa na kɔtaya tɛlate pɛsi lɔɔ nyɛntɛ na pɛ lakɛna-tɛye isayatu

† KɔTAYɔ PɛNTɛ TAKA: Wontuyɔ nku pa yaa si kɔtaya pɛntɛ tɔ, ku ke kɔtɛlaa toko †† WALA PEE TAKA: Pɛ kɛ kɔtaya wontu nti pa naakayana lɔɔ luɣu nyɛntɛ tɔɔ. Tɛ ta nylɛ isɛna pa lakayana-ti tɔ.

hussuyu kotasi tɔɔɔɔ. ¹⁶ M̀p̀r̀ỳỳ Moisi kɔɔɔɔ nim tɔna, mpi pɛ pama kɔntɛ lotu tɔ tɔ. Paa timpee naale na a nim, na ɛ seti hɔɔɔɔ kɔɔɔɔ, na ɛ nyagasi pɛ tɔnaya lɔɔ kɔtaya tɔlatɛ tɔɔ. ¹⁷ Pɛ kaasɛɛɛ nau unɛ ɛ tɔnuyu na ɛ nantu na pɛ taa lotu, ɛna pɛ luna pɛ tɔnaya tesikile waali, na pɛ nyagasi kɔɔɔɔ, ɛsu Tacaa ka suu tɔ.

¹⁸ M̀p̀r̀ỳỳ pɛ kɔna kɔtaya nka kɔɔɔɔ lusa ka tɔna tɔ ka uwaau, na Alɔn na ɛ pɛyalaa pɛ tɔni pa niɛ ke ku nyuyu tɔɔ. ¹⁹ Moisi lenta-ku, ɛna ɛ nɔmɔsi ku calɛm ke kɔtaya tɔlatɛ kɔnɔkɔmɔnɔn tɔɔ. ²⁰ ɛna ɛ faɔa-kuɔɔ pil-ɛnɛ, na ɛ nyagasi pɛ na pɛ nyuyu na pɛ nim. ²¹ ɛna ɛ nyaali lotu na nɔnɔkɔpɛasi ke lum, na ɛ nyagasi pɛ na nantu nti tɛ kaasaa tɔɔ kɔtaya tɔlatɛ tɔɔ. Kɔtaya nka kɔɔɔɔ lusa tɔɔɔɔ. Ka sɔɔsɔn ke Tacaa caaki.

²² M̀p̀r̀ỳỳ Moisi yelaa na pɛ kɔna uwaau naale nyɛnku nka paa la kɔtaya na pɛ susɛ Alɔn na ɛ pɛyalaa ke kɔtɔlaa tɔmlɛ taa tɔ. ɛna pɛ tɔni pa niɛ ke ku nyuyu tɔɔ. ²³ M̀p̀r̀ỳỳ Moisi lenta uwaau nka, ɛna ɛ lii ku calɛm na ɛ taa-wɛɛɛ Alɔn nkaɔnɔɔɔ nɔɔɔɔɔ nyɛnku nɔɔɔ taa. ɛ taa-wɛɛɛ tɔɔɔɔ ɛ apalumpɛle nɔɔɔɔɔ nyɛntɛ tɔɔ, na ɛ apalunɔmpɛle nɔɔɔɔɔ nyɛntɛ tɔɔ tɔɔ. ²⁴ ɛna ɛ yele na Alɔn pɛyalaa kɔɔ na ɛ taa calɛm tɔɔɔɔ pa nɔɔɔɔɔ nkaɔnɔɔɔ taa, na pa nɔɔɔɔɔ apalumpɛe na apalunɔmpɛe tɔɔ. ɛna ɛ nɔmɔsi calɛm kukaasɛm ke kɔtaya tɔlatɛ kɔnɔkɔmɔnɔn taa. ²⁵ M̀p̀r̀ỳỳ Moisi kɔɔɔɔ pɛyalaa uwaau nantu nim nyɛntɔ. ɛsu suka, na lotu taa nim, na hɔɔɔɔ kɔɔɔɔ, na timpee naale na a nim, na yule nɔɔɔɔɔ nyɛntɛ. ²⁶ ɛna ɛ lɛsɛ kukusum fɛ potopotonaa mpa pa ha lɔɔ tɔ, pa tɔku taa kɛ pɛ kakalaya kulumaya, na nim nyɛnka, na tinte pɔɔɔɔɔ, na ɛ su nantu nim nyɛntɔ na nɔɔɔɔɔ yule pɛ tɔɔ. ²⁷ ɛna ɛ tɔ pɛ tɔnaya Alɔn na ɛ pɛyalaa pa niɛ taa, na ɛ heeli-wɛɛ sɛ pɛ ha-tɛɛɛ Tacaa. ²⁸ Pɛ waali kɛ Moisi mu kuhaanɛ unɛɛɛ pa niɛ taa na ɛ nyagasi-ɛ kɔtaya tɔlatɛ tɔɔ kɛ kotasi nsi kɔɔɔɔ lusa tɔ sɛ tɔɔ. Kɔtɔlaa tɔmlɛ taa suu kɔtaya nte. Pɛ kɔtaya nka kɔɔɔɔ lusa ka tɔna tɔɔɔɔ. Pɛ sɔɔsɔn ke Tacaa caaki. ²⁹ M̀p̀r̀ỳỳ Moisi kɔɔɔɔ kɔtɔlaa tɔmlɛ taa suu kɔtaya kɔntɛ lanɛ, na ɛ ha Tacaa ke kɔtaya tɔlatɛ kiɛ. ɛna nantuɔɔ nka ku pɛsɛ Moisi nyɛnku ɛsu Tacaa ka suu tɔ.

³⁰ Pɛ waali kɛ ɛ kɔɔɔɔ kɔtaya nim, na calɛm mpi pu wɛ lɔɔ kɔtaya tɔlatɛ tɔɔ tɔɔ pɛɔɔ, na ɛ nɔmɔsi Alɔn na ɛ wontu tɔɔ. Na ɛ pɛyalaa na pɛle pa nyɛntɔ tɔɔ tɔɔ. ɛna Alɔn na ɛ pɛyalaa na pa wontu kususuutu pa pɛsɛ lɔɔ nyɛm.

³¹ M̀p̀r̀ỳỳ Moisi heela Alɔn na ɛ pɛyalaa sɛ: ɛ tɛsɛ heu apalu naale nyɛn nantu ke tɛsulle kɔkɔɔ nɔɔɔɔɔ. ɛna ɛ tɔɔɔ-tɛɛɛ tɔnaya mɛ mɔɔɔɔɔ, na potopotonaa mpa pa lapa kɔtaya tɔɔ tɔ. ɛsu ma kɛsuyu-mɛ tɔ. ³² Ye pɛ kaasa nantu yaa potopoto, pɛ wɛɛ sɛ ɛ kɔɔ kɔɔ. ³³ ɛ kɔɔɔɔ tɛsulle kɔkɔɔ nɔɔɔɔɔ ke kuyɛɛɛ naatosompɔɔɔɔɔ. Pɛ fɛɛ sɛ ɛ lu tɔna. Halɛna mɛ tɔmlɛ taa suu kɔtaya kuyaku kancaalaya na kantɔkaya nyɛnku wule. ³⁴ Tacaa mɔɔɔɔɔ sɛna sɛ pɛ la ɛsu pɛ lapu sanɔɔ ɛsɛntɔ tɔ. ɛna pɛɔɔ pɛ hɛsɛ mɛ ɛsɔɔɔɔ. ³⁵ ɛ kɔɔɔ tɛsulle kɔkɔɔ nɔɔɔɔɔ ke ilim na ahoo ke wɛɛ naatosompɔɔɔɔɔ unɛ na ɛ tɔki Tacaa kusɛsɛtu. ɛ ɛ kaa sɛ. Moisi sɛ: Nti lɔɔ heela-m tɔɔɔɔ.

³⁶ M̀p̀r̀ỳỳ Alɔn na ɛ pɛyalaa pa lapa nti Tacaa ka heela Moisi na ɛ tɛlɛsɛ-wɛɛ tɔ.

Alɔn na ɛ pɛyalaa pa kancaalaya kɔtasi

9 M̀p̀r̀ỳỳ kuyaku pɛlɛfɛɛ naanuwa nyɛnku wule, Moisi yaa Alɔn na ɛ pɛyalaa na lɛɛɛɛɛ sɔsaa tɔɔ. ² ɛna ɛ heeli Alɔn sɛ: Caa nauɛ nte tɛ tiili tɔ caami na paa la-tɛɛɛ ɛsɔɔɔɔɔ hussuyu kɔtaya tɔ. Na heu apalu wei ɛ tiili tɔ caami na paa lapɛ-ɛ kɔtaya nka kɔɔɔɔ lusa ka tɔna tɔ, na ɛ kɔna pɛ naalɛɛ Tacaa kiɛ. ³ Pɛ waali, ɛna ɛ tu lɛɛɛɛɛ nyɛma na pɛ kɔna pɛnɔtɔlɔɔɔ nka paa la ɛsɔɔɔɔɔ hussuyu kɔtaya tɔ. Na pɛnaya kulumaya nauɛ na pɛ wɛɔɔɔɔ mpa pa tiili tɔ caami, na paa la-wɛɛɛ kɔtaya nka kɔɔɔɔ lusa ka tɔna tɔ. ⁴ Na nau na heu apalu nyɛn wei paa la nɔɔɔ kulumaya kɔntɔɔɔ kɔtaya tɔ. Na tɔɔɔnaya kuhau nka pa nuɔɔɔɔɔ nim tɔ. Mpi tɔ, sanɔɔ mɔɔɔɔɔ ke Tacaa kɔ huli-mɛɛɛ ɛ tu.

⁵ Waatu wei pa kɔna tɛsulle kɔkɔɔ nɔɔɔɔɔ ke mpi mpi pɛ hɛla Moisi yaawa tɔ ɛna lɛɛɛɛɛ nyɛma tɔna kɔtɔna kɔkɔɔ nte na pɛ sanɔɔ lɔɔ tɔɔɔɔ kiɛ. ⁶ ɛna Moisi tɔ sɛ: Nti Tacaa tu-mɛ tɔɔɔɔ. ɛ la-ti, na lɔɔ teeli wɛɛ mɛ heku.

⁷ M̀p̀r̀ỳỳ Moisi tɔma Alɔn sɛ: Kɔtɔna lɔɔ kɔtaya tɔlatɛ na ɛ lɛsɛ tɔ tɔ kɛ ɛsɔɔɔɔ hussuyu kɔtaya, na nka kɔɔɔɔ lusa ka tɔna tɔ. ɛna ɛ la ɛsɔɔɔɔ hussuyu kɔtaya ke ɛ na yɛlaa pa nyɔɔɔ tɔɔ. Pɛ waali, ɛna ɛ la yɛlaa nyɔɔɔ tɔ kɛ kɔtaya, na ɛ la-wɛɛɛ ɛsɔɔɔɔ hussuyu nyɛnka, ɛsu Tacaa suu tɔ.

⁸ M̀p̀r̀ỳỳ Alɔn kɔtɔna lɔɔ kɔtaya tɔlatɛ, na ɛ lentɛ nauɛ na ɛ la-tɛɛɛ ɛ ɛsɔɔɔɔ hussuyu kɔtaya. ⁹ ɛna ɛ pɛyalaa pona-ɛ tɛ calɛm na ɛ lii pɛ taa kɛ mpɛle. ɛna ɛ taa lɔɔ kɔtaya tɔlatɛ hɛlɛnɛ tɔɔ, na ɛ pɛli-wɛɛɛ tɛ tɛɛ. ¹⁰ Kelena ɛ nyagasi tɛ tɔ kɛ kɔntɛ nim kɔɔ nim kɔɔ. Na timpee na hɔɔɔɔ, ɛsu Tacaa tɔɔ Moisi tɔ. ¹¹ Pɛ yela nantu na nɔnɔɔ, ɛna pɛ luna tɛsikile waali na pɛ nyagasi kɔɔɔɔ.

¹² M̀p̀r̀ỳỳ Alɔn lenta heu apalu nyɛn wei kɔɔɔ lusiɔɔ ɛ tɔna tɔ. ɛna ɛ pɛyalaa cɛɛ-ɛ kɔntɛ calɛm na ɛ nɔmɔsi-wɛɛɛ kɔtaya tɔlatɛ kɔnɔkɔmɔnɔn taa. ¹³ Na pɛ cɛɛ-ɛ tɔɔɔ tɛ nyuyu na tɛ nantu na pɛ seta-tɛɛɛ tilima, na ɛ nyagasi-tɛɛɛ lɔɔ kɔtaya tɔlatɛ tɔɔ. ¹⁴ ɛna ɛ nyaali pɛ taa lotu na nɔnɔkɔpɛasi na ɛ nyagasi-tɛɛɛ nantu lentɛ tɔɔ.

¹⁵ Pɛ waali kɛ Alɔn lapa Tacaa ke yɛlaa kɔtasi. ɛ kɔɔɔɔ pɛnɔtɔlɔɔɔ nka yɛlaa ka kɔna pa ɛsɔɔɔɔ hussuyu tɔ tɔ. ɛna ɛ lentɛ-ku, na ɛ lɔɔ-kuɔɔ kɔtaya ɛsu ɛ ka lapu nauɛ tɔ. ¹⁶ M̀p̀r̀ỳỳ ɛ lapa kɔna naale unɛɛɛ kɔtaya nka kɔɔɔɔ lusa ka tɔna tɔ, ɛsu pa suu tɔ. ¹⁷ ɛna ɛ pona tɔɔɔnaya kuhau, na ɛ cosi nkaɔna na ɛ nyagasi-tɛɛɛ kɔtaya tɔlatɛ tɔɔ, na ɛ kɔnna paa kuyaku nka ku kɔtaya nka kɔɔɔɔ nyɛnka ka tɔna tɔ. ¹⁸ M̀p̀r̀ỳỳ ɛ lenta nau na heu apalu wei yɛlaa ka kɔna sɛ pa laki nɔɔɔ kulumaya kɔntɔɔɔ kɔtaya tɔ. ɛna ɛ pɛyalaa cɛɛ-ɛ kɔna anɛ a calɛm na ɛ nɔmɔsi lɔɔ kɔtaya tɔlatɛ kɔnɔkɔmɔnɔn tɔɔ. ¹⁹ Na pɛ cɛɛ-ɛ tɔɔɔɔ nau apalu nyɛn nantu nim nyɛntɔ, na heu apalu nyɛn suka, na pɛ taa lotu tɔɔ nim na timpee na hɔɔɔɔ. ²⁰ ɛna ɛ tɔni nim kɔɔ nim kɔɔ nantunaa mɛɛɛ kɔna anɛ a naale a lanɔ

tɔɔ-ti, yaa í tokina tɔ kusəpətu. ¹² Í kii lum taa wontu tɔna nti tɔ fɛlna lum yaaləŋ na sɛtu tɔ.

¹³ Sumasi nsi pə wɛɛ si í nyəni asilima na í kii si tɔɔ tɔɔlɛ: Yepeleku, na kpimle, na hekələ, na katəkatuyu, na taataa, na tɔɔnəkpəluɔ, na kulaaluɔ, na tintɔkəlaya, na sɛmuyɔ, na si piitimnaa tɔna.

²⁰ Pə wɛɛ si í nyəni asilima kɛ nyamanyamanaa mpa pa tɔna pa wɛna kɛŋ na nɔɔhɛɛ liyiti tɔ. ²¹ Ama í tɔɔ pa taa mpa pa wɛna kɛŋ na nɔɔhɛɛ liyiti na nɔɔkpaasi na pá ŋmaaki tɛtu tɔ tɔ pa tɔna. ²² Pa taa mpa í ká tɔɔ tɔɔlɛ cələŋ na í looŋa tɔna, na kutoloŋ na ku looŋa tɔna. ²³ Pə kaasa lentu nti tɔ wɛna kɛŋ na nɔɔhɛɛ liyiti tɔ, í nyəni-təyɛ asilima pulu.

Tɔla na wontu nti tɔ kusəpətu tokinau pilisiyi yulu tɔ

²⁴ Wontu lentu wɛɛ, ye yulu í kpaɔa tɔ kusəpətu, yaa í tu tokina-ti, pə pilisa-ɪ kɛ. Pə wɛɛ si í cɔtɔ ɪ wontu kususuutu, na í caya ŋpúyú asilima taa, haləna taanaya. ²⁶ Nti nti pə wɛɛ si í nyəni asilima tɔɔlɛ nti tɔ acowa ta faya, na tɔ fɛlna talasi tɔ. Na nɔɔhɛɛ liyiti nyəntu tɔna nti tɔ wɛna səkpaŋ tɔ. Ye wei í kpaɔa tɔ kusəpətu pə wɛɛ si í cɔtɔ ɪ wontu na í caya asilima taa, haləna taanaya.

²⁹ Wontunaa mpa í ká nyəni asilima kɛ nti nti tɔ tɔŋ tɔ lotu tɔ tɔɔlɛ kutuntulukpanaa camna*fa*, na mpi-ɪ, na cimlee, na a piitimnaa, na caŋasi. ³¹ Wontu səkpetu nti tɔ taa nti í ká nyəni asilima tɔɔlɛ. Ye wei í tokina tɔ taa kusəpətu, ɪ ká wɛɛ asilima taa kɛ, haləna taanaya. ³² Ye tɔ kusəpətu hota wontu nti pa lakəna tɔ tɔ taa nakuli taa, kule ku pəsa asilima kɛ. Paa kusaakəm, paa wontu kususuutu, yaa tɔnuyɔ pulupu, yaa huluyɔ. Paa wontuyɔ ŋku te, pə wɛɛ si pá nyaali-kuyɔ na lum na ku caya asilima taa, haləna taanaya. Pə waali kɛ paa nyəni-kuyɔ kupəŋku. ³³ Ye cuyɔ tiyaya taa kɛ tɔ taa nakuli hotaa. Tiyaya na ka taa nyəm tɔna, pəsəyɛ asilima kɛ. Pə wɛɛ si pa yɔki-kɛ.

³⁴ Ye pa pəla tiyaya ŋkɛ ka taa lum kɛ tɔɔnaya kupəŋka tɔ, kɛlɛ ka pəsəyɛ asilima kɛ. Yaa pu kɛ kunyɔɔnyɔɔm kupam, pə pəsəyɛ asilima tɔtɔɔ. Paa tiyaya ka kɛ ŋka. ³⁵ Paa mpi pə tɔ kɛ wontu tənɛ tɔ taa kusəpətu hotaa, pu pəsi asilima kɛ. Ye pə kɛ pototonaa məsaya, yaa məsaya kutəsaya taa kɛ ku hotaa, pə wɛɛ si pá yɔki-kɛyɛ. Mpi tɔ, pə kɛ-mɛyɛ asilima kɛ, na í ká nyəni-wəyɛ asilima. ³⁶ Ama ye ɪsu hite yaa ɪkɔ taa kɛ wontuyɔ kusəpətu hotaa, lum kaa pilisi. ɪlɛ wei ɪ ka tokina-ku tɔɔlɛ asilima tu. ³⁷ Ye ɪsu pee wɛna pa suwa si pa tuuki tɔ, a tɔ kɛ wontuyɔ ŋku ku kusəpətu hotaa, a kaa pilisi. ³⁸ Ama ye kutɔtɔɔna kɛ pa wusa lum, na wontu nti tɔ taa nakuli kusəpətu hoti pə taa, ɪlɛ a pilisaa kɛlɛ.

³⁹ Ye ɪsu kɔntɛ nte pa ha-mɛyɛ mpa si í tɔɔ tɔ, tɔ səpa, na nɔɔɔlɔ tokina-tɛ, ɪ ká wɛɛ asilima taa kɛ, haləna taanaya. ⁴⁰ Wei ɪ səyɛla kɔntɛ ntɛ, yaa ɪ tu tɔɔ-tɛ, ɪ ká cɔtɔ ɪ wontu kɛ, na í wɛɛ asilima taa, haləna taanaya.

† KUTUNTULUKPANAa CAMNA: Pɛlɛ pa tɛ mpii nɔɔɔlɔyɔ, ɪ wɛɛtu na ɪ yaasi wɛ teitei ɪsu fl. Ama ɪ tɔɔmɛŋ wɛ ɪsu mpii.

⁴¹ Pə wɛɛ si í kii nyamanyamanaa mpa pa tɔŋ tɛtu tɔ tɔɔ, na í nyəni-wɛyɛ acaalətu. ⁴² Paa mpa pa tuuki, yaa pa tɔŋ nɔɔhɛɛ liyiti, yaa nɔɔhɛɛ pəyale tɔ. Pa kɛ-mɛyɛ acaalətu kɛ, pa fɛl tɔɔ. ⁴³ Í taa pilisi mə ti na nyamanyamanaa mpa pa tɔna. Í taa tɛlɛsi mə təyɛ pa asilima. Pəyɛlɛ í taa yele na pa asilima tɛɛ-mɛ. ⁴⁴ Mpi pə tɔ tɔ, məyale Taca a mə ɪsɔ. Pə wɛɛ si í fayasi mə ti na í wɛɛ tənəŋŋ. Pə taya pulu, ma wɛɛ kɛ tənəŋŋ. Í taa pilisi mə ti na nyamanyamanaa mpa pa tɔŋ tɛtu tɔ tɔ. ⁴⁵ Məyale Taca, má ləsəna-mɛyɛ ɪcipiti tɛtu taa si ɪ nyənəyɛ-m mə ɪsɔ. Mpu tɔ, í wɛɛ tənəŋŋ. Mpi tɔ, ma wɛɛ kɛ tənəŋŋ.

⁴⁶ Kusəsutu nti í ka tɔki tɔla na sumasi na lum taa wontu na tɛtu tɔ nyamanyamanaa tɔm taa tɔɔlɛ.

⁴⁷ Nti tu fayasəna-mɛyɛ wontu kupantu na asilima nyəntu, na nti tɔ wɛ tɔɔtɔ na nti tɔ fɛl tɔɔ tɔ.

Asilima kɛluyɔ kɔtaya kɛ alu luluyɔ waali

12 ¹ Mpu Taca tɔma Moisi si: ² Heeli lseyɛli nyəma si, ye alu lapa teu, na í lulu apalupəyaya. ɪ asilima kuyɛɛŋ ntɛ naatosompɔɔɔlɔyɔ, kɛ teitei ɪsu ɪ ɪsɔtu nau kuyɛɛŋ. ³ ɪlɛna pá pɛlɛ pəyaya kɛ kuyaku pələfɛlɛ naanɔwa nyəŋku wule. ⁴ Pə waali, ɪlɛna alu caya kuyɛɛŋ hiu na naanɔwa na tooso, na í tayanəyɛ ɪ caləm asilima. Pə fɛl si í wiili təsulle taa, yaa í tokina ɪsɔ pulupu. Haləna ɪ asilima kuyɛɛŋ tɛm.

⁵ Ye alupəyaya kɛ alu lulaa, ɪlɛ ɪ caya asilima taa kɛ ciməsənnaa naale, ɪsu ɪ ɪsɔtu nau waatu. Pə waali, ɪlɛna í la kuyɛɛŋ nutoso na naatoso tɔtɔ na í tayanəyɛ ɪ caləm asilima.

⁶ Paa apalupəyaya, yaa alupəyaya kɛ alu lulaa. ɪ asilima kuyɛɛŋ tɛŋ mpu, ɪlɛna í caa pənáyá kulumaya ɪwəyaya si pá la kɔtaya ŋka kɔkɔ lusa ka tɔna tɔɔ ɪsəyatu hɛsuyɔ kɔtaya. Yaa alukuku, yaa lhokaya. ⁷ Kɔtulu tɛŋ kɔtasi nsəyɛ Taca kɛ lapu ɪlɛna í la alu kɛ asilima hɛsuyɔ kɔtaya. ɪlɛna ɪsɔ tayanɪ ɪ caləm asilima.

Paa alu lula apalupəyaya yaa alupəyaya kusəsutu nti paa tɔki tɔɔlɛ.

⁸ Ye asɔnuyɔ kaa pəsi na ku hiki ɪwəyaya ɪlɛ, ku caa lhokasi naale yaa alukukunaa naale. ɪlɛna pá la sumaya lɛŋka kɛ kɔtaya ŋka kɔkɔ lusa ka tɔna tɔ, na lɛŋka kɛ ɪsəyatu hɛsuyɔ nyəŋka. Na kɔtulu lapu-ɪ asilima kɛluyɔ sɔɔsi, ɪlɛ pə tayanɪ-ɪ kɛlɛ.

Yulu tɔnuyɔ tɔ kutmɛŋ tɔm

13 ¹ Mpu Taca heela Moisi na Alɔŋ si: ² Ye mulaya, yaa kaasu, yaa tulɔŋa lu yulu tɔnuyɔ tɔ, na pá pəsi tɔnuyɔ tɔ asilima kutɔŋ. ɪlɛ pa pona puntu kɛ kɔtulu Alɔŋ, yaa ɪ pəyalaa taa nɔɔɔlɔ kin. ³ Na ɪlɛ í wiila-ɪ na í ná təwulɛ ntɛ tɔ taa limaa na nyɔɔsi hulumi, ɪlɛ kutɔŋ asilima nyəŋku ntɛ. ɪlɛ kɔtulu kpaali kpaakpa si ɪ kɛ asilima tu. ⁴ Ye pə kɛ tulɔŋa yaa tayanmate, na təwulɛ ta lim na nyɔɔlɔyɔ kuhulumaya fɛl, ɪlɛ kɔtulu si kutɔntu na ɪ mpa kɛ kuyɛɛŋ naatosompɔɔɔlɔyɔ. ⁵ Kuyaku naatosompɔɔɔlɔyɔ nyəŋku sikiyɛ ɪlɛna í tasa kutɔntu kɛ wiiluyɔ, ye ɪ nawa si təwulɛ

kutɔŋ tɔŋna puu nté. Mpu tɔ, wontuyɔ ŋkuyɔ paa nyayasɩ kɔkɔ.

⁵⁸ Ye pa cɔta tulɔŋa wontuyɔ na ká hɩsi, pə wɛɛ si pá tasa ku cɔtuyɔ ke tɔm naale nyəm kɛ na pɛ́cɔ ku asilima té.

⁵⁹ Ye huŋkpɔsulaya yaya tulɔŋasɩ ke heeŋ huntu wontu kususuutu yaa kponkpontu tɔŋ nyəntu yaa pə pɔɔŋ yaa pə kuntunaa yaa kɔŋa yaa tɔnəŋ wontu tɔ. Kusəsutu nti paa təŋ na pá huləna si tə kɛ asilima nyəntu yaa kupantu tɔɔlɛ.

Polom asilima keeluyɔ kɔtaya

14 Ḿpúyú Tacaa tɔma Moisi si: ² Kusəsutu nti í ká tɔki kuyaku ŋku í laki polom ke i asilima keeluyɔ kɔtaya tɔɔlɛ. Í pukina-i kɔtulu, ³ lɛna ílé i lu tɛsikile taa na í wiili-i, ye i maɣanaa si pə tɛma kutɔntu, ⁴ lɛ i tu-i na í caa sumasi nsi si wɛna si isɛ na sí fɛlɛna asilima tɔɔ naale na tuyɔ sɔsɔɔ nakulu ku taasi na heeŋ huntu nti pa lii akpaayala kuseem tɔ na nyuluyɔ ŋku pa yaa si hisɔpu tɔ ku piliŋa. ⁵ Pə waali lɛna í yele na pá lentɩ sumasi nsi si taa lɛŋka ke seelu lum hɛɛu tɔ. ⁶ Ye pə kaasa sumaya isɛ nyəŋka lɛ i kpaɣa kele na tuyɔ sɔsɔɔ nakulu ku taasi, na heeŋ huntu nti pa lii akpaayala kuseem tɔ na hisɔpu piliŋa na í ŋmilisi pə tənaya sumaya ŋka pa kuwa seelu lum hɛɛu tɔ tɔ ka caləm taa. ⁷ lɛna í ŋmusɩ wei unɩ i kutɔŋ tɛma mpu tɔ i tɔ kɛ tɔm naatosompɔɔlaya. I tɛŋ huluyɔ si i fɛlɛna asilima lɛna í yele sumaya isɛ nyəŋka na ká suu nyutu. ⁸ lɛna unɩ í cɔkɔ i wontu na í hu i tɔnuyɔ tɔ nyɔɔsi, na í sɔ lum lɛna i asilima té. Pə waali kɛ i suuki tɛsikile. Ama i kaa suu i cokəle taa kɛ, haləna kuyaku siki. ⁹ Naatosompɔɔlaya nyəŋku wule ke i looliyi i nyuyɔ na i tantuyɔ na i isəhutu na i nyɔɔsi tənə, na í cɔkɔ i wontu na í sɔ lum. lɛ i asilima keelaa kele.

¹⁰ Pə takɩ kuyaku pələfɛi naanowa nyəŋku wule lɛna kutɔntu wei pə waawa mpu tɔ í caa uwɛɛsi apalu nyəŋsi nsi si tiili tá caamu tɔɔ naale na alɔnyəŋka ŋka ka tiili ta caamu tɔɔ kulumaya, na kuhau mulum mpi pa nuɣutina nim tɔɔ kiloona pɔɔlayafɛi naanowa, na nim liitili titite. ¹¹ Kɔtulu wei unɩ i laki asilima keeluyɔ kɔtaya tɔ i ká su yulu unɩ na kuhau ke tɛsulle cokəle nɔkɔɔ ke Tacaa kiŋ. ¹² lɛna í kpaɣa uwɛɛsi nsi si taa lɛŋka na í lana-keɣe taɣanuyɔ kɔtaya na nim liitili titite. lɛna í ha Tacaa ke pə naaleɣe ḿpúyú kɔtaya təlɛtɛ kiŋ. ¹³ lɛna í ku iwəyaya ke lɔɔ lonte taa timpi pa kuyɩ isayatu hɩsuyɔ yaa kɔtaya ŋka kɔkɔ lusa ka tənə tɔ ka kɔntɛ tɔ. Kɔtulu tənna taɣanuyɔ kɔtaya kɔntɛ isɩ pə wɛu isayatu taɣanuyɔ kɔtaya tɔm taa tɔ. Pə kɛ kate taa kate puluyɔ. ¹⁴ lɛna kɔtulu lii kɔntɛ caləm taa na í taa wei i taɣanuyɩ i ti tɔ i ŋkraŋuyɔ ntɔɔŋ nyəŋku nɔkɔ taa, na i niŋ ntɔɔŋ apalumpəle na i apalɔntɔmpəle ntɔɔŋ nyəntɛ tɔ. ¹⁵ lɛna í kpaɣa nim liitili titite h́tɛ na í pəli i niŋ mpətəŋ taa. ¹⁶ Na í lii i ntantaku taa nim mpi pə taa kɛ mpəle ntɔɔŋ nyəntɛ na í ŋmusɩ tɔm naatosompɔɔlaya ke lɔɔ kɔtaya təlɛtɛ tɔ. ¹⁷ lɛna í taa nim mpi pə kaasa i niŋ mpətəŋ taa tɔɔ wei unɩ i taɣanuyɩ i ti tɔ i ŋkraŋuyɔ ntɔɔŋ

nyəŋku, na i ntɔɔŋ apalumpəle, na i apalɔntɔmpəle tɔ timpi paa tɛma isayatu hɩsuyɔ kɔntɛ caləm ke taasu tɔ. ¹⁸ lɛna í pəle i niŋ taa nim kukaasəm ke wei i taɣanuyɩ i ti tɔ i nyuyɔ taa na í lapɩ-i asilima keeluyɔ kɔtaya ke lɔɔ kiŋ. ¹⁹ lɛna kɔtulu ləsi isayatu hɩsuyɔ kucɔɔ na í lá pə kɔtaya ke wei i taɣanuyɩ i ti tɔ i tɔ. Pə waali lɛna í kú kɔtaya ŋka kɔkɔ lusa ka tənə tɔ ka kɔntɛ. ²⁰ lɛna kɔtulu la lɔɔ kɔtaya təlɛtɛ tɔ kɛ kɔtaya ŋka kɔkɔ lusa ka tənə tɔ na kuhau nyəŋka. Pə waali lɛna í lá yulu unəyi asilima keeluyɔ kɔtaya na i asilima té.

Polom kunyɔntu asilima keeluyɔ kɔtaya

²¹ Ḿpúyú Tacaa tasa yɔɔtuyɔ si: Ye polom kɛ kunyɔntu na í fɛlɛna sɔsɔm, lɛ i caa asilima keeluyɔ iwəyaya kulumaya ŋka paa ha Tacaa má na pə keel kutɔntu asilima tɔ. Na í caa mulum kupam mpi pa nuɣutina nim tɔɔ kiloona tooso na nim liitili titite, ²² na ihokasi naale yaa alukukunaa naale. Pə taa mpi i ka hiki tɔ. Na pá lana lelu ke asilima keeluyɔ kɔtaya, na lelu ke kɔtaya ŋka kɔkɔ lusa ka tənə tɔ. ²³ Pə takɩ kuyaku pələfɛi naanowa nyəŋku lɛna í pona kuhau unəyi kɔtulu ke tɛsulle cokəle nɔkɔɔ ke Tacaa kiŋ. ²⁴ lɛna kɔtulu kpaɣa iwəyaya na nim na í ha Tacaa. ²⁵ Kɔtulu tɛŋ asilima keeluyɔ iwəyaya ke lentuyɔ lɛna í lii caləm taa na í taa asilima tu ŋkraŋuyɔ ntɔɔŋ nyəŋku nɔkɔ taa, na í taa tɔɔɔ i niŋ ntɔɔŋ apalumpəle na i apalɔntɔmpəle ntɔɔŋ nyəntɛ tɔ. ²⁶ lɛna kɔtulu pəli nim ke i ntantaku mpətəŋ nyəŋku taa, ²⁷ na í lii pə taa kɛ i ntɔɔŋ mpəle na í ŋmusɩ kɔtaya təlɛtɛ tɔ kɛ tɔm naatosompɔɔlaya. ²⁸ lɛna í taa i niŋ taa nim mpəyi asilima keeluyɔ kɔtaya latu ntɔɔŋ ŋkraŋuyɔ nɔkɔ taa, na í taa-wɩ tɔɔɔ i apalumpəle ntɔɔŋ nyəntɛ na i apalɔntɔmpəle ntɔɔŋ nyəntɛ pə tɔ ke lona nna a taa paa taawa isayatu hɩsuyɔ kɔtaya kɔntɛ caləm tɔ. ²⁹ lɛna kɔtulu pəli i niŋ taa nim kukaasəm ke yulu unɩ i nyuyɔ taa, na í lapɩ-i asilima keeluyɔ kɔtaya ke Tacaa kiŋ. ³⁰ Pə waali lɛna kɔtulu kpaɣa ihokasi yaa alukukunaa mpa kutɔntu pəsaa na í kɔna tɔ pa taa kɛ kulum ³¹ na í lapɩ-i asilima keeluyɔ kɔtaya na lɛŋka ke kɔtaya ŋka kɔkɔ lusa ka tənə tɔ na pə tɔɔnaya kuhau. lɛna kɔtulu la yulu unəyi asilima keeluyɔ kɔtaya ke Tacaa kiŋ.

³² Kusəsutu nti pə wɛɛ si polom kunyɔntu í tɔki i asilima keeluyɔ kɔtaya lapu taa tɔɔlɛ.

Kutuluyɔ tɔ huŋkpɔsulaya

³³ Ḿpúyú Tacaa tɔma Moisi na Alɔŋ si:

³⁴ Ye í kɔma na í suu Kanaaŋ tetu nti ma ha-me tɔ tə taa, lɛna kuyaku nakuli í ná ma yelaa na huŋkpɔsulaya tulɔŋa yaya mə kutuluyɔ nakuli ku kolɔŋa tɔ kɛ tetu nti unɩ tu pəsi mə nyəntu ke mpu tɔ tə taa tənə. ³⁵ lɛ təyaya tu polo na í heeli kɔtulu si i nawa puluyɔ i təyaya taa na pə nəɣəsəna isɩ asilima kutɔŋ tulɔŋa. ³⁶ lɛna kɔtulu yɔɔtɩ na pá laasi kutuluyɔ ŋku ku taa wontu tənə na pə́cɔ i polo tulɔŋa ŋkeɣe mayasuyɔ. lɛ kutuluyɔ ŋku ku taa wontu tənə

lɛna í la alu kɛ asilima kɛɛlɔyɔ kɔtaya kɛ Tacaa kin tɛna na pɛ kɛɛlɪ ɪ asilima.

³¹ M̀p̀ỳỳ Tacaa tasa Moisi na Alɔɔ kɛ heeluyɔ sɪ: Í tɛlɛsɪ lɛyɛɪɪ nyɛ́ma sɪ í taa kɔtɛna tɛsulle cokɛle kɛ mɛ asilima waatunaa. Pɛ́ taa kɔɔ na m̀a ku-mɛ sɪ í pil-isa ma tɛcayalɛ nte tɛ wɛ mɛ heku taa tɔ.

³² Ye kutɔɔ kɔana apalu na lum kɔɔɔna-ɪ, yaa ɪ apalutu kɔɔmna, yaa alu naaki ɪsɔtu yaa kutɔɔ kɔa-ɪ na calɛm kɔɔɔna-ɪ, yaa í na apalu pa kɔɔnta ɪ sanɔyɔ waatu. Kusɛsɪtunaa mpa í k̀a t̀kɪ t̀yɔɔɔ.

Isayatu hɛsɔyɔ kuyaku sɔsɔsɔ tɔm

16 Waatu wei Alɔɔ pɛyalaa naalɛ kɔna kɔtaya tulaalu kɔaɪ nyɛɔ na p̀a s̀í tɔ, pɛ waalɪ kɛ Tacaa tɔma Moisi sɪ:

² Heeli nỳa taalɔ Alɔɔ sɪ í taa suukɪ yem yem kɛ puuyɔ kukakayau waalɪ kɛ katɛ taa katɛ tɛcayalɛ taa kɛ timpi lɔɔ atakaa wɛɛ tɔ. Pɛ́ taa kɔɔ na í s̀í saa wei lɔɔ tiiki atakaa pɛɛ tɔ kɛ ɪsɔɔmuntu taa tɔ.

³ Pɛ́ tɔ tɔ, ye ɪ caaki katɛ tɛcayalɛ taa kɛ suus pɛ wɛɛ sɪ í caa isayatu hɛsɔyɔ kɔtaya latɛɛ kufalu na kɔtaya ɔka kɔkɔ lusa ka tɛna tɔ pɛ ɪwaau. ⁴ ɪɛna í sɔ

lum na í suu kɔtaya wontu. ɪsu kɔɔkɔpɔntu tɔɔ nyɛntu kɔmsa, na pɛ toko, na pɛ tampala, na pɛ nyuyɔ saalaya. ⁵ ɪsɛyɛɪɪ kɔɔkɛle nyɛ́ma ka cɛɛ-ɪ tɔtɔyɔ isayatu hɛsɔyɔ pɛɔtɔɔɔ kɛ naalɛ, na kɔtaya ɔka kɔkɔ lusiyi ka tɛna tɔ ka ɪwaau.

⁶ ɪɛna Alɔɔ kɔna latɛɛ na í la kɔtaya kɛ ɪ mayamaya ɪ isayatu tɔ. ɪ tɛɔ mpu ɪɛna í la isayatu hɛsɔyɔ kɔtaya kɛ ɪ nyuyɔ tɔ na ɪ tɛyaya nyɛ́ma nyɔɔɔ tɔ. ⁷ Pɛ waalɪ ɪɛna Alɔɔ pɔna pɛɔtɔɔɔ ɪɪ ɪ naalɛ na í sɪ-ɪ Tacaa ɪsɛntaa kɛ tɛsulle cokɛle kɔkɔyɔ. ⁸ ɪɛna Alɔɔ tɔ tɛtɛ kɛ pɛɔtɔɔɔ ɪɪ ɪ naalɛ ɪ tɔ na pɛ hɪɪ-ɪ Tacaa nyɛɔku na ɪɔyɔ Asasɛɪɪ*fa* nyɛɔku. † ɪɛɪaa sɪ lɔntɛ wɔɔɔ nyɛntɛ tɛɔyɪ pa yaa mpu. ɪɛɪaa sɪ ɪɔyɔ isayau kɔyɔɔ wei ɪ cakɪ timpi pɛ wɛ sɔyɔntu tɔyɔ. ⁹ ɪɛna í ɪsɪ pɛɔtɔɔɔ ɔku tɛtɛ tɔyaa sɪ ku kɛ Tacaa nyɛɔku tɔyɔ isayatu hɛsɔyɔ kɔtaya. ¹⁰ Pɛ kaasɛyɪ pɛɔtɔɔɔ ɔku tɛtɛ tɔyaa sɪ ɪɔyɔ nyɛɔku ɪɛna í ɪa isayatu hɛsɔyɔ kɔtaya, na í sɪ-kuɔ Tacaa kin na ku ɪsɛ na samaa isayatu mɛɪɪ ku nyuyɔ taa, ɪɛna p̀a pɔna-kuɔ wɔɔɔ tɛtɛ taa na p̀a tisi-kuɔ ɪɔyɔ Asasɛɪɪ.

† Asasɛɪɪ: ɪɔyɔ wei ɪɪ ɪ tɔm pa yɔyɔtɛ cɛnɛ tɔ tɛ ta nyɛmɪ-ɪ,

Kukaluyu

Kutulutu

Pa yaaki takəlaya kanε si, kukaluyu takəlaya. Mpi tɔ, ka taa ké lɔɔ heela Alɔŋ na Moisi si pá kala lseyeli kpeka yəlaa. Tɔm naaleye pa kala lseyeli nyəma. Kukaluyu lenku ke Holepu pyu kiŋ, na páć pá pukina tetu nti lɔɔ ha-we tɔ tə taa. Pa ta tala təna. lɛna sɔyɔntu la-we na tetu nti tə taa suuu. Mpyúyú lɔɔ caala-we na pá cɔɔ yem ké pusi nuɛ təcu ké wulaya tetu taa. Pa cɔɔ mpu lɛna pá tala Mowapu tetu taa. Tənaɣa lɔɔ tɔma Moisi si, í kala lseyeli nyəma tɔtɔ. Mpyúyú pa taa lɛlaa ná saala Yaatanu pyɔɔ na ilim təlule tɔɔ. lɛna lɛlaa ná tayanəxi pa ti si pa tɛsəxi Yaatanu pyɔɔ ŋke na pá polo tetu nti lɔɔ ha-we tɔ tə taa. lɔɔ seɣesa-weye sɔsɔm tɔtɔɔ waatu un.

lɛna pa faɣa Kukaluyu takəlaya tɔ:

lseyeli nyəma tayanəxi pa ti si pa puki Kanaan tetu, titite 1:1-10:10

Pa cɔɔ yem ké pusi nuɛ ke wulaya tetu taa, titite 10:11-21:35

lseyeli nyəma suuu ke Kanaan tetu taa, titite 22-36

LSEYELI NYƏMA KE HOLEPU WULAYA TETU TAA

lseyeli nyəma kpeka kukaluyu

1 Waatu wei lseyeli nyəma lu Icipiti taa, lɛna pənaɣa siki. Pə tala naale nyəŋka isɔtu naale nyəŋ, kuyaku kancaalaya nyəŋku wule, lɛna Taca heeli Moisi ke lɔɔ na ɪ yəlaa pa təsulle cokəle nte pa lɔpəna pɔɔŋ tɔ tə taa ké Sinayi wulaya tetu taa si: ² Nyá na Alɔŋ í kala lseyeli yəlaa, na í tú pa həla ke takəlasɪ taa. Na pá kɛsəna pa lulɔŋ na pa tɛsi. ³ Pə krayau lɛpiya mpa pa wena pusi hiu na waali, na pá muna pa polo yoo tɔ. Na pá kɛsəna lseyeli yoolaa tintika. ⁴ Paa kpekəle nte tə lulɔŋ nyuyɔ tu í sɔsɔ mə tɔɔ na pá səna-mɛ. ⁵ Mpe un pa həla ntu: Lupɛŋ kpekəle taa nyəŋ nté Setewu pəyalu Ilisuu. ⁶ Simiyɔŋ nyəntɛ taa ké Sulisatɪ pəyalu Seluməyɛli. ⁷ Yuta nyəntɛ taa ké Aminatari pəyalu Nasɔŋ. ⁸ Isakaa nyəntɛ taa ké Suwaa pəyalu Netaneyɛli. ⁹ Sapulɔŋ nyəntɛ taa ké Helɔŋ pəyalu lliyari. ¹⁰ Yosefu pəyalu lfəlayim nyəntɛ taa ké Amihuti pəyalu llisama. Yosefu pəyalu naale nyəŋ Manasee nyəntɛ taa ké Petasuu pəyalu Kamliyɛli. ¹¹ Pencamɛ nyəntɛ taa ké Kitoni pəyalu Apitarɔ. ¹² Tan nyəntɛ taa ké Amisatɪ pəyalu Ahiyeseɛ. ¹³ Aseɛ nyəntɛ taa ké Okəlan pəyalu Pakiyɛli. ¹⁴ Katɪ nyəntɛ taa ké Teuwɛli pəyalu lliyasafɪ. ¹⁵ Nɛfətali nyəntɛ taa ké lnaŋ pəyalu Ahila.

¹⁶ lseyeli lulɔŋ nyuyɔ nyəma mpa pa ləsa mpu tɔyɔle yoolaa nyuyɔ nyəma tɔtɔ. ¹⁷ Mpyúyú Moisi na Alɔŋ pa sɔsɔ apalaa naanɔwa na naale unəxi pa tɔɔ si pá

səna-we. ¹⁸ Pá koti yəlaa tənaya isɔtu naale nyəŋ kuyaku kancaalaya nyəŋku. Pá tú apalaa mpa pa wena pusi hiu na waali tɔ pa həla ke takəlaya taa, na pá kɛsəna pa lulɔŋ na pa tɛsi. ¹⁹ Holepu wulaya tetu taa ké Moisi kala kukaluyu ŋku, un Taca ka kɛsuyɔ-ɪ tɔ.

²⁰ Mpyúyú pa kala paa lseyeli kpekəle nte tə lulɔŋ, na tə tɛsi nyəma. Na pá tú apalaa mpa pa tala pusi hiu na waali, na pá muna yoo pote tɔ pa həla ke takəlaya taa. Yakɔpu pəyalu sɔsɔ Lupɛŋ kpekəle ke pa caalənaa. Pa nyuyɔ ntu:

Lupɛŋ kpekəle nyəma we iyisi nuɛ na naatoso na nasəle na nuɔɔwa (46500). Simiyɔŋ nyəma nyəntɛ ke iyisi pɔyɔlayafɛi nuɔɔso na ŋmɔnyuyɔ na nuɔɔwa (59300). Katɪ nyəma nyəntɛ ke iyisi nuɛ na kakpasɪ na nasətosos na nuɛ na naanɔwa (45650). Yuta nyəma nyəntɛ ke iyisi nuɔɔso na naanɔwa na liyiti na nasətosos (74600). Isakaa nyəma nyəntɛ ke iyisi nuɛ na naanɔwa na liyiti na nasəle (54400). Sapulɔŋ nyəma nyəntɛ ke iyisi nuɛ na naanɔwa na naatosompɔyɔlaya na nasəle (57400). Yosefu pəyalu lfəlayim nyəma nyəntɛ ke iyisi nuɛ na nasəle na nuɔɔwa (40500). Yosefu pəyalu lelɔ Manasee nyəma nyəntɛ ke iyisi hiu na naanɔwa na naale na ŋmɔnyuyɔ (32200). Pencamɛ nyəma nyəntɛ ke iyisi hiu na naanɔwa na kakpasɪ na nasəle (35400). Tan nyəma nyəntɛ ke iyisi nuɔɔso na naale na nasətosos na nuɔɔwa (62700). Aseɛ nyəma nyəntɛ ke iyisi nuɛ na kulum na nasəle na nuɔɔwa (41500). Nɛfətali nyəma nyəntɛ ke iyisi nuɛ na naanɔwa na tooso na nasəle (53400).

⁴⁴ Moisi na Alɔŋ, na lseyeli kpeka naanɔwa na naale lulɔŋ nyuyɔ nyəma, pa kala yəlaa na pá lu isəna tɔyɔle. ⁴⁵ lseyeli apalaa mpa pa wena pusi hiu na

Isu kpatelası na tɔluma nyenası na nim fusi. ¹⁰ Llena pɔ tɔ pɔ tɔnaya tɔnuyu tɛelɛn nyɛnku nakuli ku taa, na pɔ su kpatɛle nte pa kprakɛyɛna wontu tɔ tɛ tɔ. ¹¹ Na pɔ takı akpraayala puuyu ke wula kɔtaya tɛlate tɔ. Na pɔ waasi-tɛyɛ tɔnuyu tɛelɛn nyɛnku, na pɔ susı kpatɛn wei pa kprakɛyɛna-tɛ tɔ. ¹² Llena pa koti isɔ sɛɛu wontu tɛna, nti pa lakɛna cokɛle taa tɔyɔ akpraayala puuyu taa. Na pɔ waasi tɔnuyu tɛelɛn nyɛnku na pɔ tɛni kpatɛle nte pa kprakɛyɛna-tı tɔ tɛ tɔ. ¹³ Na pɔ hasa kɔtaya tɛlate tɔ tɔluma, na pɔ pɔ puuyu kuseɛmuɔ. ¹⁴ Na pɔ tɛni pɔ tɔ kɛ wontunaa mpa pa lakɛna kɔtaya tɛlate tɔ. Isu cofolonaa kela lɔyɔlası, na sɔsɔkɔnsı nsi pa kuukina tɔluma tɔ. Na poosiyanaa na wontu kulapɛnatu tɛna. Na pɔ takı tɔnuyu tɛelɛn nyɛnku ke pɔ tɔ. Llena pɔ susı kpatɛn wei pa kprakɛyɛna-tɛ tɔ. ¹⁵ Ye pɔ tala tɛɛu, pɔ wɛɛ sı Alɔn na ı pɔyalaa pɔ tɛ pɔ tɔnaya takuyu. Llena Kehatı nyɛma kɔ na pɔ kraya. Mpi tɔ, pɔ fɛı sı pɔ tokina lɔɔ wontuyu nakuli na pɔ kɔ na pɔ sı. Pɛle pa tɛmlɛ ntɛ cokɛle wontu krayau. ¹⁶ Kɔtulu Alɔn pɔyalu llasaa tɛmlɛ ntɛ fɛtɛla sɔsɔ nim na tulaalu wɔpu. Na paa lfemle nte tɛ tɔynaya kuhau na kɔtaya nim, na lɔɔ cokɛle taa wontu tɛna paasɛna.

¹⁷ Mprɔyɔ Tacaa tasa Moisi na Alɔn ke heeluyu sı: ¹⁸ ı feɔ Kehatı nyɛma ke teu, ke waatu wei pa paasɛyɛna lɔɔ wontu tɔ. Pɔ taa kɔ na pɔ kpiisi-wɛyɛ Lefii nyɛma hekɔ. Mpi tɔ, pɔ wɛɛ sı Alɔn na ı pɔyalaa pɔ suuna-wɛyɛ cokɛle taa, na pɔ hulɛyɛ paa wei ke wontu nti ı kɔ kraya tɔ. ²⁰ Ye pa suwa, na pɔ loosi loosuyu mayamaɔ ke lɔɔ wontu, na pɔ ta hɔkɛta-tı paa sı.

Kɛɛsɔn lulɔn nyɛma tɛma

²¹ Mprɔyɔ Tacaa heela Moisi sı: ²² Kala Kɛɛsɔn lulɔn nyɛma na pa tɛɛsı yɛlaa. ²³ Llena ń ĩmaa apalaa mpa pa puusi tala hiu na naanuwaa na pɔ polo nuɛle na naanuwaa na pɔ pɛsɛyɛ na pɔ la lɔɔ cokɛle taa ke tɛmlɛ tɔ pa hɛla. ²⁴ Tɛma wena paa tu-wɛ na pɔ lakı tɔyɔlɛ, ²⁵ pɔkɔn wei pa takɛyɛ lɔɔ cokɛle tɔ tɔ. Na iwaan tɔnɛn, na tɔnuyu tɛelɛn nyɛnku ĩku ku waasa pɔ tɛna pɔ tɔ tɔ. Na cokɛle nɔkɔyɔ puuyu. ²⁶ Na kalaa puuyu na ı nɔkɔyɔ nyɛnku na pɔ ĩmuusi, na pɔ lakı pɔ taa wontu tɛna tɛmlɛ. ²⁷ Alɔn na ı pɔyalaa pa hulɛyɛna Kɛɛsɔn nyɛma ke pa kulapɛm na pa kukrayam tɛna na pa paasɛyɛna-wı. ²⁸ Kɛɛsɔn nyɛma tɛma ntɛ lɔɔ cokɛle taa. Kɔtulu Alɔn pɔyalu ltamaa ka feɔyɛina pa tɛmlɛ tɔ.

Melali lulɔn nyɛma tɛma

²⁹ Mprɔyɔ Tacaa tasa Moisi ke heeluyu sı: Kala tɔtɔyɔ Melali lulɔn nyɛma na pa tɛɛsı nyɛma ke ³⁰ pɔ krayau apalaa mpa pa puusi tala hiu na naanuwaa na pɔ polo nuɛle na naanuwaa tɔ pa hɛla na ń kpa mpa pa pɛsɛyɛ na pɔ la tɛmlɛ ke lɔɔ cokɛle taa tɔ. ³¹ Pa tɛma kulapɛɛ ntɛ cokɛle kpatɛn kuwalɛn, na kukayɛn, na tesikası, na sı tapɛn tɛ nyɛyɛtu kutemtu, ³² na kalaa tesikası na sı tapɛn tɛ nyɛyɛtu kutemtu, na kanɔkanası, na pɔ ĩmuusi na pɔ wontunaa tɛna.

Kɔtɛlaa kɔ ĩmaana wontuyu ĩku paa wei ı ka sɛyɛlɛ tɔyɔ takɛlaya taa. ³³ Tɛma wena pɔ tu Melali lulɔn nyɛma ke lɔɔ cokɛle taa tɔyɔlɛ, na kɔtulu Alɔn pɔyalu ltamaa nɔa feɔyɛ pa tɔ.

Lefii kpekɛle tɛmlataa kukaluyu

³⁴ Mprɔyɔ Moisi na Alɔn na lɛyɛlɛ kpekɛle nyuyu nyɛma kala Lefii kpekɛle nyɛma Kehatı, na Kɛɛsɔn, na Melali, pa lulɔn, na pa tɛɛsı apalaa mpa pa tala puusi hiu na naanuwaa, na pɔ polo nuɛle na naanuwaa tɔ pa hɛla. Na pɔ tu paa wei ke tɛmlɛ ke lɔɔ cokɛle taa. Mprɔyɔ Moisi kala-wɛ isı Tacaa tɔyɛ-tı tɔ. Llena Kehatı nyɛma kɛntı iyisi naalɛ na nasɛtoso na nuɛnuwa na nuɛle na naanuwaa (2750). Kɛɛsɔn nyɛma ke iyisi naalɛ na nasɛtoso na hiu na naanuwaa (2630). Melali nyɛma ke iyisi tooso na ĩmunuyu (3200). Llena pa tɛna pa kɛntı iyisi pɛlefɛi naanuwaa na nasɛle na nuɛnuwa na nuɛnaasa (8580). Mprɔyɔ pa hula paa Lefii tu wei kɛ ı tɛma kulapɛɛ, na ı kusɛyɛlɛm ke teitei, isı nti Tacaa ka tu Moisi tɔ.

Asilima nyɛma lɛsuyɔ ke tesikile

5 Mprɔyɔ Tacaa tɛma Moisi sı: ² Heeli lɛyɛlɛ nyɛma sı ye kutɔn ĩku ku pilisiyɛ yulu tɔ ku kpa nɔyɔlu yaa pɔ wıki yulu apalutu yaa ı alutu na lum kɛnɛna-ı. Yaa puntu tokina sɛtu, pɔ wɛɛ sı pɔ lɛsı-tı tesikile kɛ. ³ Paa ı kɛ apalu yaa alu. Pɔ taa kɔ na ı pilisi lɔɔ tesikile. ⁴ Mprɔyɔ lɛyɛlɛ nyɛma nu Moisi tɛm nti na pɔ tɔyɔnı asilima nyɛma tɛna.

Isayatu tayanuyu

⁵ Mprɔyɔ Tacaa tɛma Moisi sı: ⁶ Tɛlɛsı lɛyɛlɛ yɛlaa sı, ye yulu pɛntɛna ı tɔyɔntɛlɛ ı wakɛlɛna Tacaa kɛ. ⁷ Pɔ wɛɛ sı ı tisi isayatu nti ı lapa mpu tɔ. Na ı tayanı mpi ı wakɛlaa tɔyɔ kancaalaya, pɔ waali lɛna ı sɔsı pɔ tɛm kakpası taa kulum. ⁸ Ye kɛntɛ tu sɛpa na ı feina kɔyɔpu, ıle pa cɛla-tɛyɛ kɔtulu na ıle ı cɛla Tacaa. Llena pɛntulu caa isayatu ĩusuyɔ iwaau na kɔtulu la pɔ sɔsı. ⁹ Ye lɛyɛlɛ nyɛma kɔna Tacaa ke kuhau ĩku na pɔ cɛla kɔtulu wei, ıni ı tɛna. ¹⁰ Yulu ı ha mpiyɛ Tacaa, pa cɛlayɛ kɔtulu kɛ. Na ye pa cɛla kɔtulu ke mpi, ı pɛsɛyɛ na ı sına ı tı.

Alu wei ı tɔ pa kpekıyɛ wasanɔkalɛtu tɔ pɔ kiin

¹¹ Mprɔyɔ Tacaa tɛma Moisi sı: ¹² Tɛlɛsı lɛyɛlɛ nyɛma sı, ye isı alu lakı yem yem. ¹³ Isı ı na apalu nɔyɔlu pa ĩmelɛyɛ na pɔ hɛntɛyɛ. ıle nɔyɔlu ta kɛlɛ-wɛ. ¹⁴ Ye apalu lakɛna ı alu ke isɛsɛɛmlɛ, na ı kpekıyɛ ı tɔ sı ı lapa wasanɔkalɛtu, na pɛyɛle ıle ı fɛı pɔ taa. ¹⁵ ıle apalu ka pona ı alu ke kɔtulu, na ı kɛnna mulum kilo-ona tooso. Mulum mpi pɔ taa pa ta yɔyɔlɛ nim yaa tulaalu tɔ. Mpi tɔ, pɔ kɛ isɛsɛɛmlɛ kɔtaya ĩka ka tɔsɛyɛ isayatu tɔyɔ. ¹⁶ Llena kɔtulu yaa alu ıni na ı sɛn Tacaa isɛntaa. ¹⁷ Na ı cosı lɔɔ lum ke nyɛnaya taa, na ı cosı cokɛle taa tɛtu na ı tı pɔ taa. ¹⁸ Llena ı kɔkɔ alu saalaya ke ı nyuyu taa. Llena ı tı ı niyɛ taa kɛ isɛsɛɛmlɛ kɔtaya mulum mpi ı paalu kɔna tɔ. Na kɔtulu tɔka

lum nyaŋ nyəm mpi pə kəŋna mpusi tɔ. ¹⁹ ʌena í yelee na alu tuuna. ʌena kɔtulu tɔmɪ-ɪ sɪ: Ye nyana nɔɔɔɔ ʌ tá həntɪ, na ń pilisi nyá tɪ. ʌe lum nyaŋ nyəm pəne pə mpusi í taa tii nyá tɔ. ²⁰ Ama ye n puɔusa nyá paalu na n la wasaŋkalətu. ²¹ ʌe mpusi lum pəne, pə suu nyá taa na pə haɔasi nyá lotu na pə ɲmələsi nyá alutu na ń pəsi kaalulaya. Na nyá taapalaa tukuyuna-ŋ na itu-ule. ²² ʌena alu náá tɔ sɪ: Pə la ɪsu n yɔɔɔɔ tɔ. ²³ ʌena kɔtulu ɲmaa mpusi tɔm nti, na í nyaali ɲmaatu na lum nyaŋ nyəm mpi. ²⁴ ʌena í cəla alu ke lum nyaŋ nyəm mpi pə kəŋna mpusi tɔ na ɪ nyɔɔ. Na lum mpi pə tu ɪ taa ké laŋwakəlle. ²⁵ Ama kɔtulu muɔi alu niŋ taa ké ɪsɛsɛmle kɔtaya, na pəcɔ́ í paɔali-keɔe Tacaa, ɪsu kɔtəlaa laki tɔ. Na í su kɔtaya tələtɛ. Na í cosí ɲkute nte tə huləɔi sɪ Tacaa tənna pə tənna tɔ, na í wɔ kɔkɔ. ²⁶ Pəle pə waali ké ɪ yeki na alu nyɔɔ lum mpi. ²⁷ Ye tampana sɪ ɪ nawaɔa na í nyɔɔ-wɪ, pə haɔasəɔi ɪ lotu ké na pə ɲmələsi ɪ alutu na í pəsi kaalulaya. Na ye nɔɔɔɔ caa sɪ ɪ tənɔi yəlaa ke mpusi, alu ɪni ɪ tɔm ke ɪ ká yɔɔɔɔ. ²⁸ Ama ye í ta ná, pu laki-ɪ pulu. ɪ pəsəɔi na í lulu piya tɔ. ²⁹ Ye apalu kpekɔi ɪ alu tɔ ké yem yem lakasi taa, pə kɔtaya nté. ³¹ Waatu ɪni apalu kiŋ kaa wɛɛ natəli. Ye alu wakəlaa, ɪni ɪ ka nana pə nau.

Mpa pa ha pa təɔi ɪ tɔ pa kiŋ

6 ʌpɔ́yú Tacaa tɔma Moisi sɪ: ² Tələsi ɪsɛɔe yəlaa sɪ, ye apalu yaa alu í su nɔɔɔ sɪ ɪ haaki ɪ təɔi ɪ tɔ təmlɛ natəli tə taa, ³ pə wɛɛ sɪ í kii sulum. Paa ɪsɛɔe sulum toŋ nyəm. Pəyele í taa tɪ təŋ ɪsɛɔe pee lum nyəna yaa kuwulɛ. ⁴ Pə tɪ fɛi sɪ í tɪ təŋ ɪsɛɔe pulupu. ⁵ Pəcɔ́ hunuɔu kaa kra ɪ nyuɔu taa, yaa ɪ tantuɔu tɔ. Pə tənna pu su ɲpɔ́yú, haləna pə kuyɛɛn su tənaya. ⁶ Pə fɛi sɪ í kɔtəna sətu nɔɔɔɔ waatu ɪni ɪ taa. ⁷ Paa ɪ caa, yaa ɪ too, yaa ɪ taalɔ. Mpi tɔ, ɪ tɛma ɪ təɔi Tacaa təmlɛ taa ké hau ké. Na ɲpɔ́yú ɪ nyɔɔsi kutayalasi huləɔi. ⁸ ɪ pəsə ɪ tɔ nyəŋ ke ɪ nɔɔɔ sulu waatu tənaya. ⁹ Ye səm tuta nɔɔɔɔ ɪ kəŋkəŋ taa, na pə pilisi ɪ nyɔɔsi yeluyɔu mpi kuyɛɛn naatosompɔɔɔɔ ke ɪ cakɪ, ʌena í looli ɪ nyuɔu. ¹⁰ Tɛu fɛŋ ʌena, í kɔna kɔtulu ke ɪhokasi, yaa alukukunaa naalɛɔe ɪ tɔ cəkəle nɔɔɔɔ. ¹¹ ʌena kɔtulu la ɪlɛu ke ɪsəɔatu huɔuɔu kɔtaya, na ɪlɛu ke kɔtaya ɲka kɔkɔ lusa ka tənna tɔ. Na í lapɪ-ɪ pə kɔtaya na pə huɔi ɪ tɔ ké sətu asilima. ʌe ɪ asilima tɛmayalɛ kuyəŋku. ¹² ʌena puntɔ tasa ɪ nɔɔɔ sulu, na í la pənaya kulumaya ɪwəyaya ke tasəkəle tayanuɔu kɔtaya. Pə fɛi sɪ í kaləna kancaalaya kuyɛɛn ke ɪlé ɪ ka pilisaa tɔ pə tɔ.

¹³ Wei ɪ su ɲpɔ́yú nɔɔɔ tɔ, ye kuyəŋku ɪ kuyɛɛn tɛma, ɪ puki ɪ tɔ cəkəle nɔɔɔɔ ké. ¹⁴ Na í la Tacaa ke kɔtaya ke ɪwaaɔu kulumuɔu, na pənaya kulumaya ɪwɛɛsi nsi sɪ tiili ta caamɪ tɔɔ naalɛ. Apalu nyəŋka ke kɔtaya ɲka kɔkɔ lusa ka tənna tɔ, na alu nyəŋka ke ɪsəɔatu huɔuɔu kɔtaya. Na ɪwaaɔu ɲku ku tiili ta caamɪ tɔɔ ciikuyɔu nyəŋka. ¹⁵ Na í kɔna kukusum fɛi kakalasi nsi sɪ somtu pa nuɔutina nim, na pá tu tɔ. Na nsi sɪ tɔ pa yɔɔɔɔ nim tɔɔ tɔ. Na tɔɔɔɔ kɔtaya na pə sulum mpi paa liisi tɔ. ¹⁶ ʌena kɔtulu pona pə tənaya ɲpɔ́yú Tacaa, na í lá ɪsəɔatu huɔuɔu kɔtaya, na ɲka kɔkɔ lusa

ka tənna tɔ. ¹⁷ Na ɪwaaɔu ke ciikuyɔu nyəŋka, na pə kukusum fɛi kakalasi tɔkɔ. Pə waali ké tɔɔɔɔ kɔtaya na sulum. ¹⁸ ʌena nɔɔɔ sulu looli ɪ nyuɔu ke cəkəle nɔɔɔɔ tənna, na í tɔ ɪ nyɔɔsi ke ciikuyɔu kɔtaya kɔkɔ taa. ¹⁹ Pə waali ʌena kɔtulu kraɔa ɪwaaɔu hamuɔu ɲku pa təsaa tɔ. Na kukusum fɛi kakalasi waani waani ke tɔm naalɛ, na í tɔ nɔɔɔ sulu niŋ taa ke waatu wei ɪ tɛma ɪ nyuɔu looluɔu tɔ. ²⁰ ʌena kɔtulu tayanɔ-təɔi ɪ tɔ ké paɔaluɔu ɪsu kɔtəlaa laki tɔ. Na tɔɔɔnasi nsi sɪ pəsi ɪ nyənɔsi. Na pə sɔɔsəna laŋɛ na yule. ²¹ Yulu wei ɪ sukɪ nɔɔɔ sɪ ɪ haaki ɪ təɔi ɪ tɔ pə sɔɔsi nté. ʌi nɔkɔa ɪ sɔɔsi pə tɔ. Ama pə wɛɛ ké sɪ í la mpi pə tənna ɪ ka suwa tɔ.

Koolee kupana

²² ʌpɔ́yú Tacaa tɔma Moisi sɪ: ²³ Kɛɛsi Alɔŋ na ɪ paɔalaa sɪ, koolee nna paa kooliɔi ɪsɛɔe nyəma tɔɔɔ sɪ:

²⁴ Tacaa í kooli-mɛɔe kupantu na í kenti mə tɔ.

²⁵ Na í nyənɔ-mɛɔe teu na í laki-mɛɔe pɛɛɛɛ.

²⁶ Na í wɛɛ mə waali na pə caɔana-mɛ.

²⁷ ʌpɔ́yú paa yaaki ma hətɛ ke ɪsɛɔe yəlaa tɔ. ʌena máá kooliɔi-mɛɔe kupantu.

Nyuɔu nyəma kɔtasi

7 Kuyəŋku Moisi tɛma ɪ tɔ cəkəle sikuyɔu, ʌena í fɛɛni tə na tə taa wontu ke kɔtaya nim, na kɔtaya tələtɛ na tə wontu. ² ʌpɔ́yú ɪsɛɔe kpekɔ nyuɔu nyəma mpa paa sənna kukaluyɔu waatu tɔ, pa kɔna pa kuhaaŋ ³ ke naaŋ naanɔwa na naalɛ na kɛkɛnaa naatoso. Na pá waasa pa tɔ. Pə luwa sɪ nyɔɔɔ nyəma naalɛ caawa naaŋ naalɛ na kɛkɛ kulum nté. ⁴ ʌpɔ́yú Tacaa tɔma Moisi sɪ: ⁵ Mu pa kuhaaŋ ɪni, na ń cəla Lefii nyəma, na pə kɛsəna paa mpa pa təmlɛ, na pá kɔkəɔəna cəkəle wontu. ⁶ ʌena Moisi mu naaŋ na kɛkɛnaa mpe na í cəla Lefii kpekəle nyəma ⁷ Kɛsɔŋ luluɔu nyəma ke kɛkɛnaa naalɛ, na naaŋ liɔiti. Na pá kɛsəna paa wei ɪ təmlɛ, ⁸ na Melali nyəma ke kɛkɛnaa liɔiti na naaŋ pələfɛi naanɔwa. ɪ cəla-wɛɔe, na í kɛsəna pa tɛma. Alɔŋ paɔalu ɪtamaa paasəɔəna-wɛ. ⁹ Kehati nyəma ná paasəɔəna kɔtaya wontunaa ké. ʌe ɪ ta cəla-wɛɔe kɛkɛ, yaa nau. Mpi tɔ, pu wɛɛ sɪ pá hɔɔɔɔ-təɔi.

Kɔtaya tələtɛ tuluyɔu kucɔŋ

¹⁰ Kuyəŋku pa fɛsəna kɔtaya tələtɛ, ʌena luluɔu nyɔɔɔ nyəma kɔna tɔtɔɔ pa kucɔŋ sɪ pa tuləɔəna-tɛ.

¹¹ ʌpɔ́yú Tacaa heela Moisi sɪ: Nyuɔu nyəma ká kɔ kulum kulum ké kuyaku kuyaku na pá ha pa kucɔŋ.

¹² ɪsəna pa tənna tɛma na pá kɔ tɔɔɔ:

Yuta kpekəle tu Aminatari paɔalu Nasɔŋ keɛ kuyaku kancaalaya nyəŋku. ɪsakaɔ nyəntɛ tu Suwaa paɔalu Netaneyɛli ke kuyaku naalɛ nyəŋku. Sapulɔŋ nyəntɛ tu Helɔŋ paɔalu ɪliyaɔi ke kuyaku tooso nyəŋku. Lupɛŋ nyəntɛ tu Setewu paɔalu ɪlisuu ke kuyaku liɔiti nyəŋku. Simiɔŋ nyəntɛ tu Sulisatai paɔalu Seluməyɛli ke kuyaku kakpasɪ nyəŋku. Katɪ nyəntɛ tu Teuweli paɔalu

kusəsuttu tɔ. ⁴ Uena Moisi teləsi tɔm ntəxi lseyeli nyəma. ⁵ Mprúyú pa tɔɔ Tɛɛu acima ke kuyaku ŋkuyu Holepu wulaya tetu taa ke teitei usi Tacaa ka keesuyu Moisi tɔ. ⁶ Ama napəl pa tokina sətɔ na pá pilisi-weyɛ kuyaku ŋku. Ue pa ta pəsi na pá tɔɔ Tɛɛu acima, na pá polo na pá keesi Moisi na Alɔŋ si: ⁷ Tə pilisa ta ti na sətɔ tɔ, pu kaɣati-tu si tə pona Tacaa ke kuhau, usi lɛlaa ke kuyaku ŋku pa suwa tɔ, ku wule na? ⁸ Ntɛna Moisi si: Í yeke na Tacaa hul-m isəna pə wɛɛ si í la tɔ na pécɔ.

⁹ Mprúyú Tacaa tɔma Moisi si: ¹⁰ Teləsi lseyeli nyəma si, pə kraɣau saŋa na pə puki tɔ, ye nɔɔɔɔ tokina sətɔ na pə pilisi-i, yaa i pola mpaau ke acima wule, ¹¹ Ue i tɔɔ-yeyɛ isɔtu naale nyəŋ kuyaku naanɔwa na liyiti wule taanaya, na kɔtaɣa iwəyaya na kukusum fei kakalasi na tuusi nyaŋ nyənsi. ¹² Pə tɔɔɔɔɔ í taa fe tɛu. Pəyele í taa yɔki krəntɛ muɔule. Pə wɛɛ si í təŋ Tɛɛu acima kɔtasi ke teitei ké. ¹³ Ama ye nɔɔɔɔɔ lapa Tɛɛu acima kuyaku ŋkuyu awusa, na pə tá ké si asil-ima naali, yaa i tɔŋ mpaau i tɔm səpaya. Paa ləsi-i lseyeli nyəma taa ké mpi pə tɔ i ta kɔna i kuhau ke pə kuyaku wule tɔ. ¹⁴ Ye mə icatɛ taa caɣalu tɔki, i ká təŋ a kiŋ ké na a kusəsuttu. Kulumtu ntəxi lseyeli tu na caɣalu paa tɔki.

Isɔŋmuntu waasa lɔɔ cokəle tɔɔ

¹⁵ Kuyaku ŋku pa sika nɔɔɔ pɛeluyɔ wontu cokəle tɔɔ isɔŋmuntu suu waasuyɔ ke tə tɔ ke tam. Na tɛ muɔi kɔkɔ ke paa ahoo nna, haləna pə nyaaləxi. ¹⁷ Ye í caaki lonte laɣasuyɔ Ue isɔŋmuntu keeli lɔɔ cokəle tɔɔ na í tɛma Ue tə məli. ¹⁸ Tacaa huləɣəna lseyeli nyəma mɛyɛ waatu wei í ká kpesi tɔ, na waatu wei í ka siki tɔ. Ye isɔŋmuntu leela lɔɔ cokəle tɔɔ, lseyeli nyəma nuukəna lɔɔ ké. Paa laɣasəxi lonte. ²⁰ Paa pə kaasa-təxi kuyeyɛ ke pécɔ pa wɛ mprúyú. Tacaa ka keeli-təxi na pécɔ pá kpesi. ²¹ Wulee wulee Uena isɔŋmuntu caɣa lonte kulumtəle ke taanaya, haləna pə nyaali. Yaa kuyaku kulumuyɔ na ahoo kulumɛɛ. Ye tə keela kraakraa Ue lseyeli nyəma tɛɛ. ²² Ama ye tə nyala mprúyú lɔɔ cokəle tɔɔ ké kuyeyɛ naale, yaa isɔtu, yaa pə tɛɛ mpu. lseyeli nyəma wɛ mprúyú, haləna tə keeli na pécɔ. ²³ Ye pa sika na Tacaa ta tɔ si pá kuli, paa kuləxi. Mprúyú pa lakaya pa təma nna Tacaa tu-wɛ na Moisi nɔɔ tɔ.

Liyitee nyəɣətu akantɛɛ

10 Mprúyú Tacaa tɔma Moisi si: ² Lu liyitee nyəɣətu ke akantɛɛ naale. Anəxi paa hulɔ na samaa kpeyeli, yaa kpeka tu mpaau. ³ Waatu wei pá hula a naale, Ue lseyeli samaa koti i cɔɔɔɔ cokəle nɔɔɔɔɔ. ⁴ Ye kulumtəle ke pa hulaa, Ue nyuyɔ nyəma tike koti. ⁵ Ye pa hula akantəle na kakiisasi, Ue tɛɛu nté. Pa huləxi tɔm kancaalaya nyəm, Uena lseyeli kpekəle nte tu siki na cokəle ilim təlule tɔ tɔ, tə tɔ mpaau. Pa tasəxi naale nyəm, Uena ilim mpətəŋ nyəntɛ ná təŋ. ⁷ Ye pə ké si yəlaa kotuyɔ, pa kaa huləna kakiisasi. ⁸ Alɔŋ pəyalaa kɔtəlaa tike ka huləɣəna akantɛɛ anɔ. Pə wɛɛ

si mə na mə piya piya, í ká tɔki kusəsuttu tənɛyɛ tam tɔɔ ké.

⁹ Ye i pola mə kolontunaa ke yoonau na pa kuləxi mə tɔɔ, Ue í hulɔ akantɛɛ na kakiisasi Uena Tacaa mə lɔɔ má, ma tɔɔsi mə tɔɔ na má waasi-mɛ. ¹⁰ Mpu tɔtɔɔ í ka huləxi-yeyɛ mə ayɔɔla kuyeyɛ, na mə acima nyəŋ, na mə isɔtunaa kancaalaya kuyeyɛ, ke waatu wei i laki kɔtasi nsi kɔkɔ lusa si təna tɔ na ciikuyɔ nyənsi. Uena má tɔɔsi mə tɔɔ. Maɣale Tacaa mə lɔɔ.

HOLEPU NA PƏ POLO MOWAPU TETU TONJA

Lseyeli nyəma kuluyɔ ke Holepu puɣu luɣu

¹¹ lseyeli nyəma Icipiti lɔɔ pənaɣa naale nyəŋka, isɔtu naale nyəŋ kuyaku hiu nyəŋku ke isɔŋmuntu keela lɔɔ cokəle tɔɔ. ¹² Mprúyú lseyeli nyəma kula Holepu wulaya tetu taa. Uena isɔŋmuntu tii Palaŋ wulaya tetu taa. ¹³ lseyeli nyəma kula tɔm kancaalaya nyəm pənyɛ, usi Tacaa keesuyɔ Moisi tɔ.

¹⁴ Yuta yoolaa tintiyile na pa tuuta keke nɔɔ tɔɔ. Aminatari pəyalu Nasɔŋ keke pa nyuyɔ tu. ¹⁵ Isakaa nyəma nyuyɔ tu nté Suwaa pəyalu Netaneyeli.

¹⁶ Sapulɔŋ nyəma nyəŋ nté Helɔŋ pəyalu lliyaɔi.

¹⁷ Mprúyú pa heta cokəle, na keesɔŋ na Melali pa pəyalaa kraɣa-tɛ.

¹⁸ Uena Luperɔ yoolaa tintiyile, na pa tuuta pá tú pa waali. Pɛle pa nyuyɔ tu nté Setewu pəyalu llisuu.

¹⁹ Simiyɔŋ nyəma nyuyɔ tu nté Sulisatai pəyalu Seluməyeli. ²⁰ Katɔ nyəma nyəŋ nté Teuweli pəyalu lliyasafi.

²¹ Uena Lefii tu Kehati luluyɔ nyəma mpa pa səyɔla isɔ sɛɛu wontu tɔ pá təŋ. Na Lefii nyəma lɛlaa ná tɔŋa cokəle sikuyɔ na pá taŋa-wɛ.

²² Uena lfəlayim yoolaa tintiyile na pa tuuta pá tú pa waali. Pɛle pa nyuyɔ tu nté Amihuti pəyalu llisama.

²³ Manasee nyəma nyəŋ nté Petasuu pəyalu Kamliyeli.

²⁴ Pencamɛɛ nyəma nyəŋ nté Kitoni pəyalu Apitaŋ.

²⁵ Pə waali ké Taŋ yoolaa tintiyile nte tə ké waali taŋlaa tɔ, tə na tə tuuta tə tú mpaau. Amisatɔ pəyalu Ahiyesɛ keke pa nyuyɔ tu. ²⁶ Aseɛ nyəma nyəŋ nté Okəlaŋ pəyalu Pakiyeli. ²⁷ Nefətali nyəma nyəŋ nté lnaŋ pəyalu Ahila.

²⁸ Isəna lseyeli nyəma kpesa pa təsikile na pá tú mpaau tɔɔɔɔ.

Tacaa maɣamaya tiikiyi i yəlaa

²⁹ Mprúyú Moisi tɔma i yəti Matiyaŋ tu Leweli pəyalu Hopari si: Tetu nti Tacaa su nɔɔ si i haaki-tu tɔ, tə taa ké tə puki. Ue təŋ-tu na tu taləna-ŋ kupantu nti i laki-tu tɔ. ³⁰ Ntɛna ílé i kisi si i mələxi i tetu taa.

³¹ Mpuɔule Moisi si: Taa lɔ-tu. Mpi tɔ, nyá nyəmna wulaya tetu taa timpi timpi tu siki tɔ, təŋ-tu na í hulɔ-tu. ³² Ye n təŋa-tu, tu taləna-ŋ kupantu nti Tacaa ka la-tu tɔ.

³³ Mprúyú tə kula Tacaa puɣu cɔɔ, na tə tɔ kuyeyɛ tooso. Na lɔɔ atakaa ké ta nɔɔ tɔ si i pɛkəxi-tuyɔ timpi tu siki na tə hɛɛsi tɔ. ³⁴ Ilim taa ke tə kulaa, na

isohmuntu we ta nyohy taa. ³⁵ Tə teekayana lso atakaa lēna Moisi yohyohy taa nyohy sɔsaya si: Taca səh nyá naasi taa, na nyá kolontunaa na mpa paa caa-ŋ tɔ pá yá. ³⁶ Waatu wei pa sukaya lso atakaa, lēna Moisi tasa si: Taca kɔɔ, na h́ caya lseyeli nyéma ta ta heku. Mpi tɔ, tə we payale ké, tə fei kaluyu.

Lseyeli nyéma ke Tapela

11 Ḿpúyú kuyaku nakuli lseyeli nyéma kuntəna Taca, na rááná kra-ɩ. Na í tisi kɔkɔ na ká nyaya tisikile ke pəɔ. ² Ntəna samaa wiina Moisi təkpe, na ílé ɩ sələmənə-weye Taca na kɔkɔ te. ³ Lēna pá ha lonte nteye hətə si Tapela. Nyayau ke pa yaa mpu na pa te taa. Mpi tɔ, tənaya Taca ka nyayasa pa tāsikile.

Lseyeli nyéma kuntəyənə Taca

⁴ Ḿpúyú kuyaku nakuli luluyu kpawa cayalaa. Lēna pə kpenna lseyeli nyéma mayamaya na pá tayanəyi kuntuyu si: Tu hiki nantu nté na t́ tɔyɔ? ⁵ Aa kai, yəlaa tɔyɔ Icipiti taa ké tiina ke faalaa. Na kaama mayamaya na a nəyəsələnə mpa pa təkəna ləh tɔ, na kaapənə ke waani waani. ⁶ Ama pə taa pulu fei cənə. Manna inəyale Manna, na t́ tɔyɔ taasi.

⁷ Manna inɩ ɩ ka nəyəsənə ké isɩ pee kuhuluməe naali, ɩ we isɩ tuyu nakuli ku cələm. ⁸ Ahoo ke cɔɔbu kraaki tāsikile, lēna Manna hoti. Pə nyaaləyi, lēna samaa cɔɔ na pá kuuki, na pá nahəyi yaa pá sɔki, na pá təsəyi, yaa pá tɔyi kakalasi. ɩ leleŋ we ke isɩ nim kakalaya.

¹⁰ Mpuɔule lseyeli nyéma kota pa teesi kɔkɔkɔsi na pá kuntəyi, na Moisi nu. Lēna Taca rááná huu. ¹¹ Na Moisi lanje wakəli, na í kɔkɔsi lso si: Pepe tɔɔ ké ma nyuyu səpənə-ŋ, na h́ tu-m yəlaa panə pa paasənəu na h́ cɔkɔsəyi-m mpu? ¹² Anɩ pə taya ma lulənə-we. Na h́ tɔyɔ si má nukɩ-we isɩ asɔnyuyu na má pona-weye tetu nti n ka si pa caana ke nyohy na tuunəu si, n ká ha-we tɔ. ¹³ Yaa leyə ma kpələyi nantu na má cəla samaa inə na í tɔyɔ? Mpi tɔ, pa wiikina-m si má cəla-weye nantu na pá tɔyɔ. ¹⁴ Ma tike ma kaa pəsi pa səyala, a tɛɛ-m. ¹⁵ Ye tampana si n caa h́ la-m kupantu, pə kəla teu si h́ ku-m na mpi n ka laki-m isəntɔ tɔ. Má taa na ma kunyohyohy.

¹⁶ Ntəna Taca cɔ Moisi si: Koti yəlaa mpa ləlaa tɔyuna na pá ké nyuyu nyéma tɔyɔ nutoso na naanuwa. Lēna nyana-we í kɔɔ ɩ səh lso cokəle kɔkɔyɔ. ¹⁷ Lē maa tii na má na-ŋ t́ yohyohy tənə, na má tu-weye nyá ləmayasəle. Lēna pá sənə-ŋ na h́ taa səyəlɩ samaa səyala ke nyá tike. ¹⁸ Lēna h́ teləsi yəlaa si, í tayanɩ mə təyi cele tɔ. Maa ha-meyə nantu na í tɔyɔ. Mpi tɔ, ma nu sənə luləhɩ pu-mə, na í kuntəyi, na í tɔyɔ si mə nukaya leleŋ ke Icipiti tɔ. ¹⁹ Pə taya kuyaku kulumuyu yaa naale yaa kakpasɩ yaa naanuwa tike ke í ká tɔyɔ-tɩ. ²⁰ Ama isɔtu təcu ké, haləna tə lu-meyə sɔh. Mpi pə tɔɔ í lɔwa Taca ma wei ma we mə heku, na í kuntəyi mə Icipiti taa lɩu tɔ tɔ.

²¹ Tənayale Moisi nyohy təkpa si: Yoolaa panə pa ta səki iyisi nasətoso (600.000). Na h́ mayasəyi si n ká cəla-weye nantu ke isɔtu na? ²² Paa tə kuwa ta naah, na ta heeŋ, na ta pəh tənə. Yaa tə kpawa tenku taa tiina tənə pu hanəyənə-we.

²³ Ntəna Taca si: Ma toma ta tɔɔ? N ká nana nyá isəpəle ke kɔkɔkɔ si, pu la mpu yaa pə kaa la?

Lso hawa ɩ ləmayasəle ke sɔsaa nutoso na naanuwa

²⁴ Ḿpúyú Moisi luwa na í teləsi lseyeli samaa ke Taca kuyohyohy. Pə waali ké ɩ kota lseyeli nyuyu nyéma nutoso na naanuwa, na í puɩ-we na ɩ cɔkɔna lso cokəle. ²⁵ Lēna Taca tii isohmuntuyu taa, na í yohyohy Moisi, na í t́ nyuyu nyéma mpe pa taa ké Moisi ləmayasəle. Na pá suu yohyohy isɩ lso kuyohyohy teləsəlaa. Lē pə ta leeli ké.

²⁶ Ama nyuyu nyéma mpe pa taa naale, ləta na Meta pa ta polo lso cokəle kiŋ. Ama tāsikile taa ké pa saalaa. Na lso t́ ɩ ləmayasəle ke pa taa na pá yohyohy, isɩ lso kuyohyohy teləsəlaa. ²⁷ Ntəna ifepu nyohyohy í kpaya asewa na í polo í heeli Moisi ke nti ləta na Meta pa laki tɔ.

²⁸ Mpuɔule Nuŋ pəyalu Yosuwə wei ɩ lakaya Moisi təmle ke tuu ɩ pəcaatu tɔ, ɩ tɔma si: Ma cə heeli-we si pá su.

²⁹ Ntəna Moisi si: N laki-m isesemle ké? Halɩ pə caya maya isɩ Taca í t́ ɩ ləmayasəle ke lseyeli nyéma tənə taa, na pá la lso kuyohyohy teləsəlaa.

³⁰ Lēna Moisi na lseyeli nyuyu nyéma mpe pá məli tāsikile.

Taca kɔna ləesi

³¹ Ḿpúyú Taca kusa heelimuyu na tenku tɔ. Na pá kɔna ləesi tuutuuma ke tāsikile hɔyohyohy, na pá polo isɩ kuyaku kulumuyu tɔntə, na pá cɔ tāsikile. Na sí kaa huɔule isɩ məetəli kulum. ³² Ntəna samaa kuu-səyi kuyaku ŋku, na pə ahoo na pə teu kufemuyu. Paa wei ɩ ka tɔkɔ pəɔ tɔ, pə luku-ɩ kiloonaa iyisi iyisi ké. Ḿpúyú pa lema-səyi ilim na pə cɔkɔna tāsikile. ³³ Ama Taca mu rááná na í kú lseyeli nyéma ke isayakuyɔ, ke waatu wei pa suukaya nantu ke pa kɔkɔsi taa tɔ.

³⁴ Ntəna pá ha lonte nteye hətə si Kipəloti-Taafa. Pə huwəe nté si luluyu pəlaau na pa te taa. Mpi tɔ, tənaya pa pima yəlaa mpa luluyu kuwa tɔ.

³⁵ Lseyeli nyéma lu Kipəloti-Taafa lēna pá tɛe Haselɔti na pá siki.

Kutɔh ŋku ku pilisiyi yulu tɔ ku kpa Maləyam

12 Moisi ka kpaya Kusi alu nyohyohy. Lēna Maləyam na Alɔh pá cayana-ɩ akpayale nté tə tɔm. ² Haləna pá t́ si: Taca yohyohy tənə t́ tɔyɔ. Pə taya Moisi tike ke ɩ yohyohy tənə.

Lēna lso náa nu-tɩ. ³ Ama Moisi ná t́ cɔ natəlɩ. Mpi tɔ, ɩ ka tɛewa atə yəlaa tənaya suulu ké. ⁴ Ḿpúyú Taca yaa í na Alɔh na Maləyam, na pá suli cokəle kiŋ. ⁵ Na í tii isohmuntuyu taa ké cokəle nyohyohy. Na í yaa Alɔh na Maləyam na pa naale pa polo. ⁶ Na Taca tɔ-

we si: Í nu ma kuyɔɔtutu ke teu yoo. Ye ma kuyɔɔtutu teləsəlu í we mə heku ma huləxi-ı ma təyi. Na má luki ı tɔɔ na ma ɔɔɔtəyənə-ı toosee taa. ⁷ Ama ma yulu Moisi ná nuuna-m teu ké, na í luki ı təmlə ke ma təyaya tənə taa. ⁸ Ma na-ı tə ɔɔɔtəyənə təmaya təcei. Ma huləxi-ı ma ı na í naaki ma wətu. Ue pepe tɔɔ ké mə tá nyana-ı, na haləna í çayana-ı?

⁹ Mɔɔyú Tacaa mu páná na í tē. ¹⁰ Waatu wei ıɔɔmuntuyu keela cokəle tɔɔ ıle, kɔɔɔɔ ɔku ku pilisiyi yulu tɔ ku waasa Maləyam tɔɔ kele, na í huluma təloiloı ısu kɔɔkɔmulum. Mɔɔyú Alɔɔ ná mu. ¹¹ Uena í tɔ Moisi si: Hai, suulu Tacaa, tá tɔm səpaya. Ue taa ləti-tuyu tá kumelentu saləka. ¹² Maləyam í taa wəe ısu pəyaya səkuɔu ka too lotu taa, na pá luli-ke na ka tɔnuɔu fetiliyi ıənə tɔ.

¹³ Tənyale Moisi wiina Tacaa si: Hai, Tacaa, Suulu, waasi.

¹⁴ Ntəna lɔɔ si: Ye ısu ı çaa ka tɔwa ı ısentaa ké ntayama, pə taya kuyaku na ku ısikile ke ı çaku feele taa? Mpu tɔ, pə wəe si pá ləsi-ı təsikile ke kuyaku na ku ısikile ké. Pə waalı uena pá tayani-ı yaas.

¹⁵ Mɔɔyú pa ləsa Maləyam ke təsikile taa ké kuyaku na ku ısikile. Pa mələna-ı tɔɔɔ lseyeli nyəma tú mpaas. ¹⁶ Na pá polo pa siki Palan wulaya tetu taa.

Fenlaa naanuwa na naale tiluyu ke Kanaaɔ

13 Mɔɔyú Tacaa tɔma Moisi si: ² Ləsi lseyeli kpeka nyuɔu nyəma taa ké yulu yulu. Na n tili-we na pá feɔ Kanaaɔ tetu nti ma haaki-me tɔ.

³ Uena Moisi kusi lseyeli nyuɔu nyəma ke Palan wulaya tetu taa, ısu Tacaa keesuyu-ı tɔ. Na pá polo Kanaaɔ tetu feɔyɔ. ⁴ Fenlaa mpe pa kpeka na pa həla ntɔ: Lupəɔ kpekəle taa nyəɔ nté Sakuu pəyalu Samuwa. ⁵ Simiyɔɔ nyəntə taa nyəɔ nté Holi pəyalu Safati. ⁶ Yuta nyəntə taa nyəɔ nté Yefune pəyalu Kalepu. ⁷ Isakaa nyəntə taa nyəɔ nté Yosəfu pəyalu lkaalı. ⁸ Ifəlayim nyəntə taa nyəɔ nté Nun pəyalu Hosee. ⁹ Pəncaməe nyəntə taa nyəɔ nté Lafu pəyalu Paləti. ¹⁰ Sapulɔɔ nyəntə taa nyəɔ nté Soti pəyalu Katəyeli. ¹¹ Yosəfu pəyalu Manasee nyəntə taa nyəɔ nté Susi pəyalu Katı. ¹² Tan nyəntə taa nyəɔ nté Kemali pəyalu Amiyeli. ¹³ Aseə nyəntə taa nyəɔ nté Mikayəli pəyalu Setuu. ¹⁴ Nəfətali nyəntə taa nyəɔ nté Fofəsi pəyalu Napi. ¹⁵ Katı nyəntə taa nyəɔ nté Maki pəyalu Kuweli.

¹⁶ Mpa Moisi tila Kanaaɔ tɔ pa həla nté. Nun pəyalu Hosee ke Moisi çuyasa həte si Yosuwee.

¹⁷ Mɔɔyú Moisi kusa-we na í heeli-we si: Í kɔɔɔɔ ilim ntɔɔɔ tɔ mpaas, na ı suu pulasi hɔɔɔɔ taa. ¹⁸ Na ı feɔ tetu nti na tə yəlaa ke teu, na í na pa pəyalə na pa tɔɔ tənaya. ¹⁹ Na í na si pa wəna koloosi acaləe yaa pa feina. Na tetu we musuɔ yaa tə səpa. Na hɔtu wəe yaa tə fei. ²⁰ Í pona apalutu na í kɔna pa tetu kululum. Waatu ınyəli tetu nti tə tui wei pa yaa si ləseɔna tɔ ı kançaalaya nyəma pulki.

²¹ Mɔɔyú apalaa mpe pa tēewa na pá feɔ tetu ke pə kɔɔɔɔ Sin wulaya tetu, haləna Lehoɔ, ke Lepo-Hamati. ²² Uena pá suu tetu nti tə taa, na ilim mɔɔtəɔ

tɔɔ. Na pá tala Heɔɔɔ ke Anaki luluyu nyəma tookonaa tē. Pa həla nté, Ahimaɔ na Sesai na Taləmayi. Paa ɔmawa Heɔɔɔ ıcatə ké, na puıı naa-tosompɔɔɔ siki, uena pá ɔmá Sowaɔ nyəntə ke İcipiti tetu taa. ²³ Pa tala ləseɔ tetəkəle taa, uena pá seti pə tuku, na piliɔa, na pá hɔɔɔ yəlaa naale. Na pá kooli tui wei pa yaa si fiki na kələnaatı tɔ ı pee tɔɔ. ²⁴ Mɔɔyú pa ha tənə ınyəli həte si, ləseɔ tetəkəle ke tuku ɔku lseyeli nyəma ka setaa tɔ ku tɔɔ.

Fenlaa keesəxi pa mpaas tɔm

²⁵ Kuyəeɔ sika nule, ıle fenlaa təmayale, na pá məli. ²⁶ Moisi na Alɔɔ na lseyeli samaa kiɔ ke pa məla Katəeı ke Palan wulaya tetu taa. Na pá keesı-wəyɔ pə tənə mpi pa nawa tɔ pə tɔm. Na pá huli-wəyɔ tetu kululum na pa heeli-we si: ²⁷ Kupantu na tɔɔɔɔ tənə tɔla tə taa ké təhɔ. Haləna pá huli-wəyɔ tə kululum. ²⁸ Ama kuluntu ké si tə yəlaa ké tɔɔtunaa ké. Na pa ɔmawa koloosi acaləe sɔsɔɔna. Halı tə nawa tə taa ké tooko Anaki luluyu nyəma. ²⁹ Amaleke nyəma ná çayana ntəyɔ ilim mɔɔtəɔ tɔɔ, na Hiti nyəma na Yəpusi nyəma na Amolii nyəma ke pulasi hɔɔɔɔ. Na Kanaaɔ nyəma ke Metitelanee tənku na Yaatanı pɔɔɔ nɔɔɔ.

³⁰ Lseyeli nyəma çakaya Moisi ke kuntəna. Uena Kalepu sumsi-we, na í ɔɔɔtəna toma si: Tə polo tə mu tetu nti, tə wəna pə toma.

³¹ Ama ı taapalaa ná tɔma si: Tə kaa pəsi na tə kpa yəlaa mpe pa tɔɔ, pa tē-tuyu tɔɔ.

³² Tənyale pa suu keesuyu ke mpi pa nawa tetu nti tə taa na pə la-wəyɔ sɔɔɔntu tɔ pə tɔm si: Tetu nti tə ké nti tə kuɔı tə yəlaa tɔɔ. Tə taa yəlaa ké tookonaa ké.

³³ Uena pə tui kələna Anaki luluyu nyəma. Tá we ısu tɔɔɔ ke pa kiɔ ké, na pəle pá nyənyəli-tuyu mpu.

Samaa kisa kanaaɔ tetu taa suu

14 Mɔɔyú lseyeli nyəma mpa kapusi ke ahoo tənə. ² Na pá kuntəna Moisi na Alɔɔ, na pá tɔɔ si: Ye tui səpa İcipiti tetu taa tənə, pu lapa sana. ³ Pepe tɔɔ ké Tacaa ká pona-tuyu tetu nti tə taa, na tə si yoou taa. Na kolontunaa kuu ta alaa na ta piya. Pə kəla teu si tə məli İcipiti. ⁴ Haləna pá mayası si pa kraaki wulau, na pá məli İcipiti.

⁵ Tənyale Moisi na Alɔɔ, pa hota pa nɔɔı tɔɔ ké lseyeli nyəma ısentaa. ⁶ Mɔɔyú fenlaa taa naale, Nun pəyalu Yosuwee, na Yefune nyəɔ Kalepu, pa çəla pa wontu na lanwakəlle. ⁷ Na pá tɔ samaa si tetu nti tə teu we sɔɔɔntu. ⁸ Kupantu na tɔɔɔɔ tɔla tə taa ké təhɔ. Ye Tacaa lanle həena-tu, ı ká susı-tuyu tə taa ké na í ha-tuyu-ti. ⁹ Pə tɔɔ tɔ, í taa kpa Tacaa tɔɔ. Yaa í wəena tetu nti tə yəlaa sɔɔɔntu. Pa tui ká la-wəyɔ, na táa tələki-wəyɔ tɔm kulum tɔɔ. Mpi tɔ, ta lɔɔ we tá waalı ké. Mpu tɔ, tə taa nyana-we.

¹⁰ Mɔɔyú samaa ɔɔɔtəa si pá ku-we na pəe. Tənaya Tacaa teeli ná pa ısentaa ké kraakra ke cokəle tɔɔ.

Moisi sələməyi si lso í huusi samaa isayatu

¹¹ M'púyú Tacaa tōma Moisi si: Ma hula lseyeli nyéma na yaasinaa payale nté ma toŋ. Paa na mpu pa tōŋna-m kisuyu. Paa laki-m naani. Ue paa layasi?
¹² Maa kpiisi-we na yulukusuku. Uena má lá na Moisi luli na í pəsi piitim sɔsɔm na toŋ nyəm, na pé kəli lseyeli nyéma.

¹³ Ntəna Moisi si Icipiti nyéma cəkənaa si, nyá toŋ ke n ləsəna lseyeli nyéma ke pa tetu taa. ¹⁴ Pa kaa laŋ-təyi tayasuyu ke tetu tənə tə nyéma. Pəle pa nyéma si n we tá waali ké, na n huləyi-tuyu nyá ti. Na tə naaki nyá təma na n kentiyi tá tɔ. Mpi tɔ, n we tá nɔɔ tɔ kə usɔŋmuntuyu taa ké, na ahoo uena n wee usɔŋmuntuyu ŋku ku muɔi kɔkɔ tɔ ku taa. ¹⁵ Ye nɔɔnɔ n kpiisatuyu tɔm kulum, piitimnaa mpa pa nuwa pə təna mpi n lapa tɔ, paa tɔ si, ¹⁶ n kpisa nyá yəlaa ponau ke tetu kupantu taa, usi n ka siu tɔ. Pə tɔ kə n ku-weye wulaya tetu taa. ¹⁷ Ue hal, Tacaa, ma wiikina-ŋ si n hulil nyá toŋ na n lá usi n ka yɔɔtuyu tɔ si: ¹⁸ Mayale Tacaa, ma wena suulu ké na ma kupantu fei tənaya. Ma wiiki isayalataa na kpeenlaa. Ama maa haaki tasəkəle tu ke tampana. Ma hɔŋ asayaa ŋkraŋŋ ké na má kpenna pa lulɔŋ loosi tooso yaa liyiti nyəŋka.
¹⁹ Tacaa nyá kupantu tɔkwa sɔsɔm. Wii nyá yəlaa, usi too n ləsyu-tuyu Icipiti na n laki tɔ. ²⁰ Mpuɔule lso nɔɔ təkpaui si: Maa wii-me, usi n sələmuyɔ tɔ. ²¹ Paa na mpu timpi ma ké weesuyu tu, na ma teeli su tetu təna tɔ, ma tuukina ma ti si, ²² mə taa nɔɔɔ kaa suu tetu nti tə taa. Pə taya pulu, í nawa ma teeli na ma təma sɔsɔnna nna ma lapa Icipiti na wulaya tetu taa cəne tɔ. Paa na mpu í tōŋna-m mayasuyu si, í naaki ma waali. Pəyele íi nukəna-m. Pə tɔ kə mə taa nɔɔɔ kaa keesi tetu nti maa siwa si maa ha mə caanaa tɔ. Mpi tɔ, mə təna í lɔna-m. ²⁴ Ama ma təmle tu Kaləpu ná wena ləmayasəle kupantə. l ta lɔ ma tɔm. l ká suu tetu nti i feŋaa tɔ tə taa. Maa ha-təyi i luluyɔ nyéma.
²⁵ Amaleke na Kanaaŋ nyéma wenna tətəkəle taa. Pə tɔ tɔ, cele í məli mə nɔɔhɛ tɔ na í faɣana wulaya tetu taa ke səsəncaasi tɔŋku tɔ.

Tacaa hɔm ke yəlaa ŋkraŋuyɔ

²⁶ M'púyú Tacaa tasa Moisi na Alɔŋ ke heeluyu tɔtɔ si:
²⁷ Ma nuwa lseyeli nyéma kuntəyənə-m. Yəlaa kate nyéma me í kaa hɛsi pə lapu. ²⁸ í teləsi-we si, ma ké weesuyu tu ké. Ma tuukina ma ti si maa la-me usi í yɔɔtəaa tɔ. ²⁹ Ama mə təna mpa pa kalaa na í wena usi piisi hiu na waali tɔ, í ká si. Mpi pə tɔ í kuntəyənə-m tɔ. ³⁰ Kaləpu na Yosuwee pa paasi, nɔɔɔ kaa suu tetu nti maa tuuwa si maa ha mə caanaa tɔ tə taa. ³¹ Ye pə kaasa mə piya mpa i tōŋaya si kolontunaa ká kuu tɔ. Pəle paa tɔɔna tetu nti i footaa tɔ. ³² Pusi nule təcu ké mə pəyalaa ká paasəna pa kaləkəŋ. Na pá tɔɔ mə kaanutu saləka tɔtɔ. Ama wulaya tetu taa cənɛye mə looŋa təna ká si. ³⁴ Kuyeeŋ nule ke í feŋa tetu. Ue piisi nule ke í ká tɔɔ mə isayatu saləka. Pə luwa usi kuyaku kulumuyɔ pənaya

kulumaya nté. Waatu inəyi í ká cəkəna mpi ma tɔɔ kuluyɔ huləyi tɔ. ³⁵ Isəna ma yɔɔtəaa tɔ, m'púyú maa la laŋkrausəŋ nyéma me. Mpi tɔ í kula ma tɔɔ. Usi mə nɔɔ na mə suka i səpa wulaya tetu taa cəne.

³⁶ Mpa inɔ Moisi ka tila tetu feŋuyu na pá footi-ti, na pá yele na samaa kuntəyənə-m tɔ, ³⁷ Tacaa ku-weye kraakraa na wahala ke pə tɔ kə. ³⁸ Yosuwee na Kaləpu pa tike pa ta səna yəlaa mpa pa pola tetu feŋuyu tɔ pa taa.

Maanyəma we waali ké

³⁹ M'púyú Moisi kɛsa lseyeli nyéma ke tɔm nti. Na pa laŋa wakəli tətɔɔtɔɔ. ⁴⁰ Pə tɔ kə pə fema tanaŋ təhulu, na pá pukina pulasi hɔɔɔluyɔ, na pá tɔŋ si: Tá tɔm səpa. Ue pənəntə tá sɔɔɔ puwa si tə polo timpi Tacaa hula-tu tɔ. ⁴¹ Ntəna Moisi si: Pepe tɔ kə í kisiyi Tacaa kusəsutu, í kaa waa. ⁴² l fei mə waali yoo. Ue i taa nɔki pote si í yookina mə kolontunaa. ⁴³ Amaleke na Kanaaŋ yoolaa nté mə nɔɔ tɔ təna. Pəle paa kpiisi-meyə. Timpi i kisa Tacaa tɔ, í l i kaa wee mə waali.

⁴⁴ M'púyú pa lapa kraŋkana si pa kraaki puɔu hɔɔɔluyɔ. Ama Moisi na Tacaa nɔɔ pəeluyɔ atakaa pa saala təsikile. ⁴⁵ Tənaya Amaleke na Kanaaŋ yoolaa mpa paa we pɔɔ taa təna tɔ, pa tiwa na pá tɔɔn-we na pá ku-we, haləna Hooma.

Mulum na nim na sulum pə kɔtaya

15 M'púyú Tacaa tōma Moisi si: ² Teləsi lseyeli nyéma si, waatu wei í ká suu tetu nti ma haaki-me tɔ, tə taa si í cakɔ tɔ, ³ ye í laki kɔtasi nsi kɔkɔ lusa si təna tɔ yaa ciikuyu nyənsi yaa nɔɔ si nyənsi. Yaa luyɔ kulumuyɔ nyənsi yaa acima nyənsi. Nau yaa heu yaa pəŋ ke í ká lana pə kɔtaya. Na ma laŋle hɛna pə sɔsɔŋ. ⁴ Ye wei i kɔna i kpəntə, i ká tənɔ tə tɔ kə tɔɔnaya kɔtaya. Usi mulum mpi pa nuɔutina nim liitili kulum na titite tɔɔ kiloona tooso. ⁵ Na í liisi sulum ke liitili kulum na titite ke paa iwəyaya ŋka ka kɔtaya ŋka kɔkɔ lusa ka təna tɔ, yaa ciikuyu nyəŋka tɔ. ⁶ Ye pə ké lwaasu, ué í sɔsɔ mulum mpi pa nuɔutina nim liitilinaa naale tɔɔ kiloona naatoso. ⁷ Na sulum ke liitilinaa naale, na Tacaa laŋle hɛna pə sɔsɔŋ. ⁸ Ye usi nau ke í laki-m kɔtaya ŋka kɔkɔ lusa ka təna tɔ, yaa ciikuyu nyəŋka, yaa nɔɔ si nyəŋka. ⁹ í tənɔ kpəntə tɔ kə mulum mpi pa nuɔutina nim liitilinaa tooso, tɔɔ kiloona pɔɔɔlafəi naanuwa. ¹⁰ Na sulum ke liitilinaa tooso, na Tacaa laŋle hɛna pə sɔsɔŋ. ¹¹ Ye í laki nau yaa lwaasu yaa iwəyaya yaa pinaya ke kɔtaya, m'púyú í ká la. ¹² Paa tɔla isənaya í ká la kɔtaya. í ká tənɔ paa nte tə tɔ kə m'púyú. ¹³ Yaasi inəyi lseyeli nyéma me í ká təŋ na í laki kɔtasi sɔsɔŋ nyənsi. Na pé kpenna mə tetu taa cayalaa təna. Mpa pa leelaa na mpa pa ta leeli tɔ. ¹⁵ Kusəsutu kuluntu ntəyi lseyeli nyéma na cayalaa í ka tɔki teitei, na pé polo mə piya piya. Tacaa má maa faɣasəyi.

Kakalasi kancaalaya nyansu kotaya

¹⁷ M'p'ug'uy' Tacaa t'oma Moisi si: ¹⁸ Tel'esi lseyeli ny'ema si, ye waatu wei i tala tetu nti ta taa ma pukina-me t', ¹⁹ ile i k'raya ta t'ay'ona na i la-m kotaya. Ilena p'ec' i t'ay'. ²⁰ Ilena i cosi ma kancaalaya somtu taa na i tu kakalaya. Na i kraasi-m-ke na i'w, i'w pa lakuyu kancaalaya pee wena pa mapa t'. ²¹ Na i la-m kotaya ke pa kakalaya kancaalaya ny'ehka. I ka t'aki kus'asutu t'ane tam t'w ke.

Isayatu nti ta yuk'ana yulu t' ta kotaya

²² M'p'ug'uy' Moisi t'oma si: Ye kuyaku nakuli pa yuk'ana me, yaa ma piya piya ke waatu n'ay'ulu, ilena puntu y'aki kus'asutu nti ma tel'esa-me is'ant' t' ta taa nateli, ile i t'ayan-ti na kotaya. ²⁴ Ye pa ke isayatu nti ta yuk'ana yulu t' na samaa ta nyl pa t'om, ile i caa lat'ace na i la-m kotaya s'as'ay' ny'ehka nka k'ak' lusa ka t'ana t'. Na i t'ani ka t'w ke mulum, na sulum, na isayatu h'usuyu kotaya p'ant'uluyu. ²⁵ K'atulu ka la isayatu h'usuyu kotaya ke lseyeli ny'ema t'ana, na pa h'usi ma isayatu. Mpi t', pa ke isayatu nti ta yuk'ana-me t'ay'. Na pa t'w ke i k'ona-m kotaya nka k'ak' lusa ka t'ana t'. Na isayatu h'usuyu ny'ehka. ²⁶ Pu h'usi lseyeli ny'ema t'ana isayatu ke. Na cayalaa mpa pa we ma heku t' pele pa ny'antu. Mpi t', pa ke isayatu nti ta yuk'ana-me t'ay'.

²⁷ Ye yulu kulum ke pa yuk'ana na i la isayatu, ile p'anya kulumaya p'eh ke i ka k'at'ana. ²⁸ Ilena k'atulu la isayatu h'usuyu kotaya, ke wei inl pa yuk'ana na i la isayatu ke mpu t'. I t'ay' mpu ilena i isayatu h'usi. ²⁹ Paa lseyeli tu yaa cayalu ke pa yuk'ana na i p'anti, kus'asutu kulumtu t'ane in'ay' i ka t'aki.

³⁰ Ama ye lseyeli tu yaa cayalu p'ant'ana t'afaa, i'w pa k'p'isa-i tetu taa. ³¹ I nyuyu taa ke i k'p'isuyu ka m'ali. Mpi t', i foota Tacaa t'om, na i wak'ali i kutututu.

Kuyaku kuh'esuyu wak'uluyu t'om

³² M'p'ug'uy' waatu wei lseyeli ny'ema tala wulaya tetu taa, ilena kuyaku nakuli pa k'p'ali pa taa n'ay'ulu na i caaki taasi ke kuyaku kuh'esuyu wule. ³³ Ilena pa pona-i Moisi na Al'ay' na samaa t'ana k'ay'. ³⁴ Na pa s'u-i na pa t'ay' nti l'w ka heeli-we si pa lana-i t'. ³⁵ Nt'ana Tacaa heeli Moisi si: Pa we si samaa t'ana i ku puntu in'ay' na p'ee, ke t'asikile waali. ³⁶ Kelena pa luna-i na pa ku-i na p'ee, i'w Tacaa ka heeluyu Moisi t'.

Tokonaa s'asaa atuyusa

³⁷ M'p'ug'uy' Tacaa t'oma Moisi si: ³⁸ Tel'esi lseyeli ny'ema si, ma na ma luluy' ny'ema i ka k'ak' ma tokonaa s'asaa ntompee ke atuyusa ke, na i tams'ay'-yey' ak'p'ayala k'p'ontu. ³⁹ Nt'ay' i ka ny'ay' na i t'as'ay' ma kus'asutu t'w, na i t'ak'ay'-ti. Ie i caa nyulu t'ay' waani waani laau ke ma huwee w taa. T'anya i ka hul'ana si i ke ma ny'ema. ⁴¹ May'ale Tacaa ma l'w, ma l'as'ana-mege Icipiti tetu taa si ma wee ma l'w.

Kolee ny'ema kuluyu ke Moisi t'w

16 M'p'ug'uy' Lefii k'p'ek'ale tu Kehati luluyu tu Isaa p'ayalu Kolee tusa Lup'ay' ny'ema tooso. Iiyay' p'ayalaa Tatar', na Apilam, na Pelee p'ayalu O'ay' na pa s'as'ana lseyeli ny'ema kupayalaa mpa pa h'ala yaawa na pa kotiyi kotuy' t'ay' ny'ay' na nule na naanuwa (250) na pa kul' Moisi t'w. ³ Ilena pa kotina Moisi na Al'ay' na pa koo-we si: Wooo, ma ny'antu na w'pa. Samaa t'ana ke Tacaa ny'ema ke, na i we pa waali. Ie pepe t'w ke ma h'ay' ma ti si i t'ee l'ala?

⁴ Moisi nu mpu, ilena i hoti i is'ent'w. ⁵ Na i t'w Kolee na i waali ny'ema si: Cele tanay' Tacaa ka h'ali mpa pa ke i ny'ema t'. Na i ye na i kul'asaa k'p'at'ana-i. ⁶ Mpu t', Kolee, nyana ny'aa waali ny'ema i k'raya cofolona. ⁷ I tu pa taa ke mamala na i w' Tacaa ke tulaalu. Ie tu na wei i ka l'as' si i ke i ny'ay' t'. Ama Lefii piya me ma ny'antu w'p'ana.

⁸ M'p'ug'uy' Moisi heela Kolee t'w si: Lefii ny'ema me i nu yoo. ⁹ Is'ana Tacaa l'as'-mey' lseyeli ny'ema taa si, i k'p'at'ana-i, na i paas'ana i t'acay'ale n'ay' ny'ant'e, na i s'ek'ana-wege l'w t', pa ta t'w me? ¹⁰ Kolee, Tacaa tuna nyana ny'aa t'et'una ke t'aml'e. Ilena mu p'ek'ay' si pa s'as'-mey' k'at'ala ny'ana. ¹¹ Ie Tacaa t'w ke i kul'ay', pa t'ay' Al'ay'. I'le i ta ke pulu.

¹² M'p'ug'uy' Moisi tilaa si pa yaa Tatar' na Apilam. Ilena pa kisi pote na pa t'w si: ¹³ N l'as'-tuy' tetu nti ta taa kupantu na t'ay'ona t'ala yem t'ay' t', na n' k'ona-tuy' wulaya tetu taa. Paa na mpu, pa ta t'w-n na n' caa si t' ny'ay'-n t'aa wulau. ¹⁴ Anl kupantu na t'ay'ona ta t'ali c'ane. P'ec' n ta tala-tuy' paa wei na i tetu, na l'es'ay' t'awa. Taa ny'ay'-tuy' yuluma, tu puki.

¹⁵ M'p'ug'uy' p'aa'na huu Moisi taa, na pa t'om nti. Ilena i heeli Tacaa si: Taa tasa pa k'at'asi ke muyu. Ma ta n'mak'at'ata pa taa n'ay'ulu. P'ayele ma ta muta pa taa n'ay'ulu k'p'ay'ay'.

Kolee na i waali ny'ema pa sal'aka

¹⁶ M'p'ug'uy' Moisi t'oma Kolee si: Cele tanay', nyana ny'aa waali ny'ema i k'w Tacaa is'ent'aa, na Al'ay' t'w. ¹⁷ Ilena i na pa ny'ay' na nule na naanuwa (250) pa k'raya cofolona, na pa w' Tacaa ke tulaalu.

¹⁸ Kolee na i ny'ema pa t'ay' mpu, ilena pa tuusi na pa s'ay' l'w cok'ale n'ay'. Na Moisi na Al'ay' pele pa polo t'w. ¹⁹ Nt'ana Kolee s'as' lseyeli samaa t'ay'ay' i t'w ke l'w cok'ale n'ay'.

M'p'ug'uy' Tacaa teeli na pa t'w. ²⁰ Ilena l'w t'w Moisi na Al'ay' si: ²¹ I hat'ana-we, ma caa-wege k'p'isuyu ke t'om kulum t'w ke. ²² T'ay'ale Moisi na Al'ay' pa hota pa n'ay' t'w ke k'p'ak'paa. Na pa ma kapuka si: Hai, y'ala t'ana n'ay' l'w. Kulum wak'ala, ilena n' muy' samaa t'ana na p'aa'na na? ²³ Nt'ana Tacaa c'w Moisi si: ²⁴ Heeli samaa na pa hat'ana Kolee na Tatar' na Apilam pa t'acay'ale.

²⁵ M'p'ug'uy' Moisi pola Tatar' na Apilam pa c'w. Na lseyeli nyuyu ny'ema ke i waali. ²⁶ Na i heeli samaa si:

Í hatə̀ləna asayaa mpe pa coka. Ye wei í tokina pa pulupu pa isayatu ká ku-l.

²⁷ Ntəna samaa hatə̀ləna Kolee pa coka. Waatu unu Tatarə na Apilam pa alaa, na pa luluyu nyə́ma lelāa paa tēma lluu, na pá sə́ŋ pa nɔ́nɔ́sɩ. ²⁸ Mpuɣule Moisi tɔ́ma sɩ: Í ká cəkəna teu sɩ maa laki pulu na ma maɣamaɣa ma toŋ. Ama Tacaa tilina-m. ²⁹ Ye yə́lāa paŋe pa sə́pa pa maɣamaɣa pa sə́m, ulɛ pə́ taɣa Tacaa tilina-m. ³⁰ Ama ye ɩ lapa piti tə́mlɛ na tɛtu haa nɔ́ɔ, na tɛ́ li pá na pa nyəm tə́na, na pá tii atətə́le taa na pa ɩsɛ, ulɛ pə́lɛɣɛle í ká tuna sɩ pa wɔŋa lɔ́.

³¹ Moisi nɔ́ɔ ta tu tiita atɛɣe, na tɛtu faɣa yem ke pa nɔ́ɔhɛ tɛɛ. ³² Na tɛ́ li pá na pa alaa, na pa piya. Na Kolee waalu nyə́ma na pa nyəm tə́na. ³³ Na pá tii atətə́le taa. lɛɣɛli nyə́ma ta tasa-wɛɣe nau. ³⁴ Lelāa mpa pa krətə́na-wɛ tɔ́, pa nu pa kakiisasɩ ləna pa se. Mpi tɔ́, pa nyaŋaɣa sɩ tɛtu í taa kɔ́ na tɛ́ li mpe tɔ́. ³⁵ Mpuɣú lɔ́ tisa kɔ́ na ká nyaɣa yə́lāa ŋmɔnuɣu na nuɛ na naanuwa (250) wei ɩ lakaya tulaalu kɔ́taɣa tɔ́.

Kolee waalu nyə́ma cofolonaa

17 Mpuɣú Tacaa tɔ́ma Moisi sɩ: ² Teləsɩ Alɔ́ŋ pə́yalu kɔ́tulu llasaa sɩ, lə́sɩ cofolonaa ke kɔ́kɔ́ taa na ń yasɩ mamala. Pa ké ma nyəm ké. ³ Cofolonaa mpe pa ké lɔ́ nyə́ma ké. Mpi tɔ́, pa tēma-m-wɛɣe kɔ́taɣa lapə́nau. Ama mpa pa ti-wɛ tɔ́ pa sə́pa pa isayatu tɔ́. Pə́ tɔ́ tɔ́, pə́ wɛɛ sɩ pá hɛɛ-wɛ na pá waasɩ kɔ́taɣa təlata tɔ́. ləna pá pəsɩ lɛɣɛli nyə́ma ke pulu kuyɔsum.

⁴ Mpuɣú kɔ́tulu llasaa kraɣa yə́lāa mpa kɔ́kɔ́ nyaɣa mpu tɔ́, pa nyə́ɣəluyu kuseɛmuyɔ cofolonaa. Na í lu-wɛ na í waasɩ kɔ́taɣa təlata. ⁵ Mpu pə́ hulə́ɣəna lɛɣɛli nyə́ma sɩ, Alɔ́ŋ luluyu nyə́ma paasi kraɩ tu nɔ́ɔɔlu ɩ feina mpaasɩ sɩ í tasa Tacaa ke tulaalu wɔ́pu. Ye wei í lapa mpu, sə́m mpi Kolee na ɩ waalu nyə́ma pa sə́pa tɔ́, mpi pu kuna-l. lɛu Tacaa ka kraaluyu Alɔ́ŋ na Moisi nɔ́ɔ tɔ́.

Yə́lāa ɔayanau ke Moisi na Alɔ́ŋ

⁶ Teu fema ləna lɛɣɛli nyə́ma tə́na naalu Alɔ́ŋ na Moisi ke ɔayanau sɩ: l kuwa Tacaa yə́lāa.

⁷ Mpuɣú samaa kotina Moisi na Alɔ́ŋ. Saa wei pa nyə́nna lɔ́ cokə́le tɔ́, ləna pá ná nɔ́ɔsɩ nyala timpɩ Tacaa teeli naaku tɔ́. ⁸ ləna Moisi na Alɔ́ŋ pá polo tə́ usentaa. ⁹ ləna Tacaa tɔ́ Moisi sɩ: ¹⁰ Hatə̀ləna yə́lāa mpe, na má kpiisi-wɛɣe tɔ́m kulum. Tə́naɣa Moisi na Alɔ́ŋ pa hota pa usentɔ́. ¹¹ Na Moisi tɔ́ ɩ taalɩ sɩ: Polo tə́cau na ń kraɣa nyá cofolo na ń hee kɔ́taɣa təlata tɔ́ kɔ́kɔ́. Tú tulaalu ké pə́ tɔ́, na ń la samaa ke isayatu husuyɔ kɔ́taɣa. Mpi tɔ́, Tacaa mu pááná ké halɩ ɩ tēma niŋ tuyɔ.

¹² Mpuɣú Alɔ́ŋ kraɣa cofolo, lɛu Moisi heeluyu-l tɔ́. ləna í cɔ́ samaa taa, na í ná sɩ pa tɔ́ŋna sə́pu. ləna í wɔ́ tulaalu, na í la-wɛɣe isayatu husuyɔ kɔ́taɣa.

¹³ Mpuɣú ɩ sə́ŋa mpa pa tēma sə́pu tɔ́, na ɩsɛ nyə́ma pa heku taa. ləna sə́m hɛɛ. ¹⁴ Kolee waalu nyə́ma mpa pa sə́pa lɔ́ŋ tɔ́ pa paasi yə́lāa iyisi naanuwa na liyiti na

nasə́toso na nuɛnuwa (14.700) sə́pəna tɔ́tɔ́. ¹⁵ Ntəna Alɔ́ŋ mə́li Moisi kiŋ ke lɔ́ cokə́le nɔ́nɔ́ɔ ke saa wei sə́m hɛɛwa tɔ́.

Alɔ́ŋ krátúɣú

¹⁶ Mpuɣú Tacaa tɔ́ma Moisi sɩ: ¹⁷ Heeli lɛɣɛli kpeka nyɔ́ɔŋ nyə́ma sɩ paa wei í kɔ́na krátúɣú. Pə́ krentə́ɣu krətə́ŋ naanuwa na naale keɛ. ləna í ŋmaa paa mpa pa kpekə́le hətɛ ke pa nyə́ŋku tɔ́. ¹⁸ Ama Alɔ́ŋ hətɛ ke í ká ŋmaa Lefii nyə́ma nyə́ŋku tɔ́. ləna paa kpekə́le tu wei í wɛɛna ɩ nyə́ŋku. ¹⁹ ləna Tacaa sɩ: Moisi sɩ krətə́ŋ unə́ɣi lɔ́ cokə́le taa ké atakaa kiŋ, ke timpɩ má na-mɛ tə́ suliyi tɔ́. ²⁰ Na má ləsa wei, ílé ɩ krátúɣú nɛɣətə́ɣəna nté. ləna má sɩ tənaya ke kuntə́nau mpi lɛɣɛli nyə́ma kuntə́ɣəna-mɛ tɔ́.

²¹ Mpuɣule Moisi telə́sa lɛɣɛli nyə́ma ke tɔ́m nti. Na kpeka nyɔ́ɔŋ nyə́ma kɔ́na-l pa krətə́ŋ na Alɔ́ŋ nyə́ŋku ka wɛ heku taa. ləna pé lu krətə́ŋ naanuwa na naale. ²² ləna Moisi sɩ krətə́ŋ unə́ɣi lɔ́ cokə́le taa ké atakaa usentaa. ²³ Teu fema, na Moisi suu tə́ taa, ulɛ ɩ maɣana Lefii kpekə́le tu Alɔ́ŋ krátúɣú nɛɣətə́ɣəna keɛ. Na kú tú hetu. Halə́na kú lulɩ pee na á puwa. ²⁴ Mpuɣú Moisi kuu krətə́ŋ tə́na, na í pona lɛɣɛli nyə́ma na paa wei í na. ləna paa nyuyɔ tu wei í kraɣa ɩ nyə́ŋku. ²⁵ Ntəna Tacaa tasa Moisi ke heeluyu sɩ: Polo ń sɩ Alɔ́ŋ krátúɣú ke atakaa kiŋ, na pé tɔ́sɩ lɛɣɛli nyə́ma ke pa kaanutu. ləna pa kuntuɣu sɩ tənaya. lɛ pa kaa tasa sə́m. ²⁶ Mpuɣú Moisi lapa teitei ké mpu.

Lefii nyə́ma na kɔ́tə́lāa pa kulapə́le

²⁷ Mpuɣú lɛɣɛli nyə́ma tɔ́ma Moisi sɩ: Nyə́nu ɩsə́na ta tə́na tə́ səkɩ na tɛ́ tɛŋ tɔ́. ²⁸ Tá taa wei í krətə́na lɔ́ tə́caɣale, ílé ɩ sɩ. Tá tə́na tu sə́na nté?

18 Mpuɣú Tacaa tɔ́ma Alɔ́ŋ sɩ: Ye nyana nyá luluyu nyə́ma na nyá tɛtunaa Lefii nyə́ma lelāa, í wakə́la lɔ́ cokə́le taa tə́mlɛ na mə́ kɔ́tuyɔ nyə́ntɛ, mə́ nyɔ́ɔŋ taa ké pu tɛ. ² Waatu wei í suuki tə́ taa ké tə́mlɛ, ləna í yaa mə́ tɛtunaa Lefii nyə́ma na pá wɛɛ mə́ waalu nyə́ma, na pá sə́ŋna-mɛ. ³ Paa la pə́ tə́na mpi n ká keesɩ-wɛɣe cokə́le paasə́nau tɔ́m taa tɔ́. Ama pə́ feɩ sɩ pá tokina lɔ́ pulupu yaa kɔ́taɣa təlata. Pə́ taa kɔ́ na mpe yaa mə́ taa nɔ́ɔɔlu sɩ. ⁴ Pa tike paa sə́ŋna-mɛɣe lɔ́ cokə́le tə́mlɛ taa. ɔayalu nɔ́ɔɔlu ɩ kaa krətə́na. ⁵ ləna mu paasə́na tə́ na kɔ́taɣa təlata. lɛ ma pááná kaa tasa huuu ke lɛɣɛli nyə́ma tɔ́. ⁶ Ma ləsa mə́ taa ké mə́ tɛtunaa Lefii nyə́ma. ləna ma taɣani-mɛɣe wɛɣe hau sɩ, pá la tə́mlɛ ke lɔ́ cokə́le taa. ⁷ Ama Alɔ́ŋ, nyana nyá luluyu nyə́ma mu la mə́ kɔ́tuyɔ tə́mlɛ ke kate taa kate tə́caɣale taa, ké puuyɔ kukayau waalu. Má haakə́na-mɛɣe lonte nté. Ye yulu ke yem krətə́na tə́na, lɛu pa ku-l.

Kɔ́tə́lāa tətɔ́ɔle

⁸ Mpuɣú Tacaa tɔ́ma Alɔ́ŋ sɩ: Nyana nyá luluyu nyə́ma í tənna kɔ́tasɩ nsi lɛɣɛli nyə́ma hulaa sɩ sɩ ké ma nyə́nsɩ tɔ́ɔ tam tɔ́. ⁹ Kate taa kate nyəm mpi pa ta nyaɣasɩ kɔ́kɔ́, na pu pəsɩ mə́ nyəm ke lɛɣɛli nyə́ma

kucɔɔ, na pa kuhau, na pa isayatu hūsuyu kɔtaya, na pa tasəkəle tayanuyu nyəŋka təna ŋka paa la-m tɔɔɔ. Wontu kate nyantu nti tə pəsəɣi mə na mə piya mə nyəm ké. ¹⁰ Ue mə taa apalaa nyəma tike ká tɔɔɔna kɔtaya tɔɔɔnaya ŋkɛɣe lɔɔ lonte taa. ¹¹ Na pə sɔɔsəna kucɔɔŋ wei lseyeli nyəma pəɣala-m, na pá kraasi-m na lɔɔ na pá ha-m tɔ. Paa nim kupam, paa sulum kupam, paa tɔɔɔnaya pee kupana nna a ké tetu kululum kancaalaya nyəm tɔ. Nyana nyá piya piya mə nyəm nté tam tɔɔ. Na mə taa apalaa, na alaa mpa pa we tənəŋŋ tɔ, pa pəsəɣi na pá tɔɔɔ. ¹⁴ Na pə təna mpi pə ké ma nyəm tɔ, pə tayanəɣi mə nyəm ke pəsuyu tɔtɔɔ. ¹⁵ Yəlaa na tɔla kancaalaya apalupiya nsi pa ha-m tɔ si pəsa ma nyənsi ké. Ue í ká tayanɩ yaru ke yəlaa nyənsi na tɔla nna a ta muna kɔtaya tɔ a nyənsi. ¹⁶ Apalupəyaya ŋka ka wena isɔtu kulum tɔ, ka liyi-tee ká wee nyəɣətu kakpasɩ ké na pə kəsəna isəna pa mayasuyu lɔɔ cokəle taa tɔ. ¹⁷ Pə fei si, í tayanɩ yaru ke nau yaa heu yaa pəŋ kancaalaya apalupəyaya. Tɔla ani a ké ma nyəm ké təsiyisiyi. Í ká ŋmusɩ a caləm ke kɔtaya təlata tɔ ké. Na í wɔ nim cɔɔ nim cɔɔɔ kɔkɔ. Na ma lanle heena pə sɔɔsɔŋ. ¹⁸ Uena a nantu pəsɩ mə nyantu. Teitei isɩ pa lakuyu ciikuyu kɔtaya, na pá huləɣi-m lanle na yule ntɔɔŋ nyəntɛ, na hɔɔɔləŋ təna isɩ lseyeli nyəma laki tɔ.

¹⁹ Pə təna mpi lseyeli nyəma huləɣi-m na hɔɔɔləŋ təna si kucɔɔ nənŋ nyəŋku tɔ. Ku pəsa nyana nyá pəɣalaa na nyá pəlaa mə nyəŋku ké. Pə ké tam tɔ nyantu ke mə na mə luluyu nyəma ké, tə fei layasuyu.

²⁰ Ḿpúyú Taca a taa Alɔŋ ke heeluyu tɔtɔ si: N kaa hiki tetu isɩ lseyeli nyəma ləlaa. Ama mayale nyá taale na nyá wəna.

Lefii nyəma nyəm

²¹ Hɔɔɔləŋ naanowa taa kulumuyu ŋku lseyeli nyəma kɔŋna Taca tɔɔ maa cəla Lefii nyəma mpa pa lapa lɔɔ cokəle taa ké təmlɛ tɔ. ²² Samaa kaa krətəna cokəle. Pə taa kɔɔ na pá pəntɩ na pá si. ²³ Lefii nyəma tike ka lakəna cokəle taa təmlɛ. Ye pa pəntaa pə wee pa nyɔɔŋ taa. Pa kaa weena tetu isɩ kpeka ləna. Í tɔki kusəsɩtu tənɛɣe tam tɔɔ. ²⁴ Ama maa cəla-mɛɣe hatəmutu hɔɔɔləŋ naanowa taa kulumuyu, ŋku lseyeli nyəma lapa-m kɔtaya na pá kraasi-m na lɔɔ tɔ. Pə tɔ ké ma heela-mɛ si, í kaa hiki tetu isɩ kpeka ləna.

²⁵ Ḿpúyú Taca tɔma Moisi si: ²⁶ Tələsi Lefii nyəma si, ye lseyeli nyəma kɔna-mɛɣe pa hatəmutu hɔɔɔləŋ naanowa taa kulumuyu ŋku ma ha-we tɔ, Ue mi ləsi pə taa ké hɔɔɔləŋ naanowa taa kulumuyu tɔtɔ na í cəle-m. ²⁷ Na pə wee isɩ mə tətunaa ləsuyu pa hatəmutu na pa ləseŋnaa tɔ tɔ. ²⁸ Tənaɣa mə hikiyina mə kuhau na í kɔna-m na í cələɣi Alɔŋ-we. ²⁹ Kucɔɔŋ wei í təna í hikiyi tɔ, í taa ké í ká ləsi təpantɛ na í cəle-m. ³⁰ Ye í təma ləsuyu ke ma nyəm, Ue í su mə təɣi kukaasəm. Isɩ mə tətunaa kaasuyu pa təɣi hatəmutu na ləseŋnaa tɔ. ³¹ Təmlɛ nte í laki cokəle taa tɔ tə kufeluyu nté. Ue paa timpiyi mə nɔkaa məna mə tɛsi nyəma í pəsəɣi na í tɔɔ pə tɔɔɔnaya. ³² Ye í tá ləsi-m təpantɛ, Uena pəcɔ í tɔɔ kukaasəm, í pilisa

lseyeli nyəma kɔtaya ké. Mə tɔm ká si na pə pona-mɛɣe səm taa.

Nau kuseem kɔtaya tɔluma

¹⁹ Ḿpúyú Taca tɔma Moisi na Alɔŋ si: ² Í tələsi samaa ke kusəsɩtu tənɛ si, í cəa nau kuseem wei í tiili tá caamɩ, pəcɔ pa ta tuta-ɩ krátúyú kuhaluyu tɔ. ³ Na í cəla kɔtulu Ulasaa, na Ule í luna-ɩ təsikile waali na pá lentɩ-ɩ ma isentaa. ⁴ Uena kɔtulu lii caləm taa ké mpəle ke tɔm naatosompɔɔɔɔɔɔɔɔ na í ŋmusəyənə cokəle nɔɔɔɔɔ. ⁵ Na pá wɔ nau tənaya kɔtulu isentaa. Pə krayau kɔŋle, na nantu, na caləm, na pə taa lotu tɔ. ⁶ Na kɔtulu kraya tuyu ŋku pa yaa si sɛətəlɩ tɔ ku taasi, na tuyu ŋku pa yaa si hisɔpu tɔ ku piliŋa, na heeŋ huntu nti pa lii akpəɣala tɔ, na í pətu timpɩ nau tɔŋa nyayau ke mpu tɔ. ⁷ Pə waali Uena, í cɔtɩ ɩ wontu na í sɔ lum na pəcɔ í suu təsikile taa. Na í wee asilima taa, haləna taanaya. ⁸ Nau wɔtu ká cɔtɩ ɩ wontu na í sɔ lum na í cəɣa asilima taa tɔtɔ, haləna taanaya. ⁹ Uena yulu wei í fei asilima taa tɔ, í kuu nau tɔluma na í pona lonte kupantɛ taa ké təsikile waali. Na í su-ye na pá lá asilima keeluyu kɔtaya lum. Kɔtaya ŋke ka we isɩ isayatu hūsuyu nyəŋka ké. ¹⁰ Pə wee si tɔluma kuulu í cɔtɩ ɩ wontu tɔtɔɔ. Uena í wee asilima taa, haləna taanaya. Lseyeli nyəma na cəɣalaa paa təkəna kɔtaya kanɛɣe tam tɔɔ.

Asilima keeluyu kɔtaya lum lapəna

¹¹ Ye wei í tokina sətɩ, ɩ ká cəɣa asilima taa ké. Haləna kuyaku na ku isikile. ¹² Uena í ŋmusɩ ɩ təɣi asilima keeluyu kɔtaya lum mpəɣi kuyaku tooso nyəŋku, na naatosompɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔ nyəŋku. Uena í wee tənəŋŋ. Ye ɩ ta la mpu, ɩ we asilima taa ké. ¹³ Pəyele ɩ pilisa Taca təyaya ké. Na ɩ asilima we tam ké ɩ ta ŋmusɩ ɩ təɣi kɔtaya lum tɔ pə tɔɔ.

¹⁴ Ye yulu səpa kutuluyu taa, na nɔɔɔɔ suu ɩ kiŋ. Yaa puntu ka tu we təna. ɩ pəsa asilima tu ké haləna kuyaku na ku isikile. ¹⁵ Paa fulaya, yaa pulupu we təna na pá tá pá teu. Pə taa nyəm pilisaa tɔtɔɔ. ¹⁶ Ye pa ku yulu, yaa ɩ səpa ɩ səm ke nyutu taa. Uena nɔɔɔɔ tokina paa ɩ muwa yaa ɩ pəlaau. Puntu pəsa asilima tu ké, haləna kuyaku na ku isikile. ¹⁷ Ye pa caaki asilima tu ke nyaaluyu, nau unɩ ɩ tɔluma ke pa cosiyi. Na pá tú pulupu taa na pá pəli lum kupam. ¹⁸ Uena wei ɩ fei asilima tɔ, ɩ cəa tuyu ŋku pa yaa si hisɔpu tɔ ku piliŋa na í lii lum mpi pə taa. Na í ŋmusɩ cokəle nte tə taa yulu səpa mpu tɔ. Na pá krənna tə yəlaa, na pə wontu, na wei ɩ tokina sətɩ, yaa ɩ muwa, yaa ɩ pəlaau tɔ.

¹⁹ Kuyaku tooso nyəŋku, na naatosompɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔ nyəŋku ke paa lapɩ-ɩ mpu. Pə waali Uena, í cɔtɩ ɩ wontu na í sɔ lum. Taanaya nté ɩ asilima tɔŋ.

²⁰ Ye asilima tu ta la mpu, paa ləsi-ɩ lseyeli kpeka taa. Mpi tɔ, ɩ pilisa Taca cokəle ké. Pəcɔ ɩ pəsa asilima tu.

²¹ Lseyeli nyəma ká tɔki kɔtaya kanɛɣe tam tɔɔ ké. Ye wei ɩ ŋmusa kɔtaya lum, pə wee si í cɔtɩ ɩ wontu ké. Na wei Ule í tokina-wɩ, í weeki asilima taa ké haləna

taanaya. ²²Ye asilima tu í tokina mpi, i pilisa-wəyl. Na wei ílé í tu tokina asilima tu, puntu pəsa asilima tu ké, haləna taanaya.

Melipa lum tɔm

(Luu 17:1-7)

20 Mprúyú lseyeli nyéma tala Siŋ wulaya tetu taa ké lɔɔtu kancaalaya nyəŋ taa, na pá siki Kateesi. Tənaŋa Maləyam səpa na pá pimi-l.

²Waatu wei samaa laŋa lum, ləna pá kotina Moisi na Alŋ ³na pá kuuki Moisi nɔɔɔ sɔ: Ye lɔɔ ka kɔenta ta na ta tɛtunaa ke kuyɔ, pu kəla teu. ⁴Pepe tɔɔ ké i kɔna lɔɔ yəlaa taya wulaya tetu tənə tə taa cənə sɔ, tá na tá kaləkəŋ tə sɔ? ⁵Í tu ləsa-tuyɔ Icipiti, na í kɔna-tuyɔ lonte ɔyayə tənə tə taa suwe? Pə feli haləm, pəcɔ yulu kaa hiki tui kululəŋ, ɔsu fikinaa yaa lɛsɛŋnaa, yaa tuyɔ nakuli. Anɔ lum kunyɔnɔɔɔm maɔamaɔa ná tu feli kɔɔ.

⁶Mprúyú Moisi na Alŋ pa hatələna samaa, na pá polo lɔɔ cokəle nɔɔɔɔ. Na pá hoti pa ɔsentɔɔ ke atə, na lɔɔ teu na pa tɔɔ. ⁷lɛna Tacaa tɔ Moisi sɔ: ⁸Kɔɔyaa nyá kɔátúyú, na nyana Alŋ í koti samaa. lɛna n yɔɔɔtəna kukpamuyɔ kuneyə pa ɔsentaa, na lum lu na lseyeli nyéma na pa kaləkəŋ pá nyɔɔ.

⁹Ntəna Moisi polo na í kɔɔyaa i kɔátúyú ɔsu Tacaa yɔɔɔtuyɔ tɔ. ¹⁰Na í na Alŋ pá koti samaa ke kukpamuyɔ ŋku lɔɔ hulaa tɔ ku kiŋ, na pá tɔ sɔ: Yəlaa tɔɔ kullaa mɛ, í tu ŋkɔɔŋ. Tu pəsi na tɔ ləsi kukpamuyɔ taa ké lum na?

¹¹lɛna Moisi kusɔ kɔátúyú na í ma kukpamuyɔ ke tɔm naale na lum kɔe sɔɔɔm. Na pa na pa kaləkəŋ pá nyɔɔ na pá nyəyəsɔ. ¹²Tənaɔyale Tacaa kaləna Moisi na Alŋ sɔ: Timpi í tá tɛ-m na mə taa, na í fayasɔ-m na ma mɔaa ke lseyeli nyéma taa tɔ, i kaa susɔ samaa ɔneyə tetu nti ma haa-mɛ tɔ tə taa.

¹³Yaasi ɔnɛ i kɔnna nteyɛ Melipa lum tɔm. Yoou ke pa yaa mɔu na pa tɛ taa. Mpi tɔ, lseyeli nyéma ka pɛkka Tacaa na yoou ké. lɛna í fayasɔ i tu na i mɔaa ke pa taa.

ltɔm nyéma tanuyɔ ke lseyeli nyéma

¹⁴Mprúyú Moisi kusa tillaa ke Kateesi, na í tili-weyɛ ltɔm wulau kiŋ. Sɔ pá heeli-l sɔ: N nyəmə wahalanaa mɔa nyá kɔɔɔɔɔyaa lseyeli nyéma tá tə tɔyaa tɔ. ¹⁵Ta cɔɔɔnaa ka poləna Icipiti na pá leeli təna. Na pɛle pá tu-weyɛ wahala. ¹⁶lɛna tə wiina Tacaa sɔ í waasɔ-tu. lɛna lɔɔ tili lɔɔtaa tillu na í ləsi-tuyɔ təna. Saŋa tə tala nyá tetu tɔŋa tɔɔ keke Kateesi. ¹⁷lɛ ha-tuyɔ mɔaa na tə fayana nyá tetu taa. Tə kaa heli nyá haləm yaa nyá lɛsɛŋnaa taa. Pəcɔ tə kaa nyɔɔ nyá lɔkɔnaa lum. Tu siyisi hapələ ke mprúyú, haləna tə tɛsɔ nyá tetu.

¹⁸Ntəna ltɔm wulau sɔ: Ye í suu ma tetu taa, maa lu mə yoonau.

¹⁹Mprúyú lseyeli nyéma tasaa sɔ: Hai, hapələ ke tu təŋ. Ye tá yaa tá kaləkəŋ luyɔ wɛ lum, tu ya-wəyl. Mɔaa tike ke tə wiikina-ŋ sɔ í ha-tu na tə fayana nyá tetu taa. ²⁰Ama ltɔm wulau ta tisi.

Haləna yoolaa tuutuuma lu lseyeli nyéma tɔɔ, na pa yoou wontu sɔɔɔɔntu. ²¹lɛna ltɔm nyéma kisina lseyeli nyéma sɔ pá taa fayana pa tɛ. lɛna pɛle pá kɛena hɔɔɔluyɔ lɛŋku.

Alŋ sɔm

²²Mprúyú lseyeli nyéma kula pa təna na pá polo Hoo puyɔ luyɔ, ²³ke ltɔm tetu tɔŋa tɔɔ. Tənaŋa Tacaa heela Alŋ na i neu sɔ: ²⁴Alŋ nyá sɔm wusaa. N kaa tala tetu nti ma haaki lseyeli nyéma tɔ tə taa. Mpi tɔ, n ta nuna-m Melipa lum kɔɔ. ²⁵lɛna í tɔ Moisi sɔ: Kɔɔyaa Alŋ na i pəyalu llasaa na í kɔaa-na-weyɛ Hoo puyɔ tɔɔ. ²⁶N ká wɔɔɔɔ Alŋ kɔɔtuyɔ wontu na í suu-təyl i pəyalu llasaa. Tənaŋa Alŋ ká sɔ.

²⁷Mprúyú Moisi lapa ɔsu Tacaa yɔɔɔtuyɔ tɔ. lɛna pá təŋ təmaɔa pa tooso na pá kɔa puyɔ ŋku ku tɔɔ ké lseyeli nyéma təna ɔsentaa. ²⁸lɛna Moisi wɔɔɔɔ Alŋ wontu, na í suu-təyl i pəyalu. Mprúyú Alŋ səpa, na Moisi na llasaa pá məli tiu. ²⁹lseyeli nyéma nuwa sɔ Alŋ səpa, lɛna pá caya i ləyayaa ke kuyeyɛ hiu na naanowa.

lseyeli nyéma kəluɔ ke Kanaaŋ nyéma

21 Mprúyú Kanaaŋ nyéma awulaa taa lɛlu, wei i wɛ Alatu ke ilim mɔətəŋ tɔɔ tɔ, i nuwa sɔ lseyeli nyéma tɔŋa kɔntɛ na Atalim mɔaa. lɛna pá tii pa tɔɔ na pá kɔa pa taa lɛlaa ke saləka nyéma. ²Ntəna lseyeli nyéma sɔ Tacaa ke nɔɔɔ sɔ: Ye n tu-weyɛ ta niŋ taa, tu kpiisi pa acalee tənəŋnaŋ.

³lɛna Tacaa mu pa kusələmutu, na pá kpiisi pa acalee anɔ a təna. lɛna pá ha hɔɔɔluyɔ ŋkuyɔ hətɛ sɔ Hooma. Ncaale ke pa yaa mɔu na pa tɛ taa.

Tumaa asaɔaa tɔm

⁴Mprúyú lseyeli nyéma kula Hoo puyɔ, na pá kɔɔyana səsəncaasɔ tɛŋku hɔɔɔluyɔ mɔaa sɔ pa cɔləyl ltɔm tetu. Ama pa kɔisa kantəluɔ ke mɔaa taa. ⁵lɛna pá niki lɔɔ na Moisi ke kuntənau sɔ pepe tɔɔ ké pɛle pa ləsa-weyɛ Icipiti taa sɔ, pá sɔ wulaya tetu taa? Tɔɔɔnaŋa yaa lum feli, pəyɛle wahala kutɔɔɔ Manna ná lu-weyɛ sɔŋ.

⁶Mprúyú Tacaa tuwa lseyeli nyéma ke tumaa asaɔaa, na pé nyasa pa pəyale na pá sɔ. ⁷Tənaɔyale yəlaa lɛlaa polaa na pá tɔ Moisi sɔ: Tə pəntəna nyana Tacaa ke timpi tə kuntəna-mɛ tɔ. Mɔu tɔ, wiina-l na í hatələna-tuyɔ tumaa mɔe. lɛna Moisi naa suu-weyɛ sələmənau. ⁸Ntəna Tacaa sɔ: Í lu tum lɛsuyɔ ke nyəyəluyɔ kuseemuyɔ, na í siki kɔátúyú kutayaluyɔ nyuyɔ taa. Ye pə nyasa wei na í kusɔ lɛ na í nyənɔ-ku, pu waa-l.

⁹Mprúyú Moisi lapa ɔsu Tacaa yɔɔɔtuyɔ tɔ. Na pá nyasa wei na í nyəna-ku pə waa-l.

lɛna pa tɔma tɔ haləna Pisika puyɔ

¹⁰Mprúyú lseyeli nyéma tu mɔaa haləna Opoti. ¹¹Pa kula təna, lɛna pá polo Ye-Apalim ke Mowapu ilim təlulɛ tɔɔ wulaya tetu taa. ¹²Pa lu tənaya na pá polo

Seletu lɔkɔ nɔɔɔ. ¹³ Pa kula tənaya na pá polo Aləncɔɔ pɔɔɔ ŋka ka nyuɔu wɛ Amoni nyəma tɛ, na ká faki wulaya tetu hɔɔɔɔɔ, na pɛ́cɔ́ ká taku Mowapu nyəma na Amolii nyəma pa toɔa tɔ. ¹⁴ Pə tɔɔ kɛ pa yɔɔɔɔɔ Tacaɔ yooɔ takəlaya taa sɪ: Faheɔi kɛ Sufa tetu taa, na Aləncɔɔ lɔɔɔ ¹⁵ na lɔɔɔ wei ɪ wɛ Aləncɔɔ hɔɔɔɔɔ tɔɔ kɛ Mowapu toɔa tɔɔ tɔ. ¹⁶ Pa lu tənaya lɛna pá polo Lɔkɔ cɔɔɔɔɔ timpi Tacaɔ tɔma Moisi sɪ: Kpɛyeli samaa, na má ha-wɛyɛ lum tɔ.

¹⁷ Waatu inəɔi lɛyɛli nyəma mapa kawəyaya sɪ: Lɔkɔ lum í luna kawilitasi.

¹⁸ Awulaa na kasayampiɔa hulina-ɪ na pa kawulaya kpatəɔ.

Pa lu wulaya tetu taa, lɛna pá tala Matana. ¹⁹ Pa lu tənə na pá polo Nahaliyeli, tənə waali kɛ Pamɔti. ²⁰ Pa lu tənə, lɛna pá polo Mowapu tetu tɛtɛkɛle kɛ Pisika puɔu nyuɔu taa na wulaya tetu tɔɔ.

Lɛyɛli kəluɔu kɛ Sihon na Oki

²¹ Ḿpúyú lɛyɛli nyəma tilaa na pá heeli Amolii nyəma wulau Sihon sɪ: ²² Yele na tə faɔana nyá tetu taa. Hapəle kɛ tu siyisi, haləna tɛ tɛsɪ nyá tetu. Tə kaa heli haləm yaa lɛsɛɔna taa, yaa tɛ nyɔɔ lum.

²³ Ama Sihon ta tisi. Ḿpúyú í kuu ɪ yoolaa tənə, na í katu lɛyɛli nyəma kɛ Yahasi wulaya tetu taa. ²⁴ Ḿpúyú lɛyɛli nyəma yooɔa-ɪ. Na pá lɛeki ɪ tetu tənaya pə kraɔu Aləncɔɔ na pətɛɛ tɔɔ, na Yarɔki na ɪsɔtaɔ tɔɔ, kɛ Amoni nyəma toɔa kolɔɔa na ilim təlulɛ tɔɔ. ²⁵ Na pá lɛeki Həsəɔɔɔ ɪcatɛ, na pə cɔɔ nyəna səkpena na pá caɔa. ²⁶ Həsəɔɔɔ tənaya Amolii nyəma wulau Sihon ka wɛɛ. ɪ ka yooɔa Mowapu wulau kupəɔ kɛ, na í lɛeki ɪ tetu tənə. Haləna pə yooɔina Aləncɔɔ. ²⁷ Halu yonyoolaa tu-tɛ na yontu sɪ:

Í kɔɔ Həsəɔɔɔ na í ŋmá Sihon ɪcatɛ na tə kolɔɔa.

²⁸ Kɔkɔ yawa Həsəɔɔɔ.

Ka tula Sihon ɪcatɛ taa.

Ka nyaga Aa kɛ Mowapu tetu taa.

Ka kpenna Aləncɔɔ ɪsɔtaɔ sɔsaa.

²⁹ Mowapu, nyá tɔm wɛ waiyo.

Tuɔu Kemɔsi laalaa mɛ, mə lepa.

Mə pəyalaa sewa, na Amolii wulau Sihon náa kpa mə alaa kɛ yomle.

³⁰ Tə tɔwa Amolii nyəma kɛ nyəmə.

Tə wakəla Həsəɔɔɔ tetu tənə, haləna Tipɔɔ.

Haləna pə polo Nofa na Metəpa tɔ, tə kpɛisa pa tənaya.

³¹ Ḿpúyú lɛyɛli nyəma tɔɔɔ Amolii nyəma tetu. ³² Na Moisi kusi feɔlaa na pá cɔɔ Yasɛɛ ɪcatɛ. Yoolaa lɛka-tɛ na tə acalɛɛ səkpena. Pa tɔɔɔna Amolii nyəma. ³³ Pə waali kɛ pa layasa mpaɔu na pá məɔna Pasaɔ tɔɔ. Ḿpúyú tənə wulau Oki ná ləsa ɪ yoolaa tənə na pá polo lɛyɛli nyəma yooɔa kɛ ltəlei. ³⁴ Ḿpúyú Tacaɔ heela Moisi sɪ: Taa nyana-ɪ. Maa tu í na ɪ yoolaa na ɪ tetu tənaya nyá niɔ taa, na í lana-ɪ ɪsu n lapəna Amolii nyəma wulau Sihon wei ɪ ka wɛ Həsəɔɔɔ tɔ.

³⁵ Na lɛyɛli nyəma ku Oki na ɪ pəyalaa, na ɪ yoolaa tənə. ɪ ta yele paa kulum na ɪ weesuyɔ. lɛna pá lɛeki tetu.

Lɛyɛli nyəma kɛ Mowapu tetu tɛtɛkɛle TAA

Tuu Palaam na wulau Palaki pa tɔm

22 Ḿpúyú lɛyɛli nyəma tɛɛwa na pá siki Yaatanu kutɛsuyɔ tɔɔ kɛ Mowapu tɛtɛkɛle taa kɛ Yeliko ɪsɛntaa.

² Tənaya Sipɔɔ pəyalu Palaki wei ɪ tɔkaya kawulaya kɛ Mowapu kɛ waatu unɪ tɔ, ɪ nuwa ɪsəna lɛyɛli nyəma lapa Amolii nyəma tɔ. lɛna sɔɔɔntu kpa í na ɪ samaa na pá seliyi sɪ, lɛyɛli nyəma kəla pəyalɛ. Mpuɔulɛ Mowapu nyəma tɔma Mاتيyan nyəma kupayalaa sɪ: lɛyɛli nyəma caa pə tənaya kpɛisuyɔ kɛ, na pá cɔɔna-mɛ, ɪsu naaɔ kuntuɔu nyutu tɔ.

⁵ lɛna wulau tili ɪ yəlaa kɛ Pɛyɔɔ pəyalu Palaam wei ɪ ka wɛ Petɔɔ kɛ lfəlatɪ pɔɔɔ tɔ tɔ ɪ kin sɪ, pá heeli-ɪ sɪ: Yəlaa napəli pa luna Icipiti na pá kɔɔ na pá waasi ma tetu tɔɔ. ⁶ Hai, kɔɔ na í təɔsi-wɛyɛ mpuɔi. Pa kəla-m toɔ. Ntanyɪ n ká pəsi na í tɔɔɔni-wɛyɛ ma tetu taa. Mpi tɔ, ma nyəma sɪ, ye n təɔsa yulu kɛ mpuɔi, yaa n koola-ɪ kupantu, pə laki kɛ. ⁷ Ḿpúyú Mowapu na Mاتيyan kupayalaa kpenna mpi paa felɪ pee nalu Palaam tɔ. Na pá polo ɪ tɛ na pá heeli-ɪ Palaki kusələmutu. ⁸ Ntəna Palaam sɪ: Í suu ma tɛ, na ku fema, ɪlɛ ma tɛləsi-mɛyɛ nti Tacaɔ heela-m tɔ. ⁹ lɛna Tacaɔ pɔɔsɪ-ɪ sɪ: Muɔlaa mpa pa wenna nyá tɛ?

¹⁰ Ntəna Palaam cɔ-ɪ sɪ: Mowapu wulau Palaki tilina yəlaa sɪ pá heeli-m sɪ ¹¹ napəli pa luna Icipiti na pá watɪ-m. ɪlɛ kɔɔ na í təɔsi-wɛyɛ mpuɔi, na ma pəsi-wɛ na má tɔɔɔni-wɛ. ¹² Mpuɔulɛ ɪsɔ tɔma Palaam sɪ: Taa təɔ-wɛ sɪ n təɔsəɔi lɛyɛli nyəma kɛ mpuɔi yoo. Mpi tɔ, ma tɛma-wɛyɛ kupantu kooluyɔ.

¹³ Tɛu fema lɛna Palaam tɔ Palaki tillaa sɪ: Í kpe mə tɛ. Tacaɔ kisaa sɪ má taa təɔ-mɛ.

¹⁴ lɛna Mowapu kupayalaa mpe pá məli na pá heeli Palaki sɪ: Palaam kisa-tuyɔ təɔuyɔ. ¹⁵ Ḿpúyú Palaki kusa tillaa kufama na pa taa kɛ ɪ waali nyəma. Pɛle pa kəla kancaalaya nyəma kɛ pəyalɛ na sɔsɔɔntu.

¹⁶ Na pá polo pa heeli Palaam sɪ wulau tɔma sɪ: Ma kpa nyá yule. Paa pə caala-ɔ ɪsəna, polo na nyana-ɪ í ná. ¹⁷ Pəyɛle ye n təɔsa mpe inəɔi mpuɔi, maa kusi nyá nyuɔu na má ha-ɔ pə tənə mpi n sɔɔlaa tɔ.

¹⁸ Ntəna Palaam cɔ tillaa mpe sɪ: Paa ɪ ká ha-m ɪ liyi-tee na pə wulanaa tənə, pə feɪ sɪ má lu həm, na má pəntəna ma ɪsɔ Tacaɔ. ¹⁹ ɪlɛ paa na mpu, í suu cənyɛ ahoo anɛ na má ná nti ɪsɔ ká tasa-m heeluyɔ tɔ.

²⁰ Ḿpúyú Tacaɔ tɔma Palaam kɛ ahoo taa sɪ: Ntɔɔ nyá waali kɛ yəlaa mpe pa kɔma? Təɔ-wɛ, ɪlɛ nti maa huli-ɔ tɔ, tə tike kɛ n ká la.

²¹ Tɛu fema tanaɔ, lɛna Palaam kpɛɪli ɪ kraɔaya na í təɔ Mowapu nyəma.

Palaam na ɪ kraɔaya pa tɔm

²² Tɛu fema tanaɔ, lɛna Palaam kpɛɪli ɪ kraɔaya alunyəɔka. Na ɪ tɛmlɛ nyəma kɛ naalɛ, na pá təɔ

¹⁴ Lseyeli tu wei na i alu Matiyah tu pa kuwa mpu tɔ, i ka ké Salu pəyalu Simili ké. Simiyɔŋ kpekəle taa nyuɔu tu nté. ¹⁵ Na pá yaaki i alu si Kosipi, na alu inu i caa si Suuu. Ile i ka ké Matiyah luluh pəyalu nyuɔu tu ké.

¹⁶ Mprúyú Tacaa tɔma Moisi si: ¹⁷ Tii Matiyah nyáma tɔ, na h kpiisi-we. ¹⁸ Pa pəsa mə kolontunaa ké. Mpi tɔ, pa tusa-me na acilayatu ké Paali, na pa nyuɔu tu lelu pɛɛɔ Kosipi tɔm taa. Inəxi pa kuwa yulukusəku waatu taa.

Lseyeli kpeka kukaluyu tɔm naale nyəm

26 Waatu wei yulukusəku ŋku ku tɛɛwa, lɛna Tacaa tɔ Alɔŋ pəyalu kɔtulu lɛsaa si: ² Kala lseyeli yəlaa na pə kɛsəna pa luluh, ké pə kraɔu apalaa mpa pa tala piisi hiu na pá muna yooou pote tɔ. ³ Mprúyú Moisi na lɛsaa pa heela lseyeli nyáma ké Mowapu tɛtɛka taa ké Yaatanu nɔɔ ké Yeliko lɛsanta ⁴ si: Tacaa tuwa Moisi si i kala yəlaa mpa pa tana pa wena piisi hiu na waalu tɔ.

Lseyeli kpeka nna a luwa Icipiti taa tɔ a həla ntɔ:

⁵ Yakɔpu pəyalu kancaalaya nyəŋ Lupɛŋ kpekəle, na ilé i luluyu nyáma nté Hanɔki nyáma na Pula nyáma. ⁶ Na Həsəlɔŋ nyáma na Kaami nyáma. ⁷ Lupɛŋ kpekəle nyáma nté, na pa taa ké apalaa iyisi nuɛ na tooso na nasətosu na nuɛnuwa na hiu na naanuwu (43.730). ⁸ Palu pəyalu lliyari, ⁹ pəyalaa nté Nemuweli na Tatarɔ na Apilam. Na Tatarɔ na Apilam paa kɛna nyuɔu nyáma, ké samaa wei i kula Moisi na Alɔŋ pa tɔ tɔ. Kolee waalu nyáma nté mpe inu. Waatu inəxi pɛɛ pa kula Tacaa tɔ. ¹⁰ Mprúyú tetu haa nɔɔ na tɛ li-we na tɛ kɛnna Kolee. Kɔkɔ nyaga lɛlaa na pa lɛ ké ŋmunuɔu na nuɛ na naanuwu (250). Mpu inu pə hula lɛlaa mpa pə kaasaa tɔɔ lɔŋ ké. ¹¹ Paa na mpu Kolee pəyalaa ta si.

¹² Simiyɔŋ kpekəle nyáma luluh həla ntɔ: Nemuweli nyáma, na Yamɛŋ nyáma, na Yakɛŋ nyáma, ¹³ na Sela nyáma, na Sawuli nyáma. ¹⁴ Pa taa apalaa wɛ yəlaa iyisi hiu na naale na ŋmunuɔu (22.200).

¹⁵ Katu kpekəle nyáma luluh həla ntɔ: Sefɔŋ nyáma na Haki nyáma na Suni nyáma, ¹⁶ na Osini nyáma na lli nyáma ¹⁷ na Aloti nyáma na Aleli nyáma. ¹⁸ Pa taa apalaa wɛ yəlaa iyisi nuɛ na nasəɛ na nuɛnuwa (40.500).

¹⁹ Yuta kpekəle nyáma luluh ntɔ: Sela nyáma na Pɛɛsi nyáma na Sɛlai nyáma. Pɛɛsi nyáma nté na Həsəlɔŋ nyáma na Hamuli nyáma. Yuta pəyalaa naale lli na Onaŋ paa səpa Kanaaŋ tetu taa. ²² Pa taa apalaa wɛ iyisi nutosu na naanuwu na naatosu na nasəɛ na nuɛnuwa (76500).

²³ Isakaa kpekəle nyáma luluh ntɔ: Tola nyáma na Pufa nyáma ²⁴ na Yɛpusi nyáma na Similɔŋ nyáma. ²⁵ Na pa taa apalaa ké iyisi nutosu na liyiti na ŋmunuɔu na nuɛnuwa (64300).

²⁶ Sapulɔŋ kpekəle luluh nyáma ntɔ: Sɛɛti nyáma na lloŋ nyáma na Yalɛyeli nyáma. ²⁷ Na pɛɛ pa taa apalaa ké iyisi nutosu na nasəɛ na nuɛnuwa (60500).

²⁸ Manasee na lfəlayim pa kpeka nyáma nté Yosɛɛfu luluh nyáma tana. ²⁹ Manasee kpekəle nyáma luluh

ntɔ: Makii nyáma na ilé i pəyalu Kalaati nyáma.

³⁰ Kalaati luluh nyáma nté na Yesɛɛ nyáma na Hɛɛki nyáma ³¹ na Asəliyeli nyáma na Sekem nyáma, ³² na Semita nyáma, na Hɛɛɛ nyáma. ³³ Hɛɛɛ pəyalu Selofati ná lula alupiya tike ké. Mɛɛɛ Mala na Nowa na Hokəla na Milika na Tiisa. ³⁴ Na pa taa apalaa ké iyisi nuɛ na naanuwu na naale na nasətosu na nuɛnuwa (52700).

³⁵ lfəlayim kpekəle luluh nyáma ntɔ: Sutela nyáma na Pɛɛɛ nyáma na Tahaŋ nyáma. ³⁶ Sutela pəyalu llaŋ luluyu nyáma nte llaŋ nyáma. ³⁷ Pa taa apalaa wɛ iyisi hiu na naanuwu na naale na nasəɛ na nuɛnuwa (32500). Yosɛɛfu luluyu nyáma nté kpeka anu a naale.

³⁸ Pɛncamɛɛ kpekəle luluh nyáma ntɔ: Pɛla nyáma, na Asepeli nyáma na Ahilam nyáma ³⁹ na Sufam nyáma na Hufam nyáma. ⁴⁰ Pɛla luluyu nyáma nté na Aati nyáma na Naamaŋ nyáma. ⁴¹ Pa taa apalaa wɛ iyisi nuɛ na kakpasu na nasətosu (45600).

⁴² Taŋ kpekəle luluyu nyáma nté Suham nyáma.

⁴³ Pɛɛ pa taa apalaa wɛ iyisi nutosu na liyiti na nasəɛ (64400).

⁴⁴ Aɛɛ kpekəle luluyu nyáma nté: Iməna nyáma na Lɛfi nyáma na Pɛliya nyáma. ⁴⁵ Pɛliya luluyu nyáma nté na Hɛɛɛ nyáma na Maləkəyeli nyáma. ⁴⁶ Aɛɛ ka wena pɛɛɔ na pá yaaki-i si Sela. ⁴⁷ Pɛɛ pa taa apalaa wɛ iyisi nuɛ na naanuwu na tooso na nasəɛ (53400).

⁴⁸ Nɛfətali kpekəle luluyu nyáma nté: Yasiyeli nyáma na Kuni nyáma ⁴⁹ na Yesɛɛ nyáma na Sikem nyáma.

⁵⁰ Pa taa apalaa ka wɛ iyisi nuɛ na kakpasu na nasəɛ (45400).

⁵¹ Lseyeli apalaa tana mpa pa kalaa tɔ, pa kɛnta iyisi nasətosu na kulumaɔa na nasətosu na nuɛnuwa na hiu na naanuwu (601730).

Tetu taluyu tɔm

⁵² Mprúyú Tacaa tɔma Moisi si: ⁵³ Pə wɛɛ si h tala tetu ké lseyeli kpeka na pə kɛsəna a samaa. ⁵⁴ Tɛtɛ ké paa tɔ na pá taləna paa kpekəle nteɛ tɛ tetu. lɛna pá cɛla kpeka sɔsɔɔna ké tetu sɔsɔɔntu na səkɛna ké səkɛtu.

Lefii nyáma kukaluyu naale nyəŋku

⁵⁷ Lefii kpekəle taa luluh wei wei pa kalaa tɔɔɛ Kɛsɔŋ nyáma na Kehati nyáma na Melali nyáma.

⁵⁸ Pa luluh taa səkɛŋ nté Lipini nyáma na Hɛpəlɔŋ nyáma na Malii nyáma na Musi nyáma na Kolee nyáma. Aməlam caa kɛɛ Kehati. ⁵⁹ Aməlam kraɔana Lefii pɛɛɔ Yɔkəɛti wei pa lula Icipiti tɔ. Na ilé i luluh Alɔŋ na Moisi na Maləyam pa tooso. ⁶⁰ Alɔŋ piya nté Natari, na Apihu, na lɛsaa, na ltamaa. ⁶¹ Ama Tacaa kuwa Natari na Apihu ké waatu wei pa pona-i kɔtaɔa tɛlatɛ tɔ ké tulaalu krau nyəŋ tɔ. ⁶² Pa taa apalaa na alupiya mpa pa tala lɔɔtunaa naale tɔ pa wɛ iyisi hiu na tooso (23000). Pa taa kaləna-we na lseyeli nyáma lɛlaa. Mpi tɔ, pə fɛɛ si pá taləna-wɛɛ tetu.

Kukaluyu kutəkətu

⁶³ Isəna Moisi na kətulu llasaa pa kala lseyeli nyéma ke Mowapu tetəkəle taa ké Yaatanu nɔɔɔ ke Yeliko isentaa tɔɔɔ. ⁶⁴ Mpa Moisi na kətulu Alɔɔ paa kala tɔm kancaalaya nyəm ke Holepu wulaya tetu taa tɔ pa fei nɔɔɔɔ nyéma taa. ⁶⁵ Tacaa ka tema-weye heeluyu si pa tana paa si wulaya tetu taa. Ye pə taya Yefune pəyalu Kalepu na Nun pəyalu Yosuwee pa tike ke pə kaasaa.

Mpa pə muna pá tɔɔ krancoou tɔ

27 Mprúyú Yosēfu pəyalu Manasee, na Manasee pəyalu Makii, na Makii pəyalu Kalaati na Kalaati pəyalu Hefee, na Hefee pəyalu Selofati. Selofati unu i pēlaa Mala na Nowa na Hokəla na Milika na Tiisa pa poləna ² Moisi na kətulu llasaa na lseyeli kupayalaa tana kin ke lɔɔ cokəle nɔɔɔɔ na pá tɔ si: ³ Tá caa səpa wulaya tetu taa ké i isayatu tɔɔ, i ta ye le apalupəyaya. Ama i fei Kolee na i waali nyéma mpa pa kula Tacaa tɔɔ ké wulaya tetu taa tɔ pa taa. ⁴ Mpu tɔ, í ha tá na tá caa yəlaa ke tetu. Pá taa kɔɔ na i hətē saali yem. Mpi tɔ, alupiya tike ke i lulaa. ⁵ Mprúyú Moisi hula Tacaa ke pa kusələmutu nti. ⁶ Na ílé i tó si: ⁷ Pēlaa mpe pa kusələmutu we teu. Í cēle-weye pa caa tetu ke ílé i luluyɔ nyéma nyəntu kin. ⁸ Pə wē si n̄ tēlasi lseyeli nyéma si ye alupiya tike ke yulu lulaa na í si, pá cēle-səɣi i krancoou. ⁹ Ye i feina alupəyaya, íle pa cēla i krancoou ke i neu yaa i taalu. ¹⁰ Yaa ye i feina neu yaa taalu, íle pa cēla i krancoou ke i caa taalu yaa i neu. ¹¹ Yaa ye i caa feina taalu yaa neu, íle pa cēla i krancoou ke i luluyɔ nyéma taa wei i kəla-i kɔtənanu tɔ. Pə ké lseyeli nyéma ke kusəsutu ké isu ma kēesuyu-we tɔ.

Yosuwee ləetuyɔ ke Moisi lonte

¹² Mprúyú Tacaa tɔma Moisi si: Kpa Apalim puɣu tɔɔ na n̄ loosi tetu nti ma haaki lseyeli nyéma tɔ. ¹³ N ká na-ti yaa. Ama n ká si teitei ké isu nyá taalu Alɔɔ. ¹⁴ Pə taya pulu, í tá tɔki ma tɔm ke Siɔ wulaya tetu taa ké waatu wei samaa yookayana-m tɔ. Í tá fayasi-m na ma mpa ke waatu wei í sələmaya lum tɔ. Yoou lum mpi pa yaana pa tē taa si, Melipa ke Siɔ wulaya tetu taa ké Kateesi tɔ pə tɔm ke i yɔɔtəɣi.

¹⁵ Mpuɣule Moisi cɔwa Tacaa si: ¹⁶ Hai, lɔɔ Tacaa nyá wei n haaki weesuyɔ tɔ, kpa yəlaa pane pa nyuyɔ tu, ¹⁷ wei i ka pəsi na í paasəna-weye paa waatu wei tɔ, na pá taa wē isu kaləku ŋku ku lan̄a tiikilu tɔ.

¹⁸ Mpuɣule Tacaa tɔma Moisi si: Nun pəyalu Yosuwee ké yulu wei i taa ma Feesuyɔ haɣaa tɔɔ. Yaa-i na n̄ tu-i təmlē nté. ¹⁹ Pona-i kətulu llasaa kin ke lseyeli nyéma tana isentaa, na n̄ lapu-i wei i ka ləeti nyá lonte taa tɔ. ²⁰ Pasa-i nyá sɔɔɔntu hɔɔɔɔɔ. Ilena lseyeli nyéma nyana-i. ²¹ Kətulu llasaa ká pēkəyənə-i Tacaa luyɔ nyəntu na kətaya wontu nti pa yaa si wulim na tumim*fa* tɔ. Ilena unu na lseyeli samaa pá təɣəɣi-ti. ²² Mprúyú Moisi muwa Tacaa tɔm, na í yaa

Yosuwee ke kətulu llasaa kin ke lseyeli nyéma tana isentaa. ²³ Na Moisi tən̄i nin̄ ke Yosuwee tɔɔ, na í lapu-i i lonte taa ləetulu isu Tacaa kēesuyɔ-i tɔ.

Paa kuyaku ŋku ku nyəntu

28 Mprúyú Tacaa tɔma Moisi si: ² Tēlasi lseyeli nyéma si í paasəna na í wɔki-m tɔɔɔɔɔ kətasi nsi si sɔɔsɔɔ ma caaki tɔɔ pə waatunaa mpa ma silwa tɔ. ³ Paa ífemle nte í ká la Tacaa maya kətaya ŋka kɔkɔ lusa ka tana tɔɔ. Ile pənaya kulumaya wēesi nsi si tiili ta caami tɔɔ í ká la-m kətaya ŋke. Na pə wē mprúyú tam tɔɔ. ⁴ Lɔɔka ke tanan̄, na lɔɔka ke taanaya. ⁵ Na pə sɔɔsəna mulum kiloonaa tooso, wei pa nuɣutina Olifi nim liitili kulum na titite tɔ. ⁶ Kətaya ŋkēye í ká tema-m lapu ke Holepu puɣu tɔɔ. Ka sɔɔsɔɔ ke ma caaki. ⁷ Ilena í tən̄i tanan̄ kətaya wəyaya tɔ ke sulum liitili kulum na titite, na í liisi pələye cokəle taa. ⁸ Ilena í la taanaya nyəŋka ke teitei isu tanan̄ tē nyəŋka. Sɔɔsɔɔ wei ma caaki tɔ i kətaya ŋka kɔkɔ lusa ka tana tɔɔɔ.

Kuyaku kuhēesuyɔ nyəntu

⁹ Pənaya kulumaya wēesi naale nsi si tiili tá caami tɔɔ í ká la kətaya ŋkēye kuyaku kuhēesuyɔ wule, na pə sulum na mulum kiloonaa naatoso, wei pa nuɣutina nim tɔ. Na pə sɔɔsəna paa kuyaku ŋku ku nyəŋka.

Isɔtu kuyaku kancaalaya nyəŋku nyəntu

¹¹ Paa isɔtu wei i kuyaku kancaalaya nyəŋku ŋku, í ká la Tacaa ke kətaya ŋka kɔkɔ lusa ka tana tɔɔ latəcənaa kufama naaleye, na iwaasu kulumuyɔ, na pənaya kulumaya wēesi naatosompɔɔɔɔɔ nsi si tiili tá caami tɔ. ¹² Í ká sɔɔsi paa latəce wei i tɔɔ ké mulum mpi pa nuɣutina nim tɔɔ kiloonaa pɔɔɔɔɔɔɔ naanuwa. Na kiloonaa naatoso ke paa iwaasu ŋku ku tɔɔ. ¹³ Na kiloonaa toosoyɔ paa wəyaya ŋka ka tɔɔ. Kətaya ŋka ka sɔɔsɔɔ ma caaki tɔɔɔ. ¹⁴ Paa latəce wei i tɔɔ ké sulum liitilinaa tooso, na paa iwaasu ŋku ku tɔɔ ke sulum liitilinaa naale, na paa wəyaya ŋka ka tɔɔ ké liitili kulum na titite. Kətasi nsi í ká la paa pənaya ŋkaya isɔtu kancaalaya kuyeyɔ taa tɔɔɔ. ¹⁵ Ilena í lá pəntuluyɔ ke isayatu huusuyɔ kətaya. Na pə sɔɔsəna paa kuyaku ŋku ku kətaya na pə sulum.

Tēu acima nyəntu

¹⁶ Mprúyú Tacaa tasaa si: Paa pənaya kufalaya ŋka ka isɔtu kancaalaya nyəŋ, kuyeyɔ naanuwa na liyiti wule í ká tɔɔ Tēu acima na ma hətē taa. ¹⁷ Ilena isɔtu kulum unu i kuyeyɔ naanuwa na kakpasu wule í tɔɔ kukusum fei kakalasi acima ke kuyeyɔ naatosompɔɔɔɔɔ. ¹⁸ Acima anu a kuyaku kancaalaya nyəŋku wule, lɔɔ seetu ke í ká koti. Í kaa la təmlē natəl. ¹⁹ Í ká la kətaya ŋka kɔkɔ lusa ka tana tɔɔ tɔla wena a tiili tá caami tɔ. Isu latəcənaa kufama naale, na iwaasu na

† WULIM NA TUMIM: lɔɔ kətaya wontu nti pa naakayana i luyɔ nyəntu tɔɔ pa yaaki mpu.

Нкксі суу тж кусәсүтү

² Pə waalı kέ ι tasa kpeka nyəma ke teləsuγu ke Tacaa kuyəγytutu lentənaa tətə si: ³ Ye yulu su nəγə si ι laki Tacaa ke kətaya. Yaa ι kisiyi pulupuγu ləγ tə. Pə fei si ι seki pə lapu. Pə wəe si ι la pə tənə mpi pə luwa ι nəγə tə. ⁴ Ye isu pəelə wə ι caa təyaya taa, na ι su ι nəγə ke ləγ isentaa si, ι ká la pulu, ⁵ na cəcə nu, na ι tá kisina-ι. Pə wəe kέ si ι təη teitei isu ι suu tə. ⁶ Ama ye ι kisina-ι kuyaku ηkuγu kpakpaa, ιe ι yele pə təm. Tacaa kaa pəkəs-ι. Mpi tə, ι caa kisina-ι.

⁷ Ye isu pəelə hulina nəγə suu na pəcə ι saa. ⁸ Ilena ι paalu nu-ti na ι tá kisina-ι pə wəe si ι la isu ι suu tə. ⁹ Ama ye ι kisina-ι kuyaku ηkuγu kpakpaa, ιe ι yele pə təm. Tacaa kaa pəkəs-ι. ¹⁰ Ye isu alu leelu, yaa wei na ι paalu pa yawa tə, ι su nəγə. Pə wəe si ι la-keγe. ¹¹ Mpu tə, ye isu alu wei ι wena paalu tə ι su nəγə si ι ká la pulu, ¹² na ι paalu tá kisina-ι. Isu ι lapa isəna ι suwa tə. ¹³ Ye ι paalu kisina-ι kuyaku ηkuγu kpakpaa, ιe ι yele pə təm. Tacaa kaa pəkəs-ι. Mpi tə, apalu kisina-ι. ¹⁴ Mpu tə, ye isu alu caa ι su nəγə si ι laki pulupu, ι paalu wena mpaasu si ι tisina-ι, yaa ι kisina-ι. ¹⁵ Ama ye ι nuwa na ι tá kisina-ι kuyaku ηkuγu kpakpaa. Ie ι huləna ι sum nté si ι tisaa. ¹⁶ Ama ye waalı waalı kέ ι lanje ta heena ι alu si ι taa la isu ι suwa tə. Ie Tacaa kaa pəkəs alu, ι paalu nyuγu taa kέ pu məli.

¹⁷ Kusəsütü nti Tacaa suwa alaa na pəelaa pa nəkəs suu təm taa təγə.

Matiyan nyəma yoonau ke pa isayatu tə

31 Mpyúγú Tacaa təma Moisi si: ² Polo na h hə Matiyan nyəma ηkpaηuγu ke isayatu nti pa lapa lseyeli nyəma tə tə tə. Pə waalı kέ n ká kpe nyə nyəma tək. ³ Mpuγule Moisi təma samaa si: Mə taa ləlaa ι suu pa yoou wontu na pá polo na pa yoonə Matiyan nyəma, na pá ləeti-wə isu Tacaa suu tə. ⁴ Mpu tə, ι ləsi paa kpekəle nte tə taa kέ yoolaa iyaya (1000).

⁵ Mpyúγú pa ləsa paa lseyeli kpekəle nte tə taa kέ yoolaa iyaya (1000). Ilena pə krenti iyisi naanuwə na naale (12000). ⁶ Na pá tilina pa tənaya yoo. Ilena kətulu llasaa pəyalu Pəηhasi kəpenna ləγ wontu na tu-tuη wei paa hulι na pá caali yoo tə. ⁷ Mpyúγú pa tii Matiyan nyəma tətə tə, isu Tacaa ka heeluyu Moisi na ι teləsi-wə tə, na pá kpiisi apalaa tənə. ⁸ Pa kuwa tətəγə Matiyan awulaa kakpasι: lfi, na Lekem, na Su-uu, na Huuu, na Lepa, na pə kəpenna Peyəγə pəyalu Palaam. ⁹ Na pá kpa saləka ke pa alaa, na pa piya, na pá kuu pa təla na pa kaləkəη na pa wəna tənə. ¹⁰ Na pá sə pa acaləe na pa cacakəη ke kək. ¹¹ Mpyúγú pa tənə wontu na yəlaa na təla nna pa kuuwa tə. ¹² Ilena pá pona pə tənaya pa təkile ke Mowapu tətəkəle taa, ke Yaatanι kəγə kəγə, ke Yeliko isentaa. Na pá húl Moisi na kətulu llasaa na lseyeli kpekəle tənə.

¹³ Mpyúγú Moisi na llasaa, na lseyeli nyuγu nyəma ləlaa pa luwa təkile na pá suli-wə. ¹⁴ Tənayalə Moisi mu pááná na yoolaa nyəma. Isu iyisi iyaya

(1000) nyəma, na nuuwa (100) nyəma mpa pa luwa yoo tə. ¹⁵ Na ι pəkəs-wə si: Pepe tə kέ ι tá kú alaa? ¹⁶ Pəyele ι nyəma teu si, Matiyan alaa mpeγe Palaam puγusaa, na pá susi lseyeli nyəma ke isayatu səkəkəntu taa, na pá wakələna Tacaa ke Peyəγə təm taa. Mpu pə kəna yulukusəku ke ləγ yəlaa tə.

¹⁷ Pə tə tə, ι kú apalupiya na alaa mpa pa təma saau tə. ¹⁸ Ye ι nəkəa, ιe ι su mə təγi yoma ke pəelaa mpa pa ta nyənta apalaa tə. ¹⁹ Pə kaasa mə taa mpa pa kuwa yəlaa, yaa pa tokina sətəa tə, paa caya təkile waaləγi kuyəη naatosompəγəlaya kέ. Ilena pá la asilima kəeluyu kətaya ke kuyaku tooso nyəηku wule. Na pə kəpəna pa yoma mpa pa su pa ti tə. ²⁰ Na pá la asilima kəeluyu kətaya tətəγə wontu kususuu na tənəη nyəntu, na pəη huntu nyəntu, yaa nti pa saaka taasi tə.

²¹ Pə waalı kέ kətulu llasaa təma apalaa mpa pa pola yoo tə si kusəsütü nti Tacaa teləsa Moisi təγə si: ²² Pə kpaγau wontu nti tu nyaki kək tə, isu wula na liyitee nyəγətu, na nyəγəluγu kuseemuyə, na nyəγəluγu maγamaγa, na nyəγətu lentu. Na wontu nti tə yəkəγi, isu somtu tə. ι ká nyaalu-ti na kək kέ na ι lii-təγi kətaya lum taa. Ye kək kunyayatu, ιe ι lii təγe kətaya lum taa tike. ²⁴ Ye ι cəta mə wontu ke kuyaku naatosompəγəlaya wule, ιe mə asilima kəelaa kəle. ι su təkile taa.

Yoo taa wontu kukukuutu taluγu

²⁵ Mpyúγú Tacaa təma Moisi si: ²⁶ Nyana llasaa, na lseyeli nyəma, ι kala pə tənə mpi ι kpa wa yoo taa tə. Pə kpaγau yəlaa na pə təla tə. ²⁷ Ilena ι tala pə taa kέ cal. Yoo potaa ke həγəluγu, na ləlaa ke ləηku. ²⁸ Na ι ləsi yoolaa nyəm tək kέ mpi pə kέ ma tətəγə təγə yulu kulum ke yəlaa nasəle na nuuwa (500) tək, na təla ke mpu tək. ²⁹ Na ι cəla kətulu llasaa. ³⁰ Ye pə kaasa lseyeli nyəma ləlaa nyəm, ιe ι ləsi mpi pə wəe si, pəle pá ləsi təγə yəlaa nule na naanuwə tək kέ yulu kulum. Na təla ke mpu tək, na ι cəla pə tənaya Lefii nyəma mpa pa paasəγəna ləγ cəkəle tə.

³¹ Mpyúγú Moisi na llasaa pa lapa teitei isu Tacaa heeluyu-wə tə. ³² Təla wena pa kuuwa kolontunaa tē tə, a kaasa heη na pəη ke iyisi nasətoso na nutoso na naanuwə na kakpasι (675000) ³³ na naaη ke iyisi nutoso na naanuwə na naale (72000) ³⁴ na kpaηasi ke iyisi nutoso na kulum (61000) ³⁵ na pəelaa mpa pa ta nyənta apalaa təγə iyisi hiu na naanuwə na naale (32000). ³⁶ Heη na pəη wei pa cəla yoolaa tə, ι krenta iyisi ηmunuγu nuuwa na hiu na naanuwə na naatosompəγəlaya na nasəle nuuwa (337500). ³⁷ Na pá ləsi Tacaa nyəna ke nasətoso na nutoso na naanuwə na kakpasι (675). ³⁸ Naaη ke iyisi hiu na naanuwə na naatososo (36000) na Tacaa nyəη ke nutoso na naanuwə na naale. ³⁹ Kpaηasi ke iyisi hiu na naanuwə na nasəle nuuwa (30500). Tacaa nyənsι ke nutoso na kulum. ⁴⁰ Yəlaa ke iyisi naanuwə na naatososo (16000). Tacaa nyəma ke hiu na naanuwə na naale. ⁴¹ Mpyúγú Moisi cəla ləγ nyəm ke kətulu llasaa, isu Tacaa ka heeluyu-ι tə. ⁴² Mpi pa cəla lseyeli nyəma ləlaa tə, pə na yoolaa

ka heela Moisi ké si ηmaa timpi timpi í sɛnɔa tɔ, halɔ lona anɩ a hɛla ntɔ.

³ Pɛnɔɔa ɩsɔtu kancaalaya nyɛnɛ kuyaku naanɔwa na kakpasɩ wule, ke lɛɣɛli nyɛma kula Tɛɛu acima tɛu kufemuyɔ ke Lamsɛsɩ na pɔ tɛɛki Icipiti nyɛma ɩsɛntaa tɛkaa si, pɛ cɛpa-wɛ. ⁴ Na pɛlɛ pɔ tɔnɔ pa kancaalaya piya mpa Tacaa kuwa tɔɔɔ pim. ɩ lapa mɔpɔɔyɔ si pa nyɩ si ɩ kɛla pa tɩɩ ke tɔnɔ. ⁵ Pa kula Lam-sɛsɩ, ɩlɛna pɔ siki Sukɔti. ⁶ Pa kula Sukɔti, ɩlɛna pɔ siki ltam ke wulaya tɛtu nɔɔɔ tɔ. ⁷ Pa kula ltam, ɩlɛna pɔ polo Pi-Hahilotɩ ke Paalu-Sɛfɔnɩ ɩsɛntaa, na pɔ siki Mik-itɔɔli pɛtɛɛ. ⁸ Pa kula Mikitɔɔli, ɩlɛna pɔ tɛsɩ tɛnɩku na pɔ suu wulaya tɛtu na pɔ tɔ kuyɛɛn toosoɔɔ ltam wulaya tɛtu taa, na pɔ tala Mala. ⁹ Mala ke pa kulaa, na pɔ polo Iliim, timpi hila naanɔwa na naalɛ, na paanɩ nutoso na naanɔwa ka wɛɛ tɔ na pɔ siki. ¹⁰ Pa kula Iliim, ɩlɛna pɔ siki tɛnɩku kusɛɛm nɔɔɔ. ¹¹ Pa kula tɛnɩku nɔɔɔ, ɩlɛna pɔ siki Siɩ wulaya tɛtu taa. ¹² Pa kula wulaya tɛtu taa, ɩlɛna pɔ siki Tɔfɛka. ¹³ Pa kula Tɔfɛka, ɩlɛna pɔ siki Alusi. ¹⁴ Pa kula Alusi, ɩlɛna pɔ siki Lefitim timpi pa lanɔ lum kunyɔnɔɔɔm tɔ.

¹⁵ Pa kula Lefitim, ɩlɛna pɔ siki Holepu wulaya tɛtu taa. ¹⁶ Pa kula Holepu, ɩlɛna pɔ siki Kipɛloti-Taafa. ¹⁷ Pa kula Kipɛloti-Taafa, ɩlɛna pɔ siki Hasɛlɔti. ¹⁸ Pa kula Hasɛlɔti, ɩlɛna pɔ siki Litima. ¹⁹ Pa kula Litima, ɩlɛna pɔ siki Limɔnɩ-Pɛlɛsɩ. ²⁰ Pa kula Limɔnɩ-Pɛlɛsɩ, ɩlɛna pɔ siki Lipina. ²¹ Pa kula Lipina, ɩlɛna pɔ siki Lisa. ²² Pa kula Lisa, ɩlɛna pɔ siki Kehalata. ²³ Pa kula Kehalata, ɩlɛna pɔ siki Sɛfɛɛ puɔɔ. ²⁴ Pa kula Sɛfɛɛ puɔɔ, ɩlɛna pɔ siki Halata. ²⁵ Pa kula Halata, ɩlɛna pɔ siki Makɛlo. ²⁶ Pa kula Makɛlo, ɩlɛna pɔ siki Tahatu. ²⁷ Pa kula Tahatu, ɩlɛna pɔ siki Tela. ²⁸ Pa kula Tela, ɩlɛna pɔ siki Mitika. ²⁹ Pa kula Mitika, ɩlɛna pɔ siki Hasɛmona. ³⁰ Pa kula Hasɛmona, ɩlɛna pɔ siki Mosɛloti. ³¹ Pa kula Mosɛloti, ɩlɛna pɔ siki Pɛnɛ-Yakanɩ. ³² Pa kula Pɛnɛ-Yakanɩ, ɩlɛna pɔ siki Hoo-Kitɛkatɩ. ³³ Pa kula Hoo-Kitɛkatɩ, ɩlɛna pɔ siki Yɔtɛpata. ³⁴ Pa kula Yɔtɛpata, ɩlɛna pɔ siki Apɛlona. ³⁵ Pa kula Apɛlona, ɩlɛna pɔ siki Lsiyɔn-Kɛpɛɛ. ³⁶ Pa kula Lsiyɔn-Kɛpɛɛ, ɩlɛna pɔ siki Katɛɛsɩ ke Siɩ wulaya tɛtu taa. ³⁷ Pa kula Katɛɛsɩ, ɩlɛna pɔ siki Hoo puɔɔ, ke ltɔm tɛtu tɔnɔ tɔ.

³⁸ Mɔpɔɔyɔ Tacaa yɛlaa na kɔtulɩ Alɔnɩ kra Hoo puɔɔ taa. ɩlɛna í sí tɛnɔɔa ɩsɔtu kakpasɩ nyɛnɛ kuyaku kancaalaya nyɛnɛku wule, ke ɩ pɛnɔɔa nuɩnɔwa na hiu na tooso (123) nyɛnɛka taa. Pa Icipiti taa luu pɛnɔɔa nuɩlɛ nyɛnɛka ntɛ. ⁴⁰ Waatu ɩnɛɣɩ Kanaaɩ wulau wei pa yaa si, Ala na ɩ ka wɛ ilim tɛlɩlɛ mɔpɛtɛnɩ tɔ tɔ, ɩ nuwa lɛɣɛli nyɛma tate.

⁴¹ Lɛɣɛli nyɛma kula Hoo puɔɔ ɩlɛna pɔ siki Salɛmona. ⁴² Pa kula Salɛmona, ɩlɛna pɔ siki Punɔnɩ. ⁴³ Pa kula Punɔnɩ, ɩlɛna pɔ siki Opoti. ⁴⁴ Pa kula Opoti, ɩlɛna pɔ siki Ye-Apalim ke Mowapu tɔnɔ tɔ. ⁴⁵ Pa kula Ye-Apalim, ɩlɛna pɔ siki Tipɔnɩ-Katu. ⁴⁶ Pa kula Tipɔnɩ-Katu, ɩlɛna pɔ siki Alɛmɔnɩ-Tipɛlatayim ɩsɛntaa. ⁴⁷ Pa kula Alɛmɔnɩ-Tipɛlatayim, ɩlɛna pɔ siki Apalim pulasɩ taa kɛ Nepo puɔɔ ɩsɛntaa. ⁴⁸ Pa kula Apalim pulasɩ, ɩlɛna pɔ siki Mowapu tɛtɛka taa kɛ Yaatanɩ kinɩ ke Yeliko ɩsɛn-

taa. ⁴⁹ Tɛnɔɔa pa sika pa coka ke Pɛti-Yesimɔti na Apɛɛli-Sitim pɛ heku taa.

Nti Tacaa siwa Kanaaɩ tɛtu taluyɔ tɔ tɔ

⁵⁰ Mɔpɔɔyɔ Tacaa tuwa Moisi ke Mowapu tɛtɛka taa kɛ Yaatanɩ pɔɔɔ nɔɔɔ ke Yeliko ɩsɛntaa si: ⁵¹ Tɛlɛsɩ lɛɣɛli nyɛma si ye í tɛsa Yaatanɩ na í suu Kanaaɩ nyɛma tɛtu taa. ⁵² Pɛ wɛɛ si í tɔɔɔnɩ tɛtu nyɛma tɛna na í yɔki pɛɛ yaa nyɛɔtɩ lɛɛsɛn wei í laaki tɔ, na pɛ tɛkɔtɛlɛnaa. ⁵³ Na í lɛɛki pa tɛtu nti na í caya. Mpi tɔ, ma ha-mɛɣɛ tɔɣɩ. ⁵⁴ Tɛtɛ kɛ í ká tɔ na í talɛna tɛtu ntɔɣɩ mɛ kɛka na mɛ lulɔnɩ, na í kɛɛsɛna mɛ paɔalɛ. ⁵⁵ Pɛ wɛɛ si í tɔɔɔnɩ tɛtu nyɛma tɛnɔɔa. Tɔfɔ kukaasaa mɛlɔɣɩ mɛ kolontunaa kɛ na pɔ naasɔɣɩ-mɛ, ɩsu sɔwa ke ɩsɛpɛɛ taa, na nyɛmá tɛpila ke mɛ kɔnɩkɔmɛnɩ taa. ⁵⁶ ɩlɛ mɛɣɛ maa lana, ɩsu maa siu si maa la-mɛ tɔ.

Lɛɣɛli nyɛma tɛtu toosi

34 Mɔpɔɔyɔ Tacaa tɔma Moisi si: ² Tɛlɛsɩ lɛɣɛli nyɛma si, waatu wei í ká suu Kanaaɩ tɛtu nti ma haaki-mɛ tɔ tɛ taa tɔ, tɛ toosi ntɛ ³ Siɩ wulaya tɛtu na ltɔm nyɛntɩ na pɛtɛɛ tɔ. Na ká kraɔa tɛnɩku kusɛpu, ⁴ na ká mɛlɛna pɛɛsɩ pulasɩ tontɔnɩlɛ pɛtɛɛ tɔ. ɩlɛna ká polo Siɩ, na ká tiina Katɛɛsɩ-Paanɛya pɛtɛɛ tɔ. Na ká mɛlɩ Hasaa-Ataa na Asɛmɔnɩ. ⁵ Na ká kɛɛ na ká yoosina Icipiti lɔɔɔ, na ká lu Metitɛlanɛɛ tɛnɩku. ⁶ Ilim tɛtɩlɛ tɔ tɔnɔ ntɛ Metitɛlanɛɛ tɛnɩku ɩlɩ. ⁷ Ilim tɛlɩlɛ mɔpɛtɛnɩ tɔ nyɛnɛka ntɛ tɛnɩku kulum ɩlɩ, na Hoo puɔɔ pɛ heku taa. ⁸ ɩlɛna ká lu Lepo-Hamati na Seta, ⁹ na ká polo Sifɛlɔnɩ, na ká lu Hasaa-lɔnɩ. ¹⁰ Ilim tɛlɩlɛ tɔ nyɛnɛka ntɛ pɛ kraɔaɩ Hasaa-lɔnɩ na Sefam tɛtu hɔɔɔluyɔ tɔ. ¹¹ ɩlɛna ká mɛlɛna Lipɛla ke Ayinɩ ilim tɛlɩlɛ tɔ, na ká tɛɛ poolɩnɩ na ká polo ka yoosina Kenasɛlɛti kutenɩ, ¹² na ká polo ka lu Yaatanɩ lɔɔɔ, na tɛnɩku kusɛpu. Mɛ tɛtu tɛnasɩ ntɛ.

¹³ Mɔpɔɔyɔ Moisi tɛlɛsa tɛ tɛnɔɔa lɛɣɛli nyɛma na í tasa-wɛɣɛ heeluyɔ si: Tɛtunaa mpa Tacaa tɔma si í tɔ tɛtɛ na í tala lɛɣɛli kɛka pɔɔɔɔɔɔɔɔɔ naanɔwa na hɔɔɔɔɔɔ tɔɔɔɔ. ¹⁴ Mpi tɔ, Lupɛnɩ na Katɩ pa luluyɔ nyɛma na Manasɛɛ kɛkɛlɛ hɔɔɔɔɔɔ lɛnɩku ná tɛma pɛlɛ pa nyɛntɩ hikuyɔ ke Yeliko ɩsɛntaa ke Yaatanɩ waali na ilim tɛlɩlɛ tɔ.

Tɛtu tallaa nyɛnɛka nyɛma hɛla

¹⁶ Mɔpɔɔyɔ Tacaa tɔma Moisi si: ¹⁷ Kɔtulɩ ɩlasaa na Nurɩ pɛyalu Yosuwɛɛ paa paasɛna tɛtu taluyɔ. ¹⁸ Pɛ kra paa kɛkɛlɛ nte tɛ taa kɛ nyuyɔ tu wei ɩ ká paasɛna-wɛ tɔ. ¹⁹ Mpa mpa paa kra mpu tɔ pa hɛla ntɔ: Yuta kɛkɛlɛ taa nyɛnɛ ntɛ Yɛfune pɛyalu Kalɛpu. ²⁰ Simiyɔnɩ nyɛntɛ taa nyɛnɛ ntɛ Amihuti pɛyalu Semuwɛlɩ. ²¹ Pencamɛɛ nyɛntɛ taa nyɛnɛ ntɛ Kisilɔnɩ pɛyalu ɩlitati. ²² Tanɩ nyɛntɛ taa nyɛnɛ ntɛ Yokili pɛyalu Puki. ²³ Yosɛɛfu pɛyalu Manasɛɛ nyɛntɛ taa nyɛnɛ ntɛ ɩfoti pɛyalu Hanɛɣɛlɩ. ²⁴ Yosɛɛfu pɛyalu naalɛ nyɛnɛ ɩfɛlayim nyɛntɛ taa nyɛnɛ ntɛ Sifitanɩ pɛyalu Kemuwɛlɩ. ²⁵ Sapulɔnɩ nyɛntɛ taa nyɛnɛ ntɛ Paanakɩ pɛyalu ɩlisafanɩ. ²⁶ ɩsakaa kɛkɛlɛ taa nyɛnɛ ntɛ Asanɩ pɛyalu

Palətəyeli. ²⁷ Asee nyəntə taa nyəŋ nté Selomiti pəyalu Ahihuti. ²⁸ Nefətali nyəntə taa nyəŋ nté Amihuti pəyalu Petayeli.

²⁹ Mpa Tacaa ləsaə sɪ pá tala Kanaaŋ tetu ke lseyeli kpeka nyəma tɔɔɔɔ.

Lefii nyəma acaləe

35 Mprúyú Tacaa yɔɔɔɔ Moisi ke Mowapu tetəkəle taa, ke Yaatanɪ pɔɔɔɔ ke Yeliko isentaa sɪ: ² Tu lseyeli nyəma sɪ pá cəla Lefii nyəma ke acaləe nna pa ləsa pa tetunaa taa tɔ, na pə nɔɔɔkila. Na pá cəɔa acaləe taa na pá tiikiyi pa tɔla ke haləmnaa taa. ⁴ Isəna í ká maɔasɪ nɔɔɔkila anɪ a warɪ tɔɔɔɔ: Pə sunau icatə koloosi na pá pukina ilim təlulə tɔɔ tɔɔ mɛətələnna nasələ na nɪnuwa (500), na ilim tətulə tɔɔ kə mpu. Pə mpətəŋ na pə ntɔɔɔɔ tɔɔ tɔɔɔɔ mpu. Uena í maɔasɪ paa hɔɔɔɔɔ ŋku ku tɔɔ kə mɛətələnna iyayə (1000) iyayə (1000) ke tɔm liyiti na pá cɔɔ icatə na pá ta. ⁶ Na pá cəla Lefii nyəma ke acaləe naatoso. A taa kə ye pə yukəna yulu na í ku ɪ tɔɔɔntələ ɪ ká tu kpuluyɔ. Na pá sɔɔsɪ acaləe nɪlɪ na naalɪ tɔɔ. ⁷ Pə krenta acaləe pələfɪ naanɔwa na pə nɔɔɔkila. ⁸ Paa kpekəle nte tu ha Lefii nyəma kə na pá kɛəsəna tə tetu tɔɔɔ.

Yulukulaa kpuluyɔ tətulə acaləe

⁹ Mprúyú Tacaa tɔma Moisi sɪ: ¹⁰ Teləsɪ lseyeli nyəma sɪ, ye í tɛsa Yaatanɪ na í suu Kanaaŋ tetu taa, ¹¹ ulɪ í ləsi acaləe wena í ká la yulukulaa mpa pə yukənaa tɔ pa kpuluyɔ tətulə tɔ. ¹² Na pɛlɛ pa yələa ɪ taa lɛtɪ-wɛ na pá tá huuta pa tɔm. ¹³ Acaləe naatoso ke í ká ləsi. ¹⁴ Tooso na Yaatanɪ ilim təlulə tɔɔ, na tooso ke Kanaaŋ tetu taa. ¹⁵ Ye lseyeli tu yaa cəɔalu ke pə yukənaa na í kú yulu, ulɛ puntu se na í polo a taa natəlɪ tə taa, na í tó kpuluyɔ. ¹⁶ Ye nɔɔɔɔɔ mapa ɪ tɔɔɔntələ ke nyəɔəluyɔ yaa krátúyú, yaa ɪ yayə-ɪ pələ na í sɪ. l kə yulukulu kə, pə wɛɛ sɪ pá ku-ɪ. ¹⁹ Sətu yulu siyisiyi ká pɛəkəna kulu na í lɛtɪ-ɪ. ²⁰ Ye kulu ka təkəna-ɪ na natəlɪ ke ɪ taa, yaa pa wena təma na kolɔŋa, ulɛna í mapɪ-ɪ ŋkumle, yaa í tusi-ɪ, yaa í yayə-ɪ pulu na í sí. l kə yulukulu kə, pə wɛɛ sɪ lɛtəlɪ í hika-ɪ í ku-ɪ.

²² Ntanyɪ pə yukəɔəna yulu na í tusi lɛlu, yaa pələ, yaa pulu fiti ɪ niŋ taa na pá yayə-ɪ. Páɔɔ pa taa yoo, yaa ɪ tɔka-ɪ na ɪ taa. ²⁴ Ulɛ huulaa ka təŋ pə kusəsɪtu

kə, na pá huu pa tɔm nti. ²⁵ Na pá kenti kulu tɔɔ na pá məŋna-ɪ ɪ kpəluyɔ tətulə, na í saalɪ təna.

Haləna kɔtulu sɔɔɔ wei ɪ lakɪ təmle ke waatu unɪ tɔ ɪ səm. ²⁶ Ama ye ɪ luwa icatə nte tə taa na í tɛsɪ tə tɔŋa ²⁷ na lɛtulu hiki-ɪ, í nɔkaa ɪ kuɔ-ɪ kə na ɪ tɔm ta sɪ. ²⁸ Pə nyuyɔ nté sɪ kulu ɪ cəɔa kpuluyɔ tətulə təna, haləna kɔtulu sɔɔɔ səm. Pələ pə waalɪ kə ɪ pəsəɔɪ na í lu na í məlɪ ɪ tɛ.

²⁹ Paa leyɛ í wɛɛ, yaasi unəɔɪ mənə mə piya piya í ká tɔkɪ.

³⁰ Í kaa mu yulu kulum aseeta na í kuna yulukulu tɔm. Pə wɛɛ sɪ pá tala naalɛ. ³¹ Pə fɛɪ sɪ í mu kuhau na í yele yulukulu ke kuɔ. Pə wɛɛ sɪ í ku-ɪ kə. ³² Pə fɛɪ tɔtɔ sɪ í mu kuhau na í tú yulukulu ke kpuluyɔ tətulə na kɔtulu sɔɔɔ sí, ulɛna í mələna-ɪ ɪ tɛ.

³³ Yulukule pilisiyi tetu kə. Ulɛ pə fɛɪ sɪ í pilisi tetu nti tə taa í wɛɛ tɔ. Ye yulu kuwa ɪ tɔɔɔntələ, pə wɛɛ sɪ pá kú unəɔɪ na páɔɔ pə kpiisi pə asilima. ³⁴ Pə fɛɪ sɪ í pilisi mə tetu. Mpi tɔ, Tacaa má, ma wɛ mə hɛku kə.

Pɛɛlaa mpa pa tɔkɪ pa nyəma kpancoou tɔ pa tɔm

36 Mprúyú Yosɛfɔ pəyalu Manasee, na Manasee pəyalu Makii, na Makii pəyalu Kalaatɪ luluyɔ nyɔɔɔ nyəma pola Moisi na lseyeli kpeka nyɔɔɔ nyəma kiŋ ² na pá tɔ sɪ: Waatu wei Tacaa tuwa Moisi sɪ í tɔ tɛtɛ na í tala lseyeli nyəma ke tetu tɔ, ɪ suwa tɔtɔ sɪ, í cəla tá tɛtɛ Selofatɪ tetu ke ɪ pɛɛlaa. ³ Ama ye pa saawa kpekəle lentɛ taa, pa tetu pasəɔɪ tá kpekəle nyəntu tɔɔ kə na pá sɔɔsɪ lentɪ tɔɔ. ⁴ Na pá kɔma na pá tala cɛpu pənaɔa, pa nyəntu lu təkpataa kə tá kpekəle tɔɔ na pá sɔɔsɪ pa nyəntɛ kufatɛ tɔɔ.

⁵ Mpuɔulɛ Tacaa heela Moisi sɪ: Teləsɪ lseyeli nyəma sɪ Yosɛfɔ luluyɔ nyəma wena tampana. ⁶ Ye pa sɔɔla wei pa saa-ɪ. Ama pu wɛɛ pa kpekəle taa tú kə. ⁷ Ulɛ paa kpekəle nte tə tetu ká cəɔa tə təcayalɛ, tə kaa sɔɔsɪ lentɛ nyəntu tɔɔ. Mpu tɔtɔɔ ye kpekəle natəlɪ tə alɪ nɔɔɔɔ ɪ wena tetu pə wɛɛ sɪ í saa ɪ caa kpekəle luluyɔ tu kə.

¹⁰ Mprúyú Selofatɪ pɛɛlaa Mala na Tiisa na Hokəla na Milika na Nowa pa saawa pa caa taalunaa pəyalaa ke pa kpekəle taa, usɪ Tacaa ka kɛəsuyɔ Moisi tɔ.

¹² Yosɛfɔ pəyalu Manasee luluyɔ nyəma nté. Ulɛna pa tetunaa nti pa hikaa tɔ tə saalɪ pa caa kpekəle taa.

¹³ Kiiŋ na kusəsɪtu nti Tacaa teləsa lseyeli nyəma, na Moisi nɔɔɔ ke Mowapu tetəkəle taa, kə Yaatanɪ nɔɔɔ ke Yeliko isentaa tɔɔɔɔ.

Kusəsutu Leluyu

Kutulutu

Takəlaya kanə ka taa ké Moisi ləla kusəsutunaa mpa ləw ka tuwa lseyeli nyéma ke Llu takəlaya taa t. Ka taa tətə wə təmnaa mpa Moisi heela lseyeli nyéma t. l təkə-wə si ləw səkə-weyə səkəm. Haləna í na-wə pá pəeli nəkə ke wulaya tetu taa, na í kenti pa tək. l hula-wə tətə si ləw tike nté ləw, nəkəlu l fei tətə, í ká səkə-l ké na luyu kulumuɣu, na mə ləsaɣa suu-l təmmam, na mə toma təna (6:4-5).

Isəna pa faya Kusəsutu Leluyu takəlaya t:

Moisi faaci kancaalaya nyəh, titite 1:1-4:43

Moisi faaci naale nyəh, titite 4:44-28:68

Moisi faaci tooso nyəh, titite 28:69-30:20

Yosuwee lətuɣu ke Moisi lonte, titite 31

Moisi kawəyaya, titite 32

Moisi koola lseyeli nyéma tənaya kupantu, titite 33

Moisi səm təm, titite 34

MOISI KUYCŶCTUTU KANCAALAYA NYENTU

1 Təmnaa mpa mpa Moisi heela lseyeli yəlaa tənaya wulaya tetu taa, na pécó pá tesəɣi Yaatanu pəkə ke Sufi isentaa, na Paləh na Tofeli na Lapaɣ na Hasaləti na Ti-Sahari pa heku taa təkək. ² Pa llu Holəpu*fa* na pá kraɣa ləw puɣu mpaasu t, kuyeyi naanuwə na kulumuɣu ke pa lapa, haləna Kateesi-Paaneya. ³ Pa Icipiti llu pənaya nule nyəhka, isətu naanuwə na kulum nyəh kuyaku kancaalaya nyəhku taa ké Moisi heela lseyeli nyéma ke nti Taca ka tu-l si í teləsi-wə t. ⁴ Waatu wei l yoowa na í kəl Amolii nyéma wulaw Sihon wei l ka wə Həsəpəh icate taa t, na Pasəh nyəh Oki wei l təkaya kawulaya ke Asetaloti na ləlei pa acalə tək t.

⁵ Saa wei pa wə Mowapu tetu taa, na pá ta tesəta Yaatanu pəkə tək Moisi caala kusəsutu tənə t təm ke seɣesuyu si:

ləw ha lseyeli nyéma ke nəkə si pá tē

⁶ Waatu wei tu wə Holəpu puɣu kiɣ tənə tək Taca yəkətə si, tə taəhə tənə təcəm. ⁷ Pə tək t, tē kpesi na tē polo pulasi həkələh taa timpi Amolii nyéma wə t. Na pə cək Kanaəh nyéma tetunaa taa ké pə kraɣaw Yaatanu kacəka, na pulasi həkəluɣu, na tetəkəle, na Nekefi, na teɣku Metitelanee imalaw ke Kanaəh nyéma tetu taa t. Na Lipəh, haləna pəkə səkaya lfəlat. ⁸ í nawaa, mə niɣ taa ké ma tú tetu tənə. Mpu t, í polo na í mu-ti. Taca ka yəkətəna tuunaw ké si l

† *HOLƏPU: Holəpu na Sinayi həte kulumtəle ke.*

ká ha-təɣi mə caanaa Apələham na lsaaka na Yakəpu, na pəle pa luluyu nyéma tənaya pa waal.

Moisi krau ke huulaa

⁹ Mpuɣú Moisi təma si: Maa heela-meyə Holəpu puɣu kiɣ si maa pəsəɣi na má paasəna-meyə ma tike.

¹⁰ Mpi t, Taca mə ləw lapaɣa na í huki, na saɣa taa í wə paɣalə isu isətuləhasi. ¹¹ Mə caanaa ləw Taca í yele na í səkəsi hukuyu ke təm iyaya (1000). Na í kooli-meyə kupantu isu l ka suu nəkə t. ¹² Isənaya maa pəsə ma tike na má səɣəli mə səɣəla na mə wahalanaa na mə yoon? ¹³ í ləsi mə kpeka taa ké ləmayasəe nyéma na mpa pa nyéma yaasi na pa həte yaawa t, na má kra-weyə mə nyuyu nyéma. ¹⁴ Hal l cə-m si ma kumayasətu nti tə wə teu. ¹⁵ Mpuɣú ma kra mpe inu pa taa ləmayasəe nyéma mpa pa həla yaawa tək yəlaa iyaya (1000) nyuyu nyéma, na nuunuwə (100) nyuyu nyéma, na nule na naanuwə nyuyu nyéma, na naanuwə nyuyu nyéma. Na má kra mpa pə kaasaa t pa taa ké paa kpekəle nte tə akewenaa. ¹⁶ ləna má tú mə təm huulaa si ye təm mayana mə tətunaa ke pa taa pa tike, yaa mə na cayalaa, í welisi tə taa ké teu na í təh isəna tampana səhə t, na í huu-ti. ¹⁷ í taa fayasi yəlaa ke mə huulənaa taa. Paa toɣtu paa kunyəkntu, pə wəe si í nuun-weyə. í taa see yəlaa. Mpi t, ləw həte taa ké í huukəna. Nti tē wə-meyə katə lə í kəna-ti na má nu.

¹⁸ Waatu inəɣi ma tu-meyə nti nti í ká la t.

Fenlaa tiluyu ké Kanaaη tetu taa

¹⁹ Pə waalı ké tə kula Holepu puɣu ısu Tacaa ká heeluyu-tu tɔ, na té faya wulaya tetu anaam asola nyəntu nti, ısu í nyəm tɔ. Amolii nyéma puɣu mpaau ke tə krayaa na té tala Kateesi-Paaneya.

²⁰ Halı ma heela-me sı í tapa Amolii nyéma puɣu ηku tá lɔ Tacaa ha-tu tɔɣle. ²¹ Lɔ tɔwa tetu tənaya mə niη taa ké. Í kuli na í mu-tı na té pəsi mə nyəntu, ısu mə caanaa lɔ Tacaa ka heeluyu-me tɔ. Í taa nyá. Pəyele mə laηa í taa ηmaa paə pəc.

²² Tənaya mə tənə í kɔma ma kiη na í tɔη sı: Té tili apalaa ke tá nɔɣ tɔɔ, na pá feη tetu nti na pá húl-tuyu mpaau ηku tu kraya tɔ. Na acalee nna nna tu tala tɔ. ²³ Mprúyú ma sama mə ləmaɣasε anı. llena má ləsi mə kpeka taa ké yulu yulu ké yəlaa naanɔwa na naale. ²⁴ Mpe inı pa tɛena na pá fayana puɣu taa. Haləna lɔəkɔlı tətəkəle na pá feη-tı. ²⁵ Mprúyú pa koola tetu nti tə taa kululum na pá kpeηna. Na pá keesi-tu sı tetu kupantu ke tá lɔ Tacaa haaki-tu.

²⁶ Paa na mpu tɔ, í lapa laηkpusəη na í kisi tə taa ké pote ısu mə lɔ Tacaa ka heeluyu-me tɔ. ²⁷ Haləna í suu kuntuɣu ke mə coka taa sı: Tacaa u caaki-tu tɔɣ u ləsa-tuyu İcipiti na í kɔna-tuyu Amolii nyéma tetu taa sı pele pá wakəli-tu. ²⁸ llena í tasəɣı sı tə polo le? Mə tɛetunaa ná ɣɔɔla mə apalutu sı: Tetu nti tə yəlaa tayalaa ké. Pəyele pa kəla-tu, na pa acalee ké sɔsɔɔna na a koloosi kaləsəna ıwətɔnuyu. Halı tə tu ná a taa ké Anaki tooko luluyu nyéma.

²⁹ Ma heeliyi-me sı í taa seliyina-wε. Pa tɔm í taa kpa-meɣe sɔɣɔntu. ³⁰ Tacaa mə lɔ wei u we mə nɔɣ tɔ tɔ, u maɣamaɣa u ká yoona mə nɔɣ. ısu u tɛm lapu na í nana mə ıse ke İcipiti ³¹ na wulaya tetu taa tɔ. Tənaya u paasəna-me ısu yulu nukuyu u pu tɔɣ mə mpaau tənə taa. Haləna mə tate ke cəne. ³² Paa na mpu tɔ, í tá tú naani ké Tacaa mə lɔ. ³³ Pəyele inı u ka tɔηayana mə nɔɣ tɔɔ. Na u pɛəkəɣı-meɣe təsulənəa ke mə tɔntε waatu. Na í huləɣı-meɣe kɔkɔ ke ahoo, na í naaki mpaau. İlim llena í wε ηmuntuɣu taa na mı́ təηəɣı.

³⁴ Tacaa ní mə kuntuɣu, llena pááná kpa-u na í ɣɔɣtı na í tuu sı: ³⁵ Yəlaa mə í kəla ısayatu. Pə tɔɔ ké pa luluyu looηa kanε, ka taa nɔɣɔɔ kaa suu tetu kupantu nti ma tuuwa sı maa ha mə caanaa tɔ. ³⁶ Ye pə tayə Yefune pəyalu Kalepu paasi. Í na u luluyu nyéma ke máá ha tetu nti í feηa mpu tɔɣ timpı u nuuna-m teu tɔ.

³⁷ Tacaa muna Moisi maɣa pááná ke mə tɔɔ, haləna í tɔ sı ma kaa felı kɔɔhəle ke tetu nti tə taa. ³⁸ Ama Nuη pəyalu Yosuwee wei u ké ma təmlε tu tɔ u tike u ká pona. Maa sɔsı-u apalutu. Mpi tɔ inı u ká yelina na tetu nti té pəsi lseyeli nyéma nyəntu. ³⁹ Mə piya mpa pa ıse ta nyaaləta ıwəntɔ, na í tɔη sı kolontunaa ká pááná tɔ, mpe páá suuna tə taa. Mpi tɔ, mpeɣe máá ha-tı, na té pəsi pa nyəntu. ⁴⁰ Ama mı́ keesi ıse na í fayana wulaya tetu taa, na í polo tɛηku kuseem.

⁴¹ Tənaya í cɔwa sı: Hai, tá tɔm səpəna Tacaa. Pənente tu kpa pa tɔɔ na té yoona-wε ısu tá lɔ

ɣɔɣtuyu tɔ. Mpuɣule paa mə taa wei u kraya u yoou wontu na í ləl na í maɣası mə taa sı í ká kpa pulaya təleu. ⁴² Kəna Tacaa sı má heeli-me sı: Í taa kpa mə kolontunaa tɔɔ sı í yookina-wε. Mpi tɔ, ma feı mə heku. Í taa yele na pele pá ku-me. ⁴³ Maa tɛma-meɣe-təɣı heeluyu. Ama í tá ké ηkraηuyu, na í kisi Tacaa tɔm na í kpa puɣu nyuyu taa təkəa. ⁴⁴ Kəna Amolii nyéma mpa inı paa we puɣu taa tənə tɔ pá lu mə tɔɔ, na pá tú mə waalı ısu tuη. Na pá ku-meɣe pə krayau ltɔm tɔ, haləna Hooma. ⁴⁵ Í kɔma na í məli na í wiina Tacaa llena, ílé u kisi nuu. ⁴⁶ Mpu pá yelina na í caya Kateesi-Paaneya na pé taηı sɔsɔm.

2 Mprúyú tə məlaa na té kraya tɛηku kuseem mpaau ηku ku pukina wulaya tetu taa tɔ, ısu Tacaa ka ɣɔɣtuyu tɔ. Na té cɔɔ ltɔm puɣu taa na pé taηı.

lseyeli nyéma tɔntε ke ilim təlule tɔɔ tetunaa taa

² Kəlena kuyaku nakuli Tacaa tɔ-m sı: ³ Ama í tu cɔɔwa puɣu kune tɛcam. Pə tɔ tɔ, í ha mə ıse na ilim ntɔɣɔη tɔɔ. ⁴ Í heeli yəlaa sı í təηna mə kɔɣɔpiya lɔau nyéma mpa pa we ltɔm*fa* tɔ pa tetu tɔηa tɔɔ. Pele pa tɛε ká suuna-me yáá. Ama í la-we na laakalı, ⁵ í taa kpa pa tɔɔ. Ma kaa ha-meɣe tetu ntəɣı paa hɔɣɔliim sı í felı kɔɔhəle maɣamaɣa. Mpi tɔ, ma tɛma ltɔm puɣu ηkuɣu lɔau ke hau sı kú pəsi u pulu. ⁶ Pə wεε sı í yana mə liɣitee ke tɔɣɔnaɣa na lum mpi í ká tɔɣ na í nɔɔ tɔ. ⁷ Mpi tɔ, Tacaa mə lɔ koola-meɣe kupantu ke mə niη təma tənə taa ké. Pəyele u nyéma tɔntε nte í tɔη wulaya tetu anaam inε u taa tɔ tə tɔɔ. Pəntɔ taa, puıı nule kele mə lɔ Tacaa inı u we mə waalı, na í tá la-η pulu.

⁸ Mprúyú tə cɔla lɔau nyéma mpeɣe ltɔm na tətəkəle mpaau na llatı na lɔəɣɔη-Kepεε nyəηku tɔtɔ. llena té tɛε na té təηna Mowapu wulaya tetu tɔɔ. ⁹ Mprúyú Tacaa heela-m sı: Í taa kpa Mowapu nyéma tɔɔ sı məna-we í yoo. Mpi tɔ, ma kaa ha-meɣe puluyu pa tetu taa. Lɔɔtı luluyu nyéma Mowapu nyéma ke ma hawa Aa ıcate sı pá nyəηɣı pa pulupu.

¹⁰ lmim nyéma ka cayaana ıcate h́tε tə taa ké hatoo lɔη. Paa we pəyalε ké na pá ké tookonaa ısu Anaki nyéma, na pá we tɔη. ¹¹ Lelaa ná nyənaɣa-wεɣe Lefayi nyéma ké ısu Anaki nyéma. Ama Mowapu nyéma ná yaakaya-wεɣe lmim nyéma. ¹² Holi nyéma ka cayaana ltɔm ıcate taa ké hatoo lɔη taa. llena lɔau nyéma náá kpiisi-wε na pá mu pa tetu, ısu lseyeli nyéma ka muɣu pa nyəntu nti Tacaa ha-wε tɔ.

¹³ Pənente í kuli na té tɛsı Seletı lɔɔu ısu Tacaa ká heeluyu-tu tɔ. llena tə tɛsı Seletı lɔɔu. ¹⁴ Tə kuluyu Kateesi-Paaneya tɔ puıı pələfei nule ke tə tuwa, na pəc t́ tɛsı Seletı lɔɔu ηku. Pə lapa mprúyú sı pa tənə mpa pa ké yoolaa ke waatu inı tɔ, pá ləsi pa looηa tənə na pá sı ısu Tacaa ka ɣɔɣtuyu tɔ. ¹⁵ Mprúyú Tacaa tu yoolaa mpeɣe niη na í ku-wε. Haləna pa kpekəle tənə tε.

¹⁶ Yoolaa mpe pa səpa pa tənaya pa kpekəle taa, ¹⁷ llena Tacaa heeli-m sı: ¹⁸ Nɔɔkɔ ḱé í ká tɛsı Mowapu

† ltɔm: Seyii na ltɔm hətε kulumtəle ké.

tetu tonja, na í təhna Aa ıcate, ¹⁹ na í křatəna Amoni nyəma tetu. Ama í taa kpa Mowapu nyəma tɔɔ sɪ mə na-we í yoo. Mpi tɔ, ma kaa ha-meɣe puluyu pa tetu taa. Lɔɔti luluyu nyəma Amoni nyəma ke ma ha-ti sɪ pá nyənəxi pa pulupu.

²⁰ Yəlaa nyənaxa tetu ntəxi Lefayi nyəma nyəntu ké. Mpi tɔ, mpe ıni paa wenna tə taa ké hatoo ləh na Amoni nyəma yaaki-weɣe Samsumi nyəma. ²¹ Paa we paɣale ké na pá ké tookonaa, ısu Anakı nyəma, na pá we tonj. Mprúyú Taca kpiisa-we na Amoni nyəma nɔɔ na pá ləeti pa lonte. ²² Mprúyú Taca ka lapa lsaı luluyu lɔm nyəma mpa paa we Seyii tɔ. Waatu ınəxi ı kpiisa Holi nyəma na pa nɔɔ na í tɔɔhı-we na í sɪ lɔm nyəma ke pa lonte ke haləna saha. ²³ Mprúyú Kafətɔɔ Filiisi nyəma ná luwa na pá tɔɔhı Afi nyəma mpa paa ɔaɣa acalisi taa haləna Kasa ke Metitelanee tenku nɔɔ tɔ, na pá ləeti pa lona taa.

²⁴ Pə waalı ké Taca tɔma sɪ: í kulı na í təsi Aləncəh lɔɔ. Ma tuxı Amolii tu Sihonj wei ı ké Hesərcəh nyəma wulau tɔ, na ı tetu ke mə niŋ taa. í yooa-ı na í ləeki ı tetu. ²⁵ Pə kpaɣau saha tɔ, maa yele na antulinya pi-itimnaa nukı mə sɔɔhntu na pá nyaŋna-me. Ye pa nu mə tanj pa suu seluyu na lanwakəlle.

Wulau Sihonj tetu ləekuɣu

²⁶ Ketemɔti wulaya tetu taa ké ma tila Hesərcəh wulau Sihonj kiŋ na ayeene tɔm sɪ: ²⁷ Ha-tuxu nɔɔ na tə təh mpaau kulumuxu na tə faɣana nyá tetu taa, tə kaa helı tiili. ²⁸ Ta liyitee ke tu yana tɔɔhaxa na lum mpi tu nɔɔ təna tɔ na tə tɔ. ²⁹ Lsaı nyəma mpa pa we lɔm hɔɔluyu taa tɔ na Mowapu nyəma mpa pa we Aa nyəhku taa tɔ pa ha-tuxu mpaau na tə faɣana pa tetu taa. Pə waalı ké tu təsi Yaatanı kɔɔ na tə polo tetu nti Taca ta lɔɔ haaki-tu tɔ tə taa. ³⁰ Ama Taca lapa wulau Sihonj ke lanjkriisəh na í kisi sɪ tə taa təhna ı tɔ. lɔɔ lapa-ı mprúyú sɪ í tu-ı tá niŋ taa na tə tɔɔ ı tetu ısu pə weu saha ısəntɔ tɔ. ³¹ Mprúyú lɔɔ heela-m sɪ: Saha waalı ma tuwa wulau Sihonj na ı tetu ke mə niŋ taa ké, í ləeki-tı. ³² ləna Sihonj na ı yoolaa təna pá lu sɪ pa yookina-tuxu Yahası. ³³ Ama Taca tá lɔɔ tu-ı tá niŋ taa na tə kú ı na ı piya na ı yəlaa təna. ³⁴ ləna tə ləeki ı acalɔe təna, na tə kpiisi apalaa na alaa na piya. Mpi tɔ, Taca təhna-weɣe mpuıi ké. ³⁵ Ama tɔla na acalɔe nna tə ləeka mpu tɔ a taa won-tunaa ke tá kpaɣaa na tə sɪna tá ti. ³⁶ Pə kpaɣau Aluwɔe ke Aləncəh lɔɔ nɔɔ na ıcate nte tə we tətəkəle taa tɔ, haləna Kalaati tɔ, tə ta kpisi kolunja ıcate natəli. Taca tá lɔɔ tu a tənaxa tá niŋ taa ké. ³⁷ Ama tə ta tokina Amoni nyəma tetu ké. Paa nti tə mala Yapɔki lɔɔ na puɣu taa acalɔe, na lona nna a təna ta lɔɔ Taca kisina-tu tɔ.

Wulau Oki tetu ləekuɣu

3 Mprúyú tə kpaɣa mpaau na tə kpana Pasah tɔɔ. ləna təna wulau Oki na ı yəlaa təna pa lu ta tɔ sɪ pa yookina-tuxu ltəlei. ² Ntəna Taca heeli-m sɪ: í taa nyana-ı. Ma tuxı í na ı yəlaa na ı tetu tənaxa mə

niŋ taa. í lana-ı ısu í lapəna Amolii nyəma wulau Sihonj wei ı ka we Hesərcəh ıcate taa tɔ. ³ Tampam pəle na tá lɔɔ Taca tasa wulau Oki na ı yəlaa tənaxa tá niŋ taa ké tuxu, na tə ku-we. Pa taa nɔɔlɔ ta fiti.

⁴ Mprúyú tə ləeka pa acalɔe təna, paa kulumtəle tə ta fiti. A ka we acalɔe nutoso ké. Pə kpaɣau Aləncəh hɔɔluyu təna tɔ na Pasah tetu taa timpı Oki tɔkaya kawulaya tɔ. ⁵ Paa ŋmawa acalɔe anəxi teu ké, na a koloosi kulaa na a Kampunaa ke nyəxətı. Pə kaasa ləna tɔɔɔ tuutuuma, a fei koloosi. ⁶ Mprúyú tə kpiisa pa təna ısu tə lapu Hesərcəh wulau Sihonj acalɔe taa tɔ. Na tə kú apalaa na alaa na piya. Mpi tɔ, Taca ka təhna-weɣe mpuıi ké. ⁷ Ama pə yela tɔla na acalɔe taa wontu ləna táa kpaɣa na tə sɪna tá ti.

Kalaati tetu taluyu

⁸ Mprúyú pə lapa waatu ıni ı taa, na tə ləeki Amolii awulaa naale tetu. Mpe ıni paa wəna Yaatanı ilim təlulɔ tɔ ké. Pa tetu nté pə kpaɣau Aləncəh lɔɔ tɔ, haləna Həeməh puɣu. ⁹ Sitəh nyəma ná yaakaya-kuɣu sɪ Siliyoh. Na Amolii nyəma náa yaaki-ku sɪ Senii. ¹⁰ Oki kawulaya acalɔe nna tə ləekaa tɔɔle pulası taa tətəkəle acalɔe təna. Na Kalaati na Pasah tetu təna haləna Saləka na ltəlei pə tetu. ¹¹ Wulau Oki tike ka kəna Lefayi nyəma kakaasaya. ı sətı atakaa ké nyəxəluyu ké, na ı taɣaləh we məetələnna liyiti na hɔɔluyu, na ı wanj ke məetələnna naale. Halı ı we Amoni nyəma ıcate sɔɔɔle Lapa taa.

¹² Waatu wei tə ləeka tetu nti ləna má ha Lupəh na Katı nyəma ke pə kpaɣau Aluwɔe tetu, na pə ɔɔ Aləncəh lɔɔ tɔ, na pə křeŋna Kalaati puɣu hɔɔluyu acalɔe. ¹³ ləna má cəla Manasee křekəle hɔɔluyu ləhku ke Kalaati tetu kukaasətı na Oki kawulaya nyəntu təna ke Pasah tetu taa. Pə yaakaya Aləncəh nyəntu na Pasah nyəntu ke Lefayi nyəma tetu ké. ¹⁴ Mprúyú Manasee křekəle taa tu Yayii ləeka Aləncəh tetu ke Pasah taa. Haləna Kesuli nyəma na Maakatı nyəma pa tetu tonj. ləna pá layası-yeɣe hətɔ sɪ Yayii acalɔe, na pá yaaki-yeɣe mprúyú haləna saha. ¹⁵ Ntəna má há Manasee křekəle tu Makii luluyu nyəma ke Kalaati hɔɔluyu. ¹⁶ Na Lupəh na Katı pə nyəma ke Aləncəh na Kalaati pə heku hɔɔluyu. Tə tonj nté Aləncəh lɔɔ na pə tɔ tɔ. Tə na Amoni nyəma pa nyəhka nté Yapɔki lɔɔ. ¹⁷ Ilim tətulɔ tɔ tonj ná mala Yaatanı tətəkəle ke Kenesalɔe lucaɣam na tenku kusəpu pə heku taa ké. Haləna ilim təlulɔ tɔ ké Pisika puɣu luyu.

¹⁸ Waatu ıni ı taa ké Moisi heela-we sɪ: Mə lɔɔ Taca tu mə niŋ taa ké Yaatanı ilim təlulɔ tetu sɪ tə pəsi mə nyəntu. lə mə taa yoolaa təna í kpaɣa mə yooı won-tu na í tɔ lseyeli nyəma ke nɔɔ. ¹⁹ Mə alaa na mə piya na mə kaləkəh tike ká ɔaɣana acalɔe nna ma ha-me ısəntɔ tɔ a taa. Mpi tɔ, mə nyəma sɪ í wəna kaləkəh tuutuuma. ²⁰ Pə wɔe sɪ í səna mə tɔtunaa ke mprúyú. Haləna lɔɔ yele na pəle pá hiki pa tetu ısu mə hikuyu mə nyəntu ke Yaatanı pɔɔ na waalı cəne tɔ. Waatu ınəxi paa mə taa wei ı ká məl ı maɣamaya ı tetu nti Taca ha-ı tɔ tə taa.

²¹ M̄p̄ȳú Moisi t̄oma Yosuwee si: N nana nyá isəpee ke pə t̄əna mpi Tacaa mə l̄so lapəna Amolii awulaa naale in̄i t̄o. Mpu in̄i t̄o t̄o t̄o Tacaa ka lana awulaa mpa pa t̄əna n ka yoona p̄o t̄o. ²² Í taa nyana-w̄e. Mpi t̄o, Tacaa mə l̄so ká yoona na mə n̄o t̄o.

Moisi kaa suu Kanaaŋ tetu taa

²³ Waatu in̄i i taa ké ma wiikayana Tacaa si: ²⁴ l̄so Tacaa, nyá toŋ na nyá s̄o s̄o t̄o ke n hula nyá t̄əml̄e tu má. Mpi t̄o, paa is̄o t̄o yaa at̄e, nyá saala n̄o t̄o i f̄ei si i k̄e k̄əna nyá t̄əma s̄o s̄o t̄o, yaa nyá k̄o k̄o nyəmnaa pan̄e. ²⁵ l̄le hai l̄so, ma kpa nyá yule. Yele na má t̄e si Yaatan̄i na má na tetu kupantu n̄i, na t̄ə pulasi na Lipaŋ p̄o t̄o. ²⁶ M̄p̄ȳú Tacaa taa kpana-m mə maŋamaya mə nyuŋu t̄o, na í kisi-m n̄unau. Haləna í t̄o-m si: Ma kawa. Taa tasa-m ȳo t̄əna ke t̄o n̄i. ²⁷ Kul̄i na n̄i kpa Pisika puŋu nyuŋu taa na n̄i kus̄i is̄e na n̄i nyəni na n̄i k̄o. Ama ma kaa yele na n̄i t̄e si Yaatan̄i ke t̄e si maŋamaya ké. ²⁸ Ama t̄e l̄e si Yosuwee ke ma kulap̄e na n̄i s̄o s̄o i apalutu. Mpi t̄o, in̄i i ká tuna ȳəlaa pan̄e t̄o n̄i í tana-w̄e t̄e si n̄i ka nawa mpu t̄o.

²⁹ Pə kpaŋu waatu in̄i t̄o t̄ə caya t̄e t̄e t̄e taa t̄ənaŋa Peti-Peyo is̄ent̄a.

Moisi seŋesəyi l̄seŋel̄i nyəma si pá t̄o l̄so kusəsutū

4 M̄p̄ȳú Moisi tasaa si: P̄ənente l̄seŋel̄i nyəma mə í nu kusəsutū na kutututu n̄i ma seŋesəyi-m̄e t̄o. Í lak̄i-ti na p̄ə ha-m̄e weesuyū. l̄lena í mu tetu n̄i mə caanaa l̄so Tacaa haaki-m̄e t̄o. ² Ama pə w̄e ké si í t̄o Tacaa mə l̄so kusəsutū is̄u ma k̄e s̄o t̄o-m̄e-ti t̄o. Í taa s̄o s̄o yaa í pasa puluyū t̄ə t̄o. ³ Í nana mə isəpee ke mpi Tacaa lapa ȳəlaa mpa pa luŋa t̄uŋu ŋku pa yaa si Paali-Peyo t̄o. l̄ ta yele-w̄e na pa weesin̄. ⁴ Ama mə nyok̄əla Tacaa mə l̄so, l̄lena í yele-m̄e na mə weesin̄ ke haləna saŋa.

⁵ Ma seŋesa-m̄e kusəsutū na kutututu is̄u Tacaa l̄so tu-m t̄o si, í t̄o-ti na í lak̄i tetu n̄i í puki muŋu t̄ə t̄ə. ⁶ Ye í t̄o-ti na í lak̄i-ti, piitimnaa l̄e laa mpa paa nu t̄ə t̄o t̄ə p̄á nyəni-m̄e l̄əmaŋas̄e nyəma na layatunaa na pá t̄o-m̄e si: Ama piitim s̄o s̄o p̄əne pə w̄ena l̄əmaŋas̄e na layatu. ⁷ P̄o t̄o f̄ei leleŋ piitim s̄o s̄o nap̄əli pə f̄ei na p̄ə w̄ena t̄uŋu na kú nuk̄əna-w̄e is̄u t̄a l̄so Tacaa nuk̄uyuna t̄ə sa wei t̄ə wiikina- i t̄o. ⁸ Yaa piitim s̄o s̄o mpi pə w̄ena kutututu na kusəsutū na t̄ə t̄əna teu is̄u n̄i ma t̄əna-m̄e t̄e l̄e si ke saŋa is̄ənt̄o t̄o?

Holepu puŋu t̄o t̄o kukulutu

⁹ Ama kulumtu ké si í feŋ teu na í t̄o pə t̄əna mpi í nana mə isəpee t̄o. Í taa s̄o t̄ə taa kulumtu. Ama í k̄e si-t̄əyi mə piya na mə saalənaa. ¹⁰ Í t̄o k̄e si kuyaku ŋku í saŋa mə l̄so Tacaa is̄ent̄a ké Holepu puŋu kin̄ na í l̄e i heeli-m si má koti mə t̄əna, na í l̄e í t̄e l̄e si-m̄e i t̄o na í k̄e l̄e si i nyamnaa na í seŋe si m̄p̄ȳú mə luluyū nyəma t̄o. ¹¹ M̄p̄ȳú í tuusaa na í k̄e t̄əna puŋu luyū, na kul̄e kú t̄əna k̄o k̄o muŋu ke kemkem. Na

is̄oŋmuntu susaa na s̄əkp̄etuyū nyalaa. ¹² Tacaa ȳo t̄əna-m̄e k̄o k̄o ŋke ka taa ké, na í nu ki i n̄o t̄o. Ama u naaki-i, i n̄o t̄o t̄e ke í nu kaȳa. ¹³ M̄p̄ȳú i hula-m̄e mə na-i mə n̄o t̄o p̄e luyū na í tu-m̄e si í t̄o i kusəsutū naan̄uwa. Na í ŋma-t̄əyi p̄e k̄e t̄əna naale t̄o.

¹⁴ Waatu in̄i í taa ké Tacaa tu-m si má huli-m̄e kusəsutū na kutututu, na í t̄o t̄əyi-t̄əyi teu ke tetu n̄i t̄ə taa í suuki si t̄ə p̄ə si mə nyəntu t̄o.

Tuŋ t̄o laakali lapəna

¹⁵ Í taa s̄o si kuyanku Tacaa ȳo t̄əna-m̄e Holepu puŋu t̄o t̄o i n̄o t̄o t̄e ke í nu wa, í ta na i maŋamaya. ¹⁶ l̄le pə taa k̄o na í wak̄əli mə ti na t̄uŋu nakuli ku lupu, paa apalu yaa alu l̄e si. ¹⁷ Paa at̄e k̄e t̄e nat̄əli, yaa sumaya. ¹⁸ Paa t̄e t̄e wontu, yaa t̄e t̄e nat̄əli t̄e l̄e si í s̄e ki. ¹⁹ Í feŋ teu, p̄ə taa k̄o na í kus̄i mə is̄e si í tek̄iŋi ilim, yaa is̄o t̄o, yaa is̄o t̄uŋu pə taa pulu, yaa í laa-w̄i. Antulinya ȳəlaa l̄e laa ke mə l̄so Tacaa yela t̄ə t̄ə taa. ²⁰ Ama mə l̄e, in̄i i l̄e s̄əna-m̄e Icipiti mamala taa si, í p̄ə si i ȳəlaa t̄e si si is̄u í w̄e saŋa is̄ənt̄o t̄o.

²¹ l̄lena í muna maŋa p̄á n̄a ke mə nyuŋu t̄o. Haləna í tuu si ma kaa t̄e si Yaatan̄i na má f̄ei n̄o t̄o ke tetu kupantu n̄i i haaki-m̄e si t̄ə p̄ə si mə nyəntu t̄ə t̄ə. ²² Ye ma l̄e Yaatan̄i p̄o t̄o na c̄əne t̄o ké maa si ma kaa t̄e si-ke. Ama mu t̄e si na tetu kupantu n̄i t̄ə p̄ə si mə nyəntu. ²³ Mpu t̄o, í feŋ mə t̄əyi teu na í taa k̄o na í s̄o n̄o ŋka mə na mə l̄so Tacaa í p̄e laa t̄o. Na p̄ə k̄o na n̄o t̄o lu t̄uŋu na í layasi l̄so l̄e si í luŋiŋi. Mpi t̄o, l̄so kisina-m̄e pə t̄ənaŋa m̄p̄ȳú. ²⁴ Tacaa mə l̄so w̄e ké is̄u k̄o k̄o ŋka ka nyaki pə t̄əna t̄e t̄e t̄e t̄o. P̄ə c̄o i kisa pa k̄e i na t̄uŋu nakuli.

²⁵ Ye í taŋa tetu n̄i t̄ə taa na í l̄u piya na saalənaa, i taa wak̄əli mə ti na tuŋ lupu yaa mpi Tacaa kisa t̄o lapu, na p̄ə k̄e si i p̄á n̄a. ²⁶ l̄so t̄o na tetu n̄e ma aseeta nyəma. Ye í lapa mpu, is̄u s̄ə m̄ k̄e si-m̄e l̄o ke tetu n̄i t̄ə taa í puki c̄əŋe ke Yaatan̄i waali t̄o, í kaa taŋi t̄əna. ²⁷ Tacaa ká yas̄i-m̄e piitimnaa taa ké, na p̄ə kaasi-m̄e p̄e si i t̄e ke t̄əna. ²⁸ T̄ənaŋa í ká luŋiŋi ȳəlaa saaka taasi na p̄e w̄enaŋa tuŋ t̄o. P̄ə c̄o tuŋ in̄i u naaki, u nu ki, u t̄o, u nu pulupu s̄o s̄o. ²⁹ T̄əna t̄o t̄o í ká p̄e ki Tacaa mə l̄so. Ama ye í p̄e k̄əna-i na is̄əle k̄e si na mə l̄e saŋa suu-i t̄əmaŋam í ká na-i. ³⁰ Pə t̄əna mpi ma k̄e sa-m̄e is̄ənt̄o t̄o, ye pə maŋana-m̄e na í suu laŋwak̄əle taa, l̄e i taŋi Tacaa mə l̄so ké n̄unau. ³¹ Mpi t̄o, i k̄e p̄ə t̄ə t̄e tu ké. l̄ kaa l̄o-m̄e yaa í wak̄əli-m̄e, yaa i s̄o s̄o n̄i i ka su mə caanaa na tuunau t̄o si t̄o.

l̄seŋel̄i nyəma nyuleleŋ

³² Í maŋasi mə taa na í na si, too l̄so lapu yulu ke tetu t̄o na p̄ə si na saŋa t̄o, í p̄e ki antulinya t̄əna taa na í na si, k̄o k̄o n̄o t̄o i t̄e ma lapu is̄u in̄e i taka na n̄o t̄o nu? ³³ Ȳəlaa nap̄əli pa t̄e ma l̄so n̄o t̄o nu ke k̄o k̄o taa is̄u mə nuk̄uyū is̄ənt̄o t̄o, na puntunaa w̄ena

weesij na? ³⁴ Too tɔ, tuɣu nakuli ku tɛma piitim napələɣi ləsuyu ke lɛmpɪ heku na mayasəŋ na kəkɔlə tɛma na piti nyəna na sɔɣɔntu nyəna na yoou isu Tacaa mə lɔ lapu-meyɛ Icipiti tetu taa na í nana mə isəpee tɔ? ³⁵ Mə tu kena pə tənaya mpu pə aseeta nyəma. Mpi tɔ, í cəkənaa sɪ Tacaa tike kena mə lɔ pə ta kaasi nɔɣɔlu. ³⁶ Hatoo isɔtaa ké í seɣesəna-mɛ sɪ í nyi. lɛna í húlí-meyɛ ɪ kəkɔ sɔsaya ke tetu tɔ na í nu ɪ nɔɣɔ ke ka taa. ³⁷ l sɔɔla mə caanaa ké na í ləsi pa luluyu nyəma ke pa waali na í ləsi-meyɛ ɪ mayamaya ke Icipiti taa na ɪ toŋ sɔsɔŋ. ³⁸ l tɔɣɔnəna mə nɔɣɔ ke piitimnaa mpa pa kəla-meyɛ pəyalɛ na toma tɔ. Na í kra-mɛ na í lɛeti pɛlɛ pa lona taa, sɪ pa tetu í pəsi mə nyəntu isu í naakuyu saŋa isəntɔ tɔ. ³⁹ í nyi saŋa kuyaku kune na í tɔki mə taa sɪ Tacaa tike nté lɔ ké isɔtaa na atɛ, nɔɣɔlu ɪ fɛi tɔ. ⁴⁰ Na í tənəɣi ɪ kusəsutlu na ɪ kutututu isu ma huluyu-meyɛ saŋa isəntɔ tɔ. lɛna pə́cɔ məna mə piya í nu leleŋ na mə weesuyu tayali teu ké tetu nti ɪ haaki-meyɛ isəntɔ tɔ tə taa.

Yulukulaa kpəluɣu tətule

⁴¹ Ḿpúyú Moisi ləsa acalɛ tooso na Yaatanɪ ilim təlulɛ tɔ. ⁴² lɛna pá pəsi-yɛɣɛ yəlaa mpa pə yukəɣəna na pá kuyi pa tɔɣɔntələnaa tɔ pa kpəluɣu tətule. ⁴³ Lupɛŋ nyəma kpəluɣu tətule nté Pesɛɛ ɪcatɛ ke wulaya tetu tontonlɛ tɔ. Katɪ nyəma nyəntɛ nté Lamɔti ke Kalaati tetu taa. Manasee nyəma nyəntɛ nté Kolan ke Pasanɪ tetu taa.

MOISI KUYɔɣɔTUTU NAALɛ NYƏNTU

⁴⁴ Kiiŋ na kutututu na kusəsutunaa mpa Moisi tɛləsa lɛɣɛli nyəma ke pa Icipiti taa luu waali tɔɔ. ⁴⁵ Yaatanɪ pɔɣɔ na ilim təlulɛ tɔ ké tɛtɛkələ taa ké Pɛti-Peyɔɔ isəntaa ké pə tənaya mpu pə lapa. Amolii nyəma wulau Sihon wei Moisi-wɛ pa ŋmakəlaa tɔ ɪ tetu taa kɛlɛ. ⁴⁷ lɛna pá lɛɛki ɪ tetu na pá kɛŋna Pasanɪ wulau Oki nyəntu. Awulaa mpe pa naalɛ paa wenna Yaatanɪ pɔɣɔ waali na ilim təlulɛ tɔ. ⁴⁸ Pa tetu ka pɔna ŕpúyú pə kɛɣau Aluwɛɛ ke Alənkɔŋ kɔɔ nɔɣɔ tɔ. Haləna Siyɔŋ puɣu ŋku pa yáa sɪ Hɛɛmɔŋ tɔ. ⁴⁹ Ntəɣələ mpu na Yaatanɪ pɔɣɔ na ilim təlulɛ tɔ. Haləna tenku kusəpu, na pá polo puɣu Pisika luyu.

Kusəsutlu naanuwaa

5 Ḿpúyú Moisi kota lɛɣɛli nyəma təna na í tɔ-wɛ sɪ: í nu kusəsutlu na kutututu nti ma tɛləsəɣi-meyɛ saŋa isəntɔ tɔ. í kpələmɪ-tɪ na í tɔki-təɣi teu na í laki. ² Tá na Tacaa tá lɔ tə pɛela nɔɣɔ ké hatoo Holɛpu puɣu. ³ Na ka ta ke tá caanaa mpa pa tɛma səpu tɔ pa tike pa tɔm. Ama na tá mpa tə wena tá isɛ ke saŋa isəntɔ tɔ tá nyəntu tɔtɔɣɔ. ⁴ Tənaya kəkɔ mukaya puɣu, na Tacaa yɔɣɔtəna-meyɛ ka taa na í nukɪ ɪ nɔɣɔ. ⁵ Haləna í na-ke na sɔɣɔntu kra-mɛ na í kpisi ku tɔ ké kpau. lɛna má səŋ mə na Tacaa mə heku, na má tɛləsɪ-meyɛ nti Tacaa yɔɣɔtaa tɔ sɪ: ⁶ Mayalɛ mə lɔ Tacaa, má ləsəna-meyɛ Icipiti tetu taa ké mə yomlɛ taa. ⁷ í taa nyəni nɔɣɔluyu lɔ tɔ. ⁸ Pə́cɔ í taa lu pulu

lɛesuyu sɪ í laaki. Paa mpi pə wɛ hatoo isɔtaa yaa atɛ cəne yaa lum tɛɛ tɔ. ⁹ í taa luŋ tuŋ unɪ, yaa í lapɪ-tɪ tɛmlɛ natəlɪ. Mpi pə tɔ tɔ, mayalɛ mə lɔ Tacaa. Ma kisaa sɪ í taa kpɪ má na tuɣu nakuli. Ye wei í kisa-m, ma lɛɛtəɣi-tɪ na má kɛŋna ɪ piya, na pa saalənaa. Na pá polo pa luləŋ loosi isu tooso yaa liyiti. ¹⁰ Ama wei ɪ caaki-m na í tɔkəɣi ma tɔm tɔ, ma kooliyi ulɛɣɛ kupantu ké na pá polo ɪ luləŋ loosi iyisi iyisi. ¹¹ í taa yaaki mə lɔ Tacaa má ma hətɛ ke yem yem. Mpi tɔ, ma kaa yele wei ɪ yaaki ma hətɛ ke yem yem tɔɣɔ saləka tuɣu. ¹² í paasəna kuyaku kuhɛesuyu ke teu na í nyəni-kuyu ma nyəŋku isu ma heela-mɛ tɔ. ¹³ Mə tɛmlɛ kuyɛɛŋ nté naatoso, na ɪ taa ké í ká la mə təma təna. ¹⁴ Ama naatosompɔɣɔlaya nyəŋku kena mə lɔ Tacaa kuyaku kuhɛesuyu. Tɛmlɛ natəlɪ tə fɛi lapu ke ku wule. Paa mə mayamaya, yaa mə pəyalaa yaa mə pɛelaa, yaa mə yomaa, yaa mə muulaa mayamaya. Paa mə naanɪ yaa mə kraŋasi, yaa mə tɔla taa natəlɪ. Pə wɛɛ sɪ mə yomaa í hɛɛsi kuyaku ŋkuyu isu mɛ. ¹⁵ í tɔɔsɪ sɪ mə mayamaya í ka ké yomaa ke Icipiti tetu taa ké ŕpúyú, na mə lɔ Tacaa unɪ í ləsi-mɛ na ɪ toŋ sɔsɔŋ. Pə tɔ ké ma tu-mɛ sɪ í tɔki kuyaku Kuhɛesuyu ŋku. ¹⁶ í seeki mə caanaa na mə toonaa isu mə lɔ Tacaa tu-mɛ tɔ. lɛna mə weesuyu tayali na í cəyana mə təɣi tetu nti ɪ ha-mɛ tɔ tə taa. ¹⁷ í taa ku yulu. ¹⁸ í taa la wasanɔkalətu. ¹⁹ í taa ŋmulɪ. ²⁰ í taa yɔɣɔtɪ nti í tá ná tɔɣɔ nɔɣɔlu tɔ. ²¹ í taa nyulɪ mə tɔɣɔntələ alu, yaa ɪ təyaya, yaa ɪ taalɛ, yaa ɪ yom yaa ɪ nau yaa ɪ kraŋaya, yaa ɪ pulupu.

²² Saa wei puɣu mukaya kəkɔ, na isɔŋmuntu na səkɛtuyu nyalaa tɔ, kusəsutlu tənɛɣɛ Tacaa sukayana nɔɣɔ sɔsaya ke ka taa, na mə samaa təna nu, ɪ ta sɔɔsɪ natəlɪ. lɛna í ŋmaa-təɣi pɛɛ kraatanaa naalɛ tɔ, na í cɛlɛ-m.

lɔ kuyɔɣɔtutu tɛləsulɪ Moisi

²³ Waatu wei í nu lɔ nɔɣɔ ŋkɛɣɛ səkɛtuyu tɛɛ, na puɣu náa tɔŋna kəkɔ ke muɣu tɔ, mə luləŋ nyɔŋ nyəma na mə taa sɔsaa təna kpətəna-m, na pá yɔɣɔtɪ sɪ: ²⁴ Ta lɔ Tacaa hulá-tuyu ɪ teeli na ɪ sɔsɔntu na tə nu ɪ nɔɣɔ ke kəkɔ taa. Saŋa nté tə nawa sɪ lɔ yɔɣɔtəɣəna yulu na í tá sí. ²⁵ lɛ nɔɔnɔɔ pepe tɔ ké pə wɛɛ sɪ tɔ sɪ? Mpi tɔ, kəkɔ sɔsaya kane kaa nyaya-tuyu, ye ta lɔ tɔŋna-tuyu yɔɣɔtəna isu tə səpa. ²⁶ Tampana tɔ, yulu wei ké lɔ weesuyu tu tɛma yɔɣɔtəna ke kəkɔ taa isu ta nukuyu isəntɔ tɔ na puntu wena weesuyu? ²⁷ Pə tɔ tɔ, Moisi, kpətəna Tacaa na í nu ɪ kuyɔɣɔtutu, na í tɛləsɪ-tu na tɔ mú na tɔ lá.

²⁸ Ḿpúyú Tacaa cɔwa sɪ: Ma nuwa yəlaa mpe pa kusələmutu. Pa wena tampana. ²⁹ lɛ ye páa wééná ləmayasələ tənɛ unəɣi tam na pá nyaŋna-m na pá tɔkəɣi ma kusəsutlu, halɪ pá na pa piya paa hɛesa tam tɔ. ³⁰ Mpu tɔ, Moisi polo na í heeli-wɛ sɪ: Paa wei í məli í cacaku tɛɛ. ³¹ Ama Moisi nyaa cəyana ma kiŋ na má kɛɛsɪ-ŋ tə təna nti ma caa sɪ í tu-wɛ tɔ, na kutututu na kusəsutlu nti n ká seɣesɪ-wɛ tɔ, na pá tɔki-təɣi tetu nti ma ha-wɛ tɔ tə taa.

pa nyanɔna tɔ ı we mə waalı ké. ²² ı ka tɔɔnı piitimnaa mpeye pəɔɔ pəɔɔɔ. ı kaa kpiisi-weye nɔɔɔ kulumaya. Pə taa kɔɔ na taale wontu huki tetu taa na tɔ kulı mə tɔɔ. ²³ Mə lɔɔ ká tı pa na pa awulaa ke mə niɔ taa, na pa tɛe suukəna-me, haləna ı kpiisi-we. Pa kaa kpaɔa mə tɔɔ ké nyuluyu. Pəyele nɔɔɔlu kaa tasa pa awulaa mpe pa həla ke tɔɔɔɔɔ. ²⁵ ı ká wɔ pa tuɔ kusaakəɔ ke kɔkɔ. Ama ı taa nyuli pə tɔɔ wula na liyitee ke kɔɔɔɔɔ. Mpi tɔ, pə ké mə lɔɔ Tacaa ke mpusi ké. Pu kpa-meɔe ısu katɔka na pə ku-me. ²⁶ Pə fei si ı suuna mpusi nyəm mpi pə taa puluyu mə tɛe si taa, na pə pəsi-meɔe mpusi nyəma. Pə wee si ı nyəni-wəɔı acaalətu ké na ı kisi-wı na ı wakəli-wı.

Lseyeli nyəma layatu tasuyu ke wulaya tetu taa

8 Mprıyú Tacaa tasaa si: Pə wee si ı tɔki ma kusəsıtu nti ma si-meɔe saɔa ısəntɔ tɔ na ı lakı-tı. Mpu pıı lana na ı weena weesuyu na ı huki. Na ı tɔɔɔ tetu nti ma heela mə caanaa na tuunau si maa ha-me tɔ. ² ı tɔɔsi tɔntɛ nte mə lɔɔ Tacaa ma ma tu-meɔe wulaya tetu taa ké puıı nuıe təcu tɔ tə tɔɔ. Ma tu-meɔe kunyɔɔɔ ɔkuɔu si ma naaki si ı caaki ma kusəsıtu tɔkuɔu yáa ı caaki. ³ Kunyɔɔɔ ɔku ku waalı ké nyɔɔɔı lıı-me, haləna ma tɔɔ-me na manna. Mə caanaa yaa mə taa nɔɔɔlu taa nyi tɔɔɔnaɔa ɔke. Ma lapa mprıyú si ı cəkəna si pə taɔa tɔɔɔnaɔa tike ke yulu ka hikina weesuyu. Ama na tɔm nti tə lukəna lɔɔ nɔɔɔ taa tɔtɔɔ. ⁴ Na mə tɔntɛ katatəlaya ɔkeɔe puıı nuıe ıni, mə wontu kususuutu ta cəli. Pəɔɔ mə nɔkɔe ta mulı. ⁵ Pə wee ké si ı cəkəna ké si mə lɔɔ Tacaa ma ma hɔɔ mə ɔkpaɔuyu ké ısu yulu seɔesuyu ı pəɔaya tɔ. ⁶ ı tɔki ma kusəsıtu na ı tɔɔ ısu ma caaki tɔ, na ı nyanɔna-m.

Lɔɔ kraaləɔı lseyeli nyəma si pá tɔlu ı tɔm ke tetu kupantu taa

⁷ Mpi tɔ, mə lɔɔ Tacaa ma maa yele na ı suu tetu kupantu taa. Pusi kpeɔ tə taa ké na lum seela huki yem ké teteka na pulası taa. Na luna ke paa timpı. ⁸ Na tə taa tɔtɔɔ tɔɔɔnaɔa na tuɔ kululɔɔ ısu wei pa yaa si ıseɔnaa na fikinaa na kəlenatiyee na olifinaa tɔ pə tawa na tuɔ nim. ⁹ Tənaɔa ı ká tɔɔ na ı haɔa. ı kaa laɔ pulupu. Na ı ləsaɔı nyəɔətu ke pɛe taa, na nyəɔəluɔu kuseemuɔu ke pulası taa. ¹⁰ ı weekəna tɔɔɔnaɔa ke mprıyú atɔləfɔ, ılena ı seeki mə lɔɔ Tacaa ke ı na təmlɛ ke tetu kupantu nti ı ha-meɔe mpu tɔ tə tɔɔ. ¹¹ ı la laakalı pə taa kɔɔ na ı sɔɔ Tacaa mə lɔɔ ma ma tɔɔ, na ı yele ma kiiɔ na ma kusəsıtu na ma kutututu nti ma hula-meɔe saɔa ısəntɔ tɔɔ lapa. ¹² ı ká kɔɔ na ı weena mə ti na ı tɔki na ı haki. Haləna ı ɔmá tɛe si kuparısi na ı caɔa. ¹³ Mə tɔla təna ká huki na ı weena liyitee, na wulanaa, na mə wenau təna sɔɔsəɔı tam. ¹⁴ ı kpa mə ti, na pə taa kɔɔ na ı lá kalampaanı na ı sɔɔ Tacaa ma ma tɔɔ. Pəɔɔ ma cəpəna-me na ma ləsi-meɔe ıcipiti yomle taa. ¹⁵ Má tiikina-meɔe wulaya tetu anaam ısaɔau ıne ı taa ké pəceɔnaa na pəceıı heku

taa. ı kɔma na ı tala wulaya taa na lum fei tɔ, má tuləna seelu tɔɔ ké kukpamuyu tɔɔ nyəɔku taa. ¹⁶ Ma caləna-meɔe manna wei mə caanaa taa nyi tɔ. Ma tu-meɔe kunyɔɔɔ ɔkuɔu si ma naaki mə waalı. ılena ma la-meɔe kupantu. ¹⁷ Pə fei si ı maɔası mə taa si mə tɔɔ na mə niɔ ke ı lapənaa na ı hiki wenau mpi. ¹⁸ ı tɔɔsi si mə lɔɔ Tacaa hana-meɔe tɔɔ na ı hiki pə təna. Na nti ı lakı-meɔe saɔa ısəntɔ tɔ nti tə sɔɔsəɔəna tɔɔ ke nɔɔɔ ɔka ı na mə caanaa paa pɛelaa tɔ.

¹⁹ Ye ı sɔɔwa Tacaa lɔɔ má ma tɔɔ na ı təɔəɔı tuɔ na ı lakı-ı təmlɛ na ı lunɔı-ı, ma heeliɔı-me təfoo ke saɔa si ı lepaya. ²⁰ Pɔɔɔtu fei leleɔ ye ı kisa mə lɔɔ Tacaa ke nunaı, ı leki ké ısu piitimnaa mpa ı tɔɔa kuɔu ke mə ısentaa ısəntɔ tɔ.

Lɔɔ tɔɔsəɔı lseyeli nyəma kaanutu tɔɔ

9 Mprıyú Moisi tɔma si: Lseyeli nyəma me, ı ke nkpaɔɔ. Saɔa ı tesəɔı Yaatanı ké si ı tɔɔnı piitimnaa mpa pa kəla-meɔe paɔale na tɔɔ tɔ. ılena ı tɔɔ pa acalee sɔɔɔna wena a koloosi kaləsəna ısɔtaa tɔ. ² Tetu nti tə yəlaa kiiwaya na pa ké tookonaa. Mpeɔe Anaki nyəma mpa pa puɔuləɔı si nɔɔɔlu ta tala ı yoona-we tɔ. ³ Ama ı cəkəna teu si mə lɔɔ Tacaa ká tɛe na-meɔe nɔɔ ke ı maɔamaya, ısu kɔkɔ mukuyu nyulu tɔ. Na ı wakəli-we na pá huı. ılena mıı ɔmili pa tɔɔ na ı tɔɔnı-we na ı ku-weɔe kpaɔaa ısu ı ka heeluyu-me tɔ.

⁴ Waatu wei mə lɔɔ Tacaa ká tɔɔnı piitimnaa mpeɔe mə nɔɔ tɔ tɔ, ı taa maɔası mə taa si mə siɔısuɔu tɔɔ ké lɔɔ haaki-meɔe tetu təne. Mpi tɔ, piitimnaa mpe pa ısaɔatu tɔɔ ké lɔɔ tɔɔnəɔı-weɔe mə nɔɔ tɔ. ⁵ Pə taɔa mə siɔısuɔu na mə tampana təɔuyu tɔɔ ke ı muɔı pa tetu. Ama piitimnaa mpe pa ısaɔatu tɔɔ ké Tacaa tɔɔnəɔı-weɔe mə nɔɔ tɔ. Lɔɔ lapa mprıyú si pə la ısu ı ka heeluyu na tuunau ke mə cɔɔnaa Apələham na lsaaka na Yakɔpu tɔ. ⁶ ı nyi teu si, pə taɔa mə tampana təɔuyu tɔɔ ké ı ha-meɔe tetu kupantu təne si tə pəsi mə nyəntu. Mpi tɔ, mə maɔamaya ı we kankana ké.

Wula naule ıesuyu

⁷ ı tɔɔsi teu ke ısəna ı kraasa Tacaa pááná ke wulaya tetu taa tɔ. Hatoo mə luu ke ıcipiti haləna mə tate ke cəne tɔ, ı kuləɔı Tacaa tɔɔ ké.

⁸ Holepu puɔu luyu ke ı kraasa Tacaa pááná na ıle ı taa huuna-me na ı maɔası si ı kuɔı-mé. ⁹ Waatu ınyı ma kpa puɔu taa si Tacaa cəɔəɔı-m pɛe kraatanaa mpa pa tɔɔ ı ɔma nɔɔsi nsi mə na-ı ı pɛelaa tɔ pə tɔm tɔ. Haləna má saalı tənaɔa kuyɛeɔı nuıe təcu ma ta tɔɔ ma ta nyɔɔ. ¹⁰ Mprıyú Tacaa cəla-m pɛe kraatanaa naale mpa pa tɔɔ ı maɔamaya ı ka ɔmaawa kusəsıtu təna nti ı heela-meɔe kɔkɔ taa ké kuyaku ɔku ı kota puɔu luyu tɔ.

¹¹ Kuyɛeɔı nuıe waalı ké Tacaa cəla-m nɔɔ pɛeluyu pɛe kraatanaa mpe pa naale. ¹² ılena ı tɔ-m si: Kulı təwaka na ı tii lɔɔ. Mpi tɔ, ma yəlaa mpa ma ləsa ıcipiti taa tɔ pa wakəlaa. Pa ta taarı mpaau ɔku ma hula-

we tɔ ku taa. Haləna pa lu nyəxəluɣu ke tuɣu na pá tɔŋna laau. ¹³ Ḿpúyú Tacaa tasa yɔɔtuɣu si: Ma naaki si yəlaa pane pa ké kanƙana nyáma ké. ¹⁴ Yele na má ku-we na ma huusi pa həte ke tetu taa. Na má lá na ń huki na ń pəsi piitim sɔsɔm na ń kəl-weyɛ payale na toŋ. ¹⁵ Ḿpúyú ma məla tiu na puɣu muɣi kɔkɔ ke mpu, na nɔɔ pɛluɣu kraatanaa mpeɣe ma niŋ taa. ¹⁶ Ma kusa ɩɛ, ɩlena má ná si tampana í pən-təna mə lɔ Tacaa. Í tá leeli mpaasu ŋku un ma hula-me tɔ ku taa. Haləna í lu nyəxəluɣu ke naule na í luŋiyi. ¹⁷ Tənaɣa ma peta pɛe kraatanaa mpeɣe ate na pá yɔki mə ɩsentaa.

Moisi wiikina lɔɔ ke wula naule tɔm taa

¹⁸ Ḿpúyú ma hota Tacaa tɛɛ na má saali tənaɣa kuyɛɛŋ nuɩɛ. Ma ta tɔɔ ma ta nyɔɔ, ke ɩsaɣatu təna nti ɩsɛyeli nyáma lapa lɔɔ na pé kraasi ɩ rááná tɔ tə tɔɔ. ¹⁹ Pə taya pulu, waatu wei má nawa Tacaa paana huu mə tɔɔ, haləna má maɣasi si ma kuɣi-me tɔ sɔɔntu kra-m. Ama Tacaa nu ma kusələmutu tɔɔ na í lá ɩsu ma sələmaa tɔ. ²⁰ Tacaa mu Alɔŋ na rááná tɔɔɔɔ, halɩ ɩ caakaya ɩ ku-ɩ. ɩlena má wiina-ɩ ílé ɩ tɔɔ. ²¹ Ḿpúyú ma peta mə ɩsaɣatu kululum naule nteɣe kɔkɔ taa, na má naŋ-te na má pəli tə mulum ke lɔɔ ŋku ku kpenɣ puɣu taa tɔ ku taa.

²² Mpu tɔɔɔɔ í ka kraasa Tacaa rááná ke Tapeela na Masa na Kipəloti-Taafa. ²³ Pə kɔma na í kusi-me si í polo Katɛɛsi-Paaneya na í tɔɔ tetu nti ɩ ha-me tɔ. ɩlena í kulɩ ɩ tɔɔ na í kisi ɩ nɔɔ ke nuu. Pə́cɔ́ í tá tu-ɩ naani. ²⁴ Hatoo saa wei ma nyəma-me tɔ, í kuləɣi Tacaa tɔɔ ké, ɩ nukəna-ɩ.

²⁵ Tacaa caakaya-mɛɣe kpiisuɣu, ɩlena má hoti ɩ nɔɔhɛɛ tɛɛ ké kraakraa ke kuyɛɛŋ nuɩɛ tɔcu. ²⁶ Na má wiina-ɩ si: Hai Tacaa lɔɔ, taa ku-we. Pa ké nyá yəlaa mpa n yarəna nyá toŋ sɔsɔŋ na ń ləsi-weɣe ɩcipiti taa na nyá niŋ tɔɔ. ²⁷ Tɔɔsi nyá təmlɛ nyáma Apələham na lsaaka na Yakɔpu pa tɔɔ. Taa nyəni yəlaa pane pa kaanutu na pa nyarɔ na pa ɩsaɣatu. ²⁸ Pə́cɔ́ pə taa kɔɔ na ɩcipiti nyáma tɔ si: Tacaa ɩ pəsəɣi si í tana-weɣe tetu nti ɩ ka síl ɩ nɔɔ si ɩ ká ha-we tɔ tə taa. Yaa ɩ taa caaki-we tɔɔ ɩ ləsa-we si ɩ pukina wulaya tetu taa na í kú. ²⁹ Pə́cɔ́ pa ké nyá yəlaa mpa n ləsa ɩcipiti tetu taa na nyá toŋ sɔsɔŋ tɔɔ.

lɔɔ hula suulu ke ɩsɛyeli nyáma

10 Ḿpúyú Tacaa heela-m si: Saaki pɛe kraatanaa ke naale, ɩsu kancaalaya nyáma, na má kraana puɣu taa ké ɩ kiŋ, na má ká pə atakaa ké taasi. ² Tələsi kancaalaya nyáma mpa ma yɔkaa tɔ pa tɔɔ tɔm ke kufama tɔɔ ɩlena má su-weɣe atakaa taa. ³ Ḿpúyú ma caa kpenkpelasi toŋ nyənsi na má ká atakaa, na má

saaki pɛe kraatanaa, na má kraana-weɣe puɣu taa. ⁴ ɩlena Tacaa tələsi pa tɔɔ ké kusəsutu naanɔwa wei ɩ ka kɛɛsa kɔkɔ taa ké kuyarɔku mə təna í kota puɣu luɣu tɛɛ tɔ, na í cɛɛ-m. ⁵ ɩlena má tii na má tú pɛe kraatanaa mpeɣe atakaa wei ma saaka mpu tɔ ɩ taa. Na á we təna ɩsu Tacaa ka heela-m tɔ.

⁶ Ḿpúyú ɩsɛyeli nyáma kula Pene-Yakarɔŋ ɩkɔnaa cɔɔ na pá tɛɛ Mosela. Tənaɣa Alɔŋ səpa na pá pimi-ɩ na ɩ pəyalu ɩliyasaa kraɣa ɩ kɔtuɣu təmlɛ. ⁷ Pa kula təna, ɩlena pá tɛɛ Kukota. Pa líl təna na pá polo Yorəta. Tetu nti tə taa ka we lum ké. ⁸ Waatu ɩnəɣi Tacaa faɣa Lefii luluyu nyáma na pa mpa, na í tú-we si pá səɣələɣi lɔɔ atakaa na pá suuki ɩ cokəle taa na pá laki-ɩ təmlɛ na pá kooliyi yəlaa ke kupantu na ɩ həte ke haləna sarɔ. ⁹ Mpu pə yelina na Lefii nyáma feina haləm ɩsu pa tɛtunaa. ɩlɛ Tacaa ka heela-weɣe si ɩnəɣələɣe pa nyəm.

¹⁰ Ḿpúyú ma caɣa puɣu taa tɔɔɔɔ kuyɛɛŋ nuɩɛ, na Tacaa tasa muɣu ke nti ma sələma-ɩ tɔ, na í lɔ mə kuɣu tɔm. ¹¹ Haləna í tɔ-m si má polo na má tɛɛ samaa ke nɔɔ na pá tɔɔ tetu nti ɩ ka heela pa caanaa na tuunau si ɩ ká ha-we tɔ.

Mpi Tacaa caana ɩ yəlaa tɔ

¹² ɩsɛyeli nyáma mɛ, mpi Tacaa caaki tɔɔɔɔ si í nyana-ɩ na í təŋ ɩ mpaarɔ təna taa ké teitei na í sɔɔɩ-ɩ na í lapɩ-ɩ təmlɛ na mə lotu təna na mə ləsaɣa təna. ¹³ Tacaa caa ké si í tɔki ɩ kusəsutu na ɩ kiŋ wei ma hula-mɛɣe sarɔ ɩsəntɔ tɔ. Na pé yele na í caɣana mə tu təpələkətɛɛ. ¹⁴ ɩni ɩ təna ɩsɔtɔnəŋ ɩni ɩ təna, na tetu na pə təna mpi pə we tə taa tɔ. ¹⁵ Pə́cɔ́ mə caanaa tike ke Tacaa luɣu suuwa. Pə waali ké pa piya mɛ, ɩlena í ləsi-mɛɣe piitimnaa təna taa, ɩsu í naakuɣu sarɔ ɩsəntɔ tɔ. ¹⁶ Mpu tɔ, í layasi hatoo mə nyama taa təkpataa, í taa tasa lanƙpusəŋ. ¹⁷ Mpi tɔ, Tacaa keɛ sɔsaa taa sɔsɔ, na ɩ tike nté lɔɔ. ɩ ké toŋtu wei pa nyɔkəɣi tɔɔ. ɩ faɣasəɣi yəlaa. Pəyele ɩ paa feina kuhau ɩsu yulu na pə́cɔ́ ɩ ha tampana. ¹⁸ ɩni ɩ taɣanəɣəna sulau na leelu pa tɔm. Pəyele ɩ sɔɔla muulu ké na í caləɣi-ɩ na í suuki-ɩ wontu. ¹⁹ Pə tɔɔ ké pə weɛ si mɛ tɔɔ míl sɔɔɩ muulaa. Mpi tɔ, mə maɣamaya í ka ké muulaa ke ɩcipiti tetu taa ké.

²⁰ Tacaa mə lɔɔ ké í ká nyana, na ɩ tike ke í ká sɛɛ na mə ləsaɣa suu-ɩ, na í suki mə nɔɔsi na ɩ həte. ²¹ ɩ tike nté mə lɔɔ, ɩnəɣi í ká sarɔ. Pə́cɔ́ ɩni ɩ lapəna-mɛɣe təma sɔsɔna sɔɔntu nyəna wena ɩ nana mə ɩsəpɛɛ tɔ. ²² Mə cɔsɔnaa tiwa ɩcipiti tɔ pa we yulunɔɔŋ nutoso na naanɔwa tike ké. Ama Tacaa lapa na í huki.

lɔɔ sɔsɔntu

Yosuwee

Kutulutu

Takəlaya kanē ka taa ké pa kéesəyɪ ɪsəna Moisi waali tu Yosuwee pona lseyeli nyéma na pá lēeki Kanaaŋ tetu tɔ. Lɔ ka tēma yɔɔtuyɔ na í su lseyeli nyéma caana caana si, ɪ ká ha pana pa waali nyéma ke tetu nti. Pə tɔ kə lɔ wə pa waali na pá yona pa kolontunaa. Na pa na Yosuwee pá lēeki Kanaaŋ tetu.

Takəlaya taa looŋa sɔsaya ŋka pə wē si paa wei ɪ tɔki tɔɔɔle titite 24:15... Í læsi wei í caa í sē tɔɔ sanya... Tɔɔ ye pə kaasa ma na ma waau nyéma ɪlɛ, Taca kə táá sē. Yosuwee yɔɔtəna tɔm tənɛ.

ɪsəna pa faɔa Yosuwee takəlaya tɔ:

Lseyeli nyéma taɔanəyɪ pa ti si pa suuki Kanaaŋ tetu taa, titite 1-5

Kanaaŋ tetu lēekuyɔ, titite 6-12

Tetu taluyɔ ke lseyeli kpeka nyéma, titite 13-22

Yosuwee kuyɔtutu kantəkaya nyəntu, titite 23-24

Yosuwee lætuyɔ ke Moisi lonte

1 Ḿpúyú kuyaku nakuli lɔ təmle tu Moisi səpa. Tənaɔa Taca tɔma Moisi waali tu Yosuwee, wei ɪ kə Nuŋ pəyalu tɔ si: ² Nyəni, Moisi səpa. ɪlɛ pənente nya kulɪ, na hí tú yəlaa paneyɛ nɔɔ, na í tɛsi Yaatanɪ pɔɔ kanɛ. Na í suu tetu nti ma ha lseyeli nyéma me tɔ tə taa. ³ ɪsu maa suu Moisi kə nɔɔ tɔ, ye mə nɔɔhəle í fela timpi mə tetu kə. ⁴ Mə tetu nté pə suu wulaya tetu, na pá polo Lipaŋ pɔɔ tɔ. Na pá kpaɔa ɪfəlatɪ pɔɔ sɔsaya, na pá kpeŋna Hiti nyéma tetu tənə tɔ. Na pá yoosina Metitelaŋe tɛŋku. ⁵ Kolontunaa tənə ka seeki-ŋ kə, haləna hí suu púyú. Mpi tɔ, maa wē nyá waali kə, ɪsu maa wē Moisi kiŋ tɔ. Ma kaa ɪ-ŋ, pəyele ma kaa hatəla-ŋ paa pəɔ. ⁶ Mpu tɔ, tɔɔ apalutu, na hí nyɔɔ tɔŋ. Pə taɔa pulu, nya yelina na yəlaa panɛ pá tɔɔ tetu nti maa heela mə caana na tuunau si maa ha-mɛ tɔ. ⁷ Ama kulumtu kə si, nya tɔɔ apalutu, na hí nyɔɔ tɔŋ te. Tɔki ma kusəsutu tənə nti ma təmle tu Moisi tɛla-ŋ tɔɔ teu təcuŋ, na hí laki-tɪ tətetete. Taa nyəna ŋwaŋ yaa mpəle. Waatu unəyɪ n ká waa nyá kulapəm tənə taa. ⁸ Kusəsutu takəlaya kanɛ ká taa fete nyá nɔɔ tɔ. Kaləyɪ ka taa tɔm ke ilim na ahoo, na hí təŋ-təyɪ teu. Waatu unəyɪ pu ɪana-ŋ. Páɔ n ká waa pə tənə mpi n laki tɔ pə taa. ⁹ Matɔŋ ma heela-ŋ si hí tɔɔ apalutu na hí nyɔɔ tɔŋ na? Mpu tɔ, taa nyá. Pəyele taa sele paa pəɔ tɔ. Pə taɔa pulu, nyá lɔ má, maa wē nyá waali kə paa timpiyɪ.

Yosuwee taɔanəyɪ Yaatanɪ tɛsuyɔ tɔm

¹⁰ Ḿpúyú Yosuwee tɔma lseyeli nyuyɔ nyéma si: ¹¹ Í suu tɛsikile taa, na í heeli samaa si pá caa mpaau tɔɔnasi. Mpi tɔ, kuyɛŋ tooso í tɛwa tu tɛsi Yaatanɪ,

na tá polo na tá lēeki tetu nti Taca ta lɔ ha-tu tɔ.

¹² Mpuɔle Yosuwee heela Lupeŋ nyéma, na Katɪ nyéma, na Manasee yəlaa hɔɔɔɔyɔ ɪŋku nyéma si: ¹³ Í tɔɔsi nti Moisi ka heela-mɛ tɔ si, hɛsuyɔ ke Taca caakəna-mɛ, na í ha-meyɛ tetu tənɛ. ¹⁴ ɪlɛ mə alaa, na mə piya, na mə tɔla tike ká caɔana pɔɔ na cənɛ tɔ. Ama pə kaasuyɔ apalaa yoolaa me tɔ, pə wē si mu tɛsi mə tɛtunaa cɔɔɔ na í tɛ-weyɛ nɔɔ na í sənawɛ. ¹⁵ Haləna waatu wei mə lɔ Taca ká yele na pɛle pá hɛsi ɪsu me na tetu tənɛ ɪni tá pəsi mə tənə mə nyəntu tɔ. Pə waali kə í ká məli mə tetu nti Taca təmle tu Moisi ha-mɛ ɪsəntɔ tɔ tə taa kə Yaatanɪ ilim təlule tɔ cənɛ.

¹⁶ Ḿpúyú pa cɔwa Yosuwee si: Tu ɪa teitei ɪsu n tuyɔ-tu tɔ. Paa timpiyɪ n tila-tu, tu polo kə. ¹⁷ Pəyele tu nuu-ŋ teu kə, ɪsu tu nukayana Moisi tɔ. Lɔ í wē nyá waali, ɪsu ɪ ka wɛu Moisi waali tɔ. ¹⁸ Ye pə cəpa wei na í ɪa kanɔkante, na í tɔ si ɪ kaa təŋ nti n tu-tu tɔ ɪsu pa ku-ɪ. Ama nya nyɔɔ tɔŋ kə na hí tɔɔ apalutu.

Yosuwee tiliyɪ feŋlaa naale ke Yeliko

2 Ḿpúyú Yosuwee kusa feŋlaa naaleyɛ mukaya ke Sitim timpi paa sikaa tɔ si: Í polo na í feŋ Kanaaŋ tetu nti na Yeliko ɪcatɛ. Pa tala ɪcatɛ nté, ɪlɛna pá suu apalaa tənə alu nɔɔɔ ɪ tɛyɛ ahoo. Pa yaa alu ɪni si Lahapɪ. ² Mpuɔle yəlaa taɔasa Yeliko wulau si: Lseyeli yəlaa kɔmna ntɛyɛ tetu feŋuyɔ. Haləna pá suu cənɛyɛ ahoo anɛ. ³ Tənaɔa, wulau tilaa na í heeli Lahapɪ si: Yəlaa mpa ɪni pa wē nyá tɛyɛ mpu tɔ, pa kə tetu feŋlaa kə. Mpu tɔ, læsi-weyɛ cənɛ.

⁴ Mpuɔle alu ɪni í ŋmɛsa apalaa mpɛ pa tɔ, na í cɔ wulau tillaa si: Tampana yaa, yəlaa mpɛ pa tala ma tɛ. Ama ma ta nyɪ-wɛ si le nyéma tɔ. ⁵ Ahoo yuwa na

pá təkəyi icate nəkəy, ulena pá lu. Ma ta nyi ŋku pa tən̄aa t̄. Ye í tən̄a pa waali ke l̄n̄l̄n̄, í ká hiki-wē.

⁶ Pəyele Lahari ka kraasa fenlaa mpeye i kutuluyu pata t̄w kē, na í ŋmesi-weyē ŋmuntu nti pa yaa si leŋ*fa* t̄ tē tē. † yaa si leŋ. Pa luuki-təyi p̄k̄n̄ kē l̄su kpronkpon̄tu, na pə p̄k̄n̄ na pə tokonaa kē liyitee won̄tu kē. ⁷ Mpuɣule wulau tillaa kraɣa mpaasu ŋku pa tesəyən̄a Yaatan̄i p̄ȳȳ t̄, na pá se fenlaa waali. Ulena tan̄laa tayani icate nəkəy ke təkuȳ. ⁸ Pə waali kē Lahari kra fenlaa c̄w̄ na p̄c̄ pá too, na í t̄-wē si: ⁹ Ma nyemá si Tacaa tuwa tetu tən̄eyē mə niŋ taa. Mə s̄ȳȳntu suu icate tən̄e tē nyéma kē na pá seliyi. ¹⁰ Tə nuwa isəna, waatu wei í lu Icipiti taa t̄, l̄w̄ fayə Səsəncaasi ten̄ku lum taa, na mu tē puɣulaya t̄w t̄. Tə nuwa t̄w̄ȳ, isəna í kuwa Amolii nyéma awulaa s̄w̄saa Sihon̄ na Oki, na í wakəli pa nyəm tən̄aya p̄ȳȳ waali t̄. ¹¹ Tə nu-ti, ulena ta apalutu le-tu, na tá tē suukəna-mē. Mpi t̄, mə l̄w̄ Tacaa tike nté is̄w̄taa na ate pə tu. ¹² Pənente ma wiikina-mē si, í tuuna Tacaa si í ká h̄lí ma caa t̄ȳȳȳ ke suulu is̄u ma huluȳ-mē t̄. ¹³ Í la mpi pu tu-m naani si i kaa ku ma caa, na ma too, na ma taalunaa, na ma k̄ȳȳn̄aa, na ma newaa na pa nyəmanaa tən̄a t̄.

¹⁴ Mpuɣule apalaa mpe pa c̄w̄-i si: Ye n ta tayasi tá t̄m̄ tá s̄w̄l̄u puwaya si tē si mə s̄əm, na pá k̄w̄ma na Tacaa tu tá niŋ taa kē tetu tən̄e tu la-ŋ kupantu kē, t̄ kaa kpali nyá kuc̄w̄.

¹⁵ Mpuɣule Lahari tisa apalaa mpe na ŋmən̄aya na i kutuluyu pətote. Mpi pə t̄w t̄, ku wē icate kolun̄a t̄w kē. ¹⁶ Ulena í heeli-wē si: Í tən̄ puɣu mpaasu, pá taa k̄w̄ na mpa pa sewa mə waali t̄ pá suli-mē. Í ŋmeli puɣu taa tən̄aya kuyeȳ tooso na mə waali selaa tən̄a te məluɣu. Pəle pə waali, ulē í ká tú mə mpaasu.

¹⁷ Ntena apalaa mpe pa t̄m̄-i si: Nyəni, isəna n ká la na tá t̄kəna tuunau mpi n yelaa na tá tuuna t̄ȳȳ.

¹⁸ Waatu wei tu suu tetu tən̄e tē taa t̄, tē mayana n tuwa ŋmən̄aya kuseemaya na nyá pətote nte n tisina-tu isənt̄ t̄. Na n̄ kota nyá caa, na nyá too, na nyá taalunaa na nyá newaa, na nyá caa luluȳ nyéma tən̄aya nyá t̄ȳȳȳ taa. ¹⁹ Ama ye pə cəpa pa taa wei na í lu nyá t̄ȳȳȳ taa, p̄ntu s̄əm ká wē i nyuȳ t̄m̄ kē, pə t̄ȳȳ tá nyəntu. T̄f̄, ye mpe un̄i pa taa k̄ȳȳl̄u nyuȳ hola-i, ulē pə kē ta t̄m̄. ²⁰ Ama ye n tayasa ta t̄m̄, ulē ta kaa t̄ki tá k̄ȳȳ suu t̄w̄. ²¹ Ulena alu un̄i i c̄w̄ si: Pə la is̄u í ȳȳȳȳ t̄.

Ulena alu ye le fenlaa na pá tē. M̄p̄ȳȳ i tu ŋmən̄aya kuseemaya na i pətote. ²² Apalaa mpe pa tala p̄k̄n̄ taa, ulena pá ŋmeli tən̄aya kuyeȳ tooso. Haləna mpa paa sewa pa waali t̄, pá p̄eki-weyē h̄ȳȳl̄u ŋku ku tən̄a ku taa, pa ta na-wē. Ulena pá məli k̄p̄tē. ²³ M̄p̄ȳȳ fenlaa mpe pa məlaa na pá tii puɣu, na pá tes̄i Yaatan̄i. Ulena pá k̄p̄e na pá keesi Yosuwee ke pə tən̄a mpi pə mayana-wē t̄. ²⁴ Na pá ȳȳȳ t̄w̄ si, p̄k̄ȳȳ f̄el̄ leleŋ, Tacaa tuwa tetu tən̄aya ta niŋ taa kē. Haləna t̄ yələa tən̄a tē suukəna-tuȳ.

Yaatan̄i p̄ȳȳȳ tesuȳ

3 Teu fema tanan̄ t̄hulu, ulena Yosuwee na l̄seyeli nyéma pá kuli Sitim, na pá tii Yaatan̄i k̄ȳȳ, na pá caya tən̄a na pá tan̄ saa wei paa tes̄i t̄. ² Kuyeȳ tooso tēewa, ulena Yosuwee t̄ nyuȳ nyéma si: Í c̄w̄ t̄sikile, ³ na í heeli samaa si ye pə k̄w̄ma na í ná k̄w̄l̄aa s̄əȳl̄a l̄w̄ Tacaa k̄ȳȳ p̄eluȳ atakaa, ulē paa wei í lu na í hu i waali. ⁴ Ama í taa suli-i k̄p̄tən̄au kē, mə na-i í hatələn̄a t̄ma is̄u kilomēt̄li kulum. Un̄i í ká huləyən̄a-meyē mpaasu. Mpi t̄, í ta tən̄ta-ku.

⁵ Mpuɣule Yosuwee heela yələa si: Í la nȳȳȳ t̄w̄ asilima k̄eluȳ k̄w̄ȳa ke cele t̄w̄. Mpi t̄, Tacaa ka la-meyē piti t̄ma.

⁶ Teu fema, ulena Yosuwee heeli k̄w̄l̄aa si: Í s̄əȳl̄ l̄w̄ atakaa na í tē samaa ke k̄ȳȳ. Ulena p̄el̄ pá la mpu. ⁷ M̄p̄ȳȳ Tacaa t̄ma Yosuwee si: Saŋa ke maa caali nyá nyuȳ kusuȳ ke l̄seyeli nyéma isentaa. Ulena p̄c̄ pá nyi si maa wē nyá waali, is̄u maa wēu Moisi waali t̄. ⁸ Ule heeli k̄w̄l̄aa mpa pa s̄əȳl̄a l̄w̄ atakaa t̄ si: Ye í tala Yaatan̄i, ulē í tisi mə k̄w̄h̄e ke lum taa na í s̄əȳ mpu.

⁹ Tən̄aya Yosuwee t̄ma l̄seyeli nyéma si: Í tuusi na í k̄w̄ na í nu Tacaa t̄m̄. ¹⁰ M̄p̄ȳȳ í ká nyəna si Weesuȳ tu l̄w̄ wē mə heku taa, na un̄i i ká t̄ȳȳȳȳn̄a Kanaan̄ nyéma, na Hiti nyéma, na Hifi nyéma, na Peli-isi nyéma, na Kilikaa nyéma, na Amolii nyéma, na Yepusi nyéma. ¹¹ I nyəni, tetu tən̄a tu Tacaa l̄w̄ k̄ȳȳ p̄eluȳ atakaa ká tē mə k̄ȳȳ t̄w̄, na í tes̄i Yaatan̄i p̄ȳȳ ke mə isentaa. ¹² Í l̄əsi l̄seyeli nyéma k̄p̄ka naan̄uwa na naale taa kē yulu yulu. ¹³ Pə k̄w̄ma na k̄w̄l̄aa mpa pa s̄əȳl̄a tetu tən̄a tu Tacaa atakaa t̄ pá lii pa k̄w̄h̄e ke lum taa, pu fayə, na pá ye le k̄p̄ente. Na is̄w̄taa t̄w̄ nyəm k̄w̄ na pá su s̄w̄w̄m.

¹⁴ M̄p̄ȳȳ yələa lu t̄sikile si, pa tes̄i p̄ȳȳ. Na k̄w̄l̄aa mpa paa s̄əȳl̄a l̄w̄ atakaa t̄ p̄el̄ pa wē l̄w̄. ¹⁵ Paa pən̄aya ŋka kumtu waatu tən̄aya p̄ȳȳ suyi na ká wat̄yi kutem̄i. Pə k̄w̄ma na k̄w̄l̄aa mpa un̄i pa s̄əȳl̄a l̄w̄ atakaa t̄ pa k̄w̄h̄e tii lum taa, ¹⁶ ulena pá cé. Na mpi pə lukayana is̄w̄taa t̄w̄ t̄ pá s̄əȳ, na pá su s̄w̄w̄m ke Atam tē*fa* timpi pa yaa si Saatan̄ t̄ pə k̄ȳȳ taa. Ulena lum mpi p̄el̄ pə k̄p̄en̄ayana ten̄ku kusəpu t̄w̄ t̄, p̄el̄ pə cé. Na yələa tes̄ən̄a Yeliko t̄w̄ t̄w̄. †† naali a həla kē. Ule k̄w̄h̄e a lona c̄ekən̄au wē katē. ¹⁷ L̄seyeli nyéma t̄ȳȳna tesuȳ ke m̄p̄ȳȳ wulaya t̄, na atakaa s̄əȳll̄aa n̄á s̄əȳ m̄p̄ȳȳ tetu puɣulaya nyəntu t̄w̄ kē p̄ȳȳ p̄el̄ taa. Haləna pa tən̄a pá tē tesuȳ.

P̄e naan̄uwa na naale kuluȳ

4 L̄seyeli nyéma tən̄a t̄ma Yaatan̄i ke tesuȳ ke mpu, ulena Tacaa t̄ Yosuwee si: ² L̄əsi pa k̄p̄ka loosi taa kē yulu yulu. ³ Ulena n̄ heeli-wē si: Í kuli p̄el̄ p̄el̄ ke timpi un̄i k̄w̄l̄aa s̄əȳ isənt̄ t̄ca t̄. Na í k̄p̄en̄a timpi í ka suu saŋa ahoo an̄e t̄.

† L̄EY: L̄eŋ, pa tē ŋmuntu ton̄ nyəntu natəl̄ȳ pá

†† ATAM T̄E: Atam tē na Saatan̄ p̄ kē acalē kupən̄e

⁴ Mpuɣule Yosuwee yaawa yɔlaa naanuwa na naale unɩ. ⁵ ɩlena í tɔ-we sɩ: ɩ polo lɔɔ Tacaa atakaa nɔɔɔ tɔɔ kɛ pɔɔɔ taa, na í kuli pɔle pɔle kɛ mɔ nyɔɔɔ tɔɔ. ⁶ Pɛɛ anɩ a ká tɔɔsɔyɔna-mɛyɛ mpi lɔɔ lapa-mɛyɛ isɔntɔ tɔ. Ye pɔ kɔma na mɔ piya pɔɔsɩ-mɛ sɩ pɛɛ anɛ a laki we? ⁷ ɩ ká tɔ-we sɩ waatu nɔɔɔɔ kɔtɔlaa tɛsɔyana lɔɔ atakaa kɛ Yaatanɩ na Tacaa yeɛ na lum cɛ na pá tɛsɩ. ɩle pɛɛ anɛ a ka tɔɔsɔyɔna-mɛyɛ pɔ tɔm kɛ tam tɔɔ.

⁸ Mpuɣule apalaa naanuwa na naale unɩ ɩ lapa teitei isɩ Yosuwee ka kɛsɩyɩ-we tɔ. Pa kula pɔle pɔle kɛ pa kpekɔ nyɔɔɔ tɔɔ, isɩ Tacaa ka heeluyɩ-we tɔ. ɩlena pá kpekɔna-yɛ na pá sɩ timpi paa siki ahoo anɩ tɔ.

⁹ Ḿpúyú Yosuwee caa pɛɛ naanuwa na naale tɔɔ, na í kaa kaɩmaaya kɛ pɔɔɔ pile taa, timpi kɔtɔlaa ka sɔyɔla lɔɔ atakaa na pá sɔɩaa tɔ. Na a we tɔnaɔa halɔna sɔɩa.

¹⁰ Ḿpúyú lɔɔ atakaa sɔyɔllaa sɔɩa pɔɔɔ taa kɛ mpu. Halɔna yɔlaa tɛ nti lɔɔ Tacaa ka heela Yosuwee sɩ í tɛlɔsɩ-we tɔ tɔ lapa, isɩ Moisi ka kɛsɩyɩ-ɩ tɔ. Pɔ tɛma mpu, ɩlena samaa tɛsɩ ɩɩɩɩɩ. ¹¹ Pɔ kɔma na samaa tɔna tɛ tɛsɩyɩ, ɩlena lɔɔ atakaa sɔyɔllaa ɩmaa pa nɔɔɔ tɔɔ. ¹² Ḿpúyú Lupɛɩ na Katɩ nyɔ́ma, na Manasee kpekɔle hɔɔɔɔɔ nyɔ́ma, tɛɛ samaa nɔɔɔ tɔɔ na pá tɔka pa yooɩ wontu, isɩ Moisi ka heeluyɩ-we tɔ.

¹³ Ḿpúyú lɛyɛɩ nyɔ́ma yoolaa luwa Tacaa isɛntaa, isɩ yɔlaa iyisi nuɛ (40000) na pá suuwa yooɩ wontu. Na pá pukina Yeliko tɔɔ kɛ timpi tetu we ɩhɛntau tɔ.

¹⁴ Kuyaku ɩkuyɩ Tacaa tuwa Yosuwee kɛ teeli kɛ lɛyɛɩ nyɔ́ma tɔna isɛntaa. ɩlena pá nyarɩna-ɩ, halɔna ɩ sɔm. isɩ pa nyarɩyana Moisi tɔ.

¹⁵ Ḿpúyú Tacaa tɔma Yosuwee sɩ: ¹⁶ Heeli kɔtɔlaa mpa pa sɔyɔla lɔɔ atakaa tɔ sɩ pá lu pɔɔɔ taa.

¹⁷ ɩlena Yosuwee náá heeli-weyɛ mpu. ¹⁸ Too isɩ lɔɔ atakaa sɔyɔllaa kɛsɩyɩ pa nɔɔɔɛ kɛ pɔɔɔ pɔle taa na pá sɩ kuterɩ tɔɔ, ɩlena lum mɔli kpakpaa na pɛ sɩ na pɛ watɩ pɔɔɔ kutemɩɩ, isɩ pu weu tɔ. ¹⁹ Pa isɔtɩ kancaalaya nyɔ́ɩ kuyɛɩ naanuwa wule kɛ lɛyɛɩ nyɔ́ma lu pɔɔɔ taa, na pá polo pá siki timpi pa yaa sɩ Kilikaa tɔɔ Yeliko ɩcate na ilim tɔlule tɔɔ.

²⁰ Kilikaa tɔnaɔa Yosuwee ɩmawa pɛɛ naanuwa na naale wei paa kula pɔɔɔ taa tɔ. ²¹ Mpuɣule ɩ heela lɛyɛɩ nyɔ́ma sɩ: Ye kuyaku ɩku mɔ piya pɔɔsɩ-mɛ sɩ pɛɛ anɛ a nyɔɔɔ suwe? ²² ɩle í ká kɛsɩ-we sɩ tu tɛsɩ Yaatanɩ kɛ wulaya kɛ. ²³ Pɔɔɔtɩ fɛɩ leɩɩ, kuyaku nakulɔyɩ Tacaa ta lɔɔ lapa na Yaatanɩ nyɔɔ na tɛ tɛsɩ, isɩ ɩ ka tɛm lapa kɛ Sɛsɛncaasɩ tɛɩku taa tɔ. ²⁴ Tacaa lapa ḿpúyú sɩ atɛ yɔlaa tɔna í nyɩ sɩ ɩ wena toma. ɩlena taa nyarɩna-ɩ tam.

5 Tetu nti pa yaaki sɩ Amolii tɔ, tɔ awulaa tɔna mpa pa wena Yaatanɩ ilim tɔtule tɔɔ tɔ, na Kanaaɩ awulaa mpa pa kɔtɔna Metitelanee tɛɩku tɔ. Pa tɔna pa kɔma na pá nu sɩ Tacaa lapa na pɔɔɔ nyɔɔ na pá tɛsɩ. ɩlena pa apalutu yɔɔɩ-we, na lɛyɛɩ nyɔ́ma tɔm la-weyɛ sɔɔɔntu kɛ katatɔlaya.

Lɛyɛɩ nyɔ́ma peluyɩ kɛ Kilikaa

² Mpuɣule Tacaa tɔma Yosuwee kɛ waatu unɩ ɩ taa sɩ: Caa pɛɛ sɛɛsɩ na ɩ pɛɩ lɛyɛɩ piitim kufam pɔnɛ.

³ Ntɛna Yosuwee pelɩ-weyɛ teitei, isɩ Tacaa ka yɔɔɔtuyɩ tɔɔɔ pulaya ɩka pa yaa sɩ: Peluyɩ pulaya tɔ ka tɔɔ. ⁴ Waatu wei lɛyɛɩ nyɔ́ma luwa Icipiti tɔ pa pela apalupiya tɔna mpa pa tala yooɩ pote tɔ. Ama pɛɩ pa tɔnaɔa mpu pa sɔpa wulaya tetu taa. Pɔle pɔ waali pa tasa apalupiya mpaɔa luluyɩ tɔ pa ta pelɩ pɛɩ. Mpi pɔ tɔɔ Yosuwee pela-we tɔɔɔ. ⁶ Mpi tɔ, lɛyɛɩ nyɔ́ma kisa lɔɔ kɛ nuɩau kɛ, ɩlena pá kɔɔ wulaya tetu taa kɛ puɩ nuɛ tɔcu, na pa taa apalupiya mpa paa tala yooɩ pote kɛ pa Icipiti luu waatu tɔ pá sɩ pa tɔna. Mpu unɔyɩ Tacaa ka yɔɔɔtɔna tuunau sɩ pa taa nɔɔɔɔ kaa keesi tetu kupantu nti tɔ taa tɔɔɔnaɔa tɔla yem tɔhɔ tɔ. Tɔnaɔa ɩ ka suwa pa caanaa kɛ nɔɔɔ sɩ ɩ ká ha-we. ⁷ ɩle pa piya kɛ lɔɔ lɛɛta pa lonte. Pɔ tɔɔ kɛ Yosuwee pela-we. Mpi tɔ, pa taa pelɩ-weyɛ mpaɔa taa. ⁸ Pa tɛma pa looɩa tɔnaɔa peluyɩ, ɩlena pá caya pa tɔcayale, halɔna pɔ waa-we. ⁹ Ntɛna Tacaa tɔ Yosuwee sɩ: Sɔɩa ntɛ ma kɛɛla mɔ nyɔɔɔ tɔɔ kɛ mɔ Icipiti fɛɛɩ. ɩlena pá ha tɔnɛ unɔyɩ hɔtɛ sɩ Kilikaa (Pakɛɛlaa). Na pá yaaki-tɛyɛ ḿpúyú halɔna sɔɩa.

Tɛɛu acima kancaalaya nyɔ́na tɔɔɔ kɛ Kanaaɩ

¹⁰ Mpuɣule lɛyɛɩ nyɔ́ma sika Kilikaa kɛ timpi tetu we ɩhɛntau tɔɔ Yeliko kɩɩ. ɩlena pá tɔɔɔ Tɛɛu acima kɛ tɔnaɔa isɔtɩ kuyɛɩ naanuwa na liyiti wule taanaɔa.

¹¹ Tɛɛu acima tɛu kufemuyɩ kɛ pa caala tetu tɔɔɔnaɔa kɛ tɔɔɔ, na potopotonaa mpa pa taa kukusum fɛɩ tɔ. ɩlena pá wɔ tɔɔɔnaɔa pɛɛ na pá salɩ tɔɔ. ¹² Kuyarɩkuyɩ manna yɛla hotuyɩ pa ta tasa-ɩ nau. Pɔ kraɔau waatu unɩ tɔɔɔ lɛyɛɩ nyɔ́ma suu tetu tɔɔɔnaɔa kɛ tɔɔɔ.

Tacaa yoolaa nyuyɩ tu

¹³ Kuyaku nakulɩ Yosuwee we Yeliko kɔɔ, na í kusɩ isɛ, ɩle ɩ ná apalu nɔɔɔɔɔɔ na ɩ niɩ taa kɛ layatɛ. Ḿpúyú ɩ pola ɩ kɩɩ na í pɔɔsɩ-ɩ sɩ: N kɛ tá nyɔ́ɩ yaa tá kolontu? ¹⁴ Mpuɣule apalu unɩ ɩ nɔɔɔ tɔkɔpau sɩ: Aai, ma kɛ Tacaa yoolaa nyuyɩ tu kɛ, nɔɔɔ kɛ ma kɔma.

Tɔnaɔale Yosuwee hota ɩ tɛɛ, na í sɛɛ-ɩ na í pɔɔsɩ-ɩ sɩ: Na wentiyɩɩ n kɔmnaa?

¹⁵ Kelɛna Tacaa yoolaa nyuyɩ tu tɔ Yosuwee sɩ: Wɔɔɔ nyá ntarɩkɔpala. Mpi tɔ, timpi taa n sɔɩa mpu tɔ, pɔ we katɛ kɛ.

ɩlena Yosuwee la mpu.

Lɛyɛɩ nyɔ́ma lɛɛkuyɩ kɛ Yeliko ɩcate

6 Yeliko nyɔ́ma ka tɔka pa ɩcate kɛ na pá kalɛsɩ lɛyɛɩ nyɔ́ma tɔɔ. Nɔɔɔɔ ɩ suuki, pɛɔɔ nɔɔɔɔ ɩ luuki. ² Ḿpúyú Tacaa heela Yosuwee sɩ: Ma tuyɩ ɩcate tɔnɛ tɔ wulau na tɔ yoolaa apalaa tɔnaɔa nyá niɩ taa. ³ Mpu tɔ, yoolaa mɛ, í tɔ na í kɔɔna ɩcate nteyɛ tɔm kulum. ɩlena í laki ḿpúyú paa kuyaku ɩku. Halɔna kuyɛɩ naatoso tɔcu. ⁴ Kɔtɔlaa naatosompɔɔɔɔɔ ká tɛɛ lɔɔ atakaa sɔyɔllaa nɔɔɔ tɔɔ. Na paa wei na ɩ tu-tuyɩ. Pɔ taki kuyaku naatosompɔɔɔɔɔ nyarɩku wule, ɩlena í kɔɔ ɩcate kɛ tɔm naatosompɔɔɔɔɔ. Na kɔtɔlaa náá tɔɩna pa tutuunɩ huluyɩ. ⁵ Pɔ kɔma na í nu tutuunɩ

Paasənlaa

Kutulutu

Takəlaya kanə ka taa ké tə naaki ɬəna lseyeli nyəma yela ɬə ké Kanaaŋ tetu taa tɔ. Pa nɔɔ tɔ tu Yosuwee səpa. ɬe pa feina paasənlu. Paa wei ɬ lakaya ɬəna ɬ caaki tɔɔ. Ama waatu wei pa nukɬ pa ɬayatu sɔŋ ɬena pá keesəna ɬə tɔ na pá wii. ɬə naaki pa pətɔtəle, ɬena í ɬəsəɬi paasənlaa na pá waasəɬi-wɛ.

ɬəna pa faya Paasənlaa takəlaya tɔ:

lseyeli nyəma suu ke Kanaaŋ na Yosuwee sɛm, titite 1:1-2:10

lseyeli paasənlaa, titite 2:11-16:31

lseyeli nyəma liyituɔu, titite 17-21

lseyeli nyəma caya ke Kanaaŋ tetu taa

1 Yosuwee sɛm waali ké lseyeli nyəma pɔɔsa Tacaa si pa nyəŋ pa kpeka taa nte tu yonna Kanaaŋ nyəma ke kancaalaya tɔ. ² Ntəna Tacaa si: Yuta nyəntɛ ké. Mpi tɔ, pɛle pa niŋ taa ké ma tu tetu.

³ Mpuɔule Yuta kpekəle nyəma tɔma Simiyɔŋ kpekəle nyəma si: í kɔɔ na í sənə-tu na tɔ yonna Kanaaŋ nyəma na tɔ ɬɛki tetu nti Tacaa ká ha-tu tɔ. Ye tɔ tɛma tənə, ɬe tɔá kɔɔ na tɔ sənə-mɛ na tɔ ɬɛki mə nyəntu.

Mpuɔule Simiyɔŋ nyəma polaa na pá sɔɔsi Yuta nyəma tɔ, ⁴ na pá tɛe yoou. ɬena Tacaa tu Kanaaŋ nyəma na Peliisi nyəma ke pa niŋ taa, na pá kú yəlaa iyisi naanɔwa (10000) ké Peseke ɬate taa. ⁵ Mpuɔú pa maɔana wulau Atoni-Peseke ke Peseke ɬate taa, na pá yonna-ɬ. ɬəna pa kələnə Kanaaŋ nyəma na Peliisi nyəma tɔɔle. ⁶ ɬena wulau se na pá tɔɔŋɬ-ɬ na pá kra-ɬ na pá seti ɬ apalumpɛe na ɬ apalunɔmpɛe.

⁷ Mpuɔule wulau ɬi ɬ tɔma si: Ma maɔamaɔa maa seta yəlaa nutoso na naanɔwa apalumpɛe na pa apalunɔmpɛe ke mpuɔú, na má tɔki na cəɔlasɬ hotiɔi na pá caləsəɬi. Mpi maa lapa tɔɔ pə feləɬi-m.

ɬena pá pona Atoni-Peseke ke Yosalem na í can na í si tənə.

⁸ Mpuɔú Yuta nyəma yonna Yosalem nyəma, na pá ku-wɛ na pá sɔ ɬate ke kɔkɔ na pá ɬɛki-tɛ. ⁹ Pə waali ké pa polaa na pá yonna Kanaaŋ nyəma mpa paa wɛ pulasi taa, na ilim mpətəŋ tɔ ké tɛtɛkəle taa tɔ.

¹⁰ ɬena pá polo na pá yonna Kanaaŋ nyəma mpa pa wɛ Hepəlɔŋ timpi pa yaakaya si Alapa tɛ tɔ. Na pá ku Sesayi nyəma, na Ahimaŋ nyəma, na Taləmayi nyəma. ¹¹ Pa tɛma tənə, ɬena pá polo pá yonna Tepii timpi pa yaakaya si Kiliyatɬ-Sefɛ tɔ pə nyəma.

¹² Mpuɔú Kalepu tɔma si: Ye wei ɬ yonna Kiliyatɬ-Sefɛ nyəma na í kəl-wɛ maa ha-ɬ ma pɛlɔ Akəsa na í la

alu. ¹³ Tənaɔale Kalepu neu tənɔɔ nyəŋ Kenasi pəyalu wei pa yaa si Otiniyɛ tɔ, ɬ yonna ɬate nté tɔ nyəma na Kalepu ha-ɬ ɬ pɛlɔ Akəsa na í la alu.

¹⁴ Akəsa saawa, ɬena í tɔ ɬ paalu si: Maa sələmɬ ma caa ke tetu natəlɬ. Alu ɬi ɬ tiina ɬ kraŋaya tɔ, ɬena ɬ caa pɔɔsi-ɬ si: Alaafəya kele? ¹⁵ Mpuɔule alu nɔɔ təkpaɔ si: Haɬ, la-m kupantu na í ha-m hila. Mpi tɔ, tetu nti n ha-m mpuɔú ilim mpətəŋ tɔ tɔ tɔ fɛi lum.

ɬena ɬ caa Kalepu náá ha-ɬ hila wɛna a wɛ pə tɛ tɔ, na ɬɔta nyəna.

¹⁶ Mpuɔú Moisi yəti lulɔɔ nyəma Keni nyəma na Yuta nyəma pa luwa Yeliko, na pá polo pá caya Yuta Alaati ilim mpətəŋ tɔ ké wulaya tetu taa ké Amaleke nyəma tetu taa.

¹⁷ Mpuɔule Yuta nyəma, na Simiyɔŋ nyəma pa polaa na pá yonna Kanaaŋ nyəma mpa pa wɛ Sefati tɔ na pá tɔɔ pa tetu, na pá yɔki ɬate tənəŋŋəŋ. Na pá ha-tɛ si Hooma. Ncaale ke pa yaa mpu na pa tɛ taa.

¹⁸ Pəle pə waali ké Yuta nyəma mpa pa tasa Kasa, na Asəkalɔŋ, na lkoloŋ acalee ke ɬɛkɔɔ, na pá kpenna wɛna a cɔɔna-yɛ tɔ. ¹⁹ Tacaa ka wɛ pa waali ké haləna pá ɬɛki pulasi tetu tənə. Ama tetu ihəntau taa nyəma ke pa ta pəsi. Mpi tɔ, pɛle paa wɛna yoou keekenaa nyəɔtu nyəma ké. ²⁰ ɬena pá ha Kalepu ke Hepəlɔŋ ɬate, ɬɛu Moisi ka yɔɔtɔɔ tɔ. Mpi tɔ, ɬi ɬ tɔɔŋna Anaki lulɔŋ nyəma tooso wei ɬ ka wɛ tənə tɔ.

²¹ Pəncamɛɛ nyəma ta pəsi na pá tɔɔŋɬ Yepusi nyəma mpa paa wɛ Yosalem tɔ, pá na-wɛ pa wenna mpu.

²² Mpuɔú ɬfəlayim kpekəle na Manasee nyəntɛ pa polaa na pá yonna Pɛtɛli timpi pa yaakaya Lusi tɔ, na Tacaa sənə-wɛ. Feŋlaa ke paa caaləna tiluɔu ke Pɛtɛli taa. ²⁴ Pəle pa talaa na pá sulina apalu nɔɔɔ, ɬena pá tɔmɬ-ɬ si: Hul-tuɔu timpi tɔ ɬate koloosi top-ilinaa tɔ, tu nyɬ nyá tɔ.

²⁵ Mpuɔú apalu ɬi ɬ hula-wɛyɛ təsule. ɬena pá suu na pá kú ɬate yəlaa tənə. Ama pa yela apalu ɬi na ɬ təyaya nyəma tənə. ²⁶ Pə waali ké apalu ɬi ɬ pola Hiti

nyéma tetu taa, na í ηmá ıcate na í yaa-te si Lusi, na pá yaaki-teye rhpúyú haləna saŋa.

²⁷ Manasee nyéma ná tá pəsi na pá tɔɔɔni Peti-Seyah nyéma, na Taanaki nyéma, na Tɔɔɔ nyéma, na lpeleyam nyéma, na Mekito nyéma, na pə acaləe wena a cɔɔna-ye tɔ. Kanaah nyéma ka we tənaya tam ké. ²⁸ Paa na waatu wei lseyeli nyéma kɔma na pá yoo toŋ ke teu tɔ pa ta pəsi na pá ləeki pa koloosi acaləe. Ye pə taɣa səkpəna paasi.

²⁹ lɔlayim nyéma ná tá pəsi na pá tɔɔɔni Kanaah nyéma mpa pa we Kesee tɔ, pa na-we pa wenna.

³⁰ Sapulɔh nyéma ná tá pəsi na pá tɔɔɔni Kanaah nyéma mpa pa we Kitəɔh na Nahalali tɔ. Ama təma ké pa tu-we na pá na-we pa we mpu.

³¹ Asee nyéma ná tá pəsi na pá tɔɔɔni Ako nyéma, na Sitɔh nyéma, na Alapu nyéma, na Akəsiri nyéma, na Heləpa nyéma, na Afiki nyéma, na Lehorɔ nyéma.

³² Pə tɔɔ ké pá na Kanaah nyéma pa caɣa pele pa tetu taa.

³³ Nefətali nyéma ta pəsi na pá tɔɔɔni Kanaah nyéma mpa pa we Peti-Semesi na Peti-Anati tɔ. Ama təma ke pa tu-we na pá na-we pá wee.

³⁴ Mhpúyú Amolii nyéma tɔɔɔna Tah nyéma, na pá kra pulasi taa. Pa ta ye-le-we na pá caɣa tetu lhəntau taa. ³⁵ llena Amolii nyéma saalu Haa-Helesi puɣu taa na Ayalɔh na Saaləpim. Ama waali waali ké lɔlayim nyéma, na Manasee nyéma ηmakəla-we na pá tu-weye təma. ³⁶ lɔm nyéma tetu toŋa fayana Pəcesi ton-toŋle tɔɔ ké Sela na ilim təlule tɔɔ.

Tacaa kaləɣəna ı yəlaa

2 Mhpúyú kuyaku nakuli Tacaa ıɔtaa tillu luna Kiliika, na í polo timpi pa yaa si Pokim tɔ. Na í tɔ lseyeli nyéma si: Ma ləsa-meɣe İcipiti na má pona-meɣe tetu nti tə taa maa heela mə caanaa na tuunau si maa ha-me tɔ. Halı má yɔɔti na má su si ma kaa yɔki má na me ta kɔɔ pəeluyu. ² Na ma heela-me si mə na tetu təne tə nyéma í taa pəeli kɔɔ nakəli. Pə wee ké si í yɔki pa tuŋ. Paa na mpu tɔ, í tá nu ma tɔm. lə pepe tɔɔ ké í lapa mpu? ³ Pə mayamaɣa pə tɔɔ ké ma heeliyi-me təfoo si ma kaa tɔɔɔnəyi tetu təne tə yəlaa na mu təŋəyi. Ama mə na-we í ká weena mpu, na pa tuŋ pəsi-meɣe katɔsi.

⁴ Waatu wei Tacaa ıɔtaa tillu təma tɔm ntəyi yɔɔtuɣu, llena lseyeli nyéma tuli kɔɔsi na pá wiiki. ⁵ Pə tɔɔ ké pa ha lonte ntəye həte si Pokim. Wiilaa təye pa yaa mpu na pa te taa. Mhpúyú pa lapa Tacaa ke kɔtası.

Yosuwee səm

⁶ Waatu wei Yosuwee taa səta tɔ, mhpúyú ı yela lseyeli nyéma ke Sikem, llena paa wei í məli ı tetu nti ı hikaa tɔ tə taa. ⁷ lseyeli nyéma lapa Tacaa təmlə ké, haləna Yosuwee səm. Na pá səesi ısələ ke mpu, na nyuyu nyéma mpa pa nana pa ısəpələ ke təma sɔɔɔna wena Tacaa lapa-we tɔ, pele pa polo pa si tɔtɔ. ⁸ Tacaa təmlə tu Yosuwee pulsi yoosa nunuwa na

naanuwa (110) llena í sí. ⁹ llena pá pimi-ı tetu nti pa ha-ı tɔ, tə taa ké Timnati-Helesi ke lɔlayim pulasi taa ké Kaasi puɣu taa ké ilim ntɔɔɔ tɔ. ¹⁰ Mhpúyú Yosuwee pɔɔle nyéma təna səpa tɔtɔ. Ama kufalah yəlaa ná táa cəkəna Tacaa, na təma sɔɔɔna wena ı ka lapa lseyeli nyéma tɔ.

Lseyeli nyéma lɔwa lɔɔ səeu

¹¹ Mhpúyú lseyeli nyéma lapa mpi pə ta maya Tacaa tɔ. Pa laakaya tuŋ wei pa yaa si Paalənaa tɔɔ. ¹² Pa lɔwa pa caanaa lɔɔ Tacaa wei ı ləsa-weye İcipiti tɔ. llena pa laakali məli piitimnaa mpa pa heku pa we mpu tɔ pa tuŋ tɔɔ, na pá luŋiyi-ı. Tənaya pa kusəna Tacaa ráána. ¹³ Pa lɔ-ı ké na pá laaki tuŋ apalu nyəŋ wei pa yaaki si Paalənaa tɔ, na alu nyəŋ wei pa yaa si Asətatənaa tɔ. ¹⁴ Mhpúyú Tacaa taa huuna lseyeli nyéma, na í ye-le-we na ləekəlaa ləeki pa nyəm təna. Na í tu-weye pa kolontunaa niŋ taa na pá kəli-we. ¹⁵ Paa waatu wei ké pa sula yoou Tacaa yeki ké na pele pá tɔɔɔni-we. lsu ı ka təm-weye heeluyu na tuunau tɔ. Tənaya pa laŋa wakəlaa tətɔɔtɔɔ. ¹⁶ Kəna Tacaa náa kraaki pa taa ké paasənlaa si pele pá waasi-weye ləekəlaa mpe pa niŋ taa. ¹⁷ Ama lseyeli nyéma kisa peleye nuunau na pá laaki tuŋ na pá luŋiyi-ı. Tənaya pa yelina pa caanaa mpa pa təŋaya lɔɔ kusəsıtu tɔ pa mpaau ke lɔh, na pá kisi-weye kəenau. ¹⁸ Paa waatu wei ké Tacaa kra-weye paasənlu, ı we puntu ıni ı waali ké na í yaki-weye pa kolontunaa niŋ taa, haləna ı səm. Pɔɔtu fei leleŋ, ye pə kɔma na pa ηmakəllaa nyəŋsəyi pa ıse na pá saləməyi, pa pətɔtəle kraaki Tacaa ké. ¹⁹ Ama pə kɔh na paasənlu si, llena pá taɣani ısaɣatu taa ké məluɣu, na pə kəli pa caanaa. Na pá laaki tuŋ na pa luŋiyi-ı. Na pá tɔka tam ké pa kaŋkante, na pa yaasi ısaɣau.

Tacaa mayasəyi lseyeli nyéma si ı naa pa waali

²⁰ Mhpúyú kuyaku nakuli Tacaa taa huuna lseyeli nyéma na í tɔ si: Yəlaa pane pa yɔka ma kɔɔ ηka ma na pa caanaa tu pəelaa tɔ, na pá kisi-m nuunau. ²¹ Mpu tɔ, ma kaa tɔɔɔni piitimnaa mpa Yosuwee taa té tɔɔɔnyu na pəɔ́ í səki tɔ, pa taa kulum. ²² Piitimnaa mpeye maa nana lseyeli nyéma waali si paa nuunau na pá təŋ ma luɣu nyəntu ısu pa caanaa lapu tɔ yaa ısəna.

²³ Mhpúyú Tacaa yela piitimnaa mpa ı taa tu Yosuwee niŋ taa si í tɔɔɔni tɔ na pá heesi. l ta hulina pa tɔɔɔnyu.

3 Mhpúyú Tacaa yela piitimnaa mpeye tɔɔɔnyu si ı mayasəɣəna lseyeli nyéma mpa pa taa nyl pá na Kanaah nyéma pa yooh təna tɔ. ² Tacaa caakaya ké si mpa ıni pa taa nyl yoou ke mpu tɔ, pá nyl-ku. ³ Piitimnaa mpa pu kaasa tɔɔɔnyu tɔɔle Filiisi nyéma acaləe kakpasi, na Kanaah nyéma təna, na Sitɔh nyéma, na Hifi nyéma mpa pa we Lipah puɣu taa ké pə kraɣau Paali-Heemɔh puɣu na pá polo Lepo-Hamati tɔ. ⁴ Mpe unəyi Tacaa caakaya si ı naakəna lseyeli nyéma waali si paa tɔki kusəsıtu nti ı ka yəlaa na Moisi tu pa

caanaa tɔ yaa pa kaa tɔki. ⁵ Mpu pə yelina na lseyeli nyəma we Kanaah nyəma na Hiti nyəma na Amolii nyəma na Peliisi nyəma na Hifi nyəma na Yepusi nyəma pa heku. ⁶ Pele pa haakayana-weye pa peela na pa laki alaa, na mpe pa haaki peleye pa nyəma, na pa laaki pa tuɔ.

LSEYELI PAASƏNLAA

Otiniiyee

⁷ Mprugy lseyeli nyəma lapa mpi pə ta maya Tacaa tɔ. Pa kisa lɔw kɛ seeu na pa laaki tuɔ wei pa yaaki si Paalənaa na Aselanaa tɔ. ⁸ Mpuɔule Tacaa taa huuna-we na í tu-weye Mesopotami wulau Kusan-Lisatayim niɔ taa. Na ílé í ɔmakəl-weye piisi pələfei tɔcu. ⁹ Kelena pá wiina Tacaa si í ya-we. llena ílé í læsi Kalepu neu tənuyu nyəɔ Kenasi pəyalu Otiniiyee si í waasi-we. ¹⁰ Mprugy Tacaa Feesuyu tii í tɔw, na í polo í yoonu wulau Kusan-Lisatayim na í kəl-l. ¹¹ llena lseyeli nyəma heesi piisi nuɔle tɔcu. Pə waali kɛ Otiniiyee səpa.

lhuti

¹² Mprugy lseyeli nyəma tasa lapu ke mpi pə ta maya Tacaa tɔ. Ntəna ílé í yeɔ na Mowapu wulau lkolon kul pa tɔw. ¹³ l polaa kɛ na í sɔwsi Amoni nyəma na Amaleke nyəma pa tɔw, na pa yoonu-we na pa læki Yeliko ɔcatɛ. ¹⁴ Piisi pələfei hiu tɔcu kɛ Mowapu wulau ɔmakəla-we. ¹⁵ Pa wiina Tacaa, llena í kpa Pencamee kpekəle taa tu Kelaa pəyalu mputu lhuti si í waasi-we. Kelena lseyeli nyəma cɛla lhuti ke kucɔw si í pona Mowapu wulau. ¹⁶ Ntəna lhuti caa layate nte tɔ we lɔɔ ke taa na waali, na tɛ tayala usu mpiiɔ naale tɔ, na í susi-tɛye í tokonaa tɛe na í ntɔwɔɔ tɔw. ¹⁷ Mpuɔule í cɛla wulau ke í kucɔw. Apalu unu í ka ke kuyasulu ke tɔmam. ¹⁸ l tɛma-í cɛluyɔ ke mpu, llena í na yəlaa mpa paa kɔna kucɔw ɔku tɔ pá lu. ¹⁹ Pa kɔma na pá tala pɛe wena pa sika Kilikaa cɔb na pá laaki tɔ, llena lhuti mələna í waali, na í polo wulau kiɔ si: Hai, tá caa, maa wena faaciya nakəl si ma naaki-ɔ má na-ɔ tɛ tike.

llena wulau læsi tɔmlɛ nyəma təna. ²⁰ Ate na lɔw naɔ ɔku ku niyita teu tɔ ku taa kɛ í ka wee. Ntəna lhuti kɔtəna-í na í tɔm-í si: Tacaa heela-m tɔm si má heeli-ɔ.

Tənaɔale wulau kula í tɛaɔale. ²¹ llena lhuti kɔe í layate na mputu na í sɔ wulau lotu taa. ²² Na tɛ suu tɛ təna, na pə kɔpɛna kɔtənyɔ, na í yeɔ-tɛye mpu na nim waasi tɛ tɔw. ²³ l tɛma mpu, llena í luna waali tɔw, na í tɛki na í kaləsi. ²⁴ l tɛewa llena tɔmlɛ nyəma polo pa mayana pə kaləsa mpu. llena pá tu pa taa si wulau luki í awal kɛ. ²⁵ Mprugy pa tənəa na pá ká í fei tuluyu. llena pá polo pá tulɔ pa mayamaɔa na pá mayana pa caa hɛnta ate na í səpa. ²⁶ Waatu wei pa tənəa mpu tɔw lhuti sewa na í tɛe pɛe tɔwɔkəle, na í polo í ɔmɛli Seyila. ²⁷ l tala lfəlayim pɔwɔ taa, llena í yaɔa apalu tutuyu, na í koti lseyeli nyəma na í tu-weye nɔw

na pá tii pulasi. ²⁸ llena í tɔ-we si: í tənəa ma waali. Mpi tɔ, Tacaa tu mə niɔ taa kɛ mə kolontunaa Mowapu nyəma kɛ.

llena pá polo na pá nyala-weye Yaatanɔ tɛtəsəle, nɔwɔlu ta fiti. ²⁹ Kuyənku pa ku Mowapu yoolaa taa yoolaa ke yəlaa iyisi naanuwaa (10000) kɛ nɔwɔlu ta tulɔ. ³⁰ Pə kɔpɛna waatu unu tɔw lseyeli nyəma ɔmakəla Mowapu nyəma na tetu heesi piisi nuɔnaasa tɔcu.

Samkaa

³¹ Anati pəyalu Samkaa lætəna lhuti lonte taa. lnu í kuna Filiisi nyəma ke yəlaa nasətoso (600) na nau kɔtənyɔ. ílé í waasa lseyeli nyəma tɔwɔw.

Tepola na Palaki

4 lhuti səpa, llena lseyeli nyəma tasa lapu ke mpi pə ta maya Tacaa tɔ. ² Mprugy Tacaa tu-weye Kanaah nyəma wulau Yapeɔ wei í tɔkaya kawulaya ke Hasɔw tɔ í niɔ taa. l yoo wulau ke pa yaakaya Sisela na í we Halose-Koyim. ³ Yapeɔ unu í yoo kekenaa ka we nasənaasa na nuɔwaa (900) kɛ. Mprugy í nyəɔsa lseyeli nyəma íse ke piisi hiu tɔcu. llena peɔ pá wiina Tacaa si í waasi-we.

⁴ Lapitɔtɔ alu Tepola ka kɛna lɔw kuyɔwɔtutu tɛləsulu na í huuki lseyeli nyəma ke pa tɔmnaa ke waatu unu í taa. ⁵ Petɛɛl na Lama pa heku taa timpi pa yaa si Tepola Paau ke lfəlayim puyɔ taa tɔw alu unu í pukaya na í cakɔ, na í tayənəɔ lseyeli nyəma tɔmnaa. ⁶ Mprugy kuyaku nakulɔ Tepola unu í tila Apinowam pəyalu Palaki kiɔ ke Ketɛɛsi ke Nefətali tetu taa, na í heeli-í si: lseyeli lɔw Tacaa tɔma si í læsi Nefətali na Sapulɔɔ pə nyəma taa kɛ apalaa iyisi naanuwaa (10000) na í pona-weye Tapɔw puyɔ tɔw. ⁷ Maa yeɔ na Yapeɔ yoolaa wulau Sisela kuu í yoolaa na í kekenaa nyəɔtu nyəma na pá lu Kisɔɔ lɔw taa si pa yookina-ɔ, llena má tu-weye nyá niɔ taa.

⁸ Tənaɔale Palaki cɔwa Tepola si: Ye ma na-ɔ tu pona, íse maa polo. Ama ye n kaa polo, íse maa puki. ⁹ Mpuɔule Tepola si: Ma na-ɔ tu polo yaa. Ama paa n tala timpi nɔwɔlu kaa sa-ɔ kɛ. Mpi tɔ, alu niɔ taa kɛ Tacaa ká tu Sisela.

llena Tepola kulɔ na í na Palaki pá tɛe Ketɛɛsi. ¹⁰ Mprugy Palaki kɔpɛla Nefətali na Sapulɔɔ nyəma, na yəlaa iyisi naanuwaa (10000) tisi si paa tənə-í, na Tepola mayamaɔa ná polo tɔw. ¹¹ Keni tu Hɛpɛe ka fayana Keni nyəma lɛlaa mpa pa kɛ Moisi yəti Hopari pəyalaa tɔw. llena í polo í siki Saananim tuɔ sɔwɔɔ tɛe kɛ Ketɛɛsi kiɔ.

¹² Mprugy Sisela nuɔwaa si Apinowam pəyalu kɔwaa Tapɔw puyɔ tɔw. ¹³ llena í koti í yoolaa nasənaasa na nuɔwaa (900) kɛ Halose na pá tɛe Kisɔɔ lɔw taa. ¹⁴ Ntəna Tepola tɔ Palaki si: Polo pa tɔw, saɔa ke Tacaa tuyɔ Sisela ke nyá niɔ taa, na í mayamaɔa í ká weena nyá waali.

Mprugy Palaki tiwa Tapɔw puyɔ na í waali kɛ yoolaa iyisi naanuwaa (10000). ¹⁵ Pa nika yoo, llena Tacaa yeɔ na Sisela yoolaa na í kekenaa pá kuu-tɛ. Haləna

Sisela lu i keeke taa, na í se nɔɔhe. ¹⁶ Uena Palaki tu i kolontunaa na pa keekenaa waali, na í tana-weye Halose. Na í heeli pa yoolaa tana pə ta sɔɔ paa ulɔɔɔ pəyaya.

¹⁷ Mprúyú Sisela sewa na í polo Keni tu Hepere alu Yayee te. Mpi tɔ, wulau Yapeh yəlaa na Hepere nyəma paa we təma na leleh ké. ¹⁸ Uena Yayee lu na í səh Sisela na í tɔm-i si: Ta caa, suu ma te cəne, taa nyana pulu.

Sisela suuwa Yayee cokəle taa, uena í hanti na alu unu í waasi i tɔɔ ké puuyɔ. ¹⁹ Mprúyú apalu unu i tɔma-i si: Lukɔtu tɔka-m ké, ha-m lumaya na má nyɔɔ.

Uena alu cosi naaləm ke huluyɔ taa na í ha-i na i nyɔɔ, na í tayani-i puuyɔ waasuyɔ.

²⁰ Mpuuyule Sisela tɔma alu unu si: Səh cokəle nɔɔɔɔɔ, na wei í pɔɔsa-ŋ si nɔɔɔɔ we cəne? Ue n cɔ si, aai.

²¹ Sisela ka kawaya tətɔɔɔɔɔ, uena í too isii i səpa. Mprúyú Yayee kraɔa kɔɔh cokəle kanhanaya na kanhanuyɔ, na í krətəna-i təheɔ na í keesəna i ləkpaɔasaya tɔɔ na í ká na í krəna tetu na Sisela si.

²² Pə waali ké Palaki sewa Sisela waali na í tala Yayee te na Yayee lu na í tɔm-i si. Kɔɔ, maa huli-ŋ yulu wei n pəkəyi tɔ.

Palaki suu cokəle taa, uena í mayana i hanta ate təɔɔmm, na krátúyú tuu i ləkpaɔasaya taa na í səpa.

²³ Kuyaku ŋkuyɔ lɔɔ yelaa na lseyeli nyəma kəli Kanaah wulau Yapeh. ²⁴ Mprúyú lseyeli nyəma kaasa pa təyi teu na təheɔ təheɔ pá kɔɔ pá teesəna Kanaah wulau ke kuyɔ.

Tepola pa akaitu kawəyaya

5 Kuyaku ŋku Tepola na Apinowam pəyalu Palaki pa kəla Sisela tɔɔɔ pa mapa kawəyaya si:

² Lseyeli nyuyɔ nyəma pona samaa ke yoou.

Í sa Taca.

Samaa yoona luɔɔ kulumuyɔ.

Í sa Taca.

³ Awulaa sɔsaa me, í nuu yoo.

Awulumpiya me, mu welisi yoo.

Ma sah lseyeli lɔɔ Taca.

⁴ Taca luna Seyii puuyɔ,

uena tetu suu seluyɔ.

Í lu ltɔm tetu taa,

uena teu náa nu.

⁵ Sinayi puuyɔ sela sɔsɔm ke Taca isentaa,

kɔɔh selaa tərəhŋ ke Taca isentaa.

⁶ Anati pəyalu Samkaa pɔɔle taa

yəlaa caasi ya yem ké tetu taa ké.

Yayee pɔɔle taa,

tɔntaa təhaya mpaah kra i nyəh ké.

⁷ Lseyeli nyəma taa feina nyuyɔ tu,

kəna Tepola kuli i naasi taa.

Pa taa feina aka nɔɔɔɔ

uena pa too Tepola kuli.

⁸ Tuu ke lseyeli nyəma ləsaa

uena yoou náa tii təkpiili.

Yoolaa tuutuuma me, králúyú fei.

Yoolaa samaa me, ŋmantaaya fei.

⁹ Lseyeli nyuyɔ nyəma me, ma sama.

Luɔɔ kulumuyɔ yoolaa me, ma sama.

Í sa Taca.

¹⁰ Awulaa sɔsaa me, í pəsəna laakali.

Apila me, í pəsəna laakali.

Kunyɔntunaa mu pəsəna laakali.

¹¹ Lum lulaa í sa lɔɔ ké i kupantu tɔɔ.

Í samu-i kupantu nti i lapa lseyeli tɔ tɔɔ.

Lseyeli caɔa tərəmm tɔ í samu-i.

¹² Tepola, Tepola kuli na í waasi.

Kuli na í ma kawəyaya.

Apinowam pəyalu Palaki kuli.

Kuli, na í cə lseyeli saləkətunaa.

¹³ Kaasəlaa ná kəla akanaa.

Taca yelaa na má kəli akanaa.

¹⁴ Ifəlayim nyəma pola tətəkəle taa.

Pencameɔ nyəma pola tətəkəle taa.

Awulaa sɔsaa luna Makii.

Yoolaa akewenaa ná luna Sapulɔh.

¹⁵ Isakaa nyuyɔ nyəma təhə Tepola na Palaki.

Isakaa yoolaa sɔsaa Tepola pa tɔɔ,

pa krənta tɔntə na pá polo tətəkəle taa.

Pə na pə mpu tɔ, Lureh nyəma ná paasəna tɔmnaa

hɔm ké.

¹⁶ Lureh nyəma paasəna kaləkəh wula nuu suwe?

Pa paasəna tɔmnaa hɔm ké.

¹⁷ Katu nyəma ta kɔɔ, pa saala Yaatanu waali.

Təhə nyəma ta kɔɔ, pa saala kruləh taa.

Aseɔ nyəma ta kɔɔ, pa saala tənku nɔɔɔ.

¹⁸ Sapulɔh nyəma ná tisaa na pá mu səm.

Nəfətali nyəma ná tisaa na pá polo təyoole.

¹⁹ Awulaa sɔsaa lu yoou.

Kanaah awulaa lu yoou.

Pa luwa si pa yookina Tanaki.

Pa yookina Tanaki ke Mekito lum nɔɔɔ.

Pa lahə wontu.

Pa wu liyitee.

²⁰ Isɔtulɔhasi mayamaya ná yoowa,

hatoo si mpaah taa ké si yoona Sisela.

²¹ Kísɔh lɔɔ tɔɔ kolontunaa.

Lɔhɔta Kísɔh lɔɔ kpiisa-wə.

Tə kaasi ta ti na té nyɔɔ tɔh.

²² Selaa tuwa casəle.

Pa kraɔanəh acuwa wiina nteye kpakatam

kpakatam.

²³ Taca isɔta tillu si pá tənɔ Melosi ɔcate ke mpusi.

Si pá tənɔ tə yəlaa ke mpusi,

pa ta lu Taca yoou.

Pa ta kɔɔ si pa səhna Taca yoolaa taa yoolaa.

²⁴ Pá kooli Yayee ke kupantu.

Pá kooli Keni tu Hepere alu ke kupantu.

Pá kooli-i kupantu ke coka taa alaa taa.

²⁵ Sisela sələma Yayee ke lum na ílé i cəle-i naaləm.

Tete naaləm ke i ha-i kalau taa.

²⁶ Yayee kraɔa kanhanaya na mpələ,

na í co kanhanuyɔ na ŋwaah,

na í ka Sisela nyuyɔ na í tulɔ púyú.

L kamaya na í yɔki nyumpɔɔɔɔɔ.

²⁷ Sisela yela i ti na i hoti alu tee təmaai. I hənta ate təcōmm na í səpa.
²⁸ Sisela too tanəa na í nyənəyənə pətote. Na í nəyəsəyi si: Pepe tək ké Sisela kēkē ta tala ləh?
²⁹ Alaa ləmayasēē nyəma ná cō-i. Inu i ləla pa kucōcutu nti si:
³⁰ Isəntō yoolaa kuu wontuŋ ké, na pá taləyi, ineyē pēelō yaa pēelaa naale. Sisela ke puuyu kupaŋku yaa pōŋh naale. Na máá paa puuyu kusōpuuyu yaa pōŋh naaleyē ma luuyu tee.
³¹ Tacaa kolontunaa í səki mpu. I taapalaa náá teeki kōkō isu ilim lukuyu tō. Pəle pə waali lseyeli tetu hēesa pusi nule təcu.

Matiyan nyəma cōsəyi lseyeli nyəma

6 Mpruyū lseyeli nyəma tasa lapu ke mpi pə ta maya Tacaa tō. Ulena ílé i tu-weye Matiyan nyəma niŋ taa ké pusi nule təcu. ² Matiyan nyəma cōsa-weye sōsōm ké. Ulena lseyeli nyəma se na pá cōsi pulasi taa, na kukpaməŋ pōŋh taa. ³ Ye lseyeli nyəma í tuuki pa tawa, ulē Matiyan nyəma, na Amaleke nyəma, na ilim təlulē tō tōntaa pa krenti na ⁴ pá wati-we, na pá wakələyi pa kuhələm, haləna pá tala timpi pa yaa si Kasa tō. Paa kaasəyi pulu si pēle pá təyō. Na pá kpeŋna pa tōla na pá kraaki. ⁵ Pa kəŋayana pa kaləkəŋ na pa coka ké. Pa na pa yooyoonaa paa we paŋale ké isu kutolon, pa fēi kaluyu. Pa watəyi lseyeli tetu ké na pá wakələyi-ti.
⁶ Lseyeli nyəma təyōna pa təyi teu ke Matiyan nyəma niŋ taa ké. Ulena pá wiina Tacaa si í waasi-we. ⁸ Ntəna Tacaa kra-weye lō kuyōyōtutu teləsulu, na ílé i heeli-we si: lseyeli lō Tacaa yōyōtaa si ma ləsəna-meye Icipiti yomle taa. ⁹ Má waasəna-meye Icipiti nyəma niŋ taa, na má təyōni mpa pa cōsəyā-me tō, na má ha-meye pa tetu. ¹⁰ Haləna má heeli-me si, mayale mə lō Tacaa. Ule í taa nyana Amolii nyəma mpa pa tetu taa í we isəntō tō pa tuŋ. Ama í ta nuna-m.

Tacaa ləsa Ketiyōŋ si í waasi lseyeli nyəma

¹¹ Mpruyū Tacaa isōtaa tillu kōma Ofəla na í cəyā Apiyesē luluuyu tu Yowasi haləm taa ké tuyu nakuli ku tee. Na Yowasi pəyalu Ketiyōŋ ŋmela lēsēŋ tənyaasələ, na í maki təyōnəyā si Matiyan nyəma í taa na-i.
¹² Tənyalē isōtaa tillu lu i tōk na í tōm-i si: Yoolaa taa aka nyá, Tacaa we nyá waali.
¹³ Kələna Ketiyōŋ kōyō təkpaui si: Aai, ma cē, ye Tacaa ka we tá waali, pepe tōk ké tə tōki wahalanaa panē? Na lēye piti təma nna a tōm tá caanaa kēesa-tu si i lapa-weye waatu wei i ləsa-weye Icipiti tō a weē? Pōpōtu fēi lēlēŋ, Tacaa lō-tuyu, na í tu-tuyu Matiyan nyəma niŋ taa.
¹⁴ Mpuuyē Tacaa pəsəna Ketiyōŋ tōk na í tōm-i si: Pona toma wena n wena mpu tō, na í waasi lseyeli nyəma ke Matiyan nyəma niŋ taa. Ma mayaməyā ma tiliyina-ŋ. ¹⁵ Ntəna Ketiyōŋ si: Hai, Tacaa, maa waasi

lseyeli nyəma na ma we? Mpi tō, tá təyāyā ta ke puluyu Manasee luluyu nyəma taa. Pécō ma tu ké pəyāyā nō.
¹⁶ Mpuuyē Tacaa si: Maa weē nyá waali ké, na í tələki Matiyan nyəma isu yulu kulum.
¹⁷ Ulena Ketiyōŋ si: Ye mpu la na má nyi təkēlekele si Tacaa nyá, nyá yōyōtəyənana-m. ¹⁸ Səŋ na má kōna-ŋ kucōku na pécō í tee.
 Tacaa si: Polo na í kōkō.
¹⁹ Ketiyōŋ polaa, ulena í kú pəfate na í təsi na í tu potopotonaa mpa pa taa kukusum fēi təyō sōsōm. Ulena í kuuli nantu ke tokiya taa, na yom ke nyanəyā taa na í pona lō isōtaa tillu ke tuyu sōsōŋku ŋku ku tee.
²⁰ Ulena isōtaa tillu tōm-i si: Polo na í si nantu na potopotonaa ke kukpamuyu kune ku tōk na í pō yom.
 Ulena Ketiyōŋ la mpu. ²¹ Mpruyū Tacaa isōtaa tillu tokina nantu na potopotonaa mpe na i krátuyū. Ulena kōkō lu kukpamuyu taa na ká nyāyā pə təna. Na isōtaa tillu náá muki yem. ²² Tənyalē Ketiyōŋ cəkənaa si Tacaa isōtaa tillu ké. Ulena í yāyā kapuka si: Hai, ma tōm tēma. Ma nawa lō isōtaa tillu isəntaa.
²³ Ama Tacaa ná tōma-i si: Nyá lanjē í taa wakəli, n kaa sí se.
²⁴ Mpuuyē Ketiyōŋ ŋmawa Tacaa ke kōtəyā təlatē, na í ha-tēyē hətē si Tacaa hēsəyənə lanjā. Kōtəyā təlatē nté tē we haləna sənə ke Apiyesē nyəma icatē Ofəla taa.

Ketiyōŋ yōka tuyu Paali təlaale

²⁵ Mpruyū Tacaa heela Ketiyōŋ ke ahoo anu si: Kra nyá caa latəcē kufalu, na í tasa naale nyəŋ wei i wena pusi naatosompōyōlāyā tō. Ulena í yōki nyá caa təlaale na í kpesi tesika ŋka pa laaki tō. ²⁶ Ulena í ŋma-m kōtəyā təlatē ke puuyu kune ku nyuyū taa na í kraŋa tesika ŋke ka taasi na í lana kōtəyā ŋka kōkō lusa ka təna tō na latəcē naale nyəŋ.
²⁷ Ulena Ketiyōŋ ləsi i təmlē nyəma ke naanuwa, na í lá isu Tacaa kēesa-i təyō ahoo. Mpi tō, i nyanəyāna i caa təyāyā nyəma na icatē yəlaa ké. ²⁸ Pə fema na icatē nyəma kuli tanəŋ tē təhulu, ulena pá mayana pa yōka tuyu na pá kpesi tesika. Na pá lá latəcē naale nyəŋ ke kōtəyā ŋka kōkō lusa ka təna təyō kōtəyā təlatē nte pa ŋmawa tō tō tō. ²⁹ Mpuuyē pa pōsə təma si: Awe mayaməyā lapəna mpu?
 Icatē nyəma cəkənaa si Ketiyōŋ lapəna mpu. ³⁰ Ulena pá tō i caa Yowasi si: Ləsi nyá pəyalu na tē ku-i. Mpi tō, i yōka təlaale, na í kpesi pəcōlō tesika.
³¹ Mpuuyē apalu inu i cōwa mpe inu si: Mə nyəntu suweye tuyu ŋku ku tōm taa? Ye pə cəpa wei si i sēekəna ku tōk, isu puntu səpa na pécō pə nyaali. Ye ku ke tuyu, ku yoo ku mayaməyā ku yoo. Mpi tō, ku təlaale ke pa yōkaa.
³² Kuyaku ŋkuyū pa ha Ketiyōŋ ke hətē si: Yelupaali. Pə nyuyū nté si: Paali í yoo i ti yoo. I təlaale ke pa yōkaa.

Ketiyon pækəyi ləw luɣu nyəntu

³³ M̄p̄ȳȳ kuyaku nakuli Matiyon nyəma, na Amaleke nyəma, na ilim təlule tək tontaa kotaa, na pá tesu Yaatanu na pá polo pá puli Sisilee tetekəle taa. ³⁴ Ulena ləw Feesuyu tii Ketiyon tək na í yaga apalu tutuyu si Apiyesee luluyu nyəma í tu i waali. ³⁵ Na í tili tətəy Manasee nyəma kiŋ si apalaa í lu na pá tu i waali, na í yaa Asee nyəma, na Sapulon nyəma, na Nefətali nyəma, na pa tənə pá sɔɔsi i tək.

³⁶ M̄p̄ȳȳ Ketiyon tək ləw si: Ye tampana si nyá ton ke maa waasəna lseyeli nyəma usu n ka yəyətuyu t. ³⁷ Təw, maa pə heu kəŋle ke Kataya taa. Ye cəbu kra-təy ahoon na atə náá wulaa, ulə tənaya maa nyəna si nyá ton ke maa waasəna lseyeli nyəma.

³⁸ Ulena pá la m̄p̄ȳȳ teitei. Təw fema tanan Ketiyon nyaasi kəŋle nté, ulena lum lu na pá su poosiyaa. ³⁹ Ntəna í tək ləw si: Hai, yele má tasa-ŋ natəlyi pɔɔsuyu. Taa mu-m na pááná. Ma caa si n̄ tasa-m puluyu huluyu ke tək kulum. Pənente cəbu í kra tetu tək tike, na kəŋle náá wulaa.

⁴⁰ Ulena ləw mu Ketiyon kəy ke ahoon anu na kəŋle náá wuli na cəbu kra tetu tək tike.

Ketiyon yoolaa ŋmunuyu na nuɔuwa (300) tək

7 M̄p̄ȳȳ Ketiyon na i yoolaa pa kula lon ke tanan nakuli na pá polo pá puli Haloti hite kəy, na Matiyon nyəma náá puləna ilim ntəyən tək ké Molee pulaya cəw.

² Ulena Taca tək Ketiyon si: Nyá yoolaa kəla tək, ma kaa tu Matiyon nyəma ke nyá niŋ taa, na pá kək na n̄ sa nyá ti si nyá ton ké n lapənaa. ³ M̄p̄ȳȳ tək, heeli-wə si, sɔyɔntunaa í məli təyaga.

M̄p̄ȳȳ yəlaa iyisi hiu na naale (22000) məlaa, na pá kaasi yəlaa iyisi naanowa (10000) tike. ⁴ M̄p̄ȳȳ Taca tək Ketiyon si: Nyá yoolaa kəla tək tək. Ti-ina-wəy lək kəy, na ma mayamaya má tək si potaa na cayalaa.

⁵ Yoolaa tii tənə, ulena Taca heeli-i si: Faya mpa paa tí lum na niŋ usu hasi tək, na pa mpa. Na mpa paa luŋ akula na pá nyək tək na pa mpa.

⁶ M̄p̄ȳȳ pa taa yəlaa ŋmunuyu na nuɔuwa (300) ti-wa lum usu hasi. Pə kaasa mpa ulena pəle pá luŋ akula na pá nyək. ⁷ Ntəna Taca heeli Ketiyon si: Yoolaa ŋmunuyu nuɔuwa wei i tiwa lum tək mpe pa niŋ taa ké maa tu Matiyon nyəma na pá waasi lseyeli nyəma. Pə kaasa mpa tək, paa wei í məli i tək.

⁸ M̄p̄ȳȳ Ketiyon siwa yəlaa ŋmunuyu na nuɔuwa (300) unu na í mu kpentaa təknaasi, na pa tutuun na pəle pá məli təyaga.

Na Matiyon nyəma náá sika tetekəle taa ké mpe pa pətəe.

Pə hula lseyeli nyəma si paa la akanaa

⁹ M̄p̄ȳȳ Taca heela Ketiyon ke ahoon anu si: Kuli na n̄ tii Matiyon nyəma tesikile taa. Mpi tək, ma tu-wəy nyá niŋ taa ké. ¹⁰ Ye sɔyɔntu wə-ŋ na tiu, ulə n kpenaa

nyá təmle tu Pula. ¹¹ N ká nu pa kuyəyətutu, ulena pá sɔɔsi-ŋ apalutu.

Ntəna í na Pula pá cəŋ na pá polo pá tala tətəŋle kancaalaya nyəntə. ¹² Na Matiyon nyəma, na Amaleke nyəma, na ilim təlule tək tontaa pilina tetekəle tənə usu kutolon, na pa yooyoonaa náá wə usu lum kəy kanyəŋa, pa fəi kaluyu. ¹³ Ketiyon pa tala mpu, ulə kəy kəy kəesəyi i taapalu nté toosee si: Ma toosaa kəle si ma ná potopoto kəy kəy*fa* na í pilimiya tá tesikile na í yoonaa cəkəle na í pəsi-təy kpentəlaasi. †

¹⁴ M̄p̄ȳȳ i taapalu kəy təkpaui si: Ləna lseyeli tu Ketiyon ká kəli-tu tək n na mpu. Ləw tək i taa ké si i tui tá tənaya i niŋ taa.

¹⁵ Ketiyon nu toosee anu a kuseyəsətu, ulena í hənui atə na í sɛ ləw. Ulena í məli i yoolaa kiŋ na í tək si: Í nyəki na í kuli. Taca tuwa Matiyon nyəma ke mə niŋ taa ké.

Matiyon nyəma sewa yem yem

¹⁶ M̄p̄ȳȳ Ketiyon faya yoolaa ŋmunuyu na nuɔuwa (300) unəyi kpeka tooso, na í cəla-wəy tutuun na heeŋ si pá pa kahulasi tək. ¹⁷ Ulena í tək-wə si: Í nyənəyənə-m yoo. Ye tək tala pa təkikile na má lapa isəna mpi ulə í la mpu. ¹⁸ Ye í nuwa má na ma kəy kəy nyəma tək hula tá tutuun, ulə mu huli mə nyəŋ tək na pá cək na pá ta. Na í kpentu na i yəyətənə kəy sɔsaya si: Taca na Ketiyon pa nyəma nté tá.

¹⁹ Pə tapa ahoon heka ke waatu wei tanlaa layasəyi tək ulə Ketiyon na i yoolaa nuɔuwa (100) kpekəle, pa tala kolontunaa təkikile tənaya tək kəle. Ulena pá huli pa tutuun na pá yək pa heeŋ. ²⁰ M̄p̄ȳȳ kpeka naale wei pə kaasaa tək, ulə i lapa mpu tək, na pá tək kahulasi na niŋ mpətəŋ na tutuun ke niŋ ntəyən taa, na pá yəyətənə kəy sɔsaya si: Taca na Ketiyon paa təkəŋa.

²¹ M̄p̄ȳȳ pa tənə pa tama kolontunaa təkikile na pá səŋa pa təsəŋlənə ke mpu, na pá təkna tutuun huluyu. Ulena Taca lá na acufu suu Matiyon nyəma yoolaa taa, na pá suu kiisuyu, na pá kuy təmayə pa taa pa tike. M̄p̄ȳȳ pa yawa na pá se na ləlaa mələna Pəti-Sita ke Seleta tək. Haləna pá tala timpi pa yaa si Apeeli-Mehola ke Tapa cəw tək.

²³ Ulena pá yaa lseyeli kpeka ləna, Nefətali nyəma, na Asee nyəma, na Manasee nyəma tənə na pá təkni Matiyon nyəma. ²⁴ M̄p̄ȳȳ Ketiyon tilaa na pá heeli lfəlayim nyəma ke pək taa si: Í tii lon na í cə Matiyon nyəma na í tan-wəy Yaatanu tətəsəle haləna Pəti-Pala.

Ulena lfəlayim nyəma náá la mpu. ²⁵ Ulena pá kra Matiyon awulaa naale Oləri na Səri. Na pá ku Oləri ke Oləri kukpamuyu tək, na pá ku Səri uləy Səri tənayaasəle. Ulena pá tayanu kolontunaa waali ke tuyu. M̄p̄ȳȳ pa pona Ketiyon ke awulaa mpe pa nyək ke Yaatanu waali.

† POTOPOTO KƏY KƏY: Potopoto kəy kəy, pəle pa tək tənaya pəe naali a potopotona ke pa kəesəyi cənə.

lfəlayim nyéma pááná muyu

8 Ḿpúyú lfəlayim nyéma pɔɔsa Ketiyɔŋ na pááná sɪ: Waatu wei n pukaya Matiyah nyéma yoonau tɔ pə lapa isəna na n ta yaa-tu?

Haləna pá na-ı pá yoo tə tɔw ké sɔwɔm. ² Mpuɔule ı pɔɔsa-we sɪ: Pepe taa ké má na-me tə keesəyi? Tuɔu pee kancaalaya nyəna u takı leleŋ ke kantəkaya nyəna. Pə tapuɔu nté sɪ: Mpi mu lapa tɔ, pə tɛɛ mpi tá lapa tɔ təcayacaya. ³ Isɔ yelaa na í ku Matiyah awulaa Olerı na Serı. Mpu tɔ, pepe taa ké má na-me tə keesəyi?

Ketiyɔŋ yɔɔɔta mpu, ılena lfəlayim nyéma pááná heɛ.

Ketiyɔŋ ke Yaatanı ilim təlule tɔw

⁴ Ḿpúyú Ketiyɔŋ pa tɛsa Yaatanı na pá kawa tətɔɔtɔɔɔ. Paa na mpu na pá tayanı pa kolontunaa waalı ke tuɔu. ⁵ Pa tala Sukɔti, ılena Ketiyɔŋ tɔ ıcate nyéma sɪ: Í ha ma yoolaa ke tɔɔɔnaya, pə nu-weɔe. Mpi tɔ, tə tɔŋna Matiyah awulaa Sepa na Saləmuna ke tɔɔɔnuɔu ké.

⁶ Mpuɔule ıcate nyuɔu nyéma pɔɔsa-ı sɪ: Pepe tɔw ké n caa sɪ tɛ cɛle-ŋ tɔɔɔnaya na n ta kpata Sepa na Saləmuna? ⁷ Tənaɔale Ketiyɔŋ nɔɔɔ təkpaɔ sɪ: Tacaá í tuwa Sepa na Saləmuna ke ma niŋ taa, maa cəl-me na wulaya tetu taa sɔwa na sɔwɔnnaa.

⁸ ılena pá tɛena Penuwelı, na Ketiyɔŋ sələmı kulumtu ntəyi ıcate nyéma, na pele pá cɔ-ı teitei ısu Sukɔti nyéma. ⁹ Ḿpúyú Ketiyɔŋ heela-we sɪ: Ye ma lapa aka na má məlaa, maa yɔki mə ıcate taa atɛ na ıɔ kutuluɔu sɔwɔɔ.

¹⁰ Sepa na Saləmuna pa yoolaa paa we Kaləkɔɔ, na pé kaasa-weɔe iyisi naanua na kakpaɔı (15000). ısəna pu kaasa ilim təlule tɔntaa tɔɔɔle. Mpi tɔ, Ketiyɔŋwe pa tɛma yəlaa iyisi nuuwa na hiu (120000) ke kuɔu. ¹¹ ılena lseyeli nyéma kelı mpaau ŋku ilim təlule tɔntaa tɔŋəyi tɔɔɔ Nopa na Yorowa pə ilim təlule tɔw, na pá kpəlı pa kolontunaa. Pəcɔ pele paa nyéma sɪ pa lu-təyi. ¹² ılena Matiyah awulaa Sepa na Saləmuna pá se. Ama lseyeli nyéma tɔɔɔna-we na pá kra-we na kolontunaa kpekəle təna laŋa pəsi.

¹³ Ketiyɔŋ pa luna yoo na pá kpeŋ, ılena pá kraɔa helesı ıkpakpaɔ mpaau. ¹⁴ Ḿpúyú ı kra Sukɔti ıfepu nɔɔɔlu na í pɔɔsı-ı, ılena ılé í ŋmaa-ı ıcate nté tə nyuɔu nyéma həla. Pa we yəlaa nutoso na naanua na naa-tosompɔɔɔɔɔɔ. ¹⁵ Pə waalı ké Ketiyɔŋ polaa na í maɔana Sukɔti nyéma na í tɔ-we sɪ: ı tɔw nti í ka tuu-m sɪ paa pə nu ma yoolaa í kaa ha-weɔe tɔɔɔnaya sɪ ma ta kpata Sepa na Saləmuna tɔ. Tɔu, mpeyelɔ ma kra cəne.

¹⁶ ılena í caa wulaya tetu taa sɔwa na sɔwɔnnaa na í hɔna Sukɔti nyuɔu nyéma ŋkraŋŋ. ¹⁷ ılena í yɔki Penuwelı ıcate taa atɛ na ıɔ kutuluɔu na í kú yəlaa.

¹⁸ Pə waalı ké Ketiyɔŋ pɔɔsa Sepa na Saləmuna sɪ: Yəlaa mpa pa kuwa Napɔɔ tɔ pa we ısəna tɔw? ılena pá cɔ sɪ: Pa nəɔəsəna-ŋ ké. Pa caya ké ısu wulau piya.

¹⁹ Mpuɔule Ketiyɔŋ sɪ: Ma taalunaa ké, ma na-we ta too kulum. Ma tuukina Tacaá sɪ ye í taa kú mpe ıni, ma maɔamaɔa ma taa ku-me tɔw.

²⁰ ılena í tɔ ı pəyalu kancaalaya nyəŋ Yetɛɛ sɪ: Polo n ku-we.

Ama pəyaya ta pəsi na ká kuɔı ka layatɛ. Mpi tɔ, kaa kəla kɔɔsɔɔ, ılena sɔɔɔntu we-ke. ²¹ Ntəna Sepa na Saləmuna pá tɔ Ketiyɔŋ sɪ: Ku-tuɔu nyá maɔamaɔa, yulukpaɔu təmlɛ ké.

Ḿpúyú Ketiyɔŋ kuwa awulaa mpe pa naale, na í wɔɔɔsı pa yoooonaa luuŋ tɛɛ kawulaya wula təlanaa.

Ketiyɔŋ səm

²² Ḿpúyú lseyeli nyéma tɔma Ketiyɔŋ sɪ: Tɔɔ tɔw ké kawulaya, nyá waalı ké nyá piya na pele pa piya. Mpi tɔ, nyá yaɔəna-tuɔu Matiyah nyéma niŋ taa.

²³ Ntəna Ketiyɔŋ sɪ: Aaı, pə taya má yaa ma pəyaya nakəlı kaa tɔɔɔna mə tɔw ké kawulaya. Ama Tacaá kele mə wulau.

²⁴ ıle nti ma sələməyi-me tɔɔɔle sɪ paa mə taa wei í ha-m kukuule nte ı hika kolontunaa tɛ tɔ.

Matiyah nyéma ka ké ısəməyeli nyéma, ıle paa wena kukuwee ké. ²⁵ ılena pá tisi sɪ paa cɛle-ı na luɔu kulumuɔu.

Ḿpúyú Ketiyɔŋ pɔwa toko na pá pətəyi pa ŋkraŋyaɔəlası nseyi pə tɔw. ²⁶ Na kukuwee anı á lu ısu kiloona hiu. Na pəcɔ pé kaası kacɔka kukuwee ısu ŋkraŋyaɔəlası, na tokonaa kuseema kupama mpa Matiyah awulaa sukaɔa tɔ, na pa yoooonaa təlanaa. ²⁷ ılena Ketiyɔŋ luu kətəlaa toko wei pa pɔɔsəɔəna Tacaá ke tɔm tɔ na í tú wulanaa mpeɔe ı tɔw, na í su Ofəla ıcate taa. Ḿpúyú lseyeli nyéma suu toko ınəyi laau na í pəsi Ketiyɔŋ na ı təyaya nyéma ke katɔka.

²⁸ Pə kraɔau waatu ıni tɔɔ lseyeli nyéma ŋmakəla Matiyah nyéma, pa ta tasa pa təyi hikuɔu. ılena tetu heesi puɔı nule təcu. Haləna Ketiyɔŋ na ı səm.

²⁹ Ḿpúyú Ketiyɔŋ məla ı tɛ na í caya təna. ³⁰ ı pəyalaa ka we nutoso na naanua ké. Mpi tɔ, ı ka wena alaa pəyalɛ ké. ³¹ ı alu səkpeli nyəŋ wei ı ka we Sikem tɔ ı lula-ı apalupəyaya, pa yaa-ke sɪ Apimeleki. ³² Kpatəlaya kupaŋka ke Ketiyɔŋ səpənaa na pá pimi-ı ı cɔwɔ sɔwɔ Apiyesɛə pəlaau taa ke timpi paa pima ı caa Yowası tɔɔ Ofəla ıcate taa.

³³ Ketiyɔŋ səpa mpu, ılena lseyeli nyéma tayanı tuŋ laau taa ké məluɔu, na pá laaki pa tuɔu ŋku pa yaa sɪ Paalı-Poli tɔ. ³⁴ Pa ta tɔw pa ıɔ wei ı yapa-weɔe kolontunaa mpa pa cɔɔna-we tɔ pa niŋ taa tɔ. ³⁵ Paa na Ketiyɔŋ ka lupa pa tɔw ké teu tɔ, pa taa nɔɔɔlu ta tɔw ı təyaya nyéma tɔw.

Apimeleki pəsa Sikem wulau

9 Ḿpúyú Ketiyɔŋ pəyalu Apimeleki pola ı ıkpənaa ke Sikem na í tɔ pá na ı too luluyɔ nyéma təna sɪ, ² pá pɔɔsı ıcate nyéma sɪ: Í caa sɪ Ketiyɔŋ piya nutoso na naanua í tɔɔɔna mə tɔw ké kawulaya yaa yulu kulum? ıle í tɔw sɪ maɔale mə kɔɔɔpu.

³ Ntəna ɪ ukpenaa polo na pá heeli tɔm ntəɣɪ Sikem ɪcətə nyuɣu nyáma. ɪlena pele pá tu pa taa si paa seena ɪ tɔɔ. Mpi tɔ, ɪ ké pa yulu ké. ⁴ ɪlena pá læsi pa tuɣu ŋku pa yaa si Paalı-Peli tɔ ku kutuluɣu taa ké liyi-tee nyəɣətu nutoso na naanɔwa na pá ha-ɪ. Anəɣɪ ɪ fela tetelataa, na musuŋtunaa, na pá tú ɪ waalı.

⁵ ɪlena pá polo ɪ caa tɔɣe Ofəla, na í kú ɪ tɛɛtunaa nutoso na naanɔwa ɪnɪ ɪ tənəɣa kukpamɔɣu kulumɔɣu tɔɔ. Pa taa səkpəlu kulum Yotam tike sena na í ŋmɛlɪ. ⁶ ɪlena Sikem na yoolaa tɛ yəlaa tənə koti na pá polo ɪcətə tuɣu kulalaau tɛɛ, na pá kpaalı si Apimeleki pəsa wulau yoo.

Yotam sɛɛ yəlaa ke ɪsɔ

⁷ Yotam nu mpu, ɪlena í kpa puɣu Kalisim nyuɣu taa na í kiisi si: Sikem nyáma mɛ, ye í caaki si ɪsɔ í nɪna-mɛ, ɪlɛ í ke ŋkraŋɪ.

⁸ Kuyaku nakuləɣɪ tɪŋ tɔwa si ɪ kpaaki wulau. ɪlena í tɔ tuɣu ŋku pa yaa si Olifi tɔ si: Tu kpa-ŋ tá wulau.

⁹ Tənəɣalɛ Olifi tɔma ɪ taapalaa si: Ma yeki nim mulɔɣu nté na ɪsɔ na yəlaa pa laŋa hɛɛna-m ɪlena má kuɣɪ ma ti si ma tɔki tɪŋ tɔɔ ké kawulaya na?

¹⁰ Mpuɣulɛ tɪŋ yaa ŋku pa yaa si fiki tɔ si: Kɔɔ na tɛ kpa-ŋ tá wulau. ¹¹ Tənəɣalɛ fiki si: Ma yeki ma pee leleŋ nyəna anəɣɪ lulɔɣu ntəna má kuɣu ma ti si ma tɔki tɪŋ tɔɔ ké kawulaya na? ¹² ɪlena í yaa tuɣu ŋku pa yaa si lɛsɛŋ tɔ si: Nyaa kɔɔ na tɛ kpa-ŋ tá wulau.

¹³ Ntəna kulɛ ku tɔ si: Ma yeki sulum puuu nté si ɪsɔ na yəlaa pá yɔɔləna-m, ɪlena má kuɣu ma təɣɪ yem si ma tɔki tɪŋ tɔɔ ké kawulaya na? ¹⁴ Pə waalı ké tɪŋ tənə kɔpntaa na í mayana sɔwa hotiya na í tɔ-ké si: Kɔɔ na tɛ kpa-ŋ tá wulau. ¹⁵ Ntəna sɔwa hotiya tɔ-wɛ si: Ye tampana si í caa má la mə wulau, í kɔɔ na í kɔɔsi mə tənəɣa ma ɪsotom taa. Ye pə taya mpu kɔkɔ ká ɪluna ma sɔwa taa, na ká nyaya na ká kɔpntəna Lipaŋ tɪŋ sɔsɔkɔŋ.

¹⁶ Mpuɣú Yotam tasaa si: ɪsu mə kpaaluɣu si Apimeleki keɛ mə wulau tɔ tampana nté? Ketiyɔŋ lapa-mɛɣɛ təma sɔsɔkɔna wena tɔ í tɔɔsa a tɔɔ na í la í na ɪ təɣaya nyáma ke kupantu na? ¹⁷ Ma caa yoo mə yoo na í si mə səm na í waasi-mɛɣɛ Matiyaŋ nyáma niŋ taa. ¹⁸ ɪlena saŋa mu ɪlɪ ɪ nyáma waalı, haləna í kú ɪ piya nutoso na naanɔwa ke kukpamɔɣu kulumɔɣu tɔɔ. ɪlena í kpa Apimeleki ke Sikem wulau si ɪlé ɪ ké mə kɔɔkpu. Páɔ Ketiyɔŋ yom alɪ nyəŋ pəɣaya nté. ¹⁹ Ama ye kupantu ke ɪ lapa Ketiyɔŋ na ɪ təɣaya nyáma, ɪlɛ Apimeleki í hɛɛsi mə laŋa na mu hɛɛsi ɪ nyəntɛ. ²⁰ Ye pə taya mpu kɔkɔ í ɪluna Apimeleki taa na ká nyaya Sikem na yoolaa tɛ yəlaa, na kɔkɔ ɪlɪ pele pa kiŋ na ká nyaya Apimeleki.

²¹ Yotam tɛma mpu, ɪlena í se ɪ tɛɛtu Apimeleki na í polo í ŋmɛlɪ Peela.

Sikem nyáma kula Apimeleki tɔɔ

²² Apimeleki tɔɣɔ kawulaya ke ɪsɛɣɪ ke puusi tooso.

²³ Pə waalı ké ɪsɔ yelaa na Sikem nyáma taa kɔpntəna təma. ɪlena Sikem nyáma kulɪ Apimeleki tɔɔ. ²⁴ Pə lapa

ŋpúɣú si ɪ tɛɛtunaa mpa Sikem nyáma ka sənə-ɪ na pá ku tɔ, pa səm í məlɪ í na-wɛ pa nyɔkɔŋ taa, na pá ɪɛɛtɪ-ɪ. ²⁵ Pa caakaya si pá hiki Apimeleki, ɪlena pá pona yəlaa ke pulasi taa na pá papɪ tənə, na mpaau tɔntu wei ɪ tɛɛki, ɪlɛ pa ɪɛɛki ɪ wontu. Mpuɣú wulau nu-ɪ.

²⁶ Mpuɣú kuyaku nakulɪ ɪpɛtɪ pəɣalu Kaalı na ɪ tɛɛtunaa pa pola Sikem, na ɪcətə nyáma ɪa-wɛɣɛ naani. ²⁷ ɪlena pá polo pá kóólɪ tɪŋ wei pa yaa si ɪsɛŋnaa tɔ na pá lá pə sulum na pá nyɔkɔ, na pá ŋmaalı. Na pá suu pa tuɣu kutuluɣu taa, na pá tɔɣɔ na pá nyɔkɔ tɔɔ. ɪlena pá tuu Apimeleki. ²⁸ Haləna Kaalı tɔ si mpaɣa Sikem nyáma? Na pepe tɔɔ ké tu nyana Apimeleki? Awe nyəma-ɪ? Ntɔŋ Ketiyɔŋ pəɣalu keɛ? Sepuli keɛ ɪcətə nyuɣu tu, ta caa nɪna-ɪ. Mə cɔɔɔ Ha-moo wei ɪ ké mə kɔpəle nyuɣu tu tɔɣɔ pə wɛɛ si í se. ²⁹ Ye maa kəna ɪcətə nyuɣu tu, maa tɔɣɔna Apimeleki ké. Apimeleki í tayaŋɪ ɪ yoolaa na í kɔna na ma na-wɛ tə yoo.

³⁰ ɪcətə nyuɣu tu Sepuli nu Kaalı tɔm nti, ɪlena ɪ pááná huu. ³¹ Na í tili mukaya na í heeli Apimeleki si: Kaalı na ɪ tɛɛtunaa pa kɔma Sikem na pá yoosiŋ nyá na ɪcətə nyáma. ³² Mpu tɔ, pə wɛɛ si nyá na nyá yəlaa í polo ahoo na í papɪ-ɪ tawa taa. ³³ Na cele tanaŋ í tii ɪcətə tɔɔ ké ɪlim ɪlu waatu, na í na ɪ nyáma pá ɪluki nyá tɔɔ, ɪlena n nyɪ ɪsəna n ká ɪana-wɛ tɔ.

³⁴ Mpuɣú Apimeleki faya ɪ yəlaa ke tɔm liyiti na pá polo pá papɪ Sikem ɪcətə waalı. ³⁵ Waatu wei Kaalı ɪlɪwa na í səŋ ɪcətə nɔkɔɔɔ, ɪlena Apimeleki na ɪ yəlaa pá ɪlɪ təŋmɛllɛ. ³⁶ Kaalı na-wɛ, ɪlena í heeli Sepuli si: Nyəntɪ, yəlaa watuɣu pulaya na pá tiiki yee. Ntəna Sepuli nɔɔ təkpaui si: Pulaya ɪsotom ke n yaa si yəlaa na?

³⁷ Kaalı ta tisi, ɪlena í tɔ si: Nyəntɪ, yəlaa tiikina na heku taa pulaya tɔɔ. Na tintiyilɛ lɛntɛ ná tɛsəɣɪ pee pɔɔsəlaa tuɣu kulalaau mpaau.

³⁸ ɪlena Sepuli tɔ si: Tasa kɔpɛsuɣu ɪlɛ. Matɔŋ n tɔŋaya cənɛ si: Aweɣɛ pa yaa Apimeleki na táá nukəna-ɪ? Tɔu, ɪ na ɪ yəlaa mpa n tuukaya tɔ pa kɔŋna nté. Polo nyá na-ɪ ɪ yoo ɪlɛ.

³⁹ Mpuɣulɛ Kaalı tɛɛwa Sikem nyáma ke nɔɔ na pá na Apimeleki pá naalı yoo. ⁴⁰ Apimeleki suu ɪ tɛɛ, ɪlena ɪnɪ í kuu-tɛ na pá tu təma waalı, na pé ku yəlaa ke sɔsɔm na páɔ pá takɪ ɪcətə nɔkɔɔɔ. ⁴¹ ɪlena Apimeleki polo na í caya Aluma na Sepuli ná tɔɔkɔnɪ Kaalı na ɪ tɛɛtunaa si pá taa məlɪ Sikem taa.

⁴² Tɛu fema, ɪlena Sikem nyáma tayaŋɪ pa ti si pa pu-ki tawa taa na pá tayaŋɪ-təɣɪ Apimeleki. ⁴³ ɪlena í faya ɪ yoolaa ke kɔpəla tooso, na pá papɪ tənə. Waatu wei ɪ ná Sikem nyáma ɪlɪ ɪcətə nɔkɔɔɔ, ɪlena í tii pa tɔɔ ké kɔkɔpaa. ⁴⁴ Ntəna Apimeleki na kɔpəle lɛntɛ pá polo na pá taŋ ɪcətə nɔkɔɔɔ si kolontunaa í məlɪ ɪcətə taa, na kɔpəle naale nyəntɛ ná nyala yəlaa ke tawa taa, na pá ku-wɛɣɛ sɔsɔm. ⁴⁵ Na Apimeleki yoona ɪcətə ke ɪlim na pə tɛm, na í ku tə yəlaa, na í wakəlɪ-tɛ na í ɪɛɛki-tɛ. ɪlena í ŋmusɪ tə taa ké tɔm.

⁴⁶ Waatu wei Sikem atɛ na ɪsɔ kutuluɣu yəlaa ná mpu, ɪlena pá polo pa tənə na pá suu tuɣu Paalı-Peli

koloŋa kutuluyu taa. ⁴⁷ llena Apimeleki nu si pa polaa na pá ŋmeli təna. ⁴⁸ Mprúyú i pona i yoolaa ke Saluməŋ pulaya tək, na í kpaɣa laale na í seti tuyu piliŋa na í hɔɔɔl-ke. llena í heeli-we si: í la usu ma lapu tɔɔɔ kɔŋ. ⁴⁹ llena paa wei í seti i piliŋa na pá tu i waali na pá pona taasi na pá kaa tuyu kutuluyu nɔɔɔ, na pá tu kɔkɔ. Isəna Sikem ate na isɔ kutuluyu yəlaa səpa tɔɔɔ. Apalaa na alaa mpa pa səpa təna tɔ pa tala usu yəlaa iyaya (1000) ke mpu.

Apimeleki səm

⁵⁰ Apimeleki lu təna, llena í polo Tereesi icate na í nyala-te na í ləeki-te. ⁵¹ Tə taa ka we ate na isɔ kutuluyu toŋ nyəŋku nakuli. llena icate apalaa na alaa na nyuyu nyəma polo na pá suu ku taa na pá təkɔ nɔɔɔɔ, na pá kpa nyuyu taa na pá caɣa. ⁵² Mprúyú Apimeleki kɔtəna kutuluyu ŋku ku nɔɔɔɔ si i tuyu kɔkɔ. ⁵³ llena alu nɔɔɔɔ i yaya i nyuyu taa ké nem na kú tuli. ⁵⁴ Mpuɔule i tɔma i yoou wontu təkulu si: Kpəe nyá layate na í tēsi-m. Pá taa kɔɔ na pá yɔɔɔtɔ si alu kɔna-m.

llena ifepu inu ílé i sɔ Apimeleki ke layate na í sí. ⁵⁵ lseyeli nyəma nawa si i səpa. llena paa wei í məli i tē.

⁵⁶ Isəna lɔɔ feləna Apimeleki ke isayatu nti i lapa i caa, na í ku i tētunaa nutoso na naanowa tɔɔɔ.

⁵⁷ Pəyele lɔɔ yelaa na pé felɔ Sikem nyəma ke pa isayatu ke teitei usu Yotam ka təŋsuyu-weɣe mpuɔi tɔ.

lseyeli nyəma paasənlaa ləlaa: Tola na Yayii

10 Apimeleki səpa, llena lsakaa kpekəle taa tu Puwa pəyalu Tola náa kuli. Toto saali kəle. Tola inu i waasəna lseyeli nyəma. Samii icate taa ké i ka we lfəlayim kɔkɔ nyɔkɔ taa. ² Pusi hiu na tooso təcu ké Tola paasəna-we. l səpa, llena pá pimi-i Samii icate taa.

³ Mprúyú Kalaati tu Yayii ná ləeta Tola lonte na í paasəna lseyeli nyəma ke pusi hiu na naale. ⁴ l pəyalaa ka we yulu nyɔkɔ hiu na naanowa ké. Paa wei na i kraŋaya na i icate ke Kalaati hɔɔɔɔ taa. Halɔ pa tɔŋna təna-weɣe yaau si Yayii acalee. ⁵ l səpa llena pá pimi-i Kamɔŋ icate taa.

Amoni nyəma yookina lseyeli nyəma

⁶ Mprúyú lseyeli nyəma tasa lapu ke mpi pə ta maɣa Tacaa tɔ. Pa suu Paalənaa na Asətətənaa ke laau. Pa laa tɔtɔɔ Sillii nyəma, na Sitɔŋ nyəma, na Mowapu nyəma, na Amoni nyəma, na Filiisi nyəma pa tuŋ. Pa lɔwa Tacaa ké təkɔtaa, paa tasəɣi-i seu. ⁷ Ntəna Tacaa mu-we na rááná na í tu-weɣe Filiisi nyəma na Amoni nyəma niŋ taa. ⁸ Pə kraɣau waatu inu tɔɔ pa suu lseyeli nyəma mpa pa we tetu nti tə taa Amolii nyəma ka we Kalaati ke Yaatanu waali tɔɔ nyutuyu, na pá tuyu-weɣe wahala. ⁹ Halɔ Amoni nyəma tēsi Yaatanu na pá yooa Yuta nyəma na Pencamee nyəma na lfəlayim nyəma. Ntəna lseyeli nyəma lanje wakəlɔ sɔsɔm. ¹⁰ Mprúyú pa wiina Tacaa si: Ta lɔɔ, tə

wakələna-ŋ ké. Mpi tɔ, tə yela-ŋ na tə laaki Paalənaa.

¹¹ llena Tacaa náa kɔkɔsi-we si: Waatu wei Icipiti nyəma, na Amolii nyəma, na Amoni nyəma, na Filiisi nyəma, ¹² na Sitɔŋ nyəma, na Amaleke nyəma, na Mawɔŋ nyəma, pa tu-meɣe wahala na í wiina-m tɔ, ma ta waasi-me? ¹³ Paa na mpu mə lɔ-m na í laaki tuŋ pə tɔ ké ma kisaa si maa tasəɣi-meɣe waasuyu. ¹⁴ í polo na í yaa tuŋ wei í ləsaa na í laaki tɔ, na ílé í waasi-meɣe mə lanwakəlle waatu.

¹⁵ Mprúyú lseyeli nyəma tasaa si: Hai, Tacaa, tə wakələna-ŋ ké. Lana-tuyu isəna n sɔɔlaa tɔ. Ama waasi-tuyu sanja tɔtɔ.

¹⁶ Mpuɔule pa lɔwa pa tuŋ wei paa laakaya tɔ, na pá məli pa lɔɔ sɛɛu taa. llena pa wahalanaa tɔm la lɔɔ ké pətɔtəle.

¹⁷ Mprúyú Amoni nyəma polaa na pá puɔi Kalaati nyəma hɔɔɔɔ taa. Na lseyeli nyəma náa tɔŋna híprúyú lapu ke Misipa. ¹⁸ llena kpeka yəlaanaa na pa nyuyu nyəma mpa pa we Kalaati tɔ pá kɔkɔsi təma si: Tá taa awe ká tēéná-tuyu nɔɔɔ, na í yooa Amoni nyəma? Wei í polaa puntu ká pəsi Kalaati nyəma nyuyu tu.

Yefete pəsa lseyeli nyəma nyuyu tu

11 Yoolaa taa yoolu nɔɔɔɔ i ka wenna Kalaati, pa yaa-i si Yefete, na i caa si Kalaati, i too ke apalaa təna alu. ² l caa inu i alu lelɔ ka lula-i apalupiya tɔtɔɔ. Səle si kɔma na sí lá yəlaa llena sí tɔɔɔni Yefete si: N kaa na ta caa krancoou. Mpi tɔ, n ké ta caa nyutu taa pəyaya ké.

³ Mprúyú Yefete sewa i newaa mpe na í polo na í caɣa Tɔpu tetu taa. llena yəlaa mpa pa we usu inu tɔ pá koti i kiŋ na í na-we pá luki kulɔ.

⁴ Pə taŋaŋa, llena Amoni nyəma kɔkɔ na pá yookina lseyeli nyəma. ⁵ Yoou kɔma na kú haŋ llena Kalaati sɔsaa polo Yefete waali ké Tɔpu tetu taa ⁶ si: Kɔkɔ na í tē-tuyu nɔɔɔ na tə polo tə yooa Amoni nyəma.

⁷ Tənaɣale Yefete si: Matɔŋ mə taa kraŋa-m na í tɔɔɔni-m ma tē? llena lanwakəlle maɣana-me na í kɔŋ ma waali suwe?

⁸ Ntəna sɔsaa si: Tə kɔmaɣa si í kɔkɔ na í tē-tuyu nɔɔɔ na tə yooa Amoni nyəma na í la tá na Kalaati nyəma tá nyuyu tu.

⁹ Kələna í cɔ-we si: í mələna-m si tə yooa Amoni nyəma na Tacaa í tu-weɣe ma niŋ taa, maa la mə nyuyu tu na?

¹⁰ Mpuɔule sɔsaa si: Yee, tu la mpu. Tacaa kəle tá aseeta tu.

¹¹ Mprúyú Yefete təŋa Kalaati sɔsaa na yəlaa kra-i pa nyuyu tu, na pá tu yoolaa tənaya i niŋ taa. llena Yefete lelɔ tə təna nti i na sɔsaa pa yɔɔtɔaa na pá su tɔɔ Tacaa isentaa.

Tɔmnaa mpa Yefete heela Amoni nyəma tɔ

¹² Mprúyú Yefete tilaa na í kɔkɔsi Amoni wulau si: Ma na-ŋ suwe na í kɔkɔ na í yookina ma yəlaa?

¹³ Ntəna ílé í cɔ sɪ: lseyɛlɪ nyáma lɪu Icipiti tɔ pa lɛka ma tɛtu kɛ pə kɾayau Aləncɔŋ tɔ. Haləna pə polo Yarɔki na Yaatanɪ.

¹⁴ Ḿpúyú Yefɛtɛ tasa tiluyɪ na pá heeli Amoni nyáma wulau sɪ: ¹⁵ Pə taya Mowapu nyáma na Amoni nyáma tɛtu kɛ lseyɛlɪ nyáma lɛkɛaa. ¹⁶ Mpi tɔ, lseyɛlɪ nyáma lɪu Icipiti tɔ, wulaya tɛtu taa kɛ pa tɔma, haləna pá tala Səsəncaasɪ Tɛŋku. Pə waalɪ kɛ pa mələna Katɛɛsɪ. ¹⁷ Tənaɣa pa tilaa na pá sələmi lɔtɔm wulau sɪ: Ha-tuyɪ mpaau na tə fayana nyá tɛtu taa. Ama ílé í kisaa. lɛna pá sələmi Mowapu nyáma na pɛlɛ pá kisi mpu tɔtɔ. lɛna pá saalɪ Katɛɛsɪ. ¹⁸ Pələ pə waalɪ kɛ pa kɾaya wulaya tɛtu mpaau na pá cɔkɪ Mowapu na lɔtɔm pa tɛtu na pá lɪ Mowapu ilim təlulɛ tɔtɔ. lɛna pá siki Aləncɔŋ kɔkɔ nɔɔ təna, pa ta suu Mowapu tɛtu taa. Mpi tɔ, pɛlɛ pa tɛtu toŋa nté pɔɔɔ ŋkɛ. ¹⁹ lɛna lseyɛlɪ nyáma tili na pá heeli Amolii wulau Sihonɔŋ wei ɪ tɔkaya kawulaya kɛ Həsəpɔŋ tɔtɔ tɔ sɪ í yele-wɛ na pá fayana ɪ tɛtu taa na pá tɛɛ timpi pa puki tɔ. ²⁰ Sihonɔŋ ná tá lɔ lseyɛlɪ kɛ naani sɪ í yele-wɛ na pá fayana ɪ tɛ. lɛna í kotɪ ɪ yoolaa na pá yoonawɛ. ²¹ lɛna lɔ Tacaa tu-wɛɣɛ lseyɛlɪ nyáma niŋ taa na pɛlɛ pá kəlɪ-wɛ na pá lɛkɪ pa tɛtu tənaya hɔɔɔɔɔ ŋku ku taa. ²² Pə kɾayau Aləncɔŋ tɛtɛkələ na pá polo Yarɔki kɔkɔ tɔ, na pá kɛlɪ ilim təlulɛ tɔtɔ wulaya tɛtu haləna pə polo Yaatanɪ. ²³ lseyɛlɪ nyáma lɔ Tacaa hana ɪ yələa taya nɔɔɔ sɪ tə lɛkɪ Amolii nyáma tɛtu. lɛna nyaa caaki sɪ n tayanu-tayɪ lɛkuyɪ na? ²⁴ Tɛtu nti nyá tuyɪ Kɛmɔsɪ ha-ŋ tɔ nyá kisa-tɪ? Mpu tɔtɔɔ tá wɛna mpaau sɪ tə tɔɔ tɛtu nti ta lɔ Tacaa ha-tu tɔ. ²⁵ Sipɔɔ pəyalu Palaku wei ɪ kɛ Mowapu nyáma wulau sɔsɔ tɔ, ílé ɪ wɛnna toŋ. Pəyɛlɛ ɪ ta yoonaa lseyɛlɪ nyáma. Na aweɣɛ nyaya təna. ²⁶ Pɪsɪ ŋmunuyɪ na nɪnuwa (300) kɛlɛ lseyɛlɪ nyáma caya Həsəpɔŋ na Alowɛɛ na pəcɔɔ acalɛɛ taa na acalɛɛ nna a wɛ Aləncɔŋ kɔkɔ tɔ a taa. lɛ pɛpɛ tɔtɔ kɛ í taa lɛkɪ-wɛɣɛ tɛtu ntayɪ waatu ɪnɪ ɪ taa? ²⁷ Pə taya má pəntənana-ŋ. Ama nyá wakələna na má, haləna n yookina-m. Tacaa wei ɪ huukəna yələa kɛ tɔm tɔ, í huu ta na-mɛ ta tɔm kɛ sanɔ.

²⁸ Paa na mpu Amoni wulau ta yaa Yefɛtɛ tɔm ntayɪ pulu.

Yefɛtɛ sɪ nɔɔ

²⁹ Ḿpúyú Tacaa Feesuyɪ tii Yefɛtɛ tɔtɔ, na í cɔɔ Kalaatɪ na Manasee tɛtu. Pə waalɪ kɛ ɪ pola Misipa kɛ lɔ kiŋ kɛ Kalaatɪ tɛtu taa, na í tɛɛ Amoni nyáma kɛ yoonau. ³⁰ lɛna í sɪ Tacaa kɛ nɔɔ sɪ: Ye n tu Amoni nyáma kɛ ma niŋ taa, ³¹ kancalaya yulu wei ɪ ká lɪ ma sənuyɪ tɔɔ maa la-ŋ kɔtaya ŋka kɔkɔ nyaya ka təna tɔ.

³² Ḿpúyú Yefɛtɛ ŋmaa Amoni nyáma toŋa na í yoonawɛ na Tacaa tu-wɛɣɛ ɪ niŋ taa. ³³ lɛna í kəlɪ-wɛ na í lɛkɪ acalɛɛ hiu kɛ pə kɾayau Alowɛɛ, na pá cɔɔ Mini tɔ. Haləna Apɛɛlɪ-Kəlanim. lseyɛlɪ nyáma ku-wɛɣɛ sɔsɔm kɛ, lɛna pá tii təfɛ.

³⁴ Waatu wei Yefɛtɛ məlaya ɪ tɛ Misipa, lɛna ɪ pɛlɔ lɪ ɪ sənuyɪ na í makɪ akilima na í paaku. l tike kɛ ɪ ka lulaa, ɪ fɛna apalupiya yaa alupiya lɛnsɪ tɔtɔ. ³⁵ l

loosa-ɪ, lɛna ɪ lanɔlɛ wakəlɪ. Haləna í cəlɪ ɪ wontu na ɪ tɔ sɪ: Hai, ma pu, n kɔŋna ma nyuyɪ taa kɛ mpu sɪ na n pəsəɣɪ ma laakalɪ suwɛ? Ma tɛma ma nɔɔ sɪ kɛ Tacaa, pə fɛɪ sɪ maa tuli tarəŋ.

³⁶ Mpuɣulɛ ɪ pɛlɔ cɔwa sɪ: Ye n ka sɪ Tacaa kɛ nɔɔ, lana-m ɪsɪ n ka sɪ tɔ. Mpi tɔ, lɔ ná lapa ílé ɪ nyəntu na í lɛɛɪ nyá kolontunaa Amoni nyáma na nyá nɔɔ. ³⁷ lɛna í sələmi ɪ caa sɪ: Yelɛ na má na ma taapalaa tɛ kɾá pulaya taa kɛ ɪsɔtunaa naalɛ na má wii. Mpi tɔ, ma səkɪ na má ta saata.

³⁸ lɛna Yefɛtɛ tisi sɪ í polo na í la ɪsɔtunaa naalɛ. Ḿpúyú í na ɪ taapalaa pa kɾa pulasɪ taa na í wii. Mpi tɔ, ɪ səkɪ na í ta saata. ³⁹ ɪsɔtunaa naalɛ tɛma, lɛna í məlɪ ɪ caa kiŋ na ílé ɪ lana-ɪ ɪsɪ í ká sɪ nɔɔ tɔ, na í sɪ na í ta nyənta apalɔ. Pə kɾayau waatu ɪnɪ tɔɔ lseyɛlɪ alaa suu wula kɛ ⁴⁰ paa pənaya ŋkaya kuyɛɛŋ liyiti liyiti kɛ Kalaatɪ tu Yefɛtɛ pɛlɔ tɔtɔ.

lɔlɔlayim nyáma na Yefɛtɛ pa yoo

12 Ḿpúyú lɔlɔlayim nyáma kulaa na pá tɛsɪ Yaatanɪ na pá polo Safɔŋ, na pá tɔ Yefɛtɛ sɪ: Pɛpɛ tɔtɔ kɛ n polaa na n yoonaa Amoni nyáma kɛ nyá tike na n tá yaa-tu sɪ tə tu-ŋ niŋ? Mpu tɔ, tu sɔ nyá tɔyaya kɛ kɔkɔ.

² lɛna Yefɛtɛ cɔ-wɛ sɪ: Amoni nyáma caakaya ma na ma yələa na yoo kɛ. Haləna tə yaa-mɛ sɪ í kɔɔ na í sənə-tu na í kisi. ³ í kisa mpu, lɛna ma sɪ ye səm səm. lɛna má tɛsɪ toŋa na má yoonaa Amoni nyáma na Tacaa tu-wɛɣɛ ma niŋ taa. Tɔtɔ, pɛpɛ tɔtɔ kɛ í kɔma-m yoonau kɛ pənɛntɛ?

⁴ lɔlɔlayim nyáma ka tuu Yefɛtɛ-wɛɣɛ sɪ: í sewa tá tɛɣɛ na í cɔsɪ Manasee nyáma kiŋ. Tənayaɛ Yefɛtɛ kɾɛyɛla Kalaatɪ nyáma na pá polo pá yoonawɛ na pá kəlɪ-wɛ. ⁵ lɛna Kalaatɪ nyáma cɛ-wɛɣɛ timpi timpi pa tɛsəɣəna Yaatanɪ tɔ. Ye nɔɔɔ kɔma na í nəɣəsəna lɔlɔlayim tu, ɪlɛ pa pɔsɪ-ɪ sɪ: N kɛ lɔlɔlayim tu kɛ?

⁶ lɛ pa tɔmɪ-ɪ sɪ: Mpu tɔ, yɔɔɔtɪ sɪ cipoletɪ. lɛna ílé í pəntɪ sɪ sipoletɪ. Mpi tɔ, pɛlɛ paa pəsəɣɪ hətɛ nte tə yaa kɛ teitei. l pəntayɪ mpu, lɛna pá ku-ɪ kɾakpaa kɛ Yaatanɪ tətɛsələ təna. lɔlɔlayim yələa iyisi nɪlɛ na naalɛ (42000) səpəna tənaya waatu ɪnɪ.

⁷ Ḿpúyú Yefɛtɛ paasəna lseyɛlɪ nyáma kɛ pɪsɪ naa-toso. lɛna í sɪ na pá pimi-ɪ ɪ cətɛ kululɛ Kalaatɪ taa.

lseyɛlɪ nyuyɪ nyáma lɛlaa: lɾəsəŋ na llɔŋ na Apətɔŋ

⁸ Yefɛtɛ waalɪ kɛ Petələhem tu lɾəsəŋ ná paasəna lseyɛlɪ nyáma. ⁹ l lula apalupiya kɛ hiu na naanuwa na alupiya kɛ hiu na naanuwa. Ḿpúyú ɪ hawa ɪ pɛlɛaa kɛ kɾɛka lɛna nyáma na í caa ɪ pəyalaa kɛ alaa kɛ kɾɛka lɛna nyáma tɔtɔ. Pɪsɪ naatosompɔɔɔɔɔ kɛ ɪ tiika lseyɛlɪ nyáma. ¹⁰ Pə waalɪ kɛ ɪ səpa na pá pimi-ɪ Petələhem.

¹¹ lɾəsəŋ waalɪ kɛ Sapulɔŋ tu llɔŋ ná paasəna lseyɛlɪ nyáma kɛ pɪsɪ naanuwa. ¹² l səpa, lɛna pá pimi-ɪ Ayalɔŋ kɛ Sapulɔŋ tɛtu taa.

acima nyəŋ. Ntəna pɛlɛ pɑ cɔ-ɪ sɪ: Sɪ nyɑ ɪsəsɪlɛ na tɑ nɪ.

¹⁴ ɪlɛna Samsɔŋ sɪ:

Kɔtɔtɔɔm ɪlɛna tɔɔlɔ taa.

Na leleŋ nyəm ɪlɛna tɔŋ tu taa.

Pepeyele?

Haləna kuyɛɛŋ tooso siki ɪfɛpiya ta nyənta kucɔcɔtu.

¹⁵ Mɔrɔyɔ pɑ tɔma Samsɔŋ alu ke kuyaku liyiti nyəŋku

wule sɪ: Puyusi nyɑ paalu na ɪ heeli-tuyɔ

kukpekpeyetu, tɔfɔ tu sɔ nyɑ na nyɑ caa tɔyaya

nyəma ke kɔkɔ. Pə taya ɪ yaa-tuyɔ sɪ ɪ huləsəɣɪ-tu.

¹⁶ Kɛlɛna Samsɔŋ alu polo ɪ kiŋ na wula na ɪ tɔmɪ-ɪ sɪ:

Nyɑ luyɔ ta suu-m. Pəcɔ nn tu caaki-m. Pə tɔk kɛ n sɪ

ma nyəma ke ɪsəsɪlɛ na ɪ tɑ heeli-m kukpekpeyetu.

Mɔrɔyɔle Samsɔŋ sɪ: Hai, paa ma nyəma maɣamaɣa

ma ta heeli pɛlɛ, kacəŋfana nyɑ na?

¹⁷ Mɔrɔyɔle alu mɪsəna-ɪ na ɪsəlɔm ke mɔrɔyɔ acima

kuyɛɛŋ təna. Pə nu-ɪ, ɪlɛna ɪ heeli-ɪ kuyaku naatosom-

pɔɔɔɔɔɔ nyəŋku wule. ɪlɛna alu nɑɑ tayaɪ ɪ tɛ ɪfɛpiya

ke kɔkɔ. ¹⁸ Mɔrɔyɔle ɪfɛpiya polaa na pɑ heeli Sam-

sɔŋ ke kukpekpeyetu na pəcɔ ilim tu sɪ:

Pepe kəla tɪŋ nim ke leleŋ?

Na pepe kəla tɔɔɔɔɔɔ ke tɔŋ?

ɪlɛna ɪ cɔ sɪ:

Ye ɪ taa haləna ma alu ke nau nyəm,

ɪ taa nyɪ kukpekpeyetu nti.

¹⁹ Tənaɣale Taca Feesuyɔ tii Samsɔŋ tɔk na ɪ tɛɛ

Asəkəlɔŋ na ɪ ku apalaa hiu na naanuwa na ɪ wɔɔɔɔ

pɑ tokonaa, na pɑ acima wontu, na ɪ cɛla mpa pɑ

kɔyɔ ɪsəsɪlɛ tɔ. ɪlɛna ɪ mɛɪ ɪ caa tɛ na pɑnɑ.

²⁰ Mɔrɔyɔle pɑ ha Samsɔŋ alu ke ɪfɛpu wei ɪ səna Sam-

sɔŋ ke ɪ akɔyale taa tɔ.

Samsɔŋ ɪɛtəɣɪ Filiisi nyəma

15 Pəle pə waalu kɛ Samsɔŋ pola ɪ alu nau ke kumtu waatu, na ɪ kɔnna-ɪ pəfate. ɪlɛna ɪ tɔ sɪ:

Ma suuki ma alu nan taa. Ama ɪ yəti kisina-ɪ, ² na ɪ tɔ

sɪ: Ma huɔwa sɪ nyɑ taa kɔnna-ɪ kɛ. ɪlɛna mɑ ha-ɪ nyɑ

taapalu. ɪlɛ ɪ neu ta kəɪ-ɪ teu? Kɔyɔ ɪɛɣɛ kɔɔɔ lonte.

³ Tənaɣale Samsɔŋ pəsənaa sɪ: Ye ma ɪɛtə Filiisi

nyəma ke ɪsəɣatu ke pənɛntaa pɑ taa tɔ sɪ ma caala-

wɛ yoo.

Luuti

Kutulutu

Lseyeli nyéma paasənlaa waatu taa ké Luuti tɔm lapa. Tə kaləyi takəlaya taa si Luuti wei inɪ ɪ ka ké piitim ləm-
pi tu tɔ, ɪ suuwa lɔɔ piitim taa. ɪ lapa lɔɔ ké kupantu na ɪ paalu sɔlu piitim nyéma tɔtɔ. Lɔɔ lɛtəyi kupantu kɛ
mpa pá lakɪ-təyi lɛlaa tɔyɔ. Yaasi inɪ ɪ lapa na Luuti na ɪ paŋ pá caɣana pa tu. Tɔm tənɛ tá huləɣəna-tuyu isəna
lɔɔ ləsa piitim ləm-
pi tu na ɪ susɪ-ɪ Yuta piitim nyéma taa tɔ. Halɪ piitim ləm-
pi tu inɪ ɪ luləna na pá lulɪ lseyeli
wulau sɔɔ Tafiiti na tá Waasulu sɔɔ Yesu Kilisiti.

Isəna pa faya Luuti takəlaya tɔ:

Noyomii tuwa ɪ taa si ɪ mələyi Petələhem, titite 1

Luuti na Poosi pa sulaa, titite 2-3

Poosi hɔma Luuti kɛ leelu, titite 4

Ilimeleki na ɪ nyéma pa wahala

1 M̀p̀ỳg̀ỳ nyɔɔɔsi anaam nɔɔɔlu ɪ luwa lseyeli tetu
taa ké waatu wei Paasənlaa nyənaya yəlaa tɔtɔ.
Mpu pə lapəna na Yuta tetu ɪcatɛ Petələhem apalu
nɔɔɔlu na ɪ alu na ɪ pəyalaa naale pa polo Mowapu
tetu taa na pá cɔɔsi təna. ² Pa yaakaya apalu inɪ si Il-
imeleki na ɪ alu si Noyomii, na ɪ pəyalu kancaalaya
nyəŋ si Malɔŋ na naale nyəŋ si Kiliyɔŋ. Paa ké lɛlata
luluyu nyéma ké.

³ Tənaɣa Noyomii paalu Ilimeleki səpa na pá yele ɪ
na ɪ pəyalaa naale. ⁴ M̀p̀ỳg̀ỳ pɛle pa kraɣa Mowapu
alaa. Pa yaa lɛlu si Opa, na lɛlu si Luuti. Pa caɣa təna
isɪ piisi naanɔwa. ⁵ ɪlena Malɔŋ na Kiliyɔŋ pɛle pa si
tɔtɔ, na pá yele Noyomii kɛ ɪ tike.

Luuti tənuyu kɛ ɪ paŋ

⁶ M̀p̀ỳg̀ỳ kuyaku nakulɪ Noyomii nuwa Mowapu taa
si Tacaa paasəna lseyeli nyéma na ɪ ha-wɛyɛ
tɔɔɔnaya. ɪlena ɪ kulɪ si ɪ kpeŋ. ɪ na ɪ poolaa naale pa
tu mpaɔ si pa mələɣəna Yuta tetu taa. ⁸ Ntɛna Noy-
omii tɔ ɪ poolaa mpe si: Paa wei ɪ kpe ɪ calaya. Tacaa ɪ
la-mɛyɛ kupantu isɪ mə lapu ma na ma sɔlɔnaa tɔ.
⁹ Lɔɔ ɪ ha-mɛyɛ apalaa na ɪ hɛɛsi pa tɛɛsi taa.

ɪlena Noyomii la-wɛyɛ pəlapa wulee na pɛle pá tull
nɔɔsi na pá wii təkpuo. ¹⁰ M̀p̀ỳg̀ỳ pa tɔma pa paŋ si:
Aai yoo, tu tənɪ-ŋ ké na té polo nyá nyéma tɛ.

¹¹ Tənaɣa Noyomii cɔwa si: ɪ məlɪ ma pɛɛlaa. Pepe
tɔtɔ ké ɪ tənɪ-ŋ-m? Piya ta kaasi ma taa si ɪ ká saa-sɪ.

¹² Mpu tɔ, ɪ məlɪ. Ma sula piisu, ma kaa tasa saau. Na
ye ma tu tɛɛləyi pəyaya ntɛna má kɛtəna apalu kɛ
ahoo anɛ a maɣamaɣa, na má lulɪ apalupiya, ¹³ ɪle ɪ
yele apalaa saau nté na ɪ taŋ mpe inɪ na pá la yəlaa

na ɪ saa-wɛ? Aai, ma pɛɛlaa, ma laŋlɛ wakəla-na-mɛyɛ.
Mpi pə tɔtɔ Tacaa hula-m mɛpəle ké.

¹⁴ ɪlena Noyomii poolaa mpe pa tasa nɔɔsi tuluyu
tɔtɔ na pá wii sɔɔɔm. M̀p̀ỳg̀ỳ wei pa yaa si Opa tɔ ɪ
lapa ɪ paŋ ké pə lapa wulee na ɪ məlɪ kɛntɛ. Ama
Luuti ná nyəkəla-na Noyomii.

¹⁵ Tənaɣale Noyomii tɔma Luuti si: Nyənɪ, nyá
taapalu məla ɪ nyéma na ɪ atɛtɔnaa pa cɔɔɔ, nyaa
məlɪ mpu tɔtɔ.

¹⁶ Ntɛna Luuti cɔ-ɪ si: Taa caali-m si má yele-ŋ na má
məlɪ. Nyá təpote ma təpote, nyá tɛcaɣale ma nyəntɛ,
nyá piitim ká wɛɛ ma nyəm, nyá lɔɔ ká wɛɛ ma nyəŋ.

¹⁷ Timpi n ka si tɔ tənaya maa si na pá pi-m. Ye ma na-
ŋ tə yawa na pá tá kɛna səm paasi. Tacaa ɪ lana-m
isəna ɪ sɔɔlaa tɔ.

¹⁸ Noyomii nawa si Luuti sɛɛsa isəle si ɪ ká tənɪ-ɪ ké ɪ
ká tənɪ-ɪ, ɪlena ɪ yele-ɪ caaluyu.

¹⁹ ɪlena pá kɛntɪ na pá tɛɛ Petələhem. Noyomii pa
talaa ɪlena ɪcatɛ təna alaa yəpələyi ɪ tɔm si: Isɪ Noy-
omii kɛɛ? ²⁰ Ntɛna ɪ nɔɔɔ təkpaɔ si: ɪ taa yaa-m Noy-
omii, ɪ yaa-m Mala. Mpi tɔ, Toma təna tu wakəla ma
laŋlɛ kɛ sɔɔɔm ké. ²¹ Ma tɛɛkaya waatu wei tɔ pə
caɣana-m ké. ɪlena Tacaa mələɣəna-m ma niŋ
kakpasɪ, ɪ laŋlɛ ta hɛɛna-m. Toma təna tu mapa-m
kɛtəyɔyɔ, ɪle pepe tɔtɔ ké ɪ tasəyi-m Noyomii kɛ yaau?

²² Isəna Noyomii na ɪ poolu Mowapu tu Luuti pa
məluɣu lapa tɔɔɔɔ. Pa tala Petələhem taa ɪle pa
caaləyi kumtu nté.

Luuti caləsuyu kɛ kumkum

2 Noyomii paalu yulu nɔɔɔlu ɪ ka wenna. Apalu inɪ ɪ
suu toŋ ké na ɪ wena nyuyɔ. Pa yaakaya-ɪ si:
Poosi na ɪ ké Ilimeleki luluyu tu. ² M̀p̀ỳg̀ỳ kuyaku
nakulɪ Luuti tɔma Noyomii si: Maa kpa taale na má

caləsi kumkum ké kuparj nɔɔɔlu ɪ haləm taa. Ntena í cɔ-ɪ sɪ: Polo, ma pɛɛɓ.

³ ǀlena Luuti kpa taale natəli tə taa na í tənəɣɪ kuntea na í caləsəɣɪ. Sese ɪle Poosi taale nté.

⁴ ǀmɔ́yú kuyaku ŋku Poosi kpa taale ké kuntea cɔɓ na í sɛɛ-wɛ sɪ: Tacaá í wɛɛ mə waalɪ. Na pɛɛ pá tisi sɪ: ǀsɔ́ í kooli-ŋ kupantu.

⁵ Mɔuyulɛ Poosi pɔɔsa təmlɛ tu wei ɪ fɛŋɪɣi kuntea tɔɔ tɔ sɪ: Le tu ké asaalu ɪnɛ?

⁶ Kɛlena təmlɛ tu cɔ-ɪ sɪ: Mowapu tu ké, í na Noyomii pa kɔmna. ⁷ ǀ səlɛma-tuyɔ sɪ ɪ tənəɣɪ kuntea na í caləsi na í tɔɔsəɣɪ ɪ kɔɔtu nti nti pə sɔɔwa tɔ. Hatoo tanarj tɛɛ ɪ kɔm na í luŋ tɔ nɔɔɔ tike nté ɪ hɛɛsa tɔm kulum.

⁸ ǀlena Poosi tasa Luuti ké layatu sɪ: Taa kuli sɪ n̄ puki nɔɔɔlu taale taa ké caləsuyɔ. Caya ma təmlɛ nyəma alunyəma kiŋ cənɛ. ⁹ Nyənəɣɪ timpi pa kuŋ tɔ na n̄ tənə pa waalɪ. Ma heela ma təmlɛ nyəma apalunyəma sɪ pá taa kayati-ŋ. Ye lukɔtu í kpa-ŋ n polo həyaya taa na n̄ nyɔɔ lum mpi pá luwa tɔ.

¹⁰ Tənayalɛ Luuti hənta Poosi ké atɛ na í tɔ sɪ: ǀsənaya pə lapa na n̄ paasəyənə-m na n̄ laki-m kupantu, anɪ maya muulu?

¹¹ Kɛlena Poosi cɔ-ɪ sɪ: Pa kɛɛsa-m pə tənə mpi n lapa nyá parj ké nyá paalu səm waalɪ tɔ. Na ɪsənə n yela nyá caa na nyá too na nyá tetu nti tə taa pa lula-ŋ tɔ, na n̄ polo yəlaa mpa n taa nyɪ tɔ pa tɛ tɔ. ¹² ǀsɛyɛɪ ǀsɔ́ Tacaá wei n kɔma sɪ n tuyɪ kpuluyɔ tɔ í ǀɛɛtɪ-ŋ mpi n lapa tɔ tɛɔɔɔ.

¹³ ǀlena Luuti cɔ sɪ: Hal, ma cɛ n paasənə-m teu ké. Mpi tɔ, nyá hɛɛsənə ma lanɣɛ na n̄ yɔɔɔtənə-m ɪsu n ka nyəma-m. Paa na mpu tɔ, ma ta hanɣna nyá təmlɛ tu nɔɔɔlu.

¹⁴ Pə kɔma na pé tala tɔɔɔ ǀlena Poosi tɔ Luuti sɪ: Kɔɔ tə tɔɔɔ. Cɔsiyi tɔɔɔnaya na n̄ liiki tuusi taa.

ǀlena Luuti caya kuntea cɔɓ, na pá cɔsi-ɪ pee wena pa toŋaa tɔ na í tɔɔɔ na í haya na pé kaasɪ na í su.

¹⁵ ǀlena í kuli caləsuyɔ, na Poosi heeli ɪ təmlɛ nyəma sɪ: ǀ yele na Luuti caləsi camnaa kila tɔɔ, í taa tanɪ-ɪ. ¹⁶ ǀ yeki kɔɔtu lentɪ na í tɔɔsəɣɪ, í taa kalənə-ɪ.

¹⁷ ǀmɔ́yú Luuti caləsə taale h̄tɛ tə taa halənə taanaya. ǀlena í má na pee mayana ɪsu kiloonaa hiu na naanuwə. ¹⁸ Na í kpaɣa na í kpeena na í huli ɪ parj. ǀlena í ǀəsɪ tɔɔɔnaya ŋka kaa kaasaa tɔ na í cɛɛ-ɪ tɔɔɔ.

¹⁹ ǀmɔ́yú Noyomii pɔɔsa-ɪ sɪ: Leyɛ n caləsə sarjə? Awe taale ké n krawa? ǀsɔ́ í kooli kupantu ké wei ɪnɪ ɪ paasənə-ŋ tɔ.

ǀlena Luuti sɪ: Pa yaa-ɪ sɪ Poosi. ²⁰ ǀmɔ́yú Noyomii tɔma sɪ: Ma nyəma sɪ Tacaá lapa weesij nyəma taya kupantu na ta sətəa tɔɔ. ǀsɔ́ í kooli apalu ɪnəɣɪ kupantu.

Apalu ɪnɪ ɪ ké tá luluyɔ nyəma taa ǀɛɛɓ wei ɪ pəsəɣɪ na í paasənə-tu tɔɔɔ.

²¹ Kɛlena Luuti sɪ: Halɪ apalu ɪnɪ ɪ heela-m ké sɪ má tənəɣɪ ɪ təmlɛ nyəma na má caləsəɣɪ, halənə ɪ kumtu na tə tɛm.

²² Ntena Noyomii sɪ: Pə wɛ teu ma pɛɛɓ, tənə mɔɛ. Ye nɔɔɔlu taale taa pa tɔɔɔnəɣɪ-ŋ ké.

²³ ǀmɔ́yú Luuti saala Poosi təmlɛ nyəma kiŋ ké mpu na í caləsəɣɪ, halənə kumtu tɛ. Na í na ɪ parj pá wɛ mpu.

Noyomii tayanuyɔ ké Luuti asasaale

3 ǀmɔ́yú Noyomii tɔma ɪ poolu sɪ: Ma pɛɛɓ, ma caa ké sɪ n̄ hiki tɛcayalɛ na n̄ hɛɛsɪ. ² Ntɔŋ n̄ nyəma sɪ nyana Poosi wei ɪnɪ ɪ təmlɛ nyəma í kuma tɔ ɪ ké tá yulu ké. Taanaya kanɛ pa makɪ ɪ tɔɔɔnaya ké kataya taa. ³ Mpu tɔ, sɔ lum, tu tulaalu, suu nyá wontu kupantu. ǀlena n̄ tii kataya taa. Ama yele na í tɛ tɔɔɔ ǀlena í na-ŋ. ⁴ Pəɛ pə waalɪ ǀlena n̄ fɛŋ na n̄ ná ɪ tənəntɛɛ, ǀlena n̄ kɛɛɪ*fa* ɪ nɔɔɔ tɔɔ na n̄ həntɪ. ǀ mayamaya ɪ ká heelina-ŋ nti n̄ ka la tɔ. † caaki sɪ Poosi í hɔmɪ-ɪ leelu.

⁵ ǀmɔ́yú Luuti cɔwa sɪ: Maa la ɪsu n heeluyɔ-m tɔ. ǀlena í tɛɛ. ⁷ Poosi tɔɔaa na í nyɔɔ na ɪ lanɣɛ hulumi, ǀlena í polo í həntɪ tɔɔɔnaya huɣule kite. Ntena Luuti polo tənɛ ké waatu wei ɪ toowa tɔ na í kɛɛɪ ɪ nɔɔɔ tɔɔ na í həntɪ. ⁸ Apalu ɪnɪ ɪ nyama na í fe ahoo heka na í nyənɪ ǀlena í mayana alu hənta ɪ nɔɔɔ tɛɛ.

⁹ ǀlena í pɔɔsɪ sɪ: Aweyɛ-ɪ?

Ntena Luuti cɔ sɪ: Maya nyá pɛɛɓ Luuti ké. Hal, waasɪ-m. Mpi tɔ, nyá wenna mpaau sɪ n̄ ya-m.

¹⁰ ǀlena Poosi tɔmɪ-ɪ sɪ: Tacaá í kooli-ŋ kupantu, ma pɛɛɓ. Nyá yaasi kantəkaya nyənɪ ɪ huləyənə ɪsənə n matənə nyá parj yəlaa tɔ na pé kəɪ kancaalaya nyənɪ. Mpi tɔ, n ta pɛɛkɪ ǀfɛpiya liyitee nyəma yaa kunyɔntunaa. ¹¹ Mpu tɔ, ma pɛɛɓ taa nəyəsɪ. Mpi n caaki tɔ mɔyɪ maa la-ŋ. Mpi tɔ, ɪcətɛ yəlaa tənə nyəma sɪ n ké alu kuparj. ¹² Tampana pə wɛɛ sɪ má ya-ŋ yaa, ɪlɛ nɔɔɔlu na nyá parj pa luluyɔ kəla kaasɪ ké ma. ¹³ Suu cənɛ, ye pə fema maa pɔɔsɪ-ɪ na má ná sɪ ɪ ká ya-ŋ yaa ɪsənə? Ye ɪ luyɔ fɛɪ ɪlɛ, ma tuukina Tacaá sɪ maa ya-ŋ. Həntɪ mpu na pə nyaali.

¹⁴ ǀlena Luuti həntɪ m̄mɔ́yú Poosi nɔɔɔ tɛɛ. Poosi taa caaki sɪ nɔɔɔlu í nyɪ sɪ Luuti kɔma kataya taa. Pə tɔɔ ké ɪ kusa-ɪ saa wei pə wɛ tənɛntɛntɛntɛ tɔ sɪ nɔɔɔlu í taa nyəmɪ-ɪ. ¹⁵ ǀlena Poosi tɔmɪ-ɪ sɪ: Hɛtɪ nyá tɛkɛntɛ na n̄ tɔkɪ-ɪ teu.

ǀlena í mayasɪ tɔɔɔnaya pee ɪsu kiloonaa naanuwə na kakpasɪ na í sukɪ-ɪ. ǀlena ɪnɪ ɪ kpa ɪcətɛ taa. ¹⁶ Luuti məla ɪ parj cɔɓ ǀlena í pɔɔsɪ-ɪ ɪ mpaau alaafəya tɔɔ.

ǀmɔ́yú Luuti kɛɛsa-ɪ ɪsənə apalu ɪnɪ ɪ paasənə-ɪ tɔ.

¹⁷ Na í tasa sɪ: Halɪ ɪnɪ ɪ hana-m tɔɔɔnaya pee anɛ a tənə sɪ pə fɛɪ sɪ má məɪ nyá kiŋ ké niŋ kakpasɪ.

¹⁸ Tənayalɛ Noyomii sɪ: Ma pɛɛɓ caya tənəmm, na n̄ ná ɪsənə pu tɛsənə tɔ. Mpi tɔ, ye apalu ɪnɪ ɪ ta na tɔm tənɛ tə tənaya ké sarjə ɪ hɛɛsəɣɪ.

Poosi hɔŋ Luuti ké leelu

4 ǀmɔ́yú Poosi lu nɔɔɔ tɔm timpi pa huuku tɔm tɔ na í caya. ǀlɛ ǀlimekɪ luluyɔ tu wei ɪ tɔm ɪ ka yɔɔɔta sɪ pu wɛɛ sɪ í waasɪ sətɔ təyaya yəlaa tɔ ɪ tɛɛ kɛɛ. ǀlena í yaa-ɪ sɪ: Aparj nyá, kɔɔ n̄ caya.

† KEELI: KEELI nɔɔɔ tɔɔ huwɛɛ nté sɪ Luuti

lɛna apalu ɪnɪ ɪ polo. ² M̄p̄ȳḡȳ Poosi s̄əŋsa ɪcate s̄ɔsaa k̄e naanɔwa. Pa kɔma na p̄a c̄aya ³ lɛna ɪ tɔ wei ɪnɪ pɪ w̄e sɪ ɪ waasi s̄ətu t̄əȳaɣa ȳəlaa tɔ sɪ: Noyomii wei ɪ lɪna Mowapu tɔ ɪ p̄eɛt̄əɣɪ t̄a yulu Ilim̄ɛl̄ɛki t̄etu. ⁴ lɛ ma heeliȳi-ŋ sɪ, ń ya-t̄əɣɪ ɪcate nȳəma na s̄ɔsaa pa ɪsentaa. Ye n ka ya-tɪ lɛ n ya-tɪ. Ye nȳa luȳu f̄ei lɛ n heeli-m na má c̄ək̄əna. Mpi p̄ə tɔ tɔ, nȳaɣale n̄ɔɣɔ tu, nȳa waali k̄e má.

Nt̄ena ɪl̄ɛ ɪ c̄ɔ-ɪ sɪ: Tɔɔ, ma nuwa. ⁵ K̄ɛl̄ena Poosi sɪ ye n ka ya-t̄əɣɪ Noyomii niŋ taa lɛ n k̄ɛnna s̄ɔlu ɪnɪ ɪ leelu Mowapu tu Luuti na ń h̄ɔ. P̄a taa kɔɔ na s̄ətu h̄əɛ saali na ɪ t̄etu p̄əsi n̄ɔɣɔlu nȳəntu.

⁶ M̄p̄ȳḡȳl̄e apalu ɪnɪ sɪ: Ye m̄p̄u ma mayamaɣa ma kaa p̄əsi na má ya-tɪ. P̄a taa kɔɔ na ma w̄enau saali. M̄p̄u tɔ, ya-tɪ na ma n̄ɔɣɔ, ma kaa p̄əsi.

⁷ lɛna ɪ w̄ɔɣɔsɪ ɪ nt̄əŋk̄p̄at̄e na ɪ c̄ɛla Poosi. Pɪ w̄e l̄ɔŋtaa k̄e l̄ɛɣɛli nȳəma kiŋ tɔ, ye pa yapa pulu yaa pa layasa t̄etu m̄p̄ȳḡȳ pa lakaya sɪ p̄ə h̄úlɪ sɪ p̄ə t̄ema. ⁹ Nt̄ena Poosi tɔ s̄ɔsaa na samaa sɪ: M̄ɛɣɛl̄e ma aseeta nȳəma k̄e saŋa sɪ ma yapa Noyomii niŋ taa k̄e p̄ə t̄əna mpi p̄ə k̄e Ilim̄ɛl̄ɛki na ɪ p̄əyala Kiliȳon na Mal̄ɔŋ pa nȳəm tɔ, ¹⁰ na má k̄ɛnna Mal̄ɔŋ leelu Mowapu tu Luuti na má h̄ɔ na má kusɪ s̄ətu h̄əɛ. P̄a taa kɔɔ na t̄ə saali yem k̄e ɪ ɪcate kulull̄e na ɪ ȳəlaa taa. M̄ɛɣɛl̄e aseeta nȳəma k̄e saŋa.

¹¹ M̄p̄ȳḡȳl̄e n̄ɔɣɔ ȳəlaa na s̄ɔsaa pa t̄ɔma sɪ: T̄ə k̄e aseeta nȳəma. Taca ɪ kooli kupantu k̄e alu wei ɪ suuki nȳa t̄əȳaɣa k̄e ɪs̄əntɔ tɔ, na ɪ n̄əɣəs̄əna ɪsu

Laseeli na Leyaa m̄pa pa lula l̄ɛɣɛli piitim ȳəlaa tɔ. H̄úlɪ nȳa t̄on k̄e nȳa luluȳu taa na ń la na nȳa h̄əɛ yaa P̄et̄ələh̄em. ¹² Piitim mpi Taca k̄a hana-ŋ na asaalu ɪnɪ tɔ, p̄ə huki na p̄ə n̄əɣəs̄əna ɪsu Yuta na ɪ alu Tamaa pa p̄əyalu P̄ɛl̄ɛsɪ t̄əȳaɣa.

Poosi k̄p̄aɣu k̄e Luuti

¹³ M̄p̄ȳḡȳ Poosi k̄p̄aɣa Luuti na ɪ na-ɪ p̄a k̄p̄ətɪ na Taca yele na ɪ la teu na ɪ luli apalup̄əȳaɣa. ¹⁴ M̄p̄ȳḡȳ P̄et̄ələh̄em ɪcate alaa s̄e Noyomii na p̄a t̄on sɪ: T̄ə sama l̄ɔɔ ɪsu ɪ ha-ŋ yulu wei ɪ ka waasi-ŋ tɔ. P̄əȳele ɪ h̄əɛ k̄a yaa l̄ɛɣɛli taa. ¹⁵ P̄əȳaɣa kane kaa k̄p̄as̄əna nȳa t̄on na k̄a te-ŋ nȳa k̄p̄at̄əɣa waatu. P̄ə t̄əȳa pulu, nȳa poolu wei ɪ s̄ɔɔla-ŋ teu na ɪ t̄e-ŋ apalupiya naato-somp̄ɔɣɔɣa tɔ ɪnɪ ɪ luluna-k̄e.

¹⁶ lɛna Noyomii mu-k̄e na ɪ nukɪ-k̄e na ɪ paas̄əna-k̄e ɪsu ɪ kululaya. ¹⁷ M̄p̄ȳḡȳl̄e pa c̄ɔɔ alaa ha-k̄eɣe h̄əɛ sɪ: Opetɪ, na p̄a t̄on sɪ pa lula Noyomii k̄e apalup̄əȳaɣa. Tafiiti caa Sese caa k̄e Opetɪ.

Tafiiti c̄ɔɔnaa h̄əla

¹⁸ Tafiiti caanaa luluȳu nȳəma ntɔ, p̄ə k̄p̄aɣu P̄ɛl̄ɛsɪ tɔ. P̄ɛl̄ɛsɪ luluna H̄es̄əl̄ɔŋ, ¹⁹ na H̄es̄əl̄ɔŋ luli Lam, na Lam luli Aminatari, ²⁰ na Aminatari luli Nas̄ɔŋ, na Nas̄ɔŋ luli Sal̄əma, ²¹ na Sal̄əma luli Poosi, na Poosi luli Opetɪ, ²² na Opetɪ luli Sese, na Sese luli Tafiiti.

Samiyeeli I

Kutulutu

Samiyeeli wei i hāte pa ha takəlaya kanə tɔ, i ka kə lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu kə. Təma sɔɔɔna naaleye lɔɔ cəla-i: Tetu tɔkuyu tɔm, na isəna i ká seyeɔ lseyeli nyəma na pá seɛ lɔɔ tike tɔ pə tɔm. Uena pə kaasɔ isəna paə nyəni lɔɔ tike kə pa wulau maɣamaɣa tɔ. Ama lseyeli nyəma kisaə na pá kpa awulaa. Kancaalaya nyəŋ nte Sayuli. Úlé i waalu kə Tafiti.

Isəna pa faya Samiyeeli I takəlaya tɔ:
 Samiyeeli paasənaɔ kə lseyeli nyəma, titite 1-7
 Sayuli tɔɔɔ kə kawulaya, titite 8-10
 Sayuli ta tɔ teu uena lɔɔ kisi-i, titite 11-15
 Tafiti na Sayuli pa tɔm, titite 16-30
 Sayuli na i pəyalaa pa səm kə yoou taa, titite 31

Samiyeeli too Ana tɔm

1 Apalu nɔɔɔɔ i ka wenna Sufti tetu taa kə lfəlayim puɔu taa, na pá yaaki-i si lləkana. Pa yaa lləkana caa si Yelowam, na Yelowam caa si Ilihu, na Ilihu caa si Tohu, na Tohu caa si Sufti. Ueyə lfəlayim tu. ² lləkana uɔ i alaa ka wə naaleye. Pa yaaki ləlu si Ana na ləlu si Penina. Penina ka wəna piya. Ama Ana ná fəna.

³ Apalu uɔ i kraakaya lɔɔ seɛu kə Silo kə paə pənaɣa ŋkaya, na í haaki Toma təna tu Tacaa kə kuhaaŋ. Na Ilii pəyalaa Hofini na Pəhasɔ paə kəna Tacaa kətəlaa kə waatu uɔ. ⁴ Ye kuyəŋku lləkana í lapa kətaya, i haaki i alu Penina na i pəyalaa na i pəelaa kə cəka cəka kə. ⁵ Uena í ha Ana ueyə cəkasi naale. Mpi tɔ, paə na Tacaa lapa-i kaalulaya tɔ, i luyɔ ka suu-i kə. ⁶ l yɔɔɔ ná tuukaya-i kə si pə haŋ-i si Tacaa lapa-i kaalulaya. ⁷ Mpuɔú pui wə paə pənaɣa ŋka. Paə waatu wei kə pa kraaki Tacaa təyaya taa te, Penina tuukaya-i mpuɔú.

Uena í wiiki na u saŋ tɔɔɔ. ⁸ Na i paalu lləkana náá tɔm-i si: Pepe tɔɔ kə nyá laŋle wakəlayi, na í wiiki na í kisiyi tɔɔɔnaɣa kə mpu? Ma ta kəli-ŋ piya naanowa?

⁹ Pa təma tɔɔɔ na nyɔɔ kə Silo, uena Ana kuli na í kpatəna kɔtulu Ilii. Úlé i ká caya kpəlaya tɔɔ kə lɔɔ təyaya nɔɔɔkpete kə. ¹⁰ Ana laŋle ka wakəla sɔɔɔm kə tətɔɔtɔɔ. Uena í sələmi Tacaa na wula, ¹¹ na í su nɔɔɔ si: Toma təna tu Tacaa, ye n nyəna nyá təmlə tu má, ma wahala, na í tɔɔsi ma tɔɔ na í ha-m apaluɔpəyaya, maə ha-ŋ-keye haləna ka səm. Hunuyɔ kaa kpa ka nyuyɔ taa. ¹² l taŋa mpuɔú lɔɔ təsələməle, uena Ilii nyəni i nɔɔɔ təpɔŋ. ¹³ Ana sələmaɣa i luyɔ tɛ kə, na i ntompee nyəpətəyi, uɛ i nɔɔɔ u nukli. Ilii nyəma si sulum kuyuna-i. ¹⁴ Uena í

tɔm-i si: Pəlee kə nyá sulum ká cə nyá tɔɔ? La na nyá sulum cə nyá tɔɔ. ¹⁵ Ntəna Ana si: Hai, ma cə, ma ta nyɔɔ sulum napəl. Ama ma laŋle wakəla sɔɔɔm na má húləyi Tacaa kə ma lotu. ¹⁶ Taa nyəni nyá pəelɔ maɣa tətəlatu. Ma nəɣəseɛ na ma wahala teləsəna mpuɔle, na má yɔɔtəyi mpuɔú haləna saŋa.

¹⁷ Ntəna Ilii si: Lɔɔ í heɛsi nyá laŋle na í mu nyá sələmutu. ¹⁸ Uena Ana si: Na nyá toŋ taa.

Ntəna Ana polo na í tɔɔɔ na i isəntaa hetu.

¹⁹ Teu fema, uena lləkana pá kuli lɔŋ na pá seɛ lɔɔ, uena pá kpe Lama.

Samiyeeli luluyɔ na i pəcaatu

Mpuɔú lləkana nyəma i alu Ana na Tacaa mu i sələmutu. ²⁰ Uena Ana la teu na í luli apaluɔpəyaya, na í ha-keye hāte si Samiyeeli. Si Tacaa kə uɔ i sələma-i.

²¹ Pənaɣa sikaa, uena lləkana na i nyəma təna pá polo Silo si, i laki paə pənaɣa ŋka ka kətaya na í la isu i ka silu i nɔɔɔ tɔ. ²² Ana kisa pote na í tɔ i paalu si: Ye pəyaya cəpa hāte, uɛ maə pona-kə na má huli-keye Tacaa na ká saali tənaɣa tam tɔɔ. ²³ Mpuɔule i paalu cɔ-i si: Pə wə teu. La isəna pə ha-ŋ tɔ. Yele na ká cə hāte na pəcɔ. Ama Tacaa í la isəna i ka siluwa tɔ.

Uena alu caya na í paasəna i pəyaya na ká kɔɔ na ká cə hāte.

²⁴ Pə waalu kə i kraaya-kə na í caa latəce wei i wəna puɔi tooso tɔ, na mulum cəmse, na sulum huluyɔ, na í pona Silo kə Tacaa təyaya taa. Waatu uɔ tɔ pəyaya kɔɔsaa kə. ²⁵ Mpuɔú pa ku latəce na pá pona Ilii kə pəyaya. ²⁶ Uena Ana si: Kaafala ma cə, n tɔɔsaa ma tɔɔ? Maə kɔma nyá kiŋ cəne na má sələmi Tacaa.

²⁷ Pəyaya kaneyə ma sələmaɣa na Tacaa mu ma

í wakeli nyá lanje. Ama nyá taya nyéma tana ká sákana pa toj ké.

³⁴ Kuyaku kulumuyu ke nyá pýalaa Hofini na Penhasi paa si. Ue tana h́ ká nyana si tampana ke ma yoytáyi. ³⁵ Maa kra ma tayı kótulu kupaŋ, wei i tanyayı ma luyu tee nyantu ke teitei to, na má ha-i luluyu kupaŋku, na í laku wulau wei ma lésaa tya tamle ke tam to. ³⁶ Ye pa tu kaasa wei ké nyá luluyu taa, puntu ká hanti kótulu inayi atege si: Ha-m liyitee na tyanaya. Hal í sálemi-i to to si: Tu-m kótuyu tamle nateli ta taa, na má hikina ma tyanaya na tana.

3 Páya Samiyeele ka we kótuyu tamle taa ké Ilii kiŋ ké.

Isa kra Samiyeele ke i kuyoytutu telésulu

Waatu inu i taa ká Filiisi nyéma kotaa si, pa yookina lseyeli nyéma, uena pá puu Afeka. Mpyúyú lseyeli nyéma ná luwa na pá puu lpene-lsee. ² Tanya Filiisi nyéma kula pa to na pá yoo na pá keli lseyeli nyéma, na pá ku-we usu yalaa iyisi liyiti (4000). ³ Uena lseyeli nyéma mali pa tasikile na nyuyu nyéma to si: Pepe to ké Taca yalaa na Filiisi nyéma ku-tuyu saŋa? Tá polo tá kóna isa atakaa na Taca wee ta waali, na í waasi-tuyu ta kolontunaa niŋ taa.

² Waatu inu to, Ilii ise caakaya yulumuyu nté, u naaku teitei. Mpyúyú i hanta i tãhãntãle ke ahoo naali. ³ Na Samiyeele hanta isa atakaa cob, na pá ta teesita fãtãlanaa ke tefemle. ⁴ Mpyúyú Taca yaawa si: Samiyeele, na Samiyeele co si: Maŋal. ⁵ Uena í kraŋ asewa na í polo Ilii kiŋ, na í to si: N yaa-m to maŋal. Ntana Ilii si: Ma ta yaa-ŋ se. Polo h́ hanti.

Uena Samiyeele mali na í hanti. ⁶ Mpyúyú Taca tasa-yaa si: Samiyeele. Uena í polo Ilii kiŋ na í to si: N yaa-m to, maŋal. Ntana Ilii si: Ma ta yaa-ŋ se. Ma pýalu, polo h́ hanti. ⁷ Samiyeele ta nyi si Taca yaakãna-i. Mpi to, ílé i ta yoytãtãna-i.

⁸ Mpyúyú Taca tasa Samiyeele ke yaa ke tom tooso nyam. Uena Samiyeele polo Ilii kiŋ si: N yaa-m to maŋal.

Tãnyãle Ilii cekãna si Taca yaakãna pãya. ⁹ Uena í heeli-i si: Polo na n hanti. Ye pa tasa-ŋ yaa, ue n to si: Taca, yoyti, nyá pãya má, ma nuu.

Uena Samiyeele mali na í hanti.

¹⁰ Mpyule Taca polaa na í yaa-i usu i tu yaaku to si: Samiyeele, kelena í co si: Taca, yoyti, nyá pãya má, ma nuu.

¹¹ Uena Taca to si: Maa kóna wakeluyu nakulayi lseyeli nyéma, na paa wei í nu-ti pu susi-i watu.

¹² Kuyankuyu maa caali Ilii tãya nyéma ise ke nyãnyã. Halãna má tú nyuyu ke teitei usu maa yoytuyu to. ¹³ Ma heela-i tãfoo si maa tu i tãya ke tam to salãka, ke timpi i piya wakãla ma hãte, na í nyéma pa to na í tá kisina-we to. ¹⁴ Pa to ké ma yoytãyãna tuunau si, paa pa lapa kãtasi na pá ha kucãŋ, ma kaa huusi pa tãya isayatu.

¹⁵ Uena Samiyeele hanti na pá nyaali, na í tul Taca tãya kãkãsi. Ama i nyãnyãna mpi i nawa mpu to pa tom heeluyu ke Ilii. ¹⁶ Mpyúyú Ilii yaa-i si: Ma pu Samiyeele. Na í co si: Maŋal. ¹⁷ Uena í kãkãsi si: Tom niyi Taca heela-ŋ? Ye n nyãsa-m ta taa nateli, Taca í la-ŋ na h́ tya na h́ haya.

¹⁸ Ntana Samiyeele keesi-i ta tãna, i ta nyãsi-i nateli. Kelena Ilii si: Taca ké, í la usãna pa maŋa-i to.

¹⁹ Samiyeele tãna pu na Taca we i waali, i ta yele na i tom nateli tá tii atege yem. ²⁰ Lseyeli nyéma tana mpa paa we pa kraŋu Tan na pá polo Pãsepa to, pa nyéma si Taca kra Samiyeele ke isa kuyoytutu telãsalu. ²¹ I lukãya Samiyeele to ké Silo ké, na í heeliyi-i tomnaa.

4 Na í telãsayi-tayı lseyeli nyéma na pá nukãna-i.

Kolontunaa leeka isa atakaa

Waatu inu i taa ká Filiisi nyéma kotaa si, pa yookina lseyeli nyéma, uena pá puu Afeka. Mpyúyú lseyeli nyéma ná luwa na pá puu lpene-lsee. ² Tanya Filiisi nyéma kula pa to na pá yoo na pá keli lseyeli nyéma, na pá ku-we usu yalaa iyisi liyiti (4000). ³ Uena lseyeli nyéma mali pa tasikile na nyuyu nyéma to si: Pepe to ké Taca yalaa na Filiisi nyéma ku-tuyu saŋa? Tá polo tá kóna isa atakaa na Taca wee ta waali, na í waasi-tuyu ta kolontunaa niŋ taa.

⁴ Mpyúyú pa tila Silo na pá kóna Taca Toma tãna tu atakaa wei i to isa we nyãnyã ke isãta tanlaa naale heku taa to. Ilii pãyalaa naale, Hofini na Penhasi pa kãna atakaa inu. ⁵ Waatu wei pa susa isa atakaa ke tasikile, uena lseyeli nyéma tãna yaŋa lanhulumlã apalukakiisasi, halãna tetu sele.

⁶ Filiisi nyéma nu pa kakiisasi nsi si tan, uena pá to si: Hepã nyéma tasikile taa kakiisasi nsi si huwee suwe?

Filiisi nyéma nuwa si Taca atakaa ké pa kóna lseyeli nyéma tasikile. ⁷ Uena soyõntu kra-we na pá to si: Pa isa kãna pa tasikile. Ye mpu tá tom tãmaŋa. Too to, yaasi ue i taka ta lata. ⁸ Awe ka ya-tuyu tuŋ sãkãŋ ue i niŋ taa? Pa tuŋ inu i kuna Icipiti nyéma tãsoyãsoyã ke wulãya tetu taa. ⁹ Filiisi nyéma me, í nyõ toŋ na í la apalaa. Pé taa kã na Hepã nyéma nyãkãli-me usu tu lapu-we to. Í la apalaa na í yoo.

¹⁰ Mpyúyú pa kula lseyeli nyéma to na pá keli-we. Na paa wei í se na í kpe i te. Pa kãla-weye tãnyãnyã, na pá heeli pa taa yoolaa ke yalaa iyisi hiu na naanua (30000). ¹¹ Na pá leeki isa atakaa, na pá ku Ilii pãyalaa naale Hofini na Penhasi.

Kótulu Ilii sam na i poolu pa tom

¹² Mpyúyú Pencamãe tu kãkãlu i lu tãyoole ke kuyaku nyu, na í se na í polo Silo na lanwakãlle na í cãla i wontu, na í pãla i nyuyu taa ké tetu. ¹³ Waatu inu to na Ilii cãya kpelãya to, na í tanã na í nyãnyã isa atakaa tom. Ue apalu inu i tana tom nyãnyã na icãte tãna ma kapusi. ¹⁴ Ilii nu kapusi nsi, uena í kãkãsi si: Pepe kãkãte nté mpu? Uena apalu inu í kraŋ asewa na í polo í heeli-i tom ntu. ¹⁵ Waatu inu Ilii puu ka we pãlefele nuunua ké. Na i use nyãnyã yem tãhelele, aa naaku teu. ¹⁶ Mpyule apalu inu i heela Ilii si: Tãyoole ke ma sewa na má kã saŋa. Ntana Ilii si: Pepe lapa ma pãyalu? ¹⁷ Ntana apalu inu si: Filiisi nyéma heela lseyeli nyéma ke sãkã na lseyeli nyéma se. Halu nyã pãyalaa naale Hofini na Penhasi pa sãpa. Pãyele pa leeka isa atakaa.

naŋŋtu inɩ ɩsentaa? Leye tu pona atakaa inɩ na í hatələna-tu? ²¹ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ pa tilaa na pá heeli Kiliyatı-Yeyalim nyéma si: Filiisi nyéma kɔna Tacaa atakaa. Í kɔɔ na í kraɣa-ı na í pona mə tɛ.

7 M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Kiliyatı-Yeyalim nyéma polaa na pá kraɣa Tacaa atakaa na pá pona-ı na pá su Apinatari tɛɣaɣa taa ké pulaya tɔɔ. Na í kɔti ı pəyalu llasaa si í paasəna-ı.

Samiyeeli paasənaɩ ke lseyeli nyéma

² Hatoo kuyarŋku pa sɩu Tacaa atakaa ke Kiliyatı-Yeyalim tɔ, pə leelaa ké. Pɩsi hiu tɛɕu sikina. M̀p̀r̀ỳg̀ỳ lseyeli nyéma təna wiina Tacaa ke pɩsi nsɩ si taa si í waasi-wɛ. ³ Mpuɣule Samiyeeli tɔma lseyeli nyéma təna si: Ye lotu kulumtu ke í mələna Tacaa kiŋ, ɩɛ ı ye le tɣu Asətati laau na í ɩ tɩŋ wei inɩ í ceela mpu tɔ. ɩlena í pona mə ləmaɣasɛɛ ke Tacaa tɔɔ na lotu kulumtu, na í la ı tike ke təmle. ɩɛ ı ká hetı-mɛɣe Filiisi nyéma niŋ taa.

⁴ Ntəna lseyeli nyéma ɩ tɩŋ kuceeliŋ Paalənaa na Asətati wei pa laakaya tɔ na pá sɛɛ Tacaa tike.

⁵ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Samiyeeli yaa lseyeli nyéma si: Í koti Misipa na má sələməna-mɛɣe ɩsɔ.

⁶ Ntəna pá koti Misipa təna ke kuyaku ŋku. ɩlena pá hɔkɔ nɔɔsi na pá tɔ si: Tə wakələna Tacaa. M̀p̀r̀ỳg̀ỳ pa lu lum na pá pəli-wəɣi Tacaa ɩsentaa si pə huli si ɩsɔ ka hiisi pa ɩsaɣatu. ɩlena Samiyeeli taɣani pa tɔmnaa.

⁷ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Filiisi nyéma nuwa si lseyeli nyéma kota Misipa, ɩlena pa awulaa kakpası kpeɣeli pa yoolaa na pá polo-wɛɣe yoonau. lseyeli nyéma nu mpu, ɩlena sɔɣɔntu kra-wɛ na pá tɔ Samiyeeli si: ⁸ Taa heɛsi Tacaa sələmɩɣu ke ta tɔɔ, haləna í ya-tɣu Filiisi nyéma niŋ taa.

⁹ ɩlena Samiyeeli kra heu ɩfate na í la Tacaa ke kɔtaɣa ŋka kɔkɔ lusa ka təna tɔ, na í sələmı-ı si í waasi lseyeli nyéma na ɩlé ı mu. ¹⁰ Saa wei Samiyeeli lakaya Tacaa ke kɔtaɣa ŋka kɔkɔ lusa ka təna tɔ ɩlena Filiisi nyéma polo na pá niki-wɛɣe yoonau. Tənaɣa Tacaa yelaa na tɛu nası-wɛ na pá se yem yem. M̀p̀r̀ỳg̀ỳ lseyeli nyéma kəla-wɛ. ¹¹ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ pa lu Misipa na pá tɔɣɔni Filiisi nyéma na pá ku-wɛ. Haləna Pɛti-Kaa pə tɛɛ. ¹² ɩlena Samiyeeli su pələ ke Misipa na Seŋ pa heku taa, na í tɔ si: Tacaa tɔŋna-tɣu waasɩɣu ke haləna saŋa. ɩlena í yaa-tɛ si ɩpene-lsɛɛ. Pələ kuwaasələ ke pa yaa mpu.

¹³ Tənaɣa ɩsɔ tisina Filiisi nyéma təfɛ. Tacaa kaɣataɣa-wɛɣe, pa ta tasa lseyeli nyéma tɔɔ ké krau haləna Samiyeeli səm. ¹⁴ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ lseyeli nyéma ɩɛka pa acalɛ nna Filiisi nyéma ka tɔɣaa tɔ. Pə kraɣau ɩkoloŋ na pə sɩna Katı tɔ, na pə tetunaa təna. ɩlena heɛsɩɣu suu lseyeli nyéma na Amolii nyéma pa heku.

¹⁵ Samiyeeli paasəna lseyeli nyéma ke m̀p̀r̀ỳg̀ỳ haləna ı səm. ¹⁶ ɩ kɔkɔɣa paa pənaɣa ŋkaya Pɛtɛɛli na Kilikaa na Misipa ké na í huuki pa tɔmnaa. ¹⁷ ɩlena í mələɣi ı tɛ Lama timpi ı ŋma Tacaa ke kɔtaɣa tələte tɔ, na í paasəɣəna lseyeli nyéma ɩləaa.

Lseyeli nyéma caaki wulau

8 Waatu wei Samiyeeli kpatəlaa, ɩlena í kra ı pəyalaa ke lseyeli paasənaa. ² Samiyeeli pəyalu kancaalaya nyəŋ hətɛ nté Sowɛɛli, na naale nyəŋ si Apiya. Pɛɛsɛpa ke paa wɛɛ na pá laki pa təmle. ³ Pɔɣɔɣaya ɩsələ taa ké Samiyeeli pəyalaa mpe pa nyənaya. Pa ta təŋ ı kpatɛ. Na pá muɣi kuɔɔŋ na pá keeki tampana. ⁴ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ lseyeli nyuɣu nyéma kotaa na pá polo Samiyeeli kiŋ ke Lama. ⁵ Na pá tɔmı-ı si: Nyənı, n kpatəlaa. Pəyele nyá pəyalaa ı təŋəɣi nyá kpatɛ. Pə tɔɔ tɔ, pənəntaa kra-tɣu wulau, na í huuki tá tɔm ɩsu piitimnaa pəɣalɛ wɛna tɔ.

⁶ ɩsu pa ɣɔɣɔtɣu si: Kra-tɣu wulau na í huuki ta tɔm tɔ, Samiyeeli laŋle ta heɛna-tı. ɩlena í sələmı Tacaa. ⁷ Mpuɣule Tacaa ɔ-ı si: Nɩna yəlaa ke tə təna nti pa ɣɔɣɔtɣu tɔ. Mpi tɔ, pə taɣa nyaya pa ɩkɔki. Ama maɣa pa ɩkɔki si má taa tɔɣɔ pa tɔɔ ké kawulaya. ⁸ ɩsu pa lakɣu-m hatoo kuyarŋku ma ləsa-wɛɣe ɩcipiti na pə sɩna saŋa tɔ. M̀p̀r̀ỳg̀ỳ pa laki nyá tɔtɔ. Pa ɩ-m ké, na pá laaki tɩŋ. ⁹ Mu pa kusələmɩtu. Ama kraali-wɛɣe tɛu na ń la na pá cəkəna mpi pə wɛɛ si paa la pa wulau na mpi ɩlé ı ka la-wɛ tɔ.

Mpi mpi yəlaa ka la wulau tɔ

¹⁰ Mpuɣule Samiyeeli ɩpa ɩsu Tacaa keɛsɩɣu-ı tɔ. ¹¹ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Samiyeeli heela samaa si: Wulau inɩ ı ka la-mɛɣe mpi mpi tɔɣɔkɔ. ɩ ká kraɣa mə pəyalaa na í la-wɛɣe ı yoolaa, na pá paasəɣəna ı yoou keɛkenaa. ɩlena ɩləaa ke kraɣanəŋ ɔaɣalaa, na ɩləaa kraɣəɣi asewa ke ı nɔɣɔ tɔɔ ké waatu wei ı luki tɔ. ¹² ɩ ká kra ɩləaa ke yoolaa iyaya (1000) nyuɣu nyéma, na ɩləaa ke nɩle na naanɩwa nyuɣu nyéma. ɩləaa ka haləɣi ı tawa na pá kuŋ, na ɩləaa náá luki yoou wontu na pə keɛkenaa. ¹³ ɩ ká la mə pɛɛlaa ke mutɩ saalaa, na pɔtopotonaa tulaa, na tulaalunaa lataa. ¹⁴ ɩ ka kraɣa mə tawa kupana na í cɛla ı təmle nyéma. ¹⁵ Na í kraɣa mə kuhələm na mə ɩsɛŋ tɩŋ kululum hɔɣɔləŋ naanɩwa taa kulumɩɣu, na í cɛla ı waali nyéma na ı təmle nyéma. ¹⁶ ɩ ká kraɣa mə təmle nyéma apalu nyéma, na alu nyéma, na mə tɔla wɛna í lakəna təma tɔ na í lakəna. ¹⁷ ɩnı ı ka kraɣana mə huntɩ wontu hɔɣɔləŋ naanɩwa taa kulumɩɣu, na mu pəsi ı yomaa. ¹⁸ Waatu ɩnəɣi í ká wiikina Tacaa ke mə wulau inɩ ı tɔm. Ama ɩlé ı kaa nɩ.

¹⁹ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ samaa kisa Samiyeeli tɔm nti na pá tɔ si: Aai, pə wɛɛ si tá wɛɛna wulau ké. ²⁰ Na tə wɛɛ ɩsu piitimnaa ɩləaa. ɩ ka huuki tá tɔm na í tɛeki-tɣu nɔɣɔ na í la tá yoolaa wulau.

²¹ ɩlena Samiyeeli tɛləsi tɔm ntəɣi Tacaa. ²² Ntəna Tacaa si: Nɩna-wɛ na ń kra-wɛɣe wulau. Pələ pə waali ké Samiyeeli tɔma lseyeli nyéma si paa wei í kpe.

Sayuli na kraŋası kulepası pa tɔm

9 Pɛncamɛɛ tu nɔɣɔɩ ı ka wɛnna, na pá yaa-ı si, Kisi, na ı caa si Apiyeli. ɩlé ı kɔɔkɔnaa nté Selo na Pekolatı na Afiya. Apalu inɩ ı ka wɛna alaafaya ké na

kpelikpeka. ² L ka wena pəyalu na pá yaa-i si Sayuli. I sənə ifepu ké, na i tɛɛ lɛyɛli ifepiya tənaya teu. Pécó i tɛɛ-wɛyɛ nyuyɔ.

³ M̀p̀ỳỳ kuyaku nakuli Kisi kraŋasi alunyənsi toolaa. lɛna í tɔ i pəyalu Sayuli si: Kraɣa təmle tu nɔɔɔlu na nyá na-i í pɛɛki kraŋasi nsi. ⁴ M̀p̀ỳỳ pa faɣana lfəlayim puyɔ taa, na pá tɛsi Salisa tɛtu, pa ta na-si. lɛna pá polo Saalim tɛtu taa, si fɛi tənə. Na pá cɔɔ Pɛncamɛɛ tɛtu, kɛtɛ. ⁵ Pa kɔma na pá tala Sufi tɛtu taa, lɛna Sayuli tɔ i təmle tu si: Kɔɔ tɛ m̀li, pə taa kɔɔ na ma caa sɔɔ kraŋasi tɔm na í nəɣəsəɣi ta nyən-tu.

⁶ Kɛlɛna təmle tu tɔ Sayuli si: lɔɔ yulu nɔɔɔlu i wɛ lcatɛ tənɛ tə taa cənɛ. I nyuyɔ kulaa ké, na tə tənə nti i yɔɔtəɣi tə tə laki m̀p̀ỳỳ. Tə polo na tɛ na-i. Ntanyɛ i ká huli-tuyɔ mpaasu ŋku tu tənɛ tɔ. ⁷ Ntɛna Sayuli pɔɔsi-i si: Na ye tə puki, pepeye tu kɛrɛŋna na tɛ ha lɔɔ yulu un? Mpi tɔ, kutɔɔɔ tɛma ta hulun taa. Pəyɛle tə fɛina kuhau nakuli si tu cɛlɛ-i. Yaawe? ⁸ M̀p̀ỳỳ təmle tu cɔwa si: Ma tɔka ma tɔɔ cənɛyɛ liyitee nyəɣəliya. Maa ha-kɛyɛ lɔɔ yulu na í huli-tuyɔ ta mpaasu.

⁹ M̀p̀ỳỳ Sayuli nɔɔɔ təkpaɔ si: Kupam ké, tə polo.

lɛna pá tɛɛ lcatɛ nte tə taa lɔɔ yulu ka wɛɛ tɔ. Pa kraakaya lcatɛ tɔɔ, lɛ pa sula pɛlɛaa nté na pá tiiki pɔɔɔ. Ntɛna pá pɔɔsi pɛlɛ si: Nalu wɛ lcatɛ taa?

(Pui wɛ lɔɔtɛ tɔ, pa yaakaya lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu ké si nalu. Na paa waatu wei ké nɔɔɔlu caa lɔɔ ké pɔɔsuyɔ kɛ natəli, pa tɔŋ ké si, tɛ polo nalu tɛ).

¹² lɛna pɛlɛaa mɛɛ si: ɛɛ, i wɛ lcatɛ taa. Mpi tɔ, saŋa kɛ i kɔma si yɛlɛaa laki kɔtaya kɛ tontonɔle tɔɔ. Í polo lɔɔ. ¹³ Í ká maɣana-i na pécó í kra tɔɔɔ. Pə taya pulu, pa taŋa-i ké si í tənɛsi kɔtaya kɛ nɔɔɔ kuparŋka. lɛna pécó mpa pa yaawa tɔ pá tɔɔ. Í polo təkpi, í ká maɣana-i na pécó í tɛɛ.

Sayuli na Samiyæli pa suluyɔ

¹⁴ lɛna Sayuli pá tɛɛ. Pa suu lcatɛ taa, lɛ Samiyæli luwɛyɛle si i kraaki təkɔtɛ kɛ tontonɔle tɔɔ, na pá sulina-i.

¹⁵ Kuyaku ŋku ku yakaya na pə fɛŋ na Sayuli taku tɔ, Tacaa ka cəpa Samiyæli kɛ səkpaluyɔ si: ¹⁶ Cele waatu unɛyɛ maa yele na Pɛncamɛɛ tu nɔɔɔlu í kɔɔ, na n kra-i ma yɛlɛaa lɛyɛli nyəma wulau na n pəli-i nim, na í waasi-wɛyɛ Filiisi nyəma niŋ taa. Mpi tɔ, ma nu pa kapusi, lɛna má nyənna pa tɔɔ. ¹⁷ Pə kɔma na Samiyæli loosi Sayuli kɛ kraakraa, lɛna Tacaa heeli-i si: Wei un i tɔm maa heela-ŋ si i ká tɔɔ ma yɛlɛaa tɔɔ ké kawulaya tɔɔɔ.

¹⁸ M̀p̀ỳỳ Sayuli kɛtənə Samiyæli kɛ nɔɔɔ na í tɔm-i si: Hai, la suulu na n huli-m nalu təyaya.

¹⁹ Mpuɔɔle Samiyæli si: Maɣalɛ nalu. Tɛɛ-m nɔɔɔ na tɛ kra təkɔtɛ kɛ tontonɔle tɔɔ, na má na-mɛ tɛ tɔɔ. Ku fema, lɛ ma cɔ-ŋ nyá kupɔɔsutunaa, lɛna í kɛpɛ.

²⁰ Saŋa kuyɛɛŋ tooso kɔɔ nyá kraŋasi lepa tɔ. Taa nəɣəsɛ si tɔm, pa hii-si. Ama sɔɔɔntu nté si nyá na nyá caa təyaya kɛ lɛyɛli nyəma tənə tɛɛlɔyɛ.

²¹ Ntɛna Sayuli cɔ si: Ma kɛkɛlɛ kɛna səkpetɛ kɛ lɛyɛli taa. Pécó ma luluyɔ nyəma ta niina isɛlɛ kɛ

Pɛncamɛɛ kɛkɛlɛ taa. lɛ pepe tɔɔ ké n heeliyɛ-m mpu?

²² Mpuɔɔle Samiyæli kraɣa Sayuli na i təmle tu na í suuna-wɛyɛ kutuluyɔ taa, na í su-wɛyɛ tɛcaɣalɛ kupantɛ kɛ tɔɔɔlɛa heku taa. Pɛlɛ paa wɛ isɛ yɛlɛaa hiu na naanuwa kɛ mpu. ²³ lɛna Samiyæli tɔ mutɔ saalu si: Kɔna cəka ŋka maa heela-ŋ si n suuna ka mpa tɔ. ²⁴ Mpuɔɔle mutɔ saalu ləsa yule tɛcu na í tu Sayuli. Ntɛna Samiyæli tɔ si: Tɔɔ-ti, nyaya pa suwa saa wei ma yaa samaa tɔ.

lɛna pá kɛnti na pá tɔɔ kuyaku ŋku. ²⁵ Pa lu təkɔtɛ kɛ tontonɔle tɔɔ na pá tii lcatɛ taa, lɛna pá lá faaci kɛ kutuluyɔ pata tɔɔ.

Samiyæli kra Sayuli kɛ lɛyɛli wulau

²⁶ Ku fema, lɛna Samiyæli kulɛ tanarɛ tɛɛ ké saa wei haya yuyɛ ka tu tɔ, na í yaa Sayuli si: Kulɛ na má ləsi-ŋ mpaasu.

lɛna pá tú mpaasu kɛ pa naalɛ. ²⁷ Pa lukaya lcatɛ, lɛna í tɔm-i si: Heeli nyá təmle tu si í tɛɛ-tuyɔ nɔɔɔ.

Təmle tu tɛɛwa, lɛna Samiyæli tɔ Sayuli si: Pənɛntaa sən na má heeli-ŋ Tacaa tɔm lɛ.

10 Mpuɔɔle Samiyæli ləsa nim na kpaliɛya, na í pəli Sayuli nyuyɔ taa, na í waɣali-i na í tɔ si:

Tacaa ləsəna-ŋ si n la lɛyɛli nyəma wulau. ² N yekuyɔ-m saŋa isəntɔ tɔ, n ká maɣana apalaa naalɛ kɛ Laseeli pəlaasu kiŋ kɛ Pɛncamɛɛ nyəma tɔŋa tɔɔ kɛ Seləsa. Paa heeli-ŋ si pa nawa kraŋasi nsi n pɛɛkaya tɔ. Halu nyá caa yɛlɛaa kraŋasi tɔm na i nəɣəsɛ mə tɔm na í tɔŋ si: lənaya maa la ma pəyalu tɔm? ³ Í luku tənə na í tala Tapɔɔ tuyɔ sɔɔɔ tɛɛ, lɛna í sulina apalaa tooso na pá puki kɔtaya lapu kɛ Pɛtɛɛli. Lɛlu tɔka pinasi tooso, na lɛlu kɛ potopoto kakalasi tooso, na lɛlu náá tɔka sulum huluyɔ. ⁴ Paa pɔɔsi nyá alaafaya tɔɔ, na pá ha-ŋ potopotonaa naalɛ, na n mu pa niŋ taa. ⁵ N luku tənə na n tala lɔɔ pulaya, kɛ timpi Filiisi nyəma yoolaa təsikilɛ wɛɛ tɔ, isɛ n suuki lcatɛ tɔ, n ká sulina lɔɔ kuyɔɔtutu teləsəlaa kɛkɛlɛ na pá luna təkɔtɛ kɛ tontonɔle tɔɔ, na pá makɛ cəməŋ na akilima na pá hulɔyɛ həsɛ na pá paaki na pá saŋ lɔɔ. ⁶ Tacaa Feesuyɔ ka tii nyá tɔɔ, na nyá na-wɛ í kɛnti na í paa na í sa lɔɔ, na pə layasi-ŋ na n wɛɛ isɛ yulu kufalu. ⁷ Ye yaasinaa panɛ pa tɛɛ nyá tɔɔ, lɛ n la nti tə wɛ lapu tɔ. Mpi tɔ, Tacaa wɛ nyá waali ké. ⁸ Pəle pə waali, lɛna n tɛɛ-m nɔɔɔ na n polo Kilikaa na má sən nyá waali na má lá kɔtasi nsi kɔɔ nyaya si tənə tɔ na ciikuyɔ nyəŋka. lɛna n taŋ kuyɛɛŋ naatosompɔɔlaya na má kɔɔ na má huli-ŋ nti n ká la tɔ.

⁹ Too isɛ Sayuli hau siyilɛ si i tɛɛki tɔ, lɔɔ Feesuyɔ layasa-i kɛlɛ, na í ná pə tənaya kuyaku ŋku, isɛ Samiyæli ka kɛesuyɔ-i tɔ. ¹⁰ Pa tala Kipeya, lɛ lɔɔ kuyɔɔtutu teləsəlaa caŋa lu i sənuyɔ nté, na lɔɔ Feesuyɔ tii í tɔɔ na í suu paalɛ kɛ pa heku tənə na í saŋ lɔɔ. ¹¹ Yɛlɛaa mpa paa nyəma-i hatoo lɔŋ tɔ, pa ná í na lɔɔ kuyɔɔtutu teləsəlaa pa laki mpu, lɛna pá pɔɔsəyɛ təmayə yɛlɛaa taa si: Pepe maɣana Kisi pəyalu Sayuli ye? Ílɛ í paaki na í saŋ lɔɔ tɔtɔɔ? ¹² Mpuɔɔle Kipeya tu nɔɔɔlu nɔɔɔ təkpaɔ si: Na aweyɛle pa caa?

mə caanaa mpe pá wiina Tacaa si í waasi-wē. Ntēna ílé i ləsi Moisi na Alɔŋ na í tili-wē na pá ya-wēye Icipiti taa, na pá kɔna-wēye tetu tēne tē taa cəne. ⁹ Pəle pə waali ké mə caanaa mpe pa sɔɔ Tacaa tɔɔ, na ílé i tu-wēye Filiisi nyéma na Hasɔɔ yoolaa wulau Sisela, na Mowapu wulau pa niŋ taa na pá yoonawē. ¹⁰ Ḿpúyú pa wiina Tacaa tɔɔ si: Tə wakələna-ŋ. Mpi tɔ, t́ lɔ-ŋ na t́ laaki Paalənaa na Asətətənaa. Ya-tuyu ta kolontunaa niŋ taa, na t́ la-ŋ təmle. ¹¹ lēna Tacaa ləsi Ketiyɔŋ na Petəŋ na Yefete, na maya waali waali, na t́ ya-mēye mə kolontunaa niŋ taa na í caya təpamm na hēsuyu. ¹² Waatu wei Amoni wulau Nahasi yookayana-mē tɔɔ í tɔma-m si má kra-mēye wulau. Pəyele Tacaa mə lɔɔ kéle mə wulau ke waatu inu. ¹³ lɔ naaki mə wulau wei í pɛkkaa na í ləsi tɔɔle Tacaa kra-mē. ¹⁴ Ye í nyanŋa Tacaa na í laki-i təmle na í nukəna-i, na í ta kɛesəna nti i tu-mē tɔ, na mə na mə wulau í tənəy-i mə laŋa ká hēe. ¹⁵ Ama ye u nukəna-i na í kɛesa i tɔm i ká tu-mēye niŋ isu i ká tuyu mə caanaa tɔ. ¹⁶ Tɔu, pənente í sənŋ mpu, na í ná piti təmle nte Tacaa ká la mə hēku taa tɔ. ¹⁷ Pə taya lɔŋle taa ké tə wē isəntɔ? Mpu tɔ, maa səlami Tacaa na í yele na tēu holi na ku nu. Waatu inəy-i í ká nyi si timpi i sələma wulau tɔ, mə tɔm səpəna Tacaa ké.

¹⁸ Tənyale Samiyēli sələma Tacaa na tēu holi na ku nu kuyaku ŋku ku mayamaŋa. lēna Tacaa na Samiyēli pa tɔm la samaa ke sɔɔntu. ¹⁹ Mpuɔle samaa tɔma-i si: Səlami nyá lɔɔ Tacaa ke ta tɔɔ na pə taa kɔɔ na t́ si. Mpi tɔ, tə nawa si tə sɔɔsa tasəkəle ke ta isayatu tɔɔ ké timpi tə sələma wulau tɔ. ²⁰ Ntēna Samiyēli si: í taa nyá, paa na í lapa isayatu nti tɔ, pə taa ci-mē si í kisiyi Tacaa ké. í lapi-i təmle na mə lotu tənə. ²¹ í taa tənŋ tɔ. Mpi tɔ, ílé i kaa pəsi na í waasi-mē yaa í tu sənə-mē. Pə taya pulu, i feina i tu. ²² Tacaa ná kaa lɔ-mē. Mpi tɔ, i hətē ke sɔɔɔle ké, i tu i taa ké si i pəsəy-i-mēye i yəlaa. ²³ Ye ma yela mə tɔɔ ke sələmuɔ mpu si í tənŋ-m. Maa sɛyəs-i-mēye mpi pə wē tēu na pə siyisaa tɔ na í la. ²⁴ í nyanŋa Tacaa, na í lapi-i təmle ke tēu na lotu kulumtu. Mə mayamaŋa í nawa toma wena i huləy-i mə hēku tɔ. ²⁵ Ama ye í tɔka mə isayatu, mə na mə wulau í ká si.

Sayuli yoonə Filiisi nyéma na i liyituyu

13 Waatu wei Sayuli tɔɔ kawulaya tɔ i pusi ka wē... Pəyele i ka tēma kawulaya tɔɔ ke pusi naaleye lseyeli taa. † tɔm. Ama Piipilinaa lēlaa ná tūwa si Sayuli pusi ka wē nule. ² Ḿpúyú Sayuli ləsa yoolaa iyisi toosoɔ (3000) lseyeli taa. lēna í su i kiŋ ke pa taa yəlaa iyisi naaleye (2000) Mikimasu na Petēli puɔ taa. lēna í cəla yəlaa iyaya (1000) ke i pəyalu Sonatəŋ ke Kipeya ke Pəncamē taa. Pə kaasa mpa lēna í yas pēle na paa wei í məl i tē.

³ Ḿpúyú Sonatəŋ yɔka Filiisi yoolaa təsikile ke Kipeya, lēna pēle pá nu. Ntēna Sayuli tili na pá huli tu-tuŋ ke lseyeli tənə taa si Hepəla nyéma í lu yoo.

⁴ lseyeli nyéma tənə nuwa si Sayuli yɔka Filiisi yoolaa təsikile. lēna Filiisi nyéma taa kraakəna-wē. lēna

yəlaa lu yoo na pá koti Sayuli kiŋ ke Kilikaa. ⁵ Ḿpúyú Filiisi nyéma kotaa si pa yookina lseyeli nyéma, na pa yoo kēkenaa ke iyisi hiu na naanowa (30000) na pa kraŋanəŋ cəyalaa ke iyisi naatoso (6000). Pa yoolaa ka wē pəyale ké isu lum nɔɔ kanyəŋa, pa fei kaluyu. Ḿpúyú pa polaa na pá puli Mikimasu ke Peti-Afēŋ ilim təlule tɔɔ. ⁶ Ḿpúyú lseyeli nyéma laŋa wakələa tətɔɔtɔɔ. Mpi tɔ, pa kolontunaa tē-wēye pəyale təyamyam. lēna pa taa lēlaa ŋmeli kukraməŋ pɔɔŋ taa, na lēlaa ke lɔkənaa taa, na lēlaa ke pulasi taa, na lēlaa ke hɔtu taa. ⁷ lēna lēlaa ná tēsi Yaatanu na pá polo Katu na Kalaatu.

Waatu inu tɔ na Sayuli ná wē Kilikaa, na yəlaa mpa paa wē i kiŋ tɔ pa seliyi. ⁸ Ḿpúyú Sayuli tanŋa wē ke naatosompɔɔɔlaya, isu Samiyēli ka heeluyu-i tɔ. Paa na mpu Samiyēli ta kɔɔ lɔŋ. lēna yəlaa suu yau. ⁹ Tənyale Sayuli tɔma si: í kɔna-m kɔtaya ŋka kɔkɔ nyaya ka tənə tɔ na ciikuyu nyəŋka wontu. lēna í la kɔtaya ŋka kɔkɔ nyaya ka tənə tɔ. ¹⁰ l kɔma isu i tēsəy-i, lē Samiyēli tapayale. Na Sayuli polo i sənuyu. ¹¹ Mpuɔle Samiyēli pɔɔsa-i si: Pepeye n lapa ye?

lēna Sayuli tɔ si: Ma nawa si samaa tənŋa yau. Pécɔ n ta kɔɔ isu n ka suwa tɔ. Pəyele Filiisi nyéma ná sika Mikimasu. ¹² Kēlena má mayasi ma taa si, Filiisi nyéma ka tii ma tɔɔ ke Kilikaa cəne, na má ta sələmətə Tacaa. Pə tɔɔ ké pə caala-m si má la kɔtaya ŋka kɔkɔ nyaya ka tənə tɔ. ¹³ Tənyala Samiyēli tɔma Sayuli si: N lapa kumelentu ké. N ta tɔki nti Tacaa nyá lɔɔ su-ŋ tɔ. Tɔfɔ, Tacaa ka nyəmaŋa si nyá kawulaya ká wē tam tɔɔ ké lseyeli taa ké. ¹⁴ Ama pənente ka kaa tasa leeluyu. Tacaa ləsa i luyu tē nyəŋ na í kra-i wulau ke i yəlaa tɔ. Mpi tɔ, n ta tɔki mpi i ka tu-ŋ tɔ.

¹⁵ Pə waali ke Samiyēli kula Kilikaa, na í polo Kipeya ke Pəncamē tetu taa. Ḿpúyú Sayuli kala yəlaa mpa paa wē i kiŋ tɔ, na pá lu yəlaa nasətosə (600). ¹⁶ l na i pəyalu Sonatəŋ na pa cɔɔ yəlaa paa sika Kepa ke Pəncamē tetu taa ké. lēna Filiisi nyéma ná siki Mikimasu. ¹⁷ Ḿpúyú Filiisi yoolaa mpa pa wakələy-i lēlaa wontu tɔ, pa lu tintika tooso. Ḿpúyú kancaalaya nyəntē mələna Ofəla tɔɔ ké Suwaali tetu taa. ¹⁸ lēna naale nyəntē ná mələna Peti-Holəŋ tɔɔ, na tooso nyəntē ná kraŋa tonŋ mpaau ŋku ku tiiki Sunsuməŋ tətəkəle taa ke wulaya tetu tɔɔ tɔ.

¹⁹ Waatu inu tɔ, koolu fei lseyeli nyéma tē. Mpi tɔ, Filiisi nyéma taa tisiyi si Hepəla nyéma í lu layalē na ŋmantaasi. ²⁰ Filiisi nyéma tēye pa pukaya na pá kraləy-i akuŋ, na pa cikanaa, na pa lawa, na pa tetu kucasəŋ ²¹ ke waatu wei wontunaa mpe pa lɔŋ səki tɔ. Pa kralaya ké na pá feləy-i liyitee nyəŋəluɔ kulumuɔ ke wontu səkpətu tɔɔ, na nyəŋələn naaleye sɔɔɔntu tɔ. ²² Kuyaku ŋku yoo tiiwa tɔ, Sayuli na i pəyalu Sonatəŋ pa tike paa wenna yoo wontu. Pə kaasa yəlaa mpa paa wē pa kiŋ tɔ, pēle pa taa nɔɔlu feina ŋmantaaya yaa layatē.

²³ Ḿpúyú Filiisi yoolaa polaa si pa tanəy-i Mikimasu mpaau.

† PUSI: Hepəla taa lē, lonte tənə tə taa pa ta yɔɔti pusi

Sonatan luu ke Filiisi yoolaa kpekale to

14 M'p'ug'uy kuyaku nakuli Sonatan toma ifepu wei i tokaeli i yoou wontu to si: Koo na te testi Filiisi yoolaa tasikile nte ta wenna too cene to to.

Ama Sonatan ta yeke na i caa nu-ti. ² Na Sayuli naa caya Kipeya toja to ke tugu nakuli ku tee ke Mikaloh. Na yoolaa mpa paa we i kin to, pa tala usu yelaa nasotoso (600) ke mpu. ³ Ahitupi payalu Ahiya ka kena kotulu ke waatu un. Na i suu kotelaa toko wei pa p'osaxana Tacaa ke tom to. Tacaa kotulu Ilii wei i ka we Silo to i payalu kele Penhasi, na ile i lulana lkaroti. lkaroti neu nte Ahitupi. Ue yelaa ta nyl si Sonatan pola tiili.

⁴ Mpaau nku Sonatan tanga si i puki Filiisi nyema yoolaa tasikile to, ku we kukpamaj naale heku ke. Lenku n'og' keesana ilim n'og'oh to ke Mikimasu isentaa. Pa yaaki-ku si Posee. Lenku n'og' naa keesana ilim mpatan to ke Kera isentaa, na pa yaaki kule si Sene. ⁶ M'p'ug'uy Sonatan toma i yoou wontu tokulu si: Koo na te testi Filiisi nyema ma ta nyl isonaa mpe pa tasikile. Ntanyl Tacaa ka yoonaa ta n'og'. Mpi to, pa fei Tacaa ke kate si i yoonaa samaa tuutuuma n'og', yaa yelaa p'eco n'og'. ⁷ Kelena Sonatan yoou wontu tokulu to si: La isana pa maga-oh to. Polo ta polo, ma we nya waali ke. ⁸ Mpu'ug'ule si: To, ta puku'ug'una pa to isent to paa natu. ⁹ Ue ye pa toma si: I caya tana na te koo. Ue ta sah ta t'asajle takpi. ¹⁰ Ama ye pa toma-tu si: I to na i koo. Ue ta kpa pa to. Mpi tu nyana si Tacaa tu-weye ta nij taa to'ole.

¹¹ Uena pa yeke na Filiisi nyema na-we na pa to si: I nyani, Hepela nyema luna nteye p'ug'uy nku ku taa paa nmelaa to. ¹² Mpu'ug'ule pa tasaa si: I koo cene na te la-me na i to'og' na i haya.

Ntana Sonatan to i yoou wontu tokulu si: Tan ma waali. Mpi to, Tacaa tu-weye lseyeli nyema nij taa ke.

¹³ Uena pa to pa nij to na pa kpa. M'p'ug'uy Sonatan na kpiita-we na i petayi. Uena yoou wontu tokulu naa t'eesayi na i tanayi. ¹⁴ Yelaa hiu ke Sonatan pa kuwa pa kancaalaya yoou nku ku taa ke pale nyugu taa tanga kelikiya kulumaya taa. ¹⁵ M'p'ug'uy so'og'ntu kpa Filiisi nyema mpa paa we tawa taa to. Uena tasikile taa yoolaa na mpa pa wakelayi lelaa wontu to, pa suu seluyu. M'p'ug'uy tetu selaa, na kanija kpa yelaa.

¹⁶ M'p'ug'uy Sayuli fenlaa mpa paa we Kipeya ke Pencamee tetu taa to, pa na acufu tiwa Filiisi nyema taa, na pa seeki yem yem. ¹⁷ Tanga Sayuli toma i yoolaa mpa paa we i kin to si: I kala yelaa na te na si awe feina ta taa.

Pa kala yelaa uena pa magana si Sonatan na i yoou wontu tokulu pa feina. ¹⁸ Ntana Sayuli to kotulu Ahiya si: Heeli na pa kana lso atakaa.

(Mpi to, ile i ka we kuyaku nku'ug'uy lseyeli nyema kin ke).

¹⁹ Sayuli to'og'ntu y'og'ntu ke mpu to na acufu k'okote to'og'ntu so'og'ntu ke. Uena i to kotulu si: Sah na p'ec.

²⁰ M'p'ug'uy Sayuli na yoolaa pa kpeyelaa na pa polo t'yoole. Uena pa magana acufu tiwa Filiisi nyema taa,

na pa loh tamaya layalee. ²¹ Tanga Hepela nyema mpa paa we Filiisi yoolaa taa na pa sa'og'na-we to, pa sewa na pa mali Sayuli na Sonatan pa kin.

²² M'p'ug'uy lseyeli nyema mpa pa nmela lfalayim pu'ug' taa to, pele pa nuwa Filiisi nyema sewa tom. Uena pa tu pa waali ke t'yoole taa. ²³ Isana Tacaa yelaa na lseyeli nyema la akanaa ke kuyaku nku to'ole.

Lseyeli yoolaa waasayi Sonatan

Ayuli pa yooa m'p'ug'uy halana Peti-Afeh waali. ²⁴ M'p'ug'uy n'og'ntu pu lseyeli nyema ke kuyaku nku. Mpi to, Sayuli ka y'og'ntu ke na i tuu si: Ye wei i to'og' pulu ke sa'og', na ma ta leetata ma kolontunaa, mpu'ug' ka tan puntu. Pa to ke pa taa n'og'ntu ta tan pulu'ug' ilim na pa tem. ²⁵ M'p'ug'uy yelaa tana tala h'og'ntu nku ku taa tan nim we ateye yem to. ²⁶ Tu'ug' ka tuwa setasi ke h'og'ntu nku ku taa ke na nim kpej. Ama n'og'ntu ta kraasana i n'og' kin. Mpi to, yelaa seekaya n'og' nka pa suwa to. ²⁷ Ama Sonatan na ta na nyl si i caa kisana yelaa, na tuunau si n'og'ntu i taa tan pulu. M'p'ug'uy i lii i k'rat'ug'uy ke tan nim taa na i niisi na pa ce isentoo. ²⁸ Mpu'ug'ule samaa taa n'og'ntu toma-i si: Hei, nya caa y'og'ntu na i tuu si: Ye pa c'apa wei na i to'og' sa'og' mpu'ug' we i to ke. P'ec n'og'ntu tu nu ta tanga.

²⁹ Sonatan nuwa mpu, uena i co si: Ma caa wakela yelaa ke. I nyani ma tan'ug'ntu tan na pa ce ma isentoo t'ekelekele to. ³⁰ Ye usu sa'og' yelaa ka to'og' mpi pa leeka pa kolontunaa nij taa to, pa ta k' ku Filiisi nyema na pa keli isentoo?

³¹ M'p'ug'uy pa ku-weye kuyaku nku'ug' pa kra'ug' Mikimasu na pa polo Ayaloh to. Na n'og'ntu pu lseyeli nyema ke so'og'ntu. ³² Uena pa tii kolontunaa tola to, na pa lenti-ye na pa sah a calam to na pa to'og' a nantu. ³³ M'p'ug'uy pa t'og'ntu-t'ug' Sayuli si: N nawa yelaa wakelana Tacaa to. Pa to'og' nantu na ta calam. Ntana i to si: I lapa kutakeesatu ke. Mpu to, i pilimi puu na ma to cene. ³⁴ M'p'ug'uy i tasaa si pa co pa heeli samaa si: Paa wei i kana i nau yaa i heu na i ku cene na i to'og'. To'og' i taa to'og' nantu na ta calam ke mpu na i wakelana Tacaa.

M'p'ug'uy paa wei i lapa m'p'ug'uy ahoo anu. ³⁵ Uena Sayuli nma Tacaa ke i kancaalaya kotaya telate.

³⁶ Mpu'ug'ule i toma yelaa si: Te polo Filiisi nyema waali na ahoo na te ku pa tana na te kuu pa wontu halana pa nyaali. Te taa so'og'ntu paa kulum. Uena pele pa co si: La isana pa maga-oh to.

Ntana kotulu si: Te salami lso ke cene na p'ec.

³⁷ M'p'ug'uy Sayuli p'osaa lso si: Ye ta tanga Filiisi nyema waali na ku tu-weye ta nij taa?

Ama Tacaa ta co waatu un. ³⁸ Uena Sayuli to nyugu nyema si: Ma tana i koti cene na te p'eeke na te na wei i lapa isayatu t'eneye sa'og' to. ³⁹ Ma tuuna Tacaa wei i waasayi lseyeli nyema to si, paa ma payalu wakelana. Lsu i s'apa.

Ama n'og'ntu ta co-i si pulu. ⁴⁰ Uena i to samaa si: Ma tana i melana h'og'ntu'ug' kune na pa kaasi ma na Sonatan na cene to. Uena pele pa co si: La mpi pa maga-oh to.

⁴¹ Μρύγύ Sayuli sələma Tacaa si: lseyeli lɔɔ, huli-tuyu tampana. Ulena pá tɔ tete na pé kpa í na i pəyalu. ⁴² Mpuɣule si: í tɔ má na ma pəyalu tá tɔ ké tete. Ulena pé kpa i pəyalu. ⁴³ Ntəna Sayuli si: Heeli-m mpi n lapa tɔ. Ntəna Sonatanɔ cɔ si: Ma tənɔ tɔɔ nim ke pəcɔ. Maɣalɔ, ma sɔɔli puwa si má si. ⁴⁴ Keləna Sayuli tɔ si: Sonatanɔ, ye n ta si Tacaa í lana-m isəna i sɔɔlaa tɔ. ⁴⁵ Ntəna samaa tɔ Sayuli si: Pepee, Sonatanɔ ká si yaa? Aai yoo, mpusi i polo pooluɔ. Pə fei si i nyuɣu taa nyɔɔlaya kulumaɣa maɣamaɣa í le. Mpi tɔ, i nɔɔ ke Tacaa waasəna lseyeli nyəma ke saɔa. Isəna samaa yapa Sonatanɔ na í tá si tɔɔle. ⁴⁶ Ulena Sayuli yele Filiisi nyəma ke tɔɔnyuɣu, na pəle pá məli pa tɔ.

Sayuli kəluɣu na i təyaya nyəma pə tɔm

⁴⁷ Sayuli tɔɔ kawulaya ke lseyeli taa. Ulena í yooa i kolontunaa tənaya hɔɔlən təna taa. Paa Mowapu nyəma, paa Amoni nyəma, paa ltɔm nyəma, na Sopa awulaa, na Filiisi nyəma. Paa timpiyi i talaa te, inu i tɔkəna akaitu. ⁴⁸ I hula toɔ na í yooa Amaleke nyəma. I fita lseyeli nyəma ke mpa pa wakəlaya-we tɔ pa niɔ taa. ⁴⁹ Sayuli pəyalaa nté Sonatanɔ na lsefi na Malək-isuwa. I pəelaa we naale, kancaalaya nyəɔ nté Melapɔ na səkpelu si Mikaal. ⁵⁰ I alu nté Ahimaasi pəelɔ Ahinowam. I yoolaa sɔɔ nté i caa səkpelu Nəe pəyalu Apənəe. ⁵¹ Sayuli caa Kisi na Nəe caa Apənəe pəle pa caa kele Apəyeli. ⁵² Sayuli yooa Filiisi nyəma ke mpyúyú na toɔ na toɔ, haləna i səm. Ye i loosa yulu toɔ tu yaa kpelikpeka tu, i tɔɔu-i i yoolaa taa ké.

lɔɔ bu ke Sayuli

15 Μρύγύ Samiyæli tɔma Sayuli si: Maɣa Tacaa tilaa, na má kra-ɔ lseyeli nyəma wulau na má pəl-ɔ nim. Mpu tɔ, ke ɔkraɔ na í nu. ² Tacaa Toma tənɔ tu yɔɔtaa si inu i ká ləeti Amaleke nyəma ke pa caanaa isayatu. Mpi tɔ, paa təkə lseyeli nyəma ke mpaau ke waatu wei pəle pa luna Icipiti tɔɔ. ³ Pə tɔ tɔ, polo na í kú Amaleke nyəma na í kpiisi pa nyəm tənɔ. Taa sɔɔ pa pulupu cəcəka. Paa apalaa, paa alaa, paa piya, na ahulumnaa na tɔla tənɔ. ⁴ Mpuɣule Sayuli kota i yəlaa na í kala-weɣe Telayim. Ulena lseyeli yoolaa nɔɔhəe tɔntaa lu yəlaa iyisi ɔmunuɣu (200000) na Yuta nyəma ke iyisi naanowa (10000). ⁵ Ulena pá polo Amaleke nyəma icate na pá rapu-weɣe tetəkəle taa. ⁶ Μρύγύ pa tilaa na pá heeli Keni nyəma si pá lu Amaleke nyəma tɔ. Pə taa kɔɔ na pá ku na pá kpeɔna-we. Mpi tɔ, pa caanaa nyuɣu ka tena lseyeli nyəma ke waatu wei pəle pa luna Icipiti tɔɔ. Ulena Keni nyəma lu. ⁷ Μρύγύ Sayuli yooa Amaleke nyəma ke pə kraɣau Hafila tɔ, na pé polo Suu ke Icipiti ilim təlule tɔ. ⁸ Ulena í kra pa wulau Akaki na i isə na í ku yəlaa tənɔ təcayacaya. ⁹ Μρύγύ Sayuli

na i yoolaa pa yela wulau na i isə, na tɔla kupampana, na wontu kupantunaa. Ama mpi pə taa fei teu na tɔla acamisi tike ke pa kuwa. ¹⁰ Μρύγύ Tacaa heela Samiyæli si: ¹¹ Ma lanɔle wakələna Sayuli kawulaya krau ké. Mpi tɔ, i lɔ-m na í kisi ma tɔm ke tɔkuyu. Keləna Samiyæli lanɔle wakəli tətɔɔtɔɔ, na í wiina Tacaa ke ahoo tənɔ. ¹² Teu fema tanaɔ, Ulena Samiyæli kulɔ si i puki Sayuli ke səɔnyu. Ntəna pá heeli-i si: Sayuli pola Kamæli na í ɔma akele nɔɔɔ si pé tɔɔsəɣi-i i akaitu tɔ. Pə waali, Ulena í tənə Kilikaa. ¹³ Samiyæli tənɔ i waali ké tənɔ, Ulena Sayuli sɛɛ-i si: Tacaa í kooli-ɔ kupantu. Na í tasa si: Ma lapa teitei ké isu lɔɔ ka yɔɔtuyu tɔ. ¹⁴ Mpuɣule Samiyæli pɔɔsa-i si: Na naaɔ na heeɔ wula nna ma nukɔ isəntɔ tɔ, leɣe alə a lunaa? ¹⁵ Ntəna Sayuli si: Yəlaa tɔɔsəna Amaleke nyəma tɔla kupana taa si pa laki nyá lɔɔ Tacaa ke kucɔɔ. Pə kaasa mpi tɔ, tə kpiisa pəle pə tənɔ. ¹⁶ Μρύγύ Samiyæli tɔma si: Su, na ma heeli-ɔ nti Tacaa heela-m ahoo anə tɔ. Ulena Sayuli si: Yɔɔtɔ. ¹⁷ Mpuɣule Samiyæli si: Paa na n ka nyənaya nyá təɣi pəyaya tɔ, Tacaa ləsa-ɔ na í kra-ɔ lseyeli nyəma wulau na í pəl-ɔ nim. ¹⁸ Tacaa tɔmna-ɔ si, í polo na í yooa Amaleke asayaa mpe, na í kpiisi-we. ¹⁹ Ule pepe tɔ ké n ta nuua i nɔɔ, na í kraɣa pa wontunaa təkəu na í pəsɔ isayau ke i isəntaa? ²⁰ Ntəna Sayuli cɔ si: Ma nuua i nɔɔ ke teu ke, na má yooa Amaleke nyəma isu i ka yɔɔtaa tɔ. Ma kpiisa-we na má kɔna pa wulau na í isə. ²¹ Ama yəlaa tɔɔsəna pa tɔla taa ké kupana si, pa laki Tacaa nyá lɔɔ ké kɔtaya ke Kilikaa. ²² Ntəna Samiyæli si: Tacaa ta sɔɔli kɔtasɔ nsi kɔkɔ nyaya si tənɔ tɔ isu i sɔɔluɣu si yulu í nuua-i tɔ se. I tɔm nuua kəla-i teu ke iwaɔɔ kupanɔ kɔtasɔ lapu. ²³ Mpi tɔ, kpeɔna ké lɔɔ ké isayatu ke teitei ké isu tutu. I nyənəɣi kanɔkante ke teitei isu tɔɔ laau. Timpi nyá bu lɔɔ tɔm tɔ, ílé i ka lɔ-ɔ tɔtɔɔ na í lanɔ kawulaya. ²⁴ Mpuɣule Sayuli cɔwa si: Tampana ma wakələna lɔɔ. Mpi tɔ, ma wakəla nti i tu-m tɔ. Pəcɔ ma ta nuua nyá tɔm. Ule yəlaa ke ma sewa na má nuua-we. ²⁵ Hai, pənente ma wiina-ɔ si í tayani ma isayatu na í məli na má həntɔ Tacaa ke atɔ. ²⁶ Ntəna Samiyæli si: Ma mələɣi. Mpi tɔ, í bu Tacaa tɔm. ílé i bu nyaya, n ta ke lseyeli wulau tɔtɔ. ²⁷ Samiyæli ha siyile si i təkɔ, Ulena Sayuli kra i capa ntompəle na tɔ cɛ. ²⁸ Keləna Samiyæli si: Anɔa, mpyúyú Tacaa lapa nyá kawulaya ke saɔa, na í ha wei i kəla-ɔ teu tɔ. ²⁹ Tacaa kele lseyeli toɔ. I ta ke yulu si i looliyi, yaa i laɣasəɣi. ³⁰ Ntəna Sayuli tasa si: Ma wakəlaa yaa, Ule hai, ma wiikina-ɔ si í kusɔ ma nyuɣu ke lseyeli nyəma na pa sɔsaa pa isəntaa. Hai, məli na má həntɔ nyá lɔɔ Tacaa ke atɔ. ³¹ Mpuɣule Samiyæli məlaa na Sayuli həntɔ Tacaa ke atɔ. ³² Ulena Samiyæli tɔ si: í kɔna-m Amaleke nyəma wulau Akaki. Akaki tɔɔna pote na lanɔhulumle, na í maɣasəɣi i taa si: Pɔɔtɔ fei leleɔ, səm sɔɔɔntu yawa. ³³ Mpuɣule Samiyæli tɔma si:

tɔ. ¹⁹ Pa na lseγεlt nyάma lεlaa na Sayuli pa wenna lla tεtekάle taa, sɪ pa yookina Filiisi nyάma.

²⁰ Mprύγύ Tafiiti yelina ι heeη kalάku ke tanjlu. llena ι kulɪ tananη kupanηku tεe na ι kpaγa ι sάγela na ι tεe, lsu ι caa ka keesuyu-ι tɔ. l tala tάyoole, lε yoolaa lluwayale sɪ pa pulάγɪ na pá yoo, na pa kiisi yoou kakiisasl. ²¹ Mprυγule Filiisi nyάma na lseγεlt nyάma pa pulaa na pá nyanayɪ tάma. ²² llena Tafiiti nyɔtɔ mpi ι ka kɔnaa tɔγɔ wontu feηlu. llena ι kpaγa asewa na ι suu yoolaa loosi taa na ι sεe ι taalunaa. ²³ l tɔηna-weγe γɔγtθnanu ke mpu, lε yoolaa taa yoolu Koliyatɪ lluwayale na ι holiγina lseγεlt nyάma ke kulumtu nti na Tafiiti nu. ²⁴ lseγεlt nyάma tθna na-ι, llena sɔγɔntu kpa-we na pá tuliyi tanθη. ²⁵ Mprύγύ yάlaa γɔγtθaa sɪ: ι nawa apalu unɪ ι lukuyu isantɔ tɔ, lseγεlt nyάma taya ι kɔη kutuyu. Ye wei ι pása-ι na ι ku-ι, wulau ká susɪ puntu ke toη. l ka ha-ι ι pεelɔ. Pάyele ι ká ce ι tάγaya tθnaya lampuu.

²⁶ Mprύγύ Tafiiti pɔɔsa ι cɔɔ nyάma sɪ: Ye wei ι kuwa Filiisi tu unɪ na ι keelɪ lseγεlt nyάma feele pepeγe paa lapɪ-ι yee? lε Filiisi ma ta nyl lɔɔ unɪ ι ke we na ι tuukɪ lɔɔ weesuyu tu yoolaa tintika ke mpu?

²⁷ Mprύγύ yάlaa lεla tɔm kulumtu nti. ²⁸ l taalɪ sɔɔɔ Iliyapɪ nu ι γɔγtθnana yάlaa. llena ι taa huu kpakpaa na ι tɔmɪ-ι sɪ: N caa weγe cāne ye? Aweγe n yelina nyά kalάkiya ke nyuɪtu taa? N ké tetelatu na kalampaani tu ké. Ntɔη yoou ke n kɔma feηuyu yaa? ²⁹ Kelena Tafiiti sɪ: Ha, ma lapa we? Pθ ta muna sɪ má pɔɔsɪ mpu?

³⁰ llena ι yele ílé, na ι ηmaa lεlu, na pá cɔ-ι teitei lsu tɔm kancaalaya nyθntu.

³¹ Mprυγule pa telasa Tafiiti kuyɔγɔttutu ke Sayuli, na ílé ι tili na pá yaa-ι. ³² Ntena Tafiiti tɔ sɪ: Ta caa, nɔγɔlu lanje í taa tɔna Filiisi tu unɪ. Maa polo na má na-ι tά yoo. ³³ Kelena Sayuli tɔ sɪ: Aai, n kɔɔsa pάγaya, n kaa pāsɪ na η yoonα Filiisi tu unɪ. Mpi tɔ, ílé ι tαmlε nτέ yoou ke too ι kuluyu tɔ. ³⁴ Tafiiti sɪ: Ta caa, waatu wei ma tiikaya ma heeη tɔ, ye tɔγɔlaya yaa wontuyu nakulɪ ku lluwa na kú kpa heeη, ³⁵ ma tɔγɔnayɪ-kuγu, na má kpa-ku, na má ma-ku, na má lεeki heu ke ku nɔγɔ taa. Ye ku tila ma waalɪ, lε ma ləli ku luyu tεe na má kú. ³⁶ Mprύγύ ma kukaya tɔγɔlasɪ na wontunaa len-tɪ. Mpu unɪ tɔtɔγɔ maa la Filiisi ma ta nyl lɔɔ uneyε timpi ι tuu lɔɔ weesuyu tu yoolaa tintiyile tɔ. ³⁷ llena Tafiiti tasa sɪ: Tacaα wei ι yapa-m taale wontu sάkpan taa tɔ, ι ka ya-m tɔtɔγɔ Filiisi tu unε ι niη taa. Kelena Sayuli tɔ sɪ: Tɔɔ, polo, Tacaα í wee nyά waalɪ.

³⁸ Mprύγύ Sayuli suu Tafiiti ke ι yoou wontu, na ι pamɪ-ι nyάγeluyu kuseemuyu kahuka. ³⁹ llena ι kpaγa Sayuli layate na ι ləli na ι maγasɪ tɔnte. Mpi tɔ, too tɔ ι ta suuta wontu nti. Mprύγύ ι tɔma sɪ: Ta caa, maa pāsayɪ wontu tane. Ma ta maləna-tɪ. llena ι wαγɔsɪ.

⁴⁰ llena ι kpaγa ι kpátuyú, na ι pəntɔluyu, na ι tɔɔsɪ pεe kusotee kakpasɪ ke lɔɔ taa, na ι tu ι ntiγile huluyu taa. llena ι tεe Koliyatɪ waalɪ. ⁴¹ Mprυγule Koliyatɪ kpətəna Tafiiti ke pəcɔ pəcɔ. Na ι kpaluyu tɔkulu ke ι nɔγɔ tɔɔ. ⁴² l ná Tafiiti ke teu, llena ι kpeena-ι ι taa lsu pάγaya ηka ka səηa teu na ka isentaa lluwa tɔ.

⁴³ Mprύγύ ι kpeesa-ι sɪ: Ma ké haγa yaa we na η kɔη ma

kiη na kpatəη? l tεma ι tuη ke yaau, na ι təηsɪ Tafiiti ke mpusinaα, llena ⁴⁴ í tɔmɪ-ι sɪ: Kɔɔ cāne na má tu nyά nantu ke kpeɪiη na taale wontu. ⁴⁵ Mprύγύ Tafiiti cɔ-ι sɪ: Layate na ηmantaa sɪ ke nyά tɔkaα na η kɔηna ma waalɪ. Ama ma kɔη nyά waalɪ na Tacaα Toma təna tu lseγεlt yoolaa lɔɔ wei n tuuwa tɔ ι toη taa ké. ⁴⁶ Saηa, ι ká tu-η ma niη taa, na má ku-η, na ma setɪ nyά nyuyu. Na má tu Filiisi yoolaa nantu ke kpeɪiη na taale wontu. llena tetu təna nyl sɪ lseγεlt nyάma wena lɔɔ na ι waasayɪ-we. ⁴⁷ Na samaα unε ι təna ι cekəna tɔtɔ sɪ pə taya layate yaa ηmantaaγa tike ke Tacaα yakəna. Mpi tɔ, unayale akanaα caa. l ka tu-meγe tά niη taa.

⁴⁸ Koliyatɪ hɔma ι tɪ sɪ ι suukɪ Tafiiti tεe, llena ílé ι kpaγa asewa ke lɔη na ι səηɪ-ι. ⁴⁹ Na Tafiiti ləsɪ pəle ke huluyu taa, na ι tu pəntɔluyu taa na ι tɔ. Mprύγύ ι yaγa Koliyatɪ tokuyu taa, na tθ caη na ι fala ι nɔγɔ tɔɔ tαmulu.

⁵⁰ Pə lapa Tafiiti kəla Koliyatɪ na pəntɔlupəle nτέ na ι ku-ι. Pάyele ι ta tɔki layate.

⁵¹ Mprύγύ Tafiiti kpaγa asewa na ι polo Koliyatɪ kiη. l kpeε ι layate llena í tεesɪ-ι, na ι setɪ ι nyuyu. Filiisi nyάma nawa sɪ pa aka səpa, llena pá kuu-tε. ⁵² Mprύγύ Yuta na lseγεlt nyάma yaγa yoou kakiisasl, na pá tɔγɔnɪ-we na pá tiina-weγe tεtekάle taa. Haləna pá suu lkoloη nyάma nɔnɔɔsɪ tεe. Na pá ku-weγe mpu na Salayim mpaau, haləna lkoloη na Katɪ pə acalεe.

⁵³ Kelena lseγεlt nyάma məlɪ Filiisi nyάma tāsikile na pá kuu wontunaa. ⁵⁴ Mprύγύ Tafiiti pona Koliyatɪ nyuyu ke Yosalem. llena ι su ι təγɪ ι yoou wontu.

Sonatanη na Tafiiti pa hɔka taapalle

⁵⁵ Waatu wei Tafiiti pukaya Koliyatɪ yoonau tɔ, Sayuli pɔɔsa ι yoolaa wulau Apəneε sɪ: Awe pəyalu ke lfepu unε unɪ ye? Ntena ílé sɪ: Hai, ta caa, na má səηna nteγe cāne, ma ta nyl. ⁵⁶ Mprυγule Sayuli sɪ: Pɔɔsɪ na η nyl ι caa.

⁵⁷ Tafiiti tεma Koliyatɪ ke kuγu na ι kpaγa nyuyu na ι məlɪ. llena Apəneε kpaγa-ι na ι pona Sayuli kiη.

⁵⁸ llena ι pɔɔsɪ-ι sɪ: lfepu nyά, awe pəyalu ke-η? Mprυγule Tafiiti sɪ: Ma caa kele nyά pəyalu Petəlehem tu Seseε.

18 Too lsu Tafiiti tεma Sayuli ke γɔγtθnanu ke mpu tɔ, Sonatanη luyu suu-ι kele lsu yem na kpeε.

² Kuyaku ηku ku maγamaγa ke Sayuli su Tafiiti ke ι tάγaya taa. Tafiiti ta tasa ι caa tεγe məluyu. ³ Mprύγύ Tafiiti na Sonatanη pa pεela nɔγɔ sɪ pa taapalle ι wee tam tɔɔ. Mpi tɔ, Sonatanη luyu ka suu Tafiiti ke teu ké. ⁴ Mprύγύ Sonatanη ha Tafiiti ke ι kpaɪ, na ι tokonaa. Na ι ha-ι tɔtɔγɔ ι layate na ι tɔɔ na ι tampala.

⁵ Mprύγύ Sayuli kpa Tafiiti ke yoolaa nyuyu tu. Mpi tɔ, paa timpiγi ι tila-ι yoou, ι lakɪ aka ké. llena yάlaa təna na wulau waalɪ nyάma luyu la Tafiiti.

Sayuli ceηayɪ Tafiiti na kuγu

⁶ Waatu wei Tafiiti ka kuwa Koliyatɪ tɔ, ηprύγύ lseγεlt nyάma lluna yoou, llena pa acalεe təna taa alaa lu Sayuli səηuyu. llena pá makɪ wontu, na pá yooki yon-

Tafiiti na Sayuli ke Nayoti

18 Mpu pa lapana na Tafiiti se na i polo Samiyeele kin ke Lama na i keesi-i pa tana mpi Sayuli lapa-i to. Uena i taji Samiyeele ke Nayoti na i caya tana. 19 Mpuyele pa tayasa Sayuli si: Tafiiti we Nayoti ke Lama to. 20 Uena i tili si pa kra-i. Mpyuyele tillaa mayana lo kuyoyotutu telasala kpekale ke tana na Samiyeele ke pa nyuyu tu. Tanaya lo Feesuyu tii tillaa mpe pa to, na pa suu paale na lo sam. 21 Mpyuyele pa tayasa Sayuli ke tom ntu. Uena i tili kufama, na pele pa paaki na pa saji lo. Na i tasa lelaa ke tiluyu ke tom tooso nyam, na pele pa paaki na pa saji lo. 22 Mpyuyele Sayuli kpesa i mayamaya na i polo Lama. I tala lo to wei i we Seku to to Uena i kosi si: Leye Samiyeele na Tafiiti pa we? Ntana pa to si: Pa we Nayoti.

23 Sayuli kraya Nayoti mpaasu, Uena lo Feesuyu tii i to, na i taji na i paaki na i saji lo, halana i tala tana. 24 I tala Samiyeele pa kin, Uena i woyosi wontu na i paaki na i saji lo ke mpu. Halana i hanti ateye ilim na pa tem na aho tana. Pa to ke yela kosi tana si: Sayuli na we lo kuyoyotutu telasala taa to to?

Sonatan seekana Tafiiti to

20 Mpyuyele Tafiiti sewa Nayoti ke Lama kin na i polo i mayana Sonatan na i kosi-i si: Ma lapa we? Pepeye ma wakala? Isayatu ntyi ma lapa nya caa na i pekeye ma weesuyu? 2 Tanayale Sonatan cwa si: lo i pona poolu. Poyoto ke, n kaa si. Ma caa i laki pulu caka na i hmes-m. Ue pa fei si i la mpu na ma ta nu. 3 Mpuyele Tafiiti cwa si: Nyaa caa cekana si n caaki ma tom ke teu. Ntany i mayasa i taa ke si n taa nu-ti na pa koo na nya lanje wakali. Mpu to, ma tuukina Taca na nya mayamaya si pa kaasa-m poyoto na ma si. 4 Mpyuyele Sonatan to-ma-i si: Ma la-ji pa tana mpi n tolo to. 5 Ntana Tafiiti si: Cele nte isatu kufalu acima. Pu we si ma na wulu to to. Pa na mpu to, ye ma kra taale na ma hmel. Halana kuyaku tooso nyenku taanaya. 6 Ye nya caa kosa ma to, Ue n heeli-i si: Tafiiti wiina-m si ma yele-i na i lo to i tye i te Petalehem. Pa laki i tayaya taa ke panaya koya. 7 Ye i to-ma si pa we teu, Ue nya payalu ma, ma kaa nyana pulu to. Ama ye i panana huwa, Ue nyi kakraa si nya caa tema i taa ke si i laki-m isayatu. 8 Mpu to, la-m kupantu ke teitei su n ka suu nya to ke Taca isentaa to. Na ye ma tu lapa isayatu nateli, ku-m nya mayamaya. Pepe to ke n ka to-m nya caa kin ke ponau?

9 Kelana Sonatan si: Mpusi i polo poolu, na mpi ma nu si ma caa laki nya weesuyu lasuyu na ma hmes-ji to. 10 Mpyuyele Tafiiti kosa-i si: Ye nya caa lanje ta hee awe ka heeli-m? 11 Ntana Sonatan ya-i si: Koo na te lu na te kra taale.

Uena pa naale pa kra taale. 12 Mpyuyele Sonatan to-ma Tafiiti si: Leyele lo Taca ke ma aseeta tu. Ue ma na ma caa ke cele, ya celenkufe. Ye i lanje hena-ji na ma ta tili na pa heeli-ji, 13 Taca i ku-m. Pa i tu i

taa si i ka tu la-ji isayatu ma heeli-ji. Paco ma yele-ji to, na n tana alaafaya. Taca i we nya waali, su i ka we ma caa waali to. 14 Na ye ma weena weesuyu, Ue n la-m kupantu nti lo lapa-ji to na pa ma tu sapa, 15 na pa koo na Taca kpiisi nya kolontuna tanaya kulum kulum, taa ye ma tayaya ke kupantu lapa.

16 Pa tay pulu, Sonatan na Tafiiti pa si to ke na ye Tafiiti na i tayaya nyama pa yoka-ke Taca ka ye na i kolontuna lete-we. 17 Mpyuyele pa tasa tamaya kosi suu. Mpi to, Sonatan ka tolo-i ke su yem na kete.

18 Na Sonatan to-ma-i si: Cele nte isatu kufalu acima. Pu na si n fei. Mpi to, nya taayale ka we kete. 19 N ka polo kuyaku tooso nyenku wule na n hmel kanmaya nka ka kin n ka tema hmeluyu to. 20 Ma to nyama tooso, na pele nte to kin to, su ma na pulu.

21 Uena ma tili waasale nateli si te peke-ye. Ye ma heela-te si nyama nte ma to ma to cene. Kraya-ye na n koo. Ue n koo, taa nya, nateli te fei ke. Na lo, ma looliyi. 22 Ama ye ma to-ma waasale si nyama nte nya to to, Ue n te. Taca toyo-ji ke. 23 Taca ke ma na-ji ta aseeta tu ke tam to, ke tom nti te to to aseeta to te taa.

Tafiiti sewa

24 Mpyuyele Tafiiti sewa na i hmel taale. Pa tala isatu kufalu acima taanaya Uena wulu caya i taayale ke kolona kite ke to to. Apene na caya i konyo taa, na Sonatan ke isentaa, na Tafiiti taayale ke kete.

26 Wulu ta to to si puluyu kuyaku nku. Mpi to, i huukaya si ntany isayatu nateli te mayana-i ke na i kaa koo acima. 27 Teu fema isatu kufalu kuyaku naale nyenku wule na Tafiiti fei to. Uena Sayuli kosi i payalu si: Pepe to ke Sese payalu i ta to to ke tete na saji?

28 Ntana Sonatan si: I selama-m si yele-m na ma polo Petalehem. 29 Ma taalu heela-m si ma nyama laki koya ke ta te. Ye n ke ma taapalu yele-m na ma lo to ma tu na ma na taaluna. Pa to ke i fei to to cene.

30 Tanayale Sayuli panana huwa na i to si: Alu tetelatu tayaya nya. Ma ta nyi taa si nya camna ke Sese payalu? Nyaa na nya too ma fee ke. 31 Nyi si ye Tafiiti wena i weesuyu, asola taa ke nya na nya kawulaya i we. Mpu to, tili na pa koo-m-i, pa we si i si ke. 32 Mpuyele Sonatan kosa i caa si: I lapa we na pa kuy-i?

33 Uena Sayuli lo to Sonatan ke hmantaya. Tanayale Sonatan cekana si i caa tema i taa si i kuy Tafiiti.

34 Mpyuyele i yela to to ke isatu kufalu kuyaku naale nyenku nku na i kulona panana. Mpi to, i lanje wakala Tafiiti ke to to ke mpi pa to i caa to to to.

35 Teu fema tana, Uena Sonatan na waasale nateli pa polo timpi i na Tafiiti pa to to na pa si to.

36 Uena i heeli waasale si: Polo na n kosi nyama nna ma to to.

lwaasæle tæewa, lëna Sonatan tɔ nyəmá ke tæ nɔɔɔ tɔɔ. ³⁷ lwaasæle tɔma isu tæ taku nyəmle kɔkɔ, lëna Sonatan kpeesi-te si: Isu hatoo nyá nɔɔɔ tɔɔ kɛ nyəmle wæe? ³⁸ La lɔɔ taa sɔɔ.

Mpúyú lwaasæle tɔɔsa nyəmá na tɛ kɔna. ³⁹ Sonatan na Tafiiti pa naale pa nyəmna mpi pæ laki tɔ, lwaasæle ná tá nyl. ⁴⁰ lëna Sonatan cɛla lwaasæle ke i yoou wontu si tɛ kpeena. ⁴¹ lwaasæle tæewa, lëna Tafiiti lu i tɔɔmelle ke kɔɔmɔɔɔ waaɔ, na í hɛnti Sonatan ke atɛɛ tɔm tooso. Mpúyú pa kɔɔpa tɔma na pá wii tækpoo, na Tafiiti wula wɔ.

⁴² lëna Sonatan tɔm-i si: Polo, lɔɔ í wæe nyá waaɔ. lëna í yeɛ na má na-ɔ na ta luluyɔ nyéma tɛ tɔki nɔɔɔ ɔka tɛ suwa tɔɔ tam tɔɔ.

21 Mpúyú Tafiiti kulaa na í tɛɛ na Sonatan náá mæli icate taa.

Tafiiti pote ke kɔtulu Ahimeleki tɛ

² Mpúyú Tafiiti pola Nopi ke kɔtulu Ahimeleki tɛ. Ílé i loosa-i, lëna í kɔɔɔa asewa na sɔɔɔntu na í sɔɔɔ-i na í pɔɔɔ-i si: Alaafɔɔa keɛ na í tɔ nyá tike ke mpɔ, na nɔɔɔɔlɔ fɛi nyá waaɔ?

³ Ntɛna Tafiiti si: Wulau kusɛna-m na tɔm kɔɔmɔɔɔ natæli. Ye pæ kaasa ma yɛlaa ulɛ, má na pɛɛ tæ nyəmá tá suluyɔ waaɔ. ⁴ Kutɔɔɔɔm napæli pæ fɛi? Ha-m potopotonaa kakpasɔ, yaa tɔɔɔnɔɔ ɔka n wena tɔ. ⁵ Ntɛna kɔtulu si: Ma fɛna potopotonaa napæɔɔɔ yem. lɔɔ nyéma wenna. Ye nyá yɛlaa i ta tokina alaa, ulɛ ma cɛɛ-ɔ pɛɛ.

⁶ Ntɛna Tafiiti nɔɔɔ tækpau si: Paa tæ lukɔ ta luu ma yɛlaa wɛ tɔnɔɔ kɛ. Halɔ sɔɔa tá luu pæne pæ ta ke sækpɛm isæntɔ tɔ pæ tɛsaa keɛ.

⁷ lëna kɔtulu ha Tafiiti ke potopotonaa. Mpi tɔ, pa tike pa wenna na mpɛɛ pa lɛsaa si pa layasæɔ kufama.

⁸ Pæ pamna Sayuli tiikilaa nyuyɔ tu nɔɔɔɔ i ka wɛ tæna. Pa yaakɔ apalu unɔ si Toweki. l kɛ ltɔm tu, na pa tæka i tɔɔ si í la lɔɔ sɛɛ kɔɔɔa nakæli.

⁹ Mpúyú Tafiiti pɔɔsa Ahimeleki si n wena ɔman-taɔɔa yaa layatɛ na í cɛɛ-m? Mpi tɔ, wulau tilitu tɔm kɔɔtɔla-m, ulɛ ma ta kɔɔɔa layatɛ yaa yoou wontuyɔ nakulɔ. ¹⁰ Ntɛna kɔtulu si: Filiisi tu Koliyatɔ wei n kuwa lla tɛtækæle taa tɔ, i layatɛ ke pa mɛɛla saalɔɔa, na pá si kɔtulu toko waaɔ. Ye n caa n kɔɔɔa-tɛ, tæ tike tæ wena cæne. Ntɛna Tafiiti si: Cɛɛ-m-tɛ tæ fɛna saala.

Tafiiti pote ke Katɔ

¹¹ Mpúyú Tafiiti tayana sewa ke kuyaku ɔku, na í polo wulau Akisi tɛɛ Katɔ. ¹² Ntɛna Akisi waaɔ nyéma tɔ si: Isu tetu wulau Tafiiti keɛ unɔ? Pæ tayɔ i na Sayuli ke pa tuna yontu na pá paakɔ si:

Sayuli kuwa yɛlaa iyayɔ (1000) ke huɔɔɔ, na Tafiiti náá ku iyisi naanua (10000) ke huɔɔɔ.

¹³ Tafiiti maɔasa tɔm ntæɔ i taa. lëna wulau Akisi tɔm lapɔ-i sɔɔɔntu ke sɔɔɔm. ¹⁴ Mpúyú i pæsa isu kɔɔntu, na í laki yem yem kɛ pa isentaa, na í ɔmaakɔ kampunaa tɔɔ na í yeɛ na i ntayama kɔɔɔ i tantuyɔ

tɔɔ. ¹⁵ Kɛɛna Akisi tɔ i waaɔ nyéma si: Í nawayɔ si pæ laki yulu unɔɔ yeɛyeɛ. lɛ pɛpɛ tɔɔ kɛ í kɔɔɔ-i na í kɔɔna-m? ¹⁶ Isu ma laɔa kɔɔntunaa ntɛ na í kɔɔna-m unɔ unɔ si í laki yem yem na má naakɔ-i? l ta muna í suu ma tæyayɔ taa.

Tafiiti pæsa yɛlaa kɔɔkæle nyuyɔ tu

22 Mpúyú Tafiiti sewa Katɔ, na í polo na í ɔmɛli Atulam kukpamuyɔ púyú taa. Mpuyɔɔɔ i tɛɛtunaa na i tæyayɔ yɛlaa tæna nuwa. lëna pá polo i kɔɔ. ² Pæ kɔɔɔa mpa pa laɔa wakɔlaa tɔ, na kama nyéma, na nɔɔɔɔɔ nyéma, pa kotina i kɔɔ, isu yɛlaa nasæle (400) ke mpɔ, na í pæsi pa nyuyɔ tu.

³ Tæyayɔ Tafiiti luwa na í polo Misipa ke Mowapu tetu taa, na í sɔɔmɔ tæna wulau si: Yeɛ na ma caa na ma too pá kɔɔ na pá cɔɔsi nyá tɛ. Halæna má cɛkæna mpi Tacaá ká la-m tɔ.

⁴ Mpúyú Tafiiti pona i nyéma mpɛɛ Mowapu wulau kɔɔ. lëna pá cayɔ tæyayɔ waaɔ wei unɔ i tɔɔna cɔɔɔɔɔ tɔ.

⁵ Mpúyú lɔɔ kuyɔɔtutu tɛlæsulu Katɔ heela Tafiiti si: Lu tæcɔɔsæle tæna na í polo Yuta tetu taa.

lëna í se na í polo Heletɔ hɔtuyɔ taa.

Sayuli kuyɔ ke Nopi kɔtɔlaa

⁶ Mpúyú kuyaku nakulɔ Sayuli cayɔ Kipeya tontɔɔle tɔɔ kɛ tuyɔ nakulɔ ku tɛɛ. l ɔman-taɔɔa ke i niɔ taa, na i waaɔ nyéma tæyayɔ i kɔɔ. ⁷ Tæyayɔ i tɔma-wɛ si: Ntɔɔ Pɛncamɛɛ nyéma mɛ, í tɛɔ mæ taa si Seseɛ pɔyalu Tafiiti ká ha mæ tæyayɔ tɔɔ tawa, na í kɔɔ mæ tæyayɔ nyuyɔ nyéma yeɛ? ⁸ Ye pæ tayɔ mpɔ, pɛpɛ tɔɔ kɛ mæ tæna tæpa í kɔɔnta nɔɔɔ ke ma tɔɔ. Mæ taa nɔɔɔɔ i tu cæki-m sækpaluyɔ ke ma pɔyalu na Tafiiti pa nɔɔɔ pɛɛluyɔ tɔm? Pɛpɛ tɔɔ kɛ mæ taa nɔɔɔɔ kaa tu tɔɔ ma wahala. Na í kɛɛsi-m isæna ma pɔyalu yoosiyɔ ma na ma tæmle tu tɔ. Halɔ ílé í nyækɔ-m katɔsi isu i tɔɔna lapu ke halæna sɔɔa tɔ.

⁹ Pæ pamna Toweki ltɔm tu ka wɛ Sayuli waaɔ nyéma taa. Mpuyɔɔɔ i cɔɔa si: Ma nawa Tafiiti pola Nopi ke Ahitupɔ pɔyalu Ahimeleki kɔɔ. ¹⁰ Halɔ ílé i pɔɔsi Tacaá si, pɛpɛɛ Tafiiti ká la. Na Ahimeleki ha Tafiiti ke tɔɔnɔɔa na í cɛɛ-i Koliyatɔ layatɛ.

¹¹ Mpúyú Sayuli tila Nopi na pá yaa kɔtulu Ahimeleki, na i tæyayɔ kɔtɔlaa tæna na pá polo. ¹² lëna í tɔ Ahimeleki si: Ke ɔkɔɔɔ. Na ílé i tɔ si: Ma nuwa, ta caa. ¹³ Mpúyú i tɔma si: Pɛpɛ tɔɔ kɛ nyá na Tafiiti í kɔɔnta nɔɔɔ ke ma tɔɔ? Halæna í ha-i tɔɔnɔɔa, na layatɛ. Na í yɔɔtæna Tacaá ke i tɔm, na í kulɔ ma tɔɔ na í nyækɔ-m katɔsi, isu í tɔɔna lapu ke sɔɔa isæntɔ tɔ?

¹⁴ Ntɛna kɔtulu cɔ si: Nyá waaɔ nyéma taa awe ká kɛsæna i tæɔ nyá yæti Tafiiti. l nuukæna-ɔ na i nyuyɔ kula nyá tæyayɔ taa kɛ. ¹⁵ Pæ tayɔ sɔɔa ke ma caala Tacaá ke yɔɔtæna ke i tɔm. Ye ma na-i tá nɔɔɔ pɛɛluyɔ tɔm, taa suku tæɛɛ má na ma tæyayɔ nyéma tá taa nɔɔɔ i nyuyɔ taa. Ma ta nyl-tæɔ paa pæcɔ.

¹⁶ Mpúyú Sayuli tɔma Ahimeleki si: Isu ma kuwa nyá na nyá caa tæyayɔ nyéma tæna.

¹⁷ Ulena Sayuli tɔ ɪ yoolaa mpa paa sɛnɔ ɪ kiŋ tɔ sɪ: ɪ ku Tacaa kɔtɔlɔaa. Mpi tɔ, pa nyɛma teu sɪ Tafiiiti seekaya kɛ. Ulena pɔ na-ɪ pɔ lɔ nɔɔ kulumaya na pɔ kisi-m heeluɔ.

Ama peɛ pa kisa Tacaa kɔtɔlɔaa ke kuɔ. ¹⁸ Ntɛna Sayuli tɔ Toweki lɔm tu sɪ: Nyaa ku-wɛ.

Ulena Toweki ku kɔtɔlɔaa mpe pa nuunaasa na kakpasi, na pɔ suuwa kɔtaya wontu. ¹⁹ Mprɔyɔ Sayuli kuwa tɔtɔɔ Nopi ɪcate yɔlɔaa tɛna. Pɔ kraɔu apalaa, na alaa, na piya tɛna, na ahulumnaa na tɔla tɔ.

²⁰ Ama Ahitupi pɔyalu Ahimeleki pɔyalu Apiyataa nɛmɛlaa na ɪ se na ɪ polo Tafiiiti kiŋ. ²¹ Mprɔyɔ ɪ taɔasa-ɪ sɪ: Sayuli kuwa Tacaa kɔtɔlɔaa. ²² Mprɔyɔ Tafiiiti tɔma sɪ: Kuyanɔku ma nawa Toweki ke tɛna tɔ, maa nyɛma mpu sɪ ɪ kaa lanɔ Sayuli ke taɔasuyɔ. Mɔ yelina nteɔe pa ku nyɔ caa tɔyaya nyɛma tɛna. ²³ Caya ma kiŋ cɛnɛ, taa nyɔ. Ye wei ɪ pɛekɛɪ nyɔ weesuɔ pɔ we ɪsu ma nyɛnku ke puntu pɛekɛɪ, maa paasɛna-nɛ.

23 Mprɔyɔ pa taɔasa Tafiiiti sɪ: Filiisi nyɛma yoonɔ Keila nyɛma na pɔ kuu tɔɔnaya ke kpeɛnɔ taa. ² Mprɔyɔ Tafiiiti sɛlɛma Tacaa na ɪ pɔɔsɪ-ɪ sɪ: Pɔ weɛ sɪ mɔ polo mɔ yoonɔ Filiisi nyɛma mpe? Ntɛna Tacaa sɪ: ɛɛ, polo na n yoonɔ-wɛ, na n waasi Keila nyɛma.

³ Mprɔyɔ Tafiiiti yɔlɔaa pɔɔsa-ɪ sɪ: Yuta cɛnɛyɛɛ tɔ weɛ tɔ ta kisi caya na sɔɔntu. Halɔ nprɔyɔ tu puki Keila ke Filiisi nyɛma suluyɔ na?

⁴ Tafiiiti tasa Tacaa ke yɔɔtɛnɔu, ulɛna Tacaa cɔ sɪ: Kulɔ na n tɛɛ Keila. Mpi tɔ, ma tu Filiisi nyɛma ke nyɔ niŋ taa kɛ.

⁵ Mprɔyɔ ɪ kraɔa ɪ yɔlɔaa na ɪ polo Keila na ɪ yoonɔ Filiisi nyɛma. ɪ ku-wɛyɛ sɔɔm na ɪ kɛli-wɛ, na ɪ lɛɛki pa tɔla. Pɔ lapa Tafiiiti waasa-wɛyɛɛ.

⁶ Pɔcɔ waatu wei Ahimeleki pɔyalu Apiyataa ka sewa na ɪ maɔana Tafiiiti tɔ, na ɪ tɔka kɔtɔlɔaa toko wei pa pɔɔsɛyɛna Tacaa ke tɔm tɔɔ.

⁷ Sayuli nuwa sɪ Tafiiiti pola Keila, ulɛna ɪ tɔ sɪ: Lɔɔ caa ɪ tu-ɪ ma niŋ taa kɛ. Mpi tɔ, ɪ kɔma na ɪ tɛki ɪ tɛɪ ɪcate nte tɔ wɛna kolunɔ na kampunaa na kukalɛsɛnɔ kupanɔ tɔ tɔ taa.

⁸ Ntɛna Sayuli koti ɪ yoolaa tɛna na pɔ polo Keila sɪ pa nyala Tafiiiti na ɪ yɔlɔaa. ⁹ Tafiiiti nu ɪsayaɔtu nti Sayuli tɔnɔna maɔasuyɔ ke ɪ taa kɛ mpu, ulɛna ɪ tɔ kɔtulu Apiyataa sɪ: Kɔna toko wei pa pɔɔsɛyɛna Tacaa ke tɔm tɔ. ¹⁰ Ulena Tafiiiti sɛlɛmɪ lɛyɛli lɔɔ Tacaa na ɪ pɔɔsɪ-ɪ sɪ: Ma nuwa sɪ Sayuli kɔnɔ ɪcate yɔkuyɔ ke ma maɔamaya ma nyuyɔ tɔ. ¹¹ ɪ kɔ kɔ tampana ɪsu ma nuu tɔ? Ye ɪ kɔma Keila nyɛma kɔ tu-m ɪ niŋ taa? Halɔ, lɛyɛli lɔɔ Tacaa, la suulu na n heeli-m. Ntɛna Tacaa sɪ: ɛɛ, ɪ kɔ kɔ. ¹² Ulena Tafiiiti sɪ: ɪlɛ Keila nyɛma kɔ tu ma na ma yɔlɔaa ke ɪ niŋ taa? Tacaa sɪ: ɛɛ, paa tu-mɛ.

¹³ Mprɔyɔ Tafiiiti na ɪ yɔlɔaa pa lu Keila ke kraɔpaa na pɔ tɛɛ tiili. Pa we ɪsu yulɔnyɔɔnɔ nasɛtosɔ (600) ke mpu. Sayuli nuwa sɪ Tafiiiti sewa, ɪlɛ ɪ ta tasa pote tɔtɔ.

¹⁴ Ulena Tafiiiti saali puɔ taa kɛ kukpamuyɔ pɔyɔyɔ taa na Sifi wulaya tetu tɔ. Sayuli pɛekaya-ɪ tam kɛ. Ama lɔɔ ta tu-ɪ ɪ niŋ taa. ¹⁵ Mprɔyɔ Tafiiiti nawa sɪ Sayuli pɛekɛɪ sɪ ɪ ku-ɪ. Ulena ɪ saali Sifi wulaya tetu hɔtuyɔ taa.

¹⁶ Waatu ɪnɛɪ Sonatanɔ pola Tafiiiti kiŋ ke tɛna na ɪ sɔɔsɪ-ɪ apalutu sɪ: Taa nyana pulu, lɔɔ we nyɔ waali, na ma caa kaa tokina-nɛ. ɪ nyɛmɔ teu tɔtɔ sɪ nyaa tɔɔnɔ lɛyɛli nyɛma tɔ kɛ kawulaya, na maɔale nyɔ waali nyɛnɔ.

¹⁸ Ulena pa naale pɔ kpenti na pɔ pɛɛli nɔɔ ke Tacaa ɪsɛntaa. Mprɔyɔ Tafiiiti saala hɔtuyɔ taa, na Sonatanɔ nɔ kpe ɪ tɛ.

Sayuli tɔɔnɔyɔ Tafiiiti

¹⁹ Mprɔyɔ Sifi nyɛma pola Sayuli kiŋ ke Kipeya na pɔ heeli-ɪ sɪ: Tafiiiti nɛmɛla tɔ tɛyɛ Hakila puɔ hɔtuyɔ taa, kɛ kukpamɛnɔ taa kɛ wulaya tetu ilim mɔtɛnɔ tɔ. ²⁰ Tɔ nyɛmɔ sɪ n caa n kra-ɪ. Mpu tɔ, kɔ tɔ kra-ɪ na tɔ cɛɛ-nɛ. ²¹ Tɛnɔyɔɛ Sayuli tɔma sɪ: Timpi ɪ wɛna ma pɔtɔtɔɛ ke ɪsɛntɔ tɔ, Tacaa ɪ kooli-mɛyɛ kupantu. ²² Mpu tɔ, ɪ polo na ɪ tasa pɛekuyɔ ke timpi ɪ wɛɛ tɔ, na wei ɪ maɔamaya ɪ na-ɪ tɔ. Mpi tɔ, pa heela-m sɪ ɪ acilayaɔtu we sɔɔntu. ²³ ɪ pɛɛki teu na ɪ cɛkɛna lɔna nna nna a taa ɪ nɛmɛlɔyɔ tɔ. ɪ wɛna naani, ulɛna ɪ kɔ na mɔ na-mɛ tɔ polo. Ye tetu taa cɛnɛyɛ ɪ wɛɛ, maa pɛɛki Yuta nyɛma tɛna taa na mɔ na-ɪ.

²⁴ Ulena pɔ tɛɛ Sayuli ke nɔɔ na pɔ polo Sifi. Ama Tafiiiti na ɪlɛ ɪ nyɛma pa we Mawɔnɔ wulaya tetu taa kɛ tɛtɛkɛɛ taa kɛ Yuta wulaya tetu ilim mɔtɛnɔ tɔ.

²⁵ Mprɔyɔ Sayuli na ɪ yɔlɔaa pa pola Tafiiiti pɛekuyɔ. Ulena nɔɔɔlɔ taɔasa-tɔyɔ Tafiiiti na ɪ tii puɔ na ɪ polo ɪ caya Mawɔnɔ wulaya tetu taa. Sayuli nu mpu, ulɛna ɪ tɔnɔ ɪ waali kɛ tɛna. ²⁶ Na ɪ na ɪ nyɛma pa we puɔ hɔɔɔluyɔ tɔ, na Tafiiiti na ɪ nyɛma na lɛnku tɔ. Mprɔyɔ pa sewa kraɔpaa sɪ pa fitiyɔ Sayuli. Ama ɪlɛ na ɪ yɔlɔaa paa tɛma Tafiiiti-wɛyɛɛ tam sɪ pa kraaki-wɛ. ²⁷ Tɛnɔyɔ tillu kɔma na ɪ heeli Sayuli sɪ: Kɔɔ lɔnɔ, Filiisi nyɛma wata tetu.

²⁸ Ntɛna ɪ mɛli Filiisi nyɛma waali. Pɔ tɔ kɛ pa ha tɛnɔyɔ hɛtɛ sɪ pa ya tɛma kukpamuyɔ.

Tafiiiti kisa Sayuli ke kuɔ

24 Mprɔyɔ Tafiiiti kula tɛna na ɪ polo An-Ketii kukpamuyɔ pɔyɔyɔ taa na ɪ caya tɛna. ² Sayuli luɔna Filiisi nyɛma tɔtɔɔnɔ, ulɛna pɔ taɔasa-ɪ sɪ Tafiiiti we An-Ketii wulaya tetu taa. ³ Mprɔyɔ Sayuli tɔɔsa yoolaa taa yoolaa ke iyisi tooso (3000) ke lɛyɛli tetu tɛna taa, na ɪ polo Tafiiiti pɛekuyɔ. Halɛna ɪ tala taale pɛnɔtulɔnɔ kukpamuyɔ. ⁴ Mprɔyɔ pa tala heɛn tɛtɛkɛɛ nte tɔ we mpaau nɔɔ tɔ. Kukpamuyɔ pɔyɔyɔ nakuli ku we tɛna. Ntɛna Sayuli suu ku taa sɪ ɪ luku hɛm, na Tafiiiti na ɪ yɔlɔaa pa nɛmɛla lɔɔ ke pɔyɔyɔ kulumuyɔ nku ku taa. ⁵ Tɛnɔyɔɛ Tafiiiti yɔlɔaa wɛlɔta-ɪ sɪ: Nyulelɛn nte yaa, Tacaa ka tɛma-nɛ heeluɔ sɪ ɪ kɔ tu nyɔ kolon-tunaa ke nyɔ niŋ taa. Tɔ, lana-ɪ ɪsɛna n caa tɔ.

Ulena Tafiiiti kulɔ tɛhɛɛ na ɪ cooli Sayuli capa ntɔm-pɛ. ⁶ Mprɔyɔ ɪ lanɔ nɛma mpi pɔ tɔ ɪ lapa mpu tɔ. ⁷ Ulena Tafiiiti tɔ ɪ yɔlɔaa sɪ: Lɔɔ ɪ taa yeɛ na mɔ tokina ma sɔɔ. Mpi tɔ, Tacaa ɪsɛna-ɪ na ɪ kra-ɪ wulau.

⁸ Tɔm nɛɪ Tafiiiti tanɔna ɪ yɔlɔaa sɪ pɔ taa ku Sayuli. Pɔ waali kɛ Sayuli luwa na ɪ tu ɪ mpaau. ⁹ Mprɔyɔ Tafiiiti

iti pele pa luwa tɔtɔ, na pá kpeesi Sayuli si: Hai, ma caa wulau.

Sayuli pása i waali, lɛna Tafiiti hɛnti-i atɛ. ¹⁰ Na í pɔɔsi-i si: Pepe tɔɔ ké n nuɔi nti yɛlaa looliyi si ma caaki nyá wakɛluyɔ tɔ ye? ¹¹ Pə taya mpu se. Mpi tɔ, saɲa n nana nyá isəpəle nté isəna Tacaa tu-ŋ ma niŋ taa tɔ. Yəlaa sɔsa-m si má ku-ŋ. Ama má kisina si pə fei si má tu ma sɔsɔ tɔɔ ké niŋ. Mpi tɔ, Tacaa ləsəna-ŋ na í kra-ŋ wulau. ¹² Tɔɔ, ma caa, nn naaki nyá toko ntompəle nté ma niŋ taa, ye maa nɔkaa maa ku-ŋ. Ama timpi ma coola nyá toko tike na má tá ku-ŋ tɔ, nyi si ma taa u kraakəna-ŋ. Pəyele ma ta sɔləna-ŋ isayatu. Ama nyá nyəkəna-m katɔsi si n caa n ləsi ma luyɔ tɛɛ. Pəyele ma ta wakəna-ŋ natəli. ¹³ Tacaa ká huuna má na-ŋ ta tɔm na í lɛeti-ŋ. Ama ma kaa kraasi nyá tɔɔ ké niŋ. ¹⁴ Pa tuka ituule si: Isayalataa lakəna isayatu. Mpu inɔ, tɔtɔɔ ma kaa tokina-ŋ. ¹⁵ Ma ta tu talu haya kusəpəya, yaa pɛɛlau, na halɔ lseyɛli wulau taka tɔɔnəyi-m mpu. ¹⁶ Tacaa ká huuna má na-ŋ tá tɔm na í sɛna ma tɔɔ. I ká ha-m tampana, na í ya-m nyá niŋ taa.

¹⁷ Tafiiti tɛma yɔɔtuyɔ kɛ mpu, lɛna Sayuli pɔɔsi si: lɛ ma pəyalu Tafiiti nɔɔ kɛ ma nuɔi mpu?

lɛna Sayuli tulu nɔɔ na í wii təkpo. ¹⁸ Na í tɔ si: Nyayale tampana tu, ma tɔm səpəna. Mpi tɔ, má lapəna-ŋ isayatu na n lɛeti-m kupantu. ¹⁹ Kupantu nti n lapa-m tɔɔ n kɛesa saɲa isəntɔ. Mpi tɔ, Tacaa tu-m nyá niŋ taa na n kisi-m kuyɔ. ²⁰ Ye yulu sula i kolontu i kuyɔ-i ké, u yeki-i. Tacaa í lɛeti-ŋ kupantu nti n lapa-m saɲa kuyaku kune tɔ. ²¹ Pənente ma nyəma si nyayale wulau. lseyɛli kawulaya təna ká wɛɛ nyá niŋ taa. ²² Mpu tɔ, yɔɔtɔ na n tuuna Tacaa si, n kaa ku ma luluyɔ nyəma kɛ ma səm waali. Pəyele n kaa kpiisi ma hətɛ kɛ ma caa təyaya taa.

²³ lɛna Tafiiti tuuna mpu. Mpuɔle Sayuli mələ kpente. lɛna Tafiiti náa mələ i kukpamyu púyú taa.

Napaali lɛɛu

25 Ḿpúyú kuyaku nakuli Samiyεεli səpa. lɛna lseyɛli nyəma koti na pá caya i ləyaya, na pá pi-mi-i i tɛ Lama. Waatu inəyi Tafiiti kulaa na í polo Palaŋ wulaya tɛtu taa.

² Kalɛpu luluyɔ taa apalu toŋ tu nɔɔɔɔ i ka wenna Mawɔŋ. lɛna i tɛmlɛ nyəma náa wɛ Kameɛli na pá laki i tɛmlɛ. I heeŋ ka wɛ iyisi tooso (3000) na pəh kɛ iyaya (1000). Apalu inɔ i hətɛ nté Napaali, na i alu si Apikaali. Alu inɔ i ka wɛ ləmayasɛ ké na i isentaa luwa. Ama i paalu ná ké yulu nyəməŋ tu na isayau. Kameɛli kɛ paa wɛ waatu inɔ na pá kɔkɔ pa heeŋ huntɔ.

⁴ Tafiiti pele paa wɛ wulaya tɛtu taa. lɛna Tafiiti nu si Napaali kɔkɔ i heeŋ huntɔ. ⁵ lɛna í kusɔ ifepiya naanuwaa si, pá polo Kameɛli kɛ Napaali tɛ, na pá sɛɛ-i si: Ma sɛɛ-ŋ. ⁶ lɔɔ í ha nyá təyaya na nyá nyəm tənaya alaafəya. ⁷ I heeli-i tɔtɔ si: Ta na nyá tiikilaa tu wenna Kameɛli. Tə ta la-wɛyɛ isayatu natəli. Pəcɔ pa tɔla taa natəli tə ta le. Ye n caa, n pɔɔsi-təyi nyá tɛmlɛ nyəma na n na. Tɔɔ, ma nuwa si pa tɔŋna nyá heeŋ

huntɔ kɔɔ tɔ, lanhulumlɛ kuyaku kɛ ma nyəma pola nyá tɛ. Ma wiikina-ŋ si n ha má na ma nyəma kɛ mpi n wena si n haaki-tu tɔ.

⁹ lɛfepiya mpe pa tala Napaali tɛ, lɛna pá kɛɛsi-i Tafiiti tɔmnaa mpe na pá tənə i kucɔɔtɔ. ¹⁰ Tənayale Napaali holaa si: Tafiiti yaa. Ma ta nyi wei pa yaa mpu tɔ. Kayana yomaa mpa pa seeki pa caana na pá kɔkɔ yem tɔ pa wiisa payale ké. ¹¹ lɛ ma kaa kraya tɔɔnaya na lum na nantu nti ma lapa təkɛtɛkɛtɛ kɛ ma tɛmlɛ nyəma tɔ, na má cɛlyɔ yem cɔɔlaa.

¹² Tənayale Tafiiti pəyalaa pəsəna pa waali. Pa kpema lɛna pá kɛɛsi-i tɔmnaa mpe pa təna. ¹³ Ntəna Tafiiti si: Paa wei í ləlɔ i layatɛ kɛ i tənaya taa.

lɛna Tafiiti pəyalaa ləlɔ pa layalɛɛ na i mayamaya í cɔ i layatɛ tɔtɔ. Yəlaa isɛ nasələ (400) tuna i waali, na pə kaasi yəlaa ŋmunuyɔ (200) na pele pa tənə wontu.

Apikaali sənyu kɛ Tafiiti

¹⁴ Ḿpúyú Napaali pəyalaa taa nɔɔɔɔ cəpa i alu Apikaali kɛ səkpaluyɔ si: Tafiiti kusəna nteyɛ i pəyalaa kɛ wulaya tɛtu taa si pá kɔɔ pá sɛɛ ta caa. Ntəna í nyaasi-wɛ. ¹⁵ Pəcɔ waatu wei tana yəlaa mpe tu wɛ wulaya tɛtu taa tɔ, pa lapa-tuyɔ kupantu kɛ teu ké. Pa ta la-tuyɔ isayatu natəli. Pəcɔ ta pulupu ta le. ¹⁶ Mpe pa kentina ta tɔɔ ké tam na tɛ tiikiyi ta kaləkəŋ. ¹⁷ Mpu tɔ, nyi isəna n ká la tɔ. Mpi tɔ, pa tɛma ta caa na i nyəm təna pə tomle tam ké. Pəyele i nyəməŋ katatəlaya tɔɔ, paa ta taa nɔɔɔɔ yɔɔtəna-i i kaa nu.

¹⁸ Tənayale Apikaali kraya potopotona kɛ ŋmunuyɔ (200). lɛna i kraya sulum huluy naale, na heeŋ wei pa tɛma təsuyɔ tɔɔ kakpasɔ. I kraya tɔtɔɔ pee kutoŋee isɛ saaki, na lɛsɛŋ pəya kɛ nuuwaa (100), na fikinaa pəya kɛ ŋmunuyɔ (200), na í hɔkɔ kraŋasi tɔɔ. ¹⁹ lɛna í tɔ i tɛmlɛ nyəma si: í tɛɛ-m nɔɔɔ na má təŋ mə waali.

Ama Apikaali ta heeli i paalu ké natəli. ²⁰ Ḿpúyú i kra i kraŋaya tɔɔ na í kraya pulasi mpaasu. lɛna i na Tafiiti na í lɛ nyəma pá sulɔ kraakraa.

²¹ Na pááná kra Tafiiti na í mayasi i taa si: Isɛ ma tənuyɔ apalu inɛ i nyəm tənaya wulaya tɛtu taa tɔ, ma iwulɛ təna tu-m lum nté yem. Pəyele i nyəm taa pulu ta le. lɛna í feli-m isayatu kɛ ma kupantu lonte. ²² Ye pə nyaalaa na má ta kpiisita i na i yəlaa təna lɔɔ í ku-m.

²³ Apikaali loosa Tafiiti, lɛna í tii i kraŋaya tɔɔ kɛ lɔŋ, na í hɛnti-i atɛ. ²⁴ lɛna í tasa i nɔɔhɛɛ tɛɛ ké hotuyɔ na í tɔ si: Hai, ma cɛ, má wakəna. lɛ yele na nyá pɛli má, má yɔɔtɔ na n nu. ²⁵ Taa kraya ma paalu inɔ i tɔm na n yaa-ti si pulu. Pa yaakuyɔ-i si Napaali tɔ, pə nyuyɔ nté si kraŋtu. Ḿpúyú i tu wɛ teitei. Má tá nana mpa n tilaa tɔ na pé lá mpu. ²⁶ Ma cɛ, Tacaa kraana nyá niŋ si n taa lɛeti nyá kolontunaa. Ma tuuna nyá na Tacaa si lɔɔ ká wakəli nyá kolontunaa na nyá isayalataa kɛ isɛ Napaali. ²⁷ Hai, ma cɛ, mu kucɔɔ ŋku ma kɔna-ŋ isəntɔ tɔ na n tala nyá yəlaa. ²⁸ Taa nyəni ma isayatu, Tacaa ká tu-ŋ kawulaya na ká wɛɛ tam. Mpi tɔ, nyá paasəyənəna na Tacaa yoou. Pəcɔ nɔɔɔ kaa ku nyá tɔm. ²⁹ lɔɔ ká ŋmɛsi nyá weesuyɔ kɛ

təkulakula. Ye nɔɔɔ kula nyá tɔɔ si ɛ kuyɔ-ŋ ɛ kaa na-ku. Ama ɛ ká ɔ nyá kolontunaa ké ɛsu pa tɔɔkuyɔ pən-tɔlupɛ tɔ. ³⁰ Ye pə kɔma na Tacaa la-ŋ kupantu nti ɛ ka su-ŋ tɔ, na í kpa-ŋ lseyɛli nyáma wulau, ³¹ ɛ n kaa wii nyá ti si n kuwa tulum, yaa n lɛeta nyá tɔɔ nyá kolontunaa. Hai, ma cɛ, ye pə kɔma na lɔɔ la-ŋ kupantu, ɛ n tɔɔsi ma tɔɔ.

³² Mpuɔɔle Tafiiti tɔma Apikaali si: Ma sama lseyɛli lɔɔ Tacaa wei ɛ kusa-ŋ na í sɛŋi-m sɛŋa ɛsəntɔ tɔ.

³³ Na má sɛɛ nyá tɔɔɔɔ ɛsəna n lapa ləmaɔasɛɛ, na í kpa ma niŋ na má tá ku na má lɛɛti tɔ. ³⁴ Ma tuukina Tacaa wei ɛ kpa ma niŋ si má taa la-mɛyɛ ɛsɔɔtɔ tɔ si, ye n taa sɛŋi-m lɔŋ, mpi si pu nyaalaya tɔ, pə taa kaasi Napaali na ɛ yəlaa taa nɔɔɔ.

³⁵ ɛlena Tafiiti mu Apikaali niŋ taa ké mpi ɛ ka ha-ɛ tɔ. ɛlena í tɔmi-ɛ si: Taa nyá, məli nyá tɛ, ma nu nyá tɔm, ma hula-ŋ suulu.

Napaali sɛm

³⁶ Apikaali məla tɔyaya, ɛ ɛ maɔana ɛ paalu tɔki kɛɛ ɛ na í nɔɔki ɛsu wulau, na sulum ku-ɛ na í ŋmaalɔɔ. ɛ ɛ ta heeli-ɛ natəli tɔfi, haləna pə fe tanar. ³⁷ Tɛu fema na ɛ sulum cɛ ɛ tɔɔ, ɛlena ɛ alu kɛɛsi-ɛ pə təna. Mpuɔɔ ɛ larŋɛ cɛpa katatəlaya, na pə məli-ɛ tuuluyɔ. ³⁸ Kuyɛɛŋ lapa ɛsu naanɔwa, ɛlena Tacaa ye le na í tɛɛsi sɛpu.

³⁹ Mpuɔɔ Tafiiti nuwa si Napaali sɛpa. ɛlena í tɔ si: Ma sɛɛ Tacaa wei ɛ sɛɛna ma tɔɔ ké ɛsɔɔtɔ nti Napaali lapa-m tɔ tɔ taa tɔ. Lɔɔ ɛnu ɛ kpana ma niŋ si má taa wakəli, na í lɛɛti Napaali kɛ ɛ maɔamaya.

Pə waali ké Tafiiti tilaa si ɛ hoŋ Apikaali kɛ leelu.

⁴⁰ Tillaa tala alu ɛnu ɛ tɛyɛ Kameɛli, ɛlena pá heeli-ɛ si: Tafiiti tilina-tuyɔ nyá kiŋ si ɛ hoŋ-ŋ leelu.

⁴¹ Mpuɔɔle Apikaali hənta-wɛyɛ aɛɛ na í tɔ si: Maa pəsɔ ta caa yom, na má kɔɔki ɛ tɔmlɛ nyáma kɔɔhɛ kɛ lum.

⁴² ɛlena Apikaali kuli kpaɔpa na í kpa ɛ kpaŋaya tɔɔ. Na ɛ pɛɛlaa kakpaasi wei ɛ lakaya-ɛ tɔmlɛ tɔɔ ɛ waali, na ɛ tɔŋ Tafiiti tɔmlɛ nyáma na í pəsɔ Tafiiti alu.

⁴³ Tafiiti ka tɛma Sisilee tu Ahinowam kɛ kpaɔpa kɛ alu. ɛ alaa lapa naalɛ. ⁴⁴ Pə kaasa ɛ kancaalaya alu Mikaali tɔ, ɛlé ɛ caa Sayuli ka lɛɛka-ɛ ké na í ha Kalim tu Layisi pəyalu Paləti.

Tafiiti kisa Sayuli kuyɔ tɔɔ

26 Mpuɔɔ kuyaku nakuli Sifu nyáma pola Sayuli kiŋ kɛ Kipeya na pá heeli-ɛ si: Tafiiti polaa na í ŋmɛli Hakila pulaya tɔɔ ké wulaya tɛtu ɛsəntaa.

² Tənaɔalɛ Sayuli kulaa, na í kpaɔpa lseyɛli yoolaa taa yoolaa kɛ iyisi tooso (3000) na pá polo Tafiiti pɛkuyɔ kɛ Sifu wulaya tɛtu taa. ³ Pa tala, ɛlena pá siki Hakila pulaya tɔɔ ké mpaasu kɔɔ. Mpuɔɔ Tafiiti nuwa si Sayuli tɔŋa ɛ waali ké təna. ⁴ ɛlena í tili feŋlaa na pá maɔana si tampana. ⁵ Mpuɔɔ Tafiiti pola pa tɛsikile tənaya kpaɔpa. ɛlena í ná Sayuli na ɛ yoo wulau Apənɛ pa tɔhəntəɛ. Sayuli na həntaya heku taa ké, na yoolaa ná həntaa na pá cɔɔna-ɛ.

⁶ Mpuɔɔ Tafiiti pɔɔsa Hiti tu Ahimeleki, na Seluya pəyalu Sowari neu Apəsayi si: Mə taa awe caa si ma na-ɛ tɔ polo Sayuli pa tɛsikile? Ntəna Apəsayi cɔ-ɛ si: Maa tɔŋi-ŋ.

⁷ Mpuɔɔle pa kula ahoo anɛ na pá polo pa maɔana Sayuli hənta heku taa na í tooki. ɛ ŋmantaaya ka sika ɛ nyuyɔ tɔɔ ké, na Apənɛ na yoolaa pa həntaa na pá tamɛ-ɛ kotaya. ⁸ Tənaɔalɛ Apəsayi tɔma Tafiiti si: Saŋa ntɛ Tacaa tuwa nyá kolontu kɛ nyá niŋ taa. La suulu na í ye le na má kamɛ-ɛ ŋmantaaya kɛ tɔm kulum tike təkɔŋ na má kpaɔna tɛtu. ⁹ Ntəna Tafiiti si: Taa ku-ɛ yoo. Ye yulu kuwa Tacaa kuləsɔ, lɔɔ ɛ yeki puntu.

¹⁰ Ma tuukina si, Tacaa tike wenna mpaasu si í ku-ɛ. Ntanyɛ ɛ kuyaku ká tala na í sí ɛ sɛm, yaa pá ku-ɛ tɔyooole. ¹¹ Si má tú niŋ kɛ Tacaa kuləsɔ tɔɔ tɔ, lɔɔ í pona mpusi kɛ pooluŋ. ɛ kpaɔpa ɛ ŋmantaaya na ɛ lum fulaya na tɔ tɛɛ.

¹² Tafiiti pa kpaɔpa wontu nti na pá tɛɛ tɔ, nɔɔɔ ta fe na í nu pa tan yaa í na-wɛ. Mpi tɔ, Tacaa lapaya na pá too ɛnu pa sɛpa.

¹³ Mpuɔɔ Tafiiti pa pola pooluŋ na pá kpa pulaya lɛŋka tɔɔ. ¹⁴ ɛlena í kɛɛsi Apənɛ na yoolaa lɛmpa si: He hee, ɛ nu taa? Ntəna Apənɛ si: Nyaya aweye na í holiyi wulau tɔɔ ké mpu ye?

¹⁵ Kɛlena Tafiiti cɔ-ɛ si: Nyana awe í maya apalutɔ kɛ lseyɛli taa? Pepe tɔɔ ké n ta feŋ nyá caa wulau tɔɔ ké teu? Tɔɔ, nɔɔɔ polaa si í kuyɛ-ɛ. ¹⁶ Ama nti n lapa mpu tɔ tɔ ta kɛɛsi yoo. Ma tuukina Tacaa si timpi í tá feŋ mə caa wei Tacaa ləsaa tɔ ɛ tɔ tɔ, í muna sɛm kɛ mə tənaya. Nyənɛ, wulau ŋmantaaya na ɛ lum fulaya ŋka kaa wɛ ɛ nyuyɔ tɔɔ tɔɔ cənɛ.

¹⁷ Mpuɔɔ Sayuli nyəmə Tafiiti nɔɔ na í pɔɔsi si: Ma pəyalu Tafiiti nɔɔ kɛ ma nukɛ mpu? ɛlena í cɔ si: Hai, ma caa wulau, ma nɔɔ ké.

¹⁸ Ta caa, pepe tɔɔ ké n tɔɔɔŋi-m mpu? Ma lapa-ŋ we? Ntiyi ma pəntəna-ŋ? ¹⁹ Hai, ta caa, kɛ ŋkpaŋ na í nu ma tɔm. Ye Tacaa tɔna-ŋ si í tɔɔɔ-m, ɛ kuhau ka heɛsi ɛ larŋɛ. Ama ye yəlaa sɔsɔɔŋa-ŋ, Tacaa í tɔŋsi-wɛyɛ mpusi. Mpi tɔ, pa tɔɔɔŋi-m ké si má lu lɔɔ tɛtu taa, na má polo tuŋ tɔlaalɛ. ²⁰ Ama maa caaki si ma si lɛlaa tɛ. Pepe tɔɔ ké n pɛkɔŋi-m ɛsu ɛsɛsəlau, yaa ɛsu pa tɔɔɔnyɔ ləyaya kɛ pulasi taa tɔ?

²¹ Mpuɔɔle Sayuli cɔwa si: Ma wakəlaa ké. Məli ma pəyalu. Ma kaa tasa-ŋ ɛsɔɔtɔ kɛ lapu. Mpi tɔ, n ta ku-m. Má lapəna ɛsɔɔtɔ ɛsu kumɛlɔmuyɔ.

²² Kɛlena Tafiiti si: Ta caa, nyá ŋmantaaya ntɔ cənɛ. Nyá yəlaa taa nɔɔɔ ɛ kɔ í mu. ²³ Tacaa í feŋ mpa pa tɔŋa siyisuyɔ na pá lá kupantu tɔ. Mpi tɔ, saŋa ɛ tu-ŋ ma niŋ taa ké. ɛlena má kisi si ma taa tokina wulau wei Tacaa ləsaa na í kpa tɔ. ²⁴ ɛnu saŋa ma yela-ŋ kuyɔ tɔ, Tacaa í la maya mpu tɔɔ, na í fiti-m wahalanaa təna taa.

²⁵ Ntəna Sayuli si: Ma pəyalu, lɔɔ í kooli-ŋ kupantu na í waa pə təna pə taa.

Mpuɔɔ Sayuli məla kpente na Tafiiti ná tɛɛ ɛ nyəŋku.

Tafiiti kpoluɔyɔ tɔyɔ ke Filiisi nyɛma te

27 M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Tafiiti maɔasa i taa si: Kuyaku nakuli Sayuli teɲ na i ku-m yoo. lle sana keɛ si ma polo ma tu kpoluɔyɔ ke Filiisi nyɛma tetu taa. Waatu unɔyɔ i ka yeɛ-m pɛɛkuyɔ ke lseyɛli tetu taa cɛnɛ. lle ma fita i niɲ taa keɛ. 2 Pɛ tɔw kɛ i na i yɛlaa nasɛtoso (600), pa kulaa. M̀p̀r̀ỳg̀ỳ pa tɛɲna Mawɔki pɛyalu Akisi wei i kɛ Katu nyɛma wulau tɔ i tɛ. 3 lɛna pɔ kraɣa pa alaa, na pa piya, na pɔ polo pɔ caɣa tɛna. Paa na Tafiiti na ilɛ i alaa naale, Sisilee tu Ahinowam, na Kameɛlu tu Apikaalu wei i kɛ Napaalu leelu tɔ. 4 Sayuli nuwa si Tafiiti tu kpoluɔyɔ ke Katu, lɛna i yeɛ-l pɛɛkuyɔ.

5 M̀p̀r̀ỳg̀ỳ kuyaku nakuli Tafiiti tɔma wulau Akisi si: Haɪ, ta caa, ye n lapa-m naani, lle n nyɛni ɪcaliya nakɛlɔyɔ nyɛ tetu taa cɛnɛ na ma caɣa tɛna. Tɔw pɛ feɪ si ma na-ɲ tɛ caɣa nyɛ kawulaya ɪcatɛ taa kɛ mpu?

6 lɛna Akisi hulɪ-l ɪcatɛ nte pa yaa si, Sikɛlakɪ tɔɣɔ kuyaku ŋku ku maɣamaya. Pɛ tɔw kɛ ɪcatɛ ntɛ tɛ pɛsa Yuta nyɛma wulau nyɛntɛ ke halɛna saɲa.

7 Pɛnaɣa na ɪsɔtunaa liyiti tɛcu ke Tafiiti caɣa Filiisi nyɛma tetu taa. 8 Tafiiti pa lukaya kuluu ke Kesuli nyɛma, na Kiiisi nyɛma, na Amaleke nyɛma kɛ. Mpi tɔ, piitimnaa mpe paa caɣana hatoo lɔɲ taa kɛ Suli kɔɲkɔɲ taa. Halɛna pɛ polo ɪcipiti tetu taa. 9 Pa kukaya yɛlaa tɛnaɣa hɔɣɔɣu ŋku ku taa kɛ. Pɛ kraɣau apalaa na alaa tɔ. lɛna pɔ kraɣɔyɔ pa tɔla na pa nyɛm na pɔ pukina Akisi. 10 Ye ilɛ i pɔɔsa-l si: Leyɛ i pola mɛ kuluu ke saɲa? lle ntanyɔ i looli si Yuta tetu il-im mpɛtɛɲ tɔw. Yaa i tɔ si Yelameli tetu taa, yaa Keni tetu taa kɛ tɛ polaa. 11 Tafiiti u yeke apalu yaa alu na i weesuɣu, si pɛ taa kɔw na pɔ taɣasi Akisi ke nti i laku tɔ. lɛna Tafiiti lakaya saa wei i ka we Filiisi nyɛma tetu taa tɔɣɔɛ. 12 Akisi ka lapa Tafiiti ke naani kɛ teu kɛ na i tɔɲ si: Nɔɔɔɔ lseyɛli nyɛma taa kraana Tafiiti. Mpu tɔ, tɛlasɪ i kɔ pɛsi ma tɛmlɛ tu ke tam tɔw kɛ.

28 M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Filiisi nyɛma kota pa yoolaa tintika si pa yookina lseyɛli nyɛma. lɛna Akisi pɔɔsi Tafiiti si: Ntɔɲ n nyɛma si nyana nyɛ yɛlaa i ka sɛna-m na tɛ yoonaa lseyɛli nyɛma na? 2 Ntɛna Tafiiti cɔ-l si: N kɔ nana nyɛ ɪsɛpɛle ke nti maa la tɔ. Kelena Akisi si: Waatu unɔyɔ maa yeɛ na n tɛɲɔyɔ ma maɣamaya ke tam tɔw.

Sayuli kɔɣɔnaɲ susuɣu

3 Samiyeele ka tɛma sɛpu na lseyɛli nyɛma pimi-l i tɛ Lama. Halɪ pɔ caɣa i lɔyaya. Pɛyele Sayuli ka tɔɣɔna kɔɣɔnamɛɲ susɛlaa, na pɛe pɔɔsɛlaa tɛnaɣa i tetu taa kɛ.

4 M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Filiisi yoolaa kotaa na pɔ siki Sunem, na Sayuli naɔ kotɪ lseyɛli nyɛma tɛna na pɔ siki Kilipuwa. 5 Sayuli nawa kolontunaa yoolaa paɣale, lɛna sɔɣɔntu kra-l na i seliyɔ ɪsu lum taa kpatɛ. 6 lɛna i yɔɣɔtɛna Tacaa. Ama ilɛ i ta cɔ-l. Paa toosee taa, paa kɔtɛlaa maɣasuɣu taa. Pɛyele lɔw kuyɔɣɔtutu tɛlɛsɛlaa kɔɣɔɪ tu heeli-l si pulu. 7 Ntɛna i tɔ kɔɣɔ si pɔ pɛɛkɪ-l alu wei

i susɔyɔ kɔɣɔnamɛɲ tɔ na unɪ i polo i kiɲ. lɛna i waali nyɛma heeli-l si: Alu kɔɣɔɪ i we An-Tɔɔɔ na i susɔyɔ.

8 Ahoo yuwa lɛna Sayuli layasi wontu, na i kraɣa apalaa naale na pɔ polo alu unɪ i kiɲ. M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Sayuli tɔma-l si: Ma caa si n yaa-m atetu wei maa keɛsi-ɲ tɔ na i heeli-m ma nyuɣu tɔm. 9 M̀p̀r̀ỳg̀ỳ alu pɔɔsa-l si: Ntɔɲ n nyɛma si Sayuli tɔɣɔna kɔɣɔnamɛɲ susɛlaa, na pɛe pɔɔsɛlaa tɛnaɣa i tetu taa? lle pɛpe tɔw kɛ n nyɛkɪ-m katɔka si n kra-m na pɔ ku-m. 10 Ntɛna Sayuli yɔɣɔtɪ na i tuu si: Na lɔw, pulu kaa la-ɲ. 11 Ntɛna alu pɔɔsi-l si: Aweyɛ n caa si ma yaa? Sayuli si yaa Samiyeele.

12 Waatu wei alu nawa Samiyeele, lɛna i ma kapuka na i tɔ Sayuli si: Hei, sɛsɛ nyayale Sayuli na n puɣusu-m mpu? 13 Ntɛna wulau kɔɣɔ tɛkrau si: Nyɛ lanɲɛ i taa tɔ. N na puluɣu? Ntɛna alu si: Atetu kɔɣɔɣu ma naaki na i lukɛna tetu tɛɛ. 14 lɛna i pɔɔsi-l si: l ɪsɛntaa we ɪsɛna tɔw? Alu si: Kukpatulu kɛ, na i suu caɣa.

Tɛnaɣa Sayuli cɛkɛnaa si Samiyeele, na i hɛntɪ-l atɛ.

15 Mpuɣule Samiyeele pɔɔsa Sayuli si: Pɛpe tɔw kɛ n caalɔyɔ-m mpu? Ntɛna Sayuli si: Ma tɔm tɛmaya. Mpi tɔ, Filiisi nyɛma kɔma-m yoonau. Pɛyele lɔw u tasɔyɔ-m yɔɣɔtɛnaɣu. Paa toosee taa, paa lɔw kuyɔɣɔtutu tɛlɛsɛlaa u heeliyɔ-weyɛ ma tɔm. Pɛ tɔw kɛ ma yaa-ɲ si n heeli-m nti pɛ weɛ si maa la tɔ. 16 Ntɛna Samiyeele pɔɔsi-l si: Tacaa lɔ-ɲ na i pɛsi nyɛ kolontu, lɛna n yaaki ma suwe? 17 lɔw Tacaa ka heela-ɲ na ma keɛsi-ɲ tɔɣɔ i laki-ɲ. l ɛɛka nyɛ kawulaya na i ha-keɣɛ Tafiiti. 18 N ta tɔki Tacaa tɔm na n kpiisi Amaleke nyɛma. Mpu pɛ tɔw kɛ Tacaa laki-ɲ m̀p̀r̀ỳg̀ỳ saɲa. 19 Cele i kɔ tu nyana lseyɛli nyɛma tɛna ke Filiisi nyɛma niɲ taa, na nyana nyɛ piya i kɔ la sɔlunaa.

20 M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Samiyeele tɔm nti tɛ susa Sayuli ke watu na i yeɛ i ti na i fala atɛ tɛmulu ɪsu taau. Mpi tɔ, i taa tɔɣɔ puluɣu kuyaku ŋku na ahoo tɛna, lle i tɔnuɣu ka hoowaya. 21 Mpuɣule alu unɪ i pola Sayuli kiɲ na i maɣana-l na sɔɣɔntu pu-l m̀p̀r̀ỳg̀ỳ katatɛlaya. lɛna i tɔm-l si: Ta caa, nyɛ pɛɛɔ ma, ma nuuna-ɲ teu na ma mu sɛm na ma lɔ nti n heela-m tɔ. 22 Mpu tɔ, yeɛ ma ha-ɲ tɔɣɔnaɣa ke pɛɔ na n tɔɣɔ, na pɛ cɛ nyɛ ɪsɛntɔw na n tɔ nyɛ mpaau.

23 lɛna Sayuli kisi si i kaa tɛɲ pulu. M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Sayuli waali nyɛma na alu unɪ pa kaana-l, halɛna i kɔw i kulɪ atɛ na i caɣa kuhɛntuɣu tɔw. 24 M̀p̀r̀ỳg̀ỳ alu kra nau ɪfate nte tɛ yasɛla teu tɛlɛpɛlɛri tɔɣɔ lɔɲ, na i ku na i tu pɛtɛpɛtasi. 25 lɛna i cɛla Sayuli na i waali nyɛma na pɔ tɔɣɔ. M̀p̀r̀ỳg̀ỳ pa kula ahoo anɪ na pɔ kpe.

Filiisi nyɛma tɔɣɔnuɣu ke Tafiiti

29 M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Filiisi nyɛma kota pa yoolaa ke timpi pa yaaki si, Afeka tɔ na lseyɛli nyɛma naɔ kotɪ pa nyɛma ke Sisilee hite kɔɣɔ. 2 lɛna Filiisi awulaa na yoolaa nuunawa (100) kɛkɛle, na iyaya (1000) kɛkɛle pa tɔ na pɔ tɛɛ. Pɛ kaasa Tafiiti na ilɛ i nyɛma na Akisi ke waali. 3 Ntɛna Filiisi yoolaa sɔsaa pɔɔsi Akisi si: Hepɛla nyɛma mpe pa caa weyɛ cɛnɛ?

Kelena Akisi si: lseyɛli wulau tɛmlɛ tu Tafiiti kɛ tɛ. l weu ma kiɲ tɔ pɛ taɲnaa kɛ. Pɛɔ ma ta keesi-l na ɪsɔyatiya nakɛlɔyɔ halɛna saɲa.

⁴Tənaɣa pa mu Akisi na páná na pá tɔmɪ-ɪ sɪ: Mələna-ɪ lonte nte tə taa n ka hula-ɪ sɪ í caya tɔ. Í taa təj tá waalɪ kə təyoole, na pé kɔɔ na yoou haŋ ləna í pəsɪ ta kolontu. N ta nyɪ taa sɪ ta yəlaa paneyɛ ɪ ká ku, ləna pá ciiki í na ɪ caa? ⁵Matəŋ Tafiiti unəɣɪ paa yookayana yontu na paale sɪ:

Sayuli kuwa yəlaa iyaya (1000) kə huɣule.

Tafiiti náá ku iyisi naanowa (10000) kə huɣule.

⁶Mpuɣule Akisi yaa Tafiiti na ɪ tɔmɪ-ɪ sɪ: Ma tuuna Tacaɔ sɪ n ké tampana təŋlu ké, na ma nyuləɣɪ sɪ má na-ŋ tə puki yoou. Mpi tɔ, hatoo n kɔm ma kiŋ na pé sɪna saŋa tɔ, ma ta nata ɪsaɣatiya nakələɣɪ nyá kiŋ. Ama Filiisi awulaa ləlaa ɪ caakəna-ŋ. ⁷Mpu tɔ, məl təhɛɛ, pə taa kɔɔ na í la mpi pə ta maya-we tɔ.

⁸Ntəna Tafiiti sɪ: Ta caa, wulau, ɪlɛ pepeɣe ma lapa? Tuu ma kɔm nyá kiŋ cəne na pé sɪna saŋa tɔ, ɪsaɣatu ntiyi n nawa ma kiŋ na pə fɛɪ sɪ má na-ŋ tə polo yoou?

⁹Mpuɣule Akisi sɪ: Natəlɪ tə fɛɪ ma kiŋ, halɪ n tu we maya teu ké ɪsu lɔɔ tillu. Ama awulaa səkpema mpe pa tɔmna sɪ pə fɛɪ sɪ tá na-ŋ tə polo yoou. ¹⁰Mpu tɔ, nyá na mpa í lu Sayuli kiŋ na í kɔɔ tɔ, cele tanəŋ ye pə nyaalaa í kuli lɔŋ na í tɛɛ.

¹¹Tɛu fema, ləna Tafiiti-we pá kuli lɔŋ na pá məlɪ timpi paa wɛɛ tɔ. ləna Filiisi nyéma náá polo Sisilee.

Tafiiti yoonau kə Amaleke nyéma

30 Mpuɣú Tafiiti na ɪ yəlaa pa tala pa təcayale kə kuyaku tooso nyəŋku wule. ləna pá mayana Amaleke nyéma wata Yuta na ilim mpətəŋ tɔɔ, na pá sɔ Sikəlaku ɪcate. ²ləna pá kra alaa na sɔsaa na piya mpa paa we tə taa tɔ. Pa kuu pa tənaya na pá tuna mpaasɔ. Ama pa ta ku pa taa nɔɣɔlu. ³Tafiiti na ɪ yəlaa pa tala ɪcate taa, ləna pá mayana pa sɔpa-tɛɣe kɔkɔ. Mpuɣú pa kra pa alaa na pa alupiya na pa apalupiya kə yomle. ⁴Mpuɣú pa tula nɔkɔsɪ na pá wii təkproo ɪsu pa səki pa səki. ⁵Pa kpeŋna Tafiiti alaa naaleɣe na pá kraya. Sisilee tu Ahinowam na Kameelɪ tu Apikaalɪ wei ɪ ké Napaalɪ leelu tɔ.

⁶Mpuɣule Tafiiti lanle pəsa katatəlaya. Mpi tɔ, ɪ yəlaa ka wena-ɪ na huwɛɛ nyəŋ nyəna kə pa piya tɔɔ ké. Halɪ pá kuli sɪ pa yakɪ-ɪ pɛɛ. ləna Tacaɔ sɔɔsɪ-ɪ apalutɔ.

⁷ləna Tafiiti tɔ Ahimeleki pəyalu Apiyataa wei ɪ ké kɔtulɔ tɔ sɪ: Kɔna-m kətəlaa toko wei pa pɔɔsəɣəna Tacaɔ kə tɔm tɔ.

Apiyataa pona-ɪ, ⁸ləna í pɔɔsɪ Tacaɔ sɪ: Ye ma təŋa kolontunaa mpe maa hiki-we? Tacaɔ sɪ: Tɔɣɔnɪ-we n ká hiki-we na í waasɪ yəlaa mpe.

⁹ləna Tafiiti na ɪ yəlaa nasətoso (600) pá tu pa waalɪ. Pa tala Pɛɔɔ lɔɔɔ ¹⁰ləna yəlaa ŋmunuɣu (200) saalɪ təna. Mpi tɔ, pa sula kau. Pə kaasa nasələ (400), ləna pɛɛ na Tafiiti pá tɔɣutɪ. ¹¹Mpuɣú pa sula Icipiti tu nɔɣɔlu, na pá pona-ɪ Tafiiti kiŋ na pá ha-ɪ tɔɣnaya na lum. ¹²Pa ha-ɪ tɔɣɔɣ fiki pee kuwulɛɛ paɣalɛ, na ɪsɛŋ kuwulɔ paɣa kə naale, na í tɔɣɔ na í lá alaafəya. Mpi tɔ, kuyɛɛŋ tooso kə ɪ ta tɔɣɔ ɪ ta nyɔɔ. ¹³Ntəna Tafiiti pɔɔsɪ-ɪ sɪ: Awe təna-ŋ na leyɛ n lunaa? Kələna ílɛ sɪ: Ma ké Icipiti tu ké, Amaleke tu nɔɣɔlu ɪ ka təkəna-m

yomle. Saŋa taa kuyɛɛŋ tooso kɔɔ pə wulkaɣa-m na í lɔ-m tɔ. ¹⁴Ta watəna Kələtɪ nyéma tetu ilim mpətəŋ hɔɣɔluɣu tɔɔ ké Yuta tetu taa, na Kalɛpu tetu, na té sɔ Sikəlaku ɪcate. ¹⁵Ntəna Tafiiti sɪ: N ka pona-m yoolaa mpe unɪ pa kiŋ na?

Kələna yom tɔ sɪ: Tuuna lɔɔ hətɛ sɪ n kaa ku-m.

Pəyɛɛ n kaa cɛɛ-m ma caa, ləna pəcɔ má pona-ŋ pa kiŋ.

Tafiiti kuwa Amaleke nyéma

¹⁶Apalu unɪ ɪ kraya Tafiiti na í pona-ɪ na pá mayana Amaleke nyéma kə sɔsɔm kə təna, na pá tɔki na pá nyɔkɔki na pá paaki. Wontu nti paa ɪɛka Filiisi nyéma na Yuta nyéma tɔ tə tɔɔ ké pa lakaya mpu. ¹⁷Mpuɣú Tafiiti ku-weɣe tanəŋ ŋku. Haləna teu kufemuɣu taanaya, pa taa nɔɣɔlu ta fiti. Ye pə taya ɪfepiya nasələ (400) wei ɪ caya yooyoonaa na í se tɔ. ¹⁸Mpuɣú ɪ ɪɛka pa təna mpa Amaleke nyéma ka krawa tɔ, na ɪ alaa naale. ¹⁹Tafiiti ɪɛka pa piya tənaya təcɛɛɛɪ, na pa wontunaa mpa kolontunaa ka kuuwa tɔ. ²⁰Na í ɪɛki Amaleke nyéma tɔla təna na a tiikilaa ɣɔɣtəɣɪ sɪ: Tafiiti tɔla ntɔ cəne.

²¹Pa kɔma pa tala yəlaa ŋmunuɣu (200) ŋku ku kawa na kú saalɪ Pɛɔɔ lɔɔɔ nɔɣɔ tɔ, ləna pɛɛ pá polo-weɣe səŋuɣu, na Tafiiti kɔtəna-we na í sɛɛ-we.

²²Mpuɣule mpa paa təŋa Tafiiti tɔ, pa taa tetelataa na asaɣaa pa tɔma sɪ: Timpi pane pa ta pəsɪ na pá polo kolontunaa təkule tɔ, ta kaa ha-weɣe mpi tə hika təna tɔ pə taa pulu. Ama pa alaa na pa piya tike kə paa kelɪ na pá tɛɛ.

²³Ntəna Tafiiti sɪ: Apalaa mɛ, í taa la mpu. Mpi tɔ, Tacaɔ yapəna-tu na í tú tá niŋ taa ké ta kolontunaa na í ha-tuɣu pə təna ɪsəntɔ. ²⁴Nɔɣɔlu kaa mu mə tɔm nti.

ɪlɛ pə wɛɛ ké sɪ mpa pa pola təyoole tɔ, na mpa pa təŋa wontu tɔ pá tala wontunaa mpeɣe teitei.

²⁵Pə krayau kuyaku ŋku na pé puki tɔɣɔ lɛɣɛɪ nyéma suu ŋpúɣú lapu, na pé pəsɪ ɪsu kiiu.

²⁶Pa məla Sikəlaku, ləna Tafiiti cosi kolontunaa wontu nti pa hika mpu tɔ tə taa, na í ha Yuta nyuɣu nyéma na ɪ taapalaa sɪ: Tacaɔ kolontunaa kə tə ɪɛkaa na té cosi na té ha-mɛ. ²⁷Mpa mpa ɪ hawa tɔɣɔɛ, Pɛtɛɛɪ nyéma, na Lama nyéma kə Nekefɪ wulaya tetu taa, na Yatii nyéma, ²⁸na Aluwɛɛ nyéma, na Sifimɔtɪ nyéma na ɪsətəmuwa nyéma, ²⁹na Lakaalɪ na Yelamelɪ acalɛɛ nyéma na Keni nyéma, ³⁰na Hooma nyéma na Pɔɔ-Asaŋ nyéma na Ataki na Hɛpəlɔŋ nyéma, ³¹na timpi timpi Tafiiti na ɪ yəlaa paa cɔɔsaa tɔ pə nyəmanaa.

Sayuli sɛm

31 Waatu unɪ ɪ taa ké kuyaku nakulɪ, Filiisi nyéma yoona lɛɣɛɪ nyéma, na pá tɔɣɔnɪ-we na pá ku-weɣe Kilipuwa puɣu taa. ²ləna pá tú Sayuli pa waalɪ na pá ku ɪ pəyalaa Sonataŋ na Apinatari na Malək-ɪsuwa. ³Mpuɣú pə wiisina Sayuli na pá yaɣa-ɪ nyéma kə teu. ⁴ləna í tɔ ɪ yoou wontu tɔkulɔ sɪ: Kpɛɛ nyá

layate na h̄ tεεsi-m. Pə taa kɔɔ na Filiisi ma ta nyl
 ɛɔnaa mpe pɑ pɑ kɔɔ pɑ tεεsi-m na pɑ paana-m.

Ama sɔɔɔntu kra yoou wontu tɔkulu na í kisi.
 Tənaɣale Sayuli sika ɛ layate na í yeke ɛ ti na í hoti tə
 tɔɔ. ⁵Yoou wontu tɔkulu ná mpu, ɛlena ílé í hoti ɛ nyən-
 te tɔɔ ké mpu tɔɔ na í si.

⁶Sayuli na ɛ pəyalaa tooso, na ɛ yoou wontu tɔkulu,
 na ɛ yəlaa təna pa səpəna kuyaku ŋku.

⁷Mpúyú ɛsɛyeli nyéma mpa paa we Sisilee ɛɔɔ
 waali, na Yaatanɛ pɔɔɔ waali tɔ, pa niwa si Sayuli na ɛ
 pəyalaa pa səpa na ɛsɛyeli yoolaa seeki. Tənaɣa pɛɛ
 pa lu pa acaɛɛ taa na pɑ se tɔɔ. ɛlena Filiisi nyéma
 polo na pɑ caɣa təna.

⁸Tɛu fema, ɛlena Filiisi nyéma polo si pa kraɔɔɔ
 səttaa wontu. Mpúyú pa maɣana Sayuli na ɛ pəyalaa

tooso pa səpa Kilipuwa puɣu taa. ⁹ɛlena pɑ seti Sayuli
 nyuɣu na pɑ wɔɔɔsi ɛ yoou wontu. Pə waali ké pa yasa
 tɔm kupantu ntəɣi Filiisi nyéma tetu taa, na pa tuɣ
 kutuluɣ taa na yəlaa təna ni. ¹⁰ɛlena pɑ si Sayuli wontu
 ke tuɣu Asətati kutuluɣu taa. Mpúyú pa kama Sayuli
 maɣamaɣa ke ɛcate nte pa yaa si Peti-Seyan tɔ tə
 kolunɣa tɔɔ.

¹¹Waatu wei Yarɛɛsi nyéma niwa ɛsəna Filiisi
 nyéma lapa Sayuli tɔ. ¹²Mpúyú apalaa taa apalaa
 kotaa, na pɑ tɔ ahoo təna na pɑ polo Peti-Seyan na
 pɑ ɛsi Sayuli na ɛ pəyalaa, na pɑ pona-weɣe Yarɛɛsi
 na pɑ wɔ-weɣe kɔkɔ. ¹³ɛlena pɑ ɛsi pa muwa na pɑ pi
 tuɣu nakuli ku tɛɛ. ɛlena pɑ hɔkɔ nɔɔsi ke kuyɛɛɣ
 naa-tosompɔɔɔɔɔɔɔ.

Samiyεεli II

Kutulutu

Samiyεεli takεlaya naale nyεnka taa kε pa keesεyι lseyeli wulau sɔsɔ tɔm. Inu ι tεena awulaa tεnaya nyuyu kuluyu na toη. Pa keesa tɔtɔyɔ ι ucantu, na lεana ι hota lsayatu sɔsɔɔntu taa tɔ. Ι sɔsɔɔntu lentι ntέ, ι cεkεna ι lsayatu nti tε tɔm. Uena ι tisi si tε fei teu, na ι sεlεmι lɔɔ kε suulu, na ιlε ι wii-ι.

Isana pa faya Samiyεεli II takεlaya tɔ:

Tafiiti pεsa Yuta kpekεle wulau, titite 1-4

Tafiiti kawulaya ke lseyeli nyεma tεna tɔɔ, titite 5-20

Tafiiti kawulaya kantεkaya pusi, titite 21-24

Tafiiti nu Sayuli sεm

1 Sayuli sεm waali kε Tafiiti Iuna Amaleke nyεma tεkule na ι mεli Sikεlakι na ι caya tεnaya kyεεη naale. ² Kyaku tooso nyεnku wule ke nɔyɔlu sewa Sayuli pa tεsikile na ι cεla ι wontu na lanwakεlle, na ι pεla ι nyuyu taa kε tetu. Ι tala Tafiiti, Uena ι hεntι-ι atε. ³ Mpyuλε Tafiiti pɔɔsa-ι si: N Iuna le? Uena Selu cɔ si: lseyeli nyεma tεsikile ke ma sewa. ⁴ Ntεna Tafiiti si: Heeli-m mpi pε lapa tɔ. Kεlena Selu si: lseyeli nyεma sewa pa kolontunaa na pa taa payale sεpa. Halι Sayuli na ι pεyalu Sonatanη pεle pa sεpa tɔtɔ.

⁵ Mpyuλε Tafiiti pɔɔsa ifepu wei Inu ι kɔna-ι tɔm nti tɔ si: Sayuli na Sonatanη pa sεpa yaa, awe heela-η?

⁶ Ntεna ifepu Inu si: Ma maγana Sayuli sεnna ι ηman-taaya ke Kilipowa pyu taa kε na kolontunaa yoou keεkenaa kpeγεtεna-ι. ⁷ Ι pεsa ι waali na ι na-m Uena ι yaa-m na mα polo. ⁸ Ntεna ι pɔɔsi-m si: N kε le tu? Ma si: Ma kε Amaleke tu. ⁹ Kεlena ι tɔ-m si: Paa na ma tɔnna feesuyu tɔ kɔ h tεεsi-m. Ma lεntɔɔ tɔnna piluyu kε. ¹⁰ Tɔu, ta caa, ma nawa si paa ma yela-ι ι kaa la weesuyu, Uena maa ku-ι. Kεna mα wɔyɔsi ι ntenuyu na ι kpalaya na mα kɔna-η.

¹¹ Tεnayaλε Tafiiti kpa ι tɔɔ wontu kususuutu na ι cεlεna lanwakεlle na ι cɔɔ nyεma nα la mpu tɔtɔ.

¹² Mpyuγy pa wii Sayuli na Sonatanη, na lseyeli nyεma caya pa lεyaya na pα hɔkɔ kɔsi halεna taanaya.

¹³ Mpyuλε Tafiiti tasa ifepu wei ι kɔna-ι tɔm nti tɔyɔ pɔɔsuyu si: Nyα si n kε le tu yee? Ule si: Ma caa kε Amaleke tu kε na ι caya cayalεtu ke lseyeli. ¹⁴ Kεlena Tafiiti si: Isanaya pε lapa na h ma kankantε na h kɔ lɔɔ kulεsu.

¹⁵ Mpyuγy ι yaa ι yεlaa taa nɔyɔlu na ι heeli-ι si: Ku Amaleke tu Inu. Uena Ule ι kulι na ι ku-ι. ¹⁶ Mpyuλε Tafiiti si: Nyα sεm ι wεε nyα tɔm. Mpi tɔ, nyα nɔyɔ pεεtεna-η, timpi n yɔyɔta si n kɔ Tacaa kulεsu tɔ.

Tafiiti wiiki Sayuli na Sonatanη pa sεm

¹⁷ Lεyaya wula nna Tafiiti wiiwa Sayuli na ι pεyalu Sonatanη pa tɔɔ na pα ηmaa-yεyε Siyisuyu Tεηlu takεlaya taa tɔyɔɔ. Tafiiti caaki si paa Yuta tu wei ι nyι-yε.

¹⁹ lseyeli yoolaa taa yoolaa kpisa nantu ke pulasi taa. Halι akanaa taa akanaa hotina ntέ.

²⁰ U taa heeli-tεyι Katι nyεma.

Pεyele ι taa yɔyɔti-tεyι Asεkalɔη mpaση taa.

Pε fei si Filiisi ma ta nyι lεnnaa alaa na pa pεεlaa ι ηmaalεna-tι.

²¹ Kilipowa pulasi kaa tasa ihunte ke nau.

Pεyele si kaa na teu tɔtɔ.

Si tetu tεna ι si.

Tεnaya akanaa kpalη wakεlaa.

Pa kaa tasa Sayuli kpaluyu ke nim saluyu.

²² Sonatanη u tɔkɔ nyεmle na ι tii atε.

Pεyele Sayuli nα kpeεki layate na tε mεli yem.

Pa kuwa kolontunaa tuutuuma kε.

²³ Sayuli na Sonatanη pa luuη ka suu tεmaya.

Pa krenta kulum ke hpyuγy halεna pa sεm.

Pa lɔηlɔη lapu tεε ηmakεle.

Pεyele pa kεla tɔyɔlasι ke toη.

²⁴ lseyeli alaa mε, ι wii Sayuli.

Inu ι suukayana-mεyε wontu kupantu,

na ι tuyι mε tɔɔ kε kacɔka nyεmnaa.

²⁵ Akanaa taa akanaa hota tεyoole.

Sonatanη kpisa tɔnyu ke pulasi taa.

²⁶ Ma ceu Sonatanη, nyα sεm tɔm wu-m kε.

N ka sɔɔla-m kε na pε kεli lεu alu,

na n hεεsεyι ma lanηε.

²⁷ Yoolaa taa yoolaa sεpa.

Akanaa lepa yem.

Pa kra Tafiiti ke Yuta wulau ke Hepəlonj

2 Pəle pə waali ké Tafiiti ꝑꝑꝑꝑ Tacaa si: Má məli Yuta? Tacaa si: Ee, məli. Na icate nte tə taa ké maa caya? Ntena Tacaa si: Polo Hepəlonj.

² Mprúyú Tafiiti kraɣa i alaa naale, Sisilee tu Ahi-nowam na Kameeli tu Apikaali wei i ké Napaali leelu tɔ na í kpeɣna. ³ Na i yəlaa mpa paa we i kiŋ tɔ, na pa alaa na pa piya na pá polo pá caya Hepəlonj. ⁴ Ulena Yuta nyéma polo na pá kra Tafiiti ke wulau ke Yuta taa.

Mprúyú pa heela Tafiiti si Yarɛɛsi Kalaati nyéma pimna Sayuli. ⁵ Ntena í tili si pá heeli-we si: Tacaa í kooli-meyɛ kupantu na í felɛ-meyɛ timpi í pima mə caa Sayuli tɔ. Ile maa sɔɔsi-meyɛ kupantu lapu. ⁷ Mpu tɔ, Yarɛɛsi nyéma í kaasi mə ti na í nyɔɔ tonj. Mpi tɔ, mə caa Sayuli səpa tɔ maya Yuta nyéma si i lonte ke Yuta taa.

Pa kra Isəpaali ke kawulaya ke lseyeli tɔ

⁸ Ama Nee pəyalu Apənee wei i ké Sayuli yoolaa nyuɣu tu tɔ i seena Sayuli pəyalu Isəpaali na í pona-i Mahanayim, ⁹ na í kra-i wulau ke Kalaati nyéma na Asee nyéma na Sisilee nyéma na lfəlayim nyéma na Pencamee nyéma tɔ. lseyeli tetu tənə wulau ke í kra-i. ¹⁰ Waatu wei pa kra Isəpaali ke lseyeli nyéma wulau tɔ i piɛsi ka we nule. Ulena í tɔɣ kawulaya ke piɛsi naale. Yuta kpekəle nyéma tike ka wenna Tafiiti waali. ¹¹ Piɛsi naatosompɔɣɔɣaya na isɔtunaa naatoso təcu ke Tafiiti tɔɣ kawulaya ke Yuta kpekəle nyéma tɔ ké Hepəlonj icate taa.

Yuta nyéma na lseyeli nyéma pa yoo ke Karawɔŋ

¹² Mprúyú Nee pəyalu Apənee na Isəpaali pa yəlaa lu timpi pa yaa si Mahanayim tɔ na pá polo Karawɔŋ nyéma tɔ. ¹³ Mpuɣule Seluya pəyalu Sowari na Tafiiti yəlaa pa tu mpaau, na pá polo pá suli Karawɔŋ lule nɔɣ, lɛlaa na kutɛŋ kune lɛlaa na kune. ¹⁴ Ntena Apənee tɔ Sowari si: Ta ifepiya taa napəli pá suli na pá yoo na té nyəni. Sowari si: Ee, pá polo.

¹⁵ Ulena Pencamee ifepiya naanuwa na naale lu Isəpaali yəlaa taa, na naanuwa na naaleyɛ Tafiiti nyéma taa. ¹⁶ Ulena pá suli naale naale na paa awe tɔki i tɔɣɔntəle nyuɣu na pá sɔ təma kɔŋkɔməŋ taa ké layalɛɛ na pá hoti na pá si. Mpuɣule pa ha Karawɔŋ ɔɔb tənɛ inəɣi həte si: Layalɛɛ kusɛŋtɛɛ té.

¹⁷ Pəle pə waali ké acufu tiwa na halɛ Tafiiti yəlaa ku Apənee pa yəlaa ke teu. ¹⁸ Sowari na i newaa Apəsayi na Asayeele paa we pa tənə, na Asayeele ka pəsə sewa ké isɛ nam. ¹⁹ Mprúyú i tu Apənee waali si i kuɣi-i.

²⁰ Ntena Apənee pəsi na í ꝑꝑꝑꝑ si: Asayeele tɔɣɔnəɣəna-m mpu? Ulena í ɔ si: Ee, maya. ²¹ Mpuɣule Apənee si: Tú nyá ntɔɣɔŋ yaa nyá mpətəŋ tɔ ifepiya taa nɔɣɔlu waali na í kra-i na í lɛɛki i wontu.

Ama Asayeele ta tisi mpu. ²² Ulena Apənee tasa-i yɔɣɔtuɣu si: Məli ma waali yoo. Tɔɔ, ye ma ku-ŋ maa heeli nyá taalu Sowari suwe?

²³ Paa na mpu tɔ Asayeele ta nu. Tənayalɛ Apənee cula-i ŋmantaaya ke i lotu taa, na waali tɔɔ na ká lu na í sí kraɣpaa. Mprúyú pa tənə mpa pa tala Asayeele təsətɛ tənə tɔ pa sənəa.

²⁴ Ulena Sowari na Apəsayi pá tú Apənee waali, pə kɔma isɛ ilim tuɣi ile pa tala Kipeya-Amma tontonje nte tə we Kiya isentaa ke Karawɔŋ wulaya tetu mpaau taa tɔɣɔɛ. ²⁵ Mpuɣule Pencamee nyéma tasa kotuɣu ke Apənee kiŋ ke pulaya nakəli ka nyuɣu taa. ²⁶ Ntena Apənee kɔɛɛsi Sowari si: Kuɣu kaa si tənəɣa ke mpu? N ta nyi taa si pə kaa tɛɛsəna kupantu? Heeli nyá yəlaa ke lonj si pá yeɛ pa tɛɛtunaa kuɣu ke mpu.

²⁷ Kɛlena Sowari tuuna Tacaa na í yɔɣɔti si: Ye n taa yɔɣɔti isəntɔ, yəlaa ka tɔɣɔna-meyɛ mprúyú haləna pə fe.

²⁸ Mprúyú Sowari hula tutuɣu na yoolaa sənə na pá yeɛ lseyeli nyéma ke tɔɣɔnyu na yoonau. ²⁹ Ulena Apənee na i yəlaa pá tɔ mprúyú ahoo tənəɣa tetekəle taa na pá tɛsi Yaatanɛ na pá fayana Pitəlonj taa haləna pá tala Mahanayim. ³⁰ Sowari luuna Apənee tətɔɣɔnle na í kala yoolaa ulena í mayana yəlaa pɔɣɔlayafɛi hiu fɛi Tafiiti yəlaa taa na pá sɔɔsəna Asayeele. ³¹ Ama Tafiiti nyéma ka kuwa yəlaa ŋmunuɣu na nuɛnuwa na nutoso (360) ke Pencamee na Apənee pa yoolaa taa. ³² Mprúyú Sowari-we pa kraɣa Asayeele na pá pimi-i i caa pəlaau taa ké Petəlehɛm. Ulena pá tɔ ahoo tənə, pə kɔma isɛ pə nyaaləɣi ile pa tala Hepəlonj.

3 Tafiiti yəlaa na Sayuli nyéma pa yoo taŋa sɔɔsɔm ké, na Tafiiti na i nyéma pa tonj sɔɔsəɣi na Sayuli yəlaa tonj ná səki.

Tafiiti piya nsi i lula Hepəlonj tɔ
(Kutɔɔsutu I 3:1-4)

² Piya mpa Tafiiti alaa lula-i Hepəlonj taa tɔ pa həla ntɔ, pa yaa kancaalaya nyəŋ si Amənɔŋ i too keɛ Tafiiti alu Sisilee nyəŋ wei pa yaa si Ahinowam tɔ. ³ Naale nyəŋ si Kiliyari, ílé i too keɛ Kameeli tu Napaali leelu Apikaali. Tooso nyəŋ si Apəsəlɔm, ílé i too keɛ Kesuli wulau Taləmayi pɛɛb Maaka. ⁴ Liyiti nyəŋ si Atoniya, ílé i too keɛ Hakiti. Kakpasɛ nyəŋ si Sefatiya, ílé i too keɛ Apitalu. ⁵ Naatoso nyəŋ si ltəleyam, ílé i too keɛ lkəla. I piya nsi i lula Hepəlonj tɔɣɔɛ.

Pə yoosa Apənee na Isəpaali

⁶ Tafiiti yəlaa na Sayuli nyéma pa yoo taa ké Apənee ná tayanə i təɣi teu ke Sayuli təyaya taa na í nyɔɔ tonj. ⁷ Mprúyú kuyaku nakuli Isəpaali kaləna Apənee si: Pepe tɔɔ ké n suuna Aya pɛɛb Lisipa wei ma caa Sayuli ka kraɣaa tɔ?

⁸ Tənayalɛ rááná kra Apənee ke sɔɔsɔm na í tɔ si: Ma ta ke mənəafiki tu si ma luɛi Sayuli yəlaa waali se. Ma tɔŋna kupantu lapu ke nyá caa Sayuli nyéma na i taapalaa. Ma ta tu-ŋ Tafiiti niŋ taa. Ulena sənə í kaləɣəna-m si ma lapa isayatu ke alu tɔm taa. ⁹ Ma tuukina lɔɔ si isɛ ma lapa teitei isɛ Tacaa ka heeluɣu Tafiiti na tuunau si i ká cɛɛ-i Sayuli kawulaya na í

kpa-i lseyeli na Yuta pə wulau ke pə krayau Tarj na pə sūna Pæsepa tɔ. Ye pə taya mpu lɔɔ í ku-m.

¹¹ Lsəpaali ta cɔ Apəne ke paa tɔmuyɔ kulumuyɔ. Mpi tɔ, i nyarjajana-i ké.

Apəne tənyu ke Tafiiti

¹² Mprúyú Apəne tilaa na pa heeli Tafiiti sɔ: Nyá niŋ taa ké pə tu tetu. Mpu tɔ, t́ pæli nɔɔɔ. Maa sənə-ŋ na t́ keesi lseyeli nyéma tənə ɔse na nyá tɔɔ. ¹³ Mpuɔule Tafiiti sɔ: Pə we teu, ma na-ŋ tu pæli nɔɔɔ yaa. Ama kulumtu ké sɔ ye n ta kɔna ma alu Mikaali n kaa keesi ma ɔsəle taa ké. ¹⁴ Ulena Tafiiti tili na pá heeli Lsəpaali sɔ í cɛle-i i alu Mikaali wei i tɔɔ i suu Filiisi nyéma hən-nɔɔsi nɔɔnuwa (100) tɔ. ¹⁵ Ntəna Lsəpaali tili na pá mu alu ke i paalu Layisi pəyalu Patiyæli kiŋ. ¹⁶ Na i paalu tənyu i alu waali na wula, haləna timpi pa yaa sɔ Pahulim tɔ. Kelena Apəne tɔɔɔn-i sɔ: Polo n mæli. Ulena í mæli.

¹⁷ Mpuɔule Apəne na lseyeli nyuyɔ nyéma pa caɔaa na í tɔ-we sɔ: Hatoo lɔŋ Tafiiti ke í caakaya sɔ í kpa mə wulau, ¹⁸ pə tala i kpa nte. Mpi tɔ, Tacaa yɔɔɔta sɔ: Ma tæmlə tu Tafiiti niŋ ke maa fitina lseyeli nyéma ke pa kolontunaa na Filiisi nyéma niŋ taa.

¹⁹ Ulena Apəne heeli-təyi Pencamee nyéma na í teləsi Tafiiti ke nti nti lseyeli nyéma na Pencamee kpekəle tənə pa caɔaa na pá mayasi tɔ. ²⁰ Apəne tala Tafiiti tɔ na yəlaa hiu ke i waali ké, na ílé í la-weye muulle ke teu. ²¹ Mpuɔule Apəne tɔma Tafiiti sɔ: Hai, ta caa, maa polo na má kpeyeli lseyeli nyéma tənə na má kɔna na nyá na-we í pæli nɔɔɔ, ulena n tɔɔ kawulaya ke tetu tənə tɔɔ ɔsu n caaki tɔ.

Ulena Tafiiti cɛ Apəne na i kpeena lanjhulumle.

Sowari kuwa Apəne

²² Mprúyú Sowari na Tafiiti yoolaa pa luna kuluu na pá kuuwa kolontunaa wontu ke sɔsɔm. Ule pa ta mayana Apəne ke Hepəlɔŋ. Tafiiti tɛma-i yeluyɔ na í tɛena lanjhulumle. ²³ Sowari na yoolaa pa talaa, ulena pa tayasi-i sɔ: Apəne kɔma wulau kiŋ na wulau yele-i na í kpena lanjhulumle. ²⁴ Kelena Sowari polo wulau kiŋ na í pɔɔsəyi-i sɔ: Ta caa, Apəne kɔma nyá kiŋ na n yele-i na í kpe yaa? ²⁵ Anɔ n nyéma i tɔɔ, i kɔma-ŋ feŋuyɔ ké sɔ i nyəŋ nyá layatu na pə tənə mpi n laku tɔ.

²⁶ Sowari lu Tafiiti tɛ, ulena í tili Apəne waali ke kpaakraa na pá hiki-i Sila lɔkɔ kiŋ na pá mənəna-i, Tafiiti ná tá nyi pə taa pulu. ²⁷ Apəne talaa ulena Sowari hɔm-i na í luna kpeenə ɔsu i welətəyi-i tɔm, na í sɔ i lotu taa ké səyaya na í sɔ. l læta-i kuɔu mpi i ka ku i neu Asayæli tɔɔɔle.

²⁸ Tafiiti nu-ti ulena í tɔ sɔ: Tacaa nyéma sɔ Nɛ pəyalu Apəne sɛm tɔm fɛi má na ma kawulaya tá tɔ tɔ. ²⁹ l sɛm tɔm í wɛe Sowari na i caa təyaya nyéma pa tɔm. Pə tɔ tɔ Sowari luluyɔ taa kaa lan casaya tu, yaa tɔnyu tɔɔ asilima kutɔŋ tu, yaa ɔcam, yaa wei i səpənə layate tɔ, yaa nyɔɔtɔ.

³⁰ Apəne ka kuwa Sowari na Apəsayi pa neu Asayæli ke Kapawɔŋ ke yoo taa tɔɔ pɛle pa læta-i.

³¹ Tənyale Tafiiti tɔma Sowari na i waali yəlaa tənə sɔ: í cəli mə wontu na lanwakəlle na í suu fɔlətɔnaa taka na i wii Apəne sɛm.

Pa pukayana-i pim, ulena Tafiiti təŋ na í polo pəlaau tɔɔ. ³² Pa pima Apəne ke Hepəlɔŋ, ulena wulau Tafiiti tuli nɔɔ na í wii i pəlaau tɔɔ təkroo, na yəlaa tənə wii mpu tɔɔ. ³³ Mpuɔule wulau tasa-i wula sɔ: Apəne n səpa mpu ɔsu kumeləŋ suwe?

³⁴ Anɔ pa ta hɔkɔ nyá niŋ ke ŋmuɔsɔ.

Pəyele pa ta hɔkɔ nyá nɔɔhɛ ke alukpala.

Péɔ n hotaa ɔsu ɔsayau.

Mprúyú yəlaa tənə tasa-i wula ³⁵ na pá pona Tafiiti ke tɔɔɔnaya ke ilim taa. Tənyale Tafiiti tuuwa sɔ: Ye ma tənə pulu na ilim ta tuta lɔɔ í ku-m.

³⁶ Yəlaa nu wulau kulaputu nti ulena pa lanja heena-ti. ³⁷ Ulena lseyeli yəlaa cəkəna kuyaku ŋku sɔ pə taya wulau yelina na pá kú Apəne. ³⁸ Mpuɔule Tafiiti heela yəlaa sɔ: lseyeli nyéma yoolaa wulau sɔsɔ hotina saŋa ɔsəntɔ. ³⁹ Paa na lɔɔ læsa-m sɔ má la wulau tɔ, ma ké ɔcam ké, na Seluya pəyalaa mpe pa kəla ɔsayatu. lɔɔ í fɛl-we na pə keesəna pa ɔsayatu.

Paana na Lekapii pa kuwa Lsəpaali

4 Sayuli pəyalu Lsəpaali nuwa sɔ Apəne səpa Hepəlɔŋ, ulena pə yɔɔli-i na lseyeli nyéma tənə lanja pəsi katatəlaya.

² Lsəpaali ka wena i kuluu nyuyɔ nyéma ke naale ké. Pa yaa ləlu sɔ Paana na ləlu sɔ Lekapii pa caa keke Pencamee tu Limɔŋ wei i we Pelɔti tɔ. Mpi tɔ, ɔcate nté pa nyənaya-tɛye Pencamee nyéma nyəntə ké. ³ Pelɔti nyéma ka sewa na pá cɔɔsi Kitayim na pá pəsi tənə nyéma haləna saŋa. ⁴ Sayuli pəyalu Sonatan ka wena apalupəyaya na pa yaa-ke sɔ Mefipaali. Kuyaku ŋku ka caa Sonatan na Sayuli pa səpa tɔɔ ka nukulu seekayana-ke na ká hoti ka nɔɔhɛ tɔɔ na pá kaani-ké. Waatu iɔi tɔ, kaa wena puɔi kakpasɔ.

⁵ Mprúyú Lekapii na Paana pa pola Lsəpaali təyaya ke ilim taa ké waatu wei Lsəpaali ná həntaa sɔ i heesəyi tɔ. ⁶ Pa keesəna ilim heka ké na pá cɛsi na pá suu təyaya ɔsu pa pola tɔɔɔnaya pɛe krayau, na Lsəpaali hənta nən taa na í heesəyi. Ulena pá ku-i na pá seti i nyuyɔ na pá kraya-ku na pá fayana Yaatanɔ tetekəle taa ké ahoo tənə. ⁸ Mprúyú pa pona-kuɔu Tafiiti ke Hepəlɔŋ na pá heeli-i sɔ: N naaki nyá kolontu Sayuli wei i pɛekaya-ŋ kuɔu tɔ i pəyalu Lsəpaali nyuyɔ nɔɔ? Hai, ta caa wulau, lɔɔ lætəyənə Sayuli na i luluyɔ nyéma na nyá nɔɔɔ. ⁹ Mpuɔule Tafiiti cɔwa sɔ: Ma tu-una Tacaa wei i yapa-m asola anɔ a nɔɔɔ taa tɔ sɔ, ¹⁰ yulu wei i ka kɔma na í heeli-m Sayuli sɛm, na ílé i mayasəyi i taa sɔ ma lanje ká heena-ti tɔ, ma yəlaa ké na pá kpa-i na pá ku-i. Ma sɔ i tɔm heeluyɔ kasəyaya nté. ¹¹ Halɔ mprúyú asayaa ka polo na pá mayana yulu ke i təyaya taa ké i təhəntəle na pá ku-i tulum na? Lsənaya pu la na má kaa læti-we na má kpiisi-weye tetu tɔɔ?

pona i te na anjamaala. ¹³ Atakaa sɛyɛllaa í kpesa nɔɔhɛ naatoso na alaafɛya, ɛlɛ kɔtɛlaa la nau na naule nim nyɛntɛ kɛ kɔtɛya. ¹⁴ ɛlɛna Tafiiti felɛ paale kɛ teu kɛ atakaa isentaa na í suuwa kɔtɛlaa toko tike. ¹⁵ Mprɔ́yú i na lseyɛli nyɛ́ma tɛna pa pona Tacaa atakaa kɛ Yosalem na akantɛɛ na lanjulumle kaki-isasi.

¹⁶ Pa tɔ́ɔna lɔɔ atakaa suunau kɛ wulau ɛcatɛ taa, ɛlɛ Tafiiti alu Mikaali Sayuli pɛɛɔ sɛɔna pɛtote ntɛ na í ná i paaki na í njamaaki atakaa isentaa. Mprɔ́yú Mikaali tuu Tafiiti kɛ i taa. ¹⁷ Pa tana lɔɔ atakaa ɛlɛna pá su-i i lonte taa kɛ cokɛle nte Tafiiti ka lapa tɔ tɛ taa, na pá lá kɔtasi nsi kɔkɔ lusa si tɛna tɔ na ciikuɔu nyɛnsi.

¹⁸ Pa tema kɔtasi nsɛɔi lapu ɛlɛna Tafiiti kooli yɛlaa tɛnaɔa kupantu kɛ Toma tɛna tu Tacaa hɛtɛ taa.

¹⁹ ɛlɛna Tafiiti tala apalaa na alaa mpa paa kɔta tɛna tɔɔ tɔɔɔnaɔa. Paa wei kɛ potopoto, na nantuɔu, na sulum, na pá kpe.

²⁰ Tafiiti mɛla tɛyɛɔa si i kooliyi i nyɛ́ma kɛ kupantu, ɛlɛna Mikaali lu na í sɛɔi-i na í tɔm-i si: Ama lseyɛli wulau teeli ɛnɛɛ sɛɔa pɔɔtɔ kɛ. N wɔɔɔsa nyá kawulaya wontu na í paaki nyá waali nyɛ́ma yomaa alu nyɛ́ma isentaa isu yulu kɛ yem.

²¹ Ntɛna Tafiiti cɔ-i si: Tacaa wei i kisa nyá caa na í lɛs-i m si má la lseyɛli nyɛ́ma wulau tɔ i isentaa kɛ ma paawa. ²² Ma caa ma pasa ma ti na má pɛsi kpetɛ na pé kɛlɛ mpu. Paa na mpu tɔ, ma nyuɔu ká kuli yomaa alu nyɛ́ma mpa n yɔɔtɛɔi tɔ pa isentaa kɛ.

²³ Sayuli pɛɛɔ Mikaali na i sɛm tɔ i ta lɛlɛ pɛyɛɔa.

Lɔɔ suwa nɔɔ kɛ Tafiiti na i tɛyɛɔa nyɛ́ma

(Kutɔɔsutu I 17:1-15)

7 Tacaa yapa wulau kɛ i kolontunaa niɔ taa, ɛlɛna í mɛlɛ i kawulaya tɛyɛɔa kufalaya taa na hɛɛsuɔu. ² Mprɔ́yú kuyaku nakulɛ i tɔma lɔɔ kuyɔɔtutu telɛsulu Natanɔ si: Pɛ ta muna si máa wɛɛ kutuluyu kupanɔku taa na lɔɔ atakaa náa wɛ cokɛle taa. ³ Ntɛna Natanɔ cɔ wulau si: Polo na í la pɛ tɛna mpi n maɔasɛɔi nyá taa tɔ. Mpi tɔ, Tacaa wɛ nyá waali kɛ.

⁴ Ahoo yuwa ɛlɛna Tacaa tɔ Natanɔ si: ⁵ Polo na í heeli na pɛyalu Tafiiti si pɛ taya unɛ i ka njama-m tɛyɛɔa njaka ka taa maa caɔa tɔ. ⁶ Hatoo ma lɛsuɔu lseyɛli nyɛ́ma kɛ Icipiti taa na pá suuna sɛɔa tɔ ma ta suuta kutuluyu taa. Cokɛle taa kɛ ma wɛ mpu. ⁷ Too ma na lseyɛli nyɛ́ma tɛ luu tɔ, ma ta pɔɔsɛta pa nyuɔu nyɛ́ma mpa ma lɛsaa tɔ pa taa nɔɔɔɔ si pepe tɔ kɛ pa ta njama-m kutuluyu kupanɔku.

⁸ Mpu tɔ, heeli ma pɛyalu Tafiiti si Toma tɛna tu Tacaa má, ma yɔɔtɛɔa si ntiyile taa kɛ ma kpaɔa-i heɛɔ waali si í la ma lseyɛli nyɛ́ma wulau ⁹ na máa wɛ i waali kɛ i tɔntɛ tɛna taa. ɛlɛna má kpiisi i kolontunaa tɛna na má kusɛ i nyuɔu isu atɛ sɔsaa lɛlaa.

¹⁰ ɛlɛna má ha ma lseyɛli nyɛ́ma kɛ tɛcaɔale si pá caɔa teu na pulu í taa pɛyeli-wɛ. Yɛlaa asayaa í taa tɔɔ pa use, ¹¹ isu saa wei maa kpa paasɛnlaa kɛ ma yɛlaa lseyɛli nyɛ́ma tɔ tɔ. Pɛyɛle ma yapa-i i kolontunaa tɛna niɔ taa si í hɛɛsɛ. Tacaa si: Puntu unɛ i ka suuna-m tɛyɛɔa, pɛ taya Tafiiti ká njama-ke. ¹² Ye pɛ tala nyá

kuyaku na n sɛpa ɛlɛ maa lɛsɛ nyá piya mpa n lulɛna nyá tapuɔu tɔ pa taa nɔɔɔɔ na má kpa-i wulau. ¹³ Inɛ i ká njama-m tɛyɛɔa na maa yeɛle na i kawulaya kumte wɛɛ tam tɔ. ¹⁴ I ká nyɛ́nɛɔi-m i caa na maa nyɛ́nɛɔi-i ma pɛyɛɔa. Ye i pɛntɛna-m maa hɔ i kpaɔuɔu isu pa lakuɔu pɛyɛɔa tɔ. ¹⁵ Ama ma kaa yeɛle i pɛɛɛɛ huluyu isu ma lapu Sayuli na má i-i na má lɛɛtɛ-i i lonte tɔ. ¹⁶ Nyá kawulaya na nyá kumte na nyá piitim pu wɛɛ tam tɔ kɛ.

¹⁷ Nti nti lɔɔ heela Tafiiti na lɔɔ kuyɔɔtutu telɛsulu Natanɔ nɔɔ tɔɔɔɔ.

Tafiiti sɛɛu kɛ lɔɔ

(Kutɔɔsutu I 17:16-27)

¹⁸ Mpuɔule Tafiiti pola lɔɔ cokɛle taa na í yɔɔtɛna lɔɔ si: Hai, Tacaa ta lɔɔ, má na ma tɛyɛɔa tɛ kɛ we na í kɔɔɔna-m timpɛ taa ma wɛ isɛntɔ tɔ? ¹⁹ Pɛɛ pɛ paasi na í tasɛɔi ma tɛyɛɔa suu tɔm na? Ye pɛ taya lɔɔ, yulu kaa pɛsi na í yɔɔtɛ mpu pɛ taka. ²⁰ Wentiyi ma taka ma wɛna si ma heeliyɛ-i? N nyɛ́ma-m kɛ. ²¹ Nyá maɔamaya n sɔɔlɛna na í la tɛma sɔɔɔna anɛ, na í kuli-m tɔm tɛnɛ tɔ tɔ isu n ka yɔɔtɛɔu tɔ. ²² Tacaa lɔɔ n kɛ sɔɔ kɛ. Mpi tɔ, nɔɔɔɔ ta nɛɔsɛna-i. Ye tɛ kɛɛsɛna nti unɛ tɛ nuuna ta njkpaɔɔ tɔ nɔɔɔɔ i felɛ isu nyá. ²³ Piitim napɛlɛ pɛ felɛ na pɛ nɛɔsɛna nyá yɛlaa lseyɛli nyɛ́ma mpa n kɔma na í ya si tɛ pɛsi nyá nyɛ́ma na nyá hɛtɛ ya na í la-tuyu piti tɛma na kɔkɔɔ nyɛm na í ya-tuyu Icipiti taa na í tɔɔɔni piitim-naa lɛlaa na pa tuu. ²⁴ Na tɛ pɛsi nyá nyɛ́ma kɛ tam tɔ, na nyaa pɛsi ta lɔɔ. ²⁵ Mpu tɔ, Tacaa lɔɔ yeɛle na tɔm nti n yɔɔtɛ ma na ma tɛyɛɔa tá tɔ tɛ la na tɛ wɛɛ mprɔ́yú tam tɔ. ²⁶ Nyá hɛtɛ í wɛɛ sɔɔɔɔ na yɛlaa puɔulɛɔi tam si: lseyɛli nyɛ́ma lɔɔ kɛɛ Toma tɛna tu Tacaa na í paasɛɔna ma tɛyɛɔa. ²⁷ Mpi tɔ, Tacaa lseyɛli nyɛ́ma lɔɔ, nyá tuna nyá tɔm kɛ ma njkpaɔɔ taa si n ká su ma tɛyɛɔa. Pɛ tɔ kɛ ma kaasa ma ti na má sɛlɛm-i nj sɛlɛmuyu kune. ²⁸ Tacaa lɔɔ, n kɛ lɔɔ kɛ. Na í yɔɔtɛ nti n laki-tɛɔi. Nyá kɛɛsɛna-m nyá kupantu tɛnɛ tɔ tɔm. ²⁹ Kooli ma tɛyɛɔa kɛ kupantu na ká wɛɛ tam tɔ isu n yɔɔtɛɔu tɔ, na kupantu nti tɛ wɛɛ ka tɔ kɛ tam.

Tafiiti kɛla i kolontunaa lɛlaa

(Kutɔɔsutu I 18:1-13)

8 Pɛɛ pɛ waali kɛ Tafiiti tasa Filiisi nyɛ́ma kɛ yoonau na í njamakɛli-wɛ na í lɛkɛ pa ɛcatɛ sɔɔɔɔ nte pɛɛ paa tɔɔaa tɔ. ² Mprɔ́yú Tafiiti yoonu Mowapu nyɛ́ma na í kpa-wɛyɛ yomle. ɛlɛna í huɛsɛ-wɛyɛ atɛ, na pá kala yɛlaa tooso, ɛlɛ pa ku naalɛ. Pá kala yɛlaa tooso, pa ku naalɛ. Pɛ kaasa mpa ɛlɛna pɛɛ pá laki Tafiiti kɛ tɛmlɛ na pá felɛɔ-i lampuu. ³ Mprɔ́yú Tafiiti yoonu Lehopi pɛyalu Hatɛsɛ wei i kɛ Sopa wulau tɔ na í kɛlɛ-i waatu wei ílɛ i kulaa si i muɔi lfɛlatɛ pɔɔ nɔɔ tɔ. ⁴ ɛlɛna Tafiiti lɛkɛ i kpaɔanɛɔi caɔalaa iyaya na nasɛtoso na nunuwa (1700) na yoolaa nɔɔhɛ tɔntaa kɛ iyisi hiu (20000), na í setɛ kpaɔanɛɔi tɛna nɔɔhɛ hola na pá kaasi isu yoou kɛkɛnaa nunuwa (100) kpaɔanɛɔi tike. ⁵ Mprɔ́yú Tamasi Sili

nyáma pola wulau ke sənau, uena Tafiiti ku peleye yoolaa iyisi hiu na naale (22000). ⁶ Na í pona yoolaa ke Tamasi Silií taa, na icate nyáma laku-l tæmle na pá felæyi-l lampuu. Paa timpiyi Tafiiti polaa, Tacaa kentayaa i tɔɔ ké. ⁷ Uena Tafiiti kraya Hatæsee yoolaa kraləŋ wula nyəŋ na í pona Yosalem. ⁸ Mprúyú Tafiiti kuu nyəŋəluɣu kuseemuɣu nyəŋətu ke sɔsɔm ke Hatæsee acalæe nna pa yaa si Peta na Pelotayi tɔ a taa.

⁹ Mpruyule Hamati wulau Tou nuwa si Tafiiti kuwa Hatæsee yoolaa tæna. ¹⁰ Ntæna í tili i pəyalu Yolam ke Tafiiti tæ si: Polo na í sɛɛ-l na í sam-l timpi i pəsaa na í kpili Hatæsee na i nyáma na í ku-wɛ tɔ. Mpi tɔ, Tou yookayana Hatæsee ké. Uena Solam pona liyitee nyəŋətu na wula na nyəŋəluɣu kuseemuɣu ke heesi heesi. ¹¹ Mprúyú Tafiiti su nyəŋətu ntəyi Tacaa isu i ka suw liyitee nyəŋətu na wulanaa mpa i lɛka piitimnaa mpa i yoonaa na í kəli tɔ. ¹² Isu Silií nyáma na Mowapu nyáma na Amoni nyáma na Filiisi nyáma na Amaleke nyáma na Sopa wulau Hatæsee na i nyáma. ¹³ Isəna Tafiiti lapa na i nyuɣu kuli tɔɔɔɔ.

Tafiiti kəla Silií nyáma na í mələyi kpente, uena í ku ltɔm nyáma ke yəlaa iyisi pəlefɛi hiu (18000) ke timpi pa yaa si Tɔm tetəkəle taa tɔ. ¹⁴ I kəla ltɔm nyáma uena í su yoolaa ke pa tetu tæna taa na icate nyáma laku-l tæmle. Paa timpiyi Tafiiti polaa, Tacaa kentayaa i tɔɔ ké.

Tafiiti waali nyáma həla

(Kutɔsutu I 18:14-17)

¹⁵ Tafiiti tɔɔɔ kawulaya ke lseyel nyáma tæna tɔɔ ké na í tənəyi tampana na í paasəŋəna-wɛ. ¹⁶ Seluya pəyalu Sowari kele yoolaa nyuɣu tu, na Ahiluti pəyalu Yosafati kele takəlasɔ sulu. ¹⁷ Ahitupi pəyalu Satɔki na Apiyataa pəyalu Ahimeleki kele kətəlaa. ¹⁸ Selaya kele takəlasɔ ŋmaalu na Yoyata pəyalu Penaya kele yoolaa mpa pa tənəya wulau tɔ pa nyuɣu tu. Tafiiti pəyalaa nté sɔpaarənaa.

Mefipaali pote ke Tafiiti tæ

⁹ Mprúyú kuyaku nakuli Tafiiti pɔɔsaa si pə ta kaasi Sayuli təyaya tu nɔɔɔlu na má lapi-l kupantu ke Sonatarɔ tɔɔ?

² Sayuli təyaya tæmle tu nɔɔɔlu i ka wɛ tæna na pá yaaki-l si Sipa. Mpruyule pa kraya apalu inɛ na pá pona-l Tafiiti kiŋ. Uena wulau pɔɔsɔ-l si: Nyaya pa yaaki si Sipa? Apalu inɛ i tisa, ³ uena wulau pɔɔsɔ-l si: Pə ta kaasi Sayuli təyaya tu nɔɔɔlu na má lapi-l kupantu ke lɔɔ tɔɔ? Ntæna apalu inɛ si Sonatarɔ pəyalu wɛɛ na pá kaana-l. ⁴ Ntæna wulau si: I wɛ le? Sipa si: I wɛ Amiyel pəyalu Makii tɛyɛ timpi pa yaa si Lo-Tapaa tɔ.

⁵ Uena wulau tili na pá kɔna-l. ⁶ Sonatarɔ pəyalu Mefipaali tala Tafiiti tæ uena í hantɔ-l atɛ. Mprúyú i yaa i hətɛ uena i sɛɛ si: Mayalɔ ta caa. ⁷ Ntæna wulau si: Taa nyá, ma caa ma la-ŋ kupantu ke nyá caa Sonatarɔ tɔɔ. Maa cɛle-ŋ nyá cɔɔɔ Sayuli tetunaa tæna na má na-ŋ tu tɔkəna təntəmlɛ ke tam.

⁸ Mprúyú Mefipaali tasa həntuɣu ke atɛ na í tɔ si: Hai, ta caa, mayalɛ awe, ma wɛ isu haya kusəpaya ké na í paasəŋəna-m mpu inɛ?

⁹ Kɛlena wulau yaa Sipa na í heeli-l si: Ma cɛləyi nyá caa Sayuli na i təyaya nyáma nyəm tənaya Mefipaali. ¹⁰ Nyá na nyá piya na nyá tæmle nyáma i ká haləyi-l ké na í taa laŋ kuhaləm. Ue ma na-l tu tɔkəna təntəmlɛ ke tam.

Pəyɛle Sipa ka wena piya naanuwə na kakpasɔ ké, na tæmle nyáma ke hiu. ¹¹ Ntæna Sipa cɔ wulau si: Ta caa, maa la teitei ké isu n heela-m tɔ. Uena Mefipaali suw wulau kiŋ ke tɔɔɔ isu i mayamaya i kululu.

¹² Mefipaali ka wena pəyaya səkɛpəlaya nakəli na pá yaa-ke si Mika. Mprúyú Sipa təyaya nyáma tæna pəsa i tæmle nyáma. ¹³ Yosalem ke i ka wɛɛ. Mpi tɔ, i na wulau pa təkayana. Pəyɛle pu kaana Mefipaali nɔɔhɛ naalɛyɛ.

Tafiiti kəluɣu ke Amaleke nyáma na Silií nyáma

(Kutɔsutu I 19:1-5)

¹⁰ Pəle pə waali ké Amoni wulau Nahasi səpa na i pəyalu Hanuŋ lɛɛɛ i lonte taa. ² Mpruyule Tafiiti tɔma si: Maa lɛɛɛ Hanuŋ ke kupantu ke nti i caa ka lapa-m tɔ. Uena í tili si pá sɛɛ-l i caa ləyaya. Tæmle nyáma tala Amoni nyáma tetu taa, ³ uena tetu nti tə awulaa səkɛpəma tɔ pa wulau Hanuŋ si: N nyáma si ləyaya sɛɛɛ tɔɔ ké Tafiiti tila i yəlaa na? I tila-wɛyɛ si pá feŋ ta icate na pá nyɛ-tɛ na pá wakəli-tɛ.

⁴ Tənəyalɛ Hanuŋ kra Tafiiti tillaa mɛɛ na í hu pa tantəŋ ke nnyenyekəŋ, na í seti pa tokonaa na pá kra pa tapanɔɔsɔ. Uena i yele-wɛ. ⁵ Mprúyú fɛɛɛ kra-wɛyɛ sɔsɔm. Tafiiti nu mpi pa lapa-wɛ tɔ, uena í tili si pá saali Yeliko haləna pa tantəŋ nyɔ, uena pəcɔ pá kɛ.

Amoni nyáma na Silií nyáma pa yoonau

(Kutɔsutu I 19:6-19)

⁶ Mprúyú Amoni nyáma cəkənaa si Tafiiti haya-wɛ na páná ke pa isayatu nti tə tɔɔ. Uena pá polo Petɔ-Lehorɔ na Sopa Silií nyáma kiŋ na pá kraya yoolaa apaa nyáma ke iyisi hiu (20000), na Maaka wulau tɛyɛ yoolaa iyaya (1000), na Topi nyáma tɛyɛ yoolaa iyisi naanuwə na naale (12000). ⁷ Tafiiti nu mpu, uena í tili i yoolaa nyuɣu tu Sowari na yoolaa apalaa tæna.

⁸ Mpruyule Amoni nyáma luwa na pá pulli pa icate nɔɔnɔɔ, na Sopa na Petɔ-Lehorɔ Silií nyáma na Topi na Maaka pə yəlaa ná wɛ tawa taa na pa mɛpaa. ⁹ Uena Sowari cəkəna si i ká yoo taa na waali. Mprúyú i ləsa lseyel yoolaa taa yoolaa na pɛle pá yookina Silií nyáma. ¹⁰ Pə kaasa mpa uena í yelina pɛleyɛ i neu Apisayi si pɛle pá yoonaa Amoni nyáma. ¹¹ Na í heeli-l si: Ye Silií nyáma í kpila-m, uɛ n kɔɔ na í sənə-m, yaa ye Amoni nyáma kpilina nyá, uɛ má kɔɔ na má sənə-ŋ. ¹² Tɔɔɔ apalutu na tɛ kaasi ta təyi ta yəlaa na ta lɔɔ acalæe tɔɔ. Ue Tacaa í la i luyɛ nyəntu.

¹³ Mprúyú Sowari na i yəlaa pa suw Silií nyáma tɛɛ si pá yookina-wɛ na pɛle pá tu casalɛ. ¹⁴ Amoni nyáma ná nawa si Silií nyáma sewa, uena pɛle pá tu-tɛ na pá suw icatɛ. Uena Sowari məli na í kɛ Yosalem.

¹⁵ Silii nyáma nawa si lseyeli nyáma kála-we, ulena pá koti pa yoolaa tótó. ¹⁶ Mprúyú wulau Hatásee tilaa na pá yaa lfelatli pɔɔ waali Silii nyáma lelaa na i yoolaa wulau Sopaki kraɔa-we na pá tee Helam. ¹⁷ Pa heela-təyi Tafiiti, ulena í koti lseyeli yoolaa təna na pá tesu Yaatanu na pá polo Helam. Mprúyú Silii nyáma tayana pa ti na pá na Tafiiti pá suli na pá yoo. ¹⁸ Ama pa kuuteye lseyeli nyáma isentaa, na Tafiiti ku yoo keekenaa nasətosu na nuuwa (700) paasənlaa na kraɔanəŋ caɔalaa ke iyisi nuule (40000) na í ku pa yoo wulau Sopaki.

¹⁹ Mprúyú Hatásee waali awulaa səkpema nawa si lseyeli nyáma ku pa yəlaa ke sɔsɔm, ulena pá polo na pá na-we pá ciiki na pá laki-weye təmlé. Silii nyáma ta pəsi tótó si pá səna Amoni nyáma.

Tafiiti na Pasepa pa tɔm

11 Pənaɔa sikaa na pé tala waatu wei awulaa teeki yoo tɔ, ulena Tafiiti kusɔ i yoolaa wulau Sowari na lseyeli yoolaa təna si pá polo pá ku Amoni nyáma təna na pá leeki Lara icatə. Ama Tafiiti maɔamaya ta polo.

² Mprúyú kuyaku nakuli Tafiiti luna təhəntəle ke taanaɔa, na í cɔkɔ kutuluɔu pata tɔ. Ue i loosa alu nɔɔɔ i cɔkɔ lum nte, na i isentaa luwa pə tu fel.

³ Mprúyú i tilaa na pá cɔkɔ i tɔ. Ulena pá cɔ-i si liyam pəelɔ Pasepa ké. I paalu kee Hiti tu Yulii. ⁴ Nəna í tili na pá pona-i alu inu na í suuna-i na ílé í məli i te. Pəyele i ka təma isətu nau nté kraɔraa na í la asilima keelɔu kɔtaɔa.

⁵ Alu nawa i ti na teu ulena í tili na í heeli Tafiiti.

⁶ Mpuɔle Tafiiti tilaa na í heeli Sowari si í yele Hiti tu Yulii na í cɔkɔ.

Ulena Sowari náa yelee Yulii. ⁷ Yulii kɔma ulena Tafiiti pɔkɔ-i Sowari na yoolaa na yoo pa alaafəya tɔ.

⁸ Mprúyú Tafiiti heela Yulii si: Polo nyá te na í heesi.

Yulii luwa ulena wulau lapi-i kusɔkɔ na pá pona-i.

⁹ Ama ílé i ta suu i te. I na wulau tanlaa pa həntəna nɔkɔɔ tee. ¹⁰ Mprúyú pa tayasa-təyi wulau na ílé i pɔkɔ-i si: Anu n luuna mpaau ké. Ue pepe tɔ ké n ta suu təyaya? ¹¹ Mprúyú Yulii cɔ-i si: Lɔ atakaa na Yuta na lseyeli nyáma təna həntəyi coka taa ké. Ma caa Sowari na i waali nyáma ná we nyutu taa. Ulena máa suu ma təyaya taa na má tɔɔ na má nyɔkɔ, na má həntəna ma alu na? Ma tuuna-ŋ si ma kaa la mpu.

¹² Nəna Tafiiti heeli-i si: Tɔ, heesi saŋa, cele ue maa yelee na í məli.

Ulena Yulii caɔa. ¹³ Mprúyú Tafiiti yaa-i i te na í tɔɔ na í nyɔkɔ na pá ku-i. Paa na mpu, ahoo yuwa tɔ, i ta polo i te, í na tanlaa pa həntəna.

¹⁴ Teu fema ulena Tafiiti ŋmaa Sowari ke takəlaya na í tilina-keye Yulii maɔamaya ¹⁵ si pá teləsi-i timpi yoo haŋa teu tɔ na pá yelee-i na pá ku-i.

Pasepa paalu Yulii səm

¹⁶ Sowari nyala icatə, ulena í pona Yulii ke timpi yoolaa taa yoolaa tanlaa tɔ. ¹⁷ Mprúyú icatə nyáma

luwa na pá yooa Sowari na i nyáma na pá ku Tafiiti yoolaa paɔale na pá kpeŋna Yulii na pá ku tótó. ¹⁸ Ulena Sowari ŋmaa Tafiiti ke takəlaya na í keesi-i pə təna mpi pə lapa təyoole tɔ. ¹⁹ Mprúyú Tafiiti lela tillu ke heeluɔu si: Ye í keesa wulau ke ta cakəle tɔm ke cəne, ²⁰ ntanyi pááná ka kra-i na í yɔɔɔ si pepe tɔ ké tə suu icatə tee si tə yookina-te. Anu tə nyəmayə si icatə nyáma tɔkɔ nyámá. ²¹ Mprúyú alu ka kuna Ketiyɔŋ pəyalu Apimeleki. Tereesi icatə tee ké i ka suu mpu na alu yaɔa-i namle hɔɔɔluɔu na koluŋa nyuɔu taa. Ue pepe tɔ ké tá krətəna koluŋa ke mpu? Ue n cɔ-i si nyá pəyalu Yulii ná səpa tótó.

²² Mprúyú tillu keesa Tafiiti ke nti Sowari keesa-i tɔ si: ²³ Kolontunaa mpe pa kpila-tuɔu. Pa lu-tuɔu kuluu ke tawa taa na taa tɔɔɔ-i-we na tə tana-weye pa icatə nɔkɔɔ. ²⁴ Ulena koluŋa tɔ səŋlaa náa tɔ-tuɔu nyámá na pá ku ta taa paɔale. Halu nyá pəyalu Yulii ná səpa tótó.

²⁵ Tənaɔale Tafiiti cɔwa tillu si: Polo na í heeli Sowari si, paa pə kuwa i yəlaa tɔ pə taa kəli-i caaluɔu. Pə wee ké si í polo icatə tɔ na toŋ na í kəli-te. Nyaa polaa í tasa-i mprúyú apalutu.

²⁶ Yulii alu nuwa si i paalu səpa, ulena í wii-i.

²⁷ Ləyaya təma, ulena Tafiiti tili na í kraɔa alu na í lulu-i apalu pəyaya. Mprúyú Tafiiti kulapətu ntu tə ta maɔa Taca.

Natan heeliyi Tafiiti ke i saləka tuɔu tɔm

12 Mprúyú Taca tila lɔ kuyɔɔtutu teləsulu Natan ke Tafiiti kiŋ na í heeli-i si: Apalaa napəli paa wena naale ke icatə kulumtəle taa, lelu ke toŋ tu na lelu ke kunyɔntu. ² Toŋ tu inu i ka wena naan na heen ke sɔsɔm pə fel nyənuɔu. ³ Hewaya kulumaya ke kunyɔntu náa wena na í tɔkɔ, na ká na i piya pa wee na pá tɔkɔ na pá nyɔkɔ təntəmlé, na ká həntəyi i tate taa na í nyənəyi-ke isu i pəelɔ. ⁴ Mprúyú kuyaku nakuli ikɔm kɔma toŋ tu inu na í la i tɔla pətɔtəle, na í kisi a taa ké ləsuyu si i lakəna ikɔm inəyi muulle. Na í kra kunyɔntu hewaya ŋke na í ku-i.

⁵ Tənaɔale Tafiiti pááná huwa kraɔraa təfaa na í tɔ si: Ma tuuna Taca si yulu wei inu i lapa mpu tɔ pə wee si í felu heen liyiti ke yaasi wei i lapa mpu na í feuna pətɔtəle tɔ. Pəyele pə tu muna pá ku-i ké.

⁷ Nəna Natan si: Nyayale yulu inu. lseyeli lɔ Taca yɔɔtɔa si inu i kraŋa-ŋ lseyeli nyáma wulau na í ya-ŋ Sayuli niŋ taa ⁸ na í ha-ŋ təyaya na alaa na í tu nyá niŋ taa ké lseyeli nyáma na Yuta nyáma. Ye n ka heela-i si pəle pə ta tɔkɔ-ŋ i ka sɔksa-ŋ. ⁹ Pepe tɔ ké n nyəna Taca tɔm ke yem na í la mpi pə ta maɔa-i tɔ? N ku Yulii na Amoni nyáma layatə, na í kraɔa i alu.

¹⁰ Timpi n nyəna-i yem ke mpu na í kraɔa Yulii alu tɔ, yoo kaa hatələna nyá təyaya tótó. ¹¹ Mprúyú Taca tasaa si: Maa yelee na nyá piya taa nɔɔɔ wakəli nyá lanle. Maa ha nɔɔɔluɔu nyá alaa ke nyá isentaa na ílé i suuna-we na ilim na pə isəle. ¹² Nyá ŋmelaa ké na n la nɔɔɔ ta na. Ama ilim taa ké maa la ma nyəntu na lseyeli nyáma təna na.

na i taa. li tasaxi-i yoxotenu ke mpi pa taa i wakela i neu taa.

Apesalm kuwa Amench

²³ Pusi naale sikaa le pa kocki Apesalm heen huntu nte timpi pa yaa si Paali-Hasock taya lalayim. llena Apesalm yaa wulau payalaa taya taya. ²⁴ Mpyu alu i polaa na i heeli wulau si: Ta caa, pa kocki ma heen huntu. le ma caaki si nyana nya waalu nya tana i kock na te taya pa acima. ²⁵ llena wulau taa si: Aai, ma payalu, ta tana ta kaa polo, pa taa kock na te sukli-ny sayala ke yem.

Mpyu Apesalm caala-i, llena wulau kisi tasyasaya na i lapi-i pa lapa wulee. ²⁶ Ntana Apesalm si: le ye na ma neu Amench taya-tu. Wulau si: Pepe taa ke n caa si i polo nya te?

²⁷ l caala wulau ke teu, llena ile i ye na i payalaa tana polo. Halana pe kpena Amench mayama.

²⁸ Mpyu Apesalm heela i tamle nya si i paasana teu, na pe koma na Amench haya sulum na ma heeli-me si i ku-i, le i ku-i, i taa nya, ma heelina-me. Mpu taa, i kaasi ma ti na i taya apalutu.

²⁹ Waatu wei Amench haya sulum, llena Apesalm tamle nya la teitei isu i ka heeluyu-we taa. Na wulau payalaa tana kuli na paa wei i kra i krayaya taa na i se.

³⁰ Mpyu pa taya wulau ke krapaa si Apesalm kuwa i payalaa tana pa ta kaasi paa kulum. Peye pele pa we mpaau na pa taya kpena. ³¹ Tanya wulau kula krapaa na lanwakelle na i calu i wontu na i hanti ate na i waalu nya naa calu pele pa nyantu taa. ³² Mpyu Tafiiti taal Samma payalu Yonataru taa si: Ta caa, Amench tike ke pa kuwa, pa taya nya payalaa tana. Apesalm ka haya-i na i taa ke timpi i ka wakela ile i neu taya. ³³ le wulau, taa huuti lotu si nya payalaa tana sapan, Amench tike ke. ³⁴ Mpyu Apesalm sewa.

Wulau tanlu kusa ise ke krapaa, le i na samaa na i waalu taa kele puu cack mpaau taa.

³⁵ Tanya Yonataru taa si: Anha, wulau, nya payalaa tana nte isu ma heeluyu-ny taa.

³⁶ Yonataru koya ta tiita ate, le wulau payalaa taya, na pa tulu kock na pa wii takpoo na wulau na i waalu nya pele pa luki isulum.

³⁷ Apesalm ka sewa taa Amihuti payalu Talamayi wei i ka ke Kesuli wulau taa i taya i ka polaa na i caya pusi tooso. Na Tafiiti naa wiiki i payalu Amench taa ke tam. ³⁸ Wulau koma na i heesi i ti lanle ke Amench sam taa, llena i ye Apesalm kuyu taa ke pesuyu.

Apesalm maluyu ke Yosalem

14 Mpyu Tafiiti yoolaa nyuyu tu Sowari cekanaa si wulau haya Apesalm na paa. ² llena i tili timpi pa yaa si Tekuwa taa na pa kock-i alu layatu kock na i heeli-i si: Cesu isu nya lanle wakela na i suu layaya wontu isu yulu cakuyu layaya na pe tanlu taa, le taa sayalu nim. ³ Na i keesi-i taa nti i ka yoxo

wulau kin taa. ⁴ Mpyu alu i polaa wulau te na i hoti i taa na i taa si: Hai, ta caa, ya-m. ⁵ Ntana wulau si: Pepe lapa ye? Ntana alu si: Hai, ta caa, ma paalu sapa na pa ye-m leelu. ⁶ Peye ma wena apaluyi ke naale. Mpyu si yoo taale, kock fei si i loli-si. llena lelu ku i taapalu. ⁷ Tanya ma nya tana kula na pa sapa ma taa si ma ye na pa ku kulu. Si paa kulu i ka krayana i caa wena, isu pa ku-i. Isale kulumtala nte tu kaasa-m taya pa teesayi nanuyu. Pa kaa kaasi ma paalu ke payaya nka paa yaakana i hata taya taa.

⁸ Ntana wulau si: Kpe nya te na ma paasana nya taa. ⁹ Mpyu alu taa si: Paa mpi pa lapa pe we ma na ma caa taya taa taa pe nya na nya taya ma nyantu. ¹⁰ Mpyu wulau taa si: Ye kock luki nya taa ke taa nti ta taa, le n kock-i ma kin, i kaa taa-ny tokinau. ¹¹ Ntana alu taa si: Ta caa wulau, tuuna nya loka Taca si yulu leetulu i ka ku ma payaya na pe ye ncaale. Mpyu wulau na tuuwa si: Na loka, kock kaa kraya nya payalu taa ke nyuluyu.

¹² Mpyu alu si: Hai, Taca, ye na ma taa taa kulum kulum ke yoxo. llena wulau si: Yoxo. ¹³ Kelena alu taa si: Na pepe taa ke n caa n wakela loka yala ke mpu? Mpi taa, nya kua nya ti taa ke timpi n caaki si n malana nya payaya nka n kockna taa. ¹⁴ Ta tana tu si teitei ke isu pa palyu lum ke ate na pe fei krau taa. Ama loka naa kuyi, ile i caaki ke si pa huli suulu ke wei pa loka taa na pa malana-i. ¹⁵ Taca, kockna ma kaa isanta taa, ma ta kock yem, nya yala nyaasana-m. Pa taa ke ma koma si ma yoxotanya-ny na ntany n ka tisi. ¹⁶ N ka mu ma taa na n ya-m mpa pa luki si pa kpiisi ma na ma payaya si ta taa na loka krancoo taa pa ni taa. ¹⁷ Ma tu ma taa si nya taa ka ye na ma heesi. Mpi taa, Taca, n we ke isu loka isanta tillu. N faki kupantu na isayatu. Nya loka Taca i we nya waalu.

¹⁸ Mpyu wulau taa alu si: Taa nyem-m nti ma kock-ny isanta taa. Alu si: Yee, yoxo ma ce. ¹⁹ llena wulau si: Isanta Sowari kock fei taa taa taa? Ntana alu si: Hai ta caa wulau, ma tuukina-ny si ntany keesaya fei. Tampana yaa, nya tamle tu Sowari tana-m tamle taa na i heeli-m ta tana nti ma yoxo isanta taa. ²⁰ Sowari tuka ituule ke mpyu si n ka cekana na n malana Apesalm. Mpi taa, n ke lamayasale tu ke na n nyama pa tana mpi pa luki taa isu loka isanta tillu.

²¹ Pele pa waalu ke wulau taa Sowari si: Taa nti ta taa, polo na n kock Apesalm.

²² Tanya Sowari hota wulau kock taa ke krapaa na i kooli-i kupantu. llena i taa si: Hai, Taca, sana nte ma nawa si n hula-m suulu ke timpi n tisuyu ma taa taa taa.

²³ Mpyu Sowari taa Kesuu na i kock Apesalm ke Yosalem. ²⁴ Kelena wulau si: Apesalm i caya i taya taa, ma na-i ta ise i taa sulii.

lenna Apesalm mali i taya, i na wulau paa naaki taa.

Tafiiti na Apəsalm pa ciikuyu

²⁵ Nɔɔɔlu ta haŋna Apəsalm ke teu ke lseyeli tana taa. l nmatu tana ka tewaya, i tiili fei paa kpətiya maɔamaya. ²⁶ l ka wena nyɔɔsi ke sɔsɔm kɛ, na pu weɛ si paa humi-i paa pənaya ŋka. Mpi tɔ, i nyɔɔsi í kɔma si we yuŋ kɛ. Ye pa huma-i si yuŋ weeki kiloonaa naale na hɔɔɔluɔu isu wulau maɔasəlaya weu tɔ.

²⁷ Apəsalm lula apalupiya tooso na alupəyaya kulumaya. Pa yaa-ke si Tamaa, ka isentaa ka luwaya.

²⁸ Mprúyú Apəsalm caya pusi naaleye Yosalem. lle í na wulau paa keesiyi tama. ²⁹ llena í yaa Sowari si i tiliyi-i wulau kiŋ na ílé i kisi, na í tasa-i yaau ke tɔm naale nyəm na ílé i kisi tɔtɔ. ³⁰ Ntəna Apəsalm tɔ i təmle nyéma si: Sowari taale nté ma nyəntə kɔŋkɔŋ taa, í polo na í sɔ-tɛye kɔkɔ.

llena pele pa polo na pá sɔ-tɛye kɔkɔ. ³¹ Mpuɔule Sowari pola Apəsalm tɔyaya taa na í kɔkɔsi-i si: Pepe tɔ kɛ nyá təmle nyéma sɔpa ma taale ke kɔkɔ?

³² Kelenə Apəsalm si: Ma tila nyá waali kɛ tɔm payale si n kɔkɔ na má tili-ŋ wulau kiŋ na n kɔkɔsi-i si pepe tɔ kɛ i tila ma waali ke Kesuu? Pu kəla teu si má saali tana. Ma caa si ma na wulau tɛ ná na ye ma lapa-i isayatu nti i ku-m.

³³ Mprúyú Sowari ná polaa na í heeli-təyi wulau. llena wulau yaa Apəsalm na í kɔkɔ na í hantɔ wulau ke atə na ílé i wayali-i.

Apəsalm kuluyu ke wulau tɔ

15 Pəle pə waali kɛ Apəsalm hika yoou keeke na kpayanəŋ na tanlaa ke nulle na naanuwə (50). ² Tanəŋ tanəŋ ke Apəsalm lukaya lɔŋ na í puki icate nɔkɔɔ sɔsaya mpaasu kpeenə, ye nɔɔɔlu hika tɔm si i puki wulau tɛye huule, lle i yaa-i na í kɔkɔsi-i si: icate nteye n luna? Ye ílé i cɔ-i si: Ma kɛ lseyeli kpekəle tənə tə tɔ ³ lle i tɔm-i si: Nyəni, n wena tampana kɛ. Páćó ye n pola wulau tɛ nɔɔɔlu kaa paasəna-ŋ.

⁴ Kasa, ye maa kəna huulu nɔ, ma kiŋ nté tɔm nyéma ka kɔŋaya na ma tayanəyi pa tɔmnaa.

⁵ Ye yulu í kpətəyənə-i si i hantəyi atə lle i kpiipi-i na í wayali-i.

⁶ Mprúyú Apəsalm lakaya lseyeli nyéma tana mpa pa pukayana tɔmnaa ke wulau tɛ tɔ. Na lseyeli nyéma lanə heekayana-i kɛ.

⁷ Pənaya liyi nyənka taa kɛ Apəsalm tɔma wulau si: Taca, yele na má polo Hepəlɔŋ na má lá kɔtaya ŋka maa su Taca ke nɔɔɔ si maa lapi-i tɔ. ⁸ Mpi tɔ, waatu wei maa we Kesuu tɔɔ ma su Taca ke nɔɔɔ si ye i yela na má məli Yosalem, unəyi maa la təmle.

⁹ Ntəna wulau si: Polo.

llena Apəsalm kuli na í tɛe Hepəlɔŋ. ¹⁰ Mpuɔule Apəsalm tila tillaa ke mukaya ke lseyeli tetu tana taa si ye pa nu tutuyu lle pa yɔɔɔti si: Apəsalm keke wulau na í we Hepəlɔŋ. ¹¹ Yosalem nyéma ka su-i yəlaa ŋmunuyu (200) pele pa nuna-i teu kɛ, pa ta cekəna nti i hɔkaa tɔ.

¹² Waatu wei Apəsalm lakaya kɔtasi, llena í tili na pá yaa Kilo tu Ahitofelɔ wei i ka kɛ Tafiiti sɔpaari tɔ. Mprúyú samaa hika sɔsɔm ke i kiŋ na pá tɔŋna wulau acaɔa ke caɔau.

Tafiiti sewa ke Yosalem

¹³ Mprúyú nɔɔɔlu kɔma na í ci Tafiiti ke səkpaluyu si: lseyeli yəlaa keesa isə na Apəsalm tɔ. ¹⁴ llena Tafiiti yɔɔɔti i waali nyéma tana mpa paa we i kiŋ ke Yosalem tɔ si: Í kuli na tɛ se, tɔfɔ Apəsalm u yeki-tu. Í la təcau, ye pə taya mpu i ká tuti-tu na í ku icate nyéma tana. ¹⁵ Ntəna wulau waali nyéma tɔ si: Ee, Taca tu la tə tana nti n heeliyi-tu tɔ.

¹⁶ Mprúyú wulau na i tɔyaya nyéma tana pa luwa, na í kaasi alaa naanuwə si pele pá tan tɔyaya.

¹⁷ Wulau lu mpu llena i yəlaa tana tu i waali na pá sən tɔyaya kantəkaya nyənka kiŋ. ¹⁸ Mprúyú i təmle nyéma tana na i tanlaa tana tu-i heku, na Katɔ yoolaa ná kɔ yəlaa nasətoso (600) na pá tɛe-i nɔɔɔ.

¹⁹ Mprúyú wulau pɔkɔsa Katɔ yoolaa nyuytu tu ltayi si: Pepe tɔ kɛ mə kɔma ta kiŋ tɔtɔ? l məli Apəsalm cɔb. Mpi tɔ, mə kɛ kɔkɔsəlaa kɛ i ta kɛ tetu nyéma. ²⁰ Anɔ nɔkɔkɔ keke i tapa, llena má kɔkɔkɔ-meyə kɔkɔkɔ na má cɔkəna. Páćó ma maɔamaya ma ta nyi ma təpote. Mpu tɔ, í məli. Taca í paasəna-mə na í la-meyə kupantu.

²¹ Tənayale ltayi cɔ wulau si: Ma tuuna lɔ na nyá si: Timpi n ka polo tɔ tənaya tu polo, paa səm maɔamaya tu si. ²² Ntəna wulau tɔ ltayi si: Ye mpu tɛe nɔɔɔ.

llena ltayi na i yəlaa tana na i piya tana pá tɛe nɔɔɔ. ²³ Mprúyú wulau na i yəlaa pa tu mpaasu na pá tɛeki.

Ye i tala icate nte, təle tə yəlaa pəli isəlum na pá makɔ kapusi. llena wulau ná tɛe Setəlɔŋ lɔɔ na i yəlaa ná tɔŋna wulaya tetu tɔkɔ. ²⁴ Kɔtulɔ Satkɔ na Lefii nyéma mpa pa sɔyəlaya lɔ atakaa tɔ paa we tənə inɔ tɔtɔ. Mprúyú pa su lɔ atakaa na Apiyataa sənna na yəlaa tɔŋna luu ke icate taa. ²⁵ llena wulau tɔ Satkɔ si: Məŋna lɔ atakaa ke icate taa. Ye Taca ká huli-m su-ulu, i ká mələna-m na maa tasa-i nau ke i lonte taa. ²⁶ Ama ye i ka tɔ si: Aai, maa caaki-ŋ, lle í la-m isəna i caaki tɔ.

²⁷ Mprúyú wulau tasa Satkɔ ke heeluyu si: Nyana nyá pəyalu Ahimaasi na Apiyataa pəyalu Yonatan í mələna lanhulumle ke icate taa na í feŋyi. ²⁸ Tu tan wulaya tetu pɔɔ tətəsələnna, na má nu icate alaafəya tɔm.

²⁹ Mprúyú Satkɔ na Apiyataa pa mələna lɔ atakaa ke Yosalem na pá caya tana.

Tafiiti tila feŋlu

³⁰ Mprúyú Tafiiti taka i isentɔ ke saalaya na í wiiki na í kraaki Olifina pulaya tɔ kɛ nɔkɔhe kpete. Na i waali nyéma ná takɔ pele pa isentɔ na pá wiiki mpu tɔtɔ. ³¹ llena pá kɔkɔ pá heeli wulau si Ahitofelɔ tənə Apəsalm. Ntəna Tafiiti si: Ha, Taca, wakəl Ahitofelɔ layatu.

³² Waatu wei Tafiiti tala pulaya nyuyu taa timpi pa seeki lso tɔ, ɔle ɔ taapalu na ɔ layatu tasulu Akii tu Husayi kɔmayale na lanwakalle na ɔ capa cɔlaa na ɔ nyuyu na tetu. ³³ Ntɛna Tafiiti si: Ye n tɛnɛɔ-m pɛ kaa waasi-m. ³⁴ Mɛlli ɔcate taa na n heeli Apɛsalɔm si n ka kɛ ma tɛmlɛ tu ke lɔn kɛ, ɔle nɔnɔnɔ n caa si n nyɛnɛɔ unɛɔ nɔyɛ caa. Waatu unɛɔ n ka wakɛli layatu nti Ahitofeli tasɛɔ-ɔ tɔ. ³⁵ Pɛle pɛ paasi kɔtɔlaa Satɔki na Apiyataa pa we tɛnɛɔ. Ye n nu ntiyi Apɛsalɔm pa tɔ n polo n heeli-wɛ. ³⁶ Pa pɛyalaa Ahimaasi na Yonatar pa we tɛnɛɔ, n ka tili-wɛ na pɛ kɔ pa heeli-m. ³⁷ Mɛrɔyɔ Tafiiti taapalu Husayi mɛla ɔcate taa kɛ waatu wei Apɛsalɔm kɔma tɔ.

Tafiiti taapalaa na ɔ kolontunaa

16 Waatu wei Tafiiti tɛɛ Olifinaa pulaya nyuyu taa kɛ pɛɔ, ɔle Mefipaali tɛmlɛ tu wei pa yaa si Sipa tɔ ɔ kata-ɔ kele na ɔ kpanasi naale. Na pɛ hɔka si tɔ kɛ potopotonaa nɔmunuyu (200) na lesɛn kuwulu paɔa ke nuunɔwa (100) na tɔn pɛ lum nyɛna ke tukɔn nuunɔwa (100) na sulum huluyu. ² Mɛrɔyɔ wulau pɔɔsa-ɔ si: Pɛpɛɛ n lakɛna? Ntɛna Sipa si: Nyɛ tɛyɔɔ nyɛma ka cakɔ kpanasi. Ifɛpiya tɔɔnɔɔ n tɛ potopotonaa na tɔn pɛ anɛ. Mpa pɛ kawa wulaya tetu taa, ɔle pa kɔna sulum pɛnɛɛ lukɔtu.

³ Mɛrɔyɔ Tafiiti pɔɔsa-ɔ si: Leyɛ Mefipaali wɛɛ? Mɔyɔɔ si: Mefipaali pola Yosalem si lɛɛɛ nyɛma ɔ cɛɛ-ɔ ɔ kɔɔ Sayuli kawulaya ke pɛnɛntɛ. ⁴ Ntɛna wulau tɔm-ɔ si: Mefipaali nyɛm tɛna pɛsa nyɛ nyɛm.

Mɔyɔɔ Sipa hɛnta Tafiiti ke aɛ na ɔ tɔ si: Hai, tɛ caa wulau, ma sama, hulu-m suulu ke mpu.

Simeyi tɛnɛɔ Tafiiti ke mpusi

⁵ Tafiiti tala Pahulim ɔle Sayuli luluyu tu wei pa yaa si Kelaa tɔ ɔ pɛyalu Simeyi luwayale na ɔ tɛnɛɔ-ɔ mpusi. ⁶ ɔlɛna ɔ lɔɔ ɔ na ɔ waali nyɛma tɛnɛɔ pɛɛ. Pɛyɛle ɔlɛ ɔ yɛlaa na ɔ yoolaa ka tu-ɔ hɛku kɛ. ⁷ Simeyi nyaasaya Tafiiti kɛ si: Polo polo n tɛɛ, yulokulu na ɔsaya nyɛ.

⁸ Taca ɔ mɛnna Sayuli wei ɔ kawulaya n lɛkɛ tɔ ɔ na ɔ tɛyɔɔ nyɛma pa sɛm tɔm ke nyɛ nyuyu taa. Pɛ tɔ kɛ lɔ lɛkɛ nyɛ kawulaya na ɔ cɛla-kɛɛ nyɛ pɛyɔɔ. N pɛsuyɛ yem kɛ ɔsɛntɔ na n kɔkɔ tɔ nyɛ ɔsaya felɔyɛna-n. Mpi tɔ, n kɛ yulokulu kɛ.

⁹ Mɛrɔyɔ Seluya pɛyalu Apisayi tɔma wulau si: Pɛpɛ tɔ kɛ hɔyɛ kanɛ ka tuuki tɛ caa wulau ke mpu? La suulu na n yɛle na mɛ setɔ ɔ nyuyu. ¹⁰ Ntɛna wulau si: Sowari na ɔ neu Apisayi mɛ tɔm suwe? Ye ɔ tuuki-m lɔ heeli-ɔ si ɔ tuu-m. ɔle awe kɛ kɛsɛna-ɔ si pɛpɛ tɔ? ¹¹ Mɔyɔɔ Tafiiti tɔma ɔ waali nyɛma tɛna na Apisayi si: Ma tapuyu tɛɛ pɛyɔɔ nɛ tɛ kisi ma weesuyɛ ke pɛkuyɛ, halɔ mɛrɔyɔ Pɛncamɛ tu na? ɔ yɛle-ɔ na ɔ tuu-m. Taca hana-ɔ pɛ mpaau. ¹² Ntanyɔ Taca kɛ nɛ ma wahala na ɔ lɛɛtɔ-m kupantu ke mpusi nɛ ɔ lɔntɛ.

¹³ Mɛrɔyɔ Tafiiti na ɔ yɛlaa pa tɔyɔta pa mpaau na Simeyi nɛ wɛ puyɛ kɔnɔn tɔ na ɔ tɔnna wulau mpusi tɛnsuyɛ na ɔ lɔkɔ-ɔ pɛɛ na ɔ kusɛɔ musuyɛ na ɔ

tɔ. ¹⁴ Wulau na ɔ yɛlaa pa tala Yaatanɔ nɔɔ ɔlɛna pɛ hɛɛɔ tɛna.

Husayi tɛnɛɔ Apɛsalɔm

¹⁵ Mɛrɔyɔ Apɛsalɔm na lɛɛɛ sama tɛna pa suu Yosalem taa na Ahitofeli ke ɔ waali. ¹⁶ Waatu wei Tafiiti taapalu Husayi tala Apɛsalɔm ɔlɛna ɔ sɛɛ-ɔ si: Mɛ na tetu, mɛ na tetu.

¹⁷ Ntɛna Apɛsalɔm pɔɔsa-ɔ si: Anɔ nyɛ taapalu n tɛ ma caa. Pɛpɛ tɔ kɛ n ta tɛn ɔlɛ?

¹⁸ Ntɛna Husayi tɔ si: Wei Taca na yɛlaa pɛnɛ na lɛɛɛ nyɛma tɛna lɛsaa tɔɔ ma caa tɛnyɔ. ¹⁹ Pɛ tu wɛɛ si ɔ pɛyalu nyɛyɛ ma la tɛmlɛ ke tɛtɛɔ ɔsu ma lapu nyɛ caa ke tɛmlɛ tɔ. Mɛrɔyɔ ma la nyɛ.

Apɛsalɔm na Tafiiti alaa pa tɔm

²⁰ Mɛrɔyɔ Apɛsalɔm tɔma Ahitofeli si: ɔ maɔasi na tɛ nɛ mpi pɛ we lapu tɔ.

²¹ Kelɛna Ahitofeli si: Suuna nyɛ caa alaa mpa ɔ yɛlaa si pɛ tɛn tɛyɔɔ tɔ. Waatu unɛɔ lɛɛɛ nyɛma tɛna kɛ nɛ si n pɛsa nyɛ tɛɔ nyɛ caa kolontu. ɔlɛna nyɛ waali nyɛma nɛ nyɔ tɔn.

²² Mɛrɔyɔ pa sika Apɛsalɔm ke cɔkɛ ke kawulaya tɛyɔɔ pata tɔ. Na ɔ na ɔ caa alaa pɛ suu lɛɛɛ nyɛma tɛna ɔsɛntɛ.

²³ Layatu nti Ahitofeli tasaya Apɛsalɔm ke waatu unɔ tɔ tu wɛ tɛtɛɔ kɛ ɔsu lɔɔ yɔɔtɛyɛna. Paa Tafiiti maɔamaya mɛrɔyɔ pɛ wɛɛ.

Husayi na Ahitofeli pa layatu tasuyɛ fayau

17 Mɛrɔyɔ Ahitofeli tɔma Apɛsalɔm si: Yɛle na mɛ lɛsɔ yoolaa ke yɛlaa iyisi naanɔwa na naale (12000) na mɛ tu Tafiiti waali ke ahoo anɛ. ² Ntanyɔ ma kɛlɛ-ɔ tiili na ɔ kawa na ɔ yɛlaa ya, ɔlɛna mɛ ku-ɔ ɔ tɛke. ³ ɔlɛna mɛ kuu yɛlaa tɛna na mɛ kɔna-n. Nyɛ kolontu ɔ sɛpa, pa tɛna pa mɛlɔɔ nyɛ kiɔ kɛ na yɛlaa hɛɛɔ.

⁴ Mɛrɔyɔ Apɛsalɔm na lɛɛɛ sɔsaa tɛna pa lanɔ hɛna tɔm nti. ⁵ Ama Apɛsalɔm sisa tɛ taa, ɔlɛna ɔ tɔ si: ɔ yaa Husayi na tɛ nu ɔlɛ ɔ nyɛntu.

⁶ Husayi kɔma, ɔlɛna ɔ heeli-ɔ Ahitofeli kuyɔɔtutu na ɔ pɔɔsa-ɔ si: Tu la mpu yaa ɔsɛna? Nyɛ yɔɔtɛ nyɛ nyɛntu.

⁷ Ntɛna Husayi si: Ahitofeli kuyɔɔtutu tɛnɛ tɛ ta tɛn pɛnɛntɛ. ⁸ Nyɛ maɔamaya n nyɛma si nyɛ caa na ɔ yɛlaa pa kɛ apalaa kɛ. Pɛɔ pa wɛ pɛnɛn kɛ ɔsu yulu kɛkɛyɔ tɔɔtɔɔ pɛyɔɔ na kɛ wɛ ɔsɛna tɔ. Nyɛ caa kɛ yoolu kɛ. ɔ hɛntɛɔ yem kɛ ahoo. ⁹ Pɛ nɔkaa ɔsɛntɔ ɔ nɛmɛla kɔɔ yaa tiili taa kɛ, na ye pa ku tɛ taa lɛlaa, yɛlaa ɔ nuwa paa tɔ si Apɛsalɔm waali nyɛma kɛsaa. ¹⁰ Halɔ sɔɔntu kɛ tɛ taa apalaa mpa pa wɛ apalutu ɔsu tɔɔlasi tɔ. Mpi tɔ, lɛɛɛ nyɛma tɛna nyɛma si nyɛ caa kɛ aka. Pɛyɛle ɔ wɛna yoolaa taa yoolaa.

¹¹ Mpu tɔ, ma tasɛɔ-n layatu si n kɔti lɛɛɛ nyɛma tɛnɛɔ tuutuuma. Pɛ kɛyɔ Tɛn na pɛ polo Pɛsɛpa tɔ. ɔlɛna nyana wɛ ɔ polo nyɛ caa ke yoonau. ¹² Tu maɔana-ɔ tiili na tɛ hoti ɔ tɔ ɔsu tɛ. ɔlɛ ɔ na ɔ yɛlaa pa

taa nɔɔɔlu kaa fiti. ¹³Ye pa sewa, na pá suu ɔcate natəli tə taa, ɔlɛ lɛyɛli nyéma təna pona ɲmusi na pá tuu ɔcate nté na pá tiina ɔɔɔ. Halɪ pə kaa kaasi koloŋiya.

¹⁴Mrúyú Apəsəlɔm na lɛyɛli yəlaa təna tɔma si: Husayi nyəntu lapa sana na Ahitofeli nyəntu.

Pəyele Tacaa ná tu ɪ taa ké si ɪ wakələyi Ahitofeli layatu tasuyu mpəyi na pə kɔna mpusi ké Apəsəlɔm tɔɔ.

Tafiiti sewa na í tɛsi Yaatanɪ pɔɔ

¹⁵Mrúyú Husayi polaa na í heeli kətəlaa Satɔki na Apiyataa ké layatu nti Ahitofeli tasa Apəsəlɔm na lɛyɛli sɔsaa tɔ, na layatu nti unɪ ɪ tasa-wɛ tɔ. ¹⁶Si pá tili ɔɔ na pá heeli Tafiiti si í taa suu ahoo aneyɛ Yaatanɪ tetəkəle taa təna. Pá taa kɔɔ na ɪ na ɪ waali nyéma təna pá wɛɛ asola taa.

¹⁷Yonatanɪ na Ahimaasi pɛle pa wɛ hite nɔɔɔ ké ɔcate waali si nɔɔɔlu í taa na-wɛ. Mrúyú tɛmlɛ tu alu nyəɲ nɔɔɔlu ɪ polaa na í heeli-wɛ si: Í polo mə maɔamaya na í heeli-təyi wulau Tafiiti. ¹⁸Ama ɪfepu nɔɔɔlu ná na-wɛ na í polo ɪ taɔasi Apəsəlɔm. Mpe pa cəkənaa si pa na-wɛ, ɔlɛna pá se ɔɔ na pá polo Pahulim ɔcate ké apalu nɔɔɔlu ɪ tɛ na pá ɲmɛli ɪ ɔkɔ taa. ¹⁹Mrúyú alu nɔɔɔlu kraɔa puuyɔ na í takɪ ɔkɔ tɔɔ na í le kutɔɔɔ pɛɛ, si nɔɔɔlu í taa cəkəna si pulupu wɛ təna. ²⁰Ntəna Apəsəlɔm tɛmlɛ nyéma suu təyaya ɲkɛ ka taa na pá pɔɔsi alu ké Ahimaasi na Yonatanɪ pa tɔɔ. Alu si: Pa tɛsa ɔɔɔ.

Tɛmlɛ nyéma pɛɛkaa pa ta na pulu, ɔlɛna pá məli Yosalem. ²¹Pa tɛɛwa, ɔlɛna Ahimaasi na Yonatanɪ pá lu ɔkɔ taa na pá polo pá heeli Tafiiti si: Kulɪ na ɲ tɛsi pɔɔɔ ké ɔɔ, na pá kɛɛsi-ɪ nti Ahitofeli kɛɛsa Apəsəlɔm si pá la Tafiiti-wɛ tɔ.

²²Tənaɔa Tafiiti na ɪ yəlaa pa kula kraɔaa na pá tɛsi Yaatanɪ. Pə kɔma si pə nyaaləyi tɔ pə ta kaasi nɔɔɔlu. Pa tɛsa pa təna.

²³Ahitofeli nawa si pa ta mu ɪ tɔm, ɔlɛna í kulɪ na í kɛɛli ɪ kraɔaya na í kɛɛ ɪ tɛ. ɪ heela ɪ təyaya nyéma ké nti tə wɛ lapu tɔ, ɔlɛna í tú ɪ təyi ɲmənaɔa na í sí na pá pimi-ɪ ɪ caa pəlaau taa.

Tafiiti ké Mahanayim

²⁴Tafiiti pa tala Mahanayim, ɔlɛ Apəsəlɔm na lɛyɛli yəlaa mpa pa təɲaya ɪ waali tɔ pa tɛsa Yaatanɪ kɛle.

²⁵Apalu wei pa yaa si Amasa tɔɔ Apəsəlɔm lɛeta yoolaa wulau Sowari lonte. Amasa unɪ ɪ caa ké lɛyɛli tu ké na pá yaa-ɪ si Yetɛɛ. ɪ too kɛle Nahasi pɛɛli Apikaali, ɔlɛ ɪ neu nté Sowari pa too Seluya.

²⁶Mrúyú Apəsəlɔm-wɛ pa sika Kalaati tetu taa.

²⁷Tafiiti pa tala Mahanayim, ɔlɛna Amoni tetu ɔcate lapa tu Nahasi pəyalu Sopi, na Lo-Tapaa tu Amiyeli pəyalu Makii, na Kalaati tetu ɔcate Lokelim tu Paasilayi ²⁸pa pona Tafiiti-wɛyɛ kuhəntəɲ na cɛm-sɛnaa na hɛɛsi, na tɔɔɔnaɔa pɛɛ, na mulum, na pɛɛ kutoŋɛɛ, na soona ké loosɪ naalɛ. ²⁹Na tuɲ nim na naanim na heɛɲ, na waakasənaa. Mpi tɔ, pa tɔɲaya

ké si ɔkaalɛ na nɔɔɔɔsi na lukɔtu pə pu-wɛyɛ wulaya tetu taa ké.

Apəsəlɔm na ɪ yoolaa pa kpisuyɔ

18 Mrúyú Tafiiti kota ɪ yoolaa na í kra pa taa ké yoolaa iyaya (1000) nyuyɔ nyéma na nuɔɔwa (100) nyuyɔ nyéma. ²ɔlɛna í cɛla Sowari ké tintiyile, na Sowari neu ké tintiyile, na Katɪ tu ltayi ké tintiyile na í tɔ si: Má na-mɛ tu pona yoo. ³Tənaɔalɛ samaa tɔma-ɪ si: Aal, pə fɛi si ɲ lu. Mpi tɔ, paa pə kəla-tu na tɛ se nɔɔɔlu ɪ paasəyəna-tu. Paa ta taa yəlaa hɔɔɔɔyɔ sɛpəna awusa. Ama nyá wɛ ké ɔsu ta taa yəlaa iyisi naanɔwa (10000). Mpu tɔ, pə kəla teu si ɲ saali ɔcate taa na pá kəla-tu ɔlɛ n səna-tu. ⁴Ntəna wulau si: Tɔɔ, maa la nti tə maɔa-mɛyɛ teu tɔ.

ɔlɛna wulau səɲ nɔɔɔɔɔ na yəlaa luɔki iyisi iyisi na nuɔɔwa nuɔɔwa. ⁵Mrúyú wulau tɔma Sowari na Apisayi na ltayi si: Í nyəni ma ɔsentaa na í la ma pu Apəsəlɔm tɛpamm.

ɔlɛna yəlaa təna nu mpu.

⁶Mrúyú Tafiiti yəlaa polaa si pa yookina Apəsəlɔm-wɛyɛ ɪfəlayim hɔɔɔyɔ taa. ⁷Yəlaa iyisi hiu (20000) tɛɔu ké Tafiiti nyéma kuwa Apəsəlɔm nyéma taa. ⁸Mrúyú yoo yawa tetu təna taa. Hɔɔɔyɔ tɔɔ yəlaa mpaɔa kuyaku ɲku tɔ pə kəla mpa layate tɔɔa tɔ.

Sowari kuwa Apəsəlɔm

⁹Mrúyú Apəsəlɔm tuta ɪ təyi Tafiiti yəlaa taa na í caɔa kraɔanu. ɔlɛna kraɔanu seena-ɪ na í susɪ-ɪ tuyɔ sɔsɔɔɔ nakulɪ ku piliŋasi taa, na ɪ nyɔɔsi hɔkəna-si na í susɪ na kraɔanu náá tɛɛ. ¹⁰Nɔɔɔlu ná mpu, ɔlɛna í heeli Sowari si: Ta caa, ma nawa Apəsəlɔm na í susɪna tuyɔ. ¹¹Ntəna í tɔmɪ-ɪ si: N na-ɪ ɔlɛ pepe tɔɔ ké n ta ku-ɪ tənaya kraɔaa. Halɪ maa ha-ɲ liyitee nyəyətɔ naanɔwa kɛle na tampala.

¹²Mrúyú apalu unɪ ɪ cɔwa si: Paa liyitee nyəyətɔ iyaya (1000) ké n tu ha-m ma niɲ kaa kra wulau pəyalu tɔɔ. Mpi tɔ, tə nuwa nti wulau heela nyá na Apisayi na ltayi si í la laakali na unɪ ɪ pəyalu Apəsəlɔm tɔ. ¹³Paa maa lapa kaanutu na má ku-ɪ, wulau ka nu-təyi. Nyá maɔamaya n taa waasi-m.

¹⁴Ntəna Sowari si: Maa səɲəyi nyá kiɲ ké yem.

ɔlɛna í kraɔa ɲmantaasi tooso na í polo í yaya-səyi Apəsəlɔm fulaya tɔɔ. Mpi tɔ, ɔlɛ ɪ taa sətə. ¹⁵Mrúyú yoolaa naanɔwa wei ɪ tɔkaya Sowari yoo wontu tɔ pa tama Apəsəlɔm na pá tɛɛsi-ɪ kuyɔ.

¹⁶Mrúyú Sowari hula tutuyɔ na yəlaa koti na pá hɛɛsi pa kolontunaa tɔɔɔnyuyɔ. ¹⁷ɔlɛna pá kraɔa sətɔ na pá pɛti rúyú nakulɪ ku taa ké hɔɔɔyɔ taa na pá kaa ɪ tɔɔ ké kaɲmaaya təkɛlem, na Apəsəlɔm yoolaa təna se na paa wei í məli ɪ tɛ.

¹⁸Waatu wei Apəsəlɔm ka wɛna ɪ ɔsɛ tɔɔɔ ɪ yəlaa na pá ɲma-ɪ akele ké wulau tetəkəle taa ké Yosalem kiɲ, na í yaa-ɪ si Apəsəlɔm akele, si unɪ ɪ fɛi apalupəyaya tɔ paa yaakəna ɪ hətɛ. Na pá yaaki-ɪ ɲrúyú haləna sanja.

Tafiiti nuwa Apəsaləm səm

¹⁹ Mprúyú Satəki pəyalu Ahimaasi təma si: Í yele na má ləyɔ ma ti na má pona wulau ke təm kupantu si Tacaa ha-ı tampana na í yarı-ı ı kolontunaa niŋ taa. ²⁰ Ntəna Sowarı tɔ si: Pə taya nyaa heelina wulau ke təm kupantu ke saŋa. Mpi tɔ, ı pəyaya səpəna. ²¹ Llena Sowarı tɔ ltiyopii tu si: Polo na ń heeli wulau ke mpi n nawa tɔ.

Ntəna ltiyopii tu həntı-ı atə na í tú casəle. ²² Mprúyú Ahimaasi tasa Sowarı ke təm si: Paa pu la ısəna yele na má se ltiyopii tu waal. Sowarı si: Ma pəyalu, pepe nyuyu tɔw kə n caa pote? N kaa waa pə taa se.

²³ Ahimaasi si: Paa pu la ısəna pə wəe si má polo kə. Llena Sowarı si: Tɔw, polo.

Mprúyú Ahimaasi kraya tetəkəle mpaau na í polo í laali ltiyopii tu.

²⁴ Waatu ıni Tafiiti ka caya nɔnɔwı naale heku na í tarŋaa. Mprúyú tarŋu kra nɔnɔwɔ nyuyu taa, ılena ı loosi nɔwɔwı ı seeki ı tike na í kɔŋ. ²⁵ Llena í má kapuka na í heeli wulau, na apalu ıni ı tɔŋna sewa na í kɔŋ. Ntəna wulau si: Ye ı tike ı seekina təm kupantu ke ı kɔŋna. ²⁶ Mprúyú tarŋu tasa ləlu ke nau na í seeki na í kɔŋ. Llena í má kapuka na í heeli nɔnɔwɔ tarŋu si: Nɔwɔwı ná kɔŋna ntəye ı tike təkɔŋ tɔw. Wulau si: Təm kupantu tɔwɔwı ílé ı kɔŋna.

²⁷ Mpuɔule tarŋu si: Kancalaya nyəŋ sewa nəyəsəna Ahimaasi sewa kə. Ntəna wulau si: Yulu kuparŋ kə, na təm kupantu ke ı kɔŋna.

²⁸ Ahimaasi tala, ılena í má kapuka si: Alaafəya kə yoo, ta caa.

Llena Ahimaasi həntı wulau ke atə na í tɔmı-ı si: Nyá lɔw Tacaa wei ı yapa-ŋ nyá kolontunaa mpa pa kulayaa nyá tɔw tɔwle teeli tu. ²⁹ Ntəna wulau pɔwı-ı si: Apəsaləm wena alaafəya?

Ahimaasi si: Ma nawa samaa tuutuuma ke waatu wei Sowarı tila-tu tɔ, ıle ma ta nyı mpi pa lakaya tɔ.

³⁰ Wulau si: Nyá səŋna kpeŋa tɔw cənə.

Llena Ahimaasi kəe na í səŋ. ³¹ ltiyopii tu tala krapaa, ılena í tɔ si: Ta caa, təm kupantu ke ma kɔŋna-ŋ. Saŋa Tacaa ha-ŋ tampana na í ya-ŋ mpa pa kulayaa nyá tɔw tɔ pa niŋ taa. ³² Ntəna wulau pɔwı-ı si: Na Apəsaləm wena alaafəya? Llena í tɔ si: Ta caa, nyá kolontunaa təna na mpa pa lukəna-ŋ asalau tɔ pá wəe ısu Apəsaləm.

Tafiiti larŋwakəlle

19 Mprúyú wulau laakalı pəsaa na í kraaki atə na ıwɔtaa kutuluɔ taa na í wiiki na í yɔwɔtəyi si: Hai, ma pu Apəsaləm, ma pu Apəsaləm. Ye maa səpəna nyá lonte pə taa kəlu teu? Ma pu Apəsaləm, hai, ma pu.

² Mprúyú pa polaa na pá heeli Sowarı si wulau wiikina nté na í huɔtiyi lotu ke Apəsaləm tɔw. ³ Llena kuyaku ŋku ku larŋhulumle pəsı ləyaya ke yəlaa taa. Mpi tɔ, yəlaa nukaya pa yɔwɔtəyi si wulau caya ı pəyaya ləyaya. ⁴ Fəele lapa yəlaa na yoo ŋku pa

yooa tɔw, ılena pá su ıcate taa təhəe. ⁵ Na wulau náa hɔka ı ısentɔw kə saalaya na í kiisiŋina nɔwɔwı sɔsaya si: Hai, ma pu Apəsaləm, hai, ma pu, hai, ma pu.

⁶ Mprúyú Sowarı su wulau kiŋ ke narŋ taa na í tɔmı-ı si: Saŋa n tuɔi fəele ke nyá təmle nyəma mpa pa yapa nyá na nyá pəyalaa na nyá pəelaa na nyá alaa tɔw.

⁷ Mpa paa caaki-ŋ tɔw n sɔwlaa na nyá taa kraakəna mpa pa caaki-ŋ tɔ. N lakuyu ısentɔw tɔ pə huləyi kə si n nyənəyi nyá yoolaa na pa nyuyu nyəma ke yem. Pə laki-m ısu ye taa səpəna na Apəsaləm wena ı weesuyu pu kəla-ŋ teu. ⁸ Mpu tɔ, kulı na ń lu na ń yɔwɔtəna yəlaa na pa larŋa həe. Ma tuukina Tacaa si ye n ta lu pə kaa kaasi paa yulu kulum ke nyá kiŋ ke ahoo anə. Na mpi pə tema-ŋ mayanau ke hatoo nyá pəcaatu tɔ pu la sana na nɔnɔwɔ nyəntu.

⁹ Mprúyú wulau kulaa na í caya nɔnɔwɔ. Na pá heeli yəlaa si ı luwa na í caya nɔnɔwɔ. Llena pa təna pá polo ı kiŋ.

Tafiiti məluɔ ke Yosalem

Waatu ıni ı taa Apəsaləm nyəma ka tema sewa na paa wei í məli ı te. ¹⁰ Mprúyú lseyeli tətı yəlaa kpeka təna larŋa ta həe na pá tɔŋ si: Wulau yapa-tuyu tá kolontunaa na Filiisi nyəma niŋ taa na nɔnɔwı í seeki ıcate ke Apəsaləm tɔw? ¹¹ Apəsaləm wei tə ləsaa na tə kra wulau tɔ, ílé ı səpa yoo taa, ıle pepe tɔw kə tə kaa mələna Tafiiti?

¹² Mprúyú wulau Tafiiti nu tə təna nti lseyeli nyəma yɔwɔtəyi tɔ. Llena í tili kətəlaa Satəki na Apiyataa si pá pɔwı Yuta nyuyu nyəma si: Pepe tɔw kə pa wəe na pá niyitiyi ma mələna təm taa? ¹³ Anı məyele ma yəlaa na má na-me té kaa caləm. ıle pepe tɔw kə ləlaa ŋmaaki ta tɔw? ¹⁴ Í heeli Amasa tɔw si má na-ı tə kaana caləm, na ıni ı ka ləetəna Sowarı lonte taa na í pəsı yoolaa wulau. Ye pə ta la mpu lɔw í ku-m.

¹⁵ Mprúyú Tafiiti pəsı Yuta nyəma təna na pá wəe ısu yulu kulum. Llena pəle pá tili na pá heeli-ı si í na ı nyəma pá məli. ¹⁶ Mprúyú wulau məlaa na í tala Yaatanı pɔwɔ.

Tafiiti kentiyi Simeyi tɔw

Llena Yuta nyəma polo Kilikaa na pá səŋı-ı na pá təsəna-ı Yaatanı pɔwɔ.

¹⁷ Mprúyú Pencaməe tu Simeyi wei ı ká tuu wulau na í we timpi pa yaa si Pahulim tɔ, ı lɔw ı ti na í na Yuta nyəma pá polo wulau Tafiiti səŋuyu. ¹⁸ ı waalı ka we Pencaməe nyəma ke yəlaa iyaya (1000) na Sayuli təmle tu Sipa, na ı pəyalaa naanua na kakpasi, na ı təmle nyəma ke hiu, na pá təsı Yaatanı ke wulau ısentaa. ¹⁹ Kpuluɔy ŋku paa cəla wulau si ı təsəna tɔ kulə ku tɔŋna ı təyaya nyəma ke təsəna.

Waatu wei Tafiiti caakaya təsuyu, ıle Simeyi kɔmayale na í həntı-ı atə. ²⁰ Na í tɔ si: Hai, tá caa wulau, taa tɔki ısayatu nti maa lapa-ŋ kuyaku ŋku n lukaya Yosalem taa tɔ. Hai, ku-təyi nyá taa. ²¹ Ma nyəma si ma wakəla-ŋ. Pə tɔw kə ma caala luu ke Yosəfu kpeka taa na má kɔw-ŋ səŋuyu.

²² Ntēna Apisayi cē Tafiiti nɔɔ tɔɔ sɪ: Pə wē sɪ pá ku Simeyi kē. Mpi tɔ, ɪ ka tən̄sa Tacaɔ kuləsɔ ke mpusi.

²³ Ḿpúyú Tafiiti pɔɔsa Apisayi na ɪ taalɔ Sowari sɪ: Mə tɔm suwe? Pepe tɔɔ kē ɪ caaləyɪ-m mpu? Ma tayaɔa lseyelɪ kawulaya taa kē mələyɔ kē. ɪlɛ pə fɛɪ sɪ pá ku nɔɔɔɔɔ sɔɔɔ.

²⁴ ɪlɛna wulau heeli Simeyi na tuunau sɪ: N kaa sɪ.

Tafiiti na Mefipaali pa ciikuyɔ

²⁵ Ḿpúyú Sayuli saali Mefipaali pola wulau sɔɔɔɔɔ tɔɔ. ɪ lan̄ɛ ka wakəla Tafiiti sewa tɔɔ kē, ɪlɛ ɪ ta paasəna ɪ kɔɔɔɔɔ yaa ɪ tantuyɔ. Pəyele ɪ ta cɔɔɔ ɪ won-tu ke pə kraɔaɔ kuyaku ŋku wulau ɪlɛ Yosalem ɪcətɛ taa na pə sɪna kuyaku ŋku ɪ mələa tɔ. ²⁶ Wulau kɔma, ɪlɛna ɪ pɔɔɔɔɔ-sɪ: Mefipaali, pepe tɔɔ kē n taa tən̄ɪ-m?

²⁷ ɪlɛna ɪ tɔ sɪ: Hal, ta caa, ma təmle tu pəntəna-m. Ma sɪ ɪ kɔɔɔɔ-m ma kraɔaɔa sɪ ma kē ɪcam, na má caɔa-ke na má tən̄ɪ-ŋ. ²⁸ ɪlɛna ɪ la-m kɔləmɔɔ ke nyá kiŋ.

Nyá tu wɛ ɪsɪ ɪsɔɔta tillu kē, ɪa mpi pə wɛ-ŋ teu tɔ.

²⁹ Pɔɔɔɔɔ fɛɪ leleŋ, ma caa təyaya tən̄a muna səm kē. Paa na mpɔ n yelaa na má wɛɛ nyá na mpa ɪ tɔki tɔ pa heku. Ma fɛɪna mpaau sɪ má pɔɔɔɔ natəlɪ se.

³⁰ Mpuɔyulɛ wulau sɪ: N kələyɪ yɔɔɔɔɔ. Ma tɛma sɪu sɪ nyá na Sipa ɪ ká tala tetu ɪlɛ. ³¹ Ntēna Mefipaali sɪ: Sipa ɪ tu kraɔa pə tən̄a. Ma caa wulau n mələyɪ nyá təyaya taa ɪlɛ ma paa ye.

Tafiiti laki Paasilayi ke kupantu

³² Ḿpúyú Kalaati tu Paasilayi kɔmna Lokelim na ɪ sɪ wulau na pá tɛsɪ Yaatanɪ. ³³ Paasilayi unɪ ɪ puɔsɪ ka wɛ nuɔnaasa kē. ɪ ka sən̄a wulau ke waatu wei ɪ ka wɛ Mahanayim tɔɔɔ na tɔɔɔnaɔa. Mpi tɔ, ɪ ka wɛna liyitee ke sɔɔɔm kē. ³⁴ Mpuɔyulɛ wulau tɔma Paasilayi sɪ: Ma na-ŋ tə polo Yosalem na má tɔɔ-ŋ tən̄a. ³⁵ Tən̄ayalɛ Paasilayi pɔɔsa wulau sɪ: Pə kaasa-m puɔsɪ ɪsən̄a na má sí na má tən̄ayɪ-ŋ Yosalem? ³⁶ Saŋa taa, ma puɔsɪ wɛ nuɔnaasa kē. Maa pəsəyɪ na má nyɪ tɔɔɔnaɔa yaa kunyɔɔɔɔɔ leleŋ. Pəyele maa nyəŋ yonyoolaa apalaa na alaa pa yontu faɔa. ɪlɛ pepe tɔɔ kē maa kɔɔ na pə tɔyɔ-ŋ səɔəla ke yem. ³⁷ Pepe tɔɔ kē n laki-m kupantu nti tə taka? Maa tasa-ŋ sɪu na má tɛsən̄a Yaatanɪ.

³⁸ Mpi ma caa sɪ n̄ la-m tɔyɔɔ sɪ má məli na má sɪ ma ɪcətɛ taa timpi pa pima ma caa na ma too tɔ. Ama kraɔa ma pəyalɔ Kimham na ɪ pəsɪ nyá nyəŋ na n̄ lapɪ-ɪ kupantu nti n caaki tɔ. ³⁹ Ntēna wulau sɪ: Pə wɛ teu, Kimham ɪ tən̄ɪ-m na n̄ heeli-m pə tən̄a mpi n caana-ɪ tɔ na má lapɪ-ɪ.

⁴⁰ Tafiiti yəlaa tən̄a tɛsa Yaatanɪ pɔɔɔ, ɪlɛna wulau náa tɛsɪ na ɪ wayalɪ Paasilayi na ɪ kooli-ɪ kupantu, na ɪlɛ ɪ məli ɪ tɛ. ⁴¹ Ḿpúyú Yuta nyəma na lseyelɪ hɔɔɔɔɔ sɪ wulau na ɪ na ɪ yəlaa na Kimham pá tɛɛ.

Yuta nyəma na lseyelɪ nyəma pa yoo

⁴² Ntēna lseyelɪ nyəma tən̄a kotina wulau na pá pɔɔɔɔ-sɪ: Pepe tɔɔ kē tá tɛtunaa Yuta nyəma ŋmulla nyá na nyá yəlaa na pá mələna-mɛ?

⁴³ Mpuɔyulɛ Yuta nyəma tən̄a ná cɔwa sɪ: Mpi tɔ, ta yulu kē. ɪlɛ pepe mayamaɔa han̄əyən̄a-meyɛ pə taa? Wulau ta tɔɔ-tu. Pəyele ɪ ta ha-tuyɔ pulu.

⁴⁴ Tən̄ayalɛ lseyelɪ nyəma cɔwa sɪ: Paa ɪ kē mə nyəŋ tɔ, tə kəla-meyɛ tɔm naanɔwa. Mpi tɔ, tá caaləna mayasuyɔ sɪ tá wulau ɪ məli. ɪlɛ pepe tɔɔ kē ɪ nyən̄a-tuyɔ yem kē mpɔ?

Ama Yuta nyəma ná holaa na pə kəlɪ lseyelɪ nyəma.

Sepa kuluyɔ ke Tafiiti tɔɔ

20 Waatu unɪ ɪ taa kē Pencameɛ apalu tetelatu nɔɔɔɔ ɪ ka wɛna Kilikaa na pá yaa-ɪ sɪ Sepa, na ɪ caa sɪ Pikili. Ḿpúyú kuyaku nakulɪ ɪ hula apalutu-tuyɔ na ɪ tɔ sɪ:

Tá na Tafiiti tə ta kaa.

Pəcɔ ɪ kaa ha-tuyɔ pulu.

Paa lseyelɪ tu wei ɪ məli ɪ cokəle taa.

² Mpuɔyulɛ lseyelɪ nyəma tən̄a sewa Tafiiti na pá tu Sepa waali. Ama Yuta nyəma ná tá ɪlɛ pa wulau waali. Pa na-ɪ pa tɔmna ḿpúyú hatoo Yaatanɪ, haləna Yosalem.

³ Ḿpúyú wulau məla ɪ təyaya taa kē Yosalem, na ɪ kuu alaa mpa ɪ ká yelaa sɪ pá tan̄ təyaya tɔ na ɪ təkɪ-weyɛ kutuluyɔ nakulɪ ku taa na pá tan̄-wɛ, na pá paasəna-wɛ. Ama ɪ kɔɔtəyən̄a-wɛ. Pa təkə-weyɛ ḿpúyú na pá wɛɛ ɪlɛ leelaa haləna pa səm.

Sowari kuyɔ ke Amasa

⁴ Ḿpúyú wulau tɔma Amasa sɪ: Pu laki kuyɛɛŋ tooso tɔ, yaa-m Yuta nyəma na nyá na-wɛ ɪ kɔɔ.

⁵ ɪlɛna Amasa tɛɛ. Ama kuyɛɛŋ wei wulau ka tu-ɪ tɔ ɪ tɛɛwa na pəcɔ ɪ məli. ⁶ Tən̄ayalɛ wulau tɔma Apisayi sɪ: Sepa ka la-tuyɔ ɪsayaɔu na pə kəlɪ Apəsəlɔm. Pə tɔɔ tɔ kraɔa ma yəlaa na n̄ tan̄ ɪ waali. Pə taa kɔɔ na ɪ talɔ acalɛɛ tan̄ nyən̄a na ɪ fiti-tu.

⁷ Ḿpúyú Apisayi kraɔa Sowari yoolaa na wulau tan̄laa na yoolaa taa yoolaa tən̄a na pá tu Sepa waali.

⁸ Pa kɔma na pá kɔɔɔtəna Karawɔŋ puɔ ɪlɛ Amasa sən̄a-weyɛɛ. Na Sowari ləla ɪ layatɛ ke ɪ tokonaa tɔɔ na tɔ wɛ tə suyute taa. ɪ tan̄ayaya mpɔ ɪlɛna layatɛ hoti*fa*. † kɔɔɔ layatɛ. ⁹ Ḿpúyú Sowari sɛɛ-ɪ sɪ: N wɛ alaafəyɔ apan̄nya?

ɪlɛna Sowari kra Amasa tantuyɔ na ɪ niŋ nɔɔɔɔɔ sɪ ɪ wayaləyɪ-ɪ. ¹⁰ Amasa ta paasəna layatɛ nte tu wɛ ɪ niŋ lɛlən̄ taa tɔ. ɪlɛna Sowari sɔ-tɛyɛ ɪ lotu taa kē tɔm kulum na ɪ taa puntu luli atɛ na ɪ sɪ kɔkɔpaa.

Sepa kuluyɔ ke Tafiiti tɔɔ sɪ tən̄ayaya

Ḿpúyú Sowari na ɪ neu Apisayi pa tu Sepa waali. ¹¹ ɪlɛna Sowari yoolaa taa nɔɔɔɔɔ caɔa Amasa kiŋ tən̄a na ɪ tan̄ sɪ: Mpa pa wɛ Sowari na Tafiiti pa tɔɔ tɔ pun-tunaa ɪ tan̄ Sowari.

¹² Na Amasa náa tan̄na ɪ caləm taa ke pilimuyɔ ke hapələ tɔɔ. Yoolu unɪ ɪ nawa sɪ yəlaa tən̄a kɔŋ na pá

† Layatɛ HOTI: Hepəla Piipili taa pa teləsaa sɪ layatɛ hotaa. Kələɛkɪ Piipili taa ná wɛɛ sɪ: ...ɪlɛna ɪ

sənjəxi uleña í tuli Amasa na í pona hapəle kpeenja na í takl-i pəcekəle. ¹³ L ləsa-i mpaau taa təna uleña pa təna pá təj Sowari na pá tɔχɔni Sepa.

¹⁴ Uleña Sowari fayana lseyeli kpeka təna taa na í mələxəna timpi pa yaa si Apəeli-Peti-Maaka na i caa luluxu nyəma təna koti na pá tú i waali. ¹⁵ Mprúyú Sowari-wə pa tama Sepa ke icate nté tə taa na pá ηmá pulu na pá kulɪ usɪ koluŋa. Uleña yəlaa təna casa icate koluŋa kite tɛɛ si pa pətəxi-kɛ.

¹⁶ Mpuɣule alu kpelikpeka tu nɔχɔlu mapə kapuka na koluŋa taa si: Hai, hai, ma wiikina-mɛ si í heeli Sowari si ma caa ma heeli-i tɔm.

¹⁷ Sowari krətəna-i uleña alu pɔɔsi-i si: Nyaxa pa yaa Sowari? Si yee maɣa. Alu si: Hai, nu ma tɔm. Sowari si: Yɔχɔti.

¹⁸ Ntəna alu si: Pə tu wɛ lɔŋtaa ulɛ ye nɔχɔlu wɛna tɔm i kɔŋ Apəeli icate taa cəneɣe na icate nyəma tasa-i layatu ulɛ pə tɛma. ¹⁹ Mpi tɔ, tá icate wɛ teu ké na tə taa wɛ təpamm ke lseyeli təna taa. Uleña nyaa caaki si n wakəli lseyeli taa acalɛɛ too? Pepe tɔ kɛ n caa si n wakəli krancoou ηku Tacaa ha-tu tɔ? ²⁰ Ntəna Sowari si: Mpusi í polo pooluŋ, maa pɛkəxi icate tənɛ tə wakəluxu se. ²¹ Aai, pə fɛi mpu. Ama lfəlayim puɣu taa tu wei pa yaa si Sepa tɔ unɪ i kuləna wulau Tafiiti tɔ. Í cɛle-m unɪunɪ i tike uleña má ye le mə icate na má tɛɛ. Ntəna alu unɪ si: Paa lɔχɔ-η i nyuxu na koluŋa.

²² Mpuɣule alu pola icate nyəma kiŋ na layatu na pá seti Sepa nyuxu na pá lɔχɔ-kuxu Sowari na koluŋa. Tənayalɛ Sowari hula tutuyu na í yasi yəlaa na paa awe kpe i tɛ na unɪ i məli Yosalem ke wulau kiŋ.

Tafiiti waali nyəma həla

²³ Sowari kele lseyeli yoolaa təna nyuxu tu. Yoyata pəyalu Penaya kele wulau tənɫaa nyuxu tu. ²⁴ Atolam kele lampuu mulaa nyuxu tu, na Ahiluti pəyalu Yosafati kele Takəlasɪ sɪlu, ²⁵ na Sefa kele si ηmaalu. Satɔki na Apiyataa kele kɔtəlaa. ²⁶ Na Yayii tu lla kele Tafiiti Sɔpaari.

Kapawɔŋ nyəma na Sayuli təyaxa nyəma tɔm

21 Mprúyú nyɔχɔsi luwa pɪsi tooso ke Tafiiti waatu taa. Uleña Tafiiti pɔɔsi Tacaa uleña Tacaa tɔ si: Sayuli na i təyaxa nyəma pa yulokule tɔ kɛ. Mpi tɔ, pa kuwa Kapawɔŋ nyəma.

² Mprúyú wulau yaa Kapawɔŋ nyəma si i yɔχɔtəxəna-wɛ. Pa taa kɛ lseyeli nyəma, Amolii nyəma kakaasaya kɛ. Uɛ lseyeli nyəma ka siwa pa nɔχɔ kɛ si pa kaa ku-wɛ. Paa na mpu Sayuli ka nyaŋaxa kɛ si pá taa kɔɔ na pá pəsi lseyeli nyəma na Yuta nyəma pa kolontunaa. Uleña í lu si i kuyl-wɛ. ³ Mprúyú Tafiiti pɔɔsa Kapawɔŋ nyəma si: Lsənaɣa pə wɛɛ si má tayani na pécɔ́ í kooli Tacaa yəlaa ke kupantu?

⁴ Mpuɣule Kapawɔŋ nyəma cɔwa si: Liyitee yaa wula kaa tayani tá na Sayuli na i təyaxa nyəma ta tɔm. Pəyele taa caaki si n kú lseyeli tu nɔχɔlu. Ntəna wulau si: Uɛ pepe maɣamaya ke í tu caaki má la-mɛ təkpeɛm?

⁵ Uleña pá cɔ si: Timpi Sayuli wakəla-tuxu sɔɔɔm na í tú i taa si i kpiisiyi-tu təkpataa ke lseyeli tetu taa tɔ, ⁶ mpu tɔ, pá cɛla-tuxu i piya taa kɛ yəlaa naatosom-pɔχɔlaya na tɛ pusi-wɛ na tɪŋ ke Tacaa isentaa ke Sayuli icate taa. Ntəna wulau si: Maa cɛle-mɛyɛ-wɛ.

⁷ Mprúyú wulau kisa Sayuli saali Mefipaali tɔ kɛ nɔɔsi nsi í na ílé i caa Sonataŋ paa pɛɛla Tacaa isentaa tɔ si tɔ. ⁸ Uleña wulau kra Aya pɛɛlɔ Lisipa ka lula piya nsiyi Sayuli tɔ. Pa yaa lelu si Aləmoni na lelu si Mefiposeti, na pá sɔɔsəna piya kakpasɪ wei Sayuli pɛɛlɔ Mikaali ka lula Apəeli-Mehola tu Paasilayi pəyalu Atiliyeele tɔ, ⁹ na í cɛle-wɛyɛ Kapawɔŋ nyəma na pá pusi-wɛyɛ tɪŋ tɔ kɛ Tacaa isentaa kɛ pulaxa tɔ, na pá sí pa naatosompɔχɔlaya unəxi saa wei pa caaləxi kumtu tɔ.

¹⁰ Mprúyú Sayuli leelu Lisipa kraɣa fɔlɔtɔ taka na laŋwakəlle na í pɔ kukpamuxu tɔ kɛ sətəa cɔk ke kumtu caaluxu waatu haləna tɛu nuu, na í tɔχɔnəxi sumasi ke ilim si sí taa tɔχɔ-wɛ. Na í tɔχɔnəxi rhpúyú taale wontu ke ahoo.

¹¹ Mprúyú pa heela Tafiiti ke mpi Lisipa lapa tɔ. ¹² Ntəna Tafiiti tili Yapɛɛsi nyəma tɛyɛ Kalaaɪ tetu taa na pá cɛle-i Sayuli na i pəyalu Sonataŋ pa muwa. Mpe unɪ paa ηmuləna-yɛyɛ Peti-Seyaxa nyəma kataya taa timpi Filiisi nyəma ka ku-wɛyɛ Kilipowa na pá pusi tɔ.

¹³ Pa kraɣa Sayuli na Sonataŋ pa muwa ke təna uleña pá kuu yəlaa naatosompɔχɔlaya unɪ i nyəna tɔtɔ.

¹⁴ Uleña pá pi Sayuli na i pəyalu pa muwa ke Sela icate taa kɛ Pencamɛɛ tetu taa kɛ Sayuli caa Kisi pəlaau taa. Mprúyú yəlaa lapa pə təna mpi wulau tu-wɛ si pá la tɔ. Pəle pə waali kɛ lɔɔ pááná hɛɛwa tetu nyəma tɔ.

Filiisi nyəma yoonau
(Kutɔɔsutu I 20:4-8)

¹⁵ Mprúyú Filiisi nyəma yoonaa lseyeli nyəma tɔtɔ. Uleña Tafiiti na i yoolaa pá polo na pá yoonaa-wɛ na ukaaɛ kra-i. ¹⁶ Ntəna tooko wei pa yaakaya Isipi-Penɔri tɔ í maɣasi i taa si í kú Tafiiti. Paa lupa i ηmantaaxa ke nyəxəluxu kuseemuxu kɛ na ka yux sekə kiloona liyiti kɛ pəɔ, na í ləla i tənaxa taa kɛ layate kufate. ¹⁷ Mprúyú Seluya pəyalu Apisayi pola Tafiiti waasuxu na í ku Filiisi tu. Tənayalɛ Tafiiti yəlaa kisina-i na tuunau si: Pə fɛi si n tasa-tuxu tənuxu ke yoou. Pə taa kɔɔ na pá ku lseyeli nyəma nɔχɔ tɔ tɔ.

¹⁸ Pə waali kɛ pa na Filiisi nyəma pa tasa yoou ke Kɔri. Tənaɣa Hosa tu Sipekaa kuwa tooko Safi. ¹⁹ Mprúyú pa na Filiisi nyəma pa tasa yoou tɔtɔχɔ kɔri na Petəlehɛm tu Yalii pəyalu llanax ku Katɪ tu Koliyati wei i ηmantaaxa ka wɛ usɪ sayata kpatəle tɔ. ²⁰ Pa tasa yoou ke Katɪ na tooko nɔχɔlu i ka wɛ təna na i mpee na i nɔmpee wɛ naatoso naatoso, pə kpenta hiu na liyiti. ²¹ Mprúyú i tuu lseyeli nyəma, uleña Tafiiti taalɪ Samma pəyalu Sonataŋ ku-i.

²² Apalaa mpe paa kɛ Katɪ tookonaa kɛ. Tafiiti na i yoolaa pa kuna-wɛ.

Tafiiti kawəyaya

(Yontu 18)

22 Waatu wei Tacaa yapa Tafiiti ke Sayuli na ɪ kolontunaa lelaa niŋ taa tɔɔ Tafiiti sama lɔɔ na yontu si:

- ² Tacaa keɛ ma kukpamuyu na ma tɛɔɔsɛɛ toŋ nyente, nyá waasəyənə-m.
³ Nyagalɛ ma lɔɔ na má ɔɔɔsəyənə-ŋ. Nyagalɛ ma kpaluɣu na toŋ wei ɪ waasəyɛ-m tɔ. Na ma tɛɔɔsɛɛ nte tɛ we puɣu taa tɔ, na ma kpuluɣu tətulɛ. N ké ma waasulu, n yaki-m musuntunaa niŋ taa.
⁴ Ma sama Tacaa na kawilitaya. Nyá yarəna-m kolontunaa niŋ taa.
⁵ Səm tama-m ké ɪsu lum sɔɔɔm hola, na pé nyaasəyɛ-m ɪsu pusi sɔɔɔnsɪ.
⁶ Atətəɛ ka hɔka-m tɛ ŋmusɪ ké. Na səm náá tuti-m na pə puluɣu.
⁷ Ma yaa Tacaa ke ma laŋwakəllɛ waatu si h́ waasi-m. Ma kiisaa na h́ nuɪ ma nɔɔ ke nyá təyaya taa.
⁸ Pááná kpa lɔɔ na tetu sele, na ɪɔɔɔnuyɔ kite ciyiti, na pɔɔɔ náá sele ɪ kila tɛɛ.
⁹ Kɔkɔ nyɔɔsi luɪna lɔɔ nyá muɪna tɛɛ, na h́ tɔ kɔkɔ mamala na nɔɔɔ.
¹⁰ N lumsa ɪɔɔɔnuyɔ na h́ tii, na nyá nɔɔhɛɛ tɛɛ ké ɪɔɔŋmuntuyɔ kpɪusəŋ nyəŋku.
¹¹ ɪsɔɔtaa taŋlu kraɣana-ŋ na h́ kuləyɪ huntɔ, na heelim tɛɛkəna-ŋ.
¹² N taka nyá təyɪ səkɔɔtuyɔ, na ŋ we tɛu ŋmuntuyɔ tɛɛ.
¹³ Nyá nyalaməɛ tɛɛ-ŋ nɔɔɔ na tɛ tɔkɪ mamacəyələsi.
¹⁴ ɪsɔɔtaa lɔɔ sɔɔɔ nɔɔɔ nu ɪsɔɔtaa ké ɪsu tɛu hola.
¹⁵ N tɔ ma kolontunaa ke nyəmá na h́ yasi-wɛ. N tisa pa tɔɔ ké calanaa na pá se yem yem.
¹⁶ Tacaa h́ mu pááná na h́ woso nyá muɪna tɛɛ, na teŋku tetu nyu na pé ná antulinya kite.
¹⁷ ɪlɛna h́ tisi nyá niŋ na ɪsɔɔtaa na h́ ləsɪ-m lum sɔɔɔm taa.
¹⁸ Na h́ ya-m kolontunaa toŋ nyəma mpa ɪni pa tɛɛ-m tɔ pa niŋ taa.
¹⁹ Ma wahala wule ke pa tuta-m. ɪlɛna Tacaa waasi-m.
²⁰ N sɔɔɔ-m tɔɔɔ n waasa-m si má cayana ma ti.
²¹ Ma təŋa tampana tɔɔɔ n lapa-m mpu, ma kusiyisim lapu kasəyaya nté.
²² Ma təŋa Tacaa tɔm ké, ma ta wakələna-ŋ.
²³ Ma təŋa nyá kusəsutu tɔɔɔ. Ma ta yɔkɪ nyá kiiu nakulɪ.
²⁴ Ma luɣu fɛi taali nɔɔɔɔɔ, tɔɔɔ ma kpa ma təyɪ ɪsəyatu tətəɛ.
²⁵ ɪlɛna Tacaa fɛɪ-m ma tampana təŋuyɔ tɔɔ.

Ma kusiyisim lapu kasəyaya nté.

- ²⁶ Kupantu ke Tacaa n fɛɪyɪ tɛ latu, na h́ təŋ tampana na h́ lana a təŋlu.
²⁷ Yulu í we tənəŋŋ h́púyú n laki-ɪ, ɪlɛna h́ kisi ɪsəyau.
²⁸ N waasəyɪ təpasəlaa, ɪlɛna h́ tisiyɪ kalampaaɪ nyəma na ɪsɛ cuɣuɣu.
²⁹ Tacaa keɛ ma nyaaləm, na h́ keɛɪyɪ ma səkɔɔtuyɔ.
³⁰ Nyá toŋ ke ma ŋmaakəna kolontunaa koloosi na má suuki.
³¹ Tacaa nyá kulaputu we ké tɔɔŋŋ, na nyá kuyɔɔtutu fɛi sika. N kentiyɪ mpa pa ɔɔɔsəyənə-ŋ tɔ ɪsu kpáɪúyú.
³² Tacaa nyá tike təkəŋ nté lɔɔ. Ta lɔɔ tike təkəŋ nté kukpamuyɔ ŋku ku kentiyɪ-tu tɔ.
³³ Nyagalɛ ma kolŋa ɪcətɛ toŋ nyəŋka. Na h́ tiikiyɪ-m mpaau kusiyisuyɔ taa.
³⁴ Na h́ yeki na má pəsəyɪ sewa ke pulasi tɔɔ ɪsu nam na naani.
³⁵ N faləsa ma niŋ na yooɔ, na má nyɪ tɔɔɔ toŋ nyəŋku tɔɔ.
³⁶ N yapa ma nyuyɔ na pé wɛɛ ɪsu kukentuyɔ. Na ma pəsi sɔɔɔ ke nyá kupantu tɔɔ.
³⁷ Nyá hasəyənə ma nɔɔhɛɛ tɛɛ. Pulupu ɪ tuɪiyɪ-m.
³⁸ Ma tɔɔɔnəyɪ ma kolontunaa na má wakələyɪ-wɛ. Ye ma ta kpiisi-wɛ maa mələyɪ.
³⁹ Ma wakələyɪ-wɛyɛ na má kpiisi-wɛ, na pá wɛɛ ma nɔɔhɛɛ tɛɛ, paɔ tasəyɪ kuluyɔ.
⁴⁰ Nyá haakəna-m yooɔ toŋ, na h́ yeki na ma kolontunaa həntəyɪ-m atɛ.
⁴¹ N yeki na pá seeki-m, na má wakələyɪ-wɛ tənəŋŋŋ.
⁴² Pa caaki pa taa na pa waali paɔ naa waasulu. ɪlɛna pa wiina Tacaa na ɪlɛ ɪ kisi ɔɔɔ.
⁴³ Ma nuɣutiɪyɪ-wɛ na pá pəsi musuyɔ. Na má fɛɪ-wɛ na pá pəsi ɪsu mpaau afəla.
⁴⁴ N yapa-m ma yəlaa nɔɔhɔntɛ taa, na h́ si-m kateŋasi yəlaa nyuyɔ tu. Yəlaa mpa ma taa nyɪ tɔ pa lapa-m təmlɛ.
⁴⁵ Kpai nyəma piya seekina-m, na má nyəna-wɛyɛ ɪsəɛ pa nuɪki ké.
⁴⁶ Pa nantu tiliyɪ ké, na pá lukəna pa təŋməllɛ na seluyɔ.
⁴⁷ Tacaa wɛnna. Nyagalɛ ma kukpamuyɔ ŋku ku kentiyɪ-m tɔ maa sa-ŋ. Ma tala ma lɔɔ ma waasulu.
⁴⁸ Nyá lɛɛtəyənə na ma nɔɔɔ. Na h́ tisiyɪ piitimnaa ke ma tɛɛ.
⁴⁹ Nyá fitiyina-m ma kolontunaa niŋ taa, na h́ laki na má kələyɪ-wɛ, na h́ yaki-m musuŋtu niŋ taa.
⁵⁰ Pə tɔɔ ké maa sa-ŋ piitimnaa taa na má puɣulɪ nyá hətɛ.

⁵¹ N tugi nyá wulau ke akaitu sɔsɔntu. Na n la kupantu ke nyá kuləsu na Tafiiti, na ílé i piitim nyéma ke tam tɔ.

Tafiiti kantəkaya kuyɔɔtutu

23 Yontu nti Tafiiti təkəna yoou tɔɔɔ: í nu Seseə pəyalu Tafiiti nɔɔ.

Tacaa kusəna ma nyuɔ.

Yakɔpu lɔɔ ləsəna-m na í kra-m wulau.

Maɔale lseyeli yəlaa yonyoolu kupan.

² Tacaa Feesuyu tawa ku tɔm ke ma taa na ma yɔɔtəna ku nɔɔ.

³ Lseyeli lɔɔ yɔɔtəa.

Lseyeli nyéma kentulu nyá nyá heelina s:

Wulau wei i təɔɔi tampana

na í tɔki yəlaa tɔ ké kawulaya

na lɔɔ sɔɔntu tɔ,

⁴ i we teitei ke isu isɔtɔnyu cekuyu tanan na ilim lu təeyeyi tɔ.

Na pé laki na kunyɔnyɔm nyɔki

teu nuu waali.

⁵ Mprúyú lɔɔ n koola ma təyaya ke kupantu.

Ma na-ɔ tə pəela tam tɔ nɔɔ ké,

na n taɔan-keɔye teu na n nyémá ka tɔ.

N ka ya ma nyuɔ na n la-m kupantu təna.

⁶ Ama lɔɔ nyá footilaa ná we isu sɔwa kulɔbna ké.

Paa tokiyina-yeɔe niɔ kpete.

⁷ Krátúyú yaa ɔmantaaya ke pa kprakəɔəna-ye na pá wɔ-yeɔe kɔkɔ ke a lonte taa.

Tafiiti yoolaa sɔsaa həla

(Kutɔɔsutu I 11:10-47)

⁸ Tafiiti yoolaa sɔsaa mpa pa lakaya i təmlə tɔ pa həla ntɔ. I yoolaa sɔsaa tooso taa sɔsɔ nté Hakəmoni tu ləpəaali. Inu i kuna yoou kulumuyu taa ké yoolaa nasənaasa (800).

⁹ Ləpəaali waali ké Tooto pəyalu Ahowa saali lliyasaa. Lseyeli yəlaa tooso wei na Tafiiti paa tama Filiisi nyéma na pá yooona-we na lseyeli yoolaa náa seeki kulum kulum tɔ pa taa lelu. ¹⁰ lliyasaa ku Filiisi nyéma ke kuyaku nakuləɔi katatəlaya ké, haləna i niɔ nyɔkələna layate. Kuyaku ɔkuyu Tacaa yapa lseyeli nyéma ke teu na apalu inu i nɔɔ. Haləna lseyeli yoolaa təɔɔi i waali na pá tɔsəɔi sətəa yoou wontu.

¹¹ lliyasaa waali ké Halaa tu Akee pəyalu Samma. Mprúyú Filiisi nyéma kota timpi pa yaa si Lehii tɔ si pa yooona lseyeli nyéma, llena pəle pa se. ¹² Ama Samma suu soona naali a taale taa ké təna na í yooona Filiisi nyéma na í ku-we na Tacaa ya lseyeli nyéma ke teu.

¹³ Mprúyú yoolaa hiu na naanowa wei i təɔɔi Tafiiti tɔ pa taa tooso pola i kiɔ ke Atulam kukpamuyu púyú taa ke kumtu waatu. Na Filiisi yoolaa náa sika Lefayi nyéma tetəkəle taa. ¹⁴ Na Tafiiti náa we kolunja icate taa na Filiisi yoolaa náa sika Petələhem.

¹⁵ Mpuɔule Tafiiti tɔma s: Ma nyula Petələhem icate nɔɔntu hite taa lum ké isu yem na kpete.

¹⁶ Təɔɔale yoolaa sɔsaa tooso inu pa fayana Filiisi nyéma təkikile na pá lu Petələhem hite nté tə taa lum na pá pona Tafiiti. Ama i kisa pə nyɔkɔ na í mələna-wu na í liisi Tacaa. ¹⁷ llena í tɔ si: Hai, Tacaa, pə fei si má nyɔkɔ lum pəne. Mpi tɔ, pə we isu yoolaa pəne pa caləm ké. Pa weesiɔ ke pa lapa awusa.

llena Tafiiti kisi lum mpi pə nyɔkɔ.

Təmlə sɔsɔlə nte yoolaa tooso inu i lapa tɔɔle.

¹⁸ Sowari neu Apisayi kele yoolaa hiu na naanowa inu i taa nyuɔ tu. Inu i kuna kolontunaa ɔmɔnyu nulunwa (300) na ɔmantaya, llena i nyuɔ kul. ¹⁹ Inu i ka təena pa hiu na naanowa taa halu i la pa nyuɔ tu. Paa na mpu i ta tala kancaalaya yoolaa tooso.

²⁰ Mprúyú Kapəseli tu Yoyata pəyalu Penaya, apalu inu i nyuɔ ka kula i kookələna tɔ ké. Inu i ka kuna Mowapu yoolaa sɔsaa naale. Kuyaku ləɔku i tii hite taa na í ku tɔɔlaya ke watu waatu. ²¹ Kuyaku nakulu i na Icipiti yoolu tooko nɔɔlu pa sulina na inu í tɔka krátúyú na lseye ɔmantaaya. Mprúyú i ləeka tooko inu i ɔmantaaya na í kuna-i. ²² Mpi Penaya lapa na i nyuɔ kul yəlaa tooso inu i taa tɔɔle. ²³ Inu i təena pa hiu na naanowa inu. Ama i ta tala tooso kancaalaya nyəɔ ké. Mprúyú Tafiiti kra-i i tənlaa nyuɔ tu.

²⁴ Yoolaa sɔsaa hiu na naanowa taa ləlaa nté Sowari neu Asayeli, na Petələhem tu Tooto pəyalu llanan, ²⁵ na Haloti nyéma Samma na llika, ²⁶ na Peleti tu Helesi, na Tekuwa tu lkesi pəyalu lla, ²⁷ na Anatɔti tu Apiyeseə, na Husa tu Mepunayi, ²⁸ na Ahowa tu Salumɔɔ, na Netofa tu Malayi, ²⁹ na Netofa tu Paana pəyalu Helepi, na Pencameə tu Lipayi pəyalu ltayi ke Kipeya, ³⁰ na Pilatɔɔ tu Penaya, na Hitayi ke Kaasi kɔkɔ nɔɔ ³¹ na Peti-Alapa tu Apiyaləɔɔ, na Pahulim tu Asəmafəti, ³² na Saaləɔɔ tu lliyapa, na Yasəe pəyalu lelu Yonatan, ³³ na Halaa tu Samma na Halaa tu Salaa pəyalu Ahiyam, ³⁴ na Makati tu Ahasəpəyi pəyalu llifeleti, na Kilo tu Ahitofeli pəyalu lliyam, ³⁵ na Kameeli tu Hesəlayi, na Alapu tu Paalayi, ³⁶ na Sopa tu Natan pəyalu Ikaali, na Katu tu Pani, ³⁷ na Amoni tu Seleki, na Pelɔti tu Nalayi mpa pa tɔkaya Sowari yoou wontu tɔ, ³⁸ na Yetəe nyéma lla na Kaləpu, ³⁹ na Hiti tu Yulii. Tafiiti yoolaa sɔsaa təna krenta yəlaa hiu na naanowa na naatosompɔɔlaya.

Kukaluyu na yulukusəku

(Kutɔɔsutu I 21:1-6)

24 Mprúyú Tacaa páána tasa lseyeli nyéma ke hunau, na í tú Tafiiti taa si í kala lseyeli nyéma na Yuta nyéma. ² llena Tafiiti tɔ i yoou wulau Sowari s: Cɔɔ lseyeli kpeka təna ke pə krayau Tan na pé polo Pəsepa tɔ na n kala yəlaa na má nyi pa nyuɔ.

³ Mpuɔule Sowari s: Tacaa í la na lseyeli yəlaa huki tɔm nulunwa (100) na n ná. lə pepe tɔ ké n tu kaləɔi yəlaa?

⁴ Ntəna wulau s: Sowari í kala ke í kala. llena Sowari polo na í kala lseyeli yəlaa. ⁵ Mprúyú i tesa Yaatanu na í polo i siki timpi pa yaa si Aluwəe tɔɔ icate nte tə we Katu tetəkəle taa tɔ tə ntɔɔɔ tɔ ke Yasəe cɔb. ⁶ Mprúyú pa pola Kalaati tetu taa na pá po-

lo Hiti nyéma tetu taa na Kateesi na Tan-Yaah ke Sitoh cɔɔ, ⁷ na pá polo Tiii kolunja icate taa na Hifi nyéma na Kanaah nyéma pa acalée taa na pá teesəna Yuta il-im tətule ntɔɔɔɔ tɔɔ ké Pesepe. ⁸ Mpyúú pa cɔɔ tetu təna na pá məli Yosalem. Ue pə yoosa isɔɔtunaa pɔɔɔɔɔɔɔɔ naanuwa, na kuyeeɔ hiu. ⁹ Uena Sowari heeli wulau si: lseyeli yoolaa we yəlaa iyisi nasənaasa (800000) na Yuta nyéma ke yoolaa iyisi nasəle na nuuwa (500000).

Uɔ hɔma Tafiiti ŋkraɔɔɔ

(Kutɔɔsutu I 21:7-17)

¹⁰ Tafiiti tema kukaluyɔ ŋku ue i lanje wakəlaa keke na í tɔ si: Tacaa, ma lapa mpu tɔ ma wakəlaa ké, ue wii-m ma isayatu nti. Ma lapa kumelentu ké.

¹¹ Mpyúú Tacaa heela Tafiiti layatu tasəlu Uɔ kuyɔɔɔtutu teləsulu Katu si: ¹² Polo ŋ heeli Tafiiti si ma si wahalanaa tooso si í ləsi wei i sɔɔɔɔ tɔ. Nyɔɔɔ si í lu-i puusi naatosompɔɔɔɔɔɔ, yaa í se i kolontunaa ke isɔɔtunaa tooso, yaa yulukusəku í luuna kuyeeɔ tooso? Wulau í cɔ-m na má heeli Tacaa. Tafiiti fema tanah tee uena Uɔ kuyɔɔɔtutu teləsulu kɔɔ.

¹⁴ Ntəna Tafiiti cɔ-i si: Ma lanje pəsaa ké. Ue Tacaa ke tə pəta ta ti. Sana unu í hɔ ta ŋkraɔɔɔ na mpi yulu ka hɔmi-i tɔ. Mpi tɔ, Tacaa pətɔɔtəle tɔɔɔɔɔ.

¹⁵ Mpyúú Tacaa yelaa na yulukusəku suu lseyeli taa ké hatoo tanah tee na pá polo waatu wei i suwa tɔɔ pə kraɔɔu Tan na pá polo Pesepe tɔ, na yəlaa iyisi nutoso na naanuwa (70000) si. ¹⁶ Isɔɔtaa tillu tiikaya

Yosalem icate tɔɔ si i wakəɔɔɔ-tee, uena Tacaa yeke i pááná na í heeli-i si: Yele mpu, pə mayanaa.

Waatu unu tɔ na isɔɔtaa tillu we Yepusi tu Alafəna təfalle. ¹⁷ Tafiiti nawa isɔɔtaa tillu na í kuyi yəlaa uena í tɔ Tacaa si: Hai, má wakəɔɔna, yəlaa mpe pa ta la pulu. Ku má na ma caa tɔɔɔɔ nyéma.

Tafiiti ŋmá Tacaa ke kɔɔɔɔ təlate

(Kutɔɔsutu I 21:18-26)

¹⁸ Mpyúú Uɔ kuyɔɔɔtutu teləsulu pola Tafiiti kin ke kuyaku ŋku na í tɔmi-i si: Polo Alafəna təfalle na ŋ ŋmá Tacaa ke kɔɔɔɔ təlate.

¹⁹ Uena Tafiiti polo isii Tacaa heeluyi-i tɔ. ²⁰ Mpyúú Alafəna luwa na í loosi wulau na i waali nyéma na pá puki i tee, uena í polo na í hanti-i ate. ²¹ Uena í pɔɔsi wulau si: Hai, tá caa, alaafəya keke? Kelela wulau si: Ma kɔɔ ké si ma yakɔ nyá təfalle na má ŋmá Tacaa ke kɔɔɔɔ təlate na mpu si ue í keeli yəlaa tɔ. ²² Ntəna Alafəna si: Ta caa, kraɔɔ-tee na ŋ la kɔɔsi nsi n kɔkaa tɔ. Kraɔɔ naah ue na ŋ heti akuyi kpatəɔ na ŋ la kɔɔɔ ŋka kɔkɔ lusaa tɔ. ²³ Pə tənaya i ha wulau na í tɔmi-i si: Nyá Uɔ Tacaa í mu nyá sələmuɔ.

²⁴ Tənayale wulau cɔ-i si: Aai, ma yana liyitee ké, ma kaa ha Tacaa ke mpi pə tɔɔ ma ta wu tɔ.

Uena Tafiiti fele təfalle na naah pə tɔɔ ké liyitee nyəɔtə nule na naanuwa. ²⁵ Mpyúú i ŋmawa kɔɔɔɔ təlate na í la Tacaa ke kɔɔɔɔ ŋka kɔkɔ lusaa tɔ na ci-ikuyi nyənsi. Uena Tacaa pááná hee na mpu si keeli lseyeli tetu taa.

Awulaa I

Kutulutu

Awulaa takəlaya kancaalaya nyəhka taa ké pa kéesəyi lseyeli wulau Tafiiti pəyalu Saluməh kawulaya təhə təm. Kancaalaya taa, i təhə ləwə luyə nyəntu ké na i kawulaya la teu pə tu fei. Ama alaa hēləsa-i tui laau təm taa ké waali waali. Llena ləwə faya i kawulaya ke təm naale. Lseyeli nyəma ke həwəwə na Selopuwam keke pa wulau. Na Yuta nyəma ke həwəwə na Lupuwam keke pa wulau.

Isəna pa faya Awulaa I takəlaya tə:

Tafiiti kawulaya tēm, titite 1:1-2:12

Saluməh kawulaya təhə, titite 2:13-11:43

Saluməh kawulaya faya, titite 12:1-14:20

Lseyeli awulaa naale yoou na pa ciiku, titite 14:21-22:53

Atoniya nyūləyi kawulaya

1 Mpuhə lseyeli wulau Tafiiti kpatəlaa təkunəku, na pá takəyi-i kəhə pu hənəyi-i. ² Ntəna wulau waali nyəma tə si: Tá caa wulau, tu caa-ə pēelə wei i ta nyənta apalu tə na í paasəna-ə, na í hənəyi nyá kəhə taa. Pu hənə-ə.

³ Llena pá pēeki lseyeli tətə təna taa ké pēelə telu, na pá hiki Sunem tu kəhə. Pa yaa-i si Apisaki. Llena pá pona-i wulau. ⁴ Pēelə i i sentaa ka luwəya təkpara. Mpuhə i paasəna wulau. Ama wulau ta nyəni-i apalu na alu.

⁵ Mpuhə Hakii pəyalu Atoniya, Apəsaləm neu yəntə nyəh lapa kalampaan, si i i ká təkəna kawulaya. I sentaa ka luwəya. Pécə too i kuləy tə, i caa ta kaləna-i paa təm kuləm si pulu. Mpuhə kuyaku nakul i caa yoou kēkēnaa, na krayanəh cəyalaa, na i tanlaa ke nule na naanəwa. ⁷ Mpuhə i nawa Sowari, na kətulu Apiyataa, na pēle pa lanə hēna i təm nti.

⁸ Ama kətulu Satəki, na Yoyata pəyalu Penaya na ləwə kuyəwəwə tēləsul Natan, na Simeyi, na Leyi, na Tafiiti tanlaa fei Atoniya tə.

Natan na Pasepa pa yəwəy Saluməh kawulaya təm

⁹ Mpuhə kuyaku nakul Atoniya yelaa na pá ku heen, na naanə kufanə nim nyəh ke Solēti pələ nte tə wē hite kəhə taa tə tə tə. Na í lá acima. Llena í yaa i newaa na Yuta nyəma mpa pa laki wulau ke təmle təkə təkə.

¹⁰ Ama Atoniya ta yaa i neu yəntə nyəh Saluməh, na ləwə kuyəwəwə tēləsul Natan na Penaya na wulau tanlaa.

¹¹ Mpuhə Natan polaa na í kəhə Saluməh too Pasepa si: N nuwa si Hakii pəyalu Atoniya pəsa wulau na? Pəyele tá caa Tafiiti ná tá nyi-ti. ¹² Mpu tə, yele ma

tasa-ə layatu ke isəna n ká ya nyana nyá pəyalu Saluməh mə nyəh tə. ¹³ Polo n ná wulau ke ləh, na n kəhə-i si: Hai, tá caa wulau, ləwə n heela-m na tuunəw si, nyá pəyalu Saluməh ká təkəna kawulaya, na í lēti nyá kumte tək? Lē pepe tək ké Atoniya tək kawulaya?

¹⁴ Lē ma mayaməya maa kə waatu i nəyi mə kin, na má kəhə nyá təm tək.

¹⁵ Mpuhə Pasepa suu wulau nan taa. Wulau ka kpatəla kəhə, na Sunem tu Apisaki paasəyənə-i.

¹⁶ Llena Pasepa hənə wulau ke atē. Na wulau kəhə-i si: Alaafəya keke? ¹⁷ Ntəna Pasepa cə si: Ee alaafəya ké.

Hai, tá caa, n ka heela-m na n tuuna nyá ləwə Taca si, ma pəyalu Saluməh ká təkəna kawulaya, na í lēti nyá kumte tək lē? ¹⁸ Tək, kəhə Atoniya təkəna nté, pécə n ta nu. ¹⁹ I lapa kətəya ke naan, na heen, na naan kufanə nim nyəh ke kəhə. Na í lá acima, na í yaa nyá pəyalaa təna, na kətulu Apiyataa, na yoolaa wulau Sowari. Ama i ta yaa nyá pəyalu Saluməh. ²⁰ Hai, tá caa, nyəh lseyeli nyəma təna nyənəyi si n huli-weyə wei i ká lēti nyá kumte tək ké nyá səm waali tə. ²¹ Ye pə taya mpu, waatu wei n kəh n si tə, yəlaa ká lu ma na ma pəyalu Saluməh ke koləhə.

²² Waatu wei alu i i təkə mpuhə yəwəy təkə pa heela wulau si Natan kəhə. Llena Natan suu na í hənə wulau ke atē. ²⁴ Na Natan kəhə wulau si: Tá caa, nyá heelina Atoniya si í təkə kawulaya na í cəya nyá kumte tək? ²⁵ Mpi tək, saha i kəhə na í lá kətəya ke naan, na heen, na naan kufanə nim nyəh ke kəhə. I yaa nyá pəyalaa təna, na yoolaa nyūy nyəma na kətulu Apiyataa, na pá na-i pá təkə na pá nyəh na pá wiliti si: Atoniya nyana tətə. ²⁶ Ama i ta yaa kətulu Satəki, yaa Yoyata pəyalu Penaya, yaa nyá pəyalu Saluməh. ²⁷ Lē, tá caa nyá heelina-i si i ká təkə kawulaya ke nyá səm waali na n hēsi-tu?

Tafiiti kpa Salumɔŋ ke kawulaya

²⁸ Ntena wulau tɔ si: Í yaa-m Pasepa.

Uena Paseya mæli. ²⁹ Mprúyú wulau tɔma si: Ma tuuk-ina Tacaa wei i waasa-m ma lanwakalle tæna taa tɔ.

³⁰ Saŋa maɣamaya maa la nti maa tæma yɔɔtuyɔ na má si lseyeli lɔɔ Tacaa isentaa si, nyá pɔyalu Salumɔŋ ká tɔɔna kawulaya, na í caya ma kumte tɔɔ ké ma sɔm waali tɔ.

³¹ Uena Pasepa hænti wulau ke atɛ na í tɔ si: Hai, tá caa, nyana tetu.

³² Mpuɔule wulau Tafiiti tilaa na pá yaa-i kɔtulu Satɔki, na lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu Natan, na Yoyata pɔyalu Penaya na pá kɔɔ. ³³ Na wulau tɔ-we si: Í koti yoolaa mpa pa lapa-m naani tɔ na í cayasi Salumɔŋ ke ma kawulaya kpaŋaya tɔɔ na í pona-i Kihɔŋ hite.

³⁴ Tənaɣa kɔtulu Satɔki na lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu Natan paa pəli-i nim, na pá kpa-i lseyeli nyéma wulau. Uena pá huli tutuyɔ na pá wiliti si: Salumɔŋ, mə na tetu. ³⁵ Uena mi tɔŋ i waali, na Salumɔŋ kɔɔ í caya ma kawulaya kumte tɔɔ, na í tɔɔ kawulaya ke ma lonte. Inəxi ma krawa lseyeli na Yuta pə wulau.

³⁶ Tənaɣale Penaya cɔwa si: Lɔɔ í kɔna mpu. Nyá Caa lɔɔ yɔɔtəna-ti na nyá kɔɔ. ³⁷ Ue lɔɔ í we Salumɔŋ waali, isu i ka weu nyá waali tɔ. Na í kusi Salumɔŋ nyuɔ na pá kəli-ŋ.

Pa kpa Salumɔŋ ke kawulaya

(Kutɔɔsutu I 29:21-25)

³⁸ Mprúyú Satɔki na Natan na Penaya na wulau tanlaa pa cayasa Salumɔŋ ke kawulaya kpaŋaya tɔɔ, na pá pona-i Kihɔŋ hite. ³⁹ Uena Satɔki kpaɣa nim na həluɔ ke lɔɔ cokəle taa, na í pəli-wəxi Salumɔŋ, na í kpa-i wulau. Mprúyú pa hula tutuyɔ, uena yəlaa təna wiliti si: Salumɔŋ nyana tetu. ⁴⁰ Uena yəlaa təna tu i waali na pá kpeena-i na həsi, na pá kiisiɣina lanhulumle. Haləna tetu nyamsəxi.

Salumɔŋ huləxi Atoniya ke suulu

⁴¹ Atoniya na i nyéma pele pa tɛsaya tɔɔɔ, ule pa nu Salumɔŋ pa kɔkɔte nté. Na Sowari nu tutuyɔ, na í pɔɔsi si: Pepe tɔɔ ké icate cukaa na kɔkɔte nyala mpu?

⁴² Pa tɔŋna yɔɔtaya ke mpu, ule Apiyataa pɔyalu Yonatan tapayale. Uena Atoniya tɔmi-i si: Suu, mpi tɔ, n ke yulu wei i wena nyuɔ tɔɔ. Isəntɔ tɔm kupantu ke n kɔnaa. ⁴³ Keləna Yonatan si: Aai yoo, tá caa wulau tuna Salumɔŋ ke kawulaya. ⁴⁴ I tɔma Satɔki, na Natan, na Penaya, na tanlaa si, pá cayasi Salumɔŋ ke kawulaya kpaŋaya tɔɔ. ⁴⁵ Na Satɔki na Natan pá pəli Salumɔŋ ke nim ke Kihɔŋ hite, na pá kpa-i wulau.

Tənaɣa icate yəlaa lunaa, na pá kiisiɣina lanhulumle. Mpi pə cuka icate taa tɔɔ. ⁴⁶ Hal Salumɔŋ ná tæma kawulaya kumte tɔɔ ké cayale ké. ⁴⁷ Uena wulau Tafiiti waali nyéma polo na pá sɛɛ-i, na pá tɔ si: Tá caa, nyá lɔɔ í kusi Salumɔŋ nyuɔ na pá kəli isu nyá. I kawulaya í kəli nyá nyəŋka. Uena wulau hænti lɔɔ ké

atɛɛ i kato tɔɔ. ⁴⁸ Na í tɔ si: Ma sɛɛ lseyeli lɔɔ Tacaa, wei i yəlaa si má ná ma lonte taa lɛtəlu tɔ.

⁴⁹ Tənaɣale sɔɔntu kpa Atoniya yəlaa təna, na pá kuli na pá ya yemyem. ⁵⁰ Uena Salumɔŋ tɔm kpa Atoniya ke sɔɔntu, na í polo na í tu kɔtaya təlate ke kpuluɔ si, pá taa lɛtəli-i. ⁵¹ Mprúyú pa polaa na pá heeli Salumɔŋ si: Nyá tɔm kpa Atoniya ke sɔɔntu ke sɔɔm, na í polo í tu kɔtaya təlate ke kpuluɔ. I tɔma si: Ye Salumɔŋ ta tuuna si i kaa ku-m, ma kaa lu cəne.

⁵² Ntena Salumɔŋ si: Ye u hɔŋ i ti, pulupu kaa tokina-i paa pəɔ. Ama ye i laki kalampaani, isu i səpa.

⁵³ Mprúyú wulau Salumɔŋ tila yəlaa na pá ləsi-i təna. Uena Atoniya polo í hænti Salumɔŋ ke atɛ, uena wulau tɔmi-i si: Kpe nyá tɛ.

Tafiiti kantəɣaya kuyɔɔtutu na i sɔm

2 Pə kpeɣtəna wulau Tafiiti sɔm, uena í heeli i pɔyalu Salumɔŋ si: ² Ma wule puwa. Mpu tɔ, kaasi nyá ti na í lá isu yulu. ³ Tɔki Tacaa nyá lɔɔ tɔm ke teu. Laki i luɔ nyəntu ke tam, na í təŋəxi i kusəsutu, na i kutututu, isu pa ŋmaasu Moisi kiŋ takəlaya taa tɔ. Waatu inəxi n ká waa pə təna mpi n laki tɔ pə taa.

⁴ Uena Tacaa lá isu i ka si-m tɔ si, ye ma piya tɔŋna laakali, na pá təŋəxi ma kusəsutu na lotu kulumtu, na pa ləsaɣa suu-i teu, mpe paa tɔkəna ma kawulaya ke tam ké ma sɔm waali ké lseyeli taa.

⁵ Pəle pə paasi, n nyəma nti Seluya pɔyalu Sowari lapa-m tɔ. Isəna i kuwa lseyeli yoo nyuɔ nyéma Nɛɛ pɔyalu Apənɛɛ, na Yetɛɛ pɔyalu Amasa tɔ. Yoo heɛu waatu ke i kuwa yəlaa mpe, na pá kú i yoo nyuɔ.

⁶ Mpu tɔ, lana nyá layatu. Taa yele-i na í sí sɔm kupam. ⁷ Pə kaasa Kalaatu tu Paasilayi pɔyalu tɔ, tɔki peleye teu, na í caləsəxi-we. Mprúyú pele pa paasaɣana maɣa waatu wei nyá taalə Apəsəlɔm tɔɔnaɣa-m tɔ. ⁸ Kelaa pɔyalu Simeyi wei i we Pahulim ke Pencamɛ tetu taa tɔ, ílé i təŋsa-m mpu si ké teu ke kuyaku ŋku ma pukaya Mahanayim tɔɔ. Pə waali ké i səŋa-m Yaatan i kɔɔ ke ma məlaya tɔ, na má tuuna Tacaa si ma kaa ku-i. ⁹ Pənente taa huli-i suulu. N ké yulu layatu ké. N nyəma isəna n ká lá na paa i kpatəlaa tɔ, í sí sɔm isayam tɔ.

Tafiiti sɔm na i pɔyalu lɛtuyɔ ke i lonte

(Kutɔɔsutu I 29:26-28)

¹⁰ Pə waali ké wulau Tafiiti səpa, na pá pimi-i timpi pa yaa si, Tafiiti tɛ tɔ. ¹¹ Pusi nule təcu ké Tafiiti tɔɔ kawulaya ke lseyeli təna tɔɔ. I tɔɔ pusi naatosom-pɔɔɔɔɔ ke Həpəlɔŋ, na Yosalem ke pusi hiu na naanəwa na tooso. ¹² Mprúyú Salumɔŋ lɛeta i caa Tafiiti lonte na i kawulaya la teu pə ti fei.

Atoniya sɔm

¹³ Mprúyú Hakii tu pɔyalu Atoniya pola Salumɔŋ too Pasepa kiŋ, na Pasepa pɔɔsi-i si: Alaafəya kéle? Na í cɔ si: ɛɛ. ¹⁴ Na í tasa si: Faaci kɔɔɔɔɔ ma kəmnaa. Ntena alu si: Yɔɔti.

¹⁵ Ulena Atoniya tó si: Ntoŋ n nyə́má si má tənna kawulaya ŋke, na maya lseyeli tənna kraakaya wulau. Ama ma lanŋaa na pé mǎli ma neu tɔɔ. Mpi tɔ, Tacaa celəna-ɪ ké. ¹⁶ Pə́nəntaa ma sələməŋi-ŋ pulu. Ule taa pə-m-wi. Alu si yɔɔɔti. ¹⁷ Mpuɔule si: Heeli wulau Salumɔŋ si í ha-m Sunem tu Apisaki na má lá alu. Ye nyaa yɔɔɔtəna ɪ kaa kisi. ¹⁸ Ulena Pasepa tó si: Pə we teu, ma heeli-ɪ.

¹⁹ Mpuɔú Pasepa pola wulau kiŋ si ɪ heeliyi-ɪ Atoniya tɔm. Wulau na-ɪ, ulena í kuli na í səŋi-ɪ, na í hənti-ɪ atɛ. Ulena í mǎli ɪ kumte tɔɔ. Na pá su toto ké kawulaya kpelaya, na wulau ntɔɔŋ tɔɔ na toto caya. ²⁰ Ntəna toto si: Ma kɔma-ŋ natələŋi sələmuɔu ke pəɔɔɔ, taa kisina-m. Salumɔŋ si: Hai, nyaa sələmi, ma kaa kisi. ²¹ Mpuɔule si: Yele na nyá taalu Atoniya kraŋa Sunem tu Apisaki.

²² Mpuɔule Salumɔŋ si: Pepee? Pepe tɔɔ ke nyá caa si í kraŋa-ɪ? Aŋha, ulə sana n ka sələmaa si má celɛ-ɪ kawulaya. ɪ ké ma taalu ke te. Mpi Apiyataa na Sowari pa kooliyi tɔɔɔɔ.

²³ Tənyalɛ wulau Salumɔŋ yɔɔɔtaa na ɪ tuu si: Ye ma ta ku Atoniya ke tɔm tənɛ tɔ tɔɔ, Tacaa í ku-m.

²⁴ Ma tuuna Tacaa wei ɪ tu má na ma tɔyaya nyə́ma ke kawulaya, na í lɛɛɪ-m ma caa lonte tɔ si, ɪsu saŋa ma kuwa Atoniya. ²⁵ Ulena Salumɔŋ tili Yoyata pəyalu Penaya na í ku Atoniya.

Salumɔŋ tɔɔŋəŋi Apiyataa ke Yosalem

²⁶ Ye Apiyataa, wulau heela ulɛɛ si: Kpe nyá tɛ Anatɔti. N muna səm yaa, ulə ma kaa ku-ŋ saŋa ké. Mpi tɔ, n paasəna lɔɔ atakaa ké ma caa Tafiiti waatu taa. Halɪ nyá na ma caa Tafiiti í tɔɔŋna pə wahala.

²⁷ Mpuɔú Salumɔŋ ləsa Apiyataa ke kɔtuɔu təmle taa. Ulena pə la ɪsu Tacaa ka yɔɔɔtuɔu llii tɔyaya nyə́ma tɔɔ ké Silo tɔ.

Salumɔŋ yelaa na pá kú Sowari

²⁸ Waatu wei Sowari nuwa Atoniya səm na Apiyataa tɔɔŋnuɔu, ulena í se na í suu lɔɔ cokəle taa, na í tú kpuluɔu ke kɔtaya təlata kiŋ. Mpi tɔ, ɪ ka wɛ Atoniya tɔɔ ké. Ama ɪ taa təŋ Apəsalm ké. ²⁹ Ulena pá tayaŋi wulau si Sowari suu lɔɔ cokəle taa, na í tú kpuluɔu ke kɔtaya təlata.

Ntəna wulau tili Yoyata pəyalu Penaya si: Polo na í ku-ɪ.

³⁰ Penaya polaa, ulena í tó Sowari si: Wulau tɔma si í lu. Ntəna Sowari si: Hai, cənɛɛ ma caa si má si.

Mpuɔú Penaya mələa na í heeli wulau ke nti Sowari yɔɔɔtaa tɔ. ³¹ Keləna wulau si: Polo na í ku-ɪ tənna ɪsu ɪ yɔɔɔtuɔu tɔ, na í pimi-ɪ. Ule n keela má na ma caa tɔyaya ta nyuɔu tɔɔ ké yələa mpa ɪ kuwa musuŋ tɔ, pa mpusi keɛ. ³² ɪ nyuɔu taa ké Tacaa ká məŋna yələa kupama naale wei ɪ kuwa tɔ pa səm tɔm. Paa lseyeli yoolaa wulau Apənɛɛ, na Yuta yoolaa wulau Amasa.

³³ Mpe ɪni pa səm tɔm ká mǎli Sowari na ɪ piitim nyə́ma pa nyɔɔŋ taa ké tam tɔɔ ké. Ama Tacaa ká yele

na Tafiiti luluyu nyə́ma, na ɪ tɔyaya nyə́ma mpa paa lɛɛtəŋi ɪ kawulaya taa tɔ, pá hɛɛsi tam tɔɔ.

³⁴ Mpuɔú Penaya kuwa Sowari na í kpeena-ɪ ɪ cacaku tɛɛ, na í pimi-ɪ. ³⁵ Ulena wulau kra Penaya ke yoolaa wulau ke Sowari lonte. Na í kra Satɔki ke kɔtulɔ ke Apiyataa lonte.

Salumɔŋ yelaa na pá kú Simeyi

³⁶ Mpuɔú kuyaku nakuli wulau yaa Simeyi na í tɔmɪ-ɪ si: Nma tɔyaya ke Yosalem taa na í caya. Pə fɛi si í lu si í puki tiili. ³⁷ Ye kuyaku ŋku pə cəpa-ŋ na í lu, na í tɛsi Setəlŋ lɔɔɔ, na í hika mpi, n yapa.

³⁸ Ntəna Simeyi si: Hai, tá caa wulau, ma la ɪsu n yɔɔɔtuɔu tɔ.

Ulena Simeyi caya Yosalem taa na pá leeli. ³⁹ Pusu tooso sikaa, ulena Simeyi təmle nyə́ma naale se na pá polo Katɪ wulau Maaka pəyalu Akisi tɛ. ⁴⁰ Waatu wei Simeyi nuwa si ɪ təmle nyə́ma wɛ Katɪ, ulena í kpeeli ɪ kraŋaya na í polo ɪ təmle nyə́ma waali na í kɔna-wɛ.

⁴¹ Mpuɔú pa tayaŋi Salumɔŋ si Simeyi pola Katɪ na í kɔɔ. ⁴² Ntəna wulau yaa-ɪ na í kɔɔsi-ɪ si: ɪsu má kisina-ŋ tɔsayaŋa, na má yele na í tuuna Tacaa si, ye kuyarŋku í luwa na í polo tiili n ká si na? Haləna í cɔ-m si, pə wɛ teu n nuwa? ⁴³ Pepe tɔɔ ké n ta tɔki nyá tu-unau na í kpeena nti má kisina-ŋ tɔ? ⁴⁴ N nyə́má nyá taa ké ɪsayaŋtu nti n lapa ma caa Tafiiti tɔ, Tacaa ká lɛɛtəna-ŋ. ⁴⁵ Ulena í kooli maya kupantu na í su Tafiiti tɔyaya ke tam tɔɔ.

⁴⁶ Mpuɔú wulau kusa Penaya na í kú Simeyi.

Ulena kawulaya náa suu toŋ sɔɔsuɔu ke Salumɔŋ niŋ taa.

Salumɔŋ kraŋəŋi Icipiti wulau pɛɛɔ

3 Mpuɔú Salumɔŋ kraŋa Icipiti wulau pɛɛɔ. Ulena akraŋalɛ nté tɔ kɛnti awulaa mpe pa naale. Ntəna Salumɔŋ pona alu ɪni na í su-ɪ Tafiiti tɛɛɛ Yosalem. Haləna í tɛɛsi kawulaya tɔyaya, na lɔɔ tɔsɛɛle na ɪcətɛ kolunŋa ke ŋmau.

² Salumɔŋ ka sɔɔla Tacaa ké na í təŋəŋi ɪ caa Tafiiti ɪkɛtɛ. Paa na mpu tɔ, lona pəyalɛ taa ké ɪ na yələa pa lakaya pa kɔtasɪ ke waatu ɪni. Mpi tɔ, pa ta ŋmata Tacaa ke ɪ tɔsɛɛle.

Salumɔŋ sələməŋi lɔɔ ké ləmayasɛɛ

(Kutɔɔsutu II 1:2-13)

⁴ Mpuɔú kuyaku nakuli Salumɔŋ pola Kapawŋ ke kɔtaya lapu. Tetu tənna taa kɔtaya təlata sɔɔkɔle nté tənna. Halɪ Salumɔŋ lapa tənaya kɔtaya ŋka kɔkɔ lusa ka tənna tɔ. ⁵ Kapawŋ tənaya Tacaa lu Salumɔŋ tɔɔ ké ahoo ke toosee taa, na ɪ tɔmɪ-ɪ si: Sələmi-m mpi n caa tɔ.

⁶ Ntəna Salumɔŋ si: Kupantu sɔɔkɔntu ke n lapa ma caa Tafiiti, ke timpi ɪ tənŋa tampana na lotu kulumtu, na í lakɪ kupantu tɔ. Halɪ n ha-ɪ apalupəyaya, na keɛ ká lɛɛɪ ɪ lonte taa, ɪsu pə wɛu saŋa ɪsəntɔ tɔ. ⁷ Hai ma lɔɔ Tacaa, mayalɛ n kraŋaa na í lɛɛɪ ma caa lonte taa. Anɪ ma ké pəyaya ké na hələm na nɔɔ. ⁸ Pəyele

nyá yélaa kulésaa mpa pa tɔɔ ma tɔki kawulaya tɔ, pá wé tuutuuma ké pa fɛi kaluyɔ. ⁹ Mpu tɔ, ha-m layatu, na kupantu na isayatu pə cəkəna. lɛna má pəsi na má paasəna nyá yélaa samaa tuutuuma inɛ.

¹⁰ Mprúyú Tacaalɛ lanɛ hɛna Salumɔɔj sələmuyɔ nku.

¹¹ Ntɛna í tɔ sɔ: Timpi n səlɛma layatu sɔ n tənɛyənə tampana, n ta səlɛmɔ weesuyɔ kutayaluyɔ, yaa wɛna, yaa nyá kolontunaa í sɔ tɔ. ¹² Maa tu-n layatu na nyəm mpi too nɔɔɔɔ ta hikita tɔ. Páɔɔ nɔɔɔɔ kaa tasa-wəyɔ hikuyɔ tɔ. ¹³ Pələ pə paasi, maa ha-n mpi n ta səlɛmɔ tɔ. Wɛna na teeli, wulau nɔɔɔɔ i kaa nɛyəsənə-n, haləna nyá səm. ¹⁴ Ye n tɔɔ ma mpaanɛ taa, na n tɔka ma kutututu na ma kusəsutu, isu nyá caa Tafiiiti, lɛ maa yele na nyá weesuyɔ tayali.

¹⁵ Salumɔɔj fema, lɛ sɛsɛ toosɛ nɛ. lɛna í mɛli Yosalem, na í lá i waali nyéma tənaya acima.

Salumɔɔj huukəna ləmayasɛ

¹⁶ Mprúyú kuyaku nakuli apalaa tənə alaa napəli pa pola wulau tɛyɛ naalɛ. ¹⁷ lɛna pa taa lɛlu tɔ sɔ: Hai, má la-n kaafala tá caa. Ma na alu inɛ tə wenna tɛyaya kulumaya taa, na má luli apalupəyaya. ¹⁸ Kuyɛnɛ naalɛ tɛwaa, lɛna inɛ í luli apalu tɔɔ. Na ta naalɛ tɛ wɛɛ mpu. Krai tu nɔɔɔɔ ta sɔɔɔ ta tɔɔ. ¹⁹ Mprúyú i hən-ta i pəyaya tɔɔ ké ahoo na ká sí. ²⁰ lɛna í kraɔa ma pəyaya na í huusi i kɔɔkɔ taa, na í huusi kusəpaya kɛ ma kɔɔkɔ taa, na máá tɔɔna tom. ²¹ Pə nyaalaa sɔ má cɛlɛyɔ pəyaya kɛ hətɛ, lɛna má mayana sətɔ. Ma nyənə-kɛyɛ teu, lɛna má cəkəna sɔ pə taya ma nyənka.

²² Tənayalɛ alu lɛlu sɔ: Aai yoo, ma pəyaya ntɛ weesuyɔ nyənka, nyá nyənka ntɛ kusəpaya.

Ntɛna kancaalaya nyən sɔ: Pɔɔɔɔ ké. Nyá pəyaya səpənə, ma nyənka ntɛ weesuyɔ nyənka.

lɛna pá naali mprúyú hɔm kɛ wulau isentaa tənə.

²³ Ntɛna wulau tɔ sɔ: Lɛlu ná tɔɔ sɔ, ma pəyaya ntɛ weesuyɔ nyənka, nyá nyənka ntɛ kusəpaya. lɛnɛ ílɛ sɔ, pɔɔɔɔ ké, nyá pəyaya ntɛ kusəpaya, ma nyənka ntɛ weesuyɔ nyənka. ²⁴ Tɔɔ, ye mpu í kɔɔn-m layatɛ.

Pa pona wulau kɛ layatɛ, ²⁵ lɛna í tɔ sɔ: í faɔa weesuyɔ nyənka kɛ cali na í tala-wɛyɛ hɔɔɔɔɔ hɔɔɔɔɔ.

²⁶ Tənayalɛ pə lapa weesuyɔ pəyaya too taa ké puluyɔ i pəyaya tɔm, na í tɔ sɔ: Hai, wulau cɛlɛ-i pəyaya nke, taa ku-kɛ.

Ntɛna alu lɛlu sɔ: Yɛɛ, sɛtɔ-kɛ, na ta naalɛ tɛ lanɛ.

²⁷ Mprúyú wulau sɔ: í cɛla kancaalaya nyən kɛ pəyaya, í taa ku-kɛ, ka too kɛlɛ.

²⁸ Mprúyú lɛyɛli nyéma tənə nu wulau huulɛ ntɛ, na pá ná sɔ, Tacaalɛ tu-i layatu, na í tənɛyɔ tampana na í huukəna. lɛna pá nyaɔna wulau.

Salumɔɔj tayənɛyɔ i kawulaya

⁴ lɛyɛli tənə tɔɔ ké wulau Salumɔɔj tɔkaya kawulaya. ² l waali nyéma hɛla na pa tənə nɔɔ. Satɔki pəyalu Asaliya kɛlɛ kɔtulu. ³ Sisa pəyalu lliholɛfti na Ahiya pɛlɛyɛlɛ takɛlasɔ nɛmaalaa. Ahiluti pəyalu

Yosafati kɛlɛ takɛlasɔ sulu. ⁴ Yoyata pəyalu Penaya kɛlɛ yoolaa wulau. Satɔki na Apiyataa kɛlɛ kɔtɛlaa.

⁵ Nataɔ pəyalu kancaalaya nyən Asaliya kɛlɛ kumataɔnaa nyuyɔ tu. Naalɛ nyən Sapu kɛlɛ wulau kupayalu. ⁶ Ahisaa kɛlɛ kawulaya tɛyaya nyuyɔ tu. Apita pəyalu Atonilam kɛlɛ tɛlasɔ tənə nyuyɔ tu.

⁷ Salumɔɔj ka wɛna kumataɔnaa nyuyɔ nyéma kɛ naanuwaa na naalɛyɛ lɛyɛli tɛtu tənə taa ké. Pə wɛɛ sɔ paa wei í cɛla wulau na i kawulaya tɛyaya nyéma pa isɔɔɔ kulum tɔɔɔɔɔ kɛ pənaya taa. ⁸ Halɔ pa hɛla na pa tɛtunaa hɛla nɔɔ. Huuu pəyalu ké lɛlayim pɔɔɔ taa.

⁹ Teke pəyalu ké Makati, na Saaləpim, na Pɛtɔ-Sɛmɛsɔ, na lɔɔɔ-Pɛtɔ-Hanaɔ tɛtu taa. ¹⁰ Hɛsɛtɔ pəyalu ké Alupotɔ icatɛ taa. ílɛ i ka tənna Soko na Hɛfɛɛ tɛtu tənə. ¹¹ Apinatari pəyalu ka tənna nɛyɛ Tɔɔɔ pɔɔɔ hɔɔɔɔɔ tənə.

ílɛ i ka kraɔana Salumɔɔj pɛlɛ Tafa. ¹² Ahiluti pəyalu Paana ka tənna Taanaaki, na Mekito, na Pɛtɔ-Sɛyanɔ tɛtu tənə. Hɔɔɔɔɔ nku ku kraɔana Saatanɔ kɛ Sisilɛɛ tapuyɔ tɛɛ ké pə kraɔau Pɛtɔ-Sɛyanɔ tɔ, na pə polo Apɛlɛ-Mehola, haləna Yɔkənɛyam. ¹³ Lamɔɔtɔ tu Kɛpɛɛ pəyalu ka tənna Kalaati tɛtu tənə, na Manasɛɛ pəyalu Yayii acalisi tənaya Kalaati tɛtu taa, na Aləkɔɔɔ hɔɔɔɔɔ kɛ Pasaɔ, na pə koloosi acalɛɛ sɔɔɔɔɔ nu-toso, wɛna pa təka nyəyətɔ kɛsɛmtu tɔ.

¹⁴ Itoo pəyalu Ahinatari tənna Mahanayim tɛtu. ¹⁵ Asimaati tənna nɛyɛ Nɛfətali tɛtu, ílɛ i kraɔa tɔɔɔɔ Salumɔɔj pɛlɛ lɛlu Pasamati. ¹⁶ Husayi pəyalu Paana tənna Asɛɛ na Pɛyalɔtɔ pə tɛtu. ¹⁷ Paluya pəyalu Yosafati tənna nɛyɛ Isakaa tɛtu. ¹⁸ lla pəyalu Simeyi kɛlɛ Pɛncamɛɛ nyəntu.

¹⁹ Ulii pəyalu Kɛpɛɛ kɛlɛ Kalaati tɛtu na pə kɛnna Amolii nyéma wulau Sihonɔ, na Pasaɔ wulau Oki pa tɛtu. Páɔɔ pə kaasi kumataɔnaa nyuyɔ tu lɛlu kɛ Yuta tɛtu taa.

²⁰ Yuta na lɛyɛli pə yəlaa ka wɛ paɔalɛ ké isu kanyənə, na pá tɔki na pá nyɔɔki na pa lanɛ hɛwaa.

⁵ Salumɔɔj ka nɛmakəlanə tɛtu tənaya waatu inɛ. Pə kraɔau lɛlatɔ pɔɔɔ, na pə yoosina Filiisi nyéma tɛtu, haləna Icipiti tɛtu tɔɔ tɔ. Na tɛtu ntu tə nyéma fɛlɛyɔ Salumɔɔj kɛ lampuunaa, haləna i səm.

² Paa ifemle nte tɔɔɔɔɔ nka Salumɔɔj na i tɛyaya nyéma pá tɔki tɔɔɔɔ. Mulum kunyaaləm tɔɔnənə pɔɔɔɔɔafɛi naanuwaa, na mulum kukpəsəm kɛ tɔɔnənə pələfɛi hiu. ³ Na naanɛ wei pa tu tɔɔɔɔɔ kupaɔka na í lá nim tɔɔɔ naanuwaa, na naanɛ wei pa ləsa ntiyilɛ taa tɔɔ hiu, na heɔɔ kɛ nuunuwaa (100). Páɔɔ pə kaasi namənɛ waanɔ waanɔ kɛ tɔm tooso, na kampeɛ kupana.

⁴ Salumɔɔj nɛmakəlayana pɔɔɔ lɛlatɔ ilim tətulɛ tɛtu tənə. Pə kraɔau Tifəsə na pə polo Kasa tɔ, na pa awulaa tənə. lɛna í caɔana i tɛyɔ tɛtunaa mpa pa cɔɔnə-i tɔ pa taa. ⁵ Yuta na lɛyɛli nyéma tənə ka caɔana pa tɛyɔ, na paa wei í halɛyɔ tuɔɔ wei pa yaa sɔ lɛsɛɔna na fikinaa tɔɔ isənə i caaki tɔ, haləna Salumɔɔj səm.

⁶ Salumɔɔj ka wɛna yoo kɛkɛnə kraɔanənɛ kɛ iyisi nuɛ (40000) na kraɔanənɛ kucacayanɛ kɛ iyisi naanuwaa na naalɛ (12000).

⁷ Kumataŋnaa nyuɣu nyɛma naanɔwa na naale ka paasayanana wulau tɛyaga tɔɔɔnaga tɔm. Paa wei na i ɛɔtu, pulu taa lanɛɣi. ⁸ Pa kɔŋaɣana tɔɔɔnaga pee, na camtu ke kɔyanɛŋ, na tɔla wena a laki tɛma tɔɔɔ timpi wulau ka weɛ tɔɔɔ teitei kɛ ɛsu paa keɛsa-we tɔ.

Salumɔŋ tɛɛ yɛlaa tɛnaga lɛmaɣasɛɛ

⁹ Mɔrɔyɔ ɛɛ ha Salumɔŋ ke nyɛm na laɣatu sɔɔɔntu na i nyi yaasinna ke waani waani, pɛ fei kaluɣu. ¹⁰ I kɛla ilim tɛlule tɔɔ laalupunna na Icipiti nyɛma tɛnaga nyɛm kɛ. ¹¹ I na yulu nɔɔɔɔ pa taa keɛsɛɣi nyɛm. Hali i tɛɛ ɛsɛlahi tu lɛnɛ na Mahɔɔɔi pɛyalaɛ Hemaŋ na Kalɛkɛɔɔ na Taata. I hɛte yaawa piitimnaa mpa pa cɔɔna-i tɔ pa taa kɛ. ¹² Atuwa iyisi toosoyɔ (3000) Salumɔŋ tukaa na i lu yontunaa iyaga (1000). ¹³ Salumɔŋ yɔɔɔɔ tɛɛ sɔɔɔɔ kupampan tɔm, na i kɔpenna nyulisi nsi si nyɔɔɔ kutuluŋ kila tɔ si tɔm na i yɔɔɔɔ. Na i yɔɔɔɔ tɔla, na taale wontu, na sumasi na ate nyamanyamanaa na tiina pɛ tɔm. ¹⁴ Antulinyaa awulaa yɛlaa tɛna kɔŋaga kɛ na pɛ nuki Salumɔŋ nyɛm tɔm.

ɛɛ tɛsɛɛɛ ɛmau tɔm tayanuɣu

(Kutɔɔsutu II 2:2-15)

¹⁵ Tiii wulau Hilaɛ nuwa si Salumɔŋ ke pa kpa kawulaya, na pɛ lɛɛti i caa Tafiiti lonte, ɛɛna Hilaɛ tili i waali nyɛma si pɛ sɛɛ-i. Mpi tɔ, i ceu ntɛ Tafiiti.

¹⁶ Mɔrɔyɔɛ Salumɔŋ tilaa na pa heeli Hilaɛ si:

¹⁷ Ma caa Tafiiti ta pɛsi na i ɛma ɛɛ tacaɛ ke tɛsɛɛɛ. Mpi tɔ, i kolontunaa ka tama-i kɛ, na pɛ yook-ina-i tam. Halɛna ɛɛ yele na i kɛɛ-i-wɛ. ¹⁸ Ama pɛnɛntɛ ma ɛɛ tacaɛ yelaa na ma hɛɛsi pɛ tɛna pɛ taa. Ma fei kolontu, pɛcɔɔ mɔrɔyɔ nɔɔɔɔ i fei. ¹⁹ Hali mɛ maɣasi ma taa si maa ɛma ɛɛ tacaɛ ke tɛsɛɛɛ. Mɔrɔyɔ ɛɛ ka heela ma caa si: Nyɛ pɛyaga ɛka kaa lɛɛti nyɛ lonte tɔ ɛka ɛmana-tɛ. ²⁰ Mpu tɔ, yele na ma tɛmlɛ nyɛma maɣana nyɛ nyɛma, na pɛ seti-m tɛɛ sɔɔɔɔ wei i we Lipaŋ tɔ. ɛɛna n heeli-m ɛsɛna maa fei nyɛ tɛmlɛ nyɛma tɔ. Mpi tɔ, nɔɔɔɔ ta nyi tɛɛ setuɣu, ɛsu Fenisii nyɛma mɛɛ.

²¹ Hilaɛ nu mpu, ɛɛna i lanɛ hulumɛ sɔɔɔɔ na i sa ɛɛ si: Tacaɛ keɛ teeli tu. Inu i hana Tafiiti ke pɛyaga nyɛntu unɛ si, i tɔɔɔ kawulaya. ²² ɛɛna i tili na i heeli Salumɔŋ si:

Ma nuwa nti n tilaa si pɛ heeli-m tɔ. Maa la teitei ɛsu n caa tɔɔɔ tɛɛ sɔɔɔɔ unu i tɔm taa. ²³ Ma tɛmlɛ nyɛma kɛ kɔpɛna-i na pɛ tiina tenku nɔɔɔ. ɛɛ keɛsi-m timpi n caa-i tɔ. Na mɛ tu-i lum taa, na i tala tɛna, ɛɛna n kɔpɛna. Mpi ma caa si n fei-m tɔɔɔ ma kawulaya tɛyaga nyɛma tɔɔɔnaga.

²⁴ Mɔrɔyɔ Hilaɛ hawa Salumɔŋ ke tɛɛ sɔɔɔɔ kupam unɛɣi ɛsɛna Salumɔŋ caaki tɔ. ²⁵ ɛɛna Salumɔŋ nɛ haaki-i paa pɛnaga ɛkaga tɔɔɔnaga pee ke tɔɔɔnaga ke iyisi naatoso (6000) na olifinaa nim kupam ke liitil-inaa iyisi pɛɛɛɛ naanɔwa (8000).

²⁶ Tacaɛ ka hawa Salumɔŋ ke nyɛm kɛ ɛsu i ka heeluɣu-i tɔ. ɛɛna hɛsɔyɔ kɔɔ i na Hilaɛ pa heku na pɛ pɛɛɛɛ kɔɔ.

Salumɔŋ tayanaga tɛɛɛ tɛma

(Kutɔɔsutu II 1:18 na 2:1,16-17)

²⁷ Mɔrɔyɔ Salumɔŋ lɛsa ɛɛɛɛɛ nyɛma tɛna taa kɛ tɛmlɛ lataa ke yɛlaa iyisi hiu na naanɔwa (30000).

²⁸ Na pɛ puki Lipaŋ ke yɛlaa iyisi naanɔwa naanɔwa (10000) kɛ ɛɛɛɛɛ ɛɛɛɛɛ, na pɛ laki tɛmlɛ ke pa nyuɣu tu Atonilam kiŋ. ɛɛna pɛ kɔpɛna pɛ tɛɛ ɛɛɛɛɛ naale naale na pɛ hɛsɛɣi. ²⁹ Pɛ kaasa sɛyɛllaa ke yɛlaa iyisi nutoso na naanɔwa (70000) na pɛ saakɛɛɛ ke yɛlaa iyisi nuunaasa (80000) kɛ puɣu taa. ³⁰ Pɛcɔɔ pɛ kaasi kumataŋnaa sɔɔɔɔ waali nyɛma ke iyisi tooso na ɛmɔnɔyɔ na nuunɔwa (3300). Salumɔŋ ka sɛna-we si pɛ feiɣi tɛmlɛ nyɛma tɔ. ³¹ Mɔrɔyɔ wulau tɔma si pɛ lɛsi pɛ sɔɔɔɔ kɔpɛna nna pa saakaa tɔ, na pɛ sɛna ɛɛ tɛsɛɛɛ kite. ³² Mɔrɔyɔ Salumɔŋ tɛmlɛ nyɛma, na Hilam tɛmlɛ nyɛma, na Pipɛɔɔɔ ɛɛɛɛɛ nyɛma pɛ saaka pɛɛ anu na kɔpɛna kɔpɛna mpa paa ɛmana ɛɛ tɛsɛɛɛ tɔ.

ɛɛ tɛsɛɛɛ ɛmau

(Kutɔɔsutu II 3:1-14)

6 Mɔrɔyɔ Salumɔŋ caala ɛɛ tɛsɛɛɛ ɛmau tɛmlɛ ke ɛɛɛɛɛ nyɛma Icipiti taa luu pɛnaga nasɛɛ na nuunaasa (480) nyɛnka taa. Salumɔŋ kawulaya pɛnaga liyiti nyɛnka ntɛ na ɛɛɛɛɛ naale.

² Kutuluɣu ɛku Salumɔŋ ɛma Tacaɛ tɔ ku tɛyalaŋ we mɛɛɛɛɛ hiu na naanɔwa, na ku waŋ ke mɛɛɛɛɛ naanɔwa, na ku kuɛkɛɛɛ ke mɛɛɛɛɛ naanɔwa na kakpasi. ³ Naŋ sɛkɛɛɛɛ ɛku n taki na pɛcɔɔ n tɛɛ ɛɛ tɛsɛɛɛ maɣamaɣa taa tɔ, kule ku tɛyalaŋ we mɛɛɛɛɛ naanɔwa kɛ teitei ɛsu ɛɛ tɛsɛɛɛ waŋ weu tɔ. Na ku waŋ tɔ kɛ mɛɛɛɛɛ kakpasi. ⁴ Na pɛ tɔ ku pɛtolee ke nyɛɣɛtu. ⁵ Mɔrɔyɔ i malɛsɛna ɛɛ tɛsɛɛɛ, na i naŋ ɛɛ nyɛnku koloosi na awalɛ tɔ kɛ ate na ɛɛ kutuluɣu na pɛ cɔɔ. Ku kutuluŋ we naale, ate nyɛnku paasi. ⁶ Ate na ɛɛ kutuluɣu ate nyɛnku waŋ we mɛɛɛɛɛ naale na hɔɔɔɔɔ.

Kancaalaya nyɛnku ke mɛɛɛɛɛ tooso. Pɛ tɔ nyɛnku ke mɛɛɛɛɛ tooso na hɔɔɔɔɔ. ɛɛ tɛsɛɛɛ kolɔŋa yasɛɛɛ fei kulumaɣa. Ka yasɛɛ pɛ tɛɛ kɛ na kɛ ɛmɔkɛna ɛɛ. Pa ɛma-keɛɛ mɔrɔyɔ na pɛ sɛkɛɛ si pɛ hiki lona wena a taa paa tɛni ate na ɛɛ kutuluŋ patanaa kɔpɛna tɔ. ⁷ Paa tɛma pɛɛ wena pa ɛmaakɛna ɛɛ tɛsɛɛɛ ke mpu tɔɔ saakɛɛ kɛ. Pɛ tɔ kɛ pa ta lana laale, yaa maalɛto, yaa nyɛɣɛɛɛ nakulɛɣi ɛmau waatu. ⁸ ɛɛ tɛsɛɛɛ ilim mɔpɛna tɔ kɛ ate na ɛɛ kutuluɣu ate nyɛnku nɔɔɔɔ ka wenna. Na tɛnaga pa lapa ate na ɛɛ kutuluŋ unu i tɛkpale nte yulu kɔpɛna na i cɔɔɔ kilikite tɔ. ⁹ Pa tɛma-i ɛmau, ɛɛna pɛ tɔ i patanaa ke tɛɛ kupam kɔpɛna. ¹⁰ Ate na ɛɛ kutuluɣu ɛku pa malɛsɛna ɛɛ tɛsɛɛɛ koloosi ke mpu, na pɛ cɔɔ tɔ, ku kuɛkɛɛɛ ke we mɛɛɛɛɛ naale na hɔɔɔɔɔ hɔɔɔɔɔ. Mɔrɔyɔ pa tɛna patanaa kɔpɛna ke ɛɛ tɛsɛɛɛ kolɔŋa tɔ.

¹¹ Mɔrɔyɔ Tacaɛ tɔma Salumɔŋ si: ¹² ɛsu n ɛmaakɛɛ-m ɛɛ tɛsɛɛɛ tɛne ɛsɛntɔ tɔ, ye n tɛna ma kiŋ, na n tɔkɛɣi ma kutututu, na ma kusɛsutu, maa la-ɛ nti

maa su nyá caa Tafiiti tɔ. ¹³ Maa kɔɔ na má caya ma yalaa lseyeli nyáma heku, ma kaa l-wɛ.

Lɔ tɛsɛɛɛ taa tayanuɔ

¹⁴ Pa tema lɔ tɛsɛɛɛ ηmaw, ɛsu Salumɔɔn ká keesuyuwɛ tɔ. lɛna ¹⁵ pá matɪ kpenkpelasi toɔ nyɛnsɪ ke kutuluyɔ koloosi tɔɔ na pə taa tɔɔ kɛ pə kraɔau atɛ na pə yoosina pata tɔ, na pá pɔ-sɪ tɔtɔɔ atɛ. ¹⁶ lɛna pá cosi lɔ tɛsɛɛɛ ke mɛɛtəlɛnaa naanuwɔ na pá kayɔ kpenkpelasi toɔ nyɛnsɪ sɪ pa sukɪ lɔ atakaa. lɛna pá ha tənaya hətɛ sɪ tɛcaɔalɛ katɛ taa katɛ nyɛntɛ.

¹⁷ lɛna pá kaasi lɔ tɛsɛɛɛ maɔamaya ke mɛɛtəlɛnaa hiu. ¹⁸ Kpenkpelasi toɔ nyɛnsɪ tike waasəna lɔ tɛsɛɛɛ taa tɔɔ. Pu naaki pɛɛ wɛna pá ηmana-tɛ tɔ. lɛna pá ləsi kpenkpelasi tɔɔ kɛ yaayɛnaa na tiɔ nyɛnɪ ɪ pɛɛ fotoonaa. ¹⁹ lɛna pá taɔani katɛ taa katɛ tɛcaɔalɛ rítɛ sɪ pa sukɪ lɔ atakaa. ²⁰ Kutuluyɔ ηku ku taɔalɛn na ku warɔ ka wɛ mɛɛtəlɛnaa naanuwɔ naanuwɔ kɛ. Na pá pɔ wula ke ku taa, na lɔ tɛsɛɛɛ taa tɔɔ. lɛna pá kayɔ wula alukpala ke ku nɔɔɔ. Na pá su tənɔ tɔtɔɔ kɔtaɔa təlɛtɛ nte pa kama taasi na pá waasi-tɛɔ wula tɔ.

²² lɔ tɛsɛɛɛ tənɔ na kɔtaɔa təlɛtɛ ke pa pɔwa wula.

²³ Ḿpúyú pa saaka tɔɔ ηku pa ya sɪ Olifi tɔɔ ɛsɔtaɔ tanlaa mpa pa ya sɪ Selupɛɔnɔna tɔ pa lɛsɛnɔ naale na pə kuɔkulumɔn ke mɛɛtəlɛnaa kakpasɪ sɪ pa sukɪ lɔ atakaa cɔɔ. Paa wei ɪ keɔ naale taɔalɛn kpen-tɔɔ mɛɛtəlɛnaa kakpasɪ kakpasɪ. ²⁷ Ḿpúyú pa su-wɛɔ katɛ taa katɛ kutuluyɔ heku taa, na pá heɪ pa keɔ na pa kenɔɔsɪ naale suli heku taa. Na ɪnɛ ɪ nyɛnka yoosina kutuluyɔ na cənɛ, na ɪnɛ na cənɛ. ²⁸ lɛna pá waasi-wɛɔ wula.

²⁹ Ḿpúyú pa lɛsa ɛsɔtaɔ tanlaa, na paɔn fotoonaa na yaayɛnaa ke kutuluyɔ koloosi tənɔ taa na sɪ waalɪ.

³⁰ Na pá waasi wula ke lɔ tɛsɛɛɛ na katɛ taa katɛ tɛcaɔalɛ pə atɛ.

³¹ lɛna pá saaki Olifi tɔɔ ke lɔ atakaa kutuluyɔ nɔɔɔɔ kampu ke kutəkəɔ naale. Paa saaka-ɪ tuusola kakpasɪ kɛ, na ɪ wɛ ɛsɛntaa na ɛsɔtaɔ tɔɔ. ³² Ḿpúyú pa lɛsa ɪ tɔɔ kɛ ɛsɔtaɔ tanlaa, na paɔn fotoonaa, na yaayɛnaa, na pá waasi ɛsɔtaɔ tanlaa na paɔn ke wula. ³³ Tɔɔ ηku ɪnɪ tɔtɔɔ pa saaka lɔ tɛsɛɛɛ kampu. lɛ tuusola liyiti tike ke pa tú ɪlé. ³⁴ Kutəkəɔ naalɛɔ pa saaka-ɪ. Paa kutəkuyɔ ηku ku kpiliyɪ tɔm naale.

³⁵ lɛna pá ləsi pə tɔɔ kɛ ɛsɔtaɔ tanlaa, na paɔn fotoonaa na yaayɛnaa, na pá waasi pa tɔɔ kɛ wula.

³⁶ Pə waalɪ kɛ pa ηmá lɔ tɛsɛɛɛ taɔa kolunɔ na pɛɛ kusaakɛ loosi tooso, na kpenkpelasi toɔ nyɛnsɪ ke loonɔ kulumaya na pə cɔɔ na pə tá.

³⁷ Salumɔɔn kawulaya pənaya liyiti nyɛnka ke pa ɛsɔtaɔ naale nyɛn taa kɛ pa su Tacaɔ lɔ tɛsɛɛɛ kite.

³⁸ Salumɔɔn kawulaya pənaya naanuwɔ na kulumaya nyɛnka ɛsɔtaɔ pələfɛɪ naanuwɔ nyɛn taa kɛ pá tɛsa lɔ tɛsɛɛɛ ηmaw. Na tə wɛ teitei ɛsu paa kɛsa-wɛɔ tə tɔm tɔ.

lɔ tɛsɛɛɛ ηmaw puɪ kɛnta naatosompɔɔɔɔɔ nte.

Salumɔɔn kawulaya tɔɔɔ ηmaw

7 Ḿpúyú Salumɔɔn ηmawa ɪ maɔamaya ɪ tɔɔɔɔ. Puɪ sika naanuwɔ na tooso, ɪɛ ɪ tɛma-keɔɔɔɔ.

² Kutuluyɔ ηku pa yaakaya sɪ, Lipan hɔtuyɔ tɔɔ Salumɔɔn caalɛna ηmaw. Ku taɔalɛn wɛ mɛɛtəlɛnaa nuɛ na naanuwɔ na ku warɔ ke mɛɛtəlɛnaa hiu na kakpasɪ. Ku kuɔkulumɔn ke mɛɛtəlɛnaa naanuwɔ na kakpasɪ. Paa tema ku pata kpenkpelasi toɔ nyɛnsɪ na tesikasi kupanɔ ke loosi liyiti tɔɔ pa yaakaya-kuyɔ mpu. ³ Kpenkpelasi toɔ nyɛnsɪ nuɛ na kakpasɪ ke pa kayaa, ɪɛna pá tənɪ pata kpatɛn. Paa loonɔ ηkaya kpenkpelasi naanuwɔ na kakpasɪ, na sí lu loosi tooso na sí tənɔ tesikasi tɔɔ. ⁴ Pə kaasi na pá tulɪ pətɔlee loosi tooso tooso kɛ kutuluyɔ ηku ku kuɔkɔmɔn naale tɔɔ, na á nyɛnɔɔ tɛma. ⁵ lɛna pá túlí ku kuɔkɔmɔn naale tɔɔ kɛ kuɔkɔsɪ kootanaa nyɛnsɪ ke tooso tooso na sí nyɛnɔɔ tɛma.

⁶ lɛna pá ηmá akelenaa kutuluyɔ na ku taɔalɛn ke mɛɛtəlɛnaa hiu na kakpasɪ, na ku warɔ ke mɛɛtəlɛnaa naanuwɔ na kakpasɪ. Ku na ku akelenaa na ku sakaya. Ku wɛ kɛ ɛsu kutuluyɔ ηku pa ya sɪ Lipan hɔtuyɔ tɔ.

⁷ Ḿpúyú pa ηmawa kawulaya kraɔn tɔɔ. Tənaya Salumɔɔn huɔkaya tɔm na ɪ húlɔyɪ tampana. lɛna pá pɔ ku tənaya kpenkpelasi toɔ nyɛnsɪ, ke pə kraɔau atɛ tɔ, na pə yoosina pata.

⁸ Pa ηmawa ɪ kutuluyɔ kususuɔ ke ḿpúyú teitei kɛ Lipan hɔtuyɔ kutuluyɔ waalɪ na waasɪ lɛnku taa.

lɛna Salumɔɔn ηmá kutuluyɔ lɛnku ke ḿpúyú teitei kɛ ɪ alu ɪcipiti wulau pɛɛɔ.

⁹ Pɛɛ kusaakɛ kupampana ke pa ηmawa pə tənaya mpu, na pə koloosi ke too kite tɛɛ halɛna ku ɪmaale. Pa saaka-yɛɔ a taa na a waalɪ kɛ teitei kɛ ɛsu paa kɛsa tɔ. ¹⁰ Kuɔkɔmɔn kupanɔ wei ɪ taɔalɛn wɛ mɛɛtəlɛnaa kakpasɪ kakpasɪ na liyiti liyiti tɔɔ pa suna kite. ¹¹ lɛna pá ηmana pɛɛ kusaakɛ na kpenkpelasi toɔ nyɛnsɪ. ¹² lɛna pá ηmá kolunɔ sɔsaya na pɛɛ loosi tooso, na kpenkpelasi loonɔ ke teitei ɛsu pa ηmaw taɔa ηka n takɪ na n teləsi lɔ tɛsɛɛɛ taa tɔ, na pə taa tɔɔ kolunɔ.

Koolu Hiram tɛma

(Kutɔɔsɔtu II 2:12-13)

¹³ Koolu nɔɔɔɔ ɪ ka wɛna na pá yaaki-ɪ sɪ Hiram, ɪ caa ke Tiii tu, na ɪ too ke Nefətali kɛkɛle taa tu, ɪɛ ɪ too ɪnɪ ɪ ka kɛ leelu. Apalu ɪnɪ ɪ ka nyəmá nyɛnɔɔ kusɛmtu lupu ke teu kɛ. Pə tɔɔ kɛ wulau Salumɔɔn tilaa sɪ ɪ kɔɔ na ɪ lupi-ɪ wontunaa.

Nyɛnɔɔ kusɛmtu akelenaa

(Kutɔɔsɔtu II 3:15-17)

¹⁵ Hiram lupəna nyɛnɔɔ kusɛmtu akelenaa ke naale. Pa kuɔkulumɔn wɛ mɛɛtəlɛnaa pɔɔɔɔɔɔɔ naanuwɔ. Pa yaɔalaya ke mɛɛtəlɛnaa naatoso. ¹⁶ lɛna ɪ lu kahusi taka kɛ nyɛnɔɔ kusɛmtu ηku na ɪ tənɪ akelenaa mɛɛ pa nyɔɔn taa. Paa ηku ku wɛna

meeṭelanaa naale na hɔɔɔɔɔɔ. ¹⁷ Na Hilam lu caŋəm wontu ke tɔm naale. Lenti we isii puluɔ, lenti isii yɔm na atuyusa, na í tú paa akele wei i kahuka tɔw kɛ naa-tosompɔɔɔɔɔɔ. ¹⁸ Ilena í lu caŋəm wontu, isii tɔɔɔ nakuli ku pee taka, na í tu-yeyɛ akelenaa kahusi puluɔ inu i tɔw kɛ loosi naale na pɛ taki. ¹⁹ Na pɛ tasa caŋəm wontu naaleɔ lupu, tɛ nɛɔsɛna isii yaayenaa, na tɛ taɔalɛɔ we meeṭelanaa naale naale, na pɛ tɛni paa akele wei i tɔw. ²⁰ Paa lapa caŋəm puluɔnaa ke kɔɔɔɔɔɔ kɔɔɔɔɔɔ ke akele kahuka tɔw kɛ puluɔ na tuɔɔ pee leesɛɔ ŋmunuɔ (200) loosi naale. ²¹ Mɔɔɔɔ pɛ sika akelenaa mɔɔɔɔ lɔw tɛsɛɛɛ nɔɔɔɔ. Lelu na nɔɔɔɔ tɔw, na pɛ ha-i hɛtɛ si Yakeɔ. (Pɛ nyuɔ nɛ si lɔw nyɔɔsɛɔ na pa tɛ taa). Na pɛ ha mɔɔɔɔ tɔw nyɔɔ ke hɛtɛ si Poosi. (Pɛ nyuɔ nɛ si unɔɔɔɔ tɔw tu, na pa tɛ taa).

²² Ile Hilam tɛma akelenaa mɔɔɔɔ pa lupu nɛɛ.

Nyɔɔɔɔɔɔ kuseɛmɔɔɔɔ nyampaani

(Kutɔɔɔɔɔ II 4:2-5)

²³ Mɔɔɔɔ pɛ lupa nyɔɔɔɔɔɔ kuseɛmɔɔɔɔ ke nyampaani anaam taka kɛ ukulutaɔ, na pɛ pɔlɔɔɔ lum, isii lule. Nyampaani inu i waɔ we meeṭelanaa kakɔsi na i kuɔkulumɛɔ ke meeṭelanaa naale na titite. Na i ukulutaɔ tɔw we meeṭelanaa naanɔwa na kakɔsi. ²⁴ Na pɛ lɛsi nyuɔ natɔli tɛ pee fotoonaa ke nyampaani tɔw kɛ i lupu waatu, na pɛ tɔw na pɛ tɔ. Paa meeṭɔli wei kɛ pee hii. ²⁵ Ilena pɛ lu nyɔɔɔɔɔɔ kuseɛmɔɔɔɔ ke naɔɔ leesɛɔ naanɔwa na naale, na pɛ pulu-i tooso tooso ke tɔm liyiti. Lelɛɔ nyɔɔɔɔɔɔ ilim tɔlule, lelɛɔ na pɛ tɔtule, lelɛɔ na pɛ nɔɔɔɔ na lelɛɔ na pɛ mɔɔɔɔ. Ilena pɛ tɛni nyampaani unɔɔ naɔɔ leesɛɔ inu i tɔw. ²⁶ Nyampaani inu i kɔɔɔɔ we kɛ isii yulu ntantaku waɔ. Na i nɔmpee isii poosiya, na á nɛɔsɛna isii yaayenaa. Nyampaani inu i tɔki isii lum liitilinaa iyisi nuunaasa (80000).

Nyɔɔɔɔɔɔ kuseɛmɔɔɔɔ kɛkɛnaa

²⁷ Mɔɔɔɔ pɛ lupa nyɔɔɔɔɔɔ kuseɛmɔɔɔɔ ke lum kɛkɛnaa ke naanɔwa. Pa taɔalɛɔ na pa waɔ ke meeṭelanaa naale naale. Pa kuɔkulumɛɔ ke meeṭɔli kulum na hɔɔɔɔɔɔ. ²⁸ Pa lupa nyɔɔɔɔ kɛ, Ilena pɛ tɛni tɛ tɔw kɛ lenti. ²⁹ Na pɛ lɛsi tɔle tɛ tɔw kɛ tɔɔɔɔ na latɛɛnaa na isɔtaɔ taɔɔɔ fotoonaa. Na pɛ la mpu tɔtɔɔ lenti tɔw, na pɛ susi caŋəm atuyusa taka kɛ fotoonaa mɔɔ pa pɔtɛɛ na pa isɔtaɔ. ³⁰ Paa kɛkɛ wei i ka wɛna nyɔɔɔɔɔɔ kuseɛmɔɔɔɔ kɔɔɔɔ naaleɔ, na tɛ tɔw kɛ pɔɔɔɔ liyiti. Na pa tamsɛna kɔɔɔɔ unɔɔ nyɔɔɔɔ liyiti isii nɔɔɔɔ taka kɛ ŋkulunɔsi taa. Ile nɔɔɔɔ anu na kɛkɛ pu kɛ nyɔɔɔɔɔɔ kulumɔɔ kɛ. Ama a ta tɛɛ atuyusa ke taɔalɛɔ. ³¹ Ilena pɛ lɔ puluɔ isii pɔɔɔɔ taka na tɛ tapuɔ ke koota na tɛ kulaa na pɛ tɛni nyampaani. Tɛ waɔ seka pɔɔ si pɛ la meeṭɔli kulum. Ilena pɛ lɛsi tɛ tɔw kɛ fotoonaa. ³² Kɛkɛ tɛ kɛ i pɔɔɔɔ liyiti wɛɛ. A kuɔkulumɛɔ ke mɔɔɔɔ tooso, na a nyɔɔɔɔ kɔɔɔɔ na kɛkɛ pɛ tamsa kulum. ³³ Paa lupa kɛkɛ inu i pɔɔɔɔ ke teitei kɛ isii yooɔ kɛkɛ nyɔna. Pɛ kɔɔɔ a maɔamaɔa na akɔɔɔɔ, na a

nyɔɔɔɔkɔɔɔɔ, na a tiipee tɔ, nyɔɔɔɔɔɔ kuseɛmɔɔɔɔ ke pa lupa. ³⁴ Nyɔɔɔɔ nti tɛ we isii kɛkɛ nɔɔɔɔ taka kɛ i ŋkulunɔsi taa tɔ, pɛ kɔɔɔɔ nyɔɔɔɔɔɔ kulumɔɔ kɛ. ³⁵ Paa kɛkɛ wei i tɔw ka we pɔɔɔɔ taka, na tɛ waɔ ke mɔɔɔ kulumɔɔ. Na nyɔɔɔɔɔɔ kuseɛmɔɔɔɔ kukutuɔ na ku hɔɔɔɔ tɔka-tɛ. Nyɔɔɔɔ nti na kɛkɛ maɔamaɔa pɛ kɔɔɔɔ kulum. ³⁶ Ilena pɛ lɛsi isɔtaɔ taɔɔɔ, na tɔɔɔɔ, na paɔɔ fotoonaa ke kukutuɔ na nyɔɔɔɔ hɔɔɔɔ nsi si tɔw. Na pɛ lɛsi atuyusa fotoonaa na pɛ tɔw na pɛ tɔ. ³⁷ Pa lupa kɛkɛnaa mɔɔ pa naanɔwa kɛ teitei kɛ. Paa wei kɛ nyɔɔɔɔɔɔ kulumɔɔ itamsaɔ, na pa waɔ na pa taɔalɛɔ na pa wɛɛɛ we teitei.

³⁸ Mɔɔɔɔ pɛ lupa cɛmsɛnaa sɔsaa ke naanɔwa na pɛ tɛni kɛkɛnaa mɔɔ pa tɔw. Paa cɛmsɛ wei i kuɔkulumɛɔ we meeṭelanaa naale, na paa wei i tɔki lum tononaa pɔlɛɛ naanɔwa. ³⁹ Ilena pɛ su lum kɛkɛnaa kakɔsi ke lɔw tɛsɛɛɛ na ilim mɔɔɔɔ ŋkulunɔ hɔɔɔɔ taa.

Lɔw tɛsɛɛɛ nyɔɔɔɔ wontu

(Kutɔɔɔɔɔ II 4:7-5:1)

⁴⁰ Mɔɔɔɔ Hilam tɛma cɛmsɛnaa na cɛmsisi nsi pa ŋmunɔɔɔna calɛm tɔ, na tɔluma lɔɔɔɔ, na pɛ tɛna mpi Salumɔɔ kɛ tu-i si, í la lɔw tɛsɛɛɛ taa tɔ.

⁴¹ Pɛ kɔɔɔ akelenaa naale, na pa kahusi na si caŋəm wontu, isii si tɔw puluɔ tɔm naale, na puluɔ inu i tɔw

tɔɔɔ pee nasɔɛ (400). Paa akele wei kɛ loosi naale.

⁴³ Na lum kɛkɛnaa naanɔwa, na pa tɔw cɛmsɛnaa naanɔwa tɔw.

⁴⁴ Na nyampaani anaam wei pa tɛna latɛɛnaa naanɔwa na naale tɔw tɔ.

⁴⁵ Na wontu nti pa kuukina tɔluma tɔ, na pɛ lɔɔɔɔ na poosiyaana mpa pa ŋmunɔɔɔna calɛm tɔ.

Nɔɔɔ ta nyi nyɔɔɔɔɔɔ kuseɛmɔɔɔɔ tuutuuma wei Hilam lupa lɔw tɛsɛɛɛ wontunaa mɔɔ na í sotiti tɔ, tɛ nyuɔ. I lapa-tɔɔɔ teitei kɛ isii Salumɔɔ kɛsɛ-i tɔ. Yaatanu tetekɔɛ taa acalɛɛ nna pa yaa si Sukɔti na Saatanu tɛ a heku taa kɛ pa lupa-ti, na pɛ tɔ-tɔɔ Tacaɔ tɛsɛɛɛ taa.

⁴⁸ Mɔɔɔɔ Salumɔɔ lapa na pɛ lu wula nyɔmnaa na pɛ tɔ Tacaɔ tɛsɛɛɛ taa:

Isii tulaalunaa tɔwɔtɛ,
na taɔpɔli wei i tɔw pa sukɔ lɔw potopotonaa tɔ.

⁴⁹ Na fɛtɔlanaa kɔlɛɛ naanɔwa, na pɛ su-wɛɛɛ kate taa kate kutuluɔɔ isɛntaa. Kakɔsi na nɔɔɔɔ tɔw, kakɔsi na mɔɔɔɔ tɔw. Na pɛ lu fɛtɔlanaa maɔamaɔa na pa tɔw caŋəm na pa kɔɔɔɔ tɔm naale. Na pɛ lu cɛmsɛnaa na poosiyaana mpa pa ŋmunɔɔɔna calɛm tɔ, na kɔɔnaa, na cɔlɔlɔnaa, na kampunaa mpa pa tɔka tɔɔɔɔ kate taa kate nɔɔɔɔ

tɔ, pa nyɔɔɔɔ na lɔw tɛsɛɛɛ kampunaa nyɔntu tɔw.

⁵¹ Waatu wei Salumɔɔ tɛma Tacaɔ tɛsɛɛɛ ŋmau, Ilena í kɔɔɔ mpi i caa Tafiiti ka suwa Tacaɔ tɔ na í tu pɛ tɛnaɔa lɔw tɛsɛɛɛ kɔɔnaa kutuluɔɔ taa. Pɛ

lseyeli nyáma seekuyu-ŋ tɔ. Paa nyi tɔtɔ si lɔ tɛsɛɛle nte ma ŋma-ŋ tɔ, tɛ kɛ nyá nyɛntɛ tɛkrpataa.

⁴⁴ Yaa ye ń tu nyá yɛlaa lseyeli nyáma si pá yoonaa pa kolontunaa, na pá kɛsɛna nyá ɛcatɛ kulɛsɛle tɛnɛ na lɔ tɛsɛɛle nte ma ŋma-ŋ isɛntɔ tɔ, pa tɔɔ na pá sɛlɛm-ŋ. Uɛ haɪ, Tacaa ⁴⁵ nu pa wiinau ke hatoo isɔtaa na ń waasi-wɛ.

⁴⁶ Yaa ye pɛ kɔma na pá wakɛlɛna-ŋ. Mpi tɔ, yulu nɔɔɔɔ ɪ fɛɪ si u wakɛlɛɪ. Ntanyɪ n ká mu-wɛ na pááná, na ń yeɛ na pa kolontunaa kɛli-wɛ, na pá kra-wɛyɛ yomle, na pá pona-wɛyɛ pa acalɛɛ taa kɛ pɛɔɔɔ pɛɔɔɔ yaa pooluŋ taa. ⁴⁷ Uɛna pá pɛsɛna laakali ke tɛna si pa wakɛlɛna-ŋ, pa lapa isayatu, pa tɔm sɛpa. ⁴⁸ Uɛna pá sɛlɛm-ŋ na pa lotu tɛnaya timpi unɪ pa wɛ mpu tɔ. Na pá kɛɛsi pa lɛmayasɛɛ na nyá ɛcatɛ tɛnɛ na lɔ tɛsɛɛle nte ma ŋma-ŋ isɛntɔ tɔ pa tɔɔ, ke tɛtu nti n ha pa caanaa tɔ tɛ taa cɛnɛ. ⁴⁹ Uɛ haɪ, Tacaa, nu pa wiinau ke nyá tɛcaɔalɛ ke hatoo isɔtaa, na ń waasi-wɛ. ⁵⁰ Uɛna ń tayani timpi pa wakɛlɛna-ŋ tɔ, na ń yeɛ na pa kolontunaa na pa pɛtɔɔtɛ.

⁵¹ Pɔɔɔtu fɛɪ, pa kɛ nyá piya ke hatoo kuyanɔku n lɛsa-wɛyɛ Icipiti wahala sɔɔɔ taa tɔɔɔ.

⁵² Haɪ, Tacaa lɔɔ, nuɔi sɛlɛmɛŋ wei má na nyá yɛlaa tu sɛlɛmɛyɛ-ŋ paa waatu wei tɔ. ⁵³ Mpi tɔ, nyá lɛsɛna-tuyɔ piitimnaa tɛna heku si tɛ pɛsi nyá nyáma isɪ n yeluyɔ na nyá tɛmlɛ tu Moisi heeli-wɛyɛ saa wei n lɛsa ta caanaa ke Icipiti taa tɔ.

Salumɔŋ kooliyi samaa ke lɔɔ koolee

⁵⁴ Kɔtaya tɛlatɛ kite ke Salumɔŋ ka luŋaa, na ɪ kraasi ɪ niŋ na isɔtaa, na ɪ wiikina Tacaa. ɪ tɛma, uɛna ɪ kulɔ ⁵⁵ na ɪ kooli samaa wei ɪ ka kota tɛna tɔɔ kupantu si: ⁵⁶ Ma sɛɛ Tacaa nyá wei n yɛlaa na nyá yɛlaa lseyeli nyáma heɛsi, isɪ n ka yɔɔɔtuyɔ tɔ. Pɔɔɔtu fɛɪ leɛŋ, n lapa teitei kɛ isɪ n ká suu nyá nɔɔɔ kupanɔka na nyá tɛmlɛ tu Moisi nɔɔ tɔ. ⁵⁷ Ta lɔ Tacaa wɛɛ ta waali, isɪ n ka wɛu ta caanaa caanaa waali tɔ. Taa ɪ-tu. Pɛɔɔ taa yeɛ-tuyɔ waasuyɔ. ⁵⁸ Yeɛ na tɛ nuɔkɛna-ŋ tam, na tɛ tɔŋ nyá mpaanɔ taa isɪ n caaki tɔ, na tɛ tɔki nyá ki-ŋ, na nyá kusɛsɪtu, na nyá kutututu nti n ka tu ta caanaa caanaa tɔ. ⁵⁹ Tacaa lɔɔ tɔɔsɛɪ ma wiinau pɛnɛ pɛ tɔ kɛ ilim na ahoo, na n sɛŋna nyá yɛlaa taya paa kuyaku ŋku. ⁶⁰ Mɔpɔyɔ atɛ yɛlaa tɛna ká nyɛna si, Tacaa tike ntɛ lɔɔ, nɔɔɔɔ fɛɪ tɔɔ. ⁶¹ Na mɛ lɛsasi ná suu-ɪ teu tɛmammam na ɪ tɔkɛɪ ɪ kiŋ, na ɪ kusɛsɪtu, isɪ ɪ lakuyɔ sanɔ isɛntɔ tɔ.

Kɔtasi nsi pa lapa Tacaa tɔ

(Kutɔɔsutu II 7:4-10)

⁶² Mɔpɔyɔ wulau Salumɔŋ na lseyeli nyáma tɛna mpa paa kota tɛna tɔ, pa lapa Tacaa ke ⁶³ ciikuɔ kɔtasi ke naanɔ iyisi hiu na naale (22000) na heɛŋ na pɛŋ ke iyisi nuunɔwa na hiu (120000) ke Tacaa tɛsɛɛle tuluyɔ tɔɔ.

⁶⁴ Kɔtasi ta maya nyɛɔɔluyɔ kuseemuyɔ kɔtaya tɛlatɛ tɔ kɛ kuyaku ŋku. Uɛna Salumɔŋ yeɛ na pá lá kɔtasi nsi kɔkɔ lusa si tɛna tɔ na tɔɔnaya nyɛnsi na ciikuɔ nyɛnsi nim ɔɔɔ nim ɔɔɔ ke lɔ tɛsɛɛle taya tɔɔ.

⁶⁵ Waatu unɪ ɪ taa kɛ Salumɔŋ na lseyeli samaa tuu-tuuma wei ɪ luɔna tɛtu tɛna taa tɔ. Pɛ kraɔau Lepo-Hamati halɛna pɛ suɔna Icipiti kɔɔ tɔ, pa tɔɔ coka acima ke kuyɛɛŋ naatosompɔɔɔɔɔ. ⁶⁶ Kuyaku pɛlɛfɛɪ naanɔwa nyɛŋku wule ke wulau yasa lseyeli nyáma. Uɛna pá polo pá sɛɛ-ɪ, na paa wei ɪ kpe ɪ tɛ na lanɔheɛɛ. Mpi tɔ, Tacaa lapa ɪ tɛmlɛ tu Tafiiti na ɪ yɛlaa lseyeli nyáma ke kupantu.

Tacaa lu Salumɔŋ tɔ kɛ tɔm naale nyɛm

(Kutɔɔsutu II 7:11-22)

9 Waatu wei wulau Salumɔŋ tɛma lɔ tɛsɛɛle na ɪ kawulaya tɛyaya na pɛ tɛna mpi ɪ caakaya tɔɔ ŋmau tɔ. ² Uɛna, Tacaa lu ɪ tɔ kɛ tɔm naale nyɛm ke teitei isɪ ɪ ka luɔ ɪ tɔ kɛ Kapawɔŋ tɔ. ³ Na ɪ yɔɔɔ si: Ma nuɔwa nyá wiinau, uɛ lɔ tɛsɛɛle nte n ŋmá isɛntɔ tɔ tɛ pɛsa ma nyɛntɛ. Maa wɛɛ tɛ taa kɛ tam na má paasana-tɛ, na má laki-mɛyɛ kupantu ke tam. ⁴ Ye nyaa tɔma teu na lotu kulumtu, isɪ nyá caa Tafiiti, na ń tɛŋɔɪ ma kiŋ na ń tɔkɛɪ ma kutututu nti ma tu-ŋ tɔ, ⁵ uɛ maa yeɛ na nyá kawulaya nyɔɔ tɔŋ ke tam tɔ kɛ lseyeli nyáma taa. Mɔpɔyɔ maa su nɔɔ ke nyá caa Tafiiti si, ɪ luluyɔ taa nyáma ká tɔkɛna lseyeli nyáma tɔ kɛ kawulaya ke ɪ sɛm waali. ⁶ Ama ye nyana nyá yɛlaa na nyá luluyɔ nyáma ɪ ɪ-m, na ɪ kisi ma kusɛsɪtu na ma kiŋ wei ma tu-mɛ tɔ, na ɪ mɛlɛna tuŋ tɔ na ɪ laaki-ɪ. ⁷ Uɛ maa kpiisi-mɛyɛ tɛtu nti ma ha-mɛ isɛntɔ tɔ tɔ tɔ, na má ɪ lɔ tɛsɛɛle nte ma pɛsa ma nyɛntɛ isɛntɔ tɔ, na yɛlaa tɛna wɔŋ-mɛ na pá paana-mɛ. ⁸ Waatu unɔɪ yɛlaa ka tɛŋɔɔna lɔ tɛsɛɛle nte tu te teu ke mpu tɔ tɛ kiŋ, na sɔɔntu kra-wɛ na pá la-wɛyɛ piti, na pá pɔɔsɛɪ pa ti si: Uɛ pepe tɔ kɛ Tacaa lapa tɛtu tɛnɛ na lɔ tɛsɛɛle tɛnɛyɛ mpu? ⁹ Uɛna pá ɔ-wɛ si: lseyeli nyáma ɪwa pa lɔ Tacaa. Unɪ ɪ lɛsɛna pa caanaa ke Icipiti tɛtu taa. Uɛna pá tɛŋɔɪ tuŋ. Pɛ tɔ kɛ lɔ tɛŋsa-wɛyɛ mpusinaa mpe pa tɛna.

Salumɔŋ tɛma

(Kutɔɔsutu II 8:1-18)

¹⁰ Tiiɪ wulau Hilam ka hana wulau Salumɔŋ ke taasi kupanɔsi tɛna, na wulanaa tɛna mpa ɪ nyulaya si ɪ ŋmaakɛna tɔ. Pusi sika hiu na Salumɔŋ tɛ lɔ tɛsɛɛle na ɪ kawulaya tɛyaya ke ŋmau. Uɛna ɪ ha Hilam ke acalɛ hiu ke Kalilee tɛtu taa. ¹² Mɔpɔyɔ ɪ lu Tiiɪ na ɪ kɔɔ acalɛ anɔɪ nau. Ama ɪ lanɔ ta heɛ. ¹³ Ntɛna ɪ tɔ si: Ma taapalu Salumɔŋ, acalɛ nna n ha-m isɛntɔ tɔ a ta nii isɛɛ. Pɛ tɔ kɛ halɛna sanɔ pa suu nɔɔɔɔɔ ŋkuɔ yaa si: Tɛtu ta nii isɛɛ. ¹⁴ Pɛyɛle wula tɔɔnɛnaa tooso na nɔɔɔɔɔ ke Hilam ka tilina Salumɔŋ.

¹⁵ Tɛlasɪ tɛma ke wulau Salumɔŋ ka tuwa yɛlaa na pá ŋmá lɔ tɛsɛɛle na ɪ kawulaya tɛyaya, na Milo, na Yosalem koloosi. Uɛna pá ŋmá Hasɔɔ na Mekito na Kesɛɛ pɛ acalɛɛ. ¹⁶ Icipiti wulau ka yoonaa Kesɛɛ ɛcatɛ kɛ, na ɪ kú Kanaanɔ nyáma mpa paa wɛ tɛ taa tɔ na ɪ sɔ-tɛyɛ kɔkɔ. Pɛ waali kɛ Icipiti wulau pɛɛɔ saa wulau Salumɔŋ uɛna Icipiti wulau ha Salumɔŋ ke ɛcatɛ nte. ¹⁷ Pɛ tɔ kɛ Salumɔŋ tayana-tɛyɛ ŋmau, na ɪ ŋmá tɔtɔɔ Peti-Holonɔ-Pɛtɛ nyɛŋ, ¹⁸ na Paala na Tamaa ke

wulaya tetu hɔɔɔɔɔɔ taa. ¹⁹ Na acalee wena a taa i sukaya i tɔɔɔɔɔɔ tɔ. Na wena a taa i sukaya yoo keekenaa, na kpaɔanɛ tɔ. Na Salumɔɔ ɔmɔ pɛ tɛna mpi i caa tɔɔɔɔɔɔ Yosaɛm i caɛ taa maɔamaɔa, na Lipaɔ puɔu taa na i tetu tɛna taa.

¹⁸ ɛna Salumɔɔ ka taɔana tɛlaɔ tɛma anɔ tɔɔɔɔɔɔ. ²⁰ Waatu unɔ i taa, yɛlaa mpa pa taa kɛ lɛɛɛɛɛɛ nyɛma tɔ pa wɛ tetu taa kɛ. ɛu Amolii nyɛma, na Hiti nyɛma, na Peliisi nyɛma, na Hifi nyɛma, na Yɛpusi nyɛma. ²¹ Lɛɛɛɛɛɛ nyɛma taa pɛɛɛɛ na pɔ ku-wɛ tɔɔɔɔɔɔ pa kaasaa. Mɛɛɛɛ Salumɔɔ tuwa tɛlaɔ tɛma, na pɔ laki mɔɔɔɔɔɔ halɛna saɔa. ²² Ama pɛ kaasa lɛɛɛɛɛɛ nyɛma tɔ, wulau ta tu pɛɛɛɛ tɛma kɛ mpu. Pɛɛɛɛɛɛ i waali nyɛma, na i yoolaa sɔsaa, na sɛkɛma, na yoo keekenaa na kpaɔanɛ paasɛnɔlaa. ²³ Mɔɔɔɔɔɔ tɛmlɛ paasɛnɔlaa kpa tɛma lataa kɛka nyuɔu nyɛma kɛ nasɛɛ na nuɔuwa na nuɛ na naanɔwa (550) na pɔ fɛɔɔɔɔɔ Salumɔɔ tɛmlɛ lataa.

²⁴ Waatu wei Salumɔɔ alu Icipiti nyɛɔ lu Tafiiti tɛ, na i suu tɛɔɔɔɔ ɔka i paalu ɔma-i tɔ ka taa, ɛna wulau taɔanɔ lonɛ nɛɛ na i ɔmɔ taɔa ɔka pa yaana pa tɛ taa si Milo tɔ.

²⁵ Paa pɛnaɔa ɔka tɔm toosoɔɔ Salumɔɔ lakaya Tacaɔ kɛ kɔtaɔi nsi kɔkɔ lusa si tɛna tɔ, na ciikuɔu nyɛnɔi kɛ kɔtaɔa tɛlatɛ nɛɛ i ɔma-i tɔ tɛ tɔ. Mɔɔɔɔɔɔ i lakaya tɛma wena a tɔ pɔ ɔmɔ lɔɔ tɛsɛɛɛ nɛɛ tɔ.

²⁶ ɛna Salumɔɔ yɛɛ, na pɔ saaki kɔɔɔɔɔ kɛ lɛɔɔɔɔ-keɛɛ, kɛ ɛɛ cɔɔɔɔ tɛɔku kuɛɛɛ nɔɔɔ kɛ lɔm tetu taa. ²⁷ Mɔɔɔɔɔɔ Hilam pona Salumɔɔ kɛ kɔɔɔɔɔ saalaa kupama, na pɔ sɛɔna i nyɛma. ²⁸ ɛna pa tɛna pɔ polo Ofii tetu taa na pɔ kpaɔa wula kɛ kiloonaɔ iyisi naanɔwa na naalɛ (12000) na pɔ pona Salumɔɔ.

Sapa wulau alu nyɛɔ pola Salumɔɔ wiiluyɔ
(Kutɔɔsutu II 9:1-12)

10 Mɔɔɔɔɔɔ Sapa tetu wulau alu nyɛɔ nuwa Salumɔɔ hɛɛ yaau. ɛna i polo si i pɔɔɔɔɔɔ-i tɔmnaa kate nyɛntu, na i nɔ i nyɛm tɛnaɔa. ² Alu unɔ i tala Yosaɛm taa tɔ, na i yoma kɛ tuutuuma, na yooyoonaa nɔɔ sɔɔɔɔ tulaalunaa, na wulanaa, na liyitee pɛɛ kɛ tuutuuma. ɛna i pɔɔɔ Salumɔɔ kɛ tɔmnaa mpa pa tɛna i ka taɔana tɔ. ³ Na Salumɔɔ cɔ tɛ tɛna, i ta sɔɔ kulumɔɔ. ⁴ Mɔɔɔɔɔɔ alu unɔ i nuɔa i ɔkpaɔuɔu kɛ salumɔɔ nyɛm tɔm, na i sa i kawulaya tɛɔɔɔ ɔka i ɔmawa tɔ. ⁵ Na tɔɔɔɔɔ ɔka pa saakaya tɔ. Na yaasi wei Salumɔɔ ka taɔana i waali nyɛma na pɔ laki tɛma tɔ. Na kutɔɔɔɔ na kunyɔɔɔ tallaa wontu. Na kɔtaɔi nsi pa lakaya Tacaɔ kɛ lɔɔ tɛsɛɛɛ taa tɔ, na pɔ la Sapa wulau unɔɔ piti na pɔ mɔɔ i tɔɔ.

⁶ Nɛna wulau alu nyɛɔ unɔ i tɔ si: Pa keesa-m nyɔ nyɛm tɔm kɛ hatoo ma tɛ. Ama ma ɛɛ taa nata, ɛɛ ma ta mu-ti. Ama nɔnɔ ma nawa si tampaɔa kɛ pa heela-m tɛɔɔɔ. Nyɔ nyuɔu kuluyɔ na nyɔ nyɛm tɛɛwa ɛu paa keesa-m tɔ tɛamyam. ⁸ Nyɔ waali nyɛma na nyɔ tɛɔɔ taa yɛlaa tɛna lapa nyuleɔɔ kɛ. Mpi tɔ, pa wɛ nyɔ kiɔ na pɔ nuɔi nyɛm tɔm kɛ tam. ⁹ Ma sama nyɔ lɔɔ Tacaɔ wei i lɛsa-ɔ si nɔ tɔɔ kawulaya kɛ lɛɛɛɛɛɛ taa tɔ. lɔɔ sɔɔɔ i yɛlaa kɛ tam tɔ

tɔɔ i kpa-ɔ pa wulau, na i tu-ɔ si nɔ tɔɔ tampaɔa na nɔ laki kusiyisim.

¹⁰ Pɛɛ pɛ waali kɛ Sapa wulau unɔ i hawa Salumɔɔ kɛ wula tɔɔnɔnaa tooso na hɔɔɔɔɔ na tulaalu kɛ sɔsɔm, na liyitee pɛɛ tɔɔ. Too tɔ, nɔɔɔɔ ta nata tulaalu ɛu mɔɔɔɔ lɛɛɛɛ taa.

¹¹ Mɔɔɔɔɔ wulau Hilam kɔɔɔɔɔ pola Ofii tetu taa na pɔ kɔna wula, na kɛɔkɔɔɔ kupanɔi nasɛɛ na liyitee pɛɛ. ¹² Kɛɔkɔɔɔ nɛɔɔ Salumɔɔ yɛlaa na pɔ kaya lɔɔ tɛsɛɛ taa na i kawulaya tɛɔɔ taa tɔɔ. ɛna pɔ kaasi na pɔ saaki yonyoolaa kɛ saɔkuna. Too tɔ, nɔɔɔɔ ta nata lɛɛɛɛ taa kɛ kɛɔkɔɔɔ na si tɔɔ tala mpu pɛ taka.

¹³ Mɔɔɔɔɔ Salumɔɔ hawa alu unɔɔ pɛ tɛna mpi i nawa na i sɛɛm tɔ. Na i lapa-i kuɔɔɔ tɔɔɔ ɛna i pɛsaa tɔ. ɛna wulau alu nyɛɔ unɔ na i waali nyɛma pɔ mɛɛ pa tetu taa.

Salumɔɔ tɔɔ tɔm
(Kutɔɔsutu II 1:14-17 na 9:13-28)

¹⁴ Paa pɛnaɔa ɔka wula kiloonaɔ iyisi hiu (20000) kɛ pa kɔɔna wulau Salumɔɔ. ¹⁵ ɛna pɛcɔ pɛ kaasi mpi mpi taatɛlaa fɛɔɔ-i wontunaa tɔ tɔ, na lampuunaa mpa i kumataɔnaa sɔsaa, na Laalupunaa awulaa fɛɔɔ-i tɔ.

¹⁶ Mɔɔɔɔɔ wulau Salumɔɔ yɛlaa na pɔ lu wula kɔɔɔ kɛ ɔmɔnuɔu (200). Paa ɔku ku tɔɔ wula kiloonaɔ naatoto. ¹⁷ Kɔɔɔɔ sɛkɛɔ kɛ ɔmɔnuɔu nuɔuwa (300). Paa ɔku ku tɔɔ wula kiloo kulum na titite. Na pɔ si kutuluyɔ ɔku pa ya si Lipaɔ hɔɔɔ tɔ ku taa.

¹⁸ Na wulau yɛɛ na pɔ saaki kawulaya kɔɔɔɔ na tuu kɛla, na pɔ tɔ ka tɔ kɛ wula. ¹⁹ Mɔɔɔɔɔ pa lapa tɛkɔɔ kɛ kumlee naatoto kɛ tɛma tɔ, na pɔ si kɔɔɔ ɔkɛ. Paa saaka-keɛɛ na pɔ tu tɛɛɛɛ kuku-kulle, na pɔ tɔ tɔɔɔɔ lɛɛsɔɔ kɛ ɔkɔɔɔ tɛsɛɛ.

²⁰ Na tɔɔɔɔ lɛɛsɔɔ naanɔwa na naalɛɛ kumlee anɔ a tɔ. Naatoto kɛ nɔɔɔ tɔ, na naatoto kɛ mɔɔɔ tɔ. Wulau nɔɔɔ i ta saakɛta kawulaya kɔɔɔ ɔka taka.

²¹ Wula kɛ paa lupa Salumɔɔ tɛɔɔ taa lum poosiyanaa tɛna, na Lipaɔ hɔɔɔ kutuluyɔ taa wontunaa kutɛsɛtɔ. ²² Wulau ka wena i maɔamaɔa i kɔɔɔ kɛ. Na i na Hilam nyɛɔ pɔ puki pooluɔ. Paa puɔi tooso wei, pa kɔɔna wula na liyitee nyɛɔtɔ, na tuu kɛla, na tɛkɔɔɔ na kɔkɔ sumasi sɔsɔnɔi nasɛɛ.

²³ Salumɔɔ ka tɛɛ antulinya tɛna awulaa tɛnaɔ tɔɔ kɛ na nyɛm. ²⁴ Pɔɔɔɔ fɛɛ leɔɔ, lɔɔ ka ha-i nyɛm kɛ na yɛlaa lukɛna paa timpi na pɔ kɔɔ-i tɔmnaa pɔɔɔɔ.

²⁵ Paa pɛnaɔa ɔka, yɛlaa mɛ pa kɔɔɔna-i kuɔɔɔ kɛ liyitee wontu, na wula, na wontu kususuutu, na yoo wontu, na tulaalunaa, na kpaɔanɛ, na kpaɔasi.

²⁶ Mɔɔɔɔɔ Salumɔɔ kɔɔɔɔ i yoo keekenaa, na pɛ kpaɔanɛ, na pɔ lu keekenaa iyaya na nasɛɛ (1400), na kpaɔanɛ iyisi naanɔwa na naalɛ (12000). ɛna Salumɔɔ cosi pɛ taa na i si i kiɔ kɛ Yosaɛm. Pɛ kaasa nti ɛna pɔ si tɛɛɛ timpi timpi paa taɔana si paa si-ti tɔ. ²⁷ Salumɔɔ kawulaya waatu, liyitee ka wɛ

yelina i pəyalu ké kpekəle kulumtəle. Ule pu la na Tafiiti təyaya tu wəe kawulaya taa ké Yosalem icate nte ma ləsaə si pá sɛɛ-m tɔ tə taa.

³⁷ Mprúyú Tacaa tasaa si: Solopuwam, maa cɛle-ŋ kawulaya isu n sɔɔlaa tɔ, na h tɔɔɔ lseyeli kpeka naanuwaa tɔ. ³⁸ Ye h tɔkəɣi ma kuyɔɔtutu, na h tənəɣi mpaas ɲku ma huləɣi-ŋ tɔ, na h laki mpi pə kɛsəna-m tɔ, na h tənəɣi ma kiinj na ma kutututu, isu ma təm-le tu Tafiiti. Ule maa wəe nyá waaləɣi tam na nyá luluyu nyəma ká tɔki kawulaya ke tam, isu Tafiiti nyəma. Maa cɛle-ŋ lseyeli kpeka naanuwaa na naale, ³⁹ na pá ná na pá wu-wɛ. Ama pə kaa wəe hprúyú tam.

⁴⁰ Mprúyú Salumɔŋ pɛkkaa si i kuyu Solopuwam. Ulena Solopuwam se na í polo Icipiti wulau Sisaki tɛ na í tu-i kpuluyu. Haləna Salumɔŋ səm.

⁴¹ Pa kɛesa Salumɔŋ tɔm lɛntənaa na i kulapəm tənə, na i nyəm tənəɣa takələɣa ɲka pá yaa si, Salumɔŋ Tɔm takələɣa tɔ ka taa. ⁴² Pusi nulle təcu ké Salumɔŋ tɔɔ kawulaya ke lseyeli nyəma tənə tɔ ke Yosalem. ⁴³ Salumɔŋ kɔma na í sí, ulena i pəyalu Lupuwam lɛeti i lonte taa.

Lseyeli nyəma kotuyu ke Sikem (Kutɔɔsutu II 10:1-15)

12 Mprúyú kuyaku nakuli, lseyeli ilim ntɔɔɔ tɔ kpeka kota Sikem, ulena Lupuwam polo, si pá kraaki-i wulau. ² Waatu un tɔ, Nepa pəyalu Solopuwam wei í ká sewa wulau Salumɔŋ na í cɔɔsi Icipiti tɔ, i wə tənəɣa tam. I nuwa Sikem kotuyu ɲku ku tɔm, ulena í tú i taa si, i ká saali tənə. ³ Ama pa tila i waali, na í kɔɔ na í na ilim ntɔɔɔ tɔ kpeka pá yɔɔɔ Lupuwam si: ⁴ Nyá caa ka tu-tuyu tɛlasu təma ké, na tɔ feləɣi-l lampuunaa. Ule ye nyaa waasi-tu na h suku-tuyu tá sɛɣəla anɪ, tá sɔɔlu puwa si tɔ nyəni-ŋ tá wulau. ⁵ Mpuɣule Lupuwam si: Í yele má mayasi ma taa, na cele na ku fe í kɔɔ na má na-mɛ tɔ.

Ulena ilim ntɔɔɔ tɔ kpeka nyəma tɛɛ. ⁶ Ntəna Lupuwam pɔɔsi sɔsaa mpa paa wə i caa cɔɔɔ waatu wei ílé í ká wəna i weesuyu tɔ si: Suwɛɣe má cɔ yəlaa mpe?

⁷ Sɔsaa si: Ye n hula-wɛ si nyá sɔɔlu puwa si n ká paasəna-wɛ, na h yɔɔtəna-wɛɣe tɔm kupantu, nyaya paa nyəni pa wulau ke tam tɔ.

⁸ Ama Lupuwam ta mu sɔsaa tɔm nti. Ulena Lupuwam polo í pɔɔsi i malana ifepiya mpa pa wə un i kiŋ tɔ si: ⁹ Yəlaa mpe si má pasa-wɛɣe sɛɣəla nna ma caa ka suka-wɛ tɔ. Ule má cɔ-wɛ suwe?

¹⁰ Mpuɣule i ifepu tɔɔntələnaa mpe pá tɔma si: Cɔ-wɛ si, mpalum ta kisi-wɛɣe tɔɔɔ, kacənɣana pɔɔɔ na?

¹¹ Sɛɣəla wəna maa suku-mɛ tɔ, a ká kəl ma caa nyəna. Pécɔ təpila ke ma caa ka casa-mɛ. Ama alukpala ke maa casa-mɛ.

¹² Mprúyú Solopuwam na yəlaa pa məla Lupuwam kiŋ ke kuyɛɛn tooso wule, isu i ka heeluyu-wɛ tɔ.

¹³ Mpuɣule wulau kisa layatu nti sɔsaa ka tasa-i tɔ. Ulena í holina ¹⁴ samaa, isu i ifepu tɔɔntələnaa ká sɛɣəsa-i tɔ si: ɛɛ, ma caa ká suka-mɛɣe sɛɣəla yun nyəna. Ama maa suku-mɛɣe wəna a tɛɛ mpu tɔ. Pécɔ

təpila ke ma caa ka casa-mɛ. Ama alukpala ke máa casa-mɛ.

¹⁵ Ulena Lupuwam kisi samaa ke nuunau. Ule Tacaa ka lapəna mpu si pá la teitei isu i ká heeluyu lɔɔ kuyɔɔtutu tɛləsulu Ahiya ke Silo si í tɛləsi Solopuwam tɔ.

Kawulaya fayau (Kutɔɔsutu II 10:16-11:4)

¹⁶ Waatu wei lseyeli nyəma cɛkənaa si wulau kisa pa tɔm ke muyu, ulena pá tɔm-i si:

Tana Tafiiti tɔ feina natəl.

Tana-i tɔ kaa wɛ?

Lseyeli nyəma mɛ,

mí kɔɔ taa məli tá tɛ.

Tafiiti luluyu tu nyá,

nyaa tɔɔ nyá kawulaya.

Ulena pá yá. ¹⁷ Yuta tetu yəlaa tike nyənayana Lupuwam ke pa wulau. ¹⁸ Paa na mpu, na í tili tɛlasu təma nyuytu tu Atolam ke lseyeli nyəma mpa pa wə il-im ntɔɔɔ tɔ tɔ pa kiŋ. Ulena pɛle pá yaya Atolam ke pɛɛ na pá kú. Mprúyú Lupuwam kra i kɛkɛ taa ké kraakraa na í se na í polo Yosalem. ¹⁹ Isəna ilim ntɔɔɔ tɔ lseyeli nyəma kisina Tafiiti luluyu nyəma kawulaya tɔɔɔ. Na hprúyú pə wə haləna saŋa.

²⁰ Waatu wei pa nuwa si Solopuwam məlaa, ulena pá koti pa taa pa tike. Na pá yaa-i na pá kra-i lseyeli kpeka tənə wulau. Yuta kpekəle tike ta luna Tafiiti təyaya nyəma waali.

²¹ Waatu wei Lupuwam tala Yosalem, ulena í koti Yuta na Pencamɛ pə yoolaa taa yoolaa ke iyisi nuunuwaa na nuunaasa (180000) si: Í polo na í yoonə lseyeli nyəma na pá mənəna-m ma kawulaya. ²² Ama lɔɔ heela i kuyɔɔtutu tɛləsulu Semaya si: Polo h heeli ²³ Lupuwam na Yuta na Pencamɛ pə yəlaa si: ²⁴ Tacaa yɔɔɔ taa si: Í taa polo lseyeli nyəma yoonau. Mpi tɔ, pa ké má tɛɛtunaa ké. Má yelina si pá la isu pə lapu tɔ.

Paa wei í məli i tɛ. Pa nu lɔɔ tɔm nti, ulena pá hɛɛ.

²⁵ Mprúyú Solopuwam ɲmá koloosi na í cɔɔna lfəlay-im pulasi taa icate Sikem na í caya. Pəle pə waali ké i kula Sikem na í ɲmá koloosi na í cɔɔna Penuwɛl icate.

Solopuwam isayatu

²⁶ Mprúyú Solopuwam mayasa i taa si: Ye Yosalem ke yəlaa tənə ká puki na pá laki kɔtasi ke Tacaa tɛsɛle taa, pə kɔŋ na ma kawulaya yəlaa luun suu pa caa kupəŋ Yuta wulau Lupuwam. Ulena pa ku-m na pá tən-i. ²⁸ Mprúyú i yəlaa na pá lupi-i wula nawee lɛəsəŋ naale, na í huli i yəlaa si: Hatoo í poluyu Yosalem ke lɔɔ sɛɛu tɔ pə taŋŋaa tɛcam. Ule u naaki mə lɔɔ wei i ləsa-mɛɣe Icipiti tetu taa tɔɔɔ.

²⁹ Ulena pá siki lɛesuyu lɛŋku ke Petɛɛli, na lɛŋku ke Taŋ. ³⁰ Isəna Solopuwam tolisa yəlaa na pá la isayatu tɔɔɔ. Na yəlaa tuutuuma náa pona lɛesuyu naale nyəŋku ke Taŋ.

³¹ Ulena Solopuwam yele na pá ɲmá tuŋ kutuluŋ, na í kra yəlaa kra i nyəma mpa pa ta ke Lefii nyəma tɔɔ kɔtəlaa. ³² Na pá su acima ke pa isɔtu pələfɛi

naanuwa nyəh kuyeeh naanuwa na kakpasi wule, usu acima wena pa təkaya Yuta tɔ. Na i maɣamaya í lǎ kɔtasi ke wula nawee leesəh wei i yepa na pá lu tɔ i tɔ. Na í tú kɔtəlaa mpa i kpawa tɔɔ təkɔtələnaa. Mpi i lapa Peteeɪ tɔɔ.

Peteeɪ kɔtaya təlata mpusi təhsuyɔ

³³ Mprúyú waatu nɔɔɔ Solopuwam ləsa usɔtu pələfeli naanuwa nyəh kuyeeh naanuwa na kakpasi nyəhku wule, na í lǎ lseyeli yəlaa ke acima ke Peteeɪ. Na í lǎ kɔtasi ke i maɣamaya ke acima anu a tɔ.

13 Mprúyú lɔɔ kusa i kuyɔɔtutu teləsulu nɔɔɔ ke Yuta tetu taa, na í tala Peteeɪ ke waatu wei Solopuwam isəle sɛena kɔtasi nsi kɔkɔ lusa si təna tɔɔ lapu tɔ. ² Mprúyú lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu təhsa kɔtaya təlata ke mpusi wei Tacaa ká heela-i si í təhsite tɔ si: Kɔtaya təlata nyá, kɔtaya təlata nyá, nu. Lɔɔ yɔɔtɔaa si, paa luli apalupəyaya ke Tafiiti luluyɔ taa, na pá ha-keɔ hətə si Sosiyasi. Kaa wɔ kɔtaya təlata nyá nyá tɔ kə tui kɔtəlaa mpa pa wəkaya tulaalunaa ke nyá tɔ tɔ, na ká kpenna yəlaa muwa na ká wɔ.

³ Mprúyú lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu tasaa si: Kɔtaya təlata ká yɔkɪ na tə tɔ tɔluma yaasi. Waatu inəɔ í ká nyi si Tacaa yɔɔtəna tampana.

⁴ Waatu wei wulau Solopuwam nuwa nti lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu yɔɔtɔ Peteeɪ kɔtaya təlata tɔm tɔ, ulena í húlí lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu ke mpəle, na í má kapuka si: Í kpa apalu inu.

Tənaɔa Solopuwam ŋkpalaya tuulaa na ká saali mpu. I tá pəsi na í kooti-ke. ⁵ Mprúyú kɔtaya təlata yɔka kpakpaa inu, na tɔluma yaasi teitei usu lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu ká keesuyɔ tɔ. ⁶ Ntəna wulau tɔ lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu ke tənə inu si: Hai, la suulu na í wiina Tacaa nyá lɔɔ si, í hɪsi ma isayatu, na í waa-m ma ŋkpalaya.

Ulena lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu wiina Tacaa, na wulau ŋkpalaya məli usu kaa weu tɔ. ⁷ Mpuɔule wulau tɔma lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu si: Kɔɔ na tɔ polo təyaya na í nɔɔɔ lum, na má la-ŋ ukɔntu.

⁸ Ulena lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu cɔ wulau si: Ma sama. Ama ma nɔɔhəle kaa feli nyá tɔ. Mprúyú pu la si ma təna pulu. Paa nyá wenau hɔɔɔluyɔ ke í ha-m ma kisaa. ⁹ Pəle pə paasi Tacaa kisina-m si má taa tɔɔ. Pəcɔ má taa nɔɔɔ puluyɔ cənə. Pəyele ye má kula krente, má taa təh ŋku maa tənaa na má kɔɔ tɔ.

¹⁰ Ulena lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu kpaɔa mpaau kufaluyɔ na í məli krente.

Lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu liyituyɔ na i səm

¹¹ Lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu kukpatulu nɔɔɔ i ká wena Peteeɪ. Mprúyú i pəyalaa polaa na pá keesi-i pə təna mpi Yuta lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu kɔma na í lǎ pa tɔ. Na mpi í na wulau pə tɛsənaa tɔ. ¹² Mpuɔule cɛcɛ pɔɔsa-we si: Lé tɔ kə i kpemnaa?

Ntəna Peteeɪ lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu pəyalaa polo na pá cəkəna timpi tɔ í tɛnəa tɔ. ¹³ Ulena pa caa si: Í kpeeli-m kpaɔaya.

Ulena pá kpeeli-i na í kpa. ¹⁴ Mprúyú i kpaɔa mpaau kulumuɔ ŋku Yuta lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu ká tənaa tɔ, na í hiki-i. Mpi tɔ, ílé i ká heesaya tuyɔ sɔɔɔɔ nakuli ku tɛe kə. Ulena í pɔɔsi-i si: Nyayale lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu wei i lina Yuta tɔ? Ílé si: Yee, maya.

¹⁵ Mpuɔule si: Tə məli na í nɔɔɔ lum. ¹⁶ Kelena ílé i cɔ-i si: Pə fei si má məli na má tɔɔ puluyɔ təna. ¹⁷ Lɔɔ kisina-m kə təkpaɔaa si, ma taa təh puluyɔ təna. Pəcɔ pə fei si má təh mpaau kulumuɔ ŋku na má kpe.

¹⁸ Ntəna lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu kukpatulu caali-i si: Ma maɣamaya ma kə lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu tɔtɔɔ usu nyá. Tacaa tilina i tillu na í heeli-m si má mələna-ŋ na má la-ŋ ukɔntu.

Sese ile kaloolaya nté. ¹⁹ Mprúyú Yuta lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu inu í təna-i na pá məli.

Yuta lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu səm tɔm

²⁰ Pa təhna tɔɔɔ, ulena Tacaa heeli Peteeɪ lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu kukpatulu inəɔ tɔm. Ulena ²¹ í má kapuka na i tɔ i muulu si: Tacaa yɔɔtɔaa si, n kisa nti ma tu-ŋ tɔɔ tɔkuyɔ. ²² Mpi tɔ, n kɔma cənə na í tɔɔ na í nɔɔɔ. Pəcɔ maa kisina-ŋ kə si pulupu í taa kpa nyá nɔɔɔ taa. Pə tɔɔ ile, n ká si haya səm.

²³ Pa tɛma tɔɔɔ na nɔɔɔ, ulena kukpatulu inu í kpeeli i taapalu ke kpaɔaya, ²⁴ na ílé i tu mpaau. Mprúyú tɔɔɔɔ lu i tɔ na ká ku-i na ká peti mpaau taa, na ká na kpaɔaya pá tu-i heku. ²⁵ Mpatɔntaa maɔana mpu na pá tala Peteeɪ icate taa, ulena pá yɔɔtɔ. Kukpatulu ²⁶ wei i ká yaa Yuta lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu ke tɔɔɔ tɔ i nu mpu, ulena í tɔ si: Yuta lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu kə. Inu i kisina Tacaa kusəsutu ke tɔkuyɔ. Pə tɔ kə lɔɔ yela na tɔɔɔɔ ku-i teitei usu i ká heela-i tɔ.

²⁷ Ulena kukpatulu tɔ i pəyalaa si: Í kpeeli ma kpaɔaya.

Ulena ²⁸ í kpaɔa-ke na í polo na í maɔana sətu ke mpaau taa. Na kpaɔaya na tɔɔɔɔ ke pa lona taa. Ama ka tá tɔɔ-i, pəyele ka ta kpa kpaɔaya. ²⁹ Ulena kukpatulu inu í kpaɔa-i na í tənə i kpaɔaya tɔɔ, na í məhna Peteeɪ, na í pimi-i pa təyaya pəlaau taa, na pá lǎ ləyaya. Ulena i na i piya pa wii-i si: Aa, kasa, səm ta nyi.

³¹ Ləyaya tɛma, ulena kukpatulu heeli i pəyalaa si: Ye ma səpa í pi-m tá təyaya pəlaau ŋku ku taa təna.

³² Mpi tɔ, Tacaa tila-i na nɔɔɔ isayaa ŋka si í təh si Peteeɪ kɔtaya təlata, na Samalii acaləe təkɔtəle waanu waanu tɔ, i nɔɔɔ ŋke kaa tɔɔ kə.

³³ Paa na pa kpaala Solopuwam tɔ, i ta nu. Pəcɔ i ta ye kpa ke kpa kɔtəlaa mpa pa sɔɔla kɔtuyɔ təmlə tɔ. ³⁴ Solopuwam yaasi inu, i susa i təyaya nyəma tənaɔa isayatu taa kə. Pə tɔ kə pə kpiisa pa təna tɔcayacaya ke tetu təna taa.

Solopuwam I kawulaya tɛm

14 Mprúyú Solopuwam pəyalu Apiya hənta wusasi ke waatu inu i taa. ² Ulena wulau tɔ i alu si: Yusi

nyá ti pa taa nyl-η, na η polo Silo na η mayana lso kuyɔɔɔtutu teləsulu Ahiya wei i ká kpa-m kawulaya ke lseyeli yelaa tɔɔ tɔ. ³ Kpaya potopotona ke naanawa na kakalasi, na tuη nim heeu na η krentəna-i. I ká heeli-η nti tá pəyaya ká tɛna tɔ.

⁴ Ulena alu la isu i paalu heeluyu-i tɔ, na i polo lso kuyɔɔɔtutu teləsulu Ahiya tɛye Silo. Ule i ka kpatəla teu ké, haləna i yulum. ⁵ Ama Tacaa yepa na lso kuyɔɔɔtutu teləsulu wəena pə nyəm, na i heeli-i nti nti i ká tɔ alu unu tɔ.

⁶ Ahiya nu i taη, ulena i tɔ si: Suu yoo, Solopuwam alu. Pepe tɔɔ ké n nɔkaa na η laki isu pə taya nyá? Ma tu wena lanwakəlle tɔm natəli si ma heeliyi-η. ⁷ Məli na η heeli nyá paalu si, lseyeli lso Tacaa yɔɔɔta si: Waatu wei ma kpa-η ma yelaa lseyeli nyéma wulau tɔ, n wə teitei ké isu paa yulu wei. ⁸ Tafiiiti təyaya kawulaya ke ma muwa na ma cəle-η. Ama n ta la ma luyə nyəntu. Pəcɔ n tá tɔki ma kutututu na η laki ma təmlə na luyə kulumuyə isu Tafiiiti. ⁹ N lapa isayatu na pə kəli mpa pa laala-η kawulaya tɔɔ tɔ, na η ha-m siyile na η kusɪ ma páná na tuη wei n lupa tɔ. ¹⁰ Pə tɔɔ ké maa yeke na mpusi suu nyá təyaya taa. Maa kpiisi nyá luluyə nyéma apalaa təna. Pə kpaya sɔsaa na piya tɔ, na pə saali yem. Isu pa hasuyə nyutu na saη tɔ. ¹¹ Ye nyá təyaya tu wei i səpa təyaya, hasi ká tɔɔna-i. Na wei i səpa taale, kpeliη náá tɔɔ. Nti Tacaa yɔɔɔta tɔɔle.

¹² Ulena lso kuyɔɔɔtutu teləsulu tasa alu unəyi heeluyə si: Nyaa kuli na η məli təyaya. N ká kɔɔ isu n suuki ɔate ulə pəyaya ká si. ¹³ Nke ka tike kaa nyəna pəlaau ke Solopuwam luluyə taa. Ka tike ka ləyaya ke lseyeli nyéma ká caya. Mpi tɔ, ka tike ke Tacaa nawa sooci tu. ¹⁴ Pəle pə paasi maa kpa lseyeli wulau kufalu. Ule i ká kpiisina Solopuwam luluyə nyéma. Ntu unu tə kɔm-na nteye saη isəntɔ. ¹⁵ Tacaa ká hɔ lseyeli nyéma ηkraηuyə, na paa sele, isu lum taa səəncəη. I ká ləeki-weyə tetu kupantu nti i ha pa caana tɔ, na i yasɪ-wə na pá tesɪ Papiloni pɔɔɔ lɔlatɪ waali. Mpi tɔ, pa sika tuη kulalaη ké na pə kraasi Tacaa páná. ¹⁶ Pə taya pulu, Solopuwam lapa isayatu nti na i tusi yelaa ke tə taa tɔ tə kufeluyə nte.

¹⁷ Mprúyú wulau alu məla Tiisa. I suu təyaya nɔnɔ-keelasɪ ulə i pəyalu heewayale. ¹⁸ Ulena pá pimi-i na lseyeli nyéma təna caya i ləyaya ke teitei isu Tacaa ká yɔɔɔtəna lso kuyɔɔɔtutu teləsulu Ahiya nɔɔ tɔ.

¹⁹ Pa kɛesa Solopuwam tɔmnaa lentɪ ke lseyeli awulaa takəlaya taa. Ka taa ké pa kɛesa isəna i yoowa, na isəna i tɔɔ i kawulaya tɔ. ²⁰ I tɔɔ kawulaya ke pusi hiu na naale ulena i si. Mprúyú i pəyalu Natapɪ lɛeta i lonte taa.

Yuta wulau Lupuwam kawulaya

(Kutɔɔsutu II 12:1-16)

²¹ Waatu wei Salumɔη pəyalu Lupuwam tɔɔ kawulaya tɔ, i luluyə pusi wə nule na kulumaya. I too ka ké Amoni tu na pá yaa-i si Naama. Pusi naanawa na naatosompɔɔɔɔɔɔɔɔɔ ke i tɔɔ i kawulaya ke Yosalem ke Yuta tetu taa. Təyaya lso ka ləsaa si paa səeki-i.

²² Mprúyú Yuta kpekəle nyéma tasa lapu ke mpi pə ta maya Tacaa tɔ. Pa lapa isayatu na i páná kuli, na pə kəli isu pa cɔɔnaa ka lapu tɔ. ²³ Pəle pá ηmá təkətəle tɔɔɔ, na pá siki pəe, na pa ká kankanasi ke pulasi nyɔɔη taa hɔtu tɛe. ²⁴ Halɪ alaa na apalaa ka lakaya wasanjalətu ke lona anɪ a taa ké, na acaalətu isu pi-itimnaa mpa Tacaa tɔɔnaa na mpe pá caya tɔ.

²⁵ Lupuwam kawulaya pəyaya kakpasɪ nyəηka taa ké Icipiti wulau Sisaki polaa na i yoona Yosalem.

²⁶ Mprúyú Sisaki koosa lso təsəele na kawulaya təyaya krancoou təna. Ulena pə tii kələna wula kraləη wei Salumɔη ka lupa tɔ. ²⁷ Mprúyú wulau Lupuwam lupa nyəηəlyu kuseemuyə kraləη, na i lɛeti wula nyəη unu i lonte, na i cəle-i kawulaya təyaya taηlaa nyuyə nyéma. ²⁸ Ye wulau i puki lso təsəele, ulə taηlaa si-i na kraləη unu. Ye pa təma, ulə pa məηna-i i təcayale.

²⁹ Pá kɛesa Lupuwam tɔm lentənaa ke Yuta awulaa takəlaya taa. ³⁰ I na Solopuwam pa yookaya tam ké.

³¹ I səpa, ulena pá pimi-i pa təyaya pəlaau taa ké Tafiiiti tɛ. I lkpenaa nté Amoni nyéma. Pa yaaku i too si Naama. I pəyalu Apiyam lɛetəna i lonte taa.

Yuta wulau Apiyam tɔm

(Kutɔɔsutu II 13:1-3, 22-23)

¹⁵ Iseyeli wulau Solopuwam kawulaya pəyaya pələfei hiu nyəηka taa ké Apiyam tɔɔ kawulaya ke Yosalem, ke Yuta tetu taa ké pusi tooso. Pa yaakaya i too si Maaka. I too unu i ka ké Apisalm pəelɔ.

³ Mprúyú Apiyam təηa i caa nɔɔhɛ taa. I ta təη i cɔɔ Tafiiiti ikpatɛ. Pəcɔ i ta sɔɔli i lso Tacaa na lotu kulumtu. ⁴ Paa na mpu Tacaa ha-i pəyaya ηka kaa lɛeti i lonte tɔ, si Tafiiiti təyaya i taa saali yem. Pəyele Yosalem i wə tam ké kawulaya ɔate sɔɔɔle ke Tafiiiti tɔɔ. ⁵ Mpi tɔ, unu i lapəna mpi pə maya Tacaa ke teu tɔ. I ta wakəli lso kusəsutu natəli. Ye pə taya Hiti tu Yulii tɔm taa.

⁶ Lupuwam ná yookayana Solopuwam ke tam ké.

⁷ Pa kɛesa Apiyam tɔm lentənaa ke Yuta awulaa takəlaya taa. Ule i mayamaya i yoona Solopuwam tɔɔɔ. ⁸ I səpa, ulena pá pimi-i Tafiiiti tɛ na i pəyalu Asa lɛeti i lonte taa.

Yuta wulau Asa tɔm

(Kutɔɔsutu II 14:1-2 na 15:16-19 na 16:1-6,11-14)

⁹ Iseyeli wulau Solopuwam kawulaya pəyaya hiu nyəηka taa ké Asa pəsa Yuta wulau. ¹⁰ I tɔɔ kawulaya ke Yosalem ke pusi nule na kulumaya. I nese kəle Apisalm pəelɔ Maaka. ¹¹ Mprúyú Asa lapa mpi pə maya Tacaa tɔ, isu i cɔɔ Tafiiiti. ¹² I tɔɔna apalaa na alaa mpa pa laki wasanjalətu ke təkətəlena tɔɔ tetu taa. I wakəli tuη kulalaη wei i cɔɔnaa ká lupa tɔ.

¹³ Haləna i ləsi i nese Maaka ke i alukawulaya taa. Mpi tɔ, Ule i ka sika tuyə isayau ηku pa yaa si Asela tɔɔ. Mprúyú Asa tɔma si pá kpesɪ tuyə ηku na pá wɔ-kuyə Setəlɔη kɔɔ nɔɔ. ¹⁴ Paa na wulau unu i sɔɔla Tacaa na lotu kulumtu tɔ, i ta wakəli təkətəlena mpa paa wə tetu taa tɔ. ¹⁵ Ama i yelaa na pá kɔna lso

tæsele taa ké wula, na liyitee nyæyætu, na wontunaa lempa mpa i na i caa paa hawa Tacaa ke kucɔɔ tɔ.

¹⁶ Asa yookayana lseyeli wulau Pasa ke tam ké.

¹⁷ Mprúyú kuyaku nakuli Asa polaa na í niki Yuta ke yoonau. Uena í ηmaaki Lama icate ke koluηa si Asa na Yuta nyéma pa taa yeləna hɔɔɔɔɔ ηkuɔu isəna pa sɔɔɔɔ tɔ. ¹⁸ Mprúyú Asa koosa lɔɔ tæsele na kawulaya tæyaga kpancoou wulanaa təna, na í tilina i waali nyéma, si pá pona Siliu wulau Tapilimonη pəyalu Peni-Hatati. Ílé i cɔɔ kéle Hesiyo. Si pá cele-i na pá heeli-i si: ¹⁹ Ma ha-η kucɔɔ ηkuɔu si ma na-η tɔ pɛeli nɔɔ, na nyana lseyeli wulau í ya, na ílé í læsi i yoolaa ke ma tetu taa. ²⁰ Mprúyú Peni-Hatati mu Asa tɔm nti, na í kusɔ i yoolaa na pá polo pá yoonaa lseyeli nyéma, na pá læki pa acalɛɛ, Yon, na Tan, na Apɛeli-Peti-Maaka, na Kinelee hɔɔɔɔɔ na Nefətali tetu kukaasətu təna. ²¹ Pasa nu mpu, uena í yele Lama icate koluηa ηmau na í mæl na i caya Tiisa. ²² Mprúyú Asa kota Yuta nyéma təna, pə ta sɔɔ iɔɔɔ pəyaga, na pá kuu pɛɛ na taasi nsí Pasa ka kaawa si i ηmaakəna Lama icate koluηa tɔ si, pa tayənəyənə timpi pa yaa si, Pencamɛɛ-Kepa na Misipa pa acalɛɛ tɔ.

²³ Pa kɛesa Asa tɔm lentənaa, na i apalutu tɔm, na pə təna mpi i lapa tɔ. Na acalɛɛ wena i tayənaa tɔ, pə tɔm ke Yuta awulaa takəlaya taa. Pə kɛyɛtəna i sɛm, uena kutɔη kpa i nɔntaaləη. ²⁴ I səpa, uena pá pimi-i pa təyaga pəlaau taa ké Tafiiti tɛ. Mprúyú i pəyalu Sosafati læeta i lonte.

Lseyeli wulau Natari tɔm

²⁵ Yuta wulau Asa kawulaya pənaɔa naale nyəηka taa ké Solopuwam pəyalu Natari tɔɔ kawulaya ke lseyeli taa ké piisi naale. ²⁶ Mprúyú i lapa mpi pə ta maɔa Tacaa tɔ. I tɔma tɔntɛ isayalɛ ke teitei, isu i caa wei i tusa lseyeli nyéma ke isayatu taa tɔ. ²⁷ Uena Isakaa kɛkəle tu Ahiya pəyalu Pasa caya lseyeli wulau Natari acaya na í ku-i. Waatu unəyi Natari na i yoolaa pá nyala Filiisi nyéma icate Kipetɔη. ²⁸ Uena Pasa náá pəsi wulau, na Asa wɛ i kawulaya pənaɔa tooso nyəηka ke Yuta. ²⁹ I tɔɔ-keɔ kɛkɛraa, uena í yele na pá kú Solopuwam təyaga nyéma təna. I tá yele paa kulum ke i luluyu taa ke teitei isu Tacaa ká yɔɔtəna lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu Ahiya nɔɔ ke Silo tɔ. ³⁰ Solopuwam lapa isayatu na í teləsi-təyi lseyeli nyéma tɔɔ pə kraasa Tacaa pááná ke sɔɔɔm.

³¹ Pa kɛesa Natari tɔm lentənaa ke lseyeli awulaa takəlaya taa.

³² Yuta wulau Asa yookayana lseyeli nyəη Natari ke tam ké.

Lseyeli wulau Pasa tɔm

³³ Yuta wulau Asa pənaɔa tooso nyəηka taa ké Ahiya pəyalu Pasa tɔɔ lseyeli təna tɔ ké kawulaya. Tiisa icate taa ké i tɔɔ-keɔ piisi hiu na liyiti. ³⁴ Mprúyú i maɔamaya i lapa mpi pə ta maɔa Tacaa tɔɔ teitei isu Solopuwam ka tusuyu lseyeli nyéma ke tui laau taa tɔ.

16 Mprúyú Tacaa kusa Hanani pəyalu lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu Yehu si í polo í heeli Pasa si:

² Ma kra-η ma yəlaa lseyeli nyéma wulau tɔ, n ké yulu ke yem ké. Ama n təηa Solopuwam ikpate na n tusi lseyeli nyéma ke tui laau taa na pá kusɔ ma pááná.

³ Pə tɔɔ ké maa yele na nyá na nyá təyaga nyéma í saali yem. Isu maa lapu Nepati pəyalu Solopuwam na i nyéma tɔ. ⁴ Ye nyá təyaga tu wei i səpa təyaga, hasi ká tɔɔna-i, na wei i səpa taale, kpeliη náá tɔɔ.

⁵ Pa kɛesa Pasa tɔm lentənaa na i apalutu tɔm na pə təna mpi i lapa tɔ. Pə tɔm wɛ lseyeli awulaa takəlaya taa. ⁶ I səpa, uena pá pimi-i Tiisa, na i pəyalu lla mæl i lonte taa.

⁷ Waatu wei Tacaa ka kusa lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu Yehu tɔ, tɔm naaleɔ í heela-i si í polo í teləsi Pasa. Kancalaya ulɛ, Pasa lapa mpi pə ta maɔa Tacaa tɔ, na pá kusɔ i pááná ke teitei isu Solopuwam na i luluyu nyéma. Naale nyəntu nté isəna Pasa ka kuyɔ Solopuwam təyaga nyéma tɔ.

Lseyeli wulau lla tɔm

⁸ Yuta wulau Asa kawulaya pənaɔa hiu na naatoso nyəηka taa ké Pasa pəyalu lla ná tɔɔ i nyəηka ke lseyeli taa ké piisi naale. ⁹ Mprúyú i yoolaa sɔsaa taa lelɔ Simili, wei i paasəyənə yoou kɛkɛnaa hɔɔɔɔɔ lɛηku tɔ, i kula wulau tɔɔ. Na wulau wɛ kawulaya təyaga nyuyɔ tu Aləsa tɛyɛ Tiisa na í nɔɔkɔ na pá kuyɔ-i. ¹⁰ Mprúyú Simili polaa na í ku-i na í læki kumte. Asa kawulaya pənaɔa hiu na naatosompɔɔɔɔɔ nyəηka taa ké pə lapa mpu. ¹¹ Waatu wei i mu-keɔ mpu, uena í ku Pasa təyaga nyéma təna. I ta sɔɔ nɔɔɔɔ, paa sɔɔɔ paa pəyaga. Paa i nyéma yaa i taapalaa taa nɔɔɔɔ. Pə lapa teitei ké isu Tacaa ká heeluyɔ lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu Yehu na í yɔɔtɔ tɔ. ¹³ Pasa na i pəyalu lla pá tusa lseyeli yəlaa ke tui laau taa na pá kraasi lɔɔ Tacaa pááná tɔɔ pə lapa na Simili ku-wɛyɛ mpu.

¹⁴ Pa kɛesa lla tɔm lentənaa ke lseyeli awulaa takəlaya taa.

Lseyeli wulau Simili tɔm

¹⁵ Yuta wulau Asa kawulaya pənaɔa hiu na naatosompɔɔɔɔɔ taa, Simili tɔɔ lseyeli taa ké kawulaya ke Tiisa icate taa ké kuyɛɛη naatosompɔɔɔɔɔ. Waatu unəyi lseyeli nyéma polaa si pa yookina Filiisi nyéma icate Kipetɔη. ¹⁶ Ntəna yoolaa nu si Simili kula wulau tɔɔ, na haləna í ku-i. Tənaɔa pa kpenta nɔɔ ke təyoole təna na pá kra yoolaa nyuyɔ tu Omili ke lseyeli wulau ke kɛkɛraa. ¹⁷ Uena Omili na i yoolaa pá kuli Kipetɔη na pá polo pá nyala Tiisa. ¹⁸ Simili nawa si pa læka icate, uena í suu kawulaya təyaga kutuluyɔ nakuli ku taa na í tu-kuyɔ kɔkɔ na ká nyaga-i ku taa təna.

¹⁹ Simili lapa mpi pə ta maɔa Tacaa tɔɔ. I təηa Solopuwam wei i ká tusa lseyeli nyéma ke tui laau taa tɔ i ikpate taa, pə tɔɔ ké pə lapa mpu.

²⁰ Pa kɛesa Simili tɔm lentənaa, na isəna i kula wulau tɔɔ tɔɔ lseyeli awulaa takəlaya taa.

Ilii kpaalaa si wulaya ten

18 Wulaya leela sɔsɔm, na ká tala ka pənyaɔ tooso nyəŋka. lɛna Tacaa heeli Ilii si: Polo wulau Akari tɛ na ń heeli-ɪ si, maa yele na tɛu nu. ² M̀p̀r̀ỳỳ Ilii pola wulau tɛyɛ Samalii, na nyɔɔɔsi haŋa tɛu kɛ waatu un. ³ lɛna wulau yaa kawulaya tɛyɔyɔ nyuyɔ tu Opatiya. Apalu un ɪ sɛɛkaya lɔɔ kɛ tɛu kɛ. ⁴ Waatu wei wulau alu Sesapɛɛli kukaya Tacaa kuyɔɔtutu tɛlɛsɛlɛa tɔ, Opatiya un ɪ ka waasɛna pa taa nuɔnuwa (100), na ɪ ɲmɛsi-wɛyɛ kpekɛ nuɛ na naanɔwa kɛ kukpaməŋ kɔkɔ taa. Na ɪ cɛlɛyɪ-wɛyɛ tɔɔɔnaya na lum. ⁵ M̀p̀r̀ỳỳ Akari yaa Opatiya na ɪ tɔ si: Tɛ ɔɔ tɛtu tɛna taa hila na lɔkɔ tɔ. Ntanyi tu ná tɪ-iliyɪ nyutu na tɛ tɔ tɔ krayanəŋ na tɔ kranasɪ. lɛ tɛ kaa ku tɔ tɔla.

⁶ lɛna pá húlɪ timpi timpi paa wei ɪ ká ɔɔ tɔ. Na Akari náá tɛɛ ɪlɛ ɪ hɔɔɔɔyɔ. Na Opatiya náá tɛɛ ɪ nyəŋku. ⁷ Opatiya lu mpaau, lɛna ɪ sulina lɔɔ kuyɔɔtutu tɛlɛsɛlɛa Ilii kɛ kpakpaa, na ɪ nyəmɪ-ɪ. lɛna ɪ hɛntɪ-ɪ atɛ, na ɪ kɔkɔsi-ɪ si: Tacaa, nyayalɛ Ilii? ⁸ Ilii si: ɛɛ, maya. Polo ń heeli nyá caa Akari si n na-m. ⁹ Ntɛna Opatiya si: lɛ ɪsɔyatu ntiyɪ ma lapa na ń tɔyɔm Akari niŋ taa? Səm taa kɛ n tiliyɪ-m mpu. ¹⁰ Ma tuuna nyá lɔɔ Tacaa si Akari tila yɛlɛa kɛ antulinya pi-itimnaa tɛna taa, si pá pɛɛki-ŋ. Ye pa tala mpa pa tɛ, na pɛɛ pá tɔ si pa ta na-ŋ, ɪ tɔ si pɛɛ pa wulau ɪ tuuna lɔɔ. ¹¹ lɛna nɔkɔkɔ nyaa tasɔyɪ si má polo ma heeli-ɪ si n kɔŋ yaa? ¹² Ama ye ma hatɛlɛna-ŋ, Tacaa Feesuyɔ ká kraya-ŋ na kú tɛɛna timpi ma ta nyɪ tɔ. lɛna máá polo na má kɛɛsi-tɔyɪ Akari. Pa kaa na-ŋ, ɪ paa kú má. Pɛyɛɛ ma sɛɛki lɔɔ kɛ tɛu kɛ hatoo ma pɛɛaatu kɛ. ¹³ Tacaa, pa ta kɛɛsi-ŋ ɪsɛna ma ɲmɛsa lɔɔ kuyɔɔtutu tɛlɛsɛlɛa nuɔnuwa (100) kɛ kpekɛ nuɛ na naanɔwa kɛ kukpaməŋ kɔkɔ taa tɔ? Halɛna má cɛɛ-wɛyɛ tɔɔɔnaya na lum kɛ waatu wei Sesapɛɛli kukaya-wɛ tɔ. ¹⁴ lɛna nɔkɔkɔ ń tɔŋ si má polo má heeli Akari si ma na-ŋ tɔ, ɪ ká ku-m kɛ. ¹⁵ Ntɛna Ilii si: Ma tuuna Tacaa Toma tɛna tu wei ɪ tɛmlɛ ma laki tɔ, si saŋa mayamaya maa polo Akari tɛ.

Ilii pote kɛ Akari tɛ

¹⁶ M̀p̀r̀ỳỳ Opatiya polaa na ɪ kɛɛsi Akari kɛ tɛ tɛna. lɛna Akari polo Ilii sɛŋyɔyɔ. ¹⁷ Akari na-ɪ, lɛna ɪ tɔ si: Nyá kɔnna lɛyɛli yɛlɛa tɔ kɛ mpu si.

¹⁸ Ntɛna Ilii si: Pə taya má, nyaya. Mpi tɔ, nyana nyá tɛyɔyɔ nyéma ɪ kisa Tacaa kutututu kɛ tɔkuyɔ, na ɪ laaki Paalɛnaa. ¹⁹ Ama tili nɔkɔkɔ na pá koti lɛyɛli yɛlɛa kɛ ma kiŋ kɛ Kameeli puyɔ tɔ, na pá kpɛnna tɔyɔ Paali kuyɔɔtutu tɛlɛsɛlɛa nasɛɛ na nuɛ na naanɔwa (450) na ku alunyəŋku nyéma nasɛɛ (400) mpa Sesapɛɛli tɔkɔ tɔ.

Ilii na Paali kuyɔɔtutu tɛlɛsɛlɛa kɛ Kameeli puyɔ taa

²⁰ M̀p̀r̀ỳỳ Akari kota lɛyɛli kpekɛ tɛna, na lɔɔ kuyɔɔtutu tɛlɛsɛlɛa kɛ Kameeli puyɔ tɔ. Pa kotaa, lɛna ²¹ Ilii lu samaa ɪsɛntaa na ɪ tɔ si: Pɛɛ kɛ ɪ ká

hɛɛsi yɛyɛɛɛ unɛ? Ye Tacaa lɔɔ mayamaya kɛ ɪ sɛɛki, ɪ sɛɛ-ɪ. Yaa ye tɔyɔ Paali kɛ ɪ caaki, ɪɛ ɪ laa kule.

Ama samaa taa nɔyɔlu ta ɔ. ²² Ntɛna Ilii tasa si: Ma tike təkɔŋ ma kɛna Tacaa kuyɔɔtutu tɛlɛsɛlɛa. Ama tɔyɔ Paali kuyɔɔtutu tɛlɛsɛlɛa ná wɛ nasɛɛ na nuɛ na naanɔwa (450). ²³ Pá kɔna ma na-wɛyɛ latɛɛ latɛɛ, na mɛɛ pá kú pa nyəŋ na pá tɛni kɔtaya tɛlatɛ taasi tɔ. Ama pá taa musi kɔkɔ. ²⁴ lɛna pá sɛlɛmɪ pa tɔyɔ, na máá sɛlɛmɪ ma lɔɔ tɔ. Wei ɪ nyəŋ ká tisi kɔkɔ na ká nyaya kɔtaya ɲkɛ tɔyɛ sɔɔ.

lɛna samaa tɛna tisi si, pə wɛ tɛu.

²⁵ Ntɛna Ilii tɔ Paali kuyɔɔtutu tɛlɛsɛlɛa si: ɪ lɛsi latɛɛnaa mɛɛ pa taa lɛlu na ɪ caali. Mpi tɔ, mɛ kɛlɛna payalɛ. Pə waali, lɛna ɪ sɛlɛmɪ mɛ tɔyɔ na kú tisi kɔkɔ.

²⁶ M̀p̀r̀ỳỳ pa mu latɛɛ na pá kú, na pá hiisi, na pá tú kɔtaya tɛlatɛ tɔ, na pá sɛlɛmɔyɪ pa tɔyɔ si: Hai, Paali, ɔ-tu. Na pá paaki na pá ɔkɔkɔna pa kɔtaya tɛlatɛ, halɛna ilim sikuyɔ. Ama Paali ta ɔ-wɛyɛ paa tɔmuyɔ kulumuyɔ. ²⁷ Ilim sikuyɔ waali kɛ Ilii wɔŋa-wɛ si: ɪ kiisi sɔsɔm, ɪsɛntɔ ku huwɛ tɛɛna tiliyɪ, yaa ɪsɛntɔ pulɔpu tɔm caalɛna-ku. Yaa ntanyi ku pola mpaau, yaa ku tooki, ɪɛ ɪ feesi-ku.

²⁸ M̀p̀r̀ỳỳ pa sɔɔsa koou, na pá sɔki pa tɔyɪ pa layalɛɛ, na pa ɲmantaasi, ɪsu pa tu laki tɔ. Halɛna calɛm kɛŋ. ²⁹ Ilim sikaa, lɛna pá sɔɔsi koou ɪsu kɛŋtɔnaa, na pá yaaki pa tɔyɔ, halɛna ilim kpiluyɔ kɔtasi lapu waatu. Ama pə ta ɔ-wɛyɛ paa tɔmuyɔ kulumuyɔ. Páɔ pə ta húlɪ-wɛyɛ yaasi nɔyɔlu.

³⁰ M̀p̀r̀ỳỳ Ilii kota yɛlɛa kɛ ɪ kiŋ, lɛna ɪ tayanɪ Tacaa kɔtaya tɛlatɛ nte pa yɔkaa tɔ. ³¹ M̀p̀r̀ỳỳ ɪ kula pɛɛ naanɔwa na naalɛ, na pá kɛɛsɛna Yakɔpu luluyɔ nyéma. Yakɔpu unɔyɪ Tacaa ka heelaa si, paa yaa-ɪ si lɛyɛli. ³² Pɛɛ anɔyɪ ɪ ɲmana Tacaa kɛ kɔtaya tɛlatɛ. Na ɪ hɛɛ lɔntɛ na ɪ ɔkɔna-tɛ. Lɔntɛ ntɛ tɔ tɔki ɪsu lum liitilinaa hiu na naanɔwa kɛ mpu. ³³ M̀p̀r̀ỳỳ ɪ tayanɪ taasi kɛ kɔtaya tɛlatɛ tɔ, na ɪ hiisi latɛɛ na ɪ tɛni.

³⁴ lɛna ɪ tɔ mpa paa wɛ tɛna tɔ si: ɪ lu lum hɛɛsi liyiti na ɪ pɛli nantu na pə taasi tɔ.

Pa lapa mpu, lɛna Ilii si: ɪ lɛli tɔm naalɛ nyəm. Ilii si: ɪ tasa tɔm tooso nyəm.

lɛna pá lu lum na pá pɛli mpu. ³⁵ lɛna lum kɛ. Halɛna pə su lɔntɛ nte ɪ ka hɛɛwa na ɪ ɔkɔna kɔtaya tɛlatɛ tɔ.

³⁶ Pə kɔma na pə tala waatu wei pa laki ilim kpiluyɔ kɔtasi tɔ, lɛna lɔɔ kuyɔɔtutu tɛlɛsɛlɛa Ilii kpɛtɛna kɔtaya tɛlatɛ na ɪ tɔ si: Hai, Tacaa Apɛlaham na lsaaka na Yakɔpu pa lɔɔ. Huli saŋa si nyayalɛ lɛyɛli nyéma lɔɔ, na mayalɛ nyá tɛmlɛ tu. Nyá tɔmna si má la ɪsɛntɔ. ³⁷ Tacaa, mu ma sɛlɛmuyɔ. Hai, mu ma sɛlɛmuyɔ. Yɛlɛa pane pá nyɪ si, nyayalɛ lɔɔ Tacaa. Nyá caakɛna si ń mɛŋna-wɛyɛ tampana nna pa tɛŋaya hatoo lɔŋ tɔ a taa.

³⁸ M̀p̀r̀ỳỳ Tacaa tisa kɔkɔ na ká nyaya kɔtaya nantu, na pə taasi, na pɛɛ, na tɛtu, na ká kpɛnna lɔntɛ taa lum. ³⁹ lɛyɛli nyéma ná mpu, lɛna pá hɛntɪ pa tɛnaya atɛ na pá má kapusi si: Hei, Tacaa kɛɛ lɔɔ mayamaya. lnɔyɛɛ lɔɔ mayamaya. ⁴⁰ M̀p̀r̀ỳỳ Ilii tɔma-

we si: Í kpa Paali kuyɔɔtutu teləsəlaa təna, nɔɔɔlu ɪ taa fiti.

Pa kpa-we, ɪlena pá tiina-weye Kisɔŋ lɔɔɔ nɔɔɔ na í lenti-weye təna.

Teu konte

⁴¹ Pə waali ké Ilii tɔma Akari si: Polo n tɔɔ na n nɔɔɔ. Mpi tɔ, ma nuɔi teu taŋ.

⁴² Wulau tɛwa, ɪlena Ilii kpa Kameeli puɔu nyuɔu taa, na í hɛnti Tacaa ke aɛ. ɪlena í tɔ ɪ nyuɔu ke ɪ yoo taa. ⁴³ Mprúyú ɪ tɔma ɪ waali tɛŋlu si: Kpa na n nyənna tenjku hɔɔɔɔɔ tɔɔ.

ɪ waali tɛŋlu kpawa na í kɔɔ, ɪlena í heeli-ɪ si: Pulɔ fɛi.

Tɔm naatosompɔɔɔɔɔɔ ke ɪ tila-ɪ mpu, na í nyənɔi.

⁴⁴ Naatosompɔɔɔɔɔɔ nyəm ke tɛmlɛ tu mɛlaa na í yɔɔɔ si: Ma nawa ɪsɔŋmuntiya luɔna tenjku taa, na ká kraaki, ka ta kɛli yulu ntantaku.

Ntɛna Ilii tɔm-ɪ si: Polo n heeli Akari si í kpeeli ɪ kraɔanəŋ na í tii lɔŋ, teu ɪ taa tɛli-ɪ.

⁴⁵ ɪlena teu kpa teu, na kú huɔi sɔɔɔm na wulau we ɪ keɛke taa na ɪ kperɔ Sisilee. ⁴⁶ Mprúyú Ilii lɛla ɪ tampala na Tacaa ha-ɪ tɔma. ɪlena í kraɔa asewa ke Akari keɛke nɔɔɔ tɔɔ, haləna pá suu ɪcɛɛ.

Ilii apalutu lɔ

19 Mprúyú Akari keɛsa ɪ alu Sesapɛeli ke pə təna mpi Ilii lapa tɔ. Na ɪsəna ɪ kuwa Paali kuyɔɔtutu teləsəlaa tɔ. ² ɪlena Sesapɛeli tili na pá heeli Ilii si: Ye cele ɪsəntɔ taka ma ta ku-ŋ teitei ɪsu n kuyɔ Paali kuyɔɔtutu teləsəlaa mpe tɔ, tɛŋ í hɔ ma ŋkraŋɔɔ na wahala sɔɔɔ nɔɔɔɔ. ³ Mprúyú sɔɔɔntu kpa Ilii, na í kraɔa ɪ tɛmlɛ tu na pá se na pá polo Pɛɛɛɛpa ke Yuta tetu taa, na í yeɛ ɪ tɛmlɛ tu ke təna. ⁴ ɪlena í tɔ kuyaku kulumɔɔ ke wulaya tetu taa na í caɔa tiikasɪ nasəli si tɛɛ, na í səlɛmɪ səm si: Hai, Tacaa, pə nu-m, kraɔa-m mpu. Mpi tɔ, ma ta kɛli ta caanaa ke teu.

⁵ ɪlena Ilii hɛnti təna na í too. Na ɪsɔtaa tillu nɔɔɔɔ ɪ kɔɔ na í ma ɪ tɔɔ, na í feesi-ɪ si: Kuli na n tɔɔ.

⁶ Ilii fema, ɪlena í maɔana pɛtɛpɛtaɔa puwa pɛɛ tɔɔ, na lum fulaya. ɪ tɛma tɔɔɔ na nyɔɔɔ, ɪlena í taɔanɪ hɛntuɔ. ⁷ Mprúyú Tacaa tillu kɔma na í má ɪ tɔɔ na í tɔm-ɪ si: Kuli na n tɔɔ. Mpi tɔ, nyá mpaau taɔalaa ké.

⁸ Ilii kulaa na í tɔɔ, ɪlena í hiki alaafəya na í tɔ ilim na ahoo ke kuyɛɛŋ nuɛ tɛcu. Haləna í tala lɔɔ puɔu Holɛpu.

Ilii apalutu nyɔɔɔ

⁹ Ilii tala Holɛpu puɔu taa, ɪlena í suu kukpamɔɔu puɔu taa ké ahoo, na Tacaa pɔɔɔ-ɪ si: N laki weye cəne?

¹⁰ Mprúyú Ilii si: Hai, Tacaa lɔɔ, Toma təna tu, ma seɛsa ɪsəɛ na nyá tɛmlɛ ké. Ama lɛɛɛli nyəma yɔkəna nyana-we mə nɔɔɔ pɛɛluɔ. Na kɔtaɔa tɛlatɛnaa, na pá kú nyá kuyɔɔtutu teləsəlaa. Ma tike ke pə sɔɔwa, na pa tu tɔŋna pɛɛkuɔu si pá ku-m. ¹¹ Ntɛna Tacaa si:

Lu na n kpa puɔu tɔɔ na n səŋ ma ɪsɛntaa, na má tɔ na má tɛɛ.

Pə tasaa ɪɛ heelumɔɔu nakuli ku hɔkaa keɛ na ku faki pɔɔŋ. Ama Tacaa fɛi pə taa. Pɛɛ pə waali ké tetu selaa, Tacaa fɛi pə taa tɔɔ. ¹² Tetu seluɔu mpi pɛɛ pə waali ké kɔkɔ ná hɔkaa. Tacaa fɛi keɛ ka taa tɔɔ. Pə waali ké heelimaya nakəli ka fɛtaa, na Ilii nu ka taŋ. ¹³ ɪlena í taki ɪ ɪsɛntɔ ké ɪ kpaɪ na í lu na í səŋ kukpamɔɔu púyú nɔɔɔ. Na í nu pə tasa-ɪ pɔɔsuɔu si: Ilii n laki weye cəne?

¹⁴ Ntɛna í cɔ si: Hai, Tacaa lɔɔ, Toma təna tu, ma seɛsa ɪsəɛ na nyá tɛmlɛ ké. Ama lɛɛɛli nyəma yɔkəna nyana-we mə nɔɔɔ pɛɛluɔ na kɔtaɔa tɛlatɛnaa, na pá kú nyá kuyɔɔtutu teləsəlaa. Ma tike ke pə sɔɔwa, na pa tu tɔŋna pɛɛkuɔu si pá ku-m.

¹⁵ Mprúyú Tacaa tɔma Ilii si: Mɛli nyá nɔɔhɛɛ tɔɔ. Polo Tamasi na n kpa Hasayɛli ke Silii nyəma wulau.

¹⁶ ɪlena n polo na n kpa Nimsi pəyalu Yehu ke lɛɛli nyəma wulau. Na n kpa Safa pəyalu Ilisee ke Apɛɛli-Mehola ke lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu wei ɪ ká lɛɛti nyá lonte taa tɔ. ¹⁷ Hasayɛli í kpisa mpa pa tɔm, ɪɛ Yehu ná kú pɛɛ. Yehu í kpisa mpa, ɪɛ Ilisee ná kú pɛɛ.

¹⁸ Ama maa yeɛ yəlaa iyisi naatosompɔɔɔɔɔɔ (7000) mpa pa ta luŋ tɔɔ Paali na pá must-ku tɔ, na pa weesɪŋ.

Ilii ləsuyɔ ke ɪ waali tɛŋlu Ilisee

¹⁹ Ilii kula təna, ɪlena í polo í maɔana Safa pəyalu Ilisee na pa haləɔəna naaŋ naanuwa na naale. Na Ilisee tɔka naanuwa na naale nyəŋ. ɪlena Ilii kpətəna-ɪ na í lɔɔ ɪ tɔɔ ké kpaɪ. ²⁰ Mprúyú Ilisee lɔ akuyɔ taɔa, na í kraɔa Ilii waali ké asewa na í tɔm-ɪ si: Hai, yeɛ-m, na má polo na má lá ma caa na ma too ke pə lapa wulee. ɪlena má kɔɔ na má tɛŋ-ŋ. Ntɛna Ilii si: Polo. Ma ta taŋ-ŋ se. N kɔɔ.

²¹ ɪlena Ilisee mɛli ɪ naaŋ kuhaləŋ cɔkɔ, na í kpa-ɪ na í la kɔtaɔa, na í kraɔa akuyɔ kpətəŋ na í taɔanəna kɔkɔ na í tɛsɪ nantu. ɪlena í ha ɪ cɔkɔ nyəma na pá tɔɔ. ɪlena í təŋ Ilii, na í pɛsɪ ɪ pəyalu.

Silii nyəma na Samalii nyəma pa yoou

20 Mprúyú kuyaku nakuli, Silii wulau Pɛni-Hatati kpɛɛɛla ɪ yoolaa, na pa kraɔanəŋ, na pa yoou keɛkenaa. Na pa cɔkɔ awulaa hiu na naanuwa na naale. Na pá polo Samalii nyəma ke yoonau. ² Mprúyú Silii wulau tilaa na pá heeli lɛɛli wulau Akari si: ³ Cɛɛ-m nyá liɔitee, na nyá wula, na nyá alaa na nyá piya mpa pa kəla alaafəya tɔ. ⁴ Ntɛna lɛɛli wulau tili si pa heeli-ɪ si: Má sama. ɪɛ ma maɔamaya ke maa ha-ŋ, na pá kpɛnaa ma kuwenam. ⁵ Mprúyú Pɛni-Hatati tasa tiluɔu ke tɔm naale nyəm. Na pá polo pá heeli Akari si: Pɛni-Hatati si pə taɔa nyá liɔitee na nyá wula na nyá alaa na nyá piya tike ke ɪ caaki. ⁶ Akari nyi teu si cele ɪsəntɔ waatu maa tili ma yəlaa na pá yasɪ nyá kawulaya taɔaɔa, na nyá waali nyəma nyəŋsi taa, na pá kraɔa nyá wontunaa kupantu.

⁷ Μρύγύ λσεγελι wulau kota tetu nyuyu nyáma tēna na í tō-we si: Mə maɣamaɣa í nawa təkpataa si usayatu ke ine inu i preekəyana-tu. Pə tək kē i tilaa si má cēle-i ma alaa, na ma piya, na ma liyitee, na ma wula. Pécó ma ta tu kisina-i pulu.

⁸ Ntēna nyuyu nyáma na icate tēna yēlaa tō si: Taa tisi na í nuua-i.

⁹ Μρύγύ Akari heela Peni-Hatati tillaa si: Í heeli-i si ma cēlaɣa-i mpi i ka sələma kancaalaya tɔɣ. Ama mpi i preekəyi nɔɔɔɔ tɔ, ma kisaa yoo.

Ílēna tillaa náa polo na pá heeli Peni-Hatati ke mpu. ¹⁰ Mpuɣule Peni-Hatati tasa tillaa tooso nyáma ke tiluyu na pá heeli Akari si: Ye ma ta yɔki Samalii icate təmuɣumuɣu, na ma yoolaa cosi tə tetu ke pa ŋkulee taa na pá kpeena. Tuɣ í tu-m wahala. ¹¹ Kelēna λσεγελι wulau si: Pa tuka ituule si, pa kuyi tɔɣlaya kē na pécó pá paana ka kɔŋle.

¹² Pa pona Peni-Hatati ke tɔm nti tō na pá maɣana i na awulaa lempa ke coka taa kē na pá nyɔki sulum. Μρύγύ i tɔma i yoolaa si: Í tayani mə ti na í niki yoo. Ílēna pele pá la mpu.

Akari akaitu

¹³ Μρύγύ λɔ kuyɔɣɔtutu teləsulu nɔɣɔlu i polaa na í maɣana λσεγελι wulau Akari, na í tō si: Taca si má heeli-ŋ si yoolaa tuutuuma wei n naaki isəntɔ tɔ, maa tu-weɣe nyá niŋ taa kē saŋa maɣamaɣa. Ílēna pécó í nti si maɣale Taca.

¹⁴ Ntēna Akari pɔɔsi si: Awe toŋ taa kē pu tuna-weɣe ma niŋ taa? Taca si: Yoolaa kufama mpa kumatarŋna sɔsaa kpaɣaa tɔ mpe pa toŋ taa kē.

Akari si: Na awe ká caaləna yoo? λɔ kuyɔɣɔtutu teləsulu si: Nyaya.

¹⁵ Μρύγύ Akari kala yoolaa mpe, pa we yēlaa ŋmuɣu na hiu na naanuwa na naale (232). Ílēna í kala λσεγελι yoolaa tēna. Pele pa we yēlaa iyisi naato-sompɔɣɔlaya (7000). ¹⁶ Ílēna yoolaa mpe pá tii kolontunaa tɔ kē ilim sikuyu waatu. Peni-Hatati na i awulaa pa tɔŋna sulum lipu ke coka taa. I kusa feŋlaa si pá ná mpi pə laki tɔ. Ílēna pele pá heeli-i si: Samalii yoolaa tēma luu kē. ¹⁸ Ntēna í yɔɣɔti sulum tɔm si: Ye ciikuɣu ke pa kɔŋ, ulé í kra-we na pa isē. Yaa ye yoo ke pa tu kɔŋ í kra-we na pa isē tɔ.

¹⁹ Μρύγύ yoolaa kufama mpe na λσεγελι yoolaa, pa lu icate taa, ²⁰ na paa wei i ku kolontu. Ama Sillii nyáma kuu-te na λσεγελι nyáma tu pa waali. Ílēna Peni-Hatati na ílēla pá caɣa kpaɣanəŋ na pá se. ²¹ Isəna λσεγελι wulau yona Sillii nyáma na í kpiisi pa kpaɣanəŋ na í wakəl pa yoo keekēnaa, na í peli pa niŋ ke sɔsɔm tɔɣle.

²² Μρύγύ λɔ kuyɔɣɔtutu teləsulu mēlaa na í heeli λσεγελι wulau si: Kaasi nyá ti na í maɣasi teu ke mpi n ká la tɔ. Mpi tɔ, Sillii wulau na i yoolaa paa məli pənte isəntɔ waatu si pa yookina-ŋ.

Akari akaitu tɔ

²³ Μρύγύ kuyaku nakuli, Sillii wulau waali nyáma tɔma-i si: λσεγελι nyáma λɔ ke pɔɔŋ nyəŋ kē. Pə tɔ kē pa kəla-tu. Mpu tɔ, t́ polo t́ yona-weɣe tetekəle taa. Isu tə kəla-we. ²⁴ Ləsi awulaa mpe na í lēti pa lona taa kē kufənēnaa. ²⁵ Ílēna í kraɣa yoolaa kufama isu mpa pa səpa tɔ, na í caa kpaɣanəŋ na yoo keekēnaa, isu lɔŋ nyáma. Ílēna t́ suli λσεγελι nyáma ke tetekəle taa. Isu tə kəla-we.

Μρύγύ Peni-Hatati mu mpe inu pa tɔm nti. ²⁶ Pənaɣa sikaa isu mpu, ílēna í kala i yoolaa na í kraɣa-we na í pona Afeki ke λσεγελι nyáma yonau. ²⁷ Μρύγύ Akari ná kala i yoolaa, na pá polo pa kolontunaa ke yonau. Na pá siki kpeka naale, isu pəŋ kalakisi. Na Sillii nyáma náa waasa tetu tēna. ²⁸ Mpuɣule λɔ kuyɔɣɔtutu teləsulu mēla λσεγελι wulau kiŋ na í tō si: Taca yɔɣɔta si timpi Sillii nyáma tɔma si, maɣa pɔɔŋ taa λɔ tɔ, maa tu-weɣe nyá niŋ taa. Ílēna pá nti si maɣale Taca. ²⁹ Μρύγύ pa sika tēma kiŋ ke kuyēŋ naatoso təcu na pá nyənəyi tēma. Ílēna pá yoo naato-sompɔɣɔlaya nyəŋku wule. Μρύγύ λσεγελι ku Sillii yoolaa ke iyisi nuuwa (10000) ke kuyaku kulumuyu. ³⁰ Pə kaasa yoolaa iyisi hiu na naatosompɔɣɔlaya (27000) wei ílēna pele pa kuu-te. Ílēna pá su Afeki icate taa, na icate kolunɔ ti na pə nyəki-we.

Akari yela Sillii wulau ke kuyu

Ama Peni-Hatati ná pəsaa na í se na í ŋmelli icate taa kutuliya nakəli ka taa. ³¹ Μρύγύ i waali nyáma polaa na pá heeli-i si: Tə nuwa si λσεγελι awulaa wena yēlaa pətɔtɔe kē. Ílē tu taku flətɔnaa na t́ t́ ta luuŋ tɔe kē ŋmuɣi, na t́ polo t́ maɣana λσεγελι wulau, ntanyi i kaa ku-ŋ.

³² Mpuɣule pa taka pa lanwakəlle wontu nti, na pá tu pa luuŋ tɔe kē ŋmuɣi na pá polo λσεγελι wulau cɔɔ na pá heeli-i si: Nyá yom Peni-Hatati wiikina-ŋ si í taa ku-i. Ntēna Akari si: Ha, i ta si taa? Hɔɔ, ma taapalu kē te.

³³ Tənaɣale Sillii wulau tillaa mapa kapuka si: Ha, nyá taapalu kē? Akari si: Í polo í kɔna-i.

Ílēna Peni-Hatati lu na í kɔɔ, na Akari kpaasi-i i keeke taa. ³⁴ Ílēna í t́ Akari si: Maa mēla-ŋ acalēe wena ma caa ká lēka nyá caa tɔ. Ye n nɔkaa n pɔtəna Tamasi nyáma ke nyá tetu kululum isu ma caa pɔtəyana Samalii nyáma tɔ. Ílēna Akari si: Ílē má na-ŋ tu pɔeli nɔɣ, na má ye-ŋ na í kpe.

Pa tēma nɔɣ pɔeluyu ílēna Akari yele Peni-Hatati na í tɔe.

λɔ lanle ta hēna Akari yaasi

³⁵ Μρύγύ λɔ kuyɔɣɔtutu teləsəlaa taa nɔɣɔlu tɔma i tɔɔntəle si: Taca yɔɣɔta si í ma-m. Ama ílé i ta tisi.

³⁶ Ntēna í tō si: Timpi í kpeena λɔ kuyɔɣɔtutu tɔ, ye n kula kpente, tɔɣlaya ká kat-ŋ na ká ku-ŋ.

Kupampəle na í tɔe na í suli tɔɣlaya na ká ku-i.

³⁷ Μρύγύ kulum inu i pola ílēlu kiŋ, na í tɔm-i si: Ma-m.

Ulena ílé í marí-u na caləm lu. ³⁸ Ulena í həkək saalaya ke u nyuyu na í polo í ħmeli mpaau ħku akarı ká təĭj tɔ ku nɔɔɔ. ³⁹ Waatu wei wulau tɛɛkaya, ulena lɔɔ kuyɔɔɔtutu teləsulu ma kapuka si: Ha, Tacaa, ma isələ ka sɛɛna yooú ké. Ulena nɔɔɔlu lu na í kɔna-m yom si má tɔkí-u. Na í heeli-m si ye u fitaa paa ku-m. Yaa ma felí-u liyitee nyəəətu iyisi tooso (3000). ⁴⁰ Tɔu, pə kɔma na ma isələ sɛɛ teu, ulena yom náá se. Ntəna lseyeli wulau si: Ha, n ku nyá ti tɔm ké té.

⁴¹ Tənaəa apalu unu u kɔkla u isentɔɔ saalaya, na wulau cəkəna si u ké lɔɔ kuyɔɔɔtutu teləsəlaa taa nɔɔɔlu. ⁴² Mpuɔule lɔɔ kuyɔɔɔtutu teləsulu si, Tacaa yɔɔɔta si: Timpi ma tɔma si pá kú yulu, na Akarı ħ yele-u na í tɛɛ tɔ, nyaa səna u lonte, na lseyeli yəlaa si yulu unu u nyəma lonte.

⁴³ Mpuɔú wulau Akarı lanje ta heena tɔm nti, na í məli u tɛ na pááná.

Akari yelaa na pá ku Napɔti

21 Pəle pə waali, apalu nɔɔɔlu u ka wena Sisilee, na pá yaa-u si Napɔti. U wena tuĭj wei pa yaa si lesəĭj tɔ u taale ke lseyeli wulau təyaya cɔb. ² Mpuɔú kuyaku nakuli wulau tɔma Napɔti si: Cɛle-m nyá lesəĭj taale nte tə wɛ ma təyaya cɔb tɔ, na má hala tuusi. Maa layasi-ĭ nte tə kəla mpu tɔ. Yaa ye n tu sɔklaa, ma felí-ĭ pə liyitee.

³ Ntəna Napɔti si: Tacaa í pona mpusi ké pooluĭj, na mpi maa cɛle-ĭ krancoou ħku ma caanaa yelina-m tɔ.

⁴ Mpuɔú Akarı lanje ta heena Napɔti tɔm nti, na í haəa pááná, na í polo í ħənti u kato tɔɔ, na í ha yəlaa ke siyile na í kisi tɔɔɔ. ⁵ Ntəna u alu pɔɔsi-u si: Pepe lapa na ħ kisi tɔɔɔ? ⁶ Mpuɔule si: Ma yɔɔɔta Napɔti ke Sisilee ké si í cɛle-m u lesəĭj taale, na ma felí-u liyitee, yaa ye u caaki ma layasi-u kufate na í kisi.

⁷ Kɛlena Sesapɛli si: Puwɛ, ntɔĭj n sɔkɔ si ħ ké lseyeli wulau na? Kuli na ħ tɔɔ. Maa cɛle-ĭ Napɔti taale.

⁸ Ulena alu unu u ħmaa Sisilee icate nyuyu nyəma ke lɛɛtənaa na Akarı ħəte taa si: Í koti samaa ke nɔɔkɔtu kotuyu, na í tu Napɔti si í paasəna kotuyu ħku. Ulena í pona tetelataa napələxi u kiĭj na pá suu-u tɔm si, u təĭjsa lɔɔ na wulau ke mpusi. Ulena pá lina-u icate waali na pá ku-u na pɛɛ. U tɛma mpu, ulena í tu wulau kuyusum, na í tilina Sisilee icate nyuyu nyəma, na pə sɔsaa si pá paasəna-ti.

¹¹ Ulena pɛle pá lá teitei isu Sesapɛli tuyu-wɛɛ u lɛɛtənaa taa tɔ. ¹² Pa kota samaa ke nɔɔkɔtu kotuyu na pá tɔ Napɔti si í paasəna-ku. ¹³ Mpuɔú tetelataa naale kɔma kotuyu taa təna, na pá tɔ si: Napɔti təĭjsa lɔɔ, na wulau ke mpusi.

Tete isu saĭja tɔ, pa lina-u icate waali na pá yaya-u pɛɛ na pá kú. ¹⁴ Mpuɔú nyuyu nyəma tilaa na pá heeli Sesapɛli si pa kuwa Napɔti na pɛɛ. ¹⁵ Waatu wei alu unu u nu mpu, ulena í heeli u paalu si: Polo ħ kraəa taale nte Napɔti ka kisa-ĭ pɛɛtənau tɔ. U səpa.

¹⁶ Mpuɔú Akarı pola kpaakaa, na u kraəa taale ħté.

Akari na u alu pa səm tɔm

¹⁷ Mpuɔú Tacaa heela lɔɔ kuyɔɔɔtutu teləsulu Ilii wei u ké Tisipe icate tu tɔ si: ¹⁸ Polo lseyeli wulau tɛɛə Samalii. U wɛ Napɔti taale nte u lɛɛkaa tɔ tə taa. ¹⁹ Ye n talaa ulə n tɔm-u si: Tacaa yɔɔɔta si n kú yulu nté, na ħ kɔɔ u wontu tɔɔɔ na? Timpi taa hasi niisa Napɔti caləm tɔ, tənaya su niisi nyá nyəm tɔɔ.

²⁰ Ilii tala Akarı kiĭj ulena í pɔɔsi-u si: Ma kolontu n kɔmaya? Lɔɔ kuyɔɔɔtutu teləsulu si: Yɛɛ ma kɔma. Timpi nyá lanje heena mpi pə ta maya Tacaa tɔ pə lapu tɔ. ²¹ U tɔma si: Maa kpiisi nyana nyá luluyu nyəma təna. Pə kraəau sɔsaa na piya tɔ. ²² Maa la nyá təyaya nyəma ke teitei isu maa lapu Solopuwam na Pasa pa nyəĭsi tɔ. Mpi tɔ, n kəla u pááná ke kusuyu. Pəcɔ n tusa lseyeli nyəma ke laatu taa. ²³ Mpuɔú Ilii tasaa si: Nyá alu Sesapɛli nyəntu wɛɛ tɔɔ. Hasi ká tɔɔna-u Sisilee kolonə kite. ²⁴ Pəle pə paasi, ye nyá təyaya tu wei í səpa təyaya, hasi ka tɔɔna-u. Na wei í səpa taale, kpeliĭj tɔɔ ílé.

²⁵ Too tɔ, nɔɔɔlu ta lata mpi pə ta maya Tacaa tɔ, isu Akarı. U alu Sesapɛli tusəna-u. ²⁶ Í na nɔɔɔlu pa ta maya acaalətu. Mpi tɔ, u laakaya tuĭj ke teitei ké isu Amolii nyəma, mpa Tacaa tɔɔnaa na pá fɛɛ lseyeli nyəma tɔ.

Akari lanje wakəlaəna u yaasi

²⁷ Akarı nu mpu, ulena u lanje wakəli sɔsɔm. Na í cəli u wontu na lanwakəlle, na í suu fɔlətɔnaa taka na í ħəntəyəna. Na í həkək nɔɔɔ, na í tɔĭj nɔɔhəle nɔɔhəle.

²⁸ Mpuɔule Tacaa heela Ilii si: ²⁹ Timpi akarı lanje wakəla katatəlaya ke isəntɔ tɔ. Maa tasəxi mpusi kɔnau ke u təyaya tɔɔ ké u kawulaya waatu. Ama u pəyalu waatu taa ké maa la mpu.

Lamɔti icate lɛɛkuyu tɔm

(Kutɔɔsutu II 18:1-3)

22 Mpuɔú pusi naale tɛɛwa, yooú ta kɔɔ lseyeli na Silii nyəma pa heku. ² Pənaəa tooso nyəĭka taa ké Yuta wulau Sosafati pola lseyeli wulau Akarı ke nau. ³ Pəyele Akarı ka tɛma u waali nyəma ke heeluyu si: Í nyəma teu si tá tənna Lamɔti icate ke Kalaati tetu taa. Ule pə fei si í la sika na tə lɛɛkuyu ke Silii nyəma. ⁴ Mpuɔule Akarı pɔɔsa Sosafati si: N kaa kɔɔ na ħ səna-m na tá lɛɛki-tɛ?

Sosafati si má na ma yoolaa na ma kraəanəĭj ta sɔɔlu puwa si tu səna-ĭ.

Lɔɔ kuyɔɔɔtutu teləsəlaa pɔɔɔtunaə kaloolaya

(Kutɔɔsutu II 18:4-11)

⁵ Paa na mpu, ulena Sosafati si: Pɔɔsi Tacaa na pəcɔ.

⁶ Mpuɔule lseyeli wulau kota u lɔɔ kuyɔɔɔtutu teləsəlaa. Pa wɛ yulunyɔɔĭj nasələ (400) ke mpu, na u pɔɔsi-wɛ si: Pə wɛɛ si má polo má lɛɛki Lamɔti icate ke Kalaati tetu taa yaa má yele? Ntəna lɔɔ kuyɔɔɔtutu teləsəlaa si: Polo, Tacaa ká tu-wɛɛ nyá niĭj taa.

⁷ Paa na mpu Sosafati ta nyɔɔɔ-ti. Ilena í pɔɔɔ si: Pə ta kaasi lɔɔ kuyɔɔɔtutu teləsulu nɔɔɔ, wei i ká yɔɔɔtəna-tuyu Tacaa tɔ? ⁸ Ntəna Akari si: Teu, Imila pəyalu Misee wɛɛ. Ama maa caaki-i ké. Mpi tɔ, isayatu ke i heeliyi-m tam.

Ntəna Sosafati ma kapuka si: Paa yɔɔɔtəyi lɔɔ kuyɔɔɔtutu teləsulu ke mpu.

⁹ Mpuɔyule Akari yaa kawulaya təyaya təmlɛ tu nɔɔɔ, na i tili-i si: Polo na n yaa Misee ke lɔɔ.

¹⁰ Awulaa mpe pa naale pa suu pa kawulaya wontu ké, na pá caya pa kpelasi tɔ ké Samalii tɔm təhuule ɔɔɔ. Ilena lɔɔ kuyɔɔɔtutu teləsəlaa kraaləyi pa tɔm-naa. ¹¹ Kenaana pəyalu wei pa yaakaya si Setekiya tɔ, i ka ké pa taa lelɔ ké. I ka lɔpa i təyi nyəɔɔɔɔ həɔ ké na í tɔɔ si: Həɔ i nɛ i huləɔəna tɔɔ wei n ká kələna Silii yoolaa tɔ.

¹² Mpuɔyule lɔɔ kuyɔɔɔtutu teləsəlaa lelɔaa ná yɔɔɔ tɔm kulumtu nti tɔ tɔ si: Ta caa, polo n lɛɛki Lamɔti icatɛ ke Kalaaɔi tɛtu taa. Tacaa ká tu-tɛyɛ nyá niɔ taa ké na n pəsɔ-tɛ.

Misee kraala Akari kpisuyu (Kutɔɔsutu II 18:12-27)

¹³ Mpuɔyule tillu wei i pola Misee waali tɔ i heela-i si: lɔɔ kuyɔɔɔtutu teləsəlaa təna kɔpenta nɔɔɔ ké, na pá heeliyi wulau si i ká la aka. Pə tɔ tɔ, nyana-we í kɔpenti nɔɔɔ.

¹⁴ Ntəna Misee si: Ma tuuna Tacaa si, nti lɔɔ ká heeli-m tɔɔ maa yɔɔɔ.

¹⁵ I tala wulau kiɔ, i lena wulau pɔɔɔ-i si: Misee, tɔ polo na tɔ lɛɛki Lamɔti icatɛ yaa tə taa polo? Ntəna Misee si: Ma ta tanɔ-ɔ se. Polo, Tacaa ká tu-tɛyɛ nyá niɔ taa ké.

¹⁶ Mpuɔyule wulau si: Aweyɛ n suwa si í pɔɔɔɔ-ɔ na pɛɔɔ n teləsɔ-m tɔm nti Tacaa heela-ɔ tɔ?

¹⁷ Ntəna Misee si:

Ma nawa lseyɛli yoolaa yawa yem ké pɔɔɔ taa, isɔ heeɔ wei i feina tiikilu tɔ.

Ilena Tacaa yɔɔɔ si, pa feina wulau.

Yoo tɛma, paa wei í kpe.

¹⁸ Kələna Akari pəsəna Sosafati tɔ tɔ si: Ntɔɔ maa heela-ɔ si isayatu tike ke i heeliyi-m tam?

¹⁹ Mpuɔyule Misee tasaa si: Tɔɔ, nu Tacaa tɔm. Ma na-i na í caya i kawulaya kumte tɔ, na i isɔtaa tillaa səɔna na pá tu-i heku. ²⁰ Ilena í pɔɔɔ-wɛ si: Awe ká polo na í tɔsi Akari si i lɛɛki Lamɔti icatɛ na pá ku-i? I nɛ si i nyəntu nɔ. I nɛ í lɛ si í lɛ i nyəntu nɔ. ²¹ Mpuɔyule feesuyu nakuli ku kulaa si nku ku polo. Tacaa si: Isənaɔa n ká la? ²² Mpuɔyule si nku ku tu Akari kuyɔɔɔtutu teləsəlaa taa ké pɔɔɔ. Tacaa si: Tɔɔ, polo na n la mpu. ²³ Ilena Misee tasa si: Ntəyɔɔ, Tacaa yelina si pá tɔ nyá kuyɔɔɔtutu teləsəlaa taa ké pɔɔɔ. Tɔɔ mpu si ká i caa i kɔna-ɔ.

²⁴ Tənaɔalɛ Sitekiya kɔpəna Misee, na í marɔ-i katarɔ na í pɔɔɔ-i si: Tacaa Feesuyu lɔna ma taa, na kú kɔ na kú heeli-ɔ yaa?

²⁵ Mpuɔyule Misee si: Kuyaku nku n ká se na n nɛmlɛ nyá nɔɔ lɔkətəlɔkaya taa i lɛ, kuyankuyule n ká tisi.

²⁶ Ilena Akari tɔ i təmlɛ nyəma taa nɔɔɔ si: Kpa Misee na n cɛla icatɛ nyuyɔ tu Amɔɔ, na wulau pəyalu Yowasi. ²⁷ Heeli-we si ma tɔma si í tu-i saləka, na í haaki-i potopoto hɔɔɔliya na lum. Haləna má kɔnna təyoole na alaafəya.

²⁸ Mpuɔyule Misee tɔ-i si: Ye si n kɔmna alaafəya, i lɛ pə taya Tacaa heelina-m tɔm si má yɔɔɔ.

Wulau Akari sɔm (Kutɔɔsutu II 18:28-34)

²⁹ Mpuɔyule lseyɛli wulau na Yuta nyəɔ pa pola Lamɔti ke yoonau. ³⁰ Ilena Akari tɔ Sosafati si: Ma yusəyi ma ti na má polo yoo. Ama nyaa suu nyá kawulaya wontu.

Ilena Akari la mpu. ³¹ Pəyɛle Silii wulau ka heela i yoo keekenaa nyuyɔ nyəma hiu na naanɔwa na naale ké si, pá taa paasəna yoolaa səkpema yaa sɔsaa. Ama pá pɛɛki lseyɛli wulau. ³² Pə tɔ ké waatu wei Silii yoolaa nyuyɔ nyəma mpe pa na Sosafati, i lena pá tɔ i waali. Mpuɔyule i mara kapuka. ³³ Ilena pɛɛ pá cəkəna si pə taya Akari, na pá məlɔ.

³⁴ Mpuɔyule Silii yoolaa taa nɔɔɔ i tɔ nyəmlɛ ke yem. Ilena tɔ polo na tɔ yaya Akari ke timpi taa i yoo toko fɛɛwa tɔ. Ilena í tɔ i keɛke saalu si: Kɛɛ na tɔ məlɔ, pə hika-m.

³⁵ Ama kuyaku nku yoo lapa tɔɔ ké, na kolontunaa tɔɔ-i yoonau. Ilena nɔɔɔ naa tɔka Akari, na caləm kɔpɛ i keɛke taa. Pə taanaa i lena Akari heɛ. ³⁶ Ilim tukaya, i lena pá yaya kakiisaya ke tesikile taa si paa wei í kpe. ³⁷ Mpi tɔ wulau fɛi.

Ilena pá kpeena Akari ke Samalii na pá pimi-i. ³⁸ Waatu wei pa nyaalaya wulau keɛke ké lɔlɛ taa, i lena hasi niisi i caləm, na apalaa təna alaa ná sɔɔki təna, isɔ Tacaa ka kraalaa tɔ.

³⁹ Pa keɛsa Akari tɔm lentəna, na i kulapəm ke lseyɛli awulaa takəlaya taa, paa isəna í nɛmá kawulaya təyaya na í lɔ canəm ke pə taa na tuuɔ kela tɔ. Na isəna i nɛmá i təyi acalɛnaa tɔ. ⁴⁰ Akari səpa, i lena i pəyalu Ahasiya lɛti i lonte taa.

Yuta wulau Sosafati tɔm (Kutɔɔsutu II 20:31-21:1)

⁴¹ Akari kawulaya pənaɔa liyiti nyəɔka taa ké Asa pəyalu Sosafati tɔɔ kawulaya ke Yuta. ⁴² Sosafati luluyɔ pɔsi ka we hiu na naanɔwa na kakpasɔ ke waatu i nɛ. Mpuɔyule i tɔɔ kawulaya ke pɔsi hiu na kakpasɔ ke Yosalem. I too keɛle Sili pɛɛɔ Asupa.

⁴³ Sosafati tɔntɛ ka siyisaa ké, na í keɛkəna i caa Asa, na í laki mpi Tacaa caaki tɔ. ⁴⁴ Ama i ta wakəlɔ təkətəlɛnaa. Yəlaa pukaya ké na pá laki tɔla ke kɔtaya na pə tulaalunaa. ⁴⁵ Sosafati na lseyɛli wulau paa we lɛɛn ké.

⁴⁶ Pa keɛsa Sosafati tɔmnaa lentənaa ke Yuta awulaa takəlaya taa. Paa isəna i lapa apalutu tɔ, na i yooɔ. Na isəna i tɔɔna apalaa, na alaa mpa paa kaasa i caa waatu taa, na pá laki wasanɔkalətu ke təkətəlɛnaa taa tɔ. ⁴⁸ Waatu i nɛ i taa, wulau taa fɛi lɔm tɛtu taa. Ama Yuta wulau kraakayana-weyɛ kumatarɔ sɔɔ.

Awulaa II

Kutulutu

Yuta nyéma na lseyeli nyéma tɔm ke pa keesəyi takəlaya kanɛ ka taa. Pa keesəyi ka taa ké isəna lɔɔ yəlaa lɔ lɔɔ na pa suu tuŋ laatu taa tɔ. lɛna lɔɔ ná yele na Asilii nyéma yoonawɛ. Kolontunaa kuu pa yəlaa na pa wɛnau tana na pa acalee pəsi ncaa. Pə yela Yuta nyéma tike lɛna pɛle pa taɣani laatu taa ké heluyɔ tɔtɔ. M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Papiloni wulau na kɔma na í kuu pɛle na í tɛɛna.

Isəna pa fayə Awulaa II takəlaya tɔ:

Wulau Salumɔŋ kawulaya fayau, titite 1-17

Yuta kawulaya tɔm, titite 18-24

Papiloni wulau yɔkuɔu ke Yosalem lɔɔ təsɛɛɛ, titite 25

Ahasiya sɛm tɔm heeluyɔ

1 Waatu wei Akarɪ sɛpa, lɛna Mowapu nyéma kisi si lseyeli nyéma í taa tasa kawulaya tɔɔɔu ke pa tɔɔ.

² M̀p̀r̀ỳg̀ỳ kuyaku nakuli, wulau Ahasiya lu l kawulaya atɛ na lɔɔ kutuluyɔ nyuyɔ taa, na í hoti na pə ku-l sɔsɔm. lɛna í tili si: Í polo í yaa lkolon nyéma tuyɔ Paal-Sepu. Í pɔɔsi-ku si maa si yaa maa kul? ³ Ntɛna Tacaɔ isɔtaa tillu nɔɔɔɔ l kusi Ilii si: Polo na n pɔɔsi wulau tillaa mpe si, isɔ lseyeli lɔɔ fɛi keɛ na í puki lkolon nyéma tuyɔ ke pɔɔsuyɔ na? ⁴ Pə tɔɔ, isɔ wulau sɛpa, l kaa kul.

lɛna Ilii ná polo isɔ Tacaɔ kusuyɔ-l tɔ. ⁵ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ tillaa mɛla kɔkɔpaa. lɛna wulau pɔɔsi-wɛ si: Í mɛlaa suwe? ⁶ Ntɛna pɛle si: Apalu nɔɔɔɔ l katəna-tu si, tɛ mɛli na tɛ heeli-n si Tacaɔ pɔɔsəyi-n si: Isɔ lseyeli lɔɔ fɛi keɛ na n puki lkolon nyéma tuyɔ ke pɔɔsuyɔ na? Pə tɔɔ tɔ, isɔ n sɛpa n kaa kul.

⁷ Kɛlɛna wulau si: Apalu wei l heela-mɛyɛ tɔm nti tɔ, isəna tɔɔ ké l wɛɛ?

⁸ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ tillaa mpe si: Yooyoonaa huntu toko ke l su-uwa, na í ləla tampala ke l tənaya taa.

Ntɛna wulau ma kapuka si: Hei, lɔɔ kuyɔɔɔtutu teləsulu Ilii ké.

Ahasiya mayasəyi si í kpa Ilii

⁹ Mpuɔɔɔɔ wulau kusa yoolaa nule na naanɔwa, na pa nyuyɔ tu si: Í kpa hatoo puɔɔ nyuyɔ taa, timpi Ilii ka wɛɛ tɔ, na í kpa-l. Pɛle pa tala l kiŋ, lɛna pa nyuyɔ tu tɔ si: lɔɔ kuyɔɔɔtutu teləsulu yoou, wulau si n tii lɔŋ.

¹⁰ Ntɛna Ilii si: Timpi ma ké lɔɔ kuyɔɔɔtutu teləsulu tɔ, ma səlɛmɛyɛ si, kɔkɔ í luna isɔtaa, na ká nyaya nyana nyá yoolaa.

lɛna kɔkɔ tiina lɔɔ, na ká nyaya-wɛ. ¹¹ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ wulau tasa kusuyɔ ke yoolaa lɛlaa nule na naanɔwa, na pa nyuyɔ tu si: Í polo Ilii waali. lɛna nyuyɔ tu tɔm-l si: lɔɔ kuyɔɔɔtutu teləsulu yoou, wulau si n tii lɔŋ tɛcau.

¹² Ntɛna Ilii si: Timpi ma ké lɔɔ kuyɔɔɔtutu teləsulu tɔ, ma səlɛmɛyɛ si kɔkɔ í luna isɔtaa, na ká nyaya nyana nyá yoolaa.

lɛna lɔɔ tisi kɔkɔ ke kɔkɔpaa, na ká nyaya-wɛ.

¹³ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ wulau tasa yoolaa nule na naanɔwa kusuyɔ ke tɔm tooso nyəm, na pa nyuyɔ tu. Nyuyɔ tu tala Ilii kiŋ, lɛna l luŋ akula na í wiina-l si: Hai, lɔɔ kuyɔɔɔtutu teləsulu, kenti má na ma yəlaa ta tɔɔ. ¹⁴ Ma nyəmá si kɔkɔ luna isɔtaa na ká nyaya yoolaa kancaalaya nyéma na pa nyuyɔ nyéma naale. lɛ hai, taa kɔna taya mpusi un.

¹⁵ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ lɔɔ isɔtaa tillu heela Ilii si: Təŋ-wɛ, taa nyá.

lɛna Ilii təŋ-wɛ na í tii. ¹⁶ Na í tɔ wulau si: Tacaɔ yɔɔɔɔ si, timpi n kusa tillaa si, pá polo pá pɔɔsi lkolon nyéma tuyɔ Paal-Sepu ke tɔm, isɔ lɔɔ fɛi lseyeli taa tɔ, n kaa kul, isɔ n sɛpa.

¹⁷ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Ahasiya sɛpa tampana isɔ Tacaɔ ka heeluyɔ Ilii tɔ. Ama l taa fɛina apalupəyaya. lɛna l neu Solam lɛɛɛ l lonte. Yuta wulau Sosafati pəyalu Solam kawulaya pənaya naale nyəŋka taa keɛ.

¹⁸ Pa keesa wulau Ahasiya tɔm lentənaa tənaya lseyeli awulaa takəlaya taa.

lɔɔ kɔyaya Ilii na Ilisee lɛɛɛ l lonte

2 Waatu wei pə kɔma na Tacaɔ kɔyaya Ilii na kacuculaya tɔ, isəna pə lapa tɔɔɔɔ.

Kuyaku nakuləyi Ilii na Ilisee pa lu Kilikaa na pá tənəyi təma. ² Pə kɔma na pə keesi lɛna Ilii tɔ Ilisee si: Tacaɔ tiliyi-m Petɛɛl. Caya cənɛ, na má kɔɔ.

Ntɛna Ilisee si: Ma tuukina Tacaɔ si ma kaa yele-n.

Ulena Ilii na Ilisee pá polo Petæeli. ³ Mprúyú tæna lso kuyçyçytutu telæsælaa pççsa Ilisee si: Saŋa Tacaa kpaçæyi nyá caa tç, n nyæmá mpu? Ilisee si: Ee, ma maçamaya ma nyæmá mpu. Mu taa heeli-m.

⁴ Mprúyú Ilii tasa tçm si: Tacaa tiliyi-m Yeliko. Ule çaya çæne, na má kç.

Ntæna Ilisee tuu si: Ma tuuna Tacaa si, ma kaa ye-le-ŋ.

Ulena Ilii na Ilisee pa tæna pá tæe Yeliko. ⁵ Kelena tæna lso kuyçyçytutu telæsælaa pççsi Ilisee si: Saŋa Tacaa kpaçæyi nyá caa tç, n nyæmá mpu? Ilisee si: Ee, ma nyæmá mpu. Mu taa heeli-m.

⁶ Mprúyú Ilii tasa-ç heeluçu si: Tacaa tiliyi-m Yaatanu nçyç. Çaya çæne, na má kç.

Ntæna Ilisee tuuna Tacaa si: Ma kaa ye-le-ŋ.

Ulena Ilii na Ilisee pá tæe tæna pa tæna. ⁷ Mprúyú lso kuyçyçytutu telæsælaa isu nuule na naanowa tæŋa-wæ, na pá sæŋ taalæm. Na Ilii na Ilisee pæle pa wæ kuterŋ tç.

⁸ Ulena Ilii wçyçsi ç kpaç na í ma lum tç, na pá hee mpaau. Na pá tç kanyæŋa tç na pá tæsi.

⁹ Pa naale pa tæsa, ulena Ilii pççsi Ilisee si: Pepeye n caa si má la-ŋ na pæçç Tacaa kpaç-m?

Ntæna Ilisee si: Ma caa si má hiki nyá feesuçu toma ke tçm naale. ¹⁰ Mpuçule Ilii si: Mpi pæ wæ katæ tçyç n sælæmæyi. Paa na mpu tç, ye Tacaa yelaa si n ná ma tækpaçale, ulæ n hika mpi n sælæmæyi tçyçle. Ama ye pæ taçya mpu, ulæ n laŋaa kele.

¹¹ Ilii na Ilisee pa tæŋna mpu, ulæ kçkç keke na pæ kpaçanæŋ pæ yasa-wæyele. Na kacuculaçya kpaçya Ilii ke kpaçpaa. ¹² Ilisee ná mpu, ulena í suu kapusi mapu si: Hai, ma caa, hai, ma caa. Lseçeli keke na ç saalu tæewa.

Ilii tæewa na pæ saalu ulena Ilisee çæli ç wontu ke tçm naale na laŋwakælle. ¹³ Pæ waali ké ç kpaçya kpaç wei Ilii pæta-ç tç, na í mæli na í sæŋ Yaatanu pçyç nçyç.

¹⁴ Mprúyú Ilisee mapa kpaç inæyi lum tç, na í kiisi si: Ilii lso Tacaa wæ le?

Ulena lum façya, na Ilisee tæsi. ¹⁵ Mpuçule Yeliko lso kuyçyçytutu telæsælaa mpa paa sæŋa taalæm tç, pa loosa mpi Ilisee lapa mpu tç. Ulena pá tç si: Toma wena a ka wæ Ilii taa tç, nçkç a mæla Ilisee kiŋ. Ulena pá sæŋ-ç, na pá luŋ-ç, ¹⁶ na pá tç si: Tæ wena yælaa apalutu nyæma nuule na naanowa. Tu tili-wæ na pá pæeki nyá caa. Ntanyl Tacaa Feesuçu kpaç-ç mpu tç, ku pæta-ç puçu nakuli ku nyuçu taa, yaa tetekæle taa ké tiiliyi.

Ulena Ilisee kisi si pá taa tili. ¹⁷ Pa caala-ç teu, ulena í çan na í tisi, na pá tili pa yælaa nuule na naanowa na pá pæeki Ilii ke kuyæeŋ tooso, pa ta na-ç. ¹⁸ Pa mælaa na pá maçana Ilisee ke tæna, ulena í tç si: Maa heela-me si í taa polo.

Ilisee taçanæyi Yeliko lum

¹⁹ Mprúyú Yeliko nyæma tçma Ilisee si: Hai, ta caa, ta çatæ wæ teu. Ama tæ lum wakælyi alaa, na pá laki na

tçla hçlæsæyi*fa*. ¹²⁰ Ntæna Ilisee si: Í tu tçm ke nyanaya kufalaya taa, na í kçna-m.

Mprúyú pa kçna-ç. ²¹ Ilisee muwa tçm mpi ulena í polo na í tu-wæyi hite taa na í tç si: Tacaa si ma taçana mæ lum. Pæ kaa tasa mæ yælaa na mæ tçla ke wakælyu.

²² Ulena lum mpi pá la teu ke halæna saŋa ké teitei isu Ilisee yçyçytutu tç.

Piya tuuwa Ilisee na sí sí

²³ Mprúyú Ilisee lu Yeliko na í kpaçki Petæeli. Ulena piya lu çatæ taa na sí tuuki-ç si: Nyunlæesuçu kpa, nyunlæesuçu kpa.

²⁴ Ntæna Ilisee pæsi na í tæŋsi-sæyi mpuçi, na taalæ wontu isayatu nti pa yaa si Wusi tç, té lu naale na té çæli piya nuule na naale. ²⁵ Pæle pæ waali ké Ilisee kpaçwa Kameeli puçu taa. l lu tæna, ulena í mæŋna Samalii.

Lseçeli wulau Solam tçm

3 Yuta wulau Sosafati kawulaya pænaya, pælefei hiu nyæŋka taa ké, Akapç pæyalu Solam tçyç ç kawulaya ke lseçeli taa ké Samalii, ke puçi naanowa na naale. ² Mprúyú ç lapa mpi pæ ta maçya Tacaa tç. l keena Solopuwam wei ç tusa lseçeli nyæma ke tuŋ laau taa tç. Ama ç isayatu ta tala ç caa na ç too pa nyæntu ké. Mpi tç, ç kpaç pæle kulalaale nte ç caa ka sika tuçu Paali tç.

Lseçeli na Mowapu pa yoou

⁴ Mowapu wulau Mesa ka tçkaya heeŋ ke tuutuuma ké. Paa pænaya ŋka pæ wæe si í fei lseçeli wulau ke lampuu ke wæesi iyisi nuuowa (100000), na lwaan ke iyisi nuuowa (100000) na ç huntu. ⁵ Ama waatu wei lseçeli wulau Akapç sæpa na Solam læti ç lonte taa, ulena Mesa kul ç tç. ⁶ Mprúyú Solam çç lseçeli tetu tæna, na í kala ç yoolaa. ⁷ Ulena í tili na í heeli Yuta wulau Sosafati si: Mowapu wulau kula ma tç. Kçç n sæna-m na té yoon-ç. Sosafati si: Má na ma yoolaa na ma kpaçanæŋ tá ççlu puwa si tu sæna-ŋ. ⁸ Ulena Sosafati tili na pá pççsi-ç si: Le tç ké tu tæŋna? Mpuçule si: Té tæŋna lçm wulaya tetu taa.

⁹ Mprúyú lseçeli na Yuta na lçm pa awulaa tu mpaau, na pá tç kuyæeŋ naatosompçyçyçya. Ulena pá laŋ lum si pá çela pa yoolaa na pa kpaçanæŋ. ¹⁰ Ntæna Solam ma kapuka si: Hei, ta tçm tæmaçya. lso kçnna ta toosoçya çæne si ç tuçu-tuçu Mowapu nyæma niŋ taa.

¹¹ Mprúyú Sosafati pççsaa si: lso kuyçyçytutu telæsulu nçyçlu ç fei çæne si í pççsi-tuçu Tacaa ke tçm?

Ulena lseçeli wulau yoolaa nyuçu tu nçyçlu ç ç si: Ilisee wei na Ilii paa tæŋaya tæma tç, ç wæ çæne.

¹² Kelena Sosafati si: Pæ wæ teu, apalu in ç ka keesæna-tuçu mpi Tacaa caana-tu tç.

Mprúyú awulaa tooso in ç pola Ilisee kiŋ ke kpaçpaa.

¹³ Ntæna lso kuyçyçytutu telæsulu pççsi lseçeli wulau si: Pepe tç ké n kçma na n caalæyi-m mpu? Polo na n pççsi nyá caa kuyçyçytutu telæsælaa yaa nyá too

† Hçlæsæyi: Piipilinaa lelæa na telæsa si: Lum ké isayam na tetu ke kaalulaya.

nyéma. Kelena wulau si: Aai, Tacaa konna ta toosoŋo cəne si i tuŋu-tuŋu Mowapu nyéma niŋ taa.

¹⁴ Mpuŋule Ilisee tasaa si: Ma tuuna Tacaa Toma tana tu wei i tamlə ma laki tɔ si, Yuta wulau Sosafati tɔ kɛ ma cɔkɔ, tɔfɔ ma taa kena-ŋ. ¹⁵ Tɔu, i kɔna-m yonyoolu nɔɔɔlɔ kɛ nɔɔɔɔ.

Yonyoolu suu i cəmuŋu mapu, lɛna lɔɔ toma tii Ilisee tɔ ¹⁶ na i tɔ si: Tacaa yɔɔtɔaa si i huli hila paŋale kɛ lɔɔ kune ku taa. ¹⁷ I kaa nu tɛu yaa ku heelim pə tarŋ. Páɔ lum ká su lɔɔ kune. Na mənə mə yoolaa na mə kalakəŋ na mə tɔla wena a səŋələŋi wontu tɔ i nyɔɔ. ¹⁸ Lɛ pəcɔɔlɛ tana. Halɔ Tacaa ká tú mə niŋ taa kɛ Mowapu tetu. ¹⁹ I ká yɔki pa koloosi acalɛɛ kupana, na i seti pa tuŋ kululɔŋ tana. I ká suuli pa hila tana, na i lɔɔ pɛɛ kɛ pa tawa taa, na i wakəli pa kuhələm.

²⁰ Teu fema isuu waatu wei pa laki tanarŋ kɔtasɔ tɔ. Lɛ pa nawa lum luna ltɔm kelɛ, na pə wataa na pə kɔŋ.

²¹ Waatu wei Mowapu nyéma ná nuwa si, awulaa mpe pa tooso kɔŋ-wɛŋe yoonau, lɛna pá suu apalaa tana mpa pa muna yoou pote tɔ, na pá su-wɛŋe tetu toŋa tɔ. ²² Teu fema, lɛ pa ná ilim lɛɛmuŋu kɛ lum mpi pə taa kelɛ na pə sɛewa isuu caləm. ²³ Lɛna pá má kapuka si: Heiyeyei, awulaa tooso unɔ pa yoonə təmaŋa pa taa pa tike kɛ na pá kú təma na pa caləm kpe, i loosi yee. Tá polo tɛ kuu pa wontunaa.

²⁴ Waatu wei pa tala lseyeli nyéma tɛsikile, lɛna pɛle pá lu pa tɔ, na pá ku-wɛ, na lɛlaa se. Lɛna pá təŋ pa waali na pá suu pa tetu taa na pá la-wɛŋe nanjanarŋa. ²⁵ Mpuŋú pa yɔka pa acalɛɛ, na pá lɔɔ pa tawa taa kɛ pələ pələ, na pə wakəli pa kuhələm. Na pá suuli pa hila, na pá seti pa tuŋ kululɔŋ tana.

Ama Kii-Helesi icate tike kɛ pa ta tokina. Paa na mpu, lɛna pəntɔlɔŋ lɔɔlɔaa polo na pá ta-tɛŋe kotaya.

²⁶ Mowapu wulau cəkənəa si i kaa tuli-ti, lɛna i kpeyeli i layalɛɛ yoolaa nasətosə nuunwa (700) si, pá fayana ltɔm tɔ na pá lu. Ama pa ta pəsɔ. ²⁷ Mpuŋú Mowapu wulau yaa i pəyalu kancaalaya nyəŋ, wei pu wɛɛ si i lɛɛti i lonte tɔ na i ku-i, na i la i tuŋu kɛ kɔtaya kɛ icate koluŋa tɔ. Lseyeli nyéma ná mpu, lɛna sɔŋɔn-tu kpa-wɛŋe katatələŋa, na pá məli pa tɛ.

Ilisee waasəŋi alu leelu

4 Lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu nɔɔɔlɔ i ká səpəna na i ye leelu. Mpuŋú kuyaku nakuli i pola Ilisee kiŋ na i tɔm-i si: Ta caa, ma paalu ka kɛ lɔɔ tamlə tu kɛ. I səpa, lɛna i kəmlə tu kɔɔ si i kpaŋəŋi ta piya naale kɛ yomaa. Lɛ hai, sənə-m.

² Ntəna Ilisee pɔɔsi-i si: Pepeŋe n caa si má la-ŋ? Heeli-m mpi n wena tɔ. Alu si: Ma fɛna pulu cəcəka. Nimaya kaasənə-m nyanaya taa. ³ Kelena Ilisee si: Tɔu, polo nyá asəmaa cɔlɔ na n kənti pa kiŋ kɛ nyanasi kɛ sɔɔɔm. ⁴ Lɛna nyana nyá piya i suu mə narŋ taa, na i təkɔ mə tɔ, na n pələŋi nimaya ŋkɛŋe nyanasi taa na pə suŋi na n sukɔ.

⁵ Mpuŋú alu tɛewa na i polo na i na i piya pá təkɔ pa tɔ. Na i piya cələŋi-i nyanasi, na i suuliŋi nim. ⁶ Pə kɛsaa, lɛna i tɔ i pəyaya lɛŋka si: Cɛlɛ-m nyanaya.

Ama nyanasi tana suwa. Lɛna pəyaya tɔ si: Pə ta kaasi nakəli. Lɛna nim náá ye le luu. ⁷ Lɛna alu polo na i heeli lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu kɛ mpi pə lapa tɔ. Na ilɛ i tɔ si: Polo na n pɛɛti nim mpi na n feli nyá kəma. Ye pə kaasa-ŋ wena, lɛ nyana nyá piya i tɔɔ.

Ilisee kɛ Sunem alu toŋ tu tɛ

⁸ Mpuŋú waatu nɔɔɔlɔ Ilisee təŋna Sunem icate taa. Alu toŋ tu nɔɔɔlɔ i ka wɛ tana. Lɛna alu unɔ i caali-i si i polo i tɛ na i nyɔɔ lum. Pə tɔ kɛ ye Ilisee i təŋna tana tɔ, i heləŋi alu unɔ i tɛ na i tɔkɔ.

⁹ Kelena kuyaku nakuli alu unɔ i tɔ i paalu si: Ma nyəma teu si apalu wei unɔ i kɔŋ tá tɛ tɔ, i kɛ lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu sɔɔɔ kɛ. ¹⁰ Tá ŋma-i kutuluŋu kɛ ta nyəŋku pata tɔ. Tá su-i kuhəntuŋu, na taapəli, na kpələŋa, na fətəla. Ye kuyarŋku i tɛna cəne, i heli na i suu.

¹¹ Mpuŋú kuyaku nakuli Ilisee tɛkaya na i heli kutuliya ŋkɛ ka taa na i suu. ¹² Lɛna i tili i tamlə tu Kehasi si: Polo n yaa alu təyaya tu unɔ. Alu kɔma na i səŋ kutuluŋu nɔɔɔ. Lɛna ¹³ Ilisee tɔ Kehasi si teləs-i si: N lapa-tuŋu kupantu kɛ sɔɔɔm, lɛ pepeŋe taa la-ŋ? Tə yɔɔtɔ nyá tɔm kɛ wulau yaa yoolaa nyuŋu tu kiŋ na? Alu si: Ma sama. Lɛ ma ta larŋ puluŋu ma nyéma taa.

¹⁴ Ntəna Ilisee pɔɔsi Kehasi si: Pepeŋe tu larɔ-i? Kehasi si: I fɛna apalupəyaya. Pəyele i paalu kpatəlaa.

¹⁵ Mpuŋule Ilisee si: Tɔu, yaa-i.

Alu məlaa ¹⁶ lɛna Ilisee tɔ si: Pənyaya ká sikiŋi isuu isəntɔ taka teitei tɔ, n ká nukɔ apalupəyaya.

Ntəna alu ma kapuka si: Hei, lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu, taa puŋusu-m yoo.

¹⁷ Mpuŋú alu unɔ i lapa teu, na i lulɔ apalupəyaya, kɛ waatu wei teitei Ilisee ká kɛsaa tɔ.

Sunem alu pəyaya fem

¹⁸ Mpuŋú pəyaya ŋkɛ ká lapa yulu. Lɛna kuyaku nakuli ká təŋ ka caa waali kɛ taale kɛ təkuntɛ. ¹⁹ Pə tasaa, lɛ ka mpa kapuka ntɛ si: Waai, paapa, ma nyuŋu, ma nyuŋu.

Ntəna cɛɛ kusɔ i tamlə nyéma taa nɔɔɔlɔ si: Pona-keŋe ka too kiŋ.

²⁰ Tamlə tu tana pəyaya kɛ ka too, na toto nukɔ-keŋe i nɔɔɔɔ tɔ. Pə kɔma ilim sikuyɔ, lɛna ká hɛɛ. ²¹ Lɛna i kraana-keŋe kutuluŋu ŋku ku taa Ilisee kɔŋ na i hən-təŋi tɔ. Na i husɔ-keŋe Ilisee kato tɔ, na i təkɔ nɔɔɔɔ. Lɛna i kpa taale ²² na i tɔ i paalu si: Cɛlɛ-m tamlə tu na kraŋaya alunyəŋka. Ma lɔkɔ ma təŋi lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu tɛ, na má kɔɔ.

²³ Ntəna i paalu pɔɔsi-i si: Alaafəya kelɛ n puki lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu tɛŋe sarŋa na? Anɔ pə taya isɔtu kufalu acima, yaa kuyaku kuhɛesuyɔ. Ntəna alu si: Alaafəya kɛ.

²⁴ Lɛna alu tɔ tamlə tu si: Polo tə polo. Ye ma ta tɔ si n səŋ, taa səŋ yoo.

²⁵ Mpuŋule pá tú Kameeli mpaau, na pá polo Ilisee tɛ. Waatu wei Ilisee loosa-i pooluŋ, lɛna i heeli i tamlə tu Kehasi si: Alu wei i laki-tuŋu tkɔntu kɛ Sunem tɔɔlɛ.

²⁶ Səŋi-ɪ na ń pɔɔsi í na ɪ paalu, na ɪ pəyaya, pa alaafəya tɔɔ.
 Kehasi səŋa-ɪ, ɪlena alu cɔ-ɪ si: Alaafəya ké. ²⁷ Alu tala Ilisee kiŋ ke puɣu taa, ɪlena í hoti Ilisee tɛɛ, na í kpa ɪ kɔɔhɛɛ, na Kehasi maɣasi ɪsu ɪ tɔɔɔnəɣi-ɪ. Ntəna Ilisee si: Yele-ɪ, ɪ lanje wakəlaa ké. Ama Tacaɔ ta yele si ma nyi mpi pə tɔɔ tɔ.

²⁸ Mpuɣule alu mapa kapuka ke kpaɔɔ si: Ta caa, ntɔŋ ma taa sələmi-ŋ pəyaya? Halu maa tu kisaa ké si ń taa puɣusu-m.

²⁹ Ntəna Ilisee tɔ Kehasi si: Kpaɔɔ ma kpaɔɔyú na ń ɔɔɔ nyá təɣi Sunem təcau. Taa səŋ mpaasu taa si n səeki nɔɔɔɔ, yaa puntu səeki-ŋ. Ye n talaa, ɪle n tən kpaɔɔyú ke pəyaya ɪsentɔɔ.

³⁰ Mpuɣú pəyaya too tɔma Ilisee si: Ma tuukina Tacaɔ si ye n ta kuli, maa mələɣi ma tike.

ɪlena Ilisee kuli na í tənɪ-ɪ. ³¹ Kehasi ná laala-wɛ, ɪlena í tənɪ Ilisee kpaɔɔyú ke pəyaya ɪsentɔɔ. Ama pəyaya ta tu kuɣuli kuɣuluɣu maɣamaya. Mpuɣú Kehasi məlaa na í heeli Ilisee si: Pəyaya ta fe.

³² Ilisee talaa na í suu kutuluɣu taa, na í maɣana pa huusa-keɣe ńpuɣú ɪ kato tɔɔ na ka səpa. ɪlena í təkɪ ɪ tɔɔ na í sələmi lɔɔ. ³⁴ ɪlena í paɔi pəyaya tɔɔ, na pa nɔɔsi na pa ɪɛ na pa niŋ ke təma tɔɔ, na ka tɔnɔɣu tayanɪ hanɔɣu. ³⁵ ɪlena Ilisee kuli na í tɔŋ na í cɔɔkəna kutuluɣu, na í tayanɪ ka tɔɔ ké luŋuɣu. Mpuɣú pəyaya cimsa kpaɔɔɔ ke tɔm naatosompɔɔɔɔɔɔɔɔ, na ká kuli ɪɛ. ³⁶ Tənaɣa Ilisee tila Kehasi si: Polo ń yaa pəyaya too.

Toto kɔma, ɪlena Ilisee tɔmi-ɪ si: Kɔɔ ń mu nyá pəyaya.

³⁷ Mpuɣú alu hənta Ilisee ke atɛ. ɪlena í kpaɔɔ ɪ pəyaya na í tɛɛ.

Tuusi nsi si feɪ tɔɔɔ tɔ

³⁸ Mpuɣú nyɔɔɔsi waatu taa, kuyaku nakuli Ilisee kɔma Kilikaa, na í koti lɔɔ kuyɔɔtutu teləsəlaa ke ɪ kiŋ. ɪlena í tɔ ɪ təmlɛ tu si: Təsɪ tiyaya sɔsaya na ń hili-wɛɣe tuusi.

³⁹ Mpuɣú pa taa ɪɛlu yɛla tuusi ke haləm taa, na í maɣana aloolaya nakəlɪ, na í kooli ka pee, na í hɔkɔ ɪ toko taa, na í kɔɔ na í pɛɪɪ-ye na ɪ təsɪ. Ama nɔɔɔɔ ta nyi-ye. ⁴⁰ Tuusi puwa na pá tu yəlaa na pá təŋ. ɪlena pá má kapusi si: Hei, lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu, tuusi nsi sɔtu ké.

Nɔɔɔɔ ta pəsɪ na í tɔɔ. ⁴¹ Mpuɣú Ilisee tɔma si: Í kɔna mulum. Pa kɔnaa, ɪlena í tú tuusi nsi si taa na sí lá tɔɔɔ. ɪlena Ilisee heeli ɪ təmlɛ tu si: Tu yəlaa.

Tiipile taa tuusi ta ke sɔtu tɔɔ.

lɔɔ kuyɔɔtutu teləsəlaa nuunuwa (100) caləsuyu

⁴² Mpuɣú kuyaku nakulɪ, apalu nɔɔɔɔ ɪ luuna Paalɪ-Salisa. Na í kpenna lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu ke ɪ kuhələm kalaalasɪ. ɪsu tɔɔɔnaɣa pee potopotonaa ke hiu, na pee kutorŋee ke huluyu taa. Mpuɣú Ilisee tɔma ɪ təmlɛ tu si: Tala pa tənaya tɔɔɔnaɣa ŋke. ⁴³ Ntəna təmlɛ tu si: Ma taləɣi kanɛ ɪnəɣi yəlaa nuunuwa (100)

na pə tala pa le? Ilisee si: Nyaa tala-wɛ te. Tacaɔ yɔɔɔtaa ké si, paa tɔɔɔ na pá haɣa na pá kaasi.
⁴⁴ Mpuɣú təmlɛ tu tala tɔɔɔnaɣa ŋkeɣe ɪ taapalaa. Na pá tɔɔɔ na pá haɣa na pá kaasi, ɪsu Tacaɔ ka yɔɔɔtuyu tɔ.

Asilima kutɔŋ tu Naamanɔ waau

5 Silii tɛtu wulau ka wenna ɪ yoolaa nyuyɔ tu, na pá yaaki-ɪ si Naamanɔ. Apalu ɪnɪ ɪ ka ké yoolu ké. Í na ɪ yoolaa pa tɔŋ taa ké Tacaɔ ka yelaa, na Silii nyəma kəlɪ. Haləna pa wulau saŋi-ɪ. Ama asilima kutɔŋ ka wenna-ɪ. ² Pəcɔ waatu nɔɔɔɔ, Silii nyəma ka lu lɛɣɛɪ nyəma ké kululu. ɪlena pá kpa lɛɣɛɪ pɛɛliya nakəlɪ na Naamanɔ alu tiliɣi. ³ Mpuɣule kuyaku nakulɪ pɛɛliya ŋke ka heela ka too si: Hai, kasa. Ye ɪsu ta caa ka pola Samalii lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu cɔɔɔ, ɪlé ɪ ká waa-ɪ asilima kutɔŋ ŋkuɣu lɔŋ ké.

⁴ Mpuɣú Naamanɔ heela wulau ke pɛɛliya ŋke ka tɔm nti. ⁵ Wulau si: Tɔɔ, pə wɛ teu. Maa cɛɛ-ŋ ɪɛtəlɪ na ń kpenna lɛɣɛɪ wulau.

Naamanɔ tɛkaɣa, ɪlena í kpenna liɣitee nyəɣəluyɔ ke kiloonaa ŋmunuyɔ na nuunuwa (300). ⁶ Mpuɣú ɪ pona ɪɛtəlɪ, na í cɛla lɛɣɛɪ wulau. Pa ŋmaa ɪ taa si: Má kusəna ma yoolaa nyuyɔ tu Naamanɔ na takəɔɔa kanɛ si, ń waa-ɪ ɪ asilima kutɔŋ. ⁷ lɛɣɛɪ wulau tɛma-keɣe kaluyɔ, ɪlena í cəlɪ ɪ wontu, na í má kapuka si: Ha, ɪle ma ké lɔɔ na má kuɣi yəlaa na má feesiɣi-wɛ? Í nawa Silii wulau kɔna-m kutɔntu si má waa-ɪ tɔ. Ma nɔɔɔ ke ɪ pɛɛkəɣi mpu yoo.

⁸ Waatu wei lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu nuwa si lɛɣɛɪ wulau cəla ɪ wontu, ɪlena í tili si pá pɔɔsi-ɪ si: Pepe tɔɔ ké pə caala-ŋ mpu pə taka? Yele-ɪ na í kɔɔ ma kiŋ, na í nyi si tampana lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu wɛ lɛɣɛɪ taa.

⁹ Mpuɣú Naamanɔ kpaɔɔ ɪ keɛke, na ɪ kpaɔɔanəŋ, na í polo í səŋ Ilisee təyaya nɔɔɔ. ¹⁰ Ntəna Ilisee tili nɔɔɔɔ si pá heeli-ɪ si: Polo ń ŋmilisi nyá təɣi Yaatanɪ pɔɔɔ taa ké tɔm naatosompɔɔɔɔɔɔɔɔ. Pu tɛ-ŋ təkpaɔɔkpaɔɔ.

¹¹ Tənaɣale Naamanɔ tu mpaasu na pááná, na í tɔŋ si: Puwɛ, maa nyəma si lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu ká lu ɪ maɣamaya ké, na í səŋ ma ɪsentaa, na í sələmi ɪ lɔɔ Tacaɔ, na í tokina timpi taa kutɔŋ wɛɛ tɔ na í waa-m.

¹² ɪle Tamasi pusi Apana na Paapaa pa ta kəlɪ lɛɣɛɪ lɔɔɔ. Ye ma caaki maa yaaki təna na pá waa-m?

ɪlena Naamanɔ ha siɣile na í tɛɛkəna pááná.

¹³ Mpuɣule ɪ təmlɛ nyəma se ɪ waali na pá pɔɔsi-ɪ si: Ta caa, ye lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu ka tu-ŋ təmlɛ sɔɔɔɔ natəlɪ si ń la, n ká kpisaa? ɪle pepe tɔɔ ké ɪ tɔma si ń ya lum na pá waa-ŋ, na ń kisiɣi?

¹⁴ ɪlena Naamanɔ tisi na í tii Yaatanɪ pɔɔɔ lum taa, na í ŋmilisi ɪ təɣi tɔm naatosompɔɔɔɔɔɔɔɔ, ɪsu Ilisee heela-ɪ tɔ. ɪlena ɪ kutɔŋ tɛ, na ɪ tɔnuyɔ məɪ tətotosoto, ɪsu pəyaya səkpɛɔɔɔ. ¹⁵ Mpuɣú Naamanɔ na ɪ nyəma pa məla kpaɔɔɔ ke Ilisee tɛ, na í tɔ si: Pənɛntɛ ma nyəma si lɔɔ nɔɔɔɔ feɪ tɛtu taa ké tiili, ɪsu lɛɣɛɪ lɔɔ. ɪle ma səɛkəna-ŋ na wontu tənɛ.

¹⁶ Ama Ilisee tuuwa si: Na lɔɔ wei ɪ təmlɛ ma lakɪ tɔ, ma kaa mu pə taa pulu.

Ḳpúyú Naaman caala-l, uena Ilisee kisi. ¹⁷ Uena Naaman tasa si: N kisa ma kuhaham tɔ, ye le na má cosi má tetu ke pəɔ, usi kraŋasi naale səxəla. Mpi tɔ, lseyeli lɔ tike ke ma laki ciikuyu kɔtaɣa na kɔtaɣa ŋka kɔkɔ lusa ka tɔna tɔ. ¹⁸ Ama kulumbu ke ma sələməɣi si Tacaá í wii-m. Ye ma caa Silii wulau suuki i tɔyɔ Limɔŋ kutuluyu taa si i laaki, maá si-l. Hai, Tacaá taɣani-m nti un. ¹⁹ Mpuɣule Ilisee si: Kpe, lɔ í si-l. Uena Naaman tu mpaau.

Kehasi kupəntuɣu

Naaman tɛwa i ta tu hatəlaɔa sɔsɔm. Uena ²⁰ Kehasi maɣasi i taa si: Ma caa kisa Silii toŋ tu un i wontu ntɛ yem. Na lɔ, usi ma se i waali na má mu pulupu. ²¹ Ntɛna í se apalu un i waali. Naaman pəsaa na í na-l mpu, uena í lu i keeke taa na í ŋmaa aɛ. Uena í sɛŋ-i na í pɔɔsi-l si: Alaafəya keke? ²² Ḳpúyú si: Alaafəya ké. Ma caa kusəna-m si lɔ kuyɔɔtutu teləsəlaa kpekəle nyəma naale lu na lfəlayim pulasi taa, na pá kɔ i tɛ. Si n ha-wɛɣe liyitee nyəxətu kiloonaa hiu na naanəwa, na acima wontu ke naale. ²³ Ntɛna Naaman si: Ye le ma cɛle-ŋ kiloonaa nutoso.

Uena Naaman kaana Kehasi na Naaman tu nyəxətu ntəɣi hulur taa na í hɔkɔ. Na í cɛle-l tɔɔɔɔ acima wontu, na í suku i təmlɛ nyəma naale na pá tɛŋna Kehasi. ²⁴ Pa tala pulaya nakəli, uena Kehasi mu hulur na wontu na í suuna i tɛ. Uena Naaman təmlɛ nyəma náá məli.

²⁵ Waatu wei Kehasi məla i caa kiŋ, uena Ilisee pɔɔsi-l si: Leyɛ n lu naa? Mpuɣule si: Ta caa, ma ta polo tiili se.

²⁶ Ntɛna Ilisee si: Saa wei apalu un i na-ŋ na í lu i keeke taa na í ŋmaa aɛ tɔ, pə hula-m ké te. Ue pə ta tata si n hiki wontu kupantu na liyitee, na n yana Olifinaa na lɛsɛŋnaa tawa, na tɔla na yomaa apalunyəma na alunyəma. ²⁷ Pə tɔ tɔ, Naaman kutɔŋ ká məli nyana nyá luluyɔ nyəma mə tɔ ké tam tɔ.

Waatu wei Kehasi lu Ilisee kiŋ uena asilima kutɔŋ waasi i tɔnyɔ tɔna na í hulumi təlalai usi kponkpomulum.

Laale kulepile hiiu

6 Ḳpúyú kuyaku nakuli lɔ kuyɔɔtutu teləsəlaa kpekəle nyəma pola Ilisee kiŋ na pá tɔm-l si: Ta caa, ta kutuluyu ŋku ku taa tə kotiyi tɔ ku taku-tu. ² Ue ye le na té tii Yaatanu pɔɔɔ nɔɔ, na paa wei í seti taau, na té siki kutuluyu lɛŋku. Ilisee si: Í polo.

³ Mpuɣule pa taa lɛlu pəsənaa si: Ta caa, ta na-ŋ tu pona. Ḳpúyú si: Pə wɛ teu, maá tɛŋ-mɛ.

⁴ Uena pa tɔna pá tii Yaatanu pɔɔɔ nɔɔ na pá seti tuŋ. ⁵ Pa taa lɛlu setayaa i taau, uena laale holi na té hoti lum taa. Ntɛna apalu un í má kapuka si: Hei ta caa, ma lepa. Laale kukəntəle ké.

⁶ Ḳpúyú Ilisee pɔɔsa-l si: Le taa ké tə hotaa?

Apalu un i hula-l, uena í seti tɔyɔ piliŋ na í lɔyɔ tɔna un, na laale kpa lum tɔ ké kpa kraa. ⁷ Ntɛna Ilisee si: Kraɣa-tɛ.

Uena apalu un í siisi na í kraɣa-tɛ.

Ilisee kpa Silii yoolaa

⁸ Waatu wei Silii wulau yookayana lseyeli nyəma tɔ. Ḳpúyú kuyaku nakuli, í na yoolaa nyuyɔ nyəma, pa caɣaa na pá ləsi timpi paa siki tɔ. ⁹ Ama Ilisee tilaa na pá keesi lseyeli wulau ke lona nna nna a taa pə fɛi si pá polo tɔ, si Silii yoolaa wɛ tɔna.

¹⁰ Uena lseyeli wulau tili i yoolaa na pá feŋ lona an. ¹¹ Tɔm paɣale ke pə lapa mpu, na Ilisee náá keesəɣi lseyeli wulau, na í lɛ í nyəŋ i tɔntɛ.

¹² Ḳpúyú pə haŋa Silii wulau, na í koti i yoolaa nyuyɔ nyəma, na í tɔ-wɛ si: Mənaafiki wɛ ta taa, na í taɣasəɣi lseyeli wulau. Í kuli i waali.

¹³ Ntɛna i yoolaa nyuyɔ nyəma taa lɛlu si: Mənaafiki fɛi tá taa yoo. Ama Ilisee teləsəxəna wulau, ke nti nti n yɔɔtəɣi nyá naŋ kuhəntuɣu taa tɔ.

¹⁴ Kɛlena Silii wulau tɔ-wɛ si: Í polo na í nyi timpi Ilisee wɛ tɔ, na í kra-l.

Pɛle pa kɔma uena pá heeli-l si i wɛ Totan. ¹⁵ Ḳpúyú Silii wulau tila yoolaa tuutuuma, na keekenaa, na kraɣanəŋ, na pá polo pá nyala icatɛ.

¹⁶ Tɛu fema tanan təhulu, na Ilisee təmlɛ tu lu, uena í ná yoolaa, na keekenaa, na kraɣanəŋ tama icatɛ.

Uena í má kapuka si: Hei, ta caa, tə lepa. Tu tɛŋ ŋku? ¹⁷ Mpuɣule Ilisee si: Taa nyá. Mpa pa wɛ ta waali tɔ pa kəla-wɛɣe paɣale.

¹⁸ Pə waali, uena í sələmi lɔ si: Hai, Tacaá, kuli i se na í ná.

¹⁹ Ḳpúyú Tacaá kula i se, na í ná kɔkɔ keekenaa, na pə kraɣanəŋ waasa pulaya tɔ.

²⁰ Ḳpúyú Silii yoolaa suu tɔntɛ, na pá tiikina Ilisee tɔ. Uena Ilisee sələmi lɔ si: Yulusi pa se.

²¹ Ntɛna Silii yoolaa yulum usi Ilisee sələmuɣu tɔ.

²² Uena Ilisee tɔ-wɛ si: Í toolaa ké, pə taɣa cəneɣe pa hula-mɛ. Í tɛŋ-l-m na má pona-mɛɣe wei í pɛkəɣi tɔ i kiŋ.

²³ Ḳpúyú Ilisee pona-wɛɣe Samalii. ²⁴ Pa suu icatɛ taa, uena í sələmi si: Tacaá kuli pa se na pá ná ue.

Silii yoolaa se kulaa, uena pá cəkəna si Samalii icatɛ taa ké pa wɛɛ.

²⁵ Waatu wei lseyeli wulau nawa yoolaa mpe, uena í pɔɔsi Ilisee si: Ma ku-wɛɣe, ma caa? ²⁶ Ilisee si: Aai, yoo. Pu wɛ tɔ, ye yoolaa kraɣa yomaa, paa kuyɔ-wɛ. Ue cal-wɛ na pá tɔɔ na pá nyɔ, uena n ye le-wɛ na pá məli pa wulau kiŋ.

²⁷ Ḳpúyú lseyeli wulau lapa-wɛɣe muulle təkɛtəkɛtɛ, na pá tɔɔ na pá nyɔ. Uena í ye le-wɛ na pá məli pa caa tɛ. Pə kraɣau hatoo waatu un tɔyɔ yoolaa ŋmulaa yela lseyeli tetu taa ké suu.

Samalii nyɔɔsi

²⁸ Ḳpúyú waatu nɔɔɔ, Silii wulau Peni-Hatati kpeɣela i yoolaa, na pá polo pá nyala Samalii icatɛ.

²⁵ Ulena nyɔɔɔsi anaam lu tɛ taa. Na hali pɔ pɛtɛɔɔi kpaŋaɔ nyuu ke liyitee nyɔɔɔtu nuunaasa na pa tɛ tɔɔɔnaɔa pee naali a ŋkute ke liyitee nyɔɔɔtu kakpasɪ.

²⁶ Mɔrɔyɔ kuyaku nakuli lseyeli wulau tɔŋaɔa icate kolɔŋa tɔɔ. Ulena alu nɔɔɔlu i mɔ kapuka si: Hai, ta caa waasi-m.

²⁷ Ntɛna wulau si: Ye Tacaɔ ta waasi-ŋ, maa pɛsɛɔɔi. Pɛ ta kaasi pulu, paa tɔɔɔnaɔa pee paa sulum.

²⁸ Pepeye n caa?

Alu si: N nawa alu inɛ? Tete waali kɛ i tɔma si: Tɛ tɔɔ ma pɛɔaɔa, ye pɛ fema, ule tu tɛɛsi i nyɛŋka.

²⁹ Mɔrɔyɔ tɛ tɛsa ma pɛɔaɔa ŋke na tɛ tɔɔ. Tɛu fema na mɔ tɔm-i si, i kɔna i nyɛŋka na tɛ tɔɔ, ulɛna i ŋmɛsi-kɛ.

³⁰ Wulau nu alu tɔm nti, ulɛna i cɛli i wontu na lanwakɛllɛ ke kolɔŋa tɔɔ tɛna. Ulena yɛlaa nɔ si i ka suu fɔlɔtɔnaa taka kɛ pɛ tɛɛ. ³¹ Ulena wulau mɔ kapuka si: Ye ma ta seti Ilisee nyuu ke saŋa lɔɔ i tu-m wahala tɔɔɔ.

Ilisee kpaala nyɔɔɔsi tɛm

³² Ilisee na icate tɔɔsaɔ pa we i tɛ na pɔ tɔŋna kotuu. Ule wulau kusa nɔɔɔluɔɔɔ, na inu i tɛŋɔɔi waali. Tillu ta tu tata, ulɛna Ilisee heeli tɔɔsaɔ mpe si: Yulokulu ilɛ i kusɛna nteye nɔɔɔlu si i kɔ i seti ma nyuu. I tɛki nɔɔɔɔ, i taa yele na i suu. I tu nukli i maɔamaya i nɔɔɔɛ taŋ ke tillu waali.

³³ Ilisee nɔɔɔ ta tiita aɛ, ule wulau yɔɔɔtaɔa kɛɛ si: Tacaɔ kɔnna-tuu mpusi inɛ. Ule pepeye tu tasa tɛɛluɔ ke i kiŋ?

7 Mɔrɔyɔ Ilisee tɔɔa si: Tacaɔ yɔɔɔtaɔa si cele isɛntɔ taka, liyitee nyɔɔɔluɔɔ kulumuu ke paa ya mulum kiloonaa naanowa na naale, yaa tɔɔɔnaɔa pee kiloonaa hiu na liyiti ke Samalii kuyaku taa.

² Mɔrɔyɔ lseyeli wulau yoou wontu tɔkulu nɔɔ tɛkpau si: Paa Tacaɔ kɔ tulɛ isɔtɔnɔɔ ke pɔɔŋ na kutɔɔɔ pee luli, pu la isu n yɔɔɔtaɔ tɔɔɔɛ? Ntɛna Ilisee si: N kɔ nɔ nɔ nyɔ isɛpɛle. Ama n kaa waa pɛ taa kɛ.

Silii yoolaa sewa, na nyɔɔɔsi tɛm

³ Asilima kutɔŋ nyɛma liyiti nɔɔɔlu i kɔ wenna Samalii icate nɔɔɔɔ, na awalɛ tɔɔ. Mpuɔɔle pa tɔma tɛma si: Ye tɛ caya cɛnɛ, isu tɛ sɛpa yem. ⁴ Tɔɔ, anu ye tɛ tɔma si tɛ suuki icate taa, tu si nyɔɔɔsi kɛ, tɔɔɔnaɔa fɛi. Tɛ tu caya cɛnɛ, pɛ taa pɛ taa inɔɔ. Pɛ tɔɔ ule, tɛ tii kolontunaa tɛsikile. Ye pa tu ku-tu awusa.

⁵ Pɛ taanaa, ulɛna pɔ tii Silii nyɛma tɛsikile pa ta nu nɔɔɔlu taŋ.

⁶ Silii yoolaa kɔ nuwa kɔkɔtɛ natɛlɔɔ, isu yoolaa tuutuuma, na pa kɛkɛnaa na pɛ kpaŋanɛ taŋ. Ntɛna pɔ heeli tɛma si: Isɛntɔ lseyeli wulau fɛla Icipiti na Hiti pɛ nyɛma ke liyitee kɛ, na pɔ kɔŋ-tuu yoonau. ⁷ Ilim tukaya, ulɛna Silii yoolaa se na pɔ yele pa coka, na pa kpaŋanɛ na pa kpaŋasɪ.

⁸ Asilima kutɔŋ nyɛma liyiti inu i tala Silii nyɛma tɛsikile na pɔ suu cokɛle natɛlɛ tɛ taa, na pɔ tɔɔ na

pɔ nyɔɔ. Ulena pɔ kuu liyitee na wula na wontu kususutu, na pɔ polo pɔ ŋmɛsi tiili. Ulena pɔ mɛli na pɔ suu lentɛ taa, na pɔ kpaŋa wontunaa kupantu ke waani waani, na pɔ polo pɔ ŋmɛsi tɔɔ.

Asilii yoolaa sewa na nyɔɔɔsi tɛ

⁹ Mɔrɔyɔ pa tɔma si: Isu tɛ hikuu tɔm kupantu ke saŋa isɛntɔ na tɛ suna ta tu tɛ pɛ fɛi teu. Ye tɛ yɛlaa si pɛ nyaali na pɛcɔ tɛ heeli-ti, lɔɔ kɔ hɔ ta ŋkpaŋuu. Tɛ polo tɛ heeli-tɔɔ wulau tɛ.

¹⁰ Mɔrɔyɔ asilima kutɔŋ nyɛma mpe pa suu icate taa, na pɔ yaa yoolaa mpa pa taŋɔɔ icate nɔɔɔɔ tɔ, na pɔ heeli-we si: Tɛ pola Silii yoolaa tɛsikile ntɛ tɛ ta na nɔɔɔlu. Pɛcɔ tɛ ta tu nu yulu nɔɔɔlu taŋ. Kpaŋanɛ na kpaŋasɪ tike kɛ pa tamsaa, na coka we kɛtɛ.

¹¹ Ulena icate nɔɔɔɔ taŋlaa mpe pɔ yaa nɔɔɔlu, na pɔ tilina-i tɔm ntɔɔi wulau tɛ.

¹² Mpuɔɔle wulau kula ahoo heka, na i tɔ i waali nyɛma si: Ma nyɛmɔ Silii nyɛma mpe pa taa layatu. Pa nyɛmɔ si nyɔɔɔsi pu-tu. Pɛ tɔ kɛ pa lu pa tɛsikile na pɔ polo pɔ ŋmɛli tawa taa si, ye tɛ lu icate taa, ule pa kra-tu na tɛ isɛ. Na pɔ suu icate taa tɔɔ.

¹³ Mɔrɔyɔ wulau waali nyɛma taa nɔɔɔlu nɔ tɔma si: Tɛ lɛsi kpaŋanɛ kakpasɪ na tɛ tilina yɛlaa napɛli, na tɛ nɔ mpi pɛ laki tɛna tɔ. Paa tɛ tu yɛla-we, paa si teitei kɛ isu icate taa yɛlaa tɛna.

¹⁴ Ulena wulau cɛla yoou kɛkɛnaa naaleye yoolaa, na pɔ polo Silii nyɛma ke pɛkɔɔ si pa naa. ¹⁵ Mɔrɔyɔ pa tɔŋa pa nɔɔɔɛ, halɛna Yaatanu nɔɔ. Na pɔ hiiki wontunaa tuutuuma wei Silii nyɛma lɔna mpaasu si, pɛ kaasi-we tɛfayafaya na pɛ se lɔŋlɔ tɔ. Ulena pɛle pɔ mɛli na pɔ heeli-tɔɔ wulau.

¹⁶ Mɔrɔyɔ icate nyɛma lu kpaŋaa, na pɔ tii Silii nyɛma tɛsikile, na pɔ kuu wontu. Halɛna yɛlaa pɛɛti mulum kiloonaa naanowa na naale, yaa tɔɔɔnaɔa pee kiloonaa hiu na liyiti ke liyitee nyɔɔɔluɔɔ kulumuu, isu Tacaɔ ka heeluu-we tɔ. ¹⁷ Mɔrɔyɔ wulau kusa i yoou wontu tɔkulu wei i taŋaɔ-i tam tɔ, si i polo na i fɛŋ na i nɔ mpi pɛ laki kuyaku taa kɛ icate nɔɔɔɔ tɔ. Ama samaa wei i ka we tɛna tɔ, i paa-i nɔɔɔɛ na i sɪ. Mɔrɔyɔ lɔɔ kuyɔɔtutu tɛlɛsulu Ilisee ka yɔɔta waatu wei lseyeli wulau kɔma na i maɔana-i tɔ.

¹⁸ Waatu wei Ilisee kɔ heela wulau si: Cele isɛntɔ waatu paa pɛɛti tɔɔɔnaɔa pee kiloonaa hiu na liyiti, yaa mulum kiloonaa naanowa na naaleye liyitee nyɔɔɔluɔɔ kulumuu ke Samalii kuyaku taa tɔ. ¹⁹ Yoou wontu tɔkulu inu i kɔna si: Paa Tacaɔ kɔ tulɛ isɔtɔnɔɔ ke pɔɔŋ na kutɔɔɔ pee luli, pu la isu n yɔɔɔtaɔ tɔɔɔɛ? Halɛ Ilisee tɔm-i si: N kɔ nɔ nɔ nyɔ isɛpɛle, ule n kaa waa pɛ taa kɛ. ²⁰ Na tampana mɔrɔyɔ pɛ lapa. Icate nɔɔɔɔ samaa fɛla-i kɛ na i sɪ.

Sunem alu tɔm tɛnaɔa

8 Mɔrɔyɔ kuyaku nakuli, Ilisee tɔma Sunem alu wei i pɛɔaɔa i ka feesaa tɔ si: Nyana nyɔ tɛɔaɔa nyɛma, i lu cɛnɛ. I polo timpi i caaki tɔ na i caya. Mpi

pəyalu Pasa pa nyéma tɔ. ¹⁰ Pə kaasa Sesapɛɛli tɔ, nɔɔɔɔ kaa pimi-ɩ. Hasɩ ká tɔɔɔɔ-ɩ Sisilee haləm taa.

ɩsɔ kuyɔɔɔtutu teləsulu tɛma nɔɔɔɔɔ yɔɔɔɔɔ, ɩlena í tulli nɔɔɔɔɔ na í se.

¹¹ Mɔɔɔɔ Yehu ɩɩwa na í mɛli ɩ taapalaa kiŋ, na peɛɛ pá pɔɔɔ-ɩ sɩ: Pulupu lapaya? Wentiyi kpaŋtu ɩni ɩ caakəna-ŋ ye? Yehu sɩ: ɔɔ, pə taya natəli se. Anɩ í nyəma ɩsɔ kuyɔɔɔtutu teləsəlaa mpe pa tɔɔ. ¹² ɩ taapalaa sɩ: N cəsəɣi ké. Heeli-tuyɔ nti ɩ heela-ŋ tɔ. Yehu sɩ: ɩ heela-m tɔmnaa payale ké. ɩlena í heeli-m ma mayamaɣa ma nyəntu sɩ, Tacaa tɔma sɩ ɩ kpa-m lseyɛli wulau.

¹³ Tənyale pa təna pa wɔɔɔsa pa kraɩnaa, na pá pɔ-weyɛ kumte tɔɔ na Yehu caɣa, na pá huli akantəle na pa təna pá wiliti na pá tɔ sɩ: Yehu, mə na tetu.

Yehu kuyɔ ke Solam na Ahasiya

¹⁴ Waatu nɔɔɔɔ lseyɛli yoolaa təna ka tarɔ Lamɔti ɩcatɛ ke Siliɩ wulau Hasayeli tɔɔ. Halɩ pé kú Solam na í polo Sisilee na pá fɛki-ɩ.

Yosafati pəyalu keɛ Yehu, pəyele Nəmsi saali keɛ. Pa tɛma Yehu ke kawulaya krau, ɩlena í kuli Solam tɔɔ. Na í tɔ ɩ taapalaa sɩ: Ye í we ma tɔɔ, ɩle í taa yeɛ na nɔɔɔɔ fiti na í polo Sisilee, na í heeli nti tə lapa cəne tɔ.

¹⁶ ɩ tɛma mpu, ɩlena í kpa ɩ keɛke tɔɔ na í tɛɛ Sisilee. Tənyala Solam həntaa, na Yuta wulau Ahasiya polo-ɩ wiiluyɔ. ¹⁷ Mɔɔɔɔ Sisilee kutuluyɔ sɔɔɔɔ nyuyɔ taa tarɩ loosa Yehu na napələɣi ɩ waali. ɩlena í tili na pá heeli wulau sɩ: Ma loosa napəli na pá kɔŋ. Ntəna wulau sɩ: Tili kpaɣanu caɣalu na í səŋ-we na í pɔɔɔ-we sɩ: Alaafəya keɛ?

¹⁸ Ntəna kpaɣanu caɣalu náá tɛɛ na í pɔɔɔ-ɩ sɩ: Wulau sɩ má pɔɔɔ-mɛ sɩ alaafəya keɛ? Ntəna Yehu pɔɔɔ-ɩ sɩ: Nyá tɔm suweye pə taa? Tu ta waali.

Mpuɣule kutuluyɔ sɔɔɔɔ tarɩ sɩ: Tillu sula-we na í saali təna.

¹⁹ ɩlena Solam tili kpaɣanu naale nyəŋ na í suli-we, na í pɔɔɔ-we tɔɔ sɩ wulau sɩ: Alaafəya keɛ? Ntəna Yehu pɔɔɔ-ɩ sɩ: Nyá tɔm suweye pə taa? Tu ta waali.

²⁰ ɩlena tarɩ sɩ: Tillu naale nyəŋ sula-we, na í saali təna. Pəyele pa nɔɔɔ tɔɔ tu caɣa ɩ keɛke ké ɩsu kpaŋtu, pə kaa larɩ Yehu.

²¹ Tənyale wulau yelaa na pá kreɛli ɩ keɛke na í kpa. Na Yuta wulau Ahasiya naa kpa ɩ nyəŋ tɔɔ tɔɔ. ɩlena pá suli Yehu ke Napɔti haləm kiŋ ke Sisilee.

Yuta wulau Solam səm

²² Mpuɣule wulau pɔɔɔsa Yehu sɩ: Alaafəya wɛɛ? Ntəna Yehu sɩ: Anɩ n nyəma teu sɩ nyá too Sesapɛɛli wɛɛ na í tɔŋa tarɩ laau na toptopo tɛma. ɩlena í pɔɔɔɔ-m sɩ: Alaafəya wɛɛ?

²³ Tənyala Solam pəsaa na í seeki na í kiisiyi sɩ: Ahasiya se yoo, ɩ luki ma waali ké.

²⁴ Mɔɔɔɔ Yehu yela nyəmle ke kpaɩnaa, na í yaɣa-təɣe Solam asəŋkpekiŋ heku taa, na í tulli ɩ fulaya. ɩlena í hoti ɩ keɛke taa təkpiɩm. ²⁵ Ntəna Yehu yɔɔɔɔ ɩ

sənlu Pitikaa sɩ: Kraɣa-ɩ na í peti Napɔti haləm taa. Tɔɔɔ nti Tacaa ka heela ɩ caa Akari ke kuyarɩku ta naale tə caɣa kpaɣanəŋ na tə sukɩ-ɩ tɔ ²⁶ sɩ: Tete ma nawa ɩsəna n kuwa Napɔti na ɩ pəyalaa tɔ. ɩle ma tuu-ki sɩ, ɩsu ma hɔma Solam ŋkpaŋuyɔ ke taale nté tə taa. ɩlena Yehu tasa sɩ: Pə tɔɔ tɔ, kraɣa-ɩ na í peti taale nté tə taa ké teitei ɩsu Tacaa ka heeluyɔ-ɩ tɔ.

Yuta wulau Ahasiya səm

(Kutɔɔsutu II 22:7-9)

²⁷ Waatu wei Yuta wulau Ahasiya nawa Solam səm, ɩlena í seeki na í mələɣəna Peti-Kaa hɔɔɔɔɔ tɔɔ. Na Yehu náá tú ɩ waali, na í tɔ ɩ taapalaa sɩ: ɩ kú ɩlé tɔɔ. Mɔɔɔɔ pa yaɣa-ɩ nyəma, na í we keɛke taa, na í kraaki Kuuli ke Ipəleyam cɔɔ. Paa na mpu, na Ahasiya se na í tala Mekito na í sí təna. ²⁸ ɩlena ɩ təmlɛ nyəma tu-ɩ keɛke taa, na pá pona-ɩ Yosalem. Na pá pi-mi-ɩ pa təyaya pəlaau taa ké Tafiiti tɛ.

²⁹ Akari pəyalu Solam kawulaya pənyaya naanuwa na kulum nyəŋka taa ké Ahasiya ka pəsə Yuta wulau.

Sesapɛɛli səm

³⁰ Mɔɔɔɔ Sesapɛɛli nuwa tə təna nti tə lapa tɔ. ɩlena í luu ɩ nyɔɔɔ, na í tú kacɔka wontu, na cəlaunaa. Yehu talaa na í suki ɩcatɛ taa na alu ɩni ɩ na-ɩ, ɩlena í má kapuka sɩ: Wulau kulu Simili nyá. Alaafəya wɛɛ?

³² Yehu kusa ɩse, ɩlena ɩ ma kapuka sɩ: Awe wenna ma tɔɔ?

Mɔɔɔɔ kawulaya təyaya taa apalaa naani nyəma napələɣi naale, na tooso nyəŋna pətote. ³³ Ntəna Yehu tɔ-we sɩ: ɩ lɔɔɔ alu ɩni na pətote.

ɩlena apalaa mpe pá tusi Sesapɛɛli, na í hoti na Yehu təŋ ɩ tɔɔ na keɛke. Na caləm ya kolonɔ na kpaɣanəŋ tɔɔ.

³⁴ Mɔɔɔɔ Yehu suu kawulaya təyaya taa, na í tɔɔɔ na í nyɔɔ, na í tɔ ɩ taapalaa sɩ: ɩ pi alu mpuɩ tu ɩni. Mpi tɔ, ɩ ka ké wulau pɛɛɔ.

³⁵ Pa ɩɩwa Sesapɛɛli pim, ɩlena pá mayana nyum-pɔɔɔɔɔ na ntantakəŋ na nɔɔntaaləŋ tike. ³⁶ Pa məlaa na pa heeli-təɣi Yehu, ɩlena í tɔ sɩ: Mɔɔɔɔ Tacaa ka heela Tisipe ɩsɔ kuyɔɔɔtutu teləsulu ɩlii na ɩ yɔɔɔɔ sɩ: Hasɩ ká tayamɩ Sesapɛɛli ke Sisilee haləm taa. ³⁷ Na pa ɩ ɩ timpi we kaasaa tɔɔɔ haləm taa, ɩsu pa hutuyɔ hute tɔ. Nɔɔɔɔ kaa nyəmi-ɩ.

Akari təyaya nyəma kuyɔ

10 Akari luluyɔ nyəma ka we nutoso na naanuwa ké Samalii taa ké. Mɔɔɔɔ Yehu ŋmaa ɩɛtəli ke ɩcatɛ nyuyɔ nyəma na tə sɔsaa, na mpa pa tuwa sɩ pa seɣesəɣi Akari luluyɔ nyəma mpe tɔ sɩ: ² Mə paasəɣəna na wulau luluyɔ nyəma piya. Na í wena keɛkenaa, na kpaɣanəŋ, na yoou wontu na í we kolonɔ ɩcatɛ taa. Mpu tɔ, ye í hika takəlaya kanɛ, ³ ɩle í nyəni wulau luluyɔ nyəma mpe pa taa, na í kpa wulau ke wei ɩ pəsəɣi, na í muna kawulaya tɔ na í kentiyi í na ɩ luluyɔ nyəma pa tɔɔ.

⁴ Mpuɣule sɔɣɔntu kra pa tɛna na pa tɔŋ tɛma si: Tayale mpa? Awulaa naale nɔ tɔ pɛsi-ɪ kacɔŋfana tɔ na? ⁵ Llena wulau tɛyaya nyuɣu tu, na ɪcate sɔsɔ na sɔsaa, na seɣesɔlaa pa heeli Yehu si: Tɛ kɛ nyɔ tɛmlɛ nyɔma kɛ. ɪle nti n kɔ tu-tu tɔɣ tu la. Tu tasɛɣi nɔɣɔlɔɣu krau. La mpi pɛ maɣa-ŋ tɔ.

⁶ Mprɔɣu Yehu ŋmaa-weɣe ɪɛtɛli naale nyɛŋ si: Ye ɪ kɔ wɛ ma waali na ɪ tɔkɛɣi ma kutututu, ɪle ɪ seti wulau lulɔɣu nyɔma tɛna nyɔɔŋ, na ɪ kɔna-m cele ɪsɛntɔ teitei.

Pɛyele Samalii wulau lulɔɣu nyɔma nutoso na naanɔwa ka we ɪcate yɔlaa sɔsaa kiŋ na pɔ tɔkɪ-wɛ.

⁷ Waatu wei sɔsaa mpe pa nawa Yehu ɪɛtɛli, ɪlena pɔ koti wulau lulɔɣu nyɔma nutoso na naanɔwa ɪni. Na pɔ siki pa nyɔɔŋ ke tɔkɛŋ taa, na pɔ pona Yehu ke Sisilee. ⁸ Mprɔɣu tillu heela Yehu si: Pa kɔna nyɔɔŋ ɪni. ɪlena Yehu tɔ si: ɪ kaa-ɪ huwa naaleɣe ɪcate nɔkɔɣɔ. Halɛna pɔ nyaali. ⁹ Teu fema tanaŋ, ɪlena ɪ lu ɪcate nɔkɔɣɔ, na ɪ tɔ samaa si: Mɛ paa fei tɔm tɛne tɔ taa, maɣale tɔm tu. Mpi tɔ, mɔ kulɛna Solam tɔ na mɔ ku-ɪ. Ama pane pa tɛna ɪsɛntɔ, awe nɔ kɔ pɛle? Mpu tɔ, ma caa si ɪ nyl si nti Tacaa yɔɣɔta Akari na ɪ lulɔɣu nyɔma tɔ tɔ, tɔ ta saali yem. ɪ yoosa-tɛɣi ɪsu ɪ ka heelɔɣu ɪsɔ kuyɔɣɔtutu telɛsulɔ ɪlii na ɪ yɔɣɔti tɔ.

¹¹ Mprɔɣu Yehu kuwa Akari lulɔɣu nyɔma mpa pɛ kaasaa na pɔ we Sisilee tɔ. Paa ɪ waali nyɔma tɛna, na ɪ lulɛtanaa, na ɪ kɔtɔlaa, ɪ ta ye le paa kulum.

Yuta awulumpiya kuɣu

(Kutɔsɔtu II 22:8)

¹² Mprɔɣu Yehu tu Samalii mpaau, na ɪ tala Tiikilaa tɛsikile. ¹³ ɪlena ɪ suli Yuta wulau Ahasiya lulɔɣu nyɔma na ɪ pɔkɔsi-wɛ si: ɪ kɛ le nyɔma ke ye? Pɛle si: Tɛ kɛ Ahasiya lulɔɣu nyɔma kɛ. Tɛ kɔma Sesapɛli piya na pa lulɔɣu nyɔma mpa pɛ kaasaa tɔɣ seɛu kɛ.

¹⁴ Tɛnaye Yehu mapa kapuka si: ɪ kra-wɛ na pa ɪsɛ.

ɪlena Yehu taapalaa kra-wɛ, na pɔ lentɪ-weɣe Tiikilaa tɛsikile ɪkɔ kiŋ, na pɔ pɛti-weɣe ɪkɔ ɪni ɪ taa. Pa we yɔlaa nule na naale, nɔɣɔlu ta fiti.

Yehu sulɔɣu ke Yonatari

¹⁵ Mprɔɣu Yehu tɔma pɛkɔ, ɪlena ɪ nɔ Lekapii pɛyalu Yonatari na ɪ kɔŋna ɪ tɔ. ɪlena ɪ seɛ-ɪ na ɪ pɔkɔsi-ɪ si: N we ma tɔ ɪsu ma weu nyɔ tɔ tɔ? ɪlɛ si: ɛɛ. Yehu si: Ye mpu tɛ ha tɛmaɣa niŋ.

Pa tɛma tɛmaɣa niŋ hau, ɪlena Yehu kraɣa-ɪ keɛke taa ¹⁶ na ɪ tɔ si: Tɛŋi-m na nɔ nɔ ɪsɛna ma luɣu suu Tacaa tɛmlɛ lapu tɔ.

ɪlena Yehu kraɣa-ɪ ɪ keɛke taa. ¹⁷ Waatu wei pa tala Samalii ɪlena Yehu tɛɛsi kuɣu ke Akari lulɔɣu nyɔma, mpa paa kaasa tɛna tɔ. ɪ ku-weɣe teitei kɛ ɪsu Tacaa ka heelɔɣu ɪsɔ kuyɔɣɔtutu telɛsulɔ ɪlii tɔ.

Yehu kuɣu ke Paali laatu

¹⁸ Mprɔɣu Yehu kota Samalii nyɔma na ɪ tɔ si: Wulau Akari ka laawa tɔɣu Paali kɛ. Ama maa laa-ɪ na pɔ kɛli mpu. ¹⁹ ɪlena Yehu tɔ si: ɪ koti Paali ɪni ɪ kɔtɔlaa,

na ɪ kuyɔɣɔtutu telɛsɔlaa, na laalaa tɛnaye ma kiŋ. Pɔ taa sɔk nɔkɔlu. Ma lakɪ tɔɣu ŋkuɣu acima kɛ. Mpu tɔ, ye wei ɪ fei ɪsu pa ku-ɪ.

Acilayatu ke Yehu lakaya mpu si ɪ hiki tɔɣu ŋku ku laalaa tɛna. ²⁰ Pɔ tɔ kɛ ɪ kota yɔlaa ke Paali kotuɣu sɔsɔkɔ. ²¹ ɪlena pɔ tili ɪsɛɣelɪ tɛna taa na ku laalaa koti, pɔ ta sɔk paa kulum. Na pɔ su kutuluɣu. ²² Mprɔɣu Yehu tɔma tɔɣu ŋku ku paasɛnlaa si: ɪ cɛla laalaa tɛnaye pa wontu kususuutu. ²³ Pɔ waali kɛ Yehu na Lekapii pɛyalu Yonatari pa suu tɔɣu kutuluɣu taa, na pɔ pɔkɔsi ku laalaa tɛna si: Ntɔŋ ɪ wɛna naani kɛ teu si ɪsɛɣelɪ ɪsɔ seɛlu nɔkɔlu ɪ ta siti mɛ taa cɛne?

²⁴ Mpu tɔ, na Yehu si yoolaa nunaasa na awalɪ tɔ. Na ɪ heela-wɛ si: Maa tɔ tɔɣu laalaa tɛnaye mɛ niŋ taa. Ye wei ɪ yɛla kulum na ɪ fiti puntu kɔ si ɪ lonte. Mprɔɣu ɪ na Yonatari pa polaa na pɔ la ciikuɣu kɔtaya na kɔtaya ŋka kɔkɔ lusa ka tɛna tɔ. ²⁵ Pa tɛma mpu, ɪlena Yehu heeli yoolaa na pa nyuɣu nyɔma si: ɪ suu na ɪ kɔ pa tɛna. Nɔkɔlu ɪ taa fiti na ɪ lu.

Mprɔɣu pa ku-wɛ na pɔ ɪ-wɛ na awalɪ tɔ. ɪlena pɔ suu kutuluɣu ŋku ku naŋ ɪkɔ nyɛŋku taa ²⁶ na pɔ lɛsi tesikasi kulalaasi na awalɪ, na pɔ wɔ kɔkɔ. ²⁷ Na pɔ yɔki pɛle kusikile na kutuluɣu, na pɔ pɛsi ɪcate hute ke halɛna sarja.

ɪsɛɣelɪ wulau Yehu tɔm

²⁸ Mprɔɣu Yehu kpiisa tɔŋ laau ke ɪsɛɣelɪ kawulaya taa. ²⁹ Paa na mpu tɔ, ɪ lapa ɪsɛɣatu ke teitei ɪsu Solopuwam. Solopuwam ka tusina ɪsɛɣelɪ nyɔma na pɔ laa wula nawee ke Petɛli na Tarj.

³⁰ Mprɔɣu Tacaa tɔma Yehu si: Ma sama, n lapa nti maa siwa si maa hɔna Akari na ɪ tɛyaya nyɔma pa ŋkraŋɔɣu tɔ. Pɔ tɔ kɛ nyɔ piya piya kɔ ɪɛti nyɔ lonte taa, na pɔ tɔki kawulaya na pɔ kaasɛɣi tɛma. Halɛna pa lulɔŋ loosi ke liɣiti.

³¹ Ama Yehu ta tɛŋ ɪsɔ Tacaa kiŋ ke teu na lotu kulumtu. ɪ ta ɪ tɔŋ laau mpi pɛ taa Solopuwam ka tusa ɪsɛɣelɪ nyɔma tɔ.

³² Waatu ɪni ɪ taa kɛ Tacaa yɛlaa na Silii wulau Hasayeli suu ɪsɛɣelɪ nyɔma tɛtu tɔɣu. ³³ Na pɔ ɪɛki Yaatanɪ ilim tɛlɔle tɔ na Aluwɛ tɛtu na ilim nɔɣɔŋ tɔ nyɛntu. Pɔ kraɣau Kalaati na Pasari pa tɛtu nti tɛ taa Lɔpɛŋ na Kati na Manasee pɛ nyɔma ka wɛ tɔ.

³⁴ Pa keesa Yehu tɔmnaa lentɛnaa, na ɪ kulapɛm, na ɪ apalutu tɔm ke Yuta awulaa takɔlaya taa. ³⁵ ɪ tɔɣu kawulaya ke pɔsi pɛlefeɪ hiu ke Samalii ke ɪsɛɣelɪ taa. ɪ sɛpa, ɪlena pɔ pimi-ɪ Samalii. ɪlena ɪ pɛyalu Sowakasi ɪɛti ɪ lonte.

Yuta wulau alu nyɛŋ Atalii tɔm

(Kutɔsɔtu II 22:10-12)

11 Waatu wei Yuta wulau Ahasiya too Atalii nuwa si ɪ pɛyalu Ahasiya sɛpa, ɪlena ɪ kɔ wulau tɛyaya nyɔma tɛna. ² Pa kukaya mpu, ɪlena Solam pɛelɔ Yosepa, Ahasiya neu, la kookali na ɪ ŋmɔli ɪ taalɔ pɛyaya Sowasi. Na ɪ seena na ɪ ŋmɛsi ɪ na ɪ nukulu ke ɪsɔ tɛsɛle naŋ kuhɛntuɣu nakuli ku taa. Atalii ta nyi ka tɔ, halɛna kɔ fiti kulaa mpe. ³ Mprɔɣu

puḡuti-l. lēna Sowasi tasa si: ¹⁰ N nyamá si n kəla lɔm nyáma tɔɔlɛ n tɔki nyá tantəŋ yee? Tɔu, caɣana təle tə tike yaa. Tɔfɔ, ye má na-ŋ tə sulaa, pu kɔna nyana nyá yəlaa mə tɔ kə pulaya.

¹¹ Ama Amasiya ta mu Sowari tɔm nti. Mprúyú Sowasi kraya i yoolaa, na Amasiya náá kraya i nyáma na pá sulɛ Peti-Semesi ke Yuta tetu taa. ¹² lēna lseyeli nyáma kəli Yuta nyáma, na pá se na pá kpe. ¹³ Mprúyú lseyeli wulau Sowasi kpa Yuta wulau Amasiya ke Peti-Semesi na í təkɪ-l. lēna í polo Yosalem na í kú koloŋa ke púyú ke meətələnaa ŋmunuɣu (200) kə lɔlayim kɔkɔɣ kiŋ. Haləna ŋkuluŋa taa kɔkɔɣ. ¹⁴ Mprúyú i kuu wula na liyitee nyəɣətu na wontunaa kupama mpa paa we lɔ təsəeɛ na kawulaya təyaya pə krancooŋ taa tɔ, na í kpa yəlaa na í pona Samalii.

¹⁵ Pa kɛesa Sowasi tɔm lentənaa ke lseyeli awulaa takəlaya taa. Pə krayau i kulapəm na i apalutu na isəna i yoonə Yuta wulau Amasiya tɔ. ¹⁶ Sowari səpa, lēna pá pimi-l Samalii ke lseyeli awulaa pəlaau taa, na i pəyalu Solopuwam lɛti i lonte.

¹⁷ Pusi naanuwa na kakpasɪ ke Yuta wulau Amasiya tasa tɔɔɔ, ke lseyeli wulau Sowasi səm waalɪ. ¹⁸ Pa kɛesa Amasiya tɔm lentənaa ke Yuta awulaa takəlaya taa.

¹⁹ Mprúyú waatu nɔɔɔlu yəlaa kula Amasiya tɔ kə Yosalem taa, na í se na í polo Lakisi. Ama pɛɛ pa tɔŋa-l təna na pá ku-l. ²⁰ lēna pá kɔna-l na kɛkɛ na krayanəŋ pəyalɛ, na pá pimi-l pa təyaya pəlaau taa kə Tafiiti tɛ. ²¹ Ntəna Yuta nyáma kpa Amasiya pəyalu Asaliya ke wulau, na í lɛti i caa lonte taa. Asaliya luluyɔ pusi ka we naanuwa na naatoso ke waatu unɪ. ²² Asaliya unɪ i lɛkəna lla icatɛ, ke i caa səm waalɪ, na í tayani-tɛyɛ ŋmau.

Lseyeli wulau Solopuwam II, tɔm

²³ Yuta wulau Amasiya kawulaya pusi naanuwa na kakpasɪ nyəŋka taa, lseyeli wulau Sowasi pəyalu Solopuwam pəsa wulau ke Samalii. Na í tɔɔ kawulaya ke pusi nulle na kulumaɣa. ²⁴ Mprúyú Solopuwam lapa mpi pə ta maɣa Tacaa tɔ. I we laatu nti tə taa i akpele tusa lseyeli nyáma tɔ. ²⁵ lēna í lɛki lseyeli tetu tənaya pə krayau Lepo-Hamati, haləna pə polo Lucaɣam tenku ke teitei, isɪ lseyeli lɔ Tacaa ka heeluɣu Amitayi pəyalu lɔ kuyɔɔtutu teləsulu Yonaasi ke Kati-Hefɛ tɔ. ²⁶ Mprúyú Tacaa nawa isəna pə kəla lseyeli nyáma tɔ. Páɔ paa yulu kulum təkɔŋ, fɛi si i ká waasi-wɛ. ²⁷ Ama i taa sɔɔli si í kpiisi-wɛ. Pə tɔ kə i yelaa na Sowasi pəyalu Solopuwam waasi-wɛ.

²⁸ Pa kɛesa Solopuwam tɔm lentənaa ke Yuta awulaa takəlaya taa. Pə krayau í kulapəm, na i apalutu ke yoo taa, na isəna i lɛka Tamasi na Hamati pə acalɛ tɔ. ²⁹ Waatu wei i səpa, lēna pá pimi-l Samalii ke lseyeli awulaa pəlaau taa, na i pəyalu Sakali lɛti i lonte.

Yuta wulau Asaliya tɔm

(Kutɔɔsutu II 26:3-4,21-23)

¹⁵ lseyeli wulau Solopuwam kawulaya pənaya hiu na naatosompɔɔɔɔɔɔɔɔ nyəŋka taa, Amasiya pəyalu Asaliya pəsa Yuta wulau ² ke Yosalem taa na í tɔɔ pusi nulle na naanuwa na naale. Waatu unɪ, i luluyɔ pusi ka we naanuwa na naatoso. I too ka kə təna tu, na pá yaaki-l si Yekoliya. ³ Asaliya lapa Tacaa luyɔ tɛ nyəntu kə, isɪ i caa Amasiya. ⁴ Paa na mpu tɔ, i ta wakəli təkɔtələnaa, yəlaa tɔŋa pote kə, na pá laaki na pá waki tulaalunaa.

⁵ Mprúyú Tacaa hɔma wulau ŋkraŋuɣu na asilima kutɔŋ. lēna pá si-l kpeɛŋa ke tiili, haləna i səm. I pəyalu Yotam wei i ka kə kawulaya təyaya nyuɣu tu tɔ, unɪ i ka paasayana na kawulaya.

⁶ Pa kɛesa Asaliya tɔm lentənaa təna ke Yuta awulaa takəlaya taa. ⁷ Waatu wei i səpa, lēna pá pimi-l pa təyaya pəlaau taa kə Tafiiti tɛ, na i pəyalu Yotam lɛti i lonte.

Lseyeli wulau Sakali tɔm

⁸ Yuta wulau Asaliya pənaya pəlefɛ naanuwa nyəŋka taa kə Solopuwam pəyalu Sakali pəsa lseyeli wulau ke Samalii ke isɔtunaa naatoso. ⁹ I lapa mpi pə ta maɣa Tacaa tɔɔ teitei, isɪ i cɔɔnaa, na í we tam kə laatu nti tə taa Nepati pəyalu Solopuwam tusa lseyeli nyáma tɔ. ¹⁰ Mprúyú apalu wei pa yaa si Yapeesi tɔ, i pəyalu Salum ku-l Ipəleyam, na í lɛki kawulaya.

¹¹ Pa kɛesa Sakali tɔm lentənaa ke lseyeli awulaa takəlaya taa.

¹² Pə lapa teitei keɛ isɪ Tacaa ka heeluɣu Yehu tɔ si, i luluyɔ nyáma ká tɔki kawulaya ke i waalɪ, na pé tala pa luluyɔ loosi liyiti.

Lseyeli wulau Salum tɔm

¹³ Yuta wulau Asaliya pənaya pɔɔɔɔɔɔɔɔ nulle nyəŋka taa kə Yapeesi pəyalu Salum pəsa lseyeli wulau ke isɔtu kulum ke Samalii taa. ¹⁴ Mprúyú apalu wei pa yaa si Kati tɔ, i pəyalu Menahem luna Tiisa na í kɔɔ Samalii, na í ku-l na í lɛki i kawulaya.

¹⁵ Pa kɛesa Salum tɔm lentənaa ke lseyeli awulaa takəlaya taa. Paa isəna i kula Sakali tɔ tɔ.

¹⁶ Mprúyú Menahem yoonə Tapuwa nyáma, na í kpi-isi pa na Tiisa hɔɔɔɔɔɔɔ nyáma. Na í yɔki ahusitonaa lotu si, pa ta tulu-l icatɛ kɔkɔɔ.

Lseyeli wulau Menahem tɔm

¹⁷ Yuta wulau Asaliya pənaya pɔɔɔɔɔɔɔɔ nulle nyəŋka taa kə Kati pəyalu Menahem pəsa lseyeli wulau ke Samalii ke pusi naanuwa. ¹⁸ Mprúyú i lapa mpi pə ta maɣa Tacaa tɔ, haləna i səm. I we tam kə laatu nti tə taa Nepati pəyalu Solopuwam ka tusa lseyeli nyáma tɔɔ.

¹⁹ Waatu nɔɔɔlu Asilii wulau Puli suu lseyeli tetu taa. lēna Menahem ha-l liyitee nyəɣətu ke tɔkɔnənaa hiu na naanuwa si, ílé í səna-l na í nyɔɔsi i kawulaya ke

naanuwa ke Yosalem taa. Waatu inu i puusi ka we hii na kakpasu. I too kele Sakali pheeli Api. ³ Mpuugy lsekiyasu lapa mpi pa maga Tacaa taya teitei, usu i lnye Tafiiti. ⁴ Ulena i wakeli takotalenaa, na i yaki pee kusikee, na i seti tesikasu kulalaasu. Na i yaki nyaxelusyu kuseemuyu tum wei Moisi ka lupa t. Mpi t, halena waatu inu, lseyeli nyama laakaya tum inayi, na pa yaaku-i si: Nehukataa. ⁵ Mpuugy lsekiyasu lapa lseyeli lso Tacaa ke naani, na pa keli usu Yuta awulaa mpa paa laala-i na mpa pa taya i waali t. ⁶ I tam-sana Tacaa ke mpugy, i ta heli. Na i tanyu kiinj wei lso ka tawa Moisi t. ⁷ Lso ka we i waali ke, na i waaku i kulapam tana taa. I kula Asilii nyama taa, na i fiti pa niy taa. ⁸ Pale pa paasi, na i tanyu Filiisi nyama, na i tana-weye Kasa tetu taa, na i leeki pa koloosi acalae na pa tafenjlenaa.

Samalii icate leekuyu tom

⁹ Yuta wulau lsekiyasu kawulaya panaya liyiti nyehka, na lseyeli wulau Osee kawulaya panaya naatosompaylaya nyehka taa ke, Asilii wulau Salamanasaa koma, na i nyala Samalii icate. ¹⁰ Puusi tooso sikaa, Ulena i leeki icate hte. lsekiyasu kawulaya panaya naatoso nyehka taa kele. Paele Osee kawulaya panaya paylayafei naanuwa taa kele. ¹¹ Ulena Asilii wulau pona lseyeli nyama ke i te, na i su-weye Hala, na Kosah hachon taa ke pay Haroo nyo, na Metii acalae taa. ¹² Lseyeli nyama me i kisa nti ma lso Tacaa ma ma tu-me t, na i wakeli ma na-me ta nyo pelyu, na i kisi kiinj wei maa ceta Moisi ke tanyu t. Pa taa ke ma yelaa na pa tana isant pa mayana-me.

Asilii nyama watuyu ke Yosalem
(Lsayii 36:1 na Kutsoosutu II 32:1)

¹³ lsekiyasu kawulaya panaya naanuwa na liyiti nyehka taa ke Asilii wulau Senakelipi koma, na i yona Yuta koloosi acalae tana, na i leeki-ye. ¹⁴ Ntena lsekiyasu tiili na pa heeli Asilii wulau ke Lakisi si: Ma tom sapanah, taa yona-m, ye n caa maa fel-ny. Ulena Asilii wulau si lsekiyasu i fel-i liyitee nyaxetu kiloonaa iyisi paylayafei naanuwa (9000) na wula kiloonaa ke nasanaasa na nuuwa (900). ¹⁵ Mpuugy lsekiyasu kuu lso taseele na kawulaya taya kpancoon tana. ¹⁶ Halena i kaku wulanaa mpa paa lapana lso taseele nkonkasi ke canem t, na i ceta pa tanyu Asilii wulau.

Asilii yoolaa nyuyu tu faaci
(Lsayii 36:2-22 na Kutsoosutu II 32:9-16)

¹⁷ Mpuugy Asilii wulau kusa Lakisi ke yoolaa nyuyu nyama saso, na yoo wontu paasanlu, na yoolaa paasanlu, na yoolaa kpekale saso na i tili-weye Yuta wulau lsekiyasu kin ke Yosalem. Pa talaa, Ulena pa seh luile koo isata nyehku kin ke cotalaa taale hapale taa, ¹⁸ na pa koo si: Ta caa ta na wulau. Ulena kawulaya

tayaya nyuyu tu Hilikiya payalu lliyakim, lu pa sanyu, na i waali ke takelasu jmaalu Sepana, na wulau tom yoyotulu Asafi payalu Yowa. ¹⁹ Mpuugy Asilii yoolaa nyuyu tu taa si: I heeli lsekiyasu si Asilii wulau saso koo-si si: Pepeye n laki na h taaki? ²⁰ Aweye h taaki na h kulayi ma taa? N ta nyi si kokoole u tulayi tonyu? ²¹ Icipiti wulau ke h teelayi yaa? Ule i we ke usu krate yaakuyu, na paa wei i krawa pa hee-i t.

²² Paa pu la isana, n ka co-m ke si ma lso Tacaa ke n laki na h taaki. Paele lsekiyasu kulum nya n wakelana takotalenaa, na taalanaa, na h heeli Yuta yalaa si Yosalem kayaya talate taa tike ke pa see-i.

²³ Pa taa t, nya na ma caa Asilii wulau i su koo si. Ye n ka hiki krayanah cayalaa, Ule ma ha-ny krayanah iyisi naale (2000). ²⁴ Icipiti nyama ke n teelayi si pele paa ha-ny krayanah na kekenaa. Paele n caa pasi ma caa yoolaa nyuyu nyama taa sakpelu mayamaya. ²⁵ Pale pa paasi Asilii wulau ta kanta cana, na i yona tetu tana na i wakeli-ti na pa ta ke Tacaa luyu nyantu. Hal lso mayamaya tu hana-i pa mpaau.

²⁶ Mpuugy lliyakim, na Sepana, na Yowa pa ceta Asilii yoolaa paasanlu nyo taa si: Taa yoyotana-tuyu Hepala tom. Yoyotana-tuyu Alaamee tom, na icate koluya taa yalaa i taa nu.

²⁷ Ntena yoolaa paasanlu koo si: N nyama si ma na ma wulau lsekiyasu ma tike ma taa ke ma caa yoyotayl tom tane? Ama na mpa pa we koluya taa, na ma na-we i ka te na i tanyu ma puntu, na i nyoo ma ham tany.

²⁸ Ulena yoolaa paasanlu naa kpatana yalaa na i yoyotana Hepala tom taa si: I ke hkanah na i nu yoo. Asilii wulau saso yoyotaa si: ²⁹ I taa yele na lsekiyasu tusi-me yoo. I caa pasi na i lasi-me ye ma niy taa.

³⁰ Tacaa ke i teelayi si i ka la na ma taa pasi ma icate, Ule mu taa nu. ³¹ I taa nuua lsekiyasu yoo. Ama i nu Asilii wulau nyantu, na i peti-i ma ti. Ule paa wei i ka tany i lsej na i fikinaa tawa. Na i nyoo i koo lum.

³² Hal i ka te na i koo na i kraya-me, na i pona-me ye ma tetu kupantu tane ta nyasale taa. Tanyu tanyaya na sulum na nim na tany pa we saso. Ule i caa si caneye yem. Mpu t, i taa nuua lsekiyasu ke timpi i tanyu si Tacaa ka waasi-me t, i tusayi-me ye.

³³ Icate nateli ta tany ta pasi na ku waasi ku yalaa ke i niy taa. ³⁴ Hamati, na Aapa, na Sefafayim, na Hena, na Afa pa tany waasa-weye we? Awe pasaa na i tany tany Samalii talekale? ³⁵ Tany inu i tana i taa nakuli ku ta kpa i niy ke ku tetu taa. Ule isanaya Tacaa ka pasi na i tany-i si i taa leeki Yosalem?

³⁶ Pa tana mpa paa we tana t pa taa nyo ta co paa fan. Usu wulau lsekiyasu ka heeluyu-we t.

³⁷ Mpuugy lliyakim, na Sepana, na Yowa pa ceta pa wontu na lanwakalle. Ulena pa polo wulau kin na pa keesi-i pa tana mpi Asilii yoolaa paasanlu yoyotaa t.

Wulau tila lso kuyoyotutu telasulu kin
(Lsayii 37:1-7)

19 Mpuugy waatu wei lsekiyasu nu tom nti, Ulena i cal i wontu taa na lanwakalle. Na i suu layaya nyantu, usu folatanaa taka, na i polo lso taseele taa.

² Tənaɣa ɪ kusa lliyakim, na Sepəna, na kətəlaa taa sɔsaa si pɑ polo Amətɪ pəyalu lɔɔ kuyɔɔtutu tɛləsulɔ lsayii tɛ, na pa ləyaya wontu kɛ mpɔ. ³ Na pɑ heeli-ɪ si: Wulau lsekiyasɪ kusəna-tu si tɛ kɔɔ si, saɲa pə hɔma unɪ ɪ ɲkpaɲɔyɔ, na ta laɲa wakəlɪ tətɔɔtɔɔ. Tə wɛɛ kɛ ɪsu lɔlɔyɔ takuyɔ alaa si pa lɔlɪ, ɪlɛ toma fɛɪ si pa lɔluna pa piya tɔ. ⁴ Asilii wulau kusəna ntɛyɛ ɪ yoolaa paasənɪlɔ si ɪ kɔɔ na ɪ tuu lɔɔ weesuyɔ tu. Hai, ye Tacaa, nyá lɔɔ ká nu ɪ kutuyɔ ɲku, na ɪ hɔ ɪ ɲkpaɲɔyɔ. Nyaa sələmɪ-ɪ ɪ yəlaa mpa pa kaasaa tɔ pa tɔɔ.

⁵ Waatu wei lsekiyasɪ tillaa heela lsayii kɛ mpɔ, ⁶ ɪlɛna lsayii tɔ-wɛ si: ɪ polo na ɪ heeli mə caa si, Tacaa yɔɔtɔaa si nyá laɲɛ ɪ taa ɲmaana kutuyɔ ɲku Asilii wulau waalɪ nyəma tuu-m tɔ. ⁷ Maa yele na pɑ yaa-ɪ na tɔm natəlɪ, na ɪ kpe. ɪlɛna nɔɔɔɔɔ ku-ɪ.

Senakelipi nyaasuyɔ lɛmpɪ

(lsayii 37:8-13 na Kutɔɔsutu II 32:17)

⁸ M̀p̀ỳỳ Asilii yoolaa paasənɪlɔ nuwa si ɪ caa kula Lakisi na ɪ polo ɪ nyala Lipina. ɪlɛna ɪ polo ɪ kinɲ kɛ təna. ⁹ Tənaɣa pa heela Asilii wulau si ltiyopii wulau Tilaka pola-ɪ yoonau. Ntɛna Asilii wulau tilina lsekiyasɪ kɛ lɛtəlɪ si pɑ pɔɔɔɔ-ɪ si: ¹⁰ N taaku lɔɔ si ɪ ká kayati-m Yosalem tɛlɛkɛlɛ yaa? N ká tɔsi nyá ti yoo. ¹¹ Anɪ n nuwa teu kɛ ɪsəna ma kpiisa tɛtunaa tɔ. ɪlɛna ɲ huuku si n ká tulɪ-tɪ? ¹² Awulaa mpa pa kaasa-m tɔ, waatu wei pɛlɛ pa kukaya Kosan, na Halaɲ, na Lesɛftɪ, na ltenɪ nyəma ɪcatɛ sɔɔɔɔɔ Telasaa tɔ, mpɛ unɪ pa tuɲ ta pəsɪ na ɪ kenti pa acalɛɛ. ¹³ Tɔɔɔɔ mpi pə mayana Hamatɪ, na Aapatɪ, na Layii, na Sefafayim, na Hena, na Afa awulaa tɔ.

lsekiyasɪ lɔɔ sələmuyɔ

(lsayii 37:14-20)

¹⁴ Waatu wei lsekiyasɪ tɛma Asilii wulau lɛtəlɪ unɔyɪ kaluyɔ, ɪlɛna ɪ pona-ɪ lɔɔ tɛsɛɛlɛ taa, na ɪ hulɪ-ɪ Tacaa. ¹⁵ ɪlɛna ɪ sələmɪ lɔɔ si: Hai, lɛyɛɪɪ lɔɔ Tacaa, wei nyá n caya ɪsɔtaa tanlaa kɛ kpaɲanɔ tɔ, nyá tike ntɛ lɔɔ kɛ antulinya təna taa. Nyá lapəna ɪsɔtaa na atɛ. ¹⁶ Hai, Tacaa, kɛ ɲkpaɲɔɲ na ɲ nu na ɲ paasəna kutuyɔ ɲku Senakelipi tillaa tuu weesuyɔ tu nyá tɔ. ¹⁷ Tampana Asilii awulaa kuwa piitim lɛmpɪ, na pɑ kpiisi pa tɛtu təna, ¹⁸ na pɑ wɔ pa tuɲ kɛ kɔkɔ. Mpi tɔ, taasi yaa pɛɛ kɛ yəlaa ka saaka kusaaku pə taya lɔɔ nyá. ¹⁹ ɪlɛ hai, Tacaa, ta lɔɔ waasi-tuyɔ Senakelipi niɲ taa. ɪlɛna antulinya awulaa təna nyɪ si nyá tike ntɛ lɔɔ.

lsayii tɛləsəyɪ wulau kɛ Tacaa tɔm

(lsayii 37:21-35)

²⁰ M̀p̀ỳỳ lsayii polaa na ɪ tɛləsɪ lsekiyasɪ si: lɛyɛɪɪ lɔɔ Tacaa si, ma nuwa sələmuyɔ ɲku n sələma-m Asilii wulau Senakelipi tɔm taa tɔ. ²¹ ɪlɛ tu ɲkpaɲɔɲ na ɲ nu: Yosalem ɪcatɛ kpeena-ɲ kɛ, na tɛ paakəna-ɲ. ²² Hai lɛyɛɪɪ lɔɔ Naɲɲtu mayalɛ n kpesinaa, na n tuu na n toosi ɪsɛ na? ²³ N tila tillaa

na pɑ tuu Tacaa má.

Hai n tɔ si nyá yoo kɛkɛnaa tuutuuma tɔɔ kɛ n kpaɲa Lipaɲ puɣu, na ɲ sɛɪ Lipaɲ tuɲ sɔɔɔɔɔ kupaɲ. Aaiyee si, n ká kpa comcom nɔɔ taa kɛ hɔtuyɔ kupaɲku taa.

²⁴ Nyá si n hula lɔkɔ, pɛcɔ n nyɔɔ ɪlɛlaa lum.

Nyá yoolaa ká fɛɪ Icipiti tɛtu tɔɔ kɛ nɔɔhɛɛ na pa pusi nyɔɔ.

²⁵ Senakelipi, n ta nyɪ taa si má lapəna yaasinaa panɛ na má su too lɔɲ.

ɪlɛna má təɲəyɪ na má lakɪ nɔɔnɔɔ.

Má tuna-ɲ si ɲ la na koloosi acalɛɛ pəsɪ ncaa.

²⁶ Sɔɔɔntu pu a taa yəlaa,

na pɑ pəsɪ ɪsu ɲkpalətɪtɪlɛ nyəma.

Pa nəyəsəna kɛ ɪsu tawa nyutu,

ɪsu tɛtɛka taa nyutu kulɛkɛlɛkətu.

Yaa kutuluɲ tɔɔ nyutu nti tə wuləyɪ

na tɛ ta tɛnta nyɔɔ tɔ.

²⁷ ɪlɛ ma nyəma-ɲ kɛ təyɛɛɛɛ.

Ye n caya, yaa n lukɪ, yaa n suukɪ, ma nyəma.

Ye n mu-m na pɑáná ma nyəmaya.

²⁸ N tu mu-m na pɑáná ntɔ,

na ɲ lakɪ-m na kalampaani.

Pə tɔɔ kɛ maa ɲmakəlɪ-ɲ ɪsu

pa tukuyɔ wontuyɔ miina tɛɛ kɛ

kukuule, yaa kpaɲanɔkpaɲ tɔ.

Mpaau ɲku n təɲaa na n kɔɔ tɔɔɔ

maa kpeenana-ɲ.

²⁹ lsekiyasɪ, maa heeli nyaya mpi maa la tɔ.

Tɔɔɔnaɣa pɛɛ alɛɛla kɛ ɪ ká tɔɔɔ pəntɔ na pəntɛ. Ama pənaɣa tooso nyəɲka taa kɛ ɪ ká pəsɪ na ɪ tuu tɔɔɔnaɣa na ɪ kú-kɛ. Na ɪ hala mə lɛsɛɲnaa, na ɪ kooli-wɛ. ³⁰ Pu kaasɪ mpa na pa ɪsɛ kɛ Yuta taa tɔ, pɛɛ paa wɛɛ kɛ ɪsu tɔyɔ kaɲuyɔ ku lila kɛ tɛtu taa na kú lɔləyɪ teu tɔ. ³¹ Pɔɔɔtɔ fɛɪ lɛɛɲ, pu kaasɪ Yosalem taa kɛ ɪsɛ nyəma.

M̀p̀ỳỳ lsayii tasaa si: ɪsəna Tacaa ká lana ɪ sɔɔɔɔyɔ sɔɔɔɔɔɔɔ tɔyɔɔɔ. ³² Tacaa si, Asilii wulau kaa pəsɪ na ɪ lo hapəɛ, na ɪ səɲ tɛ tɔɔ na ɪ kenti ɪ kpaluyɔ, na ɪ tɔ nyəma kɛ ɪcatɛ taa, na ɪ suu tɛ taa. ³³ Tacaa má, ma yɔɔɔtəyənə si ye ɪ təɲa mpaau ɲku na ɪ kɔɔ cəɛɛ, ɲkuyɔ ɪ ka təɲ na ɪ kpe, ɪ kaa suu cəɛɛ. ³⁴ Maa kenti Yosalem tɔɔ, na má waasi-ɪ ma tɛmlɛ tu Tafiiti tɔɔ, na pə kusɪ ma nyuyɔ.

Asilii yoolaa sewa, Senakelipi sɛm

(lsayii 37:36-38 na Kutɔɔsutu II 32:21-22)

³⁵ Ahoo yuwa, ɪlɛna lɔɔ ɪsɔtaa tillu tii Asilii yoolaa tɛsikilɛ, na ɪ kú yoolaa iyisi nuuwa na nuuwa na kakpasɪ (185000). Teu fema, ɪlɛna ɪsɛ nyəma mayana sətəaa səlɛtaa. ³⁶ M̀p̀ỳỳ Senakelipi kpesa tɛsikilɛ, na ɪ polo ɪcatɛ sɔɔɔɔɔ Niɲifi taa, na ɪ caya təna. ³⁷ ɪlɛna kuyaku nakulɪ, ɪ suu ɪ tɔyɔ Nisəlɔkɪ kutuluɣu taa kɛ laatu, na ɪ pəyalaa taa naalɛ, Atələmɛlɛkɪ na Saləsɛɛ pa ku-ɪ. ɪlɛna pɑ se na pa polo Alalaa tɛtu taa. ɪlɛna ɪ piya taa laɲka Asahatɔɲ lɛɛɪ ɪ lɔntɛ.

Lsekiyasí wusasi na i waau
(Isayii 38:1-8 na Kutɔɔsutu II 32:24)

20 M̀púyú kutɔɔ nakulí ku kpa lsekiyasí ke waatu nɔɔɔ. Ilena lɔ kuyɔɔtutu teləsulu Isayii polo i wiiluyú na í heeli-í sí: Tacaá yɔɔtaá sí, n kaa kulí. Ile tayaní nyá tí.

² Ntəna lsekiyasí kɛsɛ ísɛ na kolonɔ tɔɔ na í sələmí lɔ sí: ³ Halí, Tacaá, tɔɔsí sí ma tɔma nyá ísentaa ké na lotu kulumtu. Na má lakí tam ké mpi pə wɛ-ŋ teu tɔ.

Ilena lsekiyasí tulí nɔɔ na í wii təkpoó. ⁴ Isayii kula wulau kíŋ ísú í ká lu taya tɔɔ, Ilena Tacaá tɔm-í sí:

⁵ Məli ma yəlaa wulau lsekiyasí kíŋ na í heeli-í sí: Nyá cɔɔ Tafiiti lɔɔ Tacaá má ma nuwa nyá kusələmutu, na má ná nyá ísəlóm. Pə tɔɔ tɔ, celenkufe maa waa-ŋ, na halí í tasa lɔɔ təsɛɛ taa ké pote. ⁶ Maa sɔɔs-ŋ pusi naanuwaa na kakpasí, na má fiti nyá na Yosalem nyəma ke Asilii nyəma niŋ taa. Na má kenti ícate tənɛyɛ ma təmle tu Tafiiti tɔɔ, na pə kusí ma nyuyú.

⁷ M̀púyú Isayii nanɔ fiki pee, na í taa wulau timpí wukí-í tɔ na pə waa-í.

⁸ Ntəna wulau pɔɔsí lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu sí: Pepeye Tacaá ká huli-m, na má nyəna sí celenkufe pu waa-m, na má polo lɔɔ təsɛɛ taa?

⁹ Isayii sí: Tacaá ká la pulu, na í huləna-ŋ sí, í ká la nti í síwa tɔ. Ile n caa sí ísotom waaci í polo təkpalɛ ísentaa, yaa pə məli waalí? ¹⁰ M̀púyú lsekiyasí sí: Ísotom pote ke ísentaa fɛi katɛ. Ma caa ké sí pə məli waalí.

¹¹ Ntəna Isayii sələmí Tacaá na í mələna ísotom na waalí waalí ke təkpalɛ kumlee naanuwaa.

Papiloni wulau tillaa kɔntɛ ke lsekiyasí tɛ
(Isayii 39)

¹² M̀púyú Papiloni wulau Melotakí-Palatarŋ nuwa lsekiyasí wusasi. Ilena í tilina í waalí nyəma ke kucɔɔ na lɛtəlí sí pá pona-í. ¹³ Na lsekiyasí mu-wɛ na í cɔɔna-wɛyɛ kutuluŋ wei í taa pa sukí wontunaa kupantu tɔ. Ísú liyitee nyəɔtú, na wula, na tulaalunaa, na sɔɔsɔŋ nimnaa tɔ. Na í húlí-wɛyɛ í yooú wontu təsulɛ, na pə tənə mpi pə wɛ tənə tɔ. Í ta ŋmɛsí-wɛyɛ pulu. Paa í kawulaya tənə, yaa í təyaya taa.

¹⁴ Pə waalí ké lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu Isayii polaa na í pɔɔsí lsekiyasí sí: Leyɛ yəlaa mpe pa lɔnaa? Na wɛyɛ pa caaki? lsekiyasí sí: Pa lɔna hatoo Papiloni ké.

¹⁵ Isayii sí: Pepeye pa nawa nyá kawulaya təyaya taa? lsekiyasí sí: Ma hula-wɛyɛ pə tənaya. Ma ta ŋmɛsí-wɛyɛ ma kpancoou.

¹⁶ Ntəna Isayii sí: Tacaá yɔɔtaá sí: ¹⁷ Pə tənə mpi awulaa mpa pa laala-ŋ tɔ, pa kaasaa na í mayana tɔ, kuyaku nakulí Papiloni nyəma ká kɔɔ na pá kuu-wí. Pə kaa kaasi-ŋ pulu. ¹⁸ Halí paa kpa nyá luluyú nyəma napəlí, na pá la-wɛyɛ yəlaa kataasi, na pá tu-wɛyɛ Papiloni wulau kawulaya təyaya təmle taa.

¹⁹ M̀púyú lsekiyasí cɔwa sí: Ma sama.

Ilena lsekiyasí tasa sí: Lɔɔ í tu nyəntí na í kenti tá tɔɔ, na tɛ cayaná hɛsuyú, haləna ma səm tɛ.

²⁰ Pa kɛesa lsekiyasí tɔm lenti ke Yuta awulaa takəlaya taa. Paa í apalutu tɔm, na ísəna í lapa lulɛ, na í huli kɔɔ na í kɔna Yosalem ícate taa ké lum tɔ.

²¹ Waatu wei í səpa, Ilena í pəyalu Manasee lɛtí í lonte taa.

Yuta wulau Manasee tɔm
(Kutɔɔsutu II 33:1-10,18-20)

21 Manasee luluyú pusi naanuwaa na naale nyəŋka taa ké í pəsa Yuta wulau. Ilena í lá pusi nulle na naanuwaa na kakpasí ke Yosalem. Pa yaakaya í too sí Hefisi-Pa. ² M̀púyú Manasee lapa mpi pə ta maya Tacaá tɔ. Í kɛena piitimnaa mpa Tacaá tɔɔnaa na pə fɛɛ-wɛ tɔ, pa lakasi ísayasi. ³ Halí í tayaní ŋmau ke təkətəlenaa mpa í caa lsekiyasí náa yɔkaa tɔ. Í ŋmá tuyú Paalí təlaalənaa, na í saaki tesika kulalaaya, ísú lseyɛli wulau Akarí lapu tɔ, na í luŋyí ísɔtulonɔ. ⁴ Na í ŋmá təlaalənaa lɛmpa ke Yosalem lɔɔ təsɛɛ nte Tacaá ka tɔma sí íni í ká caya tɔ tə taa. ⁵ Na í siki ísɔtulonɔ təlaalənaa ke lɔɔ təsɛɛ taasi naale tɔɔ.

⁶ Haləna í laa í pəyalu ke tuyú, na í lá totopo təma aní a tənə, na í susí kɔɔnaməŋ. Mpi pə ta maya Tacaá tɔɔ í lakaya tam. Ilena pə kpa ílɛyɛ pááná. ⁷ Na í saaki tuyú alunyəŋku Asela lɛsuyú na í sí lɔɔ təsɛɛ taa. Pəyɛle Tacaá ka tɛma Tafiiti na í pəyalu Salumɔŋ ke heeluyú sí: Yosalem ícate nte ma ləsa lseyɛli kpeka naanuwaa na naale taa tɔ tə lɔɔ təsɛɛ taa ké maa caya tam ke ma yəlaa hɛku. ⁸ Ye lseyɛli yəlaa təkəyí ma kusəsutu, na ma kiiŋ wei ma təmle tu Moisi cɛla-wɛ tɔ, ma kaa yɛle na pá tɔɔn-ɛwɛyɛ tɛtu nti ma ha pa cɔɔnaa tɔ tə taa. ⁹ Ama Yuta nyəma kisa Tacaá ke nuuau. Halí Manasee ná yɛlaa ké na pa ísayatu kəlí, ísú piitimnaa mpa Tacaá kpiisaa na pá fɛɛ mpe tɔ.

¹⁰ M̀púyú Tacaá heela í kuyɔɔtutu teləsəlaa sí pá heeli Manasee sí: ¹¹ N lapa acaalətu. N tɔma ísayatu taa na pə kəlí lɔŋ Amolii nyəma. Haləna í tusi Yuta nyəma ke tulŋ laau taa. ¹² Pə tɔɔ ké maya Tacaá lseyɛli lɔɔ, maa kɔna alaamali kɔɔɔluyú Yosalem na Yuta nyəma. Paa wei í nu-tí pu susí-í watu. ¹³ Maa hɔ Yosalem nyəma ŋkpaŋyú, ísú ma lapu Samalii na Akarí luluyú nyəma tɔ. Maa kpiisi ícate yəlaa, ísú pa nyaaluyú nyanaya tɛɛɛɛɛ na pá pá tɔ. ¹⁴ Maa lɔ yəlaa mpa pə kaasaa tɔ. Maa tu-wɛyɛ kolontunaa niŋ taa, na pɛlɛ pá kuu pa na pa wontu. ¹⁵ M̀púyú maa ía. Mpi tɔ, hatoo kuyanɔku mə cɔɔnaa lu ícipiti tɔ, haləna sanɔ, pa ta yɛle mpi pə fɛi teu tɔɔ lapu, na ma pááná kraasuyú.

¹⁶ M̀púyú Manasee lapa mpi pə ta maya Tacaá tɔ, na í tusi Yuta nyəma ke laatu taa, na ma yəlaa kupama tuutuuma tɔɔɔɔ ícate tənə taa.

¹⁷ Pa kɛesa Manasee tɔm lenti ke Yuta awulaa takəlasí taa. Paa í kulapəm na í tulŋ laau tɔm.

¹⁸ Waatu wei Manasee səpa, Ilena pá pimi-í kawulaya təyaya haləm mpi pa yaa sí Wusa haləm tɔ pə taa, na í pəyalu Amorŋ lɛtí í lonte.

Yuta wulau Amoj tɔm

(Kutɔɔsutu II 33:21-25)

¹⁹ Amoj luluyɔ pɔsi hiu na naale nyɛnka taa kɛ ɪ pɛsa Yuta wulau. ɪlɛna ɪ tɔɔɔ pɔsi naaleɣe Yosalem. ɪ too keɛ Yopa tu Halu pɛɛɔ Mesuleme. ²⁰ Mɔrɔyɔ ɪ lapa mpi pɛ ta maɣa Tacaa tɔ, ɪsu ɪ caa Manasee. ²¹ ɪ keɛna-ɪ teitei kɛ, na ɪ laaki tuɛ ɪsu ɪlɛ ɪ ka lapu tɔ. ²² Amoj ɪwaa ɪ cɔɔɔnaa ɪsu Tacaa maɣa, ɪ ta tɔ ɪsu ma caaki tɔ.

²³ Mɔrɔyɔ kuyaku nakuli Amoj waali nyɛma kula ɪ tɔɔ, na pɛ ku-ɪ ɪ kawulaya tɛyaya taa. ²⁴ Ama Yuta nyɛma nɔ kɔ mpa pa ku-ɪ tɔ. ɪlɛna pɛ kra ɪ pɛyalu Sosiyasi ke wulau.

²⁵ Pa keɛsa Amoj tɔm ɪntɪ ke Yuta awulaa takɛlaya taa. ²⁶ Mɔrɔyɔ pa pima-ɪ ɪ pɛlaau taa kɛ Wusa halɛm taa. Na ɪ pɛyalu Sosiyasi ɪɛtɪ ɪ lonte taa.

Yuta wulau Sosiyasi tɔm

(Kutɔɔsutu II 34:1-2)

22 Sosiyasi luluyɔ pɔsi pɛɛfɛi naanɔwa nyɛnka taa kɛ ɪ pɛsa Yuta wulau ke Yosalem taa kɛ pɔsi hiu na naanɔwa na kulumaɣa. ɪ too keɛ Posika tu Ataya pɛɛɔ Yetita. ² Mɔrɔyɔ Sosiyasi lapa mpi pɛ maɣa Tacaa tɔ. ɪ tɔma teitei kɛ ɪsu ɪ ɪɔnɔɔ Tafiiti, ɪ ta ɪlu ɪ ukpatɛ taa.

Kɔtulu sɔɔɔ hii kiiu takɛlaya

(Kutɔɔsutu II 34:8-18)

³ Mɔrɔyɔ kuyaku nakuli Sosiyasi kusa takɛɛɔ ɪmaalu Asaliya pɛyalu Safan, Mesulam saali keɛ si: Polo ɪsu tɛɛɛɛɛ, ⁴ na ɪ heeli kɔtulu sɔɔɔ Hilikiya si kala ɪsu tɛɛɛɛɛ liyitee wena kɔtɛɛɛ nɔnɔɔɔ tɛɛɛɛɛ kɛɛɛɛɛɛɛ tɔ. ⁵ Na ɪ cɛɛɛɛɛ tɛma lataa tɔɔ feɛɛɛɛɛ, mpa pa tayanɔɔɔ ɪsu tɛɛɛɛɛ tɔ, na pɛ feɛɛ saakɛɛɛ, na tɛtu ɪmalaa, na tɛma lataa ɪlɛɛɛ. ɪlɛna pɛ yana taasi na pɛɛ kusaakɛɛ wena paa tayanɔɔ tɔ. ⁷ Taa pɔɔɔɔ-wɛ si pɛ keɛsi mpi pa lapɛnaa tɔ. Mpi tɔ, yɛɛɛɛ mɛ pa laki teu kɛ.

⁸ Kɔtulu sɔɔɔ nu mpu, ɪlɛna ɪ heeli Safan si: Ma hika kiiu takɛlaya ke ɪsu tɛɛɛɛɛ taa. ɪlɛna kɔtulu cɛɛɛ Safan ke takɛlaya ɪke, na ɪlɛ ɪ kala. ⁹ ɪlɛna Safan mɛɛɛ na ɪ heeli wulau si: Kɔtɛɛɛ koosa ɪsu tɛɛɛɛɛ atakaa taa liyitee na pɛ cɛɛɛ tɛmlataa feɛɛɛɛɛ.

¹⁰ ɪlɛna Safan tasa si: Kɔtulu sɔɔɔ Hilikiya cɛɛɛna-m takɛlaya kanɛ.

Mɔrɔyɔ Safan kala takɛlaya ɪkeɛɛ wulau.

Sosiyasi pɔɔɔ ɪsu kuyɔɔɔtutu tɛɛɛɛɛɛɛ alunɔnɔnɔ Hulɛta

(Kutɔɔsutu II 34:19-28)

¹¹ Waatu wei wulau nu kiiu takɛlaya ɪke ka tɔm, ɪlɛna ɪ lanɔɔ wakɛɛɛ na ɪ cɛɛɛ ɪ wontu. ¹² Mɔrɔyɔ ɪ yaa kɔtulu sɔɔɔ Hilikiya, na Safan pɛyalu Ahikam, na Mikaya pɛyalu Akɛpɔɔ, na takɛɛɛ ɪmaalu Safan, na ɪ waali nyɛma taa ɪlɛɛ wei pa yaa si Asaya tɔ, na ɪ tɔ-wɛ si: ¹³ ɪ polo ɪ pɔɔɔ Tacaa ke mɔ na Yuta yɛɛɛɛɛ ta tɔm, na takɛlaya ɪke pa hii ɪsɛntɔ tɔ ka kuyɔɔɔtutu tɔɔ. Pɔɔɔtutu feɛɛɛɛɛ, ta cɔɔɔnaa ta tɔki kusɛsɛɛɛ nti pa

ɪmaɛ ka taa tɔ. Pɛ tɔɔ kɛ Tacaa pɛɛɛɛɛ ka huuna-tuyɔ sɔɔɔm.

¹⁴ Mɔrɔyɔ apalaa kakpasɪ ɪnɪ ɪ pola ɪsu kuyɔɔɔtutu tɛɛɛɛɛɛɛ alunɔnɔnɔ Hulɛta tɛɛɛ Yosalem kɛkɛɛ kufatɛ taa. Alu ɪnɪ ɪ paalu keɛɛ Tifa pɛyalu Salum, Hala saali. ɪlɛ ɪ paasayanana kɔtɛɛɛɛɛ wontu kususuutu. Mɔrɔyɔ apalaa mɛ pa keɛsa pa tɔm ke Hulɛta. ¹⁵ Ntɛna Hulɛta tɔ-wɛ si, pɛ tɛɛɛɛɛ wulau si Tacaa tɔma si:

¹⁶ Maa yɛɛɛ na mpusi kɔɔ Yosalem na ɪ yɛɛɛɛɛ pa tɔɔ, ɪsu pa ɪmaɛɛ takɛlaya kanɛ ka taa tɔ. ¹⁷ Mpi tɔ, pa ɪm na pɛ laaki tuɛ. ɪlɛna pa lakasi nsi si kra-m pɛɛɛɛɛ. Pɛ tɔɔ kɛ ma pɛɛɛɛɛ huuna ɪcɛtɛ tɛnɛɛɛ sɔɔɔm, a ta ti-ita. ¹⁸ Ye pɛ kaasa wulau ɪɛ, ɪsɛɛɛɛɛ ɪsu Tacaa heeliɔɔ-ɪ si, ɪsu ɪ nuu takɛlaya ɪke ka taa tɔm ke teu, ¹⁹ na nti ma yɔɔɔɔ Yosalem na ɪ yɛɛɛɛɛ pa tɔm tɔ, tu tɛɛɛɛɛɛ sɔɔɔntu. Halɛ tɛ pɛsi mpusi tɔm. ɪɛ ma nawa ɪsɛna nyɛɛ lanɔɔ wakɛɛɛ na ɪ cɛɛɛ nyɛɛ wontu na ɪ pɛɛɛ ɪsɛɛɛɛ tɔ, maa mu nyɛɛ kusɛɛɛɛɛ. ²⁰ Pɛ tɔɔ kɛ maa yɛɛɛ na ɪ si sɛm kupam, na pɛ pi-ɪ nyɛɛ pɛɛɛɛɛ taa. N kaa na mpusi wei maa kɔna Yosalem nyɛɛma tɔɔ tɔ.

Sosiyasi na ɪsu pa kɔɔɔ pɛɛɛɛɛ

(Kutɔɔsutu II 34:29-32)

Mɔrɔyɔ kɔtulu sɔɔɔ Hilikiya na ɪ taapalaa, pa polaa na pɛ heeli tɔm ntɛɛɛ wulau Sosiyasi.

23 Mɔrɔyɔ wulau kɔta Yuta na Yosalem pɛ nyuyɔ nyɛma tɛnaya ɪ kiɪ ke kraɔɔɔ. ² Na pɛ na pa samaa pɛ polo ɪsu tɛɛɛɛɛ. Pɛ kraɔɔɔ kɔtɛɛɛɛɛ, na ɪsu kuyɔɔɔtutu tɛɛɛɛɛɛɛ na yɛɛɛɛɛ tɛna, paa mpa. ɪlɛna wulau kala-wɛɛɛ kiiu takɛlaya ɪke pa hiiwa tɔ. ³ Pɛɛ pɛ waali kɛ wulau sɛnɔ ɪ kumte tɔɔ ke ɪsu tɛɛɛɛɛ taa. ɪlɛna ɪ na Tacaa pɛ pɛɛɛɛɛ kɔɔɔ, na samaa tisi si mɛ paa tɔki Tacaa kiɪ, na ɪ kusɛɛɛɛɛ, na ɪ kutututu, na luɔɔ kulumuyɔ, na lotu kulumtu. Na pɛ laki pɛ tɛna mpi pa ɪmaɛ takɛlaya ɪke ka taa tɔ.

ɪsu sɛɛɛ tayanuyɔ ke Yuta taa

(Kutɔɔsutu II 34:3-5)

⁴ Pɛɛ pɛ waali kɛ wulau tɔma kɔtulu sɔɔɔ Hilikiya, na ɪ waali nyɛma, na kɔtɛɛɛ mpa pa tanɔɔɔ ɪsu tɛɛɛɛɛ kɔnɔɔ tɔ si: ɪ ɪɔɔ Paali na Asela na ɪsɔtuluɔasi wontu kulalaatu tɛna. ɪlɛna pɛ wɔ-tɛɛɛ kɔkɔ ke Yosalem ɪcɛtɛ waali ke Setɛɛɛɛɛ tɛtɛkɛɛ taa, na pɛ cosi pɛ tɔluma na pɛ pona Petɛɛɛɛ. ⁵ Mɔrɔyɔ Sosiyasi tɔɔɔna tuɛ kɔtɛɛɛ mpa Yuta awulaa kɔ kraɔɔ tɔ. Mɛ pa feɛnɔɔɔna tɛkɔtɛɛnaa mpa pa wɛ acalɛɛ nna a cɔɔna Yosalem tɔ a taa tɔ. Mpi tɔ, tuyɔ Paali, na ilim, na ɪsɔtɔ, na ɪsɔtuluɔasi waani waani tɛnaya pa feɛnaya. ⁶ ɪlɛna pɛ ɪsɛɛ ɪsu tɛɛɛɛɛ taa kɛ Asela tesika kulalaaya, na pɛ wɔ-keɛɛ Yosalem waali ke Setɛɛɛɛɛ tɛtɛkɛɛ taa, na pɛ nyaya tɛkɔpataa. ɪlɛna pɛ ɪmɛsi pɛ tɔluma ke pɛlaan taa. ⁷ Mɔrɔyɔ Sosiyasi yɔka ɪsu tɛɛɛɛɛ cɔɔ kutuluɛ wei ɪ taa pa laki wasanɔkalɛtɔ tɔ. Tɛnaya alaa nɔ luuki tuyɔ Asela kɔtaya wontu.

⁸ Pɛ waali kɛ Sosiyasi kɔna Yuta acalɛɛ kɔtɛɛɛ tɛna, na ɪ wakɛɛɛ pa tɛkɔtɛɛnaa mpa pa taa pa feɛnaya na pɛ wɔki tulaalunaa tɔ. Pɛ kraɔɔɔ Kepa na pɛ polo Pɛɛɛɛɛ tɔ. Na pɛ yɔki tɛlaalɛnaa mpa paa wɛ

Yosalem icate nɔɔɔɔɔɔ tɔ. Na tɔlaale nte tu we icate nyuyɔ tu Yosua nɔɔɔɔɔɔ tɔ. Ye ɔ suuki icate nyá niɔ mɔɔɔɔɔɔ tɔ. ⁹ Ama kɔtɔlaa mpa pa fɛɛnaɔa tuɔ tɔkɔtɔlenaa tɔ, pa ta ha-weye mpaau si pá la kɔtasi ke Tacaa kɔtaɔa tɔlate tɔ kɛ Yosalem. Ama pá na kɔtɔlaa lɛlaa pa tɔkayana potopotona mpa pa taa kukusum fɛi tɔ.

¹⁰ Mɔɔɔɔɔɔ Sosisiyasi wakɔla tɔlaale Tofe timpi yɔlaa wɔkaya pa piya ke tɔyɔ Moleki ke Hinom tɛtɛkɔle taa tɔ. ¹¹ Na í wakɔli tɔtɔɔɔ kɔɔɔɔɔɔ lɛsɛɔɔ wei Yuta awulaa ka hawa na pá su lɔɔ tɛsɛɛle nɔɔɔɔɔɔ kutuluyɔ taa kɛ akewe Netan-Meleki tɔyaya tɔ tɔ. Na Sosisiyasi wɔ í kɛɛɛnaa ke kɔkɔ tɔ. ¹² Na í yɔki tɔlaalɛnaa mpa Yuta awulaa ka ɔmawa Ahasi kutuluyɔ pata tɔ tɔ tɔputɔputɔ. Na mpa wulau Manasee ɔmawa lɔɔ tɛsɛɛle taasi naale tɔ tɔ. Na í lɔ pɔ hɔɔɔɔɔɔ ke Setɔlɔɔ tɛtɛkɔle taa. ¹³ Na Sosisiyasi wakɔli tɔkɔtɔlenaa mpa Salumɔɔɔ ka ɔmawa Olifinaa pulaya ilim mɔɔɔɔɔɔ tɔ hɔɔɔɔɔɔ ke Yosalem isɛntaa tɔ. Paa Sitɔɔ nyɔma tɔyɔ alɔnyɔɔɔɔ isayau Asɛtati, na Mowapu nyɔma tɔyɔ isayau Kemɔsi, na Amoni nyɔma tɔyɔ isayau Milikom. ¹⁴ Na Sosisiyasi yɔki pɛɛ kusikee, na í seti tesikasɔ, na í waasi tɔlaalɛnaa tɔ kɛ yɔlaa muwa.

Lɔɔ sɛɛu tayanuyɔ ke lɛyɛli taa

(Kutɔɔsutu II 34:6-7)

¹⁵ Mɔɔɔɔɔɔ Sosisiyasi wakɔla Petɛɛli tɔkɔtɔle, nte Nepa pɔyalu Solopuwam ka ɔmawa na í tɔsi lɛyɛli nyɔma ke laatu taa tɔ. Sosisiyasi wɔpa tesika ke kɔkɔ, na í yɔki tɔlaale tɔnaɔɔɔɔ.

¹⁶ Sosisiyasi tɔɔna mɔɔɔɔɔɔ lapu tɔyɔ í loosa pɔlaaɔ ke pulaya tɔ, na í tili yɔlaa na pá kuu muwa na pá wɔyɛɛ kɔkɔ ke tɔkɔtɔle na tɔ pilisi, lɛu Tacaa kuyɔɔɔtutu tɛlɛsulɔ ka kpaaluyɔ tɔ. ¹⁷ Mɔɔɔɔɔɔ Sosisiyasi tasa pɔɔɔɔɔɔ si: Pɔlaau pɔle nteye ma loosiyi isɛntɔ?

lɛna icate yɔlaa tɔ si: Yuta lɔɔ kuyɔɔɔtutu tɛlɛsulɔ wei í ka kpaala nti tɔ tɔna n lapa tɔkɔtɔle tɛne tɔ í pɔlaau kɛ.

¹⁸ Ntɛna Sosisiyasi si: Í ye le lɔɔ kuyɔɔɔtutu tɛlɛsulɔ lɛu í pɔlaau ɔku. Nɔɔɔɔ í taa tokina-ku.

Mpu pɔ lapɔna na pá ye le lɔɔ kuyɔɔɔtutu tɛlɛsulɔ lɛu na Samalii nyɔɔ pa muwa.

¹⁹ Mɔɔɔɔɔɔ wulau Sosisiyasi yɔka tɔkɔtɔlenaa, mpa lɛyɛli awulaa ka ɔmawa Samalii acalɛɛ taa, na pá laaki na pá kusi Tacaa pɔáná tɔ. Teitei lɛu í lapu Petɛɛli tɔ. ²⁰ Na í lɛnti pa kɔtɔlaa mpa pa fɛɛnaɔa tɔkɔtɔlenaa mpe tɔ. Na í wɔ pɔ tɔ kɛ yɔlaa muwa.

Pɔ waali kɛ Sosisiyasi mɔla Yosalem.

Yuta nyɔma tɔyɔ ke Tɛɛu acima

(Kutɔɔsutu II 35:1, 18-19)

²¹ Mɔɔɔɔɔɔ Sosisiyasi tɔma Yuta nyɔma tɔna si: Í tɔyɔ mɔ lɔɔ Tacaa Tɛɛu acima. lɛu paa kɛɛsuyɔ nɔɔ pɛɛluyɔ takɔlaɔa taa tɔ. ²² Tɔɔɔɔ fɛi leleɔ, pɔ kɔɔɔɔ hatoo paasɛnlaa waatu, na pá polo Yuta na lɛyɛli pa awulaa waatu tɔ, pa ta tɔyɔta Tɛɛu acima lɛu mpu pɔ taka. ²³ Sosisiyasi kawulaya pɔnaɔa pɔlefei hiu nyɔɔka taa kɛ pa tɔyɔ-í mɔɔɔɔɔɔ Yosalem taa.

Sosisiyasi kawulaya kutɔkɔtu

(Kutɔɔsutu II 35:20-27 na 36:1)

²⁴ Mɔɔɔɔɔɔ Sosisiyasi kpiisa Yosalem na Yuta tɔna taa kɛ pɛɛ pɔɔsɔlaa, na kɔɔɔɔɔɔ susɔlaa. Na í wakɔli kulalaam, na lɛsɛɔɔ, na laatu wontu lɛntɔnaa, lɛu pa kɛɛsuyɔ kiɔɔ takɔlaɔa ɔka kɔtulu Hilikiya hiiwa lɔɔ tɛsɛɛle taa tɔ, ka taa tɔ.

²⁵ Too tɔ, wulau nɔɔɔɔɔɔ í ta caɔata lɛu Sosisiyasi, na í sɔɔla Tacaa na lotu kulumtu na í lɛsaya suu-í tɔmam-mam. lɛu pa kɛɛsa Moisi kiiu taa tɔ. Pɔyele pa kaa na wulau nɔɔɔɔɔɔ mpu tɔ tɔ.

²⁶ lɛna Manasee ka kusa Tacaa pɔáná ke Yuta tɔ tɔ a ta tii. ²⁷ Pɔ tɔ kɛ lɔɔ tɔma si: lɛu ma yeluyɔ na kolontunaa kuu lɛyɛli nyɔma tɔ. Mpu tɔtɔɔɔ maa ye le na pá kuu Yuta, ma taa na-weye ma isɛntaa. Maa lɔ Yosalem icate nte maa lɛsaa tɔ, na lɔɔ tɛsɛɛle nte maa tɔma si paa sɛɛki-m tɔ taa tɔ.

²⁸ Pa kɛɛsa Sosisiyasi tɔm lɛnti ke Yuta awulaa takɔlaɔa taa. ²⁹ Sosisiyasi waatu taa kɛ Icipiti wulau Neko na í yoolaa pa pukaya Asilii nyɔma waasuyɔ ke lɔlɔlati kiɔ. Mɔɔɔɔɔɔ Sosisiyasi kulaa si í kaɔatɔyɔ-wɛ. lɛna pá ku Sosisiyasi ke Mekito ke yoo kancalaya nyɔɔku taa. ³⁰ Mɔɔɔɔɔɔ í waali nyɔma tu-í kɛɛke taa, na pá pona-í Yosalem na pá pimi-í í pɔlaau taa. Pɔ waali kɛ Yuta nyɔma kɔɔa Sosisiyasi pɔyalu Sowakasɔ ke wulau, na í lɛɛti í caa lonte taa.

Yuta wulau Sowakasɔ tɔm

(Kutɔɔsutu II 36:2-4)

³¹ Sowakasɔ luluyɔ pɔnaɔa hiu na kakpasɔ nyɔɔka taa kɛ í pɔsa Yuta wulau. lɛna í la isɔtunaa tooso ke Yosalem taa. l too ke le Lipina tu lɛimeya pɛɛlɔ Hamutalɔ. ³² Mɔɔɔɔɔɔ Sowakasɔ lapa mpi pɔ ta maya Tacaa tɔ, lɛu í cɔɔɔnaa. ³³ lɛna Icipiti wulau Neko kpa-í na í pona yomle ke Lipɔla ke Hamatɔ tɛtu taa, na í kawulaya su tɔnaɔa. Mɔɔɔɔɔɔ Neko tu Yuta nyɔma si pá fɛli-í lampuu ke liyitee nyɔɔtɔ kiloona iyisi tooso (3000), na wula ke kiloona hiu na naanuwa.

³⁴ Pɔ waali kɛ Icipiti wulau Neko kpa Sosisiyasi pɔyalu lɛyɛli si í lɛɛti í caa lonte. Na í layasi-í hɛte si Sowakim. Pɔ kaasa Sowakasɔ, lɛna í pona-í Icipiti na í sí tɔna. ³⁵ Mɔɔɔɔɔɔ Sowakim tuwa í yɔlaa na pá felɔyɔ lampuunaa na pá kɛɛsɔna pa kuhikim. lɛna Sowakim naa fɛli Icipiti wulau ke mpi í pɔɔsaa tɔ. Ye tɛtu tu í fɛla í nyɔm, lɛ Sowakim ná pona Icipiti wulau ke liyitee na wula wei Icipiti wulau pɔɔsɔyɔ tɔ.

Yuta wulau Sowakim tɔm

(Kutɔɔsutu II 36:5-8)

³⁶ Sowakim luluyɔ pɔnaɔa hiu nyɔɔka taa kɛ í pɔsa Yuta wulau ke Yosalem. l too ke le Luma tu Petaya pɛɛlɔ Seputa. ³⁷ Sowakim lapa mpi pɔ ta maya Tacaa tɔ, lɛu í cɔɔɔnaa.

24 Sowakim kawulaya waatu ke Papiloni wulau Nepukanɛsaa, na í yoolaa pa wata Yuta tɛtu na pá ɔmakɔli Sowakim. Ama pusi tooso sikaa, lɛna í kuli pa tɔ. ² Mɔɔɔɔɔɔ Tacaa kɔna Sowakim ke Papiloni,

na Silii, na Mowapu, na Amoni yoolaa, na pá wakəli na pá ηmulu Yuta nyəma. I su ləw ka heeluyu i kuyəwətutu tələsəlaa na pá yəwəti t. ³ Pə taya pulu, Manasee ka wakəla səsəm ké. I kú yəlaa kupiη ke musuη, na isayatu suu Yosalem taa ké səsəm. Ilena Tacaa náá kisi-weyə suulu huluyu, na í yele na mpusinaa mpe pa kəη-wə. Mpi t, i taa caaki si í tasa-weyə i isentaa ké nau.

⁵ Pa keesa Sowakim təm lentənaa ke Yuta awulaa takəlaya taa. ⁶ Waatu wei Sowakim səpa, Ilena i pəyalu Sowakəη Iətu i lonte taa.

⁷ Ama Icipiti wulau ná tá nəkɪ luu. Mpi t, Papiloni wulau ka Iəka-i tətunaa mpa í ká təwə ləη təwə. Pə krayau Icipiti tətə tonja na pé suuna Iəlati pəwə t.

Yuta wulau Sowakəη təm: Yəlaa kuuu kancaalaya nyəm

(Kutəwəwətu II 36:9-10)

⁸ Sowakəη luluyu pusi pəle feli hiu nyəηka taa ké i pəsa Yuta wulau. Ilena í Iá isəwtunaa toosoηo Yosalem. I too kəle Yosalem tu Ilənatəη pəelə Nehuseta. ⁹ Mprúyú Sowakəη Iapa mpi pə ta maya Tacaa t, i su i caa.

¹⁰ Waatu i ni i taa ké Papiloni wulau Nepukanesaa yoolaa polaa na pá nyala Yosalem icatə. ¹¹ Mprúyú i mayamaya i kəma saa wei i yoolaa nyala icatə ke mpu t. ¹² Ilena wulau Sowakəη, na i too, na i waali nyəma, na i akewenaa, na i yəlaa mpa i wəna naani t, pá lu na pá polo pá ha Nepukanesaa ke pa ti. Ilena í Iə-weyə yomaa ke i kawulaya pənaηa pəlefe i naanuwaa nyəηka taa.

¹³ Mprúyú Nepukanesaa kuu ləw təsəele na kawulaya təyaya pə krancooη təna. Na í yəki wula wontu nti Saluməwə ka lupa na pá Iakəna ləw təsəele taa t, i su Tacaa ka yəwətuyu t. ¹⁴ Na pá kuu Yosalem nyəma təna, na akewenaa səsaa na nyuwə nyəma. Na pá lu yəlaa iyisi naanuwaa (10000). Pa ta kaləna caηəm təma lataa na koolaa. Na pé yele kunyətunaa tike.

¹⁵ Na í kraya tətəwə Sowakəη, na i alaa, na i yəlaa mpa i wəna naani t, na Yuta nyuwə nyəma na í pona Papiloni. ¹⁶ Yəlaa kupama iyisi naatosompəwəlaya (7000) ke i krayaa. Na caηəm təma lataa, na koolaa ke yəlaa iyaya (1000). Mpa pa muna yoo təwə i kraya mpu na í pona Papiloni.

¹⁷ Pə waali ké Nepukanesaa kpa Sowakəη Ikpəle Mataniya ke wulau. Na í Iayasi-i hətə si Setesiyasi.

Yuta wulau Setesiyasi təm

(Seleemii 52:1-3 na Kutəwəwətu II 36:11-12)

¹⁸ Setesiyasi luluyu pusi hiu na kulumaya taa ké i pəsa Yuta wulau. Ilena í Iá pusi naanuwaa na kulum ke Yosalem. I too kəle Lipina tu Iləmeya pəelə Hamutali.

¹⁹ Mprúyú wulau i ni i Iapa mpi pə ta maya Tacaa t, i su i caa Sowakim.

²⁰ Ilena Tacaa mu pááná na í kəna mpusi ke Yuta na Yosalem pə nyəma təwə, na í Iə-weyə pooluη.

Nepukanesaa Iəkuyu ke Yosalem

(Seleemii 39:1-7 na 52:3-11)

Mprúyú Setesiyasi kula Papiloni wulau Nepukanesaa təwə.

²⁵ Ilena Papiloni wulau Nepukanesaa na i yoolaa, pá polo Yosalem na pá ta-təyə kotaya. Pa loma hapəle taka ké na pá cəw-təyə Setesiyasi kawulaya pənaηa pəwəlayafeli naanuwaa nyəηka, isəwtu naanuwaa nyəη kuyaku naanuwaa nyəηku wule. ² Na pá polo i kawulaya pusi naanuwaa na kulum nyəηka.

³ Mprúyú nyəwəwə anaam luwa Yosalem icatə taa. Yəlaa u naaki təwənaηa. Ilena Papiloni nyəma tulu icatə koluηa ke púyú, ke isəwtu Iiyiti nyəη kuyaku pəwəlayafeli naanuwaa nyəηku wule. Paa na Papiloni nyəma ka tama Yosalem t, Setesiyasi na i yoolaa pa pəsa na pá təηna wulau haləm kəwəwə ke koloosi naale heku. Na pá kraya Yaatanu tətəkəle mpaau, na pá se ahoo. ⁵ Ama Papiloni nyəma tu Setesiyasi waali na pá kpa-i Yeliko tətəkəle taa. Ilena i yoolaa yelee i tike. ⁶ Mprúyú pa kpa-i yomle na pá pona-i Papiloni wulau kiη ke Lipəla. Tənaηa pa huuna-i təm. ⁷ Na pá kú i piya ke i isentaa. Pəle pə waali, Ilena pá wəwəwə i Ise, na pá həkə-i na pá pona-i Papiloni.

Yosalem nyəma kuuu naale nyəm

(Seleemii 39:8-10 na 52:12-30 na Kutəwəwətu II 36:17-21)

⁸ Mprúyú Papiloni wulau tanlaa nyuwə tu, wei i ké wulau waali nyəη na pá yaaki-i si Nepusalatəη t, i su Yosalem taa ké Nepukanesaa kawulaya pənaηa pəwəlayafeli naanuwaa nyəηka, isəwtu kakpasi nyəη, kuyaku naatosompəwəlaya nyəηku wule. ⁹ Ilena í nyayasi ləw təsəele na kawulaya təyaya. Na pé tu kaləna nyuwə nyəma nyəηsi. ¹⁰ Na i yoolaa yəki Yosalem icatə.

¹¹ Pə waali ké Nepukanesaa tēsa kuuu ke icatə taa yəlaa, mpa paa hawa Papiloni nyəma ke pa ti t, na caηəm təma lataa mpa pu kaasaa t. ¹² Ilena Nepukanesaa yelee kunyətunaa si pəle pá haləwə təwənaηa na Iesəηnaa.

¹³ Mprúyú Papiloni nyəma yəka akelenaa mpa paa wə ləw təsəele kəwəwə t, na pá kəwə nyəwəwəwə kuseemuyə. Na pá kraya pə lum kəkənəna, na pə nyampaani anaam wei pa su ləw təsəele taya təwə t, na pá tēna Papiloni. ¹⁴ Na pá kpeηna tətəwə nyəwəwəwə kuseemuyə wontu nti pa Iakəna ləw təsəele taa t. I su nti pa kuukina təluma t, na pə Iəwəwə na kətələη na kəpuna. ¹⁵ Mprúyú wulau tanlaa nyuwə tu kraya wula na Iiyitee nyəwəwəwə wontu. Na cofolona na cəmsənəna mpa pa ηmuləwəna caləm t.

¹⁶ Nyəwəwəwə kuseemuyə ηku Saluməwə ka Iapəna ləw təsəele wontu, na tə mayamaya tə nyəntu t. I su lum nyampaani anaam, na lum kəkənəna t, ku təwə səsəm ké. ¹⁷ Akelenaa mpe pa kəηkuluməη ka wə mēətələnəna pəwəlayafeli naanuwaa naanuwaa ké. Paa wei i nyuwə taa ké nyəwəwəwə kuseemuyə caηəm kahuka ke mēətəli kulum na titite. Na pə puluyə na ku təwə ké tuyə nakuli ku pee taka.

¹⁸ Μρύγύ Papiloni tanlaa nyuytu tu kra kwtulu Selaya, na i waali tu Sefaniya, na ktalaa mpa pa tanaxi lso taseele nwnyxt. ¹⁹ Na i kra twtayx yoolaa nyuytu tu, na wulau tayaga nyema napalaxi kakpasu. Na takelasu nmaalu wei i kprakaxi yoolaa kufama t, na Yuta icate nyema ke nutoso. Pa tanaga mpu Yosalem taa ke paa wee. ²⁰ Ilena Napusalatah pona-weye Papiloni wulau kin ke Lipala. ²¹ Na Papiloni wulau ku-weye kprakpaa ke Hamatu tetu taa tana.

Ilena pa pona Yuta nyema ke hatoo Papiloni txyale.

Yuta tetu nyuytu tu Ketaliya ttm

(Selemii 40:7-41:18)

²² Μρύγύ Papiloni wulau Nepukanesaa kaasa Yuta yalaa ke paxayx tetu taa. Ilena i kra Ahikam payalu Ketaliya, Safah saali ke pa nyuytu tu. ²³ Yuta yoolaa nyuytu nyema, na pa yalaa mpa pa ta ha pa taxu Papiiloni nyema t, pa nu nti Nepukanesaa tu i taa ke mpu t. Ilena pa polo Ketaliya kin ke Misipa. Nyuytu nyema mpeyele Netaniya payalu Isamayeli, na Kaleya payalu Yohanah na Netofa tu Tanehumeti payalu Selaya na Maaka tu Yasaniya. ²⁴ Μρύγύ Ketaliya tma pa tana

na tuunau su: I taa nyana Papiloni nyema. I caya tetu taa na i nukana-we te, i ka waa.

²⁵ Iswtunaa naatosompaylaya sikaa, Ilena awu-lumpu Nataniya payalu Isamayeli, IIsama saali kele. Μρύγύ Isamayeli kraya yalaa naanuwa na i polo Misipa na i ku Ketaliya na Yuta nyema na Papiloni nyema mpa paa we i kin t. ²⁶ Mpyule swyxtu kra icate nyema na Papiloni ttm, na nyuytu nyema t i pa taa kca na pa lseti-we. Ilena pa se na pa polo Icipiti.

Sowakeh salaka tuluytu

(Selemii 52:31-34)

²⁷ Yuta wulau Sowakeh salaka panaga hiu na naanuwa na naatosompaylaya nyehka sikaa, Ilena Ifili-Melota paxu Papiloni wulau. Μρύγύ i tula Sowakeh ke pa swtu naanuwa na naale nyeh kuyaku hiu na naatosompaylaya nyehku. ²⁸ Ilena i Iapli-kupantu. I kra-i awulaa Iempa mpa pa we Papiloni t pa nyuytu tu. ²⁹ Na pa waxyx i salaka wontu, na i na Papiloni wulau pa tki tantamle. ³⁰ Na Papiloni wulau paasayana-i paa kuyaku nku, halana i sam.

Kutɔɔsutu I

Kutulutu

Kutɔɔsutu takəlaya kancaalaya nyəŋka kanɛ ka taa ké pa keesəyi lseyeli nyéma lulun loosi tɔm na Tafiiti kawulaya tɔɔɔ tɔm. Pa keesəyi ka taa tɔɔɔɔ lɔɔ təyaya ŋmau tayanuɔu tɔm tɔɔ. Takəlaya ŋmaalu huləyi-tu si lɔɔ sɛɛtu n̄tɛ pə təna pə kite.

Isəna pa faya Kutɔɔsutu I takəlaya tɔ:
Atam lulaa na pə lulɔ Tafiiti, titite 1-9
Tafiiti kawulaya tɔɔɔ tɔm, titite 10-29

LULUN LOOSI TAMSUƳU

Pə kpaɣau Atam na pə polo lsau luluyɔ tɔ

1 Atam pəyalu keɛ Seti, Seti pəyalu keɛ Inɔɔsi.
² Inɔɔsi pəyalu keɛ Kenan, Kenan pəyalu keɛ Malaleyeli, Malaleyeli pəyalu keɛ Yeleti. ³ Yeleti pəyalu keɛ Henɔki, Henɔki pəyalu keɛ Matusalem, Matusalem pəyalu keɛ Lemeki. ⁴ Lemeki pəyalu keɛ Nowee, Nowee pəyalaa n̄tɛ Sem na Kam na Yefete.
⁵ Yefete pəyalaa n̄tɛ Komɛɛ, na Makɔki, na Matayi, na Yafan, na Turaali, na Meseki, na Tilasi. ⁶ Komɛɛ pəyalaa n̄tɛ Asəkənaasi, na Tifatɔ, na Tokaama.
⁷ Yafan pəyalaa n̄tɛ Ilisa na Taasisi, na Kitim, na Lotanim.
⁸ Kam pəyalaa n̄tɛ Kusi, na Misilayim, na Puti, na Kanaan. ⁹ Kusi pəyalaa n̄tɛ Sepa, na Hafila, na Sapəta, na Lakəma, na Sapəteka. Lakəma pəyalaa n̄tɛ Sapa, na Tetan. ¹⁰ Tetu taa wulau kancaalaya nyəŋ Nemloti caa keɛ Kusi tɔɔ. ¹¹ Luti, na Anem, na Lehari, na Nafutu, na Patəɔsi, na Kasulu, na Kafətɔɔ nyéma mpa pa ké Filiisi nyéma tɔ pa cɔɔ keɛ Misilayim. ¹³ Kanaan pəyalu kancaalaya nyəŋ n̄tɛ Sitɔŋ. Sitɔŋ waali ké Hetɔ. Pəyele Yepusi nyéma, na Amolii nyéma, na Kilikasɔ nyéma, na Hifi nyéma, na Aləkiti nyéma, na Sini nyéma ¹⁶ na Afati nyéma, na Semalii nyéma, na Hamati nyéma cɔɔ keɛ.
¹⁷ Sem pəyalaa n̄tɛ llam, na Asuu, na Aləpasati, na Luti, na Alam, na Usi, na Huuli, na Ketɛɛ, na Meseki.
¹⁸ Aləpasati pəyalu keɛ Sela, Sela pəyalu keɛ lɔɔɛ.
¹⁹ Piya naaleɣe lɔɔɛ lulaa, pa yaa kancaalaya nyəŋka si Peleki. Pə nyuyɔ n̄tɛ si faɣau. Mpi tɔ, ɛ waatu taa ké atɛ yalaa faɣaa. Pa yaa Peleki neu si Yəkətan.
²⁰ Yəkətan pəyalaa n̄tɛ Aləmotati, na Selefɔ, na Hasamafeti, na Yela. ²¹ Na Hatolam, na Usali, na Tikəla, ²² na lɔɔali, na Apimayeli, na Sapa. ²³ Na Ofii,

na Hafila, na Yorari. Yəkətan pəyalaa n̄tɛ pa tənaya mpu.

²⁴ Sem pəyalu keɛ Aləpasati, Aləpasati pəyalu keɛ Sela. ²⁵ Sela pəyalu keɛ lɔɔɛ, lɔɔɛ pəyalu keɛ Peleki, Peleki pəyalu keɛ Lewu. ²⁶ Lewu pəyalu keɛ Selu, Selu pəyalu keɛ Nahoo, Nahoo pəyalu keɛ Tela. ²⁷ Tela pəyalu keɛ Apəlam wei pə kɔma na pə cuɣusi si Apəlaham tɔ.

²⁸ Apəlaham pəyalaa n̄tɛ lsaaka na lsəmayeli. ²⁹ Pa lulun nyéma həla n̄tɛ.

lsəmayeli pəyalu kancaalaya nyəŋ n̄tɛ Nepayɔti, Nepayɔti waali ké Ketaa, na Atəpeleli, na Mipisam. ³⁰ Na Misema, na Tuma, na Masa, na Hatati, na Tema. ³¹ Na Yetuu, na Nafisi, na Ketəma. lsəmayeli nyéma n̄tɛ.

³² Apəlaham alu naale nyəŋ Ketula ná lulaa-ɛ Similarɔ na Yəkəsan na Metan, na Matiyən, na lsepaki, na Suwa. Yəkəsan pəyalaa n̄tɛ Sapa na Tetan. ³³ Matiyən piya n̄tɛ lfa na lfɛɛ, na Hanɔki, na Apita na lləta. Ketula luluyɔ nyéma n̄tɛ pa tənaya mpu.

³⁴ Apəlaham luluna lsaaka. lsaaka ná lulaa lsau na lseyeli. ³⁵ lsau pəyalaa n̄tɛ llifasi na Leweli na Yewusi na Yayelam na Kola. ³⁶ llifasi pəyalaa n̄tɛ Teman na Oma na Sefi na Katam na Kenasi na Timna na Amaleke. ³⁷ Leweli pəyalaa n̄tɛ Nahati na Sela na Samma na Misa. ³⁸ Seyii pəyalaa n̄tɛ Lotan na Sopalɔ na Sipeyən na Ana na Tisɔŋ na lɔɔɛ na Tisan. ³⁹ Lotan pəyalaa n̄tɛ Holɔ na Homam na ɛ neu alunyan n̄tɛ Timna. ⁴⁰ Sopalɔ pəyalaa n̄tɛ Aliyan, na Manahati, na lɔɔali, na Sefi, na Onam. Sipiyan pəyalaa n̄tɛ Aya, na Ana. ⁴¹ Ana pəyalu keɛ Tisɔŋ, Tisɔŋ pəyalu keɛ Haməlan, na lsepən, na lləlan, na Kelan. ⁴² lɔɔɛ pəyalaa n̄tɛ Pilehan, na Safan, na Yakan. Tisan pəyalaa n̄tɛ Usi, na Alan.

Usiyeli. ²⁹ Apalupiya naale na alupəyaya kulumaya ke Aməlam lulaa. Mpeyele Alɔŋ, na Moisi, na Maləyam. Alɔŋ pəyalaa nté, Natari, na Apihu, na llaasa, na ltamaa. ³⁰ llaasa pəyalu kele Penhasi, Penhasi pəyalu kele Apisuwa, ³¹ Apisuwa pəyalu kele Puki, Puki pəyalu kele Usi. ³² Usi pəyalu kele Selaya, Selaya pəyalu kele Melayɔti. ³³ Melayɔti pəyalu kele Amaliya, Amaliya pəyalu kele Ahitupi. ³⁴ Ahitupi pəyalu kele Satɔki, Satɔki pəyalu kele Ahimaasi. ³⁵ Ahimaasi pəyalu kele Asaliya, Asaliya pəyalu kele Yohanan. ³⁶ Yohanan pəyalu kele Asaliya. Na Asaliya inɩ ɩ ka kena kɔtulu ke Yuta nyéma lɔɔ taseele nte Salumɔŋ ŋmawa tɔ tɔ taa. ³⁷ Asaliya pəyalu kele Amaliya, Amaliya pəyalu kele Ahitupi. ³⁸ Ahitupi pəyalu kele Satɔki, Satɔki pəyalu kele Salum. ³⁹ Salum pəyalu kele Hilikiya, Hilikiya pəyalu kele Asaliya. ⁴⁰ Asaliya pəyalu kele Selaya, Selaya pəyalu kele Yosataki. ⁴¹ Inɩ na Yuta na Yosalem pə yəlaa ke lɔɔ yelaa na Nepukanesaa pá kuu na pá tɛna pa te.

Lefii luluyɔ nyéma lelaa

6 Lefii pəyalaa nté Keesɔŋ, na Kehati, na Melali. ² Keesɔŋ pəyalaa nté Lipini na Simeyi. ³ Kehati pəyalaa nté Aməlam, na lsa, na Hepəlɔŋ na Usiyeli. ⁴ Melali pəyalaa nté Malii, na Musi. Lefii kpeka wena a kpeyelaa na pá keesəna pa caanaa tɔɔɔle. ⁵ Keesɔŋ luluyɔ nyéma siyisiyi kele Lipini, na Yahati, na Simma, ⁶ na Yowa, na Itoo, na Sela, na Yeyatəlayi. ⁷ Kehati pəyalaa nté Aminatari, na Kolee, na Asii, ⁸ na lləkana, na Apiyasafi, na Asii. ⁹ Na Tahati, na Uliyeli, na Osiyasi, na Sawuli. ¹⁰ lləkana pəyalaa nté Amasayi, na Ahimɔti. ¹¹ Ahimɔti luluyɔ nyéma nté lləkana, na Sofayi, na Nahati, ¹² na lliyarɩ, na Yelowam, na lləkana. ¹³ Samiyeli pəyalu kancaalaya nyəŋ nté Soweli, na naale nyəŋ nté Apiya. ¹⁴ Melali luluyɔ nyéma siyisiyi kele Malii, na Lipini, na Simeyi, na Usa, ¹⁵ na Sima, na Hakiya, na Asaya. ¹⁶ Mɔɔyú Tafiiti kɔɔɔɔ Lefii luluyɔ nyéma lelaa ke yonyoolaa ke pə kɔɔɔɔ waatu wei pa su lɔɔ atakaa ke cokəle taa ke Yosalem tɔ. ¹⁷ Cokəle nté tɔ nɔɔɔɔ tənaya mpe inɩ pa yookaya pa yontu, su paa su-we tɔ, na páɔ Salumɔŋ ŋmaaki Yuta nyéma lɔɔ taseele ke Yosalem.

¹⁸ Mpa paa ké tɔmlɩ lataa tɔ pana pa pəyalaa nté. Kehati luluyɔ tu nté yonyoolu Hemaŋ na Hemaŋ caa kele Soweli na Soweli caa kele Samiyeli. ¹⁹ Samiyeli caa kele lləkana, lləkana caa kele Yelowam, Yelowam caa kele Uliyeli, Uliyeli caa kele Towa. ²⁰ Towa caa kele Sufi, Sufi caa kele lləkana, lləkana caa kele Mahati, Mahati caa kele Amasayi. ²¹ Amasayi caa kele lləkana, lləkana caa kele Soweli, Soweli caa kele Asaliya, Asaliya caa kele Sefaniya. ²² Sefaniya caa kele Tahati, Tahati caa kele Asii, Asii caa kele Apiyasafi, Apiyasafi caa kele Kolee. ²³ Kolee caa kele lsa, lsa caa kele Kehati, Kehati caa kele Lefii, Lefii caa kele Yakɔɔ.

²⁴ Yonyoolaa kpekae naale nyəntɩ nyuyɩ tu Asafi ka wenna Hemaŋ nɔɔɔɔ tɔ. ɩ caa kele Pelekiya, Pelekiya caa kele Sima. ²⁵ Sima caa kele Mikayeli, Mikayeli

caa kele Paseya, Paseya caa kele Maləkiya. ²⁶ Maləkiya caa kele ltəni, ltəni caa kele Sela, Sela caa kele Ataya. ²⁷ Ataya caa kele ltaŋ, ltaŋ caa kele Simma, Simma caa kele Simeyi. ²⁸ Simeyi caa kele Yahati, Yahati caa kele Keesɔŋ, Keesɔŋ caa kele Lefii.

²⁹ Yonyoolaa kpekae tooso nyəntɩ nyuyɩ tu Melali luluyɩ tu ltaŋ ká wenna pa mɔɔtəŋ tɔ. ltaŋ caa kele Kisi, Kisi caa kele Apiti, Apiti caa kele Maluku. ³⁰ Maluku caa kele Hasapiya, Hasapiya caa kele Amasiya, Amasiya caa kele Hilikiya. ³¹ Hilikiya caa kele Amsi, Amsi caa kele Pani, Pani caa kele Semɛ. ³² Semɛ caa kele Malii, Malii caa kele Musi, Musi caa kele Melali, Melali caa kele Lefii.

³³ Pa tɛtunaa Lefii nyéma lelaa ká lakayana tɔmlɩ lenna tənaya Yuta nyéma lɔɔ taseele taa.

³⁴ Alɔŋ na ɩ luluyɩ nyéma pa tɔmlɩ nté tɔla na tulaalunaa pə kɔtasi lapu. Mpe pa tike pa paasayana na lɔɔ wontu ke lɔɔ taseele taa, na pá laki lseyeli nyéma isayatu tayanyuyɩ kɔtasi ke teitei su lɔɔ tɔmlɩ tu Moisi ka su tɔ. ³⁵ Alɔŋ pəyalu kele llaasa, llaasa pəyalu kele Penhasi, Penhasi pəyalu kele Apisuwa. ³⁶ Apisuwa pəyalu kele Puki. Puki pəyalu kele Usi, Usi pəyalu kele Selaya. ³⁷ Selaya pəyalu kele Melayɔti, Melayɔti pəyalu kele Amaliya, Amaliya pəyalu kele Ahitupi. ³⁸ Ahitupi pəyalu kele Satɔki, Satɔki pəyalu kele Ahimaasi.

Lefii nyéma acalɛ

³⁹ Tetu hɔɔɔɔ wei ɩ taa Alɔŋ piitim nyéma mpa pa ké Kehati luluyɩ nyéma tɔ paa we tɔɔɔ. Mpeye pa tɔwa tete na pá caal-weye pa tetu celuyɩ. ⁴⁰ Pa cela-weye Yuta tetu ɩcate Hepəlɔŋ na tɔ nɔɔkila tɔtiikile. ⁴¹ Ama Yefune pəyalu Kaleɔ ke paa tɔmlɩ celuyɩ ke tawa taa acalɛ na pə haləmnaa. ⁴² Alɔŋ luluyɩ nyéma yulukulaa tɔɔɔɔlɛnaa na pə nɔɔkila tɔtiikilɛnaa mpa paa hikaa tɔɔɔɔ Hepəlɔŋ, na Lipina, na Yatii, na lɔɔtemuwa, na Hilerɩ, na Tepii, na Akaŋ, na Peti-Semesi. Pencamɛ kpekae hɔɔɔɔ taa nyéma hɔla nté Kepa, na Alemeti, na Anatɔti. A kɔɔtɩ acalɛ naanuwaa na tooso.

⁴⁶ Pa tɔwa tete na pá ha Kehati luluyɩ yəlaa lelaa ke acalɛ naanuwaa wei tɔɔɔ. lɔɔlayim, na Tarɩ, na Manasee kpekae hɔɔɔɔ lɔɔɔɔ ŋku ŋku ku wenna ilim tɔtule tɔ tɔ. ⁴⁷ Na Keesɔŋ luluyɩ yəlaa náa hiki acalɛ naanuwaa na tooso tɔɔɔɔ lɔɔkaa nyéma, na Asee nyéma, na Nefətali nyéma, na Manasee kpekae hɔɔɔɔ lɔɔɔɔ ŋku nyéma mpa pa we Pasari tɔ pa tetu taa. ⁴⁸ Tete ké pa tɔwa na pá ha Melali luluyɩ yəlaa ke acalɛ naanuwaa na naale. Luperɩ nyéma na Katu nyéma na Sapulɩ nyéma pa tɔtunaa taa ké a we. ⁴⁹ Lefii luluyɩ nyéma ke lseyeli nyéma hawa acalɛ anɩ na a nɔɔkila haləmnaa. ⁵⁰ Tete ké pa tɔwa na pá taləna Yuta na Simiyɩ na Pencamɛ pa tɔtunaa taa acalɛ nna a tɔm paa yɔɔtɩ tɔ.

⁵¹ Yulukulaa tɔɔɔɔlɛnaa acalɛ nna Kehati luluyɩ yəlaa hikaa tɔ a hɔla nɔ. lɔɔlayim tetu taa nyéma nté Sikem ke pulasi hɔɔɔɔ taa, na Kesɛ na Yɔkəneyam na Peti-Holon na Ayalɔŋ, na Katu-Limɔŋ. Manasee

⁴⁰ Asee luluyɔ nyɔma ntɛ pa tɛnaya mpu. Paa kɛ nyɔɔɔ nyɔma kupampama kɛ, na pɔ wɛna kpelikpeka. Pa nmaa pa hɛla ke yoolaa kukaluyɔ takɛlaya taa si pa taa we yoolaa yulunyɔɔɔ iyisi hiu na naatoso (26000).

Pencameɛ luluyɔ nyɔma lelɛa hɛla

8 Pencameɛ pɔyalaa ka we kakpasɛ kɛ. Kancaalaya nyɔn ntɛ Pela, Pela waali kɛ Asɔpɛɛli, Asɔpɛɛli waali kɛ Ala, ² Ala waali kɛ Noha, Noha waali kɛ Lafa. ³ Pela pɔyalaa ntɛ Ataa, na Kelaa, na Apihuti. ⁴ Na Apisuwa, na Naaman, na Ahowa, ⁵ na Kelaa, na Sefufan, na Hulam.

⁶ lhuti pɔyalaa ntɛ Kepa icatɛ nyɔma tɛɛsi nyɔɔɔ nyɔma. Mɔrɔyɔ pa pona-wɛyɛ Manahati na toɔ. Pa hɛla ntɛ, ⁷ Naaman, na Ahiya, na Kelaa. Usa na Ahihuti pa caa keɛ Kelaa. Inɛ i tiikina-wɛyɛ pa kuuu waatu.

⁸ Mɔrɔyɔ Salayim tɔɔɔna i alaa naale, Husim, na Paala. Pɔ waalɔyɛ i kraɔa Mowapu ⁹ tetu taa kɛ alu lelu, pa yaa-i si Hotɛsi. Ilɛ i luluna Yorari, na Sipiya, na Mesa, na Malɛkam, ¹⁰ na Yewusi, na Sakiya, na Miiima. I pɔyalaa pɛsɛna luluyɔ nyɔɔɔ nyɔma. ¹¹ Salayim alu Husim ka lula-i piya naaleɛyɛ kancaalaya kɛ. Mɔɔɔɛɛ, Apituri, na llɛpaali. ¹² llɛpaali pɔyalaa ntɛ Hɛɛɛ, na Misam, na Semɛti. Semɛti nmana Ono, na Loti pɔ acalɛɛ na pɔ cɔɔ nyɔna.

¹³ Mɔrɔyɔ Ayalɔɔɔ luluyɔ nyɔɔɔ nyɔma Peliya, na Sema pa tɔɔɔna Katɛ nyɔma. ¹⁴ Peliya pɔyalaa ntɛ Ahiyo, na Sasaki, na Yelɛmɔti, na Sepatiya, na Alati, na lɛɛ, na Mikayɛli, na lɛpa, na Yoha.

¹⁷ llɛpaali pɔyalaa ntɛ Sepatiya, na Mesulam, na Hisaki, na Hɛɛɛ, na lɛmelayi, na lɛliya, na Yorari.

¹⁹ Simeyi pɔyalaa ntɛ Yakim, na Sikɛli, na Sapɛti, na lliyenayi, na Siletayi, na lliyɛli, na Ataya, na Pelaya, na Similati.

²² Sasaki pɔyalaa ntɛ, lɛpaɔ, na lɛɛɛ, na lliyɛli, na Apɛtɔɔ, na Sikɛli, na Hanan, na Hananiya, na llam, na Anɛtotiya, na lfɛtɛya, na Penuwɛli.

²⁶ Yelowam pɔyalaa ntɛ Sameselayi, na Sehaliya, na Ataliya, na Yalesiya, na lliya, na Sikɛli.

²⁸ Pa kpeka luluyɔ nyɔɔɔ nyɔma ntɛ na pɔ kɛɛsɛna pa waatunaa, na pɔ wɛ Yosalem taa.

²⁹ Kapawɔɔɔ icatɛ nmalu na i alu Maaka paa caɔa Kapawɔɔɔ icatɛ ntɛ tɔ taa kɛ. ³⁰ I pɔyalu kancaalaya nyɔn hɛtɛ ntɛ Apɛtɔɔ. I pɔyalaa lelɛa hɛla ntɛ Suuu, na Kisi, na Paali, na Natari, ³¹ na Ketɔɔ, na Ahiyo, na Sekɛɛ, ³² na Mikɛlɔti. Sima caa keɛ. Panɛ inɛ pa caɔa pa nyɔma kiɔ ke Yosalem kɛ lɛli pa tɛtunaa.

Sayuli luluyɔ nyɔma

(Kutɔɔsutu I 9:39-44)

³³ Nɛɛ pɔyalu keɛ Kisi, na Kisi pɔyalu keɛ Sayuli. Sayuli pɔyalaa ntɛ Sonatan, na Malɛkisuwa, na Apinatari, na lɛpaali. ³⁴ Sonatan pɔyalu keɛ Melipaali. Melipaali nyɔn ntɛ Mika. ³⁵ Mika pɔyalaa ntɛ Pitɔɔ, na Meleki, na Taleya, na Ahasi. ³⁶ Ahasi pɔyalu keɛ Yowata. Yowata pɔyalaa ntɛ Alemɛti, na Asɛmafɛti, na

Simili. Simili pɔyalu keɛ Mosa. ³⁷ Mosa pɔyalu keɛ Pineya, Pineya pɔyalu keɛ Lafa, Lafa pɔyalu keɛ llasaa, llasaa pɔyalu keɛ Aseɛli. ³⁸ Aseɛli pɔyalaa we naatoso, pa hɛla ntɛ Asɛlikam, na Pokulu, na lɛmɛyɛli, na Seyaliya, na Opatiya, na Hanan. ³⁹ Aseɛli neu ntɛ lɛɛli. lɛɛli pɔyalu kancaalaya nyɔn ntɛ Ulam, naale nyɔn ntɛ Yewusi, tooso nyɔn ntɛ llifeletɛ. ⁴⁰ Ulam pɔyalaa ke kpelikpeka nyɔma kɛ na tɔtɔlaa. Pa wɛna piya na saalɛna ke sɔsɔm. Pa tɛna pa we yulunyɔɔɔ nɛnɛwa na nuɛ na naanɛwa (150).

Pencameɛ nyɔma taa kɛ pa tɛna lɛntɔ pa wɛɛ.

9 Mɔrɔyɔ pa tu lɛyɛli nyɔma hɛla ke pa awulaa takɛlasi taa lɛli pa kpeka tɛna tɛna tɔ.

Yosalem nyɔma tɔm

Yuta nyɔma wakɛlɛna lɔɔ, lɛna Papiloni nyɔma kuu-wɛ. ² lɛyɛli nyɔma ke yem, na kɔtɛlaa, na Lefii nyɔma, na lɔɔ tɛɛɛɛ taa tɛmlataa caalɛna mɛluyɔ ke pa icatɛ taa, na pɔ mu pa tɛtunaa.

³ Yuta nyɔma, na Pencameɛ nyɔma, na lfɛlayim nyɔma, na Manasee nyɔma taa yɛlaa mɛlɛna Yosalem taa na pɔ caɔa.

⁴ Yuta kpekɛle tu Utayi ka wɛɛ, Utayi caa keɛ Amihuti, Amihuti caa keɛ Omili, Omili cɔɔ keɛ Imili, Imili cɔɔ cɔɔ keɛ Pɛɛsi kpekɛle tu Pani. ⁵ Sela kpekɛle tu Asaya wei i kɛ pa luluyɔ kancaalaya pɔyaya tɔ i na i pɔyalaa paa wɛɛ. ⁶ Na kpekɛle ntɛ tɔ tu Yeuwɛli ka wɛɛ tɔtɔ. Yuta nyɔma mpa paa we Yosalem tɔ paa we yulunyɔɔɔ nasɛtosɔ na nuɛnaasa na naanɛwa (690).

⁷ Pencameɛ kpekɛle taa tu Salu ka wɛɛ. Salu inɛ i caa keɛ Mesulam. Mesulam caa keɛ Hotafiya, Hotafiya cɔɔ keɛ Hasenuwa. ⁸ Na Yelowam pɔyalu lɛpɛnya, na Usi pɔyalu lla. Mikili saali keɛ. Na Sefatiya pɔyalu Mesulam, Lewɛli saali keɛ. Pɛcɔ lɛpɛna saali kulɛluyɔ tɔtɔɔɔ. ⁹ Pa tɛna paa kɛ pa luluyɔ nyɔɔɔ nyɔma kɛ. Pencameɛ nyɔma mpa pa we Yosalem tɔ pa we yulunyɔɔɔ nasɛnaasa na nuɛnaasa na nuɛli na naanɛwa na naatoso (956).

¹⁰ Kɔtɛlaa looɔa taa nyɔma ntɛ Yetaya, na Yoyalipi, na Yakerɔ, ¹¹ na Yuta nyɔma lɔɔ tɛɛɛɛ paasɛnlu Asaliya. Asaliya cɔɔɔnaa ntɛ Hilikiya, na Mesulam, na Satɔki, na Melayɔti, na Ahitupi, ¹² na Ataya. Ataya cɔɔɔnaa ntɛ Yelowam, na Pasehuu, na Malɛkiya, na pɔ kaasi tɔtɔɔ Masayi. Masayi cɔɔɔnaa ntɛ Atiyɛli, na Yasela, na Mesulam, na Mesilemiti, na lɛɛɛ. ¹³ Na pɔ sɔɔsɛna kɔtɛlaa lelɛa na pa luluyɔ nyɔɔɔ nyɔma. Pa we yulunyɔɔɔ iyaya na nasɛtosɔ na nuɛnaasa na nutoso (1760). Pa tɛnaya mpu pa kɛ kpelikpeka nyɔma kɛ, na pɔ paasɛyɛna Yuta nyɔma lɔɔ tɛɛɛɛ tɛmlɛ.

¹⁴ Lefii nyɔma looɔa taa tu ntɛ Semaya, na i cɔɔɔnaa ntɛ Hasuri, na Asɛlikam, na Melali kpekɛle tu Hasapiya. ¹⁵ Na pɔ kaasi tɔtɔɔ Pakɛpakaa, na Hɛɛɛli, na Kalali, na Mataniya. Mataniya cɔɔɔnaa ntɛ Mika, na Sikɛli, na Asafi. ¹⁶ lɛna pɔ kaasi tɔtɔɔ Opatiya, na ilɛ i cɔɔɔnaa Semaya, na Kalali, na Yetutun. Na Asa pɔyalu Pelekiya, wei i kɛ llɛkana saali, na i we hɔɔluyɔ nku ku tamsɛna Netofa icatɛ tɔ ku taa tɔ.

¹⁷ Nɔnɔɔsi tanɔlaa taa ka we nyuɔu tu Salum na ɪ newaa Akupi, na Taləmɔŋ, na Ahimaŋ. ¹⁸ Pa luluyɔ nyɛma lakəna tɛmlɛ ke haləna sɔŋa ke wulau nɔnɔɔɔ ŋka ka we ilim tɛlulɛ tɔ. Pa cɔɔnɔaa ka tanɔɔana Lefii nyɛma tɛsikile nɔnɔɔɔ. ¹⁹ Kolee pɛyalu Salum, Apiyasafɩ saali wei ɪ kɛ Kolee saali kulɛluyɔ tɔ, na Kolee ɪnɪ ɪ tɛyaya nyɛma lɛlaa pɔ feŋɔana tɛsulle nɔnɔɔɔ ɪsu pa cɔɔnɔaa kɔ feŋuyɔ Tacaa yɛlaa tɛsikile tɔ. ²⁰ Ulasaa pɛyalu Penhasɩ ka kena pa nyuɔu tu ke lɔŋ. Mpi tɔ, Tacaa kɔ we ɪ waali kɛ. ²¹ Meselemya pɛyalu Sakali ka kena tɛsulle nɔnɔɔɔ tanɔlaa taa lɛlu tɔtɔ.

²² Nɔnɔɔsi tanɔlaa mpa paa lɛsaa tɔ pa kɛnta yulɔnyɔɔŋ ŋmɔnuyɔ na naanɔwa na naale (212). Paa ŋmaawa pa hɛla ke pa acalɛɛ taa kɛ. Na Tafiiti na lɔɔ kuyɔɔtutu tɛlɛsulɔ Samiyɛɛlɩ pa lapəna-weyɛ naani na pɔ tu-weyɛ tɛma anɩ. ²³ Mɔrɔyɔ pɔ tɔka Tacaa tɛsɛɛɛ lɔnɔnɔɔsi tanɔɔɔ tɛmlɛ na pɔ tɛlɛsɛyɩ tɛma.

²⁴ Ulena pɔ sɩ tanɔlaa nyuɔu nyɛma ke lɔɔ tɛsɛɛɛ kɔŋkɔmɔŋ liyiti nɔnɔɔɔ tɔ. Paa ilim tɛlulɛ hɔɔɔluyɔ na pɔ tɛtulɛ nyɛŋku, na pɔ nɔɔɔŋ nyɛŋku na pɔ mɔpɔtɔŋ nyɛŋku. ²⁵ Tanɔlaa lɛlaa nɔɔɔ we pa acalɛɛ taa kɛ na pɔ kɛsɛyɩ na pɔ kɔŋ waatu waatu na pɔ sɔɔsɛyɩ pa tɔ na pɔ sɔŋna-weyɛ tanɔɔɔ ke kuyɛŋ naatosom-pɔɔɔɔɔɔɔɔ. ²⁶ Tanɔlaa nyuɔu nyɛma liyiti ka we tam kɛ tɔtanɔ. Mɔyɛɛɛ Lefii nyɛma mpa pa paasayana Yuta nyɛma lɔɔ tɛsɛɛɛ kutulɔŋ lɛlɔŋ na pɔ kɔranɔɔŋ tɔ. ²⁷ Lɔɔ tɛsɛɛɛ kɩŋ ke pa hɛntaya. Mpi tɔ, mɔe pa feŋiyina-tɛ na pɔ tulɔyɩ tɔ nɔnɔɔsi ke paa tanɔŋ ŋku.

²⁸ Lefii tanɔlaa lɛlaa tɛmlɛ ntɛ lɔɔ sɛɛu wontu nti pa kɔŋɔana na nti pa kɔkayaa tɔ tɔ kaluyɔ. ²⁹ Lɛlaa paasayana nyanasi kukaasasi na kɔtaya wontu na mulum na sulum na nim na tulaalunaa pɔ tɔm. ³⁰ Ama kɔtɛlaa tike sitayana tulaalunaa.

³¹ Kolee kɔkɛɛɛ tu Lefii tu Salum pɛyalu kancaalaya nyɛŋ Matitiya keɛ tɔɔɔnaya kuhau kakalasi tulu. ³² Kehatu kɔkɛɛɛ taa Lefii nyɛma lɛlaa tukayana kɔtaya potopotonaa, mpa pa haaki lɔɔ kɛ paa kuyaku kuhɛsuyɔ ŋku tɔ.

³³ Lefii luluyɔ nyɛma mpa pa paasayana yontu tɔ pa tɛsɩ ka we Yuta nyɛma lɔɔ tɛsɛɛɛ kutulɔŋ lɛlɔŋ taa kɛ. Pa feɩna tɛmlɛ lɛntɛ. Mpi tɔ, ilim na ahoo ke pa lakaya tɛmlɛ.

³⁴ Lefii luluyɔ nyɛma ntɛ na pɔ kɛsɛna pa waatunaa, na Yosalem taa ke pɔɔ weɛ.

Sayuli tɛyaya nyɛma

(Kutɔɔsutu I 8:29-38)

³⁵ Kapawɔŋ ɩcate ŋmalu Yeyɛɩ na ɩ alu Maaka paa caya Kapawɔŋ ɩcate taa kɛ. ³⁶ ɩ pɛyalu kancaalaya nyɛŋ hɛtɛ ntɛ Apɔtɔŋ. ɩ pɛyalaa lɛlaa ntɛ Suu, na Kisi, na Paali, na Nɛɛ, na Natari, ³⁷ na Ketɔɔ, na Ahiyo, na Sakali, na Mikɔɔɔtɩ. ³⁸ Simam caa keɛ Mikɔɔɔtɩ. Pane ɩnɪ pa caya pa nyɛma kɩŋ kɛ Yosalem kɛ, ɩsu pa kɔkɛɛ yɛlaa.

³⁹ Nɛɛ pɛyalu keɛ Kisi, Kisi pɛyalu keɛ Sayuli, Sayuli pɛyalaa ntɛ Sonatari, na Malɔkisuwa, na Apinatari, na lɛpaali. ⁴⁰ Sonatari pɛyalu keɛ Melipaali,

Melipaali pɛyalu keɛ Mika. ⁴¹ Mika pɛyalaa ntɛ Pitɔŋ, na Meleki, na Taleya. ⁴² Ahasɩ pɛyalu keɛ Yayela, Yayela pɛyalaa ntɛ Mosa ⁴³ na Mosa pɛyalu keɛ Pineya, Pineya pɛyalu keɛ Lefaya, Lefaya pɛyalu keɛ Ulasaa, Ulasaa pɛyalu keɛ Aseɛɩ. ⁴⁴ Aseɛɩ pɛyalaa we naatoso. Pa hɛla nte Asɛlikam, na Pokulu, na lɛmɔyɛɩ, na Seyaliya, na Opatiya, na Hanari.

LSEYELI WULAU TAFIITI TɔM

Sayuli sɛm

(Samiyɛɛlɩ I 31:1-13)

10 Mɔrɔyɔ kuyaku nakulɩ Filiisi nyɛma yooɔa lɛyɛɩ nyɛma, na pɔ tɔɔɔnɩ-weɛ. Na pɔ kɔ pa taa pɔyale ke Kilipɔwa puyɔ taa, na lɛlaa nɔɔɔ se. ² Ulena pɔ tɔ Sayuli pa waali na pɔ kɔ ɩ pɛyalaa Sonatari na Apinatari, na Malɔkisuwa. ³ Mɔrɔyɔ pɔ wiisina Sayuli na tɔtɔlaa kɔɔɩ-ɩ na pɔ yaya-ɩ nyɛmɔ. ⁴ Ulena ɩ tɔ ɩ yooɔ wontu tɔkulɩ sɩ: Kɔɛ nyɔ layate na ɩ tɛsɩ-m. Pɔ taa kɔ na Filiisi nyɛma mpa pa ta nyɩ lɔɔ tɔ pɔ kɔ pa tɛsɩ-m na pɔ paana-m.

Ama sɔɔntu kpa ɩ yooɔ wontu tɔkulɩ na ɩ kisi. Tɔnɔyale Sayuli sika ɩ layate na ɩ yeɩ ɩ tɩ na ɩ hoti tɔ tɔ. ⁵ Yooɔ wontu tɔkulɩ nawa sɩ ɩ caa sɔpa, ulena ɩ hoti ɩ nyɛntɛ tɔ tɔ na ɩ sɩ.

⁶ Ulena Sayuli na ɩ pɛyalaa tooso pa kɛnta sɛm tɔɔɔɔ. Na kawulaya tɛyaya nyɛma sɩ tɔnɔyaya. ⁷ Mɔrɔyɔ lɛyɛɩ nyɛma mpa paa we tɛtɛkɛɛ taa tɔ, pa nuwa sɩ Sayuli na ɩ pɛyalaa pa sɔpa, na yoolaa ya. Ulena pɔ se na pɔ yeɩ pa acalɛɛ na Filiisi nyɛma polo na pɔ caya.

⁸ Tɛu fema na Filiisi nyɛma polo sɛtaa wontu tɔɔsuyɔ. Ulena pɔ mayana Sayuli na ɩ piya tooso ke Kilipɔwa puyɔ taa. ⁹ Mɔrɔyɔ pa kɔyaya Sayuli yooɔ wontu na pɔ setɩ ɩ nyuɔu na pɔ kɔɛna. Ulena pɔ yasɩ pɔ tɔm ke pa tɛtu taa, na pa tɩŋ tɛɛ, na yɛlaa taa. ¹⁰ Pɔ waali kɛ pa sɩ ɩ yooɔ wontu ke pa tɩŋ taa nakulɩ ku kutuluyɔ taa. Ulena pɔ pusi ɩ nyumpɔɔɔɔɔɔɔ ke pa tuyɔ Takɔŋ kutuluyɔ taa.

¹¹ Mɔrɔyɔ Yapeɛsɩ nyɛma ke Kalaatɩ tɛtu taa nuwa pɔ tɔna mpi Filiisi nyɛma lapa Sayuli tɔ. ¹² Ulena ɩcate taa apalaa lu na pɔ polo pɔ kɔyaya ɩ na ɩ piya na pɔ kɔna Yapeɛsɩ na pɔ pi-weyɛ tuyɔ sɔɔɔɔ tɛɛ na pɔ hɔkɔ nɔɔsi ke kuyɛŋ naatosom-pɔɔɔɔɔɔɔ.

¹³ Sayuli ta tɔki Tacaa kusɛsɩtu pɔyɛɩ ɩ yɛla lɔɔ kɛ yɔɔɔtɔnaɩ na ɩ susɩ kɔɔɔnɔŋ na ɩ yɔɔɔtɔna atɛ tu tɔɔ ɩ sɔpa. Tacaa ku-ɩ mɔrɔyɔ, ulena ɩ cɛla kawulaya ke Seseɛ pɛyalu Tafiiti.

Tafiiti kawulaya kɔpa

(Samiyɛɛlɩ II 5:1-3)

11 Mɔrɔyɔ lɛyɛɩ yɛlaa tɔna kota Tafiiti kɩŋ ke Hepɔlɔŋ na pɔ tɔmɩ-ɩ sɩ: Tɔ kɛ calɛm kulumɛm na tɔɔɔnuyɔ kulumuyɔ kɛ. ² Hatoo waatu wei Sayuli ka kɛ wulau tɔ, nyaa kena lɛyɛɩ yoolaa nyuɔu tu. Halɩ Tacaa nyɔ lɔɔ tɔ sɩ, nyaa tɔɔɔna ɩ yɛlaa lɛyɛɩ nyɛma tɔ kɛ kawulaya.

³ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ lseɣeli sɔsaa t̄na pola Tafiiti kiŋ ke Hep̄l̄ɔŋ na p̄a na-ɪ p̄a p̄eeli nɔɔɔ ke Tacaa kiŋ. l̄ena p̄a kpa Tafiiti ke lseɣeli wulau ke teitei ɪsu l̄sɔ ka heeluyu Samiyeeɪ na ɪ yɔɔɔtɪ t̄.

Tafiiti l̄eekuyu ke Yosalem
(Samiyeeɪ II 5:6-10)

⁴ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Tafiiti na lseɣeli nȳma t̄na pa polaa si pa nyal̄ɔɪ Yosalem. Pa yaakaya ɪcate nt̄e si Yepusi, na Yepusi nȳma ka wenna t̄a taa. ⁵ Nt̄ena p̄a t̄ Tafiiti si: N kaa suu t̄a ɪcate taa.

Pa na mpu na Tafiiti n̄a l̄eeki Siyɔŋ kolunɔ ɪcate. l̄ena p̄a ha-teye h̄ete si Tafiiti t̄e. ⁶ Tafiiti ka yɔɔɔt̄aa k̄e si: Ye wei ɪ laala Yepusi tu ke kuyu p̄untu k̄a lana yoolaa nyuɔu tu. Nt̄ena Seluya p̄ayalu Sowari laali yoonau, na ɪ p̄asi yoolaa nyuɔu tu.

⁷ l̄ena Tafiiti caya kolunɔ ɪcate taa. P̄a t̄ɔ k̄e pa ha-te si Tafiiti t̄e. ⁸ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ ɪ nmawa na ɪ cɔɔ ɪcate ke p̄a krayau Milo t̄ na p̄e cɔɔ na p̄e ta. l̄ena Sowari n̄a tayan̄ɔɪ ɪcate kakaasaya.

⁹ l̄ena Tafiiti toŋ sɔɔs̄ɔɔɔ na p̄e puki. Mpi t̄, lseɣeli l̄sɔ ka we ɪ waali k̄e.

Tafiiti yoolaa
(Samiyeeɪ II 23:8-39)

¹⁰ lseɣeli ȳlaa t̄na ka kpana Tafiiti ke wulau, ɪsu Tacaa ka yɔɔɔt̄uyɔu t̄. l̄ena p̄ele p̄a nuu-ɪ teu ke ɪ kawulaya waatu t̄na. Halɪ ɪ yoolaa sɔsaa h̄ela nt̄. ¹¹ l̄ yoolaa nt̄e: Yoolaa hiu na naanuwa kpek̄ale nyuɔu tu Hak̄emoni tu p̄ayalu lsepaali. Kuyaku nakuli unɪ ɪ k̄a sulina ȳlaa nmunuyɔu na nuuwa (300) na nmantaaya ke yoou kulumuyɔu taa, na ɪ k̄u pa t̄na.

¹² lsepaali waali k̄e Ahuwa tu Toto p̄ayalu llasaa. llasaa ka kena kpelikpeka nȳma tooso taa l̄elu. ¹³ l̄nɪ ɪ ka wenna Tafiiti kiŋ ke Pa-Tamim ke waatu wei Filiisi nȳma luwa lseɣeli nȳma ke yoonau na p̄ele p̄a se kolontunaa t̄. T̄ɔɔɔnaya p̄e taale nat̄eli tu we t̄na. ¹⁴ Na ɪ na ɪ yoolaa p̄a s̄ɔŋ hal̄em heku taa, na p̄a yoonau Filiisi nȳma, na Tacaa yele na lseɣeli nȳma k̄eli pa kolontunaa.

¹⁵ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ kuyaku nakuli ȳlaa hiu na naanuwa kpek̄ale ȳlaa tooso pola Atulam kukpamuyɔu p̄uɔȳḡȳ cɔɔ, na p̄a mayana Tafiiti. Mpi t̄, Filiisi nȳma ka puɔla Lefayi nȳma tetek̄ale taa k̄e. ¹⁶ Na Tafiiti n̄a we kolunɔ ɪcate taa k̄e ɪ t̄nmelle na Filiisi nȳma nyuɔu tu sɔɔ we Pet̄alehem. ¹⁷ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ luk̄ɔtu kpa Tafiiti na ɪ t̄ si: Awe k̄ɔŋna-m Pet̄alehem ɪcate n̄ɔɔɔɔ l̄kɔ lum na m̄a nyɔɔ?

¹⁸ Nt̄ena yoolaa tooso fayana Filiisi nȳma yoolaa taa na p̄a polo p̄a cosi l̄kɔ unɪ ɪ taa lum na p̄a pona Tafiiti. Ama ɪ kisa p̄e nyɔɔ, na ɪ p̄el-w̄ɔɔɔ at̄eye Tacaa. ¹⁹ l̄ena ɪ t̄ si: Ma l̄sɔ, ma feɪna mpaau si m̄a nyɔɔ lum p̄ane.

P̄a we ɪsu mpa pa lapa pa weesiŋ ke awusa na pa polo p̄e luyɔ t̄ pa cal̄em k̄e.

Kookali wei yoolaa tooso unɪ ɪ lapa t̄ɔɔɔɔ.

²⁰ Ȳlaa hiu na naanuwa kpek̄ale nyuɔu tu Sowari neu Apisayi. Kuyaku nakuli unɪ ɪ yoonna kolontunaa

nmunuyɔu na nuuwa (300) na nmantaaya na ɪ ku-we. T̄naɔa ɪ hikina nyuɔu ke ȳlaa hiu na naanuwa kpek̄ale taa. ²¹ T̄ɔm naaleɣe ɪ nyuɔu kulaa. Hal̄ena ɪ p̄asi pa nyuɔu tu. Ama ɪ ta haŋna ȳlaa tooso kpek̄ale k̄e.

²² Na Kap̄eseli tu Yoyata p̄ayalu Penaya. Yoolaa taa yoolu wei ɪ lapa kookal̄ena p̄ayale t̄ ɪ saali. l̄nɪ ɪ ka kuna Mowapu yoolaa sɔsaa naale. M̀p̀r̀ỳg̀ỳ kuyaku l̄ɔŋku ɪ tii hite taa k̄e watu waatu ke saa wei teu t̄ɔm-p̄e kraakpaaɔu hotaya t̄ na ɪ ku t̄ɔɔɔɔɔ. ²³ l̄nɪ ɪ ka kuna Icipiti tooko n̄ɔɔɔɔ. Tooko unɪ ɪ t̄ɔɔɔɔɔ we m̄eet̄al̄ena naale na h̄ɔɔɔɔɔ ke mpu. l̄ nmantaaya yas̄alaya we ɪsu kpalantaau. M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Penaya yoonau tooko unɪ na k̄r̄at̄ȳḡȳ, na ɪ l̄eeki ɪ nmantaaya ke ɪ niŋ taa na ɪ kuna-ɪ. ²⁴ Kookal̄ena mpa Penaya lapa t̄ɔɔɔɔ na ɪ nyuɔu kul̄ yoolaa hiu na naanuwa taa. ²⁵ Pa na Penaya nyuɔu kula yoolaa hiu na naanuwa kpek̄ale taa t̄, ɪ ta haŋna ȳlaa tooso kancaalaya nȳn̄ kpek̄ale. l̄ena Tafiiti si Penaya ke kawulaya t̄ɔɔɔɔ t̄n̄ɔɔɔɔ.

²⁶ l̄ena p̄e kaasi yoolaa l̄ela, ɪsu Sowari neu Asayeeɪ na Pet̄alehem tu Toto p̄ayalu llanaŋ ²⁷ na Haloo tu Samɔɔɔ na Pal̄ɔŋ tu Heɪeɪ, ²⁸ na Tekuwa tu l̄kesi p̄ayalu lla. Na Anat̄ɔɔɔ tu Ap̄iyeseɪ, ²⁹ na Husa tu Sip̄ikayɪ, na Ahuwa tu llayi. ³⁰ Na Netofa nȳma Malayɪ na Paana p̄ayalu Heɪeɪ, ³¹ na Pencameɪ tetu Kipeya tu Lipayi p̄ayalu ltayi, na P̄elat̄ɔŋ tu Penaya. ³² Na Kaasi l̄ɔɔ taa tu Hulayi na Pet̄-Alapa tu Ap̄iyelɪ, ³³ na Pahulim tu As̄emafeti, na Saal̄ɔɔɔɔ tu llyipara. ³⁴ Na Hasem p̄ayalu Kis̄ɔŋ, na Halaa nȳma Sakee p̄ayalu Yonatan, ³⁵ na Halaa tu Sakaa p̄ayalu Ahiyam, na Uu p̄ayalu llifalɪ. ³⁶ Na Mekela tu H̄ef̄eɪ, na Pal̄ɔŋ tu Ahiya, ³⁷ na Kameɪɪ tu H̄es̄elo, na l̄s̄ɔɔɔɔ p̄ayalu Naalayi, ³⁸ na Natan̄ neu Soweeɪ, na Hakili tu p̄ayalu Mipaa. ³⁹ Na Amoni tu Seleki, na Pel̄ɔɔɔ tu Nala wei ɪ t̄kaya Seluya p̄ayalu Sowari yoou wontu t̄, ⁴⁰ na Yet̄eɪ t̄ɔɔɔɔ nȳma lla na Kal̄epu. ⁴¹ Na p̄e kaasi Hiti tu Ulii na Alayi p̄ayalu Sapatɪ, na ⁴² Lup̄eŋ kpek̄ale nyuɔu nȳma taa l̄elu Sisa p̄ayalu Atina, na p̄e sɔɔs̄ɔna yoolaa hiu na naanuwa. ⁴³ Na Maaka p̄ayalu Hanan, na Meterɔŋ tu Yosafatɪ, ⁴⁴ na As̄et̄al̄ɔɔɔ tu Usiya, na Aloweeɪ tu p̄ayalaa Sama, na Yeiyelɪ. ⁴⁵ Na Simili p̄ayalaa Yet̄iyayelɪ, na ɪ neu Tisi tu Yoha, ⁴⁶ na Mahafa tu llyielɪ, na ll̄enam p̄ayalaa Yelipayi, na Yosafiya, na Mowapu tu lt̄ama, ⁴⁷ na Sopa nȳma llyielɪ, na Op̄eti, na Yasiyelɪ.

Tafiiti camnanaa kancaalaya nȳma ke Sik̄alaki

12 Waatu wei ɪ taa Tafiiti seekaya Kisi p̄ayalu Sayuli na ɪ nm̄el̄ɔɔ t̄, yoolaa taa yoolaa nap̄eli pa pola ɪ kiŋ na p̄a s̄ɔŋna-ɪ. ² P̄a na pa t̄ɔɔŋ na pa p̄an-t̄l̄ɔŋ. Pa nȳm̄a p̄e t̄u na n̄waan̄ na mp̄ale.

Sayuli cɔɔ Pencameɪ kpek̄ale taa nȳma mpa pa pola Tafiiti kiŋ t̄ɔɔɔɔ ³ Kipeya tu Sema p̄ayalu nyuɔu tu Ahiyeseɪ. Na ɪ neu Yowasi, na As̄emafeti p̄ayalaa Yesiyelɪ, na Pele, na Anat̄ɔɔɔ ɪcate nȳma Pelaka, na Yehu. ⁴ Na yoolaa hiu na naanuwa kpek̄ale nyuɔu nȳma taa l̄elu Kapaw̄ɔŋ tu l̄samaya. ⁵ Na Ketela

nyéma llámeyá, na Yasiyelí, na Yohanan, na Yosapatí.
⁶ Na Halufu nyéma llusayi, na Yelimwti na Peyaliya, na Semaliya, na Sefatiya. ⁷ Na Kola luluyú nyéma llákana, na lsiya, na Asaleli, na Yowesee, na Yasopam.
⁸ Na pá scacsana Ketw tu Yelowam pýalaa Yowela, na Sepatiya.

⁹ Mprúyú léláa ná líí Katí kpekále taa, na pá polo Tafiiti kíj ke í tǎjmelle ke wulaya tetu taa. Paa ké yoolaa kupama mpa pa nyamá yoou tǎy, na pá nyamá kpalǎj na ñmantaasi pǎ tǎm. Pa wena apalutu isú tǎyolasi, na pá nyamá lǎjǎj lapu isú namǎj ke puju taa. ¹⁰ Paa we yélaa naanúwa na naaleye. Halí pa hǎla nté lsee, na Opatiya, na lliyarí na Misemana, na llámeyá, na Atayi, na lliyelí, na Yohanan, na llásapatí, na llámeyá, na Makǎpanayi. ¹⁵ Katí kpekále nyéma nté. Paa ké yoolaa nyuju nyéma ké. Pa taa sǎkpelu ka we ké isú yélaa núnúwa (100) na scac isú yélaa iyaya (1000). ¹⁶ Mpe paa tesǎna Yaataní pǎy ke pǎnaya iscwti kancaalaya nyǎj taa. Waatu iní ka su teu ké na ká lu. llena pá polo na pá tǎyǎni mpa paa caya ilim tǎlule na pǎ tǎtule tǎ teteka taa tǎ.

¹⁷ Mprúyú Pencamee na Yuta kpeka nyéma pola Tafiiti tǎjmelle na pá mayana-l. ¹⁸ Ntena í sǎj-we na í tǎ-we sí: Ye lǎmayasǎle kupante ke í kǎjna ma kíj sí í sǎjna-m, úe má mu-me na lotu kulumtu. Ama ye í kǎj ma kǎlǎwtǎ lapu ké sí í tu-m ma kolontunaa níj taa. Pǎyele ma ta wakǎli pulu. Úe ta cǎcǎnaa lsc í wee ta aseeta tu na í huú ta tǎm.

¹⁹ Mpuýule lsc Feesuyu tii yoolaa hiu na naanúwa kpekále nyuju tu Amasayi tǎ na í má kapuka sí:
 Seseé pǎyalu, tá na-ñ ké.

Tǎ we nyá waali ké.
 Nyana mpa pa sǎjna-ñ tǎ.
 Í we alaafaya taa ké.
 Mpi tǎ, nyá lsc sǎjna-ñ.

Mprúyú Tafiiti mu-we na í tu-weye nyuju nyéma tǎma ke í kpekále taa.

²⁰ Mprúyú Manasee kpekále nyéma pola Tafiiti kíj ke waatu wei í mǎla Filiisi nyéma tǎ sí pa yookina Sayuli tǎ. Úe tampana tǎ, Tafiiti na í yoolaa pa ta sǎna Filiisi nyéma. Filiisi nyéma ka tǎyǎna Tafiiti-weye sí pá taa kǎ na Tafiiti mǎli í caa kupǎj tǎ na í tu mpeye ílé í níj taa. ²¹ Waatu wei Tafiiti pukaya Sikǎlaki tǎy Manasee nyéma ná pola í kíj. Pa hǎla nté Atǎna, na Yosapatí, na Yetiyayeli, na Mikayeli, na Yosapatí, na llihu, na Manasee yoolaa iyaya nyuju tu Siletayi. ²² Pa tǎnaya mpu paa ké yoolaa kupama ké. llena pá lá Tafiiti yoolaa nyuju nyéma na pá sǎna-l teu. ²³ Paa kuyaku ñkuyu yélaa kǎyaya na pá scacsǎyí Tafiiti yoolaa tǎ na pá sǎjna-l. Mpu pǎ lapǎna na í yoolaa tǎ scacm isú lsc yoolaa.

Mpa mpa pa pola Tafiiti sǎnau ke Hepǎlǎj tǎ

²⁴ Yoolaa kupama mpa pa pola Tafiiti kíj ke Hepǎlǎj sí pa celǎyí-l Sayuli kawulaya, isú Tacaa ka yǎyǎyú tǎ pa nyǎj ntǎ.

²⁵ Yuta kpekále taa yoolaa we iyisi naatoso na nasǎnaasa (6800) na pa kpalǎj na pa ñmantaasi.

²⁶ Simiyǎj nyéma ke yoolaa kupama iyisi naatosom-pǎyǎlaya na núnúwa (7100). ²⁷ Lefii nyéma ke iyisi líyiti na nasǎtoso (4600). ²⁸ Alǎj luluyú tu nyuju tu Yoyata na í waali nyéma ke iyisi tooso na nasǎtoso na núnúwa (3700). ²⁹ llena pá kaasi íferu Satǎki wei í ka ké yoolu kupǎj tǎ, na í mayamaaya í luluyú nyǎj nyéma hiu na naale. ³⁰ Na Pencamee kpekále nte tǎ ké Sayuli nyǎnté tǎy iyisi tooso (3000). Pa taa pǎyale lakaya Sayuli luluyú nyéma ke tǎmle. ³¹ lǎlayim kpekále taa ké yoolaa kupama iyisi hiu na nasǎnaasa (20800). Pa tǎna pa nyǎj kula pa luluj taa ké. ³² Manasee kpekále hǎyǎluyú ñku ku wena ilim tǎtule tǎ tǎy iyisi pǎlefei hiu (18000). Paa lǎsa yélaa mpeye kulǎsu ké sí pá polo pá kpa Tafiiti ke wulau. ³³ Isakaa nyéma taa ké yoolaa nyuju nyéma ke ñmunuyú (200), na pa waali nyéma. Pa tǎna pa nyamá isǎna lseyeli nyéma laki tǎ. ³⁴ Sapulǎj nyéma taa ké yélaa mpa pa nyamá yoou ke teu tǎy iyisi nule na naanúwa (50000). Pa wena yoou wontu tǎna, na pá laki teu. ³⁵ Nefǎtali nyéma ke nyuju nyéma iyaya (1000) na pá yoolaa ke iyisi hiu na naanúwa na naatosompǎyǎlaya (37000) na pá tǎka kpalǎj na ñmantaasi. ³⁶ Na Tarj nyéma taa ké yoolaa mpa pa scac lu puwa sí pá puli yoou tǎy iyisi pǎlefei hiu na naanúwa na nasǎtoso (28600). ³⁷ Na Asee nyéma taa ké yoolaa mpa pa nyamá yoou ke teu na pa scac lu puwa tǎy iyisi nule (40000). ³⁸ Kpeka wena a we Yaataní ilim tǎlule tǎ, isú Lupǎj, na Katí, na Manasee hǎyǎluyú lǎjku nyéma tǎy yoolaa iyisi núnúwa na hiu (120000) na pá wena yoou wontu tǎna.

³⁹ Yoolaa mpe pa tǎna pa polǎna Hepǎlǎj na luyú kulumuyú, na pá kpa Tafiiti ke lseyeli wulau. lseyeli nyéma léláa lǎjle hǎewa sí í tǎy kawulaya ñké.

⁴⁰ Mprúyú pa caya Tafiiti kíj ke kuyeer tooso, na pá tǎy na pá nyǎj mpi pa taapalaa lapa tǎ. ⁴¹ Pǎle pǎ paasi, pǎcǎl pǎcǎl kpeka, isú Isakaa na Sapulǎj na Nefǎtali pǎ nyéma ná sǎyǎlayana mulum, na kakalasi, na tuij wei pa yaa sí fiki na lǎser tǎ í pee kuwulé, na sulum na nim na pá kǎjna. Halǎna pá kǎna tǎtǎy naañ na heej. Mpi tǎ, tetu tǎna taa yélaa tǎna lǎj ka huluma ké.

lsc atakaa ponau ke Yosalem

(Samiyéeli II 6:1-11)

13 Mprúyú Tafiiti na yélaa iyaya (1000) nyuju nyéma, na núnúwa (100) nyuju nyéma, na nyuju nyéma léláa pa lapa kotuyú. ² Na Tafiiti heeli pa tǎna sí: Ye pǎ maya-me, na Tacaa lǎjle hǎewa, úe tǎ tili lǎj ke ta nyéma mpa pa kaasa lseyeli tetu taa tǎ pa waali. llena pá tu kǎlǎna kǎtǎlaa na Lefii nyéma mpa pa we hǎyǎlǎj wei í cǎna-tu tǎ í taa tǎ. Tǎ yaa-we na pá kǎ. ³ llena tǎ kǎna lsc atakaa ké tá te. Mpi tǎ, tǎ taa paasǎna í tǎm ke Sayuli waatu.

⁴ Mprúyú tǎm ntu tǎ maya yélaa tǎna na pa tǎna pa tisi sí pá la mpu. ⁵ llena Tafiiti koti lseyeli tetu tǎna yélaa ke pǎ kpaýau Icipiti tetu tonj na ilim mpǎtǎj tǎ tǎ. Halǎna Lepo-Hamatí ke ilim ntǎyǎj tǎ sí, pá polo pá kpaýa lsc atakaa ké Kiliyatí-Yeyalim. ⁶ Mprúyú Tafiiti

na lseyeli nyáma pa pola Paala timpi pa cuyusaa si, Kiliyatı-Yeyalim tɔɔ Yuta tetu taa si pa kpakaxi lɔɔ atakaa. Atakaa unı ı tɔɔ ka we ıɔɔtaa tanlaa lɛesəŋ. Atakaa unı ı ısentaa ké pa seekaya lɔɔ. ⁷ Apinatari teye atakaa unı ı ka wee. Mprúyú pa tu-ı keeke kufalu taa na Usa na Ahiyo pá hɔŋı-l. ⁸ Uena Tafiiti na lseyeli nyáma tana pa hulı pa lanhulumle na luyu kulumuɔu, na pá yooki yontu na cəməŋ, na saŋkuna, na akilimanaa, na kpenkpennaa, na akantee. ⁹ Waatu wei pa tala Kitɔŋ təfallə, uena naaŋ cee lɔɔ atakaa ke petuɔu. Tənaɔa Usa siisaa na ı te lɔɔ atakaa. ¹⁰ Mpuɔule Tacaa mu Usa na pááná ke timpi ı mapa lanle na ı tokina lɔɔ atakaa tɔ, na ı ku-ı tənə unəxi kpakpaa.

¹¹ Mprúyú Tafiiti lanle ta hɛena ıɔna mpi Tacaa kuyu Usa ke mpu tɔ. Uena ı ha lonte nteye hətə si Pelesi-Usa. Usa təkule ke pa yaa mpu na pa te taa. Na pá yaaku-teye mprúyú haləna saŋa. ¹² Kuyaku ŋkuɔu lɔɔ tɔm lapa Tafiiti ke sɔɔntu na ı tɔ si: Pə fei si má pona lɔɔ atakaa ké ma tɛ.

¹³ Tafiiti ta pona lɔɔ atakaa ké ı teye kuyaku ŋku, Katı tu Opetı-ltɔm teye ı su-l. ¹⁴ Na atakaa caɔa tənaya ıɔɔtunaa tooso. Uena Tacaa kooli apalu unı na ı təyaya na ı nyəm tənaya kupantu.

Tafiiti caɔale ke Yosalem

(Kutɔɔsutu I 3:5-9 na Samiyəli II 5:11-16)

14 Mprúyú Tiiı wulau Hılam kusa yəlaa na pá polo Tafiiti ke seeu, na ı hana-ı kpenkpelasi kupanɔı na pɛe saakəlaa, na kaafəntanaa, si pá ŋma-ı kawulaya təyaya. ² Uena Tafiiti cəkəna si Tacaa maɔamaya kpana-ı lseyeli wulau. Na ı kawulaya toŋ toŋna sɔɔsuɔu ke lɔɔ yəlaa tɔɔ.

³ Mprúyú Tafiiti kraya alaa lɛlaa ke Yosalem na ı lulı apalupiya na alupiya. ⁴ Halı ı pəyalaa mpa ı lula tana tɔ pa həla ntɔ: Samuwa, na Soparı, na Natan, na Salumɔŋ, ⁵ na lraa, na llısuwa, na lləpeletı, ⁶ na Noka, na Nefeki, na Yafiya, ⁷ na lləsama, na Peeliyata, na lləfeletı.

Tafiiti kəluɔu ke Filiisi nyáma

(Samiyəli II 5:17-25)

⁸ Filiisi nyáma nuwa si Tafiiti tɔɔ kawulaya ke lseyeli tana tɔɔ, uena pá polo-ı yoonau. Tafiiti ná níı mpı, uena ı səŋ-we. ⁹ Mprúyú Filiisi nyáma wata Lefayi nyáma tətəkəle. ¹⁰ Uena Tafiiti pɔɔsi lɔɔ si: Má polo má yoonu Filiisi nyáma na? N ká tu-weye ma niŋ taa? Ntəna Tacaa si: Polo na ı yoonu-we. Maa tu-weye nyá niŋ taa.

¹¹ Mprúyú Filiisi nyáma tuusaa na pá tala Paalı-Pelasim. Tənaya Tafiiti ku-we na ı tɔ si: Tacaa hɛe ma kolontunaa taa ké ıkpatə na ma niŋ. Lsu kɔɔ fakuyu hapəle tɔ.

Pə tɔɔ ké pa ha tənə unəxi hətə si: Paalı-Pelasim. Pə nyuyı nté si akpaa hɛelu, na pa te taa. ¹² Filiisi nyáma seekaya, uena pá yele pa lɛesəŋ kulalaan. Mprúyú Tafiiti tɔma si pá sɔ lɛesəŋ kulalaan unəxi kɔkɔ.

¹³ Mprúyú Filiisi nyáma taɔana Lefayi tətəkəle ke wátuyú. ¹⁴ Ntəna Tafiiti tasa Tacaa ke yɔɔtəna, na

lɔɔ tɔ-ı si: Taa polo pa tɔɔ na pa waalı tɔɔ. Ama cə-we na ı kpatəna-weye tıŋ taale hɔtuyı kɔɔ. ¹⁵ Ye n nuwa yəlaa nɔkhe ke tıŋ nyɔŋ taa, ıle n tii pa tɔɔ ké kpakpaa. Mpi tɔ, waatu unəxəle ma kɔma si ma yookina Filiisi nyáma ke nyá kɔɔ tɔɔ.

¹⁶ Mpuɔule Tafiiti lapa teitei ısu Tacaa heeluyı-ı tɔ, na lseyeli nyáma yoonu Filiisi nyáma ke pə krayau Kapawɔŋ tɔ, haləna Kesee. ¹⁷ Pə krayau waatu unı tɔɔ Tafiiti hətə yaawa tetunaa tana taa, na Tacaa yele na piitimnaa tana nyanəna-ı.

Lɔɔ atakaa ponau ke Yosalem

15 Mprúyú Tafiiti ŋmawa tɛesi ke timpi pa yaa si Tafiiti te tɔ. Uena ı taɔanı lonte natəlı na ı siki lɔɔ cokəle si paa su lɔɔ atakaa. ² Uena ı kraalı si: Lefii nyáma tike təkəŋ ká səyəlana lɔɔ atakaa. Mpeye lɔɔ ləsaa si paa paasəxəna-ı tam tɔɔ.

³ Mprúyú Tafiiti kota lseyeli nyáma tənaya Yosalem si pá pona lɔɔ atakaa ke timpi pa taɔana ı lonte tɔ.

⁴ Uena ı koti Alɔŋ luluyı nyáma kətəlaa na Lefii nyáma.

⁵ Kehatı luluyı nyáma ka we yəlaa nuuwa na hiu (120) ké, pa nyuyı tu nté Uliyeli. ⁶ Melali luluyı nyáma ke ŋmunuyı na hiu (220), pa nyuyı tu ke Asaya.

⁷ Keesɔŋ luluyı nyáma ke nuuwa na hiu na naanuwaa (130), pa nyuyı tu nté Soweele. ⁸ lləsafan luluyı nyáma ke ŋmunuyı (200), pa nyuyı tu nté Semaya. ⁹ Həpəlɔŋ luluyı nyáma ke nuuwa, pa nyuyı tu nté lləyeli.

¹⁰ Usiyeli luluyı nyáma we nuuwa na naanuwaa na naale (112), pa nyuyı tu nté Aminatari. ¹¹ Mprúyú Tafiiti yaa kətəlaa Satɔki, na Apiyataa, na Lefii nyuyı nyáma, Uliyeli, na Asaya, na Soweele, na Semaya, na lləyeli, na Aminatari. ¹² Na ı tɔ-we si: Mpa me, ı ké Lefii nyuyı nyáma tɔ, mə na mə waalı nyáma ı la nyɔŋ tɔɔ asilima keeluyı kɔtaɔa na ı polo na ı kraya lseyeli lɔɔ atakaa na ı kɔna-ı lonte nte tə taa ma taɔana-ı tɔ. ¹³ Mpi tɔ, mə taa fei, waatu wei tə pola ı krayau ke kancaalaya tɔ. Pəyele tə ta tu pɔɔsi Tacaa si pulı, ısu pu munaa tɔ. Pə tɔɔ ké lɔɔ kú tá taa yulu.

¹⁴ Mprúyú kətəlaa na Lefii nyuyı nyáma pa lapa nyɔŋ tɔɔ asilima keeluyı kɔtaɔa, na pá polo si pa kpakaxi lɔɔ atakaa. ¹⁵ Uena Lefii nyáma kraya ı kpatəŋ taa, na pá hɔɔlı pa asəŋkpekini tɔɔ ké teitei ısu Tacaa ka keesuyı Moisi tɔ. ¹⁶ Uena Tafiiti heeli Lefii nyuyı nyáma si: ı pulı mə tɛetunaa waalı. Pəle paa yoonu yontu na saŋkuna na cəməŋ na kpenkpennaa na lanhulumle sɔɔkɔle. ¹⁷ Ntəna Lefii nyáma pulı Soweele pəyalu Hemaŋ, na ıle ı taapalu Pelekiya pəyalu Asaftı, na pa tɛetu Melali luluyı tu Kusaya pəyalu ltaŋ pa waalı. ¹⁸ Pə kaasi pəle pa waalı nyáma Lefii nyáma lɛlaa mpa pa ké nɔkɔsi paasənlaa tɔ, ısu Sakalı, na Penı, na Yasiyeli, na Semilamɔti, na Yehiyeli, na Uni, na lliyari, na Penaya, na Maaseya, na Matitiya, na llifəlehu, na Mikineya, na Opetı-ltɔm, na Yeiyeli. ¹⁹ Yonyoolaa Hemaŋ, na Asaftı, na ltaŋ, pəle pa makayana nteye nyəxəluɔu kuɛemuyı kpenkpennaa mpa pa wiiki teu tɔ. ²⁰ Sakalı, na Asiyeli, na Semilamɔti, na Yehiyeli, na Uni, na lliyari, na Maaseya, na Penaya pəle pa maki cəməŋ wei ı we

nɔɔsi kuyullasi tɔ. ²¹ Matitiya, na lɪfɔlehu, na Mikɔneya, na Opetɪ-ltɔm, na Yeiyeli, na Asasiya pele pa makayana nteye ηmɔsi pɔlefei naanɔwa saηkunaa na yonyoolaa yooki yontu. ²² Lefii nyɔma nyuɔ tu Kenaniya kele lɔ atakaa kraɔau sɔsɔ na ɪ paasɔyɔna. Mpi tɔ, ɪ nyɔmɔ pɔ tɔm ke teu. ²³ Na Pelekiya na lɔkɔna peleyele nɔnɔɔsi tanɔlaa, na pɔ wee si pɔ sɔη atakaa kite. ²⁴ Na nɔnɔɔsi tanɔlaa lɔlaa Opetɪ-ltɔm na Yehiya. Pɔ kaasa kɔtɔlaa Sepaniya na Yosafati na Netaneyeli na Amasayi na Sakali na Penaya na lɪyeseɛ tɔ, pele pa hulayana nteye akantee ke lɔ atakaa nɔɔ tɔ.

lɔ atakaa tate ke Yosalem
(Samiyɛli II 6:12-19)

²⁵ Mɔpɔyɔ Tafiiti na lɔyeli sɔsaa na yoolaa nyuɔ nyɔma pa kraɔa lɔ atakaa ke Opetɪ-ltɔm te na lanɔlumle. ²⁶ lɔ kentayaa Lefii nyɔma mpa pa sɔyɔla lɔ atakaa tɔɔ. lɛna pɔ la kɔtaya ke latɛnaa naatosompɔɔɔlaya, na lwaasη naatosompɔɔɔlaya. ²⁷ Tafiiti na Lefii nyɔma mpa pa sɔyɔla atakaa tɔ, na wontu mataa, na sɔyɔllaa nyuɔ tu Kenaliya paa suu kpronkrontu tɔη nyɔntu wontu kɛ. Pɔ kaasi na Tafiiti suu kɔtɔlaa cara ke pɔtee. ²⁸ Mɔpɔyɔ lɔyeli nyɔma tɔna kraana lɔ atakaa, na pɔ maki niη taa, na kpenkpenaa, na saηkunaa, na cɔmɔη, na pɔ hulayɪ tutuη na akantee.

²⁹ Pa tɔηna lɔ atakaa ke suunau ke wulau ɪcɔte taa, ɪlɛ Tafiiti alu Mikaali, Sayuli peɔlɔ sɔηna pɔtote ntɛ, na ɪ nɔ Tafiiti paakɔna lanɔlumle. Mɔpɔyɔ ɪ nyɔna-ɪ yem kɛ ɪ taa.

16 Mɔpɔyɔ pa pona lɔ atakaa na pɔ su-ɪ cɔkɔle nte Tafiiti ka sikaa tɔ tɔ taa. lɛna pɔ lɔ lɔ kɛ kɔtasi nsi kɔkɔ lusa si tɔna tɔ na nɔɔ kulumaya kpen-tuɔ nyɔnsi. ² Tafiiti tɛma kɔtasi nsi si lapu lɛna ɪ kooli samaa ke kupantu na Tacaa hɛte taa. ³ lɛna ɪ tala apalaa na alaa ke tɔɔnaya. Paa wei ke potopoto kukulutu na nantɔyɔ na tuɔy ηku pa yaa si lɛsɛη tɔ ku pee kuwulɛ kakalaya.

Lefii nyɔma lɔ samtu yontu
(Yontu 96 na 105:1-15 na 106:1,47-48)

⁴ Mɔpɔyɔ Tafiiti tɔwa Lefii tɔmle nyɔma ke tɔmle ke lɔ atakaa kiη si pɔ sɛɛ lɔyeli lɔ na pɔ tu-ɪ teeli na pɔ samɪ-ɪ. ⁵ Asafi kele pa paasɔnlu na Sakali nɔ sɔηna-ɪ. Yasiyeli na Semilamɔti na Yehiyeli na Matitiya na lɪyari na Penaya na Opetɪ-ltɔm na Yeiyeli pele pa makayana nteye cɔmɔη na saηkunaa, na Asafi nɔ maki kpenkpenaa. ⁶ Na kɔtɔlaa Penaya na Yasiyeli pele pɔ hulayɪ akantee ke tam kɛ lɔ atakaa nɔɔ tɔ. ⁷ Kuyaku ηku ku wule ke Tafiiti caala Asafi na ɪ taapalaa ke tuɔy si pɔ sa Tacaa. lɛna pɔ samɪ-ɪ si:

- ⁸ ɪ sa Tacaa, ɪ yaa ɪ hɛte.
- ɪ telɔsi piitimnaa tɔnaya ɪ kookalɔnaa.
- ⁹ ɪ yoo-ɪ yontu na cɔmɔη.
- ɪ yɔɔtɪ ɪ tɔma kupana tɔm.
- ¹⁰ Mɔ lanɔ ɪ hɛna lɔ nɔηηtu ɪnɪ ɪ hɛte.
- Mɛ mpa ɪ pɛkɔyɪ-ɪ tɔ, mɔ lanɔ ɪ hulɔmɪ.

- ¹¹ ɪ kɛɛsɔnɔ Tacaa Toma tɔna tu tɔɔ.
- ɪ pɛkɔyɪ tam si ɪ sɛɛ-ɪ.
- ¹² Tacaa tɔmle tu lɔyeli luluyɔ nyɔma mɛ.
- Yakɔpu piya mɛ mpa lɔ lɔsaa tɔ.
- ɪ tɔɔsi ɪ tɔma sɔsɔnɔna tɔɔ.
- Na kɔkɔlɔ nyɔmnaa mpa ɪ lapa tɔ, na ɪ huɔle pɔ tɔɔ.
- ¹⁴ lɔnɔyɔle Tacaa, lɔnɔyɔle tɔ lɔɔ.
- lɔnɔyɔle tetu tɔna huɔnlu.
- ¹⁵ ɪ tɔɔsi ɪ nɔɔɔ pɛɛluyɔ tam nyɔηka tɔɔ.
- ɪ nɔɔɔ suu we mɔpɔyɔyɔ,
- halɪ luluyɔ loosi iyayɔ.
- ¹⁶ Nɔɔɔ ηkɛye ɪ su Apɔlaham.
- Na ɪ heeli-tɔyɪ lɔsaka na tuunau.
- ¹⁷ ɪ su-tɔyɪ lɔyeli nyɔma kɛ ɪsu kusɔsɔtu.
- Na tɔ wee-we ɪsu nɔɔɔ pɛɛluyɔ tam tɔɔ nyɔm.
- ¹⁸ ɪsu ɪ ka heeluyɔ-we tɔ si,
- ɪ kɔ ha-weye Kanaasη tetu.
- Pa na pa luluyɔ nyɔma pa kpancoou ntɛ.
- ¹⁹ Waatu ɪnɪ ɪ taa tɔ,
- pa taa fei paɔyale,
- pɔyele paa kɛ cayalaa ke tetu taa kɛ.
- ²⁰ Pa lukaya piitimnaa taa kɛ na pɔ puki lɛmpɪ kiη.
- Na pɔ luki kawulasɪ taa na pɔ puki yɔlaa lɔlaa kiη.
- ²¹ Ama lɔ ta yeɛ si nɔɔɔ ɪ tu-weye wahala.
- Halɪ lɔ kalɔna awulaa ke pa nyuɔ tɔɔ si:
- ²² Laakali na yɔlaa mpa ma lɔsaa tɔ,
- na mpa pa telɔsɔyɪ ma kuyɔɔtutu tɔ pa tokinau.
- ²³ Antulinya tɔna yɔlaa mɛ, ɪ yoo Tacaa ke yontu.
- ɪ kraalɔyɪ paa lfemle nte si Tacaa kele waasulu.
- ²⁴ ɪ heeli yɔlaa tɔnaya ɪ teeli tɔm,
- na ɪ yɔɔtɪ ɪ tɔma kupana tɔm ke yɔlaa kiη.
- ²⁵ Tacaa kɔla akɔnna tɔnaya sɔsɔnɔtu.
- ɪ feina saala.
- ²⁶ Piitimnaa tuη tɔna we kpete kɛ.
- Ama Tacaa lapɔna ɪsɔtɔnyuɔ.
- ²⁷ ɪ teu na ɪ sɔsɔnɔtu we sɔɔnɔtu.
- ɪ we tɔη ke ɪ tɔcayale taa na ɪ haaki lanɔlumle.
- ²⁸ Tetu tɔna yɔlaa, ɪ kɔ na ɪ sa Tacaa.
- ɪ hɔlɪ ɪ teu na ɪ toma.
- ²⁹ ɪ kɔ na ɪ sa ɪ teu na ɪ kɔna-ɪ mɔ kuhaasη.
- ɪ hɔntɪ Tacaa ke ateye saa wei ɪ hɔlɔyɪ ɪ tɔnɔηη weetu tɔ.
- ³⁰ Antulinya tɔna yɔlaa mɛ ɪ seliyina-ɪ.
- Tetu caya teu kɛ tu nyɔyɔlɔyɪ.
- ³¹ ɪsɔtɔnyuɔ lanɔle ɪ hulɔmɪ,
- na tetu nɔɔ yɔkɔlɪ.
- Na pɔ heeli yɔlaa tɔna si Tacaa kele wulau.
- ³² Tenku na ɪ taa nyɔm tɔna ɪ kala kɔkɔte.
- Tawa na a nyɔm tɔna, ɪ yɔkɔlɪ.
- ³³ Hɔtu taa tuη, ɪ kiisina lanɔlumle ke Tacaa kiη.
- Mpi tɔ, ɪ kɔη kawulaya tɔɔɔ ke tetu taa.
- ³⁴ Tacaa kɛ kupanη kɛ, ɪ samɪ-ɪ.
- Pɔyele ɪ sɔɔluyɔ fei tɔnaya.
- ³⁵ ɪ wiikina-ɪ si:
- Tacaa waasulu lɔ, halɪ, waasi-tu.
- Ya-tuɔyɔ piitimnaa kraɪ nyɔm niη taa.
- Kpɛyeli-tu na tɔ yaa nyɔ hɛte nɔηη nyɔntɛ.

Na ta laŋa heena nyá samtu.
³⁶ Í sɛɛ lɛyɛli lɔɔ Tacaa ke tam.
 llena samaa tɛna tisi si lɔɔ í kɔna mpu. Í sa Tacaa.
³⁷ Ḿpúyú Tafiiti tɔma Asafi na ɪ taapalaa tɛna si: Í caya lɔɔ atakaa kiŋ, na í laku mə yontu tɔma ke tam ké paa kuyaku ŋku, ɪsu pə sɪu tɔ, í taa ye. ³⁸ llena í ləsi Opɛti-ltɔm na ɪ luluyɔ taa ké yɛlaa pələfɛi nutoso na naanɔwa, na pə sɔɔsəna Yetutuŋ pəyalu Opɛti-ltɔm, na Hosa, na pá laku nɔnɔɔsi taŋuyɔ təmle.
³⁹ Ḿpúyú Tafiiti tú kɔtulɔ Satɔki na ɪ luluyɔ taa kɔtɔlaa si: Í paasəna lɔɔ cokəle nte tə wɛ Kapawɔŋ təkɔtɛ tɔ. ⁴⁰ Mə təmle nté si í laku kɔtaya ŋka kɔkɔ lusa ka tɛna tɔɔɔ tananɔ na taanaɔa. Na í laku kɔtasɪ nsi pa kɛesa kiiu ŋku Tacaa hawa lɛyɛli nyəma tɔ ku taa tɔ. ⁴¹ Mə na Hemanɔ, na Yetutuŋ, na lɛlaa mpa pa ləsaa si pá saŋ Tacaa ke ɪ sɔɔluyɔ tam nyəŋku tɔ tɔ. ⁴² Hemanɔ na Yetutuŋ pa təmle nté akantɛɛ huluyɔ na kɛŋkɛŋnaa mapu. Na wontu lentənaa nti pa yookayana lɔɔ Tɔm yontu tɔ. llena Yetutuŋ pəyalaa ke nɔnɔɔsi taŋlaa.
⁴³ Pə waali ké paa wei ɪ kɛma ɪ tɛ. Na Tafiiti náá kpe na í sɛɛ ɪ nyəma.

Natanɔ na Tafiiti pa tɔm
 (Samiyɛli II 7:1-17)

17 Tafiiti caya ɪ kawulaya taa, llena kuyaku nakuli í tɔ lɔɔ kuyɔɔtutu tɛləsulɔ Natanɔ si: Pə ta muna si má wɛɛ kutuluyɔ ŋku pa lapəna kɛŋkɛlasɪ kupanɔsi tɔ ku taa, na Tacaa atakaa náá wɛ cokəle nte pa lapəna pɔɔŋ tɔ tə taa. ² Ntɛna Natanɔ tɔ wulau si: Polo na í lá pə tɛna mpi n mayasəyi nyá taa tɔ. Mpi tɔ, Tacaa wɛ nyá waali ké.
³ Ahoo yuwa, llena Tacaa tɔ Natanɔ si: ⁴ Polo na í heeli ma pəyalu Tafiiti si, pə taya ɪni ɪ ka ŋmana-m təyaya ŋka ka taa maa caya tɔ. ⁵ Hatoo ma ləsuluyɔ lɛyɛli nyəma ke Icipiti taa, na pə sɪna saŋa tɔ, ma ta cayaɔa kutuluyɔ nakuli ku taa. Cokəle taa ké ma wɛɛ na má layasəyi lona. ⁶ Pəle pə paasi too ma wɛu lɛyɛli nyəma waali tɔ, Paasənlaa payalɛ ke ma tú ma yəlaa paasənau. Pəyele ma ta kaləna pa taa nɔɔɔlɔ si ɪ ta ŋma-m kutuluyɔ kupanɔku.
⁷ Mpu tɔ, heeli ma təmle tu Tafiiti si: Toma tɛna tu Tacaa má, ma yɔɔɔtaa si, ntiyile taa ké ma kra-ŋ heen waali si í la ma lɛyɛli nyəma wulau. ⁸ Na má wɛ nyá waali ké nyá tɔntɛ tɛna taa, na má kpiisi nyá kolontunaa tɛna na má kusɪ nyá nyuyɔ ɪsu atɛ sɔsaa lɛlaa. ⁹ llena má ha ma lɛyɛli nyəma ke tɛcayalɛ si pá caya teu na pulu í taa pɛyeli-wɛ, na yəlaa asayaa í taa tɔɔ pa ɪsɛ. ¹⁰ lsu saa wei maa kra Paasənlaa ke ma yəlaa lɛyɛli nyəma tɔ tɔ. Maa tisi mə kolontunaa tɛna tɛfɛ. Ma heeliyi-ŋ si lɔɔ ma, maa yele na í wɛɛna luluyɔ nyəma ke nyá waali. ¹¹ Ye pə tala nyá kuyaku na í səpa, ɪlɛ maa ləsi nyá piya mpa n luləna nyá tapuyɔ tɔ pa taa nɔɔɔlɔ, na má kra-ɪ wulau. ¹² lni ɪ ka ŋmana-m təyaya na má yele na ɪ kawulaya kumte wɛɛ tam tɔ. ¹³ ɪ ká nyənəyi-m ɪ caa, na máá nyənəyi-ɪ ma pəyalu. Ma kaa lɔ-ɪ, ɪsu ma lɔ wulau wei ɪ laala-ŋ tɔ. ¹⁴ Máá kpana-ɪ ma yəlaa wulau ke tam tɔ ké ma təyaya taa

na ma kawulaya taa, na ɪ təyaya kawulaya tɔŋ kaa ciyiti.
¹⁵ Nti nti lɔɔ heela Tafiiti na Natanɔ nɔɔɔ tɔɔɔ.

Tafiiti sələmuyɔ
 (Samiyɛli II 7:18-29)

¹⁶ Mpuɔulɛ wulau Tafiiti pola lɔɔ cokəle taa, na í yɔɔɔtɛna lɔɔ si: Hai, Tacaa lɔɔ má na ma təyaya tə ké we na í kɔŋna-m timpi taa ma wɛ ɪsəntɔ tɔ? ¹⁷ Pəle pə paasi na í yɔɔɔtəyi ɪsəna ma təyaya ka tɛsəna cele tɔ pə tɔm? N laku-m ké ɪsu ma ké yulu sɔɔɔ nɔɔɔlɔ, ma lɔɔ Tacaa. ¹⁸ Ma fɛina kuyɔɔtutu ke teeli wei n tu-m tɔ ɪ tɔ. Mpi tɔ, ma ké nyá təmle tu ké, na í nyəma-m. ¹⁹ Tacaa, n sɔɔla-m tɔɔ n lapa kupantunaa panɛ pa tɛna si nyá sɔɔɔntu tam tɔ nyəntu í ná. ²⁰ Tacaa nɔɔɔlɔ ta nəyəsəna-ŋ. Ye tə kɛsəna nti ɪni tə nuna ta ŋkɛraŋ tɔ, lɔɔ nɔɔɔlɔ ɪ fɛi ɪsu nyá. ²¹ Piitim napəl pə fɛi na pə nəyəsəna nyá yəlaa lɛyɛli nyəma mpa tá n kɔma na í ya Icipiti nyəma ŋmakəluyɔ taa na í la-tuyɔ nyá yəlaa tɔ. Lakasɪ kupanɔsi na sɔɔɔntu nyənsɪ ke n tɔɔɔnna piitimnaa ke nyá yəlaa tá ta nɔɔɔ tɔ na nyá hətɛ yaa, na pə waasi-tu. ²² Na tɛ pəsi nyá nyəma ke tam tɔ, na nyaa pəsi tá lɔɔ. ²³ Pənɛntɛ Tacaa la ɪsu n yɔɔɔtuyɔ tɔ. Yoosi nɔɔɔ ŋka n si má na ma təyaya nyəma tɔɔ tam. ²⁴ Pə la teitei, ɪsu n yɔɔɔtuyɔ tɔ. llena nyá hətɛ la sɔɔɔlɛ ke tam tɔ na yəlaa yɔɔɔtəyi si: Tacaa Toma tɛna tu nté lɛyɛli nyəma lɔɔ. Yele na nyá təmle tu ma ma təyaya nɔɔɔ tɔŋ. ²⁵ Mpi tɔ, ma lɔɔ, nyá huləna-m si n ká ha-m luluyɔ nyəma na pá lɛɛti kawulaya taa. Pə tɔ ké ma pəsaa na má sələməyi nyá kiŋ. ²⁶ Hai, Tacaa, nyayalɛ lɔɔ, nyá sɪna nyá təmle tu maya nɔɔɔ kupanɔka ŋkɛ. ²⁷ Nyá koolina ma təyaya nyəma ke kupantu si ma luluyɔ nyəma ká tɔki kawulaya ke tam ke nyá ɪsɛntaa. ɪlɛ nyá koolee anɪ a ka təŋ-wɛyɛ tam tɔ.

Tafiiti tɔɔ piitimnaa lɛlaa tɛtu
 (Samiyɛli II 8:1-14)

18 Pəle pə waali ké Tafiiti yoonə Filiisi nyəma na í kəlɪ-wɛ na í lɛɛki Katɪ ɪcətɛ na pə cɔlɔ nyəma. ² Na í yoonə Mowapu nyəma tɔtɔ na í kəlɪ-wɛ na pá fɛlɛyi-ɪ lampuu. ³ Ḿpúyú ɪ yoonə Siliɪ wulau Hatatəsɛɛ wei ɪ wɛ Sopa na í tɔki ɪ kawulaya ke Hamatɪ hɔɔɔluyɔ tɔ tɔ. Waatu ɪnəyi Hatatəsɛɛ caakaya si ɪ tɔki lfɛlatɪ hɔɔɔluyɔ tɛtu. ⁴ Na Tafiiti lɛɛki yoou kɛkɛnaa iyaya (1000) na kɛyənəŋ cayalaa ke iyisi naatosompɔlaya (7000) na yoolaa nɔɔhɛɛ nyəma ke iyisi hiu (20000) na í si ɪ tu ɪsu kɛyənəŋ nɪnɔwa (100). Pə kaasa wei llena í sɛti ɪ tɛna ɪ nɔɔhɛɛ hola. ⁵ Ḿpúyú Tamasi Siliɪ nyəma pola wulau ke sənau. llena Tafiiti ku pɛyɛyɛ yoolaa iyisi hiu na naalɛ (22000). ⁶ llena Tafiiti si yoolaa kɛka ke Tamasi ke Siliɪ taa na í tɔki pa tɔ na pá fɛlɛyi-ɪ lampuu. Na Tacaa kentiyi Tafiiti tɔ ké timpi timpi ɪ pukaya tɔ. ⁷ llena í kɛyənə Siliɪ wulau Hatatəsɛɛ taŋlaa wula kɛraŋ na í pona Yosalem. ⁸ Ḿpúyú Tafiiti kuu nyəyəluyɔ kuseemuyɔ nyəyətɔ ke sɔɔɔm ke Hatatəsɛɛ acalɛ nna pa yaa si Tipati na Kunɔ tɔ a taa. Nyəyətɔ ntəyi Salumɔŋ kɛyənə waali waali na í lu lum nyam-

paani anaam, ɛsu lule na akelenaa na lɔ tɛsɛɛ taa wontu lentɛnaa.

⁹ Mpuɔule Hamati wulau Tou nuwa si Tafiiiti kuwa Sopa wulau Hatatɛsɛ yoolaa. ¹⁰ Uena ɛ tili ɛ pɔyalu Hatolam si ɛ sɛ wulau Tafiiiti na ɛ sami-ɛ. Isɛna ɛ yoonaa Hatatɛsɛ na ɛ kɛl-ɛ tɔ. Mpuɔyɔ Hatolam kɛrɛna Tafiiiti kɛ wula wontu na liyitee nyɛɔtu na nyɛɔlɔyɔ kuseemuyɔ nyɛntu. ¹¹ Uena Tafiiiti su Tacaa kɛ wula na liyitee nyɛɔtu nti pa lɛka piitimnaa lempanaa kiɲ tɔ. ɛsu lɔtm na Mowapu na Amoni na Filiisi na Amaleke pɛ nyɛma.

¹² Mpuɔyɔ Seluya pɔyalu Apisayi yoonaa lɔtm nyɛma kɛ tɔm tɛtɛkɛ taa, na ɛ kɔ pa taa yɛlaa iyisi pɔɛfɛ hiu (18000). ¹³ Na ɛ su yoolaa kɛka kɛ lɔtm nyɛma tɛ na Tafiiiti tɔki pa tɔ na Tacaa kentiyi ɛ tɔ kɛ timpi timpi ɛ pukaya tɔ.

Tafiiiti waali nyɛma hɛla

(Samiyɛɛɛɛ II 8:15-18)

¹⁴ Tafiiiti tɔɔ kawulaya kɛ lɛɛɛɛɛ nyɛma tɛna tɔ kɛ na ɛ tɛɲɛɲɛ tampana na ɛ huukɛna yɛlaa tɛna.

¹⁵ Seluya pɔyalu Sowari kɛɛ yoolaa nyuɔu tu. Ahiluti pɔyalu Yosafati kɛɛ takɛɛɛ sulu. ¹⁶ Ahitupi pɔyalu Satɔki na Apiyataa pɔyalu Apimeɛkɛ kɛɛ kɔtɛlaa. Safesa kɛɛ takɛɛɛ ɲmaalu. ¹⁷ Yoyata pɔyalu Penaya kɛɛ wulau tanɲaa nyuɔu tu. Tafiiiti pɔyalaa maɲamaɲa nte ɛ sɛnlaa sɔsaa.

Tafiiiti tillaa fɛɛɛɛɛ tɔyɔ

(Samiyɛɛɛɛ II 10:1-5)

19 Mpuɔyɔ waatu nɔɔɔɔ Amoni nyɛma wulau Nahasi sɛpa na ɛ pɔyalu lɛɛɛɛɛ lonte. ² Mpuɔule Tafiiiti tɔma si: Maa lɛɛɛɛɛ Nahasi pɔyalu Hanuɲ kɛ kupantu nti ɛ caa ka lapa-m tɔ. Uena Tafiiiti tili tillaa si pɛ polo pɛ sɛɛ-ɛ ɛ caa lɛyaya. Tafiiiti tillaa tala Amoni nyɛma tɛtu taa. ³ Uena tɛtu nti tɛ awulaa sɛkɛpema tɔ Hanuɲ si: N huɛ si lɛyaya sɛɛu tɔ kɛ Tafiiiti tila ɛ yɛlaa na? ɛ tila-wɛɛ si pɛ fɛɲ tɛtu na pɛ nyi-ti na pɛ lɛɛkɛ-ti.

⁴ Ntɛna Hanuɲ kɛ Tafiiiti tillaa na ɛ looli pa tantɛɲ, na ɛ sɛɛ pa wontu kɛ hatoo pa tapanoɔsi kiɲ. Uena ɛ tɔɔɔni-wɛ, ⁵ na pɛ tɛɛna fɛɛɛɛɛ. Mpuɔyɔ Tafiiiti nu ɛ tillaa tɔm nti. Uena ɛ kusɛ yɛlaa si: ɛ sɛɲ-wɛ na ɛ heeli-wɛ si pɛ saali Yeliko na pa tantɛɲ nyɔ, uena pɛɔ pɛ tala tɛyaya.

Lɛɛɛɛɛ nyɛma yoonau kɛ Amoni nyɛma na Silii nyɛma

(Samiyɛɛɛɛ II 10:6-19)

⁶ Mpuɔyɔ Amoni nyɛma na pa wulau Hanuɲ pa sɛkɛna fɛɛɛɛɛ nte pa tu Tafiiiti tɔ. Uena pɛ kɛyaya Mesopotami ɛɔta Silii nyɛma, na Maaka na Sopa nyɛma, pɛ yoolaa kɛ apaa, na pa yoo kɛkɛnaa na pa kɛyayanaɲ sɛyala. Uena pa fɛɛ-wɛɛɛ liyitee nyɛɔtu kɛ tɔɔnɛnaa hiu na naanowa. ⁷ Na pɛ caa yoo kɛkɛnaa kɛ iyisi hiu na naanowa na naale (32000). Uena pɛ kɛyaya Maaka wulau na ɛ yoolaa kɛ apaa. Mpuɔyɔ pɛɛ pa polaa na pɛ pull Metɛpa ɔɔɔ. Na Amoni nyɛma nɛ lu pa acalɛ taa, na pɛ pull yoo.

⁸ Tafiiiti nu mpu, uena ɛ kusɛ ɛ yoolaa wulau Sowari na ɛ yoolaa taa yoolaa tɛna. ⁹ Mpuɔule Amoni nyɛma luwa na pɛ pull ɛɛɛɛɛ nɔɔɔ. Na awulaa mpa pa kɔma-wɛɛ sɛnaɔ tɔ pɛɛ pɛ pull hɔɔɔɔɔ lɛɲku kɛ tawa taa. ¹⁰ Uena Sowari sɛkɛna si ɛ kɛ yoo taa na waali. Mpuɔyɔ ɛ lɛsa lɛɛɛɛɛ yoolaa taa yoolaa na pɛ pɛ yookina Silii nyɛma. ¹¹ Pɛ kaasa yoolaa kɛkɛɛ lɛntɛ, uena ɛ cɛɛ tɛɛɛɛɛ ɛ neu Apisayi na pɛɛ pɛ pull Amoni nyɛma ɛsɛntaa. ¹² Na Sowari heeli Apisayi si: Ye Silii nyɛma ɛ kɛpila-m, ɛ n kɔɔ na ɛ sɛna-m. Yaa ye Amoni nyɛma kɛpila nyɛ, ɛ mɛ mɛ kɔɔ na mɛ sɛna-ɲ. ¹³ Tɔɔ apalutu na tɛ kaasi ta tɛɛ ta yɛlaa na ta lɔɔ acalɛ tɔ. ɛ lɛ lɔ ɛ la ɛ luɔ nyɛntu.

¹⁴ Mpuɔyɔ Sowari na ɛ yɛlaa pa su Silii nyɛma tɛɛ si pɛ yookina-wɛ na Silii nyɛma tɔ casɛ. ¹⁵ Amoni nyɛma nawa Silii nyɛma tu casɛ. Uena pɛɛ pɛ se Sowari neu Apisayi na pɛ su ɛɛɛɛɛ. Uena Sowari nɛ mɛɛ Yosalem.

¹⁶ Silii nyɛma nawa si lɛɛɛɛɛ nyɛma kɛla-wɛ. Uena pɛ kusɛ tillaa si pɛ polo pɛ lɛsi pa tɛɛtuna mpa pa wɛ lɛlati pɔɔ waali tɔ. Pa nyuɔu tu nte Hatatɛsɛ yoolaa nyuɔu tu sɔɔ Sofaki. ¹⁷ Pa heela-tɛɲ Tafiiiti, uena ɛ koti lɛɛɛɛɛ yoolaa tɛna na pɛ tɛɛ Yaatanɛ, na pɛ kɛtɛna-wɛ na pɛ pull pa ɛsɛntaa. Mpuɔyɔ Silii nyɛma tii pa tɔ. ¹⁸ Ama lɛɛɛɛɛ nyɛma nɛ tɔ pa waali na pɛ se. Uena Tafiiiti na ɛ nyɛma pɛ kɛ kɛyayanaɲ na ɛ kɛkɛnaa kɛ iyisi naatosompɔɔɔɔɔ (7000) na yoolaa nɔɔɔɔɔ nyɛma kɛ iyisi nuɛ (40000) na pɛ kɛ yoolaa nyuɔu tu Sofaki tɔ.

¹⁹ Waatu wei awulaa mpa Hatatɛsɛ ka ɲmakɛlaa tɔ pa nawa si lɛɛɛɛɛ nyɛma kɛla-wɛ, uena pɛ polo na pɛ na Tafiiiti pɛ ciiki na pɛ cɛɛ-ɛ pa tɛ. Pɛ kɛyayana waatu unɛ tɔ Silii nyɛma ɛ caaki Amoni nyɛma kɛ sɛnaɔ.

Sowari lɛɛkɔyɔ kɛ Lapa ɛɛɛɛɛ

(Samiyɛɛɛɛ II 11:1 na 12:26-31)

20 Pɛnaɲa sikaa na pɛ tala waatu wei awulaa tɛkɛ yoo tɔ. Mpuɔyɔ Sowari kuu yoolaa na pɛ polo pɛ ku Amoni nyɛma. Na pɛ tɛ Lapa ɛɛɛɛɛ si pa yookina-tɛ. Na Tafiiiti nɛ caɲ Yosalem.

Mpuɔyɔ Sowari yoonaa Lapa nyɛma na ɛ wakɛɛ ɛɛɛɛɛ. ² Uena pɛ kuu tɛ taa wontuna, uena Tafiiiti kɛyaya wula ntenuɔu ɲku ku wɛ Amoni nyɛma tɔyɔ Milikom tɔ tɔ. Ntenuɔu ɲku ku yuɲ ka wɛ ɛsu kiloona hiu na naanowa kɛ mpu. Paa tuwa ku tɔ kɛ liyitee pɛɛ. Mpuɔyɔ pa tema-kuyɔ Tafiiiti nyuɔu. ³ Pɛ kaasa ɛɛɛɛɛ yɛlaa, uena ɛ tu-wɛɛɛ wahala tɛna. Lɛlaa kɛ tuɲ faɲalaa, na lɛlaa kɛ pɛ saakɛlaa, yaa taakukulasɛ sɛtɛlaa. Mpuɔyɔ Tafiiiti lapɛna Amoni ɛɛɛɛɛ tɛna. Uena ɛ na ɛ yɛlaa pɛ mɛɛ Yosalem.

Filiisi nyɛma yoonau

(Samiyɛɛɛɛ II 21:18-22)

⁴ Pɛɛ pɛ waali kɛ lɛɛɛɛɛ nyɛma pola Filiisi nyɛma yoonau kɛ Kesɛɛ. Waatu unɛɛ Husa tu Sipikayi kuwa Lɛfayi tooko Sipayi na pɛ tisi Filiisi nyɛma. ⁵ Yoo lɛɲku taa kɛ Yayii pɔyalu lɛnaɲ kuwa Katɛ tu Koliyati neu Lamii. ɛ ɲmantaaya kɛtɔyɔ yasɛɛɛ wɛ ɛsu sayata

kratæle. ⁶ M̄púyú pa tasa yooɔ lɛŋku suluyɔ ke Katɪ. Tənaɣa pá nawa kolontu tooko nɔɔɔɔɔɔ ɪ kɛ Halafa luluyɔ tu. ɪ mpee na ɪ nɔmpee we naatoso naatoso. A krenta hiu na liyiti. ⁷ Apalu unɪ ɪ caa lɛɣɛɪ nyəma ke tɔm, lɛna Tafiiti taalɔ Samma pəyalɔ Sonatanɔ ku-ɪ.

⁸ Tafiiti na ɪ yoolaa pa kuna Filiisi ɪcatɛ Katɪ tookonaa mpe.

Kukaluyɔ na yulukusəku
(Samiyɛɪɪ II 24:1-9)

21 M̄púyú kuyaku nakulɪ Satanɪ maɣasaa sɪ ɪ tɔyɪ lɛɣɛɪ nyəma ke wahala. lɛna ɪ tɔsi Tafiiti sɪ ɪ kala lɛɣɛɪ nyəma. ² Ntɛna Tafiiti tɔ Sowarɪ na yooɔ nyuyɔ nyəma lɛlaa sɪ: ɪ polo ɪ kala lɛɣɛɪ tetu təna yəlaa, na má nyɪ pa nyuyɔ.

³ Ntɛna Sowarɪ cɔ-ɪ sɪ: Hai, ta caa, lɔɔ ɪ la na lɛɣɛɪ nyəma huki tɔm nuɔɔɔɔ (100). Sarɔa ɪsəntɔ pa təna pa kɛ nyá ɪfalaa kɛ. ɪɛ pepe tɔɔ kɛ n caa sɪ n nyɪ pa nyuyɔ, na n susɪ lɛɣɛɪ nyəma ke ɪsɔɣatu taa?

⁴ Ntɛna wulau sɪ ɪ kala ke ɪ kala. lɛna Sowarɪ náá cɔɔ lɛɣɛɪ tetu təna na ɪ kala yəlaa na ɪ mɛɪɪ Yosalem. ⁵ Na ɪ heeli wulau sɪ lɛɣɛɪ yoolaa we iyisi iyaya ke tɔm iyaya, na iyisi nuɔɔɔɔ (1100000) na Yuta nyəma ke iyisi nasəɛ na nuɔɔɔɔ na naanɔɔɔ (470000).

⁶ Sowarɪ lanɔ ke wakələnə wulau tɔm ntəyɪ. ɪɛ ɪ ta kala Lefii na Pɛncamɛɛ nyəma.

lɔɔ hɔma lɛɣɛɪ nyəma ŋkraɔnyɔ ke Tafiiti ɪsɔɣatu tɔɔ
(Samiyɛɪɪ II 24:10-17)

⁷ M̄púyú Tafiiti yaasi unɪ ɪ ta maya lɔɔ, na ɪ lɛ ɪ hɔ lɛɣɛɪ nyəma ŋkraɔnyɔ. ⁸ Ntɛna Tafiiti sələmɪ lɔɔ sɪ: Tacaa, ma lapa mpu tɔ, ma wakəlaa kɛ. ɪɛ wii-m ma ɪsɔɣatu nti. Ma lapa kumɛɪɛntu kɛ.

⁹ M̄púyú Tacaa heela Tafiiti layatu tasəɪɪ lɔɔ kuyɔɔɔtutu tɛləsulu Katɪ sɪ: ¹⁰ Polo n heeli Tafiiti sɪ ma sɪ wahalanaa tooso sɪ ɪ ləsɪ pa taa kulum na má kɔna-ɪ.

¹¹ M̄púyú Katɪ pola Tafiiti kiŋ na ɪ pɔɔsɪ-ɪ sɪ: Tacaa sɪ weyɛ n ɪsəyɪ? ¹² Nyɔɔɔɔ ɪ lu pɔsɪ tooso? Yaa n se nyá kolontunaa ke ɪsɔɔɔnaa tooso? Yaa lɔɔ ɪ tili ɪsɔɔɔa tillu na ɪ pəɪɪ yulukusəku ke kuyɛɛɛn tooso ke lɛɣɛɪ tetu təna taa? Maɣasɪ nyá taa na n cɔ na má heeli wei ɪ tila-m tɔ.

¹³ Ntɛna Tafiiti cɔ-ɪ sɪ: Ma lanɔ pəsaa kɛ. Pə kəla-m teu sɪ má pɛtɪ ma təyɪ Tacaa niŋ taa. Sana unɪ ɪ hɔ tá ŋkraɔniŋ na mpi yulu ká hɔmɪ-ɪ tɔ. Mpi tɔ, ɪ pətɔɔtəɛ tɔɔwaya.

¹⁴ lɛna lɔɔ kɔna yulukusəku, na lɛɣɛɪ nyəma sɪ yəlaa iyisi nuɔɔɔɔ na naanɔɔɔ (70000). ¹⁵ M̄púyú Tacaa tila ɪsɔɔɔa tillu wei ɪ kuyɪ tɔyɔ Yosalem. ɪsɔɔɔa tillu talaa ɪsɪ ɪ ká niki kuyɔ, lɛna lɔɔ layasɪ huwɛɛ na ɪ səŋsɪ-ɪ sɪ: Yɛɛ mpu pə maɣanaa.

Waatu unɪ ɪɛ, ɪsɔɔɔa tillu we Yɛpusɪ tu Olənanɔ tɔyɔɔɔɔ təmatɛ ntɛ. ¹⁶ Tafiiti kusa ɪsɛ, lɛna ɪ ná ɪsɔɔɔa tillu ke atɛ atɛ na ɪ kɛɪsəyɪ ɪ layatɛ na Yosalem tɔɔ. M̄púyú ɪ na sɔsaa mpa paa suu ləyaya flətɔnaa taka tɔ pa hota pa ɪsɛntɔɔ. ¹⁷ Ntɛna Tafiiti sɪ: Hai, ma wakələnə. Mpi tɔ, má yɔyɔtəna sɪ pá kala kukaluyɔ.

Yəlaa pane pa taa nɔɔɔɔ ta la taalɪ nɔɔɔɔ. Mpu tɔ, pu wɛɛ sɪ má na ma təyaya nyəma tá tɔɔ kɛ lɔɔ ɪ tu niŋ.

Tafiiti ŋmawa Tacaa ke kɔtaya tələtɛ
(Samiyɛɪɪ II 24:18-25)

¹⁸ M̄púyú Tacaa ɪsɔɔɔa tillu heela Katɪ sɪ: Heeli Tafiiti sɪ polo timpi Olənanɔ makɪ ɪ tɔyɔɔɔɔ tɔ na n ŋmá Tacaa ke kɔtaya tələtɛ.

¹⁹ lɛna Tafiiti tɛɛ, ɪsɪ Tacaa heeluyɔ Katɪ sɪ ɪ heeli-ɪ tɔ. ²⁰ Olənanɔ na ɪ pəyalaa liyiti paa wenna təna, na pá makɪ pa tɔyɔɔɔɔ. M̄púyú pa ná ɪsɔɔɔa tillu lɛna pá se na pá ŋmɛɪɪ. ²¹ Tafiiti tala təna na apalu unɪ ɪ na-ɪ, lɛna ɪ lu kataya taa na ɪ polo na ɪ həntɪ-ɪ atɛ. ²² lɛna Tafiiti tɔmɪ-ɪ sɪ: Pɛɛtəna-m nyá kataya na má fɛɪɪ-ŋ na má ŋmá Tacaa ke kɔtaya tələtɛ, na yulukusəku kune kú sɪ tənaɣa. ²³ Ntɛna Olənanɔ sɪ: Hai, tacaa, kraɣa na n lana mpi n caakɪ tɔ. Ma kɛkɛ kɛɛ na pə naanɔ, faɣa kɛkɛ na n la kɔtaya taasɪ. Kraɣa naanɔ na tɔyɔɔɔɔ na n la kɔtaya. Ma ha-ŋ pə təna.

²⁴ lɛna wulau tɔ sɪ: Aai yoo, ma caa ma fɛɪɪ-ŋ pə liyɪ-tee kɛ, taa ha-m. Maa caa sɪ má la Tacaa ke kɔtaya ke nyá nyəm, yaa pulu mpi pə tɔɔ ma ta wu tɔ.

²⁵ M̄púyú Tafiiti fɛɪɪ Olənanɔ ke wula nyəɣətu nasə-toso (600) ke kataya ŋkɛ ka tɔɔ. ²⁶ lɛna Tafiiti ŋmá Tacaa ke kɔtaya tələtɛ ke lonte ntɛ tə taa. Na ɪ la kɔtasɪ nsi kɔkɔ lusa sɪ təna tɔ na nɔyɔ kulumaya kɛntuɔyɔ nyənsɪ. Na ɪ sələmɪ lɔɔ na lɔɔ tisi kɔkɔ na ká nyaya ɪ kɔtasɪ. ²⁷ M̄púyú Tacaa tɔma ɪsɔɔɔa tillu sɪ: Məŋna nyá layatɛ ke tə suyute taa.

²⁸ M̄púyú Tafiiti cɛkənə sɪ Tacaa muwa ɪ sələmuyɔ ke Yɛpusɪ tu Olənanɔ kataya taa təna. lɛna Tafiiti lakɪ tənaya kɔtasɪ. ²⁹ Waatu unɪ tɔ lɔɔ cəkəɛ nte Moisi ka lapa wulaya tetu taa tɔ na pə kɔtaya tələtɛ pu we Kapawɔŋ təkɔtəɛ kɛ. ³⁰ Ama Tacaa ɪsɔɔɔa tillu layatɛ tɔm ka kraɣa Tafiiti ke sɔyɔntu. ɪɛ ɪ ta pəsɪ na ɪ tala təna sɪ ɪ sɛɛɪɪ-ɪ.

22 Pə tɔɔ kɛ Tafiiti tɔyɔɔɔ sɪ: Cənyɛ paa ŋmá Tacaa təsɛɛɛ na kɔtaya tələtɛ nte tə tɔɔ lɛɣɛɪ nyəma ka lakɪ kɔtasɪ tɔ.

Tafiiti lupu sɪ ɪ ŋmaakɪ lɔɔ təsɛɛɛ

² M̄púyú Tafiiti tɔma sɪ: ɪ koti lɛɣɛɪ taa caɣalaa. lɛna Tafiiti tu-weyɛ tɛmlɛ sɪ pá saakɪ pɛɛ wena paa ŋmana lɔɔ təsɛɛɛ tɔ, ³ na ɪ tayanɪ nyəɣətu tuutuuma wei paa luna kampunaa nyəmá kukamɛɛ tɔ na nyəmá kukolisee nna pa tuləɣəna nɔɔɔɔɔ tɔ na ɪ kaa nyəɣəluyɔ kuseɛmuyɔ ke tuutuuma tɔtɔ. ⁴ Na ɪ kaa taasɪ kupanɔ nsi Sitɔŋ na Tiii nyəma kɔŋaɣana-ɪ tɔyɔ tuutuuma. ⁵ Tafiiti maɣasaya ɪ taa kɛ sɪ: Ma pəyalɔ Salumɔŋ kɛ pəyaya, ɪ ta nyənta pulu. Pəyɛɛ pə wɛɛ sɪ pá ŋmá lɔɔ təsɛɛɛ nteyɛ na tə taa wɛɛna saala kɛ tetu təna taa. Mpu tɔ, maa tayanɪ mpi pə wɛɛ sɪ paa lana tɔ. Pə tɔɔ kɛ ɪ tayana wontunaa paɣalɛ na pəcɔ ɪ sɪ.

Tafiiti tu Salumɔŋ sɪ ɪ ŋmá lɔɔ təsɛɛɛ

⁶ M̄púyú Tafiiti yaa ɪ pəyalɔ Salumɔŋ na ɪ tu-ɪ sɪ ɪ ŋmá lɛɣɛɪ lɔɔ Tacaa ke ɪ təsɛɛɛ. ⁷ Na ɪ heeli-ɪ sɪ: Ma

pu, maa tuwa ma taa ké si maa n̄má lɔɔ Tacaa ke timpi paa sɛɛ-ɪ tɔ. ⁸ Ama lɔɔ cɔ-m si ma sula yɛlaa kuyɔ ke yoo taa. Pə tɔɔ ké pə fɛɪ si má n̄má-ɪ timpi paa sɛɛkɪ-ɪ tɔ. ⁹ Ma pəyaya kululaya kaa wɛɛ yoolu ɪsu má. Kaa la hɛɛsuyɔ tu ké. lɔɔ má ma kaa ye le na ma pəyalu kolontunaa mpa pa cɔɔna-ɪ tɔ pá yoonaa-ɪ. Halɪ ɪ hətɛ nté Salumɔɔɔ. Pə nyuyɔ nté si hɛɛsuyɔ tu. Maa ye le ké na lɛyɛɪ nyéma hɛɛsɪ na pá cayana pa tɛyɪ ɪ kawulaya waatu təna taa. ¹⁰ lɪ ɪ ka n̄mana-m timpi paa sɛɛkɪ-m tɔ. Maa nyənəyɪ-ɪ ma pəyalu, na ílé í nyənəyɪ maya ɪ caa. Maa ye le na ɪ kawulaya la toɔ ke lɛyɛɪ ke tam tɔ. ¹¹ Ntəna Tafiiti tasa si: Ma pu, nyá lɔɔ Tacaa í sənə-ɔ na n̄ pəsɪ na n̄ n̄má-ɪ timpi paa sɛɛ-ɪ tɔ. lɪ ɪ yɔɔɔtuyɔ nyá tɔ tɔ. ¹² í tu-ɔ layatu na n̄ cəkəna kupantu na ɪsəyatu ke waatu wei ɪ ka tu lɛyɛɪ nyéma ke nyá niɔ taa tɔ. lɛna n̄ pəsɪ na n̄ tɔkɪ ɪ kiiu. ¹³ Ye n təkəyɪ kusəsutu na kutututu nti ɪ hula Moisi na ɪ cɛla lɛyɛɪ nyéma tɔ na n̄ laki-ti, n ká waa pə təna pə taa. Tɔɔ apalutu na n̄ nyɔɔ toɔ, taa nyana pulu, pəcɔ taa sele. ¹⁴ Ma kaasa ma ti na má kaa wulanaa mpaɔ Tacaa təsɛɛɛ n̄mau tɔ tɔ, pa tɛɛ tɔɔnənaa iyisi tooso (3000). Liyitee nyəyatu ná tɛɛ tɔɔnənaa iyisi hiu na naanwa (30000). Na pə kaasi nyəyɛɪluyɔ kusɛɛmuyɔ na nyəyɛɪluyɔ mayamaya ke tuutuuma. Ma tɛma kpenkpelasi na pɛɛ ke tayanuyɔ na má si. N pəsəyɪ na n̄ sɔɔsɪ pə tɔ tɔ tɔ. ¹⁵ N ka wɛɛna tɛma lataa pəyale, paa n̄malaa na saakəlaa na niɔ tɛma lataa lɛlaa. ¹⁶ N wɛna wulanaa na liyitee nyəyatu na nyəyɛɪluyɔ kusɛɛmuyɔ na nyəyɛɪluyɔ mayamaya ke tuutuuma. lɛ suu nyá tɛmlɛ taa. Tacaa í wɛɛ nyá waalɪ. ¹⁷ Pəɛ pə waalɪ ké Tafiiti tuwa lɛyɛɪ nyuyɔ nyéma təna si pá kɔɔ pá sənə ɪ pəyalu Salumɔɔɔ. ¹⁸ Na í tɔ si: Tacaa mə lɔɔ wɛ mə waalɪ ké, na í ye le na tɛtu təna caya tɔpamm ke hatoo waatu wei ɪ tu tə yəlaa kancaalaya nyéma ke ma niɔ taa tɔ. Mpe pa pəsənə ntɛyɛ Tacaa na ɪ yəlaa pa tɛmlɛ nyéma. ¹⁹ Mpu tɔ, í sɛɛsɪ ɪsəɛ na lotu kulumtu na í pɛɛkɪ Tacaa mə lɔɔ na í n̄má-ɪ timpi paa sɛɛ-ɪ tɔ, na í su ɪ atakaa na wontu katɛ nyəntu ke təna.

Lefii nyéma tɛma

23 Tafiiti kpatəla teu, lɛna í kpa ɪ pəyalu Salumɔɔɔ ke lɛyɛɪ wulau. ² Na í koti lɛyɛɪ nyuyɔ nyéma təna na kɔtəlaa na Lefii nyéma.

³ M̄p̄yú pa kala Lefii nyéma apalaa mpa pa pɪsɪ wɛ hiu na naanwa na waalɪ tɔ. Pa wɛ yəlaa iyisi pəɛfɛɪ nuɛ (38000). ⁴ lɛna Tafiiti ləsi pa taa ké yəlaa iyisi hiu na liyiti (24000) si pá feɔyɪ lɔɔ təsɛɛɛ n̄mau na yəlaa iyisi naatoso (6000) ke nyuyɔ nyéma na tɔm huɪlaa. ⁵ Yəlaa iyisi liyiti (4000) ké n̄n̄n̄n̄ tanɔlaa. Yəlaa iyisi liyiti (4000) náa sənə lɔɔ na cəmən̄ wei Tafiiti yelaa na pá lu tɔ. ⁶ lɛna pá faya Lefii nyéma ke kpeka na pá kɛsənə pa lulɔɔ nyuyɔ nyéma, ɪsu Lefii pəyalaa Kɛsɔɔɔ na Kehatɪ na Melali.

⁷ Kɛsɔɔɔ piya nté Latən na Simeyi. ⁸ Latən ná lula piya tooso ké. Yehiyɛɪ na Setam na Sowɛɪ. ⁹ Simeyi ke piya tooso, Selomitu na Hasiyɛɪ na Halən. Latən pəyalaa lulɔɔ nyɔɔɔ nyéma nté. ¹⁰ Simeyi ílé ɪ piya wɛ

liyiti tɔɔ, Yahatɪ, na Sisa na Yewusi na Peliya. ¹¹ Yahatɪ keɛ kancaalaya nyəɔ, na Sisa ke naale nyəɔ. Yewusi na Peliya pa ta hiki piya ke sɔɔsɔm. lɛna pá kpenɪ-wɛ ɪsu lulɔɔ kulumuyɔ.

¹² Kehatɪ lula piya liyiti ké. Aməlam na lɛsaa na Hepəɔɔɔ na Wusiyɛɪ. ¹³ Aməlam piya nté Alɔɔ na Moisi. M̄p̄yú pa ləsa Alɔɔ na ɪ lulɔɔ nyéma ke tam tɔɔ si pa tike pá paasənə katɛ taa katɛ tɛcayale na pá laki Tacaa ke tulaalunaa kɔtasɪ na ɪ tɛmlɛ na pá kooliyɪ yəlaa ke n̄n̄n̄n̄ kupan̄sɪ na Tacaa hətɛ taa. ¹⁴ Moisi ké lɔɔ yulu ké, paa na mpu ɪ piya wɛ Lefii lulɔɔ nyéma taa ké ɪsu yəlaa ke yem. ¹⁵ l pəyalaa nté Kɛsɔɔɔ na Iliyɛsɛ. ¹⁶ Kɛsɔɔɔ pəyalu keɛ Sepuwɛɪ. ¹⁷ Pəyaya kulumaya ke Iliyɛsɛ lula ɪ ta tasa nakəlɪ. Pa yaa-ke si Lehapiya. Ama Lehapiya pəyalaa wenna pəyale. ¹⁸ lɛna pəyaya nté Selomitu. ¹⁹ Hepəɔɔɔ pəyalu kancaalaya nyəɔ nté Yeliya. Naale nyəɔ nté Amaliya, tooso nyəɔ nté Yasiyɛɪ, na liyiti nyəɔ ke Yekamam. ²⁰ Usiyɛɪ pəyaya kancaalaya nyəɔka nté Mika, na naale nyəɔka ke Isiya.

²¹ Melali piya nté Malii na Musi. lɛna Malii náa lulu piya naale, lɛsaa na Kisi. ²² M̄p̄yú lɛsaa ná səpa ɪ ta hiki apalupəyaya. Alupiya tike ke ɪ hikaa. lɛna ɪ caa newaa pəyalaa náa kpaɔ-wɛ. ²³ Piya toosoɔ Musi na Lulaa. Mpeyɛɛ Malii na lɛɛ na Yelɛmɔɔɔ.

²⁴ Lefii lulɔɔ nyéma nté na mpeyɛɛ pa nyɔɔɔ nyéma na pá kɛsənə ɪsənə pa tu pa hɛla ke kukaluyɔ takəlaya taa tɔ. Pa pɪsɪ takɪ hiu hiu tɔɔ pa caaləyɪ Tacaa tɛmlɛ ke lɔɔ təsɛɛɛ taa. ²⁵ Tafiiti ka yɔɔɔta mpu si lɛyɛɪ lɔɔ Tacaa yelaa na yəlaa hɛɛsɪ na ɪ mayamaya ɪ wɛ Yosalem taa ké tam. ²⁶ lɛ Lefii nyéma kaa tasa lɔɔ cəkəɛ na ɪsɔ sɛɛu wontu tənaya lona layasuyɔ. ²⁷ lɛna pá n̄maakɪ pa hɛla ke waatu wei pa takɪ pɪsɪ hiu hiu tɔ. lɪ Tafiiti ka suu tɔ. ²⁸ Na Alɔɔ lulɔɔ nyéma náa tuyɔ-wɛyɛ tɛmlɛ ke lɔɔ təsɛɛɛ taa na pə patəma taa na pá tayanəyɪ kɔtaya wontu na pá laki pə ɪsɔ sɛɛu tɛma lɛna. ²⁹ lɪ lɔɔ potopotonaa tuyɔ, na kutɔɔɔ n̄ku pa laki kɔtaya tɔ pə mulum mpi pa tuyɪ kukusum fɛɪ kakalasi na kakalasi nsi pa tuyɪ nim taa tɔ, na tinte pə mulum tayanuyɔ. Na pá feɔyɪ sanəyanaa na mayasəlasɪ pə tɔ. ³⁰ Pə wɛɛ si yonyoolaa í wɛɛ tam ké tanən̄ na taanaya, na pá sənə Tacaa na pá kusɪ ɪ nyuyɔ. ³¹ Na kɔtəlaa laki-ɪ kɔtasɪ nsi kɔkɔ lusa si təna tɔɔ kuyaku kuhɛsuyɔ wule, na ɪsɔɔ kuyaku kancaalaya nyəɔku, na acima lɛna wule. M̄p̄yú Lefii nyéma ká laki pa tɛma ke tam ké Tacaa ɪsentaa ɪsu pa tu-wɛ tɔ. ³² Paa paasənə lɔɔ cəkəɛ na katɛ taa katɛ nən̄. lɛna pa tɛɛtunaa Alɔɔ pəyalaa náa laki lɔɔ təyaya taa tɛma.

Kɔtəlaa kpeka

24 M̄p̄yú pa faya Alɔɔ lulɔɔ nyéma ke kpeka kpeka. Piya liyiti ké ɪ ka lulaa. Mpeyɛɛ Natari, na Apihu, na lɛsaa, na lɛtamaa. ² Ama səm kɔɔla Natari na Apihu na pá ye le pa caa. Pəcɔ pa feɔna pəyalaa. Pə tɔɔ ké pə yela lɛsaa na lɛtamaa pá tike na pa laki kɔtuyɔ tɛmlɛ. ³ Pəɛ pə waalɪ ké Tafiiti na lɛsaa lulɔɔ tu Satɔkɪ, na lɛtamaa lulɔɔ tu Ahimeleki,

pa faɣa kɔtɔlaa ke kpeka na pɔ keesɛna pa tɛma.

⁴ Ɔlena pɔ nɔ si Ɔlasaa nyɛma kɛla paɣale ke Ɔtamaa nyɛma. Pɛ tɔw kɛ pa faɣa Ɔlasaa nyɛma ke luluh kpeka naanuwɔ na naatoso, na Ɔtamaa nyɛma ke kpeka pɔɛfɛi naanuwɔ na pa nyuhu nyɛma. ⁵ Tɛtɛ kɛ pa tɔwa na pɔ kpana kɔtɔlaa na Ɔsɔ tɛsɛɛle tɛmlɛ lataa ke Ɔlasaa na Ɔtamaa pa luluh taa.

⁶ Mprɔyɔ Lefii kpekɛle tu Semaya pɔyalu Netaneyɛl wei ɪ kɛ takɛlasɪ nɛmaalu tɔ, ɪ nɛmaa pa hɛla ke wulau na nyuhu nyɛma, na kɔtulɔ Satɔki na Apiyataa pɔyalu Ahimeleki na kɔtɔlaa na Lefii luluhu nyuhu nyɛma pa ɪsentaa. Tɔm naale naaleɣɛ pa tɔ tɛtɛ kɛ Ɔlasaa luluhu nyɛma tɔw, na Ɔtamaa luluhu nyɛma tɔw kɛ tɔm kulum kulum. ⁷ Kpeka nyuhu nyɛma mpa pa tɔ tɛtɛ na pɔ kpa tɔ pa hɛla ntɔ:

1. Yoyalipi
2. Yetaya
3. Halim
4. Sewolim
5. Malɛkiya
6. Miyamɛn
7. Hakɔɔsi
8. Apiya
9. Yesuwa
10. Sekaniya
11. Ɔliyasiɔ
12. Yakim
13. Hupa
14. Yesɛparɪ
15. Pilɛka
16. Ɔmɛɛ
17. Hesii
18. Hapisɛsi
19. Petahiya
20. Ɔsekiyɛɛɪ
21. Yakerɛn
22. Kamuli
23. Tɛlaya
24. Maasiya

¹⁹ Ɔsɛna pa puɔla kpeka yɛlaa ke pa tɛmlɛ tɔw tɔɣɔɔɛ, si pɔ tɛn pa caa Ɔɔn kusɛsɪtu na pɔ keesɛna ɪsɛna Ɔsɛyɛɪ Ɔsɔ Taca ka si-ɪ tɔ, na pɔ su Ɔsɔ tɛsɛɛle taa kɛ tɛmlɛ lapu.

Lefii nyɛma Ɔɛlaa hɛla

²⁰ Lefii nyɛma Ɔɛlaa nyuhu nyɛma hɛla ntɔ cɛnɛ.

Amɛlam luluhu nyɛma ntɛ na Supayɛɪ. Supayɛɪ nyɛma ntɛ na Yetiya. ²¹ Lehapiya nyɛma taa kancaalaya tu ntɛ Isiya. ²² Ɔsaa luluhu nyɛma ntɛ na Selomɔti, Selomɔti nyɛma ntɛ na Yahatu. ²³ Hɛpɛɔn pɔyalu kancaalaya nyɛn ntɛ Yeliya, naale nyɛn ke Amaliya, na tooso nyɛn ke Yasiyɛɪ, na Ɔiyiti nyɛn ke Yekamam. ²⁴ Usiyɛɪ pɔyalu kɛɛ Mika. Mika luluhu taa tu ntɛ Samii. ²⁵ Mika ɪnɪ ɪ neu Ɔsiya luluhu taa tu ntɛ Sakalɪ. ²⁶ Melali pɔyalaa ntɛ Malii, na Musi, na Yasiya. ²⁷ Melali luluhu nyɛma mpa ɪ pɔyalu Yasiya lulaa tɔɣɔɔɛ Soham, na Sakuu na Ɔpili. ²⁸ Malii pɔyalaa ka wɛ naaleɣɛ, Ɔlasaa na Kisi. Ama Ɔlasaa nɔ fɛɪna pɔyalu.

Kisi pɔyalu kɛɛ Yelameyɛɪ. ³⁰ Musi pɔyalaa ntɛ Malii na Ɔtɛɛ na Yelimɔti.

Lefii luluh nyɛma ntɛ. ³¹ Ɔɔn luluhu nyɛma ka tɔna tɛtɛ na pɔ kpa pɛɛ tɔtɔɣɔ wulau Tafiiti na Satɔki na Ahimeleki na kɔtɔlaa nyuhu nyɛma pa kin. Na pɔ Ɔlɔ nɔpɔyɔ taalunaa na newaa.

Yonyoolaa kpeka

25 Mprɔyɔ Tafiiti na Ɔsɔ sɛɛu kpeka nyuhu nyɛma, pa kpa Asafi, na Hɛman, na Yetutun, pa luluh nyɛma na pa mpa si, pɔ yoo Ɔsɔ Tɔm yontu na sanɔunaa, na cɛmɛn, na kɛnɔkɛnɛna. Tɛmlɛ nɛtɛ tɛ lataa hɛla ntɛ:

² Asafi wei ɪ yookaɣa Ɔsɔ Tɔm yontu ɪsu wulau ka heeluhu-ɪ tɔ. Ɔnɪ ɪ paasayana ɪ pɔyalaa Sakuu, na Yosɛɛfu, na Netaniya, na Asalela.

³ Yetutun pɔyalaa ntɛ Ketaliya, na Seli, na Yesaya, na Simeyi, na Hasapiya, na Matitiya. Pa naatoso ɪnɪ, pa caa wei ɪ yookaɣa Ɔsɔ Tɔm na sanɔunaa na ɪ sanɔunaa tɔ, ɪnɪ ɪ paasayana-wɛ.

⁴ Hɛman pɔyalaa ntɛ Pukiya, na Mataniya, na Usiyɛɪ, na Sepuwɛɪ, na Yelimɔti, na Hananiya, na Hanani, na Ɔliyata, Kitaliti, na Lomamɛti-Ɔsɛɛ, na Yosepekasa, na Maloti, na Hotii, na Mahasiyɔti.

⁵ Hɛman pɔyalaa ntɛ pa tɛnaya mpu, na ɪnɪ ɪ ka kɛna wulau nalu na ɪ tɛɔsɛyɛɪ-ɪ Ɔsɔ kusɔɣɔtutu. Apalupiya naanuwɔ na Ɔiyiti na alupiya Ɔiyiti ke Ɔsɔ hawa apalu ɪnɪ si pɔ kusɔ ɪ nyuhu.

⁶ Ɔsɔ tɛsɛɛle taa kɛ mpe ɪnɪ pa caanaa Asafi, na Yetutun, na Hɛman pa paasayana-wɛ, na pɔ yooki yontu na kɛnɔkɛnɛna, na cɛmɛn, na sanɔunaa, ɪsu wulau ka siu tɔ. ⁷ Yonyoolaa sɔsaa mpe na pa kpekɛle taa nyɛma, mpa paa hula Taca sam yontu ke mpu tɔ, paa wɛ yɛlaa pɔɛfɛi nɛmunuhu na nuɔnaasa na naanuwɔ (288) kɛ.

⁸ Tɛtɛ kɛ pa tɔwa na pɔ kpa pa tɛna. Pa ta faɣa ɪfɛpiya, na akpatɔlaa, yaa yonyoolaa nyɛntaa na kɛɛɛmɛlaa.

⁹ Kpeka nyɛnɔn nyɛma mpa pa tɔ tɛtɛ na pɔ kpa tɔ pa hɛla ntɔ:

1. Asafi pɔyalu Yosɛɛfu
2. Ketaliya
3. Sakuu
4. Ɔsɛɪ
5. Netaniya
6. Pukiya
7. Yesalela
8. Yesaya
9. Mataniya
10. Simeyi
11. Asalɛɪ
12. Hasapiya
13. Supayɛɪ
14. Matitiya
15. Yelɛmɔti
16. Hananiya
17. Yosepekasa
18. Hanani

Tafiiti huləyi Salumɔŋ ke isəna i ka ŋmá lɔɔ təsɛɛle tɔ

¹¹ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Tafiiti cɛla Salumɔŋ ke isəna paa ŋma lɔɔ tɔyaya tɔ pə fotoonaa, paa lɔɔ təsɛɛle na pə ɔɔɔ kutuluŋ, na krancoou kutuluŋ, na isɔtaa naŋ na pə tɛɛ nyəŋku na lɔɔ atakaa nyəŋku. ¹² Na Tafiiti cɛla Salumɔŋ tɔɔɔ pə təna mpi i caakaya ŋmau tɔ pə fotoonaa, isu lɔɔ təsɛɛle taasi həluŋ na pə kutuluŋ wei i ɔɔna-si tɔ. Na kutuluŋ wei i taa paa su krancoou na lɔɔ wontu tɔ. ¹³ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Tafiiti cɛla Salumɔŋ tɔɔɔ kɔtələa, na Lefii nyəma, pa kpekəle nyəma həla, na təma wena paa la lɔɔ təsɛɛle taa tɔ, na tə taa wontu həla tɔtɔ. ¹⁴ Haləna Tafiiti kɛsi Salumɔŋ ke wulanaa na liyitee nyəgətu pə kiloonaa isəna isəna i ká caa na í luna pə wontunaa mpe isu pa lakəna-ti tɔ. ¹⁵ Na pə kpenna wula kɔkɔ kpatəŋ, na pə tɔ wula fətəlanaa, na liyitee nyəgətu kɔkɔ kpatəŋ na pə fətəlanaa nyəntu, isu pa lakəna-ti tɔ. ¹⁶ Na Tafiiti cɛla Salumɔŋ ke wula na pé maɣana isəna paa lu taapələnaa mpa pa tɔ pa sukɪ lɔɔ potopotonaa tɔ. Na í cɛle-i tɔɔɔ liyitee nyəgətu si pá la taapələnaa. ¹⁷ Na í cɛle-i wula wei paa lu kela lɔɔɔɔ nsi pa lakəna nantu tɔ, na poosiyanaa mpa pa ŋmuɔsəgəna caləm tɔ, na wula maɣamaɣa fusi na wula na liyitee nyəgəluŋ pə cem-senaa. Na Tafiiti kɛsi Salumɔŋ ke paa wontuŋ ŋku ku yuŋ. ¹⁸ Na í cɛle-i wula maɣamaɣa na pé maɣana isəna paa lu tulaalunaa təwɔtɔ tɔ. Na í kɛsi-i isəna paa la lɔɔ kɛkɛ tɔ. lɛna pə tu kələna isɔtaa tɔŋlaa lɛsəŋ wula nyəŋ na pá lɔpa pa keŋ ke lɔɔ atakaa tɔ. ¹⁹ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Tafiiti tɔma si: Pə təna isəntɔ pə we takəlaya ŋka Tacaa cɛla-m tɔ ka taa. Tənaɣa pá kɛsa teu tɛɛɛɛ kɛ isəna paa la təma anɪ tɔ. ²⁰ lɛna Tafiiti tasa si: Ma pəyalu, kaasi nyá ti na í nyɔɔ toŋ na í suu təmlɛ taa. Taa nyá, pécɔ taa sele. Ma lɔɔ Tacaa ká wɛɛ nyá waali kɛ, i kaa lɔ-ŋ. Haləna i təsɛɛle təmlɛ təna yoosi. ²¹ Kɔtələa na Lefii nyəma mpa pa faɣa kpekə kpekə si pa lakɪ lɔɔ təsɛɛle taa təmlɛ tɔ pa we nyá waali tɔtɔ. Pələ pə paasi yələa mpa pa nyəma təmlɛ lapu ke teu na luŋu kulumuŋu na pá we lseyeli nyəma na pa nyuŋu nyəma taa tɔ, paa təŋ nti n ka yɔɔɔ tɔ.

lɔɔ təsɛɛle ŋmau kucɔɔŋ

29 M̀p̀r̀ỳg̀ỳ wulau Tafiiti yɔɔɔ samaa taa si: Ma pəyalu Salumɔŋ ke lɔɔ ləsaa si í lɛɛti ma lonte. lɛ i kɛ pəyaya, i ta nyənta pulu. Pəyele təmlɛ sɔɔɔ kɛ pə tu-i. Mpi tɔ, pə taya yulu ke i ŋmaaki kutuluŋ. Ama lɔɔ Tacaa kɛ. ² Ma kaasa ma təyi teu kɛ, na má kpɛyeli mpi mpi paa ŋmana lɔɔ təsɛɛle tɔ. Paa wula, na liyitee nyəgətu, na nyəgəluŋ maɣamaɣa, na pə kuseemuŋu, na kpenkpelasi, na liyitee pɛɛ kukpɛɛɛ, na kacɔka nyəna nna a teeki kɔkɔ tɔ. Na nna a wena ŋmalum ke waani waani tɔ. Na pɛɛ kuhulumɛ ke sɔɔɔ. ³ Ye pə kaasa ma maɣamaɣa ma wena isu wula na liyitee nyəgətu, lɛ ma haaki-ti si pá ŋmana ma lɔɔ təsɛɛle. Ma sɔɔsəyi-təyi pə təna mpi ma təma tayanuŋu si pá ŋmana lɔɔ təsɛɛle nte ma sɔɔla teu tɔ

pə tɔ. ⁴ Maa ha Ofii tetu nyəma wula ke tɔɔnənaa nɔnɔwa (100) na liyitee nyəgətu kupantu ke tɔɔnənaa ŋmunuŋu na nulle (240) na pá matɪ lɔɔ təsɛɛle koloosi tɔ na pə taa tɔ. ⁵ Tɔɔ, kɔkɔ awe ká ha Tacaa ke wula yaa liyitee nyəgətu na luŋu kulumuŋu. lɛna canəm təma lataa lu lɔɔ təsɛɛle taa wontu?

⁶ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ lseyeli kpekə na pə tɛɛsi nyuŋu nyəma na yoolaa iyaya (1000) nyuŋu nyəma na nɔnɔwa (100) nyuŋu nyəma na wulau təmlataa nyuŋu nyəma tisaa si paa hana luŋu kulumuŋu, ⁷ ke wula tɔɔnənaa nɔnɔwa na nutoso na naanɔwa (170), na wula nyəgətu ke iyisi naanɔwa (10000), na liyitee nyəgətu ke tɔɔnənaa ŋmunuŋu na nɔnɔwa (300) na waali, na nyəgəluŋu kuseemuŋu isu tɔɔnənaa nasətoso (600), nyəgəluŋu maɣamaɣa ke tɔɔnənaa iyisi tooso (3000) na pá lana lɔɔ təsɛɛle təmlɛ. ⁸ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ lɛlaa ná cɛla liyitee pɛɛ ke kɛsəŋ luluŋu tu Yehiyeli si pá tɔ lɔɔ təsɛɛle krancoou taa. ⁹ Lotu kulumtu ke mpe unɪ pa təna pa hana pa kucɔɔŋ na pa lanɔ huluma. Wulau Tafiiti maɣamaɣa lanɔ ke huluma kɛ pə tu fɛi.

Tafiiti lɔɔ səlumuŋu

¹⁰ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Tafiiti sama lɔɔ kɛ lseyeli samaa təna kin si: Hai, Yakɔpu lɔɔ Tacaa, yələa í saŋi-ŋ tam tɔ. ¹¹ Nyagale sɔɔɔ na toŋ tu na teeli tu na tam tɔ tu. Nyá tənna isɔtaa na atɛ nyəm təna. Nyagale kawulaya tu na pə təna pə tu. ¹² Nyá haakəna wena na í tɔyi teeli na í ŋmakəla pə təna. Nyá niŋ taa kɛ toŋ na pəsuyu wɛɛ si í la na paa awe nyuŋu kulɪ yaa í nyɔɔ toŋ. ¹³ Pə tɔ kɛ ta lɔɔ tɛ saŋi-ŋ na tɛ puyuləyi nyá həte sɔɔɔ. ¹⁴ Ma na ma yələa tə ta ke pulu. Pécɔ pə taya tá toŋ taa kɛ tə pəsaa na tɛ ha-ŋ kucɔɔŋ lɛ. Nyá hana-tuyu pə təna. Mpi n ha-tu tɔɔ tə haaki-ŋ. ¹⁵ Tá na tá caanaa tə wɛ-ŋ teitei kɛ isu muɔlaa na caɣalaa, na tá weesiŋ wɛ atɛ cənɛɣɛ isu isotom, naani nɔɔɔ i fɛi. ¹⁶ Ta lɔɔ Tacaa tə kaa wontu ke huɣule si tə ŋmaaki timpi tu sɛɛki-ŋ tɔ, na nyá həte Naŋŋ nyəntɛ taa. Nyá tənna pə tənaya mpu. ¹⁷ Hai, ma lɔɔ, ma nyəma si n maɣasəyi yələa lotunaa taa huwɛ kuŋmɛɛ na í saŋ tampana tɔŋlaa. Na lotu kulumtu ke ma hana-ŋ ma wena. Ma nawa nyá yələa kotaa si pa haaki-ŋ mpu tɔtɔ na lanɔhulumɛ. ¹⁸ Hai, ta caanaa Apələham na lsaaka na Yakɔpu pa lɔɔ Tacaa, ye na nyá yələa ləmaɣasɛɛ wɛɛ nyá tɔ kɛ tam kɛ mpu. ¹⁹ Ha ma pəyalu Salumɔŋ ke lotu kulumtu na í tɔki nyá kusəsutu na nyá kuseɣesətu na nyá kiiŋ na í lakɪ-i. í ŋmá kutuluŋu ŋku ku təmlɛ ma tayanu isəntɔ tɔ. ²⁰ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Tafiiti tasa kotilaa ke heeluŋu tɔtɔ si: í sɛɛ mə lɔɔ Tacaa ke í na təmlɛ. lɛna pa təna pá luŋ akula na pá sɛɛ pa caanaa lɔɔ Tacaa na pá həntɪ pa wulau ke atɛ.

Tafiiti səm na Salumɔŋ kawulaya

²¹ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ teu fema tanaŋ, lɛna pá la Tacaa ke kotasi nsi kɔkɔ lusa si təna tɔ, na nɔɔɔ kulumaɣa kpentuŋu nyənsɪ ke latəcənna iyaya (1000), na lwaan ke iyaya (1000), na lweesi ke mpu tɔtɔ na pə sulum. Haləna

Lseyeli nyáma tɛna mpa paa kotaa tɔ pá tɔɔ kɔtaɔa
 tɔɔnaya na pá tala-we. ²² Llena pá tɔɔ kuyaku ŋku na
 pá nyɔɔ Tacaɔa isentaa na lanɔhulumle sɔɔɔɔɔɔ. Na pá
 tasa Tafiiti pɔyalu Salumɔɔ ke kawulaya kpau ke tɔm
 naale nyám. Na pá pɔl-i nim na Tacaɔa hɛte taa. Na
 pá pɔl nim ke Satɔki tɔtɔ, na ílé í pɔsɔ kɔtulɔ sɔɔɔ.
²³ Mɔpúyú Salumɔɔ kpawa Tacaɔa Kawulaya kumte tɔɔ
 na í lɛti i caa Tafiiti lonte, na i kawulaya tɔɔ teu na
 Lseyeli nyáma tɛna tuna-i. ²⁴ Llena tetu tɔkɔlaa na
 yoolaa na Tafiiti pɔyalaa lɛlaa nuna-i. ²⁵ Mɔpúyú Tacaɔa
 sɔɔɔa i nyuɔu ke kusuɔu ke Lseyeli nyáma tɛna isentaa.
 Na í yele na i kawulaya hɛte yaa na pá kɔli isɔ mpa
 pa laala-i Lseyeli kawulaya kumte tɔɔ kɛ caɔale tɔ.

²⁶ Lseyeli nyáma kukpentuyɔ tɔɔ kɛ Seseɔ pɔyalu Tafi-
 iti ká tɔɔa kawulaya. ²⁷ I tɔɔa Hɛpɔlɔɔɔ iɔate tɔɔ kɛ pusi
 naatosompɔɔɔɔɔɔ. Yosalem iɔate tɔɔ kɛ pusi hiu na
 naanuwa na tooso, na sí kpenti nuɔle. ²⁸ I sɔpɔna
 kpatɔlaɔa kupaɔka kɛ, na tɔɔ na teeli. Llena i pɔyalu
 Salumɔɔ lɛti i lonte.

²⁹ Pa ŋmaa wulau Tafiiti tɔm kancaalaya na tɔ
 tɔnaɔa ke nalu Samiyɛli na lɔɔ kuyɔɔɔtutu telɔsulɔ
 Nataɔ na Katɔ pa takɔlasɔ taa. ³⁰ Si taa kɛ pa keesa i
 kawulaya na i teeli na i tɔma pɔ tɔm. Na pɔ tɔna mpi
 pɔ lapa Lseyeli taa, na Kawulasɔ lensɔ taa tɔ.

nsi kɔkɔ lusa si tɛna tɔɔɔ tanan na taanaɔa, na kuyɛɛn kuhɛɛsɛn, na ɛwɔtuna kuyɛɛn kancaalaya nyɛn, na Tacaɔ acima kuyɛɛn lɛlɛn. Tɛmlɛ kɛ pɛ tu lɛɣɛli nyɛma kɛ tam tɔɔ. ⁴ Mpi tɔ, kutuluyɔ nku ma caa nɔma tɔ ku kɛ sɔsɔw kɛ. Pɛ taya pulu, ta lɔɔ kɛla tuɔ tɛnaɔa sɔsɔwntu kɛ. ⁵ Paa na mpu tɔ, nɔɔɔɔ u pɛsɛɔ na ɛ nɔma-ɛ tɛcaɔalɛ. Pɛ taya pulu, ɛwɔtɔɔɔ na ku tɔɔ tɛna, ku ta tala-ɛ. Pɛ tɔɔ kɛ ma maɔamaya maa hɔn ma ti si ma nɔmaaki-ɛ tɛcaɔalɛ. Ama timpi paa sɛɛki-ɛ na pɛ lakɛ-ɛ kɔtasɛ tɔɔ. ⁶ Mpu tɔ, Hiram tilina-m wei ɛ nyɛmɔ wula na liyitee nyɛɔɔɔɔ na kuseɛmuyɔ na nyɛɔɔɔɔ maɔamaya pɛ tayanuyɔ tɔ. Na ɛ nyɛmɔ tɔtɔɔ pɔɔn kuseɛmɛn cɛnɔn, na kuseɛmɛn maɔamaya, na akpaayala nyɛn tayanuyɔ na fo-tonna lɛsuyɔ tɔ. Ilena puntu na yɛlaa mpa ma caa Tafiiti lɛsaa na pɛ Yosalem na Yuta tetu taa tɔ pɛ lakɛ tɛmlɛ nɛtɛ. ⁷ Nyɛ tɛmlɛ nyɛma ɛ seti-m Lipan puyɔ taa tuɔn kupan. Mpi tɔ, pa nyɛmɔ pɛ tɛmlɛ kɛ teu kɛ. Ma nyɛma kɛ polo na pɛ sɛna-wɛ. ⁸ Ilena pɛ krenti na pɛ seti-m kpenkpelasi kɛ sɔsɔm. Mpi tɔ, lɔɔ tɛsɛɛɛ nte ma nɔmaaki tɔ tu tɔ sɔsɔm kɛ na tɛ tewa. ⁹ Maa cɛla tuɔn setɛlaa mɛɛɛ mulum tɔɔnɔnaa iyisi naatoso (6000), na tɔɔnɔnaa pee tɔɔnɔnaa iyisi naatoso (6000), na sulum kɛ liitilinaa iyisi nasɛnaasa (80000), na nim kɛ mpu tɔɔ.

¹⁰ Mɔpɔɔ Tii wulau Hiram cɔ Salumɔn na takɔlaya si: Ma sɛ lɛɣɛli lɔɔ Tacaɔ wei ɛ lapa ɛwɔtɔɔ na aɛ, na ɛ ha Tafiiti pɛayɔ nyɛna lɛmɔasɛɛ na nyɛm na layatu si n nɔma-ɛ lɔɔ tɛsɛɛɛ na nyɛ kawulaya tɛayɔ tɔ. Tacaɔ sɔɔla ɛ yɛlaa tɔɔɔ ɛ kra-n pa wulau. ¹² Maa tilina-n apalu wei pa yaa si Hulam-Api tɔ. Apalu unɛ ɛ nyɛmɔ niɔn tɛma kɛ na ɛ wɛna layatu. ¹³ L too kɛ Tan kpekɛle tu kɛ, na ɛ caa kɛ Tii tu. Mpi mpi pɛ tɛmlɛ ɛ nyɛmɔ tɔɔɔ, wula na liyitee nyɛɔɔɔɔ, na kuseɛmuyɔ na nyɛɔɔɔɔ maɔamaya, na pɛɛ na kpenkpelasi na pɔɔn wei pa sɛsaa tɔ, na kuseɛmɛn cɛnɔn na wei pa lii akpaayala tɔ, na kponkpon tuɔn nyɛntu pɔɔn pɛ tayanuyɔ. ɛ nyɛmɔ tɔtɔɔ lɛsɛn saakuyɔ tɔm. Paa tɛmlɛ nteɛ n tu-ɛ ɛ lakɛ kɛ. ɛ na nyɛma na mpa nyɛ caa wulau Tafiiti lɛsaa tɔ paa lana. ¹⁴ Pɛnɛntɛ tacaɔ, tilina-tuyɔ tɔɔnɔnaa pee na sulum na nim mpi pɛ tɔm n yɔɔtɔɔ tɔ. ¹⁵ Tu polo Lipan puyɔ taa, na tɛ seti tuɔn wei ɛ tɛna n caa tɔ, na tɛ hɔkɔ-ɛ na tɛ tu tenku taa na pɛ tala Safa. Ilena n yɛle na pɛ kraɔa na pɛ pona Yosalem.

¹⁶ Mɔpɔɔ Salumɔn kala caɔalaa tɛna mpa paa wɛ lɛɣɛli taa tɔ, na pɛ kɛsɛna kukaluyɔ nku ɛ caa Tafiiti ka lapa tɔ. Paa wɛ yɛlaa iyisi nuɔɔna na nuɔle na naanuwɔ na tooso na nasɛtoso (153600). ¹⁷ Mɔpɔɔ Salumɔn lɛsa wontu sɛyɛllaa kɛ iyisi nuɔtoso na naanuwɔ (70000), na mpa pa saakɛɔ pɛ kɛ puyɔ taa tɔɔɔ iyisi nuɔnaasa (80000), na mpa pa tuyɛ lɛlaa kɛ tɛma na pɛ fenji a tɔɔ tɔɔ yɛlaa iyisi tooso na nasɛtoso (3600).

Lɔɔ tɛsɛɛɛ nɔma
(Awulaa I 6:1-38)

3 Mɔpɔɔ Salumɔn suu Tacaɔ tɛayɔ nɔma kɛ Moliya pulaya tɔɔ. Tɛnaɔa lɔɔ ka lu ɛ caa Tafiiti tɔɔ, na Tafiiti tayanɛ lonte kɛ Yɛpusi tu Olɛnan kataya taa. ² Salumɔn kawulaya pɛnaɔa liyiti nyɛnka, ɛwɔtɔ naale nyɛn kuyaku naale nyɛnku wule kɛ ɛ caala-kɛɛ nɔma.

³ Kutuluyɔ nku Salumɔn nɔmaaki mpu tɔ, ku tɔɔalɛn wɛ mɛɛtɛlɛnaa hiu na naanuwɔ, na ku wan kɛ mɛɛtɛlɛnaa naanuwɔ. ⁴ Ilena pɛ lakɛ kraɔn na ɛsɛntaa tɔɔ. Ku wan wɛ mɛɛtɛlɛnaa naanuwɔ kɛ teitei, ɛsu lɔɔ tɛsɛɛɛ, na ku kɔnkɔlumɛn kɛ mɛɛtɛlɛnaa nuɔtoso. Na pɛ waasi ku taa kɛ wula maɔamaya. ⁵ Ilena pɛ waasi lɔɔ tɛsɛɛɛ maɔamaya tɔɔ kɛ kpenkpelasi kupanɛsi. Na pɛ pɔ si tɔɔ kɛ wula, na pɛ la pɛ tɔɔ kɛ paɔn na alukpalisi pɛ fotoonaa. ⁶ Mɔpɔɔ pa lapa kutuluyɔ nkuɔ kɔkɔka na liyitee pɛɛ. Paafayim tetu taa kɛ pa hika wula wei pa lakayana tɔ. ⁷ Na pɛ waasi-ɛ kutuluyɔ kpatɛn na ku nɔnɔkpete na ku kampunaa na ku maɔamaya ku tɔɔ. Na pɛ lɛsi ɛwɔtɔɔ tanlaa lɛsɛn tɔɔ.

⁸ Mɔpɔɔ pa nɔma kɛ taa kɛ tan, ku tɔɔalɛn ka wɛ mɛɛtɛlɛnaa naanuwɔ kɛ teitei, ɛsu lɔɔ tɛsɛɛɛ wan, na ku wan kɛ mɛɛtɛlɛnaa naanuwɔ tɔɔ. Ilena pɛ matɛ ku taa tɔɔ kɛ wula maɔamaya kɛ tɔɔnɔnaa hiu. ⁹ Wula nyɛmɔ wɛna pa lapɛnaa tɔ a ka wɛ kilo hɔɔɔɔɔ. Na pɛ waasi wula tɔtɔɔ ɛwɔtɔɔ kutuluyɔ taa.

¹⁰ Mɔpɔɔ pa lupa ɛwɔtɔɔ tanlaa lɛsɛn naale na pɛ waasi-ɛ wula na pɛ si kɛ taa kɛ kutuluyɔ taa.

¹¹ Paa sɛnsa ɛwɔtɔɔ tanlaa kɛ tɛma tɔɔ kɛ na pa ɛsɛ hana nɔnɔɔ na pɛ hɛta pa kɛn. Na pa kɛnɔsi naale suli hɛku taa, na lɛnsi yoosina kutuluyɔ. Keluyɔ kulumuyɔ wɛ mɛɛtɛlɛnaa naale na hɔɔɔɔɔ. Kɛn liyiti krenta mɛɛtɛlɛnaa naanuwɔ. ¹⁴ Na pɛ luu kponkpon tuɔn nyɛntu nti pa lii akpaayala, na kuseɛmtu, na kuseɛmtu cɛnɔn tɔɔ puyɔ kukakayau. Na pɛ lɛsi ku tɔɔ kɛ ɛwɔtɔɔ tanlaa lɛsɛn.

Nyɛɔɔɔɔ kuseɛmuyɔ akɛlɛnaa na kɔtaya tɛlatɛ
(Awulaa I 7:15-22)

¹⁵ Mɔpɔɔ pa nɔma akɛlɛnaa sɔsaa naaleɛ lɔɔ tɛsɛɛɛ ɛsɛntaa. Pa tɔɔalɛn wɛ mɛɛtɛlɛnaa naanuwɔ na nasɛtoso mɔɔɔɔɔɔ. Na pɛ la pa nyɔɔn taa kɛ kahusi taka, na si tɔɔalɛn kɛ mɛɛtɛlɛnaa naale na hɔɔɔɔɔ.

¹⁶ Mɔpɔɔ pa lupa alukpalisi ɛsu nsi si wɛ lɔɔ tɛsɛɛɛ tɔ na pɛ tu-sɛɔ akɛlɛnaa mɛ pa nyɔɔn taa. Na pɛ lu tuyɔ nakuli ku pee lɛsɛn kɛ nuɔɔna (100) na pɛ tɔ alukpalisi taa. ¹⁷ Ilena pɛ siki akɛlɛnaa naale unɛɔ cɛmace kɛ lɔɔ tɛsɛɛɛ nɔnɔɔ. Pa yaaki nɔɔɔn nyɛn si, lɔɔ nyɔɔsɛɔ, na mɔtɛn nyɛn si, unɛɔɔɔ tɔn tu.

4 Mɔpɔɔ pa lupa nyɛɔɔɔɔ kuseɛmuyɔ kɔtaya tɛlatɛ. Tɛ tɔɔalɛn na tɛ wan kɛ mɛɛtɛlɛnaa naanuwɔ naanuwɔ, na tɛ kɔnkɔlumɛn kɛ mɛɛtɛlɛnaa kakpasɛ.

Lɔɔ tɔsɛɛlɛ taa wontu

(Awulaa I 7:23-26)

² Ɔlɛna pɔ lu nyɛɔɔlɔɔ kuseɛmɔɔ ke nyampaani anaam taka na ɔ kulutaa. Ɔ warɔ we mɛɛtɔlɛnaa kakpasɪ, na ɔ kuɔkulumɔɔ ke mɛɛtɔlɛnaa naale na titite. Ɔ ɔkulutau tɔ we mɛɛtɔlɛnaa naanɔwa na kakpasɪ. ³ Ɔlɛna pɔ ɔma latɛɛnaa lɛsɛɔ ke nyampaani unɪ ɔ lɔɔ tɛ kɛ ɔ lupu waatu na pɔ ɔɔ na pɔ tɔ loosi naale. Paa mɛɛtɔlɛ wei ke lɛsɛɔ hɪu. ⁴ Ɔlɛna pɔ lu nyɛɔɔlɔɔ kuseɛmɔɔ ke naaɔ naanɔwa na naale. Pɔ na nyampaani unɪ nyɛɔɔlɔɔ kulumɔɔ na pɔ pulɪ-ɔ tooso tooso ke tɔm liyiti. Na lum nyampaani ke ɔ tɔɔ. Naaɔ lɛlɔɔ nyɛnɛɔɔna ilim tɔlɔlɛ, lɛlɔɔ na pɔ tɔtɔlɛ. Na lɛlɔɔ na pɔ ntɔɔɔ, na lɛlɔɔ na pɔ mpɔtɔɔ, na ɔ tapɔɔ nyɛnɛɔɔ tɔmɔɔ nyampaani tɛɛ. ⁵ Nyampaani kɔmɔɔ we kɛ ɔ lɔɔ yulu ntantaku warɔ. Na ɔ tompee ɔ lɔɔ poosiya, na ɔ nɛɔɔsɔna yaayena. Nyampaani unɪ ɔ tɔkɪ ɔ lɔɔ lum liitilinaa iyisi nɔnɔwa na hɪu (120000).

⁶ Mɔɔɔɔ pɔ lupa lum kusaɔɔm cɛmsena ke naanɔwa. Na pɔ su kakpasɪ na lɔɔ tɔsɛɛlɛ ntɔɔɔ tɔ na kakpasɪ na tɔ mpɔtɔɔ tɔɔ. Pa taa kɛ pa nyaalɔɔ kɔna wena pa lakɔɔ kɔtɔɔ ɔka kɔkɔ lusa ka tɔna tɔ. Nyampaani anaam taa lum ke kɔtɔlɛa sɔɔkɔɔ.

Lɔɔ tɔsɛɛlɛ wontu nyɛɔɔtɔ nyɛntɔ

(Awulaa I 7:40-51)

⁷ Mɔɔɔɔ pɔ lupa fɔtɔlɛ kɔtɔɔ naanɔwa ke wula, ɔ lɔɔ ɔsɔna pa kɛsɔ-we tɔ. Na pɔ su lɔɔ tɔsɛɛlɛ ke cɛmace. Kakpasɪ na ntɔɔɔ na kakpasɪ na mpɔtɔɔ.

⁸ Na pɔ saaki taapɔlɛnaa naanɔwa na pɔ su-weye cɛmace tɔɔ. Kakpasɪ na ntɔɔɔ na kakpasɪ na mpɔtɔɔ.

Na pɔ lu wula poosiyanɔɔ mpa pa ɔmɔsɔɔna calɔm tɔɔ nɔnɔwa (100).

⁹ Na pɔ lɔ kɔtɔlɛa kolɔɔ, na tɔɔ sɔsɔɔ. Na pɔ waasi ka kutɔkɔ ke nyɛɔɔlɔɔ kuseɛmɔɔ.

¹⁰ Lɔɔ tɔsɛɛlɛ ntɔɔɔ ɔkulɔɔna ɔkɔɔ paa su lum nyampaani anaam na ilim mpɔtɔɔ na pɔ tɔlɔlɛ hɔɔɔlɔɔ tɔɔ.

¹¹ Waatu wei Hulam tɛsɔ tɔlɔm nyɛnasɪ na ɔ lɔɔlɔsɪ, na calɔm poosiyanɔɔ ɔlɛ, ɔ tɔm lɔɔ tɔsɛɛlɛ tɔm wena wulɔ Salumɔɔ ka tu-ɔ tɔ ɔ lapu ntɛ.

¹² Pɔ kɔɔɔ akelena naale na pa kahusi, na su ɔnaɔm wontu. ɔ su tɔ puluɔ tɔm naale, na su tɔ tɔɔ pɛe fotoonɔ naalɛ.

Paa akele wei ke loosi naale.

¹⁴ Ɔ ka lupa tɔɔɔ kɛkɛnaa taka, na pɔ tɔ lum cɛmsena sɔsɔ.

¹⁵ Na nyampaani anaam wei pa tɔna latɛɛnaa lɛsɛɔ naanɔwa na naale tɔ tɔ.

¹⁶ Na tɔlɔm nyɛnasɪ na pɔ lɔɔlɔsɪ na nantu nyɛnsɪ.

Nyɛɔɔlɔɔ kuseɛmɔɔ ke Hulam-Api lapɔna wontunɔɔ mpa pa tɔna Salumɔɔ ka tu-ɔ su ɔ lu Tacaɔ lɔɔ tɔsɛɛlɛ taa tɔ, na ɔ sotiti-tɔ. ¹⁷ Yaatanɔ tɛtɛkɔlɛ taa kɛ pa pɔla nyɛɔɔtɔ ke ɔɔɔ taa, na pɔ lu wontu nti tɔ tɔnaɔ Sukɔti na Seletata pa heku taa. ¹⁸ Wontu tuutuuma ke

Salumɔɔ yelaa na pɔ lu. Nɔɔɔ kaa nɔkɪ su ɔ nyɛɔɔ nyɛɔɔlɔɔ kuseɛmɔɔ kiloonɔ ɔsɔna pɔ tɔɔ tɔ.

¹⁹ Mɔɔɔɔ Salumɔɔ lapa na pɔ lu wula wontunɔɔ na pa tɔ Tacaɔ tɔsɛɛlɛ taa.

ɔ su tulaalunɔ tɔwɔtɛ wula nyɛntɛ, na taapɔlɛnaa mpa pa tɔ pa suki lɔɔ potopotonɔ tɔ.

²⁰ Na wula kɔkɔ kɔtɔɔ na pɔ fɔtɔlɛnaa mpa pa muɔi kate taa kate naɔ ɔsɔna tɔ, ɔ su paa kɛsɔɔ-we tɔ.

²¹ Na pɔ lu wula tɔtɔɔ pɔ tɔ ɔnaɔm na pɔ kɔtɔlɛ tɔm naale.

Na cɛmsena na poosiyanɔɔ mpa pa ɔmɔsɔna calɔm tɔ.

Na kɔɔna, na cofolonɔ, na kampunɔ mpa pa tɔka kate taa kate naɔ nɔkɔɔ tɔ, na lɔɔ tɔsɛɛlɛ nyɛma tɔ.

5 Waatu wei Salumɔɔ tɔm lɔɔ tɔsɛɛlɛ ɔma, ɔlɛna ɔ kɔna mpi ɔ caa Tafiti ka ha Tacaɔ tɔ. Paa liyitee nyɛɔɔtɔ, na wula, na wontunɔ lɛntɔna. Na ɔ su pɔ tɔnaɔ lɔɔ tɔsɛɛlɛ kɔnaɔ taa.

Lɔɔ atakaa suu ke lɔɔ tɔsɛɛlɛ taa

(Awulaa I 8:1-13)

² Waatu wei Salumɔɔ tɔm lɔɔ tɔsɛɛlɛ ɔma, ɔlɛna ɔ kɔti lɛyɛlɪ kupɔalɔ na pa kɔka na pa lulɔɔ nyɔɔ nyɛma ke Yosalem. Na ɔ tu-we su pɔ kɔɔ lɔɔ atakaa kɛ Tafiti tɛ timpi pa yaa tɔ tɔ su Siyɔɔ tɔ, na pɔ pona lɔɔ tɔsɛɛlɛ taa. ³ Mɔɔɔɔ lɛyɛlɪ nyɛma tɔna kɔta wulɔ tɛɔ pa ɔɔɔ naatosompɔɔlɔɔ nyɛɔɔ ke acima tɔɔ.

⁴ Lɛyɛlɪ kupɔalɔ kɔta, ɔlɛna Lefii nyɛma kɔɔ lɔɔ atakaa ⁵ na pɔ pona lɔɔ tɔsɛɛlɛ taa. Na kɔtɔlɛa sɔna-we na pɔ pona cokɔlɛ na tɔ taa wontunɔ. ⁶ Ɔlɛna wulɔ Salumɔɔ na lɛyɛlɪ nyɛma mpa paa kotina lɔɔ atakaa tɔ, pɔ lɔ kɔtɔɔ ke heɔɔ na naaɔ tuutuuma pɔ fɛi kalɔɔ.

⁷ Pɔ waali kɛ kɔtɔlɛa suuna lɔɔ atakaa ke kate taa kate naɔ taa kɛ ɔ lonɔ ke ɔɔta tɔnaɔ keɔ tɛɛ. Na pɔ kenti ɔ na ɔ kɔtɔɔ wei pa kɔkɔna-ɔ tɔ ɔ tɔɔ.

⁹ Kɔtɔɔ unɪ ɔ ka tɔalɔ kɛ. Halɔna ye n kɔtɔna puɔɔ kukakɔɔ n naaki-ɔ kɛ. Ama ye n hatɔlɔ n kaa na-ɔ. Mɔɔɔɔ pɔ we halɔna saɔ. ¹⁰ Kusɔsɔ pɛe kɔatanaa naale ke lɔɔ ka cɛla Moisi ke Hɔlɛɔ puɔ tɔ. Waatu unɪ lɔɔ na lɛyɛlɪ nyɛma paa pɛɛla kɔɔ ke pa Icipiti lɔɔ waali. Pɛɛ anɔ a tike a ka wenna atakaa taa.

¹¹ Mɔɔɔɔ kɔtɔlɛa luna lɔɔ tɔsɛɛlɛ taa. Kɔtɔlɛa tɔna mpa paa we tɔna tɔ pa lapa nyɔɔ tɔ asilima kɛɔlɔɔ kɔtɔɔ kɛ. Ɔlɛ pa ta kɛsɔna ɔsɔna kɔka tɔna tɔm tɔ.

¹² Ɔlɛna Lefii nyɛma mpa pa kɛ wontu mataa, ɔ su Asafi, na Hemaɔ, na Yetutuɔ. Na pa pɔalɔ, na pa lulɔɔ nyɛma lɛlɔ mpa pa suu kɔɔkɔntu tɔ nyɛntu wontu tɔ, pɔ saɔ kɔtɔɔ tɔlatɛ ilim tɔlɔlɛ tɔ na pɔ tɔka kɔɔkɔna, na cɔmɔɔ na saɔkuna. Ɔlɛna kɔtɔlɛa mpa pa nyɛmɔ akantɛɛ hulɔɔ tɔ pɔ saɔ pa kiɔ ke yɔlɔ nɔnɔwa na hɪu (120). ¹³ Mɔɔɔɔ wontu mataa na yonyoolɔ pa kɔntaa na pɔ saɔ lɔɔ na yontu su: Ɔ sa Tacaɔ, mpi tɔ ɔ kɛ kɔna. Ɔ sɔɔlɔɔ we

tam tɔɔ. Mpuɔule lɔɔ teu nawa lɔɔ tɔsɛɛle taa. Na isɔŋmuntu nyala na kɔtɔlaa kpisi pa tɔmlɛ lapu.

6 Mpuɔule Salumɔŋ sama lɔɔ si:

Hai, Tacaa, sɔkpetuyu taa kɛ n ka sɔɔlaa na n caya.

2 Ama ma ŋma-ŋ tɔyaya ŋka ka taa n ka caya tɔ.

Lonte n̄tɛ tɔ taa kɛ n ka wɛɛ tam tɔɔ.

Lɔɔ tɔsɛɛle tuluyu faaci

(Awulaa I 8:14-21)

3 Lɛyɛli nyɔma tɔna ka kotaa kɛ na pɔ sɔŋaa. M̄pɔyɔ Salumɔŋ keesana pa tɔɔ na i kooli-wɛyɛ kupantu. 4 Llena i tɔ si: Ma sama lɛyɛli lɔɔ Tacaa. Mpi tɔ, toma ke n lapana teitei isu n ka suu ma caa Tafiiiti ke nɔɔ tɔ si: 5 Hatoo kuyanku n lɛsuyu nyɔ yɔlaa ke Icipiti taa tɔ, n ta lɛsɔta pa acalɛ taa natɛli si pɔ ŋma-ŋ nyɔ tɔsɛɛle na n caya. Pɔyele n ta kra yulu nɔɔɔlu na i mpa si puntu i la nyɔ yɔlaa wulau. 6 Ama Yosalem icate ke n lɛsaa si n kɔ caya. Na n̄ lɛsi Tafiiiti si i la nyɔ yɔlaa wulau. 7 M̄pɔyɔ Salumɔŋ tasaa si: Halu ma caa Tafiiiti maɔasaa si i ŋmaaki kutuluyu na Tacaa lɛyɛli nyɔma lɔɔ hɛtɛ taa. 8 Ama Tacaa tɔma-i si: N maɔasuyu nyɔ taa kɛ mpu tɔ pɔ wɛ teu. 9 Lɛ pɔ taya nyɔ maɔamaɔa n kɔ ŋmana kutuluyu ŋku. Ama nyɔ pɔyaya kululaya kɔ ŋmana-ku na ma hɛtɛ taa. 10 M̄pɔyɔ Salumɔŋ tasaa si: Tacaa tɔka isana i ka suwa tɔ, na mɔ lɛɛti ma caa Tafiiiti lonte taa kɛ lɛyɛli nyɔma kawulaya kumte tɔɔ. Na mɔ ŋmɔ lɔɔ tɔsɛɛle tɔnɛ na Tacaa lɛyɛli nyɔma lɔɔ hɛtɛ taa. 11 Halana mɔ si lɔɔ atakaa unu i taa kɛ nɔɔ ŋka lɔɔ na tɔ caanaa pa pɛlaa tɔ ka pɛɛ kraatanaa.

Salumɔŋ sɔlɔmuyu sɔɔɔɔ

(Awulaa I 8:22-53)

12 Salumɔŋ ka lupa nyɔyɔluyu kuseɛmuyu kumte taka kɛ, na i su taya hɛku taa. Tɔ tayaɔlɔŋ na tɔ wan ka wɛ teitei kɛ. Mɛɛtɔlanaa naale na hɔɔɔluyu hɔɔɔluyu. Tɔ kuŋkulumɔŋ ke mɛɛtɔli kulum na titite. M̄pɔyɔ i kpawa tɔ tɔɔ, na i luŋ kotilaa tɔna isentaa ke kɔtaya tɔlatɛ kɔŋkɔŋ taa tɔna. Na i kraasi i niŋ na lɔɔ na i sɔlɔmi si: 14 Hai, Tacaa, lɛyɛli nyɔma lɔɔ. Lɔɔ nɔɔɔlu i fɛi isu nyɔ. Paa isɔtɔnuyu taa, paa tetu tɔ kɛ atɛ cɔnɛ. N sɔɔla mpa pa laki nyɔ tɔmlɛ na lotu kulumtu tɔɔ, na n̄ laki-wɛyɛ isana n ka suwa tɔ. 15 M̄pɔyɔ n tɔka nɔɔ ŋka n kɔ si ma caa Tafiiiti tɔ, na sɔŋa n̄ yoosi nti n ka yɔɔtɔna nyɔ nɔɔ tɔ na nyɔ tɔŋ. 16 Hai, Tacaa lɛyɛli lɔɔ, la tɔtɔɔ nɔɔ ŋka n ka si ma caa Tafiiiti tɔ. Si ye i luluyu nyɔma tɔma teu isu unu i tɔm tɔ, mpe paa tɔkɔna kawulaya ke i waali ke tam tɔɔ. Na pɔ kaasɔyɔ tɔmɔyɔ lɛyɛli yɔlaa tɔɔ. 17 Hai, Tacaa lɛyɛli lɔɔ, la nɔɔ ŋka n ka si ma caa Tafiiiti tɔ. 18 Lɛ tampana lɔɔ pɔsɔyɔ na i caya yɔlaa hɛku ke atɛyɛlɛ? Mpi tɔ, paa isɔtɔnuyu na ku tɔɔmɔŋ tɔ, i ta mɔyɔ ku taa. Pɔyele kutuluyu ŋku ma ŋma-i tɔ kulɛ ku ta haŋna mpu. 19 Hai, Tacaa, paa na mpu keesi nyɔ isɛ na ma tɔɔ. Nu nyɔ tɔmlɛ tu mɔ ma wiinaa na ma yaau. 20 Kuli nyɔ isɛ na n̄ paasana kutuluyu kuneɛyɛ ilim na ahoo. Mpi tɔ, tɔnaya n tɔma si n kɔ caya. Nu

nyɔ tɔmlɛ tu mɔ ma kusɔlɔmutu. 21 Nu yaau mpi nyɔ tɔmlɛ tu ma na nyɔ yɔlaa lɛyɛli nyɔma yaaki-ŋ cɔnɛ tɔ. Hai, nu ta kusɔlɔmutu ke isɔtɔa timpi n wɛɛ tɔ, na n̄ husi tɔ isayatu.

22 Ye nɔɔɔlu wakɔlɔna i tɔɔɔntɔle na pɔ caali-i, si i tuuna. Llena puntu kɔɔ kutuluyu kune ku taa na i tuuna kɔtaya tɔlatɛ. 23 Nuuna puntu ke isɔtɔa na n̄ huuna nyɔ tɔmlɛ nyɔma na n̄ kɔ tasɔkɔle tu tɔm na pɔ mɔli i nyuyu taa. Llena n̄ keesana kupanɔ kupantu na n̄ ha-i tampana.

24 Yaa ye pɔ kɔma na lɛyɛli nyɔma wakɔlɔna-ŋ. Llena pa kolontunaa kɔli-wɛ, na pɔ layasi na pɔ mɔli nyɔ kiŋ na pɔ tu nyɔ hɛtɛ ke teeli. Llena pɔ sɔlɔmi-ŋ na pɔ wiina-ŋ kutuluyu kune ku taa cɔnɛ. 25 Lɛ hai, Tacaa, nu pa tɔm ke hatoo isɔtɔa, na n̄ tayanu nyɔ yɔlaa lɛyɛli nyɔma isayatu. Na n̄ maŋna-wɛyɛ pa tetunaa mpa n ka ha pa na pa caanaa tɔ.

26 Yaa ye pa wakɔlɔna-ŋ, na n̄ yele na teu wuli-wɛ na pɔ cɛkɔna mpu. Llena pɔ keesana kutuluyu kune ku tɔɔ na pɔ sɔlɔmi-ŋ na pɔ sɛɛ-ŋ, na pɔ pasa pa ti na pɔ tayanu timpi taa pa wakɔlɔna-ŋ tɔ. 27 Lɛ Tacaa, nu pa tɔm ke hatoo isɔtɔa, na n̄ husi pa isayatu. Mpi tɔ, pa kɛ nyɔ yɔlaa kɛ na nyɔ tɔmlɛ nyɔma. Lɛ hɔli-wɛyɛ isana paa tɔ teu tɔ. Llena n̄ yele na teu nu tetu nti n ha-wɛ si tɔ pɔsi pa nyantu tɔ.

28 Yaa ye yulukusuku luna, yaa kutɔɔɔ mɔɔnaa yaa ku sɔpa. Paa kutolɔŋ yaa nyɔɔɔsi luna, yaa kolontunaa suuna lɛyɛli nyɔma koloosi acalɛ taa na pɔ ŋmakɔli-wɛ. Paa wahala nɔɔɔlu yaa kutɔŋ nakuli ku tu kɔmna, 29 na pɔ ha-ŋ nyɔ yɔlaa lɛyɛli nyɔma na pa taa nɔɔɔlu nu i isayatu sɔŋ, na i keesana nyɔ kutuluyu kune ku tɔɔ, na i wiina-ŋ, na i tɛyɛ-ŋ niŋ. 30 Lɛ hai, Tacaa, nu i tɔm ke nyɔ tɔcayalɛ ke hatoo isɔtɔa na n̄ tayanu paa wei i tɔwakɔlle na n̄ keesana i tɔntɛ. Mpi tɔ, nyɔ tike n nyɔmna paa yulu wei i lotu. 31 Laki mpu, lena lɛyɛli nyɔma tɔ isu n sɔɔlaa tɔ, na pɔ seeki-ŋ tam kɛ tetu nti n ha pa caanaa tɔ tɔ taa.

32 Ye isu kra i tu wei i ta ke lɛyɛli tu tɔ i nu nyɔ hɛtɛ sɔɔɔle na nyɔ tɔŋ wei n lakana tɔ i tɔm, na i luna tetu pooluŋ na i kɔɔ kutuluyu kune ku taa si i sɔlɔmɔyɛ-ŋ.

33 Lɛ Tacaa, nu i tɔm ke nyɔ tɔcayalɛ ke hatoo isɔtɔa, na n̄ lapi-i i kusɔlɔmɔm. Mpu pu yelina na atɛ yɔlaa tɔna nyi-ŋ na pɔ seeki-ŋ, isu nyɔ yɔlaa lɛyɛli nyɔma seekuyu-ŋ tɔ. Paa nyi tɔtɔ si kutuluyu ŋku ma ŋma-ŋ tɔ ku kɛ nyɔ nyɔŋku tɔkpatata.

34 Yaa ye n tɔ nyɔ yɔlaa lɛyɛli nyɔma si pɔ yoona pa kolontunaa. Llena pɔ keesana nyɔ icate kulɔsɔle tɔnɛ tɔ kutuluyu ŋku ma ŋma-ŋ isɔntɔ tɔ ku tɔɔ na pɔ sɔlɔmi-ŋ. Lɛ, 35 nu pa wiinau ke hatoo isɔtɔa na n̄ waasi-wɛ.

36 Yaa ye pɔ kɔma na pɔ wakɔlɔna-ŋ. Mpi tɔ, yulu nɔɔɔlu fɛi si i wakɔlɔyɛ. Ntanyu n ka mu-wɛ na pɔnɔnɔ, na n̄ yele na pa kolontunaa kɔli-wɛ, na pɔ kra-wɛ, na pɔ pona-wɛyɛ kolontunaa acalɛ taa ke pɔ cɔɔ pɔ cɔɔ, yaa pooluŋ taa. 37 Ye pa pɔsana laakali ke icate nte tɔ taa pa pona-wɛ tɔ, na pɔ mɔli nyɔ tɛɛ na pɔ wiina-ŋ tetu nti tɔ taa pa wɛ mpu tɔ na pɔ tɔ si pa pɔntaa, pa lapa mpi pɔ fɛi teu tɔ, pa lapa isayatu. 38 Llena pa mɔli

nyá tɛɛ na pa lotu tɛna na pa lɛsasi tɛna kɛ tetu nti tɛ taa pa pona-wɛ tɔ. Na pá kɛɛsi pa lɛmayasɛɛ na nyá ɛatɛ tɛnɛ na kutuluyɔ ŋku ma ŋmana nyá hɛtɛ ɛsɛntɔ tɔ ku tɔ kɛ tetu nti n ha pa caanaa tɔ tɛ taa cɛnɛ. ³⁹ Lɛ hai, Taca, nu pa wiinau kɛ nyá tɛcaɣalɛ kɛ hatoo ɛɔtaa. Na ń waasi-wɛ na ń taɣani timpi pa wakɛlɛna-ŋ tɔ.

⁴⁰ Ma lɔɔ kuli nyá ɛɛ na ń kɛ ŋkraŋŋ na ń nu sɛlɛmuyɔ ŋku ma sɛlɛmuyɛ-ŋ nɔɔnɔɔ ɛsɛntɔɔ cɛnɛ tɔ.

⁴¹ Hai, Taca, lɔɔ, kuli na ń tɛŋ nyá atakaa wei ɛ hulɛɣɛ nyá toŋ tɔ, na ń kɔɔ nyá tɛhɛɛsɛlɛ cɛnɛ. Nyá kɔtɛlɛa í suu nyɔɔ yapu ɛsu toko. Na nyá yɛlɛa kupama náá húlí pa lanɣulumlɛ na pa leleŋ.

⁴² Taca, lɔɔ, taa lɔ wulau wei n lɛsaa tɔ. Tɔɔsi kupantu nti n ka lapa nyá yulu Tafiiiti tɔ tɛ tɔɔ.

lɔɔ tɛsɛɛɛ tuluyɔ kɔtasi
(Awulaa I 8:62-66)

7 Waatu wei Salumɔŋ tɛma sɛlɛmuyɔ ŋku, ɛlɛna kɔkɔ tiina ɛɔ na ká nyɔɔa kɔtɔɔa ŋka kɔkɔ lusiɣi ka tɛna tɔ na nɔɔɔ kulumayɔ kɛntuyɔ nyɔŋsi. ɛlɛna Taca teeli su lɔɔ tɛsɛɛɛ. ² Halɛna kɔtɛlɛa kɛpisi tɛ taa suu. Mpi tɔ, Taca teeli ka su tɛ taa kɛ. ³ Mɔɔyú lɛɣɛɛɛ nyɔma tɛna nawa kɔkɔ tiina ɛɔ na lɔɔ teu kɛ lɔɔ tɛsɛɛɛ taa. ɛlɛna pá hoti pa ɛsɛntɔɔ kɛ tɔɔa tɔɔ. Na pá sɛɛ Taca na pá sami-ɛ ɛ kupantu na ɛ sɔɔluyɔ tam nyɔŋku tɔɔ.

⁴ Mɔɔyú wulau na lɛɣɛɛɛ nyɔma tɛna pa lapa kɔtasi kɛ Taca. ⁵ Naan iyisi hii na naale (22000), na heen kɛ iyisi nuunwa na hii (120000). ɛsɛna wulau na yɛlɛa tɛna pa tula lɔɔ tɛsɛɛɛ tɔɔɔlɛ. ⁶ Kɔtɛlɛa ka sɛŋa pa tɛsɛŋlɛnaa kɛ. Na Lefii nyɔma náá makɛ wontu nti Tafiiiti ka saaka lɔɔ tɔ. Na pá sɛŋna Taca kɛ ɛ sɔɔluyɔ tam nyɔŋku tɔɔ na yontu nti Tafiiiti ka hula-wɛ tɔ. Na kɔtɛlɛa náá puula pa ɛsɛntɔɔ na pá hulɛɣɛ akantɛɛ na yɛlɛa tɛna sɛŋa ɛɔ. ⁷ Kɔtasi ta maya nyɔyɔluyɔ kuseemuyɔ kɔtɔɔa tɛlatɛ tɔ kɛ kuyaku ŋku. ɛlɛna Salumɔŋ yɛlɛ na pá taɣani lɔɔ tɛsɛɛɛ kɔtɔɔa hekɛ taa na pá lɔ kɔtasi nsí kɔkɔ lusa si tɛna tɔ. Na tɔɔɔnɔɔ nyɔŋsi, na ciikuyɔ nyɔŋsi na nim cɔlɔ nim cɔlɔ kɛ tɛna.

⁸ Waatu ɛnɛ ɛ taa kɛ Salumɔŋ na lɛɣɛɛɛ samaa tuutu-uma, mpa pa lɛna tɛtu tɛna taa kɛ pɛ kɔɔɔ Lepo-Hamati halɛna pɛ sɛna Icipiti lɔɔ na pɛtɛ tɔ tɔ, pa tɔɔa coka acima. ⁹ ɛlɛna pá kotɛ kotuyɔ sɔɔɔɔ kɛ acima kuyaku pɛlɛfɛi naanwa nyɔŋku. Na pá tɔɔ kɔtɔɔa tɛlatɛ tuluyɔ acima kɛ kuyɛɛŋ naatosom-pɔɔɔɔɔɔ, na coka nyɔna kɛ kuyɛɛŋ naatosom-pɔɔɔɔɔɔ tɔ. ¹⁰ Pɛ waali kɛ wulau yasa lɛɣɛɛɛ nyɔma kɛ ɛsɔtu naatosom-pɔɔɔɔɔɔ nyɔŋ kuyaku hii na tooso nyɔŋku wule. ɛlɛna pá kɛna lanɣulumlɛ. Mpi tɔ, Taca lapa kupantu kɛ Tafiiiti na Salumɔŋ na ɛ yɛlɛa lɛɣɛɛɛ nyɔma.

Taca tasa Salumɔŋ tɔ kɛ lɔ
(Awulaa I 9:1-9 na Kutɔɔsutu II 1:7-12)

¹¹ Waatu wei wulau Salumɔŋ tɛma lɔɔ tɛsɛɛɛ na ɛ tɔɔɔa kɛ ŋmau, na mpi ɛ ka tú ɛ taa si ɛ laki lɔɔ tɛsɛɛɛ na ɛ mayamaya ɛ tɔɔɔa pɛ taa tɔ. ¹² ɛlɛna Taca lɔ ɛ tɔ kɛ ahoon na í tɔmɛ-ɛ si: Ma nu nyá sɛlɛmuyɔ na má tisi na má lɛsi lonte tɛnɛ si pá laki-m kɔtasi. ¹³ Ye ɛsu kuyaku nakuli ma tɛka ɛsɔtɔnuyɔ na teu yɛlɛ nuu, na má kɔna kutolon na kú wakɛɛɛ tetu, yaa ma tisi yulɔkɔsuku kɛ ma yɛlɛa tɔ. ¹⁴ Ye ma yɛlɛa mpa pa yaaki ma hɛtɛ tɔ, pa pasa pa ti na pá sɛlɛmɛ na pá pɛɛkɛɣɛ-m. Ye pa yɛlɛa pa mpaanɛ ɛsɛŋa, maa nuunwa-wɛɛ hatoo ɛsɔtaa, na má wii-wɛɛ pa ɛsɛŋatu na má taɣani pa tetu. ¹⁵ Pɛ kɔɔɔ pɛnɛntɛ tɔ, maa kuli ɛɛ na má kɛ ŋkraŋuyɔ na má nuuki sɛlɛmɔŋ wei ɛ tɛna pa sɛlɛmuyɛ-m lonte tɛnɛ tɛ taa tɔ. ¹⁶ Má lɛsɛna-tɛ na má pɛsi-tɛɛɛ ma nyɔntɛ si maa wɛɛ tɛ taa kɛ mɛ hekɛ kɛ tam tɔ na má fɛŋɣi tɛ tɔ, na má laki-mɛɛɛ kupantu. ¹⁷ Pɛ kaasa nyá tɔ, ye n tɔŋ teu, ɛsu nyá caa Tafiiiti, na ń laki pɛ tɛna mpi ma tɔyɔ-ŋ tɔ. ¹⁸ Lɛ nyi si maa yɛlɛ na nyá awulumpiitu la tɔŋ ɛsu nɔɔɔ ŋka maa sí nyá caa Tafiiiti si, ɛ lɔluyɔ nyɔma ká tɔkɛna ɛ kawulaya na pá kaasɔyɛ tɛmɔɔa lɛɣɛɛɛ nyɔma tɔ tɔ. ¹⁹ Ama ye í kisa má na ma kiiŋ na ma kusɛsɛtu na í laaki tɔŋ na í luŋɣi-ɛ. ²⁰ Lɛ maa lɛkɛ tetu nti ma ha-mɛ tɔ, na má lɔ lɔ tɛsɛɛɛ nte pa yaakɛna ma hɛtɛ tɔ. ɛlɛna piitimnaa tɛna paana lɛɣɛɛɛ nyɔma na pá won-wɛ. ²¹ Waatu wei yɛlɛa ká tɛŋɔŋna lɔ tɛsɛɛɛ nte tu tɛwa teu kɛ mpu tɔ tɛ kiŋ tɔ, sɔɔɔntu ká kɔ-wɛ na pá pɔɔɔɔ pa ti si: Lɛ pepe tɔ kɛ Taca wakɛɛ tetu na lɔ tɛsɛɛɛ tɛnɛɛ mpu? ²² Lɛ paa cɔ-wɛ si: lɛɣɛɛɛ nyɔma lɔwa pa lɔ Taca wei ɛ lɛsa pa caanaa kɛ Icipiti tetu taa tɔ. Na pá matɛna tɔŋ na pá luŋɣi-ɛ na pá sɛkɛ-ɛ. Pɛ tɔ kɛ lɔ kɔna mpusinaa pane pa tɛnɔɔa pa tɔ.

Salumɔŋ tɛma
(Awulaa I 9:10-28)

8 Pɛsi hii yoosaa, ɛlɛ Salumɔŋ tɛma Taca lɔ tɛsɛɛɛ na ɛ mayamaya ɛ tɔɔɔa ŋmau ntɛ. ² Mɔɔyú ɛ taɣana ŋmau kɛ acalɛ nna Tii wulau Hiram ka ha-ɛ tɔ, na í su lɛɣɛɛɛ nyɔma.

³ Pɛ waali kɛ ɛ yoona Hamati-Sopa pɛ acalɛ na í lɛkɛɛ-yɛ. ⁴ ɛlɛna í ŋmá Tatɛmɔɔ ɛatɛ kɛ wulaya tetu taa, na acalɛ nna a tɛna ɛ ka ŋmá Hamati hɔɔɔluyɔ taa tɔ, na í sukɛ ɛ tɔɔnɔɔa. ⁵ Mɔɔyú ɛ ŋmawa Peti-Holon ɛatɛ ɛsɔtaa nyɔntɛ na pɛtɛ nyɔntɛ. Acalɛ anɛ a ka kɛ koloosi nyɔna kɛ na pá tu a nɔɔnɔɔ kɛ kukalɛsɛŋ, ⁶ na Palati ɛatɛ na acalɛ tɛna nna a taa pa sukaya wontu na á kɛ Salumɔŋ nyɔna tɔ. Na nna a tɛna a taa pa sukaya yoou kɛkɛnaa na kɔɔnɔɔ tɔ. Na Salumɔŋ ŋma pɛ tɛna mpi ɛ sɔɔlɛa tɔɔɔ Yosalɛm ɛatɛ taa, na Lipan tetu taa na tetu tɛna nti tɛ taa ɛ tɔkaya kawulaya tɔ.

⁷ Piitim lɛmɛ nyɔma mpa pa ta kɛ lɛɣɛɛɛ nyɔma tɔ, ɛsu Hiti nyɔma, na Amolii nyɔma, na Peliisi nyɔma, na Hifi nyɔma, na Yepusi nyɔma, paa kaasa tetu taa kɛ.

⁸ lɛɣɛɛɛ nyɔma taa kɛpiisi pa tɛna. Mɔɔyɛ Salumɔŋ ka

tú tɛlasɪ tɛma, na pá tɔŋa-yeɣe lapu ke haləna sanja tɔtɔ. ⁹ Ama pə kaasa lseɣeli nyəma tɔ, wulau ta tu peleye tɛma ke mpu. Peleyele i yoolaa, na pa sɔsaa, na yoou keekenaa na kraɣanəŋ pə paasənlaa. ¹⁰ Mprúyú wulau Salumɔŋ kra nyuɣu nyəma ke ŋmunuɣu na nulle na naanuwa (250) si pá feŋiyi samaa wei i lakaya tɛmlɛ tɔ.

¹¹ Llena Salumɔŋ ləsi i alu Icipiti wulau pɛɛɔ ke Tafiiiti icate taa, na í caya tɛyaya ŋka pa ŋma-i tɔ ka taa. Mpi tɔ, i tɔŋaya ké si: Pə fei si ma alu maɣamaya í caya lseɣeli wulau Tafiiiti tɛyaya taa. Pə taya pulu, kutuluŋ wei i taa pa su lɔ atakaa tɔ i ké lɔ nyəŋ tɔtɔɣɔ.

¹² Lɔ tɛsɛɛle ŋmau tɛma tɔɣɔ Salumɔŋ suu Tacaa ke kɔtasɪ nsi kɔkɔ lusa si tənə tɔɣɔ lapu, ke kɔtaya tɛlate nte i ka ŋma-i tɔ tɛ tɔ ké lɔ tɛsɛɛle isentaa. ¹³ Teitei isu Moisi suu paa kuyaku ŋku ku kɔtaya lapu tɔ tɔ. Pa lakaya kɔtasɪ ke kuyaku kuhɛesuɣu wule ké. Na isɔtu kufalu kuyaku kancaalaya nyəŋku, na pənaya taa acima sɔsɔkna kuyɛɛŋ, isu kukusum fei potopotona acima, na Pentakonta acima na Coka nyəna.

¹⁴ Salumɔŋ tənɔa ké isu i caa Tafiiiti ka yɔɣtuɣu tɔ. Llena í kra kɔtəlaa kpeka na Lefii nyəma mpa pə wɛɛ si pá san Tacaa ke paa kuyaku ŋku na pá sɔsɔ kɔtəlaa tɔ ké pa tɛma taa tɔ, na nɔkɔsɪ tanɔla na pá keesəna pa tɛma ke paa nɔkɔɣɔ ŋka. Lsəna lɔ yulu Tafiiiti ká suwa tɔɣɔɛ. ¹⁵ Salumɔŋ ta cɔk tɛ taa natəli. Paa kɔtəlaa yaa Lefii nyəma yaa krancooŋ tɔm taa.

¹⁶ Lsəna Salumɔŋ tayanə i tɛma tɔɣɔɛ. Pə kraɣau kuyaku ŋku pa su lɔ tɛsɛɛle kite tɔ, haləna kuyaku ŋku pa tɛma-tɛ tɔ. Kutuluɣu ŋku ku tɛmlɛ tɛma teu ké.

¹⁷ Mprúyú Salumɔŋ pola səsəncaasɪ tenku nɔɣɔ icate ke lsiyɔŋ-Kepeɛ, na llatu icate ke lɔtɔm tetu taa. ¹⁸ Llena wulau Hiram tilina-i kpuɔlən na i saalaa kupama, mpa pa ke Fenisii nyəma tɔ na pá na Salumɔŋ nyəma pá polo Ofii tetu taa na pá kraɣa wula tɔkɔnənaa isu naanuwa na tooso na waali na pá pona i tɛ.

Sapa wulau alu nyəŋ pote ke Salumɔŋ wiiluyɔ
(Awulaa I 10:1-13)

9 Mprúyú Sapa tetu wulau alu nyəŋ nuwa Salumɔŋ hətɛ yaau. Llena í polo Yosalem si i kɔkɔsəyi-i tɔmnaa kate nyəntu, na í na i nyəm tənaya. I waali samaa ka wɛ tuutuuma ké. Yooyoona sɛɣəla tulaalunaa na wula ke sɔsɔm, na liyitee pɛɛ. Llena wulau alu nyəŋ unu í kɔkɔsɪ Salumɔŋ ke tɔmnaa mpa i ka tayanaa tɔ. ² Na ílé í cɔ tɛ tənə i ta sɔk paa kulumuɣu. ³ Mprúyú alu unu i nuwa i ŋkraŋuɣu ke Salumɔŋ ləmaɣasɛɛ tɔm, na í sá i kawulaya tɛyaya ŋka i ŋmawa tɔ. ⁴ Na tɔɣɔŋaya ŋka pa saakaya tɔ, na i waali nyəma tɛsuɔlənnaa, na kutɔɣɔ na kunyɔkɔɣɔm tallaa wontu kususuu. Na í ná tɔtɔɣɔ isəna wulau na i yəlaa pa puɔlɔyɪ na pá kraaki lɔ tɛsɛɛle tɔ, na pé lapu-i piti na pé mɔti i nɔɣɔ. ⁵ Ntəna wulau alu nyəŋ unu í tɔ si: Pa keesa-m nyá ləmaɣasɛɛ tɔm ke hatoo ma tetu taa. Ama ma isɛ taa nata, lɛ ma ta mu-ti. Pəyele pu ké tampana ké. Halu pa ta tu heelim nyá ləmaɣasɛɛ hɔɣɔɣu. Pə tɛɛwa isu paa keesa-m tɔ tɛaɣacaya. ⁷ Nyá waali nyəma na nyá tɛyaya taa yəlaa tənə

nuwa lelenj ké. Mpi tɔ, pa wɛ nyá kiŋ na pá nuu ləmaɣasɛɛ tɔm ke tam. ⁸ Ma sama nyá lɔ Tacaa wei i ləsa-ŋ si í tɔɣɔ kawulaya na i hətɛ ke lseɣeli nyəma tɔ tɔ. Lɔ unu i sɔkɔ i yəlaa ké, na i caa si pá wɛɛ tam tɔ. Pə tɔ ké i kra-ŋ pa wulau na í tu-ŋ si í tən tampana na í laki kusiyisim.

⁹ Pə pə waali ké Sapa wulau unu i hawa Salumɔŋ ke wula ke tɔkɔnənaa tooso na hɔɣɔɣu na tulaalu ke sɔsɔm, na liyitee pɛɛ tɔtɔ. Too tɔ nɔɣɔɣu ta nata tulaalu isu mprúyú lseɣeli taa.

¹⁰ Mprúyú wulau Hiram tɛmlɛ nyəma na Salumɔŋ nyəma mpa paa pola Ofii tɔ, pa kɔna wula na kpenkpelasi kupanɔsi na liyitee pɛɛ. ¹¹ Kpenkpelasi kupanɔsi ke wulau Salumɔŋ ka lapa lɔ tɛsɛɛle, na i kawulaya tɛyaya təkpaɛ. Na pá saaki-si tɔtɔɣɔ sanɣunaa na cəməŋ ke yonyoolaa. Too tɔ, pa ta nata pulu isu mprúyú Yuta tetu taa.

¹² Mprúyú Salumɔŋ hawa alu unəyi pə tənə mpi i nawa na i sələmu-i tɔ. Haləna pá tɛɛ isu alu ka ha unu tɔ. Llena wulau alu nyəŋ unu na i waali nyəma pá məl pa tetu taa.

Salumɔŋ tɔŋ tɔm
(Awulaa I 10:14-29)

¹³ Paa pənaya ŋka, wula tɔkɔnənaa hiu ke pa kɔŋna wulau Salumɔŋ. ¹⁴ Llena pəcɔ pə kaasi mpi mpi taatəlaa feɣaya-i wontunaa tɔ tɔ. Na wulanaa na liyitee nyəɣətu nti i tetu hɔɣɔlən nyɔkɔ nyəma na laalɔpuna awulaa ná feɣəyi-i tɔ.

¹⁵ Mprúyú wulau Salumɔŋ yelaa na pá lu wula kusitu ke kpaɔlən ke ŋmunuɣu (200). Paa ŋku ku tɔɣa kiloonaa naatoso. ¹⁶ Na kpaɔlən səkpeŋ ke ŋmunuɣu nuunuwa (300). Paa ŋkuɣu nyəɣətu kiloonaa tooso. Llena pá su kutuluɣu ŋku pa yaa si Lipan hɔtuɣu tɔ ku taa.

¹⁷ Na Salumɔŋ yele na pá saaki kawulaya kpelaya na tuu kela, na pá tú ka tɔ ké wula maɣamaya. ¹⁸ Na pá su-keɣe kumte nte tɛ wena kumlisi kukpakpasɪ naatoso tɔ tɛ tɔ. Llena pá tú-keɣe nɔkɔɛ tɛsulɛ ke wula. Paa saaka-keɣe na pá tú tɛtesile kutulukulle, na pá tú tɔɣɔɣɔ lɛsəŋ ke tɛ ŋkpaɔlasi tɛsulɛ. ¹⁹ Llena pá lɔ tɔɣɔɣɔ lɛsəŋ naanuwa na naaleɣe kumlee anu a tɔ. Naatoso ke nɔɣɔŋ tɔ, na naatoso na mpətəŋ tɔ. Wulau nɔɣɔɣu i ta saakəta kawulaya kumte íté tɛ taka.

²⁰ Wula ke paa lupa Salumɔŋ tɛyaya taa lum poosiyanaa tənə, na Lipan hɔtuɣu kutuluɣu taa wontunaa kutəsətu. Liyitee nyəɣətu ná tɔ tɔ feina teeli nɔɣɔɣu Salumɔŋ waatu taa. ²¹ Wulau ka wena i kpuɔlən ké, na Hiram nyəŋ saalaa yeləɣəna-i. Paa puɔsi tooso wei, pa kɔŋna wula, na liyitee nyəɣətu, na tuu kela, na təkpaɔlən, na kacɔka sumasɪ sɔsɔkɔnsɪ nasəli.

²² Salumɔŋ ka tɛɛ antulinya tənə awulaa tənaya tɔŋ ké na ləmaɣasɛɛ. ²³ Pɔkɔtu fei lelenj, lɔ ka ha-i ləmaɣasɛɛ ké. Na awulaa lukəna paa timpi na pá kɔŋ-i tɔmnaa kɔkɔsɔɣu. ²⁴ Paa pənaya ŋka, yəlaa mpe pa kɔŋayana-i kucɔkɔ ké, na liyitee wontu, na wula, na wontu kususuu, na yoou wontu, na tulaalunaa, na kraɣanəŋ, na kraŋasɪ.

Lefii nyáma na kɔtɔlaa pa tɛna Lupuwam tɔɔ

¹³ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ lseɣeli tetu tɛna kɔtɔlaa na pɛ Lefii nyáma pa polaa na pá krentɛna Lupuwam. ¹⁴ Paa yela pa nyəmnaa ke pɛcɔɔ pɛcɔɔ acalɛɛ taa ké. Ƙlɛna pá polo Yosalem ke Yuta kawulaya taa. Mpi tɔ, Selopuwam tanɔɔa-wɛɣɛ si pá taa la Tacaa kɔtɔɔ tɛmlɛ. ¹⁵ Tampana tɔɔ, Selopuwam ka kpawa i maɣamaɣa ke pɛntulɔɔ, na nawee lɛsɛnɔɔ wei pa laakaya tɛkɔtɛlɛnaa taa tɔ pɛ kɔtɔɔ nyáma ké. ¹⁶ Ƙlɛna lseɣeli kpeka yɛlaa tɛna mpa pa luɣu ka wɛ pa ɛsɔ sɛɛu ke teu tɔ, pá tɛnɔɔ Lefii nyáma waalɛ ké Yosalem si pa laki pa caanaa lɔ Tacaa ke kɔtɔɔ. ¹⁷ Na pá sɛna Yuta kawulaya na Lupuwam nyɔɔ tɔnɔɔ. Pa tɔma Tafiiti na Salumɔɔnɔɔ pa ɛkpatɛ taa ké m̀p̀r̀ỳg̀ỳ pɛsi tooso ké.

Lupuwam lulɣu nyáma

¹⁸ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Lupuwam kpaya Tafiiti pɛyalu Yelimɔɔtɛ pɛɛɔ Mahalati. Mahalati too keɛ Seseɛ pɛyalu liiyari na i alu Apihayili pa pɛɛɔ. ¹⁹ Ƙlɛna Mahalati lɔlɔlɔ apalɔpiya tooso. Yewusi, na Semaliya, na Saham. ²⁰ Pɛɛ pɛ waalɛ ké Lupuwam kpaya Apɛsalɔm pɛɛɔ Maaka. Na i lɔlɔlɔlɔ apalɔpiya liyiti. Apiya, na Atayi, na Sisa, na Selomitu. ²¹ Ama Lupuwam ka sɔɔla Maaka na pá kɛɔ lɛlaa. Lupuwam alaa sɔɔsaa ka wɛ pɛɛɛɛ hiu na sɛkpɛma ke nutoso. I lɔlɔlɔlɔ apalɔpiya ke pɛɛɛɛ hiu na naanɔɔwa na alɔpiya ke nutoso (60). ²² M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Lupuwam kusa i alu Maaka pɛyalu Apiya nyɔɔɔ, na Apiya pɛsi lɛlaa nyɔɔɔ tu. Mpi tɔ, Lupuwam caakaya ké si Apiya i tɔɔɔ kawulaya. ²³ Ƙlɛna Lupuwam la layatu, na i yasi i pɛyalaa lɛlaa ke Yuta, na Pencamɛɛ pɛ koloosi acalɛɛ taa. Na i cɛɛ-wɛɣɛ tɔɔɔnaya ke sɔɔsɔm, na alaa ke tuutuuma.

Icipiti wulau Sisaki yoonau ke Yuta

(Awulaa I 14:25-28)

12 Waatu wei Lupuwam kawulaya caya teu na i yoo tɔnɔɔ Ƙlɛna i lɔ Tacaa kiinɔɔ, na i yɛlaa tɛna náa la mpu tɔɔ. ² Lupuwam kawulaya pɛnaya kakpasɛ nyɛnɔɔ taa ké Icipiti wulau Sisaki polaa na i yoonaa Yosalem. Pa yoo keɛkenaa ka wɛ iyaya na nɔmɔɔɔɔ (1200). Na kpaɔanɔɔnɔɔ cayaɔlaa ke iyisi nutoso (60000). Na Lipii na Suki na Itiyopii pɛ yoolaa ke tuutuuma. Lupuwam na Yuta nyáma pa lɔ Tacaa tɔ pɛ kasɛyaya ntɛ. ⁴ Icipiti wulau i lɛɛka Yuta koloosi acalɛɛ ké, halɛna i tala Yosalem. ⁵ Ƙlɛna lɔɔ kuyɔɔɔtutu telɛsulɔ Semaya polo na i maɣana Lupuwam na Yuta nyɔɔɔ nyáma pa kota Yosalem. Waatu inɔɔɔ Sisaki kpɛɣɛtaa. Ƙlɛna i heeli-wɛ si: Tacaa tɔma si, timpi i lɔ-m tɔ, maa tu-mɛɣɛ Icipiti wulau Sisaki niɔɔ taa.

⁶ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ wulau Lupuwam na nyɔɔɔ nyáma pa ná pa tasɛkɛɛ na pá tɔ si: Tacaa keɛ tampana tu.

⁷ Tacaa ná mpu, Ƙlɛna i tayanɔɔ Semaya ke heelɔɔ si: Timpi pa ná pa tasɛkɛɛ tɔ, ma kú ma pááná ke pa tɔɔ. Ma kaa tasa-wɛɣɛ kpiisuyu. Maa waasi-wɛɣɛ nɔɔnɔɔ. Ma kaa tu Yosalem ke Sisaki niɔɔ taa na i wakɛɛɛ-tɛ.

⁸ Paa na mpu tɔ, maa yele na Icipiti wulau nɔmakɛɛ-

wɛ. Waatu iɔlɔ paa cɛkɛna si ye yulu pɛta-m i ti, pɛ fayana ye i pɛta i tɔɔɔ aɛ awulaa.

⁹ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Icipiti wulau Sisaki yoonaa Yosalem nyáma, na i koosi lɔɔ tɛsɛɛɛ na kawulaya tɛyaya krancoou tɛna. Ƙlɛna pɛ tu kɛɛna wula kpalɔnɔɔ wei Salumɔɔnɔɔ ka lupa tɔ. ¹⁰ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ wulau Lupuwam lupa nyɛɣɛɣɛɣɛ kuseɛmɔɔɔ kpalɔnɔɔ, na i lɛɛti wula nyɛnɔɔ i lɔnte. Na i cɛɛ-wɛɣɛ kawulaya tɛyaya tanɔɔlaa nyɔɔɔ nyáma. ¹¹ Na wulau i puki lɔɔ tɛsɛɛɛ, ɛɛ tanɔɔlaa polo na pá kpaya kpalɔnɔɔ iɔlɔ na pá suna-wɛ. Ye pa tɛma, ɛɛ pa mɛnɔɔnɔɔ-wɛ i tɛcayalɛ.

¹² Pɛ tɔɔ ké Tacaa pááná hɛɛ Lupuwam tɔɔ, na i yele-wɛɣɛ kpiisuyu. Mpi tɔ, i ka nawa i tasɛkɛɛ na i tisi. Ƙlɛna kupantu wɛɛ Yuta taa.

Lupuwam kawulaya tɛnaya

(Awulaa I 14:21-24,29-31)

¹³ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ wulau Lupuwam tɔɔɔ kawulaya ke Yosalem taa ké i lulɣu pɛsi nuɛ na kulɔmaya nyɛnɔɔ taa. Pɛsi naanɔɔwa na naatosompɔɔɔɔɔɔɔɔ ke i tɔɔɔ i kawulaya nɔɔ. Na i nyɔɔɔ i kawulaya ke teu. I too ka ké Amoni tu, na pá yaa-wɛ si Naama. Yosalem ke Tacaa lɛsa Yuta tetu taa si paa sɛɛkɛ-wɛ. ¹⁴ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Lupuwam lapa mpi pɛ fɛɛ Tacaa ke teu tɔ. I ta lana lotu kulɔmɔɔ si i nyɛ i luɣu nyɛntu.

¹⁵ Pa kɛɛsa Lupuwam tɔm kancaalaya na tɛ tɛnaya ke lɔɔ kuyɔɔɔtutu telɛsulɔ Semaya na nalu ltoo pa tɛma takɛɛɛ taa. Tɛnaya pa nɔma lulɔnɔɔ loosi. Lupuwam na Selopuwam pa yookaya tam ké.

¹⁶ Waatu wei Lupuwam sɛpa, Ƙlɛna pá pimi-wɛ Tafiiti tɛ. Ƙlɛna i pɛyalu Apiya lɛɛti i lɔnte.

Apiya kawulaya

(Awulaa I 15:1-8)

13 lseɣeli wulau Selopuwam kawulaya pɛnaya pɛɛɛɛ hiu nyɛnɔɔ taa ké Apiya pɛsa Yuta nyáma wulau. ² Ƙlɛna i tɔɔɔ pɛsi tooso ké Yosalem. I too keɛ Kipeya tu Uliyeli pɛɛɔ Mikaya.

Apiya na Selopuwam pa yookayana tɛmaya. ³ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Apiya kpaya i yoolaa taa yoolaa ke iyisi nasɛɛ (400000) si i yookina Selopuwam. Na Selopuwam tayanɔɔ i nyáma ke iyisi nasɛnaasa (800000) si i suliyi-wɛ. ⁴ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Apiya kpawa Semalayim pulaya tɔɔ ké lɛɛlayim nɔɔnɔɔ taa. Ƙlɛna i holina Selopuwam na lseɣeli nyáma si: I nu ma tɔm yoo. ⁵ I ta nyɛ taa si Tafiiti na i lulɣu nyáma ke lseɣeli lɔ Tacaa tuwa kawulaya ke tam tɔɔ, pu layasɔɔɔ. ⁶ Pɛyɛɛ Nepati pɛyalu Selopuwam ná kula i caa Salumɔɔnɔɔ wei i tɛmlɛ i lakaya tɔ i tɔɔ. ⁷ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ yuluyemnaa na tetɛlataa kotina Selopuwam na pá la na i kɛɛ Salumɔɔnɔɔ pɛyalu Lupuwam. Mpi tɔ, Lupuwam ká ké pɛyaya ké, i ta nyɛ pulu ɛɛ i ta pɛsi na i sɛnɔɔ isɛntaa. ⁸ Ƙlɛna nɔɔnɔɔ mui caaki si i yoonaa kawulaya nɔɔ Tacaa tuwa Tafiiti lulɣu nyáma tɔ. I lapa yoolaa kpekaɛ sɔɔsɔɔɔ. Pɛyɛɛ i tɔka wula nawee nna Selopuwam lupa tɔ, na i laaki. ⁹ I tɔɔnɔɔ Tacaa kɔtɔlaa Alɔnɔɔ lulɣu nyáma, na Lefii nyáma, na i kpa mɛ tɔɔɔ kɔtɔlaa, ɛɛ tetunaa lɛntɛ yɛlaa lapa tɔ. Ye wei ɛɛ i

tuuna nɔɔsi sɔɔɔnsi na pɔ huli tutuuŋ na akantɛɛ na pɔ wiliti. ¹⁵ Mprɔyɔ Yuta nyɛma tɛna lanle hulumaɔa pa lotu kulumbu tuunau mpi. Na isɛna pa tayana pa lɔsɛɛle na luyɔ kulumbu tɔ. Na Tacaɔ mu na i ye le na tetu heɛsi.

¹⁶ Mprɔyɔ Asa lɛsa i too Maaka tɔɔ kɛ i alu kawulaya toŋ. Mpi tɔ, Maaka ka sika tɔyɔ, isayau ŋku pa yaa si Asela tɔyɔ. Ntɛna wulau tɔ si: I kpesi tɔyɔ ŋku na i yɔki-ku na i wɔ-kuɔ Setɔlɔŋ lɔɔ nɔɔ. ¹⁷ Paa na wulau unu i sɔɔla Tacaɔ na lotu kulumbu tɔ, i ta wakɛli tɛkɔtɛnaɔa mpa paa wɛ lɛyɛli tetu taa tɔ. ¹⁸ Ama i yelaa na pɔ kɔna lɔɔ tɛsɛɛle taa kɛ wula, na liyitee nyɛyɛtu, na wontunaa lɛmpa mpa i na i caa paa hawa Tacaɔ tɔ.

¹⁹ Yoou ta tasa kuluyɔ, halɛna Asa kawulaya pɛnaya hiu na naanuwa na kakpasɛ nyɛŋka.

Asa yoonau ke lɛyɛli wulau Pasa
(Awulaa I 15:16-22)

16 Asa kawulaya pɛnaya hiu na naanuwa na naatoso nyɛŋka taa kɛ lɛyɛli wulau Pasa pola Yuta tetu yoonau. lɛna i suu koluŋa ŋmau, na i sɔɔkɛna Lama icate si Yuta nyɛma i taa pɛsi na pɔ suu yaa pɔ luki. ² Mpuɔyɛle Asa cosa wula na liyitee ke lɔɔ tɛsɛɛle na kawulaya kpancoou pɛ taa. Na i tilina Tamasi ke Silii wulau Peni-Hatati si: ³ Ma na-ŋ tɛ pɛeli nɔɔ, isu tɔ caanaa ka lapa tɔ. Ma ha-ŋ kucɔɔ ŋkuɔ si tɛ pɛeli nɔɔ. lɛna nyɔ na lɛyɛli wulau i yɔ, na ilɛ i lɛsi i yoolaa ke ma tetu taa. ⁴ Mprɔyɔ Peni-Hatati nɔ mu Asa tɔm nti, na i kusi i yoolaa na pɔ polo pa yoono lɛyɛli nyɛma, na pɔ lɛki pa acalɛɛ. Isu Yorŋ, na Tarŋ, na Apeeli-Mayim. Na pɔ kpɛna Nɛfɛtali acalɛɛ tɛna nna a taa pa sukaya wontu tɔ. ⁵ Pasa nu mpu, lɛna i ye le Lama icate koluŋa ŋmau. ⁶ Mprɔyɔ Asa kota Yuta nyɛma tɛna pɛ ta sɔɔ paa ulɔɔɔ pɛyaya. Na pɔ kuu pɛɛ na kperŋkpelasi nsi i ka kaawa si i ŋmaakɛna Lama icate koluŋa tɔ si, pɔ tayani timpi pa yaa si Kepa na Misipa tɔ.

Asa tɛka salɛka ke lɔɔ kuyɔɔtutu telɛsulɔ Hanani

⁷ Waatu unu i taa kɛ lɔɔ kuyɔɔtutu telɛsulɔ Hanani pola Yuta wulau Asa kiŋ, na i kalɛna-i si: N kisa Tacaɔ ke pɛɛkuɔ, na h sɔɔli si Silii wulau i tu-ŋ niŋ tɔ. N lɛsa Silii yoolaa ke nyɔ niŋ taa kɛ. ⁸ Ltiyopii na Lipii nyɛma ka kɛ yoolaa sɔsaa kɛ. Pa kɛkɛnaa na pa kraɔanɛŋ fɛi kaluyɔ. Paa na mpu, n lapa Tacaɔ ke naani. lɛna Tacaɔ tu-wɛyɛ nyɔ niŋ taa. ⁹ Tacaɔ nyɛnɛyɛ tetu tɛna taa kɛ na i sɛŋna mpa pa yekina-i pa tɛyɛ teu tɔ. Ama pɛnɛntɛ h lapa kumɛlɛntu kɛ. N kaa tasa yoou ke lanuyɔ tɔɔ.

¹⁰ Mprɔyɔ lɔɔ kuyɔɔtutu telɛsulɔ tɔm nti tɛ wu Asa. lɛna i tu-i salɛka. Na i suu tetu nyɛma lɛlaa ke kuyɔɔtutu tɔyɔ ke waatu unu.

Asa kawulaya tɛnaya
(Awulaa I 15:23-24)

¹¹ Pa kɛɛsa Asa tɔm ke pɛ kraɔau tɛ kancaalaya, na tɛ tɛnaya tɔyɔ Yuta na lɛyɛli pɛ awulaa takɛlasi taa. ¹² Mprɔyɔ kutɔŋ isayau nakuli, ku kra i nɔɔhɛɛ ke i kawulaya pɛnaya pɔɔɔlayafɛi nuɛ nyɛŋka taa. lɛna i ye le Tacaɔ ke sɛlɛmuɔ si i waasi-i na i polo lokotulonaa kiŋ. ¹³ Mprɔyɔ Asa sɛpa i kawulaya pɛnaya nuɛ na kulumaɔa nyɛŋka taa. ¹⁴ lɛna pɔ pimi-i i pɛlaaŋ wei i ka hula Tafiiti icate taa tɔ i taa lɛŋku taa. Paa tuwa ku taa kɛ tulaalunaa pɛyale kɛ, isu tulaalu lataa lakuyɔ tɔ. Na pɔ wɔ tulaalunaa tɔtɔyɔ sɔsɔm ke i lɔyaya tɔɔ.

Sosafati kawulaya na i tɛmlɛ kupante

17 Mprɔyɔ Yuta wulau Asa pɛyalu Sosafati tɔyɔ kawulaya ke i caa lonte na i nyɔɔsi i kawulaya ke lɛyɛli nyɛma tɔɔ. ² lɛna i su yoolaa kpeka ke Yuta koloosi acalɛɛ tɛna taa. Na i kawulaya acalɛɛ nna i caa Asa ka lɛka lfɛlayim nyɛma tɔ a taa tɔɔ. ³ Tacaɔ ka wɛ Sosafati waali kɛ. Mpi tɔ, Sosafati tɔma i sɔɔ Tafiiti ikpate taa kɛ i kawulaya kancaalaya kɛ, i ta laa tɔyɔ Paali. ⁴ Ama i caala i tɛyɔ si i nyɔ i sɔɔ Tafiiti lɔɔ luyɔ nyɛntu, na i tɔki i kiŋ. l ta kɛna lɛyɛli awulaa. ⁵ lɛna Tacaɔ la na Sosafati kawulaya la toŋ na Yuta nyɛma haaki kucɔɔŋ, na i suu toŋ ke teu na teeli. ⁶ Na Sosafati lanle hɛna lɔɔ tɛmlɛ lapu na i kpiisi Yuta kawulaya taa kɛ tɛkɔtɛnaɔa na pɛ tuŋ.

⁷ Mprɔyɔ i kusa i akewena sɔsaa ke i kawulaya pɛnaya tooso nyɛŋka taa, na i tili-wɛ si pɔ sɛyɛsi Yuta acalɛɛ yɛlaa ke lɔɔ kiŋ. Tilla mpe pa hɛla ntɛ Peni-Hayil, na Opatiya, na Sakali, na Netaneyeli, na Mikaya. ⁸ Na Lefii nyɛma pɔɔɔlayafɛi naanuwa su-wɛ. Pɛle pa hɛla ntɛ Semaya, na Netaniya, na Sepatiya, na Asayɛli, na Semilamɔti, na Yonatarŋ, na Atoniya, na Topiya, na Topi-Atoniya. Na kɔtɛlaa naale, lɛlɛsama na Yolam. ⁹ Mprɔyɔ pa kpɛna Tacaɔ kiiu takɛlaya na pɔ sɔɔ Yuta acalɛɛ na pɔ sɛyɛsi icate yɛlaa tɛna.

Sosafati toŋ

¹⁰ Mprɔyɔ Tacaɔ sɔyɔntu kra piitimnaa mpa pa sɔɔna Yuta tɔ pa kawulasi tɛnaya sɔsɔm. lɛ pa ta yoono Sosafati. ¹¹ Halɛna Filiisi nyɛma ha-i kucɔɔŋ na pɔ felu-i lampuu ke liyitee. Laalupunaa nɔ kɔna-i iwaasɛ ke iyisi naatosompɔɔlaya na nasɛtoso na nuunwa (7700), na pɛŋtulɔŋ ke mpu tɔɔ.

¹² Mprɔyɔ Sosafati toŋ sɔsaa na pɔ puki. Sosafati ŋmɔ Yuta taa kɛ acalɛɛ na tɔyɔnasi tɛsulɛ. ¹³ Na i wɛna wontu ke sɔsɔm ke Yuta acalɛɛ taa. Na i yoolaa taa yoolaa ke Yosalem taa. ¹⁴ Pɛle pa kpeka ntɔ na pɔ kɛsɛna pa lulɔŋ. Yuta kpekɛle taa sɔsaa ntɛ yoolaa taa yoolaa iyisi ŋmunuyɔ na nuunwa (300000) nyuyɔ tu Atɛna. ¹⁵ Atɛna waali kɛ yoolaa iyisi ŋmunuyɔ na nuunwa (280000) nyuyɔ tu Yohanarŋ. ¹⁶ Na yoolaa iyisi ŋmunuyɔ (200000) nyuyɔ tu Sikali pɛyalu Amasiya. Amasiya sɔɔlɛna na i suu Tacaɔ tɛmlɛ taa.

Sosafati kpawa huulaa ke Yuta taa

19 Ḿpúyú Yuta wulau Sosafati kpema i te Yosalem na alaafəya. ² Llena Hanani pəyalu Yehu wei i ké lso kuyɔɔtutu teləsulu tɔ, í polo i səɲuɲu na í pɔɔsi-i si: Pepe tɔw kɛ n polaa si n səɲna yulu isayau? Paa sɔɔlɔyɛ wei u caaki Tacaa tɔ se. N lapa mpu tɔ lso taa kpama-ŋ ké. ³ Paa na mpu n lapa teu ke timpi n kpiisa tuɲ ke tetu taa tɔ. Pəyele n ha nyá tɔyɛ lso luɲu nyəntu tɔɲuɲu taa.

⁴ Pə krayau waatu inɛ tɔ, Yosalem taa ké Sosafati saalaa. I ta məli lseyeli. Ḿpúyú Sosafati cɔw tetu taa ké pə krayau Peesepa, na lfəlayim pulasi hɔɲɔluɲu taa tɔ, si i məlɔyənəna Yuta nyəma ke pa caanaa lso Tacaa kiŋ. ⁵ Llena í kpa huulaa ke Yuta kawulaya koloosi acalɛ tənəna taa. ⁶ Llena í heeli-we si: Í la laakali na mə təmlɛ. Mpi tɔ, pə taya yəlaa tɔw kɛ í huuki mə huule. Ama lso tɔw kɛ. I mayamaya i ká wɛɛ mə waali ké pə taa. ⁷ Mpu tɔ, í nyana Tacaa ke sɔsɔm na í feɲ mə təmle tɔw. Mpi tɔ, Tacaa lso laŋle u heekəna mpi pə ta siyisi tɔ, yaa yəlaa fayasuyɔ yaa kucɔɔw muɲu na tampana tɔw takuyɔ.

⁸ Ḿpúyú Sosafati tasa kpaɔ ke Lefii nyəma, na kɔtəlaa, na lseyeli lulɔɲ nyɔɔɲ nyəma ke Yosalem taa si pá huuki yəlaa tɔmnaa na Tacaa hətɛ taa. Na pá tayanəyɛ icatɛ yəlaa yoonɲ. ⁹ Llena í tɔ-we si: Pə wɛɛ ké si í nyaɲna Tacaa ke teu, na í lakɛ pə tənəna təcunɲ na luɲu kulumuɲu. ¹⁰ Ye mə nyəma mpa pa wɛ acalɛ taa tɔ pa kɔna-meɲɛ tɔm sɔsɔɔntu. Lsu yulukule yaa yoon tɔm, na pə ké kiiu, yaa kusəsulu, yaa kutututu, yaa kulaputunaa wakəluɲu tɔm. Ule í kilisi-wɛɛ-ti. Ule mə na-we mə tɔm kaa sənəna Tacaa, na ílé i mu-me na pááná. ¹¹ Kɔtulu sɔsɔ Amaliya ká feɲiyina mə lso sɛɛu təma tənəna tɔw. Na ləməyeli pəyalu Sepatiya wei i ké Yuta kawulaya nyuyɔ tu tɔ, ílé í feɲiyi mə tɔw kɛ tetu tɔkuyɔ tɔm taa. Ye pə kaasa Lefii nyəma, ule pɛlɛyɛle huule təma lataa. I kaasi mə ti na təmlɛ. Tacaa wɛ kupantu lataa waali ké.

Kolontu yoonau ke Yuta nyəma, Sosafati sələmuɲu

20 Pəle pə waali ké Mowapu nyəma, na Amoni nyəma, na Meuni nyəma lɛlaa pa kulaa si pa yookina Sosafati. ² Ḿpúyú pa heela wulau si: Yoolaa tuutuuma luna ltɔm tetu taa ké tenku kusəpu kɔɲkɔɲ taa, na pá kɔɲ nyá waali. Pa wɛ Hasasɔɲ-Tamaa timpi pa yaa si Aŋ-Ketii tɔ.

³ Sɔɔɔntu pu Sosafati, lɛna í tú Yuta kawulaya yəlaa tənəna nɔhɔkutu si i yɔɔtəyənəna Tacaa. ⁴ Ḿpúyú tetu tənəna taa acalɛ kotaa si pa wiina Tacaa si í sənəna-we. ⁵ Llena Sosafati na Yosalem nyəma, na Yuta nyəma lɛlaa pa koti lso təsɛɛle taya kufalaya tɔw. ⁶ Llena Sosafati sələmi lso si: Ha, tá cɔsɔnaa lso Tacaa wei nyá n tɔki kawulaya ke isɔtaa, na n ti piitimnaa tənəna tɔ. Nyayalɛ tɔɲ tu na pəsəlu. Nɔyɔlu u pəsəyɛ na í səɲ nyá isentaa. ⁷ Ta lso nyá, nyá tɔɔɔnna tetu tənəna tɔ yəlaa, na í ha-təyɛ nyá taapalu Apələham luluyɔ nyəma taya tam tɔw. ⁸ Na tá cɔsɔnaa caya tə taa, na

pá ŋmá-ŋ kutuluɲu na pá tɔ si: ⁹ Ye isu n hɔma tá ŋkpaɲuɲu, na wahala nɔyɔlu, isu yoon, yaa yulukusəku, yaa nyɔɔsi, tu kɔw tɛ səɲ kutuluɲu kunɛ ku kiŋ ke nyá isentaa. Mpi tɔ, nyá hətɛ wɛ ku taa ké. Tu yaa-ŋ ta laɲwakəlle taa si í waasi-tu. Llena nyaa nu na í waasi-tu. ¹⁰ Tɔw, nɔɔɔɔ nyənɛ isənəna Amoni nyəma, na Mowapu nyəma, na ltɔm nyəma, yookuyɔna-tu tɔ. Pəyele waatu wei tá cɔsɔnaa lu Icipiti tɔ n kisina-we si pá taa fayana piitimnaa mpe pa tetunaa taa. Llena pɛle pá kɛɛ na pá yele-wɛɛɛ kuyɔ. ¹¹ Ama tá kucɔɔw pəsə ikpatəle. Pɛle pa tɔɔɔnəyɛ-tuyɔ tetu nti n ha-tu tɔ tə taa. ¹² Tacaa lso, hɔ pa ŋkpaɲuɲu. Tə ké acamaa ke kolontunaa tuutuuma inɛ i isentaa ké. Tə ta nyɛ isənəna tɛ la tɔ. Pə tɔw kɛ tə kɛɛsa isɛ na nyá tɔw.

¹³ Yuta nyəma tənəna, na pa alaa na pa piya paa səɲna lso təsɛɛle kiŋ.

Yuta nyəma akaitu

¹⁴ Ḿpúyú Tacaa Feesuyɔ kuləna Lefii tu Sakali pəyalu Yasiyeli ke samaa taa tənəna. Sakali inɛ i caa keke Penaya. Penaya caa keke Yeyieli. Yeyieli caa keke Asafi luluyɔ tu Mataniya. ¹⁵ Ntənəna Yasiyeli yɔɔtənəna nɔyɔ sɔsaya si: Yuta na Yosalem yəlaa mə, í tú ŋkpaɲɲ ke teu. Llena pə tu kələnəna wulau Sosafati nyá. Tacaa si, í taa nyá. Pəcɔ yoolaa tuutuuma inɛ i tɔm í taa la-meɲɛ sɔɔɔntu. Pə taya mə tɔm ke yoon ŋku. Ama Tacaa nyəntu ké. ¹⁶ Cele í ká polo mə kolontunaa tɔw. Pa tɔɲna nteɲɛ kpaɔ na yaayənəna mpaas. Í ká suli-wɛɛɛ tɛtəkəle nyuyɔ ke Yeluweli wulaya tetu kiŋ. ¹⁷ Yuta na Yosalem yəlaa mə, í kaa nɔki mə kolontunaa mpe pa yoonau. Mu səɲ mə təsəɲle. Í ká ná isənəna maa waasi-me tɔ. Í taa nyá. Pəcɔ sɔɔɔntu í taa la-mɛ. Cele í polo pa tɔw, maa wɛɛ mə waali.

¹⁸ Ḿpúyú Sosafati hənəna Tacaa ke atɛ. Na Yuta na Yosalem yəlaa ná hənəntu mpu tɔw, na pá sɛɛ lso. ¹⁹ Pə waali ké Lefii luluyɔ nyəma Kehati na Kolee pa kulaa na pá sá lseyeli lso Tacaa na nɔɔsi sɔsɔɔnsi.

²⁰ Teu fema tananɲ tɛɛ, lɛna pá tú pa tənəna Tekuwa wulaya tetu mpaas. Pa tɛɛkaya, lɛna Sosafati tɔ-we si: Yuta na Yosalem nyəma mə, í ke ŋkpaɲɲ. Í la mə lso Tacaa na i kuyɔɔtutu teləsəlaa ke naani. Í nyɔɔ tɔɲ, na í lá akanaa.

²¹ Ḿpúyú Sosafati na samaa pa kpentaa na pá teləsi yonyoolaa ke yoolaa nɔyɔ tɔw. Na pá saɲ Tacaa lso na yontu si: Í sa Tacaa, i sɔɔluɲu fɛi tənəna.

²² Pa kraya yontu ntəyɛ mpu, lɛna Tacaa tisi acufu ke Amoni nyəma, na Mowapu nyəma, na ltɔm nyəma, mpa inɛ paa pukaya Yuta nyəma yoonau tɔ pa heku taa. Na pá kú təmaya pa taa pa tike. ²³ Amoni nyəma na Mowapu nyəma ná kula ltɔm nyəma tɔw kɛ na pá ku-we təcayacaya. Pə waali ké pa kú təmaya sɔsɔm.

²⁴ Waatu wei Yuta nyəma kpa tontɔɲle tɔw timpi pa loosiyi wulaya tetu tɔ. Llena pá nyənna pa kolontunaa tɔw. Ama sətəa tike ke pa nawa na pá sɛlətaa. Paa kulum i ta fiti. ²⁵ Ḿpúyú Sosafati na i yəlaa pa nika kolontunaa tɔla ke kuuu ke tuutuuma, na wenau, na

wontu kususuu, na liyitee nyəm. Pu kəla tɔɔ, ɩe kuyeeɲ toosoɔo pa kuuwa, pa ta tu tem.

²⁶ ɩena pá koti kuyaku liyiti nyəŋku wule ke Pelaka kupantu təkoolle tetekele taa. Mpi tɔ, tənaya pa koola Tacaa ke kupantu. ɩena pá ha lonte nteye hətə sɩ kupantu kooluyu tetekele, na pá yaaki-teye ríprúyú haləna saŋa. ²⁷ Mprúyú Yosalem nyəma na Yuta nyəma ɩelaa, na pa nyuyu tu Sosafati pa tú mpaau, na pá məli Yosalem na ɩaŋhulumle. Pə taya pulu tɔɔ, Tacaa yapa-weye pa kolontunaa niŋ taa ké. ²⁸ Mprúyú pa suu ɩcate na cəməŋ na saŋkunaa na akantee haŋaa. Na pá polo Tacaa taseele taa.

²⁹ Waatu wei piitim ɩemprɩ nyəma ɩelaa nuwa sɩ Tacaa ɩɔɔ yoonaa ɩseyeli nyəma kolontunaa. ɩena ɩ tɔm kpa pa tənaya sɔɔntu. ³⁰ ɩena Sosafati tɔɔ ɩ kawulaya təpamm. Mpi tɔ, ɩɔɔ ka yelaa ké na tetu tənə heesi.

Sosafati kawulaya tənaya

(Awulaa I 22:41-51)

³¹ Mprúyú Yuta wulau Sosafati tɔɔ kawulaya ke ɩ luluyu puɩ hiu na naanowa na kakpasɩ nyəŋka taa. Yosalem ɩcate taa ké ɩ tɔɔ kawulaya ke puɩ hiu na kakpasɩ. ɩ too kele Sili pɔelɔ Asupa. ³² ɩ tɔntɔ ka siyisaa ké, na ɩ tənəyɩ ɩ caa Asa ɩkpatɔ na ɩ ɩaki mpi Tacaa caaki tɔ. ³³ Ama ɩ ta wakəli təkətəlenaa. Pə tɔɔ ké ɩ yəlaa ɩsaya taa suu ɩɔɔ ɩsu pa caanaa. ³⁴ Pa keesa Sosafati tɔm kancaalaya, na tə tənaya ke Hanani pəyalu Yehu takəlaya taa. Nkeye pa sɔta ɩseyeli awulaa takəlaya taa.

³⁵ Mprúyú Yuta wulau Sosafati na ɩseyeli wulau ɩsaya Ahasiya pa krentaa. ³⁶ ɩena pá mayasɩ na pá saaki kprələŋ ke ɩsiyɔŋ-Kepee teesaŋ taa. Na pá puk-ina-ɩ pooluŋ. ³⁷ Ama Malesa tu Totafa pəyalu ɩɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu ɩliyesee heela Sosafati sɩ: Timpi n krentəna Ahasiya tɔ, Tacaa ká wakəli mpi n lapa tɔ.

ɩena lum tɔɔ kprələŋ unəyɩ tampana, ɩ ta tala tiili.

21 Waatu wei Sosafati səpa, ɩena pá pimi-ɩ pa təyaya pəlaau taa ké Tafiiiti tɔ. Na ɩ pəyalu Solam ɩeti ɩ lonte.

Solam kawulaya

(Awulaa II 8:16-24)

² Solam ka wena newaa mpa ɩ na-we pa caa caa kulum tɔɔ. Pa həla nté Asaliya, na Yehiyeli, na Sakali, na Asaliyahu, na Mikayəeli, na Sefatiya. ³ Pa caa ka ha-weye wena ke sɔɔɔm ké. Paa liyitee, paa wula, na liyitee wontunaa. ɩena ɩ tu-weye Yuta acalɔe feruɔu. Na ɩ kpa pa taalɩ Solam sɩ ɩ ɩeti ɩ lonte ke kawulaya tɔɔ taa.

⁴ Pə kɔma na kawulaya suu Solam niŋ taa ké teu na ɩ ká lila, ɩena ɩ kú ɩ newaa tənə, na ɩ waali nyəma ɩelaa ke kawulaya taa. ⁵ Waatu wei ɩ tɔɔ kawulaya tɔ, ɩ puɩ we hiu na naanowa na naale. Na ɩ caya ka taa ké puɩ pəlefɔi naanowa ké Yosalem taa. ⁶ Mprúyú ɩ tɔma ɩsaya taa ké teitei ɩsu ɩseyeli awulaa, Akapɩ na ɩ luluyu nyəma. Mpi tɔ, Akapɩ pɔelɔ ke ɩ ka tɔkaa. Solam lapa mpi pə ta maya Tacaa tɔ. ⁷ Paa na mpu tɔ, Tacaa

ta sɔɔli sɩ ɩ kpiisi Tafiiiti luluyu nyəma. Pə taya pulu, ɩɔɔ na Tafiiiti paa pɔela kɔɔsɩ ké sɩ ɩ luluyu nyəma ká təkəna kawulaya ké tam tɔɔ ké Yosalem.

⁸ Yuta wulau Solam ɩni ɩ waatu taa ké ɩtɔm nyəma kula ɩ tɔɔ, na pá kpa pa təyɩ pa wulau. ⁹ Mprúyú Solam kpaɔa ɩ yoolaa sɔsaa, na ɩ yoo keekenaa tənə na pá tii ɩtɔm nyəma mpa paa tama-weye kotaya tɔ pa tɔɔ, na pá kəli-we. ¹⁰ Pə kpaɔau kuyaku ŋku tɔɔ ɩtɔm nyəma cɔpa Yuta nyəma, na pá cayaɔa pa ti.

Mprúyú Lipina ɩcate ná kisa cei tɔɔtɔɔ waatu ɩni ɩ taa. Na pá fiti Solam niŋ taa. Mpi tɔ, Solam ka kisa ɩ cɔɔɔnaa ɩɔɔ Tacaa ke nuɩau tɔɔ pə lapa mpu.

¹¹ Solam ka ŋmawa tuŋ təkətəlenaa ke Yuta pɔɔŋ taa ké. Mpu pə tusina Yuta na Yosalem pə yəlaa na pá ɩɔɔ ɩɔɔ na pá laaki paa tɔɔ ŋku.

¹² Mprúyú Kuyaku nakuli ɩɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu ɩlii ŋmaa Solam ke takəlaya sɩ: Nyá cɔɔ Tafiiiti ɩɔɔ Tacaa yɔɔtɔa sɩ, n ta tənə nyá caa Sosafati na ɩ caa Asa mpa pa ké Yuta awulaa tɔ pa ɩkpatɔ. ¹³ Halɩ n məlaa ké na ɩ kpaɔa ɩseyeli awulaa yaasi. Na ɩ kusɩ Yuta na Yosalem pə yəlaa kunyuluyu, na pá keesəna tuŋ tɔɔ, ɩsu Akapɩ luluyu nyəma. Haləna ɩ kú nyá newaa. Pácɔ pɔe pá kəla-ŋ teu. ¹⁴ Pə tɔɔ ké Tacaa ká tu nyá yəlaa na nyá pəyalaa na nyá alaa na nyá nyəm tənaya wahala sɔɔ. ¹⁵ Lotu kutɔŋ ɩsayaɔu nakuləyɩ ɩ ká tú nyá mayamaya. Na kú sɔɔsəyɩ paa kuyaku ŋku. Haləna nyá taa lotu ɩɩ.

¹⁶ Mprúyú Tacaa tula Filiisi nyəma na Laalupunaa mpa pa cɔɔna ɩtiyopii nyəma tɔ, na pá yoonaa Solam. ¹⁷ Na pá suu Yuta, na pá kuu pə tənə mpi pu we kawulaya təyaya taa tɔ. Na pá kpa wulau piya na ɩ alaa ke yomaa. ɩ pəyaya səkpɔlaya Ahasiya tike ke pə sɔɔɔwa.

¹⁸ Pəle pə waali ké Tacaa tú Solam ke lotu kutɔŋ ŋku ku fɔi waau tɔ. ¹⁹ Puɩ sika ɩsu naale ke mpu, ɩena ɩ kutɔŋ ŋku kú yasɩ ɩ lotu na tɔ ɩɩ, na ɩ sənə wusasi sɔɔɔɔsɩ. Ama ɩ yəlaa ta wɔ ɩ təyaya wule ke tulaalunaa, ɩsu pa lapu ɩ cɔɔɔnaa tɔ.

²⁰ Solam luluyu puɩ hiu na naanowa na naale nyəŋka ke ɩ tɔɔɔna kawulaya. Yosalem taa ké ɩ tɔɔ ɩ kawulaya ke puɩ pəlefɔi naanowa. Waatu wei Solam səpa tɔ tɔɔɔlu ta wii-ɩ. Tafiiiti tɔɔ pa pima-ɩ. ɩle pə taya kawulaya pəlaau taa.

Ahasiya kawulaya

(Awulaa II 8:25-29 na 9:27-29)

22 Mprúyú Yosalem nyəma kpa Solam pəyalu səkpɔlu Ahasiya ke kawulaya na pá ɩeti ɩ caa lonte taa. Pə taya pulu, Laalupunaa kpekəle natəli tu súu Yuta yoolaa tɔɔ, na pá kú Ahasiya taalunaa tənə. Pə tɔɔ ké Ahasiya hika kawulaya na ɩ tɔɔ. ² Ahasiya luluyu pənaya hiu nyəŋka taa ké ɩ tɔɔ kawulaya ke Yosalem ke pənaya kulumaya. ɩ too ka ké Omili luluyu tu ké. Pa yaaki-ɩ sɩ Atalii. ³ Mprúyú Ahasiya tɔma tɔntɔ ɩsaya ke teitei ɩsu Akapɩ luluyu nyəma. Mpi tɔ, ɩ too tasayana-ɩ layatu ɩsaya tɔ. ⁴ ɩena ɩ la mpi pə ta maya Tacaa tɔɔ teitei, ɩsu Akapɩ luluyu nyəma. Mpi tɔ, mpe paa kena Ahasiya layatu tasəlaa ke ɩ caa səm

weesuyu piisi tana taa. ³ Uena Yoyata yele na wulau kraya alaa naale, na í lulú apalupiya na alupiya payale.

⁴ Pəle pə waali ké waatu nɔɔɔ Sowaɔi maɔasa i taa si i ká tayanu lɔɔ taseele. ⁵ Uena í koti kɔtəlaa na Lefii nyáma na í heeli-we si: Í cɔkɔ Yuta acalɛ taa ké paa pənaɔa nka, na í muɔi liyitee ke lseyeli nyáma kin, na í tayanana mə lɔɔ taseele.

Ama Lefii nyáma ná tá paasəna lɔɔ. ⁶ Pə tɔɔ ké wulau yaa kɔtulu sɔɔɔ Yoyata, na í pɔɔsi-i si: Pepe tɔɔ ké n ta caali Lefii nyáma na pá muɔi Yuta na Yosalem pə yəlaa kin ke liyitee, isu Tacaa təmlɛ tu Moisi na lseyeli nyáma ka suu tɔ. Na pá tayanana lɔɔ kutuluɔu nku ku taa we nɔɔɔ pɛɛɛɛ takəlasɔ tɔ? ⁷ Mpi tɔ, alu isayau Atalii na i waali nyáma pa yela lɔɔ taseele ké na tə wakəli. Haləna pá kraya lɔɔ wontu ke lɔɔ taseele taa, na pá laana tuɔu Paali.

⁸ Mprúyú wulau Sowaɔi yɔɔɔ taa na pá saaki atakaa, na pá si-i lɔɔ taseele nɔɔɔ na awali tɔɔ. ⁹ Uena pá kpaali Yosalem na Yuta kawulaya tana taa si, paa lseyeli tu wei í kɔna lampuu wei lɔɔ təmlɛ tu Moisi ka suwa waatu wei pa tesaya wulaya tetu tɔ. ¹⁰ Mprúyú nyuɔu nyáma, na samaa tana tərpaɔi pona pa lampuu na lanhulumlɛ. Haləna atakaa su. ¹¹ Waatu wei pa pukina atakaa ké Lefii nyáma si pá wiili i taa na wulau nɔɔɔ, uena pá maɔana liyitee ke sɔɔɔm. Na wulau takəlasɔ nmaalu na kɔtulu sɔɔɔ təma paasənlu pá hutu. Na pá mənna atakaa ke i lonte. Pə krayau waatu inu tɔ, yaasi inəɔi pa lakaya paa ifemle nte, na pá hikiyi liyitee ke tuutuuma. ¹² Mprúyú wulau na Yoyata pa cəla liyitee anəɔi təmlɛ nyuɔu nyáma. Uena pɛɛ pá kraya pɛɛ saakəlaa, na kaafəntanaa, na nyəɔɔɔɔɔ na pə kusemuyə pə lutaa si, pá tayanana lɔɔ taseele na tə lá teu. ¹³ Ntəna təmlataa niki pa təma na pa nyəm tana. Na pá tayanu lɔɔ taseele ke teu na tə məli isu tə wule taa.

¹⁴ Waatu wei təma təma, uena a nyuɔu nyáma kɔna liyitee kukaasɛɛ, na pá cəla wulau na Yoyata. Na pá lu wontu nti pa lakəna lɔɔ taseele taa tɔ. Isu lɔɔ sɛɛu wontu, na kɔtuyə nyəntu, na wula na liyitee nyəɔɔɔ kɔpuna. Pa lakaya kɔtasɔ nsi kɔkɔ lusa si tana tɔɔɔ lɔɔ taseele ké, haləna Yoyata səm.

Sowaɔi wakəla na lɔɔ

¹⁵ Mprúyú Yoyata kpatəla teu təkunɔkunu. I piisi yoosa nuunuwa na hiu na naanuwa (130) uena í sí.

¹⁶ Uena pá pimi-i kawulaya pəlaau taa ké Tafiiti tɛ. Mpi tɔ, i ka lapa kupantu ke lseyeli taa ké na í kusɔ lɔɔ na i taseele pə nyuɔu.

¹⁷ Yoyata səm waali ké Yuta nyuɔu nyáma polaa na pá maɔana Sowaɔi na pá samu-i. Uena ílé í nu pa tɔm nti. ¹⁸ Mpu pə lapəna na lseyeli nyáma lɔ Tacaa taseele tɔm. Na pá yele pa cɔɔɔnaa lɔɔ ké sɛɛu, na pá laaki tesikasɔ na tuɔɔ lɛlən. Mprúyú isayatu nti tə yela na Tacaa muna Yosalem na Yuta nyáma na pááná. ¹⁹ Pə waali ké lɔɔ kpa i kuyɔɔɔtutu tələsəlaa si pá húlí-weɔe pa isayatu nti. Ama pa taa nɔɔɔ ta nuuna-we.

²⁰ Mprúyú lɔɔ Feesuyu kuləna Yoyata pəyalu kɔtulu

Sakali. Na í sən samaa taa, na í yɔɔɔ si: lɔɔ yɔɔɔ taa si pepe tɔɔ ké u təkəɔi ma kiin? Tɔu, timpí í lɔ-m tɔ, í kaa waa. Maa lɔ-m tɔɔ.

²¹ Tənaɔa yəlaa pɛɛla nɔɔɔ ke kɔtulu Sakali tɔɔ. Na wulau yele na pá yaya-i pɛɛ ke lɔɔ taseele kataya taa. ²² Wulau ka sɔɔɔwa kupantu nti Yoyata ka lapa-i tɔ. Na í yele na pá kú i pəyalu Sakali. Waatu wei Sakali caakaya hɛɛu, uena í má kapuka si: Tacaa ná nti pa laki-m isəntɔ tɔ, na í hɔ pa nkaɔnɔɔ.

Sowaɔi kawulaya tənaya

(Awulaa II 12:18-22)

²³ Pənaɔa sikaa, uena Silii nyáma yoolaa polo Sowaɔi ke yoonau, na pá watu Yuta na Yosalem icatɛ. Uena pá kú nyuɔu nyáma na pá tilina pa wontu tənaya pa wulau ke Tamasi. ²⁴ Silii yoolaa taa weɛ payale. Yuta nyáma ka lɔwa pa caanaa lɔɔ tɔɔ ílé i tu-weɔe Silii yoolaa mpe pa niɔ taa. Saləka wei Tacaa tuwa Sowaɔi tɔɔɔ. ²⁵ Mprúyú Silii nyáma tɛɛwa na pá yele-i wahala sɔɔɔ taa, na i waali nyáma kul i tɔɔ na pá ku-i i kato tɔɔ ké kɔtulu Yoyata pəyalu səm tɔɔ. Na pá pimi-i Tafiiti icatɛ taa. Ue pə taya kawulaya pəlaau taa. ²⁶ Mpa pa kula Sowaɔi tɔɔ tɔɔɔ Amoni alu Simeyati pəyalu Sapati. Na Mowapu alu Siməlitu pəyalu Yosapati.

²⁷ Pa nma Sowaɔi pəyalaa həla na tɔmnaa mpa lɔɔ kuyɔɔtutu tələsulu ka yɔɔɔ i tɔɔ tɔ. Na lɔɔ taseele tayanuyə tɔm ke takəlaya nka pa yaa si, Awulaa kuseɔesətu takəlaya tɔ ka taa. Sowaɔi pəyalu Amasiya lɛtəna i lonte ke i səm waali.

Amasiya kawulaya

(Awulaa II 14:1-7)

25 Mprúyú Amasiya tɔɔɔ kawulaya ke i luluyə piisi hiu na kakpasɔ nyənka taa. Yosalem ke i tɔɔɔ kawulaya ke piisi pɔɔɔɔɔafɛi hiu na naanuwa. I too ka ké Yosalem tu ké, na pá yaaki-i si Yowatanɔ.

² Amasiya lapa mpi pə maɔa Tacaa tɔ yaa, ama i ta lana i lotu tənaya.

³ Waatu wei Amasiya kawulaya caɔa teu, uena í kú i waali nyáma mpa paa kuwa i caa Sowaɔi tɔ. ⁴ Ama i yela pa piya. Isu Tacaa yepu na pá nma Moisi kiiu taa tɔ si: Pa kaa ku cɛɛ ké i pəyaya isayatu tɔɔ. Yaa pá kú pəyaya ke ka caa nyəntu tɔɔ. Ama wei i lapa isayatu tɔ, inu i ká səna.

⁵ Mprúyú Amasiya kota Yuta na Pencamɛɛ pa kpeka nna a tɔɔ i təkaya kawulaya tɔ pə apalaa. Uena í kpa yoolaa kpeka nyɔɔɔ nyáma na pə kɛsəna pa lulun. Uena pá kala mpa pa piisi we isu hiu tɔ. Na pá hiki yəlaa iyisi nmunuyə na nuunuwa (300000), mpa pa muna yoo pote na pá nyáma nmanaa si na kpalən pə tɔm tɔ. ⁶ Mprúyú Amasiya kraya lseyeli nyáma yoolaa taa yoolaa ke apalaa iyisi nuunuwa (100000), na í feli pa tɔɔ ké liyitee nyəɔɔ isu tɔɔnana tooso.

⁷ Ama lɔɔ kuyɔɔtutu tələsulu nɔɔɔ i kɔma na í heeli-i si: Ta Caa, pə feli si lseyeli yoolaa í tənɔ-n. Mpi tɔ, Tacaa kaa səna mpe inu. ⁸ Ye nyana-we í polaa, paa n ká yoo isəna, isu Tacaa yela na í se nyá kolontunaa. I tike i wenna ton si í la na í kəl yaa í kpisi.

⁹ Ntɛna Amasiya pɔɔsi lɔɔ kuyɔɔɔtutu tɛlɛsulu si: Na ɛsɛnɔɔa maɔ la liyitee nna a tɛna ma tɛma fɛluyɔ tɔ a tɔm? Lɔɔ kuyɔɔɔtutu tɛlɛsulu si: Tacaɔ pɛsɛyi na ɛ lɛɛti-ŋ-yɛ na pɛ kɛli mpu.

¹⁰ Mpuɔyɔ Amasiya mɛlɛna lɛɛyɛli yoolaa. Pa taa ka haŋna Yuta nyɛma kɛ, na pɛ kpena pɛɛnɛ sɔɔɔɔɔna.

¹¹ Llena Amasiya tɔɔ apalutu na ɛ kraɔa ɛ yoolaa na pɛ tɛɛ tɔm tɛtɛkɛle taa. Na ɛ kɔ lɔɔm yoolaa kɛ iyisi naanɔwa (10000). ¹² Na pɛ kra yoolaa iyisi naanɔwa (10000) lɛlu na pa ɛɛ, na pɛ kraana-wɛyɛ pulaya tɔɔ. Llena pɛ tɔsi-wɛyɛ ipilisau taa, na pɛ hoti pa tɛna na pɛ sɛ.

¹³ Waatu unɛyi lɛɛyɛli yoolaa mpa Amasiya ka tɔɔɔnaɔ si, pɛ taa tɛŋi-ɛ yoou tɔ, pa wata Yuta acaɛɛ wena a wɛ Samalii na Pɛti-Holon pa heku taa tɔ. Na pɛ kɔ yɛlaa iyisi tooso (3000) na pɛ kuu pa wontu kɛ tuutuuma.

Sowasi yoonau kɛ Amasiya

(Awulaa II 14:8-14)

¹⁴ Waatu wei Amasiya lɛna lɔɔm nyɛma tɛyoole na akaitu, lɛna ɛ kpɛnna lɔɔm nyɛma tɛyi na ɛ laaki na ɛ waki-ɛ tulaalunaa. ¹⁵ Mpuɔyɔ Tacaɔ mu Amasiya na pɛɛnɛ na ɛ tili lɔɔ kuyɔɔɔtutu tɛlɛsulu nɔɔɔɔɔɔ ɛ kiŋ. Na ɛ lɛ ɛ pɔɔsi Amasiya si: Pepe tɔɔ kɛ n tɛŋɛyi tɛyi wei ɛ ta pɛsi na ɛ ya ɛ yɛlaa kɛ nyɛ niŋ taa tɔ?

¹⁶ Tɛnaya wulau cɛpa lɔɔ kuyɔɔɔtutu tɛlɛsulu nɔɔɔ tɔɔ na ɛ pɔɔsi-ɛ si: Lɛ ma kra-ŋ si n la kawulaya taa tɔm tasɛlu na? Ye nn caaki mɛ nyɛŋsi nyɛ ɛɛ su.

Mpuɔyɔ lɔɔ kuyɔɔɔtutu tɛlɛsulu suma. Llena ɛ tayanɛ kraɔau si: Ma nyɛma si lɔɔ tu ɛ taa si ɛ kɛ ku-ŋ. Mpi pɛ tɔɔ n lapa yaasi unɛ ɛ taka, na n kisi ma tɔm tɔ.

¹⁷ Mpuɔyɔ Amasiya caa ɛ layatu tasɛlaa. Llena ɛ tili na pɛ heeli Yehu pɛyalu Sowakasi pɛyalu Sowasi si: Ma na-ŋ tɛ suli na tɛ yoo. ¹⁸ Ntɛna Sowasi cɔ-ɛ si: Lipaŋ puɔɔ tɔɔ sɔɔɔ ka sɛlɛmɛna tɔɔ sɔɔɔɔɔ si: Ha ma pɛyalu kɛ nyɛ pɛɛɔ. Mpuɔyɔ taale wontuɔ nakuli ku tɔma sɔɔɔ tɔɔ na kɔ puɔɔti-ɛ. ¹⁹ Na Sowasi tasa si: Pepe tɔɔ kɛ n hɔŋ nyɛ ti si n kɛla lɔɔm nyɛma? N laki kalampaani kɛ yem kɛ. Pu kɛla teu si n caya nyɛ tɛ. Pepe tɔɔ kɛ n caa si mɛ na-ŋ tɛ yoo na nyɛ na Yuta nyɛma ɛ lɛ asalau kɛ yem?

²⁰ Ama Amasiya ta nu. Lɛ lɔɔ caakaya kɛ si ɛ kɔ ɛ na ɛ yoolaa kɛ timpi pa sɔɔ lɔɔm tɛyi kɛ laau tɔ. ²¹ Mpuɔyɔ Sowasi na Amasiya pa yoolaa sula yoou kɛ Pɛti-Sɛmɛsi kɛ Yuta tɛtu taa. ²² Llena lɛɛyɛli nyɛma kɛli Yuta nyɛma na pɛ se na pɛ kpe. ²³ Mpuɔyɔ wulau Sowasi kra Yuta wulau Amasiya kɛ Pɛti-Sɛmɛsi na ɛ kɛli-ɛ. Llena ɛ polo Yosalem na ɛ kɔ kolunɔ kɛ puɔyɔ kɛ mɛɛtɛlɛnaa ŋmunuɔ (200) cɔɔ kɛ lɛlayim nɔɔɔɔɔ na ŋkulunɔ nyɛŋka pɛ heku taa. ²⁴ Mpuɔyɔ Sowasi kuu wula na liyitee nyɛɔtunaa, na wontunaa kupantunaa mpa paa wɛ lɔɔ tɛsɛɛle taa kɛ Opeti-lɔɔm kiŋ tɔ. Na kawulaya tɛyaya krancooŋ. Na ɛ kuu yɛlaa tɔɔ, na ɛ pona Samalii.

Amasiya kawulaya tɛnaya

(Awulaa II 14:15-20)

²⁵ Pɛsi naanɔwa na kakpasi kɛ Amasiya tasa tɔɔɔ kɛ lɛɛyɛli wulau Sowasi sɛm waali. ²⁶ Pa kɛɛsa Amasiya tɔm lɛnti kɛ pɛ kraɔau tɛ kancaalaya na tɛ tɛnaya tɔɔ Yuta na lɛɛyɛli pa awulaa takɛlaya taa. ²⁷ Waatu wei Amasiya kisa Tacaɔ tɔɔ yɛlaa kula ɛ tɔɔ kɛ Yosalem. Llena kuyaku nakuli Amasiya se na ɛ polo Lakisi. Na pɛ tɛŋi-ɛ tɛna na pɛ ku-ɛ. ²⁸ Pɛ waali kɛ pa tu-ɛ kɛɛɛ taa na kraɔanɛŋ pɛyale hɔ, na pɛ polo pɛ pimi-ɛ pa tɛyaya pɛlaau taa.

Osiyasi kawulaya

(Awulaa II 14:21-22 na 15:1-3)

26 Waatu wei yɛlaa kra Amasiya pɛyalu Osiyasi kɛ kawulaya kɛ ɛ caa lonte tɔ, ɛ pɛsi wɛ naanɔwa na naatoso. ² Lni ɛ lɛɛkɛna llati ɛcate kɛ ɛ caa sɛm waali, na ɛ tayanɛ-tɛyɛ ŋmau.

³ Osiyasi luluyɔ pɛsi naanɔwa na naatoso nyɛŋka taa kɛ ɛ tɔɔ kawulaya kɛ Yosalem taa kɛ pɛsi nuɛ na naanɔwa na naale. ɛ too ka kɛ Yosalem tu kɛ na pɛ yaaki-ɛ si Yekoliya. ⁴ Mpuɔyɔ Osiyasi lapa mpi pɛ maya Tacaɔ tɔ ɛɛ ɛ caa Amasiya.

Osiyasi tɛntɛ kupantɛ na ɛyayale

⁵ Sakali na ɛ sɛm tɔ, ɛ sɛyɛsaya Osiyasi kɛ lɔɔ nuɛna kɛ. Na Osiyasi kaasɛyi ɛ ti si ɛ cɛkɛna Tacaɔ luyɔ nyɛntu. Na lɔɔ nɛɛ yele na ɛ waaki.

⁶ Mpuɔyɔ Osiyasi pola Filiisi nyɛma kɛ yoonau na ɛ yɔki Katɛ na Yarɛne na Asɛtɔti pɛ acaɛɛ koloosi. Llena ɛ tayanɛ acaɛɛ kɛ Asɛtɔti na Filiisi nyɛma hɔɔɔɔɔ taa. ⁷ Na lɔɔ sɛna-ɛ ɛ na Filiisi nyɛma na Kuu-Paali Laalupunaa na Meuni nyɛma pa yoonau taa. ⁸ Halɛna Amoni nyɛma nɛɛ fɛlɛyi-ɛ lampuunaa.

Osiyasi nyuɔɔ kulaa kɛ na pɛ tala Icipiti tɛtu tɔŋa. ⁹ Mpuɔyɔ ɛ ŋmɛ aɛɛ na lɔɔ kutulunɔ sɔɔɔ kɛ Yosalem ɛcate kolunɔ ŋkulunɔ nɔɔɔɔ, na tɛtɛkɛle taa nyɛŋka, na kolunɔ tɛkɔŋlɛ, na ɛ nyɔɔsi kutulunɔ unɛyi teu. ¹⁰ Na ɛ ŋmɛ tɛtanɛnɛna kɛ wulaya tɛtu hɔɔɔɔ taa. Na ɛ huli lɔɔna pɛyale. Mpi tɔ, ɛ ka wena kalɛkɛŋ pɛyale kɛ tɛtɛkɛle na tɛtu tɛntɛ taa kɛ. Pɛcɔ ɛ wena hataa na tɛyi wei pa yaa si lɛsɛŋnaa tɔ ɛ paasɛnlaa. Mpi tɔ, ɛ ka sɔɔla halɛm kɛ.

¹¹ Osiyasi paasayana yoolaa mpa pa nyɛma yoou tɔɔɔ. Na ɛ faɔa-wɛyɛ kpeka na pɛ kɛɛsɛna kukaluyɔ ŋku wulau waali nyɛma taa lɛlu Hananiya ka tu takɛlasi ŋmaalu Yeyɛli na tɛma tayanɛ Maaseya tɔ. ¹² Yoolaa taa yoolaa mpe pa lulunɔ nyɛma ka wɛ iyisi naale na nasɛtoso (2600) kɛ. ¹³ Mpe pa paasayanana yoolaa iyisi ŋmunuɔ na nuɛna na naatosompɔɔɔɔɔ na nasɛle na nuɛna (307500). Pa sɔɔɔ pɛwa si pa yookina wulau kolontunaa. ¹⁴ Ye pa tɛeki yoou wulau cɛlɛyi-wɛyɛ kpalɛŋ kɛ, na ŋmantasi, na yoou kahusi, na pɛ tokonaa, na tɔɔŋ, na pɛn-tɔlɔpɛɛ. ¹⁵ Mpuɔyɔ nyɛntu nɔɔɔ ɛ lupa Osiyasi kɛ yoou malɛfɔna sɔɔsaa napɛli taka na pɛ si-wɛyɛ aɛɛ na lɔɔ

kutulɔŋ na koloosi ŋkuluŋasi taa. Pa tɔkɔna-weye nyámá na pa lɔkɔna pɛɛ kuyasələɛ. Lɔɔ sɔna-ɪ teu ké na ɪ toŋ sɔɔsɛyi na pé puki pooluŋ.

¹⁶ Ama ɪ toŋ unɪ ɪ susa-ɪ tɛhɔm taa. Ulena pá wakəli-ɪ na í yeɪe ɪ lɔɔ Tacaa tɛŋuɔu ke teu. Haləna kuyaku nakuli í suu ɪ maɣamaɣa ke lɔɔ tɛsɛɛɛ taa si, ɪ wɔki tulaalunaa ke kɔtaɣa tɛlatɛ. ¹⁷ Mɔpúyú kɔtulu sɔɔɔ Asaliya, na ɪ waali nyéma ke nuunaasa mpa pa wena apalutu ke teu tɔ, pa tɛŋa ɪ waali. ¹⁸ Ulena pá sɛŋ wulau isentaa na pá tɔmɪ-ɪ si: Ta caa, n feina mpaau si n wɔ lɔɔ ké tulaalunaa. Alɔŋ luluɔu nyéma mpa pa kɔpawa kɔtuɔu tɛmlɛ tɔ, pɛɛ pa tɛmlɛ ké. Mpu tɔ, lu, n tɛŋa wakəluɔu ké. Pə kaa kusi nyá nyuɔu ke Tacaa isentaa.

¹⁹ Waatu unɪ tɔ, na Osiyasi tɔka tulaalu cofolo ke ɪ niŋ taa si ɪ wɔki. Tənaɣale ɪ mu kɔtəlaa na pááná. Mɔpúyú kutɔŋ ŋku ku pilisiyi yulu tɔ ku lu ɪ tokuyu taa ké kɔkɔpaa ke lɔɔ tɛsɛɛɛ taa. Na kɔtəlaa sɛŋa kɔtaɣa tɛlatɛ kite təna na pá nyənəyi. ²⁰ Kɔtulu sɔɔɔ Asaliya na lɛlaa pa ná wulau ke mpu, ulena sɔɔɔntu pu-we na pá ləsi-ɪ kɔkɔpaa. ɪ maɣamaɣa ɪ nawa si Tacaa tu-ɪ niŋ, ulena í se lɔŋ ke lɔɔ tɛsɛɛɛ taa.

Osiyasi kawulaya tənaya

(Awulaa II 15:5-7)

²¹ Mɔpúyú wulau Osiyasi pəsa asilima kutɔŋ tu, haləna ɪ sɛm. Ulena í cayana ɪ tike ke ɪ kutɔŋ ŋku ku tɔ. ɪ feina mpaau si í məli lɔɔ tɛsɛɛɛ taa. Ntəna ɪ pəyalu Yotam wei ɪ nyənaya kawulaya tɛyaya tɔ tɔ, í paasəyənəna tɛtu yəlaa. ²² Amɔti pəyalu lɔɔ kuyɔɔtutu tɛləsulɔ lsayii ŋmaa Osiyasi tɔm kancaalaya na tɛ tənaya ke takəlaya taa. ²³ Waatu wei Osiyasi sɛpa, ulena pá pimi-ɪ awulumpiya pəlaau taa. Ama pa ta pi-mi-ɪ pa tɛyaya nyəŋku taa ké ɪ asilima kutɔŋ tɔ. Ulena ɪ pəyalu Yotam lɛɛti ɪ lonte.

Yotam kawulaya

(Awulaa II 15:32-38)

27 Yotam luluɔu puɪ hiu na kakpasɪ nyəŋka taa ké ɪ tɔɔ kawulaya ke Yosalem ké puɪ naanuwa na naatoso. ɪ too kéɛ kɔtulu Satɔki pɛɛɔ. Pa yaakaya-ɪ si Yelusa. ² Mɔpúyú Yotam lapa mpi pə maɣa Tacaa tɔ. ɪ lakaya teitei ké isɪ ɪ caa Osiyasi. ɪɛ ɪ ta suu lɔɔ tɛsɛɛɛ taa ké. Paa na mpu tɔ, yəlaa ta layasi pa tɔntɛ.

³ Yotam ŋmana lɔɔ tɛsɛɛɛ isɔtaa kɔkɔɔ na í nyɔɔsi kolunɔ lona payale ke Ofeli hɔɔɔluɔu taa. ⁴ Mɔpúyú ɪ ŋmawa acalɛɛ ke Yuta pulasi taa. Na kutuluŋ toŋ nyəŋ na tətəŋlenaa ke hɔtuŋ taa.

⁵ Mɔpúyú Yotam yoonə Amoni nyéma na í kəli-we. Na pɛɛ pá feli-ɪ liyitee nyəyətɔ ke tɔkɔnəna tooso, na tɔɔnaya pɛɛ ke tɔkɔnəna iyisi naatoso (6000). ⁶ Ulena Yotam toŋ sɔɔsɛyi na pé puki. Mpi tɔ, ɪ tɛŋaya lɔɔ Tacaa ke teu ké.

⁷ Pa kɛsa Yotam yoonə na ɪ təma pə tɔm ke lɛyɛɪɪ na Yuta pə awulaa takəlaya taa. ⁸ Yotam luluɔu pənaya hiu na kakpasɪ nyəŋka taa ké ɪ tɔɔ kawulaya. Yosalem ke ɪ tɔɔ kawulaya ke puɪ naanuwa na na-

toso. ⁹ Waatu wei ɪ sɛpa, ulena pá pimi-ɪ Tafiiti tɛ. Ulena ɪ pəyalu Ahasɪ lɛɛti ɪ lonte.

Ahasɪ kawulaya tɔɔu

(Awulaa II 16:1-6)

28 Ahasɪ luluɔu pənaya hiu nyəŋka taa ké ɪ tɔɔ kawulaya ke Yosalem ke puɪ naanuwa na naatoso. ɪ ta la mpi pə maɣa Tacaa tɔ, isɪ ɪ kɔɔ Tafiiti. ² Ama lɛyɛɪɪ awulaa ke Ahasɪ kɛnəna. Haləna í lu tɔɔu Paali lɛsɛŋ. ³ Na í wɔɔ-ɪ tulaalunaa ke Hinom tɛtɛkəɛ taa. Na í wɔ ɪ piya ke kɔkɔ, isɪ acaalətu nti pi-itimnaa lakaya na Tacaa tɔɔŋ-ɪ we na pé fɛɛ lɛyɛɪɪ nyéma tɔ. ⁴ Na Ahasɪ laa cefelinaa təkɔtɛɛ ke pulasi nyɔɔŋ taa ke hɔtu tɛɛ. Na í wɔ pə tulaalunaa.

⁵ Mɔpúyú lɔɔ Tacaa tu Ahasɪ ke Silii wulau niŋ taa na í yoonə-ɪ. Na pá kuu Ahasɪ yoolaa tuutuuma ke yomle, na pá tɛnə Tamasi. Na lɔɔ tu Ahasɪ tɔtɔɔ Lemaliya pəyalu lɛyɛɪɪ wulau Peka niŋ taa. Na í lɛ í wakəli-ɪ tənəŋnəŋ. ⁶ Yuta yoolaa taa yoolaa iyisi nuunuwa na hiu (120000) ke Peka kuwa kuyaku kulumuɔu. Mpi tɔ, Ahasɪ kisa ɪ kɔkɔnaa lɔɔ Tacaa tɔ pə tɔ. ⁷ Mɔpúyú lɔɔlɔyim tu Sikəli ná kuwa wulau pəyalaa taa lɛlu Maaseya na Asəlikam wei ɪ ké kawulaya tɛyaya nyuɔu tu tɔ. Na wulau waali tu maɣamaɣa lləkana. ⁸ Ulena lɛyɛɪɪ nyéma kpa pa tɛtunaa Yuta nyéma alaa na piya ke yəlaa iyisi ŋmunuɔu (200000). Na pá kuu pa wontu ke tuutuuma na pá tɛnə Samalii.

⁹ Tacaa kuyɔɔtutu tɛləsulɔ kɔkɔɔ ɪ ka we Samalii na pá yaaki-ɪ si Oteti. Mɔpúyú Oteti lu lɛyɛɪɪ yoolaa sɛŋuɔu, na í heeli yoolaa si: Mə caanaa lɔɔ Tacaa muna Yuta nyéma na pááná tɔɔ ɪ tu-weyɛ mə niŋ taa. Ulena míl kú yəlaa ke sɔɔm isɪ taale wontu na lɔɔ nu. ¹⁰ Pəɛ pə paasi í caa si í tú yomle ke Yuta na Yosalem nyéma, apalaa na alaa. Pə taya mə ti tɔm nté í caa kuyɛ ke mə lɔɔ Tacaa isentaa? ¹¹ Mpu tɔ, í nu ma tɔm na í yeɪe Yuta nyéma mpe. Ye pə taya mpu, Tacaa pááná ká huuna-mɛ.

¹² Mpuɔulɛ lɛyɛɪɪ nyuɔu nyéma lɛlaa ná kisa-we na tɔm nti. Puntunaa nté Yohanəŋ pəyalu Asaliya, na Mesilemɔti pəyalu Pelekiya, na Salum pəyalu Yehisikiya, na Hatəlayi pəyalu Amasa. ¹³ Ulena pá tɔ-we si: Í taa kɔna saləkətunaa mpeyɛ cənɛ. Í caaki si Tacaa í nyənɪ-tuyɔ asayaa ke pa tɔm taa ké, na pé sɔɔsɪ-tuyɔ tasəkəɛ. Pəyɛɛ tə tɛma-tɛyɛ wɛnəu, na Tacaa mu-tu na pááná.

¹⁴ Tənaya yoolaa hɛta saləkətunaa mpeyɛ kɔkɔpaa ke tənə unɪ. Na pá kisi pa wontu nti paa kuuwa tɔɔ nyuɔu nyéma na samaa tənə isentaa. ¹⁵ Mɔpúyú yəlaa mpa pa ləsaa si pá paasənə tɛmlɛ nté tɔ pa sɔɔsa saləkətunaa ke apalutu. Haləna pá ləsi pa wontunaa mpa paa kuuwa tɔ pa taa ké tokonaa na ntəŋkpala na pá cɛla mpa pa ləŋaa tɔ. Na pá ha pa tənaya tɔɔnaya na lum, na pá lá mpa pə kuwa tɔɔ kɔkɛ. Na pá cayasi mpa paa pəsəyi tɔntɛ tɔɔ kɔkɔŋasi tɔ. Na pá pona pa tənaya paŋ ɪcətɛ Yeliko ke pa tɛtunaa cɔɔ. Ulena mpe pá məli Samalii.

Ahasi sələmuyu ke Asilii sənau

(Awulaa II 16:7-20)

¹⁶ M̀p̀r̀ỳỳ Yuta wulau Ahasi t̄eka Asilii wulau ke waatu inu i taa si: Kɔɔ na ń s̄əna-m. ¹⁷ Mpi tɔ, ltɔm nȳəma ka yookayana-i tɔtɔɔ, na p̄a kraaki i ȳəlaa ke yomle. ¹⁸ Uena Filiisi nȳəma n̄á wati Nekefi ke Yuta hɔɔɔyɔyɔ taa, na Peti-Semesi, na Ayalɔŋ, na Ketelɔti, na Soko, na Timna na Kimso na p̄a ɔɔɔ acalɛɛ, na p̄a caya a taa. ¹⁹ Us̄əna Tacaa hɔmna Yuta nȳəma ŋkraŋuyɔ ke wulau Ahasi wei i ta t̄aki Tacaa tɔm, na í t̄usi i ȳəlaa na p̄a kisi lɔɔ tɔɔɔ.

²⁰ M̀p̀r̀ỳỳ Asilii wulau Tek̄əla-Falasaa kisa Ahasi ke s̄ənaui na í nȳəŋsi i use na p̄ə tu-i piti taa. ²¹ Uena Ahasi kuu lɔɔ t̄əs̄eɛɛ na kawulaya t̄əyaya na i waali nȳəma wenau t̄əna na í ha Asilii wulau. Ama i ta waa pulu. ²² Paa na p̄ə tu Ahasi ke piti taa tɔ, i t̄ɔŋna Tacaa ke kisuyu k̄é. ²³ Na í laaki Tamasi nȳəma t̄uy wei i lapa na í kpisi tɔ. Na í t̄ɔŋ si: T̄uy waas̄əȳəna Silii nȳəma. Ue maa laa-i na í waasi má tɔtɔ. Ama kulum̄əŋ inu i wak̄əɔȳəna í na i ȳəlaa. ²⁴ M̀p̀r̀ỳỳ Ahasi k̄ɛȳəla lɔɔ t̄əs̄eɛɛ taa kɔtaya wontu, na í ȳɔki-ti na í t̄aki t̄ə nɔɔɔɔ. P̄ə waali k̄é i sika t̄ək̄ɔt̄əɔnaa ke Yosalem mp̄at̄e t̄əna taa. ²⁵ Na í ŋm̄á t̄əlaalenaa tɔtɔɔ i kawulaya acalɛɛ t̄əna taa. Na í w̄aki i t̄uy ke tulaalunaa, na í kraas̄əyi i ɔɔɔnaa lɔɔ Tacaa p̄ááná.

²⁶ Pa k̄eɛsa Ahasi tɔm na i t̄əma. Na i lakasi kancaalaya na si t̄ənyaya ke Yuta na l̄ɛȳeli pa awulaa tak̄elas̄i taa. ²⁷ Waatu wei i s̄əpa, uena p̄a pimi-i Yosalem. Ue p̄ə taya awulaa p̄əlaau taa. M̀p̀r̀ỳỳ i p̄əyalu l̄ɛkiyas̄i l̄ɛta i lonte taa.

L̄ɛkiyas̄i kawulaya na lɔɔ t̄əs̄eɛɛ tayanuyɔ

(Awulaa II 18:1-4)

29 M̀p̀r̀ỳỳ l̄ɛkiyas̄i p̄əsa wulau ke i luluyɔ puusi hiu na kakpas̄i nȳəŋka taa. Yosalem ke i t̄ɔɔ kawulaya ke puusi p̄ɔɔɔɔɔ f̄ei hiu na naanuwaa. L̄ɛkiyas̄i too k̄ele Sakali p̄eɔɔ Api. ² Uena l̄ɛkiyas̄i la mpi p̄ə maȳa Tacaa tɔ. Isu i l̄ɔŋɛ Tafiiti.

³ Hal̄əna l̄ɛkiyas̄i tulɔ lɔɔ t̄əs̄eɛɛ nɔɔɔɔ ke i kawulaya p̄ənyaya kancaalaya nȳəŋka taa, na í tayanu-t̄e. ⁴ M̀p̀r̀ỳỳ i kota k̄ɔt̄əlaa ke ilim t̄əlul̄e nɔɔɔɔ t̄e. ⁵ Na í t̄ə-w̄e si: L̄efii luluyɔ nȳəma m̄e, í nu ma t̄ə. Í la m̄ə na lɔɔ t̄əs̄eɛɛ m̄ə nȳəɔɔ t̄ə asilima k̄eɛluyɔ kɔtaya. Í laasi t̄ə taa acaal̄ətu wontu nti t̄ə w̄e tɔ, na í tayanu-t̄e. ⁶ Tá ɔɔɔnaa ta t̄əŋ lɔɔ Tacaa ke teu. P̄əɔ̄ pa lapa mpi p̄ə ta maȳa-i tɔ. Pa k̄ɛɛsa-i na p̄a kisi lɔɔ t̄əs̄eɛɛ ke nȳənȳə, na p̄a ha-i siȳile. ⁷ Hal̄əna p̄a t̄əki t̄ə nɔɔɔɔ, na t̄ə k̄ɔɔsi te. Na p̄a yele tulaalunaa na k̄ɔtas̄i nsi k̄ɔɔ lusa si t̄əna t̄əɔɔ lapu ke Tacaa ke t̄ə taa. ⁸ T̄ənyaya Tacaa ná mu p̄ááná na Yosalem na Yuta, na í yele-w̄eɛ wahaala taa, na ȳəlaa wonj̄iyi-w̄e. Na pa t̄ə w̄e s̄ɔɔntu na t̄ə sus̄əyi watu isu í naakuyɔ na m̄ə is̄əp̄ee tɔ. ⁹ P̄ə t̄ə k̄é t̄ə caanaa s̄əpa yoou taa, na tá alaa na tá piya p̄əsi yomaa. ¹⁰ Ue ma caa si má na lɔɔ t̄ə p̄eɔɔ n̄ɔɔ. Na i p̄ááná katat̄əlaya nȳəna wena i muna-tu t̄ə á h̄eɛ. ¹¹ Ma ȳəlaa m̄e, í taa w̄e m̄pa paa paas̄əȳəna tɔ. Mpi tɔ, m̄eɛ Tacaa l̄əsaa si í

s̄əŋ i kiŋ na m̄ə s̄ɔɔlu pu si í lapu-i t̄əml̄e na í w̄əp̄u-i tulaalu k̄é i h̄əɛ taa.

¹² L̄efii nȳəma m̄pa pa polaa t̄ɔɔɔ Kehati luluyɔ nȳəma. Amasayi p̄əyalu Mahati, na Asaliya p̄əyalu Sow̄eɛɛ. Na Melali luluyɔ nȳəma. Apiti p̄əyalu Kisi. Na Yehaleleli p̄əyalu Asaliya, na K̄eɛs̄ɔŋ luluyɔ nȳəma. Simma p̄əyalu Yowa, na Yowa p̄əyalu Iteni, ¹³ na l̄əs̄afan̄ luluyɔ nȳəma. Simli na Yeȳeli, na Asafi luluyɔ nȳəma. Sakali na Mataniya, ¹⁴ na H̄em̄an̄ luluyɔ nȳəma. Yehiyeli na Simeyi, na Yetutun̄ luluyɔ nȳəma. Semaya na Usiyeli. ¹⁵ M̀p̀r̀ỳỳ pa k̄ɛȳəla pa luluyɔ nȳəma t̄əna na p̄a la-w̄eɛ nȳəɔɔ t̄ə asilima k̄eɛluyɔ kɔtaya. P̄ə waali k̄é pa lapa m̄pu t̄əɔɔ lɔɔ t̄əs̄eɛɛ, isu Tacaa ka suu na wulau heeli-w̄e tɔ. ¹⁶ M̀p̀r̀ỳỳ k̄ɔt̄əlaa suu kutuluyɔ taa, na p̄a tayanu. Na p̄a kuu ku taa asilima wontu na p̄a luna taya t̄ə. Uena L̄efii nȳəma ná k̄ɛȳə-ti na p̄a lɔ Set̄əɔŋ t̄et̄ek̄əle taa k̄é ɔc̄at̄e waali. ¹⁷ Is̄ɔtu kuyaku kancaalaya nȳəŋku wule ke pa caala lɔɔ t̄əs̄eɛɛ ke tayanuyɔ. P̄ə tala kuyaku p̄əɔɔɔ nȳəŋku ul̄e pa tala i kraan̄ taa k̄ele. Na p̄a tayanu i t̄ənyaya kuȳeɛŋ p̄əɔɔɔ t̄ə. Uena t̄əml̄e t̄e is̄ɔtu kuȳeɛŋ naanuwaa na naatoso wule.

¹⁸ P̄ə waali k̄é L̄efii nȳəma pola wulau l̄ɛkiyas̄i t̄e, na p̄a heeli-i si: Tacaa wulau, t̄ə tayanu lɔɔ t̄əs̄eɛɛ na k̄ɔtas̄i nsi k̄ɔɔ lusa si t̄əna t̄ə si t̄əlat̄e. Na p̄ə wontu t̄əna na lɔɔ potopotonaa taap̄əli. ¹⁹ Ye p̄ə kaasa lɔɔ wontu nti wulau kaanl̄utu Ahasi ka pilisa i kawulaya waatu tɔ, t̄ə tayanu t̄əle na t̄ə si-ti na t̄ə m̄paa. Nt̄əȳəle kɔtaya t̄əlat̄e is̄əntaa.

L̄ɛkiyas̄i m̄əl̄ənaui ke lɔɔ s̄eɛu na k̄ɔtas̄i

²⁰ Teu fema tanan̄ t̄əhulu, uena wulau l̄ɛkiyas̄i koti ɔc̄at̄e s̄ɔs̄aa. Na í na-w̄e p̄a polo lɔɔ t̄əs̄eɛɛ. ²¹ Na p̄a k̄ɛnna lat̄əɔnaa, na l̄waaŋ, na l̄w̄eɛsi, na p̄əŋt̄ulun̄ ke naatosomp̄ɔɔɔɔɔ m̄p̄ɔɔɔɔɔ si, pa lak̄i k̄ɔtas̄i ke wulau t̄əyaya nȳəma na lɔɔ t̄əs̄eɛɛ na Yuta nȳəma pa is̄əyat̄u tayanuyɔ t̄ə. M̀p̀r̀ỳỳ l̄ɛkiyas̄i t̄əma Al̄ɔŋ luluyɔ nȳəma k̄ɔt̄əlaa si: Í la k̄ɔtas̄i ns̄əyi Tacaa kɔtaya t̄əlat̄e t̄ə. ²² Uena p̄a caal̄əna lat̄əɔnaa ke lentuyɔ na p̄a tiȳisi cal̄əm na p̄a ŋm̄usi-w̄əyi kɔtaya t̄əlat̄e t̄ə. Na p̄a lentu t̄əɔɔ l̄waaŋ, na l̄w̄eɛsi, na p̄a la m̄pu t̄ə. ²³ P̄ə kaasa p̄əŋt̄ulun̄, uena p̄a pona-i wulau na samaa pa kiŋ na p̄a t̄əni i t̄ə k̄é pa niŋ. ²⁴ Uena k̄ɔt̄əlaa lentu na p̄a ŋm̄usi cal̄əm ke kɔtaya t̄əlat̄e t̄ə si, p̄ə h̄usi l̄ɛȳeli nȳəma t̄əna is̄əyat̄u. Mpi tɔ, l̄ɛȳeli nȳəma t̄əna t̄ə k̄é wulau ȳela na p̄a l̄á kɔtaya ŋka k̄ɔɔ lusa ka t̄əna tɔ, na is̄əyat̄u h̄usuyɔ nȳəŋka.

²⁵ M̀p̀r̀ỳỳ wulau síí L̄efii nȳəma ke lɔɔ t̄əs̄eɛɛ taya t̄ə na k̄ɛŋk̄ɛŋnaa na c̄əməŋ na san̄kunaa. Isu Tafiiti na lɔɔ kuȳɔɔt̄utu t̄əl̄əs̄əlaa Kat̄i na Natan̄ pa suu tɔ. Tacaa heelayana lɔɔ kuȳɔɔt̄utu t̄əl̄əs̄əlaa m̄p̄e na p̄a t̄əl̄əs̄əyi. ²⁶ Na L̄efii nȳəma caya pa t̄əcaȳal̄e. Na c̄əməŋ wei Tafiiti ka ȳela na p̄a lu tɔ, na k̄ɔt̄əlaa ná h̄ul̄əyi pa akant̄eɛ. ²⁷ Uena l̄ɛkiyas̄i t̄ə si: Í la k̄ɔtas̄i nsi k̄ɔɔ lusa si t̄əna t̄ə. Saa wei pa caalaa, uena p̄a tú Tacaa ke yontu na akant̄eɛ na c̄əməŋ wei l̄ɛȳeli wulau Tafiiti lupa tɔ. ²⁸ M̀p̀r̀ỳỳ samaa t̄əna h̄ənt̄a at̄e. Na yonyoolaa ná t̄əŋna yontu na pa c̄əməŋ mapu, na akan-

tɛɛ huluyɔ, haləna kɔtaya tɛm. ²⁹ Waatu wei pə təna pə tɛma, lɛna wulau na ɪ ɔɔɔ nyəma təna luŋ akula na pá hənti atɛ. ³⁰ Lɛna wulau na sɔsaa pá tɔ Lefii nyəma si: ɪ sa Tacaa tɔtɔ, na mə yontu nti Tafiiiti na lɔɔ kuyɔɔtutu tɛləsulɔ Asaft paa lupa tɔ. Mprúyú Lefii nyəma yoonə lanɣulumlɛ. Pə waali ké pa hənta atɛ na pá sɛɛ Tacaa.

³¹ Ntəna wulau lsekiyasɪ tɔ samaa si: lɔɔ ɪ hau mə tɔɔ Tacaa kɛ pənɛntɛ tɔ, ɪ kɔna nɔɔ kulumaya kɛntuyɔ na samtu pə kuhaan kɛ lɔɔ tɛsɛɛ taa.

Lɛna kotilaa kɔna tɔla na pá lá kɔtasɪ nsi. Haləna luɔ kulumuyɔ nyəma təna la kɔtasɪ nsi kɔkɔ lusa si təna tɔ. ³² Latəɛnada nutoso na naanuwə na iwaan nuunuwə (100) na lweesi ŋmunuyɔ (200) kɛ pa lapəna kɔtasɪ nsi kɔkɔ lusa si təna tɔ. ³³ Na naan kɛ nasətoso (600) na heen kɛ pəŋ kɛ iyisi tooso (3000) na pá lá kɔtasɪ lensi. ³⁴ Kɔtəlaa mpa paa wɛɛ tɔ, pa fɛi paɔalɛ. Lɛ pa ta pəsi na pá liti kɔtasɪ nsi kɔkɔ lusa si təna tɔ si tɔla təna. Pə tɔ kɛ pa tɛtunaa Lefii nyəma lɛlaa sənawɛ na pá tɛsi pa tɛmlɛ. Haləna kɔtəlaa lɛlaa la nyɔɔ tɔ asilima kɛluyɔ kɔtasɪ. Mpi tɔ, Lefii nyəma ka kəla sɔɔluyɔ kɛ pa ti taɣanuyɔ na pə kəli kɔtəlaa. ³⁵ Kɔtasɪ nsi kɔkɔ lusa si təna tɔ si tuutuuma na pə sɔɔsənə sulum mpi pa hawa tɔ pə paasi, pu wɛɛ si pa pona kɔtaya tɛlatɛ tɔ kɛ nɔɔ kulumaya kɛntuyɔ kɔtasɪ nantu nim ɔɔɔ nim ɔɔɔ.

lɔsəna pa si lɔɔ sɛɛ kɛ lɔɔ tɛsɛɛ taa tɔɔɔɔ. ³⁶ Mprúyú lsekiyasɪ na yəlaa təna pa lanɣ huluməna mpi lɔɔ hula-wɛ si pá la tɔ. Mpi tɔ, pə lapa lɔɔ kɛ.

Tɛɛ acima tɔɔɔ

30 Mprúyú wulau lsekiyasɪ na ɪ kupayalaa, na Yosalem nyəma təna pa kotaa si, pa naaki si paa pəsi na pá tɔɔ Tɛɛ acima kɛ pənaya ɪɔtu naale nyəŋ taa yaa ɪsəna. Mpi tɔ, kɔtəlaa mpa paa lapa nyɔɔ tɔ asilima kɛluyɔ kɔtaya tɔ, pa fɛi paɔalɛ. Pəɔɔ yəlaa taa koti Yosalem. Lɛ pa taa pəsi na pá tɔɔ-ɪ ɪ tɔɔɔ nɔɔ taa. Mpuɔulɛ ləmayasəle nte tə maya wulau na ɪ yəlaa. Na pá tisi na pá koti lɛɔɔlɛ nyəma təna si, pá kɛɔɔlɛ Yosalem na pá tɔɔ Tɛɛ acima. Mpi tɔ, yəlaa mpa paa tɔɔ-ɪ ɪ ɪ pa siwa tɔ, pa wɛ pəɔɔɔ. Tənaɔalɛ wulau kusa tillaa na pá ɔɔ lɛɔɔlɛ na Yuta tɛtu təna kɛ pə kɛɔɔɔ ilim nɔɔɔ na pə mpətəŋ tɔ. Na pá yaa yəlaa na pá polo lɔɔ tɛsɛɛ na pá tɔɔ acima anɪ na lɛɔɔlɛ lɔɔ Tacaa hətɛ taa. Halɪ lsekiyasɪ tu ŋmaa lɛtələnada na ɪ yaa kɛka wɛna pə kaasənə ilim nɔɔɔ tɔ tɔ. ⁶ Mprúyú wulau na ɪ kupayalaa pa tu niŋ kɛ takəlasɪ taa. Na tillaa yasɪ tɛtu təna taa si: lɛɔɔlɛ nyəma mpa mɛ ɪ fita Asilii yoolaa niŋ taa tɔ, ɪ məli Apələham na lsaaka na Yakɔpu pa lɔɔ kiŋ. Na lɔɔ ká məli mə kiŋ. ⁷ ɪ taa kɛna mə caanaa na mə tɛtunaa mpa pa ta nuuna pa ɔɔɔnaa lɔɔ Tacaa tɔ. Lɛna lɔɔ wakəl-wɛ ɪ ɪ naaki tɔ. ⁸ ɪ taa la kaanutunaa ɪ ɪ mə ɔɔɔnaa. ɪ nuuna-ɪ na ɪ məli lɔɔ tɛsɛɛ nte ɪ taɣana tam tɔ tɔ tə taa. Na ɪ pəsi ɪ tɛmlɛ nyəma. Lɛ lɔɔ pááná sɔɔɔna wɛna ɪ muna-mɛ tɔ a ká hɛɛ. ⁹ Ye ɪ məla Tacaa kiŋ, kolontunaa mpa paa kúú mə nyəma kɛ yomlɛ tɔ, paa yele-wɛ na pá məli cənɛ.

Ye mi kɛsənə Tacaa tɔɔ, ɪ ɪ kaa lɔ-mɛ. Pə taya pulu, ɪ ké kupan kɛ na ɪ wɛ suulu.

¹⁰ Mprúyú tillaa ɔɔɔwə lɔɔlayim na Manasee pa tɛtu aɔalɛ taa. Haləna Sapulɔŋ kɛkəle taa. Ama yəlaa tuu-wɛɛ na pá wəŋ-wɛ. ¹¹ Paa na mpu, Aɛɛ na Manasee na Sapulɔŋ pa kɛka yəlaa lɛlaa nawa pa ɪɔɔatɔ, na pá məli Yosalem. ¹² Mprúyú Tacaa tú Yuta nyəma kɛ nɔɔ kulumaya na pá təŋ wulau na nyuyɔ nyəma pa kusəsutu ɪ ɪ ka yɔɔtuyɔ tɔ.

Lsekiyasɪ tɔkɪ Tɛɛ acima

¹³ Mprúyú samaa tuutuuma nɔɔɔ ɪ kota Yosalem kɛ pənaya ɪɔtu naale nyəŋ, na pá tɔɔ Kukusum fɛi potopoto acima. ¹⁴ Lɛna pá suu kɛsuyɔ kɛ ɪɔtɛ taa tɛlaalɛna. Na pá kɛnna tulaalunaa təwətənə, na pá lɔ Setəlɔŋ tɛtəle taa. ¹⁵ Mprúyú pa kuwa Tɛɛ acima wontu kɛ ɪɔtu kulum ɪ ɪ kuyɛɛ naanuwə na liyiti wule. Kɔtəlaa na Lefii nyəma paa wɛ asilima taa. Lɛna fɛɛ kɛpa-wɛ na pá lá nyɔɔ tɔ asilima kɛluyɔ kɔtaya. Na pá lá kɔtasɪ nsi kɔkɔ lusa si təna tɔɔ lɔ tɛsɛɛ. ¹⁶ Pa paasənə pa təma kɛ tam ké ɪ ɪ lɔɔ yulu Moisi kiiu wɛu tɔ. Na Lefii nyəma náá cɛɔɔlɛ kɔtəlaa kɛ kɔtaya tɔla caləm. Na pɛlɛ pá pəɔɔlɛ kɔtaya tɛlatɛ tɔ. ¹⁷ Samaa taa yəlaa paɔalɛ taa la nyɔɔ tɔ asilima kɛluyɔ kɔtaya si pá la Tacaa tɛmlɛ. Pə tɔ kɛ Lefii nyəma paasayana tɔla lentuyɔ kɛ mpa pa taa muna si pá la kɔtaya təma kɛ Tacaa hətɛ taa tɔ pa lona taa. ¹⁸ lɔɔlayim, na Manasee, na lsaaka, na Sapulɔŋ pa kɛka yəlaa taa paɔalɛ ta lata nyɔɔ tɔ asilima kɛluyɔ kɔtaya. Pəyɛlɛ pa tɛma Tɛɛ acima tɔɔɔna kɛ tɔɔɔ. Anɪ pə kisina-wɛɛ lɔɔ Tɔm taa. Mprúyú lsekiyasɪ sələmənə-wɛ si: ¹⁹ Hai, tá ɔɔɔna lɔɔ Tacaa, wii mpa pa kaasəɔɔ pa ti na lotu kulumtu si pá nyɪ nyá luɔ nyəntu tɔ. Paa pa ta la ti taɣanuyɔ kɔtaya. ²⁰ Lɛna Tacaa mu lsekiyasɪ sələmuyɔ, na ɪ yele pa ŋkɛɔɔɔ hɔm.

²¹ Mprúyú lɛɔɔlɛ nyəma caya Yosalem kɛ kuyɛɛ naatosompɔɔɔɔ, na pá tɔkɪ kukusum fɛi potopotonaa acima na lanɣulumlɛ. Na Lefii nyəma na kɔtəlaa pa saŋ Tacaa kɛ paa kuyaku ŋku na cəməŋ haŋaa.

²² Lɛna lsekiyasɪ kpaasi Lefii nyəma mpa pa laki Tacaa tɛmlɛ na luɔ kulumuyɔ tɔ pa apalutu. Kuyɛɛ naatosompɔɔɔɔ tɔ kɛ yəlaa tɔkaya acima tɔɔɔna, na pá laki nɔɔ kulumaya kɛntuyɔ kɔtasɪ na pá saŋ pa caanaa lɔɔ Tacaa na yontu. ²³ Mprúyú samaa mayasaa si pá sɔɔsi acima kuyɛɛ kɛ naatosompɔɔɔɔ tɔ tɔ. Na pá la mpu na lanɣulumlɛ. ²⁴ Mpi tɔ, lsekiyasɪ ka cɛla samaa kɛ latəɛnada iyaya (1000), na heen kɛ iyisi naatosompɔɔɔɔ (7000). Na kupayalaa náá cɛɔɔ-ɪ latəɛnada iyaya (1000) na heen kɛ iyisi naanuwə (10000). Pəlɛ pə paasi kɔtəlaa tuutuuma lapa nyɔɔ tɔ asilima kɛluyɔ kɔtaya. ²⁵ Yəlaa təna lanɣ ka hɛna, paa Yuta nyəma, na kɔtəlaa na Lefii nyəma. Haləna pə kɛnna lɛɔɔlɛ tɛtu ilim nɔɔɔ tɔ nyəma mpa paa kɔma acima tɔ tɔ. Na mpa pa tɛma Yuta taa kɛ caya tɔ. ²⁶ Yosalem taa yəlaa lanɣulumlɛ ka wɛna tə mpa kɛ. Mpi tɔ, pə kɛɔɔɔ lanɣulumlɛ ka wɛna tə mpa kɛ. Mpi tɔ, pə kɛɔɔɔ lɛɔɔlɛ wulau Tafiiiti pəyalu Salumɔŋ pɔɔlɛ taa, na pá

nyɛma si pɔ lakɪ pa kɔtasɪ ke kɔtaga tɛlatɛ kulumtɛle tɔɔ, na pɔ wakɪ tulaalunaa na? ¹³ ǀ tɔ nyɪ mpi ma na ma yoolaa na ma mayamaya tɛ lapa atɛ yɛlaanaa tɔ taa? Piitimnaa mpɛ pa taa nɔɔɔɔ tɔyɔ ta kayatu-tu si tɛ taa tu niɲ ke pa tetu tɔɔ. ¹⁴ Ma yoolaa kpiisa tetunaa mpa tɔ, pa taa nɔɔɔɔ ɪkɔntɛ ta pɛsi na tɛ yɔ tɛ yɛlaa. ǀlɛ ɪsɛnaya mɛ lɔɔ nɔ lakɪ na ǀ lɛsi-mɛyɛ ma niɲ taa? ¹⁵ ǀ taa ye le na lsekiyasɪ looliyi na ǀ tɔsi-mɛyɛ mpu. ǀ taa mu ɪ tɔm. Ma lɛlɛɔ si tɔyɔ nakulɪ ku ta pɛsi na kɔ yu ku piitim yaa ku kawulaya nyɛma yaa ku tetu ke ma cɔɔɔnaa niɲ taa, yaa ma nyɛɲ taa. Mpu unɪ tɔtɔyɔ mɛ lɔɔ kaa waasi-mɛ tɔɔ.

¹⁶ Mɔpɔyɔ Asilii wulau tillaa tuuwa lɔɔ Tacaa na ɪ tɛm-ɪ tu lsekiyasɪ.

Asilii wulau kutuɔyɔ ke Tacaa (Awulaa II 19:14-19 na lsayii 37:14-20)

¹⁷ Asilii wulau ka ɲmaa lɛtɛlɪ kɛ na ǀ footi lɛyɛɪ lɔɔ Tacaa si: Atɛ piitimnaa tuɲ ta pɛsi na ǀ lɛsi ɪ yɛlaa ke ma niɲ taa. Mpu tɔtɔyɔ lsekiyasɪ lɔɔ kaa pɛsi na ǀ lɛsi ɪ yɛlaa tɔɔ.

¹⁸ Mɔpɔyɔ Asilii wulau tillaa yɔɔɔtɛna nɔɔɔ sɔɔaya ke Hepɛla tɔm taa si: Mpa pa caya Yosalem kolɔɲa tɔɔ tɔ sɔɔɔntu ǀ kra-wɛ, na pa apalutu ɪe. Na ǀ lɛkɪ ɪcatɛ tɛhɛɛ. ¹⁹ ǀ yɔɔɔtaga Yosalem lɔɔ kɛ ɪsu ɪ yɔɔɔtɔyɔ piitimnaa lɛlaa tuɲ wei yɛlaa lupa kulupu tɔ.

Asilii nyɛma sewa, na pa wulau sɛm (Awulaa II 19:15,35-37 na lsayii 37:15,36-38)

²⁰ Mɔpɔyɔ wulau lsekiyasɪ na Amɔti pɛyalu lsayii wei ɪ kɛ lɔɔ kuyɔɔɔtutu tɛlɛsulɔ tɔ pa wiina Tacaa si: Waasi-tu. ²¹ ǀlɛna lɔɔ kɔna Sillii nyɛma tesikile taa kɛ ɪsɔtaa tillu na ǀ kɔ yoolaa taa yoolaa tɛna na nyuyɔ nyɛma. ǀlɛna Asilii wulau mɛɪ ɪ tetu taa na fɛɛɛ. Mɔpɔyɔ kuyaku nakulɪ Asilii wulau suu ɪ tɔyɔ kutuluyɔ taa, na ɪ piya kululasi ku-ɪ.

²² ǀsɛna Tacaa yapa lsekiyasɪ na Yosalem yɛlaa ke Asilii wulau na kolontunaa lɛlaa niɲ taa tɔyɔɛ. ǀlɛna ǀ ye le na pɔ hɛɛsi pɛ tɛna pɛ taa. ²³ Mɔpɔyɔ yɛlaa paɔalɛ kɔna Tacaa ke kuhaaɲ, na Yuta wulau lsekiyasɪ ke kusɔɔɲ. Na piitimnaa mpa pa cɔɔna-wɛ tɔ pɔ nyɛɲna wulau.

Lsekiyasɪ Kawulaya tɛm (Awulaa II 20:1-21 na lsayii 38:1-8 na 39)

²⁴ Waatu unɪ ɪ taa kɛ kutɔɲ ɪsayaɔ nakulɪ ku kra lsekiyasɪ. ǀlɛna ǀ wiina Tacaa, na ǀlɛ ɪ hulɪ-ɪ na yaasi nɔɔɔɔ si ɪ kɔ waa-ɪ. ²⁵ Ama lsekiyasɪ ta sa lɔɔ kɛ kupantunaa mpɛ pa tɔɔ. Halɪ ɪ hɔma ɪ tɛɔɪ na Tacaa nɔɔ mu ɪ na Yosalem na Yuta nyɛma na pɔɔnɔ. ²⁶ ǀlɛna lsekiyasɪ na ɪ yɛlaa pɔ nɔ pa wakɛsuluyɔ. ǀlɛ Tacaa ta tasa-wɛyɛ pɔɔnɔ munau ke ɪ kawulaya waatu taa.

²⁷ Lsekiyasɪ ka wɛna kɛ, pɛcɔ ɪ hɛtɛ yaawa. Mɔpɔyɔ ǀ ɲmɔ kutulɔɲ na ǀ su pɛ taa kɛ liyitee nyɛɔtɔ, na wula, na liyitee pɛɛ, na sɔɔsɔɲ nimnaa, na kpalɔɲ, na liyitee wontunaa lentɪ. ²⁸ Na ǀ ɲmɔ tɔtɔyɔ kutɔɔɲ, na sulum, na nim, pɛ tɛsulɛ na kalɛkɛɲ tɔtɔɔɛ na

tɛtɛsɛɛ. ²⁹ Halɛna ǀ ɲmɔ acalɛɛ, na ǀ su naaɲ, na heeɲ, na pɔɲ pɛ kalɛkɛɲ. Mpi tɔ, lɔɔ ka ha-ɪ wɛnau ke tuutuuma kɛ.

³⁰ Lsekiyasɪ unɪ ɪ kɛɛna Kihɔɲ lum sɛɛlu wei ɪ wɛ ɪsɔtaa tɔ, na ǀ la lɔɔɔ na lum kɛɲna ilim tɛtulɛ tɔɔ kɛ Tafiiti tɛ.

Lsekiyasɪ waakaya ɪ kulapɛm taa kɛ. ³¹ Pɛ tɔɔ kɛ waatu wei Papiloni tetu tɔkɛlaa kusa pa yɛlaa si pɔ polo pɔ nɔ lsekiyasɪ tetu taa tɛma sɔɔɔna tɔ, lɔɔ yɛla-ɪ na ǀ tɛɲ ɪ luyɔ nyɛntu si ɪ naaki ɪ waalɪ.

³² Pa kɛɛsa lsekiyasɪ tɔm lentɪ ke Amɔti pɛyalu lɔɔ kuyɔɔɔtutu tɛlɛsulɔ lsayii kunanatu takɛlaya taa, na Yuta na lɛyɛɪ pa awulaa nyɛɲka taa. Ka taa kɛ pa kɛɛsɔɪ ɪsɛna ɪ tɔntɛ lapa lɔɔ kɛ teu tɔ. ³³ Waatu wei lsekiyasɪ sɛpa, ǀlɛna pɔ pimi-ɪ Tafiiti lɔluyɔ nyɛma pɛlaau hɔɔɔsuluyɔ ɪsɔtaa nyɛɲku*fa* taa. ǀlɛna Yosalem nyɛma la ɪ lɛyaya na pɔ yɔɔɔna-ɪ. Na ɪ pɛyalu Manasee lɛtɪ ɪ lonte taa. †

Manasee kawulaya (Awulaa II 21:1-18)

33 Manasee lɔluyɔ pɔsi naanuwa na naale nyɛɲka taa kɛ ɪ pɛsa Yuta wulau. ǀlɛna ǀ tɔyɔ pɔsi nɔlɛ na naanuwa na kakpasɪ (55) ke Yosalem taa. ² Mɔpɔyɔ ɪ lapa mpi pɛ ta maya Tacaa tɔ. ǀ kɛɛna piitimnaa mpa lɔɔ ka tɔyɔnaa na pɛ fɛɛ-wɛ tɔ pa lakasi ɪsayaɔsi. ³ Halɛna ǀ tayanɪ ɲmau ke tɛkɔtɛlɛnaa mpa ɪ caa lsekiyasɪ naa yɔkaa tɔ. Na tuɲ wei pa yaa si Paalɛnaa tɔ ɪ tɛlaalɛnaa, na ǀ saaki tesika kulalaaya na ǀ lunyiɪ ɪsɔtulɔɲasi. ⁴ Na ǀ ɲmɔ tɛlaalɛnaa lɛmpa ke Yosalem lɔɔ tɛsɛɛɛ nte Tacaa ka tɔma si unɪ ɪ ka caya tɛ taa kɛ tam tɔ. ⁵ Na ǀ siki ɪsɔtulɔɲasi tɛlaalɛnaa ke lɔɔ tɛsɛɛɛ taasi naale tɔɔ. ⁶ Halɛna Manasee wɔ ɪ piya ke kɔkɔ ke tɔyɔ Hinom tɛtɛkɛɛ taa. Na ǀ lakɪ tutu na topotopo pɛ tɛma anɪ a tɛna, na ǀ susɪ kɔyɔnaɲ. Mpi pɛ ta maya Tacaa tɔyɔ ɪ lakaya tam. ǀlɛna pɛ kra lɔɔ ke pɔɔnɔ. ⁷ Na ǀ saaki tɔyɔ na ǀ su lɔɔ tɛsɛɛɛ taa. Pɛyɛle Tacaa ka tɛma Tafiiti na ɪ pɛyalu Salumɔɲ ke heeluyɔ si: Yosalem ɪcatɛ nte ma lɛsa lɛyɛɪ kɛka tɛna taa tɔ tɛ lɔɔ tɛsɛɛɛ taa kɛ ma caya tam kɛ ma yɛlaa heku. ⁸ Ye lɛyɛɪ yɛlaa tɔkɛɪ ma kusɛsutu na ma kiɲ wei Moisi hula-wɛ tɔ, ma kaa ye le na pɔ tɔyɔɲ-wɛyɛ tetu nti ma hawa pa cɔɔɔnaa tɔ tɛ taa. ⁹ Ama Manasee nɔ yɛlaa kɛ na Yuta na Yosalem yɛlaa ɪsayaɔ kɛɪ ɪsu piitimnaa mpa Tacaa kpiisaa na pɛ fɛɛ mpɛ tɔ.

¹⁰ Mɔpɔyɔ Tacaa yɔɔɔtɛna wulau na ɪ yɛlaa. Ama pa taa nɔɔɔɔ ta ke ɲkraɲuyɔ. ¹¹ Kɛna ǀ ye le na Asilii wulau yoolaa nyuyɔ nyɛma kɔɔ, na pɔ kra Manasee na pɔ tu ɪ nɔyɔ taa kɛ ɲkpasɪ, na pɔ hɔkɔ-ɪ alukpala ke teu, na pɔ tɛɛna Papiloni. ¹² Mpuɔulɛ Manasee lanɲɛ wakɛlaa na ǀ pasa ɪ tɛyɪ sɔɔɔm na ǀ wiina ɪ caanaa lɔɔ Tacaa si: ¹³ Nyɛnɪ ma pɛtɔɔtɛɛ. ǀlɛna lɔɔ mu ɪ kusɛlɛmutu na ǀ mɔɲna-ɪ Yosalem ke ɪ kawulaya taa. Pɛ kraɔyɔ waatu unɪ tɔyɔ Manasee cɛkɛnaa si Tacaa tike ntɛ lɔɔ.

† ǀsɔtaa pɛlaau: Yuta nyɛma huliɲi pɛlaau kɛ ǀlɛna pɛ taa kɛ pɛlaaɲ na ɪ pulɔ tɛma tɔɔ, ɪsu atɛ na ɪsɔ kutuluyɔ.

¹⁴ Pɛle pɛ waali kɛ Manasee ŋmawa kolunja kukulaya ke Tafiiiti te na ɛcate waali tɔɔ. Na kɛ tɛŋna Kihɔŋ lum seelu ilim tɛtule tɔɔ, na kɛ mali Setɔŋ tɛtɛkɛle na Ofeli, halɛna tiina nɔnɔɔ. Mprɔyɔ u su yoolaa sɔsaa ke Yuta koloosi acalɛ taa. ¹⁵ Na ɛ lɛsi tɔyɔ Kusaakuyɔ ŋku ɛ ka sika lɔ tɛsele taa tɔ. Na ɛ yɔki cefelinaa tɛkɔtɛlɛnaa mpa ɛ ka ŋmawa lɔ tɛsele pulaya tɔɔ na Yosalem tɔ, na ɛ lɔ pɛ hɔɔlɔŋ ke ɛcate waali. ¹⁶ Uena ɛ ŋmɔ Tacaa ke kɔtaya tɛlatɛ, na ɛ lɔ nɔɔ kulumaya krentuyɔ na samtɔ pɛ kɔtasi. Na ɛ tɔ Yuta nyɛma si: ɛ se lseyeli lɔ Tacaa. ¹⁷ Paa na mpɔ tɔ, yɛlaa lakaya lɔ Tacaa tike ke kɔtasi ke tɛkɔtɛlɛnaa lɛlaa taa kɛ tɛtu taa.

¹⁸ Pa keesa Manasee tɔm lenti ke lseyeli awulaa tɛna takɛlaya taa. Paa sɛlɛmuyɔ ŋku ɛ sɛlɛma lɔɔ na tɔmnaa mpa lseyeli lɔ Tacaa heela lɔ kuyɔɔtutu telɛsulɔ na pɛ heeli-ɛ tɔ. ¹⁹ Paa usɛna lɔɔ muwa ɛ kusɛlɛmutu tɔ, na ɛ isayatu tɔm. Na usɛna ɛ ŋmawa cefelinaa tɛkɔtɛlɛnaa na ɛ siki pɛ lɛesɛŋ tɔ. Na usɛna ɛ nawa ɛ mayamaya ɛ isayatu tɔ, pa keesa pɛ tɛnaya Hosayi tɛma takɛlaya taa. ²⁰ Manasee sɛpa, Uena pɛ pimi-ɛ ɛ mayamaya ɛ tɛ. Uena ɛ pɛyalu Amɔŋ lɛti ɛ lonte taa.

Amɔŋ kawulaya

(Awulaa II 21:19-26)

²¹ Amɔŋ luluyɔ pɛsi hiu na naale nyɛŋka taa kɛ, ɛ pɛsa Yuta wulau ke pɛsi naaleɣe Yosalem. ²² Na ɛ lɔ mpi pɛ ta maya Tacaa tɔ, usi ɛ caa Manasee. ɛ laa ɛ caa tɔ. ²³ Pɛyele ɛ ta na si ɛ wakɛlɛna Tacaa usi ɛ caa ka nau ilɛ ɛ isayatu tɔ. Halɔ unɛ ɛ nyɛntu tɛɛ ulɛɣe.

²⁴ Mprɔyɔ wulau Amɔŋ waali nyɛma kula ɛ tɔɔ na pɛ ku-ɛ ɛ tɛyaya taa. ²⁵ Ama Yuta nyɛma kuwa mpa pa ku-ɛ mpɔ tɔ. Uena pɛ lɛti ɛ pɛyalu Sosiyasi ke ɛ lonte.

Sosiyasi kawulaya na lɔ seɛu tayanuyɔ

(Awulaa II 22:1-2 na 23:4-20)

34 Sosiyasi luluyɔ pɛsi pɛlɛfɛi naanɔwa nyɛŋka taa kɛ, ɛ pɛsa Yuta wulau. Yosalem taa kɛ ɛ caya pɛsi hiu na naanɔwa na kulumaya. ² Mprɔyɔ ɛ lapa mpi pɛ maya Tacaa tɔ. ɛ tɔma teitei kɛ usi ɛ lɔŋɛ Tafiiiti, ɛ ta lu ɛ ɛkpatɛ taa.

³ ɛ kawulaya pɛnaya pɛlɛfɛi naanɔwa nyɛŋka taa tɔ, na ɛ tɔŋa ifɛpu kɛ. Waatu unɛ ɛ taa kɛ ɛ caala ɛ lɔŋɛ Tafiiiti lɔɔ luyɔ nyɛntu ke pɛɛkuyɔ. Pɛsi liyiti tɛɛwa, Uena ɛ suu cefelinaa tɛkɔtɛlɛnaa na pɛ tɔŋ na pɛ tesikasi ke kpiisuyɔ ke Yosalem na Yuta pɛ taa. ⁴ Pa yɔka tɔyɔ Paali tɛkɔtɛlɛnaa ke ɛ isentaa na pɛ tulaalu tɛwɔtɛ nte tɛ wɛ pɛ tɔɔ tɔ. Na pɛ seti tesikasi na pɛ wakɛli tɔŋ waani waani tɛnanɔŋ. Na pɛ pɛsi mulum na pɛ pɛlɛ ɛ laalaa pɛlaaŋ tɔɔ. ⁵ Na pɛ wɔ tɔŋ kɔtɛlaa muwa ke pa kɔtasi tɛlatɛnaa tɔɔ. Usɛna Sosiyasi tayanɔ Yuta na Yosalem tɔyɔɛ.

⁶ Pɛle pɛ waali kɛ Sosiyasi cɔɔwa Manasee, na lfɛlayim, na Simiyɔŋ, na Nɛfɛtali pɛ kɛka taa, na pɛ cɔɔ hɔɔlɔŋ taa. ⁷ Na ɛ yɔki tɛlaalɛnaa na tulaalunaa tɛwɔtɛ ke lseyeli kɛka tɛna taa. Na ɛ faya tesikasi na tɔŋ ke hɔɔlɔŋ. Uena ɛ mɛlu Yosalem.

Kɔtulu sɔɔ kulusa kiiu takɛlaya tɔ

(Awulaa II 22:3-10)

⁸ Mprɔyɔ Sosiyasi kawulaya pɛnaya pɛlɛfɛi hiu nyɛŋka, kuyaku nakuli, Sosiyasi tɔŋna Yuta tɛtu lɔɔ seɛu na lɔ tɛsele ke tayanuyɔ. Uena ɛ tɔ Asaliya pɛyalu Safaŋ, na ɛcate paasɛnlu Maaseya, na wulau tɔm yɔɔtulu Yowakasɛ pɛyalu Yowa si: ɛ polo ɛ tayanɔ ma lɔ Tacaa tɛsele ŋmau. ⁹ Mprɔyɔ apalaa mɛ pa pona kɔtulu sɔɔ Hilikiya ke lɔ tɛsele liyitee nna Lefii nyɛma tɛŋlaa ka muwa Manasee, na lfɛlayim, na lseyeli kɛka lɛna, na Yuta na Yosalem nyɛma pa kin tɔ. ¹⁰ Uena pɛle pa cɛle-yɛɣe tɛma nyuyɔ nyɛma mpa pa paasayanɔ lɔ tɛsele tayanuyɔ tɔ si: ɛ yana pɛɛ, na lɔtasi. Na ɛ felɛ ŋmalaa, na kantaa, na tɛma lataa. Na pɛ ŋmana kutuluŋ lɛlɔŋ wei Yuta awulaa ka yelaa na ɛ hoti tɔ. ¹² Lefii tu Melali luluyɔ nyɛma Yahati, na Opatiya, na Kehati luluyɔ nyɛma Sakali, na Mesulam, pa paasayanana tɛma nyɛma, na pɛ laki pa tɛma ke teu. Lefii nyɛma lɛlaa mpa paa nyɛma cɛmɛŋ maru tɔ, ¹³ pɛle pa makayanɔ mpaau wontu na sɛyɛllaa tɔŋna. Na pa taa lɛlaa nɔɔ paasɛyɛna pa tɛma waani waani lataa. Na takɛlasi ŋmaau na tɛma tayanuyɔ na nɔnɔɔ tɛŋuyɔ.

¹⁴ Waatu wei pa kɛkayaa liyitee nna paa siwa atakaa taa kɛ lɔ tɛsele taa tɔ. Uena kɔtulu Hilikiya mayana Tacaa kiiu ŋku ɛ ka heela Moisi na ɛ ŋmaa tɔ ku takɛlasi. ¹⁵ Mprɔyɔ ɛ heela takɛlasi ŋmaalu Safaŋ ke ka tɔm na ɛ cɛle-ɛ kɛ. ¹⁶ Safaŋ nɔɔ pona-kɛɣe wulau, Uena ɛ keesana ɛ tɛma tɔm si: Nyɔ tɛmlɛ nyɛma tɛma tɛma wena n ka hula-wɛ tɔyɔ lapu. ¹⁷ Na kɔtɛlaa nɔɔ koosa lɔ tɛsele atakaa liyitee na pɛ cɛla tɛma nyuyɔ nyɛma na tɛma lataa.

¹⁸ Uena Safaŋ tasa si: Halɔ kɔtulu sɔɔ Hilikiya cɛla-m takɛlaya.

Mprɔyɔ Safaŋ naala-kɛɣe kaluyɔ ke wulau.

Sosiyasi yɔɔtɛna lɔ kuyɔɔtutu telɛsulɔ alunyanɔ Hulɛta

(Awulaa II 22:11-20)

¹⁹ Waatu wei wulau nu kiiu takɛlaya ŋke ka tɔm, Uena ɛ lanɔ wakɛli na ɛ cɛlɛ ɛ wontu. ²⁰ Mprɔyɔ ɛ yaa Hilikiya, na Safaŋ pɛyalu Ahikam, na Mika pɛyalu Apɛtɔŋ, na takɛlasi ŋmaalu Safaŋ, na ɛ waali nyɛma taa lɛlu Asaya na ɛ tɔ-wɛ si: ²¹ ɛ polo ɛ pɔɔsi Tacaa ke ma na lseyeli kakaasaya na Yuta yɛlaa tɔ tɔm, na takɛlaya ŋka tɛ hika usɛntɔ tɔ kɛle ka tɔm tɔɔ. Mpi tɔ, tɔ cɔɔnaa taa tɔki kusɛsutu nti pa ŋmaa ka taa tɔ. Pɛ tɔ kɛ Tacaa pɛnɔnɔ ka huuna-tuyɔ sɔɔɔm.

²² Mprɔyɔ Hilikiya na ɛ taapalaa pa pola lɔɔ kuyɔɔtutu telɛsulɔ alunyanɔ Hulɛta tɛɣe Yosalem kɛkɛle kufatɛ taa. Hulɛta paalu kɛle Tokehati pɛyalu Salum, Hasɛla saalu. Salum unɛ ɛ paasayanana kɔtɛlaa wontu kususutu. Mprɔyɔ apalaa mɛ pa keesa pa tɔm ke lɔ kuyɔɔtutu telɛsulɔ. ²³ Ntɛna Hulɛta tɔ-wɛ si: ɛ telɛsi wulau si lseyeli lɔ Tacaa tɔma si: ²⁴ Maa yele na mpusi kɔɔ Yosalem na yɛlaa pa tɔɔ usi pa ŋmaau takɛlaya kane ka taa tɔ. ²⁵ Mpi tɔ, Yosalem yɛlaa lɔ-m

na pá laaki tuɔ. ʌena pa lakasi nsi si kra-m pááná. Pə tɔɔ ké ma pááná huuna ɔcate tənɛɛ sɔsɔm a ta ita. ²⁶Ye pə kaasa wulau ʌe, lɛɣɛlɛ lɔɔ Tacaa heeliyi-t si: lɛɣɛlɛ nɛwɔ takəlaya ŋke ka taa tɔm ke teu, na ²⁷nti ma yɔɔɔta Yosalem na ɔ yəlaa pa tɔɔ tɔ. Na ŋ ná nyá təwakəlle, na ŋ layasi na ŋ cəlɛ nyá wantu na laŋwakəlle na ŋ pəli ɔsəlum tɔ, ma mu nyá kusələmutu. ²⁸Maa yele na ŋ sí səm kupam, na pá pi-ŋ nyá pəlaau taa. N kaa na mpusi wei ɔ ká kɔɔ Yosalem ɔcate na tə yəlaa tɔɔ tɔ.

Sosiyasi na lɔɔ pa nɔɔɔ pɛɛluyɔ kufam (Awulaa II 22:20-23:3)

ʌpɔyɔ kɔtulu sɔɔɔ Hilikiya na ɔ taapalaa pa polaa na pá heeli ʌpɔyɔ wulau. ²⁹ʌpɔyɔ wulau kota Yuta na Yosalem pə nyuɔ nyəma tənaya ɔ kiŋ ke kraapaa. ³⁰Na pá na pa samaa pá polo lɔɔ təsɛɛle, na kɔtəlaa, na Lefii nyəma, na paa yəlaa mpa. ʌena wulau kala-wɛɛ kiiu takəlaya ŋka pa hiiwa lɔɔ təsɛɛle tɔ. ³¹Pəle pə waali ké ɔ sənɔ ɔ kumte tɔɔ ké lɔɔ təsɛɛle taa, na ɔ na Tacaa pá pɛɛli nɔɔɔ. Na samaa tisi si mpe paa tɔki ɔ ki-ŋ na ɔ kusɛɛsətu, na ɔ kutututu, na luyɔ kulumuyɔ, na lotu kulumtu. Na pá laki pə tənɔ mpi pa ŋmaa takəlaya ŋke ka taa tɔ. ³²ʌpɔyɔ wulau yelaa na pa tənɔ mpa pa wɛ Yosalem tɔ pá tɔki nɔɔɔ ŋke, na Pəncamɛ kpekəle nyəma. Pə kraɔau waatu ɔni tɔɔ Yosalem yəlaa tənɔ ŋka pá na pa cɔɔɔnaa lɔɔ pa pɛɛlaa tɔ. ³³ʌena Sosiyasi ku acaalətu nti yəlaa lakaya lɛɣɛlɛ tetu tənɔ taa tɔ, na ɔ cáálɛ-wɛ si pá sɛɛ pa lɔɔ Tacaa. Mpu pə tɔɔ ké pa taa nɔɔɔlu ta yele Tacaa tənuyɔ, haləna Sosiyasi səm.

Sosiyasi tɔki Tɛɛu acima (Awulaa II 23:21-23)

35 ʌpɔyɔ Sosiyasi tɔɔ Tɛɛu acima ke ɔsɔtu kancaalaya nyənɔ kuyɛɛɔ naanɔwa na liyiti nyənɔku wule, na pá kú pə ʌwɛɛsi. ²ʌena ɔ tú kɔtəlaa ke pa təma na ɔ sɔɔɔ-wɛɛ apalutu si: ɔ paasəna lɔɔ təsɛɛle. ³Na ɔ heeli Lefii nyəma mpa pa sɛɛsəɣɔ samaa ke kiiŋ na pá laki Tacaa təmlɛ tɔ si: ɔ su lɔɔ atakaa ké lɔɔ təsɛɛle nte lɛɣɛlɛ wulau Tafiiti pəyalu Salumɔŋ ŋmawa tɔ tə taa. ɔ taa tasa-ɔ hɔɔɔluyɔ. Pənɛntɛ ɔ paasəna mə lɔɔ Tacaa təmlɛ, na ɔ yəlaa lɛɣɛlɛ nyəma. ⁴ɔ fayə mə taa ɔsu mə lulɔŋ na mə təmlɛ kpekə wɛu tɔ, ɔsu Tafiiti na ɔ pəyalu Salumɔŋ pa kɛsuyɔ takəlaya taa tɔ. ⁵Na ɔ tayani mə yəlaa kpekə na ɔ polo lɔɔ təsɛɛle taa, na ɔ sənɔ lɛɣɛlɛ nyəma lɛlaa, na pá kɛsəna ɔsənɔ pa fayə pa lulɔŋ tɔ. ⁶Pə wɛɛ ké si ɔ la Tɛɛu acima kɔtasi. Mpu tɔ, ɔ la nyɔɔɔ tɔɔ asilima kɛɛluyɔ kɔtaya, na ɔ paasəna mə tɛɛtunaa, na acima la teu ɔsu Tacaa kɛsuyɔ Moisi tɔ.

⁷ʌpɔyɔ Sosiyasi ʌsəna ɔ mayamaya ɔ kalakəŋ taa ké ʌwɛɛsi na pinasi iyisi hiiu na naanɔwa (30000) na ɔ ha lɛɣɛlɛ nyəma mpa paa kotaa tɔ si pá lana Tɛɛu acima kɔtasi, na naaŋ ke iyisi tooso (3000). ⁸ʌena ɔ waali nyəma ná ha samaa na kɔtəlaa na Lefii nyəma ke tɔla tɔɔ. Na lɔɔ təsɛɛle paasənlɔa, Hilikiya, na Sakali, na Yehiyeli pəle pá ha kɔtəlaa ke ʌwɛɛsi na pinasi ke iy-

isi naale na nasətooso (2600), na naaŋ ke ŋmunuyɔ na nɛnɔwa (300) si pá lana Tɛɛu acima kɔtasi. ⁹ʌena Lefii nyuɔ nyəma Konaniya na ɔ newaa na Semaya na Netaneyeli na Hasapiya na Yeyiyeli na Yosapatɔ pəle pá ha pa tɛɛtunaa ke ʌwɛɛsi na pinasi ke iyisi kakpasɔ (5000) na naaŋ ke nasəle na nɛnɔwa (500). ¹⁰ʌsənɔ pa tayana acima tɔɔɔ. Kɔtəlaa ná sənɔ pa təsənɔ ké, na Lefii nyəma ke pa kpekə taa ɔsu wulau ka suu tɔ. ¹¹ʌena pá lenti ʌwɛɛsi na pinasi, na pá cəlɔyɔ kɔtəlaa ke caləm na pá pəɣɔ kɔtaya təlatɛ tɔɔ. ʌena Lefii nyəma ná liyiti wantu tɔnəŋ. ¹²ʌpɔyɔ pa su tɔla na a mpa, ʌena pə tu kələnɔ latəcənɔa mpa pə wɛɛ si pá la Tacaa ke kɔtaya ŋka kɔkɔ lusa ka tənɔ tɔ. Na pá kɛsəna ɔsənɔ lɛɣɛlɛ nyəma lulɔŋ fayə tɔɔ tɛitei, ɔsu pə wɛu takəlaya ŋka Moisi cɛlaa tɔ ka taa tɔ. ¹³Na pá wɔ Tɛɛu acima ʌwɛɛsi ɔsu pa tu laki tɔ. Pə kaasa kɔtasi tɔla lenna, ʌena pá tɛsi-yɛɛ tiipee na sələpanaa yaa wantu lenti taa. Na pá pona lɛɣɛlɛ nyəma tənaya lɔŋ. ¹⁴Pə waali, ʌena Lefii nyəma paasəna kɔtəlaa na pa mayamaya pa nyəm. Alɔŋ luluyɔ nyəma kɔtəlaa wəkayana kɔtaya ŋka kɔkɔ lusa ka tənɔ tɔ na nim cɔkɔ nim cɔkɔ kɔtasi lensənɔa. Pə tɔɔ ké Lefii nyəma ná lakaya tɔɔɔnaya. ¹⁵Asafɔ luluyɔ nyəma yonyoolaa ná wɛ pa təma taa, ɔsu Tafiiti na Asafɔ paa sɛɛsuyɔ tɔ. Na wulau layatu tasəlaa Hemanɔ na Yetutɔŋ na nɔɔɔɔ tanɔlaa ke pa nyənɔ taa. Pa taa nɔɔɔlu ta kuli. Mpi tɔ, Lefii nyəma lɛlaa lakaya pɛɛɣɛ tɔɔɔnaya tɔɔɔ. ¹⁶ʌsənɔ pa tayana Tacaa acima ke kuyaku ŋku tɔɔɔ. A tɔɔɔ na a kɔtasi lapu lapa tɛitei ké ɔsu Sosiyasi suu tɔ.

¹⁷Tɛɛu acima anɔ ɔ waali ké lɛɣɛlɛ nyəma kotilaa tənɔ tɔɔ kukusum fɛi potopotonaa acima ke kuyɛɛɔ naatosompɔɔɔɔɔ. ¹⁸Too pə kraɔau lɔɔ kuyɔɔɔtutu tɛləsulu Samiyɛli waatu tɔ, lɛɣɛlɛ wulau nɔɔɔlu ɔ ta tayənəta acima ɔsu kɔtəlaa na Lefii nyəma na Yosalem na Yuta nyəma na lɛɣɛlɛ nyəma lɛlaa sənɔ Sosiyasi na pá lá tɔ. ¹⁹Sosiyasi kawulaya pənaya pəle-fɛi hiiu nyənka taa ké pa tɔɔ Tɛɛu acima anɔ.

Sosiyasi kawulaya tənaya (Awulaa II 23:28-30)

²⁰ʌpɔyɔ waatu nɔɔɔlu Sosiyasi təma lɔɔ təsɛɛle tayənuyɔ. ʌena ɔcipiti wulau Neko kraɔa ɔ yoolaa na ɔ tənɔna Kaakemisi ke ʌfəlatɔ nɔɔɔ tɔɔ na pá polo yoo. Ntənɔ Sosiyasi mayasi ɔsu ɔ kayatɔ-wɛ. ²¹ʌena Neko tili na ɔ pɔɔɔ Yuta wulau si: N tanəɣɔ-m suwe? Pə tayə nyaya ma kɔŋ yoonau. Ama ma kolontu ʌɛlu ké. Halɔ lɔɔ heela-m si má la tɔcau. Mpu tɔ, lɔɔ wɛ ma waali ké. Ye n kayata-m ɔ ká ku-ŋ. ²²Paa na mpu Sosiyasi ta nɔ. Pəɔ lɔɔ mayamaya heelina-ɔ tɔm nti. ʌpɔyɔ Sosiyasi yusa ɔ ti na ɔ polo Mekito tɛtəkəle taa si pá yoo. ²³ʌena nɔɔɔlu hiki-ɔ nyəmlɛ ke təyoolɛ tənɔ. Na ɔ tɔ ɔ təmlɛ nyəma si: ɔ luna-m ma niki wusasi ke teu ké.

²⁴Na təmlɛ nyəma ʌsɔ-ɔ ɔ kɛkɛ taa na pá tu-ɔ ʌɛlu taa na pá kpeena Yosalem na ɔ sí tənɔ. Na pa pimi-ɔ ɔ cɔɔɔnaa pəlaau taa na Yuta na Yosalem nyəma wii-ɔ.

Isətəlası

Kutulutu

Tə naaki takəlaya kanə ka taa sı, Pəesi wulau sɔsɔ Silusi hawa Yuta nyəma ke nɔɔ sı, pá məli pa tɛ Yosalem. Ye pa məlaa lɛ pa tayanı ηmau ke lɔ təsɛɛlɛ. Ama Yuta nyəma kolontunaa lanja ta hɛena lɔ təsɛɛlɛ n̄tɛ tə tayanusu.

Takəlaya kanə ka taa sɛyɛsusu sɔsɔwɔ lɛnku ntɛ sı, lɔ yəlaa í layası layasusu mayamaya. lɛna pá kaası na pá tó tɔntɛ kupantɛ.

Isəna pa faya Isətəlası takəlaya tɔ:

Yuta nyəma məlusyu kancaalaya nyəm, titite 1-2

lɔ təsɛɛlɛ tayanusu na tə tulusu, titite 3-6

Isətəlası na Yuta nyəma lɛlaa pa məlusyu, titite 7-10

Wulau Silusi ha nɔɔ sı pá tayanı ηmáu ke lɔ təsɛɛlɛ

1 M̄p̄yú Tacaa tu l taa sı l yoosiyi tɔm nti l ka yɔɔtəna lɔ kuyɔɔtutu teləsəlu Selemii nɔɔ tɔɔ Pəesi wulau sɔsɔ Silusi kawulaya pənaɔa kancaalaya nyəjka taa. lɛna lɔ tu Silusi taa sı í kpaalı l kawulaya taa na pá ηmaa takəlası taa sı, ² Pəesi wulau Silusi yɔɔtəna sı: lɔtəa lɔ Tacaa tuna ma niɔ taa ké antulinya təna kawulası, na í tu-m sı má tayanı ηmau ke l təsɛɛlɛ ke Yuta tetu taa ké Yosalem. ³ Mə taa mpa pa kəna l yəlaa taa lɛlaa? lɔ í wɛɛ puntunaa waalı na pá polo Yosalem ke Yuta na pá ηmá Tacaa lɛyɛli lɔ ké təyaya. lɔ lɛni l wenna Yosalem. ⁴ Timpı timpı lɛyɛli nyəma wɛɛ tɔ, pá nyəma í ha-wɛyɛ liyitee na wula na wontu lenti na tɔla, na lusyu kulumusu kucɔɔɔ na pá pona Yosalem na pá tayənəna lɔ təsɛɛlɛ ke ηmau.

⁵ M̄p̄yú Yuta na Pəncamɛɛ pə lulɔɔ nyɔɔɔ nyəma, na kɔtəlaa na Lefii nyəma, na pa təna mpa pa taa Tacaa lɔ ka tɔwa sı pá polo Yosalem tɔ pa suu pa təyi tayanusu sı pa tɛɛki. ⁶ lɛna pa cɔɔ nyəma ha-wɛyɛ nyəɔɔlusu kupaɔku na wula pə wontu, na wontu kupantu lenti na tɔla. lɔ təsɛɛlɛ nyəntu nti paa hana lusyu kulumusu tɔ tə paası.

⁷ M̄p̄yú wulau sɔsɔ Silusi kota Tacaa kɔtaya wontu na í mələna Yosalem. Nɛpukanɛsaa ka kuuna-təyi lɔ təsɛɛlɛ na í su-təyi l mayamaya l tɔyɔ kutulusu taa. ⁸ lɛna wulau heeli kpancoou tɔɔ nyənlu Mitəletatı sı: Cɛla wontu ntəyi Yuta nyusu tu Sɛsɛpasaa. ⁹ Wontunaa mpa l cɛla-l tɔɔwɛ wula pɛlɛntɛnaa hiu na naanuwaa na liyitee nyəɔɔlusu nyəma ke iyaya (1000), na sɛsɛ ke pɔɔɔlayafɛi hiu na naanuwaa. ¹⁰ Na wula cɛmsɛnaa ke hiu na naanuwaa, na liyitee nyəɔɔlusu tɔɔ nyənku cɛmsɛnaa ke nasələ na naanuwaa (410), na

wontu lenti ke iyaya (1000). ¹¹ Pə kɛnta wula na liyitee nyəɔɔlusu pə wontu ke iyisi kakpası na nasələ (5400). M̄p̄yú Sɛsɛpasaa na lɛlaa pa kɛyaya wontu nti na pá məli Yosalem.

lɛyɛli nyəma mpa pa lɛna Pəpiloni tɔ pa həla

2 Yuta tetu hɔɔɔlusu nyəma mpa wulau Nɛpukanɛsaa ka kuuwa tɔ pa həla ntɔ. Pa taa pəyale mələna Yosalem na Yuta tetu taa, paa wei ké l lɛatɛ taa. ² Mpa pa kɛyaya-wɛ na pá mələna tɔɔwɛ Solopəɛɛli, na Yesuwa, na Nɛhemiya, na Sɛlaya, na Lɛlaya, na Motokayi, na Pilisanɔ, na Misipaa, na Pikifayi, na Lehumi, na Paana. lɛyɛli lulɔɔ nyəma na pa yəlaa həla ntɔ.

³ Pəɔsı lulɔɔ nyəma wɛ iyisi naale na nɛnɔwaa na nɛnɔwaa na naanuwaa na naale (2172).

⁴ Sɛfatiya nyəma ke ηmunusu na nɛnɔwaa na nɛnɔwaa na naanuwaa na naale (372).

⁵ Ala nyəma ke nasətoso na nɛnɔwaa na nɛnɔwaa na naanuwaa na kakpası (775).

⁶ Pəhatı-Mowapı nyəma ke iyisi naale na nɛnɔwaa na naanuwaa na naale (2812). Yesuwa na Yowapı pa lulɔɔ nyəma ntɛ.

⁷ lɛlam nyəma ke iyaya na ηmunusu na nɛnɔwaa na naanuwaa na liyiti (1254).

⁸ Satu nyəma ke nasənənaa na nɛnɔwaa na nɛnɔwaa na kakpası (945).

⁹ Sakayi nyəma ke nasətoso na nɛnɔwaa na nɛnɔwaa (760).

¹⁰ Pani nyəma ke nasətoso na nɛnɔwaa na naale (642).

¹¹ Pəpayı nyəma ke nasətoso na hiu na tooso (623).

¹² Asəkati nyəma ke iyaya na ηmunusu na hiu na naale (1222).

13 Atonikam nyəma ke iyaxa na nutoso na naatoso (666).
 14 Pikifayi nyəma ke iyisi naale na nulle na naanuwa na naatoso (2056).
 15 Ateŋ nyəma ke nasəle na nulle na naanuwa na liyiti (454).
 16 Ate nyəma ke pələfei nnuwa. Yehisikiya luluxu nyəma nté.
 17 Pesayi nyəma ke ħmunuxu na nnuwa na hiu na tooso (323).
 18 Yola nyəma ke nnuwa na naanuwa na naale (112).
 19 Hasum nyəma ke ħmunuxu na hiu na tooso (223).
 20 Kipaa nyəma ke nnuwa na naanuwa na kakpası.
 21 Petəlehəm ıcatə nyəma ke nnuwa na hiu na tooso (123).
 22 Netofa ıcatə nyəma ke nulle na naanuwa na naatoso.
 23 Anatı ıcatə nyəma ke pələfei nnuwa na hiu na naanuwa (128).
 24 Asəmafəti ıcatə nyəma ke nulle na naale.
 25 Kiliyatı-Yeyalim na Kefila na Peelı pa acaləe nyəma ke nasətoso na nnuwa na nulle na tooso (743).
 26 Lama na Kepa pa acaləe nyəma ke nasətoso na hiu na kulum (621).
 27 Mikiması nyəma ke nnuwa na hiu na naale (122).
 28 Petəelı na Ayı pə nyəma ke ħmunuxu na hiu na tooso (223).
 29 Nepo nyəma ke nulle na naanuwa na naale.
 30 Makpisi nyəma ke nnuwa na nulle na naanuwa na naatoso (156).
 31 İlam lelu nyəma ke iyaxa na ħmunuxu na nulle na naanuwa na liyiti (1254).
 32 Halim nyəma ke ħmunuxu nnuwa na hiu (320).
 33 Lotı na Hatitı na Ono pə nyəma ke nasətoso na nnuwa na hiu na kakpası (725).
 34 Yeliko ıcatə nyəma ke ħmunuxu na nnuwa na nulle na kakpası (345).
 35 Senna ıcatə nyəma ke iyisi tooso na nasətoso na hiu na naanuwa (3630).
 36 Kətəlaa kpeka ntı. Yesuwa luluxu nyəma Yetaya tēesi nyəma we nasənaasa na nnuwa na nutoso na naanuwa na tooso (973).
 37 İmēe luluxu nyəma ke iyaxa na nulle na naanuwa na naale (1052).
 38 Pəsehuu nyəma ke iyaxa na nasəle na nulle na naatosompəçlaxa (1247).
 39 Halim luluxu nyəma ke iyaxa na naanuwa na naatosompəçlaxa (1017).
 40 Lefii nyəma kpeka ntı. Hatafəya luluxu nyəma Yesuwa na Katəməyelı pələ pa nyəma we nutoso na naanuwa na liyiti.
 41 İso təsele yonyoolaa ntı. Asafı luluxu nyəma we pələfei nnuwa na hiu na naanuwa (128).
 42 İso təsele nənənənı tanılaa ntı. Salum, na Ate, na Taləməŋ, na Akupı, na Hatita, na Sopayi, pa luluxu nyəma we pəçlaxafəi nnuwa na nulle (139).
 43 İso təsele taa təma lataa səkpəma luluxu nyəma nté Siha, na Hasufa, na Tapawı, 44 na Kelı, na

na Siyaha, na Patı, 45 na Lepana, na Hakapa, na Akupı, 46 na Hakapı, na Samlayı, na Hanan, 47 na Kitelı, na Kahaa, na Leyaya, 48 na Lesen, na Nekota, na Kasam, 49 na Usa, na Paseyi, na Pesayi, 50 na Asəna, na Meunim, na Nefusim, 51 na Pakəpuki, na Hakufa, na Haluu, 52 na Pasilutı, na Mehita, na Haasa, 53 na Paakı, na Sisela, na Tema, 54 na Nesiya, na Hatifa. 55 Saluməŋ təmlə lataa luluxu nyəma nté Sotayi, na Sofeləti, na Peluta, 56 na Yaala, na Taakəŋ, na Kitelı, 57 na Sefatiya, na Hatilı, na Pəkəletı-Hasepayim, na Amı.
 58 İso təsele taa təmlə lataa səkpəma na Saluməŋ təmlə lataa luluxu nyəma krenta ħmunuxu nnuwa na nnuwa na naanuwa na naale (392).
 59 Mpa pa İluna Papiloni ke Telı-Mela, na Telı-Hası na Kelupı, na Atan, na İmēe tı pa ta pəsi na pá keesi teu ke pa luluxu nyəma na pa cənənənı tım sı pá hulı sı pa ké İseyelı nyəma. 60 Pa tənə paa ké Telaya, na Topiya, na Nekota pa luluxu nyəma ké. Paa we nasətoso na nulle na naanuwa na naale (652).
 61 Kətəlaa İlala ka we ké İsu mpa pa ta pəsi na pá hulı sı pa ké İseyelı nyəma tı. Mpeyele Hopaya na Hakı na Paasilayı. Mpi pə tı pa yaakaya kantakaya nyən İneye mpu tıçlə sı İ kraya Kalaatı tu Paasilayı pələaa taa İlu. 62 Paa pəeka mpe İni pa həla ke kətəlaa nyənə taa ké pa ta na. Pə tıç ké pa nyənəweye asilima nyəma na pá kisina-we sı pá taa İa kətəlaa təmlə. 63 Mpuçyú kufənēe mayamaya kisina-we sı pá taa tıç İso kuhau, halənə kətulu nıçlı İ mayası wala pee taka nna pa naakənə İso luyı nyəntu tı na İ na na pəç.
 64 İseyelı nyəma mpa pa İluna Papiloni tı pa krenta iyisi nulle na naale na ħmunuxu nnuwa na nutoso (42360). 65 Pa taa kalənə təmlə nyəma apalaa na İlaa mpa paa we iyisi naatosompəçlaxa na ħmunuxu na nnuwa na hiu na naanuwa na naatosompəçlaxa (7337) tı. Pa taa ka we yonyoolaa apalu nyəma na alu nyəma ke ħmunuxu (200). 66 Na krayanən ke nasətoso na nnuwa na hiu na naanuwa na naatoso (736), na krayanən kupəsən*fa* ke ħmunuxu na nulle na kakpası (245). † we heku na heku ké. İ ta ké krayanu, pəç İ ta ke krayaya. 67 Yooyonaa ke nasəle na hiu na naanuwa na kakpası (435), na krayası ke iyisi naatoso na nasətoso na nnuwa na hiu (6720).
 68 Waatu wei pa tala Yosalem timpi İso təsele we tı, İlənə luluxu nyənə nyəma İlala ha kucənə na luyı kulumuxu sı pá ħmana İso təsele ke tə lonte kupəntə taa. 69 Mpuçyú pa hawa İsənə pa pəsaa tı sı pá ħmana İso təsele. İlənə pé İu wala nyəçtu iyisi nutoso na kulum (61000), na liyitee nyəçtu kiloonaa iyisi naale na nasəle na nnuwa (2500). Na pá ha tıçlax kətəlaa capanaa nnuwa (100).
 70 İlənə kətəlaa na Lefii nyəma na mpa pa sənəna İso təma tı, na yonyoolaa na nənənənı tanılaa na İso təsele taa təmlə lataa səkpəma çaxa acaləe nna pa ha-we tı a taa.

† krayanən kupəsən: Pa yoosa krayanu na krayaya na pə İlulı mpu tıç pa yaa mpu. İ

kpaaləyi-ŋ si, ye ıcatə tənə na tə koloosi pə ŋmawa, n kaa pəsi lfəlatı pɔɔɔ hɔɔɔluɔu kune.

Wulau Atakəsese kucɔɔtu

17 Wulau sɔɔɔ ŋmaawa kufənəe Lehum na ı takəlası ŋmaalu Simesayi na pa taapalaa mpa pa su Samalii na lfəlatı pɔɔɔ kuteŋ tetu taa tɔ si: Ma nyəma me, ma sɛɛ-me.

18 Takəlaya ŋka ı ŋmaa-m tɔ pa teləsa-ke na pa kala-m. 19 Ma yelaa na pa pɛeki ıcatə nte tə tɔm na pá ná tampana si hatoo tɔ, Yosalem ıcatə nyəma kuləyi awulaa tɔ kə tam kə. 20 Pə kaasa ıcatə nté tɔ, awulaa napəli pa tɔkayana kawulaya na pá ŋmakəlayi hɔɔɔluɔu ŋku ku nyəma, na pá muɔi-weye lampuunaa na pá fəlayi-we na pécɔ pá suuki pa tetu taa. 21 Mpu tɔ, í heeli Yuta nyəma si pá səŋ na má hawa nɔɔɔ ıle pécɔ paa ŋmá. 22 Í paasəna teu yoo, í taa too tɔm nti tə tɔ. Pə taa kɔɔ na pé tasa-tuɔu wakəluɔu tɔtɔ.

23 Too ısu Lehum na ı takəlası ŋmaalu Simesayi na pa taapalaa pa kaluɔu wulau takəlaya tɔ, pu laki-weye lɔŋ. Tənaɔa pa pola kprakaa na pá cáálí Yuta nyəma na tɔm nti tə toŋ si pá yele ŋmau.

Pa taɔanəyi lɔɔ təsɛɛle ke ŋmau

24 Mpuɔú Yosalem lɔɔ təsɛɛle ŋmau səŋaa haləna pá tala Pɛɛsi wulau Taliyusi kawulaya pənaɔa naale nyəŋka.

5 Mpuɔú kuyaku nakuli lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu Asee na ltooo pəyalu lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu Sakali pa polaa na pá yɔɔtəna Yuta na Yosalem nyəma na lseyeli lɔɔ nɔɔɔ. 2 İlena Selatəyeli pəyalu Soloparɛeli na Yosataki pəyalu Yesuwa pá niki lɔɔ təsɛɛle ŋmau ke Yosalem, na lɔɔ kuyɔɔtutu teləsəlaa səna-we.

3 Tənaɔale lfəlatı pɔɔɔ hɔɔɔluɔu kufənəe Tatənayi, na Seta-Posənayi, na pa taapalaa pa polaa na pá pɔɔsi Yuta nyəma si: Awe ha-meyə mpaas si í ŋmá lɔɔ təsɛɛle na koloosi? 4 Pə wɛɛ si í heeli-tuɔu mpa mpa pa ŋmaaki ısəntɔ tɔ pa həla.

5 Ama lɔɔ wɛ Yuta nyuɔu nyəma waali, ıle pa ta pəsi pá səŋsi pa təmlɛ, haləna pá heeli wulau Taliyusi ke pə tɔm na í cɔ-wɛ.

Yuta nyəma kolontunaa kula pa waali

6 Takəlaya ŋka lfəlatı tetu kufənəe Tatənayi na Seta-Posənayi na ı taapalaa hɔɔɔluɔu nyɔɔŋ nyəma pa ŋmaa wulau sɔɔɔ Taliyusi tɔɔɔle 7 si:

Tacaa wulau sɔɔɔ Taliyusi, tə sɛɛ-ŋ, nyana tetu.

8 Tə pola Yuta ke lɔɔ təsɛɛle təŋmale na té maɔana pa tɔŋna-tɛyɛ ŋmau na pɛɛ kusaakɛɛ. Pa kama kpenkpelasi ke koloosi taa. Pa təmlɛ tewaya, na tə tɔŋna lapu ke lɔŋlɔŋ. 9 Mpuɔú tə nawa nyuɔu nyəma na té pɔɔsi-weye wei ı ha-weye nɔɔɔ si pá ŋma lɔɔ təsɛɛle na pə koloosi tɔ. 10 Halı tə pɔɔsa-weye mpa pa kə təmlɛ nyuɔu nyəma tɔ pa həla si tə ŋmaaki na té kɔna-ŋ. 11 İlena pá cɔ-tu si: Tə kə ısoɔtaa na atɛ pə lɔɔ təmlɛ nyəma kə. Tə kusəyi lɔɔ təsɛɛle nte lseyeli wulau sɔɔɔ nɔɔɔlu ı ka ŋmawa lɔŋtaa tɔɔɔ. 12 Ama tá caanaa

kusa ısoɔtaa lɔɔ pááná na íle ı tu-tuɔu Papiloni wulau Nepukanəsaa niŋ taa na í wakəli lɔɔ təsɛɛle nté, na í kuu yəlaa na í tɛna ı tɛ. 13 Pə waali kə wulau Silusi ná ha nɔɔɔ ke íle ı kawulaya pənaɔa kancaalaya nyəŋka taa si tə taɔani-tɛyɛ ŋmau. 14 Nepukanəsaa ná kuu lɔɔ təsɛɛle nté tə taa wula na nyəɔtu kupantu na pə won-tu kə, na í pona Papiloni na í su ı tuɔu kutuluɔu taa. Ama wulau sɔɔɔ Silusi ná kraya-tı na í cɛla Səsepasaa wei ı kpawa Yuta kufənəe tɔ. 15 Na í heeli-ı si: Í polo í ŋma lɔɔ təsɛɛle nteyɛ tə lonte kupəntɛ taa. İlena pá su wontu ntəyi pə taa. 16 Mpu pə lapəna na Səsepasaa polo Yosalem na í taali lɔɔ təsɛɛle kite. Pə krayau waatu unı tɔ pa təmlɛ tɔŋna pote kə. Ama pə ta tɛnta. 17 Pənəntɛ ta caa, yele na pá pɛeki Papiloni kawulaya takəlası taa na té ná si Silusi ha nɔɔɔ ke tampana si pá ŋma Yosalem lɔɔ təsɛɛle nté yaa ısəna. Ye n tɛma mpu, ıle n heeli-tuɔu nti n maɔasaa tɔ.

Wulau Taliyusi kucɔɔtu

6 Mpuɔú wulau sɔɔɔ Taliyusi tu yəlaa si pá pɛeki Papiloni ıcatə taa kə timpi pa suki lɔŋ takəlası na wontu kupantu tɔ. 2 Ama Metii hɔɔɔluɔu koloŋa ıcatə lpatanı taa kə pa hii takəlaya nakəli na pá ŋmaa ka taa si:

3 Wulau Silusi ka kpaala ı kawulaya pənaɔa kancaalaya nyəŋka taa si, paa taɔani lɔɔ təsɛɛle ŋmau ke tə kite kupəntɛ tɔ kə Yosalem na pá laki tə taa kə kɔtasi. Tə kuŋkuluməŋ ká wɛɛ mɛɛtələnna hıu na naanəwa na tə waŋ ke mpu tɔtɔ. 4 Paa ŋma pɛɛ kusaakɛɛ ke cɛɛsi tooso kə, na kpenkpelasi ke cɛyɛa. Kawulaya kpancoou liyitee ke paa lana. 5 Wula na nyəɔtu kupantu wontu nti wulau Nepukanəsaa ka kraya Yosalem lɔɔ təsɛɛle taa na í pona Papiloni tɔ, paa məŋna-tı na pá su-təyi tə lona taa.

6 Mpuɔule Taliyusi ŋmaa takəlaya ke lfəlatı pɔɔɔ tetu nyuɔu tu Tatənayi na Seta-Posənayi na pa taapalaa hɔɔɔluɔu nyuɔu nyəma si: Í yele tɔm nti. 7 Pə wɛɛ si pá yele Yuta nyəma kə təpamm na pá ŋma lɔɔ təsɛɛle. Tetu tu na Yuta nyuɔu nyəma í səna na pá ŋma-tɛyɛ tə lonte kupəntɛ taa. 8 Ma caa si í səna-weye tə ŋmau taa, na í fɛŋ na í ləsəyi kawulaya kpancoou taa lampuunaa mpa yəlaa fɛlaa tɔ na í cɛləyi-we, na təmlɛ í taa səŋ. 9 Í paasəna teu na í cələyi Yosalem kɔtəlaa ke mpi pa nyuləyi tɔ, ısu latəcənna na ıwaəŋ na ıwɛɛsi nsi pa lakəna kɔtasi ke ısoɔtaa lɔɔ tɔ, na tɔɔnaya na tɔm na nim. 10 Waatu unəyi paa pəsi na pá laki lɔɔ kə kɔtasi nsi si wɛ-ı sɔɔsɔŋ tɔ, na pá sələməna wulau sɔɔɔ má na ma pəyalaa. 11 Ye wei ı ta təŋ ma tɔm tənə, maa yele na pá ləsi ı təyaya tesika na pá siki na pá hɔkɔ-ı ka nyuɔu taa na pá pəsi ı təyaya ke hute. 12 Ye wulau nɔɔɔlu yaa piitim napəli pə caa pə yɔki lɔɔ təsɛɛle nté yaa pə kisi ma tɔm, lɔɔ wei unı ı wɛ Yosalem tɔ unı ı ka hɔna puntu ŋkpaŋuɔu. Taliyusi má, ma sına mpu. Í təŋ tə tənə tətətete.

13 Mpuɔú lfəlatı pɔɔɔ tetu nyuɔu tu Tatənayi na Seta-Posənayi na pa taapalaa pa təŋa Taliyusi tɔm ntəyi tɛitei.

Isə təsele tuluyu

¹⁴ Mpruyú Isə kuyçyçytutu teləsulı Asee, na ltoó pəyalu Isə kuyçyçytutu teləsulı Sakalı pa tasa Yuta nyəma ke apalutu na pá tēsi Isə təsele ηmau na alaafəya, Isu lseyeli Isə ka silu na Pēsi awulaa səsaa Silusi na Taliyusi na Atakəseseē paa yçyçytuyu t. ¹⁵ Mpruyú pa tēsa Isə təsele ηmau ke pa te Isçtu Ataa kuyeeη tooso wule ke Taliyusi kawulaya pənaçya naatoso nyəηka taa. ¹⁶ Uena Yuta nyəma təna, paa kətəlaa na Lefii nyəma lēlaa mpa pa lıuna Papiloni t, pa tçyç Isə təsele tuluyu acıma na lançhulumle sçsççle. ¹⁷ Na pá la Tacaa ke kətaya ke wule nteçe latəçenaa nuunıwa (100), na lıwaan ke ηmınuuyı (200), na lıwēsi ke nasəle (400), na pəηtuluη ke naanıwa na naale. Paa lseyeli kpekəle nteçe kulımuuyı, sı Isə í huıı pa təna pa usayatu. ¹⁸ Mpruyú pa faça kətəlaa na Lefii nyəma ke kpeka na pá kēesəna pa təma ke Isə təmle taa kē Yosalem ke teitei Isu pa kēesuyı Moisi takəlaya taa t.

Yuta nyəma tçki Tēu acıma

¹⁹ Mpruyú pa təna mpa pa lıuna Papiloni t pa tçyç Tēu acıma ke pa pənaçya naale nyəηka Isçtu kancaalaya nyəη taa. ²⁰ Na kətəlaa na Lefii nyəma pa krentı na pá la nyççyç tç asilıma kēeluyı kətaya na pa təna pá wē tənəηη. Uena Lefii nyəma ku pa na kətəlaa na lseyeli nyəma pa tç kē Tēu acıma lıwēsi Isu pa tu lakı t. ²¹ Mpruyú mpa pa lıuna Papiloni t, na mpa pa kisa cefelıtu na pá krentəna pa tēetunaa ke lseyeli Isə sēsu taa t pa təna pa tçyç Tēu acıma. ²² Pə waalı kē pa tçyç kukusum feı kakalası acıma ke kuyeeη naatosompçyçlaya na lançhulumle. Pa lançhulumle nyuyı nté sı Tacaa ka lapa na wulau lançle hēena-wē. Mpu pə hana-wēçe apalutu na pá niki Isə təsele ηmau.

Kçtulı Isətəlası tçm

7 Pēsi wulau sçsç Atakəseseē kawulaya waatu taa kē nçyçlu wei pa yaa sı Isətəlası t ı lıuna Papiloni. ı ka kē Selaya pəyalu kē, ı lıuluyı nyəma nté kçtulı sçsç Alçy, na lılasaa, na Penhası, na Apısuwa, na Puki, na Usı, na Selaya, na Melayçtı, na Asalıya, na Amaləya, na Ahıtupi, na Satçki, na Salum, na Hilikiya, na Asalıya. Isətəlası ka nyəma takəlası kaluyı kē na í nyəma lseyeli Isə kiıη wei íle ı ka hula Moisi t. Tacaa ka lapaya na Isətəlası nyuyı kulı, na í sələma wulau ke mpi íle ı la-wı. ⁷ Waatu wei lseyeli yəlaa, na kətəlaa, na Lefii nyəma, na yonyoolaa, na Isə təsele nçnççı tançlaa, na pə təmle nyəma səkpema mēla Yosalem ke Atakəseseē kawulaya pənaçya naatosompçyçlaya nyəηka taa ⁸ tçyç Isətəlası tala Yosalem ke pa kiıη ke Isçtu kakpası nyəη taa. ⁹ Isçtu kancaalaya nyəη kuyaku kancaalaya nyəηku ke ı ka silıwa sı ı ká kulı Papiloni. Uena Isə kenti ı tç na í tala Yosalem ke Isçtu kakpası nyəη kuyaku kancaalaya nyəηku. ¹⁰ Isətəlası ka sēsa isəle na Tacaa tçm kaluyı kē, na tə taa

welısuuyı, na í tçka-tı na í sēçesəçı lseyeli nyəma ke Isə kiıη na ı kusəsıtu.

Təma nna Atakəseseē tu Isətəlası t

¹¹ Takəlaya ηka wulau Atakəseseē ηmaa kçtulı Isətəlası wei ı ke Tacaa kiıη na ı kutututu pə tu tçyçle sı:

¹² Maça awulaa wulau Atakəseseē, má ηmaana takəlaya kaneyē Isçtaa Isə kiıη nyəntu kçtulı Isətəlası.

¹³ Ma çaa sı pá yele ma tetu təna lseyeli nyəma mpa pa sççla Yosalem pote tç na nyana-wē í tē. Pə krayau Isə təmle sənlaa na kətəlaa na Lefii nyəma t. ¹⁴ Ma maçamaya na ma layatu tasəlaa naatosompçyçlaya tə tılıyına-η Yosalem ke Yuta tetu taa na í ná isəna yəlaa paasəçəna nyá Isə wei ı kiıη n tçka nyá niη taa t ı tçm t. ¹⁵ Pəyele tu çele-η wula na liyitee nna má na ma layatu tasəlaa tu ha Isə wei ı təsele wē Yosalem taa t. ¹⁶ Na í krentəna tçyç liyitee na wula wei Papiloni hçyçluyı nyəma çaaıwa na nna lseyeli nyəma na kətəlaa na Isə təmle sənlaa hana luçy kulımuuyı sı pá tayanəna Isə təsele t. ¹⁷ Ye n tala təna n ká yana latəçenaa, na lıwaan yaa lıwēsi, na pə təna mpi n ka lana hatəmıtu kçtası na sulum pə nyənsı ke mə Isə kətaya tətate tç kē Yosalem t. ¹⁸ Pə waalı lē nyana nyá taapalaa í ká lana liyitee na wula kukaasu ke isəna Isə ká hulı-mē t. ¹⁹ Uena í sı Isə təsele taa kē Isə nyənası nsi pa çela-η t. ²⁰ Ye pə wē sı í tasa pulıpuuyı yaru ke pə tçm taa, lē kawulaya kranççooı taa kē n ká ləsi na í yana.

²¹ Mpruyú wulau sçsç Atakəseseē tasaa sı: Ma tuçı lıfəlatı pçyç ilim tətule tç tetu kranççooη nyəma təna sı ye Isçtaa Isə kiıη nyəntú kçtulı Isətəlası í sələma mpi pá lapı-l-wəçı teitei. ²² Pá çela-ı liyitee nyəçətu ke tçnçnənaa tooso, na tçyçnaya ke tçnçnənaa iyisi hiu na naanıwa (30000), na sulum ke liitilınaa iyisi liyiti (4000), na nim ke liitilınaa ke iyisi liyiti (4000) tçt, na tçm ke isəna pa sççlaa t. ²³ Paa la Isu Isə taa Isə kēesuyı ı təsele tçm tçyç teitei kē, pəçç pə taa kç na Isə muna ma maçamaya yaa ma lıuluyı nyəma yaa ma tetu nyəma na páána. ²⁴ Pəle pə paası tə kraaləçı kranççooη nyəma təna sı pə feı sı pá mu lampuu ke kətəlaa yaa Lefii nyəma yaa yonyoolaa yaa Isə təsele nçnççı tançlaa yaa Isə təsele təmle nyəma səkpema taa nçyçlu.

²⁵ Isətəlası nyaa la Isu Isə wei ı ləmaçasē n wena tç, na í kpa mpa paa huukəna pçyç ilim tətule tç nyəma mpa pa təna pa nyəma nyá Isə kiıη t, na mpa pēle pa ta nyəmi-ı t, í hulı-wēçe-ı. ²⁶ Ama ye wei í kisa Isə na wulau pa kiıη ke tçkuyı pa hç ı ηkrançyuyı Isu pə munaa t. Paa kuyı, paa tçyçnuuyı, paa ı wənau lēekuuyı, yaa saləka tuçy.

Isətəlası sēu ke Isə

²⁷ Mpruyú Isətəlası sēewa Isə sı: Ma sēe ta Sçsç Isə Tacaa ke timpi n tuwa wulau sçsç taa sı í kusı Yosalem Isə təsele nyuyı t. ²⁸ Tacaa n lapa-m kupantu ke wulau na ı layatu tasəlaa na ı waalı nyəma sçsaa pa

Yuta nyéma payale krayau ke krai alaa

9 Pəle pə waalı ké nyuɣu nyéma napəli pa kɔma na pá heeli-m si paa lseyeli nyéma yaa kətəlaa yaa Lefii nyéma, pa ta fayana tetu nyéma ma ta nyl isɔnaa, pa kəena acaalətu nti Kanaaŋ nyéma na Hiti nyéma na Peliisi nyéma na Yepusi nyéma na Amoni nyéma na Mowapu nyéma na Icipiti nyéma na Amolii nyéma pa laku tɔɣ. ² Lseyeli nyéma na pa piya pa kraya piitimnaa mpe pa taa ké alaa ké, haləna pana krai nyéma mpe pa piitim siti. Pə taya nyuɣu nyéma na sɔsaa mpe pa caaləna kutakəsətu ntəɣi lapu.

³ Waatu wei ma nu tɔm nti, ləna ma lanjle pəsi na má cəl ma krai na ma wontu, na má kpesi ma nyɔɔsi na ma tantuɣu na ma təli tamaya ⁴ ke mpu, haləna saa wei pa laku taanaya kɔtaya t. Mprúyú lseyeli nyéma mpa pa təna pa nyanaya si lɔ ká hɔ mpa pa luna Papiloni tɔ pa ŋkraŋu ke pa isayatu tɔ tɔ, pa kɔma na pá kotina-m.

Isətəlası sələmənau ke asayaa

⁵ Mprúyú ma kula taanaya kɔtaya waatu na ma lanpəsəle nté, na ma tɔɔ na ma wontu kucələtu nti, na má luŋ akula na má tɔɣe ma lɔ Tacaa ke niŋ ⁶ na ma sələm-i si: Hai, ma lɔɔ, ma lanjle wakəlaa ké, fəele u tisiyi si má kusı ma isə na má nyəni-ŋ. Hai, tá isayatu kaa huɣule ké na tá kaləsəna isɔtɔnuɣu na tá liki-tu.

⁷ Too pə krayau tá caanaa pɔɔle taa na pé suna sənə tɔ tə lapa isayatu sɔsɔntu ké. Pə tɔɔ ké awulaa krai nyéma ŋmakəla tá na tá awulaa na tá kətəlaa na pá yoona-tu na pá kuu tana tá wontu isı sənə pə wəu isəntɔ t. ⁸ Ama nɔɔnɔ Tacaa tá lɔ nyá, nyá hula-tuɣu pəele ke wəe naale na hı yele si tá taa kukaasaa í məli na pá caya nyá tetu taa na hı cə-tuɣu tá yomle na tá isəntaa heı na tə feesi təfuuu. ⁹ Tampana tɔɔ, tu ké yomaa ké, lə tá lɔ nyá, n ta lɔ-tu. Nyá yelina na Pəsı awulaa sɔsaa na tá pətɔtəle na pá yele si tə məli tá wule taa, na tə kusı nyá təsele ncaale na tə wəena təɔɔsəle kupante ke Yosalem na Yuta taa.

¹⁰ Tɔɔ, tá lɔɔ, wentiyi tu tasa yɔɣtɔɣu ke tənə tə tɔɔ? Tə taa tɔki nyá kusəsutu ¹¹ nti n tələsa-tu na nyá kuyɔɣtutu tələsəlaa nɔɣ tɔ. Halı n ka kpaala-tu si tetu nti tə taa tə puki mpu tɔ tə ké asilima ké. Tə yəlaa ké acaaləŋ ké, ləna pá suuli-təɣi acaalətu. ¹² Pəcɔ tə taa ha tá pəelaa ke tetu nti tə yəlaa piya yaa tə caa pa pəelaa ke tá pəyalaa. Pəyele tə taa pəeki pa alaafəya yaa isəna pu cayanawə t. Waatu inəɣi tu pəsi yəlaa toŋtunaa, na tetu tənə tə nyéma pəsi tá na tá piya tá nyəm. ¹³ Hai, Tacaa, tá yaasi isayau na tá kawalaya sɔsaya kənna-tuɣu wahala inə, paa na mpu n ta kəsəna tá isayatu na hı fəli-tu. Halı taya n kaasaa na n mələna-tuɣu cənə. ¹⁴ Lə isənaya tu tayanı kisuyu ke nyá kusəsutu na tá na acaaləŋ piitim mpi tə kpakəɣi təma? Ye tə lapa mpu, n kaa mu páná na n kpiisi-tu?

¹⁵ Sənə isəntɔ, kupantu sɔsɔntu ke n lapa-tu, na hı yele si tá taa kukaasaa í wəena weesin. Tə sənəna

ntəɣe nyá isəntaa na tá isayatu, pəcɔ pə fəli si hı yele yulu ke mpu na u weesuyu.

Yuta nyéma tɔɣnuɣu ke krai alaa

10 Waatu wei isətəlası ná luŋa lɔ təsele isəntaa na í sələməɣi na í wiikina lɔ si í waasi-wə, ləna lseyeli nyéma tuutuuma, apalaa na alaa na piya pá kotina-i, na pá wii təkpuu. ² Mprúyú llam luluyu tu Yehiyeli pəyalu Sekaniya tɔma isətəlası si: Tə pəntəna lɔ ké sɔsɔm ke timpi tə kraya alaa krai nyéma tɔɣ. Paa na mpu tɔ lseyeli nyéma wəe na pá təeləɣi. ³ Lə pə wəe si tə su nɔɔsi ke lɔ isəntaa na tə tɔɣni alaa mpe pa tənə na pa piya. Tu tənə layatu nti nyana mpa í tənəɣi lɔ kusəsutu ke teu tɔ í tasa-tu tɔɣ. Pə wəe si tə tɔki lɔ kiiu ké. ⁴ Mpu tɔ, kuli na hı tɔki tɔm ntəɣi niŋ naale. Ta sɔɔlu puwa si tu wəe nyá waalı, taa la sika.

⁵ Mprúyú isətəlası kulaa na í tɔ kətəlaa nyuɣu nyéma na Lefii nyéma na lseyeli nyéma tənə si: í su nɔɔsi si í ká tənə nti Sekaniya yɔɣtəa t. ləna pa tənə pá su mpu. ⁶ Mprúyú isətəlası kula lɔ təsele kataya taa na í polo lliyasipi pəyalu Yohanaŋ tə na í caya. l lanjle wakəlaa u taapalaa isayatu sɔsɔntu ke katatəlaya, haləna í kisi tɔɣnaya na lum.

⁷ ləna pá heeli Yosalem na Yuta tetu tənə taa si mpa pa luna Papiloni tɔ, pá koti Yosalem. ⁸ Ye kuyəeŋ tooso tēewa na nɔɣlu ta polo isı nyuɣu nyéma na sɔsaa pa sıu tɔ, isı pa ləeka puntu wəna tənə na pá ləsi-i ləlaa taa.

⁹ Kuyəeŋ tooso inı u taa ké Yuta na Pencamee apalaa pola Yosalem ke isɔtu pɔɔlayafəli nyənə kuyaku hiu nyənku wule, na pá koti lɔ təsele kataya taa na pa tənə pá seliyi tɔm nti tə tɔɔ. Pəcɔ pə kaası teu tənə nuu tɔɔ. ¹⁰ Mpuɣule isətəlası kulaa na í tɔ-wə si: lseyeli nyéma mē, í krayau krai alaa mpe tɔ, í lapa isayatu sɔsɔntu ké. Isayatu ke í sɔsəɣi tá yəlaa nyən-tu tɔɔ. ¹¹ Pənente pə wəe si paa wei í ná kawalaya ŋka u lapa tá cɔsɔnaa lɔ Tacaa tɔ, na í tɔki u luɣu nyəntu na məna tetu tənə tə nyéma í taa kaa pulu, na í kisi mə alaa mpe.

¹² Ntəna kotilaa tənə kpenti na pá yɔɣtəna nɔɣ sɔsaya si: Tampana ke n yɔɣtəa, tu la isı n yɔɣtɔɣu tɔ. ¹³ Pəyele tə wə payale, anı pə ké yoluma ntɔ, pə fəli si tə sənə mprúyú awalı. Pə kaası lə pə taya kuyaku kulumuɣu yaa naale taa ké tá tɔm ká tayanı. Mpi tɔ, tá payale wəna tə taa. ¹⁴ Mpu tɔ, tá nyuɣu nyéma í sənəna lseyeli nyéma tənə nɔɣ na pá su mpa pa kraya krai alaa mpe tɔɣ kuyaku ŋku paa polo pá na pa acalee sɔsaa na pə huulaa pa kiŋ tɔ. ləna tə paasəna tɔm nti, haləna Tacaa heesi u páná sɔsɔna ke tá tɔɔ.

¹⁵ Mprúyú pa tənə pa mu tɔm nti. Ama Asayəli pəyalu Yonatanə na Tikifa pəyalu Yasiya pa kisina. ləna Mesulam na Lefii tu Sapetayi pá sēena pa tɔɔ. ¹⁶ Pa tənə mpa pa luna Papiloni tɔ pa mu-təɣi mpu, ləna kɔtulu isətəlası ləsi paa luluyu ŋku ku taa ké nyɔɔŋ nyéma, na mpe inı pá caya isɔtu naanuwə nyənə kuyaku kancaalaya nyənku wule si pa tayanəɣi tɔm nti tə tənə. ¹⁷ Mprúyú pa təma krai alaa mpe pa tɔm

hıuu ke pənaça naale nyəhka isətu kancaalaya nyəh
kuyaku kancaalaya nyəhku wule.

Yuta nyéma mpa pa kpaça kpaı alaa tɔ pa həla

¹⁸ Kətəlaa mpa pa kpaça cefelinaa tɔçɔle Yesuwa
luluçu nyéma na ı newaa, Yosataki pəyalaa, Maaseya,
na Uiyeseε, na Yalıpi, na Ketaliya. ¹⁹ Mpyúú pa tisaa na
pá kisi pa alaa mpe na pá lá lɔ kɔtaça ke uwaau na
lɔ huı pa ısaçatu.

²⁰ İmεε luluçu nyéma Hanani, na Sepatiya,

²¹ na Halim luluçu nyéma Maaseya, Uliya, na Semaya,
na Yehiyel, na Usiya,

²² na Pasehuu luluçu nyéma Uiyohenayi, na Maaseya,
na İsamayel, na Netaneyel, na Yosapatı, na İlasaa.

²³ Lefii nyéma taa ka we Yosapatı, na Simeyi, na
Kelaya wei pa yaa tɔtɔ sı Kelita tɔ, na Petahiya, na
Yehuta na Uiyeseε.

²⁴ Yonyoolaa taa ké Uiyasıpi. Nəncıı tanılaa taa ké
Salum, na Telem, na Ulii.

²⁵ İseçel nyéma İelaa taa ka we Palııı luluçu nyéma,
Lamiya, na İsiya, na Maləkiya, na Miyamεn, na İlasaa,
na Maləkiya, na Penaya,

²⁶ na İlam luluçu nyéma, Mataniya, na Sakalı, na
Yehiyel, na Apəti, na Yelemɔti, na Uliya,

²⁷ na Satu luluçu nyéma, Uiyohenayi, na Uiyasıpi, na
Mataniya, na Yelomɔti, na Sapatı, na Asisa,

²⁸ na Pepayi luluçu nyéma, Yohanah, na Hananiya, na
Sapayi, na Atəlayı,

²⁹ na Pani luluçu nyéma, Mesulam, na Maluki, na
Ataya, na Yasupi, na Seyalı, na Yelemɔti,

³⁰ na Pahatı-Mowaru luluçu nyéma, Atəna, na Kelalı,
na Penaya, na Maaseya, na Mataniya, na Pəsələli, na
Pinuwi, na Manasee,

³¹ na Halim luluçu nyéma, Uiyeseε, na İsiya, na
Maləkiya, na Semaya, na Simon,

³² na Pεncameε, na Maluki, na Semaliya,

³³ na Hasum luluçu nyéma, Matenayi, na Matata, na
Sapatı, na Uifeletı, na Yelemayi, na Manasee, na
Simeyi,

³⁴ na Pani luluçu nyéma, Maatayi, na Aməlam, na
Uwelı, ³⁵ na Penaya, na Petiya, na Keluhu, ³⁶ na Faniya,

na Melemɔti, na Uiyasıpi, ³⁷ na Mataniya, na
Matenayi, na Yasayi, ³⁸ na Pani, na Pinuwi, na Simeyi,

³⁹ na Selemiya, na Natan, na Ataya, ⁴⁰ na
Makənatəpayı, na Sasayi, Salayi, ⁴¹ na Asələli, na Se-
lemiya, na Semaliya, ⁴² na Salum, na Amaliya, na
Yoseεfu,

⁴³ na Nepo luluçu nyéma, Yeiyelı, na Matatiya, na
Sapatı na Sepina, na Yatayi, na Sowεelı, na Penaya.

⁴⁴ Pəne ıni pa təna pa kpaçana alaa kpaı nyéma,
halı pa taa İelaa na İula piya.

Nehemii

Kutulutu

Nehemii ka k  P esi wulau Atak sesee kawulaya taa akewe s s  k . Uena wulau ha-ı mpaau sı   polo Yosalem na   paasena tetu t kuyu t m.   na k tulu  s t lası pa lap na n y  kulumaya ke tetu t kuyu t ml  taa. P  waalı uena Nehemii layası  s  s eu ke timpi timpi p  taa t j t .

 s na pa faya Nehemii tak laya t :

Nehemii m luyu ke Yosalem, titite 1:1-2:20

Pa tayana Yosalem koloosi  mau, titite 3:1-7:72

Pa kala  s  T m tak laya, titite 8:1-10:40

Nehemii t ma  enna, titite 11:1-13:31

1 Hakaliya p yalu Nehemii t m ntu.

Nehemii nuwa Yosalem t m

Wulau Atak sesee kawulaya p naya hiu ny jka ke pa  s tu wei pa yaa sı Kisileu t    taa, Nehemii m , maa we Susi  cate s s k le taa. ² Ma tetu  lelu Hanani na  l a pa  luna Yuta na m  p ksı-weye Hep la ny ma mpa pa  luna Papiloni t , na Yosalem pa t m. ³ M r y  pa c -m sı: Hep la s s a mpa pa  luna Papi-loni t , pa caya Yuta. Ama wahala na kuny j taa k  pa we. Yosalem  cate t m  le, t  koloosi y  p y le k , na k k  n a nyaya  cate kampunaa.

Nehemii s l muyu ke Yuta ny ma t 

⁴ Waatu wei ma nu t m ntu,  lena ma  njle wak li kuyeej payale, na m  wiiki, na m  h k y  k y.  lena m  s l mı  s taa  s  sı: ⁵ Hai,  s taa  s  s s , wei ny  pa ny jna t . N  laku  s na n sı ny  n y  t y  ny  kus sutu t k laa k . P c  n n  luku ny  s k laa waalı. ⁶ Hai, k esi  se na t  t , na   k  ny   kpa j na   nu nti ny  t ml  tu m , ma s l m y  -j t . Ma s l m y  -j ilim na aho  ke ny  y laa  seyel ny ma t , t  t  sı,   tayani t   sayatu. M  na ma c s naa t  wak l na-  k . ⁷ T  kisa ny  kus sutu na kiij wei n c la ny  t ml  tu Moisi na   tel sı-tu t . ⁸ T ksı nti n ka heela Moisi na   k esi-tu t  sı: Ye   t  nu a-m, maa yası-meye piitim kpaı ny m taa. ⁹ Ama ye   p s na  akalı ke t na, na   t ki ma kus sutu, na    laku-tı. Paa p  pona-meye tetu t naya, m  k na-meye lonte nte ma  s a sı m a caya t  taa t . ¹⁰ Taca, t  k  ny  y laa na ny  t ml  ny ma k . Taya n yap na ny  toj na ny  k luyu s s k . ¹¹ Ma wiikina-  sı,   nu s l muy  ku m  na ny  ny ma  l a t  kus y na ny  nyuy  na  njhul ml  t . La na wulau c -m kupantu na m  waa ma t ml  taa.

Waatu  nı   taa, maa k  wulau kuny j m paas n- .

Wulau ha Nehemii ke mpaau sı   m l  salem

² M r y  wulau s s  Atak sesee kawulaya p naya hiu ny jka ke pa  s tu Nisaj kuyaku nakul wulau caya t y , na m  tuy  -ı sul m. Ma  njle ka wak laa k . P c    ta nata-m mpu. ² Nt na   p ksı-m sı: Pepe wak la ny   njle? Anı pu w k  -j. Pepe n y s e kuy na- ?

T naya  y ntu anaam kpa-m. ³  lena m  c -ı sı: Hai, ta c a wulau, m na tetu. Ta  cate nte t  taa pa pima ma c s naa t , t  p sa ncaale. T  kampunaa nyaya k k .  le  s naya ma  njle k a wak li? ⁴ M r y  wulau p ksa-m sı: Pepeye n c a sı m   - ?

T naya ma s l ma  s taa  s  k  kpa aa. ⁵  lena m  c  wulau sı: Hai, t  c a,   suulu na   ha ny  t ml  tu maya n y , na m  m l Yuta tetu  cate taa timpi pa pima ma c s naa t , na m  tayani-teye  mau.

⁶ M r y    p ksa-m sı: Kuyeej  s naya n k  t  ny  mpaau? Na saa wei k  n k  m l?

 lena m  heeli-ı ma kuyaku kum luy  , na   ha-m mpaau sı m  t e. ⁷ Na m  tasa sı: Hai, ta c a,  maa  f latı p y  ilim t tule t  nyuy ny ma ke tak lası, na p  ha-m mpaau na m  polo Yuta. ⁸ Na p   maa t t y  kawulaya h t j nyuy tu Asafı, na   c a-m kpejkelası nsi maa  n  k lunja kutuluy  ku ku we  s  t s e   k j t  ku kampunaa, na  cate k lunja, na ma kutuluy  h ntuy  .

M r y  wulau  pa-m tak lası nsi. Mpi t , Taca ka we ma waalı k . ⁹ Na m  polo na m  c la  f latı p y  ilim t tule t  nyuy ny ma ke tak lası nsi. Ma waalı k  y laa nyuy ny ma, na kpa an j caya  a mpa   ka c la-m t . ¹⁰ Waatu wei Hol j tu San pala na   waalı tu Amoni tu Topiya pa nu ma k nte,  le pa  nja

ta hee paa pəɔ. Mpi pə tɔɔ nɔɔɔɔ kɔɔ si í paasəna lseyeli nyəma na pə caɔana-we tɔ.

Nehemii ɔɔɔ ke ɔcate koloosi

¹¹ Ma tala Yosalem, ɔlena má caɔa kuyeeɔ tooso təpamm. ¹² Ma ta heeli nɔɔɔɔɔɔ mpi lɔɔ tu-m si má la ɔcate taa tɔ. Pə waali ké ma tu mpaau ke ahoo, na ma waaləyi napələyi pəɔ. Ma ta kpenna tɔte natəli. Ye pə taɔa kraɔaɔa nka maa caɔaa tɔ. ¹³ Ahoo heka ke ma líi ɔcate taa, na Tetekəle nɔɔɔɔɔ, na má polo Tum sɔɔ hite, na Hute nɔɔɔɔɔ pə kiɔ. Na má wiili Yosalem kolunɔ ke teu, na má ná si ka yá nɔɔɔɔ. Pəɔ kɔɔ ná nyaa ka kampunaa. ¹⁴ ɔlena má mələna Hite nɔɔɔɔɔ na wulau lule pə kiɔ. Ama ma kraɔaɔa nka ka tɔ maa caɔaa tɔ, ka ta hiki mpaau si ká tɔe. ¹⁵ Ahoo anəyi ma tɔsa Setəɔɔɔ lɔɔ na má nyənəyi koloosi. ɔlena má məli na má suuna Tetekəle nɔɔɔɔɔ.

¹⁶ Mpu tɔ, ɔcate sɔsaa ta nyl timpi ma polaa tɔ, yaa mpi ma lapa tɔ. Pə taɔa pulu, ma taa heeli Yuta nyəma, yaa kətəlaa, yaa ɔcate sɔsaa, yaa huulaa, yaa tɔma nyuɔ nyəma napələyi natəli. ¹⁷ Ama ma tɔma-weye si: Í nawa wahala wei i taa tə we tɔ. Yosalem pəsa ncaale, na i nɔɔɔɔɔ nyaa kɔɔ. Í kɔɔ tɔ tayani Yosalem kolunɔ nmau na tá feele yá.

¹⁸ Mpuɔ ma keesa-weye ɔsəna ma lɔɔ waasa-m na nti wulau sɔɔ ná heela-m tɔ. Ntena pá má kapusi ke kraɔaa si: Tɔ suu təmlɔ taa, tɔ nma ɔcate.

Kelena pá tayani pa ti na apalutu si pá laki təmlɔ kupante nte. ¹⁹ Ama waatu wei Sanəpala na Topiya na Laalupu Kesem pa níi mpu, ɔlena pá suu-tuɔ wɔna na pá footiɔ-tu na pá pɔɔɔɔ-tu si: Pepeye í laki tana? Í caa í kuləyi wulau tɔ kele ye?

²⁰ Ntena má ɔ-we si: Lɔɔta lɔɔ maɔamaɔa ká hanatuɔ pə toɔ. I təmlɔ nyəma tá taa niki ɔcate nmau ké. Ama mə feina mpaau si í weena puluɔ ɔcate taa, yaa í weena toɔ nuləyi tɔ tɔ. Mə taa nɔɔɔɔ feina tɔ taa ké mpi paa yaakəna i hətɔ tɔ.

Yuta nyəma tayanəyi nmau ke Yosalem koloosi

3 Mpuɔ kɔtulu sɔɔ lliyasiri, na i taapalaa kətəlaa lɔlaa pa suu təmlɔ, na pá kpenti na pá nma heeɔ nɔɔɔɔ. Pa tɔma-keye feenuɔ, ɔlena pá tú ka kampunaa. Na pá tayani na pá ɔɔ na pá tala Meya atɔ na lɔɔ kutuluɔ, haləna Hananeyeeli nyənku. ² Pa kɔɔɔ taa ké Yeliko nyəma ná lakaya təmlɔ. Pa waali ké Imili pəyalu Sakuu. ³ Mpuɔ Senaa nyəma ná nma Tiina nɔɔɔɔ. Pa tu kampu kraɔəɔ ɔlena pá tu kampu pee, na pə kukaləsəɔ. ⁴ Mpa pa lakaya təmlɔ ke pa kɔɔɔ taa tɔɔ Uliya pəyalu Melemɔ. Hakɔɔ saali kele. Pa waali ké Pelekiya pəyalu Mesulam. Mesapeli saali kele. Pele pa waali ké Paana pəyalu Satɔki. ⁵ Pele pa waali ké Tekuwa nyəma mpa pa sɔsaa kisa si má taa kɔmti-we tɔ, pele pa kɔma.

⁶ Mpuɔ Paaseya pəyalu Yoyata, na Pesotiya pəyalu Mesulam pa nma Yesana nɔɔɔɔ. Pa tu kampu kraɔəɔ ɔlena pá tú kampu pee na pə kukaləsəɔ. ⁷ Mpa pa lakaya pa kɔɔɔ taa ké təmlɔ tɔɔ Kapawɔɔ

Melatiya, na Melonoti tu Yatɔɔ, na Kapawɔɔ na Misipa pə nyəma lɔlaa. lɔlɔti pɔɔ waali nyuɔ tu yəlaa nté. ⁸ Halaya pəyalu koolu Usiyeli ka wenna pə lɔɔ. Pa waali ké tulaalu latu Hananiya. Waatu wei pa tala timpi kolunɔ kəla wəɔ tɔ, saa inəɔle pa tɔma pa təmlɔ ke Yosalem taa. ⁹ Pa kɔɔɔ taa ké Huu pəyalu Lefaya wei i ké Yosalem hɔɔɔɔ lɔɔ nyuɔ tu tɔ i lakaya təmlɔ. ¹⁰ Pele pa waali ké Halumafɔ pəyalu Yetaya ná paasəna i tɔɔɔ ɔsentaa hɔɔɔɔ. ɔlena Hasapəneya pəyalu Hatusi ná tɔ kraɔaa. ¹¹ Halim pəyalu Maləkiya, na Pahati-Mowaru pəyalu Hasuri, pele pa lakayana nteye təmlɔ ke Məsasi atɔ na lɔɔ kutuluɔ hɔɔɔɔ taa. ¹² Pa kɔɔɔ taa ké Halohesi pəyalu Salum wei i ké Yosalem hɔɔɔɔ lɔɔ nyuɔ tu tɔ, i na i pɔlaa pa lakaya pa nyəntɔ. ¹³ Mpuɔ Hanuɔ na Sanuwa ɔcate nyəma pá nma tetekəle nɔɔɔɔ. Pa tɔma, ɔlena pá tú kampunaa na kukaləsəɔ. Na pá tayani kolunɔ ke halɔ mətəlaa nasəle na nuluwa (500), na pá tala Hute nɔɔɔɔ. ¹⁴ Lekapii pəyalu Maləkiya wei i ké Peti-Kelem hɔɔɔɔ nyuɔ tu tɔ, i na i nma Hute nɔɔɔɔ. I tɔma, ɔlena í tú kampunaa na pə kukaləsəɔ.

¹⁵ Kɔɔ-Hose pəyalu Saluɔ wei i ké Misipa hɔɔɔɔ nyuɔ tu tɔ, i na i nma Hite nɔɔɔɔ. I tɔma na í lɔ, ɔlena í tú kampunaa, na kukaləsəɔ, na í tayani Yosalem kolunɔ ke pə keesəna Silowee lule kiɔ tɔ, na wulau tuɔ taale, na təkpaɔ nte tɔ tiikina Tafiiti tɔ pə heku. ¹⁶ Pa waali ké Asəpuki pəyalu Nehemii wei i ké Peti-Suu hɔɔɔɔ lɔɔ nyuɔ tu tɔ, i lakaya təmlɔ ke Tafiiti pəlaaɔ ɔsentaa. Haləna lule nte pa hula kuhulu tɔ, na pé polo kawulaya taɔlaa tɔɔɔ. ¹⁷ Lefii nyəma lapəna nteye təmlɔ ke pə lɔɔ. Peleye Pani pəyalu Lehum, na Hasapiya wei i ké Keila hɔɔɔɔ na i nyənku pə nyuɔ tu tɔ. ¹⁸ Pa waali ké Henatati pəyalu Pafayi wei i ké Keila hɔɔɔɔ lɔɔ nyuɔ tu tɔ, ¹⁹ na Yesuwa pəyalu lɔe wei i ké Misipa nyuɔ tu tɔ. I na i tayanaɔna yoo wontu tɔsule hɔɔɔɔ ke timpi kolunɔ lapa nkuɔna tɔ. ²⁰ Ílé i kɔɔɔ taa ké Sapayi pəyalu Paaluuki. I na i lakayana təmlɔ na toɔ ke hɔɔɔɔ nku ku we kolunɔ nkuɔna na kɔtulu sɔɔ lliyasiri tɔɔ pə heku tɔ. ²¹ Pa waali ké Uliya pəyalu Melemɔ wei i ké Hakɔɔ saali, na í lakaya təmlɔ ke pə kraɔu lliyasiri tɔɔ nɔɔɔ, haləna pé sɔna ka tənaya tɔ.

²² Kətəlaa mpa pa luna Yosalem tɔ, mpe pa lakayana təmlɔ ke pa waali. ²³ Pencamee na Hasuri pele pa tayana hɔɔɔɔ nku ku we pa tɔɔɔ ɔsentaa tɔ. Na Maaseya pəyalu Asaliya wei i ké Ananiya saali tɔ, ílé i laki təmlɔ ke i tɔɔ kɔɔɔ taa. ²⁴ Henatati pəyalu Pinuwi ná nmaakayana Asaliya tɔɔ na kolunɔ nkuɔna pə heku taa. ²⁵ Wusayi pəyalu Palaali kele kolunɔ nkuɔna, na atɔ na lɔɔ kutuluɔ sɔɔ nku ku we kawulaya tɔɔ ɔsentaa tɔ, pa heku ke yoolaa tətəɔ kataya kɔɔ. Pa waali ké Palosi pəyalu Petaya ²⁶ na lɔɔ tɔsɔle təmlɔ nyəma səkpema mpa pa we pulaya taa tɔ, pa lakaya təmlɔ ke pə kraɔu atɔ na lɔɔ kutuluɔ tɔ, haləna lum nɔɔɔ ke ilim tɔlule tɔ. ²⁷ Tekuwa

nyéma ná lakaya pa nyante ke ate na iso kutuluyu sɔsɔɔ, haləna pulaya koluŋa pə isentaa.

²⁸ Kətəlaa ná lakaya pa nyante ke kpaɣanəŋ nɔnɔɔ kɛ́, paa wei na i lonte ke i tɛyaya nɔnɔɔ. ²⁹ Na lmeɛ pəyalu Satɔki náa lakɪ pə lɔlɔ tɔtɔɔ i tɛyaya isentaa, na pə sɔsɔəna Sekaniya pəyalu Semaya wei i tanjəyi ilim təlule nɔnɔɔ tɔ, ³⁰ na Selemiya pəyalu Hananiya na Salafɪ pəyalu naatoso nyəŋ Hanuŋ wei i taɣanaya hɔɔluyɔ lɛŋku tɔ. Ílé i kɔŋkɔŋ taa kɛ́ Pelekiya pəyalu Mesulam. Ílé i lakayana timpi i ka wɛɛ tɔ pə isentaa. ³¹ Pa waali kɛ́ koolu Maləkiya, wei i lakaya tɛmlɛ ke lɔ tɛsɛɛ tɛmlɛ lataa səkɛma na taatəlaa pa tɛyaya ke Mifikati nɔnɔɔ. Haləna ŋkuluŋa taa ate na iso kutuluyɔ isentaa. ³² Koolaa lɛlaa na taatəlaa pa lakayana pa tɛma ke pə kpaɣau tɛna tɔ, haləna heeŋ nɔnɔɔ pə heku taa.

Kolontunaa nyuləyi si pá səŋsi tɛmlɛ

³³ Waatu wei Sanəpala nuwa si Yuta nyéma tá, tɛ nika tá koluŋa ŋmau, ulena í mu rááná ke katatəlaya. Na í wonjɪyi-tu. ³⁴ Na í yɔɔtəyi i taapalaa Samalii yoolaa kiŋ si: Pepeye Yuta acamisi nsi si caa lapu? Paa tɛ pa tɛmlɛ nteye saŋa na pá lá pa lɔ kɛ́ kɔtasi na? Paa tu pəsi na pá kuli pɛɛ nna kɔkɔ pima tɔ na pá taɣani-ye?

³⁵ Təŋayale Amoni tu Topiya ná cɔwa i kɔŋkɔŋ taa si: Nmatu ntiyile tɛna ye? Taale haɣa maɣamaya í ŋmaana pa pɛɛ koluŋa ŋke ka tɔ ka ye le tim na?

³⁶ Mprúyú ma mara kapuka si, hal, Tacaa lɔ nu isəna pa wonjɪyi-tu tɔ? Məŋna pa footuyɔ ke pa nyɔɔŋ taa. Yele na kolontunaa kpa-wɛyɛ yomle na pá lɛɛki pa wontu. ³⁷ Taa wii pa pətɔtəle na í taɣani pa isayatu. Tə ŋmaaki koluŋa tɔɔ pa tuuki-tu isəntɔ.

³⁸ Isəna tɛ lapa tɛmlɛ ke ta koluŋa ŋmau tɔm taa tɔɔlɛ. Halɪ tɛ ŋmá na tɛ cɔ na ká kpa isu kaa wɛu tɔ pə heku taa. Mpi tɔ, paa wei i ka nika tɛmlɛ kɛ́ na lotu kulumtu.

4 Ama waatu wei Sanəpala, na Topiya, na Laalupunaa, na Amoni nyéma, na Asətɔti nyéma pa nuwa si tɛ tɔŋa Yosalem koluŋa ŋmau na pɔɔlɛ tɔŋa təkuyɔ, ulena rááná kpa-wɛyɛ katatəlaya. ² Na pá lá nɔɔ kulumaya ke pa tɛna si pa kɔŋ Yosalem taa, na pá lá na pá cukɪ. ³ Mprúyú tɛ səlɛma tá lɔ na tɛ su tanjlaa ke ilim na ahoo si, kolontunaa í taa tii tá tɔ na tiili. ⁴ Paa na mpu tɔ, na Yuta nyéma náa tɔŋ si:

Tɛmlɛ nyéma kawa pənentɛyɛ tətɔɔtɔɔ,
pəcɔ ncaale kəla kaau.

Tə káa pəsi na tɛ tɛ koloosi sənɛ si ŋmau.

⁵ Tá kolontunaa ná maɣasəyi kɛ́ si mɛɛ paa tii ta tɔ kɛ́ kuyaku nakuli tɛ kaa nyi. Na pá kpiisi-tu na tá tɛmlɛ su tənaya.

Nehemii suu yoou wontu ke tɛma lataa

⁶ Mprúyú tá tɛtunaa Yuta nyéma lɛlaa mpa paa we kolontunaa hɔɔlɔŋ taa tɔ, pa kɔma tɔm naanuwaa, na pá kraaləyi-tu si: Asola wɛɛ, í kɔ tá tɛ. ⁷ Mprúyú ma suwa lulɔŋ yoolaa kɛka na pa ŋmantaasi na pa tɔŋ

ke koluŋa kafɛɛŋ taa. ⁸ Ma cəkəna pa yaasinaa ke mpu, ulena má yɔɔtəna sɔsaa na huulaa, na pa tɛna mpa paa wɛ tɛna tɔ si: Í taa nyana mə kolontunaa, í tɔɔsi si Tacaa kele sɔɔ na tɔŋ tu. Í yoona mə tɛtunaa, na mə pəyalaa, na mə pɛlaa, na mə alaa, na mə tɛɛsi nyéma nɔnɔsi.

⁹ Mprúyú tá kolontunaa cəkənaa si, tɛ nuwa pa isayatu tɔm nti. Pəyɛle lɔ lapa na pá kɔpisi nti pa caakaya tɔ. Llena tá tɛna táa məli koluŋa tɛŋmale na tɛ niki ta tɛmlɛ. ¹⁰ Pə kpaɣau kuyaku ŋku tɔɔ ma taapalaa taa hɔɔluyɔ kulumuyɔ súb tɛma lapu. Na lɛlaa náa tɔka ŋmantaasi, na kɔpəlɔŋ, na tɔŋ, na pá suu yoou wontu. Llena nyuyɔ nyéma náa feŋjɪ yəlaa tɛna tɔ. ¹¹ Na pɛle pá paasəna koluŋa ŋmau. Na wontu səɣəllaa náa tɔka pa səɣəla na niŋ lɛɛ, na yoou wontu na niŋ lɛlɔŋ. ¹² Na ŋmalaa náa ləla pa layalɛ ke pa tusi taa, na pá tɔŋa koluŋa ke taɣanuyɔ. Na nɔɔlɔ náa tɛŋəyi ma waali, na i sɔɔlɔ nuwa si ye pə ciyitaa, i yaɣa apalututuyɔ. ¹³ Mprúyú ma tɔma sɔsaa na huulaa na pa tɛna mpa paa wɛ tɔ si: Koluŋa tɛmlɛ kaasa sɔɔm. Pəyɛle ka itayalau tɔ kɛ́ tɛ wɛɛ na tɛ hatələna tɛma. ¹⁴ Paa timpiyi í wɛɛ na í nu tutuyɔ, ulɛ í kotina-m na tá lɔ yoona tá nɔɔ.

¹⁵ Mprúyú tɛ lakaya tɛmlɛ ke pə kpaɣau tefemle tɔ. Haləna ahoo, na tá taa lɛlaa tɔka ŋmantaasi.

¹⁶ Waatu inəyi ma heelaya nyuyɔ nyéma si paa wei í suu i kɛkəle kiŋ ke Yosalem taa kɛ́ ahoo, na pá feŋjɪ tá tɔ na pá lakɪ tɛmlɛ ke ilim taa. ¹⁷ Pə kaasa má na ma taapalaa, na ma tɛmlɛ nyéma na tanjlaa mpa paa wɛ ma waali tɔ. Ye pə taɣa tɛ caa lum sɔu, tu wɔɔsəyi tá wontu.

Nehemii səŋsuyɔ ke kamuyulasɪ

5 Mprúyú kuyaku nakuli, apalaa na alaa pa lanjə wakələna pa tɛtunaa Yuta nyéma lɛlaa. ² Na pa taa lɛlaa tɔŋ si: Tana tá pəyalaa na tá pɛlaa tɛ wɛ pəyale kɛ́. Tɔɔnaya u takɪ-tu. Ule tɛ caa si tɛ hiki tɔɔnaya na tɛ tɔɔ na tɛ taa si. ³ Llena lɛlaa náa tɔŋ si: Pə wɛɛ si tɛ su tá tɔŋ wei pa ya si lɛsɛŋnaa tɔ i tawa na tá tɛɛsi ke tɔluma ke saa wei tɛ nyuləyi tɔɔnaya ke nyɔɔsi waatu tɔ. ⁴ Na lɛlaa náa tɔŋ tɔtɔ si: Pə caala-tu si tɛ kəntɪ liyitee ke tá tawa tɔ kɛ́ na pəcɔ tɛ pəsi na tɛ felɪ wulau lampuu. ⁵ Pəyɛle tɛ kɛ́ piitim kuluməm kɛ́. Tá piya ta faɣana tá taapalaa nyəŋsi. Tə tɔyi yomle ke tá pəyalaa na tá pɛlaa. Halɪ pa taa pəyale pasaa. Anɪ tá tɔŋ tɛma. Pəcɔ tá tawa pəsi lɛlaa nyəna.

⁶ Ma ní tɔmnaa mɛɛ, ulena ma rááná huu sɔɔm.

⁷ Na má tú ma taa si maa kaləna sɔsaa na huulaa ke timpi pa tɔyi pa tɛtunaa ke səɣəla sɔsɔnna tɔ. Llena má koti-wɛ. ⁸ Na má tɔ-wɛ si: Tə yapa tá tɛtunaa Yuta nyéma mpa pa kpa yomle tɔ, isu tá tɔŋ wɛɛ tɔ. Llena nɔnɔɔ mu taɣanəyi-wɛyɛ pɛɛtuyɔ, pəcɔ tá yəlaa kɛ́.

Mprúyú pa suma, pa ta na kucɔcɔtu. ⁹ Na má tasa si mə tɔm səpaya, pu wɛɛ kɛ́ si í wɛɛna lɔ sɔɔŋntu. Llena í fiti tá kolontunaa kutuyɔ. ¹⁰ Yəlaa kənta ma maɣamaya ma kiŋ ke liyitee na tɔɔnaya. Isu tá cɔlɔ nyéma na tá taapalaa lapu tɔ. Ule tɛ kisi si pá taa felɪ-tu. ¹¹ Saŋa maɣamaya í məŋna mə kəma nyéma ke pa

haləm, na pa tuu wei pa yaa si Olifinaa tɔ ɪ tawa, na pa tɛsi. 1 kisi kasəyaya ŋka pu wɛɛ si pá cɛla-mɛ tɔ. Paa liyitee, yaa tɔɔnaya, yaa sulum, yaa nim.

¹² Mprúyú pa cɔwa si: Tu la nti n hula-tu tɔ, tu mələna-wɛɛ pa nyəm, tɔ kaa pɔɔsi-wɛɛ pulu.

Ulena má koti kɔtələa na má yele na pá tuu si paa la ɪsəna pa suwa tɔ. ¹³ Pə waali ké ma fiyita ma capa na má tɔ si: Mprúyú lɔɔ ká fiyiti mpa pa kaa təŋ ɪsu pa yɔɔtuyɔ tɔ. Na ɪ lɛki-wɛɛ pa tɛsi na pa wenau na pá yele-wɛɛ kɛtɛ. Ulena samaa cɔ si: lɔɔ ɪ kɔna mpu. Na pa tɛna pá sa Taca na pá tɔki ɪsu pa yɔɔtuyɔ tɔ.

¹⁴ Hatoo kuyanƙu wulau Atakəsɛsɛ kpa-m Yuta nyəma nyuɔtu ke pə kpaɔu ɪ kawulaya pənaya hiu nyəŋka, haləna hiu na naanɔwa na naale nyəŋka tɔ. Pə yoosa puɪsi naanɔwa na naale kɛɛ. Paa má, yaa ma tɛɛtunaa, tá taa nɔɔɔɔ ta tɔɔ sɔsɔntu tɔtɔɔɔ.

¹⁵ Mpa pa laala maya sɔsɔntu tɔɔ tɔ, pa caalaya yalaa ké, na pɛɛ pá cɛlɔɔ-wɛɛ tɔɔnaya, na sulum na liyitee nyəɔtu ke nulle. Haləna pa tɛmlataa muɔliyi samaa. Ama lɔɔ sɔɔntu tɔɔ ɪɛ ma ta la mpu. ¹⁶ Ma mayamaya ma lapa tɛmlɛ ke kolunɔ ŋmau tɔɔ ké. Ma ta lu si má ya tetu ke faalaa ke ma sɔsɔntu tɔɔ. Ma na ma taapalaa mpa tɔ lakaya kolunɔ ŋmau tɛmlɛ tɔ, pɛɛ pa ta la mpu tɔtɔ. ¹⁷ Paa na mpu tɔ, ma na Yuta huulaa nuɔwa na nulle na naanɔwa (150) tá tɔkayana. Na pá sɔsɔna piitimnaa mpa pa cɔɔna-tu tɔ pa muulaa mpa pa kɔŋaya-tu tɔ. ¹⁸ Paa kuyaku ŋku ma liyitee ke ma yakəna nau na pá ku, na heeŋ kupan ke naatoso, na kampee. Na paa kuyeeŋ naanɔwa wei ɪ tɛwa pa kɔna-m sulum ke tuutuuma. Paa na mpu tɔ, ma ta pɔɔsi si pá cɛɛ-m mpi pu wɛɛ si má mu tɔ. Mpi tɔ, kolunɔ ŋmau ké samaa ke tɛmlɛ sɔsɔɔɔ ké.

¹⁹ Hai, ma lɔɔ, tɔɔsi kupantu nti ma lapa yalaa pane tɔ, na ɪ la-m nyá pɛɛɛɛ.

Kolontunaa lukɪ tɔtɔ si pá wakəl

6 Mprúyú Sanəpala na Topiya na Laalupu Kesem na tá kolontunaa lɛlaa nuwa si, ma ŋmawa ɪcɛtɛ kolunɔ, pə ta kaasi kafɛɛ. Pəyele waatu ɪnɪ tɔ, ma ta tuta kampunaa. ² Ntɛna Sanəpala na Kesem pá tili na pá yaa-m si má na-wɛ tá suli Kefilim ke Ono tɛtɛkɛ taa. Pa taa ka wɛɛ ké si pa lakɪ-m ɪsayaɔtu. ³ Ama ma cɔ-wɛ si ma niŋ tɔkəna tɛmlɛ, ma kaa pəsi na má polo. Ye ma tɛwa tɔ saalɔɔ ké.

⁴ Tɔm liyiti ké pa yaa-m na máa cɔ-wɛɛ kulumtu nti.

⁵ Tɔm kakpasɪ nyəm ke Sanəpala tilina ɪ taapalaa taa nɔɔɔɔɔ takəlaya ke nɔholo. ⁶ Na pá ŋmaa ka taa si: Tə nuɔna nulaa mpa pa ta ke Yuta nyəma tɔ, ɪsu Kesem-wɛ si, nyana nyá taapalaa ɪ lukɪ ké si ɪ kulɪ tá tɔ. Pə tɔɔ ké n ŋmaaki kolunɔ si ɪ pəsi pa wulau.

⁷ Halɪ pa yɔɔtaa tɔtɔ si n kpaɔwa lɔɔ kuyɔɔtutu tɛləsələa, na pá heeli-ŋ si nyayalɛ Yuta wulau. ɪɛ wulau sɔɔ kaa lan-təyɪ nuu ke nɔɔɔɔ. Mpu tɔ, kɔɔ na má na-ŋ tə ná. ⁸ Ntɛna má cɔ-ɪ na má tilina si: Nyá mayamaya n loolina pə tənaya mpu. Natəl tɔ ta ke tampana. ⁹ Pɔɔtɔ fɛɪ leleŋ, pa tɛna pa lupaya si pa nyaasəyɪ-tu na tá apalutu yɔɔɔɔ, ɪlena tá yele tɛmlɛ.

Hai, Taca, yele na má kaasi ma təyɪ ma tɛmlɛ taa.

¹⁰ Mprúyú kuyaku nakulɪ ma pola Telaya pəyalu Semaya tɛ, Metapɛɪ saali kɛɛ. Mpi tɔ, ɪ ta pəsi na ɪ kɔɔ ma tɛ. Kɛlena ɪ tɔ-m si: Tá suu lɔɔ tɛsɛɛ taa na tá tɔki ta tɔɔ ké teu. Ye pə taya mpu, ma kolontunaa ká kɔɔ ahoo na pá ku-m. ¹¹ Ulena máa cɔ-ɪ si: Ma tɛɛ má se. Pə pə paasi ye ma suu lɔɔ tɛsɛɛ taa, ma kaa la yulu. Aai, ma kaa suu tɛna.

¹² Ma nyəma teu si pə taya lɔɔ heelina-ɪ nti ɪ heela-m mpu tɔ. Sanəpala na Topiya pa fɛləna-ɪ liyitee si ɪ yɔɔtɪ mpu. ¹³ Pə tɔɔ ké pə fɛɪ si sɔɔntu ɪ kpa-m na má təŋ ɪ sɛɛsɛɛ na má pəntəna lɔɔ na pá kú ma nyuɔtu na pá tɔ-m fɛɛɛɛ.

¹⁴ Hai, ma lɔɔ, tɔɔsi nti Topiya na Sanəpala na lɔɔ kuyɔɔtutu tɛləsələa alu nyəŋ Noyatiya na lɔɔ kuyɔɔtutu tɛləsələa lɛlaa pa lapa tɔ. Na ɪsəna pa caa pá tu-m sɔɔntu tɔ.

¹⁵ Mprúyú kolunɔ tema pa ɪcɔtu wei pa yaa si lluuli tɔ ɪ kuyeeŋ hiu na kakpasɪ wule. Kolunɔ tɛmlɛ kuyeeŋ líɪ nulle na naanɔwa na naale. ¹⁶ Waatu wei ta kolontunaa mpa pa cɔɔna-tu tɔ pa nu-tɪ, ɪlena sɔɔntu kpa-wɛɛ sɔsɔm. Mprúyú pa pɔɔtɔ tema na pá cɛkəna si lɔɔ tɔŋ taa ké tɔ lapəna tɛmlɛ ɪtɛ.

¹⁷ Waatu ɪnɪ ɪ taa ké Yuta nyuɔtu nyəma na Topiya pa ŋmaakaya təmaya takəlasɪ ke sɔsɔm. ¹⁸ ɪɛ tampana tɔɔ Yuta nyəma payalɛ lanɔ ka heena-ɪ ké. Mpi tɔ, Yuta tu Ala pəyalu Sekaniya ka ha-ɪ ɪ pɛɛɔ. Pəyele ɪ mayamaya ɪ pəyalu Yohanəŋ ka kpaɔa Pelekiya pəyalu Mesulam pɛɛɔ. ¹⁹ Pa sanaya-ɪ ma kiŋ ké, na pá tayasəyɪ-ɪ ma tɔm. Topiya mayamaya ná ŋmaakaya-m takəlasɪ ké si sɔɔntu ɪ kpa-m.

Pa síɪ tanɔlaa ke ɪcɛtɛ taa

7 Waatu wei kolunɔ tema na pá tú kampunaa, ɪlena pá su nɔɔɔsi tanɔlaa, na yonyoolaa, na Lefii nyəma ke pa tɛma taa. ² Ulena má cɛla Yosalem ɪcɛtɛ paasənau ke ma neu Hanani na kolunɔ ɪcɛtɛ yoolaa nyuɔtu tu Hananiya. Maa wɛna-ɪ naani ké, pəcɔ ɪ təŋəyɪ lɔɔ na pá kəlɪ lɛlaa. ³ Mprúyú ma heela-wɛ si: Pə wɛɛ si ilim ɪ lu ké na pá kpa na pəcɔ ɪ tulɪ ɪcɛtɛ nɔɔɔsi. Taanaya, ɪlena ɪ tɔki-sɪ na pəcɔ si tanɔlaa kulɪ pa tɛma taa. Yosalem ɪcɛtɛ nyəma lɛlaa tanəyɪ na lɛlaa paasəyənə pa kutulunɔ kila.

Yuta nyəma mpa pa mələ Paləsətini tetu taa tɔ pa həla

⁴ Paa na Yosalem ɪcɛtɛ ká walaa tɔ, tɔ taa yalaa fɛɪ payalɛ. Pəcɔ pa taa ŋmá kutulunɔ lɛlənɔ. ⁵ Mprúyú ma lɔɔ heela-m na má koti ɪcɛtɛ sɔsaa na huulaa na yalaa lɛlaa si pá kala yalaa. Ulena má wiili takəlaya ŋka ka taa mpa pa luna Papiloni ke kancaalaya tɔ pa həla ka wɛɛ tɔ, halɪ pa kɛsa ka taa si:

⁶ ɪsɛyɛɪɪ lulunɔ nyəma mpa Papiloni wulau Nepukanesaa ka kpaɔwa tɔ, pa taa payalɛ mələna Yosalem na Yuta tetu taa. Paa wei ɪ mələ ɪ mayamaya ɪ ɪcɛtɛ taa. ⁷ Mpa pa kɔna-wɛ tɔyɔɔ Solopapɛɪɪ, na Yesuwa, na Nehemiya, na Asaliya, na Laamiya, na Nahamanɪ, na Motokayi, na Pilisanɔ, na Misipeletɪ, na

nyá lapəna ɪsɔtɔnuɣu sɔsɔɔɔ,
na ɪsɔtulɔŋasi, na tetu,
na tə taa nyəm təna, na tenkuna
na pa taa nyəm təna.
Nyá haakəna paa kuŋmaŋmam mpiyi weesuyu.
Na ɪsɔtaa toŋ nyəma təna həntəɣi-ŋ atɛ.
⁷ Taaɔa ɪsɔ, nyá yaana Apəlam
na ń ləsi-ɪ Uu ɪcatɛ taa ké
Papiloni tetu taa na ń cuɣusi-ɪ hətɛ sɪ Apələham.
⁸ ɪ tɔntɛ kɛsəna-ŋ teu,
ɪlɛna nyana-ɪ ɪ pɛɛɪɪ nɔɔɔ na ń
yɔɔɔɔ na ń su sɪ
n ká ha-ɪ Kanaaŋ nyəma, na Hiti nyəma,
na Amolii nyəma, na Peliisi nyəma,
na Yepusi nyəma, na Kilikasɪ nyəma pa tetunaa,
na ɪ luluɣu nyəma caɣa.
N ké siyisilu tɔɔ n tɔka nyá kusəsutu.
⁹ N nawa tá cɔsɔnaa wahala kɛ Icipiti,
na ɪsəna pa yaakaya-ŋ sɪ ń waasi-wɛɣɛ Səsəncasɪ
tenku nɔɔɔ tɔ.
¹⁰ N lapa kɔkɔɔ nyəmnaa sɔsɔɔɔ kɛ
Icipiti wulau na ɪ waali nyəma,
na ɪ tetu təna yəlaa.
ɪlɛna nyá hətɛ yaa sɔsɔɔ kɛ haləna saŋa.
Mpi tɔ, n nyəma kalampaani wei pa lakaya tá
cɔsɔnaa tɔ.
¹¹ N faya lum kɛ calɪ ké
ɪsɛɣɛɪɪ nyəma ɪsentaa na pá tɛsɪ nɔɔɔɔ.
N tusa pa waali təŋlaa kɛ lumaŋ sɔsɔɔɔ taa,
na pá tii təsii ɪsu pələ.
¹² ɪsɔŋmuntuɣu kɛ pa nyənaya,
na pá təŋɣɪ ilim taa.
ɪlɛna ku kɔkɔ náa naaki-wɛɣɛ ahoo na pá tɔŋna.
¹³ ɪsɔtaa ké n tiinaa na ń yɔɔɔtəna-wɛɣɛ Sinayi puɣu
taa.
Na ń tu-wɛɣɛ kutututu na kusəsutu kusiysisitu
na kiiŋ na kuseɣəsətu tampana nyəntu.
¹⁴ ɪlɛna ń húlɪ nyá təmɪ tu Moisi kɛ
kuyaku kuhɛsuyu tɔkuɣu tɔm,
na ɪlé ɪ kɛsɪ-wɛ.
Na ń hul-wɛɣɛ kiiu tɔm ləntənaa.
¹⁵ Na ń kú pa nyɔɔɔɔ na ɪsɔtaa tɔɔɔnaɣa.
Na ń tuli kukpamuɣu taa lum na ń kuna pa lukɔtu.
Na ń yele na pá ɪɛkɪ tetu nti n ka su nɔɔɔ
na tuunau sɪ n ká ha-wɛ tɔ.
¹⁶ Ama tá cɔsɔnaa lapa kalampaani
na pá kuli nyá tɔɔ. Pa ɪɔɔ nyá kusəsutu
na pa lumaya waali.
¹⁷ Pa kisa-təɣɪ tɔkuɣu,
pá sɔɔ piti təma nna n lapa-wɛ tɔ.
Pa lapa lanjkpusəŋ sɪ,
pa mələɣɪ pa yomɪ taa ké Icipiti.
Ama ɪsɔ nyá wiiki pətɔɔtələ,
na ń wena suulu, nn muɣɪ pááná kɛ ɪŋ,
na nyá kupantu wɛ sɔɔɔntu, ɪɛ n ta ɪ-wɛ.
¹⁸ Paa na waatu wei pa lupa nauɪ na pá tɔŋ sɪ:
Tá ɪsɔ wei ɪ ɪsə-tuɣu Icipiti taa tɔɔɔɔ.
Pa saɣataya-ŋ sɔsɔɔ kɛ.

¹⁹ Nyá suulu katatəlaya tɔɔ,
n ta ɪ-wɛɣɛ wulaya tetu taa,
na ɪsɔŋmuntuɣu ta yele-wɛɣɛ
mpaau huluyu kɛ ilim taa.
Pəyele ku kɔkɔ ná tá yele-wɛɣɛ nau kɛ ahoo.
²⁰ N ha-wɛɣɛ nyá ɪməɣasɛɛ,
na ń tasa-wɛɣɛ ɪɣatɔ.
N ha-wɛɣɛ manna na pá tɔɔ na lum na pá nyɔɔ.
²¹ Pusi nuɪɪ təcu ké n paasəna-wɛɣɛ
wulaya tetu taa ké pa tɔntɛ taa, pa ta lan pulu.
Pa kususuutu ta sí, pəyele pa nɔɔɔɔ ta mulɪ.
²² N tú pa niŋ taa ké piitimnaa na awulaa,
na pá ɪɛkɪ tetunaa mpa pa cɔsɔna-wɛ tɔ,
ɪsu Həsəpɔŋ tetu wulau Sihon,
na Pasaŋ tetu nyəŋ Oki.
²³ Na ń ha-wɛɣɛ piya kɛ paɣalɛ,
ɪsu ɪsɔtulɔŋasi,
na ń pona-wɛɣɛ Kanaaŋ tetu nti n ka heela
pa cɔsɔnaa sɪ pá polo pá ɪɛkɪ tɔ tə taa.
²⁴ Pa suu tə taa ké tampana, na pá tɔɔ-tɪ.
Na ń tɔɔɔ Kanaaŋ nyəma na mpe pá ŋmakəɪ-wɛ.
Pa lapəna hɔɔɔɔɔ ŋku ku yəlaa na ku awulaa
kɛ ɪsəna pa caa tɔ.
²⁵ Pa ɪɛka koloosi acalɛɛ na musuŋ tetu,
na tɛsɪ na sɪ taa suna wənau, na ɪkɔnaa mpa
pa tɛma huluyu tɔ. Na tuŋ wei pa yaa sɪ ɪsɛŋnaa
na Olifinaa tɔ na ɪɛɔŋ.
Nyá pɛɛɛɛ tɔɔ ké pa tɔɔa
na pá haya na pé caɣana-wɛ.
²⁶ Paa na mpu pa lapa ɪsətoosile nyəma.
Pa kula nyá tɔɔ. Pa kisa nyá kiiŋ,
pa kú nyá kuyɔɔɔtutu tɛɛsələa.
Pɛɛ pa caalayaana-wɛ sɪ pá mələna nyá tɔɔ sɪ,
pa tɔntɛ ta kɛsɪ.
²⁷ Mpuɣú n tu-wɛɣɛ kolontunaa niŋ taa,
na pɛɛ pá tɔkɪ pa ɪsɛ. Pa lanja wakələa,
ɪlɛna pa kɛsəna nyá tɔɔ na ń nu pa taŋ.
ɪlɛna nyá sɔɔɔɔ tɔɔ ń tilina-wɛɣɛ yəlaa,
na pá ɪɛkɪ-wɛɣɛ pa kolontunaa ŋmakuluyu taa.
²⁸ N tɛma-wɛɣɛ ɪsuyu kɛ
ŋmakəllaa niŋ taa ké kpaɔɔa,
ɪlɛna pá taɣani-ŋ pəntənau.
Na ń taɣani-wɛɣɛ kolontunaa
səkraŋ taa ké pɛtuyu.
Na pá taɣani-ŋ wiinau na ń nu,
na ń taɣani-wɛɣɛ waasuyu kɛ
tɔm paɣalɛ kɛ nyá sɔɔɔɔ tɔɔ.
²⁹ Nyá caala-wɛ sɪ pá təŋ nyá kiiŋ.
Ama ɪsəcau pu mpe, ɪlɛna pá kisi
nyá kusəsutu na nyá kutututu.
Pəɔɔ tə haaki tə təŋlaa kɛ weesiŋ ké.
Mpuɣú pa kisa nyá nuunau
na pá ɪɪ lanjkpusəŋ na pá kuli nyá tɔɔ.
³⁰ Pusi paɣalɛ kɛ n paasəna-wɛ,
nyá Feesuyu Nanŋtu kuləna
nyá kuyɔɔɔtutu tɛɛsələa,
na pá yaa-wɛ na nyá nɔɔɔ. Ama pa ta nu,
ɪlɛna ń tu-wɛɣɛ piitim kraɪ nyəm niŋ taa.

³¹ Paa na mpu, nyá sɔɔluyɔ katatəlaya tɔɔ, n ta kpiisi-wɛ. Páɔ n ta lɔ-wɛ. Mpi tɔ, lɔɔ nyá n sɔɔlɔyɔ kɛ na n kɛ suulu tu.

³² Ta lɔɔ nyá, n kɛ sɔɔɔ kɛ na n wɛ toŋ na sɔɔɔntu, na n tɔka tá na-ŋ ta nɔɔ pɛɛluyɔ kɛ teu. Paasəna wahalanaa mpa tɔ tɔki tɔ, paa tá cɔɔnaa, na tá awulaa, na tá nyuyɔ nyéma, na tá kɔtəlaa, na tá lɔɔ kuyɔɔtutu tɛləsəlaa, na tá mayamaɣa kɛ pə kraɣau Asilii awulaa pɔɔlɛ taa na pə suuna saŋa tɔ.

³³ Pə tənaya mpu pə taa, n paasəna-tuyɔ teu kɛ. Ama tayale tetelataa.

³⁴ Tá cɔɔnaa, na tá awulaa, na tá nyuyɔ nyéma na tá kɔtəlaa ta tɔki nyá kiiu, pa kisa nyá kusəsutu na kraaluyɔ mpi n kraala-wɛ tɔɔɔ.

³⁵ Paa na n kata-wɛyɛ nyá kupantu na n wɛyɛ tetu sɔɔɔntu musuŋ nyəntu taa na pá tɔki kawulaya tɔ, pa ta kisi isayatu lapu si pá paasəna nyá tɛmlɛ.

³⁶ Saŋa taa tɔ pəsa tetu nti n ha tá cɔɔnaa tɔ tɔ yoma n tɛ. Pəyɛle n ka ha-wɛyɛ tɔyɔ si pá yɔɔlɔna tɔ kululum na tɔ kupantu.

³⁷ Awulaa mpa pa niŋ taa n tu-tu tɔ, mɛyɛ tetu nti tɔ lɔlɔyɔ kupantunaa kɛ sɔɔɔm. Mpi tɔ, tɔ pəntəna-ŋ tɔ pə tɔɔ.

Pa lakəna tá mayamaɣa tá tɔla kɛ isəna pa sɔɔlaa tɔɔɔ, na tɔ wɛ lanwakəllɛ sɔɔɔlɛ taa.

Yəlaa tu pa tɔyɔ kiŋ tənuyɔ

10 Mpu yɛlɛ nyéma tasaa si: Wahala wei i mayana-tu tɔ, i tɔ kɛ tɔ tu tá taa si, tu tən nyá kiŋ, haləna tɔ ŋmaa-ti. Tá nyuyɔ nyéma, na tá Lefii nyéma, na tá kɔtəlaa pa tuna niŋ.

² Halɔ niŋ tulaa mɛ pa həla ntɔ: Hakaliya pəyalu kufənɛ Nehemii, na Sitekiya. ³ Na Selaya, na Asaliya, na Imeya.

⁴ Na Pasehuu, na Amaliya, na Maləkiya. ⁵ Na Hatusi, na Sepaniya, na Maluki. ⁶ Na Halim, na Melemɔti, na Opatiya. ⁷ Na Taniyɛɛli, na Kinetɔŋ, na Paaluuki. ⁸ Na Mesulam, na Apiya, na Miyamɛŋ. ⁹ Na Maasiya, na Pilikayi, na Semaya. Pa tənaya mpu kɔtəlaa.

¹⁰ Lefii nyéma taa kɛ Asaniya pəyalu Yesuwa, na Hatatɔ luluyɔ tu Pinuwi, na Katəməyɛli, na pa taapalaa. Na Sepaniya, na Hotiya, na Kelita, na Pelaya, na Hanan. Na Mika, na Lehopi, na Hasapiya, na Sakuu, na Selepiya, na Sepaniya, na Hotiya, na Pani, na Pininu. Pa tənaya mpu Lefii nyéma.

¹⁵ Nyuyɔ nyéma ntɛ Palɔsi, na Pahatɔ-Mowapu, na llam, na Satu, na Pani. Na Puni, na Asəkati, na Pepayi, na Atoniya, na Pikifayi, na Ateŋ, na Ateɛ, na Hisikiya. Na Asuu, na Hotiya, na Hasum, na Pesayi, na Halift, na Anatɔti, na Nepayi, na Makəpəyasɔ. Na

Mesulam, na Hesii, na Mesesapeli, na Satɔki, na Yatuwa, na Pelatiya, na Hanan, na Ananiya, na Osee. Na Hananiya, na Hasupɔ, na Halohesi, na Pila, na Sopeki, na Lehum, na Hasapəna, na Maaseya. Na Ahiya, na Hanan, na Anan, na Maluki, na Halim, na Paana.

²⁹ Na pə sɔɔsi pɛlɛ pa tɔ kɛ tetu nyéma lɛlaa na kɔtəlaa, na Lefii nyéma, na nɔɔɔsi tanlaa, na yonyoolaa. Na lɔɔ tɛsɛɛlɛ taa tɛmlɛ lataa na tá mpa tɔ fayana tetu taa cayalaa kɛ Papiloni ponau waatu tənə na tɔ tɔka lɔɔ kiiu kɛ teu tɔ. Na tá alaa na tá apalupiya na alunyəma mpa pa isɛ nyaalaa tɔ. ³⁰ Tá na tá taapalaa kupama tɔ su tá nɔɔsi kɛ na isəlɛ kusɛɛmlɛ si tu tɔ kiiu ŋku lɔɔ tɛmlɛ tu Moisi cɛla-tu tɔ ku taa. Tu tɔki Taca kusəsutu na i kutututu.

³¹ Na tɔ su tá nɔɔsi si tɔ kaa ha tá pɛlɛ kɛ yəlaa mpa paa wɛ tetu taa kɛ Papiloni pote waatu tɔ. Páɔ tɔ kaa caa pa pɛlɛ kɛ tá pəyalaa. ³² Ye yəlaa mɛ pa pɛtəyɔ tɔɔnaya, yaa puluyɔ kuyaku kuhɛsuyɔ wule, yaa acima wule, tɔ kaa ya pə taa pulu. Paa piɔsi naa-tosompɔɔlaya wei, tu yeɛ tetu na tɔ hɛsɔ na tɔ kisi si pá taa caali nɔɔɔlɔ si i felɔ i kəmlɛ. ³³ Tu tu tá ti si, paa wei i felɔ liyitee nyəyɔluyɔ ŋku ku yuŋ wɛ cacaasi liyiti tɔɔɔ, paa pənaya ŋkaya lɔɔ tɛsɛɛlɛ tɛmlɛ tɔɔ. ³⁴ Liyitee anəyɔ paa yana lɔɔ potopotonaa, na kɔtaya ŋka kɔkɔ lusa ka tənə tɔ ka wontu, na tɔɔnaya kuhau ŋku paa kɔna paa ifemle nte tɔ. Na kɔtasi nsi pa laki kuyaku kuhɛsuyɔ wule tɔ, na isɔtu kufalu acima na acimanaa lɛlaa nyənsɔ. Na kɔtasi nsi lɛyɛli nyéma ká la pa isayatu tayanuyɔ tɔɔ tɔ, na pá tayanəna liyitee anɔ tɔɔɔ lɔɔ tɛsɛɛlɛ. ³⁵ Kɔtəlaa tá, na Lefii nyéma na samaa, tɛtɛ kɛ tɔ tɔwa na tɔ fayana tá luluyɔ na tɔ su waatunaa mpa tu ha kɛŋkɛlasɔ, na tɔ kɔna lɔɔ tɛsɛɛlɛ kɛ paa pənaya ŋka isɔ pa kɛsa kiiu taa tɔ. Na tɔ pona taasɔ nsi paa wɔna kɔtasi kɛ tá lɔɔ Taca kɔtaya tɔlate tɔɔ tɔ. ³⁶ Tə silwa si paa pənaya ŋka tu pona lɔɔ tɛsɛɛlɛ taa kɛ tá tawa na tá tuŋ kululum.

³⁷ Tu ha lɔɔ kɛ tá kancaalaya apalupiya, na tá tɔla nyənsɔ, isɔ pa kɛsa lɔɔ kiiu taa tɔ. Paa naaŋ, yaa heen, yaa pəŋ na tɔ cɛla kɔtəlaa mpa pa laki lɔɔ tɛmlɛ kɛ lɔɔ tɛsɛɛlɛ taa tɔ. ³⁸ Tu cosi tá kuhələm kalaalasɔ taa na tɔ cɛla-wɛ. Paa tuŋ pee, paa sulum, paa nim, na tɔ su lɔɔ tɛsɛɛlɛ sɔɔɔlɛ kutuluyɔ lɛlɔŋ taa. Lefii nyéma ká tɔɔna nteyɛ tá tetu kululum hɔɔlɔŋ naanuwaa taa kulumuyɔ. Mɛ paa cɔɔna timpiwɛ tɔ wɛɛ tɔ, na pá lɛsɔ hɔɔlɔŋ inɔ. ³⁹ Alɔŋ luluyɔ kɔtəlaa taa nɔɔɔlɔ ká tɔŋ Lefii nyéma kɛ waatu wei pa muɔ hɔɔlɔŋ naanuwaa taa kulumuyɔ tɔ. lɛna Lefii nyéma ná lɛsɔ pə taa tɔɔɔ hɔɔlɔŋ naanuwaa taa kulumuyɔ na pá pona lɔɔ tɛsɛɛlɛ kɛ krancoou kutuluyɔ taa.

⁴⁰ Lɛyɛli nyéma na Lefii nyéma paa pona tɔɔnaya na sulum kufam na nim pə kɔtaya kɛ lɔɔ tɛsɛɛlɛ kutuluyɔ taa. Kutuluyɔ inɔ i taa kɛ pa sukɔ wontu, na kɔtəlaa tɛmlataa na nɔɔɔsi tanlaa na yonyoolaa ná cakɔ.

Waatu inɔ tɔ kaa yeɛ lɔɔ tɛsɛɛlɛ kɛ yem.

Yuta nyéma mpa pa mɛla Yosalem taa tɔ pa həla

11 Mpu nyɔɔ nyéma caya Yosalem taa. Pə yela samaa wei, lɛna pá kaləyɔ yəlaa naanuwaa

naanuwa na naale nyəŋka taa. Pə lapa wəe naale, ləna wulau ha-m nɔɔɔ 7 na má məli Yosalem. M̄púyú ma nawa ɛsəna lliyasipi hawa lɔ təsele kutuluyu ləŋku ke Topiya tɔ, pə fei teu. 8 Tənaɣa páná huu ma taa na má lɔɔ Topiya wontu na awal tɔ. 9 ləna má yeke na pá nyaali kutuluŋ ɛnəɣi teu, na pá məŋna ɛ taa ké lɔ təsele wontu na kuhaaŋ na tulaalunaa.

10 Ma nuwa tɔtɔ si paa cələɣi Lefii nyəma ke pa paa nyəm. Pə tɔ ké pele pa yela pa təma na pá məli haləm taa, na yonyoolaa náá lá mpu tɔtɔ. 11 ləna má kaləna huulaa ke ɛsəna pa lɔwa lɔ təsele tɔ. Kəna má koti yonyoolaa na Lefii nyəma na pá məli pa təma taa. 12 M̄púyú Yuta nyəma suu ponau ke tɔɔnaɣa pee, na sulum kufam, na nim pə hɔɔləŋ naanuwa taa kulumuɣu ke pə kutuluŋ taa. 13 ləna má kra kɔtulu Selemiya na takəlasɛ ŋmaalu Satɔki na Lefii tu Petaya na pá sɔɔsəna Sakuu pəyalu Hanan, Mataniya saali si pá feŋiyi kutuluŋ ɛnəɣi. Mpi tɔ, yəlaa ka lapa-weyə naani ké, na pa təmlə nté kuhaaŋ taluɣu ke pa taapalaa.

14 Hai, ma lɔ, tɔɔsi pə təna mpi ma lapa tɔ. Taa sɔɔ ɛsəna ma lupa lɔ təsele təmlə na lɔ sɛɛu pə tɔ tɔ.

15 Waatu ɛnəɣi taa ké ma nawa Yuta taa ké yəlaa, na pá nyaasəɣi pa ləseŋnaa ke kuyaku kuheesuyu wule. Na ləlaa náá səɣəla tɔɔnaɣa na pá suku pa kraŋasi ke sulum, na ləseŋnaa, na fikinaa, na wontunaa lenti ke mpu na pá pukina Yosalem. ləna má kraali-wə si: ɛ taa pɛɛti puluɣu kuyaku kuheesuyu wule. 16 Pəle pə paasi, Tiii nyəma mpa pa wə Yosalem tɔ, pele pa kɔɣaɣana tiina, na wontu lenti, na pá pɛɛtəɣəna ɛcate nyəma na Yuta nyəma ke kuyaku ŋku ku wule.

17 M̄púyú ma kaləna Yuta sɔsaa si: ɛ nawa ɛsəɣatu nti ɛ laki tɔ yaa ɛ tá ná? ɛ kuɣi kuyaku kuheesuyu nyuyu ké.

18 Mə ɔsɔnaa lapa m̄púyú. Pə tɔ ké Tacaa hɔma tá na tá ɛcate tá ŋkraŋuyu. ləna míl sɔɔsəɣi lɔ páná kraasuyu ke lɛɣɛli tɔ.

19 Pə kraɣau kuyarŋku tɔɔ ma yela na pá təkəɣi Yosalem nɔɔɔsi ke ilim tuyu waatu, na pécɔ kuyaku kuheesuyu caaləɣi, na pá tuləɣi-si na pécɔ ku tɛŋ. Na má su ma taapalaa napəli si pá feŋ na nɔɔɔlɔ ɛ taa

suna taatəle natələɣi kuyaku kuheesuyu wule.

20 M̄púyú pɛɛtə nyəma təna lina pa taatə ke Yosalem koluŋa kite, na pá suu ahoo ke tɔm kulum yaa naale. 21 Tənaɣale ma pɔɔsa-wə si: Pepe tɔ ké ɛ cakɛ ɛcate koluŋa kite? Na má kraali-wə si: Ye ɛ tasa mpu, maa kra-mə.

Pə kraɣau waatu ɛnəɣi tɔ, pa ta tasa məluɣu ke kuyaku kuheesuyu wule. 22 M̄púyú ma tɔma Lefii nyəma si: ɛ la nɔɔɔ tɔ asilima keeluyu kɔtaya. ɛ polo ɛ feŋ ɛcate nɔɔɔɔ, na yəlaa təŋ ɛsəna lɔ suwa kuyaku kuheesuyu tɔ tɔ.

Hai, ma lɔ kupaŋ, tɔɔsi ma tɔ ké nti ɛnəɣi taa, na ɛ wii ma pətɔtəle.

23 Waatu ɛnəɣi taa tɔɔɔ ma nawa si, Yuta nyəma kraɣa Asətɔti na Amoni na Mowapu nyəma alaa.

24 Na pa piya hɔɔluyu yɔɔtəɣi Asətɔti nyəma tɔm. Mpa pá wə piitim mpi pə taa, pəle pə tɔm ke pele pa piya yɔɔtəɣi. Pa taa nɔɔɔlɔ taa niki Yuta nyəma tɔm.

25 M̄púyú ma kaləna-wə, na má təŋsi-weyə mpu. Haləna má má ləlaa, na má kɔɔsi pa nɔɔɔsi. Na má yeke na pá tuuna si: Tə kaa ha tá pəlaa ke cefelinaa. Pəlele tá pəyalaa kaa kraɣa-wə, yaa tá mayamaya tɔtɔ. 26 Na má pɔɔsi-wə si: Pə taya mpu pə tusina wulau Salumuŋ ke ɛsəɣatu taa? Pəlele ɛ ka kəla piitim-na awulaa tənaɣa, na lɔ sɔɔla-ɛ na ɛ kra-ɛ lɛɣɛli wulau. Paa na mpu tɔ, alaa ta kpisi ɛɣe pətuyu ke ɛsəɣatu taa. 27 Tu ɔaa si tá tasa nuu si, ɛ kraɣəɣi cefelinaa na ɛ pəntəɣəna Tacaa ke mpu.

28 Yoyata pəyalaa taa ləlu wei ɛ ké kɔtulu sɔɔ lliyasipi saali tɔ ɛ ka ké Holuŋ tu Sanəpala yəti ké. Pə tɔ ké ma ləsa-ɛ Yosalem taa.

29 Hai, ma lɔ, taa sɔɔ ɛsəna pa wakələɣi kɔtaya na nɔɔɔ ŋka nyana kətəlaa na Lefii nyəma ɛ pəlaa tɔ.

30 M̄púyú ma lapa samaa ke nɔɔɔ tɔ asilima təna keeluyu kɔtaya. Na má kraasi kusəsutu nti tə huləɣi kətəlaa na Lefii nyəma pa təma tɔ tə tɔŋ. 31 Na má su tɔtɔ si: ɛ haaki taasi ke pə kuyɛŋ taa, na ɛ kɔŋna tətɔ kancaalaya kululum tɔtɔ.

Hai, ma lɔ, tɔɔsi ma tɔ na ɛ la-m kupantu.

Isətɛɛ

Kutulutu

Takəlaya kanɛ ka taa kɛ pa kɛsəyɪ Yuta nyɛma mpa pa pona Papiloni tɔ pa tɔm. Papiloni nyɛma cɔɔsa Yuta nyɛma mpeye haləna pɔ luki si pɔ kpiisi-wɛ. Ama Isɔ tɔ tisi. I yapa Yuta nyɛma na Isətɛɛ niŋ.

Isəna pa faya Isətɛɛ takəlaya tɔ:

Isətɛɛ pəsa wulau, titite 1:1-2:23

Haman kuləyi Maatosee tɔɔ, titite 3:1-5:14

Haman səm, titite 6:1-7:10

Yuta nyɛma kəluɣu kɛ pa kolontunaa, titite 8:1-10:3

Wulau Aselusi acima

1 Wulau Aselusi*fa* tɔkayana kawulaya kɛ waatu ni i taa. Pə krayau Enti na pə polo ltiyopii tɔ, pə hɔɣɔlɛŋ niɛnuwa na hiu na naatosompɔɣɔlaya (127) tɔɔ. † pa yaaki tɔɔ si Sɛlɛsɛsi. ² Susi icatɛ sɔɔɔlɛ taa kɛ Aselusi kawulaya kumte ka wɛɛ. ³ Mɔrɔyɔ i kawulaya pənaya tooso nyɛŋka taa, i lapa acima kɛ i waali nyɛma, na i akewenaa sɔsaa, na Pɛɛsi na Metii nyɛma, pə yoolaa nyuɣu nyɛma, na kufənɛɛnaa na kumataŋnaa sɔsaa. ⁴ Isɔtunaa naatoso tɛɔu kɛ i lapa acima ani. Aselusi hula i wɛnau sɔɔɔɔ, na i sɔɔɔɔntu pə fɛi yɔɣɔtɔyɔ. ⁵ Pəle pə waali kɛ i tasa acima lapu tɔɔɔɔ Susi icatɛ heele taa yəlaa tənə. Pə krayau sɔsaa na səkɛpema, na pə polo piya tɔ. Kuyaku na ku isikile kɛ i lapa acima kɛ kawulaya nɔnɔɔ tɛɛ taya tɔɔ. ⁶ Paa kaya pɔɔŋ kupaŋ kuhuluməŋ kɛ. Na wei pa lii akpaayala tɔ, na ŋmɛsi kuseemasɪ. Na pɔ tamsəna liyitee nyəɣətu kukuwee na pɛɛ kuhulumɛɛ akelenaa. Pa sɛwa wula na liyitee nyəɣətu pə katonaa taka kɛ pɛɛ kupaŋa nna a wɛna ŋmaləm waani waani tɔ a taya tɔɔ. ⁷ Wulau ka puu sulum kɛ sɔɔɔɔ kɛ na luɣu kulumuɣu. Ilena pɔ ceki wula poosiyanaa waani waani taa, na pɔ cɛləyi yəlaa. ⁸ Paa wei i nɔka isəna tɔ, mɔrɔyɔ i nyɔɔki. Paa tanəyi nɔɔɔɔ. Mpi tɔ, wulau ka ha nɔɔ kɛ si wei i nyɔɔki isəna pɔ cɛla-i mpu. ⁹ Mɔrɔyɔ wulau alu Fasiti nɔ lapa i alutɔɔntəlɛnaa kɛ acima tɔɔɔɔ kawulaya tayaɣa taa.

Wulau alu Fasiti teeli pasuɣu

¹⁰ Mɔrɔyɔ kuyaku naatosompɔɣɔlaya nyɛŋku wule, wulau Aselusi haya sulum. I lanje hulumaɔ ulɛna i yaa i tɛmlɛ lataa yəlaa kataasɪ naatosompɔɣɔlaya. Mehumaŋ na Pisita na Haapona na Pikita na Apakəta na Setaa na Kaakasɪ. ¹¹ Na i heeli-wɛ si: Ma alu Fasiti i

tayanɪ i ti na i te i kawulaya ntenuɣu na i lu ma isɛntaa. Na akewenaa sɔsaa na samaa pɔ nɔ i teu. Mpi tɔ, i isɛntaa ka luwaya pə fɛina saala. ¹² Ama Fasiti nɔ kisa luu isɛ wulau sɛɛ tɔ. Tənaya pə harja wulau kɛ sɔɔɔɔ, na i pɔɔnɔ huu. ¹³ Mɔrɔyɔ wulau yɔɣɔtənə isɔtulɔŋasɪ nyɛntaa. Pa nyɛmɔ kawulaya tɔm huɛ na pə kiŋ kɛ. Pəcɔ pa kɛ layatu tasəlaa. ¹⁴ Mpeyele Pɛɛsi na Metii yəlaa, Kaasena na Setaa na Atəmata na Taa-sisi na Mɛɛsi na Maasena na Memukaŋ. Paa kɛ wulau akewenaa naatosompɔɣɔlaya kɛ. Pa nyɛmɔ i lotu kɛ na pɔ laki i kawulaya taa kɛ tɛma sɔɔɔɔna. ¹⁵ Mɔrɔyɔ i pɔɔsa-wɛ si: Wulau mɔ, ma tilaa na pɔ heeli Fasiti kɛ tɔm na i kisi tɔ muɣu. Iɛ ye pa kɛsəna kiŋ pepeye pə wɛɛ si pɔ lapi-i?

¹⁶ Tənayaɛ Memukaŋ cɔwa wulau na i akewenaa sɔsaa si: Pə taya nyɔ tike kɛ Fasiti nyəna yem. Ama i kɛŋna nyɔ akewenaa sɔsaa, na nyɔ tɛtu taa yəlaa tənaya. ¹⁷ Pəle pə paasi alaa tənə kɔ tɛɛsi-təyi tɛma. Ilena pɔ nyɛni pa paalaa kɛ yem si: Wulau ka yaawa i alu na i kisi pote. ¹⁸ Saŋa maɣamaɣa Mete na Pɛɛsi pə akewenaa sɔsaa alaa ka ni-ti. Ilena pa paalaa yɔɣɔtəyi na pɔ kɛsəyi-wɛ na pɔɔnɔ kra-wɛ. ¹⁹ Tɔɔ, Tacaɔ, ye ma tɔm lapa-ŋ teu, iɛ n yeɛ na pɔ ŋmaɔ Mete na Pɛɛsi kiŋ wei i layasəyi tɔ, i takəlaya taa si, Fasiti i taa tasa nyɔ kiŋ kɔntɛ. Ilena wulau kraya alu kufalu wei i muna pɔ kusɪ i nyuɣu tɔ. ²⁰ Ye nyɔ kawulaya sɔsaya kanɛ, ka taa yəlaa tənə ni tɔm tənɛ, iɛ alaa kɔ niɛna pa paalaa. Paa pa kɛ səkɛpema yaa sɔsaa.

²¹ Mɔrɔyɔ tɔm nti tɔ lapa wulau na i akewenaa kɛ leɛŋ, na wulau la isɛ Memukaŋ yɔɣɔtɔyɔ tɔ. ²² Ilena i ŋmaɔ lɛɛtəlɛnaa na paa hɔɣɔluɣu ŋku ku kunsuŋ na ku ŋmaatu taa. Mɔrɔyɔ i tilina i kawulaya tɛtu tənə taa si, paa apalu wei i kɛ sɔɔɔ kɛ i tayaɣa taa kɛ, na i nsəmlɛ kɛ paa yɔɣɔti.

† ASELUSI: Papiloni wulau kɛ pɔ yaa mpu na kulum inəyi

Isətée pəsa wulau alu

2 Waatu wei wulau páná hēewa, lēna í maγasi i alu Fasiti tōm kē i taa. Na isəna i suwa si i laki-i tō. ² Mprúyú i tēmlē nyéma ná mpu lēna pá tō si: Tacaá, pá pēeki-η pēelaa mpa pa ta nyənta apalaa na pa lum luwa tō. ³ Mpu tō, kpa akewenaa kē kawulaya hōγləη tēna taa, na pá koti pēelaa telaa mpa pa ta nyənta apalaa tō. Alaa kawulaya tēyaya taa kē paa koti pēelaa mpeγe Susi icatē taa. Lēna yulu katanja Heke wei i paasəγəna-wē tō í cēle-wēγe mpi mpi paa lakəna kacōka tō. ⁴ Na ye nyá luγu í suu pa taa wei, lē n kraγa-i na í lēeti Fasiti lonte taa.

Mprúyú tōm nti tē maγa wulau na í la mpu. ⁵ Yuta tu nōγlō i ka wenna Susi icatē taa, na pá yaa-i si Maatosee. I ka kē Pencamēe kpekəle tu, na i cōcōnaa nté Kisi na Simeyi na i caa kēle Yayii. ⁶ I na Yuta wulau Yekoniya na lēlaa kē Papiloni wulau Nepukanesaa ka kuuwa na í pona i tē. ⁷ Mprúyú Maatosee caa neu na í lē i alu pa səpa, na pé yele sulau kē pēelb. Pa yaa-i si Hatasa na pá cuγusi-i si Isətée. I isentaa ka luwaya pə fēina. Lēna Maatosee kraγa-i na í tōc-i.

⁸ Waatu wei pa kraala wulau tōm ntəγi mpu, lēna pá koti pēelaa kē Susi icatē taa, na Isətée tōtō. Na pa paasənlū yulu katanja Heke feñiyi pa tōc. ⁹ Mprúyú Isətée tōm lapa apalu inəγi teu. Lēna Isətée kraγa-i na nyuγu. Tənaγa i ha-i kpaakraa kē kacōka wontu, na í hul-i waau kupaŋku kē alaa tēyaya taa, na í cēle-i kawulaya tēyaya paasənlaa alu nyéma kē naatosompōγlāγa. ¹⁰ Ama Isətée ta yele na pá nyi si i kē Yuta tu, teitei isū Maatosee ka kisina-i tō. ¹¹ Maatosee pukaya alaa tēyaya nōcōγō tēe kē na í naaki Isətée alaafəya, na isəna pa laki-i tō.

¹² Pu wēe kē si paa pēelb wei í la kacōka kē pənaγa tēcu isū paa suu alaa tō. Nim mpi pa yaa si miili tōγō pa caaləγi saγalūγu kē isōtunaa naatoso. Pə waali na pá saγali lēmpənaa tōtōγō isōtunaa naatoso lēlu. Pa tēη mpu tōγō pēelaa mpe pa puki wulau kiη na pá kaasəγi tēma. ¹³ Ye pēelb wei i kula tēeu, í nōka mpi pa cēləγi-i kē na í kpeŋna. ¹⁴ Taaŋaya taaŋaya kē pa pukaya na ku fema tanaŋ, lē pa polo alaa tēyaya naale nyəŋka ŋka ka taa yulu katanja Saasəkasi feñiyi-wē tō. Na ye wulau ta nyuli wei na í yaa i hətē, í lē u tasəγi tēnaγa mēluγu.

¹⁵ Kuyāŋku pə tala Apihayili pēelb Isətée pote tō. Isətée ka kē Maatosee neu wei i ka tōkaa isū i kululu tōγō. Isətée ta pēeki si i kpaakəγi puluγu yem. Ama Heke kēesa-i mpi mpi tō, pə tike kē i kraγaa. Isətée tōm ka wē pa tēna mpa pa naakaya-i tōγō teu kē.

¹⁶ Wulau Aselusi kawulaya pənaγa naatosompōγlāγa nyəŋka taa kē pa suuna Isətée kē kawulaya tēyaya taa, kē pa isōtu naanuwa nyəŋ wei pa yaa si Tepe tō i taa. ¹⁷ Mprúyú wulau luγu suu Isətée na pá kəli i alaa tēna. Lēna wulau hul Isətée kē pēelēe na suulu na pá kəli pēelaa lēmpa tēna. Mprúyú Aselusi kpa Isətée kē wulau alunyəŋ kē Fasiti lonte taa, na í tēmi-i kawulaya ntenuγu. ¹⁸ Mprúyú wulau lapa acima kē

Isətée tōc. Lēna wulau yaa i waali nyéma na akewenaa sōsaa. I cēpa i tētu yēlaa kē lampuu, i lapa-wēγe kucōcōη na luγu kulumuγu na kawulaya tōη.

¹⁹ Waatu wei paa kota pēelaa kē tōm naale nyəm tō, Maatosee ka wē wulau tēmlē taa kē tēna. ²⁰ Ama Isətée ka tōka nti Maatosee ka kisəna-i tōγō. I ta yele na pá nyəmi-i si i kē Yuta tu. Mpi tō, i seeki Maatosee kē isū i ka wēu i tē tō.

Maatosee waasuγu kē wulau

²¹ Waatu wei Maatosee ka wē wulau tēmlē taa kē mpu tō. Kuyaku nakulī, kawulaya tēyaya nōcōcōsi tanja Pikitaŋ na Tēlēki pa mu wulau na páná, na pá caakaya-i niη tuγu. ²² Maatosee nu mpu, lēna í taγasi Isətée, na í lē í heeli-təγi wulau. ²³ Pa tēη tōm nti tē nōcōhēe, lēna pá maγana-təγi mpu. Mprúyú pa pusa apalaa asaγaa mpe pa naale na tuγu. Lēna wulau yele na pá ŋmaa tōm ntəγi i kawulaya kutōcōsutu takəlaya taa.

Hamaŋ taa kraŋau kē Yuta nyéma

3 Mprúyú pəle pə waali wulau Aselusi kusa Akaki tu Hametata pəyalu Hamaŋ nyuγu na í kra-i i waali tu. ² Lēna wulau su si i kawulaya taa akewenaa tēna í hənti Hamaŋ kē atē na pá sēe-i. Ama Maatosee ná kisa mpu inī pə lapu. ³ Mprúyú akewenaa lēlaa pōcōsa-i si: Pepe tōc kē nn laki isū wulau suwa tō? ⁴ Paa kuyaku ŋkuγu pa pōcōsaγa-i mpu. Lēna í cō-wē si: Ma kē Yuta tu. Ntēna pá taγasi-təγi Hamaŋ si pa naaki si i ká la isəna. ⁵ Hamaŋ cəkənaa si Maatosee u hən-təγi-i atē, lēna i páná huu. ⁶ Hamaŋ nuwa si Maatosee kē Yuta tu, pə tōc kē i caakaya si í kpiisi í na i yēlaa Yuta nyéma lēlaa mpa pa wē Aselusi kawulaya tēna taa tō. Si í ku Maatosee tike tō, təle tē ta maγa-i. ⁷ Mprúyú Aselusi kawulaya pənaγa naanuwa na naale nyəŋka isōtu kancaalaya nyəŋ wei pa yaa si Nisaŋ tō i taa Hamaŋ maγasa pəle nte pa yaa si pulim tō, si i nyəŋ kuyaku ŋku i ká kpiisi Yuta nyéma isū i maγasuγu i taa tō. Lēna pá tōγō pa isōtu naanuwa na naale nyəŋ wei pa yaa si Ataa tō.

Hamaŋ maγasuγu si í kpiisi Yuta nyéma

⁸ Mprúyú Hamaŋ tōma wulau si: Yēlaa napəli pa wenna nyá tētu hōγləη tēna taa. Pa wēna pa mpa kē, pa yaasi ta nəγəsəna yēlaa lēlaa. Pəyēle paa tēŋəγi nyá kiŋ. Lē pə ta muna si í yele-wē. ⁹ Ye pə maγa-η lē n ha nōcō na pá kpiisi-wē. Lē ma kaa laŋ pə liγitee nyəγətu kē tōcōnənaa ŋmunuγu nuuwa (300) na má cēla kawulaya liγitee paasənlaa na pá tu kraŋ-coou taa.

¹⁰ Mprúyú wulau ləsa i kukuule nte i yusəγəna tō na í cēla Yuta nyéma kolontu Hamaŋ. ¹¹ Lēna í tōmi-i si: Ma ha-η yēlaa mpe na pa liγitee, lana-wēγe isəna n caa tō.

¹² Mprúyú Hamaŋ kota wulau takəlasī ŋmaalaa kē isōtu kancaalaya nyəŋ kuyēēη naanuwa na tooso wule. Lēna pá ŋmaa takəlasī kē tētu feñlaa na

kumatarɲaa sɔsaa na nyuɣu nyáma. Ḿpúyú pa teləsəna paa piitim mpi pə taa, na pá tu wulau hətə na ɪ kuyusum. ¹³ Ḿpúyú pa tilina ləetələnnaa mpeɣe tillaa ke pa tetu təna taa si pá kpiisi Yuta nyáma təna təpai. Pə kpaɣau kukpatəlaa na piya tɔ. llena pá kuu pa wenau tənaya kuyaku kulumuɣu taa ké pa ɪsɔtu naanuwaa na naale nyəɲ Ataa kuyeeɲ naanuwaa na tooso wule. ¹⁴ Pɪ wɛɛ si pá teləsɪ ləetələnnaa mpe pa tɔm ke paa tetu hɔɣɔɣu ɲku ku yəlaa ké, na paa wei ɪ sɔɔɔ pɪ kuyaku ɲku ku wule. ¹⁵ Ḿpúyú tillaa tɛɛna asewa ɪsu wulau ka heeluɣu-wɛ tɔ na pá kpaali tɔm ntəɣɪ Susi ɪcate taa. Wulau na Hamarɲ pa caɣaa na pá nyɔɔki, llena tɔm nti tə cuki ɪcate.

Maatosee sələmuyu ke Isätée si í sənə-wɛ

4 Maatosee nuwa pə təna mpi pə laki tɔ. llena í cəli ɪ wontu na laɲwakəlle na ɪ suu ləyaya nyəntu. Na í pəli ɪ nyuɣu taa ké tɔluma, na í cɔɔ ɪcate na í makɪ kapusi. ² Ḿpúyú ɪ pola kawulaya nɔnɔɣɔ na í səɲ təna. Mpi tɔ, pa kisina ləyaya wontu suulaa ke nɔnɔɣɔ ɲkeye. ³ Paa tetu hɔɣɔɣu ɲku ku taa ké wulau tɔm nti tə talaa, Yuta nyáma laɲa wakəɣɪ ké tətɔɣɔɣɔ. Na pá hɔkəɣɪ nɔɔsi na pá wiiki na pa paɣale suuki ləyaya wontu, na pá həntəɣɪ tɔluma taa.

⁴ Ḿpúyú Isätée təmlɛ nyáma alunyəma na yəlaa kataasi pa polaa na pa heeli Isätée ke Maatosee laɲwakəlle tɔm. llena sɔɣɔntu kpa Isätée ke sɔɔsɔm na í tilina Maatosee ke wontu, si í wɔɣɔsi ɪ ləyaya nyəntu. llena Maatosee kisi. ⁵ Tənaya Isätée yaa katarɲa Hataki wei wulau ka cɛla-ɪ si í laki-ɪ təmlɛ tɔ na í tili-ɪ si: Polo ɲ pɔɔsi Maatosee si pepe lapəna. ⁶ Ḿpúyú Hataki pola Maatosee kiɲ ke kawulaya təyaya nɔnɔɣɔ tənaya ɪcate patəma taa. ⁷ llena Matosee keesi-ɪ pə təna mpi pə maɣana-ɪ tɔ. ɪ keesa-ɪ tɔtɔɣɔ liɣitee ɪsəna Hamarɲ su ɪ nɔɣɔ si, ye ɪ lɪna Yuta nyáma təkulɛ ɪ ká tu wulau kpancoou taa tɔ. ⁸ llena Maatosee cɛle-ɪ Yuta nyáma kuyu tɔm nti pa kpaala Susi taa tɔ pə takəɣa si: Cɛla Isätée na ɲ keesi-ɪ pə təna. Si polo wulau kiɲ na ɲ wiina-ɪ na ɲ sələmɪ-ɪ suulu ke Yuta nyáma tɔm. ⁹ Ḿpúyú Hataki polaa na í heeli Isätée ke Maatosee tɔm nti. ¹⁰ Tənaya Isätée məɲna Hataki si í heeli Maatosee si: ¹¹ Pə kpaɣau wulau təmlɛ nyáma təna, na ɪ tetu hɔɣɔɣɔ yəlaa təna tɔ, pa nyəma si paa apalu yaa alu suuna wulau taya tɔɔ na pá ta yaa-ɪ, səm ké. Ama wei wulau ká hulɪ ɪ wula kprátúyú si ɪ yaa-ɪ tɔ ɪ paasi ké. Pəyele ma kuyeeɲ hiu na naanuwaa kɔɔ wulau ta yaata-m ɪ cɔɔ. ¹² Tənaya Maatosee tilaa si pá heeli Isätée si: Taa huɔ si nyá tike n ká fitina səm si n we wulau təyaya taa tɔ pə tɔɔ yoo. ¹⁴ Ama ye ɲ kisa tɔm tənɛ tə paasənau, pɪ waasi Yuta nyáma. lɛ nyá na nyá təyaya nyáma mə tənaya nté. Halɪ ntanyi pə maɣamaya pə tɔɔ ké n pəsa wulau alu. ¹⁵ Ḿpúyú Isätée tilaa si pa heeli Maatosee si: ¹⁶ Polo ɲ koti Yuta nyáma mpa pa we Susi tɔ pa təna na pá hɔkɔ nɔɔsi ke ma tɔɔ ké kuyeeɲ tooso. ɪ taa tɔɣɔ ɪ taa nyɔɔ, paa ilim paa ahoo. Ma na ma təmlɛ nyáma alunyəma taa hɔkɔ nɔɔsi ke mpu tɔɔ. Paa na kiiu wɛɛ tɔ, maa suu wulau tɔɔ, na ye maa si ma si.

¹⁷ Ḿpúyú Maatosee tɛɛwa na í la pə təna mpi Isätée heela-ɪ tɔ.

Isätée yaa wulau na Hamarɲ ke tɔɣu

5 Ḿpúyú pa nɔnɔkutɔ kuyaku tooso nyəɲku wule, Isätée suu ɪ kawulaya wontu na í polo na í səɲ wulau taya tɔɔ. Na wulau náa caɣa ɪ kawulaya kumte tɔɔ ké nɔnɔkeelasɪ. ² Waatu wei wulau na Isätée na í səɲa mpu, llena Isätée nyuɣu te na wulau hulɪ-ɪ ɪ wula kprátúyú na Isätée polo í tokina ku nɔɣɔ taa. ³ Ḿpúyú wulau pɔɔsa-ɪ si: Alaafəya keɛ? Heeli-m mpi n caaki tɔ, paa ma kawulaya hɔɣɔɣu maa ha-ɲ. ⁴ Ntəna Isätée cɔ si: Hal, ma cɛ, alaafəya ké. Ma caa ké si nyana Hamarɲ í kɔɔ ma tɛɣe səɲa na í tɔɣɔ.

⁵ Ḿpúyú wulau tila kpaɔpaa ke Hamarɲ waali si pá polo Isätée tɛɣe tɔɣu ɪsu ɪlé ɪ nyuluyu tɔ. llena pá tɛɛ. ⁶ Pa nyɔɔkaya sulum ke waatu wei lɛna wulau pɔɔsi Isätée si: Pepeɣe n nyuləɣɪ yee? Paa ma kawulaya hɔɣɔɣu, maa ha-ɲ. ⁷ Mpuɣulɛ Isätée si: Hal, ma cɛ, nti ma nyuləɣɪ teu tɔɣɔɔ si cele nyana Hamarɲ í kɔɔ ma tɛɣe tɔɣu tɔɔ. lɛ maa heeli-ɲ nti tə wɛɛ tɔ.

Hamarɲ caaki Maatosee kuyu

⁹ Ḿpúyú Hamarɲ lɪna Isätée tɛɣe kuyaku ɲku na laɲhulumlɛ sɔɔsɔɔ. llena í maɣana Maatosee ke wulau təyaya nɔnɔɣɔ, ama Maatosee ta kulɪ yaa í nyəɣəli si ɪ sɛeki Hamarɲ, llena pááná huu Hamarɲ. ¹⁰ llena í kpa ɪ ti na í kpe na í tili na pá yaa ɪ taapalaa na ɪ alu Seɛɛsi. ¹¹ Ḿpúyú Hamarɲ sama ɪ ti na ɪ wenau sɔɔsɔm na ɪ pəyalaa kupiɲ. Na teeli wei wulau tu-ɪ na í kpa-ɪ ɪ akewenaa na ɪ waali nyáma pa nyuɣu tu tɔ. ¹² Pəle pə paasi, na í tasa si: Ma tike təkɔɲ ké Isätée ləsaa si ma su wulau na tə tɔɣɔ ɪ tɛ. Páɔɔ cele ma na wulau tə tasəɣɪ Isätée tɛɣe məluɣu na tɛ tɔɣɔ tɔɔ. ¹³ Ama ma maɣana Yuta tu Maatosee ke wulau təyaya nɔnɔɣɔ. llena ma laɲle wakəli na má sɔɔ tənɛ ɪnɪ tə təna tə tɔɔ.

¹⁴ Ḿpúyú Hamarɲ alu Seɛɛsi na ɪ taapalaa təna tɔma si: Pá saaki tesika na ká kulɪ ɪsu məetələnnaa hiu na kakpasɪ. llena cele tanarɲ ɲ sələmɪ wulau na pá pusi Maatosee na-ke. lɛ nyana wulau í ká polo tɔɣu na laɲhulumlɛ.

Tənaya tɔm tənɛ tə maɣa Hamarɲ, na í lá na pá saaki tesika.

Wulau kusuyu ke Maatosee nyuɣu

6 Ḿpúyú ahoo anɪ wulau ta pəsi na í too. llena í yeɛ na pá kɔna kutɔɔsutu takəɣa na pá kala-ɪ ké. ² Tənaya pa maɣana ka taa si: Maatosee ka kula wulau təyaya tarɲlaa Pikitarɲ na Teleki pa waali. Waatu ɪnəɣɪ peɛ pa caakaya wulau ke niɲ tuyu. ³ Kelena wulau pɔɔsi si: Na pepeɣe pa kusəna Maatosee nyuɣu ke mpu ɪnɪ pə tɔɔ? Ntəna təmlɛ nyáma si pa ta lapɪ-ɪ pulu.

⁴ Ḿpúyú wulau pɔɔsaa si: Awe wɛ taya tɔɔ?

lɛ pɪ pana Hamarɲ ka polaa si ɪ sələməɣɪ wulau si pá pusi Maatosee na tesika ɲka paa saakaa tɔ.

nyéma laŋa hulumi katatəlaya na pá lá acima. Ḿpúyú sɔɔntu kpa piitim lɛmpɪ nyéma na pa taa pəyalɛ mu Yutaɪtu.

Yuta nyéma lɛɛtuɔ

9 Waatu wei pə tala pa ɪɔtu naanɔwa na naale nyəŋ Ataa kuyaku naanɔwa na tooso nyəŋku wule, ɪsu tɛtu nyéma ká ŋmakəli Yuta nyéma ɪsu wulau ka sɪu tɔ. 1. lɛna pə layasi na Yuta nyéma məl-wɛɣɛ ŋmakəluɔ. 2. Ḿpúyú Yuta nyéma kota paa ɪcatɛ nte tə taa ké tɛtu təna taa, na pá taŋ na pá yooŋa mpa pa puki pa kuɔ tɔ. Ama Yuta nyéma tɔm lapa yəlaa kɛ sɔɔntu kɛ teu. Pa taa nɔɔɔlɔ ta pəsi na í la-wɛɣɛ pulu. 3. Ḿpúyú Maatosee tɔm lapa sɔɔntu kɛ akewenaa sɔsaa, na tɛtu fɛŋlaa, na kumataŋnaa sɔsaa, na kawulayɔ taa nyuɔ nyéma, na pá sɛɛna Yuta nyéma tɔ. 4. Mpi tɔ, Maatosee nyuɔ ka kula ɪ tɛmlɛ taa ké na ɪ hətɛ yaa na pə tala tɛtu hɔɔlɔŋ təna taa, na ɪ toŋ sɔsəɣɪ tam.

5. Ḿpúyú Yuta nyéma kuwa pa kolontunaa tənayɔ sɔsɔm, na pá lana mpa paa caaki-wɛ tɔɔ ɪsəna pa sɔɔlaa tɔ. 6. Pa kuwa yəlaa nasələ na nɪnɔwa (500) kɛ Susi ɪcatɛ taa. 7. Ḿpúyú pa kuwa Yuta nyéma kolontu Hametata pəyalu Hamarj pəyalaa naanɔwa. Pa həla nté Pasanetata, na Taləfɔŋ, na Asəpata, na Polata, na Ataliya, na Alitata, na Paamaseta, na Alisayi, na Alitayi, na Fayesata. 1. lɛ pa ta kuu pa wɛnaɔ.

11. Ḿpúyú pa heela wulau kɛ kuyaku ŋku ku maɣamaɣa kɛ yəlaa ɪsəna pa kuwa Susi ɪcatɛ taa tɔ. 12. 1. lɛna wulau heeli ɪsətɛɛ sɪ: Yəlaa nasələ na nɪnɔwa (500) ké Yuta nyéma kuwa Susi ɪcatɛ taa tike, na pá sɔsəna Hamarj pəyalaa naanɔwa. 1. sɛntɔ pa kaa laŋ kuɔ kɛ sɔsɔm kɛ tɛtu hɔɔlɔŋ 1. lɛlɔŋ taa. Ye n nyuləɣɪ puluɔpɔ tɔtɔ, 1. lɛ n səlɛmɪ-m, maa ha-ŋ-wɪ.

13. 1. lɛna ɪsətɛɛ sɪ: Hai, ma cɛ, ma caa ké sɪ n ha Yuta nyéma kɛ kuyaku kɛ cele ɪsu saŋa na pá pusi Hamarj pəyalaa naanɔwa wei pa kuwa mpu tɔ na tuɔ.

14. Ḿpúyú wulau ha nɔɔɔ na pá kpaali ḿpúyú Susi ɪcatɛ taa na pá pusi-wɛ na tuɔ. 15. Pə fema pa ɪɔtu Ataa kuyɛɛŋ naanɔwa na liyiti nyəŋku wule, 1. lɛna Susi ɪcatɛ taa Yuta nyéma ku yəlaa ŋmɔnɔɔ nɪnɔwa (300). Ama pa ta kuu pa wɛnaɔ.

16. Ḿpúyú tɛtu hɔɔlɔŋ 1. lɛlɔŋ taa Yuta nyéma kotaa na pá taŋ pa kulaa. Haləna pá ku pa kolontunaa na mpa paa caa-wɛ tɔ pa taa ké yəlaa iyisi nɪtoso na naanɔwa na kakpasɪ (75000). 1. lɛ pa wɛnaɔ kɛ pa ta kuu. 17. Pa ɪɔtu naanɔwa na naale nyəŋ kuyaku naanɔwa na tooso wule kɛ pə lapa mpu. Pə fema naanɔwa na liyiti nyəŋku 1. lɛna pá lá kulɛɣɛ acima kuyaku sɔsɔɔ. 18. Ama kuyaku naanɔwa na tooso na liyiti taa ké Susi ɪcatɛ taa Yuta nyéma ná kotaa na pá ku pa kolontunaa. 1. lɛna pá lá naanɔwa na kakpasɪ nyəŋku kɛ acima kuyaku sɔsɔɔŋku. 19. Pə tɔtɔ ké ye pə

tala pa ɪɔtu naanɔwa na naale nyəŋ Ataa, kuyaku naanɔwa na liyiti nyəŋku wule, acalɛɛ səkpena taa Yuta nyéma laki acima ké na pá haaki təmaɣa kuɔɔɔŋ.

Acima kutɔsɛɛ

20. Ḿpúyú Maatosee ŋmaa kuyɛɛŋ ɪnɪ ɪ tɔm na í tilina Yuta nyéma mpa paa wɛ tɛtu təna taa tɔ. Paa pəɔɔlɔ pəɔɔlɔ nyéma, paa pooluŋ nyéma. 21. Na í sɪ sɪ: Paa pənayɔ ŋka í ká tɔɔ mə ɪɔtu naanɔwa na naale nyəŋ Ataa kuyaku naanɔwa na liyiti na naanɔwa na kakpasɪ wule kɛ acima. 22. Mpi pə tɔtɔ tɔ, kuyɛɛŋ ɪnəɣɪ Yuta nyéma fita pa kolontunaa. 1. sɔtu ɪnɪ ɪ taa ké pa laŋwakəllɛ pəsa laŋhulɔmlɛ na pa wahala náa pəsi kupantu. Pə tɔtɔ ké pə wɛɛ sɪ pá tɔɔ acima kɛ kuyɛɛŋ ɪnɪ na pá ha pa təma na kunyɔntunaa kɛ kuɔɔɔŋ.

23. Ḿpúyú Yuta nyéma muwa nti Maatosee ŋmaawa tɔ na pá sɪ sɪ: Tíí laki ḿpúyú paa pənayɔ ŋka.

24. Ntəna Maatosee tɔɔsɪ-wɛ sɪ Akaki tu Hametata pəyalu Hamarj wei ɪ ké Yuta nyéma kolontu tɔ ɪ ka tɛma ɪ taa ké sɪ ɪ kpiisiyɪ-tu. Haləna í maɣasɪ pələ nte pa yaa sɪ Pulim tɔ, na í sɪna ta kuɔ kuyaku. 25. Ama 1. sətɛɛ ná wulau, 1. lɛna 1. lɛ í ŋmaa, na 1. sɛɣatɔ nti Hamarj ka tu ɪ taa ké Yuta nyéma tɔtɔ tɔ, tɛ məli ɪ nyuɔ taa. Pə tɔtɔ ké pa pusa ɪ na ɪ pəyalaa na tuɔ. 26. Pə tɔtɔ ké pa ha kuyɛɛŋ ɪnəɣɪ pələ maɣasɔɔ hətɛ sɪ Pulim. Ḿpúyú pa kɛɛsəna 1. lɛɛtəli taa tɔm, na nti tu maɣana-wɛ tɔ. 1. lɛna 27. pá sɪ sɪ pá na pa piya na Yuta tapəsəlɔŋ paa tɔki acima kɛ kuyɛɛŋ ɪnəɣɪ paa pənayɔ ŋkayɔ teitei ɪsu Maatosee sɪu tɔ. 28. Pə wɛɛ sɪ tɛtu təna taa Yuta nyéma təna na pa waali lulɔŋ nyéma paa tɔki Pulim acima anɛɣɛ tam tɔtɔ ké, pa kaa sɔɔ a tɔtɔ.

29. Ḿpúyú 1. sətɛɛ na Yuta tu Maatosee pa tasa 1. lɛɛtəli naale nyəŋ kɛ ŋmaasɪ sɪ pə sɔsɪ kancaalaya nyəŋ kɛ toŋ kɛ Pulim tɔm taa. 30. Aselusi tɛtu hɔɔlɔŋ nɪnɔwa na hiu na naatosompɔɔɔɔɔ taa (127), Yuta nyéma kɛ pa ŋmaa 1. lɛɛtələnaa mpe sɪ pə ha-wɛɣɛ alaafəyɔ.

31. 1. lɛna pa na pa waali lulɔŋ nyéma pa tɔki Pulim acima anəɣɪ kuyɛɛŋ wei 1. sətɛɛ na Maatosee pa sɪ-wɛ tɔ. Pa yɔɔɔta nɔɔkɔtutu na wula nna paa wii na pə fɛɛ acima kuyɛɛŋ ɪnɪ tɔ pə tɔm. 32. Ḿpúyú 1. sətɛɛ lapa na Pulim acima pəsi pulu sɔsɔɔm. 1. lɛna pá ŋmaa-təɣɪ takəlayɔ taa.

Maatosee waasɔɔ kɛ Yuta nyéma

10. Ḿpúyú wulau Aselusi tu lampuu kɛ tɛtunaa mpa pa təna ɪ tɔɣaa tɔ pa yəlaa, haləna pə kɔpenna tɛtu nti lum ɔɔɔna tɔ. 2. Pa kɛesa Aselusi təma 1. lɛna nna a huləɣɪ ɪ toŋ na ɪ pəsɔɔ tɔ, na 1. sənəna ɪ kusa Maatosee nyuɔ tɔ pə tɔm kɛ Metii na Pɛɛsɪ awulaa takəlayɔ taa. 3. Yuta tu Maatosee ka kɛna wulau waali tu təkɔpɛm. 1. lɛ paasayana ɪ Yuta nyéma kɛ teu ké. 1. lɛna pələ pá tuɣuna-ɪ na pa luyɔ suu-ɪ teu.

Soopu

Kutulutu

Takəlaya kanē ka taa ké pa kéesəyi apalu wei pa yaa si Soopu tɔ i tɔm. l ka tɔma teu ké i feina isayatiya. Haləna ulɔɔɔ nά tɔ si lɔɔ ha Soopu tɔɔɔ i tɔntē wē teu. M̄p̄ȳȳ lɔɔ yelaa na p̄ə maɣasi Soopu na p̄ə kpiisi i piya, na i wenu təna, na i alaafəya tɔtɔ. Paa na mpu Soopu ta lɔ tɔɔɔ. Ama i cəkənaa ké si lɔɔ kēle p̄ə təna p̄ə tu na i laki isəna i caaki tɔ. Pə waalu ké lɔɔ m̄əna Soopu ke i wenu mpi pu kpiisaa tɔ p̄ə tənaya tɔm naale.

Isəna pa faya Soopu takəlaya tɔ:

Soopu tɔm tɔɔ kutulutu, titite 1-2

Soopu na i taapalaa tooso, titite 3-31

lihu kuyɔɔtutu, titite 32-37

lɔɔ kuyɔɔtutu, titite 38-42:1-6

Kutəkətu, titite 42:7-17

Satanu maɣasuyɔ ke Soopu ke tɔm kancaalaya nyəm

1 Apalu nɔɔɔɔ i ka wenna Wusi tetu taa, na p̄ə yaaki-i si Soopu. Apalu inu i feina kawaliya, i t̄əɣ̄ɣ̄ɣ̄ tampana, i nyaɣna lɔɔ, na í c̄l̄əɣ̄ɣ̄ɣ̄ isayatu. ² Soopu ka lula apalupiya ke naatosompɔɔɔɔɔɔ kē, na p̄əelaa tooso. ³ l wena t̄əml̄e nyəma ke tuutuuma. Yooyoonaa ná wē iyisi tooso (3000), naaɣ kuhaləɣ ke nasəle na nuuwa (500). Kraɣasi ná wē nasəle na nuuwa (500), heeɣ ke iyisi naatosompɔɔɔɔɔɔ (7000). Apalu inu i nyuyɔ ka kələna kuluyɔ ke ilim t̄əluɣ tetu taa.

⁴ Ye i p̄əyalaa í kéesaa, pa laki acima ké na p̄ə kaasəyi t̄əma. Pa yaaki pa newaa alu nyəma tooso, na p̄ə c̄ɔɔki t̄əma t̄ə na p̄ə t̄ɔki na p̄ə nyɔɔki. ⁵ Ye pa c̄ɔɔ pa t̄əna pa t̄ə na p̄ə c̄uyusi, ul̄e Soopu koti i piya na í la-weȳe nyɔɔɔɔ t̄ɔ asilima k̄eluyɔ k̄ɔtaya. Ku feɣ tanəɣ, ul̄ena í kul̄i lɔɣ, na í lá paa wei i nyuyɔ taa ké k̄ɔtaya ɣka k̄ɔɔ lusa ka t̄əna tɔ. Mpi tɔ, Soopu maɣasaya i taa ké si, ntanyu i piya tuuwa lɔɔ na sí wakələna-i si lotu taa. M̄p̄ȳȳ i lakaya tam.

⁶ M̄p̄ȳȳ kuyaku nakuli is̄ɔt̄aa ȳəlaa*fa* pola Tacaa kiɣ, na Satanu wē pa hek̄u. † i yɔɔɔt̄aa ké si lɔɔ p̄əyalaa. Ama tá tuwa si is̄ɔt̄aa ȳəlaa. ⁷ Nt̄ena Tacaa p̄ɔɔɔ-i si: N luna le?

Satanu si: Ma luwaya si ma c̄ɔɔki tetu. ⁸ K̄elena Tacaa si: Is̄ənt̄ɔ n ta laɣ ma t̄əml̄e tu Soopu ke nau. l feina saala ké at̄e. l feina kawaliya, i t̄əɣ̄ɣ̄ɣ̄ tampana, i nyaɣna-m, na i c̄l̄əɣ̄ɣ̄ɣ̄ isayatu. ⁹ Mpuɣule Satanu nɔɔɔ t̄əkpau si: Yem t̄ɔɔ ké Soopu nyaɣna-ɣ? ¹⁰ N kenta í na i ȳəlaa na i wenu pa t̄ɔɔ, na í kooli i kulapəm ke

kupantu. Haləna i t̄ɔla huki katatəlaya ke tetu taa tɔ se. ¹¹ T̄ɔɔ, tú niɣ ke Soopu wenu t̄ɔɔ na í ná. Ye ílé i ta tuu-ɣ ul̄e ma yeɣe nɔɔɔ.

¹² Mpuɣule Tacaa t̄ɔma Satanu si: Ma tuwa Soopu kuwenam ke nyá niɣ taa. Ama taa tokina i maɣamaya ké. l̄ena Satanu yeɣe Tacaa na í t̄eɣ.

¹³ M̄p̄ȳȳ kuyaku nakuli Soopu p̄əyalaa, na i p̄əelaa, pa wē pa taal̄u t̄e, na p̄ə t̄ɔki na p̄ə nyɔɔki. ¹⁴ l̄e t̄əml̄e tu nɔɔɔɔ pola Soopu kiɣ nt̄e na í heeli-i si: T̄ə halayana naaɣ nt̄e na kraɣasi ná t̄ɔki t̄əna.

¹⁵ T̄ənayale Sapa nyəma tii tá t̄ɔɔ, na p̄ə kú t̄əml̄e nyəma l̄elaa, na p̄ə kuu t̄ɔla. Ma tike ma fitina na má k̄ɔɔ si ma heeliɣi-ɣ.

¹⁶ T̄əml̄e tu inu i nɔɔɔ ta tu tiita at̄e ul̄e t̄əml̄e tu l̄elu ná k̄ɔmɔyale, na í t̄ɔ si: T̄eu tii heeɣ kaləkəɣ na t̄əml̄e nyəma pa t̄ɔɔ, na p̄ə kú pa t̄əna. Ma tike ke p̄ə s̄ɔɔwa na má k̄ɔɔ si ma heeliɣi-ɣ.

¹⁷ T̄əml̄e tu inu i nɔɔɔ ta tu tiita at̄e, ul̄e t̄əml̄e tu l̄elu k̄ɔmɔyale na í t̄ɔɔ si: Papiloni ɣmulaa kpeka tooso tii tá t̄ɔɔ. l̄ena p̄ə kú t̄əml̄e nyəma na layate, na p̄ə kuu yooyoonaa. Má tike ke p̄ə s̄ɔɔwa na má k̄ɔɔ si ma heeliɣi-ɣ.

¹⁸ T̄əml̄e tu inu i nɔɔɔ ta tu tiita at̄e, ul̄e t̄əml̄e tu l̄elu k̄ɔmɔyale na í heeli Soopu si: Nyá p̄əyalaa na nyá p̄əelaa ka kota pa taal̄u t̄e na p̄ə t̄ɔki na p̄ə nyɔɔki. ¹⁹ l̄ena kacuculaya s̄ɔsaya nak̄eli ká ma kutuluyɔ ɣku-luɣasi liyiti na t̄ɔɣ, na kú k̄p̄esi na kú tak̄i-wē na p̄ə si. Ma tike ke p̄ə s̄ɔɔwa na má k̄ɔɔ si ma heeliɣi-ɣ.

²⁰ T̄ənayale Soopu kulaa na í c̄əli i toko, na í looli i nyuyɔ. M̄p̄ȳȳ i h̄ənta lɔɔ ké at̄e na í saali m̄p̄ȳȳ i is̄ənt̄ɔɔ. ²¹ l̄ena í t̄ɔ si:

Kp̄ete ke ma too lula-m, na kp̄ete t̄ɔt̄ɔɔ maa məli tetu t̄eɣ. Tacaa hana, kulum inu i kraɣana.

† is̄ɔt̄aa ȳəlaa: C̄əne ul̄e t̄ə t̄əna nasaala t̄ɔm Piipilinaa taa nɔɔɔɔɔ. ílé

Mpu tɔ, maa sɛɛ-ɪ kɛ.

²² Pə tənə mpi pə maɣana Soopu kɛ mpu tɔ, ɪ ta pən-tənə lɔ kɛ pə taa. Pécɔ ɪ ta yɔɣtɪ-ɪ ɪsɔyatu.

Soopu maɣasuyu tɔm naale nyəm

2 Ḿpúyú kuyaku nakulɪ ɪsɔtaa yəlaa pola Tacaa kiŋ tɔtɔ, na Satanɪ wɛ pa heku. ² Ntɛna Tacaa pɔɔsɪ-ɪ sɪ: N lɪna le?

lɛna Satanɪ cɔ-ɪ sɪ: Ma lɪwɔɣa sɪ ma cɔkɪ tɛtu. ³ Kɛlɛna Tacaa sɪ: ɪsəntɔ n ta laŋ ma tɛmlɛ tu Soopu kɛ nau. ɪ fɛɪna saala kɛ aɛ. ɪ fɛɪna kawaliya, ɪ tənɣɪ tampana, ɪ nyaŋna-m, na ɪ cɔlɔɣɪ ɪsɔyatu. lɛna lɔtasa sɪ: Satanɪ nyá yelina na má tú Soopu kɛ wahala kɛ yem. Ama ɪlé ɪ kisa kuwakəlɛm kɛ tɛsɔɣasɔɣa.

⁴ Tənɔɣalɛ Satanɪ nɔɣ təkpaɪ sɪ pa tuka ituule sɪ: Pa haa púyú kɛ na kulɛ kú ha. Yulu wɛna mpi tɔɣɔ ɪ kuɣɪ na ɪ yana ɪ weesuyu. ⁵ Tɔɔ, lɔtɔ tú niŋ kɛ Soopu tɔnsuyu na ɪ muwa tɔɔ na ń na. Ye ɪ ta tuɔ-ŋ, ɪlɛ ma yeɛle nɔɣɔ.

⁶ Ntɛna Tacaa heeli Satanɪ sɪ: Tɔɔ, ma tu Soopu kɛ nyá niŋ taa. Ama taa tokina ɪ weesuyu kɛ.

⁷ Ḿpúyú Satanɪ yela Tacaa na ɪ tɛɛ. lɛna ɪ tú Soopu kɛ hiŋ ɪsɔɣaŋ kɛ pə kraɣau ɪ nyuɣu na pə tii ɪ nɔn-taaləŋ tɔ. ⁸ lɛna Soopu cɔɣa tɔluma taa, na ɪ hiki tatɔɣa na ɪ kaaləɣəna ɪ tɪ.

⁹ Ḿpúyú Soopu alɪ tɔma-ɪ sɪ: N sɛɛsa ɪsəɛ sɪ ń taa wakəlɛna lɔɔ suwɛ? Tuɔ-ɪ, na ń sɪ na ń heɛsɪ. ¹⁰ Ntɛna Soopu cɔ-ɪ sɪ: Alɪ nyá, n yɔɣtɔɣɪ mpu ɪsɪ kraŋtu suwɛ? Ye lɔɔ ka lakɔɣa-tuyu kupantu na tá laŋa heɛwa. ɪ kɔma na ɪ lakɪ-tuyu ɪsɔyatu tɛ kisi?

Paa na Soopu wahala ɪnəɣɪ mpu tɔ, ɪ ta pəntənə lɔɔ kɛ natəlɔɣɪ ɪ yɔɣtɔɣa taa.

Soopu taapalaa tooso tɔm

¹¹ Soopu ka wɛna taapalaa tooso kɛ. Mɛɣɛɛ Teməŋ tu ɪlifasi, na Suha tu Pilitati, na Naama tu Sofaa. Pa nuwa Soopu wusasi tɔm, ɪlɛna pá polo sɪ pa wiiliɣɪ-ɪ na pá cɔɣa ɪ kiŋ na pá heɛsɪ ɪ laŋlɛ. ¹² Pa loosa Soopu kɛ pooluŋ na pá wɪ-ɪ nyəm. Pa krətənə-ɪ na pá cəkənə-ɪ, ɪlɛna pá tulɪ nɔɔsɪ, na pá cəlɪ pa tokonaa, na pá ŋmusɪ pa nyɔɔŋ taa kɛ tɛtu. ¹³ lɛna pá cɔɣa aɛɣɛ ɪlim na ahoo kɛ kuyɛɛŋ naatosompɔɣɔɣa. Pa ta yɔɣtənə-ɪ natəlɪ kɛ ɪ wusasi nɪ sɪ katatələɣa tɔɔ.

SOOPU NA ɪ TAAPALAA TOOSO

(Titite 3-31)

Soopu wula

3 Pə waalɪ kɛ Soopu tuwa ɪ kuyaku kululuyu na wula sɪ:

³ Pə huɪsɪ ma kuyaku kululuyu, na ahoo nna pa yɔɣtɔ ma luluyu tɔm tɔ.

⁴ Pá nyənɪ-kuɣu səkɛɛtuyu nyəŋku. ɪsɔtaa lɔɔ ɪ taa pɔɔsɪ ku tɔm.

Pəyeɛle nyaaləm napəlɪ pə taa nyaalɪ-ku.

⁵ ɪsotom na atətəɛ səkɛɛtuyu ɪ pɔɔsɪ ku tɔɔ.

Na ɪsɔŋmuntuyu kukɛɛtuyu waasi-kú, yaa ɪlim sí na pə yu ɪsɪ ahoo.

⁶ Ahoo anɪ á kəlɪ lɛnna kɛ səkɛɛtuyu.

Pá taa tasa-yɛɣɛ kalənau kɛ ɪsɔtunaa, yaa pənɔɣa taa.

⁷ Ahoo anɪ, á saalɪ kaalulɔɣa kɛ tam tɔɔ.

A taa nu laŋhulumlɛ kawilitɔɣa nakəlɪ tɔtɔ.

⁸ Tuwaa mpa pa nyəmá kuyɛɛŋ kɛ mpusi tənɣsuyu, na pá kraasəɣɪ tum sɔɔsɔ*fa* pááná tɔ.

Pá tənɣsɪ ahoo anəɣɪ mpusi. † (Tələakɔŋ) kɛna táá tɛləsɪ sɪ tum sɔɔsɔ.

⁹ Səkɛɛtuyu ɪ waasi tulumaluyu tɔɔ, na ahoo anɪ á taŋ ɪlim na á wɪɪ.

Pécɔ á taa loosɪ pə nyaaləm.

¹⁰ Mpi tɔ, a ta kaɣatɪ ma luluyu, na saŋa má naakɪ wahala sɔɔsɔ ɪnɛ.

¹¹ Pepe tɔɔ kɛ ma taa sí na pécɔ pá lulɪ-m, yaa ma taa heɛ ma lɪɪ waatu?

¹² Pepe tɔɔ kɛ pə ha-m too, na ɪ sɪ-m ɪ tɔɔ na má musɪ-ɪ?

¹³ ɪsəntɔ tɔ, maa həntaa tɛpamm kɛ pələau taa, na má tookɪ, na má heɛsəɣɪ.

¹⁴ Ma na awulaa sɔsaa na tɛtu nyɔɔŋ nyéma, mpa pa ŋmaakɪ tɛɛsɪ sɔsɔɔnsɪ tɔ,

¹⁵ yaa awulumpiya mpa pa wɛna wula na pá suuliɣɪ liɣitee kɛ tɛɛsɪ taa tɔ.

¹⁶ Maa wɛ ɪsɪ pə hɔlɔsuyu pəɣɔɣa na ká ta ná ɪlim tɔ.

¹⁷ ɪsɔɣau yeki ɪ ɪsɔyatu kɛ pələau taa. Tənɔɣa mpa pa kawa katatələɣa tɔ,

pa heɛsəɣɪ tam tɔɔ.

¹⁸ Saləkətatunaa tənə wɛ heɛsuyu taa kɛ tənɔɣa. Paa tasəɣɪ ŋmakəllaa hólá kɛ nuɪ.

¹⁹ Səkɛɛɪlu na sɔsɔ pa wɛ kulum kɛ tənɔɣa. Pəyeɛle pə cɛkɪ yom na ɪ caa.

²⁰ Pepe tɔɔ kɛ lɔɔ yeki na wahala nyéma naakɪ ɪlim? Na ɪ haakɪ laŋwakəllɛ nyéma kɛ weesuyu?

²¹ Pa taŋa səm, na pələɛ pu kɔŋ.

Na pá pɛɛkəɣɪ-wəɣɪ teu ɪsɪ liɣitee.

²² Yulu wei ɪ laŋlɛ ká huluməna na ɪ ŋmaalɪ sɪ ɪ hika pələau?

²³ Wei ɪ mpaau ŋmelaa na lɔɔ tama-ɪ kotɔɣa tɔ yáá?

²⁴ Ma tɔɣɔnɔɣa nté feesiŋ tisuyu, na má mɔlɔɣɪ pə fɛɪ tənɔɣa, ɪsɪ lum kɛŋuyu tɔ.

²⁵ Ye ma tú ma taa kɛ pulupu sɔɣɔntu pə kɔŋ kɛ. Mpi ma seekɪ tɔɣɔ ma naakɪ.

²⁶ Ma ta nyɪ tɛpamm yaa alaafəɣa yaa heɛsuyu tɔm.

Ama cɔɔsɛɛ watəɣəna-m.

ɪlifasi kuyɔɣtutu

4 Ḿpúyú Teməŋ tu ɪlifasi tɔma Soopu sɪ:

² N ká pəsɪ na ń kantəlɪ na má

† TUM SɔSɔ: Piipili yaawa wontuyu kune sɪ (Lefiyatan) na Nasaala taa, yaa

yɔɔtəna-ŋ?
 Mpi tɔ, tɔm we ma taa ké,
 maa pəsəɣi na má su.
 3 Nyá seɣesəna yəlaa paɣalɛ.
 Pəyele n nyəmə acamaa ke apalutu sɔɔsuɣu.
 4 Nyá tasayana layatu ke mpa pa caa hotuɣu tɔ,
 na ń kusəɣi mpa səɣəla nyəkaa tɔ.
 5 Pə mayana nyá, lɛna nyá apalutu
 yɔɔlɛɣi na ń huɣutiɣi lotu na?
 6 Isu n nyanɣayana lɔɔ ké na pə waasəɣi-ŋ?
 Na nyá tɔntɛ kupantɛ náa tɣu-ŋ naani?
 7 Husu nyá taa, too tɔ,
 n nawa pə kpiisa kupama, yaa tampana tɛŋlaa na?
 8 N nyəmə teu tasiɣisiɣi si,
 ye yulu hala kutakeesəm yaa i tuu wahala,
 mpu inəɣi i kɔŋ kum.
 9 Lɔɔ wosa pə yəlaa ke heelim na rááná,
 na pə wakəli-we na pə kpiisi-we.
 10 Pa holiɣi ké isu tɔɣlasɪ,
 na Taca təkəɣi-we na í pələɣi pa kela.
 11 Ye tɔɣlasɪ í laŋa tɔɣnaya si səki ké,
 na si piya náa yá yem.
 12 Pə wələta ma ŋkraŋuɣu taa
 ké tɔm ke mukaya tɛɛ
 13 ké ahoo taa ké saa wei toosee asayɛɛ
 kɔŋ na tom píi yəlaa tɔ.
 14 Sɔɔɔntu watu pəla-m təyuluɣulu,
 na ma tɔnuɣu təna seliɣi.
 15 Heelim feta ma isentaa na ma
 tɔnuɣu təna luli kacəncəmpɔɔɣlasɪ.
 16 Ma naakaya nɔɔɔlu səŋaa, ma ta nyəm-i.
 lɛna ma nu puntu miitiɣi si:
 17 Yulu pəsəɣi na í təŋ tampana isu weɣe lɔɔ kiŋ?
 Yaa i pəsəɣi na í weɛ tənəŋŋ isu i ŋmalu na?
 18 Ye lɔɔ tá lá naani ké i təmlɛ nyəma,
 na í naaki isɔtaa tillaa kiŋ ke kawalaya.
 19 Kacanɣana mpa i ŋmana cuɣu na pa tɔnəŋ ké tetu,
 na i yɔɔɔɣu fɛi kate isu sonsompee tɔ?
 20 Lɔɔ naŋəɣi-weɣe isu mulum ke kuyaku kulumuɣu.
 Paa saali tam, nɔɔɔlu u tu paasəɣəna.
 21 Pa weesuɣu ŋmusi cɛpa.
 lɛna pá sí pa fɛina ləmayasɛɛ.
5 lɛfasɪ si: Soopu ma kapuka na ń ná si
 nɔɔɔlu ká cɔ-ŋ?
 Isɔtaa tillaa naŋŋ nyəma taa awe tɔɔ ké n ká
 keesəna?
 2 Ləmayasɛɛ fɛi tu rááná kuɣi-i ké.
 lɛna isəsɛɛmlɛ náa kú kumelɛŋ.
 3 Ma nawa pə lakəna kumelɛŋ.
 Ḿpúɣú ma koola ku təyaya ke mpuɪi ké kpakpaɪi si:
 4 Nɔɔɔlu í taa waasi ku piya.
 Si tɔm í si tənəŋŋ ke təhuule.
 5 Nyɔɔɔtunaa í tɔɔ kumelɛŋ kumtu.
 Paa na sɔwa kalaa weɛ tɔ, pá lɛɛki-ti.
 Lanlaa í kuu ku wɛnaɪ.
 6 Kutakeesəm u lukəna atɛ.
 Pəyele pə taya tetu tɛɛ ké wahala nyɔɔkəna.
 7 Ama pə tú yulu ké si í tɔɔ wahala,

isu mamacəɣəlasɪ kuluyuu isɔtaɪ tɔ.
 8 Ye maya Soopu, lɔɔ ké maa tuwa kpuluyu,
 na má pɛti-i ma tɔm.
 9 I kulapəm tɔɔwaya,
 yulu kaa pəsi pə cəkənaɪ,
 yaa í nyi pə nyuɣu.
 10 Lɔɔ yekina na teu nuuki
 tetu tɔɔ, na tawa nyɔɔki.
 11 I kusəɣi mpa pə pasaa tɔɔ,
 na í heesəɣi ləyaya nyəma lanɔ.
 12 I wakəɣi mpi acilayatu nyəma suki si pa laku tɔ.
 I səŋsəɣi pa kulapəm ke pa niŋ taa.
 13 I kraaki nyəntaa na pa acilayatu.
 Pa kpelikpeka layatu tasuɣu u waasəɣi pulu.
 14 Ilim na pə isəɛ ke pa tutiɣi isu
 səkrɛtuɣu weɛ,
 na pá hakəɣi isu ahoo yuwa.
 15 Ama lɔɔ ná ləsəɣi icam ke səm taa,
 na í waasəɣi-i toŋ tu niŋ taa.
 16 I tɔɣi kunyɔntu taa ké tɛɛluɣu,
 na í təkəɣi isayalataa təna kɔɔsi.
 17 Wei i ŋkraŋuɣu lɔɔ hɔŋ tɔ, i nu leleŋ ké.
 lɛ taa kisi Toŋ təna tu seɣesuɣu.
 18 Lɔɔ lakəna yulu tɔɔ ké hiŋ na í tu-i kɔɔɛ.
 lni i kuɣuna na í waasəna i niŋ.
 19 Paa waatu wei ké i yak-i-ŋ
 wahalanaa na asola taa,
 na isayatu natəli tə kaa mayana-ŋ.
 20 I ká waasi-ŋ nyɔɔɔsi waatu.
 Na í ya-ŋ səm nɔɔɔ taa ké yoo taa.
 21 Paa pa caya nyá acaya pu kenti nyá tɔɔ ké.
 N kaa nyana puluyu wahala waatu.
 22 Nyɔɔɔsi na wahala pə tɔm ká la-ŋ wona.
 Pəyele n kaa nyana taale wontu.
 23 Pu kenti nyá tawa ke wakəllaa.
 Paa pɛɛ kulɔɔɔɔna, yaa taale wontu.
 24 Alaafəya ká weɛna nyá təyaya təna taa,
 na kɔntɛ natəli tə kaa laŋ nyá kalakəŋ taa.
 25 Nyá piya na nyá luluyu nyəma ká huki,
 isu tawa taa nyutu.
 26 N ká kpatəli teu ke təkunɣunɣu
 na pəcɔ ń suu púɔɔú.
 Teitei isu tɔɔnaya puɔɔɣu na pəcɔ pá kú tɔ.
 27 Tə pɛɛkaa na tɛ ná mpi tɔɔɔɛ.
 Nyaya pə weɛ si ń nu-ti na ń cəkəna-ti.

Soopu kuɔɔɔtu

6 Mpuɣule Soopu cɔwa si:
 2 Ye pu we pəsuyu si pá mayasi
 ma wusasi na ma wahala tɔɔɔ,
 3 pu kəla lum nɔɔɔ kanyəŋa ke yun.
 Pə tɔɔ ké pə yɔɔtəɣi-m yem yem.
 4 Toma təna tu yaya-m nyəmə,
 na a sɔtu suu-m.
 Na lɔɔ sɔɔɔntu pu-m.
 5 Kraŋaya u wiiki ka tɔɔnaya kupanɣa kiŋ.
 Pəyele nau u mutəɣi nyutu tətɔɔɔɛ.
 6 Yulu u pəsəɣi na í tɔɔ akpofu pulupu.

Pəyele yate lum kuhuluməm səpa yem ké tətətətə.
 7 Mpi pu we maya acaalətu na ma taa kpətəyənə tə,
 mpəyəle ma təyənəyā*fa*. †
 8 Hai, ye lə ka mukaya ma kusulumutu
 na í la-m mpi ma tēlēyí tə.
 9 Ye í ka tisaya sí í tələki-m,
 na í kusi í niy kukentiy ké ma tək.
 10 Maa paana lanhulumle,
 na má nyək toj ké wahalanaa pane pa taa.
 Ma ta cələsí lə Nanətu kuyəyətutu ké tiili.
 11 Pepe tək ké maa tēli na má feina toj?
 Yaa má tasa tanuyə na ma tomle tama?
 12 Ma toma ta ké pələ
 yaa nyəyəluyə kuseemuyə nyənə.
 13 Ma feina toj null,
 pəcó ma feina wei í ká ya ma nyuyə tə.
 14 Pə wēe sí kunyəkətəyulu taapalu í lapí-í kupantu ké.
 Pə taa kək na í ló Toma tənə tu.
 15 Ama ma taapalaa yəkla ma apalutu
 ké lə ləkku ŋku ku laa nyəkku tə.
 16 Waatu wei teu təmpee
 hooki lēna ləkku í su.
 17 Hanaya kəy lēna í nyək.
 Na ilim nyaya lēna ləkku wul.
 18 Lukətə puiki mpatəntaa lēna pá yele
 pa mpaau na pá suu nyutu na pá le na pá saali.
 19 Tema təntaa na Sapa nyéma pa yasəyí lē
 na pá pəkəyí lum na ləle kuseemle.
 20 Pa tala ləkku, lēna pá yeyeti-wē,
 na fēle kra-weyē pa ləle seesuyə təm.
 21 Ma taapalaa mē í wē-m
 teitei ké lə ləkku ŋku.
 Í naaki ma wahala na səkəkntu pu-mē.
 22 Ma ta sələmí-mēyē pulu,
 yaa sí í ha-m kuhau nakul.
 23 Yaa í fiti-m kolontunaa niy taa,
 yaa í waasi-m ŋmakəllaa niy taa.
 24 Í seyēsí-m, maa su na má nu.
 Í huli-m timpi ma wakəlaa tə.
 25 Yulu nuiki tampana kuyəyətutu ké na í tisi.
 Ama ma taapalaa kalənau náa waasəyí pulu.
 26 Í mayasəyí sí í footi ma kuyəyətutu
 na í nyəní yem ké naani fēi tu má na?
 27 Halí í təkki tete ké sulau tək
 na í kpeyənə mə ceu mayamaya na í pētəyí.
 28 Í nyəní-m teu
 na í ná, maa looliyí-mē.
 29 Í su, kutakesəm í taa kək,
 Í su, mpi tək, ma wē ma tampana taa ké.
 30 Maa yəkətəyí isayatu,
 pəyele kuwakəlatu u lukəna ma nyək.

Soopu kuyəyətutu tək

7 Yulu wēe ke ate cənē wēe ké lə yoolu.
 lēna í kuyēyē náa wē lə
 wei í laki təmle na pá fēlēyí-í tə.
 2 L wē teitei ké lə yom pəkəyí isotom sí í hēsí,

† *Hepəla taa loonja kanē ka nuu wē katē.*

yaa təmle tu kunyəkntu tanuyə í kufeluyə tə.
 3 Mpu uní tətəyək ma kpancoou nté wusasí ləktonaa.
 Ahoo wahala nyənə ké pə cəla-m ma paa tete.
 4 Ye ma həntaa, ma pəkəsəyí ma təyí sí,
 pəlee ké maa kulí?
 Ye pə ta fe ləy lē
 huwēe kraí nyənə cəkəsəyí-m ké, halənə pə nyaali.
 5 Hiŋ tələsí na sonsompee waasa ma tənə.
 Ma tənuyə yá pəkələe na lum kpey.
 6 Ma weesuyə u laa tēm,
 ləu sayata luulu kpeykoloku.
 Ye ku kpeykpontuyə í tēma ku tənaya nté.
 7 Hai, lə taa kək sí ma weesuyə ké heelim.
 Ma lē kaa na kupantu tək.
 8 Lək wei í feyiyí ma tək tə,
 pə kaasa pək í kaa tasa-m nau.
 Maa saali yem na í pəkí-m na í wu.
 9 Ləu ləkəyuntuyə yaakuyə na ku saali yem tə.
 Mpyúyú yulu tiiki atətəle taa, u tasəyí
 krau.
 10 Pəcó u mələyí í təyaya taa.
 lē kéle kaa tasəyí-í nyəm.
 11 Pə tək ké ma kaa su.
 Ma laakali pəsaa ké.
 Pə wēe sí má yəkətí.
 Ma lanjle kəla wakəlyu,
 maa huli-tēyē.
 12 Maya tenku,
 yaa í taa tum sək,
 na lək í feyiyí ma tək ké mpu?
 13 Ye ma tək sí ma kato ká hēsí ma lanjle,
 na ma kuhəntuyə náa kú ma pááná.
 14 lē n nyaasi-m na toosee asayē.
 N hula-m yaasinaa, na səkəkntu səkəkntu kra-m.
 15 Hai, ye n ka ləla ma luyə tē, pu kəla-m teu.
 Səm lapa-m sana, na taasi tēm katatəlaya pənē.
 16 Pə nu-m, ma kaa tu wē tam.
 Ma weesuyə ta ké pulu, yele-m təhē.
 17 Yulu ké we na í tuyuna-í mpu pə taka?
 Na í kəyina-í mpu suwē?
 18 N kəkki í tək ké paa tanəy ŋku.
 Na í mayasəyí-í paa waatu wei?
 19 Pəlee ké n ká kusi nyá ləle ké ma tək?
 Na ma tu lipu ntayaməte mayamaya?
 20 Yəlaa tək kəklu,
 ye ma pəntaa weyē ma wakələna-ŋ?
 Pepe tək ké n siyisina ma tək ké nyá nyəmá?
 Na má pəsi-ŋ ləu səyələ?
 21 Pepe tək ké n kaa yele ma isayatu təm?
 Na í tē ma kupəntuyə tək?
 Pə taya pulu,
 maa həní kəkək ké tətə taa.
 N ká pəkí-m n kaa na-m.

Pilita kuyəyətutu

8 Mpyúyú Suha tu Pilita tək Soopu sí:
 2 Pəlee ké n ká hēsí nyá yəkətaya ŋkē?
 Nyá kuyəyətutu ká wē lə heelim səkək na?

3 Ha, n teŋ nyá taa si
 lɔɔ Toma tæna tu kɛɛki siyisuyu yaa tampana kɛ?
 4 Ye nyá piya wakəlæna lɔɔ,
 ɪ fɛlæyi-sæyi si isayatu kɛ.
 5 Ama ye nyaa kɛsɛna lɔɔ tɔɔ
 na n tɛkæyi Toma tæna tu kɛ niŋ,
 6 ye n sɛesa isɛle na n tɛŋæyi tampana,
 lɔɔ paasæŋana-ŋ kɛ na ɪ ha-ŋ
 tæcaɣale nte tæ muna-ŋ tɔ.
 7 Halɪ nyá wɛnaɪ nɔɔnɔɔ nyəm ká
 kəli kancalaya nyəm kɛ tɔɔ.
 8 Pɔɔsi lɔŋ nyéma,
 na n tɔki pɛle pa caana layatu tasuyu.
 9 Mpi tɔ, tete tete kɛ pə lula tá,
 tə ta nyl pulu.
 Ta weesuyu ɪ laa tɛɛu kɛ cənɛɛ ɪsu isotom.
 10 Ama pɛle paa tasa-ŋ layatu
 kɛ timpi timpi pa nyəmá tɔ.
 11 Muluyu*fa* ɪ sɛŋæyi timpi lum fɛi tɔ.
 Pəyele səsəncaɣa ɪ hatəlæŋana nikaya. † cənɛ.
 12 Lum ɪ nyɔɔwa ka wulæyi kɛ,
 na pá ta tu setata-kɛ si, pá lana pulu.
 13 Mɔ́yú lɔɔ tɔ́ɔ sɔɔlaa tɛsɛŋana,
 na ɪ kisilaa tɛeluyu náa saalæyi yem.
 14 Pa naani cɛki kɛ ɪsu kpronkrontu,
 na pa nyuyu tətule náa wɛ ɪsu acaɣanyatuyu.
 15 Ye pa nyəka pa tɛɛsi tɔɔ si lenliyi kɛ.
 Pa nyəkəlæŋana-sæyi teu lɛna sí yɔki.
 16 Pa wɛɛ kɛ ɪsu tuyu sɛnyuyu
 ilim taa kɛ teu,
 na cəlɛm tɔɔ ku taa
 na ku tiikasɪ kɛ halɛm tæna tɔ.
 17 Ku kaŋ ku lila kɛ na á lɛɣetæna pɛɛ huɣule,
 na á hikiyi nikaya kɛ kukpaməŋ heku.
 18 Ama ye pa kɛsa-kuɣu ku lonte taa,
 ɪlɛ tæna nyéma kɛɛsi si mɛɛ pa taa naaki-ku.
 19 Yulu ɪsu mɔu tænaɣa ntɛ.
 Kufalu ká kulæna ɪ lonte taa.
 20 lɔɔ ɪ lɔɔki tampana tɛŋlu,
 pəyele ɪ kaa sɛna isayalatu.
 21 lɔɔ tɛŋ ɪ ye le na n wonɣ,
 na n kɔlæsəna laŋhulumlɛ.
 22 Ama nyá kolontunaa ká tɔɣna fɛɛɛ,
 na pə yɔki asayaa tɛɛsi.

Soopu nyəntu

9 Mɔ́yú Soopu cɔwa si:
 2 Pɔɔtɔ fɛi leleŋ,
 ma nyəmá teu si mɔ́yú pə wɛɛ.
 lɛnaɣa yulu ká la na ɪ wɛɛ lɔɔ kɛ teu?
 3 Ye n caaki-ɪ na yooɔ, ɪ pɔɔsi-ŋ tɔmnaa iyaya.
 Ama n kaa cɔ paa kulumuyu.
 4 ɪ kɛ toŋ taa toŋ tu kɛ,
 na ləmayasɛ tæna tu.
 Nɔɣlu kaa kɔasɪ ɪ tæyi ɪ tɔɔ, na puntu lu təsoolii.
 5 ɪ layasæyi pɔ́ɔŋ kɛ lona kɛ,
 pɔ́ɔŋ ɪ nyəŋ.

† Muluyu: Pɛle pa tɛ muluyu yaa pa tɛ səsəncaasi kɛ pa kɛsɛyi

Na ɪ pəsæyi-ɪ kɛntɛlasɪ na pááná.
 6 ɪ ciyitiyi tetu kɛ
 hatoo tæ kite tɛɛ, na tæ akelenaa seliyi.
 7 Ye ɪ yɔɣtæna ilim pu luki.
 ɪ taalæyi isɔtulɔŋasɪ tɔɔ kɛ.
 8 ɪ tike ɪ hetæŋana isɔtɔnyu
 na ɪ tɔŋ tɛŋku hola tɔɔ.
 9 Na ɪ la isɔtulɔŋasɪ nsi tæ yaaki si,
 isɔtu ɪ si na má tɔɣ tæyaya tɔ,
 na haya na kɔaca na yulu.
 Na kantuyu na ku piya na lensɪ tɔɔ*fa*. †† nsi Ləkpa
 nyéma nyəmá tɔ.
 10 ɪ kulapəm kɛ sɔɔɔm kɛ pə fɛi cɛkənaɪ,
 pəcɔ ɪ piti tæma fɛi kaluyu.
 11 Paa ɪ tɛɛna ma cɔɔ ma kaa na-ɪ,
 pəcɔ ma kaa nyl ɪ tɛɛu.
 12 Ye ɪni ɪ kɔɔyana aweyele lɛkəlu?
 Yaa awe ká tɔna si: Kai?
 13 Ye lɔɔ mu pááná a hɛsəlu fɛi.
 Pə kɛŋna tɛŋku taa tɔɣɔɣu sɔɔɔɔ
 Lahari*fa* na ku waali nyéma tænaɣa,
 na pá həntæyi-ɪ aɛ. ‡
 14 Na tɔm ntiyi maa
 cɔ-ɪ yaasi ɪnɛ ɪ taa?
 15 Paa maa tu wɛna tampana, maa cɔɔki.
 Pɛɛɛɛ kɛ pə wɛɛ si má səlɛmi ma huunlu.
 16 Paa ma yaa-ɪ kɛ na ɪ cɔ-m,
 ma ta sa si ɪ nuwa ma nɔɣɔ.
 17 ɪ heelim sɔɔɔm pɛta-m aɛ,
 na ɪ fetili-m hiŋ hiŋ kɛ yem.
 18 ɪ wakəlæyi ma laŋle kɛ.
 ɪ yeki-m si má feesi.
 19 Ye toŋ kɛ ma tɛelæyi,
 lɔɔ kɛɛ toŋ tu.
 Yaa ma caa ma húlɪ ma tampana,
 awe ká tu ha-m-ye?
 20 Paa maa wɛɛna tampana,
 ma nɔɣɔ ká kuna ma tɔm.
 Yaa ma tewa teu, ŋkɛ kaa kuna-ti.
 21 ɪlɛ ma tu tewa teu na?
 Ma mayamaɣa ma ta nyl.
 Ma weesuyu lu-m sɔŋ kɛ.
 22 Pə tæna pə wɛ-m teitei kɛ.
 Pə taya pulu,
 lɔɔ kuɣi yulɔpaŋ na isayau kɛ.
 23 Wahala ɪ kɔma kɔakɔaa, na ɪ kú telaa,
 lɔɔ ná woniyi pa laŋwakəlle tænaɣa.
 24 lɔɔ tuna tetu kɛ isayau niŋ taa.
 ɪlɛna ɪ takɪ huulaa isɛntɔɔ.
 Ye pə taya ɪni awe ká lana mɔu?
 25 Ma puusi tɛɛki lɛulɛu kɛ ɪsu selu.
 Si muka yem kɛ, ma ta nu leleŋ.
 26 Si tɛɛwaya tɛluu, ɪsu səsəncaasi kɔuluyu,
 yaa ɪsu hekəle tiluyuu ɪ tɔɣnaɣa waali tɔ.
 27 Ye ma tú ma taa si maa sɔɔ
 ma taa pááná tɔɔ, na má ye le

†† Isɔtulɔŋasɪ sənɛ si nyəm wɛ kate, pə tɔɔ kɛ tæ tuwa ‡
 Lahari: Lɔŋtaa nyéma mula taa kɛ pa yɔɣtæyi coco ɪnɛ ɪ tɔm.

lanwakälle na ma isentaa hetu,
²⁸ lle ma lanje cekæna ma wahala tæna. Ma nyæmá teu si, lso kaa ha-m tampana.
²⁹ Ma tøm ká sæna.
 lle pepe tåk ká maa nõki na má caali ma ti?
³⁰ Paa maa sçna kralækram, na má kilisina teu lum.
³¹ l tayanæyi-m afæla taa ké petuyu ké, na ma wontu mayamaça pæsi-m kusçyçtu pulupu.
³² lso tá ké yulu isu má si i ká cç-m, yaa má yaa-i nõkçyç.
³³ Nçyçlu fei si i ká suu má na-i tá heku taa, na í loli-tu.
³⁴ lso si krátúyú ñku n makæna-m tç, na nyá sçyçntu heesi-m cçksyç.
³⁵ lle maa yçyçtæna-ñ ma kaa nyá. Ama pæ taça mpuyulb.
 Maa pæsæyi pulu.

Soopu kuyçyçtutu tç

10 Soopu si: Weesuyu lu-m sçñ ké. Maa wii ma ti tøm.
 Ma lanje kæla wakælyu, ma kaa tasa sum.
² lso, maa heeli-ñ si, taa ku ma tøm. Ama heeli-m mpi pæ tåk n yookina-m tç.
³ Pæ we-ñ teu si ñ ñmakæli má wei n ñmawa tç, na ñ yeke na pé lana asayaa na?
⁴ Anu n naaki na pé kæli yælaa, na ñ mayasæyi na pé kælyç-we.
⁵ lso nyá weesuyu topila isu yulu nyæñku ke? Yaa nyá pusi teeki isu yulu pæyaya nyænsi?
⁶ Pepe tåk ké n pækæyi ma tasækæle na ñ feñyi si ñ kuli ma isayatu tåk?
⁷ Anu n nyæmá si ma ta wakæli, pécç nõçylu kaa ya-m nyá niñ taa.
⁸ Nyá niñ ñmana ma tæna, na ñ caa si n wakælyç-m.
⁹ lso tçks si, nyá ñmana-m, isu çyç.
 lle n ká tayanu-m yçkçyç na má pæsi musyç na?
¹⁰ Nyá ñmayana-m ma too taa, isu naalæm kiikçyç fulaya taa tç.
¹¹ Nyá lapæna-m muwa na hola, na ñ waasi pæ tåk ké nantu, na ñ suu-m tçnyç.
¹² llena ñ la-m pæle, na ñ ha-m weesuyu na ñ feñyi ku tåk.
¹³ Ama ma nyæmá nyá læmayasæe wena n ka ñmesa nyá lotu taa tç.
¹⁴ N feñyi ké si, ye n nawa ma wakælaa lle n kisi-m suulu húlúyú.
¹⁵ Ye ma wakæla-ñ ma lepaça, paa ma tøm tewa, nyuçyç kama ñpúyú. Na wahala nu-m na fele kyç-m.
¹⁶ Ye ma kusa nyuçyç lle n tu ma waali, isu tçyçlaya, na ñ kulæyi ma tåk na piti tæma.
¹⁷ Na ñ kçña-m aseeta nyæma mpa paa caaki-m tç, na nyá páána sçksæyi ma tåk. Na ñ kpetælyç-m na wahalanaa.
¹⁸ Pepe tåk ké lso læsa-m ma too lotu taa?

lsæntç maa sæpa nõçylu ta na-m.
¹⁹ Paa tæna pælaau taa ké kprakpaa, na pé wee isu pa ta luli-m.
²⁰ Ma weesuyu kuyæñ kaa-m pécç tike ntç. lle lso, yeke-m mpu na má yçylæna wee pécç wei i kaa-m tç.
²¹ llena pécç má polo atetæle taa. Ma kaa tasa mælyç ke çæne. Tetu nti tæ taa ké sækpetuyu anaam wee.
²² Sækpetuyu tetu wee ké isu ahoo. lsotom sçksçm ké, pulu ta tæñ. llena nyaalæm náa wee isu pæ yuyuyu tç.

Sofaa nyæntu

11 Múpúyú Naama tu Sofaa çwa Soopu si:
² Nyá yçyçtaya kekeke tåk, pæ wee si má ç. Pæ taça yçyçtaya nyæm ke yulu tøm teekina.
³ Nyá nõçleñ u tækæyi yælaa nõçsi. N kaa pæsi ñ won nõçylu na pá tá tu-ñ fele.
⁴ Halu n tu yçyçtaa si nyá tøm tewa, si n ta wakæla lso.
⁵ Hal, ye isu lso ka kulayaa nõçyç na í tu yçyçti.
⁶ Halu i ka hula-ñ i nyæmtu tete. Tæ te yulu layatu tåk. Tænaça n ka nawa si lso u pçksæyi nyá isayatu tæna tåk.
⁷ N pæsæyi na ñ mayasi lso lotu taa tøm na ñ cekæna Toma tæna tu nu i sçksçntu na?
⁸ Tæ kæla isçtçnyç ke kuyçkulumæñ. Yulu kaa keesi tæ tænaça, tæ te atetæle ke lumay.
 Yulu kaa cekæna tæ tøm ke sçksçm.
⁹ lso sçksçntu nti tæ kæla tetu ke tçks, na té kæli tenku ké wañ.
¹⁰ Ye lso kpa tasækæle tu yaa i yaa-i nõkçyç, awe kpesiyina?
¹¹ Pæ taça pulu, lso nyæmá yuluyemnaa ké. Pæyele pæ fei-i katæ si í ná pa kawalaya.
¹² Mpi læmayasæe fei tu ká hiiki layatu tç, taale kranaya lula tæyaya nyæñka.
¹³ Ama pæ kaasuyç Soopu nyá tç, keesæna lso tåk, na ñ teçç-i niñ.
¹⁴ Hatæla mpi pæ ta siyisi tç. Taa yeke na isayatu wee nyá tæyaya taa.
¹⁵ Waatu inæyi n ká tçñ na ñ kusa nyuçyç. Pulupu kaa kee-ñ, yaa pé la-ñ sçyçntu.
¹⁶ llena ñ sçk nyá wahala tåk, isu lum kpemna.
¹⁷ Waatu inæyi nyá weesuyu kuyæñ ká wee tæçççç, isu ilim sikuyç.
 Na nyá sækpetuyu çé isu pæ nyaaluyç tç.
¹⁸ llena ñ çayana nyá ti na ñ teelæyi tçks. N kaa weena fele natæli, na ñ tooki teu.
¹⁹ Nçyçlu kaa wakæli nyá tom. Halu yælaa payale ká pækç si ñ sæna-we.
²⁰ Ama asayaa isç ká nyæñ ké. Pa heesuyç ká si tænaça, na pá tanja sæm tike.

Soopu nyäntu

12 Mpuḡule Soopu cɔwa si:
² Pwɛ! Ama í wena yulu læmayasɛɛ yoo!
 Mə səm waali, a kaa tasa wɛɛu.
³ Má mayamaya ma wena nyəmtu ke
 m̄p̄úyú isu mɛ, í tá tɛɛ-m.
 Paa awe ná pəsəxi na í yɔɔɔti isu mɛ.
⁴ Ma pəsə yulu wei ɪ taapalaa paakəna tɔɔ.
 Pəyele ma yaakəna lɔɔ si í cɔ-m.
 Ma siyisaa ké ma fɛi kawalaya.
⁵ Mɛ mpa pə caɔanaa tɔ, mə footiyi wahala tu ké.
 M̄p̄úyú pá tusiyi wei ɪ cɛŋlɔxi tɔ.
⁶ Nmúlɔaa na lɔɔ pááná kraasələa,
 caɔana pa təxi pa tɛɛsi taa ké.
 Mpe pa toŋ nté pa lɔɔ.
⁷ Pɔɔsi sumasi na tɔla na
 tiina a ká sɛyɛsi-ŋ,
 na tetu hul-ŋ tɔtɔ.
⁹ Kuŋmaŋmam mpi pə ta nyəna si,
 Tacaɔ niŋ lapəna pə tənə?
¹⁰ Inɪ ɪ təkəna ɪ kulapəm tənə weesuyu,
 na yələa tənə feesiŋ ke ɪ niŋ taa.
¹¹ Isu ŋkraŋuyɔ nuukuɔ tɔm kuɔyɔɔtutu tɔ,
 m̄p̄úyú nɔɔ ná nuuki tɔɔɔnaya leleŋ.
¹² Akpatələa na mpa pa piisi tɔɔwa tɔ,
 pa wena læmayasɛɛ na nyəm ké.
¹³ Ama Tacaɔ kele læmayasɛɛ na nyəm mayamaya tu,
 na layatu tasulu na toŋ tu.
¹⁴ Ye ɪ yɔka mpi, nɔɔɔlu kaa ŋmá,
 ye ɪ təkə wei, nɔɔɔlu kaa tulɪ-ɪ.
¹⁵ Ye ɪ kra tɛu, ɪlɛ wulaya wulɪ.
 Í tula-ku, ɪlɛ lum wakəli tetu.
¹⁶ ɪ wena toma ké na í nyəmá a lapənaɔ,
 na í tɔka letaa na mpa pa tolisiyi lɛlaa tɔ.
¹⁷ ɪ yeki na pá kuuki tetu nyuyɔ nyəma, na pá
 tɛɛkəna.
 ɪ wakələxi huulaa læmayasɛɛ.
¹⁸ Na í ceki kuhɔkum mpi awulaa ka
 hɔka yələa tɔ, na í hɔkəxi pa mayamaya.
¹⁹ ɪ yeki na pá kuuki kɔtələa,
 na í pəsəxi toŋtunaa mpa pə caɔana
 teu tɔɔ krentələsi.
²⁰ ɪ təkəxi nɔɔleleŋ nyəma nɔɔsi,
 na í kuɔi akpatələa læmayasɛɛ.
²¹ ɪ yeki na pá footiyi sɔsaa,
 na í yɔkəxi ŋmakəllaa toŋ.
²² ɪ ceki pa səkpetuyɔ anaam ké,
 na í kɔna nyaaləm ke atətəle səkpetuyɔ taa.
²³ ɪ yeki ké na piitimnaa huki,
 ɪlɛna í wakəli-wɛ na í yasɪ-wɛyɛ pooluŋ,
 ɪlɛna í kpiisi-wɛ.
²⁴ ɪ kuɔi pa nyuyɔ nyəma layatu,
 na pá cɔkɪ yem ké nyutu taa,
 pa fɛina təpote.
²⁵ Pa hakəxi yem ké səkpetuyɔ tɛɛ,
 nyaaləm fɛi, na pá cɛŋlɔxi yem isu
 mpa sulum kuwa tɔ.

Soopu nyäntu tɔtɔ

13 Mpuḡule Soopu tasaa si: Ma tɛma nti
 ma yɔɔtəxi tɔɔ nuu
 na ma ŋkraŋuyɔ, na má na-tɪ na ma ɪsəpələ,
 na má cəkəna-tɪ.
² Ma mayamaya ma nyəmá nti
 mə nyəmá mpu tɔɔ, mə tá tɛɛ-m.
³ Ama Toma tənə tu lɔɔ ké ma yɔɔtəyənə
 na má huləxi-ɪ ma kunyɔŋ.
⁴ Mə ké acɛsaacɛsaa fɛtaa ké,
 pɔɔɔtu tike ke í mayasəxi.
⁵ Ye í ka suma, í ka nəyəsəna
 læmayasɛɛ nyəma nté.
⁶ Í ke ŋkraŋu na í nu
 má kunyɔwiina na ma kuɔyɔɔtutu.
⁷ Kaloolaya na tɔm kukəkɛɛtu
 ke í ká sɛɛna lɔɔ tɔɔ?
⁸ Lɔɔ tɔɔ ké mə caaki si í sɛɛna?
⁹ Na ye ɪ fɛŋa-mɛ ɪ ká sa-mɛ?
 Lɔɔ tá ké yulu si pa puɔyusiyi-ɪ.
¹⁰ Ye mukaya tɛɛ ké í
 sɛɛkəna ɪ tɔɔ, isu ɪ kaləna-mɛ.
¹¹ ɪ sɔɔɔntu ɪ tilisiyi mə puntu na
 ɪ tɔm kra-mɛyɛ sɔɔɔntu sɔɔɔntu?
¹² Mə kuɔyɔɔtutu wɛ ké isu tɔluma.
 Na mə kumayasətu ná wɛɛ isu cuɔu.
¹³ Í su, ɪ yele na ma yɔɔɔti,
 ye ma tu tɛmna nti ntəyələ.
¹⁴ Ma sɔɔlu piwaya si ye mpi mpi.
 Paa ma weesuyɔ luwa.
¹⁵ Lɔɔ í nɔka ɪ ku-m, ma ta taŋ pulu.
 Ama ma tɔntɛ teu nyuluɔ ke maa læsi.
¹⁶ Ye pə tu lapa mpu pə waasa-m ké.
 Mpi tɔ, ɪsəyɔ ɪ kɔtəyənə lɔɔ.
¹⁷ Tɔɔ, í ke ŋkraŋu ke teu
 na í nu ma kuɔyɔɔtutu.
¹⁸ Ma sɔɔlu piwa si ma læsəxi ma tu nyuluɔ.
 Ma nyəmá si ma tɔm tena.
¹⁹ Ye nɔɔɔlu caa si ɪ huuna-m,
 ɪlɛ ma su na má sí.
²⁰ Hai, ma lɔɔ,
 yaasinaa naale tike ke ma caa n̄ la-m,
 na nyá kiŋ səŋuyɔ í taa la-m katɛ.
²¹ Kusɪ nyá niŋ ke ma tɔɔ,
 nyá sɔɔɔntu í taa la-m katatələya.
²² ɪlɛna n̄ pɔɔsi-m na má cɔ-ŋ,
 yaa má yɔɔɔti na nyaa cɔ-m.
²³ ɪsəyatunaa ɪsənaya ma lapa?
 Hulɪ-m ma təpəntələ.
²⁴ Pepe tɔɔ ké nyá ɪsɛntaa tá hɛtəna-m,
 na n̄ nyənəxi-m isu nyá kolontu?
²⁵ Anɪ ma wɛ ké isu kaawulaya,
 yaa nyuliya ŋka heelim kɔkəxi tɔ,
 na n̄ tɔɔnəxi-m?
²⁶ Pə taya pulu, n̄ ŋmaaku ma tɔm ɪsəyɔtu
 na n̄ fɛləxi-m ma pəcaatu kupəntəŋ suwɛ?
²⁷ N tu-m nkeyelee suwɛ,

na ń feñiyi ma kulapæle?
 Na ń ɲmaaki ma nɔntaaləŋ wei
 ma fela kanyəŋa taa tɔɔ takəlaya taa.
 28 Na ma tɔnuɣu náá tasəxi isu taau,
 yaa isu ɲkɔpam muukuyu wontu kususuuu tɔ.

Soopu nyəntu tɔtɔ

14 Yulu pəyaya weesuɣu we ké tətopi,
 na kú na cɔɔsɛɛ ke kutamsa.
 2 I luki ké isu tɔɣu hétúyú na í lontili,
 na í muki kɔakɔaa isu isotom.
 3 Lɔɔ nn kusəxi isəle ke ma tɔɔ.
 Pəyele ń yaaki-m huule.
 4 Wulee nɔɔɔlɔ ləsa kupam ke isayam taa?
 Puntu fei.
 5 Ani lɔɔ tɛma yulu isɔtunaa ke kaluɣu
 na í su u kuyeyɛ.
 Lɔɔ n tɛma yulu weesuɣu tənaya ke piɔ u kaa ɲmaa
 ka tɔɔ.
 6 Pə tɔɔ tɔ, kusi nyá isəle ke yulu tɔɔ na í heesi,
 na u larŋe tu hulumi, isu apaa tu ke taanaya.
 7 Tɔɣu wena tɛelɔɣu ké, ye pa seta-ku,
 ku neɣeti na kú heləxi piliŋasi kufasi.
 8 Paa ku lila kɔatəla tɛtu taa, na ku kite sí.
 9 Ye ku nuwa lumaya tan ɣu
 taɣanəxi neɣetuyu ké na
 kú heli piliŋasi kufasi isu tiika.
 10 Ama yulu səki ké, na u toma su tənaya.
 Ye u tisa feesuyu, u we le tɔtɔ?
 11 Tenku lum pəsəxi na pé pasa,
 na pusi nyəm náá nyɔɔ na sí wuli.
 12 Mpu tɔtɔɔ yulu ká hənti, u kaa tasa kuluyu.
 U kaa tasa fem na péɔ isɔtɔnuɣu muki.
 U kaa kuləna u tom tɔɔ.
 13 Ye lɔɔ ka tisaya,
 u ka ɲmesa-m atətəle taa,
 na í taku ma tɔɔ, haləna í kú u rááná.
 Ulena í su-m saa wei u ká taɣanɔ-m kupantu lapu tɔ.
 14 Ye isu yulu ka səkaya na í taɣanɔ
 fem maa we tanuyu taa ké ma təmle kuyeyɛ təna.
 Haləna kuyaku ɲku u ká taɣanɔ-m kusuyu tɔ.
 15 Ule waatu wei lɔɔ kuŋmaŋmam má,
 ma tɔm ká nyuli-u na í yaa-m tɔ ma kaa cɔ.
 16 Ama saŋa ule,
 lɔɔ isəle kaa wɛɛ má ma tɔɔ,
 na í kaləxi ma nɔɔheɛ.
 17 U suuwa ma isayatu ke huluyu nakuli ku taa ké,
 na í taalɔ ma kawalaya tɔɔ təkɔpam.
 18 Ama isu pɔɔŋ yɔkuyusu
 na pé layasəxi kukɔaməŋ ke lona,
 19 na lum náá niisiyi pəle,
 ɲa tɛu náá kuuki tɛtu tɔ.
 Mɔɔyú n wakələxi yulu tɛeluyu.
 20 N tii yulu tɔɔ ké na ń wakəli u isentaa,
 na ń tɔɔɔnɔ-u na í tɛɛ na pé saali.
 21 Paa yulu piya nyuyu kulaa
 yaa pə tu-səxi feele yulu u naaki pulu.
 22 Mpi pə tɔm yulu nukəna tɔɔɔle

u maɣamaya u tɔnuɣu wusasi na u larŋwakəlle.

llifasi nyəntu tɔtɔ

15 Mɔɔyú Temaŋ tu llifasi cɔwa Soopu si:
 2 Yulu ləmayasɛɛ tu isu nyá taka,
 kaa yɔɔtəxi tɔm kɔai nyəntu,
 yaa í hɔŋ u təxi yem ké mpu.
 3 Nyá kaluɣu we kɔɔtɛ ké,
 pə taa fei kawasaya.
 4 Lɔɔ nyamnau maɣamaya
 na u sɛɛu kite ke n wakələxi yoo!
 5 Nyá isayatu tɔm ke nyá nɔɔɔ yɔɔtəxi.
 Pəyele acilayatu nyéma kuɔɔɔtutu ke n kɔɔɔɔ.
 6 Nyá nɔɔɔ huləɣəna nyá isayatu.
 Nyá ntompɛe kuɣuna nyá tɔm pə taɣa má.
 7 Nyaya pə taaləna luluyu na?
 Yaa n laala pulasi ke ilim nau?
 8 N nuwa lɔɔ layatu tasuyu,
 na ń hii layatu ke nyá tike na?
 9 N ta tɛɛ-tuyu nyəm,
 péɔ n ta cəkəna pulu
 na pé we-tuyu səkrɛtuyu.
 10 Ta taa cəne we nyuŋhulumaŋ nyéma,
 na akɔatəlaa mpa pa tɛɛ nyá caa ke sɔɔɔntu tɔ.
 11 N nyənəxi yem ké lɔɔ larŋheesəle tɔm
 nti u tɛləsəxi-ŋ təpamm na tá nɔɔɔ tɔɔɔ?
 12 Pepe tɔɔ ké nyá rááná huuki mpu,
 na ń culəxi-tuyu isɛ?
 13 Lɔɔ ké n muna rááná,
 na ń yɔɔtəxi tɔmnaa mɔɔ?
 14 Yulu u pəsəxi na í wɛɛ
 tənəŋ yaa í siyisa teu ke lɔɔ.
 15 Paa isɔtəa tillaa maɣamaya lɔɔ feina-wɛɛɛ naani.
 Pəyele isɔtɔnuɣu fei tənəŋ.
 16 Kacaŋfana yulu isayau na acaaluyu
 ɲku ku maləna isayatu isu lum nyɔɔɔ tɔ?
 17 Tɔɔ, Soopu ke ɲkɔraŋ na má seɣɛsɔ-ŋ
 na má keesi-ŋ nti ma nawa tɔ.
 18 Nti ləmayasɛɛ nyéma nuwa
 pa caanaa kiŋ na pá húlí tɔ.
 19 Pa tike ke lɔɔ ka hawa tɛtu,
 kɔai tu nɔɔɔlɔ u ta siti pa heku.
 20 Isayau we isənyəŋle taa ké
 u weesuɣu pusi tənaya, haləna u səm.
 Pəyele pa kala ɲmakəllu pusi tənaya.
 21 Sɔɔɔntu tɔm ke pa nukli.
 Pa ti caɣanau waatu taa ké wakəllu ká tii pa tɔɔ.
 22 U naaki layate cəŋəxi-u,
 ule u tɛeləxi si u ká fiti səkrɛtuyu.
 23 U pɛkəxi tɔɔɔnaya,
 na í nyəmá si səkrɛtuyu kuyaku tanə-u.
 24 Larŋwakəlle na nəɣəsɛɛ
 pə tuɔ-u sɔɔɔntu sɔɔɔntu ké.
 Pə tiiki u tɔɔ ké isu wulaɔ sɔɔɔ
 puukuyu si u tɛeki yooɔ tɔ.
 25 Pə taɣa pulu, u kusa niŋ si u maki lɔɔ.
 U caaki si u kuləxi Toma təna tu tɔɔ.
 26 Halu u hika apalutu si í kulɔ lɔɔ tɔɔ,

na í kenta i tæyi i kpaluyu
kpusəŋ nyəŋku.

²⁷ I kiiwaya na í wena alaafəya.

²⁸ Acaləe kuyəkəe na téesi nsi si taa yəlaa
luwa na sí caa yəkuyu tɔ, si taa ké i ká caya.

²⁹ I kaa tasa wənau hikuyu na pé leeli,
pəcɔ pə kaa tasa-i lapənau ke tetu tɔɔ.

³⁰ I kaa fiti səkrətuɔ.

I wə ké isu kɔkɔ nyakuyu tuyu piliŋasi tɔ,
lɔɔ ká woso-i i heelim na pé kpiisi-i.

³¹ Ye krəte ke i tu naani, i tusa i tæyi.

Mpi tɔ, krəte ntəyɛle i kasəyaya.

³² Halu pu la mpu na pəcɔ pé tala i səm.

Teitei isu piliŋa lanuyu cəlam na ká sí tɔ.

³³ I ká wəe ké isu tuyu ŋku pa yaa si, lesəŋ tɔ,
ku akaa tɔkuyu na á ta putta tɔ.

Yaa isu ŋku pa yaa si, Olifi tɔ ku hetu luluyu tɔ.

³⁴ Isayau təyaya ká pəsi kaalulaya,
lɛna kɔkɔ náa nyaya muɣullu təcayalɛ.

³⁵ Isayatu ke i haku na í lulu kulumtu nti.

I lotu taa ké mpi pu tusi-i tɔ pə puiki.

Soopu nyəntu

16 Mprúyú Soopu cɔwa si:

² Tam ké ma nuku tɔmnaa panəwə.

Mə təna í ké lanja heesəlaa
mpa pa kəŋna wahala tɔɔ.

³ Pəlee ké tɔm krəte

nyəntu nti tu su tənaya?

Pepe tɔɔ ké pááná sita nyá kucɔcɔtu taa?

⁴ Ye maa wenna isu mɛ,

ma pəsəyi má yɔɔɔti mpu tɔtɔɔ, halu pé tɛe mpu.

Mə tɔm lapa-m pətɔtəlɛ, na má krəeti nyuyu.

⁵ Halu maa kraasa mə apalutu,

na ma kuyɔɔtutu na pé heesi mə lanja.

⁶ Paa maa yɔɔɔti yaa ma suma,

ma wahalanaa kaa su tənaya, yaa pá tu pasu.

⁷ Halu lɔɔ, tɔɔ,

nɔkɔkɔ n yɔka ma toma na í kpiisi ma təyaya təna.

⁸ Ma kɔkɔ nyəma caaləyi-m ké.

Na wei i yasəyi ma isayatu tɔ,

í pəsi ma aseeta tu na í kuləyi ma tɔɔ,

na í kaləyənə-m ma isentaa.

⁹ Ma kolontu culləyi-m isɛ, na í krasəyi mpee,

na í tiiki ma tɔɔ na pááná, na í cələyi-m.

¹⁰ Yəlaa haawa nɔɔsi təcada, na ma tɔɔ,

na pá tuuki-m na pá maku ma ləkpaasi.

Pa pɛela nɔɔɔ ke ma tɔɔ.

¹¹ Lɔɔ tu-m kutakəsəŋ ké

na í pɛti-m asayaa niŋ taa.

¹² Maa wə heesuyu taa ké na í pəsi ma lanje.

N kra ma lumaya ké na í pɛli-m,

na í keesəyənə-m na í tɔkɔ nyá nyəma.

¹³ Nyá nyəma anu a tama-m kotaya ké

na á tuli ma lotu na pətɔtəlɛ fɛi,

halu ma kancələya kpe atɛ.

¹⁴ A tiiki ma tɔɔ ké isu

yoolu na á tuləyi-m pɔkɔŋ.

¹⁵ Ma suu fɔlətɔ takanaa mpa pa ké ləyaya wontu
tɔɔɔ,

na má pilimiyi atɛ.

¹⁶ Wula seesa ma isɛ ké na á muli,
na atətəlɛ səkrətuɔ taku ma isəhutu tɔɔ.

¹⁷ Anu ma ta la musuŋ,

pəcɔ ma ta sələməna mənaafikitu.

¹⁸ Halu, tetu, taa pi-m.

Yele na ma kakiisaya nuku tam.

¹⁹ Pə kraayau nɔkɔkɔ tɔ,

isɔtɔnuyu taa ké ma aseeta tu wəe.

Wei i cɔkɔ-m tɔ hatoo isɔtaa ké i wəe.

²⁰ Ma taapalaa ná paakəna-m ké.

Ama lɔɔ ké ma tekiyina isəlum.

²¹ Ma caa si nɔɔɔlu í seena ma tɔɔ,

na lɔɔ naaku isu yulu lakuyu i taapalu tɔ.

²² Mpi pə tɔɔ tɔ, pa kala ma weesuyu puusi.

Maa təŋ mpaau ŋku na ma tɛe tɔ, kuməluɔ fɛi.

Soopu kucɔcɔtu tɔɔ

17 Mprúyú Soopu tasaa si:

Ma feesiŋ liki. Ma kuyɛŋ tɛŋ na pələau tanja-m.

² Worɔlaa tama-m ké na pá tuuki-m,

na ma kpisiyi tom ke ahoo.

³ Halu, lɔɔ səŋ nyá mayamaya ke

ma nɔɔɔ tɔɔ ké huule taa.

Ye pə taya nyá, ma fɛina nɔɔɔlu.

⁴ N kenta pa ləmayasɛe tɔɔ ké,

n kaa yele si pá kəlu.

⁵ Pa wəe ké isu pa tukuyu ituule si:

Yulu yaa i taapalaa na pá tala i tɔɔnaya,

na i piya náa tan na si niŋ wulu.

⁶ Maya yəlaa yookina yontu,

na pá tɔkɔ ma isentaa ké ntaɔama.

⁷ Wahala wakəla ma isentaa,

na má pəsi isu ilɛemuyu.

⁸ Kusiŋisim təŋlaa naaku ma wusasi,

pa nɔɔɔ taa fɛi kete.

Kupama kuləyi asayaa tɔɔ.

⁹ Tampəna təŋlu ná kama nyuyu ke i mpaau taa ké.

Na wei i fɛina kawalaya tɔ, i toŋ sɔɔsəyi.

¹⁰ Ma taapalaa, í kɔɔ mə təna.

Maa naaku mə taa ké ləmayasɛe tu.

¹¹ Ma kuyɛŋ tɛewa, na pé krəŋna

təma nna a pələ ma tuwa tɔ.

Mpi ma nyuləyi sɔɔɔm ke hatoo ma taa tɔ pə

wakəlaa.

¹² Mpe pa yaaku ahoo ke ilim ké,

na səkrətuɔ i nyalaa ilɛ,

pa tɔŋ si pə caa nyaaluyu.

¹³ Atətəlɛ ke ma tanja si

má suu má hənti tə səkrətuɔ taa.

¹⁴ Pələau nyayalɛ ma caa,

sonsompee mɛyɛle ma too na ma nɔɔɔ.

¹⁵ Ma fɛina tətɛille tɔɔ,

na pá tu nii isələ.

¹⁶ Maa krəŋna-tɛyɛ na má tiina sətəa tɛ,

na má həntəna musuyu taa.

Pilita nyantu

18

M'p'ug'ú Suha tu Pilita t'oma si:

² Waatu wei k'é í ka su y'og'taya,
na í k'raya l'amayasae.
l'ena t'é y'og'ti t'om kupantu.
³ Í suma si Soopu í ny'ani-tuyu heen suwe?
Pepe t'ok k'é í ny'an'ayi-tuyu kumel'em'eh?
⁴ Soopu isu n hu'yutu'yu lotu ke mpu na p'ááná t',
n hu'u si ny'á t'ok k'é p'á l' tetu
na kuk'am'eh k'p'esi na í layasi lona na?
⁵ Isayau t'ayaya taa k'ok
ka te k'é na ka nyal'am'ale muki.
⁷ Is'ena í ka t'oh'ayana naani t' pu pasa.
l'ena í mayama'ya í taa layatu náá yele na í hoti.
⁸ Mpi t', puluyu taa k'é í n'ok'h'e tiwa,
na í t'oh ku k'palahu'uh t'ok.
⁹ Kat'oka k'á k'pa í n'ok'taaluyu
na ka h'musi náá h'ok'-i.
¹⁰ Puluyu pima atey'e,
na kuny'ep'm ke í m'p'aa'u taa.
¹¹ S'og'ok'tu s'ok'ok'tu k'p'aa-i na paa timpi'yi,
na t'é t'eh'ayi-i n'ok'h'ale n'ok'h'ale.
¹² Paa í ka k'é t'oh tu,
ny'og'osi k'á lu-i k'é na í suu kuny'oh taa.
¹³ Kut'oh isayau t'ok í nantu ke
p'á k'rayau í ni'oh na í n'ok'h'e t'ona t'.
¹⁴ Pu l'asi-i na t'oh ke í t'é timpi
í cayana naani t', na p'á p'ona-i s'etaa wulau t'é.
¹⁵ Í t'ayaya ta ke í ny'ehka t'ok,
yulu p'as'ayi na í suu ka taa.
Pa h'musa ka taa k'é k'ok mamac'ay'elasí.
¹⁶ l'ena í p'asi isu tuyu s'okuyu too
ku lila na p'á yoosina ku pili'hasí t'.
¹⁷ Í h'ete k'á saali tetu t'ona taa.
N'og'olu kaa t'ok í t'ok.
¹⁸ Paa l'asi-i nya'al'm taa na í suu s'ok'p'etu'yu taa,
na p'á tu l'asi-i tetu.
¹⁹ Í kaa yele p'ayaya, yaa lulu'yu tu,
yaa p'á kaasi n'og'olu na í use ke í t'acay'ale.
²⁰ Ilim t'elule, na p'at'etule ny'ema k'á nu
í wak'eluyu t'om, na p'á susi-wey'e watu.
²¹ Is'ena kutak'es'eh t'eesí k'á t'ees'ona t'og'ole.
M'p'aa pa ta nyi l'ok t' pa lonte nt'é.

Soopu nyantu

19

M'p'ug'ú Soopu c'owa si:

² P'alee k'é í k'á h'esi-m
kuny'oh tuyu na m'á kuy'og'ok'tutu?
³ T'om naanuwa ke'e í t'ema-m kutuyu,
p'á fei-mey'e fee'e sí í c'ok's'ayi-m mpu?
⁴ Ye tampana ma tu lapa isayatu,
ma nyuyu taa k'é p'á t'eh.
⁵ Isu í h'oh m'á ti na kalampaani na
í mayas'ayi si ma kawalaya kuny'oh ke ma t'oki t',
⁶ ama í nyi si l'ok k'p'ana-m
í puluyu taa, na í tuyu-m kuny'oh.

⁷ Ye ma wiiki si pa laki-m mus'oh,
n'og'olu í c'ok'í.
Na m'á yaaki si p'á waasi-m,
n'og'olu í s'ek'h'ona ma t'ok.
⁸ Is'ok k'aya ma m'p'aa'u, maa p'as'ayi t'eeu.
Í yela-m s'ok'p'etu'yu taa, na ma h'ak'ayi.
⁹ Is'ok kuwa ma h'ete yaau,
na í k'ok'í ma teeli ntenu'yu.
¹⁰ Is'ok wak'ela-m p'á t'ona p'á taa k'é,
na í k'p'esi ma t'ee'uyu isu tuyu, na m'á sí.
¹¹ Is'ok p'ááná s'ok'ok'na huuna-m
na í ny'an'ayi-m í kolontunaa taa l'elu.
¹² Í yulukulaa k'peka k'p'enta n'og'oh na p'á k'ok ma t'ok,
na p'á siki na p'á c'ok'na-m.
¹³ Is'ok hat'el'ona-m ma t'et'unaa,
na ma as'ema náá yaaki na p'á yeki-m.
¹⁴ Ma c'ok ny'ema na ma l'ul'etanaa
ná k'ok ma t'ok.
¹⁵ Ma t'ayaya taa mu'ula na ma t'am'le ny'ema
ná yuyu-m na p'á ny'an'ayi-m k'p'aa tu.
¹⁶ Paa ma yaa ma t'am'le tu
na m'á wiina-i, í c'ok'í-m.
¹⁷ Ma lu k'oh ke ma alu mayama'ya k'é.
Ma p'ayalaa ná ny'as'a-m.
¹⁸ P'á k'p'eh'na piya na ye ma kul'ayi íe si won'yi-m.
¹⁹ Ma taapalaa kupama m'p'aa maa s'ok'laa t',
pa lu-m luyu na p'á kul'ayi ma t'ok.
²⁰ Ma luna p'ac'em'tey'e.
Ma t'ema taasi t'ok'oh'ok'oh.
²¹ Ma taapalaa m'e, hai, í ny'ani ma p'at'ok't'ale.
Is'ok tuna ma t'ok k'é ni'oh.
²² Pepe t'ok k'é í tuyu-m kuny'oh isu l'ok?
Is'ena í tu-m wahala t', p'á ta nu-mey'e?
²³ Hai, ye isu paa h'maawa
ma kuy'og'ok'tutu t'ane'ye tak'elaya taa.
²⁴ Isu paa h'maa-ti na ny'am'le ke kuk'am'uyu t'ok,
na p'á piisi, na t'é we'e tam t'ok, t'á taa hu'usí.
²⁵ Ma ny'am'á teu si ma t'ok s'eenlu wena
í weesuyu.
lu í k'á y'og't'ona na p'á su t'ona'ya ke at'e c'ane.
²⁶ Paa p'á k'ok'la ma nantu na p'á yele muwa tike,
maa ná l'ok na ma is'ale k'é,
í kaa we'e-m mu'ulu.
Mpi ma s'ok'laa t'og'ole,
hai pu laki-m l'oh.
²⁸ Í k'á k'ok'í m'á ti si is'ona'ya í k'á kuli
ma t'ok, na í hiki t'awaan'le na í huuna-m?
²⁹ Í la laakali, na p'á taa k'ok na layate tala m'á
mayama'ya.
Mpi t', m'á kawalaya muna s'am k'é.
Í nyi si hu'ule t'ah'a-m'e.

Sofaa nyantu

20

M'p'ug'ú Naama tu Sofaa t'oma Soopu si:

² Ny'á t'om wak'ela ma lan'le,
l'ena pu laki-m l'oh si m'á c'.
³ Ma nuwa is'ena n kal'ona-m na h'í tuu-m t'.
l'le ma ny'am'á kuc'ok'tu ke ma l'amayasae taa.

4 Ma nyámá teu si pə kpaɣau
 hatoo kuyan̄ku lɔɔ si yulu ke atɛ tɔ,
 5 asayaa akaitu u leeliyi.
 Pəyele pa aɲmaala ná we tənyɔsi ké.
 6 Paa isayau nyuɣu ká kulɪ isəna,
 na ku tokiyina isɔŋmuntu.
 7 L tɛesəyənə ké isu i maɣamaya i puntu.
 llena mpa pa naakaya-i tɔ pá pɔɔsəyi si: l tɛmna-we?
 8 Isayau saaləyi yem ké isu toosee.
 Pa kaa tasa-i nau.
 9 Mpa pa naakaya-i tɔ, pa kaa tasa-i nau.
 Pəyele i kaa wɛɛ i lonte taa.
 10 Isayau ká mən̄na wənau ŋku i ka hikina musuŋ
 tɔɔ ku nyəma.
 Na kunyɔntunaa náa watu i piya.
 11 L ka wena ifepile ké na alaafəya.
 Ama i ká kpen̄na pə tənaya mpu na í suuna púúyú.
 12 Isayatu ka wɛ-i leleŋ ké təkuluŋkulu.
 llena í ŋmɛsi-təyi i nsəmle tɛɛ.
 13 Na í kisi tə lu na í ŋmɛsi-təyi teu,
 na tɛ we i tantahaau taa.
 14 Ama i tɔɔnaya ŋke ka leleŋ
 ká pəsi paasəle sɔtu ke i lotu taa.
 15 L ka lipa lɛlaa wənau ŋku tɔ,
 lɔɔ ká caali-i na í tɔ-ku na i nɔɔɔ.
 16 Mpi i muukaya tɔ pə ké paasəle sɔtu ké,
 na nti tu kuna-i.
 17 Isayau kaa tasa nau ke naaləm na tuŋ
 nim mpi pə kpeŋ isu pusi na lɔɔŋ tɔ.
 18 Wənau ŋku i taataa na í konti han̄aya na í hiki tɔ,
 i kaa tɔɔ-ku, i ká mən̄na-kuyu.
 19 Mpi tɔ, i muɣula acamaa na í lɔ-we.
 Í lɛɛka pa kutuluŋ, i ta ŋma-weɣe paa kulumuɣu.
 20 L wənau luluyu ka we sɔɔntu.
 l kaa pəsi na í kpa pə taa pulu.
 21 Isayau liki pə tənaya pulupu u fitiyi.
 Ama i lan̄hulumle kaa leelina.
 22 Hayanaya anaam taa ké lan̄wakəlle ká tii i tɔɔ,
 pə tənə pu tu-i wahala ké.
 23 Waatu wei unu i ká liki mpu tɔɔ
 Taca ká tisi i tɔɔ ké i pááná kɔkɔ,
 isu teu tɔmpɛɛ, na á yaya-i isu nyámá.
 24 Ye i fita nyəyɛluɣu maɣamaya yoou wontu,
 nyəyɛluɣu kuseɛmuɣu tɔɔ ke paa tɔna-i na pá yaya-
 l.
 25 L kpesa kɔkɔ nyəmle nte
 tə tula i tɔnuɣu na i hɔkɛ tɔ.
 llena səm tii i tɔɔ ké kpaakraa.
 26 Səkpɛtuɣu ke i tɛŋna, na kɔkɔ ŋka nɔɔɔlu
 ta lu tɔ ká nyaya i maɣamaya.
 llena ká kpeŋna mpi pə kaasa i tɛ tɔ.
 27 lɔɔtɔnuɣu í keeli yulu unu i isayatu tɔɔ,
 na tetu náa kulɪ i tɔɔ.
 28 lɔɔ pááná ká kuu i tɔyaya wənau tənaya,
 a kuyaku wule ké isu lum.
 29 Isəna lɔɔ siwa isayalataa si paa tɛsəna tɔɔɔɔ.

Soopu nyəntu

21 M̄púyú Soopu cɔwa si:
 2 L ke ŋkraŋ ke teu na í nu ma tɔm.
 Pəle pə hɛesəyənə ma lan̄le.
 3 Ma kpa mə yule,
 í yele na ma yɔɔɔ.
 Ye ma tɛma ulɛ mə pəsəyi na í won̄ji-m.
 4 Anu pə taya yulu ke ma wiikina.
 lɛ pepe tɔɔ ké ma suulu kaa tɛ?
 5 Í nyən̄i ma tɔm taa,
 pu la-mɛɣe ha, na í kpa nɔɔsi.
 6 Ye ma maɣamaya ma huu mpi pə makəna-m tɔ
 pə tɔm, ma lan̄le wakəlyi ké na má seliyi.
 7 Pepe tɔɔ ké lɔɔ yeki na asayaa wəna weesuɣu na
 toŋ,
 haləna pá kpatəlyi?
 8 Pa luluyu nyəma suuku toŋ ke pa kin
 na pa saalənaa puuki na pá naaki.
 9 Pə caɣana-weɣe pa tɛsi taa ké.
 Pa ta nyl sɔɔntu tɔm.
 Pəyele lɔɔ u makɪ-weɣe kpatúyú.
 10 Pa naaŋ wəna alaafəya ké,
 na í kraaki teu na í luləyi u hɔləsəyi.
 11 Pa yeki pa piya ké na si kpaakəyi
 asewa isu heeŋ, na si ŋmaaləyənə lan̄hulumle.
 12 Pa yooki yontu na akilimanaa,
 na san̄kuna, na həsi, na pá nuuki leleŋ.
 13 Pa yɔɔlyi atɛ cənɛɣe mpu,
 uləna pá tii atətəle taa na hɛesuɣu.
 14 Pə́cɔ pa tɔŋaya lɔɔ ké si í tɛɛ í kaasi-wɛ.
 Mpe pa paa fɛina i luɣu nyəntu ke nyəm.
 15 Haləna pá tɔŋ si:
 Aweɣe Toma tənə tu,
 na tía lakɪ-i təmle?
 Ye tə yaa-i, pə waasi-tuyu we?
 16 Pə taya mpe pa tənna pa ti caɣanau tɔm.
 Asayaa ləmaɣasɛɛ u kpatəyənə lɔɔ.
 17 Anu səm u tutiyi-weɣe tam tam.
 Pəyele wahala u wakəlyi-wɛ.
 Pə́cɔ lɔɔ u muɣi-wɛ na pááná.
 18 Yəlaa kooliyina-weɣe isayatu
 si heelim í kpaɣa-wɛ isu nyutu yaa musuɣu kpeɛ.
 19 lɔɔ u fɛləyi isayau pəyaya ke ka caa isayatu.
 Pə taya pəyaya ŋkraŋuyu ke
 lɔɔ ká hɔ na cɛcɛ nu pə taa.
 20 Pə wɛɛ ké si Toma tənə tu í mu asayaa mpe
 na pááná na pá ná pa wakəlyu.
 21 Ye pa weesiŋ tɛma cənɛ,
 pa piya tɔm u tasəyi-weɣe nau tɔɔ.
 22 Pa kaa nɔki tɛlɛɣe lɔɔ ke huluyu.
 Mpi tɔ, unu i huukəna isɔtaa tillaa maɣamaya.
 23 Nɔɔɔlu ulɛ, pə caɣana-i ké
 na í tɔki teu, i fɛina nəɣəsɛɛ,
 u kpatəlyi lɔŋ,
 na i wəna tɔnuɣu, haləna i kantəkaya kuyaku.
 25 Ama nɔɔɔlu ná səkəna i nɔɔ na ka nyan,
 i ta yɔɔlənə kupantu natəli.

26 Pa tənaxa mpu musuxu taa ké paa hənti na sonsompee waasi pa tɔɔ.
 27 Ama, ma nyəmə mə taa layatu, na huwəe nna í huuki ma tɔɔ tɔ.
 28 Í pɔɔsəxi si toŋtuna na asaxaa mpe pa tɛsi wə le?
 29 Ule í tá pɔɔsi mpatɔntaa na í cekəna mpi pa nawa na pá yɔɔɔti tɔ?
 30 Pə kentiɣi isaxau tɔɔ ké asaala kuyaku ké, na pé ɔɔɔ-ɪ na lɔɔ pááná.
 31 Awe ká pɔɔsəna-m tɔntə nte ma tɔŋ tɔ tə tɔɔ? Na í lɛti-m ma isaxatu?
 32 Paa pona-ɪ təpinte ké, na pá feŋiɣi ɪ pəlaau tɔɔ.
 33 Yəlaa təna tuxuna caŋa na pá təŋxi ɪ waali, na pá kooliɣi-ɪ si: Tətu í la-ŋ kaafala.
 34 Mə ulə, tɔm kraɪ nyəntu ké í hɛsəxəna ma lanlɛ. Mə kuɔɔɔtu təna ké kutusutu ké.

lifasi nyəntu

22 Ípúyú Temaŋ tu lifasi ɔɔwa Soopu si:
 2 Lɔɔ ɪ tɛlɛxi yulu si í waasi-ɪ.
 Ama ye yulu wena nyuxu taa maɣasəm, ɪ təxi ɪ wɛɛki teu.

3 Na yulu í siɣisaa yaa ɪ tewa təkpataa, wɛɛ pə waasəxi Toma təna tu?
 4 Pə taya nyá isɔsɛɛɛ teu tɔɔ ké ɪ hɔŋ nyá ŋkraŋuxu na í huukəna-ŋ.
 5 Nyá kawalaxa katatəlaya na nyá isaxatu tam nyəntu tɔɔ ké lɔɔ hɔŋ nyá ŋkraŋ.
 6 Mpi tɔ, n mukaxa nyá tɛtuna wontu ke tɔluma ke musuŋ, na pé yeki-wɛɛ kpete.
 7 N pema lum na tɔɔnaxa ke wei lukɔtu na nyɔɔsi ka puwa tɔ.
 8 Yulu toŋ tu na kalampaani tu ka tənna tɛtu, na í caɣa tə taa.
 9 N tɔɔna leelu ke niŋ kakpasi, n pəla sulau niŋ.
 10 Pə tɔɔ ké katɔsi tama-ŋ na sɔɔntu anaam náá tuti-ŋ.
 11 Səkrɛtuxu nyala nyá tɔɔ, nn naana tiili, lum sɔɔɔm lipa-ŋ.
 12 Lɔɔ wə hatoo isɔtaa ké na í tɛɛ isɔtulɔŋasi tɔɔ, na í nyənəxəna si nyɔɔŋ taa.
 13 Ulena nyaa maɣasəxi si lɔɔ tá nyi pulu. ɪ kaa pəsi na í tɛɛ isɔŋmuntu tɔɔ na í huuna-tuxu atɛ.
 14 Lɔɔ tɔŋ isɔɔntuxu ntompee tɔɔ, na ŋmuntu taka ɪ tɔɔ, ɪ naana tiili.
 15 N caa si n təŋ asaxaa mpaau kupənyu ke?
 16 Pə tɛma-wɛɛ kpiisuxu ké, na pə waatu ta tata, isu lum kuukuxu kolunɔ tɔ.
 17 Haləna yəlaa mpe pá tɔŋ lɔɔ Toma təna tu si: Yele-tu tɛpamm. Wɛɛ n pəsəxi na n la-tu?
 18 Pəyɛle ɪni ɪ ka haɣasəna pa tɛsi nyəma ke toŋ. Lɔɔ í pona asaxaa ləmaɣasɛɛ anəxi poolunɔ.
 19 Yəlaa kupama na mpa pa fɛi tɔm tɔ,

paa ná pa wakəluxu na pá wəŋ-wɛ.
 20 Pə wakəla pa kolontunaa na kɔkɔ nyaxa pa wənau.
 21 Tɔɔ, nyá na lɔɔ í ciiki na pé hetɪ-ŋ. Waatu ɪnəxi n ká nu leleŋ.
 22 Mu ma kuseɣesətu na n tɔki ma tɔm ke nyá lotu taa.
 23 Ləsi mpi pə ta siɣisi tɔɔ nyá tɛ, na n məl Toma təna tu tɛɛ na í tayanɪ-ŋ.
 24 Lɔ nyá wula kupampaŋ ke atɛɣe lɔɔ pɛɛ heku taa.
 25 Ulena Toma təna tu pəsi nyá wula, na nyá liɣitee hɔwa.
 26 Waatu ɪnəxi ɪ ká pəsi nyá leleŋ kupan təlule na n təkəxi-ɪ niŋ.
 27 N ká sələməxi-ɪ na í nukɪ, na n yoosiɣi nti n ka yɔɔɔta na n si tɔ.
 28 Paa ntiɣi n siwa, n waaki ké, na nyá mpaau hulumi.
 29 Mpi tɔ, lɔɔ tisiɣi kalampaani nyəma ké. Ulena í waasəxi wei ɪ pasəxi ɪ ti tɔ.
 30 Lɔɔ ká waasi wei ɪ ta ke isaxau tɔɔ ɪ tənəŋ wɛɛtu tɔɔ. Paa tasəkəle tu ɪ waasəxi-ɪ ké. Si í tɔ tənəŋ taa, uləna pé ya ɪ nyuxu.

Soopu nyəntu

23 Ípúyú Soopu ɔɔwa si:
 2 Nɔɔɔ tɔ, ma wula pəsa pááná ké. Ulena ma wahala náá təkəxi ma feesiŋ.
 3 Hai, ye maa nyəmə lɔɔ tɛ, maa pola ɪ tɛcaɣalɛ ké.
 4 Maa hula-ɪ ma tampana. Mpi tɔ, tɔmnaa su ma nɔɔ taa ké.
 5 Halɪ maa nyəmə nti ɪ ɔɔkaxa-m tɔ na ma cekəna nti ɪ heelaya-m tɔ.
 6 Ule ɪ ká kaasi ɪ taa toma si ɪ kuləxi ma tɔɔ? Aai, ɪ ká ke ŋkraŋuxu ké na í nu ma kuɔɔɔtutu.
 7 Ule ɪ ká ná si ɪ kolontu ɪni ɪ təŋxi tampana, uləna í ná si ɪ tɔm huulu ka ɛ-m tam tɔɔ.
 8 Paa ma pola ilim təlule, ɪ fɛi, yaa ma məŋna pə tətule maa keesiɣi-ɪ.
 9 Paa ma pɛkəna ilim ntɔɔŋ tɔɔ, maa naaki-ɪ. Yaa ma kɛɛna pə mpətəŋ tɔɔ, ɪ fɛi loosuxu.
 10 Pəyɛle ɪ nyəmə mpaau ŋku ma kraɣaa tɔ. Paa ɪ maɣasa-m ma lu ké təsoolii, isu wula kupan.
 11 ɪ nɔntaaləŋ taa ké ma tukaxa ma nyəŋ. Ma təŋa ɪ mpaau ke rípúyú ma ta heli.
 12 Ma ta lɔ ɪ nɔɔ taa kusəsutu. Ma pəta ma təxi ɪ luyɪ nyəntu taa ké.
 13 Ama ye ɪ tu ntiɣi ɪ taa, ɪ yeki-ti. Nti ɪ sɔɔlaa tɔ nɔɔ ɪ laki.
 14 Nti ɪ ka siwa ma tɔɔ tɔɔ ɪ laki-m, ɪ ká si lentənaa ke mpu tɔɔ.
 15 Pə tɔɔ ké ma apalutu leki lɔɔ kiŋ. Ye ma kraɣa huwəe ulə sɔɔntu kraaki-m.

16 Lɔɔ Toma tɛna tu yɔkɛna ma apalutu
na ɪ tu-m sɔɔɔntu sɔɔɔntu.
17 Mpi tɔ, pɛ taya sɛkpetuyɔ ɲku ku waasa ma tɔɔ tɔ,
ɲku ku wakɛlɛna-m.

Soopu nyɛntu tɔɔ

24 M'pɔyɔ Soopu tasaa si:
Pepe tɔɔ kɛ lɔɔ Toma tɛna tu ta si kuyaku
ɲku ɪ nyɛntaa kɛ na-ɪ na ɪ huukɛna tɔ?
2 Pɛyele yɛlaa tuusiɣi pa tɛtu toosi,
na lɛlaa nɛɛ tiikiɣi kalɛkɛɲ kɛɲmulɛɲ.
3 Pa lɛkɛɣi sulau kɛ ɪ kraɲaya,
na pɛ kraɲa leelu nau kɛ tɔluma.
4 ɪlena pɛ suliyi kunyɔntunaa kɛ mpaau taa,
na pɛ yɔkɛɣi-we na pɛ tusiyi.
Na pɛ caalɛɣi-we si pɛ ɲmelɛɣi.
5 Pa pɛsa ɪsu taale kraɲasi kɛ nyutu taa kɛ.
Tanaɲ ahula kɛ pa lukɪ na pɛ puki
pa piya tɔɔɔnaɲa pɛkuyɔ kɛ wulaya tɛtu nti tɛ taa fɛɪ
caɲau tɔ.
6 Tɛtelatu taale taa kɛ pa kuɲ.
ɪlena pɛ kunti ɪsaɲau tuɲ wei pa yaa si lɛsɛɲnaa tɔ.
7 Pa hɛntɛɣi ahoo kɛ kɛtɛ kɛ, kutakɛm fɛɪ.
Pa fɛɪna saɲatanaa kɛ saa wei watu kraaki tɔ.
8 Tɛu nuuki-weɣɛ pulasi taa kɛ.
Tɛsuule fɛɪ.
ɪlena pɛ ɔɔsɛɲna kukɛramɛɲ.
9 Pa kɔkɔɣi sulau kɛ hɛla tɔɔ,
na pɛ lɛkɛɪ-ɪ na toɲ.
ɪlena pɛ kraɲɛɣi kunyɔntunaa tokonaa kɛ tɔluma.
10 Pɛ waali ɪlena pɛ tu-weɣɛ tɔntɛ kɛ kɛtɛ, wontu fɛɪ.
Na pɛ sukɛɣi-weɣɛ tɔɔɔnaɲa kɛ nyɔɔsi.
11 Pa mulɛɣi tɔɔ ɲku pa yaa si Olifi tɔ ku pee nim,
na pɛ nyaasɛɣi tɔɔ ɲku pa yaa si lɛsɛɲ tɔ ku pee
lum na lukɔtu.
12 Acalɛ taa yɛlaa mpa pɛ kuwa
na mpa pa caaki sɛpu tɔ,
pa mɔlɛɣi na pɛ maki kapusi na pɛ pɛkɛɣi si pɛ
waasi-we.
Ama Tacaɛ naa paasɛɲna acaalɛtu nti.
13 Lempa nɛ kɛ mpa paa caaki nyaalɛm tɔ.
Ani pa ta nyi lɔɔ mpaɛɲ,
pɛɔɔ paa tu tɛɲɛɣi-ɪ.
14 Tefemle kɛ yulukulu kulɛɣi
na ɪ kɔ wahala tu na kunyɔntu,
na ahoo yu, ɪlena ɪ tɛɛ ɲmulɛm.
15 Apalu wasaɲkali fɛɲiyi sɛkpetuyɔ taa kɛ,
na ɪ takɛɣi ɪ ɪsɛntɔɔ kɛ pɛkɛkɛ
na ɪ tɔɲ si: Nɔɔɔlu kaa na-m.
16 Ahoo kɛ ɲmulu yɔkɛɣi kutuluyɔ na ɪ ɲmulɪ.
Ilim taa, ɪlena ɪ tɛki ɪ tɛɣi ɪ tɛ.
ɪ ta nyi ɪsɛna nyaalɛm wɛɛ tɔ.
17 Paa tanaɲ ɲku ku kɛ mɛɣɛ sɛm sɛkpetuyɔ kɛ.
Mpi tɔ, pa nuuki pɛ sɔɔɔntu sɔɔɔntu.
18 ɪsaɲau wɛɛ kɛ ɪsu lum tɛkuyɔna kaawulaya tɔ.
ɪ tɛcaɲalɛ kɛ mɛɛsi nyɛntɛ kɛ tɛtu taa kɛ,
ɪ kaa tasa tuɲ wei pa yaa
si lɛsɛɲnaa tɔ ɪ taale mpaau kɛ tɛɲuyɔ.

19 Teitei ɪsu wulaya
na haɲaya nyɔkuyɔ tɛu tɔmpɛɛ lum tɔ.
M'pɔyɔ atɛtɛlɛ tɛkɛna ɪsaɲau.
20 ɪ too kululu kɛ sɔɔ ɪ tɔɔ.
Pa kaa ɲmaa ɪ hɛtɛ kɛ tiili.
ɪlɛ pɛ pɛla ɪsaɲau ntɛ ɪsu tuyɔ.
21 Mpi tɔ, ɪ tuyɪ wahala kɛ kaalulaya kɛ,
na ɪ kisiɣi kupantu lapu kɛ leelu.
22 Aai, lɔɔ toɲ tɔɔ,
ɪ yeki kɛ na musuɲtunaa weesiɲ taɲalɛɣi.
Pa taɲanɛɣi pa nɔkɛɛ tɔɔ kɛ sɛɲuyɔ,
pɛyele pa taa tɛɛɛɣi weesuɣu.
23 Lɔɔ yeki na pɛ caɲana pa ti.
Ama ɪ fɛɲiyi pa tɔntɛ taa.
24 Laasaya tɔɔ kɛ yɛlaa
mɛɛ pa sɛɲɛɣi, ɪlena pɛ saali.
Na pɛ kpili nyɔkɔɲ, ɪsu tuyɔ hɛtuyɔ wuluyɔ tɔ.
Na pɛ lontili, ɪsu pa sɛtuyɔ lɔkɔluyɔ tɔ.
25 Awe ka kɛɛsɛna-m si pɛ taya mɛpu?
Awe kɛ pɛsi ma tɔm kɛ kɛtɛ?

Pilita nyɛntu

25 M'pɔyɔ Suha tu Pilita ɔɔwa Soopu si:
2 Lɔɔ kɛɛ toɲ sɔɔɔɔɔɔ sɔɔɔntu nyɛɲ tu.
ɪ haaki hɛɛsuɣu na toma kɛ hatoo ɪsɔtaɛ.
3 Awe pɛsɛɣi na ɪ kala ɪ samaa?
Yaa awe ɪ naakɛna ɪ nyaalɛm?
4 Yulu kaa pɛsi na ɪ siɣisi
yaa ɪ wɛɛ lɔɔ tɛnaɲɲ.
5 Paa ɪsɔtu maɲamaɲa, yaa
ɪsɔtulɔɲasi, si fɛɪ lɔɔ tɛnaɲɲ.
6 Kacaɲfana yulu pɛɲaya
ɲka kɛ wɛ ɪsu atantaaliya tɔ?

Soopu nyɛntu

26 M'pɔyɔ Soopu ɔɔwa si:
2 Puwɛ! Ama n nyɛmɛ ɪcam sɛnaɪ,
n nyɛmɛ wei ɪ fɛɪna toma tɔ ɪ tem.
3 Ama n nyɛmɛ lɛmaɲasɛɛ fɛɪ tu kɛ layatu
tasuyɔ, na ɲ hulɛɣi nyɛm sɔɔɔɔɔɔ.
4 Aweɣɛ n yɔɔɔtɛɣi tɔmnaa mɛɛ?
Na awe tu tɔna-tɛɣi nyɛ taa?

Lɔɔ toɲ kɛ pɛ tɛna pɛ tɔɔ

5 Sɛtaɛ seliyi pa tɛcaɲalɛ taa kɛ hatoo lum tɛɛ.
6 Mpi tɔ, lɔɔ naaki atɛtɛlɛ taa kɛ tɛɛɛɛɛɛ.
Pɛyele pɛ kɛɛla pɔyɔɔ sɔɔɔɔɔɔ ɲku ku tɔɔ kɛ,
pulu tɛ kenti-ɪ.
7 ɪni ɪ pɔna ɪsɔɔɔɔɔɔ kɛ yem taa,
na ɪ susi antulinya kɛ kɛtɛ taa.
8 ɪni ɪ haɲasɛna tɛu lum kɛ ɪsɔɲmuntu taa
na tɛ lɛ yuɲ, pɛɔɔ tɛ kaa ya.
9 ɪni ɪ takɛɲna ɪ kumte tɔɔ
kɛ ɪsɔɲmuntu ɪsu saalaya.
10 ɪ pu ɲmaalaya kɛ tɛɲku tɔɔ,
na ɪ ɔɔ na ɪ ta.
Halɛna pɛ sɛna sɛkpetuyɔ na nyaalɛm pɛ tɛnaɲa.

11 Ye lso holaa, sɔɔntu kpaaku
 ɛɔɔntu akelenaa ké na pá seliyi.
 12 I tonj ke i selisiyina tenku.
 llena í wakəli ɛsəcau na i layatu.
 13 I feesij keela ɛɔɔntu tɔ.
 llena i nij náa tuli tum sɔɔ wei i seekaya tɔ.
 14 Pə tənaya mpu i təma nyaləmlé nté,
 na tɛ nukl a tanj ke pəɔ pəɔ.
 lle awe ká pəsi i tonj kɔkɔtə sɔɔɔke ke nuu?

Soopu nyəntu tɔ

27 Mpuɔle Soopu kraɔa i kunyɔwiina si:
 2 Ma tuukina weesuɔu tu lso Toma tənə tu.
 Wei i pəri-m tampana, na í wakəlayi ma lanje tɔ.
 3 Ye ma weesuɔu kaasaa,
 na lso feesij we ma muna tɛɛ.
 4 Ma ntompee kaa yɔɔti ɛsəɔtu.
 Pəyele ma nsəmlé kaa ləsi pɔɔtu tɔm natəli.
 5 Mpusi í polo poolonj, na mpi maa ha-meyɛ tampana
 tɔ.
 Haləna ma səm, ma kaa kisi huluyɔu si ma feina taali.
 6 Ma tɔka ma tampana ké, ma kaa yelee.
 Pəyele ma kuyɛɛn tɔm fei-m feele ke ma taa.
 7 Pə pəsi ma kolontu ke ɛsəɔtu,
 na pə pəsi ma tɔ kullu ke wei i feina tampana tɔ.
 8 Ye lso tama ɛsəɔtu tomle
 na í ləsi i weesuɔu,
 pepeye i tasəyi tɛeluyɔu?
 9 Ye lanwakəlle mayana-i lso kaa nu i wula.
 10 Pu weɛ si Toma tənə tu ke
 i lanje í heena na í sələməyi-i tam.
 11 Maa sɛyɛsi-meyɛ lso mpaan tɔm
 ma kaa njesi-meyɛ mpi pə pəle Toma tənə tu tuwa
 tɔ.
 12 Ama pa tənə pa nyəmá nti tə weɛ tɔ.
 lle pepe tɔ ké pa yɔɔtəyi tɔm kpete nyəntu?

Kawaaya nja kaa leeliyi tɔ

13 Mpi lso Toma tənə tu suwa si yulu ɛsəɔtu tete,
 na musuntu kpancoou tɔɔle si:
 14 Ye i piya hukaa, yooú ká kuna-we.
 Pəyele tɔɔnaya kaa tala pa piya piya.
 15 Yulukusəku ká kuna mpa pu sɔɔ tɔ,
 pa leelaa kaa wii-we.
 16 Ye i kaawa liyitee ɛsu kanyəna,
 na wontu ɛsu afəla.
 17 Siyisilu ka suuna-ti,
 na yulu kupan náa tɔɔ i liyitee.
 18 I təyaya we ké ɛsu hu huukuyɔu tɔ,
 yaa ɛsu tanju sikuyɔu cokəle tɔ.
 19 I hantuyɔu waatu, i ké liyitee tu.
 Ama i ká feij tɔ, á muka yem.
 20 Lanwakəlle tutiyi-i ké ɛsu lum,
 na kacuculaya náa kraɔa-i ahoo taa.
 21 Ilim təlule heelim ləsəyənə-i
 i təcəyale na tonj, na pə kelu na pə tɛena.
 22 Pa tɔki-i nyəmá ké na pətɔtəle fei,

na í kaasəyi i ti si í se.
 23 llena i nalaa krasəyi amukonj ke i tɔm,
 na pá huləyi kacuyulasɔ.

Ləmayasɛɛ ké lso kucɔɔ

28 Tə nyəmá liyitee nyəyətə təhulle,
 na timpi pa nyaaləyi wula tɔ.
 2 Tɛtu tɛɛ ké pá ləsəyi nyəyəluyɔu.
 llena pá ləsi kuseemuyɔu ke pəle taa.
 3 Nyəyətə hullaa pukina fətəla ké
 na pá pɛeki timpi timpi kəla
 lumənj tɔɔ pɛɛ wena a njele atətəle taa tɔ.
 4 Pa huliyi rúyúú ké na pá hatələna yəlaa təcəyale.
 Nɔɔheɛ kpisiyi sənau,
 llena pá susi-weyɛ yem taa, na pá fiisiyi-we.
 5 Tɛtu nti tə tɔ pa haləyi tɔɔnaya tɔ
 pə caya ké ɛsu kɔkɔ pəsə-təyi krentəlasɔ
 ke tə kite tɛɛ.
 6 Timpi tɛtu nti tə pɛɛ weɛ tɔɔ pa hikiyi
 liyitee pəle nte tə we pooku təle tɔ, na wula mulum.
 7 Cílu ta nyi rúyúú nku ku mpaau.
 Pəyele yepelaku tá loosi-kú.
 8 Taale wontuyɔu aka nɔɔɔlu,
 yaa tɔɔlaya ta tənə-kú.
 9 Yulu paasi tuna kukramuyɔu ke nij,
 haləna í kresəyi pɔɔnə na i kila tɛɛ,
 na í pəsəyi-i krentəlasɔ.
 10 Na í huliyi kukramuyɔu taa ké pɔɔnə,
 na í naaki ku taa kupampam na i ɛsəpəle.
 11 Na í tɔki lum təkrentənə ké akɔla,
 na í pukina mpi pə njele tɔɔ nyaaləm taa.
 12 lle leyɛ ləmayasɛɛ ná weɛ?
 Nyəm təcəyale ke le?
 13 Yulu ná tá nyi pə teu.
 Pəyele pə tu fei yəlaa tɛtu taa.
 14 Rúyúú anaam si: Ləmayasɛɛ fei ma taa.
 Tenku si: Ləmayasɛɛ fei ma cɔɔ.
 15 Paa yakl-yɛ na wula yaa liyitee.
 16 Pəyele paa layasəyənə-yɛ
 na Ofii tɛtu wula, yaa liyitee pɛɛ
 kukpɛɛtɛɛ na pooku nyəna.
 17 Pa kaa kɛsəyənə-yɛ na kraləpa yaa wula.
 Pəyele pa kaa pəsi na pá layasɔ-yɛ
 na wula kupampən həyaya.
 18 Paa kɛsəyənə ləmayasɛɛ ke
 pɔɔɔlasɔ, yaa kraləpa nyininyini.
 A kəla teu ke lulu pee nna a we liyitee tɔ.
 19 ltiyopii liyitee pəle nte tə we
 Kasanə tɔ tə ta hanə-yɛ.
 Pəyele wula kupampən mayamaya u kɛsəyənə-yɛ.
 20 lle leyɛ ləmayasɛɛ ná lukəna?
 Yaa nyəm təcəyale ke le?
 21 Ləmayasɛɛ njele weesuɔu nyəm tənaya,
 sumasi u loosiyi-yɛ.
 22 Səm na rúyúú sɔɔɔnku pa tənə si:
 Tə nu pa yɔɔtəyi a tɔm ke kunu ké.
 23 lso tike nyəmna a mpaau na a təcəyale.
 24 Mpi tɔ, i naaki ké na pə tala tɛtu tənaya.

Pæyele i cekæna pæ tæna mpi pæ wæe tɔ.
 25 Waatu wei i tuwa heelim kɛ
 toŋ, na í pu tenku tænasɪ tɔ.
 26 I suu tɛu kɛ ku waatunaa na ku lona,
 na í hɛɛ mpaasu kɛ tɛu nyæxosuɣu na ku calanaa.
 27 Waatu inæxi i nawa læmayasɛɛ na í mayasi-yɛ,
 na í suu a kite na í sa-yɛ.
 28 Tænaya i suwa yælaa si:
 Læmayasɛɛ nté Tacaa lɔɔ nyamnuu,
 na isayatu yepu nté nyæm.

Soopu tɔm kantækaya nyæntu

29 Ípúyú Soopu kraɣa i kunyɔwiina si:
 2 Pepe mælæxana-m isuu too ulɛ,
 saa wei Tacaa feŋaya ma tɔɔ,
 3 na i fætəla muɣi ma nyuɣu taa tɔ.
 Ma tɔŋayana i nyaaləm kɛ ahoo ké.
 4 Ye pu mæləyana-m ma wule taa,
 isuu waatu wei lɔɔ yaakaya-m i taapalu,
 na í feŋiyi ma təyaya tɔɔ tɔ.
 5 Toma tæna tu ka wɛ ma kiŋ,
 na ma piya tu-m hekɛ.
 6 Naaləm ka tɔləna-m ké təhɔ,
 na nim kpeŋ pæ tənyaasəle kɛ kukpamuɣu tɔɔ.
 7 Waatu wei ma lukɪ kɔnkɔɔ tɛɛ si,
 ma cakɪ icatɛ sɔsaa tɛcaɣalɛ tɔ.
 8 Ye pa na-m, ifepiya ná heləxi ké,
 na kukpatəlaa náa kuləxi na pá səŋəxi.
 9 Kupayalaa na sunaya ɣɔɣɔtaya,
 na pá kraaki kɔkɔsi.
 10 Awulaa mayamaɣa ná sunaya ké,
 na pa nsəma matəna pa tantahaan.
 11 Mpa pa nukaya ma tɔm tɔ, pa yaakaya-m lelen
 nulu ké.
 Mpa pa naakaya-m tɔ, pa læsəxi ma aseeta.
 12 Mpi tɔ, ye kunyɔntu wiiki ma waasəxi-l ké.
 Ma səŋna sulau wei i feina paasənlu tɔ.
 13 Mpa pa caaki səpu tɔ,
 pa kooliyi-m kupantu ké,
 na má hɛɛsəxi leelaa lanɔ.
 14 Siyisuyɛ kɛ ma suuwa isuu toko,
 na tampana tɛŋuɣu, isuu capa na kahuka.
 15 Maa wɛɛ ké isuu yulum isələ.
 Maa wɛɛ isuu kaakalaya kɔkɔhələ.
 16 Mayalɛ kunyɔntunaa caa.
 Ma paasəxəna mpa ma ta nyl tɔ, pa tɔm kɛ teu.
 17 Ma ɣɔkəxi asayaa tamasi,
 na má wɔɣɔsəxi tɔɣɔnaya kɛ pa kela taa.
 18 Ma tɔŋaya si maa kpatəlɪ ké təkunɣunɣu.
 Maa si ma tante taa isuu sumaya.
 19 Ma wɛɛ ké isuu tɔɣu ŋku ku lila kama lum taa,
 na cɔkɔ niyitiyi ku piliŋasi kɛ ahoo tɔ.
 20 Ma teeli ká wɛɛ tam ké i kaa si,
 na ma toma isuu tɔkɔ ŋku ku nyɔkɔ teu tɔ.
 21 Yəlaa nukaya ma tɔm ké,
 na pá tanɔa na pá muɣi ma layatu tasuyɛ na pá
 suma.
 22 Pa nukaya ma tɔm ké pa tənaya.

Ye ma tɛma ɣɔɣɔtuyɛ kɔkɔlu u cɔkɔki natəlɪ.
 23 Yəlaa tanɔa-m ké, na pá haawa
 kɔkɔsi isuu pa tɛŋuɣu tɛu tɔ.
 24 Ma muɣulayana-wɛɣɛ, ulɛ paa tɔɣuna.
 Pæyele paa pəsəxi na pá wakəlɪ ma isentaa hɛtuyɛ.
 25 Maa kɛna pa nyuɣu tu,
 na má huləxi-wɛɣɛ mpaasu ŋku paa təŋ tɔ,
 na má wɛ isuu wulau kɛ i kpekəle yəlaa taa.
 Ma hɛɛsaya lanɔwakəllɛ nyəma lanɔ.

Soopu tɔm kantækaya nyæntu tɔtɔ

30 Ípúyú Soopu tasaa si:
 Ama kɔkɔkɔ ulɛ,
 piya wonjijina-m.
 Paa nyaŋna ma kpatəlaya.
 Pæyele pa caanaa taa tala si,
 má tu-wɛɣɛ hasɪ nsi si feŋiyi ma kaləkəŋ tɔ si taa.
 2 Pepeɣɛ pa toŋ waasəxi?
 Anɪ pa kaa tu pəsi na pá kpatəlɪ.
 3 Nyɔkɔsi, na lanɔɣu pu-wɛ,
 na pá tɛ taasi, na pá seeki lona nna pæ kpiisa
 too lɔŋ na a wulaa tɔ, a taa.
 4 Pa kpesəxi tuusi hatu kɛ hotisi kila.
 Pa tɔɣɔnaya nté pa tɛ tiikasɪ nasəlɪ si lila.
 5 Pa tɔɣɔnəxi-wɛɣɛ yəlaa taa,
 na kokoole, isuu ŋmulaa.
 6 Pa tɛcaɣalɛ nté tetɛka sɔsɔkɔna kutemɪŋ tɛɛ,
 na pɛɛ tɛɛ, na kukpaməŋ pɔkɔŋ taa.
 7 Sɔwa hotisi tɛɛ ké pa mawa tətɪm tətɪm,
 na yəlaa nukɪ pa wula.
 8 Pa ké tetelataa, na nyɔkɔŋ feinaa,
 na pá tɔɣɔnəxi-wɛɣɛ tetu taa.
 9 Nɔkɔkɔ maya pa cakəna, na pá yookina-m yontu.
 10 Pa taa kraakəna-m na pá haaki-m siyile,
 halɪ pá tɔkɔki-m ntayama.
 11 Lɔɔ pasa-m na í məŋna-m atɛ.
 Ulena pá kpisi pa ti krau, na pá nyənəxi-m yem.
 12 Ma ntɔkɔŋ tɔkɔ ké pa kuləxi.
 Pa tɔɣu-m katɔsi si pá pɛti-m na pá pɛɛkəxi
 mpaasu si pá hiki-m na pá wakəlɪ-m.
 13 Pa təkə ma mpaasu na pá lukɪ
 ma wakəluɣu. Nɔkɔlu u səŋna-wɛ.
 14 Pa tapaya isuu púyú sɔsɔkɔ kɛ pa suuna,
 na pá kpatəlxɪ təmayə tampana tɔɔ.
 15 Sɔɣɔntu kraaki-m ké na pá kpiisi
 ma teeli isuu heelim.
 Ma nyuɣu yapu ná salaa, isuu isɔŋmuntu.
 16 Nɔkɔkɔ ma weesuyɛ caaki lulu ké,
 ma wɛ wahala kuyɛɛŋ taa.
 17 Pə sáləɣí ma muwa taa ké,
 paa ahoo máa hɛɛsəxi wusasi.
 18 Lɔɔ kra ma toko taa na toma,
 na i ləla ma capa luyɛ tɛɛ.
 19 I lɔkɔ-m afəla taa.
 Ma pəsa tɔluma na musuyɛ.
 20 Lɔɔ ma yaaki-ŋ, nn san cɔu.
 Pæyele n səŋa ma kɔŋkɔŋ taa,
 nn tu nyənəxi-m.

21 N tugi-m kunyɔŋ na pətɔɔtələ fei,
n ɔɔɔsɔŋ-m na nyá toŋ.
22 N yelaa na heelim sɔɔɔm kpaɣa-m.
N yelaa na ma seliyi kacuculaya sɔsaya taa.
23 Ma nyámá teu si sɛm tɛɣe ń pukina-m.
Weesiŋ nyéma tɔpote nté.
24 Ye yulu caaki lepu, u tɛkɛɣi niŋ?
Wei u we wahala taa tɔ,
u wiiki na í yaa si pá sɛna-u?
25 Ma wiikaya wahala nyéma tɔɔ ké,
na má wɛna kunyɔntunaa pətɔɔtələ.
26 Tɛcaɣanau, na nyaalɛm ke maa taŋaa.
lɛna sɛkɛtɛyɔ na wahala náá maɣana-m.
27 Wahala kuyɛɛŋ tutuyu-m ké,
na ma laakali pəsəyɛ kutamsa.
28 Ye ma tɔŋ sɛkɛtɛyɔ, nɔɔɔlu u heesəyɛ ma laŋlɛ.
Ye ma sɛŋa samaa taa wula ké.
29 Ma pəsə usi taale hasi taapalu ké,
yaa taataanaa camna.
30 Ma tɔnuyɔ piliyi ké,
na kú litiyi. Pə sáláɣi ma muwa taa, na á wuləyɛ.
31 Ma saŋku pəsə sɛm nyəŋ ké,
na ma həlaya náá huləyɛ sɛm yontu.

Soopu kantakaya nyəntu tɔtɔ

31 Ma si ma tɛyɛ nɔɔɔ na tuunau si,
má taa nyəni pɛɛlɔ nɔɔɔlu na má nyulu-u.
2 Ye pə taɣa mpu, ma feina kpancoou,
yaa ma paa nyəm napəli.
Maa taŋ si Toma tɛna tu í tilina-m na ɛɔtaa?
3 Kutakɛsəŋ ke pə wakələyɛ,
na wahala náá maɣana wakəllaa.
4 Lɔɔ nyémá ma mpaari na ma tɔntɛ tɛna.
5 Ma ta tɔ mpaasu kulooluyɔ taa.
Pəyele ma ta la acilayatu natəli.
6 Lɔɔ maɣasi-m na nyá maɣasəlaya kusiyisaya.
N ká ná si ma ta wakəli tiili.
7 Ye ma yela mpaasu kusiyisuyɔ,
yaa ma ɛsɛ yelaa na má nyulu ma lotu taa,
na má pilisi ma ti na ɛsɛyatu natəli.
8 Uɛ nɔɔɔlu í tɔɔɔ ma kuhalɛm
na pá kɛsi mpi ma sɔwa tɔ.
9 Ye ma nyula lɛlu alu,
yaa ma tu cɛŋa alu ke ma tɔɔntələ nɔɔɔ tɛɛ.
10 Uɛ ma nyəŋ í pəsɛ nɔɔɔlu tɛmlɛ tu,
na paa apalu wei í lana-u ɛsɛna u caaki tɔ.
11 Pə taɣa pulu,
mpu inɛ pə ké acaalətu sɔɔɔntu ké.
Pə wɛɛ si paa huulu wei, í hɔ pə latu ŋkpaŋuyɔ.
12 Ye usi maa lapa mpu ma ɛsɛyatu ka pəsə kɔkɔ ké
na ká nyaya ma wɛnau tɛna.
13 Ye usi ma nyəna ma tɛmlɛ tu apalu yaa
alunyanɛ ke yem ké huulɛ taa, na má tá ha-u tampana.
14 Uɛ waatu wei lɔɔ ká kɔɔ fɛnyuyɔ na í pɔɔsi-m tɔ,
wentiyi maa cɔ?
15 Mpi tɔ, lɔɔ kulum wei inɛ
u lapa-m ma too lotu taa tɔ,
inɛ u lapəna pɛlɛ tɔtɔ.

16 Ma ta pə acamaa ke mpi pa nyuləyɛ tɔ.
Pəyele ma ta yele na leelu ɛsɛ nyəŋ.
17 Ma ta tɔɔɔta ma mutiya
ke ma tike na má pé sulau.
18 Hatoo ma pəsəatu ke ma na sulau tə puwa,
usi yulu na u caa.
Ma paasəyənə leelu ke too u hɔɔɔ tɛɛ ké.
19 Ye ma nawa nɔɔɔlu na í cɔkɛ,
na í feina wontu,
yaa kunyɔntu laŋa kutakuyɔ,
20 ma haaki-u ma heeŋ huntu kunti ké,
na í takɛ na pá haŋi-u na í sɛɛ-m.
21 Ye usi tɔm huulaa sɛna-m
na má nyaasi sulau nɔɔɔlu,
22 uɛ pá kɛsi ma ŋkpaŋa
ke ma asəŋkɛku tɔɔ, na ká pɛli ma ŋkulunɛ taa.
23 Mpi tɔ, ma nyəŋna lɔɔ mpusi ké,
maa pəsəyɛ na ma səŋ.
Ma feina ma tɛyɛ lɔɔ sɔɔɔntu kiŋ.
24 Ma ta tu ma naani ke wula tɔɔ.
Pəyele ma ta pɛti ma tɛyɛ liyitee nyəyəluyɔ.
25 Pə taɣa ma wɛnau sɔɔɔm
yaa mpi ma hikaa tɔɔɔ ma tu naani.
26 Ye ma nawa ilim na pə nyaalɛm teu,
na má nyəni ɛsɔtu, na í lɛ u tɛkəna u caŋəm.
27 Pə puyusi-m ma lotu taa
na má nyəni-wɛ, usi lɔɔ, yaa má sɛɛ-wɛ.
28 Ye ma lapa mpu, pə ké ɛsɛyatu sɔɔɔntu ké,
pə muna huulaa í tu-m saləka.
Mpi tɔ, ma lu lɔɔ waaləyɛ.
29 Ma laŋlɛ ta heena ma kolontu wahala.
Pəyele ma ta ŋmaaləna u kunyɔntɔyɔlɛ nte tə
maɣana-u tɔ.
30 Ma ta tisi si ma nsəmlɛ í səlɛmi
ma kolontu inɛ u sɛm na tɛ pənti.
31 Ma tɛyaya nyéma yɔɔtəyɛ si
nɔɔɔlu fei wei u ta tɔɔɔ ma tɛɣe nantu na í nyəyəsɛ tɔ.
32 Muulu u həntəyɛ awalɛ ké ma tɛ.
Ma tuləyɛ ma nɔɔnɔɔ ke mpatɔntu ké.
33 Ma ta ŋmɛsi ma kawalaya, usi lɛlaa lakuyɔ tɔ.
Yaa má kisi ma tasəkələ tisuyɔ.
34 Ma ta nyana samaa, yaa yəlaa kutuyɔ
na má su na má yele nɔɔnɔɔ ke tɛŋnau.
35 Haɛ, awe hikiyi-m wei u ká nuuna-m tɔ?
Ma kantakaya kuyɔɔtutu nɔɔ.
Toma tɛna tu í cɔ-m na í huulu-m nti
ma kolontu ŋmaawa ma tɔɔ tɔ.
36 Maa te ma nyuyɔ ke ma kolontu kuŋmaŋmaatu
ntəyɛ,
usi ntenuyɔ, na má layali-təyɛ ma asəŋkɛkiŋ tɔɔ.
37 Maa heeli lɔɔ ké ma kulapələ tɛna tɔm
na má polo u kiŋ təkəa, usi awulumpu.
38 Ye ma taale wiiki si pá lɛɛti-m
na tə taa awasa pələyɛ ɛsəlum.
39 Ye ma tɔɔ a kululum ke faalaa,
na má muɣuli a nyéma kupəma.
40 Uɛ ma kututuuum í yele nyɔu,
na sɔwa na nyulu ɛsɛyatu lɛɛti.

Soopu kuyɔɔtutu tənaya ntɔ.

LLIHU KUYɔɔTUTU

(Titite 32-37)

32 M̄p̄ȳḡ l̄lifasi na Pilita na Sofaa, pa yela Soopu ke cɔu ke timpi i nyənəyi i təyi yulu kupan̄ tɔ.
² Ntəna p̄áná haŋ l̄lihu, wei i ké Pusi kpekəle tu Lam luluyu tu Palakeli p̄yalu tɔ. Mpi tɔ, Soopu tɔŋ si lɔɔ nyənəyi unəyi siyisilu. ³ Pá kaasi i taa haŋna i taapalaa tooso ké. Mpi pə tɔ pa ta pəs̄i na pá cɔ Soopu ke natəli tɔ. Paa na mpu, pa kú i tɔm. ⁴ L̄lihu ka kəna i taapalaa taa səkpəlu. Pə tɔ ké i suma na pé təkəna-i yɔɔtaya. ⁵ I kɔma na í ná si apalaa tooso un̄ i laŋa kucɔcɔtu, l̄ena p̄áná haŋi-i sɔsɔm.

L̄lihu huləyi i kucɔcɔtu kutoluyu

⁶ M̄p̄ȳḡ l̄lihu tɔma si:
 M̄ȳe sɔsaa
 na maya p̄əyaya tɔɔ ma selaya si,
 má taa hul̄i-m̄ȳe ma nyəm̄tu sɔsɔkntu.
⁷ Kukpatəlaa na mpa pa p̄usi tɔkwa tɔ,
 m̄p̄ȳe pə w̄e si pá s̄ȳesi ləmayas̄e tɔm.
⁸ Tɔm tampana tɔ, feesuyu ŋku ku ké
 Toma tənə tu nyən̄ku tɔ, ŋku ku w̄ena yulu taa
 na kú haaki-i nyəm̄.
⁹ Pə taya p̄usi p̄ayal̄e t̄ȳuna yulu ke ləmayas̄e.
 P̄əȳe pə taya kukpatəlaa tike nyəm̄na kusiyisim.
¹⁰ Pə tɔ ké ma tɔŋ si, í ke ŋkpan̄ŋ
 na má tɔtɔ, má kilisi-m̄ȳe ma nyəm̄ tɔm.
¹¹ Má kema ŋkpan̄ȳu ke mə ləmayas̄e taa,
 l̄e maa taŋaa ké si,
 mə kuyɔɔtutu í t̄e.
 Haləna í t̄e mə tɔm mayas̄ȳu ke teu ke hatoo mə lo-
 tu taa.
¹² Ma nu mə tɔm ke teu ké.
 Ama n̄ɔɔlu ta kəl̄i Soopu na tɔm.
 P̄əȳe n̄ɔɔlu ta p̄əs̄i na í cɔ Soopu kuyɔɔtutu.
¹³ I taa tɔ si:
 Tə hika ləmayas̄e.
 Lɔɔ tike ka kələna-i, pə taya yulu.
¹⁴ Pə taya maya Soopu yɔɔttaa,
 l̄e ma kaa cɔ-i mə kuyɔɔtutu.
¹⁵ Sɔɔkntu kra-m̄e, í laŋa kuyɔɔtutu,
 u tasəyi cɔu.
¹⁶ Maa taŋaa ké is̄u í ká yɔɔt̄i.
 Ama í suma yem na í kpisi cɔu.
¹⁷ L̄e maa cɔ na má hul̄i-m̄ȳe
 n̄ti ma huuki tɔ.
¹⁸ Tɔm su ma lotu ké,
 na feesuyu caaləyi-m si má yɔɔt̄i.
¹⁹ Tɔm kraaki ma taa, is̄u pa suukuyu sulum ke
 pə hul̄uŋ kufan̄ taa, na pé caa pə yas̄-i tɔ.
²⁰ Maa kuli ma n̄ɔɔ ké, na má yɔɔt̄i,
 na má cɔ, l̄ena p̄əc̄ó pə h̄eena-m.
²¹ Ma kaa s̄eena n̄ɔɔlu tɔ,

yaa má c̄esi mə taa n̄ɔɔlu.
²² Pə taya pulu, ma ta nyi c̄esuȳu.
 Ye ma tu lapa mpu,
 ma ŋmalu ká kɔkɔl-m l̄ŋ ké.

L̄lihu kuyɔɔtutu tɔtɔ

33 M̄p̄ȳḡ l̄lihu tasaa si:
 Pən̄ent̄e Soopu ke ŋkpan̄ŋ, na í nu ma
 kuyɔɔtutu.
² N̄kɔkɔ ma kuliyi ma n̄ɔɔ,
 na ma nsəm̄le yɔɔt̄i.
³ Hatoo ma lotu taa siyisuyu tɔm ke maa yɔɔt̄i.
 Tampana siyisiyi tike ke ma n̄ɔɔ ká yɔɔt̄i.
⁴ Lɔɔ Toma tənə tu feesuyu ŋmana-m,
 na kú haaki-m weesuyu.
⁵ Ye n̄ p̄əs̄əyi n̄ cɔ-m,
 taŋan̄i nyá ti na má na-ŋ t̄e suli.
⁶ Lɔɔ nyənəyi ma na-ŋ ké kulum ké,
 cuȳu tɔtɔɔ pa ŋmana má.
⁷ Mpu tɔ, taa nu ma sɔɔkntu na pé liyiti-ŋ
 na ma sɔsɔkntu kəl̄i-ŋ.
⁸ Soopu yɔɔt̄a ma ŋkpan̄ŋ taa,
 na má nu i n̄ɔɔ si:
⁹ Ma w̄e tən̄əŋ ké, ma ta la kawalaya,
 yaa is̄ayatu natəli ke paa p̄əc̄ó.
¹⁰ Paa na mpu, lɔɔ hikiyi timpi i ká kaləna-m
 na í nyən̄i-m i kolontu tɔ.
¹¹ I kaŋatəyi-m na í feŋiyi
 ma t̄ənt̄e tənə taa.
¹² Soopu, í f̄ena tampana.
 Mpi tɔ, lɔɔ kəla yulu t̄əȳacaya ké.
¹³ Pepe tɔ ké n̄ caa n̄ yoona lɔɔ?
 Mpi tɔ, yulu u p̄əs̄əyi na í cɔ i kuyɔɔtutu tənə.
¹⁴ Wulee lɔɔ yɔɔt̄əȳəna yaasi l̄e l̄e ké.
 L̄ena wulee í yɔɔt̄əna l̄e l̄e.
 Paa na mpu yəlaa u laki laakali.
¹⁵ Waatu wei yəlaa h̄ənt̄əyi ahoó,
 na pá too is̄u pa s̄əpa tɔɔ
 lɔɔ yɔɔt̄əȳəna-w̄əȳe pa tooseenaa taa.
¹⁶ I luki pa tɔ na sɔɔkntu kra-w̄e,
 na í yɔɔt̄əȳəna-w̄əȳe pa ŋkpan̄ŋ taa.
¹⁷ L̄ena í k̄e yulu ke i kulaputu taa,
 na í si tən̄aya ke yulu kalampaani.
¹⁸ M̄p̄ȳḡ i waasəyi yəlaa ke s̄əm̄ taa,
 na í yak̄i-w̄əȳe nyəm̄á n̄ɔɔ taa.
¹⁹ Lɔɔ kraaləyi yulu na wusasi ns̄i
 si h̄usa-i na í luki i t̄ənt̄ȳu taa ké kutamsa tɔɔ.
²⁰ L̄ena mut̄u lu-i luȳu,
 na pé k̄reŋna t̄ȳk̄naya ŋka i sɔkɔla teu tɔ.
²¹ L̄ena í t̄e taasi ke katatəlaya,
 na í yele nyuȳu tike.
²² Waatu un̄i i w̄e p̄əlaas̄u n̄ɔɔ tɔ ké t̄əcoml̄aa,
 na i weesuyu ke s̄əm̄ niŋ taa.
²³ Ama ye is̄ɔtaa tillaa iyaya taa kulum
 wei i s̄əŋna yəlaa, na í hul̄əyi yulu ke
 i kulap̄əle tɔ, i w̄e i kiŋ,
²⁴ is̄ɔtaa tillu un̄i í wii yulu un̄i i p̄ət̄ɔt̄əle,
 na í s̄əl̄əmi lɔɔ si:

Yapɪ-l. Taa yelee na í tii pəlaau taa.
 Ma hika mpi maa layasəna ɪ weesuyu tɔ.
²⁵ Ulena yulu ɪnɪ ɪ tɔnyu məli ku wule taa,
 na í pəsɪ ɪsu ɪ lfepile waatu.
²⁶ Ulena í sələmi lɔɔ, na lɔɔ nu na í ná ɪ teu
 na lanhulumle, ulena lɔɔ náa ha-l ɪ tampana.
²⁷ Ulena í yooki yontu ke yəlaa kiŋ sɪ:
 Maa pəntaa ké na má wakəli tampana.
 Ule pa ta lana-m ɪsu pə muna tɔ.
²⁸ Lɔɔ yapa ma ləsaɣa sɪ ká taa suu
 pəlaau taa. Maa tasa nyaaləm ke nau tɔtɔ.
²⁹ Pə tənaya rɪpúyú lɔɔ laki yulu
 ke tɔm naale, halɪ pə polo tɔm tooso.
³⁰ Ulena í ləsɪ-l pəlaau taa, na í yelee na weesuyu
 nyəma nyaaləm na ɪ tɔɔ.
³¹ Soopu, pə wɛɛ sɪ n̄ nu-na-m ké.
 Ke ŋkraŋŋ na má yɔɔɔɪ.
³² Ye n wena nɔɔɔ ŋka n ká cɔna tɔ,
 n yɔɔɔɪ, maa ha-ŋ tampana.
³³ Ye n feina natəli ɪ n su,
 na n̄ nu na má huli-ŋ ləmayasɛɛ tɔm.

Ulihu kalənau ke Soopu

34 M̄púyú Ulihu tasa yɔɔɔɔɔ sɪ:
¹ Ləmayasɛɛ nyəma mɛ,
 í nu ma kuyɔɔɔtutu,
 nyəntaa mɛ í ke ŋkraŋŋ.
³ Pə taya pulu, ŋkraŋŋnyu nukəna tɔmnaa,
 ɪsu nsəmle nukuyu tɔɔɔnaya leleŋ tɔ.
⁴ Tə ləsɪ tá təyɪ mpi pə siyisaa tɔ.
 Tə cəkəna tá taa ké mpi pə wɛ teu tɔ.
⁵ Soopu sɪ:
 Ma siyisaa ké. Ama lɔɔ pɛŋɪ-m tampana.
⁶ Paa na ma tampana tənuyu tɔ,
 pa nyənəyɪ-m pɔɔɔɔtɔ ké.
 Anɪ ma ta pəntɪ.
 Pəyele ma hiŋ fei waau.
⁷ Yulu nɔɔɔɔɔ ɪ fei ɪsu Soopu
 na í nɔɔɔkɪ kutuyu ke lum təle.
⁸ Na í tɔŋ mpa paa tənəyɪ siyisuyu tɔ
 pa kpekəle taa, na í na asayaa pə kaaki mpaau.
⁹ Haləna í tɔŋ sɪ paa yulu caa sɪ
 í wɛɛ lɔɔ ké teu,
 wɛyɛ ɪ waaki pə taa.
¹⁰ Ləmayasɛɛ nyəma mɛ í nu ma tɔm
 lɔɔ ɪ laki kawalaya.
 Pəyele Toma tənə tu ɪ laki mpi pə ta siyisi tɔ.
¹¹ Mpi yulu lapa tɔɔɔ ɪ lɛɛtəyɪ-l.
 U feleɣɪ paa wei ké ɪsəna pə muna tɔɔɔ.
¹² Aai yoo, tampana tɔɔ, lɔɔ ɪ laki ɪsayatu.
 Toma tənə tu ɪnɪ ɪ wakəleɣɪ siyisuyu.
¹³ Ye pu wɛ mpu,
 awe cələna-l tɛtu sɪ í paasəna-tɪ?
 Yaa awe tu-l sɪ í paasəna antulinya tənə?
¹⁴ Ye lɔɔ ka huukaya ɪ tɪ tɔm tike,
 ɪ ka mu ɪ feesiŋ ke yəlaa kiŋ.
¹⁵ Tɔɔɔ weesuyu nyəm tənə ka səpa
 tɔm kulum tɔɔ ké, na yulu pəsɪ tɛtu.

¹⁶ Soopu ye n wena layatu,
 ke ŋkraŋŋ na n̄ nu ma tɔm.
¹⁷ Wei ɪ ké siyisuyu kolontu tɔ,
 ɪ ká pəsɪ na í tɔkɪ tɛtu na?
 Ule ɪsənaɣa nyá mayasəyɪ sɪ
 n̄ ku Siyisilu Toŋ tu tɔm?
¹⁸ U tike ɪ wenna mpaau sɪ,
 í yaa awulaa sɔsaa sɪ asayaa na awulumpiya sɪ
 wakəllaa.
¹⁹ Lɔɔ ɪ fayasəyɪ awulumpiya.
 Pəyele ɪ paasəyənə liyitee nyəma,
 na pə kəli kunyɔntunaa.
 Mpi tɔ, pa tənə pa ké ɪ niŋ kulapəm ké.
²⁰ Sɔsaa səki ké na pə saaləyɪ,
 ahoo taa ké pa səki kraakraa.
 Pəyele pa kresəyɪ ŋmakəllu ké təhɛɛ.
²¹ Lɔɔ nyənəyɪ yulu mpaan tənaya,
 na í naaki ɪ tɔntɛ.
²² Səkpɛtuyɪ yaa atətəle natəli tə fei
 nte tə taa asayaa pəsəyɪ na pə ŋmɛli tɔ.
²³ Lɔɔ paa feina sɪ í paasəna yulu
 na pə leeli na pəcɔ́ í yaa-l huule.
²⁴ Paa ɪ ta feŋ tɔntunaa, ɪ wakəleɣɪ-wɛyɛ,
 na í lɛɛtɪ pa lona taa ké kufama.
²⁵ Mpi tɔ, ɪ nyəmá pa kulapəle ké.
 Ahoo ke ɪ kusəyɪ-wɛ na í tələki-wɛ.
²⁶ Na í maki-wɛ ɪsu asayaa,
 na yəlaa naaki.
²⁷ Pə taya pulu, pa kisa-l ké,
 pa ta pəsɪ na pə cəkəna ɪ mpaan.
²⁸ Pa lapa na kunyɔntunaa
 na wahala nyəma wii na lɔɔ náa nu.
²⁹ Ye lɔɔ hawa nɔɔɔɔɔɔ heesuyu
 awe ká ku puntu tɔm?
 Ye ɪ taka ɪ ɪsɛntɔɔ, awe na-l?
 U ɪ feŋiyina piitimnaa na yəlaa pa tɔɔ.
³⁰ U laki m̄púyú sɪ ɪsayau í taa tɔɔɔ kawulaya
 na í pəsɪ ɪsu katɔka ke yəlaa.
³¹ Ye puntu heela lɔɔ sɪ:
 Pu tusa-m ké,
 ma kaa tasa ɪsayatu ke lapu.
³² Ma pəntaa ké, ɪ lɔɔ sɛyɛsɪ-m.
 Ma lapa mpi pə ta siyisi tɔɔɔ, ɪ lɔɔ maa kaa lɛli.
³³ ɪsu Soopu, n kisuyu
 nti lɔɔ sɪwa tɔ.
 Mpu tɔ, n mayasəyɪ sɪ pə wɛɛ sɪ
 lɔɔ í tu puntu ke saləka?
 Timpi pə wɛɛ sɪ nyá mayasəyənə na
 n̄ sukɪ pə taya nɔɔɔɔɔ tɔ,
 huli-tuyɪ nyá nyəm.
³⁴ Ama yəlaa mpa pa wena huwɛɛ tɔ,
 na ləmayasɛɛ nyəma tənə, mpa pa nukɪ
 ma tɔm tɔ paa heeli-m sɪ:
³⁵ Soopu yɔɔɔtəyɪ ké, ɪ ta nyɪ pulu,
 yaa ɪ feina ləmayasɛɛ.
³⁶ Soopu mayasuyɪ í taa su tənaya.
 Mpi tɔ, ɪ tɔm kucɔɔtɔ wɛ ké ɪsu
 yəlaa mpa pa ta siyisi tɔ.

³⁷ Pə taya pulu,
 ı kuləyi ləw tək, na pə səkəsəyi ı isayatu tək.
 Halı ı ká téesəna sika tuxu ké tá taa.

Lihu kuyçyçytutu tət

35 Mpyúyú lihu tasaa sı:
² Soopu, n pəsəyi na n ha nyá təyi tampana
 na n yçyçytı nyá sıyısuyı təm ke ləw kiñ na sika fei?
³ Mpi tç, n tasaa sı:
 Ye ma pəntaa yaa ma ta pəntı pepeye ma waaki?
⁴ Maa krentı nyá na nyá taapalaa na má ç-me.
⁵ Nyəni ləwçnyçy, na n paasəna ləwçmuntu,
 tə kəla-ñ kuñkuluməñ.
⁶ Ye n lapa isayatu, weye pə wakələyi ləw?
 Yaa n kula ı tək ké təm paçale,
 pu tokiyina ilé.
⁷ Ye n təñəyi tampana,
 ıle pepeyele n hawa ləw?
 Yaa weye ləw muçi nyá niñ taa?
⁸ Yulu isı nyayə isayatu wakələyi,
 na sıyısuyı waası nyá tçyçntəle.
⁹ Ye isı nmakəllaa kəla tçw, yəlaa makı kapusi ké.
 Ye musuytunaa kəla paçale,
 ıle yəlaa yaa sı pá waası-wə.
¹⁰ Ama pa taa nçyçlu ı çəkəsəyi ləw wei ı lapa-ı,
 na ı tuxı yəlaa taa ké lanhusulmle yontu
 na pá yookı ahoo tç sı: N we le?
¹¹ Inı ı seyesəyənə-tu, na pə kəli taale wontu.
 Pəyele ı tasəyi-tuxı ləmaçasəe na pə kəli suması.
¹² Pa yaawa ləw, na ı kisi çw
 ke asayaa kalampaanı tç.
¹³ Pççyçytı fei leleñ,
 pa koo yem ké ləw ı nuiki.
 Toma tənə tu ı paasəyənə.
¹⁴ Paa Soopu n tçñ sı nn nuiki ləw təñ tç
 ləw nyəma nyá təm tənayə, nyaa keñna-ı.
¹⁵ ı tuxı saləka na pááná.
 Pəyele ı paasəyənə yəlaa isayatu.
 ıle pə taya sı ı naaki.
¹⁶ Soopu nyá nçyç taa təm wə yem ké,
 na n luləsəyi təm nti tə taa fei layatu tç.

Lihu nyəntu tət

36 Mpyúyú lihu tasaa tçt sı:
² Soopu, səñ pəçç na má seyesı-ñ.
 Mpi tç, ma ta yçyçytı ləw nyəntu tənə.
³ Hatoo pooluñ ke maa hiki ma nyəm
 mpi maa hana ma nmalu ke tampana tç.
⁴ Tampana ma kuyçyçytutu taa fei pççyçytı.
 Ma wei ma yçyçtəyənə-ñ isəntç tç,
 ma wəna naani ké ma nyəmtu tç ké.
⁵ Ləw ké pəsəlu ké, ıle ı ççki tampana təñlu.
 ı layatu toma tç ké ı wəna pəsuyı nku.
⁶ ı yeki isayau na ı weesuyı.
 Ama ı sıyısıyı kunyçntunaa tçm.
⁷ ı yeki sıyısıləa ké nyənuyı.
 Halı ı çayəsəyi-weye awulaa kumlee tç ké,

na ı kusəyi pa nyççñ ke tam tçw.

⁸ Ləw tuxı asayaa ke alukpala ké na wahala tçki-wə.

⁹ ı huləyi-weye pa təma, na pa kawalaya.

Ke waatu wei pa laki kalampaanı tç.

¹⁰ Isç yeki na pá nuiki kukpaalətu

ke pa nkuññ taa, na ı tuxı-wə sı

pá ççki mpi pə tá sıyısı tç.

¹¹ Ye pa kema nkuññ na pá pəti pa təyi

ləw, ıle pə çayənə-wə na pá nu leleñ ke

pa weesuyı kuyçeyñ na pə puıı taa.

¹² Ye pa kisa nuı,

ıle nmantayə ç-wə na pá sı pa nyəm lanuyı tçw.

¹³ Yəlaa asayaa ha pa təyi pááná taa ké.

Paa wiikina ləw sı ı waası-weye

saa wei ı tuxı-weye alukpala tç.

¹⁴ Pa səkənə pa lfepile

na pə çəkəsəyi-weye wasanjalənəa*fa* tçw. † apalaa
 na alaa mpa pa laaki tuñ na pa laki pə wasanjalətu
 tçyç.

¹⁵ Ama ləw yaki wahala tu, na ı wahala ké,
 ılena ı kpaalı-ı na ı wusası.

¹⁶ Waatu nçyçlu ləw ka ləsa-ñ wahala taa ké,
 na ı sı-ñ timpi pu çayənə-ñ na n wəe nyá ti tçw
 na n tçki tçyçnası kupampansı tç.

¹⁷ Ama ye n huuki nyá huıle isı asayaa nyəntə,
 ıle huıle na pə nkuñnyçyç hçm ká kpa-ñ ké.

¹⁸ Taa yele na pááná susı-ñ ləw wonə taa,

na n puçyusi nyá ti sı n ká ya ləw na kuhə çəkçw.

¹⁹ Nyá kakiisayə, yaa paa nyá toñ çəkçñ
 ta tala sı pá ləsi-ñ lanwakəlle taa.

²⁰ Taa nmakəli muulaa na n ləeti

pa lona taa ké nyá luluyı nyəma.

²¹ La laakalı, taa kəsənə isayatu tçw.

Pə mayamayə pə tçw ké n wə wahala taa.

Ləw çəkçntu

²² Ləw huləyi ı çəkçntu na ı toñ taa ké.

Nçyçlu ta nyı seyesuyı isı inı.

²³ Awe hulənə-ı mpaası nku ı ka təñ tç,

na awe ká mana ı lanle taa,

na ı heeli-ı sı: N lapa mpi pə tá sıyısı tç?

²⁴ Tççsı na n sa ı təma nna yəlaa san

pa yontunaa taa, na pá puçuləyi-yə tç.

²⁵ Yəlaa tənə loosıyı-yeyə pooluñ ké

na pá nyənəyi-yeyə teu.

²⁶ Ləw tççwa katatəlayə ké

na pá tē ta nyəmtu tçw.

ı puıı fei kaluyı.

²⁷ Inı ı cosıyina lum na ı yele

na heelim nyçç-wı,

na ı pəst-wəyi teu.

²⁸ ılena ləwçmuntu náa yele na teu nu yəlaa tçw.

²⁹ Awe nyəñna ləwçmuntu tçntə,

na teu hola ke ləwçnyçyç taa?

³⁰ Inı ı keeləyənə ı nyadəm tçw

na pə ná na pə çççna-ı.

† wasanjalənəa: Wasanjalətu nti tə teləsa çənə tç. Hepəla taa
 ıle pə ké

1. Ilena í tayanu takuyu ke tenkunaan lumanj taw.
 31 Yaasinaa mpeye i huukana yelaa
 na í celay-weye tawonaya ke tuutuuma.
 32 I kpakayi teu cala ke i niñ taa ké,
 na í lya-i timpi i caaki taw.
 33 Teu hola ke i hulayana si ku kwe,
 na kalakwe mayamaya nuku ku tanj.
37 Ma lanje cepana teu nkuyu katatelaya ké,
 halana ma lanje lu ta lonte taa.
 2 I ke nkranj na í nu lwa kwaw tanj.
 I welisi teu na í nu i kwaw yuj.
 3 Lwawonyu tana taa ké i kwaw nuku.
 Ilena í yeke na teu nmelasi,
 na pá tala tetu tanasi.
 4 Páe pá waali, lena teu holi na lwa kwaw nu.
 Ile i ta tasa teu nmelasyu sawonyu ke waatu nu.
 5 Isana lwa yawawana i kwaw taw,
 pá teu we sawonyu.
 Tema sawawana taw ta nyi kwaw i laki.
 6 Iu i tawna si teu tawpwe kraakpaacu*fa*
 í nu tetu taw. Ilena í taw teu si
 kulé kú nu na pá kwawna teu sawaw. † tawpwe
 kraakpaacu. Pá we teitei ké lwa kraakpaacu na pá
 huluma mpw. Ile tawpiisi hotiyina na pá kaaki ateye
 huwa.
 7 Iu i sawawana yelaa tana tema.
 Ilena pá cekana si nu i nmana-we.
 8 Taale wontu mayamaya ná suki ta tawawale ké,
 na tá suki ta tana taa na tá nmelayi.
 9 Kacuculaya ná lukana ilim ntawaw ké,
 na watu ná luna pá mpaw.
 10 Ye lwa í feesa lum taw, pá kii ké lwa tawpwe.
 11 I hayasayi nikaya ke nmuntu taa ké.
 Ilena teu nmelasyi nmuntu nu ta taa.
 12 Iu i yekina na lwanmuntu cawki na tá laki
 pá tana mpi i tu-ti kwaw tetu taw.
 13 Teu nkuyu lwa hawna i tetu nkranjyu.
 Kulumyuu nkuyu i lakana-tayi kupantu.
 14 Soopu, ke nkranjyu ke taw taw taw taw
 na í welisi na í cekana lwa tema sawaw.
 15 N nyamá isana lwa laki i tema anu,
 na isana i tisiyi calana na lwanmuntu taa taw?
 16 N cekana isana lwanmuntu sawa teitei taw?
 Pá ké lwa wei i ké nyantu mayamaya taw i tamle ké.
 17 Isanaya pá lapa na ye ilim
 mpaw heelim kuhawam maku tetu taw,
 n nuku hawaya ke nyá wontu taa?
 18 N sawayi na í la lwanmuntu ke lwa
 na tá wee ton lwa nyawonyu tinj?
 19 Soopu huli-tuyu nti
 tu heeli lwa taw.
 Ile tu sawayi
 natelayi yawonyu ke tá kaanyamtu taw.
 20 Ma sawayi na ma kéésaná lwa taw
 ké saa wei ma yawawana-i taw.
 Pá fei si má heeli-i na páw í cekana.

† TEU TAWPWE KRAAKPAACU: Mpi pa yaana nasaala taa si (neesu)
 taw ta telasaa si teu

21 Ye pá keesaa na nmuntu taki nyaalam taw,
 pu sawayi nu.
 Pá waali, lena heelim má, na pá keeli pá taw.
 22 Ilim ntawaw taw ké nyaalam lukana
 na pá we lwa wula. Lwa teu mpi
 pá cawna-i taw, pá we sawonyu.
 23 Tu sawayi na tá kwawna Toma tana tu sawa,
 na tampana tanju nu, i ké siyisyu tú ké.
 I muwuliyi kwaw.
 24 Pá taw ké pá wee si, yelaa í nyana-i.
 Ama i pa feina mpw pa yaa pá taw lamawasee
 nyama taw.

TACAA LWA KUYAWYUTU

(Titite 38:1-42:6)

38 Mpyúyú Tacaawawa Soopu ke kacuculaya taa si:
 2 Aweyele puntu wei nu i kwaw sawonyu
 ke nti ma suwa na má laki ta ta taa,
 na tawnaa mpw pa feina huwee taw?
 3 Taw, taw nyá ti lwa apalu.
 Ma sawaw-ny taw na í caw-m.

Ile ké antulinya taw nyam mpi pu yawawayi ta pá tu

4 Leye n ka we waatu wei ma sukaya
 antulinya kite taw.
 Ye n nyamá tampana n caw-m.
 5 Awe puwa antulinya nu i tanasi?
 N nyamá puntu na?
 Yaa awe mayasana-i na nmawaya?
 6 Awe caalana kite tee páe ke suu?
 Yaa pepe taw ké kite hte ta sawa?
 7 Waatu inayi tanaw lwanlwanu yookaya yontu,
 na lwa yelaa ná wilitiyina lanjulume.
 8 Awe taw tenku lum na kampunaa
 ke saa wei pá lu tetu tee na pá nmaa taw?
 9 Waatu wei ma suu-wayi lwanmuntu ke toko,
 na má taki-wayi lhunte taw.
 10 Na má pu-wayi tanaya,
 na má tu kutawyu na kukawonyu.
 11 Na má huli-wi si pá saw tana, pá taw tuusi,
 tanaya pá hola kalampaanu ká suna.
 12 Too n weu taw, n tema tanaw ke nmakawyu,
 yaa í huli tefemle ke ta lonte na?
 13 Yaa tefemle hte ta kra tetu ntompee
 na tá ciyiti asayaa ke teu na?
 14 Ilena tetu layasi weetu lwa
 pa yusyuu caw taw taw,
 na pá tana pá wee kacaw lwa puuyuu taw?
 15 Tefemle nyaalam kwaw,
 lena asayaa kulaputu fiyini na pá pelu pa niñ.
 16 Too taw, n tema tenku taa ké tiu
 halana í tala i seelaa taa?
 Yaa n cawwa i lumanj sawaw taw?
 17 Pa tema-ny sawaw ke huluyuu na?
 Yaa n nawa atetale sawaw?

18 Yaa n tema mayasuyu ke tetu wanj tɔm na?
Ye n nyamá pə tənaxa mpu n keesi-m.
19 N nyámá nyaalám təcəyale mpaau na?
Na leye səkrətuyu ná wɛɛ?
20 N pəsəyi na n pona-wəyi pə lonte taa.
Yaa n tana-wəyi timpi pə wɛɛ tɔ?
21 N nyámá. Mpi tɔ,
waatu inl l taa pa tema-ŋ luluyu.
Pécɔ nyá puusi tɔwaa.
22 N tema pote na n ná tɛu tɔmpɛɛ
na a kraakraacau təcəyale na?
23 Lanwakəlle waatu, na yoou kuyeyɛ tɔɔ
ké ma si-yeɛɛ mpu.
24 N nyámá mpaau ŋku nyaalám tənəyi tɔ?
N nyámá timpi tɔɔ ilim təlule
heelim makəna tetu tɔɔ tɔ?
25 N nyámá wei l heewa tɛu ke ku mpaau tɔ?
Na wei l hee tɛu ŋmeləsuyu
na ku calanaa ke pa nyəŋku tɔ?
26 N nyámá wei l yeki na tɛu nukl
wulaya tetu nti tɔ taa nɔɔɔl fɛi tɔ?
Yaa wei l kɔŋna tɛu ke wulaya tetu nti tɔ taa yəlaa fɛi
tɔ?
27 Na wei l yeki na lum haya wulaya tetu,
na nyutu na kunyɔnyɔm mpi pə wɛ
tələkuleku tɔ pə nɔɔ tɔ tɔ tɔ?
28 Tɛu wena caa ké?
Yaa awe luləyana aŋkpələɛɛ?
29 Lum tɔmpɛɛ*fa* yaa cɔɔɔ nyəna wena too ké? † na
pə niyitaa tɔ tɛtunaa mpa pa taa wɛ watu ke tɛu tɔ
aŋkpələɛɛ mayamaɣa kiiki mɔpɔyɔ.
30 Mpi pə pəsəyana pɔɔɔ lum isu pələ,
na pə kii tenku tɔɔ nyəm təkpaŋasaŋ.
31 N pəsəyi na n hɔkɔ isɔtɔlɔŋasi*fa*
nsi pa yaa si kantuyu na ku piya tɔ. Yaa n hetl nsi
pa yaa si haya na kpaca na yulu tɔ. ††
32 Nyá ləsəyana tulumaluyu ke ku waatu?
Yaa n tiikiyi isɔtɔlɔŋasi nsi
pa yaa si isɔtɔ l si na má tɔɔ təyaya tɔ?
33 N nyámá kiij wei isɔtɔnɔyɔ tənəyi tɔ?
Na isəna tetu wɛɛ na pə tɔŋ tɔ taa tɔ?
34 Yaa n yɔɔtəyana isɔŋmuntu
na tɛu nu katatəlaya na?
35 Nyá yaakəna tɛu ŋmeləsuyu
na pə cɔkɔ-ŋ si mpəyəlɔ,
na n tiliyi-wl?
36 Awe tuna ləmayasɛɛ ke hatoo yulu lotu taa?
Na awe tuna layatu ke ləmayasɛɛ taa*fa*? ‡ nuu wɛ
katɛ ké, ləlaa ná huuki si tɔla naale ke pa yɔɔtəyi
mpu. Isu kampaau na Icipiti tetu taa sumaya ŋka pa
yaa si ipii tɔ.
37 Awe kaləyi isɔŋmuntu na l ləmayasɛɛ?
Yaa l hutl isɔtɔnɔyɔ taa lum huluj
38 ke waatu wei tetu kiiwa isu nyəyəluyu

† LUM TɔMPɛɛ: Lum tɔmpɛɛ yaa cɔɔɔ nyəna. Isu lum kiikuɣu isu
pələ †† isɔtɔlɔŋasi: isɔtɔlɔŋasi wena paa ŋka na ka hətɛ ké. ‡
ləmayasɛɛ taa: Mpi tɛ tələsaa si lotu taa na ləmayasɛɛ taa tɔ,
tɔməŋ inl l

na tampaya nyɔkələna təma tɔ?

Isɔ ké təyaya wontu na taale nyəntu pə tu

39 Nyá kraakəna tɔɔɔɔɔ alu nyəŋka ke ka tɔɔɔɔɔ,
yaa n calɔ tɔɔɔɔɔ piya, na sí haya?
40 Waatu wei si sopa si lona taa,
yaa si papa nyutu tɛɛ tɔ?
41 Awe caləyana katəkətəŋ ke waatu wei l piij
lanəyi tɔɔɔɔɔ na l wiikina-m na l yeləməyi tɔ?
39 N nyámá taale pəŋ na naməŋ
husi isɔtɔnaa na?
Nyá feŋiyina l tɔɔ
ké saa wei luluyu wusasi tapa-l tɔ?
Yaa n tu nyámá l luluyu waatu?
3 l sopiyi ké na l luləyi l piya.
lɛna l heesəyi wusasi.
4 Na l piya wena alaafəya na sí puuki nyutu taa.
Kuyaku nakulɔ, lɛna sí tɛɛ.
Si tasəyi məluyu.
5 Awe hetəna taale kraŋaya
na l yele-ké si ká tɛɛ?
6 Má lapəna ka təcəyale ke wulaya tetu
nti tɔ wɛ tənəyən tɔ tɔ tɔ.
7 Si woniyi isɔtɛ taa kəkɔtɛ ké.
Pəyɛɛ si nukl cɛɛɛ hola.
8 Pulaya tɔɔ ké si caaki si sí hiki si tɔɔɔɔɔ,
na sí pɛəkəyi nyutu kuləkəkəkətu.
9 Taale nau ká kɔɔ si n lana-l təmlɛ
yaa l hənɔ nyá tɔla tətɔyɛ kiij ke ahoo na?
10 N ká tu l luyɔ tɛɛ ké ŋmənaɣa,
yaa l hɔ akuyɔ na waalɔ tɔɔ, na l hee kpɛɛsi na?
11 N ká lapɔ-l naani ké l tomiŋ sɔsɔŋ tɔɔ,
na n yelina-l nyá təma si l paasəna?
12 Yaa nyá kumtu ke n ká yelina-l si l kpeena təyaya,
yaa l kuu pee ke kataya taa?
13 Taataanaa hetəyana pa keŋ na lanhulumlɛ ké,
na l nəyəsəna isu kulaaluyɔ nyəŋ.
14 Waatu wei taataa tuyɔ l yala na l takl-yeɛɛ
ilim kɔkɔ kanyəŋa si á tiisi tɔ,
15 l sɔkɔ ké si taale wontuyɔ nakulɔ
ku fɛi-yeɛɛ nɔɔhələ na á yɔkɔ.
16 l tɔkəyi l piij ké na toŋ, isu pə taya inl l tənna.
l fɛi sɔɔntu si l wahala ká la yem.
17 Mpi tɔ, ma ta tu-l ləmayasɛɛ
yaa layatu ke saa wei ma ŋma-l tɔ.
18 Ama waatu wei l kuləyi sewa tɔ,
l paa fɛina kraŋanu na l cəyalu.
19 Nyá tuna kraŋanu ke tomiŋ na?
Yaa nyá tuna l luyɔ tɛɛ kpɛɛm?
20 Nyá yekina na l ŋmaaki isu lakələ
na l wiikina apalutu na sɔɔntu kraaki kolontu na?
21 l haləyi acuwa ke tɛtəkələ taa,
na l lanlɛ heəna l toŋ.
lɛna l ŋmaa kolontu nɔɔɔ tɔɔ ké yoou taa.
22 l fɛi sɔɔntu,
pécɔ u nyəŋna pulu,
u tiliyi tapəŋ ke kolontu layatɛ kiij.
23 l tɔɔ cəyalu ŋmantayaya, na l layatɛ pə muɣi kɔkɔ,

na ɪ kɔkka náá cɛɣɛtəɣɪ ɪ tɔɔ.

²⁴ Tutuɣu wiiki na pé nyaxali-ɪ teu na í kpisi ɪ təɣɪ krau, ɪlena í tu casələ.

²⁵ Tutuɣu wiiki, ɪlena í yaga apalukakiisaya təwapapa. Too pooluŋ taa ké ɪ nukɪ yoou taŋ na yoolaa sɔsaa hola na pa kakiisasi.

²⁶ Nyá layatu ke ŋmakələ kuləɣəna na tɛ hətəɣɪ tə keŋ na ilim mpətəŋ tɔɔ?

²⁷ Nyá haana cɔkɔ sɔsɔ ke nɔɣɔ sɪ í kuləɣɪ, yaa í tuɣɪ ɪ tantɛ ke pulaya taa?

²⁸ Kukpaməŋ taa ké ɪ cakɪ na í suukɪ kukpamuyɔ kukuluyɔ nyuyɔ taa, timpi nɔɣɔɔ ɪ takɪ tɔ.

²⁹ Hatoo nyuyɔ taa tənaya ɪ wɛɛkɪ, na í loosiyi ɪ tɔɣɔnaɣa na í cɛŋəɣɪ-ke.

³⁰ ɪ piij nɔɣɔkɪ caləm ké na timpi wontu kusəputu wɛɛ tɔɣɔ ɪ cakɪ.

Soopu ka cɔna

40 M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Taca Toma tənə tu yɔɣɔtəna Soopu na í pɔkɔsɪ-ɪ sɪ:

N suukaya-m tɔm tɔ, n ká tasa-m kutuɣu na?

N yookaxana-m tɔ, n wɛna kucɔcɔtu tɔtɔ?

³ Mpuɣulɛ Soopu cɔwa Taca sɪ:

⁴ Ma kəla pəciuu, wentiyi maa cɔ?

Maa takɪ ma nɔɣɔ tɔɔ ké ma niŋ ké.

⁵ Ma tɛma yɔɣɔtuyɔ ke tɔm kulum, maa tasəɣɪ natəlɪ.

Ma cɔwa tɔm naalɛ,

ɪlɛ maa tasəɣɪ natəlɪ.

Soopu nyənəɣɪ ɪ təɣɪ lɔɔ

⁶ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Taca cɔwa Soopu ke kacuculaya taa sɪ:

⁷ Tɔɔ, tɔkɪ nyá tu ɪsu apalu

na má pɔkɔsɪ-ŋ na í cɔ-m.

⁸ Kupam n caa sɪ n kɔ ma tɔm

na n wɛna tampana na n hulɪ sɪ ma ta siyisi?

⁹ N tala-m toma na?

Yaa nyá yɔɣɔtaya wɛ ɪsu teu hola,

yaa ɪsu ma nyəŋka?

¹⁰ Tɔɔ, suu nyá təɣɪ nyuyɔ kuluyɔ na sɔsɔkɔntu

na n takɪ nyá təɣɪ teu sɔsɔkɔm na teeli.

¹¹ Mu rááná na kalampaani nyəma.

Nyənɪ-wɛɣɛ ɪsɛ na n məŋna-wɛɣɛ atɛ.

¹² Nyənɪ-wɛɣɛ tɔm kulum na pé lumsi-wɛ.

Naŋtɪ asayaa ke tɔm kulum.

¹³ Nmɛsɪ pa tənaya tetu tɛɛ.

Təkɪ-wɛɣɛ atətələ taa.

¹⁴ Pələɣɛlɛ maa sa-ŋ.

Mpi tɔ, n hika akautu ke nyá toŋ tɔɔ.

Cutaya tɔm

¹⁵ Nyəna Cutaya,

má ŋmana-ké tɔtɔ, ɪsu yulu.

ɪlena ká tɔkɪ nyutu ɪsu nau.

¹⁶ Ka tənaya taa ké ka toŋ wɛɛ.

Alaafəya haya ka lotɔna taa.

¹⁷ Ka suka na toŋ ké ɪsu tuɣu sɔsɔkɔ,

na ka tala hola lɛɣɛta təma taa.

¹⁸ Ka muwa caya ké ɪsu nyəɣəluyɔ kuseɛmuyɔ fofoo.

Ka kɔŋkoolasi nəɣəsəna nyəɣəluyɔ kpatəŋ.

¹⁹ Nkɛɣɛlɛ ma kulapəm taa kancaalaya nyəm*fa*.

Ma lapəna-ke na má tu-keɣɛ layatɛ. † pa caa yɔɣɔtuyɔ tɔ. Mpi pa yaa cənɛ sɪ layatɛ tɔ, wontuɣu kune ku kela tɔm ke pa yɔɣɔtəɣɪ.

²⁰ Pɔkɔŋ luləɣəna ka tɔɣɔnaɣa.

Tənaya taalɛ wontu ŋmaaləɣɪ.

²¹ Kacəka nyutu isotom tɛɛ ké ka həntəɣɪ.

Tənaya səsəncasɪ lɔpa lucayam nɔɣɔ.

²² Nyutu nti tə tɛɛ ké ka wɛɛ,

lɔkɔ nɔɣɔ nyutu tu-keɣɛ heku.

²³ Paa pɔɣɔ sɔsaya suwa kaa nəɣəsəɣɪ.

Yaa Yaatanɪ pɔɣɔ lum suuna ka nɔɣɔ taa, ka cayana naani ké.

²⁴ Nɔɣɔɔ kaa kɔtəna-ke na ka ɪsɛ sɪ ɪ kraa-ke.

Pəɣɛlɛ pa kaa kra-keɣɛ katɔka sɪ pa tuləɣɪ ka muuna.

Nyuu tɔm

²⁵ N pəsəɣɪ na n kpa nyuu*fa* na kulaya na?

Yaa ku nsəmɪ ke n pəsəɣɪ na n hɔkɔ ŋmənaya? †† tum sɔkɔ wei pa yaa sɪ coco tɔ, ɪsu pa tɔŋuyɔ sɪ tɔɣɔɔtuyɔ tɔ.

²⁶ N ká pəsɪ na n susɪ səsəncanɔ ke ku muuna tɛɛ?

Yaa n ká pəsɪ na n tulɪ ku tamaya na kulaya?

²⁷ N maɣasəɣɪ sɪ ku wiina-ŋ na pé leeli

yaa ku yɔɣɔtəna-ŋ təpamm ke?

²⁸ Nyana-ku í ká pɛɛɪ nɔɣɔ na?

Yaa n ká kra-kuɣu yomɪ ke tam tɔɔ?

²⁹ N ká liyilina-ku ɪsu sumaya na?

Yaa n ká tamsɪ-kuɣu ŋmənaya,

na nyá pɛɛlaa liyiliyina?

³⁰ Tiina kɔpala kaa pɛɛtɪ-ku.

Pəɣɛlɛ taatəlaa ná kaa tala-ku.

³¹ N ká pəsɪ na n waasɪ ku

tɔnuyɔ tənaya ŋmantaasɪ na?

Yaa ku nyuyɔ ke n ká sɔ lum taa

wontu sɔsɔkɔntu kulaya?

³² Ye n kpa ku tɔɔ,

ɪlena n tɔkɔsɪ yoou tɔm,

n kaa tasa nyuluɣu.

41 M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Taca tasaa sɪ:

Ye yulu taŋa-ku pə tusa-ɪ ké.

ɪ kɔŋ na í loosɪ-kuɣu loosuyɔ maɣamaya tɔ,

ɪ pəsəɣɪ kɔpəntasɪ ké.

² Yulu nɔɣɔɔ ɪ kraŋuyɔ ta tala sɪ

í kulɪ nyuu ŋku ku tɔɔ.

Mpu tɔtɔɣɔ nɔɣɔɔ kaa maɣasɪ sɪ

ɪ kuləɣɪ maya lɔɔ ma tɔɔ.

³ Awe kəntəna-m na pé wɛɛ sɪ má fɛɪɪ puntu?

Ma tənna pə tənna mpi pə wɛɛ tetu tɔɔ tɔ.

⁴ Ma kaa su yɔɣɔtuyɔ ke ku tɔnuyɔ tɔɔ nyəm tɔm.

ɪsu ku nɔkɔhɛɛ na ku toŋ na ku teu pə tɔm.

⁵ Awe kula ku tɔɔ pɔɣɔlɛɛ na kú naakɪ?

† *Loonɔ kanɛ ka nuu wɛ kate na hepəla taa, tə ta nyl mpi kpem nyuu: Wei unɪ pa yaa sɪ nyuu tɔ, pə pəsəɣɪ na pə wɛɛ sɪ*

Yaa awe ká suu ku nɔɔɔ taa?
 6 Awe haana ku nɔɔɔle híte na toŋ?
 Ku kela tɔm we sɔɔɔntu ké.
 7 Ku siyile taa pɔɔɔle we ké isii
 pa tamsa kpaləŋ ke təntəmle,
 na pé nɔɔɔ isii pa taala kutaalu.
 8 A matəna təmaɔa teu ké təkpaŋ.
 Heelim maɔamaɔa u pəsəɔi na pé suu a heku taa.
 9 Pɔɔɔle anu a nyɔkələna təmaɔa teu
 ké na á krenti kulum, púúyú fei.
 10 Ye ku cimsaa, kɔkɔ luku ké.
 Ku use nəɔəsəna isii tanaŋ ilim yaakuɔu tɔ.
 11 Na kɔkɔ mamatəsəŋ lukəna ku nɔɔɔ,
 na mamacəɔələsi náa kuləɔi.
 12 Kɔkɔ nyɔɔsi lukəna ku muuna tɛɛ ké
 isii tiyaɔa wasuɔu məsaɔa tɔ na huluyu kpaaku tɔ.
 13 Ku feesiŋ we ké isii ŋmala kɔkɔ
 na mamatəsuyu lukəna ku nɔɔɔ.
 14 Ku luyu taa ké toŋ weɛ.
 llena wei í ná-ku i tɛɛ suuki.
 15 Ku tɔnuɔu tɔɔ pɔɔɔle tamsaa ké,
 na á krenti kulum, na pé weɛ toma, pu ciyitiyi.
 16 Ku nyamle we toŋ ké isii pələɛ.
 Tə we toma ké isii nem*fa*. † tɔɔ we teitei ké na a
 təna təma tɔɔ, na pá cɔɔsəɔi isɔtaa nyəntɛ na
 kpatúyú.
 17 Ye ku kulaa, sɔɔɔntu kpaaku
 alaafəya taa alaafəya nyəma ké,
 na pa apalutu yɔɔli na pá seeki.
 18 Paa pa sɔpa-kuɔu layate pu suuki.
 Mpu tɔtɔɔ, na ŋmantaasi na nyəma.
 19 Nyəɔəluɔu we-kuɔu teitei ké isii keemaɔa.
 Na nyəɔəluɔu kuseemuɔu náa weɛ-ku isii
 taau kupukuɔu.
 20 Paa tɔɔnəɔi-ku na nyəma.
 Pəyele pəntɔlupɛɛ ná we-kuɔu isii nyutu.
 21 Akaluɔu we-kuɔu isii keemaɔa,
 na kú nuuki ŋmantaasi wula na kú wonyi.
 22 Ku lotu tɔɔ we ké isii tataasi kuseŋtasi,
 na kú tɛeki na kú yeki afəla tɔɔ ké ikpatɛ isii akuɔu.
 23 Ku pəsəɔi tenku lum ké isii tiyaɔa wasuɔu tɔ,
 na kú ciyitiyi-wi, isii tulaalu na kpaləpa.
 24 Ku yeki ikpatɛ na waali ké, na tɛ teeki kɔkɔ.
 llena kuhulaŋ kuli tenku tɔɔ, isii akpatulu nyɔɔsi.
 25 Ku feina tú ke ate cəne.
 Pəyele pə ŋma-kuɔu si kú taa nu sɔɔɔntu.
 26 Taale wontu fei-kuɔu sɔɔɔntu.
 Nkuɔule wontu sɔɔɔntu taa sɔɔɔntu wulau.

Soopu tisaa si i ké icam

42 Ḿpúyú Soopu cɔwa Tacaa si:
 2 Ma nyəma si n pəsəɔi pə təna.

† NEM: Pəle pa tɛ nyəma nama fei isii tá nyəna. Nem na namle pa

Ye n tuwa mpi pə pələ n laki-wəɔi.
 3 Má takayaana nti ma siwa na má laki tɔ tə tɔɔ,
 na kuɔɔɔtutu nti tə taa fei ləmaɔasɛ tɔ.
 Tampana ma yɔɔtaa ké, ma taa cəkəna.
 Təma sɔɔɔna wena lɔɔ lapa tɔ a tɛɛ-m ké.
 lle ma taa nyl-ye.
 4 lɔɔ ke ŋkraŋŋ na má yɔɔɔi.
 Maa pɔɔsi-ŋ na hí cɔ-m.
 5 Paa yɔɔta lɔɔ tɔm ké
 na má nuuna ma ŋkraŋɔu.
 Ama nɔɔɔ ké ma na-i na ma isəpələ.
 6 Pə tɔɔ ké ma nyəɔəsa ma ti.
 Ma pasa ma ti na má caya tetu na tɔluma taa.

LSO MĒLENA SOOPU KE I WULE TAA

7 Waatu wei Tacaa tɛma Soopu ke yɔɔtənaɔu ke
 mpu, llena í tɔ Teməŋ tu llifasi si: Ma mu nyá na nyá
 taapalaa naale na páána ké. Pə taya pulu, í ta təŋ
 tampana na í yɔɔɔi ma tɔm, isii ma təmle tu Soopu
 lapa tɔ. 8 Pə tɔɔ tɔ, í caa latəcənaa naatosompɔɔɔɔɔɔɔ,
 na lwaŋ ke mpu tɔtɔ. Í maɔana Soopu na í la mə
 nyɔɔɔ tɔ ké kɔtaɔa ŋka kɔkɔ lusa ka təna tɔ, na í
 sələməna-mɛ. lle Soopu tɔɔ, ma kaa hɔ mə ŋkraŋɔu
 na pé keesəna mə kraŋɔu lakasi. Mpi tɔ, í tá təŋ
 tampana na í yɔɔɔi ma tɔm isii ma təmle tu Soopu
 lapu tɔ.
 9 Mpuɔule llifasi, na Pilita, na Sofaa pa polaa na pá
 la isii Tacaa heela-we tɔ, na íle i mu Soopu sələmuɔu.
 10 Soopu tɛma ḿpúyú i taapalaa ke sələmənau,
 llena Tacaa mələna Soopu ke i wule taa. Ḿpúyú lɔɔ
 ha-i i wənaɔu ŋku i ka wəna tɔ ku tɔm naale. 11 llena
 Soopu taalunaa, na i newaa alunyəma, na
 apalunyəma, na mpa paa nyəma-i hatoo loŋ tɔ, pá
 kɔɔ i təyaya taa na í na-we pá tɔɔ. llena pá wii i
 kunyɔŋ, na pá sɔɔsi-i apalutu ke wahalanaa mpa
 Tacaa ka tu-i tɔ pa tɔɔ. Pə waali ké paa wei i ha-i pa tɛ
 liyitee nyəɔəluɔu na wula kukuule.
 12 Ḿpúyú Tacaa koola Soopu pusi kantəkaɔa nyənsi
 ke kupantu, na pé kəli kancaalaya nyənsi. l ka wəna
 heeŋ ke iyisi naanowa na liyiti (14000), na yooyoonaa
 ke iyisi naatoso (6000), na naaŋ kuhalaŋ ke iyaya
 (1000), na kraŋasi alunyənsi ke iyaya (1000). 13 Ḿpúyú
 Soopu lula apalupiya ke naatosompɔɔɔɔɔɔɔ, na
 alupiya ke tooso. 14 llena í yaa kancaalaya pɛelɔ si
 Yemima (Alukuku), na naale nyəŋ si Kesiya (Yaaye), na
 tooso nyəŋ si Kelaa-Hapuki (Cəlaufulaya). 15 Tetu təna
 taa, alaa napəli pa taa fei na pá tewa isii Soopu
 pɛelaa mɛ. Ḿpúyú pa caa ha-weɔe pa krancoou ke
 teitei isii pa taalunaa.
 16 Pələ pə waali ké Soopu tasa pusi nuunowa na nuule
 (140) ke tɔɔɔ. Haləna í ná i piya piya, na sələ si piya
 piya. 17 Soopu pusi tɔɔwaya, na í kpatəli teu
 təkunŋku, llena í sí.

Yontu

Takəlaya kanə ka ké Yontu na lso sələmuyə ké. Na ŋmaala waani waani ŋmaana-təyi piisi paɣale taa. llena lseɣeli nyéma koti-ti na pá lakəna-təyi pa lso təsɛɛɛ. Lenti ké lso samtuyəntu ke lso təsɛɛɛ. Lenti ké lso sələmuyə si í sənə na í kenti i yəlaa tɔɔ na í yá pa nyuyə. Lenti ke kɔpəntəŋ tisuyə ké si lso í taɣani pa təwakəlle. Lenti si pá sɛɛnə lso ké í na təmlɛ ke i koola-wɛyɛ kɔpantu tɔ pə tɔɔ. Lenti ulɛ, pa wiikina lso si í hɔ pa kolontunaa ŋkpaŋuyə. Yesu maɣamaɣa tɔwa yontunaa lɛmpa ke i sɛyɛsuyə taa. llena Nɔɣɔ Sɛw Kufalaya ŋmaala tu-təyi pa takəlasɪ taa, haləna saŋa yontunaa mɛ pa ké lso sɛɛlaa pulu kɔpam ké.

Yontu nuunowa na nuɛ na naanowa (150) inɪ isənə pa faɣa-ti tɔɣɔɔ.

Kancaalaya nyəntu, titite 1-41
Naale nyəntu, titite 42-72
Tooso nyəntu, titite 73-89
Liyiti nyəntu, titite 90-106
Kakpasɪ nyəntu, titite 107-150

TAKƏLAYA KANCAALAYA NYƏNKA

(Yontu 1-41)

Lelenɪ nuu maɣamaɣa

1 Lelenɪ nuu nté yulu wei u təŋəyi asayaa layatu tasuyə, na u laki mpa pa kisiyi lso nyəntu tɔ pa kulapəle tɔ. Pəyele í na lso wonɣaa paa cakɪ tɔ.
2 Ama Tacaa kuseyəsətu huləsəɣəna i lanɣɛ, na í kaləyi-ti na í maɣasəyi tə tɔm ke i taa ké ilim na ahoo.
3 I wɛ ké isɪ tɔyɪ ŋku pa sɔwa kacəka taa na ku luləyi ku waatunaa tɔ. Ku hatu u lontiliyi.
4 Ama asayaa ná fɛi mpu. Pa wɛ ké isɪ lɔkɔtu nti heelim kɔakəyi tɔ.
5 Pə tɔɔ ké pa kaa tul-təyi lso huɛle wule. Na wakəl-laa ná kaa suu lso yəlaa kɔkəle taa.
6 Mpi tɔ, Tacaa paasəɣəna siyisilaa ké. llena wakəllaa mpaau ná wakəlayi-wɛ.

Wulau wei lso ləsaa tɔ

2 Pepe tɔɔ ké piitimnaa cuka pə taa, na yəlaa ná huuki huwɛ kɔai nyəna ke mpu?
2 Na awulumpiya ná sɔɔsəyi atɛ awulaa tɔɔ si, pa kuləyi Tacaa na i kuləsɪ pa tɔɔ na pá yoonə-wɛ.
3 Na pá tɔŋ si pá cɛ pa hɔkutɪ na pá lu ŋmakəlyu taa.
4 Ama Tacaa ná wɛ i kumte tɔɔ ké isɔtaa ké na í wonɣi-wɛ.
5 Na í nyaasəyi-wɛ na i pááná, na í kaləyi si:

6 Ma ləsəna ma wulau na má kɔa-i Siyɔŋ puyɪ nanɣ nyəŋku taa.

7 Maa yasɪ nti Tacaa suwa tɔ. I heela-m si: Nyayale ma pəyalu, saŋa ke ma lula-ŋ.

8 Si ma sələm-i piitimnaa na i ha-m, na antulinya tənə pəsɪ ma nyəm.

9 Maa ŋmakəl-wɛ na nyəɣəlyu kɔátuyɪ, na má faɣa-wɛyɛ hɔɣɔlasɪ isɪ heɛu.

10 Awulaa í kɔaɣa ləmaɣasɛɛ, na atɛ sɔsaa ná nu kɔaaluyɪ.

11 Si pá pɛti pa təyi Tacaa na pá nyaŋna-i na pá nyɪ i sɔsɔkɔntu tɔɔ, na pá wiliti na pá hɛntɪ-i atɛ. Pə taa kɔɔ na í muna-wɛ na pááná na pá le. Mpi tɔ, i pááná u laa kɔau.

Lelenɪ nuɫaa nté pa tənə mpa pa cɔɔsəyi i tɛɛ tɔ.

Kolontunaa cɔɔna Tafiiti ke kotaya

3 Tafiiti yontu. Pa kɛsa tə taa ké isənə i seekaya i pəyalu Apəsəlɔm tɔ.

2 Hai Tacaa, ma kolontunaa tɔɔwaya. Mpa pa kuləyi ma tɔɔ tɔ, pa hukaa ké.

3 Pa yɔɣɔtəyi ma tɔm na pá tɔŋ si: lso kaa sənə-ŋ.

4 Ama Tacaa, nyayale ma kɔante, nyá tɔyuna-m teeli na í kusəyi ma nyuyə.

5 Ye ma yaa-ŋ si í waasi-m, n cɔkɔ nyá puyɪ nanɣ nyəŋku tɔɔ ké.

6 Ma hɛntəyi na má tooki na má fɛŋ tɔ,

Tacaa paasəyənana-m.
⁷ Maa nyaŋna kolontunaa iyisi iyisi wei i tama-m kotayə tɔ.
⁸ Hai Tacaa, kɔɔ.
 Ma lɔɔ, ya-m.
 N maki ma kolontunaa nɔɔsi ké na ń holiyi pa kela.
⁹ Tacaa nyá tike n waasəyəna.
 Kooli nyá yəlaa ke kupantu.

Tacaa kisuyu ke tɔm tuyu

4 Tafiiiti yontu nti pa yoonə saŋku na tɛ we Yonyoolaa
 nyuyu tu yontunaa taa tɔɔɔɔ.
² Hai, lɔɔ cɔ-m waatu wei ma wiikina-ŋ tɔ.
 Nyayale ma tampana halu.
 Nyá waasəna-m maa weu laŋwakəlle taa tɔ.
 Nyəni ma pətɔɔtəle na ń nu ma kusələmutu.
³ Mpa me mə preekəyi si í cayana-m na í tuu-m musuŋ tɔ,
 pəlee ké mu heesi ma nyuyu kuyu na kaloolaya?
⁴ Í nyl si Tacaa lapa-m pəlee sɔsɔɔna ké.
 Ye ma yaa-i si í waasi-m i nukl.
⁵ Í sele, ɔle i taa pənti.
 Í pona ləmayasəe ke mə təhəntələnaa ke ahoo na í caya tətiyitiyi.
⁶ Í pəti mə təyi Tacaa na í lapl-i kɔtasl nsi sə təŋaa tɔ.
⁷ Payale wiikina si:
 Awe ka yele na tə nu leleŋ?
 Tacaa nyəni tá tɔɔ na ɔse kupana.
⁸ Ama n tu ma taa ké laŋhulumlə na pə kəli mpeye waatu wei pa wəna pa tɔɔɔnaɔa na pa sulum tuutuuma tɔ.
⁹ Ma həntəyi ké na má tooki teu.
 Mpi tɔ, Tacaa tike kentiyiina ma təcayale.

lɔɔ sənau preekuyu

5 Tafiiiti Yontu nti pa yoonə həsl na tɛ we
 Yonyoolaa nyuyu tu yontunaa taa tɔɔɔɔ.
² Hai Tacaa, nu ma kuyɔɔtutu na ma mɔla.
³ Nyayale ma wulau sɔsɔ na ma lɔɔ.
 Nu ma yaau na ma wiinau ke
⁴ tanəŋ tɛɛ, hai Tacaa.
 Pə nyaaləyi tɔɔ ma keesəyəna nyá tɔɔ na ma taŋaa.
⁵ N ta ke lɔɔ wei i laŋle həkəna ɔsayatu tɔ.
 ɔsayu u hikiyi lonte ké nyá tɛ.
⁶ Nyá luyu fəi kalampaani nyéma.
 Pəyele nn caaki mpa pa preekəyi ləlaa na ɔsayatu tɔ.
⁷ N kpiisiyi kaloolutunaa ké,
 na nyá taa kraakəna yulukulaa na ɔmulaa.
⁸ Ama nyá kupantu sɔsɔɔntu tɔɔ
 ma pəsəyi ma suu nyá tɛ na sɔɔɔntu
 na ma luŋ nyá təsəe ɔsentaa.
⁹ Tacaa tiiki-m nyá tampana taa ké ma kolontunaa tɔɔ,
 na ń kpəl mpaau na má təŋ.
¹⁰ Pə fəi si yulu í la naani na pa kuyɔɔtutu.

Wakəluɔu tike huwəe hayana pa taa.
 Pa nɔɔ taa we ɔsu pəlaau ŋku ku kulaa tɔ.
 Na pá tusəyi yəlaa na pa nsəma.
¹¹ Hai lɔɔ ku tasəkəle nyəma mpe pa tɔm na ń yele na pa mayamaya pa kətɔsi kra-wə.
 Mpi tɔ, pa ɔsayatu kəla tɔɔɔ.
 Pəyele pa kuləyi nyá tɔɔ.
¹² ɔle mpa pa pəta-ŋ pa ti tɔ pa laŋa ká hɛɛ na pá wəe ɔnyuyu tam na ń kentiyi pa tɔɔ na nyá sɔɔllaa yɔɔləyəna-ŋ.
¹³ Tacaa, ń kooliyi kupantu ke nyá nuuntaa ké, na nyá pəlee kentiyi-weyə kpante.

Tacaa waasuyu ke wahala waatu

6 Tafiiiti yontu nti pa yoonə ɔmɔsi pələfəi saŋku
 na tɛ we yonyoolaa nyuyu tu yontunaa taa tɔɔɔɔ.
² Hai, Tacaa, n mu-m na pááná tɔ
 taa hɔ ma ɔkraŋuyu.
³ Hai, Tacaa, ma toŋ tɛma na ma ka tətɔɔtɔɔɔ.
 Waa-m, mpi tɔ, ma muwa taa saləyi ké.
⁴ Pəlee ké nyá taa ká heesi-m kraŋau?
 Ma laŋle wakəlaa ké tətɔɔtɔɔɔ.
⁵ Hai, Tacaa məli na ń ya-m.
 Waasi-m nyá kupantu tɔɔ.
⁶ Pə taya pulu, sətə u tɔɔsəyi nyá tɔm.
 Pəcɔ nɔɔɔɔ u saŋi-ŋ atətəle taa.
⁷ Mɔla kuyuna-m na má pələyi ɔsolum ke ma kuhəntuyu tɔɔ ké paa ahoo nna.
⁸ Wula mulusa ma ɔse ké na aa tasəyi nau.
 Ma kolontunaa lapəna-m mpu.
⁹ ɔsayalataa me, í tɛɛ í wesi-m.
 Mpi tɔ, Tacaa nu ma wula.
¹⁰ Í nu ma wiinau na í mu ma sələmuyu.
¹¹ Pə liyiti ma kolontunaa təna na sɔɔɔntu kra-wə, na pá pəsəyəna pa waali ke kraakraa na fəe ɔle na pá seeki.

Tacaa sɛənau ke i nyəŋ tɔɔ

7 Tafiiiti kawəyaya ŋka i wiikayana Tacaa ke i
 kolontu
 Pəncaməe tu Kusi tɔm tɔɔɔɔ.
² Tacaa, nyayale ma kentulu.
 Ya-m, waasi-m ma kunyɔntulaa niŋ taa.
³ Pá taa cəli-m ɔsu tɔɔɔɔsl.
 Nɔɔɔɔ kaa ləkə-m pa niŋ taa na í ya-m.
⁴ Hai, ma lɔɔ Tacaa,
 ye ma niŋ taa we ɔsayatu,
⁵ ye ma lapa ma taapalu nɔɔɔɔɔɔ ɔsayatu,
 yaa ma lɛɛta wei i ɔmakəlyə-m musuŋ tɔ.
⁶ ɔle ma kolontu í tɔɔɔntu-m na í kra-m na í fəli-m atə na í ku-m na ma teeli si.
⁷ Hai Tacaa, mu ma kolontunaa na pááná.
 Kulɔ pa tɔɔ na ń waasi-m.
 Nyá haana tampana, fəŋ ma tɔɔ.
⁸ Piitimnaa í caya na pá cɔɔna-ŋ na nyaa kra nyá kumte tɔɔ na ń ɔmakəli-wə.

9 Hai Tacaa, nyá wei n huukəna piitimnaa tɔ, keesəna ma siyisuyu na n ha-m tampana.
 10 Səŋsi asayaa kawalaya na n sɔɔsi siyisilaa ke toŋ. Nyá nyəmna yəlaa lotunaa taa huwɛɛ təna. Nyayale lɔɔ na n təŋəyi tampana.
 11 Nyayale ma kentulu, na n waasəyi tampana tənlaa.
 12 N təŋəyi tampana ke nyá huule taa ké na n muyi asayaa na pááná ke tam.
 13 Ye pa kisa layasuyu, n saləyi nyá layate ké na n pá nyá tɔɔ na n tɔ-wɛyɛ nyəmá.
 14 Yoou wontu kukukutu ke n tayanəyi na n tantəyi kɔkɔ nyəmá.
 15 lkaale ke kolontu hayaa, na acilayatu wuki-l.
 l ka luli kaloolaya.
 16 Wei í hula puuyu na í waləsi-kuyu teu ke lɛlaa tɔɔ, l mayamaya l hotiyina ku taa.
 17 l kawalaya na l musuŋ mələyi l nyuyu taa ké.
 18 Maa sa Tacaa ke l siyisuyu tɔɔ. Na má yoo yontu na má tala ɛɔtaa lɔɔ Sɔɔɔ.

Lɔɔ sɔɔɔntu na yulu nyuyu kusuyu

8 Tafiiti yontu nti pa yookina Katu nyéma saŋku na tə wɛ yonyoolaa nyuyu tu yontunaa taa tɔɔɔɔ.
 2 Hai, lɔɔ Tacaa, nyá hətɛ í yaa tɛtu təna taa. Na má saŋ nyá teu mpi pə kəla ɛɔtaa nyəm tɔ.
 3 Ahulumnaa na pəcəncələm mayamaya ná saŋi-ŋ. Na pə wɛ ɛsu kolunja ɛcate ke n ŋmawa na n sɔɔsi nyá kolontunaa, na n təkəyi nyá tɔɔ kullaa nɔɔsi.
 4 Saa wei ma nyənəyi nyá ɛɔtɔnuyu ŋku n ŋmawa na ɛɔtɔ na ɛɔtɔlunyasi nsi n su si lona taa tɔ.
 5 lɛ ma pɔɔsəyi ma ti si: Yulu ké we na n tɔɔsəyi l tɔm? Yaa yulu pəyaya tu ké we na n paasəyənə-ke?
 6 N lapa-l ké na í sek-l ŋ pəɔɔ, na n tu-l teeli na n kusi l nyuyu.
 7 Nyá tuna-l si l ŋmakəl wontu nti n lapəna nyá niŋ tɔ na n tu pə tənaya l nɔɔhɛɛ tɛɛ.
 8 Pə krayau naaŋ na heeŋ na pəŋ na pə kɛŋna taale wontu.
 9 Na sumasi na tiina na teŋku taa nyəm təna tɔ.
 10 Hai, lɔɔ Tacaa, nyá hətɛ yaawa tɛtu təna taa ké.

Lɔɔ paasənau ke kunyɔntunaa na wahala nyéma

9 Tafiiti yontu nti pa yookina nɔɔɔ səkpelaya na tə wɛ yonyoolaa nyuyu tu yontunaa taa tɔɔɔɔ.
 2 Hai, Tacaa maa sa-ŋ na ma lotu təna, na má yɔɔɔtɔ nyá təma kupampana təna tɔm.
 3 Nyaya maa yɔɔlənə na laŋhulumlɛ na má wiliti,

na má yoo ɛɔtaa lɔɔ Sɔɔɔ nyaya yontu.
 4 Ma kolontunaa tula tapəŋ na pá seliyi nyá ɛsentaa na pá hotiyi.
 5 N tayana ma tɔm na n ha-m tampana. Siyisuyu ke n təŋəyi na n huukəna nyá kumte tɔɔ.
 6 N hɔŋ piitimnaa ma ta nyl ɛɔnaa mɛɛ pa ŋkpaŋŋ ké, na n wakəlyi asayaa mɛɛ, na n huusəyi pa həla ke tam tɔɔ.
 7 Pə kpiisa-wɛ na pá lá yem ké tam tɔɔ, na pa acalɛɛ pəsi kɛntələsi, nɔɔɔɔ u tɔɔsəyi a tɔɔ.
 8 Ama Tacaa ka tɔɔɔna kawulaya ke tam tɔɔ. l suwa l huule kumte.
 9 lni l huukəna antulinya yəlaa na siyisuyu, na í təŋəyi tampana u fayasəyi piitimnaa.
 10 Tacaa kentiŋina mpa lɛlaa muɔliyi tɔ na pá sɔɔsəyi l kiŋ ke pa laŋwakəllɛ waatunaa.
 11 Hai Tacaa, mpa pa nyəmá nyá hətɛ tɔ, pa tuyu-ŋ naani ké. Mpi tɔ, nn lɔɔki mpa pa pɛkəyi-ŋ tɔ.
 12 í yoo Tacaa wei l kumte wɛ Siyɔŋ tɔɔ yontu, í kraali l kookalənəna tɔm ke piitimnaa taa.
 13 Mpi tɔ, l ká lɛɛtɔ lulukulaa, na í tɔɔsi wahala nyéma tɔɔ, u sɔɔki pa wiinau tɔm.
 14 Hai Tacaa, nyənə ma pəɔɔtəle, na n na wahala wei ma kolontunaa tuyu-m tɔ. Ləsi-m səm nɔɔɔ taa.
 15 Waatu unəyi maa yoo nyá samtu tənaya Siyɔŋ nyéma taa. Na má yɔɔlənə nyá waasuyu tɔm.
 16 Piitimnaa hota puuyu ŋku pa hulaa tɔ ku taa ké. Pa puluyu ŋku pa mayamaya pa nyəpa tɔ ŋku ku kpana-wɛ.
 17 Tacaa hula l ti na í təŋəyi tampana na í huukəna. Yulu ɛsayau kra l təyi l mayamaya l katɔka taa.
 18 Asayaa na piitimnaa mpa pa təna pa sɔɔ lɔɔ tɔ tɔ, paa məli atətəle taa.
 19 Ama lɔɔ ná kaa sɔɔ wahala nyéma tɔɔ. Kunyɔntunaa tɛɛluyu ná kaa saali paa pəlee.
 20 Hai, Tacaa kul, yulu l taa tɔɔ nyá tɔɔ. Kɔna mpa pa ta nyl-ŋ tɔɔ nyá ɛsentaa na n huuna-wɛ.
 21 Yele na sɔɔɔntu kra-wɛ, na n huli-wɛ si pa ké yəlaa ke yem.

Sələmuyu si lɔɔ í huli tampana

10 Hai, Tacaa, pepe tɔɔ ké n hatəlaa, na n ŋmɛsəyi nyá təyi laŋwakəllɛ kuyɛɛŋ?
 2 ɛsayau muɔliyi kunyɔntu ké na kalampaani. Yele na pa mayamaya pa katɔsi kra-wɛ.
 3 ɛsayau hɔŋ l ti na l kunyuluyu huwɛɛ ké. Na í tɔki kasəyaya asilima nyəŋka. Na í wəŋiyi Tacaa na í tuuki-l.
 4 ɛsayau ləmayasɛɛ nté kalampaani. l yɔɔtəyi si: lɔɔ u hɔŋ yulu ŋkpaŋyɔɔ,

pəyele lɔɔ tu fɛi.

⁵ L kulapəm laki teu ke paa waatu wei ké.

lɔɔ nyá huule kəla-ɪ pooluŋ ɪ ta cekəna.

Nɔɔɔ taa heelim ke n hosiŋi

nyá kolontunaa təna sɪ n̄ kpiisi-wɛ.

⁶ lɔɔɔu maki ɪ lanje taa sɪ: Pulupu kaa ciyiti-m.

Wahala kaa maɣana-m paa pəlee.

⁷ Mpusi tənsuɔɔ na təm looluɔɔ na tusuɔɔ

na acilayatu təm na isayatu wenna ɪ nɔɔɔ taa.

⁸ Acalisi kiŋ ke ɪ n̄mɛlɔɔ

na ɪ cɛnɔɔɔɔ wahala nyəma na ɪ kuɔɔ musuŋ.

⁹ L wɛ ɪ tən̄melle ké isɪ tɔɔɔɔɔɔ ke ka lonte taa.

Na ɪ cɛnɔɔɔɔ sɪ ɪ kpa kunyɔntu na ɪ tu-ɪ ɪ puluɔɔ taa.

¹⁰ L papəɔɔ ké na ɪ tən̄ wahala nyəma ke ɪ səkpaŋ taa.

¹¹ L taa kɛle sɪ lɔɔ sɔɔki

na ɪ kɛsɔɔɔ ɪ isɛ u nyənɔɔɔ paa pəɔɔ.

¹² Hai, Tacaa lɔɔ kuli na n̄ waasi

taa sɔɔ wahala nyəma tɔɔ.

¹³ Pepe tɔɔ ké isayau wonjiŋi-ŋ na ɪ tən̄ sɪ:

lɔɔ kaa hɔ ma ŋkpaŋuɔɔ se.

¹⁴ N nyənɔɔɔ na n̄ naaki kunyɔntu wahala,

na ɪ nəɣəsɛɛ sɪ n̄ paasəɣəna-ɪ.

Nyaya ɪ pətəɔɔ ɪ ti,

pəɔɔ nyá waasəɣəna sulau.

¹⁵ Pɛli isayau niŋ na n̄ kɔɔsɪ-ɪ ɪ kawalaya tɔɔ

nɔɔɔɔ ɪ taa tɔɔsɪ ɪ təm.

¹⁶ Tacaa nyayale wulau ke tam tɔɔ.

N ká kpiisi piitimnaa kpaɪ nyəm tənaya tetu taa ké.

¹⁷ N nukɪ kunyɔntunaa səlɛmuɔɔ ké,

na n̄ keŋ ŋkpaŋi na pa tɔɔ na n̄ haaki-wɛɣɛ apalutu.

¹⁸ N ha suluwaa na mpa pa muɣulaa tɔɔɔ tampana.

lɛna n̄ pɛ yəlaa mpa pa ŋmana tetu tɔɔɔ mpaau

sɪ pa ŋmakəli lɛlaa.

Tacaa kiŋ tɔɔɔsɛ

11 Tafiiti yontu nti tə wɛ yonyoolaa
nyuɔɔ tu yontunaa taa tɔɔɔɔ.

Tacaa kiŋ ke ma tɔɔɔsɛle wɛɛ.

lɛ isənaya mə heeliŋi-m sɪ má se

na má ŋmɛli kɔɔɔ taa isɪ sumaya.

² Pə taya pulu, asayaa pama pa tɔɔɔ

na pá tu nyəmle ke hika tɔɔ

sɪ pa tɔɔki səkpetuɔɔ taa ké yəlaa kupama tɔɔ.

³ Ye kiiŋ saala yem,

lɔɔ kusəsutu tən̄lu pəsəɔɔ wɛ?

⁴ lɔɔɔaa ké Tacaa kumte wɛɛ,

na ɪ wɛ ɪ təsɛɛɛ nən̄ŋ nyən̄tɛ taa cənɛ.

l̄ naaki yəlaa ke timpi pa wɛɛ tɔɔɔ,

na ɪ nyəmá pa kulapəle.

⁵ Tacaa nyəma siyisilaa ké.

Ama ɪ taa kpaana asayaa na musuntunaa.

⁶ L yeki na kɔɔ pɛɛ na pə heelim tii pa tɔɔ.

Pa paa tete nté.

⁷ Mpi tɔ, Tacaa ké siyisilu ké

na ɪ sɔɔla kusiyisim.

Siyisuyu tən̄laa ká na-ɪ na pa isəpee.

Tacaa tɔɔɔɔ ke ɪ kɔɔsɪ sɪu

12 Tafiiti yontu nti pa yookina ŋmusɪ pələfɛi
naanowa san̄ku

na tɛ wɛ yonyoolaa nyuɔɔ tu yontunaa taa tɔɔɔɔ:

² Hai, Tacaa waasi,

nyá yəlaa tən̄a saaluɔɔ ké.

Mpa pa muna pá la-wɛɣɛ naani tɔ pa tən̄na pasuɔɔ.

³ Yəlaa cayanau tike ke paa wei ɪ laki,

pa lotu wɛ naale naaleɣɛ na pá looliŋina pa ntompee.

⁴ Tacaa kpiisi tusəlaa

na kalampaani nyəma təna.

⁵ Na mpa pa tən̄ sɪ: Tá nsəmle nté tá tən̄,

tá tənna tá ntompee.

Awe ka ŋmakəli-tu?

⁶ Mpuɔɔ Tacaa tɔma sɪ:

Kunyɔntu wei pa lɛkəɔɔ tɔ

na wahala tu wei ɪ mɔlɔɔɔ tɔ

pa tɔɔ maa kuli na má ya

mpa pa caa tɔ pa nyɔɔɔ.

⁷ Tacaa kuɔɔɔɔtutu wɛ ké tɔcɛɛɛɛ isɪ liŋitee
nyəɣəluɔɔ

ŋku pa tu kɔɔ taa na pá nyaali təm naatosom-
pɔɔɔɔ tɔ.

⁸ Tacaa, nyá kɔɔ kɔɔsɪ nsi n̄ sɪuwa sɪ

n̄ ká kenti-tuɔɔ tam ké yəlaa mpe tɔ.

⁹ Asayaa mpe pa sɔɔki paa timpiŋi,

na isayatu tɔka yəlaa təna.

Niŋ tɔɔɔɔ ke Tacaa

13 Tafiiti yontu nti tə wɛ yonyoolaa
nyuɔɔ tu yontunaa taa tɔɔɔɔ.

² Hai, Tacaa, waatu wei ké n̄ ka ye

ma tɔɔ sɔɔ ke tam ké mpu?

Na n̄ ye-m nyá ti ŋmɛsuɔɔ?

³ Ləmayasɛɛ na nəɣəsɛɛ kuɔɔ-m tam ké.

Na ma kolontu ná kɔɔ ma tɔɔ.

⁴ Hai, Tacaa ma lɔɔ,

nyən̄i-m na n̄ cɔ-m,

na n̄ cɛ ma isɛntɔɔ.

Na má taa too səm tom.

⁵ Na ma kolontunaa ɪ taa tɔ sɪ pa kəlaa,

na ma patanaa ná paana ma cɛŋluɔɔ.

⁶ Nyá kupantu ke ma tɛɛlɔɔ,

na ma yɔɔlɔɔɔ nyá waasuɔɔ.

Tacaa maa yoo-ŋ yontu ke

kupantu nti n̄ lapa-m tɔ tɔ tɔ.

Yəlaa kupama na pa lɔɔ ké antulinya isayau taa
(Yontu 53)

14 Tafiiti yontu nti tə wɛ yonyoolaa
nyuɔɔ tu yontunaa taa tɔɔɔɔ.

Kumɛɛmən̄ maɣasəɣəna ɪ taa sɪ lɔɔ fɛi.

Yəlaa mpe pa wakəlaa ké na pá laki acaalətu,

kupantu latu fɛi.

² Hatoo lɔɔɔaa ké Tacaa nyən̄ɔɔɔ aɛ yəlaa

sɪ ɪ naaki sɪ ləmayasɛɛ tu nɔɔɔɔ ɪ pɛkəɔɔ ɪ sɛu na.

³ Pa tēna pa yela i mpaau ké na pá wakəli.
Kupantu latu fei pa taa, paa kulum.
⁴ Tacaa si: Kawalaya lataa tēna feina ləməyasee.
Pa pəsa ma yəlaa isu tɔɔnaya na pá tɔki paa seeki-
m.
⁵ Tənaɣa paa selina sɔɔntu ke sɔsɔm.
Mpi tɔ, lɔɔ ká wɛɛ mpa pa nukəna-i tɔ pa waali.
⁶ Kunyɔntunaa tɛeluyɔ ke í caaki wakəlyu.
Ue Tacaa keke pa kpuluyɔ tətule.
⁷ Hai, ma kooliyi ké si
Lseyeli nyəma waasuyɔ í luma lɔɔ kiŋ ke Siyɔŋ puɣu
taa
ké waatu wei Tacaa ká mənna i yəlaa mpa paa ku-
uwa tɔ.
Yakɔpu luluyɔ nyəma lseyeli nyəma
ká ŋmaaləna lanɣulumle sɔsɔle.

Isɔsɛtu nti Tacaa caakəna i yəlaa tɔ

15 Tafiiti yontu.
Hai, Tacaa awe munna nyá təsele taa suuu?
Na puntu caɣa nyá Siyɔŋ pulaya nənŋ nyəŋka tɔɔ?
² Yulu wei i kiŋ pa kaa na isayatu na í tənəyi
kusiɣisim
na í yɔɔtəyi tampana wena i nyəma i lotu taa tɔɔ.
³ Pə té yulu u cakəna lelāa.
Pəɔ u laki isayatu ke i tɔɔntəle yaa í tu-i feele.
⁴ Yulu inu i taa kraakəna mpa lɔɔ u caaki tɔɔ.
Ama i tɔɔuna mpa pa nyənna Tacaa tɔ.
Ye yulu inu i su nɔɔ u layasəyi-ke, paa pu caali-i
isəna.
⁵ Ye nɔɔɔlu kənta i kiŋ ke liyitee u pəkəyi kasəyaya.
Pə te yulu kaa mu kuhau na í ləsi pɔpɔtu aseeta
na í ku tampana tu tɔm.
Pu cənlyəyi wei i tɔka yaasināa mpe tɔ.

Wei pə yapa səm nɔɔ taa tɔ i lanɣulumle

16 Tafiiti yontu.
Hai, lɔɔ, kenti ma tɔɔ,
nyá kiŋ ke ma caa ma cɔɔsi.
² Ma heela Tacaa si: Nyayale ma caa,
nyá kiŋ tike ke ma nukɔ lelenɔ.
³ Lɔɔ yəlaa mpa pa wɛ tɛtu taa tɔɔ ma caaki teu.
⁴ Yəlaa luləsəyi tuŋ ké na pá tənəyi krai nyəŋ.
Ma kaa laa tuŋ yaa má tu yaa i həla na ma nɔɔ.
⁵ Tacaa, nyayale ma paa tete,
n haaki-m mpi ma nyuləyi tɔ.
N tɔka mpi pu mayana-m cele tɔɔ nyá niŋ taa.
⁶ Ma paa tete kupampante nte ma hikaa tɔɔle,
ma lanɣle həena nyá kuhaham mpi.
⁷ Ma sɛɛ ma layatu tasulu Tacaa.
Paa ahoo taa pə seɣsəyi-m ma taa ké.
⁸ Ma naaki Tacaa ke tam ké.
Maa cənlyəyi, mpi tɔ, n wɛ ma kənɔŋ taa.
⁹ Pə tɔɔ ké ma həesaa maa nyənna pulupu,
na ma lanɣle huluma na má yɔɔləyi.
¹⁰ Mpi tɔ, n kaa pɛti-m atətəle taa.
Yaa í yeke si nyá kusɔɔlu má,

má tu sɔŋ pəɔ mayamaya.
¹¹ Nyá huləyənə-m weesuyɔ mpaau
nyá kiŋ ke lanɣulumle sɔsɔle wɛɛ.
Na í haaki lelenɔ tam nyəŋ.

Wahala tu sələmuɣu ke lɔɔ

17 Tafiiti sələmuɣu ke lɔɔ.
Hai, Tacaa, ke ŋkraŋŋ na í nu ma sələmuɣu,
na ma wiinau, na í yeke na pá tən tampana ke ma
tɔm taa.
Kaloolaya fei ma nɔɔ taa.
² Nyaa teesina ma tɔm.
Mpi tɔ, n tənəyi tampana ke pə taa ké.
³ Ye n kɔma ma kiŋ ke ahoo
na í wiili too ma lotu taa,
n kaa na isayatu.
Ma taa tɔm na ma kuyɔɔtutu ké kulum ké.
⁴ Nyá kuyɔɔtutu ke ma tɔka ma lakasi taa,
ma ta tən musuŋtunaa mpaau.
⁵ Nyá nyəŋku ke ma nyɔɔna,
maa heləyi.
⁶ Hai, lɔɔ, nyayala ma yaaki.
Mpi tɔ, n nukɔ.
Ke ŋkraŋuyɔ na ma tɔ na í nu ma kuyɔɔtutu.
⁷ Wati-m nyá kupantu.
Nyá waasəyənə mpa pa tɔɔ-ŋ kpuluyɔ
tɔɔ pa kolontunaa niŋ taa.
⁸ Kenti ma tɔ isu isəle taa pəyaya.
Na í ŋmes-i-m nyá keŋ tɛɛ.
⁹ Ke ma kolontunaa asayaa
ŋmakəllaa mpa pa tama-m tɔ pa tɔɔ.
¹⁰ Pa feina pətɔtəle,
pa yɔɔtəyi kalampaani tɔm.
¹¹ Pa tama-m ké na pá wɛ ma waali təkram,
na pá feŋiyi si pá pɛti-m atɛ.
¹² Isu tɔɔlasɔ cənuyɔ si
si cələyi si tɔɔnaya tɔ.
¹³ Tacaa kuli pa tɔ na í pəsi-wɛyɛ krentəlasɔ.
Ya-m isayatu niŋ taa na nyá layate.
¹⁴ Tacaa kpiisi-wɛ na nyá niŋ.
Na pə ləsi mpi pə ké pa taa nyəm tɔɔ weesuyɔ nyəm
taa.
Na í nyɔɔsi-wɛyɛ nyən lum mpi n su-wɛ tɔ.
Pa piya í nyɔɔ na pə ku pɛle na pá kaasi pa saalənaa.
¹⁵ Ye ma ulɛ, maa ná nyá isentaa ké ma tampana
tənuyɔ tɔɔ.
Na má fema ma nyən-i isəna ma caa tɔ.

Wulau lapa aka na í san lɔɔ ké pə tɔɔ

(Samiyeli II 22:1-51)

18 Tacaa təmlɛ tu Tafiiti yontu nti i samna lɔɔ ké
saa wei lɔɔ
waasa-i Sayuli na i kolontunaa lelāa tən niŋ taa tɔ.
Nti tə wenna yonyoolaa nyuyɔ tu yontunaa taa cənɛ
si:
² Tacaa, ma luyɔ suu-ŋ ké,
nyayale ma tənɔ.

³ Nyayale ma kukpamuyu na ma təcɔɔsələ toŋ nyən-
 tɛ,
 nyá waasəyənə-m, nyayale ma lɔɔ na ma ɔɔsəyənə-
 ŋ.
 Nyayale ma kɔ́luyɔ na toŋ wei ɪ waasəyɪ-m tɔ.
⁴ Ma sama Tacaa na kawilitaya.
 Nyá yarəna-m kolontunaa niŋ taa.
⁵ Səm ka tu-m alukpala ké,
 na pə nyaasəyɪ-m ɪsu pɔɔɔ ɪsaya.
⁶ Atətəle ka hɔka-m tə ŋmɪsɪ ké
 na səm náá tuti-m na pə puluyɔ.
⁷ Ma yáá Tacaa ké ma laŋwakəlle waatu sɪ í waasɪ-m.
 Ma kiisaa na í nu ma nɔɔ ké ɪ təyaya taa.
⁸ Pááná kra lɔɔ na tetu sele,
 na pɔɔŋ náá sele too ɪ kila tɛɛ.
⁹ Lɔɔ tɔwa kɔkɔ na ka cəyəlasi na ɪ nɔɔ
 na ka nyɔɔsɪ lɪna ɪ mɪna tɛɛ.
¹⁰ Lɔɔ lumsa ɪsɔɔnuyɔ na í tii.
 Na ɪ nɔɔhɛ tɛ ké ɪsɔɔnuyɔ kɔɪsəŋ nyəŋku.
¹¹ Lɔɔ caya ɪsɔta tillu tɔɔ na í kuləyɪ huntɔ,
 ké heelim tɔɔ.
¹² Lɔɔ taka ɪ təyɪ səkɔɔtuyɔ
 na í we tɛu ŋmuntuyɔ kukɔɔtuyɔ tɛɛ.
¹³ Lɔɔ nyaləmələ tɛɛ-ɪ nɔɔ na tɔ yasəyɪ ɪsɔŋmuntɔ
 na tɔ lɔkɪ tɛu tɔmpɛɛ na kɔkɔ cəyəlasi.
¹⁴ ɪsɔta lɔɔ Sɔɔɔ nɔɔ nu
 ɪsɔta ké ɪsu tɛu hola.
¹⁵ Lɔɔ tɔwa ma kolontunaa ké nyəmə na í yasɪ-we.
 Na í tisi pa tɔɔ ké calanaa ké sɔsɔm na pá se yem
 yem.
¹⁶ Tacaa mu pááná na í woso ɪ mɪna tɛɛ,
 na tenku tetu nyu na pə ná antulinya kite.
¹⁷ ɪlena í tisi ɪ niŋ na ɪsɔta
 na í ləsɪ-m lum sɔsɔm taa.
¹⁸ Na í ya-m ma kolontunaa toŋ nyəma
 mpa pa tɛɛ-m tɔ pa niŋ taa.
¹⁹ Ma wahala wule ké pa tuta-m,
 ɪlena Tacaa waasɪ-m.
²⁰ Lɔɔ sɔɔla-m tɔɔ ɪ waasa-m
 sɪ má caya na ma ti.
²¹ Ma təŋa tampana tɔɔ n lapa-m mpu,
 ma kusiyisim lapu kasəyaya nté.
²² Ma təŋa Tacaa tɔm ké,
 ma ta wakələna-ɪ.
²³ Ma təŋa nyá kusəsɪtu təna tɔɔ.
 Ma ta yɔkɪ nyá kiiu nakulɪ.
²⁴ Ma luyɔ fɛi taalɪ nɔɔɔɔ,
 tɔɔ ma kra ma təyɪ ɪsayaɔ təlɛ.
²⁵ ɪlena Tacaa lɛɛɪ-m ma tampana tənyuyɔ tɔɔ.
 Ma kusiyisim lapu kasəyaya nté na í nyəmə.
²⁶ Kupantu ké n fəlyɪ tə latu.
 Na í təŋ tampana na í lana a təŋɪ.
²⁷ Yulu í we tənəŋŋ rɪpuyɔ n laka-ɪ.
 ɪlena í kisi ɪsayaɔ ké ɪ ɪsayaɔ tɔɔ.
²⁸ N waasəyɪ təpasəla.
 ɪlena í tisiyɪ kalampaani nyəma.
²⁹ Ma lɔɔ Tacaa yekina na ma nyaaləm naaki.
 Na pə kɛɛlɔyɪ ma səkɔɔtuyɔ.

³⁰ Nyá toŋ ké ma ŋmaakəna kolonja ɪcɛɛ,
 na má suu na má tuti ma kolontunaa.
³¹ Tacaa nyá kulaputu we ké təcɔŋŋ.
 Na nyá kuyɔɔtutu fɛi sika.
 N kentiŋi mpa pa ɔɔsəyənə-ŋ tɔ ɪsu kɔ́luyɔ
³² Tacaa nyá tike təkəŋ nté lɔɔ.
 Ta lɔɔ nyá tike təkəŋ nté
 kukpamuyɔ ŋku ku kentiŋi-tu tɔ.
³³ Nyá haakəna-m toma.
 Na í tiikiŋi-m mpaau kusiyisuyɔ taa.
³⁴ Na í yeki na má pəsəyɪ sewa na naani
 ké pulasi tɔɔ ɪsu nam.
³⁵ N faləsa ma niŋ na yooɔ,
 na má nyɪ tɔɔ toŋ nyəŋku tɔɔ.
³⁶ N yapa ma nyuyɔ na pə weɛ ɪsu kukentuyɔ.
 Nyá toŋ teesiŋi-m na má weɛna toma.
³⁷ Nyá hasəyənə ma nɔɔhɛ tɛɛ,
 pulupu ɪ tuuliŋi-m.
³⁸ Na má tɔɔnəyɪ ma kolontunaa na má kraaki-we,
 má ta wakəli-we maa mələyɪ.
³⁹ Na má huyɪ-weyɛ aɛɛ,
 na pá we ma nɔɔhɛ tɛɛ paɔ tasəyɪ kuluyɔ.
⁴⁰ Nyá haakəna-m yooɔ toŋ
 na í yeki na ma kolontunaa həntəyɪ-m aɛɛ.
⁴¹ N yeki na ma kolontunaa seeki-m
 na má wakələyɪ-we tənəŋŋŋ.
⁴² Pa wiiwa nɔɔɔɔ ta waasɪ-we.
 Na pá yaa lɔɔ, lɔɔ tá ɔɔ.
⁴³ Ma nyɔɔta-weyɛ na pá pəsɪ ɪsu
 musuyɔ ŋku heelim kraakəyɪ tɔ.
 Na má fɛɪ-we ɪsu hapələ tɔɔ afəla.
⁴⁴ N yapa-m ma yəlaa nɔɔhɔntɛ taa
 na í su-m piitimnaa nyuyɔ tu,
 na yəlaa mpa ma taa nyɪ tɔ pá laka-m təmlɛ.
⁴⁵ Ye ma nyəna-weyɛ ɪsələ,
 pa nuuna-m ké.
 Krai nyəma piya seekina-m.
⁴⁶ Sɪ naani leki-səyɪ na sɪ seliyɪ
 sɪ koloosi aɔalɛɛ taa na sɪ lukɪ.
⁴⁷ Tacaa nyá wenna.
 Nyayale ma kukpamuyɔ ŋku ku kentiŋi-m tɔ, maa sa-
 ŋ.

Tacaa kuŋmarŋmam huluyɔ ké ɪ teeli

19 Tafiiti yontu nti tə we yonyoolaa
 nyuyɔ tu yontunaa taa tɔɔɔɔ.

² ɪsɔɔnuyɔ huləyənə lɔɔ nyá teeli

na ku kraaləyi nyá kulapəle.
³ Wule seyesəyənə lentə ke tə tɔm.
 Na ahoo náá heeliyi lenna ke a tɔm.
⁴ Pɛl yɔɔɔtəyi si yulu í nu pə kɔɔɔ.
⁵ Paa na mpu, pə tɔm cɔɔki antulinya tənasi tənaya.
 Lɔɔ sika ilim ke cokəle ke lɔɔtaa ké.
⁶ Pə we ké lɔɔ akpəyalu lukuyəna i nan taa tɔ,
 na í tɔyi mpaasu na lanhulumle lɔɔ aka.
⁷ Pə lukəna antulinya tənaya kaneyə,
 na pə tɔləna ləŋka.
 Pulupu u fitiyi pə hanaya.
⁸ Tacaa nyá kiiŋ we ké təcunəŋ,
 na í haaki toŋ na weesuyu.
 Tacaa nyá kusəsutu ta siti tə we ké təcunəŋ.
 Tə kuliyi mpa pa ta nyi pulu tɔ pa lɔɔ.
⁹ Tacaa nyá kutututu siyisaa ké na tə
 heesəyi mpa pa nukəna-ti tɔ pa lanja.
 Nyá kiiŋ siyisaa ké təkpataa,
 na í kuliyi lɔɔ.
¹⁰ Tacaa nyamnavu tewayə,
 yəlaa ka nuuna-ŋ rínyu tam tɔɔ.
 Nyá kusəsutu we tampana ké na tə siyisaa.
¹¹ Tə kəla wulanaa kupampama ke teu.
 Na tə kəlu tɔŋ setaya nim nyəŋka mayamaya ke
 leleŋ.
¹² Nti tə seyesəyənə nyá təmlə tu má.
 Tə tɔkuyu taa ma waaki ma weesuyu taa ké.
¹³ Nɔɔɔɔ u cəkəyənə i tasəkəle.
 Wii maya timpi ma ta cəkəna tɔ.
¹⁴ Kenti-m kalampaani nyəma,
 pa taa ŋmakəl-m.
 Waatu inəyi maa te teu na í fiti-m kupəntuyu
 lɔɔyau.
¹⁵ Mu ma kuyɔɔɔtutu na nti ma mayasəyi ma lotu taa
 tɔ.
 Hai, Tacaa, nyagalə ma waasulu
 na ma kukpamuyu ŋku ku kenti-yi-m tɔ.

Wulau tɔɔ sələmuɔu

20 Tafiiti yontu nti tə we yonyoolaa
 nyuyu tu takəlaya taa tɔɔɔɔ.
² Hai, Tacaa í mu nyá kusələmutu ke nyá lanwakəlle
 wule.
 Yakɔpu lɔɔ inu i kenti nyá tɔɔ.
³ Na í lu i təyaya taa ké Yosalem ke
 Siyɔŋ puɔu taa na í kɔɔ nyá waasuyu.
⁴ Í tɔɔsi nyá kɔtasɔ tənə tɔɔ,
 na í mu nsi kɔkɔ lusa si tənə tɔ.
⁵ Í ha-ŋ mpi n sɔɔla teu tɔ,
 na í la mpi n caaki tɔ.
⁶ Ile tá lanja ká heena nyá nyuyu yapu tɔm.
 Mpi tɔ, tá lɔɔ hətə taa ké tə pəsəna akanaa.
 Tacaa í la pə tənə mpi n sələməyi tɔ.
⁷ Pənente ma nyəma si Tacaa
 waasəyi wulau wei n ləsaa tɔɔɔ,
 na í cɔ-i nyá təyaya taa ké hatoo lɔɔtaa.
 Nyá toŋ sɔɔɔŋ waasəyənə.
⁸ Payalə ná tɔɔləyi pa yoo krayanəŋ ké,

na lɔɔla ke pə kɔkənaa.
 Ama tá ulə, tá lɔɔ Tacaa ke tá nyənəyi.
⁹ Mpe inu pa nukiyi ké na pá hotiyi.
 Uena taa sənə lɔɔ təca.
¹⁰ Hai, Tacaa, waasi wulau.
 Cɔ-tuyu waatu wei tə yaaki-ŋ tɔ.

Wulau tɔɔluyu ke Tacaa

21 Tafiiti yontu nti tə we yonyoolaa
 nyuyu tu yontunaa taa tɔɔɔɔ.
² Tacaa wulau lanje heena nyá toma sɔɔɔɔna ké.
 Na í ŋmaaləyənə nyá waasuyu pə feina.
³ Mpi i luyu sɔɔlaa tɔɔ n ha-i,
 n ta pɛmi-i i kusələməm.
⁴ N koola-i kupantu ke tuutuuma.
 N tema-i wula ntenuya.
⁵ I sələma-ŋ weesuyu na í ha-i,
 na ku tayali teu.
⁶ N waasa-i na i teeli tɔɔ sɔɔɔm.
 Na í suu-i teu na sɔɔɔntu.
⁷ N kooliyi-i kupantu ke tam tɔɔ ké,
 na í we i kiŋ na i lanje huləməyi.
⁸ Wulau pɛta i təyi Tacaa ké.
 Na lɔɔtaa lɔɔ sɔɔɔ kupantu tɔɔ,
 pə kaa cɛŋli-i.
⁹ Hai, wulau, nyá niŋ i wee nyá kolontunaa
 na mpa paa caa-ŋ tɔ pa tɔɔ.
¹⁰ Kuyənku n kɔŋ tɔ,
 n ká tu-weyɔ kɔkɔ sɔɔsaya taa ké.
 Tacaa n ká kpiisi-weyɔ na pááná,
 na kɔkɔ nyaya-we.
¹¹ Na í kpiisi pa luləŋ tənaya
 tetu taa yəlaa taa.
¹² Paa hɔkɔ lɔɔyatu si pa laki-ŋ,
 ulə pa kaa pəsi.
¹³ N ká tɔ-weyɔ nyá nyəma
 na í tɔɔŋi-we na pá se.
¹⁴ Tacaa huli nyá toŋ sɔɔɔŋ.
 Uena táá yoo-ŋ yontu na tə sa nyá toŋ tɔm.

Wei pa lwaa tɔ i waasuyu

22 Tafiiti yontu nti pa yookina tefemle nam luyi,
 na tə we yonyoolaa nyuyu tu yontunaa taa
 tɔɔɔɔ.
² Hai, ma lɔɔ yoo,
 pepe tɔɔ ké n lɔ-m?
 N hatələna-m suwe,
 na nn nukɔ ma wula si í waasi-m?
³ Hai, lɔɔ, ma wiikina-ŋ ilim ilim nn cɔkɔ,
 na ahoo ahoo maa hikiyi tom.
⁴ Paa na mpu nyagalə lɔɔ Nanjtu
 wei lseyeli nyəma san tɔ.
⁵ Nyaya tá cɔɔnaa tuwa naani
 uləna í ya-we.
⁶ Pa wiina-ŋ na í ya-we,
 pa pɛta-ŋ pa ti tɔ fɛle ta tɔɔ-we.
⁷ Ama ma pəsə ké lɔɔ atantaalu pə taya yulu,

na yelaa tæna tuuki-m na pa footiyi-m.
 8 Pa tæna mpa pa naaki-m tɔ pa tuluyu-m ntompee
 na pá hooki-m use na pá footiyi-m si:
 9 Ntɔŋ Tacaa ke n pɛta nyá tu yaa,
 Tacaa í læsi-ŋ pə taa.
 Ntɔŋ Tacaa sɔɔla-ŋ yaa,
 Tacaa í waasi-ŋ.
 10 Tacaa, nyá læsæna-m ma too taa,
 na h papæsi-m i hæla tɔɔ na naani.
 11 Hatoo ma hɔɔ tɛɛ nyá tɔɔ ké ma wɛɛ,
 na n ké ma lɔɔ.
 12 Taa hatælæna-m ma wahalanaa waatu,
 nyayale ma sænlu nɔɔɔlu fei.
 13 Ma kolontunaa tama-m ké isu latæcænaa,
 pa tu-m heku ké isu taale naaŋ keesasi.
 14 Pa haaki nɔɔsi na ma tɔɔ ké isu tɔɔlaya
 çaluɔu ka tɔɔnaya na ká nyusæyi tɔ.
 15 Ma toma tɛmaya isu lum kperɔyɔu atɛ tɔ,
 na ma tətantænaa taa cé.
 lɛna ma apalutu hoo ma taa isu keetu.
 16 Ma luyɔ tɛɛ wulaa ké tɔpuyɔpuyɔ,
 na ma nsæmle matæna ma tantahaau.
 N su-m musuyɔ taa ké isu ma tɛma sɛpu.
 17 Asayaa kpekæle tama-m ké.
 Hasu nsi si tu-m heku.
 Pa tula ma niŋ na ma nɔntaaləŋ ke pɔɔŋ.
 18 Ma wulaa ké na má yeke muwa tike
 na ma kolontunaa nyænæyi-m tæcooo.
 19 Pa tala ma wontu.
 lɛna pá tɔ tɛtɛ ké ma kra i tɔɔ.
 20 Ha, Tacaa, taa hatælæna-m.
 Nyayale ma toŋ.
 Kɔɔ ma waasuyɔ ke lɔŋ.
 21 Ya-m layate nɔɔ taa.
 Læsi-m hasu nsi si kela taa.
 22 Waasi-m tɔɔɔlasi nsi si nɔɔ taa,
 na taale naaŋ inu i həŋ taa.
 Ha, nu ma kusæləmætu.
 23 Maa heeli nyá tɔm ke ma camnanaa,
 na má sa-ŋ samaa taa.
 24 Tacaa yelaa me í samu-i
 Yakɔpu luluyɔ nyéma me í tu-i teeli.
 lɛyeli nyéma me í sɛɛ-i.
 25 Mpi tɔ, Tacaa nn footiyi wahala tu nɔɔɔlu
 yaa h nyæni-i sækpelu
 pəçɔ nn haaki-i siyile.
 Ama ye wahala tu wiina-ŋ, n nuku ké.
 26 Tacaa nyá kulaputu tike ke ma saŋ samaa taa.
 lɛna ma la-ŋ kɔtasu nsi
 maa su nɔɔ tɔɔ nyá sɛɛlaa isentaa.
 27 Kunyɔntunaa ka tɔɔ na pá haya.
 Tacaa nyá pɛkælaa í sa-ŋ.
 Na pé çayana-wɛyɛ tam.
 28 Tetu tænasu tæna yelaa ka huɔ
 Tacaa nyá tɔm na paa kɛsæna nyá tɔɔ.
 Na atɛ yelaa tæna luŋ nyá tɛɛ.
 29 Mpi tɔ, Tacaa nyayale wulau sɔɔɔ.
 Na h tɔki kawulaya ke piitimnaa tæna tɔɔ.

30 Tetu taa toŋtunaa tæna ká tɔɔ na pá hænɔ-ŋ atɛ.
 Na yelaa tæna mpa paa tɛ na pá si tɔ paa luŋ-ŋ
 akula.

31 Pa luluyɔ nyéma ká la-ŋ tæmle
 na pá heeli nyá tɔm ke pa waali piya.

32 Na pɛɛ pa kɛɛsi pɛɛ pa piya ke
 isæna n waasa nyá yelaa tɔ.

Tacaa kele ma tiikilu

23 Tafiiti yontu.

lɔɔ nyá tiikiyina-m,
 maa lanɔyɔ pulu.

2 Pə tɔɔ ké n pukina-m nyutu
 kulekælekætu taa na má hɛsæyi.

Na h yeki na má hɛsæyi lum mpi
 pə wɛ tɔpamm tɔ pə çɔɔ.

3 N tayanæyi ma toŋ kraasuyɔ
 na h pukina-m mpaau kusiyisuyɔ taa si, nyá hæte í
 yaa.

4 Paa ma tɔŋ sækpɛtuyɔ anaam taa,
 maa nyaŋ si pulupu ká la-m.

Mpi tɔ, Tacaa n wɛ ma waali tɔ se.
 N tiikiyi-m na h kentiyi ma tɔɔ na pé tuyɔ-m naani.

5 Tacaa, paa ma kolontunaa kiŋ,
 n muɔyɔ-m ké na h pələyi ma nyuyɔ taa ké sɔɔsɔŋ
 nim,

na h suki-m tɔɔnaya tækpɛtɛkɛtɛ.
 Na h suuliyi ma iyaya kunyɔnɔɔɔ tɔpam.

6 Tampana tɔɔ, n laki-m kupantu ké
 na h sɔɔlæyi-m halæna ma weesuyɔ kuyɛɛŋ tɛ.
 Ma na-ŋ tu kɛnti teu ké, halæna ma səm.

Tacaa kele antulinya wulau sɔɔɔ

24 Tafiiti yontu.

Tacaa nyá tæna antulinya tæna na i taa yelaa
 na pə tæna mpi pə wɛ i taa tɔ.

2 Nyá suna antulinya kite ke tenku na
 lumnaa tɔɔ na h tɔka-i.

3 Awe taka ká kpana Tacaa nyá pulaya
 ŋka ka tɔɔ pa sɛɛki-ŋ tɔ?

Na puntu suu nyá tæçayale naŋŋ nyænte nté tə taa?

4 Mpa pa kisa isayatu lapu na pa lotu wɛ kulumtu
 na pá tá ha pa tɔyɔ tuŋ laau na çɔçɔtu nɔɔsi suu
 tɔɔ.

5 Tacaa lanɔ ka hɛɛna-wɛ na í waasi-wɛ,
 na í kooli-wɛyɛ kupantu.

6 Yelaa mpe inu pa takanaa sɛkæna Tacaa.
 Yakɔpu luluyɔ nyéma siyisiyi mpa pa pəsæyi
 na pá kɔɔ i isentaa tɔɔɔ.

7 Tam tɔɔ nɔɔnɔɔsi me í tulɔ tɔyɛlele,
 na teeli wulau suu.

8 Aweyɛle teeli wulau inu?

Tacaa toŋ tu wei i ké yooŋ taa aka tɔɔ.

9 Tam tɔɔ nɔɔnɔɔsi me í tulɔ tɔyɛlele,
 na teeli wulau suu.

10 Aweyɛle teeli wulau inu ye?

Atɛ na isɔtaa Tacaa kele teeli wulau.

Husi ma təwakəlle na n̄ hulu-m nyá luɣu nyəntu

25 Tafiiti yontu.
Tacaá nyá tɔ́ kɛ́ ma keesəɣəna.
2 Ma lɔ́ nyaga ma pɛta ma ti.
Taa ye-le-m na fɛɛle tɔ́ɔ-m.
Yaa ma kolontunaa paana-m.
3 Mpa pa tɔ́ɔ-ŋ naani tɔ́
pa kaa wɛɛ maa nyéma taa.
Ama nyá waali lulaa ká nyasəna pa mpee kɛ kela.
4 Hulu-m nyá mpaau na má nyl-ku,
na n̄ seɣesl-m mpi n caa ma la tɔ́.
5 Tiiki-m nyá tampana taa,
na n̄ seɣesl-m-ye.
Mpi tɔ́, lɔ́ nyá, nyá yakəna-m.
Nyaga ma tɛɛlɔ́ tam.
6 Tacaá, tɔ́sɪ sɪ hatoo tɔ́ n kɛ́ kupan̄ kɛ́,
na n̄ sɔ́ɔlɔ́ yəlaa.
7 Taa tɔ́sɪ ma lfepile kupəntəŋ na ma isayatu tɔ́m.
Ama nyəni ma pətɔ́təle na n̄ tɔ́sɪ ma tɔ́
kɛ́ nyá kupantu tɔ́.
8 Tacaá n kɛ́ kupan̄ kɛ́ na n̄ siɣisaa.
Pə tɔ́ kɛ́ n huləɣi pəntəlaa kɛ́ mpaau.
9 N teesiɣi mpa pa isɛ pa tɔ́ki tɔ́ pa tɔ́m kɛ́.
Na n̄ huləɣi-wɛɣe nyá luɣu nyəntu.
10 Mpa pa tɔ́kəɣi Tacaá nyá n̄kɔ́sɪ pɛɛluɣu na nyá
kusəsɪtu tɔ́
pa naaki nyá mpaan̄ təna taa kɛ́ sɔ́ɔluɣu na kupantu
kɛ́.
11 Hai, Tacaá husi ma isayatu
sɔ́sɔ́ntu kɛ́ nyá hətɛ tɔ́.
12 Ye yulu nyan̄na Tacaá,
Tacaá huləɣi-l mpaau ŋku l ká təŋ tɔ́ɔ.
13 Pə yulu wɛɛki leleŋ taa kɛ́.
lɛna l piya náá tɔ́ɔ tɛtu.
14 Tacaá heeliɣi puntu kɛ́ l lotu kɛ́,
na l̄ huləɣi-l n̄kɔ́ pɛɛluɣu təma.
15 Tacaá kɛ́ ma tekiɣi tam.
Mpi tɔ́, l̄ni l ka ləsəna-m
katɔ́ka ŋka ka kra-m tɔ́ ka taa.
16 Hai, hulu-m nyá pɛɛɛ na n̄ keesəna ma tɔ́.
Mpi tɔ́, ma kɛ́ katayəlaɣa kɛ́, na kunyontɔ́ɔlu.
17 Nəɣəsɛɛ sɔ́səɣi ma lotu taa kɛ́.
Ləsɪ-m ma lan̄wakəlle taa.
18 Nyəni ma kunyɔ́ŋ na ma wahala
na n̄ husi ma kupəntəŋ təna.
19 Nyəni ma kolontunaa payale,
na isəna pa taa han̄əɣəna-m sɔ́sɔ́m tɔ́.
20 Kenti ma weesuɣu tɔ́ na n̄ ya-m,
na má taa la maa nyəma,
kɛ́ isəna ma pɛta-ŋ ma ti tɔ́ pə tɔ́.
21 Nyaga ma tɛɛlɔ́ sɪ n̄ ye-le na má təŋ siɣisuyu
na má taa wakəlaəna n̄kɔ́ɔlu.
22 Hai, lɔ́, ya lseɣeli nyéma
kɛ́ pa lan̄wakəlle təna taa.

Yulupan̄ yaau kɛ́ Tacaá

26 Tafiiti yontu.
Tacaá, ha-m tampana.
Mpi tɔ́, ma yaasi tewayə,
pəyele ma pɛta-ŋ ma təɣi təkpataa.
Ma ta hɛl.
2 Maɣasɪ-m na n̄ willi ma lotu taa,
na n̄ yasɪ ma ləmayasɛ taa na n̄ ná.
3 Ma naaki nyá kupantu na ma isɛ,
na má tɔ́ŋ nyá tampana taa.
4 Maa tənəɣi pɔ́pɔ́tunaa,
pəyele ma na mənəafikinaa ti tɔ́ŋ.
5 Ma taa kraakəna isayalataa kpekəle kɛ́.
Pəyele maa kɔ́təɣəna nyɔ́ɔŋ fɛlnaa.
6 Tacaá, maa san̄ ma niŋ na pə huli sɪ ma kɛ́ kupan̄,
na má sɔ́ kɔ́təɣa təlate,
7 na má sɛɛki-ŋ na má san̄ nyá kookalənaa.
8 Tacaá ma sɔ́ɔla nyá təɣaɣa kɛ́.
Nyá təɣaɣale tənəɣa nyá teeli naaki.
9 Taa kɔ́ntɪ má na asayaa kɛ́ təkule,
yaa má na yulukulaa tá weesiŋ ləsuyu.
10 Mpa pa laki kawaləɣa na
pá paaləɣi kuhaan̄ isayan̄ tɔ́.
11 Ma yaasi tewayə.
Nyəni ma pətɔ́təle na n̄ ya-m.
12 Ma sən̄aa kɛ́ təca,
maa sɛɛ Tacaá kɛ́ samaa taa.

Tacaá kiŋ sɔ́suyu

27 Tafiiti yontu.
Tacaá nyagaɣale ma fətəla na ma nyuyu yátu.
Ma kaa nyana n̄kɔ́ɔlu.
Nyá kentiɣina ma weesuɣu tɔ́,
pulupu kaa susu-m watu.
2 Ye asayaa kɔ́ŋ ma cəluɣu isɪ taalɛ wontu,
mpɛ paa hotina atɛ na pə wakəli-wɛ.
3 Paa yoolaa tama-m kotəɣa sɔ́ɔntu fɛl-m.
Paa pa suu-m yoonau ma wena lɔ́ kɛ́ naani.
4 Kulumtu kɛ́ ma sələməɣi Tacaá na má səkɪ tə tɔ́.
Pə wɛɛ sɪ má cəɣa nyá təɣaɣa taa kɛ́ haləna ma səm,
na má sa ka teu na má yɔ́ɔləna lɔ́ wɛɛu.
5 Na n̄ ŋmɛsɪ-m nyá təɣaɣa taa,
na n̄ kenti ma tɔ́ kɛ́ wahala waatu.
Na n̄ sɪ-m kukpamuyu tɔ́ sɪ pulu l̄ taa hiki-m.
6 Waatu inəɣi maa kəli ma kolontunaa mpa pa
sɔ́sɔ́na-m tɔ́,
na má sa-ŋ nyá təɣaɣa taa na má la-ŋ kɔ́tasi,
na má yoo-ŋ yontu na má tala-ŋ.
7 Tacaá nyəni ma pətɔ́təle,
na n̄ nu saa wei ma yaaki-ŋ tɔ́.
8 Ma tɔ́sɔ́ nti n sɪlwa sɪ má keesəna nyá tɔ́ tɔ́.
Tacaá pə tɔ́ kɛ́ ma keesəɣəna nyá tɔ́.
9 Lɔ́ nyá waasəɣəna-m.
Taa ha nyá sɛɛlu maɣa siɣile yaa n̄ lɔ́-m na pááná.
10 Paa ma too na ma caa pa lɔ́-m,
Tacaá, nyá muɣuna-m.

11 Tacaa, hulu-m mpaau ŋku n caa má təŋ tɔ.
Mpi tɔ, ma kolontunaa yookina-m.
Tiiki-m kusiyisuyu taa.
12 Taa yelee na ma kolontunaa
lana-m isəna pa caaki tɔ.
Mpi tɔ, pɔɔtɔ aseeta nyəma mpe,
pa nyaasəyi-m ké.
13 Ye ma taa weena naani ké
Tacaa kupantu tɔ ké atə cəne,
isənaɣa maa lapa?
14 Tan Tacaa,
kaasi nyá ti
na h tɔɔ apalutu.
Tan Tacaa.

Səm nɔɔ taa tu sələmuyɔ

28 Tafiiti yontu.
Tacaa nyaɣa ma maki kapusi na má yaaki,
ma kentulu, taa təkɪ nyá ŋkraŋ.
Ye n ta cɔ-m, ma we ké isu wei pa tisiyi pəlaau taa tɔ.
2 Waatu wei ma maki kapusi na má yaaki-ŋ
na má huləyi niŋ na nyá təcəɣale
naŋŋ nyənte tɔ tɔ, nu ma wiinau.
3 Taa kaa má na kawalaya nyəma
na isayalataa ke kɔratuyɔ kulumuyɔ.
Pa kuyɔɔtutu we leleŋ ké,
na pa taa na sɛɛsi.
4 Feli-weye pa isayatu fɔɔtɔ
na h kɛsəna pa acilayatu təma.
Lɛɛti-weye pa kulapəle.
5 Paa laki laakali na nyá kulaputu na nyá təma.
Wakəli-we tənəŋnaŋ, pá taa tasa kuluyɔ.
6 Tacaa, ma sɛɛ-ŋ
isəna n nu ma wula tɔ.
7 Nyayale ma toŋ na ma kukentuyɔ.
Nyaɣa ma tuyi naani na h waasəyi-m,
na ma we laŋhulumle taa na má saŋi-ŋ na yontu.
8 Nyá kentiɣina nyá yəlaa na toŋ,
na h waasəyi nyá kuləsu na u nyaŋna pulu.
9 Waasi nyá yəlaa tá na h kooli-tuyɔ kupantu.
Tiiki-tu na h paasəyənə-tuyɔ tam tɔ.
Mpi tɔ, nyá tənna-tu.

Tacaa nɔɔ

29 Tafiiti yontu.
Isɔtaa nyəma me í sa Tacaa.
Í puyulu Tacaa teeli na u sɔsɔntu tɔm.
2 Í sa Tacaa hətə sɔsɔle
na u hənti-u ateyɛ
saa wei u huləyi u tənəŋŋ weetu tɔ.
3 Isɔ teeli tu yekina na teu tiliyi.
lu u holiɣina lumnaa tɔ.
Isɔ ŋmakəla lum sɔsɔm ké.
4 Tacaa nɔɔ nukəna toŋ ké na sɔsɔntu.
5 Nyá nɔɔ pələyi tuŋ sɔsɔŋ ké.
Nyá pələyənə Lipaŋ tuŋ sɔsɔŋ.
6 N laki na Lipaŋ puyɔ ŋmaaki isu latəce kufalu.

Na Hɛɛmɔŋ nyəŋku isu taale nau kufalu.
7 Tacaa nyá nɔɔ lakəna na teu ŋmeləsəyi.
8 Na ka ciyitiyi Katɛɛsi wulaya tetu.
9 Nyá nɔɔ lakəna na naməŋ luləyi,
na ká yeki na hɔtu tuŋ kraaləyi təkpaalakpa.
Na pa tənəna pa kraaləyi Tacaa təyaya taa ké isɔtaa si
Isɔ kelee teeli tu təkpa.
10 Nyá kawulaya tətɔɔle nté lum sɔsɔm tɔ.
Tənaya n ká tɔki-keye tam tɔ.
11 Tacaa ha toŋ ke nyá yəlaa
na h kooli-weye kupantu
na h yelee na pá hɛɛsi.

Tacaa haaki weesuyɔ kufaluyɔ

30 Tafiiti yontu nti pa yoo
Isɔ təsɛɛle tuluyɔ waatu tɔɔɔ.
2 Ha, Tacaa, ma sama-ŋ.
Mpi tɔ, nyá ləsəna-m lumaŋ taa.
N ta sɔɔli si ma kolontunaa í paana-m.
3 Ma Isɔ Tacaa,
ma wiina-ŋ, ləna h waa-m.
4 Ma nɔɔhəle ka weu pəlaau taa tɔ,
nyá ləsəna-m sətəa té na h ha-m weesuyɔ.
5 Mpa me í sɔɔla Tacaa tɔ í yoo-u yontu.
Í sɛɛ-u na í sami-u u tənəŋŋ weetu tɔ.
6 Í pááná we laasaya tɔ tike ké.
ləna u kupantu ke yulu weesuyɔ tənə.
Taanaya ke yulu wiiki na ku fe tanəŋ
ləna í wəŋ na í kpaləsi.
7 Waatu wei maa cəyana ma ti tɔ,
ma huukaya ké si pulupu kaa la-m.
8 Tacaa nyá kupantu tɔ ké n ka yəlaa
na má səŋ teu təca isu puyɔ.
N kɔma na h ha-m siyile ləna pə liyiti-m.
9 Mpuɣu ma mapa kapusi na
má wiina-ŋ na má pɔɔsi-ŋ si
10 ye ma səpa na má tii pəlaau taa weye n waaki?
Yulu í pəsa tetu u tasəyi-ŋ sam yaa í kpaali
nyá kupantu tɔtɔɔ?
11 Tacaa, ke ŋkraŋŋ na h waasi-m,
Tacaa kɔɔ na h ya-m.
12 Mpuɣu n layasa ma laŋwakəlle ke laŋhulumle,
na h wɔɔsi ma ləyaya wontu na h suu-m acima
nyəntu.
13 Waatu inəyi maa yoo-ŋ yontu,
ma kaa su, Tacaa, ma Isɔ,
maa saŋi-ŋ tam ké.

Naani tuyɔ ke Tacaa

31 Tafiiti yontu nti tə we yonyoolaa
nyuyɔ tu yontunaa taa tɔɔɔ.
2 Tacaa nyaɣa ma tuyi kpuluyɔ,
taa yelee-m na fɛɛle tɔɔ-m.
Waasi-m nyá tampana tənuyɔ tɔ.
3 Ke ŋkraŋuyɔ na h waasi-m ləŋ.
Pəsi ma kukentuyɔ toŋ nyəŋku na má ná nyuyɔ.
4 Mpi tɔ, nyá kentiɣina-m

na ḥ we isu ma kolonja icate.
 N ká tiiki-m na ḥ paasəna-m nyá hətə tɔɔ.
 5 Fiti-m puluyu ŋku pa nyəpa-m tɔ ku taa.
 Mpi tɔ, nyayale ma kentilu.
 6 Nyá niŋ taa ké ma petəyi ma ti təkpataa.
 Nyayale lɔɔ Tacaa tampana tu,
 n ká waasi-m.
 7 Ma taa kraakəna mpa pa matəna tuŋ kraɪ nyəŋ
 unɪ tɔɔ.
 Ama nyaya ma petə ma ti.
 8 Nyá kupantu tɔɔ ké ma we lanhulumle na aŋmaala
 pə taa.
 Mpi tɔ, n nawa ma wahala na ḥ nyɪ ma nəyəsɛɛ tɔɔ.
 9 N kaa peti-m kolontu niŋ taa.
 N ká cɛ-m ké na ḥ yele na má səŋ ma nɔɔhɛɛ tɔɔ.
 10 Wula nu ma isɛ na má tala ma tənaya.
 Hai, Tacaa, nyəni ma pətɔɔtəle,
 ma we lanwakəlle taa ké.
 11 Nəyəsɛɛ tɔka ma weesuyu na ma piisi ké.
 Ma isayatu tənna ma toma na pə caaməyi-m.
 12 Ma kolontunaa na pə kpeŋna
 ma asəmaa pəsa-m wonja puluyuyu.
 Na ma tɔm we ma taapalaa ke sɔyɔntu.
 Na pá na-m awalɪ pa seeki-m.
 13 Ma pəsa ké isu nyənaya kuyɔkaya.
 Na pá sɔɔ ma tɔɔ isu sətɔ.
 14 Ma nuwa nti yəlaa yɔyɔtəyi ma tɔɔ tɔ.
 Sɔyɔntu tama-m kotaya ké.
 Pa cakɪ ma tɔɔ si pá ləsi ma weesuyu.
 15 Ama Tacaa, nyaya ma petə ma ti.
 Nyayale ma lɔɔ.
 16 Nyá niŋ taa ké mpi maa tɛɛsəna tɔ pə wɛɛ.
 Fiti-m ma kolontunaa na ma kunyɔntulaa.
 17 Nyá isentaa í hetəna nyá təmlɛ tu maya teu
 na ḥ ya-m nyá kupantu tɔɔ.
 18 Tacaa taa tu-m fɛɛɛ ke waatu wei ma yaaki-ŋ tɔ.
 Ama ma kolontunaa ka tɔyɔna-tɛ.
 Pə wɛɛ si pá tisi-weyɛ atətəle taa
 na pá nyala pa nɔɔsi.
 19 Yele na footilaa pɔpɔtunaa
 mpe pá pəsi kamumusi.
 Mpi tɔ, tampana tənɔlaa ke
 pa holiyina na kalampaani.
 20 Pɔpɔtu fɛɪ leleŋ,
 kupantu sɔsɔntu ke n su mpa pa nyənna-ŋ tɔ.
 Yəlaa təna naaki si,
 mpa pa tuyɔ-ŋ kpuluyu tɔyɔ n haaki-tɪ.
 21 Pa cɔɔsəyi nyá kiŋ ke mpu
 lɛna ḥ kenti pa tɔɔ si,
 kolontunaa í taa tu-weyɛ kunyɔŋ.
 22 Tacaa ma sɛɛ-ŋ.
 Pu tama-m ké isu icate.
 lɛna ḥ huli-m nyá kupantu
 na ḥ la-m piti təmlɛ.
 23 Ma lanɔ ke wakəlaa ké,
 halɪ ma mayasaya si pə ləsa-m nyá kiŋ.
 lɛna ḥ nu ma wiinau.
 24 Tacaa yəlaa mɛ í sɔɔli Tacaa.

Mpi tɔ, Tacaa fenjiyi mpa pa təkəyi i tɔm ke teu tɔyɔ.
 lɛna í lɛɛtəyi kalampaani nyəma na pááná.
 25 Mə tənə mpa mɛ í tuyɪ Tacaa ke naani tɔ,
 í tɔyɔ apalutu na í nyɔɔ toŋ.

Wei lɔɔ hɪsaa i isayatu tɔ i lanhulumle

32 Tafiiti yontu.
 Lelɛŋ nulu nté wei i isayatu lɔɔ hɪsaa
 na í wii-i i kupəntəŋ tɔ.
 2 Lelɛŋ nulu nté wei Tacaa u yeki si
 i isayatu í məlɪ i nyuyɔ taa tɔ.
 Pəyɛle cɛsuyɔ fɛɪ i ləmayasɛɛ taa.
 3 Ye ma ŋmɛsa ma isayatu,
 maya tə wakəlayɪ.
 Na má mələyi ilim na pə tɛm.
 4 Mpi tɔ, ilim na ahoo ke
 n hɔŋaya ma ŋkraŋuyɔ na pə nu-m.
 Ma toma tɛma isu tuyɔ ke wulaya tetu taa ké lɔŋɔ.
 5 Ma mayasaa si maa huli-ŋ ma isayatu,
 ma ta ŋmɛsi-ŋ ma kupəntəŋ.
 lɛna nyaa hɪsi-m tə tənə.
 6 Pə tɔɔ ké nyá yəlaa tənə ka sələməyi-ŋ
 na paa waatu wei wahalanaa
 wata-we isu lum, pu takɪ-we.
 7 Nyaya ma cɔɔsəyənə,
 na ḥ hatələyənə-m lanwakəlle.
 Na má ŋmaaləyənə ma nyuyɔ yaru.
 8 Mpuɔ Tacaa cɔ-m si: Maa sɛyɛsi-ŋ
 na má huli-ŋ mpaasɔ ŋku n ká tənɔ tɔ.
 Na má paasəyənə-ŋ na má tasəyi-ŋ layatu.
 9 Taa la kumɛlɛntu isu kraɔanɔ,
 yaa kraŋaya ŋka pa kɛkəna krasɪ tɔ.
 lɛ natəlɪ tə kaa mayana-ŋ.
 10 Isayau we wahalanaa pəyale taa ké.
 lɛna Tacaa náá pələyi kupantu ke wei
 i tuyɪ-i naani tɔ.
 11 Siyisilaa mɛ, í yɔɔləna Tacaa na í ŋmaali.
 Na tampana tənɔlaa mɛ mə tənə
 mu wilitina lanhulumle.

Antulinya ŋmalu lɔɔ samtu

33 Siyisilaa mɛ í yɔɔləna Tacaa.
 lɔɔ samtu muna tampana tənɔlaa.
 2 í samɪ-i na cəmuɔ,
 na í tala-i na ŋmusɪ naanɔwa nyənku.
 3 l yoo-i yontu kufatu,
 na mə cəməŋ na mə nɔɔsi kuli isɔtaa.
 4 Mpi tɔ, Tacaa nyá kuyɔyɔtutu ké tampana ké,
 na nyá kulaputu tənə huləyənə mpu.
 5 N sɔɔla siyisuyɔ na tampana tənuyɔ ké.
 Tacaa kupantu suwa tetu taa ké.
 6 Tɔmuɔ ke n yɔyɔtaa,
 na pá la isɔɔnuyɔ
 na ilim na isɔtu na isɔtulɔŋasɪ náá wɛɛ.
 7 N kpeyela tənku lum ke təntəmlɛ.
 Na ḥ tu lumnaa sɔsɔm ke kotikotuyɔ taa.
 8 Tetu tənə í nyana Tacaa,

na tã taa yãlaa tãna sele nyá kinj.

⁹ Mpi tã, ñ yãçtaa pã laki kã.

Ñ kula nãçã si mpi pã wãe,
pãle pã wãe.

¹⁰ Tacaa n wakãlãyi tãma nna
piitimnaa suwa si pa laki tãçã,
na ñ hetãyi nti pa hãkãyi tã.

¹¹ Ama tãma nna Tacaa n suwa na

ñ tãnjãyi na ñ laki tã a wã tam kã.

Na ñ hãka nti tãle tã wãe ñpũyũ pũsi pũsi.

¹² Lelãj nulaa ntã piitim mpi
pã nyãnjãyi Tacaa kã pã lãçã tã.

Na yãlaa mpa n lãsãa si nyá nyãma tã.

¹³ Tuu lãçtaa kã Tacaa n wãe na
ñ nyãnjãyi na ñ naaki yãlaa tãna.

¹⁴ Nyá tãcaçalã taa kã n wãe na
ñ kãjãna atã nyãma tãna tãçã.

¹⁵ Nyá ñmana pa tãna na
ñ tu-wãçã cãkãna lãmayãsãe
na pulu lapu yaa pã kisuyu lãmayãsãle.
Na pá fãnjãyi pa tãma.

¹⁶ Pã tãçã yoolaa tuutuuma kã
wulau tãkãna yoou.

Pãçã tomiñ naa waasãyi yoolu.

¹⁷ Pã tãçã yoou kpaçãnu toma yaa
i alaafãya yakãna i caçalu.

¹⁸ Ama Tacaa nyá lãlã ná wã mpa
pa nyãnjãna-ñ na pá tãlãyi
nyá kupantu tã pa tãçã kã.

¹⁹ Na ñ lãsãyi-wãçã sãm tãa.

Na ñ paasãnjãna-wãçã nyãçãsi
waatu na pá wãna weesuyu.

²⁰ Tacaa nyãçã tá tãlãyi.

Nyá waasãnjãna-tu na
ñ kãntãyi tá tãçã.

²¹ Nyá tãçã kã tã wã lãnjãlumlã taa.
Na tã wãna-ñ naani.

²² Tacaa, la-tũyũ nyá kupantu lãsi
tã tãlãyũ-ñ tã.

Tacaa waasa-m ma sãçãntu tãna taa.

34 Tafiiti yontu kã waatu wei i pola Filiisi nyãma
wulau Apimelekã tã na í pãsi lãsi kumelãj
na ílã i tãçãni-i tã.

² Maa sa Tacaa kã pãa waatu wei kã.

Ma nãçã taa kã nyá samtũ ka wã tam.

³ Maa sa-ñ mpi n lapa-m tã pã tãçã.

Kunyãntãçãlãa í nu na í çãçã.

⁴ Tã kãntũ na tã tãla lãçã na tã sãe-i.

⁵ Tacaa, ma yaa-ñ ñ çã-m,
na í waasi-m ma sãçãntu tãna taa.

⁶ Ye yulu tekãyi Tacaa pũntu lãntãa hetãyi kã
na fãlã ya i tokuyu taa.

⁷ Ye wahala tu í wiina Tacaa,
i nuuki kã na í yãpi-i i nãçãsãe tãna taa.

⁸ Lãçtaa tillu wã yãlaa mpa pa nyãnjã
Tacaa tã pa waali kã.

Na í lãsãyi-wãçã asola taa.

⁹ Í mayãsi na í ná lãsãna

Tacaa wã lelejã tã.

Lelãj nuulu ntã yulu wei

i tũyi Tacaa kã kpuluçũ tã.

¹⁰ Tacaa nyãma mã, í nyãnjãna-i.

Puluçu u lãnjãyi mpũ lãni pã lãtaa.

¹¹ Halã tãçãlãsi piya mayãmayã wiiki nyãçãsi kã.

Ama Tacaa pãekãlãa náa lãnjãyi kupantu.

¹² Ma pãyalãa í nu ma tãm na

má huli-mãçã mpi pa yaa Tacaa sãçãntu tã.

¹³ Mã tãa nãçãlu caa si í waa i weesuyu taa

na i pũsi tãyalã na í nu lelejã na?

¹⁴ Pã wãe si í kpa mã nãçãsi

na í yele caçãna na kaloolãya.

¹⁵ Í se lãçãtu na í la kupantu.

Na í pãekã mã na lãlãa mã lelejã

na lãlãe kũsãmlã.

¹⁶ Tacaa lãlãe wã siyãsilãa tãçã kã

na í kema ñkpañyũ na pa tãçã.

¹⁷ I haaki asãçã kã siyãle kã.

Na í kpiisi pa hãla mayãmayã kã

tãtu tãa na pá sãçã pa tãçã.

¹⁸ Ye siyãsilã í wiina Tacaa nuuki kã.

Na í waasi-i i nãçãsãe tãna taa.

¹⁹ Ye i lãnjã wakãlãa i wã i waalãyi.

Na ye pã nu-i i waasi-i.

²⁰ Wahalãnaa pãyalã makãna siyãsilã,

ama Tacaa waasãyi-i pa tãna pa taa.

²¹ Na í fãnjãyi i tãnyũ tãna tãçã si

i muwa taa natãli tã tãa pãlã.

²² Lãçãtu kũçũna tã tu.

lãna mpa pa cakã siyãsilã acaçã tã

pãlã pá ná pã nau.

²³ Tacaa yakã i tãmlã nyãma kã.

lãna pa tãna mpa pa tũyi-i kpuluçũ tã

pa fitãyi ñkpañyũ hãm.

Siyãsilã wei pa yaa huulã tã i wulã

35 Tafiiti yontu.

Halã, Tacaa huuna ma nãçã kã ma kolontunãa
na ñ yona mpa pa yookina-m tã.

² Co nyá kãlãyũ na nyá yoou wontu,
na ñ kãçã ma waasuyu.

³ Kpãe nyá ñmantãçã

na ma kunyãntulãa tãçã.

Heeli-m si n ka ya ma nyũyũ.

⁴ Tu fãlã kã ma weesuyu lãsãlãa

na pá liyãti-wã.

Mpa pa hãkãyi si pá la-m lãçãtu tã,

pã mãli waali na pá kã nyãçãjã.

⁵ Pã yãsi-wã lãsi heelim kpaçã nyuluçũ kã

waatu wei Tacaa lãçtaa tillu tãçãnjãyi-wã tã.

⁶ Na sãkpetyũ na sotu wãe pa mpaau taa

kã waatu wei Tacaa lãçtaa tillu wã pa waali tã.

⁷ Mpi tã, musũjã kã pa nyãpa-m katãka,

na pá huli ma mpaau taa kã puçũ si má hoti.

⁸ Wakãlãyũ í tuti-wã na pa mayãmayã pa katãka kpa-
wã,

na pá hoti pa puuyu taa na pá lá asaala.
 9 Ama ma lanje ká huləməna Tacaa
 na má yəkləna nyá waasuyu.
 10 Ulena má yəyətɪ ma taa sɪ,
 Tacaa fəina saala.
 N waasəyɪ kunyɔntɔyɔɔ ke tɔŋ tu niŋ taa.
 Na ń waasɪ wahala tu na kunyɔntu ke wei ɪ
 tɔki pa ɪsɛ tɔ ɪ niŋ taa.
 11 Pɔyɔntu aseeta nyəma pɔɔsəyɪ-m
 ɪsəyatu nti ma ta nyɪ tɔ.
 12 Na pá ɪɔki-m.
 Ma pəsa kucɔɔ fəlayɪ nyəŋ ké.
 13 Pəyele saa wei pə wukaya mpe tɔ
 ma suukaya layaya wontu ké na má hɔkəyɪ nɔyɔ,
 na má sələməyɪ lɔɔ na nyuyu kama sɪ pə waa-wɛ.
 14 Ma nyənaya-weyɛ ma newaa yaa ma taapalaa ké,
 na pa tɔm wakələyɪ ma lanje.
 Na má tɔŋ nɔɔhələ nɔɔhələ.
 Na ɪsɛ kama atɛ ɪsu
 ma too kululu səpəna.
 15 Ulena mpe pá wɔŋiyɪ maya saa wei ma cɛŋləyɪ tɔ.
 Na pá pɛləyɪ ma tɔɔ ké nɔyɔ.
 Krai nyəma mpa ma ta nyɪ tɔ,
 paa hɛsəyɪ ma tɔm ke kapusi mapu.
 16 Pə ɔpa-m na pá wɔŋ na pá kpaləsɪ.
 Na pá nyuuki-m kela na pááná.
 17 Tacaa waatu wei ké n ká hɛsɪ-m nyənuyu na ɪsɛ?
 Kenti-m tɔyɔlasɪ nsi na ń ya-m sɪ səkpaŋ taa.
 18 Ule maa sa-ŋ kotilaa taa.
 Na má sɛɛ-ŋ yələa samaa taa.
 19 Taa ye le na ma kolontunaa mpe
 pá paana ma wahala.
 Mpa ɪni pa taa kraana-m musuŋ tɔ,
 pa ye le təmaya ɪsɛ cəpəluɔyɪ ke ma tɔm.
 20 Paa yəyətəyɪ tɔm kupantu
 pəyele pa cakəna yələa mpa
 pa wɛ təpamm tɔyɔ tam.
 21 Pa haaki pa nɔɔsɪ na ma tɔɔ
 na pá wɔŋiyɪ na pá kpaləsəyɪ sɪ:
 Tə na-ŋ ké na tá ɪsəpile təkəlekele.
 22 Tacaa, n nawa mpi pə lapa tɔ,
 Taa hatələna-m, pəyele taa su.
 23 Hai Tacaa, kuli na ń ha-m tampana,
 ma caa lɔɔ, sɛɛna ma tɔɔ.
 24 Kɛsəna ɪsəna nyá siyisuyɪ wɛɛ tɔ
 na ń ha-m tampana.
 Na pá ye le-m paana.
 25 Taa ye le na pá tɔ sɪ:
 Tə hika-ɪ na tə tɛ ɪ tɔm.
 26 Fɛɛɛ ɪ kra pa təna mpa pa lanja hɛɛna
 ma wahala na pá kuləyɪ ma tɔɔ tɔ na pé liyiti-wɛ.
 27 Mpa pa lanja hɛɛna ma tampana hau tɔ
 pá yəkləna lanhulumlɛ,
 na pá yəyətəyɪ tam sɪ:
 Tacaa wei ɪ caana ɪ təmle tu na
 hɛsuyɪ tɔyɔ tu taləyɪ tam.
 28 Maa sɛɛ-ŋ nyá siyisuyɪ tɔɔ,
 na má saŋi-ŋ kuyeyɛŋ təna.

Lɔɔ kiŋ nte weesuyɪ təluɛ

36 Tacaa təmle tu Tafiiti yontu nti
 tə wɛ yonyoolaa nyuyɔ tu yontunaa taa tɔyɔɔ.
 2 Ma cəkəna lɔɔ tɔɔ kullu kuyɔyɔtutu,
 sɪ: lɔɔ sɔyɔntu ta ke maya pulupu.
 3 Pə puysiyɪ-ɪ ké sɪ ɪ ké kupan
 ɪɛ ɪ cəkəyənə ɪ ɪsəyatu sɪ ɪ kisi-tɪ.
 4 ɪ kuyɔyɔtutu təna ke kaloolaya na kutusutu ké.
 ɪ fɛɪ ləmayasɛɛ, pəɔɔ ɪ ta nyɪ kupantu lapu.
 5 ɪ təhəntəle ke ɪ mayasəyɪ
 mpi pə ta siyisi tɔ pə tɔm,
 na ɪ təŋəyɪ mpaau ŋku ku fɛɪ teu tɔ,
 ɪ ɪɔki ɪsəyatu.
 6 Tacaa nyá kupantu walaa ké ɪsu ɪsɔɔntuyɪ
 na nyá teu náá kaləsəna ɪsɔŋmuntu.
 7 Nyá siyisuyɪ kaawaya ɪsu pulasi.
 Na nyá kumayasutu náá lumaa ɪsu tɛŋku.
 Nyá waasəyənə yələa na tɔla.
 8 Hai, lɔɔ nyá kupantu tɛwaya.
 Na yələa ŋmɛləyɪ nyá tɛɛ.
 9 Nyá təyaya taa wɛnaɔ ke n hayasəyɪ-wɛ,
 na ń ye ki na pá nyɔɔki nyá kupantu ɪsu lum.
 10 Nyá kiŋ ke weesuyɪ sɛɛlu wɛɛ.
 Na tə naakəna nyá nyaaləm.
 11 Tacaa la kupantu ke mpa pa nyəma-ŋ tɔ
 na mpa pa təŋəyɪ tampana tɔ.
 12 Kalampaani tu ɪ taa fɛɪ-m nɔɔhələ.
 Pəyele ɪsəyau ɪ taa tɔyɔntɪ-m.
 13 ɪ naaki yələa asayaa tɛma
 hotuyɪ na pá pəsi krentəlasɪ
 paa pəsəyɪ kuluyɪ.

Nyá taa ɪ taa kraana asayaa lɛesuyɪ

37 Tafiiti yontu.
 Yulu nyá, nyá taa ɪ taa kraana ɪsəyɔlataa yoo.
 Taa tu nyuɪ pa kawaya.
 2 Pa kɔŋ lontiluyɪ ké ɪsu nyutu,
 na pá wuli ɪsu nyutu kuləkəkəkətu wuluyɪ tɔ.
 3 Ha nyá təyɪ Tacaa na ń laki kupantu,
 ɪɛ n ká caya mə tetu taa na alaafaya.
 4 Ye le na Tacaa pəsi nyá leleŋ təluɛ,
 ɪɛ ɪ ká ha-ŋ mpi n nyuləyɪ tɔ.
 5 Pɛɪ-ɪ nyá weesuyɪ na ń nyənəyɪ ɪ tike
 ɪɛ ɪ ká la mpi pə wɛ lapu tɔ.
 6 ɪ ká ye le na nyá siyisuyɪ ná ɪsu nyaaləm
 na nyá tampana ná ɪsu ilim ke pə sikuyɪ waatu.
 7 Caya təpamm na ń tɛləyɪ Tacaa na suulu.
 Taa mu pááná na mpa pa waaki pa ɪsəyatu taa tɔ.
 8 Lɔɔ-yɛ, na ń ye le taa hanaya.
 Taa kunti, ɪsəyatu ke pə luləyɪ.
 9 Pu kpiisi ɪsəyɔlataa ké,
 ɪlena Tacaa tɛɛllaa náá tɔyɔ tetu.
 10 Pəɔyɔ pə kaasaa na ɪsəyau saali yem.
 N kɔŋ n nyənɪ ɪ lonte taa,
 n kaa na ɪ kpatɛ.
 11 Ama təpasələa ká tɔyɔna tetu

na pá caya pa ti tæpeleketæe.
¹² Isayau cakl siyisilu acaya ké,
na i nyasæyi i tæyi kela.
¹³ Ama Tacaa ná wonjiyi-i ké.
Mpi tɔ, i nyamá si huule kuyaku ká kɔɔ.
¹⁴ Asayaa ná kɔɔkɔ pa layalæe ké na pá paŋ pa tɔɔŋ
si pa kuyl kunyɔntunaa na wahala nyéma
mpa pa tæŋæyi mpaau kusiyisuyu tɔ.
¹⁵ Ama pa mayamaya ke pa layalæe ká sɔ
na pa tɔɔŋ peli.
¹⁶ Siyisilu wenau pæciimaya kela teu
ke asayaa payale nyæŋku tuutuuma.
¹⁷ Mpi tɔ, Tacaa n pælæyi pa niŋ ké
læna n paasæyæna siyisilaa.
¹⁸ N nyamá mpa pa tɔŋ isu lɔɔ sɔɔlaa tɔ pa tɔɔ ké
na mpi n ká ha-we tɔ, pu pæsi pa nyæm ke tam tɔɔ.
¹⁹ Fæle kaa tɔɔɔ-weyæ wahala waatu taa.
N ká ha-weyæ hayana ke nyɔɔsi waatu.
²⁰ Asayaa kɔŋ lepu ké.
Tacaa kolontunaa ká saali ké
isu nyutu hetu yaa kɔkɔ nyɔɔsi.
²¹ Isayau kætæyi ké u felæyi.
Ama siyisilu ná haakæna luyu kulumuyu.
²² Mpa Tacaa kooliyi kupantu tɔ
mpæ pa tæna tetu.
læna pé kpiisiyi mpa i tæŋsæyi mpusi tɔ.
²³ Ye i lanje hæna yulu tɔntæ,
i hasæyi i nɔɔhæ tæe ké.
²⁴ Paa i tu hotaa u saalæyi atæ.
I tɔkæyi i niŋ taa ké na i kus-i.
²⁵ Too ma kuluyu tɔ,
halæna ma kpatælaya,
ma ta nata pæ lɔwa siyisilu,
yaa pæ susa i piya ke tɔɔɔnaya sælæmuyu taa.
²⁶ I haakæna luyu kulumuyu ke tam ké
na lɔɔ kooliyi i piya ke kupantu.
²⁷ Kisi isayatu na n laki kupantu
læ nyá piitim ká wæe tetu taa ké tam.
²⁸ Mpi tɔ, siyisuyu ke Tacaa n sɔɔlaa.
Pæyele nn lɔkɔ nyá yælaa.
N kentiyi pa tɔɔ ké tam ké.
Ama n ká kpiisi asayaa piitim.
²⁹ Siyisilaa ká tɔɔɔna tetu
na pá caya tæ taa ké tam.
³⁰ Læmayasæe tɔm ke siyisilaa yɔɔtæyi
na pá kraalæyi tampana tæŋuyu.
³¹ Pa lɔɔ kiiŋ we pa lotu taa ké,
pu cæŋlæyi-we.
³² Isayau cæŋæyi siyisilu ké
na í pæekæyi i kuyu.
³³ Ama Tacaa u yeki si isayau í kpa siyisilu ke i
sækpaŋ taa.
Yaa siyisilu tɔm í si tæhuule taa.
³⁴ Tæeli Tacaa na n tæŋæyi i mpaau.
I ka kusl nyá nyuyu na n tɔɔ tætu
na í kpiisi asayaa na n ná.
³⁵ Maa nawa isayau na í ŋmakælæyi.
Na í pu sɔɔm isu tuyu ke Lipaŋ

tetu kupantu taa.

³⁶ Ama ma mæla tæna læ maa tasæyi-i nau,
na má pæeki na má wu paya.

³⁷ Nyænna mpa pa tɔŋ isu lɔɔ sɔɔlaa
na pá tæŋæyi tampana tɔ.

Wei i caaki í na lælaa pa leleŋ tɔ,
i wæekæna luluyu nyéma ké.

³⁸ Pu wakæli isayalataa tænaŋa,
na pæ kpiisi pa luluyu.

³⁹ Tacaa yakæna siyisilaa.

Na í kentiyi pa tɔɔ ké wahalanaa waatu.

⁴⁰ Inu i waasæyæna-we na í teŋ-we.

Na í fitiyi-weyæ asayaa niŋ taa na í yakl-we.

Mpi tɔ, inæyi pa tu kpusuyu.

Kutuntu wei i nyæma i tæwakælle tɔ i sælæmuyu

38 Tafiiti yontu nti
pa tɔɔsæyæna lɔɔ tɔɔ tɔɔkɔ.

² Tacaa taa ho ma ŋkraŋuyu
yaa n tu-m salæka na rááná.

³ Mpi tɔ, nyá nyéma yaya-m ké,
na nyá niŋ yuŋ tii ma tɔɔ.

⁴ Nyá rááná tɔɔ,
ma tɔnuyu fei tæcuŋŋ.

Ma kupæntuyu tɔɔ,
alaafæya fei ma muwa taa.

⁵ Ma isayatu kæla-m kuŋkulumæŋ.
Na tæ nu-m isu sæyæla sɔɔɔna.

⁶ Ma hiŋ taa lapa kusɔɔtɔ ké na pá wuki.
Ma kumelentu kasæyaya nté.

⁷ Wusasi kɔkæla-m ké na má kawa katatælaya.
Lanwakælle taa ké ma tɔŋ kuyæŋ tæna.

⁸ Wusasi sɔɔɔnsi salæyæna ma tænaŋa taa.
Pulupu fei tæcuŋŋ ké ma tɔnuyu taa.

⁹ Pæ yɔka-m ké tænaŋnaŋ ma fei toma.
Na ma lanwakælle yeki na má mɔlæyi.

¹⁰ Tacaa n nyéma ma kunyulæm ke teu.
Pæyele n nyéma ma mɔla.

¹¹ Ma lanje tɔkɔ ké na ma toma teŋ.
Ma ise náá tu teŋ nau.

¹² Ma taapalaa na ma asæmaa seeki ma wahala.
Na ma cɔkɔ nyéma hatælyæna-m.

¹³ Mpa pa pæekæyi ma sæm tɔ pa nyæki-m katɔsi
læna mpa paa caa-m na kupantu tɔ

pá yɔɔtæyi isayatu na tɔm kutusutu ke tam.

¹⁴ Ama ma pæsa ntam ké maa nuuki,
yaa kamumuka maa yɔɔtæyi natæli.

¹⁵ Ma we ké isu ntam,
maa cɔkɔ natæli.

¹⁶ Ma lɔɔ Tacaa nyaya ma tekiyi,
na má tanja si n cɔna ma nɔɔɔ.

¹⁷ Halu ma sælæma-ŋ si n taa yele na pá paana-m.
Yaa pá kæsæna ma cæŋluyu na pá kuli ma tɔɔ.

¹⁸ Mpi tɔ, ma cæe fiyinyuyu ké,
na ma wusasi tɔɔsæyi-m pæ tɔm.

¹⁹ Ma tisa ma kupæntuyu ké
na ku tɔm caalæyi-m.

²⁰ Ma kolontunaa wæna alaafæya ké na toma.

Mpa pa footiyi-m musunj tɔ,
pa payale we sɔɔntu.
21 Isayatu ke pa leetəyi-m ma kupantu lonte.
Ma preekəyi kupantu tɔɔɔ paa caaki-m.
22 Ma lɔɔ Tacaa, taa lɔ-m.
Pəyele taa hatələna-m poolunj.
23 Ma caa, ma nyuyɔ yātu,
kɔɔ lɔɔ ke ma waasuyɔ.

Kunyontɔɔɔlu kupəntəɔ tisuyɔ

39 Tafiiiti yontu nti tə we yonyoolaa nyuyɔ tu yontunaa na Yetutunj nyəntu taa tɔɔɔɔ.
2 Maa tuwa ma taa ké si maa feɔ ma tɔntɔ tɔɔ, na má taa pəntəna ma nɔɔɔ.
Maa kpa ma nɔɔɔ ke waatu wei isayatu ká wɛɛ ma kiɔ tɔ.
3 Pə tɔɔ ké ma suma isu kamumuka.
Ama ma lanje wakəlaa na ma wusasi sɔɔsi.
4 Nəɔəsɛɛ ru-m na á nyaya ma taa isu kɔkɔ na má mɔləyi.
Ntəna pə caali-m si má sələmi si:
5 Tacaa kɛɛsi-m saa wei ma weesuyɔ ká tɛ tɔ.
Kuyɛɛɛ isənaya pə kaasa-m.
Yele na má nyi isəna ma we tətantaa tɔ.
6 Ma weesuyɔ tayaləɔ we ké isu ntantaku wan.
Pəyele ku ta ke-ɔ pulu.
Yəlaa təna we ké isu heelim.
7 Yulu kɔkɔ ké isu isotom,
na í tanjəyi isu heelim,
na í kaaki wenəu huwa.
Ama i ta nyi ku kuulu.
8 Tacaa, pənente pepeye ma tasəyi tɛeluyɔ?
Nyaya maa tɛɛli təkpataa.
9 Waasi-m ma kawalaya təna taa.
Taa yeke na kumələməɔ wɔɔɔ-m.
10 Pənente ma sumaya,
maa kuliyi nɔɔɔ.
Mpi tɔ, nyá yelina na má wɛɛ yaasi ɔnɛ i taa.
11 Hai, yeke-m mapu ke mpu.
Ma tɔm ká tɛ nyá niɔ taa.
12 Yulu isayatu ke n hɔɔɔna i nkpaɔuyɔ,
na n wakəlyi i weesuyɔ nkpa
i sɔɔla teu tɔ isu sonsompəle
wakəlyu tuyɔ pile tɔ.
13 Hai, Tacaa ke nkpaɔɔ na n nu,
ma kusələmutu na ma kapusi.
Ma isəlum tɔm í taa kisi-ɔ pətɔɔtəle lapu.
Mpi tɔ, ma ké muusu ke nyá tɛɛ,
isu ma sɔɔɔnaa.
14 Kusi nyá isɛ ke ma tɔɔ
na n yeke na má feesi
na pəɔɔ má tɛɛ na pə saali.

Paa wei í nyi pə təna mpi n lapa-m tɔ

(Kukalətu 14-18: Yontu 70:2-6)

40 Tafiiiti yontu nti tə we yonyoolaa nyuyɔ tu yontunaa taa tɔɔɔɔ.
2 Tacaa ke ma tɛɛlaa təkpaɔa.

Na í kɛɛsəna ma tɔɔ na í nu ma kapusi.
3 Puyɔ anaam wei i ké
səm katantamaya tɔ i taa ké i kɛɛ-m.
Na í sənɔsi-m kukpamuyɔ tɔɔ,
na má tɔɔna naani.
4 Ta lɔɔ tuna ma nɔɔɔ taa ké
yontu kufatu si má sənna-i.
Payale nuwa na pá ná mpu.
Uena pá nyaɔna Tacaa na pá tu-i naani.
5 Leleɔ nulu nté wei i tuwa
Tacaa ke naani təkpataa tɔ.
I paa feina kalampaani nyəma na pɔɔɔtunaa.
6 Ma lɔɔ Tacaa n lapa təma sɔɔɔna ke,
tá tɔɔ ké n feina saala.
Ma caakaya a tɔm yɔɔɔtuyɔ
ɔɛ a kəla payale.
7 Pə taya kɔtaya isu isayatu huusuyɔ nyəɔka
yaa nkpa kɔkɔ lusa ka təna tɔ yaa kuhau ke n sɔɔlaa.
Ama nkpaɔɔ ke n tu-m si má nu nyá tɔm.
8 Pə tɔɔ ké ma tɔma si:
Mayalɔ, ma caa má la nyá luyɔ nyəntu.
Isu pə weu kiiu takəlaya taa tɔ.
Na má təkəyi nyá kiiu ke hatoo ma lotu taa.
10 Siyisuyɔ tɔm ke ma kraaləyi
samaa tuutuuma taa si:
Tacaa nyá waasəyəna.
Maa sunj, nyá mayamaya n nyəma mpu.
11 Maa nkpaɔɔ isəna n yapa-m tɔ,
na nyá kupantu nti n laki tam tɔɔɔ samaa taa.
Ama ma kraaləyi ké si nyayale ma waasulu.
12 Tacaa n ta kisi nyá pətɔɔtəle ke lapu.
Nyá kupantu na nyá taa teu kentiɔina-m tam.
13 Wahalanaa watəyəna-m na paa timpiyi.
Pa fei kaluyɔ, ma kawalaya fɔɔtɔ feɔyəna-m.
Pa tike ke ma naaki.
Pa payale kəla isu nyuyɔ taa nyɔɔsi.
Pə tɔɔ ké ma apalutu lepa.
14 Hai, Tacaa,
la suulu na n kɔɔ lɔɔ na n ya-m.
15 Mpa pa caaki ma wahala na ma sɔm tɔ,
pá kpisi na feɛle kpa-we na pə tisi-we təfe.
16 Mpa pa wɔɔɔɔ-m na pá kraləsəyi tɔ,
pa feɛle í tu-wɛɛ sɔɔɔntu.
17 Nyá preekəlaa təna í
yɔɔɔləna-ɔ na lanjulumle.
Mpa pa caaki si n ya-we tɔ,
pa taləyi-ɔ tam si:
Tacaa keɛ sɔɔɔ.
18 Ma ké kunyuntu ké na wahala tu.
Ama Tacaa tɔɔsəyi ma tɔm.
Nyayale ma waasulu na ma sənlu.
Ma lɔɔ, waasi-m taa taanɔ.

Kunyontɔɔɔlu lɔɔ sələmuɔ

41 Tafiiiti yontu nti tə we yonyoolaa nyuyɔ tu yontunaa taa tɔɔɔɔ.
2 Leleɔ nulu nté wei i paasəyəna acamaa tɔ.
Mpi tɔ, Tacaa ləsəyi-i wahala taa ké

kuyaku isayau wule ké.

³ Lɔɔ kentiɣi puntu weesuɣu tɔɔ ké,
na í cayana lanɣulumle ke tetu tɔɔ.
Lɔɔ u yeki na yulu inɩ í hoti ɩ kolontunaa sɛkraŋ taa.

⁴ Tacaa paasəxəna-ɩ ɩ wusasi waatu ké,
na ɩ fɛki-ɩ.

⁵ Ma kuyɔɔtutu nté si: Ma pəntəna Tacaa,
ɩle nyəni ma pətɔɔtəle na hí waasi-m.

⁶ Ma kolontunaa pɔɔsəxəna na musɔŋ si:
Pəlee ké n ká si na pá sɔɔ nyá tɔɔ?

⁷ Ye pa taa nɔɔɔlu kɔma ma wiiluyɣu
pɔɔɔtu tɔm ké ɩ yɔɔtəɣi si ɩ hiki
timi ɩ ka cayana-m tɔ.

⁸ Mpa paa caa-m tɔ pa kotiyi ké na
pá wɛlətəɣi ma isayatu tɔm si:

⁹ Kutɔŋ isayau hiisəna-ɩ,
ɩ kaa kul.

¹⁰ Halɩ ma taapalu kupan wei
má na-ɩ tə nukaya təma tɔm
na té tɔki ma mutu tɔ
ɩ kula ma tɔɔ.

¹¹ Halɩ, Tacaa nyəni ma pətɔɔtəle,
na hí kusɩ-m na má lɛeti-wɛ.

¹² Mpi pu huli si n sɔɔla-m tɔɔɔle
waatu wei ma kolontunaa ká ye le koou
si mpe pa kəla-m tɔ.

¹³ N paasəna-m ma tampana tənɣu tɔɔ,
na hí su-m nyá isentaa ke tam tɔɔ.

¹⁴ Tacaa lɔɔ wei nyá n ké lseyeli nyéma
lɔɔ tɔɔɔle teeli tu.
Lɔɔ í kɔna mpu.

TAKELAYA NAALE NYENKA

(Yontu 42-72)

Wei ɩ hatələna lɔɔ təsɛɛle tɔ ɩ wula

42 Kolee yontu nti tə wɛ yonyoolaa nyuɣu tu
yontunaa taa tɔɔɔɔ.

² Lɩu lukɔtu piukuyɣu nam na í tənɣu lum akpaa tɔ,
níruɣu ma pɛɛkəɣi Tacaa.

³ Ma nyuləɣi weesuɣu tu lɔɔ nyaga.
Pəlee ké maa kɔɔ nyá té na má na-ŋ?

⁴ Lsəlum ke ma tɔki ilim na ahoo.
Mpi tɔ, pa pɔɔsəɣi-m tam ké si:
Leye nyá lɔɔ inɩ ɩ wɛɛ?

⁵ Halɩ pə lapa na má tɔɔsəxəna lanɣwakəlle ke
isəna samaa tukaya-m heku na lanɣulumle sɔɔɔɔle,
na té pukina lɔɔ təyaga tɔɔ,
na pá wilitiyi na pá sanɩ-ɩ tɔ.

⁶ Pepe tɔɔ ké ma lanɣle wakəɣi ma ti tɔm tɔɔtɔ?
Pə kəla teu si má tɛɛli ma lɔɔ
na má tasa-ɩ sam tɔɔtɔ.
Inəɣəle ma waasulu lɔɔ.

⁷ Halɩ, Tacaa, ma lanɣle wakəlaa ké tətɔɔtɔɔɔ.
Pə tɔɔ ké ma tɔɔsəɣi nyana Yaatanɩ tetu mə tɔm,
na nyá sɛɛlaa na Hɛɛmɔŋ puɣu na Misyaa pulasi
tɔm.

⁸ N yelaa na wahalanaa tənɣu
təmayə ma tɔɔ ɩsu lum hola.

Pa waasa ma tɔɔ ké təwisiwisi.

⁹ Tacaa, la-m kupantu ke ilim.
ɩlena má yoo-ŋ yontu ke ahoo,
na má sələmi-ŋ.

Mpi tɔ, nyá haana-m weesuɣu.

¹⁰ Ma kentulu lɔɔ,
n sɔɔ ma tɔɔ suwe na pá nukɩ-m?

Na hí ye le ma kolontunaa na pá ŋmakəɣi-m?

¹¹ Pa kutuyɣu nu-m ké təkprətu
na pá yɔɔtəɣi ilim na pə tɛm si:

Leye nyá lɔɔ inɩ ɩ wɛɛ?

¹² Pepe tɔɔ ké ma lanɣle wakəɣi ma ti tɔm tɔɔtɔ?

Pə kəla teu si má tɛɛli ma waasulu lɔɔ,
na má tasa-ɩ sam tɔɔtɔ.

43 Halɩ, lɔɔ, sɛɛna ma tɔɔ ké
mpa pa ta nyɩ-ŋ tɔ pa tɔm taa,
na hí ha-m tampana.

Ya-m pɔɔɔtunaa na asayaa niŋ taa.

² Nyagəle ma kentulu,
n kisiyi-m suwe?

N yelaa na pá nukɩ-m
na ma kolontunaa ŋmakəɣi-m suwe?

³ Huli-m nyá nyaaləm na nyá tampana
na á pona-m nyá təcayəle
ke nyá puɣu nanŋ nyənku tɔɔ.

⁴ ɩle maa kprətəna nyá kɔtaya tələtə təna.
Mpi tɔ, nyagəle ma lanɣulumle na ma ayɔɔlɛɛ.

Halɩ, ma lɔɔ maa sɛɛ-ŋ na ma sanɣu.

⁵ Pepe tɔɔ ké ma lanɣle wakəɣi ma ti tɔm tɔɔtɔ?
Pə kəla teu si má tɛɛli ma lɔɔ
na má tasa-ɩ sam tɔɔtɔ.
Inəɣəle ma waasulu lɔɔ.

Tacaa kentuyɣu sələmuyɣu

44 Kolee yontu nti tə wɛ yonyoolaa nyuɣu tu
yontunaa taa tɔɔɔɔ.

² Halɩ, Tacaa, tá caanaa kɛɛsa-tuyɣu
mpi n lapa-wɛɣɛ too lɔŋtaa tɔ
na té nuuna tá ŋkpranŋ.

³ N tɔɔɔna piitimnaa yəlaa na hí su-wɛ.
N kuwa yəlaanaa na pá waləna-wɛ.

⁴ Pə taya pa toŋ na pa yoou wontu yapəna-wɛ,
na pá lá na pá tɔɔɔ tetu.
Ama nyá toŋ na nyá wɛɛu ke pa waali lapəna mpu.
Mpi tɔ, n ka sɔɔla-wɛɣɛ.

⁵ Halɩ, lɔɔ, nyagəle ma wulaɔ,
nyá yekina na Yakɔpu kəɣi.

⁶ Nyá toŋ ke tə pəsəxəna tá kolontunaa ke kprən-
təlasɩ,
na té fəɣi-wɛɣɛ nɔɔhɛɛ na nyá hətɛ.

⁷ Tə ta tu tá tɔɔu ke naani.

Pəyele tə ta tan tá layatɛ si té waasi-tuyɣu pulu.

⁸ Mpi tɔ, nyá yakəna-tuyɣu tá kolontunaa niŋ taa
na hí tuyɩ mpa paa caaki-tu tɔɔɔ fɛɛɛ.

⁹ Tacaa tu tuyɩ-ŋ teeli ke paa kuyaku ŋkuɣu.
Tu sɛɛki-ŋ tam ké.

10 Paa na mpu n lo-tu na n tu-tuyu feele,
na n kisi ta yoolaa waali ke weeu.
11 N yelaa na te se ta kolontunaa,
na pele pa kuu ta wontu.
12 N peta-tuyu pa niη taa ke usu tala ke takule
na te ya yem ke lelaa te.
13 N lo nya piya taya alaha ke yem ke
n ta waa ta taa ke pulu.
14 N yelaa na ta cwa nyama tuuki-tu,
na pa paana-tu na pa wonji-tu.
15 Taya piitinnaa yookina yontu,
na yelaa na tuliyi-tuyu ntompee.
16 Paa kuyaku ηkuyu feele kraaki-m
na pa laki-m tokuyu
17 ke waatu wei ma nukki
kolontu kutuyu na i sayatuyu ta.
18 Wahalanaa pane pa tana pa makana-tuyu.
Peyele ta ta taa nya ta.
Peco ta ta wakali ta na-η ta naya peelyu.
19 Ani ta ta lo-η yaa te hatelana nya mpaau.
20 Paa na mpu n nanha-tuyu
lonte nte pa lwa ta te taa ke
taale hasi tayaale.
Na n ye na sam sakretuyu nyala ta ta.
21 Ye tu taa ta lo taa,
yaa ta suu tuη ke laau,
22 n taa kpisi pa nyam.
Mpi ta, n nyama pa tana mpi
pa we yulu lotu taa taa.
23 Nya ta ke pa kuyi-tuyu paa kuyaku ηku,
na pa lakana-tu usu pa pukuyuna heu ke takule ta.
24 Hai, Taca n tooki suwe?
Fe na n kuli, taa lo-tuyu tam ta.
25 Pepe ta ke n taa ta wahala
na ta lanwakalle ta
na nn caaki ta nyenyu?
26 Mpi ta ta hota ta lotu ta ke musuyu taa ke.
Hai, kuli na n waasi-tu.
27 Heti-tuyu nya kupantu ta.

Wulau akpayale yontu

45 Klee yontu nti ta ke taa taa nyantu
na pa yookina caman na te we yonyoolaa
nyuyu tu yontunaa taa taa.
2 Tam kupantu haya ma taa ke si ma yactu.
Wulau ke ma yoo ma yontu.
Maa yoo-tayi na caman usu takalaya ηmaaluu kupan.
3 N tee apalaa tanaη usentaa luu,
na n yactu tanaη caman.
Lo koola-η kupantu ke tam ta ke.
4 Yoolaa taa yoolu,
leli nya layate.
Nteyele nya teu na nya teeli.
5 Kra nya yoo kee taa na nya taa taa,
na n huli tampana tanyu na n seena acamaa ta.
Nya ton i nana nya kookalana taa.
6 Ta nya nyama kusente
na n yaa nya kolontunaa nyama

na n manna-weye nya tee.
7 Hai, lo, nya kumte we tam ta ke.
Tampana ke n tanyu na n tana nya kawulaya.
8 N taa siyisuyu ke na n kisi usayatu.
Pa ta ke nya lo la-η nya taapalaa taa,
na pa pa-η taya nim.
9 Na talaalunaa waani waani taa taa ke nya wontu
ta.
Na lanhulumle yonkraama kulayi,
nya kutuluη wei pa lapa caman na tuuη kela ta i taa.
10 Awulaa peela we kawulaya taya taa alaa taa.
Wulau alonyanη sana nya taa taa
na i tawa wulanaa kupama.
11 Ma peeli ke kraanη ke teu
na n keesi use na ma ta.
Saa nya yelaa na nya caman taya pa ta.
12 Wulau la-η i suu-η nya teu ta.
Layale nya taa, luη-i ate.
13 Tii icate nyama mpa pa wena liyitee
na pa keli lelaa ta,
paa peeli si n huli-weye peele,
lena pa ha-η kucanη.
14 Wulau peeli taya takpapa ke kawulaya taya
taa.
Wontu nti pa luuna wula taa i suuwa.
15 Pa taa-tayi ηmalam payale ke.
Ntayi i suuki na peela su-i na pa pona wulau kin.
16 Na pa sukana-i na kawilasi ke wulau taya.
17 Hai, wulau, kuyaku nakuli nya piya
i kraη nya taa kawulaya kumte,
na n la-weye antulinya tana awulumpiya.
18 Ama ma taa taa nya hae ke paa waatu wei ke.
Lena yelaa tana san-η tam ta.

Pa tana pa tu lo we ta waali

46 Klee yontu nti pa yookina taa taa taa na te
we
yonyoolaa nyuyu tu yontunaa taa taa.
2 Lo ke te ta taa taa na ta nyuyu tate.
Layale waasyu ηku ku lanayi lanwakalle waatu ta.
3 Pa ta ke paa tetu ka sele
na taa taa na i tiiki lum tee
yaa lum hola kalayi kate na a wasayi
na a kulayi na a ciyitiyi taa, tu nyan.
5 Taa nakali ka wenna na ka lum heesayi
lo icate nyama lanle.
Lo taa lo taa taa taa taa taa taa.
6 Lo we ta taa le pulupu i ciyitiyi-te.
I ka waasi-teye na paco ilim lu.
7 Ye lo kula i taa ta piitinnaa tee suuki ke,
na kawulasi na seliyi,
na tanyu na pi taa tetu na te taa na te tiiki.
8 Ate na lo taa pa tu Taca we ta waali ke.
Yakpu lo ke te ta kukentuyu.
9 I taa na i na tanyu tana wena
Taca lapa tetu ta ta.
10 Lu i kuyuna yonη nyuyu ke hatoo antulinya tana
ta,

na í peləxi pə təkŋ na pə ŋmantaasi,
na í wə kpaləŋ ke kəkə.

¹¹ Lsə si: Yəlaa í heesi yoou na pá cəkəna si ma ké lsə.
Má ŋmakələna tetu na tə piitimnaa.

¹² Ate na isətəa tu we tá waali ké.
Yakəpu lsə kele tá kukentuŋu.

L wiliti Tacaa wulau səsə

47 Kolee yontu nti tə we
yonyoolaa nyuŋu tu yontunaa taa tɔɔlɔ.

² Yəlaa me mé təna í wilitiyi,
na í maki niŋ taa ké tá lsə.

³ Mpi tɔ, pə təna pə tɛɛ suukəna
Tacaa lsətəa lsə səsə ké.

lnəxələ tetu təna wulau səsə.

⁴ lni ɪ tuŋuna tá niŋ taa ké yəlaa,
na í tu tá nəkəhe tɛɛ ké piitimnaa.

⁵ Yakəpu nyəma taya ɪ səsəlaa
na í ləsi tá tetu na tá laŋa heewa.

⁶ Kawilitasi na tutuŋu wula ke
lsə Tacaa kpana ɪ kumte tɔ.

⁷ L yoo Tacaa ke yontu.

lnəxələ tá wulau, í samɪ-ɪ.

⁸ Lsə kele tetu təna wulau.

í samɪ-ɪ na yontu kupantu taa kupantu.

⁹ Lsə caya ɪ kumte naŋŋ nyəntɛ tɔ ké
na í təkɪ piitimnaa tɔ ké kawulaya.

¹⁰ Piitimnaa awulumpiya səsə Apələham lsə yəlaa
tɔ.

Mpi tɔ, lni ɪ tənna atɛ awulaa na pəsəlaa təna
na í təkɪ pa təna pa tɔ ké kawulaya.

Wulau səsə ɪcatɛ

48 Kolee yontu ntɔ.

² Tacaa ké səsə ké,

ɪ muna samtu təna ke ɪ ɪcatɛ taa ké
ɪ puŋu naŋŋ nyəŋku tɔ.

³ Siyəkŋ puŋu ŋku ku tewaya
na ku heesəxi tetu təna yəlaa laŋa.

Ku wenna ilim ntɔɔŋ tɔ ké,
ku taa ké wulau səsə ɪcatɛ wɛɛ.

⁴ Tacaa we tə taa ké na í kentiŋi tə tɔ
na pá kəli tə koluŋa toŋ nyəŋka.

⁵ Awulaa kotaa na pá kuli Siyəkŋ tɔ.

⁶ Pa nawa ɪcatɛ ɪlena sɔɔntu
anaam kra-wɛ na pá tu casələ.

⁷ Mpuŋu sɔɔntu tuta-wɛ na pá niki tənɛ unəxi
seluŋu ɪsu luluŋu wəsasi tutuŋu alu tɔ.

⁸ Yaa ɪsu ilim təlulɛ heelim
yəkuyə kpuləŋ səsəkŋ tɔ.

⁹ Nti tu nuwa kunu tɔ,

tə na-ti na tá isəpələ

ke Tacaa pə təna pə tu lsə ɪcatɛ taa.

¹⁰ Ha, Tacaa tə huɪ nyá kupantu tɔm
ke nyá təsɛɛ taa.

¹¹ Lsə nyá samtu nukɪ tetu tənasi taa ké.
Siyisuyu ke n təŋəxi na í huləŋəna nyá toŋ.

¹² Pa yəkəxi Siyəkŋ pulaya taa ké,

na Yuta acalɛ náá wɛ aŋmaala taa ké
nyá tampana huulɛ tɔ.

¹³ Í tɔ na í cək Siyəkŋ ɪcatɛ taa
na í kala ɪ tətəŋlɛ kutuluŋ.

¹⁴ Í paasəna tə koloosi na si toŋ
na í ká keesi mə piya si:

¹⁵ Lsə kele tá lsə ké tam tɔ.

lni í ká tiikiŋina-tuŋu haləna tá səm.

Yulu səkɪ niŋ kakpasɪ ké

49 Kolee yontu nti tə we yonyoolaa nyuŋu tu
yontunaa taa tɔɔlɔ.

² Antulinya taa yəlaa me,

mə təna í ke ŋkraŋŋ.

³ Səsaa, na səkɛpema,

na liŋitee nyəma,

na kunyontunaa me,

⁴ ləmaŋasɛ tɔm ke ma yɔɔtəxi,

na ma taa kumaŋasətu wɛna huwɛ ke səsəm ké.

⁵ Ma welisiŋi teu ke ɪtuule taa ké,

na má tɛləsəxi-tɛ na cəmuyɔ.

⁶ Pepe tɔ ké maa tasa nyam ke wahala waatu

ke saa wei ma kolontunaa ká ta-m

na pá tuŋu-m wahala tɔ.

⁷ Pa liŋitee tuutuuma ke pa tu naani

na pá hɔŋ pa ti na pa wɛnaɪ katatələya.

⁸ Ama pa taa nɔɔlɔ fɛina toŋ si

í ya lsə cəkɔɔ ɪ tɔɔntələ weesuyɔ

yaa ɪ maŋamaya ɪ nyəŋku.

⁹ Yulu ləsaya kəla liŋitee,

paa pə lá isəna nɔɔlɔ kaa pəsi ka yapu.

¹⁰ Pa huukɪ si paa fiti pələau pa kaa si?

¹¹ Tampana tɔ, paa n ké nyəntu yaa kumelɛŋ,

n ká si ké, na í yelina lelɛa ke nyá wɛnaɪ.

¹² Paa pa hawa pa tetu ke pa həla

pələau tike ká tɛna na ku pəsi

pa təcayalɛ tam tɔ nyəntɛ.

¹³ Yulu səsəkŋntu kaa səsə ɪ weesuyɔ ke tayaləŋ.

l we tənaya ke teitei ké ɪsu kɛntɛ.

¹⁴ Yəlaa mɛɛ pa təxi pa tuŋi naani

na pá nyənəxi pa kuyɔɔtutu tike ke tampana nyən-
tu.

¹⁵ lɛ mpi pa kŋ tɛsənau tɔɔlɔ.

Pu keeti-wɛɛ ɪsu heeŋ

na pá susɪ atətələ taa

na səm pəsi pa tiikilu.

Na pə siŋisina-wɛɛ pələau tərəŋrəŋ na pa teu si.

Atətələ taa kele pa təcayalɛ.

¹⁶ Ama lsə ká ya-m atətələ taa təna,

na í ləsi-m.

¹⁷ Paa yulu wɛnaɪ tŋŋna hukuŋu na í suukɪ toŋ

nyá laŋlɛ ɪ taa pelɪ.

¹⁸ l kaa kpenna pə taa puluŋu ɪ səm wule

na í pona atətələ taa.

¹⁹ Pəyele ɪ yaakaya ɪ təxi

lelɛŋ nuɪu ké na í wɛna ɪ ɪsɛ.

Na í saŋ ɪ ti si pə tŋ teu.

²⁰ Paa na mpu, pə wɛɛ ké sɪ,
í polo timpɪ ɪ caanaa wɛɛ
na paa naaki nyaalam tɔ.

²¹ Yulu pəsəyi na í wɛɛna sɔsɔntu,
ye ɪ feina ləmaɣasɛɛ ɪ wɛɛki tənaya ke
teitei ké ɪsu kɔpɛtɛ.

ɪsɔ kɔŋ sɪ ɪ huuki ɪ huule

50 Asafi yontu.

ɪsɔ Toma tənə tu Tacaa yaaki tetu tənaya
pə kɔpɔɔɔ ilim tɛlulɛ na pə tɛtɛlɛ tɔ.

² Siyɔŋ ɪcatɛ nte tɛ tewa tɛkpataa tɔ
tɛ taa ké ɪsɔ teeki kɔkɔ.

³ Ta ɪsɔ kɔŋ ké,

ɪɛ pə taya tɛpamm.

Kɔkɔ wɛ ɪ nɔɔɔ tɔ ké na ká niisiyi pə tənə.

Heelim ɪsɔɣam sɔɔna-ɪ ké.

⁴ ɪsɔ huukəna ɪ yɛlaa na

í yaa ɪsɔtɔnuɔɔ na tetu ke aseeta.

⁵ ɪsɔ sɪ: í koti ma nyéma mpa

ma na-wɛ tɛ pɛɛla nɔɔɔ sɪ

paa nuuna-m na pá lá pə kɔtaya tɔ.

⁶ ɪsɔtɔnuɔɔ ɪ yɔɔɔ sɪ Tacaa má ma siyisaa ké.

Mpi tɔ, maɣalɛ huunlu.

⁷ ɪsɔ sɪ: Ma yɛlaa ɪsɛyɛɪ nyéma í ke ŋkɔpɔŋ

na ma kaləna-mɛ, ma ké mə ɪsɔ ké.

⁸ Maa kaləna-mɛyɛ,

ɪɛ pə taya ma kɔtasɪ tɔ,

í tá tu heɛsɪ-m sɛɛyɛ lapu,

⁹ ma kaa mu, maa caa mə latəcɛnaa

yaa mə kpeɛŋ tɛɛ pəŋtulɔŋ kɔpɔ.

¹⁰ Mpi tɔ, má tənna hɔtu tɛɛ wontu tənə

na pulasɪ taa nyəntu tənaya iyisi iyisi.

¹¹ Na pə sumasɪ tənə,

atɛ wontunaa tənə ké ma nyəm ké.

¹² Paa nyɔɔɔ wɛ-m, maa pɔɔsɔyɪ.

Mpi tɔ, antulinya na ɪ nyəm tənə má tənna.

¹³ Wulee ma tɔɔ latəcɛnaa nantu

na má nyɔɔ pəŋtulɔŋ caləm na?

¹⁴ Pə taya tɔɔnaya kuhau ke ma caaki.

Ama sɛɛtu ke ma pɔɔsɔyɪ.

í tənəyɪ na í laki ɪsəna

í ka suwa ɪsɔtaa ɪsɔ sɔsɔ maya nɔɔsɪ tɔ.

¹⁵ Na ye í wɛ laŋwakəllɛ taa í yaa-m na má waasɪ-mɛ
na í tu-m teeli.

¹⁶ Maa pɔɔsɪ asayaa sɪ:

í kaləyɪ ma kiiŋ na má na-mɛ tá nɔɔɔ pɛɛluɔ tɔm

wɛ mə nɔɔsɪ taa sɪ pə waasɪ-mɛyɛ wɛ?

¹⁷ ɪlɛna má sɛyɛsɔyɪ-mɛ na ɪ nuuki

na í kɔkɔ ma tɔm.

¹⁸ í tənəyɪ ŋmulaa tɔ ké,

na í sɔsɔyɪ wasaŋkalənaa tɔ.

¹⁹ ɪsɔyatu ke mə nɔɔsɪ yɔɔtəyɪ

na ɪ nyaŋna kaloolaya.

²⁰ Na í cakɪ mə tɔɔntələnaa acaya,

na í kɔpɔŋəna mə maɣamaya mə newaa.

²¹ Mpi í lapa tɔɔlɛ,

na í huuki sɪ má su na?

Yaa í maɣasəyɪ mə taa sɪ,

maa tənə mə ɪkɔpɛtɛ.

Maa kuli mə tɔ ké

na má kuli mə acaalətu tənə tɔ na í ná.

²² Mə tənə mpa mɛ í sɔkɪ ma tɔ tɔ í ke ŋkɔpɔŋ.

Pə taa kɔɔ na má cəl-mɛ na nɔɔɔlɔ kaa waasɪ-mɛ.

²³ Ma sɛɛtu nté wei ɪ kusəyɪ

ma nyuɔɔ ke teu tɔ.

Na wei ɪ nukəna-m tɔ,

puntu ke ma waasəyɪ.

Sələmuɔɔ sɪ pá huusi ɪsɔyatu

51 Tafiiti yontu nti tɛ wɛ yonyoolaa nyuɔɔ tu
yontunaa taa tɔɔlɔ.

² Tə taa ké Tafiiti kɛsəyɪ waatu wei ɪ na Ulii alu
Pasepa pa lapa

Wasəŋkalətu, na ɪsɔ kuyɔɔtutu tɛləsulɔ

Nataŋ polo na í kaləna-ɪ tɔ pə tɔm.

Yontu ntəyɛɛ sɪ:

³ Hai, ɪsɔ, nyəni ma pətɔtɛɛ ke nyá kupantu tɔ.

Huusi ma kawalaya ke nyá suulu sɔsɔ tɔ.

⁴ Nyaali ma ɪsɔyatu tɛkpatakɔpata,
huusi ma tɛpəntɛɛ na má wɛɛ tənəŋ.

⁵ Mpi tɔ, ma nyəma ma kawalaya tɔ,

ma naaki ma tɛpəntɛɛ ke tam.

⁶ Nyá tike ke ma pəntənaa,

mpi tɔ, ma lapa mpi pə fɛɪ-ŋ teu tɔ.

N wɛna tampana ke timpɪ n huukəna-m tɔɔ,

n ta wakəlɪ tiili.

⁷ Ma ké kawalaya tu ke hatoo kuyəŋku

ma too haɣa-m tɔɔ.

ɪsɔyatu taa ké ɪ lula-m.

⁸ Ama n caa ké sɪ tampana í wɛɛ ma lotu taa.

Tu ləmaɣasɛɛ ke hatoo ma taa.

⁹ Huusi ma ɪsɔyatu na má wɛɛ tənəŋ.

Nyaali-m na má kəlɪ kɔpɔkɔ mulum ke hulumuɔɔ.

¹⁰ Kɛsɪ-m laŋhulumlɛ sɔsɔlɛ tɔm,

ɪlɛna ma wei ma laŋlɛ ka wakəlaa tətɔɔtɔɔ tɔ

tə huləmi təlɔlɔlɔ.

¹¹ Kɛsɪ nyá ɪsɛ, taa nyəni ma ɪsɔyatu,

huusi ma təwakəllɛnaa.

¹² Hai, ɪsɔ tu ma taa ké ləmaɣasəɛ naŋŋ nyəntɛ.

Layasɪ-m kufalu na má nukəna-ŋ na lotu kulumtu.

¹³ Taa ɪ-m na má hatələna-ŋ,

yaa n ləsɪ nyá Feesuɔ Naŋŋtu ke ma taa.

¹⁴ Mələna-m ma nyuɔɔ yapu laŋhulumlɛ,

tu ma taa ké nuunau ləmaɣasəɛ.

¹⁵ ɪlɛna má hulɪ pəntəlaa ke nyá mpaŋ

na pá tənəyɪ na pá tayani kɛsɪyɔɔ na nyá tɔ.

¹⁶ Hai, ma nyuɔɔ yatu ɪsɔ, ləsɪ-m səm*fa* taa,

na má kɔpɔlɛna laŋhulumlɛ ke nyá waasɪyɔɔ tɔm. †

¹⁷ Tacaa kuli ma nɔɔɔ na má sa-ŋ.

¹⁸ Ye nyá luyɔ ka wɛ kɔtasɪ maa lapa-ŋ.

Paa nsɪ kɔkɔ lusa sɪ tənə tɔ sɪ maɣamaya,

n ta sɔkɪ.

¹⁹ Hai, ɪsɔ kɔtaya ŋka ka wɛ-ŋ teu na n caaki tɔɔlɛ sɪ

† LƏSɪ-M SƏM: Lɛlaa huuki sɪ ntanyi yontu tu caa sɪ ɪsɔ í cɛpɪ-ɪ
yulokulɛ nte unɪ ɪ lapa tɔ tɛ taa.

yulu lanje na i laakali i wakelana i isayatu.

²⁰ La nya kupantu ke Siyoni nyema ke nya pelee taa.

Na n hma Yosalem koloosi.

²¹ Waatu inayi n ka saku kotasi nsi n suwa si pa la-ji to, na nsi kaku lusa si tana to. Lena pa la-ji kotasi ke latacena ke nya kotaga tlate to.

Yulu wei i tu naani ke i wenu to

52 Tafiiti yontu nti ta we yonyoolaa nyuyu tu yontunaa taa tycob.

² Ta taa ke pa keesayi isana lcom tu Toweki tayasa Sayuli si Tafiiti pola Apimeleki te. Yontu ntayale si:

³ Toji tu nya, n yoclayana nya isayatu ke mpu suwe? N ta nyi taa si lso kupantu we tam to?

⁴ Nyá nsamle na loji isu hunuyu, na n tusayana lelai.

⁵ N saku isayatu na pe keli kupantu, na n caaki kocku na pe keli tampana.

⁶ Na nya lanje heena tom tana nti ta wakelayi to. Ta tana ta ke kukeketu ke.

⁷ Pa to ke lso ka wakeli-ji tam to.

I ka lesi-ji nya te na i teena, na i kpesi-ji weesuyu nyema te na i tycob-ji.

⁸ Siyisilaa ka na-i na sacyntu kra-we.

Paa woni-i na pa toji si:

⁹ Ye yulu kisa lso ke kpuluyu tycu na i ha i tayi liyitee nna i wakela lelai na i hiki to, isana i teina tycob.

¹⁰ Ama ma we lso tayaga taa ke isu tycu hetu nyenku.

I kupantu taa ke ma ha ma tayi tam to.

¹¹ Ma saji-ji tam to ke pe tana mpi n lapa to pe to, na ma kraalayi nya yalaa isentaa si, n ke kupa.

Yalaa kupama na pa lso ke antulinya isayau taa

(Yontu 14)

53 Tafiiti yontu nti ta we yonyoolaa nyuyu tu yontunaa taa tycob.

² Kumelemenji mayasayana i taa si lso fei.

Yalaa mpe acaalatu ke pa laki, kupantu latu fei.

³ Hatoo isataa ke Taca nyenayana ate yalaa si i naaki si lamayasee tu nycob i peekayi-l?

⁴ Pa tana pa yela i mpaau ke na pa wakeli. Kupantu latu fei pa taa paa kulom.

⁵ Isayalataa mpe pa kaa nu.

Pa pesa ma yalaa isu tycobaga na pa tki paa seeki-m.

⁶ Tanaga paa selina sacyntu pacu sacyntu fei. Lso ka ku mpa pa kulayi i to to na i lo.

Paa tycob fele, mpi to, lso lo-we.

⁷ Hai, ma kooliji ke si lseyeli nyema waasuyu i luna lso pycu taa ke waatu wei

Taca ka mena i yalaa mpa paa kuuwa to. Yakubu luluyu nyema lseyeli nyema ka hmaalana lanhulumle saku.

Kunyontycobu yaaki si pa waasi-i

54 Tafiiti yontu nti pa yookina sajku na ta we yonyoolaa nyuyu tu takelaya taa tycob.

² Ta taa ke pa keesayi isana Sifi nyema pola Sayuli kin na pa tayasi-l si Tafiiti hmela pa tetu taa to.

Yontu ntayale si:

³ Hai, lso, ya-m nya hae to,

na n huli ma tampana na nya toji.

⁴ Hai, lso nu ma kuyocytutu.

Ke hkrapiji na n nu ma kusalamutu.

⁵ Mpi to, kra nyema kula ma to, na pa saku ma weesuyu lesuyu na musoji pa paa feina-ji.

⁶ Ama nya waasana-m, nyayale Taca, na n paasayana-m.

⁷ Isayatu i meli ma kolontunaa nyocji taa na n teli pa naku ke nya tampana to.

⁸ Ma la-ji kotaga na lotu kulomtu

na ma sa nya hae.

Mpi to, Taca n ke kupa ke.

⁹ N fita-m nayese tana taa ke, na ma nyenayi ma kolontunaa kpisuyu.

Wei i waali pa luwa to i salomuyu

55 Tafiiti yontu nti pa yookina sajku na ta we yonyoolaa nyuyu tu yontunaa taa tycob.

² Hai, lso ke hkrapiji na n nu ma kusalamutu.

Taa kisi ma wiinau ke nu.

³ Nu ma tom na n cu-m, nayese pua-m na ma caku yem na ma huyutiiji lotu.

⁴ Mpi to, ma kolontunaa nyaasayi-m ke, na asayaa na hmakelayi-m na pa malayana ma nyuyu taa ke wahala na pa we ma waali na panna.

⁵ Ma lanje wakela saku ke, na sam sacyntu pu-m.

⁶ Sacyntu sacyntu kra-m ke, na ma seliji.

⁷ Ma nyulaya isu ye ma wena keji isu alukuku, ma kula huntu na ma hee.

⁸ Ma sewa na ma polo pooloji na ma caya timpi nycob fei to.

⁹ Ma sewa loji ke kacuculaya na heelim saku na ma caku.

¹⁰ Taca, liyiti ma kolontunaa, pa taa nu tana.

Mpi to, musoji na iyosile tike ke ma naaki icate taa.

¹¹ Yoo caku tana to koloosi ke ilim na aho.

Kupantaji na acilayatu suna ta taa.

¹² Yulukule we ta taa ke.

Peyele hmulam na tusuyu na lanayi.

13 Ye pu ké kolontu tuukəna-m pə taa la-m pulu.
 Yaa ye ma pata ka kulayana ma tɔɔ maa ɲmela-l.
 14 Ama ma na wei tə kaawa na ma tuɣuna-l tɔɔ,
 ɪ ké ma taapalu na ma ceu ké.
 15 Ma na-l tu wə təma na lelej ké,
 na tá na samaa tə puki lɔɔ təsɛɛ taa.
 16 Səm í tuti ma kolontunaa,
 na pá tii atətəle taa na pa ɪsɛ.
 Mpi tɔ, ɪsayatu suna pa taa.
 17 Lɔɔ ké maa wiina,
 na ɪni ɪ ká waasəna-m.
 18 Tanəɲ na ilim taa na taanaya ke ma wiiki
 na í nukɪ ma nɔɔɔ.
 19 ɪni ɪ ká yana-m na í ye le na má hɛɛsɪ.
 Mpi tɔ, mpa pa kuləɣɪ ma tɔɔ tɔ pa wə payale ké.
 20 Lɔɔ wei ɪni ɪ ké wulau ke too tam tɔɔ tɔ,
 í nu na í pasa-wɛ.
 Yəlaa mpé paa layasəɣɪ,
 pəɔɔ paa nyaɲna lɔɔ.
 21 ɪ tu ɪ taapalaa mpa í na-wɛ pa wə lelej tɔɔ niɲ.
 Na í wakəli nɔɔɔ ɲka ɪ ka pɛɛlaa tɔ.
 22 ɪ nɔɔɔ na lelej ké ɪsu tuɲ na ɪ taa na kəkɔ,
 na ɪ faacinaa tewa, ɪlena ɪ taa na sapəlasɪ.
 23 Pɛti nyá nəɣsɛɛ tənaɣa Taca na niɲ taa, na í
 paasəna-ɲ.
 ɪ yeki sɪ siyisulu í cɛɲɪ.
 24 Ama lɔɔ n ká ye le na yəlaa mpɛ
 pa tii pəlaau tapuɣu tɛɛ.
 Yulukulaa na ɲmulaa ná kaa haya
 pa pusi heku na pəɔɔ pá sɪ.
 Ama nyaya ma pɛta ma tɪ.

Kunyɔntɔɔɔɔ pɛta ɪ təɣɪ lɔɔ

56 Tafiiti yontu nti tə wə yonyoolaa
 nyuɣu tu yontunaa taa tɔɔɔɔ.
 Yontu ntəɣɪ pa yookina alukuku wei ɪ wə
 pooluɲ tuɲ sɔɔɔɔ tɔɔ tɔ ɪ luɣu.
 Tə taa ké Tafiiti kɛɛsəɣɪ ɪsəna Filiisi nyəma
 səɲsa-l Katɪ tɔ pə tɔm.
 Yontu ntəɣəle sɪ:
 2 Hai, lɔɔ nyəni ma pətɔɔtəle, pa huluyu-m ké.
 Kuyɛɛɲ təna pa yookina-m ké, na pá caaləɣɪ-m.
 3 Kuyɛɛɲ tənaɣa ma kolontunaa wə ma waalɪ.
 Pa wə payale ké, na pá yookina-m.
 4 Ye kuyaku ɲku sɔɔɔntu í kpa-m,
 nyaya ma tuɣɪ naani.
 5 Ma saɲ lɔɔ ké ɪ tɔm kuyɔɔɔtutu tɔɔ,
 na ma tu-l naani na sɔɔɔntu fɛɪ.
 Pepeɣe yulu pəsəɣɪ na í la-m?
 6 Paa kuyaku ɲkuɣu pa tuɣu-m kunyɔɲ,
 na pá huuki ma tɔɔ ké ɪsayatu.
 7 Pa lapa nɔɔɔ kulumaya sɪ pa cɛɲəɣɪ-m na pá
 naasəɣɪ-m
 na pá huliyi ma ɪkpatɛ ke paa timpi ma puki tɔ.
 Mpi tɔ, pa caa ma weesuɣu ləsuyu tɔ.
 8 Pa kaa pəsɪ pa fitina ɪsayatu nti pa laki tɔ.
 Hai, lɔɔ, pɛti yəlaa mpɛɣe atɛ na pááná.
 9 N təma ma təkpaalətu mpaau ke cəkənau

suu ma ɪsəlum ke nyá tɔnuɣu huluyu taa.
 Nmaa pə tɔm ke nyá takəlaya taa.
 10 Ye ma mpa kapuka na nyá tɔɔ,
 ma kolontunaa ná mələɣəna pa waalɪ ké,
 ma nyəma sɪ lɔɔ nyá, n wə ma tɔɔ.
 11 Ma saɲ lɔɔ ké ɪ tɔm kuyɔɔɔtutu tɔɔ.
 Ma sama Taca ke ɪ tɔm tɔɔ.
 12 ɪnəɣɪ ma laki naani, maa nyaɲna pulu.
 Pepeɣe yəlaa pəsəɣɪ na pá la-m?
 13 Hai, lɔɔ pə wɛɛ sɪ má la ɪsu ma sɪu nɔɔɔ tɔ,
 ɪɛ nyana təmlɛ kɔɔɔɔ ke maa la-ɲ.
 14 Mpi tɔ, n waasa-m səm taa ké,
 sɪ ma tɔ nyá ɪsɛntaa ke weesuɣu nyəma nyaaləm taa.

Tafiiti sələməɣɪ ɪsɔɔtaa lɔɔ sɔɔɔ

(Kukalətu 8-12: Yontu 108:2-6)

57 Tafiiti yontu nti tə wə yonyoolaa nyuɣu tu
 yontunaa taa na pá yaaki-tɪ sɪ:
 Taa ku tɔɔɔɔ.
 Tə taa ké Tafiiti kɛɛsəɣɪ ɪsəna ɪ sewa Sayuli na í
 ɲmɛɪ kukpamuyu puɣu taa tɔ pə tɔm.
 Yontu ntəɣəle sɪ:
 2 Hai, lɔɔ nyəni ma pətɔɔtəle yoo,
 nyəni ma pətɔɔtəle.
 Mpi tɔ, nyá kiɲ ke ma pɛkəɣɪ ma təcɔɔsəle.
 Maa ɲmɛɪ təna, na n kenti ma tɔɔ,
 haləna wahalanaa pane pá tɛ.
 3 ɪsɔɔtaa lɔɔ sɔɔɔ ke ma yaaki.
 ɪni ɪ lapəna-m pə təna.
 4 ɪ ká waasi-m na hatoo ɪsɔɔtaa,
 na í liyiti wei ɪ tu ma waalɪ tɔ,
 na í la-m ɪ kupantu.
 5 Mpa pa heku ma wɛɛ tɔ
 pa tɔki yəlaa ké ɪsu tɔɔɔlasɪ.
 Pa kela sɛɲtaa ké ɪsu ɲmantaaɪ na nyəma,
 na pa nsəmlɛ na lɔɲ ɪsu layatɛ.
 6 Hai lɔɔ, nyá sɔɔɔntu í kəli ɪsɔɔtɔnuɣu ke kuluyu,
 na nyá teu na tetu təna tɔɔ.
 7 Paa hula puɣu ke ma mpaau taa ké,
 na ku lumsu-m.
 ɪlena pá nyɪ-m katɔka.
 Ama kulumaa mpɛ pa hotina ka taa.
 8 Hai lɔɔ, ma nyɔɔ tɔɲ,
 maa sa-ɲ na má puɣulɪ-ɲ.
 9 Ma ləsaya, fe,
 ma cəmuɣu na ma saɲku í fe,
 maa fe na pəɔɔ pé nyaalɪ.
 10 Taca maa sa-ɲ yəlaa taa,
 na má puɣulɪ-ɲ piitimnaa taa.
 11 Mpi tɔ, nyá kupantu sɔɔɔntu tapa ɪsɔɔtɔnuɣu ké,
 na nyá teu ná tɛɛ ɪsɔɲmuntu tɔɔ.
 12 Hai lɔɔ, kpaasi nyá təɣɪ ɪsɔɔtɔnuɣu tɔɔ,
 na nyá teeli na tetu təna taa.

Lɔɔ wə tetu tɔɔ na í huukəna

58 Tafiiti yontu nti tə wə yonyoolaa nyuɣu tu
 yontunaa taa na pá yaaki-tɪ sɪ:
 Taa ku tɔɔɔɔ.

2 Yəlaa me sum taa ké í ká huləna tampana na?
 Mpuɣu í tənəɣi siyisuyu na í huukəna?
 3 Təfaa ké í lakəna isayatu ke tetu tɔɔ,
 na í laku musuŋ.
 4 Hatoo asayaa hɔɔu tɛɛ ké pa wakəlaa,
 na pɔɔtunaa náa leki na péɔɔ
 pa luki pa toonaa lotu taa.
 5 Pa we sɔtu ké isu tumaa,
 yaa isu paasəle ntam wei i təkəɣi ŋkpaŋŋ tɔ.
 6 Isu paasəle nte tu nukli tuu yontu tɔ,
 paa tuwaa taa aka.
 7 Hai, lɔɔ holi pa kela ke pa nɔɔsi taa,
 Taca a yɔki tɔɣlasɪ tamasi.
 8 Pá muki yem isu lum kpeŋuyu tɔ.
 Ye pa tɔ nɔɣɔluyu nyəmə, á pəsi kpete.
 9 Pá si na pá yɔɔli yem isu atantaalu.
 Na pá wɛɛ isu pə hɔləsuɣu pəyaya,
 na ká tá keesi ilim tɔ.
 10 Pa sɔwá tuŋ kaa la hɔtu,
 na péɔɔ lɔɔ kpesi-i isu kacuculaya,
 paa a wulaa yaa á na a lum, pə ta ku pulu.
 11 Yulupaŋ lanje ká hulumu
 waatu wei lɔɔ ká læti asayaa tɔ
 unu i ká tɔ pa caləm taa.
 12 Waatu unəɣi yəlaa tənə ká tɔ si:
 Yəlaa kupama wena pa kasəyaya,
 lɔɔ we atɛ na í huukəna.

lɔɔ waasi-m mpa paa caaki-m tɔ pa niŋ taa

59 Tafiiti yontu nti tə we yonyoolaa nyuɣu tu
 yontunaa taa na pá yaaki-ti si:
 Taa ku tɔɣɔɔ.
 Tə taa ké Tafiiti keesəɣi isəna Sayuli tilaa si
 pá feŋ i təyaya na pá ku-i tɔ.
 Yontu ntəɣəle si:
 2 Ma lɔɔ waasi-m ma kolontunaa niŋ taa,
 kenti ma tɔɔ ké mpa paa caa-m tɔ pa tɔɔ.
 3 Waasi-m mpa pa preekəɣəna-m isayatu tɔ pa niŋ
 taa,
 ya-m yulukulaa mpe pa nɔɣɔ taa.
 4 Asayaa mpeɣele na pá ceŋəɣi-m,
 yulukulaa mpe pa caa pa tii ma tɔɔ ké.
 Taca a ni ma ta la isayatu natəl,
 pəyele ma ta səki ma kulapəle.
 5 Paa na ma ta la pulu tɔ,
 pa kpaɔɣi sewa na pá tayanəɣi pa ti.
 Hai, lɔɔ fe na í kɔɔ ma kiŋ na í ná.
 6 Taca a tɛ na isɔtaa pə tu,
 lseyeli lɔɔ nyá,
 kuli na í waasi-m mpa pa ta nyi-ŋ tɔ pa niŋ taa,
 kisina waali lulaa mpeɣe nyá kupantu.
 7 Paa taanaya ŋkaya pa kɔŋ
 isu hasi tintiyile.
 Pa casəɣi kapusi na pá cɔɔkəna icate.
 8 Isayatu suna pa nɔɔsi taa tɛpam,
 na pa kuyɔɔtutu we isu layalɛɛ.
 Pa tɔŋ si awe ká nuuna pa tɔm?
 9 Ama Taca nyá wonjiyi-weyɛ,

na í paakəna mpa pa ta nyi-ŋ tɔ pa tənə.
 10 Paa pa tɔŋ ká wɛɛ isu cənɛ na lé,
 lɔɔ nyayale ma kentulu.
 11 Ma lɔɔ kupaŋ n ká kɔɔ ma cɔɔɔ,
 na í huli-m ma kolontunaa na pé wakəla-wɛ.
 12 Taa ku-weyɛ lɔŋ,
 na pé kɔɔ na ma yəlaa sɔɔ nyá tɔŋ tɔɔ.
 Ama ciyiti-wɛ na tɔŋ lɛna í peti-wɛ.
 Taca, nyayale tá kukentuyu.
 13 Pá kula pa nɔɣɔ tɔɔ te, pa wakəla-ŋ ké.
 Pa mayamaya pa kalampaani katɔka í kra-wɛ.
 Mpi tɔ, kutuyu na kaloolaya tike ke pa laku.
 14 Kpiisi-wɛ na pááná na pá taa tasa-weyɛ nau.
 lɛ antulinya tənə ká nyi si
 lɔɔ sɔɔ wɛ lseyeli taa.
 15 Paa taanaya ŋkaya pa kɔŋ isu hasi tintiyile.
 Pa casəɣi kapusi na pá cɔɔkəna icate.
 16 Na pá preekəɣi paa timpiyi tɔɣɔnaya.
 Pu taku-weyɛ teu lɛna pá suu mɔla.
 17 Maa sa nyá tɔŋ ké,
 na ma kraali nyá kupantu ke tanəŋ tɛɛ.
 Mpi tɔ, n ke-m təcɔsəle tɔŋ nyəntɛ ké
 na ma kentulu ke lanwakəlle waatu.
 18 Maa sa ma kentulu nyaya.
 Hai, lɔɔ nyayale ma təcɔsəle,
 ma lɔɔ nyá kupantu we sɔɔɔntu.

lɔɔ nukli i yəlaa mpa pə kəlaa tɔ pa wula (Kukalətu 7-14: Yontu 108:7-14)

60 Tafiiti yontu nti i yoonə
 saŋku si i seyəsəɣəna tɔɣɔɔ.
 2 Tə taa ké Tafiiti keesəɣi isəna i yoonə
 Sillii nyəma mpa paa we Mesopotami
 na Sopa pə tetu taa tɔ.
 Pa məlaya kpeɔte lɛna Sowari náa ku ltɔm tetu
 yoolaa ke iyisi naanuwə na naaleɣe (12.000) tɔm
 tetəkəle taa.
 Yontu ntəɣəle si:
 3 Hai, lɔɔ, nyá lɔna-tu na tɛ yá yem yem.
 Heesi nyá pááná na í məŋna-tu.
 4 N ciyita tetu na tɛ yá pɔɔɔlɛɛ,
 nyala-yɛ, tɔfɔ tɛ tɔŋna seluyu ké.
 5 N mayasa nyá yəlaa tá na tɔŋ,
 na í caali-tu na tɛ nyɔɔ sulum kukukum.
 6 N hula nyá kupama ke yaasi wei pá nawa,
 lɛ pa se kolontu nyəmə kutɔtɔna tɔ.
 7 Hai, cɔ-tu na í kɔɔ tá waasuyu,
 lɛna í yá nyá kusɔllaa tá, na nyá tɔŋ.
 8 lɔɔ yɔɔtɔ i təsɛle naŋŋ nyəntɛ taa si:
 Maa tɔɣɔna akaitu.
 Maa tala Sikem icate,
 na má faya Sukoti tetəkəle ke hɔɣlən.
 9 Má tənna Kalaati na Manasee.
 lfəlayim keke ma yoou kahuka.
 Yuta keke ma kawulaya kpatuyu.
 10 Mowapu keke tiyaya ŋka ka taa ma sɔɔ lum tɔ.
 Maa ləsi ltɔm tɔɔ ké aseeta
 na pé huli si má tənna-i.

Maa yaɣa yoou kakiisasɩ kɛ Filiisi nyǎma tɔɔ.

¹¹ Awe ká pona-m ltɔm na í cɛɛ-m
pa kolɔŋa ɪcate?

¹² Ye pə taya lɔɔ nyá, awe?

Pəyele nyá lɔ-tu, n fɛi tá yoolaa waali.

¹³ Kɔɔ ń səna-tuyɔ tá kolontu tɔm taa.

Mpi tɔ, yəlaa waasuyɔ kɛ heelim kɛ yem kɛ.

¹⁴ Ye lɔɔ n wɛ tá waali tə laki akanaa kɛ.

Nyaa nanɲəna tá kolontunaa.

Ma sɔɔla nyá tɔyaya taa cayaɛ kɛ tam tɔɔ

61 Tafiiti yontu nti tə wɛ yonyoolaa nyuyɔ tu
yontunaa taa na pá yooki-ti na sanɲu tɔɔɔɔ.

² Hai, lɔɔ nu ma wula,
na ń kɛ ŋkraŋ na ma kusələmutu.

³ Ye pə kɔma na má kpisi,

pa ma wɛ tetu tənaya,
ɪsu ma yaa-ŋ si ń waasi-m.

Pona-m tɔɔɔsɛ nte ma kaa pəsi na má tala tɔ.

⁴ Mpi tɔ, nyayaɛ ma kentulu,
na ma kolɔŋa ɪcate kɛ kolontu kiŋ.

⁵ Nyá tɛɛ ma caa cayaɔ kɛ tam tɔɔ,
na má cɔɔsi nyá tɛɛ.

⁶ Mpi tɔ, hai, lɔɔ nyá nukəna ma koolee
na ń haaki-m mpa pa nyarŋa-ŋ tɔ pa kpancoou.

⁷ Kraasi wulau weesuyɔ na lɔɔ,
na í pɩsi tayali na pé polo lulɔŋ loosi loosi.

⁸ Í wɛɛ kawulaya kumte tɔɔ kɛ tam tɔɔ,
na nyá kupantu waasəɪ-ti.

⁹ ɪɛ maa puyɩli nyá hətɛ kɛ tam.

Na má lá ɪsu maa sɩu kɔɔ tɔɔ pa kuyaku ŋku.

Maa wɛɛ lɔɔ kɔŋkɔŋ taa tɔpamm

62 Tafiiti yontu nti tə wɛ yonyoolaa nyuyɔ tu
yontunaa taa ɪsu Yetutuŋ kɛesuyɔ tɔɔɔɔ.

² Lɔɔ kɛ ma pɛta ma ti.

ɪni ɪ kiŋ kɛ ma nyuyɔ yapu lukəna.

³ ɪnəɣəɛ ma kukramuyɔ na má tuyɩ-ti kpuluyɔ
ma nyuyɔ yapu nté, na ma kolɔŋa ɪcate.

Pulupu ɪ cɛŋlɔɣi-m ɪ kiŋ.

⁴ Pəlee kɛ mə təna í ká yeɛ kɛntuyɔ

na í huliyi yulu si í kuyɩ-ti?

ɪsu kolɔŋa wɛɛluyɔ tɔ,

yaa kalaa wei ɪ seliyi tɔ?

⁵ Í kɛnta kɔɔ si í tusi-ti ɪ tɔcayalɛ sɔɔɔɔ taa.

Pɔɔɔtu wɛ-mɛɣɛ teu kɛ,

mə kɔɔsi kɛ í kooliyina kupantu

na mə lotu taa na mpusi.

⁶ Lɔɔ kiŋ tike kɛ maa pɛeki hɛesuyɔ.

Mpi tɔ, ɪni ɪ yekina na má tɛɛlɔɣi.

⁷ ɪnəɣəɛ ma kukramuyɔ na má tuyɩ-ti kpuluyɔ.

Ma nyuyɔ yapu nté,

na ma kolɔŋa ɪcate.

Pulupu ɪ cɛŋlɔɣi-m ɪ kiŋ.

⁸ Lɔɔ yakəna ma nyuyɔ na í tuyɩ-m teeli.

ɪni ɪ kɛntiyina ma tɔɔ na toŋ,

lɔɔ kɛɛ ma kpuluyɔ tətulɛ.

⁹ Hai, yəlaa mɛ, í pɛti-ti mə tɔɣi pa waatu wei,
na í tulɩ-ti mə lotu,

lɔɔ kɛɛ tá kpuluyɔ tətulɛ.

¹⁰ Tampana tɔɔ,

yəlaa tɔm cəkəna wɛ katɛ kɛ,

pa wɛ kɛ ɪsu ɪɛɛməŋ.

Pa təna pa fɛi yuŋ kɛ sanəya tɔɔ.

¹¹ ɪ taa ha mə tɔɣi musuŋ taa,

ɪ taa tɛɛɪ wɛnaɩ mpi pa lɛɛkəna toma tɔ.

Pa wɛnaɩ hukiyi, ɪ taa cɛɛ-wəɣi mə ti.

¹² Lɔɔ yɔɔɔta na í lɛɪ na má nu si,

ɪnəɣəɛ toma tu.

¹³ Taca nyá tike nté kupan

na ń fɛlɔɣi pa wei ɪsu ɪ lapa tɔ.

Lɔɔ kupantu kəla weesuyɔ kɛ teu

63 Tafiiti yontu nti tə wɛ yonyoolaa
nyuyɔ tu yontunaa taa tɔ.

Tə taa kɛ Tafiiti kɛɛsa ɪ cayaɛ tɔm kɛ Yuta wulau tetu
taa.

² Hai, lɔɔ, nyayaɛ ma lɔɔ,

ma pɛɛkəɣi-ŋ kɛ,

ma ləsaɣa nyuləɣi-ŋ kɛ,

na má tɛŋ taasi kɛ nyá tɔɔ kɛ wulaya

tetu nti tə taa lum fɛi tɔ.

³ Nyá tɔyaya taa kɛ ma nyəna-ŋ teu

na má ná nyá toŋ na nyá teeli.

⁴ Mpi tɔ, nyá kupantu kəla weesuyɔ kɛ teu.

Maa kraali nyá samtu.

⁵ Nyaya maa sɛɛ ma weesuyɔ təna,

na má sələməɣəna nyá hətɛ.

⁶ Maa haɣa kɛ ɪsu ma tɔɔɔ nim tɔɔɔnaɣa kupanɲa.

ɪɛna má yoo-ŋ yontu na laŋhulumlɛ.

⁷ Ye ma həntaa, ma tɔɔsəɣi nyá tɔm kɛ,

na ma maɣasəɣi-təɣi ma taa kɛ ahoo təna.

⁸ Nyayaɛ ma waasulu, ma laŋlɛ hɛɛna

nyá kɛŋ isotom taa cayaɛ.

⁹ Ma tamsəna-ŋ kɛ na luyɩ kulumuyɔ,

nyá toŋ waasəɣəna-m.

¹⁰ Mpa pa luki ma weesuyɔ ləsuyɔ tɔ,

pə wakəli-wɛɣɛ lɔŋ na pé susi-wɛɣɛ tetu luməŋ taa.

¹¹ Pé ku-wɛɣɛ ɪsaɣakuyɔ na pé waasi taalɛ hasi.

¹² ɪɛna wulau náá yɔɔləɣəna lɔɔ.

Wei ɪ ka tuuna lɔɔ hətɛ tɔ puntu ká samɩ-ti kɛ.

Mpi tɔ, pu təkɪ pɔɔɔtunaa kɔɔsi.

Lɔɔ kəla nsəma asayɛɛ

64 Tafiiti yontu nti tə wɛ yonyoolaa
nyuyɔ tu yontunaa taa tɔɔɔɔ.

² Hai, lɔɔ nu ma kɔɔ kɛ waatu wei ma mɔlɔɣi tɔ.

Kenti-m kolontu wei ɪ nyaasəɣi-m tɔ.

³ Fiti-m ɪsaɣatu nti asayaa tayana ma tɔɔ tɔ,

na ń hatələna-m nti yəlaa wakəllaa maɣasəɣi ma tɔɔ
tɔ.

⁴ Pa kɔɔsi na lɔŋ kɛ ɪsu layatɛ nte pa salaa tɔ,

na pa tɔm ɪsaɣatu wɩki ɪsu nyəmá.

⁵ Yəlaa kupama kɛ pa tɔkɪ pa nyəmá kɛ mukaya.

Paa heeliyi-we na pácw pá t-wé,
pácw sɔɔɔntu fei-we.
6 Pa kaasəyi pa təyi pa isayatu təmlə taa ké,
na pá mayasəyi isəna paa nyi pa katɔsi tɔ,
na pá tɔŋ si nɔɔɔɔɔ kaa na-si.
7 Isayatu ke pa mayasəyi.
Na pá tɔŋ si tá sɔɔɔɔɔ puwa.
Tə tuwa mpi tu la tɔ pə pələ.
Yulu lotu we luməŋ ké.
8 Ilena lɔɔ náb t-weyə nyəmə,
na í yaga-weyə kɔɔkɔɔ.
9 Pa kuyɔɔɔtutu huna-we,
pa təna mpa pa naaki-we tɔ
pa kɔɔɔɔɔɔ nyɔɔɔ.
10 Sɔɔɔntu kpa yələa təna
na pá kɔɔɔɔɔ mpi lɔɔ lakɔ tɔ,
na pá ɔɔɔɔɔna i kulapələ huwə.
11 Siyisilu í yɔɔɔɔna Taca na í tɔyi-i kɔɔɔɔɔ.
Pa təna mpa pa təŋəyi tampana tɔ pá sa pa ti.

lɔɔ munaa si pá samɔ-i

65 Tafiiti yontu nti tə we yonyoolaa
nyuɔu tu yontunaa taa tɔɔɔɔɔ.
2 Hai, lɔɔ, tu sa-ŋ Siyɔŋ taa ké na naani,
na tɔ lá lɔɔ tə suu tá nɔɔɔ tɔ.
3 Nyá nukəna sələməŋ.
Nyá ɔɔɔɔ yələa təna ká kɔɔ.
4 Tá kawalaya tɔɔ-tuɔu tɔŋ ké.
Ama nyaa huɔsəna-ke.
5 Leləŋ nuɔu nté wei n ləsaa na í yaa
si í ɔɔɔ nyá təyaga taa ké nyá isentaa tɔ.
Tu tɔɔ nyá təyaga nanŋ nyəŋka taa kupantu na tɔ
haya.
6 Tá nyuɔu yátu lɔɔ nyá kupantu tɔɔ ké
n nukɔ tá kusələmutu,
na í lakɔ-tuɔu kɔɔɔɔ nyəmnaa.
Nyaga tɔtu na lum pə tənasi yələa tɔɔɔɔ.
7 Lɔɔ nyá suuna pɔɔŋ na nyá tɔŋ,
na í suu nyá təyi toma.
8 Na í heesəyi tɔŋku na i hola pa kɔɔɔɔ,
na yələa nyəntə tɔɔ.
9 Antulinya tənasi tɔɔ nyəma ná
nyá kɔɔɔɔ nyəmnə na pá nəyəsəyi,
na laŋhulumlə náb kuyi ilim
tətulə na pə tətulə nyəma.
10 N paasəna tɔtu na í yeɔ na tɔu nu-təyi sɔɔɔɔ,
na í kaa-təyi kupantu na lum su lɔɔ kɔŋ.
Na í yeɔ na tɔtu wɔɔ musuŋ
ke tɔu na tɔɔɔɔ náb lakɔ.
11 N yɔɔɔɔ lum ke awasa na í yɔkəyi tampaya,
n yeki na tɔu nu na pá huɔ,
na í kooli kupantu ke pə məhoo.
12 N kusəyi pənaɔa nyuɔu na nyá kupantu,
na kupantu kɔŋ nyá mpaau taa.
13 Tɔu nuwa wulaya tɔtu,
na pulasi laŋa náb hulumi.
14 Kaləkəŋ waasa tətɔɔɔɔ,
na kutɔɔu náb nyala tɔtɔka taa.

Laŋhulumlə kakiisasi na yontu nukɔ.

Waasulu lɔɔ samtu

66 Yontu nti tə we yonyoolaa nyuɔu tu
yontunaa taa tɔɔɔɔɔ.
Ate yələa mé,
mə təna í wiliti lɔɔ na laŋhulumlə.
2 Í yoo i həte samtu yontu,
na í tu-i teeli na mə samtu.
3 Í heeli lɔɔ si:
Nyá təma ke sɔɔɔɔɔ.
Kolontunaa naaki nyá tɔŋ sɔɔɔɔɔ,
ɔɔna pá yeki kalampaanɔ.
4 Tɔtu yələa təna hənta nyá kɔɔɔ tɔɔ ké,
na pá yooki laŋhulumlə yontu na pá saŋ nyá həte.
5 Í kɔɔ na í ná lɔɔ təma,
i lakasi ke sɔɔɔɔɔ ké.
Yələa taya i lakɔ-si.
6 Lɔɔ yələa na tɔŋku lum nyɔɔ,
na pə yeɔ tɔtu puɔulaya na yələa tɔ kɔɔɔɔ.
Tənaɔa tá laŋa həna-i.
7 Lɔɔ toma ke i ŋmakələna tam tɔɔ.
Na í feŋiyi piitimnaa na i lɔɔ
si tɔɔ kullaa í taa tasa i tɔɔ ké kulɔɔu.
8 Yələa mé í sa tá lɔɔ,
í samɔ-i na mə kɔɔɔ nu.
9 Lɔɔ haana-tuɔu weesuyi,
na í kentiyi tá tɔɔ si pə taa ɔɔ-tu.
10 Hai, lɔɔ, nyá mayasəna-tu na í tayanɔ-tu,
lɔɔ pa wɔkuyi liyitee nyəɔɔɔu si ku tɔ tɔ.
11 Lɔɔ n yələa na wahala mayana-tu,
na í yeɔ na laŋwakəlle kəɔ-tu.
12 Lɔɔ yələa na yələa tɔɔ tá tɔɔ,
tə tɔma kɔkɔ na lum pə taa.
Ilena lɔɔ í ləsi-tu na í tana-tuɔu tɔpante taa.
13 Maa suuna nyá təyaga ke kɔɔasi
nsi kɔkɔ lusa si təna tɔ,
na má lá kɔɔɔ nsi maa su-ŋ tɔ.
14 Nsi maa kula nɔɔ ke ma wahala waatu na má su
tɔ.
15 Maa la-ŋ kɔɔɔa ŋka kɔkɔ lusa
ka təna tɔɔ heeŋ nim nyəŋ,
na iwaan,
na latəɔnaa na pəŋtuləŋ.
16 Mə təna mpa me í nyəŋna Taca tɔ,
í kɔɔ na má keesi-meyə mpi lɔɔ lapa-m tɔ.
17 Ma mpa kapuka na lɔɔ tɔɔ na ma nɔɔ,
na má samɔ-i na ma nsəmlə.
18 Ye ma taa ka we isayatu
lɔɔ taa nuwa-m.
19 Ama lɔɔ nuwa ma nɔɔ
na í ké ŋkpaŋ na í nu ma wiinau.
20 Lɔɔ keɔ sɔɔ,
i ta lɔ ma sələmuɔu,
pəyeɔ i ta pɔ-m kupantu.

Yəlaa tənə í sa lso

- 67** Yontu nti tə wə yonyoolaa nyuɣu tu yontunaa taa na pá yookina san̄ku tɔɣɔɔ.
 2 Hai, lso nyən̄i tá pətɔɔtəle na ń kooli-tuɣu kupantu, nyá isentaa teu í ná tá tɔɔ.
 3 llena pá nyi nyá mpaan̄ ke tetu taa, na pá hul̄i nyá nyuɣu yapu tɔm ke piitimnaa tənə.
 4 Hai, lso, yəlaa í sa-ŋ, pa tənə pá tu-ŋ teeli.
 5 Piitimnaa lan̄a í hulumi na pá ŋmaali. Mpi tɔ, siɣisuyu ke n tən̄əɣi na ń huukəna yəlaa, na ń tiikiyi piitimnaa ke tetu taa.
 6 Hai, lso, yəlaa í sa-ŋ, pa tənə pá tu-ŋ teeli.
 7 Tetu lula tə kululum.
 Ta lso kooliyi-tuɣu kupantu ké.
 8 lso kooliyi-tuɣu kupantu, na antulinya tənasi tənə yəlaa nyan̄na-ŋ.

lso akaitu yontu

- 68** Tafiiti yontu nti tə wə yonyoolaa nyuɣu tu yontunaa taa tɔɣɔɔ.
 2 lso kuli na nyá kolontunaa ya yem. Mpa paa caaki-ŋ tɔ, pá se nyá isentaa.
 3 Yele na asayaa mpe pá saali yem ke lso isentaa, isu nyɔɔsi saluɣu tɔ, yaa isu keetu hookuyu kɔkɔ taa tɔ.
 4 llena siɣisilaa lan̄a náa hulumi na pá ŋmaali.
 5 í yoo lso ké yontu na í sa i hətə, í hətə-i mpaau, un̄i i fayana teteka taa na í kɔŋ. l hətə nté Tacaa, í yɔɔi i isentaa.
 6 lnəɣələ suluwaa caa, na leelaa paasənlu. M̄puɣu lso wə i təcayale nan̄ŋ nyəntə taa tənə.
 7 l haaki katayəlas̄i ke teesi, na í yeki na saləkəatunaa hēsəɣi. Asayaa tike ke i yeki wulayə taa.
 8 Hai, lso, waatu wei n lu nyá yəlaa nɔɣɔ tɔ tɔ, waatu wei n tɛɛ pa lɔl ke wulayə tetu taa tɔ,
 9 tetu selaa ké, na isɔtɔnuɣu pəs̄i lum. Sinayi puɣu sela lseyəl̄i lso nyá, nyá isentaa.
 10 Hai, lso, n yelaa na teu kupan̄ku nu, na ń mən̄ŋna nyá krancoo ŋku ku tema tɔ.
 11 Hai, lso, nyá yəlaa lapa pa təcayale ke tetu taa. Lonte ntɛɣe n tayana wahala nyəma ke nyá kupantu tɔɔ.
 12 Tɔmuyu ke Tacaa yɔɣɔtaa. Tɔm kupantu kɔntaa ná ké kpekəle sɔsɔɔle.
 13 Kolontunaa awulaa kpekəle tu casəle. llena alaa mpa pa wə təyayə tɔ pá tala wontu kukukuutu.
 14 í ká hən̄ti mə cacakəŋ tɛɛ na í hēsəɣi, na liyitee waasa alukuku keŋ tɔɔ, na wula kupan̄ŋ waasa i huntu tɔɔ*fa*? †

† *Loon̄a kan̄e ka nuu wə kate. l̄e l̄elaa huuki si lseyəl̄i nyəma l̄e, alukuku kele lseyəl̄i na wula na liyitee nna a tee kɔkɔ ke mpu tɔ, a huləyi pa akaitu. Wənau ŋku yoolaa kuuki təyoolle taa tɔ.*

- 15 Waatu wei Toma tənə tu yasa awulaa ke tetu taa tɔ,
 tetu huluma ke isu kponkpontu.
 16 Hai, Pasan̄ puɣu ké lso nyən̄ku ké, na ku hela tɔm payale.
 17 Pepe tɔɔ ké puɣu kuheluyu laki isesəemle, ke ŋku lso ləsaa si i ka caya tam tɔ tɔ? Tənayə Tacaa ká caya haləna tənayə.
 18 lso wena yoo keekenaa ke iyisi iyisi ké, Tacaa wə pa heku, na Sinayi náa wə lso təsəele taa.
 19 N kpeŋna yəlaa mpa pa krawa tɔ na ń kraana, yəlaa ke pa lapa-ŋ kucɔɔ*fa*.
 Tɔɔ kullaa mayamaya ká caya nyá kin. ††
 20 Tacaa kele sɔsɔ ke paa kuyaku ŋku, un̄i i paasəɣənana tu na í waasəɣi-tuɣu saa wei pa ŋmakələyi-tu tɔ.
 21 lso ké wei i waasəɣi-tu tɔɔ. Tacaa lso un̄i i wenna toma si í fiti-tuɣu səm taa.
 22 Ama Tacaa ká yɔki i kolontunaa nyɔɔŋ, i ká yɔki mpa pa wə isayatu taa tɔ pa nyumpɔɣɔlas̄i.
 23 Tacaa yɔɣɔtaa si: Maa ləsi ma kolontunaa ke Pasan̄ puɣu taa na má kɔna. Maa ləsi-wɛɣe ten̄ku lum tɛɛ na má kɔna.
 24 Na ń fel̄i pa caləm taa ké nɔɔhɛɛ, na nyá has̄i tɔɣɔ-wɛ.
 25 Hai, ma lso, ma wulau, pa nawa nyá caŋa ke nyá təyayə taa.
 26 Yonyoolaa nté nɔɣɔ tɔɔ, pa waaləyi wontu mataa, heku taa ké alupiya mpa pa maki akilimisi tɔ.
 27 l sa lso ké təkotilən̄aa taa. lseyəl̄i lulun̄ nyəma me í sa Tacaa.
 28 Mə tənuyu Pencaməe kpekəle nté mə nɔɣɔ tu, na pé kaasi Yuta na Sapulɔŋ na Nefətali pə awu-lumpiya.
 29 Mə lso caa ké si í wɛɛ toŋ. Hai, lso, sɔsɔ toŋ ke mpi n lapa-tu tɔ.
 30 Nyá təsəele taa ké n wɛɛ, na ń tɔki kawulayə ke Yosalem tɔɔ. Awulaa ká kɔna-ŋ kucɔɔŋ.
 31 Nyaaasi Icipiti wei i ké səsəncaasi tɛɛ wontuyu tɔ. l wə ké isu latəcən̄aa kaləku na í ŋmakələyi yəlaa. l pasa i ti na í haaki-ŋ liyitee nyəɣətu.
 32 Sɔsaa ká luna Icipiti na pá kɔɔ. ltiyopii nyəma ná kɔŋ na pá təkəyi lso ké niŋ.
 33 Ate kawulas̄i me í yoo lso ké yontu. í sa Tacaa.
 34 í yoo yontu ke wei i wə isɔŋmuntu tam tɔɔ nyəntu tɔɔ na í kɔŋ tɔ. l yɔɣɔtəɣəna nté na toŋ.
 35 í nyi Tacaa toŋ. l sɔsɔntu wə lseyəl̄i tɔɔ ké, na i toŋ wə isɔtaa.
 36 Hai, lso, pa nyan̄na-ŋ nyá təyayə taa ké. lseyəl̄i nyəma lso haaki i yəlaa ke toŋ na pəsuyu. lso kele teeli tu.

†† *kucɔɔ: l̄elaa ná huuki si pə huwɛɛ nté si pa ha lso ké kucɔɔŋ. Loon̄a kan̄e ka huwɛɛ wə kate.*

Tacaa, taa lo-m, nɔɔɔɔ ma kpatɔlaa ké

71 Tacaa, nyaga ma tɔyi kpulɔyɔ,
taa yele na ma lanje wakɛl.
² Waasi-m na n ya-m nyá siyisuyɔ tɔɔ,
ke nyá nkpanɔyɔ na ma tɔɔ na n sɛna-m.
³ Nyagale ma kukpamuyɔ nkɔ ma ɔɔɔsɔyɛna
na ma tɔyi kpulɔyɔ ke tam tɔ.
Nyagale ma kukpamuyɔ, na ma kolɔɔa ɔcate.
⁴ Ma lɔɔ fiti-m usayau niɔ taa,
fiti-m wei u tɛɔyɔ tampana
na í ké nyɛmɛɔ tu tɔ u niɔ taa.
⁵ Tacaa lɔɔ, nyaga ma tɛɔyɔ,
nyaga ma pɛta ma tɔyi hatoo ma pɛcaatu.
⁶ Hatoo ma too lotu taa nyaga ma tekiyi,
nyá lɛsɛna-m ma too taa,
nyaga ma saɔ tam.
⁷ Ma ké kɔkɔɔ nyɛm ke yɛlaa payale ké.
Nyagale ma kpulɔyɔ tɛtɛle toɔ nyɛntɛ.
⁸ Nyá samtu yontu tike í wɛɛ ma nɔɔɔ taa.
Pɛ wɛɛ si ma yɔɔɔtɔyɔ nyá teeli tɔm ke paa ifemle nte.
⁹ Taa lo-m, nɔɔɔɔ ma kpatɔlaa ké.
Waatu wei ma toma pasɔyɔ tɔ taa lo-m.
¹⁰ Ma kolontunaa yɔɔɔtɔyɔ ma tɔm ké.
Mpa pa ɛɔɔyɔ ma weesuyɔ tɔ pa laki tɛmɔyɔ
saawala si:
¹¹ Lɔɔ lo-ɔ ké, tɛ tɛɔ-ɔ na tɛ kpa-ɔ.
Ma fɛɔna nɔɔɔɔ si í lɛɛki-m pa niɔ taa.
¹² Hai, lɔɔ, taa hatɔlɛna-m.
Ma lɔɔ kɔɔ loɔ na n waasi-m.
¹³ Pa tɛna mpa pa suuki-m tɔm tɔ,
pɛ liyiti-wɛ na pá saali yem,
na fɛɛle tɔɔ mpa pa ɔaa ma lepu tɔ.
¹⁴ Lɛ maa tɛɔyɔ tam,
na má saɔ-ɔ na má lelɔyɔ.
¹⁵ Na ma nɔɔɔ yɔɔɔtɔyɔ nyá siyisuyɔ
na nyá nyuyɔ yapu tɔm ke paa kuyaku nkɔ.
Mpi tɔ, ma ta nyi pɛ tɛnasɔ.
¹⁶ Maa yɔɔɔtɔ nyá tɛma ɔɔɔɔna tɔm Tacaa lɔɔ,
na má tɔɔsi nyá siyisuyɔ tike tɔm.
¹⁷ Hai, lɔɔ, hatoo ma pɛcaatu ke n sɛyɛsa-m,
halɛna saɔ nyá teu tɔm ke ma kpaalɔyɔ.
¹⁸ Paa ma kpatɔlaa tɛkɔnkɔnkɔ,
ma lɔɔ taa lo-m.
Lɛ maa kpaali kufalan yɛlaa ke nyá tɔm
na má heeli cele piya ke nyá toɔ tɔm.
¹⁹ Hai, lɔɔ, nyá siyisuyɔ fɛi tɛnaya.
Pɛɔ n lapa kɔkɔɔ nyɛmnaa,
nɔɔɔɔ ta nɔɔɔsɛna-ɔ.
²⁰ N yɛlaa na tɛ ná wahalanaa na
lanwakɛlle ke katatɔlayɔ,
n ká yele na má wɛɛna weesuyɔ,
na n lɛsi-m puuyɔ ɔɔɔɔ taa.
²¹ Tayani ma nyuyɔ ke kusuyɔ,
hɛɛsi ma lanje.
²² Lɛ lɔɔ maa sa-ɔ na ɛmuyɔ
na má yoo nyá teu tɔm ke yontu.
Na má tala lɛyɛli Nanɔ na saɔku.

²³ Maa tala-ɔ na yontu,
na má wiliti-ɔ na ma nɔɔɔ
si n yapa ma nyuyɔ.
²⁴ Ma nɔɔɔ ka yɔɔɔtɔyɔ paa kuyaku
nkuyɔ nyá siyisuyɔ tɔm.
Mpa pa pɛɛkɔyɔ ma lepu tɔ fɛɛle
pu-wɛyɛ na pɛ liyiti-wɛ.

Wulau tɔɔ sɛlɛmuyɔ

72 Salumɔɔ kɔnkɔɔmaatu.
Hai, lɔɔ, ha wulau ke nyá huɔle,
na n ha wulau pɛyalu ke nyá tampana tɛɔyɔ
lɛmɔyɛsɛle.
² Lɛna í tɛɔyɔ tampana na kusiyisim
na í huukɛna nyá yɛlaa kunyɔntunaa.
³ Pɔɔɔ na pulasi í kɔna yɛlaa ke hɛɛsuyɔ
na tampana tɛɔyɔ.
⁴ Wulau í ha tampana ke yɛlaa kunyɔntunaa
na í waasi wahala nyɛma,
na í wakɛli pa nkɔkɔllaa.
⁵ Lɛ paa nyɔɔna-ɔ, halɛna kuyankɔ
ilim ká yele nyagau na lɔɔɔ ná yele nau tɔ.
⁶ Wulau ni u ká wɛɛ ké lɛu teu nkɔ ku nukuyɔ
taale nte tɛ nyutu pa halaa tɔ.
Yaa lɛu teu ɔɔɔɔɔ nukuyɔ halɛm tɔ.
⁷ Pu ɔayana siyisilaa ke kuyaku nkɔ.
Na pá wɛɛ hɛɛsuyɔ ɔɔɔɔɔnkɔ taa,
halɛna kuyankɔ lɔɔɔ ka su tɛnaya tɔ.
⁸ L ká tɔɔ kawulaya ke pɛ krayau
tɛnkɔ na pɛ siina lelu tɔ,
na pɛ kraya pɔɔɔ ɔɔɔaya halɛna antulinya tɛnaya tɔ.
⁹ L kolontunaa ká hɛnti-ɔ atɛ
na u patanaa mpe pá niisi musuyɔ.
¹⁰ Taasisi tɛtu na tɛtu nti lum ɔɔɔnaa tɔ
pɛ awulaa ka fɛli lampuunaa.
Sepa na Sapa pɛ nyɛma ná lapi-ɔ kucɔɔɔ.
¹¹ Awulaa tɛna ká hɛnti-ɔ atɛ,
na piitimnaa tɛna ná laki-ɔ tɛmlɛ.
¹² Lɛna ni u waasi kunyɔntu wei u wiikina-ɔ tɔ
na wahala tɔɔɔ wei u fɛɔna sɛnlu tɔ.
¹³ Wulau ká wɛɛna ɔcam na kunyɔntɔɔɔ
na mpa pa pasɔyɔ pa ti tɔ pa pɛtɔɔtɛ,
na í yá pa weesiɔ.
¹⁴ Wulau ká ya pa weesiɔ ke nkɔkɔluyɔ na musɔɔ
niɔ taa.
Mpi tɔ, pa ké-ɔ pulu ɔɔɔɔɔ ké.
¹⁵ Paa wɛɛna weesuyɔ na pá ha-ɔ Sepa nyɛma wula.
Paa sɛlɛmɔyɔ lɔɔ ké u tɔɔ ké tam ké,
na pá kooliyi-ɔ kupantu ke paa kuyaku nkɔ.
¹⁶ Tɔɔɔnaya halɛm ka waasi tɛtu taa
na pɛ kɔɔna pulasi nyɔɔɔ taa.
Na ka pee ciyitiyi lɛu Lipanɔ tuɔ ɔɔɔɔɔ,
na yɛlaa huki acalɛ taa lɛu nyutu ke tawa taa.
¹⁷ Wulau hɛtɛ ká wɛɛ tam tɔɔ ké,
halɛna kuyankɔ ilim ka su tɛnaya tɔ.
Na pá kooliyi tɛmɔyɔ kupantu na pá yaakɛna u hɛtɛ,
na piitimnaa yaaki-ɔ lelen nulu.

18 Tacaa lɔɔ, wei nyá n ké lseyeli nyáma lɔɔ tɔɔɔle teeli tu,
nyá tike n lakana kɔkɔɔ nyamnaa.
19 Nyá hɛte sɔɔɔɔle nté teeli nyante ke tam tɔɔ.
Nyá teu í waasi tetu tana taa.
lɔɔ í kɔna mpu, lɔɔ í kɔna mpu.
20 Seseé pɔyalu Tafiiti sɔlɔmuyɔ tanaɔa ntɔ.

TAKELAYA TOOSO NYENKA

(Yontu 73-89)

Asayaa teu

73 Asafl yontu nti tɛ we yonyoolaa nyuyɔ tu yontunaa taa tɔɔɔɔ.
lɔɔ tewa lseyeli nyáma mpa pa lotu taa tewa tɔɔɔ.
2 Paa na mpu pɔɔɔɔ pɔ kaasaa si pɔ co-m yaa pɔ tuu-m.
3 Mpi tɔ, ma naaki asayaa hɛesɛyi, lɛna má laki-weye isesemle.
4 Mpi tɔ, paa naaki wahala nɔɔɔɔ halana pa sɔm, na pá nukɔ pa nantu taa alaafaya.
5 Paa naaki wahalana mpa lelaa naaki tɔ, pɔyele pu makana-we isɔ yelaa lelaa.
6 Kalampaani wenna isɔ pa luluyɔ, na musɔɔ ná we isɔ pa kacɔka wontuyɔ.
7 Pa cayana pa ti na pá toosiyi yelaa ke isɛ, na pa lamayasɛ naaki kprakaa.
8 Isayatu tɔm ke pa yɔɔɔɔ, na pá wonyi yi lelaa, na pá hɔɔ pa ti na pá kɛki tampana.
9 Pa kooki ké na pɔ takɔ isɔɔɔɔ, na pá wakɛɔ tetu na pa nsɛmle.
10 Pɔ tɔ ké pa tana pa kɛsana pa tɔ, na pá nyɔɔ pa kuyɔɔɔtutu ke lum tɔle.
11 Na pá tɔɔ si isɛnaɔa lɔɔ ká cɛkana-ti. Isɛnaɔa isɔtaa lɔɔ ká cɛkana-ti?
12 Mpuɔ asayaa weɛ, pɔ cayana-weye tam ké, na pá kaaki pa wenaɔ.
13 Mpu tɔ, yem tɔ keɛ ma tayana ma lotu taa, na má sarɔ ma niɔ ke isayatu lapu tɔm taa.
14 Paa kuyaku nkuyɔ pa makɔ-m, na pá tɔɔ-m wahala ke paa tanaɔ nkuyɔ.
15 Ye maa tɔma si ma yɔɔɔ isɔ mpe, halɔ maa luwa nyá piya piitim waali.
16 Ma mayasaa si má huɔ pɔ tɔ na má cɛkana. Ama pɔ tanaɔ mpu pɔ kɛla kate.
17 Halɔ kuyaku nkuyɔ ma suɔ lɔɔ tɔɔɔ taa tɔɔ ma cɛkana mpi pɔ tana asayaa tɔ.
18 Mpaanɔ wei i taa pu tuu-we tɔɔ n sukɔ-we si pá hoti timpi pu wakɛɔ-we tɔ.
19 lɛna pɔ wakɛɔ-weye tɔm kulum tɔ, na pá kpiisi-we na pa tɔm tɛsana sɔɔɔntu.
20 Tacaa, ye n kula pa tɔɔ ulɛ pa mukɔ isɔ yulu feɔuyɔ na i toosee saali yem tɔ.
21 Waatu wei ma taa ka we nyan na ma lanɔ wakɛɔ sɔɔm tɔ.

22 Maa ké kumelenɔ ké, ma taa cɛkana pulupu. Maa we teitei ké isɔ kɔante ke nyá isɛntaa.
23 Paa na mpu ma na-nɔ ké tam ké, n kra-m nyá niɔ nɔɔɔ taa.
24 Nyá layatu tasuyɔ ke n ka tiikina-m. Pɔ waali n ka mu-m nyá teeli taa.
25 Aweye ma wena isɔtaa, ye pɔ taya nyá? Nyá lakana na má nukɔ leleɔ ke ate.
26 Paa ma nantu yaa ma nyamle kpisaa. lɔɔ keɛ ma nyam na ma kpuluyɔ tɔtule ke tam tɔɔ.
27 Pa tana mpa pa hatelana-nɔ tɔ pa leki ké, na n wakɛɔ pa tana mpa paa nukana-nɔ tɔ.
28 Ye ma, lɔɔ kɔtanaɔ wenna-m teu. Tacaa lɔɔ kiɔ ke ma tɔɔ kpuluyɔ. lɛna má kɛsi i tana tana.

lɔɔ yaaɔ ke isɔtɛsɛle ncaale taa

74 Asafl yontu nti tɛ we yonyoolaa nyuyɔ tu yontunaa taa tɔɔɔɔ.
Halɔ, lɔɔ, pepe tɔ ké n kɔkɔ-tuyɔ tam tɔɔ?
Na n muɔi páána na nyá yelaa tɔ?
2 Tɔɔ nyá yelaa mpa n hika too lɔɔɔ na n ya-we si pá pɛsi nyá kɔante tɔ pa tɔɔ. Tɔɔ Siyɔɔ puɔ nkuyɔ ku tɔ n lapa nyá tɛ tɔ ku tɔm.
3 Kɔ na n ná lona anɔ, pɔ wakɛɔ-yeyɛ tam ké. Kolontu wakɛɔ nyá tɔɔ taa.
4 Nyá kolontunaa kiisiyina nteye timpi n sulaya-tu tɔ, halana pá tu pa kuyusum.
5 Pá na pa lawa ké na pa lɔɔ isɔ taasi setelaa ke hɔtuyɔ taa.
6 Na pá faki lɛsɔɔ na pá yɔkɛɔ leleɔ.
7 Pa tu kɔkɔ ke nyá tɛsɛle na pá yɔkɔ na pá wakɛɔ timpi nyá hɛte weɛ tɔ.
8 Nti pa makɔ pa lanɔ taa tɔɔɔ si, pá wakɛɔ-tuyɔ tɔm kulum tɔɔ. Paa wɔ kɔkɔ ke lona nna a taa lɔɔ na yelaa pa suliyɔ tɔ.
9 Tu tasɔɔ nau ke mpi pɔ hulɔɔ si lɔɔ weɛ tɔ. lɔɔ kuyɔɔtutu telasɛlaa ná fei tɔɔ. Ta taa nɔɔ ta nyɔ isana pu taanɔ tɔ.
10 Halɔ, lɔɔ Tacaa, pɔlee ké kolontunaa ká hɛsi nyá hɛte kutuyɔ? Pɔlee ké paa hɛsi-tɛye footuyɔ?
11 Pepe tɔ ké n suma, na nn sarɔ nyá niɔ nɔɔɔ kusuyɔ si n ma?
12 Halɔ, lɔɔ, nyayale ma wulau ke too lɔɔɔ, nyá waasayana tetu taa.
13 Nyá tɔɔ ke n fayana tenku na n yɔkɔ lum tɛ tuma sɔsaa nyɔɔ.
14 N yɔka tum sɔɔ Lefiyatanɔ nyuyɔ na n peti-i wulaya tetu taa yelaa si pá tɔɔ.
15 Nyá hulina lum sɛelaa na n hɛɛ lɔɔ na n yeɛ na pusi nsi si nyɔkɔ tɔ si lum nyɔɔ.
16 Nyayale ilim taa na ahoo pɔ tu. Nyá lapana ilim na isɔtu.
17 Nyá sɔna tetu toosi tana na n lá watu waatu na yoluma.

18 Ntēna tēu kpe usi lɔkɔ lum na ku holiyi.
 N tɔkɔ nyá nyámá ke paa timpí.
 19 Tēu nyáxasuyu nyaláməle naaki antulinya ke hola
 ani a taa,
 na sɔyɔntu pu tetu na tē seliyi.
 20 Tenku lum heku taa ké n hɛɛ nyá tɔyɔ mpaau,
 nɔyɔlu u nyəŋ ku lonte.
 21 Moisi na Alɔŋ ke n kpawa usi tiikilaa
 na pá paasəxəna nyá yəlaa.

Lseyeli nyéma tɔm fɛi sɔɔ

78 Asafl yontu nti pa yookaya na tē wɛ
 yonyoolaa nyuyɔ tu yontunaa taa tɔyɔlu.
 Ma yəlaa í nu ma kuseyəsətu,
 í tu ŋkpaŋŋ na í nu ma kuyɔyɔtutu.
 2 Lɔɔ ké maa sɛɛ-mɛ,
 na má kɛsəna-mɛyɛ lɔŋ taa tɔm.
 3 Nti tá caanaa kɛsa-tu
 na tē nu na tē nyi-ti tɔ.
 4 Pə fɛi si tē ŋmɛsi-tɔyɔ tá piya.
 Tu kɛsi tá piya piya ke Tacaá samtu tɔm.
 Na ɪ toma na piti təma wena ɪ lapa tɔ pə tɔm.
 5 Lɔɔ tuwa kutututu na í su kiiu
 ke ɪ yəlaa ke lseyeli taa.
 Na kiiŋ ŋi í huli tá cɔɔnaa si
 pɛle pá sɛyɛsi-tɔyɔ pa piya.
 6 Ilena pɛle pa piya nyi-ti,
 na sɛle si tɔkwa ɪ si sɛyɛsi-tɔyɔ si piya.
 7 Ilena pá tu lɔɔ ké naani pa taa sɔɔ ɪ təma tɔɔ,
 na pá tɔki ɪ kusəsutu.
 8 Ile pa kaa təŋ pa caanaa ɪkpatɛ.
 Pɛle paa ké kaanɔtunaa na tɔɔ kullaa piitim ké.
 Pa fɛi naani, pəcɔ paa təŋyɔ lɔɔ
 ké teu ke pa lamayəsɛ taa.
 9 Ifəlayim luluyɔ nyéma mpa pa ké tɔtɔlaa tɔ,
 pa sewa yooɔ ke ku wule.
 10 Pa tá tɔki pá na lɔɔ pa nɔyɔ pɛeluyɔ.
 Pa kisa ɪ kiiŋ taa tɔntɛ.
 11 Pa sɔkwa lɔɔ kookalənaa na ɪ təma sɔsɔkna wena
 ɪ ka yəlaa na pá ná tɔ.
 12 Lɔɔ ka lapa kɔkɔlu nyəmnaa ke Icipiti
 hɔyɔluɔyɔ ŋku pa yaa si Sowəŋ tɔ
 ku taa ké pa cɔɔnaa ɪsentaa ké.
 13 Lɔɔ faya lum na pá yeke-wɛyɛ mpaau na pá tɛɛ
 na í kaa-wəyɔ huyule usi kolɔŋa.
 14 Lɔŋmuntuyɔ hulayana-wɛyɛ mpaau ke ilim taa,
 ɪlena ku muyɔ kɔkɔ ke paa ahoo nna.
 15 Lɔɔ faya kukpamuyɔ ke wulaya tetu taa
 na í yeke na pá nyɔɔ tetu tɛɛ lum.
 16 Lɔɔ lapa na lum sɛɛlaa ɪluna kukpamuyɔ taa
 na pá kpe usi pusi.
 17 Ama tá caanaa tɔŋa ɪsɔtaa lɔɔ sɔɔ ke pəntənaɔ
 na pá kuləyɔ lɔɔ tɔɔ ké wulaya tetu taa təna.
 18 Tá caanaa mayasa lɔɔ ké pa taa si pa naa ɪ waalɔ,
 ke timpí pa sələma-ɪ tɔyɔnaya usi pa sɔɔlaa tɔ.
 19 Haləna pá tui lɔɔ si: Nn pəsəyɔ na í cali-tuyɔ
 tɔyɔnaya ke wulaya tetu taa.
 20 Tampana n mpa kukpamuyɔ na lum kpe,

na pá hɛɛ lɔkɔ yaa.
 ɪle n pəsəyɔ na í ha nyá yəlaa ke tɔyɔnaya na nantu
 na?
 21 Mpuɔ Tacaá n nuwa na pááná kra-ŋ
 na nyá taa haŋna lseyeli nyéma usi kɔkɔ,
 22 ke timpí pa ta tɛ-ŋ na pa taa tɔ.
 Pa ta la naani ké nyá waasuyɔ tɔm.
 23 Mpuɔ n yɔyɔtəna ɪsɔŋmuntɔ
 na í tui ɪsɔtɔnuyɔ taa nɔkɔsi.
 24 Na í yeke na Manna*fa* hoti pa tɔɔ usi teu si pa
 tɔyɔ.
 ɪsɔtaa tɔyɔnaya ke n ha nyá yəlaa ke mpu. †
 25 ɪsɔtaa tillaa tɔyɔnaya ke n ha-wɛ,
 na pá tɔyɔ na pá haya.
 26 Mpuɔ lɔɔ n yəlaa na ilim təlule heelim má,
 na í kɔna ilim mpaətəŋ tɔɔ nyəm na nyá tɔŋ.
 27 Na í lɔɔ na nantu tii pa tɔɔ usi musuyɔ.
 Sumasi tuutuuma ke n kɔna-wɛ
 usi tenkuna nɔkɔsi kanyəŋa.
 28 N lapaya na si hoti tá caanaa təsikile
 na si cɔkna pa tɔcayale.
 29 Tacaá ha-wɛyɛ mpi pa nyulaya tɔ.
 ɪlena pá tɔyɔ na pá haya katatəlaya.
 30 Tá caanaa tɔyɔnaya ka wɛ pa nɔkɔsi taa ké,
 pa luluyɔ ta tu sətə,
 31 mpuɔ lɔɔ táá huuna-wɛ na í ku
 lseyeli ifepiya taa ifepiya.
 32 Paa na mpu tɔ, pa ta tuna nyá kɔkɔlu nyəmnaa
 na pá tɔŋa ɪsɔyɔtunaa ke lapu.
 33 Mpuɔ n kpiisa-wɛ na heelim,
 na í tisi wahala ké pa tɔɔ ke kpaakraa,
 na í su pa weesiŋ tənaya.
 34 Waatu wei səm kɔŋ tá caanaa ɪlena pá kɛsəna lɔɔ
 nyá tɔɔ
 na pá pɛkəyɔ si í kenti pa tɔɔ.
 35 Na pá tɔkɔsi si n ké pa kukpamuyɔ.
 ɪsɔtaa lɔɔ sɔɔ ké pa waasulu.
 36 Ama pa ntompee ke pa puɔyusayana-ŋ
 na pá looliyi-ŋ na pa nsəma.
 37 Pa taa tɛŋi-ŋ na pa taa ké teu,
 pəyele pa ta tɔki nyá na-wɛ mə nɔyɔ pɛeluyɔ.
 38 Paa na mpu, nyá suulu tɔɔ,
 n wiiki ɪsɔyɔlataa pətɔtəle,
 nn wakələyɔ-wɛ.
 N kraa nyá tɔyɔ tam ké,
 nn haaki nyá tɔyɔ nyá pááná təna taa.
 39 Na í tɔkɔsi si ta caanaa ké yəlaa ke yem ké.
 Pa ké heelim mpi pə tɛkɔ pə kaa məli tɔyɔ.
 40 Tá caanaa kula nyá tɔɔ ké wulaya tetu taa
 na pá kraasəyɔ nyá pááná tɔ pə fɛi kaluyɔ.
 41 Pa ta hɛɛsi lɔɔ nyaya mayasuyɔ si pa naaki nyá
 waalɔ,
 na pá kraasəyɔ lseyeli lɔɔ Nanŋ tu nyá nyá pááná.
 42 Pa ta tɔkɔsi lɔɔ nyá nyá tɔŋ tɔɔ
 na ɪsəna n ka yapa-wɛyɛ kolontu niŋ taa tɔ.

† 78:24 Manna: Tɔyɔnaya ŋka lɔɔ hawa lseyeli nyéma ke wulaya
 tetu taa tɔ. Saa ɪnəyɔ pa luwa Icipiti yomle taa na pa puki Kanaan
 nyəntu taa.

⁴³ Ta caanaa sɔɔ piti tɛma wena n ka lapa Icipiti tetu taa na kɔkɔɔ nyɛmnaa mpa n lapa Sowaŋ hoɔɔɔɔ taa tɔ.

⁴⁴ N pɛsa Icipiti nyɛma pusi lum ke calɛm na pɔ wu si lum ke nyɔɔɔ.

⁴⁵ Na n kɔna-weye kacɔsi sɔtu nyɛnsi na si nyɔɔ pa calɛm.

Na salɛɛ, na alɛ a wakɛl-wɛ.

⁴⁶ Na n tu pa tawa na pa hatɛmutu ke kutolonɔ.

⁴⁷ Na n yele na tɛu isayau na tɔmpɛɛ wakɛl pa lɛsɛŋ tɛŋ na tɛŋ kululɔŋ lɛlɛŋ.

⁴⁸ Na tɛu tɔmpɛɛ ku pa tɔla na ku nasɛ pa kalɛkɛŋ.

⁴⁹ Mpuɔu lɔɔ nyɛ n mu Icipiti nyɛma na pɔɔnɔ sɔsɔɔna

na nyɛ taa huuna-wɛ na pa laŋa wakɛl, na n tilina-weye isɔtaa tillaa wakɛllaa kpekɛle.

⁵⁰ N haɔa-wɛ na nyɛ pɔɔnɔ ke mpuɔu, pɛ taya sɛm tike ke n tu-wɛ.

Ama n susa-weye wahala taa na pa lɛɛ.

⁵¹ Na n ku Icipiti nyɛma apalupiya kancaalaya nyɛnsi tɛna.

Kam lulɔɔ nyɛma lwulɛ kancaalaya nyɛntɛ sɛpɛna mpu.

⁵² Mpuɔu n tiika nyɛ yɛlaa na n tɛna-wɛ isɛ pa lɛsɔɔ heeŋ ke kalɛku taa tɔ, na n tiiki-weye wulaya tetu taa isɛ tɔla.

⁵³ N pona-weye na naani, sɔɔɔntu fɛl-wɛ, na tɛŋku li pa kolontunaa.

⁵⁴ Pɛ waalɛ kɛ n pona-weye nyɛ tetu naŋŋ nyɛntu taa kɛ puɔu ŋku n muwa tɔ ku tɔɔ.

⁵⁵ Na n tɔɔɔ Kanaaŋ piitimnaa na n tala yɛlaa ke pa tetu na n su lɛɛɛlɛ kpekɛ yɛlaa ke pa tɛɛsi taa.

⁵⁶ Paa na mpu tɔ pɔ maɔasa isɔtaa lɔɔ sɔsɔ nyɛ na pɔ kulɛ nyɛ tɔɔ, pa ta tɔkɛ nyɛ kusɛsɛtu.

⁵⁷ Pa hatɛlɛna Tacaɔ nyɛ na pɔ pɛsi tɛtɛlataɔ isɛ pa caanaa.

Pa yɔɔlɛɛlɛ apalutu kɛ isɛ tɔɔ ŋku ku hika fitaa tɔ.

⁵⁸ Tɔ caanaa kusa lɔɔ nyɛ nyɛ pɔɔnɔ na pa tɛfɛn-lɛnaɔ

na pɔ kusɛ nyɛ isɛɛɛmɛ na pa tɛŋ.

⁵⁹ lɔɔ n nu mpu lɛna pɛ kusɛ nyɛ pɔɔnɔ na n kpiisi lɛɛɛlɛ nyɛma na tɔŋ.

⁶⁰ Na n lɔ nyɛ tɛyaya ŋka ka taa n ka wɛ nyɛ yɛlaa heku ke Silo tɔ.

⁶¹ Na n yele na kolontunaa lɛɛki nyɛ atakaa wei i hulɛɛlɛ nyɛ tɔŋ na nyɛ teeli tɔ.

⁶² lɛna n mu pɔɔnɔ na nyɛ yɛlaa, na n yele na pɔ ku-wɛ.

⁶³ Yoou kuwa ta caanaa ifepiya, pa pɛlɛla ta hiki mpa paa saa tɔ.

⁶⁴ Pa kuwa pa kɔtɛlaa ke yoou taa, pa leelaa ta wii-wɛ.

⁶⁵ Mpuɔu Tacaɔ n kulaa isɛ tomtoolu,

yaa sulum cɛkuɔ yoolaa taa yoolu isɛntɔɔ tɔ.

⁶⁶ Na n ku nyɛ kolontunaa na pɔ tɔŋa sewa, na n tu-weye fɛɛɛ ke tam tɔɔ.

⁶⁷ Paa na mpu n lɔwa Yosɛɛfu tɛyaya, n ta lɛsi lɛlayim kpekɛle nyɛma mɛɛ.

⁶⁸ Ama Yuta kpekɛle na Siyɔŋ puɔu ke n sɔɔlaa na n lɛsi.

⁶⁹ Na n ŋma nyɛ tɛɛɛɛ na tɛ kulɛ sɔsɔm na tɛ wɛɛ tɔŋ isɛ tetu nti n su tam tɔɔ tɔ.

⁷⁰ Na n lɛsi nyɛ tɛmlɛ tu Tafiiti.

Ntiyile taa kɛ n polaa na n kraɔa-i.

⁷¹ Kalɛku waalɛ kɛ n kraɔa-i.

Si i pɛsi i yɛlaa lɛɛɛlɛ nyɛma mpa n sɔɔla tɛu tɔ pa tiikulu.

⁷² Tafiiti nɔ tiika-weye

na lotu kulumtu na lɛmaɔasɛɛ.

Tacaɔ, tɛ hotaa kɛ, kɔɔ tɔ waasɔɔu

79 Asafi yontu nti tɛ wɛ yonyoolaa nyuɔu tu yontunaa taa tɔɔɔ.

Hai, lɔɔ, kraɛ nyɛma wata nyɛ tɛ, na pɔ wakɛlɛɛlɛ nyɛ tɛɛɛɛ naŋŋ nyɛntɛ.

Pa pɛsa Yosalem ke ncaale kaŋmaɔa.

² Pa ku nyɛ tɛmlɛ nyɛma na pɔ pɛti kpeɛli na taale wontu.

³ Na nyɛ yɛlaa kupama calɛm kɛ na pɛ cɔɔna Yosalem isɛtɛ,

nɔɔɔ ta kɔɔ si i pi-wɛ.

⁴ Tɛ pɛsa mpuɔu puluɔu tɔ cɔɔ nyɛma kɛ, na mpa pa cɔɔna-tu tɔ pa wonɔŋi-tu

na pɔ tuliyi-tuɔu ntompee.

⁵ Hai, Tacaɔ, pɛlee kɛ nyɛ tɔɔ kɛ heɛsi-tuɔu kpanau na nyɛ pɔɔnɔ yele-tuɔu nyayau isɛ kɔkɔ?

⁶ Piitimnaa na kawulasɛ nsi si ta nyɛ-ŋ na su sɛɛki-ŋ tɔ, nsɛɛɛ pu wɛɛ si n muna pɔɔnɔ.

⁷ Mpi tɔ, pa kuu lɛɛɛlɛ nyɛma wontu, na pɔ wakɛlɛ pa tɛɛɛɛ.

⁸ Taa tɔɔsi tɔ isayatu kupɛntu tɔɔ.

Ama nyɛni tɔ pɛtɔtɔtɛ na n kɔɔ tɔ kiŋ ke lɔŋ. Mpi tɔ, tɛ wɛ wahala taa kɛ.

⁹ Hai, waasi-tu, tɔ nyuɔu Yatu lɔɔ, na pɛ tu nyɛ hɛtɛ ke teeli.

Ya-tu na n kpiisi tɔ isayatu ke nyɛ hɛtɛ tɔɔ.

¹⁰ Pepe tɔɔ kɛ piitimnaa kɛ pɔɔsɛɛ si:

Lɛɛ pa lɔɔ i mɛlɛnaa?

Pɛ wɛɛ kɛ si n lɛɛti-weye

nyɛ tɛmlɛ nyɛma sɛm ke tɔ isɛntaa na pɔ nɔ.

¹¹ Ke ŋkraŋ na n nu salɛkatunaa wula, na n yɛ mpa pa kuɔu pɛle pa tuwa tɔ na nyɛ tɔŋ sɔsɔɔŋ.

¹² Tacaɔ, fɛlɛ tɔ cɔɔ nyɛma ke kutuɔu ŋku pa tuu-ŋ tɔɔ tɔm naatosompɔɔɔɔ.

¹³ Ama tɔ kɛ nyɛ yɛlaa kɛ.

Tayale kalɛku na nyayale tiikulu.

Tu sɛɛki-ŋ tam tɔɔ kɛ na tɔ saŋi-ŋ.

Lseyeli tiikilu nyá, nu

80 Asafl yontu kutɔɔsutu nti pa yookina san̄ku na té we yonyoolaa nyuɔu tu yontunaa taa tɔɔɔɔ.

² Hai, lseyeli nyáma tiikilu, ke nkpan̄h. Nyá tiikiyina nyá yálaa usu kalaku. Isɔtaa tan̄laa tɔɔ ké nyá tɔcaɔale wɛɛ, huli nyá tu.

³ Huli nyá ton̄ na n̄ kɔɔ n̄ waasi-tuyu lfalayim na Pencamɛɛ na Manasee pa isentaa.

⁴ Hai, lɔɔ kusɔ-tu na n̄ keesi nyá ise na tá tɔɔ na pé ya-tu.

⁵ Hai, lseyeli lɔɔ Tacaa, pɔlee ké nyá táá ká yele kpanau ke nyá yálaa sɔlɔmɔh?

⁶ Nɔɔɔɔɛ ke n calɔɔ nyá yálaa na isalum kuyi-wɛɔɔ sulum nyam̄ na pé telɔsɔɔi mpɔle.

⁷ N yelaa na té pɔsi mpi pɔ yoosiyi tá na tá cɔɔ nyáma tɔ.

Na tá kolontunaa náá won̄iyi-tu.

⁸ Isɔtaa na atɛ pɔ tu lɔɔ kusɔ-tu. Keesi nyá ise na tá tɔɔ na pé ya-tu.

⁹ N kɔɔɔɔ lɛsɛɔ tuyu ke Icipiti na n̄ tɔɔɔɔ yálaa na n̄ sɔ-tu.

¹⁰ Na n̄ tayan̄-kɔ na kɔ tɛɛ na kɔ sú tɛtu.

¹¹ Kɔ waasa pɔɔɔ ke kɔ isotom, na kɔ piliɔasi wɛ usu lɔɔ tuiɔ sɔɔɔɔɔ.

¹² Uena kɔ piliɔasi heli na sí polo ten̄ku na kɔ akɔaa ke pɔɔɔ sɔɔɔɔɔ.

¹³ Pepe tɔɔ ké n pɛla kalaanaa sɔ mpɔtɔntaa í wakɔli-kɔ?

¹⁴ Hɔtuyu taa teele ka tɔɔɔ-kɔ, na taale wontu náá pɔsi-kuyu tɔ tɔɔɔɔɔɔ.

¹⁵ Atɛ na isɔtaa pɔ tu lɔɔ kɔɔ. Kusɔ nyá ise ke isɔtaa tɔna na n̄ nyɔni.

Paasɔna lɛsɛɔ tuyu kɔnɛ.

¹⁶ Kenti mpi nyá niɔ sɔɔa tɔ na apalupɔɔɔɔ n̄ka n̄ lɔsa nyá ti tɔ.

¹⁷ Mpa pa seta-kɔ na pa wɔ-kɔ tɔ, nyaasi-wɛ na pá saali yem.

¹⁸ Tɔni nyá nkɔalɔna ke yulu pɔɔɔɔ n̄ka n̄ lɔsaa na ká wɛ nyá n̄tɔɔɔ tɔ tɔ ka tɔɔ.

¹⁹ Uɛ tɔ kaa tasa-n̄ hatɔlɔna.

Yele na té wɛɛna weesuyu na té yaaku nyá hɔtɛ.

²⁰ Hai, Tacaa, atɛ na isɔtaa pɔ tu, keesi nyá ise na tá tɔɔ na pé ya-tu.

Ye ma yálaa ka nuuna-m

81 Asafl yontu nti pa yookina san̄ku na té we yonyoolaa nyuɔu tu yontunaa taa tɔɔɔɔ.

² Í yoo tá kentilu lɔɔ ké yontu na lan̄hulumle.

Í wiliti Yakɔpu lɔɔ ké lan̄hulumle kawilitaya.

³ Í yoo-t yontu na akilimanaa na cɔmɔh na san̄kunaa.

⁴ Í huli tutuɔh ke isɔtu kufalu acima kuyaku wule,

na i hulɔmɔh acima nyɔh̄ku wule.

⁵ Mpi tɔ, pɔ ké lseyeli nyáma ke kiiu ké.

Mpi Yakɔpu lɔɔ usuwa tɔɔɔɔ.

⁶ Nti i tu Yosɛɛfu luluyu nyáma ke

waatu wei i tii Icipiti nyáma tɔɔ tɔɔɔɔ.

Ma nuwa n̄ɔɔ n̄ka ma ta nyi tɔ si:

⁷ Ma tisa sɔɔɔa yuh̄ nyɔna ke nyá nyuɔu taa na má sɔɔ,

na nyá niɔ yele tɔɔɔ yuh̄ nyɔh̄ku.

⁸ Lan̄wakɔlle maɔana-n̄ na n̄ má kapuka na má ya-n̄, na má cɔ-n̄ tɛu hola taa.

Na ma maɔasi-n̄ si ma naa nyá waalɔɔ Melipa lum cɔɔ.

⁹ Ma yálaa í nu ma kukɔalɔtu.

Ye lseyeli yálaa ka nuuna-m,

¹⁰ tuyu kulalaau taa wɛɛ mɔ tɛ.

Pɔyele í taa luh̄ tuyu nakuli.

¹¹ Maɔale Tacaa mɔ lɔɔ wei i lɔsa-mɛɔɔ

Icipiti tetu taa tɔ.

Í haa mɔ n̄ɔɔ na má suuli-si.

¹² Ama ma yálaa mɛ í ta nu ma n̄ɔɔ.

Lseyeli nyáma ta nuuna-m.

¹³ Uena máá yele-mɛɔɔ mɔ lan̄kɔɔsɔh̄ nu i taa.

Na í tɔh̄ mɔ maɔamaɔa mɔ layatu.

¹⁴ Hai, ye ma yálaa lseyeli nyáma ka nuuna-m

na pá tɔh̄ ma mpaau taa.

¹⁵ Maa tisa pa kolontunaa tɔfɛ ke n̄ɔɔɔɔ

na má kuli pa tɔɔ.

¹⁶ Uɛ Tacaa má, ma kolontunaa ká yele pa ti h̄m̄

na lseyeli nyáma mɛ mu cɔɔana mɔ tɔɔ tam tɔɔ.

¹⁷ Waatu un̄ɔɔi maa calɔɔ-mɛɔɔ tɔɔɔɔɔa kupaɔna

na má cɛle-mɛɔɔ kukɔamuyu taa tuiɔ na í h̄ɔɔa.

Lɔɔ haana yálaa tɔnaɔa tampana tɔh̄uyu

82 Asafl yontu nti tɔ we yonyoolaa nyuɔu tu yontunaa taa tɔɔɔɔ.

Lɔɔ sɔh̄a i kotuyu taa ké isɔtaa nyáma heku na í hulɔɔi tampana tɔh̄uyu.

² Pɔlee ké í ká yele yálaa faɔasuyu ke huɔle taa, na tasɔkɔle nyáma ke tampana hau?

³ Í tɔh̄ tampana ke icam na sulau pa tɔm taa.

Na í ha kɔnyɔntɔɔɔɔ na kɔnyɔntu ke pa tampana.

⁴ Í waasi icam na kɔnyɔntɔɔɔɔ,

í fiti-wɛɔɔ asayaa sɔkɔɔh̄ taa.

⁵ Ama í ta nyi pulu,

pɔyele u cɛkɔɔh̄na pulu,

sɔkɔɔtuyu taa ké í tɔh̄.

Uena tetu kila tɔna seliyi.

⁶ Maa tɔmɔɔa si í ké lɔɔ sɔɔɔ luluyu nyáma.

Hali i tu ké isɔnaa.

⁷ Paa na mpu tɔ,

í ká si ké usu yálaa,

na í hoti usu paa awulumpu wei.

⁸ Hai, lɔɔ kuli na n̄ huuna antulinya.

Mpi tɔ, n̄ ké piitimnaa tɔna tu ké.

ԼՏՉ յժլաա մքա քիտիմնաա լժլաա տլլի կոնլոն լո քա
սժլժմսլլսլ

- 83** Asafł yontu nti tժ wժ yonyoolaa
nyuսլ tu yontunaa taa լոլոլո.
 2 Hai, ԼՏՉ, taa սլ, taa հժժսլ.
 Քժլլժ taa շալա յժմ.
 3 Nyժ kolontunaa ta շալա լժքամմ,
 մքա քաա շաակ-ն լո քա կսա նլոլո.
 4 Pa cakı nyժ յժլաա աշալա na acılayatu,
 քա կոտիլի na քա յոլոլոտլլ մքա քա լո n kentaa լո քա
տոմ.
 5 Na քա յաակı tժմա սı քա քիսի
 Լսլլլ նլժմա կժ քիտիմնաա հժկս,
 na ոլոլոլս ı taa tasa քա հժժժ կժ լոլոլոսլլ.
 6 Nya kolontunaa կքժնտա կսլմ na
 քա քժլլ nyժ լո կժ ոլոլո.
 7 Մքլլլ լոտոմ նլժմա na Լսժմալլ նլժմա
 na Mowarս նլժմա, na Akaa na Kεpaalı քա նլժմա.
 8 Na Amoni նլժմա na Amaleke նլժմա
 na Filiisi նլժմա na քա շոլոնա Tiii նլժմա լոլո.
 9 Asilii նլժմա մալամալա nժ շոլո քա լո
 na քա կսլ Լոլոլս Լսլլսլ նլժմա լո.
 10 Hai, ԼՏՉ Լana-wժ Լսլ n ka Լapս Matıyan նլժմա
 na Sisela na Yաքժ կժ Kısոն Լոլո ոլոլո լո.
 11 Pa ku-wժլլ Halotı na քա Լa tetս կժ musոլ.
 12 La քա awulumpıya Լսլ Olεrı na Sεrı,
 na ń Լա քա awulaa tժնա Լսլ Sεpa na Salժmuna.
 13 Mpi լո, քժլ քաա յոլոլոտալա սı
 քա Լժժկժլ ԼՏՉ լժալալժնաա.
 14 Ma ԼՏՉ, Լa-wժ Լսլ կաշոլալա
 յաա նլսլ nti heelim կքակժլ լո.
 15 Yaa Լսլ կոկո մսկսլսլ հոտսլսլ լո
 յաա կա մսկսլսլ քսլսլ նլսլ լո.
 16 Yele nyժ լոլո heelim լոլոն-wժ
 na nyժ կաշոլալա anaam Լա na քա sele.
 17 Tacaa yele na fժլլ կքա-wժ,
 na քա քժլ nyժ հժժ.
 18 Քա Լıլıti-wժ na քա լո-wժլլ լոլոնտսլ taa կժ tam լո.
 Քա լո-wժլլ fժլլ na քա Լժ.
 19 Լlena քա շժնա սı nyժ tike կժ քա յաա սı Tacaa.
 Nyալալ Լոլոտա ԼՏՉ լոլո կժ լոլո tժնա taa.

Mքա քա քսկı Yosalem կժ Լոլոլոլո լո քա yontu

- 84** Kolee nyժմա կքժկժլ yontu nti քա յոոկա Katı
tu շժմսլսլ
 na լժ wժ yonyoolaa nyuսլ tu yontunaa taa լոլոլո.
 2 Hai, Tacaa, քա tժնա քա լո,
 nyժ լժալալա tewayա halı.
 3 Pıı Լakı-m Լոն սı má suս Tacaa լժալա լալա լո
 na má sժ ԼՏՉ weesսլսլ tu na Լոնհսլմլժ կալılıtası.
 4 Sumpırsı wժնա ı լժալալա,
 na կժնկհıլալա կժ tantժ nte
 լժ taa ka լոլո կա քիլո լոլո
 nyժ կոտասı լժլալե կիլ.
 Hai, ma wulau na ma ԼՏՉ.
 Tacaa, քա tժնա քա լո.

- 5 Lelenı nullaa ntժ մքա քա wժ nyժ լժալա taa լո,
 քաա սոն-ն tam լո կժ.
 6 Mքա քա tekıլı-ն լոլոլժ Լոնհսլմլժ նլժմա,
 nyժ hasժլոնա քա ոլոլլ լժ.
 7 Waatu wei քաա լժսլ Paka*fa* լժժկժլ լո,
 ԼՏՉ կա քա-լժլ հıլա նլոնտժ,
 na salan լոլո կոոլı-լժլ կսլմնտսլ. †
 8 Pa լոն լոլոլոլո քա լոնտժ taa կժ,
 na քա կքժժլոնա լıմքı քաա սոն ԼՏՉ
 Լսնտաա կժ Sıլոն լո.
 9 Hai, Tacaa, ալժ na Լոլոտա քա լո ոլո մա կսժլժմսլսլ.
 Yակոս ԼՏՉ կժ ղկքոնսլսլ.
 10 Hai, ԼՏՉ, nyալալա լա կքոնտժ,
 նլոնալա wei n Լժսաա լո ı Լսնտաա.
 11 Kuyaku kսլմսլսլ շալա կժ nyժ լժալա taa
 Լալա sana na կսլլլ լալա (1000) շալա կժ կքա լաա.
 Ma լոլո սı má սոն մա ԼՏՉ լժալա ոլոլոլո
 na մքı մաա շալա Լալա լոլոնա taa լո.
 12 Tacaa nyժ հժլա ntժ ılim na կքոնտժ.
 Nyժ haana քժլլ na teelı.
 Nn քժ կսլմնտսլ natժլալա մքա
 քա լոն sıլıսսլսլ taa լո.
 13 Ate na Լոլոտա քա լո Tacaa,
 wei ı tekıլı-ն լոլոլժ Լոնհսլմլժ լո.

Tacaa յոլոլոտլլ հժժսլսլ տոմ

- 85** Kolee nyժմա կքժկժլ yontu nti tժ wժ
yonyoolaa nyuսլ tu yontunaa taa լոլոլո.
 2 Hai, ԼՏՉ, n hıլա nyժ լոլո կժ քժլլ կժ,
 na ń մժնա Yակոս նլժմա մքա կոլոնտաա կա կս-
 uwa լո.
 3 N կքısa nyժ յժլաա Լալալա
 na ń լալալա քա լժալալա.
 4 N ku nyժ քաանժ լոլոլոնա tժնա
 na ń հժժ-լժլ լա լո.
 5 Hai, լա waasսլսլ ԼՏՉ մժնա-լո Լսլ լոլո wժ լո,
 na ń ku nyժ քաանժ կժ լա լո.
 6 Nyժ taa կա կքոնա-լոլո tam լո
 na ń լոլո-լո na nyժ taa na քա polo
 Լսլոն Լոոսı Լոոսı na?
 7 N kaa ha-լոլո weesսլսլ
 na լժ յոլոնա-ն?
 8 Tacaa yele na լժ nժ nyժ կսլմնտսլ
 na ń յա լա նլոլո.
 9 ԼՏՉ Tacaa կսլոլոլոլո կժ մա ոլոկı.
 Mքı լո, հժժսլսլ տոմ կժ n յոլոլոլոնա nyժ յժլաա
 na մքա քա ոլոկոնա-ն լո սı քա taa մալı կսլմնտսլ taa.
 10 Nyժ նլոլոլո յալո կքժնա մքա քա նլոնա-ն լոլո
 Լlena քա կոնա nyժ teelı կժ լա լոլո taa.
 11 Kսլմնտսլ na tamքոնա լոլոլո քա սսլաա,
 na հժժսլսլ na sıլıսսլսլ քա wayալı tժմա.
 12 Tamքոնա լոլոլոլո Լոկոնա լոլո լժ կժ,
 Լlena sıլıսսլսլ nժ Լuna Լոլոտա.
 13 Tacaa մալամալա կա կոնա կսլմնտսլ
 na լա լոլո nժ Լսլ լժ կսլմնտսլ.
 14 Tamքոնա լոլոլոլո wժ nyժ ոլոլո լո կժ
 na á հժլ-ն Լկքոնա կժ մքաաա taa.

† Paka: Wula կժ քա յաա մքա na քա լժ taa.

Ma yaaki-η ma laηwakølle taa

86 Sølømuγu ηku ku we Tafiiti yontu takølaya taa tɔ.

Hai, Tacaa ke ηkraηuγu na ma tɔɔ na η cɔ-m.

Mpi tɔ, ma ké kunyɔntu ké na wahala tu.

² Ma ké kuparη ké, kenti ma tɔɔ.

Ma lɔɔ, ma ké nyá tømle tu ké,

ma pøta-η ma ti, waasi-m.

³ Tacaa nyøni ma pøtɔɔtøle.

Nyaya ma wiikina paa ifemle nte.

⁴ Nyá tɔɔ ké ma keesønaa.

Ule høesi nyá tømle tu ma, ma laηle.

⁵ Tacaa, n ké kuparη ké,

na η huløyi suulu.

Nyá kupantu tɔɔwa mpa pa yaaki-η tɔ pa tɔɔ.

⁶ Tacaa ke ηkraηuγu na ma kusølømutu

nu ma wiinau.

⁷ Ma yaaki-η ma laηwakølle kuyøeη taa ké.

Mpi tɔ, n nu ki ma nɔγɔ.

⁸ Hai, Tacaa, lkønte natøli tø ta nøγøsøna-η,

pøyele nɔγɔlu u pøsøyi na í la nyá tømle natøli.

⁹ Piitimnaa mpa pa tøna n ηmwawa tɔ,

paa kɔɔ na pá hønti-η ate,

na pá tu nyá høte ke teeli.

¹⁰ N ké sɔɔ ké, na n laki kɔkɔb nyøm,

nyá tike nté tampana lɔɔ.

¹¹ Hai, Tacaa huli-m nyá mpaarη,

maa tɔ nyá tampana taa.

Tu ma taa na má wøena nyá sɔγɔntu.

¹² Tacaa, ma lɔɔ maa sa-η na lotu kulumtu,

na má tuyi nyá høte ke teeli ke tam tɔɔ.

¹³ Nyá kupantu tɔɔwa ma tɔɔ ké,

na η yakí ma løsaγa ke atøtøle lumarη taa.

¹⁴ Hai, lɔɔ, kalampaani nyøma kula ma tɔɔ,

musuntunaa kpekøle caaki ma weesuyi løsuγu.

¹⁵ Ama Tacaa, nyá ké suulu tu ké,

na η wøna pøtɔɔtøle.

Nn muγi páána ke lηη,

nyá kupantu tɔɔwa,

na n laki isøna n suwa tɔ.

¹⁶ Nyøni ma pøtɔɔtøle na η keesøna ma tɔɔ,

ha nyá tømle tu maγa toη.

Ma ké nyá nyøη ké waasi-m.

¹⁷ La-m mpi pø huløyi nyá kupantu tɔ,

ma koløntunaa í ná na pø tu-wøγe føelø.

Mpi tɔ, nyá waasøγøna-m na η høesøyi ma laηle.

Yølaa tøna icate maγamaγa kele Siyɔη

87 Kolee nyøma kpekøle yontu nti tø we yonyoolaa nyuγu tu yøntunaa taa tɔγɔbɔ.

Tacaa nyá suna Siyɔη icate ke puøη narηη nyøη tɔɔ.

² Nteγe n køla sɔɔluγu ke

Yakɔpu nyøma acalee tøna taa.

³ Teeli tøm ke pa γɔγɔtøyi

lɔɔ icate nyá, nyá tɔɔ.

⁴ Mpa pa nyøma-m tɔ pa isøntaa ké

ma yaaki Icipiti na Papiloni na

Filiisi na Tiii na ltiyøpii pø nyøma.

Tøtunaa mpe pa taa ké pø lula-wø.

⁵ Ama ye Siyɔη icate ile tø taa ké

pø lula yølaa tøna.

lɔɔtaa lɔɔ sɔɔɔ γɔγɔtøna-ti.

⁶ Tacaa kaløyi yølaa na u ηmaaki si:

Siyɔη kele paa wei u icate maγamaγa.

⁷ Hai, lɔɔ icate nyá, yonyoolaa na paalaa

pa krentøna na pa γɔγɔtøyi nyá teu tøm.

Wei søm kpeγetønaa tɔ u sølømuγu

88 Kolee nyøma kpekøle yontu nti tø we yonyoolaa nyuγu tu yøntunaa taa,

na tø ké laηwakølle nyøntu nti

løløahi tu Hemarη yøowa tɔγɔbɔ.

² Tacaa lɔɔ, ma nyuγu yátu,

ilim na ahoo ke ma wiikina-η.

³ Mu ma kusølømutu ke nyá kupantu tɔɔ.

Ke ηkraηuγu na η nu ma wiinau.

⁴ Mpi tɔ, wahala nu-m ké,

na má kpeγetøna søm tøteγetøγe.

⁵ Ma we mpa pa tiiki pølaau taa tɔ pa loøηa taa ké.

Ma we isu yulu wei u føina toη tɔ.

⁶ Søtaa heku ke ma høntaa

na má nøγøsøna isu mpa pa kuwa na pá huii

pølaau taa na pø faya nyana-wø,

na nn tɔɔsøyi pa tøm tɔ.

⁷ Puøγu lumarη nyøηku taa ké n pøta-m,

søkpeγuγu taa ké puøγu anaam taa.

⁸ Nyá páána tii ma tɔɔ ké

na á ta-m isu lum hola.

⁹ N hatøløna-m ma cewaa

na η pøsi-m isu acaaløtu

pulu ke pa isøntaa.

Pø tøka-m pø føi luu.

¹⁰ Wahala nyøηsa ma isø ké.

Paa ifemle nteγe ma yaaki-η Tacaa,

na má tekøyi-η niη.

¹¹ Søtaa ke n laki piti tøma na?

Paa kulí na pá sa-η?

¹² Søtaa γɔγɔtøyi nyá kupantu tøm ke pa teγe?

Yaa nyá teu tøm ke pa γɔγɔtøyi atøtøle taa?

¹³ Nɔγɔlu ta nyi nyá kɔkɔb

nyømnaa tøm ke søkpeγuγu taa.

Pøyele pa ta nyi nyá siyisuyu tøm ke

tøtu nti tø taa yølaa wøna løssɔɔ tɔ.

¹⁴ Hai, Tacaa, nyaya ma yaaki si η waasi-m

na má sølømøyi-η paa tanarη ηku.

¹⁵ Tacaa, pepe tɔɔ ké n lɔ-m

na nn caaki si η na-m?

¹⁶ Ma ké kunyɔntu ke hatoo ma pøcaatu ké

na má we søm nɔγɔ taa,

na má tɔki sɔγɔntu nti n tu-m tɔ tø wahala.

Pø pøsa ma laηle ké.

¹⁷ Nyá páána huuna-m ké isu kɔkɔ,

na nyá sɔγɔntu sɔssɔntu wakøløyi-m.

¹⁸ A liki-m paa ifemle nteγe isu lum

na á watəyi-m na paa timpí.

¹⁹ N hatələna-m ma cewaa na ma taapalaa təna, səkrətuɣu ke pə yelina-m.

Ɔɔɔsi nsi pa su Tafiiiti tɔ si we le?

89 Isəlahi tu ltaŋ yontu.
² Tacaa nyá kupantu tɔm ke maa yooki yontu ke tam,
na ma heeliyi nyá tampana təŋuɣu tɔm ke paa pəlee.
³ Mpi tɔ, ma yɔɔɔtaa sɪ:
Nyá kupantu we tam tɔw kɛ na tɔ sika ɪsɔtɔnuɣu taa.
⁴ Ma na ma tɔmlɛ tu Tafiiiti wei ma ləsaa tɔ tɔ pɛɛla
nɔɔɔ
haləna má yɔɔɔti na má tuu sɪ:
⁵ Maa yelee na nyá kawulaya weɛ tam,
na má lɛɛtəyi ka taa kɛ nyá luluyu nyéma.
⁶ Hai, Tacaa, ɪsɔtɔnuɣu huləɣəna nyá teu
na nyá kupantu ke samaa taa.
⁷ Awe pəsəyi na í kɛɛsəna Tacaa nyaya ɪsɔtaa?
Nyá pəyalaa taa awe nəɣəsəna-ŋ?
⁸ Lɔɔ n kɛ sɔɔɔ ke ɪsɔtaa samaa taa kɛ,
na pa təna mpa pa cɔɔna-ŋ tɔ pa nyaŋna-ŋ.
⁹ Hai, Tacaa, atɛ na ɪsɔtaa pə tu,
awe we ɪsu nyá?
Toma na teu pə tu-ŋ heku.
¹⁰ Nyá ŋmakələna tenku na ɪ kalampaani,
n heəsəyi ɪ lum ke waatu wei pə kuləɣəna pááná tɔ.
¹¹ Nyá nanɔtəna Icipiti ɪsu sətɔ,
na n yasi nyá kolontunaa na nyá niŋ toŋ.
¹² Nyá tənna ɪsɔtɔnuɣu na tetu.
Nyá sɪna antulinya na ɪ taa nyəm təna.
¹³ Nyá lapəna ilim nɔɔɔɔŋ na pə mpətəŋ
na Tapɔɔ na Heemɔŋ puuŋ saŋ nyá hətɛ.
¹⁴ Nyayale toŋ sɔɔɔɔŋ tu,
nyayale pəsuyu sɔɔɔɔŋku tu.
¹⁵ Nyá kawulaya kite ntɛ tampana təŋuɣu na siyisuyu
na kupantu na teu ke nyá nɔɔɔ tɔw.
¹⁶ Yəlaa mpa pa nyəmə nyá
akantəle wula tɔɔɔle leleŋ nuɔlaa,
nyá ɪsentaa kɛ pa we tam.
¹⁷ Pa lanɔle heɛna nyá hətɛ ke kutamsa,
na pá saŋ pa ti na nyá siyisuyu.
¹⁸ Pa toŋ teeli kele nyá,
nyá kupantu kraasəɣəna tá toŋ.
¹⁹ Tacaa kele tá kukentuɣu,
lseyɛli nanŋ tu ntɛ tá wulau.
²⁰ Kuyaku nakuli n yɔɔɔtəna
nyá kusɔɔɔ ke toosee taka taa sɪ
n ha nyá toŋ ke aka,
na n tɔw ɪfepu ke yəlaa taa.
²¹ N hika nyá tɔmlɛ tu Tafiiiti,
na n ləsi-ɪ na n pəl-ɪ kɔtaya nim.
²² N ká sənə-ɪ na toŋ,
na n pəsi-ɪ yulu toŋ tu.
²³ Kolontu kaa tuti-ɪ,
yulu ɪsayaɔ ná kaa pəsi-ɪ.
²⁴ Nka nanɔti ɪ kolontunaa ke ɪ nɔɔɔ tɔw,
na n má mpa paa caaki-ɪ tɔ.

²⁵ N ká lapɪ-ɪ nyá kupantu,
na ɪ toŋ kraakəna nyá hətɛ.

²⁶ N ká tu ɪ niŋ taa kɛ tenku,
na n yelee na í pəsi pusi.

²⁷ Halɪ n ká yaa-ɪ na í tɔ sɪ:

Nyayale ma caa lɔɔ na ma nyuyu yapu kukpamuyu.

²⁸ Ilena nyaa pəsi-ɪ nyá pəyalu kancaalaya nyəŋ
wei ɪ kɛ atɛ awulaa sɔsaa təna taa sɔɔɔ tɔ.

²⁹ N ká su-ɪ kupantu ke tam tɔw,
pəyele nɔɔɔ ŋka nyá na-ɪ

í pɛɛlaa tɔ ka kaa layasi.

³⁰ N ká yelee na ɪ luluyu nyéma weɛ tam tɔw,
na ɪ kawulaya náá leeli ɪsu ɪsɔtɔnuɣu.

³¹ Ye ɪ luluyu nyéma lɔwa nyá kiin
na pá kisi nyá kusəsutu ke təŋuɣu,

³² ye pa kisiyi nyá kutututu

na paa tɔkəyi nyá kusəsutu,

³³ ɪɛ n ká caa krátuyu na n hɔna pa ŋkraŋuyu
na n má-weyɛ pa ɪsayaɔ tɔw.

³⁴ Ama n kaa pɛ-weyɛ nyá kupantu,
pəyele n kaa pɛ-weyɛ nyá teu.

³⁵ N kaa yɔki nyá nɔɔɔ pɛeluyu.

Pəyele n kaa layasi nti n yɔɔɔtaa tɔ.

³⁶ N tɛma tuunau na nyá tənəŋŋ weɛtu,
n kaa pəsi n looli Tafiiiti.

³⁷ Tafiiiti luluyu ka weɛ tam tɔw kɛ,

na ɪ kawulaya kumte weɛ nyá ɪsentaa ɪsu ilim.

³⁸ Na í leeli ɪsu ɪsɔtɔ,

ɪni ɪ kɛna aseeta tu kupaŋ wei ɪ we ɪsɔtɔnuɣu taa tɔ.

³⁹ Paa na mpu pááná kra-ŋ na n lɔ wulau wei n ka
ləsaa

na n pəli nim tɔ na n yelee-ɪ na í hoti.

⁴⁰ N yɔka nɔɔɔ ŋka nya na nyá tɔmlɛ tu ɪ pɛɛlaa tɔ
na n wakəli ɪ ntenuɣu na n lɔ-kuyu atɛ.

⁴¹ N yɔka ɪ koloosi toŋ nyənsɪ təna,

na n pəsi ɪ koloosi acaɛɛ ke ncaa.

⁴² Mpatɔntaa təna kuuki ɪ wontu kɛ,

na ɪ cɔɔ nyéma paakəna-ɪ.

⁴³ N kraasa ɪ kolontunaa apalutu,
na n la na mpa paa caaki-ɪ tɔ pa lanɔ heɛ.

⁴⁴ N kuwa ɪ yooɔ wontu lɔŋ.

Pəyele n ta sənə-ɪ yooɔ taa.

⁴⁵ N lɛɛka ɪ kawulaya toŋ,

na n pəsi ɪ kumte ke krentəlasɪ ke atɛ.

⁴⁶ N pasa ɪ ɪfepile puɔsi,

na n tu-ɪ fɛɛɛ.

⁴⁷ Hai, Tacaa, pəlee kɛ n ká heɛsi nyá təyi ŋmɛsuyu?
Na nyá pááná kraasuyu ɪsu kɔkɔ?

⁴⁸ Tɔɔsi ma tɔm, yulu weesuyu kəla topi kɛ,
pə nəɣəsəna kɛ ɪsu n ŋma yulu ke sɪ n pəsəyi-ɪ yem.

⁴⁹ Yulu nɔɔɔɔ ɪ fɛi sɪ ɪ kaa sɪ.

Awe pəsəɣəna na í yá ɪ təyi atətəle taa?

⁵⁰ Tacaa, leyɛ nyá lɔŋtaa kupantu
nti n ka sɪ Tafiiiti ke nɔɔɔ tɔ tɔ saalaa?

⁵¹ Tacaa tɔɔsi mpusi wei nyá tɔmlɛ nyéma tuyu-m tɔ,
tɔɔsi sɪ ma nuka yəlaa samaa.

⁵² Hai, Tacaa tɔɔsi kutuyu ŋku nyá kolontunaa
tuuki nyá ləsəlu tɔntɛ tɔw tɔ.

⁵³Tacaa hæte sɔsɔɔle nté teeli nyಂತe ke tam tɔɔ.
Lɔɔ í kɔna mpu, Lɔɔ í kɔna mpu.

TAKELAYA LIYITI NYENKA

(Yontu 90-106)

Yulu we tənaya, Lɔɔ ná we tam tɔɔ

90 Lɔɔ yulu Moisi kusələmutu.
Hai, Tacaa, nyá kəna tá kpuluyu
tətule ke too lɔntaa.
² Na pécɔ pé laki antulinya na pulasi tɔ,
nyá kəna Lɔɔ na n ká wəe rípuɔu tam tɔɔ ké.
³ Nyá mələxəna yəlaa ke atə musuyu taa,
na n tɔŋ-wə sɪ: í məlɪ timpi í ka lɪnaa tɔ.
⁴ Mpi tɔ, pɪsɪ iyaga (1000) wə-ŋ ké ɪsɪ kuyaku ŋku
ku tɛwaa na ku kaa tasa məluɔu tɔ,
yaa ahoo nna a tɛwaa tɔ a hɔɔɔluɔu.
⁵ N kpiisiyi yəlaa ké ɪsɪ toosee wena
pə feŋuyu tanaŋ na á saalɪ yem ɪsɪ nyutu tɔ.
⁶ Nyutu tuyi hetu ke tanaŋ tɛe ké na tɔ pɪ.
lɪna taanaya tɔ lɔntili na tɔ wulɪ.
⁷ Nyá pááná kpiisiyi-tuyi
na nyá taa krau nyaasəyi-tu.
⁸ N ləsəyi tá ɪsəyatu ke patəma taa ké,
na n sukɪ nyaaləm taa ké tá kuŋmesətu.
⁹ Nyá pááná sɔsɔɔna laki ké na tá kuyeeŋ saaləyi
yem,
na tá pɪsɪ nyaa saləyi yem ɪsɪ yulu nɔɔɔ.
¹⁰ Tá weesuyu pɪsɪ nté nɪtosonnaanawa.
Ye mpa pa kəla alaafəya, ɪle pa nyənsɪ yoosi
nɪnaasa.
Ama kunyɔŋ na wahala tike ke yulu waaki pə taa.
Weesuyu tɛkɪ lɔɔ ké na taa kuləyi
huntu na tɔ kɔtəyənə səm.
¹¹ Tacaa, awe nyəmna nyá tɔŋ na nyá pááná pə tɔm?
Nɔɔɔɔ u nyaŋna-ŋ sɪ í nyɪ nyá pááná tɔm ke teu.
¹² Hɔlɪ-tuyi tá kuyeeŋ kaluyu.
Waatu ɪnəyi tu hii layatu.
¹³ Hai, Tacaa, heesi-tuyi pááná munau ke mpu.
Nyəni nyá təmle nyəma tá,
tá pətɔtəle na n kéesəná tá tɔɔ.
¹⁴ La-tuyi nyá kupantu sɔsɔɔntu ke tá tanaŋ tɛe.
ɪle tu cayana laŋhulumlɛ ke tá weesuyu tənə.
¹⁵ Pɪsɪ paɔale taa ké n hɔma tá ŋkraŋuyu.
ɪle heesi tá laŋa ke pɪsɪ paɔale
ɪsɪ nsi sɪ taa tə na wahalanaa tɔ.
¹⁶ La nyá yomaa taɔa nyá təmle,
na tá luluyi nyəma na nyá sɔsɔɔntu.
¹⁷ Hai, Tacaa, ta Lɔɔ la-tuyi nyá kupantu,
na n yele na tá niŋ təma leeli.
Ee, yele na á leeli.

Lɔɔ kele tá kpuluyu tətule

91 Yulu wei ɪ tuyi ɪsɔtaa Lɔɔ sɔsɔ ke kpuluyu tɔ,
Toma tənə tu tɛe ké ɪ heesəyi.
² Pə wəe sɪ puntu í yɔɔtɪ Tacaa sɪ:
Nyayale ma kɔpantə nte ma sɔsɔyənə tɔ.

Nyayale ma Lɔɔ na má tuyi-ŋ naani.

³ Tacaa nyá fitiyina yulu ke puluyi kunyərpuɔu taa,
na yulukusəku na ku wakəluɔu taa.
⁴ Na n kenti ɪ tɔɔ na í tu-ŋ kpuluyi,
ɪsɪ kampaya ke ka too keŋ tɛe.
Nyá kupantu wə ké ɪsɪ kɔpəluɔu kukentuɔu.
⁵ Yulu kaa nyana ahoo sɔɔɔntu,
yaa nyəma kutɔtɔna ke ilim taa.
⁶ Yaa yulukusəku ŋku ku sɔkɪ səkɔtuyi tɛe tɔ,
yaa ɪsəna ku tɛekuyi yəlaa ke ilim heka tɔ.
⁷ Paa yəlaa iyaga (1000) səpa nyá kəŋkəŋ taa,
yaa paa yəlaa iyisi naanawa (10000) səpənə
nyá nɔɔɔŋ tɔɔ, pulupu kaa la-ŋ.
⁸ Kuli nyá ɪsɛ na n ná ɪsəna
Lɔɔ fəlyi asayaa tɔ.
⁹ Hai, Tacaa kele nyá kpuluyi tətule,
ɪsɔtaa Lɔɔ sɔsɔ ke n sɔsɔyənə.
¹⁰ Wahala nɔɔɔɔ kaa mayana-ŋ,
pécɔ mpusi nɔɔɔɔ kaa kɔtəna nyá təyaya.
¹¹ Mpi tɔ, Tacaa ká tu ɪ ɪsɔtaa tillaa ké sɪ
pá feŋi-ŋ nyá mpaŋ tənə taa.
¹² Na páá te-ŋ pa niŋ taa sɪ pəle
natəlɪ tá taa co-ŋ.
¹³ Na paa n fəla tɔɔɔɔyaa yaa paasəle
yaa wontuyi ɪsəyau yaa tum,
pulupu kaa la-ŋ.
¹⁴ Tacaa sɪ: Timpi n sɔɔɔ-m tɔ maa waasi-ŋ,
na má kenti nyá tɔɔ ké n nyəma ma hæte tɔ pə tɔɔ.
¹⁵ N ka yaa ma hæte na má co-ŋ,
na má wəe nyá waalɪ ké laŋwakəlle waatu,
na má waasi-ŋ na má tayanɪ nyá nyuyi ke kusuyi.
¹⁶ Maa yele na nyá weesuyi taɔalɪ
na má yá nyá nyuyi.

Tacaa, pa saŋi-ŋ tɔ pa laki teu ké

92 Kuyaku kuhəesuyi wule yontu.
² Pə wəe teu ké sɪ tɔ sa Tacaa nyá,
na tɔ yoo yontu ke ɪsɔtaa
Lɔɔ sɔsɔ nyá nyá hæte taa.
³ Na tɔ kraalɪ nyá kupantu ke tanaŋ tɛe,
na nyá teu tɔm ke ahoo.
⁴ Tɔ sa-ŋ na ŋmɪsɪ
naanawa cəməŋ na saŋkuna.
⁵ Hai, Tacaa, nyá kulapəm heesəyi ma laŋle ké,
na má yooki nyá niŋ təma tɔm ke yontu na
laŋhulumlɛ.
⁶ Hai, Tacaa, nyá təma ké sɔsɔɔna ké,
na nyá ləmayasəe ké yuŋ nyəna.
⁷ Kumeləŋ ɪ cəkəyənə təle,
pəyele ləmayasəe fəi tu naa paasəyənə.
⁸ Asayaa hukiyi ké ɪsɪ nyutu,
na ɪsəyatu lataa náá pɪkɪ.
Ama wakəluɔu tam tɔ nyəŋku taŋna-wə.
⁹ Hai, Tacaa, nyá ké ɪsɔtaa
Lɔɔ sɔsɔ ke tam tɔɔ ké.
¹⁰ Ye pə kaasa nyá kolontunaa, pəle paa le ké.
Pa tənə mpa pa laki ɪsəyatu tɔ paa ya yem.
¹¹ Taale nau toma ke n ha-m,

na h̄ pəli ma tɔɔ ké nikaya nim.

¹² Ma naaki ma kolontunaa kpisuyu, na má nukli asayaa mpa pa caaki-m tɔm tɔ pa kiisuyu.

¹³ Tampana tənɔlaa puki ké isu paan, na pá kuləyi isu Lipan tɔɔ sɔɔɔɔɔ.

¹⁴ Pa we ké isu tɔyɔ ŋku pa tuu lɔɔ taseele kataɔa taa tɔ, na pá puki teu ke tá lɔɔ Tacaa té.

¹⁵ Paa kpatəlaya waatu, pa tɔɔa luluyɔ ké, na pá we təkuleku ke teu na alaafəya.

¹⁶ Mpu pə huləyəná təkēlekele si Tacaa siyisaa. l ta kēe tiili, inəyale ma kukpamuyɔ.

Tacaa kēle wulau

93 Tacaa n ké wulau ké na h̄ suu teu, na h̄ ləla toma ke nyá tənaya taa isu tampala.

Mpu tɔɔɔɔ tɔtu sənɔa tɔca tu seliyi.

² Hatoo lɔɔtaa ké n su nyá kumte ke teu, na h̄ we tam tɔɔ.

³ Hai, Tacaa, pusi kusa nɔɔsi si kusa si nɔɔsi na si hola wula nu.

⁴ Na pé kəli lum sɔɔɔɔm tɔɔ nyəm nɔɔɔ, na pé kəli tenku hola sɔɔɔɔna.

Tacaa kēle tɔɔ tu ke hatoo isɔɔta.

⁵ Nyá kusəsutu nté tampana təsiyisiyi.

Nyá taseele ke nanɔɔ nyəntə haləna antulinya tɔm.

lɔɔ ké kawalaya nyéma lɛetulu

94 Hai, lɔɔ nyayale lɛetulu. lɛetulu lɔɔ, huli nyá ti.

² Antulinya huulu nyá, kuli na h̄ lɛeti kalampaani nyéma ke pa kulaputu.

³ Hai, Tacaa, asayaa mpe paa wee mpuyule? Mpe paa weekəna nteye akanaa ke mpu?

⁴ Pa yɔɔtəyi tɔm ké na kalampaani na pá pəkəyi lɛlaa wakəlyɔ.

⁵ Tacaa, pa ŋmakəlyi nyá yəlaa ké, na pá muyuliyi mpa pa ké nyá nyéma tɔ.

⁶ Pa lentəyi musuŋ ke leelaa na muulaa na pá kuyi suluwaa.

⁷ Na pá tɔɔ si Tacaa u naaki, Yakɔpu lɔɔ u paasəyənə.

⁸ Kumeləməŋ me í la laakali, ləməyasəe fɛlnaa me, pəlee ké í ká hii layatu?

⁹ Tacaa wei i tu yəlaa ke ŋkraŋ tɔ, i nukli ké. lənanaya i ká tu isəle na u naaki?

¹⁰ lənanaya i naasəyi piitimnaa na í kaa hɔ asayaa ŋkraŋ?

lɔɔ i sɛyəsəyənə yəlaa, ulɛ lənanaya i ká lan nyəm?

¹¹ Tacaa nyəmə yulu huwəe ke teu si a we kpete.

¹² Hai, Tacaa, nyulələŋ tu nté wei n sɛyəsəyi nyá kiiu na h̄ hɔɔ i ŋkraŋuyɔ tɔ.

¹³ l ká caya təpamm ke kuyəeŋ isayən taa, haləna pá huli asayaa pɔɔɔ.

¹⁴ Pə taya pulu, Tacaa u lɔɔki i yəlaa. l kaa yele mpa pa ké i nyéma tɔ.

¹⁵ Mpi tɔ, paa huuna ké na pá kəsənə tampana tənuyɔ.

Pa tənə mpa pa tənəyi tampana tɔ pa lanɔa ka hɛənə-ti.

¹⁶ Awe ká sɛənə ma tɔɔ ké asayaa mpe pa tɔm taa? Awe ká sənə-m mpa pa laku isayatu tɔ pa tɔm taa?

¹⁷ Ye Tacaa taa waasi-m, isəntɔ maa tɛma wəe ke timpi pə suma tətiyitiyi tɔ.

¹⁸ Paa waatu wei ke ma tɔma si ma caa hotuyɔ, Tacaa nyá kupantu tenji-m ké.

¹⁹ Saa wei nəyəsəe pu ma lotu tɔ, nyá hɛəsənə ma lanɔe na h̄ huləsɔ-tɛ.

²⁰ Nyana huulaa asayaa mpa pa wakəlyi kiiŋ na pá kɔŋna wahala tɔ í kaawayə?

²¹ Siyisilaa ke pa wakəlyi

na pá kuyi mpa pa ta la pulu tɔ pa tɔm.

²² Ama Tacaa kēle kukpamuyɔ ŋku ma sɔɔsəyənə tɔ.

²³ Pa mayamaya pa isayatu ke i ká məŋna pa nyɔɔɔ taa,

na í wakəli-wə na kulumtu nti.

lɔɔ kɔɔ pote waatu

95 í kɔɔ na tɛ yoo Tacaa ke lanɔhulumle yontu, tɛ sa tá waasulu wei tɔ tɔyɔ kpuluyɔ tɔ.

² Tɛ polo i isentaa na tɛ sɛɛ-l, na tɛ wiliti-i na lanɔhulumle yontu.

³ Mpi tɔ, Tacaa nyayale lɔɔ sɔɔɔ.

Nyayale wulau sɔɔɔ wei i ŋmakəlyi tɔɔ tənə tɔ.

⁴ Nyá niŋ taa ké atɛ lumanɔ tənə wəe na pɔɔɔ sɔɔɔɔ tənə ke nyá nyəm.

⁵ Nyá tənna tenku, halɔ nyá tu lapənə-l.

Kulum nyá n lapənə tɔtu na nyá niŋ.

⁶ í kɔɔ na tɛ luŋ tá ŋmalu Tacaa ke akula, na tɛ hənɔ-l atɛ.

⁷ Pə taya pulu, nyayale tá lɔɔ.

Tayale nyá yəlaa, nyayale tiikilu.

Tə we ké isu nyá niŋ kaləku.

Ye í nu lɔɔ má ma kuyɔɔtutu ke sanɔ,

⁸ í taa la lanɔkpusəŋ isu mə caanaa ka lapu Melipa na Masa ke wulaya tɔtu taa tɔ.

⁹ Tənaya mə caanaa mayasa-m si pa naaki ma waali,

paa na pa nana pa isəpəle ke mpi ma lapa tɔ.

¹⁰ Pusi nulle təcu ké ma luyɔ lu piitim pənə, haləna ma tu ma taa si yəlaa mpe pa lepaya, paa nyəŋ ma mpaan.

¹¹ Mpuɔ páná kra-m na má tuu si: Pa kaa suu ma hɛəsuyɔ taa.

Wulau wei i kɔŋ tɔ i yontu kufatu

(Kutɔɔsutu I 16:23-33)

96 Í yoo Tacaa ke yontu kufatu,
ate yɛlaa me mə tɛna í yoo Tacaa ke yontu.
2 Í yoo Tacaa ke yontu na í sa i hɛtɛ,
na í kraalɛɣi paa kuyaku ŋkuɣu i nyuɣu yapu tɔm.
3 Í yɔɔɔti piitimnaa taa ké i teeli tɔm
na í yɔɔɔti yɛlaa tɛna taa ké i teu tɔm.
4 Tacaa n ké sɔɔɔ ké na n muna pá sa-ŋ.
Nyá tɔm we sɔɔɔntu ké na pá tɛɛ tuŋ tɛna.
5 Mpi tɔ, piitimnaa tuŋ tɛna we kɛtɛ ké.
Ama Tacaa nyá lapɛna isɔtɔnuɣu.
6 Teu sɔɔɔm naaki nyá tɔ ké,
na teeli sɔɔɔ náa we nyá tɛyaya taa.
7 Piitimnaa yɛlaa me í tu Tacaa ke teeli,
í tu Tacaa ke teeli na í kusɪ i nyuɣu.
8 Í sa Tacaa ke i hɛtɛ tɔ.
Í kɔna mə kuhaham na í suuna i taasi tɔ.
9 Í hɛntɪ Tacaa ke atɛɣɛ saa wei
i hulɛɣi i tɛnaŋŋ wɛɛtu tɔ.
Ate yɛlaa me mə tɛna í sele i isɛntaa.
10 Í heeli piitimnaa tɛna si
Tacaa kɛɛ wulau.
Mpu tɔtɔɔ tetu sɛŋaa tɛa, tu seliyi.
Tacaa tɛŋɛɣi tampana ké na í huukɛna yɛlaa.
11 Isɔtɔnuɣu laŋlɛ í hulɛmi na tetu yɔɔli,
tɛŋku na i taa nyəm tɛna í sɛɛ.
12 Tawa tɛna í wɛɛ acima taa,
na hɔtuɣu taa tuŋ tɛna kiisina laŋhulumlɛ,
13 ke Tacaa isɛntaa.
Mpi tɔ, i kɔŋ si i huuna tetu tɛna.
I ká tɛŋ tampana na í huuna antulinya na i yɛlaa.

Tacaa kɛɛ wulau, laŋhulumlɛ í wɛɛ tetu tɛna taa

97 Tacaa tɔki kawulaya, tetu tɛna í yɔɔli.
Tɛtunaa mpa lum tama kotaya tɔ pa payale í
yɔɔli.
2 Isɔŋmuntɣu na sɛkɛtɣu tama-i kotaya,
na i kumte náa caya siyisuyu na tampana tɛŋuɣu
tɔ.
3 Kɔkɔ we i kɔɔ tɔ ké
na ká nyaki i kolontunaa na ká cɔkɔkɛna-i.
4 I ŋmelɛsɛɣi nyaalɛm na pá naaki antulinya,
na ate yɛlaa naaki na pá seliyi.
5 Tetu tɛna tu í kɛtɛna pɔkɔŋ,
i hooki ké isɪ keetu.
6 Isɔtɔnuɣu kraalɛɣi i tampana
na yɛlaa tɛna naaki i teu.
7 Tuŋ laŋlaa na mpa pa hulɛsɛɣi tuŋ
na laŋlɛ tɔ, pa tɔki fɛɛɛ ké.
Tuŋ tɛna hɛntɛɣi isɔ ké atɛɣɛ.
8 Siyɔŋ icate nyɛma nu-ti na pa laŋa hulumi,
na Yuta acalɛɛ náa we ayɔɔlɛɛ taa
ke nyá huule tɔ, hai, Tacaa.
9 Mpi tɔ, Tacaa nyaɣale isɔtaa isɔ sɔɔ ke tetu tɛna
taa.
N kɛla tuŋ tɛnaya sɔɔɔntu ke tɛcayacaya.

10 Mpa me í sɔɔla Tacaa tɔ,
mə taa í kɛna isayatu.
Isɔ kentiɣi i kupama tɔ ké,
na í yakɪ-wɛɣɛ asayaa niŋ taa.
11 Tampana tɛŋlaa tɛnna nyaalɛm,
na mpa pa lotu taa tewa tɔɔ laŋhulumlɛ.
12 Siyisilaa, mə laŋa í hulɛmɛna Tacaa,
na í sa i tɛnaŋŋ wɛɛtu.

I wiliti Tacaa wei i kɔŋ tɔ

98 Í yoo Tacaa ke yontu kufatu,
mpi tɔ, i lapa kɔkɔlɔ nyəmnaa,
na i nyəm na i isɔtu toŋ.
2 Tacaa n hula nyá yapu tɔm
na í kuli nyá tampana tɛŋuɣu tɔ na piitimnaa ná.
3 N tɔɔsa lɛɣɛli nyɛma tɔ na í la-wɛɣɛ teu na
kupantu.
Tɛtu tɛnasɪ tɛna nawa tá isɔ nyuɣu yapu tɔm.
4 Ate yɛlaa me mə tɛna í yoo Tacaa ke laŋhulumlɛ
yontu.
Í samɪ-i na yontu na í wilitina laŋhulumlɛ.
5 Í yoo Tacaa samtu
í yoo-i-ti na cɛmɛŋ.
6 Í tu Tacaa wulau ke yonkraama na laŋhulumlɛ,
na akantɛɛ na tutuŋ.
7 Tɛŋku na i taa nyəm tɛna í cɔ,
na tetu na tɛ taa nyəm ŋmaalɛna laŋhulumlɛ.
8 Pusi í wiliti
na pɔkɔŋ tɛna náa kɛntɪ na í yoo yontu ke Tacaa.
9 Mpi tɔ, Tacaa kɔŋ si í huuna tetu tɛna.
I ka tɛŋ tampana na í huuna antulinya,
na í huuna yɛlaa ke teitei.

Tacaa ke wulau, na í wɛ tɛnaŋŋ

99 Tacaa n tɔki kawulaya ké, na yɛlaa seliyi.
N caya isɔtaa tɛŋlaa heku na tetu seliyi.
2 Tacaa nyaɣale sɔɔ ke Siyɔŋ taa,
Nyá tɛna yɛlaa tɛna.
3 Pa sɛɛ nyá hɛtɛ sɔɔɔlɛ katɛ nyɛntɛ,
tɛ ké naŋŋ nyɛntɛ ké.
4 Pa sɛɛ wulau nyá wei n sɔɔla siyisuyu tɔ nyá toŋ,
nyá nyɔɔsɛɣɛna tampana tɛŋuɣu.
N laki kusiyisim na mpi pɛ
we teitei tɔɔ lɛɣɛli taa.
5 Í puɣuli Tacaa ta isɔ,
na í luŋ i kɔkɔɛ tɛsulɛ,
i ké naŋŋ tu ké.
6 Moisi na Abŋ mpa paa we isɔ nyá nyá kɔtɛlaa taa tɔ
na Samiyɛli wei i ka we mpa
pa sɛlɛmɛɣa-ŋ tɔ pa heku tɔ,
pa sɛlɛma Tacaa nyá na í mu.
7 Isɔŋmuntɣu taa ké n yɔɔɔtayaana-we
na mɛ pá tɔkɛɣi nyá kusɛsutu na kiiu ŋku n su-we
tɔ.
8 Tacaa tá isɔ, n mu pa kusɛlɛmutu.
Nyaɣale pa isɔ, na í wiiki-we.
Ama n tu-wɛɣɛ salɛka ke pa isayatu tɔ.

⁹ Í sa Tacaa ta lso na í luŋ
 ı pulaya nanŋ nyənka tɔɔ.
 Mpi tɔ, tá lso Tacaa wɛɛ ké tənənŋ.

Tə ké ı yəlaa

100 Samtu yontu.
 Tetu tənə yəlaa mɛ
 í sa Tacaa na lanŋulumlɛ.
² Í la Tacaa kɛ tɛmlɛ na lanŋulumlɛ.
 Í kɔɔ ı isentaa na yonkraama.
³ Í nyl sɪ Tacaa kɛlɛ lso.
 Inı ı ŋmana-tu, inı ı tənna-tu.
 Tə ké ı yəlaa ké, tayalɛ ı kaləku.
⁴ Í suuna lso tɛsɛɛlɛ kɔnɔkeelasi na samtu.
 Í suu ı taya tɔɔ na yontu.
 Í sɛɛ-ı na í sa ı hətɛ.
⁵ Tacaa ké kupaŋ ké,
 na ı kupantu wɛ tam tɔɔ.
 ı teu wɛ rɪpuɔu na pə puki lulun loosi loosi.

Wulau su ı nɔɔ kɛ lso isentaa sɪ ı ká tən siyisuyu

101 Tafiiti yontu.
 Kupantu na tampana tənɔɔu pə yontu kɛ ma
 yoo.

Tacaa nyaya ma yoo-ti.
² Maa kaasi ma ti na mpaau kusiŋisuyu.
 Pəlee ké n ká kɔɔ ma kiŋ?
 Maa tɔna lotu kulumtu kɛ ma tɔyaya taa.
³ Ma kaa ha isayam kɛ mpaau,
 ma taa ká kraakəna mpa pa kisiyi pa lsoɛɛlɛ tɔɔ.
 Pa lsoɛɛlɛ n̄tɛ tə kaa matəna-m.
⁴ Nyamle isayalɛ ká hatələna-m,
 maa caaki sɪ ma na isayau tɛ kaa pulu.
⁵ Maa wakəlɪ wei ı cakəna ı tɔɔntəlɛ kɛ mukaya tɔ.
 Pəyele maa caaki kalampaani tu.
 Na wei ı lotu taa suwa pɔɔtɔ tɔ.
⁶ Maa nyəni tetu taa kupama tɔ kɛ,
 na pá caya ma kəŋkəŋ taa.
 Wei ı tən mpaau kusiŋisuyu taa tɔɔlɛ ma tɛmlɛ tu.
⁷ Wei ı ha ı tɔɔlɛ ŋmuləm taa tɔ ı cakɪ ma tɔyaya taa.
 Wei ı looliyi tɔ ı kaa sən ma isentaa.
⁸ Paa tananŋ ŋku maa wakəlɪ tetu taa asayaa tənaya.
 Mɪpuɔu maa kpiisina Tacaa ıcatɛ
 taa ké mpa pa lakɪ isayatu tɔ.

Lanwakəlle tu tɛlɔɔu

102 Kunyɔntɔɔɔlu səlɛmɔɔu
 kɛ waatu wei pə kələnə-ı
 na í wiikina Tacaa tɔ.
² Tacaa nu ma wiinau na
 n̄ mu ma kusəlɛmɔtu.
³ Taa yelee ma tɔ kɛ nyənnau kɛ ma lanwakəlle
 waatu.
 Kɛ ŋkraŋɔɔu na ma tɔ kɛ kuyaku ŋku
 ma yaaki-ŋ sɪ n̄ waasi-m tɔ. Cɔ-m lɔŋ.
⁴ Pə taya pulu, ma kuyɛɛŋ mukəɔlɛ kɛ isu nyɔɔsɪ
 na ma saali yem isu kɔkɔ nyakuɔu tuputu tɔ.

⁵ Ma wulaa ké isu nyutu nti pa setaa tɔ.
 Ma tu sɔɔki ma tɔɔnaya tɔɔu.
⁶ Mɔla nu-m teu ké,
 na má tɛ taasi təkəŋkəŋ.
⁷ Ma nəɔsəna kɛ isu wulaya tetu taa sumaya.
 Ma wɛɛ ké isu ncaa taa sumaya.
⁸ Ma suuki maa tooki.
 Ma wɛ ké isu sumaya ŋka
 ka wɛ ka tike kɛ lɔputu tɔɔ tɔ.
⁹ Paa lfemle nte ma kolontunaa tuuki-m ké,
 na pa taa kraana-m na pá yɔɔtɔɔlɛ
 na pá tuuki na pá yaaki ma hətɛ.
¹⁰ Tetu kɛ ma tɔki tɔɔnaya lonte
 na ma isəlɔm paləɔlɛ ma kunyɔnɔɔm taa.
¹¹ Nyá pááná kraana-m.
 Nyá taa huuna-m na n̄ kɔɔsɪ-m na n̄ lɔɔ poolunŋ.
¹² Ma kuyɛɛŋ tənə tuusuɔu kɛ isu isotom tɛɛkuɔu tɔ,
 na má wuləɔlɛ isu nyutu.
¹³ Ama Tacaa, nyá təkəna kawulaya kɛ tam tɔɔ.
 Waali lulun loosi tənə ká tɔɔsɪ nyá tɔɔ.
¹⁴ N ká kul nyá naasi taa na n̄ wii Siyɔŋ nyəma
 kunyɔŋ.

Pə taya pulu, waatu talaa ké.
 Kuyaku ŋku n ka la-wɛɔɔ pɛɛlɛ tɔ ku kɔmayalɛ.
¹⁵ Nyá tɛmlɛ nyəma ta, tə sɔɔla nyá ıcatɛ ké.
 Tə wakəlaa, tə ncaa wɛ-tuyɔu pətɔɔtəlɛ.
¹⁶ Piitimnaa ká nyana Tacaa hətɛ
 na tetu taa awulaa tənə nyana ı teeli.
¹⁷ Tacaa tayanı Siyɔŋ ıcatɛ kɛ ŋmau,
 na n̄ hulɪ nyá teeli kɛ tə taa.
¹⁸ Tacaa kɛŋ ŋkraŋɔɔu na kunyɔntɔɔɔlu kusəlɛmɔtu
 kɛ.

ı kisiyi ı səlɛmɔɔu.
¹⁹ Pá ŋmaa-təɔlɛ waali lulun tɔɔ.
 Yəlaa mpa pu ŋma tɔ, paa sa Tacaa.
²⁰ Tacaa wɛ ı tənənŋ tɛayalɛ kɛ na ı nyənəɔlɛ.
 Hatoo isɔtaa kɛ ı wɛɛ na í nyənəɔlɛ tetu tɔɔ.
²¹ Sɪ ı nuuki saləkətonaa wula.
 Sɪ ı waasəɔlɛ mpa paa ku tɔ.
²² Uena yəlaa kraali Tacaa hətɛ kɛ Siyɔŋ taa
 na pá samı-ı Yosalem taa.
²³ Yəlaa tənə ká koti tɛntɛmlɛ.
 Piitimnaa ká koti na pá luŋ Tacaa.
²⁴ ı yɔka ma toŋ kɛ mpaau taa kɛ
 na í pasa ma kuyɛɛŋ.
²⁵ Ma tɔma sɪ: Ma lso nyá wei n wɛ tam tɔɔ tɔ,
 taa kɔkɔ-m ma kuyɛɛŋ heku taa.
²⁶ Hatoo lɔŋtaa kɛ n sɪ tetu kite,
 isɔtɔnɔɔu kɛ nyá niŋ kulapəm kɛ.
²⁷ Nyá wɛ tam tɔɔ kɛ.
 Ama pələ pu saali yem.
 Pə kəŋ tɛm kɛ isu wontu kususuuu,
 na n̄ layasi-wı isu toko, uena pə layasi-wı.
²⁸ Tacaa nyá wɛ tam tɔ kɛ rɪpuɔu,
 nyá puɔlɛ fɛina tənaya.
²⁹ Nyá tɛmlɛ nyəma tá,
 tá piya ká tɔɔnə tetu,
 na pa lulun nyəma toŋ sɔɔsəɔlɛ nyá isentaa.

Ma sɛeki Tacaa ke í na tɛmlɛ

103

Tafiiti yontu.

Ma saɲ Tacaa ké.

Ma saɲ nyá hæte naɲɲ nyɛntɛ ké na ma lotu tɛna.

² Ma saɲ Tacaa ké.

Ma kaa sɔɔ nyá kupantu natɛli.

³ Nyá husəyənə ma isayatu tɛna,

na ń waaki ma kutɔmɛɲ tɛna.

⁴ Nyá yakəna-m pɛlaau taa,

na ń huláyí-m suulu na ń laki-m kupantu.

⁵ N kraasəyi ma toɲ ke ma kpatəlaya waatu,

na ń mələyənə-m ifepile taa isu hekəle.

⁶ Tacaa nyaɣale tampana halu.

Nyá taɣanəyənə mpa pa isɛ pa tɔki tɔ pa tɔm.

⁷ Nyá huləna Moisi ke nyá mpaɲɲ,

na ń hulí lseyeli nyəma ke nyá kookalənaa.

⁸ Tacaa ke suulu na pətɔɔtəle tu ké,

nyá kupantu we sɔyɔntu.

Pəyele nn muɣi rááná ke lɔɲ.

⁹ Nn kaləyi kutamsa,

pəyele nn tɔkəyənə yulu ke nyá taa ké tam tɔɔ.

¹⁰ Nn laki-tu na n kéésəyənə tá isayatu.

Pəyele nn feləyi-tuyu tá kawalaya.

¹¹ Isu isɔɔtɔnyu kuɲkulumɛɲ weu tɔ

mɔnyu n laki mpa pa nukəna-ɲ tɔyɔ kupantu.

¹² Isu ilim tɛlule na pə tɛtule hatələnau tɛma tɔ,

mɔnyu n hatələyənə-tuyu tá kawalasi.

¹³ Isəna cɛcɛ wena i piya pətɔɔtəle tɔ,

mɔnyu Tacaa n wena mpa pa nyaɲna-ɲ tɔ pa nyɛntɛ.

¹⁴ Mpi tɔ, n nyəma mpi pə ɲmana-tu tɔ.

N ta sɔɔ si tɛ ké musuyu.

¹⁵ Yulu kuyɛɛɲ we ké isu nyuluyu.

I tuyi hetu ké isu taale taa nyuluyu.

¹⁶ Waatu wei heelim maki-ku lɛna ku saali yem,

na pá wu ku lonte ke nyəm.

¹⁷ Ama Tacaa nyá kupantu leeliyi tam tɔɔ ké

mpa pa nyaɲna-ɲ tɔ pa kiɲ,

na nyá tampana tɛɲuyu pəsəyi pa piya piya nyəm.

¹⁸ Ye pa tɔka nyá nɔyɔ pɛeluyu na pá tɔsəyi

nyá kusəsutu tɔɔ na pá laki-ti.

¹⁹ Isɔɔtɔnyu taa ké Tacaa n ɲmawa nyá kumte

na ń tɔki kawulaya ke pə tɛna pə tɔɔ.

²⁰ Isɔɔta tillaa mpa mɛ i we toɲ sɔsɔɔɲ

na í laki lɔɔ kutututu tɔ, i sa lɔɔ,

na í nukəna i nɔyɔ taa tɔm.

²¹ Tacaa samaa mɛ mpa mə tɛna í ké i tɛmlɛ nyəma

na í laki i kusɔɔlɛm tɔ, í sam-i.

²² Tacaa kuɲmaɲmama mɛ í sam-i i kawulaya tɛna

taa.

Ma saɲ Tacaa.

Nmalu lɔɔ nyana tɛmlɛ

104

Ma saɲ Tacaa ké.

Ma lɔɔ nyá sɔsɔɔntu fɛi tənaya.

N suu teu sɔsɔɔm ké.

² N suu nyaaləm ké isu kpaɪ,

na ń lɔ isɔɔtɔnyu isu cokəle.

³ Hatoo isɔɔta nyuyu taa ké n ɲma nyá tɛɔyale.

Isɔɲmuntu nté nyá yoou kɛkɛ na heelim tɛɛkəna-ɲ.

⁴ Heelim nté nyá tillaa

na nyá tɛmlɛ tu nté kɔkɔ.

⁵ N síl tɛtu ke tɛ kite tɔɔ ké teu ké.

Pulupu kaa ciyiti-təyi paa pəɔɔ.

⁶ N waasa tɛɲku ké tɛ tɔɔ isu kpaɪ

na lum náa kpa pulasi.

⁷ Ama n nyaasa-wi na pə se,

pə níl nyá teu hola na pə tu casəle.

⁸ Lɛna pulasi nyu na tɛtɛka náa lum

lona wena n ka sɔwa tɔ a taa.

⁹ N píil lum ke tənaya si pə taa ɲmaa ka tɔɔ

na pə kɔɔ pə tasa tɛtu waasuyu.

¹⁰ Nyá tɛɲsəna lum sɛelaa ke lɔɔɲ

na pə kpeɲ pulasi hekəɲ.

¹¹ Tənaya taale wontu tɛna nyɔkɔi

na taale kraɲasi náa kuyi si lukɔtu.

¹² Lɛna sumasi suuki lɔɔɲ un i kutemɲ tɔɲ tɔɔ

na si wiiki piliɲasi tɔɔ.

¹³ Hatoo nyá isɔɔta tənaya n yeki na teu nukɔi pɔɔɲ tɔɔ,

na tɛtu náa haki nyá tɛma kululum.

¹⁴ N yeki na nyutu nyɔkɔi si pə waasi tɔla

na tɔɲ náa nyɔkɔi si pə waasi yulu.

N lapa mɔnyu si tɛtu í luli

mpi pə haaki yulu ke weesuyu tɔ.

¹⁵ N lapa sulum si pə hɛɛsi yulu lanɲɛ.

Na ń la nim si pə taɣanəyi isɛntaa.

Lɛna mutu náa ha yulu ke alaafəya.

¹⁶ Tacaa nyá tuuna Lipaɲ tɔɲ sɔsɔɔɲ.

I hikiyi lum mpi i caaki tɔ.

¹⁷ Tɔɲ un i tɔɔ ké sumasi səkpesi tuyi si tana

na sumasi sɔsɔɔnsi náa caki i tɔɔ.

¹⁸ Taale pəntulɔɲ tɛɔyale nté pɔɔɲ sɔsɔɔɲ tɔɔ

na puyu namisi náa caki kukpaməɲ tɛɛ.

¹⁹ N lapa isɔɔtu ke si í faya kuyɛɛɲ,

ilim nyəma pə tuyu waatu.

²⁰ N kɔɲna səkpetuyu lɛna pə yu,

na hɔtuyu taa wontu suu tɛ tɛma taa.

²¹ Tɔyɔlasi kufasi nyusəyi si tɔyɔnaya waali

na sí səlɛməyi lɔɔ nyaɣa si kutɔyɔɔ.

²² Waatu wei ilim luki lɛna

sí məli na sí hənti si pɔɔɲ taa.

²³ Lɛna yulu náa lu na í tɛɛ i tɛmlɛ

na í la-tɛyɛ mpu haləna taanaya.

²⁴ Hai, Tacaa, nyá kulapəle tɔɔwa payale ké,

na ləmayasɛɛ ke n lapəna pə tɛna.

Nyá kupampam suna tɛtu taa.

²⁵ Tɛɲku kɔɔ tɛlelele, i fɛi tənaya,

na i taa wontu sɔsɔɔntu na səkpetu cɔkɔi,

tə fɛi kaluyu.

²⁶ I taa tɔtɔyɔ kpuləɲ sɔsɔɔɲ ná kpaaki na í tiiki,

na tum sɔsɔ Lefiyatəɲ wei n lapa si n liyiliyina tɛɲku

hola taa tɔ.

²⁷ Nyaya wontu nti tɛ tɛna tɛ tɛləyi

si ń caləyi-təyi tɛ tɔyɔu waatu.

28 Ní ha-ti úe tã mu.
 Ní kula nyá niŋ úe kupantu tãklãna-ti.
 29 Ní ha-tãyi siyile úe tã suu seluyu.
 Ye n læsa tã feesiŋ úe tã hẽe na tã pãsi atẽ musuyu.
 30 Ní mælãna tã feesiŋ úe tã tayãni kuluyu
 na tã tãna tã pãsi kufam ke tetu tã.
 31 Tacaa nyá teu í wẽe tam tã,
 na n hãklãna nyá kulapãm.
 32 Ní nyãna tetu tã seliyi ké,
 na ye n tokina pãkŋ úe nyãkãsi nyala í tã.
 33 Tacaa nyãya ma yoo yontu halãna ma sãm
 ma lãk ké ma saŋ halãna ma tãnyã suu.
 34 Ma yontu í la-ŋ teu Tacaa,
 nyãya ma yãklãyãna.
 35 Pãntãlaa í saali yem ke tetu tã,
 asãyaa í taa tasa wẽeu.
 Tacaa, ma saŋi-ŋ ké.
 Í sa Tacaa.

Lãk kupantu tãm

(Kukalãtu 1-15: Kũtũũsũtu I 16:8-22)

105 Í sa Tacaa, í yaa í hãtẽ.
 Í yãkãti í kookalãnaa tãm ke yãlaa taa.
 2 Í yoo-í yontu na í sãe-í na cãmãŋ.
 Í yãkãti í tãma sãkãkãna tãm.
 3 Í sa mã tãyi í hãtẽ naŋŋ nyãntẽ tã.
 Tacaa pãekãlaa mẽ mã laŋã í hulãmãna-í.
 4 Í kãesãna Tacaa Toma tãna tu tã,
 í pãekãyi tam si í wẽe lãk ísentãa.
 5 Tacaa tãmlẽ tu Apãlaham luluyu nyãma mẽ.
 Yakãpu piya mpa mẽ lãk læsãa tã.
 Í tãkãsi í tãma sãkãkãna tãm,
 na í piti tãma na í huule pã tãm.
 7 Tacaa nyãyalẽ tá lãk
 na n huukãna tetu tãna.
 8 Nn sãkãki nyá kãkã suu tã ké pãa pãcã.
 Nyá tãm wẽe mĩpuyu halãna lulũŋ loosi iyãya (1000).
 9 N kã tãki kãkã ŋka n ka suwa Apãlaham tã
 na n telãsi ka tãm ke lãsaaka na tuunãu.
 10 Nãkã ŋkẽyẽ n su Yakãpu.
 N cãla-kẽyẽ lseyẽli ke tam tã.
 11 N heela-í si:
 Maa tala Kanaaŋ tetu ke nyana nyá luluyu nyãma
 na tã pãsi mã pãa nyãm.
 12 Saa unũ tã, lseyẽli yãlaa mẽ í fẽi pãyalẽ ke pãa pãcã.
 Pãyẽlẽ í cãya tetu taa tã pã ta leeli.
 13 Na í puki piitimnaa taa
 na í kãkã kawulasĩ taa.
 14 Ama lãk tá tisi si piitim napãli pã tãkã mã usẽ,
 halĩ í naasi awulãa pãyalẽ ke mã nyuyu tã.
 15 Na í tã si: Í taa tokina ma kulãsãa.
 Í taa la usãyãtu ke
 mã kũyãkãtũtu telãsãlaa.
 16 Mĩpuyu lãk yãlaa na nyãkãsi lu tetu taa,
 na tãkãnyã laŋ.
 17 Lãna lãk telãsi yulu ke mã kãkã tã.
 Yulu unãgãlẽ Yosẽẽfu wei í taalũnaa pãetãa tã.
 18 Pa tuwa í kãkãhẽ tã ké ŋkãpãsi

na nyãgãlũyu ke í luyu tẽe.
 19 Halãna pã tala waatu wei Tacaa ka suwa tã.
 Lãna Tacaa tãm hulĩ si í ka wãna tampanã.
 20 Mĩpuyu wulãu hãwa kãkã si pa hẽti-í.
 Wei í tãki kawulãya ke yãlaa tãna tã tã si, pã cẽpi-í.
 21 Na wulãu kpa Yosẽẽfu ke í tãyãya tã nyãnlũ
 na Yosẽẽfu paasãyãna wulãu nyãm tãna,
 22 si í sãyẽsi í waali nyãma usũ í caaki tã
 na í hulĩ læmãyãsẽe ke í layãtu tasãlaa kupãma.
 23 Mĩpuyu Yakãpu pola Icipiti tetu taa.
 Mĩpuyu lseyẽli polãa na í cãya Kam*fa* tetu taa. †
 24 Lãna Tacaa n yẽlẽ na nyá yãlaa huki katãtãlayã
 na pã kãli pa kolontunãa ke toŋ.
 25 Na n layãsi Icipiti nyãma ke
 huwẽe na pa tãa kãna nyá yãlaa.
 Na pã la-wẽyẽ nyãmãŋ na pã muỹuli-wẽ.
 26 Mĩpuyu n tilã nyá tãmlẽ tu Moisi
 na Alũŋ wei n ka læsãa tã.
 27 Na pã la piti tãma na kãkãkã nyãm na toŋ
 ke Kam nyãma tetu taa.
 28 Lãna n yẽlẽ na sãkãpũyũ nyala na ahoo yu.
 Pa tãa kãkãlu ta kãpãesãna Tacaa kũyãkãtũtu.
 29 Na n pãsi lum ke calãm,
 na n kũ pã tãa tiina.
 30 Mĩpuyu salẽ luwa Icipiti tetu tã ké katãtãlayã
 na á suu pa awulãa naŋŋ kuhãntãŋ tãa.
 31 Lãna Tacaa n yãkãti na kãcãsi kũnyãsasĩ
 na pãtu lu pa tetu tãna tãa.
 32 Na n yẽlẽ na tãmpãẽ nu-wẽyẽ teu lonte
 na calãnaa tii pa tetu tã na tã nyãya kãkã.
 33 Na n wakãli pa tũŋ wei pa yãa si fiki
 na læsẽŋnaa tã.
 Na n pãli pa hãkãlũyũ tãa tũŋ.
 34 Mĩpuyu lãk n tasa yãkãtũyũ na kutolon
 lu kũ fẽi kalũyũ.
 35 Na kũ kpiisi pa tãwa tũŋ pẽe
 na tetu tãna nyũtu.
 36 Mĩpuyu lãk kuwa pa tetu tã kancaalãya piya tãna.
 Nsi si kãna pa kancaalãya piya nsi pa lula pa ifepile
 waatu tã.
 37 Lãna lãk n læsi nyá yãlaa na liyĩtẽe na wula.
 Nãkãlu tãa seliyi mpaau tãa ké í kãpãka tãa.
 38 Pa tãẽwa lãna Icipiti nyãma feesi tãfuu.
 Mpi tã, pa tãẽ suukãyãna-wẽyẽ.
 39 Lãkŋmũntũyũ ke Tacaa n kãntãyãa pa tã ké ilim
 tãa,
 lãna nyá kãkã naaki-wẽyẽ ahoo.
 40 Mĩpuyu Tacaa n mu pa kusãlãmũtu na n kãna-wẽyẽ
 læssi,
 na n hãyãsi-wẽyẽ usãtaa tãkãnyãya.
 41 Lãna n tulĩ kukãpãmũyũ na lum kãpẽ
 wulãya tetu tãa usũ pãkã.
 42 N ta sãkã nyá tãm naŋŋ nyãntũ nti
 n ka heela nyá tãmlẽ tu Apãlaham tã.
 43 Mĩpuyu n læsa nyá yãlaa mpa n yaawa tã na pa
 wãna

† Kam: Kam tetu ke cãne, pã ke Icipiti ke. Pã tãya tetu kufãtu
 natãlayĩ yem.

na lanhulumle sɔsɔɔle na pá wilitiyi.
 44 ʌena ń cele-weye piitimnaa tetunaa
 na pele pá tɔɔ yəlaanaa təma kululum.
 45 N lapa mpuɔu si pá təŋ nyá kiinj
 na pá tɔki nyá kusəsutu.
 Í sa Tacaa.

Í sa tənəxi tampana, lseyeli nyəma kisa-ye
 (Kukalətu 1,47-48: Kutɔsutu I 16:34-36)

106 Í sa Tacaa, í sɛɛ-l.
 Mpi tɔ, ɪ ké kupan.
 1 Kupantu we tam tɔ ké.
 2 Aweyele ɪ təma sɔsɔɔna tɔm yɔɔtulu?
 Na ɪ samtu təna kraallu?
 3 Mpa pa tənəxi tampana na pá laku kusiɣisim
 ke tam tɔɔle leleŋ nulaa.
 4 Tacaa tɔɔsi ma tɔɔ.
 Mpi tɔ, n sɔɔla nyá yəlaa.
 Paasəna-m nyá wei n waasəxi tɔ.
 5 Waasi-m na má ná nyá ləsəlaa təcyanau.
 ʌena má na nyá yəlaa tá lanja hee.
 Na má na-we tɔ yɔɔli.
 6 Tə pəntaa ké ɪsu tá caanaa.
 Tə lapa ɪsəyatu, tə lapa mpi pə ta kɛɛsi tɔ.
 7 Tá caanaa taa cəkəna nyá piti təma ke Icipiti.
 Pa ta tɔɔsi nyá kupantunaa tuutuuma tɔɔ.
 Haləna pá kuli nyá tɔ ké tənku kuseem nɔɔɔ.
 8 Paa na mpu n yapa-weye nyá hətə tɔɔ
 si nyá toŋ í ná.
 9 Mpuɔu n nyaasa tənku kuseem na ílé ɪ nyɔɔ.
 N yelaa na nyá yəlaa tɔ lumaŋ sɔsɔɔŋ taa
 ɪsu wulaya tetu taa.
 10 N yapa ta caanaa ke mpa paa caaki-we tɔ pa nin
 taa.
 N heta-weye pa kolontu səkranj taa.
 11 Lum tɔɔ pa kolontunaa tənaya,
 pə ta sɔɔ paa kulum.
 12 Tənayaŋe pa tɛma pa taa na nyá tɔm,
 na pá sa-ŋ na yontu.
 13 Ama pa sɔɔ kraakraa ke nyá təma,
 pa ta tanj si pá ná a tɛsuyu.
 14 Mpuɔu pa nyula teu si pá hiki
 mpi pa feina tɔɔ wulaya tetu taa.
 ʌena pá caa-ŋ tɔm ke tetu pooluŋ nyəntu taa.
 15 N ha-weye pa kusəlaməm
 na pá tɔɔ na pá haɣa na pé lu-weye sɔŋ.
 16 Mpuɔu pa lapa Moisi ke ɪsɛsɛmle ke təsikile,
 na Alɔŋ wei ɪ ké yulu nanj tu tɔ.
 17 Tənayaŋe tetu haɔ nɔɔ na té li Tataŋ nyəma
 na té waasi Apilam nyəma tɔɔ.
 18 Kɔkɔ nyaya pa kpekəle,
 ka niisa asayaa mpe.
 19 Mpuɔu pa lupa nyəxəluɔu ke naule ke Holəpu puɔu
 tɔɔ,
 na pá luŋ na pá sɛɛ-te.
 20 Pa kraɣa nau wei ɪ tɔki nyutu tɔɔ,
 na pá ɪɛti ɪsɔ teeli tu nyá nyá lonte taa.
 21 Pa sɔɔwa pa waasulu ɪsɔ nyá nyá tɔɔ,

pəɔ nyá lapəna-weye təma sɔsɔɔna,
 22 ke Kam nyəma tetu taa,
 na piti təma ke tənku kuseem taa.
 23 Mpuɔu Tacaa nyá n yɔɔta pa kpiisuyu tɔm, Moisi
 paasi.
 Ama nyá kuləsu Moisi tike səŋna na í tɛye-ŋ nin
 na ɪsɔ ku ɪ rááná ke wakəluɔu tɔm taa.
 24 ʌena pá ɪ tɛtu kupantu nti ɪsɔ nyá n ka ha-we tɔ.
 Pa ta tuna Tacaa nyá nyá nɔɔ si tɔɔ.
 25 Ntəna pá kunti pa tɛɛsi taa,
 na pá kisi Tacaa nyá nyá nɔɔ ke nuna.
 26 Tənayaŋe n kusa nin na ɪsɔ na ń tuu
 si n ká yeŋe na pá sí wulaya tetu taa.
 27 Na ń yasɪ pa luluj ke paa timpi,
 na ń yeŋe na pá sí ma ta nyi ɪsɔnaa tɛ.
 28 Mpuɔu lseyeli nyəma luŋa Peyɔɔ nyəma tuyu Paalu.
 ʌena pá tɔɔ nantu nti pa laawa sətəa tɔ.
 29 Pa kraasa Tacaa nyá rááná na pa kulaputu nti.
 ʌena nyaɔ kəna wahala ke pa tɔɔ.
 30 Mpuɔu Penhasɪ kulaa na í tayani-ti.
 ʌena mpuɔu ɪni í hee.
 31 Mpuɔu Tacaa nyá nyəna yaasi ɪni si
 ɪ we teu ke tam tɔɔ.
 32 Mpe pa kraasəna Tacaa nyá nyá rááná ke Melipa
 lum kinj.
 ʌena Moisi tɔɔ pə saləka ke pa nyuyu tɔɔ.
 33 Pa nyəŋsa ɪ use na í kpisi kantəluɔu,
 ʌena í yɔɔtu tɔm ɪ ta mayasi.
 34 lseyeli nyəma ta ku Kanaaŋ nyəma ɪsu Tacaa
 ka heeluɔu-we tɔ.
 35 Ama pa krentəna piitimnaa ɪlɛaa ké
 na pá kpeləmi pele pa kulapəle.
 36 Haləna pá luŋ pa tuŋ
 na pele pá nyi-weye katɔka na pá hoti ka taa.
 37 Na pá laa pa pəyalaa na pa pɛlɛaa ke
 pele pa tuŋ.
 38 Pa kuwa pa piya ke musuŋ ke Kanaaŋ tuŋ tɛɛ
 na pa yulukule nté té pilisa tetu.
 39 Pa təma lapa-weye asilima nyəma
 na pa lakasi pəsi-we ɪsu wasanjalənaa.
 40 Mpuɔu Tacaa nyá nyá taa kraana nyá yəlaa mpa pa
 ké
 nyá krancoou tɔ na pá lu-ŋ sɔŋ.
 41 ʌena ń tu-weye piitimnaa nin taa
 na pele pa taa kraana-we na pá ŋmakəli-we.
 42 Na pa kolontunaa muɣuli-we
 na pá tu-weye wahala.
 43 Tɔm payale ke Tacaa n waasa-we.
 Paa na mpu na pá kuləxi nyá tɔɔ ké tam.
 ʌena pá kama nyɔɔ ke pa ɪsəyatu taa.
 44 Mpuɔu Tacaa n nuwa pa wula
 na ń ná pa lanpəsəle.
 45 ʌena ń huɔ nyá na-we mə nɔɔ pɛluɔu tɔm.
 Na pa tɔm la-ŋ pətɔtəle ke nyá kupantu sɔsɔɔntu tɔɔ.
 46 Na ń yeŋe na mpa paa kra-weye yomle tɔ
 pa tɔm la-weye ɪsəkilim.
 47 Tacaa tá ɪsɔ waasi-tu,
 na ń ləsɪ-tuyu piitimnaa taa na ń kpɛyeli-tu.

llena té sa nyá hæte nanj nyænte
na té pæeki teeli ke nyá samtu taa.
48 lseyeli lso Tacaa tæ sæe-ŋ tam tɔɔ.
Yælaa tæna í tisi si lso í kɔna mpu.
Í sa Tacaa.

TAKELAYA KAKPASI NYÆNJKA

(Yontu 107-150)

lso waasulu nyana kookali

107 Í sa Tacaa.
Mpi tɔ, n ké kupaŋ,
na nyá sɔɔluyu we tam tɔɔ.
2 Mpa Tacaa n waasaa tɔ pá yɔɔɔti.
Mpa n yapa kolontu niŋ taa tɔ pá tɔ si: Tacaa ké
kupaŋ.
3 N læsa-weye tetunaa tæna taa ké,
pæ krayau ilim tælule na pæ tæture,
na pæ ntɔɔɔŋ na pæ mpætəŋ tɔ.
4 Pa taa lælaa tɔŋaya pa tike ké.
Pa tooliyi wulaya tetu taa.
Paa naaki icate nte tæ taa paa caya tɔ.
5 Nyɔɔɔsi na lukɔtu kukaya-we na pa apalutu yɔɔlæyi.
6 Mpuɔule pa wiina Tacaa nyaya pa lanwakælle taa,
na n waasi-weye pa apalutu yɔɔluyu taa.
7 Mpaau kupaŋku taa ké n tiika-we.
N tana-weye icate nte tæ taa paa caya tɔ.
8 Pá sæe Tacaa nyaya nyá kupantu tɔɔ,
na piti tæma wena n laki yælaa tɔ a tɔɔ.
9 Mpi tɔ, n kuwa lukɔtu nyéma lukɔtu
na n hayasi nyɔɔɔtunaa.
10 Mpa paa we sækpetuyu na sæm nɔɔɔ taa tɔ.
Paa we wahala taa ké na alukpala ke pa nɔɔhæe taa.
11 Mpi tɔ, paa kisa Tacaa nyá nyá tɔm ké.
Pa foota isɔta lso sɔɔɔ layatu tasuyu.
12 Wahala ke n nyæka-we na pá hotiyi.
Nɔɔɔlu fæi si í waasi-we.
13 Mpuɔule pa wiina Tacaa nyaya pa lanwakælle taa.
llena n waasi-weye pa apalutu yɔɔluyu taa.
14 Na n læsi-weye sækpetuyu na sæm nɔɔɔ taa,
na n cé pa kuhɔkæm.
15 Pá sæe Tacaa nyaya nyá kupantu tɔɔ,
na piti tæma wena n laki yælaa tɔ a tɔɔ.
16 N pela nyæɔluyu kuseemuyu kutækuyu
na n wakæli pæ kukaləsəŋ.
17 Kumeləməŋ yaasi kutakeesuyu tɔɔ,
pa kawalaya susa-weye wahala taa.
18 Tɔɔɔnasu tæna lu-weye sɔŋ
haləna pæ pona-weye sæm nɔɔɔ taa.
19 Mpuɔule pa wiina Tacaa nyaya pa lanwakælle taa
na n waasi-weye pa apalutu yɔɔluyu taa.
20 llena n yɔɔɔti na pé waa-we
na n fiti-weye sæm taa.
21 Pá sa Tacaa nyaqa nya kupantu tɔɔ
na piti tæma wena n laki yælaa tɔ a tɔɔ.
22 Pá la Tacaa nyaya seetu kɔtasi
na pá kpaali nyá tæma na kawilitasi.

23 Mpa paa we tenku taa ke kpuləŋ taa
na pá laki pa taatæle tɔ.
24 Pæle pa nawa mpi Tacaa nyá n pəsəyi lapu tɔ,
na piti tæma nna n lapa tenku taa tɔ.
25 N yɔɔɔta kuyɔɔɔtu ké na
kacuculaya kusɔ tenku hola.
26 Na pé lɔɔ pa kpuluyu ke isɔta
na pé tisi-kuyu lumanj taa,
na pé cɔɔsi-weye teu.
27 Pa isə pilaa llena pá suu seluyu isu sulonyɔɔlaa
na pa nyæm ke tenku tæna saali yem.
28 Mpuɔule pa wiina Tacaa nyaya pa lanwakælle taa
na n waasi-weye pa sɔɔɔntu taa.
29 llena n səŋsi kacuculaya
na tenku hola hæe tæli.
30 Pa lanjæ hæena tenku hæeu mpi.
llena Tacaa tæsəna-we na í pona-weye
timpi pa pukaya tɔ.
31 Pá sæe Tacaa nyaya nyá kupantu tɔɔ,
na piti tæma wena n laki yælaa tɔ a tɔɔ.
32 Pá sa-ŋ timpi yælaa kpeyelaa tɔ
na pá puɔuli-ŋ sɔsaa kotuyu taa.
33 Nyá yekina na pusi nyɔɔki,
na sæelaa náá wulæyi.
34 Na n pəsəyi musuŋ tetu ke tæsəraya
ke tæ yælaa kawalaya tɔɔ.
35 N laki na wulaya tetu pəsi lule
na lum sæelaa wæe timpi lum nyɔɔɔsi wæe tɔ.
36 Na n si lanjæ ke tæna
na pæle pá ŋmá icate nte tæ taa paa caya tɔ.
37 Na pá tuu tawa na pá sɔ tuŋ wei
pa yaa si læsəŋna tɔ na í lul pee ke sɔsɔm.
38 Tacaa n kooliyi-weye kupantu ké na pá hukiyi
sɔsɔm,
n ta pasa pa tɔla.
39 llena lanjuyu na wahala na kunyɔntɔɔɔle
nyæki lælaa na pé pasa-we.
40 Tacaa n yeki na pá footiyi kasayampiya.
N yeki na pa cɔɔki wulaya tetu taa, pa fæi té.
41 Ama n waasəyi kunyɔntunaa ke wahala taa,
na pa tæesi huki isu kaləkəŋ.
42 Yælaa kupama naaki Tacaa na pá ŋmaaləyi.
Ama isayatu tækəyi nɔɔsi.
43 Yulu læmayasæe tu í la laakali na yaasinaa mpe
na í pæeki si í cəkəna Tacaa kupantunaa.

Tanaŋ yontu

(Kukalətu 2-6: Yontu 57:8-12,7-14, Yontu 60:7-14)

108 Tafiti yontu nti tæ we yonyoolaa
nyuytu tu yontunaa taa tɔɔɔ.

2 Hal, ma lso, ma tæma ma taa si
má yoo-ŋ yontu na ma lotu tənaya.
3 Ma cəməŋ í fe, maa fe na péɔɔ pæ nyaali.
4 Tacaa, maa sæe-ŋ yælaa taa,
na má yoo-ŋ yontu ke piitimnaa taa.
5 Nyá pæleæ kəla isɔɔntuytu ke kuluytu,
na nyá kupantu náá kaləsəna hatoo isɔta.
6 Hal, lso, huli nyá tɔɔməŋ ke isɔta.

Nyá teu í ná tetu tæna tɔɔ.

⁷ La mpu lɛna pæ hɛti nyá kusɔɔllaa.

Waasi-m na nyá niŋ ntɔɔɔŋ.

Mu tá sɛlæmuyɔ.

⁸ Lɔɔ yɔɔɔta i kutuluyɔ naŋŋ nyæŋku taa si:
Máá tɔɔɔna akaitu na má tala Sikem icatɛ.

Maa mayasi Sukɔti tetekæle na ŋmænaya.

⁹ Má tæna Kalaati na Manasee.

Ifəlayim kele ma nyæɔluyɔ kahuka.

Yuta kele ma kawulaya kɔ́átuyɔ.

¹⁰ Mowapu tetu nté ma lum kusɔɔm tətulɛ.

ltɔm nyæntu ke ma ntanŋkɔpala tæsulɛ.

lɛna má kiisiyi yoou kakiisasi ke Filiisi nyéma tɔɔ.

¹¹ Awe ká pona-m ltɔm?

Awe ká tu-m ltɔm koluŋa icatɛ taa?

¹² Pæ taya lɔɔ nyá?

Pæyele nyá lɔna-tu,

nn tasæyi tá yoolaa ke tæŋuyɔ.

¹³ Kɔɔ na í ya-tuyɔ kolontu tɔm taa,

yulu waasuyɔ wɛ kɔɔtɛ kɛ.

¹⁴ Lɔɔ toŋ taa tu la kookalænaa kɛ.

lɛni i ká nanŋtæna tá kolontunaa.

Tafiiti tæŋsæyi mpu si kɛ i kolontunaa

109 Tafiiti yontu nti tæ wɛ yonyoolaa nyuyɔ tu yontunaa taa tɔɔɔɔ.

Lɔɔ nyaya ma saŋ, taa su.

² Pæ taya pulu, yɛlaa asayaa na tusɛlaa

háa kɔɔsi na ma tɔɔ kɛ,

na pá yɔɔɔtæyæna-m kɔɔɔtu tɔm.

³ Pááná tɔm ke pa yɔɔɔtæyæna-m paa le,

na pá yookina-m musuŋ.

⁴ Paa na ma sɔɔla-wɛ tɔ,

pa nyænæyi-m pa kolontu kɛ.

Ama ma sɛlæmæyi lɔɔ kɛ.

⁵ Ma laki-wɛyɛ kupantu na mpe pá laki-m isayatu.

Ma sɔɔla-wɛ na mpe pa taa kraakæna-m.

⁶ Læsi tɔm huulu isayatu kɔɔɔɔ

na í kɔɔ í huuna ma kolontu.

l kolontunaa taa kɔɔɔɔ í kɔɔ í suu-i tɔm.

⁷ Pá ku i tɔm ke tæhuulɛ taa,

lɔɔ nyæni i sɛlæmuyɔ ke isayatu sɔɔɔɔntu.

⁸ Í si lɔŋ

na kɔɔɔɔ mu i tæmlɛ,

⁹ na i piya pæsi suluwaa

na i alu ke leelu.

¹⁰ lɛna i piya pæsi tækraalɛŋ na pá sɛlæmæyi na pá tɔɔɔ.

Pá tɔɔɔni-wɛyɛ pa ncaa taa.

¹¹ l kæmlɛ tu í kuu i nyæm tæna,

na kra i nyéma náa wakæli i tæmlɛ kululum.

¹² Kɔɔɔɔ luyɔ í taa lapɛ-i.

Páɔɔ i suluwaa tɔm í taa la kɔɔɔɔɔɔ isækilim.

¹³ Pá kpiisi i luluyɔ nyéma na pa hæla saali yem

kɛ mpa paa kulɛ tɔ pa kɔɔsi taa.

¹⁴ Tacaa, taa sɔɔ i caanaa isayatu tɔɔ.

Páɔɔ taa huulɛ i too kawalaya.

¹⁵ Tacaa, taa sɔɔ i caanaa isayatu na i too kawalaya tɔɔ.

Tacaa kpiisi yɛlaa mpe pa hæte ke tetu taa.

¹⁶ Pæ taya pulu, yulu lɛni i ta huulɛ kɔɔɔɔɔɔ suulu.

Páɔɔ i tu wahala tu na kunyɔntu ke wahala.

Halæna í ku lanŋwakællɛ tu.

¹⁷ Mpu si kɛ i ka sɔɔlaa,

mpu si lɛni í kɔɔ i nyuyɔ taa.

Í taa sɔɔɔɔ kɔɔɔ kupaŋka,

kele ká hatæla-na-i.

¹⁸ Mpu si í wɛɛ i tɔɔ isu toko.

Mpu si í suu i taa isu lum.

Mpu si í pæsi isu nim ke i muwa taa.

¹⁹ Mpu si í takɛ-i isu toko.

Mpu si í kɔɔ-i na í tá tam isu tampala.

²⁰ Mpu si Tacaa ka la ma kolontunaa.

Pa kufeluyɔ nté.

Na mpa pa yɔɔɔtæyi isayatu ke ma tɔɔ tɔ.

²¹ Tacaa lɔɔ la-m mpi pæ wɛ teu tɔɔ nyá hæte tɔɔ.

Mpi tɔ, nyá kupantu tɔɔwaya, waasi-m.

²² Ma kɛ kunyɔntu kɛ na wahala tu,

ma wakæla hatoo ma taa.

²³ Ma tɔŋna saaluyɔ ke yem kɛ isu isotom

na pá tɔɔɔtæyi-m isu filifili wei i wakælyɛ tɔ.

²⁴ Nɔɔɔkætu pu-m maa pæŋyɛ na má sɛŋ.

Ma tæma taasi tækɔŋkɔŋ.

²⁵ Ma pæsa-wɛyɛ mpi pæ fei teu tɔɔɔ.

Pa nyænæyi-m na pá kɔɔtæyi nyɔɔŋ.

²⁶ Waasi-m, Tacaa ma lɔɔ.

Ya-m nyá kupantu tɔɔ.

²⁷ Yɛlaa mpe pá nyi si nyá niŋ kɛ.

Tacaa nyá, nyá lapæna mpu.

²⁸ Mpe pa tæŋsæyi mpu si kɛ.

Ama nyá kooliyi kupantu.

Ye pa kulaa fɛɛɛ ká kra-wɛ.

Ama nyá tæmlɛ tu má ma lanŋɛ ká hulumu.

²⁹ Pá liyiti ma kolontunaa mpa pa suu-m tɔm tɔ.

Fɛɛɛ í waasi pa tɔɔ isu toko.

³⁰ Maa puɔɔɔ Tacaa nyaya na kawilitaya.

Maa sa-ŋ samaa heku.

³¹ Mpi tɔ, n wɛ kunyɔntu kɔŋkɔŋ taa kɛ.

Si n waasæyi-i mpa pa kuɔɔ i tɔm tɔ pa niŋ taa.

Wulau wei i kɛ kɔɔɔɔ tɔ

110 Tafiiti yontu nti tæ wɛ yonyoolaa nyuyɔ tu yontunaa taa tɔɔɔɔ.

Tacaa lɔɔ heela ma sɔɔɔ si:

Caɔa ma ntɔɔɔŋ tɔɔ, halæna má yele na nyá kolontunaa pæsi nyá kɔɔhɛɛ tæsulɛ.

² Tacaa ká walæsi nyá kɔ́átuyɔ toŋ ke Siyɔŋ taa.

Nyaa ŋmakæli nyá kolontunaa.

³ Kuyaku ŋku n ká yoonaa nyá kolontunaa tɔ.

Nyá ifepiya apalutu ká kra.

lɛna pá kɔɔ pa ti.

Paa wɛɛ isu tefemle kɔɔɔ,

na pá kɔɔ nyá puɔɔ naŋŋ nyæŋku tɔɔ.

⁴ Tacaa tæma tuuu i kaa tasa layasuyɔ.

l yɔɔɔta si:

N ké kɔtulu sɔɔ ke tam tɔw ké,
 ɛsu Meləciseteeki.
 5 Tacaa we nyá ntɔwɔɔ tɔw ké.
 L ká wakəli awulaa ke ɛ pááná kuyaku wule.
 6 Inɛ ɛ huukəna na piitimnaa,
 na sətəa sɔwɔta paa timpi.
 L wakəlayi awulaa ke tetu təna taa ké.
 7 L nyɔwɔki lum ke ɔwɔ taa ké tɔntɛ waatu ké.
 Pə tɔw ké ɛ kusəyi nyuyɔ.

Tacaa təma sɔwɔwɔna tɔm tɔwɔyɔ

111 Í sa Tacaa.
 Maa sɛɛ Tacaa na ma lotu təna
 ke tampana tənɔlaa kpekəle taa ké təkotile.
 2 Tacaa təma ná ké sɔwɔwɔna ké,
 na a sɔwɔlaa pɛəkəyi-ye.
 3 Nyá kulapəm təna taa we teeli na teu sɔwɔwɔm ké.
 Nyá siyisuyɔ we tam tɔw.
 4 Tacaa n yelaa si tɛ tɔwɔsəyi nyá kəkɔlɔ təma tɔw.
 N ké pɛɛɛɛ tu ké na pətɔwɔtəle tu.
 5 N haaki tɔwɔnaya ke mpa pa nyarɔna-ɔ.
 Nn sɔwɔki nyá ntɔwɔ pɛɛɛɛ tɔw ké paa pəwɔ.
 6 N hula nyá yəlaa ke nyá təma tɔw
 ke timpi n cəla-wɛyɛ piitimnaa ləlaa tetu tɔ.
 7 Nyá kulapəm siyisaa na pə tənɔlaa.
 Nyá kusəsutu we naani.
 8 Lɔw kusəsutu we tam tɔw ké.
 Tə siyisaa ké na tɛ tənɔlaa.
 9 N hɛta nyá yəlaa
 na nyá na-we í pɛɛɛɛ ntɔw ke tam tɔw.
 Nyá hətɛ ke sɔwɔwɔ ké, na katɛ nyəntɛ.
 10 Lɔw nyamnau ntɛ nyəm kite,
 mpa pa tɔka yaasi inɛ tɔ
 pa wɛna ləmayasɛɛ kupana ké.
 Tacaa teeli we tam tɔw ké.

Tacaa kooliyi kupantu ke ɛ yəlaa kupama

112 Í sa Tacaa.
 Lelɛɔ nulu ntɛ wei ɛ nyarɔna Tacaa tɔ.
 L lanɔle hɛɛna lɔw kusəsutu lapu ké.
 2 L kululaa ká la sɔsaa ke tetu tɔw.
 Lɔw kooliyi kupantu ke tampana tənɔlaa piitim.
 3 Wɛna na təcayənau wɛna pə tɛ yulu təyaya taa.
 Lɔw lanɔle hɛɛna-ɛ tam tɔw.
 4 Kɔwɔ naaki səkɔpɛtuyɔ taa ké tampana tənɔlu.
 Kɔwɔ naaki wei ɛ wɛna suulu na í wɛna ləlaa
 pətɔwɔtəle,
 na í tənɔyɛ kusiyisim tɔ.
 5 Pə we teu si yulu í huləyi suulu na í kəntəyi.
 Pə we teu si yulu í tənɔ siyisuyɔ na í lakəna ɛ təma.
 6 Ye n laki mpu nn cɛɔlɔyɛ.
 Pa tɔwɔsəyi siyisilu tɔw ké tam tɔw ké.
 7 L lanɔle ɛ tɔwɔkəna lanɔwakəlle laapaalɛ,
 ɛ tɔka ɛ təyi, Tacaa ke ɛ laki naani.
 8 Siyisilu tɔka ɛ təyi, sɔwɔntu fɛɛɛɛ.
 L ka nyəni ɛ kolontunaa kpisuyɔ.
 9 L haaki kunyɔntunaa ké na í yeki niɔ.

Lɔw lanɔle hɛɛna-ɛ tam tɔw ké.
 Siyisilu tɔw sɔwɔsəyi na yəlaa tuyɔna-ɛ teu.
 10 Lɔwɔwɔ ná naaki-ɛ ɛ lɛna pááná kra-ɛ.
 L nyasəyi ɛ təyi kela na í ɔwɔki ɛ apalutu.
 Asayaa kunyɔluyɔ saaləyi yem ké.

Tacaa paasəyənə mpa pa fɛina pulu tɔ

113 Í sa Tacaa.
 Tacaa təmɛ lataa mɛ, í samɛ-ɛ.
 Í sa Tacaa hətɛ.
 2 Tacaa hətɛ í yaa pə kraɔyɔ nɔwɔwɔ tɔ
 na pə polo tam tɔw.
 3 Pá sɛɛ Tacaa ke pə kraɔyɔ ilim təlulɛ
 na pə suna pə tətulɛ tɔ.
 4 Tacaa ɔmakəla piitimnaa tənaya.
 L teeli kunɔkuluməɔ tɛɛ ɛsɔwɔntuyɔ.
 5 Ta lɔw Tacaa n fɛina akpɛle.
 Nyá təcayalɛ ntɛ hatoo ɛsɔwɔ.
 6 N kanɔ nyuyɔ ké na n nyəni
 ɛsɔwɔntuyɔ na atɛ.
 7 N kusəyi kunyɔntu ke musuyɔ taa ké,
 na wahala tu ke hute taa.
 8 Si n cəyasi pá na nyá yəlaa kupaɔlaa.
 9 N haaki alu kaalulaya ke təyaya.
 Na n lapɛ-ɛ toto lanɔhulumɛ nyəɔ
 ke ɛ piya hekɛ.
 Í sa Tacaa.

Waatu wei lɛyɛɛɛ nyəma luwa Icipiti tetu taa tɔ

114 Waatu wei lɛyɛɛɛ nyəma luwa Icipiti tetu taa
 tɔ,
 waatu wei Yakɔpu luluyɔ nyəma lu piitim lɛmpɛ tɔm
 yɔwɔtəlaa mpe pa tɛ tɔ.
 2 Mpuɔyɔ Yuta pəsa Tacaa kɔtaya təlɛtɛ
 na lɛyɛɛɛ ná pəsi Tacaa tetu.
 3 Tɛɔku ná-wé na ílé ɛ se.
 Yaatanɛ pɔwɔ ná məla waalɛ waalɛ.
 4 ɛ lɛna pɔwɔ ɔma ɛsu ɛwaasɔ,
 na pulasi ná ɔma ɛsu ɛwɛɛɛɛ.
 5 Tɛɔku, n seeki suwe?
 Yaatanɛ, ná mələyi waalɛ waalɛ suwe?
 6 Pɔwɔ, mə ɔmaaki ɛsu ɛwaasɔ suwe?
 Pulasi, mə ɔmaaki ɛsu ɛwɛɛɛɛ suwe?
 7 Tetu nyáá sele Tacaa ɛsɛntaa.
 Sele Yakɔpu lɔw ɛsɛntaa.
 8 Inɛ ɛ pəsəyənə kukpamuyɔ ke lulɛ,
 na puu ke lum sɛɛɛɛ.

Lɔw tike ntɛ teeli tu

115 Tacaa, taa tu-tuyɔ teeli.
 Taa tu-tu yoo.
 Ama tu teeli ke nyá hətɛ.
 Mpi tɔ, n ké kupaɔ na tampana tu.
 2 Pepe tɔw ké piitimnaa pɔwɔsəyi si:
 Leyɛ mə lɔw inɛ ɛ wɛɛɛɛ?
 3 Ta lɔw we ɛsɔwɔ ké.
 L laki mpi ɛ sɔwɔlaa tɔ.

4 Ama mpe pa tuŋ ke wulanaa na liyitee
nna yɛlaa niŋ lupa tɔɔ.
5 Pa tuŋ uŋi i wena nɔɔsi, ɔɛ u yɔɔtɔɔɔ natəli.
Páɔɔ i wena ɔɛ, u naaki pulu.
6 I wena ŋkraŋŋ, u nuuki natəli.
Páɔɔ i wena miina, u nuuki sɔŋ.
7 I wena niŋ, u pəsəyi na í tokina pulu.
Páɔɔ i wena nɔɔhɛɛ, u tɔŋ.
Pəyele u tu mutəyi i luɔu tɛɛ ké mutuyu maɔamaya.
8 Mpa pa luki tuŋ uŋi na pá tɔɔ-u naani tɔ,
pá wɛɛ ɔsu tuŋ uŋi.
9 Lɛyeli nyáma, í peti mə təyi Tacaa,
uŋi i teŋna-me na í kentiyi mə tɔɔ.
10 Alɔŋ təyaya nyáma me í peti mə təyi Tacaa,
uŋi i teŋna-me na í kentiyi mə tɔɔ.
11 Mpa me í nyanŋa Tacaa tɔ, í peti-i mə ti.
uŋi i teŋna-me, na í kentiyi-me.
12 Tacaa u sɔɔki tá tɔm ke paa pəɔɔ.
I ká kooli tá tənaya kupantu ké.
I ká kooli lɛyeli nyáma ke kupantu.
I ká kooli Alɔŋ nyáma ke pa nyəntu.
13 I ká kooli kupantu ke mpa pa nukəna-i tɔ,
paa sɔsaa paa piya.
14 Tacaa í yele na mə lulɔŋ huki.
Í la na mə na mə piya í wɛɛ pəyale.
15 Tacaa wei i lapa ɔsɔɔtɔɔ
na atɛ tɔ í kooli-meɔe kupantu.
16 Tacaa tike tənna ɔsɔɔtɔɔ
ɔlena i ha yɛlaa ke tetu.
17 Sətaa u pəsəyi na pá sɛɛ Tacaa.
Mpa pa wɛ atətəle taa timpi suma tiyitiyi tɔ
Paa pəsəyi na pá sɛɛ ɔsɔ.
18 Ama táá sa Tacaa ke pə kraɔu nɔɔnɔ tɔ,
haləna tam tɔɔ.
Í sa Tacaa.

Yulu wei pə yapa sɛm taa tɔ i səlɔmuyɔ

116 Ma sɔɔla Tacaa ké.
Mpi tɔ, n nuuki ma nɔɔɔ na ma wiinau.
2 N kema ŋkraŋuyɔ na ma tɔɔ.
Maa səlɔm-i ké, haləna ma sɛm.
3 Sɛm ka tama-m kotaya ké.
Atətəle sɔɔɔntu ná pu-m.
Ma wɛ nəɔsɛɛ na laŋwakəlle taa.
4 Mpuɔu ma yáá Tacaa nyá hətɛ.
Hai, ɔsɔ ma wiikina-ŋ si, n waasi-m.
5 Tacaa n wena suulu ké na n siyisaa.
Ta ɔsɔ n ké pətɔtəle tu ké.
6 Tacaa n paasəyənna acamaa ké.
Maa ke wahala tu ké, na n waasi-m.
7 Ma yɔɔɔta ma taa si, maa hɛɛsi.
Mpi tɔ, Tacaa lapa-m kupantu.
8 Nyá yarəna-m sɛm nɔɔɔ taa, na n hɔsi ma ɔsəlɔm.
N hasa ma nɔɔhɛɛ tɛɛ.
9 Maa tɔ Tacaa nyá ɔsentaa
ke weesuyɔ nyáma tetu taa.
10 Paa waatu wei maa tɔma si ma ké wahala tu tɔ,
na má wena naani ké.

11 Ma ta maɔasi teu ɔlena má tɔ si
paa pəsəyi na pá la naani ke nɔɔɔ.
12 ɔsənaya maa lɛɛti Tacaa nyaya
kupantu nti n lapa-m tɔ?
13 Maa kraasi waasuyɔ kɔpu na ɔsɔ
na má yaa Tacaa nyá hətɛ.
14 Maa yoosi nɔɔɔ ŋka ma si Tacaa nyá tɔɔ
nyá yɛlaa ɔsentaa.
15 Tacaa mpa pa sɔɔla-ŋ tɔ
pa sɛm wuuki-ŋ sɔsɔm ké.
16 Hai, Tacaa, ma ké nyá tɛmlɛ tu ké,
nyá pɛɛɔ pəyalu kele má,
n cɛpa ma kuhɔkum.
17 Maa lá-ŋ nyana tɛmlɛ kɔtaya.
Maa sá-ŋ na má yaa nyá hətɛ.
18 Maa yoosi nɔɔɔ ŋka ma si Tacaa nyá tɔɔ
nyá yɛlaa ɔsentaa.
19 Maa la ɔsəna maa siwa tɔɔ
nyá təyaya taya tɔɔ ké Yosalem taa.
Í sa Tacaa.

Piitimnaa tənna saŋ Tacaa

117 Piitimnaa me, í sa Tacaa.
Yəlaanaa tənna í sam-i.

2 Kupantu nti i laki-tu tɔ tɔ tɔɔwaya.
I tampana wɛ tam tɔɔ.
Í sa Tacaa.

Kɛɛsi mpi Tacaa lapa tɔ

118 Í sɛɛ Tacaa, mpi tɔ, i ké kupaŋ.
2 Lɛyeli nyáma í tɔ si:

I kupantu wɛ tam tɔɔ.
3 Alɔŋ təyaya nyáma í tɔ si:
I kupantu wɛ tam tɔɔ.
4 Mpa pa nukəna Tacaa tɔ pá tɔ si:
I kupantu wɛ tam tɔɔ.
5 Ma laŋwakəlle taa ké ma yáá Tacaa
na í cɔ-m na í waasi-m.
6 Tacaa n wɛ ma tɔɔ ké, maa nyanŋ pulu.
Yulu pəsəyi na í la-m wɛ?
7 Nyá teŋna-m
na má naaki ma kolontunaa kpisuyɔ.
8 Pə kəla teu si yulu í tu Tacaa nyaya kpuluyɔ
na mpi i ká peti nyá təyi yɛlaa tɔ.
9 Pə kəla teu si yulu í tu Tacaa nyaya kpuluyɔ
na mpi i ká peti i təyi sɔsaa tɔ.
10 Piitimnaa tənna ka tama-m ké.
Uɛ ma tɔɔɔna-wɛyɛ Tacaa nyá toŋ taa.
11 Paa tama-m ké na pá watəyi-m.
Uɛ ma tɔɔɔna-wɛyɛ Tacaa toŋ taa.
12 Paa wata-m ké ɔsu tuŋ sɛsɛku.
Ama pa toŋ tema lɔŋ ɔsu kiisi kɔkɔ.
Uɛ ma tɔɔɔna-wɛyɛ Tacaa toŋ taa.
13 Ma kolontu nyá, nyá tusaya-m ké si má hoti.
Ama Tacaa ná kɔma na n waasi-m.
14 Tacaa kele ma toŋ na ma samtɔ nyuyɔ,
nyá yarəna-m.

15 Siyisilaa wilitiyi.
 Mpi tɔ, lɔ ha-weyɛ akaitu.
 Tampana tɛŋlaa lanje heewa.
 Mpi tɔ, lɔ yapa-wɛ.
 Taca n yapa-tu na nyá toŋ.
 16 Taca n kusa ŋkralɛŋa na lɔ.
 N lapɛna toŋ sɔwɔŋ.
 17 Ma kaa tasa sɛm tɔtɔ,
 maa wɛɛna weesuyɛ kɛ.
 Maa keesi Taca tɛma tɔm.
 18 Taca n hɔma ma ŋkraŋuyɛ yáá.
 Ama n ta ye le na má sɪ.
 19 Í tul-m tampana tɛŋlaa nɔnɔwɛ,
 na má suu na má sa Taca.
 20 Taca nɔnɔwɛ nɔtɔ,
 ŋkeɛ siyisilaa suukɛna.
 21 Maa sɛɛ-ŋ kɛ, mpi tɔ, n cɔ-m
 na n pɛsɪ ma waasulu.
 22 Pɛle nte ŋmalaa kisa na pá lɔ tɔ,
 nté tɔ pɛsɛna nteɛ pɛle sɔwɔŋ.
 23 Taca nyá kiŋ ke pɛ lunaa,
 pɛ kɛ piti tɛmlɛ kɛ.
 24 Taca nyá lapɛna kuyaku kune.
 Ku kɛ lanjulumlɛ na ayɔla nyɛŋku kɛ.
 25 Hai, Taca, ye le na pá lana-tu.
 Hai, Taca, ya tá nyɔŋ.
 26 Lɔ í kooli kupantu ke wei i kɔŋna Taca hɛtɛ taa tɔ.
 Hatoo Taca tɛyaga ke tɛ kooliyina-meyɛ kupantu.
 27 Taca kele lɔ, inɪ i kɔkɔ naakɛna-tu.
 Í tamsɪ acima kɛntɛ na í pona-tɛɛ
 kɔtaga tɛlatɛ hɛluyɛ kiŋ*fa*. †
 28 Taca, n kɛ ma lɔ kɛ maa sa-ŋ.
 Ma lɔ, maa puyul-ŋ.
 29 Í sɛɛ Taca.
 Mpi tɔ, n kɛ kupan,
 na nyá kupantu wɛ tam tɔ.

Yontu nti pa saŋna lɔ kusɛsutu tɔ

119 Lelɛŋ nulaa nté mpa pa tɔntɛ tewa
 na pá tɔŋ lɔ kiiu wɛɛ tɔ.
 2 Lelɛŋ nulaa nté lɔ kusɛsutu tɔkɛlaa,
 na mpa pa pɛkɛɛ-ɪ na pa lotu tɛna tɔ.
 3 Pɛ yɛlaa tɔŋ lɔ mpaŋ taa kɛ.
 Paa lakɪ isayatu natɛlɪ.
 4 Taca n hula nyá kutututu kɛ sɪ
 yɛlaa í paasɛna-tɛɛ teu.
 5 Hai, lɔ, ye le na ma tɔntɛ la teu
 lɛna má pɛsɪ na má tɔkɪ nyá kiiŋ.
 6 Ye ma tɔka nyá kusɛsutu tɛna,
 ma kaa wɛɛna fɛɛɛ.
 7 Pɛɛɛ maa sá-ŋ na lotu kulumtu
 na má kɛlɛmɛɛ nyá kiiŋ kupan.
 8 Ma caa ma la nyá luyɛ nyɛntu kɛ,
 taa lɔ-m tɛkɛpataa.

† Kukulɛtu tɛnɛ tɛ huwɛ wɛ tɔm naalɛɛ. Lɛlaa ná tɛlɛsɛɛ tɔtɔ
 sɪ: Í kɛyaga tuyɛ piliŋasɪ ke mɛ niŋ taa na í caalɪ acima paalɛ. Na í tɔ
 na i cɔkɔna kɔtaga tɛlatɛ.

Nya kusɛsutu heesɛɛ ma lanje

9 Isɛnaya lɛfɛpu ká kɛlɛmɛna tɛnɛŋ tɔntɛ?
 Nyá tɔm tɔkuyɛ taa kɛ lɛfɛpu ká kɛlɛmɛna tɛnɛŋ
 tɔntɛ.
 10 Taca, ma pɛkɛɛ-ŋ kɛ na lotu kulumtu.
 Taa ye le na má hatɛlɛna nyá kusɛsutu.
 11 Ma tɔka nyá tɔm ke teu ke hatoo ma taa kɛ,
 sɪ pɛ taa kɔ na má pɛntɛna-ŋ.
 12 Taca, ma sɛɛ-ŋ.
 Sɛɛsɪ-m nyá luyɛ nyɛntu.
 13 Maa yɔɔtɪ kulum kulum kɛ
 kusɛsutu nti n sɪwa tɔ.
 14 Nyá tɔm tɛŋuyɛ hulɛsɛɛ ma lanje kɛ
 lɛɪ má tɛnna wɛnau tɛna.
 15 Ma maɔasɛɛ nyá kutututu tɔm kɛ.
 Na má kɛlɛmɛɛ nyá kusɛɛsɛtɔ ke teu.
 16 Nyá kusɛsutu ke ma lanje heekɛna
 ma kaa sɔwɔ nyá tɔm.

Nya kiiŋ tasɛɛ-m layatu

17 La nyá tɛmlɛ tu maɔa kupantu
 lɛna má wɛɛna weesuyɛ na má tɔkɪ nyá tɔm.
 18 Kuli ma lɛɛ na má ná nyá kiiu teu.
 19 Ma kɛ lɔm ke tɛtu taa kɛ.
 Taa ŋmɛsɪ-m nyá kusɛsutu.
 20 Ma sɔwɔ nyá kiiŋ kɛ, na má sɛkɪ i tɔ.
 Ma caa ma kɛlɛmɛ-ɪ paa kuyaku ŋku.
 21 N nyaasɛɛ mpusitunaa isɛcau nyɛma
 mpa pa hatɛlɛɛna nyá kiiŋ tɔɔ.
 22 Kɛɛlɪ ma tɔ kɛ fɛɛɛ na footuyɛ.
 Mpi tɔ, ma tɔka nyá kiiŋ kɛ.
 23 Paa awulumpiya caɔaa na pá yɔɔtɛɛ ma tɔm,
 nyá tɔm ke nyá tɛmlɛ tu má, ma maɔasɛɛ.
 24 Nyá kusɛsutu heesɛɛ ma lanje kɛ.
 Nti tɛ tasɛɛna-m layatu.

Nya kusɛsutu haaki-m weesuyɛ

25 Ma hota atɛɛɛ.
 Nyá tɔm í ha-m weesuyɛ lɛɪ n ka yɔɔtuyɛ tɔ.
 26 Ma keesɛɛ-ŋ ma kulapɛɛ tɔm.
 Sɛɛsɪ-m nyá kusɛsutu tɔm.
 27 Hulɔ-m nyá kusɛsutu tɛŋuyɛ
 na má maɔasɛɛ nyá teu tɔm.
 28 Lanwakɛllɛ nu-m na má pɛlɛɛ isɛlum.
 Kusɪ-m lɛɪ n ka yɔɔtuyɛ tɔ.
 29 Hatɛlɛna-m pɔpɔtɔ.
 Hulɔ-m pɛɛɛɛ na má tɛŋ nyá kiiu.
 30 Tampana mpaau ke ma lɛsaa.
 Maa tɛŋ nyá kusɛsutu.
 31 Nyá kusɛsutu ke maa matɛna.
 Taca taa ye le na pá liyiti-m.
 32 Nyá kusɛsutu ke ma nukɛna teu.
 Mpi tɔ, n kula ma lɛɛ.

Maa tɛŋ nya kiiu na ma lotu tɛna

33 Taca hulɔ-m nyá kutututu mpaau

na má tǎki-ti na má tala tənaya.
 34 Tacaa ha-m nyəm na má tǎki nyá kiiu
 na má tənǎyi-ku na ma lotu təna.
 35 Yele na má niina nyá kusəsutu.
 Mpi tǎ, ma sǎkla-tǎyi.
 36 Pona ma huwɛɛ ke nyá kusəsutu kiŋ.
 Taa pona-yɛyɛ liyitee luluyɔ cǎɔ.
 37 Ləsi ma ɪsɛ ke krai nyəm tǎ.
 Taa yele na má paasəna krai nyəm.
 Yele na má wɛɛ nyá luyɔ nyəntu taa.
 38 La nyá tǎmlɛ tu maɣa nti
 n ka siwa mpa pa nyaŋna-ŋ tǎ.
 39 Ma wɛna fɛɛɛ sǎɣɔntu ké.
 Taa yele na tǎ maɣana-m.
 40 Nti ma nyulǎyi sǎɣɔm tǎɣɔɛ nyá kutututu lapu.
 N ké siyisilu ké, ha-m weesuyɔ.

Maa tǎki nya kiiu ké

41 Tacaa nyá kupantu í kǎ ma tǎ
 na ń ya ma nyuyɔ ɪsɪ n siu tǎ.
 42 Na má wɛna nti maa cǎ ma tuulaa tǎ.
 Mpi tǎ, nyá kuyɔɣɔtutu ke ma lapa naani.
 43 Taa ləsi tampana tǎm ke ma nɔɣɔ taa tǎkpataa.
 Nti n maɣasǎyi nyá taa tǎɣɔ ma tarɣaa.
 44 Maa tǎki nyá kiiu ke
 paa kuyaku ŋkuyɔ tam tǎ ké.
 45 Ma caa má tǎna ma tǎyi.
 Mpi tǎ, nyá kusəsutu ke ma pɛɛkǎyi.
 46 Maa heeli nyá kusəsutu tǎm ke awulaa,
 fɛɛɛ kaa wɛɛ-m.
 47 Nyá kusəsutu ke ma lanɣɛ heɛnaa.
 Mpi tǎ, ma sǎkla-tǎyi.
 48 Ma niikəna nyá kusəsutu ké.
 Ma sǎkla-tǎyi.
 Ma caa ma maɣasi-tǎyi ma taa ké.

Nyá kusəsutu tuyɔ-m naani

49 Tǎɣɔ tǎm nti n ka heela nyá tǎmlɛ tu má tǎ tǎ tǎ.
 Nti tǎ tɔna-m naani.
 50 Nti tǎ heɛsǎɣəna ma lanɣɛ ke ma wahala taa.
 Nyá tǎm kupantu haakəna-m weesuyɔ.
 51 Paa ɪsəcautunaa wəŋiyi-m
 ma ta lu nyá kiiu taa.
 52 Tacaa ma tǎɣsǎyi nyá lɔŋtaa huule tǎm
 na pǎ heɛsǎyi ma lanɣɛ.
 53 Má naaki asayaa mpa pa kǎki nyá kiŋ tǎ,
 pááná kraaki-m ké.
 54 Nyá kiŋ tǎm ke ma yooki yontu ke timpi
 ma ké ɪkǎm tǎ.
 55 Ma tǎɣsǎyi nyá hətɛ ke ahoo
 na má tǎkǎyi nyá kusəsutu.
 56 Mpi pǎ ké ma nyəm tǎɣɔɛ,
 si má tǎkǎyi nyá kusəsutu.

Tacaa huule wɛ teu

57 Ma lələyi si ma nyəntu nté si
 má tǎŋ nyá kuyɔɣɔtutu.

58 Ma wiikina-ŋ na ma lotu təna,
 nyəni ma pətɔtəɛ ɪsɪ n ka siu nyá nɔɣɔ tǎ.
 59 Ma huɔ ma mpaasɔ tǎm ke ma taa,
 nyá kusəsutu ke ma caa tǎŋuyɔ.
 60 Ma laki nyá kusəsutu ke lɔŋ ké tǎcau.
 Ma kaa yele na tǎ leeli.
 61 Asayaa katɔsi tama-m ké.
 Ama maa sǎki nyá kiiu tǎ.
 62 Ma kulǎyi ahoo heka na má sá-ŋ.
 Mpi tǎ, nya huule wɛ teu.
 63 Ma ké mpa pa nyaŋna-ŋ na pá tǎkǎyi
 nyá kusəsutu tǎ pa taapalu ké.
 64 Hai, Tacaa, nyá kupantu suna tetu.
 Sɛyɛsi-m nyá kusəsutu.

Tacaa mpa-m si pǎ tayani-m

65 Tacaa n lapa kupantu ke nyá tǎmlɛ tu maɣa,
 ɪsɪ n ka yɔɣɔtuyɔ tǎ.
 66 Sɛyɛsi-m ləmaɣasɛɛ kupana na nyəm.
 Mpi tǎ, ma tema ma taa na nyá kusəsutu ké.
 67 Lɔŋ ɪɛ ye n ta hɔ ma ŋkraŋuyɔ maa tǎkǎyi nyá
 tǎm.
 Ama nɔkɔkɔ ma tənǎyi nyá kiŋ.
 68 N ké kuparɔ ké na kupantu latu.
 Hulɔ-m nyá luyɔ nyəntu.
 69 ɪsəcautunaa pilisiyi-m ké na pa kaloolayɔ.
 Ama ma tǎka nyá kusəsutu ke na lotu kulumtu.
 70 Pa ləmaɣasɛɛ taa toowayɔ ɪsɪ nim.
 ɪɛna máa huləsǎyi lanɣɛ na nyá kiiu.
 71 Pǎ wɛ teu si pǎ pasa-m ké.
 ɪɛna má cəkəna nyá kusəsutu.
 72 Nyá nɔɣɔ taa kusəsutu kəla-m teu ke
 wula na liyitee wontu tuutuuma.

Tacaa, nyá huule siyisaa

73 Nyá niŋ ŋmana-m.
 Ha-m layatu na má kpələməna nyá kusəsutu.
 74 Mpa pa nyaŋna-ŋ tǎ pa naa-m na pa lanɣɛ
 huləmǎyi.
 Mpi tǎ, nyá nɔkɔ siu ke ma tɛɛɛɛɛ.
 75 Tacaa, ma nyəmá si nyá huule siyisaa ké.
 Nyá tampana tǎŋuyɔ tǎ ké n pasa-m.
 76 Nyá kupantu í heɛsi ma lanɣɛ
 ɪsɪ n ka siu nyá tǎmlɛ tu maɣa nɔɣɔ tǎ.
 77 Hulɔ-m si n sǎkla-m na pá ha-m weesuyɔ.
 Mpi tǎ, nyá kiiu ke ma lanɣɛ heɛkəna.
 78 Pǎ liyiti ɪsəcau nyəma mpa pa muɣuluyɔ-m musuŋ
 tǎ.
 Mpi tǎ, nyá kusəsutu tǎm ke ma maɣasǎyi ma taa.
 79 Mpa pa nyaŋna-ŋ tǎ pá kǎ ma kiŋ
 na pá cəkəna nyá kusəsutu.
 80 Maa la nyá luyɔ nyəntu na lotu kulumtu.
 ɪɛ fɛɛɛ kaa tǎɣɔ-m nyá kiŋ.

Tacaa fitiyi-m kolontunaa katɔsi

81 Ma tarɣa nyá nyuyɔ yapu ke tətɛyɛtɛyɛ.
 Nyá tǎm ke ma tɛɛɛɛɛ.

82 Ma ise teŋna nyá nɔɔɔ sɩɩ kiŋ ké,
na má pɔɔsɔɔ si pɔlee ké n ka heesi ma lanle?
83 Ma tɔnɔɔ cuka kpasɩ ké isɩ kɔŋle ke nyɔɔsɩ taa.
Ma kaa sɔɔ nyá kusəsɩtu tɔɔ.
84 Kuyeeŋ isənaya pə kaasa nyá təmle tu ma?
Waatu wei ké n ká huuna mpa pa tɔɔ-m wahala tɔ?
85 Isəcautunaa huliyina ma nɔɔɔ tɔɔ ké pɔɔŋ,
paa tɔŋɔɔ nyá kiiu ke paa pəɔɔ.
86 Nyá kusəsɩtu tənə ké kusiyisitu ké.
Pa tɔɔ-m wahala ke musuŋ ké, waasi-m.
87 Pa kaya pa hu-m na pá ku-m
ile maa lɔɔki nyá kusəsɩtu.
88 Ha-m weesuɔu ke nyá kupantu tɔɔ,
lɛna ma tɔŋ nyá kusəsɩtu.

Tacaa, pə tənə pə laki-ŋ təmle

89 Hai, Tacaa, n we tam tɔɔ ké.
Nyá tɔm caya teu ke isɔta ké.
90 Kupantu nti n laki tɔ tu teŋ.
Nyá sɩna tetu na tɔ nyɔɔwa teu.
91 Nyá kusəsɩtu tɔɔ ké pə tənə pə caya teu ke saŋa.
Mpi tɔ, pə tənə pə laki-ŋ təmle.
92 Ye ma lanle taa heena nyá kiŋ,
maa lepa ma wahala taa ké.
93 Ma kaa sɔɔ nyá kusəsɩtu.
Ntəɔ n haakəna-m weesuɔu.
94 Ma ké nyá nyəŋ ké, waasi-m.
Mpi tɔ, nyá kusəsɩtu ke ma pɛkəɔɔ.
95 Asayaa ceŋɔɔ-m ké si pa kuyu-m.
Paa na mpu nyá kusəsɩtu ke ma keŋna ŋkraŋŋ.
96 Ma nawa təma kupana tənə tənasi.
Ama nyá kusəsɩtu fei tənaya.

Nyá kiŋ kəla tɩŋ ke leleŋ

97 Ma sɔɔla nyá kiiu ke sɔɔm ké.
Ku tɔm ke ma maɔasəɔi kuyeeŋ tənə.
98 Nyá kusəsɩtu haaki-m ləmaɔasɛ
na pə kəli ma kolontunaa.
Mpi tɔ, tə we ma kiŋ ke tam tɔɔ ké.
99 Ma tee ma seɔesəlaa tənaya nyəm.
Mpi tɔ, nyá kusəsɩtu ke ma maɔasəɔi.
100 Ma tee kukpatəlaa ke ləmaɔasɛ.
Mpi tɔ, ma tɔka nyá kutututu.
101 Ma kisa mpaŋ isayəŋ taa tɔntɛ
si má pəsi na má tɔki nyá tɔm.
102 Maa hatələɔəna nyá kusəsɩtu.
Mpi tɔ, nyá seɔesəɔəna-m.
103 Nyá tɔm we leleŋ ke ma tantahaau taa ké.
Tə kəla tɩŋ ke leleŋ ke ma nɔɔɔ taa.
104 Nyá kusəsɩtu pəsəɔəna-m nyəntu
na má kisiyi pɔɔtɔ tənə.

Tacaa tɔm ké fətəla

105 Nyá tɔm wenna isɩ fətəla ke ma nɔɔheɛ tee
na pə naaki ma mpaau taa.
106 Ma tuuki si maa tɔki nyá kusəsɩtu.
Maa la isɩ ma tuuwa tɔ.

107 Tacaa, pə pasa-m teu ké.
Yele na má weena weesuɔu isɩ n yɔɔtɔɔ tɔ.
108 Hai, Tacaa, mu ma sələmuɔu isɩ kucɔɔ.
Seɔesɩ-m nyá kusəsɩtu.
109 Ma weesuɔu we asola taa ké tam ké.
Ama ma kaa sɔɔ nyá kiiu tɔm.
110 Asayaa nyəki-m katɔsi ké.
Ama maa hatələɔəna nyá kusəsɩtu.
111 Nyá kutututu ke-m kupantu sɔɔɔntu ke tam tɔɔ ké,
tə heesəɔi ma lanle.
112 Ma tu ma taa si má tɔŋ nyá kusəsɩtu*fa*
haləna ma səm. †

Tacaa ké ma tentu

113 Ma taa kraana ataa na a waali yəlaa ké.
Ama ma sɔɔla nyá kiiu.
114 Nyayale ma kpulɔɔ tətule na ma kentulu.
Nyá kuyɔɔtutu ke ma tɛləɔɔ.
115 Asayaa me í hatələna-m.
Lɛna má tɔki ma lɔɔ kiŋ.
116 Te-m isɩ n ka sɩɩ nyá nɔɔɔ tɔ na má hiki weesuɔu.
Nyayə ma tɛləɔɔ, taa tu-m feele.
117 Wee ma tentu na pə ya ma nyuɔu.
Lɛna ma paasəna nyá kusəsɩtu ke tam tɔɔ má taa
heesi.
118 N tɔɔnəɔi mpa paa tɔŋɔɔ nyá kusəsɩtu tɔɔ.
Mpi tɔ, pa tusuɔu u waasəɔi pulu.
119 N lɔɔki ate asayaa tənaya isɩ hute.
Pə tɔɔ ké ma sɔɔla nyá kusəsɩtu.
120 N tu nyá sɔɔntu ke ma taa na ma tɔnɔɔ seliyi,
na má nyaŋna nyá huule.

Tacaa kɛle ma tentu

121 Ma tɔka nyá kiiu na nyá siyisuyu ké.
Taa pɛti-m ma ŋmakəlla.
122 Si nyá təmle tu maɔa nɔɔɔ si n ká sənə-m.
Taa yele na kalampaani nyəma muɔulu-m.
123 Ma taŋa nyá nyuɔu yaru.
Ma taŋa akaitu nti tɔ tɔm n sɩwa nɔɔɔ tɔ
na ma ise teŋ.
124 La nyá təmle tu maɔa kupantu,
na ŋ seɔesɩ-m nyá kusəsɩtu.
125 Ma ké nyá təmle tu ké, ha-m layatu
na má nyí nyá kusəsɩtu.
126 Tacaa pə talaa si ŋ la pulu.
Pa yɔkəɔi nyá kiiu ké.
127 Pə tɔɔ ké ma sɔɔla nyá kusəsɩtu
na pə kəli wula kupampaŋ.
128 Pə tɔɔ ké ma nyənəɔi nyá kutututu tənaya
kusiyyisitu
na ma taa kraakəna pɔɔtɔ.

Ma caa ma tɔŋ nya kiiu

129 Nyá kusəsɩtu ke kupampantu ké

† 119:112 LOONJA KANE KA TELƏSUU LAPA KATE. LELAA NA TELƏSUU
SI MA KAASƏU MA TI SI MÁ TƏŋ NYÁ KUSƏSITU. MPI Tɔ, Tə KAWAAYU U
TEN.

pə tɔɔ ké ma tənəxi-ti.

¹³⁰ Nyá tɔm cəkənau kɔŋna nyaaləm ké
tə haaki layatu ke mpa pa lanja-ti tɔ.

¹³¹ Ma liki nyá tɔm ké na hiluyu.

Mpi tɔ, ma wena nyá kusəsutu nyɔɔsi ké.

¹³² Keesi nyá ise na ma tɔɔ na ń nyəni ma pətɔɔtəle,
isu n lakuyu mpa pa sɔɔla nyá hətə tɔ.

¹³³ Nyá tɔm í tu-m naani.

Taa yele na isayatu natəli tɔ pəsɔ-m.

¹³⁴ Waasi-m, yəlaa caaki pa ŋmakələxi-m.

lɛna ma tɔki nyá kusəsutu.

¹³⁵ Nyá isentaa í hətəna nyá təmle tu maya teu.

Seyesi-m nyá kusəsutu.

¹³⁶ Waatu wei ma naaki si paa təkəxi nyá kiiu tɔ
ma lukiyi isəlum ké.

Tacaa kiiu siyisaa

¹³⁷ Hai, Tacaa, n ké siyisilu ké,

na ń tənəxi tampana ke nyá huule taa.

¹³⁸ Nyá kusəsutu siyisaa ke na tə ké tampana.

¹³⁹ Waatu wei ma naaki ma kolontunaa sɔɔki nyá
tɔm tɔ,

pááná sɔɔɔna kraaki-m ké.

¹⁴⁰ Nyá tɔm lapa tə təmle.

Na nyá təmle tu má, ma sɔɔla-ti.

¹⁴¹ Maya səkpəlu ké,

na nɔɔɔɔ u caaki-m.

Ama ma ta sɔɔ nyá kusəsutu tɔɔ.

¹⁴² Nyá siyisuyu ké tam nyənku ké,

na nyá kiiu ke tampana.

¹⁴³ Lanwakəlle na nəɔsɛɛ pə hika-m.

Ama ma lanje heekəna nyá kiiŋ.

¹⁴⁴ Nyá kusəsutu siyisina tam tɔɔ.

Ha-m layatu na má wəena weesuyu.

Ma mayasəxi nyá kusəsutu tɔm ke ahoo təna

¹⁴⁵ Ma yaaki-ŋ na ma lotu tənaya.

Tacaa cɔ-m lɛna má tɔki nyá kusəsutu.

¹⁴⁶ Ma yaaki-ŋ, waasi-m.

lɛna ma tɔki nyá kusəsutu.

¹⁴⁷ Ma kuləxi na pəcɔ pə nyaali

na má sələmi si ń waasi-m.

Ma tanja tɛeluyu ke nti n ká yɔɔɔti tɔ.

¹⁴⁸ Maa kpəki isələ, haləna pə nyaali

na má mayasi nyá tɔm.

¹⁴⁹ Tacaa n ke kupan ké, lɛ nu ma nɔɔɔ,

na ń ha-m weesuyu isu n suwa tɔ.

¹⁵⁰ Mpa pa huliyi isayatu waali tɔ pa kpɛyetaa,

na pá hatələxəna kiiu.

¹⁵¹ Hai, Tacaa, n kpətəna-m ké

na nyá kusəsutu təna ké tampana.

¹⁵² Hatoo lɔŋ ke ma nyəma si

n su nyá kusəsutu ke tam tɔɔ.

Tacaa ya-m nyá kupantu tɔɔ

¹⁵³ Nyəni ma wahala na ń waasi-m.

Mpi tɔ, maa sɔɔki nyá kiiu.

¹⁵⁴ Yoona ma nɔɔɔ na ń ya-m,
na ń ha-m weesuyu isu n nyɔɔɔɔ tɔ.

¹⁵⁵ Asayaa kaa na nyuyu yapu.

Mpi tɔ, paa pɛəkəxi nyá kusəsutu.

¹⁵⁶ Hai, Tacaa, nyá sɔɔluyu tɔɔwaya.

Ha-m weesuyu isu n mayasaa tɔ.

¹⁵⁷ Ma kolontunaa na ma kunyɔntulaa tɔɔwaya.

Maa hatələxəna nyá kiiŋ.

¹⁵⁸ Ma taa kraakəna waali lulaa

mpa paa təkəxi nyá tɔm tɔɔɔ.

¹⁵⁹ Tacaa nyəni ma sɔɔla nyá kusəsutu ké.

lɛ ha-m weesuyu ke nyá kupantu tɔɔ.

¹⁶⁰ Nyá tɔm kite nté tampana,

na nyá siyisuyu kiiŋ təna wə tam tɔɔ.

Tacaa kiiu sɔɔllaa heesaa ké

¹⁶¹ Awulumpiya tuyu-m wahala ke musuŋ.

Ama nyá kuyɔɔtutu tike ke ma seliyina.

¹⁶² Ma lanje heekəna nyá nɔɔsi suu ké.

Isu wei i hika wənau sɔɔɔɔ tɔ.

¹⁶³ Ma taa kraakəna pɔɔɔtɔ ké,

na ma nyənəxi-təxi acaalətu.

Ama nyá kiiu ke ma sɔɔlaa.

¹⁶⁴ Paa kuyaku ŋku tɔm naatosompɔɔɔlaya ke ma
sɛeki-ŋ.

Mpi tɔ nya kiiŋ siyisaa ké.

¹⁶⁵ Mpa pa caaki nyá kiiu tɔ pa heesaa ké.

Wahala nɔɔɔɔ u makəna-wɛ.

¹⁶⁶ Hai, Tacaa, ma tɛeluyu nté si n ká ya-m,

na ma tɔka nyá kusəsutu.

¹⁶⁷ Ma tənəxi nyá kutututu ké,

na ma sɔɔla-təxi teu.

¹⁶⁸ Ma tɔka nyá kutututu ké na nyá kusəsutu.

Mpi tɔ, n naaki ma mpaan tənaya.

Tacaa nu ma wula

¹⁶⁹ Hai, Tacaa, nu ma wula

na ń ha-m layatu isu n suu tɔ.

¹⁷⁰ Nu ma wiinau na ń waasi-m

isu n suu nɔɔɔ tɔ.

¹⁷¹ Ma nɔɔɔ í kraali nyá samtu.

Mpi tɔ, n seyəsəxi-m nyá kusəsutu.

¹⁷² Ma nsəmle í yoo nyá nɔɔɔ suu tɔm.

Mpi tɔ, nyá kusəsutu ke kusiyisitu ké.

¹⁷³ Kusɔ nyá niŋ na ń waasi-m.

Mpi tɔ, nyá kutututu ke ma ləsaa.

¹⁷⁴ Hai, Tacaa, nyá yapu tɔɔ ké ma səki

nyá kiiu heesəxəna ma lanje.

¹⁷⁵ Yele má wəena weesuyu na má sá-ŋ,

na nyá huule waasi-m.

¹⁷⁶ Ma ké cɔɔlu ké isu heu kulepu,

pɛeki nyá təmle tu má.

Mpi tɔ, maa sɔɔki nyá kusəsutu.

Wei pa suu tɔm ke musuŋ tɔ i sələmuɔ

120 Yosalem kpau yontu.

Tacaa nyaya ma wiina ma lanwakəlle waatu

na í nu ma nɔɔ.
 2 Tacaa waasi-m yɔlaa pɔɔɔtunaa
 na tusulaa niŋ taa.
 3 Kawaaya yaa kasayaŋa ŋkaŋa
 nsəmlɛ kutusəle ká ha-ŋ yaa tu kɔna-ŋ?
 4 Mpi tə haaki-ŋ tɔɔɔle yoolu
 nyəmə kusɛŋtɛɛ na mamala.
 5 Ma ké wahala tu ké.
 Mpi tɔ, ma na Meseki tetu nyəma kraɪ nyəma tə wɛn-
 na.
 Ketaa tetu nyəma coka tɛɛ ké ma wɛɛ.
 6 Hatoo lɔŋ kɛ ma wɛ mpa
 pa taa kraakəna hɛɛsuyu tɔ pa tɛ.
 7 Hɛɛsuyu kɛ ma sɔɔlaa.
 Ama ye ma yɔɔtəyi hɛɛsuyu tɔm,
 yoo kɛ mpɛ pa caaki.

Awe pəsəyi na í tem?

121 Yosalem krau yontu.
 Ma kusa isɛ na má nyənəyənəna pɔɔŋ tɔɔ.
 Leye ma waasuyu ká luna?
 2 Tacaa nyá lapəna isɔtaa na atɛ.
 Nyá kiŋ kɛ waasuyu ká luna.
 3 N kaa tisi sɪ pé tuuli nyá yulu nɔɔhəle.
 N feŋiyi nyá yulu tɔɔ ké nn hɛɛsəyi.
 4 Tacaa n feŋiyi lɛɣɛli tɔɔ ké,
 tom u kaaki-ŋ, pəyele nn tooki.
 5 Tacaa nyá feŋiyina nyá yulu tɔɔ.
 Nyá wenna ɪ waali na n kentiyi-l.
 6 Ilim kaa cɔɔsɪ nyá yulu kɛ ilim taa.
 Péɔ isɔtu ná kaa cɔɔsɪ-ɪ ahoɔ.
 7 Tacaa n ká paasəna nyá yulu weesuyu.
 Na n feŋ ɪ tɔɔ ké isayatu təna taa.
 8 Tacaa n ká feŋ nyá yulu kuluyu waatu na ɪ tate
 waatu
 kɛ pə kraɔu nɔɔnɔɔ tɔ, na pé polo tam tɔɔ.

Yosalem tɔɔ kupantu kooluyu

122 Tafiiti Yosalem krau yontu nti tə wɛ
 yonyoolaa nyuyu tu yontunaa taa tɔɔɔɔ.
 Ye pa tɔma sɪ tə polo Tacaa təyaya taa,
 ma lanɣulumlɛ wɛ sɔɔɔntu.
 2 Yosalem, nyá nɔɔnɔɔkeelasɪ kɛ tə sɛŋaa.
 3 Yosalem ɪcatɛ nyá, pə ŋma-ŋ teu ké,
 na n tamsa teu təkpeyɛkpeye.
 4 Nyá taa ké Tacaa kpeka lɛɣɛli nyəma kraaki
 na pá saŋ Tacaa hətɛ isɪ pa kiiu wɛɛ tɔ.
 5 Təyaya Tafiiti təyaya nyəma kawulaya kumlee wɛɛ
 na pá cakɪ a tɔɔ na pá huukɪ tɔm.
 6 Í sələmi lɔɔ sɪ:
 Yosalem hɛɛsɪ.
 Mpa pa sɔɔla-ŋ tɔ,
 pa lanɣá í hɛɛna hɛɛsuyu ŋku.
 7 Hɛɛsuyu í wɛɛ nyá koloosi taa
 na təcayanaɔ kɛ nyá tɛɛsɪ kupansɪ taa.
 8 Ma sɔɔlaa sɪ hɛɛsuyu í wɛɛ nyá taa kɛ
 ma tɛɛtunaa na ma taapalaa pa tɔɔ.

9 Tá lɔɔ Tacaa təyaya tɔɔ ké
 ma kooliyi sɪ pé cayana-ŋ.

Mpa pa pasa pa ti tɔ pa tanuyu

123 Yosalem krau yontu.
 Ma kusa ma isɛ na má nyənəyi Tacaa nyá
 wei
 nyá təcayalɛ wɛ isɔtaa tɔ.
 2 Teitei isɪ tɛmlɛ nyəma
 apalunyəma nyənuyu pa caa niŋ
 na alunyəma náa nyənəyi pa too nyəŋ tɔ,
 nuyuyu tá isɛ kɛɛsəna tá lɔɔ Tacaa nyá tɔɔ.
 Haləna waatu wei ɪ ká wɛɛna tá pətɔɔtɛle tɔ.
 3 Tacaa nyənɪ tá pətɔɔtɛle.
 Hai, nyənɪ tá pətɔɔtɛle.
 Mpi tɔ, kutuyu kəla-tuyu piɪ.
 4 Isəcautunaa wona na
 təhɔntaa footuyu nu-tuyu.

Tacaa wɛ ta waali

124 Tafiiti Yosalem krau yontu.
 lɛɣɛli nyəma í tisi sɪ:
 Ye Tacaa n taa wɛɛ tá waali.
 2 Ye Tacaa n taa wɛɛ tá waali,
 awe ka waasa-tuyu waatu wei
 yəlaa kota tá tɔɔ tɔ.
 3 Paa lipa tá tənaya na tá isɛ kɛ waatu wei
 pa pááná huu tá tɔɔ tɔ.
 4 Ye Tacaa n taa wɛɛ tá waali.
 Pusi lum ka lipa-tuyu na pə hola tɛɛna-tu.
 5 Hola toŋ nyəna anɪ
 a ka tɔɔ-tuyu.
 6 Tə sɛɛ-ŋ Tacaa n ta tu-tuyu
 pa kela taa isɪ tɔɔɔnaya tɔ.
 7 Tə fitaa ké isɪ sumaya fituyu
 ka kpalu apai taa tɔ.
 Apai pɛlaa na tábá fiti.
 8 Tacaa nyá ŋmawa atɛ na isɔtaa.
 Nyá waasəna-tu.

Mpa pa lapa Tacaa kɛ naani tɔ

125 Yosalem krau yontu.
 Mpa pa tuyi Tacaa kɛ naani tɔ
 pa wɛ ké isɪ Siyɔŋ puyɔ,
 ku nyəyələyi.
 Ku nyɔɔ toŋ kɛ tam tɔɔ ké.
 2 Pɔɔŋ tuwa Yosalem ɪcatɛ kɛ heku ké.
 Nuyuyu Tacaa n tuwa nyá yəlaa kɛ heku,
 kɛ pə kraɔu nɔɔnɔɔ tɔ, haləna tam tɔɔ.
 3 N kaa tisi sɪ asayaa
 í tɔɔ kawulaya kɛ kupama tɔɔ.
 Pé taa kɔɔ na pé hɔ-wɛyɛ isayatu lapu taa.
 4 Tacaa ye le na pə cayana-tu
 isɪ teu lakuyu ilim mpətəŋ tɔɔ tetu tɔ.
 5 Tacaa kpiisi asayaa
 na mpa pa laki mpi pə ta siyisi tɔ.
 Hɛɛsuyu í wɛɛ lɛɣɛli nyəma taa.

Wula pəsa lanhulumle

126 Yosalem kpau yontu.
 Waatu wei Tacaa məŋna mpa paa kuuwa
 Siyɔŋ tɔ,
 pə lapa-tuyɔ ɪsu toosee.
² Mpuɔu tá láná hulumaa
 na té woŋ na té woŋ na té woŋ.
 Na té wiliti akaitu kawilitaya.
 llena piitimnaa yɔɔtəyi sɪ:
 Tacaa lapa-weye kupantu sɔsɔntu.
³ Tacaa lapa-tuyɔ kupantu sɔsɔntu,
 tə we lanhulumle taa ké.
⁴ Tacaa, məŋná tá yəlaa mpa paa kuuwa tɔ
 ɪsu ilim mpətəŋ tɔɔ lɔŋ.
⁵ Mpa pa tuuki pa tawa na ɪsəlum tɔ,
 paa kuna akaitu kawilitasi ké.
⁶ Wei ɪ kraakəna mətutuuna ke taale na wula tɔ,
 ɪ ká səyəlɪ ɪ məhɔwa na ɪ mələyɪ
 təyaya na akaitu kawilitasi.

Ye Tacaa ɪ ta ŋma təyaya

127 Salumɔŋ Yosalem kpau yontu.
 Ye Tacaa ɪ ta ŋma təyaya,
 ka ŋmalaa təna lukəna láná ké.
 Ye Tacaa ta feŋ ɪcatə tɔɔ,
 tə feŋlu lukəna lanle ké.
² ɪ kuləyɪ tefemle na ɪ tooki tapule,
 na ɪ lakɪ sɪ ɪ hiki mə tɔyɔnaya tɔ,
 ɪ lukəna lanə ké.
 lɔɔ haaki mpu tɔtɔyɔ ɪ sɔllaa ké paa pa tɔŋna tom.
³ Piya kəna wənau mpi Tacaa haaki sɪ caanaa tɔ,
 pa kasəyaya nté.
⁴ Piya mpa yulu hika ɪ lfepile waatu tɔ,
 pa wəe ké ɪsu yoolu kɔkka taa nyəmə.
⁵ Leləŋ nulu nté yulu wei ɪ suula
 pə té nyəmə ke ɪ kɔkka tɔ.
 ɪ kaa nyana ɪ kolontunaa ke waatu
 wei ɪ yɔɔtəyənə-weye ɪcatə nɔnɔyɔ tɔe tɔ.

Tampəna tənlaa təcayanau

128 Yosalem kpau yontu.
 Leləŋ nulu nté nyá wei n nyanəna Tacaa
 na ɪ tɔŋ ɪ mpaŋ taa tɔ.
² Nyá lanle həkəna nyá niŋ təmlɛ.
 Nyá taa hɛwə na ɪ waaki.
³ Nyá alu wə nyá təyaya taa ké ɪsu ɪsɛŋ tuyɔ
 kululuyɔ.
 Na nyá piya ná wə tətɔyɔle ɪsu Olifi tuŋ.
⁴ Mpuɔu pə kooliyi kupantu ke
 wei ɪ nyanəna Tacaa tɔ.
⁵ Tacaa koolee ká luna Siyɔŋ taa na á tii nyá tɔɔ.
 N ká ná Yosalem təcayanau.
 Haləna nyá weesuyɔ tənaya.
⁶ N ká ná nyá piya piya.
 Pəyele na ɪsɛyɪlɪ nyəma hɛsɪ.

Pa lapa-m ɪsayatu ke sɔsɔm

129 Yosalem kpau yontu.
 ɪsɛyɪlɪ ɪ tisi sɪ:
 Kolontu lapa-m ɪsayatu ke sɔsɔm ke hatoo ma
 pəcaatu.
² Kolontu lapa-m ɪsayatu ke sɔsɔm ke hatoo ma
 pəcaatu yáá.
 Ama ɪ ta pəsɪ-m ké.
³ ɪ mpa ma siyile taa,
 na cacaasɪ həntɪ.
⁴ Tacaa ke siyisulu ké.
 ɪ sɛta asayaa ŋmusɪ ke sɛtəyɪ sɛtəyɪ.
⁵ Pa tənə mpa paa caaki Siyɔŋ tɔ
 fɛɛle ɪ kra-wɛ na pá pəsəna pa waalɪ.
⁶ Pá wɛɛ ɪsu kutuluyɔ tɔɔ nyutu nti tə wuləyɪ
 na té ta tu pɪta tɔ.
⁷ Tu suyɪ tə kpəsəlu ŋkute.
 Pəyele tu takɪ tə hɔkulu ke ŋkɔluyɔ.
⁸ Mpa pa tɛəkəna Siyɔŋ taa tɔ ɪ taa sɛɛ-wɛ sɪ:
 Tacaa ɪ kooli-mɛyɛ kupantu.
 Tə sɛɛki-mɛ na Tacaa hətɛ taa.

Tacaa wiinau ke lanwakəlle sɔsɔle taa

130 Yosalem kpau yontu.
 Hai, Tacaa, ma wə puuyɔ sɔsɔŋku taa ké na
 má yaaki-ŋ.
² Tacaa nu ma nɔyɔ.
 Ke ŋkraŋŋ na ɪ nu ma wiinau.
³ Ye n ka sukaya ɪsayatu ke nyá taa,
 Tacaa, awe ka wəna weesuyɔ?
⁴ Ama nyá tənna ɪsayatu huusuyɔ
 sɪ pá nyanəna-ŋ.
⁵ Tacaa nyaya ma tɛɛləyɪ na
 má tənə nyá kuyɔɔtutu.
⁶ Tacaa nyaya ma tɛɛləyɪ na pá kəlɪ ɪsu
 tənlaa tɛɛluyɔ tanəŋ tɔ.
 ɛɛ, pə kəla ɪsu tənlaa tɛɛluyɔ tanəŋ tɔ.
⁷ ɪsɛyɪlɪ nyəma ɪ tɛɛlɪ Tacaa.
 Mpi tɔ, Tacaa kəna kupaŋ.
 Pəɔɔ ɪ sɔɔlu pɪwa tam sɪ ɪ waasi.
⁸ Tacaa ká hətəna ɪsɛyɪlɪ nyəma
 ke pa ɪsayatu tənə taa.

Ma taa fɛl kalampaanɪ ləmayasəle

131 Tafiiti Yosalem kpau yontu nti tə wə
 yonyoolaa nyuyɔ tu yontunaa taa tɔyɔɔ.
 Tacaa, ma taa fɛl kalampaanɪ ləmayasəle yaa ɪsəcau
 huwɛɛ.
 Maa pɛɛkəyɪ sɔsɔntu yaa mpi pə tɛɛ-m tɔ.
² lɔɔ ɪ pona pooluyɔ.
 Ma wə təpamm ké ɪsu pəyaya ŋka
 ka cɛpa hətɛ tɔyɔ ka too niŋ taa.
 Ma wə təpamm ké ɪsu pəyaya ŋka ka cɛpa hətɛ tɔ.
³ ɪsɛyɪlɪ nyəma ɪ tu Tacaa ke naani
 ke pə kraɔau nɔnɔyɔ tɔ, haləna tam tɔɔ.

Tafiiti ucate Siyoh taa timpi Tacaa wee to

132 Yosalem kpau yontu.
 Tacaa, tawasi Tafiiti na i wahalanaa tana taw.
 2 Tafiiti unu i yohotana na i tuuna Tacaa,
 na i su Yakopu lso toh tu unayi noyo si:
 3 Ma kaa suu ma te na
 ma hantu ma kuhantuyo taw.
 4 Ma kaa yeke na tom kaa-m,
 yaa ma isahutu yoosina tama.
 5 Halana ma hiki Tacaa ke lonte
 na Yakopu lso toh tu unayi tacaale.
 6 Te nuwa pa yohota lso atakaa tom ke lfalata tetu
 taa.
 Te mayana-i Yaaa tetu hoholuyu taa.
 7 Te polo Tacaa tacaale.
 Te luh i nohohe tasiile.
 8 Tacaa kuli na n koo nya taeesale.
 Nyana nya teeli atakaa.
 9 Nyá kotalaa i suu nyuyu yapu isu wontu
 na nya tampana tahlaa wilitina lahulumlle.
 10 Nyá tamle tu Tafiiti taw,
 taa b wei n lasaa to.
 11 Tacaa tema Tafiiti ke heeluyu na tuunau.
 I kaa mali waali.
 I toma si: Nyá tapuyu tee payaga ke
 maa su nya kawulaga kumte taw.
 12 Si ye nya payalaa toka ma noyo paeluyu
 na kusasutu nti ma seyesayi-we to,
 pa payalaa ka leetayana pa kawulaga
 kumte taw ke tam taw.
 13 Tacaa sowlana na i lasi Siyoh
 su i laki i tacaale.
 14 Na i to si: Ma taeesale nte tam taw.
 Maa caga te taa. Mpi to, ma sowl-taye.
 15 Maa la kupantu ke Siyoh na ma cele-i
 mpi pu ha-i weesuyu to.
 Na ma ha i kunyontunaa ke toyonaya nka paa nyuli
 to.
 16 Maa kooli kupantu ke ma kotalaa.
 Na ma tampana tahlaa na wilitina lahulumlle.
 17 Maa la na Tafiiti luluyu taa tu la wulau sowa.
 Ma tema tayanuyu ke fetala ke wulau wei ma lasaa
 to.
 18 Maa suu wulau kolontunaa ke feele.
 Ama wulau ntenuyu ka muyi kow.

Taapalaa cakuyu tantamle to pa we teu ke

133 Tafiiti Yosalem kpau yontu.
 Waatu wei taapalaa cakuyu tantamle to,
 pa we teu ke, na pa we lelen.
 2 Pa we ke isu pa pala sowsuh nim ke Alh nyuyu taa,
 na pe ke i tantuyu to na pe tii i tokonaa luyu.
 3 Pa we ke isu kolu lukuyuna Heemoh puyu to
 na ku kpen Siyoh to.
 Mpi to, tanaya Tacaa koola kupantu
 na i haaki weesuyu ke tam taw.

Tacaa tamle nyama me ma tana i samu-i

134 Yosalem kpau yontu.
 Tacaa tamle nyama me ma tana i see-i.
 Ma tana mpa me i saha i tayaga taa ke ahoo to i see-
 l.
 2 I kraasi ma nih na Tacaa tayaga to
 na i see-i.
 3 Tacaa wei i lapa ate na isotaa to
 i koolu-oh kupantu na Siyoh.

Tacaa kele sowa

135 I sa Tacaa.
 I sa Tacaa hate.
 Tacaa tamle nyama me i samu-i.
 2 Mpa me i we Tacaa lso tayaga taa
 na i taya to to,
 3 I sa Tacaa.
 Mpi to, i ke kuraoh.
 I yoonu i hate taa,
 pa taya pulu, i ke kuraoh.
 4 Yakopu ke Tacaa lasaa.
 Iseyeli ke i pasa i nyam.
 5 Ma nyama si ta lso Tacaa n ke sowa,
 n kala tuh tana.
 6 Paa mpiyi n caaki, n laki-wayi.
 Paa isotaa na ate.
 Paa tenkuna taa, paa lumaoh sowsuh tana taa.
 7 Nyá kraasayana isohmuntu ke tetu to,
 na n tisiyi calana na teu,
 na n lasayi heelim ke pa tasiile taa.
 8 Nyá kuna Icipiti kancaalaga apalupiya.
 Paa yalaa nyansi, paa tola nyansi.
 9 Na n la kowoh nyamna na piti tama ke Icipiti taa,
 si pe seyesu Icipiti wulau na i nyama.
 10 N yoonu piitimnaa payale,
 na n ku awulaa tohtunaa.
 11 Isu Amolii nyama wulau Sihoh,
 na Pasah nyama nyah Hoki,
 na Kanaah awulaa tana.
 12 Uena n ha pa tetunaa ke Iseyeli nyama
 na te pasi pa nyantu.
 13 Tacaa nya hate yaaki tam to ke.
 Luluh luluh ka tosayi nya to.
 14 Mpi to, Tacaa n ka huuna nya yalaa ke.
 N ka weena nya tamle nyama patotale.
 15 Piitimnaa tuh nte liyitee na wula.
 Yalaa lupana-i na pa nih.
 16 Tuuh unu i wena noyo, u yohotayi.
 I wena ise u naaki.
 17 I wena nkrang, u nuku nateli.
 I tu feina feesih ke i noyo taa.
 18 Mpa pa luki tuuh unu na
 pa tana mpa pa tuyu-i naani to,
 pa we isu tuuh unu.
 19 Iseyeli nyama me i see Tacaa.
 Alh luluyu nyama me mi see-i.

²⁰ Lefii nyáma me í see Tacaa.
Mpa me mə nyarḡna-ı tı í see-ı.
²¹ Í sa Tacaa ke Siyḡḡ taa.
Í samı-ı Yosalem timpi ı wee tı.
Í sa Tacaa.

Lseyeli nyáma waasulu kookali

136 Í sa Tacaa, mpi tı, ı k e kupanḡ k e.
Mpi tı, ı kupantu we tam tı k e.
² Í see ısa wei ı k la tuḡ t na tı.
Mpi tı, ı kupantu we tam tı k e.
³ Í see Tacaa wei ı k la t  caanaa t na tı.
Mpi tı, ı kupantu we tam tı k e.
⁴ ı tike ı lak na k k k  ny mnaa s s k m.
Mpi tı, ı kupantu we tam tı k e.
⁵ ıni ı lap na ısa t suyu na ny m.
Mpi tı, ı kupantu we tam tı k e.
⁶ ıni ı k na tetu ke lum tı.
Mpi tı, ı kupantu we tam tı k e.
⁷ ıni ı lap na ısa tuluyasi s s k nsı.
Mpi tı, ı kupantu we tam tı k e.
⁸ ı lapa ilim sı p  tıy  kawulaya ke ilim taa.
Mpi tı, ı kupantu we tam tı k e.
⁹ ıni ı lap na ısa tı na ısa tuluyasi
sı sı tıy  kawulaya ke aho .
Mpi tı, ı kupantu we tam tı k e.
¹⁰ ıni ı kuna ıcipiti apaluyiya kancaalaya kululası.
Mpi tı, ı kupantu we tam tı k e.
¹¹ ıni ı l s na lseyeli ny ma ke ıcipiti ny ma heku.
Mpi tı, ı kupantu we tam tı k e.
¹² ı toma s s k na ke ı hulaa.
Mpi tı, ı kupantu we tam tı k e.
¹³ ıni ı fayana tenku kuseem ke calı.
Mpi tı, ı kupantu we tam tı k e.
¹⁴ ı lapa na lseyeli ny ma tı tenku ıni ı heku taa.
Mpi tı, ı kupantu we tam tı k e.
¹⁵ ıni ı t rs na ıcipiti wulau na ı yoolaa ke lum.
Mpi tı, ı kupantu we tam tı k e.
¹⁶ ıni ı tiikina ı y laa ke wulaya tetu taa.
Mpi tı, ı kupantu we tam tı k e.
¹⁷ ıni ı yonna awulaa s s aa.
Mpi tı, ı kupantu we tam tı k e.
¹⁸ ıni ı kuna awulaa t ḡ ny ma.
Mpi tı, ı kupantu we tam tı k e.
¹⁹ Amolii ny ma wulau Sih ḡ ke ı kuwa.
Mpi tı, ı kupantu we tam tı k e.
²⁰ Na ı ku t t y  Pasaḡ wulau Oki.
Mpi tı, ı kupantu we tam tı k e.
²¹ ılena ı c la lseyeli ny ma ke awulaa mpe pa tetu.
Mpi tı, ı kupantu we tam tı k e.
²² Na t  p sı ı t ml  ny ma krancoou.
Mpi tı, ı kupantu we tam tı k e.
²³ ı ta s  t  t  k e saa wei
pa felayaa-tuyu k k he tı.
Mpi tı, ı kupantu we tam tı k e.
²⁴ ıni ı yap na-tuyu t  ḡmak llaa niḡ taa.
Mpi tı, ı kupantu we tam tı k e.
²⁵ ıni ı haana kuḡmaḡmam t naḡ tıy naḡ.

Mpi tı, ı kupantu we tam tı k e.
²⁶ Í sa ısa t  ısa,
Mpi tı, ı kupantu we tam tı k e.

Lseyeli nyáma ke Papiloni k y  k y 

137 Tu we Papiloni pusi k y  na t  caḡaa.
Saa wei t  t s y  Siyḡḡ tı, ılena t  wiiki.
² Na t  pusi t  c m ḡ na t na tuḡ.
³ T naḡ mpa pa kuu-tu tı pa t ḡaḡa-tu sı:
Í yoo-tuyu yontu.
T  caallaa caakaya lanḡhulumle yontu na p  t ḡ-tu sı:
Í yoo-tuyu Siyḡḡ yontu.
⁴ ısa naḡa tu yoo Tacaa yontu ke
tetu kraı ny ntu taa?
⁵ Haı, Yosalem, ye ma s k  ny  tı,
ma niḡ ntıy ḡ ı s k  ma tı.
⁶ Ye ma ta t sı Yosalem ny , ny  tı,
yaa ny  t m ı hul s y  ma lanḡle,
ma ns ml  ı mat na ma tantahaau.
⁷ Tacaa, taa s k  mpi lt m ny ma lapa tı.
Mpi tı, kuyarḡku kolontunaa tii Yosalem tı tı.
Pa t ḡaḡa k  sı kpiisi, kpiisi na ı kpeḡna kite.
⁸ Papiloni ny , pu kpiisi-ḡ k k k .
Lel ḡ nulu nt  wei ı k  l eti-ḡ
ısaḡatu nti n lapa-tu tı.
⁹ Lel ḡ nulu nt  wei ı k  kra ny  piya
na ı nanḡı-s y  kukpamuyu tı tı.

Maa sa-ḡ na ma lotu t na

138 Tafiiiti yontu.
Tacaa, ma see-ḡ na ma lotu t na.
Nu ma kuy y tutu, ma yoo-ḡ yontu ke
ısa t a t ḡtunaa ısentaa.
² Ma lunḡyi ny  t seele nanḡ ny nte taa
k  ny  kupantu na ny  tampana tı.
Mpi tı, n lapa na ny  k sı sıu t 
na p  tee p  t na.
³ Waatu wei ma yaa-ḡ tı n c -m,
na ı tu-m apalutu na t ḡ.
⁴ Tacaa, ate awulaa t na k  see-ḡ.
Waatu wei paa nu ny  k y  taa t m tı.
⁵ Paa sa ny  t ma na p  yooki sı:
Tacaa teeli t kwa s s m.
⁶ Tacaa we ısa t  k ,
na ı naaki mpa pa pas y  pa tı tı.
Na ı loosiyı kalampaanı ny ma ke
pooluḡ na ı ny ma-we.
⁷ Ye ma we lanḡwak lle taa,
ny  haak na-m weesuyu.
Paa ma kolontunaa p  n  k  kra ısa na,
n ka waası-m k .
⁸ Tacaa n k  la-m mpu,
ny  kupantu feı t naḡa.
Taa ı mpi n ḡmana ny  niḡ tı.

Tacaá, n nyəma-m teu

139 Tafiiti yontu nti tə wə yonyoolaa
nyuɣu tu yontunaa taa tɔɔɔɔ.

Tacaá, n nyənəɣi too ma taa ké na ń nyəma-m.

²Ye ma caɣaa, n nyəma,

yaa ma kulaa, n nyəma.

N naaki too pooluŋ ke

ma huwɛɛ ké na ń nyəma-ye.

³N nyəma waatu wei ma tɔŋ yaa ma hanta tɔ,

n nyəma ma mpaan tana tətetete.

⁴Paa ma ta kulita nɔɔɔ n tɛma nti
ma caa yɔɔɔɔɔ tɔɔ nyəm tɛɛɛɛɛ.

⁵N wə ma waali na ma lɔɔ ké,

na ń tənəɣi nyá niŋ ke ma tɔɔ.

⁶N nyəma-m na pə tɛ caasa.

Ma laŋle huluma katatəlaya.

Ma cəkəɣəna pə tənəɣa.

⁷Leye maa polo na má hatələna nyá ləmaɣasɛɛ

yaa leye maa se na má tɛɛ na ń kaa na-m?

⁸Ye ma kra ɛɔɔta n wə tana,

ye ma hanta atətɛ taa,

nyá taa nyá tike.

⁹Paa ma kula huntu na ma polo ilim təlule,

yaa ma tɛsa tɛŋku na ma caɣa tana.

¹⁰Nyá niŋ ke n ká tiikina-m tana,

na ń kra-m na nyá nɔɔɔɔ.

¹¹Paa ma tɔma sɪ: Səkrɛtuɣu takɪ-m.

Ahoo ná pəsəɣi nyaaləm ké, na pé cɔɔna-m.

¹²Səkrɛtuɣu maɣamaɣa ta ke-ŋ pulu.

Ahoo naaki-ŋ ké ɛsu ilim,

na səkrɛtuɣu ná wɛ-ŋ ɛsu nyaaləm.

¹³Nyá lapəna ma yulu pilimile

na ń lɔu-m ma too lotu taa.

¹⁴Ma sɛɛ-ŋ, mpi tɔ, ma ké

kuŋmaŋmam mpi pə tewa tɔɔ.

Nyá kulaputu wə teu,

ma nyəma rɪpuɣu teu.

¹⁵Waatu wei n ɲmaakaya-m ɲmɛlau taa

na ń lɔuki-m ma too lotu taa tɔ,

ma tɔnuɣu ta ke-ŋ pulu kuŋmɛsəm.

¹⁶Waatu wei pə taa ɲmaɣata-m tɔ n naakaya-m,

halɪ n ɲmaa nyá takəlaya taa ké kuyɛɛŋ wei n ha-m

tɔ

na í ta caaləta.

¹⁷Hai, lɔɔ, maa cəkəɣəna nyá ləmaɣasɛɛ.

A tɔɔwaya pə tu fɛɪ.

¹⁸Paa ma kaləɣi-ye a kəla paɣalɛ ke kanyəŋa pee.

Paa ma kalaa na ma kukalətu tɛ, ma kaa tɛ-ŋ

cəkənaɔ.

¹⁹Hai, lɔɔ, ma kooliyi sɪ ń ku asayaa.

Hatələna-m yulukulaa mɛɛ.

²⁰Tɔm ɛsəɣatu ke nyá kolontunaa yɔɔɔtəɣi nyá tɔɔ,

na pá kɔakəɣi nyá hətɛ na pá looliyina.

²¹Tacaá ma taa kraana mpa pa taa kraana-ŋ tɔɔ.

Maa caaki mpa pa kuləɣi nyá tɔɔ tɔ.

²²Ma taa kraana-wɛɣɛ na pé tɛɛ mpəle.

Ma nyənəɣi-wɛɣɛ ma kolontunaa ké.

²³Hai, lɔɔ, nyəni ma taa na ń cəkəna ma lotu.

Maɣasi-m na ń cəkəna ma huwɛɛ.

²⁴Nyəni, yaa ma wə mpaau ɛsəɣu taa?

Tiiki-m nyá mpaau tam tɔɔ nyəŋku taa.

Yulu wei pa suuki tɔm tɔ ɪ səlɛmuɣu

140 Tafiiti yontu nti tə wə yonyoolaa
nyuɣu tu yontunaa taa tɔɔɔɔ.

²Tacaá waasi-m yəlaa asayaa niŋ taa,
na ń kenti-m musuŋtunaa.

³ɛsəɣatu ke pa maɣasəɣi pa taa,
na pá pɛkəɣi yoo ke paa kuyaku ŋku.

⁴Pa niisiyi pa nɔɔɔ ɛsu tumaa.

Akala sɔtu wenna pa ntompee tɔɔ.

⁵Paasəna-m na má taa hoti asayaa niŋ taa.

Tacaá kenti ma tɔɔ ké musuŋtunaa mpa pa
caa-m pɛtuɣu tɔ pa tɔɔ.

⁶Kalampaani nyəma nyəpa-m katɔka.

Pa nyəpa-m ɲmɛɪ na puluŋ ke ma mpaau taa sɪ pa
kraaki-m.

ɪlɛna pá sɪ kuhuhum ke mpaau nɔɔɔ.

⁷Tacaá, nyagale ma lɔɔ,

ke ŋkraŋŋ na ń nu ma wiinau.

⁸Tacaá lɔɔ, nyagale ma nyuɣu tɔyate ton nyəntɛ.

N kentiyi ma nyuɣu tɔɔ ké yoo waatu.

⁹Taa la asayaa luɣu nyəntu,

pəɔ taa yele na pa kumaɣasəm lá

na pé kɔɔ na pá hɔ pa tɪ.

¹⁰Mpa pa tama-m tɔ,

pa ɛsəɣatu í hoti pa nyɔɔɔ taa.

¹¹Pə pəli-wɛɣɛ kɔkɔ mamala.

Pə tɔsi-wɛɣɛ kɔkɔ taa.

Pə pɛti-wɛɣɛ puɣu sɔsɔɔ taa.

Pá taa tasa kulɣu.

¹²Nɔɔleleŋ nyəma í taa caɣa tɛtu taa.

Paa tɔɔɔni asayaa na musuŋtunaa ké, hɛsɔɣu fɛɪ.

¹³Ma nyəma teu sɪ Tacaá huukəna wahala nyəma
tɔm ke teu

na í haaki kunyɔntunaa ke siyisɔɣu.

¹⁴Tacaá, tampana tɛŋlaa ká sana nyá hətɛ

na siyisilaa caɣa nyá ɛsentaa.

Tacaá feŋ ma kuyɔɔtutu tɔɔ

141 Tafiiti yontu.

Tacaá ma yaaki-ŋ, kɔɔ lɔŋ ke ma sənau.
Ke ŋkraŋɣu na ń nu ma nɔɔ ke waatu wei ma
yaaki-ŋ tɔ.

²Ma səlɛmuɣu í kra nyá kiŋ ɛsu tulaalu nyɔɔɔ,
na ma niŋ kraasɔɣu wɛ-ŋ ɛsu taanaɣa kuhau.

³Tacaá feŋ ma nɔɔ tɔɔ,

taŋ ma ntompee.

⁴Taa yele na má huuki sɪ má la ɛsəɣatu.

Yaa ma na ɛsəɣalataa tɛ lakɪ tasəkəle tɛma.

Pəyele ma taa tu niŋ ke pa acima taa.

⁵Ye siyisilu mapəna-m,

kupantu ke ɪ caana-m.

Paa ɪ hɔma ma ŋkraŋɣu,

pə wε kέ isu nim ke ma nyuyu taa,
ma kaa kisi.

Asayaa isayatu kaa səŋsi ma sələmuyu.

⁶ Pə peti pa huulaa ke kukpaməŋ taa.

lɛna pá nu ma kuyɔɔtutu.

Mpi tɔ, tə wε teu.

⁷ Teitei isu pa haluyu na pá faki tetu tɔ,
rínyu ta muwa ka sɔɔɔti atətəle nɔnɔɔɔ*fa*. †

⁸ Tacaa lɔɔ, nyá tɔɔ kέ ma keesəyi ma isε,
nyaga ma tɔyi kpuluyu, taa ye le na má sí.

⁹ Kenti-m katɔsi nsi pa nyəki-m tɔ,
na asayaa mpe pa kucopum.

¹⁰ Asayaa í hoti pa mayamaya pa puluŋ taa,
na máá fiti.

Tacaa ke le wahala tu kpuluyu tətule

142 Tafiiti yontu nti tə wε yonyoolaa
nyuyu tu takəlaya taa tɔɔɔɔ.

Sələmuyu ŋku i ka sələma kukpamuyu puuyu taa tɔ.

² Tacaa ma wiikina-ŋ na nɔɔɔ sɔsaya,
na má tekəyi-ŋ niŋ na ma nɔɔɔ.

³ Nyaga ma huləyi ma kusələmətu,
na má huləyi-ŋ ma laŋwakəlle.

⁴ Paa ma lɔwa apalutu,
nyá nyəmna ma təpote.

Pa nyəpa-m katɔka ke
mpaau ŋku maa təŋ tɔ ku taa.

⁵ Nyəni ntɔɔɔŋ tɔɔ na n ná nɔɔɔlu ta nyə-m.

Ma kpuluyu tətule lepa-m.

Nɔɔɔlu u nəyəsəyi ma tɔm.

⁶ Tacaa nyaga ma yaaki.

Ma yɔɔɔtəyi si nyagalə ma kpuluyu tətule,
nyagalə ma paa tete ke weesij nyəma tetu taa.

⁷ Ke ŋkraŋŋ na n nu ma wula.

Mpi tɔ, ma kəla icantu.

Ya-m ma wahala tulaa niŋ taa.

Pə taya pulu, pa kəla-m toŋ.

⁸ Ləsi-m ma saləka taa, na má sá nyá hətε.

Waatu wei n ká la-m kupantu tɔ,
siyisilaa ká tu-m heku.

Tacaa taa yaa-m nɔnɔɔ

143 Tafiiti yontu nti tə wε yonyoolaa
nyuyu tu yontunaa taa tɔɔɔɔ.

Tacaa nu ma sələmuyu,
ke ŋkraŋŋ na n nu ma wiinau.

Mu ma sələmuyu ke nyá kupantu na nyá siyisuyu tɔɔ.

² Taa yaa nyá təmlε tu maya nɔnɔɔ.

Mpi tɔ, nɔɔɔlu ta siyisi nyá isentaa.

³ Ma wena kolontu na í tɔyɔ-m wahala.

Í feləyi-m atεyε.

l caaləyi-m si má wεε səkpɛtuyu taa,
isu mpa pa tɛma səpu tɔ.

⁴ Ma apalutu hoowa ma taa kέ,
na ma laakali pəsɛ.

⁵ Ma tɔɔsəyi lɔŋtaa kuyεεŋ tɔɔ kέ,
na má mayasəyi nyá təma təna tɔm,
na má huuki nyá niŋ təma tɔɔ.

⁶ Ma kraasəyi niŋ ke nyá isentaa kέ.

Ma wε nyá isentaa kέ isu tetu nti tə kawa tɔ.

⁷ Hai, Tacaa, cɔ-m lɔŋ.

Ma tala ma tənaya kέ.

Taa ha-m siyile, tɔfɔ,

ma wεeki isu atətəle taa suulaa.

⁸ Heeli-m si n wε teu ke hatoo tanəŋ tεε.

Mpi tɔ, ma pɛta-ŋ ma təyi.

Ye le na má nyi mpaau ŋku ku taa maa tɔ tɔ.

Pə taya pulu, nyá tɔɔ kέ ma sələməŋ kraaki.

⁹ Hai, Tacaa, waasi-m ma kolontunaa niŋ taa.

Nyá cɔɔɔɔ ma pεεkəyi kpuluyu tɔyɔ.

¹⁰ Sɛyεsi-m nyá luyu nyəntu lapu.

Mpi tɔ, n kέ ma lɔɔ kέ.

Nyá Feesuyu kupanŋku í tiiki-m mpaau kuhulumuyu
taa.

¹¹ Tacaa ha-m weesuyu ke nyá hətε tɔɔ.

Ləsi-m laŋwakəlle taa kέ nyá siyisuyu tɔɔ.

¹² Wakəli ma kolontunaa ke nyá kupantu tɔɔ.

Ye le na ma ŋmakəllaa təna le.

Pə taya pulu, ma kέ nyá təmlε tu kέ.

Wulau sələmuyu

144 Tafiiti yontu.

Ma sεε Tacaa.

Nyagalə ma kukpamuyu.

Nyá faləsəyənə ma niŋ na ma mpee ke yoo tɔɔ.

² Ma kupantu latu na ma tɔcɔsəle toŋ nyəntε nté
nyá.

N kέ ma waasulu na ma hetulu.

Nyagalə ma kprantε na má tɔyɔ-ŋ kpuluyu.

Na n tɔyi yəlaa ke ma niŋ taa.

³ Tacaa, yulu nté we na n caaki i tɔm?

Yaa yulu pəyaga nté awe na n paasəyənə-ke?

⁴ Ka kέ heelim kέ na ka weesuyu náa wε isu
isotom tεekuyɔ tɔ.

⁵ Tacaa lumsi isɔtɔnyuyu na n tij,

na n tokina pulasi na sí mu kɔkɔ.

⁶ La na tɛu ŋmɛləsi na n yasi ma kolontunaa.

Tɔ-wεyε nyá nyəmə na pá yá yem yem.

⁷ Loosi nyá niŋ na isɔtaa na n hetu-m,

na n ya-m kraɪ nyəma mpa pa wε isu lum

sɔsɔɔm tɔ pa asola taa.

⁸ Kaloolaya ke pa nɔɔsi yɔɔɔtəyi,

na pá kraasəyi pa niŋ ntɔɔŋŋ na pa tuukina pɔpɔtu.

⁹ Hai, lɔɔ, maa yoo-ŋ yontu kufatu,

na má sa-ŋ ŋmɛlɛ naanɔwa cəmyu tɔɔ.

¹⁰ Nyá waasəyənə awulaa.

Nyá yarəna nyá təmlε tu Tafiiti ke layatε nɔɔ taa.

¹¹ Hetu-m na n ya-m kraɪ nyəma niŋ taa.

Kaloolaya ke pa nɔɔsi yɔɔɔtəyi,

na pá kraasəyi pa niŋ ntɔɔŋŋ na pá tuukina pɔpɔtu.

¹² Ta pəyalaa í wεε isu tɔyɔ wei i wε tawa taa

na í puuki i pəcaatu tɔ.

Ta pɛllaa í wεε isu lɔɔ təsεεε akelenaa

† Kukalətu tənε tə taa, tɛləsəlaa fεi nɔɔɔ kulumaya. Paa wei na i
kutələsutu ke.

mpa pa lapa kacɔka ke teu tɔ.
 13 Tá kpeeh í suna tɔɔnasi nsi si tɔna,
 na tá tɔla náa hukiyi sɔsɔm
 na a we tuutuuma ke tawa taa.
 14 Tá naah ífalee alunyɔna í lulɔyi.
 Wahala nɔɔɔɔ, yaa kolontunaa í taa kuu-tu.
 Wula í taa wee tá hapee tɔɔ.
 15 Lelen nulaa nté yɔlaa mpa pa wena pə tənaya mpu
 tɔ.
 Lelen nulaa nté mpa pa lɔɔ kele Tacaa tɔ.

Tacaa kawulaya ké tam tɔɔ nyɔɔɔɔ

145 Tafiiti samtu Yontu.
 Hai, maa sa ma lɔɔ,
 nyagale ma wulau.
 Ma yɔɔɔɔɔɔ nyá hɔte tɔm ke tam tɔɔ.
 2 Paa kuyaku nkuyu maa sarɔ-ɔɔ,
 na má puɔulayi nyá hɔte ke tam tɔɔ.
 3 Tacaa Nyagale sɔsɔ na h muna samtu,
 nyá sɔsɔɔntu fei tənaya.
 4 Paa luluyɔ looɔa nka ká puɔulayi nyá tɔma
 na ká kpaalayi nyá kookalɔnaa.
 5 Maa yɔɔɔɔɔɔ nyá sɔsɔɔntu na nyá teu sɔsɔɔm tɔm
 na má yooki nyá sɔsɔɔntu yontu.
 6 Paa yɔɔɔɔɔɔ nyá toɔ sɔsɔɔɔ tɔm,
 na máa keesi nyá sɔsɔɔntu tɔm.
 7 Paa tɔɔɔɔ nyá kupantu sɔsɔɔntu tɔm,
 na pá yɔɔɔɔɔɔ nyá siyisuyu tɔm na kawilitaya.
 8 Tacaa n ké pɔlee tu ké, na pɔɔɔɔɔɔ tu.
 Nn muɔi pááná ke lɔɔ, páɔɔ nyá kupantu tɔɔɔɔ.
 9 Tacaa n laki kupantu ke yɔlaa tənaya,
 na h wena nyá kuɔɔɔɔm tɔna pɔɔɔɔɔɔ.
 10 Hai, Tacaa, nyá tɔma tɔna ká sa-ɔɔ ké,
 na nyá tampana tɔɔɔɔ náa sɔɔ-ɔɔ.
 11 Paa yɔɔɔɔɔɔ nyá kawulaya teu tɔm,
 na pá kpaali nyá toɔ tɔm.
 12 Na pá hulɔna yulu piya ke nyá toɔ
 na nyá kawulaya teeli sɔsɔ tɔm.
 13 N tɔki nyá kawulaya ke tam tɔɔ ké,
 na nyá nmakɔluyɔ náa we paa pɔlee.
 Tacaa n tɔkayi nyá nɔɔɔ sɔɔ ke teu ké.
 Nyá kulaputu taa ké nyá kupantu naakɔna.
 14 Tacaa n teɔ hotilaa ké,
 na h siyisiyi mpa pa pama tɔ.
 15 Nyaga yɔlaa tɔna tekiyi
 na h haaki-weye tɔɔɔɔɔɔ ke pə waatu.
 16 Nyá kuliyina nyá niɔ,
 na h celayi weesiɔ nyáɔma ke pa kunyulɔm.
 17 Tacaa n siyisa nyá kulapɔle tɔna taa ké,
 na h ké pɔlee tu ke nyá tɔma tɔna taa.
 18 Tacaa n we mpa pa yaaki-ɔɔ
 na isɔle kuseemle tɔ pa kiɔ ké.
 19 Na h laki mpa pa nyahɔna-ɔɔ tɔ pa kusɔɔɔm.
 N nukɔ pa wula ké, na h yaki-we.
 20 Tacaa n paasɔɔɔna mpa pa sɔɔɔ-ɔɔ tɔɔ,
 na n wakɔlayi asayaa tɔna.
 21 Ma nɔɔɔ í yoo Tacaa nyá samtu tɔm
 na paa yulu wei í sarɔ nyá hɔte naɔɔ nyɔntɔ

ke paa kuyaku nkuyu tam tɔɔ.

Tacaa kele acamaa kentulu

146 Í sa Tacaa.
 Maa sa Tacaa.
 2 Nyaga maa sa ma weesuyu tɔna.
 Maa puɔulayi-ɔɔ ma weesuyu tənaya.
 3 Í taa ha mə tɔyi yɔlaa sɔsɔa,
 pa ké yɔlaa ké. Paa pəsayi yulu nyuyɔ yaru.
 4 Pa weesiɔ teɔ ké na pá tayanɔ tetu ke pəsuyɔ,
 na pa tɔma wena a pɔe paa tuwa tɔ á saali yem.
 5 Lelen nulu nté wei i nyənayi Yakɔpu lɔɔ ké i waasulu
 na í tɔelayi i lɔɔ Tacaa tɔ.
 6 Lɔɔ nyá lapɔna isɔtaa na atɔ,
 na teɔku na i taa nyəm tɔna.
 Yulu pəsayi na í tu-ɔɔ naani ke tam tɔɔ ké.
 7 N tayanayi mpa pa muɔuliyi tɔ pa tɔmnaa.
 N haaki nyɔɔɔɔnaa ke tɔɔɔɔɔɔ.
 N hetayi mpa pa hɔkaa tɔ.
 8 Tacaa nyá kuliyina yulumaa isɔ.
 N siyisiyi mpa pa pama tɔ.
 N sɔɔla siyisilaa.
 9 Tacaa nyá kentiɔina caɔalaa tɔɔ,
 na h paasɔɔɔna suluwaa na leelaa.
 Ama n wakɔlayi mpi pə pɔle asayaa tuyi tɔ.
 10 Tacaa tɔki kawulaya ke tam tɔɔ ké.
 Hai, Siyɔɔ nyáɔma me mə lɔɔ we tam tɔɔ ké.
 Í sa Tacaa.

Lɔɔ pəsuyɔ tɔm

147 Í sa Tacaa.
 Mpi tɔ, pə we teu ké si tɔ sa tá lɔɔ.
 Nyá samtu we leleɔ ké na tɔ laki kupantu.
 2 Tacaa tayanayi Yosalem ke nmau.
 N kpeyeliyi lseyeli nyáɔma mpa paa kuuwa tɔ.
 3 Nya heesɔɔɔna lanwakalle nyáɔma lanɔ,
 na h hɔkayi pa hiɔnaa.
 4 Nyá kalɔɔna isɔtulɔɔɔɔ nyuyɔ,
 na h ha paa nkaɔa ka hɔte.
 5 Ta lɔɔ n ké sɔsɔ ké, nyá toma fei tənaya,
 páɔɔ nyá nyəm fei keesuyɔ.
 6 Tacaa n kusayi mpa pa pasayi pa ti tɔɔ.
 Ama n tisiyi asayaa ke atɔ.
 7 Í sɔe Tacaa ke nyá na tɔmle na Yontu.
 Í sa ta lɔɔ na cəmuɔ.
 8 N waasayi isɔɔmuntu ke isɔɔɔɔɔɔ tɔɔ.
 N tayanayi teu si ku nu tetu tɔɔ.
 Na h laki na nyutu nyɔɔki kɔɔɔ tɔɔ.
 9 N haaki huntu wontu ke tɔ tɔɔɔɔɔɔ,
 na h calayi katɔkatɔɔ piya ke saa wei si wiiki tɔ.
 10 Tacaa nn yɔɔɔɔna kpaɔanɔɔ kpelekpeka nyɔɔ,
 páɔɔ yoolu toma ta ke-ɔɔ pulu.
 11 Ama mpa Tacaa caaki tɔɔɔle mpa pa nyahɔna-ɔɔ
 na pá tɔelayi nyá kupantu tɔ.
 12 Yosalem nyáɔma me í sa Tacaa.
 Siyɔɔ nyáɔma í sa mə lɔɔ.
 13 Mpi tɔ, lɔɔ nyɔɔɔɔna mə kampunaa kukaləsɔɔ

na í kooliyi-meyε kupantu ke mε icate taa.
¹⁴ Lɔɔ haana mε tetu ke heesuɣu,
na í haaki-meyε tɔɔnaya kupan̄ka.
¹⁵ Lɔɔ yɔɔtɔyɔn̄a nti i caaki tɔɔ tetu tɔɔ,
na i tɔm tɔn̄ lɔn̄lɔn̄.
¹⁶ Lɔɔ yeki na tɔu tɔmpɛε kraakpraacau hotiyi, na á
hulumaa isu heen̄ huntu, na tɔu lum kiiki atε na pɔ
hulumaa isu tɔluma.
¹⁷ Na lɔɔ pɛtɔyi tɔu tɔmpɔn̄ ke atε na a watu kpa.
Nɔɔɔɔ u pɛsɔyi na i sɔn̄ a nikaya taa.
¹⁸ Lɔɔ yɔɔtɔyɔn̄ ulena tɔmpɔn̄ un̄ í hoo.
I laki na heelim ma, ulena lum kpe.
¹⁹ Lɔɔ heela i yɔlaa ke i tɔm.
I su i kiin̄ na kusasutu ke lseyeli nyéma.
²⁰ Lɔɔ tá la r̄puyɔ piitim nap̄li.
Pɛɔɔ piitim nap̄li pɛ ta nyl lɔɔ kutututu.
Í sa Tacaa.

Tacaa samtu ke isɔtaa na ate

148 Í sa Tacaa.
Í sam̄-i hatoo isɔtɔn̄yɔ taa,
Í sam̄-i hatoo isɔtaa.
² Isɔtaa tillaa mε mε tɔna í sa lɔɔ,
lɔɔ yoolaa mε mε tɔna í sam̄-i.
³ Ilim na isɔtu í sam̄-i,
isɔtulɔn̄asi mε mpa í tee kɔkɔ tɔ í sam̄-i.
⁴ Isɔtaa isɔtɔn̄ɔn̄ mε í sa lɔɔ,
na lumnaa mpa mε i we isɔtɔn̄yɔ tɔ tɔ mu sam̄-i.
⁵ Pa tɔn̄aya mpu pá sa Tacaa h̄tε.
Mpi tɔ, lɔɔ yɔɔtɔn̄a na pɔ n̄ma-mε.
⁶ In̄ i suna-meyε mε lona ke tam tɔɔ,
i su-meyε kiin̄, pɛ fei si í yɔki-i.
⁷ Tetu tɔɔ nyéma mε í sa Tacaa,
ten̄kunaa na pa taa tumaa sɔsaa í sam̄-i.
⁸ Na kɔkɔ na tɔu tɔmpɛε na ku kraakpraacau,
na thunte na tɔu heelim sɔsɔm mε mpa
í laki isu i yɔɔtɔyɔn̄ tɔ.
Í sa Tacaa.
⁹ Pɔɔn̄ na pulasi mε mε tɔna,
na tuɔn̄ kululɔn̄ na sɔsɔn̄ tɔna í sam̄-i.
¹⁰ Taale wontu na tɔyaya nyantu,
na atε kututuutu na sumasi.
Í sa Tacaa.
¹¹ Atε awulaa na yɔlaa tɔna,
na awulumpiya na atε huulaa tɔna.
Í sa Tacaa.
¹² Akpatɔlaa na piya

ifepiya na pɛlaa i sam̄-i.
¹³ Í sa Tacaa h̄tε.
Mpi tɔ, tɔ tike nté sɔsɔlε.
Lɔɔ sɔsɔntu waasa isɔtɔn̄yɔ na tetu ké.
¹⁴ Tacaa ha i yɔlaa ke tɔn̄ ké.
Pɛ tɔɔ ké i yɔlaa kupama san̄-i.
Lseyeli yɔlaa mpa mε i kɔtɔn̄a-i tɔ í san̄-i.
Í sa Tacaa.

Yɔlaa kupama teeli

149 Í sa Tacaa.
Í yoo Tacaa ke yontu kufatu,
Í yoo i samtu ke yɔlaa kupama kpekale taa.
² Lseyeli nyéma í yɔɔlɔna wei i n̄ma-mε tɔ.
Siyɔn̄ nyéma í weε an̄maala taa ke mε wulau tɔɔ.
³ Í sa lɔɔ h̄tε na paale,
Í sa-tε na akilima na cɔmuyɔ.
⁴ Mpi tɔ, Tacaa lan̄lε heena i yɔlaa meye,
na i yaki mpa pa pasɔyi pa ti tɔ, na pa nyɔɔn̄ kulɔyi.
⁵ Yɔlaa kupama í weε acima taa na pá tu lɔɔ ke teeli.
Í wilitina lan̄hulumlε ke mε kuh̄ntɔn̄ tɔɔ ké ahoo.
⁶ Lɔɔ samtu í weε mε n̄ɔsi taa,
na layate nte tɔ we lɔn̄ ke taa na waali tɔɔ mε niɔ
taa.
⁷ Na í l̄ɛti piitimnaa lɛlaa,
na í tu yɔlaa lɛlaa ke wahala.
⁸ Na í h̄kɔ mε awulaa ke alukpala,
na pɛle pa waali nyéma ke nyɔyɔtu.
⁹ Na í huuna-weye lɔɔ huule isu pa n̄maau tɔ,
pɛ ké yɔlaa kupama tɔna teeli ké.
Í sa Tacaa.

Í tu Tacaa ke teeli

150 Í sa Tacaa.
Í sa lɔɔ ké i t̄sɛɛlε taa.
Í sam̄-i isɔtaa, timp̄i i toma naaki tɔ.
² Í sam̄-i, i kookalɔnaa tɔɔ,
Í sam̄-i, i tɔn̄ ké sɔsɔn̄ tɔ pɛ tɔɔ.
³ Í sa lɔɔ na tutuyɔ wula,
Í sam̄-i na cɔmɔn̄ na san̄kunaa.
⁴ Í sa lɔɔ na akilima na paale,
Í sam̄-i na n̄musi cɔmuyɔ na h̄laya.
⁵ Í sa lɔɔ na kɔn̄kɔn̄naa mpa pa wiiki teu tɔ.
Í sam̄-i na mpa pa wiiki na pá s̄ɛki tɔ.
⁶ Weesuɔn̄ nyɔm tɔna í sa Tacaa.
Í sa Tacaa.

Atuwa

Kutulutu

Takəlaya kanε ka taa kε pa kεesa atuwa na ləmayasεε tɔmnaa. Na pa huləyi-tuyu cεcε kuparj na pəyalu kuparj pa tɔm. Na apalu na alu pa caɣale ke təyaya taa. Pə seɣesəyi-tu tɔtɔɣɔ sulɔnyɔɔle, na acacaale asilima, na kaloolaya, na felentu, na yoou pə tɔm. llena pə kaasi lona asayεε wena tu se tɔ. Pə wεε si yulu ləmayasεε tu i se lona anɪ a tənaya.

Isəna pa fayə Atuwa takəlaya tɔ.

Layatu nti cεcε tasəyi kufalarj yəlaa tɔ, titite 1-9.

Atuwa wena a kεesəyi yəlaa wεetu tɔm tɔ, titite 10-29.

Akuuli na Lemuwelɪ pa Atuwa, titite 30-31.

1 Tafiiti pəyalu Salumɔj wei i kε lseɣelɪ wulau tɔ i atuwa ntɔ.

Mpi mpi takəlaya seɣesəyi yəlaa tɔ.

² Atuwa anɪ a huləyənə yulu ke tampana taa tɔntε, na layatu na siɣisuyu na kupantu na i cεkənə tɔm sɔsɔɔntu. ⁴ A kuliyi ifepiya isε na pə wεena nyuyu taa mayasəm. A tasəyi mpa pa ta nyɪ pulu tɔɣɔ layatu. ⁵ Nyəntaa mayamaya nā wiiliyi a taa na pə waaki. Na á huləyi layatunaa ke isəna paa la tɔ. ⁶ Paa cεkənə asəsuna na layatu tɔm seɣesəlaa atuwa.

⁷ Isɔ nyamnuu nté nyəm kite. Kumelēməj u nyarjəna-i na pə kisiyi nyəm kuseɣesətu na pə layatu tasuyu.

Layatu tasuyu ke ifepiya.

⁸ Ma pəyalu taa lɔ ný caa na nýá too pa seɣesuyu. ⁹ Pu la na nýá weesuyu té kε isu ntenuyu ke nyuyu taa, yaa luluyu ke luyu tεε. ¹⁰ Ye asayaa luki si pə tusiyi-ŋ isayatu taa, taa tisi. ¹¹ Yaa pa yaa-ŋ si i cεj yəlaa na i ku-wεyε musuj, ¹² na i li pa tənə na pa isε isu atətəle. Yaa isu mpa pa tiiki pəlaau taa tɔ. ¹³ llena i kuu pa wontu kupantu tənə na i suuli mə tεεsɪ, ¹⁴ na paa wei i wεena i paa tete. Si yantarjə kulumaya ke mə tənə i ká krentɪ. ¹⁵ Ma pəyalu nyana-wε i taa kaa mpaau, hatələnə timpi pa tɔj tɔ. ¹⁶ Isayatu mpaau ke pa tɔj na yulukule tɔm caaləna-wε. ¹⁷ Paa nyəki sumaya ke katɔka na ká naaki. ¹⁸ Ama mpe pa nyəki pa təyi mpi pu co-wε tɔɣɔ, na pə nyəki pa weesij ke katɔsɪ. ¹⁹ Yəlaa mpa pa pɛəkəyi kasəyaya asilima nyərjka tɔ pa mpaarj nté, na pə kuɣi weesij nyéma.

Ləmayasεε yaau ke yəlaa

²⁰ Ləmayasεε kiisiyina nteyε mpaarj taa na kuyεerj taa. ²¹ A yɔɣɔtəyi yəlaa təsullenaa na kraaməj taa si: ²² Pəlee kε kaanyəmasɪ ləmayasεε ká pu, na sayatəlaa

ná lu pə taa, na krajɔtunaa taa náy yele kpanau ke ləmayasεε. ²³ l kɔɔ na i nu ma kalənau, maa tisi má tɔ kε ma feesuyu na má hulɪ-mεyε ma tɔm. ²⁴ Mpi tɔ, ma yaa-mε na i kisi, na má hulɪ-mεyε niŋ si i la laakalɪ i tá la. ²⁵ Mə tənə i lɔkɪ ma layatu tasuyu na i kisiyi ma kalənau. ²⁶ Pə tɔ kε ye sɔɣɔntu na wahala lu mə tɔ isu kacuculaya, maa won-ŋ-mε na má paana-mε. ²⁸ lε i ká yaa-m ma kaa cɔ, na i pɛeki-m na i wu. ²⁹ Pu la mpyúyú timpi i kisa nyəm, na i tá ləsi si i nyarjəna Tacaɔ tɔ pə tɔɔ. ³⁰ Mpi tɔ, i lɔ ma layatu tasuyu na i kisi ma kalənau. ³¹ Mə yaasi kululum ke i ká tɔɣɔ, na i haya mə mayamaya mə layatu tasuyu. ³² Pə taya pulu, kumelɛj lepu kuɣuna-ku. llena krajɔtunaa kaanutu náy yele na pə lé. ³³ Paa na mpu wei i nukənə-m tɔ pə cakənə-i kε, u nəɣesəyi wahala.

Ləmayasεε waasuyu

2 Ma pəyalu ye n muɣi ma kuɣɔɣɔtutu, na n tɔkəyi ma kusəsutu ke nýá taa. ² Ye n keŋ ŋkraŋuyu na ləmayasεε kuseɣesətu, na n pəsənə laakalɪ ke nýá taa. ³ Ye n yaa nyəm si pə sənə-ŋ. Na n kusɪ nýá nɔɣɔ na n yaa nyuyu taa mayasəm. ⁴ Ye n pɛəkəyi-wɪ isu liyitee, na n caaki-wɪ na isəle kuseemle isu wənau. ⁵ lε mpu pə taa kε n ká cεkənə Tacaɔ nyamnuu, na isəna n ká nyəm-i tɔ. ⁶ Mpi tɔ, Tacaɔ haakənə ləmayasεε, na i nɔɣɔ taa luki nyəm na nyuyu taa mayasəm tɔm. ⁷ l yeki na tampana tərjlaa təhikile u larjəyi, na i kentiyi mpa pa laki siɣisuyu tɔ. ⁸ l waasəyi mpa na lɛlaa pa wε leleŋ tɔ, na i hasəyi i yəlaa nɔɣhεε tεε. ⁹ Waatu unəyi n ká cεkənə siɣisuyu na mpi pə tərjəɔ tɔ,

na mpaah wei i pukina tapan̄te taa t̄o.
 10 Mpi t̄o, n ká w̄ena l̄emayasee ke nyá lotu taa, na nyam̄ heesi nyá lan̄le.
 11 N ká w̄ena nyam̄ na nyūyu taa mayasam̄, na pu kenti nyá t̄o.
 12 Na pé ya-η kawalaya mpaau taa, na isayatu ȳȳt̄elaa niη taa.
 13 Na mpa pa yela mpaau kusiyisuyu na pá krāya s̄ak̄retuyu nȳn̄ku,
 14 na pa lan̄le heek̄ana isayatu lapu na pá ȳc̄l̄aȳana isayatu t̄o pa niη taa.
 15 Mpe un̄i pa mpaah̄ keewāya na pa hap̄ee náa k̄n̄l̄aa.
 16 Ilena pé ya-η alu krāi tu wei i tus̄ayi ȳelaa na i k̄c̄leleη t̄o i niη taa.
 17 Wei i kisa i paalu wei i cēpa i ciyita na í s̄c̄c̄ l̄s̄o k̄c̄ȳo p̄eeluyu t̄o t̄o.
 18 Alu un̄i i t̄aȳaya wenna sam̄ h̄ȳc̄l̄uȳo k̄é, na i mpaau suuki at̄et̄ale taa.
 19 Mpa pa puki i t̄e t̄o pa taa k̄c̄ȳo u tas̄ayi m̄aluȳo. P̄eyele paa tas̄ayi weesuyu mpaau ke nau.
 20 Mpu t̄o, t̄η ȳelaa kupama ik̄pate, na h̄ t̄o k̄i tampana t̄ηl̄aa mpaau.
 21 Mpi t̄o, mpe pa cak̄ana tetu taa. Mpa pa fēna kawaliya t̄o mpe paa w̄ena t̄ana.
 22 Ama pu k̄piisi asayaa ke tetu taa. Pu l̄as̄i l̄s̄o l̄l̄aa ke t̄o taa.

L̄emayasee na l̄s̄o nūnau t̄om

3 Ma p̄yalu, taa s̄c̄c̄ ma sēȳesuyu. T̄óki ma kus̄es̄utu ke nyá lotu taa. ² Nti tu yelina na h̄ cayana heesuyu, na nyá weesuyu tayal̄i. ³ Laki kupantu na h̄ t̄η̄n̄yi tampana. Tams̄i-t̄ayi nyá luyu t̄ee is̄u acima wontuyu kupan̄ku. T̄óki-t̄ayi teu ke nyá lotu taa. ⁴ Ile l̄s̄o na ȳelaa paa s̄c̄c̄l̄-η na nyana-we í w̄ee leleη. ⁵ Peti nyá t̄ayi Tacaa na lotu kulumtu. Taa t̄ona nyá mayamaya nyá layatu. ⁶ Nȳn̄ayi l̄s̄o tike ke nyá kulaputu t̄ana taa. Ile i ká huli-η mpaau ηku n ká t̄η t̄o. ⁷ Taa nȳn̄i nyá t̄ayi nȳn̄tu. Nyáná Tacaa, na h̄ kisi isayatu. ⁸ Pu k̄na alaaf̄aya ke nyá t̄on̄uyu taa na pé heesi nyá w̄usas̄enaa. ⁹ Sēe Tacaa na nyá kuwenam, na nyá kuhalam̄ kancaalaya kululum. ¹⁰ Ile nyá k̄pēη ka s̄ú t̄ayoloyolo, na sulum náa s̄ú nyá ηkraah̄. ¹¹ Mpu t̄o, ma p̄yalu taa nȳn̄i yem k̄é Tacaa ηkrānȳyu h̄om. P̄eyele nti i kraal̄ayi-η t̄o t̄é taa la-η s̄ȳc̄ntu. ¹² Yulu wei Tacaa luyu w̄ee t̄o, p̄untu ηkrānȳyu ke i h̄n̄. Teitei is̄u cēe h̄n̄ȳyu i p̄aȳaya kus̄c̄l̄aya nȳn̄ku t̄o.

L̄emayasee na t̄ec̄ayanau t̄om

¹³ Yulu wei i hika l̄emayasee, na í hii layatu t̄ȳc̄le is̄u leleη nulu. ¹⁴ Mpi t̄o, kawaaya ηka l̄emayasee haaki t̄o ka k̄ela liyitee nȳn̄ka, na p̄e kas̄aȳaya k̄ela wula ke teu. ¹⁵ L̄emayasee k̄ela teu ke liyitee p̄e. Wontunaa mpa yulu nyul̄ayi teu t̄o, t̄o ta hān̄na l̄emayasee an̄i. ¹⁶ L̄emayasee laki k̄é na yulu weesuyu tayali, na á ha- w̄enau na á kus̄i i nyūyu. ¹⁷ L̄emayasee mpaah̄ k̄é kupan̄ k̄é, na timpi a hul̄ayi ȳelaa si pá t̄o t̄o p̄e k̄n̄na

heesuyu. ¹⁸ L̄emayasee we k̄é is̄u weesuyu t̄uȳo ke mpa pa w̄ena-ye t̄ȳc̄. Mpa pa lak̄ana-ye t̄o pa nuk̄i leleη k̄é. ¹⁹ L̄emayasee ke Tacaa s̄una tetu. Ilena í la na is̄c̄t̄on̄uyu w̄ena toma na i layatu. ²⁰ I nyam̄ ke i hulina p̄ó̄n̄ s̄c̄c̄k̄n̄, na is̄c̄n̄munt̄u náa k̄n̄na c̄l̄o.

Tacaa kentuyu ke l̄emayasee tu

²¹ Ma p̄yalu, t̄o k̄i nyam̄ na nyūyu taa mayasam̄ ke teu. Pá taa hat̄el̄ana-η. ²² Mpu pu hana-η weesuyu na h̄ nu leleη. ²³ N ká t̄ona naani k̄é teu k̄é, pulupu kaa co- η. ²⁴ Na h̄ too ahoo ke teu na s̄ȳc̄ntu fei. ²⁵ N kaa nyana wahala kututu k̄ȳc̄l̄o yaa asayaa. ²⁶ Mpi t̄o, Tacaa kele nyá naani, na i ká c̄l̄o-η na kat̄osi t̄ana.

T̄ȳc̄nt̄ale s̄c̄l̄uȳo

²⁷ Paa waatu wei k̄é n w̄ena p̄esuyu, taa kisi kupantu lapu ke mpa pa lan̄aa t̄o. ²⁸ Ye n w̄ena si n ká s̄ona k̄ȳc̄l̄uȳo krākraa, taa t̄ȳc̄n̄i- i na í k̄pe si cele. ²⁹ Taa mayasi si n laki isayatu ke wei i caȳa nyá kiη na naani t̄o. ³⁰ Ye k̄ȳc̄l̄o ta la-η pulupu taa yoon̄a p̄untu ke musun̄. ³¹ Taa la musun̄tunaa ke is̄es̄emle. P̄é̄c̄ taa nyul̄i pa t̄nt̄e. ³² Mpi t̄o, Tacaa taa kraak̄ana asayaa k̄é. Ama i cewaa nt̄e tampana t̄ηl̄aa. ³³ Tacaa t̄η̄s̄ayi mpusi k̄é asayaa t̄ees̄i k̄é. Ilena í koolīyi siȳisilaa nȳn̄si ke kupantu. ³⁴ I w̄on̄iyi mpa pa w̄on̄iyi- i t̄o, na í hul̄ayi p̄eele ke mpa pa pas̄ayi pa ti t̄o. ³⁵ Teeli kele l̄emayasee nyáma paa tete. Ilena nyūyu fēn̄aa ke f̄eele s̄c̄c̄le.

L̄emayasee hikuyu na a t̄okuȳo

4 Ma p̄yalaa me, í nu cēe sēȳesuyu na í welisi teu na í nyí l̄emayasee. ² Sēȳesuyu kupan̄ku ke ma hula-me, í taa l̄o ma kusēȳes̄etu. ³ Ma mayamaya maa k̄é ma caa p̄yalu kupan̄ k̄é. P̄eyele ma too ka s̄c̄c̄l̄a-m k̄é is̄u p̄aȳaya ik̄pamle. ⁴ Paapa sēȳes̄ayi-m k̄é, na í heelīyi-m si: T̄óki ma t̄om ke teu ke nyá lotu taa, na h̄ t̄η̄n̄yi ma kus̄es̄utu n ká hiki weesuyu. ⁵ N ká w̄ena l̄emayasee na layatu. Taa la l̄es̄c̄c̄. P̄é̄c̄ taa l̄o ma k̄ȳc̄ taa t̄om nat̄el̄i. ⁶ Taa l̄o l̄emayasee, s̄c̄c̄l̄i-ye, a ká paas̄ana-η. ⁷ Lu na h̄ nyí si l̄emayasee nt̄e pulu s̄c̄c̄om na h̄ p̄eeki-ye na nyá w̄enau t̄ana. ⁸ Sa-ye a ká kus̄i nyá nyūyu, wayali-ye, a ká tu-η teeli. ⁹ Pu w̄ee-η is̄u n̄tenuyu kupan̄pan̄ku ke nyá nyūyu taa.

Asayaa t̄nt̄e c̄l̄uȳo

¹⁰ Ma p̄yalu nu ma k̄ȳc̄ȳc̄tutu na h̄ mu-ti. Ilena nyá weesuyu pūsi tayali. ¹¹ L̄emayasee mpaau ke ma hula- η, na má tiiki-η tampana t̄η̄nȳyu mpalsi taa. ¹² Ye n t̄n̄ p̄e kaa p̄ek̄el̄i-η. P̄eyele ye n krāk̄ayi asewa p̄e kaa co-η. ¹³ T̄o k̄i sēȳes̄uyu, taa yele-ku, nȳc̄c̄na-ku, ηku ku t̄anna nyá weesuyu. ¹⁴ Taa suu asayaa mpaau taa. P̄eyele taa t̄o ku taa. ¹⁵ Taa t̄o ku taa, c̄l̄o-ku na h̄ t̄η̄ kufaluȳo. ¹⁶ Ye asayaa ta la isayatu paa tooki. Ye pa ta la na p̄e co k̄ȳc̄l̄o pa tom yaaki k̄é. ¹⁷ Mpi t̄o, isayatu t̄ȳc̄n̄aya ke pa hayas̄ayi pa ti, na pá nȳc̄k̄i musun̄ sulum. ¹⁸ Siȳisilaa mpaau ná we is̄u ilim yaakuȳo kite

tee, na p  s s y , hal na p  siku u t . ¹⁹ Ama asayaa mpaau n  we s kretuyu k , paa naaki kucopum.

T nte kupante wena

²⁰ Ma p yalu, nu ma se esuyu na   ke  kra uyu na ma kuy ytutu. ²¹ Ny   e   taa hat l na-ti, t ki-t y  hatoo ny  lotu taa. ²² Mpi t , t  haaki weesuyu na alaaf ya ke pa t na mpa pa hika-ti t y . ²³ Fe  ny  nyamle t  na p  k li p  t na. Mpi t , t  taa k  weesuyu sulasi t na wee. ²⁴ Hat l na ny  n y  ke kaloolaya t m, na   kisina ny  ntompee ke t m kukek etu. ²⁵ Ny   s pee   ny n y  ny  n y  t  na ny   s hutu heti teu. ²⁶ Tayan  mpaau  ku n t n y  t , na ny  t t nte t na wee naani. ²⁷ Taa heli nt y y  yaa mp t n . Hat l na  sayatu.

La laakali na alu tetelatu

⁵ Ma p yalu welisi ma l mayas e taa, ke  kra uyu na   nu ma layatu t m. ² Waatu un y  n k  weena nyuy  taa mayas m, na ny  ntompee y y t y  layatu t m. ³ Alu tetelatu n y  taa we lelen k   su t y  setaya yaa t y  nim. ⁴ Ama p  t n y  t  we ny n k   su s tu. P  heeki  su sap laya  ka ka we l n ke cemace t . ⁵ S m taa k  alu un   mpaau puki, na   n k he siyisina p laau t p n n . ⁶ Alu  su mpu   t n y  weesuyu mpaau,   toolaa k , ama   ta cek na. ⁷ Ma p yalaa m    nuuna-m yoo.   taa hat l na ma n y  taa t m. ⁸ Hat l na alu un   t  mpaau. Taa k t na   n k keelasu. ⁹ P  taa k  na alu un   tu-  n y lu ni  taa, na puntu k  ny  nyuy  na p  wak l- . ¹⁰ P  taa k  na k ai ny ma t y  ny  wena, na p  suuna ny  t ml  kululum ke lelu t yaya taa. ¹¹ Na p  k  na ny  t nyuy  k  waatu wei n tala ny  t n y  t  na   m l y . ¹² Na   t  si:  s n y  p  lapa na ma taa k ana kuse es tu, na p  kal na-m na m  kisi? ¹³  s n y  p  lapa na m  t  t n ma se es laa kuy ytutu, na m  t  ke  kra uyu na pa kuse es tu? ¹⁴ P  kaasa p k  si m  n  wahalanaa t na ke y laa na k peka heku taa.

Ny   fepile alu s k y 

¹⁵ Ny  alu we k   su lum kupam l k . Mpu t , ny k  l k  un   taa lum. ¹⁶ P  fei si lum mpi p  k n  yem k  awal  na hap e t . ¹⁷ P  wee si p  wee ny  tike ny  ny m k , p  taa sokina k ai tu n y lu. ¹⁸  k    kooli ny  l k  lum ke kupantu na   y k l na ny   fepile alu. ¹⁹   tewaya  su nas m na   l saya suu- . Ny  lanle   hul m na   s k y  ke tam t . ²⁰ Ma p yalu, pepe t  k  n ny l y  alu k ai ny n? Na   caa si   wayali alu wei n ta ny  t    h la? ²¹ Ny  si Tacaa naaki y laa t na mpaan k .   fe y  paa yulu wei   mpaisi. ²²  sayau kup ntuy  k ak na-   su kat ka.   mayamaya    sayatu k ak na-  yomle. ²³   k  si se esuy  lanuy  t .  lena   seliy    kumelentu katat laya t .

Lelu k ma c lyu

⁶ Ma p yalu, ye n muwa ny  t y nt le k ml , yaa n s n  n y lu waali k  p  t m taa. ² Ye ny  kuy y tutu h ka-  p  t m taa, yaa ny  n y  taa t m k -   su kat ka. ³ P  t  t , ma p yalu l si ny  t y  p  taa. Mpi t , n hota ny  t y nt le ni  taa k . Polo na   h nti-  ate na   wiina- . ⁴ Taa too p  tom, yaa   tu k p u  s le. ⁵ Hal na   fiti  su nam fituyuu t t lu ni  taa t . Yaa  su sumaya lukuy  ka k alu ni  taa t .

Felent  c lyu

⁶ Felent  ny , polo na   ny n  t k lu kulap le na   weena l mayas e. ⁷ T k lu feina fe lu yaa nyuy  tu yaa caa. ⁸ Paa na mpu t    cal s y  t y n y  ke kumtu waatu na   ny k y . ⁹ Felent  ny , p lee k  n k  ny y si h ntuy  na tom? ¹⁰ Ny  si n k  t l  ny  tu, na   tu ny  ni  ke ny  nyuy  na   too p k  na   heesi. ¹¹ Waatu un kuy y  k  ta-  melem le, na wahala tutu-   su yoolu na   wontu.

M naafiki c lyu

¹² Yulu tetelatu   t n y  tampana.   t n k  na   n y  taa na kaloolaya. ¹³  e ke   c p l y  y laa, na   y y t y na-we na   n k he, na   hat y -we na   mpee. ¹⁴  sayatu wenna   taa, na   mayas y  kawalaya t m ke tam, na   tilisiy  yoon. ¹⁵ P  t  k  wak luy  k  tuti- , na p  wak l-  t m kulum t    kaa wee hiiu.

Y laa mpa  k  luy  fei t 

¹⁶ Y laa loosi naatoso ke Tacaa taa k ak na. M y le:
 s toosile ny ma, na pu silaa,
na mpa pa kuy  y laa ke mus n t ,
na mpa pa mayas y  pa lotu taa k  nti t  fei teu t ,
na  sayatu waali t n la, na p k tu aseeta ny ma.
Ama p  kaasa naatosomp y laya ny ma.
Peley le cewaa yoozilaa.

Wasan kal tu c lyu

²⁰ Ma p yalu t ki ny  caa kus s tu. Taa l  ny  too kuse es tu. ²¹ Si-t y  ny  lotu taa k  tam t . Tu-t y  ny  luy  tee  su kac ka wontuy . ²² Tu tiiki-  ny  t nte taa, na t  kenti-  ny  t h nt le taa, na t  y y t na-  waatu wei n fe  t . ²³ Mpi t , kus s tu we k   su f t la. Na se esuy  n a wee  su nyaal m, na kukpaal tu n a k  weesuy  mpaau. ²⁴ Tu kisina-  alu  sayau, wei   k  n k l n tu t . ²⁵ Taa ny li alu un   teu ke ny  lotu taa. P y le taa yele na    sihutu teu h - . ²⁶ P  taya pulu, ye apalaa t na alu, t y n y  p k  tike ke yulu l k   le   t . Ama alu wei   wena paalu t , yulu kupan ke   ny ki kat ka. ²⁷ Yulu k  t  mamate ke   t  na   wontu yele ny y  na? ²⁸ Yaa   k  t  mamala t  na p  t  ny y    n ntaal n? ²⁹ Mpu t t y  p  wee na wei   puki   t y nt le alu kin t . Wei   tokina alu un,   k  n  p  nau. ³⁰ Paa tuy  tanaau na ny y tu wei    mulaa si   t ki t .

³⁰ Pulupu u selisiyi siyisilu. Ama asayaa ná kaa caya tētu taa.

³¹ Ləmayasəe təm ke siyisilu yɔɔtəyi. Ama paa seti isayatu yɔɔtəyulu nsəmlə.

³² Siyisilu kuyɔɔtutu laki kupantu ké. Ama kuwakələtu ke isayau nɔɔɔ ná nyəmə.

11 Tacaə luyi fəi pɔɔtə mayasəlaya. Ama mayasəlasɪ nsi sɪ təŋa teu tɔɔɔ ɪ caaki.

² Kalampaani tu təŋna kutuyu ké. ləna wei ɪ pasəyi ɪ ti tɔ ɪ tɛəsəna ləmayasəe.

³ Yulupaŋ kupantu tiikiyiina-ɪ. ləna isayau acilayatu náə wakəli-ɪ.

⁴ Wənaʊ fəina toma naaləyi lɔɔ huule wule. Tampana təŋuyu tike ləsəyənə səm taa.

⁵ Siyisilu kupantu yekina na ɪ mpaau təŋ. ləna isayau isayatu náə pətɪ-ɪ.

⁶ Siyisilu tampana təŋuyu ləsəyi-ɪ asola tənə niŋ taa ké. ləna asayaa kunyuləm náə kpaaki-weyə katɔka nyəm.

⁷ Yulu isayau ɪ səpa ɪ tɛeluyu saalaa ké. ləna isənə ɪ tɛelayaa ɪ wənaʊ tɔ pələ pə saali tɔtɔ.

⁸ Pə ləsəyi yulupaŋ ke nəyəsəe taa ké. Na pə lɛetɪ isayau ke ɪ lonte.

⁹ Wei ɪ kpəsəyi lɔɔ tɔ ɪ kuyi ləlaa ké na ɪ nɔɔɔ taa təm. Ama nyəm waasəyənə tampana təŋlaa.

¹⁰ ɪcate yəlaa tɔki acima ke waatu wei siyisilaa waaku tɔɔɔ. Na pə wilitiyi waatu wei asayaa səki tɔ.

¹¹ Siyisilaa ná kəŋna kupantu ke pa ɪcate taa na ɪcate teeki. Ama asayaa ná wakələyi-tə na pa nɔɔɔɪ.

¹² Wei ɪ tuuki ɪ tɔɔɔntələ tɔ, ɪ fəina nyuyu taa mayasəm ké. ləna wei ɪ nuuki pə taa tɔ ɪ suŋ.

¹³ Wei ɪ yɔɔtəyi ləlaa təm tɔ, ɪ kuliyi pa waali ké. Ama naani tu ná suki pə tənəya ɪ taa.

¹⁴ Yəlaa ɪ fəina paasənlu pa leki yem ké. ləna layatu tasəlaa paɣalə waasəyi-weyə sɔsɔm.

¹⁵ Wei ɪ muyi ləlu kəma sɪ ɪ fəlyi tɔ, ɪ naa pə nau ké. ləna wei ɪ kisiyi pə lapu tɔ ɪ nu leleŋ.

¹⁶ Alu telu ke pa saŋ, na apalu kpelikpeka tu náə suu toŋ.

¹⁷ Yulupaŋ waasəyi ɪ təyi. ləna yulu isayau náə tuyi ɪ təyi wahala.

¹⁸ Kasəyaya ŋka ka fəi naani tɔɔɔ isayau hikiyi. ləna kusiyisim latu náə hikiyi kufeluyu tampana nyəŋku.

¹⁹ Tampana təŋuyu haaki weesuyi ké. ləna isayatu təŋuyu náə tu səm.

²⁰ Tacaə nyənəyi isayatu ke mpa pa lotu taa wə isayatu tɔɔɔ. Ama ɪ laki kupantu ke mpa pa tɔntə wə teu tɔ.

²¹ Pu hɔ asayaa ŋkpaŋŋ ké. Ama pu ya siyisilaa luluyu nyəma.

²² Alu telu wei ɪ fəina ləmayasəe tɔ, ɪ wə ké isɪ afa wei pa tu wula tɔ.

²³ Siyisilaa kunyuləm nté kupantu lapu. ləna asayaa koolee náə kusəyi lɔɔ pəánə.

²⁴ Ləlaa haana luyi kulumuɔu ké na pa wənaʊ sɔsəyi. Na ləlaa náə laki lɛeu na pə tuyi pa təyi kunyɔŋ.

²⁵ Pu ha kupantu ke sɔsɔm ke wei ɪ haana luyi kulumuɔu tɔɔɔ. ləna lum halu ɪkɔtu náə sí.

²⁶ Mpa pa nyəkəyi tɔɔɔnəya na pə təŋa kasəyaya sɔsəya tɔ, yəlaa təŋsəyi-weyə mpuɪ ké. ləna pə kooliyi kupantu ke mpa pa pɛetəyənə-wə tɔ.

²⁷ lɔɔ saŋ wei ɪ luki kupantu lapu tɔɔɔ. ləna wahala makəna isayatu pɛəkəlaa.

²⁸ Wei ɪ tu naani ké ɪ liyitee tɔ ɪ lepaya. Ama siyisilaa ná puli ké isɪ tuyi ŋku ku səŋa lum nɔɔɔ tɔ ku hátu.

²⁹ Wei ɪ ta tɔki ɪ təyaya ke teu tɔ ɪ kaa na kpancoou. Mpu tɔtɔɔ kumeləŋ pəsəyi ləmayasəe tu yom.

³⁰ Siyisilu kulaputu haaki weesuyi ké, na yəlaa təŋəyi ləmayasəe tu.

³¹ Pə ta kisi siyisilaa ke lɛetuyi ke atə, kacəŋfana isayau na pəntulu na?

12 Yulu wei ɪ tisiyi sɪ pə kaləna-ɪ tɔ ɪ sɔɔla nyəm ké. Wei ɪ caaki kalənaʊ tɔ ɪ ké kumeləŋ.

² Tacaə laki kupantu ke yulupaŋ ké, na ɪ kú acilayatu tu təm.

³ Isayatu ɪ yeki na yulu nyɔɔ toŋ. Pəyele pulupu naa ciyitiyi siyisilaa.

⁴ Alu kupaŋ kusəyi ɪ paalu nyuyi ké. Ama fəelə fəi tu ná wə ke isɪ suulu ke ɪ muwa taa.

⁵ Tampana təŋuyu təm ke siyisilaa náə mayasəyi tam. ləna asayaa náə mayasəyi mpaau ŋmuləm təm.

⁶ Asayaa kuyɔɔtutu wə ké isɪ səm katɔsɪ. Siyisilaa nyəntu náə fitiyi ləlaa ke səm taa.

⁷ Ye pə kpiisa isayau pu kaasəyi pulu, ama siyisilaa luluyi nyəma náə səŋa teu.

⁸ Nyuyi taa mayasəm tu ke pa saŋ yontu taa. ləna pə tuuki wei ɪ lotu taa wə isayatu tɔ.

⁹ Pə kəla teu sɪ yulu ɪ pasa ɪ ti na ɪ wəna təmlə tu kulum, na mpi ɪ ka hɔ ɪ ti na ɪ laŋ tɔɔɔnəya tɔ.

¹⁰ Siyisilu paasəyənə ɪ tɔntə ké. Ama pətɔtələ fəi isayau lotu taa.

¹¹ Tɔɔɔnəya tɔɔləna wei ɪ haləyi tɔɔɔ. ləna wei ɪ fəina nyuyi taa mayasəm tɔ ɪ təŋəyi kraɪ nyəm.

¹² Kasəyaya asilima nyəŋka ke asayaa náə nyuləyi. Ama siyisilaa náə waaki.

¹³ Nɔɔɔ kuyɔɔtutu taa wə katɔka isayaa ké. Ama siyisilu náə ləsəyi ɪ təyi nəyəsəe taa.

¹⁴ Yulu nɔɔɔ kuyɔɔtutu yekina na ɪ wəna kupantu ke sɔsɔm. Pə fəlyi paa wei ké isɪ ɪ lapəna ɪ niŋ tɔ.

¹⁵ Wei ɪ fəina nyuyi taa mayasəm tɔ ɪ nyənəyi ɪ mpaau ké na kú siyisa-ɪ. Ama ləmayasəe tu náə nuuki layatu tasuyi ké.

¹⁶ Kumeləŋ huləyi ku pəánə ke kpaakraa ké. Ama wei ɪ nuuki ɪ kutuyi na ɪ ŋmesəyi tɔ ɪ ké nyuyi taa mayasəm tu ké.

¹⁷ Wei ɪ yɔɔtəyi tampana tɔ siyisuyi ke ɪ kraaləyi, na aseeta pɔɔtə tu ke kaloolaya.

¹⁸ Təm kraɪ nyəntu yɔɔtuyi sɔki ké isɪ layatə. ləna ləmayasəe nyəma kuyɔɔtutu náə waasəyi.

¹⁹ Tampana yɔɔtuyi ɪ təŋ. Ama kaloolaya naa laaku təm.

²⁰ Mpa pa tu pa taa ké isayatu lapu tɔ pa lotu taa suwa pɔɔtə ké. Ama mpa pa seyesəyi heesuyi təm tɔ, pa laŋa huləməyi.

²¹ Mpusi nɔɔɔɔ ɔ makəna siyisilu. Ama wahalanaa ná nukɩ asayaa.

²² Tacaɔ luyɔ fɛi loollaa. Tampana lataa ke ɩ saŋ.

²³ Nyuɔɔ taa maɔasəm tu ná ŋmesəyi ɩ nyəm tɔm ké. Ama kumelɛŋ ná yasəyi ku kumelɛntu.

²⁴ Təmle latu təkəna kawulaya. Llena ŋkpalasi kpekəlu náa teki lelaa.

²⁵ Nəɔsɛɛ nukɩ yulu ké. Llena tɔm kupantu hɛɛsi ɩ lanɛ.

²⁶ Siyisilu huləyi ɩ tɔɔɔntəle ke mpaɔu kupanɔku ké. Llena asayaa mpaɔu náa tolisi-wɛ.

²⁷ Tɔtɔlu felentú ɩ wusəyi ɩ nantu. Ama yulu wɛnaɔ kupam nté təmle lapu.

²⁸ Siyisuyɔ mpaɔu taa ké weesuyɔ wɛɛ, səm fɛi ku taa.

13 Pəɔaya ləmaɔasɛɛ tu nukɩ ka caa sɛɔsɛɛ ké. Kalampaani nyəŋka ɩ nukɩ kalənaɔ.

² Yulu kuyɔɔtutu yekina na í tɔɔɔ mpi pə wɛ teu tɔ. Ama musɔŋ tike ke asayaa ná lakəna.

³ Wei ɩ feŋiyi ɩ kuyɔɔtutu tɔ tɔ ɩ təyi ɩ waasəyi. Ama wei ɩ nyəŋ ɩ nɔɔɔ krau tɔ ɩ wɛ lepu taa ké.

⁴ Felentú wɛna kunyuluyɔ ŋku ku waasəyi-ɩ tɔɔɔ. Ama pu tɔɔlənə təmle latu ké.

⁵ Siyisilu taa kraana kaloolaya ké. Llena ɩsayau náa footiyi lelaa na í tuyi-wɛɔ fɛɛɛ.

⁶ Siyisuyɔ kentiɔina yulu wei ɩ tɔntɛ wɛ teu tɔ. Llena ɩsayatu náa kú ɩsayau.

⁷ Lelaa yaaki pa təyi tonɔtunaa, pécɔ pa fɛi pulu. Llena lelaa náa yaaki pa təyi kunyɔntunaa na pá haɔaa.

⁸ Wɛnaɔ ke yulu layasəyənə ɩ weesuyɔ. Ama kunyɔntu ná tá nyí təlɛ.

⁹ Siyisilu wɛ ké ɩsu fətəla wei ɩ naaki teu tɔ. Llena ɩsayau náa wɛ ɩsu fətəla wei ɩ fiyinaa tɔ.

¹⁰ Kalampaani tike ke pa kusəyənə yoou. Ama mpa pa nukɩ layatu tasuyɔ tɔɔlɛ ləmaɔasɛɛ nyəma.

¹¹ Tonɔ wei yulu ta laa hikuyɔ tɔ ɩ pasəyi ké. Ama tonɔ wei yulu hikiyi pəɔ pəɔ tɔ, ɩni ɩ sɔɔsəyənə.

¹² Yulu tɛɛluyɔ pulu na pə tá lá lɔŋ tɔ, ɩ lanɛ wakələyi ké. Ama ye ɩ nyula pulu na í la-wɩ ɩɛ ɩ lanɛ hulumu sɔɔɔm.

¹³ Ye pa kraala wei na í tá nu ɩ leki ké. Ama wei ɩ təkəyi nti pa tu-ɩ tɔ ɩ waaki ké.

¹⁴ Ləmaɔasɛɛ tu kuseɔsətu haaki weesuyɔ ké. Nti tɔ cɔləyənə yulu ke səm katɔsi.

¹⁵ Yulu layatú ke yəlaa tuyuna. Ama ɩsayau weesuyɔ ná wɛ katɛ.

¹⁶ Nyuɔɔ taa maɔasəm nyəma maɔasəyi pa taa ké na pécɔ pá la pulu. Llena kumelɛmɛŋ náa yasəyi pa kumelɛntu.

¹⁷ Tɔm kraallu ɩsayau hotiyi wahala taa ké. Llena kupanɔ náa waasi.

¹⁸ Wei ɩ kisiyi sɛɔsuyɔ tɔ, ɩ pəsəyi kunyɔntu ké na pá tuu-ɩ. Llena wei pa kaləyənə na í suma tɔ ɩ nyuɔɔ kulɩ.

¹⁹ Ye yulu í nyula pulu na í hiki-wɩ pə wɛ-ɩ lelen ké. Ama kumelɛmɛŋ ná nyənəyi ɩsayatu lɔu ke acaalətu ké.

²⁰ Ye n tənəyi ləmaɔasɛɛ nyəma n laki ləmaɔasɛɛ ké. Ama kumelɛmɛŋ tənɔlu ná pəsəyi ɩsayau ké.

²¹ ɩsayatu tənəyi tə lataa ké. Llena pə lɛɛtəyi tampana tənɔlaa ke kupantu.

²² Yulupanɔ yekina ɩ luluyɔ nyəma ke ɩ krancoou ké. Llena siyisilaa náa tɔɔɔ ɩsayau nyəŋku.

²³ Kunyɔntunaa kunɔ pa tawa taa ké sɔɔɔm. Llena muyullaa səki.

²⁴ Wei ɩ maki ɩ pəɔaya tɔ ɩ ta sɔɔɩ-keɔɔ. Ama wei ɩ sɔɔla ɩ nyəŋka tɔ ɩ maki-keɔɔ.

²⁵ Siyisilu tɔki ké na í haki teu. Llena ɩsayau lotu taa náa sɔɔləyənə nyɔɔɔsi.

14 Alu ləmaɔasɛɛ tu sukɩ təɔaya ké. Llena alu kumelɛŋ náa yɔki-ke na ɩ niŋ.

² Tampana taa tɔntu nyənəna Tacaɔ ké. Llena wei ɩ tənəyi mpaɔŋ ɩsayan tɔ í tuu-ɩ.

³ Kumelɛŋ kalampaani tɔm kɔŋna-kuyɔ tipite. Llena ləmaɔasɛɛ nyəma kuyɔɔtutu kentiɔyi-wɛ.

⁴ Timpi naanɔ kuhəlɛŋ fɛi tɔ kɔróu wɛ kɔɔtɛ ké. Ama tɔla təmle taa ké tɔɔɔnaya tɔɔləyənə.

⁵ Aseeta tu kupanɔ ɩ looliyi. Ama pɔɔɔtɔ ke ɩsayau ɩni ílé í pələyi.

⁶ Kalampaani tu kaasəyi ɩ təyi ɩ hikiyi ləmaɔasɛɛ. Llena yulu layatu náa hiiki nyəm pécɔ ɩ wuləna.

⁷ Hatələnə kumelɛŋ, pə taya ɩ nɔɔɔ taa tɔm taa ké n ká hikina nyəm.

⁸ Nyuɔɔ taa maɔasəm tu ləmaɔasɛɛ nté si í cəkəna ɩ mpaɔu. Llena nyuɔɔ fɛlnaa kumelɛntu náa tusəyi-wɛ.

⁹ Kumelɛmɛŋ woniyi tasəkəle tayanuyɔ kɔtaya ké. Llena tampana tənɔlaa náa laki təmaɔa kupantu.

¹⁰ Ye yulu lanɛ wakələna nɔɔɔɔ ɩ pəsəyi na í cosi-tɛ. Mpu tɔtɔɔ na ɩ lanɛ hulumlɛ.

¹¹ Pu yɔki asayaa tɛɛsi ké. Llena siyisilaa coka náa teeki.

¹² Mpaɔu ŋku n nyənəyi kupanɔku tɔ, ku pəsəyi na kú pona-ŋ səm taa.

¹³ Lanɛ wakəlɛ pəsəyi na té tii wonɔ waatu. Llena lanɛ hulumlɛ tɛɛsənə lanɛ wakəlɛ.

¹⁴ Yulu tɛtɛlatu tɔki ɩ kulaputu kasəɔaya ké. Llena yulupanɔ náa tɔɔɔ ɩ kulaputu kasəɔaya.

¹⁵ Wei ɩ fɛi huwɛ tɔ ɩ muyi pə tənə mpi pa heeliyi-ɩ tɔɔɔ. Ama laakali tu ɩ kɔɔsəyi nɔɔɔhəlɛ na í ta maɔasi ɩ taa.

¹⁶ Ləmaɔasɛɛ tu seeki ɩsayatu ké na í kisiyi-ti. Ama kumelɛŋ ná laki ké ɩ maɔasəyi. Mpi tɔ, ɩ nyənəna pulu.

¹⁷ Wei ɩ laa páná muyɔ tɔ ɩ laki kumelɛntu ké, na wei ɩ kɔɔkɔyi ɩ taa ké ɩsayatu tɔ, ɩ laki na lelaa taa kraana-ɩ.

¹⁸ Yəlaa mpa pa huwɛ ta tayali tɔ, pa kawaɔa nté kumelɛntu. Nyuɔɔ taa maɔasəlɛa teeli keɛ nyəmɩtu.

¹⁹ Asayaa ká hənɩ kupama ke atɛɔɔ, na pá tanɔ siyisilaa nɔɔɔɔsi si pɛɛ pá mu-wɛ.

²⁰ Kunyɔntu taapalu maɔamaya ná kisiyi-ɩ ké. Ama tonɔ tu camnanaa ná wɛ paɔalɛ.

²¹ Yulu wei ɩ footiyi ɩ tɔɔɔntəle tɔ ɩ ké ɩsayau ké. Ama wei ɩ wɛna kunyɔntunaa pətɔɔtəle tɔɔlɛ lelenɩ nulu.

22 Yəlaa mpa pa mayasəyi isayatu ke pa taa tɔ, pa pəntəyi mpaau ké. llena mpa pəle pa mayasəyi kupantu tɔ pá laki-ti na tampana.

23 Təma təna na a kawaaya ké. Ama kunyɔŋ ke yɔɔtaya katatəlaya ná kɔŋna.

24 Wənau nté ləmayasəe nyəma kasəyaya. Ama kumeləməŋ naa luki pa kumelentu taa.

25 Aseeta tu wei i yɔɔtəyi tampana tɔ i yaki weesɪŋ ké. Ama kaloolaya ke pɔɔtɔ ná yɔɔtəyi.

26 Wei i nyaŋna Tacaa tɔ i səŋaa ké təca. Pə taya pulu, Tacaa ké i piya kukentuyu ké.

27 Tacaa nyamnau haakəna weesuyu, na pə cɔləyəna səm katɔsi.

28 Ye yəlaa í wə samaa, wulau teeli kéle. Ye yəlaa pasaa ilə pə wakəli wulau.

29 Wei u muɣi pááná ke lɔŋ tɔ i wəna layatu sɔsɔntu ké. Ama wei u laa pááná muɣu tɔ kumelentu ke i huləyi.

30 Ləmayasəle taa həesuyu haakəna tɔnyu ke weesuyu. llena isəsəemle náá wə usu muwa taa suulu.

31 Ye wei i tɔki kunyɔntunaa isə, pa ŋmalu lɔɔ ké i tuuki. Ye wei i wəna pa pətɔtəle i kusəyi lɔɔ nyuyu ké.

32 Isayatu wakəlayi isayau. Ama siyisilaa ná hikiyi təcɔsəle ké, paa səm taa.

33 Ləmayasəe wə yulu layatu lotu taa ké. lə n kaa na-yege kumeləŋ kiŋ.

34 Kusiɣisitu tənyuyu kusəyəna piitim nyuyu. llena isayatu lapu náá tu yəlaa ke fəele.

35 Wulau saŋ i waali nyəma ləmayasəe ké. llena í muɣi pááná na tetelataa.

15 Təhəe kucɔɔtɔ həesəyi pááná ké, na kunyasətu náá kusi-ye.

2 Ye ləmayasəe tu yɔɔtəyi, yəlaa nyuləyi nyəm ké. Ama kumelentu tɔm ke kumeləməŋ ná yɔɔtəyi.

3 Tacaa nyənəyi paa timpiyi, na í naaki kupama na asayaa.

4 Tɔm leleŋ nyəntu haaki weesuyu ké. llena tɔm isayatu náá wakəlayi laŋle.

5 Kumeləŋ footiyi ku caa kuseyəsətu ké. Ama wei i lakəna nyuyu taa mayasəm tɔ i nuuki kalənau ké.

6 Pə tɔləyəna yulupaŋ ké. llena kasəyaya asilima nyəŋka náá kɔna mpusi.

7 Ləmayasəe nyəma yɔɔtəyənə nyəmtu ké. Ama kumeləməŋ ná fəi mpu.

8 Tacaa luyu fəi asayaa kɔtasɪ. Ama niŋ naaləye i muɣəna tampana təŋlaa kusələmutu.

9 Tacaa luyu fəi asayaa tɔntə. Ama i sɔɔla mpa pa təŋəyi tampana tɔ.

10 Wei i cɔləyi mpaau tɔ paa hɔ i ŋkraŋyɔu na toŋ. Wei u nuuki kukpaalətu tɔ i ká si.

11 Tacaa ta kisi nyəm ke púyú sɔsɔɔ na atətəle. Kacəŋfana yulupiya lotunaa na?

12 Kalampaani tu u caaki pá kaləna-i. l tu pukina ləmayasəe nyəma hɔɔluyɔ.

13 Laŋhulumle hətəyi isəntaa ké. Ye laŋle wakəlaa ləmayasəle hoowaya.

14 Yulu layatú pəkəyi nyəm ké. llena kumeləŋ laŋle náá həena kumelentu tɔm.

15 Yulu laŋle í wakəlaa, kuyəeŋ təna ké isayəŋ ké. llena laŋhulumle tu náá wə acima tam nyəna taa.

16 Pə kəla teu si í wəena pəɔɔ na í nuukəna Tacaa. Na mpi n ká wəena toŋ na pə cɔsəyi-ŋ tɔ.

17 Pə kəla teu si pá puɣuli-ŋ hunum na sɔɔluyɔ. Na mpi paa toŋi-ŋ nau nantu nim nyəntu na t́áa haŋaya tɔ.

18 Pááná tu kusəyi yooú ké, na suulu tu náá həesəyi yooú.

19 Sɔwa nyala felentú mpaau taa ké, na yulupaŋ nyəŋku náá huluma.

20 Ləmayasəe pəyaya həesəyi ka caa laŋle ké. Ama yulu kumeləŋ ná footiyi i too.

21 Ləmayasəe fəi tu laŋle həekəna i kumelentu ké. llena ləmayasəe tu náá kama nyuyu ke tɔntə kupante taa.

22 Ye n laki nyá layatu ke nyá tike n kpisiyi ké. Ama layatu tasəlaa í tɔɔ-ŋ ilə n waa.

23 Ye yulu í cɔwa tɔm i laŋle huləməyi ké. Ye i yɔɔtə- təyi tə waatu pə leleŋ wə sɔɔntu.

24 Nyuyu taa mayasəm tu təŋəyi weesuyu mpaau ŋku ku pukina isɔtaa tɔyɔ. llena í fiti atətəle ke atə.

25 Tacaa yɔkəyi kalampaani tu təyaya ké. Ama i təŋəyi alu leelu tetu toosi.

26 Tacaa luyu fəi huwəe asayəe. Ama tɔm kupantu tike wəna-i teu.

27 Liyitee luluyu tu kɔŋna i nyəma tɔɔ ké wakəlyu ké. Ama wei i kisiyi kucɔɔŋ isayəŋ tɔ i wəna weesuyu.

28 Yulu siyisilu mayasəyi ké na pəcɔ i cɔ. Ama isayatu tɔm ke asayaa yɔɔtəyi.

29 Tacaa hatələna asayaa ké. Ama i nuuki siyisilaa sələməŋ.

30 Isəntaa hətənau həesəyi laŋle ké. llena tɔm kupan- tu náá haaki alaafəya ke yulu nantu taa.

31 Wei i keŋ ŋkraŋyɔu na í nuuki kalənau mpi pə waasəyi tɔ, i təcayale nté ləmayasəe nyəma kiŋ.

32 Ye í kisiyi sɔyəsuyɔ nyá weesuyu ke n laki awusa. Ama wei i nuuki kalənau tɔ i wəekəna nyəm ké.

33 Tacaa nyamnau sɔsəyi ləmayasəe ké. Pə wəe si í pasa nyá təyi na pəcɔ nyá nyuyu kuli.

Tacaa wəe ke yulu kulapəle təna taa

16 Yulu cakəna na í tú i kulapəm pəle. Ama Tacaa lakəna na pə lá yaa pə kpisi.

2 Yulu kulapəle təna wə-i teu ké. Ama Tacaa nyəmna tampana.

3 Yelina Tacaa ke nyá təma, lni í ká lana na pə lá.

4 Tacaa nyəmə mpi pə tɔɔ i lapa pə təna tɔyɔ. l nyəmə si i lapa isayau ke huule tɔɔ.

5 l luyu fəi kalampaani nyəma. Paa pə lá isəna i ká hɔ pa ŋkraŋyɔu ké.

6 Kupantu na tampana tənyuyu tɔɔ tasəkəle tayanəyi ké. Tacaa nyamnau lakəna na yulu cɔk isayatu lapu.

7 lɔɔ laŋle í həena yulu tɔntə, i ciikiyi í na i kolon- tuna mayamaya ké.

8 Pə kəla teu si yulu í wəena pəciiu na tampana, na mpi i ká wəena sɔsɔm na pə tá siyisi tɔ.

⁹ Yulu mayasəyənə i təma kulapɛ tɔm. lɛ Tacaa yekina na á lá.

Awulaa tɔm

¹⁰ Wulau yɔɔtəyənə lɔɔ tɔŋ kɛ. Pə fɛi sɪ í pənti yɔɔtuyɔ kɛ i huulɛ taa.

¹¹ Tacaa tənna sanəya wei i siyisa teu tɔ. Mayasələsi tənna kɛ i niŋ tɔmlɛ kɛ.

¹² Isayatu lapu kɛ wulau kɛ acaalətu kɛ. Mpi tɔ, siyisuyɔ nyɔɔsəyənə i kawulaya kɛ tɔŋ.

¹³ Tɔm kusiyisitu kɛ wulau caaki, na í sɔɔla mpa pa yɔɔtəyi tampana tɔ.

¹⁴ Wulau rááná tu pəsəyi na í kú yulu. Ama ləmayasɛɛ tu hɛsəyi-yeyɛ.

¹⁵ Ye wulau isentaa hɛtaa, pə haaki i yəlaa kɛ weesuyɔ kɛ, na i kupantu wɛ isu toomaya teu.

Yulu wɛɛu kɛ lɛlaa kiŋ na i kulapɛ

¹⁶ Pə kəla teu sɪ yulu í wɛɛna ləmayasɛɛ, na mpi i ká wɛɛna wula tɔ. Yaa í wɛɛna layatu na mpi i ká wɛɛna liyitee tɔ.

¹⁷ Siyisilaa mpaau nté isayatu cɔluyɔ. Wei i feŋiyi i tɔntɛ tɔɔ tɔ, i weesuyɔ kɛ i kentiyi.

¹⁸ Kalampaani wakələyi yulu kɛ. lɛna isəcau náa hu-l.

¹⁹ Pə kəla teu sɪ yulu í pasa i ti, na í na kunyɔntunaa pá káá, na mpi í na isəcau nyəma paa taləyi kulɛkəm tɔ.

²⁰ Wei í pɛkəyi sɪ í cəkəna tɔm tɔ i lanjɛ huləməyi kɛ, na wei ílé i laki Tacaa kɛ naani tɔ í nukɪ lelej.

²¹ Wei i lotu taa wɛ ləmayasɛɛ tɔ i kɛ layatu kɛ, na isəna tɔm wɛ lelej tɔ hípúyú tə pəsəyi yulu.

²² Ləmayasɛɛ haaki a wɛntaa kɛ alaafəya kɛ. lɛna kumelɛmɛŋ náa tɔki pa kumelɛntu wahala.

²³ Ləmayasɛɛ tu mayasəyi kɛ na pácó í yɔɔtəyi. Tənaɔa i tɔm pəsəyənə yəlaa.

²⁴ Tɔm kupantu wɛ lelej kɛ isu tuij setaya. Tə wɛ ləsaɔa kɛ lelej, na tə haaki tɔnuyɔ kɛ alaafəya.

²⁵ Mpaau ŋku n nyənəyi kupaŋku tɔ, ku pəsəyi na kú pona-ŋ sɛm taa.

²⁶ Nyɔɔsɪ tuyɔna yulu kɛ tɔmlɛ. Mpi tɔ, i hiluyɔ caaləyənə-i.

²⁷ Tɛtɛlatu tuyi isayatu pələ kɛ, na i tɔm náa nyaki isu kɔkɔ.

²⁸ Isayau kusəyi yoo kɛ. lɛna katayasaɔa tu náa faki cewaa.

²⁹ Musuntu tusəyi lɛlaa kɛ, na í pukina-weyɛ mpaau isayau taa.

³⁰ Wei i wiisiyi isɛ na í kpa məntɔna tɔ, isayatu kɛ i caaki. Halɪ i tu tɛma tə lapu.

³¹ Nyɔɔsɪ kuhulumasi kɛ teeli puluyɔ. Mpi tɔ, tampana tɛŋlaa kasəyaya nté weesuyɔ kutayaluyɔ.

³² Wei u muyi rááná kɛ lɔŋ tɔ, i wɛ sana na aka. Na wei i kraaki i ti tɔ i kəla wei i lɛkəyi acalee tɔ.

³³ Pa mayasəyi pile kɛ sɪ pá nyi nti tu kɔɔ tɔ. Ama Tacaa nyəmna kucɔɔtɔ.

17 Pə kəla teu sɪ yulu í nyasa mutiya kɛtɛ na hɛsuyɔ, na mpi paa saaki-ŋ təkɛtɛkɛtɛ kɛ təyaya ŋka ka taa yoo wɛɛ tɔ.

² Tɔmlɛ tu wei i wɛna ləmayasələ tɔ, i kraakəyi pəyaya tɛtɛlatu lɔntɛ kɛ na í hiki i paa nyəm kɛ kraan-coou taa.

³ Kɔkɔ kɛ pa wiiliyina wula, na liyitee nyəyəluyɔ sɪ, pa naa ku teu. Ama Tacaa mayasəyənə yəlaa lotunaa.

⁴ Tɔm nti tə fɛi teu tɔyɔ isayau kɛŋna ŋkraŋŋ. Na pɔɔtɔ náa nukɪ tɔm nti tə wakələyi yəlaa tɔ.

⁵ Wei i wɔŋiyi kunyɔntunaa tɔ pa ŋmalu lɔɔ kɛ i tuuki. Na wei i paana lɛlu wahala tɔ, pu hɔ i ŋkraŋuyɔ.

⁶ Saalənaa kusəyənə kukpatəlaa nyuyɔ, na cɛcɛnaa náa kusəyi pa piya nyəŋ.

⁷ Tɔm kupantu u maki kumelɛmɛŋ. lɛ isənaya kaloolaya ká maya yulu sɔɔɔ?

⁸ Lɛlaa ná huuki sɪ pa kucɔɔ ká tu-weyɛ nyulelej, na pá waa pa tɛma tənna taa.

⁹ Wei i kɔki isayatu nti i tɔyɔntələ lapa-i tɔ, i pɛkəyi sɔɔluyɔ kɛ. Ama wei i tɔɔsəyi-təyi i kuyɔɔtutu taa tɔ i faki taapalaa.

¹⁰ Kalənaa waasəyi yulu layatu kɛ, na pá kəli tipila naanua kɛ kumelɛŋ tɔɔ.

¹¹ Isayatu lapu kɛ isayau pɛkəyi. Ama tillu isayau kɛ paa pona-i.

¹² Pə kəla teu sɪ í sulina tɔyɔlaya ŋka ka piya pə kraawa tɔ, na mpi n ká sulina kumelɛŋ kɛ saa wei i kumelɛntu kulaa tɔ.

¹³ Wei i lɛtəyi isayatu kɛ kupantu lɔntɛ tɔ, wahala kaa tɛ i təyaya taa.

¹⁴ Yoo caaluyɔ wɛɛ kɛ isu akɔla tuluyɔ. Kra nyá ti, taa yele na ku kɔɔ.

¹⁵ Yulu wei i haaki tampana tu kɛ tasəkəle, na wei ílé i ha tasəkəle tu kɛ tampana tɔ. Tacaa taa kraakəna pa naalɛyɛ.

¹⁶ Paa kumelɛŋ tɔka liyitee sɪ ku yaki ləmayasɛɛ pu waasəyi-ku.

¹⁷ Ceu huləyi i sɔɔluyɔ kɛ tam kɛ. Luluyɔ tu tɔmlɛ nté sɪ í sənna wahala waatu.

¹⁸ Yulu wei i fɛina nyuyɔ taa mayasəm tɔ, unɪ i saləyənə niŋ na í mu i tɔyɔntələ kəmlɛ.

¹⁹ Wei i sɔɔla yoo tɔ i sɔɔla isayatu kɛ, na wei ílé i hɔŋ i ti tɔ í polo wakəluyɔ taa.

²⁰ Yulu isayau kaa na lanjɛhulɔmlɛ. lɛna isayatu yɔɔtɔlɔ náa hoti wahala taa.

²¹ Yulu wei i lula kumelɛŋ tɔ lanjɛkəlle taa kɛ i wɛɛ. Kraŋtu caa kaa pəsi na í kɔkɔ.

²² Lanjɛhulɔmlɛ kɛ kɔkɔ kupantɛ kɛ. Ama lanjɛkəlle ná laki na muwa taa wulɪ.

²³ Isayau muyi toko tɛɛ kucɔɔŋ wei i ká heləsi-i tampana taa tɔyɔ.

²⁴ Ləmayasɛɛ wɛ yulu layatu kɔyɔ tɔɔ kɛ. lɛna kumelɛŋ náa nyənəyi hatoo tɛtu tənaya.

²⁵ Pəyaya kumelɛŋ wakələyi ka caa lanjɛ kɛ, na ká tu ka too kululu kɛ nəyəsɛɛ.

²⁶ Pə fɛi sɪ í pɛli kəmlɛ kɛ wei i tɔm ta sɪ tɔ. Yaa í hɔ wei pa tuyɔna tɔ i ŋkraŋuyɔ kɛ i tampana tɛnyuyɔ tɔɔ.

²⁷ Wei i nyámá i ti krau ke təyɔɔtəle tɔ, i ké nyəntu ké, na wei i lamayasəle we təpamm tɔ, i ké yulu layatu.

²⁸ Paa kumelenj mayamaya sumna ku nəyəsəyənə lamayasəe tu ké. Ye wei i sula i nɔɔ tɔ i ké layatu ké.

18 Wei i fakəna i mpaə tɔ i kunyuləm tike ke i pɛəkəyi. Uena í muɣi pááná na lamayasəle nyəm tənə.

² Kumelenj lanje u hɛəkəna layatu. Ama i mayamaya i huwɛe huluyɔ ke i sɔɔlaa.

³ Ye isayatu í kɔma, footuyɔ kɔŋna, na tɛtɛlatətu náá kɔna fɛɛle.

⁴ Yulu kuyɔɔtutu lumaa ké isu lum sɔɔkɔm. Uena lamayasəe náá we isu kɔɔ sɛelu lum mpi pə ŋmaaki tɔ.

⁵ Pə fɛi si í nya isayau isəle na í pé tampana ke a tu.

⁶ Kumelenj kuyɔɔtutu taa sita yoou ké, na i nɔɔ taa tɔm kɔŋna ŋkuma.

⁷ Kumelenj kuyɔɔtutu wakələyi-kuyɔ, na tɛ kraa-kuyɔ katɔka nyəm.

⁸ Katayəsətunaa kuyɔɔtutu we ké isu kunyuluyɔ tɔɔnaya, ŋka ka tiiki hatoo yulu hiluyɔ taa tɔ.

⁹ Felentú na wakəllu pa ké yulu na i neu ké.

¹⁰ Tacaa hətə nté kukentim toŋ nyəm. Siyisilu tuyi kpuluyɔ na í naaki nyuyɔ.

¹¹ Toŋ tu ná nyənəyi i wɛnau ke koluŋa ɪcate toŋ nyəntɛ ké, na í mayəsəyi si pu kenti i tɔɔ.

¹² Kalampaani pukina yulu ke təkpiisile ké. Pə wɛe si í pasa nyá təyi na pəɔ nyá nyuyɔ kul.

¹³ Wei i kɔ tɔm na í ta niuta-ti tɔ, i huləyi kumelentu ké, na i yeki na pá wonjiyi-i.

¹⁴ Yulu lamayasəle waasəyi-i kutɔŋ taa ké. Ama ye i apalutu hoowa awe kraasi-ti?

¹⁵ Yulu wei i we layatu tɔ i pɛəkəyi nyəm ké, na lamayasəe tu náá keŋ ŋkraŋ ke nyəm tɔm taa.

¹⁶ Kucɔɔ hau huləyi yulu ke mpaəŋ paɣale ké, na pá yeki na í nyəŋ sɔsaa.

¹⁷ Sumaya lenka í fɛi lenka kələyi wula ké.

¹⁸ Pa mayəsəyi pile ké na pá hɛesi yoou, na pá faɣasi toŋtunaa.

¹⁹ Ye n pəntəna nyá taapalu, i kpəntəna kəla kate ke koluŋa toŋ nyəŋka tusuyɔ. Na ye í yoowa, mə kpəntuyɔ kəla kate ke kutuluyɔ ŋku pa kaləsəna mɔŋkuuli toŋ nyəŋ tɔ ku taa suu.

²⁰ Yulu nɔɔ kululum ke i haki i hiluyɔ taa.

²¹ Səm na weesuyɔ pə we nsəmle niŋ taa ké. Ye wei í sɔɔla yɔɔtaya i ka tɔɔ ka kululum.

²² Wei í hika alu, puntu lanje huluma ké. Pɛɛɛ ke Tacaa lapa-i.

²³ Kunyɔntu na yɔɔtəyənə niŋ tɛkuyɔ ké. Uena toŋ tu náá yɔɔtəna toma.

²⁴ Taapalaa wɛe na pá pukina təlete taa yaa. Ama taapalaa lɛlaa wɛe na pá kəla teu ke neu.

19 Kunyɔntu wei i tənəyi tampana tɔ, i kəla teu ke yulu wei i yɔɔtəyi isayatu na í ké kumelenj tɔ.

² Nyəm lanjuyɔ fɛi nɔɔ ke teu. Na wei i kpɛtilyi pulupu taa tɔ i pəntəyi ké.

³ Kumelentu susəyi lɛlaa ke wahala taa. Uena pá muɣi Tacaa na pááná.

⁴ Liyitee tu taapalaa sɔɔsəyi ké. Uena kunyɔntu nyəma náá kɔkɪ-i.

⁵ Pɔɔtɔ aseeta ləsulu ŋkraŋuyɔ na ku hɔm ké. Mpu tɔtɔɔ loollu kaa fiti saləka wei i muna-i tɔ.

⁶ Yəlaa samaa puɣusiyi yulu wei i haana lotu kulumtu tɔɔ, pa tənə pa camna kɛɛ wei i haaki kucɔɔ tɔ.

⁷ Kunyɔntu newaa luyɔ ná luki-i ké. Mpu tɔtɔɔ i taapalaa ná kɔkɪ-i. I caa-we u naa-we.

⁸ Wei i sɔɔla nyuyɔ taa mayəsəm tɔ i sɔɔla i təyi, wei i tɔka layatu tɔ i lanje huləməyi ké.

⁹ Pɔɔtɔ aseeta ləsəlu ŋkraŋuyɔ na ku hɔm ké. Uena kaloolaya tu náá le.

¹⁰ Pə ta muna si pé cayana kumelenj ke teu. Mpu tɔtɔɔ pə ta tu muna si yom í ŋmakəli awulaa.

¹¹ Yulu wei i pɛəkəyi si í cəkəna tɔ u muɣi pááná ke lɔŋ. Pəyele i sɔkɪ isayatu nti lɛlaa laki-i tɔɔ na pá kusəyi i nyuyɔ.

¹² Wulau pááná we ké isu tɔɔlaya nyusuyɔ tɔ. Uena i kupantu wɛe isu aŋkpɛɛ kraakuyɔ nyutu tɔ.

¹³ Pəyaya kumelenj ké wahala ke ka caa ké. Uena alu tɔm tu náá wɛe isu teu lum tosuyɔ kutamsa tɔ.

¹⁴ Nyá caa səkəna na í yelina-ŋ wɛnau na təyaya. Ama lɔɔ haakəna alu wei i wɛna lamayasəle tɔ.

¹ ¹⁵ Felentú tuyuna yulu ke tapayun. Pəyele hatəŋmulu u naaki tɔɔnaya.

¹⁶ Wei i təkəyi kusəsutu tɔ i weesuyɔ ke i kentiyi. Uena wei u fɛŋiyi i tɔntɛ tɔ tɔ ílé í sí.

¹⁷ Wei i wɛna kunyɔntu pətɔtəle tɔ, pə we isu lɔɔ ké i kəntaa, i ká fɛi-i i kupantu ntəyi.

¹⁸ Kpuuli nyá pəyaya ke saa wei n tɛɛəyi si kaa la teu tɔ. Ama taa tɛləsi mpəle na í ku-ke.

¹⁹ Wei i pááná tɛləsa mpəle tɔ, i muna pá pɛli-i kəmle ké. Ye n tu yela-i mɔɔyú lapu, n sɔɔsa-i toŋ ké si í lɛli.

²⁰ Nu layatu tasuyɔ na í mu sɛyɛsuyɔ. Uena í pəsi lamayasəe tu.

²¹ Yulu tuyi təma paɣale pɛɛ ké. Ama Tacaa luyɔ nyəntu lakəna.

²² Mpi pa caana yulu tɔɔle i kupantu lapu. Kunyɔntu kəla teu ke pɔɔtɔ.

²³ Tacaa nyamnau haaki weesuyɔ ké, na yulu hən-təyi ahoo na i hayanaya wahala u kɔŋ.

²⁴ Felentú susəyi i niŋ ke nyənaya taa. Ama u pəsəyi si í kraasi-i i nɔɔ taa.

²⁵ Ye pa mapa wonju, kumelenj ná mayəsəyi ku nyuyɔ taa ké. Ye pa kaləna yulu layatu i pəsəyi nyəntu ké.

²⁶ Pəyaya ŋka ka wakələyi ka caa, na ká tɔɔni ka too tɔ, ka ké pəyaya ŋka ka tuyi fɛɛle tɔɔ.

²⁷ Ma pəyalu, yele sɛyɛsuyɔ ŋku ku hatələna-ŋ nyəm tɔm tɔɔ nuu.

²⁸ Aseeta tu wei i ke kpɛte tɔ, i wonjiyi tampana tənuyɔ ké, na asayaa náá nyuləyi isayatu lapu.

²⁹ Wonjlaa tɔɔ ké ŋkraŋuyɔ hɔm wɛe, na ŋkuma náá wɛe kumelenj siyile tɔɔ.

20 Sulum susəyi yulu ke kalampaani ké. Ilena sulum toŋ nyəm náá susi-ı yoou taa. Ləmayasəe fei tu haakəna ı təyi pə taa.

² Wulau rááná wə ké ısu tɔɔɔɔɔɔɔɔ nyuusuyu, wei í kraasa-ye ı ká si.

³ Yoou selu wena teeli ké, kumeləŋ tike kaŋna nyuyu ke pə taa.

⁴ Há tú wei ı lapa hatəŋmüləm ke toomaya taa tɔ, ı kuŋ puluyu salan waatu.

⁵ Yulu huwəe wə pooluŋ ké ısu lum səelaa ke tetu tɛe. Ləmayasəe tu tike pəsəxəna a ləsuɔu.

⁶ Yəlaa tuutuuma saŋna pa ti si, ləlaa í la-wəye naani. Ama pə wə katə si hí hiki naani tu na tampana.

⁷ Tampana təŋlu wei ı tɔŋ teu tɔ, ı waalı piya nyɔɔŋ lapa leleŋ ké.

⁸ Wulau í caɔa tɔm huuu, ı naaki ısaɔatu ke kraakraa ké.

⁹ Nɔɔɔɔ ı pəsəyi na í yɔɔɔɔ ı taa si ı ta pənti. Yaa ı lu kupuntuɔu paa taa.

¹⁰ Yuŋ mayasəlaya yaa taɔaləŋ nyəŋka ŋka ka ta siyi si tɔ, Tacaa nyəŋəyi-keɔe acaalətu ké.

¹¹ Apalu pəyaya yaasi taa ké pə naakəna si, ka tɔntə ká siyi si na tɛ wəe teu.

¹² Nkraŋuyu ŋku pa nukəna, na ısaɛ nte pa naakəna tɔ, Tacaa lapəna pa naale.

¹³ Taa nyulu tom, pə taa kɔɔ na hí pəsi kunyɔntu. Ye n caa si hí tɔɔ na hí haɔa caɔana nyá ıse.

¹⁴ Yampayati nɔɔɔ taa na pə tusa-m ké. ı lu ki kpeerəŋa lena í krasəyi amukəŋ.

¹⁵ Wula na pəe nna a pəekuyu wə katə tɔ pə tɔɔɔa ké təhɔ. Ama yəlaa ləmayasəe nyəma hikuyu wenna katə.

¹⁶ Ye nɔɔɔɔ saŋna si muulu í tɔɔ-ŋ kəmlə, mu saŋlu caa ke tɔluma ke n ta nyi muulu tɔ pə tɔɔ.

¹⁷ Nmüləm tɔɔɔnaɔa wə leleŋ ke teu ké. Pə kəsəyi lena ká pəsi ısu pətuwəe ke nɔɔɔ taa.

¹⁸ Layatu tasuyu tɔ ké yulu pəsəyi na í la təma. Ye n caa n tɛe yoou, caɔa na hí mayasi teu.

¹⁹ Katayəsətu kuliyi tɔm kuŋməsətu tɔ ké. Cɔɔ yəlaa mpa pa yɔɔɔtəyi katatəlaya tɔ.

²⁰ Ye wei ı túy ı too yaa ı caa, ı weesuyu teŋ ké ısu səkrətuɔu taa kɔkɔ.

²¹ Wei ı paala wənau ke holoholo ke tanəŋ tɛe tɔ, pə kaa tɛəsəna-wəyi kupantu ke kooluyu.

²² Taa tɔ si n lɛətəyi ısaɔatu. Tú Tacaa ke naani ı ká waasi-ŋ.

²³ Tacaa luɔu fei mayasəlaya ısaɔaa. ı caa sanəya wei ı ta təŋ tɔ.

²⁴ Yulu ı pəsəyi na í nyi ı mpaau. Tacaa feŋiyina ı weesuyu tɔɔ.

²⁵ ısu yulu sukuyu nɔɔɔ ke ısu si ı ká la pulu, na í ta mayasəta si ı ká pəsi yaa ı kaa pəsi tɔ, pə ké asola ké.

²⁶ Wulau ləmayasəe tu cəkəxəna asayaa ké, na í ləsəyi-wə na í hɔŋ pa ŋkraŋŋ na pətɔtəle fei.

²⁷ Yulu ləmayasəle nte kɔkɔ ŋka Tacaa tuwa yulu taa si ká naaki hatoo ı lotu taa tɔ.

²⁸ Kupantu na tampana kentiɔina wulau. Kupantu ke ı tɔkəna ı kawulaya kumte.

²⁹ Tɔnuɔu taa alaafəya kusəxəna ıfepile nyuyu, na nyɔɔsi kuhulumasi náá kusi kukratəlu nyəŋku.

³⁰ Yulu wei ı laki kawalaya tɔ pə kɔɔle nté hiŋ, lena maru náá tu yulu ke ləmayasəe.

21 Wulau wə Tacaa niŋ taa ké na Tacaa lakəna-ı ısaəna ı sɔɔɔaa tɔ. ısu lum kpeŋuyu nɔɔɔ taa tɔ.

² Yulu kulapəle təna siyi sa ıŋəyi. Ama Tacaa mayasəxəna paa wei ı lotu.

³ Tampana təŋuyu na kusiyisim lapu ke Tacaa caaki, na pə kəli kɔtasi.

⁴ Kalampaani na təhɔm nté asayaa kulapəle, na mpu ıni pə kəna ısaɔatu.

⁵ Pə tɔɔləxəna yulu latu wei ı wəna nyuyu taa mayasəm tɔɔ. Ama petepete tu ná tɛŋna laŋuyu ké.

⁶ Wənau mpi yulu puɔusaa na í hiki tɔ pə wə kpeɛ ké. Pu leeliyi, pəcɔ pə kəŋna səm.

⁷ Asayaa musuŋ pukina-wəye təlete taa ké. Mpi tɔ, pa luɔu fei tampana təŋuyu.

⁸ Yulu ısaɔau mpaau koŋlaa ké. Ilena kupama nyəŋku náá siyi sa.

⁹ Pə kəla teu si yulu í hənti cokiya taa, na mpi í na alu tɔm tu paa kaa naŋ taa tɔ.

¹⁰ ısaɔatu lapu ke yulu ısaɔau pəekəyi, paa ı taapalu mayamaya ı huləyi ıleɔe suulu.

¹¹ Kalampaani tu ŋkraŋuyu hɔm taa ké kumeləŋ ná hikiyi na ləmayasəe, na ləmayasəe tu náá waa səɔesuyu ŋku ı nukı tɔ ku taa.

¹² Tampana tu ısu feŋiyi pə təna mpi pə laki asayaa tɛe si taa tɔɔ, na í tusiyi-wəye wakəluɔu taa.

¹³ Ye kunyɔntu wiiki na nɔɔɔɔ təkəyi ı ŋkraŋŋ, puntu ká kɔɔ na í wiiki nɔɔɔɔ kaa cɔ-ı.

¹⁴ Mukayətəe kucɔɔ ke pa həsəxəna rááná, na ŋməsau kucɔɔ ná hɛe si yoou sɔɔɔɔ.

¹⁵ Yulu paŋ laŋle həkəna tampana təŋuyu ké. Ilena pə wakəli ısaɔalataa.

¹⁶ Yulu wei ı yeki ləmayasəe mpaau tɔ, səta kpekəle taa ké ı ká hɛe si.

¹⁷ Wei ı sɔɔla ı mayamaya ı leleŋ nuu tɔ ı wə laŋuyu taa ké, na wei ı sɔɔla sulum na nim tɔɔɔ tɔ ı kaa wəna liyitee ke sɔɔɔm.

¹⁸ Mpa paa tɛŋ ısu na pa taa tɔ, na kiŋ kisilaa pa tɔki wahala wei tampana təŋlaa na kupama kaa ná tɔɔ.

¹⁹ Pə kəla teu si yulu í caɔa nyulu taa, na mpi í na alu tɔm tu na rááná kusulu paa caɔa tɔ.

²⁰ Layatu ŋməsəyi wontu kupantu ke ı tɛɔe. Ama kumeləŋ ná tɔki pə təna.

²¹ Wei ı pəekəyi siyisuyu na kupantu lapu tɔ, ı wəna weesuyu na ı təŋəyi tampana na ı nyuyu kulaa.

²² Ləmayasəe tu suuki yoolaa taa yoolaa ıcate taa ké, na í yɔki mpi pəle paa wəna naani tɔ.

²³ Wei ı feŋiyi ı kuyɔɔtutu tɔ, ı cɔləyi ı ti na wahalanaa ké.

²⁴ Kalampaani tu na ısaətoosile tu woniyi pə tənaya, na ısaəcau naaki ı yaasi təna taa.

²⁵ Felentú laŋəyi ı kunyuləm lena í si. Mpi tɔ, ı caaki təmlə lapu na ı niŋ.

²⁶ Paa kuyaku ŋku lɛlaa ná paasəyənə pa tɔɔn-tələnaa nyəm nyuluɔy. Ama siyisilu ná haakəna luɔy kulumuɔy ké.

²⁷ Asayaa kuhaaŋ ké acaalətu ké. lɛna pə tu kələna saa wei pa haakəna huwɛɛ asayɛɛ tɔ.

²⁸ Pɔɔtɔ aseeta tu ká si ké. Ama yulu wei i nuuki tɔ, ílé i ká yɔɔtəyɔ tam ké.

²⁹ Yulu isayau ná nyəŋsəyɔ i isentaa ké. lɛna tampana təŋlu náá sɛɛsa ísələ.

³⁰ Yulu nyəm na i layatu na i ləmayasɛɛ ta ha-i mpaau si í kisi Tacaa luɔy nyəntu.

³¹ Pa krɛɛləyɔ yoolaa kpaɔanəŋ ke yoo wule yaa. Ama Tacaa haakəna akaitu.

22 Pə kəla teu si nyá hətɛ í yaa, na mpi n ká wɛɛna wɛnau sɔsɔm tɔ, pɛɛɛ kəla wula na liyi-tee nyəyətɔ ke teu.

² Liyitee tu na kunyɔntu pa wɛ kulum ké. Tacaa ŋmana pa tənə.

³ Nyuyɔ taa mayasəm tu loosiyi wahala ke pooluŋ, lɛna í ŋmɛli. Ama kumɛɛməŋ ná laki awusa, lɛna pə nuuki-wɛ.

⁴ Ye yulu pasəyɔ i ti na í nyaŋna Tacaa, pə kasəyayə nté wɛnau na teeli na weesuyɔ.

⁵ Sɔwa na katɔsi pə wɛ yulu isayau mpaau taa ké. Ye wei í sɔɔla i ti pə wɛɛ si í ɔɔɔ-ku.

⁶ Húləyí pəyayə ke mpaau ŋku kaa təŋ tɔ. Paa ka kɔma na ká kpatəli ka kaa yeke-ku.

⁷ Liyitee tu ŋmakələyɔ kunyɔntunaa ké. lɛna kəntələa náá pəsi mpa pa kəntəyɔ-wɛ tɔ pa yoma.

⁸ Wei í tuuwa mpi pə ta siyisi tɔ, wahala ke i kuŋ. Na i rááná kprátúyú ká saali yem.

⁹ Pɔ təŋsi kupantu latu ke nɔɔsi kupanɔsi ké. Mpi tɔ, i haaki kunyɔntu ke i tɔɔnaya.

¹⁰ Tɔɔni wɔŋlu, lɛna yoo tɛ, na hɔm na kutuyɔ su tənaya.

¹¹ Yulu í sɔɔla wei i lotu taa wɛ tənəŋ, na í yɔɔtəyɔ pɛɛɛ tɔm tɔ, wulau nté puntu taapalu.

¹² Tacaa kentiyi nyəm tɔ ké, na í liyitiyi asayaa kuyɔɔtutu.

¹³ Felentú kuyɔɔtutu nté si: Tɔɔlayə wɛ awalɔ. Ká taa kɔ na ká ku-m hapələ tɔ.

¹⁴ Alu tetelatu kuyɔɔtutu ké rúyúyú lumanə nyəŋku ké. Tacaa lɔwa wei tɔ puntu hotiyina ku taa.

¹⁵ Kpaŋuyɔ nyɔna pəyayə taa. lɛ sɛyɛsuyɔ tipilayə ká waasənə-ke.

¹⁶ Ye n muɔyiliyi kunyɔntu n waasəyɔ-i ké, na wei i haaki tɔŋ tu tɔ, i təyɔ i susəyɔ kunyɔŋ.

Laakali tɔmnaa waani waani

¹⁷ Ke ŋkraŋə na í nu ləmayasɛɛ nyəma tɔm, na í tɔki ma nyəm ke nyá taa. ¹⁸ Mpi tɔ, pə wɛ teu si í tɔki-təyɔ nyá taa na tɛ wɛɛ nyá nɔɔ taa. ¹⁹ Na pəɔ́ h́ tú Tacaa ke naani, lɛ maa sɛyɛsi nyá mayamaya ke saŋa. ²⁰ Ma tasa-ŋ layatu na ləmayasɛɛ tɔm isɔ hiu na naanuwa, ²¹ si pə sɛyɛsi-ŋ tɔm naani nyəntu na tampana nyəntu, na í ɔ tampana ke wei i tila-ŋ tɔ.

²² Taa lɛɛki kunyɔntu ke i icantu tɔ. Pəɔ́ taa muɔyili wahala tu ke təhuulɛ. ²³ Pə taya pulu, Tacaa ká sɛɛna pa tɔ na í lɛsi mpa pa lɛɛka-wɛ tɔ pa weesiŋ.

²⁴ Taa puki rááná tu tɛ, pəɔ́ nyá na musuŋtu í taa tɔ. ²⁵ Pə taa kɔ na í kɛɛna-wɛ na rá pəsi-ŋ isɔ katɔka.

²⁶ Taa suu mpa pa sukɔ nɔɔsi ke yem, yaa pa muɔyili lɛlaa kəma tɔ pa taa. ²⁷ Ye í fɛina si í fɛli, paa kusɔ-ŋ na rá kraɔa nyá kuhəntuyɔ mayamaya.

²⁸ Taa tuusi tetu tɔŋa kupənaya ŋka nyá caanaa suwa tɔ.

²⁹ Awulaa kiŋ ke wei i nyəma i təmlɛ lapu ke teu tɔ i cakɔ, i cakɔ kraɔ nyəma kiŋ.

23 Ye n caya yulu sɔsɔ mutɔ nyənaya tɛɛ, paasənə tɔɔnaya ŋke na í lá laakali. ² Ye n kəla hiluɔy, ŋmusɔ-ku. ³ Taa nyəni i tɔɔnaya kupanɔka teu na í kəli ntaɔama lipu, ntanyi səm ké.

⁴ Taa kuɔi nyá təyɔ yem na í pɛɛkəyɔ wɛnau, yeke pə tɔm huɔ. ⁵ Liyitee mukəyɔ ké, n ta tu hikita cəyale si, í na-yeyɛ nau mayamaya. Pə nəyəsənə ké isɔ a wɛna keŋ isɔ həkəle na á kuləyɔ na á tɛeki pooluŋ.

⁶ Nyá na lɛɛtu í taa kaa. Taa tu nyuli i tɔɔnaya kupanɔka. ⁷ Mpi tɔ, i taa fɛli isɔ n naakuyɔ-i mpu tɔ. l yaa-ŋ ké si: Kɔ na í tɔɔ yoo. Pəɔ́ ye n suuwa i taa, lɛ sɛɛsi. ⁸ Ye n kɔma í cəkəna mpu n ká tɔ i tɔɔnaya ŋkɛyɛ. lɛ nyá tɔm kupantu yɔɔtuyɔ mələ yem keɛ.

⁹ Taa heeli kumɛɛŋ ke tɔm, ku kaa nyi tə ləmayasɛɛ.

¹⁰ Taa tuusi tetu toosi kupənsɔ. Pəyɛle taa suu suluwaa tetu taa. ¹¹ Pa wɛna tɔ sɛɛnlu tɔŋtu ké. lɛ i ká huɔnana-ŋ na pa nɔɔ.

¹² Mu nti pa sɛyɛsəyɔ-ŋ tɔ na í nu nyəm tɔm.

¹³ Taa kisi nyá pəyayə ke sɛyɛsuyɔ, tipilayə i kuɔi-ke.

¹⁴ Ye n casa-keɔ tipilayə, ka weesuyɔ ke n yakɔ atətələ taa.

Cɛɛ layatu tasuyɔ ke i pəyalu

¹⁵ Ma pəyalu, ye n wɛna ləmayasɛɛ, ma lanɛ ká hulumu ké. ¹⁶ Ye n tənəyɔ tampana ke nyá kuyɔɔtutu taa ma taa hɛɛwayə.

¹⁷ Taa nyuli asayaa ke paa pəɔ. Ama nyaŋna Tacaa ke tam. ¹⁸ Waatu inəyɔ nyá lanɛ ká huləmənə mpi pu mayana-ŋ tɔ. lɛ nyá tɛɛluɔy kaa saali yem.

¹⁹ Ma pəyalu, nyá ke ŋkraŋə na í wɛna ləmayasɛɛ na í təŋ mpaau kusiyisuyɔ. ²⁰ Nyá na sulunɔɔlaa na lulutunaa í taa kaa. ²¹ Pə taya pulu, sulunɔɔlu na lulutu pa tɛsəyənə kunyɔŋ ké. lɛna felentunaa náá tɛsənə pəɛka suu.

²² Nuna nyá caa, inɛ i lulənə-ŋ. Taa lɔ nyá too ke waatu wei i kpatələa tɔ. ²³ Tənəyɔ tampana, na í wɛna ləmayasɛɛ, na í tɔkəyɔ sɛyɛsuyɔ, na í wɛna layatu. Taa wakəlɔ pə taa pulu. ²⁴ Tampana təŋlu caa yɔɔləyɔ ké. Wei i lula ləmayasɛɛ tu tɔ i lanɛ ká hulumu ké. ²⁵ Nyá too na nyá caa pa lanɛ í hulumu. Alu wei i lula-ŋ tɔ í kɔɔ.

²⁶ Ma pəyalu la-m naani na í təŋ ma ikpatɛ. ²⁷ Mpi tɔ, alu yɛɛyɛle tu na lɛlu alu pa wɛ asola ké isɔ lumanə rúyúyú. Yaa lɔkɔ sɔsɔ wei i nɔɔ ta walɔ tɔ. ²⁸ Pa papəyɔ apalaa ke isɔ ŋmulaa. Na rá sɔsəyɔ yələa ke asayaa tɔ.

Sulunywɔɔɔ tɔm

²⁹ Awe use sɛena təkali, na í yooki tam na í kaləyi təkəkəkə, na í wena hiɲnaa na pə feina huwɛɛ, na pá laki-ɪ waiyo? ³⁰ Wei ɪ nyɔɔki sulum ke kutamsa na í pɛkəyi sulum toŋ nyəm situyu tɔɔ. ³¹ Taa nyəni sulum teu ke pə sɛɛu atɪŋkpa taa, na pé wasəyi na pə tɛɛu fei katɛ ke luyɔ tɛɛ tɔ. ³² Ama pi tɛɛsəna-ŋ nyasuyɔ ké isɪ tum, na pé yaɔa-ŋ isɪ paasələ. ³³ N ká naaki tɔm ke yem yem ké isɪ toosee na nyá ləmayasɛɛ na nyá kuyɔɔtutu hɔɔ yem. ³⁴ Na pé wɛɛ-ŋ isɪ tɛŋku taa ké n wɛ kpuluyɔ nyuyɔ taa, na pə fiisiyi-ŋ. ³⁵ Halɪ n ká yɔɔɔɔ sɪ: Pa mapa-m na pə ku-m pə ta wɪ-m. Páɔ ma ta ti nau. Uɛ pé ɛɛ ma tɔɔ na má tasa atɪŋkpa.

Ləmayasɛɛ tu na isayau pa tɔm

24 Taa nyuli asayaa. Pəyele taa sɔɔɔ sɪ n wɛɛ pa kiŋ. ² Wakəluɔ tɔm ke pa mayasəyi, na pa nɔɔsɪ yɔɔtəyi isayatu tɔm.

³ Nyəm ke pa sukəna təyaya kite, na pá ŋma-ke na ləmayasɛɛ. ⁴ Layatu ke yulu suuliyina ɪ kutuluŋ ke liyi-tee wontu na kupantu.

⁵ Yulu ləmayasɛɛ tu wena toŋ ké, na nyəntu ná sɔɔsəyi kpelikpeka. ⁶ Mpi tɔ, nyuyɔ taa mayasəm ke n ka yoona yoou. Uɛna layatu tasələa paɔalɛ waasəyi-wɛɛ sɔɔɔm.

⁷ Nyəm tɔm tɛɛwa kumelɛŋ ké, ku kaa kuli nɔɔɔ ke təhuɔle taa.

⁸ Wei ɪ tuyi isayatu pələ tɔ, ɪ pəsəyi acilayatu tu ké.

⁹ Kumeləɔtɔm mayasuyɔ ké isayatu ké, na yələa u caa wei ɪ paana lələa tɔ.

¹⁰ Ye n lɔ apalutu ke lanwakəllɛ kuyaku wule, nyá toŋ ke lanwakəllɛ ké.

¹¹ Waasi mpa lələa hɔŋ na pá pukina təkule tɔ, lu na pá taa ku-wɛ. ¹² Ye n tɔma sɪ n ta ɛəkəna, lɔɔ ná nyəmá pə təna. ɪ feŋiyi ké na í fɛləyi paa wei isɪ ɪ lapa tɔ.

¹³ Ma pəyalu tɔɔɔ tuyi, ɪ wɛ teu ké. Setaya ká wɛɛ leŋ ke nyá nɔɔɔ taa. ¹⁴ Mpu tɔtɔɔ ləmayasɛɛ ká waasi-ŋ. Ye n tɔka-yɛ, nyá lanlɛ ká hulumu. Uɛ nyá tɛɛluɔ kaa saali yem.

¹⁵ Taa lɛəkəna acilayatu ke siyisilu təyaya. Páɔ taa ye le na í na-ŋ ɪ tɛayalɛ. ¹⁶ Paa siyisilu ká hoti tɔm naatosompɔɔɔɔɔɔ ɪ kuləyi ké. Ama asayaa ná canɔsəyi wahalanaa taa ké.

¹⁷ Nyá kolontu í hotaa taa won. Pəyele ye ɪ ɛɛŋləyi taa yɔɔɔ. ¹⁸ Taa taa ká kpána-ŋ na í ye le nyá kolontuna ŋkraŋuyɔ hɔm.

¹⁹ Nyá taa í taa kpána asayaa. Pəyele taa nyuli-wɛ.

²⁰ Pa kaa waa puluyɔ cele, pa kɔŋ saaluyɔ ké isɪ fətəla tɛŋuyɔ tɔ.

²¹ Ma pəyalu, nyana Taa, na wulau, taa kpəntəna mpa pa luki pə tənaya layasuyɔ tɔ. ²² Pa wakəluɔ ká kɔɔ ké tɛɛu, nɔɔɔɔ kaa nyi wahala wei lɔɔ na wulau paa tu-wɛ tɔ.

Ləmayasɛɛ nyəma layatu tasuyɔ lɛmpɪ

²³ Nti ləmayasɛɛ nyəma tasa yɔɔɔtuyɔ tɔɔɔ sɪ: Pə fei sɪ ma nyəma-ɪ í wɛɛ huɔle taa. ²⁴ Ye huɔlu hawa tasəkələ tu ke tampana, yələa təna taa kraana-ɪ ké na pá tɛŋsɪ-ɪ mpusi. ²⁵ Mpa pa hɔŋ tasəkələ tu ŋkraŋuyɔ tɔ. Pə ɛəkəna-wɛɛ teu ké na paa wei í sɛɛki-wɛ.

²⁶ Yulu tɛŋuyɔ tampana na í ɔɔ tɔm tɔ, mpu pə huləyənə taapalle kupante.

²⁷ Taa hulina təyaya wena na n feina tawa, yaa mpi n ká tɔɔɔna tɔ.

²⁸ Taa kaləna nyá tɔɔɔntələ ke yem, n caa sɪ n loolina nyá nɔɔɔ na? ²⁹ Taa tɔ sɪ: ləna ɪ lapa-m tɔɔɔ maa lapi-ɪ. Maa lɛɛti paa wei ké isəna ɪ lapa tɔ.

Yulu wei ɪ ké felentú tɔ ɪ tɔm

³⁰ Mpuɔ kuyaku nakuli, ma tɛŋna felentú wei ɪ feina ləmayasɛɛ tɔ, ɪ tuyi taalɛ kiŋ. ³¹ Sɔwa na nyutu isayatu pə nyaləna. Halɪ ɪ kolunɔ pɛɛ nyəŋka ná tima.

³² Uɛna má nyəni mpi ma ná mpu tɔ, na má mayasi pə tɔm ke ma taa na pé sɛyɛsɪ-m. ³³ Nyá sɪ n ká tɔɔɔ nyá ti, na n tu nyá niŋ ke nyá nyuyɔ, na n too pəɔ na n hɛɛsɪ. ³⁴ Waatu ɪni kunyɔŋ ká ta-ŋ mɛɛmɛɛ, na wahala tutu-ŋ isɪ yoolu na ɪ wontu.

25 Salumɔŋ atuwa lɛna nna Yuta wulau lɛkɪyasɪ yələa kpeyelaa tɔɔɔ.

Atuwa lɛna

² Mpi pə tuyi lɔɔ ké teeli tɔɔɔɔ timpi ɪ laki ŋmɛsau tɔ, na mpi pə tuyi awulaa ke teeli tɔɔɔɔ timpi pa pɛkəyi sɪ, pá ɛəkəna kunmɛsəm tɔ.

³ Isɪ lɔɔɔɔɔɔ kulaa na tetu lim tɔ, mpuɔ awulaa ləmayasɛɛ wɛɛ.

⁴ Ye pa tayaŋa liyitee nyəyəluyɔ, koolu luki-kuyɔ pulu kupam ké. ⁵ Mpu tɔtɔɔ ye pa tɔɔɔna yələa asayaa mpa pa wɛ wulau kiŋ tɔ, ɪ tɛŋəyi siyisuyɔ ké na ɪ kawulaya yóo toŋ.

⁶ Taa hɔ nyá təyi wulau kiŋ. Pəyele taa ɛayɔ sɔɔ nɔɔɔɔ ɪ tɛayalɛ. ⁷ Pə kəla teu sɪ pá kraasi-ŋ tɛmlɛ sɔɔɔɔ taa, na mpi paa tisi-ŋ na sɔɔɔ nɔɔɔɔ í ɛayɔ tɔ.

⁸ Taa hulina nyá tɔɔɔntələ ke nɔɔɔɔ yaa. Pə taa kɔɔ na í lɛ í kuli nyá tɔɔ, uɛ lənaɔa n ká la?

⁹ Ye nyá na nɔɔɔɔ í wena tɔm, í tayanɪ-təyi mə taa mə tike. Taa kuli lɛlu kuheelitu kunmɛsətu tɔɔ.

¹⁰ Ntanyɪ ɪ ká nu-tɪ na í kaləna-ŋ, na pé tu-ŋ fɛɛle tam nyəntɛ taa, na pé kú nyá nyuyɔ.

¹¹ Tɔm nti pa yɔɔɔɔ teu tɔ, tə wɛ ké isɪ wula won-tuyɔ ŋku pa kɔwa liyitee nyəyətɔ tɔ.

¹² Ye ləmayasɛɛ tu kaləyənə yulu na í nukɪ, pə teu wɛ ké isɪ wula kukuule yaa wula luluyɔ.

¹³ ləna lum kuniyitim hɛɛsəyi yulu lanlɛ ke hanaya waatu tɔ, mpu tɔtɔɔ tɔm kɔntu wei pa tu naani tɔ ɪ hɛɛsəyi ɪ sɔɔɔ lanlɛ.

¹⁴ Wei ɪ kraaləyi kuhau tɔm na í tá ha-ku tɔ, ɪ wɛ isɪ teu piluyɔ na heelim yasɪ-ku tɔɔɔ.

¹⁵ Suulu tu pəsəyi na í layasi wulau huwɛɛ. Mpu tɔtɔɔ tɔm leŋ nyəntu pəsəyi na tɛ yɔki toŋ.

16 Ye n hika tuŋ, taa suli tɔɔɔ, nyá taa ká kpa na n tɔ-ɩ. 17 Taa puki kutamsa ké nyá taapalu té, pə taa kɔɔ na í nyəɣəsi-ŋ na ɩ taa kpana-ŋ.

18 Wei í ləsəɣi aseeta pɔɔɔtu nyəŋ ke ɩ tɔɔɔntəle tɔɔ tɔ, ɩ kuɣi yulu tɔɔɔɔ ɩsu akaluyu yaa layatə yaa nyəm-ɩe.

19 Si n la tetelatu ke naani ké lanwakəlle wule tɔ, pə we asola ké ɩsu n tɔkəna kete kupelle, yaa n tɔŋ tate.

20 Si n yoo lanwakəlle tu ke yontu tɔ, pə we kumelen- tu ké ɩsu n ləkuyu ɩ toko ke watu waatu, yaa n liisuyu laamii ke ɩ hiŋ taa tɔ.

21 Ye nyɔɔɔsi í kpa nyá kolontu ha-ɩ na í tɔɔɔ. Yaa lukɔtu wena-ɩ ha-ɩ lum na í nyɔɔ. 22 Pə taɣa pulu, n lakuyu mpu tɔ, pə we ké ɩsu mamala ke n pələɣi ɩ nyuyu taa. Pəcɔ Tacaa ká ləeti-ŋ nyá kupantu.

23 ɩsəna ilim nɔɔɔŋ heelim kɔŋna teu tɔ. Mpuɣú yɔɔɔtaɣa katatəlaya kusəɣi ləlaa pááná.

24 Pə kəla teu si yulu í hənti cokiya taa, na mpi í na alu tɔmtu paa kaa naŋ tɔ.

25 ɩsəna lum kuniyitim kuɣi lukɔtu tɔ, mpu tɔɔɔɔ tɔm kupantu nti tə luna tetu pooluŋ tɔ tə wee. 26 ɩsəna hite lum cuɣutəɣi na pé wakəli seelu tɔ, mpuɣú ɩsəɣu wakələɣi siyisilu.

27 Pə fei teu si n tɔɔɔ tuŋ ke sɔsɔm, yaa n pəeki teeli ke katatəlaya.

28 ɩcate nte tə feina koluŋa tɔ, tə we ké ɩsu yulu wei ɩ ta nyi ɩ ti kpau tɔ.

Kumeləməŋ tɔm

26 ɩsu wulaya ta muna yoluma, na teu na ku tɔm- pəe ta muna luŋle kumtu waatu tɔ, mpu tɔɔɔɔ kumeləŋ ta muna pá tu-kuɣu teeli.

2 Na ɩsu sumpuɩɩ na keŋkehilaya pa cɔɔkuyu ɩsɔtaa tɔ, mpuɣú mpusi wei ɩ ta ke nɔɔɔlu nyəŋ tɔ ɩ kraaki-ɩ.

3 Kraɣanu ke pa tuyi kpaɩ na pá casa kraŋaya ke tipila. ɩlena pá natəɣi kumeləŋ siyile taa ké kratəŋ.

4 Taa kəena kumeləŋ kuɔɔɔtu, pə taa kɔɔ na nyá maɣamaya n nəɣəsəna-ku. 5 Ama cɔ-ku ɩsu ku weu tɔ, pə taa kɔɔ na kú nyəni ku təɣi ləmaɣasəe tu.

6 Wei ɩ tiliyina kumeləŋ ke tɔm tɔ, ɩ maɣamaya ɩ nɔɔhəe ke ɩ setəɣi na í tuyi ɩ təɣi wahalanaa sɔsaa taa.

7 ɩsu pə kuɣutuyu kaakalaya ke ɩsəna tɔ, mpuɣú kumeləŋ ituule wee.

8 Wei ɩ saŋ kumeləŋ tɔ, ɩ we ké ɩsu wei ɩ tamsəɣi pən- tɔluyu na pələe tɔ.

9 ɩsu sulunɔɔɔlu ɩ nyəŋ saa wei sɔule sɔpa ɩ niŋ taa tɔ, mpuɣú kumeləŋ ituule cəkəna we kate.

10 Təmlə nyuyu tu wei ɩ kraɔəɣi kumeləməŋ teela ke ɩ təmlə taa tɔ, ɩ wakələɣi ɩ təmlə nyəma tənaya.

11 ɩsu haya məluyu ka tɔtu tɔɔɔ tɔ, mpuɣú kumeləŋ lələɣi ku kumeləntu.

12 Kumeləŋ lapa sana na wei ɩ saŋ ɩ ti na ɩ layatu na í feina-ti tɔ.

Yulu wei ɩ ké felentú tɔ ɩ tɔm

13 Felentú kuɔɔɔtutu nté si: Taale wontuyu ɩsəɣu we mpaau taa. Tɔɔɔlaya we hapələe tɔɔ.

14 ɩsu kampu cɔɔkuyu ɩ nyəɣətu taa tɔ, mpuɣú felentú pəsəɣi ɩ kuhəntuyu tɔɔ.

15 Ye felentú í susa niŋ ke nyənaya taa, pə we-ɩ ɩkaale ké si í kraasi-ɩ ɩ nɔɔɔ taa.

16 Felentú huu ké si, ɩ kəla ləmaɣasəe ke yəlaa naato- sompɔɔɔlaya wei ɩ yɔɔɔtəɣəna layatu tɔ.

Atuwa lenna

17 Wei ɩ susəɣi ɩ nɔɔɔ ke ləlaa tɔm taa tɔ, ɩ we ké ɩsu wei ɩ luki si í kpa haya muɩlu ŋkraŋŋ taa tɔ.

18 ɩsu kumeləŋ liyiluyuna kɔkɔ yaa nyəma yaa kukukum tɔ, 19 mpuɣú yulu wei ɩ tusəɣi ɩ tɔɔɔntəle, na í tɔŋ si tanaau ke ɩni ɩ laki tɔ ɩ wee.

20 Taasi tɔŋna na kɔkɔ fiyini, mpuɣú ye kataɣasaya tema yoo tɔŋ.

21 Amantiina tənna mamala, na taasi tənna kɔkɔ. Mpuɣú tɔm tu kɔŋna yoo.

22 Kataɣasətunaa kuɔɔɔtutu wee ké ɩsu kunyuluyu tɔɔɔnaya ŋka ka tiiki hatoo yulu hiluyu taa tɔ.

23 ɩsu pa taakuyu nyəɣələm ke cuɣu wontuyu tɔɔ tɔ, mpuɣú nɔɔleleŋ takəɣi yulu taa ɩsəɣatu tɔɔ.

24 Tɔm leleŋ nyəntu ke yulu takəɣəna ɩ pááná tɔɔ. Ama hatoo ɩ taa kaloolaya ké. 25 Paa ɩ yɔɔɔtəɣi nɔɔɔ kupanaka, taa tuna. Mpi tɔ, ɩ ləmaɣasəe taa we acaalətu ke naatosompɔɔɔlaya ké. 26 ɩ acilayatu ke ɩ takəɣəna ɩ taa haŋaya tɔɔ. Ama ɩ ɩsəɣatu tɔŋ ké na tá ná.

27 Púúɣú hullu hotiyi ku taa ké. ɩlena pələe kutulle náa məli tə tullu tɔɔ.

28 Ye n wakələɣi yulu na nyá kuɔɔɔtutu, nn caa-ɩ ké. Na tɔm kuloolutu kɔŋna wakəluɣu.

27 Taa hɔ nyá ti na cele tɔm. Mpi tɔ, n ta tu nyəm saŋa maɣamaya nyəntu.

2 Taa sa nyá təɣi nyá maɣamaya. Pə kəla teu si kraɩ tu í sana-ŋ.

3 Pələe na kanyəŋa pa we yuŋ ké. Ama kumeləŋ pááná tɔe mpuɣú yuŋ.

4 Pááná kuɣi ké, na a we ɩsu pɔɔɔ sukuyu tɔ. Ama nɔɔɔlu ɩ pəsəɣi na í kantəli ɩsəsəemle tu cɔɔ.

5 Ye n kaləna yulu ke ɩ kiŋ, pə kəla teu ke mənafiki tu taapalle.

6 Nyá taapalu kalənau huləɣi ké si, n pəsəɣi na n lapɩ-ɩ naani. ɩlena kolontu wayaluyu náa ké puɣusuyu.

7 Hayaŋaya tu kisiyi ké na í kraŋna tuŋ. ɩlena nyɔɔɔ náa sa na í kraŋna nyəŋ nyəm.

8 Wei ɩ puki təkpaalətu ke tetu pooluŋ taa tɔ, ɩ wee ké ɩsu sumaya yekuyu ka tante na ká tɔe tɔ.

9 Kacɔka wontu na tulaalunaa həsəɣəna yulu lanle. Mpuɣú taapalu layatu tasuyu kəla leleŋ ke nyá maɣamaya nyá nyəntu.

10 Taa ɩ nyá taapalaa yaa nyá caa nyəma. Wahala í maɣana-ŋ taa yeke nyá cɔɔ tu na n pəeki nyá neu.

⁶ Asayaa pəsəxi pa isayatu yomaa ké. Ilena lanhulumle kuɣi tampana nyéma.
⁷ Siyisilaa nyémá kunyɔntunaa tɔm ké. Ama asayaa ná feina tǎle tǎ nyəm.
⁸ Saɣatǎlaa cukǎxəna ɛatɛ. Ilena ləmayasɛɛ nyéma náá hɛɛsi rááná.
⁹ Ye layatu na kumelɛɣ pa laki tɔm, paa layatu mu rááná yaa ɪ wɔŋaa hɛɛsuɣu kaa kɔɔ.
¹⁰ Yulukulaa ɪ caaki kupama tɔm. Ama mɛɣɛ tampana tɛŋlaa ná pɛɛkǎxi.
¹¹ Kumelɛɣ húlǎxi ku rááná kɛ yem yem ké. Ama ləmayasɛɛ tu ná nyémá ɪ ti krau.
¹² Ye wulau í tǎŋǎxi pɔɔtɔ tɔm, ɪ waali nyéma pəsəxi asayaa ké.
¹³ Kunyɔntu na ŋmakəllu pa ké kulum ké. Ama Tacaa tuna-wɛɣɛ ɪɛ si pá naakəna.
¹⁴ Wulau wei ɪ tǎŋǎxi siyisuɣu na í huukəna acamaa tɔ, ɪ kawulaya toŋ sɔɔsəxi tam tɔɔ ké.
¹⁵ Kaləna na tipilaya tuxi pəyaxa taa ké ləmayasɛɛ ké. Ama pəyaxa ŋka ka laki ka luɣu nyəntu tɔ, ka too kɛ ka tuxi fɛɛɛ.
¹⁶ Ye asayaa hukiɣi isayatu sɔɔsəxi ké. Ama siyisilaa ká ná pa hotuɣu kɛ kuyaku nakuli.
¹⁷ Hɔ nyá pəyaxa ŋkraŋɣu, kaa yeɛ na í hɛɛsi, na nyá lanɣe hɛɛna-kɛ.
¹⁸ Ye lɔɔ ɪ yɔɔtəxi si, ɪ yəlaa í tɛləsəxi, yəlaa pəsəxi tɛtɛlataa ké. Wei ɪ tǎŋǎxi lɔɔ kiiu tɔɔɔɛ leɣɛɣ nulu.
¹⁹ Pə taya nɔɔɔ taa tɔm tike kɛ pa hɔŋna tǎmlɛ tu ŋkraŋɣu, paa ɪ nuwa ɪ laki.
²⁰ Ye n ná yulu yɔɔtəxi na ɪ mayasəxi, nyl si kumelɛɣ lapa-ɪ na sana.
²¹ Tǎmlɛ tu wei pa ta kpuli teu kɛ ɪ pəcaatu tɔ, ɪ tɛŋ í ŋmakəli ɪ caa ké.
²² Rááná tu caaləxəna yoou, na rááná sɔɔɔɔna tu náá kaaki isayatu.
²³ Kalampaani pasəxi yulu ké, wei í pasəxi ɪ ti tɔ ɪ wɛɛkəna teeli.
²⁴ Nmulu sənlu kuɣi ɪ ti tɔm ké, ɪ nyémá pə mɔusi paa na mɔu ɪ caa tampana yɔɔtəxi.
²⁵ Ye yulu kɛ n seliɣina pə ké katɔka ké. Ama ye wei ɪ pɛta ɪ tǎxi Tacaa ɪ tula-ti.
²⁶ Yəlaa paxalɛ pɛɛkǎxəna sɔsaa samtu. Ama Tacaa huləxəna paa awe tampana.
²⁷ Siyisilaa luɣu fɛɛ tɛtɛlataa. Ḿrúyú asayaa naa caaki kupama.

Akuuli kuɔɔɔtutu

30 Apalu wei pa yaa si Yakee tɔ, ɪ pəyalu Akuuli heelina tɔm sɔɔɔntu tǎnɛɣɛ ltəyɛɛli, na ltəyɛɛli na Wukali si: †
² Ma kəla kumelɛntu kɛ paa awe, pəcɔ́ ma feina yulu layatu.
³ Ma feina ləmayasɛɛ, pəcɔ́ ma ta nyl nanɣ nyéma nyəm.
⁴ Awe kra ɛɔɔtaa na ɪ tii? Awe tɔka heelim kɛ ɪ niŋ taa? Awe hɔka lum kɛ toko taa? Awe silna tetu? Pa

† *LTƏYƏELI: Həpəla taa ɪɛ tə pəsəxi na tǎ tɛləsi tǎnɛ ɪni si ma kawayaxa, hal, lɔɔ ma kawayaxa, na ma toma tɛ.*

yaa-ɪ suwe? Na ɪ pəyaxa hətɛ se? Ye n nyəma-tɛ heelim.
⁵ Nɔɔsi nsi si təna lɔɔ sil-tu tɔ si wɛ naani ké, ye n sələma-ɪ ɪ kentiɣi nyá tɔɔ. ⁶ Taa sɔɔsi natəlxɛ ɪ tɔm tɔɔ, pə taa kɔɔ na í kra-ŋ na í nyəni-ŋ pɔɔtɔ.
⁷ Tɔm naalɛɣɛ ma sələməxi-ŋ, la-m-ti na pəcɔ́ má sí.
⁸ Hatələna-m pɔɔtɔ na tɔm kupuyusutu. Pəcɔ́ taa yeɛ na má pəsi kunyɔntu kutukutu, yaa má suu toŋ sɔɔɔɔŋ. Ha-m ɛsəna pu mayana-m tɔ. ⁹ Ye ma sula wɛnaɪ, ntanyɪ maa ha-ŋ siyile na má tɔ si: Aweɣɛ Tacaa. Yaa ye ma sula kunyɔŋ, ntanyɪ ma tɛɛsəna ŋmuləm na pə kú nyá nyuɣu.
¹⁰ Taa caɣana tǎmlɛ tu kɛ ɪ caa kiŋ, ɪ ká tǎŋsi-ŋ mɔusi na í ná pə nau.
¹¹ Yəlaa wɛɛ na pá tuuki pa caanaa, na paa saŋ pa toona kɛ paa pəcɔ́.
¹² Yəlaa wɛɛ na pá huuki si pa wɛ tənəŋŋ, pəcɔ́ pa ta nyaali pa asilima.
¹³ Yəlaa wɛɛ na pá kɛ ɛsətoosile nyéma, na pá nyəŋəxi lɛlaa kɛ yem.
¹⁴ Yəlaa wɛɛ na pa kela na lɔŋ ɛsu layalɛɛ na sɛɛsi, pa sɔɔlu puwa si pá tɔɔɔ wahala nyéma ɛɛ na pá kpiisi kunyɔntunaa kɛ tetu tɔɔ.

Atuwa kupulɛɛ

¹⁵ Yəlaa wɛɛ na pá wɛ ɛsu lum tɛɛ sunsulɔŋ, na pá lɛɛkǎxi lɛlaa nyəm na pá tɔŋ si: Ha-tu ha-tu. Pulupunaa tooso wenna paa nyəxəsəxi, pəcɔ́ pa ta nyl pə mayanaa.
 Kancalaya nyəŋ nté atɛtɛɛ.
 Naalɛ nyəŋ kɛ kaalulaya.
 Tooso nyəŋ kɛ wulaya tetu.
 Liyiti nyəŋ ná wɛɛ tɔtɔ, ɪɣɛɛɛ kɔkɔ.
¹⁷ Ye nɔɔɔlu tuuki ɪ caa na ɪ saŋ ɪ too kɛ nuɔnaɪ, lɔɔɔ katəkatəŋ ká wɔɔɔsi ɪ ɛɛ na həkəɛnaa tɔɔɔ ɪ nantu.
¹⁸ Pulupunaa tooso wenna na pá tɛɛ-m, maa cɛkǎxəna-wɛ.
 Kancalaya nyəŋ nté həkəɛ kuluyɔ kɛ ɛɔɔtaa.
 Naalɛ nyəŋ kɛ tum lɔɔɔɔɔ kɛ kukramuyɔ tɔɔ.
 Tooso nyəŋ kɛ kpuluyɔ sɔɔɔɔɔ hapəɛ kɛ tɛŋku taa.
 Halɪ liyiti nyəŋ wɛɛ.
 ɪɣɛɛɛ mɔpi pə pukina yulu kɛ alu kiŋ tɔ.
²⁰ Alu yeɣɛɣɛ tu tɛŋ wasanɣalətu, ɪɛna í saŋ ɪ tǎxi lum kɛ teitei ɛsu yulu tɛŋɣu tɔɔɔ na í huɛ ɪ nɔɔɔ tɔ. Na í tɔ si: Ma ta la isayatu natəli.
²¹ Pulupunaa tooso pəsəxəna antulinya ké kɛntəɛɛ, pəcɔ́ pə fɛɛ lapu.
 Kancalaya nyəŋ nté yom pəsuyɔ wulau tɔ.
 Naalɛ nyəŋ kɛ kumelɛɣ suukuɣu toŋ tɔ.
 Tooso nyəŋ kɛ alu wei paa caa tɔ ɪ saau kɛ apalu.
 Halɪ liyiti nyəŋ wɛɛ.
 ɪɣɛɛɛ tǎmlɛ tu alunyəŋ wei ɪ lɛɛkǎxi ɪ too sɔɔɔntu tɔ.
²⁴ Wontu səkpetu natəli tǎ wɛ tetu tɔɔ ké liyiti, na ntu tǎ tɛna layatu.
²⁵ Kancalaya wontu nté tɔɔlaa, pa fɛɛ toŋ pəyeɛ pa kɛɣɛɣi pa tɔɔɔnaxa kɛ luŋɣɛ.

²⁶ Wontu naale nyəntu ke namisi, si fei toma, na si tuxi si lona ke kukraməŋ taa.

²⁷ Wontu tooso nyəntu ke kutolon, ku feina wulau. Páćó ku tənəxi təmaga tintika tintika.

²⁸ Na pə kaasi kaŋmaga, pa kraaki-keye niŋ taa ké. Páćó ka suuki awulaa tɛɛsi taa.

²⁹ Weesuyu nyəma tooso wenna na pá tŋɛ usi pa caaki tɔ.

Weesuyu tu kancaalaya nyəŋ nté taale wontu tana caa tɔɔɔlaya.

Kaa seeki nɔɔɔlu.

Weesuyu tu naale nyəŋ nté kampaasu feluyuna ifepile tɔ, tooso nyəŋ ke pəntuluyu.

Hali liyiti nyəŋ wɛɛ.

lleyele yoolaa wulau wei i tu i yoolaa ke nɔɔɔ tɔ.

³² Ye nyá kumelentu ka tusəna-ŋ na n̄ hɔ nyá ti, na n̄ kɔɔ na n̄ pəsəna laakali, ɔle nyi nyá ti krau. ³³ Pə taya pulu, pa ciyitiyi naaləm ké ɔlena naanim kra. ɔlena pá má muuna tɔɔ na caləm kpe. Mpu tɔtɔɔ pááná kusəxi yoo.

Layatu tasuyu ke wulau Lemuweli

31 Layatu nti Masa wulau Lemuweli too tasa-i tɔɔɔle si:

² Ma pəyalu, nyá wei ma sələmaa na má luli tɔ ke ŋkraŋ. ³ Taa cɛla nyá tŋɛ ke alaa. Pəyele taa huli alaa mpa pa wakələxi awulaa tɔɔɔ nyá mpaasŋ. ⁴ Pə taya awulaa təmlɛ nté si pá nyɔɔ sulum. Pəyele pə fei si awulumpiya náá pɛeki sulum tŋɛ nyəm. ⁵ Pə taa kɔɔ na pá nyɔɔki na pá sɔɔ kiiŋ tɔɔ. Yaa pá wakəli kunyɔntunaa mpa pa tɔm tewa tɔ. ⁶ Mpa sulum munaa tɔɔɔle mpa pa caa səm tɔ, na saləməlaa. Yaa laŋwakəlle sɔsɔɔle nyəma, ⁷ na pá sɔɔ pa wahala na pa kunyɔntɔɔɔ tɔɔ. ⁸ Ama ye nyá ɔle tɔɔ nyá kawulaya na siyisuyu, na n̄ sɛena kunyɔntunaa, na wahala nyəma, na mpa pa lɔwa tɔ, na mpa paa pəsəxi yɔɔɔtaya tɔ, pa tɔɔ.

Alu kupan yaasi

¹⁰ Wei í hika alu kupan i kəla kacɔka wontu.

¹¹ I paalu wena-i naani ké na í tayanəxi i wena.

¹² Kupantu ke i alu laki-i, u laki-i kuwəwutu haləna i səm.

¹³ Alu iŋi i pɛəkəxi kponkponu tŋɛ nyəntu ké, na heeŋ huntu na í laki təmlɛ na laŋhulumle.

¹⁴ Pooluŋ ke alu iŋi i kŋna i tɔɔɔnaga, usi taatəlaa kpuŋ.

¹⁵ Tefemle ke í kuləxi na í caləsi i nyəma na í tala-weye pa təma.

¹⁶ I mayasəxi taale tɔm ɔlena í ya-tɛ. ɔlena í tuu lɛsɛŋnaa tuiŋ na liyitee nna i hikaa tɔ.

¹⁷ Alu iŋi i nikiyi təmlɛ ké na tŋɛ u cakɛ yem.

¹⁸ Alu iŋi i nyəmá si i təmlɛ tŋɛ teu, na paa ahoo i musəxi fətəla na í lakəna.

¹⁹ U cakɛ yem na folofolo na akpaa fei i niŋ taa.

²⁰ Alu iŋi i waasəxi wahala nyəma na í haaki kunyɔntunaa.

²¹ Paa watu talaa u nəyəsəxi i təyaga nyəma tɔm. Mpi tɔ, i təyaga nyəma wena watu wontu kupantu ké.

²² Alu iŋi i luuki i təxi kutakəŋ ké, na kponkponu tŋɛ nyəntu kuseemtu wontu.

²³ I paalu ké ɔcate sɔsaa taa tu wei i nyuɔu kulaa tɔɔɔ. Mpe pa huukəna ɔcate tɔm.

²⁴ I luuki tampalanaa na wontu ké, na í pɛɛtəyana taatəlaa.

²⁵ Toma na nyuɔu kuluyu ke i suuwa i tɔɔ, u nəyəsəxi cele nyəntu.

²⁶ Alu iŋi i yɔɔɔtəyana ləmayasɛɛ ké, na í tasəxi layatu na sɔɔɔɔɔ.

²⁷ Alu iŋi i feŋiyi mpi pə laki i təyaga taa tɔɔɔ, u tɔki felentu tɔɔɔnaga.

²⁸ Alu iŋi i piya ná yaaki-i laŋhulumle tu, na i paalu náá puɔuləxi-i si:

²⁹ Alaa wɛɛ na pá tŋɛ teu. Ama nyá tɛɛ pa tana.

³⁰ Tɔɔɔɔ sotuyu puɔusiyi ké, na lɛntaa teu náá saaləxi. Ama alu wei i nyaŋna Taca tɔ i tike i munna samtu.

³¹ Pə wɛɛ si pá lɛɛti-i i wahala sote ke i təmlɛ tɔɔ ké.

Ləməyasəe tu

Kutulutu

Takəlaya kanə ka taa ké tə naaki ləməyasəe tu təm. Ama i ləməyasəe fayana yulu nyəna ké. I huləyi i takəlaya kallaa si yulu í cayana i ti tə pə ké kɾete ké. Mpi tə, pə taya təmle toŋ nyəntə taa ké təcayanaŋ maɣamaɣa wəe. Pə taya pulu, pə təna mpi yulu laki atə cənə tə pə wə tənaya ké. Tənaya ŋ nyənəa ləw təm cəkənaŋ wə yulu kə katə. ləw tike wenna tam na un i kusəyənə yulu na i kulapəm tənə nyuyu.

Isəna pa faya ləməyasəe tu təm takəlaya tə:

Ləməyasəe tu si atə nyəmnaŋ təm cəkənaŋ wə katə, titite 1:1-4:16

Takəlaya tu tasəyi layatu kə atə nyəm təw, titite 4:17-10:20

Kutəkətu, titite 11:1-12:14

Pə tənə pə wə piti ké na pə cəkənaŋ wə katə

1 Tafiiti pəyalu ləməyasəe tu wei i ké Yosalem wulau tə i təm ntə. ² I təma si pə tənə pə wə piti ké na pə cəkənaŋ wə katə isə yulu lukuyu si í tiiki heelim tə. ³ Yulu kukuyu i ti na təma tənaya atə cənə tə, pepeye i waaki pə taa? ⁴ Luluyu looŋa kanə ka səki ké na looŋa ləŋka náa kuli na ká si tətə, na tetu náa wə mpu tu layasəyi. ⁵ Ilim lu ké na pé tū na pé huliyina pə lonte taa ké məluɣu si pə tasəyi luw. ⁶ Llena heelim náa mak i na pé pukina ilim mɾətəŋ təw, na pé mələna pə ntəyɔŋ təw. Na pé má na pé cəw kilikite, na pé tayani cuyusuyu. ⁷ Pusi tənə kɾeŋ tənku taa ké. Ama ílé u suyi. Həyɔluɣu ŋku ku təw pusi kɾeŋna tə, kulumuyu ŋku ku təw ké su kɾeŋ, si kaa layasi. ⁸ Pə tənə pə təŋna lapu ké pu yeki. Nəyɔlu u pəsəyi na í tə si isəle nyəyəsəyi nyənuyu yaa ŋkɾaŋuyu nyəyəsəyi nuu. ⁹ Mpi pu wəe tə, mpi pu wəena, na mpi pu lapu tə, mpi pu tasəna lapu. Kufam napəli pə fəi antulinya taa cənə. ¹⁰ Paa pulupu lapu na yəlaa təŋ si kufam, pəle pu təma lapu kə pusi nsi si tēewa tə, si taa ké na pəcə pə tak i tá. ¹¹ Nəyɔlu u təcəyi mpi pə tēewa hatoo ləŋtaa tə pə təw. Mpu tətəyɔ tə waali nyəma ná kaa ye le pulupu si pəle pa waali nyəma í ná.

Nyəm mpi ləməyasəe tu hika i kulapəle taa tə

¹² Mɾuyú ləməyasəe tu təma si: Ma təyɔ kawulaya kə lseyeli nyəma təw ké Yosalem. ¹³ Ma ha ma ti si má pəeki teu na ləməyasəe, na má cəkəna pə tənə mpi pə laki antulinya taa tə. Pə ké wahala təmle nte ləw tuyi yəlaa təyɔ. ¹⁴ Ma nyəmá təma tənə nna yəlaa laki atə tə. A təm na katə ké isə yulu lukuyu si í tiiki heelim tə. ¹⁵ Mpi tə, yulu kaa siyisi mpi pə kuntilaa tə. Pəyele nəyɔlu kaa pəsi na í kala mpi pə fəi tə. ¹⁶ Hal i ma huuwa ma taa si ma wəna nyəm na ləməyasəe kə

səwəŋ na pə tēe Yosalem awulaa mpa pa laala-m tə. Pəwətu fəi ma nyəm təwəwə səwəŋ kə na má cəkəna weesuyu təm. ¹⁷ Mɾuyú ma suu fayau na luɣu kulumuyu kə ləməyasəe na kumeləntu. Llena má cəkəna si pəle pə wə katə tətəyɔ isə yulu lukuyu si í tiiki heelim tə. ¹⁸ Ye yulu leela pulupu taa, na í cəkəna-wi na í wəena nyəm. Mpu tətəyɔ i ləŋle ká wakələna-wi na í təyɔ pə kunyɔŋ.

2 Ləməyasəe tu si: Ma huuwa ma taa si maa yəwəna weesuyu na má nu leleŋ. Llena má maɣana si pəle pə ta waasi pulu. ² Wei i nyənəyi weesuyu təm kə yem tə pə ké kumeləntəm ké. Yaasi un i waasəyi pulu. ³ Maa maɣasa ma taa si má ha ma təyi sulum. Llena má təŋna ləməyasəe, na má pəsi ma təyi kɾaŋtu. Llena má cəkəna mpi pə ké kɾaŋuyu tə. Llena má maɣasi si má ná mpi pə kəla teu si yəlaa í la pa weesiŋ waatu kə atə cənə tə. ⁴ Ma lapu təma səwəŋna ké. Ma ŋmawa ma təyi kutuluŋ na má tuu tuŋ wei pa yaa si ləseŋ tə i tawa. ⁵ Ma tuwa ma təyi tawa na má səwəŋ kukuləŋ waani waani. ⁶ Ma hēe pusi na si lum niyitiyi tuŋ hətuyu ŋku. ⁷ Ma yapa yomaa apalaa na alaa na pá luli piya kə ma təyaya taa. Llena má wəena təla kə səwəŋ na pé kəli isə mpa pa laala-m Yosalem taa tə. ⁸ Mɾuyú ma kuuwa tətəyɔ həyɔləŋ awulaa kɾaŋcooŋ, paa pa wulanaa, paa pa liyitee. Ma kɾaya yonyoolaa apalunyəma na alunyəma. Ma kɾaya alaa kə tuutuuma na pé kəli isə yulu ká nyuli tə. ⁹ Haləna ma nyuyu kuli na pé kəli mpa pa laala-m Yosalem kə wəe tə. Paa na mpu, ma təkə ma ləməyasəe kə mɾuyú. ¹⁰ Ma ta kisina ma isə kə mpi mpi a nyuləyi tə. Pəyele ma ta kisina ma təyi ləŋhulumle natəli. Mpi tə, ma yəwəlayana ma təma tənaya. Mpi pə ké ma nyəm kə ma təma tənə taa təyɔle. ¹¹ Mɾuyú ma nyəna ma təma na wahalanaa mpa ma təyɔ a lapu taa tə. Pə tənə pə wə katə ké isə yulu lukuyu si í tiiki heelim tə. Kawaya fəi pulupu taa

ké ate cəne. ¹² Ḿpúyú ma caawa si má cekəna si, ye yulu ke ləmayasəe tu kawayaŋa ŋkaya i wena na pə kəli kraŋtu na kumelen? ləna má pɔɔsi ma ti si, wei i ká tɔɔ kawulaya ke ma lonte tɔ i ká la na í kəli mpa pa laala-m tɔ? ¹³ Ma nyəmə si ləmayasəe kəla kraŋtu ke teu. ləni nyaaləm kəluɔ səkpetuɔ tɔ. ¹⁴ Pə taya pulu, ləmayasəe tu nyəmə i təpote ké. ləna kraŋtu náá yontiyi yem. lə ma nyəmə si pə kɔŋ pa tənaya kprátúyú kulumuɔ krentuɔ ké. ¹⁵ ləna má tɔ ma taa si, ye pu krenti ma na kraŋtu ke kprátúyú kulumuɔ. lə pepe tɔ ké ma tɛe-i ləmayasəe. Təle tə we kate tɔtɔɔ. ¹⁶ Paa ləmayasəe tu, paa kraŋtu, pa naale pa səki teitei ké. Páɔ paa tɔɔsəyi nɔɔɔlu tɔ ké tam tɔ na pə kəli ləlu. Ye kuyeeŋ í síkaa pa sɔɔki pa naale pa tɔ ké. ¹⁷ Ma nyəmə weesuyi ké. Mpi tɔ, ma taa kraana mpi yəlaa laki ate tɔɔ. Pə təna pə we kate ké ləni yulu lukuyi si í tiiki heelim tɔ. ¹⁸ Ma taa kraana təma wena ma tɔɔ wahala na má la tɔɔ. Mpi tɔ, wei i ká ləeti ma lonte taa tɔɔ ma kɔŋ yelinau. ¹⁹ Pəyele nɔɔɔlu ta nyl si i ká la ləmayasəe tu yaa kraŋtu. Pəyele puntu unu i ká paasəna mpi ma tɔɔ wahala na má lana ləmayasəe ke ate tɔ. Təle tə we kate tɔtɔɔ. ²⁰ ləna ma apalutu yɔɔləna təmlə nte ma lapa ate tɔ. ²¹ Mpi tɔ, ye yulu lapa pulu na ləmayasəe na í waa pə taa. ləna í yelina yulu wei i ta wu pə tɔ tɔ. Pə we kate tɔtɔɔ, pəɔ pə wuki. ²² Ye mpu yəlaa kaasuyi pa ti na pá tɔki wahala na pá kaaki yem tɔ, weye pa waaki ate cəne? ²³ Pa kuyeeŋ təna ke cɔɔsəe ké. Pa təmlə ke wahala nyəntə. Paa dhoo paa həsəyi. Təle tə we kate tɔtɔɔ.

²⁴ Mpi yulu pəsəyi tɔɔlə tɔɔɔ na nɔɔɔ, na i təmlə kululum yɔɔlənau. Pəle pə ké ləni kucɔɔ tɔtɔɔ. ²⁵ Mpi tɔ, ye ləni tá ha yulu si í tɔɔ na í nu leleŋ i kaa ná. ²⁶ Yulu wei i we ləni ké teu tɔɔ i haaki nyəm na ləmayasəe na ləŋhulumle. ləna í tu isayau si ílé i caləsəyi na í kaaki kupar. Təle tə we kate tɔtɔɔ ləni yulu lukuyi si í tiiki heelim tɔ.

Paa mpi na pə waatu ké

3 Paa mpi na pə waatu ke ateyə. ² Luluɔ wena pə waatu ké, na səm na pə waatu. Tuɔu sɔu na pə waatu, na ku kresuyi na pə waatu. ³ Kuyi wena pə waatu ké, na waa na pə waatu. Nmau na pə waatu, na yɔɔɔ na pə waatu. ⁴ Wula na a waatu ké, na wɔŋa na a waatu. Ləŋwakəlle na tə waatu, na paale na tə waatu. ⁵ Pəe lɔɔɔ waatu wəe ké, na a tɔɔsuyi na pə waatu. Wayaluɔ wena pə waatu, na pə kaasi waatu wei n ká se-wi tɔ. ⁶ Pəekuɔ waatu wəe ké, na lepu na pə waatu. Waatu wei yulu ká su pulu tɔ, na waatu wei i ká lɔ-wi tɔ. ⁷ Cəluɔ waatu wəe ké, na nyaluɔ na pə waatu. Sum wena pə waatu ké, na yɔɔtaya na ka waatu. ⁸ Sɔɔluɔ waatu wəe ké, na pə kaasi taa kpanau waatu. ləna yoou na ku waatu, na həsuyi na ku waatu.

⁹ Pepeye təmlə latu waaki? ¹⁰ Ma nawa kulapəle nte ləni tɔy yəlaa tɔ. ¹¹ Pə təna mpi i lapa tɔ pə tewa pə waatu ké. Haləna í tu yəlaa taa ké tam tɔ ləmayasəe. Paa na yulu u pəsəyi na í cekəna təmlə nte ləni lapa hatoo kancaalaya na tə tənaya tɔ. ¹² ləna má cekəna

si yəlaa fəna ləŋhulumle natəli. Ye pə taya pá ha pa təyi pa ti leleŋ nuu taa ké pa weesiŋ waatu. ¹³ Yulu tɔkuyi na í nɔɔki na í yɔɔləyənə i təmlə kululum tɔ pə ké ləni kucɔɔ ké. ¹⁴ ləna má cekəna si pə təna mpi ləni laki tɔ pə we tam tɔ ké. Pulu ta sɔɔsi pəɔ pə ta pasa. ləni laki ḿpúyú si yəlaa í nyl i sɔɔsɔntu. ¹⁵ Mpi pə laki nɔɔɔ na mpi pu tɛ na pə kɔ tɔ, pu təma lapa ke hatoo ləni ké. ləni lakəna na pə ləleŋ.

Pə təna pə tɛsəyənə səm ké

¹⁶ Ḿpúyú ma taa cekənau tɔtɔ si, isayatu tɔkəna kawulaya ke timpi pu wəe si pá təŋ siyisuyi na pá ha tampana tɔ. ¹⁷ ləna má tɔ si: ləni ká huuna isayau na siyisilu ké. Mpi tɔ, paa mpi pə laki pə waatu ké. ¹⁸ Ye pə kaasa yəlaa ləni ləni mayasəyi-wəye si pá cekəna si pa ta kəli tɔla ke pulu. ¹⁹ Pə krenta yulu na tɔtə ke kprátúyú kulumuɔ ké. Feesuyi kulumuɔ ke pa wena, pa naale paa tɛ na pá si. Yulu ta kəli tɔtə. Mpi tɔ, pə təna pə cekənau we kate tɔ se. ²⁰ Pa təna paa tayani tetu nti paa ŋmana-wə tɔɔ pəsuyi ké. ²¹ Nɔɔɔlu kaa pəsi na í huli təfoo si yəlaa ləsasi kraaki ləni na tɔla nyənsi náá saali ate. ²² Tənaya ma cekəna si yulu fəna pulu na pə tɛ si í yɔɔləna i təmlə kululum. Mpi pə ha-i tɔɔlə. Pə taya pulu, i kaa pəsi na í yɔɔləna cele nyəm na í ta tata təna.

Mpi pə ta təŋ yəlaa weesiŋ taa tɔ

4 Ḿpúyú ləmayasəe tu tasaa si: Hei í nyəni isəna pa ŋmakəla yəlaa na pá wiiki tɔ. Nɔɔɔlu u puki pa puɔusuyi. Pa ŋmakəlla mpeyele tɔŋtunaa. Nɔɔɔlu u pəsəyi si í waasi-wəye pa niŋ taa. ² Ma huu si mpa pa səpa tɔ pa kəla leleŋ nuu ke weesiŋ nyəma. ³ ləna pə tu kəla mpa pa ta tu luləta tɔ. Mpi tɔ, pa ta nyl isayatu nti yəlaa laki ate cəne tɔ.

⁴ Ma nawa tɔtɔ si yəlaa tɔki wahala ké na təma si pá hiki na pá tɛ pa ləlaa. Pəle pə we kate tɔtɔɔ ləni yulu lukuyi si í tiiki heelim tɔ. ⁵ Felentú susiyi ŋkpalasi ké na í tɔy i təyi wakəluɔ. ⁶ Pə kəla teu si yulu í wəna ŋkute kulumtəle na í nuk i leleŋ, na mpi i ká wəna ŋkulee naale na pə we kate tɔ.

⁷ Ma nawa tɔtɔ kate lentə ke tetu tɔ. ⁸ Yulu wenna i tike təkɔŋ, i fəna alu yaa neu, yaa pəyaya, pəɔ i laki təmlə u nyəməsəyi. ləni ká si í sɔɔsəyi wənau ké tam. Paa na mpu tɔ, na í pɔɔsəyi i təyi tam si: Awe tɔ ké ma wuki na má kisiyi leleŋ nuu. Yaasi unu i ké isayau ké na i cekənau we kate. ⁹ Pə kəla teu si yəlaa naale í kaa, na mpi yulu ka wəe i tike tɔ. Mpi tɔ, pa waaki pa təmlə taa ké. ¹⁰ Pəyele pa taa wei í tu hotaa ləlu kus-i. Ama wei i wə i tike tɔ ye i hotaa u naaki kusulu. ¹¹ Ye yəlaa naale i həntaa, pə hanəyi-wəye. Ama pə kaa hanə wei i wə i tike tɔ. ¹² Ye yulu wə i tike ŋmakəllu ŋmakəly-i ké. Ama ye pa we naale ləni pa pəsi-i. ləfatəle u ceki ləni ləni ŋmənaɔa mayamaya.

¹³ ləfepu wei í ta ke kasayampu na í wena ləmayasəe tɔ i lapa sana na wulau kukpatulu kumelen ŋku ku kisiyi layatu tasuyi tɔ. ¹⁴ Paa saləka taa ké ləfepu unu i lunaa si i tɔki kawulaya, yaa pa tu lula-i kunyɔntu ke

kawulaya taa, ¹⁵ ma naaki si ifepu wei inu i ka tɔɔ kawulaya ke wulau inu i lonte taa tɔ yəlaa tənə ká wəe i waali ké. ¹⁶ Yəlaa tuutuuma ka wəe i waali ké, paa na mpu pəle pa waali nyəma lanja kaa huləmənə-i. Mpi tɔ, pəle pə wə katə tɔtɔɔɔ isu yulu lukuyu si i tiiki heelim tɔ.

Nɔɔɔ sɩu kpai nyəm

¹⁷ La laakali ke waatu wei n puki lɔɔ təyaya taa tɔ. Polo si n nu na n wənəna lɔɔ sɔɔɔntu. Pə kəla teu ke tɔla kɔtaya nja kumeləɲ laki na i ta cəkənə si isayatu ke i laki tɔ.

5 Taa hulina yɔɔɔtaya ke lɔɔ isentaa na n tá hu nyá taa. Pə taya pulu, lɔɔ wə isɔɔta kə na nyaa wə atə. Mpu tɔ, nyá tɔm i taa kəli payalə. ² Pɔɔɔɔ fəi leleɲ, nəɔəsəe tuutuuma kɔɲna toosee kə, na yɔɔɔtaya katatəlaya ná kɔɲna kumeləɔtɔm. ³ Ye n si lɔɔ kə kɔɔ, la-kə, taa ye le na pə leeli. Mpi tɔ, lɔɔ lanjle u həkənə kumeləməɲ. Pə tɔ kə pə wəe si n tɔki nti n sɩki tɔ. ⁴ Pə kəla teu si n taa si n kɔɔ, na mpi n ká si na n kaa la tɔ. ⁵ Taa ye le na nyá kuyɔɔɔtutu susu-ɲ isayatu taa. Na pə kɔɔ na, pə caali-ɲ si n heeli kɔtulu si pə yukənə-ɲ. Tɔɔ lɔɔ ká muna-ɲ pááná na i wakəli nyá kulapəm. ⁶ Toosee katatəlaya kə tɔm kpai nyəntu ke yem kə. Pə tɔ kə pə wəe si n nyana lɔɔ.

Mpəle tələsuyu ke sɔɔɔntu taa

⁷ Ye timpi yəlaa muɔuliyi kunyɔntu na pá tɔɔ-i tasəkəle, pə taa la-ɲ piti. Mpi tɔ, yulu sɔɔ kentiɲi sɔɔ ləlu kə, na pəle pa wənəna pa sɔɔ wei i kəla-wə tɔ. ⁸ Pə kəla teu si tətə i wənəna wulau wei i səɲna tawa haləm tɔm taa tɔ. Mpi tɔ, tənaya pa tənə pa tɔɔnaya lukənə. †

Isənə liyitee u waasəɲ tɔ

⁹ Liyitee sɔɔllu u nyəɔəsəɲ-ye, na wənəna sɔɔllu ná fəina kawaaya. Təle tə wə piti tɔtɔɔ. ¹⁰ Ye wənəna i hukiyi, ku tɔɔɔlaa hukiyi tɔtɔɔ. Wəentaa kawaaya nté pa naakuyu pa wənəna na pa isə tɔ. ¹¹ Təmlə latu tooki kə na i nu leleɲ, paa i tɔɔ pəɔ yaa sɔɔm. Ama wəentə wənəna katatəlaya u yeki si i too teu. ¹² Yaasi isayau nɔɔɔɔɔɔ ma nawa tətə tɔ, inəɔəle isənə yulu sɩkuyu liyitee na á tayani i mayamaɲa kə wakəluɔ tɔ. ¹³ Ye i nyuyu səpa na i liyitee anu á saali, ye i lula apalupəyaya, niɲ kpete ke kele ka kɔɲ. ¹⁴ Isu i too ka luluyu-i kpete tɔ, mpyúyú i ká si kpete tɔtɔ, i kaa tɔki i təmlə puluyu i niɲ taa. ¹⁵ Si yulu i si kpete isu i ká kɔm tɔ pə kə lanjakəlle sɔɔɔkə kə. I təmlə tɔm lapa katə kə, kawaaya fəi tə taa. ¹⁶ Səkrətuɔ, na lanjakəlle, na nəɔəsəe tuutuuma, na kutɔməɲ, na pááná taa kə i wəe, haləna i səm.

¹⁷ Mpyúyú ləməyasəe tu tɔma si: Nti ma nawa tɔɔɔle si yulu lanjle i huləmənə i kutɔɔ, na i kunyɔɔɔm, na i təma tənə nna i laki atə tɔ, haləna i səm. Mpi tɔ, i paa tete nté tənə. ¹⁸ Mpa pa tənə lɔɔ haaki tɔɲ na wənəna si pə kə pa nyəm na i yeki-wə si pá tɔɔ na pá yɔɔlənə

† Pə wəe si wei i səɲna kunyɔntunaa ke pa tawa haləm taa tɔ.

pa təmlə tɔ. Mpu inu pə kə lɔɔ kucɔɔ kə. ¹⁹ Mpi pə tɔ tɔ, saa wei lɔɔ tɔɔ yulu taa kə lanjulumlə tɔ, u paasəɲəna teu si i weesuyu topilaa.

6 Mpyúyú ləməyasəe tu tɔma si: Ma nawa wahala wei i kəla yulu ke atə cənə tɔ. ² Ye isu lɔɔ ha yulu nté tɔɲ na wənəna na i kusɩ i nyuyu i ta lan pulu. Ama i ta ha-i mpaasɩ si i tɔɔ-wi, lənə i ye le na kpai tu nɔɔɔlu ilé i tɔɔ. Təle tə cəkənəna wə katə kə na lanjakəlle sɔɔɔkə. ³ Yaa isu yulu lulənə nteɔe piya nɩnɩwə (100) na i kpatəli teu, lə i ta yɔɔlənə i wənəna mpi na i lanjle hulumi, lənə i si na pá pimi-i. Pəyaya nja pə hɔləsaa tɔ ka lapa-i na sana. ⁴ Pə lula pəyaya njeɔe yem kə na ká məli səkrətuɔ taa na ká hətə saali tənə. ⁵ Ka ta tu nau ilim pəyele ka ta nyi si pə wəe. Ka kəla həsuyu ke yulu inu. ⁶ Si yulu i tɔɔ pɩsi lyisi naale (2000), na kawaaya fəi pə taa tɔ pəpəyele i waawa? Anu lonte kulumtəle taa kə pa tənə pa puki.

⁷ Yulu ləwəle tənə, i nɔɔ púyú tɔ kə i luki, paa na mpu i kunyuluyu u səki. ⁸ Kawaaya njaɲa ləməyasəe tu wənəna i tətə kumeləɲ? Na ye kunyɔntu i nyəmá i tu kaasuyu ke weesuyu tɔm taa, lə i waa wəyele? ⁹ Pə kəla teu si yulu i yɔɔlənə mpi i nawa tɔ, na mpi i ká yɔɔlənə i kunyuləm tɔ. Pəle pə wə katə tɔtɔɔ isu yulu lukuyu si i tiiki heelim tɔ.

Yulu ləməyasəe tu wə tənaya

¹⁰ Pə tənə mpi pə wəe tɔ, pa təma-wəɲ nyəm ke ha-too lɔɲ, tə nyəmá teu ke mpi pa yaa si yulu tɔ, i na mpi pə kəla-i tɔɲ tɔ paa hɔɲ. ¹¹ Ye yɔɔɔtaya i kəla katatəlaya, mpu tɔtɔɔ tɔmnaa payalə hələɲ. lə yulu kawaaya nté wə? ¹² Awe nyəmá mpi pə maya yulu ke i weesuyu waatu taa tɔ? Ku kuyəɲ wə kpete kə isu uləmuɔ. Yaa awe ká heelina-i mpi pɩ la i səm waali kə tətə tɔ ke cele tɔ?

7 Mpyúyú ləməyasəe tu tasaa si: Yulu hətə yaakuyu tɔ, pə kəla teu ke tulaalu kupəɲ. Pəyele i səm kuyaku kəla teu ke i luluyu nyəɲku. ² Pə kəla teu si yulu i suu ləyaya təyaya taa, na mpi i ka suu acima təyaya taa tɔ. Mpi tɔ, ləyaya tɔɔsəɲəna-tu si səm nté paa yulu wei i tomle. lə pə wəe si yəlaa i mayasi pə tɔm na pá wənəna pa isə. ³ Lanjakəlle kəla teu ke wəɲa. Mpi tɔ, tə pəsəɲi na tə nyəɲsi i isentaa, lənə tə tayani i taa. ⁴ Ləyaya təyaya taa kə ləməyasəe tu puki, lənə ləməyasəe fəi tu ná polo təyaya nja ka taa pa njaaləɲi tɔ. ⁵ Pə kəla teu si n nu isənə ləməyasəe tu kɔɔləɲi-ɲ tɔ na mpi n ká nu ləməyasəe fəi tu yontu tɔ. ⁶ Pə taya pulu, ləməyasəe fəi tu wəɲa wə kə isu sɔwa yaakuyu kɔɔ taa ke tiipile tətə tɔ. Təle tə wə katə tɔtɔɔ.

⁷ Nmakəluɔ susəɲi ləməyasəe tu ke kpaɲuyu kə, na kuhau asilima nyəɲku ná pəs-i isayau. ⁸ Təmlə təm kəla teu ke tə caaluɔ. Pəyele suulu kəla teu ke kalampaanu. ⁹ Taa hulina pááná muɔ, pə taya pulu ləməyasəe fəi nyəma taa kə pááná wəe. ¹⁰ Taa yɔɔɔtɩ si: Pepe tɔ kə lɔɲtaa kəla teu ke nɔɔɔɔ? Pə taya ləməyasəe tu kuyɔɔɔtutu ke tənə. ¹¹ Ləməyasəe wə teu kə isu kpancoou, yəlaa tənə pəsəɲi na pá waa a taa. ¹² Pə taya pulu, a kentiɲi yulu na pá kəli liyitee. Na

nyəm kawaaya nté si ləmayasəe haaki weesuɣu ke mpa pa wəna-ye tɔ.

¹³ Nyəni lɔɔ kulapəle, awe pəsəyənə na í siyisi mpi i kuntilaa tɔ? ¹⁴ Yɔɔləna lanɣulumle ke tə kuyaku wule. Ye pə tala lanwakəlle kuyaku ile n pəsəna laakali. Mpi tɔ, lɔɔ lapəna pə tɔm naale si yulu í taa cekəna mpi pu maɣana-i tɔ. ¹⁵ Ma nawa pə tənaya r̄p̄ȳú ma weesuɣu kutopuluɣu kune ku taa. Tampana tənlu pəsəyi na í si i tampana tənɣu taa, na isayau náá wəena weesuɣu ke i isayatu taa. ¹⁶ Taa nyəni nyá t̄ȳl̄ siyisilu, pəyele taa hul̄i nyá ti si n kə ləmayasəe tu na h̄ teləs̄i mpəle ke pə taa. Pepe tɔɔ kə n ka wakəli nyá ti? ¹⁷ Pəyele taa ha nyá t̄ȳl̄ isayatu taa yaa h̄ pəs̄i ləmayasəe fei tu. Pepe tɔɔ kə n ká si na nyá waatu tatata? ¹⁸ Pə wə teu kə si yulu í tən̄ layatu tasuɣu pəne pə tɔm naale. Mpi tɔ, wei i nyan̄na lɔɔ tɔ, i kaa suu mpəle teləs̄uɣu taa. ¹⁹ Ləmayasəe haaki a tu ke tɔɣ kə na pə kəli icate nte tə tɔɔ kufənəenaa naanuwa kentaa tɔ. ²⁰ Siyisilu fei atə cəne na í laki kupantu na i kaa pənti. ²¹ Taa ke n̄kpaɣɣi si n nuk̄i yəlaa kuyɔɣtutu tənə. Ye nyá təmle tu tuu-ŋ taa mu pááná. ²² Mpi tɔ, nyá maɣamaɣa n nyəmá nyá taa si wulee wulee n tuuki ləlaa.

²³ Ma maɣasa pə tənaya mpu na ləmayasəe, haləna má t̄ si: Maa sɔɔsi ləmayasəe. lle ma ta pəs̄i.

²⁴ Pulupu cekənau tɔm t̄e ma tɔɔ kə. Pə tɔm kəla luman̄ təcuyucuyu, nɔɣɔlu kaa pəs̄i na í tala pə tənaya. ²⁵ ləna má suu p̄ekuyu na isəle kusəemle si má cekəna, na má hiki ləmayasəe, na má maɣasi ma taa na má nyi si isayatu ke ləmayasəe lanɣu kə, na kraɣuɣu náá kə kumelentu. ²⁶ Ma cekənaa si alu wei i kraaki is̄u katɔka tɔ i kəla səm ke nyan̄. i sɔɔluɣu wə kə is̄u puluɣu na i n̄kpalasi náá wəe is̄u alukpala. Yulu wei i laki lɔɔ luɣu nyəntu tɔ in̄i i fitiyina alu in̄i. ləna í kra isayau. ²⁷ M̄p̄ȳú ləmayasəe tu tɔma si: Ma nyəna yaasinaa ke kulum kulum si má cekəna-wə. ²⁸ Ma tu tən̄ pa taa kə p̄ekuyu ma ta hikita. Apalaa iyaya (1000) taa ma hika apalu kulum wei i kə apalu na tampana tɔ. Ama ma nyəna alaa tənə taa, ile ma ta hiki paa kulum. ²⁹ lle nti ma nawa t̄ȳl̄e si lɔɔ lapa yulu kə na í siyisaa, ləna yulu náá lá na pə tənə pə lá katə.

8 M̄p̄ȳú ləmayasəe tu tasaa si: Awe wenna ləmayasəe is̄u má, na puntu nyəmá tɔmnaa kilisuyu? Yulu ləmayasəe laki kə na i isəntaa het̄i na pə te.

Wulau tunau tɔm

² Tuna wulau kuyɔɣtutu ke nɔɣɔ n̄ka n ka suwa lɔɔ tɔ ka tɔɔ. ³ Taa hulina-i hatələnau yaa h̄ ká nyuɣu ke isayatu natəl̄i tə taa. Pə taya pulu, mpi wulau sɔɔlaa tɔɣ i laki. ⁴ Wulau kuyɔɣtutu nté sɔɔsɔntu, awe ka pɔɔsi-i si: Pepeye n laki? ⁵ Wei i tɔkəyi kusəsutu tɔ i kaa na wahala nɔɣɔlu. Ləmayasəe tu ká cekəna waatu kumaya na yaasi kupan̄ wei i taa i ká la-ti tɔ. ⁶ Pə taya pulu, paa mpi pə wəna pə waatu kumaya kə, na isəna yulu ká la-wi tɔ. Ama yulu wahalanaa tɔm wə-i yuŋ kə. ⁷ Pə taya pulu, i ta nyi mpi pu la tɔ. Awe ka keəsəna-i

isəna pu wəe tɔ? ⁸ Yulu nɔɣɔlu i ta ti i weesuɣu si i ká sən̄si-ku. Pəyele nɔɣɔlu ta ke səm kuyaku tu. Pə fei si pə cə nɔɣɔlu ke yoou n̄ku ku taa, pəyele isayatu kaa waasi tə latu.

Yuluwəetu tɔɔ maɣasuɣu

⁹ Ma nawa pə tənaya mpu, na má maɣasi pə tənə mpi pə laki atə tɔ pə tɔm na ma huwəe tənə. Waatu nɔɣɔlu i wəe wei i taa yulu ləlu n̄makələyi i tɔɣntəle si pə tu-i wahala tɔ. ¹⁰ M̄p̄ȳú ma nawa pa pona asayaa ke pa pəlaan̄ taa na pá pi-wə na pá mələyi ləna pá sɔɔ mpi asayaa mpe paa lapa icatə taa tɔ. Təle tə cekənau wə katə tɔɔtɔɣ. ¹¹ Pu feləyi asayaa ke kraakraa tɔɣ isayatu lapu suwa yuluɣiya lotunaa taa. ¹² Isayau pəsəyi na í la isayatu ke tɔm nuunuwa (100) na í wəna weesuɣu yaa, ile ma nyəmá tɔɔ si mpa pa nyan̄na lɔɔ tɔ pa naaki kupantu. Mpi pə tɔɔ tɔ, pa wəna lɔɔ sɔɣɔntu. ¹³ Ama isayau ná kaa na kupantu, pəyele i kɔɣ saaluɣu kə is̄u il̄emuȳu, i kuyɣɣi kaa tayali. Mpi tɔ, u nyan̄na lɔɔ. ¹⁴ Yaasi nɔɣɔlu i cekənau wenna katə ke antulinya taa. Wulee wulee kupama tɔki wahala kə is̄u asayaa, na asayaa náá nuk̄i leleŋ is̄u kupama. Ma tɔɣ si: Təle tə cekənau wə katə tɔɔtɔɣ.

¹⁵ Lanɣulumle ke ma puɣuləyi. Pə taya pulu, yulu lanɣulumle tənə nté si í tɔɣ na í nyɔɔ, na leleŋ wei i nuk̄i tɔ. Mpi i waaki atə cənyɣe təmle nte lɔɔ ha-i i weesuɣu tənə waatu taa t̄ȳl̄e. ¹⁶ Ma t̄ema ma t̄ȳl̄i hau si má cekəna ləmayasəe na má welisi teu ke təmle nte tə laki atə cəne tɔ tə taa. Pə taya pulu, paa ilim paa ahoo, yulu kaa na tom. ¹⁷ Ma nyəna teu ke lɔɔ təmle tənə taa, paa yulu ká p̄eki i təmle nte i laki atə tɔ tə taa na í ká, i kaa cekəna. Paa ləmayasəe tu nɔɣɔlu tɔmna si i ká cekəna, i kaa pəs̄i.

9 M̄p̄ȳú ləmayasəe tu tɔma si: Ma maɣasa pə tənaya mpu pə tɔm ke ma taa. Nti ma nawa t̄ȳl̄e si tampana tən̄laa na ləmayasəe nyəma pa t̄ema tənə wə lɔɔ niŋ taa kə. Yulu ta nyi sɔɔluɣu yaa taa kpanau tɔm. Pə tənə pə wə i nɔɣɔ tɔɔ kə. ² Mpu tɔ, pə krenta k̄p̄át̄ȳú kulumuȳu ke tampana tən̄lu na isayalatu kə, na kupan̄ na isayau, na wei i feina asilima tɔ na wei i wəna-ye tɔ, na isɔsɣe k̄tasi latu na wei u laki-si tɔ. Kupan̄ wəe kə is̄u isayalatu, na wei i suk̄i nɔɣɔ tɔ na wei i wəna i nɔɣɔ suu sɔɣɔntu tɔ. ³ Is̄u pə krentuɣu pa tənaya k̄p̄át̄ȳú kulumuȳu tɔ pə kə isayatu ke pə tənə mpi pə laki antulinya taa t̄ȳl̄. Isayatu suna yəlaa lotu taa na kumelentu ke pa nyama taa kə pa weesiŋ tənə taa. Pa tənaya nté atətəle taa. ⁴ Wei i krentəna weesuɣu nyəma tɔ i tike i t̄eləyənə. Haɣa is̄e nyən̄ka lapa sana na t̄ȳl̄aya kusəpaya. ⁵ Weesuɣu nyəma ná nyəmá si paa si. Ama sət̄aa ná tá nyi natəl̄i, pa feina kufeluȳu. Mpi tɔ, pa sɔɔwa pa tɔɔ. ⁶ Pa sɔɔluɣu na pa taa han̄aya t̄ema wakəluȳu. Pa kaa hiki puluɣu pə tənə mpi pə laki atə tɔ pə taa.

⁷ Mpu tɔ, polo na h̄ tɔɣ nyá t̄ȳl̄aya na lanɣulumle na h̄ nyɔɔ nyá sulum na ləmayasəle kupantə. Mpi tɔ,

† Ləlaa ná huuki si yulu wei i n̄makələyi i tɔɣntəle tɔ i t̄ȳl̄i i t̄ȳl̄i wahala.

lso lanje heena nyá təma ké. ⁸ Suuki acima wontu kuhulumtu ke paa waatu wei. Pəyele tulaalu í taa lanj nyá tək. ⁹ Yəwəna nyá alu wei nyá luyə suuwa təyək nyá weesuyə kuyeej waatu tantaa nyəj wei lso ha-ŋ atə tɔ ɪ taa. Kawaaya ŋka n wena wahalanaa mpa n təkɪ nyá təmlə taa ké atə cəne tɔ pa taa təyək. ¹⁰ Paa kulapələ nteye n hikaa si n lakəna nyá niŋ, la-tə na nyá toŋ. Mpi tɔ, təmlə yaa huwəe huuu yaa nyəm yaa ləməyasəe təm fei atətəle taa timpi n puki tɔ.

Ləməyasəe təwaasələ na a təkpiisile

¹¹ M'p'uyú ləməyasəe tu tasaa si: Ma nawa antulinya taa si pə taya mpa pa pəsa sewa tɔ pa tike pa təkəna asewa tətə. Anɪ yoolaa taa yoolaa tike ɪ laki akanaa. Pəyele pə taya mpa pa kəla ləməyasəe tɔ pa tike pa weəkəna təyənaya. Pəcɔ pə taya layatunaa tike weəkəna liyitee. Pəyele pə taya nyəntaa tike wenna nyulelenj. Mpi pə tɔ tɔ, nyusəpələ yaa nyulelenj makəna paa wei ké. ¹² Yulu ta nyi ɪ waatu na pə kəli tiina nna puluyə ɪsəyau puuwa tɔ, yaa sumasi nsi pa nyəpa na pə kpa tɔ. Səm hɔka yəlaa ké na pə tutiyi-we ɪsu tiina na sumasi sənə.

¹³ Ma nawa antulinya taa ké nyəm nəyəsələ na pə lam piti. ¹⁴ lcaliya nakəli kaa wenna ka taa yəlaa ta tək. M'p'uyú wulau sɔsɔ kəyək ɪ yoonə-ke na í ta-keye kotaya. llena í ŋma kolunja sɔsaya taka si í hikina ka taa yəlaa. ¹⁵ Apalu ləməyasəe tu kunyɔntu kəyək ɪ ka we ka taa tənə, na ye ɪcate nyəma ka pola ɪ kiŋ ɪ ka waasa-we na ɪ ləməyasəe anɪ. Ama ɪ kunyɔŋ tək, ɪle ɪcate tu kəyək ɪ ta toosi si í polo na í na-ɪ. † ɪle kəyək ta tək ɪ tək. ¹⁶ M'p'uyú ma təma si ləməyasəe kəla teu ke toma. Paa na mpu pa nyənəyɪ kunyɔntu ləməyasəe ke yem ké, kəyək ɪ nukɪ ɪ təm. ¹⁷ Ləməyasəe nyəma kuyəkɔtutu nti yəlaa nukɪ təpamm tɔ tə kəla teu ke hola nna nyuyə tu holiyina nyəkəŋ feinaa tɔ.

¹⁸ Ləməyasəe kəla teu ke yoou wontu ké. Ama ɪsəyau kulum wakələyənə kupantu payələ.

10 M'p'uyú ləməyasəe tu tasaa si teitei ɪsu kacɔsi tukuyə tulaalu taa na pə wakəli-ɪ tɔ, mpu tətəyək kumeləntu picim wakələyɪ ləməyasəe na teu.

² Ləməyasəe tu huwəe siyisina ɪ ntəyək tək ké, llena nyuyə fei tu huwəe náb kəena ɪ mpətəŋ tək. ³ Ye nyuyufəi tu təŋ mpaau taa, ɪ ləməyasəe lanjuyə katatəlayə tək, pə laki ké na ləlaa nyəm-ɪ si nyuyufəi tu. ⁴ Ye nyá sɔsɔ mu-ŋ na páná, taa kisi nyá təmlə. Mpi tɔ, təpamm lakasi cələyənə yulu ke kupəntuyə sɔsɔ ké. ⁵ ɪsəyatu natələyɪ ma nawa atə na tə nəyəsənə ɪsu pə liyituyuu nyuyə tu na í pəntɪ pulu tɔ. ⁶ Yulu kumeləŋ hikiyi təmlə sɔsɔkə, llena liyitee tu náb we səkpete taa. ⁷ Ma nawa yomaa cəyə kpaŋənəŋ na awulumpiya náb təŋ kəhəe ɪsu yomaa.

⁸ Ye wei ɪ hula púyú ɪ hotiyi ku taa ké, llena tum nyasa wei ɪ caatəyɪ kolunja tɔ. ⁹ Ye wei ɪ laki təmlə ke pəe təkəkələ a kuyɪ-ɪ ké, llena taasi fayalu náb we asola taa. ¹⁰ Ye laale tima na pá ta sala-tə, ketulu ke pə nukɪ təm naale. Ama ləməyasəe yekina na yulu waa.

¹¹ Ye tum nyasa ɪ tu waatu ɪni tum tu ɪni ɪ tá waa tumaa tək taa kəle.

Yəkɔtaya kəkəkə cəlyə

¹² Yəlaa caaki ləməyasəe tu kuyəkɔtutu ké. llena nyuyufəi tu kuyəkɔtutu náb wakələyɪ-ɪ. ¹³ Kumeləntəm ke ɪ caələyənə, llena í təkəna kpaŋuyə nyəntu.

¹⁴ Nyuyufəi tu luləsəyɪ kuyəkɔtutu ké. Yulu ta nyi mpi pu kək tɔ. Awe ká kəesɪ-ɪ mpi pu tə na pə la ɪ səm waali tɔ? ¹⁵ Nyuyufəi tu kaakəna ɪ təmlə ké. ɪ tu nyəŋ na í polo ɪcate taa.

¹⁶ Ye tətə wəna wulau ɪwaasələ na ɪ waali nyəma təmlə nté hiluyə tike, tətə nti tə təm we wəyɔ ké.

¹⁷ Tətə nti tə nu lelenj təkəle nti tə wulau ké kasəyampu na ɪ waali nyəma təkɪ pa təkənaya ke ka waatu si pá hiki toma, pə taya acima tɔ. ¹⁸ Felentú wei ɪ ta paasənə ɪ kutuluyə tayanuyə tɔ ku hotiyi ké, na kaakəntu nyəŋku náb luliyi. ¹⁹ Yulu laki təkənaya ké si í tək na í nu lelenj, llena sulum náb həsɪ lanje, na liyitee ke pa lakəna pə tənə. ²⁰ Taa tuu wulau ke nyá lotu taa, pəyele taa tuu liyitee tu ke nyá nanj kuhəntuyə taa. Pə taya pulu, kacəka heeliyina təm.

Məwəwə lapu

11 Pəti nyá təkənaya ke lum tək, kuyaku nakulɪ n ká tə na í tayanɪ-keye hikuyə. ² Ha nyá wənau həkəlyə ke yəlaa naatosompəkəlayə yaa pələfəi naanəwa. Mpi tɔ, n ta nyi ɪsəyatu nti tu mayəna-ŋ antulinya taa tɔ. ³ Paa timpi tək ké tuyə hotinaa, ku lonte taa tənaya ku saələyɪ. Ye tətə ɪ pilaa na ŋmuntuyə susi ku nukɪ teu ké. ⁴ Wei ɪ feŋiyi heelim tɔ ɪ tuuki pulu, na wei ɪle ɪ paasəyənə ɪsəŋmuntə ke nyənuyə tɔ ɪ kuŋ pulu. ⁵ N kaa pəsɪ na í cəkəna heelim mpaau. Pəyele n kaa nyi ɪsənə pə ŋmaaki pəyaya ke ka too lotu taa na ka feesiyi tɔ. Mpu tətəyək nn pəsəyɪ na í cəkəna lso wei ɪ laki pə tənə tɔ ɪ təmlə. ⁶ Pə tək ké pə wəe si í tuu nyá kututuuum ke tanəŋ tətə halənə taanaya, taa həsɪ. Pə taya pulu, n ta nyi si tanəŋ yaa taanaya kututuuum ká kələna lapu, yaa pə tənə pu wəe teu.

⁷ Ilim naakuyə tɔ pə we teu ké, na ɪse lanje heəkəna pə nyaaləm. ⁸ Ye yulu weesuyə tayaala pusi payələ, í sa lso ké si tənə si tək. Ama í tək ké si səkpetuyə kuyeeŋ ká wəe payələ. Pə tənə mpi pə kəŋ tɔ pə cəkənau we katə ké.

Kufalanj yəlaa layatu tasuyə

⁹ Ifepu nyá, yəwəna nyá ifepile ke tə waatu na í nu tətə lelenj, təŋ ɪsənə pə ha-ŋ nyá lotu taa tɔ, na ɪsənə nyá ɪse naaki tɔ. Ama tək si lso ká tə na í yaa-ŋ huule ke pə tənə pə tək. ¹⁰ Hatələna nyá nyamlə ke nəyəsəe, na í cələna nyá tənuyə ke wusasi. Pə taya pulu, ifepile na tə alaafəyə we təm ké.

12 Ama tək si nyá ŋmalu tək ké nyá ifepile kuyeeŋ taa, na pəcɔ wəe asəyəe na pusi nsi si taa n ká tɔ si: Weesuyə fəe-m lelenj tɔ si kək. ² Na pəcɔ ilim, na nyaaləm, na ɪsɔtu, na ɪsɔtulunasi yu nyá tək, na pə wəe ɪsu tətə feəkuyə na ɪsəŋmuntə tayanɪ lapu tɔ.

† Ləlaa tələsəyɪ si apalu kunyɔntu waasa ɪcate

³ Waatu ւնալի նյա դկրալասի ւսի սի կէտիւ-դ տ սի սուկի սելուս, նա նյա րոհիւ տոյ նյառա ննա ւու ա սալալի-դ տ ա նուկի, նա նյա կէլա ննա ա կա ւէ ւսու նաղլաա տ ա րասա հոլուս, նա ա հէսի նաղսոս, նա նյա ւսէ ննա ա ւէ ւսու րաթոլէ նյառլաա տ ա ւու նաւ. ⁴ Saa ւնալի նյա դկրաղի տալի, նա նյա րոհո րասա, նա կառասու կոու ֆէսիւ-դ, նա յոնտառա տառա լէլէյ սի. ⁵ Na հ ւու տաքալէնառա, նա րաաս ւէ-դ տոչոնտ, նա նյա նոսոս հսլսու ւսու տոսո դկու կու հէտ հսլսուառա տ. Na նյա րոհիւ մալ-դ յոյ ւսու սալա, նա տուսի րէ կոնյուսոս սի նյա րոհո տառ. Kuyaku նակու ւլէնա րա րոնա-դ նյա կառաղա տաղա տառ նա ւիլառա նառա շոկու հաթալէ տո. ⁶ Tawasi նյա դմալս տոռ նա րաթո նյա ւէսոսոս դկու կու ւէ ւսու լիյիտէ նյալալսոս դմառաղա տո կու շէ, յառ կու յոկու ւսու ւալա հէս յառ լսմ հաղաղա կէ հիտէ րոհո, յառ կու շէ ւսու րոչոթէ կուլուլէ շէկոսոս նա տա հոտի լոկո տառ տ. ⁷ Na րաթո նյա տոսոս րասի տէտ նտի րառ դմառա-կու տո, նա նյա ֆէսոսոս նառա մալս լոչ ւէ ւ կա տ-կու տո ւ կիդ.

⁸ Mpuylé lamayasé tu tōma si pə təna pə wə piti ké na pə cəkənu wə kate.

Kutəkətu

⁹ Pə taya lamayasé tike kə waasu tu ka wəna. l səyasa yəlaa kə nyəm tōm. Pəyēle ւ ոււառա տուառ նա ւ յասի ա տառ նա ւ տառառա ա րաղալէ. ¹⁰ Lamayasé tu kaasa ւ տալի նա ւ հիկի տոմ լէլէյ նյառտու նա ւ տէլասի-տալի տէտէ. Tə ké tōm tampana nyəntu kə. ¹¹ Lamayasé tu kuyəyətutu wə kə ւսու կրատոյոս կոսէդտոսոս դկու րա կէտիւնառառա տո, նա նյառառա ւառա կալաղի նյառառա կառառա տ. Tiikilu kulum ւու ւ կառնա-յէ. ¹² Pəle pə paasi ւլէ մա րաղալս, րասառա սի տաղալս րաղալէ դմառա ֆէ տառաղա, նա նյառ րէկոսոս կատաղաղառա կառու տոսոս կէ. ¹³ Səyəsəyə kune kə nyəyə nte si h nyana ləw, նա հ տոկալի ւ կոսասուտ. Təmlə nte pə tu paa yulu wei si ւ լա տոչոլէ. ¹⁴ Ləw kə huuna yəlaa kə րա կուլառտու տառա տոռ կէ, րառ կոյմէսոտ կուրառտու յառ ւսաղատ.

† *ՏԻԿԻԼՍ: Tiikilu ւնէլլէ շառ, րա րաթալի նա րա ւէլէ լոչ յառ Տալոմոռ, հալս լէլառ նառա տոյ սի Մոյսի.*

(lfepu nyəntu)

² ʒsu yaaye weu sɔwa heku tɔ,
m̄p̄ȳḡȳ ma kusɔɔlaya nyá n we p̄elaa lelaa taa.

(P̄elb nyəntu)

³ ʒsu tɔyɔ kutɔɔɔɔ weu hɔtɔyɔ tɔy taa tɔ,
m̄p̄ȳḡȳ ma kusɔɔlu nyá n we lfepiya lelaa taa.
Nyá ʒsotom taa ké ma nyula ɔayau.
Nyá pee we lelen ke ma nɔɔɔ taa ké.
⁴ Acima taa ké n pona-m nyá tɛ.
Nyá tuuta wei n kraasa ma nyuyɔ taa tɔɔɔɔɔɔɔ.
⁵ N ɔela-m tɔyɔ ŋku pa yaa si ʒesɛn tɔ ku pee
kakalasi na má tɔɔɔ na p̄é s̄ana-m.
N ha-m tɔyɔ pee na má muu na p̄é ha-m toma.
Mpi tɔ, sɔɔɔɔɔ kutɔɔɔ kra-m ké.
⁶ Te ma nyuyɔ na nyá niŋ mp̄ət̄ɛŋ.
Kpek̄ana-m na nyá ntɔɔɔɔɔ.

(lfepu nyəntu)

⁷ Hai, Yosalem p̄elaa mɛ,
ma tuukina nam̄ɛŋ na nasɛn si:
Í taa paati tá sɔɔɔɔɔ na p̄ə waatu ta tata.

lfepu k̄ontɛ

(P̄elb nyəntu)

⁸ Í nu ma kusɔɔlu nɔɔɔ.
ʒ maak̄ana nteyɛ p̄ɔɔɔ na pulasi tɔɔ na í k̄ɔɔ.
⁹ Ma kusɔɔlu nəȳəs̄ana ké ʒsu nasem
yaa kap̄ələŋa kufalaya.
Hali unəȳəle tá kolun̄a waali na í nyənəȳəna p̄ətote.
¹⁰ ʒ yaaki-m si: Ma kusɔɔlaya nyá.
Kuli na n̄ kɔɔ.
¹¹ Mpi tɔ, yoluma tema.
Tɛu tema, ku si t̄ənaya.
¹² Tawa taa kutɔɔɔɔ tu hetu ke tetu taa.
Yon̄kraama waatu tapayale.
lhokaya wiiwa tá tetu taa.
¹³ Tɔy wei pa yaa si fikinaa kancaalaya nyəŋ t̄ɔŋa
ʒuluyɔ,
na tɔyɔ ŋku pa yaa si ʒesɛn tɔ ku hetu sɔɔsɔy n̄á
nyalaa.
Kuli na n̄ kɔɔ, ma kusɔɔlaya kup̄an̄ka.
¹⁴ Ma kup̄an̄ka nyáɔá kukp̄am̄ɛŋ p̄ɔɔɔ taa.
Nyá wei n we ʒp̄ilisau taa timpi we katɛ tɔ.
Hulu-m nyá ʒsentaa,
yele na má nu nyá nɔɔɔ.
Nyá ʒsentaa tewaya na nyá yɔɔɔɔɔ we lelen.

(Toto nyəntu)

¹⁵ Í kra taale wontu s̄əkp̄etu nti t̄ə wak̄ələȳi ta
ʒesɛn̄aa tɔ.
P̄ə taya pulu, pa tu hetu.

(P̄elb nyəntu)

¹⁶ Ma t̄anna ma luyɔ t̄ɛ kusɔɔlu.
Na ʒlé ʒ t̄anna má.
Yaayenaa taa ké ʒ tiikiyi ʒ kalək̄ɛŋ.
¹⁷ Ma luyɔ t̄ɛ kusɔɔlu nyá, tɔ pulasi tɔɔ,
na n̄ kɔɔ ʒsu nasem yaa kap̄ələŋa kufalaya,
na p̄éɔ̄ ahoo yu na nikaɔa kra.

P̄elb toosiɔina lfepu

(P̄elb nyəntu)

3 M̄p̄ȳḡȳ ma toosa ahoo si
ma kusɔɔlu nté ma p̄eeka kato tɔɔ.
Na má p̄eeki, na má p̄eeki, ma ta na-ʒ.
² ʒena má kuli na má ɔɔɔ ʒatɛ.
Na má p̄eeki-ʒ n̄k̄n̄k̄si t̄ɛɛ,
na hap̄ɛ tɔɔ, ma ta na-ʒ.
³ ʒena má sulina tan̄laa mpa pa ɔɔk̄i ʒatɛ tɔ
na má p̄ɔɔsi-we si:
Í nawa ma kusɔɔlu na?
⁴ Ma polaa si ma t̄eeki pa tɔɔ ʒɛ,
ma ná ma kusɔɔlu nté.
Na má k̄ipi-ʒ na má t̄k̄i-ʒ teu na má pona-ʒ ma too
t̄ɛ.
Na má suuna-ʒ wei ʒ ʒula-m tɔ ʒ nan̄ taa.
⁵ Hai, Yosalem p̄elaa mɛ,
ma tuukina nam̄ɛŋ na nasɛn.
Í taa paati tá sɔɔɔɔɔ na ku waatu ta tata.

(P̄elb nyəntu)

⁶ Pepe ʒuna wulaya tetu taa na p̄é k̄ɔɔ
ʒsu wontu pee tulaalu nyɔɔsi?
⁷ Wulau Salum̄ɛŋ amaka k̄ɔŋa.
Na ʒɛȳɛli yoolaa taa yoolaa nuutoso ke ʒ waali.
⁸ Pa t̄ana pa k̄eləma yooú ké.
Pa paa ʒayale ke pa k̄ɔk̄ɔm̄ɛŋ taa.
Na pá tan̄a asola nna a k̄ɔɔ ahoo tɔ.
⁹ ʒip̄an̄ taasi kup̄an̄si ke pa saaka
wulau Salum̄ɛŋ amaka ʒu.
¹⁰ ʒiȳitee nyəȳətu ke pa lupa ʒ k̄rat̄ɛŋ,
na t̄ətesile ke wula.
T̄əɔayale ke puuyɔ kuseɛmuuyɔ kup̄an̄ku.
ʒena Yosalem p̄elaa n̄á p̄ə p̄ə taa ké
p̄ɔɔɔ wei pa s̄p̄əna sɔɔɔɔɔ tɔ.
¹¹ Siȳɔŋ p̄elaa mɛ,
í ʒu na í ná wulau Salum̄ɛŋ ntenuyɔ
ŋku ʒ too tema-ʒ ʒ ak̄payale wule tɔ.
Ku ké ʒ ʒan̄hulum̄ɛ sɔɔɔɔɔ kuyaku ké.

(lfepu nyəntu)

4 Ma kusɔɔlaya nyá,
ama n tewa, n tewaya t̄əkp̄apa.
Nyá ʒəp̄ee we nyá t̄ekentɛ t̄ɛ ké ʒsu alukuku.
Nyá nyɔɔsi h̄anta ʒsu p̄əŋ kaləku tiiki Kalaati puuyɔ.
² Nyá kela huluma ké ʒsu heen̄ kuhulum̄ɛŋ kaləku

ηku ku huntu pa kowa na kú luna lum tanyawle tɔ.
Paa heu wei na ɪ tompiya, nɔɔɔɔ ta lan.

³ Nyá ntompee we ɪsu kponkprontuɔu kusɛɛmuɔu.
Nyá lukpuɔutu naaki nyá tekente tɛɛ
ɪsu pa faya tɔɔu nakuli ku pɛle kusɛɛmlɛ.
Na nyá yɔɔɔɔɔɔ na leleɔ.

⁴ Nyá luyɔ we kɛ ɪsu Tafiiti kutuluyɔ kukuluyɔ
ηku pa ηmawa si pa suki yoou wontu tɔ.
Ku taa kɛ pa pusa kpalɛɔ iyaya (1000).
Yoolaa taa yoolaa kpalɛɔ kɛ.

⁵ Nyá hɛla naale we kɛ ɪsu nasem tompiya naale
tɔkuɔu yaayenaa hɛku tɔ.

⁶ Maa polo tulaalu miili puɔu tɔɔ,
na tulaalu kuwɔpu pulaya tɔɔ.
Na pɛɔɔ pɛ nyaali na sɛkretuɔu yá.

⁷ Ma kusɔɔɔɔɔɔ nyá, n tewayɔ tɛkpaɔa.
Nya tiili tá pɛnti paa pɛɔɔ.

⁸ Ma tanjiyaya nyá, kɔɔ.
Kɔɔ na tɛ lu Lipan puɔu taa.
Hatoo Amana, na Senii,
na Hɛɛmɔɔ pɛ pɔɔɔɔ nyɔɔɔɔ taa kɛ n ká nyɛni tetekɛ.
Tɔɔɔɔɔɔ lona we tɛnaya.
Na kroon tɛɔɔɔɔɔɔ.

⁹ Ma newaya, ma tanjiya nyá, n hɛɛsɛɔi ma lanɛ kɛ.
Ye n nyɛna-m tɔm kulum pɛ laki-m teu kɛ.
Ye ma nawa nyá luluyɔ pile kulumtɛɛ pɛ laki-m
leleɔ.

¹⁰ Ma newaya, ma tanjiya nyá,
Nyá sɔɔɔɔɔu we teu kɛ.
Nyá sɔɔɔɔɔu kɛla-m sulum tɛɔɔɔɔɔɔɔɔ.
Nyá tulaalu sɔɔɔɔɔ tɛɛwa lɛmpa tɛna.

¹¹ Ma tanjiya nyá, tɔɔ nim kpeɔ nyá ntompee tɔɔ kɛ.
Nyá nsɛmlɛ tɔɔ we ɪsu naalɛm na tɔɔ nim.
Na nyá wontu sɔɔɔɔɔ nɔ́ɔ we ɪsu Lipan tetu hɔtuyɔ
hetu.

¹² Ma newaya, ma tanjiya nyá.
N we kɛ ɪsu halɛm mpi pa lɔpa kalaa tɔ.
Yaa hite nte tɛ tɔɔ pa sulaa tɔ,
yaa sɛɛlu wei ɪ tɔɔ pa taalaa tɔ.

¹³ Nyá lɔɔɔ lum niyitiyina tɔɔ taale
nte tɛ pee we leleɔ kɛ teu tɔ.

Tulaalunaa kupama tɔɔ nyɔɔɔɔ
¹⁴ tɛnaya waani waani kɛ,
na pɛ kpenna kusayalaa kupama.

¹⁵ N we kɛ ɪsu halɛmnaa sɛɛlu
yaa lum kupam lɔɔɔ.
Yaa lum mpi pɛ lukɛna Lipan tontɔɔɔ tɔɔ tɔ.

(Pɛɛɔ nyɛntu)

¹⁶ Ilim ntɔɔɔɔ na pɛ mpɛtɛɔɔ heelim ɪ kuli
na pɛ má ma halɛm tɔɔ na pɛ tulaalunaa sɔɔɔɔɔ
nyala.

Ma kusɔɔɔɔ nyá suu nyá halɛm taa,
na n tɔɔɔ pɛ pee leleɔ nyɛna.

(lfepu nyɛntu)

5 Ma newaya, ma tanjiya nyá.

Ma suuki ma halɛm taa na má caa
ma tulaalu miili na tulaalunaa lɛlaa.
Maa tɔɔɔ ma tɔɔɔ setaya.
Na má nyɔɔ ma sulum na ma naalɛm.

(Taapalaa nyɛntu)

Ma taapalaa mɛ ɪ tɔɔɔ na ɪ nyɔɔɔ.
Sɔɔɔɔɔ ɪ ku-mɛ ɪsu sulum.

Pɛɛɔ tula nɔɔɔɔɔ ɔɛ, lfepu si n ka su-m le

(Pɛɛɔ nyɛntu)

² Ma tookaya yaa, paa na mpɔ má na ma ɔɛ.
Mpuɔú ma nuwa ma kusɔɔɔɔ nɔɔɔ na ɪ laki
kaafala na ɪ tɔɔ si:

(lfepu nyɛntu)

Tulu-m, ma newaya, ma kusɔɔɔɔɔɔ.
N we-m teu kɛ ɪsu alukuku,
nyayale ma kupanɔka.
Mpi tɔ, ahoo ɔɔɔɔ kpa-m kɛ na ma nyɔɔɔɔ tɔɔ na lum.

(Pɛɛɔ nyɛntu)

³ Ma tɛma ma wontu wɔɔɔɔɔɔɔ.
ɔɛnayaɛ maa tayani-tɔɔɔ suuu?
Pɛɔɔ ma kowa ma nɔɔɔɔɔɔ.

ɔɛ ɔɛnaya maa tayani-yeyɛ pilisuyɔ tɔɔɔ?
⁴ Mpuɔú ma kusɔɔɔɔ susa ɪ niɔ na pɔɔɔɔɔ.
Na ma lanɛ taa la tɛnyau.

⁵ ɔɛna má kuli si ma tulɔɔi ma kusɔɔɔɔ,
na ma ntantaku na ma mpee tɔɔ tulaalu
taana kampu tɛtɔkɛɛ.

⁶ Mpuɔú ma tula ma kusɔɔɔɔ, ɔɛ ɪ tɛma tɛɛu.
Ama ɪ kuɔɔɔɔtutu wakɛla ma lanɛɛ.
ɔɛna ma pɛɛɔɔɔɔ ma ta na-ɔɔ.

Na má yaa-ɔɔ ɪ ta ɔɔ.

⁷ Mpuɔú ma sula tanɔɔɔ mpa pa ɔɔɔɔ ɔɔɔɔ tɔ.
Na pá ma-m na pɛ ku-m, na pá lɛɛɔ ma tekente.

⁸ Hai, Yosalem pɛɛɔɔ mɛ, ma wiina-mɛ.

Ye ɪ sula ma kusɔɔɔɔ,
ɪ heeli-ɔɔ si sɔɔɔɔɔ kutɔɔɔ kpa-m.

(Pɛɛɔɔ nyɛntu)

⁹ Hai, alaa taa telu nyá,
weyɛ nyá kusɔɔɔɔ ná tɛɛwa,
na n wiikina-tuyɔ mpɔ?

(Pɛɛɔ nyɛntu)

¹⁰ Ma kusɔɔɔɔ nyá n sɛɛwayɔ tɛkpaɔkpaɔɔ.
Paa n we yɛlaa iyisi naanuwa (10000) taa,
pa nyɛɔɔɔ-ɔɔ kpaɔɔɔ kɛ.

¹¹ Nyá ɔɛntaa tewayɔ ɪsu wula mayamaya.
Na nyá nyɔɔɔɔ nɔ́ɔ yawa tɛpolopolo ɪsu páɔu hetu,
na si pila kilikili ɪsu katɛkatuyɔ.

¹² Nyá ɔɛpɛɛ weɛ kɛ ɪsu alukukunaa kɛ lum
kukpɛmim nɔɔɔ.

Na pá yaaki naalam taa na pá heesayi timpi pa
 ɔɔlɔna-we ɔ.
 13 Nyá lukpuyutu tewayá isu tulaalunaa tuɔ taale.
 Na nyá ntompee we isu yaayenaa
 mpa pa ɔɔ tulaalu miili kpeɔ ɔ.
 14 Nyá niɔ we ké isu wula kukuwee
 nna a ɔɔ pa tu liyitee pee ɔ.
 Na nyá ɔɔnyu ɔɔ náá we isu tuu kete kusotile
 nte tɔ ɔɔ pa tu liyitee pee ɔ.
 15 Nyá ɔɔheɛ we ké isu liyitee pee kuhulumɛɛ
 akelenaa mpa pa tapɔɔ tɛɛ pa tema wula ɔ.
 Na nyá nyɔnyu taa we isu Lipaɔ pɔɔɔ.
 Nyá nyuɔ kulaa ké isu tuɔ ɔɔɔɔɔ, n feina saala.
 16 Nyá kuyɔɔɔtutu tɔna na leleɔ ké.
 Na nyá pɔ tɔna pɔ we teu.
 Yosalem pɛlaa mɛ,
 ma kusɔɔlu nté, ma paalu kele.

(Pɛlaa nyɔntu)

6 Alaa taa aɔɔpa nyá,
 leye nyá kusɔɔlu polaa?
 Nkuɔ u tɔnaa?
 Ta na-ɔ tɔ pɛkɔ-u.

(Pɛɛɔ nyɔntu)

2 Ma kusɔɔlu n pola nyá taale nte tɔ taa tulaalu
 ɔɔɔɔny nyalaa ɔɔɔ sɔ n caaki yaayenaa
 na n tiiki nyá kalɔku.
 3 Má tɔna ma kusɔɔlu nyá na nyá tɔna má ɔɔɔ.
 Yaayenaa taa ké n tiikiyi nyá kalɔku.

Pɛɛɔ wɛɛtu

(lfepu nyɔntu)

4 Ma kusɔɔlaya nyá,
 n tewayá isu Tiisa icate.
 N we leleɔ isu Yosalem taa ɔayale.
 Ama n we ɔɔɔntu isu yoolaa na pa tuutanaa.
 5 Keɛsɔ nyá isɛ anɔ a ɔɔɔɔɔ-m ké.
 Nyá nyɔɔɔ hɛnta isu pɔɔ kalɔku tiiki Kalaatɔ puɔ.
 6 Nyá kela hulumaá ké isu heɔɔ kuhulumɔɔ kalɔku,
 ɔku ku luuna lum tɔnyɔɔɔ,
 na paa heu wei na u tompiya ɔ.
 Nɔɔɔlu ta helɔmɔ.
 7 Nyá lukpuyutu naaki nyá tɛkɛntɛ tɛɛ
 ké isu pa fayá tuɔ nakulɔ ku pile.
 8 Wulau pɛsɔɔ na í wɛɛna taya alaa ke nutoso.
 Na asaala ke nuunaasa, na saalaa náá fei kaluɔ.
 9 Ama nyá tike ke nyá too lula alupɔyaya na u kɔla-ɔ
 ɔɔɔɔɔ.
 Nyayale ma kupanɔka, n wɛ-m teu ké isu alukuku.
 Pɛlaa naaki-ɔ na pá yaaki-ɔ lanɔhulumle tu.
 Na taya alaa na asaala ɔɔ ná saɔɔ-ɔ.
 10 Alu wei u lukɔna mpu na í teeki kɔkɔ isu ilim,
 na í tewa isu isɔɔɔ?
 Na í we ɔɔɔntu isu yoolaa na pa tuutanaa?
 11 Ma tiwa tuɔ pee taale taa

si ma naaki tetekale taa mɔhoo kufana.
 Na má ná si tuɔ wei pa yaa si lesɔɔ ɔ u helɔɔ,
 na tuɔ leleɔ tuɔ hetu na.
 12 Ma ta ɔɔkɔna, ama ma kunyuluɔ pɛsa-m ké
 isu ma yɔlaa kasayampiya yoo kɛkɛnaa.

(Alaa na pɛlaa nyɔntu)

7 Sulamii pɛɛɔ nyá, kɔk, kɔk,
 Kɔk, na tɔ nyɔntu-ɔ.
 Pepe ɔɔ ké í nyɔntuɔ Sulamii tu?
 U we ké isu kpeka naale paale.

(lfepu nyɔntu)

2 Awulumpu pɛɛɔ nyá,
 ama nyá ɔɔheɛ tewa nyá ntanɔkɔpala taa.
 Na nyá tɔnaya náá we isu lutu nti niɔ tɔmle tu lupa
 ɔ.
 3 Nyá lotu kulutaa ké.
 Tɔ taa u lanɔɔɔ sulum ɔɔɔɔny nyɔm.
 Pɔyele tɔ ɔayá ké isu tɔɔnaya pee huɔule ke
 yaayenaa heku.
 4 Nyá hɔla naale we ké isu nasɛm tompiya.
 5 Nyá luɔ nɔɔsɔna isu tuuɔ kela akele.
 Nyá isɔpee we isu Hɛsɔpɔɔ icate kɔɔ luuna.
 Na nyá mɔntɛ náá sɔɔ isu Lipaɔ akele,
 wei u ɔɔ pa feɔɔina Tamasi hɔɔɔɔɔ ɔ.
 6 Nyá nyuɔ sɔɔna ké isu Kamɛɛɔ puɔ
 na nyá nyɔɔ náá we isu nyaaluɔ ɔku
 pa lii akɔaɔyala ɔ.
 Pɔ ɔka wulau kɔɔlu ke nyá nyɔɔ kɔaɔ taa.
 7 Ma ɔɔɔɔɔ tu nyá, ama n tewayá.
 Nyá nyɔnyu taa we teu.
 8 N sɔɔna ké isu páá.
 Na nyá hɔla náá we isu kɔakɔatukunɔ.
 9 Ma tu ma taa si maa kɔa páá ɔku.
 Na má sɛtɔ ku tukunɔ.
 Nyá hɔla anɔ a wɛ-m ɔɔɔɔ isu lesɔɔ tukunɔ.
 Nyá feesɔɔ wɛ-m ɔɔɔɔny isu tuɔ pee.
 10 Nyá kuyɔɔɔtutu we leleɔ ké isu sulum kupam.

(Pɛɛɔ nyɔntu)

Pɔ ké ma kusɔɔlu sulum ké.
 Isu pɔ kpeɔnyu mpa pɔ kuwa ɔ pa ntompee ɔɔ ɔ.
 11 Ma kusɔɔlu tɔna-m na u kunyuluɔ we ma ɔɔ.

Ye pa ɔɔla-ɔ pɔ lanɔhulumle

(Pɛɛɔ nyɔntu)

12 Ma kusɔɔlu nyá, kɔk na tɔ lu.
 Tu suu aɔalɛ taa ké ahoo.
 13 Lena tɔ kɔa lesɔɔ tuɔ taale ke tananɔ kupanɔku
 na tɔ ná si pa tu hetu na tɔ yeɔɔɔɔɔ?
 Na tuɔ leleɔ tuwa yaa u ta tu?
 Tɔnaya maa hulɔ-ɔ ma ɔɔɔɔɔ tɔna.
 14 Tuɔ wei u kusɔɔ apalaa kunyuluɔ ɔ u ɔɔɔɔny
 kɔaɔ.

Tə wena tá nɔɔɔɔ tɛɛ ké tɪɪ pee kupana.
 Paa kupənɛɛ paa kufana.
 Ma kusɔɔɔ nyá, nyaga ma su-ye.
8 Ye ma na-ɪ tɪ kaawa too kulum,
 ma wɔɔɔɔ-ɪ awalɪ kɛɛ timpɪ timpɪ ma suliyi-
 ɪ tɔ.
 1 ɪɛ nɔɔɔ taa yɪ-m.
 2 Maa pona-ɪ na má susɪ-ɪ ma too tɛ na ɪ sɛɛsɪ-m.
 Na má yeɛ na ɪ nyɔɔ ma sulum sɔɔsɔɪ nyəm.
 Mpi pə ké ma tɔɔ pɪɛ nyəm tɔ.
 3 Te ma nyuɔɔ na nyá niɪ mpətəɪ,
 Kpekəna-m na nyá ntɔɔɔɔ.
 4 Hai, Yosalem pɛɛɛɛ mɛ, ma tuukina-mɛ.
 ɪ taa paatɪ tá sɔɔɔɔ na pə waatu ta tata.

(Pɛɛɛɛ nyəntu)

5 Pɛɛɛɛ wei ɪ kɔɪna ntɛ na wulaga tetu tɔɔ,
 na ɪ nyəka ɪ kusɔɔɔ tɔɔ?

Sɔɔɔɔ tɔɪ

(Pɛɛɛɛ nyəntu)

Tɔɔ tɛɛ ké ma feesa-ɪ.
 Tənaɔ nyá too wei ɪ lula-ɪ tɔ ɪ kraɔa nyá hɔɔɔ.
 6 Su-m nyá lanɪ na nyá ɪkpaɔəna tɔɔ ɪsu kuyusɔɔɔ.
 Mpi tɔ, Sɔɔɔɔ wɛ tɔɪ ké ɪsu səm.
 Na ɪsəsɛɛɛɛ náá wɛ toma ɪsu atətɛɛ.
 Sɔɔɔɔ nyəmá kɛ kɔkɔ nyəna ké.
 Ku ké Tacaɔ kɔkɔ ké.
 7 Lum sɔɔɔɔ ɪ pəsəɔɪ na pə teesi ku kɔkɔ.
 Pəyeɛ pusi sɔɔɔɔɔ kaa li-ku.
 Ye yulu cɛɛɛ ɪ təɔɔɔ wɛnaɔ təna
 sɪ ɪ laɔasəɔəna sɔɔɔɔɔ, ɪsu pa tuu-ɪ.

(Pɛɛɛɛ taalunaa)

8 Tə wena newaga alunyaɔka ɪka ka ta luta həla tɔ.
 ɪsənaɔa tɪ la kuyaku ɪku
 paa yɔɔɔɔ ká asasaalɛ tɔm tɔ?
 9 Ye ka tɔka ka tɪ na ká kisi yeɛyeɛɛ,
 tɪ yɔɔɔna-kɛ na kɔkɔka wontu.
 Ama ye ka pəsa ɪsu yəɛɛ təna nɔɔɔɔɔ,
 tɪ təkɪ-kɛ na kpeɪkpeɛɛɛ tɔɪ nyənsɪ.

(Pɛɛɛɛ nyəntu)

10 Ma tɔka ma təɔɪ, ma feɪ yeɛyeɛɛ taa.
 Ma həla sənaɔ kɛ ɪsu akelenaa.
 Mpu tɔ, ma kusɔɔɔ nyənəɔɪ-m wei ɪ kɔɪna hɛsɔɔɔ
 tɔɔɔ.

(ɪfepu nyəntu)

11 Mɔɔɔɔ Salumɔɪ tɔma sɪ:
 Ma wena tɪɪ wei pa yaa sɪ ɪsɛɪ tɔ ɪ taalɛ
 kɛ timpɪ pa yaa sɪ Paalɪ-Hamɔɪ tɔɔɔ.
 Ma yelina-tɛɛɛ tɔɪɔɔɔ,
 paa wei ɪ kɔɪna-m tə kululum kɛ liyitee nyəɔətu iyaga
 (1000).

12 Ma tɪɪ taalɛ wɛ ma kiɪ ké.
 Salumɔɪ nyaa kraɔa liyitee nyəɔətu iyaga (1000).
 Ləsɪ tə taa kɛ nyəɔətu ɪmunusɔɔ (200) na ɪ cɛɛɛ
 tɔɪɔɔɔ.

13 Nyá wei n wɛ haləm taa tɔ,
 nyá taapalaa kema ɪkpaɔɪ sɪ pa nuɔɔ nyá nɔɔɔ.
 ɪɛ yeɛ na má nu-kɛ.

14 Ma kusɔɔɔ nyá kraɔa asewa ɪsu nasɛm yaa
 kapaɔəna kɛ tulaalunaa puɔɔ taa na ɪ kɔɔ.

Isayii

Kutulutu

Lseyeli nyéma kupəntəŋ na pa wahalanaa tɔm ke Isayii yɔɔtəyi l takəlaya kanə ka taa. L yɔɔtəyi tɔtɔɔ isəna lɔɔ ké sɔɔ ke piitimnaa tɔɔ tɔ. Pəyele lɔɔ heesəyi lseyeli nyéma lanə. Na l kɔɔsi nsi l silwa si l ka kɔna waasulu na l waasi-we tɔ. Waatu wei lseyeli nyéma ká tɛ yomle tɔɔɔ ke Papiloni taa lɛna pa kakaasaya məli lseyeli taa na pá tɔɔ pa tɛtu.

Isəna pa faya Isayii takəlaya tɔ:

Yuta nyéma na piitimnaa pa wɛɛtu, titite 1-39

Lseyeli nyéma lanheesəle, titite 40-55

Lseyeli nyéma məluɔu tɔm, titite 56-66

HCYCLUYU KANCAALAYA NYENJKU

1 Tɔm nti pə kulaa na pá hulɔ Amɔti pəyalu Isayii tɔɔɔ. Yuta tɛtu na Yosalem ɛatɛ pa tɔm ké. Yuta awulaa Osiyasi na Yotam na Ahasi na lsekiyasi pa pɔɔle taa ké l ná-tɔ.

Lseyeli yəlaa ŋkɔantɛɛlɛŋ

² Lɔɔtɔnuɔu, nu. Tɛtu, ke ŋkɔantɛɛlɛŋ.

Tacaa yɔɔtəyi si:

Hali má tɔɔ piya na má pɔsi-si, lɛna sí kuləyi ma tɔɔ?

³ Nau nyəmə l tu, na kɔntəya ná nyi wei l caləyi-ke tɔ. Ama lseyeli nyéma ná tá nyi pulu. Ma yəlaa mɛe paa nuɔi.

Puluɔu fɛi tɔɔŋ ke Yuta tɛtu taa

⁴ Yəlaa pəntəlaa, na asayaa mɛ, mə tɔm we waiyo ké. Piitim nyaŋ nyəm na kawalaya piya mɛ, mə tɔm we waiyo ké.

Mpi tɔ, l lɔwa Tacaa na l nyəni lseyeli lɔɔ Nanə tu ke yem, l ha-l siyile.

⁵ Mə leyɛ l caa si má tasa mapu? Pepe tɔɔ ké l wɛe na l kama nyuɔu na ma tɔɔ kuluyu? Anɔ mə nyɔɔŋ ná fetilaa na l tɔki wahala ke mə taa.

⁶ Pə́cɔ pə kɔɔɔu mə nyɔɔŋ na pá silna mə nɔntaaləŋ tɔ,

tiili fɛi hiiu. Pə fetila-mɛɛ na hiŋnaa, na tɛmatɛ lona naaki.

Nɔɔɔlu ta nyaali-mɛ yaa l tú-mɛɛ nim, yaa l hɔkɔ mə hiŋ.

⁷ Pə kpiisa mə tɛtu na kɔkɔ nyaya mə acalɛɛ.

Kɔɔ nyéma wakəlayi mə tɛtu na l nyənəyi.

Pə wakəlaa ké isɔ

waatu wei nyutu taa nyéma ka kɔma tɔ.

⁸ Yosalem ke pə kaasaa isɔ cokəle ke kaama taa. Yaa caŋuyɔ ke tui wei pa yaa si lɛsɛŋ tɔ l taale taa, na yoolaa tama-l kotaya.

⁹ Ye Tacaa Pə tənə pə tu l taa kaasi-mɛɛ yəlaa ke pəɔɔ,

l ka nəɔsəna ké isɔ Sɔtɔm nyéma.

l ka wɛ isɔ Kɔmɔɔ nyéma.

lɔɔ sɛɛu mpi lɔɔ taa kɔakəna tɔ

¹⁰ Sɔtɔm awulaa mɛ, l nu Tacaa kuyɔɔtutu.

Kɔmɔɔ yəlaa mə l ke ŋkɔantɛɛlɛŋ na Tacaa kusəsutu.

¹¹ Tacaa pɔɔsəyi si: Pepeɛ ma lakəna mə kɔtasi tuu-tuum,

ma haɔa mə lwaŋ na mə nawee kɔtasi nsi kɔkɔ lusaa tɔ si nim. Ma nyəɔsa mə latəcənna na mə heeŋ na mə pəŋtulɔŋ caləm.

¹² Waatu wei l kɔŋ ma kiŋ tɔ awe heela-mɛ si l fɛi ma taya tɔɔ?

¹³ l yele kawalaya ke mə isɔtunaa kufama acima taa, na kuyɛŋ kuhɛsəŋ na mə kotuŋ acima taa. Maa caaki si má ná isayatu, na kuyɛŋ sɔɔkɔŋ pə situɔu.

¹⁴ Ma taa kɔakəna mə isɔtunaa kufama na mə acima ké.

A wɛ-m tɛlasɔ ké, ma kawa a tɔm.

¹⁵ Waatu wei l tɛkəyi-m niŋ tɔ ma kɛsəyi ma isɛ ké. Paa l lulusəyi sələməŋ tɔ, maa nuɔi.

Mpi tɔ, caləm suwa mə niŋ taa ké.

¹⁶ l sɔ lum na l lɔ nyɔɔŋ tɔɔ asilima kɛeluyɔ kɔtaya.

l yele mpi pə fɛi teu tɔ, na isayatu lapu.

¹⁷ l kɔlɛmɔ kupantu lapu, na l pɛɛki tampana təŋuyɔ.

Í paasəna mpa pa use pa təkı tɔ.
 Í ha sulau ke ı tampana.
 Í seena alu leelu tɔɔ.

Ye lseyeli nyəma kuləyi Tacaa tɔɔ

18 Mprúyú Tacaa tɔma si:
 Í kɔɔ na má na-me tə ciiki.
 Ye mə isayatu seewa isu tɔɔlum,
 tu hulumu isu kayalu.
 Ye tə seewa isu kpancəŋa,
 tu hulumu isu kponɔkpomulum.
 19 Ye ı ka tisaya na í nuna-m,
 í ka tɔya tetu kululum kupam.
 20 Ama ye í kisa na í kuləyi ma tɔɔ,
 í ká si yoou taa.
 Mpi tɔ, Tacaa yɔɔtəna.

Yosalem ıcate tayanuyu

21 Isənaya pə lapa na Yosalem ıcate
 kupante nté tə pəsi wasanɔkali?
 Pécɔ yəlaa kupama ka suna tə taa na pá tənəyi
 siyisuyu.
 Ama nɔɔnɔɔ yulukulaa wenna.
 22 Yosalem ıcate ka we ké isu liyitee.
 Ama nɔɔnɔɔ tə pəsa isu pɔɔɔɔɔɔ.
 Pəyele tu nəɔəsəna ké isu sulum kupam,
 ıle nɔɔnɔɔ pə pala lum.
 23 Tə awulaa ké tɔɔ kullaa ké, na ɔmulaa sənlaa.
 Pa təna pa sɔɔɔa kuhaan ké na pá pɛekəyi kasəyaya.
 Paa paasəyənəna alu leelu tɔm,
 pécɔ paa haaki sulau ke ı tampana.
 24 Pə tɔɔ ké Pə təna pə tu Tacaa wei ı ké lseyeli lɔɔ tɔ ı
 tɔma si:
 Maa læeti ma kolontunaa, na má weena tampana.
 25 Yosalem ıcate nyá maa tu nyá tɔɔ ké niŋ.
 Maa tu-ŋ kɔkɔ taa isu pa tayanuyu liyitee tɔ
 na kɔkɔ nyaya nyá asilima.
 26 Maa məŋna nyá huulaa kupama isu paa weu
 lɔŋtaa tɔ,
 na nyá layatu tasəlaa isu paa weu kancaalaya tɔ.
 Pəle pə waali ké paa yaa-ŋ ıcate kupante na
 kusiyisile.
 27 Ye Siyɔŋ nyəma layasaa na pá tənə mpi pə we teu tɔ,
 lɔɔ ká ya-we.
 28 Ama pu wakəli asayaa na pəntəlaa,
 na mpa pa lɔkɔ Tacaa tɔ paa le.
 29 Fəele ká kra-me na tui wei í luŋiyi tɔ.
 Tawa wena í fəenəyi tɔ a ká yele na í tɔɔ fəele.
 30 Mpi tɔ, í ká lontili ké isu waatu wei
 tui ınu ı hatu tɔkɔyɔ tɔ.
 Í ka té taasi isu waatu wei
 tui ınu ı lanəyi lum tɔ.
 31 Yulu toŋ tu ká pəsi isu nyuliya,
 na ı təma wee isu mamacəyələsi.
 Kɔkɔ ká nyaya í na ı təma ké,
 nɔɔɔɔ kaa teesi-ke.

2 Tacaa heela tɔm ntiyi Amɔti pəyalu Isayii tɔɔɔɔ.
 Toosee taa ké ı heela-ı Yuta na Yosalem pa tɔm.

Yəlaa tənə ká wee Yosalem taa
 (Kukalutu 2-4 na Misee 4:1-3)

2 Tacaa təyaya we puɔu tɔɔ ké.
 Kuyaku nakuli puɔu ŋku ku kulı
 na kú caya pɔɔŋ nyɔɔŋ taa na ku tɛe pulasi.
 Piitimnaa tənə ká polo ku tɔɔ.
 3 Yəlaa pəyalə ká polo na pá tɔ si: Í kɔɔ na tə kra
 Tacaa
 puɔu tɔɔ ké Yakɔpu lɔɔ təyaya.
 Na í huli-tuyu ı mpaan na
 tə tənə ı ıkrate.
 Mpi tɔ, Siyɔŋ ıcate Yosalem taa ké Tacaa kiiu na ı
 tɔm ká luna.
 4 ı ka huuna piitimnaa na í loli yəlaa pəyalə. ılena pá
 lu pa layaləe ke akuŋ, na pa ɔmantaasi ke lemsenaa.
 Piitim napəli pə kaa kulı lemri tɔɔ.
 Pécɔ nɔɔɔ kaa tasa yoou kreləmuɔu.
 5 Yakɔpu luluyu nyəma me í kɔɔ
 na tə tɔ Tacaa nyaaləm taa.

Tacaa kuyaku kuhuhunau

6 Tacaa lɔwa ı yəlaa Yakɔpu luluyu nyəma.
 Mpi tɔ, ilim təlule tɔɔ nyəma kulaputu suna pa heku.
 Pa laki totopoto isu Filiisi nyəma.
 Pəyele pá na kra nyəma pa krentəyi nɔɔɔ.
 7 Wula na liyitee su pa tetu taa, pa wənau fei tənaya.
 Kraɔanəŋ su pa tetu taa, yoou keekenaa fei kaluyu.
 8 Tui kulalaan su pa tetu taa ké,
 pá luŋiyi mpi pa lapəna pa niŋ tɔ.
 9 Pə tisa yulu ké na pé lumsi-ı. Tacaa taa wii-we.
 10 Í suu kukpaməŋ tɛe na í ɔmeli tetu tɛe.
 Í hatələna Tacaa sɔɔɔntu sɔɔɔntu na ı teu sɔɔɔm.
 11 Kalampaani nyəma ká ka nyɔɔŋ,
 na pé tisi isəcautunaa.
 Tacaa tike nté sɔɔ ke kuyaku ŋku.
 12 Mpi tɔ, Pə tənə pə tu Tacaa su kuyaku nakuli.
 Ku taa ké ı ká huuna kalampaani nyəma,
 na isəcautunaa, na mpa pa hɔŋ pa ti tɔ na í tisi-we.
 13 ı ka wakəli Lipan na Pasaŋ pə tui kukuləŋ tənə.
 14 Na pɔɔŋ kukuləŋ na pulasi kukulasi tənə.
 15 Na ate na ıɔ kutuluŋ sɔɔɔŋ tənə,
 na koloosi sɔɔɔŋsi acaləe tənə.
 16 Na kpuləŋ sɔɔɔŋ wei ı puki Taasisi tɔ ı tənə,
 na wontu nti tə tənə pa nyuləyi tɔ.
 17 Pu tisi yəlaa kalampaani ké na pa isəcau,
 Tacaa tike nté sɔɔ ke kuyaku ŋku.
 18 Tui kulalaan tənə ká saali yem.
 19 Yəlaa ká suu kukpaməŋ tɛe, na tetu tɛe si,
 pá hatələna Tacaa toŋ sɔɔɔŋ na ı pááná,
 ke waatu wei ı ká kɔɔ si ı nyaasəyi tetu tɔ.
 20 Kuyaku ŋku ku wule yəlaa ká tú pa tui wei pa
 lupəna wula na liyitee nyəyətə tɔɔ sɛməŋ na yuun si ı
 wakəli-ı. 21 Kukpaməŋ lona na ı pɔɔɔ taa ké paa suu
 na pá ɔmeli Tacaa sɔɔɔntu sɔɔɔntu na ı teu sɔɔɔm,
 ke waatu wei ı ká kɔɔ na í nyaasi tetu tɔ.

22 Í taa ha mə təyi yulu.
Heelim tike ke pə tu i muuna tɛɛ.
Mpu tɔ, i ta ke pulupu.

Yuta kawulaya wakəluɣu tɔm

3 li naaki mpi Tacaa Pə tənə pə tu ká læsi
Yuta tetu na Yosalem icate pə taa tɔɔɔɔ.
I ká læsi pə tənə mpi pə waasəyi yəlaa ke teu tɔ.
Pə kraɣau tɔɔɔɔɔ tənə na lum tənə tɔ.
2 Akanaa na yoolaa na huulaa,
na lɔɔ kuyɔɔɔtutu tɛləsəlaa
na nalaa na kukpatəlaa.
3 Na yoolaa nuɛ na naanuwa nyuɣu nyəma na
kupayalaa,
na layatu tasəlaa, na mpa pa lakɪ niŋ təma na
caŋəm tɔ,
na topotopo nyəma sɔsaa.
4 Tacaa ká kra-weyɛ awaasa ke awulaa,
na piya ŋmakəɫəyi-wɛ.
5 Yəlaa ka muɣuliɣi təma.
lfepiya ká kulɪ kukpatəlaa tɔɔ,
na tetelataa náá kulɪ kupayalaa tɔɔ.
6 Halɪ luluyɣu kulumuyɣu tu ká kra i tɛtu na í tɔm-i i sɪ:
Nyá wɛna toko tɔ, la ta wulau
na ŋ paasəna samaa yeleyeɛ iɛɛ.
7 Ama ílɛ i ká ma kapuka ke kuyaku ŋku sɪ:
Ma ta ke kɔɔɛ latu.
Pəyele ma fɛna tɔɔɔɔɔɔɔ, yaa toko ke ma tɛ.
Mpu tɔ, í taa kra-m wulau.
8 Yosalem cɛŋləyi, Yuta hotaa.
Mpi tɔ, pa kuləyi Tacaa teeli tɔɔ kɛ
pa yɔɔɔɔɔɔɔ na pa kulapəɛ taa.
9 Isəna pa isentaa wɛɛ tɔ,
mpu pə kuɣuna pa tɔm.
Pa lakɪ pa kawulaya kɛ təkɛɛɛɛɛ iɛɛ sɔtɔm
nyəma paa ŋmɛsəyi. Pa tɔm wɛ waiyo kɛ.
Mpi tɔ, mpe pa taɣanəna pa maɣamaɣa pa
wakəluɣu.
10 Í yɔɔɔɔɔ sɪ: Pɪi caɣana siɣisilu.
Mpi tɔ, i ká tɔɔɔ i tɛmlɛ kululum.
11 Ama isayau tɔm ná wɛ waiyo kɛ, pə kaa caɣana-i.
Mpi tɔ, i wɛ mpaau isayau taa kɛ.
Pɪi læti-i i kulapəɛ.
12 Mprúyú Tacaa tɔma sɪ:
Piya ŋmakəɫəɣəna ma yəlaa.
Alaa tɔkəna kawulaya ke pa tɔɔ.
Pa nyuɣu nyəma toliɣi-weyɛ
na pá wakəɫəyi mpaau ŋku pa təŋəyi tɔ.

Nyuɣu nyəma huunau

13 Tacaa kulaa sɪ i kaləɣəna i yəlaa.
I səŋaa sɪ i huukəna-wɛ.
14 Tacaa yaawa nɔnɔɔ ke yəlaa nyuɣu nyəma na pa
awulaa,
na í tɔ-wɛ sɪ:
Mə kuntuna ma tuŋ wei pa yaa sɪ lesɛŋnaa tɔ.
Í læka kunyɔntunaa nyəm na i suuli mə tɛɛsɪ.

15 Uɛ pepe tɔɔ kɛ í fɛləyi
ma yəlaa ke nɔnɔɔ na í
lakəna musuŋ ke kunyɔntunaa?
Tacaa Pə tənə pə tu yɔɔɔtəna mpu.

Tacaa kaləɣəna Yosalem alaa

16 Mprúyú Tacaa tɔma sɪ:
Yosalem alaa mə í kɛ isəcau nyəma kɛ.
Í tɔŋ na í hɔŋ luuŋ.
Mə isəpee nyənuɣu kusəyi kunyuləŋ.
Í tɔŋ nɔnɔɔ nɔnɔɔ na mə nɔnɔɔkpalasɪ wiiki.
17 Tacaa ka looli lseyɛli alaa mə mə nyɔɔŋ na pé ye-
meyɛ
ŋkɔŋkolasɪ na pé tu-meyɛ fɛɛɛ.
18 Kuyaku ŋkuɣu Tacaa ká wɔɔɔɔ mə kacɔka wontu
tənə. Pə kraɣau mə nɔnɔɔkpalasɪ na puluŋ wei í suuki
nyɔɔŋ tɔ, na mə kacɔka wontu nti tə kootaa iɛɛ isɔtɔ
kufalu tɔ. 19 Na ŋkraɣapəlasɪ, na krasɪ, na teken-
tənaa, 20 na saalasɪ kutemasɪ, na nɔnɔɔɛ taa yɔm, na
tampalanaa, na tulaalu kraləpanaa, na təlanaa. 21 Na
mə mpee tɔɔ kukuwee, na muuna tɔɔ nyəna, 22 na
acima wontu, na kraɣnaa, na tokonaa sɔsaa mpa pa
kentiɣi watu tɔ, na saalasɪ na hulurɔ, 23 na tokonaa
sɔsaa, na toko nyaanaa na nyuɣu saalasɪ, na luyɣu tɛɛ
nyənsɪ.
24 Tasətu sɔŋ ká læti tulaalu lonte,
na ŋmənaya ke tampala lonte.
Nkɔŋkolaya ke nyɔɔɔ kuhuɔkasɪ lonte,
na léyáɣa wontu ke acima nyəntu lonte.
Í naŋ fɛɛɛ na í
taa tokuyɣu ke kacɔka lonte.

Yosalem alaa leelaa tɔm

25 Layate ká tɔɔɔ Yosalem taa apalaa.
Yosalem yoolaa taa yoolaa ká sɪ təyoole.
26 Waatu iŋəyi Siyɔŋ icate nɔnɔɔɔɔ
ká wii na sí caɣa léyáɣa.
Pɪi kpiisi nɔnɔɔɔɔ, iɛna sí caɣa aɛɛ.
4 Kuyaku ŋkuɣu alaa naatosompɔɔɔɔɔɔɔ ká kpi
apalu kulum
na pá tɔm-i sɪ: Yele na té pəsɪ nyá alaa na pá
yaakəna-tuyɣu
nyá hətɛ na pé kɛɛli tá nyɔɔŋ tɔɔ mpuɪ.
Ye pə kaasa tá tɔɔɔɔɔɔɔ
na tá kutɔɔɔɔɔɔɔ tu paasəna tá tɪ.

Yosalem yəlaa kakaasaya

2 Kuyaku ŋku hoole nte Tacaa ká la na té nyɔ tetu
taa tɔ, í tɛ tu lana lseyɛli nyəma kakaasaya na pa
teeli. Tetu kululum ká la lseyɛli nyəma kakaasaya
sɔsɔɔntu na pa pəsuyɣu. 3 Yəlaa mpa mə í kaasaa na í
wɛ Yosalem taa tɔ, na mpa mə í wɛ Siyɔŋ taa tɔ, paa
yaa-mɛ sɪ lɔɔ nyəma. Mə tənə mə həla ke Tacaa ŋmaa
i takəlaya taa sɪ í ká caɣa Yosalem. 4 Tacaa ká nyaali
Yosalem pɛɛlaa asilima na i heelim. Tacaa ká nyaali
Yosalem taa caləm na i heelim mpi pə wɛ iɛɛ kɔkɔ tɔ.
5 Tacaa ká tu isɔŋmuntu na nyɔɔɔ ke Siyɔŋ puɣu

tənaɣa ilim taa, na ku tɔk kotilaa təna tɔk. Ahoo í yuwa, ɔle ɪ tu kɔkɔ ŋka ka muɣi tɔ. Tacaa teeli ká kentina. ⁶ Kukentim ká wɛɛ na pé kenti haŋaɣa ke ilim taa, na pé kenti tɔtɔɣɔ teu na ku heelim ke ahoo taa.

Tacaa lesɛŋ tuɣu

5 Í yele na má má, ma taapalu ke kawəyaya. Ma taapalu na lesɛŋ tuɣu pa kawəyaya ké. Ma taapalu ka wena lesɛŋ tuɣu ke tetu kupantu pulaya nakəli ka tɔk.
² L luka pulaya ŋkɛɣɛ na í ləsi ka pɛɛ təna. ɔlɛna í sɔ lesɛŋ tuɣu kupaŋku. L ŋmá tətəŋle kutuluɣu na í huli tənyaasəle. L tɛɛlaya si ku luli pee kupana ké. Ama kule ku ta luli kupana.
³ Ḿpúyú ma taapalu tɔma si: Tɔu, Yuta na Yosalem pə nyéma í huu má na ma lesɛŋ tuɣu tá tɔm.
⁴ Ma tɛma-kuyu pə tənaya lapu, má tasa we tɔtɔ? Ma tɛɛlayaa si ku luli lesɛŋna kupama. ɔle pepe tɔk ké ku ta luli pulu kupam.
⁵ Nɔkɔkɔ, maa heeli-mɛɣɛ nti maa lana-ku tɔ. Maa kpɛsi ku kalaa na heeŋ tɔɣɔ-ku. Maa yɔki ku koluŋa na mpatɔntaa feli-kuyu nɔkɔhɛɛ.
⁶ Maa yele na nyutu isayatu lɛɛki-ku. Nɔɣɔlu kaa hala-ti yaa í taɣani-ku. Sɔwa tuŋ na nyutu isayatu ká nyala. Ma kaa yele na teu tasa-kuyu nuu.
⁷ Pə təna pə tu Tacaa taale ntɛɣɛle lɛɣɛli yəlaa. Yuta yəlaa mɛɣɛle lesɛŋ tuɣu ŋku ɪ ləsa tɔ. Tampana tənuyɣu ke ɪ tɛɛlayaa. ɔlɛna mu laki isayatu. Pɔ wɛɛ si í təŋ siyisuyu. ɔlɛna mu laki kutakɛɛsəm ke paa timpi, na yəlaa maki kapusi na laŋwakəlle.

Mpa pa kusəɣi Tacaa pááná tɔ
 (Kokalutu 8-24 na 10:1-4)

⁸ Mpa pa puləɣi tɛɛsi ke pa tike tɔ pa tɔm we waiyo ké.
 Mpa pa puləɣi tawa ke pa tike tɔ pa tɔm we waiyo ké. Pa tɛŋ ɔcatɛ təna, na tetu pəsəɣi pa nyəntu.
⁹ Pə təna pə tu Tacaa, yɔɣɔtaa na í tuu na má nu si: Tɛɛsi nsi si təna si wakəli. Tɛɛsi kupaŋsi sɔsɔkɔnsi nsi si wɛɛ kpɛtɛ, nɔɣɔlu kaa caɣa si taa.
¹⁰ Ye wei í hala lesɛŋ tuŋ kaŋkanasi tooso, sulum liitilinaa nule na naanɔwa tike ke ɪ ká hiki. Wei í tuuwa tɔɣɔnaɣa pee ke saaki, kiloona naanɔwa tike ke ɪ ká ku.
¹¹ Mpa pa pɛɛkəɣi sulum toŋ nyəm ke tanəŋ təhulu, na mpa pa nɔkɔki-wəɣi tapulle na pé kuɣi-we tɔ, pa tɔm we waiyo ké.
¹² Saŋkuna na cəməŋ na akilimanaa na həsi pə haŋna na sulum kuɣu-wɛ. Ama paa paasəɣəna mpi Tacaa laki tɔ, pəcɔ paa cəkəɣəna ɪ niŋ təma.

¹³ Pə tɔk ke Tacaa yɔɣɔtəɣi si: Paa kuu ma yəlaa. Mpi tɔ, pa ta cəkəna pulu. Pa nyuyɣu nyéma ká si nyɔɣɔsi, na samaa ná si lukɔtu.
¹⁴ Isayii si: Pə tɔk ké atətəle haa nɔɣɔ si tə liki ɔcatɛ sɔsaa na səkɛpema. Pa na pa acima aŋmaala, paa tii atətəle taa.
¹⁵ Pɔ tisi sɔsaa na səkɛpema təna təfɛ. Kalampaanu nyéma ká ka nyɔkɔŋ.
¹⁶ Pə təna pə tu Tacaa ká huli ɪ sɔsɔkɔntu na í si ɪ luɣu nyəntu. ɔsɔ Naŋ tu ɔni ɪ ká huli ɪ tənəŋ wɛɛtu na í kɔna siyisuyu.
¹⁷ ɔcatɛ ncaa taa ké heeŋ ka tɔki, ɔsu nyutu taa. Pinasi nsi pa caləɣi teu tɔ si pɛɛki tənaya si tɔɣɔnaɣa.
¹⁸ Í pəsa pɔpɔtu ke ŋmuɔsi na í hɔŋna kupəntəŋ ke mə waali. Í hɔŋ mə kawalaya ɔsu naaŋ na kɛɛke tɔ, mə tɔm we waiyo ké.
¹⁹ Í tɔŋ si: Tacaa la mpi n caa lapu tɔɣɔ lɔŋ na tə ná. Mɛ si: Tə caa tə ná mpi mpi lɛɣɛli ɔsɔ Naŋ tu siwa na í tənəɣi na í laki tɔ.
²⁰ Mpa mɛ í yaa kupantu ke isayatu, na isayatu ke kupantu tɔ. Í yaaki nyaaləm ke səkɛpɛtuɣu, na səkɛpɛtuɣu ke nyaaləm. Í laɣasəɣi leleŋ ke nyaŋ, na nyaŋ ke leleŋ tɔ, mə tɔm we waiyo ké.
²¹ Mpa mɛ í nyənəɣi mə təɣi ləmaɣasɛɛ nyéma yaa laɣatunaa tɔ, mə tɔm we waiyo ké.
²² Mpa mɛ í ké taŋkaunaa ke sulum tənɔkɔle tɔ, mə tɔm we waiyo ké. Mpa mɛ mə yaa mə təɣi akanaa ke sulum situɣu taa tɔ,

mə tɔm we waiyo ké.
²³ Í haaki tasəkəle tu ke tampana ke kuhau tɔk ké huule taa, na í ku tampana tu tɔm.
²⁴ Pə tɔk ké í ká nyaya kɔkɔ ke lɔŋ ɔsu kiisi yaa nyutu kuwulutu. Í ká tasa mə kila tɛɛ, na í saali yem. Mpi tɔ, í nyəna yem ké Pə təna pə tu Tacaa kuseɣesətu. Í foota lɛɣɛli ɔsɔ Naŋ tu kuɣɔɣɔtutu.

Tacaa pááná

²⁵ Pə tɔk ké Tacaa pááná kpəna ɪ yəlaa. L tɛɣɛta ŋkumle na í má-wɛ. ɔlɛna pɔkɔŋ sele, na sətəa sɔɣɔti haɛɛ tɔk, ɔsu nyutu. Paa na mpu Tacaa pááná ta hɛɛ. Tacaa tɔŋna ŋkumle ke tɛɣɛtuɣu ké.
²⁶ Tacaa sika tuuta ke piitim pooluŋ nyəm. L hula kacuyulaya na í yaa-wɛɣɛ

antulinya tənaxa tək si pá kək.
 Mpeyele na pá tənna kəntə ke lənlə.
²⁷ Yoolaa mpe pa taa nəkulu ta ká yaa i pəntəyi.
 Tom ta kaa nəkulu, nəkulu tampala ta hetu,
 pácó i ntənkpala n̄mənaxa ta fiti.
²⁸ Yoolaa sala pa nyəmá kék,
 na pa təkə pama.
 Pa krayanəh acuwa we toh ke isu kukpaməh,
 na pa yoou keekenaa cəkki isu kacuculaya.
²⁹ Yoolaa mpe pa yoou kakiisasi n̄yəsəna kék
 isu təkulağa alu nyəhka wula.
 Pa nyulsəyi kék isu təkulasu kufasi.
 Pa kpaaki pa təkunasu, nəkulu fei si i ləkəyi.
³⁰ Kuyaku n̄ku,
 kəkəte səkəkə ká kul mə tək isu tenku kəkəte.
 Í ká nyənna tetu həkulusu tək,
 na í ná səkrətəyu na lanwakəlle.
 Musuyu anaam ká wáasi nyaaləm tək.

Isayii suuu ke ləw təmle taa

6 Osiyasi səm pənaxa ke Isayii má, ma ná Tacaa ke toosee taka taa. Ma na-i kék na í caya i kumte səkəkəle tək, na i kpa suwa i təyaya. ² Na isəttaa tənlaa napəli, mpa pa wəna keh naatoso naatoso tək, pa sənna na pá cəkna lək. Ke h naale ka takəna pa isen-tək, na naaleye pa kəkəe tək. llena pá kuləğəna naale. ³ M̄p̄yú pa yəkətaya na pá cəkki təma na nəkki səkəkənsi si:
 Pə tənə pə tu Tacaa kele Nanə tu Nanə tu Nanə tu.
 Nyá teu suwa tetu tənə taa kék.
⁴ Isəttaa tənlaa nəkki selaya lək təyaya kite tē, na nyəkki nyala ka taa. ⁵ M̄p̄yú Isayii má, ma təkma si:
 Hal, ma tək təma. Mpi tək, ma kuyəkətutu fei teu. Ma yəlaa mpa pa heku taa ma wē tək, pele pa kuyəkətutu fei teu tək. Pəyele ma nana ma isəpəle ke Pə tənə pə tu Tacaa wulau.
⁶ Ama isəttaa tənlaa mpe pa taa lelu kula huntu, na í kək ma kin. I tək i ni h taa kék mamatə nte i ləsa kətaya tətəle tək tək, na kətəlu yu. ⁷ llena í nyətə ma nəkə na í tək si:
 Mamatə tokina nyá nəkə, nyá isayatu na nyá kawalaya kpiisaa.
⁸ Ntəna Isayii má, ma nu Tacaa pəkksaa si:
 Aweye maa tili? Awe ká la tá nəkə tək tu?
 llena má cək si: Mayalə tili-m.
⁹ M̄p̄yú i təkma-m si:
 Polo n̄ heeli lseyeli yəlaa si,
 paa í nu isəna, í kaa cəkəna.
 Pəyele paa í nyənə isəna í kaa ná.
¹⁰ Ma ku mə ləmayasē taa, si í taa cəkəna.
 Ma təkə mə n̄kpa n̄h, si í taa nu natəli.
 Ma wiisa mə isē, si í taa na pulu.
 Pə taa kək na í keesəna ma tək na má waa-mē.
¹¹ M̄p̄yú Isayii má, ma pəkksaa si:
 Tacaa, pəlee kék mpu unu pu su tənaxa?
 llena í cək-m si:
 Waatu wei pu kpiisi acalēe na pá kú yəlaa,
 na tēsi wē kpete,

na cacakəh wē kpete, nəkulu fei tək.
¹² Tacaa má maa ləsi tetu yəlaa,
 na má pona-wēye poolu h,
 na pá kaasi-təyi kpete.
¹³ Ye pə kaasa yulu kulum ke naanuwa taa,
 paa ku ílé tək.
 Ama pu kaasi yəlaa mpe isu pa setuyu tuyu
 na pá ye kite na tək n̄yətəyi tək.
 Kite n̄tē tu la akpaale kufatə nte tək kék lək nyəntə tək.

Tək nti Tacaa yəkətə wulau Ahasi tək tək

7 Wulau Ahasi waatu ke Asilii wulau Lesen, na lseyeli wulau Peka, Peka unu i caa kele Lemaliya. M̄p̄yú pa tii Yosalem icatə tək si pa yookina-tē, lē pa ta pəsi. Wulau Ahasi unu i ka kəna Yotam pəyalu, na i cəkki Osiyasi ka kəna Yuta wulau. ² M̄p̄yú pa heela Tafiti luluyu tu wulau Ahasi na i təyaya si, Silii yoolaa kəma na pá siki lfəlayim taa. Tənaxa tək nti tək lapa na wulau na i yəlaa pá sele isu heelim ciyituyu hətuyu tək.
³ M̄p̄yú Tacaa təkma Isayii má si: Nyá na nyá pəyalu Seyaa-Yasupi í polo na í ná wulau Ahasi. I wē isəttaa lule kək nəkə ke cətəlaa taale hapəle tək. ⁴ Heeli-i si caya təpamm. Səkəkntu í taa kpa-n̄h, yaa nyá apalutu yəkələna Silii tu Lesen, na Lemaliya pəyalu pa pááná. Pə taya pulu, a wē kék isu tuputusi naale kək. ⁵ Ma nyəmá si Silii nyéma, na Peka na lfəlayim yoolaa caaki pa kul nyá tək. Hal pa təkma si: ⁶ Tək kpa Yuta nyéma tək, na tək nyaasi-wē. Tək caali-wē na pá tən-tu. Tək kpa Tapeeli pəyalu kék wulau na toh. ⁷ lē lək Tacaa yəkətə si:
 Təle tək kaa tək.
⁸ Mpi pə tək tək, Silii icatə səkəkəle nté Tamasi,
 na Lesen kele tənə wulau.
 lfəlayim nyéma icatə səkəkəle nté Samalii,
 na Peka kele pele pa wulau.
 Pə kaasa pu si nutoso na kakpasi,
 na lfəlayim nyéma saali yem.
 Ye mu ta matəna Tacaa, mə saaləyi yem tək tək.

lək wē tá kin

¹⁰ M̄p̄yú Tacaa heela Isayii si í teləsi Ahasi si:
¹¹ Sələmi nyá lək Tacaa maya yaasi wei n ká tənə nyá taa si ma wē nyá waali tək. Paa atətəle taa kék n caa yaa isəttaa kék n caaki.
¹² Tənaxale Ahasi cəwa si: Aai yoo, ma kaa sələmi pulupu. Ma kaa mayasi Tacaa si ma naa i waali.
¹³ Mpuylə Isayii cək-i si: Tafiti luluyu nyéma mē, í nu ma tək. Isu í lapu yəlaa tək, pə ta maya-meyele na í caa i kpehna ma lək? ¹⁴ Tək, Tacaa ká huli-meyē yaasi nəkulusu i mayamaya. lnəğəle si: Í nyən, pēle wei i ta nyənta apalu tək, i ká haya hək, na í luli apalupəyaya. Paa ha-keye hətə si lmaniyel. Hətə tənə tək yəkətəyi si lək wē tá kin. ¹⁵ I təkənaya nté naanim na tūh. Haləna í nyi isayatu kisuyu, na í mu kupantu. ¹⁶ Ama na pácó apalu pəyaya n̄ke ká nyən isayatu kisuyu, na kupantu mu yu tək. Awulaa mpa unu pa naale pa susəyi-meyē

watu ke mpu tɔ, pa yɔlaa ká lo pa tetu. ¹⁷ Ama Tacaa ká kɔna nyana nyá yɔlaa na nyá luluyɔ nyéma mə tɔɔ ké mpusi. Too tɔ pa ta nata mpusi ɪnəyɪ waatu wei Yuta na lseyɛli pa fayaa tɔ. Asilii wulau ká la mpi tɔɔɔɛ.

Kolontunaa watuyɔ

¹⁸ Kuyaku ŋkuyɔ Tacaa ká yaa kolontunaa na kacuyɔlaya.

Paa luna Icipiti pɔɔɔ Nili na tenku pa atama taa tetu taa,

na pá kɔɔ, ɪsu kacɔsi.

Paa luna Asilii tɔɔɔ ɪsu tɪɪ sɛsɛku.

¹⁹ Pa tɛna paa kɔɔ na pá caya lɔɔɔ wei ɪ lumaa tɔ ɪ taa.

Na kukpaməɲ pɔɔɔɛ taa, na sɔwa hɔtu taa, na hila tɛna taa.

²⁰ Kuyaku ŋkuyɔ Tacaa ká kəntɪ lfəlatɪ pɔɔɔ waali hunuyɔ.

Asilii wulau tɔm ke pa kɛsɛyɪ mpu.

ɪ ká kɔɔ na ɪ looli mə nyɔɔɔ, na mə tɔnəɲ tɔɔ huntɔ, na mə tantəɲ.

²¹ Kuyaku ŋkuyɔ paa mə təyaya ŋka kaa tɔɔ nau alunəɲ, na pəɲ ke naale.

²² ɪlena pá nyaasəyɪ pə naaləm ke katatəlaya.

Mpa mpa pu kaasi tetu taa tɔ, naanim na tɪɪ ke paa tɔki.

²³ Kuyaku ŋku tɔɔ, paa pa sɔwa lesɛɲ tɪɪ iyaya (1000) ke taale taa, na pə liyitee lu nyəɔtɔ iyaya (1000), paa yeletɛ na nyutu ɪsəyatu lesɛki.

²⁴ Halɪ yəlaa ká suu tə taa ké na tɔɔɔ na nyəmə na pá yelɪ.

Nyutu ɪsəyatu tɛna ká suna tetu tɛna taa.

²⁵ Paa pulasi nsi sɪ tɔɔ pa halayana akuyɔ tɔ, nyutu ɪsəyatu ká nyaləna, pə kaa wɛɛ suuu.

Haləna pá yeki naaɲ na heeɲ ke pə taa na ɪ tɔki.

Pa ŋmili kolontu waali, pá kuu wontu ke loɲ

8 Ḿpúyú Tacaa tɔma Isayii ma sɪ: Kraɔa kraata, na ŋ ŋmaa ɪ tɔɔ ké ŋmaatu kuyasəlatɔ na pə naaki teu sɪ: Pá ŋmili kolontu wontu waali, pá kuu wontu ke loɲ. ² ɪlena má hulɪ kraata ɪnəyɪ aseeta nyéma naale mpa ma wena naani tɔ. Mpeyele Kɔtulɔ Wuliya na Yepelekiya pəyalɔ Sakalɪ. ³ Ḿpúyú ma nyəmə ma alɔ. ɪ ké lɔɔ kuyɔɔɔtutu teləsulu ké. ɪ lapa teu ɪlena ɪ lulɪ apalupəyaya, na Tacaa tɔ sɪ, má yaa-ke sɪ: Maseɛ Sakalɪ-Hasɪ-Paasi*fa*. [†] kolontu waali, pá kuu wontu ke loɲ. ⁴ Pə taya pulu tɔɔ, mpi sɪ pəyaya ká nyəɲ yɔɔɔyɔ sɪ, paapa na nnaa tɔ, pa kuu Tamasi na Samalii pa wena na pá pona Asilii wulau.

[†] *Sakalɪ-Hasɪ-Paasi: Loonja kanɛ Hepəla nyéma tɔm ké. Pə nyuyɔ nté sɪ, pa ŋmili*

Asilii yoolaa watuyɔ

⁵ Ḿpúyú Tacaa tasa Isayii maya heeluyɔ tɔɔ sɪ:

⁶ Mpi pə tɔɔ yəlaa pane pa kisa Silowee lɔɔ lum mpi pə kpen təpamm,

na pá lo apalutu ke awulaa Lesɛɲ na Peka pa tɔm taa tɔ.

⁷ Pə tɔɔ ké maa kraasi Asilii wulau na ɪ yoolaa pa tɔɲ.

ɪsu lfəlatɪ pɔɔɔ sɔsaya lum na ka hola sɔɔsuyɔ, na pé watɪ kutemɪɲ tɔ.

⁸ Asilii nyéma ká watɪ ɪsu lum na ɪ li Yuta nyéma, na pé suna pa luyɔ tɛɛ.

Paa waləsi pa kutemɪɲ ke pa tetu ɪwalau tɔɔ. lɔɔ wɛ tá kiɲ.

Yəlaa təma kraɪ nyəna

⁹ Piitimnaa mɛ, ɪ kiisi yoou kakiisasi, sɔɔɔntɔ sɔɔɔntɔ tɔɲa-meyɛ.

Mpa mɛ mə wɛ tetu pooluɲ tɔ mu ke ŋkraɲɲ. ɪ tayanɪ mə təyɪ yoou tɔɔ,

sɔɔɔntɔ tɔɲa-meyɛ.

¹⁰ ɪ hɔkɔ na ɪ su, pu saali yem ké, pə́cɔ paa ntiyɪ ɪ ká yɔɔɔtɪ, tə kaa la.

Mpi tɔ, lɔɔ wɛ tá kiɲ.

Pəle kucopəle

¹¹ Ḿpúyú Tacaa kra Isayii má, na ɪ kraali-m sɪ má taa

kɛena yəlaa mpe pa yaasi. Nti ɪ yɔɔɔta tɔɔɔɛ sɪ:

¹² ɪ taa nyənɪ waali lɔɔ ke mpi mpe pa nyənəyɪ waali lɔɔ tɔ.

ɪ taa nyana mpi pa nyaɲna tɔ, sɔɔɔntɔ ɪ taa kra-mɛ.

¹³ Pə tɛna pə tu Tacaa tike ke ɪ ká nyənɪ katɛ pulu, na ɪ nyana-ɪ na ɪ se-ɪ.

¹⁴ ɪ ké lɔɔ təsɛɛ ké.

Ama ɪ ká pəsi tɔɔɔɔ kukpamuyɔ ŋku ku co Yuta nyéma na lseyɛli nyéma tɔ. Kulum ɪnɪ tɔɔɔɔ puluyɔ

na katɔka ke Yosalem nyéma.

¹⁵ Pu co pa paɔale na pá hotɪ na pé wakəlɪ-wɛ. Katɔka ká puu-wɛ na pá kra-wɛ.

Kɔɔɔnaɲ susuyɔ kisinau

¹⁶ Ḿpúyú Isayii tɔma sɪ: Ma tuyɪ tɔm tənɛyɛ pulupu taa ké. Maa kaləsi ma kuseyəsətu nti ma caaki sɛyɛsuyɔ tɔ tə tɔɔ. Ma tɔɲlaa tike ke maa heeli-tɪ.

¹⁷ Tacaa ha Yakɔpu luluyɔ nyéma ke siyile ke laasaya tɔɔ ké. ɪle Tacaa ke ma tɛɛləyɪ na ma tuyɪ-ɪ naani.

¹⁸ Ma na piya mpa Tacaa ha-m tɔɔɔɔ. Tə wɛ ké ɪsu lɔɔ kuhulum mpi pə húləyɪ lseyɛli taa sɪ Pə tɛna pə tu Tacaa wɛ Siyɔɲ puyɔ taa tɔ.

¹⁹ Ye pa tɔma-mɛ sɪ: ɪ kɔɔsi mpa pa susəyɪ na pá yaaki atetunaa, na pa heeliyɪ cele tɔm tɔ. Pa wɛlətəyɪ pa luuɲ tɛɛ ké na pá mutəyɪ yem. ɪle ɪ cɔ-wɛ sɪ: Pə wɛ teu sɪ tɔ kɔɔsi sətəa ke weesiɲ nyéma tɔm na? lɔɔ ké

tu ꞑꞑꞑꞑ yaa səttaa? ²⁰ lle í ká cɔ-we si: Tacaa tɔm na ɪ seɣesuyu taa ké tu məli. Ye wei ɪ kisa mpu puntu kaa fe tɛu.

Səkpetuyu taa tɔnte

²¹ Paa cɔɔ tɛtu taa ké,
na ɪkaale kra-we na nyɔɔɔɔ pi-we,
haləna pá tuu pa wulau na pa lɔɔ.
lɛna pá kraasi pa ɪse na ɪsɔtaa.
²² lɛna pá tisi-ye na ate,
na pá ná laɲwakəlle na səkpetuyu
na nəɣəsɛɛ sɔsɔɔna.
lɛna pá pona-weɣe səkpetuyu anaam taa.
²³ Wei ɪ we səkpetuyu kune ku taa tɔ,
ɪ pəsəyi na í fiti.

Pa lula-tuyu pəyaya

Hatoo lɔɲ taa ɪɛ,
Sapulɔɲ na Nɛfətali pə hɔɔɔɔɔɔ nyəma
ka we fɛɛɛɛ taa ké.
Ama paa tɛ na pa kusi nyɔɔɔɔ.
Pə kraɣau tenku wei ɪ we ilim təlule tɔ,
haləna Yaatanɪ ɔɔɔɔ waali.
Paa na Kalilee timpiwe muɔlaa wɛɛ tɔ,
paa kusi nyɔɔɔɔ ke təna.
9 Yəlaa mpa pa tɔɲ səkpetuyu taa tɔ,
pa naaki nyaləməle sɔsɔɔɔɔɔ.
Mpa pa we ahoo səkpetuyu sɔsɔɔɔɔɔku taa tɔ
nyaləməle tula pɛle pa tɔɔ.
² Tacaa laki na pa laɲa huluməyi katatəlaya,
na pa aɲmaala sɔsɔɔɔɔɔ.
Pa laɲa hɛɛki nyá ɪsentaa ké ɪsu kumtu waatu.
Yaa ɪsu pa taluyu mpi mpi pa kuu yooɔ taa tɔ.
³ N kɔɔɔɔɔɔ səɣəla ke nyá yəlaa tɔɔ.
N pɛləyi kɔ́átúyú ɲku pa makayana pa siyile taa tɔ.
N pɛləyi ɲmakəllu təpɪte,
ɪsu n ka lapu Matiyah nyəma waatu tɔ.
Mɔ́yúyú n fitiyi pa ɲmakəllaa ke sanja.
⁴ Kɔkɔ ka nyaya yoolaa ntahkpala wena
a tɔɲ í nuiki kau kau tɔ,
na pa tokonaa mpa caləm taanaa tɔ.
⁵ Mpi tɔ, pa lula-tuyu pəyaya.
Pə ha-tuyu apalu pəyaya.
lɔɔ cɛla-keɣe pəsuyu.
Ka həla nte: Layatu tasulu kupah,
lɔɔ Toɲ tu, Caa Tam tɔɔ nyəɲ, Hɛɛsuyu Awulumpu.
⁶ Ka kawulaya toɲ ká waləyi ké.
Ka kawulaya ká wɛɛ hɛɛsuyu taa.
Káá lɛɛti Tafiiiti lonte taa.
Tampana təɲuyu na siyisuyu tɔɔ ké ka toɲ ká səɲ.
Tacaa Pə təna pə tu tuwa ɪ taa ké si
ɪ laki pə təna ɪsəntɔ.
Mpi tɔ, ɪ sɔɔɔɔ ɪ yəlaa ké.
Pə kraɣau nɔɔnɔ tɔ, haləna pə polo tam.

Tacaa pááná
(Kukalutu 5:25)

⁷ Mɔ́yúyú Tacaa yɔɔɔɔɔɔ Yakɔɔɔ yəlaa
lɛɣɛɪɪ nyəma ke tɔm na tɛ təɲ-we.
⁸ Yəlaa təna nu mpu.
Pə kraɣau lfəlayim nyəma təna na Samalii nyəma tɔ.
lɛna pá yɔɔɔɔtəna kalampaanɪ si:
⁹ Pilikinaa koluɲa tima.
Ama tu ɲma-ke na pɛɛ kusaakɛɛ.
Tuiɲ kraɪ nyəɲ taɔɲ pɛlaa.
Tu lɛɛti ɪ lona taa ké tuiɲ toɲ nyəɲ taɔɲ.
¹⁰ Mɔ́yúyú Tacaa kusa mə kolontunaa Lesɛɲ
nyəma pááná si pá yooɔa-mɛ.
¹¹ Silii nyəma ntɔ na ilim təlule tɔɔ,
na Filiisi nyəma na ilim tətule tɔɔ.
Pa haɔ nɔɔɔɔ si pa liki lɛɣɛɪɪ nyəma mɛ.
Paa na mpu tɔ, Tacaa pááná ta hɛɛ,
ɪ tɔɲna ɲkumle ke tɛɣɛtuyu ké.
¹² lɛna lɔɔ mpa ɪ yəlaa tɔɔɔɔɔɔ.
Paa na mpu lɛɣɛɪɪ nyəma mɛ
í ta məli mə lɔɔ kiɲ.
Í ta kɛsəna pə təna pə tu Tacaa tɔɔ.
¹³ Kuyaku kulumuyu taa ké Tacaa
ká seti nyuyu na suka.
Tacaa ká wakəli sɔsɔɔɔ na səkɔpema.
¹⁴ Layatu tasəlaa na nyuyu nyəma nté ɪsɔtaa.
lɔɔ kuyɔɔɔɔtutu tɛləsəlaa ɔɔɔɔtunaa nté pə tɛɛ.
¹⁵ Mpa pa tiikiyi yəlaa mɛ tɔ pa tolisiyi-mɛɣe,
na mpa mɛ mə yeki na pá tiikiyi-mɛ tɔ, mə leki.
¹⁶ Pə tɔɔ ké Tacaa kaa kenti mə lfepiya tɔɔ.
Pəyele ɪ kaa wɛɛna mə leela na mə suluwaa
pəɔɔtəle.
Mpi tɔ, í ké asayaa ke mə tənaya.
Í laki kawalaya, na í yɔɔɔɔtəyi acaalətu tɔm.
Paa na mpu tɔ, Tacaa pááná ta hɛɛ,
ɪ tɔɲna ɪ ɲkumle ke tɛɣɛtuyu ké.
¹⁷ Yəlaa ɪsayatu wɛ ké ɪsu kɔkɔ ɲka ka nyaki tɔ.
Ka nyaki sɔwa, ka nyaki hɔɔtuyu.
Ka nyɔɔɔɔ nyaləyi na si kraaki ɪsɔtaa təlɪyiliyi.
¹⁸ Tacaa pə təna pə tu mu pááná,
a nyaki tɛtu na yəlaa ɪsu kɔkɔ.
Nɔɔɔɔɔ ɪ yeki ɪ tɔɔɔntəle.
¹⁹ Pa nyasəna ntɔɔɔɔ tɔɔ, pa nyɔɔɔɔɔ ta si,
pá lina mpətəɲ tɔɔ pa ta haya.
Paa wei ɪ tɔki ɪ tɔɔɔntəle wei ɪ ka sənə-ɪ tɔ.
²⁰ Manasee na lfəlayim nyəma pɛle pa kuləyi təma
tɔɔ.
lɛna pa naale pá kɔpenti na pá kuli Yuta nyəma tɔɔ.
Paa na mpu Tacaa pááná ta hɛɛ.
l tɔɲna ɪ ɲkumle tɛɣɛtuyu ké.

Tacaa pááná kraasəlaa
(Kukalutu 1-4 na 5:8-24)

10 Yəlaa mpa mɛ í suku nti tə ta siyisi,
na í tuyɪ kiɲ na pá wakəlyi lɛlaa tɔ,
mə tɔm wɛ waiyo ké.

² Í pɛŋ ma yɛlaa kunyɔntunaa na acamaa ke tam-pana.

Í lɛɛkɛɣi alaa leelaa na suluwaa ke pa nyəm.

³ Isənaya í ká la kuyaku kunaasuyu wule? Waatu wei wakəluɣu ka kɔɔ-mɛ na pooluŋ tɔ, Lɛyɛ í ká se na í ŋmɛli? Lɛyɛ í ká su mə wɛnau?

⁴ Pə ta kaasɪ kulapuyu, pə wɛɛ sɪ tɛlasɪ təma í kɔləsɪ-mɛyɛ saləkəkatunaa taa kɛ. Yaa í hoti na í sí.

Paa na mpu tɔ, Taca a pááná ta hɛɛ. I tɔŋna ɪ ŋkumle tɛyɛtuyu kɛ.

Asilii nyəma teləsa mpələ

⁵ Mprúyú Taca a yɔɔɔta sɪ: Kai, Asilii, nyá kɛna ma pááná tɛpɪtɛ. Nyayalɛ ma pááná akaluyu. N kɛ ma pááná sɔsɔɔna wontuyu kɛ.

⁶ Nyaya ma kusaa na ń hɔ ma yɛlaa ŋkraŋuyu ke timpi pa kraasa ma pááná tɔ. Má yelina na ń kuu pa wontu na ń ŋmulɪ-tɪ, na ń fɛli-wɛyɛ nɔɔhɛɛ ɪsu afəla.

⁷ Ama Asilii nyəma naa huɔki mpu. Piitimnaa paɣalɛ wakəluɣu, na pa kuyu tike ləmaɣasɛɛ wɛnna pa taa.

⁸ Na pá tɔŋ sɪ: Tá yooŋ nyɔɔŋ nyəma kɛ awulaa kɛ.

⁹ Mpu tɔtɔɔ pə lapa Kaləne na Kaakemisi na Hamatɪ na

Aləpatɪ na Samalii, na Tamasi pa acalɛɛ.

¹⁰ Ma tɔŋ ke ma tuna niŋ ke kawulasɪ nsi sɪ tuŋ kəla Yosalem na Samalii pə nyəŋ ke paɣalɛ tɔ.

¹¹ Isəna ma kpiisa Samalii na ɪ tuŋ tɔ, mpu tɔtɔɔ ma pəsəɣɪ má kpiisi Yosalem na ɪ tuŋ. Ma wɛna pə tɔŋ.

¹² Waatu wei Taca ká tɛ Siyɔŋ puɣu na Yosalem pa ŋkraŋuyu ke hɔm tɔ, ɪ ká paasəna Asilii wulau kalampaanɪ tu ɪnɪ. Na ɪsəna ɪ nyənəɣɪ lɛlaa ke yem tɔ.

¹³ Haləna í tɔŋ sɪ:

Ma maɣamaya ma tɔŋ na ma layatu ke ma tuusina piitimnaa tɛtu toosi na má kuu pa wɛnau.

Na má tɔɔŋni awulaa ke pa kumlee tɔɔ ɪsu aka.

¹⁴ ɪsu sumaya seekuyu na ká yelɛ tantɛ na yala na pá kuu tɔ,

ńprúyú ma kuu piitimnaa wɛnau na pa tɛtu. Nɔɔɔlu ta ciyiti keluyu, yaa í kuli nɔɔɔ na í wii puɔ maɣamaya.

¹⁵ Laalɛ ká pəsi na tɛ sa tə təyɪ tə tɔkulu niŋ taa?

Yaa kaafənta səyaya ka lana kalampaanɪ ke kaafənta niŋ taa?

Pə wɛ ɪsu kprátúyú tɛyɛtiyina nɛyɛ ku tɔkulu, na akaluyu náá fiyitiyɪ ku lɔɔɔlu.

¹⁶ Pə tɔɔ kɛ lɔɔ Pə təna pə tu ka yelɛ, na Asilii yoolaa kuyasəlaa tɛ taasi.

ɪlɛna kɔkɔ kulɪ pa teeli ɪnɪ ɪ taa na ká mu.

¹⁷ Mpi tɔ, lɛyɛli nyəma nyaaləm

ká wɛɛ ɪsu kɔkɔ.

lɛyɛli nyəma Naŋŋ tu

ká wɛɛ ɪsu kɔkɔ kumumuka.

Kaa nyaya sɔwa ke kuyaku kulumuyu.

¹⁸ Na pá wakəli hɔtu sɔsɔɔntu na tuŋ tawa təkpataa.

ɪlɛna Silii nyəma pəsi ɪsu mpə kutɔŋ pɛɛnaa tɔ.

¹⁹ Tuɣu kulumuyu kulumuyu

ká kaasəna Asilii hɔtuyu taa.

Paa pəyaya səkpɛlaya ka pəsəɣɪ na ká kala-ɪ.

lɛyɛli nyəma kakaasaya

²⁰ Kuyaku wɛɛ ŋku ku taa lɛyɛli yəlaa kakaasaya, mpə mɛ í kɛ Yakɔpu luluyu nyəma tɔ. Í kaa tasa Asilii nyəma mpə pa ŋmakəlaya-mɛ tɔɔɔ naani tuɣu. Ama mə lɔɔ Taca wɛi ɪ kɛ lɛyɛli Naŋŋ tu tɔɔɔ í ká tu naani. ²¹ Mə yəlaa kakaasaya ká məli. Yakɔpu nyəma mɛ mə kakaasaya ká məli mə lɔɔ tɔŋ tu tɔɔ. ²² lɛyɛli nyəma mɛ, paa mə yəlaa samaa wɛ ɪsu tenku nɔɔɔ kanyəŋa tɔ, mə taa kakaasaya tike ká mələna Taca tɔɔ. Pa tɛma mə wakəluɣu tɔm ke sɪu, na pə tu muna-mɛyɛ. ²³ Taca Pə təna pə tu lɔɔ ka wakəli tɛtu tənaya ɪsu ɪ sɪu tɔ.

I taa nyana Asilii nyəma

²⁴ Mprúyú Pə təna pə tu Taca lɔɔ tɔma ɪ yəlaa mpə pa wɛ Siyɔŋ puɣu taa tɔ sɪ: Í taa nyana Asilii nyəma mpə pa makɪ-mɛyɛ kpatəŋ tɔ. Pa tɛyɛtiyɪ akaŋ ke mə tɔɔ ɪsu Icipiti nyəma lakaya-mɛyɛ hatoo lɔŋ taa tɔ.

²⁵ Mpi tɔ, pəciɪu tike ke pə kaasaa, na ma pááná hɛɛ təkpataa. ɪlɛna á huuna Asilii nyəma na á wakəli-wɛ.

²⁶ Pə təna pə tu Taca ká kraasi ɪ hika na ɪsɔtaa, na í casa-keɣɛ Asilii nyəma ɪsu ɪ ka lapu Matiyəŋ nyəma ke Olɛpɪ kukpamuyu tɔɔ tɔ. I ká kraasi ɪ kprátúyú na ɪsɔ kɛ tenku tɔɔ. ɪsu ɪ ka lapu Icipiti nyəma tɔ. ²⁷ Kuyaku ŋkuyu

ɪ ka kɔkɔ mə nyuyu taa kɛ səyala wɛna Asilii nyəma ka suka-mɛ na á nu-mɛ tɔ.

Na í fiti ŋmakəluɣu mpi pa ŋmakəlaya-mɛ tɔ.

Kolontu kprətəna Yosalem

²⁸ Mprúyú Asilii nyəma lɛka

Ayatɪ ɪcatɛ na pá fayana

Mikəlɔŋ nyəntɛ taa na pá yelɛ pa wontu ke Mikimasɪ.

²⁹ ɪlɛna pá fayana kukpaməŋ naalɛ hɛku na pá tɔ sɪ:

Tə siki Kipeya. Sɔɔɔntu pu Lama ɪcatɛ nyəma na pá seliyɪ na Sayuli ɪcatɛ Kipeya nyəma seeki.

³⁰ Kalim nyəma mɛ,

í ma kapusi na Layisa nyəma náá tu ŋkraŋŋ.

ɪlɛna Anatɔti nyəma náá cɔ,

pa tɔm wɛ kunyɔŋ.

³¹ Matəmena nyəma seeki.

Kepim nyəma pɛɛkɛɣɪ tɛɔɔsələ.

³² Kolontunaa ká tasa Nopɪ ɪcatɛ ke

səŋuyu ke kuyaku ŋku,

na pá tɛyɛti Yosalem pulaya Siyɔŋ ke ŋkumle.

³³ Taca pə təna pə tu ka caati piliŋasi na toma.

I ka setɪ tuŋ wei ɪ kəla kuluyu tɔ

na í pɛti atɛ,

na í tisi wei ɪ tɛɛ lɛləŋ tɔ.

³⁴ Paa seti hotu sɔsɔntu na laale.
Lipañ hotuɣu taa tuŋ sɔsɔŋ ka hoti atɛ.

Wulau kufalu tɔm

11 Pɛle pɛ waali ɩle pɛliŋa ká heli Sese*fa* kite kupɛntɛ tɔɔ. Akpaale ká lu ɩ luluɣu lila tɔɔ. † tuɣu kite.

² Tacaa Feesuɣu ká wɛɛ ɩ tɔɔ ké.
Ku ha-ɩ lɛmɔɣasɛɛ na í tiikina ɩ yɛlaa.
Na ɩsɛna yulu ka puli tɛma kulapɛɛ na nyɛm tɔ na a lapu.
Nku ku yekina na yulu nyi lɔɔ na í wɛɛna ɩ sɔɣɔntu.

³ Tacaa nyamnau nté ɩ lanɣulumlɛ.
ɩ kaa lana tɔm nti ɩ nu kunu tɔɣɔ tɛmlɛ.
⁴ ɩ ká tɛŋ siɣisuyu na í huuna kunyɔntunaa, na í tɛŋ tampana na í yɔɣɔtɛna tɛtu taa wahala nyéma.

ɩ kuyɔɣɔtutu ke ɩ ká mana tɛtu yɛlaa ɩsu kprátúyú.
ɩ ká ku asayaa na ɩ nɔɣɔ taa kuyɔɣɔtutu.
⁵ Tampana tɛŋuɣu na kupantu lapu ká pɛsi ɩsu tampala na í tɔɣɔɩ.
⁶ Taale haɣa na ɩwɛyaya paa caɣa tɛntɛmlɛ.
Kpu na pinaya pɛɛɣɛ tɛhɛntɛle kulumtɛle.
Pɛyaya sɛkɛpɛlaya ká tiikiɣina-wɛ.

⁷ Nau na taale wontuɣu ŋku pa yaa si wusi tɔ paa kaa nyutu tɛtɔɣɔɩ, na pa piya náá hɛnti tɛntɛmlɛ.
Nyutu ke tɔɣɔlaya na nau paa tɔɣɔ.
⁸ Pɛyaya ahulum ka liɣili tum púúyú tɔɔ.
Pɛyaya sɛkɛpɛlaya náá susi ka niŋ ke akala púúyú taa.

⁹ Tacaa puɣu naŋŋ nyɛŋku tɔɔ tu nɔɣɔlu kaa la ɩ tɔɣɔntɛle ke ɩsayatu.
Pɛ taya pulu, yɛlaa ká nyi lɔɔ ké na pé su tɛtu ɩsu lum waasuɣu tenku lumaŋ tɔɔ tɔ.
¹⁰ Kuyaku ŋku Sese luluɣu tu ka sɛŋna ɩsu antulinya yɛlaa tuuta.
Piitimnaa ka kɔɔ si í tasa-wɛɣɛ layatu, na lɔɔ teeli na timpi taa ɩ wɛɛ tɔ.

Mpa kolontunaa ka kuuwa tɔ pa mɛluɣu

¹¹ Kuyaku ŋku tɔtɔɣɔ Tacaa n ká hulɩ nyá ton.
N ká læsi nyá yɛlaa, na í kɔna nyá nyéma kakaasaya.
Mpa paa wɛ Asilii tɛtu, na Icipiti ntɔɣɔŋ tɛtu, na Icipiti mpɛtɛŋ tɛtu, na ltiyopii tɛtu, na Ilam tɛtu, na Papiloni tɛtu, na Silii tɛtu ɩcate Hamati, na tɛtu nti lum cɔɔnaa tɔ.

¹² N ká kraasi piitimnaa ke tuuta.
N ká kpeyeli Yuta nyéma na lɛɣɛli nyéma mpa pɛ kuuwa na pé yasi tɛtu tɛna taa tɔ.
¹³ Waatu ɩni lfɛlayim nyéma ɩsɛsɛɛmlɛ ká saali.
Pu kpiisi Yuta nyéma kolontunaa.
Yuta nyéma kaa lu lfɛlayim nyéma ke patule.

¹⁴ Paa kɛnti na pá kra Filiisi nyéma tɔɔ

† SESEE: Sese ke wulau Tafiiti caa ké, ɩ luluɣu ke pa yaaki ɩsu

ké ilim tɛtulɛ kɔɔŋ taa. Paa mɛŋna ilim tɛlulɛ tɔɔ, na pá kuu wulaya tɛtu taa nyéma wontu.
Paa tɔɣɔ lɔm na Mowapu pɛ tɛtu na pá ŋmakɛli Amoni nyéma nyɛntu.

¹⁵ Tacaa n ká yeke na Icipiti ilim tɛlulɛ tɔɔ tenku ŋkɛpalaya lum nyɔɔ.
N ka tɛyɛti kataŋa ke lfɛlati pɔɣɔ, na í faɣa-keɣɛ ɩsisi naatosompɔɣɔlaya, na nyá nɔɣɔ heelim kɔkɔ nyɛm.
Halɛna yɛlaa tɔŋ na pá tɛsɛɣi nɔɔhɛɛ.

¹⁶ ɩlena pɛ kraasi hapɛle ke yɛlaa kakaasaya ŋka ka wɛ Asilii tɔ.
ɩsu pu kaasuyu lɛɣɛli nyéma ke pa nyɛntɛ ke hatoo ɩŋ taa tɔ.
Waatu ɩnɛɣi pa ɩlkaya Icipiti.

lɔɔ samtu yontu

12 Kuyaku ŋkuɣu í ká sa Tacaa na yontu si: Haɩ, Tacaa tɛ sama-ŋ.

Nyá pááná munaa ké. Ama n ku-yɛɣɛ tá tɔɔ. Hɛɛsi tá lanɣa.

² lɔɔ nyayale tá nyuɣu yátú.

Tu tu-ŋ naani ké.

Sɔɣɔntu kaa kra-tu.

Mpi tɔ, Tacaa nyayale tá ton, na tɛ sanɩ-ŋ.

Nyayale tá waasulu.

³ Tu lu lum na lanɣulumlɛ ke nyuɣu yapu sɛɛlu taa.

⁴ Kuyaku ŋku ku wule í ká yɔɣɔti si:

Í sa Tacaa, ɩ yaa ɩ hɛtɛ.

Í kraali yɛlaa taa ké ɩ tɛma tɔm.

Í tɔɔsi pa tɛna si lɔɔ hɛtɛ nté sɔsɔkɛ.

⁵ Í sa Tacaa na mɛ yontu.

Mpi tɔ, Tacaa lapa tɛma sɔsɔkɛ ké.

Pɛ wɛɛ si pá la na antulinya tɛna nyi mpu.

⁶ Siyɔŋ nyéma mɛ í wilitina lanɣulumlɛ.

Mpi tɔ, lɛɣɛli lɔɔ Naŋŋ tu wei í wɛna tɔ,

ɩ ké sɔsɔ ké.

Papiloni tomle

13 Papiloni tɔm nti Tacaa hula Amɔti pɛyalu Isayii ke toosee taka taa tɔɣɔɩ.

² Mprúyú Tacaa yɔɣɔtaa si:

Í kraasi tuuta ke puɣu ŋku

ku tɔɔ fɛi pulu tɔ ku tɔɔ.

Í tɔ yoolaa ke úúú.

Í hati-wɛɣɛ niŋ si pá suuna ŋmakɛllaa kɔɔkɔɣɔ.

³ Ma mayamaya ma kɔmtɛyɛna yɛlaa mpa

pɛ tu ma niŋ taa tɔ.

Ma yaawa ma yoolaa taa yoolaa mpa pa yɔɔlɛyɛna

ma sɔsɔntu na pá hulɛɣi ma pááná tɔ.

⁴ Yɛlaa kɔkɔtɛ nukɩ kɔɔŋ taa,

ɩsu samaa tuutuuma.

Piitimnaa kawulasi kotaa na pa kɔkɔtɛ nukɩ.

Pɛ tɛna pɛ tu Tacaa má ma kalɛɣi

ma yoolaa mpa maa yoono tɔ.

5 Tacaa na mpa i huləyəna i pááná tɔ antulinya tənasi ke pa luna hatoo pooluŋ taa, na pá kɔɔ si pa kpiisiyi tetu təna.
 6 Mə laŋa í wakəli na í wii. Mpi tɔ, Tacaa kuyaku kpeɣetaa ké. Ku kɔŋ ké isu lɔɔ Toma təna tu wakəluɣu.
 7 Pə tɔɔ ké yəlaa apalutu hoowa na pá pəsi acamaa.
 8 Sɔɣɔntu sɔɔɔntu pu-we, na pá mələntəɣi pa ti, isu luluyu wusasi takuyu alu tɔ. Na pá nyənəɣi təma na sɔɣɔntu.
 9 Tacaa huule kuyaku kɔŋna nté. Ku wule ke i ká hul i pááná sɔɔɔna, i kaa wəena pətɔɔtəle.
 Kuyaku ŋkuyu i ka kpiisi asayaa, na í pəsi tetu ke wulaya nyəntu.
 10 Isɔɔtuluyasi na si loosi təna kaa tasa luu. Ilim í lu kprakaa pəle pə si. Pəyele isɔɔtu ná kaa hulumi.
 11 Maa hɔ antulinya ŋkraŋuyu ke i kawalaya tɔɔ, na má hɔ asayaa ŋkraŋe ke pəle pa kupəntəŋ tɔɔ. Maa tisi mpa pa hɔŋ pa ti tɔ, na má yɔki ŋmakəllaa kalampraani.
 12 Maa yeke na yəlaa laŋ tetu taa na pá kəli isu wula kuparəŋ. Paa laŋ tetu taa na pá kəli isu Ofii tetu wula.
 13 Pə tɔɔ ké Pə təna pə tu Tacaa pááná sɔɔɔna kuyaku wule i ka ciyiti isɔɔtɔnuɣu, na tetu náa sele tə kite tɔɔ.
 14 Isu sɔɣɔntu kraakuyu nam na í seeki tɔ, mpyúyú paa wei i ká se na í mələyəna i tetu taa. Isu heeŋ laŋuyu tiikilu na i ya tɔ, mpyúyú Papiloni nyéma í ká ya yem yem na í mələyəna mə yəlaa kiŋ.
 15 Ye pa hika mə taa wei pa cutəti-i nyemá, na pá kra mə taa wei pa ku ílé na layate.
 16 Paa tətəli mə piya na pá kuu mə tɔɔsi taa wontu na pá kpi mə alaa na í nyənəɣi.
 17 Mpyúyú Tacaa yɔɣɔtaa si: Maa yeke na Meti nyəma mu-me na pááná. Paa í ha-weɣe liyitee, yaa wula, pəle pa kaa nyənna təna.
 18 Paa yaya mə ifepiya ke nyemá, pa kaa ɔɔɔ ahulumnaa. Pəyele pa kaa wəena piya pətɔɔtəle.
 19 Papiloni ka we ké isu Kalətee nyéma kawulasi kacɔka pulupu. Lɔɔ ká wakəli-me, isu i ka lapu Sɔɔtəm na Kɔmɔɔ pə nyəma tɔ.
 20 Pu kpiisi Papiloni tetu ke tam tɔɔ ké, nɔɣɔlu kaa wəe tə taa. Paa mpatɔntaa mayamaya, pəle pa kaa heli, pəyele tiikilaa na pa kaləkəŋ pa kaa səŋ təna.
 21 Ama taale wontu ká ləetəna,

na kpiisiŋ naa suuki mə tɔɔsi taa, na taataanaa náa pəsi tənaya pa tɔ. Uena pəŋtuluyú náa ŋmaaləɣi ncaa taa.
 22 Sunsuməŋ ká suuna mə icate kutuluyú kuparəŋ taa, na taale hasi ke mə kutuluyú wei i taa í tɔkaya na í nɔɣɔki tɔ. Pə təma Papiloni icate kuyaku suu ké na ku kpeɣetaa.

Kolontunaa ka kuuwa mpa tɔ pa məluɣu

14 Tacaa ka wii Yakɔpu luluyu nyéma me mə pətɔɔtəle na í tasa lseyeli nyéma meɣe ləsuɣu na í si-meɣe mə mayamaya mə tetu taa. Muulaa ka sɔɔsi mə tɔɔ na mə na we í caya.

2 Piitimnaa ləlaa ká kraɣana lseyeli nyéma me na pá məŋna-meɣe mə tɔ. Na Tacaa tetu tɔɔ tənaya muulaa mpe pa apalaa na pa alaa, paa pəsi lseyeli nyéma me mə yomaa. Í ka kuu mpa paa kuu me tɔ, na í kra saləka ke mpa paa kra-meɣe saləka tɔ, na í ŋmakələɣi-we.

Papiloni wulau tənaya

3 lseyeli nyéma me, Tacaa ka yeke na í heesi mə wahalanaa na mə nəɣəsəe nna yomle toŋ nyəntə tənə tə tu-me tɔ. Ye pə tala waatu lu i lə, 4 i tu Papiloni wulau ke yontu si: A a, ŋmakəllu məla isəna, nyá tənaya nté yaa?

5 Tacaa n yɔka ŋmakəllu toŋ na í pəli i kprátúyú.

6 Lu i makayana yəlaa ke kutamsa na pááná sɔɔɔna.

l ŋmakələɣi piitimnaa.

Pa tu ŋmakəllu lu i waali.

7 Tetu təna caya təpamm na heesuɣu.

Yəlaa yooki laŋhulumle yontu.

8 Liparəŋ tuŋ sɔɔɔŋ laŋle heewa na í toŋ si:

Too ŋmakəllu hotuyu tɔ, nɔɣɔlu ta kɔnta si i setəɣi-tu.

9 Atətəle taa nyéma nu ŋmakəllu nyá

nyá kɔntə tɔm na pá nɔɔmtəɣi-we.

Atətunaa sɔɔlu puwa si pá mu-ŋ.

Nyá kɔntə yəlaa na mpa paa ké awulaa ke tetu taa tɔ

pá kuləɣi pa kumlee tɔɔ ké nyá tɔɔ.

10 Na pa təna pá yɔɣɔtəɣi si:

Nyá mayamaya n pəsa icam ke teitei ké isu tá,

na í nəɣəsəna-tu.

11 Nyá cəməŋ ke pa makaya na pá puɣuləyəna-ŋ.

Nɔɔɔna n məla atətəle taa.

Nyá kuhəntuyu nté tasətu.

Nyá kutakuyu ke sonsompee.

12 Tulumaluyu, nyá wei n tee kɔkɔ ke tanarəŋ tɔ,

isənaya pə lapa na í hoti atə pəcɔ nyá kələna piitim-

naa.

13 Isu n mayasaya nyá taa si:

Maa kra isɔɔta, maa tɔe isɔɔtuluyasi tɔɔ.

Maa su ma kpəlaya ke puɣu tɔɔ.

Puɣu ŋku ku tɔɔ ké tuŋ laku

i kotuyu ke ilim nɔɣɔŋ tɔɔ.

14 Hal n tɔŋaya si:

Maa kra hatoo comcom nɔɣu taa,

maa tæe isəŋmuntu tɔɔ,
 maa wæe isu isɔtaɔ lɔɔ sɔɔɔ.
 15 Ama pa tusa-ŋ atətæle taa.
 N hota púúyú sɔɔɔ taa.
 16 Na pé təmsəyi mpa pa naaki-ŋ tɔ,
 na pá nyənəyi-ŋ təpiŋŋ na pá pɔɔsəyi pa ti si:
 Yulu wei inɪ ɪ ciyitayɔ tɛtu na í ɔɔsəyi
 kawulasɪ tɔyɔle?
 17 Inɪ ɪ pəsəyana antulinya ke wulayɔ tɛtu,
 na í kpiisiyi acalæe,
 na í kisiyi saləkátunaa cɛpu na?
 18 Paa piitim mpi pə wulau tooki.
 Paa wei ɪ hənta ɪ təyayɔ taa ké na teeli.
 19 Ama nyá ɪle, pa ɪɔ-ŋ ké na h hatələna nyá pəlaau.
 Pa ɪɔ-ŋ awalɪ ké.
 N wə ké isu wei pa kuwa yoou taa tɔ.
 N wə isu sətəa mpa pa pɛta
 púúyú ŋku ku taa wə pɛe tɔ.
 N wə isu sətu wei pa fələyi nɔɔhɛe tɔ.
 20 Ama nyá kaa polo awulaa ɪləa kiŋ ke pəlaau taa.
 Mpi tɔ, n wakəla nyá tɛtu, na h ku nyá yəlaa.
 Pa kaa tasa nyá piitim isayam hətə yaau ke paa
 wulee.
 21 Í tayani mə ti,
 í kú wulau inɪ ɪ piya ke pa caanaa isayatu tɔɔ.
 Pá taa tasa kuluyɔ na pá tɔyɔ tɛtu,
 na pá waasi tə tɔɔ ké acalæe.
 22 Ḿpúyú pə təna pə tu Tacaa yɔyɔtaɔ si: Maa kulɪ
 Pabiloni nyéma tɔɔ. Maa kpiisi pa tɛtu hətə, na pa
 luluy təna na pa piitim. 23 Maa la tə taa ké lucayam,
 na má pəsɪ-təyi kulaaləŋ tɛtu. Na má hasa-tɪ
 təkɔləkɔlə na saŋ. Pə təna pə tu Tacaa má ma
 yɔyɔtəna mpu.

Nmakəlyu təna su tənayɔ

24 Ḿpúyú Pə təna pə tu Tacaa yɔyɔtaɔ na í tuu si:
 Ye ma tɔma si mpi pə la pəle pə lakəna.
 Má su mpi, pəle pu tɔyɔna.
 25 Maa yɔkɪ Asilii nyéma toŋ ke ma tɛtu taa,
 na má fəli-wəyɛ nɔɔhɛe ke ma pɔ́yɔ taa.
 Maa fiti ma yəlaa ke pa ŋmakəlyu taa.
 Maa kɔ́lɪ səyala wena pa sukə-wə tɔyɔ pa nyɔyɔ taa.
 26 Mpi ma suwa si maa la tɛtu təna tɔyɔle.
 ɪsəna ma suwa si maa tu piitimnaa tənayɔ niŋ
 tɔyɔle.
 27 Ye Pə təna pə tu Tacaa í su nti
 awe ká yele na tə lá yem?
 Yaa ye ɪ kusa ŋkumle awe ká kpəna ɪ niŋ?

Tacaa kpaaləyi Filiisi nyéma

28 Wulau Ahasɪ səm pənayɔ ke lɔɔ kuyɔyɔtutu
 tɛləsululu kaləna Filiisi nyéma si:
 29 Filiisi nyéma, mə laŋa í taa huluməna kɔ́túyú ŋku
 ku
 makayɔ-mɛ tɔ ku pəlyu tɔm. Mpi tɔ, tum kusəpu
 taa ké akala ká lu. ɪləna tum sɔɔɔ wei ɪ kuləyi huntu
 tɔ í lu akala taa.

30 Ama ɪsɛyeli kunyɔntunaa sɔsaa ká
 tɔyɔ na pé tala-wə,
 na wahala nyéma náa hɛesi na paa nyaŋna pulu.
 Ama maa ku pá na pa luluyɔ hoolayɔ nyéma.
 ɪləna nyɔyɔsi na kolontu náa
 tɛesi kuyɔ ke mpa pu kaasi tɔ.
 31 Koloosi acalæe mə mə laŋa í wakəli na í má kapusi.
 Filiisi nyéma kukpəntuyɔ təna apalutu lepa.
 Mpi tɔ, nyɔyɔsi kuləna ilim ntɔyɔyɔ tɔɔ.
 Sɔyɔntu paa kulum fəi yoolaa mɛpə pa taa.
 32 Wentiyi paa ɔɔ Filiisi nyéma tillaa?
 Paa ɔɔ-wəyɛ si: Tacaa mayamaya sɪna Siyɔŋ.
 Tənayɔ ɪ yəlaa kunyɔntunaa ka
 hiki təɔɔsəle naani nyəntɛ.

Mowapu nyéma tɔɔ wula

15 Mowapu nyéma tɔɔ kuyɔyɔtutu ntɔ:
 Pa yɔka Aaa-Mowapu ɪcətɛ
 na pá kpiisi-təyɛ ahoo kulumɛɛ.
 Pa yɔka Kii-Mowapu ɪcətɛ
 na pá kpiisi-tɛ tɔtɔyɔ ahoo kulumɛɛ.
 2 Tipɔŋ nyéma kpa təfɛenle si pa wiiki.
 Mowapu nyéma tula nɔɔsi ke Nepo puɔyɔ taa,
 na Matepa ɪcətɛ taa. Pa loola pa nyɔyɔ na pa tantəŋ.
 3 Yəlaa suu ləyayɔ wontu,
 isu fələtɔnaa taka ke hɔpɛe tɔɔ.
 Pa lukiyi ɪsəlum ke kutuluy patanaa tɔɔ
 na nɔɔnɔɔsi tɛɛ.
 4 Həsəpɔŋ nyéma na ɪləle nyéma pa makɪ kapusi
 na Yahasi nyéma náa nukɪ.
 Pə kpəna Mowapu yoolaa
 na pa apalutu le, na pa huɔyitiyi lotu.
 5 Ma yaawa si pá waasi Mowapu nyéma.
 Pa sewa haləna pá tala Suwaa na ɪkəla-Selisiya.
 Pa kpaaki Luhiti tontɔŋle na wula.
 Pa casəyi laŋwakəlle kapusi ke Holonayim mpaau
 taa.
 6 Nimlim hite lum nyɔyɔna.
 Nyutu lum nyəntu wula tə təna.
 Pulupu ɪ tasəyi nyɔyɔ.
 7 Pə tɔɔ ké pa kuuki pa nyəm mpi pə kaasa-wə tɔ,
 na pá pukina hatoo tuŋ kacəka waalɪ.
 8 Mowapu nyéma kapusi nukɪ
 paa timpiyi pa tɛtu taa ké.
 Haləna pé tala ɪkəlayim ɪcətɛ
 na ɪliim tɛtu taa ɪkɔɔ.
 9 Timɔŋ ɪcətɛ pusi lum wə ké isu caləm.
 Pə́ɔ ɪ ká tasa-wəyɛ wahala tuyɔ tɔɔ.
 ɪ ká yele na tɔyɔlayɔ kulɪ
 Mowapu yəlaa kakaasayɔ tɔɔ.

Mowapu nyéma sələməyi Yosalem nyéma si pá sənə-wə

16 Í ha tɛtu nyuyɔ tu ke uwaau na í tilina-ɪ.
 Pé ɪluna Sela ɪcətɛ na pé təŋna wulayɔ tɛtu taa,
 na pé polo Siyɔŋ puɔyɔ taa.

² Mowapu alaa kpaaki Aləncəŋ ləcwu kuteŋ tək na pá tii-ki,
 isu pa təkənuyə sumaya ke ka tante taa tək.
³ Mprúyú Mowapu nyéma sələma Yosalem nyéma si:
 Í tasa-tuyə layatu na í hulí-tuyə tá kulapəle.
 Í kenti tá tək ké ilim heka taa,
 isu ahoo səkrətuɣu.
 Í ŋmesi ta yəlaa mpa pa tu kpuluɣu tək,
 í taa kuli tá selaa waali.
⁴ Í mu Mowapu yəlaa ke mə tɛ.
 Í ha-wɛɣe timpí paa cəcwsi
 na wakəllu í taa hiki-wɛ tək.
 Nmakəluɣu na wakəluɣu
 na tetu yəlaa nəcəhe fəluɣu
 ká su tənaya ke kuyaku nakuli.
⁵ Waatu inəyi pa luluyə tu
 Tafiiti ká wɛna kawulaya kumte.
 Tu wɛe səcwəle tam tək nyəntɛ ke
 ləw pɛelɛ tək.
 Í ká tənəyi tampana na siyisuyə na í huukəna.

Yosalem nyéma kaa pəsi na pá waasi Mowapu nyéma

⁶ Mprúyú Yuta nyéma təkma si: Tə nuwa
 pa yəɣtəyi Mowapu nyéma kalampaani tək.
 Pa yəɣtəyi tək tək pa ti hóm
 səcwəcm tək na pa isəcau tək.
 Na isəna paa sukí pa təyi pə cəw tək.
 Pəcə pa yəɣtəyi na pə fəina huwɛɛ.
⁷ Pə tək ké Mowapu nyéma huɣutiyi
 lotu ke pa ti tək na pá
 wiiki lesəŋ kakalasi nsi pa lakaya Kii-Helesi tək.
 Pə pu-wɛɣe katatəlaya,
 ləna pá mələyi.
⁸ Həsərcəŋ nyéma tawa wakəlaa.
 Sipəma lesəŋnaa wuləyi.
 Mpe pa lulayana sulum kupam,
 na pə kuɣi piitimnaa awulaa.
 Lesəŋ tawa aní a təkwaya haləna Yasɛɛ tetu.
 Lesəŋnaa piliŋasi ka helaa ké
 na si tɛɛ tənku kusəpu waali.
⁹ Pə tək ké ma na Yasɛɛ nyéma
 tə wiiki Sipəma lesəŋnaa tək.
 Na ma lukiyi isəlum ke Həsərcəŋ
 na llale pa tək.
 Pa yaya yoou kakiisaya ke mə kumtuna tək.
¹⁰ Lanhulumle na ayəwla tɛma mə tawa taa.
 Pəyele nəɣwlu u tasəyi yontu
 yaa aŋmaala ke lesəŋ tui tawa taa.
 Lesəŋ koollaa u tasəyi pə lum
 nyaasuyə ke tiin taa.
 Ma yelaa na lanhulumle kakiisasi su tənaya.
¹¹ Pə tək ké ma lanle wakəla hatoo ma taa ké
 Mowapu, na má seliyi isu cəmuɣu wula.
 Na má huɣutiyi lotu ke
 Kii-Helesi pa tək.
¹² Mowapu nyéma ká kana pa təfɛnle ke pote,
 paa wiikina pa tui. Ama pa kaa waa pulu.

¹³ Nti Taca ka yəɣta hatoo ləŋ ke Mowapu tək
 təkəle. ¹⁴ Taca yəɣtəyi təfoo ké pənente si: Pə kaasa
 pu si tooso ké teitei. Ləna Mowapu nyéma teeli si. Paa
 na pa pəyalɛ nté tək, yəlaa pəciimaya tike ke pu kaasi-
 wɛ, pa kaa nii isəle.

Taması icatɛ nyéma na lɛɣɛli nyéma pa kawulası pasuyə

17 Mprúyú Taca yəɣta Taması icatɛ tək si:
 Pu kək tək, pa kaa tasa Taması ke yaau si icatɛ.
 Tu pəsi ncaale huɣule ké.
² Pa ləwa Alowɛɛ acalɛɛ.
 Kaləkəŋ həntəyi a taa təpamm,
 nəɣwlu u nyaasəyi-l.
³ Pu kəkli lfəlayim nyéma kprante.
 Pu lɛɛki Taması nyéma kawulaya.
 Na mpi pu kaasi Sili nyéma tək
 pə kaa tɛɛ lɛɣɛli nyéma nyəm.
 Nti Pə tənə pə tu Taca yəɣta təkəle.
⁴ Kuyaku ŋku lɛɣɛli nyéma kaa wɛɛ yuŋ.
 Pəyele paa tɛ taasi.
⁵ Lɛɣɛli ká wɛɛ ké isu taale wente pa kuma tək.
 Yaa Ləfayim tətəkəle taa taale nte tə wɛ kprɛtɛ tək.
⁶ Pu kaasi lɛɣɛli yəlaa ke acaləsa ké.
 Isu pa kooluyə tuyə ŋku
 pa yaa si Olifi tək ku pee na pukaya,
 na pá kaasi pee naale na tooso ké
 comcom nəɣw taa, na pee liyiti
 na kakpası ke piliŋasi tək tək.
 Lɛɣɛli ləw Taca má ma yəɣtəna mpu.
⁷ Kuyaku ŋku yəlaa ka kɛɛsi isɛ na lɛɣɛli ləw Nanɣ
 tu wei l ké mə ŋmalu tək l tək. ⁸ Í kaa tasa tekuyə ke mə
 niŋ kulapəm. Paa təlaalənaa, paa pa tuyə Asətati na
 ilim pə lɛɛsuyə.
⁹ Kuyaku ŋku lɛɣɛli nyéma mə í ká lə mə koloosi
 acalɛɛ. Isu Hifi nyéma na Amolii nyéma ka ləu pa
 nyəna ke too ləŋ taa ké saa wei lɛɣɛli nyéma mə í
 lɛɛka-yɛ tək. Ləna pá kaasi wulaya tetu tike.
¹⁰ Mpi tək, lɛɣɛli nyéma mə í sək mə ləw
 wei l yapa-mɛ na í kentiyi mə tək tək.
 Haləna í hala tui kulalaŋ taale
 na í sək lesəŋ tui krai nyəŋ.
¹¹ Kuyaku ŋku í sək tui iní tək,
 í sika kalaa na í cəkna-l.
 Tanəŋ ŋku ku mayamaya ke tui
 iní l tɛɛwa na í tu hɛtu.
 Ama pə tala təkəw lɛ pulupu fɛi.
 Wahala iní l taka fəina kəkɛ.

Piitimnaa cuka pə taa

¹² Pepe tək ké piitimnaa miitiyi,
 na pə mutəyi isu tənku.
 Piitimnaa cuka pə taa ké mpu suwe.
 Pa kaləyi kəkətɛ isu lum toŋ nyəm.
¹³ Piitimnaa kaləyi kəkətɛ ké isu lum səkəcm.
 Ləw nyaasəyi-wɛɣe na pá hatəlayi pooluŋ.
 Isu puyə heelim kpakuyə nyutu tək.

Yaa isii kacuculaya kpakuyu musuyu to.
¹⁴ Pii koo taanaya ile, sooyantu anaam.
 Ilena pa saali yem na pa ta nyaalata.
 Mpa pa nmulayi ta nyam na pa kuuki-wi to,
 mpi paa teesana taya.

Ltiyopii nyama wakeluyu tom

18 Hai, ltiyopii tetu nya.
 Nyá taa we kpuləŋ keŋ nyəŋ
 na í pula pusi soowansi taa.
² Nyá tiliyina tillaa ke tenku to,
 na pá cakí səsəncaasi kpuləŋ taa,
 na pá tɔŋ lum to.
 Tillaa loŋloŋ nyáma me,
 í polo tookonaa piitim kiŋ.
 Mpe uŋ pa tənəŋ to fei huntu.
 Yəlaanaa pooluŋ nyáma nyaŋna-weye.
 Pa ké yoolaa piitim ké.
 Nɔyɔlu u nuuki pa nsəmlə.
 Pusi faɣa pa tetu taa ké.
³ Antulinya yəlaa, mə tənə mpa me í we tetu taa to,
 í paasəna waatu wei pa sikiyi tuuta ke kɔŋ taa to.
 Í nu waatu wei pa huləyi tutuyu to.
⁴ Pə taya pulu, Tacaa yɔyɔta sɪ:
 Ma təcəale ke ma wee na má nyənəyi təpamm.
 Isii ilim nyakuyu soowam to pə haŋaya,
 yaa isii aŋkrələe haŋaya ke kumtu waatu.
⁵ Na pécɔ́ pə tala kumtu ke
 waatu wei lesəŋ piwa to.
 Waatu inəyi lesəŋ hetu pəsa pee.
 Pa setəyi piliŋasi na asanti ké.
 Pa setəyi akpaa na hatu nti tu waasəyi to.
⁶ Ḿpúyú paa lo ltiyopii nyáma
 na pə waasi pɔɔŋ
 taa yepelekunaa na taale wontu.
 Yepelekunaa ká tɔy-weyə yoluma,
 na taale wontu ke loŋle.
⁷ Waatu inəyi piitimnaa toŋ nyəm mpi pə ké
 tookonaa, na pə tənəŋ to fei huntu to pii kɔna Tacaa
 pə tənə pə tu maya kuhaaŋ ke ma təcəale ké Siyɔŋ
 puɣu taa. Yəlaa tənə nyaŋna piitimnaa mpeye, haləna
 pooluŋ nyáma. Pusi faɣa pa tetu ké.

Icipiti nyama lanwakelle soowale

19 Tacaa yoyota ntiyi Icipiti nyama to to.
 Tacaa cayana nteye isoyumuntu nti tə toŋ loŋloŋ
 tɔy kpaŋanu, na í polo Icipiti.
 Icipiti tuŋ kulalaŋ seliyi na yəlaa apalutu naa le-we.
² Ḿpúyú Tacaa toma sɪ:
 Maa yeŋ na Icipiti nyáma kuli təma to.
 Yulu ká kuli i luluyu to to,
 na lelu kuli i taapalu to.
 Acaləe ká kuli təma to,
 na kawulasi ke təma to.
³ Maa yeŋ na Icipiti nyáma me mə ləmayasəe le-me,
 na má liyi mə layatu. Ilena í pəsəna mə tuŋ to na
 í polo mə tuwaə tə.

Í ká susi kɔyɔnaŋ na í kɔsi pee.
⁴ Maa tu Icipiti nyáma ke nmakəllu niŋ taa.
 Nmakəllu ká tɔy mə to ké kawulaya na toŋ.
 Pə tənə pə tu Tacaa má ma yoyota mpu.
⁵ Nili kɔyɔ lum ká nyoo,
 na ká wuli təkpaŋaŋ.
⁶ Nili kɔyɔ soowaya pusi kuhelasu lum ká soŋ
 na loŋ kuhəhəeŋ lum náá nyoo.
 Mulusu na səsəncaasi ká lontili,
⁷ na kɔyɔ atama lum nyutu tənə.
 Na pá kpaŋna kɔyɔ kɔyɔ haləm tənə,
 na heelim ma-wi
 na pá wuli na pá yeŋ kpeŋe.
⁸ Tiina kpalaə tənə, paa kulasi nyətaə,
 paa puluŋ tulaa, pa laŋa ká wakəli tətɔyɔyɔ,
 na pá te nyooŋ na pá wii təkpuo.
⁹ Mpa pa makí kpaŋkpaŋ toŋ nyəntu
 na mpa pa luuki tə kɔŋ to,
 pa laŋa ká wakəli.
¹⁰ Pə nu kɔŋ lulua.
 Pa tənə mpa pa təkayana təmlə nté to,
 pa apalutu lepa.
¹¹ Sowaŋ icate awulumpiya ke
 ləmayasəe feinaa ké.
 Icipiti wulau layatu tasəlaə
 tasəyi kumələlayatu ke.
 Isənaɣa mə taa yulu pəsəyi
 na í to Icipiti wulau sɪ:
 Maya nyəntu. Pəyeŋ maya loŋtaə awulaa luluyu tu?
¹² Icipiti wulau, nyá nyəntaa mpe pa we le?
 Pá kuli nti Pə tənə pə tu Tacaa mayasaa na
 í su Icipiti to to na pá hul-ŋ ile.
¹³ Sowaŋ awulumpiya mə ké kumələməŋ,
 na Mamfi nyáma mə tusəyi mə tu.
 Í ké kpeka nyooŋ nyáma mpa
 pa tolisiyi Icipiti tɔy.
¹⁴ Tacaa tisa acufu ke mə taa,
 na í tolisiyi Icipiti ke i kulapətu tənə taa.
 Í laki teitei ké isii sulonyooŋ
 tutuyu i to to taa to.
¹⁵ Icipiti tu kɔyɔlu i kaa pəsi
 na í la pulu kupam.
 Paa toŋ tu, yaa kunyɔntu,
 yaa soow, yaa səkpəlu.

Icipiti nyama ká teesana mpi to

¹⁶ Kuyaku nakuli, Pə tənə pə tu Tacaa ká nyaasi Icip-
 iti nyáma me na niŋ tuɣu. Sooyantu ká kpa-me na í sele
 isii alaa. ¹⁷ Yuta tetu ká wee-meye sooyantu puluyu. Paa
 waatu wei ké pa yoyota tə to, í toowəyi nti Pə tənə pə
 tu Tacaa ka suwa sɪ i ka la-me tɔy. Ilena í seliyi.
¹⁸ Kuyaku nakuli Icipiti acaləe kakpasu ká yoyotəyi
 Həpəla to. Paa yoyoti na pá su sɪ: Tə ké Pə tənə pə tu
 Tacaa nyáma. Acaləe anu a taa ləntə hətə nté ilim icatə.
¹⁹ Kuyaku nakuli í ká nma Tacaa ke kɔtaya təlatə ke
 Icipiti tetu taa. Í ká siki-i pələ ke tetu toŋa to. ²⁰ Ntə tu
 toowəyənə Icipiti nyáma me sɪ: Pə tənə pə tu Tacaa we
 mə tə. Na waatu wei Icipiti nyáma ka yaa Tacaa sɪ: Ya-

tuyu ta ηmakəllu niη taa tɔ. Lɔɔ ká tilina-meɣe waasulu na ílé í hetɪ-me. ²¹ Waatu unəɣɪ Tacaa ká huli ɪ təɣɪ Icipiti nyáma me, na mi nyl lɔɔ wɛɛtu na í sɛɛ-ɪ. Í ká larɪ-ɪ kɔtasɪ na í ha-ɪ kucɔɔɔɔ, na í su-ɪ nɔɔsɪ na í tɔki-sɪ. ²² Tacaa ká hɔ Icipiti nyáma me mə ηkpaηη. ɪ ká waa-me na mi mələnə ɪ tɔɔ. Lɔɔ ká muɣɪ mə kusələmutu na í waa-me.

²³ Kuyaku nakuli hapəle ká lu Icipiti, na tə puki Asilii. Icipiti nyáma na Asilii nyáma í ká polo təmatɛ, na í kɔpenti na í sɛɛki Tacaa.

²⁴ Kuyaku ηku lseyɛli nyaa sɔɔsɪ Asilii na Icipiti pa tɔɔ na í la tooso. Tacaa ká kooli tetu tənaya kupantu ke lseyɛli tɔɔ. ²⁵ Pə tənə pə tu Tacaa ká kooli tetunaa me mə tooso ké kupantu sɪ: Ma kooliyi ma yəlaa Icipiti nyáma ke kupantu. Maa kooli Asilii nyáma mpa ma larəna ma niη tɔɣɔ kupantu. Maa kooli lseyɛli nyáma mpa ma ləsaa tɔɣɔ kupantu.

Isayii tɔη kɔpɛtɛ, ntəηkpala yaa wontu fɛɪ ɪ tɔɔ

20 Pənaya ηkɛɣe Asilii wulau Saləkɔη kusa ɪ yoolaa wulau sɔɔɔ, na í tii Filiisi ɪcatɛ Asətɔtɪ tɔɔ na í lɛɛki-tɛ.

² Waatu ɪnɪ Tacaa ka tɛma Amɔtɪ pəyalu Isayii ke tɔm heeluyɪ. ɪ heela-ɪ ké sɪ: Wɔɔɔsɪ ləyaya wontu, na nyá ntəηkpala. ɪlɛna í la mpu na pə yeɪe-ɪ kɔpɛtɛ.

Asətɔtɪ ɪcatɛ lɛɛkuyɪ waatu ke Tacaa yɔɔɔtɔaa sɪ: ³ Pə kɔpenta pɪsɪ tooso kɔɔɔ ma təmlɛ tu Isayii tɔη kɔpɛtɛ. Wontu yaa ntəηkpala fɛɪ ɪ tɔɔ. Mpu pə huləɣəna Icipiti na ltiyopii pə nyáma ke mpi pu tɛ na pə mayana-we tɔ. ⁴ Pə taya pulu, Asilii wulau ká kuu Icipiti na ltiyopii pə ɪfepiya na pə kukpatəlaa ké. Wontu yaa ntəηkpala kaa wɛɛ pa tɔɔ. Pu yeɪe-weɣe kɔpɛtɛ ké təyələyəl. Tənaya Icipiti nyáma ká tɔɣɔ fɛɛɪ. ⁵ Waatu unəɣɪ mpa pa tɛɛɛɛɛ ltiyopii nyáma, yaa pa hɔɔɔɔɔ pa təɣɪ Icipiti nyáma sənau tɔɔ tɔ, pa apalutu ká yɔɔɔɔ.

⁶ Kuyaku ηkuyɪ hɔɔɔɔɔɔ ηku ku taa tə wɛ ɪsəntɔ tɔ, ku nyáma ká yɔɔɔɔ sɪ: Ta tɛɛɛɛɛ tɛsənə mpi tɔɣɔɔɔ. Mɔpɛɣe tu huɔkaya sɪ tu tu kpuluyɪ na pə ya-tuyɪ Asilii nyáma niη taa. Lɛyɛɪe tu hikina nyuyɪ tutulɛ ke nɔɔɔɔɔɔ?

Papiloni hotuyɪ

21 Tacaa yɔɔɔɔta ntiyi wulaya tetu nti tə wɛ tɛηku nɔɔɔ tɔ tə tɔɔ tɔ.

Kolontu luna wulaya tetu sɔɔɔntu nyəntu taa.

ɪsu kacuculaya fakuyuna Nekefi tetu taa tɔ.

² Pə kula tɔm sɔɔɔntu nyəntu tɔɔ na pə huli-m.

Nmakəllu, ηmakəlɪ.

Wakəllu, náa wakəlɪ.

ɪlam nyáma, í tii pa tɔɔ.

Mɛtɪ nyáma, mi ta ɪcatɛ.

Tacaa ká su tənaya ke kunyɔməη wei

Papiloni tuwa piitimnaa tɔ.

³ Pə tɔɔ ké ma lanjɛ wakələyɪ.

Pə wukɪ-m ké ɪsu luluyɪ

wusasi takuyɪ alullu tɔ.

Wusasi tɔη nyənsɪ laki na má nyan,

pu san sɪ má nu.

Ma seliyi, pu san sɪ má ná.

⁴ Ma lanjɛ pəsaa, na sɔɔɔntu sɔɔɔntu kpa-m.

Ahoo nna maa nyulaa tɔ a pəsa sɔɔɔntu nyəna.

⁵ Pa pɔwa atɛ pɔɔɔ na pə su tɔɔɔnaya,

na pə tɔki na pə nyɔɔki.

Tənayalɛ pa yaya kapuka ke kɔkɔpaa sɪ:

Yoolaa sɔsaa mɛ, í tayani mə kukentiη.

⁶ Ntɛna Tacaa heeli-m sɪ: Polo n̄ su tanjɪ,

ye ɪ na mpi ɪ yɔɔɔtɪ.

⁷ Ye ɪ loosa yoou kɛɛkenaa na kɔpənanəη hɔɔ,

yaa kɔpənasɪ yaa yooyoonaa caηa.

ɪɛ ɪ paasənə na í yɔɔɔtɪ na pə nyl.

⁸ Tənayalɛ tanjɪ yaya kapuka ɪsu tɔɔɔɔɔɔ sɪ:

Tacaa ma sənə ma tətəηɛ ke ilim na ahoo ké,

na má feηiyi.

⁹ Pa kɔηna nté na tənə tɔɔ,

na pə caɣa yoou kɛɛkenaa

na kɔpənanəη hɔɔ.

Ntɛna nɔɔɔɔɔ ma kapuka sɪ:

Papiloni ílé ɪ hotaa, ɪ hotaa.

ɪ tuη kulalaan lɛsəη yɔka

atɛɣe ɪ tənə təputuputu.

¹⁰ Ma yəlaa mpa mɛ pa mpa ɪsu məla ke kataya taa tɔ.

Nti lseyɛli lɔɔ Tacaa,

Pə tənə pə tu heela-m tɔɔɔɔɔ,

na máa tɛləsəyɪ-me.

ɪtɔm nyáma wɛ tɔm

¹¹ Tacaa yɔɔɔɔta ntiyi Tuma tɔɔ tɔ.

Nɔɔɔɔɔ yɔɔɔtənə-m na nɔɔɔ sɔsaya na Seyii tetu taa sɪ:

Tanjɪ, waatunaa ɪsənaya pə kaasa ahoo,

pəlee ké a tɛη?

¹² ɪlɛna tanjɪ tɔ sɪ:

Pu nyaalɪ yáa.

Ama pə ta nyaaləta.

Ye mə luyɪ wɛ kucɔɔɔtɪ,

ɪɛ í tasa məluyɪ ke wuleɪ.

Tetan na Ketaa nyáma selaa

¹³ Tacaa yɔɔɔɔta ntiyi Alapu tɔɔ tɔ.

Ketaa nyáma mɛ, mə na mə yooyoonaa caasi.

Í polo na í suu nyutu taa ké ahoo,

na í ηməɪɪ tiikasɪ taa.

¹⁴ Tema nyáma mɛ,

í sənəna lum ke selaa mpa lukɔtɪ kuyɪ tɔ.

Í pona-weɣe tɔɔɔnaya.

¹⁵ Pə taya pulu, yoou tɔη na layalɛ tuuluyɪ,

na tɔɔɔ pam tɔɔɔnəna-we.

¹⁶ Pə taya pulu, pə kaasa pənaya ke teitei, ɪlɛna

Ketaa nyáma teeli su tənaya. ¹⁷ Yəlaa pəciuu tike ke pu

kaasi ɪ yoolaa taa yoolaa tɔtɔlaa taa. Nti Tacaa lseyɛli

lɔɔ yɔɔɔtɔaa tɔɔɔɔɔ.

Yosalem nyéma kpaaluɔ

Sepəna tɔm

22 Tacaa yɔɔɔta ntiyi toosee tetekəle tɔ tɔ.
 Yosalem, pepe lapa na nyá yəlaa kraaki lɔputu tɔ tɔ?
² Icaté kucukəle, na kəkɔte nyəntɛ,
 na lanɔhulumle nyəntɛ nyá,
 nyá səttaa ta sənə layatɛ,
 pa kaa si təyoole.
³ Nyá yoolaa nyɔɔɔ nyéma tənə sewa,
 tɔtɔlaa kra-wɛyɛ saləka.
 Pa kuu nyá yəlaa tənə na pá kɔpənna
 mpa paa sewa na pá hatəlɔ tɔ.
⁴ Pə tɔ kɛ ma si í ye-le-m na má wii wahala
 wei ɪ maɔana ma yəlaa tɔ ɪ tɔ.
 Í taa maɔasi si í puɔusiyi-m.
⁵ Mpi tɔ, saɔa kɛ lɔ pə tənə pə tu Tacaa
 tisa ta taa kɛ acufu na tɛ kpisi na pé liyiti-tu.
 Lanɔwakəlle wula sɔsɔɔna nuuki
 toosee tetekəle taa.
 Kakiisasi kraaki tontɔɔa tɔ.
⁶ I lam yoolaa tɔka tɔɔ na nyəmá.
 Apalaa ɔaɔa yoo kɛkɛnna taa, kraɔanəɔ wɛɛ.
 Kii nyéma yoolaa lɛkɪ pa kraləɔ.
⁷ Yosalem, nyá tetekə kupampana taa
 suwa yoo kɛkɛnna na pə kraɔanəɔ.
 Pa puləyi nyá nɔnɔsi si pa yooki.
⁸ Yuta fɛi kukentim tɔ.
 Kuyaku ŋku í kɛɛsi mə ɪɛ
 na í nyənəyi yoo wontu.
 Nti pa puula kutuluɔ ŋku
 pa yaa si lipaɔ hɔtuɔ tɔ ku taa tɔ.
⁹ Í nawa Tafiiiti icatɛ kolunɔ pɔɔɔlɛ tənə.
 Í hɔma lum kɛ pə tɛɛ lule taa.
¹⁰ Í kala Yosalem tɛɛsi.
 Í yɔka si taa lɛɔsənna si
 pə sɔsɔsi kolunɔ kɛ tɔɔ.
¹¹ Í hula lule kɛ koloosi naale heku.
 Í hɔma lule kupəntɛ taa lum.
 Ama í tá kɛɛsi mə ɪɛ
 na lɔ wei ɪ taɔana wahalanaa mpeɔe too lɔɔ,
 na í kɔna-mɛ tɔ ɪ tɔ.
¹² Kuyaku ŋkuɔ lɔ Tacaa,
 Pə tənə pə tu yaa-mɛ si
 í wii na í huɔuti lotu na í looli mə nyɔɔɔ,
 na í suu layaɔa wontu.
¹³ Ama mɛ ɪɛ, pə pəsə-mɛyɛ
 lanɔhulumle sɔsɔɔlɛ kɛ.
 Í kuɔi naaɔ na heɔ na í liki nantu
 na sulum na í haki teu.
 Haləna í tɔ si: Tɛ tɔɔ na tɛ nyɔɔ ta kraɔpaa.
 Mpi tɔ, cele tu si.
¹⁴ Mprúyú Pə tənə pə tu
 Tacaa yɔɔɔta na má nu si:
 Ma yɔɔɔtəyənə tuunə si
 pə kaa huɔi mə ɪsəyatu tənə,
 ɪsu í səpa.
 Nti Pə tənə pə tu lɔ yɔɔɔta tɔɔlɛ.

¹⁵ Mprúyú Pə tənə pə tu Tacaa lɔ heela Isayii má si
 má polo na má ná kawulayə təyayə nyuɔ tu Sepəna.
 Má heeli-ɪ si:
¹⁶ N fɛina puluɔ cənɛ,
 n nyənəyi nyá təyi we na halɪ
 n huli nyá təyi pəlaa ke
 ɪsɔta kukpamɔyɔ taa?
¹⁷ N nyənəyi nyá təyi pulu sɔsɔɔm kɛ.
 Ama Tacaa ká kraɔa-ŋ na í lɔɔ-ŋ poolunɔ.
¹⁸ Í ká pilimi-ŋ ɪsu pulu kukulutum kɛ
 tetu kuwalətu natəlɪ tə taa.
 Tənəyɔ n ká si na nyá yoo kɛkɛnna kupama saalɪ.
 Nyá kənə nyá caa təyayə fɛɛɛ.
¹⁹ Maa ləsə-ŋ nyá təmle taa.
 Maa tɔyɔn-ŋ nyá təɔayalɛ.
²⁰ Kuyaku ŋkuɔ maa yaa ma təmle tu
 Hilikiya pəyalu lliyakim.
²¹ Maa suu-ɪ nyá ɔaɔa, maa ləl-ɪ nyá tampala,
 na má tu nyá pəsuyɔ kɛ ɪ niɔ taa,
 na í pəsɪ Yuta na Yosalem nyéma pa caa.
²² Na má cɛɛ-ɪ wulau Tafiiiti lulɔyɔ nyéma
 kawulayə təyayə nɔnɔɔ nyəmle.
 Í tulaa, nɔɔɔ ɪ təkəyi.
 Páɔ í təkəa nɔɔɔ ɪ tuləyi.
²³ Lɔ ká yelina na í nyɔɔ tɔɔ ɪsu nyəmle kɛ
 lonte naani nyəntɛ taa, na í pəsɪ ɪ caa təyayə
 nyéma teeli təhikile.
²⁴ Í təyayə nyéma ká nyɔkələna-ɪ kɛ na pa yun tənə.
 Tiisi sɔsɔɔnsɪ na tiipee ka nyɔkələna-ɪ kɛ ɪsu kewee na
 kɔpənna. ²⁵ Mprúyú Pə tənə pə tu Tacaa tɔma si
 kuyaku ŋkuɔ kanɔkanayə ŋka paa kama lonte naani
 nyəntɛ taa tɔ kaa kɔpɛsi. Paa ma-kɛ na ká kɔpɛ. Ilena
 səyala wena a tənə a ka wɛ ka tɔ tɔ á wakəlɪ. Mpi tɔ,
 Tacaa má ma yɔɔɔtənə.

Fenisii tetu wakəluɔ tɔm

23 Tacaa yɔɔɔta ntiyi Tiii tetu tɔ tɔ.
 Taasisi icatɛ kpuləɔ sɔsɔɔ mɛ í wii.
 Mpi tɔ, icatɛ wakəlaa,
 təyayə fɛi, təsulɛ fɛi.
 Hatoo Kitim tetu taa kɛ tɔm nti tə lunna.
² Sitɔɔ pəyətəlaa mpa mɛ í wɛ tɛɔku nɔɔ tɔ.
 Sɔyɔntu í kra-mɛ na pé la-mɛyɛ ha.
 Mə tillaa tɛsəyənə tɛɔku.
³ Mpi pa tuukayə na pá təɔyɔ lum sɔsɔɔm tɔ,
 Sitɔɔ nyéma kuɔayana-wɪ.
 Mpe pa tɔkayana piitimnaa kasəyayə.
⁴ Fɛɛɛ í kra Sitɔɔ icatɛ.
 Mpi tɔ, tɛɔku na ɪ hola sɔsɔɔna si:
 Luluɔ wusasi ta kɔpata-m.
 Páɔ ma ta tu luləta.
 Pəyɛle ma ta tɔɔta ɪfɛpiya,
 ma ta pɪsətə pɛɛlaa.
⁵ Waatu wei Icipiti nyéma ká nu tɔm nti tɔ,
 paa selina mpi pu maɔana Tiii nyéma tɔ.

Tə seliyi isu cokəle.
Tə isayatu peta-ti, tə kaa tasa kuluyu.

Kawulası sɔsɔnsı tomle, lɔɔ kawulaya caaluyu

²¹ Kuyaku ηkuyu Tacaa ká kulı isɔtaa toɔntunaa tɔɔ. l ká kulı ate awulaa sɔsaa tɔɔ, na í naasi-we. ²² Paa kpeyeli-weye təntəmle ke púúyú nakulı taa. Paa təkı pa tɔɔ ké saləka nɔɔɔlu taa. Kuyeyη payale sikiyi, ulena pá naasi-we.

²³ Pu liyiti isɔtu.
Fəele ka pu ilim.
Mpi tɔ, Pə təna pə tu Tacaa ká tɔɔ kawulaya ke Siyɔɔ puɔu tɔɔ na Yosalem.
l teeli ká naaki ı yəlaa nyuyu nyéma isentaa.

Tacaa kele tampana təɔlaa təcɔsəle

25 Hai Tacaa, nyayale ma lɔɔ.
Maa sa-η na má puɔuli nyá hətə.
Pə taya pulu, nyá lapəna mpi mpi pə we teu ke sɔsɔm tɔ.

Mpi n suwa hatoo lɔɔ tɔ,
pə caya teu ké na pə nyɔɔwa.
² Pə taya pulu, n pəsa ıcate ke pəe kaɔmaaya.
Tu ké kolunə ıcate ké.
Krai nyéma ıcate sɔsɔle ta ke ıcate tɔɔ.
Nɔɔɔlu kaa tasa-teye ηmau.
³ Pə tɔɔ ké yəlaa toɔntunaa ká tu-η teeli.
Nmakəllaa piitim ıcate ká nyana-η.
⁴ Nyayale ıcam təcɔsəle.
Nyayale kunyɔntu kpuluyu
tətule ke laɔwakəlle waatu.
Nyá kəna təcɔsəle naani nyəntə
ke teu sɔsɔɔ waatu.
Nyayale ta isotom ke haɔaya waatu.
Nmakəllaa pááná sɔsɔna we
ké isu teu sɔsɔɔ nukuyu kolunə tɔ.
⁵ Yaa isu haɔaya ke wulaya tetu taa.
Ama nyá sumsiyi krai nyéma kəkɔte,
isu haɔaya təɔyɔu saa wei isɔɔmuntu təkı tɔ.
Ḿpúyú n su tənaya ke ηmakəllaa yontu.

Piitimnaa təna acima

⁶ Pə təna pə tu Tacaa n ká la piitimnaa tənaya acima ke puɔu kune ku taa.
N ká saa tɔɔnaya kupampanka,
na nantu kupantu, na sulum kupam
mpi pə we təcələcəli tɔ.
⁷ Puɔu ηku ku tɔɔ tənaya
n ká cəli laɔwakəlle saalaya
ηka ka kenta yəlaa təna tɔ.
Nke ka takəna piitimnaa təna.
⁸ Tacaa n ká kpiisi səm ke tam tɔɔ.
lɔɔ n ká hısi yəlaa təna isəlum.
N ká keeli tetu təna taa ké
fəele nte nyá yəlaa ka tɔɔaa tɔ.
Tacaa má ma yɔɔtəna.

Isayeli nyéma laɔhulumle, Mowapu nyéma wakəloyu

⁹ Kuyaku ηkuyu yəlaa ká yɔɔtı sı:
Nyayale ta lɔɔ wei tə lapa naani tɔ.
Nyá waasəna-tu.
Tacaa ke tə tuwa naani.
Ta laɔa í hulumi na t́ yɔɔli.
N yapa-tuyu.
¹⁰ Tacaa n ká tənı niη ke puɔu ηku ku tɔɔ isu kuken-tim.
Ama ı ká fəli Mowapu ke nɔɔhəe ke təna inı.
Isu pa fəloyu nyutu ke hute púúyú taa tɔ.
¹¹ Tənaya Mowapu ká húlı niη na isɔ isu lum yalu.
Paa na mpu, Tacaa ká tisi kalampaani nyéma mpeye təfe.
Paa paa kaasi pa təyi isəna.
¹² Mowapu ye pə kaasa nyá koloosi sɔsɔɔnsı na toɔ nyənsı.
lɔɔ ká pəsi-səyi krentəlası.
l ká pəti-səyi ate musuyu taa.

Kolunə ıcate tɔm

26 Kuyaku ηkuyu paa yoo yontu ke Yuta tetu taa sı:
Tə wəna kolunə ıcate.
Nyuyɔu yapu ke lɔɔ lapa isu kolunə na ka pile.
² l tulı nɔɔnɔsı, í yele na piitimnaa mpa
pa təɔyɔ tampana tɔ pá suu.
Piitimnaa mpa pa lapa naani tɔ pá suu.
³ Wei ı səɔa təca ke ı tayanuyu taa tɔ.
N haaki-ı həsuyu maɔamaya ké.
Mpi tɔ, nyaya ı tu naani.
⁴ l tu Tacaa ke naani ke tam tɔɔ.
Inı ı kentiɔina isu kukpamuyu ke paa waatu wei.
⁵ l tisa mpa paa we kumlee tɔɔ ké hatoo isɔtaa tɔ.
l pəsa krentəlası ke ıcate nte pa taa křətəyənə tɔ.
l tisa-teye hatoo ateye na t́ tɔɔ tetu.
⁶ Wahala nyéma fəla-teye nɔɔhəe.
Kunyɔntunaa paa-teye nɔɔhəe.

Kantəkaya kuyeyη taa sələmuɔu

⁷ Siyisilu mpaau ké tampana mpaau ké.
N ké tampana ké.
Nyá həkəna mpaau ηku siyisilu təɔyɔ tɔ.
⁸ Tacaa, nyaya tə tekiyi mpaau ηku
n hula-tu sı tə təɔ tɔ ku taa.
Tə yaa-η, tə sələməyi-η.
Mpi tə nyuləyi tɔɔle.
⁹ Ma nyuləyi-η ahoo ké,
na má pəkəyi-η hatoo ma lotu taa.
Waatu wei n huukəna tetu tɔɔ tɔ.
Antulinya yəlaa křələməyi siyisuyu təɔyɔu.
¹⁰ Ye pá huləyi isayau ke suulu,
ı cəkəyənə tampana təɔyɔu tɔm.
l haaki ı təyi isayatu taa ké
siyisuyu tetu taa ké.
lı naaki Tacaa sɔsɔntu tɔm.

11 Tacaa n teyetiği niñ ké, ɔlɛ mpe paa naa mpu.
Ama paa ná ɔsəna n paasəyənə nyá yəlaa tɔm tɔ.
ɔlena fɛɛlɛ pu-wɛ.
Kɔkɔ ŋka n ka taɣana nyá kolontunaa tɔ tɔ ká
nyaya-wɛ.

12 Tacaa nyá haakəna-tuyu hɛɛsuyu.
Mpi tɔ, nyá lakəna tá kulapəm təna na pə lakɪ.
13 Tacaa tá lɔɔ,
sɔsaa lɛlaa ka tɔyɔ tá tɔ kə kawulaya ɔsu nyá.
Ama nyá tike nyá pɛɛlɛ tɔ kə tə yaaki nyá hətɛ.
14 Mpa pa səpa tɔ pa kaa fe.
Sətəa kaa kulɪ.
Mpi tɔ, n tu niñ na n ku-wɛ.
N kpiisa-wɛ nɔyɔlu kaa tɔkɔsi pa tɔ.

15 Tacaa n lapa na piitim huki.
Tacaa n waləsa piitim.
N hula nyá teeli.
N waləsa tɛtu tənasi kɛ toosi təna taa.
16 Tacaa tə pɛɛka-ŋ ta laŋwakəllɛ waatu.
N hɔma ta ŋkraŋyuy, ɔlena tɛ wiina-ŋ si n waasi-tu.
17 Tacaa tə lapa nyá ɔsentaa kə,
ɔsu luluyu takuyu ahonto tɔ.
ɔcaaki luluyu na ɔ wiikina wusasi.
18 Mpu tɔtɔyɔ na tá,
pu wɛɛ si tə lɔlɪ pulupu.
Luluyu wusasi kra-tu.
Ama heelim kɛ tə lulaa.
Tə ta pəsi na tɛ kɔna nyuyu yapu kɛ atɛ.
Pəyele tə ta lɔlɪ yəlaa kufama kɛ antulinya taa.

Sətəa feesuyu na ɔsayatu kufeluyu

19 Ma yəlaa mɛ mə sətəa ka fe.
Mə sətəa mpa paa kə ma nyəma tɔ paa wɛɛna
weesuyu.
Mpa mɛ ɪ hənta musuyu taa tɔ ɪ kulɪ.
ɪ yaya laŋhulumlɛ kakiisasi.
Mpi tɔ, mə cɔlu kɛ tananə nyəŋku kə.
Tɛtu ká mənəna mpa pa səpa tɔ.
20 Ma yəlaa ɪ suu mə kutuləŋ taa,
ɪ təkɪ mə tɔ.
ɪ ŋmɛlɪ tənaya laasaya tɔ.
Haləna Tacaa páná hɛɛ.
21 Pə taɣa pulu, Tacaa lukɪ ɔ tɛɔayalɛ si,
ɔ fɛlɔyɪ atɛ yəlaa kɛ pa ɔsayatu.
Kuyaku ŋku tɛtu ká kɛɛlɪ yəlaa
mpa tu kuwa tɔ pa tɔ.
Tɛtu kaa tasa takuyu kɛ mpa tə kuwa tɔ.

Tɛŋkunaa taa tum sɔsɔ kpisuyu

27 Kuyaku ŋkuyu Tacaa lɔɔ ká kraɣa ɔ layatɛ
kpusəŋ nyəntɛ. Tə kə sɔsɔlɛ kə na tə wɛna ton,
na ɪ yoonə tum sɔsɔ wei ɔ koota kootiyi kootiyi na ɪ fɛlɪ
kpau tɔ. ɔ ká yoonə Lefiyatan. Tum selu Lefiyatan wei ɔ
koota kootiyi kootiyi tɔ. ɔ ká ku tɔyɔluyu ŋku ku cakɪ
tɛŋku taa tɔ.

Tacaa na ɔ lɛsəŋ tuyu pa tɔm

2 Kuyaku ŋkuyu paa tɔ si:
ɪ yoo yontu kɛ lɛsəŋ tuyu wei ɔ wɛna pɛɛ kupana tɔ.
3 Tacaa lɔɔ mayalɛ tuyu ɔni ɔ tanɔlu.
Ma pəlɔyɪ-l lum kɛ paa waatu wei.
Ahoo na ilim kɛ ma tanɔyɪ-l.
Pə taa kɔkɔ na nɔyɔlu suu.
4 Ma páná hɛɛwa.
Ama ye ma mayana pə taa kə sɔwa na kɔlɔŋ,
maa yoonə-yeyɛ na má nyayasi a tənaya kɔkɔ.
5 Ama ye pa nyəna-m kpuluyu tɛtulɛ,
na pə yele na má na-wɛ tɛ ciiki na tɛ wɛɛ leləŋ pə
paasi.

lɔɔ ka wii lɛyɛlɪ nyəma na pa ɔcatɛ kulɔlɔlɛ

6 Kuyeyɛŋ wei ɔ kɔŋ tɔ ɔ taa,
lɛyɛlɪ nyəma ká ka lila.
Yakɔpu nyəma mɛ ɪ ká nɛyɛtɪ
na ɪ tu hɛtu.
ɪ ká suuli antulinya tənaya mə kululum.
7 Tacaa n mapa lɛyɛlɪ nyəma ɔsu
n mapu mpa pa makaya mpe tɔ?
N ku-wɛ ɔsu n kukaya mpa pa ku mpe tɔ?
8 Aai yoo, ama n kɛɛsa teu kə na n taɣani pa huunau,
na n yele na kolontunaa kuu-wɛ.
Nyá heelim tɛɛna-wɛ ɔsu ilim tɛlulɛ heelim kuyaku.
9 Saləka ɔni ɔ ká huɛsəna Yakɔpu nyəma ɔsayatu.
Mpi pa suulu huluyu ká lɔlɪ tɔyɔlɛ.
Tacaa ká yɔkɪ tɛlaalɛnaa pɛɛ, na a pəsi musuyu.
ɔsu pə yɔkuyu tɛtu kuhulumtu pɛɛ tɔ.
Tuyu Asela tesikasi na pɛɛ kusikee kaa tasa sənuyu.
10 Kolunə ɔcatɛ wɛ kɛɛtɛ.
Pa lɔwa lontɛ nteyɛ.
Pa yela-tɛ ɔsu wulaya tɛtu.
Nawee ká tɔkɪ nyutu kɛ tənə na á hɛɛsəyɪ.
A ka kuyuli tiikasi piliŋasi.
11 Waatu wei piliŋasi wuləyɪ ɔlena pa pɛlɪ-sɪ,
na alaa ná kraɣa na pə tu kɔkɔ.
Mpi tɔ, pa kɛ yəlaa mpa pa fɛlna layatu tɔyɔ.
Wei ɔ lapa-wɛ tɔ ɔ kaa hulɪ-weyɛ suulu.

Kolontunaa ka kuuwa mpa tɔ pa məluyu sɔsɔkɔm

12 Kuyaku ŋkuyu Tacaa ka nyamsɪ tuyu,
kɛ pə kraɣau lɛlatɪ pɔyɔ,
na pə polo Icipiti lɔkɔ tɔ.
ɔ ká nyamsɪ tuyu ɔlena
pə tɔkɔsi lɛyɛlɪ nyəma-meyɛ
kulum kulum.
13 Kuyaku ŋkuyu paa hulɪ akantəlɛ sɔsɔkɔlɛ.
Yəlaa mpa paa lepa Asilii tɛtu taa tɔ paa kɔkɔ.
Na mpa paa yawa Icipiti tɛtu taa tɔ paa kɔkɔ.
Paa həntɪ Tacaa kɛ atɛ kɛ pulaya
nanəŋ nyəŋka tɔ kə Yosalem.

Teu heelim mpi pə wakələyi Samalii tɔ

28 Samalii icate tɔm we waiyo ké.
 Tə we ké isu ntenuyu,
 ŋku ku we tetekəle musuŋ nyənte isɔtaa tɔ.
 Nkuyu lfəlayim sulunyɔɔlaa hɔŋna pa ti.
 Tə kacɔka wontu wɛɛ ké isu hetuɔu kulontuluɔu ke
 tetekəle musuŋ nyənte isɔtaa.
 Mpa sulum kuwa tɔ pa icate h́té tə tɔm we waiyo ké.
²Tacaa kusəna nteyɛle yulu toŋ tu apalutu isu tɔm-
 pɛɛ
 teu sɔsɔɔ.
 Isu kacuculaya ŋka ka wakələyi tɔ.
 Isu teu ŋku ku suuliyi lɔɔŋ ke lum tɔ.
 I ká lana i toŋ na í pɛti icate ke ate.
³Paa felɔ nɔɔhɛɛ ke lfəlayim
 sulunyɔɔlaa ntenuyu isacau nyəŋku.
⁴Na hetuɔu kulontuluɔu ŋku i lapəna kacɔka na ku
 wɛ
 tetekəle musuŋ nyənte isɔtaa tɔ.
 Samalii ka wɛɛ ke isu yulu
 naakuɔu Fiki tuɔu pile kalaalaya,
 na í kooli na í li kpaakraa tɛsɔ tɔ.
⁵Kuyaku ŋku tɔ, Pə təna pə tu Tacaa ká wɛɛna isu i
 yəlaa kakaasaya ntenuyu kacɔka nyəŋku. ⁶Inu i ká
 tuna siyisuyu ləmayasəle ke mpa pa caɔa huule tɔ. I ká
 tu toma ke mpa pa tɔɔŋəyi kolontu na pá tana-i icate
 nɔɔɔɔ tɔ.

Sulunyɔɔlaa mpa pa wonjiyi lɔɔ kuyɔɔtutu teləsəlaa tɔ

⁷Pə kpeŋna kɔtəlaa na lɔɔ kuyɔɔtutu teləsəlaa tɔtɔ,
 sulum lapa na pá cɛŋləyi.
 Sulum toŋ nyəm tolisiyi-wɛ.
 Pa cɛŋləyəna sulum toŋ nyəm.
 Sulum lipa-wɛ, sulum toŋ nyəm tolisa-wɛ.
 Pa teləsəyi lɔɔ kuyɔɔtutu na pá cɛŋləyi.
 Pa yɔɔtəyi tɔm na pá sukɔ na pá lenliyi.
⁸Tɔtu waasəna pa taapələnna təna tɔɔ.
 Kusɔɔtɔ ke paa timpi, təpante fɛi.
⁹Na pá yɔɔtəyi si:
 Aweyɛ Isayii seɔesəyi nyəmtu?
 Aweyɛ inu i huləyi tɔm si í nyi?
 Piya mpa pa cɛpa həla ke nɔɔɔɔ tɔ
 yaa pəkɔɔlasɔ?
¹⁰Mpi tɔ, kusəsutu ntəyələ kusəsutu*fa*.
 Kutututu ntəyələ kutututu.
 Saŋa si tənɛ, cele si tənɛ. †
¹¹Tɔu, yəlaa mpa pa kuyɔɔtutu u nukɔ tɔ,
 na mpa pa yɔɔtəyi nsəma kraɔ nyəna tɔ,
 pa tɔm ke Tacaa ká yɔɔtəna yəlaa panɛ.
¹²I ka tɔmaya si:
 Təhɛsəle nɔɔ,
 í yele mpa pa kawa tɔ na pá hɛɛsi.
 Lonte nte tə wɛ təpamm tɔɔɔ.
 Ama pa kisa nuu.
¹³Na pá tɔ si:

Kusəsutu ntəyələ kusəsutu.
 Kutututu ntəyələ kutututu.
 Saŋa si tənɛ na cele si tənɛ.
 Pə wɛ h́púyú si ye pa tɔŋ ulɛ,
 pə co-wɛ na pá hoti alele na pá pɛli-wɛ,
 na katɔka kra-wɛ na pá tɛɛna-wɛ.

Kite tɛɛ pələ

¹⁴Pə tɔɔ tɔ, wonjlaa mɛ,
 í nu Tacaa kuyɔɔtutu.
 Yəlaa nyuɔu nyəma mpa mɛ í tɔki kawulaya ke
 Yosalem taa tɔ.
¹⁵Í nu, nti mə mayamaya í yɔɔtəyi tɔɔɔle si:
 Tá na səm tə pɛela nɔɔɔ.
 Tá na atətəle tə yɔɔtəna na tɛ si.
 Paa wahala sɔɔ kɔmna i kaa tala-tu.
 Mpi tɔ, kaloolaya nté tá tɔɔɔsəle.
 Pɔɔtɔ ke tá təŋmelle.
¹⁶Pə tɔɔ ké Tacaa lɔɔ yɔɔtəyi si:
 I naaki, ma sukɔ kite tɛɛ pələ ke Siyɔŋ taa.
 Nkulunɔa taa pələ*fa* nte pa tayanaa tɔɔɔ.
 Tə ké liyitee pələ nte tə caɔa teu tɔ.
 Ye wei í tisa tə tɔɔ ké yun
 i wɛəkəna toma ke isu nte. †† si ku la toŋ.
¹⁷Tampəna təŋuɔu ke ma lakəna na pá siyisi tɛca.
 Maa lana siyisuyu na pá wɛɛ teitei.
 Ama tɔmpɛɛ teu ká kuu mə kaloolaya tɔɔɔsəle.
 Lum ká su na pá tɔɔ mə pɔɔtɔ təŋmelle.
¹⁸Mə na səm mə nɔɔ pɛeluyɔ ká wakəli.
 Mə na atətəle mə kuyɔɔtutu
 na mə kusəsutu kaa taanɔ.
 Kuyaku ŋku wahala sɔɔ ká kɔɔ tɔ,
 i ká paa-meyɛ nɔɔhɛɛ.
¹⁹Paa waatu wei ké wahala inu i ka kɔɔ i kraaki-
 meyɛ. Mpi tɔ, tananɔ na ilim taa na taanaya ke wahala
 ká kɔŋ. Wahala kɔkɔte tike ká tu-meyɛ sɔɔŋntu sɔsɔɔn-
 tu.
²⁰Wahala ká wɛɛ ké isu yulu
 kuhəntuɔu wɛɛkuɔu tətɔpi pu takɔ-i,
 yaa i kutakuɔu wɛɛkuɔu təpɛɛ pu takəyi tɔ.
²¹Tacaa ká səŋ i naasi taa ké isu
 i ka lapu Pelasim puɔu taa tɔ.
 I nantu ká sele
 ké isu Kapawɔŋ tetekəle taa.
 I ká la təmlɛ nte pa ta nyi tɔ.
 I ká yoosi i kulapələ nte tə ké sɔsɔɔle tɔ.
²²Pənəntaa í taa suu lɛlaa wonɔa taa. Pə taa kɔɔ na
 mə kuhɔkum tayani nyɔɔsuyɔ. Mpi tɔ, pa tɛma suu si
 paa wakəli tɛtu tənə. Pə tənə pə tu Tacaa lɔɔ kiŋ ke
 ma nuna-ti.

lɔɔ ləmayasɛɛ na h́tú nyəna

²³Í ke ŋkraŋŋ,
 í nu ma nɔɔɔ.
 Í caɔa tətiyitiyi,

† lseyɛli nyəma mayasaya Isayii yɔɔtəyi ke na pa wonjiyi-i.

†† Nkulunɔa taa pələ: Pələ pa tɛ pa tuɔi pɛɛ naaləyi kutuluɔu ŋku-
 lunɔasi taa ké

Í nu ma tòm.

²⁴ Hátú wei i lukiyina i taale ke kutamsa si i tuuki?

I kaa kraya i waatunaa

na i paasana kpeesí heeu na awasa.

²⁵ I tej haləm taγanuyu tɔ tuusi pee ke i ηmuisəyl.

lɛna í tuu tɔγnaya pee ke ipɔɔɔ tɔ.

I tuuki tɔγnaya pee ke lona kupana na toosi tɔ.

²⁶ Hátú lɔɔ seγesəna-i

kusəsutu nti si í təɟ.

lɔɔ huləna-i ti.

²⁷ Paa maki tuusi nsi pa yaa si

Nikeeli tɔ si pee na naaɟ.

Páɔɔ pə fei si keeke pɔɔɔte

í tɔ tuusi nsi pa yaa si

Kumeɟ tɔ si pee tɔ.

Ama kprátúyú ke pa makəna-yə.

Kratiya ke pa makəna tuusi pee.

²⁸ Pa naɟəyl tɔγnaya pee nyəɟka

na pá la kutɔɔy yaa,

ile pə taγa tam tɔ kə pa naɟəyl.

Pa tuisiγi keeke pɔɔɔle kə na pə krayanəɟ.

Ile krayanəɟ u yɔkəyl tɔγnaya pee na i acuwa.

²⁹ Pə təna pə tu Tacaa kiɟ ke yaasi iŋe i luɔna tɔtɔ.

lɔɔ layatu tasuyu ke kupantu kə, na tə tɔɔwa.

Yosalem caakaya lepu na lɔɔ waasi-i

29 Hai, Aləyeeli, Aləyeeli.

lcaté nyá nyá tɔm wə waiyo kə.

Nyá taa kə Tafiiɔi sika.

N tɔka teu ke paa pənaγa ηka ka acima.

² Maa pasa Aləyeeli lcaté.

Wula na mɔla ká wəe nyá taa.

lcaté ka pəsi iŋu Aləyeeli*fa* lcaté. † wɔki kɔtaγa nyəm tɔ. Páɔɔ pə kə Yosalem hətə ləntə.

³ Maa siki na má cɔɔna-η na má ta.

Maa yele na yoolaa kpeka tu-η heku.

Maa lo hapee taka na má cɔɔna-η.

⁴ Pu tisi-η kə təfe,

na nyá kɔɔɔ nukəna tetu tēe.

Tetu tēe kə nyá kuyɔɔtutu ká lukəna təkemm.

Nyá kɔɔɔ ka lukəna tetu tēe kə iŋu asənaali.

lɛna nyá kuyɔɔtutu

naa lukəna musuyu taa kə iwelətau.

⁵ Nyá kolontunaa paγau ká wəe kə iŋu musuyu.

Pa kupiɟ ηku ku nəγəsəna kə

iŋu lɔɔtɔ nti heelim kɔakəyl tɔ.

Ile tɔm kulum tɔ kə pu la mpu,

pə kaa leeli.

⁶ Pə təna pə tu Tacaa ká kɔɔ nyá waasuyu

na teu hola, na tetu seluyu,

na pə kɔkɔte sɔsɔkɛ, na kacuculaya,

na heelim sɔsɔkɔm, na kɔkɔ kumumuka.

⁷ Iŋu yulu toosuyu na pə saali yem tɔ,

yaa i naakuyu puluyu tom taa na pə saali tɔ.

Mrúyú pu la piitimnaa tuutuuma təna

mpa pa yookayana Aləyeeli lcaté tɔ.

Pa yookayana-təγe na pá yɔkəyl tə koloosi

† ALƏYEELI: Aləyeeli huwəe wəe si lɔɔ kɔtaγa təlātə tɔɔ timpi pa

toɟ nyənsi na pá sikiyi na pá cɔkəna-təγe,

⁸ teitei iŋu nyɔɔɔɔ puluyu yulu

na í toosi si i tɔɟa tɔɔtɔ tɔ.

I feɟ lɛna í maγana i lotu taa koosaa.

Yaa iŋu lukɔtu puwa yulu

na í toosi si i tɔɟa nyɔɔtɔ.

I feɟ lɛna í maγana i luyu tēe

wulaa na i toma tēma.

Mrúyú pu la piitimnaa təna tuutuuma wei i ká

kɔɔ Siyɔɟ lcaté ke yoonau tɔ.

Yulumtu na sulukole

⁹ Mrúyú Tacaa tasaa si:

Pá la-məγe piti na sɔɔɔntu pu-mə.

Í wiisi mə iŋe na í pəsi yulumaa.

Í cəɟləyl, ile pə taγa sulum kuyuna-mə.

Í taɟtəyl ile pə taγa sulum toɟ nyəm lakəna-mə.

¹⁰ Pə taγa pulu, Tacaa tu-məγe tom ləmaγasəle kə.

I yulusa mə iŋe.

lɔɔ kuyɔɔtutu tələsəlaa ke pa wəna cəne.

I taka mə isentɔɔ.

Nalaa tɔm ke pa wəna cəne.

¹¹ Tɔm kukulutu təna pəsə-məγe iŋu pa ηmaakuyu takəlaya na pá kpili na pá taali tɔ. Pa celəyl nyəntu si: Kala. lɛna í cɔ si: Maa pəsəyl, pa taala ka tɔɔ. ¹² Yaa pá cəla wei i ta nyi tɔ si: Kala, na í cɔ si: Ma ta nyi kaluyu.

Kututum ta tē

¹³ Mrúyú Tacaa yɔɔɔta si:

Waatu wei yəlaa pəne pa yɔɔtəγəna-m tɔ

pa nɔɔsi na pa ntompee ke pa saɟna-m.

Ama pa lotu wə-m na pooluɟ.

Nyamnau mpi pa nyaɟna-m tɔ,

pə kə yəlaa kuseγesətu kə.

¹⁴ Pə tɔɔ kə maa la-wə tɔtɔɔ piti təma,

na kɔkɔɔ nyəmnaa na pá la-wəγe ha.

Ləmaγasəe nyəma ləmaγasəe ka wakəli.

Layətunaa layatu ká saali.

Kuɟmaɟmam u tuuki pə ηmalu

¹⁵ Yəlaa mpa pa ηmeləyl Tacaa,

na pá ηmesəyl pa kulapəle tɔ,

pa tɔm wə waiyo kə.

Səkɔɔtuyu tēe kə pa laki pa təma na pá tɔɟ si:

Awe naaki-tu?

Nɔɔɔlu ta nyi tá tɔɔ.

¹⁶ Ama mə liyituyu tɔɔwa yoo.

Cuyu na ku ηmalu paa keesəyl pulu.

Kuɟmaɟmam ka yɔɔtɔ ηmalu si:

Pə taγa nyá ηmana-m?

Heeu ka yɔɔtɔ ηmalu si:

N ta nyi pulu?

Layasuyu sɔsɔkɔm

¹⁷ Í ta nyi taa?

Pə kaasa pəcɔ maγamaya kə.

Liparj hətuyu ká pəsi tıj taale.
 Tıj taale ká pəsi hətuyu.
¹⁸ Kuyaku njuytu ntamaa mayamaya
 ká nu takəlaya taa təm.
 Yulumaa isə ká kuli
 na pá lu səkrətuytu səsəw taa.
¹⁹ Tacaa pəeləe tək təpasəlaa
 lanja ká huləməyəna na pə səsəy.
 ləna kunyontunaa náá
 yəwəyəna lseyel nyəma ləw nanj tu.
²⁰ Nmakəllaa kaa tasa wəw,
 wəjlaa ká tē.
 ləna pá kpiisi mpa pa tanjaa si pa laki isayatu t.
²¹ Mpa pa kuyi ləlaa təm ke huule taa t.
 Pa nyəki huulaa ke katəsi ke təhuule.
 Pa təkənəy siyisilaa na
 kawaanaya təm nti tə fəuna kite t.
 Pəle tək paa saali yem.
²² Pə tək kə Tacaa wei i yapa Apələham t i yəwətəy
 Yakəpu na i luluytu nyəma si:
 Yakəpu kaa tasa fəele təkəy.
 Pəyēle i kaa ka nyuytu.
²³ Waatu wei paa ná pə tənə mpi ma lapa pa heku t.
 Paa nyl si ma kə ləw na pá sē-m.
 Paa nyən i ma hətə kə səsəw.
 Paa nyana-m si ma kə Yakəpu ləw nanj tu.
 Mayalə lseyel ləw.
²⁴ Mpa feesuytu tolisaa t paa pək i ləmayasē.
 Mpa pa lanja ta hēe t pu seyəs-wē.

Ləmayasē nna Tacaa lanje ta hēena t

30 Mpryú Tacaa yəwətəy si:
 Mpa mē i kə walyo nyəma təkəy
 yəlaa mpa pa kuləy ləlaa
 tək t.
 I tək mə kulapəle pəle na pə tá luna ma kiŋ.
 I pəeləy nəsə na pə ta kə ma luytu nyəntu,
 na pə səsəy isayatu ke isayatu tək.
² I tu mpaas si i puki Icipiti,
 I ta səsə-m natəl.
 I puki si i tu Icipiti wulau ke kpuluytu.
 I polaa si i pəkəy təkəsəle ke Icipiti.
³ Ama Icipiti wulau kpuluytu tək
 ká tu-məy fəele.
 I tətə taa səsəy ká liyiti-məy səsəw.
⁴ Mə akewenaa səsə təma tətə ke Sowan icatə.
 Mə səpaarənə tala Hanəs icatə.
⁵ Mə tənə i ká tək fəele kə na tənə nyəma mpe.
 Pəle pa kaa waas-mē, yaa pá sənə-mē.
 Ama fəele ke i ka tək na pə ku mə nyuytu.

Icipiti waasuytu nyullaa

⁶ Tacaa kaləyəna Nəkəfi wontunaa mpa pa wə
 lanwakəlle na nəyəsə tətə taa t.
 Tənəy təkəy alunyənkə na apalunyənkə lunaa.
 Paasəle na tum wei i kuləy huntu t pa tətə nté.
 Kpanəs ke pa səyələna pa wəna.

Na yooyoonaa ke pa kpancooj,
 na pá tənəyəna tətə nti tə taa
 na pá pukina si pa haaki piitimnaa mpa pa kaa
 waas-wē t.
⁷ Icipiti waasuytu kə kpete kə.
 Pə tək kə ma yaaki-i si tək tiilu kaawaasaya.

Mpi pu kək t pə təm kraaluytu

⁸ Mpryú Tacaa təma Isayii si:
 Pənente njmaa təmnaa mpeyē kraata tək,
 kə Yosalem nyəma isentaa.
 Nmaa-təy takəlaya taa na tə wē tam tək.
 Haləna kuyaku kantəkəy nyənku.
⁹ Mpi tək, Yosalem nyəma kə tək kullaa kə,
 pa kə tusəlaa.
 Paa caaki Tacaa kiŋ ke nlu.
¹⁰ ləna pá tək ləw kuyəkətutu təkəlaa si:
 I taa təkəsi ləw kuyəkətutu.
 Na pá tək mpa pa naaki ləw tək t si:
 I yele tampana ke nau na i heeliy-tu.
 I looliy na i heeliy-tu,
 i naaki tək kutusutu.
¹¹ I yele mpaas kupaŋku, i hatələna mpaia.
 I ləs lseyel nyəma ləw nanj tu ke tá heku taa.

Wakəlytu njku ku fəi hiiu t

¹² Pə tək ke lseyel ləw nanj tu yəkətəy si:
 Timpi i kisiy təm tənə na i haaki mə tək
 musuy na isayatu taa na i tisi mə yuj t.
¹³ Pə tək kə isayatu tənə tu pəsi-mē,
 isu pa huluytu koləna kukuləy taa kə
 lonte na ká pəl na ká hoti tək kulum t.
¹⁴ Ka yəkəy kə təmulu,
 isu həyəy njka pa yəkə tənənən t.
 Pə kaa sək tatəy si pá heena kək,
 yaa pá cosina lum ke hite taa.

I cəy təpamm na i tu ləw kə naani

¹⁵ Mpryú lseyel ləw Nanj tu Tacaa yəwətəy si:
 Ye i mēla ma kiŋ na i cəy təpamm.
 Pu ya mə nyək.
 Ye i cəy təpamm na i tu-m naani i ká hiki toma.
 Ama mə tá səkli mpu.
¹⁶ I tək si: Aai, tu cəy krajanən na tə se.
 Tampana i ká cəy krajanən na i se yaa.
 I ká kraja asewa na i yəkə si:
 Puwē, tá krajanən seeki yoo.
 Ama mə təkənlə ká tē-məy sewa.
¹⁷ Kolontu kulum ká nyaasi mə taa yəlaa iyəy (1000)
 na pá sele.
 Kolontunaa kakpas ká nyaas-mē na i se.
 Pu kaasi mə taa weesij nyəma kə
 isu tesika ke puuytu nyuytu taa.
 Yaa kuyusum ke puləy taa.

Nyuytu yapu waatu

¹⁸ Pə tək kə Tacaa tanjaa si i laki-məy pəeləe.

⁸ Layate nte tə ta ke yulu nyənte tɔ
 ńté tu tɔɔna Asilii nyáma.
 Layate nte yulu niŋ ta la tɔ ńté tu wakə̀lənə-wɛ.
 Asilii nyáma ká se layate.
 lseyɛli nyáma ka tu Asilii yoolaa ke təlasi təma.
⁹ Mpa paa kentayaa-wɛ ɛsu kukpaməŋ tɔ paa sena
 laŋwakə̀lle.
 Sɔɔntu ka pu pa nyuɔu nyəma ke tuuta tɛɛ.
 Tacaá má ma yɔɔtəna mpɔ.
 Ma wena kɔkɔ ke Siyɔŋ taa.
 Ma wena mamalukile ke Yosalem taa.

Wulau wei i ká laku kupantu tɔ

32 Wulau nɔɔɔlu ká təŋəɟi
 siyisuyi ke i kawulaya tɔɔu taa,
 na awulumpiya náá təŋəɟi tampana ke pa tetu
 tɔkuyi taa.
² Paa wei i ka wɛɛ ké ɛsu tɔɔɔsə̀le ke heelim na
 kpuluyi tətule ke teu heelim sɔɔɔɔm waatu.
 Yaa ɛsu lum kperuyi tɔɔu wulaya tetu taa.
 Yaa ɛsu kukpamuyi sɔɔɔɔm ɛsotom ke ilim tetu taa.
³ lɛ nalaa kaa tasa yulumuyi.
 Pə̀yele nɔlɔ́ ká ke ŋkraŋŋ.
⁴ Yə̀laa nyɔɔŋ feinaa, ká wɛɛna nyɔɔŋ
 na pá suu kpelemuyi.
 lɛna matə̀laa nsə̀ma heti,
 na pa nsə̀ma lɛɛsi na pá wɛɛna nɔɔleleŋ.
⁵ Pa kaa tasa kraŋtu ke yaau si kasayampɔ.
 Yaa acilayatu tu si sɔɔɔ.
⁶ Pə̀ taya pulu, kraŋuyi tɔm ke
 kraŋtu yɔɔtəɟi.
 Kraŋtu tuyi i lotu taa ké ɛsə̀yatu lapu tɔm.
 l laku asilima na i yɔɔtəɟi kaloolaya tɔm ke Tacaá
 tɔɔ.
 l yeki nyɔɔɔtu na i nyɔɔɔsi.
 l pɛŋ kunyɔɔnyɔɔm ke wei i sə̀ki lukɔtu tɔ.
⁷ Acilayatu tu kuyɔɔtutu kuyi ké.
 l maɔasə̀yi i taa ké tasəkə̀le tɔm,
 na i tusə̀yi wahala tu na kaloolaya.
 Paa waatu wei kunyɔntu wɛna i tampana tɔ.
⁸ Ama kasayampɔ ná laku mpi pə̀ tewa tɔɔ,
 na i sɛɛsə̀yi ɛsə̀le ke pə̀ taa.

Yosalem alaa kpaaluyi

⁹ Alaa mpa mɛ i kə̀la pamm tɔ,
 i kulɔ na i nu ma nɔɔɔ.
 Pɛɛlaa mpa mɛ mu nə̀ɔəsə̀yi pulu tɔ,
 i ke ŋkraŋuyi na i nu ma tɔm.
¹⁰ Pə̀ kaasa pənaya na kuyɛɛŋ ke pə̀ɔɔ.
 Alaa mpa mɛ mə̀ paa fei tɔ, i ka sele.
 Mpi tɔ, lɛsɛŋ kooluyi kaa la, pə̀yele kumtu kaa wɛɛ.
¹¹ Mpa mɛ mə̀ kə̀la pamm tɔ, sɔɔɔntu i kpa-mɛ.
 Mpa mɛ mu nə̀ɔəsə̀yi pulu tɔ i sele.
 l wɔɔɔsi mə̀ wontu na pá yeɛle-mɛɟe kpete.
 l suu lə̀yayə̀ wontu.
¹² l kpa mə̀ laŋa na i wii mə̀ tawa,
 nna a ka wɛ teu tɔ a tɔɔ.

l wii mə̀ lɛsɛŋnaa mpa pa lulaya tɔ pa tɔɔ.
¹³ Ama pənente sɔɔwa na kɔlɔŋ
 pə̀ nyɔɔki ma yə̀laa tetu taa ké.
 Na pə̀ kraŋna mə̀ ɛcate nte tə sɔɔla aliyila tɔ
 tə laŋhulumɛ tɛɛsi taa.
¹⁴ l kɔwa kawulaya tə̀yayə̀.
 l yela laŋhulumɛ ɛcate.
 Pulaya na tətəŋɛ kutuluyi ká pəsi taale kraŋasi
 na kaləkəŋ tətɔɔɔɛ.

Layasuɔu sɔɔɔɔm

¹⁵ Kuyaku nakuli Feesuyi ká luna ɛsɔtaa
 na ku tii tá tɔɔ.
 Wulaya tetu ká pəsi tuiŋ taale,
 na tuiŋ taale náá pəsi hɔtuyi.
¹⁶ lɛna tampana təŋuyi wɛɛ wulaya tetu taa,
 na siyisuyi təŋuyi ke tuiŋ taale taa.
¹⁷ Siyisuyi təmlɛ nté hɛɛsuyi.
 Hɛɛsuyi kululum nté yulu u nyaŋna pulu,
 na naani ke tam tɔɔ.
¹⁸ Ma yə̀laa ka caya hɛɛsuyi lonte taa.
 l ká caya tɔcayale naani nyənte taa ké tɛɛsi
 nsi si wɛ təpamm tɔ si taa.
¹⁹ Ama teu tɔmpɛ ká pɛti hɔtuyi.
 Pu tisi ɛcate tə̀fɛ.
²⁰ Nyuleleŋ nyáma nté mɛ.
 l ká tuuki paa timpi na i təŋəɟi lum sɔɔɔɔm.
 l ká yeɛle mə̀ naaŋ na mə̀ kraŋasi
 na sí yeɛlə̀yənə̀ si ti.

ɛsə̀na pu fei wakə̀lla tɔ

33 Ḿpúyú Tacaá tasaa si:
 Nyá wei n wakə̀lɔyi lɛlaa
 na pa ta wakə̀li-ŋ tɔ,
 nyá tɔm wɛ walyo ké.
 N luku lɛlaa waali,
 na pá ta lɔta nyá waali.
 N tɛŋ lɛlaa ke wakə̀luyi ɛlɛna pə̀ wakə̀li nyá.
 N tɛŋ lɛlaa waali luu,
 ɛlɛna pá lu nyá waali.
² Tacaá nyənɔ́ tá pətɔɔtə̀le.
 Nyayə̀ tə̀ tɛɛlɔyi.
 Wɛɛ tá toŋ ke paa tanaŋ ŋku.
 Wɛɛ tá nyuɔu yátú ke laŋwakə̀lle waatu.
³ Ye yə̀laa nuwa nyá taŋ pa seeki ké.
 N kulaa ɛlɛ piitimnaa ya.
⁴ Pa kuuki mə̀ wontu ké ɛsu kutolon na kutɔɔɔ.
 Pa huliyi-tə̀yi ɛsu kutolon sɛsɛku.
⁵ Tacaá ké sɔɔɔ ké.
 Mpi tɔ, ɛsɔtaa ké i tɔcayale wɛɛ.
 l suula Siyɔŋ ke kusiyisim na tampana təŋuyi.
⁶ l yə̀laa ká cayanə̀ naani ké pa kuyɛɛŋ tənaya.
 Lə̀mayasɛɛ na layatu kɛna wɛnau mpi pə̀ yaku nyuɔu
 tɔ.
 Tacaá nyamnavu nté Siyɔŋ kraŋcoou.

Tacaa waasuyu

7 Akanaa makæna nteye kapusi ke awali.
 Heesuɣu tæm kanta na wiiki isu pa saki pa saki.
 8 Haræe we kpete, nɔɔɔɔ u tænjæyi.
 Nmakællu yɔka nɔɔɔ pæelusyu.
 I lɔwa acalee.
 I tɔɔuna nɔɔɔɔ.
 9 Tetu we læyaga taa,
 tæ wakælæyi.
 Pæ liyita Lipaŋ tetu,
 tæ nyæma næyæsæyi.
 Salɔŋ tetekæle næyæsæna wulaya tetu.
 Pasan na Kamæeli pæ pɔɔŋ tɔŋ na tɔɔɔ.
 10 Mpruyú Tacaa tæma si:
 Nɔɔɔɔ maa kuli ma naasi taa.
 Nɔɔɔɔ maa kuli.
 Nɔɔɔɔ maa huli ma sɔɔɔntu.
 11 Kiisi ke í haɔaa, tle í ká luli nyutu.
 Mæ feesiŋ nté kɔkɔ, ŋke kaa nyagana-mæ.
 12 Kɔkɔ ká nyagana piitimnaa na pé yeke tɔluma.
 Isu ka nyakuyu sɔwa nna pa setaa tɔ.
 13 Pooluŋ nyæma mæ, í nu mpi ma lapa tɔ pæ tæm,
 na pæɔɔɔ nyæma mæ, míl nyi ma tɔŋ tæm.
 14 Sɔɔɔntu kpawa Siyɔŋ taa kawalaya nyæma.
 Mpa paa tɔɔuna lɔ tɔ pa seliyi.
 Pa maki kapusi si:
 Ta taa awe ká caɔana kɔkɔ kuniisaya kanæ ka kiŋ?
 Awe pæsæyi na i caɔa mamala tam tɔɔ nyæna anæ a
 kiŋ?
 15 Wei i tɔŋ kusiyisim taa,
 na í yɔɔtæyi tampana tænjuyu tæm tɔ.
 Wei i kisiyi kasayaga ŋka pa hikiyina musuŋ tɔ,
 na í kisiyi asilima kucɔɔ tɔ.
 Wei i kisiyi isayatu tæm nuu tɔ,
 na í wiisiyi isæ si í taa na kawalaya tɔ.
 16 Yulu lu i tæcaɔale nté tontɔŋle tɔɔ.
 I tæɔɔsæle nté kukpamæŋ sɔɔɔŋ tæe.
 I ká wæna tɔɔnaɔa ke tam ké.
 Pæyele i kaa laŋ lum.

Yosalem waasuyu

17 Yosalem nyá isæ ká ná wulau ke i teeli tæna taa.
 N ká na tetu na tæ tɔɔmæŋ tæna.
 18 N ká tɔɔsi nyá sɔɔɔntu tɔɔ.
 Halæna í pɔɔsi nyá ti si:
 Takælasu ŋmaalu na liyitee mulu
 na tætaŋle kutuluyu feŋlu pa we le?
 19 N kaa tasa kalampaani yælaa mpeye nau.
 Nɔɔɔɔ u nukli pa tæm, tæ we sækpetyu.
 Pa ké krai nyæma ké nɔɔɔɔ u nukli pa tæm.
 20 Ama n ká nyæni Siyɔŋ,
 ta acima icate sɔɔɔɔ.
 Nyá isæ ká ná Yosalem lonte nte tæ we tæpamm tɔ.
 Cokæle nte pæ kaa tasa lonte layasuyu tɔ.
 Pa kaa kpesi tæ kankanasi ke paa pælee.
 Péɔ tæ ŋmusi taa nakæli kaa hetu.

21 Tænaɔa Tacaa ka huli-tu si i ké kupaŋ.
 Pii weæ pusi sɔɔɔɔsi hɔɔɔɔ taa ké.
 Timpi lɔŋ sɔɔɔŋ weæ tɔ.
 Ama yoou kpuluyu sɔɔɔɔ nakuli ku kaa tæŋna tæna.
 Kpulusyu kupaŋku kaa tæŋna tæna.
 22 Tacaa nyagale tá huunlu,
 nyá tɔɔuna-tuyu kiij.
 Nyagale tá wulau nyá yakæna-tu.
 23 Nyá ŋmusi cæpa,
 si tɔkæyi kpulusyu tesika si ku pɔɔŋ í hetu.
 Waatu inæyi paa kuu wontu na pæ kpeŋna mpa pa
 tɔŋ tala tɔ.
 Paa tala wontu kukukuutu nti na paa wei i hiki i paa
 tete.
 24 Yosalem icate tu nɔɔɔɔ kaa tɔ si:
 Pæ wuki-m.
 Yælaa mpa pa we Yosalem taa tɔ paa cæ-weye pa
 isayatu.

Tacaa ká huuna ltæm nyæma

34 Piitimnaa mæ, í kætæna na í nu.
 Yælaa mæ, í ke ŋkpaŋŋ.
 Tetu na tæ taa nyæm í nu.
 Antulinya na i kululum tæna í la aseeta nyæma.
 2 Mpi tɔ, Tacaa ká mu pááná sɔɔɔɔna
 na piitimnaa tæna.
 I taa kpaŋa pa yoolaa tæna.
 Tacaa tu i taa si i ká kpiisi-we.
 I caa i wakæli-we.
 3 Pa lɔwa pa taa mpa pæ kuwa tɔ.
 Pa sætaa sɔŋaa.
 Pa calæm kpeŋ pɔɔŋ tɔɔ.
 4 Isɔtulɔŋasi tæna kpesæyi.
 Isɔɔɔnyu ká kpili isu nyaalusyu.
 Isɔtulɔŋasi tæna hotiyi isu læseŋ hatu kuwulutu.
 Yaa fiki hatu kuwulutu.
 5 Ma layate mu pááná ke isɔtaa.
 Tu tii ltæm nyæma tɔɔ.
 Ltæm nyæma mæye ma suwa si maa kpiisi.
 6 Calæm waasa Tacaa layate tɔɔ ké.
 Nim matæna-tæ.
 Pæ caɔa isu wæesi na pæŋtuluy pæ calæm.
 Na iwaasŋ timpee na pæ nim.
 Mpi tɔ, pa lapa Tacaa ke kɔtaɔa ke Posæla icate taa.
 Pa kuwa tuutuuma ke ltæm tetu taa.
 7 Pa na taale naaŋ pa hotina.
 Tæyaga nyæŋ na latæcænaa pa hotaa.
 Ltæm tetu nyɔɔwa calæm.
 Nim haɔa mæ kateŋa.
 8 Tacaa lætuyu kuyaku ké.
 Pænaɔa ŋka i lætæyæna Siyɔŋ
 nyæma nɔɔɔ tɔɔɔ.
 9 Ltæm lɔŋ lum ká pæsi kaaloo.
 Ltæm tetu musuyu ká pæsi kɔkɔ mamacæyælasu.
 Mæ tetu ká pæsi isu kɔkɔ mukuyu kaaloo tɔ.
 10 Ka kaa te paa ahoo paa ilim.
 Ká nyɔɔsi ká kulæyi mpruyú tam tɔɔ ké.
 Tetu ká wakæli mpruyú pusi tænaɔa.

Nɔɔɔlu kaa tɛɛna tɛnaɔa paa wulee.
 11 Kpiisuyu na uluyucante paa caɔana.
 Kpiisiwulaya na katɛkatuyu paa caɔa tɛna.
 Tacaɔa ká yɔki tɛ tɛna na tɛ saali yem.
 12 Sɔɔɔ nɔɔɔlu ɪ kaa wɛɛ si pá kpa-l wulau.
 Pɪ kpiisi tɛ awulumpiya tɛna.
 13 Sɔɔɔunaa ka nyc pa kawulaya tɛɛsi taa.
 Kɔɔɔɔ na sɔwa ke pa koloosi acalɛɛ taa.
 Pa acalɛɛ ká pɛsi taale hasi tɛsuulɛ,
 na taataanaa lonte.
 14 Wulaya tɛtu taa nyɛma ká suliyi taale wontu.
 Pɛɛtɛluɔɔ ká yaaki tɛma.
 Ahoo nyaasɛlaa ká pɛsi pa lonte ke tɛna.
 Tɛnaɔa paa la pa lonte kuhɛɛsɛ.
 15 Tɛnaɔa tum ká hɛɛ lonte, na í tu ɪ yala.
 Tum ká papɪ-yɛɛ tɛna,
 na í kpeyelɪ ɪ piya ke ɪ kɔɔɔɔ taa.
 Tɛnaɔa yepelekunaa tɛna ka koti naale naale.
 16 ɪ wiili Tacaɔa takɛlaya taa na í kala.
 Wontu nti tɛ taa nakulɪ kaa laɔ.
 Paa tɛ taa ŋku ku kaa laɔ.
 Mpi tɔ, Tacaɔa má ma yɔɔtɛna na ma nɔɔɔ.
 Ma Feesuyu ká kpeyelina wontu nti.
 17 Tɛtɛ ke ma tɔwa na má faɔa pa tɛtu na ma niɔ.
 Na má tala-wɛɛ-tɪ na ŋmɛnaɔa.
 Tu pɛsi pa nyɛntu ke paa pɛlee na pá caɔa tɛ taa kɛ
 tam tɔɔ.

Tacaɔa nyɛma ká mɛɪ ɪ kiɔ

35 Wulaya tɛtu laɔɔɔ í hulumu.
 Kpaɔkpaɔte tɛtu í yɔɔɔ.
 Tɛtu nti lum ta tala tɔ tɛ ŋmaali.
 2 Tɛ tu hetu.
 Yaayena í tɔɔɔ tɛtu taa.
 Tɛ wiliti laɔɔɔlumɛ kawilitasi.
 Pɪ mɛɛna Lipaɔ tɛtu ke tɛ teeli.
 Kameeli puɔ na Saɔɔɔ tɛtɛkɛ
 ká taɔani sɔɔɔntu ke hikuyu.
 Paa na Tacaɔa lɔɔ teeli na ɪ sɔɔɔntu.
 3 ɪ la na mɛ niɔ kuseliɔ kii.
 ɪ la na mɛ kɔɔɔɛ acamaa nycɔ tɔɔ.
 4 Mpa sɔɔɔntu kpawa tɔ,
 ɪ heeli-wɛ si:
 ɪ kaasi mɛ tɪ.
 ɪ taa nyá.
 Mɛ lɔɔ kɔɔ mɛ kolontunaa
 fɛluɔ na mɛ nɔɔɔ.
 ɪ maɔamaɔa ɪ ká kɔɔna na í waasi-mɛ.
 5 Waatu unɔɔɔ yulumaa ɪɛ ká kuli.
 Ntamaa ŋkpaɔɔ ká tulɪ.
 6 Kaakalaya ká ŋmaa ɪɛ nam.
 Kamumuka nsɛmlɛ ká hetɛna laɔɔɔlumɛ.
 Mpi tɔ, lum ká kpe wulaya tɛtu taa,
 Pɪ hɛɛ lɔɔɔ ke tɛtu nti lum ta tala tɔ tɛ taa.
 7 Timpi yɛlaa loosaya
 na pɛ nɔɔɔɛna ɪɛ lum tɔ pɪ pɛsi luna.
 Lum sɛɛlaa ká tulɪ lukɔtu tɛtu taa.
 Sɛsɛncaasi na muluyu ka

nyala timpi taale hasi cakaya tɔ.
 8 Tɛnaɔa paa hɛɛ mpaau.
 Mpaau ŋku pa yaaki naɔɔ nyɛŋku tɔ.
 Kuɔama tike ká tɛɛna-ku, asilima tu nɔɔɔlu kaa siti.
 Lɛmaɔasɛɛ fɛɪ nyɛma ká tɛɛ-ku pa kaa le.
 9 Tɔɔɔlaya kaa wɛɛ mpaau ŋku ku taa.
 Taale wontuyu ɪɔaɔu nakulɪ ku kaa tɛɛ-ku.
 Pa kaa sulina taale wontuyu ɪɔaɔu
 nakulɔɔ mpaau ŋku ku taa.
 Mpa pa nyɔɔɔ Tacaɔa yapa yomle taa tɔ,
 mpe paa tɛɛna ku taa.
 10 Mpa Tacaɔa hetaa tɔ mpe paa mɛɛna.
 Paa tala Siyɔɔ na akaitu yontu.
 Pa laɔa ká hulumi tam tɔɔ.
 Ayɔɔɔ na laɔɔhulumlɛ ká kɔɔ.
 Wusasi na wula ká polo pooluɔ.

Asilii nyɛma nyaasɔɔɔ Yosalɛm nyɛma
 (Awulaa II 18:13, 17-37)

36 Yuta wulau lɛkiyasɪ kawulaya pɛnaɔa
 naanowa na liyiti nyɛɔɔka taa, Asilii wulau
 Senakelipi kula Yuta koloosi acalɛɛ tɔɔ na í lɛɛki-yɛ.
 2 Mpuɔyɔɔ Asilii wulau kusa Lakisi ɪcatɛ taa kɛ ɪ yoolaa
 nyuɔtu tu, na yoolaa taa yoolaa, na í tili-wɛɛ Yosalɛm
 ke Yuta wulau lɛkiyasɪ kiɔ. Pa talaa ɪɛna pá ŋmɛɪ
 lulle ɪɔɔtaɔ nyɛntɛ lɔɔɔ kiɔ ke ɔɔtɛlaa mpaau taa.
 3 ɪɛna Hilikiya pɛyalu Iliyakim, wei ɪ paasɔɔɔna
 kawulaya tɛɔaɔa tɔ. Na takɛlasɪ ŋmaalu Sepɛna, na
 Asafɪ pɛyalu Yowa, wei ɪ paasɔɔɔna takɛlasɪ tɔ, pá po-
 lo pa kiɔ. 4 Mpuɔyɔɔ yoolaa nyuɔtu tu tɔma-wɛ si: ɪ polo
 ɪ heeli Yuta wulau lɛkiyasɪ si, Asilii wulau sɔɔɔ
 pɔɔɔɔɔ-ɪ si pɛpɛɛ n laki na ŋ taaki? 5 N maɔasɔɔɔ
 nyá taa si nɔɔɔ taa tɔm taɔanɔɔna yooɔ na kú tɔ
 yulu ke tɔyooɔe apalutu na? Mpu tɔ, aweɛɛ n laki na ŋ
 taaki, na ŋ kulɔɔɔ ma tɔɔ? 6 Icipiti ke n tɛɛlɔɔɔ, ɪlɛ ɪ wɛ
 kɛ ɪɛɛ sɛsɛncaɔa kupɛlaya ŋka ka kuɔɔ tɔ. Wei ɪ lapa-
 keyɛ naani ka hɛɛ-ɪ. Mpuɔyɔɔ Icipiti wulau laki pa tɛna
 mpa pa tisiyi ɪ tɔɔ kɛ yuɔ tɔ. 7 Ntanyɪ n tɔɔ kɛ si mɛ
 lɔɔ Tacaɔa ke n tɔwa naani. Pɛyele lɔɔ ɪɛ ɪ tɛfɛɛɛnɛna
 na ɪ kɔtaɔa tɛlatɛnaa ke lɛkiyasɪ kpiisaa. ɪɛna í hólɪ
 Yosalɛm ɪcatɛ yɛlaa na Yuta tɛtu nyɛma si pá sɛɛ lɔɔ
 kɛ kɔtaɔa tɛlatɛ tɛnɛ tɔ tɔ cɛnɛ.
 8 Tɔɔ, pɛnɛntɛ nyana ma caa Asilii wulau ɪ pɛɛɪ nɔɔɔ.
 Maa ha-ŋ kpaɔanɔɔ iyisi naale (2000). Ye n ka pɛsi na
 ŋ hiki mpa paa caɔa-ɪ tɔ. 9 N ka pɛsi na n tɔɔɔɔɔ Asilii
 wulau tɛmlɛ nyɛma taa sɛkpelu na? Icipiti nyɛma ke n
 tɔwa naani. Mpi tɔ, pɛɛ pa wɛna yooɔ kɛkɛnaa na pa
 kpaɔanɔɔ caɔalaa tɔ pɛ tɔɔ. 10 N huɔ si pɛ taɔa lɔɔ
 luyɔ nyɛntu ke ma tɛnaa na má kɔɔ tɛtu tɛnɛ tɛ
 wakɛluɔɔ na? Tacaɔa heeliɛna-m si má kpa tɛtu tɛnɛ tɛ
 tɔɔ na má wakɛɪ-tɪ.
 11 Mpuɔyɔɔɔ lliyakim, na Sepɛna, na Yowa, pa tɔma
 Asilii yoolaa nyuɔtu tu si: Yɔɔɔtɛna-tuyɔ Alaamee tɔm
 taa. Mpi tɔ, tɛ nuɔɔ. Taa yɔɔɔtɛna-tuyɔ Yuta nsɛmlɛ na
 yɛlaa mpa pa wɛ ɪcatɛ koluɔa tɔ tɔ pá nu.
 12 Ama yoolaa nyuɔtu tu ɔɔwa si: Pɛ taɔa mɛ na mɛ
 caa mɛ tike ke Asilii wulau tilaa si, pá heeli tɔm tɛnɛ.
 Ama pɛ kpɛnaa pa tɛna mpa pa caɔa koluɔa tɔɔ, na

paá tē na pá tǵɔ pa puntu na pá nyɔɔ pa hām tǵɔ.
¹³ Mpuɣule yoolaa nyuɣu tu sǵnaa na í yɔɔtǵana kɔɔ sɔsɔɔa ke Hepǵa tǵm taa sɔ: Í nu Asilii wulau sɔɔ tǵm.
¹⁴ Asilii wulau yɔɔtǵaa sɔ: Í taa yelee na lsekiyasɔ tustime. Mpi tǵ, í kaa pǵsɔ na í waasɔ-me. ¹⁵ Lsekiyasɔ túsǵɔ-meɣe sɔ, í la Tacaa ke naani. Sɔ lɔ ká waasɔ-me, sɔ Asilii wulau kaa lǵekɔ mǵ icate. ¹⁶ Í taa nuua lsekiyasɔ. Mpi tǵ, Asilii wulau ná caa ké sɔ, mǵ na-í í cii-ki na í ha-í mǵ tɔ. Waatu unǵɔ paá wei í ka tǵɔ tɔɔ wei pa yaa sɔ, lǵesɛɛ na fiki tǵ pǵ pee. Paá wei í ká nyɔɔ í lɔkɔ taa lum. ¹⁷ Halǵna má kɔɔ na má pona-meɣe tetu nti tǵ wǵe isɔ mǵ nyǵntu tǵ tǵ taa. Tetu nti tǵ taa wǵe tǵɔɔnǵa pee ké na sulum. Tǵ taa wǵe kutǵɔɔ ké na lǵesɛɛ tɔɔ. ¹⁸ Mpu tǵ, lsekiyasɔ í taa tustime yem na í tǵ sɔ: Tacaa ka waasɔ-me. Piitimnaa tɔɔ ta pǵsɔ na í waasɔ í yǵlaa ke Asilii wulau niɔ taa. ¹⁹ Hamatɔ na Alǵpatɔ na Sefafayim, pǵ acalǵe nyǵma tɔɔ mǵa lǵǵna? Í ta pǵsɔ na í tǵ Asilii wulau sɔ í taa lǵekɔ Samalii icate. ²⁰ Tetuna mǵe pa tǵna, pa taa nti tǵ tɔɔ yapa-tǵɔ ma niɔ taa. Na Tacaa náa yaki Yosalem ke ma niɔ taa?
²¹ Ama yǵlaa mǵe pa suma pa ta cɔ-í paá tǵmɔɔ kulumɔɔ. Mpi tǵ, wulau lsekiyasɔ ka heelina-we sɔ pá taa cɔ-í. ²² Uena Hilikiya pǵyalu lliyakim, wei í ké wulau tǵyǵa nyuɣu tu tǵ, na takǵlasɔ nǵmaalɔ Sepǵna na sɔ sulu Asafɔ pǵyalu Yowa pa polo wulau lsekiyasɔ kiɔ. Paá cǵla pa wontu ké, na lanǵwakǵlle. Mǵpǵyú pa kǵesa wulau ke yoolaa nyuɣu tu kuyɔɔtutɔ.

Isakiyasɔ yɔɔtǵǵana lɔ kuyɔɔtutɔ telǵsulu Isayii
 (Awulaa II 19:1-7)

37 Waatu wei wulau lsekiyasɔ nuua pa tǵm nti uena í cǵl í wontu na lanǵwakǵlle, na í suu lǵyǵa wontu isɔ fǵlǵtǵnaa taka na í polo Tacaa tǵyǵa taa. ² Tǵnǵa í tila kawulǵa tǵyǵa nyuɣu tu lliyakim, na takǵlasɔ nǵmaalɔ Sepǵna, na kǵtǵlaa taa sɔɔ. Paá suuwa lǵyǵa wontu ké isɔ fǵlǵtǵnaa taka. Uena pá polo Amɔtɔ pǵyalu Isayii, lɔ kuyɔɔtutɔ telǵsulu kiɔ, ³ na pá heeli-í sɔ: Lanǵwakǵlle na nǵkpaɔɔɔ hǵm na fǵelǵe kuyaku ke sǵna ké. Tǵ wǵe ké isɔ alaa mpa pa caaki luluɔ, íle toma fǵe sɔ pá lulu tǵ. ⁴ Lǵǵntɔ ntanyɔ nyá lɔ Tacaa ta lanǵ nuu ke kutuɔ nǵku, Asilii wulau tilina í pǵyalu Lapǵsakee na í tuu lɔ weesuyɔ tu tǵ. Ntanyɔ Tacaa nyá lɔ ká hǵ í nǵkpaɔɔɔ ke í kuyɔɔtutɔ tǵ. Mpu tǵ, sǵlǵmǵna yǵlaa mpa pa kaasaa tǵ pa tǵ.

⁵ Mǵpǵyú wulau lsekiyasɔ tillaa mǵe pa pola Isayii kiɔ.
⁶ Ntǵna Isayii cɔ-we sɔ:
 Í polo í heeli mǵ caa wulau sɔ, Tacaa tǵma sɔ taa nyana kutuɔ nǵku Asilii wulau tila í yoolaa nyuɣu nyǵma na pá kɔɔ pá tuu-m tǵ. ⁷ Tacaa sɔ: Maa yelee na Asilii wulau nu tǵm natǵl. Pu tu í taa na í mǵl í tetu taa, uena pá ku-í tǵna.

Asilii wulau nyaasuyɔ kufam
 (Awulaa II 19:8-13)

⁸ Mǵpǵyú Asilii yoolaa nyuɣu tu Lapǵsakee nuua sɔ, wulau kula Lakisi na í tii Lipina tǵ. Uena í polo tǵna

na í mayana-í. ⁹ Mǵpǵyú pa heela Asilii wulau ke tǵm sɔ: ltiyopii wulau Tilaka polaa sɔ í yookina-í. Asilii wulau nu mpu, uena í tili sɔ pá heeli Yuta wulau lsekiyasɔ sɔ: ¹⁰ lɔ n tuɣu lɔ kǵ naani sɔ, ma kaa lǵekɔ Yosalem icate tǵ, n tusa nyá tǵɔ. ¹¹ Nyá mayamaɔ n nuua lǵǵna Asilii awulaa lapǵna tetuna tǵna na pá wakǵl-tɔ takpataa tǵ. Uena nyaa tǵelǵɔ sɔ nyá tike n ka fitina na? ¹² Ma cǵɔɔnaa wakǵla Kosǵ na Halǵ na Lesǵfɔ pǵ acalǵe na ltenɔ nyǵma icate nte tǵ wǵe Telasaa tetu taa tǵ. Piitimnaa mǵe pa tɔɔ ta pǵsɔ na í kenti pa acalǵe tǵ se. ¹³ Hamatɔ, na Alǵpatɔ, na Layii, na Sefafayim, na Hena, na Afa pǵ acalǵe awulaa wǵe le?

Isakiyasɔ sǵlǵmǵɔ lɔ
 (Awulaa II 19:14-19)

¹⁴ Mǵpǵyú lsekiyasɔ mu takǵlǵa nǵka Asilii tillaa kǵnaa tǵ na í kala. Uena í kpa Tacaa tǵyǵa taa, na í hull-tǵɔ Tacaa. ¹⁵ Pǵ waalɔ ké í sǵlǵmaa sɔ:
¹⁶ Hal Pǵ tǵna pǵ tu Tacaa, lǵɛɛlɔ lɔ, nyá wei n cǵa lǵtǵaa tanǵlaa tǵ tǵ, nyá tike n kǵna tetu kawulasɔ tǵna lɔ. Nyá lapǵna lǵtǵnɔɔ na tetu. ¹⁷ Hal, Tacaa ke nǵkpaɔɔ na nǵ nu. Tacaa kuli nyá lǵe na nǵ na. Nu kutuɔ nǵku Senakelipi tillaa tuuki lɔ weesuyɔ tu nyá tǵ. ¹⁸ Tacaa, tampana yaa, Asilii awulaa kpiisa piitimnaa lǵlaa, na pá wakǵl pa tetu. ¹⁹ Halǵna pá wǵ pǵe pa tɔɔ kulalaan ke kǵkǵ, na pá wakǵl-í. Mpi tǵ, í ké taasɔ na pǵe nna yǵlaa niɔ saakaa tǵ. ²⁰ Hal, Tacaa lɔ, ya-tuɔ Senakelipi niɔ taa. Tetu tǵna kawulasɔ í nyɔ sɔ nyá tike ntǵ Tacaa.

Isayii telǵsɔɔ Tacaa kucɔɔtɔ ke lsekiyasɔ
 (Awulaa II 19:20-34)

²¹ Mpuɣule Amɔtɔ pǵyalu Isayii tilaa, na pá heeli wulau lsekiyasɔ sɔ, lǵɛɛlɔ lɔ Tacaa yɔɔtǵaa sɔ: Ma nuua sǵlǵmɔɔ nǵku n sǵlǵma-m Asilii wulau Senakelipi tǵm tǵ. ²² Hal Tacaa yɔɔtǵa Senakelipi sɔ: Yosalem icate kupante nǵtǵ tǵ footiɔ-ɔ ké na tǵ wonɔi-ɔ na tǵ sǵlǵɔ-ɔ kasɔɔlasɔ.
²³ Hal lǵɛɛlɔ nǵnɔ tu ke n kulina kǵɔ na nǵ tuu na nǵ sǵɔatɔ?
 Na nǵ nyǵnǵɔ-m na kalampaanɔ?
²⁴ Nyá tǵmlǵ nyǵma kǵɔ ke n tuuna-m.
 Halǵna nǵ tǵ sɔ yoo kǵekǵnaa katatǵlǵa tǵ ké n pǵsaa na nǵ kpa kǵnɔ nyɔɔ taa.
 Na nǵ tala Lipan icate heele taa.
 Na nǵ setɔ í tɔɔ kupampǵn sǵɔɔɔ, na nǵ kpa na nǵ tala comcom kǵɔ taa, ke hǵtɔ sǵɔɔɔntu tǵe.
²⁵ Sɔ nyá hula lǵkǵnaa na nǵ nyɔɔ pa lum. Pǵyelee n ká fǵl nǵkǵhǵle ke Icipiti pusi tǵna tǵ na sɔ nyɔɔ.
²⁶ Senakelipi n ta nu taa sɔ má tǵyanǵna na má sɔ nǵpǵyú hatoo lǵnǵa?
 Nǵkǵkǵ kele ma yǵlaa sɔ pǵ yooi
 Uena Senakelipi náa pǵsǵɔ koloosi acalǵe ke nca.
²⁷ A taa yǵlaa ké acamaa ké, sǵɔɔntu kpa-we na pá liɔiti-we.

Pa we ké isu taale nyutu kulékàlékàtu.
 Yaa nti pa tuuwa kutulurj tɔɔ na wulaya ku-ti,
 na tɔ ta putà tɔ.
²⁸ Ma nyəma-ŋ ké,
 paa n caɣaa, yaa n suuki yaa n luki.
 Pəyele ma nyəma saa wei nyá taa kpaakəna-m tɔ.
²⁹ Nyá taa kpaakəna-m,
 ma nuwa nyá kalampaani tɔm.
 Pə tɔɔ ké maa tu-ŋ miina kukuule.
 Maa tu-ŋ ma kpaɣanukpasɪ ke nyá nɔɔ taa.
 llena má mələna-ŋ na mpaau ŋku n kɔmnaa tɔ.
³⁰ Ye pə kaasa lsekiyasɪ nyá, tənɛ inɪ tɔ la-ŋ isu
 kuhulum. Pəntɔ na pənte alɛɛla ke í ká tɔɔ. llena
 pənaɣa tooso nyəŋka í hala na í ku na í sɔ tuŋ wei pa
 yaa sɪ lesɛŋnaa tɔ na í tɔɔ pə kululum. ³¹ Mpa pu
 kaasɪ Yuta kpekəle taa tɔ, paa wɛɛ ké isu tɔɔ kəŋuɔ
 lila ke teu na kú lulɪ pee tɔ. ³² Mpi tɔ, yəlaa kakaasaya
 ká luna Yosalem. Mpa pə sɔɔwa tɔ paa luna Siyɔŋ
 puɔ taa.
 Isəna Pə tənə pə tu Tacaa ká la ɪ sɔɔɔɔɔɔ sɔɔɔɔŋku
 taa tɔɔɔɔɔ. ³³ Pə tɔɔ ké Tacaa yɔɔtəyɪ Asilii wulau sɪ: N
 kaa pəsɪ na í suu ɪcətɛ nte tɔ taa. Nyá tɔɔɔɔɔ taa
 nɔɔɔɔ kaa tɔ nyəmɛ ke tɔ taa. Yaa í kenti ɪ tɔɔ ké
 kpálúyú na í kpətəna-tɛ. Pəyele ɪ kaa lo hapəle taka ké
 ɪcətɛ nte tɔ kɪŋ. ³⁴ l mpaau kukɔmuyɔ ke ɪ ká təŋ na í
 mələna ɪ waalɪ. l kaa tasa ɪcətɛ taa ké suu. Tacaa
 má ma yɔɔtəna mpu. ³⁵ Tacaa sɪ: Maa kenti ɪcətɛ
 tənɛ tɔ tɔ ké. Maa waasɪ-tɛyɛ ma na ma təmɛ tu Tafi-
 iti pa tɔɔ.

Asilii nyəma tɛɛu na Senakelipi səm
 (Awulaa II 19:35-37)

³⁶ Ípúyú Tacaa ɪsɔtaa tillu tiwa Asilii yoolaa təsikile
 ke ahoo anɪ. llena í ku yoolaa iyisi nuuwa na
 nuuwa na kakpasɪ (185000). Teu fema na mpa pə
 kaasa tɔ pá kulɪ, llena pá mayana sɪ sətəa suwa
 təsikile. ³⁷ Tənaɣalɛ Asilii wulau Senakelipi kpaɪa ɪ
 təsikile na í məlɪ Ninifi ɪcətɛ taa na í caɣa təna.
³⁸ Ípúyú kuyaku nakulɪ ɪ suu ɪ tɔɔ Nisələki kutuluyɔ
 taa na í tɔŋa-kuyɔ luŋuyɔ. llena ɪ pəyalaa Atələmɛkɪ
 na Salɛsɛ pa ku-ɪ na layatɛ na pá se na pá polo
 Alalaa tɛtu taa. Ntəna ɪ pəyalu lɛlu Asahatɔŋ ná lɛtɪ
 ɪ lonte taa.

lsekiyasɪ kutɔŋ na ɪ waau
 (Awulaa II 20:1-11)

38 Ípúyú wusasɪ kpa wulau lsekiyasɪ ke waatu inɪ
 ɪ taa sɪ ɪ səki. llena lɔɔ kuyɔɔtɔtu tɛləsulɪ Isayii
 polo ɪ kɪŋ na í heeli-ɪ sɪ: Tacaa tɔma sɪ, ye nyá taa we
 nti n heeli nyá təyaya nyəma. Mpi tɔ, n ká sɪ ké n kaa
 kulɪ.
² Ntəna wulau kɛsɪ ɪsɛ na kolurj tɔɔ na í sələmɪ
 Tacaa ke sələmuyɔ kune sɪ: ³ Hai, Tacaa, ma kpa nyá
 yule. Tɔɔsɪ sɪ ma tɔma teu na lotu kulumtu na má lá
 mpi pə wɛ-ŋ teu tɔ. l tɛma mpu llena í wii təkpuo na í
 pəlɪ ɪsəlum.
⁴ Pə waalɪ ké Tacaa heela Isayii ⁵ sɪ ɪ tɛləsɪ wulau
 lsekiyasɪ sɪ: Maya nyá sɔɔ Tafiiti lɔɔ Tacaa. Ma nuwa

nyá kusələmutu na má ná nyá ɪsəlum. lɛ maa sɔɔsɪ-ŋ
 weesuyɔ puusɪ ke naanuwa na kakpasɪ. ⁶ Maa ya nyá
 na ɪcətɛ tənɛyɛ Asilii wulau niŋ taa. Maa kenti tɔ
 tɔɔ*fa*. † kukalutu 21-22 ke kukalutu 6 waalɪ sɪ, pə wɛɛ
 isu pa kɛesuyɔ Awulaa II 20:1-11 taa tɔ.
⁷ Yaasi wei Tacaa ka huləna-ŋ sɪ ɪ ká la isu ɪ suu
 tɔɔɔɔ sɪ, ⁸ ɪ ká ye le na isotom waaci məlɪ waalɪ
 waaləyɪ cacaasɪ naanuwa. llena tampana, isotom
 məlɪ waalɪ waaləyɪ timpi tɔɔ pu lunaa tɔɔ cacaasɪ
 naanuwa.

lsekiyasɪ kawəyaya ke ɪ kutɔŋ waalɪ

⁹ Waatu wei pə wulau wulau lsekiyasɪ na pə tɛmɪ-ɪ
 na í má kawəyaya ŋka tɔɔɔɔ:
¹⁰ Ma huukaya sɪ pu kɔɔɔɔ-m ké na tɔŋ.
 Ma huukaya sɪ maa sɪ na hələm na nɔɔɔ.
 Pə wɛɛ sɪ má tɛɛ.
 Maa təŋna səm nɔɔɔɔsɪ.
 Pə pəma-m ma puusɪ kukaasasɪ.
¹¹ Ma huukaya sɪ ma kaa tasa Tacaa ke nau
 ke weesuyɔ nyəma tɛtu taa.
 Ma kaa tasa yulu nɔɔɔɔɔ nau ke
 antulinya yəlaa taa.
¹² Pə ləsa ma weesuyɔ na pé pona poolurj
 isu tiikilu cokəle.
 Pə tama ma weesuyɔ tomle.
 Pə kpila ma weesuyɔ ké isu pəluulu setuyɔ
 sayata kponkrontu na í kpili-ɪ tɔ.
 Pu taanəyɪ tɔ, n tɛma ma tɔm.
¹³ Pu nyaaləyɪ tɔ səm kpiisa-m.
 Tacaa n yɔka ma muwa ké isu tɔɔɔɔɔɔ.
 Pu taanəyɪ tɔ, Tacaa n tɛma ma tɔm.
¹⁴ Ma wiikaya ké isu kacayalufəyaya
 lakuyɔ na ká sɔɔkɪ ɪsɔtaa tɔ.
 Ma mələyɪ isu alukuku,
 na má tekiyɪ ɪsɔtaa ké pətɔɔtəle.
 Hai, Tacaa, pə nu-m ké, waasɪ-m.
¹⁵ Suwɛyɛ ma tasəyɪ yɔɔɔɔɔ tɔɔ?
 Tacaa yɔɔtəna-m.
 Nyá mayamaya n lakəna.
 Maa tɔna təpasuyɔ ke ma weesuyɔ tənə
 taa ké ma wahala tɔɔ.
¹⁶ Tacaa, nyá kupantunaa tɔɔ ké
 yulu wɛna weesuyɔ.
 Tə tɔɔ ké ma feesiɣi tɔɔ.
 N ká mələna-m isu ma wule taa,
 n ká ye le na má wɛna weesuyɔ.
¹⁷ Ma lanwakəllɛ pəsəna nteyɛ heesuyɔ.
 Nyá sɔɔləna na í ləsɪ-m səm púyú taa.
 llena í lɔ ma ɪsayatɔ tənə na waalɪ.
¹⁸ Mpi tɔ, pə taya atətəle taa nyəma saŋna-ŋ.
 Pəyele pə taya səm ká taləna-ŋ.
 Mpa pa tiwa pələau taa tɔ paa tɛləyɪ nyá kupantu.
¹⁹ Weesuyɔ nyəma tike pəsəyənə na pá sa-ŋ,
 isu maya saŋa ɪsəntɔ.
 Cɛɛ huləyənə ɪ piya ke kupantu.

† Piipili wei pa yaakəna nasaala taa sɪ fəlanɛɛ kuularj tɔ í
 tuwa

²⁰ Tacaa yapa-m ké.
 Tu ma tá cəməŋ ke nyá təyaya taa na í wii teu.
 Haləna tá weesiŋ tənaya.
²¹ Mpuýú Isayii tōma si:
 Í naŋ tuyu ŋku pa yaa si fiki tō ku pee
 na í taa lsekiyasí hiŋ taa na pá waa-í.
²² Ntəna lsekiyasí si:
 Yaasi wei ké Tacaa n ká huləna-m si,
 ma kpa nyá təyaya taa?

Papiloni wulau kənte ke lsekiyasí tē
 (Awulaa II 20:12-19)

39 Waatu kulum iní í taa ké Papiloni wulau wei pa
 yaa si, Melotakí-Palatar, na í caa si Palatar tō,
 í tilina lsekiyasí ke kučču na takəlaya. Mpi tō, í ka
 nuwa í wusasi na í alaafəya hikuyu tōm ké. ² Mpuýú
 lsekiyasí lanje huluma səsəm. ləna í húlí Papiloni
 tillaa mpeye í wenau tete. Paa liyitee, paa wula, na
 tulaalunaa na nim səsusəŋ nyəm. í hula-we tətəyč í
 yoou wontu təna. Na pá təna mpi pu we í wenau
 təsule tō. lsekiyasí tá ŋməsi-weye pulupuçu í kawulaya
 təyaya taa.

³ Mpuýule ləč kuyčətutu teləsulu Isayii pola wulau
 lsekiyasí kiŋ ke pá waal. ləna í pəsí-í si: Suweye
 yəlaa mpe pa heela-ŋ? Leyə pa tu lunaa? Ntəna
 lsekiyasí si: Hatoo Papiloni tetu ke pa lunaa. ⁴ ləna
 Isayii tasa-í pəsusəy si: Pepeye pa nawa nyá
 kawulaya təyaya taa? lsekiyasí si: Ma kawulaya
 təyaya taa nyəm tənaya pa nawa. Ma ta ŋməsi-weye
 ma kpancoo nakul.

⁵ Ntəna Isayii tō lsekiyasí si: Nu Pə təna pá tu Tacaa
 kuyčətutu. ⁶ Nyəni kuyeeŋ kəŋ wei í taa Papiloni
 nyəma ká kuu pá təna mpi nyá caanaa kaawa na pá
 we nyá kawulaya təyaya taa isəntō tō na pá kpeena.
 Pə kaa kaasi pulu. Tacaa yčətəna mpu. ⁷ Paa kpaŋa
 nyá pəyalaa kululaa. Paa pəsi-weye kataasi. Paa su-
 weye Papiloni kawulaya taa.

⁸ Mpuýule lsekiyasí cōwa Isayii si: Tacaa tōm nti tə
 we teu ké. Mpi tō, í maŋasaya í taa ke si: Ma na ma
 yəlaa tu cayana heesuyu ke ma pčle taa.

HCYČLUYU NAALÉ NYƏNKU

ISEYELI NYÉMA LANHEESELE

Isayii nyəma waasuyu tōm kpaaluçu

40 Mpuýú Tacaa yčətə í yəlaa si:
 Í puýusi ma yəlaa í puýusi ma yəlaa.
² Í yčətəna Yosalem.
 Í makí kapusi si nyá wahala təma təma.
 Péč pa husa nyá isayatu.
 Tacaa fela-ŋ nyá isayatu fčtō ke tōm naale.
³ Nčyčlu kiisiyina si:
 Í tayani Tacaa ke mpaau.
 Í teti tá ləč ké mpaau ke wulaya tetu taa.
 Í tú tá ləč ké hapəle.

⁴ Í yčki pčŋ na pulasi təna.
 Í suuli teteka təna.
 Tontəŋa na kutaalomiŋ í pəsi tetu kuhəntətu.
 Timpi pá kulaa tō pá pəsi teteka səsəŋna.
⁵ lə pu keeli Tacaa teeli tō.
 Yəlaa təna ká na-í.
 Mpi tō, Tacaa nčyč yčətəna.
⁶ Mpuýú nčyč kalí ka yčətəa si:
 Kiisi.
 Ntəna nčyč ləŋka cō si:
 Ma kiisi suwe?
 Kiisi si:

Yəlaa təna wee ké isu nyutu.
 Na pa teu isu taale taa hetu.
⁷ Tacaa heelim í mapa,
 nyutu wuləyi ké, na hetu tō.
 Tampana tō, yəlaa wee ké isu nyutu.
⁸ Nyuluçu wuləyi, hetuyu lontiliyi.
 Ama ta ləč kuyčətutu ná we tam tō ké.

Tōm kupantu

⁹ Yosalem yəlaa mpa me
 í kpaaləyi tōm kupantu tō.
 Í kpa puçu kukuluçu tō.
 Siyčŋ nyəma í kiisina toma.
 Tōm kupantu kpaallaa me,
 Í kiisi í taa nyá.
 Í kpaali Yuta acaləe si:
 Í nyəni, mə ləč kəŋna nté.
¹⁰ Í nyəni Tacaa ləč kəŋna nté na toma,
 Tacaa təŋ tu-í səsəntu.
 Tacaa na í kaseesi ké.
 Na í təmlə kululum we í nčyč tō.
¹¹ Tacaa wee ké isu tiikilu,
 í ká tiiki í kaləkəŋ.
 í ká kpeyeli iwəesi ke í niŋ taa,
 na í kpekí-səyi í tō.
 Tacaa ká tiiki heeŋ totonaa
 mpa pa wəna piya tō təpamm.

Pə təna pá tu səsəntu na í ləmaŋasəe

¹² Awe maŋasəna tənku lum ke í ntantaku taa?
 Awe maŋasa isətənyu wəŋ na í ntəntaku?
 Awe maŋasa atə tetu ke ŋməsau na í ŋmaŋa?
 Awe maŋasa pčŋ na pulasi ke sanəya tō?
¹³ Awe maŋasa Tacaa Feesuyu?
 Awe tasəna-í layatu?
 Yaa awe seyesəna-í?
¹⁴ Tacaa na awe pa cayana na puntu seyesi-í?
 Yaa awe huləna-í tampana mpaau?
 Awe tu ləč ke ləmaŋasəe,
 na í hulí-í nyəm mpaau?
¹⁵ Nyəni, piitimnaa we Tacaa ké isu lum lukuyu
 kpekiti taa na pá tosi tō.
 Yaa isu kanyəŋa pile ke sanəya tō.
 Tetunaa mpa lum cəŋnaa tō,
 pəle pa we ké isu musuyu kuluyu tō.

¹⁶ Lipañ hɔtuɣu taa taasi u takɪ
kɔtaya tɛlatɛ tɔɔ kɔkɔ tayanusu.
Ku taa taale wontu payale ta tala si
pa lana-tɛɣɪ kɔtaya ŋka kɔkɔ lusa ka tɛna tɔ.
¹⁷ Piitimnaa tɛna kɛ kɛtɛ ke Tacaɔ isentaa kɛ.
Pɛ ta kɛ-ɪ pulupu nɔɔɔɔ.

Isɔ fɛina saala

¹⁸ Aweɣe ɪ caa ɪ keesɛna Isɔ?
Yaa pepe leesuɣu kɛ ɪ ká lu ɪ lonte?
¹⁹ Koolu lukina tuɣu,
ɪlena wulanaa latu náa waasi-kuyu wula.
ɪlena ɪ tu-kuyu liɣitee nyɛɣɛtu alukpalisi si pɛ la
kacɔka.
²⁰ Kunyɔntu wei ɪ kaa pɛsi na ɪ hiki mpu tɔ,
taakukulaya ŋka pukasi u pɛsɛɣɪ tɔɔɔ ɪ caaki.
ɪlena ɪ ná saakulu kupaŋ na ɪ saaki-ɪ
leesuɣu ŋku ku ciɣitiɣi tɔ.
²¹ Mɛ ɪ taa nyɪ-tɪ taa, yaa ɪ taa nu-tɪ?
Pa taa hulɪ-mɛɣɛ-tɛɣɪ hatoo kancaalaya?
ɪ taa cekɛna tetu kite tɔm?
²² Isɔ caya hatoo tetu nyuɣu taa,
na tɛ taa yɛlaa náa wɛ isɪ cɛlɛŋ.
ɪ pɔwa isɔtɔnɔɣu kɛ isɪ puuɣu fɛlɛfɛ.
ɪ hɛta-kuyu isɪ ɪ cokɛle si ɪ laki ɪ tɛcayale.
²³ Inɪ ɪ pɛsɛɣɛna atɛ awulumpiya kɛ yem.
Isɔ pɛsɛɣɪ antulinya huulaa kɛ kɛtɛ.
²⁴ Mpi si paa sɔɔki-wɛ na pá tuu-wɛ tɔ.
Mpi si paa nyɔɔki na pá kaŋ lila kɛ tetu taa tɔ
Tacaɔ tɛma pa tɔɔ kɛ heelim wosuɣu na pá wulɪ.
Na pɛ kuu-wɛ isɪ kacuculaya kɔkɔɣu nyulɪya tɔ.
²⁵ Mɔrúyú Isɔ Nanɣtu yɔɔɔtaɔ si:
Aweɣe ɪ keesɛɣɛna-m,
na má na-ɪ tɛ nɛɣɛsi?
²⁶ ɪ kraasi isɛ na ɪ nyɛni isɔtulɔŋasi.
Awe lapɛna-sɪ?
Wei ɪ laki na si kɛkɛle tɛna tɔŋ teitei tɔɔ.
ɪ yaaki paa ŋkaya ka hɛtɛ,
na ɪ tɔŋ sɔɔkɔŋ na ɪ toma sɔɔkɔna,
nakɛli kaa lanɣɪ.

Toma kufana hau ke acamaa

²⁷ Ee, Yakɔpu, pepe tɔɔ kɛ n yɔɔɔtɛɣɪ mpu?
Isɛɣɛli pepe tɔɔ kɛ n tɔŋ si:
Tacaɔ ta nyɪ mpi pu mayana-m tɔ?
Aalyee si:
Ma Isɔ u laki pulu si ɪ sɛena ma tɔɔ.
²⁸ N ta cekɛna taa?
N ta nu-tɪ si Tacaɔ Isɔ kɛle tam tɔɔ tu?
Isɔ lapɛna tetu tɛnasɪ tɛna.
Pu caamɛɣɪ Isɔ, pɛcɔ u kaaki.
Pɛyɛle Isɔ nyɛm fɛi cekɛna.
²⁹ Isɔ haaki tɔŋ kɛ mpa pa kawa tɔ.
Tacaɔ sɔɔsɛɣɪ apalutu kɛ mpa pɛ nuwa tɔ.
³⁰ ɪfɛpiya kaaki na pa toma tɛŋ.
Mpa pa kiiwa teu tɔ pa hotiɣi.
³¹ Ama mpa pa ha pa tɛɣɪ Tacaɔ tɔ,

pa toma sɔɔsɛɣɪ kɛ.
Pa kulɛɣɪ kɛ isɪ hɛkɛlenaa.
Pa kɔkɔɣɪ asewa paa kaaki.
Pa tɔŋ kɛ pu nukɪ-wɛ.

Pɛ wɛɛ si Isɛɣɛli nyɛma ɪ tu Tacaɔ ke naani

41 Mɔrúyú Tacaɔ yɔɔɔtaɔ si:
Tɛtu nti lum cɔɔnaa tɔ,
na lum nɔɔɔ hɔɔɔlɛŋ nyɛma.
ɪ su na ɪ ke ŋkɔpaŋ na ɪ nu ma tɔm.
Yɛlaa pooluŋ nyɛma mɛ, ɪ tɔɔɔ apalutu.
ɪ kɔtɛna na ɪ yɔɔɔɔ.
Tɛ kɔtɛntɪ na tɛ polo huule.
² Má lɛsɛna ilim tɛlɛle tɔɔ kɛ wei
ɪ tɔki akatu kɛ paa timpi ɪ puki tɔ.
Má tuna ɪ niŋ taa kɛ piitimnaa,
má tisina awulaa tɛfɛ.
Ma layatɛ pɛsa yɛlaa kɛ musuɣu,
na ma nyɛmá náa yasɪ-wɛ isɪ
heelim kɔkɔɣu nyutu tɔ.
³ Ma tu pa waali,
ma faya pa heku taa, pulu ta tokina-m.
Mpaɔ ŋku ma ta tɛŋta tɔɔɔ ma kɔpaa.
⁴ Awe lapɛna mpu inɪ?
Awe yelina na pɛ kɔɔ?
Awe yaana lulɔŋ yɛlaa kɛ hatoo
kancaalaya si pá hiki weesuɣu?
Tacaɔ má wei ma kɛ kancaalaya tu tɔɔ.
Pɛcɔ maa wɛɛ waali nyɛma waali tɔɔ.
⁵ Tɛtu nti lum cɔɔnaa tɔ pɛ nyɛma na
lum nɔɔɔ hɔɔɔlɛŋ nyɛma nawa mpi ma lapa
tɔ na sɔɔɔntu kɔp-wɛ.
Antulinya tɛnasɪ nyɛma seliɣi.
Pa kɔtɛɣɛna na pá kɔŋ.
⁶ Pa sɛŋna tɛma,
paa wei ɪ heeliɣi ɪ tɔɔɔntɛle si: Kaasi nyá tɪ.
⁷ Tɪŋ lutu ná tasɛɣɪ apalutu kɛ wulanaa paasɛnɪ.
Sotulu ná sɛŋna sɛtɛ tɔɔ matu.
ɪ yɔɔɔtɛɣɪ nyɛɣɛtu tamsuɣu tɔm
si pɛ kɛ tɛmlɛ kupantɛ kɛ,
na ɪ kaŋ leesuɣu na nyɛmá si ku taa ciɣiti.

Nɔɔkɔ taa la sɔɔɔntu

⁸ Mɔrúyú Tacaɔ yɔɔɔtaɔ si:
Ye nyá ɪlɛ ma tɛmlɛ tu Isɛɣɛli.
Yakɔpu nyá wei ma lɛsa
ma taapalu Apɛlaham luluyu taa tɔ.
⁹ Nyá wei ma pola tetu tɛnaya tɔɔ na má pɛɛki tɔ.
Ma yaa-ŋ hatoo kateŋa tɛnasɪ tɔɔ.
Nyaya maa heelaa si n kɛ ma tɛmlɛ tu.
Má lɛsɛna-ŋ, ma kaa ɪŋ.
¹⁰ Sɔɔɔntu ɪ taa kɔp-ŋ, ma wɛ nyá waalɛɣɪ.
Taa nɛɣɛsi, mayale nyá Isɔ.
Maa ha-ŋ apalutu.
Maa kɔɔ na ma waasi-ŋ.
Maa te-ŋ na ma tɔŋ sɔɔkɔŋ.
¹¹ Mpa pa mu-ŋ na pááná tɔ,

բլի կիտի-ւե ընա քեւե լոյս-ւե.
 Բլի քասա նյա կոլոնտունա ընա քա քասի կրեքե.
 12 Մքա քա կուլաքա նյա լոյս ընա քա քեքալի-ը ընա յոօս լոյս.
 Բլի կքիւսի քա լոյս ընա քա քասի կրեքե.
 Ո կա քեքի-ւե ընա կա ընա-ւե.
 13 Մքի լոյս, մաքալե նյա լոյս Կաքա.
 Մա հաքաճա-ը լոյս. Մա հեւիլի-ը լոյս:
 Կաքա նյա. Մա կոյս մա ւասի-ը.

Մա կոյս նյա ւասուքս

14 Կաքսի աթաթալիյա նյա,
 Լքեւիլիյա նյա, կաքա նյա.
 Մաքա Կաքա լոյս մա կոյսթաքա.
 Մա կե Լքեւիլի նյա Մաքի լոյս.
 Մաքալե ւեւի ւ ւասալի-ը լոյս.
 15 Մա քասի-ը կքեքիքեւիլի կաքալոյս ըքս քա
 մաքաճա լոյս ընա ընա քա նյա մա լոյս.
 Ո կա կոյս կոյս, ընա ընա ընա-ւ.
 Ո կա քասի քասի լոյս կոյս.
 16 Ո կա քա-ւե ընա հեւիլի կքաքա,
 կաքսուլաքա կա քասի-ւե.
 Լքա նյա կոյս լոյս Կաքա,
 ընա նյա հիկի նյա լոյս կե Լքեւիլի Մաքի լոյս լոյս.

Մաքա լոյս քասալի կաքա լոյս

17 Մքոյս Կաքա լոյս լոյս:
 Վախա նյա, ընա կոնյոնտունա,
 ընա քեքալի լոյս ւ քասի,
 Լքա մա լոյս քե ւոլի.
 Լքա մաքա Կաքա մա կ-ւե.
 Մաքա Լքեւիլի լոյս,
 մա կա կ-ւե.
 18 Մա քեւե ընա քասի կքե քասի լոյս.
 Մա լոյս լոյս քեւա կե լոյս կա.
 Մա քասի ւոլաքա լոյս կե լոյս,
 ընա լոյս կքեք լոյս կոյս լոյս.
 19 Մա լոյս ւոլաքա լոյս կա կե,
 լոյս լոյս նյաքա ւեւի քա քաս լոյս:
 Քեքա ընա աքասիյա ընա միւլի ընա լոյս.
 Մա քեւե ընա լոյս լոյս նյաքա ւեւի քա քաս լոյս:
 Քիքա ընա քեքա լոյս լոյս լոյս լոյս լոյս.
 20 Լքա քա լոյս ընա ընա քա կեքա.
 Կաքա ւեւի ընա ընա քա լոյս,
 Կաքա ընա լոյս քասի լոյս.
 Լքեւիլի լոյս Մաքի լոյս մա մա ընա-ւե.

Լոյս կա լոյս լոյս

21 Մքոյս Լքեւիլի նյա ւոլաքա Կաքա կոյս լոյս լոյս:
 Քիքա լոյս մե ընա քաս-մ կոյս.
 Ընա կոյս մա լոյս.
 22 Ընա լոյս-ւե, ընա հեւի-ւոյս մքի քաս լոյս ընա քա կոյս լոյս.
 Կաքա լոյս, քեքա լոյս կե լոյս մե ընա լոյս կոյս լոյս լոյս լոյս լոյս լոյս.
 Ընա լոյս լոյս ընա ընա ընա ընա ընա ընա ընա ընա.
 Ընա ընա լոյս լոյս ընա ընա ընա ընա ընա ընա ընա.
 Ընա ընա լոյս լոյս ընա ընա ընա ընա ընա ընա.
 23 Ընա կոյս մքի քաս լոյս լոյս լոյս.
 Լքա լոյս լոյս լոյս լոյս լոյս.

Ընա կոյս լոյս քաս լոյս լոյս.
 Լքա լոյս կա լոյս լոյս ընա լոյս լոյս.
 24 Մա քե կրեքե կե, ընա մա կաքալե կե կրեքե.
 Ընա լոյս ընա լոյս-մե քա կե աքալե կե.
 25 Մա լոյս լոյս ընա լոյս լոյս, ւ կոյս ընա.
 Կա քաս ւ հաքա ընա լոյս լոյս լոյս.
 Ընա լոյս լոյս մա հաքա.
 Ընա լոյս լոյս նյա կե լոյս աքա.
 Ընա լոյս լոյս լոյս լոյս լոյս լոյս.
 26 Աւե կոյս-ւե լոյս լոյս կաքալաքա ընա լոյս լոյս-ւե,
 ընա լոյս լոյս լոյս լոյս?
 Աւե կոյս լոյս կաքալ-ւե,
 կոյս լոյս լոյս ընա լոյս.
 Ընա լոյս լոյս լոյս լոյս լոյս լոյս.
 27 Մա կաքա լոյս կե լոյս հեւիլի.
 Ընա լոյս-ւե, ւ լոյս-ւե.
 Մա լոյս Կաքա կե լոյս.
 Ընա ւ կոյս Կաքալի կոյս լոյս.
 28 Մա նյա լոյս լոյս.
 Մա լոյս լոյս լոյս կաքալի լոյս լոյս.
 Ընա լոյս կա կոյս լոյս լոյս լոյս.
 29 Կա լոյս քա քե կե,
 ընա քա լոյս կե կրեքե.
 Կա լոյս կե հեւիլի ընա ընա կրեքե.

Կաքա լոյս լոյս

42 Մքոյս Կաքա լոյս լոյս:
 Մա լոյս լոյս լոյս, մա քասա-ը կե.
 Մաքա մա լոյս ընա մա լոյս լոյս.
 Մա կեւիլի քե նյա լոյս կե.
 Մա կաքալաքա լոյս լոյս կե լոյս լոյս.
 2 Մա կոյս կա կա, քաս ընա կաքա.
 Ո կա կոյս լոյս լոյս լոյս.
 3 Ո կա լոյս լոյս կե լոյս կաքա.
 Ընա ընա լոյս կոյս կա կա լոյս լոյս.
 Ո կա լոյս լոյս կե ընա ընա կոյս լոյս լոյս.
 4 Ընա լոյս լոյս լոյս լոյս
 կե լոյս լոյս ընա լոյս.
 Ո կա լոյս լոյս լոյս
 լոյս լոյս լոյս լոյս լոյս,
 ընա լոյս կաքա աքալե լոյս լոյս լոյս.

Քիքա լոյս կա քաս լոյս

5 Մքոյս լոյս Կաքա ւեւի ւ կաքա լոյս լոյս լոյս,
 ընա ընա լոյս լոյս լոյս լոյս,
 ընա ընա լոյս լոյս լոյս լոյս լոյս լոյս,
 ւ հեւիլի լոյս լոյս լոյս լոյս:
 6 Կաքա մա մա լոյս-ը լոյս ընա լոյս լոյս.
 Մա կոյս նյա լոյս լոյս լոյս լոյս լոյս,
 ընա լոյս լոյս լոյս լոյս լոյս.
 Ո կա լոյս լոյս լոյս.
 7 Ո կա կա լոյս լոյս լոյս, ընա ընա լոյս լոյս.
 Ո կա լոյս լոյս լոյս լոյս լոյս լոյս.
 8 Մա կե Կաքա կե, հալի մա հաքա լոյս.
 Մա կա կա կոյս լոյս մա լոյս.
 Մա կա կա մա լոյս կոյս կե լոյս կաքա.
 9 Կաքալաքա լոյս լոյս լոյս.

Ma kraaləxi-meyə kufatu tɔm na pácó té kɔɔ.

Tacaa waasuyu

10 I yoo Tacaa ke yontu kufatu.
 I yoo i samtu yontu ke tetu tənasi tɔɔ.
 Tenku tɔɔ cɔɔlaa, na i taa nyəm təna.
 Tetunaa mpa lum cɔɔnaa tɔ tə yəlaa
 na lum nɔɔsi acaləe nyéma.
 11 Wulaya tetu na tə acaləe sɔɔɔnaa yəlaa,
 Ketaa acalisi nyéma í kusɔ mə nɔɔsi.
 Mpa me í we pɔɔɔ nyɔɔɔ taa tɔ,
 í wilitina lanhulumlə.
 12 Í tu Tacaa ke teeli.
 Í kraali i samtu ke tetu nti lum cɔɔnaa tɔ tə taa.
 13 Tacaa n luwaya isu aka.
 N tayanəxi nyá ti isu yoolu.
 Tacaa yaya apalokakiisaya təwarapa.
 N húláyí nyá kolontunaa ke nyá toɔ.

Mpi pə lapu pəle Tacaa tuwa tɔ

14 Ḿpúyú Tacaa yɔɔɔtaa si:
 Hatoo tɔ, ma tɔka ma təxi na má suma.
 Ama pənente maa ma kapuka ké,
 isu ahonto wei i luləxi tɔ.
 Ma mɔləxi ké, na ma tisiyi feesiɔ.
 15 Maa kpiisi pɔɔɔ na pulasi.
 Maa yeke na pə tuɔ təna wuli.
 Maa layasi pusi sɔɔɔnsi.
 Maa la na pusi sɔɔɔnsi pəsi tetu nti lum cɔɔnaa tɔ.
 Maa la na luna nyɔɔ.
 16 Uena má yeke na yulumaa tɔ mpaasɔ nku pa taa nyl
 tɔ.
 Na má tənəna-weyɔ mpaisi nsi pa taa cekəna tɔ.
 Maa pəsi səkrətuɔ ke nyaaləm,
 na timpi tɔntə we katə tɔ pə hənti.
 Mpi maa la tɔɔɔlɔ, ma kaa lɔ-wɔ.
 17 Ama mpa pa ha pa təxi tuɔ
 na pá heeliyi ləesəɔ kusaakəɔ na kulupəɔ si:
 Meyele tá isɔnaa tɔ.
 Paa tuli tapəɔ na fəelɔ.

Yəlaa yulumaa na ntamaa

18 Ḿpúyú Tacaa tɔma si:
 Ntamaa í nu.
 Yulumaa me, í nyəni na í ná.
 19 Aweyele yulum?
 Ye pə tayə ma təmlɔ tu.
 Aweyele ntam?
 Ye pə tayə ma tillu wei ma tilaa tɔ.
 Aweyele yulum isu wei i hika hɔesuyɔ tɔ?
 Aweyele ntam isu ma təmlɔ tu?
 20 N nawa yaasinaa payalɔ.
 Ama n ta la laakali.
 Pəyele n kema nkuɔɔ ke teu.
 Ama n ta nu.
 21 Tacaa nyá siyisuyɔ tɔɔ ké n caawa si,
 n laki kusəsutu ke sɔɔɔntu na kupampantu.

22 Paa na mpu, pə kpiisa yəlaa mpe,
 pə kuu pa wontu.
 Pə kra-weyɔ isu katɔka ke kukraməɔ pɔɔɔ taa.
 Pa kra-weyɔ saləka ke pa tənəmlənnaa.
 Pa kuuki pa wontu nɔɔɔlu ta waasi-wɔ.
 Pa ləeka-weyɔ pa nyəm.
 Pácó nɔɔɔlu feli si í tɔ si pá feli-wɔ.
 23 Mə taa awe ká kəna nkuɔɔɔɔ na tɔmnəa mpe?
 Awe ká səɔ təkpi si i ká tasa-təxi nuu?
 24 Awe tu Yakɔpu kpiisilaa,
 na lseyeli ke wontu kuulaa?
 Pə tayə Tacaa wei tə pəntənəa tɔ?
 Pa ta sɔɔli si pá tən i mpaɔɔ taa.
 Pəyele pa ta nu i kusəsutu.
 25 Pə tɔɔ ké i taa huuna lseyeli ke katatəlaya.
 Uena yoo tii i tɔɔ na toɔ ke paa pənɔɔɔ nku.
 lseyeli ta pəeki si í cekəna pulu.
 I ta yaa tɔm ntəxi puluyɔ i taa.
 Uena yoo ná ku-i.

Pənente Tacaa yɔɔɔtəxi si:
43 Yakɔpu yəlaa me awe nmaɔa-me?
 lseyeli nyéma me awe nma-me?
 Í taa nyana pulu.
 Mpi tɔ, ma yapa-meyɔ.
 Mə həla ke ma yaana-me.
 Í ké ma nyéma ké.
 2 Ye í tesəxi lum ma we mə waaləxi.
 Pusi kaa tɔɔɔ-me.
 Pəyele ye í tən kɔkɔ taa ka kaa nyaya-me.
 Kɔkɔ kaa ku-me.
 3 Mpi tɔ, mayalɔ Tacaa mə lɔɔ.
 Má kəna lseyeli nyéma Nanɔɔ tu.
 Wei i waasəxi-me tɔ.
 Icipiti nyéma ke maa feli mə lonte.
 Maa layasəyənəna-meyɔ ltiyopii na Sepa nyéma.
 4 Mpi tɔ, í ke-m pulu sɔɔɔm ké.
 Mə nyuyɔ kulaa, na má sɔɔla-me.
 Ma celəxi apalaa ke mə lonte.
 Ma layasəyənəna yəlaa ke nyá weesuyɔ.
 5 Ma we mə waali ké, í taa nyá.
 Maa kɔna mə luluyɔ nyéma na tɔu kite.
 Maa kɔna-me na ilim tətulɔ.
 6 Maa heeli ilim ntɔɔɔɔ si: Kɔna-wɔ.
 Maa heeli ilim mpətəɔ si: Taa su-wɔ.
 Kɔna ma piya na pooluɔ.
 Ləsi ma pəelaa na tetu tənasi na n kɔna.
 7 Pa tənə mpa pa yaakəna ma hətɔ,
 na ma nma-weyɔ ma teeli tɔɔ tɔ.
 Má lapənəna-wɔ.

Meyele Tacaa aseeta nyéma

8 Í yeke na ma yəlaa lu.
 Pa ké yulumaa ké, pəyele pa wəna isɔ.
 Pa ké ntamaa ké pəyele pa wəna nkuɔɔɔ.
 9 Piitimnaa tənə í kpeyeli, yəlaa í koti.
 Mə taa awe kraala tɔmnəa mpe?
 Mpa pa heelina-tuyɔ kancaalaya nyəntu nti?
 Puntunaa í húlí pa aseeta nyéma,

pa húlí pa tampana,
na té nu na tē tisi si rúpúyú.
10 Meyele ma aseeta nyéma.
Tacaá má ma yóyótəna mpu.
Mə na ma təmlə tu wei ma ləsaa tɔ.
lɛna pə lá na í nyi-ti na í tɛ-m na mə taa.
Na í cəkəna si maya.
Lɔ nɔyɔlu i taa wɛɛ na pécɔ pə takɪ-m.
Pəyele lɔ nɔyɔlu i kaa lu ma waali tɔtɔ.
11 Mayalɛ Tacaá, ma paasi,
waasulu nɔyɔlu i fɛi tɔtɔ.
12 Má kraaləna, má waasəna.
Ma heela nti tu kɔɔ tɔ.
Pə taya mə heku taa tuyu krai nyəŋku nakuli.
Meyele ma aseeta nyéma. Má kəna lɔɔ.
Tacaá má ma yóyótəna mpu.
13 Mayalɛ lɔɔ kə hatoo tam tɔɔ.
Nɔyɔlu u fitiyi puluyu ma niŋ taa.
Awe ka wakəlɪ mpi ma lakɪ tɔ?

Tacaá tiluyu kɛ nɔyɔlu

14 Tacaá lseyɛli lɔɔ Nanŋ tu wei i waasəyɪ tɔ.
I yóyótəyɪ si:
Mə tɔɔ kə ma tiliyi nɔyɔlu si í yoonə Papiloni.
Maa yele na lum tɔyɔ Kalətɛe selaa kɪuləŋ,
wei i taa pa nukɪ leŋɛ tɔ.
15 Mayalɛ mə Nanŋ tu Tacaá.
Mə wulau wei i ŋmawa lseyɛli tɔ.

Wulaya tetu taa mpaau kufaluyu

16 Mayalɛ Tacaá wei i hɛɛ hapələ kɛ tenku taa
na mpaau kɛ lum toŋ nyəm taa tɔ ma yóyótəna si:
17 I ləsa yoo kɛkɛna na pə kraŋanəŋ.
Pa hənta pa təna, pa temaya.
Pa nyagaa kə isɪ fətəla kɪonkɪontuyɪ.
18 I taa tɔɔsi kancaalaya nyəntu tɔɔ.
Pəyele í taa paasəna kɪpəm tɔm.
19 Yaasi kufalu kɛ ma caaki lapu,
halɪ yaasi inɪ i caaki lapu.
I ta nyəmɪ-i?
Maa hɛɛ mpaau kɛ wulaya tetu taa,
na má yele na pusi sɔsɔkɔnsɪ kɪpɛ.
20 Taalɛ wontu ká sa-m.
Pə kraŋau taalɛ hasɪ na taataanaa tɔ.
Mpi tɔ, maa tú pusi sɔsɔkɔnsɪ kɛ wulaya tetu taa
si ma yəlaa kuləsaa í nyɔɔ.
21 Yəlaa mpa ma ŋmawa ma ti tɔ,
paa sa-m kə.

Lɔɔ na lseyɛli nyéma pa huule

22 Múpúyú Tacaá yóyótəna si:
Yakɔpu pə taya maya n yaawa.
lseyɛli kawa ma tɔm.
23 Pə taya maya n lapa kɔtaya ŋka kɔkɔ
lusa ka təna tɔyɔ nyá iwɛɛsi.
Pə taya ma hətɛ taa kɛ n lapa nyá kɔtasi.
Ma ta wiina-ŋ si í la-m kɔtasi.

Pəyele ma ta caali-ŋ tulaalunaa tɔɔ.
24 N ta ya-m tulaalu na liyitee.
Pécɔ n ta hayasi-m nyá kɔtasi nim.
Ama nyá isayatu kɛ n caaləna-m.
N tu-m wahala na nyá kɪpəntəŋ.
25 Ama ma ma tike ma hɪsəyənə mə isayatu
kɛ ma sɔɔla-mɛ tɔ pə tɔɔ.
Ma kaa tasa mə kawalaya tɔɔ kə tɔɔsuyɪ.
26 Mpu tɔ, kɛɛsi nyá tɔm.
Té suu huule taa.
Kɛɛsi mpi pə huləyɪ si n wɛna tampana tɔ.
27 Nyá kɔɔ pəntaa.
Nyá tɔm tɛləsəlaa kula ma tɔɔ.
28 Pə tɔɔ kə ma nyəna lɔɔ təsɛɛlɛ
nyuyɪ nyéma kɛ tɛtɛlataa.
Ma yela Yakɔpu na pə wakəlɪ-i.
Ma yelaa na pá tuu lseyɛli.

44 Múpúyú Tacaá yóyótəna si:

Ma təmlə tu Yakɔpu,
lseyɛli nyá wei ma ləsaa tɔ nu pəntənaa.
2 Tacaá wei i ŋmaga-ŋ nyá hɔɔ tɛɛ,
na í la-ŋ na í paasəyənə-ŋ tɔ i tɔma si:
Ma təmlə tu Yakɔpu, taa nyá,
Yesuluŋ*fa* nyá má ləsəna-ŋ. † Leluyɪ 32:15 taa n ká
na mpu.
3 Pə taya pulu, maa pəlɪ lum kɛ wulaya tetu tɔɔ.
Maa la na pusi kɪpɛ tə taa.
Maa tisi ma Feesuyɪ kɛ nyá luluyɪ nyéma tɔɔ.
Maa təŋsi nyá piya piya kɛ nɔɔsi kupaŋsi.
4 Paa pu nyutu heku taa isɪ
tuŋ wei i səŋa lum nɔyɔ tɔ.
5 Pa taa nɔyɔlu ka yóyótɪ si:
Ma kə Tacaá nyəŋ kə.
Lɛlu ká ha i təyɪ Yakɔpu hətɛ.
lɛna lɛlu náá ŋmaa i niŋ tɔɔ si:
Ma kə Tacaá nyəŋ.
Paa yaaki-ŋ lseyɛli hətɛ.

Tuŋ kulalaŋ kutuyɪ

6 Múpúyú Tacaá lseyɛli wulau wei i yakɪ-ŋ
na í kə Pə təna pə tu tɔ i yóyótəna si:
Mayalɛ kancaalaya tu na kantəkaya tu.
Ma waali, lɔɔ nɔyɔlu i fɛi tɔtɔ.
7 Awe wɛ isɪ ma?
Puntu í yóyótɪ na í kɛɛsi-m
hatoo kuyaŋku ma siwa yəlaa kɛ tam tɔɔ tɔ.
Puntu í yóyótɪ na í kɛɛsi nti tu kɔɔ tɔ.
8 Taa nyá, pécɔ taa sele.
Isɪ ma tɛma-ŋ-təyɪ heeluyɪ kɛ hatoo lɔŋ na?
N kə ma aseeta tu kə.
Ma paasi lɔɔ nɔyɔlu i wɛɛ?
Pécɔ kukpamuyɪ nakuli ku fɛi.
Ma ta na pə tu.

Tuŋ kulalaŋ lɔta

9 Tuŋ kulalaŋ lɔta təna kə kɪpɛtɛ kə.

† YESULUŊ: Yesuluŋ kɛ lseyɛli hətɛ lɛntɛ kə. Ye n kala Kusəsɪtu

Mə kulupum kupam u waasəyi pulu.
 Tuŋ inu i maɣamaɣa i ləsəxəna i təyi aseeta.
 Mpi tɔ, u naaki.
 Pə́cɔ i ta nyi pulu.
 Fexe ká tɔɔ-i ké.
¹⁰ Yulu ká lu yaa í saaki tuyu,
 na ku kaa waasi-i pulu?
¹¹ Fexe ká kra mə təna mpa me í təŋəyi-i tɔɔ.
 Tuŋ luta maɣamaɣa ná ké yəlaa ké.
 Mə təna í koti na í kɔɔ.
 Sɔɔntu ka kra mə təna na fexe pu-me.

¹² Koolu setəxəna nyəxəluɣu,
 na í wɔ-kuyu kɔkɔ na í taɣani-ku.
 Na í ma-kuyu maalətoo na i toma,
 na í la-kuyu isəna i caa tɔ.
 Ye nyɔɔsi kra-i, i feina toma.
 Ye i sɔɔwa lum nyɔɔsi i pəsəyi icam ké.
¹³ Saakulu ná tuyi ŋmənaɣa ke təpəɣa tɔɔ.
 Na í pu looŋa na ŋmaalaya,
 na í maɣasi-ke na maɣasəlaya.
 Lena í saaki ləesuyu isu yulu na saakəlaya,
 na í su-kuyu kutuluɣu taa.

Selemii

Kutulutu

Selemii ké lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu ké na Yuta tetu taa ké ɪ lapa ɪ tɛmlɛ kɛ awulaa Sosiyasi na Yoyakim na Sete-siyasi pa pɔɔlɛ taa. ɪ tasa yɛlaa kɛ apalutu si pá mɛlɪ lɔɔ tɛɛ. Ama pɛlɛ pa kisa-ɪ nɪnau na pá tu-ɪ wahala na halɪ pá tɛki-ɪ salɔka. Pa cɛla tɔnuyɔ ɲku ku tɔɔ pa ɲmaawa lɔɔ Tɔm tɔ. Pə waalɪ ké Papiloni nyɛma tama Yosalem ɪcatɛ ɪlɛna Yuta nyɛma lɛlaa se na pá polo Icipiti na pá cɔɔsi tɛna.

ɪsɛna pa faya Selemii takɛlaya tɔ:

ɪsɔ yaau kɛ Selemii, titite 1

Tɔm nti lɔɔ yɔɔɔta Yuta na Yosalem pa tɔɔ tɔ, titite 2-25

Selemii tɛmlɛ na Yuta na lɛɛɛɛlɪ pa waasuyɔ, titite 26-45

ɪsɔ kuyɔɔtutu nti Selemii telɛsa piitimnaa tɔ, titite 46-51

Yosalem hotuyɔ, titite 52

1 Takɛlaya kanɛ ka taa ké pa kɛɛsɛɪ Pɛncamɛɛ kɛkɛlɛ tu kɔtulu Hilikiya pɛyalu Selemii tɔm. ɪ ka wɛ Anatoti ɪcatɛ taa ké. ² Mɔrúyú Tacaɔ yɔɔɔtɛna-ɪ Amɔɲ pɛyalu Sosiyasi wei ɪ ka kɛ Yuta wulau tɔ, ɪ kawulaya pɛnaɲa naanɔwa na tooso nyɛɲka taa. ³ Tacaɔ yɔɔɔtɛna-ɪ tɔtɔɔɔ Sosiyasi pɛyalu Sowakim pɔɔlɛ taa. Sowakim ka kɛna Yuta wulau. Halɛna Sosiyasi pɛyalu ɪlɛlɔ Setesiyasi, wei ɪ ké Yuta wulau tɔtɔ tɔ ɪ kawulaya tɛnaɲa ké ka pɛnaɲa naanɔwa na kulum nyɛɲka kɛ ɪsɔtɔ kakpasɪ nyɛɲ taa. Waatu ɪnɛɲɪ kolontunaa kuuwaYosalem nyɛma.

ɪsɔ yaau kɛ Selemii

⁴ Mɔrúyú Selemii tɔma si Tacaɔ heela-m si:

⁵ Ma nyɛma-ɲ na pɛ́cɔ́ pɛ́ ɲmaɲa-ɲ nyá too lotu taa, na má ɪsɛ-ɲ na má kra-ɲ ma kuyɔɔtutu teləsɛlɔ kɛ piitimnaa taa, na pɛ́cɔ́ pá ɪlɛɲɪ-ɲ.

⁶ Ntɛna má cɔ si: Hai, Tacaɔ ɪsɔ, ma ké pɛɲaya ké, ma ta nɪl yɔɔɔtaya.

⁷ ɪlɛna Tacaɔ cɔ-m si:

Taa yɔɔɔtɪ si n ké pɛɲaya. Mpi tɔ, pə wɛɛ si ɲ polo mpa pa kiɲ ma tiliyi-ɲ tɔɔɔ, na ɲ heeli-wɛɛɛ nti ma tu-ɲ tɔ.

⁸ Taa nyana-wɛ.

Ma wɛ nyá waalɪ ké si maa waasi-ɲ.

Tacaɔ má ma yɔɔɔtɛna mpu.

⁹ Mɔrúyú Tacaɔ kusa ɪ niɲ na ɪ tokina ma nɔɔɔ na ɪ heeli-m si:

Ma tuwa ma tɔm kɛ nyá nɔɔɔ taa.

¹⁰ Na ɪ tasa si:

Ma tuyɔ-ɲ tɛmlɛ kɛ piitimnaa na kawulasɪ taa ké sarɲa.

Kɛsɛɪ, na ɲ pɛsɪ kɛntɛlɛsɪ.

Yɔki na pɛ́ pɛsɪ ncaalɛ.

Tayanɪ ɲmau na ɲ tuu.

Tuyɔ piliɲa na tiu kuwasuyɔ tɔm

¹¹ Mɔrúyú Tacaɔ pɔɔsa-m si: Pepeɲɛ n naaki? Ntɛna má cɔ si: Ma naaki tuyɔ piliɲa.

¹² ɪlɛna ɪ tɔ-m si: Ama n nawa teu. Ma fenjiɲi ma kuyɔɔtutu tɔɔ ké si má yoosi-tɪ.

¹³ Mɔrúyú Tacaɔ tasa-m pɔɔsuyɔ kɛ tɔm naalɛ nyɛm si: Pepeɲɛ n naaki? Ma si: Ma naaki tiu na ilim nɔɔɔɔɔ tɔɔ. Na kú wasɛɲɪ, na kú kpilisina Tacaɔ tɔɔ.

¹⁴ Ntɛna Tacaɔ heeli-m si: Hɔɔɔɔɔɔɔ ɲkuyɔ wahala ká ɪlɛna na ɪ watɪ Yuta tetu yɛlaa tɛna tɔɔ.

¹⁵ Maa yaa hɔɔɔɔɔɔɔ ɲku ku kawulasɪ yɛlaa, na paa wei ɪ kɔɔ, na ɪ la ɪ tɛɛɛɛɛ kɛ Yosalem nɔɔɔɔɔ.

Na pá cɔɔna ɪcatɛ kolɔɲa na pá tii Yuta acaɛɛ tɛna tɔɔ.

¹⁶ Maa huuna-mɛɛɛ mə kawalaya tɔɔ.

Mpi tɔ, ɪ ɪ-m, na ɪ wɔki tuɲ kulalaɲ kɛ tulaalunaa, na ɪ ɪlɔɲiɲi mə niɲ kulupum.

¹⁷ Selemii tayanɪ nyá tɪ.

Kuli na ɲ telɛsɪ-wɛɛɛ nti maa heeli-ɲ tɔ.

Pa tɔm ɪ taa ɪ-ɲ sɔɔɔntu.

Tɔɔɔ maa yeɛ na ɲ sele pa ɪsɛntaa.

¹⁸ Ma sukɪ-ɲ ɪsɪ kolɔɲa ɪcatɛ.

Yaa nyɛɲɔɔɔɔɔ maaɲaya akele.

Yaa kuseɛmuyɔ nyɛɲ,

kɛ Yuta awulaa na pa waalɪ nyɛma

na kətəlaa na ɪcate yəlaa pa tɔɔ.

¹⁹ Paa yoonə-ŋ.

Ama pa kaa pəsɪ-ŋ ké.

Mpi tɔ, ma wɛ nyá waaləyi sɪ ma waasəyi-ŋ.

Tacaa má ma yɔɔtəna mpu.

Lum sɛɛlu lɔu, na pɔɔɔlɛ hila huluyu

2 Ḿpúyú Selemii tɔma sɪ Tacaa heela-m sɪ:
² Polo, kraali Yosalem nyéma ŋkraŋŋ taa sɪ:

Ma tɔɔsəyi mə ɪfɛpile waatu taa,

ɪsəna í ka sɔɔla-m,

na mə ləsaya suu-m ɪsu taŋ tɔ.

Waatu ɪnəyi ɪ təŋaya-m wulaya tɛtu*fa* taa,

timpi haləm fɛi tɔ. † pa yaa mpu. Nɔɔɔlu ɪ haləyi puluyu təna. Yəlaa ɪ tu cakɪ.

³ Lsɛyɛli nyéma mɛ ɪ

ka ké ma tike ma nyéma ké,

na í wɛ ɪsu ma haləm kancaalaya kululum.

Mpa pa tokayana-mɛ tɔ,

pa suukaya tɔm ké na asalau tiiki pa tɔɔ.

Tacaa má ma yɔɔtəna mpu.

⁴ Yakɔpu luluyu nyéma,

lsɛyɛli kpeka nyéma mɛ,

í nu Tacaa kuyɔɔtutu.

⁵ Isayatu ntiyi mé caanaa nawa ma kin

na rá hatələyənə-m,

na rá təŋəyi kɛtɛ nyəm,

na mə mayamaya í pəsəyi kɛtɛ?

⁶ Í tá pɔɔsɪ sɪ: Tacaa wɛ le?

Má ləsəna-mɛyɛ Icipiti tɛtu taa,

na má tiiki-mɛyɛ wulaya tɛtu taa

timpi tɛu fɛi tɔ.

Kutaalomɪŋ na səm pə wenna,

yəlaa fɛi təna.

Pəyɛle nɔɔɔlu ɪ təŋəyi mpu.

⁷ Anɪ má kɔnna-mɛyɛ tɛtu nti

tə wɛ ɪsu tuŋ taalɛ

tɔ tɔ taa sɪ í tɔɔ tɔ pee

na tə kululum kupam.

Ama í kɔma ɪlɛna í pilisi

ma tɛtu na í pəsɪ ma nyəm kɛ acaalətu pulupu.

⁸ Kətəlaa ná tá pɔɔsɪ sɪ: Tacaa wɛ le?

Kiiu sulaa mɛ pa ta nyɪ-m.

Awulaa ná luki ma waali.

Tuyu kulalaau Paali tɔm kɛ

lɔɔ kuyɔɔtutu tɛləsəlaa

ná heelaya na rá təŋəyi.

Pəyɛle kulɛ ku waasəyi pulu.

⁹ Pə tɔɔ ké maa huuna mə na mə piya tɔɔ.

Tacaa má ma yɔɔtəna mpu.

¹⁰ Í polo lum taa tɛtu nti pa yaa sɪ

Kitim tɔ, na í ná.

Í tili Ketaa tɛtu taa na í fɛŋ tɛu

na í ná sɪ ɪsəna pə wɛ cənɛ tɔ,

na tənə, pə wɛ kulum yee?

¹¹ Í ká ná sɪ too tɔ,

piitim napəli pə ta layasəta pə tuŋ kulalaan,

paa na ɪ ta kɛ ɪsɔnəa tɔ.

Ama ma yəlaa layasa má na tuŋ kulalaan.

Pécɔ tuŋ ɪnɪ ɪ waasəyi pulu.

¹² ɪsɔtɔnuyɔ lanɔlɛ í cənə tɔm nti

na kú selina sɔɔɔntu.

Tacaa má ma yɔɔtəna mpu.

¹³ Pə taya pulu,

ma yəlaa mɛ í wakəla tɔm naalɛyɛ.

Í lɔwa ma wei ma kɛ-mɛyɛ

weesuyɔ lum sɛɛlu tɔ.

ɪlɛna í huli mə təyi hila wənə a yawa pɔɔɔlɛ

na lum ɪ cakɪ a taa tɔ.

Lsɛyɛli nyéma lɔu kɛ lɔɔ

¹⁴ Ḿpúyú Tacaa tɔma sɪ:

Lsɛyɛli nyéma mɛ í ké yomaa yaa kasayampiya.

Na piitimnaa lɛlaa tɔkɪ mə tɔɔ?

¹⁵ Na rá kiisiyi na rá nyɪsəyi

mə tɔɔ ɪsu tɔɔɔlasɪ piya.

Na rá kpiisiyi mə tɛtu.

Pa nyayasa mə acalɛ kɛ kɔkɔ, nɔɔɔlu fɛi.

¹⁶ Na pé kɛŋna Mamfi na Tapanɛɛsɪ

pə acalɛ nyéma na rá yɔkəyi mə nyɔɔŋ.

¹⁷ Í lɔwa má wei ma tiikaya-mɛyɛ

mɛpaau kupanɔku taa tɔ.

Pə tɔɔ ké mpu ɪnɪ pə mayana-mɛ.

¹⁸ ɪlɛ pənɛntɛ í puki Icipiti sɪ í lakɪ wɛ?

Nili pɔɔɔ sɔsaya lum nyɔɔɔ na?

Yaa í puki Asilii sɪ í lakɪ wɛ?

ɪfəlaatu pɔɔɔ sɔsaya lum nyɔɔɔ na?

¹⁹ Mə mayamaya mə isayatu

na mə waali lɪu ká hɔna mə ŋkraŋuyɔ.

ɪlɛna í ná na í cəkəna sɪ

ɪsəna í lɔwa mə lɔɔ Tacaa má

na í fɛina ma sɔɔɔntu tɔ pə ké isayatu ké.

Ate na ɪsɔtaa pə tu Tacaa má ma yɔɔtəna mpu.

Lsɛyɛli nyéma lɪu kɛ Tacaa waali

²⁰ Ḿpúyú Tacaa tɔma sɪ:

Hatoo lɔŋ kɛ lsɛyɛli nyéma mɛ

í fayana-m sɪ í cakɪ mə ti tɔɔ.

ɪlɛna í kraaku pulasɪ tɔɔ,

na tuŋ kulɔpəŋ tɛɛ,

na í lunjiyi tuŋ na í lakɪ pə wasanɔkalətu.

† wulaya tɛtu: Tɛtu nti tə taa tɛu ɪ nukɪ, pulupu ɪ nyɔɔkɪ tɔɔ

Wula

Kutulutu

Selemii wiiki, mpi tɔ, kolontunaa yɔka Yosalem ɩcate ke Yuta nyɔma ɩsayatu tɔɔ. I hula-weye mpi pɛ tɔɔ ɩcate wakɛlaa tɔ. Uena ɩ huli Yuta nyɔma si ye pɛ layasaa na pɛ mɛlu lɔɔ tɛɛ ɩlɛ ɩ kɛ waasi-we. Pɛ taya pulu, ɩ kupantu we tam tɔɔ kɛ tu tɛɛ.

Isɛna pa faya Wula takɛlaya tɔ:

Yosalem nyɔma laɛwakɛllɛ, titite 1

Tacaa pɛsa ɩsu Yosalem kolontu, titite 2

Wahalanaa na tɛɛluɔu, titite 3

Yosalem wakɛluɔu wula, titite 4

Tacaa mɛɛna-tuɔu nyɔ kɛɛ, titite 5

Yosalem ɩcate pɛsa ɩsu leelu wei pa lɔwa tɔ

1 Hai, Yosalem ɩcate nyɔ wei yɛlaa wutaya tɔɔɔɔ.
Nyɔ hɛtɛ ka yaawa piitimnaa taa kɛ.
Nyɔ ɛmakɛlayana tetu hɔɔɔɔɔɔ.
Waiyo, nyɛni n we nyɔ tike.
N pɛsa ɩsu leelu.
Pa tu-ɛ yomle tɛma.
² Wula ntɛ nyɔ tom ke ahoo,
na ɩsɛlum lukiyi yem.
Mpa paa sɔɔla-ɛ tɔ,
pa taa nɔɔɔɔɔɔ fɛi si ɩ puɔɔsiyi-ɛ.
Nyɔ taapalaa tɛna lɔ-ɛ
Pa pɛsa nyɔ kolontunaa.
³ Yomle na wahala taa kɛ pa tɛɛna Yuta.
Ma ta nyi ɩsɔnaa tɛɛ n weɛ.
N fɛina nyuɔu tɛtɛɔɔ.
Nyɔ kunyɔntulaa tɛna tama-ɛ kɛ.
⁴ Siyɔɛ mpaɛɛ we ɩyaya taa kɛ.
Nɔɔɔɔɔ ɩ tɛɛɔɔ-ɩ si ɩ puki acima.
Nɔɔɔɔɔ pɛsa ncaa.
Kɔtɛlaa apalutu nɔ lepa na pɛ lakɛ wahala.
ɩcate pɛɛlaa nɔ we laɛwakɛllɛ taa.
ɩsɛnyɛɛɛ suna ɩcate nyɔ nyɔ taa.
⁵ Nyɔ kolontunaa ɛmakɛla-ɛ ke.
Nyɔ patanaa laɛa hɛɛwaya.
Mpi tɔ, Tacaa hɔma nyɔ ɛkraɛɔuɔu.
Nyɔ kupɛntɛɛ pɛɛɛ tɔɔ,
kolontunaa kuuwa nyɔ piya na pɛ tuliɔi na pɛ
tɛɛkɛna.
⁶ Siyɔɛ kɛkɛɛ nyɔma mɛ teeli sɛpa.
Mɛ nyuɔu nyɔma nɔ we ɩsu
namɛɛ wei ɩ laɛa tɛtɔɔɔɔɔɔ.
I kaasɛɛ ɩ ti na ɩ seeki lakatika nyɔma.

⁷ Yosalem, n hota kolontunaa niɛ taa.

N laɛa waasɛlaa.

Kolontunaa nɔ mpu ɩlena pɛ wɔɛ.

Mpi tɔ, pɛ kpiisa Yosalem.

Mpɔɔɔɔ Yosalem n nawa si n kɛ sɔɔɔɔ,
n we fɛɛɛ taa.

n we fɛɛɛ taa.

Uena n tɔɔɔ kupam mpi pɛ tɛna

n ka wɛna lɔɛ taa tɔ pɛ tɔɔ.

⁸ ɩsayatu nti n ka lulɛsaa tɔ,
nti tɛ tɔɔ kɛ n pɛsa asilima.

nɩ tɛ tɔɔ kɛ n pɛsa asilima.

Mpa paa saɛaya-ɛ tɔ, pa mɛla-ɛ footuɔu.

Pɛɛ pa nawa si n we kɛtɛ ke nɔɔɔɔ.

Pɛ weɛ si Yosalem n tisi fɛɛɛɛ kɛ na n mɛɛna waali.

⁹ Yosalem nyɔ asilima taana nyɔ capanaa kɛ.

N ta tɛɛɛ nti tɛ mɛɛna-ɛ ɩsɛntɔ tɔ.

Kɛɛɛɛ tuta-ɛ kɛ,

nɔɔɔɔɔ fɛi si ɩ tasɛɛɛ-ɛ apalutu.

N wiiki si: Hai, Tacaa, nyɛni ɩsɛna

kolontunaa ɛmakɛla-m na mɔ tɔkɛ wahala tɔ.

¹⁰ Kolontunaa tu niɛ ke ma kɛranɔɔɔ tɛna tɔɔ.

Hali ma nawa piitimnaa suu lɔɔ tɛsɛɛɛ taa na tɔɛ.

Pɛɛɛ Tacaa ka kisina-weye si:

Pɛ fɛi si pɛ suu ma yɛlaa hekɛ.

¹¹ Yosalem pɛ nu-ɛ ɩlena n wiiki

na n pɛɛkɛɛ tɔɔɔɔɔɔ.

Halɛna n cɛla nyɔ kupampam si n hiki tɔɔɔɔɔɔ.

Kɛɛna n wiina lɔɔ si:

Hai Tacaa, nyɛni ɩsɛna pa nyɛnɛɛɛ-m yem tɔ.

¹² Mpɔɔɔɔ Siyɔɛ tɔma si: Tɛɛlaa mɛ,

ɩ nyɛni na ɩ nɔ wahala wei ma tɔkɛ tɔ.

Wahala nɔɔɔɔɔ ta nɛɛsɛna ɩ taka.

Tacaa n tumɛ-ɩ nyɔ pɛɛnɔ sɔɔɔɔna wule kɛ.

¹³ Hatoo ɩsɔtaa kɛ n tisina kɔkɔ

na kɛ suu-m na kɛ tala muwa.

N nyɛpa-m puluɔu ke ma nɔɔɔɛ tɛɛ.

N lapa na má tuli tarəŋ.
 N yela-m ma nyuɣu tike.
 Ma tɔki wahala ke paa kuyaku ŋku.
¹⁴ N kpeyela ma isayatu ke nyá niŋ taa.
 N lapa-təŋi kpalahuu na ń paa
 ma luɣu tɛɛ na tɛ nu-m.
 Ma isayatu yɔka ma toŋ na tɛ tu-m ma kolontunaa
 mpa pa kɛla-m tɔ pa niŋ taa.
¹⁵ Taca a lɔwa ma yoolaa taa yoolaa mpa maa wena
 tɔ.
 N kɔna kolontu ke ma tɔ si í wakɛli ma lfepiya.
 Taca naŋa Yuta yɛlaa kɛ isɛ lɛsɛŋ ke tɛnyaasɛlɛ.
¹⁶ Mpusi unɛ i tɔ kɛ ma wiiki.
 Ma pɛlɛɣi isɛlum na pɛ leeliyi.
 Mpi tɔ, puɣusulu hatɛlɛna-m kɛ.
 Inɛ i haakayana-m weesuɣu.
 Pɛ yela ma piya ke si tike.
 Mpi tɔ, kolontu kɛla-tuɣu toŋ.
¹⁷ Mprúyú Siyɔŋ tɛka niŋ.
 Ama nɔɣɔlu fɛi si í puɣusi-ŋ.
 Taca ha nɔɣɔ ke Yakɔpu nyá patanaa si pá ta-ŋ
 kotaya.
 Yosalem n pɛsa isɛ hute ke pa isentaa.
¹⁸ Ama Taca n wena tampana kɛ.
 Mpi tɔ, ma kisa nyá kusɛsulu.
 Yɛlaa mɛ mə tɛna í nu.
 Í na ma kuyɔntɔɣɔlɛ.
 Pa kuuwa ma pɛlaa na ma lfepiya na pá tɛena.
¹⁹ Ma yaawa ma tarɛnaa.
 Ama pɛlɛ pa lu ma waali.
 Ma kɔtɛlaa na ma nyuɣu nyɛma sɛpa icatɛ taa.
 Pa pɛkaya tɔɣɔnaya si pá wɛna weesuɣu.
²⁰ Hai, Taca nyɛni ma lanwakɛllɛ.
 Ma taa pɛsaa kɛ.
 Ma lanɛ wakɛlaa kɛ.
 Mpi tɔ, ma kɛla nyá tɔ kɛ kuluyu.
 Ama layatɛ pɛma-m piya ke awali.
 Ma tɛyaya pɛsa sɛm nyɛŋka.
²¹ Pa nu ma wula, ama nɔɣɔlu fɛi si í puɣusi-m.
 Ma kolontunaa tɛna nawa ma wahala wei n tu-m tɔ,
 na pá paakɛna-m.
 Yele na kuyaku ŋku n ka suwa tɔ ku kɔ
 na pɛ lɛɛti-wɛɣɛ ma lonte.
²² Nyɛni pa isayatu, na ń hɔ pa ŋkraŋŋ
 isɛ n lapa-m ma kaanulu tɛna tɔ tɔ.
 Mɔla tike ke ma laki, ma lanɛ pɛsaa kɛ.

Taca pɛsa isɛ Yosalem kolontu

2 Hai, waiyo, Taca nyá pááná taa,
 n waasa Siyɔŋ yɛlaa tɔ kɛ sɛkɛtuɣu sɔsɔku.
 Hatoo isɔtaa kɛ n pɛtɛna lɛɣɛli teeli ke atɛ.
 Waatu wei Taca nyá pááná kpawa tɔ,
 n ta tasa tɔsɔsɔ si Siyɔŋ kɛ nyá nɔɔhɛ tɛsule.
² Taca n lipa Yakɔpu tɛɛsi tɛna, pɛtɔtɛlɛ fɛi.
 N yɔka Yuta koloosi acalɛ na pááná.
 N pɛta-yɛɣɛ atɛ.
 N wakɛla Yuta awulumpiya kawulaya.
³ Taca n mu pááná sɔsɔna ulɛna ń yɔki lɛɣɛli toŋ.

N kisa-wɛɣɛ waasuɣu ke kolontu niŋ taa.
 N lupa kɔkɔ ke nyá yɛlaa tɛ na ká nyaya hɔɣɔlɛŋ tɛna.
⁴ N pama nyá tɔkɔ kɛ isɛ kolontu.
 N hulɛɣi nyá toŋ na nyá yɛlaa tɔ isɛ pa pata.
 N wakɛla pɛ tɛna mpi tu nyɛnaya
 na pɛ wɛ-tuɣu teu tɔ.
 Taca nyá pááná nyaya lɔ
 tɛsɛlɛ ke Yosalem isɛ kɔkɔ.
⁵ Taca n pɛsa lɛɣɛli kolontu kɛ.
 N lipa lɛɣɛli na ń kpɛna i tɛɛsi kupanɛsi.
 N yɔka i koloosi acalɛ.
 Taca lulɛsa lanwakɛllɛ
 na isɛnyɛŋlɛ ke Yuta yɛlaa taa.
⁶ N yɔka Yosalem kolonɔ isɛ taalɛ kalaa.
 N wakɛla ta na-i tá tɛsulle.
 Taca n lapa na yɛlaa sɔɔ acima
 na kuyɛɛŋ kuhɛsɛŋ tɔ.
 N mu pááná na ń tu wulau
 na kɔtɛlaa ke fɛelɛ.
⁷ Taca n kisa nyá kɔtaya tɛlatɛ.
 N lɔwa nyá tɛsɛlɛ.
 N tu nyá tɛsɛlɛ na Siyɔŋ
 tɛɛsi kupanɛsi ke kolontu niŋ taa.
 Pɛlɛ pa kiisiyina nɛɣɛ akaitu
 kakiisaya ke lɔ tɛsɛlɛ taa
 isɛ acima kuyaku.
⁸ Taca n tu nyá taa kɛ si n yɔkɛli Siyɔŋ kolonɔ.
 N yɔka-kɛɣɛ tɛkpataa, n ta nyá.
 Nn kusɛɣi nyá niŋ na ń ta yɔkɛta-kɛ.
 N tu kolonɔ sɔsaya na sɛkɛlaya ke lɛyaya taa.
 Si naalɛ si yɔkaa tɛmuɣumuɣu.
⁹ Icatɛ nɔnɔsi suu tetu.
 N pɛla kukalɛsɛŋ, n wakɛla-i.
 Wulau na i waali nyɛma pa wɛ piitimnaa niŋ taa.
 Kiin fɛi tɔtɔ.
 Taca nn tasɛɣi lɔ kuyɔɣɔtutu
 tɛlɛsɛlaa maɣamaya ke nyá tɔm heeluɣu.
¹⁰ Siyɔŋ layatu tasɛlaa í caya atɛ na í suma.
 Í pɛlɛɣi tetu ke mə nyuɣu taa.
 Mɛ lanɛ wakɛlaa na í suu lɛyaya
 wontu isɛ fɔlɛtɔnaa taka.
 Yosalem pɛlaa, mə kama nyɔŋ na atɛ.
¹¹ Ma isɛ kana isɛlum lukuyu.
 Isɛkilim pu-m kɛ.
 Ma apalutu hoowa ma yɛlaa wahala tɔ kɛ.
 Ahulumnaa sɛki lukɔtu ke icatɛ hapɛɛ tɔ.
¹² Piya wiina si toona si:
 Lɛɣɛ tɔɣɔnaya wɛɛ?
 Lɛɣɛ sulum wɛɛ?
 Si hotiyi mpaanɛ taa, isɛ mpa pɛ ku yoou taa tɔ.
 Si tisiyi feesinɛ na sí hɛɛki si toona niŋ taa.
¹³ Yosalem, suwɛɣɛ maa heeli-ŋ tɔtɔ?
 Nyá na nɔɣɔlu í ta maya.
 Siyɔŋ pɛlɔ, wentiyi maa hɛsɛna nyá lanɛ?
 Nyá wahala tɔkwaya isɛ tenku.
 Nɔɣɔlu kaa pɛsi na í waasi-ŋ.
¹⁴ Kaloolaya na kpai tɔm ke
 lɔ kuyɔɣɔtutu tɛlɛsɛlaa mpa

pa we nyá taa tɔ pa kraaləyi.
 Pa ta kuli nyá isayatu tɔ,
 si pə taa kɔɔ na kolontunaa kuu-ŋ na pá tɛna.
 Lɔɔ kuyɔɔtutu teləsəlaa
 kukraalətu ké kutusutu ké.
 15 Tɛlaa təna naaki-ŋ
 na pá krasəyi amukuŋ ke
 nyá wakəluɔu ké.
 Pa huləyi kacuyulasɪ na pá paakəna-ŋ.
 Pa yɔɔtəyi si:
 lcatɛ tənɛyɛ pa yaakaya lɔŋ ke kupantɛ
 na kutetele na lanhulumlɛ nyəntɛ ke tɛtu təna taa?
 16 Nyá kolontunaa təna haaki kɔɔsi na nyá tɔɔ.
 Pa ketəyi kaketasɪ, pa kra ntompee.
 Pa tɔŋ si: Tə tɛma ɪ tɔm.
 Kuyaku ŋku tu tanja tɔɔlɛ.
 Tə hika-ɪ ké, tə tɔŋna-ɪ nau.
 17 Tacaa n lapa isəna n ka sɪwa tɔ.
 N lapa isɪ n ka yɔɔtuyɔ hatoo lɔŋtaa tɔ.
 N yɔka nyá yəlaa ké, pətɔɔtələ fɛɪ.
 Kolontunaa naaki Yosalem na pa lanja huluməyi.
 Lɔɔ kraasa nyá kolontunaa tɔŋ.
 18 Yəlaa wiikina Tacaa ke hatoo pa lotu taa.
 Siyɔŋ kolonja nyá, luki isəlum ke ilim
 na ahoo isɪ pɔɔɔ.
 Taa ye le wula, pə́cɔ nyá isəlum í taa hɛsi kpente.
 19 Kuli, nyá wula í kra ahoo taa.
 Pə kraɔau tanəŋ təhulu tɔ.
 Huli Tacaa ke nyá lotu.
 Tɛyɛ-ɪ niŋ ke nyá piya tɔm.
 Pa tɔŋna səpu ke nyɔɔɔsi ke hapɛɛ kpeesɪ.
 20 Hai, Tacaa, nyəni na n ná, taya n laki mpu.
 Pə munaa si alaa í tɔɔ pa mayamaya pa lotu
 kululum na?
 Pa piya nsəyi pa sɔɔla teu.
 Pə munaa si pá tɔɔ pa piya mpa pa lulaa,
 na pá paasəna teu tɔ?
 Pə munaa si pá ku kɔtələa na lɔɔ kuyɔɔtutu
 teləsəlaa ke Tacaa təsɛɛ taa?
 21 Akpatələa na lfepiya pa hənta atɛyɛ
 tapəŋ na tulunasi ke hapɛɛ kɔɔsi.
 Pa kuwa ma pɛɛlaa na ma lfepiya.
 Nyá pááná kuyaku wule ke n ku-wɛ.
 N lənta-wɛyɛ pətɔɔtələ fɛɪ.
 22 N yaawa yəlaa sɔsaa na paa le isɪ acima wule.
 Kuyanŋku nyá pááná kpawa tɔ, pə ta sɔɔ kɔɔɔ.
 Mpa maa tɔɔwa na má paasəna teu tɔ ma kolontu
 ku-wɛ.

Wahalanaa na lanhɛesələ

- 3** Ma ké yulu wei ɪ nawa wahala ke teu tɔɔ.
 Tacaa n mapa-m nyá kpatúyú na pááná.
 2 Səkrɛtuyɔ anaam taa ké n pona-m na n susɪ-m.
 N ta susɪ-m nyaaləm taa.
 3 Ma tike ke n maki na n lələyi,
 paa kuyaku ŋku.
 4 Ma tɛma taasi ké təkɔŋkɔŋ.
 N yɔka ma muwa.

- 5 N tu-m lanwakəllɛ na wahala pə taa ké
 na pə kɔɔna-m isɪ kolonja.
 6 N yela-m səkrɛtuyɔ taa ké isɪ
 wei ɪ səpa na pá leeli tɔ.
 7 N tama-m kolonja.
 N tu-m alukpala yun nyəna.
 8 Ma kiisa teu na má wiina-ŋ.
 Nn nukɪ ma kusələmutu.
 9 N təkə ma mpaŋ təna na pɛɛ kuyasələɛ.
 N yela na ma hapələ tɔntɛ wɛ katɛ.
 10 N fɛŋiyi-m ké isɪ wusi cɛŋuyɔ
 yaa tɔɔlɔyɔ papuyɔ tɔ.
 11 N ləsa-m mpaau taa.
 N cəla-m hɔɔlasi.
 N pəsa-m isɪ tɛtu nti pə wakələa tɔ.
 12 N pama nyá tɔɔ na n siyisina-m.
 13 N tula ma timpee ke pɔɔŋ na nyá kɔɔka taa nyəma.
 14 Yəlaa təna wɔŋiyi-m ké.
 Pa yookina-m yontu ke ilim na pə tɛm.
 15 N hayasa-m nyutu nyəŋ nyəntu.
 N yela na má nyɔɔ kunyɔnyɔm nyəŋ nyəŋ.
 16 N lapa na má salɪ pətuwee na ma kela pɛɪ.
 N waasa ma tɔɔ ké tɔluma.
 17 N hatələna-m hɛesuyɔ na n lɔ-m.
 Ma ta nyɪ lanhulumlɛ leleŋ.
 18 lɛna má tɔ si:
 Mpi maa tɛsəna tɔ pə tɛma.
 Maa tɛləyi Tacaa kiŋ ke pulu.
 19 Hai, tɔɔsi ma kunyɔŋtɔɔlɛ na ma wahala tɔm.
 Na sɔtu na nyəŋ lum mpi ma nyɔɔwa tɔ.
 20 Tam ké ma tɔɔsəyi pə tɔɔ.
 lɛna ma apalutu yɔɔlɔyɔ.
 21 Hwɛɛ nna ma tɔɔsəyi ma taa
 na a tɔɔ má tɛləyi tɔɔlɛ si:
 22 Lɔɔ nyá kupantu ta sɪ tənaya.
 Pəyɛle nyá sɔɔluyɔ ta tɛ.
 23 Nyá kupantu wɛ paa tanəŋ ŋkuyɔ.
 Tacaa, nyá teu tɔɔwaya.
 24 Ma tɔŋ si: Tacaa keɛ ma krancoou.
 Pə tɔɔ ké ma tɛləyi-ŋ.
 25 Tacaa n wɛ teu ke mpa pa tɛləyi-ŋ tɔɔ.
 Na mpa pa kɛesəyənə nyá tɔɔ tɔ.
 26 Pə wɛ teu si yulu í su
 na í tan Tacaa nyá waasuyɔ.
 27 Pə wɛ teu si yulu í mu lɔɔ təlasi ke ɪ pəcaatu.
 Paa pə wɛ katɛ.
 28 Ye Tacaa n kɔna wei ké wahala,
 puntu í su tɔpamm na í cayana ɪ mpa.
 29 Í həntɪ atɛ na í suli ɪ kɔɔ tɔɔ,
 na í tɛləyi si ntanyɪ Tacaa ká waasi-ɪ.
 30 Í kɛesɪ ləkrayasaya ke wei ɪ caa-ɪ mapu tɔ.
 Í muɔɪ kutuyɔ.
 31 Tacaa nn kɔkɪ yulu ke tam tɔɔ.
 32 Ama waatu wei n hɔŋ yulu ŋkraŋuyɔ
 tɔ n wɛna ɪ pətɔɔtələ ké.
 Mpi tɔ, nyá kupantu tɔɔwaya.
 33 Pə taya ayɛɛɛ ke n hɔŋna yulu ŋkraŋuyɔ
 na n tɔyɪ-ɪ wahala.

34 Waatu wei í feləyi nɔɔhɛɛ kɛ
 tɛtu piya saləkātunaa tənə tɔ.
 35 Waatu wei í pɛŋ tampana tu kɛ ɪ tampana tɔ,
 ɪsɔtaa ɪsɔ sɔsɔ naaki kɛ.
 36 Waatu wei í tɔki yulu ɪsɛ kɛ huule taa tɔ,
 Tacaa ɪ naaki?
 37 Awe yɔɔtəyənə na pə íá?
 Awe ŋmakələyənə, pə taya Tacaa?
 38 ɪsɔtaa ɪsɔ sɔsɔ nɔɔɔ kɛ
 kupantu yaa ɪsəyatu lukəna.
 39 ɪlɛ pepɛ tɔ kɛ yulu weesuyu tu kuntəyi?
 Paa wei í kuntəna ɪ mayamaya ɪ kupəntəŋ.
 40 Tə nyənɪ ta tɔntɛ kɛ teu na tə mayasi tə tɔm.
 Tə mələna Tacaa tɔ.
 41 Tə sələmənə lotu kulumtu na tə tɛyɛ niŋ
 kɛ ɪsɔ wei ɪ wɛ ɪsɔtaa tɔ.
 42 Tu kisa ɪsɔ kɛ nuunəu kɛ na tə kulɪ ɪ tɔ.
 Ama ílé ɪ ta wii-tu.
 43 N haya-tu na pááná kɛ.
 N tɔyɔna-tu na hí ku-tu,
 n ta la pətɔtəɛ.
 44 N kenta nyá tɔ kɛ ɪsɔŋmuntuyu
 sɪ hí taa nu tá kusələmutu.
 45 N pəsə-tuyu ɪsu nyutu nti pa hasaa tɔ.
 Tə pəsə ɪsu hute kɛ piitimnaa ɪlɛaa taa.
 46 Ta kolontunaa tənə kuliyi nɔɔsɪ,
 na pá caaki-tuyu tɔm.
 47 Tə nyəntu ntɛ sɔyɔntu, na ɪsəpille,
 na wakəlyu, na mpusi.
 48 Ma pələyi ɪsələm kɛ sɔsɔm kɛ
 wahala wei ɪ mayana ma yələa tɔ ɪ tɔ.
 49 Tam kɛ ma wiiki, hɛesuyu fɛɪ.
 50 Ma tanaa kɛ sɪ Tacaa
 í nyənnə ɪsɔtaa na í ná.
 51 Mpi pə mayana ma ɪcatɛ alaa tɔ,
 pə tuyu-m wahala kɛ.
 52 Mpa pa taa kraana-m musuŋ tɔ,
 pa tu ma waali kɛ ɪsu sumaya.
 53 Pa tusa-m ɪkɔ taa kɛ na ma ɪsɛ
 sɪ pa ləsəyi ma weesuyu.
 Pa yaya-m pɛɛ.
 54 Lum waasa ma nyuyu.
 Halɪ ma huwa sɪ ma lepaya.
 55 Mpyúyú ma yaa Tacaa
 kɛ hatoo púyúyú ŋku ku taa.
 56 N nuwa ma nɔyɔ,
 taa təkɪ nyá ŋkraŋ kɛ ma feesiŋ tisuyu,
 na ma laŋwakəlle kapusi.
 57 Kuyaku ŋku ma yaa-ŋ tɔ, n kpətəna-m.
 N heela-m sɪ: Taa nyá.
 58 Tacaa, n sɛɛna ma tɔ, n yapa ma weesuyu.
 59 N nawa ɪsənə pa ku ma tɔm tɔ.
 ɪlɛ ha-m ma tampana.
 60 N nawa ɪsənə pa ɪsɛtəyi-m tɔ.
 Pa kuləyi ma tɔ kɛ.
 61 Tacaa n nuwa pa kutuyu ŋku pa tuuku-m tɔ.
 Na ɪsənə pa caya ma acaya tɔ.
 62 N nuwa mpa paa caaki-m tɔ pa kuyɔyɔtutu.

Pa huuki tam sɪ paa la-m ɪsəyatu.
 63 Paa pa caya yaa pa sənəa, n nyəmá.
 Maya pa tuyuna yontu.
 64 Tacaa, n ká ɪsɛti-wɛyɛ
 ɪsənə pa lapa-m na pa niŋ tɔyɔ.
 65 N ká la pa laŋa kɛ kpɪsəŋ kɛ.
 Nyá mpusi í təŋ-wɛ.
 66 N ká tu pa waali kɛ na pááná
 na hí kpɪisi-wɛyɛ tɛtu tɔ.

Yosalem wakəlyu wula

4 A a, ɪsɔ təsɛɛɛ wula teu səpa.
 Wula kuparŋ ɪnɪ ɪ cɔɔlaa.
 ɪsɔ təsɛɛɛ pɛɛ yawa yem yem kɛ hapɛɛ nɔɔsɪ.
 2 Walyo Siyɔŋ piya mpa paa tewa ɪsu wula kuparŋ tɔ,
 pa pəsə ɪsu cuyu wontu nti cuyu ŋmalaa lapa tɔ?
 3 Í nyənɪ, taalɛ hasɪ,
 na cələyi sɪ piya kɛ hələm.
 Ama ma yələa ná kɛ asayaa kɛ,
 pa fɛɪna pətɔtəɛ ɪsu
 taataa kɛ wulaya tɛtu taa.
 4 Lukɔtu pu ahulumnaa,
 pa nsəma matəna pa tantahaarŋ.
 Piya ná wiiki tɔyɔnaya tɔ.
 ɪlɛ nɔyɔɔ ɪ haaki-sɪ.
 5 Mpa pa tɔkaya teu kɛ ɪŋ tɔ pa laŋaa.
 Pa fiyiniyi na pá səkɪ hapɛɛ tɔ.
 Mpa paa wɛ toŋtunaa tɛsɪ taa tɔ,
 pa caləsəyi tɔyɔnaya kɛ hula taa.
 6 Ma yələa kpekəle nyəma pənta kupəntuyu.
 Ku kəla tɔɔ kɛ Sɔtɔm nyəma mpa
 pə wakəla tɔm kulum ɪsu ɪsɛ cəpəlyu tɔ.
 Yulu niŋ fɛɪ pə taa.
 7 Ta awulumpiya ka teekaya kɔkɔ kɛ,
 ɪsu teu tɔmpɛɛ.
 Halɪ pa huluməŋ ka tɛɛwa naaləm.
 Pa tɔnəŋ ka wɛ ɪsɛɛu kɛ
 ɪsu kɔŋkɔləməla pɔyɔɔləŋ.
 Na pa ɪsɛntaa ɪlɛwa ɪsu
 liyitee pələ pooku nyəntɛ.
 8 Pa mələ kukpɛɛtaa təkɪlikili
 na pá kəli nɔyɔm kɛ pənɛntɛ.
 Nɔyɔɔ ɪ tasəyi-wɛyɛ
 nyəm kɛ hapɛɛ tɔ.
 Pa tɛma taasi kɛ təkɔŋkɔŋ.
 Yulu pəsəyi í kala pa muwa.
 Pa tɔnəŋ wulaa kɛ ɪsu taasi.
 9 Mpa layatɛ kuwa tɔ pa kəla nyulɛlɛŋ
 kɛ mpa nɔyɔɔsɪ kuwa tɔ.
 Nɔyɔɔsɪ nuyutuyu-ŋ kɛ na sɪ caami-ŋ.
 Mpi tɔ, tawa kululum laŋaa.
 10 Nɔyɔɔsɪ pu ma yələa.
 Halɪ totonaa tɛsɪ pa piya kululasi,
 nsi pa sɔɔla teu tɔ, na pá tɔyɔ.
 11 Tacaa n muwa nyá pááná sɔsɔna
 na hí tala a tənaya.
 N pəla nyá pááná sɔsɔna.
 N musa kɔkɔ kɛ Siyɔŋ taa.

A nyaga Siyɔŋ ɪcate na á kɛnna tə kite.

¹² Antulinya awulaa, na atɛ yɛlaa taa tu pa taa si kolontu aka ɪnɛ ɪ ká suuna Yosalem nɔnɔsi.

¹³ ɪsɔ kuyɔɔtutu tɛlɛsɛlaa mə kupəntəŋ tɔ kɛ.

ɪsaya tu nti kɔtɛlaa mɛ ɪ lapa tɔ tə tɔ kɛ.

Mə kuna tampana tɛŋlaa kɛ ɪcate taa.

¹⁴ ɪ tutaya ɪcate taa kɛ ɪsu yuluma.

Mə tana na caləm.

Nɔɔɔɔ ɪ pəsəɔɪ

na ɪ tokina mə wontu maɔamaya.

¹⁵ Ye ɪ kɔŋ, yɛlaa kiisiyi kɛ si:

ɪ heli, asilima nyéma.

ɪ heli, ɪ taa kɔtəna.

Pa seeki mpu na pá cɔkɪ yem

ɪlena piitimnaa yɔɔtɪ si:

Pə fɛɪ si ɪ caya ta tɛ.

¹⁶ Tacaa nyá maɔamaya n yasəna-wɛ.

Nn caa n tasa-wɛyɛ nau.

Paa tuyuna kɔtɛlaa.

Paa nyaŋna akpatɛlaa.

¹⁷ Tá ɪsɛ kana nyənuyɛ si yaa nɔɔɔɔ

ká kɔɔ tá waasuyɛ kɛ, kɔtɛ.

Tə tanɔa ɪsu tə tanɔa si

piitimnaa napəli pá waasi-tu.

Pa ta kɔɔ.

¹⁸ Kolontunaa feŋiyi-tuyɛ,

paa caa tá məli tá tɛ.

Tu pəsəɔɪ na tə tɔ ta hapɛɛ tɔɔ.

Tá waatu tɛma, tá tənaya wusaa.

Tá kuyɛɛŋ tɛma.

Tá tənaya kɔŋ.

¹⁹ Tá waali selaa pəsa ɪŋɔŋ lapu kɛ ɪsu hekɛlenaa.

Pa tɔɔnəɔɪ-tuyɛ pɔɔŋ taa.

Pa nyəki-tuyɛ katɔsi kɛ wulaya tetu taa.

²⁰ Tá wulau wei Tacaa ɪsaa

na ɪ pəl-ɪ nim tɔ.

Wei ɪ haakaya-tuyɛ weesuyɛ tɔ,

pa kpa-ɪ pa katɔsi taa.

Pəyɛle tá yɔɔɔtaya si:

ɪni ɪ ká kentina ta tɔ kɛ piitimnaa taa.

²¹ ɪtɔm nyéma mɛ,

ɪ nɔkaa mə laŋa ɪ hulumi na ɪ paa.

Usi nyéma mɛ, Tacaa ká mu-mɛ na pááná.

Mə ɪsɛ ká pili na ɪ lu kɔtɛ tɛyɛlɛyəlɪ.

²² Siyɔŋ nyéma mɛ,

mə ŋkpaŋuyɛ hɔm tənaya ntɔ.

Pa kaa tasa-mɛyɛ kuuu na pá tɛna.

Ama ɪtɔm nyéma mə ŋkpaŋuyɛ kɛ

paa hɔ mə ɪsaya tɔɔ.

ɪsɔ ká kuli mə kawalaya tɔ kɛ.

Tacaa məŋna-tuyɛ nyá kiŋ

5 Tacaa, taa sɔɔ mpi pə maɔana-tu tɔ.

Nyənɪ, na n paasəna ɪsəna pa tuuki-tu tɔ.

² Kpa nyéma ɪɛka tá tetu.

Mpa tə ta nyi tɔ pa caya tá tɛɛsi taa.

³ Tá caanaa fɛɪ, na pé yeɛle tá toonaa

kɛ leɛlaa, na taya suluwaa.

⁴ Tə yakɪ tá maɔamaya tá lum.

Tə fɛɛɔɪ tá taasi.

⁵ Ta kunyɔntulaa wɛ tá waalɔyɛ tam kɛ.

Tə kawa tətɔɔtɔɔ,

paa yeki-tu si té hɛɛsi.

⁶ Tə tiyisiyi Icipiti

na Asilii pə nyéma kɛ niŋ kɛ,

na péɔɔ tá tɔɔɔ na té haya.

⁷ Tá caanaa lapəna ɪsaya tu.

Ama pɛɛ pa səpa.

ɪlena taa tɔkɪ tə nyaŋ.

⁸ Yomaa pəsəna nɛyɛ tá caanaa.

Péɔɔ nɔɔɔɔ kaa ya-tuyɛ pa niŋ taa.

⁹ Tə laki tá weesiŋ kɛ awusa kɛ

wulaya tetu taa ŋmulaa niŋ taa kɛ,

na péɔɔ tá hiki na té tɔɔɔ.

¹⁰ Nyɔɔɔsi haŋa tá tənəŋ kɛ ɪsu

tə wɛ məsasi taa.

¹¹ Pa kɔpɪa Siyɔŋ na Yuta acaɛɛ taa alaa,

na pɛɛlaa, na pá wakɛɔyɛ-wɛ.

¹² Pa pusa wulau waali nyéma na tuŋ.

Pa ta tuna akpatɛlaa kɛ paa pəɔɔ.

¹³ Namɛ naŋuyɛ nu ɪfɛpiya.

Piya ná sɛɔɔla taasi na sí seliyi.

¹⁴ ɪcate sɔsaa naa tasəɔɪ huɛɛ taa kɛ cayaɛ.

Pəyɛle ɪfɛpiya ná hɛɛsa saŋkuna.

¹⁵ Tá laŋhulumɛ yawa.

Ləyaya ɪɛta tá paale lonte.

¹⁶ Tá teeli səpa.

Tə pəsa mɔusi nyéma kɛ.

Mpi tɔ, tə lapa ɪsaya tu.

¹⁷ Tá laŋa wakəla sɔsɔm.

ɪsəlum yuləsəɔɪ tá ɪsɛ.

¹⁸ Mpi tɔ, Siyɔŋ puyɛ pəsa wulaya tetu

na taale hasi cɔkɪ.

¹⁹ Ama Tacaa nyaɔale wulau kɛ tam tɔɔ.

Nyá kawulaya fɛɪ tənaya.

²⁰ Pepe tɔɔ kɛ n ɪ-tuyɛ tam tɔɔ?

Pepe tɔɔ kɛ n sɔɔ tá tɔɔ kɛ tá weesuyɛ tənə?

²¹ Mələna-tuyɛ nyá kiŋ na tə pəsi

nyá nyéma təkɔtə.

Layasi tá weesiŋ ɪsu hatoo ɪɛ.

²² Nyá taa wɛɛ si n ká ɪ-tu təkɔtə na?

N ká mu-tu na pááná na pé tɛɛ mpəle na?

Lsekiyēeli

Kutulutu

Lsekiyēeli takəlaya taa l caaləyənə kalənau ke lseyeli nyéma ke mpi pə tɔɔ pə pəntəna lɔɔ tɔ. Pə waali ké l yɔɔɔta piitimnaa mpa pə tɔwa lseyeli nyéma ke kunyɔɔ tɔ pə huunau tɔm. llena í yɔɔɔti Yosalem hotuyu tɔm tɔɔ. Na isəna lɔɔ ka mələna lseyeli nyéma ke pə wule taa tɔ. llena í keesi isəna lɔɔ təsəele kufate ka wēe tɔ.

Isəna pə fayə lsekiyēeli takəlaya tɔ:

lɔɔ kalənau ke lseyeli nyéma, titite 1-24

lɔɔ huunau ke piitimnaa ləmɔɔ, titite 25-32

lseyeli nyéma lanhəsəle tɔm, titite 33-39

Cele lɔɔ təsəele nte pə hula lsekiyēeli tɔ, titite 40-48

Tacaa luu ke lsekiyēeli tɔɔ

1 Pənaɔa hiu na naanowa*fa* nyəɔka isɔɔtu liyiti nyəɔ kuyaku kakpasɔ nyəɔku. Pusi pəyalu lsekiyēeli má, maa wē Yuta nyéma mpa pə kuuwa tɔ, pə taa ké Kepaa pɔɔɔ nɔɔɔ. Mɔɔyú pə lapa-m isɔɔ toosee taka, na má ná isɔɔɔnuyɔ tulaa. lseyeli wulau Sowakeɔ kuuu pənaɔa kakpasɔ nyəɔka nté. lɔɔ yɔɔɔtəna-m Papiloni nyéma tetu taa ké pɔɔɔ Kepaa nɔɔɔ na í toɔ, tii ma tɔɔ. † kɔɔtuyɔ təmle tɔ.

⁴ Ma nyənaɔa mpu lē ma ná heelim sɔɔɔɔm napəli pə luna ilim nɔɔɔɔɔ tɔ kele. Mɔɔyú pə kɔna isɔɔɔmuntuyɔ kɔɔsəɔ nyəɔku nakuli. Na kɔkɔ n̄m̄ləsəɔ na pə cɔkɔ-kɔ. Ku heku taa wē ké isɔɔ nyəɔɔluyɔ kuseemuyɔ n̄ku pə sɔtaɔ na pá wɔ kɔkɔ taa tɔ. ⁵ llena wontu natələɔ liyiti luna n̄m̄untuyɔ n̄ku ku taa təna, tə nəɔəsəna isɔɔ yəlaa. ⁶ Paa n̄ku ku isentaa wē tɔm liyiti na keɔ ke liyiti. ⁷ Tə nɔɔɔhe ke siyisaa ké, na tə nɔɔ-taaləɔ nəɔəsəna isɔɔ naule. Na á teeki kɔkɔ isɔɔ nyəɔɔluyɔ kuseemuyɔ kusotuyɔ. ⁸ Tə keɔ liyiti unɔ, paa n̄ku ku tēe na yulu niɔ. lē tə niɔ unɔ l nyənaɔɔ hɔɔɔləɔ liyiti, isɔɔ tə isentaa na tə keɔ. ⁹ Tə kenɔɔɔ ka yoosina təmāɔa. Ye tə tɔɔ tə siyisaa ké təca, nakuli ku keesəɔ. ¹⁰ Paa tə taa n̄ku ku wena isentaa ke tɔm liyiti ké. Yulu isentaa ka wēe, na tɔɔɔlaya isentaa na nɔɔɔɔɔ tɔ, na nau isentaa na mputu tɔɔ, na pəcɔ pə kaasi hekəle isentaa. ¹¹ lɔɔtaɔ tɔɔ ké tə isentaanaa na tə keɔ ka fayaa. llena keɔ naale náá tokiyina təma, na naale náá taka-ti. ¹² Paa n̄ku ku tɔɔ ké na ku siyisaa. Na ku puki timpi feesuyɔ tusiyi-kɔ tɔ, ku heləɔ. ¹³ Wontu nti tə wēetu ka nəɔəsəna ké isɔɔ kɔkɔ mamala. Na tə wēe isɔɔ kahulasi, na kɔkɔ n̄ke ka cɔkɔ tə heku taa. Tə nyaaləm tɔɔwa sɔɔɔɔm ké na tēu n̄m̄ləsuyɔ luki pə taa.

† Pənaɔa hiu na naanowa: Pə pəsəɔi na pə wēe pənaɔa n̄ka lsekiyēeli caala l

¹⁴ llena wontu nti tə kɔakəɔi asewa na tə tēeki na tə kɔɔ, isɔɔ calanaa tiikuɔ tɔ.

¹⁵ Ma tɔɔa nyənaɔɔ ke wontu ntəɔi mpu, lē ma nawa paa wontuyɔ n̄ku ku cɔɔɔɔle pɔɔɔte kulumtəle na a tokina atē. ¹⁶ Pɔɔɔle anɔ a n̄matu na a wēetu teekayə kɔkɔ ké, isɔɔ liyitee pəle atɔɔtɔɔte nyəntē. A ka wena wēetu kulumtu ke a liyiti ké. llena a n̄matu na a wēetu caya isɔɔ a suu təma taa. ¹⁷ Ye a kula tɔntē, a kɔɔkɔməɔ liyiti ké a siyisinaa, aa keeki. ¹⁸ A kɔɔkɔməɔ ka wē sɔɔɔntu, na tulɔɔn̄asɔ waasa a təna na pə cɔɔ na pə ta na sɔ teeki kɔkɔ. ¹⁹ Ye wontu nti tə tɔɔ, lē pɔɔɔle náá təɔɔ tə kɔɔkɔ taa. Ye tə kuləɔi atē lē pɔɔɔle náá kuli tɔɔ. ²⁰ Timpi feesuyɔ tusayaa-ti tɔɔ tə pukayə, na pɔɔɔle kuləɔi na a təɔɔ. Mpi tɔ, wontu ləməɔasəle ka wē a taa ké. ²¹ Ye wontu l tɔɔ, lē pɔɔɔle tɔɔ. Ye tə səɔa, lē a səɔ. Ye tə kuləɔi atē, lē a kuli. Mpi tɔ, wontu ləməɔasəle ka wē pɔɔɔle taa ké.

²² Wontu nti tə nyɔɔɔ tɔɔ ka lemāɔa isɔɔ tiɔ taka ke isɔɔtaɔ, na pə tee kɔkɔ. ²³ Na wontu nti tə keɔ naale naale loosa təma tɔɔ ké isɔɔɔnuyɔ n̄ku ku tēe təna. llena tə keɔ naale naale lelu náá taka tə məɔamāɔa tə tɔɔ. ²⁴ Ye wontu nti tə kula tɔntē, ma nukɔ tə keɔ kɔkɔte ké, isɔɔ lum sɔɔɔɔm. Yaa isɔɔ Toma təna tu nɔɔɔ. Pə ké kɔkɔte sɔɔɔle ké isɔɔ yoolaa nyəntē. Waatu wei tə caaki səɔnuyɔ, lē tə kpili tə keɔ. ²⁵ llena kɔkɔte lukəna tə nyɔɔɔ tɔɔ isɔɔɔnuyɔ n̄ku ku tēe. ²⁶ lɔɔɔɔnuyɔ n̄ku ku wē wontu nti tə nyɔɔɔ tɔɔ ke mpu tɔ, ku tɔɔ ka wē pulupu isɔɔ liyitee pəle nte tə wē pooku təle tɔ tə kumte. llena pulupu lukəna kumte nte tə tɔɔ na pə nəɔəsəna isɔɔ yulu isentaa. ²⁷ Mɔɔyú ma nawa sɔ yulu nəɔəsəle n̄tē tə teekayə kɔkɔ isɔɔ nyəɔɔluyɔ kuseemuyɔ n̄ku pə sɔtaɔ tɔ. Pə caya ké isɔɔ kɔkɔ cɔɔna-kɔ. Pə kɔɔayɔ isɔɔ yulu nəɔəsəle n̄tē tə tənaɔa cɔɔ, na pə kɔa na pə tii tɔ. Ma nawa isɔɔ kɔkɔ nyaləməle sɔɔɔle na pə cɔɔna-tē. ²⁸ Nyaaaləm sɔɔɔɔm m̄pi pu wē teitei ké isɔɔ tēu nukuyɔ na kayalu kayə tɔ. Pə ké Tacaa teu

nəḡəsəle ké. Ma ná mpu ulena má hoti ma isentəw na má nu nɔɔɔɔ yɔɔɔɔəna-m.

Isɔ tiliyi lsekiyeeli ke lseyeli nyéma kin

2 Ḿpúyú yulu nəḡəsəle h́té tə tɔma-m si: Yulu nyá, səḡ nyá nɔɔɔɔ tɔ na má yɔɔɔɔəna-ŋ.

² Pə yɔɔɔɔəna-m tɔmnaa mpe tɔɔ Feesuɔu suu ma taa, na kú yelee na má səḡ ma nɔɔɔɔ tɔ. Ulena má nu wei ɔ yɔɔɔɔəna-m tɔ ɔ tɔm. ³ Wenti ɔ yɔɔɔɔəna-m tɔɔɔɔ si: Yulu nyá ma tiliyi-ŋ lseyeli asayaa mpa pa kuləɣi ma tɔ tɔ pa kin. Pana pa caanaa pa wakələna-m ké. Paa haləna sənə isəntɔ. ⁴ Yələa mpe pa ké kraŋkprantunaa ké na pa nyama na kpiisəŋ. Polo pa kin na h́ heeli-wə si, Tacaɔ lɔɔ yɔɔɔɔəɣi si ⁵ pa ké asayaa ké. Ule paa pa nuuki yaa paa nuuki, pa ké tɔ kulaa ké. Paa cəkəna si asayaa wə pa heku.

⁶ Taa nyana yələa mpe, yaa pa kuyɔɔɔɔtutu. Paa pa wə-m isu sɔwa yaa pəcesɔ, pə feli si h́ nyana asayaa mpe pa kuyɔɔɔɔtutu yaa pa yaasi. ⁷ Pə wəe ké si h́ heeli-wəɣe ma tɔm té, ye pa nuwa yaa pa ta nu, pa ké asayaa ké.

⁸ Nu nti ma heeliyi-ŋ tɔ. Taa la isayau isu asayaa mpe. Haa nyá nɔɔɔɔ na h́ tɔɔ mpi maa cəle-ŋ tɔ.

⁹ Ma nyənaɣa mpu, ulə ma nawa niŋ nté na í siyisina-m, na ɔ taa na takəɣa hɔule. ¹⁰ Ntəna pə heɔi-keɣe ma isentaa tənə unɔ, na pə ŋmaa ka taa na ka waali ké laŋwakəlle tɔm. Na kunyɔwiina na mɔla tɔm ke pə taa tɔtɔ.

3 Mpuɣule yulu nəḡəsəle h́té tə tɔma-m si: Yulu nyá tɔɔ takəɣa ŋke, na h́ polo h́ yɔɔɔɔəna lseyeli nyéma.

² Ulena má haa nɔɔɔɔ, na yulu nəḡəsəle h́té tə yelee na má tɔɔ takəɣa ŋke. ³ Ulena í tɔ-m si: Yulu nyá tɔɔ takəɣa ŋka unɔ ma cəla-ŋ mpu tɔɔ nyá hiluɣu taa.

Ma tɔɔ-ke, ulena ká la ma nɔɔɔɔ taa ké leleŋ, isu tuŋ.

⁴ Ḿpúyú ɔ tɔma-m si: Polo lseyeli nyéma kin, na h́ heeli-wəɣe ma tɔm. ⁵ Mpi tɔ, pə taya yələa mpa pa kuyɔɔɔɔtutu wə səkrətuɣu. Yaa pa yɔɔɔɔəɣa na kate tɔ, pa kin ke ma tila-ŋ. Ama lseyeli nyéma kin ké. ⁶ Pə taya yələa paɣale mpa pa kuyɔɔɔɔtutu wə səkrətuɣu, yaa pa yɔɔɔɔəɣa wə kate na nn nuuki pa tɔm tɔ. Ye isu yələa isu mpu kin ke maa tila-ŋ, paa nuuna-m. ⁷ Ama lseyeli nyéma luɣu feli ma nuunau. Mpi tɔ, pa kisa-m nuunau. Lseyeli nyéma təna nyɔɔŋ taa wulaa ké, na pa nyama na kpiisəŋ. ⁸ Maa yelee na nyá isentaa nyəŋ na h́ wəena laŋkpiisəŋ isu mpe, na h́ yoona-wə. ⁹ Maa yelee na nyá nyuɣu taa wuli isu liyitee pəle tiŋ toŋ nyəŋ nyəntə. Haləna tə kəli kukpamuɣu ke toŋ. Paa pa ké tɔ kullaa piitim tɔ, sɔɔɔɔntu í taa kra-ŋ, pəcɔ taa nyana-wə.

¹⁰ Ḿpúyú lɔɔ taa-m si: lsekiyeeli nu tɔmnaa mpa pa təna maa heeli-ŋ tɔ. Tɔki-təɣi nyá lotu taa. ¹¹ Polo ma yələa piya mpa pa ké yomaa tɔ pa kin. Ye paa nuuna-ŋ, yaa pa kaa nuuna-ŋ. Heeli-wə si Tacaɔ lɔɔ yɔɔɔɔəna.

¹² Ulena Feesuɔu kraɣa-m, na má nu ma waaləɣi kɔkɔtə sɔɔɔɔɔ si: l sa Tacaɔ ke hatoo ɔ təɣale taa.

¹³ Ulena má nu isəna wontu keŋ makəna təma tɔ. Pə na pɔpɔɔe pə kprənta kɔkɔtə sɔɔɔɔɔ. ¹⁴ Ḿpúyú Feesuɔu

kraɣa-m na kú təena-m. Ma laŋle ka wakələa ké na má kraɣələɣi. Ulena Tacaɔ toŋ tii ma tɔɔ. ¹⁵ Waatu unəɣi ma tala timpi pa yaa si, Telɔ-Apiti tɔ. Lseyeli nyéma mpa pa kuuwa na pá wə Keraa pɔɔɔ nɔɔ tɔ pa tɔɔɔ. Ulena má caya pa kin na sɔɔɔntu ke kuyeeŋ naa-tosompɔɔɔɔɔ.

Lsekiyeeli feŋuɣu ke lseyeli nyéma kin

¹⁶ Kuyaku naatosompɔɔɔɔɔ nyəŋku ke Tacaɔ yɔɔɔɔəna lsekiyeeli ma si: ¹⁷ Yulu nyá maa su-ŋ lseyeli nyéma taŋlu. N ka nu ma tɔm na h́ polo h́ kraali-wə na ma nɔɔɔɔ. ¹⁸ Ye isu ma hula isayau si ɔ ká si, na h́ tá kraali puntu unɔ si í laɣasi mpaau na pə ya ɔ nyuɣu, puntu ká si. Ule nyaya maa pɔɔsi ɔ səm tɔm. ¹⁹ Ama ye h́ kraala isayau na í kisi laɣasuɣu, na í si ɔ isayatu taa. Ule n yapa nya ti nyuɣu. ²⁰ Ye siyisilu yela siyisuɣu, na í la isayatu. Maa nyəri-ɔ katəka na í si. Pə taya pulu, n ta kraali-ɔ. Ule nɔɔɔɔ kaa taa ɔ siyisuɣu tɔm yɔɔɔtuɣu. Ama nyaya maa pɔɔsi ɔ səm tɔm. ²¹ Ye ma kraala siyisilu si í taa pənti, na í yelee pəntuɣu, ulə ɔ kaa si. Mpi tɔ, ɔ nu kraaluɣu. Ulena pə yá ma nyuɣu.

Tacaɔ tuwa lsekiyeeli ke sum

²² Tənaɣa Tacaɔ tu niŋ ke lsekiyeeli má ma tɔ tɔtɔ, na í tɔ-m si: Kuli na h́ polo tətəkəle taa, na má yɔɔɔɔəna-ŋ. ²³ Ḿpúyú ma kulaa na má polo tətəkəle taa. Ulena Tacaɔ huli ɔ teu isu maa nau Keraa pɔɔɔ nɔɔ tɔ. Ulena má hoti ma isentəw. ²⁴ Tənaɣa Tacaɔ Feesuɔu suu ma taa, na kú la na má səḡ ma nɔɔɔɔ tɔ. Ntəna Tacaɔ heeli-m si: Polo na h́ təkɔ nyá təɣi nyá tɔ. ²⁵ Paa hɔkɔ-ŋ ŋmusɔ si h́ taa taa pa heku ke lloo. ²⁶ Maa yelee na nyá nsəmlə matəna nyá tan-tahaau. N ká pəsi kamumuka, h́ kaa pəsi na h́ kaləna-wə. Mpi tɔ, pa ké tɔ kullaa ké. ²⁷ Ama waatu wei maa yɔɔɔɔəna-ŋ, ulena h́ kuli nyá nɔɔɔɔ na h́ heeli-wə. Tacaɔ lɔɔ yɔɔɔəɣi si, ye wei ɔ caa ɔ nu. Wei ɔ caa, í taa nu. Mpi tɔ, pa ké tɔ kullaa ké.

Yosalem wakəluɣu tɔm

4 Ḿpúyú Tacaɔ tasaa si: Yulu nyá kraɣa tetu pili-ki*fa*. Su-ɔ nyá isentaa na h́ pu Yosalem ɔcate. † fotoonaa. Pə tɔ ke lɔɔ si lsekiyeeli ɔ ləsi Yosalem ɔcate fotoo ke piliki tɔ. ² H́lí si, pa tama-te na pá ŋmá kolonə taka si, pa ləkəɣəna-te. Pa loma hapəle ke ɔcate kolonə kite. Pa sikaa na pá cɔɔna-te. Ulena yoolaa nyuɣu nyéma ta-təɣe kotaya. ³ Kraɣa nyəɣəluɣu kutəsəɣu ŋku ku wə tətəŋlaŋ tɔ. Kraɣa-ku, isu ɔcate kolonə ke nyá na-te mə heku. Keesi isə na tə tɔ na pá ləkə-ɔ. Ule nyaa ləkəna-te. Mpi pə ké lseyeli nyéma ke kuhulum tɔɔɔ.

⁴ Hənti nyá mputu tɔ, na h́ təna lseyeli nyéma isayatu ke nyá tɔ. N ka səɣəli pa isayatu ke kuyeeŋ wei n ka hənti mpu tɔ ɔ taa. ⁵ Maa yelee na h́ wəe tənaɣa kuyeeŋ naanuwa feli nasəle (390). Kuyeeŋ unɔ ɔ wenna isu puusi nsi lseyeli nyéma lapa isayatu tɔ.

† TETU PILIKI: Lɔɔta nyéma ŋmaakaya pilikinaa tɔ ke ŋmaatu na pa ləsəɣi

Isana h ka sayeli lseyeli nyama isayatu tycyle. ⁶Ye n tema mpu, le n keesi konykoy ntyokoy nyehku taw. N ka sayeli Yuta nyama isayatu ke kuyeeh nuile. Kuyeeh nuile kena pulu nuile wei Yuta nyama lapa isayatu taw. ⁷Pa waali llena h keesi use na Yosalem wei pa laka mpu taw. N ka huli-teye niy kpete, na h heeli-teye nti tu kaw taw, na h kalana-te na Tacaa nycaw. ⁸Llena ma hokoy-ny nyamsi, h taa pasu na h keesi konykoy ke waatu wei h ka caya tana taw. ⁹Caa tycynaya pee nyehka piitim liyiti na soona piitim naale. Llena h siti pa tana na h laki tycynaya. Nyá tycynaya nte kuyeeh naanowa fei nasale (390) wei h ka hanti konykoy kulumuyu taw taw. ¹⁰Cacaasi nymsuyu na hiu (220) ke n ka mayasayi paa ifemle nte, na h taw. Mpi h ka taw waatu nuile taa tycyle. ¹¹Paa mayasi lum mpi n ka nycaw paa ifemle nte taw. Pu wee paa ifemle nte liitili kulum. ¹²N ka la nyá tycynaya ke usu tinte taka. Yalaa puntu huwa ke n ka tayanana kaw na h tasi nyá tycynaya ke yalaa tana isentaa.

¹³Mpyu Tacaa tasaa si, teitei ke mpyu lseyeli nyama ka taw tycynaya asilima nyehka. Piitinnaa mpa pa taa maa ye le na pa polo taw tana paa taw-ke.

¹⁴Llena ma yawti si: Hai, Tacaa lca, hatoo ma pacaatu halana sana ma ta pilisi ma tu. Ma ta taw pulupu kusapam yaa mpi pa krawa na pa cal taw. Peyele asilima kpante nateli ta nantuyu ta suuta ma nycaw taa. ¹⁵Llena lca c-m si: Maa layasi-ny naapuntu na h tayanana-tayi kaw na h la ta taw ke tycynaya, pa kaa wee yalaa puntu.

¹⁶Mpyu l taa-m heeluyu si: Yulu nyá maa yaki tycynasi tasule ke Yosalem taa. Paa mayasayi tycynaya na pa kawana nyasae, na pa mayasayi lum na pa nycawana lanwakalle. ¹⁷Paa lan tycynaya na lum. Pu nu-we na pa tasana pa use ke pa isayatu taw.

Tacaa ka h lseyeli nyama nyehku

5 Mpyu lca tawa lsekiyeele ma si: Yulu nyá kraya hnyuyu na h looli nyá nyuyu na nyá tantuyu. Llena h caa sana na h mayasi nycaw na h tala-sayi hycylah payale. ²Waatu wei nyá hantuyu kuyeeh l tema, le h kuu hycyluyu kancaalaya nyehku na h w kaw ke icate heku taa. Llena h kuu hycyluyu naale nyehku na h lo-sayi nyá layate na h cawna icate. Llena h taa hycyluyu tooso nyehku ke kuu taw, na h nyamsi na heelim kraya. Llena ma kpee ma layate na ma tu si waali. ³Llena h cosi si taa ke paw, na h kaw nyá tokonaa ntompee. ⁴Peyele llena h cosi si taa ke paw, na h kaw kaw taa, na si nyaya. Tana kaw ka lina na ka nyaya lseyeli nyama.

⁵Mpyu Tacaa lca ma yawta si: Yosalem wei, maa suwa piitinnaa na pa tetu heku taa taw, mpi l ka teesana tycyle. ⁶Mpi taw, Yosalem nyama wakala ma ki-ny na ma kutututu. Pa ku pa tu tom na pa keli usu mpa pa cawna-we taw. Mpi taw, pa kisa ma ki-ny. Pa ta taw ma kutututu. ⁷Paw ke Tacaa lca yawta si: Timpi pa lapa isayatu na pa keli piitinnaa mpa pa cawna-we taw, paw pa kisa ma kutututu na ma ki-ny tawyu na pa taw

piitim lempi nyantu taw, ⁸ma lanle ta heena-we. Maa huuna-weye piitinnaa mpa pa isentaa. ⁹Yosalem nyama lakasi kala acaalatu. Paw kaw maa h pa nyehku ke isana taw, too taw, ma ta hanta mpu. Peyele ma kaa tu tasu mpyu haw. ¹⁰Paw kaw cecena ka taw pa piya, na piya na taw si caana ke Yosalem taa. Ye pa kaasa pa pulu, ma ye le na heelim yasi-wayi paa timpi. Isana maa huuna-we taw.

¹¹Tacaa si: Maa Tacaa lca weesuyu tu ke. Timpi pa pilisa kawta talate na pa tu-ny na pa acaalatu tana taw, ma kaa taa-weye nyuluyu, yaa ma weena pa pawtalate, yaa ma huli-weye suulu. ¹²Yosalem yalaa hycylah tooso taa kulumuyu ka sana yulukusaku na nycawsi. Paa ku hycyluyu nyehku ke yoo taa ke pa cawna icate taw. Llena pa kaa hycyluyu nyehku, llena ma ye le na heelim yasi-ku, na pa pona paa timpi. Llena ma tu pa waali na layate.

¹³Maa mu-we na pawna. Maa ye le na a kpana a tu na ma leeti-we. Waatu unayi paa cekana si maa Tacaa ma yawtana-we na pawna. ¹⁴Maa ye le na icate pasu kpete. Tu pasu mpu puluyu piitinnaa mpa pa cawna-we taw, na teela pa isentaa. ¹⁵Waatu unayi maa huuna-we na pawna cawna. Maa h pa nyehku na taw. Peyele paa pasu mpu na feele pulupu, mpi lalaa ka nyehku taw. Pu susi piitinnaa mpa pa cawna-we taw watu. Maa Tacaa ma yawtana mpu.

¹⁶Maa taw-weye nyama saw nyana wena a ke nycawsi taw, na pa si. Llena ma ye le na pa kpiisi-we. Mpi taw, maa sawsi nycawsi ke pa wahalana taw. Maa yaki pa tycynaya tasule. ¹⁷Maa ye le na nycawsi na taale wontu isayatu lu-we. Paa lan piya. Yulukusaku na yoo ka wakeli-we. Maa Tacaa, ma yawtana.

Lca kula lalaa taw

6 Mpyu Tacaa heela-m si: ²Yulu nyá keesi nyá use na lseyeli nyama pawny taw na h yawti ma tom. ³Lseyeli pawny na pulasi na teteka na kacasi nyama l nu Tacaa lca tom. Maa ye le na layate kaw ma taw, na ma kpiisi ma tafeenlana. ⁴Maa yaki ma kawtalana, na ma ilim leesah wei l laaki taw. Ma taa lalaa ka si pa tu-ny kulalaa kila. ⁵Maa su ma setaa ke ma tu-ny kulalaa kila, na ma nyamsi ma muwa na ma cawna-l. ⁶Ma acale tana ka pasu naa ke. Pu kpiisi ma tafeenlana. Pu ye le ma kawtalana na pa l-we. Pu yaki ma tu-ny na l saali yem. Ma ilim leesah ka yaki na ma niy kulapam wakeli. ⁷Ma taa payale ka si, llena paw l cekana si mayale Tacaa. ⁸Paa na mpu maa ye le ma taa kakaasaya. Pele paa fiti layate, paa wee piitinnaa taa. Waatu unayi maa yasi-weye piitinnaa taa. ⁹Ma taa kakaasaya ka sawsi ma kaw ke piitinnaa taa, timpi pa kra-weye yomle taw. Mpi taw, maa wakeli pa nyama wena a ta layana ma tike taw. Na pa use wena pa nyulana tu-ny tom taw. Pa mayamaya paa nyehku pa taw acaalatu nti pa lapa taw taw. ¹⁰Waatu unayi paa nyi si ma ke Tacaa. Le pa taw yem kaw ke ma yalaa, na wahalana pane pa mayana-we na pa ciyiti-weye mpu.

¹¹ Mprúyú Tacaa lɔɔ yɔɔɔtaɔ si: í kpasí mpee na nɔɔɔɔɔ na lanwakállɛ. Mpi tɔ, lseyɛli nyéma lapa isayatu na acaalətu. Yoou na nyɔɔɔsi na kutɔɔ ká ku-wɛ. ¹² Kutɔɔ ka kuna pooluɔ tu, na yoou náá ku pəɔɔɔ tu. lɛna wei lɛ ɪ wɛɛ tɔ, kolontunaa ta lɛ, na nyɔɔɔsi ku-ɪ. Maa yelee na ma rááná kpa pa tɔ kɛ na pəɔɔ a hɛɛ. ¹³ í ka tɛ na í nyi si mayalɛ Tacaa. Mpi tɔ, mə sətəa ká sɔɔɔtəna mə tuɔ kulalaɔɔ na mə təkətəlenaa. Paa pulasi kukulasi tɔɔ, na pɔɔɔ tɔɔ, na tuɔ kulɔɔpəɔɔ hɔtu tɛɛ. Tənawɛɛ ɪ wɔkayə mə tulaalunaa kɛ mə tuɔ na sɔɔsɔɔ nyalaa. ¹⁴ Maa kusi niɔ na má kpiisi tɛtu tənaya. Paa leyɛ ɪ wɛɛ, pə krayətu wulayə tɛtu na ilim mpətəɔ tɔ tɔ. Na pə polo Lipəla ɪcatɛ kɛ ilim ntɔɔɔɔ tɔ tɔ. Waatu unəɔ yəlaa ká cəkəna si mayalɛ Tacaa.

Tacaa kraaləɔi mpusi kantəkayə nyəɔ tɔm

7 Mprúyú Tacaa heela lsekiyeele má si: ² Yulu nyá, heeli lseyɛli tɛtu yəlaa si, mə tɛtu tənə tənaya kɔɔ kelɛ. ³ Mə tomle talaa kelɛ nɔɔɔɔɔ. Maa mu-mɛ na rááná. Maa kɛsəna mə mpaɔɔ na má huuna-mɛ. Maa suku-mɛɛ mə acaalətu tənə. ⁴ Ma kaa wɛɛna mə pətɔɔtəɛ. Yaa ma hulɪ-mɛɛ suulu kɛ paa pəɔɔ. Ama mə tɔntɛ na mə acaalətu təma wɛna ɪ lakayə tɔɔɔ pu fɛli-mɛ. lɛna ɪ cəkəna si mayalɛ Tacaa.

⁵ Tacaa lɔɔ má ma yɔɔɔtəɔ si, wahala ɪkramle kɔɔ ɪ ta nata ɪ taka. ⁶ Pə tɛmayalɛ mpusi kantəkayə nyəɔ kɔɔɔna ntɛ. ɪ ka tii mə tɔɔ. Halɪ ɪ tapəna ntɛ. ⁷ Tɛtu yəlaa waatu tapə. Lanwakállɛ kuyaku kɔɔɔɔɔ. Lanhulɔmle kakiisasi tɛma pɔɔɔ taa. ⁸ Nɔɔɔ kɛ maa mu-mɛ na rááná. Ma kaa yelee na pə leeli. Maa huuna-mɛɛ mə tɔntɛ na mə acaalətu tɔɔ na ma lɛɛti-mɛ. ⁹ Ma kaa wɛɛna mə pətɔɔtəɛ. Yaa má hulɪ-mɛɛ suulu kɛ paa pəɔɔ. Maa huuna-mɛɛ mə tɔntɛ na mə acaalətu tɔɔ na má lɛɛti-mɛ. Waatu unəɔ ɪ ká cəkəna si mayalɛ Tacaa. Má makəna-mɛ.

¹⁰ Huulɛ kuyaku tayanəɔɔna ntɛɛ ku ti. Ku kɛ wakəluyɔ nyəɔku kɛ. Musuɔ tɔɔna tɔɔ, na kalampaanɪ náá huləɔ ɪ ti. ¹¹ Musuɔ wɛ kɛ isu kɔɔtɔyú ɔku pa hɔɔɔna mə ɔkɔɔɔɔɔ kɛ mə isayatu tɔɔ tɔ. Pulu ta kaasi-mɛ. Kɔkɔtɛ tɛma, ɪ fɛi pəɔalɛ tɔɔ. Nɔɔɔɔ ɪ tasəɔ-mɛɛ wiiu. ¹² Waatu tɔɔɔna kɔntɛ. Wei ɪ yakɪ tɔ ɪ taa yɔɔɔ. Pəyele pɛɛtulu lanɔɔ náá taa wakəlɪ. Mpi tɔ, Tacaa mu rááná na pa tənaya. ¹³ Paa pɛɛtulu wɛna ɪ weesuyɔ ɪ kaa na ɪ kypɛɛtəm. Mpi tɔ, nti pa nawa toosee taka taa na pá kɛsi yəlaa mɛ mə wakəluyɔ tɔ tɔ, tə lakɪ kɛ tu saaləɔi. Mə isayatu nti ɪ lakɪ tɔ tɔ tɔ, mə taa nɔɔɔ kaa wɛɛna weesuyɔ. ¹⁴ Paa hulɪ akan-təɛ na sɔɔɔ pu. Ama nɔɔɔ kaa polo yoou. Mpi tɔ, yəlaa tənaya ma muna rááná.

Nɔɔɔɔ ɪ fitiɔi ɔkɔɔɔɔɔ hɔm

¹⁵ Yoou wɛ awalɪ kɛ, na nyɔɔɔsi na kutɔɔ kɛ təyayə taa. Ye wei ɪ kpawa taalɛ, pa ku-ɪ yoou taa. Wei ɪ saala ɪcatɛ taa, kutɔɔ na nyɔɔɔsi ku-ɪ. ¹⁶ lɛna mə taa mpa pə sɔɔwa tɔ ɪ seeki na ɪ kpaaki kɔɔɔ na sɔɔɔntu isu

tɛtɛka taa alukukunaa. ɪ ka mɔləɔi mə kawaləɔa tɔɔ kɛ.

¹⁷ Mə ɔkɔɔɔsi ka susi yem kɛ toma fɛi, na mə tuna makɪ təma.

¹⁸ ɪ ka suu ləyayə wontu kɛ isu fɔlɔtɔnaa taka, na sɔɔɔntu anaam pu-mɛ.

ɪ ka looli mə nyɔɔɔ na fɛɛɛ tɛɔuku.

¹⁹ ɪ ka ɪ mə liyitee kɛ hapɛɛ tɔɔ. Mə wula ka pəsi-mɛɛ mpusi pulu.

Mə liyitee na mə wula kaa ya-mɛɛ Tacaa rááná kuyaku wule.

ɪ kaa wɛɛna mpi ɪ ka tɔɔɔ na ɪ haya, yaa ɪ kuna mə kunyuləɔ tɔ.

Mpi tɔ, mpu pə pətəna-mɛɛ isayatu taa.

²⁰ Mə kacɔka wontu kɛ mə lanɔ ká hɛɛnaa.

Mə wontu ntəɔi ɪ lupəna mə acaalətu tuɔ.

Pə tɔɔ kɛ maa yelee na ɪ lu-təɔi luyɔ.

Tacaa má ma yɔɔɔtəna mpu.

²¹ Maa pɛti-təɔi cəɔalaa niɔ taa.

Ate yəlaa asayaa ka kuu-ti na pá pilisi-ti.

²² Maa ha-mɛɛ siyile, na pá pilisi ma təyayə.

Nmulaa ka suu ka taa na pá kuu ma wɛna.

²³ ɪ lu alukpala. Mpi tɔ, yulukule suwa tɛtu.

Musuɔ ná su ɪcatɛ taa.

²⁴ Maa kɔna yəlaa mpa pa kəla isayatu tɔ.

Paa lɛɛki mə tɛɛsi,

na má su tənaya kɛ kalampaanɪ nyéma tɔɔ.

Paa pilisi mə lona katɛ nyəna.

²⁵ Wakəluyɔ kɔɔ na ɪ pɛkəɔi nyuyɔ yaru ɪ naaki.

²⁶ Wahalanaa tənəɔi təma tɔɔ kɛ.

Laapaalənaa asayaa tɔm kɛ ɪ nukɪ paa kuyaku ɔku.

Na ɪ pɔɔsəɔi lɔɔ kuyɔɔtutu tɛlɛsəlaa si,

pɛɛ pá yɔɔɔɔ nti pə hula-wɛ tɔ.

Kɔtəlaa ná tá nyi kiiu.

Sɔsaa ná fɛina layatu tasuyɔ napəlɪ.

²⁷ Wulau na wɛ ləyayə taa kɛ, na sɔɔɔntu náá pu awulumpiya.

lɛna tɛtu yəlaa náá seliyi.

Tacaa si: Maa la-mɛɛ isu mə tɔntɛ wɛɛ tɔ,

na má huuna-mɛ isu ɪ muna tɔ.

lɛna ɪ nyi si mayalɛ Tacaa.

Laatu kɛ lɔɔ tɛsɛɛ taa

8 Mprúyú lseyɛli nyéma kuuu pənaya naatoso nyəɔka. lɔɔtu naatoso nyəɔ kuyaku kakpasɪ nyəɔku. Ma na Yuta sɔsaa tə wɛ ma tɛ na tɛ cəyaa. lɛna Tacaa lɔɔ tɔɔ tii ma tɔɔ. ² Ma nyənəna lɛ, ma ná puluyulɛ, na pə isentaa isu yulu. Pə krayətu ɪ tənaya na pə tii tɔ, pə kɛ kɔkɔ kɛ. Pə məla krau tɔ, pə tee kɔkɔ kɛ isu pa sota nyəɔɔluyɔ kuseɛmuyɔ. ³ lɛna yulu unɪ ɪ kusi niɔ taka, na ɪ kpa ma nyuyɔ nyɔɔsi. Mpuɔulɛ Feesuyɔ krayə-m toosee taka taa. Ku tɛna-m Yosalem kɛ nɔɔɔɔ ɔka ka wɛ ilim ntɔɔɔɔ tɔ ka kiɔ. Tənaya paa suwa tuyɔ ɔku ku kusəɔi Tacaa isesɛɛmlɛ tɔ. ⁴ lɛna má ná lseyɛli lɔɔ teeli. Isu maa tɛma-ɪ nau kɛ tɛtɛkəɛ taa tɔ. ⁵ Mprúyú lɔɔ tɔma-m si: Yulu nyá kusi isɛ na ilim ntɔɔɔɔ tɔɔ.

Ma kusa ise na má nyəni təna tək, ɔle ma ná ɔsɛɛmle tɔyɔ kulalaaɔ ɔkɔyɔle, tənaya kɔtaya tɔlate nɔkɔɔ. ⁶ ɔlena í tɔ-m sɔ: N nawa acaalətu nti lseyeli nyəma laki sɔ ma hatələna ma təyaya tɔ? Ama n ka na acaalətu sɔsɔntu lentɔ tɔ.

⁷ Mprúyú ɔ pona-m lɔ tɛsɛle taya ɔsɔta nyəjka nɔkɔɔ kiŋ. Ma nyənaa ɔlena má ná púyú ke kolɔŋa tɔ. ⁸ Kɛlena ɔ tɔ-m sɔ: Yulu nyá tulu kolɔŋa ke púyú.

ɔlena ma tulu-ku. ⁹ Ntəna í tɔ-m sɔ: Suu na ɔ na acaalətu nti pa laki cəne tɔ.

¹⁰ Ma suwa ɔlena má mayana pa ləsa kolɔŋa tɔ kɛ wontu nti tɔ tuuki tɔ lotu tɔ tɔ. Na wontu lentɔ nti tɔ kɛ acaalətu tɔ. lseyeli nyəma tɔŋ təna ka we pə taa.

¹¹ ɔlena lseyeli nyəma sɔsaa nutoso na naanɔwa sɛŋa fotoonaa mpe pa ɔsentaa. Na pa taa kɛ Safaŋ pəyalu Yasaniya. Na paa wei ɔ tɔka tulaalu cofolo ke ɔ niŋ taa, na nyɔsɔ kuləyɔ ɔsɔta. ¹² Mprúyú Taca tɔma-m sɔ: Yulu nyá ɔ nawa mpi mpi lseyeli sɔsaa mpe paa wei ɔ laki ɔ kutuluyɔ taa na ɔ nəyəsəna fotoonaa pane tɔ? Pa kuyɔtutu nté sɔ: Taca lɔwa tɔtu, ɔle ɔ naaki-tu.

¹³ Ntəna í tasa sɔ: N ká ná acaalətunaa sɔsɔntu lentɔ nti pa laki tɔ.

¹⁴ Mprúyú ɔ pona-m Taca təyaya nɔkɔɔ, ke ilim ntɔɔŋ hɔyɔluyɔ tɔ. ɔlena má mayana alaa caya na pá wiiki tɔyɔ ɔku pa yaakaya sɔ, Tamusi*fa* tɔ ku sɛm. † pa pona pa tɔ. Yəlaa tɔŋ sɔ tɔyɔ ɔku ku kɛsəyɔ na ku sɛki saa wei pá tɔŋ kumtu tɔ. ɔlena pa tayani-kuyɔ luluyɔ ke toomaya waatu. Alaa tɔŋna-kuyɔ wiuu nté cəne sɔ ku səpa. ¹⁵ ɔlena lɔ tɔ-m sɔ: N ká ná acaalətu sɔsɔntu lentɔ nti tɔ kəla təne tɔ.

¹⁶ Mprúyú ɔ suuna-m Taca təyaya taya pə taa nyəjka tɔ kɛ nɔkɔɔ na kɔtaya tɔlate pa heku taa. Tənaya ma mayana apalaa napələyɔ hiu na kakpasɔ. Apalaa mpe pa hawa Taca tɛsɛle ke siyile, na pá nyənəyənə tɔu kite tɔ, na pá sɛki ilim. ¹⁷ Ntəna í tɔ-m sɔ: Acaalətu nti Yuta nyəma laki cəne ɔsɔntɔ tɔ pəɔyɔle? Pə we sɔ pá suuli musɔŋ ke tɔtu na pá kraasəyɔ ma pááná na? Nyəni ɔsəna pa kraasuyɔ tɔyɔ pəliŋasɔ ke pa muu kiŋ tɔ? ¹⁸ Ma mayamaya maa lana-we na pááná kɛ. Ma kaa huli-weye suulu. Waatu wei paa kiisina nɔsɔ sɔsɔntu ke ma ɔkpaŋ taa tɔ, ma kaa nu.

Yosalem nyəma ɔkpaŋyɔ hɔm

9 Mpruyɔle ma nuwa Taca mapa kapuka sɔsaya sɔ: ɔcate ɔkpaŋyɔ hɔntaa təna í kɔ. Paa wei í tɔki ɔ yoo wontu nti ɔ ka wakələna-we tɔ na í kɔ.

² ɔlena má ná apalaa naatoso lɔna ɔsɔta nɔkɔɔ. Ilim ntɔɔŋ hɔyɔluyɔ ke pa lɔna na pá tala. Na paa wei í tɔka ɔ wontuyɔ ɔku ɔ ká wakələna tɔ. Pa taa ka we apalu nɔyɔ, na í suwa kpaŋkpaŋ tɔŋ nyəntu wontu, na í lɛwa ɔmaalaya ke ɔ tampala tɔ. ɔlena apalu uní í kɔ na í sɛŋ nyəyɔluyɔ kusɛmuyɔ kɔtaya tɔlate tɔ. ³ Mprúyú lseyeli lɔ teeli kula ɔsɔta tanlu nɔyɔ. Mprúyú Taca yaa apalu wei ɔ ka suu kpaŋkpaŋ tɔŋ

† Tamusi: Mesopotami nyəma tɔyɔ kulalaa ke lseyeli nyəma ceela na

nyəntu wontu na í lɛ ɔmaalaya ke ɔ tampala tɔ tɔ.

⁴ ɔlena í tɔmi-ɔ sɔ: Polo Yosalem ɔcate heku taa. Yusu yəlaa mpa pa tɔki wahala na pá mɔləyɔ acaalətu təna nti lɛlaa laki tɔ tɔ tɔ tɔ, pa tokuŋ taa.

⁵ Mprúyú ɔ heela lɛlaa na má nuuki sɔ: í tɔŋ kancaalaya nyəŋ waali, na í kú yəlaa. í taa weena pa pəɔtəle. Pəyele í taa huli-weye suulu. ⁶ í kú na í kpiisi kukpatəlaa, na ɔfepiya, na pɛlaa, na piya, na alaa. Ama í taa kpaŋna mpa pa tokuŋ taa we kuyusum tɔ. ɔle í caaləna ma təyaya taa.

Mprúyú pa caaləna apalaa sɔsaa mpa pa caya lɔ təyaya nɔkɔɔ tɔ. ⁷ í suuli ma təyaya ke sətə na pá kpaŋna taasɔ tɔ. Ma təyaya í pilisi, í lu. Mprúyú pa luwa na pá suu ɔcate na pá kuyɔ tɔ taa yəlaa na pá puki.

⁸ Pa tɔŋa kuyɔ na ma sɛŋa mpu. ɔlena má hoti ma ɔsentɔ, na má má kapuka sɔ: Hai, Taca lɔ, n muyɔ pááná ke mprúyú katatəlaya na Yosalem tɔ, n caa ɔ kpiisi lseyeli nyəma mpa pə kaasaa tɔ pa təna na?

⁹ Ntəna í tɔ-m sɔ: lseyeli nyəma na Yuta nyəma pa ɔsaya tɔ kəla tɔ. Tə yayataa kɛ. Yulukule suna tɔtu taa, kusiyisim lapu fei ɔcate taa. Mpi tɔ, pa kuyɔtutu nté sɔ Taca má, ma lɔ tɔtu, maa naaki pulu. ¹⁰ Pə tɔ kɛ ma kaa weena pa pəɔtəle. Yaa má huli-weye suulu. Maa məŋna pa nyɔŋ taa kɛ pa təma.

¹¹ Mpruyɔle apalu wei ɔ suu kpaŋkpaŋ tɔŋ nyəntu wontu na í lɛ ɔmaalaya ke ɔ tampala tɔ tɔ. ɔle ɔ cɔwa sɔ ma lapa nti n ka tu-m tɔ.

Lɔ huluyɔ ke ɔ tɔyɔ lseyeele

(lseyeele 1:1-28)

10 Mprúyú ma nyənaya mpu, ɔlena má ná ɔsɔntuyɔ ke ɔsɔta tanlaa*fa* nyuyɔ taa. Na pulupu ɔsu kumte, na tɔ nyənuyɔ taa we ɔsu liyitee pəle pooku nyəntɔ. † pəle pa we lona pəyale taa. ɔlena pa kaasɔ Selafəŋna. lsayii 6:2-3 taa tike ke pa yɔyɔta pa tɔm. ² ɔlena Taca heeli apalu wei ɔ suu kpaŋkpaŋ tɔŋ nyəntu wontu tɔ sɔ: Polo pəɔle nna a we ɔsɔta tanlaa tɔ tɔ. Cɔsi kɔkɔ mamala wena a we təna tɔ na a su nyá niŋ, na ɔ ɔmusɔ-yeyɔ ɔcate taa.

Ntəna apalu uní í tɔ tɔ ma ɔsentaa təne uní. ³ Waatu wei apalu uní ɔ pola mpu tɔ ɔsɔta tanlaa we lɔ tɛsɛle ntɔɔŋ hɔyɔluyɔ tɔ. Mprúyú ɔsɔntuyɔ su lɔ tɛsɛle taya ɔsɔta nyəjka tɔ. ⁴ Mprúyú Taca teeli kula ɔsɔta tanlaa mpe pa tɔ na í polo lɔ tɛsɛle nɔkɔɔ, na í su taya. Mprúyú ɔsɔntuyɔ su lɔ tɛsɛle taa.

⁵ Ntəna ɔsɔta tanlaa keŋ kɔkɔte nu mpu, ɔsu lɔ toma təna tu yɔyɔtaya. Haləna taya awalɔ tɔ nyəjka.

⁶ Mprúyú Taca tɔma apalu wei ɔ suu kpaŋkpaŋ tɔŋ nyəntu wontu tɔ sɔ: Polo ɔ hee kɔkɔ ke ɔsɔta tanlaa kiŋ ke pəɔle tɔ. ɔlena apalu polo na í sɛŋ pəɔle kiŋ. ⁷ Tənaya ɔsɔta tanlaa mpe pa taa lɛlu kusa niŋ, na í hee kɔkɔ na í tu apalu uní ɔ niŋ taa. l muwa ɔlena ɔ lu.

⁸ Pulupunaa ka we kɛ ɔsu yulu ɔkpaŋ taa kɛ ɔsɔta tanlaa mpe pa keŋ tɔ. ⁹ Ma nyənaya mpu,

†† ɔsɔta tanlaa: ɔsɔta tanlaa mpe pa we loosi naaleyɔ. Selupəŋna we, na

llena má ná pɔpɔlɛ liyiti kɛ ɛsɔtaa tanɔlaa kiŋ. Paa wei ɛ kiŋ na ɛ pɔpɔtɛ, na a nyənuɣu taa nəɣəsəna ɛsu liyitee pələ nte tə wɛ atɔntɔwɛ tɔ. ¹⁰ A liyitiyi mpu a ka wena wɛɛtu kulumtu kɛ. Paa pɔpɔtɛ nte tə nəɣəsəna kɛ ɛsu tə wɛ lɛntɛ taa. ¹¹ A kuləxi tɔntɛ tɔ, á caaki si á mənna hɔɣɔlən liyiti ɛni ɛ taa ŋku ku tɔ a tɔɣɔtəxi kɛ aa kɛsəxi. Na á mələɣəna hɔɣɔlɔɣu ŋku ɛsɔtaa tanɔlaa nyɔɔŋ siyisinaa na pá hɔŋ-yɛ tɔ, aa kɛeki. ¹² Tulunasi waasa ɛsɔtaa tanɔlaa mpe pa tənaya təwisiwisi na si muɣi kɔkɔ. Pə krayau pa sika na pa ŋkpalasi na pa keŋ tɔ. Na pá waasi pɔpɔlɛ anɛ a liyiti na pá ɔɔ na pá ta tɔ. ¹³ Mprúyú ma nuwa pa ha pɔpɔlɛ anəxi hətɛ si kacuculaya. ¹⁴ Paa wei ɛ ɛsentaa ka wena pə mpa kɛ. Kancaalaya nyəŋ ɛsentaa ka wɛ kɛ ɛsu ɛsɔtaa tanɔlaa. Naale nyəŋ nəɣəsəna ɛsu yulu. Tooso nyəŋ ɛsentaa ná wɛ ɛsu tɔɣɔlaya. llena liyiti nyəŋ ɛsentaa ná nəɣəsəna hekəle. ¹⁵ Mprúyú ɛsɔtaa tanɔlaa mpe pa kulaa na pá tɛɛ ɛsɔtaa. Paa wɛ teitei kɛ na wontu nti maa nawa Kepaa pɔɣɔ nɔɣɔ tɔ. ¹⁶ Waatu wei pa tɛeki tɔ, pa pɔpɔlɛ anɛ a tənəxi-wɛyɛ. Paa pa hɛta pa keŋ si pa kuləxi, pa pɔpɔlɛ tənəxi-wɛyɛ rírúyú. ¹⁷ Ye pa sənəxi a sən, na pá kuləxi, ɛlɛ pa kɛnna-yɛ. Mpi tɔ, wontu lamayasɛɛ ka wɛ pɔpɔlɛ anɛ a taa tɔtɔɣɔ.

Tacaa teeli kuluyu ke ɛsɔ tɛsɛle taa

¹⁸ Mprúyú Tacaa teeli kula nɔnɔkpete, na pá məli ɛsɔtaa tanɔlaa tɔ. ¹⁹ ɛsɔtaa tanɔlaa hɛta pa keŋ kɛ na pá kuli tetu tɔ kɛ ma ɛsentaa na pana pa pɔpɔlɛ pa tɛɛ. llena pá polo pá sən Tacaa tɔyaya nɔnɔɣɔ na ilim təlulɛ tɔ. llena lɛyɛli ɛsɔ teeli wɛ pa tɔ kɛ ɛsɔtaa. ²⁰ Pa kɛ wontu nti maa nawa lɛyɛli ɛsɔ tɛɛ kɛ Kepaa pɔɣɔ nɔɣɔ tɔ. llena má cəkəna si pa kɛ ɛsɔtaa tanɔlaa. ²¹ Paa wei ɛ ka wena ɛsentaa kɛ tɔm liyiti kɛ, na keŋ liyiti. Na paa wei kɛ yulu ŋkpalasi. ²² Pa ɛsentaa ka nəɣəsəna kɛ ɛsu mpa ma nawa Kepaa pɔɣɔ nɔɣɔ tɔ, pa maɣamaya. Paa wei ɛ siyisa ɛsəna tɔ rírúyú ɛ siyisa.

Yosalem huunau ke ɛ kawalaya tɔ

11 Mprúyú Tacaa Feesuyu pona lsekiyeeli maya ilim təlulɛ nɔnɔɣɔ. llena má mayana apalaa hiu na kakpasɛ kɛ tənə. Ma nawa pa taa kɛ Asuu pəyalu Yasaniya na Penaya pəyalu Pelatiya. ² Mprúyú Tacaa heela-m si: Yulu nyá, yəlaa mpe pa maɣasəyənə kawalaya tɔm na pa tasəxi layatu ɛyayatu ke Yosalem ɛatɛ tənɛ tə taa. ³ Pa kuyɔɣɔtutu ntɛ si pa kaa tasa kɔtulun ŋmau halɛ pá polo laasaya tɔ. ɛatɛ pəsəna ɛsu tiipile, na tayale nantu. ⁴ Pə tɔ kɛ pə wɛɛ si yulu pəyaya má, ma yɔɣɔtɔ nti ma nawa pa tɔ tɔ. ⁵ Mpuɣulɛ Tacaa Feesuyu tii ma tɔ na ku tɔ-m si yɔɣɔtɔ si Tacaa yɔɣɔtaa si: lɛyɛli nyəma mɛ, ma nyəma mə taa huwɛ. ⁶ ɛ lɛlɛsa yulukulɛ kɛ ɛatɛ tənɛ tə taa. ɛ suula sətəa kɛ hapɛɛ tɔ. ⁷ Pə tɔ kɛ Tacaa ɛsɔ yɔɣɔtəxi si mə sətəa mpa ɛ suula tə taa tɔɣɔlɛ nantu, na tə maɣamaya kɛ tiipile. llena pá ləsi-mɛ na pá tɛɛna. ⁸ Maa yeke na layatɛ nte tə tɔm wɛ-mɛyɛ sɔɣɔntu tɔ tɛ kɔ mə tɔ. Tacaa ɛsɔ yɔɣɔtəyənə mpu. ⁹ Maa ləsi-mɛyɛ ɛatɛ taa, na má tu-mɛyɛ kpaɛ nyəma niŋ taa.

Maa huuna-mɛyɛ. ¹⁰ lɛyɛli tetu toosi tɔ kɛ maa huuna-mɛ, na má yeke na pá ku-mɛ na layatɛ. Waatu unəxi ɛ ká nyɛ si maɣalɛ Tacaa. ¹¹ ɛatɛ tənɛ tə kaa pəsi mɛ ɛsu tiipile. Mɛ mə kaa pəsi ɛsu tə taa nantu. Ama lɛyɛli tetu tənɛ tɔ kɛ maa huuna-mɛ. ¹² Waatu unəxi ɛ ka nyɛ si maɣalɛ Tacaa. ɛ tá tənɛ ma kutututu. Páɔ ɛ tá tɔki ma kiŋ. Ama piitimnaa mpa pa ɔɔna-mɛ tɔ, pa nyəntu kɛ ɛ tənəxi.

¹³ Waatu wei ma tənɛ ɛsɔ kuyɔɣɔtutu teləsuyu kɛ mpu tɔɣɔ Penaya pəyalu Pelatiya səpa. Mprúyú ma hota ma ɛsentɔɔ na má má kapuka si: Haɛ, Tacaa, ɛsɔ. N ka ku lɛyɛli nyəma tənə mpa pə kaasaa tɔ?

Tacaa kpeyeluyu ke yəlaa mpa pə yasaa tɔ

¹⁴ Mprúyú Tacaa heela-m si: ¹⁵ Yulu nyá, nyá yəlaa mpa pa kɛ lɛyɛli nyəma tɔ na nyá tɛɛtunaa Yosalem nyəma tasəxi layatu kɛ mpa kolontunaa kuuwa tɔ si pá saali tənə. Mpi tɔ, taya Tacaa hawa tetu tənɛ si tə pəsi tá nyəntu. ¹⁶ Pə tɔ tɔ, teləsi-wɛ si, Tacaa ɛsɔ má, ma yɔɣɔtaa si: Paa ma yasa-wɛyɛ tetu pəyalɛ taa, na pa wɛɛ poolun kɛ piitimnaa heku tɔ, ma wɛ pa keŋ kɛ tənəxi, ɛsu ma tɔyaya taa. ¹⁷ Pə tɔ kɛ n ká heeli-wɛ si: Tacaa ɛsɔ má, ma yɔɣɔtaa si maa kpeyeli-mɛyɛ piitimnaa taa. Maa mənna-mɛyɛ timpi pu yasa-mɛ tɔ, na má ha-mɛyɛ lɛyɛli tetu. ¹⁸ Tənəxi ɛ ká polo na ɛ kú tulun kulalaan na acaalətu tənə. ¹⁹ Maa tu-mɛyɛ lamayasələ kulumtələ na huwɛ kufana. Maa ləsi mə nyama wena a wɛ ɛsu pɛɛ tɔ, na má tu-mɛyɛ nyama kupana. ²⁰ llena ɛ tənɛ ma kutututu, na ɛ tɔki ma kiŋ. ɛ ká pəsi ma yəlaa, na má pá pəsi mə ɛsɔ. ²¹ Ama mpa pa sɔɔla tulun na pa acaalətu tɔ, maa mənna pa tənə kɛ pa nyɔɔŋ taa. Tacaa ɛsɔ má ma yɔɣɔtənə mpu.

Tacaa teeli kuluyu ke Yosalem

²² Mprúyú ɛsɔtaa tanɔlaa hɛta keŋ, na pɔpɔlɛ tu pa waali. Na lɛyɛli ɛsɔ Tacaa teeli wɛ pa tɔ kɛ ɛsɔtaa. ²³ ɛsɔ teeli kula ɛatɛ taa na ɛ polo puɣu ŋku ku wɛ ɛatɛ ilim təlulɛ tɔ ku tɔ. ²⁴ Mprúyú ɛsɔ Feesuyu kraya-m ma lamayasɛɛ taa. llena ku pona-m lɛyɛli nyəma mpa pa krawa tɔ pa ɔɔɔɣɔ Papiloni. llena ma toosee taka si tənəxi. ²⁵ Mprúyú ma kɛesa mpa kolontunaa kuu mpu tɔɣɔ tə tənə nti Tacaa hula-m tɔ.

lɛyɛli nyuyu nyəma kuuu tɔm kpaaluyu

12 Mprúyú Tacaa heela-m si: ² Yulu nyá, tɔ kullaa heku taa kɛ n wɛɛ. Pa wena ɛɛ paa naaki pulu. Pəyɛle pa wena ŋkraŋŋ, paa nuɔki natəli. Mpi tɔ, pa kɛ ŋkpaŋtɛɛlən nyəma kɛ. ³ Yulu nyá, tayani nyá wontu. Tɔ mpaasɛ kɛ ilim na pə ɛsələ kɛ pa ɛsentaa. Lu timpi n wɛ mpu tɔ na n layasi tətəfəte. Ntanyɛ paa ná si pa kɛ tɔ kullaa. ⁴ Ləsi nyá wontu kɛ ilim taa, ɛsu mpa tɔntu na pá naaki. llena n tɛɛ tɔntɛ kɛ taanaɣa, ɛsu pa kuukuyu yəlaa kɛ yoo taa tɔ. ⁵ Tulɛ ɛatɛ kolunɛ kɛ pa ɛsentaa, na n ləsi nyá wontu na tənə. ⁶ llena n səyɛli-tu na n lu ahoo. Takɛ nyá ɛsentɔɔ, taa nyənɛ atɛ. Ma caa kɛ si n wɛɛ lɛyɛli nyəma kɛ kuhulum mpi pu kpaali-wɛ tɔ.

⁷ Μρύγύ ma lapa usu Tacaa heela-m tɔ. Ma lu ilim taa ké, na ma wontu usu mpaɔ tɔntu. llena taanaya má tuli koluηa ke púúyú na niη. Na má læsi-tæyi ahoo taa na má hɔyɔli na pá naaki-m. ⁸ Teu fema llena Tacaa tɔ-m si: ⁹ Yulu nyá, tɔɔ kullaa lseyeli nyéma mpe, isəntɔ pa kaa lanj-η pɔɔsuγu si pepeye n laki mpu? ¹⁰ lle tɔ-we si: Tacaa kraaləyəna Yosalem wulau na lseyeli nyéma mpa pa we təna tɔ. ¹¹ Heeli-we si n ka pəsi kuhulum mpi pə huləyi-we si paa kuu-we tɔ. Nti n lapa tɔ, nti tu maγanna-we. Kolontunaa ka kuu-we na pá tɛena yomle. ¹² Paa tuli lcatε koluηa ke púúyú. Pa wulau ká lu ahoo, na í hɔyɔli i wontu na í taka i isen-tɔɔ si i taa na tetu. ¹³ Tacaa si maa nyəri-i puluyu na má kra-i ku taa. Maa pona-i Papiloni nyéma tetu taa, i kaa na. Pəyele tənaya i ká si. ¹⁴ llena má yasi pa təna mpa pa cɔɔna-i na pá səηna-i tɔ. Maa yasi pa tanjlaa na pa yoolaa ke paa le. ¹⁵ Maa yasi-weye piitim-naa taa ké tetu payale taa. Waatu inəyi paa nyi si mayale Tacaa. ¹⁶ Ama maa yele na pa taa apalaa napəli pá fiti yoou, na nyɔyɔsi na kutɔη. Pεle paa teləsəna piitimnaa mpa pa taa paa polo tɔyɔ pa acaalətu tɔm. llena pá cəkəna si mayale Tacaa.

¹⁷ Μρύγύ Tacaa tɔma-m si: ¹⁸ Yulu nyá, tɔyɔ nyá tɔyɔnaya na seluyu, na hí nyɔɔ nyá lum na sɔyɔntu na seluyu. ¹⁹ Teləsi tetu yəlaa si Tacaa lɔɔ má ma yɔyɔta lseyeli taa Yosalem nyéma tɔm si, paa tɔyɔ pa tɔyɔnaya na sɔyɔntu na pá nyɔɔ pa lum na seluyu. Mpi tɔ, paa kpiisi pa tetu təna, na tə taa nyəm təna ke tə taa yəlaa musuη tɔɔ. ²⁰ Paa yɔki acalεε sɔɔɔɔna nna a taa yəlaa suwa tɔ na pá kpiisi tetu. Waatu inəyale paa nyi si mayale Tacaa.

Tacaa kuyɔyɔtutu lapu

²¹ Μρύγύ Tacaa pɔɔsa-m si: ²² Yulu nyá, pepe tɔɔ ké pə pəsa yəlaa ke ituule si: Kuyεεη tεeki yem na lɔɔ kuyɔyɔtutu teləsəlaa nawa ntiyi toosee taka taa tɔ tu laki? ²³ Mpu tɔ, heeli-we si maya Tacaa lɔɔ ma yɔyɔtəyi si maa si tənaya ke ituule nté tə tɔm ke lseyeli taa. Kuyεεη tɔηa kɔntε, toosee taka təna ká la ké usu pa naakuyu-yε tɔ. ²⁴ Mpi tɔ, pa kaa tasa pɔɔtɔ toosee taka ke toosuγu. Yaa pá naaki tɔm kutusutu ke lseyeli taa. ²⁵ Pə taya pulu, Tacaa má, ma kaa su. Ye ma yɔyɔta nti tu la ké, tə kaa leeli. Tɔɔ kullaa mε, maa yɔyɔti tɔm na tɔ la. Tacaa lɔɔ má ma yɔyɔtəna mpu.

²⁶ Μρύγύ Tacaa tɔma-m si: ²⁷ Yulu nyá, lseyeli nyéma si nyá toosee u laki usu n toosuγu tɔ. Pəyele ma tɔm-naa mpa n kraaləyi tɔ, tə ta ke nɔɔnɔ nyəntu. ²⁸ Pə tɔɔ tɔ, teləsi-we si, Tacaa lɔɔ má, ma yɔyɔta si, ma kuyɔyɔtutu yoosuγu kaa wεena waatu. Tu yoosi ké usu ma yɔyɔtuyu tɔ. Tacaa lɔɔ má ma yɔyɔtəna mpu.

lɔɔ kuyɔyɔtutu teləsəlaa pɔɔtɔnnaa tɔɔ kuluyu

13 Μρύγύ Tacaa heela-m si: ² Yulu nyá, heeli lseyeli nyéma mpa pa nyənəyi pa təyi lɔɔ kuyɔyɔtutu teləsəlaa tɔyɔ ma tɔm. Pa maγamaya pa nyəntu ke pa kraaləyi. ³ lɔɔ kuyɔyɔtutu teləsəlaa kumεleməη wei i təηəyi i ləmaγasεε na u naaki pulu

tɔ, i tɔm we waiyo ké. ⁴ Hai, lseyeli nyéma lɔɔ kuyɔyɔtutu teləsəlaa we teitei ké usu taale hasi ke ncaa taa. ⁵ Pa ta polo na pá tayanu lcatε koluηa pɔyɔlεε. Pəyele pa ta ηma koluηa na pá cɔɔna lseyeli nyéma lcatε si, pu kenti-weye Tacaa pááná yoou kuyaku wule. ⁶ Pa toosee we kpetε ké, na pa nalaa kuyɔyɔtutu ke kaloolaya. Pa yɔyɔtəyi si Tacaa yɔyɔtəna. Pəyele ílé i ta tili-we. llena pá tuyi pa taa si, ílé i ka la usu pa yɔyɔtuyu tɔ pəcɔ kpetε. ⁷ Pa toosee we kpetε ké, na pa nalaa kuyɔyɔtutu ke kaloolaya. Pa yɔyɔtəyi si, Tacaa yɔyɔtəna. Pəcɔ ma ta yɔyɔti. ⁸ Pə tɔɔ ké Tacaa lɔɔ má ma yɔyɔtəyi si: Í yasa tɔm kra i nyəntu, í kraala kuloolutu. Maa mu-mε na pááná.

⁹ Maa tú niη ke lɔɔ kuyɔyɔtutu teləsəlaa mpa mε í wena toosee kra i nyəna na í naaki kaloolaya tɔm tɔ. Í kaa wεe ma yəlaa kpekəle tɔɔ. Pa kaa ηmaa mə həla ke lseyeli nyéma nyəna tɔɔ. Pəyele í kaa suu lseyeli tetu taa. Tənaya í ká nyəna si mayale Tacaa lɔɔ. ¹⁰ Í tolisiyi ma yəlaa ké. llena í heeliyi yəlaa si pa hεεsaa si pə cayan-wε. Pəyele pəle pə fei. Ma yəlaa ηmaakəna koluηa na mu huləsəyi-ke. ¹¹ Heeli koluηa huləsəlaa mpe si, heelim teu anaam nɔyɔli i ká nu. Koluηa ka hoti na teu tɔmpεε nyəki-mε. ¹² Waatu wei koluηa ká ti, llena pá pɔɔsi-mε si, hulusuγu mpi í ka huləsə-ke tɔ pə waasa we? ¹³ Pə tɔɔ ké Tacaa lɔɔ má ma yɔyɔtəyi si: Maa kɔna teu heelim na pááná. Teu anaam ka nu, na tɔmpεε hoti na a wakəli pə təna. ¹⁴ Maa yɔki koluηa ηka í huləsə mpu tɔ. Kaa ti atε, na pá yele kite. llena mə tɔm tε ka ncaa taa. ¹⁵ Maa mu pááná na koluηa na ka huləsəlaa ké. Haləna má tala ma tənaya. Hal maa heeli-mε si, koluηa na ka huləsəlaa pa fei tɔɔ. ¹⁶ lseyeli lɔɔ kuyɔyɔtutu teləsəlaa fei tɔɔ. Mə kraalayana nti í naaki Yosalem tɔɔ tɔ, na í tɔη si hεεsuγu wεε. Pəyele kule ku fei. Tacaa lɔɔ má ma yɔyɔtəna mpu.

Topotopo nyéma tɔɔ kuluyu

¹⁷ Μρύγύ Tacaa heela-m si: Kεesəna lseyeli alaa tɔɔ. Pa kraaləyi pa luyu nyəntu ké. Kraali-we si mpusi kɔη. ¹⁸ Yulu nyá, heeli-we si Tacaa lɔɔ yɔyɔtəyi si mpusi we alaa mpa mε í nyaləyi saalası na í tuyi yəlaa təna niη taa tɔ mə tɔɔ ké. Na í nyaləyi tekentεnaa ke yəlaa təna tɔyɔ. Í huu si í kpiliki ma yəlaa ke mə niη taa, na mε mu lu təcuhη. ¹⁹ Í kuyi ma nyuγu ke ma yəlaa cɔkɔyɔ. Tɔyɔnaya pee ηkute na mutu hɔyɔlaya nyuγu tɔɔ ké í laki mpu. Tənaya í kuyuna yəlaa mpa pə ta muna pá si tɔ. llena í yeki mpa pə ta muna pá wεena weesuγu tɔ. Í tusəyi ma yəlaa na pεle pá nuuki kaloolaya tɔm. ²⁰ Pə tɔɔ ké Tacaa lɔɔ má ma yɔyɔtəyi si: Maa tu mə saalası nsi i hɔkəyəna lɛlaa tɔyɔ niη. Maa lεeki-səyi mə kiη na má cəli. Maa waasi mpa í kpawa tɔ. ²¹ Maa lεeki mə tekentεnaa na má waasi ma yəlaa ke mə niη taa. Í taa tasa wεεu usu katɔsi. llena í nyi si mayale Tacaa. ²² Mpi tɔ, í wakəlyi siyisilaa lanja na mə kaloolası, pəcɔ pə taya ma. Pəyele í sɔɔsəyi asayaa ke tɔη. li sanj si pεle pá layası na pá wεena weesuγu. ²³ Í kaa tasa mə toosee kra i nyəna ke toosuγu. Mpu tɔ, í kaa tasa natəlyi nau. Maa ya ma

yəlaa ke mə niŋ taa. Waatu inəxi í ká cəkəna si maɣale Tacaa.

Tacaa u caaku tuŋ laau

14 M̀p̀ỳỳ Lsekiyeele tasaa si: Kuyaku nakuli lseyeli sɔsaa napəl pa kɔma ma kiŋ na pá caya. ² Llena Tacaa tɔ-m si: ³ Yulu nyá, yəlaa pane pa tɔka pa tuŋ tɔm ke pa lotu taa ké. Pa su mpi pə susa-weyɛ kawalaya taa tɔɔ pa kiŋ. Ma kaa ye le na pá pɔɔsi-m natəl. ⁴ Maa teləs-wɛ si, ye lseyeli tu wei i tɔka i tuŋ tɔm ke i lotu taa. Ye i su i kiŋ ke mpi pu sus-i kawalaya taa tɔ. Llena puntu kɔɔ si i yɔɔtəyənə lɔɔ kuyɔɔtutu teləsəlu. Maɣa Tacaa, maa cɔna puntu ke i lotu taa tuŋ tuutuuma tɔm tɔɔ. ⁵ Llena ma kucɔɔtɔ nti tə pəsɪ lseyeli nyəma laŋa. Mpi tɔ, pa sɔɔla asilima tuŋ ké na pá lɔ-m. ⁶ Pə tɔ ké pə wɛɛ si, ma heeli lseyeli nyəma si, Tacaa lɔɔ yɔɔtɔa si, pá lɔ tuŋ na pá məli. Pa há pá acaalətu tənaya siyile.

⁷ Pə taya pulu, lseyeli nyəma tənə na pé kpeŋna cayalaa. Ye wei í hatələnə-m na í tɔka tuŋ tɔm ke i lotu taa. Ye i su mpi pu tusi-i kawalaya taa tɔɔ i kiŋ. Llena puntu kɔɔ lɔɔ kuyɔɔtutu teləsəlu kiŋ si i pɔɔsəyɪ-m tɔm natəl. Llena maɣa Tacaa, ma maɣamaya maa cɔna-l. ⁸ Maa kuli puntu tɔɔ. I tɔm ka pəsɪ yəlaa ke itu-ule, na ma kpiisi-i ma yəlaa taa. Llena pá nyi si maɣale Tacaa.

⁹ Ye lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu nɔɔɔlu i tusa i ti, na í yɔɔtɔ tɔm natəl. Maɣa Tacaa má tusənə puntu. Maa tu-i niŋ na má kpiisi-i ma yəlaa lseyeli nyəma taa.

¹⁰ Lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu inɪ, na wei i kɔma-i pɔɔsuyɔ tɔ pa tənə pa wakələnə, na pa naale pa nyɔɔŋ taa ké pu tɛ. ¹¹ Llena lseyeli nyəma kaa tasa tooluyɔ na pá hatələnə-m. Pəcɔ pa kaa pilisi pa ti, na pa kawalaya tənə. Paa pəsɪ ma yəlaa na maa pəsɪ pa lɔɔ. Tacaa lɔɔ má ma yɔɔtəyənə mpu.

Pulupu kaa sənɪ lɔɔ huule

¹² M̀p̀ỳỳ Lsekiyeele tasaa si Tacaa heela-m si: ¹³ Yulu nyá, ye lɔɔ tetu natəl tə yəlaa ta tɔki ma tɔm ke teu lɛna pá pəntənə-m. Maa tu pa tɔ ké niŋ na ma wakəlɪ pa tɔɔnaya təsule. Maa kɔna-weyɛ nyɔɔɔsi, na má kpiisi tetu yəlaa na tɔla. ¹⁴ Paa Nowee na Taniyeele na Soopu pa tooso paa wenna yəlaa mpe pa heku. Pa maɣamaya pa weesiŋ ke pa tampana tənuyɔ ká waasi. Tacaa lɔɔ má ma yɔɔtəyənə mpu.

¹⁵ Ye ma yelaa na taale wontu isayatu lu, tu kpiisi yəlaa na pá ye le tetu ke kpeɛ. Yəlaa ka wu tə taa ké tənəu ke taale wontu nti tə tɔɔ. ¹⁶ Llena yəlaa tooso inɪ í wɛɛ tetu taa. Maɣa weesuyɔ tu Tacaa, ma tuukina ma ti si pa kaa pəsɪ na pá ya apalupəyaya yaa alupəyaya. Pa nyɔɔŋ tike ke paa ya. Tetu ká pəsɪ wulaya tetu nti tə taa nɔɔɔlu fei tɔ.

¹⁷ Yaa ma yelaa na yoou tii tetu nti tə taa. Paa kpiisi yəlaa na tɔla. ¹⁸ Llena yəlaa tooso inɪ í wɛɛ tə taa. Maɣa weesuyɔ tu Tacaa, ma tuukina ma ti si, pa kaa pəsɪ na pá ya apalupəyaya yaa alupəyaya. Pa nyɔɔŋ tike ke paa ya.

¹⁹ Yaa maa kɔna kutɔŋ ke tetu nti tə taa ma pááná ká huu pa tɔɔ na má tu-weyɛ sɔm na má kpiisi yəlaa na tɔla. ²⁰ Llena Nowee na Taniyeele na Soopu pá wɛɛ pa heku taa. Maɣa weesuyɔ tu Tacaa má tuukina ma ti si pa kaa pəsɪ na pá ya apalupəyaya yaa alupəyaya. Ama pa maɣamaya pa weesiŋ ke paa ya pa tampana tənuyɔ tɔɔ.

²¹ M̀p̀ỳỳ Tacaa lɔɔ yɔɔtɔa si, paa ma kɔna Yosalem yəlaa tɔɔ ké wahalanaa sɔsaa mpe pa liyiti isɪ: Yoou, na nyɔɔɔsi, na taale wontu isayatu, na kusəku si, pá kpiisi yəlaa na tɔla. ²² Paa na mpu, pu kaasi yəlaa mpa paa fiti tɔ. Apalupiya na alupiya ka lu pa taa. Paa tala mə kiŋ, i ká ná pa tɔntɛ na pa kulapəle. Llena pá heesi mə laŋa ke wahalanaa mpa ma yelaa na pá maɣana Yosalem tɔ pa tɔɔ. Na pə tənə mpi i ká kɔna tə taa tɔ pə tɔɔ. ²³ Pu heesi mə laŋa ke waatu wei í ká ná pa tɔntɛ na pa kulapəle tɔ. Llena í ká nyi si pə taya yem tɔɔ ké ma lapa pə tənə mpi ma lapa tə taa tɔ. Tacaa lɔɔ má ma yɔɔtəyənə mpu.

Lesenɪ tuyɔ ŋku pa tu kɔkɔ tɔ

15 M̀p̀ỳỳ Tacaa pɔɔsa-m si: ² Yulu nyá, tuyɔ ŋku pa yaa si lesenɪ tɔ, pepeye ku taasi tɛewa tuŋ leləŋ nyəŋsi? ³ Pa kaa kraya pə təpəyaya na pá saaku pulu. Yaa pá ləsi ku təputiya na pá pusi ka tɔ ké wontu. ⁴ Ama kɔkɔ ke pa wɔki si tənə. Pə kraya si kila na pá sɪna si nɔɔsi tɔ. Pepeye si tasəxi waasuyɔ? ⁵ Anɪ waatu wei su wɛ təcuyɔ tɔ, pa ta lana-səxi pulu. Na saa wei kɔkɔ ka nyaya-si ile, isənayale. Təmle nteye paa lana-si tɔtɔ?

⁶ Pə tɔ ké Tacaa lɔɔ má ma yɔɔtəyɪ si, isɪ pa wɔkuyɔ lesenɪ taasi ke kɔkɔ na pá yeki hɔtuyɔ taa tuŋ leləŋ nyəŋsi tɔ, mpu tɔtɔɔ maa hɔ Yosalem nyəma me mə tike mə ŋkpaŋŋ. ⁷ Maa kuli isəle na má nyənɪ-mɛ. Í huu si í fita kɔkɔ ké. Llena ŋke kaa nyayana-mɛ. Waatu inəxi í ká nyi si, maɣale Tacaa ke saa wei maa kuli mə tɔ tɔ. ⁸ Maa ye le na tetu pəsɪ wulaya nyəntu nti tə taa nɔɔɔlu fei tɔ. Mpi tɔ, í kisa ma tɔm tənuyɔ. Tacaa lɔɔ má ma yɔɔtəyənə mpu.

Yosalem nyəma nəyəsənə pəyaya ŋka pa lɔwa tɔ

16 M̀p̀ỳỳ Lsekiyeele tasaa si, Tacaa heela-m si: ² Yulu nyá, húlí Yosalem ke i acaalətu tɔm. ³ Teləsɪ Yosalem si, maɣa Tacaa lɔɔ ma tɔma si nyá təlule nté Kanaaŋ tetu taa. Tənaya pa lula-ŋ. Nyá caa ke Amolii tu ké, na nyá too ke Hiti tu. ⁴ Pa ta seti nyá cuyute ke nyá luluyɔ kuyaku wule. Anɪ pa ta sɔ-ŋ lum si pá tiiki-ŋ na tɔm na í lu. Pəyele pa ta takɪ-ŋ kɔɔŋ. ⁵ Nyá tɔm ta la nɔɔɔluyɔ pəɔɔtəle. Nɔɔɔlu ta wii-ŋ na í la-ŋ yaasinaa pane pa taa kulum. Ama pa lɔ-ŋ tawa taa ké nyá kuyaku kululuyɔ wule ké. Mpi tɔ, pa taa kraakayana-ŋ ké. ⁶ Ma tɛekayana nyá kiŋ ké na má keesi n luki nyá caləm taa. Llena ma seesi isəle si í wɛɛna weesuyɔ ke í wɛɛna weesuyɔ. Paa caləm waasa nyá tɔ tɔ. ⁷ Llena má ye le na í lulɪ na í huki sɔsɔm təyomyom. N puwaya na í yasəli na í te teu. Nyá həla payalaa ké na nyá nyɔɔsi su. Llena í wɛ kpeɛ

təyələyεli. ⁸ Ma tasa nyá kiŋ ke tɛɛnaυ, lɛna má ná sɪ, n̄ tapa acacaalɛ. lɛna má hɔ ma capa ntompɛle na má kenti nyá tapakpɛtɛ tɔɔ. M̄púyú má sɪwa nɔɔɔ sɪ maɔ laɣana nyá tike. lɛna má na-ŋ tɛ pɛɛli nɔɔɔ na n̄ pɛsɪ ma nyəŋ. Tacaɔ lɔɔ má ma yɔɔtɛna mpu.

⁹ M̄púyú ma sɔ-ŋ lum, na má nyaali calɛm mpi pu waasa nyá tɔɔ tɔ. lɛna má sayali-ŋ sɔɔsɔŋ nim.

¹⁰ lɛna má cɛɛ-ŋ wontu nti pa sɔpa tɔ, na tɔnɔyɔ nɔɔhulɔŋ kupan, na kpronkpontu toŋ nyəntu tampala, na puɔyɔ kupanɔku toko sɔɔɔ. ¹¹ M̄púyú ma tu nyá tɔɔ kɛ kacɔka wontu. lɔu kpasɪ ke niŋ taa, na luluyɔ ke nyá luyɔ tɛɛ. ¹² Na nyá muna tɔɔ kacɔka kukuule, na ŋkpanɣapɛlasɪ. Na ntenuyɔ kupanɔku ke nyá nyuɔ taa. ¹³ Nyá kacɔka wontu ntɛ wula, na liyitee nyəɣəluyɔ. Kususuutu ntɛ kpronkpontu toŋ nyəntu wontu, na pɔɔŋ kupan, na nti pa sɔpa tɔ. Nyá tɔɔnɔyɔ ntɛ mulum kupam na tuiŋ nim. Mpu pɛ yelina na n̄ te sɔɔɔm na n̄ muna kawulaya. ¹⁴ lɛna nyá hɛtɛ yaa pi-itimnaa taa kɛ nyá teu mpi pɛ tɔɔ. Mpi tɔ, n ka tu tewayɔ tɛkpara ke kacɔka ŋka má lapa-ŋ tɔ ka tɔɔ. Maɣa Tacaɔ lɔɔ má yɔɔtɛna mpu.

Yosalem wε isu apalaa tɛna alu

¹⁵ M̄púyú Tacaɔ tasaa sɪ: Ama Yosalem n hɔma nyá tu na nyá teu, na nyá hɛtɛ yaau. N pɛsa apalaa tɛna alu. N ha nyá tɛɣi tɛɛlaa tɛna. ¹⁶ N lɛsa nyá wontu nti tɛ cɔlɛta teu tɔ. Ntɛɣi n lapɛna kacɔka ke nyá tɛfɛɛnɛnaa, na n̄ la wasanɔkalɛtu ke pɛ tɔɔ. Yaasi unɪ ɪ taka ta lata. Pɛyɛle ɪ kaa tu tasu lapu. ¹⁷ N kraɣa wula na liyitee nyəɣəluyɔ kacɔka wontu nti ma ha-ŋ tɔ, na n̄ lu tuiŋ apalunɔyɔŋ, na n̄ lana wasanɔkalɛtu. ¹⁸ N kraɣa nyá wontu kusɔputu nti ma ha-ŋ tɔ, na n̄ takɪ tuiŋ unɪ. N fɛɛna-ɪ ma nim na ma tulaalu. ¹⁹ Tɔɔɔnɔyɔ na mulum kupam na nim na tuiŋ nim ke ma tɔɔkaɣana-ŋ. M̄pɛɣi n fɛɛnaa isu tulaalu kupan. Tacaɔ lɔɔ má ma yɔɔtɛna mpu. ²⁰ N kraɣa nyá pɛyalaa na nyá pɛɛlaa mpa n ka lula-m tɔ. N ha-wɛyɛ tuiŋ sɪ ɪlɛ ɪ tɔɔɔ. Nyá wasanɔkalɛtu nti tɛ ta tɔɔ kɛɛ? ²¹ N laawa nyá pɛyalaa, na n̄ la-wɛyɛ kɔtaya ŋka kɔkɔ lusa ka tɛna tɔ na tuiŋ hɛtɛ taa. ²² Nyá acaalɛtu na nyá wasanɔkalɛtu nti tɛ taa, n ta tɔɔɔ nyá pɛcaatu waatu. Saa wei n ka wɛ kɛtɛ tɛyələyɛli na n̄ luki nyá calɛm taa tɔ.

²³ M̄púyú Tacaɔ lɔɔ yɔɔtɛna sɪ: Yosalem, nyá tɛma asayɛ tɛna waali, nyá tɔm wɛ waiyo kɛ tɛkpataa. ²⁴ N ŋmawa wasanɔkalɛtu kutuluŋ na tɛfɛɛnɛnaa ke patɛmanaa tɛna taa. ²⁵ Paa mpaau ŋku ku nɔɔɔ ke n ŋmawa nyá tɛfɛɛnɛnaa. N ha nyá tɛɣi tɛɛlaa tɛna. N lulɛsa nyá wasanɔkalɛtu, n wakɛla nyá teu. ²⁶ N lapa wasanɔkalɛtu na ɪcipiti nyəma mpa pa kɛ nyá cɔɔ nyəma alaafəya nyəma tɔ. N kraasa ma pɛáná na nyá nyəsəm tɛma payalɛ. ²⁷ Pɛ tɔɔ kɛ ma kula nyá tɔɔ na toma. Ma pɛma-ŋ tɔɔnɔyɔ. Ma pɛta-ŋ kolontunaa Filiisi nyəma acalɛɛ nna nyá wasanɔkalɛtu tɔm wɛ fɛɛɛ tɔ, pa niŋ taa. ²⁸ N ta nyəɣəsɪ, lɛna nyá na Asilii nyəma ɪ la wasanɔkalɛtu tɔɔ. Paa na mpu nyá kunyuluyɔ ta sɪ. ²⁹ N walɛsa nyá wasanɔkalɛtu ke Papi-ioni nyəma taatɛlaa tɛtu taa. Paa na mpu n ta nyəɣəsɪ-tɪ. ³⁰ M̄púyú Tacaɔ lɔɔ má ma yɔɔtɛna sɪ: Ama

Yosalem nyá n wɛna ɪcantu. N tɔmɔɣa isu wasanɔkalɛtu sɔɔɔ. ³¹ N ŋmaakaya wasanɔkalɛtu kutuluɣu ke paa mpaau ŋku ku nɔɔɔ kɛ. N ŋmaakaya pɛ tɛfɛɛnɛ ke lona tɛna taa kɛ. Pa taa fɛɛɣi-ŋ isu wasanɔkalɛnaa lɛlaa. ³² N wɛɛ kɛ isu alu wasanɔkalɛ wei ɪ kisiyi ɪ paalu na ɪ tɛŋɛɣi apalaa kraɪ nyəma tɔ. ³³ Wasanɔkalɛnaa tɛna wɛna pa kuhau kɛ. Ama nyá mɛlaa kɛ na n̄ haaku nyá tɛŋnaa ke kusɔɔŋ. lɛna pá lukɛna paa timpi na pá kɔŋ nyá kiŋ. ³⁴ Nyá na wasanɔkalɛnaa lɛlaa ɪ tá kaa. Mpi tɔ, nɔɔɔɔ ɪ pɛɛkɛɣi-ŋ. Pɛyɛle nɔɔɔɔ ɪ fɛɛɣi-ŋ pɛ liyitee. Nyá mɛlɛna na n̄ fɛɛɣi apalaa ke tulunɔ.

³⁵ Pɛ tɔɔ tɔ, wasanɔkalɛ, nu Tacaɔ kuyɔɔtɛtu. ³⁶ Tacaɔ lɔɔ yɔɔtɛɣi sɪ: N wakɛla nyá wɛnaυ na n̄ hulɪ nyá tapakpɛtɛ ke nyá tɛŋnaa. Halɛna pɛ kɛŋna nyá acaalɛtu tuiŋ tɛna ke wasanɔkalɛtu taa, na n̄ ha-ɪ nyá piya calɛm. ³⁷ Pɛ tɔɔ tɔ, maa koti nyá tɛŋnaa mpa nyá na-wɛ ɪ nukaya lɛɛŋ tɔɔ. Pɛ kraɣau pa tɛna mpa n sɔɔɔlaa tɔ, na mpa nyá taa kraana tɔ. Maa kɛyɛli-wɛ na paa timpi. Paa kulɪ nyá tɔɔ, na má yeɛ na pá ná nyá tapakpɛtɛ tɛna. ³⁸ Maa huuna-ŋ isu pa huukuyɔna alaa wasanɔkalɛnaa, na mpa pa kuyɪ yɛlaa tɔ. lɛsɛɛɛmɛ ká kra-m na má mú pɛáná na má lɛsɪ nyá weesuyɔ. ³⁹ Maa tu-ŋ pa niŋ taa, na pá yɔki nyá wasanɔkalɛtu kutuluɣu. Paa wakɛli nyá tɛfɛɛnɛnaa, na pá kuu nyá wontu na pá kraɣa nyá kacɔka nyəntu. lɛna pɛ yeɛ-ŋ kɛtɛ tɛyələyɛli. ⁴⁰ Paa yeɛ na samaa kulɪ nyá tɔɔ. Paa yaya-ŋ pɛɛ, na pá sɔ-ŋ ŋmantaasɪ. ⁴¹ Paa nyayasi nyá tɛɛsɪ ke kɔkɔ, na pá huuna-ŋ alaa tuutuuma ɪsentaa. Maa sɪ nyá wasanɔkalɛtu ke tɛnaya. lɛ n kaa tasa nɔɔɔɔyɔ fɛɛɣu. ⁴² Maa lana-ŋ na pɛáná kɛ, halɛna á hɛɛ. lɛna má lɛsɪ nyá lɛsɛɛmɛ ke nyá tɔɔ. Na nyá pɛáná tɛ, a kaa tasa huuu. ⁴³ Mpi tɔ, n̄ ta tɔɔɔ nyá pɛcaatu waatu tɔm. N kraasa ma pɛáná na yaasinaa mɛ pa tɛna. Maa mɛŋna nyá tɔn-tɛ ɪsayalɛ tɛnaya nyá nyuyɔ taa. lɛ n kaa tasa nyá kawalaya na nyá acaalɛtu ntɛɣi lapu. Tacaɔ lɔɔ má ma yɔɔtɛna mpu.

Yosalem wakɛluyɔ kɛla acalɛɛ lɛna

⁴⁴ M̄púyú Tacaɔ tasaa sɪ: Atuwa tukilaa ká tukina Yosalem ke ituule sɪ, toto wɛ ɪsɛna tɔ, n̄púyú pɛɛɔ kraɔɣi. ⁴⁵ Yosalem n kɛ nyá too pɛɛɔ kɛ tɛkɛm. Nyá too unɪ ɪ kisina ɪ paalu na ɪ piya. l wɛ teitei tɔɔɔɔ isu nyá kɔɔnnaa mpa pa kisa pa paalaa na pa piya tɔ. Pa too ka kɛ Hiti tu kɛ, pa caa ke Amolii tu. ⁴⁶ Nyá kɔɔɔ wei ɪ wɛ ilim nɔɔɔŋ tɔɔ tɔɔɔɔ Samalii na ɪ pɛɛlaa. Nyá neu wei ɪ wɛ ilim mpɛtɛŋ tɔɔ tɔɔɔɔ Sɔtɔm na ɪ pɛɛlaa. ⁴⁷ Pɛ taya pɛɔ tike ke n kɛna pɛɛ pa tɔn-tɛ na pa acaalɛtu tɛma. Halɪ n̄ wakɛla nyá tɔn-tɛ taa na pá kɛɪ-wɛ. ⁴⁸ Tacaɔ lɔɔ má maɣa weesuyɔ tu kɛ. Yosalem nyá neu Sɔtɔm na ɪ pɛɛlaa pa ta la mpi Yosalem nyana nyá nyəma ɪ lapa tɔ. ⁴⁹ Nyá neu Sɔtɔm kawalaya ntɛ sɪ, ɪ ka wɛ kalampaani kɛ, na ɪ wɛnaυ tɔɔwa. l na ɪ pɛɛlaa paa nɛɣəsɛɣi pulu. Ama ɪ taa waasɛɣi wahala tu yaa kunyɔntu. ⁵⁰ Pa hɔma pa tu na pá lá acaalɛtu na má ná, lɛna má kpiisi-wɛ. ⁵¹ Yosalem, Samalii ta la nyá ɪsayatu hɔɔɔluyɔ. Nyá acaalɛtu kɛla payalɛ ke ɪ nyəntu. Acaalɛtu tɛna nti n lapa tɔ, tɛ tɔɔ kɛ Sɔtɔm na

Samalii pa pæsa kupama. ⁵² Nyá wei nyá n kukaya nyá kɔɔ na nyá neu pa tɔm tɔ, isayatu ntɛyi nyá pæsəna nyá tɛyi acaaluɔu na pá kəli pele. Isayatu nti tɛ fɛele kɔmna ntɛye nyá tɔɔ. Mpu pə yekina na pele pá kəli-ŋ siyisuyu. Pə wɛe ké si pə liyiti-ŋ na n tɔɔ fɛele. Mpi tɔ, má huləna si pele pa tewa. ⁵³ Maa tayani pa acalɛe. Paa Sɔtɔm na i cɔlɔ acalisi. Paa Samalii na i cɔlɔ nyəŋsi. Halɔ maa tayani-ŋ tɔtɔ isuu pele. ⁵⁴ Pii tu-ŋ fɛele lɛna pá kpaasi nyá kɔɔ na i neu pa apalutu. ⁵⁵ Nyá kɔɔ Sɔtɔm na i pɛelaa paa məli isuu pa wule taa. Nyá neu Samalii na ílɛ i pɛelaa paa məli isuu pa wule taa. Nyaya Yosalem nyana nyá piya í ká məli isuu mə wule taa. ⁵⁶ Nyá neu Sɔtɔm tɔm ka wenna nyá kɔɔ taa ké tam ke nyá kalampaani waatu. ⁵⁷ lɛna pəcɔ pá kuliyi nyá isayatu tɔɔ. Nyaya pə talaa si tɔm acalɛe na pə cɔlɔ nyəna pá wɔŋi-ŋ. Filiisi nyəna náa tuu-ŋ na pá footiyi-ŋ paa hɔɔɔɔɔ ŋku. ⁵⁸ Nyá kawalaya na nyá acaalətu məla nyá nyuyu taa kɛle. Tacaa má ma yɔɔtəna mpu.

⁵⁹ Mprúyú Tacaa lɔɔ yɔɔtəna si: Maa lá-ŋ ké isuu n nyənyuyu yem ke tuunau, na n yɔki kɔɔ pɛeluyu tɔ. ⁶⁰ Ama maa tɔɔ kɔɔ ŋka má na-ŋ tɛ pɛela nyá pɛelutu waatu tɔ. Ma na-ŋ tu pɛeli tam tɔ nyəŋka. ⁶¹ N ká tɔɔ nyá tɔntɛ tɔm na fɛele kpa-ŋ, saa wei nyá kɔɔnaa na nyá newaa paa kɔɔ nyá kiŋ tɔ. Maa ha-ŋ-wei na pá pəsi nyá pɛelaa. lɛ pə taya kɔɔ pɛeluyu tɔɔ. ⁶² Ma na-ŋ tu pɛeli kɔɔ. Waatu unəyi n ká nyl si mayale Tacaa. ⁶³ N ká tɔɔ tete, na n ká nyuyu na fɛele. Pii liyiti-ŋ ké, n kaa kuli kɔɔ ke saa wei maa husi nyá isayatu təna tɔ. Tacaa lɔɔ má ma yɔɔtəna mpu.

Hekəle na lɛsɛŋ tuyu pa tɔm

17 Mprúyú Tacaa tasa lsekiyeele maya heeluyu si: ² Yulu nyá, sɛe lseyeli nyəma ke lɔɔ. ³ Heeli-we si maya Tacaa lɔɔ ma yɔɔtəna si, hekəle sɔɔ kɔɔɔlɔ i wenna ntɛ. l keŋ tɔɔwa na i huntu suwa na tɛ tayalaa, na tɛ cɔlɔtaa. Mprúyú i kulaa na í polo Lipaŋ tetu taa. lɛna í kɔ tuyu sɔɔɔɔ nakuli ku nyuyu taa. ⁴ Akpaale nte tɛ kəla kuluyu tɔɔ i setaa. Mprúyú i pona taatəle tetu natəli tɛ taa. lɛna í su yampayətəlaa icatɛ taa. ⁵ Pə waali ké i caa lseyeli tetu taa tuyu nakuli ku piliŋa. lɛna í pona na í sɔ taale nte pa lukaa tɔ tɛ taa ké lum kɔɔ. lɛ tuyu ŋku ku sɔɔla lum tɔ. ⁶ Mprúyú piliŋa ŋke ka tɛewa na ká pəsi tuyu ŋku pa yaa si lɛsɛŋ tɔ. lɛna ku məeli, lɛ ku ta kuli. Na ku wena hetu. Ntəna ku piliŋasi ha si isɛ na hekəle tɔɔ, na ku lila ke i tɛ. Na ku heləsəyi piliŋasi kufasi ke tam. ⁷ Hekəle sɔɔ kɔɔɔlɔ lɛ i ka wɛe tɔtɔ, i keŋ tayalaa ké na i huntu suwa teu. lɛna tuyu ŋku ku lila na ku piliŋasi kɛsəna hekəle un i tɔɔ si i pəli-kuyu lum. ⁸ Tetu kupantu taa ké pa tuu-kuyu lum sɔɔɔɔm kiŋ. Pa tuu-kuyu si ku piliŋasi í su teu, na kú luli na kú pəsi tuyu ŋku pa yaa si, lɛsɛŋ tɔ ku kupaŋku.

⁹ Mprúyú Tacaa lɔɔ si: Pɔɔsi-we si, tuyu ŋku ku la ntɛ? Kancaalaya hekəle kaa kpesi-ku na ku lila na í kooli ku pee, na kuna ku hatu təna pə wuli. Pə kaa wɛe si pá lana toma ke sɔɔɔm. Yaa yəlaa tuutuuma í wɛe na pəcɔ pá kpesi-ku na ku lila. ¹⁰ Pa sɔ-ku yaa, lɛ ku la

ntɛ? Ye ilim təlulle heelim*fa* mapa-ku, ku kaa wuli timpi taa ku nyo mpu tɔ? † hanaya tɔɔ. Pə laki na tuiŋ na nyutu wuləyi.

Tɔm nti tɛ huwɛ kilisuyu

¹¹ Mprúyú Tacaa tɔma-m si: ¹² Pɔɔsi tɔɔ kullaa tɛyaya nyəma mpe si: Í ta cəkəna tɔm nti? Heeli-wɛye isəna Papiloni wulau kɔma Yosalem, na í kuu pa wulau na i waali nyəma, na í pona i tɛ tɔ. ¹³ lɛna í kpa kawulaya tɛyaya tu kɔɔɔlɔ na í na-i pá pɛeli kɔɔ, na í yele na ílɛ i su kɔɔ na tuunau. Mprúyú i tɛena tetu kupayalaa təna. ¹⁴ Mpu pə tisina Yuta kawulaya tɛfɛ, na ká wu kuluyu. Paa na mpu na pa tɔka pa na-i pa kɔɔ pɛeluyu ke teu. ¹⁵ Mpuɔule wulau kufalu un, i kula wei i kuu tetu yəlaa ke mpu tɔ i tɔɔ. lɛna í tili Icipiti wulau cɔlɔ si, ílɛ í ha-i yoo kpaŋanəŋ na pə yoolaa ke tuutu-uma. Yulu wei i lapa yaasi un tɔ, i ka waa na í fiti kɛle? Timpi i laalaa na í wakəli pa kɔɔ pɛeluyu mpi tɔ, i kaa tuli-ti. ¹⁶ Ntəna Tacaa lɔɔ si: Maya lɔɔ weesuyu tu ké. lɛni puntu un i səpa wulau wei un i tu-i kawulaya ke mpu tɔ i tɛ Papiloni. Mpi tɔ, i yɔka í na wulau un pa tuunau na pa kɔɔ pɛeluyu. ¹⁷ Icipiti wulau kaa pona yoolaa tuutuuma na sɔɔcənaa payale. l kaa waasi-i yoo taa ké waatu wei Papiloni nyəma ká lo hapɛ taka tɔ. lcatɛ kite ke paa lo na pa huli kɔɔ si pa kuyi yəlaa tuutuuma. ¹⁸ Mpi tɔ, i ta nyəni i tuunau ke pulu. l yɔka i kɔɔ pɛeluyu. Pəyele un i ka yɔɔtəna na í su, na í la pə təna. l kaa tasa fituyu.

¹⁹ Pə tɔɔ ké Tacaa lɔɔ má ma suwa si, maya weesuyu tu ké. Tuunau na kɔɔ pɛeluyu mpi i nyəna yem isəntɔ tɔ, ma hətɛ ke i ka lapənaa. Maa məŋna pə tənaya i nyuyu taa. ²⁰ Maa nyəri-i puluyu na má kpa-i ma katɔka taa. Maa pona-i Papiloni na má huuna-i tɔm ke timpi i ta nuuna-m tɔ. ²¹ Paa ku i yoolaa taa selaa təna na layatɛ ké. Pə kaasəyi mpa lɛna pá yasi pɛeyu tetu təna taa. Waatu unəyi paa nyl si maya Tacaa má yɔɔtəna.

Nɔɔsi nsi Tacaa suwa tɔ

²² Mprúyú Tacaa lɔɔ yɔɔtəna si: Maa caa tuyu sɔɔɔɔ nyuyu taa piliŋa kufalaya. Maa pɛli hatoo comcom kɔɔ taa nyəŋka. Maa pona-keye puyu kukuluyu nakuli ku tɔɔ na má sɔ-ke. ²³ lseyeli puyu kukuluyu nakuli ku tɔɔ ké maa sɔ-ke. Kaa pii teu na ká heli piliŋasi na tuyu la sɔɔɔɔ kupanŋku na ku luli pee. lɛna sumasi piitimnaa təna kɔɔ, na sí cakɔ ku isotom taa na sí hɛsəyi. ²⁴ lɛna taale tuiŋ təna nyl si maya Tacaa. Má pəsəyəna tuyu sɔɔɔɔ ke tiika, na má pəsi tiika ke tuyu sɔɔɔɔ. Má yekina na tuyu lum nyəŋku wuli. Maa yeke na kuwuluyu náa wɛena lum. Maya Tacaa, má yɔɔtəna. Maa la ké lɛni ma yɔɔtəna tɔ.

lɔɔ huukəna paa wei isuu i tɔntɛ wɛe tɔ

18 Mprúyú Tacaa pɔɔsa lsekiyeele ma si: ² Pepe tɔɔ ké lseyeli nyəma tukiyi ituule si,

† I LIM TƏLULLE HEELIM: Ilim təlulle heelim. Pə ké heelim toŋ nyəm mpi pə taa na

cece naa sala lesen akaa.

Uena pa piya kela nyeh?

³ Taca lso má ma yoyotona tuunau si, pə fei si pá tasa ituule nteye tukuyu ke lseyeli taa. ⁴ Ma tanna yelaa tana weesin. Paa cece naa nyeh, paa piya nyeh. Wei i lapa isayatu t, inu i ká səna pə səm.

⁵ Ye isu yulu tənəyi tampana, na í laki kupantu na í siyisaa. ⁶ Li tuki laatu tɔɔnaya ke pulasi tɔɔ. Li lunjiyi lseyeli nyəma tunj. Li wakələyi i tɔɔntəle alu. Li kɔtəyənə alu ke i asilima kuyeyen taa. ⁷ Li muyuliyi, u ηmuləyi. I feləyi i kəma. I haaki nyoyotunaa ke tɔɔnaya, na mpa pa we kpela tɔɔ kutakəm. ⁸ Li kəntəyi i liyitee si í hiki kasəyaya yaa kawaaya. Li laki mpi pə ta siyisi t. Ama yelaa naale i lapa tɔm, i tənəyi tampana ke tə taa ké. ⁹ Uena í tənəyi ma kiinj, na í laki ma kutututu na kupantu. Ue inu i siyisina nté. Yulu isu mpu weekəna weesuyu ké. Taca lso má ma yoyotona mpu.

¹⁰ Ye isu pə te yulu pəyaya ké ηmulu na ká kuyi yelaa. Yaa ka lapa yaasinā pane pa taa nɔɔlu. ¹¹ Ka kisa ka caa ikpate ke tənəyi, na ka tuki laatu tɔɔnaya ke pɔɔn taa. Ka wakəla ka tɔɔntəle alu. ¹² Ka muyuliyi wahala nyəma na kunyotunaa, na ká ηmuləyi. Pəcɔ kaa feləyi ka kəma. Ka lunjiyi tunj wei i ké acaalətu ke mpu t. ¹³ Ye yulu isu mpu kəntəyi i liyitee na í pəekəyi kawaaya, yaa kasəyaya. I huuki si i ká weena weesuyu na? Aai, yoo. Ye i lapa acaalətu nti tə tana. Pə wee si i isayatu í məl i nyuyu taa ké na í si.

¹⁴ Ye isu yulu wena pəyalu kele, na í naaki isayatonaa mpa i caa laki t pa tana. Ue i ta tənəyi i ikpate. ¹⁵ I kisa laatu tɔɔnaya tɔɔnə ke pɔɔn tɔɔ. Li lunjiyi lseyeli nyəma acaalətu tunj. Pəyele u wakələyi i tɔɔntəle alu. ¹⁶ Li muyuliyi nɔɔnə, u ηmuləyi. Li muyi kəmle tu puluyu tɔluma. I haaki tɔɔnaya ke nyoyotunaa, na í haaki wontu ke mpa pa we kɔte t. ¹⁷ Li laki isayatu. Li pəekəyi kawaaya yaa kasəyaya. I təkəyi ma kutututu na í tənəyi ma kiinj. Puntu weekəna weesuyu ké, u səki i caa isayatu səm. ¹⁸ I caa muyulina na í ηmulu, na í la isayatu ke i yelaa heku. Inu i ka səna i isayatu səm.

¹⁹ Í pɔɔsəyi si, pepe tɔɔ ké pəyalu u səki cece isayatu səm? Mpi t, ue i tənəyi tampana ké. I lapa kusiyisim na í tuki ma kiinj tana na í laki. Pə wee si í weena weesuyu ké. ²⁰ Yulu wei i lapa isayatu t inu i ka səna. Pəyalu kaa si cece isayatu səm. Pəcɔ cece ná kaa si pəyalu nyəntu səm. Siyisilu tuki i siyisuyu fɔɔt ké. Uena isayau ná tɔɔ i isayatu nyeh.

Kupantu lapu tɔm seyesuyu

²¹ Ye isayau lɔwa i isayatu nti i lapa t. Uena í təkəyi ma kusəsutu na í tənəyi tampana na í laki kusiyisim. I ká weena weesuyu ké, i kaa si. ²² Paa sɔɔ i kawalaya tana tɔɔ ké. I ka weena weesuyu ke isəna i tənəyi tampana t pə tɔɔ. ²³ Mɔɔyú Taca lso si, pə taya isayau səm ke ma sɔɔlaa. Ama si í layasi tntə ké na í weena weesuyu. ²⁴ Ye siyisilu lɔwa i siyisuyu na í la kawalaya. Uena í keena isayau acaalətu, i kaa weena weesuyu tɔɔ. Lso ká sɔɔ i siyisuyu tɔɔ ké. Mpi t, i ha i təyi

kawalaya na kupəntuyu taa ké. Pə tɔɔ ké i ka si.

²⁵ Lseyeli nyəma yoyotəyi si Taca mpaau ta siyisi. Ue ma pɔɔsəyi lseyeli nyəma si, pə taya mpe pa mpaau ta siyisina ma nyəhku ke? ²⁶ Ye siyisilu lɔwa i siyisuyu na í la kawalaya na í si ka səm. Isayatu nti i lapa mpu t tə səm ke i səpa. ²⁷ Ye isayau yela i isayatu nti i lapa t, na í tənəyi tampana na siyisuyu. I ka weena weesuyu. ²⁸ Ye i nawa si i wakəlaa, uena í layasi, i ká weena weesuyu ké, i kaa sí. ²⁹ Lseyeli nyəma tənəyi si Taca mpaau ta siyisi. Ue pə taya mpe pa mpaau ta siyisina ma nyəhku ke? ³⁰ Pə tɔɔ ké Taca lso má ma yoyotaa si ma huuna paa lseyeli tu wei isu i tntə wee t. Mpu t, paa wei í yele i kawalaya ηka i laki t, na í layasi. Pə taa kɔɔ na mə isayatu yele na í le. ³¹ Í lɔ mə kawalaya tənəyi poolunj. Í layasi ləmayasəle kufate na huwee kufana. Pepe tɔɔ ké í ka sɔɔnə səm? ³² Lso Taca si, ma ta sɔɔnə asayaa səm. Pə tɔɔ t, í lɔ mə isayatu na í layasi na í weena weesuyu.

Lseyeli awulumpiya tɔɔ wula

19 Mɔɔyú Taca heela lsekiyeele má si má ma kawəyaya ke lseyeli nyəma awulumpiya tɔɔ si:

² Mə too ka ké tɔɔlaya ηka ka wena ka mpa ke tɔɔnəsi taa tɔɔ.

Tɔɔnəsi kufasi heku ke ka həntaa na ká tɔɔnəsi ka piya.

³ Uena ká faləsi ka piya taa lenka na kele ká pəsi tɔɔlaya ifate nte tə kpələma tə tɔɔnəyi cəluyu, na tɔɔ liki yelaa t.

⁴ Mɔɔyú piitimnaa nu pa yoyotəyi ka tɔm, uena pá kra-keye katɔka taa, na pá tu ka muna taa ké kulaya taka, na pá pona-keye Icipiti tetu taa.

⁵ Tɔɔlaya alunyəhka ηke ka cekənaa si ka tɔɔnəsi kɔte. Uena ká ləsi ka piya taa lenka na ká la-keye tɔɔlaya ifate, kpelikpeka nyəhka.

⁶ Uena ká na lensi pá tənəyi. Ka kpələma ka tɔɔnəyi cəluyu, na ka liki yelaa.

⁷ Mɔɔyú ka yɔka pa acalee, na pa kawulaya tɔɔsi. Tetu taa yelaa í nuwa ka nyusuyu ue pa suu seluyu.

⁸ Uena piitimnaa mpa pa cɔɔnə-we t, pá luna pa tetu hɔɔlən taa na pá pɔɔnəsi ke ka tɔɔ. Pa nyəpa-keye puluyu

na pá kra-keye pa katɔka taa.

⁹ Mɔɔyú pa tu kulaya taka ke ka muna taa. Uena pá susi-keye tɔɔnəsi sɔɔnəsi nakuli ku taa.

Pə waalu ké pa pona-keye Papiiloni wulau. Uena pá təkəyi-keye saləka ke kolunə icate taa. Si pa taa tasa ka nɔɔnə nuu ke lseyeli pulasi taa.

Тууу њку па уаа си лесеу тууу т ку т ку ула

¹⁰ Nyá too ka we ké usu lesen tuu.
Pa so-kuu lum nɔɔ na kú lo
na kú lulu sɔsɔm ke lum katatɔlaya tɔ.
¹¹ Ku piliɔasi ka wena alaafɔya ké
na sí pɛsi kawulaya kpatɛn.
lɛna sí pu na sí tɛɛ tuu tɔ.
Ḿpúyú pa sama-kuu ku piliɔasi payale
na ku kuɔkulumɛn tɔ.
¹² Tɛnaya pɛ kɛsa-ku na páná
na pé pɛti aɛ.
Ilim tɛlule heelim mapa ku pee na á wulu.
lɛna ku piliɔasi kpelikpeka nyɛnsi
nsi sí pɛli na sí wulu
na kɔkɔ nyaga-si.
¹³ Nɔɔɔɔ wulaya tetu taa
timpi lum fei na lukɔtu weɛ tɔɔ pa so-ku.
¹⁴ Ḿpúyú kɔkɔ luna ku taa
na ká nyaga ku piliɔasi na ku pee.
Ku feina piliɔasi alaafɔya nyɛnsi
nsi si ké kawulaya kpatɔyú tɔ.
Kawɔyaga kanɛ ka we ké usu wula.

Tacaa paasɛna lɛyeli nyɛma

20 Lɛyeli nyɛma kuuu pɛnaya naatosompɔɔɔlaya
nyɛnka ɛɔtu kakɛasi nyɛn kuyaku naanuwa
nyɛnku wule, lɛyeli sɔsɔa taa napɛli kɔma. Pa
mayana-m si pa caaki pá nyi lɔɔ luyɔ nyɛntu. ² Ntɛna
Tacaa lɔɔ heeli-m si: ³ Lsekiyeeli pɔɔsi lɛyeli sɔsɔa si,
mayá í kɔma nau na? Ma tuuki si ma ké weesuyɔ tu
ké. Ma kaa yele na í ná-m. Tacaa lɔɔ má ma yɔɔtɛna
mpu.

⁴ Ḿpúyú Tacaa lɔɔ tasa-m heeluyɔ si: Ye n caa n
huuna-weye, n huuna-we, ɛɛ heeli-weye pa caanaa
acaalɛtu tɛma. ⁵ Heeli-we si, mayá Tacaa lɔɔ ma
yɔɔtaɔ si, kuyanku ma lɛsa lɛyeli nyɛma me tɔ ma
kraasa niɔ na má su Yakɔpu tɛyaga luluyɔ nyɛma ke
nɔɔ na ma tuu. Ma hula-meye ma tɛyɔ Icipiti tetu taa.
Ma heela-me na ɛsɛle kuseemle si, mayale má Caa lɔɔ.
⁶ Kuyaku ɔkuyɔ ma kraasa niɔ na má heeli-me na tu-
unau si, maa lɛsi-meye Icipiti tetu taa. Maa pona-
meye tetu nti maa cɔɔwa na tɛ kɛla teu tɔ tɛ taa. Tɛ
taa ké tɔɔnaya na kupantu tɛna tɔɔla yem tɛhɔ.
⁷ Halɛna ma heeli-me si, í lɔɔ acaalɛtu nti í nyɛnɔyɔ na
tɛ hɔɔ-me tɔ. Í taa pilisi má tu na Icipiti tuu. Mayale má
caa lɔɔ.

⁸ Ḿpúyú í kisa-m nunau na í kuli ma tɔɔ. Má taa
nɔɔɔɔ ta lo acaalɛtu nti tɛ hɔɔ-me tɔ. Pɛcɔ́ í ta lo Icipiti
tuu. lɛna maa hiki huweɛ si, maa lana-me na páná
ke Icipiti tetu taa tɛnaya, halɛna a heɛ. ⁹ Paa na mpu
ma hɛɛ tɔɔ ké ma lapa mpu si, pé taa kɔɔ na pé
wakɛli-tɛye piitimnaa mpa pa heku í weɛ tɔ. Pɛcɔ́ mpe
ɛni pa heku ke ma hula-meye ma tu. lɛna má lɛsi-meye
Icipiti tetu taa. ¹⁰ Ḿpúyú ma lɛsa-meye Icipiti tetu taa.
Ma tiika-meye wulaya tetu nti tɛ taa fei cɔyau tɔ. ¹¹ Ma
seyesa-meye ma kiɔɔ. Ma hula-meye ma kutututu nti

pɛ weɛ si, yulu í tɔki na í weɛna weesuyɔ tɔ. ¹² Ma ha-
meye kuyɛɛn kuhɛɛsɛn si, pé húlí si, mayá Tacaa má
siina-me na má mpa. ¹³ Ḿpúyú lɛyeli nyɛma me í
kula ma tɔɔ ké wulaya tetu taa. Í kisa ma kiɔɔ ke
tɛnuyɔ. Í lo ma kutututu nti yulu ka tɛn na í weɛna
weesuyɔ tɔ. Í wakɛli ma kuyaku kuhɛɛsuyɔ tɛnɔnɔnɔ.
Pɛ tɔɔ ké ma huɔwa ma taa si, maa mu-me na páná
tɛsɔyɛsɔyɔ ke wulaya tetu taa tɛna, na ma kpiisi-me.
¹⁴ Paa na mpu ma hɛɛ tɔɔ ké ma lapa mpu. Pɛ taa kɔɔ
na pé wakɛli-tɛye piitimnaa mpa pa taa ma lɛsa-meye
Icipiti tetu taa tɔ. ¹⁵ Wulaya tetu taa tɛnaya ma kraasa
niɔ na má tuu si, ma kaa pona-meye tetu kupantu nti
maa ha-me tɔ tɛ taa. Tetu nti tɛ taa ke tɔɔnaya
kupaɔka na kupantu tɛna tɔɔlaa tɛhɔ. ¹⁶ Mpi tɔ, í lɔɔ
ma kutututu na í kisi ma kiɔɔ ke tɛnuyɔ. Í wakɛli ma
kuyɛɛn kuhɛɛsɛn. Pɛ taya pulu, í nyɔkɛlɛna má tuu
kulalaɔn ké. ¹⁷ Ama ma lapa má pɛtɔɔtɛɛ si, má taa
kpiisi-me. lɛ ma ta wakɛli-meye wulaya tetu taa.

Lɛyeli nyɛma ta yele Tacaa ke kisuyɔ

¹⁸ Ḿpúyú ma heela lɛyeli nyɛma piya ke wulaya tetu
taa si, í taa tɛn má caanaa kiɔɔ. Í taa tɛn pa kutututu,
na í pilisi má tu na pa tuu. ¹⁹ Mayale má lɔɔ Tacaa, í
tɛn má kiɔɔ. Í paasɛna ma kutututu, na í laki-ti. ²⁰ Í
nyɛni ma kuyɛɛn kuhɛɛsɛn ke ma nyɛn. Kuyɛɛn ɛni u
hulɔyɛna má na-me ta heku si, yɛlaa í nyi si, mayale
má lɔɔ Tacaa. ²¹ lɛna mu kuli ma tɔɔ, í ta tɛn má kiɔɔ.
Pɛcɔ́ í ta paasɛna yaa í tɛn má kutututu nti yulu ka
tɛn na í hiki weesuyɔ tɔ. Í wakɛli ma kuyɛɛn
kuhɛɛsɛn. Ntɛna má huɔ ma taa si, maa lana-me na
páná ke wulaya tetu taa ké, halɛna á heɛ. ²² Paa na
mpu ma hɛɛ tɔɔ, ma kra ma tu si, pɛ taa kɔɔ na pé
wakɛli, ma hɛɛ. Pɛ taa wakɛli-tɛye piitimnaa mpa pa
taa maa lɛsa-meye Icipiti tetu taa tɔ. ²³ Ḿpúyú ma tasa
niɔ kraasuyɔ na má tuu wulaya tetu taa si, maa yasɔ-
meye tetuna kra niɛntu yɛlaanaa taa. ²⁴ Mpi tɔ, í
taa laki ma kutututu. Pɛyɛle í lɔɔki ma kiɔɔ. Í wakɛlyɔ
ma kuyɛɛn kuhɛɛsɛn. Í keesa má ɛɛ na má caanaa
tuu kulalaɔn tɔɔ. ²⁵ Ma tuna-meye kutututu nti tɛ fei
teu tɔ. Kiɔɔ ɛni u haaki-meye weesin. ²⁶ lɛna ma yele
na í haaki má kancaalaya piya ke má tuu na pɛ pil-
isiyi-me. Maa tu-meye sɔɔɔntu sɔɔɔntu ké si, í cɛkɛna
si mayale Tacaa.

Tacaa su tɛnaya ke lɛyeli nyɛma laatu

²⁷ Ḿpúyú Tacaa tɔma lsekiyeeli má si: Yulu nyá, heeli
lɛyeli nyɛma si má caanaa wakɛlɛna-m ké. Mpi tɔ, pa
kisa ma nyɛntu ke tɔkuyɔ. ²⁸ Ma tiika-we na má pona-
meye tetu nti maa yɔɔtɛna tuunau si, maa ha-we tɔ tɛ
taa. Pa tala tɛna, lɛna pá ná pulasi kukulasɔ tɛna, na
hɔtu tɛna. lɛna pá feɛnɔyɔ na pá laki kɔtasɔ nsi si
kusɔyɔ ma páná tɔ. Pa wɔpa pa tulaalunaa, na pá li-
isiyi pa sulum. ²⁹ Ntɛna má pɔɔsi-we si: Tɛfeɛnɛle nte
tɛ taa ké í puki mpu? Pɛ kraɔyau waatu ɛni tɔɔ pa ha
lona anɔ si, tɛfeɛnɛlɛna na pá yaaki-yeyɛ ḿpúyú
halɛna sarɔ. ³⁰ Telɛsi lɛyeli nyɛma si, Tacaa lɔɔ má
ma yɔɔtɛyɔ si: Pɛ fei si í pilisi má tu, usu má caanaa.

Yaa í tənəyi mə acaalətu tuŋ na í layasəyi. ³¹ Timpi í pilisiyina mə təyi mə tuŋnaa ke haləna saŋa təyɔle, mə kuɔɔŋ hau taa, na isəna í laki mə piya ke kɔtasu nsi kɔkɔ lusa si təna tɔ. ləna lseyeli nyəma huuki si, maa yelee na í yɔyɔtəna-m? Tacaa lɔ tuuki si: Ma kaa yelee na í yɔyɔtəna-m. ³² Í kaa na mpi í tseləyi tɔ. Mpi tɔ í yɔyɔtəyi si, í caa si, í wɛɛ isu piitim, yaa tetu lentu yəlaa kpeka. Í caa í luŋ tuyu na pəle. ³³ Tacaa lɔ mə ma yɔyɔtəyi si, ma tuuki si maa tɔyɔ mə tɔ kə kawulaya na toŋ sɔɔɔŋ. Maa mu-mɛ na pəáná. ³⁴ Maa ləsi-meyɛ piitimnaa taa. Maa ləsi-meyɛ tetunaa mpa pa taa í ká yawa tɔ. Maa kpeyeli-mɛ na ma toŋ sɔɔɔŋ, na má mu-mɛ na pəáná. ³⁵ ləna ma pona-meyɛ wulaya tetu taa, na í hatələna piitimnaa, na má huuna-mɛ na tə nyənəyi təma. ³⁶ Teitei isu ma huuna mə caanaa ke Icipiti wulaya tetu taa tɔ. Mprúyú maa huuna-mɛ. Tacaa lɔ mə ma yɔyɔtəna mpu. ³⁷ Maa caali-mɛ na í wɛɛ ma kaləku. Í ká tɔki ma na-mɛ tá tɔyɔ pɛeluyɔ. ³⁸ Maa ləsi mə taa kə mpa pa kula ma tɔ na pá tá nuuna-m tɔ. Na má ləsi-meyɛ tetunaa mpa pa taa í cayaa tɔ. Ama í kaa məli lseyeli tetu taa. Waatu inəyi í ká cəkəna si mayale Tacaa. ³⁹ Mprúyú Tacaa lɔ yɔyɔtaa si paa lseyeli tu wei í polo na í luŋ u tuŋ. Ama pəle pə waali kə í ká nuuna-m. Í kaa tasa ma hətə wakuluyɔ na mə kuɔɔŋ na mə tuŋ. ⁴⁰ Ma puɔu naŋŋ nyənku sɔɔɔŋku tɔ kə lseyeli nyəma mpa mɛ mə təna u wɛ tetu taa tɔ, í ká la-m təmlɛ. Tənaya maa mu-meyɛ teu. Maa pɛeki mə kuhaaŋ na mə kuhələm kancaalaya kululum, na pə təna mpi í ká ha-m tɔ. ⁴¹ Maa mu-meyɛ teu, isu kɔtaya ŋka ka sɔɔsuŋ wɛ teu tɔ. Waatu inəyi maa ləsi-meyɛ tetunaa mpa pa taa maa yasa-meyɛ piitimnaa hɛku tɔ, na má kpeyeli-mɛ. ləna piitimnaa ná si maya lɔ naŋŋtu. ⁴² Waatu wei inu maa kɔna-meyɛ lseyeli tetu nti maa kraasa niŋ na má tuu si, maa ha-təyi mə caanaa tɔ, tə taa tɔyɔ í ká nyi si, maya Tacaa. ⁴³ Tənaya í ká tɔɔsi mə tɔntɛ na mə lakasi təna nsi í pilisina mə ti tɔ si tɔm. ləna í nyəyəsɩ mə təyi acaalətu təna nti í lapa tɔ tə tɔ. ⁴⁴ Mprúyú Tacaa yɔyɔtaa si: Ma hətə tɔ kə maa la. Ma kaa kɛəsəna mə tɔntɛ isayale na mə lakasi nsi si fɛi teu tɔ. Waatu inəyi lseyeli nyəma ká nyi si, mayale Tacaa.

Tacaa mu pəáná na lseyeli nyəma

21 Mprúyú lɔ tɔma lsekiyeeli má si: ² Yulu nyá, kɛɛsi nyá isɛ na ilim mpətəŋ hɔyɔluɔu tɔ, na í yɔyɔtəna-ku. Teləsi ku tawa hɔtuŋ ke lɔ kuɔyɔtutu. ³ Heeli ilim mpətəŋ hɔtuɔu ke Tacaa má ma kuɔyɔtutu. Ma yɔyɔtəyi si maa tu-kuɔu kɔkɔ. Kaa nyaya tuŋ lum nyəŋ təna na kuwuləŋ. Pulupu kaa teesi-kɛ. Kaa nyaya pə tənaya hatoo ilim mpətəŋ kə, haləna pə ntɔyɔŋ. ⁴ Yəlaa təna ká nyi si maya Tacaa. Ma tuna kɔkɔ ŋkɛ, na pulupu kaa teesi-kɛ. ⁵ Ntəna lsekiyeeli má, ma yɔyɔti si: Hai, Tacaa, pa toŋ maya si atuwa ke ma tukiyi. ⁶ Mprúyú Tacaa tɔma-m si: ⁷ Yulu nyá, kɛɛsi nyá isɛ na Yosalem icatɛ tɔ. Yɔyɔti tə kɔtaya təlatənnaa tɔ kə isayatu. Yɔyɔti mpi pu mayana lseyeli tetu tɔ. ⁸ Heeli

lseyeli nyəma si, maa kuli pa tɔ. Maa kpeɛ ma layatɛ ke tə suyute taa na má kú pa təna. Paa asayaa paa kupama. ⁹ Kupama na asayaa pa kpiisuyɔ tɔ kə maa kpeɛ ma layatɛ ke tə suyute taa. Maa kú yəlaa tənaya pə krayau ilim mpətəŋ na pə ntɔyɔŋ tɔ tɔ. ¹⁰ Yəlaa təna ká nyi si, maya Tacaa, ma kpeɛ ma layatɛ ke tə suyute taa. Tə kaa tasa məluɔu. ¹¹ Yulu nyá, nyá lanle í wakəlɩ sɔɔm. Wii pa təna pa isentaa. ¹² Ye pa pɔɔsa-ŋ si: Pepe tɔ kə n mələyi? lɛ í cɔ si, ma nuwa tɔm isayatu kə. Tu la na yəlaa lanə wakəlɩ. Paa susi ŋkpalasi ke yem, na pa apalutu hoo. Pa tuna ká maku təma. Nti tə taləna ntɔ. Tacaa lɔ mə ma yɔyɔtəna mpu.

Layatɛ ka tɔyɔ lseyeli nyəma

¹³ Mprúyú lɔ tɔma lsekiyeeli má si: ¹⁴ Yulu nyá, yɔyɔti si, lɔ má ma yɔyɔtaa si, layatɛ layatɛ. Pa sala-tɛyɛ na pá sotiti-tɛ. ¹⁵ Yəlaa kuɔu tɔ kə pa sala-tɛ. Pa sotita-tɛyɛ si tə teeki kɔkɔ. Tu pəsi na tə yɔkɩ? Ma pəyalu kawulaya kprátuyú footiyi tuŋ tənaya. ¹⁶ Pa sotita-tɛyɛ si pá tɔki-tɛyɛ niŋ taa. Pa sala-tɛ na pá sotiti-tɛ si kulu í tɔki u niŋ taa. ¹⁷ Yulu nyá, ma kapuka na í wii. Mpi tɔ, ma yəlaa tɔ kə pa kpeɛ layatɛ. lseyeli awulumpiya təna tɔ kə pa kpeɛ-tɛ. Paa ku pa tənaya. Pə tɔ tɔ, kpa nyá lanle. ¹⁸ Pə kə mayasuyɔ toŋ nyənku kə. Tacaa má ma yɔyɔtəna mpu. ¹⁹ Yulu nyá, teləsi lɔ kuɔyɔtutu na í ma niŋ taa. Layatɛ í ma tɔm naale, na tɔm tooso. Layatɛ nte tə kuɔi katatəlaya tɔ nté tə tənəyənə-wɛ. ²⁰ Tə yɔkəyi yəlaa apalutu kə. Tə yeki na pá seliyi. Tacaa má, ma si layatɛ kukukule ke paa nɔnɔyɔ ŋkayə. Tə ŋmələsəyi na tə sɔkɩ puwa si tə kú. ²¹ Layatɛ lɔŋ nyəntɛ u lo nwaan na mpəle. Tə kɛɛsi tə nɔyɔ na hɔyɔləŋ təna taa. ²² Tacaa má, maa ma niŋ taa tɔtɔ. Maa yelee na ma pəáná huu. Maya Tacaa, ma yɔyɔtəna mpu.

Kolontunaa tiuu ke Yosalem tɔ

²³ Mprúyú lɔ tɔma lsekiyeeli má si: ²⁴ Yulu nyá, hɛɛ mpaan naale wei Papiloni wulau ká təŋ na í kɔnna u layatɛ tɔ. Mpaan inu u naale u luna tetu kulumtu taa kə. Tu kuyusum na pé húlí-u timpi paa mpaau ŋku ku puki tɔ. ²⁵ Hɛɛ mpaau ŋku Papiloni yoolaa ká təŋ na pá tala Amoni nyəma icatɛ Lapaa tɔ. Na ŋku paa təŋ na pá tala Yuta kolunə icatɛ Yosalem taa tɔ. ²⁶ Papiloni wulau takɩ mpətɛɛ taa, ləna í səŋ na í mayasi pile. l

ká ciyiti nyéma kutótóna. I ká pɔɔsi tuɔ kulalaan, na í wiili pulupu hɔɔle taa. ²⁷ I maɔasaa lɛna nyəmle kra Yosalem. Ḿpúyú tã hota i niɔ ntɔɔɔɔ taa. I ha nɔɔɔ si, pá suu icate taa na yoou kakiisasí. Pa suu yoou wontu ke nɔɔɔsi, na pá lo harɛɛ taka ke koloosi kila na pá hɛɛ lɔɔɔ. ²⁸ Yosalem nyéma me í huuki si, pile maɔasuuu mpi pã kaa kra-me. Mpi tɔ, paa tɛma-meɔe nɔɔsi suu. Iɛ Papiloni wulau ná hulɔɔɔ-meɔe mã tãpãntãle. I hulɔɔɔ-me si i ká kuu-me na í tɛena. ²⁹ Pã tɔ kã Tacaa lɔɔ yɔɔɔtɔɔ si, í tɔɔsɔɔ-m mã kawalaya tɔ. Pãcɔ́ í kuliyi mã isayatu tɔ, na í hulɔɔɔ mã kupãntɔɔ ke mã lakasi tãna taa tɔ. Í ta yele si í sɔɔ mã isayatu tɔ tɔ, kolontunaa ká kuu-me.

³⁰ Ama pã kaasuuu lɛɔɔɔ wulau nyá tɔ, nyá kã waali lulu sɔɔ kã. Waatu kɔɔ wei i taa nyá tɔntɛ isayale ká su tãnaya tɔ. ³¹ Nti maya Tacaa lɔɔ ma hulɔɔɔ tɔɔɔ si, pu pɛ-ɔ mpi pã hulɔɔɔ si, n kã awulumpu tɔ. Paa kɔɔɔ nyá ntenuu. Paa kusi mpa pa pasa pa ti tɔ pa nyɔɔɔ. Iɛna pá tisi mpa pa hɔɔ pa ti tɔ. ³² Maa pãsi Yosalem icate ke ncaale taa ncaale. Paa yɔɔɔ icate tãna tãmuɔumuuu. Ama pã kaa la mpu na wei i niɔ taa pa tu-te tɔ, i ta kɔnta kã.

Amoni nyéma yoonau

³³ Ḿpúyú Tacaa tɔma lsekiyeele má si: Telãsi Amoni nyéma ke tɔm isayatu nti lɔɔ Tacaa, má, ma yɔɔɔ pa yaasi wei i tuuki lɛɔɔɔ nyéma tɔ i tɔ tɔ. Heeli-we si: Layate wɛɛ, na tã sɔɔɔ puwa si tã ku-me. Pa sotita-te si, tã teeki kɔɔ na tã kú katatãlaya. ³⁴ Waatu wei mã tãɔa toosee kukpɛɛ, na kutelãsɛtu pɔɔɔ nyantu tɔ. Layate sɔɔɔ puwa si, tã seti waali lula na isayalataa pa nyɔɔɔ. Pɔɔɔ fɛi leleɔ, mã tɔntɛ isayale tãnaya waatu tapãna ntɔ. ³⁵ Í mãlãna mã layalɛ ke a suɔɔ taa. Maa huuna-meɔe tetu nti tã taa pã ɔma-me tɔ. ³⁶ Maa mu-me na pãánã sɔɔɔna. Maa woso-yɛɛ mã tɔ isu kɔɔ. Maa tu-meɔe asayaa mpa pa nyéma wakɔɔ tɔ pa niɔ taa. ³⁷ Mã calɛm ká kpe tetu taa. Kɔɔ ka nyaga-me na pá sɔɔ mã tɔ. Mpi tɔ, maya Tacaa lɔɔ, má yɔɔtãna.

Yosalem nyéma acaalɛtu tãma

22 Ḿpúyú Tacaa tɔma-m si: ² Yulu nyá, tãɔani nyá ti na í huuna Yosalem icate nte tã taa yulukulaa suwa tɔ. Taa nyá, la na pá nyi pa acaalɛtu lakasi. ³ Telãsi-we si, mã kuɔuna icate yãlaa. Mã tãɔanãɔna yãlaa wakɔɔɔ waatu. Í luki tuɔ kulalaan na í pilisiyi mã ti. ⁴ Í ku yãlaa na í pilisi mã ti na tuɔ. Iɛ mã tɔm ka si. Mpu pã yelina na mã kuyɛɛɔ pasa na mã puu tɛ. Pã tɔ kã ma yãlaa na piitimnaa tuuki-me. Tetu tãna wonyi-meɔe. ⁵ Mã cɔɔ nyéma na hatãlaya nyéma ka won-meɔe. Mpi pã tɔ í pilisa mã ti na mã tãtãlatãtu sɔɔsɔɔ tɔ.

⁶ Lɛɔɔɔ awulumpiya lakãna pa tɔɔ na pá kuɔi yãlaa ke icate taa. ⁷ Yãlaa footiyi pa caanaa na pa toonaa ke tetu taa. Pa muɔuliyi muulaa na pá tɔki suluwaa na leelaa lɛ. ⁸ Pa nyãnyã yem kã ma kɔtãɔa tãlatãna. Pa wakãɔɔi ma kuyɛɛɔ kuhɛɛsãɔ. ⁹ Icate taa yãlaa me

í ha mã tãɔi caɔanau taa. Í kuɔi tãma na í tɔki kulalaam tɔɔɔnãsi ke pulasi taa. Í ha mã tãɔi asilima tãma taa. ¹⁰ Lɛlaa suukãna pa caanaa alaa. Pa kpiki alaa lɛmpa ke pa isɔtu nau waatu. ¹¹ Lɛlaa ná laki wasãɔkalãtu na pa tɔɔntãlãnaa alaa. Iɛna lɛlaa náã kekitiyi pa saalãnaa, yaa pa na mpa pa kaa caanaa tike yaa toonaa tike tɔ. ¹² Tetu taa yãlaa tisiyi na pa fɛlɔɔ-we na pa kuɔi lɛlaa. Í kãntãɔi mã liyitee na í tãɔa si pá fɛl-me na pá tãni kasãɔyã sɔɔɔɔɔka. Í lɛkãɔi mã tɔɔntãlãnaa na musuɔ na í sɔɔki mã caa lɔɔ tɔ.

¹³ Maa kusi katãɔa na Yosalem nyéma me mã tɔ. Mpi tɔ, í pɛkãɔi kasãɔyã asilima nyãɔka na í laki yulukule. ¹⁴ Kuyaku ɔku maa kul mã tɔ tɔ, í ka wɛna apalutu na toma na í sãɔ? Maa la nti ma yɔɔtã tɔ. ¹⁵ Maa yasi-meɔe tetunaa mpa í ta nyi tɔ pa piitimnaa taa. Mã asilima tãma ka su tãnaya. ¹⁶ Í ka wakãli mã ti na mã isayatu ke piitimnaa lɛlaa isentaa. Iɛna í cãkãna si maya Tacaa.

¹⁷ Ḿpúyú Tacaa tɔma-m si: ¹⁸ Yulu nyá, lɛɔɔɔ nyéma pãsa kã isu nyãɔtu nti pa ta tãɔani tɔ. Isu liyitee nyãɔtu, na kuseɛmtu, na kuhulumtu, na nyãɔluyɔ maɔamaɔa, na sãlãpa nyãɔku ɔku pa su kuluku taa si, pa tãɔanãɔ tɔ. ¹⁹ Pã tɔ kã Tacaa má ma lɔɔ yɔɔtãɔi si: Mã tãna í we kã isu nyãɔluyɔ ɔku pa ta tãɔani tɔ. Ma kɛɔɔliyi-meɔe Yosalem taa. ²⁰ Teitei isu pa kɛɔɔluyɔ nyãɔtu waani waani ke tãntãmlɛ ke kuluku taa, na pá huɔuti kɔkɔ na tã hoo tɔ. Ḿpúyú maa kɛɔɔli-meɔe ma pãánã sɔɔɔna taa na í hoo. ²¹ Maa kɛɔɔli-meɔe tãntãmlɛ ke. Maa woso mã tɔ kã ma pãánã sɔɔɔna kɔkɔ, na í hoo Yosalem taa. ²² Isu liyitee nyãɔtu hookuyɔ kuluku kɔkɔ taa tɔ. Ḿpúyú í ka hoo icate taa. Waatu unãɔi í ka nyi si, maya Tacaa má muna pãánã.

²³ Ḿpúyú ma tasaa si Tacaa tɔma-m si: ²⁴ Yulu nyá, heeli Yosalem nyéma si, mã icate we kã isu tetu nti tɛu ta nu tɔ. Iɛ maa mu-ti na pãánã, na tã wuli tãkɔɔɔɔɔɔ isu tetu nti tã laɔa lum tɔ. ²⁵ Teitei isu tɔɔɔlasi nyusuuu si tɔɔnãsi waali tɔ. Ḿpúyú mã nyuuu nyéma kuɔi lɛlaa, na pá pãsãɔi alaa paɔale ke leelaa, na pá kuuki liyitee na wɛnau. ²⁶ Mã kɔtãlaa ná yɔka ma kiɔɔ. Pa wakãɔɔi ma kɔtãɔa tãlatãnaa. Paa faɔasãɔi mpi pã we tãnãɔɔ na mpi pã kã kra nyãm tɔ. Pãɔe pa ta nyi asilima nyãm na mpi pã ta ke asilima pulu tɔ. Paa paasãɔna ma kuyɛɛɔ kuhɛɛsãɔ. Iɛna pá kuɔi ma nyuuu ke mã hɛku. ²⁷ Mã nyuuu nyéma ná wɛ kã isu taale hasi nsi si cãɔɔɔ si tɔɔnãɔa tɔ. Pa ɔmuusãɔi calɛm, pa tɛɔ yãlaa, pa ɔmulãɔi pa wɛnau. ²⁸ Mã lɔɔ kuɔɔɔtutu telãsãlaa ná wɛ kã isu lum mpi pa taaki kutuluyɔ tɔ tɔ. Krai toosee ke pa naaki, na pá yɔɔtãɔi kaloolaya tɔm. Pa tɔɔ si: Tacaa lɔɔ yɔɔtã. Pãɔe ma ta yɔɔɔi natãli. ²⁹ Musuɔ na ɔmulãm ke yãlaa laki tetu tãna taa. Pa cɔɔsãɔi kunyãntunaa na pá muɔuliyi muulaa. ³⁰ Ma pɛkãɔi mã taa kã yulu wei i sɔɔɔ puwa si í ɔma kolunã tɔ. Í kã sãɔ nɔɔnɔɔ na í paasãna tetu tãna. Í kã sãlãm-m si ma taa yɔkɔ icate. Ma ta na nɔɔɔ. ³¹ Maa mu-me na pãánã sɔɔɔna na má yele na mã lakasi mãli mã

nyɔɔɔ taa. Ma pǎánǎ kǎ nyaga-me ɩsu kǎkǎ. Tacaɔ ɩsɔ má ma yɔɔɔtǎna mpu.

Samalii tetu yɔlaa wasaŋkalətu

23 Mǎpúyú Tacaɔ tǔma-m sɩ: ² Yulu nyǎ, alaa napəlɩ paa wenna naale, pa too ke kulum. ³ ɩlena pá lǎ wasaŋkalətu ke Icipiti taa timpi paa wɛɛ tɔɔɔ pa pɛɛlutu waatu. Tǎnaya pa caala pa pɛɛlutu hǎla ke wayaluyɔ, na pá ŋmakəlɩ-yɛ. ⁴ Pa yaakaya kɔɔɔ sɩ, Ohola, ɩɛɛɛle Samalii tetu. Neu sɩ Oholipa, ɩɛɛɛle Yosalem. Má tǎnna-wɛ, na pá lulɩ-m apalupiya na alupiya. ⁵ Ama Ohola ná lapa wasaŋkalətu. Pǎyele má tǎnna-l. Mpa n nyulaa tɔɔɔɔle nyǎ kɔɔɔ nyǎma Asilii nyǎma. Mǎpúyú n lǎsa pa taa ké tǎŋnaa. ⁶ Paa ké nyuyɔ nyǎma ké, na tǔm huulaa sɔsaa. Pa suukaya wontu kupampantu ké. Paa ké ɩfepiya na pá tewa na pá cakɩ kraɔanəŋ. ⁷ Mǎpúyú Ohola nyǎ luyɔ lapa Asilii nyǎma akewenaa sɔsaa mɛ. N sɔɔɔla-wɛ, na n pilisi nyǎ ti na pa tɩɩ. ⁸ Wasaŋkalətu nti n lakaya Icipiti tɔɔɔ n tuyɔta. Tǎnaya pa caala nyǎ pɛɛlutu hǎla wayaluyɔ. ɩlena pá hǎntǎna-ŋ nyǎ pɛɛlutu taa, na pá pǎsɩ-ŋ wasaŋkalɩ. ⁹ Pǎ tɔɔ ké ma tu-ŋ nyǎ tǎŋnaa Asilii nyǎma mpa nyǎ luyɔ suu mpu tɔ pa niŋ taa. ¹⁰ Pɛɛ pa kuu nyǎ pǎyalaa na nyǎ pɛɛlaa. ɩlena pá wɔɔɔɔ nyǎ wontu na pá ku-ŋ na layatɛ. ɩsǎna pǎ hɔma nyǎ ŋkraŋuyɔ sɩ alaa ɩlɛlaa í ná tɔɔɔɔ.

Yosalem ɩcatɛ yɔlaa wasaŋkalətu

¹¹ Ohola neu Oholipa ná pǎ tǎnaya mpu. Ama ɩ kunyuləŋ tǎlǎsa mpǎle. Oholipa nyǎ nyǎntu tɛɛ nyǎ kɔɔɔ nyǎntu. ¹² Nyǎ kɔɔɔ Asilii nyǎma tǔm huulaa, na akewenaa sɔsaa. Pa suuwa wontu kupantu ké na pá ké ɩfepiya. Pa tewaɔ na pá cakɩ kraɔanəŋ, mɛɛɛ n tǎŋaya. ¹³ Mǎpúyú ma cǛkǎnaa sɩ, nyǎ pilisa nyǎ ti tɔɔɔ. Mǎ naale má tǎntɛ lapa kulumtǎle. ¹⁴ Oholipa ná sɔɔɔsɔ lentɩ ke nyǎ wasaŋkalətu tɔɔ. Kuyaku nakulɩ n nawa pa lǎsa Papiloni nyǎma fotoo na lum kuseemǎm ke koluyɔ tɔɔ. ¹⁵ Pa ɩlǎ tampalanaa ke pa tɩsɩ taa. Pa tema nyɔɔɔ saalasi kuwalasi, pa nǎɔsǎna ɩsu awulaa. ɩsu Papiloni nyǎma wɛu pa tɛ tɔ. ¹⁶ Waatu wei Oholipa n ná-wɛɛ kraɔkraa tɔɔ n nyulaa-wɛ. ɩlena n tili nyǎ tillaa ke pa tɛ. ¹⁷ Mǎpúyú Papiloni nyǎma pola nyǎ kiŋ na nyǎ na-wɛ í kaa nyaaluyɔ. Na pá pilisi-ŋ na pa wasaŋkalətu. N pilisa nyǎ tǎɣɩ mpu, ɩlena nyǎ taa kpana-wɛ. ¹⁸ N ka pǎsa nyǎ tǎɣɩ wasaŋkalɩ ké tǎ-keelee. N hula nyǎ tapakpɛtɛ ke yɔlaa. Halǎna ma nyǎɔsɩ-ŋ ɩsu ma nyǎɔsuyɔ nyǎ kɔɔɔ tɔ. ¹⁹ N lulǎsa nyǎ wasaŋkalətu ké, na n tɔɔsɔɔ ɩsǎna n lakaya nyǎ tǎɣɩ nyǎ pɛɛlutu waatu ke Icipiti tɔ. ²⁰ Mǎpúyú nyǎ luyɔ suuwa nyǎ tǎŋnaa mpa pa wɛna wasaŋkalətu luluyɔ tɔ. ɩsu kraŋasi na kraɔanəŋ pǎ wɛu tɔ.

Yosalem nyǎma ŋkraŋuyɔ hɔm

²¹ Oholipa, n tɔɔsɔ ɩsayatu nti n lapa nyǎ pɛɛlutu tɔ. Waatu ɩnǎɣɩ Icipiti nyǎma wayalaya nyǎ hǎla na pá ŋmakəlǎɣɩ-yɛ. ²² Pǎ tɔɔ ké Tacaɔ ɩsɔ yɔɔɔtǎɣɩ sɩ: Maa yelee na nyǎ tǎŋnaa tǎna mpa nyǎ taa kpanaa tɔ, pá

ɩluna paa ɩe na pá kulɩ nyǎ tɔɔ. ²³ Pǎ kraɔaɔ Papiloni ɩcatɛ, na Kalǎtee nyǎma tǎna tɔ. Na Pekotɩ na Sowa na Kowa pǎ tetunaa nyǎma. Asilii nyǎma tǎna kǎ sɔɔsɩ pa tɔɔ. Maa kɛɛɛɛɛ ɩfepiya telaa, na kufǎnɛnɛnaa, na tǔm huulaa sɔsaa, na yoolaa, na akewenaa sɔsaa. Pa tǎna paa ké kraɔanəŋ caɔalaa ké. ²⁴ Paa ɩluna ilim nɔɔɔɔ tɔɔ ké, na yoolaa tuutuuma na pa yoo kɛkɛnɛnaa na pǎ wontu. Paa kenti pa tɔɔ ké kɛɛɛɛɛ, na yoo kahusi na pá ta-mɛɛ kɔtaɔa. Maa pɛɛɛ Papiloni nyǎma ke má tǔm. Pɛɛ paa kɛsǎna pa kiŋ na pa huuna-mɛ. ²⁵ Maa mu-mɛ na pǎánǎ, na má yelee na má kolontunaa la-mɛ na musuŋ. Paa setɩ má muna, na má ŋkraŋəŋ. Paa ku má luluyɔ nyǎma na layatɛ. ɩlena pa kuu má pǎyalaa na má pɛɛlaa. Ye pǎ kaasa mpa, ɩe pa nyǎɔsɩ-wɛɛ kǎkǎ na pa ɩsɛ. ²⁶ Paa kuu má wontu kususuutu, na má kacɔka nyǎntu tǎna.

²⁷ Maa sɩ tǎnaya ke má tǎntɛ ɩsayalɛ. Na má wasaŋkalətu nti ɩ caala Icipiti taa tɔ. ɩ kaa tasa Icipiti nyǎma ke nyuluyɔ, yaa ɩ huɔ pa tǔm.

²⁸ Pǎ taya pulu, maya Tacaɔ, ma yɔɔɔtǎɣɩna sɩ maa tu-mɛɛ mpa ɩ caaki na má taa kraana tɔ pa niŋ taa. ²⁹ Taa hanɔaya ke paa lana-mɛ, na pá kuu má wɛnau mpi í kontina hanɔaya tɔ, na pá yelee-mɛɛ kɛtɛ tǎɔlǎɔɔɔ. Pu kuli má tetelatətu na má wasaŋkalətu ɩsayatu na pǎ fɛɛle tɔ tǎɔlele. ³⁰ Mǎpúyú paa la-mɛ. Mpi tɔ, í lapa wasaŋkalətu na piitimnaa. ɩ pilisa má tɩ na pa tɩɩ. ³¹ Má kɔɔɔ ɩkɛtɛ ke í tǎŋnaa. Pǎ tɔɔ ké maa tu-mɛɛ wahala sɔɔɔ na pǎánǎ*fa*. † tuwa pǎ huwɛ ɩsu Matiyee 20:22. Fǎlanɛɛ taa wɛɛ sɩ kɔɔɔ ké.

³² Tacaɔ ɩsɔ má ma yɔɔɔta sɩ: Í kǎ tɔɔɔ wahala sɔɔɔ ké. Wahala ɩnɩ ɩ walaa ké na ɩ limaa. Wahala ɩnɩ ɩ ka yelina na pá tuuki-mɛ na pá wɔŋɣi-mɛ. Wahala ɩnɩ ɩ tɔɔwa sɔɔɔm ké. ³³ Nyǎ kɔɔɔ Samalii wahala ɩnɩ, ɩ kǎ wɩ-ŋ na í ku-ŋ. Na í wakəlɩ-ŋ na í tu-ŋ sɔɔɔntu. ³⁴ N kǎ tɔɔɔ-ɩ ké na n tɛmɩ-l. N kǎ yɔkɩ-l hɔɔɔɔlɩ na sí hɛɛ nyǎ lanɩ taa. Mpi tɔ, maya Tacaɔ ɩsɔ má yɔɔɔtǎna. ³⁵ Pǎ tɔɔ ké Tacaɔ ɩsɔ má ma yɔɔɔta sɩ: N sɔɔ ma tɔɔ. N ɩ-m na waalɩ tɔ, nyǎ wasaŋkalətu na nyǎ ɩsayatu kǎ mǎɩ nyǎ nyuyɔ taa.

ɩsɔ kuyɩ Samalii na Yosalem pa tǔm

³⁶ Mǎpúyú Tacaɔ tǔma Lsekiyeeɩ má sɩ: Yulu nyǎ, tǎɣanɩ nyǎ ti na n huuna Ohola na Oholipa. Pǎ wɛɛ sɩ n kuli pa acaalətu tɔɔ ké. ³⁷ Pa ké alaa yulukulaa ké, na wasaŋkalənaa. Tɩɩ asilima nyǎ tǎlaale ke pa lapa wasaŋkalətu. Pa laa-l pa pǎyalaa mpa paa lula-m tɔ. ³⁸ Mpi pa tasa-m lapu tɔɔɔɔ pa pilisa ma kɔtaɔa tǎlatɛ ke kuyaku kulumuyɔ ŋku. Pa wakəla ma kuyɛɛ kuhɛɛsəŋ. ³⁹ Waatu wei pa laakaya pa piya ke tɩɩ tɔɔɔ, pa pola kuyaku kulumuyɔ ŋkuyɔ ma kɔtaɔa tǎlatɛ na pá pilisi-tɛ. ⁴⁰ Halǎna pá tili tillaa ke apalaa pooluŋ nyǎma waalɩ. Pɛɛ pa tɔɔ ké pa sɔwa lum, na pá tǔ cǎlaunaa na kacɔka wontu. ⁴¹ ɩlena pá caɔa pa ka-tonaa kupampama tɔɔ, na pa taapǎlǎnaa ke pa kɔɔ tɔɔ. Na pá sɩ ma tulaalu na nim ke pǎ tɔɔ. ⁴² Samaa wei ɩ huuki natəlɩ tɔ, ɩ kɔma ɩ kiŋ na í lakɩ kǎkǎtɛ. Sapaa wulaya tetu taa ké pa ɩlunaa. Pa tuwa Ohola na

† pǎánǎ: Pǎánǎ, pǎ nuu lapa Lǎkra nyǎma ke katɛ, pǎ tɔɔ ké tɛ

u neu pa niŋ taa ké kpaŋi, na pa tema-weye ntenin kupampari. ⁴³ Mpuɣule ma pɔɔsa pa taa alu wei u kpatela wasaŋkalatu taa tɔ si: Nɔɔɔɔ n ká laki-təɣəle? Na paa kɔɔ nyá kiŋ na? ⁴⁴ Ilena yelaa kɔɔ pa kiŋ isu pa kɔŋɔɔ apalaa tana alaa kiŋ tɔ. Mpuɣú apalaa pukaya alaa sakala nyéma Ohola na Oholipa pa kiŋ. ⁴⁵ Ama apalaa siyisilaa ká huuna-we, isu pa huukuyuna wasaŋkalanaa, yaa mpa pa kuyi yelaa tɔ. Mpi tɔ, pa ké wasaŋkalanaa ké, na yelaa caləm we pa niŋ tɔ. ⁴⁶ Tacaalɔ yɔɔɔtəxi si: Maa yelee na samaa kuli pa tɔ. Paa kuu pa wontu na sɔɔntu pu-we. ⁴⁷ Samaa inu u ká yaga-weye pee, na pá ku pa na pa pəyalaa na pa pɛelaa na layalee, na pa nyagasi pa tɛɛsi ke kɔkɔ. ⁴⁸ Isəna maa su isayatu tana ke tetu taa tɔɔle. Ilena pá huli alaa lelaa ke layatu na pá taa tɔŋ pane pa ukpate. ⁴⁹ Pa isayatu ká məli pa nyɔɔŋ taa. Paa səxəli pa tuŋ laau kupuntuyu. Waatu inəxi paa nyi si mayale Tacaalɔ.

Yosalem nəɣəsəna taanuse wei kɔkɔtaya kpawa tɔ

24 Mpuɣú lseɣeli nyéma kuu pənaɣa pɔɔɔɔɔafeli naanusa nyənka. Lɔɔtu naanusa nyən, kuyaku naanusa nyənku wule. Tacaalɔ tɔma-m si: ² Yulu nyá tu kuyaku ŋkuyi takəlaya taa. Mpi tɔ, ku wule ke Papiloni wulau ká suu Yosalem taa na í lɛeki-te. ³ Yɔɔɔtɔ yelaa tɔɔ kullaa mpeye tɔm. Maya Tacaalɔ má yɔɔɔtəna-ti si:

Təsi tiyaga,
təsi-ke na í pəli ka taa ké lum.
⁴ Tu nantu cəɣələŋ kupari tana.
Paa yule paa hamuyi,
na í suuli muwa kupana.
⁵ Kpaya kaləku taa heu kupampari nantu.
Tu taasi ke sɔɔɔm ke tiyaga tɛɛ,
na pá wasa teu.
Mpi tɔ, pə we si muwa
mayamaya í pu tɔtɔɔ.
⁶ Pə tɔ ké Tacaalɔ,
má ma yɔɔɔtəxi si,
yulukule icate tɔm we waiyo ké.
Tə nəɣəsəna ké isu taanuse wei
kɔkɔtaya kpawa, na u nyaaluyi na kate tɔ.
Ləsi tiipile nantu ke cəɣəluyi cəɣəluyi.
Pə taa sɔɔ paa kulumuyi.
⁷ Mpi pə tɔ tɔ, yelaa mpa Yosalem kuwa tɔ,
pa caləm we icate heku taa kukpamuyi tɔ ké yem.
Nɔɔɔlu ta pəli-wəxi ate si
pá takl-wəxi tetu.
⁸ Ma caawa si ma húlí ma pááná sɔɔɔɔna na má
lɛeti.
Ilena má ŋmusi u caləm ke kukpamuyi tɔ,
na má yelee-wəxi mpu si nɔɔɔlu í taa takl-wi.
⁹ Pə tɔ ke Tacaalɔ má,
ma yɔɔɔtəxi təfoo si:
Yulukulaa icate nté tɔm we waiyo ké.
Mpi tɔ, maa tú tɔ taa ké kɔkɔ sɔɔsaya.
¹⁰ Tú taasi ke sɔɔɔm na í tú kɔkɔ,
təsi nantu ke teu na í tu tuusi pee. Muwa í nyaga.

¹¹ Təni tiipile kpete ke mamala tɔɔ na tɔ harŋ.
Tə nyəɣəluyi kuseemuyi í sɛɛ,
na tə asilima hoo tə taa,
na tə kɔkɔtaya nyaga.

¹² Təkaasuyi tana we kpete ké. Kɔkɔtaya kaa lu yem
na pə ta kena kɔkɔ. ¹³ Yosalem nyéma kawalaya we pa
asilima taa ké. Mpi tɔ, ma caakaya si má huusi pa asil-
ima. Ama pa fei tənariŋ, a kaa tasa huusuyi. Maa
lana-we na pááná ké haləna á hee. ¹⁴ Maya Tacaalɔ má
yɔɔɔtəna mpu. Maa la pə tənaya, ma kaa nyá. Pəyele
ma kaa wɛɛna pətɔtəle, yaa má tuli tapəŋ. Pu huuna-
mɛye na pə keesəna mə tɔntɛ na mə təma. Tacaalɔ
má ma yɔɔɔtəna mpu.

Lsekiyeele cəɣale ke ləyaga

¹⁵ Mpuɣú Tacaalɔ tɔma-m si: ¹⁶ Yulu nyá, maa yelee na
səm keli wei u heesəxi nyá larŋe tɔ. Ie pə fei si í cəɣa
ləyaga yaa í wii, yaa nyá isəlum í tu lu. ¹⁷ Nmesi nyá
larŋwakəlle, taa cəɣa ləyaga. Ama te nyá nyuyi
saalaya, na í lɛɛ nyá ntarŋkpa. Taa takl nyá isentɔɔ,
pəyele taa tɔɔ ləyaga tɔɔnaɣa.

¹⁸ Lsekiyeele má, tanaŋ tɛɛ ké ma yɔɔɔtəɣana yelaa.
Ilena taanaya ŋke ka mayamaya ma alu si. Pə fema
ilena má lá isəna lɔɔ hula-m tɔ. ¹⁹ Ntena yelaa pɔɔsi-m
si, má keesi-weye mpi ma laki mpu tɔ pə kutoluyi.
²⁰ Mpuɣule ma cɔ-we si, Tacaalɔ heela-m tɔm ²¹ si má
teləsi lseɣeli nyéma. Lɔɔ si: Maa wakəli ma tɛsɛɛle.
Nteye pa hɔŋna pa ti na pá huləsəɣəna larŋa na pá
sɔɔla-te. Paa kú pa pɛelaa na pa pəyalaa mpa pə yela
Yosalem tɔ. ²² Pa kaa takl pa isentɔɔ yaa pá tɔɔ
ləyaga tɔɔnaɣa. ²³ Pa kaa hetu pa nyɔɔŋ saalasi, yaa
pá wɔɔɔsi pa ntarŋkpa. Pa larŋa kaa wakəli, yaa pá
wii. Ama pa isayatu tɔɔ ké paa nəɣəsi na pá wiiki təma
tɔ. ²⁴ Lsekiyeele maya paa keesəna na pá lá teitei isu
ma lapu tɔ. Waatu wei yaasinaa mpe paa la tɔ, paa
nyi si lɔɔ mayale Tacaalɔ.

²⁵ Mpuɣú Tacaalɔ tɔma-m si: Kuyaku nakuli maa ləsi
lɔɔ tɛsɛɛle nte tə ké mə kpuluyi tətule na í huləsəxi-te
na larŋa tɔ. Lonte nteye í ka tɛɛləxi na í hɔŋna mə ti.
Maa yelee na í larŋ mə pəyalaa na mə pɛelaa tɔtɔ. ²⁶ Ie
kuyaku ŋkuyi wei pə sɔɔwa tɔ, u ká se na í kɔɔ na í
keesi-mɛye-ti. ²⁷ Wule nté tə mayamaya ke mə nɔɔ ká
kuli na í yɔɔɔtəna wei pə sɔɔwa tɔ. Í kaa tasa sum isu
kamumuka. Lsekiyeele nyaa wɛɛna isu kuhulum. Ilena
í cəkəna si maya Tacaalɔ.

Tacaalɔ kaləyana Amoni nyéma

25 Mpuɣú Tacaalɔ tɔma lsekiyeele má si: ² Yulu nyá,
keesi lɛɛ na Amoni nyéma tetu tɔ. Yɔɔɔtɔ
isayatonaa mpa paa mayana-we tɔ, pa tɔm. ³ Teləsi-
we si, maya Tacaalɔ lɔɔ ma yɔɔɔta si í wonaa na í
kpaləsi kuyariŋku ma kɔtaya tɔlate wakəlaa tɔ. Í kpiisa
lseɣeli tetu. Kolontunaa kuu Yuta nyéma na pá tɛɛna.
⁴ Maa yelee na ilim təlule nyéma tɔɔ mə tetu. Paa siki
pa tɛsɔuləna na pá ká pa kaləkəŋ. Paa tɔɔ mə tetu
kululum, na pá nyɔɔ mə naaləm. ⁵ Maa pəsi mə icate

нчы, na nyá na tenku taa tetunaa payale í laki taatæle tɔ. Tacaá lɔɔ má ma yɔɔtæyi sɪ:

N tɔŋaya sɪ n tewa tɔmammam lɛ?

⁴ Nyá toosi nté hatoo tenku heku taa.

Nyá saakælaa saaka-ŋ teu ké.

⁵ Senii puɣu tuŋ kuparŋ ke í saakæna kpuɣuɣu.

Í caa Liparŋ tuŋ kuparŋ

na í lá tesika sɔsaya.

⁶ Pasarŋ tetu tuŋ kuparŋ ke

í saaka kpuɣlɔŋ lɔɔɔlasi nsi

pa hatæɣæna lum tɔ.

Í saaka kucacayarŋ na Kæleeki tetu

tuŋ na í tu pæ tɔɔ ké tuu kela*fa*. † sɔsɔɔm ké.

⁷ Icipiti kponkponu toŋ nyæntu ke

í luuna mæ kpuɣlɔŋ pɔɔɔŋ na í sɔ.

Mæ pɔɔɔŋ unæyi pa nyæŋna-mæɣe pooluŋ.

Sipili tetu pɔɔɔŋ wei pa sɛsɛaa

na pá lii akpaayala tɔɔ í taka mæ kataataya wontu tɔɔ.

⁸ Sitɔŋ na Alæfatɪ pæ acalæe yælaa

nté mæ kpuɣlɔŋ saalaa.

Tiii nyæntaa sɔsaa nté kpuɣuɣu paasænlaa.

⁹ Pipælɔsɪ icate yælaa mpa pa

nyéma niŋ tæma lapu na pá we caŋæm ke teu tɔ.

Mpæ pa paasayana kpuɣlɔŋ pɔɔɔlɔɣu ke tayanuɣu.

Tenku kpuɣlɔŋ sɔsɔɔŋ kɔŋaya mæ tɛɣe.

Í taa yælaa yaki mæ kataataya wontu.

¹⁰ Pæesi na Luti na Puti pæ yoolaa

lakaya nyá yoolaa ke tæmlæ.

Mpæ pa pusayana kpalɔŋ na yoou kahusi ke tæsik-ilenaa taa.

Mpu pæ kusayana nyá nyuɣu.

¹¹ Mæ maɣamaɣa mæ yoolaa na Alæfatɪ icate yælaa pa feŋayana mæ koloosi. Na Kammatɪ yælaa náa feŋiyi atɛ na lɔɔ kutuluŋ. Í pusaya mæ kpalɔŋ ke koluŋa ŋka kaa cɔɔna-mɛ tɔ ka tɔɔ ké. Pæle pa lakayana na mæ teu sɔsɔsɔɣi.

Taatælaa icate sɔsɔɔle Tiii tɔm

¹² Tiii, nyá na Taasisi tetu nyéma í lakayana taatæle. Mpi tɔ, n ka wena kupæetæm ke tuutuuma. Ilena pæle pá pæetæɣæna-ŋ liyitee nyæɣætu, na nyæɣælɔɣu na kuseemɣu na kuhulumɣu sælæpa nyæŋku. ¹³ Halɪ Tiii nyá na Kæleesi na Tupaalɪ na Meseki pæ tetu yælaa maɣamaɣa í lakaya taatæle. Pæle pa layasayana-mæɣe yomaa na nyæɣælɔɣu kuseemɣu wontu. ¹⁴ Tokaama nyéma ná kɔŋayana kæekena krayanæŋ na asewa nyæŋ. Na kraŋasi camnanaa*fa* na pá pæetæɣæna-mɛ. †† pæ luli mpi tɔ. ¹⁵ Mæ na Tetarŋ tetu nyéma í lakayana taatæle. Na tetunaa mpa lum cɔɔnaa tɔ pa payale nyéma tɔɔ. Pæle pa felæyi-mæɣe tuuŋ kela na taasi kukpæetasi nasæli. ¹⁶ Itɔm nyéma yakaya mæ wontu payale ké, na pá felæyi-mæɣe liyitee pæe tiŋ atɔn-tɔɔte na kuseemle, na pɔɔŋ wei pa lii akpaayala tɔ. Na wei pa sɔpa tɔ, na kponkponu toŋ nyæntu pɔɔŋ, na

† TUU KELA: Pa towa kucacayarŋ tɔɔ ké tuu kela, pæ húláyi wenaɔ
 †† KRAŊASI CAMNANA: Kraŋasi camnanaa lɔɔ kraŋaya na kraŋanu pa kraakuyu tæma na

pɔɔɔlasi. ¹⁷ Yuta na lseyeli pæ yælaa pæetæɣæna-mæɣe tɔɔɔnaɣa pæe ké, na tuuŋ na nim, na kɔɔle. ¹⁸ Tamasi icate nyéma yakaya mæ wontu payale na mæ kuwenam payale. Ilena pá felæyi-mæɣe Hælærɔŋ nyéma sulum, na Sahaa nyéma heeŋ huntu. ¹⁹ Hatoo Usali icate taa ké taŋ na Yafarŋ pa piitimnaa pa yakaya mæ kiŋ na pa pæetæɣæna-mæɣe nyæɣælɔɣu ŋku pa lupa tɔ. Na tulaalu na nyutu sɔsɔsɔŋ nyæntu. ²⁰ Krayanæŋ pɔɔŋ ke Tetarŋ nyéma pæetæɣæna-mɛ. ²¹ Mæ na Laalupunaa na Ketaa tetu nyuɣu nyéma í lakayana taatæle, pæle pa yakaya mæ wontu na pá felæyi-mæɣe lweesi, na heeŋ na pæŋtulɔŋ. ²² Mæ na Sapa taatælaa, na Lakæma nyéma í taatayana. Ilena pá layasæyi-mɛ na tulaalunaa kupampama, na liyitee pæe waani waani, na wula. ²³ Mæ na Halarŋ na Kanne na lteni pa acalæe yælaa í lakayana taatæle. Halæna Sapa na Asuu na Kil-imati pa acalæe nyéma tɔɔ. ²⁴ Í pæetæɣæna-wæɣe kacɔka wontu. Na wontu nti pa lii akpaayala tɔ. Na nti pa sɔpa tɔ. Na pɔɔŋ wei pa pɔɔki atɛ tɔ l kucɔɔlɔɔlɔŋ, na ŋmusɪ nsi pa lɔu teu tɔ.

Tiii icate tɔɔ wula tɔɔ

²⁵ Tiii kataataya wontu ke Taasisi kpuɣlɔŋ sɔɣælaya. Wontu ka su mæ tɛɣe lɔɔ kpuɣuɣu ke tenku taa. ²⁶ Mæ kpuɣlɔŋ saalaa pona-mæɣe tenku lumarŋ taa ké. Ilena ilim tælulæ heelim wakæli-mæɣe tæna. ²⁷ Mæ kuwenam, na mæ kataataya, na mæ kupæetæm, na mæ kpuɣlɔŋ saalaa, na l tæma lataa, na mpa pa paasæɣæna-l na pa tayanæyi-l tɔ. Mæ taatælaa na mæ yoolaa mpa pa we mæ te na mæ samaa tæna. Paa hoti tenku lumarŋ taa ké kuyaku ŋku í ka hoti tɔ. ²⁸ Kpuɣlɔŋ saalaa ká wii na tenku nɔɔɔ caɣalaa náa seliyi. ²⁹ Í saalaa tæna ká lu pa kpuɣlɔŋ taa, na l taa tæma lataa tæna tii atɛ. ³⁰ Í ká wii Tiii icate tɔm na laŋwakælle sɔsɔɔle. Í ká pæli mæ nyɔɔŋ taa ké tetu, na í pilimi tɔluma taa. ³¹ Í ká looli mæ nyɔɔŋ, na í suu mæ læyaya wontu nti tæ we lɔɔ fɔlæɔnaa taka tɔ. Í ká wii mæ icate tɔɔ, na laŋwakælle sɔsɔɔle. ³² Í ká wii læyaya wula na laŋpæsæle sɔsɔɔle. Í ka ma laŋwakælle kawæyaya sɪ: Tiii icate nyá n taa feuna saala. Ama nɔɔnɔɔ pæ wakæla-ŋ tenku heku taa. ³³ Waatu wei nyá tɔɔɔnasɪ lukayana tenku taa tɔ, piitimnaa payale ke pæ calæsaya. Nyá kuwenam na nyá taatæle katatælaya tɔɔ, atɛ awulaa suu toŋ.

³⁴ Nɔɔɔɔ tenku tɔɔ Tiii ɔate
na tɔ kataataya wontu.
Pɔ kpeɔna pa tɔna mpa pa kotiyi tɔ taa tɔ.
³⁵ Tenku nɔɔ yɔlaa tɔna we
sɔɔntu sɔɔɔntu taa.
Pa awulaa seliyi na pa ɔsentaa wakɔlaa.
³⁶ Piitimnaa taatɔlaa kɔ kpeɔtɔyɔ nyɔɔɔ
na sɔɔntu ke Tiii tɔm.
Mpi tɔ, mpi pɔ mayana-tɔ pɔ tɔm we sɔɔntu.
Pɔ wakɔla-tɔyɔ tam tɔ kɔ.

Tacaa kalɔyɔna Tiii wulau

28 Mprɔyɔ Tacaa tɔma-m si: ² Yulu nyɔ, heeli Tiii
wulau si, maya Tacaa lɔ, ma yɔɔtɔyɔ si, Tiii
wulau, n hɔɔ nyɔ ti si, nyɔɔɔ lɔ. N ɔaya lɔ tɔɔɔɔ
ke tenkuna heku. Pɔyele nyɔɔ yulu kɔ n ta ke lɔ.
lɔna n nyɔnɔyɔ lɔ luyɔ nyɔntu ke nyɔ nyɔntu. ³ Tiii
wulau, n huuki si, n kɔla Taniyeele kɔ. ⁴ Nyɔ lɔmayasɔe
na nyɔ layatu tɔ, n kaawa wɔna. N nyɔka wula na
liyitee ke nyɔ kpancooɔ taa. ⁵ Nyɔ lɔmayasɔe sɔɔɔɔna
na nyɔ taatɔle tɔ, n kaa wɔna. lɔna pɔ susɔ-ɔ
kalampaani taa.

⁶ Pɔ tɔ kɔ Tacaa lɔ yɔɔtɔa si, n nyɔnɔyɔ nyɔ ti ɔsi
lɔ kɔ. ⁷ Pɔ tɔ kɔ maa ye le na yɔlaa mpa pa kɔla
musuɔ tɔ. Pɔ kɔ nyɔ tɔ na pɔ seti mpi n lapɔna nyɔ
lɔmayasɔe kupana anɔ tɔ. lɔna pɔ wakɔli nyɔ teu.
⁸ Musuɔ sɔm ke n kɔ si tenku heku taa. Paa tisi-ɔ
pɔlaa taa. ⁹ Ye nyɔ kulaa kiɔ, n ka yɔɔtɔ si n kɔ lɔ.
Pɔyele n ke yulu na? N kɔ yulu kɔ nyɔ kulaa niɔ taa kɔ,
n ta ke lɔ. ¹⁰ N kɔ si ma ta nyɔ ɔɔna sɔm ke kpaɔ
nyɔma niɔ taa. Pɔ taya pulu, Tacaa lɔ mɔ ma
yɔɔtɔna mpu.

¹¹ Mprɔyɔ Tacaa tɔma lsekiyeele mɔ si: ¹² Yulu nyɔ,
ma kawɔyɔ ke Tiii wulau tɔm. Tu-ɔ yontu si, lɔ
lɔmayasɔe sɔɔɔɔna ka ye laa kɔ na n we wei ye laa
kekɔna ɔ tɔma teu sɔɔɔm taa na ɔ kacɔka taa tɔ.
¹³ Lɔ taale lɔni taa kɔ Tiii wulau nyɔ n ka we. N ka
suuwa liyitee pɔe anɔ a tɔna kɔ. ɔsi kuseemle cuntu
nyɔntɔ na kasanaɔ tiɔ tɔɔ nyɔntɔ na atɔntɔɔtɔ
nyɔntɔ na kukpeɔtɔle na pooku nyɔntɔ na nte tɔ we
pooku tɔle tɔ na pooku kaaluula nyɔntɔ, na tiɔ atɔn-
tɔɔtɔ nyɔntɔ. N tukaya kacɔka wontu nti pa lapɔna
wula tɔ. Kuyaku nku pɔ nma-ɔ tɔ ku tɔ kɔ pa tayana-
ti. ¹⁴ Lɔ si: Maa su-ɔ kɔ ɔsi ɔɔtaa tanju wei ɔ tee kɔkɔ
na ɔ kɔ kentulu tɔ. Ma puɔ naɔ nyɔnku tɔ kɔ n ka
we. Na n tɔɔ pɔe wɔna a muɔ kɔkɔ tɔ a tɔ. ¹⁵ Hatoo
waatu wei pa lula-ɔ tɔɔ nyɔ tɔntɔ we teu. Halɔna
kuyaku nku pɔ kula nyɔ ɔayatu tɔ tɔ. ¹⁶ Nyɔ taatɔle
tɔɔmɔɔ tɔ kɔ musuɔ na ɔayatu haɔ-ɔ*fa*. Pɔ tɔ kɔ
maa pɔsɔ-ɔ yem tu, na mɔ tɔɔnɔ-ɔ lɔ puɔ tɔ. N kɔ
ɔɔtaa tanju kentulu kɔ. Maa tɔɔnɔ-ɔ pɔe wɔna a teeki
kɔkɔ tɔ a tɔ. † haɔ-ɔ na n pɔntu. Maa tɔɔnɔ-ɔ ma
puɔ tɔ. Maa ye le na ɔɔtaa tanju kentulu nyɔ n saali
yem kɔ pɔe wɔna a tee kɔkɔ tɔ a taa. ¹⁷ N lapa kala-
paani ke nyɔ teu tɔ. Nyɔ hikuyɔ teeli wakɔla nyɔ
lɔmayasɔe. Maa pɔti-ɔ atɔ. Maa ye le na awulaa lelau

† ɔayatu haɔ-ɔ: *Lɔlaa telɔsɔyɔ si: Nyɔ taatɔle tɔɔmɔɔ tɔ kɔ musuɔ*

nyɔnɔ-ɔ. ¹⁸ Nyɔ kawalaya pɔɔɔle na nyɔ taatɔle nte tɔ
ta siyisi tɔ pɔ lapa na n pilisi nyɔ na lɔ mɔ tɔsulle.
Maa lɔsi nyɔ taa kɔ kɔ nka ka nyaki tɔ. Kaa nyɔɔ-ɔ,
na pɔ ye le tɔluma ke atɔyɔ nyɔ nalaa tɔna ɔsɔpɔle taa.
¹⁹ Sɔɔntu ka pu pa tɔna mpa pa nyɔma-ɔ piitimnaa
taa tɔɔ nyɔ nyuɔ tɔ. Pɔ taya pulu, pu wakɔli-ɔ tam
tɔ kɔ, na n pɔsɔ sɔɔntu pulu.

Tacaa kalɔyɔna Sitɔ nyɔma

²⁰ Mprɔyɔ Tacaa tɔma-m si: ²¹ Yulu nyɔ, keesi ɔse na
Sitɔ ɔate tɔ. Heeli-tɔyɔ lɔ mɔ ma kuyɔɔtutu.
²² Tacaa lɔ mɔ ma yɔɔtɔa si: Maa kuli Sitɔ nyɔma
tɔ. Maa hɔli ma teeli ke mɔ heku. Maa huuna-mɔ na
mɔ hɔli ma tɔnaɔ weetu ke mɔ heku. Waatu ɔnɔɔle ɔ
kɔ cekɔna si mayale Tacaa. ²³ Maa tu-mɔyɔ kutɔɔ na
calɔm kpe mɔ hapɔe tɔ. Layalee kɔ lɔna ɔate hɔɔlɔɔ
tɔna, na sɔta hoti tɔ taa. lɔna ɔ cekɔna si mayale
Tacaa.

Lseyeli nyɔma ɔayana heesuɔ

²⁴ Mprɔyɔ Tacaa tɔma si: Piitimnaa mpa pa ɔɔna
lseyele nyɔma mɔ tɔ, pa kaa tasa-mɔyɔ footuyɔ. Pɔcɔ
pa kaa tasa-mɔyɔ sɔpu na pɔ kaali-mɔ ɔsi sɔwa.
Waatu ɔnɔyɔ ɔ kɔ cekɔna si, maya Tacaa.

²⁵ Mprɔyɔ Tacaa lɔ si: Maa lɔsi lseyeli nyɔma mɔyɔ
timi timpi ɔ yawa tɔ. Maa kpeyeli-mɔ, lɔna mɔ hɔli
ma tɔnaɔ weetu ke mɔ heku na piitimnaa nɔ. ɔ kɔ
ɔaya tetu nti ma hawa ma tɔmle tu Yakɔpu tɔ tɔ taa.
²⁶ ɔ kɔ ɔayana heesuɔ ke tɔna, na ɔ nma tɔsi na ɔ tuu
lesɔna. Waatu wei maa huuna pa tɔna mpa pa
ɔɔna-mɔ na pɔ footiyi-mɔ tɔ lɔna ɔ ɔayana heesuɔ.
Pɔyɔ ɔ kɔ cekɔna si mayale mɔ lɔ Tacaa.

Tacaa kalɔyɔna Icipiti nyɔma

29 Mprɔyɔ Tacaa yɔɔtɔna lsekiyeele mɔyɔ lseyeli
nyɔma kuuu pɔnaɔ naanuwa nyɔnka ɔɔtu
naanuwa nyɔn, kuyaku naanuwa na naale nyɔnku
wule, na ɔ tɔ-m si: ² Yulu nyɔ, keesi nyɔ ɔse na Icipiti
wulau tɔ. Yɔɔtɔ nti tu mayana ɔ na ɔ tetu tɔna tɔ.
³ Tacaa lɔ mɔ maa kuli Icipiti wulau nyɔ nyɔ tɔ. N
wee kɔ ɔsi nyuɔ sɔɔɔɔ nku ku hɔnta ku pusi taa tɔ. N
huuki nyɔ taa si, nyɔ mayamaɔ n lapɔna Nili pɔɔ.
⁴ Maa tu nyɔ tamasi taa kɔ kulaya, na mɔ mati Nili
pɔɔ tiina na nyɔ setu. lɔna mɔ hɔ nyɔ na tiina tɔna
ke pɔɔ nke ka taa. ⁵ Maa lɔɔ nyɔ na nyɔ pusi sɔɔɔɔnsɔ
tiina ke wulaya tetu taa. N kaa pɔsi kuluyɔ, pɔcɔ
nɔɔlɔ kaa kusɔ-ɔ. Maa ha-ɔ atɔ wontu na sumasi na
n pɔsi si tɔɔnaɔ. ⁶ lɔna Icipiti nyɔma mɔ mɔ tɔna ɔ
cekɔna si maya Tacaa.

Mpi tɔ, mɔ waasuɔ ke lseyeli nyɔma, wee kɔ tɔwau,
ɔsi sɔsɔnaɔ. ⁷ lseyeli nyɔma tɔka-ɔ pa niɔ taa, lɔna
n peli na n cɔli pa asɔnkeku tɔna, na n yɔli pa
apalutu. ⁸ Pɔ tɔ kɔ Tacaa lɔ mɔ ma yɔɔtɔyɔ si: Maa
kɔna mɔ tɔ kɔ layate na mɔ kpiisi ye laa na tɔla. ⁹ Pu
kpiisi Icipiti tetu ye laa, na pɔ ye le-tɔyɔ kpeɔe.

Mpi tɔ, ɔ tɔma si mɔ tɔna Nili pɔɔ, si mɔ lapɔna-kɔ.
¹⁰ Pɔ tɔ kɔ maa kuli mɔ na mɔ pusi mɔ tɔ. Maa kpiisi

mə tetu, na tē pəsi ncaale, nɔɔɔlu kaa wɛɛ. Pə kraɔau Mikitɔɔli ɔcate ke ilim ntɔɔɔɔ tɔ tɔ. Haləna Asuwanj nyəntɛ ke ilim mpətəɔ tɔ, na pə polo ltiyopii tetu tɔɔɔ. ¹¹ Yulu yaa tɔtɛ natəlɪ tə kaa feli nɔɔhələ ke tetu nti tə taa. Tu wɛɛ ɔmɔɔyɔ kɔɔɔtɛ ke pusi nuɔle tɔcu. Pa kaa keesi yulu yaa tɔtɛ. ¹² Maa la na Icipiti tetu pəsi wulaya tetu. Pu tɛɛ wulaya tetunaa təna. Tə acalɛɛ ká pəsi ncaa na pə kəli acalɛɛ lɛnna ke pusi nuɔle tɔcu. Pusi nsi si taa ké maa cáálɪ Icipiti nyéma na pá yá pi-itimnaa kraɪ nyéma taa.

¹³ Mɔɔyɔ Tacaɔ lɔɔ yɔɔɔtɔɔ si: Pusi nuɔle tɛɔ, lɛna má ləsi Icipiti nyéma ke timpi timpi pa yawa tɔ, na má kɔɔyɛli-wɛ. ¹⁴ Maa layasi pa wɛɛtu. Maa yeɔ na pá məli pa maɔamaɔ pa tetu nti pa yaaki si Patəɔsi tɔ tə taa. lɛna pa caali kawulaya səkɔɔɔɔɔ. ¹⁵ Pa kawulaya ká la səkɔɔɔɔɔ ke lɛɔsi taa. Pa kaa tasa pi-itimnaa ke ɔmakəɔɔɔ. Maa pasa-wɛɛɛ na pá taa tɔɔ piitimnaa. ¹⁶ Lɛɔyɛli nyéma kaa tasa-wɛɛɛ naani ke lapu, na pá tekiyi-wɛ, na pá pəntəɔɔ. Mɔɔyɔ paa cəkəna si maɔa Tacaɔ.

Wulau Nepukanesaa tɔɔ Icipiti tetu

¹⁷ Mɔɔyɔ pənaɔa hiu na naatosomɔɔɔɔɔɔɔ nyəɔka, lɔɔtu kancaalaya nyəɔ kuyaku kancaalaya nyəɔku. Tacaɔ tɔma-m si: ¹⁸ Yulu nyá, Papiloni wulau Nepukanesaa tuwa ɪ yoolaa ke təmlɛ sɔɔɔɔɔ ke Tiii nyéma tɔm taa ké. Haləna ɪ yoolaa təna nyɔɔɔ taa kɔɔsi na pa asəɔkɔɔɔɔɔ liti. lɛ paa wulau yaa ɪ yəlaa, pa taa nɔɔɔlu ta waa kookali wei pa lapa tɔ ɪ taa. ¹⁹ Pə tɔ ké maɔa Tacaɔ lɔɔ ma yɔɔɔtəɔ si maa ha Papiloni wulau Nepukanesaa ke Icipiti tetu. lɛ ká kuu tə won-tu na tə wɛnaɔ na pə yeɔ-təɔ kɔɔtɛ təkɔɔtɔɔ. Icipiti tetu ká pəsəna Nepukanesaa yoolaa kufeluyɔ.

²⁰ Tacaɔ lɔɔ si, maɔa pa lapa təmlɛ ke Tiii tetu taa. Pə tɔ ké ma haaki-wɛɛɛ Icipiti tetu.

²¹ Waatu wei mpu ɪni pu tala tɔ, maa sɔɔsi lɛɔyɛli nyéma ke apalutu. Ye pə kaasa lsekiyeeli nyá, lɛ maa ha-ɔ toma na ɪ pəsi na ɪ yɔɔtəna lɛɔyɛli nyéma. lɛna pá wɛna naani si, maɔa Tacaɔ.

Tacaɔ kaləɔna Icipiti nyéma

30 Mɔɔyɔ Tacaɔ tɔma-m si: ² Yulu nyá, teləsi lɔɔ kuyɔɔtutu si: Mə laɔa ɪ wakəli kuyɛɛɔ wei ɪ kɔɔ tɔ ɪ tɔ. ³ Mpi tɔ, Tacaɔ pááná kuyaku kɔɔɔtɔɔ ké. Ku ké səkɔɔɔɔɔ anaam kuyaku ké. Piitimnaa tomle waatu kɛɛ. ⁴ Yoou ká tii Icipiti nyéma tɔ. Yəlaa ká si na kolontunaa kuu pa wɛnaɔ, na pa tetu pəsi ncaa. Halu pə sɔɔɔntu ká pu ltiyopii nyéma na pɛɛ pá seliyi. ⁵ Pə kraɔau ltiyopii nyéma, na Puti*fa* nyéma, na Lutɪ nyéma, na tetu hɔɔɔɔɔ pəɔalɛ nyéma, na Lipii nyéma tɔ. Halu pu kɔɔnna nɔɔɔ pɛɛluyɔ piya na pá kú. ¹⁶ Mɔɔyɔ Tacaɔ tɔma si: Pu kɔɔnna Icipiti sənlaa Mik-itɔɔli nyéma. Na ilim ntɔɔɔɔ, na pə mpətəɔ tɔ ke Asuwanj nyéma na pá kú yoou taa. lɛna Icipiti nyéma təna kalampaani tii tɛfɛ. Tacaɔ lɔɔ má ma yɔɔtəna mpu. ⁷ Pu kpiisi mə tetu na pə kəli tetunaa təna. Mə

† PUTI: Puti pəsəɔɔ na ɪ wɛɛ si Lipii tetu yaa Somali nyəntu.

acalɛɛ ká pəsi ncaa. ⁸ Waatu wei maa tú Icipiti tetu ke kɔkɔ, na pə wakəli mə sənlaa təna tɔɔɔɔ ɪ ká nyɪ si maɔalɛ Tacaɔ. ⁹ Ma tillaa ká suu kɔɔɔɔ ke kuyaku ɔkuyɔ. Paa polo na pá liyiti ltiyopii nyéma ke pa təpamm taa təna. lɛna pɛɛ pá suu seluyɔ, pə tɔɔna kɔntɛ ké.

¹⁰ Mɔɔyɔ Tacaɔ lɔɔ yɔɔɔtɔɔ si: Maa yeɔ na Papiloni wulau Nepukanesaa kpiisi Icipiti nyéma tuutuuma. ¹¹ ɪ na ɪ yəlaa mpa pa kəla ɪsəɔtɔ tɔ paa pona. Paa ku Icipiti nyéma na pá suuli sətɔa ke tetu na pá wakəli-ti. ¹² Maa yeɔ na Icipiti tɔɔ pusi səkɔɔsi nyɔɔ. Maa tú pa tetu ke asəɔaa niɔ taa. Maa yeɔ na tə wakəli na pá kɔɔnna tə taa nyəm təna. Maɔa Tacaɔ má yɔɔtəna mpu.

¹³ Mɔɔyɔ Tacaɔ lɔɔ tasaa si: Maa kpiisi tuɔ na kulalaam tənaya Mamfi ɔcate taa. Pa kaa tasa tetu tɔkulu nɔɔɔɔɔ nau ke tə taa. lɛna má tú tə yəlaa taa ké sɔɔɔntu sɔɔɔntu. ¹⁴ Maa kpiisi Patəɔsi ɔcate. Maa sɔ kɔkɔ ke Sowaɔ nyəntɛ na má huuna No nyéma. ¹⁵ Maa mú pááná sɔɔɔna na Siɔ ɔcate nyéma. Koluɔa ɔcate nte tə taa Icipiti nyéma tɔɔɔ. lɛna má kpiisi No ɔcate yəlaa tuutuuma. ¹⁶ Maa sɔ Icipiti nyéma ke kɔkɔ. lɛna sɔɔntu kpa Siɔ nyéma. Paa tulɪ No ɔcate koluɔa ke púyɔ na lum watɪ-tɛ. ¹⁷ Paa kú Oɔ na Pi-peseti pə acalɛɛ ɪfepiya na layatɛ. lɛna pá kuu yəlaa təna na pá tɛna. ¹⁸ Kuyaku ɔkuyɔ maa pɛli Icipiti nyéma kawulaya kɔɔtəɔ. Maa su pa kalampaani ké tənaya. Səkɔɔɔɔ ká nyala Tapanesɪ ɔcate taa. Paa kuu hɔɔɔɔɔ ɔku ku yəlaa təna na pá tɛna. ¹⁹ Mɔɔyɔ maa huuna Icipiti nyéma. lɛna pá cəkəna si maɔalɛ Tacaɔ.

lɔɔ lakəna Papiloni wulau ke təmlɛ

²⁰ Mɔɔyɔ Tacaɔ yɔɔtəna-m lɛɔyɛli nyéma kuuu waali pənaɔa naanuwaa na kulum nyəɔka ɔɔtu kancaalaya nyəɔ kuyaku naatosomɔɔɔɔɔɔɔ nyəɔku wule ke ɪ yɔɔtəna-m si: ²¹ Yulu nyá, ma pɛla Icipiti wulau ɔkɔɔɔɔ. Nɔɔɔlu ta tu-ɪ kɔɔɔ, yaa ɪ kɔkɔ-ɪ si, pə waa na ká məli ɪsəna kaa wɛɛ tɔ. Na ká lá tɔɔ si ɪ pəsi na ɪ yoo. ²² Pə tɔ ké Tacaɔ lɔɔ má, ma yɔɔtəɔ si, maa yoona Icipiti wulau. Maa setɪ ɪ ɔkɔɔɔɔ naale, kupaɔka na kupɛlaya ɔkɛ. Layatɛ ka lu ɪ niɔ taa na tə hoti. ²³ Maa yasɪ Icipiti nyéma ke piitimnaa taa. Paa suu tetunaa pəɔalɛ taa. ²⁴ Maa yeɔ na Papiloni wulau nyɔɔ tɔɔ na má cɛɛ-ɪ ma layatɛ. Ama maa pɛli Icipiti wulau ɔkɔɔɔɔ na ɪ mɔɔɔɔ na ɪ səkɪ ɪ kolontu kiɔ. ²⁵ Maa ha Papiloni wulau ke tɔɔ na ɪ pəsi Icipiti wulau ke ɔcam. Waatu wei lɛ ɪ ká kuli Icipiti tɔ tɔɔɔ paa nyɪ si maɔalɛ Tacaɔ. ²⁶ Maa yasɪ Icipiti nyéma ke piitimnaa taa, na pá suu tetunaa pəɔalɛ taa. Waatu ɪnəɔ paa nyɪ si maɔalɛ Tacaɔ.

Icipiti wulau nəɔsəna tuɔɔ sɔɔɔɔ

31 Lɛɔyɛli nyéma kuuu pənaɔa naanuwaa na kulum nyəɔka. ɔɔtu tooso nyəɔ kuyaku kancaalaya nyəɔku wule. Tacaɔ tɔma lsekiyeeli má si:

² Yulu nyá, pɔɔsi Icipiti wulau

na ɩ samaa mpa pa tɔɔ ɩ tɔki kawulaya tɔ si,
aweɣe má keesəna-weɣe pa toŋ sɔɔɔɔ tɔm taa?

³ Pa nəɣəsəna ké ɩsu Silii nyáma.

Pele pa we ké ɩsu Lipaŋ
tuɣu sɔɔɔɔ ŋku ku kula sɔɔɔm tɔ.

Ku piliŋasi tewaya
na sí tokiyina ɩsoŋmuntu
na sí wena ɩsotom kupam.

⁴ Lumnaa ka pusaəna tuɣu ŋku.

Púúyú sɔɔɔɔ seelaa lum yekina na ku pu.
Seelaa mpe pa pusi lum kpeŋayana
timpi tuɣu ŋku ku wee tɔ.

⁵ Pə tɔɔ ké ku kəla tuŋ

leləŋ tənaya kuŋkuluməŋ.

Ku piliŋasi hela teu na sí ɩ́ təkpiimm,
ke lum sɔɔɔm mpi pu

yelaa na kú pu tɔ pə tɔɔ.

⁶ Ku piliŋasi tɔɔ ké sumasi tənə tukaya si tana.

Taale wontu tənə na ɩləŋyi ku tee.

Na piitimnaa tuutuuma náá wé ku ɩsotom taa.

⁷ Ku kula tuɣu ké na kú tewa,
na ku piliŋasi hela teu.

Mpi tɔ, lum sɔɔɔm taa ké ku lila kama.

⁸ Paa ɩsɔ taale maɣamaya taa
tuɣu nakuli ku ta tee-ku.

Nakuli ku piliŋasi ɩ keesəyənə
ku nyəŋsi ke paa teu tɔm taa, yaa pulupu taa.

⁹ Ma tu-kuyu piliŋasi kupampansi ké.

Haləna ma taale Iteni taa tuŋ
tənə lakaya-kuyu ɩseseemle.

Paa wakəɩ Icipiti wulau ɩsu tuɣu sɔɔɔɔ

¹⁰ Mpuɣule Taca ɩsɔ si: Pə tɔɔ ké má yɔɔtəyi pənən-
taa si, tuɣu ŋku ku puwa, haləna kú kaləsəna
ɩsoŋmuntu. ɩlena ku kalampaani puuki na ɩ puuki. ¹¹ Pə
tɔɔ ké ma ɩ-ku. Ma tú-kuyu wulau wei ɩ kəla toŋ ke
tetu taa tɔ ɩ niŋ taa. ɩlé ɩ lana-kuyu ɩsəna ku ɩsəyatu
wee tɔ. ¹² Mpuúyú muulaa musuŋtunaa sɔsaa seta-ku
na pá ɩ. Ku piliŋasi na ku akpaa pelaa na sí hoti tetu
tənə teteka na pulasi taa. ɩlena yəlaa tənə mpa pa
caya ku ɩsotom taa tɔ, pele pá ɩu na pá sé. ¹³ Mpuúyú
sumasi waani waani piitimnaa caya ku taau tɔɔ.
Taale wontu ná tawa tə lona ke ku piliŋasi tee. ¹⁴ Pə
lapa mpuúyú si, tuŋ wei teu nukli teu, na lum takli-ɩ na ɩ
puuki na ɩ kaləsəyənə ɩsoŋmuntu tɔ, ɩ taa sa ɩ təyi ɩ
kuŋkuluməŋ tɔ. Pə taya pulu, tuŋ na yəlaa pə tú-weɣe
səm kuluməm ké. Paa te na pá saali yem na pá suu
atətəle taa, na pá maɣana mpa pa hənta tənə tɔ.

¹⁵ Mpuúyú Taca ɩsɔ yɔɔtəyi si, kuyanku tuɣu sɔɔɔɔ
suu atətəle taa tɔ, ma tú kuŋmaŋmam tənəyá ləyaya
taa ké. Na má sənɣi tetu tee seelaa tənəyá ku tɔɔ, paa
tasəyi kpem. Maa yele na səkpetuyu nyala Lipaŋ pɔɔŋ
tɔɔ, na tuŋ tənə lontili. ¹⁶ Waatu wei ma yelaa si tuɣu
kuné kú hoti na kú tii atətəle taa ké leləa kiŋ tɔ. Piitim-
naa nuwa ku hotuyu mpi, ɩlena sɔɔɔntu kpa-we na pá
seliyi. Mpuúyú Iteni taale tuŋ kupampaŋ, na Lipaŋ nyəŋ
wei lum takaya teu na ɩ we atətəle taa tənə tɔ, ɩ laŋa
heewa. ¹⁷ Pa tənə pa wenna atətəle taa tənəyá mpa pa

səpəna layate tɔ pa kiŋ. Mpe ɩni pa waasayana-ku na
pá we ku ɩsotom taa ké piitimnaa taa.

¹⁸ ɩsɔ taale Iteni taa tuɣu nakuli ku keesəyənə tuɣu
ŋkuyu sɔɔɔntu na teu. Paa na mpu, maa tusi-ku na
kú suu tetu tee. Na ku na ma ta nyi ɩsɔnaa, na yoo kú
mpa tɔ pá caya. ɩsəna Icipiti wulau na ɩ waali samaa
paa teesəna tɔɔle. Maa Taca ɩsɔ má yɔɔtəyi mpu.

Icipiti wulau na ɩ tetu tɔɔ wula

32 Mpuúyú ɩseyeli nyəma kuu pənəyá naanuwa
na naale nyəŋka ɩsɔtu naanuwa na naale nyəŋ
kuyaku kancaalaya nyəŋku wule. Taca tɔma
lsekiyeeɩ má si: ² Yulu nyá, ma kawəyaya ke Icipiti
wulau.

Icipiti wulau, n ka wee ké
ɩsu tɔɔlaya kufalaya ke piitimnaa taa.

Yaa ɩsu nyuu ke teŋkuna taa.

N ŋmaaki pusi taa ké na ɩ cuyutəyi

si lum na nyá nɔɔhe,

na ɩ puyutəyi-wi.

³ Taca ɩsɔ má ma yɔɔtəyi si: Waatu wei piitimnaa
kotiŋi, ɩlena má hetɩ ma puluyu ke nyá tɔɔ na kú kpa-ŋ
na pá hɔ-ŋ na pá pona-ŋ kuterŋ tɔɔ. ⁴ Na má ɩyɔ-ŋ atɔ.
ɩlena tetu tənə taale wontu kɔɔ na tə tɔɔ nyá nantu.

⁵ Maa ŋmuɩsi nyá nantu kukaasətu ke pɔɔŋ tɔɔ na
teteka taa. ⁶ Na má ŋmuɩsi nyá caləm ke tetu tɔɔ. Pu
teteka na pé waasi pɔɔŋ tɔɔ. ⁷ Waatu wei pu si nyá
tənəyá ɩlena má teesi ɩsɔtulɔŋasi na ɩsɔtu. Maa takli ɩ-
im tɔɔ ké ɩsoŋmuntu na ɩsɔtɔntuyu yu. ⁸ Maa teesi
ɩsɔtaa kɔkɔsi ke nyá tɔɔ. Səkpetuyu ká nyala tetu taa.
Maa Taca ɩsɔ má yɔɔtəyi mpu. ⁹ Piitimnaa payale
laŋa ká wakəɩ. Waatu wei paa nu nyá tənəyá tɔm tɔ.
Halɩ pə kpeŋna tetunaa mpa n taa nyi tɔ. ¹⁰ Paa haa
nɔɔsi na mpi pu maɣana-ŋ tɔ pə tɔm. Pa awulaa sɔsaa
ká sele. Waatu wei paa ná ma kusa ma layate ke pa
nyɔɔŋ taa tɔ. Kuyanku n ká hoti tɔ, paa wei ɩ ká seliyi
tam ké, ɩ maɣamaya ɩ weesuyu tɔɔ ké.

¹¹ Mpuúyú Taca ɩsɔ yɔɔtəyi si: Papiloni wulau yoolaa
tii nyá tɔɔ ké. ¹² Maa kɔna yoolaa taa yoolaa. Mpa pa
kəla yəlaa tənəyá yoo tɔɔ. Paa kú nyá yəlaa tuutu-
uma. Paa wakəɩ Icipiti nyəma kalampaani. ¹³ Maa ku
tɔla wena a tənə ɩ wena tɔɔ mə pɔɔŋ sɔsaya kɔɔŋ.
Yəlaa nɔɔhe yaa tɔla acuwa kaa tasa lum ke
cuyutuyu. ¹⁴ Maa yele na mə lumnaa caya tətiyitiŋi. Má
pusi ká kpeŋ təpamm ɩsu nim. Taca ɩsɔ má ma
yɔɔtəyi mpu. ¹⁵ Maa kpiisi Icipiti tetu yəlaa, na tə
nyəm tənə. Icipiti tetu ká pəsi wulaya tetu. ɩle ɩ ká nyi
si maa Taca.

¹⁶ Wula nna piitimnaa alaa ka wii Icipiti tetu na tə
samaa tɔɔ tɔɔle. Taca má ma yɔɔtəyi mpu.

Piitimnaa mpa pa kəlaa tɔ pa tɔɔ wula

¹⁷ ɩseyeli nyəma kuu pənəyá naanuwa na naale
nyəŋka ɩsɔtu naanuwa na naale nyəŋ kuyaku
naanuwa na kakpasi nyəŋku wule, Taca tɔma-m si:
¹⁸ Yulu nyá, wii Icipiti nyəma tɔɔ. Pé tisi pá na piitim-
naa sɔsaa leləa ke atətəle taa. Timpi sətəa tiiki tɔ.

¹⁹ Pɔɔsi-we si: Í huu si, í tæ lɛlaa kɛ teu kɛ? Í tii, na mə na cefelinaa mpa pa səpa yoou taa tɔ í hənti. ²⁰ Paa kú Icipiti nyéma kɛ yoou taa. Pa tɛma layalɛ kɛ kɛɛu. A ká kú Icipiti wulau yoolaa tɛna. ²¹ Yoolaa taa akanaa mpa pa səpaɣana-mɛ tɔ. Paa yɔɔɔti-mɛyɛ atɛtɛlɛ taa si: Halɪ cefelinaa mpa pa səpa yoou taa tɔ, pa tiiki cəne si pa hənti tá heku.

²² Tənaɣa pa pima Asilii wulau. I samaa pəlaaŋ cɔɔna i nyəŋku. Yoou taa kɛ pa tənaɣa mpu pa səpa. ²³ Atɛtɛlɛ hɔɔɔɔɔɔ ŋku ku kəla lumaŋ tɔ ku taa kɛ pa pəlaaŋ wɛɛ. Mpe pa pəlaaŋ i tú pa wulau nyəŋku kɛ heku. Mpe pa nyaasayana antulinya taa. Waatu inəɣi pa wɛna pa isɛ. Yoou taa kɛ pa səpa pa tɛna.

²⁴ Tənaɣa llam həntaa, na i yoolaa cɔɔna i pəlaau. Pa tənaɣa mpu layatɛ kuna-wɛ, na pá hoti na pá sí. Yəlaa ma ta nyl isɔnaa mpe, pa tiina nteyɛ atɛtɛlɛ lumaŋ taa. Pəyɛle mpe pa nyaasayana antulinya taa kɛ saa wei pa wɛna pa weesin tɔ. Pa fɛɛlɛ fɛi mɛla pa tɔ. Pá na mpa pa tiwa pəlaau taa tɔ. ²⁵ Pa siwa i təhəntɛlɛ kɛ mpa pa kuwa tɔ pa heku. Pə cɔɔnau i pəlaau tɔ, i yoolaa tuutuuma pəlaaŋ wenna. Layatɛ kuna ma ta nyl isɔnaa mpe inɪ pa tɛna. Pəyɛle mpe pa nyaasayana antulinya taa kɛ saa wei pa wɛna pa weesin tɔ. Pa fɛɛlɛfɛi mɛla pa tɔ. Pá na mpa pa tiwa pəlaau taa tɔ. Pa tɛcayalɛ nté səttaa mpa pa səpa yoou taa tɔ pa heku.

²⁶ Tənaɣa Meseki na Tupaali pə tetunaa awulaa, na pa yoolaa ná wɛɛ tɔtɔ. Pa yoolaa pəlaaŋ tu-wɛyɛ heku. Yoou taa kɛ ma ta nyl isɔnaa mpe pa tɛna pa səpa. Pəyɛle mpe pa nyaasayana antulinya taa. Waatu inəɣi paa wɛna pa isɛ. ²⁷ Ma ta nyl isɔnaa mpa inɪ pa səpa yoou taa kɛ mpu tɔ, pa ta pi-wɛyɛ yoolaa kɔŋkɔŋ taa. Mpe inɪ pa tiina atɛtɛlɛ taa, na pá suuwa pa yoou wontu. Ilena pá tú pa nyɔɔŋ kɛ pa layalɛɛ. Pa kawalaya ká mɛlɪ pa muwa tɔ kɛ. Mpi tɔ, mpe pa nyaasayana antulinya taa kɛ saa wei pa wɛna pa weesin tɔ. ²⁸ Icipiti nyéma ká si írpúyú. Paa pi-wɛyɛ ma ta nyl isɔnaa mpa pa səpa yoou taa tɔ pa kɔŋkɔŋ taa.

²⁹ Tənaɣa ltɔm nyéma na pa awulaa na pa awu-lumpiya wɛɛ tɔtɔ. Paa na pa akaitu nti tə tɛna tɔ, pa lapəna-wɛyɛ teitei kɛ isɪ mpa pa səpa yoou taa tɔ. Pa na ma ta nyl isɔnaa kɛ pa kpenta pim kɛ tetu tɛɛ.

³⁰ Ilim ntɔɔŋ tɔ piitimnaa nyɔɔŋ nyéma wɛ tɛna tɔtɔɔ, na pə kɛŋna Sitɔŋ nyéma. Ma ta nyl isɔnaa mpe paa kɛ akanaa kɛ, na pá nyaasəɣi antulinya. Ama nɔɔnɔ fɛɛlɛ piwa pa na lɛlaa mpa pa səpa yoou taa tɔ.

³¹ Waatu wei Icipiti wulau ká ná mpe inɪ pa tɛna tɔ. I lanɔ ká pasa hɛɛu kɛ i na i yoolaa, na i samaa mpa pa səpa yoou taa tɔ pa tɔ. Tacaɔ lɔɔ má ma yɔɔtəna mpu. ³² Tacaɔ si: Maa yɛlaa kɛ na Icipiti wulau nyaasi antulinya taa. Ama nɔɔnɔ paa pi i maɣamaɣa na i yoolaa kɛ ma ta nyl isɔnaa mpa yoou kuwa tɔ pa heku. Tacaɔ lɔɔ má ma yɔɔtəna mpu.

Lɔɔ kpa Lsekiyæli kɛ fɛŋlu

(Lsekiyæli 3:16-21)

33 Írpúyú Tacaɔ heela-m si: ² Yulu nyá, pɔɔsi lɛyɛli nyéma si: Waatu wei ma tisiyi yoou kɛ tetu natəlɪ tə taa tɔ. Tə yəlaa kraaki pa taa kɛ fɛŋlu kɛ. ³ Saa wei ílɛ i nuuki yoou tan, Ilena í hulɪ tutuyu na í heeli yəlaa. ⁴ Yulu í nuwa tutuyu na í ta paasəna na kolontu tuti-i na í ku-i. I sɛm tɔm mələɣi i maɣamaɣa i nyuɣu taa kɛ. ⁵ I liɣituyu kuna-i. Mpi tɔ, i nuwa kraaluyu. Ile i ta kɛna-wɪ. Ye i ka paasənaa, halɪ i ka yapa i weesuyu. ⁶ Ama ye fɛŋlu nawa yoou na í tá hulɪ tutuyu na yəlaa nu, Ilena yoou ku nɔɔɔ. Ile pə kɛ fɛŋlu isayatu kɛ. I nyuɣu taa kɛ sətɔ sɛm mələɣi.

⁷ Írpúyú Tacaɔ tɔma-m si: Nyaya ma kpa fɛŋlu si í teləsəɣi lɛyɛli nyéma kɛ asolanaa. Pə wɛɛ si, í nu ma tɔm nti tə lukəna ma nɔɔɔ taa tɔ. Teləsɪ-wɛyɛ-ti. ⁸ Ye isɪ ma yɔɔtəna si, isayau ka si. Ilena nya kisi-i teləsuyu si, í layasi tɔntɛ. Isayau inɪ i ká si yaa. Ile nyá nyuɣu taa kɛ i sɛm mələɣi. ⁹ Ama ye ma kraala isayau inɪ na í kisi layasuyu. Isɪ i səpa, i isayatu nti tə tɔ. Ama pə kaa wɛɛ nyá tɔm.

Isayau wei i layasaa tɔ i yapa

¹⁰ Írpúyú Tacaɔ tɔma-m si: Yulu nyá, pɔɔsi lɛyɛli nyéma si isɪ í yooki yontu si, mə isayatu nu-mɛ na tə yeki na í tɛŋ taasi na? Haləna í pɔɔsəɣi mə ti si isənaɣa í ká hikina weesuyu? ¹¹ Heeli-wɛ si, maɣa Tacaɔ lɔɔ weesuyu tu kɛ. Ma ta sɔɔli si isayau í səna i isayatu. Ama ma caa kɛ si í layasi tɔntɛ na í hiki weesuyu. Iɛyɛli nyéma mɛ í yɛle mə mpaau isayau na í mɛlɪ. Pepe tɔ kɛ í sɔɔli sɛm?

¹² Írpúyú Tacaɔ tɔma-m si: Yulu nyá, heeli ma yəlaa lɛyɛli nyéma si, ye siyisilu suu isayatu lapu. I kupantu kupantu kaa waasi-i i isayatu kuyaku wule. Pəyɛle isayau isayatu ná kaa wakəli-i kuyarŋku i yeki-ti tɔ. Na ye tampana təŋlu suuwa isayatu lapu. Pə kaa kenti i weesuyu tɔ si, i ka nuuna lɔɔ kɛ lɔŋ. ¹³ Ye ma heela siyisilu si, i ká wɛɛna weesuyu. Ilena í suu isayatu lapu kɛ i siyisuyu tɔ. Maa sɔɔ i siyisuyu mpi pə tɔ. Ilena í sí isayatu nti i lapa mpu tɔ tə tɔ. ¹⁴ Ye ma heela isayau si i ká si. Ilena ílɛ í lɔ i isayatu na í təŋəɣi tampana. Ye i laku kusiyisim, i kaa si. ¹⁵ Ye i mələna mpi i ka kraɣa tɔluma tɔ, na mpi i ŋmulaa tɔ. Ye i kisa isayatu, Ilena í tɔkɪ kiiŋ wei i haaki weesuyu tɔ, i kaa si. Ama i ká wɛɛna weesuyu kɛ. ¹⁶ Pa kaa tɔɔsi i kupəntəŋ wei i ka lapa tɔ i taa kulumuɣu tɔ. Mpi tɔ, i təŋəɣi tampana na í laku kusiyisim kɛ. I ká wɛɛna weesuyu.

¹⁷ Írpúyú Tacaɔ tɔma-m si: Ma yəlaa yɔɔtəɣi si, ma mpaŋ ta siyisi. Ile pa nyəŋ ta siyisina. ¹⁸ Ye siyisilu yela i siyisuyu na í laku isayatu, i ká si pə sɛm. ¹⁹ Ye isayau lɔwa i isayatu na í təŋəɣi tampana. Ye i laku kusiyisim i ká wɛɛna weesuyu kɛ pə tɔ.

²⁰ Iɛyɛli nyéma mɛ í tɔŋ si, Tacaɔ má ma mpaau ta siyisi. Ile maa huuna paa mə taa wei kɛ isɪ puntu tɔma tɔ.

Lseyeli tetu kpiisuyu

²¹ Mprúyú lseyeli nyéma kuuu pánaya, naanowa na naale nyəŋka, isətu naanowa nyəŋ kuyaku kakpasu nyəŋku wule. Yosalem tu nɔɔɔlu i fitaa, na í kɔɔ lsekiyeeli má ma kin. llena í heeli-m si: Pa lɛka Yosalem icate.

²² Ama Tacaa ka tema-m hau ke toma ke taanaya. l tu ma nɔɔɔ taa ké i tɔm, na pécɔ kufen tanan na selu un í kɔŋ. Saa wei i kɔma tɔ ma ta ke kamumuka tɔtɔ. Ma pəsəyi na má yɔɔɔtɔ. ²³ Mprúyú Tacaa heela-m si: ²⁴ Yəlaa mpa pa we Yosalem ncaa taa tɔ pa yɔɔɔtəyi si Apələham naa we i tike ké. Paa na mpu Tacaa ta kisi-t tetu təneyə hau. Kacanfana ta mpa ta kəla payale tɔ? ²⁵ Pə tɔɔ tɔ, heeli-we si, Tacaa lɔɔ má ma tɔma si: Í tɔki nantu nti pa ta lentu tɔ. Í laaki tun na í kuyi yəlaa. llena í tseləyi si mə tənna tetu na? ²⁶ Anu mə yoou wontu ke í tseləyi. Í laki acaalətu na wasanjalətu na mə tɔɔntələnaa alaa. llena í huuki si mə tənna tetu na?

²⁷ Heeli-we si: Maya Tacaa lɔɔ ma tɔma si ma ké weesuyu tu ké. Yoou ka ku mpa pa we ncaa taa tɔ. Mpa pele pa we tawa taa tɔ paa pəsi taale wontu tɔɔnaya. Mpa pa we hɔtu taa na kukpaməŋ kɔɔŋ taa tɔ, pele paa səna kusəku. ²⁸ Maa kpiisi tetu, na té pəsi wulaya nyəntu. Tə toŋ wei tə yəlaa lakayana kalam-paani tɔ, i ka saali yem. lseyeli pɔɔŋ ká wee isu pa lɔ-t. Nɔɔɔlu kaa tasa i taa ké kpa. ²⁹ Maa kpiisi lseyeli nyéma tetu, na té pəsi wulaya nyəntu. Pu hɔ mə ŋkpaŋyɔu ke acaalətu nti í lapa tɔ tə tɔɔ. Waatu unəyi í ka cekəna si maya Tacaa.

³⁰ Mprúyú Tacaa tɔma-m si: Yulu nyá, yəlaa yɔɔɔtəyənə nteyə ma tɔm. Pa tənəyi koloosi, na kutuluŋ nɔɔɔɔsi. Paa wei na i taapalu ké, na pá heeliyi tema si: Té polo té nu Tacaa tɔm. ³¹ llena pá kotiyi nyá kin si pa nuuki ma tɔm. Ama paa laki nti n yɔɔɔtəyi tɔ. Mpi pə we-weyē teu na pá caaki tɔɔ pa laki. ³² lɔɔ we-weyē isu yonyoolu kupan wei i yontu we lelen, na pá maki wontu ke teu tɔ. Pa nuuki i tɔm yaa, paa laki-ti. ³³ Waatu wei saləkanaa pane paa kɔɔ tɔ. Pəyele pa tu kpeyeta kɔntə ké. Waatu unəyi í ká cekəna si lɔɔ kuyɔɔɔtututu tɛləsulu ka we mə heku.

Lseyeli tiikilaa kalənau

34 Mprúyú Tacaa heela-m si: ² Yulu nyá, Tələsi lseyeli tiikilaa ke kpaaluyɔ mpi ma kpaaləyi-we tɔ pə tɔm. lseyeli tiikilaa tɔm we walyo ké. Pu wee ké si kaləkəŋ ke tiikilaa í paasəna. llena mu məli na í paasəyənə mə ti. ³ Í nyɔɔwa naaləm na í luu huntu ke wontu. Í lapa kɔtaya ke tɔla nim nyəna. Ama u tiikiyi kaləkəŋ. ⁴ Í ta kpaasi heen acamaa apalutu. Í ta la kɔɔle ke wei i fəna alaafəya tɔ. Í ta hɔkɔ wei i wəna hin tɔ. Pəyele í ta keeti wei i helayaa tɔ. Pécɔ í ta pɛki kulepin. Ama í ŋmakəla-i ké na musun na toŋ. ⁵ Tɔla anu ale a lanja tiikilu llena á ya, na a pəsi taale wontu isayatu tənə tɔɔnaya. ⁶ Ma kaləku ya yem ké tetu tənə taa. Ku cɔkɔ pɔɔŋ na pulasi taa. Nɔɔɔlu u

nəyəsəyi ku tɔm, yaa í pɛki-ku. ⁷ Pə tɔɔ ké lseyeli tiikilaa me, i ke ŋkpaŋ na í nu Tacaa kuyɔɔɔtututu. ⁸ Maya Tacaa lɔɔ weesuyu tu ké. Ma heen lanja tiikilu, na í we lɛkələa nin taa. l pəsa taale wontu tɔɔnaya. Mpi pə tɔɔ tɔ, ma tiikilaa yela heen paasəna ké. llena pá paasəyənə pa ti. ⁹ Pə tɔɔ tɔ, lseyeli tiikilaa i nu ma tɔm. ¹⁰ Maya Tacaa lɔɔ, ma heeliyi-me si ma kul mə tɔɔ. Maa lɛki ma heen ke mə nin taa. Ma kaa yelina-meye-i, lɛ í kaa tasa mə təyi tiikuyu. Maa heti ma heen ke mə nin taa, i kaa wee mə tɔɔnaya.

¹¹ Mprúyú Tacaa lɔɔ yɔɔɔtaa si: Maa tiiki ma kaləku ke ma mayamaya na má paasəna-ku. ¹² Maa kpeyeli-ku, isu tiikilu lakuyɔ i kaləku ke waatu wei ku ya yem yem tɔ. Maa polo na má pɛki ma tɔla ke timpi a yawa tɔ. Kuyaku ŋku ku ké səkrətyu kuyaku sɔsɔɔ ké. ¹³ Maa ləsi-meye tetunaa kra nyəma na yəlaanaa taa. Maa kpeyeli-meye mə tetu taa. llena má tiiki-meye lseyeli pulasi taa. Maa tən lɔɔŋ na timpi timpi pə we cayu tɔ. ¹⁴ Maa pona-meye nyutu kupantu taa. Í ká tɔɔ lseyeli pulasi taa. Tənaya í ká cayu na í tɔki nyutu kulekələkətu. ¹⁵ Máá tiikina ma kaləku na má pona-kuyɔ təheesəle. Maya Tacaa lɔɔ, ma yɔɔɔtəna. ¹⁶ Maa pɛki wei i lepa tɔ. Maa keeti kuheləŋ na má hɔkɔ wei pə kuwa tɔ. Maa ha alaafəya ke wei pə wuki tɔ. Siyisuyu ke maa tən na má tiikina-i. Ama maa kpiisi i taa alaafəya nyəŋ na nim nyəŋ.

lɔɔ kɔŋ i yəlaa waasuyɔ

¹⁷ Mprúyú Tacaa tasaa si: Maya Tacaa lɔɔ. Maa faya kaləku tɔla taa. Maa faya lwaan na pəŋtulun. ¹⁸ Mə lanja ta hulumi si í tiiki nyutu kupantu taa. llena í feləyi kɔɔhe ke mə nyutu kukaasətu. Mə lanja ta huluməna lum cəli cəli nyəm nyɔɔɔ, llena í cuyutəyi kukaasəm na mə kɔɔhe. ¹⁹ llena ma heen lələn tɔki nyutu nti pa felaa tɔ. Na í nyɔɔki lum mpi pa cuyutaa tɔ. ²⁰ Pə tɔɔ ké maya Tacaa lɔɔ ma tɔŋ si, maa huuna heen kuyasələŋ na wei i tema taasi tɔ. ²¹ Mpi tɔ, mə asəŋkpekini na mə hən ke í tusina heen acamaa. Í yɔka-i hən na í tɔɔn-i kaləku taa. ²² Pə tɔɔ ké maa waasi ma heen na pá taa tasa-i kuuu. llena má huuna pá na ma heen. ²³ Maa ləsi ma kaləku ke tiikilu kulum, na í tiiki-ku. Puntu unəyale ma təmlə tu Tafiiti. lni i ka pəsəna ku tiikilu na í tiiki-ku. ²⁴ Maya Tacaa, mayale mə lɔɔ, na ma təmlə tu Tafiiti ke awulumpu. Tacaa má ma yɔɔɔtəna mpu.

²⁵ Tacaa si má na ma kaləku tu pɛli heesuyɔ nɔɔɔ. Maa kpiisi taale wontu ke tetu taa. Tɔla ká cayana a təyi wulaya tetu taa. A ka tooki hɔtu tɛ. ²⁶ Maa yele na í cayu na í cɔɔ ma pulaya nanə nyəŋka. Maa yele na teu nuuki-meye ku waatu. Pu wee koolee kupana teu ké. ²⁷ Tun ká lul pee, na tetu náá lul. Pu cayana paa wei, na má cə-meye mə ŋmakəlla nin taa. Waatu unəyi í ká cekəna si mayale Tacaa. ²⁸ Piitimnaa kaa tasa-meye kuuu. Pəyele atə taale wontu isayatu kaa tasa-meye tɔɔɔ. l ka cayana mə təyi, nɔɔɔlu kaa cɔɔsi-me. ²⁹ Maa tu-meye tun taale nte tə hətə yaawa teu tɔɔɔ. Nyɔɔɔsi kaa tasa-meye kuyɔ ke tetu taa. Pécɔ í kaa tɔɔ fəele ke piitimnaa taa. ³⁰ Waatu unəyi í ká nyu

si maya Tacaa lso. Ma we ma yalaa waali, na pa ké ma nyéma lseyeli nyéma. Tacaa lso má ma yoyotəna mpu.

³¹ Í ké ma yalaa kaləku ké, na má tiikiyi-me. Mayale mə lso Tacaa, má yoyotəna mpu.

Tacaa kaləyena ltəm nyéma

35 Ípúyú Tacaa tōma-m si: ² Yulu nyá, keesi lse na Seyii puɣu tɔ. Yoyotə nti tu mayana-ku tɔ.

³ Heeli-ku si, Tacaa lso má ma yoyotə si, maa kuli nyá tɔ. Maa tu-ŋ niŋ, na má pəsi-ŋ wulaya tetu nti tə taa nɔɔlu fei tɔ. ⁴ Maa pəsi nyá acaləe ke ncaa. Nɔɔlu kaa wee. Ilena pácɔ n nyi si ma ké Tacaa. ⁵ Mpi tɔ, Seyii nyéma ka haɣana lseyeli nyéma ke pááná ke tam tɔ ké. Haləna pá ku-weye yoo taa ké kuyaku ŋku pele pa tɔntə isayale piwa teu tɔ. ⁶ Pə tɔ ké maya Tacaa lso weesuɣu tu. Maa tu-weye səm na pá ləeti-we. Timpi pa ta kisi leləa kuɣu tɔ, pə tɔ ké mpe paa si. ⁷ Maa kpiisi Seyii puɣu nyá. N ká pəsi wulaya tetu nti tə taa nɔɔlu fei tɔ. Maa ku potaa na kɔntaa. ⁸ Maa sɔɔti yoo taa sətəa ke pɔɔŋ na pulasi tɔ. Paa wee teteka na lumpuŋ təna taa. ⁹ Maa kpiisi ma yalaa təna. Pii yele mə acaləe ke kpete ke tam tɔ. Waatu inəyi í ká nyi si maya Tacaa.

¹⁰ Mpi pə tɔ maa la mpu tɔɔle si, í mapa laŋle na í yoyotə si, ma kaa ləeki Yuta na lseyeli pa tetu, na té pəsi ma nyəntu. Pəyele Tacaa má ma wenna tetunaa mpe pa taa. ¹¹ Maya Tacaa lso weesuɣu tu ké. Pááná sɔɔɔna wena í lapəna-we tɔ, anəyi maa lana-me na má huuna-me. Ilena má húlí ma təyi pa heku taa.

¹² Waatu iní í ká nyi si maya Tacaa, ma nuwa kutuɣu ŋku í tuuwa lseyeli pɔɔŋ tɔ. Si pə kpiisa pɔɔŋ na í pəsi mə tɔɔnaɣa. ¹³ Í kraasa mə təyi ma tɔ na mə kuyoyotətu. Í yoyotə-m kalampaani tɔmnaa mpa tɔ, ma nuwa.

¹⁴ Ípúyú Tacaa lso yoyotə si, maa kpiisi-me. Tetunaa mpa pa cɔɔna-me tɔ, pa laŋa ká hulumi.

¹⁵ Seyii na ltəm pulasi me, pii kpiisi mə tetu təna. Mpi tɔ, waatu wei pə kpiisa lseyeli tetu na té pəsi ncaale tɔ, mə laŋa hulumaa. Waatu inəyi antulinya ka cekəna si maya Tacaa.

Lseyeli nyéma ká mu pa tetu

36 Ípúyú Tacaa tōma-m si: Yulu nyá, yoyotə nti tu mayana lseyeli pɔɔŋ tɔ. Heeli-l si í nu Tacaa kuyoyotətu. ² Pə taya pulu, kolontunaa wəŋa-me na pá kpaləsi. Í tɔma si lseyeli laŋta pɔɔŋ pəsa mə nyəŋ.

³ Pə tɔ ké ma caaki si, ma heeli lseyeli nyéma. Ma nawa si paa timpiyi yalaa nyuləna lseyeli pɔɔŋ. Haləna piitimnaa kraai nyéma ləeki-l. Pa tuukəna-me na pá wəŋiyina-me pə tɔm. ⁴ Teləsi lseyeli pɔɔŋ ke ma tɔm. Pɔɔŋ í nu Tacaa lso má ma nɔɔsi silu tɔm. Ma siluwa ma nɔɔsi nsəyi pulasi, na laŋa, na teteka. Paa ncaa na acaləe, nna yalaa luwa na pá la tɔ. Pə waasa piitimnaa mpa pa cɔɔna-me na pá wəŋ-me tɔɔ.

⁵ Tacaa lso má ma yoyotəyi si, ma wena ma yalaa isesemle ké. Pə tɔ ké ma yoyotəyena piitimnaa na

ltəm nyéma təna. Mə hana mə təyi ma tetu na í kuu tə kululum na laŋhulumle. Í nyənyə-m yem ké. ⁶ Pə tɔ ké pə wee si má yoyotə lseyeli tetu tɔm. Má heeli pɔɔŋ na pulasi na laŋa na teteka ke ma tɔm. Maya Tacaa, lso, ma yoyotə si, isesemle na pááná sɔɔɔna ke ma yoyotəyena. Mpi tɔ, piitimnaa kutuɣu we mə tɔ. ⁷ Pə tɔ ké maya Tacaa lso, ma yoyotəyena tuunau, si piitimnaa mpa pa cɔɔna lseyeli nyéma tɔ, pele paa tɔɔ feele ke mpu tɔ. ⁸ Waatu inəyi lseyeli nyéma me mə pɔɔŋ taa tuŋ ká neyete na í luli-weye pee. Mpi tɔ, yaasinaa mpe pa kpeyetaa ké. ⁹ Maa paasəna-me na má feŋ mə tɔ. Maa hala mə tetu na má tuu. ¹⁰ Maa yele na lseyeli nyéma me mə tetu təna taa yalaa huki sɔɔɔm, na í məli acaləe taa. Mpi tɔ, maa yele na í tayanu ŋmau ke mpi pii yoyotə tɔ. ¹¹ Yalaa na tɔla ká huki paa timpiyi. Paa wee pəyale na pá wəna luluyə nyéma. Paa huki tetu taa ké isu pii weu tɔ. Maa sɔɔsi-meye tetunaa na pá kəli isu laŋta. Waatu inəyi í ka nyi si maya Tacaa. ¹² Maa yele na ma yalaa me í tɔ tetu taa ké paa timpi. Tetu ká pəsi mə nyəntu. Mə piya kaa tasa səm ke taa. ¹³ Ípúyú Tacaa lso yoyotə si: Piitimnaa leləa tɔŋ me si í ké yulutɔɔlaa. Í pəma mə mayamaya mə piitim ke piya. ¹⁴ Pə tɔ tɔ, í kaa taa yalaa ke tɔɔ. Pácɔ í kaa tasa mə mayamaya mə piitim ke piya pəm. Tacaa lso má ma yoyotəna mpu.

¹⁵ Ma kaa yele na í tasa nuu ke piitimnaa kutuɣu.

Pəyele pa kaa tu-meye feele. Pácɔ pa kaa tasa mə piitim ke kuɣu. Tacaa lso má ma yoyotəna mpu.

Tacaa ká kpeyeli lseyeli nyéma

¹⁶ Ípúyú Tacaa tōma-m si: ¹⁷ Yulu nyá, lseyeli nyéma me mə tɔntə na mə lakasi pilisa mə tetu nti tə taa í ká wee tɔɔ. Isu alu asilima ke í isɔtu nau waatu.

¹⁸ Tənaɣa ma mu-me na pááná. Mpi tɔ, í kuwa yalaa ke tetu taa. Ilena í pilisi-ti na tuŋ. ¹⁹ Ípúyú ma huuna-me isu mə tɔntə na mə təma wee tɔ. Ilena má yasimeye piitimnaa taa ké tetunaa taa. ²⁰ Í tala piitimnaa mpe pa té, Ilena í wakəli ma hətə naŋŋ weetu. Haləna yalaa yoyotəyi si: Tacaa yalaa ké. I tetu taa ké pa lunaa. ²¹ Ilena má mayasi si, má tayanu timpi lseyeli nyéma tuu ma hətə ke piitimnaa leləa té tɔ. ²² Pə tɔ ké pə wee si, má heeli lseyeli nyéma. Tacaa, lso, yoyotəyi si: Pə taya mə tɔ ké ma laki mpi ma caa lapu tɔ. Ama ma hətə tənəŋŋ weetu, nti í wakəla waatu wei í ka we piitimnaa leləa té tɔ, tə tɔ ké. ²³ Í wakəla ma hətə sɔɔɔle ke piitimnaa taa. Ile maa tayanu-te. Waatu wei maa tayanu-te na mə nɔɔ na í naaki, Ilena í cekəna si mayale Tacaa lso má ma yoyotəna mpu.

²⁴ Maa ləsi-meye piitimnaa taa, na tetunaa taa na má məŋna-meye mə te. ²⁵ Maa yoyotə mə tɔ ké lum naŋŋ nyəm, na í wee tənəŋŋ. Maa nyaali mə isayatu təna na té husi. Maa ləsi tuŋ kulalaŋ tənəɣa mə heku taa. ²⁶ Maa tu-meye nyama kufana. Maa tú mə taa ké lamayasəle kufate. Maa ləsi mə nyama wena a we isu pəe tɔ, na má tú-meye nyama kupana. ²⁷ Maa tu ma lamayasəle ke mə taa. Maa yele na í tɔki ma kutututu na ma kiiŋ. ²⁸ Í ka caya tetu nti ma hawa mə caanaa tɔ tə taa. Í ka wee ma yalaa na maa wee mə

lɔ. ²⁹ lɛna má kpiisi mə asilima təna. Maa yelee na mə tɔɔɔnaya luli teu. Nyɔɔɔsi kaa tasa-meyɛ luu. ³⁰ Maa yelee na tɔɔɔn kululum huki. Tetu ká luli tɔɔɔnaya. lɛ í kaa tasa nyɔɔɔsi feele ke tɔɔɔn ke piitimnaa taa.

³¹ Waatu inəxi í ka tɔɔɔsi mə tɔntɛ isayale tɔ. í ka tɔɔsi mə lakasi nsi si fei teu tɔ si tɔ. lɛna mə mayamaya í nyəɔsi mə ti. Mpi tɔ, í lapa isayatu na acaalətu. ³² í nyi si pə taya mə tɔ kə ma laki mpu. lseyeli nyəma mə tɔntɛ feele í kpa-mɛ na í ká nyɔɔɔn.

³³ Mprúyú Tacaa lɔ yɔɔɔtaa si: Kuyaku ŋku maa kpiisi mə isayatu tɔ. Maa kusi mə ncaa na mə acalɛɛ huki. ³⁴ Tetunaa mpa pu wakəlaa na tɛɛlaa naaki tɔ. Paa tayani-weyɛ haləm. ³⁵ Halɔ yəlaa ká tɔ si, tetu nti pu wakəlaa tɔ, tə pəsa isu lɔ taaɛ Iteni. Na acalɛɛ nna paa yɔkaa na á pəsi ncaa tɔ, pa tayana-ye na á pəsi koloosi acalɛɛ na yəlaa caɔa. ³⁶ Na piitimnaa mpa pa cɔɔna-mɛ tɔ, paa ná si, maya Tacaa ma tayana ŋmau ke mpi pu yɔkaa tɔ. Ma tuu mpi pu wakəlaa tɔ. Maya Tacaa, má yɔɔɔtəna, maa la isu ma yɔɔɔtaa tɔ.

³⁷ Mprúyú Tacaa lɔ yɔɔɔtaa si: Maa yelee tɔtɔ na lseyeli nyəma mɛ í yaa-m si má waasi-mɛ. Maa cɔ-mɛ na má yelee na í huki isu tɔla ke kaləku taa. ³⁸ Yəlaa ká su acalɛɛ ncaa taa ke teitei, isu kaləkəŋ wei pa ha lɔ tɔ. lɛna pá pukina-i Yosalem ke acima sɔɔɔɔna waatu. lɛ í ka nyi si mayale Tacaa.

Muwa kuwulɛɛ tɔm

37 Mprúyú Tacaa toŋ tii ma tɔ. lɛna i Feesuyu tɛena-m ma ləmayasɛɛ taa təlɛŋ. Mprúyú ku pona-m tɛtɛkəle sɔɔɔɔle nte muwa waasaa tɔ tə heku taa. ² lɛna pá cɔɔna-m-ye na pá tá. A payale ka we sɔɔɔntu kə na á wulaa. ³ Mpuɔule Tacaa pɔɔsa-m si: Yulu nyá, muwa anɔ á pəsəxi na á kuli na á feesiyi? Ntəna má cɔ si: Tacaa lɔ, nyá tike n nyəmna.

⁴ lɛna í tɔ-m si: Yɔɔɔti a tɔm. Si muwa kuwulɛɛ mɛ, í nu Tacaa lɔ tɔm. ⁵ Heeli-ye si, maa tu mə taa kə feesuyu na í feesiyi. ⁶ Maa tu-meyɛ hola na nantu na tɔnuɔ. Maa tu-meyɛ weesuyu na í feesiyi. Waatu inəxi í ká nyi si mayale Tacaa.

⁷ Mprúyú ma yɔɔɔtəna muwa isu Tacaa heela-m tɔ. lɛ ma nu kɔkɔte natələɔɔle. lɛna á seliyi na á suu təmaya kɔtəna. ⁸ Ma nyənaya mpu, lɛ pə tu-yeɔ hola nté na nantu ná suu matuɔ. lɛna tɔnuɔ taku tə tɔ. lɛ pə taa feesiyi kə. ⁹ Mprúyú Tacaa tɔma si: Yɔɔɔtəna feesuyu. Heeli-ku si, lɛna antulinya hɔɔɔlɛŋ təna. Kɔ na n woso heelim ke yəlaa mpe pa tɔ na pá suu feesuyu.

¹⁰ Ma yɔɔɔta teitei isu Tacaa heela-m tɔ. lɛna pá fé na pá kuli na pá səŋ pa nɔɔhɛɛ tɔ. Paa kə yoolaa samaa tuutuuma kə.

¹¹ Mprúyú Tacaa heela-m si: Muwa anɛ a tɔm nəɔsəna lseyeli nyəma nyəntu kə. Pa heela-m si mpe pa lepaya. Pa muwa wulaa, paa tasəxi puluɔ tɛɛluɔ.

¹² Heeli-we si, Tacaa yɔɔɔtaa si: Maa kuli ma yəlaa pəlaaŋ na pá lu. Maa məŋna-meyɛ lseyeli tetu taa.

¹³ Maa kuli ma yəlaa lseyeli nyəma pəlaaŋ. Saa wei maa ləsi-mɛ tɔɔɔ í ka nyi si mayale Tacaa. ¹⁴ Maa tú mə taa kə ma feesuyu. í ká wɛna weesuyu, na má

məŋna-meyɛ mə tetu taa. Waatu inəxi í ká nyi si, maya Tacaa lɔ, ma yɔɔɔtaa na má lá. Tacaa má ma yɔɔɔtəna mpu.

Tacaa ká kɔnti Yuta na lseyeli pə nyəma

¹⁵ Mprúyú Tacaa tɔma lseyeli má si: ¹⁶ Yulu nyá, kɔɔɔ təhɔɔɔɔɔ. Nmaa ka tɔ si: Yuta na lseyeli nyəma mpa pa we kawulaya kanɛ ka taa tɔ. Kɔɔɔ təhɔɔɔɔɔ lɛŋka. Nmaa kɛle ka tɔ si: lɛlayim na lseyeli nyəma mpa pa we kawulaya kanɛ ka taa tɔ.

¹⁷ lɛna n kɔnti-si, na si wɛɛ isu kulumaya. Pə wɛɛ si, si pəsi kulumaya ke ma niŋ taa. ¹⁸ Waatu wei nyá nyəma ká pɔɔsi-ŋ si, n sɛɔsi-weyɛ pə huwɛɛ, ¹⁹ lɛna n cɔ-we si, Tacaa lɔ si: Ma kɔkəxi təhɔɔɔɔɔ ŋka ka kə Yosɛɛfu, na ka we lɛlayim niŋ taa na lseyeli nyəma mpa pa we kawulaya kanɛ ka taa tɔ, pa nyəŋka tɔ.

lɛna má kɔnti-keɔ təhɔɔɔɔɔ ŋka ka ke Yuta nyəŋka tɔ ka tɔ. lɛna si pəsi kulumaya ke ma niŋ taa.

²⁰ Tɔki təhɔɔɔɔɔ nsi si tɔ n ŋmaawa mpu tɔɔ nyá niŋ taa, na pa təna pá naaki. ²¹ lɛna n tɛləsi-we si, Tacaa, lɔ má ma yɔɔɔtaa si: Maa ləsi lseyeli nyəma meɔ piitimnaa mpa pa taa í wɛɛ tɔ. Maa kɔɔɔli-mɛ na má məŋna-meyɛ mə tetu taa. ²² Maa kɔnti-meyɛ piitim kuluməm ke tetu taa. í ká wɛna mə tənaya wulau kulum ke lseyeli pɔɔŋ taa. í kaa tasa piitimnaa naale yaa kawulasi naaleɔ wɛɛ. ²³ í kaa tasa mə təxi pil-isuyu na piitimnaa tɔɔ, yaa pa acaalətu, yaa pa kawalasi təna. Maa ləsi-meyɛ lona təna nna a taa í ka wɛɛ na í pəntəna-m tɔɔ. Maa tayani-mɛ na í pəsi ma yəlaa, na má wɛɛ mə lɔ. ²⁴ Ma təmlɛ tu Tafiiti ká lana mə wulau. í ká wɛna mə tənaya tiikilu kulum. í ka təŋ ma kutututu, na í tɔkəxi ma kiiŋ na í laki-i. ²⁵ í ká wɛɛ tetu nti ma hawa ma təmlɛ tu Yakɔpu tɔ tə taa.

Tənaya mə caanaa ka caɔa. í ka caɔa tə taa na mə piya náa caɔa tɔtɔ. Pɛle pa piya piya ká caɔa tɔtɔɔ tam tɔ. Ma təmlɛ tu Tafiiti ká tɔɔna mə tɔ kə kawulaya ke tam tɔ. ²⁶ Ma na-mɛ tu pɛli heesuyu nɔɔ na ká wɛɛ tam tɔ. lɛna má məŋna-meyɛ mə tetu taa, na má yelee na í huki. Na má ŋmá ma təyaya ke mə heku taa, na ká wɛɛ tam tɔ. ²⁷ Ma tɔcaɔale ká wɛɛ mə heku taa kə. Maa wɛɛ mə lɔ, na mu wɛɛ ma yəlaa. ²⁸ Waatu inəxi piitimnaa ká nyi si, mayale Tacaa. Má lapəna lseyeli nyəma na pa mpa. Waatu inəxi ma tɔcaɔale ká wɛɛ mə heku ke tam tɔ.

Tacaa kaləɔna wulau Kɔki tɔtɔ

38 Mprúyú Tacaa tɔma-m si: ² Yulu nyá, kɛɛsi nyá isɛ na wulau Kɔki wei i tɔki Makɔki tetu tɔ kə kawulaya tɔ i tɔ. Tɛləsi-i ma kaləna. lɛ i kɛna Mesɛki na Tupaali pa acalɛɛ nyuɔ tu. ³ Tacaa lɔ yɔɔɔtəxi si: Maa kuli Kɔki tɔ. lɛ i kɛna Mesɛki na Tupaali pa nyuɔ tu. ⁴ Maa tu i nɔɔ taa kə kulaya. Maa hɔ í na i kɔɔanəŋ caɔalaa, na má ləsəna toma ke tetu taa. Pa kə yoolaa tuutuuma kə. Pa suuwa won-tu kupantu, na pá tɔka kɔlɛŋ na layalɛ. ⁵ Pɛsi na ltiyopii na Puti pa tetu yoolaa təna. Paa tɔki kɔlɛŋ na pá pá yoou kahusi na pá təŋ Kɔki. ⁶ Komɛ tetu

yoolaa, na Pεti-Tokaama tetu nyεma ke ilim ntεyεn tε. Paa tεn nyά waali, na piitimnaa lelaa yεlaa payale tε. ⁷ Tayani nyά ti na nyά sεεlu pu. Nyά na nyά samaa tuutuuma wei i we nyά waali tε, weε pa nyuεu tu. ⁸ Pε weε pu kεε, lεna kuyaku nakuli má tu-η kutututu. N ká polo na η wati tetu nti tε yεlaa fita yoo, na pá lu piitimnaa payale taa, na pá koti lseyele pójn wei pu kpiisa hatoo lεn, na pá ye-le-i kpeε tε i tε. Yεlaa mpa inl paa lεsi rhpúyú piitimnaa lelaa taa tε, paa cayana pa tεyi tεkpataa. ⁹ Nyana nyά yoolaa na nyά waali nyεma tuutuuma í ká tii pa tε kε isu teu heelim, na í takl pa tetu isu isεnmuntu.

¹⁰ Mhpúyú Tacaa lε yεyεtaa si, kuyaku ηkuεu huweε payale ká kε nyά lamayaseε taa. lεna η mayasi nyά taa kε isayatu. ¹¹ N ká mayasi nyά taa si n kraaki yεlaa mpa pa cayana heεsuεu tε. Pa acalεε fei koloosi. Páεε pa ta tεki-yε na mankuulinaa. ¹² Nyά si n ká tii yεlaa mpa pa tayana pa ncaa ke ηmau tε pa tε na η kuu pa nyεm. Ani pa cayana pa tεsi taa kε na pá huki. Pa hika kalεkεn na wεnu. Pa lu piitimnaa taa na pá cayana antulinya heku taa. ¹³ Sapaa na Tetan pε tetu yεlaanaa, na Taasisi taatεlaa na pa awulumpiya tεna ká pεε-η tεm. Paa pεε-η si wontu kuuu tε kε n tayana nyά yoolaa na? N kεma si η kuuki wola na liyitee na kalεkεn na wεnu si, nyά wontu kukukuutu i tε sεεm na?

¹⁴ Mhpúyú Tacaa tεma-m si: Heeli Kεki si, maya Tacaa lε, ma yεyεtaa si, kuyaku ηku ma yεlaa ká cayana pa ti tε n ka nyl. ¹⁵ Maa lu ma tetu taa kε ilim ntεyεn tε tεna. Na ma waali kε piitimnaa tεna yoolaa. Pa cayana pa tεnaya krayanεn, na pá lá yoolaa sεsaa. ¹⁶ Kεki ká kε na í tii ma yεlaa lseyele nyεma tε na í takl pa tetu isu isεnmuntu. Mpu inl pu tε na pé lá tεnaya waatu. Kεki ke maa tili na í wati ma tetu. lεna piitimnaa nyl si maya lε nanηtu. Nti ma caa si má hul-wε na Kεki kεyε tεyε.

¹⁷ Mhpúyú Tacaa lε yεyεtaa si: Kεki tεm ke ma yεyεtaya hatoo lεnetaa. Ma tεmle nyεma lseyele lε kuyεyεtutu telεsεlaa nεεsi ke ma yεyεtεnaa. Pa kraala puεi payale taa si, maa tili nεyεlu na í yooa pa yεlaa. ¹⁸ Ama kuyaku ηku Kεki ká kpa lseyele tetu tε tε. Ma pááná sεεεna ká huuna-i. Maya Tacaa lε, má yεyεtεna. ¹⁹ Ma pááná sεεεna ke má tuukina. Tetu ká sele katatεlaya ke kuyaku ηku ku taa. ²⁰ Tenku tiina na sumasi na taale wontu na ate kututuutu. Pε kpenna yεlaa tεna mpa pa weε tetu tε tε. Paa sele ma isentaa. Pójn na kukpamεn kukulεn ká yεki na kolunε tεna hoti ate. ²¹ Maa nyaasi-mε na yaasinaa payale. Mε yoolaa ká ku tεma. Maya Tacaa, má yεyεtεna. ²² Maa tu-mεyε kutεmεn sεεεn na mε yεlaa si. Maa yele na teu sεεεn na tεmpeε na kεkε pé nu mε yoolaa, na lelaa tuutuuma tε. ²³ Maa yele na piitimnaa tuutuuma na ma sεεεntu na ma tεnanη weεtu. lεna pá cεkεna si maya Tacaa.

39 Mhpúyú Tacaa tεma-m si: Yulu nyά, telεsi Meseki na Tupaali pε yεlaa nyuεu tu sεεε Kεki si, maa kuli nyά tε. ² Maa caali-η na η lu ma tetu taa kε ilim ntεyεn tε tεna. N ka polo na η yooa lseyele

nyεma pójn. ³ Maa yooa-η na nyά tεεu peli nyά nin mpatεn taa. Nyά nyεmá ka lu nyά ntεyεn taa na á hoti. ⁴ lεna pá kú nyά na nyά yoolaa na nyά taapalaa samaa ke lseyele pójn taa. Maa yele na sumasi na taale wontu tεyε-mε. ⁵ Taale ke í ká si, isu Tacaa lε yεyεtεu tε. ⁶ Tacaa si, maa sε kεkε ke Makεki tetu taa. Tεnaya yεlaa cayana tεpamm ke tenku kεyε. Pulupu i pεkεlεy-wε. Tεnaya yεlaa tεna ká nyεna si, mayale Tacaa lε. ⁷ Maa húlí ma hεte nanη weεtu ke ma yεlaa lseyele nyεma. Ma kaa yele na pá tasa-mεyε pilisεyε. lεna piitimnaa nyl si mayale Tacaa lε, lseyele nyεma nanηtu. ⁸ Yaasinaa mpe paa kε kε. Hal pa tu tεma caalεyε. Kuyaku ηku ku tεm ke maa yεyεtaa. Tacaa lε yεyεtεna mpu. ⁹ lseyele nyεma ká lu pa acalεε taa. Paa lu kεkε na pá nyayasi pa kolontuna yoou wontu. Paa kpalεn sεεεn na sεkpen, na tεn na nyεmá. Nmantaasi sεεεn na sεkpesi, ká kraasεna kεkε ηke ká ton ke puεi naatosompεyεlaya. ¹⁰ í kaa tasa tεpεyaya caau ke taale. Yaa í seti-keye hεyεu taa. Mpi tε, yoou wontu ke í ká tayanεyεna kεkε. í ká kuu kolontuna wontu tεnaya. lεu pεle paa kuu mε nyεn-tε. Tacaa lε má ma yεyεtεna mpu.

¹¹ Mpuεle Tacaa si: Kuyaku ηkuεu maa há Kεki ke tetu ke lseyele taa na pá pimi-i. Tetu nti tu weε tεntaa tεtεkεle taa ke tenku kusεpu ilim tεlule tε. Hal pεlaau ηku ku tεki mpatεntaa mpaau. Tεnaya paa pi Kεki na i yoolaa samaa. lεna pá ha lonte nteyε hεte si, Kεki na i samaa pa tεtεkεle. ¹² lεtεnaa naatosompεyεlaya tεcu ke lseyele nyεma ká pi Kεki-wε. lεna pé nyaali tetu asilima. ¹³ Hεyεlεyε ηku ku yεlaa tεna ká lana pε tεmle ntε. Kuyaku ηkuεu maa húlí ma tεyi mε heku na teeli, na mε nyuεu kuli. Tacaa lε má ma yεyεtεna mpu. ¹⁴ Paa lεsi yεlaa na pá cεε tetu ke lεtεnaa naatosompεyεlaya tεcu, heεsuεu fei. Paa pεεki sεta tεna, na pá pi-wε na pé nyaali tetu asilima. ¹⁵ Paa cεε tetu tεnaya tεpαιpai. Ye pa nawa yulu ke timpi, iε pa kaa kanmaaya ke i tε. Pintaa ká tεnεyε na pá kuuki. lεna pá pukina Kεki na i samaa pa tεtεkεle taa, na pá pin. ¹⁶ Hal paa yaa iεate natεli si Hamona. Samaa ke pa yaa mpu na pa tε taa. Pεle pε waali kε pu nyaali tetu asilima.

¹⁷ Mhpúyú Tacaa lε tεma-m si: Yulu nyά, yaa sumasi na taale wontu na η telεsi-ti. Té lu paa timpi, na té kεε acima wena ma laki-ti tε. Pε kεε kεyε sεεεnka ke pójn taa kε. Tu tεyε nantu na té nyεε calεm. ¹⁸ Tu tεyε akanaa nantu. Tu nyεε ate nyuεu nyεma calεm. Nyuεu nyεma mpeyε pa lapεna kεyε ke iwaεn, na iweεsi, na pεntulεn, na Pasanη tetu naanη kufanη nim nyεn lonte taa. ¹⁹ Wontu ka tεyε nantu nim na té haya. Tu nyεε calεm na pá ku-tεyi sulum nyεm. Kεyε ηka ma laki-mε tε ka wule ke pu la mpu. ²⁰ Wontu nti tu tεyε krayanεn na i cayalaa, na akanaa na yoolaa nantu na té haya. Tacaa lε má ma yεyεtεna mpu.

²¹ Maa húlí ma ton ke piitimnaa taa. Paa ná isεna ma huuki ma huule, na isεna ma hεn pa ηkpanη tε. ²² Pε krayau nεεεn tε, lseyele nyεma ká cεkεna si, mayale mε lε Tacaa, halεna tam tε.

Lsekiyeele waasu kpeyeluyu

²³ Piitimnaa ká cekəna si, lseyeli nyáma me mə usayatu tɔ́ kɛ pə kuu-mɛ. Í ta tɔ́ki lɔ́ tɔ́m kɛ teu, ɔ́lɛna í ha-meyɛ siyile. I tu-meyɛ mə kolontunaa niŋ taa, na pɛle pá ku-mɛ. ²⁴ Ma ha-meyɛ siyile kɛ́. Ma lapa-mɛ usi mə asilima na mə kawalaya wɛɛ tɔ́.

²⁵ Ḿpúyú Tacaá lɔ́ yɔ́ɔ́tɔ́a si: Ma wɛna ma hətɛ usɛsɛmɛ kɛ́. Maa wɛɛna lseyeli nyáma tɛna pətɔ́tɔ́lɛ. Maa kɔ́na Yakɔ́pɔ́ yɛlɛa mpa kolontunaa ka kuuwa tɔ́. ²⁶ Waatu wei í ká caya mə tɛtu taa, na u nyanna pulu tɔ́. Pəyɛle nɔ́ɔ́lɔ́ kaa wakəli mə laŋa. ɔ́lɛna í sɔ́k mə fɛɛle tɔ́k. Na usəna í taa tɔ́ki ma tɔ́m kɛ teu tɔ́ pə tɔ́k.

²⁷ Maa ləsi-meyɛ piitimnaa taa. Maa cɔ́k mə kolontunaa acaɛɛ, na má kpeyeli-mɛ. Waatu unəyi í ká nyəni-m lɔ́ naŋɛtu kɛ piitimnaa pəyalɛ usɛntaa. ²⁸ ɔ́lɛ í ká nyi si mayalɛ mə lɔ́ Tacaá. Má lapəna na pá kuu-mɛ na pá tɛɛna. Maa kpeyelina-meyɛ mə tɛtu taa. Ma kaa yele mə taa nɔ́ɔ́lɔ́ tɛna. ²⁹ Ma kaa tasa-meyɛ siyile hau. Ama maa tú lseyeli nyáma taa kɛ́ ma feesuyu kɛ́. Tacaá lɔ́ má ma yɔ́ɔ́tɔ́na mpu.

LSEKIYEELE NAWA Lɔ́ TƏYAYƏ Kɛ TOOSEE TAKA TAA

Lɔ́ təyaya kufalaya tɔ́m

40 Ḿpúyú lseyeli nyáma kuuu pənaɔ́a hiu na kakpasɛ nyəŋka, usɔ́tu kancaalaya nyəŋ kuyaku naanuwaa nyəŋku*fa*. Yosalem ɔ́catɛ lɛɛkuyɔ́ pənaɔ́a naanuwaa na liyiti nyəŋka. Tacaá lɔ́ toŋ tii ma tɔ́k na í pona-m tɛna. ¹² Lɔ́ lapa na pə la-m toosee taka, na í tɛɛna-m lseyeli tɛtu taa. Ḿpúyú pə su-m puɔ́tu kukuluyɔ́ nakuli ku tɔ́k. Na má ná kutuluyɔ́ na ilim mpətəŋ tɔ́k, usi ɔ́catɛ. ³ Lɔ́ pona-m tɛna, ɔ́lɛna má ná apalu nɔ́ɔ́lɔ́. I nəɔ́səna kɛ́ usi nyəɔ́luyɔ́ kuseemuyɔ́. Na í tɔ́ka u niŋ taa kɛ́ kɔ́ŋkɔ́ntu toŋ nyəntu natəli tɛ ŋmənaya. Na kɔ́rátúyú kumayəsuyɔ́, na í səŋa nɔ́kɔ́ɔ́. ⁴ Ntɛna apalu unu u yaa-m si: Yulu nyá, nyəni teu na í kɛ́ ŋkɔ́raŋuyɔ́ na í nu nti ma caa-ŋ heeluyɔ́ tɔ́. Mpi tɔ́, pə kɔ́na-ŋ cənyɛ si n ná. Pə waali ɔ́lɛna í heeli lseyeli nyáma kɛ́ mpi n nawa tɔ́.

Taya na awalɛ tɔ́k nɔ́kɔ́kɔ́si

⁵ Mpi ma naakaya tɔ́ɔ́kɔ́: Koluyɔ́ cɔ́kna təyaya kɛ́, na ká tá. ɔ́lɛna apalu nɔ́ɔ́lɔ́ ná tɔ́ka kɔ́rátúyú kumayəsuyɔ́ kɛ́ u niŋ taa. Ku tayaɔ́lɛŋ kɛ́ mɛɛtələnɛa tooso*fa*. Ḿpúyú u mayasa koluyɔ́ waŋ na ka kuŋkuluməŋ. ɔ́lɛna pə lu mɛɛtələnɛa tooso tooso. †† kɛ́ pa mayasəyi. Ama Ləkra taa paa mayasəyi mpu. ⁶ ɔ́lɛna í polo ilim təlulɛ tɔ́k nɔ́kɔ́ɔ́. Ḿpúyú u kpa kumlee, na í mayasi nɔ́kɔ́kɔ́pete luməŋ, na pə lu mɛɛtələnɛa tooso. ⁷ Tanlaa kutuluyɔ́ mala tətɛɛle heku taa nyəntɛ nɔ́kɔ́ɔ́ kɛ́. Kutuluyɔ́ tayaɔ́lɛŋ na u waŋ ka wɛ

† Pusi na kuyɛɛŋ wei pa tuwa cəne tɔ́ u wɛ mpaá mpaá kɛ́. †† mɛɛtələnɛa tooso: Piipilinaa lɛlɛa taa, ulɛ ŋkuluyɔ́ na pə suna mpee

mɛɛtələnɛa tooso tooso kɛ́. Koloosi nsi si faya kutuluyɔ́ unu tɔ́, si yasəlaya ná wɛ mɛɛtələnɛa tooso na hɔ́ɔ́luyɔ́ hɔ́ɔ́luyɔ́. Nɔ́kɔ́ɔ́ nakəli kɛ́lɛ ka tayaɔ́lɛŋ wɛ mɛɛtələnɛa tooso. Kɛ́lɛɛ n tɛɛki na pəcɔ́ í tala kutuluyɔ́ ŋku ku səŋa lɔ́ təyaya usɛntaa tɔ́. ⁸ Ḿpúyú apalu unu u mayasa pə taa kutuluyɔ́ ŋku. Ku luməŋ ka wɛ mɛɛtələnɛa liyiti, na ku koloosi yasəlaya kɛ́ mɛɛtəlɛ kulum. Nɔ́kɔ́ɔ́ na pə taa tɔ́k kutuluyɔ́ ntɛ ŋku ku kəla lɔ́ təyaya kɛ́ kɔ́tənaɔ́ tɔ́. ¹⁰ Ilim təlulɛ nɔ́kɔ́ɔ́ tanlaa kutuluyɔ́ naatoso ka wɛ teitei kɛ́. ɔ́lɛna í tú mpaá kɛ́ heku, tooso na cəne tooso na cəne. Koloosi nsi si faya heku taa tɔ́, səlɛ si yasəlaya ná wɛ teitei kɛ́. ¹¹ Ḿpúyú apalu unu u mayasa patəma wei u tɔ́k nɔ́kɔ́ɔ́ tuləyi tɔ́. ɔ́lɛna pə lu mɛɛtələnɛa kakpasɛ. Tətɛɛle heku taa nyəntɛ waŋ tɛna kɔ́nta mɛɛtələnɛa naatoso na hɔ́ɔ́luyɔ́. ¹² Tanlaa kutuluyɔ́ waŋ na u tayaɔ́lɛŋ ka wɛ teitei kɛ́. Mɛɛtələnɛa tooso tooso. Na koluyɔ́ kaya tətɛɛle kɔ́ŋkɔ́məŋ naale tɔ́k na ka kuŋkuluməŋ wɛ mɛɛtəlɛ hɔ́ɔ́luyɔ́. ¹³ ɔ́lɛna apalu unu u mayasi pə kɔ́rayu tanlaa kutuluyɔ́ unu u taa ləŋku koluyɔ́, na pə suna ləŋku nyəŋka, na tətɛɛle na cəne tɔ́k. ɔ́lɛna pə lu mɛɛtələnɛa naanuwaa na naale na hɔ́ɔ́luyɔ́. ¹⁴ Ḿpúyú u mayasa tɔ́tɔ́k kutuluyɔ́ ŋku ku wɛ mɛɛtələnɛa naanuwaa tɔ́ ku waŋ. Lɔ́ təyaya taya ka tú kutuluyɔ́ ŋkuyɔ́ heku kɛ́. ¹⁵ Pə kɔ́rayu kancaalaya nɔ́kɔ́ɔ́ kɛ́ awalɛ tɔ́k koluyɔ́ haləna kutuluyɔ́ awalɛ tɔ́k koluyɔ́, na pə polo tənaya kanɛ tɔ́. ɔ́lɛna pə lu mɛɛtələnɛa hiu na kakpasɛ. ¹⁶ Paa kama puluyɔ́ kɛ́ tanlaa kutuluyɔ́ unu u pətolee tɔ́k na awalɛ tɔ́k kɛ́. Na koloosi kukayasi na kutuluyɔ́ nyəŋsi taa. Pa tula-yeyɛ na á cɔ́k nɔ́kɔ́ɔ́ na á ta. ɔ́lɛna pə ləsi paŋ fotoonaa kɛ́ pə taa tɔ́k koluyɔ́ tɔ́k.

¹⁷ Ḿpúyú apalu unu u pona-m lɔ́ kutuluyɔ́ taya awalɛ nyəŋka tɔ́k. Paa həla-kɛ́ɛ teu kɛ́ na naŋɛ hiu na naanuwaa tu-kɛ́ɛ heku. ¹⁸ Pa həla hələtu ntəyi na tɛ cɔ́k nɔ́kɔ́kɔ́si tɛna. ɔ́lɛ awalɛ tɔ́k nyəntu kəla kuluyɔ́.

¹⁹ Ḿpúyú apalu unu u mayasa taya waŋ. Pə kɔ́rayu kancaalaya nɔ́kɔ́ɔ́ tɔ́ haləna pə suna pə taa tɔ́k taya koluyɔ́. ɔ́lɛna pə lu mɛɛtələnɛa nulle na naanuwaa. Ilim təlulɛ tɔ́k kɔ́ŋkɔ́ kɛ́ u caalənɛa. ɔ́lɛna í təkəna pə nɔ́kɔ́ɔ́ tɔ́k nyəŋku. ²⁰ ɔ́lɛna í mayasi ilim nɔ́kɔ́ɔ́ tɔ́k nɔ́kɔ́ɔ́. Kɛ́lɛ ka nyəntəyənɛa awalɛ tɔ́k taya tɔ́k kɛ́. Ka waŋ na ka tayaɔ́lɛŋ kɛ́ u mayasaa. ²¹ Nɔ́kɔ́ɔ́ ŋkɛ́ kaa wɛna tanlaa kutuluyɔ́ naatoso kɛ́. Tooso na kɔ́ŋkɔ́ kune, na tooso na kune. Koloosi yasəlaya na kutuluyɔ́ waŋ, pu wɛ teitei kɛ́, usi ilim təlulɛ tɔ́k nɔ́kɔ́ɔ́ nyəntu. Nɔ́kɔ́ɔ́ tayaɔ́lɛŋ tɛna kɔ́nta mɛɛtələnɛa hiu na kakpasɛ. Ka waŋ kɛ́ mɛɛtələnɛa naanuwaa na naale na hɔ́ɔ́luyɔ́. ²² Kutuluyɔ́ na pətolee na pə páŋ fotoonaa wɛ teitei kɛ́, usi nɔ́kɔ́ɔ́ ləŋka nyáma. Yulu tɔ́k kumlee naatosompɔ́ɔ́lɛɛ kɛ́, ɔ́lɛna í kpa ilim nɔ́kɔ́ɔ́ tɔ́k nɔ́kɔ́ɔ́. ²³ Nkɛ́ unu ka usɛntaa, ləŋka wɛɛ ŋka yulu suuki na u tala pə taa taya tɔ́k tɔ́. Lsu pu wɛu na ilim təlulɛ tɔ́k tɔ́. Ḿpúyú apalu unu u mayasa nɔ́kɔ́kɔ́si nsi si heku taa waŋ. ɔ́lɛna pə lu mɛɛtələnɛa nulle na naanuwaa.

²⁴ ɔ́lɛna í pona-m ilim mpətəŋ tɔ́k hɔ́ɔ́luyɔ́, na má ná nɔ́kɔ́ɔ́ kufalaya. Ḿpúyú u mayasa tanlaa kutuluyɔ́, na koloosi na naŋ. ɔ́lɛna pə lu teitei usi u ka mayasuyɔ́ kancaalaya nyəŋsi tɔ́. ²⁵ Təna tɔ́k, pətolee ka wɛɛ kɛ́. A

cɔna kutuluyu nɔɔɔɔ. A we teitei na ilim nɔɔɔɔ na pɛ mpɛtɛn nyɛna. Nɔɔɔɔ tɔyɔlɛn tɛna kɛnta mɛɛtɛlɛnaa hiu na kakpasɪ. Ka warɛ ke mɛɛtɛlɛnaa naanɔwa na naale na hɔɔɔɔɔ. ²⁶ Kumlee naatosom-pɔɔɔɔɔ ke yulu tɔn na ɪ kra nɔɔɔɔɔ nke. Ka wenna kutuluyu sɔɔɔɔɔ ɛsentaa kɛ. Paa lɛsa pɔɔɔn fotoonaa ke tɛtɛɛɛ heku taa nyɛntɛ kɔnɔɔmɛn tɔɔ kɛ. ²⁷ Nɔɔɔɔɔ lɛnka ka we kanɛ unɪ ka ɛsentaa, nka yulu suuki na ɪ tala pɛ taa tɔyɔ tɔɔ tɔ. Apalu unɪ ɪ maɔasa ilim mpɛtɛn tɔɔ nɔɔɔɔɔ nsi sɪ heku taa. lɛna pɛ lu mɛɛtɛlɛnaa nuɛ na naanɔwa.

Pɛ taa tɔɔ tɔyɔ na pɛ nɔɔɔɔɔ

²⁸ Mɔɔɔɔ apalu unɪ ɪ tɛnna-m ilim mpɛtɛn nɔɔɔɔɔ. lɛna ɪ suuna-m pɛ taa tɔyɔ tɔɔ. l maɔasa nɔɔɔɔɔ nke, lɛna ka tɔyɔlɛn na ka warɛ we teitei na awalɪ tɔɔ kolunɔ nɔɔɔɔɔ. ²⁹ Tanɔlaa kutulun na heku taa kolunɔ, na narɛ pɛ tɔyɔlɛn na pɛ warɛ ka we teitei kɛ, ɛsu nɔɔɔɔɔ lɛnɪ. lɛna pɛtolee cɔɔna narɛ na á tɔ. Nɔɔɔɔɔ tɔyɔlɛn tɛna ka we mɛɛtɛlɛnaa hiu na kakpasɪ. Ka warɛ ke mɛɛtɛlɛnaa naanɔwa na naale na hɔɔɔɔɔ. ³⁰ Narɛ taa kɛ n tɛnɔɔɔna na n tala awalɪ tɔyɔ tɔɔ. Paa lɛsa pɔɔɔn fotoonaa ke pɛ taa kolunɔ tɔɔ kɛ. Kumlee pɛɛfɛɛ ke yulu kraaki na ɪ tala kutuluyu taa. ³² Mɔɔɔɔ apalu unɪ ɪ tɛnna-m ilim tɛlɛɛ nɔɔɔɔɔ. lɛna tɛ suu pɛ taa tɔyɔ tɔɔ. l maɔasa nɔɔɔɔɔ, lɛna ɪ maɔana sɪ kana kancaalɔɔ nyɛnɪ warɛ na sɪ tɔyɔlɛn pɛ we teitei. ³³ Tanɔlaa kutulun na hekɛn taa koloosi, na narɛ tɔyɔlɛn na pɛ warɛ ka we teitei kɛ, ɛsu nɔɔɔɔɔ lɛnɪ. Na pɛtolee cɔɔna narɛ nku ku nɔɔɔɔɔ. Nɔɔɔɔɔ nke ka tɔyɔlɛn tɛna kɛnta mɛɛtɛlɛnaa hiu na kakpasɪ. Ka warɛ ke mɛɛtɛlɛnaa naanɔwa na naale na hɔɔɔɔɔ. ³⁴ Narɛ taa kɛ yulu tɛnɔɔɔna na ɪ tala awalɪ tɔyɔ tɔɔ. Paa lɛsa pɔɔɔn fotoonaa ke pɛ taa kolunɔ tɔɔ kɛ. lɛna pɛ tɛn heku taa tɛtɛɛɛ kɔnɔɔmɛn tɔɔ. Kumlee pɛɛfɛɛ ke yulu kraa na ɪ suu. ³⁵ Apalu unɪ ɪ pona-m ilim nɔɔɔɔɔ tɔɔ nɔɔɔɔɔ, lɛna ɪ maɔasi kɛɛ. Ka warɛ na ka tɔyɔlɛn ka we teitei kɛ ɛsu lɛnɪ. ³⁶ Nɔɔɔɔɔ nke kɛɛ ka wena tanɔlaa kutulun tɔɔ. Heku taa kolunɔ na narɛ na pɛtolee cɔɔ-ku na pɛ tɔ. Ka tɔyɔlɛn tɛna we mɛɛtɛlɛnaa hiu na kakpasɪ. Ka warɛ ke mɛɛtɛlɛnaa naanɔwa na naale na hɔɔɔɔɔ. ³⁷ Narɛ taa kɛ n tɛnɔɔɔna na n lu awalɪ tɔyɔ tɔɔ. lɛna pɛ lɛsɪ pɔɔɔn fotoonaa ke pɛ taa kolunɔ tɔɔ. Na tɛtɛɛɛ ke heku taa. Kumlee pɛɛfɛɛ ke yulu kraa na pɛcɔ ɪ suu.

³⁸ Kutuluyu nakulɪ ku we ilim nɔɔɔɔɔ tɔɔ nɔɔɔɔɔ ɛsentaa. Tɛnɔɔɔ pɛ nyaalɔɔ tɔla wena pɛ kukɔɔɔ na pɛ lakɪ kɔtɔyɔ nka kɔkɔ lusa ka tɛna tɔ. ³⁹ Taapɛlɛnaa naale ka we narɛ nku ku kɔnɔɔmɛn naale tɔɔ kɛ kolunɔ kite kɛ tɛkrɔm. Taapɛlɛnaa mɛɛ pɛ tɔɔ kɛ pɛ kukɔɔɔ kɔtɔyɔ tɔla. ɛsu kɔtɔyɔ nka kɔkɔ lusa ka tɛna tɔ, na ɛɔɔɔtɔ hɛsɔɔɔ nyɛnɪ. ⁴⁰ Taapɛlɛnaa liyiti ka we narɛ waalɪ tɔɔ tɔɔ. Ye n pukina ilim nɔɔɔɔɔ nɔɔɔɔɔ tɛsuɛɛ, n naaki-weyɛ. Naale na kɔnɔɔɔ kɛnɛ, naale na kɛnɛ. ⁴¹ Taapɛlɛnaa pɛɛfɛɛ tɔɔ kɛ pɛ kukɔɔɔ kɔtɔyɔ tɔla. liyiti na nɔɔɔɔɔ kɔnɔɔɔ kɛnɛ, na liyiti na kɛnɛ. ⁴² Pɛcɔ pɛ kaasi kɔtɔyɔ nka kɔkɔ lusa ka tɛna tɔ. Kɛɛ ka

taapɛlɛnaa pɛɛ nyɛma kɛ liyiti tɔɔ. Paa wei ɪ tɔyɔlɛn sɛka mɛɛtɛɪ kulum kɛ pɛcɔ. Na ɪ warɛ ke mɛɛ tɔɔ. Pa kɔnɔkulumɛn ke mɛɛtɛɪ na hɔɔɔɔɔ hɔɔɔɔɔ. Taapɛlɛnaa mɛɛ pɛ tɔɔ kɛ pɛ sukɔyɔ wontu nti pɛ lakɛna kɔtɔyɔ nka kɔkɔ lusa ka tɛna tɔ. Na kɔtasi lɛnɪ. ⁴³ Pa lapa canɛm ke taapɛlɛnaa mɛɛ pɛ nɔm-pee tɔɔ kɛ, na pɛ cɔɔ na pɛ tɔ. Pa tɔɔ kɛ pɛ sukɔyɔ kɔtɔyɔ nantu. ⁴⁴ Mɔɔɔɔ apalu unɪ ɪ pona-m pɛ taa tɔyɔ tɔɔ. Narɛn naale ka we tɛnɔɔɔ. lɛnku ka we ilim nɔɔɔɔɔ nɔɔɔɔɔ kɛn. lɛna kɔ ha ilim mpɛtɛn ke siyile. lɛnku ke ilim mpɛtɛn nɔɔɔɔɔ kɛn. lɛna kɔ ha siyile ke ilim nɔɔɔɔɔ. ⁴⁵ lɛna ɪ heeli-m sɪ: Narɛ nku ku kɛɛsɛna ilim mpɛtɛn tɔɔ tɔ. Ku kɛ kɔtɛlaa mɛɛ pɛ lakɪ lɔɔ tɔyɔyɔ taa kɛ tɛmlɛ tɔ pɛ nyɛnku kɛ. ⁴⁶ Ama nku kɛ ku kɛɛsɛna ilim nɔɔɔɔɔ tɔɔ tɔ. Kulɛyɛɛ kɔtɛlaa mɛɛ pɛ paasɔɔɔna kɔtɔyɔ tɛlatɛ tɔ pɛ nyɛnku. lɛna ɪ tasa sɪ, Lefii nyɛma taa ɛɛ, Satɔki tɔyɔyɔ nyɛma tike ka wen-na mɛɛsɪ sɪ, pɛ suu lɔɔ tɔyɔyɔ taa na pɛ la ɪ tɛmlɛ.

lɔɔ tɔyɔyɔ maɔamaɔa

⁴⁷ Mɔɔɔɔ apalu unɪ ɪ maɔasa pɛ taa tɔyɔ. Ka warɛ na ka tɔyɔlɛn ka we teitei kɛ. Paa kɔnɔkɔ nku mɛɛtɛlɛnaa nuɛ na naanɔwa. lɛna kɔtɔyɔ tɛlatɛ ke lɔɔ tɔyɔyɔ ɛsentaa. ⁴⁸ Mɔɔɔɔ apalu unɪ ɪ suuna-m lɔɔ tɔyɔyɔ nɔɔɔɔɔ sakɔyɔ tɛɛ. l maɔasa sakɔyɔ akɛɛnaa tɔ, paa wei ɪ yasɔɔɔ we mɛɛtɛlɛnaa naale na hɔɔɔɔɔ kɛ. Nɔɔɔɔɔ warɛ ke mɛɛtɛɪ kulum na hɔɔɔɔɔ. ⁴⁹ Nɔɔɔɔɔ sakɔyɔ tɔyɔlɛn we mɛɛtɛlɛnaa naanɔwa na warɛ ke mɛɛtɛlɛnaa naatoso. Kumlee naanɔwa ke yulu kraaki na ɪ suu. lɛna akɛɛnaa naale tuwa nɔɔɔɔɔ ke heku.

41 Mɔɔɔɔ apalu unɪ ɪ pona-m lɔɔ tɔyɔyɔ kutuluyu sɔɔɔɔɔ taa. lɛna ɪ maɔasi-kɔ. Koloosi tuwa tɛtɛɛɛ ke heku kɛ. Sɔɛ sɪ warɛ we mɛɛtɛlɛnaa tooso. ² Nɔɔɔɔɔ warɛ ka we mɛɛtɛlɛnaa kakpasɪ kɛ. Hɔɔɔɔɔ kɛnɛyɛ mɛɛtɛlɛnaa naale na kɛnɛyɛ mɛɛ tɔɔ. lɔɔ tɔyɔyɔ maɔamaɔa tɔyɔlɛn ka we mɛɛtɛlɛnaa hiu kɛ. Ka warɛ ke mɛɛtɛlɛnaa naanɔwa. ³ Pɛ waalɪ, lɛna ɪ suu lɔɔ narɛ taa na ɪ maɔasi nɔɔɔɔɔ. Ka nɔɔkɔpɛte lumɛn we mɛɛtɛɪ kulum na warɛ ke mɛɛtɛlɛnaa tooso. Ka kɔnɔkɔmɛn tɔɔ kɛɛsɛn ke mɛɛtɛlɛnaa tooso na hɔɔɔɔɔ. ⁴ lɛna ɪ maɔasi kutuluyu maɔamaɔa na ku warɛ na ku tɔyɔlɛn we teitei kɛ mɛɛtɛlɛnaa naanɔwa naanɔwa. Mɔɔɔɔ ɪ heela-m sɪ tɛnɔyɔɛ katɛ taa katɛ tɛɔyɔɛ.

lɔɔ tɔyɔyɔ kutulun lɛlɛn

⁵ Mɔɔɔɔ apalu unɪ ɪ maɔasa lɔɔ tɔyɔyɔ pɛ taa kolunɔ. Ka kɛɛsɛn we mɛɛtɛlɛnaa tooso. lɛna pɛ nɔmɔ kutulun na pɛ cɔɔ na pɛ tɔ. l warɛ we mɛɛtɛlɛnaa naale. ⁶ Kutulun kusɔɔɔɔ unɪ ɪ ka kɛ atɛ na lɔɔ kutulun ke tɛma tɔɔ kɛ. Paa nku ku wena narɛn hiu na naanɔwa. Paa narɛ nku ku we awalɪ tɔɔ kolunɔ taa kɛ. ɛɛ pɛ tɔyɔ lɔɔ tɔyɔyɔ kolunɔ taa. ⁷ Kolunɔ walɔɔɔna ɛsɔtɔ kɛ. lɛna pɛ sɔɔsɔyɛ paa atɛ na lɔɔ kutuluyu nkuɔyɔ warɛ na pɛ puki. Mɔɔɔɔ pɛ we na pɛ cɔɔ lɔɔ tɔyɔyɔ na pɛ tɔ. Pɛ tɔɔ kɛ ye n kraaki, narɛn sɔɔsɔyɛ

wan na í kraaki. Pə krayau kancaalaya ate na lso kutuluyu tɔ. Yulu pəsəyi na í polo heku taa nyəŋku. Ulena í tɛɛ ŋku ku we lsoɔta tɔ. ⁸ Mprúyú ma cəkənna si, lso tɔyaya kutulun wei i cɔɔna-keye mpu tɔ, i kəla kuluyu, lsu meɛtələnna tooso. ⁹ Kəŋkəŋ taa kutulun uli, i waali tɔ kolunja yasəlaya we meɛtələnna naale na hɔɔlyu. Lonte nte pə yela kpete tɔ, ¹⁰ na kutulun leləŋ pə heku taa, meɛtələnna naanowa ka wenna na pə cɔɔ lso tɔyaya. ¹¹ Kutulun uli i nɔɔɔsi naale tulayaana kolunja taa tɔ kɛ. Nɔɔɔɔ lɛŋka na ilim ntɔɔɔ tɔ. Lɛŋka na pə mpətəŋ tɔ. Kolunja ŋke ka yasəlaya ka we meɛtələnna naale na hɔɔlyu kɛ na pə cɔɔ na pə tá. ¹² Kutuluyu nakuli ku səŋa lso tɔyaya ilim tətule tɔ kɛ kolunja kite. Ku tayaləŋ we meɛtələnna nulle na kakpasɪ. Ku wan ke hii na naanowa. Ku koloosi yasəlaya ke meɛtələnna naale na hɔɔlyu. ¹³ Apalu uli i mayasa lso tɔyaya. Ulena ka tayaləŋ lu meɛtələnna nulle na naanowa. Kolunja na kutuluyu ŋku ku səŋa ilim tətule tɔ tɔ, ku koloosi tayaləŋ ka we meɛtələnna nulle na naanowa tɔtɔɔ. ¹⁴ Lso tɔyaya hɔɔlyu ŋku ku keesəna ilim təlule tɔ tɔ, na kəŋkəŋ tɔ patəmanaa wan ka we meɛtələnna nulle na naanowa. ¹⁵ Apalu uli i mayasa tɔtɔɔ lso tɔyaya waali kutuluyu tayaləŋ. Pə na patəmanaa mpa pa we kəŋkəŋ uli i naale i tɔ tɔ. Pə krenta meɛtələnna nulle na naanowa.

Lso tɔyaya pətəa tɔ

¹⁶ Paa saaka kponkpolonaa kɛ. Ulena pá matɪ lso tɔyaya kraaŋ na pə naŋ sɔɔɔ na lɔl nyəŋku taa. Na pətəlee nna pa tu pulun tɔ na sakasɪ. Na pə cɔɔ ate na lso kutulun uli i tooso na pə tá. Pə tənə pu kɛ kponkpolonaa kɛ. Pə krayau ate na pə siina pətəlee tɔ. Ulena pá tənɪ pətəlee anɪ a mayamaya ke kponkpolonaa. ¹⁷ Lso tɔyaya waali, na ka taa tɔ nɔɔɔ kususuɔya, haləna lɔl naŋ tɔ, paa ləsa koloosi tɔ kɛ, ¹⁸ lsoɔta tanlaa na paan pə fotoonaa. Fotoonaa ka sita təma taa kɛ. Paa fotoo, na lsoɔta tanlaa naale fotoo, na pə polo mpu. Lsoɔta tanlaa mpe pa isentaa we tɔm naale naale. ¹⁹ Yulu isentaa nyənəyi paa kune na cənɛyɛ. Na tɔɔlaya isentaa náa nyənəyi kune na cənɛ. Mprúyú pə weɛ na pə cɔɔ lso tɔyaya na pə tá. ²⁰ Paa ləsa lsoɔta tanlaa na paan fotoonaa kɛ. Pə krayau kolunja kite tɛ tɔɔ, haləna nɔɔɔ nyuɔ taa. ²¹ Naŋ sɔɔɔ akelenaa tayaləŋ na pə wan ka we teitei kɛ.

Ulena kate taa kate náa nəyəsəna ²² kɔtaya təlɛtɛ. Tələyɛ pa saaka kponkpolonaa. Tə kəŋkəŋ we meɛtəlɪ kulum na hɔɔlyu. Tə wan ke mpu. Tə wena ŋkulunja na nɔɔhɛɛ. Tə kəŋkəŋ tɔ kɛ kponkpolonaa. Mpuɔle apalu uli i heela-m si: Taapəlɪ wenna Taca isentaa.

²³ Lso tɔyaya nɔɔɔ ka wena kutəkuyɔ kɛ. Ulena kate taa kate tɔɔalɛ na tə nyəŋku. ²⁴ Paa nɔɔɔ ŋka kaa wena kampunaa naale kɛ. Ulena pá tuləyi na pá təkəyi. ²⁵ Ulena pá ləsi kutuluyu sɔɔɔ kampu tɔ kɛ fotoonaa. Lsoɔta tanlaa na pə paan kuluməŋ uli i fotoonaa ke paa ləsa lsu koloosi tɔ. Ulena pá ká pə taa tɔ kraaŋ nɔɔɔ nyuɔ taa kɛ sakaya taka kɛ kponkpolonaa.

²⁶ Kraaŋ ŋku ku koloosi naale tɔ ka we pətəlee. A tɔ na pulun, na pá ləsi páŋ fotoonaa tɔtɔ.

Lso tɔyaya tɔ kutulun kusɔɔsəŋ leləŋ

42 Mprúyú apalu uli i luna-m awalɪ tɔ taya tɔ. Ulena í pona-m kutulun wei i we ilim ntɔɔ tɔ tɔ. Kolunja na lso tɔyaya waali kutuluyu pə kɪŋ ntɛ. ² Ilim ntɔɔ tɔ kutulun uli, i tayaləŋ ka we meɛtələnna nulle na naanowa kɛ. I wan ke meɛtələnna hii na kakpasɪ. ³ Kutuluyu ŋku ku hɔɔlyu lɛŋku nyənəya, ukpate nte tə wan we meɛtələnna naanowa tɔɔ. Tələ tə cɔɔ lso tɔyaya kɛ. Ulena ku hɔɔlyu lɛŋku náa nyənəyi awalɪ tɔ taya kumte. Ku ate na lso kutulun uli i tooso, i wena sakasɪ ke təma tɔ kɛ. ⁴ Pə taa tɔ taya hɔɔlyu tɔ ke mpu isentaa, ukpate natəlɪ tə weɛ na tə wan ke meɛtələnna kakpasɪ. Tə tayaləŋ ke meɛtələnna nulle na naanowa. Ilim ntɔɔ tɔ kɛ kutulun uli i nɔɔɔ ka wenna. ⁵ Lsoɔta kutulun sɛka wan ke pətəɛ nyəŋ. Mpi tɔ, sakasɪ ŋmusa-i kɛ, na pə kəlɪ heku taa nyəŋ, na pətəɛ nyəŋ. ⁶ Kutuluyu ŋku ku ate na lso kutulun tooso, ka wena sakasɪ ke təma tɔ kɛ. Ule pa ta tu-i akelenaa lsu kutulun leləŋ. Pə tɔ kɛ kutulun ŋmuna mprúyú ate tɔ na pə kraaki. ⁷ Mpu uli i koloosi nsi si wenna awalɪ tɔ taya tɔ hɔɔlyu tɔ, si tayaləŋ ka we meɛtələnna hii na kakpasɪ kɛ. ⁸ Mpi tɔ, kutulun uli i mayamaya i tayaləŋ ka we meɛtələnna hii na kakpasɪ kɛ. Ulena kutulun wei i wenna lso tɔyaya hɔɔlyu tɔ i tayaləŋ ke meɛtələnna nulle na naanowa. ⁹ Kutulun uli i pətəɛ ka we nɔɔɔ na ilim təlule tɔ. Ye n luna awalɪ tɔ taya tɔ nyəŋka, ŋkɛyɛ n suukəna. ¹⁰ Taya kolunja tɔɔalle ke nɔɔɔ ŋke ka weɛ. Kutulun ka we ilim mpətəŋ tɔ, na í nyənəyi kolunja. Na kutuluyu ŋku ku we lso tɔyaya waali tɔ. ¹¹ Ukpate natəlɪ tu we kutulun uli i kɪŋ. Kutulun uli í səŋuɔ na i wan na i tayaləŋ na i nɔɔɔ, ka nəyəsəna ilim ntɔɔ tɔ nyəŋ kɛ. ¹² Mpu tɔtɔɔ pu weɛ, na ilim mpətəŋ tɔ kutuluyu nɔɔɔ. Timpi ukpate nte tə caalaa tɔɔ nɔɔɔ ka weɛ. Na ká nyənəyi lso na yəlaa pa tɔsulle kolunja. Ilim təlule tɔ kɛ pa suukayana. ¹³ Mprúyú apalu uli i heela-m si, ilim ntɔɔ na pə mpətəŋ tɔ kutulun wei i nyənəyi taya tɔ i kɛ lso nyəŋ kɛ. Kɔtəlaa mpa pa suuki lso kutulun taa tɔ, i taa kɛ pə weɛ si pá tɔɔ lso tɔɔnaya. I taa tɔtɔɔ pə weɛ si, pá si lso nyəm. Lsu kuhau na kɔtaya ŋka pa lapa isayatu tɔ tɔ. Na tayanuɔ nyəŋka. Mpi tɔ, pə kɛ lso lonte kɛ. ¹⁴ Ye kɔtəlaa mpa pa laalaa na pá suu lso lonte taa tənə. Pə fɛi si pá luna taya tɔ nɔɔɔ. Pə weɛ si, pá yele tənaya wontu nti pa suuwa na pá lana Taca təmle tɔɔ. Ulena pá suu lentɪ na pá polo timpi samaa kotaa tɔ.

Awali tɔ kolunja mayasuyɔ

¹⁵ Mprúyú apalu uli i tɛma lso tɔyaya taa tɔ kɛ mayasuyɔ. Ulena í yaa-m na tɛ luna ilim təlule nɔɔɔ. Ulena í naali mayasuyɔ ke ukpate nte tə cɔɔna lso tɔyaya tɔ. ¹⁶ Camlyu ke i mayasayana. Nkuyɔ i nyəm-na ilim təlule tɔ hɔɔlyu tayaləŋ. Hɔɔlyu ŋku ku we

meeṭelanaa ḡmunuḡu na nuṭe na naanuwa (250).
 17 M̄p̄uḡú i maḡasa ilim ntuḡḡ t̄a h̄ḡḡluḡu. Na p̄a
 mp̄at̄eḡ t̄a nȳeḡku, na p̄a tutule nȳeḡku. l̄ena p̄a
 taḡal̄eḡ lu kulum. Paa h̄ḡḡluḡu ḡkuḡu meeṭelanaa
 ḡmunuḡu na nuṭe na naanuwa (250). 20 l̄s̄ana i
 maḡasa kolun̄a ḡka ka c̄c̄na l̄s̄a taḡaya t̄a, ka
 k̄ḡḡk̄m̄eḡ liḡiti t̄ḡḡḡ. Kolun̄a ḡke ka taḡal̄eḡ na ka
 waḡ ka we teitei k̄é. Paa k̄ḡḡḡḡ ḡkuḡu meeṭelanaa
 ḡmunuḡu na nuṭe na naanuwa (250). Kolun̄a ḡke kaa
 faḡana ȳalaa t̄ana t̄eḡaḡale na l̄s̄a nȳante.

l̄s̄a m̄eluȳa ke i taḡaya taa

43 M̄p̄uḡú apalu inu i pona-m ilim t̄alule t̄a
 n̄k̄ḡḡḡ. 2 l̄ena má ná l̄seyeli l̄s̄a teeli luna ilim
 t̄alule t̄a na í k̄ḡ. P̄a k̄ḡḡḡe ka we k̄é isu ten̄ku nȳante,
 na p̄é naaki tetu t̄a. 3 Toosee taka wei ma na is̄ant̄o t̄o
 a wee k̄é isu wena maa t̄ema nau t̄o. Maa nawa ale a
 taa si l̄s̄a k̄c̄ma si i wak̄el̄eḡi Yosalem. Yaa nna maa
 toosaa si, ma we Kepaa p̄ḡḡ s̄s̄aya kuter̄eḡ t̄a t̄o.
 M̄p̄uḡú ma hota ma n̄ḡḡ t̄a. 4 l̄ena Tacaa teeli suuna
 n̄k̄ḡḡḡ na í caḡa l̄s̄a taḡaya taa. 5 Ntena l̄s̄a Feesuḡu
 k̄p̄aya-m ma l̄emaḡasee taa na kú suuna-m p̄a taa
 taḡa t̄a. l̄ena má ná si Tacaa teeli s̄c̄s̄a t̄ḡḡa suḡu ke
 l̄s̄a taḡaya. 6 M̄p̄uḡú ma nuwa n̄ḡḡḡḡ ḡḡḡḡḡḡḡḡ-m ha-
 too l̄s̄a taḡaya taa. Yulu wei i ka suuna-m p̄a taa t̄a, i
 we ma k̄ḡḡḡḡ taa k̄é tam k̄é. 7 l̄ena Tacaa t̄o-m si:
 Yulu nyá, nȳani, ma kumte lonte ntu. Timpi maa su
 ma n̄k̄ḡḡḡḡḡḡ t̄ḡḡḡ. Maa caḡa l̄seyeli nȳéma heku ke
 tam t̄a k̄é. Pana pa awulaa pa kaa tasa ma h̄ete
 s̄c̄s̄c̄ḡḡ pilisuȳa na pa was̄ḡḡkal̄etu. Yaa pa pi pa
 awulaa m̄pa pa s̄eḡi t̄ḡḡ t̄ana. 8 Ma n̄k̄ḡḡḡḡḡḡ c̄ḡḡḡ
 awulaa m̄pe pa ḡmaaki pa nȳana. Kolun̄a kulumaḡa
 wenna má na-we tá heku taa. M̄p̄uḡú pa pilisina ma
 h̄ete s̄c̄s̄c̄ḡḡ na pa acaal̄etu t̄ema. P̄a t̄a k̄é ma k̄piisa-
 we na pááná. 9 P̄an̄enta l̄seyeli nȳéma k̄a hat̄el̄ena-m
 pa was̄ḡḡkal̄etu. Na pa awulaa s̄s̄s̄a m̄pa pa s̄eḡi t̄o.
 l̄ena má wee pa heku ke tam t̄a.

10 M̄p̄uḡule Tacaa t̄oma l̄sekiyeele má si: K̄éésí l̄s̄a
 taḡaya t̄om ke l̄seyeli nȳéma. Pá maḡasi is̄ana ka wee
 t̄o, na pa is̄ayatu t̄om k̄pa-weḡe f̄eḡe. 11 Ye pa kulaputu
 lapa-weḡe f̄eḡe, l̄e h̄úlí-weḡe is̄ana pa pu l̄s̄a taḡaya
 na p̄éḡ pá ḡma-ke t̄o. Na is̄ana pa faḡa kutuluḡ t̄o. Na
 n̄k̄ḡḡḡḡ kususuusi na kul̄el̄l̄u. Na is̄ana l̄s̄a taḡaya
 t̄ana wee t̄o t̄esokoloko. Nmaa na ḡ h̄úlí-we na pá
 náná pa l̄se ke kiiḡ na kus̄es̄utu nti p̄a wee si pá t̄ḡḡ
 t̄o. l̄ena pá t̄eḡ-ti na pá laki-ti. 12 l̄s̄a taḡaya kus̄es̄utu
 s̄c̄s̄c̄ḡḡntu nté. l̄k̄p̄ate nte t̄a c̄c̄na l̄s̄a taḡaya ḡkeḡe puḡu
 nyuḡu taa t̄o, p̄a wee si pá nȳani-t̄eḡe l̄s̄a nȳante k̄é.

K̄ḡḡḡa t̄elate na p̄a k̄ḡḡḡ t̄om

13 l̄s̄ana pa maḡasa k̄ḡḡḡa t̄elate t̄ḡḡḡḡ. Maḡas̄el̄aya
 ḡka ka we meeṭeli h̄ḡḡḡluḡu t̄ḡḡ pa maḡas̄anaa. L̄c̄c̄u
 ḡku paa heewa na p̄é c̄c̄ k̄ḡḡḡa t̄elate na p̄a ta-te t̄o,
 ku lumaḡ ka we meeṭeli h̄ḡḡḡluḡu, na ku waḡ ke m̄pu
 t̄o. l̄ena pá ḡmá pulu isu kumte, na p̄é kuli isu m̄pi-
 iu na p̄é c̄c̄ l̄c̄c̄u ḡku na p̄é tá. Ye p̄a kaasa k̄ḡḡḡa
 t̄elate k̄ḡḡkulum̄eḡ l̄e, 14 p̄a k̄p̄ayaḡ k̄ḡḡḡa t̄elate ate

t̄a, na p̄é suuna t̄e nyuḡu taa t̄o t̄e k̄ḡḡkulum̄eḡ we
 meeṭeli kulum, na t̄e waḡ ke meeṭeli h̄ḡḡḡluḡu. P̄a
 k̄p̄ayaḡ n̄c̄ḡḡe s̄eḡk̄pena na p̄a polo s̄c̄s̄c̄na t̄o. P̄a
 taḡal̄eḡ we meeṭeli kulum na p̄a waḡ ke meeṭeli
 h̄ḡḡḡluḡu. 15 K̄ḡḡḡa t̄elate t̄a m̄saḡa na ate, p̄a
 k̄ḡḡkulum̄eḡ ka we meeṭelanaa naaleḡe. Na h̄el̄eḡasi
 ke p̄a ḡkulun̄asi liḡiti taa. 16 M̄saḡa waḡ na ka taḡal̄eḡ
 ka we teitei k̄é. Paa k̄ḡḡḡḡ ḡkuḡu meeṭelanaa naa-
 toso. 17 N̄c̄ḡḡe waḡ na a taḡal̄eḡ ka we teitei k̄é.
 Meeṭelanaa naatosomp̄ḡḡḡḡḡa m̄p̄ḡḡḡḡḡa. K̄ḡḡḡa
 t̄elate n̄tompee wena a c̄c̄wa na á tá t̄o a waḡ we
 m̄piiu kulumuḡu. L̄c̄c̄u náá c̄c̄ na kú tá, kule ku waḡ
 t̄oḡḡḡ m̄piiu. K̄ḡḡḡa t̄elate ḡté t̄e t̄eḡp̄ale kees̄ana ilim
 t̄alule t̄a k̄é.

18 M̄p̄uḡú Tacaa l̄s̄a t̄oma l̄sekiyeele má si: Yulu nyá,
 nu. Ma suki-ḡ kus̄es̄utu. Paa t̄eḡ-t̄eḡi saa wei k̄ḡḡḡa
 t̄elate k̄a t̄e ḡmau t̄o. Waatu in̄eḡi paa la t̄e t̄a k̄é
 k̄ḡḡḡa ḡka k̄ḡḡ lusa ka t̄ana t̄o. Na pá ḡm̄l̄s̄eḡi t̄e t̄a
 k̄é t̄la cal̄em. 19 N k̄a c̄ela lat̄eḡe ke Lefii k̄ḡḡḡḡa m̄pa
 pa k̄é Sat̄ḡi luluȳa nȳéma t̄o. Pa tike ke ma ha m̄p̄aa
 si pá la Tacaa l̄s̄a maḡa t̄emle. Paa la lat̄eḡe ke k̄ḡḡḡa
 na má h̄usi pa is̄ayatu. 20 K̄p̄aya lat̄eḡe inu i cal̄em na
 ḡ taa-w̄eḡi k̄ḡḡḡa t̄elate h̄el̄eḡasi liḡiti. Na t̄e n̄tompee
 ḡkulun̄asi taa, na p̄a c̄c̄-ye na p̄é tá. l̄e p̄a h̄usa
 k̄ḡḡḡa t̄elate asilima nté. l̄ena tá p̄eḡi l̄s̄a nȳante.

21 l̄ena ḡ pona is̄ayatu h̄usuḡu k̄ḡḡḡa lat̄eḡe in̄eḡi l̄s̄a
 lonte nte pa l̄esaa t̄o t̄e taa, na ḡ w̄p̄i-i k̄ḡḡ. l̄e p̄a
 taḡa l̄s̄a taḡaya taa. 22 Kuyaku naale nȳeḡḡu wule l̄ena
 ḡ la p̄eḡḡḡḡḡḡ ḡku ku tiili tá caami t̄ḡḡ is̄ayatu
 h̄usuḡu k̄ḡḡḡa. Na p̄é h̄usi k̄ḡḡḡa t̄elate asilima. l̄su
 paa tem-t̄eḡe h̄usuḡu na lat̄eḡe t̄o. 23 N ten̄ asilima
 h̄usuḡu, l̄ena ḡ la k̄ḡḡḡa ke lat̄eḡe kufalu, na iwaau
 ḡku ku tiili tá caami t̄o. 24 l̄ena ḡ h̄uli t̄la an̄eḡi Tacaa.
 K̄ḡḡḡḡa k̄a t̄u a t̄a k̄é t̄om. Paa la-ȳeḡe k̄ḡḡḡa ḡka k̄ḡḡ
 lusa ka t̄ana t̄o. 25 Paa kuyaku ḡkuḡu paa la is̄ayatu
 h̄usuḡu k̄ḡḡḡa. P̄a waali k̄é lat̄eḡe na iwaau ḡku ku tiili
 ta caami t̄o. Hal̄ena kuyeeḡ naatosomp̄ḡḡḡḡḡa.

26 Kuyeeḡ naatosomp̄ḡḡḡḡḡa t̄eḡu k̄é paa h̄usi k̄ḡḡḡa
 t̄elate asilima, na pá p̄eḡi-t̄eḡe l̄s̄a nȳante. l̄ena p̄éḡḡ
 pá t̄uli-te. 27 Kuyeeḡ inu i t̄eeki, na p̄é k̄p̄aya kuyaku
 p̄eleḡe nȳeḡḡu na p̄é puki, l̄ena k̄ḡḡḡḡḡ la m̄a nyuḡu
 t̄a k̄é k̄ḡḡḡa ḡka k̄ḡḡ lusa ka t̄ana t̄o. Na n̄ḡḡ
 kulumaḡa k̄p̄entuḡu nȳeḡḡa. l̄ena l̄s̄a lan̄ḡe heena-me.
 Tacaa má ma ḡḡḡḡḡḡ m̄pu.

Awulaa n̄k̄ḡḡḡ ke ilim t̄alule t̄a

44 M̄p̄uḡú apalu inu i pona-m l̄s̄a taḡaya awali t̄a
 n̄k̄ḡḡḡ. Nka ka wenna ilim t̄alule t̄a t̄o, l̄e ka
 t̄akaa. 2 M̄p̄uḡú Tacaa heela-m si: N̄k̄ḡḡḡ ḡke kaa t̄eḡi
 ḡp̄uḡú. N̄ḡḡḡḡ kaa t̄eḡḡa t̄ana, yaa í tu t̄uli-ke. M̄pi t̄o,
 t̄anaḡa l̄seyeli nȳéma l̄s̄a Tacaa suuna. l̄e kaa t̄eḡi
 ḡp̄uḡú. 3 Ama ye p̄a kaasa awulumpu, l̄lé i p̄es̄eḡi na í
 caḡa Tacaa kiiḡ t̄ana, na í t̄ḡḡ t̄ḡḡḡḡḡḡ. l̄e k̄p̄aaḡ
 n̄k̄ḡḡḡ m̄p̄aaḡ ke i ka suuna, na i luna t̄ana t̄o.

Mpa pa pəsəyi na pá suu lɔɔ tɔyaya taa tɔ

⁴ Mprúyú apalu inu i suuna-m na ilim ntɔɔɔɔ nɔɔɔɔ, ke lɔɔ tɔyaya kɔɔkɔɔ taa. Ma nyənaya mpu, ɔlɔɔ Tacaa teeli suwa i tɔyaya nté. Ntəna má hoti ma ɔsɔntɔɔ.

⁵ ɔlɔɔ Tacaa tɔ-m si: Yulu nyá, la laakali. Nyənna nyá ɔsɔ, na n̄ nuuna nyá nkraɔɔ ke pə təna mpi maa kɔsɔ-ɔ Tacaa tɔyaya kusəsutu təna, na pə kɔtaya tɔɔ tɔ. Na n̄ la laakali na lɔɔ tɔyaya nɔɔɔɔ kususuusi na kuləlusi tɔm.

⁶ Tɔlɔɔ tɔɔ kullaa lɔsɔyeli nyéma mpe si, maya Tacaa lɔɔ, má nyəɔsə mə acaalətu təma wena í lapa tɔ. ⁷ Í susa kpai nyéma mpa pa ta nyi-m tɔɔ ma tɔyaya taa. ɔlɔɔ í pilisiyi ma tɔyaya ke waatu wei í laki-m kɔtaya ke tɔɔɔɔɔ, na nantu nim nyəntu, na caləm tɔ. Mprúyú í pilisina ma tɔyaya. Mə acaalətu kulaputu ke í yɔkəna má na mɔ tá nɔɔɔ pɔɔlɔyɔ. ⁸ Í tá paasəna ma təmlɔ ke ma tɔyaya taa ké mə mayamaɔa. Ama kpai nyéma ke í yelinaa, na pɔlɔ pá laki-tɔyɔ mə lonte. ⁹ Tacaa lɔɔ má si, kpai tu kutapɔlɔyɔ nkɔ ku ta nyi-m tɔ ku kaa suu ma tɔyaya taa. Paa puntu wɔ lɔsɔyeli nyéma heku taa.

Nti pə su Lefii nyéma tɔ

¹⁰ Tacaa si: Pə kaasuyɔ Lefii nyéma mpa mɔ mə kisa-m tɔ, saa wei lɔsɔyeli nyéma mɔ í toolaa na í ha-m siyile tɔ, mə təɔa mə tuij ké. Mə nyɔɔɔ taa ké mə ɔsɔyatu saləka ká mayana. ¹¹ Təmlɔ nte í ká pəsi na í lá-m tɔɔɔlɔ ma tɔyaya nɔɔɔɔ tɔɔyɔ, na ka taa təma lapu. ɔsu samaa kɔtaya nkɔ kɔkɔ lusa ka təna tɔ, na kɔtasi lɔɔɔ tɔla lentuyɔ. ɔlɔɔ í laki samaa inəyi təma. ¹² Mə tɔɔ lɔsɔyeli samaa ke nɔɔɔ ke tuij tɔm taa. Halu í tuij-wɔyɔ ɔsɔyatu taa. Maa yelemɔ, na í sɔyəlɔ mə ɔsɔyatu saləka. ¹³ Í kaa kpətəna-m si í laki kɔtəlaa təmlɔ natəlɔ. Yaa í tokina ma wontu katɔ nyəntu, yaa katɔ taa katɔ nyəntu. Mu sɔyələnə mə fɔlɔ fɔlɔ. Na acaalətu təma wena í lapa tɔ a saləka. ¹⁴ Təma lɔnna wena a wɔ lapu ke lɔɔ tɔyaya tɔyənuyɔ tɔm taa tɔ, a tike ke í ká la.

Nti pə su kɔtəlaa tɔ

¹⁵ Mprúyú Tacaa má ma yɔɔtəa si: Pə kaasa Satkɔ pəyalaa kɔtəlaa Lefii nyéma tɔ. Mə tɔka tɔsulle kusəsutu ké. Paa saa wei lɔsɔyeli nyéma toolaa na pa hatələnə-m tɔ. Mə tike í ká kpətəna-m, na í la-m təmlɔ. Í ká cɔlɔ-m nantu nim na pə caləm. Tacaa lɔɔ má ma yɔɔtəna mpu. ¹⁶ Mu suuna tɔsulle na í kpətəna ma taapəlɔ. Í ká wɔɔ ma təmlɔ taa, na í paasəna ma təmlɔ. ¹⁷ Kpɔɔkpɔntu tɔɔ nyəntu wontu ke í ká suu. ɔlɔɔ pəɔɔ í suuna pə taa tɔyɔ nɔɔɔɔ. Í taa suu heɔɔ huntu pulu ke waatu wei í laki pə taa tɔyɔ təma tɔ. Paa lɔɔ tɔyɔ taa nyənə. ¹⁸ Í ká te mə nyɔɔɔ ke kpɔɔkpɔntu tɔɔ nyəntu saalasi, na í tɔɔɔlɔ pə takasi. Ama í kaa ləlɔ tampalanaa, pə taa kɔɔ na í tii hanɔyɔa. ¹⁹ Ye í luku si í puki yəlɔa kiɔ ke awalɔ tɔɔ tɔyɔ tɔɔ ɔlɔ í wɔɔɔ mə wontu nti í lapənə kɔtaya ke mpu tɔ. Na í su-tɔyɔ tɔsulle kutulɔɔ taa, na í kpaya wontu lentɔ. Pə taa kɔɔ na samaa pilisi kɔtaya wontu nti.

²⁰ Kɔtəlaa í kaa looli mə nyɔɔɔ, yaa í yelemɔ na nyɔɔɔ su. Ama í ká kɔ-səyi tətətɔtɔ. ²¹ Kɔtulu nɔɔɔɔ i kaa nyɔɔ sulum na pəɔɔ í suu pə taa tɔyɔ tɔɔ. ²² Pəyɔlɔ kɔtulu kaa kpaya alu leelu ke yem, yaa alu wei pa tɔɔɔna tɔ. Lɔsɔyeli nyéma piitim taa pɔlɔ wei i ta nyənə apalu tɔɔ pə wɔɔ si kɔtulu í kpaya. Yaa ye kɔtulu lelu səpa na í yelemɔ, ɔlɔɔ inu í kpaya.

²³ Pə wɔɔ si kɔtəlaa mɔ í sɔyɔsi ma yəlɔa. Í faya lɔɔ nyəm na kpai nyəm. Í húlɔ-wɔ na pá nyi nɔɔɔ nyəm, na asilima nyəm pə fayau. ²⁴ Mpi pə ké huulɔ tɔm ɔlɔ, mu tɔɔɔ siyisuyɔ. Í ká huukəna na pə kɔsəna ma kusəsutu. Í tɔkɔ ma kiij na ma kutututu ke ma acimanaa taa. Í nyənɔ kuyɔɔ kɔhɔsɔɔ ke ma nyəɔ.

²⁵ Pə fɔlɔ si kɔtulu í kpətəna sətɔ na í pilisi i tɔ. Ye pə tɔyɔ i caa, yaa i too, yaa i pəyɔyɔ. Yaa i taalɔ, yaa i neu, yaa i kɔɔ. Yaa i neu alu nyəɔ wei i ta saata tɔ. ²⁶ Ye pə mayana kɔtulu ke mpu, í la nyuyɔ tɔɔ asilima kɔlɔyɔ kɔtaya. Í tɔɔ na kuyɔɔ naatosompɔɔɔ tɔɔ na pəɔɔ í suu i təmlɔ taa. ²⁷ Kuyɔɔ i mələyi tɔsulle tɔyɔ pə taa nyəɔka tɔɔ tɔ, i ka la kɔtaya na pə hɔlɔ i ɔsɔyatu. Tacaa lɔɔ má ma yɔɔtəna mpu. ²⁸ Kɔtəlaa kpɔɔɔ nte má. Í kaa wɔɔna mə paa nyəm napəlɔyɔ lɔsɔyeli taa. Mayalɔ mə paa nyəm. ²⁹ Mə tɔɔɔ nte kɔhɔɔ, na tɔla nna pa laki kɔtaya si pə hɔlɔ ɔsɔyatu tɔ. Pə təna mpi pa suwa si, ma nyəm ke lɔsɔyeli taa tɔ, mu tɔɔɔ. ³⁰ Kɔtəlaa tənna kumtu kancaalaya nyəntu hɔɔɔɔ, na mpi lɔsɔyeli nyéma ləsa-m pa wɔɔ taa tɔ. Yəlɔa ká cɔlɔ kɔtəlaa ke pa mulum kupampam. ɔlɔɔ má kooli pa tɔsɔ ke kupantu. ³¹ Ama kɔtəlaa kaa tɔɔ wontu kusəpɔtɔ yaa nti pulupu kuwa tɔ. Paa sumaya paa wontuyɔ nkɔ.

Tɔtunaa mpa pa wena pa mpa tɔ

45 Mprúyú Tacaa yɔɔtəa si: Ye í taləyi lɔsɔyeli kpɔka ke tɔtɔ ɔlɔ í ləsi hɔɔɔɔ nakulɔ na í ha-m. Hɔɔɔɔ nkɔ ku tɔyəlɔ ká wɔɔ kilomɔtələnə naanuwə na naalɔ na hɔɔɔɔ. Ku wɔɔ ke kilomɔtələnə kakpasɔ. ɔlɔɔ tɔtɔ nti tɔ pəsi lɔɔ nyəntu təkpatəa. ² ɔlɔɔ í cɔsi lɔɔ tɔsɔlɔ tɔtɔ ke tɔ taa. Tə tɔyəlɔɔ na tə wɔɔ ká wɔɔ tɔtɔ. Paa kɔɔɔ nkuyɔ mɔtələnə nkunuyɔ na nulɔ na naanuwə (250). Na pə yelemɔ na pə cɔɔ na pə tá tɔtɔ nti. Təlɔ tə wɔɔ ká wɔɔ mɔtələnə hiu na kakpasɔ. ³ Tɔtɔ nti tɔ taa ké í ká mayasi na í ləsi kilomɔtələnə naanuwə na naalɔ na hɔɔɔɔ. Tə wɔɔ ke kilomɔtələnə kakpasɔ. Təɔyɔ í ká nkɔ lɔɔ tɔyɔ. Lonte nte tə kɔna lonte katɔ nyəntɔ. ⁴ Hɔɔɔɔ nkɔ ku ké lɔɔ lonte katɔ nyəntɔ ké. Pə su-ku na ku mpa ke kɔtəlaa mpa pa laki Tacaa təmlɔ ke lɔɔ tɔyɔ taa tɔɔ. Lonte nte tə taa tənaya í ká ləsi lona nna a taa í ká nkɔ mə tɔsɔ na lɔɔ tɔyɔ tɔ. ⁵ Tɔtɔ nti tə tɔyəlɔ wɔ kilomɔtələnə naanuwə na naalɔ na hɔɔɔɔ, na tə wɔɔ ke kilomɔtələnə kakpasɔ tɔ tə ké Lefii kɔtəlaa nyəntu ké. Mpe pa paasəɔnana lɔɔ tɔyɔ taa təmlɔ kupantɔ. Paa wɔɔna tə taa ké acalɔ wena a taa paa caya tɔɔ. ⁶ ɔlɔɔ pá mayasi tɔtɔ nti tə taa tɔɔɔ itayalau tɔɔ ké kilomɔtələnə naanuwə na naalɔ na hɔɔɔɔ na wɔɔ tɔɔ ké kilomɔtələnə naalɔ na hɔɔɔɔ. ɔlɔɔ í

ημά ικατε nte tē taa lseyeli nyéma ká wēena mpaau si pá caɣa tɔ. ⁷ Paa kaasi awulumpu ke lonte ke Tacaa tetu na icate nyəntu kɔŋkɔmɔŋ naale tɔɔ. Tetu nti tu kpaɣa hatoo Metitelanee tenku ké. Pə kpaɣau ilim tətule tɔɔ, haləna lseyeli tetu ilim təlule tɔɔ tɔŋa. Tə taɣaləŋ ká wēe teitei na paa kpekəle nte tē nyəntu. ⁸ Ue awulumpiya ká wēena pa maɣamaɣa pa tetu ke lseyeli taa. Pa kaa tasa Tacaa yəlaa ke muyuluɣu. Paa yelina tetu kakaasaya ke lseyeli nyéma.

Nti pə su awulumpiya tɔ

⁹ Mprúyú Tacaa lɔɔ má ma yɔɔɔtaa si: lseyeli awulumpiya me í teləsa mpəle. Pə wēe si í kisi musuŋ na ηmakəluɣu. Í təŋ tampana na kusiyisim. Uena í yele ma yəlaa wəna ke ləkuyu. Tacaa má ma yɔɔɔtəna mpu.

¹⁰ Pə wēe si í wēena sanəyanaa mpa pa siɣisaa tɔ. Í wēena pee nyəm maɣasəlaya kusiyisaya ŋka pa yaa si lfaa tɔ, na lum nyəm nyəŋka kusiyisaya ŋka pa yaa si paati tɔ. ¹¹ Maɣasəlasɔ lfaa na paati pa tɔɔɔ ka wēe teitei ké. Paa ŋka kaa tɔɔɔ lɔɔ maɣasəlaya ŋka pa yaa si homēe tɔ ka hɔɔɔləŋ naanuwaa taa kulumuɣu. Maɣasəlaya homēe ke paa kēesəna isəna maɣasəlasɔ nsi si tɔkɔ tɔ. ¹² Pa liyitee nyəxəluɣu ŋku pa yaa si kēelaa tɔ, kule ku tɔm hiu maɣana ŋku pa yaa si sikəli tɔ ku tɔm kulum. Uena sikələnna nutoso náá maɣana ŋku pa yaa si miini tɔ ku tɔm kulum.

¹³ Isəna paa ləsəxi pa kuhaaŋ tɔɔɔɔ. Hɔɔɔləŋ nutoso taa kulumuɣu ke paa wei í ká ha í tɔɔɔɔnaya pee nyəŋka. ¹⁴ Ye í maɣasəxi mə nim, maɣasəlaya ŋka pa yaa si paati tɔɔɔ í ká maɣasəna. Paati tɔm naanuwaa lakəna homēe kulum. Maɣasəlaya ŋka pa yaa koo tɔ, na ŋka pa yaa si homēe tɔ si teitei ké. Paati hɔɔɔləŋ naanuwaa taa kulumuɣu ke í ká ləsɔ. ¹⁵ Lseyeli nyéma kaləkəŋ taa lɔɔ, heeŋ yaa pəŋ ηmunuɣu (200) taa ké pə wēe si pá ləsɔ lɔɔ kuhau ke kulum. Mpi pa ləsəxi mpu tɔɔɔ paa la tɔɔɔnaya kuhau kɔɔɔɔ. Yaa ŋka kɔkɔ lusa tɔ, yaa nɔɔɔ kulumaya krentuɣu nyəŋka si pə huɔi pa isayatu. Tacaa má ma yɔɔɔtəna mpu.

¹⁶ Lseyeli tetu yəlaa təna ká kɔnna kuhau ŋku. Uena pá cəla pa tetu awulumpiya. ¹⁷ Awulumpiya ká caana kɔtasɔ nsi kɔkɔ lusa si təna tɔ si wontu na sulum kulisim ke acimanaa waatu. Lɔɔ lɔɔɔ kufalu na kuyaku kuhēesuyu. Na ləna nna a kotiyi lseyeli nyéma tɔ. Mpe paa caana kupəntəŋ taɣanuɣu kɔtasɔ na kuhaaŋ. Na kɔtasɔ nsi kɔkɔ lusa si təna tɔ. Na nɔɔɔ kulumaya krentuɣu nyəŋsi. Uena lɔɔ nyəni lseyeli nyéma pətɔɔtəle na í huɔi pa isayatu.

¹⁸ Mprúyú Tacaa yɔɔɔtaa si: lɔɔɔ kancaalaya nyəŋ kuyaku kancaalaya nyəŋku wule, paa la kɔɔɔɔ ke latəce wei í tiili tá caami tɔ. Uena pə nyaali lɔɔ təyaya asilima. ¹⁹ Kɔtulu ká kpaɣa kɔɔɔɔ krentə híte tə caləm. Na í taa-wəxi lɔɔ təyaya nɔɔɔɔ tɔ. Na kɔɔɔɔ təlata ŋkulunasi taa. Na pə taa tɔɔ taya nɔɔɔɔ tɔ. ²⁰ Pə takɔ lɔɔɔ kuyaku naatosompɔɔɔɔɔɔ nyəŋku uena pá lá mpu tɔɔɔɔ mpa pa pəntaa na pa ta nyi yaa pə yukəna-wē tɔ. Ue pə kēela lɔɔ təyaya asilima nté.

²¹ lɔɔɔ kancaalaya nyəŋ kuyeeŋ naanuwaa na liyiti wule ke paa tɔɔɔ Tēu acima. Kuyeeŋ naatosompɔɔɔɔɔɔ ke paa tɔɔɔ acima ani na potopotonaa mpa pa taa kukusum fēi tɔ. ²² Awulumpu ká la latəce ke kɔɔɔɔ ke acima kuyaku kancaalaya nyəŋku wule. Í na icate təna yəlaa pa isayatu huɔuɣu tɔɔ kē í ká la-ké. ²³ Pə kaasi lɔɔ, acima kuyeeŋ naatosompɔɔɔɔɔɔ ani í taa tɔɔɔɔ í ka la kɔɔɔɔ ŋka kɔkɔ lusa ka təna tɔɔɔ latəcenaa naatosompɔɔɔɔɔɔ, na lwaasŋ naatosompɔɔɔɔɔɔ. Uena í la paa kuyaku ŋkuɣu pəŋtuluɣu ke isayatu huɔuɣu kɔɔɔɔ. ²⁴ Na í ha tɔɔɔnaya pee nyəŋka lɔɔ kiloonaa hiu na naanuwaa. Uena í sɔɔsɔ nim liitilinaa naatoso ke paa kɔɔɔɔ latəce na lwaas ŋku ku tɔɔ.

²⁵ Pə takɔ lɔɔɔ naatosompɔɔɔɔɔɔ nyəŋ kuyaku naanuwaa na kakpasɔ acima wule, uena awulumpu la kɔɔɔɔ na kuhau ke teitei. Lɔɔ í ka lapu Tēu acima waatu tɔ. Acima kuyeeŋ naatosompɔɔɔɔɔɔ ani í taa kē í ká la paa kuyaku ŋkuɣu isayatu huɔuɣu kɔtasɔ kulumasɔ nsi. Na nsi kɔkɔ lusa si təna tɔ. Na tɔɔɔnaya pee na nim pə kuhau tɔɔ.

Nti pə su awulumpu tɔ

46 Mprúyú Tacaa lɔɔ yɔɔɔtaa si: Pə taa tɔɔ taya nɔɔɔɔ ŋka ka wenna ilim təlule tɔɔ tɔ, kaa təkɔ híprúyú təmlə kuyeeŋ naatoso taa ké. Ama paa tulikēyē kuyaku kuhēesuyu na lɔɔɔ kufalu kuyaku wule. ² Awulumpu suukəna awalɔ tɔɔ taya tɔɔ uena í fayana kutuluɣu ŋku ku kɔtəna nɔɔɔɔ tɔ ku taa. Na í səŋ nɔɔkēelasɔ tənaya, saa wei kɔtəlaa lakɔ awulumpu ani í kɔtasɔ nsi kɔkɔ lusa si təna tɔ. Na nɔɔɔ kulumaya krentuɣu nyənsɔ. Uena í hantɔ ateyē nɔɔkɔkpete na pəcɔ í tē. Pə fēi si pá təkɔ nɔɔɔɔ na pəcɔ pə taani. ³ Ye pə tala kuyaku kuhēesuyu na lɔɔɔ kufalu acima. Tetu yəlaa ká kɔɔ nɔɔkɔkpete cəne, na pá sēe-m. Maɣa Tacaa.

⁴ lwaas kulumuɣu na lweesi naatoso, wei í tiili tá caami tɔɔ, awulumpu ká la kɔɔɔɔ ŋka kɔkɔ lusa ka təna tɔ. Tacaa ke í ka la kɔɔɔɔ ŋkēyē kuyaku kuhēesuyu wule. ⁵ Uena í kɔna tɔɔɔnaya pee kuhau. Lɔɔ kiloonaa hiu na naanuwaa ke lwaas tɔɔ. Ye pə kaasa lweesi tɔɔ lɔɔ í kɔna tɔɔɔnaya pee kuhau ke isəna í huɔ si pə muna tɔ. Uena í sɔɔsɔ nim liitilinaa naatoso ke tɔɔɔnaya pee kiloonaa hiu na naanuwaa tɔ. ⁶ lɔɔɔ kufalu acima wule í ka la kɔɔɔɔ ke latəce. Na lweesi naatoso, na lwaas kulumuɣu. Pə tənaya mpu pu wēe tɔla nna a tiili tá caami tɔ. ⁷ Uena í tənɔ tɔɔɔnaya pee kuhau lɔɔ kiloonaa hiu na naanuwaa. Paa latəce wei na paa lwaas ŋku ku tɔɔ ke í tənəxi mpu. Ye pə kaasa lweesi, lɔɔ í ha tɔɔɔnaya pee ke isəna í huɔ si pə wēe tēu tɔ. Uena í tənɔ nim liitilinaa naatoso ke tɔɔɔnaya pee kiloonaa hiu na naanuwaa tɔ. ⁸ Mpaas kulumuɣu ke awulumpu ká təŋ na í suu na í lu. Kutuluɣu ŋku ku kɔtəna nɔɔɔɔ tɔ, ku taa kē í ká fayana. ⁹ Waatu wei lseyeli yəlaa ká suu lɔɔ sēu ke acima kuyeeŋ taa tɔ. Mpa paa suuna ilim nɔɔɔɔ tɔ nɔɔɔɔ na pá sēe-í tɔ, ilim mpəntəŋ tɔɔ nyəŋka ke paa luna. Mpa pəle pá suuna pə mpəntəŋ tɔɔ nyəŋka, lɔɔ pa

luna pə ntɔɔŋ tɔɔ nyəŋka. Yulu kaa luna nɔɔŋŋ ŋka ɪ suunaa tɔ, kufalaya ke ɪ ká təŋ. ¹⁰Awulumpu na tetu yelaa paa krentəna suuu na pá krenti luu.

Nti pə su kuhaaŋ waani waani tɔɔ tɔ

¹¹Ye pə tala acima yaa waatunaa sɔsaa, tɔɔŋŋa kuhaa ká wɛɛ ɪsu kiloona hii na naanuwa ké, paa kɔtaɔa latəɛ na pə uwaau ŋku ku tɔɔ ké. Ye pə kaasa wɛɛsɪ ɪɛ, paa wei ɪ ká suna ɪ kuhaa tɔɔməŋ. ɪlena pá tənɪ nim liitilinaa naatoso, ke tɔɔŋŋa pee kiloona hii na naanuwa tɔɔ.

¹²Ye ɪsu awulumpu caaki luyɔ kulumuyɔ kɔtaɔa lapu ke Tacaa, paa ŋka kɔkɔ lusa ka tənə tɔ. Yaa nɔɔŋ kulumaya krentuyɔ nyəŋka. Pə wɛɛ sɪ pá tulɪ-ɪ ilim təlɪɛ tɔɔ nɔɔŋŋ ké. ɪlena í ha ɪ kuhaaŋ ɪni, ɪsu pa lakuyɔ kuyaku kuhɛesuyɔ wule tɔ. Ye ɪ tɛma tɛɛɪ, ɪɛ pa təkɪ nɔɔŋŋ.

¹³Paa ifemle nte, paa la Tacaa ke pənaya kulumaya wəyaya ŋka ka tiili ta caami tɔɔŋ kɔtaɔa ŋka kɔkɔ lusa ka tənə tɔ. Tanəŋ tanəŋ ke paa laki-sɪ. ¹⁴Paa ha Tacaa ke tɔɔŋŋa kuhaa tɔɔŋŋ mulum maɔasəlasɪ naale ke mɔpɔɔyɔ paa tanəŋ ŋku. ɪlena pá siti mulum mɔpɔɔ na nim liitilinaa naale. Paa ifemle nte tɔ tɔɔŋŋa kuhaa kune, ku wɛɛ mɔpɔɔyɔ tam tɔɔ ké, ku kaa sɪ. ¹⁵Paa tanəŋ ŋkuyɔ paa la wəyaya, na mulum, na nim ke kɔtaɔa ŋka kɔkɔ lusa ka tənə tɔ.

Awulumpu pəyalaa kpancoou

¹⁶Mɔpɔɔyɔ Tacaa yɔɔtɔaa sɪ: Ye awulumpu ha ɪ nyəm napələɪ ɪ pəyalaa taa nɔɔŋŋ, pə pəsa pəyalɪ ɪni na ɪ piya piya pa nyəm ke tam tɔɔ ké. ¹⁷Ama ye awulumpu cosa ɪ nyəm, na í ha ɪ tɛmlɛ nyəma taa nɔɔŋŋ ɪ tɔkɪ-wəɪ mɔpɔɔ, haləna ɪ cɛpu pənaya. ɪlena pə tayanɪ məluyɔ ke awulumpu nyəm. Mpi awulumpu hawa ɪ maɔamaya ɪ piya tɔ pə tike pə kəna pɛɛ pa nyəm. ¹⁸Pə fɛɪ sɪ, awulumpu í lɛɛkɪ yelaa taa nɔɔŋŋŋ puntu nyəm. ɪ maɔamaya ɪ nyəm ke ɪ ká cɛla ɪ pəyalaa. ɪɛ lɛɛ yelaa taa nɔɔŋŋŋ kaa hatələnə ɪ nyəm.

ɪsu təyaya tətəsələnə

¹⁹Mɔpɔɔyɔ apalu ɪni ɪ təŋna-m təsule nte tɔ wɛ nɔɔŋŋŋ kiŋ tɔɔ tɔ. ɪlena tɛ suu kɔtələa kutulɔŋ taa. ɪlena tɔ kɛna ilim nɔɔŋŋŋ tɔɔ ké kɔtələa lonte. Patəma nɔɔŋŋŋ ɪ ka wɛ lɔkɔ ké ilim tətulɛ tɔɔ. ²⁰ɪlena í hulɪ-m sɪ: Cənɛɛ kɔtələa ká təsɪ tɔla nna pa lapa kɔtaɔa sɪ pá tayanɪ pa ɪsaya tɔ a nantu. Tənə tɔɔŋŋŋ paa təsɪ kuhaaŋ. Pa taa ləsɪ kɔtaɔa nyəm mɔpɔɔ awali taya tɔɔ. Pə taa kɔkɔ na samaa pilisi ɪsu nyəm.

²¹Mɔpɔɔyɔ ɪ luna-m awali tɔɔ taya tɔɔ. ɪlena í cɔkɔna-m taya ŋkulunɔsɪ liyiti taa. Paa ŋkulunɔ ŋka kaa wəna taya ké. ²²Nkulunɔsɪ taa taasi nsi sɪ wɛ pəɔ pəɔɔŋŋ. Sɪ wəŋ na sɪ tayaɔlɔŋ ke teitei. Tayaɔlɔŋ wɛ mɛɛtələnə hii. Wəŋ ke mɛɛtələnə naanuwa na kakpasɪ. ²³Pɛɛ kolunɔ cɔkɔna paa taya ŋkaya. ɪlena məsasi cɔkɔna kolunɔ ŋke na pá tá. ²⁴Mɔpɔɔyɔ apalu ɪni ɪ heela-m sɪ, məsasi nsi sɪ tɔɔ ɪsu təyaya tɛmlɛ nyəma təsəɪ tɔla nna yelaa lapa kɔtasɪ tɔ, a nantu tɔɔkɔɛ.

ɪsu təyaya lum sɛɛɪ

⁴⁷Mɔpɔɔyɔ apalu ɪni ɪ mələna-m ɪsu təyaya nɔɔŋŋŋ, ɪlena má ná lum lukəna nɔɔŋŋŋ tɛɛ, na ilim təlɪɛ tɔɔ. ɪsu təyaya na ilim nɔɔŋŋŋ tɔɔ ké lum kɔpənaya. ɪlena pá mələyənə kɔtaɔa tɔlatɛ, na ilim mɔpətəŋ tɔɔ. ²Mɔpɔɔyɔ ɪ luna-m na ilim nɔɔŋŋŋ nɔɔŋŋŋ. Tə kɛna awali tɔɔ nɔɔŋŋŋ ŋka ka siyisina ilim təlɪɛ tɔɔ tɔ, na lum tɔŋa kɔpente na kɔŋkɔŋ nɔɔŋŋŋ nyəŋku tɔɔ. ³ɪlena í məŋna ilim təlɪɛ tɔɔ, na í tɔka ŋmənaya. ɪlena í maɔasənə-keɛɛ mɛɛtələnə nasələ na nuunwa (500) ke hɔɔŋŋŋ ŋku ku tɔɔ. Pə waali ké ɪ tɛsənə-m na lum. Pələ pə suna ma kɔkɔsɛ. ⁴Mɔpɔɔyɔ ɪ tasa maɔasuyɔ ke mɛɛtələnə nasələ na nuunwa (500). ɪlena í tɛsənə-m lum, na pələ pə suna ma tuna. ɪ tasa maɔasuyɔ ke mɛɛtələnə nasələ na nuunwa (500) tɔɔ. ɪ tasa-m lum tɛsənə, ɪlena pá kpa ma tənaya. ⁵Mɔpɔɔyɔ ɪ tasa maɔasuyɔ ke mɛɛtələnə nasələ na nuunwa (500). ɪɛ lum mɔpɔɔ pələ pə kəla lumaŋ, ma ta pəsɪ tɛsuyɔ. Pə ké lɔkɔ ké, na ye pə taya yau nɔɔŋŋŋ kaa pəsɪ tɛsuyɔ. ⁶Mɔpɔɔyɔ ɪ pɔkɔsə-m sɪ: Yulu nyá, n nawa teu na? ɪlena í pona-m kɔpənə na í tayanɪ-m məŋna ke lɔkɔ nɔɔŋŋ. ⁷ɪlena má paasənə sɪ, tɪŋ nyala sɔkɔm ke lɔkɔ ŋku ku kutemɪŋ naale tɔɔ. ⁸Mɔpɔɔyɔ apalu ɪni ɪ heela-m sɪ: Lɔkɔ kune ku lum kɔpənɪ ilim təlɪɛ hɔɔŋŋŋ tɔɔ ké. Yaatanɪ tɛtəkələ ke pə təŋəɪ, na pə tiiki tɛŋku kusəpu taa, na pá tayanəɪ-wɪ. ⁹ɪlena lum taa weesuyɔ nyəm tənə wɛna weesuyɔ, ke paa timpi lɔkɔ ŋku ku lum ka tala tɔ. Waatu ɪnəɪ tiina ka huki. Pə taya pulu, tɛŋku lum ka tayanɪ. Ye lɔkɔ ŋku ku lum í tala timpi, weesuyɔ laki ké. ¹⁰Pə kɔpənə hatoo An-Ketii, na pá polo An-Ankəlayim tɔ. Tiina kpala ká tɔɔ pa pulun ké, na pá lɛŋ tɛŋku kutemɪŋ tɔɔ. Paa kpa tiina waani waani ké ɪsu tɛŋku sɔkɔ taa. ¹¹Ama lɔcayam na luna ná kaa tayanɪ. Pɪ pəsɪ tɔm lona ké. ¹²Tɪŋ kululɔŋ waani waani ká nɔɔŋŋŋ kutemɪŋ tɔɔ. ɪ hatu kaa lontili paa pələɛ, na í luləɪ pee ke tam tɔɔ. Paa ɪsɔtɔ wei ke paa kooliyi ɪ kululum. Mpi tɔ, təsulle tɛɛ ké lum lukəna na pá kɔpənɪ ɪ tɛɛ. Paa tɔkɪ ɪ pee ké, na pá waasəyənə pa təɪ ɪ hatu.

Tacaa sukɪ lɛɛɪɪ tetu toosi

¹³Mɔpɔɔyɔ Tacaa ɪsu yɔɔtɔaa sɪ: Tetu nti paa tala lɛɛɪɪ kɔpənə naanuwa na naale tɔ tɔ toosi nti. Tɔm naalɛɛ paa cɛla Yosɛɛfu kɔkələ nyəma. ¹⁴Teitei ké paa tala-tɪ. Mpi tɔ, má yɔɔtɔaa ké na tuunə na má sɪ sɪ, ma haaki-təɪ pa cɔkɔna. ɪɛ tɔ pəsa pa kpancoou ké. ¹⁵Tetu ilim nɔɔŋŋŋ tɔɔ tɔŋa, kɔkəɪ Metitlanee tɛŋku. ɪlena ká təŋ hapələ nte tɔ təŋəyənə Hetəlɔŋ na Lepo-Hamati na Setati pə acalɛ taa tɔ. ¹⁶Pə waali ɪlena ká lu Pelota na Sipəlayim pə acalɛ. Anɪ a wenna Tamasi na Hamati tetu pə heku taa. Na Hasɛɛ-Tikɔŋ ɪcətɛ nte tɔ kɔpənə Hauləŋ tetu tɔŋa tɔ. ¹⁷Tɔŋa ŋke kaa polo tɛŋku Metitlanee. Haləna Hasaa-lnaŋ tetu ke ilim təlɪɛ tɔɔ. ɪlena ká məlɪ Tamasi na Hanati pa tetu. ɪsənə tɔŋa ka wɛɛ ilim nɔɔŋŋŋ tɔɔ tɔɔkɔɛ. ¹⁸ɪlim təlɪɛ tɔɔ tɔŋa ká lu lonte nte tɔ wɛ Tamasi na Hauləŋ

pa heku tɔ. lɛna ká tɛŋ Yaatanɪ tɛtɛkɛle kɛ Kalaatu na lɛyɛli tɛtu pɛ heku taa. Kaa polo timpi pa yaa sɪ Tamaa tɔɔ tɛŋku kusɛpu. lɛna tonɔ ká wɛɛ ilim tɛlɛlɛ tɔɔ tɔɔɔ. ¹⁹ Ilim mpɛtɛŋ tɔɔ tonɔ ulɛ kaa lu timpi pa yaa sɪ Tamaa tɔɔ Melipa lum na Kateesi pɛ tɛtu tɔɔ. lɛna ká mɛli Icipiti tɛtu lɔɔ. Halɛna Metitlaneɛ tɛŋku. lɛna tonɔ ká wɛɛ ilim mpɛtɛŋ tɔɔ tɔɔɔ. ²⁰ Ilim tɛtulɛ tɔɔ nyɛŋka ulɛ, tɛŋku Metitlaneɛ kɛɛ tonɔ. Pɛ kpayau ilim mpɛtɛŋ tɔɔ tɔ, halɛna Lepo-Hamatu kɛ ilim ntɔɔɔ tɔɔ. lɛna ilim tɛtulɛ tɔɔ nyɛŋka ka wɛɛ tɔɔɔ. ²¹ lɛyɛli kpekɛ nyɛma kɛ í ká tala tɛtu nti. ²² Tɛtɛ kɛ í ká tɔ na í talɛna-ti. lɛ í taa sɔɔ muɔlaa mpa pa wɛ mɛ heku taa na pa lula piya kɛ mɛ tɛtu taa tɔ. Pɛ wɛɛ kɛ sɪ í la-wɛyɛ teitei usɪ lɛyɛli nyɛma. lɛna pɛɛ pá hiki pa paa tete kɛ lɛyɛli kpekɛ taa. ²³ Paa wei ɪ ká hiki ɪ paa tete kɛ lɛyɛli kpekɛ nte tɛ taa ɪ ká caya tɔ. Tacaa lɔɔ má ma suna mpu.

Ilim ntɔɔɔ tɔɔ kpekɛ tɛtu

48 lɛyɛli kpekɛ nyɛma hɛla ntɔ, na pa tɛtunaa. Tarɔ kpekɛ nyɛma tɛtu wɛ ilim ntɔɔɔ tɔɔ kɛ. Tɛ mala hapɛle nte tɛ tɛŋyɛna Hetɛlɔŋ na Lepo-Hamatu na Hasaa-lɛnɔŋ pɛ tɛtunaa taa tɔ. lɛna pɛ polo Tamasi, na Hamatu pɛ tɛtunaa tɔɔ. lɛna ká polo ká lu ilim tɛlɛlɛ tonɔ. Halɛ Metitlaneɛ tɛŋku na ilim tɛtulɛ tɔɔ. ² Tarɔ tɛtu ná tɛŋa ilim kɛ itayalau tɔɔ kɛ, halɛna Asee kpekɛ nyɛntu. ³ Asee tɛtu itayalau tɔɔ kɛ Nɛfɛtali nyɛntu wɛɛ. ⁴ lɛna Manasee tɛtu ná wɛɛ Nɛfɛtali nyɛntu itayalau tɔɔ. ⁵ lɛlayim tɛtu wɛ Manasee nyɛntu itayalau tɔɔ kɛ. ⁶ lɛna Lupɛŋ tɛtu ná wɛɛ lɛlayim nyɛntu itayalau tɔɔ. ⁷ lɛna Yuta tɛtu kɛ Lupɛŋ nyɛntu itayalau tɔɔ.

Tacaa nyɛntu

⁸ Pɛ kpayau Yuta tɛtu itayalau tɔɔ kɛ ilim tɛlɛlɛ na pɛ tɛtulɛ tɔ, í ká kaasi tɛtu na tɛ tayalɛŋ wɛɛ teitei usɪ paa kpekɛ nte tɛ nyɛntu. Tɛ tayalɛŋ ká wɛɛ kilomɛɛtɛlɛnaa naanɔwa na naalɛ na hɔɔɔɔɔ. lɛna í ŋmá tɛ heku taa kɛ lɔɔ na yɛlaa pa tɛsulle. ⁹ Tacaa tɛtu tayalɛŋ ká wɛɛ kilomɛɛtɛlɛnaa naanɔwa na naalɛ na hɔɔɔɔɔ. Tɛ wanɔ kɛ kilomɛɛtɛlɛnaa naanɔwa. ¹⁰ Tɛtu hɔɔɔɔɔ ŋku pa cɛla kɔtɛlaa tɔ, ku tayalɛ kilo-mɛɛtɛlɛnaa naanɔwa na naalɛ na hɔɔɔɔɔ kɛ. Pɛ kpayau ilim tɛlɛlɛ na pɛ polo pɛ tɛtulɛ tɔ. lɛna í mayasi kilomɛɛtɛlɛnaa kakpasɪ kɛ pɛ kpayau ilim ntɔɔɔ na pɛ mpɛtɛŋ tɔ. Na í sɛŋsɪ lɔɔ na yɛlaa pa tɛsulle kɛ heku taa. ¹¹ Tɛtu hɔɔɔɔɔ ŋku, ku pɛsɪ Satɔki lulɔɔ nyɛma kɔtɛlaa mpa pa kpa kɔtɔɔ tɔ pa nyɛntu kɛ. Pa lapa Tacaa tɛmlɛ kɛ teu kɛ. Pa ta la usɪ Lefii nyɛma mpa pa lɔwa lɔɔ kɛ waatu wei lɛyɛli nyɛma toolaa tɔ. ¹² Pɛ tɔ kɛ paa ha-wɛyɛ kelika nanɔŋ nyɛŋka. Nka pa cosa lɛyɛli nyɛma tɛtu tɔ kɛ Lefii nyɛma tonɔ kiŋ tɔ. ¹³ Lefii nyɛma nyɛntu ká wɛɛ teitei kɛ usɪ kɔtɛlaa nyɛntu. Tɛ tɛna tɛ tayalɛŋ ká wɛɛ kilomɛɛtɛlɛnaa naanɔwa na naalɛ na hɔɔɔɔɔ. Tɛ wanɔ kɛ kilomɛɛtɛlɛnaa kakpasɪ. ¹⁴ Pɛ fɛi sɪ yulu í layasi tɛtu nti na pulu. Yaa í pɛɛti-ti, yaa í kɛɛ-tɛyɪ nɔɔɔ. Pɛ

taya pulu, tɛ kɛla tɛtu tɛnaya sɔɔɔɔntu kɛ lɛyɛli taa. Mpi tɔ, tɛ kɛ Tacaa nyɛntu tɔ se.

Acalɛ na tɛtu hɔɔɔɔɔ pɛ paa tete

¹⁵ Tɛtu ká kaasi lɔɔ nyɛntu tɔɔ tɛna. Tɛ wanɔ wɛ kilomɛɛtɛlɛnaa naalɛ na hɔɔɔɔɔ. Tɛ tɛ ta kɛ lɔɔ nyɛntu. lɛɛte nyɛntu kɛ sɪ yɛlaa í caya. lɛna pá ŋmá lɛɛte kɛ heku taa. ¹⁶ Tɛ tayalɛŋ na tɛ wanɔ ká wɛɛ teitei kɛ. Mɛɛtɛlɛnaa iyisi naalɛ na ŋmunɔɔɔ na nulɛ na naanɔwa (2250) kɛ paa kɔŋkɔŋ ŋku. ¹⁷ Paa yeɛ lɛɛte na tɛ cɔɔna lɛɛte na tɛ tɛ. Tɛ wanɔ ká wɛɛ mɛɛtɛlɛnaa nulɔwa na hiu na kakpasɪ (125). ¹⁸ Pɪ kaasi Tacaa tɛtu tɔ kɛ hɔɔɔɔɔ. Ku tayalɛŋ kɛ kilomɛɛtɛlɛnaa kakpasɪ, na lɛɛte ilim tɛlɛlɛ tɔɔ. Na kilomɛɛtɛlɛnaa kakpasɪ tɔɔɔ ilim tɛtulɛ tɔɔ. Tɛtu nti tɛ taa kɛ paa hiki tɔɔɔnaa na pa cɛla lɛɛte yɛlaa. ¹⁹ Paa lɛyɛli kpekɛ tɔ wei ɪ wɛ lɛɛte taa te. ɪ pɛsɛyɪ na í hala-ti. ²⁰ Tacaa tɛtu na lɛɛte nyɛntu, pɛ kukpɛntɔɔ tɛna tayalɛŋ na pɛ wanɔ wɛ teitei kɛ. Paa kɔŋkɔŋ ŋku kilo-mɛɛtɛlɛnaa naanɔwa na naalɛ na hɔɔɔɔɔ. ²¹ Pɪ kaasi ntiyi lɔɔ tɛtu na lɛɛte nyɛntu heku taa tɔ, awulumpu nyɛntu ntɛ. Tu pɔ ŋpɔɔɔ na tɛ tɛŋ lɛntɛnaa. Tɛ tayalɛŋ ká wɛɛ kilomɛɛtɛlɛnaa naanɔwa na naalɛ na hɔɔɔɔɔ. Tu yoosina ilim tɛlɛlɛ tɔɔ tonɔ. lɛna tɛ polo Metitlaneɛ tɛŋku kɛ ilim tɛtulɛ tɔɔ. Tacaa tɛtu na tɛsulle ká wɛɛ tɛtu nti tɛ wɛna tɛ paa kɛ mpu tɔ, tɛ heku taa kɛ. ²² Lefii nyɛma tɛtu na lɛɛte pɪ faya awulumpu tɛtu kɛ hɔɔɔɔɔ naalɛyɛ. Tu tɛŋ Yuta tɛtu na ilim ntɔɔɔ tɔ, na Pɛncamɛɛ nyɛntu na pɛ mpɛtɛŋ tɔɔ.

Ilim mpɛtɛŋ tɔɔ kpekɛ tɛtu

²³ Kpekɛ lɛna na a tɛtunaa ntɔ cɛɛ. Pɛncamɛɛ tɛtu tɛnaya ntɛ pɛ kpayau ilim tɛlɛlɛ tɔɔ tonɔ tɔ. Na pɛ polo Metitlaneɛ tɛŋku na ilim tɛtulɛ tɔɔ tɔ. ²⁴ Pɛncamɛɛ nyɛntu tɛŋa ilim kɛ itayalau tɔɔ kɛ. Tɛ kɔŋkɔŋ taa kɛ Simiyɔŋ tɛtu wɛɛ. ²⁵ lɛakaa nyɛntu kɛ Simiyɔŋ nyɛntu kɔŋkɔŋ taa. ²⁶ Na Sapulɔŋ tɛtu kɛ lɛakaa nyɛntu kɔŋkɔŋ taa. ²⁷ Na Katɪ nyɛntu kɛ lɛakaa tɛtu kɔŋkɔŋ taa. ²⁸ Katɪ nyɛma tonɔ ŋka ka wɛ ilim mpɛtɛŋ tɔɔ tɔɔ tɛtu tonɔ. Nkɛ ka kpayana Tamaa kɛ ilim tɛlɛlɛ tɔɔ. lɛna ká polo Melipa na Kateesi tɛtu lum tɔɔ. Pɛ waali lɛna ká tɛŋ Icipiti lɔɔ halɛna Metitlaneɛ tɛŋku. ²⁹ Mɔpɔɔ paa tala lɛyɛli kpekɛ kɛ tɛtu na tɛte tɔ. Paa kpekɛ nte tu wɛɛna tɛ lɛntɛ kɛ tɛtu taa. Tacaa lɔɔ suna mpu.

Yosalem nɔɔɔɔ naanɔwa na naalɛ

³⁰ lɛna Yosalem lɛɛte nɔɔɔɔɔ naanɔwa na naalɛ ká wɛɛ tɔɔɔ. lɛyɛli nyɛma kpekɛ hɛla kɛ paa ha paa nɔɔɔɔ ŋka. Kolɔŋa tayalɛŋ ká wɛna ilim ntɔɔɔ tɔ kɛ mɛɛtɛlɛnaa iyisi naalɛ na ŋmunɔɔɔ na nulɛ na naanɔwa (2250). Kolɔŋa ŋkɛ ka tɔ ka wɛɛ nɔɔɔɔ tooso. Lupɛŋ nɔɔɔɔ na Yuta nyɛŋka na Lefii nyɛŋka. ³² Ilim tɛlɛlɛ tɔɔ hɔɔɔɔɔ kolɔŋa tayalɛŋ ká wɛɛ mɛɛtɛlɛnaa iyisi naalɛ na ŋmunɔɔɔ na nulɛ na naanɔwa (2250). Kolɔŋa ŋkɛ ka tɔ ka wɛɛ nɔɔɔɔ tooso tɔɔ. Yoseefu nɔɔɔɔ na Pɛncamɛɛ nyɛŋka na

Ἐν ἡμέρῃ. ³³ Ἰλὶμ μὲν ἡμεῖς ἐν ἡμέρῃ καὶ ἡμεῖς
 τεῖτε ἡμεῖς ἡμεῖς. Ἰλὶμ ἡμεῖς καὶ ἡμεῖς ἡμεῖς.
 Ἰλὶμ ἡμεῖς, ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς.
³⁴ Ἰλὶμ ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς.
 Ἰλὶμ. Ἰλὶμ ἡμεῖς καὶ ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς. Καὶ

ἡμεῖς, ἡμεῖς ἡμεῖς, ἡμεῖς ἡμεῖς. ³⁵ Ἰλὶμ
 ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς
 ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς (9000).

Ἰλὶμ ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς.
 Ἰλὶμ ἡμεῖς ἡμεῖς.

Taniyeele

Kutulutu

Takəlaya kanə ka taa lē, Yuta ifepiya liyiti səhna təca ke ləw sɛɛu taa. Paa na paa wɛ Papiloni tɛtu taa kɛ ma ta nyi ləwɔna tɛ tɔ, pa kisa pa ləw kɛ pəntəna. Tə naaki tɔtɔw ləw tɔŋ ke wulau kalampaani tu tɔw na ləwəna ləw kəla piitimnaa tɔ.

Isəna pa faya Taniyeele takəlaya tɔ:

Lseyeli ifepiya liyiti taa tɛm na ləw, titite 1-6

Yaasinaa liyiti wei pə kulaa na pə húlí Taniyeele tɔ, titite 7-12

Taniyeele na i taapalaa ke Papiloni

1 Yuta wulau Sowakim kawulaya piisi tooso nyəŋka taa, Papiloni wulau Nepukanesaa na i yoolaa pa pola Yosalem icate ke yoonau. Ilena pá tate. ² Mprúyú Taca tuwa Yuta wulau Sowakim ke pa niŋ taa. Pa kra saləkatunaa, na pá kraɣa ləw təsɛɛle taa wontu lentənaa, na pá kpeena na pá su pa tuŋ kutuluɣu krancoou taa.

³ Mprúyú wulau Nepukanesaa tɔma i kawulaya tɛɣaɣa nyəma nyuɣu tu Asepenasi si: Ləsi lseyeli awu-lumpiya. Yaa mpa pa nyɔɔŋ kulaa tɔ, pa ifepiya narəli. ⁴ Mpa pa səhna teu na pa isentaa luwa, na pá lapa ceu tɔ. Pə tɛ yəlaa ká wɛɛna nyəm na layatu kɛ. Na pa pəsəɣi na pá lá wulau tɛɣaɣa taa kɛ tɛmlɛ. Ilena pá húlí-wɛɣɛ Papiloni tɔm na pə ŋmaatu ⁵ ke piisi tooso. Wulau tɔɣɔnaɣa ke paa tɔki na pá nyɔɔki i sulum. Pəle pə waali lena pá suu i tɛmlɛ taa.

⁶ Yuta kpekəle nyəma ka sita ifepiya mpe pa taa kɛ. Mpeɣele Taniyeele, na Hananiya, na Mikayeele, na Asaliya. ⁷ Mprúyú kawulaya tɛɣaɣa nyəma nyuɣu tu layasa-wɛɣɛ həla. Taniyeele kele Pələtasaa, na Hananiya si Satəlaku, na Mikayeele si Mesaki, na Asaliya si Apeti-Neko. ⁸ Ama Taniyeele ná kisaa təsəɣasaya si unu i kaa pilisi i ti na wulau kutɔɔɔu na sulum mpi. Ilena í səlɛmi kawulaya tɛɣaɣa nyəma nyuɣu tu si, í taa caali na wulau tɔɣɔnaɣa na i sulum mpi. ⁹ Mprúyú ləw lapa na apalu unu í huli Taniyeele ke pɛɛɛɛ, na í nuu i tɔm. ¹⁰ Paa na mpu, ílé i cɔ-i si: Ta caa wulau maɣamaɣa sɛna mə tɔɣɔnaɣa na mə kunyɔɔnyɔɔm. Ile ma nyar kɛ si pə taa kɔw na mə saalanaa tɛɛ-mɛɣɛ alaafəya. Ile pu la na wulau ləsi ma weesuɣu.

¹¹ Mprúyú Taniyeele pola wei Asepenasi ka kpawa si í feŋ í na i taapalaa pa tɔw tɔ i kiŋ, na í tɔmi-i si:

¹² Maɣasi-tuɣu cɛluɣu ke tuusi hatu na lum ke kuyɛɛŋ naanuwaa. ¹³ Pəle pə waali, lena n nyəni tá na tá

saalanaa. Mpa pa tɔki wulau tɔɣɔnaɣa tɔ, ta alaafəyanaa. Ile n ká nyi ləwəna n ká la tɔ.

¹⁴ Mprúyú i tisa nti pa səlɛma-i tɔ. Ilena í maɣasi-wɛɣɛ mprúyú kuyɛɛŋ naanuwaa. ¹⁵ Kuyɛɛŋ kɔma na í tala naanuwaa, lɛ feŋlu nawaɣale si Taniyeele pa kəla pa taapalaa ke alaafəya na yasəlaya. Pəyele pɛle pa tɔkayana wulau tɔɣɔnaɣa. ¹⁶ Pə tɔw kɛ feŋlu yela-wɛɣɛ wulau tɔɣɔnaɣa ke cɛluɣu na í tuɣi-wɛɣɛ tuusi hatu tike. ¹⁷ Mprúyú ləw ha ifepiya mpe pa liyiti kɛ tɔm kate nyəntu cəkəna, na layatu, na takəlaya nyəm. Taniyeele ná sɛɣesaya toosee waani waani huwɛɛ.

¹⁸ Kuyaku ŋku wulau ka siwa tɔ ku tapa. Ilena Asepenasi pona ifepiya mpe pa tənaya wulau si í maɣasi-wɛ. ¹⁹ Mprúyú ílé i ɣɔɣtəna ifepiya mpe pa tənə. Ama i ta na pa taa narəli, ləsi Taniyeele na i taapalaa. Mprúyú i tu-wɛɣɛ i tɛmlɛ taa. ²⁰ Paa tɔm kate nyəntu ntiyi i pona-wɛ pa nyəŋ-tɛɣi. Ilena í ná si Taniyeele pa kəla tuwaa, na cele tɔm nalaa, mpa pa tənə pa wɛ i kawulaya taa tɔɣɔ tɔm naanuwaa.

²¹ Taniyeele ka wɛ wulau tɛmlɛ taa kɛ mprúyú. Haləna pənaya ŋka Pɛɛsi wulau Silusi lɛka Papiloni icate tɔ.

Nepukanesaa toosee

2 Mprúyú Nepukanesaa toosa toosee ke i kawulaya pənaya naale nyəŋka taa. Toosee anu a pəkəla-i na í maɣasi tom na í wu. ² Ilena í yele na pá koti tuwaa, na cele tɔm nalaa na pɛe pɔɔsəlaa na ləwɔlunɣasi tɔm nyəntaa si, pá heeli-i i toosee. ³ Pa kotaa lena í tɔ-wɛ si: Ma toosaa kɛ na pá pəkəli-m sɔsɔm. Ile ma caa si í kɛɛsi-m ma toosee anu.

⁴ Mprúyú pa cɔ-i na Alaamee tɔm taa si: Hai, ta caa wulau, mə na tɛtu*fa*. Heeli-tuɣu nyá toosee anu, lena taa kɛɛsi-ŋ a huwɛɛ. † wɛɛ si wulau i wɛɛ tam.

⁵ Ntəna wulau si: Ye í tá heeli-m ma toosee, na a huwɛɛ paa tɔwsi mə nantu na kpatasi. Ilena mə tɛɛsi

† Mə na tɛtu: Pɛle pa tɛ sɛɛtu fayana Ləkpa nyəma. Pa sɛɛtu taa koolee

pəsi ncaa. ⁶ Ama ye í heela-m-ye na a huwēe, maa la-meγe kuccōh sōsōh. Maa kusi mā nyōh. Mpu tō, í yōyōti.

⁷ Mprúyú pa lēla cōu si: Hai, ta caa wulau. Heeli-tuyū nyá toosee aní. Llena taa seγesi-η a huwēe. ⁸ Ntēna wulau cō si: Ma nawa tēkpatāa si, í caa ké si í kēe tōm na í hiki waatu. Llena í tayāni mā ti na í heeli-m pōpōtu, na pē layasi ma kusēsutu. Mpu tō, pē wēe ké si í heeli-m ma toosee aní. Lē tēnaya maa nyēna si í pēsaxi na í seγesi-m a huwēe tōtō. Ye pē taya mpu, maa krenti mā tēnaya krátúyú kulumuyū. ¹⁰ Mprúyú pa cō wulau si: Nōyōlu fēi atē cāne wei í pēsaxi na í heeli-η nti n pōsōxi tō. Pāyele too tō, wulau sōsō yaa toj tu nōyōlu í ta pōsōta tōm tēne tē taka ké tuu, yaa pee nalu, yaa nyēntu nōyōlu. ¹¹ Nti n pōsōxi tō, tē wēe katē. Ye pē taya tūj wei í fēi yēlaa hēku tō, í paasi nōyōlu fēi wei í pēsaxi na í cō-η-ti tō.

¹² Tēnaya pē hanj wulau na í mu pááná kē sōsōm. Llena í tō si, pá ku Papiloni nyēntaa tēna. ¹³ Mprúyú pa kraalaa si, pá kú nyēntaa tēna. Na pá pēeki Taniyēli na í taapalaa tōtō si pa kuyū-wē.

Isō hula Taniyēli kē wulau toosee

¹⁴ Wulau tanjlaa nyuyū tu Aliyōki tu mpaau si, í puki Papiloni nyēma kuyū. Llena Taniyēli yōyōtēna-tē tēpamm na lēmayasēe. ¹⁵ L pōsōa-í kē si: Pepe tō kē wulau salēka wē toj kē mpu? Mprúyú Aliyōki kēesa-í-ti. ¹⁶ Llena Taniyēli polo wulau kij na í sālēm-í si: Ha-m waatu na má heeli-η nyá toosee, na a huwēe.

¹⁷ Mprúyú Taniyēli pola tēyāya kē kraakraa, na í heeli tōm ntaxi í taapalaa Hananiya na Mikayēli na Asaliya ¹⁸ na í tō-wē si: Í wiina isōtaa isō, na í la na tē cēkēna toosee aní. Pē taa kō na pá ku ta na Papiloni nyēntaa.

¹⁹ Mprúyú pē hula Taniyēli kē kūrjēsātu tēne inaxi toosee taa kē ahoo. Llena í sa isōtaa isō si:

²⁰ Tē sa isō kē tam tō.

Lnaxē lēmayasēe tu na toj tu.

²¹ Lni í layasēyēna yēlaa waatunaa.

Í cāyāsaxi awulaa na í kusaxi-wē.

Na í haaki lēmayasēe nyēma kē lēmayasēe na pá cēkēyēna.

²² Lni í kuliyina kūrjēsām sōsōm tō.

Í naaaki sēkpetuyū taa, í wē nyaalēm taa.

²³ Ma caanaa isō ma sama-η.

Nyá hana-m lēmayasēe na toj.

Mu ta kusēlēmutu na tē nyi wulau toosee.

²⁴ Pē pē waali kē Taniyēli pola Aliyōki kij. Lnaxi wulau ka tuwa si í ku Papiloni nyēntaa. L pola í kij na í tōm-í si: Yele nyēntaa mpe. Ama pona-m wulau kij na má heeli-í í toosee kuseγēsātu.

²⁵ Mprúyú Aliyōki pona Taniyēli kē wulau tēyē kraakraa. Llena Aliyōki tō wulau si: Ta caa, ma hika Yuta nyēma taa kē nōyōlu. Lni í ka heelina-η nyá toosee huwēe.

Lēesuyū ηku wulau nawa í toosee taa tō ku tōm

²⁶ Mprúyú wulau pōsōa Taniyēli wei pa cūyūsa si Pēlētāsaa tō si: Tampāna n pēsaxi na í kēesi-m ma toosee na a huwēe na?

²⁷ Ntēna Taniyēli si: Ta caa, nyēntu, yaa pee nalu, yaa tuu, yaa isōtulōyasi tōm nyēntaa kaa pəsi na pá nyi-ti na pá heeli-η. ²⁸ Ama isō wē isōtaa na í kuliyi kūrjēmēlēm tō. Lni í hulēna-η mpi pu tē na pá lá tō. Ta caa, n hēntaa, lēna n kraγa huwēe na n kalaxi nyá kawulāya loosi. Llena isō wei lni í kuliyi kūrjēmēlēm tō tō, í hull-η mpi pu la tō. ³⁰ Lni í kulina-m pē tō si má heeli-η nyá toosee. Llena n cēkēna mpi pē cōsōxi-η nyá huwēe taa tō. Tōfō pē taya isū ma tēe lēlaa kē nyēm se.

³¹ N toosaa kē si, n na yulu lēesuyū anaam nōyōlu na ku nyēntuyū na sōyōntu. Pácō ku tee kōkō kē sōsōm.

³² Ku nyuyū kē wula māyamaγa kē. Ku lanjē na ku ηkralasi kē liyitee nyaxēluyū. Ku lotu na ku tala kē nyaxēluyū kuseemuyū. ³³ Na ku nōchēe kē nyaxēluyū māyamaγa. Ku nōntaalēj sita tiili-wēyē nyaxēluyū, tiili-wēyē cūyū. ³⁴ N nyēnaya, lēna pē lēsi pēle natēli na pulāya tō na tē polo tē yāya ku nōchēe timpī sita nyaxēluyū na cūyū tō, na tē putiti-yē. ³⁵ Mprúyú lēesuyū ηku ku hota kraakraa. Na cūyū na nyaxēluyū māyamaγa na nyaxēluyū kuseemuyū, na liyitee nyaxēluyū na wula pē yōki tēnanēnē. Llena heelim kraγa pē tēna isū isōtō. Mprúyú pēle nte tē yāya lēesuyū ηku tō tē lapa puyū sōsōu na tē su antulinya tēna.

³⁶ Ta caa, nn naaki toosee anaxēlēe? Maa heeli-η pē huwēe. ³⁷ Nyaxēle lēesuyū nyuyū wula nyēnku ηku.

Nyá kēlēna awulaa tēna. Isōtaa isō hana-η kawulāya na toj na teeli. L tu nyá niy taa kē atē nyēm, paa yēlaa, paa wontu. ³⁹ Nyá waali kawulāya kaa tala nyá nyēnka. Pēle pē waali tooso nyēnka wēnna isū nyaxēluyū kuseemuyū, kaa tōyō antulinya tēna. ⁴⁰ Liyiti nyēnka ká wēe toj isū nyaxēluyū māyamaγa, ηku ku yōkaxi pē tēna tō. Kaa yōki kawulasi tēna na ká faγa-saxi hōyōlasi. ⁴¹ Nōntaalēj na nōmpee na sita tiiliyī nyaxēluyū, na tiiliyī cūyū tō, nprúyú kawulāya ηkē kaa wēe tōm naalē. Kaa wēena toj isū nyaxēluyū, na isāntu isū cūyū. ⁴³ Na isū n nau nyaxēluyū sitina cūyū tō nprúyú yēlaa ka māyasi si pá krenti piitim kulumēm na akraγalē taa. Ama pē kaa la, teitei isū nyaxēluyū na cūyū pē ta tamsi tō.

⁴⁴ Kawulasi nsi si waatu taa kē isō ká kusi tam tō nyēnka nakēli. Kaa yōki si tēna na sí saali yem. Nakēli ka kaa kra ka tō. ⁴⁵ Nkēyēle pēle nte n nawa pē lēsa pulāya tō tō. Nte tē yōkēna lēesuyū ηku ku nyaxētu, na cūyū, na wula. Isō sōsō lapēna na n nyi mpi pu la tō. Toosee aní a wē tampāna. A kuseγēsātu kaa saali.

⁴⁶ Mprúyú wulau Nepukanēsa hēnta Taniyēli kē atē. Llena í tō si: Í fēni Taniyēli na í wōpi-ti tulaalunaa.

⁴⁷ Na í tasa si: Tampāna mā isō kēle tūj na awulaa tēna isō. L kuliyi kūrjēmēlēm tō, isū n pēsuyū na n heeli-m tō.

⁴⁸ Pəle pə waali ké wulau kusa Taniyēli nyūyū. l lapa-i kusɔɔŋ kuparŋ paɣalē. l cēla-i Papiloni tetu tēna hɔɣɔluyū tayanusū na í sɪ-i nyəntaa tēna sɔɔɔ.
⁴⁹ Mprúyú Taniyēli sələma wulau ke nɔɣɔ na í cēla Satəlaki, na Mesaki, na Apeti-Neko ke Papiloni tayanusū. lēna Taniyēli nāá saali wulau təyaya taa.

Wulau wula lēesuɣu tɔm

3 Mprúyú wulau Nepukanesaa lupa wula ke yulu lēesuɣu. Ku tayaləŋ we mēetələnāa hiu na naanuswa, na ku warŋ ke mēetələnāa tooso. lēna í səŋsi-kuyū Papiloni tetu hɔɣɔluyū taa ké Tula tetekələ taa. ² lēna í yaa i tetu tēna hɔɣɔləŋ nyɔɔŋ nyəma. Pə kraɣau awulumpiya, na kumatarŋnaa sɔsaa, na kufənēnāa. Na layatu tasələa, na liyitee paasənlaa, na huulaa, na kiinŋ nyəntaa, na tetu hɔɣɔləŋ nyɔɔŋ nyəma tēna tɔ. l yaa-weyē sɪ pá polo lēesuɣu ŋku ku sēsu tuluyū. ³ Mprúyú pa tēna pa kota lēesuɣu ŋku ku kinŋ.

⁴ lēna kraallu kiisina nɔɣɔ sɔsaya sɪ: Piitimnaa yələa na nsəma tēna, í ke ŋkraŋŋ na í nu yoo. ⁵ Ye waatu wei í nuwa tutuyū, na həlaya, na saŋku, na cəmuɣu, na kitiko, na wontu nti tē tēna. Pə wēe sɪ í hənti ateyē, na í sēe wulau wula lēesuɣu ŋku. ⁶ Ye wei í kisaa, paa peti puntu ke kraɣpaa ke kɔkɔ sɔɔɔŋka taa.

⁷ Pə tɔɔ ké waatu wei yələa nuwa tutuyū, na həlaya, na saŋku, na cəmuɣu, na kitiko, na wontu nti tē tēna tē taŋ tɔ, mprúyú pa tēna pa luŋaa na pá sēe wulau wula lēesuɣu ŋku.

Taniyēli taapalaa kisuyū ke lēesuɣu sēsu

⁸ Mprúyú Papiloni nyəma napəli pa pola wulau kinŋ. lēna pá kuli Yuta nyəma waali. ⁹ Pa suu wulau kinŋ, lēna pá sēe-i sɪ: Ta caa, wulau, mēna tetu. ¹⁰ l sɪ n sɪwa sɪ, ye tē nu tutuyū, na həlaya, na saŋku, na cəmuɣu, na kitiko, na wontu nti tē tēna. Pə wēe sɪ yələa tēna í hənti ateyē na pá sēe nya wula lēesuɣu na? ¹¹ Ye wei í kisaa paa peti puntu ke kraɣpaa ke kɔkɔ sɔɔɔŋka taa? ¹² Pəyēle Yuta nyəma Satəlaki, na Mesaki, na Apeti-Neko mpa n tu Papiloni tetu hɔɣɔluyū tayanusū tɔ, pa ta tɔki nyá kusəsɪtu. Pa kisa nyá tuŋ na nyá wula lēesuɣu təmlē.

¹³ Mprúyú pááná kra wulau ke sɔsɔm na í tɔ sɪ, pá kɔna-we. lēna pá pona-weyē-i. ¹⁴ Na í pɔɔsi-we sɪ: Satəlaki, na Mesaki, na Apeti-Neko. í kisa ma tuŋ na ma wula lēesuɣu pə təmlē lapu yaa? ¹⁵ Pənente í tayani mə ti. Ye waatu wei í nu tutuyū, na həlaya, na saŋku, na cəmuɣu, na kitiko, na wontu nti tē tēna. lē í hənti atē na í sēe lēesuɣu ŋku ma səŋsaa tɔ. Ye pə taya mpu, paa peti-meyē kraɣpaa ke kɔkɔ sɔɔɔŋka taa. lēna má ná sɪ tuyū ŋku ku ləsɪ-mē?

¹⁶ Mprúyú Satəlaki, na Mesaki, na Apeti-Neko, pa cɔ wulau sɪ: Hai, ta caa, tu nɔkəyi na tē tayani ta ti tɔm. ¹⁷ Paa na mpu, ta lɔɔ wei i təmlē tə laki tɔ, i pəsəyi na í ləsɪ-tuyū kɔkɔ sɔɔɔŋka taa. l ká waasi-tuyū nyá ninŋ taa. ¹⁸ Pəyēle, paa ílé i ta tu la mpu, tē kaa la nyá tuŋ təmlē. Tə kaa sēe nyá wula lēesuɣu ŋku n səŋsaa tɔ.

¹⁹ Tənyaga pááná kra wulau ke sɔsɔm, na í krae-weyē i sē. lēna í tɔ sɪ: í haŋsi kɔkɔ sɔɔɔŋka ke tɔm naato-sompɔɣɔlaya. ²⁰ Mprúyú i tɔma i yoolaa alaafəya nyəma napəli sɪ: í hɔkɔ-we, na í peti ka taa. ²¹ Tənyaga pa hɔkɔ-weyē kraɣpaa, na pa tɔkɔsɔnnaa na pa caranaa na pa krainaa. lēna pá peti-weyē kɔkɔ taa. ²² Paa haŋsa-keye teu ké l sɪ wulau ka sɪu tɔ. Haləna ká ku mpa pa peta mpe inɪ pa toosoɣo ka taa tɔ. ²³ Mprúyú Satəlaki na Mesaki na Apeti-Neko pa hota kɔkɔ sɔɔɔŋka taa na pa kuhɔkum.

Satəlaki-we pa tooso ke kɔkɔ sɔɔɔŋka taa

²⁴ Mprúyú sɔɣɔntu kra wulau. lēna í kuli təkpaɔa na í pɔɔsi i waali nyəma sɪ: l sɪ yələa kuhɔkɔaa toosoɣo tə peta kɔkɔ taa? lēna pá cɔ-i sɪ: Mprúyú, ta caa. ²⁵ Ntēna í má kapuka sɪ: Ma naaki yələa liyiti ké ka taa. Pa ta hɔkɔ-we, pəcɔ pa tɔŋ kaa nyaki-we. Na liyiti nyəŋ nəyəsəna l sɪ i sɔtaa tillu.

²⁶ Pəle pə waali, lēna wulau krətəna kɔkɔ ŋke ka nɔɣɔ. Mprúyú i yaawa sɪ: l sɔ sɔɔ təmlē nyəma, Satəlaki, na Mesaki, na Apeti-Neko yoo. í lu na í kɔɔ.

lēna pá lu kɔkɔ taa ké kraɣpaa. ²⁷ Mprúyú wulau akewenaa tēna kotaa na pá wiili-we. lēna pá ná sɪ kɔkɔ ta nyaga pa tiili. Paa pa nyɔɔsi yaa pa wontu. Pəyēle pa tɔɔ mayamaɣa fēi kɔkɔ sɔŋ. ²⁸ Mprúyú wulau tɔma sɪ: Ma sama Satəlaki, na Mesaki, na Apeti-Neko pa lɔɔ. Inɪ i tilina i i sɔtaa tillu na í ya i yələa. Mpi tɔ, pa tisa pa yuŋ ke i tɔɔ ké. Pa mu səŋ na pá kisi ma kuyɔɣɔtutu. Sɪ pa kaa sēe tuyū na pá yele pa lɔɔ. ²⁹ Pə tɔɔ ké ma kraaləyi ma kawulaya tēna taa piitimnaa. Ye wei í tuuwa panē inɪ pa lɔɔ, paa tɔɔsi puntu nantu na kpatasi. Pəcɔ i təyaya ká məli ncaale. Mpi tɔ, l sɔ nɔɣɔlɔ i fēi, na í yaki yələa l sɪ inē.

³⁰ Mprúyú wulau sɔɔsa pa nyɔɔŋ kusuyū ke Papiloni tetu taa.

Wulau toosee naale nyəna

³¹ Mprúyú Nepukanesaa ŋmaa takəlaya ke piitim na nsəma tēna yələa mpa pa we antulinya tēna taa tɔ na í sēe-we sɪ: Alaafəya wēe?

³² Ma caa ma kēesi-meyē piti tēma sɔɔɔŋka wena l sɔ sɔɔ lapa-m tɔ.

³³ l piti tēma tɔɔwaya.

A we tɔŋ.

l kawulaya we tam tɔɔ.

4 Nepukanesaa má, ma caɣa ma kawulaya təyaya taa. Ma tɔkaya ké na má nyɔɔki na má suma. ² Mprúyú ma hənta ahoo naali na má toosi. Sɔɣɔntu kra-m, na pé pəsi ma laŋlē. ³ Mprúyú ma yaa Papiloni nyəntaa tēna sɪ pá heeli-m ma toosee anɪ a huwēe. ⁴ Kēlena tuwaa na i sɔtuluyasi tɔm nyəntaa na pee nalaa na totopo nyəma pa kɔɔ na má heeli-weyē toosee anɪ. Ama pa ta pəsi na pá seyēsɪ-m a huwēe. ⁵ Waali waali ké Taniyēli wei i wena l sɔ Nanŋtu ləmayasələ na pa cuyusa-i ma tuyū həte sɪ Pələtasaa tɔ i kɔma. ⁶ Mprúyú ma heela-i ma toosee. Ma sɪ: Tuwaa wulau Pələtasaa, ma nyəma sɪ, n wena l sɔ

Nan̄ntu ləməyasəle. Təm kuḡmelətu natəli tu cəwəy-
 ŋ. Ule seyeŋsi-m ma toosee an̄i a huwəe. ⁷ Ma həntaa ké,
 ulena má toosi si:

Tuḡu səwəwəḡku nakuli ku səḡa antulinya heku taa.

⁸ M̄p̄úyú ku lapa toḡ na ku kpa isətaa təliḡiliḡi.

Pa naaku-kuyu antulinya tənasi təna taa ké.

⁹ Ku hatu ka suwaya na ku lula pee ke səwəwə.

Taalə wontu cəwəy ku isotom taa ké.

Sumasi na tukaya si tana ke ku piliḡasi təw.

Weesuyu nyəm təna hikaya pə təwəwəy na ku kiḡ.

¹⁰ Pə tasaa ulə, ma ná isətaa tillu n̄wəwə u tiina isətaa
 kéle. ¹¹ M̄p̄úyú u kiisina n̄wəwə səwəy si:

Í hu tuḡu ŋku, na í seti ku piliḡasi.

Í kpiisi ku hatu, na í ŋmusi ku pee.

Wontu na sumasi í se ku tēe.

¹² Ama í yeke ku kite na tə lila ke tətə taa.

Í həkə ku kite nte na nyəwəwəy maḡamaḡa,

na kuḡemuyə pə alukpala,

ke taalə nyutu heku taa na an̄kpələe sə-tē.

Kite n̄tē tə təwə nyutu isu huntə wontu.

¹³ Pá ləsi tə yulutu ləməyasəle

na pá tu-tēyē wontuyu nyəntē.

Tə wēe m̄p̄úyú pusi naatosompwəwəy.

¹⁴ Isətaa tillaa kənnə təm tənə uli. Antulinya yəlaa
 tənə u n̄yil si, isətaa ləwə tənna yəlaa kawulası tənə. Í
 n̄ka paa yulu səkpele u tu-u.

¹⁵ Ma toosee anəwəle. Ma kawulaya taa nyəntaa
 tənə ta pəsi na pá heeli-m a huwəe. Ule ma nyəmá si
 Pelətasaa, n wəna ləwə Nan̄ntu ləməyasəle. N ká pəsi
 na n̄ heeli-m-yē.

Taniyeeli seyeŋsi wulau ke u toosee huwəe

¹⁶ M̄p̄úyú Taniyeeli wei pa cuyusaa si, Pelətasaa tə, u
 laakali pəsaa. Pə pəkəla-u u huwəe taa ké laasaya təw.
 Ntəna wulau ma má təm-u si: Ma toosee an̄i a təm í
 taa pəkəl-ŋ. Ulena í cə-m si: Hai, ta caa, toosee an̄i á
 pəsi nyá kolontunaa nyəntu. ¹⁷ Tuḡu səwəwəḡku toḡ
 nyəḡku ŋku n na ku kpa m̄p̄u təliḡiliḡi tə, pa naakaya-
 kuyu antulinya tənasi tənə taa ké. ¹⁸ Ku hatu ka
 suwaya na kú lula pee ke səwəwə. Taalə wontu cəwəy
 ku isotom taa ké. Sumasi ná tukaya si tana ke ku pil-
 iḡasi təw. Weesuyu nyəm tənə hikiḡi pə təwəwəy na ku
 kiḡ. ¹⁹ Ta caa, nyəwəle tuḡu ŋku. Nyá lapəna səwə na n̄
 la toḡ na n̄ pu na n̄ kaləsəna isətaa. N ŋmakəla an-
 tulinya tənasi tənəy. ²⁰ Pələ pə waali n nawa isətaa
 tillu tiina isətaa na í tə si, pá hu-ku na pá wakəli-ku.
 Ama pá yeke kite na tə lila ke tətə taa. Ule pá həkə-tē na
 nyəwəwəy maḡamaḡa, na kuḡemuyə alukpala ke
 taalə nyutu heku taa. An̄kpələe í sə-tē, na tə na wontu
 pá kaa taalə nyutu ke pusi naatosompwəwəy.

²¹ Wulau, nyá toosee an̄i a huwəe n̄tē si, isətaa ləwə ká
 paasəna-ŋ. ²² Paa təwəwəy yəlaa heku. Nyana taalə
 wontu í ka kaa təcəwəle na n̄ təkli nyutu isu naaḡ.
 An̄kpələe ká sə-ŋ na n̄ wēe m̄p̄úyú pusi naatosom-
 pwəwəy. Ulena pəć n̄ n̄yil si isətaa ləwə tənna yəlaa
 kawulası tənə. Ye u n̄ka wei u tu-u. ²³ Təm n̄ti pa
 yəwəta si pá yeke kite tə. Tələyēle si, ye n kəma na n̄
 cəkəna si ləwə kéle pə tənə pə tu. Ule n məl nyá

kawulaya taa. ²⁴ Ta caa wulau, pə tək tə, təkli layatu n̄ti
 ma tasəy-ŋ tə. Lə isayatu, na n̄ təḡ kusiyisim. Wēena
 acamaa pətəwəle na nyá lan̄hulumle ká leeli.

Wulau toosee lapa isu u toosuyu tə

²⁵ M̄p̄úyú pə lapa teitei isu Taniyeeli ka kəsaa tə.
²⁶ Pənəyā sikaa ulena kuyaku nakuli wulau cəwə u
 kawulaya kutuluyu nyuḡu taa ké Papiloni. ²⁷ Ulena u
 má, u lan̄le taa na í tə si: Má ŋmana ma kawulaya
 icate səwəwə Papiloni ulə. Ma lapa m̄p̄úyú si ma toḡ na
 ma səwəwəntu, na ma teeli í ná.

²⁸ U n̄wəwə ta tiita atē, ulə u n̄yil pə yəwəwəna isətaa kéle si:
 Wulau Nepukanəsaa, n̄yil teu yoo. Paa tē na pá ləkli-ŋ
 nyá kawulaya ŋke. ²⁹ Paa təwəwəy yəlaa heku. Nyana
 taalə wontu í ká kaa təcəwəle. N ká təkli nyutu isu
 naaḡ. Haləna pusi naatosompwəwəy. Ulena pəć n̄
 n̄yil si isətaa ləwə tənna yəlaa kawulası tənə. Ye u n̄ka
 wei u tu-u.

³⁰ M̄p̄úyú pə lapa m̄p̄úyú krapkaa. Ulena pá təwəwəy
 Nepukanəsaa ke yəlaa heku, na í təwə nyutu isu naaḡ.
 An̄kpələe sə-u, haləna u nyəwəwə pu isu hekələnaa huntə,
 na u səkpaḡ isu sumasi.

Nepukanəsaa alaafəya hikuyu

³¹ Pusi naatosompwəwəy tēewa ulena Nepukanəsaa
 má ma kusi isē na isətaa. M̄p̄úyú ma ləməyasēe
 mələa, na má sēe ləwə si: Hai, isətaa ləwə, ma sama-ŋ.
 Ma sēe ləwə Taca nyá. Nyá kawulaya wē tam tək ké.
 Nyá səwəwəntu kaa su tənəy. ³² Antulinya yəlaa tənə ta
 haḡna-ŋ. N lakəna pa na isətaa tillaa ke isəna n caa
 təwə. N̄wəwə u cəwəy-ŋ natəwəle pə taa.

³³ M̄p̄úyú ma ləməyasēe mələ-m. Ulena pá mələna-m
 ma kawulaya, na ka teeli, na ma teu na ma səwəwəntu.
 Ntəna ma waali nyəma na ma akewenaa səsaa koti
 ma kiḡ. Ulena pá taḡan̄i-m ma kawulaya taa ké suu na
 ká kəli isu kaa wēu tə. ³⁴ Pə tək ké Nepukanəsaa má
 ma saḡ, na má puḡuləy na má tuḡi teeli ke isətaa
 Wulau. Uli u təḡəwəna tampana ke pə tənə pə taa na í
 laki kusiyisim. U tisiḡi wei u h̄ŋ u tu təwə.

Wulau Peləsasaa acima

5 M̄p̄úyú kuyaku nakuli wulau Peləsasaa lapa
 acima səwəwəntu. U akewenaa səsaa iyəyā (1000) ke
 u lapa-yē na í na-wē pá nyəwə sulum. ² Pə kəsaa ulena
 sulum cəwə wulau isəntaa. Tənəyā u tilaa na pá kəna
 wula na liḡitee nyəwəwəy poosiyanaa. Wontu ntəyil u
 caa Nepukanəsaa ka ləkka Yosalem ləwə təsēe taa.
 M̄p̄úyú í na u akewenaa səsaa na u alaa, na u saalaa,
 pa nyəwəwə wontu ntəyil sulum. ⁴ Ulena pá taləyil pa tuḡ
 kulalaasḡ. Wula na nyəwəwəy maḡamaḡa, na pə
 kuḡemuyə ke paa lupa tuḡ uli. Pa saaka lələḡ ke
 taasi na pēe.

⁵ M̄p̄úyú ntantaku luwa krapkaa. Ulena ku ŋmaaku
 fətəla kiḡ ke kawulaya kutuluyu kolun̄a kuhulumaya
 tək. ⁶ Wulau ná m̄p̄u, ulena səwəwəntu kpa-u na í seliḡi.
 Haləna u tūna makəna təmāyā krapkrapa. ⁷ M̄p̄úyú u
 mapā kapuka si pá kəna Papiloni isətulun̄asi nyəntaa,

na nyantaa na pee nalaa. Peye pa koma lēna í tō-wee si: Ye wei í kala ḡmaatū tēne na í heeli-m tē huwēe. Paa suu puntu ke toḡ toko, na pa tu-i wula luluyū. lēna pá su-i kawulaya tēcaḡale tooso nyente taa.

⁸ lēna pa tēna pá maḡasi. Ama pa ta pēsi na pá kala ḡmaatū nti na pá heeli wulau ke tē huwēe.

⁹ Tēnaya wulau lanḡe sōōsa wakeluyū na i akewēnaa sōōsa lanḡa náá cē.

Taniyeele seḡesəḡi wulau ke ḡmaatū huwēe

¹⁰ Mprūḡú wulau too nuwa í na i akewēnaa pa maki kapusi ke ḡmaatū nti tē tōm. lēna í suu pa kiḡ na í sēe i pəyalu si: Mē na tētū. Sōḡontu í taa kra-ḡ na pá wakeli nyá lanḡe. ¹¹ Apalu nōḡolu i we nyá kawulaya taa, i wēna lōō Nanḡtu lēmaḡasāle. Halu nyá caa Nepukanēsa waatu taa ké pa ná yulu inu. I ké cekān-lu, na laḡatu, pəyele pə ha-i nyām. Mprūḡú nyá caa kra-i tuwaa, na isōtulohasi tōm nyantaa, na nyantaa, na pee nalaa pa nyuyū tu. ¹² I hēte nté Taniyeele, lēna nyá caa cuḡusi-i si Pelētasa. I wēna lēmaḡasāle ké, na pá keli lēlaa. I nyēmaḡa na í seḡesəḡi toosee huwēe. I kpekiki asēsuna, na í kuliki kuḡmelēm tōō na í heeliyi. Yaa-i, i ká kala-ḡ ḡmaatū nti.

¹³ Mprūḡú pa kōna Taniyeele ke kraḡpaa, na wulau pōōsi-i si: Nyāḡale Taniyeele wei ma caa kōna Yuta tō?

¹⁴ Pa ḡḡōta nyá tōm na má nu si, n wēna lōō lēmaḡasāle na nyām na n cekəḡēna na pá keli lēlaa.

¹⁵ Pa kōna-m nyantaa na isōtulohasi nyantaa si pá kala ḡmaatū tēne na pá heeli-m tē huwēe pa ta pēsi.

¹⁶ Ma nuwa si n pēsəḡi na ḡ cō tōm tēna. N kuliki kuḡmelēm tōō, na ḡ heeliyi. Mpu tō, ye n kala ḡmaatū tēne na ḡ seḡesi-m tē huwēe. Paa suu-ḡ toḡ toko, na pá tu-ḡ wula luluyū. Paa su-ḡ kawulaya tēcaḡale tooso nyente taa.

¹⁷ Mprūḡú Taniyeele cō wulau si: Ma sama, ta caa. lē su nyá kuōōḡ, yaa ḡ ha wei n kōkaa tō. Paa na mpu maa kala-ḡ ḡmaatū nti na má heeli-ḡ tē huwēe.

¹⁸ lōōta lōō sōō ka kraḡa nyá caa Nepukanēsa ke wulau sōō na í tu-i teeli. ¹⁹ Na pá la na piitimnaa na nsēma tēna yēlaa nyāḡna-i na pá seliyi. Ye i kōkēna wei i ku ílé, na í sōōla wei i yele ílé. I kusaya mpa i caa tō pa nyōōḡ, na í tisiyi mpa i luyū fei tō. ²⁰ Ama i hōma i ti na í la kalampaani. lēna pə tu-i wontuyū lēmaḡasāle. Pa kusa-i i kumte tōō na i teeli sí tēkraḡaa. Pa tōḡna-i yēlaa hēku na í na taale kraḡasi pá kaa tēcaḡale. I tōḡ nyulu isu naaḡ, na aḡkrəleē sō-i. Halēna waatu wei i nyāmá si, isōta lōō sōō tēna yēlaa kawulasi tēna, í kōka wei i tu-i. ²² Ama i pəyalu nyá, nyá nyāmá mprūḡú teu. Paa na mpu n ta pasa nyá ti na ḡ tu lōō ké teeli. ²³ N kraasa nyá tēyi isōta lōō tōō ké. Mpi tō, n yēlaa na pá lēsi lōō tēsēle nyēnasi. Halēna nyana nyá akewēnaa sōōsa, na nyá alaa na nyá saalaa, í nyōōna sulom. lēna í tala mā tuḡ wei pa lupāna liḡitee nyāḡluyū na wula, na nyāḡluyū maḡamaḡa, na pə kusēemuyū tō. Paa mā tuḡ wei pa saaka taasi, na pēe, na u naaki, na u nukli, pəyele i ta nyi pulu tō. N pēma lōō wei i tōka nyá weesuyū ke i niḡ taa tōḡ teeli. ²⁴ Pə tōō ké i yēlaa na ntantaku ḡmaa

mpu ²⁵ Si: Mene mene tekeli u paasən. ²⁶ Tōm pee anu a huwēe nōō. Mene huwēe wēe si, lōō kala nyá kawulaya kuyēeḡ, na í su ka tēnaya. ²⁷ Tekeli, huwēe wēe si, i maḡasa-ḡ sanəya tōō na í ná si, n fei yuḡ.

²⁸ Paasən huwēe wēe si, i tala nyá kawulaya na í cēla Mete nyēma na Pēesi nyēma.

²⁹ Tēnayaḡale wulau si, pá suu Taniyeele ke toḡ toko na pá tu-i wula luluyū. lēna pá kraali si paa su-i kawulaya tēcaḡale tooso nyente taa.

³⁰ Mprūḡú pa ku Papiloni wulau Pelētasa ke ahoo anu.

6 lēna Mete wulau Taliyusi mu kawulaya ke i luluyū pənaya nutoso na naale nyēḡka taa.

Taniyeele kolontunaa nyēki-i katōka

² Mprūḡú Taliyusi faya i tētū ke hōḡōḡ nuḡuwa na hiu (120). lēna í kra pə nyōōḡ nyēma. ³ Ntēna í kra sōōsa napəlēyi naale na pá tēlāna Taniyeele si pá feḡiyi sōōsa mpe pa tōō, na wulau pulu í taa wakeli.

⁴ Ama Taniyeele ná tēe mpe inu na nyōōḡ nyēma ke lēmaḡasāle tēcaḡacaya. lēna wulau huḡ si i ká kra-i i kawulaya tēna paasənlu. ⁵ Mprūḡú pa na nyōōḡ nyēma mpe pa pēeka isēna paa la na pá hiki Taniyeele tō. Paa kawulaya tōm nateli tē taa, lēna pá wu. Mpi tō, Taniyeele lakaya i tēmlē ke teu ké i ta cōlēsī nateli.

⁶ Mpuḡule yēlaa mpe si, ye pə taya Taniyeele lōō sēe kiiḡ taa tē kaa hiki tēwaanle.

⁷ lēna pá polo wulau kiḡ na pá sēe-i si: Wulau, nyana tētū. ⁸ Nyá kawulaya tēna taa akewēnaa sōōsa tēna caa si, ḡ kraalēna toḡ si, ye wei i luḡa tuyū, yaa yulu nōḡolu ke kuyēeḡ hiu na naanūwa taa, ye pə taya wulau nyá, pá pēti puntu ke tōḡōlasi rúyū taa. ⁹ Mpu tō, mu kusēsulu nti. Nmaa-ti na ḡ tu niḡ. Nōḡolu í taa kraesi-ti. Mpi tō, Mete nyēma na Pēesi nyēma pa kiiu u laḡasəḡi.

¹⁰ Mprūḡú wulau Taliyusi mu tōm nti na í tu niḡ.

Taniyeele pētuyū ke tōḡōlasi rúyū taa

¹¹ Taniyeele kutuluyū ka ke ate na isōta nyēḡku ké na ku pətote tulēna Yosalem icate tōō. Tēnaya i kraakaya na í luḡiyi akula na í saḡ i lōō. I səlēmāḡa-i paa kuyaku ḡkuyū tōm tooso ké. I nuwa wulau tōm nti, lēna í polo lōō səlēmuyū isu í tu laki tō. ¹² Mprūḡú i kolontunaa mpe pa pola kraḡpaa, na pá maḡana i tōḡna səlēmuyū na í yaaki lōō. ¹³ lēna pá polo wulau kiḡ na pá tō si: lsi n ḡmaawa na ḡ su si, ye wei i səlēma lōō nōḡolu, yaa yulu nōḡolu, ke kuyēeḡ hiu na naanūwa taa, na pá tá ké nyá, paa pēti puntu ke tōḡōlasi rúyū taa? Wulau si: Eēna. Mete nyēma na Pēesi nyēma kiiu u laḡasəḡi mēe. ¹⁴ Ntēna pá heeli-i si: Mpa pa kōmna Yuta tō pa taa wei pa yaa si Taniyeele tō u nyēnəyi nyana nyá kiiu ke pulu se. Halu tōm toosoḡo ílé i səlēmāḡi i lōō ké paa kuyaku ḡku.

¹⁵ Wulau nuwa si Taniyeele, lēna i lanḡe wakeli. Mprūḡú i maḡasa si í waasi-i. Halēna ilim tuyū.

¹⁶ Mprūḡú yēlaa mpe pá mēla i kiḡ na pa pōōsi-i na

isale kuseemle si: Ntoŋ n nyəma teu si Mete nyəma na Peesi nyəma pa kiiu u layasaxi?

¹⁷ Mprugy wulau yelaa na pa kɔna Taniyeeli na pa peti-ɪ tɔɔlasɪ pɔɔgy taa. Uena ɪ tɔmɪ-ɪ si: Nyá lɔɔ wei ɪ tɔmlɛ n seesəna isale tɔ, ɪ tike ɪ pəsəxəna na ɪ ya-ŋ.

¹⁸ Uena pa təkɪ pələ ke tɔɔlasɪ pɔɔgy ŋku ku nɔɔ. Mprugy wulau na akewenaa sɔsaa pa yusa pələ tɔɔ si nɔɔɔɔ ɪ taa tulɪ. ¹⁹ Mprugy wulau mələ ɪ təyaxa na ɪ suu mpɔ. ɪ ta krətəna ɪ alaa taa nɔɔɔɔ. Pəyele ɪ keela tom.

Taniyeeli luu na alaafəya ke tɔɔlasɪ pɔɔgy taa

²⁰ Pə kɔma isɪ pə nyaaləxi, Uena wulau kulɪ lɔŋ na ɪ polo tɔɔlasɪ puuxu nɔɔɔ. ²¹ ɪ krətəna-ku, Uena ɪ yaa Taniyeeli na lanwakəlle na ɪ pɔɔsi si: O oo Taniyeeli. Lɔɔ Weesuyɔ tu wei ɪ tɔmlɛ n lakəna isale kuseemle tɔ. ɪ pəsaa na ɪ waasi-ŋ tɔɔlasɪ səkpaŋ taa?

²² Uena Taniyeeli tɔ, na ɪ seɛ wulau si: Ta caa, nyana tətɔ. ²³ Ma lɔɔ tila isɔtaa tillu na ɪ təkɪ tɔɔlasɪ nɔɔsi, si ta la-m pulu. Mpi tɔ, ma ta wakələna-ɪ. Pécɔ ma ta pəntəna nyá tɔɔ.

²⁴ Tənaɔa wulau lanje huluma katatəlaya, na ɪ tɔ si, pá ləsi Taniyeeli. Mprugy pa ləsa-ɪ. Paa hiŋaxa, ka feɪ ɪ tɔɔ. Mpi tɔ, Taniyeeli tɔma lɔɔ na ɪ taa ké. ²⁵ Uena wulau yeɪ na pá kpa yəlaa mpa pa kuu Taniyeeli nɔɔxɛ tɛɛ tɔ. Uena pá peti pá na pa alaa na pa piya ke tɔɔlasɪ puuxu taa. Na tɔɔlasɪ te-we na sí salɪ pa muwa, na pa ta tu tiita atɛ.

²⁶ Pələ pə waali ké wulau Taliyusi ŋmaa takəlaya ke piitim na nsəma təna yəlaa, mpa pa we antulinya təna taa tɔ si: Ma seɛ-mɛ.

²⁷ Ma sukɪ ma kawulaxa təna taa ké kusəsɪtu. Paa wei ɪ nyana Taniyeeli lɔɔ na ɪ se-ɪ.

Mpi tɔ, inəxələ lɔɔ Weesuyɔ tu na ɪ we tam tɔɔ. ɪ kawulaxa kaa tɛ na ɪ sɔɔɔntu ká weɛ mprugy tam tɔɔ.

²⁸ Inɪ ɪ hetəxəna na ɪ waasəxi.

ɪ laki piti təma ke isɔtaa na atɛ.

Inɪ ɪ waasəna Taniyeeli ke tɔɔlasɪ nɔɔɔ taa.

²⁹ Mprugy Taniyeeli nyuxu kula Taliyusi kawulaxa waatu taa, na Peesi wulau Silusi waatu tɔɔ.

Taniyeeli toosee kancaalaya nyəna

7 Mprugy Papiiloni wulau Pələtasaa kawulaxa pənaɔa, kancaalaya nyəŋka taa, Taniyeeli həntaa na ɪ toosi toosee. ² Uena ɪ ŋmaa-yɛ.

Taniyeeli toosaa ké si: Heelim luna antulinya təna taa, na pá lanxəxi tɛŋku sɔɔɔ. ³ Mprugy taale wontu sɔɔɔntu liyiti luna tɛŋku taa. Tu fayana təmaɔa.

⁴ Kancaalaya nyəŋku nəxəsa tɔɔɔlaya. Uena ku wena həkələ keŋ. Mprugy pa kpesa ku keŋ inɪ. Uena pá kusɪ-ku, na pá səŋsa-kuyɔ ku nɔɔxɛ naale tɔɔ isɪ yulu. Mprugy pa tu-kuyɔ yulu ləmaɔasɛɛ. ⁵ Naale nyəŋku ná nəxəsa taale wontuyɔ isaxau nakulɪ. Na ku səŋa ku nɔɔxɛ tooso tɔɔ ké kɔŋkɔŋ. Uena ku tɔka səntaasi tooso na ku kela. Na pá yɔɔtəxi-ku si, kú kulɪ na kú li nantu. ⁶ Pələ pə waali ké ma ná lɛŋku, na

kú nəxəsa isɪ kpu. Ku siyile waali ké keŋ liyiti isɪ sumaxa, na ku nyɔɔŋ ke liyiti. Uena pá tu-kuyɔ toŋ.

⁷ Mprugy ma na wontuyɔ liyiti nyəŋku. Ku we sɔɔɔntu ke sɔɔɔm, na ku toma feɪna taka. Ku wena nyəxəluɔ kela sɔɔɔna ké. Ku tɔki na kú feɪləxi nɔɔxɛ ke mpi pə kaasaa tɔ. Ku ta nəxəsa wontu nti tə tɔm tə tɔma kɛsuyɔ tɔ. Ku həŋ we naanuxa. ⁸ Mprugy ma na həluɔ səkpeɪluɔ luwa heku taa, na kú kpesɪ ɪ taa tooso. Ku wena isɛ ké isɪ yulu, na ku nɔɔɔ yɔɔtəxi kalampaani tɔm.

Lɔɔ huɔ tɔm

⁹ Mprugy ma na pa siɔwa kumlee. Uena Tam tɔɔ tu nɔɔɔɔ ɪ caɔa. ɪ wontu huluma ké təlaɪɪ. ɪ nyɔɔsi we isɪ kpoŋkpoɔmulum maɔamaxa. ɪ kumte mukaxa kɔkɔ ké, na tə pɔɔkɔɔ we isɪ mamala. ¹⁰ Kɔkɔ lukaxa tə tɛɛ na ká kpeŋ isɪ nɔɔɔ ke ɪ isentaa. Yəlaa ke iyisi iyisi səŋa ɪ kiŋ na pa taa lɛlaa laki-ɪ tɔmlɛ. Mprugy huɔlaa caɔaxa na pá həti takəlasɪ.

¹¹ Ma nyənaɔa wontuyɔ ŋku ku həluɔ yɔɔtəxi kalampaani tɔm ke mpɔ tɔ, Uena má na pa ku-ku, na pá peti kɔkɔ taa si kú nyaxa. ¹² Mprugy pa lɛɛka wontu lentɪ toma. Ama pa sɔɔsa-təxi weesuyɔ ke pəcɔɔ waatu nɔɔɔɔ ɪ tɔɔ.

¹³ Pə waali ké ma nawa nɔɔɔɔ na isɔŋmuntu kɔŋna-ɪ. ɪ nəxəsa yulu pəyaxa. Mprugy ŋmuntu nti tə pona-ɪ na tɛ krətəna-ɪ Tam tɔɔ tu inɪ. ¹⁴ Mprugy pa ha-ɪ toŋ na teeli na kawulaxa. Si piitimnaa təna, na nsəma yəlaa, ɪ lapi-ɪ tɔmlɛ. ɪ toŋ ká weɛ tam ké, na ɪ kawulaxa kaa tɛ.

Taniyeeli toosee kancaalaya nyəna huwɛ kilisuyɔ

¹⁵ Mprugy Taniyeeli tɔma si: Ma toosee kpa-m sɔɔɔntu, na pə pəkəli-m ma taa. ¹⁶ Uena ma krətəna mpa paa we təna tɔ, pa taa nɔɔɔɔ. Uena má pɔɔsi-ɪ pə təna pə tampana, na ɪlé ɪ kɛsi-m pə huwɛɛ. ¹⁷ Si taale wontu sɔɔɔntu liyiti inəxələ, antulinya kawulasɪ nsi su kɔɔ tɔ. ¹⁸ Pələ pa waali ké isɔtaa lɔɔ sɔɔɔ yəlaa ká tɔɔ kawulaxa ke tam tɔɔ. ¹⁹ Pə waali ké ma luyɔ lapa si, má nyɪ wontuyɔ liyiti nyəŋku tampana. Ku we sɔɔɔntu ke sɔɔɔm ké. Ku ta nəxəsa lentɪ. Ku kela ke nyəxəluɔ ké. Ku səkpaŋ ke nyəxəluɔ kuseemuyɔ. Ku tɔki ké na ku feɪləxi nɔɔxɛ ke mpi pə kaasaa tɔ. ²⁰ Ma nyəna tɔtɔɔ ku həŋ naanuxa. Na ɪ taa lɛŋku ŋku ku nyɔɔwa na ku kpesɪ tooso tɔ. Ku wena isɛ ké na nɔɔɔ. Ku yɔɔtəxi kalampaani tɔm na ku kəla lɛləŋ. ²¹ Tənaɔa ku yoonaa lɔɔ yəlaa, ku caakaxa-weyɛ kəluɔ. ²² Mprugy Tam tɔɔ tu kɔma na ɪ ha isɔtaa lɔɔ sɔɔɔ yəlaa ke tampana. Pa kawulaxa tɔɔɔ waatu talaa keɪɛ.

²³ Uena ɪ kilisi-m wontuyɔ liyiti nyəŋku ŋku ku huwɛɛ si, ŋkuyulɛ atɛ kawulaxa liyiti nyəŋka ŋka ka ta nəxəsa lɛŋsi tɔ. Kaa tɔɔ atɛ yəlaa təna, na ká feɪ-we na ká yɔki-we. ²⁴ Həŋ naanuxa keɪɛ, ka taa awulaa mpa paa tɔki na pá kaasəxi təma tɔ. Naanuxa na kulum nyəŋ wei ɪ ta nəxəsa kancaalaya nyəma tɔ, ɪ ká tɔɔ ɪ nyəŋka ke pələ pa waali, na ɪ tɔɔntu pa taa tooso. ²⁵ ɪ ka tuu isɔtaa lɔɔ sɔɔɔ na ɪ ŋmakəli ɪ yəlaa. ɪ

ká mayasi i taa si í layasi lso kiiñ na i acimanaa. I ká ñmakeli lso yelaa ke piisi tooso na hɔɔɔɔɔɔ. ²⁶ Pálee pə waali paa huuna-i na pá lɛeki i toñ. Paa wakeli-i tam tɔɔ. ²⁷ Paa lɛeki ate awulaa sɔsɔɔɔɔɔ na pa toñ. Paa cɛla isɔtaa lso sɔsɔ yelaa. Yelaa mpe pa kawulaya ká wɛena tam tɔɔ, na ñmakellaa tɛna ká nuuna-wɛ na pá laki-wɛɛɛ tɛmlɛ.

²⁸ Tɔm nti tɛ tɛnaya ntɔ. Mprúyú pə pɛkɛla-m ma huwɛɛ taa kɛ sɔsɔm. Ilena má mayasəɣi-təɣi ma taa.

Taniyeeli toosee naale nyəna

8 Mprúyú Taniyeeli má, ma tasa toosuyi ke wulau Pɛlɛtasaa kawulaya pənaya tooso nyəñka taa. ² Ma toosaa kɛ si, ma wɛ llam tetu hɔɔɔɔɔɔ taa. Koluña icate sɔsɔɔɔ Susi taa keɛ ma sɛña Wulayi pɔɔɔ nɔɔɔ. ³ Ilena má ná lwaasu sɛña pɔɔɔ ñke ka nɔɔɔ, na ku wɛna hɛñ kutayaləñ. Ama i taa lɛñku ta nɔɔ lɔñ pəyele ku kɛla lɛñku. ⁴ Mprúyú ku suu yɔkuyi ke ilim tətulɛ na pə ntɔɔɔñ na pə mpətəñ hɔɔɔɔñ. Wontuyi nakuli ku ta pəsi na kú tañ-ku. Pécɔ nɔɔɔɔ ta pəsi na í ya mpa ku yɔkəɣi mpu tɔ. Ku lakaya isəna ku luyi wɛɛ tɔɔɔ, na ku toñ sɔsɔɔɔ.

⁵ Ma tɔñna mpi ma nawa mpu tɔ pə tɔm mayasuyi ke mpu. Iɛ ma tuta pəñtuluyi luuna ilim tətulɛ tɔɔ keɛ. Ku tɔñaya heelim tɔɔ kɛ lɔñlɔñ kɛ na kú cɔkɔ tetu. Ku wɛna hɛluyi toñ nyəñku nakuləɣi ku isɛ heku taa.

⁶ Mprúyú ku kpətəna hɛñ naale lwaasu ñku ma na ku sɛña pɔɔɔ nɔɔɔ tɔ. Ilena ku pukina ku tɔɔ na sewa na ku toñ tɛna. ⁷ Ku tala-ku Ilena ku niki-kuyi yɔkuyi haləna ku pɛli ku hɛñ naale. lwaasu ta pəsi-ku pécɔ nɔɔɔɔ ta waasi-ku. Ilena pəñtuluyi hu-kuyi ate na kú feli-kuyi nɔɔɔɔ. ⁸ Mprúyú ku lapa toñ ke sɔsɔm. Ku toma pi teu Ilena ku hɛluyi sɔsɔɔ ñku ku pɛli kpakpaa. Ilena hɛñ toñ nyəñ liyiti nɔɔ ku lonte taa. Na í nyəñəñəna antulinya hɔɔɔɔñ tɛna taa.

⁹ Mprúyú hɛluyi səkpeluyi nakuli ku nɔɔ hɛñ inu i taa lɛñku tɔɔ. Ilena kú pi sɔsɔm na kú tala ilim tətulɛ na pə ntɔɔɔñ tɔɔ na tetu kupantu tɔɔ. ¹⁰ Mprúyú ku kpa isɔtuluyasi kiñ na kú pɛti lɛñsi ke ate na ku feli-səɣi nɔɔɔɔ. ¹¹ Ilena kú kpa isɔtuluyasi caa tɔɔ. Ku kuwa i tanañ na taanaya kɔtasu na kú yɔkɔ i lso tɛsɛɛɛ.

¹² Mprúyú pa tu isɔtaa yelaa na kɔtaya tam nyəñka ke ku niñ taa kɛ ku isayatu tɔɔ. Ilena kú feli tampana lso sɛɛu ke nɔɔɔɔ, na kú waa ku tɛma taa.

¹³ Mprúyú ma nu isɔtaa tillu nɔɔɔɔ i yɔɔɔɔɔɔ. Ilena Iɛlu pɔkɔ-i si: Pəlee kɛ paa tasa kɔtaya ke lapu? Na pá tayani lso tɛsɛɛɛ na pá feli isɔtuluyasi ke nɔɔɔɔ?

¹⁴ Mprúyú i cɔ-i si: Tanañ na taanasu iyisi naale, na ñmɔnuyi nuunwa (2300) waali. Pəlee pə waali kɛ paa tayani lso tɛsɛɛɛ.

Taniyeeli toosee naale nyəna huwɛɛ kilisuyi

¹⁵ Waatu wei Taniyeeli má, ma toosa mpu, na má pɛkəɣi ma toosee anu a huwɛɛ Iɛ, ma tuta nɔɔɔɔɔɔɔɔ ma isɛntaa na í nɔɔəñəna yulu. ¹⁶ Na má nu nɔɔɔɔ kpɛesa-i na pɔɔɔ wulayi waali si: Kapəyɛɛ, sɛyɛsi-i toosee anu a huwɛɛ. ¹⁷ Mprúyú isɔtaa tillu inu i kpətəna-

m na sɔɔɔntu kpa-m. Ilena má hoti ma nɔɔɔ tɔɔ. Ntɛna í tɔ-m si: Yulu pəyaya, nu teu yoo. Toosee anu a kɛ antulinya tɛm tɔm kɛ. ¹⁸ I yɔɔɔɔɔɔɔɔ-m mpu, Ilena ma isɛ pili na má ká nyuyi. Ilena í kusu-m na í sɛñsi-m.

¹⁹ Mprúyú i tɔma-m si: Maa heeli-ñ mpi pi kɔɔ lso pááná waatu tɔ. Mpi tɔ, pa tɛma a waatu suu kɛ.

²⁰ lwaasu ñku n nawa na ku wɛna hɛñ naale tɔ, ku kɛ Mete nyəma na Pɛəsi nyəma pa awulaa kɛ.

²¹ Pəñtuluyi ná kɛ Kɛɛeki kawulaya. Ku isɛ heku taa hɛluyi sɔsɔɔñku ñkuyi kancaalaya wulau. ²² Ku hɛluyi sɔsɔɔñku ñku ku pɛlaa, na hɛñ liyiti wei i nɔɔ ku lonte taa tɔɔɔ, kawulasu nsi su tɛ na si kul piitim mpi pə taa tɔ. Ama si kaa hiki toma ke mpu. ²³ Ye pə tala pa kawulasu tɛm waatu na pa isayatu piwa teu wulau acilayatu tu na kalampaani tu nɔɔɔɔ i ká kul.

²⁴ I toma ká sɔsɔ, Iɛ pə kaa luuna i mayamaya i kiñ. I ká wakeli sɔsɔm kɛ pə kaa wɛɛ nyəñuyi, na í waaki i kulapəm tɛna taa. Haləna í kpɛna toñtɔna na lso yelaa na í kú. ²⁵ I acilayatu katatəlaya ke i ka tusəna yelaa. I kalampaani kɛ i ká kuna yelaa pəyale mpa pa hu si pa cayana pa ti tɔ. Haləna í kul Awulaa Wulau tɔɔ. Waatu inəɣi pi wakeli-i, pə kaa luuna yulu kiñ.

²⁶ Tanañ na taanasu nsi si tɔm wɛ tampana kɛ. Iɛ su-təɣi nyá taa. Mpi tɔ, tɛ waatu tatata. ²⁷ Mprúyú pə yɔkɔ-m na pə pəsi-m kutɔntu ke wɛɛ pəyale. Pə cɛpa ma tɔɔ, Ilena má məli wulau tɛmlɛ taa. Toosee anu a wakəla ma lanɔ ke mprúyú ma ta cɛkəna-yɛ.

Taniyeeli sələmuɣu

9 Mete tu Aselusi pəyalu Taliyusi, wei i tɔɔ Papi-ioni tetu tɔ, i kawulaya ² pənaya kancaalaya nyəñka taa kɛ Taniyeeli má, ma kala lso tɔm takelasu taa. Ma cɛkənaa si piisi nutoso na naanwa kɛ Yosalem icate ká wɛɛ ncaale. Mprúyú Tacaa ka heela lso kuyɔɔtutu tɛləsulɛ Selemii. ³ Mprúyú ma lanɔ wakəlaa, na má suu ləyaya wontu fɔlɔtɔnaa taka. Na má pəli ma nyuyi taa kɛ tɔluma na má hɔkɔ nɔɔɔ. Ilena má keesi isɛ ña Tacaa lso tɔɔ, na má sələməɣi-i na má wiikina-i. ⁴ Mprúyú ma hula ma lso Tacaa ke ma yelaa isayatu. Na má sələmi-i si, Tacaa lso sɔsɔ wei nyá tɛ seeki na í tɔkəɣi nyá nɔɔɔ suu tɔ. N huləɣi suulu ke mpa pa sɔkəɣi-ñ na pá tɔkəɣi nyá kiñ tɔɔɔ. ⁵ Tə wakəlaa kɛ na tɛ pəsi asayaa. Tə kula nyá tɔɔ na tɛ kisi nyá kiñ. ⁶ Tə ta nuuna nyá kuyɔɔtutu tɛləsəlaa mpa pa kpaaləna nyá hətɛ ke tá awulaa, na tá sɔsaa, na tá caanaa, na tá piitim tɛna yelaa tɔ. ⁷ Tacaa, nyayale tampana tu, tayale tasəkəle nyəma. Pə kpaɔu Yuta yelaa, na Yosalem nyəma, na Iseyeli nyəma, na pəcɔɔ nyəma, na pooluñ nyəma mpa pa wɛ acalɛɛ wɛna a taa n ka tɔɔɔna-wɛɛ isayatu nti pa lapa-ñ tɔ tɔ tɔ tɔ. ⁸ Tacaa, tana ta awulaa na tá sɔsaa, na tá caanaa ntɛ tasəkəle nyəma. ⁹ Tacaa lso, n wɛna yulu pətɔtəɛ. N ka wii-tuyi timpi tɛ kula nyá tɔɔ tɔ.

¹⁰ Tə ta nu nyá kiñ wei nyá tɛmlɛ nyəma, nyá kuyɔɔtutu tɛləsəlaa tɛləsa-tu tɔ. ¹¹ Iseyeli nyəma tɛna yɔka nyá kiñ, pa kisa nyá nɔɔɔ nuu. Ilena mpusinaa na wahalanaa mpa pa tɔm nyá tɛmlɛ tu Moisi ñmaawa i kiñ takəlaya taa tɔ, pá watu-tuyi timpi tɛ

² Μρύγύ ιςαταα tillu tōma si: Maa heeli-η tampana tōm.

Ilim mpētēη na pē ntōχḡη awulaa yoou

Peesi awulaa sōsaa tooso ká tōki kawulaya ké na pá kaasəyi tēma. Kantəkaya nyéma ká kəli kancaalaya nyéma ke wēnau. lēna liyiti nyəη kuu pē tēna na í kul Kələeki kawulaya tō. ³ Ama yoolu nōχḡlu í ká tōχḡna Kələeki kawulaya sōsaya, na í lakl isəna í sōχḡaa tō. ⁴ l kawulaya piiki teu, lēna ká faya tōm liyiti. lēna yēlaa lēlaa tala-ke. lē pa kaa wēna toma isu kancaalaya nyəη.

⁵ Ilim mpētēη wulau ká la toma ke sōχḡm yaa. Ama í kupayalaa taa nōχḡlu ká kəli-í na í lēeki kawulaya.

⁶ Pusi ká cōχ pəcō, lēna Icipiti wulau na Silii nyəη pá pēeli nōχḡ. Icipiti nyəη ká ha Silii nyəη ke í pēeli. Ama pē kaa taanḡ. Alu iní na í paalu, na í pəyaya, na í caa paa si. ⁷ lēna alu iní í calaya tu nōχḡlu, í kraya í caa lonte. lēna í polo pa koloosi acalēe taa, na í yoona-wē na í kəli-wē. ⁸ Halí í ká kuu pa tūη na pa wontu nti pa lupa wula na liyitee nyəχətu tō, na í pona Icipiti. lēna yoou hēe pusi payalē. ⁹ lēna Silii wulau yoona Icipiti nyəη, na í kpisi-í na í mēli í tetu taa.

¹⁰ Ama í pəyalaa ká koti yoolaa ke tintika tintika ke sōχḡm. Pa taa lēlu na í yoolaa paa watl kolontunaa isu lum. lēna í mēli, na pá tayani pa tō kē kuluyu. Halēna pá tana-wēye wulau kolūη icatē. ¹¹ Pááná ká kra Icipiti wulau. lēna í kraya í yoolaa na í kra Silii nyéma tō. Paa kəli-wē, na pá kra pa yoolaa tuutu-uma. ¹² Paa na Icipiti wulau ka kuwa pa taa kē yoolaa iyisi iyisi, na í hō í ti tō, í kaa la aka. ¹³ Pusi cōχ pəcō lēna Silii wulau kraya yoolaa kufama. Pēle pa kəla kupəma ke payalē, na pa yoou wontu tēna. Na pá polo Icipiti nyéma waali. ¹⁴ Waatu iní í taa kē payalē ká kulí Icipiti nyéma tō. Halí nyá yēlaa taa musuntunaa ká kulí í tō si, pa yoosiyi isəna n nawa toosee taa tō. Ama paa kpisi. ¹⁵ lēna Silii wulau tuusi na í tá kolūη icatē, na pá lo hapəle na pá lēeki-tē. Icipiti yoolaa ká kpisi, paa pa taa akanaa maχamaya, pēle pa taa fēina tōη. ¹⁶ Silii nyéma ká la isəna pa nōχḡaa tōχḡ. Nōχḡlu kaa taη-wē, halí paa kḡenna lseyēli nyéma. Paa ηmakəli-wē na pá wakəlayl-wē. ¹⁷ Paa maχasi pa taa si pá na Icipiti wulau pá pēeli nōχḡ na pá hikina-í na tēna. Halí paa ha-í pa pēeli. Ama pē kaa la. ¹⁸ Pəle pē paasi í ká kēsəna Kələeki tetunaa mpa pa wē tenku nōχḡ tō pa tō. Ama wulau nōχḡlu í ká səηsi-í. lē í ká ləsi í nyəm na í tu í niη taa. ¹⁹ lēna í mēlēna í koloosi acalēe tōχḡ na í kəli-í na í si na pē saali.

²⁰ Wulau wei í ká lēeti í lonte taa tō ílé í ká si lampuu mulu ke lseyēli taa. Ama pu la wēe naale lēna pē ku-í. Ama pē kaa wēe yoou taa yaa pa muχula-í. ²¹ Yulu wei paa tuχḡna na í ta nəχəsəna kawulaya tōχḡlu tō. Iní í ká cayana í lonte. Hēsuyu waatu ke í ká cōχ na í lēeki kawulaya na acilayatu. ²² l ká ku yoolaa tēnaya na pē kḡeηna lōχ yēlaa nyuytu. Nōχḡlu kaa kra í tō. ²³ Yēlaa ká polo í kiη si í na-wē pá pēeli nōχḡ. Ama iní í ká muχuli-wē. Paa na í yēlaa fēi payalē tō, í tōη ká sōχsəyi tam kē. ²⁴ Hēsuyu waatu ke í ká cōχ

tetu taa. l ká la mpi í caanaa taa la tō, isu wontu kuu na tē taluyu. Halí í ká maχasi isu í tii koloosi acalēe tō. Ama pē kaa taanḡ kē.

²⁵ l tōη na í apalutu tōχḡ í na í yoolaa tuutuuma paa polo Icipiti wulau waali. Ama ílé í yoolaa kəla iní í nyéma ke tōη na payalē. Paa yoona-í na pá kpisi-í. Mpi tō, acilayatu ke paa lana-wē. ²⁶ l na mpa pa kaa nyənaχa tō, mpe paa luna í waali. lēna í yoolaa ya na pa taa payalē si. ²⁷ Pəle pē waali kē awulaa naale mpe paa ciiki acesaacesaa ciikuχy. Ama pē kaa la. Mpi tō, pē ta tata tēnaya waatu na pəcō. ²⁸ Silii wulau ka mēlayl í tetu taa na tōη sōχḡ. lēna í tu í taa si í ká wakəli yēlaa mpa na lōχ pa pēela nōχḡ tō pa isō sēeu.

²⁹ Pē waali kē í ká watl Icipiti tōχḡ. Ama pē kaa lana-í isu pu lapu tō. ³⁰ Lom nyéma ká kōχna pa kḡulēη na pá yoona-í. l ká lo í apalutu na í se na í mēli. lēna í mu pááná na í kḡentəna mpa pa lo lōχ tō. lēna í wakəli yēlaa mpa na lōχ pa pēela nōχḡ tō pa isō sēeu. ³¹ l ká tili í yoolaa na pá polo pá pilisi lōχ tēsēle. Paa səηsi tanaη na taanaya kōtasi na pá siki pa acaalətu tuχy. ³² l ká tolisi lōχ sēeu taa acamaa na í acilayatu. lē í kaa pəsi isəle sēsəlaa. ³³ Ama mpa pa kəla layatu ke pa taa tō, paa sēyēsi lēlaa payalē. Pu la wēe naale, lēna pá kú pa taa lēlaa, na pá wə lēlaa ke kōχ. Paa tu lēlaa ke saləka, na pá lēeki lēlaa wontu. ³⁴ Pəcō tike ke paa səna-wēye pa wahalanaa taa. Mpi tō, mēnaafikitu ke payalē sōχsəyana pa tō. ³⁵ Layatunaa mpe pa taa lēlaa ká si. Pa sēm mpi pu tayanna yēlaa na pá wēe teu tēnəη. Halēna tēnaya waatu. Mpi tō, waatu wei pa siwa tō í ká cōχ.

³⁶ Ama Silii wulau ka la isəna pē maχa-í tōχḡ. l ká maχasi í taa si í kəla tūη tēna. Halēna í kra lōχ maχamaya tō. Μρύγύ í ka la, halēna waatu wei lōχ ká hō í ηkḡaηuytu tō. Isəna lōχ siiki tō mpu pē lakəna. ³⁷ l ká nyəni yem kē í caanaa tūη na alaa tuχy Talamusi. l ká hō í təyi na í footi tūη tēna. ³⁸ Paa na mpu í ká laa koloosi acalēe tuχy ηku í caanaa taa nyi tō. Halēna í ha-kuχy wula na nyəχəluχy kuseemuytu na liyitee pēe na wontu kupantu. ³⁹ Tuχy ηku ku tōη ke í ká yoona koloosi acalēe na í kusí ku tēηlaa nyōχḡ. l ká kra pa taa payalē ke nyuytu nyéma, na í ha-wēye tetunaa.

⁴⁰ Icipiti wulau ká kulí Silii nyəη tōχḡ kē tēnaya waatu. Ama Silii nyəη ká səηsi-í na í yoou kēekenaa, na krayanəη na pē kḡulēη ke payalē. l ká watl tetunaa isu cōχ lum. ⁴¹ l ká tii lseyēli tetu tōχḡ na í ku yēlaa iyisi naanəwa. Ama ltōm na Mowapu pē yēlaa na Amoni yoolaa sōsaa ká fiti. ⁴² l ká tu niη ke acalēe payalē tōχḡ. Icipiti tetu kaa fiti paa pəcō. ⁴³ l ká kuu Icipiti wula na liyitee nyəχəluχy na kacōka wontu. l ká ηmakəli Lipii na ltiyopii nyéma. ⁴⁴ l ká nu si ilim təlulē na pē ntōχḡη nyéma kōma-í yoonau. lēna í mēli pa waali na pááná na í ku payalē. ⁴⁵ l ká siki í kawulaya cokəle ke tenku na puχy Siyōη pa heku taa. Timpi tetu kəla teu tō. Pəle pē waali kē pu tala í tēnaya. Pəyele nōχḡlu kaa waasi-í.

Tənaɣa waatu

12 ¹ M̄p̄yú ɛwɔtaɔ tillu heela-m tɔtɔ sɪ: Waatu ɛnəɣɛ ɛwɔtaɔ tillu sɔsɔ Mikayeli wei ɛ tənɣɛ ma yəlaa tɔ ɛ ká kuli. Wahala wei too yəlaa kulaa pa ta nata tɔ, ɛ ká kɔɔ waatu ɛnɛ. ɛlena pə ya ma yəlaa mpa pa həla wɛ weesuyu takəlaya taa tɔ pa nyɔɔɔ. ² Mpa pa tooki tɔ, pa taa payale ká fe. ɛləaa ká hiki weesuyu ŋku ku tɛɛ tɔ. ɛlena ɛləaa ke fɛɛɛ sɔsɔɔɛ tam nyəntɛ. ³ Layatunaa mpa paa sɛɣesa yəlaa samaa ke tampana tənuyu tɔm tɔ paa te kɔkɔ ɛsu ɛwɔtulɔɣasi ke tam tɔ.

⁴ Tɔ, Taniyeli, su tɔm tənɣɛ nyá taa. Nmaa-təɣɛ takəlaya taa na ɛ taalɛ ka tɔ. Yusi-ke haləna tənɣa waatu. Payale ka kala-ke na pá sɔsɔ nyəm.

Tənaɣa waatu ke kuɲmɛsəm ké

⁵ M̄p̄yú Taniyeli má, ma nawa ma toosee anɛ a taa ké apalaa ɛləaa ke naalɛ. ɛləu sənɣa pɔɔɔ kutɛɛ na cənɛ na ɛləu na cənɛ. ⁶ M̄p̄yú pa taa ɛləu pɔɔɔ ɛwɔtaɔ tillu

wei ɛ suu kponkpontu tɔɛ nyəntu wontu na ɛ sənɣa pɔɔɔ nɔɔɔ tɔ sɪ: Pəlee ké piti təma anɛ a ka tɛ? ⁷ M̄p̄yú ɛwɔtaɔ tillu kraasa ɛ niɛ na ɛwɔ na ɛ tɔ sɪ: Ma tuuna Tam tɔ ɛwɔ hətɛ taa. A ká taaɛɛ piisi tooso na hɔɔɔɔɔ. Waatu wei paa həɛɛ ɛwɔ yəlaa ke ŋmakəɔɔ tɔɔ mpu ɛnɛ pi tɛ.

⁸ Ma nu tɔm tənɛ, ɛlə ma ta cəkəna-ti. Pə tɔ ká ma pɔɔɔ ma sɔsɔ sɪ ɛwɔnɣa pi tɛna? ⁹ M̄p̄yú ɛ wɔ-m sɪ: Taniyeli, taa nəɣɛɛ. Mpi tɔ, pə wɛɛ sɪ pá ŋmɛɛ tɔm ntəɣɛ, na pá yusi haləna tənɣa waatu. ¹⁰ Maɣasən ká tayanɛ yəlaa payale na pá te. Ama asayaa na kaa cəkəna. ɛlena pá ká nyuyu ke tə taa. ɛlena layatunaa náá cəkəna. ¹¹ Pə kraɣau waatu wei pa sənɣa tanaɛ na taanɣa kɔtasi na pá siki tuyu tɔ. Pə kuyɛɛɛ wɛ iyaya na ŋmɔnuyu na nuunaasa na naanɔwa (1290). ¹² Lelɛɛ nuɔ nte wei ɛ ka kaasi ɛ ti na ɛ tənɣa na ɛ tala kuyɛɛɛ iyaya na ŋmɔnuyu nuunɔwa na hiu na naanɔwa na kakpasɛ (1335) tɔ. ¹³ Ye nyá ɛlə, kaasi nyá ti na ɛ suu púyú na ɛ həɛɛ. Pəle pə waalɛ n ká fe na ɛwɔ ká ha-ŋ nyá kasəyaya.

Osee

Kutulutu

Lseyeli tetu ilim ntɔɔɔɔ tɔɔ, timpi pa yaa si Samalii tɔɔɔ Osee teləsaya lɔɔ kuyɔɔɔtutu ke yəlaa. Waatu unɪ ɪ taa tɔ, tetu ta caɔa teitei. Yəlaa muɔuliyi təma, na leləa nά kulaɔi tetu tɔkəlaa tɔɔ. Lɔɔ sɛɛu maɔamaɔa nά hɛɛwa na lseyeli nyəma məli laatu taa. Kupaɔtəɔɔ wei ɪ wahala Osee tɔkaya ɪ waatu taa tɔɔɔɔ.

Isəna pa faya Osee takəlaya tɔ:

Osee akpaɔale na ɪ təyaya pə tɔm, titite 1-3

Tacaa kaləɔəna lseyeli nyəma, titite 4-13

Lɔɔ sɔɔɔɔɔ na ɪ nɔɔsi suu, titite 14

1 Takəlaya kanɛ ka taa kɛ pa kɛsa tɔm. Tacaa ka heelina-təɔi Peeli pəyalu Osee. Sowasi pəyalu Solopuwam wei ɪ ka ke lseyeli wulau tɔ ɪ pɔɔɔ taa kɛ Tacaa kɛsa Osee ke tɔm nti. Waatu kulum unɪ ɪ taa tɔtɔɔ, Osiyasi na Yotam na Ahasi na lsekiyasi, pɛɛ pa tɔkaya kawulaya ke Yuta taa, na pά kaasəɔi təma.

Lɔɔ kuyɔɔɔtutu teləsulu Osee alu na ɪ piya pa tɔm

²Tɔm kancaalaya nyəntu nti Tacaa heela Osee tɔɔɔɔ si:

Polo na ń kraɔa apalaa təna alu nɔɔɔɔ.

ɪ piya ɪ təɔ si too ɪkpaɔɛ.

Mpi tɔ, lseyeli nyəma təna kisa Tacaa maɔa, na pά ha pa təɔi tui laau taa.

³Mpɔɔyú Osee polaa na ɪ kraɔa Tipilayim pɛɛɔ Komɛɛ. ɪlena alu unɪ ɪ luli-ɪ apalupəyaya. ⁴Mpɔɔyú Tacaa tɔma Osee si:

Ha-ke si, Sisilee.

Mpi tɔ, pə kaasa pəɔɔ maa ɪɛɛɪ Yehu luluyɔ nyəma ke yulukulɛ nte pa lapa Sisilee tɔ tɔ tɔ.

ɪlena má su lseyeli kawulaya tənaɔa.

⁵Maa wakəli pa yoolaa tɔɔ ke Sisilee tetekəɛ taa kɛ kuyaku ŋku.

⁶Komɛɛ tasa hɔɔɔ haɔau, ɪlena ɪ luli apalupəyaya, na Tacaa heeli Osee si:

Ha-ke si, Pətɔɔtəɛ fɛɪ.

Pə huwɛɛ nte si Tacaa má ma kaa nyəni pa pətɔɔtəɛ na má hulɪ-wɛɔɛ suulu.

⁷Ama ma kaa la ńmpɔɔyú Yuta nyəma. Halɪ pa lɔɔ Tacaa má, maa waasi-wɛɔɛ. Ma paa fɛɪna yooɔ yaa tɔɔɔ, yaa layaɔɛ, yaa yooɔ kraɔanəɔ, yaa ɪ caɔalaa.

⁸Komɛɛ tisa Pətɔɔtəɛ fɛɪ, ɪlena ɪ kraɔa hɔɔɔ na ɪ luli apalupəyaya. ⁹ɪlena Tacaa heeli Osee si:

Ha-ke si, Pa ta ke ma nyəma.

Mpi tɔ, lseyeli nyəma ta ke ma yəlaa, na má tá kɛ pa lɔɔ.

Sisilee cele kuyaku sɔɔɔɔɔku

2 Ama kuyaku nakuli lseyeli nyəma ká la paɔau ke sɔɔɔm.

Paa wɛɛ ɪsu lum nɔɔɔ kanyəɔa.

Halɪ pa kaa pəsi pa kaluyɔ.

Waatu unɪ lɔɔ weesuyɔ tu má ma kaa tasa yɔɔɔtuyɔ si, pa ta ke ma yəlaa.

Maa yaa-wɛɔɛ ma pəyalaa kɛ.

²ɪlena Yuta na lseyeli pά kpaɔɔɔ na pά kpa wulau kulum,

na pά pəsi tetu nyəma.

Sisilee cele kuyaku sɔɔɔɔɔku ntɛ.

³Tacaa si ɪ ha mə tɛɛtunaa apalunɔyəma si:

Pa ke ma nyəma, na alunɔyəma si: Pətɔɔtəɛ wɛɛ.

Lseyeli wɛ ke ɪsu alu tetelatɔ

⁴Mpɔɔyú Tacaa yɔɔɔta si:

ɪ kaləna mə too lseyeli,

ɪ taa yeɛ-ɪ.

Mpi tɔ, ɪ ta ke ma alu tɔtɔ,

pəɔɔɔ ma ta ke ɪ paalu.

ɪ hɪsi tetelatətu cacaasi ke ɪ ɪsentaa, na ɪ ləsi wasaɔkalətu ke ɪ taa.

⁵Ye pə taya mpu,

maa yeɛ-ɪ kpaɔɔ təyələyɛɪ,

ɪsu kuyaku pa lula-ɪ tɔ.

Maa yeɛ na ɪ tetu pəsi wulaya nyəntu na tə wuli na ɪ səna lukɔtu.

⁶Ma fɛɪna ɪ piya pətɔɔtəɛ.

Mpi tɔ, si təɔa ɪ ɪkpaɔɛ kɛ.

⁷Pəyeɛ si too kuyɔ ɪ ti nyuyɔ kɛ na tetelatətu.

Halɪ ɪ kraaləɔi tam si,

unɪ ɪ ka təɔ ɪ təɔnaa mpa pa haaki-ɪ

tɔɔɔnaɔa na lum tɔ.

Paa na i kutakəm na i kutɔɔɔləm na nim na sulum.
⁸ Ama Tacaa má,
 maa təkɪ-i mpaau na sɔwa kalaa.
 Maa ŋma koluŋa na má cɔɔna-i na í taa tasa luu.
⁹ Í ká mayasi isu í pɛeki i taŋnaa
 na i tɛŋ pa waali, kɛtɛ.
 Waatu inəɣəle i ká tɔ si:
 Pə wɛɛ si má məli ma paalu kancaalaya nyəŋ.
 Mpi tɔ, ma nukaya tənaya leleŋ na pə kəli nɔɔnɔ.
¹⁰ N taa cəkəna si,
 lɔɔ má, ma cɛlayana-ŋ kutɔɔɔɔ,
 na sulum, na nim, na má susi-ŋ toŋ,
 na má ha-ŋ liyitee na wula.
 lɛna n kɔɔɔɔ na n lakəna tɔɔ Paali ke təmle.
¹¹ Pə tɔɔ kɛ maa lɛeki ma tɔɔnaɔa,
 na ma sulum ke kumtu waatu.
 lɛna ma lɛeki kpronkprontu toŋ nyəntu na heeŋ hun-
 tu,
 na n lan nyá kutakəm na nyá kutɔɔɔləm na n lu
 kɛtɛ.
¹² Nyá taŋnaa isentaa kɛ maa wɔɔɔsi nyá wontu,
 pa taa nɔɔɔɔ kaa kɛsi.
¹³ Maa yele na nyá lanɔlumle,
 na nyá isɔtu kufalu acimanaa,
 na nyá kuyeeŋ kuhɛɛsəŋ,
 na nyá kɔtasi lensənaa pɛ si tənaya.
¹⁴ lɛna nyutu lɛeki nyá tɔɔnaa wawa
 nna n tɔɔnaa si nyá taŋnaa kufeluyɔ tɔ,
 na taale wontu náa tɔɔ.
¹⁵ Maa hɔ nyá ŋkɔnaɔu ke timpi n sɔɔ ma tɔɔ tɔ pə
 tɔɔ.
 Pəyele n laaki Paalənaa,
 na n laki kacɔka na n tɔɔnaa nyá taŋnaa.
¹⁶ Mpu tɔɔ Tacaa yɔɔɔta si:
 Maa taɔna ma alu ke mɔɔ
 na má pona-i wulaya tɔɔ taa,
 na má na-i tɛ la acacaale faaci.
¹⁷ lɛna í tɔɔnaa ma luɔu kulumuyɔ isu i pɛelətu
 waatu.
 Yaa isu i Icipiti luu saa.
 Waatu inəɣə ma cɛle-i i lɛsɛŋ tɔɔ.
 lɛna lanɔpəsəle tɛtɛkəle pəsi isu tɛeluyɔ nɔɔnɔ.

Ciikuɔu kuyaku

¹⁸ Mpu tɔɔ Tacaa yɔɔɔta si:
 Kuyakuɔu lɛɛɛli n ka yaa-m nyá paalu,
 n kaa tasa-m yaa ke nyá Sɔɔ Paali.
¹⁹ Maa ləsi nyá nɔɔ taa kɛ Paali na tɔɔ lɛləŋ həla,
 n kaa tasa-yɛɛ yaa.
²⁰ lɛna má na taale wontu, na sumasi,
 na aɛ nyamanyamanaa tɛ pɛeli nɔɔ si wontu nti
 tɛ taa la ma yəlaa ke pulu.
 lɛna ma kpiisi tɔɔ kɛ yoou wontu tənə,
 na pə yele na ma yəlaa hɛɛsi tɔpamm.
²¹ lɛɛli ma na-ŋ ta akɔɔɔle ka wɛɛ tam ke mpu tɔɔ.
 Maa sɔɔ-ŋ na má tɔɔnaa tampana,
 na má paasəɔna-ŋ teu.
²² Ma kaa layasi.

lɛna pəɔɔ n nyi si ma kɛ Tacaa.
²³ Kuyakuɔu maa mu mə kusəlamutu,
 na isɔɔnuyɔ kusəlamutu.
 lɛna isɔɔnuyɔ náa mu tɔɔ kusəlamutu,
²⁴ na tɔɔ náa mu tɔɔnaa na tɔɔ pə kusəlamutu.
 Kuhalam mpi pəle pu mu Sisilee kusəlamutu.
 lɔɔ tuuki ke pa yaa Sisilee na pa tɛ taa.
²⁵ Maa mənna Pəɔɔtəle fei nyaya tɔɔ taa,
 na má wɛɛna nyá pəɔɔtəle.
 Maa heeli Pa ta ke ma nyəma nyá si n kɛ ma nyəŋ,
 na n yaa-m si nyá lɔɔ.

Mayasuyɔ

3 Mpu tɔɔ Tacaa heela-m si: Tasa nyá alu ke
 kɔɔna. Paa i mɛla apalaa tənə alutu taa tɔ. Ma
 sɔɔla mpu tɔɔ lɛɛli nyəma kɛ na pá tɔɔnaa tɔɔ na pá
 sɔɔla pə lɛsɛŋ kakalasi. ² Ma muwa ma alu na liyitee
 nyəɣətu naanuwə na kakɔsi, na tɔɔnaa pɛe
 saakənaa naatoso. ³ Ma heela-ŋ si: Caya na pə taɔni,
 taɔni-m na n ye le wasanɔkalətu. Ma mayamaya maa
 taɔni-ŋ mpu tɔɔ.
⁴ Mpu inəɣə lɛɛli nyəma mɛ í ká caya, í kaa wɛɛna
 wulau na paasənlu. Yaa kɔtasi na kɔtəlaa toko wei pa
 pɔɔsəɔna Tacaa ke tɔm tɔ, yaa tɔlaale. ⁵ Í ká tɛ na í
 məli mə tɔ taa, na í mələna mə lɔɔ na mə wulau Ta-
 fiiti luluyɔ tu tɔɔ. Í ká nyana Tacaa má na máa kooli-
 mɛɛ kɔpantu.

lɔɔ huunau ke i yəlaa

4 lɛɛli nyəma mɛ,
 í nu Tacaa tɔm,
 i huukəna-mɛ si,
 yulu kɔɔna yaa kɔpantu latu nɔɔɔɔ i fei.
 Nɔɔɔɔ u tasəɣi inəɣə nyənuyɔ ke lɔɔ.
² Yəlaa tɔɔnaa tɔm mɔɔnaa kɛ,
 na pá mɔɔɔɔ tɔm.
 Pa kuyi tɔm,
 na pá ŋmɔɔɔɔ,
 na pá laki wasanɔkalətu,
 na yulukule ke kutamsa.
³ Pə tɔɔ kɛ wulaya ká la tɔ taa na yəlaa
 tənə na wahala na pə kɔpənna taale wontu na
 sumasi.
 Halɔ tɔɔnaa taa tiina mayamaya ká saali yem.

lɔɔ kalənaa ke kɔtəlaa

⁴ Mpu tɔɔ Tacaa tɔm si:
 Pə taɔ yəlaa tənə yem kɛ
 maa pɔɔsi yaa maa kaləna.
 Ama kɔtəlaa ke ma huukəna.
⁵ Ilim na pə isəle ke pu tuuli kɔtəlaa mɛ.
 lɛna pə tuuli mə na mə taapalaa lɔɔ
 kuyakuɔu tɔ tɔlɔlɔ ke ahoo,
 na má ku mə piitim tənə.
 Mpi pə wɛnna isu toto.
⁶ Ma yəlaa ta nyi-m,
 lɛna pá səki.

Paa na mpu kətəlaa mə tá sɔɔli si í nyl-m.
Haləna í sɔɔ ma kusəsutu.
Pə tɔɔ ké í kaa tasa ma kətəlaa ke lapu,
maa sɔɔ mə piya tɔɔ.
⁷ Isəna kətəlaa me í hukaa tɔ mpu inəxi í wakələnə-
m.
Ule maa kɔɔli mə teeli na má taa-meɣe fəele.
⁸ Ma yəlaa isayatu kuhəən ke í suukəna cəncəməŋ.
Mpi í nyuləxi tɔɔɔle si pele pá laki isayatu.
⁹ Mpi pə mayana ma yəlaa tɔ pu mayana-me tɔɔ.
Maa hɔ mə ŋkraŋyuxu ke mə tɔntə isayale tɔɔ.
Maa felu-meɣe isayatu nti í lapa tɔ.
¹⁰ Í ká li, ama í kaa haya.
Í ká ha mə təxi wasaŋkalətu taa.
Ama í kaa na piya.
Mpi tɔ, í ɔ Tacaa maya na
ma kiij na í paasəna tɔɔ.
¹¹ Wasaŋkalətu na sulum kufam
pəsa ma yəlaa nyɔɔŋ ké.
¹² Tuxu kusaakuxu ke ma yəlaa me í sələməxi.
Taakukulaya heeliyina-meɣe kuŋmesətu.
Laatu heelim mapa-me na pé yasɔ-me,
na í fayana mə ɔɔ má.
¹³ Í laaki pulasi nyɔɔŋ taa,
na í wəki tulaalunaa ke hɔtu tɔe isotom kupam taa.
Pə tɔɔ ké mə pɛlaa ká la apalaa təna alaa,
na mə poolaa náa la wasaŋkalətu.
¹⁴ Ule pə taya pele pa ŋkraŋyuxu ke maa hɔ.
Ama cecənaa me mə mayamaɣa mə nyəŋku ke maa
hɔ.
Mpi tɔ, í pona wasaŋkalənaa ke kpeerŋa
na í tɔɔ kɔtaya tɔɔnaya.
Pa tuka ituule si:
Yəlaa mpa paa cekəyənə tɔ pa lepaɣa.
¹⁵ Ye lseyeli nyəma laaki tɔɔ,
ule Yuta nyəma náa taa keena-we.
Í taa polo Kilikaa, yaa Petəel.
Tənaya yəlaa pəsəna təlaalenaa,
na pá tuukina Tacaa.
¹⁶ Lseyeli nyəma kəla nyalam nyalam, isu nau
alunəŋ wei ɔ kisa akuxu krátúyú tɔ. Ule pepe tɔɔ ké
Tacaa ká paasəna-me isu iwəesi nsi pa pukina tətiiikile
kupante taa tɔ? ¹⁷ Ifəlayim nyəma təŋəxi tɔɔ ké, ye-
we. ¹⁸ Pa ta tu yelita sulum nyɔɔɔ, ulena pá suu
wasaŋkalətu taa ké yau. Pa nyuxu nyəma luɣu suuwa
fəele fei ké. ¹⁹ Kacuculaya ká paaləna-we, na pa kɔtasi
tɔm la-weɣe fəele.

Lseyeli paasənlaa asayaa tɔm

5 Mprúyú Tacaa tɔma si:
Kətəlaa na lseyeli paasənlaa
na wulau təyaya nyəma me, í nu teu.
Pu wəe ké si í feŋ na pé tɔ teu.
Paa na mpu, ulena mu pəsi ma yəlaa isu katɔka,
yaa puluxu ke Misipa,
ke Tapɔɔ puxu tɔɔ,
² na isu púyú anaam ke Sitim.
Ama maa seɣesi mə təna na í ná na í tisi.

³ Ma nyəma lseyeli tɔm ké,
tə fei-m səkrətuɣu.
Mə tusina lfəlayim nyəma ke laatu na pə
wasaŋkalətu taa.
Ulena pé tɔe mə təna.
⁴ Lseyeli nyəma mə kulapəle ta ha-meɣe mpaau si
í məli mə ɔɔ má ma kiij.
Laatu ləmayasəle wenna mə taa na í yəxi-m.
⁵ Mpi lseyeli nyəma me í huləsəna lanje tɔ
mpi pə huləyənə mə wəetu.
Mə isayatu copina-me na pé krenna Yuta nyəma.
⁶ Í pona mə tɔla si í laki kɔtaya,
ulena í kɔɔ-m yɔɔtənau.
Ama í ta mayana-m.
Mpi tɔ, ma yela-me.
⁷ Í yela-m na í luli kraɔ piya.
Mə icatə ka pəsi naale pə kaa tala isɔtu.

Yuta na lseyeli nyəma pa yoo

⁸ Mprúyú Tacaa tasaa si:
Í huli apalututuɣu ke Kipeya,
na akantəle ke Lama.
Í yaya apalukakiisasi ke Petəel.
Pəncamee, la laakali ke nyá waali.
⁹ Lseyeli nyəma ká wakəli yem ke ŋkraŋyuxu hɔm
wule.
Nti ma kraaləxi-meɣe isəntɔ tɔ,
tə we tampana ké.
¹⁰ Yuta nyuxu nyəma ná layasəxi tetu toosi ké.
Ama ma rááná ká huu mə tɔɔ isu pɔɔɔ lum.
¹¹ Í muɣula lseyeli nyəma,
í ta ha-weɣe pa tampana.
Mpi tɔ, í caakaya si í təŋ mə kusəsutu.
¹² Maa kra-meɣe isu caləmula,
na Yuta nyəma isu səmola.
¹³ Mə naale í cekənəa si í feina alaafəya.
Ntəna lseyeli nyəma tili Asilii wulau
sɔɔɔ kiij na pá yɔɔtəna-l.
Ama ílé ɔ kaa pəsi mə sənau.
Halí mprúyú ɔ ká waa-me.
¹⁴ Pə taya pulu, Tacaa ma,
ma kraana Yuta na lseyeli isu tɔɔɔɔɔ.
Ye ma kra ma tɔɔnaya ma tənəa ké,
nɔɔɔ feina toma si í ləeki-m.

Yəlaa məluxu ke ɔɔ tɔe

¹⁵ Mpu tɔ, maa məli ma te,
haləna yəlaa cekəna pa isayatu
na pá keesəna ma tɔɔ.
Ye pa suu wahala taa, paa pəeki-m ké.
Tacaa má ma yɔɔtəna mpu.
6 Waatu inəyəle lseyeli nyəma ká tɔ si:
Tə mələxi Tacaa nyá nyá tɔɔ.
Nyá kuna-tu.
Ule n ká hɔkɔ ta hiij na n waa-tu,
² na n ha-tuxu weesuxu.
Pə kaasa kuyeeŋ naale,

1 lēna ḥ kusi-tuyu tooso nyəḅku taa.
 3 Mpu tɔ, tə sɛɛsi ɪsələ kɛ teu na tə nyi Tacaa.
 ɪsu ilim lukuɣu tanan na teu náa nu toomaya tɔ.
 Mpu tɔtɔɣ Tacaa sənau tɔm wɛ naani.
 4 Waatu ɪnəɣi Tacaa ká pɔɔsi ɪ ti si:
 ɪsənaya maa tɛna Yuta na ɪsɛɣɛli pa tɔm?
 Anɪ pa luyu ɪ laa-m ɪluu kɛ ɪsu tanan thunte,
 yaa ɔɔɔu saaluɣu tɔ.
 5 Pə tɔ kɛ ma yookina-wɛ na
 ɪsɔ kuyɔɣɔtutu teləsəlaa waasu.
 Ma kraaləɣi-wɛ si pa ku mə tənə.
 Ma kusɔɔləm naa teu kɛ təcəɪcɛɪ ɪsu ilim.
 6 Ma caa kɛ si yəlaa ɪ nyi-m na pá laki kupantu.
 Pələ pə kəla kɔtasɪ nsi kɔkɔ lusa si tənə tɔ.

Lsɛɣɛli taa acaalətu

7 Teitei ɪsu yəlaa tənə lapu tɔ,
 ḥpɔyú mə ta tɔki ɪsənə
 ɪ ká si mə nɔɔsi tɔ.
 8 Kalaati ná kɛ asayaa ɪcatɛ kɛ,
 na pá kuyi yəlaa.
 9 Kɔtəlaa kpekəle ná pəsə yulukulaa kɛ.
 Pa cɛḅəɣi yəlaa kɛ Sikem mpaau taa.
 Mpi tɔ, pa ha pa təɣi kawalaya taa kɛ.
 10 Ma nawa acaalətu kɛ ɪsɛɣɛli piitim taa.
 Tuɣ kɛ pa laaki na pá pilisiyi təma.
 11 Pə kaasa Yuta nyəḅma tɔ,
 ma tu mə huule pələ kɛ.

Lsɛɣɛli taa kuwakələm

Ḥpɔyú Tacaa tɔma si:
 Waatu wei maa tayani məḅnau kɛ ma yəlaa
 mpa paa kuuwa na pa tɛna tɔ.
7 Saa wei ma tuyi ma taa si maa tayani ɪsɛɣɛli
 nyəḅma tɔ,
 pə kuliyi mə ɪsayatu na mə musuɣ tɔ kɛ.
 Mpi tɔ, ɪ laki puɣusuyu təma kɛ,
 na ɪ ḅmuləɣi tɛɛsi taa, na mpatɔntaa.
 2 ɪ huuki si ma nyəḅmá mə ɪsayatu tɔ.
 Nɔɔnɔ tɔ saləka kɛɪ ɪ tɔki na má naaki.
 3 Kawalaya kɛ yəlaa cɛtəɣəna wulau na ɪ waali
 nyəḅma,
 na pá wɛ ɪnɣulumlɛ taa.
 4 ɪ kɛ wasanɣalənnaa kɛ mə tənaya.
 ɪ wɛ kɛ ɪsu potopotonaa tuyuluɣu,
 ḅku pa haɣsaa na pá yeɪe kɔkɔ tikuyu
 na pá nuɣutiyi somtu tɔ,
 haləna tə kra.
 5 Ye pa tɔki wulau acima
 ɪ waali nyəḅma nyɔɔki kɛ na pá haya.
 Sulum kuyi-wɛ,
 ɪlənə pá suu yem yem yɔɣɔtaya.
 6 Pa caki wulau acaɣa kɛ na pá haɣa ɪsu kɔkɔ.
 Ahoo yuyi, ɪlənə pá hɛɛ.
 Kufɛɣ ɪlənə pá kulɪ ɪ tɔ.
 7 Pa tənə pa haki pááná kɛ.
 ɪlənə pá kuyi pa awulaa kɛ kulum kulum.

Pécɔ pa taa nɔɣɔlu ta yaa-m si má sənə-ɪ.
 8 ɪsɛɣɛli nyəḅma ɪ matənə piitimnaa ɪmpənəa kɛ.
 ɪ lapaya ɪsu pɛtɛpɛtaya ḅka pa ta pəsi na ká nyaya
 tɔ.
 9 Krai nyəḅma nyɔɔkəna mə toɣ,
 na ɪ kratələɣi, na mə nyɔɔɣi huləməɣi, ɪ ta cəkəna.
 10 Mpi ɪsɛɣɛli nyəḅma mɛ ɪ huləsənə ɪnɣa tɔ,
 mpi pə huləɣəna mə wɛɛtu.
 Ma yəlaa mə kalampaanɪ kuyuna mə tɔm.
 Paa na mpu ɪ pɛɛkəɣi si ɪ məli ma kiɣ.
 11 ɪfələyim nyəḅma ɪ pəsə ɪsu alukuku kumɛɪɣ kɛ.
 Halɪ ɪ yaa ɪcipiti nyəḅma na Asilii nyəḅma si pá waasi-
 mɛ.

12 Ye ɪ puki mpu,
 maa kra-mɛɣɛ ma puluyu
 taa kɛ teitei ɪsu sumasi,
 na má ḅ mə ḅkraɣi,
 ɪsu maa kraaluɣu-mɛ tɔ.
 13 ɪsu ɪ seekuyu-m mpu tɔ, ɪ lepaya.
 Maa wakəli-mɛɣɛ ɪ kuluyu ma tɔ kɛ mpu tɔ pə tɔ kɛ.
 Ma caakaya mə waasuɣu kɛ.
 Ama mə ɪsɔsɛu kɛ kaloolaya kɛ.
 14 ɪ wiiki yem kɛ na ɪ pilimiyi na ɪ hɛtəɣi mə ti.
 Ama ɪ tɛɣ mə taa,
 na ɪ sələməɣi-m tɔɣnaya pécɔ ɪ kuləɣi ma tɔ.
 15 Anɪ ma susənə-mɛɣɛ toɣ.
 ɪlənə ma kucɔɔu pəsi ɪkratəɪ.
 16 ɪ kisa ma tɔ kɛ mələnau,
 na ɪ yɔɔləɣi apalutu ɪsu tɔɔu kraɪ nyəḅku.
 Mə kolontunaa ká ku mə sɔsaa kɛ pa kalampaanɪ
 tɔ.
 ɪlənə pá waasi ɪcipiti nyəḅma na pɛɪ pa paana-mɛ.

Ye Yulu tuu heelim, kacuculaya kɛ ɪ kuɣ

8 Ḥpɔyú Tacaa tɔma si:
 ɪ hulɪ apalututuyu.
 Kolontu tii ma tɛtu tɔ kɛ ɪsu yepeleku.
 Mpi tɔ, ɪsɛɣɛli nyəḅma ɪ yɔka ma kiiu,
 na ɪ wakəli má na-mɛ tá nɔɣɔ pɛɪluɣu.
 2 ɪlənə ɪ wiina-m si,
 mɛɣɛ ɪsɛɣɛli nyəḅma,
 ɪ nyəḅma-m si maya mə ɪsɔ.
 3 ɪ ɪwə tampana tɔɣ
 kolontu ka tɔɣni-mɛ.
 4 ɪ kraaki awulaa,
 na pa waali nyəḅma,
 ɪ pɔɔsəɣi-m natəlɪ.
 Mə liyitee na mə wulanəa kɛ
 ɪ kraakəɣi na ɪ kɔki yem si,
 ɪ luki tuɣ.
 Pə tɔ kɛ paa wakəli-mɛ.
 5 Samalii nyəḅma mɛ,
 ɪ ɪ mə wula naule.
 ɪ kraasəɣi ma pááná kɛ.
 Waatu wei kɛ ɪ ká yeɪe ɪsayatu
 na má yeɪe-mɛɣɛ kalənau?
 6 ɪsɛɣɛli koolu ɪpənə mə naule ḥtɛ.
 Tə fɛina ɪsɔ pulupu.

Pə tək kə tu yəkli.
 7 Timpi í tuukuyu heelim tɔ,
 ɪsu ɪ kuma kacuculaya.
 Teitei ɪsu pa tukuyu ituule tɔ si:
 Ye tɔɔɔnaya ta tu nyɔɔɔɔ mulum fei.
 Paa mulum tu wɛɛ, cayalaa ká tɔɔɔn-wi.
 8 ɪsɛyeli nyáma mɛ,
 mə tɔm tɛma.
 ɪ wɛ piitimnaa taa kə ɪsu
 tiyaya ŋka paa lakəna tɔ.
 9 Pepe tək kə í pola Asilii,
 ɪsu taale kpaŋaya ŋka ka yeləyi ka ti tək tɔ,
 si pá waasi-mɛ?
 Haləna í ha kuhaan si í hiki cewaa?
 Í tá kisi ŋmakəluɔ,
 ɪsu taale kpaŋasi suwe?
 10 Paa ɪ haaki lɛlaa kɛ kuhaan tɔ,
 mə kpeyeluyu waatu kɔmna ntɔ.
 Pə kaasa pəɔ, í ká tɔɔɔ wahala,
 na sɛyala nna wulau sɔsɔ ká suki-mɛ tɔ.
 11 Í ŋmawa kɔtaya tɛlatenaa kɛ sɔsɔm si í pəntəyi.
 Mə kɔtasi tɛlatenaa yelina na í pəntəyi.
 12 Paa maa ŋmaa-mɛyɛ layatu
 tasuyunaa kɛ tɔm ɪsəna,
 í kaa paasəna.
 13 Luluyu tək kə í laki mə kɔtasi.
 Ama maa muyi.
 Mpi tɔ, maa sɔɔki mə ɪsayatu tɔ.
 ɪsu ma pona-mɛyɛ Icipiti na pé hɔ mə ŋkpaŋuyu.
 14 ɪsɛyeli nyáma mɛ,
 í sɔɔwa mə ŋmalu tɔ,
 na í ŋma mə təyi kutulun kupaŋ.
 Yuta nyáma ná ŋma koloosi na pá cɔɔna acalɛɛ tuu-
 tuuma.
 Ama ɪsu ma wɔpa mə acalɛɛ na mə kutulun kupaŋ kɛ
 kɔkɔ.

ɪsɛyeli nyáma ká laŋ pə təna

9 ɪsɛyeli nyáma í taa yɔɔɔlɔɔna
 kumtu ɪsu piitimnaa lɛlaa.
 Mpi tɔ, í lɔwa mə ɪsɔ na í təŋəyi tuŋ.
 Pəɔɔ í sɔɔla kufeluyu asilima
 nyəŋku kɛ tɛfallenaa taa.
 2 Ama mə tɔɔɔnaya pee na mə nim,
 na mə sulum kufam mpi í tanɔaa tɔ,
 pə ta kɛ mə nyəm.
 3 ɪ kaa pəsi na í caya Tacaa tɛtu taa.
 Pə wɛɛ si í məli Icipiti,
 yaa Asilii na í tɔɔɔ asilima tɔɔɔnaya.
 4 Í kaa pəsi na í la Tacaa kɛ kɔtasi,
 yaa í liisi-ɪ sulum na ɪ laŋlɛ hɛɛ.
 Mə tɔɔɔnaya ká pəsi-mɛyɛ ləyaya nyəŋka kə.
 Wei í tɔɔaa ɪ pəsi asilima pulu.
 Mə nyɔɔɔɔ tike kɛ mə tɔɔɔnaya ká ku.
 Í kaa suuna-kɛyɛ ɪsɔ tɛsɛɛɛ taa.
 5 ɪsənaya í ká la Tacaa
 acima kuyaku sɔsɔɔ wule?
 6 Ye pə wakəla mə ɪcatɛ na í cɔɔsi Icipiti taa,

pəle paa pi-mɛyɛ Mamfi ɪcatɛ taa.
 ɪlɛna mə liyitee nyəyətɔ wontu wakəli,
 na nyutu na sɔwa pə nyala tə taa.
 7 Tacaa huule waatu tapəna ntɔ,
 ɪ ká fei-mɛ.
 Mɛ si ɪsɔ kuyɔɔtutu tɛləsulu ná suu kpaŋuyu,
 na yulu wei ɪsɔ yɔɔtənaa tɔ ɪ laki yelɛyɛɛ.
 ɪlɛ mə ɪsayatu na mə kuwakələm kələna tɔɔ na pə
 wɛ mpu.
 8 ɪsɔ kuyɔɔtutu tɛləsulu wei í yaaki kpaŋtu tɔ
 í na ɪsɔ pa feŋiyina ɪsɛyeli tɔ.
 ɪsu ɪ nyəkuyu sumasi kɛ katəŋmisi tɔ,
 rɔpɔyú ɪ laki ɪsɔ kuyɔɔtutu tɛləsulu maya paa timpi.
 Paa ɪsɔ tɛsɛɛɛ taa yəlaa,
 pa nyənəyi-m pa kolontu kə.
 9 Mə ɪsayatu nti í ka lapa Kipeya tɔɔ í tɔkaa.
 ɪlɛ Tacaa kaa sɔɔ tə tɔ.
 ɪ ka yele na í ná pə nau.

Tacaa laŋwakəlle kɛ ɪsɛyeli tɔ

10 Mɔpɔyú Tacaa yɔɔtɔaa si:
 ɪsɛyeli nyáma ka wɛ-m ɪɔŋ kə ɪsu
 yulu hikuyu ɪsɛŋ pəle kupampantɛ kɛ wulaya tɛtu
 taa tɔ.
 Pəyɛle na ma nyənəyi mə caanaa ɪsu fiki kalaalaya.
 Ama í təŋa tuyu ɪsayau Paali-Peyɔɔ*fa*.
 ɪlɛna í pəsi acalətu nyáma kɛ teitei ɪsu ku wɛɛ tɔ. †
 Tuyu kulalaau hətɛ kɛ.
 11 Mə yəlaa teeli ká kuli huntɔ ɪsu sumaya.
 Í kaa tasa husi haɔau,
 rɔpɔyú pu laki luluyu.
 12 Paa í pəsaa na í hiki piya napəli,
 ɪsu ma kpiisa si təna na si ta lata yəlaa.
 Ye ma ha-mɛyɛ siyile mə tɔm tɛma.
 13 Ma nawa ɪsɛyeli nyáma,
 na pá səŋa lonte kupantɛ taa ɪsu Tiii nyáma.
 Ama paa pona pa piya kɛ kulaa ɪsentaa kə.
 14 Mɔpɔyú Osee tɔma si:
 Tacaa, pɛpɛyɛ n ká hɔna yəlaa panɛ pa ŋkpaŋuyu?
 La na pa alaa husi luki,
 na hələm nyɔɔ pa həla taa.
 15 Mɔpɔyú Tacaa tɔma si:
 Kilikaa kɛ ma nawa mə ɪsayatu təna.
 ɪlɛna ma muna-mɛyɛ pááná.
 Maa tɔɔɔn-mɛyɛ ma tɛyɛ mə təma asayɛɛ tɔ.
 Mə nyuyu nyáma təna kuləyi ma tɔk kə.
 Ma kaa tasa-mɛyɛ sɔɔluyu.
 16 Pə hika-mɛ na mə lila təna wuli.
 Í kaa tasa pəle kɛ luluyu.
 Paa na mə alaa tasa piya luluyu,
 ma kuyi si tənaya.
 17 Mɔpɔyú Osee tɔma si:
 Ma ɪsɔ luyu fei-mɛ tɔtɔɔ timpi í kisa-ɪ nuunau tɔ.
 Í ká la cɔɔlaa kɛ piitimnaa lɛlaa taa kə.

† Paali-Peyɔɔ: Paali-Peyɔɔ kulum ɪnəyi pa yaaki tɔtɔ si Peti-Peyɔɔ.

Lseyeli nyéma kawulaya na pa laatu tənaya suu

10 Lseyeli nyéma me í ka we ké isu tuŋ
wei pa yaa si lɛsɛŋ tɔ ɪ taale kupante,
nte tɔ luləyi teu tɔ.
lɛna í luləya tɔɔ
í luləsaya talaalɛnaa na tuŋ.
lɛna í taɣanəyi-ɪ teitei,
isu pa taɣanɔyɔ ɪcatɛ tɔ.
2 Yəlaa me í ké pɔɔɔtunaa ke hatoo mə taa ké.
Pə tɔɔ ké Tacaa ká yɔki mə talaalɛnaa,
na mə ɪsayaɔtu məlɪ mə nyɔɔŋ taa.
3 Í ká yɔɔɔtɪ ké si:
Ye tɔ fɛina wulau,
tə ta sɛɛ Tacaa tɔɔ.
Ye ílé ɪ fɛi pepeye pə ku-tu?
4 Mə yɔɔɔtaya na mə tuunau katatəlaya taka.
Pəyele kutamsa ké í pɛɛla pɔɔɔtu nɔɔsi.
Siɣisuyu wakəlaa ké,
isu kpaŋkalayalaya nyɔɔkuyɔ kutɔɔɔ taa tɔ.
5 Samalii nyéma ná lunjiyi wula naule nte tə we
Petɛɛli tɔ.
lɛna kɔtəlaa na yəlaa pá seliɣi na pá caya tə ləyaya.
Mpi tɔ, tə yuŋ caa kuluyɔ ke mə hɛku ké.
6 Paa pona wula naule nte tə maɣamaya ke Asilii ké,
na pá ha wulau sɔɔɔ.
Pu pasa lseyeli nyéma meye sɔɔɔm ké,
na í tɔɔ fɛɛle ke yaasi ɪnɪ ɪ tɔɔ.
7 Samalii nyéma tɔm tɛma.
Pə tala nyá wulau tənaya ké isu lum kpaɣa taau.
8 Pə kpiisa Petɛɛli talaalɛnaa mpa
pa tusa lseyeli nyéma tɔ pa tənə, na sɔwa nyɔ.
Waatu ɪnəyi í ká wiikina pɔɔŋ si
í takɪ-me na pulasi si si nyəki-me.

Lseyeli nyéma kum ke pa kututum

9 Hatoo lseyeli nyéma me í lapu
mə kaanutu ntiyi Kipeya tɔ, í ta layasi.
lɛ pə weɛ ké si kolontu í naŋ-meɣe tənə.
10 Maa ye le na piitimnaa hɔ mə ŋkpaŋyɔyɔ,
ke mə ɪsayaɔtu kulɛlɛtu nti tə tɔɔ.
11 Í ka we ké isu nau alunyanəŋ kufalu
wei pa faləsaa na í makɪ kutɔɔɔ tɔ.
Tacaa nawa si ɪ luɣu kii teu.
lɛna í nyuɪ si ɪ tɔyɪ-ɪ akuyɔ kpaɔtɔyɔ.
Yuta ka lukiyi, na lseyeli ná taɣanəyi.
12 Í tuu kusiyisim na í ku sɔɔɔyɔ.
Í toosi taale kufatɛ.
Pə talaa si í keesəna Tacaa má ma tɔɔ
na má kɔɔ na má kooli-meɣe kupantu.
13 Ama ɪsayaɔtu ke mə halaa na í kuŋ-tɪ,
na í tɔɔ kaloolaya pəle.
Yoou keekɛnaa na yoolaa
tuutuuma ke í lakaya na í taaki.
14 Pə tɔɔ ké pu wiisina-meɣe yoou taa,
na pá kpiisi mə koloosi acalɛɛ tənə.
Teitei isu Mowapu wulau Saləmanj ka yoona

Pɛti-Apɛɛli nyéma na í naŋti totonaa na pa piya tɔ,
15 ŋpɔyɔ maa lana-meɣe
mə ɪsayaɔtu katatəlaya tɔɔ.
Mə wulau tomle nté tanaŋ tɛɛ.

Lseyeli nyéma kaanutu na lɔɔ sɔɔɔyɔ

11 ŋpɔyɔ Tacaa tɔma si:
Waatu wei lseyeli n ka ké ɪfepu tɔ,
maa sɔɔɔɔ-ŋ ké.
Haləna má yaa-ŋ ma pəyaya,
na má ləsɪ-ŋ ɪcipiti taa.
2 Ma tɔŋna-ŋ yaau,
lɛna nyaa seeki-m na í laaki Paali na tuŋ lɛlɛŋ.
lɛna n wɔki-ɪ kɔtaya tulaalu.
3 Pəyele má tɔkəna nyá niŋ na má hɔ-ŋ taataa.
Ama n ta nyənna tənə.
4 Ma sɔɔɔɔ-ŋ ké,
na má paasəna-ŋ təpamm,
na má waɣaləyi-ŋ,
isu cɛɛɛ lakuyɔ ɪ pəyaya tɔ.
Ma sora nyá tɛɛ,
na má haaki-ŋ tɔɔɔnaɣa.
5 ɪcipiti nyéma kaa tasa-meɣe yomle kpau yaa.
Ama Asilii nyéma ká ŋmakələnə-meɣe
timpɪ í kisa ma kiŋ ke kɔntɛ tɔ.
6 Pə tɔɔ ké yoou ka weɛ mə acalɛɛ taa,
na ku wakəli a kukentim.
Lseyeli nyéma kumayəsəm kasəyaya nté.
7 Ma yəlaa caaki-m kisuyɔ
na pá yaaki-we na lɔɔ tɔɔ, paa nuuki.
8 lɛnaya maa pəsi na má lɔ lseyeli na pə saali?
Na má wakəli-ŋ isu ma lapu Atəma,
na Sepoyim pə acalɛɛ tɔ?
Tɔɔ pu wakəli ma lanjɛ na má nyasa ma təyi kela.
9 Ma kaa tasa lɛlayim nyéma ke wakəlyɔ.
Mpi tɔ, ma ké lɔɔ Naŋŋ tu ké,
ma ta ke yulu.
10 lɔɔ ká yaa ɪ yəlaa mpa pa kuuwa
na pá tɛɛna hatoo tenku waali tɔ na pá kɔɔ.
Teitei isu tɔɔɔlaya wiikuyɔ na ká kotiyi ka piya tɔ.
11 Í ka lu ɪcipiti na Asilii ke lɔŋ,
isu sumpiɔɔɔ, yaa alukuku kuluyɔ tɔ.
lɛna má məŋna-meɣe mə tɛ.
Tacaa má, ma yɔɔtənə mpu.

Kpuu ɪ luləyi pite

12 ŋpɔyɔ Tacaa tɔma si:
Kaloolaya tike ke lseyeli nyéma me í
lakɪ-m na í puɣusuyɔ-m tam.
Ama Yuta ná tamsəna Naŋŋ tu má.
2 lseyeli nyéma haaki ɪcipiti nyéma ke nim si pá hii
camtɛ.
Mə na Asilii nyéma í pɛɛlɛyi nɔɔsi.
Í luləsəyi mə kaloolaya,
na mə musuŋ təma ke paa kuyaku ŋku.
Ama mə camtɛ kaa kəli heelim ké leeluyɔ.
3 Tacaa má maa huuna Yuta nyéma meɣe.

Maa paasəna Yakɔpu luluyu nyəma meye mə tɔntɛ isayale tɔɔ.

Maa yele na í tɔɔ mə isayatu saləka.

⁴ Hatoo toto lotu taa ké Yakɔpu nyá n caala nyá tɛɛtu tɔɔ ké kuluyu.

Pə kɔɔ na nyá na lɔɔ í lu waatu wei nyá use nyaalaa tɔɔ.

⁵ Nyá na isɔtaɔ tillu í lupu na hí kəli ílé.

Uena hí wii na hí sələmi-ɪ sɪ í kooli-ŋ kupantu.

N pola Petɛɛli, Uena Tacaa lu nyá tɔɔ na í heeli-ŋ sɪ:

⁶ Mayale Toma təna tu Tacaa.

⁷ Maa yele na hí məli cəne.

Ama pə wɛɛ sɪ hí təŋ tampana na hí laku kupantu ké.

Tu nyá lɔɔ má, ma tike kə naani.

⁸ Lseyeli nyəma í tɔka mə niŋ taa ké

mə sanəya isayau ké,

isu taatəlaa.

Í sɔɔla kamuɣulaya.

⁹ Í tɔŋ sɪ mə hikuyu kə mə təmlɛ sote ké,

pə taya kawalaya tɔm.

Ule isayatu fɛi tɔŋ suu taa se.

Pə taya kupantu kə təna.

¹⁰ Ntəna Tacaa sɪ:

Hatoo í wɛu Icipiti taa tɔɔ mə ké mə lɔɔ.

Ule maa yele na í məli coka taa cayale,

isu mə acima waatunaa.

¹¹ Lɔɔ kuyɔɔtutu tɛləsəla kə ma heeliyi ma tɔm.

Ma huləyi-meyɛ ma luyu nyəntu,

na má sɛɛ-meyɛ isɔnaa kə toosee taka taa sɪ,

pá tɛləsɪ-mɛ.

¹² Kalaati nyəma mə pəsa asayaa kpitikpitinaa ké.

Səm kə pə kaasəna-mɛ.

Naan kataasi kə í haakaya kuhaan kə Kilikaa.

Ama mə kɔtasi tɛlatɛ pəsa haləm taa kanmaasi

huwa.

¹³ Yakɔpu ka cɔɔsa Mesopotami tɛtu taa,

na í pəsi lɛlu ntiyilu kə alu tɔɔ.

¹⁴ Ama lɔɔ kuyɔɔtutu tɛləsulɔ kə lɔɔ tilaa sɪ

í ləsi lseyeli nyəma meye Icipiti taa.

Kulum inəyi ɪ tuwa sɪ í tiiki ɪ yəlaa.

¹⁵ Lseyeli yəlaa mɛ í yɔɔla Tacaa apalutu,

na í wakəli ɪ lanɣɛ tənənən.

Ama ílé ɪ ká lɛɛti-meyɛ mə fɛɛɛ.

Í ká mələna mə yulukule kə mə nyɔɔŋ taa ké.

lɔɔ tɔɔ kullaa səm

13 Ifəlayim kpekəle nyəma mɛ

í ka ŋmakəlayana lseyeli taa,

na í yɔɔtəyi na yəlaa təna tɛɛ suukəna-mɛ.

Ama í ku mə ti tɔm na tuŋ laau, Uena í sɪ.

² Paa na mpu, í kama nyuyɔ kə mə isayatu taa ké.

Í luki mə liyitee nyəyətɔ kə tuyɔ lɛɛsuyɔ.

Pəyele koolu lupina nawee lɛɛsəŋ inɪ.

Uena mɛ sɪ í wayaləyi-ɪ na í laaki-ɪ.

³ Pə tɔɔ ké í ka saali yem, isu tanəŋ ihunte.

Yaa anɣkɔlɛɛ, yaa lɔɔtu kuluyɔ tɔɔŋnaya tɛmatɛ tɔ.

Yaa isu nyɔɔsi lukuyuna kutuluyɔ lɔputu taa tɔ.

⁴ Mpuɣú Tacaa yɔɔtaɔ sɪ:

Má kəna mə lɔɔ kə hatoo í luu Icipiti taa tɔ.

Í ta nata nɔɔɔlu na í nəyəsəna-m.

Pəyele nɔɔɔlu fɛi na í waasəyi isu má.

⁵ Má fɛŋna mə tɔɔ ké wulaya tɛtu

taa ké timpi nikaya fɛi mpu tɔ.

⁶ Í hikaa na í haya.

Uena í suu kalampaani taa,

na í sɔɔ ma tɔɔ.

⁷ Pə tɔɔ ké ma pəsa mə təna,

isu tɔɔlaya yaa kprou wei ɪ papa mpaau taa tɔ.

⁸ Ma kula mə tɔɔ ké,

isu pa krakuyɔ taalɛ wontuyɔ isayau pəyaya tɔ.

Maa cəli-mɛ na má li-mɛ, isu tɔɔlaya.

Taalɛ wontu ká cəli-mɛ təyɔtɔɔtɔ.

⁹ Í lɔ ma wei pu wɛɛ sɪ má waasi-mɛ tɔ,

pə tɔɔ ké pə wakəla-meyɛ mpu.

¹⁰ Mə sələmənə-m sɪ má kra-meyɛ wulau na paasən-laa.

Pɛɛ pa tɛmna we? Pá ya-mɛ ulɛ.

¹¹ Pááná kə ma kpana-meyɛ wulau,

na kulumɛɛ anəyi maa tɔɔŋnəna-ɪ.

¹² Pa ŋmaa lseyeli nyəma mɛ mə tasəkəle tənaya,

na pá ŋmɛsi teu.

¹³ Í nəyəsəna ké isu ahulum kumeləŋ

luluyɔ takuyɔ na í kisi luu tɔ.

¹⁴ Ama ma kaa lɛɛki-meyɛ səm nɔɔ taa,

na má ya-meyɛ atɛtəɛ taa.

Pə tɔɔ tɔ, səm nyá ku-wɛ.

Atɛtəɛ, nyaɔ li-wɛ.

Ma fɛina mə pətɔtəɛ.

¹⁵ Paa lseyeli nyəma í ká lɛɛsi mə tɛɛtunaa heku.

Maa yele na kolontunaa lu mə tɔɔ ké.

Hilimatɛ nyɔɔkuyɔ hila na lɔkɔnaa kə isəna tɔ,

ŋpúyú pɛɛ pa kuu mə krancoou təna.

14 Pə wɛɛ sɪ Samalii nyəma mɛ

í tɔɔ mə isayatu saləka ké.

Mpi tɔ, í kula ma tɔɔ.

Paa ku mə na mə piya kə yoou taa,

na pá tuli mə ahontonaa lotu.

lɔɔ waasuyɔ kə ɪ yəlaa

² Mpuɣú Tacaa yɔɔtaɔ sɪ:

Lseyeli nyəma í məli mə lɔɔ Tacaa ma ma kiŋ.

Mpi tɔ, mə isayatu pɛta-meyɛ.

³ Ule í layasi na í məli ma kiŋ na í wiina-m sɪ:

Tayanɪ-tuyɔ ta isayatu,

na hí mu ta sɛɛtu isu kuhaan.

⁴ Pə taya Asilii ká waasəna-tu.

Pəɔ tə kaa tasa yoou krayanəŋ kə naani tuyɔ.

Tə kaa tasa tuŋ inəyi luŋuyɔ isu ta lɔɔ nyá.

Mpi tɔ, nyá tike n wenna katayəlaya pətɔtəɛ.

⁵ Uena Tacaa sɪ:

Ye í mələna ma tɔɔ,

maa tayanɪ mə isayatu.

Maa ku ma pááná kə mə tɔɔ na má sɔɔli-meyɛ teu.

⁶ Maa wɛɛ lseyeli nyəma isu cɔɔtu kupanɣu kraakuyɔ tɔ.

Nyutu ká tu hetu, na Lipanɣ tuyɔ sɔɔɔɔ ka lila.

⁷ Í ká hēli piliŋasi ke teu isii tyyu ŋku pa yaa si olifi tɔ.

Mə sɔɔsuŋ ká nyala isii Lipaŋ hɔtuɣu.

⁸ Í ká kɔɔ na má kenti mə tɔɔ na í hala tɔɔnaya na pé lá teu.

Í ka tu hetu isii lesēŋ taale,
na mə hətē yaa isii Lipaŋ sulum.

⁹ Mə na tuŋ kulalaan í kaa we?

Má muɣuna mə sələməŋ na má feŋiyi mə tɔɔ.

Ma wē-meyē isii tyyu ŋku ku hatu u tɔɔki tɔ.

Má haakəna-meyē mə tawa kululum.

¹⁰ Yulu wei i ké layatu

na nyəntu tɔ í cəkəna tɔm tənē.

Tacaa mpaau huləɣəna weesuyu na alaafəya.

Tampana təŋlaa pəsəɣi na pá təŋ-ku.

Ama tɔɔ kullaa ná hotiyi.

SOWEELI

Kutolotu

Kuyaku nakuli ku wεε, na pa yaaki-ku si lɔɔ kuyaku sɔsɔwɔ. Ku wule ke i ká huuna lseyeli nyéma na i toma sɔsɔwɔ. I ká keesana pa yaasi lɔɔyau ké. I ká huuna piitimnaa lɔmpɔnaa, na í keesana yaasi wei pɛle pa lakayana lseyeli nyéma tɔ. Mpi mpi pə hulayaa si kuyaku sɔsɔwɔ ŋku ku kɔɔ tɔɔkɔ. Kutolonɔ lɔu, na wulaya, na kɔkɔsi nyayau, na kolontunaa yoolaa tutuyu.

Isana pa faya Soweeli takalaya tɔ:

Kutolonɔ lɔu na lseyeli nyéma nyulelenɔ si pá keesana lɔɔ tɔɔ, titite 1:1-2:17

lɔɔ si i yɔlaa ke kɔɔ si i ká mələna-wɛyɛ pa wule taa, titite 2:18-3:5

lɔɔ ká huuna piitimnaa kra i nyéma na í wakəli-wɛ, titite 4:1-21

1 Tɔm nti Tacaa heela Petuyeli pəyalu Soweeli tɔɔkɔ.

Wulaya na kutɔɔtɔ tɔɔklaa pə tɔm

² Yuta nyéma na pə sɔsaa mɛ,
í tu ŋkraŋɔ na í nu.

Too tɔ, yaasi lɔɔ i tɛma kɔntɛ ke
mə caanaa waatu yaa mə waatu taa?

³ Í keesəyɛ-təyɛ mə piya
na pɛle pa keesɛ-təyɛ pa nyəŋsi.
lɔɔna pɛle pá keesɛ pa waali nyéma.

⁴ Tɔɔklaa tɔm liyiti ka tɔɔɔna mə hatəmutu.
Sonsompee í kpisa mpi ulɛ kutolonɔ ná tɔɔ.
Kutolonɔ í kpisa mpi ulɛ kahusi ná tɔɔ.

Kahusi í kpisa mpi ulɛ cəlɔŋ ná tɔɔ.

⁵ Sulɔnyɔklaa mɛ, í fe,
na mə lanɔ wakəli na í wii.

Mpi tɔ, pə ləsa-wəyɛ mə kɔɔ taa ulɛ í lanɔ sulum.

⁶ Piitim tuutuuma lu ma tetu taa,
na pə tɔŋ wɛ sɔɔɔntu.

Pə tamasi na pə kela wɛ ulɛ tɔɔklaa.

⁷ Pə kraala ta lɛsɛŋ na ta fikinaa tuɔ.

Pə kɔkɔla tɔna na pə ye le tɔyɛ na ku huluma.

⁸ Í wii ulɛ asaalu kufalu
cakuyɛ i paalu ləyaya tɔ.

⁹ Pə tɔɔ tawa tana na pə wakəli tetu lanɔ.

Pə tɔ ké paa tasəyɛ kɔɔyaya tɔɔɔnaya pɛe
na sulum na nim ponau ke lɔɔ tɛsɛle taa.

Kɔtəlaa ná caya ləyaya.

¹¹ Hataa na lɛsɛŋ tawa nyéma wiiki.

Mpi tɔ, tɔɔɔnasi pɛe nyəŋsi saala yem.

¹² Lɛsɛŋ tuɔ wulaa.

Fikinaa tuɔ na kululɔŋ lɛlɔŋ tana lɔntilaa.

Yəlaa lanɔhulumle tana saala yem.

Nɔhɔkutɔ na lɔɔ wiinau

¹³ Kɔɔyaya tɔlatɛ kɔtəlaa,
mɛ mpa i ké lɔɔ tɛmlɛ lataa tɔ.

Í suu mə ləyaya wontu ulɛ fɔlɔtɔnaa taka na í wii,
í hantana lanɔwakəlle.

Mpi tɔ, paa tasəyɛ ponau ke Tacaa tɛsɛle
taa ké kɔɔyaya tɔɔɔnaya pɛe na sulum.

¹⁴ Í la kotuyɛ sɔsɔwɔ.

Í kɔɔyeli sɔsaa na yəlaa tana ke tá
lɔɔ Tacaa tɛsɛle taa.

Í hɔkɔ kɔkɔsi na í wiina-u.

Tacaa pááná kuyaku

¹⁵ Hai, waiyo!

Tacaa huulɛ kuyaku kɔɔyɛtaa.

Wule nɔyɛ lɔɔ Toma tana tu ká wakəli.

¹⁶ Ta isentaa tənaya ta tɔɔɔnaya

ká saali yem tə kaa pəsi pulu.

Lanɔhulumle na anɔmaala ká lu ta lɔɔ təyaya taa.

¹⁷ Mətutuuna mɔɔna tetu tɛɛ.

Tɔɔɔnaya pɛe nyəŋka fɛi tɔɔ.

Pə yela kɔɔyɛ ke kɔɔyɛ na í yɔki.

¹⁸ Tɔla fɛina nyutu,

na á wiiki, na á kɔkɔ yem.

Heɔŋ mayamaya ná tɛma taasi.

lɔɔ kuyɔɔtutu tɛləsulu səlɔməyɛ lɔɔ

¹⁹ Tacaa, nyaya ma wiikina.

Mpi tɔ, wulaya tetu taa nyutu

na tuɔ tana nyayaa ké ulɛ kɔkɔ.

²⁰ Taalɛ wontu mayamaya ná

keesa ulɛ na nyá tɔ ké.

Mpi tɔ, pusi tana nyɔwɔ na nyutu wuli.

Kɔkɔ nyaya wulaya tetu nyutu.

Tacaá kuyaku kpeyetuyu

2 Í huli tutuyu ke lɔɔ puɔu
naŋŋ nyəŋku Siyɔŋ taa.
Tetu nyəma me, í sele.
Mpi tɔ, Tacaá huule kuyaku kpeyetaa ké.
2 Ku ké isɔŋmuntu kuyaku ŋku ku yuwa tɔɔ.
Ku ké səkpetuyu kuyaku ké.
Piitim sɔsɔm ton nyəm kraaki ké
isu tefemle nyaalam nyaaluyu pɔɔŋ tɔ tɔ.
Too tɔ, pa ta nata pə taka ké
waatunaa mpa pa tɛɛwa tɔ.
Pəyele pa kaa na pə taka ké
waatunaa mpa paa kɔɔ tɔ pa taa.
3 Piitim mpi pə nɔɔ tɔ we ke isu kɔkɔ kumumuka.
Na pə waalu náá we isu kɔkɔ ŋka ka nyaki tɔ.
Ye pə ta tata timpi,
pə we tɛlekuleku ké isu lteni taale.
Ye pə tɛɛwa ile pə yeke kpete,
piitim mpi pu sɔkɔ pulu.
4 Pə we ké isu kraɔanəŋ,
na pə seeki isu kraɔanəŋ caɔalaa.
5 Pə kuləɣi puɔu tɔ ké na pə teləsi lɛŋku tɔ.
Pə wiiki ké isu yoo keekenaa,
yaa nyuu sɔsɔm mukuyu tɔ.
Pə we ké isu yoolaa sɔsaa tɛekuyu yoo tɔ.
6 Ye pə kpeyetaa sɔɔntu pu
yəlaa tənaya na pá seliyi.
7 Pə tɔŋ ké isu akanaa na
pə kraaki koloosi isu yoolaa.
Pulupu u kee-wi.
8 Paa wei na i mpaasú ké,
nɔɔlu u kaɔatəɣi lelɔ.
Paa nyəma ke pa tɔ-we pa tɛ ké.
Pulupu u yasəɣi pa caŋa.
9 Pə tiiki icate tɔ ké na pə seeki koloosi tɔ.
Pə kraaki kutuluŋ tɔ na pə suukəna pətolee isu
ŋmulaa.
10 Tetu na isɔtɔnyu pə seliyi pə nɔɔ tɔ ké.
Uena ilim na isɔtɔ na isɔtulɔŋasú pə sɔ təkpitii.
11 Tacaá nɔɔ nukú ké isu
tɛu hula ke i yoolaa nɔɔ tɔ
na pá we tuutuuma na pa ton we sɔɔntu.
Pa lakú nti i tɔɔ-we tɔ.
Mpi tɔ, Tacaá huule kuyaku we sɔɔntu ké.
Nɔɔlu kaa fiti ku wule.

Tacaá yaasú ke i yəlaa sɔ pá layasi

12 Mɔpɔyú Tacaá yɔɔta sɔ:
Pə na pə mpu tɔ,
pənentɛ í pəsəɣi tɔtɔ na í mɛli ma kiŋ na lotu
kulumtu.
Í hɔkɔ nɔɔsɔ, í pəli isəlum na í wiina-m.
13 Pə taya mə wontu ke pə we sɔ í cəl.
Ama mə laŋa ke pu we sɔ á wakəl.

Pə we ké sɔ í mɛli mə lɔɔ Tacaá má ma kiŋ.
Mpi tɔ, ma sɔɔləɣi yəlaa ké na má wena pa pətootəle.
Maa muɣi pááná ke lɔŋ,
ma kupantu fei tənaya.
Maa lɔkɔ isəna ma tu ma taa sɔ maa nyəŋsɔ mə isɛ
tɔ.

14 Ntanyi maa layasi huwee na má katɔ-meɣe kupan-
tu.
Uena mu la-m kɔtasɔ ke mə tɔɔnaya pee na sulum.

Nɔhɔkutu na lɔ wiinau

15 Í huli tutuyu ke Siyɔŋ taa.
Í koti yəlaa tənaya kotuyu sɔsɔm.
Pə kraɔu kukpatəlaa na ifepiya, na ahulumnaa.
Halɔ akraɔalaa maɔamaya ká lu pa naŋŋ taa.
Pa tənə pá hɔkɔ nɔɔsɔ.
17 Tacaá təmle lataa kɔtəlaa í wii lɔɔ tɛsɛle
nɔɔnɔɔ na kɔtaya tɛlate pə heku taa.
Í tɛki lɔɔ ké niŋ, na í nyəni ta pətootəle.
Í taa tu-tuyu fɛle.
Pə taa kɔ na kraɔ nyəma wonɣi-tu sɔ:
Pa lɔɔ u i we le sɔ í sənə-we?

Tacaá nuwa i yəlaa wiinau

18 Mɔpɔyú Tacaá nyá luyɔ tayaŋa lapu ke nyá tetu.
N wena tə yəlaa pətootəle.
19 N nu ta wiinau na í tɔ sɔ,
n ká ha-tuyɔ tɔɔnaya pee na sulum,
na nim, na pə tɔlənə-tu
Sɔ n kaa tasa yeluyɔ na kraɔ nyəma wonɣ-tu.
20 N ká tɔɔni ta kolontunaa
mpa pa kɔmna ilim nɔɔnɔ tɔ tɔ.
N ká pona-weɣe pooluŋ ke wulaya tetu taa.
N ká tənɣi pa nɔɔ tɔ nyəma ke tɔm tenku lum.
Uena pa waalu nyəma ke tenku Metitəlanee lum.
Pa sətəa sɔŋ ká nyala paa timpi.
Mpi tɔ, n lapa təma sɔsɔnə ké.
21 Tetu, taa nyá,
nyá laŋle í hulumu.
Mpi tɔ, Tacaá lakəna təma sɔsɔnə.
22 Taale wontu í taa nyá.
Nyuu ká nyala wulaya tetu tɛtəka taa,
na tuŋ náá lulɔ i pee.
Tuŋ wei pa yaa sɔ fikinaa na lɛsɛnə tɔ pu susi
təyuu.
23 Siyɔŋ nyəma í ŋmaali mə lɔɔ Tacaá tɔ.
Mpi tɔ, i ká yeke na tɛu nu-meɣe ku waatu.
Kancaalaya tɛu na kantəkaɔa nyəŋku
ká nu-meɣe tɛitei, isu hatoo lɔŋ taa.
24 Tɔɔnaya pee təmatənə suwa.
Sulum na nim pəle pə su heesɔ.
25 Mɔpɔyú Tacaá tɔma sɔ:
Maa lɛtɔ-meɣe mə tɔɔnasɔ.
Paa nsi sonsompee na kutolon
na kahusɔ na cələŋ ka tɔɔa puɔu liyiti tɔ.

Amɔɔsi

Kutulutu

Pu wɛɛ si lɛɣɛli nyɛma ɛ caya tɛma kin kɛ na hɛsɔyɔ. ɛna toɗɗunaa nɔɔ tɔki acamaa ɛɛ na pɔ muɣuliɣi tɛma. Ntɛna lɔɔ si ɛsɛna pɛ wɛɛ si paa wei ɛ kɔ tɛɗ tɔ, na Amɔɔsi tɛlɛsi yɛlaa. Lɔɔ pɔɔsɛɣi lɛɣɛli nyɛma kɛ mpi pa laki na pɛ fɛi teu tɔ pɛ tɔm.

ɛsɛna pa faya Amɔɔsi takɛlaya tɔ:

Lɔɔ kalɛɣɛna lɛɣɛli kawulaya na pa cɔɔ nyɛma, titite 1-2

Mpi pɛ yoosiɣi lɔɔ na ɛ yɛlaa tɔ, titite 3-6

Tɔmnaa mpa pɛ kulaa na pɛ huli Amɔɔsi tɔ, titite 7-9

1 Tacaa lɔɔ kula tɔm tɔɔ na ɛ heeli Yuta ɛcate
Tɛkuwa tiikulu Amɔɔsi. Tɔm nti tɛ kɛ lɛɣɛli
kawulaya tɔm kɛ. Lɔɔ yɔɣɔta-tɛɣi na puɔsi naale siki na
pɛcɔ tɛtu seliɣi. Yuta wulau Osiyasi na lɛɣɛli nyɛɗ
Solopuwam, wei ɛ kɛ Sowasi pɛyalu tɔ pa pɔɔɛ taa kɛ
lɔɔ yɔɣɔta tɔm nti si:

²Tacaa mu pɔɔnɔɔ,
na ɛ nɔɔɔ nu Siyɔɗ puɣu taa kɛ Yosalem,
ɛɛ tɔɣɔlaya wula.
Tɔɔ tɛtɔɣɔɔɛnaa nyutu wulaa,
na Kamɛɛli puɣu nyutu lontili.

Tacaa kalɛnaa kɛ lɛɣɛli na ɛ cɔɔ piitimnaa

(Siliɛ nyɛma nyɛntu)

³ Mɔɔɣɔ Tacaa yɔɣɔtaa si:
Pɛ taya ɛsɛɣatu kulumtu kɛ ma kalɛɣɛna
Siliɛ ɛcate sɔɔɔɔɛ nyɛma mɛ.
ɛna pɛ tu kɛlɛna ɛsɛna ɛ kuwa
Kalaati nyɛma kɛ musuɗ na naaɗ akun tɔ.
Pɛ tɔɔ kɛ ma kaa layasi nti ma tɛma siɔ kɛ mɛ tɔɔ tɔ.

⁴ Maa nyagasi kɔkɔ kɛ mɛ awulaa,
Hasayɛli na Pɛni-Hatati pa tɛɛsi.

⁵ Maa pɛli Siliɛ ɛcate Tamasi kampunaa kukalɛsɛɗ.
ɛna kolontu suu na ɛ ku mɛ wulau na ɛ yɛlaa.
Mpi tɔ, ɛsɛɣatu heele taa kɛ ɛ yɔɔɔɔɔɔɔ.
Ye pɛ kaasa mɛ tɛtu tɛna ɛ paa kuu-mɛ na pɔ tɛɛna
Kiii.

(Filiisi nyɛma nyɛntu)

⁶ Mɔɔɣɔ Tacaa tasaa si:
Pɛ taya ɛsɛɣatu kulumtu kɛ
ma kalɛɣɛna Kasa Filiisi nyɛma mɛ.
ɛna pɛ tu kɛlɛna ɛsɛna ɛ kuu acalɛɛ tɛcu yɛlaa,
na ɛ pɛɛtɛna-yɛɣɛ ltɔm nyɛma tɔ.
Pɛ tɔɔ kɛ ma kaa layasi nti ma tɛma siɔ kɛ mɛ tɔɔ tɔ.

⁷ Maa nyagasi kɔkɔ kɛ Kasa ɛcate,
na tɛ kutuluɗ kuparɗ.

⁸ Maa kpiisi Asɛtɔtɔ nyɛma na Asɛkalɔɗ nyɛma
wulau.

ɛna mɔ niki lkoloɗ nyɛma tɔɔ.
Pɛ kaa kaasi Filiisi nyɛma taa kɛ nɔɔɔɔɔ.
Tacaa lɔɔ mɔ, ma yɔɣɔtɛna mpu.

(Fenisii nyɛma nyɛntu)

⁹ Mɔɔɣɔ Tacaa tasaa tɔɔ si:
Pɛ taya ɛsɛɣatu kulumtu kɛ
ma kalɛɣɛna Tiii Fenisii nyɛma mɛ.
ɛna pɛ tu kɛlɛna ɛsɛna ɛ ta tɔki
nɔɔɔ ɗka mɛ na lɛɣɛli nyɛma ɛ kɔ pɛɛlaa tɔ.
Halɛna ɛ kuu acalɛɛ tɛcu yɛlaa na
ɛ pɛɛtɛna ltɔm nyɛma tɔ.
Pɛ tɔɔ kɛ ma kaa layasi nti ma siɔ mɛ tɔɔ tɔ.
¹⁰ Maa nyagasi mɛ ɛcate Tiii
na tɛ kawulaya tɛɛsi kuparɗsi kɛ kɔkɔ.

(ltɔm nyɛma nyɛntu)

¹¹ Mɔɔɣɔ Tacaa tasaa si:
Pɛ taya ɛsɛɣatu kulumtu kɛ
ma kalɛɣɛna ltɔm nyɛma.
ɛna pɛ tu kɛlɛna ɛsɛna ɛ tɔɔɔna
mɛ tɛɛtunaa lɛɣɛli nyɛma na layate tɔ.
Hal ɛ kisi pa pɛtɔɔtɛɛ
nyɛntuɣu si ɛ kɔ mɛ pɔɔnɔɔ.
ɛna ɛ tɔki-wɛ na mɛ taa kɛ tam.
Pɛ tɔɔ kɛ ma kaa layasi nti ma siɔ mɛ tɔɔ tɔ.
¹² Maa nyagasi mɛ ɛcate Temarɗ na pa kawulaya
tɛɛsi kuparɗsi nsi si wɛ Posɛla ɛcate taa tɔɔ kɔkɔ.
Mpi tɔ, tɛnaya mɛ awulaa sɔsaa ka wɛɛ.

(Amoni nyɛma nyɛntu)

¹³ Mɔɔɣɔ Tacaa tasaa si:

Pə taya isayatu kulumtu ke ma kaləxəna Amoni nyəma. llena pə tu kələna isu í yasuyu Kalaati ahontona lotu t. í lapa ríprúyú sí í waləsəxi mə tetu. Pə tək kə ma kaa layasi nti ma siwa mə tək t. ¹⁴ Maa nyagasi kək ke mə icate səsəkə Lapa, na pə nyaga mə kawulaya tēsi kuparisi. Yoou wula na ku kakiisasi na ku kacuculaya taa ke maa la mpu. ¹⁵ Paa kpa mə wulau ke yomle na pə krenna i waali nyəma. Tacaa lək yəxtəna mpu.

(Mowapu nyəma nyəntu)

2 Mprúyú Tacaa tasaa sí: Pə taya isayatu kulumtu ke ma kaləxəna Mowapu nyəma mə, llena pə tu kələna isəna í wəpa ltəm wulau muwa na í la kayalu t. Pə tək kə ma kaa layasi nti ma siwa mə tək t. ² Maa nyagasi Mowapu tetu ke kək, na mə kawulaya tēsi kuparisi nsi sí wə Keliyo icate taa t. Paa yaga yoou kakiisasi na pə tutuun na Mowapu nyəma sí. ³ Maa ku mə wulau na i waali nyəma təna. Tacaa lək má ma yəxtəna mpu.

(Yuta nyəma nyəntu)

⁴ Mprúyú Tacaa tasaa sí: Pə taya isayatu kulumtu ke ma kaləxəna Yuta nyəma mə. llena pə tu kələna isəna í kisa ma kuseyəsətu, na í yeke ma kusəsutu təkuyə t. í təŋa tuŋ na pə tolisi-mə, isu pu lapu mə cəkəkəna t. Pə tək kə ma kaa layasi nti maa siwa mə tək t. ⁵ Maa nyagasi mə tetu na mə kawulaya tēsi kuparisi nsi sí wə Yosalem icate taa t.

(lseyeli nyəma nyəntu)

⁶ Mprúyú Tacaa tasaa sí: Pə taya isayatu kulumtu ke ma kaləxəna lseyeli yəlaa mə. Pə tək kə ma kaa yeke nti ma siwa mə tək t. llena pə tu kələna isəna í pəətəxi yəlaa kupama sí, pa ta pəsi pa kəma feluyə t. í pəətəxi kunyəkntunaa ke ntəŋkpaala maɣamaya nyuyə tək. ⁷ í feləxi acamaa ke nəkəhə, na í pəŋ kunyəkntunaa ke pa tampana ke huule taa. Pəyele cəcə na pəyaga pa kaaki alu kulum, na pə kuyi ma nyuyə. ⁸ Wontunaa mpa í ləeka kunyəkntunaa kiŋ ke təluma t,

pa tək kə í həntəxi mə tuŋ kutuluŋ taa na, í nyəkki sulum mpi i ləeka-wə t. ⁹ Pəyele mə tək kə ma kuwa Amolii nyəma tənəŋəŋə. Paa taɣalaa kə isu koomasi, na pá wə alaafəya isu hēleməŋ. ¹⁰ Pəle pə paasi, ma ləsəna-məyē Icipiti tetu taa. Pusi nuile təcu ke maa wə mə waali ke wulaya tetu taa. Haləna í ləeki Amolii nyəma tetu. ¹¹ Pə waali kə ma kpa mə pəyalaa taa kə lək kuyəkntutu teləsəlaa. Ma ləsa pa taa ləlaa na pá ha-m pa ti na pá si nəkki sí pa kaa nyək sulum. Yaa ma cəsəxi, lseyeli nyəma mə? ¹² Ama í haɣasa-wəyē-wi. llena í kayati ma kuyəkntutu teləsəlaa sí pá taa yəxti ma təm. ¹³ Maa tələki-mə isu kəekə səyəluyə təkəŋaya pee ke səkək na í nəŋti yulu t. ¹⁴ Hali pu la ti faləsulu kuparŋ ke katə sí í tul-ti. Aka kaa wəena təŋ. Yoolaa taa yoolu kaa hiki weesuyə. ¹⁵ Təkəkə kuparŋ kaa səŋ, na kpaŋəu cəyalu na selu kuparŋ kaa lu-ti. ¹⁶ Yoolaa nək tə maɣamaya ká lə i wontu na í kuu-təyē niŋ kretē. Tacaa má, ma yəxtəna mpu.

lək ká pəkki i yəlaa ke pa kulapəle

3 Mprúyú Tacaa tasaa sí: lseyeli nyəma mpa mə ma ləsa Icipiti t, məyē ma yəxtəxi təm tənə. ² Mə tike ke ma səkla atə yəlaa təna taa na má ləsi. Pə tək kə maa pəkki-məyē isayatu təna nti í lakú t.

Pə wəe sí lək kuyəkntutu teləsulu í teləsi lək tək

³ Yəlaa naale ká kaa mpaas na pa ta maɣasi ku təm? ⁴ Təkəlaya ka nyusi yem kə həkuyə taa na ká tá hiki təkəŋaya? Ye təkəlaya pəyaga ta kpa pulu, kaa kiisi yem kə ka tante taa? ⁵ Sumaya ka tii yem kə apai taa na ká tá na toolee? Yaa puluyə ká kpaeti yem na ku ta puu pulu? ⁶ Paa hul apalututuyə ke yem na yəlaa kaa nya? Yaa wahala ká tii icate taa kə yem na Tacaa má ma ta kəkə-i? ⁷ Mpu t, ye təkəlaya í nyusaa aweyē səkəkntu kaa kpa? Yaa ye Tacaa má ma yəxtəna ulə pa kisi ma təm teləsuyə? Pəkəkə fel ləleŋ, lək Tacaa má ma kaa la pulu na má ŋməsi lək kuyəkntutu teləsəlaa.

Lseyeli icate sɔsɔɔe Samalii nyéma huunau

⁹Tacaa si: l kpaali Asətɔti na Icipiti pə kawulasɪ kutulunɪ nyɔɔɔ taa. Yəlaa í kpeyeli Samalii pulasi taa, na í ná isayatu sɔsɔɔntu na musunɪ wei pa laku tɔ.

¹⁰Pa ta nyl mpi pa yaa yaasi kupanɪ tɔ. Mpi pa lɛkəɣi musunɪ na pá ɲmuləɣi tɔɔ pa nyəka pa kawulasɪ tɛɛsi taa.

¹¹Pə tɔ kɛ kolontu ka nyala mə tɛtu. l ká yɔki mə koloosi na í kuu mə wontu.

Waasuyu lanɣwakəlle nyəm

¹²Mrúyú Tacaa yɔɔɔta si: Teitei isɪ tɔɔɔɔɔ kpaakuɣu heu na tiikulu hiki nɔɔkpaasi yaa ɲkpaɲuyɔ titite kɛ aseeta tɔ, ɲrúyú pi la Samalii nyéma na pa kpelasi kupanɪsi.

Isɔ kpaaləɣi i yəlaa

¹³Mrúyú Tacaa Isɔ Toma tənə tu kpaalaa si:

Í tɛləsi Yakɔpu luluyɔ nyéma si

¹⁴kuyaku nakuli maa kɔɔ lseyeli nyéma meɣe lɛɛtuyɔ kɛ mə isayatu.

Maa wakəli Petɛɛli tɛlaalɛnaa, na mə kpesi kɔɔɔɔ tɛlatɛ hɛlɔɲasi.

¹⁵Maa yɔki tɔɲtunaa lunɣe kutulunɪ, na yoluma nyəɲ.

Pa kutulunɪ wei pa lapa kacɔka na tuunɪ kela tɔ, na pa atɛ na isɔ kutulunɪ na í pəsi ncaa.

Tacaa má, ma yɔɔɔtənə mpu.

4 Mrúyú Tacaa yɔɔɔta si: Samalii alaa mpa me i yasəlaa tɛlɔpəlɔpi isɪ Pasaɲ nyéma naanɪ tɔ, í kɛ ɲkpaɲɪ na í nu.

Í lɛkəɣi acamaa, na í muɣuliɣi kunyɔntunaa.

lɛna í tɔɲ mə paalaa si pá cɛ sulum na í nyɔɔ.

²Tacaa Isɔ má,

ma tuuna ma hətɛ nanɲ nyəntɛ si, kuyaku ɲku pa ləsi mə nɔɔɔ na mə suka isɪ kulayɔ na tinte tɔ, ku tɔɲa kɔntɛ.

³Pa ləsi-me na icate kolunɔ kafɛɛɲ.

Pa pona-meɣe ilim nɔɔɔɔ tɔ.

Tacaa má, ma yɔɔɔtənə mpu.

Acəsacəsaa isɔ sɛɛlaa

⁴Mrúyú Tacaa tɔma si:

lseyeli nyéma me,

í cɛsi na í puki Petɛɛli yaa Kilikaa

si í laku Isɔ kɛ tɛmlɛ,

na í tɔɲna-m pəntənau kɛ mpu.

Í ha mə kuhaanɪ kɛ pa tananɪ ɲku,

lɛna í kɔna mə kuhaham kɛ tooso nyəɲku wule, pəyɛle í wakələnə-m.

⁵Í ha mə sɛɛtu kuhau na mə kukusum potopotonaa.

Í kpaalənə nɔɔɔ sɔsɔɔa si í haaki-m luyɔ kulumuyɔ kucɔɔ na pa wei í nu.

Isayatu nɔɔɔ i sɔɔlaa.

Isɔ Tacaa má, ma yɔɔɔtənə mpu.

Lseyeli nyéma lanɣkpusəɲ

⁶Mrúyú Tacaa yɔɔɔta si:

Ma yɛlaa na nyɔɔɔsi lu mə acalɛ taa,

na í lanɪ si í suu mə nɔɔɔ puuyɔ.

Pa na mpu í tá mɛlənə ma tɔ.

Tacaa má ma yɔɔɔtəɣənə mpu.

⁷Ma pɛma-meɣe tɛu kɛ waatu wei mə kuhaləm nyula-ku tɔ.

Ma ha icate lɛntɛ kɛ tɛu na má pɛ lɛntɛ.

Ma yɛlaa na taalɛ lɛntɛ luli tɛu

na lɛntɛ náá wuli lum lanɣuyɔ tɔ.

⁸Acalɛ naalɛ yaa tooso pukayɔ kulumtɛ kɪɲ si á hiki lum na á nyɔɔ.

Pa na mpu pi takɪ-yɛ.

Pəyɛle í tá mɛlənə ma tɔ.

Tacaa má ma yɔɔɔtənə mpu.

⁹Ma yɛlaa na kulayɔ na kpeɛləm

pé ku mə kutɔɔɔɔ,

na kutolonɪ tɔɔ mə tuɲ tawa paɣalɛ.

Pa na mpu í tá mɛlənə ma tɔ.

Tacaa má ma yɔɔɔtənə mpu.

¹⁰Ma yɛlaa na kusəku ku mə tɔla

isɪ maa lapu Icipiti kɛ Moisi waatu taa tɔ.

Na má yɛle na kolontu la sakasaka

kɛ mə ifɛpiya kɛ yoo taa,

na í kuu mə kraɣanɔɲ.

Na sətəa sɔɲ nyala mə tɛsikilɛ taa na pé nu-me.

Pa na mpu í tá mɛlənə ma tɔ.

Tacaa má ma yɔɔɔtənə mpu.

¹¹Ma wakəla pə tənayɔ mə tɛ isɪ

maa lapu Sɔtɔm na Kɔmɔ tɔ.

lɛna mə taa lɛlaa fiti isɪ pa

lɛsuyɔ tɛputuyɔ kɛ kɔkɔ taa tɔ.

Pa na mpu í tá mɛlənə ma tɔ.

Tacaa má ma yɔɔɔtənə mpu.

¹²Pə tɔ kɛ lseyeli nyéma me

i ká na isənə maa lana-me tɔ.

lɛ í tayani mə ti na í sulu-m.

¹³Ma lapənə pɔɔɲ, na heelim,

na má hulɪ yəlaa kɛ mpi mpi ma luyɔ wɛ lapu tɔ.

Ma pəsəɣi ilim kɛ ahoo,

na má tɔɲ tɛtu comcom nɔɔsi taa.

Maya Pə tənə pə tu Tacaa Isɔ má,

ma yɔɔɔtənə mpu.

Lseyeli tɔ wula

5 lseyeli nyéma í nu mə səm wula:

²lseyeli wɛ kɛ isɪ pɛɛɔ wei i sɛpa tɔ.

lɛ tasəɣi kuluyɔ.

Páɔɔ nɔɔɔɔ kaa kusɪ-i.

³Mpi tɔ, Tacaa Isɔ yɔɔɔta lseyeli tɔm si:

Ye yəlaa iyayɔ (1000) pola yoo,

nunowa (100) tike ka mælana.
Ye nunowa (100) polæna,
naanowa ke pu sɔɔ.

Isɔ yaa-we pæ taa kɔɔ na pá si

4 Tacaa yɔɔtaɔ si:
I kɔɔ ma kin na má ha-meyɛ weesuyu.
5 Ama í taa polo Petæeli, na Kilikaa,
na Pæsepa acalæe tæɔtælænaa.
Pæ taya pulu,
paa kuu Kilikaa nyéma,
na pá kpiisi Petæeli nyéma.
6 Yoseefu luluyu nyéma me,
ye í caa weesuyu,
pæ wæe si Tacaa ke í pæeki.
Tɔfɔ tɔɔ, ílé i ká pæsi ké isɔ kɔɔ
na í nyaga pæ tænaɔa Petæeli.
Nɔɔɔlu kaa pæsi ka teesuyu.
7 Waiyo, í laɔasæyi tampana na isayatu,
na í muɔuliyi tampana nyéma.
8 Tacaa lapæna isɔtulɔɔsi ke waani waani.
Inu i laɔasæɔæna sækretuyu ke nyaalæm,
na nyaalæm ke sækretuyu.
Na í hɔɔ tenku lum na í pælæyi tetu tɔɔ.
I hæte nté Tacaa.
9 Inu i kuyuna tonɔna
na í lakɔ pa koloosi acalæe ke ncaa.
10 Mæ taa kraakæna tampana yɔɔtulɔ ke huule taa

ké,
na wei i hulæyi-meyɛ mæ tæwakælle tɔ.
11 Í muɔuliyi acamaa na í nɔmɔlæyi pa kuhælæm.
Pæ tɔɔ ké í kaa nu mæ kutulɔɔ kupari leleɔ.
Páɔɔ í kaa tæɔ mæ lesæɔnaa kupama sulum.
12 Maa sɔɔki mæ isayatu tuutuuma taa natæli.
Í muɔuliyi yulɔpaɔ na í muɔi kucɔɔɔ.
Ina í kuyi acamaa tɔm ke huule taa.
13 Tasækæle tuyu waatu kɔɔ inæ.
Pæ tɔɔ ké laɔatunaa suma si pé taa kɔɔ pæ na-we.
14 Í ye le isayatu na í la kupantu.
Ina Pæ tæna pæ tu isɔ wæe mæ waali ké tampana,
isɔ i yɔɔtuyu tɔ.
15 Í kisi isayatu na í sɔɔki kupantu,
na í tæɔɔyi tampana ke huule taa.
Ntanyu Pæ tæna pæ tu isɔ ká wii Yoseefu
luluyu kakaasaya pæɔɔtæle.
16 Mpuɔyú Pæ tæna pæ tu isɔ Tacaa yɔɔtaɔ si:
Paa nu læyaga wula ke nɔkɔɔsi tæe.
Yælaa ká makɔ kapusi ke hapæe tæna tɔɔ si:
Mpusi wei kele, mpusi wei kele?
Paa yaa hataa na wiilaa ke wiiu.
17 Waatu wei maa kɔɔ yælaa ke feluyu tɔ,
læyaga wula ká nu lesæɔ tawa tæna taa.

Tacaa waasuyu kuyaku

18 Tacaa kuyaku sɔɔɔɔ tani laa me,
pæ taya nyaalæm ke í ká ná ku wule yoo.
Ama sækretuyu ké.

19 Teitei isɔ yulu seekuyu tɔɔɔɔɔɔ,
na í sulina ka camna,
inæ í suu tæyaga na í teesina kolunɔ.
Ina tum nyasa-i tɔ.
20 Tacaa kuyaku sɔɔɔɔ ká wæe mpuɔyú.
Ku ta ke nyaalæm nyæɔku.
Ama sækretuyu ké.

Isɔsæle nte isɔ u caaki tɔ

21 Mpuɔyú Tacaa tɔma si:
Ma taa kraana mæ kɔɔsi na mæ kotun ké.
22 Mæ kɔɔsi nsi kɔɔ nyaga si tæna tɔ
na mæ tɔɔɔnaɔ nyæɔsi lu-m sɔɔ.
Maa tu caa mæ nawee nim nyæna.
23 Í ye le kokoole ke ma nɔkpaɔɔ taa si
í yooki-m yontu.
Maa caa má nu mæ cæmæɔ tæɔ.
24 Pæ kæla teu si í ye le na tampana wæe mæ heku,
isɔ pɔɔɔ sɔɔaya nka kaa nyɔɔki tɔ.
25 Isæyeli nyéma me, pusi nu le wei í tɔma wulaya tetu
taa tɔ í lapa-m kɔɔsi na? 26 Ntæɔ mæ tuɔ Sakuti na
Kewari wei í saaka mæ tu tɔɔ í ka tɔkæa na í laaki?
27 Pæ tɔɔ ké maa ye le
na pá pona-meyɛ Tamasi
icæte waali ke Asilii tetu taa.
Pæ tæna pæ tu isɔ má,
ma yɔɔtæna mpu.

Acæsaacæsa naani

6 Felentunaa mpa me i tɔki Siyɔɔɔ puyu
na Samalii pulaya tɔɔ ké kawulaya na naani tɔ,
mæ tɔm we waiyo ké.
Meyele piitim sɔɔɔɔm taa acæpa
na meyle isæyeli nyéma
tæna laɔatu tasælaa.
2 Í polo Kalæne na Hamati icæte sɔɔɔɔ,
na Filiisi nyéma tæye Kati,
na í na Asilii nyéma tɔɔ pa tetu.
I ta tæe mpe inæyi pulu,
paa na pa tetu ta hanɔna mæ nyæntu tɔ.
3 Mæ luki kele si mpusi kuyaku í polo poolunɔ.
Sæe ile mæ musun tæɔna-kuyu yaau.
4 Í caya mæ kpelasi kupari nsi pa tayanɔna
tuun kela tɔ si tɔɔ,
na í nyasæyi heɔɔ na nawee nim nyæna nantu.
5 Í kiisiyina mæ cæmæɔ si í yooki yontu.
Pæyele í keekæna Tafiiti na í luki yontu.
6 Í tæɔ sulum na nɔkpaɔɔ,
na í tui tulaalunaa kupampama.
Ama mæ paa feina isæna isæyeli kawulaya wakælaa
tɔ.
7 Pæ tɔɔ ké ma kraalæyi nɔkɔɔ si í ká wæe
mpa pa kra yomle tɔ pa kancaalaya nyéma.
Felentunaa acima su tænaɔa.

Samalii icæte wakæluɔ

8 Mpuɔyú Pæ tæna pæ tu isɔ Tacaa tɔma si:

Ma tuuna ma ti si ma nyəḡasa
 lseyeli nyəma kalampaani ké.
 Maa caaki mə kutuluḡ kupampaḡ.
 Maa tu mə kolontunaa niḡ taa ké
 mpi pə we Samalii taa tɔ.
⁹Ye pə kaasa yəlaa naanuwa ke təyaya taa, pele paa
 si. ¹⁰Paa wei í pola i sətɔ krayau si i piḡ, na í mayana
 pə kaasa nɔɔɔlu ke naḡ lenku taa. Í ka pɔɔsi-i si:
 Nyana nɔɔɔluḡ? Uena puntu si: Aai. Ue sətɔ krayalu
 ká tək-i si, su. Taa yaa Tacaa həte na í nyl si yulu we
 cəne.
¹¹Pə taḡa pulu,
 ye Tacaa í yɔɔtaa,
 kutuluḡ sɔsɔɔḡ na səkpeḡ ká yɔki i tənaya.

Akaltu we tɔm naale ama pə ké kpete

¹²Wulee krayanəḡ kraya asewa ke kukpamuḡ tɔɔ?
 Yaa í na pa hala ku tɔɔ na naaḡ?
 Ue pepe tɔɔ ké mə layasəḡi tampana na isayatu,
 na a kululum pəsəḡi nyaḡ pulu?
¹³Na mə lanḡ həewa si í lɛka icate kra i nyəntɛ, na i
 hɔḡ mə ti si mə toma tɔɔ ké í lɛka toḡ icate. ¹⁴Mpúyú
 Pə tənə pə tu lɔɔ Tacaa tɔma si: Maa yele na piitim
 napəli pə kul na pə hul-i-meyə pə toḡ. Pə krayau
 Lepo-Hamati ke lseyeli tetu ilim nɔɔɔḡḡ tɔ, haləna
 Alapa lɔɔ ke ilim mpətəḡ tɔɔ.

Amɔɔsi toosee kancaalaya nyəna

7 Mpúyú Tacaa lɔɔ lapa na má toosi si pa tɛma
 wulau kumtu kancaalaya nyəntu, na pə kaasi
 kufatu. Uena lɔɔ tisi kutolon isu isɔḡmuntu. ²Waatu
 wei kutolon tɛma tetu tənə taa nyutu ke niisuyu, uena
 má wiina-i si: Hai, Tacaa lɔɔ, wii nyá yəlaa. Pa kəla
 pəciuu, paa si. ³Uena í layasi huwəe na í tɔ si: Təle tə
 kaa la.

Toosee naale nyəna

⁴Mpúyú lɔɔ Tacaa lapa na má tasa toosuyu si, kɔkɔ
 nté i huukayana yəlaa, na ká nyaki tenku lum na tetu.
⁵Ntəna má wiina-i si Hai, Tacaa, yele mpɔ. Tɔfɔ lseyeli
 nyəma kəla pəciuu, paa si. ⁶Keləna í layasi na í tɔ si:
 Təle tə kaa la.

Toosee tooso nyəna

⁷Mpúyú Tacaa lapa na má tasa toosuyu si, i səḡa
 kolunḡ tɔɔ kəle na í tɔka kumayasuyu ke i niḡ taa.
⁸Uena í pɔɔsi-m si: Amɔɔsi, weye n naaki ma niḡ taa?
 Ma si: Kumayasuyu. Mpuyule si: Ma caa ma mayasi
 ma yəlaa ké na má ná si pa siyisaa yaa pa ta siyisi.
 Mpi tɔ, ma kaa huusi pa kawalaya.
⁹Maa wakəli lseyeli nyəma təkətəlenaa,
 na má ku wulau Solopuwam luluyu nyəma na layate.

Amɔɔsi tɔɔɔnyu ke Peteeɔ

¹⁰Mpúyú Peteeɔ kɔtulu Amasiya heela lseyeli wulau
 Solopuwam si: Amɔɔsi na i yəlaa pa pɛla nɔɔ ke nyá

tɔɔ ke lseyeli taa cəneye, na i kuyɔɔɔtutu mayamaya
 wakəlyi lseyeli tetu. ¹¹Hai i yɔɔtaa si:
 Paa ku-ḡ, uena pá kuu lseyeli nyəma
 na pá pona-weye pooluḡ.
¹²Mpúyú Amasiya tɔma Amɔɔsi si: Toosee tu nyá, lu
 cəne na í kpe Yuta na í teləsəḡi nyá lɔɔ kuyɔɔɔtutu ke
 tənə, na í tɔkəna. ¹³Ama yele-təḡi Peteeɔ cəne. Mpi tɔ,
 pə ké kawulaya lɔɔ təsele sɔsɔɔle ké.
¹⁴Mpuyule Amɔɔsi cɔ-i si: Paa feləḡi-m ma lɔɔ
 kuyɔɔɔtutu teləsuyu tɔɔ. Ama tɔla ke ma tɔkə na má
 haləḡi tuḡ. ¹⁵Ma kaləku waali ké Tacaa yaa-m. Ntəna
 í tɔ-m si má polo má kraali i tɔm ke i yəlaa lseyeli
 kawulaya nyəma ke ilim nɔɔɔḡḡ tɔɔ. ¹⁶Mpúyú nyá
 kisina-m si ma taa kraali-ti. Pə tɔɔ ké Tacaa si má
 teləs-i-ḡ si ¹⁷nyá alu ká pəsi apalaa tənə alu ke icate
 taa, na pá ku nyá piya ke yoou taa. Uena nyaa si ma
 ta nyl isɔnaa tetu taa, na pá pona lseyeli nyəma ke
 tetu pooluḡ nyəntu taa ké təlasɔ.

Toosee liyiti nyəna

8 Mpúyú Tacaa lapa na ma tasa toosuyu. Tuḡ pee
 kupəriuna na tɔku nté ma nawa. ²Uena í pɔɔsi-m
 si: Pepeye n naaki, Amɔɔsi? Ma si Tuḡu pee wena a
 puwa tɔ a tɔku. Mpuyule si: Ma yəlaa lseyeli nyəma
 puwaya, pa tala pa tənaya. Ma kaa tasa-weye wiiu.
³Ma heela-we si:
 Lɔɔ Tacaa ma, ma huule kuyaku wule,
 kawulaya təyaya taa yontu ká pəsi wula.
 Uena sətəa sɔɔɔti, na pé suma tiyitiyi.

Taatəlaa isayatu

⁴Mpúyú Tacaa tɔma si:
 Mpa me mə feləḡi kunyɔntunaa ke nɔɔhəe,
 na í kuyi tetu taa wahala nyəma,
⁵Uena í tɔḡ si isɔtu kufalu acima
 u tɛḡ lɔḡ si tə taati.
 Aaiyee si, kuyaku kuhəesuyu
 naa tɛḡ lɔḡ si tə ləsi tɔɔɔnaya pee
 na tə pasa mayasəlaya.
 Uena tə kraasi ka liyitee.
 Na tə lu sanəyanaa kumuyullaa,
⁶na tə kpeḡəḡəna toolee na tə pɛetəḡi.
 Ye kunyɔntu ta pəsi
 na í fel-i-meyə ntəḡkpala liyitee,
 uɛ í kra-i yomle.
⁷Mpúyú Tacaa tuuwa si:
 Na tetu nti í hɔḡna mə ti isəntɔ tɔ,
 ma kaa sɔɔ mə lakasi sənɛ.
⁸Pə tɔɔ ké tetu ká sele,
 na tə taa yəlaa tənə caya layaya.
 Tu kraaki na tə tiiki isu Nili pɔɔɔ lum.
⁹Mpúyú Tacaa lɔɔ tasaa si:
 Kuyarḡkuyu maa yele na ilim tu pə sikuyu waatu.
 Uena səkpetuyu nyala tetu tənə tɔɔ.
¹⁰Maa pəsəna mə acima ke layaya,
 na mə lanḡhulumle yontu pəsi wula.
 Na yəlaa tənə looli pa nyɔɔḡ isu layaya

na pá suu ləyaga wontu isii fɔlətɔnaa taka,
 isii pəyaga ikpamle səpəna.
 llena pə tənaga mpu pá pəsi lanwakəlle kuyaku.
 11 Mprúyú Tacaa tɔma si:
 Maa kɔna wahala ke kuyaku nakuli.
 Wahala inəxəle si ma kuyɔɔtutu nuu
 kunyuluɔu ká kpa yəlaa,
 na pə kəli isii nyɔɔsi yaa lukɔtu kukuɔu-we tɔ.
 12 Paa kɔɔ yem ké tetu tənə,
 na pá pəkəxi si pá nu ma tɔm,
 ama pa kaa na.
 13 Kuyənkuɔu lukɔtu ká ku ifepiya akpala nyéma,
 na pɛelaa kupama, na pá pi-we.
 14 Na mpa pa tuukina Samalii tɔɔu,
 yaa Tan nyənku yaa Pɛsɛpa nyənku tɔ.
 Pa tənə paa hoti, pa kaa tasa kulɔɔu.

Toosee kakpasii nyəna

9 Mprúyú ma na Tacaa na í sɛnə kɔtəga tələtɛ tɔɔ
 na í tɔŋ si: Í yɔki lɔɔ təsɛɛɛ akele nyuɔu na pə ciyi-
 ti kutuluɔu tənə kite.
 Maa yɔki akelenaa,
 na pá hoti yəlaa tɔɔ na pá ku-we.
 llena yooú náá ku mpa pu kaasi tɔ,
 nɔɔɔlu kaa fiti.
 2 Paa pa tii atətəle taa,
 maa ləsi-weɔe tənə.
 Paa pa kpa isɔtaa isii ma tisa-we.
 3 Paa Kameeli puɔu taa ké pa ŋmela-m,
 isii ma kula pa tɔɔ na má kpa-we.
 Paa pa sewa na pá suu lum tɛɛ maɔamaɔa,
 maa yele na lum tɛɛ tum nyasa-weɔe tənə.
 4 Ye kolontunaa pona-we,
 maa yele na pá ku-weɔe tənə.
 Ma kaa tasa-weɔe waasɔɔu,
 isii ma kpiisa-we.
 5 Ye Toma tənə tu lɔɔ Tacaa táka mpəle ke tetu tɔɔ,
 tə kraa ké na t́ tiiki, isii Nili pɔɔɔ lum.
 llena tə yəlaa tənə caɔa ləyaga.
 6 lɔɔ pama isɔtɔnuɔu ke tetu tɔɔ ké.
 l lapa i tɛcaɔale ke isɔtɔnuɔu nyuɔu taa.
 l hɔŋ tenku lum na í pələxi-wəxi tetu tɔɔ.
 l hətɛ nté Tacaa.

Tasəkəle nyéma huunau

7 Mprúyú Tacaa tɔma si:
 lɛɔɔli nyéma me,
 í tá tɛɛ ltiyopii nyéma se.
 lsəna ma ləsa-meɔe Icipiti tɔ,
 mprúyú ma ləsa Filiisi nyéma ke Kələɛti,
 na má ləsi Silii nyéma ke Kiii.
 8 Ma nawa mə kawulaya tasəkəle,
 ulena má tu ma taa si maa kpiisi-meɔe tetu tɔɔ.
 Paa na mpu ma kaa kpiisi Yakɔpu lulɔɔu nyéma
 tənə təkpaɔa.
 9 Maa yasi-meɔe piitimnaa ləmpənaa heku.
 Pu kpiisi mə taa asaɔaa mpa paa tisiɔi si
 mpusinaa ká maɔana-me tɔɔɔ yooú taa.
 Isii pa lintuɔu tɔɔɔnaya pɛɛ na pá yeki pɛɛ tɔ.

Nɔɔsi suu na lanhɛɛɛ

11 Mprúyú Tacaa tɔma si:
 Kuyaku nakuli maa kusɔ Tafiiti icatɛ
 ncaale na má tɔ pɔɔɔɔɛ.
 Maa ŋma icatɛ nte isii tu weu lɔŋ tɔ.
 12 lɛ lɛɔɔli nyéma ká taɔani muɔu ke ltɔm tetu
 na tə kɔɔ tetu nti tə ké Tacaa nyəntu tɔ.
 Tacaa má, ma yɔɔtənə.
 Maa la mprúyú teitei.
 13 Mprúyú Tacaa tasaa si:
 Pu kɔɔ na hataa haləxi,
 pə kaa leeli, ulena pá ku.
 Paa tuu, pə kaa leeli,
 na lɛsɛŋ kooluɔu tala.
 llena sulum kufam kpe pɔɔŋ tɔɔ
 na pə fɛɔɔni pulasi tənə.
 14 Waatu inəxi maa cɛ lɛɔɔli nyéma meɔe mə yomle
 taa.
 Í ka taɔani mə acalɛɛ nna pu kpiisaa tɔɔɔ ŋmau
 na í caɔa.
 llena í hala na í tɔɔɔ,
 na í sɔ tuŋ wei pa yaa si lɛsɛŋnaa tɔ
 na í nyɔɔ pə sulum.
 15 Maa su ma yəlaa meɔe tetu nti ma ha-me tɔ tə taa.
 Nɔɔɔlu kaa tasa-meɔe tɔɔɔnuɔu tɔɔ.
 Tacaa mə lɔɔ má, ma yɔɔtənə mpu.

Apitiyaasi

Kutulutu

Takəlaya kanē ka ŋmaalu kēesa lsau luluyu nyéma ltəm nyéma təm. Paa caaku Yakɔpu luluyu nyéma lseyeli nyéma, pa luki-weyē koloŋa ké. Ama lɔɔ ká huuna ɪ yəlaa lseyeli nyéma nɔɔ, na í hēesi pa laŋa.

Isəna pa faya Apitiyaasi takəlaya tɔ:

Tacaa huukəna ltəm nyéma, kukalutu 1-14

Tacaa kuyaku sɔɔɔɔ, kukalutu 15-21

1 Təm nti Tacaa lɔɔ kulaa na í hulɪ Apitiyaasi si, í yɔɔtɪ ltəm tetu nyéma tɔɔ tɔɔɔɔ.

Tacaa kpaaluɔu kē ltəm ncaale təm

Pa tila tillu kē piitimnaa heku.

Tə nu ɪ yɔɔtɔ Tacaa təm si:

Í kulɪ, na té yoona ltəm nyéma.

² M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Tacaa yɔɔtɔ ltəm si:

Maa la-ŋ waali tu kē piitimnaa lēlaa taa.

Paa nyəni-ŋ yem.

³ N caɔa hatoo kukpaməŋ heku,

timpɪ nɔɔɔɔ ɪ takɪ tɔ.

Kalampaani kuyu-ŋ si,

nɔɔɔɔ kaa ləsi-ŋ təna.

⁴ Paa n ká kpa ɪɔtɔa ɪsu hekəle,

na ŋ tu nyá tantē kē ɪɔtulɔŋasi taa,

ɪsu ma tisa-ŋ təna.

Tacaa má, ma yɔɔtəna mpɪ.

⁵ Ye ŋmulaa suu nyá tɔɔ ahoɔ,

paa kuu pə təna mpɪ pa pəsəɔɪ tɔɔ,

na pá yele-ŋ kɔɔtɔ.

Ye kuntaa suu nyá taale taa,

kumkum tike kē pu kaasi-ŋ.

⁶ Lsau nyéma mē,

mə kolontunaa yasa mə wənaɪ taa na pá kuu-wɪ.

⁷ Məna mpa ɪ ka pɛɛla nɔɔɔɔ tɔ,

pa tɔɔnəɔɪ-meyē mə tetunaa taa ké.

Mə cewaa luki mə waali.

Mə taapalaa na ŋmakəlɪɪ-mē.

Məna mpa í ka kaawa nyənaɔa tɔ,

pa suu-meyē katɔsi nyəpu.

Pa tuuki-mē si í fɛɪ ləmaɔasɛɛ.

⁸ Tacaa má, ma tu ma taa si,

maa kpiisi ltəm layatunaa tənaya kuyaku ŋku.

Maa kpiisi mə layatu təna.

⁹ Sɔɔɔntu ká kpa Teməŋ ɪcatɔ yoolaa.

Paa ku ltəm yoolaa təna.

ltəm nyéma waawa lseyeli nyéma wahala taa

¹⁰ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Tacaa yɔɔtɔa si:

Pu kpiisi ltəm nyéma mē.

Fɛɛɛ ka pu-meyē teu.

Mpi tɔ, í kú mə tɛɛtunaa

Yakɔpu luluyu nyéma,

na í kuu pa wontu.

¹¹ Waatu wei kolontunaa kəla-mē,

na pá suu mə ɪcatɔ taa tɔ, ɪ ka wɛ təna.

Hali pa tɔ tɛtɛ ké Yosalem wənaɪ tɔɔ tɔ,

mə na-weyē.

¹² Pə taa muna si,

í suu pa ɪcatɔ taa,

na mə ɪsentaa hətəna pa wahala.

Í kpaɔa amukuyu na pa hotuyu,

na í tuu-weyē pa kunyɔntɔɔɔɔ waatu.

Haləna í kuu pa wənaɪ ɪsu pa kolontunaa.

¹⁴ Í səŋa mpahela na í kuyɪ selaa.

Yaa í tɔɔɔ-weyē pa kolontunaa niŋ taa

ké pa wahala wule.

¹⁵ Kuyaku ŋku Tacaa ká huuna yəlaa tɔ ku kɔɔɔtɔa ké.

Isayatu nti í lapa tɔ, tu məɪ mə nyɔɔŋ taa.

Paa lana-mē ɪsu mə lapənaɪ-wɛ tɔ.

lseyeli nyéma lɛɛtəɪ ltəm nyéma

¹⁶ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Tacaa tasaa si:

lseyeli nyéma mē,

í tɛma ma pááná kɔpu nyɔɔɔ kē

ma puɔu naŋŋ nyəŋku tɔɔ.

Yəlaa lēlaa ná kaa tɛ a nyɔɔɔ.

Paa nyɔɔ-yeyē m̀p̀r̀ỳg̀ỳ,

ɪlɛna pá kpiisi-wɛ na pá saali yem.

¹⁷ Ama mpa pu kaasi tɔ paa ɔɔɔɔ Siyɔŋ puɔu taa.

Ku pəsi lɔɔ puɔu.

Yakɔpu luluyu nyéma ká lɛɛkɪ tetu kē tə mulaa niŋ taa.

¹⁸ Uena Yakubu na Yoseefu pa luluyu
nyéma pəsi isii kək,
na ká nyaga Isau luluyu
nyéma isii nyutu.
Pu wakəli-we tənəŋnəŋ,
pə kaa sɔɔ paa kulum.
Taaɔa má, ma yɔɔtəna mpu.

Paa lɛki pəɔɔb tɛtunaa

¹⁹ Yuta nyéma ká tɔɔɔna lɔm tɛtu na ilim mpətəŋ
tɔɔ. Paa tɔɔɔ Filiisi nyéma tɛtu hɔɔɔluyu tɛtəkəle, na

lfəlayim nyéma tɛtu ke Samalii. Uena Pɛncamɛɛ
nyéma náá tɔɔɔ Kalaati.

²⁰ Isɛyɛli nyéma mpa pa kuuwa na pá tɛɛna tɔ, pa
taa yoolaa kupama ká lɛki Fenisii tɛtu. Haləna pə po-
lo Salepəta ɔcatɛ. Yosalem nyéma mpa pa kuuwa na
pá we Sefalati tɔ, pɛle paa tɔɔɔ ilim mpətəŋ tɔɔ acalɛɛ.
²¹ Pa kɛ akanaa kɛ. Paa nyɔkəli Siyɔŋ puɔu na pá caɔa
təna. Paa tɔɔɔ lɔm nyéma tɔɔ.

Taaɔa ká tɔɔɔna ɔ yəlaa tɔɔ kɛ kawulaya.

Yonaasi

Kutulutu

Apalu wei pa yaaki Yonaasi tɔ ɪ kɛ lɛyɛli tu kɛ na lɔɔ tili-ɪ piitim lɛmpɪ nyɛma tɛyɛ Asilii tetu taa kɛ Ninifi ɪcate taa si ɪ polo na ɪ kuli pa ɪsɔyatu tɔɔ. Ama mpe unɪ paa kɛ lɛyɛli nyɛma kolontunaa kɛ. Pɛ tɔɔ kɛ Yonaasi kisaya pote. Paa na mpu lɔɔ pona-ɪ na toŋ na Yonaasi kpaali-we na pɛ mu ɪ tɔm na pɛ layasi tɔntɛ na lɔɔ wii-we.

Isɛna pa faya Yonaasi takɛlaya tɔ:

lɔɔ tuwa Yonaasi kɛ tɛmlɛ na ɪ kisi, titite 1

Yonaasi layasaa na pɛ ya ɪ nyuɔu, titite 2

Yonaasi kpaaluɔu kɛ Ninifi nyɛma, titite 3

Tacaa waasa Ninifi nyɛma, titite 4

Yonaasi maɔasaya si ɪ kisiyi Tacaa tiluɔu

1 Mɔrɔyɔ kuyaku nakuli Tacaa heela Amitayi pɛyalu Yonaasi si: ² Kuli na ɪ polo Ninifi ɪcate sɔsɔɔlɛ na ɪ kpaali-tɛ. Ma nyɛyɛsa tɛ ɪsɔyatu.

³ ɪlena Yonaasi kuli si ɪ seeki Tacaa. Pɛ tɔɔ kɛ ɪ tiiwa kɔrɔlɛn teesɔn kɛ Yopee. ɪ maɔana kɔrɔlɛn sɔsɔɔn ŋku ku puki Taasisi tɔ. ɪlena ɪ fɛli ku liyitee na ɪ suu si ɪ puki tɛna.

⁴ Mɔrɔyɔ Tacaa lapa na heelim sɔsɔɔm ma tenku tɔɔ. Kacuculaya sɔsaya kulɛna na kɛ caa kɔrɔlɛn yɔkuyɔ si lum ɪ tɔyɔ-we. ⁵ Ntɛna sɔyɔntu sɔsɔɔntu kpa kɔrɔlɛn saalaa. ɪlena pɛ yaaki pa tɔn hɛla. Na pɛ lɛsɛyɔ won-tu na pɛ pɛtɛyɔ lum taa si pɛ la kɔrɔlɛn tɛfɔnɔfɔnɔ. Ama Yonaasi nɔ tiiwa kɔrɔlɛn nɔn lɛnku taa na ɪ too-ki sɔsɔm. ⁶ Mɔrɔyɔ kɔrɔlɛn saalaa nyuɔu tu pola Yonaasi kin na ɪ pɔɔsi-ɪ si: Nyɔ tooki yaa? Kuli na ɪ yaa nyɔ tɔyɔ. Ntanyɔ ku waasi-tu, na tɛ taa sɪ.

⁷ Mɔrɔyɔ kɔrɔlɛn saalaa yaa tɛma si: ɪ kɔɔ na tɛ tɔ tɛtɛ na tɛ nyɔ wei ɪ kɔna-tɔyɔ mɔusi unɛ tɔ. Mɔrɔyɔ pa tɔ tɛtɛ ɪlena pɛ kpa Yonaasi. ⁸ Ntɛna pɛ tɔmɪ-ɪ si: Heeli-tɔyɔ mpi pɛ kɔna mɔusi unɛ tɔ. Nyɔ tɛyɛ le. Nyɔ piitim kɛ mpi. Nyɔ kulapɛle kɛ nte?

⁹ Mɔrɔyɔ ɪ cɔ-we si: Ma kɛ Hepɛla tu kɛ. ɪsɔtaɔ lɔɔ Tacaa wei ɪ lapa tetu na tenku tɔyɔ ma sɛɛki.

¹⁰ ɪlena ɪ kɛɛsi-we si unɪ ɪ seeki Tacaa. Ntɛna sɔyɔntu sɔsɔɔntu kpa mpe unɪ. Kɛna pɛ pɔɔsi-ɪ si: Pepe tɔɔ kɛ n lapa mpu? ¹¹ Na ɪsɛnaya tu la-ŋ na pɛcɔ tenku hɛɛ?

Mpi tɔ, lum pɛɔnɔ tɔŋna sɔsɔyɔ kɛ. ¹² ɪlena ɪ cɔ-we si: ɪ pɛti-m tenku taa, ɪlena lum hɛɛ. Mpi tɔ, ma nyɛmɔ si mɔ kɔnna kacuculaya sɔsaya kanɛyɛ mɛ tɔɔ.

¹³ Mɔrɔyɔ kɔrɔlɛn saalaa maɔasa saau ɪsu paa tala kuten, pa ta pɛsi. Mpi tɔ, tenku pɛɔnɔ tɔŋna sɔsɔyɔ kɛ. ¹⁴ ɪlena pɛ sɛlɛmɪ Tacaa si: Hai, taa ku-tɔyɔ yulu unɛ ɪ weesuyɔ tɔɔ. Pɛyɛle taa yɛle na ɪ calɛm

tɔm mɛli tɔ nyɔɔnɔ taa. Mpi tɔ, Tacaa nyɔ, n laki mpi n sɔɔlaɔ tɔyɔ.

¹⁵ Ntɛna pɛ kraɔa Yonaasi na pɛ pɛti tenku taa na lum hɛɛ kraɔa. ¹⁶ Mɔrɔyɔ Tacaa tɔm kpa yɛlaɔ mɛyɛ sɔyɔntu kɛ sɔsɔm. ɪlena pɛ lapɪ-ɪ kɔtasi na pɛ si pa kɔɔsi si paa sɛɛ-ɪ.

Yonaasi sɛlɛmɔyɔ kɛ tinte lotu taa

2 Mɔrɔyɔ Tacaa lapa na tinte sɔsɔɔlɛ natɛli kɔɔ na tɛ li Yonaasi. Mɔrɔyɔ ɪ caɔa tɛ lotu taa kɛ kuyɛɛn tooso na ahoo tooso. ² ɪlena ɪ sɛlɛmɪ ɪ lɔɔ Tacaa kɛ tinte lotu taa si:

³ Tacaa, ma yaa-ŋ ma wahala taa na ɪ nu. Ma kiisa atɛtɛle taa na ɪ nu ma kɔyɔ.

⁴ N pɛta-m luhɛyɔ taa kɛ tenku hɛku taa. Lum kulaa ɪsu koloosi na pɛ ta-m, lum koloosi tɛɛki ma tɔɔ kɛ kulum kulum.

⁵ Maa huɔwa si n tɔyɔna-m kɛ, ma kaa tasa nyɔ tɛsɛɛle kɛ nau.

⁶ Lum lipa-m na pɛ tanɪ-m tɔyɔ.

Pɛ lipa-m na sɛsɛncaasi hɔkɔ ma nyuɔu.

⁷ Ma tiiwa halɛna mɔ tala pɔɔnɔ kila.

Atɛtɛle kɔkɔsi tɛkaya ma tɔɔ kɛ tam tɔɔ.

Ama ma lɔɔ Tacaa nyɔ, n lɛsa-m na weesuyɔ.

⁸ Waatu wei ma lɛsaya caakaya luu kɛ ma tɔnuyɔ taa tɔ.

Ma tisaya feesuyɔ ɪlena mɔ kɔɔsi nyɔ tɔɔ.

ɪlena ɪ mu ma sɛlɛmɔyɔ kɛ nyɔ tɛsɛɛle taa.

⁹ Mpa pa laaki tɔn tɔ pa lanɔyɔ nyuɔu yaru kɛ.

¹⁰ Ama maa sɛɛ-ŋ kɛ.

Maa la-ŋ nyana tɛmlɛ sɛetu kɔtasi,

Maa yoosi ɪsu maa siu kɔyɔ tɔ.

Mpi tɔ, Tacaa nyɛyɛle nyuɔu yatu.

¹¹ Mɔrɔyɔ Tacaa tɔma tinte si tɛ polo tɛ tɔ Yonaasi kɛ kuten tɔɔ.

Yonaasi kpaaluɣu ke Ninifi wakəluɣu tɔm

3 M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Tacaɗa tasa Yonaasi ke heeluɣu ke tɔm naale nyəm si: ² Kuli na ń polo Ninifi ɛcate sɔsɔɔle ńté. Kpaalɛ-tɛɣe tɔm nti maɗa heela-ŋ tɔ.

³ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ ɛ kulaa na ń polo Ninifi, ɛsu Tacaɗa yɔɔɔtaɗa tɔ. ɛcate ńté tu wala katatəlaya ké. Pu wɛɛ si kuyɛɛŋ tooso ke yulu ń tɔ na pə́cɔ́ ń tɛsi-tɛ. ⁴ Ama Yonaasi ná tɔma tə taa ké kuyaku kulumuɣu. ɛ tɔŋaya tɔ na ń kiisiyi ké si: Pə kaasa kuyɛɛŋ ke nuɛ, na pá wakəli Ninifi ɛcate. ⁵ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ ɛcate nyéma təna, pə kraɣau sɔsaa na pə səkɛma tɔ. Pa laŋa wakəlaa, na pá mu lɔɔ tɔm nti na pá hɔkɔ nɔɔsi. ɛlena pá takɛ ləyaya wontu ɛsu fɔlətɔnaa taka si pə́ huli si pa layasaa. ⁶ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ tɔm nti tə tala Ninifi wulau. ɛlena ń kuli ɛ kumte tɔ. M̀p̀r̀ỳg̀ỳ ń wɔɔɔsa kawulaya kɛra na laŋwakəlle na ń takɛ ləyaya wontu ɛsu fɔlətɔ taka. ɛlena ń caya tɔluma taa. ⁷ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ ń na ɛ waali nyéma pa kpaalaa si, yəlaa na tɔla pá taa təŋ lum yaa tɔɔɔnaɗa. ⁸ Pa laŋa ń wakəli na pá takɛ ləyaya wontu ɛsu fɔlətɔnaa taka na pá wiina lɔɔ na ɛsəle kuseemɛ. Pá lu pa mpaasu ɛsaya taa, pá yeɛ pa ɛsayaɗu kulaputu. ⁹ Ntanyi lɔɔ ká heɛsi ɛ pááná sɔsɔɔna, ɛle pa kaa sí.

¹⁰ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ lɔɔ nawa pa kulaputu nti. Na ɛsəna pa yela pa ɛsayaɗu tɔ. ɛlena ń yeɛ ɛsəna ɛ ka huɔwa si ɛ ká la-wɛ tɔ.

Yonaasi mu pááná si lɔɔ hula Ninifi nyéma ke suulu

4 M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Yonaasi laŋle ta heɛna ɛsəna Tacaɗa hula Ninifi nyéma ke suulu ke mpu tɔ. Ntəna ń mu

pááná ke sɔsɔm. ² Haləna ń yɔɔɔti Tacaɗa si: Aŋhaa, pə taya ntəɣi ma huɔwa ma taa ké ma wɛu ma tɛ tɔ? Pə maɣamaya pə tɔɔ ké ma seekaya si ma tɛɛ Taasisi. Mpi tɔ, ma nyəma si n wɛna yəlaa pətɔtəle. N huləɣi suulu, na ń laki kupantu ke sɔsɔm. Nyá sɔɔlu puwa si ń taa ɛɛti. ³ Pə tɔɔ tɔ, Tacaɗa kraɣa-m. Səm kəla-m weesuɣu ke teu. ⁴ Ntəna Tacaɗa pɔɔsi Yonaasi si nyá pááná muɣu maɣaa?

⁵ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Yonaasi lu ɛcate taa. ɛlena ń tuusina ilim təlule tɔɔ ké pəɔ. Ntəna ń siki cokəle na ń caya tə isotom taa. ɛlena ń taŋaa si ɛ naaki ɛsəna ɛcate ká tɛna tɔ. ⁶ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Tacaɗa laɛa na aloolaya nakəli ká nyɔ. Ka pu tuɣu ɛlena ká laɛi-ɛ isotom, na ká heɛsi ɛ pááná. ɛlena ɛ laŋle heɛna-keɣe sɔsɔm. ⁷ Ama teu fema, ɛlena Tacaɗa kɔna sonsompəle. M̀p̀r̀ỳg̀ỳ tə tɔɔ aloolaya ŋkeɣe tefemle na ká wuli. ⁸ ɛlena Tacaɗa kɔna teu kite heelim kuhaŋəm ke ilim krau. Pə nyaya Yonaasi nyuɣu ɛlena ɛ tɔnuɣu hoo na ń cɛɛ fiɣinuɣu. Tənaɣale Yonaasi koolaa si: Səm kəla-m weesuɣu ke teu. ⁹ M̀p̀r̀ỳg̀ỳ Tacaɗa pɔɔsi Yonaasi si: Nyá pááná muɣu maɣa aloolaya ŋke ka tɔm taa?

ɛlena Yonaasi cɔ si: Ma pááná muɣu maɣaa ké haləna səm.

¹⁰ Ntəna Tacaɗa si: Nyá tá tɔɔ aloolaya ŋke ka wahala nɔɔɔlu. Ahoo ke ká nyɔwa, na ká sí ahoo len-na. Paa na mpu n wɛna ka pətɔtəle. ¹¹ Pə tɔɔ ké ma wɛna Ninifi ɛcate sɔsɔɔle ńté tə pətɔtəle. Tə taa yulunyɔɔŋ kəla iyisi nuɔuwa na hiu (120000). Pa ta nyɛ na ntɔɔŋ na pa mpətəŋ pə fayau. Pəyele tə taa tɔla wɛ paɣale.

Misee

Kutulutu

Isɔ kuyɔɔtutu teləsulu Misee na Isɔ yulu Isayii pa waatu kulum ké. Waatunaa mpe pa taa ké Yuta awulaa Akari na lsekiyasi pá tɔɔ pa kawulasi. Ilena Asilii yoolaa náá wɔwɔsɔ Yuta nyéma. Ḿrúyú Misee kraalaa si kolontunaa ká tɔɔ Yuta icate wɔwɔle Yosalem ke pa isayatu tɔɔ. Ama waatu ka kɔɔ wei i taa Isɔ ka ləsi waasulu wei í ká tɔɔ kawulaya ke lseyeli tɔɔ tɔ (titite 5).

Isəna pa faya Misee takəlaya tɔ:

Isɔ kraaləyi si i ká huuna i yəlaa na í hɔ pa ŋkraŋɛ, titite 1-3 na 6:1-7:7

Isɔ si inɔ i ká ya i yəlaa, titite 4-5 na 7:8-20

Isɔ si inɔ i ká kra-weyɛ wulau ke Tafiiti luluyɔ taa, titite 5:1-4

1 Ḿrúyú Tacaa tu Molesɔ tu Misee taa ké i tɔm. Yuta awulaa Yotam na Ahasɔ na lsekiyasi pa waatunaa taa ké Isɔ tuwa i tɔm ntəyi Misee taa. Ḿrúyú Misee yɔɔɔta Yosalem na Samalii pa acalɛ tɔm.

Tacaa kalənau ke i yəlaa

² Tetu yəlaa mɛ mə tənə í ke ŋkraŋɛ.

Tacaa ká lu i tɔɔayalɛ

na í tii pɔ́ɔŋ comcom nɔɔɔ taa.

I ká kɔɔ na í kɛsɔ mə isayatu tənə.

⁴ Na pɔ́ɔŋ hooki na í suuliyi tetekə,

isɔ kɔɔ nyakuyɔ keetu na tɔ hooki tɔ,

yaa lum kpeŋuyɔ tontonɔ tɔɔ tɔ.

⁵ Lseyeli nyéma wakəlaa na pá pəntənə

Isɔ tɔɔ pə lakɔ mpu.

Samalii icate wɔwɔnə lseyeli

nyəntɛ si tɔ kulɔ Isɔ tɔɔ.

Na Yosalem náá susɔ Yuta ke laatu taa.

⁶ Ḿrúyú Tacaa tɔma si:

Pə tɔɔ ké maa yele na

Samalii pəsɔ ncaalɛ huɔule.

Nyá pɛɛ ká pilimi na a tii tetekəle taa,

na pá yele kpeɛ na tuməŋ nyɔ.

⁷ Paa yɔki nyá tui kulalaan tənaya hɔɔɔlasɔ.

Paa wɔ kɔɔ ke kucɔɔŋ wei paa lapa tui

wasəŋkalənə tɔ.

Pə yeki nyəyətɔ ulənə kolontunaa

kraɔa na pá fɛl wasəŋkalənə lɛlaa.

Tacaa naasuyɔ ke Yosalem

⁸ Ḿrúyú Misee tɔma si:

Ye ma tɔɔsa naasuyɔ mpi pə tɔm,

ma laŋle wakəlayɔ ké.

Ilena má casəyi kapusi isɔ sunsumuyɔ,

na má saləməyi na ma luyɔ tɛɛ lɛli isɔ taataanaa,

na má wɔɔɔsi ma wontu na má tɔŋ nɔɔɔɛ kpeɛ.

⁹ Samalii kaa fiti səm, halɔ pu tati

Yuta tetu icate Yosalem timpi ma

yəlaa wɛɛ tɔ, pə nɔɔɔɔsi.

¹⁰ Í tɔki mə isəlum ke Ako.

Í taa heeli səm tɔm ntəyi

ta kolontunaa Katɔ icate nyéma.

Í caya ləyaya ke Pɛti-Ləyafəla:

Musuyɔ təyaya ke pa yaa mpu.

¹¹ Safii icate nyéma: icate kupantɛ ke pa yaa mpu,

mu wɔɔɔsi mə wontu na í tɛɛ yomle na fɛɛɛ.

Saanaa icate nyéma: icate luu ke pa yaa mpu,

pɛɛ pa ta tala pá lu.

Pɛti-Sɛɛli: Koluŋa icate ke pa yaa mpu,

icate u kentiyi tə yəlaa tɔɔ,

na pá wiiki ləyaya wula.

¹² Malo icate nyéma: Lanwakəlle icate ke pa yaa mpu,

pɛɛ pa nyaŋ si pa nyuyɔ yaru tɔm ká saali.

Wahala wei Tacaa kɔnaa tɔ i tala Yosalem icate kiŋ,

ke tə nɔɔɔɔɔ.

¹³ Lakisi icate nyéma: Paa kəlayɔ ké pa yaa mpu,

í kpeɛli mə kraɔanəŋ na í se.

Í kɛɛna lseyeli nyéma kaanɔtu.

Í susɔ Yosalem nyéma ke Isɔ tɔɔ kuluyɔ taa.

¹⁴ Pə tɔɔ ké Yuta nyéma mɛ,

í kaa tasa na í ti Molesɔ-Katɔ icate:

Katɔ tənna ke pa yaa mpu.

Akasiɔ icate nyéma: Puɔusuyɔ ke pa yaa mpu,

pɛɛ pa kaa sənə lseyeli awulaa.

¹⁵ Malesa icate nyéma:

Kəllu icate ke pa yaa mpu.

Tacaa ká tasa-mɛyɛ kəllu niŋ taa ké tuyɔ.

Na lseyeli wulau ká ŋmɛli Atulam kukpamuyɔ púyú

taa:

Wulau kukpamuyɔ ke pa yaa mpu

¹⁶Yosalem nyáma í looli mə nyɔɔŋ ɪsu yepelékunaa, í wii mə piya tɔɔ.
Mpi tɔ, paa kpaɣa-we na pá tɛɛna yomle ke pooluŋ.

Mpi kunyɔntunaa muɣulla ka tɛɛsəna tɔ

2 Yəlaa həntəyi na pá maɣasəyi ɪsəyatu, pə nyaaləyi ɪlena pá lakɪ-təyi waatu wei pa wəna pə mpaau tɔ.
Pə yəlaa tɔm we walyo ké.

²Ye tawa yaa tɛɛsɪ ke pa nyulla pa lɛɛki. Pa lakəna musuŋ ke yəlaa na pa wəna.

³Pə tɔɔ ké Tacaa yɔɔtɔaa sɪ:
Ma tayanəyi ɪsəyatu ke mə nyuɣu tɔɔ.
Í kaa fiti-tɪ,

pə́cɔ́ í ká tɔŋ ké na í kama nyɔɔŋ.
Mpi tɔ, wahala kuyɛɛŋ kɔŋna.

⁴Waatu ɪnəyi í ká wiiki na lɛlaa maɣasəyi-me sɪ:
Lɔɔ kpiisa-me tənəŋnaŋ,
na í cɛla mə tɛtu ke mə kolontunaa.
Pə ta kaasi-mɛyɛ pulu.

⁵Mə taa nɔɔɔlu kaa hiki ɪ paa nyəm ke tɛtu nti Tacaa yəlaa ká tayanɪ taluɣu tɔ tə taa.

Tacaa tɔm kisilaa

⁶Lɛlaa ná sɔɔ pa nyəntu tɔɔ,
na pá tɔŋ má sɪ má su,
sɪ ma kələyi kakalaya.
Sɪ fɛɛɛ kaa tɔɔɔ mɛ.

⁷Haləna pá tɔŋ sɪ lɔɔ kaa mu pááná ke lɔŋ na í la mɛyɛ mpu.
Mpa pa tɔŋ kusiyisim taa tɔ,
pa tike ke ma heeliyi tɔm kupantu.

⁸Ama Tacaa yɔɔtəyi mə tɔm sɪ:
Hatoo lɔŋ ke í pəsəyi ma yəlaa kolontunaa.
Í lɛɛkəyi yulupama mpa pa lɪna yoou na alaafəya tɔ,
pa səyatanaa ke musuŋ.

⁹Í tɔɔɔnəyi pa alaa ke pa tɛ.
Í tɔŋ sɪ í lɛɛkəyi pa piya ke kupantu nti lɔɔ ha-we tɔ.

¹⁰Í polo í tɛɛ yoo,
mə heesuɣu tɛmaga.
Wahalanaa tənə-mɛyɛ mə ɪsəyatu tɔɔ ké.

¹¹Lɔɔ kuyɔɔtutu tɛləsəlaa tɛtɛlataa mpa pa cɔɔki yem,
na pá looliyi-me sɪ í ká yá sulumnaa taa tɔɔ í caaki.

Lɔɔ kpeyeliyi lɛyɛli kakaasaya

¹²Mpúyú Tacaa tɔma sɪ:
Maa kpeyeli lɛyɛli kakaasaya mɛ ɪsu heeŋ ke tətəkəɛ,
yaa tətɔɔɔɛ taa na í cayana mə tɪ.

¹³Máá heena-mɛyɛ yomle nɔɔɔɔɔ,
na í pəsɪ na í fiti.
Maɣalɛ mə wulau,
máá tiikina-me.

Nyuɣu nyáma kukpraalətu

3 Mpúyú Misee pɔɔsa lɛyɛli nyuɣu nyáma sɪ:
Pə taya mə nyəntɛ nté sɪ í təŋ tampana?

²Ama í kisa kupantu,
na í cɔɔɔɔ ɪsəyatu.
Í tɔɔkəna mə təyi ma yəlaa na í litiyi pa tɔnəŋ.
Í kɔɔləyi pa nantu na pə yeki muwa.

Í cɔtəyi-we na í hiisiyi ɪsu nantu nti paa tu tiipile taa tɔ.
⁴Pə tɔɔ ké paa í wiina Tacaa sɪ
í waasi-me, ílé ɪ kaa cɔ.
Í ká ha-mɛyɛ siyile ke mə ɪsəyatu tɔɔ ké.

Lɔɔ kaləyəna ɪ kuyɔɔtutu tɛləsəlaa tusəlaa

⁵Tacaa yɔɔtəyi lɔɔ kuyɔɔtutu tɛləsəlaa mpa pa tusəyi ɪ yəlaa tɔ sɪ:
Ye í hikiyi na í muləyi,
ɪɛ waatu ɪnəyale í heeliyi alaafəya tɔm.

Ye í laŋaa, ɪɛ í kraaləyi yoosŋ kɔntɛ tɔm.
⁶Mpu tɔ, mə toosee tɛma.
Ahoo ká yu mə tɔɔ.
Cele tɔm nau sɪ tənaya.

Səkrɛtuɣu ká nyaləna mə tɔɔ ɪsu ilim tuwa,
í kaa na pulu.
⁷Cele tɔm nalaa təna ká ka nyɔɔŋ na fɛɛɛ.
Mpi tɔ, lɔɔ ɪ cɔɔki-me.

⁸Misee sɪ: Ama má ɪɛ Tacaa ha maya ɪ Feesuɣu.
Ma wəna tɔŋ na má tənəyi siyisuɣu na má wəna apalutu,
na má kuliyi lɛyɛli nyáma kawalaya tɔɔ.

Yosalem wakəluɣu tɔm kraaluɣu

⁹Lɛyɛli nyuɣu nyáma mɛyɛ ma wəna.
Í kisiyi siyisuɣu tənəyɣu,
na í pɛŋ tampana ke a nyáma.

¹⁰Í ŋmaaki Yosalem na muɣuluɣu na yulukule.
¹¹Kuhau tɔɔ ké huulaa ná paasəyəna tɔm.
Kɔtəlaa ná muɣu kufeləyɣu na pə́cɔ́ pá sɛyəsəyi.
Lɔɔ kuyɔɔtutu tɛləsəlaa ná kraaləyi liyitee tɔɔ.
ɪlena paa na mpu pá yaaki pa təyi Tacaa nyáma.
Halɪ pa tɔŋ sɪ: lɔɔ we ta waali ké,
mpusi nɔɔɔɔ ɪ kaa mayana tu.

¹²Mu yelina na Siyɔŋ ɪcatɛ pəsɪ haləm.
Na Yosalem náá pəsɪ pɛɛ kaŋmaaya.
Tɪŋ ká waasi lɔɔ təsɛɛɛ pulaya.

Heesuɣu ɪcatɛ Yosalem tɔm

4 Kuyaku nakuli lɔɔ təsɛɛɛ pulaya ká tɛɛ lensɪ tənaya kuŋkuluməŋ.
Waatu ɪnəyi piitimnaa ká kpa ka tɔɔ ké tuutuuma.
²Paa heeli tɛma sɪ:

Tə kpa lɛyɛli lɔɔ Tacaa təyaya ke pulaya tɔɔ,
na í hulɪ-tuɣu ɪ mpaau na tɛ tənə-ku.
Mpi tɔ, Siyɔŋ ke Tacaa tɔm lukəna.

³Í ká huuna yəlaa paɣalɛ

na í fayasi piitimnaa toŋ nyəm,
 pa mpi pə wə pooluŋ tɔ.
 Na pá məŋna pa layalɛ na pa
 ŋmantaasi na pá lu akuŋ na asantənaa.
 Piitim napəli pə kaa yoona lɛmpi,
 pə́cɔ́ yoou faləsuyu kaa tu wɛɛ tɔtɔ.
 4 Paa wei ɪ ká haləna hɛsuyu kɛ ɪ tuŋ tawa,
 nɔɔɔlu kaa nyaasi-ɪ.
 Toma təna tu Tacaa yɔɔtəna mpu.
 5 Tuŋ kɛ piitimnaa lɛlaa ná laaki.
 Ama Tacaa tá lɔ́ kɛ́ lɛyɛli nyə́ma tá,
 tá sɛɛki na tɛ́ təŋəɣi tam tɔɔ.

Tacaa kawulaya tɔɔu kɛ Yosalem tɔɔ tɔtɔ

6 Ḿpúyú Tacaa yɔɔtəna si:
 Kuyaku nakuli maa mu mpa pa ŋkraŋuyu
 ma hɔma na má yelee na pé ku-wɛ tɔ.
 Maa mələna mpa pa kuuwa tɔ,
 na má pəsi-wɛyɛ piitim toŋ nyəm.
 Maa tɔɔ pa tɔ́ kɛ́ kawulaya kɛ Siyɔŋ
 puyɔ taa kɛ waatu ɪni,
 haləna pé polo tam tɔɔ.
 8 Yosalem, nyá wei nyá pəsa ɪsu
 tiikilaa kaləkəŋ təfɛŋle tɔ,
 pu tu-ŋ nyá toŋ kawulaya nyəŋ.
 N ká məli ɪcate sɔ́sɔ́kɛ,
 ɪsu n ka wɛu tɔ.

Yosalem mayasuyu na ɪ waasuyu

9 Yosalem yəlaa mɛ í fɛina wulau,
 mə tɔm tasəlaa sɛpa.
 Pə tɔ́ kɛ́ lɛ́ makɪ kapusi na í
 saləməɣi ɪsu wusasi tala ahonto?
 10 Siyɔŋ nyə́ma mɛ́ í Saləmɪ na í wii ɪsu alullu.
 Mpi tɔ, pu ləsi-mɛyɛ ɪcate taa kɛ́,
 na í polo taale, haləna Papiloni.
 Tənaɣa Tacaa ká waasi-mɛ,
 na í lɛɛki-mɛyɛ mə kolontunaa niŋ taa.
 11 Piitimnaa paɣalɛ tɛma kotuyɔ kɛ mə tɔɔ.
 lɛna pá tɔŋ si,
 Yosalem í pilisi na pá paana ɪ ncaa.
 12 Yəlaa mpe pa ta nyi nti Tacaa ləsaa na í su tɔ.
 l caa kɛ́ si í kpeyeli-wɛ ɪsu məhɔwa kɛ timpi í ká ma-
 wɛ tɔ.
 13 Yosalem yəlaa mɛ́ í kulɪ na í hɔ pa ŋkraŋɛŋ.
 Maa ha-mɛyɛ toŋ,
 ɪsu nau wei ɪ wɛna nyəɣəluyɔ həŋ tɔ.
 Yaa nyəɣəluyɔ kusɛɛmuyɔ acuwa tɔ.
 Í ká ku piitimnaa paɣalɛ.
 lɛna í su tɛtu təna tu Tacaa maya
 wɛnau sɔ́sɔ́m mpi í ká kuu tɔ.
 14 Pənente Yosalem yəlaa mɛ́ í kpeyeli
 na í hɛɛti mə ti na laŋwakəlle.
 Pa tɔŋa-mɛyɛ kotaya tam kɛ́.
 Pa makɪ lɛyɛli wulau ɪsentaa kɛ kprátúyú.

Waasulu ɪcate Petələhem tɔm

5 Ḿpúyú Tacaa tɔma si:
 Petələhem ɪcate nyaya lfələta taa,
 n kɛ́ Yuta acalɛɛ taa səkpete kɛ́.
 Ama nyá taa kɛ́ maa ləsi wei ɪ ká
 tiiki lɛyɛli nyə́ma na ma hətɛ tɔ.
 Puntu ɪni ɪ luluyɔ hoolaya lu sɔ́saa taa kɛ́.
 2 Tacaa ká lɔ́ ɪ yəlaa,
 haləna pé tala waatu wei
 alu nɔɔɔlu ɪ ká luli pəyaya tɔ.
 Mpa pu sɔ́ mpa pa kuuwa tɔ pa taa tɔ,
 pɛɛ paa kɔɔ na pá sɔ́sɔ́ lɛyɛli nyə́ma lɛlaa tɔɔ.
 3 Pəyaya ŋkɛ, ka lɔ́ Tacaa toŋ kɛ́ kaa
 tiikina lɛyɛli nyə́ma na pá caɣana pa ti.
 Mpi tɔ, antulinya yəlaa təna ká
 yɔɔtəɣi ka pəsuyɔ tɔm kɛ́.
 4 Nkɛ kaa yelina na tɛ́ hɛɛsi.
 Paa Asilii nyə́ma kɔma na pá watɪ tá tɛtu
 na pá suu tá tɛɛsi taa.
 Tu kusi tá nyuyɔ nyə́ma tuutuuma,
 na pá polo pa tɔɔ.
 5 Paa lɛɛki Nimloti Asilii nyə́ma na toŋ.
 Paa waasi-tuyɔ pa niŋ taa kɛ́ waatu wei pɛɛ
 paa tɛsi tá kaŋmaaya na pá watɪ-tu tɔ.

Lɛyɛli nyə́ma mpa pə sɔ́wa lɛlaa taa tɔ

6 Lɛyɛli nyə́ma kakaasaya ka wɛɛ
 piitimnaa lɛlaa taa ɪsu cɔ́kɔ.
 Yaa tɛu ŋku Tacaa yeki na ku nukɪ
 na pé tá luna yulu toŋ taa tɔ.
 7 Paa wɛɛ toŋ kɛ́,
 ɪsu tɔɔɔɔɔɔ kɛ taale wontu heku,
 yaa heeŋ kaləku taa.
 Paa timpiyi pa tɔŋ pa kpiki pa tɔɔɔɔɔɔ kɛ́,
 na pá cəli, nɔɔɔlu ɪ lɛɛkəɣi-wɛ.
 8 Lɛyɛli kpa nyá kolontunaa
 təna na n cəli-wɛ.

lɔ́ ká wakəli yoou wontu nti yəlaa wɛna naani tɔ

9 Ḿpúyú Tacaa yɔɔtəna si:
 Kuyaku nakuli ku kɔɔ,
 ŋku ku taa maa ku mə kraɣanəŋ
 na má wakəli mə yoou kɛɛkɛnaa tɔ.
 10 Maa yɔ́kɪ mə acalɛɛ
 na mə koloosi nyəna.
 11 Maa wakəli nyá topotopo tɛma,
 halɪ pa kaa na nyá tɛyɛ túú.
 12 Maa yɔ́kɪ mə tuŋ na pɛɛ kulalaana.
 Í kaa tasa luŋuyɔ kɛ wontunaa
 mpa í lupa mə mayamaɣa tɔ.
 13 Maa kpesi mə tuyɔ alunyəŋku
 Asətati tesika kulalaaya,
 na má yɔ́kɪ mə acalɛɛ.
 14 Maa mu pááná sɔ́sɔ́na,
 na má lɛɛti piitimnaa mpa paa tuyuna-m tɔ.

Tacaá kalənau ke ɿ yəlaa

6 M̄p̄ȳú Misee t̄oma si:
 1 ke ŋkpaŋŋ na í nu Tacaá t̄om.
 1 kuli na í wiina p̄óŋ
 na pulasi na sí nu mə n̄ɔɔ.
 2 P̄óŋ, na tetu kite nyá wei nn ciyitiyi t̄o.
 1 nu si Tacaá kaləȳəna ɿ yəlaa
 na í p̄ɔɔs̄əɣi-weyɛ pa kulaputu si:
 3 Ma yəlaa mə,
 ɿs̄əɣatu n̄tiyi ma lapa mə?
 Wenteyɛ ma tu-mɛ na t̄é t̄ɛɛ-mɛ?
 1 ɔ-m.
 4 Anɿ ma ɕɛpa-meyɛ mə yomle taa ké Icipiti.
 Ma ləsa-mɛ na má kpa Moisi na Alɔŋ na Maləȳam,
 na pá paasəna-mɛ.
 5 1 t̄ɔɔsi ɿs̄əɣatu n̄ti Mowapu wulau
 Palaki caakaya-meyɛ lapu t̄o,
 na n̄ti Pɛyɔɔ p̄əyalu Palaam ɔ-ɿ t̄o.
 1 t̄ɔɔsi ɿs̄əna ma t̄ɛs̄əna-meyɛ Yaatanɿ p̄ɔɔ t̄o.
 Sitim na Kilikaa pa heku ke ma lapa-meyɛ kupantu.

Mpi Tacaá caana yəlaa t̄o

6 1 p̄ɔɔs̄əɣi mə ti si
 ye í kɔŋ Tacaá Toma t̄əna tu s̄ɛɛu,
 p̄ənaɣa kulumaɣa kulumaɣa naaŋ ke
 1 ká lapu-ɿ k̄ɔɔɣa ŋka k̄ɔɔ nyaya ka t̄əna t̄o,
 7 yaa iwaas̄əɣi tuutuuma, na nim ke s̄ɔs̄ɔm,
 yaa mə kancaalaya piya ke ma tan̄aa si
 1 la-m k̄ɔɔɣa na p̄ɛ́ɔ́ má tayanɿ mə ɿs̄əɣatu na?
 8 Pa s̄ɛȳesa-meyɛ ɿs̄əna ma caaki si
 1 t̄əŋ tampana t̄o.
 1 lɛna í laki t̄əmaɣa kupantu na í pasa
 mə ti na mana-mɛ t̄é t̄əŋ.

L̄ɔ ká huuna ŋmulaa na musuŋtunaa

9 Yuta yəlaa mə mpa mə t̄əna
 1 kota ɿcate taa t̄o 1 nu.
 Meyɛ ma yɔɔt̄əȳəna
 na ma waas̄əɣi mpa pa wena ma s̄ɔȳɔntu t̄o.
 10 Pə fɛɿ-m teu si
 asayaa í kaa pa t̄ɛɛsi taa ké
 pa ŋmuləm wəna, na pá lakəna.
 Maa caaki mə m̄pusi maɣasəlaya kutusaya.
 11 Ma kaa huli suulu ke yəlaa mpa
 pa lakəna sanəyanaa mpa pa ta t̄əŋ t̄o.
 12 Musuŋ akpaa ke ɿcate t̄əne t̄ə ton̄tunaa t̄əŋəɣi.
 Mə t̄əna í ké tusulaa.
 13 T̄ɔ, ma naala-meyɛ lapu nté mpi
 pu wakəli-mɛ t̄ɔɔ mə ɿs̄əɣatu t̄ɔ.
 14 1 ká t̄ɔɔ í kaa haɣa,
 paa wiliyi nyɔɔɔsi ke mə t̄ɛyɛ tam.
 Paa mpiyi í ká ŋmɛsi ɿsu ma k̄ɔna
 yoo na ku wakəli-wi.
 15 1 ká tuu í kaa ku,
 1 ká mulɿ nim, í kaa lana-wi.
 1 ká puu sulum í kaa nyɔɔ-wi.

16 Wulau Omili na ɿ p̄əyalu Akari,
 na ɿ piitim pa ɿkpatɛ ɿs̄əɣale ke
 1 t̄ɔkaa t̄əkem na í t̄əŋəɣi.
 Pə t̄ɔ ká maa yele na mə ɿcate
 p̄əsi ncaale na pá won̄iyi-mɛ.
 1 ká t̄ɔɔ ma yəlaa t̄əna fɛɛɛ.

L̄ɔ kuyɔɔtutu teləsulu laŋwakəlle

7 M̄p̄ȳú L̄ɔ kuyɔɔtutu teləsulu yɔɔt̄aa si:
 Waiyo, ma wɛ ké ɿsu pa t̄ɛŋȳu t̄ȳu kooluȳu
 na yulu polo ku t̄ɛɛ na í laŋ t̄o.
 2 Pə ta kaasi yulu kupan̄ ke tetu taa.
 Yulukule t̄om na t̄əma ɕɛŋȳu tike ke pa laki.
 3 Pa ké ɕɛɕənaa ke ɿs̄əɣatu lapu taa ké.
 Akewenaa ná p̄ɛkəȳəna pa sipanaa.
 Huulaa ná laki kuc̄ɔŋ t̄ɔ.
 Ton̄tunaa ná yɔɔt̄əɣi n̄ti t̄ə maɣa-wɛ t̄o
 na pá k̄p̄ɛnt̄əɣi k̄ɔɔsi.
 4 Pa taa kupan̄ wɛɛ ké ɿsu ɔwa t̄ȳu.
 1 lɛna tampana t̄əŋlu ná wɛɛ ɿsu ɔwa tiikiya.
 Mə wahala kuyaku ŋku L̄ɔ kuyɔɔtutu teləsəlaa
 k̄paalaa t̄ɔɔɔ. 1 ká t̄əŋ ŋku?
 5 1 taa t̄ə mə taa na mə asəmaa na mə cewaa.
 1 taa tu kuli n̄ɔɔ ke mə alaa kin̄.
 6 Halɿ p̄əyalu tuuki ɕɛɕɛ ké,
 na p̄ɛɛɔ ná kuləɣi toto t̄ɔ,
 na poolu ɿ caaki paŋ.
 Paa wei ɿ kolontunaa nté
 ɿ maɣamaɣa ɿ luluȳu nyəma.
 7 Ama má ɿɛ Tacaá t̄ɔ ká ma k̄ɛs̄əȳəna
 na má nyənəɣi L̄ɔ wei ɿ waas̄əɣi-m t̄o,
 1 ká nu ma yaasu ké.

Tacaá k̄ɔna nyuɣu yapu

8 Hai, ta kolontunaa mə í taa paana-tu.
 Paa t̄ə hotaa t̄o, tu t̄ə na t̄é kuli.
 Paa t̄ə wɛ s̄əkrɛt̄ȳu taa t̄o,
 Tacaá keɛ t̄á nyaaləm.
 9 Pə wɛɛ ké si
 Tacaá í kaləna-t̄ȳu m̄pu na t̄é suma.
 Mpi t̄o, t̄ə wakəlna-ɿ ké.
 Ama waatu ká k̄ɔ,
 wei ɿ taa ɿ ká tayanɿ t̄á t̄om t̄o.
 Tu wɛɛna t̄á lona,
 na í m̄əŋna-t̄ȳu nyaaləm taa,
 na í haɣasi-t̄ȳu kupantu.
 10 Ye ta kolontunaa í na m̄pu fɛɛɛ ka pu-wɛ.
 Mpi t̄o, m̄pɛ pa p̄ɔɔs̄ayana si t̄á L̄ɔ Tacaá m̄la
 ɿs̄əna?
 Pu fɛɛɛ-weyɛ n̄ɔɔhɛɛ ɿsu hap̄əɛ tetu,
 na t̄á nyənəɣi.
 11 Kuyaku ka k̄ɔ, ŋku ku taa pu tayanɿ
 mə ɿcate s̄ɔs̄ɔɛ koloosi ke ŋmau t̄o.
 Paa tuusi mə tetu toosi ke pooluŋ.
 12 1 lɛ mə nyəma ká luna paa timp̄i.
 Pə k̄paɣau Asilii, na Icipiti, na ɿfəlat̄i p̄ɔɔ t̄o.
 Haləna h̄ɔɔɔl̄əŋ t̄ɛŋkuna k̄ɔɔsi,

na pé suna pónh.

¹³ Ama pu kpiisi tetu yəlaa na pé yele-təxi
kpete ke tə yəlaa isayatu tɔɔ.

¹⁴ Taca, paasəna nyá yəlaa tá
isu tiikulu na ɪ kaləku.

Tə we tesəpəɣa taa ké kpeenɔ tɔɔ ké.

Pona-tuyu tetu kupantu nti

tə cɔɔna-tu tɔ tə taa ké Pasaɲ,

na Kalaati, isu tu weu lɔɲtaa tɔ.

¹⁵ La-tuyu piti təma isu waatu wei

n ləsa-tuyu Icipiti tetu taa tɔ.

¹⁶ Piitimnaa ká ná ta toɲ sɔɔɔɔɲ təna.

Waatu wei paa ná mpu tɔ,

pu liyiti-we na pá kra nɔɔsi na pé taami-we.

¹⁷ Paa tuu musuyu taa ké isu tuma,

na pá lu pa koloosi acalee taa,

na pá kɔɔ Taca tá lɔɔ nyá nyá kiɲ,

na sɔɔɔntu na watu.

¹⁸ Tuyu nakuli ta nəɣəsəna Taca nyá.

N tayanəxi nyá yəlaa kukaasaa isayatu ké.

Nn tɔkəxi nyá pááná ke tam tɔɔ.

Na nyá luyu we-tu na ń laki-tuyu kupantu.

¹⁹ N ká nyəni tá pətɔɔtəle,

na ń felɪ tá isayatu ke nɔɔhɛɛ.

N ká lɔ-təxi hatoo tenku tapuyu tɛɛ.

²⁰ N ká hulɪ nyá sɔɔluyu kupaɲku ke

Apəlaham na Yakɔpu pa luluyu.

Isu n ka suu hatoo lɔɲtaa ké tá cɔɔɔnaa tɔ.

Nahum

Kutulutu

Pa keesa Nahum tɔm takəlaya taa ké Yuta nyéma kolontunaa Asilii nyéma tɔm. Pa keesa isəna Asilii nyéma kolontunaa Papiloni nyéma lɛeka pa icate sɔsɔɔle Ninifi tɔ. Nahum si mpu unɛ pə ké lɔɔ huule ké. Pə taya pulu, icate nte tu ké kalampaani nyənte ké. Tə laki isayatu na wasanjalətu. Ninifi icate we ke isu toŋ wei antulinya yəlaa lakəna na lɔɔ u caaki-ɪ tɔ. Nahum si mpu unɛ pə təna pu saali.

Isəna pa faya Nahum takəlaya tɔ:

lɔɔ toŋ tɛɛ kuŋmaŋmam təna na í huukəna antulinya, titite 1:2-8

Ninifi icate yɔkuɔu na Yuta nyéma waasuyu, titite 1:9-2:3

Ninifi ncaale na tə toŋ tɔm, titite 2:4-3:19

1 lləkɔsi icate tu Nahum wei ɪ ké lɔɔ kuɔɔɔtutu teləsulu tɔ, ɪ tɔm takəlaya ntɔ. Ka taa ké pa keesa Ninifi tɔm nti tə tɔɔ lɔɔ kulaa na í hulɪ-ɪ tɔ.

lɔɔ ke kupan pəɔ paa liyiliyina-ɪ

² lɔɔ Tacaɔ caa ké si yəlaa í nuuna-ɪ tɔlasɪ. ɪ hɔŋ mpa pa kɛɛsəyənə-ɪ tɔ pa ŋkraŋŋ. ɪ lɛɛtəɣɪ ɪ kolontunaa na pááná sɔsɔɔna. ɪ huləɣɪ-weyɛ suulu.

³ Tacaɔ ké suulu tu ké, ɪ wena toma.

ɪ yeki tasəkəle tu ŋkraŋɔyɔu ke hɔm. Ye ɪ tɔŋ, kacuculayə anaam kuləyənə, ɪ nɔɔhɛɛ musuyu nté isɔŋmuntu.

⁴ í holina tenku, ílé ɪ lum nyɔɔ ké, na í laki na pusi lum nyɔɔki.

Pasaŋ na Kamɛɛli pə nyutu caa wuluyɔ. Lipan yaayenaa lontilaa.

⁵ Pɔ́ɔŋ seliyi ɪ isentaa ké, na pulasi náá yɔkəɣɪ.

Tetu na tə taa yəlaa seliyi.

⁶ Ye lɔɔ mu pááná sɔsɔɔna anɪ, awe ká səŋna?

A muyi ké isu kɔkɔ.

Kukpaməŋ maɣamaya yɔkəɣɪ ɪ isentaa tɔtɔɔ.

⁷ Ama ɪ ké kupan ké.

ɪnɪ ɪ waasəyənə lanwakəlle waatu.

ɪ paasəyənə mpa pa cɔɔsəɣɪ ɪ tɛɛ tɔ.

⁸ Ye wahala í wataa,

ɪ yɔkəɣɪ icate ké.

ɪ wakəɣɪ ɪ kolontunaa təna,

na í lɔɔ-weyɛ səm səkɛtuyɔ taa.

Tɔmnaa mpa pə yɔɔtəna Yuta na Ninifi nyéma tɔ

⁹ Pepe tɔɔ ké í tɔkəna Tacaɔ ke mə taa ye?

ɪ ká la na mə kolontunaa saali yem, pa kaa tasa-meyɛ ŋmakəɣuyɔ.

¹⁰ Pa we teitei ké isu sɔwa mɛɛluyɔ təma taa tɔ.

Yaa isu pa nyɔɔwa na pé ku-we.

Pa muyi kɔkɔ ké isu nyutu kuwulutu.

¹¹ Ninifi icate nyá,

nyá taa ké yulu isayau wei

í kuləɣɪ Tacaɔ tɔɔ tɔ ɪ luwa.

¹² Ḿpúyú Tacaɔ heela Yuta nyéma si:

Paa kolontunaa we paɣale na pá we toma, paa saali yem ké.

Ma yelaa na í tɔɔ kuŋyɔməŋ paɣale.

Ama ma kaa tasa-meyɛ mpu.

¹³ Maa ce mə aləkɛpala na ma hɛti-meyɛ

kolontunaa ŋmakəɣuyɔ taa.

¹⁴ Ḿpúyú Tacaɔ yɔɔtə Ninifi nyéma tɔm si:

í kaa wɛɛna luluyɔ nyéma mpa paa yaakəna mə həla tɔ.

Maa yɔki mə tuŋ lɛɛsəŋ ke ɪ kutuluyɔ taa.

í tɔŋa mə pəlaaŋ huluyɔ ké.

Mpi tɔ, í tá tala puluyɔ ma isentaa.

2 Ḿpúyú Tacaɔ yɔɔtə si:

ɪ naaki tɔm kupantu kraallu

kɔŋna nteyɛ pɔ́ɔŋ nyɔɔŋ taa.

Hɛɛsuyɔ tɔm ke í kraaləɣɪ.

Yuta nyéma mɛ,

í tɔɔ lɔɔ acima.

í pona-ɪ mpi í ka siwa si í haɔ-ɪ tɔ.

Kolontu wei ɪ tukaya-meyɛ wahala tɔ,

pə pəla ɪ niŋ, ɪ kaa tasa mpu.

² Hei Ninifi, kolontu kraaki nyá tɔɔ.

í kraɣa yoou wontu,

paa wei í səŋ ɪ təsəŋle na í feŋ haɛɛ.

ɪ tɔɔ apalutu.

³ Tacaɔ ká məŋna Yakɔpu luluyɔ nyéma

ke teeli wei paa wena lɔŋ tɔ ɪ taa.

Mpi tɔ, í pəsa ké isu
lɛsɛŋ tuɣu ŋku ŋmulaa koolaa,
lɛna pá wakəlɪ tɔ.

Ninifi ɪcatɛ wakəluyu

⁴ Kolontunaa kɔŋ ké na pá sɛɛsa
pa kpaləŋ na pa wontu kususuu tu tɛcəŋcəŋ.
Pa yoou kɛkɛnaa muɣi kɔkɔ na pá tɛyɛtiɣi
pa ŋmantaasi kɛ yoou wule.
⁵ Kɛkɛnaa ŋmaaki haɛɛ tɔw ké,
pa tɔŋ nɔkɔkɔ tɛɛ,
isu pa lɔɣɔ kahulasɪ,
yaa tɛu nyəɣəsuyu.
⁶ Ninifi wulau yaawa ɪ yoolaa nyuyu nyéma
na pá puki na pé coki-wɛ.
Kolontu sewa na í kɛtəna kolunɔ na í cɔkɔsəna-kɛ.
⁷ Ḿpúyú pa caŋsa pusi hɔɣɔluyu tɔw ɪcatɛ
nɔkɔkɔsɪ na pá lɛeki kawulayɔ təyayɔ.
⁸ Pa tɛma ɪcatɛ tɔm,
Pa kuu tɛ yəlaa,
Tə alaa kpa pa laŋa
na pá casəɣi kapusi kɛ sɔsɔm.
⁹ Isu lum caatuyu akɔla na pə kɛŋ tɔ.
Ḿpúyú Ninifi nyéma lu ɪcatɛ taa na pá seeki
na pá kɛɛsəɣi-wɛ sɪ pá səŋ.
Ama nɔɣɔlu ta pəsɪ.
¹⁰ Kolontu kuu wula na liyitee nyəɣətu.
Pəna wontu kupampantu pə kaawa ɪcatɛ taa ké,
pə fɛɪ tɛm.
¹¹ Pa ŋmuləɣi na pá kuuki pə təna
təkpatakɛpata na pá wakələɣi.
lɛna ɪcatɛ yəlaa təna lɔkɪ apalutu
na pa ɪsɛntaa layasəɣi.
Pa nɔkɔhɛ nukiyi na pa tɔnəŋ seliyi.

Ninifi wɛ isu tɔɣɔlaya ŋka pə kəlaa tɔ

¹² Ninifi wɛ ké isu tɔɣɔlaya púyú ŋku
ku taa ka lukɪ na ká yɛɪ na ká kpa wontu
na ká cəlɪ na ká kɔna ka alu na ka piya kɛ
nantu na ká sɔɣɔtəna-ku tɔ.
ɪcatɛ n̄tɛ tɛ tɛmna wɛyɛ nɔkɔkɔkɔ?
¹⁴ Ḿpúyú Toma təna tu Tacaa tɔma sɪ:
Maa paasəna Ninifi,
na má yɛɛ na kɔkɔ nyayɔ ɪ yoou kɛkɛnaa,
na pá ku ɪ yoolaa na má sɪ ɪ lɛɛkuyu kɛ tənayɔ.
Nɔɣɔlu kaa tasa ɪ tillaa ŋmakəluyu tɔm nuu.

Ninifi ɪcatɛ mpusi təŋsuyu

3 Ninifi ɪcatɛ tɔm tɛsəna mpusi kɛɛ.
Yulukulɛ na kaloolayɔ na musuŋ su tə taa
ké na tə yəlaa kɛ lɛkəlaa.
² Í nu tə taa akpatɛɛ wula,
na yoou kɛkɛnaa taŋ,
na kɛyənəŋ acuwaa.
³ Kɛyənəŋ caɣalaa nikaa,
na layalɛ muɣi kɔkɔ,
na ŋmantaasi ŋmɛləsəɣi.

Səttaa na mpa pə kuwa tɔ,
pa sɔɣɔta paa timpɪ.
Pa kaa huwa huwa,
pa coki yəlaa, pa fɛɪ kaluyu.

Fɛɛɛ puwa Ninifi nyéma

⁴ Ninifi ké apalaa təna alu ké,
ɪ tɛu na ɪ topotopo təma kɛ ɪ hɔŋayana piitimnaa,
na í ŋmakələɣi yəlaa na ɪ tultu.
⁵ Ḿpúyú Toma təna tu Tacaa tɔma sɪ:
Pə tɔw ké maa paasəna-mɛ na má cɛ
mə wontu na má sɪna mə luuŋ tɛɛ.
Piitimnaa í ná ɪsəna pə paa-mɛ tɔ.
⁶ Maa tuu-mɛyɛ afəla taa
na yəlaa paakəna-mɛ.
⁷ Pa təna mpa paa na-mɛ tɔ,
paa seeki na pá tɔŋ sɪ:
Ninifi pəsa ncaalɛ.
Awe ná wɛna tə pətɔtəɛ sɪ ɪ ká puɣusi-tɛ?

Mpi pu mayana Tɛɛɪ ɪcatɛ tɔ pu mayana Ninifi nyən- tɛ

⁸ Ninifi ɪcatɛ nyá,
n huɪ sɪ n tɛɛ Tɛɛɪ ɪcatɛ nte tə wɛ Nili pɔɣɔ taa,
na lum tama-tɛyɛ kotayɔ na pə kenta-tɛ tɔ?
⁹ Yoou í tiiwa, ltiyopii, na Puti,
na Lipii pa kɔŋna na pá səna-tɛ.
¹⁰ Paa na mpu,
pa kuu pɛɛ pa acalɛɛ yəlaa na pá tɛɛna.
Pa tu pa nyuyu nyéma kɛ alukpala.
lɛna pá tɔ tɛtɛ na pá taləna-wɛ.
Pa nanɔ pa piya kɛ haɛɛ kɔŋkɔməŋ tɔw.
¹¹ Ninifi pə tala nyayalɛ sɪ,
wusasi í ku-ŋ sulum tɛɛ na pá kəlɪ-ŋ.
N ká pɛɛkɪ tɛcɔkɔsəɛ sɪ,
n̄ fiti nyá kolontunaa, n kaa ná.

Ninifi ɪ pəsəɣi sɪ í kisi

¹² Nyá koloosi acalɛɛ wɛ ké
isu fiki tuɣu pɛɛ puɣuyu,
na pá nyamsɪ-ku, na pɛɛ hotiyi tɔɣɔlaa nɔkɔsɪ taa tɔ.
¹³ Acamisi tike kɛ pə kaa-ŋ.
ɪcatɛ nɔkɔkɔsɪ toŋ nyənsɪ,
tuləɣi sɪ təɣi yem.
Mpi tɔ, kɔkɔ nyayɔ kukaləsəŋ.
¹⁴ Ninifi nyéma mɛ,
í lú lum.
Í puu tɛtu, na í loo pilikinaa,
na í tayənɪ mə kolunɔ.
¹⁵ Ama mə ɪcatɛ kɔkɔ ká nyayana-mɛ,
yaa pá ku-mɛyɛ yoou taa.
Paa wakəlɪ-mɛyɛ isu
kahusɪ tɔkuyu hatu tɔ.

ɪcatɛ yəlaa saaləɣi yem

Mə ɪcatɛ yəlaa ká nyəpələɣi ké isu kutolon sɛsɛku.
¹⁶ Mə taatəlaa payalɛ ka tɛɛwaa ɪsɔtulunɔasi.

Pa nəḡəsəna ʒu kutolon kuluyu tɔ.
 Ama pə saala yem ké nɔnɔ.
¹⁷ Mə tɔ feŋlaa, na mə akewenaa we ké ʒu
 kutolon cakuyu kolunɔ pɔɔɔɔɔ
 taa ké watu waatu tɔ.
 Ilim hanḡu ʒena kú ya,
 n ta nyi timpi ku tɛɛnaa tɔ.

Asalau wei ʒ fei taɔanuyu tɔ

¹⁸ Asilii wulau,

nyá waali nyéma toowa tam tɔɔ tom.
 Nya yoolaa sɔsaa ná hantaa na pə suma.
 Nyá yəlaa ya pɔɔɔ taa,
 nɔɔɔ kaa tasa-weɔe kpeɔɔɔ.
¹⁹ Pə ku-ŋ ʒaɔakuyu ké.
 Pécɔ nyá wakəɔɔ kaa taɔanɔ.
 Pa tənə mpa paa nu nyá tɔm tɔ,
 paa kpaɔ amukəɔ ké.
 Mpi tɔ, yəlaa tənə tɔɔɔ nyá yulukule
 tam nyəntɛ nté tə kunyɔɔ.

Hapakuku

Kutulutu

Hapakuku naaki isəna yəlaa u tənəyi tampana na pá pəntəyi na ləw suma t. ləna í təkí wahala ke pə tək. Pə tək kə ɿ pəkəsəyi ləw sɿ: lənaɣa ləw kə siyisulu na yəlaa laki mpi pə ta siyisi tək na í suma? Ama ləw ná cəkí sɿ, waatu wɛɛ wei ɿ taa ɿnɿ í ká huuna asayaa na pəntəlaa t. Pə tək tək, pə wɛɛ sɿ ləw kuyɔɔtutu tɛləsulɿ í cayana tunau na í tan waatu wei ləw huunau ká tala t.

Isəna pa faya Hapakuku takəlaya t:

Misee wiinau ke ləw, na ílé ɿ cəw, titite 1:1-2:6

Mpusinaa kakpasɿ, titite 2:7-20

Yulu í tan ləw waasuyu na naani, titite 3

1 Təmnaa mpa Tacaa kulaa na í huli ləw kuyɔɔtutu tɛləsulɿ Hapakuku t.

Hapakuku yaaki ləw sɿ í waasɿ

² Mprúyú ləw kuyɔɔtutu

tɛləsulɿ Hapakuku wiina Tacaa sɿ:

Hatoo, ma yaa-ŋ sɿ í waasɿ-tu

sɿ pa laki-tuyu musuŋ t, pəlee kə n ká cə-m?

³ Isənaɣa n ká tisi na má nyənəyi yəlaa isayətunaa?

Na nyaa nyənəyi mpi pə ta siyisi t?

Mpi t, ŋmakəluɣu na musuŋ,

na yooŋ na huulɛ tike ke yəlaa laki.

⁴ Nɔɔɔɔ u tasəyi kiiŋ ke tənuyu.

Pə́cɔ́ paa huləyi tampana ke a lonte taa.

Asayaa nté tampana nyəma,

na huulɛ wakəlayɿ.

Papiloni nyəma wataa

⁵ Mprúyú Tacaa cəwa sɿ:

Í nyənɿ piitimnaa na sɔɔntu kra-mɛ.

Mpi t, təmlɛ natəlɿ tu la na í nana mə isɛ.

Halɿ ye paa heela-mɛɣɛ pə təm,

mə taa nɔɔɔɔ taa tisi.

⁶ Maa kəna Papiloni kraŋtunaa mɛ.

Pa fɛɩ nɔɔɔɔ pətəkətɛ.

Pa cəkí antulinya tənaya na pá ləkəyi lɛlaa tɛtu.

⁷ Pa təm wɛ sɔɔntu kə.

Kalampaani kə pa tɔyuna mpi pa caaki lapu t.

⁸ Pa kraɣanəŋ lŋlŋ lapu tɛɛ kpoon.

Pa kəla toŋ ke sunsumuyu ŋku nyɔɔɔɔ puwa t.

Ye pa lɩna pooluŋ pa kraɣanəŋ ŋmaaki kə.

Í kuləyi huntu kə isɩ hekəle tiliyi kampaya waalɿ.

⁹ Wontu kuuu ke pa kəŋ paa nyəɣəsəyi.

Pa kuuki saləkətatunaa ke tuutuuma isɩ kanyəŋa pee.

¹⁰ Pa footiyi awulaa na pá wonjiyi tɛtu təkəlaa.

Koloosi acalɛɛ u kaɣətəyi-wɛ.

Pa loŋ hapɛɛ ke koloosi acalɛɛ kila kə,

na pá ləkəyi-wɛ.

¹¹ Pa həkə tam kə isɩ kacuculaya.

Akpala ke pa tɛɛɛɛɛɛ.

ləw kuyɔɔtutu tɛləsulɿ yaaki ləw kə təm naale nyəm

¹² Hatoo kancaalaya taa,

Tacaa nyá kəna ma Naŋŋtu.

lɛ tə kaa sɿ.

Hai, nyayalɛ ma kentulu.

Nyá kəna tá kolontunaa pane sɿ,

n hɔŋna tá ŋkraŋuyu.

¹³ Ama nyá isɛ u nyənəyi isayətu yaa musuŋ.

lɛ pepe tək kə n sumna asayaa mpa

pa wakəlayɿ kupama t?

Pəyele pɛɛ pa lapəna sana.

¹⁴ Pepe tək kə n nyənəyi yəlaa isɩ tiina.

Yaa isɩ filifilinaa mpa pa fɛɩna paasənlu t?

¹⁵ Papiloni nyəma kra yəlaa kə isɩ kulaya.

Yaa isɩ puluyu puukuyu tinte t.

Pa laŋa hulumaa kə pə tu fɛɩ.

¹⁶ Pa laawa pa puluŋ na pá wə pə tulaalunaa.

Mpi t, ɿnəyi pa waakəna,

na pa tɔyənaya ke kupanaka.

¹⁷ Pa kaa heɛsɩ piitimnaa lempa

kuyu na pa layalɛɛ ke mpu?

2 Mprúyú ləw kuyɔɔtutu tɛləsulɿ tasaa sɿ:

Maa caya ma tətəŋlɛ na má feŋiyi.

lɛna má nu nti ləw ká cə-m ma kusələmutu tək t.

Siyisilu na ŋmakəllu pa təm

² Ntəna Tacaa cə-m sɿ:

Nmaa nti ma kulaa na ma huli-ŋ t.

Tu-təyi kraatanaa tək kə teu,

na paa wei í pəsi na í kala-ti.
³ Təm nti tə waatu ta tata ké si tə la.
 Ama pa su tə waatu ké.
 lle taŋ-ti na naani.
 Tu leeli ké tə kaa saali.
⁴ Nmaa si isayau saaləyi yem ké.
 Ama tampana tənlu ná wena weesuyu ke i taa tem
 tɔɔ.
⁵ Wənau ké asola ké.
 Mpi tɔ, kalampaani yəlaa u heesəyi.
 Pa wə hiliŋ ké isu atətəle.
 Pəyele paa haki, isu səm.
 Pa ləkəyi piitimnaa na pá puki,
 na pá ŋmakələyi-wə.
⁶ Piitimnaa mpa paa kəlaa tɔ
 pəle paa kuli pa ŋmakəllaa tɔɔ.

Mpusinaa kakpası

Paa tuu-wə si mpusi wə pa tɔɔ ké.
 Isu pa ləkuyu ləlaa nyəm na pá kaaki
 na pá pɔɔsəyi-wəyε kəmlε tɔ,
 pəlee ké paa yelee mpu inı pə lapu?
⁷ Mə kəma nyəma ká məli
 mə tɔɔ na pá ləeti-mε.
⁸ Isəna í ká ləkka ləlaa tɔyɔ,
 paɣale ka ləkı-mε mpi pə tɔɔ tɔ,
 í lapa tetunaa na acalεε ke musuŋ na í ku-wə.
⁹ Mpusi wə mə tɔɔ ké.
 Mpi tɔ í pəkəyi kasəyaya asilima nyəŋka si
 yəlaa í nyənəyi-mεyε sɔsaa.
 Paa na mpu na í huuki si
 mə toŋ ká ləsi-mεyε wakəluɣu taa.
¹⁰ Mə mayamaya í
 ləsəna fεεle na í tu mə ti.
 Í ku yəlaa tuutuuma,
 na í wakəli mə ti.
¹¹ Paa koloosi taa pεε,
 isu a mapa kapusi na á pɔɔsi-mε
 na lɔtası náá tisi.
¹² Mpusi wə mə tɔɔ ké.
 Mpi tɔ, yulukule na ŋmakəluɣu ke í sukəna acalεε.
¹³ Pə tɔɔ ké piitimnaa təmlε nyaya kɔkɔ.
 Pa wahala saala yem.
 Pə tənaya mpu Ate na isɔtaa tu Tacaa təmlε ké.
¹⁴ Yəlaa tənə ká tε na pá nyi Tacaa teeli tu ké.
 Paa nyəmi-t tetu tənə taa ké isu tenku lum waasuyu
 kanyəŋa tɔɔ tɔ.
¹⁵ Mpusi wə mə tɔɔ ké.
 Mpi tɔ, í tuyi mə tɔyɔntələnə ke sulum ke sɔsɔm.
 Pə kuyi-wə na pa kutɔyɔləm cε,
 na pə yelee-wεyε kpela,
 ləna í nyənəyi.
¹⁶ Fεεle ke í nanəyi na í taaki mə tokuŋ.
 Pə taya teeli,
 mi nyɔɔ-wi na í səŋ kpela.
 Tacaa ká mu pááná,
 na í tu-mεyε wahala na toŋ.
 Í ká pəsi tetelataa.

¹⁷ Isu pa setuyu Lipaŋ hɔtuyu ke musuŋ tɔ,
 pu məli mə nyɔɔŋ taa.
 Mpi tɔ, í kpiisa taale wontu.
 Í ku yəlaa.
 Í lapəna toŋ ke tetu taa acalεε yəlaa.
 Pu nyaasi mə puntu.
¹⁸ Pepe tɔɔ ké í luki tuŋ ke nyəyətɔ?
 Í saakəyi-t taasi,
 na í puɣusiɣina mə ti.
 Í tuyi mə niŋ kulapəm ke naani,
 anı pəle pu yɔyɔtəyi?
¹⁹ Mpusi wə mə tɔɔ ké.
 Mpi tɔ í yaaki taakukulaya si ká fe,
 na í toŋ pəle si tó kul.
 Páɔɔ pə taa pulupu kaa pəsi na pá heeli-mεyε natəl.
 Paa na í waasa tuŋ inı i tɔɔ ké wula na liyitee
 nyəyətɔ tɔ.
 I fəlna weesuyu nakuli.
²⁰ Ama Tacaa ná wə i təsεεle taa ké.
 Antulinya yəlaa mε í su.

Hapakuku sələmuɣu na lɔɔ waasuyu

3 Wiinau mpi lɔɔ kuyɔyɔtutu teləsulu Hapakuku wi-
 ina Tacaa tɔyɔle si:
² Hai lɔɔ, Tacaa,
 pa yɔyɔta nyá təma sɔsɔɔna tɔm na má nu.
 ləna má nyaŋŋa-ŋ.
 La tá waatu taa ké təma anı a takanaa na yəlaa ná.
 Paa pu wεε si, ń mu pááná, huli-tuyu suulu.
³ Lɔɔ luna Temaŋ,
 lɔɔ Nanŋtu luna Palaŋ puɣu tɔɔ.
 I teu naaki isɔtɔnyu tɔɔ ké,
 na ate nyəm saŋı-t.
⁴ I kɔŋ na í muyi kɔkɔ na i niŋ taa
 timpi i toma lukəna tɔ pə ŋmeləsəyi.
⁵ Kutɔŋ wə i nɔyɔ tɔɔ ké na i waali.
⁶ Ye i səŋaa, tetu seliyi ké.
 Ye i nyənəyi,
 kolontunaa huɣutiɣi pa lotu ke na sɔyɔntu.
 Tam tɔɔ pɔɔŋ ná seliyi.
 Lɔŋtaa pulası nsi si tɔɔ i toŋaya tɔ si yɔkəyi.
⁷ Ma nawa Kusəŋ nyəma lanwakəlle
 na Matiyaŋ nyəma sɔyɔntu.
⁸ Tacaa, pusi tɔm kpana-ŋ pááná na?
 Yaa tenku yelina na nyá pááná huu?
 N caya isɔŋmuntu ké isu yoou kεεke,
 na i krayanəŋ pukina-ŋ akaitu taa.
⁹ N kraasa nyá tɔɔ.
 Nyá nyəma wə isu mpusi tənɣuyu.
 Tetu haɔ kɔyɔ na pusi lu.
¹⁰ Ye pɔɔŋ í na-ŋ i seliyi ké,
 na teu huuki tetu tɔɔ.
 Tenku sɔsɔ suu wula,
 na i lum sənəyi isu koloosi.
¹¹ Nyá nyəma kutɔtɔna nyaaləm,
 na nyá ŋmantaaya ŋmeləsuyu,
 sənɣəyi ilim na isɔtu pa tɔntε ké.
¹² Ye pááná i kra-ŋ,

n cɔkɩ tetu ké na ń nanɩ piitimnaa.

¹³ N puki nyá yɔlaa na pa wulau

wei n kpawa tɔ pa waasuyɔ.

Uena ń ku asayaa nyuyɔ tu na ɩ waali nyéma.

¹⁴ Kolontunaa nyámá ke n tuləyana pa nyɔɔɔ.

Pa nəyəsəna ké ɩɩ kacuculaɔa.

Pa huliɣi si pá yasi-tu.

Pa kiisiɣi lanɣulumle kakiisasi.

Pa sɔɔlu piwa si pá ku-tu.

¹⁵ N cɔkəna nyá kpaɣanəɣ ke

teŋku lum koloosi sɔsɔnsi taa ké.

¹⁶ Ma nu kɔkɔte ńté tə tana na ma lanle pəsi.

Sɔɔntu kra-m na ma ntompee seliɣi.

Ma tɔnuyɔ kawa,

ma tuna hoowa na má wɩ səɣuyɔ.

Uena má su na má tanɔ ta tɔɔ kullaa

ŋkraɣuyɔ hɔm kuyaku.

¹⁷ Fikinaa na lesɛɛnaa na Olifinaa pə tuɣ ná kisa

ɩɩɩuyɔ.

Tawa kuhələm naa laki.

Heɛɣ na naaɣ pə tɛma.

¹⁸ Ama Taca haana maya lanɣulumle.

Ma nu leleɣ ke ɩɔ waasulu tɔɔ.

¹⁹ Taca ɩɔ kéle ma toɣ.

ɩɩ ɩ hana-m tɔntɛ nyəm ɩɩ nam,

na má tɔɣ pulasi taa.

*Yontu tənɛyɛ pa yona sanɣu na tə wɛ yonyoolaa
nyuyɔ tu yontunaa taa.*

Sofoni

Kutulutu

Yuta tɛtu taa kɛ Sofoni tɛlɛsaya lɔɔ kuyɔɔɔtutu kɛ wulau Sosiyasi pɔɔlɛ taa. Wulau unɪ ɪ kpiisina tuɲ na tɛlaalɛnaa tɛna na ɪ tayani ɪsɔsɛɛu, na ɪ tulu lɔɔ tɛsɛɛɛ nte paa tɛkaa tɔ na ɪ tayani. Sofoni heela piitimnaa lɛlaa sɪ lɔɔ huulɛ kɔŋ. Ama waatu kɔŋ wei ɪ taa Tacaa ká kɔɔ na ɪ waasi Yosalem tɔ. Piitimnaa mpa paa pasa pa ti tɔ paa sɛɛ lɔɔ kɛ kɔɔ kulumaya.

Isɛna pa faya Sofoni takɛlaya tɔ:

lɔɔ ka huuna Yuta tɛtu na Yosalem ɪcatɛ nyɛma, titite 1:1-2:3

l ka wakɛli piitimnaa mpa pa cɔɔna Yuta tɔ, titite 2:4-15

lɔɔ ká mɛŋna Yosalem nyɛma kɛ pa wule taa, titite 3

1 Yuta wulau Sosiyasi wei ɪ kɛ Amɔŋ pɛyalu tɔ. l pɔɔlɛ taa kɛ Tacaa yɔɔɔtɛna Sofoni. lsekiyasi lulɛna Amaliya na Amaliya náá lulɛ Ketaliya, na Ketaliya náá lulɛ Kusi, na Kusi náá lulɛ Sofoni. Tɔm nti lɔɔ heela-ɪ tɔɔlɛ sɪ:

Tacaa huulɛ kuyaku tɔm

² Maa ku tɛtu tɔɔ weesuyɔ nyɛm tɛna.

³ Pɛ kraɣau yɛlaa, na sumasi, na tiina, na wontu tɛna tɔ.

Maa wakɛli asayaa na pa kraɪ tɛma. Pɛ kaa kaasi kɔɔɔlɔ.

lɔɔ ka hɔ Yuta na Yosalem nyɛma ŋkraŋŋ

⁴ Maa hɔ Yuta na Yosalem pɛ yɛlaa ŋkraŋŋ. Maa kpiisi tuyu Paalu na ku kɔtɛlaa tɛna.

⁵ Maa ku mpa pa kraaki kutuluɲ tɔɔ kɛ ahoo tɔ.

Pɛ tɛ yɛlaa laaki ɪsɔtulɔŋasi kɛ pɛcɔ pa sɛɛki-m. Anɪ pa tuukina ma hɛtɛ na tuyu Milikom nyɛntɛ.

⁶ Maa wakɛli mpa pa haaki-m siyile tɔ. Mpi tɔ, paa pɛɛkɛɣɪ-m pɛcɔ paa caaki ma luyɔ nyɛntɔ.

⁷ ɪ su, ma huulɛ kuyaku kɛɛɛtɛta.

Ma tɛma kɔtasi tɔɔɔnaya saau.

Ma tayana mpa ma yaawa tɔ.

⁸ Wulɛ ntɛɛɛ maa hɔ nyuyɔ nyɛma na wulau piya pa ŋkraŋŋ.

Paa mpa pa kɛɛkɛna kraɪ nyɛma tɔ pa ŋkraŋŋ tɔtɔ.

⁹ Mpa pa ŋmaaki nɔɔkɔpetɛ ɪsu ma ta nyɪ ɪsɔnaa tɔ.

Pɛyɛɛ pa suuliyi pa tuyu kutuluɲ, kɛ wɛnaɪ mpi pa ŋmulɛna yulɔkɛɛ tɔ.

Maa hɔ pa ŋkraŋŋ.

¹⁰ Kuyankuyɔ paa nu yooɔ kakiisasi

sɔɔɔɔnsɪ kɛ Yosalem ɪcatɛ taa, kɛ nɔɔkɔŋ ŋka pa yaa sɪ tiina nɔɔkɔɔ tɔ ka kiŋ.

Paa nu laŋwakɛllɛ wula kɛ ɪcatɛ hɔɔɔluyɔ kufaluyɔ taa.

Paa nu tɔtɔɔ acufu sɔɔɔ kɛ pulasi tɔɔ.

¹¹ ɪcatɛ pɛtɛɛ nyɛma mɛ ɪ wii teu.

Mpi tɔ, maa kpiisi taatɛlaa tɛna.

¹² Waatu unɛɣɪ maa kraɣa fɛtɛla

na má pɛɛki Yosalem ɪcatɛ taa.

Maa yoona yɛlaa mpa pa caɣana pa ti

ɪsu sulum tayatu kɛ atɪŋkra taa tɔ.

Pɛ tɛ yɛlaa tɔŋna sɪ maa waasɛɣɪ pulu.

Paa kupantu paa ɪsɛɣatu.

¹³ Paa lɛɛki pa wɛnaɪ na pá yɔki pa tɛɛsɪ.

Paa ŋma kufasi yaa.

Ama pa kaa suɔ sɪ taa.

Paa sɔ lɛsɛŋ tuɲ.

Ama pa kaa tɛŋ pɛ sulumaya.

Tacaa kuyaku

¹⁴ Mɔpɔyɔ Sofoni tasaa sɪ:

Tacaa huulɛ kuyaku sɔɔɔɔ kɛɛɛtɛta kɛɛ.

Ku tɔŋa kɔntɛ kɛ lɔŋlɔŋ kɛ.

Ye ku talaa,

yɛlaa ká wii na pɛ kɛnna yoolaa taa yoolaa.

¹⁵ Mpi tɔ, ku kɛ pááná sɔɔɔɔna kuyaku kɛ.

Yɛlaa laŋa ká wakɛli tɔtɔɔtɔɔ kɛ pɛ wule nítɛ.

Pɪ yɔki na pɛ yeɛ ncaa.

lhunte ká kra na sɛkɛtuyɔ anaam nyala.

¹⁶ Yoolaa ká hulɪ akantɛɛ.

Paa yaɣa yooɔ kakiisasi.

Paa yoona koloosi acalɛɛ na a tɛfɛŋlɛ.

¹⁷ Mɔpɔyɔ Tacaa tɔma sɪ:

Maa pɛti yɛlaa kɛ laŋwakɛllɛ taa.

ɪ ká tutiyi kɛ ɪsu yulumaa.

Mpi tɔ, ɪ wakɛlɛna-m tɔ pɛ tɔɔ.

Mɛ calɛm ká ya ɪsu musuyɔ,

na mə nantu tasa isıu hute.
 18 Mə liyitee yaa mə wula kaa pəsi
 na í waası-meçe kuyaku ηku ku wule.
 Ma pááná kəkə ka nyaga tetu təna.
 Maa kpiisi tə taa yəlaa təna.

Təpasəlaa yaau

2 **Μ**ρύγύ Sofoni təma si:
 Fəɛɛfɛi nyəma mə.
 Í kpa mə ti na í maγasi mə taa.
 2 Pə taa yasi-me isıu nyutu ke kuyaku kulumuyə taa,
 na pəcı pu takı kuyaku ηku Tacaá ká mu-me na
 pááná
 sɔɔɔna tɔ.
 3 Tətu taa təpasəlaa mə mpa í təkəyi lɔɔ kiij ke teu tɔ.
 Í keesəna Tacaá tɔɔ.
 Í təkı mə təpasuyə na í təηəyi tampana.
 Ntanyı pu kenti mə tɔɔ ké lɔɔ pááná kuyaku wule.

Ilim tətule tɔɔ nyəma ηkpaηuyə hɔm

4 Kasa ıate ká pəsi wulaya tetu.
 Asəkaləη nyəntə ká yəkı.
 Paa tɔɔηı Asətətı yəlaa ke ilim taa.
 Paa ləsi lkoləη nyəma.
 5 Kəletı nyəma mə mpa í kɔma tənku nɔɔ tɔ,
 mpusı wə mə tɔɔ ké.
 Tacaá si: Maa kpiisi Filiisi nyəma na pa tetu təna.
 6 Mə tetu ke tənku nɔɔ təna ká pəsi tɔla tətɔɔɔɔ.
 Tiikilaa ká təη tə taa, na pá la pa heeη tətəkəɛ.
 7 Yuta yəlaa kukaasaa ká tɔɔηna hɔɔɔɔɔη ηku.
 Tənaγa í ká tiikiyi mə kaləkəη,
 ılena í puki Asəkaləη na í suuki taanası.
 Mə lɔɔ Tacaá ká yoonə mə nɔɔɔ.
 L ká məηna mə yəlaa mpa kolontunaa ka kpawa
 yomle tɔ.

Ilim təlule nyəma ηkpaηuyə hɔm

8 **Μ**ρύγύ Tacaá təma si:
 Ma nuwa ıəna Mowapu nyəma
 na Aməη nyəma pa wəηa ma yəlaa mə,
 na pá footi-me tɔ.
 Pa tuu-me,
 pa cusa mə tetu na kalampaanı
 na pá sɔɔsi pa nyəntu tɔɔ.
 9 Pə təna pə tu lɔɔ Tacaá má,
 ma tuuki si isıu ma kpiisa Mowapu
 na Aməη pə nyəma isıu Sətəm na Kɔmɔɔ.
 Pa tetu ká pəsi tɔm təhulle na wulaya tetu
 na sɔwa tike nyala.
 Ma yəlaa kakaasaya ká kɔnna na pá kuu pa wənaı,
 na pá tɔɔ pa tetu.
 10 ıəna maa hɔ pa ηkpaηuyə tɔɔɔɔ.
 Mpi tɔ, pa kəla kalampaanı ké
 na pá tuu Pə təna pə tu má,
 ma yəlaa.
 11 Tacaá má, maa nyəηsi pa ıse ke teu ke tənaya.
 Maa wakəli antulinya təna taa tuη.

ıle piitimnaa təna ká sɛɛ-m pa tetu taa.
 Haləna pə kɛnna hatəlaya nyəma təna.

Ilim ntɔɔη na pə mpətəη nyəma ηkpaηuyə hɔm

12 **Μ**ρύγύ Tacaá təma si:
 Maa ku ltiyopii nyəma mə mə tənaya yooı taa.
 13 Maa tu ilim ntɔɔη tɔɔ hɔɔɔɔɔη Asııı nyəma ke niη.
 Maa wakəli-ku na Ninifi ıate sɔɔɔɔɔɔ pəsi ncaale
 na wulaya tetu.
 14 Kaləkəη ká həntəγəna ıate lonte taa,
 na taale wontu ke waanı waanı.
 Kpiisıη na aluyucana ká caya akelenaa ncaa taa.
 Paa pəli kutuluη taa kɛrɛkɛlası kuparısi,
 na si sɔɔɔɔ nɔɔɔɔɔ.
 Katəkətəη ká wiiki ncaa pətəlee tɔɔ.
 15 ıəna ıate hətə tu təna tɔɔɔɔ.
 Paa na tə yəlaa nyənaya-təγe sɔɔɔɔɔɔ,
 nte tə fəina saala tɔ.
 Tu pəsi ncaale na pé yelina taale wontu.
 ılena tɛɛlaa təna kɛɛtəyi nyɔɔη na pá sɔɔıııı-tɛ.

Yosalem nyəma ta nu lɔɔ yaau

3 **Μ**ρύγύ Sofoni təma si:
 Yosalem ıate yəlaa mpa mə
 í lakı ıayatu tɔ.
 Í ηmakəlayı ıɛlaa,
 pəyele í kuləyi Tacaá tɔɔ tɔ.
 Mpusı wə mə tɔɔ ké.
 2 Mpi tɔ, í ta nu Tacaá təma.
 Í kisa ı kraaluyə mpi ı kraala-me tɔ.
 Pəyele í tá tu-ı naanı,
 í tá pɛɛkı si lɔɔ í səna-me.
 3 Mə nyuyə nyəma wə ké isıu
 tɔɔɔɔısi nsi si mu pááná tɔ.
 Mə huulaa ná wə isıu sunsuməη
 likuyə na ı tɔɔsəyi cele tɔɔ tɔ.
 4 Mə lɔɔ kuyɔɔɔtutu tɛləsəlaa ı paasəγəna pa təmlɛ.
 Pa kookı yem na pá kisiyi pa tilitu.
 Mə kətəlaa ná nyənəyi lɔɔ nyəm ke yem ké
 na pá yəkəyi ı kiiu.
 5 Tacaá wə ıate taa ké,
 na í təkı kawulaya na siyisuyə.
 ı lakı ıayatu.
 l təηəyi tampana ké,
 na í huukəna paa tanaη ηku.
 Paa na mpu tɔ, asaya fəi fəɛɛ.
 6 **Μ**ρύγύ Tacaá yɔɔɔtaa si:
 Ma tɛma piitimnaa təcu ké mρύγύ kpiisuyə.
 Ma yɔka pa koloosi acaɛɛ.
 Ma wakəla pa hapɛɛ.
 Tɔntaa maγamaγa fəi tɔɔ.
 Pu kpiisi pa acaɛɛ,
 nɔɔɔɔ kaa wɛɛ.
 7 Ma təηaya si,
 Yosalem nyəma mə í ká nyana-m,
 í ká nu ma kraaluyə.
 ıle ma kaa yəkı mə təcayale isıu maa kaləna-me tɔ.

Ama mə məlaa ké na í teləsəyi mpəle.

⁸ L taŋ kuyaku ŋku maa kɔɔ mə waali usi tɔɔɔɔɔɔ tɔ.

Ma tu ma taa si,

ma kotiyi piitimnaa na kawulasɪ.

Maa yeke na ma páná nyaga pa na antulinya tana usi kɔkɔ.

Tacaa layasuyu ke yəlaa yaasi

⁹ M̀p̀ỳg̀ỳ Tacaa yɔɔɔɔɔɔ si:

Maa layasi yəlaa,

maa nyaali mə tsayatu.

lɛna í sɛɛ-m na lotu kulumtu.

¹⁰ Paa ma yəlaa mpa me í yawa na

í tɛɛ ltiyopii tɔɔ tɛɛɛɛɛɛɛɛ tɔ.

í ká kɔɔ na í la-m kɔtasɪ.

Isɛyeli yəlaa kakaasaya

¹¹ Kuyanku tɔ ma yəlaa kaa wɛɛna

isəna paa pəntəna-m tɔ pə fɛɛɛ.

Maa ləsi mpi pə laki-mɛyɛ kalampaaɪ nyáma tɔ.

lɛna í yeke mə tɛyɪ hɔm ke ma puyɔ naŋŋ nyəŋku tɔɔ.

¹² Maa kenti mə taa mpa pa pasəyi pa ti tɔ

na kunyɔntunaa mpa pa tɛɛɛɛɛɛ-m tɔ pa tɔɔ.

¹³ Isɛyeli nyáma me mə kakaasaya

kaa tasa mpi pə ta siyisi tɔɔɔ lapu.

Pəyele í kaa looli,

yaa í tusi nɔɔɔɔ.

í ka tɔki ké na í hɛɛsi,

nɔɔɔɔ kaa nyaasi-mɛ.

Yosalem lanheesəle

¹⁴ Yosalem ɪcəte yəlaa,

na Isɛyeli nyáma me,

mə tana mə lanɔ í hulumi,

í yɔɔɔɔna mə lotu tana.

¹⁵ Tacaa yela mə ŋkraŋyɔ ke hɔm.

l tɔɔɔna mə kolontunaa.

Isɛyeli nyáma wulau Tacaa wɛ mə waali ké.

Pə fɛi si í nyana wahala nɔɔɔɔ.

¹⁶ Kuyaku ŋkuyɔ yəlaa ká tɔ si:

Yosalem nyáma me,

í taa nyá,

mə apalutu í taa le.

¹⁷ Tacaa mə Isɔ wɛ mə waali,

na i toŋ.

l ká yeke na í la akanaa.

Mə tɔɔ ké i lanɔ hulumaa.

l sɔɔɔ-mɛyɛ na í haaki-mɛyɛ weesuyɔ kufaluyɔ.

¹⁸ M̀p̀ỳg̀ỳ Tacaa yɔɔɔɔɔɔ si:

Yosalem yəlaa mpa me í hatəɔna acima,

na mə lanɔ wakəɔna tɔ.

Maa kpeyeli-me na má kɛɛli mə fɛɛɛ.

¹⁹ Waatu inəyi maa hɔ mə muyulla ŋkraŋŋ.

Maa la kɔkɛ ke mpa pə kuwa tɔ.

Maa məŋna mə yəlaa mpa pa krawa yomle tɔ.

Maa yeke na mə kutuyɔ pəsi isante.

²⁰ lɛna má kpeyeli-me na má kɔna.

Maa tu-mɛyɛ teeli na má kusɪ mə nyuyɔ

ke atɛ yəlaa tana taa.

Tacaa má ma yɔɔɔɔna mpu.

Asee

Kutulutu

Isɔ kuyɔɔɔtutu teləsulu Asee lupa si, pá tayani Yosalem Isɔ taseele ηmau. Ue pu wee si Yuta nyéma mpa pa laala kɔnte na Papiloni tɔ mpe pá ηmana Isɔ taseele nté. Ama pele pa apalutu ta laa yɔɔɔyɔ. Ntɛna Asee tasa nyuyɔ nyéma ke apalutu si, pá suu tɛmlɛ taa.

Isəna pa faya Asee takəlaya tɔ:

Pa tayanəyi Isɔ taseele ηmau tɔtɔ, titite 1

Isɔ taseele kufate teu, titite 2:1-9

Yəlaa asilima, titite 2:10-19

Tacaa nɔɔsi kupanɔsi, titite 2:20-23

Pa tayanəyi Isɔ taseele ηmau tɔtɔ

1 Mpuɔyɔ Peesi wulau sɔsɔ Taliyusi kawulaya pənaɔa naale nyəŋka isɔtu naatoso nyəŋ kuyaku kancaalaya nyəŋku wule. Tacaa heela Isɔ kuyɔɔɔtutu teləsulu Asee ke tɔm si í teləsi-təyi Yuta nyuyɔ tu Salatiyeyeli pəyalu Solopapeeli, na kɔtulu sɔsɔ Yosataki pəyalu Yesuwa. ² Ntɛna Asee yɔɔɔtɔ tɔm nti si: Pə təna pə tu Tacaa má ma yɔɔɔtaa si, lseyeli yɔɔɔtəyi si, pə ta tata Isɔ taseele ηmau. ⁴ Ue pə we teu si mi hantəyi kutuluŋ wei pa lapa kacɔka ke teu tɔ i taa. Uena Isɔ taseele náá ké ncaale na? ⁵ Pə təna pə tu Tacaa má ma tɔma lseyeli nyéma si í huu mə tɔntɛ tɔm ke mə taa. ⁶ Í tuuwa sɔsɔm ama mə kumtu ta kpa. Mə tɔɔɔnaya ta tɔ si, í tɔɔɔ na í haya. Pə́cɔ mə sulum ta tɔ si, í nyɔɔ na pə ku mə lukɔtu. Í feina wontu si í suu na pə haŋmɛ. Pəyele tɛmlataa kufeluyɔ kuləyi huntu ke yem. ⁷ Pə təna pə tu Tacaa tɔma si í huu mə tɔntɛ tɔm ke mə taa. ⁸ Uena í kpa pulaya tɔ na í seti taasi, na í ηma-m Isɔ taseele. Waatu unəyi pu kusi ma nyuyɔ ke isəna pə munda tɔ, na ma laŋle hee. ⁹ Í ka tanɔa si í ku tɔɔɔnaya ke sɔsɔm. Ama í ta hiki mpu. Isɔ wosa heelim ke mpi í kpeena mə tɛesi taa tɔ uena pə saali yem. Pə təna pə tu Tacaa má ma pɔɔsəyi-mɛ si pepe tɔ ké mpu? Í yela Isɔ taseele ke ncaale, na paa wei í paasəna i mayamaya i təyaya. ¹⁰ Mpu pə tɔ ké paa teu kulumuyɔ ta nu. Pə́cɔ pulupu ta nyɔ. ¹¹ Isɔ kɔna wulaya ke tetu taa na pulasi tɔ. Mə tɔɔɔnaya pee tawa, na mə lesɛŋ na olifinaa pə tuŋ na mə haləmnaa lɛmɛ wulaa. Yəlaa na tɔla pa laku wahala. Mə wahala saala yem.

¹² Mpuɔyɔ Salatiyeyeli pəyalu Solopapeeli, na Yosataki pəyalu kɔtulu sɔsɔ Yesuwa, na lseyeli nyéma kakaasaya təna, pa muwa Tacaa tɔm nti Isɔ kuyɔɔɔtutu teləsulu heela-weye mpu tɔɔɔ niŋ naale.

Uena Asee náá pəsi na í la i tɛmlɛ ke teu. Kuyaku ηku yəlaa ka wena Isɔ sɔɔɔntu ké. ¹³ Mpuɔyɔ i tasa-meyɛ Isɔ Tɔm lentɔ ke heeluyɔ si Tacaa yɔɔɔtaa si: Ma si nɔɔɔ si, maa wee mə waali.

¹⁴ Mpuɔyɔ Tacaa hawa Yuta nyuyɔ tu ke apalutu, na Yesuwa, na kɔtulu sɔsɔ, na pa təna mpa pa luna yomle tɔ. Uena pá suu pa Isɔ Pə təna pə tu Tacaa taseele ke ηmau. ¹⁵ Wulau Taliyusi kawulaya pənaɔa naale nyəŋka, isɔtu naatoso nyəŋ kuyaku hiu na liyiti nyəŋku ke pa caala tɛmlɛ.

Isɔ taseele kufate teu

2 Mpuɔyɔ wulau Taliyusi pənaɔa naale nyəŋka, isɔtu naatosompɔɔɔlaya nyəŋ, kuyaku hiu na kulumuyɔ wule. Tacaa tasa Isɔ kuyɔɔɔtutu teləsulu Asee ke tɔm heeluyɔ. ² I tɔma-i ké si: Heeli Solopapeeli na kɔtulu sɔsɔ Yesuwa na pa təna mpa pa luna yomle tɔ si ³ mə taa nɔɔɔɔ tɔɔsəyi isəna Isɔ taseele nté tu tewa lɔŋtaa tɔ? Ama nɔɔɔ tə teu mpi pə səpa. ⁴ Pə tɔ ké Tacaa má ma tɔma si, Solopapeeli na Yesuwa na tetu yəlaa təna í kaasi mə ti na í suu pə tɛmlɛ taa. Mpi tɔ, ma we mə waali ké. ⁵ Waatu wei í luna Icipiti tɔɔɔ maa si mpu. Uena ma feesuyɔ we mə waali, ue í taa nyá. ⁶ Pə təna pə tu Tacaa si, pə kaasa pəɔ. Maa ciyiti isɔɔɔnyuyɔ na tetu na tenkuna təna. ⁷ Maa liyiti piitimnaa ke yem yem. Maa kɔna mə wənu ke cəne. Maa yele na Isɔ taseele la teu ke sɔsɔm. ⁸ Pə taya pulu, ma tənna antulinya wula na pə liyitee təna. ⁹ Ue Isɔ taseele naale nyəntɛ ká tɛ kancaalaya nyəntɛ ke teu təkɔpataa. Lontɛ tənɛ tə taa ké maa yele na í heesi. Pə təna pə tu Tacaa má ma yɔɔɔtəna mpu.

Yəlaa asilima

¹⁰ Mpuɔyɔ Taliyusi kawulaya pənaɔa naale nyəŋka, isɔtu pɔɔɔlayafɛi nyəŋ, kuyaku hiu na liyiti nyəŋku

wule. Pə tənə pə tu Tacaa tasa Asee ke tɔm heeluyɔ
¹¹ Si: Pɔɔsi kɔtələa si ¹² ntanyi mə taa nɔɔɔlu tu kɔtaya
 nantuyɔ nté ɪ toko taa. lɛna toko ɪni ɪ tokina potopo-
 to yaa tuusi hatu, yaa sulum yaa nim yaa tɔɔnaya
 nakəlɪ. Pə muna si ɪ tasa-keɣe lɔɔ ké hau na? Ntəna
 kɔtələa si: Aaɪ.

¹³ lɛna Asee tasa si: Ye nɔɔɔlu tokina sətɔ lɛna pun-
 tu tokina tɔɔnaya. Kaa pəsi asilima nyəŋka na?
 Ntəna kɔtələa si: Ee.

¹⁴ Mpuɣule Asee tɔma si: Tacaa si, rɪpuɣu ma
 nyənəɣi tətɔ tənɛ tə yələa, na mə kulapəm tənə. Pə
 tənə mpi ɪ lakɪ-m kɔtaya tɔ pə ké asilima ké.

ɪ paasəna teu ke pə kraɣau saŋa tɔ

¹⁵ Mpu tɔ, ɪ paasəna teu. ɪ ná mpi too pə kraɣa lapu
 na pé sɪna saŋa, na péɔɔ ɪ kpeɣeli pɛɛ na ɪ ŋmaaki lɔɔ
 təsɛɛɛ tɔ. ¹⁶ Waatu ɪni tɔ, ye nɔɔɔlu pola kɔú lɔɔ ke
 tɔkəŋ hiu. Naanuswa tike ke ɪ ká maɣana. Yaa wei ɪ
 pola sulum liitilinaa nɪle na naanuswa ké cosuyɔ hiu
 tike ke ɪ ká maɣana. ¹⁷ Ma yelina na mə tɔɔnaya pee

nyəŋka wuli na tɔmpɛɛ wakəlɪ mə kutɔɔɔ. Paa na
 mpɔ mə taa nɔɔɔlu ta pəsəna ma tɔɔ. ¹⁸ Pə kraɣau
 saŋa tɔ ɪ paasəna teu ke mpi pu la tɔ. Mpi tɔ, ɪɔɔtu
 pɔɔɔɔɔafɛi nyəŋ kuyaku hiu na liɣiti nyəŋku kɪnɛɣe ɪ
 si lɔɔ təsɛɛɛ kite. ɪ paasəna-təɣi teu. ¹⁹ Ntəŋ pulu ta
 kaasi kpeɛŋ taa? Paa mə tɪɪ kutɔɔɔɔɔ, ɪ ta lɪlɪ. Ama
 pə kraɣa saŋa waalɪ tɔ, maa kooli-mɛɣe kupantu.

Tacaa nɔɔsi kupəŋsi

²⁰ Mpuɣu Tacaa tasa Asee ke heeluyɔ ke tɔm naale
 nyəm ke kuyaku kulumuyɔ ŋku si: ²¹ Heeli Yuta wulau
 Solopapɛɛɪ si, maa ciɣiti ɪɔɔɔnuyɔ na tətɔ. ²² Maa
 kusɪ atɛ awulaa, na ma yeɛ na atɛ kawulasɪ si
 tənaya. Mə keɛkenaa na pa caɣalaa ká pəsi
 nyagɔinaa, na kraɣanəŋ náa si. Kraɣanəŋ caɣalaa ká
 ku təma. ²³ Ama kuyaku ŋku ma təmɛ tu Solopapɛɛɪ
 nyaga maa kra wulau na ɪ wɛɛ ɪsu ma kuyusuyɔ. Mpi
 tɔ, nyaga ma kraɔa si ɪ tɔɔ kawulaya na ma hətɛ. Pə
 tənə pə tu Tacaa má, ma yɔɔtəna mpɔ.

Sakali

Kutulutu

Pa lula lso kuyɔɔɔtutu teləsulu Sakali ke Papiloni tetu taa timpi Yuta nyéma ka we isu yomaa tɔ. Pə waali ke pana Solopareeli na kɔtulu sɔsɔ Yosawa pa kɔma Yuta tetu taa. Waatu kulum ke Sakali na Asee pa lapa pa tɔma. Sakali tasa yəlaa ke layatu si pá məli lso kiŋ na pá ŋma lso təsele. Sakali tɔm takəlaya faya tɔm naaleye. Lso təsele ŋmau na Yosalem məluɔu ke i wule taa. Lso ká tayani i yəlaa. Lso ka tilina wulau nɔɔɔ, na i pasəyi i ti, pácɔ i ké tiikilu. Yəlaa ka te na pá ku-i. Lelaa ná naaki si Yesu tɔm ke pa keesəyi mpu.

Isəna pa faya Sakali takəlaya tɔ:

Mpi mpi lso hula Sakali ke toosee taka taa tɔ, titite 1-8

Lseyeli nyéma na piitimnaa lelaa pa tɔm, titite 9-14

TɔMNAA MPA PƏ HULA SAKALI Tɔ

Tacaa mələyana lseyeli nyéma

1 Peesi wulau sɔsɔ Taliyusi kawulaya pənaɔa naale nyəŋka, isɔtu pələfei nyəŋ, ke Tacaa yɔɔɔtəna Pelekiya pəyalu Sakali. ltoo saali kele. ² Si í heeli lseyeli nyéma si: Pə təna pə tu Tacaa má, ma muna mə cɔsɔnaa ke pááná ké təsəyəsəyi. Í məli ma kiŋ, ulena má keesəna mə tɔ. Ma si hípuɔu ma nɔɔ kɔ. ⁴ Í taa keena mə caana. Maa tɔma ma kuyɔɔɔtutu teləsəlaa heeluɔu ke lɔŋtaa si pá teləsi-me si, í lɔ mə tɔntɔ na mə lakasi isayasi. Ama í ta tisi na í mu ma tɔm na í nuu-m. ⁵ Í nyéma teu si mə cɔsɔnaa na ma kuyɔɔɔtutu teləsəlaa mpe pa səpa. ⁶ Pəyele ma kukpaalətu na ma kusəsutu nti tɔ tɔm maa heela ma kuyɔɔɔtutu teləsəlaa si, pá teləsi-me tɔ, tə mayana-meyə teitei ké. Uena í cəkəna si mə lakasi isayasi tɔ ké Tacaa má, ma lapa-meyə mpu. Uena í layasi.

Sakali toosee taka kancaalaya nyəna

⁷ Mpuɔu Tacaa yɔɔɔtəna Pelekiya pəyalu lso kuyɔɔɔtutu teləsulu Sakali. Wulau sɔsɔ Taliyusi kawulaya waatu taa ké i yɔɔɔtəna-i, pənaɔa naale nyəŋka isɔtu naanuwa na kulum nyəŋ kuyaku hiu na liyiti wule. ⁸ Uena pá lá Sakali isu toosee taka na í ná nɔɔɔɔ caya krayanuseemaya. Uena í səŋa tiikasi nasəli si heku ke tetəkəle natəli tɔ taa. I waali ké krayanuseemasu na krayanuhulumasi na huluhuluŋ. ⁹ Ntəna má pɔɔsi isɔtaa tillu wei i ka yɔɔɔtəna-m tɔ si: Tacaa, krayanəŋ inu, i kutuluɔu suwe? Mpuɔule si: Maa keesi-ŋ.

¹⁰ Mpuɔu apalu wei i səŋa tiikasi heku taa tɔ í tɔma si: Tacaa tilina-we si, pá cɔɔ tetu.

¹¹ Ntəna krayanəŋ cayalaa mpe pa keesəyi isɔtaa tillu si: Tə cɔɔwa tetu təna. Ama heesuyə wəna paa timpi, yoou fei tiili.

¹² Ntəna isɔtaa tillu nɔɔ kɔ təkpaɔ si: Tacaa Pə təna pə tu, puusi hiu na naanuwa kɔɔ n mu Yosalem na Yuta acaləe lenna na pááná. Pəlee ké n ká huli-yeyə suulu?

¹³ Mpuɔule Tacaa heela-i tɔm naani nyəntu nti tɔ kraasəyi apalutu tɔ.

Tacaa paasəyana Yosalem tɔ

¹⁴ Mpuɔu isɔtaa tillu wei i yɔɔɔtayana-m tɔ i tɔma-m si: Kraali Pə təna pə tu Tacaa má ma tɔm.

Ma sɔɔla Yosalem na Siyɔŋ pulaya ké isu yem na kpete.

¹⁵ Ama ma taa kraana piitimnaa mpa me í hɔŋ mə ti tɔɔ.

Mpi tɔ, pəciiu ke ma muna lseyeli na pááná.

Uena mu pəsəyi-i ncaale.

¹⁶ Pə tɔ ké ma kraaləyi si maya Pə təna pə tu Tacaa, maa məli Yosalem.

Maa la kupantu na í tayani lso təsele ke ŋmau, na í kusu icate tɔ.

¹⁷ Mpuɔu isɔtaa tillu tasa-m heeluɔu si:

Kraali tɔ tɔ, si,

maa tasa Yosalem ke ləsuɔu.

Maa wasi Siyɔŋ na pá cayana mə acaləe təpəkəe.

Sakali toosee taka naale nyəna

2 Mpuɔu pə tasa-m isu toosee taka tɔ tɔ na ma ná həŋ liyiti. ² Uena má pɔɔsi isɔtaa tillu wei i yɔɔɔtəyana-m tɔ si: Həŋ inu i kutuluɔu suwe? Mpuɔule

si: Inı ı huləyənə piitimnaa toŋ nyəm. Mpi pə yasəna Yuta na lseyəl na Yosalem pə yəlaa.

³ Llena Tacaa hulu-m koolaa liyiti. ⁴ Mpuyu ma pɔɔsa-ı si: Pepeye pa kɔma lapu ke cənə? Llena í cɔ-m si: Pa kɔmaɣa si, pa nyaasəyi piitimnaa. Mpe pa yoonna Yuta nyəma na pá yasi pa yəlaa. Llena pá yɔki pa toŋ.

Sakalı toosee taka tooso nyəna

⁵ Mpuyu pə lapa-m ısu toosee taka na ma ná yulu na í tɔka ɲmənaya kumayasaɣa. ⁶ Llena má pɔɔsi-ı si: Leye n puki? Mpuyu si: Ma puki si ma mayasəyi Yosalem ıcate waŋ na tə tayaləŋ.

⁷ Ntəna ıɔtaa tillu wei ı yɔɔtəna-m tɔ í kɔtəna ıɔtaa tillu lelu wei ı səŋa-ı tɔ. ⁸ Mpuyu ı tɔma-ı si: Polo ń heeli ıfepu wei ı tɔka ɲmənaya tɔ si, pa kaa ɲma koluŋa na pá cɔna Yosalem. Mpi tɔ, ı taa yəlaa na tɔla pa kəla paɣalə. ⁹ Ama Tacaa yɔɔtaa si: Máa wəena ısu ıcate koluŋa kɔkɔ nyəŋka na ma teu naaki taa.

Tacaa yaaki yomle nyəma

¹⁰ Mpuyu Tacaa tɔma si:

Mpa me ma yasa tetu tənə taa tɔ,
í lu ilim ntɔɔŋ tɔ tetu taa na í se.

¹¹ Yosalem nyəma mpa me
í we yomle taa ke Papiloni tɔ,
í tayani mə ti na í se.

¹² Mpuyu Sakalı tɔma si: Pə tənə pə tu Tacaa tilinana-m tɔm sɔsɔntu tənə. ı yɔɔtəyənə piitimnaa mpa pa yoonna ı yəlaa me tɔ si:

Ye wei í tokina-me pə we ısu maya puntu tokinaa.

¹³ Maa kuli piitimnaa
mpa pa ɲmakəla-me tɔ pa tɔɔ.

Maa yele na mə yomaa ɲmakəl-me.

Pu kɔ na pə la mpu ıle pələyɛle í ká nyi si Pə tənə pə tu Tacaa tilina-m.

¹⁴ Tacaa si:

Yosalem nyəma í ɲmaaləna lanhulumle.

Maa kɔ na má caya mə cɔɔ.

¹⁵ Waatu ınəyi piitimnaa paɣalə ka kɔtəna-m.
Í ká pəsi ma yəlaa.

Llena má wəe mə heku.

Waatu wei mpu ını pu la tɔɔ í ká nyi si, mayalə Pə tənə pə tu Tacaa wei ı tila-m mə kiŋ tɔ.

¹⁶ Yuta ká tayani pəsuyu ke ma kɔntə ke ma tetu taa.

Llena Yosalem náá pəsi ma ıcate kuləsəle.

¹⁷ Yəlaa tənə ı si.

Tacaa luna ı təyaya taa.

Sakalı toosee taka liyiti nyəna

³ Mpuyu Tacaa hula-m kɔtulu sɔsɔ Yesuwa. ı səŋa ıɔtaa tillu ısentaa. Satanı ná we ntɔɔŋ tɔ si, ı caa-ı tɔm suu. ² Ntəna ıɔtaa tillu təkı Satanı si: Su, Tacaa ləsəna Yosalem. Yesuwa ná we ısu tuputuyu ɲku pa ləsə kɔkɔ taa tɔ.

³ Yesuwa ka səŋa tənə tɔ na í suu asilima wontu ke. ⁴ Mpuyu ıɔtaa tillu tɔma í na mpa tɔ si: í wɔɔsi-ti. Ma hısa ı ıɣayatu. Í ká suu-ı acima wontu.

⁵ Na í tasa si: í temi-ı saalaya kupanŋka. Llena pá la mpu. Pa suu-ı wontu kupantu tɔtɔɔ na ıɔtaa tillu wə tənə. ⁶ Tənaya ıɔtaa tillu tɔma si: ⁷ Pə tənə pə tu Tacaa má ma si ma nɔɔ si:
Ye lseyəl nyəma tɔka ma kiŋ
na pá tənəyi ma kutututu
maa kra-meɣe ıɔ təsəle
sɔsaa sɔsaa na ma taya paasənlaa.
Maa tu-meɣe ıɔtaa tillaa mpa
pa wə ma təmlə taa ısəntɔ tɔ pa taa.

ıɔ kɔna ke ı təmlə tu

⁸ Mpuyu Tacaa yɔɔtaa si:

Kɔtulu sɔsɔ Yesuwa na ı taapalaa me.

Mə huləyənə nyuyu yapu mpi pu kɔ tɔ pə tɔm.
Í ke ɲkpanŋ na í nu.

Maa yele na ma təmlə tu Tafiiti Hoole lu.

⁹ Ma sukı pələ nte tə wəna ıse
naatosompɔɔɔɔɔ tɔɔ Yesuwa ısentaa.
Llena má ɲmaa tə tɔ kə ma tɔm.

Maa kɔkɔ ıɣayatu nti tə pilisiyi
ıcate tənə tɔɔ kuyaku kulumuyu.

Pə tənə pə tu Tacaa má,
ma yɔɔtəna mpu.

¹⁰ Kuyaku ɲku ku kɔma,
ıle í ká yaa ləlaa na mə na-we í yɔkɔ
mə tuŋ kululuŋ na mə fikinaa tɛe na heesuyu.

Sakalı toosee taka kakpası nyəna

⁴ Mpuyu ıɔtaa tillu wei ı yɔɔtəyənə-m tɔ, ı kɔma na í ciyiti-m ısu pa feesuyu yulu wei ı tooki tɔ.

² Llena í pɔɔsi-m si: Pepeye n naaki? Ma cɔ-ı si: Ma naaki wula fətəla. Na nim tətule ke ı nyuyu taa. Na fətəlanaa ke naatosompɔɔɔɔɔ, na pa kɔnɔkɔntu na tə kɔkɔ. ³ Pə kaası na Olifi tuŋ naale səŋa tənaya ɲwaasŋ na mpələ tɔ.

⁴ Ntəna má pɔɔsi ıɔtaa tillu wei ını ı yɔɔtəna-m tɔ si: Ma caa, pepeye pə tənə ısəntɔ pə huləyi?

⁵ Llena í pɔɔsi-m si: Ye mpu n ta nyi? Ma si: Aaı, ma caa. ⁶ Mpuylə si, Tacaa heela-m tɔm si má tələsi Solopapəli si:

Pə taya toŋ yaa nantu taa alaafəya tɔm.

Ama ma feesuyu toŋ kə.

Pə tənə pə tu má ma yɔɔtəna mpu.

Nɔsı nsi pa su Solopapəli tɔ

⁷ Paa wahalanaa kaawa ısu puɣu,
Tacaa ká yɔki-weɣe.

Solopapəli ká ləsi kantəkaya pələ nte
pa kuna ıɔ təsəle nyuyu tɔ.
Llena yəlaa wiliti teu.

⁸ Mpuyu Tacaa heela-m si:

⁹ Solopapəli ká ɲmana ıɔ təsəle tənə
na ı niŋ na í tɛ-tɛ.

taa. Pəc yəlaa ká we ilim ntəyən na pə mpətəŋ tətə taa.

⁸ Mpuɣu Pə tənə pə tu Tacaa tɔɔsa-m nti ɪ ka yɔɔtuyɔ tɔ si:

Í təŋ tampana na í huukəna.

Í laki kupantu, í huləyi təmaja suulu.

¹⁰ Í taa muyuli suluwaa, yaa leelaa, yaa muulaa, yaa kunyɔntunaa.

Í taa mayasi isayatu ke mə təma tɔɔ.

¹¹ Ama yəlaa mə í kisa-ti. Í təkə mə ŋkraŋ si í taa nu. ¹² Í lapa mə nyama ke krusəŋ isu pɛɛ. Í kisa Pə tənə pə tu Tacaa má ma kusɛyəsətu. Ntəyi ma Feesuyɔ heela lɔɔ kuyɔɔtutu teləsəlaa, na pá teləsi-mɛyɛ too lɔŋtaa lɛna í kisi nuu. Mpuɣu ma páná hu-una-mɛ. ¹³ lɛna ma tɔ si:

Timpi ma yaa-mɛ na í kisi tɔ.

Pə tɔ kɛ mə yaa-m si má waasi-mɛ na maa kisi cɔɔ.

¹⁴ Maa yasi-mɛyɛ yəlaa mpa í ta nyi tɔ pa heku.

Í ka yeke mə tətə ke kɛtɛ.

Mə taa nɔɔɔɔ u puki,

pəcɔ nɔɔɔɔ u kɔŋ.

Í ku mə tətə na mə niŋ na tɛ pəsi tɛsəpaya.

Tacaa si ɪ yəlaa ke nɔɔɔ kupanŋka

8 Mpuɣu Pə tənə pə tu Tacaa heela-m si:

² Maya Tacaa ma luɣu suu Yosalem nyéma ke teu na má səki pa səm.

Na ma taa kraakəna pa kolontunaa.

³ Pə tɔ kɛ mə yɔɔtɔa si maa məli Yosalem.

Maa tasa Siyɔŋ icate taa kɛ caɣu tɔɔ.

Hali maa yaa Siyɔŋ si tampana icate.

Maa layasi Siyɔŋ icate pulaya si naŋŋ nyənka.

⁴ Kukpatəlaa ká nyəki pa kratəŋ tɔɔ

na pá kɔɔ pá caɣa Yosalem taa.

⁵ Yəlaa ká tasa Yosalem taa ke məluɣu.

Piya ká tasa luu ke tuutuuma na pá liyiliyi icate hapɛɛ tɔɔ.

⁶ lseyeli yəlaa kakaasaya u huuki si mpu unɪ pə we lapu.

Ama Pə tənə pə tu Tacaa ná pəsəyənə na í la piti təmlɛ n̄tɛ.

⁷ Maa waasi ma yəlaa mpa mə pa kpawa yomle tɔ. Ilim təluɛ na pə tətulɛ acalɛ taa ke pa pona-mɛ.

⁸ Maa kɔna-mɛyɛ Yosalem na í wɛɛ ma yəlaa.

Maa wɛɛ mə lɔɔ,

na má tɔki mə tɔ kɛ kawulaya na siyisuyɔ.

⁹ Mpuɣu Pə tənə pə tu Tacaa yɔɔtɔa si:

Í kaasi mə ti.

Mpi tɔ, nɔɔnɔɔ í nuuki ma nɔɔsi nsi maa suwa tɔ.

Nsəyi lɔɔ kuyɔɔtutu teləsəlaa ka kpaala waatu wei pa tayana lɔɔ tɛsɛɛ kite suu si pa ŋmaaki-tɛ tɔ.

¹⁰ Na pəcɔ pə taki waatu unɪ tɔ,

yəlaa yaa tɔla taa hikiyi kufeluyɔ.

Pəcɔ pa suuki paa luki.

Ma yela yəlaa kɛ si pá laki təmaja isənə pa sɔɔlaa tɔ.

¹¹ Ama pənente ma heeliyi-mɛ si, ma kaa tasa mə mpa pə kaasaa

tɔɔ lapu isu lɔŋtaa nyéma.

¹² Maa la-mɛyɛ kupantu nti tə tənə.

Teu kupanŋka ká nu.

Lesɛŋnaa na kututum ká la teu na í heesi.

¹³ Yuta na lseyeli pa kawulasi mə.

Í ka we piitimnaa lempa heku kɛ isu mpusinaa.

Ama pənente maa waasi-mɛ.

Í ká pəsi piitimnaa mpi pa tənə nɔɔsi kupanŋka tɔ.

lɛ í kaasi mə ti, í taa nyá.

¹⁴ Maa tu ma taa kɛ si ma lɔɔki-mɛyɛ wahala taa.

Mpi tɔ, mə caanaa ka kraasa ma páná kɛ, na má tɔka-yɛ.

¹⁵ Ama nɔɔnɔɔ ma tu ma taa si maa katɪ

Yosalem na Yuta nyéma mɛyɛ kupantu.

lɛ í taa nyá.

¹⁶ Isənə í ká la tɔɔɔ si

pa wei í heeli ɪ tɔɔntəɛ ke tampana.

Í tənəyi siyisuyɔ ke mə huulɛnaa taa,

na í pɛkəyi heesuyɔ.

¹⁷ Í taa la təmaja isayatu yaa í tuuna yem.

Mpi tɔ, Tacaa má, maa caaki yaasinaa mɛ pa taka.

Nɔɔkutu kuyɛŋ pəsa acima nyən

¹⁸ Mpuɣu Pə tənə pə tu Tacaa heela-m si, ¹⁹ má teləsi-mɛ si: Nɔɔkutu nti í hɔkəyi isɔtu liyiti nyən na kakpasi nyən na naatosompɔɔɔɔɔɔɔɔ nyən na naanɔwa nyən ke pənaya taa tɔ. Tu tɛ na tɛ pəsi acima sɔɔɔɔna ke Yuta nyéma. Ama í sɔɔli siyisuyɔ na heesuyɔ kɛ. ²⁰ Pə tənə pə tu Tacaa yɔɔtɔa si:

Piitimnaa kraɪ nyéma na acalɛ paɣalɛ

yəlaa ká tayani Yosalem ke kɔntɛ.

²¹ Haləna icate lentɛ yəlaa heeli lentɛ nyéma si:

Tɛ polo na tɛ sɛɛ Pə tənə pə tu Tacaa na tɛ wiina-ɪ.

lɛna pɛɛ pá tisi.

²² Piitimnaa toŋ nyəm

na yəlaa paɣalɛ ká kɔɔ

Yosalem na pá sɛɛ-m na pá wiina-m.

²³ Ma heeliyi-mɛ si,

waatu unəyi piitimnaa waani waani naanɔwa

yəlaa ká kra Yuta tu nɔɔɔɔ ɪ toko taa si:

Tə caa tɛ tən-mɛyɛ isɔsɛɛɛ.

Mpi tɔ, tə nuwa si lɔɔ we mə waali.

ISEYELI NYÉMA NA PIITIM LEMPI NYÉMA

lɔɔ huunau ke piitimnaa lɛlaa

9 Tacaa yɔɔtɔa ɪ tɔm na tɛ tala Hatəlakɪ tətə taa.

Tə nu Tamasi icate taa.

lɛ pə taya lseyeli nyéma tike ke ɪ paasəyənə.

Ama yəlaa tənaya.

² Tamasi icate cɔɔ Hamati icate,

na Tii na Sitɔŋ acalɛ nna a wɛna

kpelikpeka sɔɔaya tɔɔ Tacaa yɔɔtəyənə.

³ Tii nyéma í ŋmawa mə icate ke kolunɔ kɛ.

Í kaa liyitee isu kanyənə na wula isu afəla.

⁴ Ama Tacaa ká lɛɛki-tɛ.

L ká tusi tə kolunja ke tenju taa
 na í nyagasi-teye kəkə.
 5 Filiisi acalēe Asəkəlñ, na Kasa,
 na lkolon nyéma ká ná mpu.
 Səyčntu ká kra-we na pá kpisi kantəluju.
 Wulau kaa kaasi Kasa.
 Pəyele Asəkəlñ icate ná kaa na tə yəlaa.
 6 Yəlaa sitaa ké na pá kəw pá caya Asətət.
 Maa ləsi mpi pə tujl Filiisi nyéma ke kalampaani tə.
 7 Maa ləsi mə kəwsi taa ké
 nantu nti pa ta lentu tə,
 yaa kulalaatu.
 Mə taa mpa pə kaasaa tə,
 na Yuta nyéma í ká yaana-m mə ləw.
 lkolon nyéma ká suu mə yəlaa taa isu
 Yepusi nyéma lapa tə.
 8 Maa tan lseyeli tetu ké.
 Yoolaa napəli kaa pəsi-ti,
 paa tēlaa yaa kəntaa.
 Pəcə ħmakəllu kaa tasa mə tək ké təñnau.
 Mpi tə, ma paasəğəna-meyə.

Yosalem waasuyu

9 Mpuju Tacaa tasaa si:
 Yosalem icate nyá,
 nyá lanje í hulumi səwəm.
 Siyčñ nyéma me,
 mə wulau kəñna nteye mə cəb.
 L siyisaa na i ké aka.
 L pasa i ti na í caya krañaya tək.
 10 Maa ləsi lfəlayim taa ké yoou keekenaa
 na Yosalem taa ké pə krañanəñ na pə təkñ.
 Wulau inu i ká tu piitimnaa ke heesuyu.
 L ká təyč kawulaya ke antulinya təna təpai.

Saləkatunaa hetuyu

11 Mpuju Tacaa yəyčtaa si:
 Maa cə mə nyéma mpa pa təkə saləka
 ke ləkə wei i taa lum fei tə.
 Má na me tá nəyč pəeluyu kətağa
 caləm tək ké maa la mpu.
 12 Saləkatunaa me,
 í məli kolunja icate taa na tēeluyu.
 Sañja ma tasəyi yəyčtuyu si
 maa ləeti-meyə kupantu ke təm naale.
 13 Maa pəsi Yuta ke təkə,
 na lfəlayim ke nyəmə.
 Maa kusí Siyčñ nyéma
 na pá yoona Kəleeki nyéma
 na má lá na pá pəsi isu aka layate.
 14 Tacaa má maa səwsi ma yəlaa tək.
 Maa yaga apalututuyu isu tēu hola.
 Maa tə nyəmə isu tēu ħmələsuyu.
 Maa həkə mə waali isu ilim mpətəñ tək kacuculaya.
 15 Pə təna pə tu Tacaa má maa kenti ma yəlaa tək.
 Maa tə mə kolontunaa ke pəntəlupeə na má wakəli-
 we.

lseyeli nyéma í ká ku mə kolontunaa.
 Caləm ká kpe isu sulum.
 Yaa isu kətağa təlate caləm sukuju poosiisi,
 na pá ħmusi tə ħkulunjasu tək tə.
 16 Waatu inu i taa ké
 ləw Tacaa ká waasi i yəlaa.
 Isu tiikilu waasuyu i kaləku tə.
 Í ká teeki kəkə isu liyitee pəe.
 17 Mə tetu taa,
 lanħulumle na kacəka ká wee.
 Təyčə na nyəwə ká ha ifepiya ke kpelikpeka.

Í sələmi Tacaa ke teu

10 Í sələmi Tacaa si í ha-meyə teu ke toomaya.
 L ká yele na ku nu-meyə səwəm
 na təyčnaya nyala tawa taa.
 2 Í kuyl mə təyi yem ké na tiy,
 i we kpete ké.
 Pəcə tuwaa naa naaki mə pəe.
 Pa puçusiyi-me na pəpətu toosee si,
 pa heesəyi mə lanja.
 Mpuju mə caanaa lapa na pə yasi-we
 isu heeñ wei i feina tiikilu tə.

Waasuyu təm yəyčtuyu

3 Pə təna pə tu Tacaa má,
 ma mu pááná na kraí nyéma.
 Mpe pa tiikiyina lseyeli nyéma na musuñ.
 Maa səñ pa tək.
 Maa paasəna ma Yuta yəlaa
 na má tu-meyə ton isu ma yoou krañanəñ.
 4 Mə taa ké awulaa ká lu waani waani.
 Mə ton ká wee isu kutuluyu kite tēe pəle.
 Í səñaa ké təca isu lanja tesika,
 na í wena pəsuyu isu yoou təkə.
 5 Í ká wee isu yoou akanaa,
 na í feləyi mə kolontunaa ke atē.
 Mpuju í ká yoo.
 Mpi tə, Tacaa má,
 maa wee mə waali ké.
 Fəle ká kra mə kolontunaa krañanəñ cəyalaa.
 6 Maa yeke na Yuta nyéma nyəw ton.
 Maa waasi Yosəfu təyaga nyéma.
 Maa məñna-meyə mə tetu taa isu ma taa lə-me.
 Mpi tə, mayale mə ləw,
 ma wena mə pəwətəle ké, maa cə-me.
 7 lseyeli nyéma ká pəsi akanaa ké.
 Mə lanja ká hulumi isu í nyəw sulum.
 Mə piya ká na mə akaltu nti.
 Lena pəle pa taa heena Tacaa.
 8 Maa yaa ma yəlaa me na má hetu-me na má
 kpeyeli-me.
 L ká huki isu pa hukaya ləñ tə.
 9 Mpi tə, maa ħmusi-meyə piitimnaa taa.
 Ama í ká təkəsi ma tək ké pooluñ taa təna.
 Məna mə pəyalaa í ká caya təna.
 Lena í tayani məluju.

¹⁰ Maa læsɩ-meyɛ Icipiti na Asilii pa tetunaa taa. Maa mæŋna-meyɛ mæ tɛ na má sɔɔsɩ-meyɛ Kalaatu na Lipaŋ tɛtu.

Paa na mpu tɔ, tɛcaɣale kaa tala-mɛ.

¹¹ Paa laŋwakälle mayana-mɛ isɩ tenku.

Maa cɛ mæ hola na halɩ Nili pɔɔɔ pæle mayamaya wuli.

Kalampaani tu Asilii ká hoti isɩ taau.

Icipiti ílé ɩ toŋ ká yɔki.

¹² Maa yelee na lseyeli nyéma nyɔɔ toŋ.

Í ká nuuna-m na í tɔki ma kiinj.

Tacaa má, ma yɔɔtɛɣana mpu.

Piitimnaa toŋ nyəm yoonau

11 Lipaŋ tɛtu tuli nyá nɔɔnɔɔsɩ na kɔkɔ nyaga nyá tuŋ sɔɔɔɔɔ.

² Tuŋ mɛ, í wii, pa heela mæ tuŋ kupañ lɛlɛŋ.

Pasaŋ tuŋ sɔɔɔɔɔ mɛ, mu wii,

pa heela mæ hɔtɩyɩ anaam.

³ Tiikilaa nyuyɩ kuluyɩ waatu tɛewa, ɩlena pá wiiki.

Pa heela tɔɔɔlasi hɔtu kupantu

ɩlena sɔle sɩ wiliyi na sí malɛyi Yaatanɩ pɔɔɔ.

Tiikilaa naale tɔm

⁴ Mpuɩ kuyaku nakuli ma lɔɔ Tacaa tɔma-m sɩ: Pæsi heeŋ wei pa puki kuyɩ tɔ ɩ tiikilu. ⁵ ɩ yataa ná lentɛyi-ɩ kɛ paa naaki pa tasakɛle. Pæ kaasi na ɩ pɛɛtɛlaa náa wonyi na pá saŋ lɔɔ sɩ pa suu toŋ. Heeŋ mayamaya tiikilaa ná fei ɩ pɛtɔɔtɛle. ⁶ Tacaa yɔɔtɛna sɩ: Ma kaa wɛɛna atɛ yɛlaa pɛtɔɔtɛle. Maa tu paa wei kɛ ɩ wulau yaa ɩ cɔkɔ tu niŋ taa. Awulaa ká kpiisi tɛtu, ma kaa fiti nɔɔɔluyɩ pa niŋ taa.

⁷ Mpuɩ Sakalɩ tɔma sɩ: Má pəsəna nteye tiikilu wei ɩ heeŋ yampayətɛlaa yaki na pá kuyɩ tɔ. Maa caa kratəŋ kɛ naale na má ha lɛŋku sɩ: Sɔɔɔluyɩ. ɩlena lɛŋku sɩ: Nɔɔɔ kulumaya. Maa paasəna ma heeŋ.

⁸ Lɔɔtɩ kulum taa kɛ ma yasa tiikilaa tooso. Ma suulu tɛma ma heeŋ tɔɔ, na ílé í nyɛɣəsɩ-m. ⁹ ɩlena ma tɔmɩ-ɩ sɩ: Ma kaa tasa-meyɛ paasəna na pá taŋɩ. ɩle mpa pɛle pa caaki sɛm tɔ pá sɩ. Pá ku mpa pə wɛɛ sɩ pá ku tɔ. Ye pə kaasa mpa ɩle pɛle pa li tɛma.

¹⁰ ɩlena má kraɣa krátuyɩ ŋku pa yaa sɩ Sɔɔɔluyɩ tɔ na má pɛli-ku. ɩlena má yɔki nɔɔɔ ŋka má na piitimnaa tu pɛlaa tɔ. ¹¹ Ma na-mɛ tá nɔɔɔ pɛɛluyɩ yɔkaa. ɩlena heeŋ payətɛlaa mpa pa keŋna-m tɔ pá cɛkəna sɩ Tacaa nɔɔɔ wɛ pə taa. ¹² ɩlena má heeli-wɛ sɩ: Ye pə maya-mɛ í fei-m liyitee, ye pə taɣa mpu awusa. Ntɛna pá mayasi-yeyɛ nyɛɣətɩ hiu na naanuwa. ¹³ Mpuɩ Tacaa tɔma-m sɩ: Pɛti liyitee sɔɔɔɔɔ nna pa mayasəna-m mpu tɔɔɔ koolu. ɩlena má pɛti-yeyɛ koolu kɛ lɔɔ tɛsɛɛle taa. ¹⁴ Pəle pə waali, ɩlena má pɛli ma krátuyɩ ŋku pa yaa sɩ Nɔɔɔ kulumaya tɔ. ɩlena pá yasa lseyeli na Yuta. ¹⁵ Mpuɩ Tacaa tasa-m heeluyɩ sɩ: Pəsi tiikilu kumelɛŋ. ¹⁶ Pəle pə paasi maa pona-meyɛ tiikilu kufalu. Ílé ɩ kaa paasəna heeŋ, halɩ ɩ ká pɛki ɩ kuyɩ kɛ. ɩ kaa pɛki kulepiŋ, yaa í fe wei pə wuki tɔ.

Yaa í paasəna alaafəya nyəŋ. Halɩ ɩ ká tɔɔ ɩ taa kuyasəlɛŋ. ɩ ká seti lɛlɛŋ acɩwa sɩ í taa tɔ.

¹⁷ Tiikilu kumelɛŋ nyá wei nn paasəɣana heeŋ tɔ, nyá tɔm wɛ waiyo kɛ.

Yoou í pɛli nyá niŋ

na ku yɔki nyá ɩsɛle ntɔɔɔŋ nyəntɛ.

Pə la-ŋ ɩsəkɔluyɩ,

nyá ŋkɔlɛŋa í kɛki.

Yosalem waasuyɩ

12 lseyeli tɔm nti Tacaa yɔɔtɛna tɔɔɔle sɩ: Má suna atɛ na lɔɔtɛna. Má tuna yulu kɛ weesuyɩ. ² Maa pəsi Yosalem isɩ sulum atinjka. Pəcɔɔ piitimnaa mɛ í ká nyɔɔ na pá cɔɔ mæ isentaa. Kolontunaa ká ta Yosalem na Yuta tɛtu tɛna. ³ Waatu ɩni ɩ taa kɛ maa pəsi Yosalem isɩ pɩsu, na mpa paa kuli-ku tɔ pɩ ku-wɛ. Antulinya piitimnaa tɛna ká pɛki sɩ pá seki-ku. Paa kɛyeli na pá kɔɔ ɩcɛtɛ kɛ yoonau. ⁴ Pəleyɛle maa yelee na sɔɔɔntɩ kpa pa kraɣanəŋ. ɩ ká seliyi isɩ sulum kuyɩ-ɩ, na ɩ caɣalaa náa suu kraŋuyɩ. Maa feŋ Yuta nyéma mɛ mæ tɔɔ. Pulu í taa tokina-mɛ. ɩlena ma yulɩsi piitimnaa tɛna kraɣanəŋ ɩsɛ, na í tutiyi yem. ⁵ Halɩ Yuta nyuyɩ nyéma ká tɔ sɩ: Pə tɛna pə tu Tacaa kiŋ kɛ Yosalem yɛlaa hikiyina toŋ. ⁶ ɩlena maa yelee na í yoonu piitimnaa mpa pa cɔɔna-mɛ tɔɔɔ cemace. Na í kəli-wɛ isɩ kɔkɔ mukuyɩ hɔtɩyɩ tɔ, yaa isɩ kɔkɔ mukuyɩ camhuɣule tɔ. Ama pulu kaa tokina Yosalem yɛlaa.

⁷ Tacaa ká kɔɔ na í waasi Yuta nyéma. ɩle Tafiiti luluyɩ nyéma na Yosalem nyéma í kaa huɩ sɩ í tɛɛ Yuta nyéma lɛlaa. ⁸ Waatu ɩni ɩ taa kɛ Tacaa ká kenti Yosalem nyéma tɔɔ. ɩlena mæ taa acamaa pəsi toŋ-tunaa isɩ Tafiiti. ɩlena Tafiiti luluyɩ nyéma náa pəsi-mɛ isɩ lɔɔ. Yaa Tacaa lɔɔtɛna tillu wei ɩ tɔŋ mæ nɔɔɔ tɔ tɔ.

Pa caɣa ləyaya kɛ tɛtu tɛna taa

⁹ Mpuɩ Tacaa yɔɔtɛna sɩ: Waatu ɩni ɩ taa kɛ maa ku piitimnaa tɛna mpa pa kɔŋ Yosalem kɛ yoonau tɔ.

¹⁰ Maa tu Tafiiti luluyɩ nyéma na Yosalem nyéma meyɛ luyɩ kulumuyɩ na sɛləmuyɩ ləmayasəle. ɩlena í kɛsəna ma wei paa tula pɔɔŋ kɛ musuŋ tɔ ma tɔɔ. Í ká caɣa ləyaya isɩ pa cakuyɩ pəyaya ɩkɔmɛ ləyaya tɔ. Í ká wii-m isɩ í səkɩ í səkɩ, isɩ kancaalaya pəyaya.

¹¹ Waatu ɩni ɩ taa, Yosalem taa ləyaya ká tɔɔ kɛ. Kaa wɛɛ isɩ Mekito tɛtɛkɛle taa Hatatɩ-Limɔŋ nyəŋka.

¹² Paa luluyɩ ŋku ku tike ku caɣana ku ləyaya. Paa Tafiiti luluyɩ, paa Natanɩ nyəŋku, paa Lefii nyəŋku, paa Simeyi nyəŋku, na pá polo lulɩŋ lɛlɛŋ kɛ mpu. Paa luluyɩ ŋku ku apalaa na alaa paa caɣa mpa mpa kɛ.

13 Mpuɩ Tacaa yɔɔtɛna sɩ: Waatu ɩni ɩ taa kɛ sɛɛlu nɔɔɔɔ ɩ ká tuli. ɩ ká nyaali Tafiiti luluyɩ nyéma na Yosalem nyéma mɛ mæ ɩsɛyatu.

Isɔ́ ká kpiisi tuŋ na Isɔ́ kuyɔɔɔtutu teləsəlaa kucəsaa

² Ɂlɛna Pə tənə pə tu tasa yɔɔɔtuyɔ sɪ: Waatu unɪ ɪ taa ké maa kpiisi tetu tənə taa tuŋ tənə, na ɪ kətəlaa. Nɔɔɔɔɔ kaa tasa ɪ hətə yaau. Maa ləsɪ laatu kunyuluyɔ ke mə taa. ³ Haləna ye pə cəpa mə taa wei na ɪ yɔɔɔɔɔ pɔɔɔɔɔ tɔm natəli, ɪ caa na ɪ too paa tɔm-ɪ sɪ: Timpi n looliyina Isɔ́ Tɔm tɔ, ɪsɪ ń səpa. Pa maɔamaya paa tu kuna-ŋ pə tətəte. ⁴ Waatu unɪ ɪ taa Isɔ́ kuyɔɔɔtutu teləsəlaa ká wɛna pa tɔm kpaaluyɔ, na pa toosee heeluyɔ fɛɛɛ. Halɪ pa kaa tu suu pa tɛmlɛ tokonaa mpa pa puɔyusiɔina yəlaa tɔ. ⁵ Paa wei ɪ ká tɔ sɪ: Ma ké hátu ké, ma ta ke Isɔ́ kuyɔɔɔtutu teləsulu. Hatoo ma pəcaatu ke ma wɛna tawa na má haləɔɪ. ⁶ Ye pa pɔɔɔɔɔ-ɪ sɪ: Pepe kuna-ŋ nyá laŋɛ taa ké ɪsəntɔ? Ɂlɛ ɪ cɔ sɪ: Ma na ma camnanaa ké, na pə ku-m mpu.

Tacaa sɛɛu

⁷ Mpuɔyɔ Pə tənə pə tu Tacaa tɔma sɪ: Layatɛ nyá, ku ma sənlu wei ɪ ké tiikilu tɔ, na heeŋ ya yem yem. Ɂlɛna má kuli Ɂwɛɛsɪ tɔɔ. ⁸ Tetu heeŋ hɔɔɔɔɔ naale ká sɪ na pə kaasi kulumuyɔ tike. ⁹ Maa taɔanɪ kukaasaa mɛ ɪsɪ pa wɔkuyɔ wula na liyitee nyəɔətu ke kɔkɔ na pə nyaali-tɪ tɔ. Ɂlɛna ɪ səlɛmɪ-m na má mu, na má yaa-mɛɔ mɛ yəlaa. Ɂlɛna mu yɔɔɔtɔɔɪ sɪ: Tacaa keɛ Isɔ́.

Tacaa kuyaku

14 Tacaa páná kuyaku kpeɔtəna ntɔ. Yosalem nyəma mɛ, paa tala mə kupam na ɪ nyənəɔɪ. ² Tampana tɔɔ, Tacaa ká kpeyeli piitimnaa. Paa kuli Yosalem tɔɔ na pá lɛɛkɪ-tɛ. Paa kuu tɛɛsɪ taa wontu, na pá kpi alaa. Paa kuu yəlaa hɔɔɔɔɔɔɔ na pá tɛna. Ama pu yele kukaasaa ke ɪcatɛ taa. ³ Pə waali ké Tacaa ká yoonə piitimnaa mɛ, ɪsɪ too ɪ tu lakuyɔ yoo waatu taa tɔ. ⁴ Waatu unəɪ ɪ ká tənɪ ɪ nɔɔhəɛ ke Olifinaa pulaya tɔɔ ké Yosalem kin ke ilim təlulɛ tɔɔ. Pulaya ká faya na ká təŋ ilim. Ɂlɛna hɔɔɔɔɔɔɔ lɛŋku náá məŋna ilim mpətəŋ na lɛŋku na pə ntɔɔɔɔɔ. ⁵ Pulaya tɛtɛkəɛ ńtɛ tu wɛɛ mpuɔyɔ haləna Asaali ɪcatɛ. Ntɛɔɛ ɪ ká təŋ na ɪ se, ɪsɪ mə lɔŋcɛnaa ka lapu pənaya ŋka tetu sela Yuta wulau Osiyasi pɔkɛ taa tɔ. Waatu unəɪ Tacaa Isɔ́ na ɪcɔtaa tillaa paa tala. † pə nəɔəsəna ké ɪsɪ ɪcatɛ hətɛ. Ɂlɛ tá tu Ləkpa taa sɪ ɪcatɛ. ⁶ Pə kpaɔau waatu unɪ tɔ, pə fɛɪ sɪ ilim ntɔ ahoo ntɔ. Səkrɛtuyɔ ká muki ké na nyaaləm wɛɛ tam tɔɔ. Tacaa tike nyəmna kuyaku ŋku.

† Asaali ɪcatɛ: Lontɛ tənɛ unɪ tə ta nyɪ sɪ ɪcatɛ yaa pɔɔɔ yaa pepe hətɛ. Ama

⁸ Waatu unɪ ɪ taa sɛɛlu ká lu Yosalem na ɪ lum lɛmpɪ kpeŋ Tɛŋku Kusəpu taa, na lɛmpɪ ke Metitelanee Tɛŋku taa. Pu kpe mpuɔyɔ tam ké, paa lɔŋɛ paa yoluma. ⁹ Tacaa tike ká tɔɔɔna kawulaya ke tetu tənə taa. Nyá tike təkəŋ ké yəlaa tənə ká nyɪ na pá sɛɛkɪ-ŋ. ¹⁰ Pə cɔknau Yosalem tɔ pu pəsɪ ɪsɪ tɛtɛkəɛ. Pə kpaɔau Kepa ɪcatɛ ke ilim ntɔɔɔɔɔ tɔɔ tɔ, na pə polo pə mpətəŋ tɔɔ ke Limɔŋ ɪcatɛ tɔ. Yosalem ká kəli ɪ cɔkɔ acalɛɛ ke kuŋkuluməŋ. ɪcatɛ wan ká kpaɔa Pɛncamɛɛ nɔɔɔɔɔ, haləna nɔɔɔɔɔ kupaŋaya ke ŋkulunɔ taa. Ɂlɛna pə polo Hananeyɛɛli kutuluyɔ sɔɔɔɔɔ. Haləna wulau lɛsɛŋ tənayaasəɛ. Ɂlɛna tɛtɛkəɛ náá kpaɔa Kipeya na tɛ polo Limɔŋ. ¹¹ ɪ ká caya tə taa tɛpamm, nɔɔɔɔɔ kaa nyaasɪ-tɛ na yɔkuyɔ. ¹² Ye pə kaasa piitimnaa mpa mɛ ɪ pola Yosalem ke yoonau tɔ. Mpi mpi Tacaa ká la-mɛ tɔɔɔɔɔ. Mə nantu ká tasəna mə ɪsɛ. Mə ɪsəpɛɛ ká tasa a pɔɔɔɔɔ taa. Mə nsəma ká tasa mə nɔɔsɪ taa. ¹³ Waatu unɪ ɪ taa ké Tacaa ká yele na sɔɔɔɔɔ anaam kpa-mɛ, na ɪ kuli təma tɔɔ. ¹⁴ Yuta nyəma ká yoonə Yosalem nɔɔɔ, paa lɛɛkɪ piitimnaa lɛmpa wɛna. Pə kpaɔau wula, na liyitee nyəɔətu tɔ, na wontu ke tuutuuma. ¹⁵ Kutɔŋ ŋku ku kpa kolontunaa tɔ, ku kpa pa tɔla ke teitei ké mpuɔyɔ. ¹⁶ Waatu unɪ ɪ taa ké Yosalem kolontunaa kakaasaya ká puki Yosalem taa ké paa pənaya ŋkaya Pə tənə pə tu Tacaa wulau ke sɛɛu. ɪ ká tɔkɪ coka acima. ¹⁷ Ye tetu yəlaa mpa pa ta polo Yosalem ke Tacaa sɛɛu, tɛu kaa nu pɛɛ pa tɛ. ¹⁸ Ye Icipiti nyəma mɛ ɪ kisa Yosalem ke pote sɪ ɪ tɔɔ coka acima, wahalanaa ká maɔana-mɛ ɪsɪ piitimnaa lɛmpa mpa paa puki acima anɪ tɔ. ¹⁹ Mpuɔyɔ pu hɔna mə na piitimnaa mpa paa kisi acima anɪ a tɔɔɔ tɔ mə ŋkpaŋŋ. ²⁰ Waatu unɪ ɪ taa, paa ŋmaa na pá kpeŋna kpaɔanəŋ luuŋ tɛ kəŋkəŋlee tɔɔ sɪ: Tacaa tənna. Halɪ Isɔ́ təsɛɛ taa tiipee kpaɪ nyəna ká pəsɪ ɪsɪ caləm poosiyanaa mpa pa sɪ kɔtaya tətəte tɔ. ²¹ Yosalem na Yuta taa tiipee tənə ká pəsɪ Tacaa nyəna. A taa ké kətəlaa tənə ká təsɪ pa nantu. Paɔatəlaa kaa tasa wɛɛu ke Pə tənə pə tu Tacaa Isɔ́ təsɛɛ taa ké waatu unɪ ɪ taa.

Malasi

Kutulutu

Na pácó pə takı Malasi waatu tɔ lseyeli nyóma ka təŋa Asee na Sakalı pa seyəsəŋ ké. Haləna pá taŋanı lɔ təsəele ke ŋmau. Ama pə kɔma na pə keesi, ləna pá taŋanı lɔ sɛu ke yepu. ləna pá puɣusiŋi lɔ ké pa kuhaan tɔm taa. Kɔtələa ná yela pa təmlɛ na kiŋ wei lɔ cɛla-wɛ si pá hulɪ yələa tɔ.

lɛna pa faya Malasi takələa tɔ:

lɔ ləsa lseyeli nyóma si pá pəsɪ ɪ yələa, titite 1

lɔ kraaləŋi kɔtələa, titite 2:1-16

Tacaa tillu na lɔ huule, titite 2:17-3:23

1 Tacaa heela Malasi ke tɔm si í teləsɪ lseyeli nyóma.

Lseyeli nyóma ke Tacaa ləsa

² Tɔm ntəŋəle si ɪni í sɔɔla-wɛ. ləna pɛle pa pɔɔsi lɔ si: Pepe huləŋəna mpu? Ntəna lɔ si: lɔsu na Yakɔpu paa wɛ tɛtəle ké. Paa na mpu ma sɔɔla Yakɔpu.

³ ləna má kisi lɔsu. Ma kpiisa lɔsu luluyɔ ltɔm nyóma tɛtu, na pə waasi taale hasɪ. ⁴ ltɔm nyóma mɛ í tɔma si: Pə kpiisa-tu yaa. Ama tu taŋanı ta ncaa kusuyɔ. lɛ maŋa Pə tənə pə tu Tacaa maa heeli-mɛ si: Paa í ŋmawa, ɪsu ma yɔkaa. ləna má ha-meyɛ hətɛ si ɪsaŋatu tɛ. Yaa yələa mpa Tacaa ɪ heesəŋi pááná munau tɔ. ⁵ lseyeli nyóma mɛ, í ká ná mpu na mə ɪsələ. Haləna í yɔɔtɪ si: Paa lseyeli nyóma tɛtu toosi na waali tɔ, Tacaa huləŋi í tɔŋ ké.

Kɔtələa sɔsaa kalənau

⁶ Mpuɣu Pə tənə pə tu Tacaa pɔɔsa kɔtələa si: Pəyaya seeki ka caa ké, na təmlɛ tu náa seeki ɪ sɔɔ. Anɪ maŋale mə Caa na mə sɔɔ. lɛ pepe tɔ ké ɪ seeki-m, na ɪ nuna-m? Í nyənəŋi-m yem, na í taŋanəŋi-m pɔɔsuyɔ si: Pepe taa ké tə nyənəŋi-ŋ yem? ⁷ Í kɔŋna ma kɔtaŋa təlatɛ tɔ ké asilima tɔɔŋaŋa. ləna í taŋanəŋi-m pɔɔsuyɔ si: Tá pepe kena asilima? Timpi í nyənəŋi ma kɔtaŋa təmlɛ ke yem tɔɔ. ⁸ Tacaa Pə tənə pə tu má, ma pɔɔsəŋi-mɛ si: Waatu wei í laku-m kɔtaŋa ke ɪsəkpəluyɔ kɔntɛ, yaa kusekəlle, yaa kutɔntu tɔ, pə wɛ teu na? Ye kɔntɛ ɪsu mpuɣu n ha nyá tɛtu nyuyɔ tu ɪ ká muna lanhulumlɛ na? ⁹ Tɔ, í maŋasi-m wiinau si, má nyənɪ mə pətɔtəle na í ná. ɪsu ma kisa. ¹⁰ Pə kəla teu si mə taa nɔɔɔlɪ í polo í təkɪ lɔ təsəele nɔɔɔsi. Í taa la-m kraɪ kɔtaŋa ŋka maa caaki tɔ. Ma luyɔ fɛi si má na mə kɔtasi. Tacaa Pə tənə pə tu má, ma yɔɔtəna mpu. ¹¹ Ma hətɛ yaawa ilim təlulɛ na pə polo pə tətulɛ ke piitimnaa taa ké. Paa timpiŋi pa laku-

m tulaalu kɔtaŋa na ma hətɛ taa. Pa haaki-m kucɔŋ wei ɪ muna-m tɔ. ¹² Ama mə nyənəŋi-m yem ké timpi í tɔŋ si ma kɔtaŋa təlatɛ ta ke pulu tɔ. Halɪ í kɔŋna ma kɔtaŋa təlatɛ tɔ ké mpi pə fɛi teu tɔ. ¹³ Í kuntəŋi si pə wɛ-meyɛ təlasɪ. Ntompee ke í tuluyɔ-m. Na í laku-m kɔtaŋa ke tɔla kuŋmulɛɛ, na kutɔntunaa. Pə tənə pə tu Tacaa má, ma kaa mu mpu. ¹⁴ Ye yulu ká su ɪ nɔɔɔ si ɪ ká ha-m ɪ kaləku tɔtɛ kupantɛ. ləna í kɔɔ na í cɛlɛ-m kraɪ nyəntɛ. Mpusi wɛ ɪ tɔ ké. Mpi tɔ, ma ke Wulau Sɔɔ ké, na piitimnaa nyaŋna ma tɔŋ.

Tacaa kraaluyɔ ke kɔtələa

2 Mpuɣu Pə tənə pə tu Tacaa kraala kɔtələa si: ² Ye í tá nuna-m na í tɔki ma tɔm na í tuyɪ ma hətɛ ke teeli. Maa yele na mə koolee kupana pəsɪ mpusinaa. Mpuɣu maa la-mɛ. Mpi tɔ, ɪ seesəŋi ɪsələ. ³ Maa wakəlɪ mə luluyɔ nyóma. Ye pə kaasa-mɛ, ɪlɛ ma ŋmusɪ mə ɪsentaa ké tɔla wena í laku kɔtaŋa ke mə acima waatu tɔ a puntu. ləna pá kɔntɪ mə tənə na pá lɔ. ⁴ Ntəna Tacaa si: Waatu ɪnəŋi í ká cəkəna si lɔ Tacaa má, ma kraala-mɛ si í tɔki nɔɔɔ ŋka má na Lefii na ɪ luluyɔ nyóma tə pɛlɛaa tɔ. ⁵ Pəyɛle má na-ɪ tá nɔɔɔ pɛluyɔ mpu pə haakayana-meyɛ weesuyɔ na alaafəya. Ma lakayana-meyɛ mpuɣu si í nuna-m na í nyaŋna-m, ləna í la mpu. ⁶ Tɔm tampana nyəntu tike ke Lefii nyóma mɛ í yɔɔtɛaa, í ta looli. Má na-mɛ tə kɔntɛ teu, na í laku-m yəlle. Í hula yələa pəyale si pɛle pa lɔ ɪsaŋatu. ⁷ Kɔtulɔ təmlɛ nté si í seyəsɪ yələa na pá nyɪ lɔ. lɛyɛ pa pɔɔsəŋi si í hulɪ-weyɛ kiŋ wei wei paa tɔki tɔ. Mpi tɔ, ɪnəŋəle Pə tənə pə tu má ma tɔm teləsulu. ⁸ Ama kɔtələa mɛ, mə yela mpaau kusiyisuyɔ. Mə seyəsəŋ pilisa yələa pəyale. Í wakəla nɔɔɔ ŋka ma na-mɛ tə pɛlɛaa tɔ. ⁹ Maa yele na yələa tənə kulɪ mə tɔ, na pá tisi-mɛ. Mpi tɔ, í kisa ma luyɔ nyəntu. Í fayəsəŋi yələa ke mə seyəsuyɔ taa.

Lseyeli nyáma lapa mpi lɔɔ kisina-we tɔ

¹⁰ Anɩ Tacaa ke kulum ké. Ta nɔɔ na ta suka lɔɔ kulum ŋmana-tu. lle pepe tɔɔ ké tɔ luki tɔma waalu. Na tɔ wakɛlɛɩ lɔɔ na tɔ caanaa pa nɔɔ pɛeluyɔ?
¹¹ Yuta nyáma me í wakɛla mɔ nɔɔ suu. Í lapa acaalɛtu ke Yosalem na lseyeli tetu tɔna taa. Mpi tɔ, í wakɛla Tacaa lɔɔ tɔsɛɛle. lɛna í kpaɣa alaa mpa pa laaki tɩɩ tɔ. Pɛyele lɔɔ ka sɔɔla ɩ tɔsɛɛle ké. ¹² Tacaa Pɛ tɔna pɛ tu í kpiisi-meɣe Yakɔpu luluyɔ taa. Í taa tasa-ɩ mɔ kɔtasi lapa.
¹³ Mɔ kulaputu naale nyɛntu nté si í pɛlɛɩ iselum ke Tacaa má ma kɔtaɣa tɛlatɛ tɔɔ. Mpi tɔ, ma kisiɣi mɔ kuhaham. Páɔɔ maa caaki mɔ kɔtasi ke pɛnɛntɛ. ¹⁴ Anɩ paa mɔ taa wei ɩ ka suuna ɩ nɔɔ si í ká tɔki ɩ kancaalaya alu. Mɔ lɛsɛna-we, na pa ké mɔ alaa, paa na mpu í kisa-we. ¹⁵ Pɛyele Tacaa kɛnta-meɣe tɔnuɣu kulumuyɔ na lɛmɔɣasɛle kulumtɛle ké. lle pepe tɔɔ ké í kɛnta-meɣe mpu? Piya ke ɩ caakaya si í ha-me. Mpu tɔ, í la laakali na nɔɔlɩ í taa kisi ɩ kancaalaya alu.
¹⁶ Lseyeli lɔɔ Tacaa Pɛ tɔna pɛ tu yɔɔtɔaa si: Ma taa kraakɛna apalu na alu pa yau tɔm. Mpi tɔ, pɛ taa we sɛm ké. Paa wei í la laakali na ɩ tɩ. Í taa wakɛlɩ ɩ nɔɔ suu.

Tacaa tillu tiluyɔ

¹⁷ Í tɩɣi lɔɔ mɔɣa wahala na mɔ tɔmnaa. lɛna í taɣanɛɩ yɔɔtɩuyɔ si: Pepe taa ké tɔ tɩɣu-ŋ wahala? Timpi í tɩɩ si lɔɔ má ma caaki isayalataa. Ma lanɩle hɛɛkɛna-weɣe teu. Aaiyee si: lɔɔ wei ɩ hɔŋ ta ŋkraŋŋ ɩ we le? Tɔnaya í tɩɣɛna-m wahala.

3 Mpuɣu Pɛ tɔna pɛ tu Tacaa cɔwa si: Ma tiliɣi ma tillu na í kpali-m mpaasu. Sɔɔ wei í pɛɛkɛɩ tɔ, ɩ ká suu lɔɔ tɔsɛɛle taa tɛleu. Pɛyele nɔɔ pɛeluyɔ tillu wei í nyulɛɩ tɔ, ɩ kɔŋna nté. ² Awe ká weena ɩ tɩ na í pɛsi na í sɛŋ ɩ kuyaku kukɔmuyɔ wule? Mpi tɔ, ɩ ká weɛ ké isɩ kuluku kɔkɔ, yaa kpalɛkɛm mpi pɛ we lɔŋ ke teu tɔ. ³ Í ká caya ké na í taɣanɩ Lefii nyáma kɔtɛlaa asilima tɛkpataa. Isɩ pa nyaaluyɔ wula na liyitee nyɛɣɛluyɔ tɔ. Waatu ɩnɛɩ í ká la Tacaa ke kɔtaɣa isɩ í suu tɔ. ⁴ lɛna Tacaa mu Yuta na Yosalem nyáma me mɔ kucɔɔŋ tɛkra, isɩ hatoo kancaalaya taa. ⁵ Pɛ tɔna pɛ tu Tacaa má ma yɔɔtɔaa si: Maa kɔɔ na má huuna mpa paa nyaŋna-m tɔ. Isɩ topotopo nyáma, na wasaŋkalɛnaa, na mpa pa sukɩ pa nɔɔsi ke yem tɔ. Na mpa paa saŋ tɛmlɛ nyáma ke feluyɔ tɔ. Na mpa pa muyuliɣi leelaa, na suluwaa tɔ. Na mpa pa tɩɣi tasɛkɛle ke muulaa tɔ.

Tacaa kiŋ mɛluyɔ

⁶ Mpuɣu lɔɔ tɔma si: Mɔɣa Tacaa ké, maa layasɛɩ. Páɔɔ mɔ ké Yakɔpu luluyɔ nyáma ke tam ké. ⁷ Hatoo

mɔ caanaa waatu ke í caala ma kiŋ ke kisuyɔ na í lɔ-ɩ. Mpu tɔ, Pɛ tɔna pɛ tu má, ma caa si í mɛli ma kiŋ na maa mɛli mɔ kiŋ. lɛna mu tɩɩ si: Isɛnaya tɩ la na tɔ mɛli nyá kiŋ? ⁸ Ha, yulu ŋmulɛɩ lɔɔ yɛɛ? Pɛyele mɔ ŋmula-m na í taɣanɛɩ-m pɔɔsuyɔ si: Leye tɔ ŋmula-ŋ? Mɔ wenau hɔɔlɔŋ naanuwaa taa kulum tɛlɛsɛle, na mɔ kucɔɔŋnaa hau taa ké í ŋmulɛɩ-m. ⁹ Yɛlaa me, mɔ tɔna í we mpu si taa ké mpu ɩnɩ pɛ taa ké. ¹⁰ Mpu tɔ, í kɔna mɔ kuwenam hɔɔlɔŋ naanuwaa taa kulumtɛle tɔna ke ma tɔsɛɛle taa. lle kɔtɛlaa kaa lanɩ tɩɣnaya. Í taa nɛɣɛsi si ye í lɛsa mpu í ká lanɩ tɩɣnaya. Í mɔɣasi-m na í ná si ma kaa tɩli isɔtɔnuɣu ke pɔɔŋ na má pɛli-meɣe kupantu ke sɔɔɔm? ¹¹ Na má taŋ tɩɣlɛlaa ke mɔ kuhalɛm tɔɔ. ¹² Tacaa Pɛ tɔna pɛ tu má, ma heeliɣi-me tɛfoo si piitimnaa tɔna ká yaa-meɣe leleŋ nɩlɛlaa. Mpi tɔ, mɔ tetu ká weena kupantu ké.

lɔɔ siɣisuyɔ huluyɔ

¹³ Í yɔɔtɩɣi ma tɔɔ ké tɔm isayatu. lɛna í tɩɩ si: Le na leye tɔ pɛntɛna-ŋ? ¹⁴ Páɔɔ í kuntɛɩ si í tɔka ma tɔm. Si í lapa lanɩwakɛlle kɔtasi. Si Pɛ tɔna pɛ tu ma, má ná mɔ pɛtɔɔtɛle. Ama mɔ ta waa pulu. Pɛ tɔɔ mɔ huuki si paa í lapa-m tɛmlɛ yem ké. ¹⁵ Halɛna í tɩɩ si: Kalampaani nyáma na asayaa ke pɛ caɣanaa. Paa pa wakɛlɛna lɔɔ ílé ɩ suma tam ké.

¹⁶ Mpa pa nyaŋna lɔɔ tɔ, pa yɔɔtɩɣana tɔma, lɛna Tacaa ke ŋkraŋuyɔ na í nu pa kuyɔɔtɩtɩtɩ. Páɔɔ pa ŋmaa pa tɔna mpa pa nyáma ɩ tɩɩ tɔɔ, na pá nyaŋna-ɩ tɔ, pa hɛla ke takɛlaya taa. ¹⁷ Ntɛna Pɛ tɔna pɛ tu Tacaa yɔɔtɩ si: Kuyɛŋku maa huli ma tɩɩ tɔ. Maa nyɛni yɛlaa meɣe ma nyáma. Í ká pɛsi ma nyáma tɛkpataa na má laki-meɣe kupantu, isɩ cɛɛɛ na ɩ pɛyaya ŋka ka paasɛɣɛna-ɩ tɔ. ¹⁸ Kuyɛŋkuɣu í ká na siyisilaa na asayaa. Na mpa pa laki ma tɛmlɛ na mpa paa laki-tɛ tɔ pa faɣau. ¹⁹ Tacaa Pɛ tɔna pɛ tu má, ma pááná kuyaku tɩɩna kɔntɛ ké isɩ kɔkɔ sɔɔɔŋka. Kuyɛŋkuɣu paa nyaɣasi kalampaani nyáma na asayaa ke kɔkɔ isɩ nyutu. Pɛ kaa kaasi-weɣe pulu cɛcɛka. ²⁰ Ama ma sukɩ mpa pa seeki-m tɩɩ nɔɔsi si, ma tɩɩ ká waasi-weɣe isɩ ilim lukuyɔ na pɛ waasɛɩ tetu tɔ. ²¹ Kuyɛŋkuɣu í ká paa asayaa ke nɔɔhɛɛ isɩ tetu. Pɛ tɔna pɛ tu Tacaa má, ma yɔɔtɩtɩna mpu.

Ilii mɛluyɔ

²² Í tɔɔsi ma tɛmlɛ tu Moisi kuseyɛsɛtu tɔɔ. Na kiŋ na kusɛsɛtu nti ma cɛla-ɩ Holepu puɣu tɔɔ si í tɛlɛsi lseyeli nyáma tɔna tɔ.

²³ Maa tili lɔɔ kuyɔɔtɩtɩtɩ tɛlɛsulɩ Ilii. Maa tili-ɩ na páɔɔ pá tala ma kuyaku sɔɔɔŋku sɔɔɔntu nyɛŋku ŋku. ²⁴ ɩnɩ ɩ ká ciikina cɛɛnaa na piya. lle ma kaa wakɛlɩ mɔ ɩcɛtɛ.

Matiyee

Kutulutu

Matiyee takəlaya nté Laapaalənaa taa kancaalaya takəlaya. Ka taa ké tə naaki si Yesu ké Mesii pécó inəgəle wulau sɔɔ tɔtɔ. Lɔ ləʂəna-ɪ hatuu kancaalaya taa. Yuta nyəma ka tanəa ké si lɔ ká kpa pa taa ké wulau sɔɔ nɔɔɔ na í fiti-wəyɛ Lom nyəma ŋmakəluɔ taa. Ama Matiyee húláɣi si kawulaya ŋka ka tɔm lɔ ka yɔɔtəa tɔ ka ta ke antulinya inɛ ɪ nyəŋka. Matiyee kɛsəɣi Yesu luluyɔ tɔm na ɪ lɔ lum sɔɔ na ɪ təmlɛ na ɪ kunyɔntɔɔlɛ na ɪ sɛm na ɪ fem na ɪ krau ke ɪsɔta.

Isəna pa faya Matiyee takəlaya tɔ:

Luluɔ loosi na Yesu luluyɔ, titite 1:1-2:23

Lum sɔɔl Yohaani təmlɛ na Yesu mayasuyɔ, titite 3:1-4:11

Yesu təmlɛ ke Kalilee tɛtu taa, titite 4:12-18:35

Yesu pote ke Yosalem, titite 19-27

Yesu sɛm na ɪ fem, titite 28

Yesu caanaa caanaa

(Luku 3:23-38)

¹ Apələham luluyɔ tu nté Tafiiti, Tafiiti luluyɔ tu Yesu Kilisiti luluyɔ looŋa nté cənɛ.

² Apələham lula lsaaka, na lsaaka náá luli Yakɔpu, na Yakɔpu náá luli Yuta na ɪ newaa. ³ Yuta ná lula Falɛsi na Sela. Pɛlɛ pa too kɛlɛ Tamaa. Falɛsi ná lula Həsəlɔŋ, na Həsəlɔŋ náá luli Alam, ⁴ na Alam náá luli Aminatari, na Aminatari náá luli Naasɔŋ, na Naasɔŋ náá luli Saləma. ⁵ Saləma ná lula Poosi, Poosi too kɛlɛ Lahari. Poosi ná lula Opeti, Opeti too kɛlɛ Luuti. Opeti ná lula Seseɛ, ⁶ na Seseɛ ná lula wulau sɔɔɔ Tafiiti.

Tafiiti ná lula Salumɔŋ, Salumɔŋ too kɛlɛ Yulii alu. ⁷ Salumɔŋ ná lula Lupuwam, na Lupuwam náá luli Apiya, na Apiya náá luli Asafi, ⁸ na Asafi náá luli Yosafati, na Yosafati náá luli Yolam, na Yolam náá luli Osiyasi. ⁹ Osiyasi ná lula Yowatam, na Yowatam náá luli Akasi, na Akasi náá luli lsekiyasi, ¹⁰ na lsekiyasi náá luli Manasee, na Manasee náá luli Amorɔŋ, na Amorɔŋ náá luli Yosiyasi. ¹¹ Yosiyasi ná lula ləna Cekoniyasi na ɪ newaa ke waatu wei pa kuu lseyɛli nyəma na pá pona Papiloni tɔ.

¹² Pa pona lseyɛli nyəma ke Papiloni təna, ulena Cekoniyasi náá luli Selatəyɛli, na Selatəyɛli náá luli Soloparɛɛli, ¹³ na Soloparɛɛli náá luli Apiyuti, na Apiyuti náá luli lliyakim, na lliyakim náá luli Asɔɔ.

¹⁴ Asɔɔ ná lula Satɔki, na Satɔki náá luli Akim, na Akim náá luli lliyuti, ¹⁵ na lliyuti náá luli llasaa, na llasaa náá luli Matarɔŋ, na Matarɔŋ náá luli Yakɔpu. ¹⁶ Yakɔpu ná lula Yosɛɛfu wei ɪ ké Mali paalu tɔ, na Mali inɪ ɪ lula Yesu wei pa yaa si Mesii tɔ.

¹⁷ Ye mpu, ɪsu pa kɛsuyɔ si inɛ ɪ lula inɛ na inɛ ílé ɪ luli inɛ tɔ, pə kraɣau hatoo Apələham haləna pə tala Tafiiti tɔ, luluyɔ loosi kpenta naanɔwa na liyiti. Na pə kraɣau Tafiiti haləna pə tala waatu wei pa kuu lseyɛli nyəma na pa pona Papiloni tɔ, luluyɔ loosi wɛ naanɔwa na liyiti tɔtɔ. Na luluyɔ loosi naanɔwa na liyiti tɔtɔɔ pə kraɣau hatoo pa ponau lseyɛli nyəma ke Papiloni tɔ, haləna pə suna Mesii luluyɔ.

Yesu Kilisiti luluyɔ tɔm

(Luku 2:1-7)

¹⁸ Isəna pa lula Yesu Kilisiti tɔɔɔ. ɪ too Mali wei ɪ ké Yosɛɛfu amusaya tɔ, ɪ haya hɔɔɔ na Feesuyɔ Nanɔŋtu toma na pécó í saa. ¹⁹ ɪ paalu Yosɛɛfu ka ké yulu kupari ké, ulɛ ɪ taa tisiyi si í kuli Mali waali ké yəlaa samaa taa. ulena í huɔ si ɪ ká kisi-ɪ mukaya tɛ. ²⁰ ɪ huukaya ɪ taa ké mpu, ulena Tacaɔ ɪsɔta tillu kɔɔ ɪ kin ke toosee taa, na í heeli-ɪ si: Tafiiti luluyɔ tu Yosɛɛfu, taa nyana nyá amusaya Mali kraɣau. Pə taya pulu, hɔɔɔ ŋka ɪ haya tɔ, Feesuyɔ Nanɔŋtu kin ke ka lunaa. ²¹ ɪ ká luli apalu pəyaya, na í yaa-ke si Yesu. Pə taya pulu, pəyaya ŋke kaa waasəna ka yəlaa ke pa ɪsɔtatu taa.

²² Pə tənaya mpu pə lapa na pécó tɔm nti Tacaɔ ka yɔɔtəna lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu kɔɔ tɔ té lá tampana si:

²³ Í nyəni, pɛɛb wei ɪ ta nyənta apalu tɔ ɪ ká haya hɔɔɔ, na í luli apalu pəyaya, na paa yaa-ke si lmaniyɛli.

(Hətɛ tənɛ tə yɔɔtəɣi si lɔ wɛ tá kin.)

²⁴ Yosɛɛfu fema, ulena í lá nti Tacaɔ ɪsɔta tillu ka heela-ɪ tɔ. ɪ kraɣa ɪ amusaya Mali. ²⁵ Ama ɪ ta nyəni-ɪ haləna í tɛ pəyaya luluyɔ. Na Yosɛɛfu yaa-ke si Yesu.

Ilim tälule nyäntaa kōma Yesu nau

2 Pa lula Yesu ké Yuta Petələhem taa ké wulau sɔsɔ Helbtɪ pɔɔle taa. M̄p̄yúyú isɔtulɔŋasɪ tɔm nyäntaa napəli pa lula ilim tälule na pá tala Yosalem. ² Na pá pɔɔsɪ sɪ: Leye pəyaya ŋka pa lula nɔɔnɔ na káá la Yuta nyéma wulau sɔsɔ tɔ ka wée? Tə na ka isɔtulɔŋa lu ilim tälule ké na tɔ kɔɔ sɪ tə sɛɛ-kɛ.

³ Wulau Helbtɪ nu mpu, lɛna pə pəkəli-ɪ sɔsɔm. Pə pəkəla Yosalem nyéma tənaya mpu tɔtɔ. ⁴ Lɛna í koti kɔtəlaa sɔsaa tənə, na lɔɔ Tɔm sɛyɛsəlaa na í pɔɔsɪ-wɛyɛ timpɪ pə wée sɪ paa lulɪ Mesii tɔ. ⁵ M̄p̄yúyú pa cɔ-ɪ sɪ, Yuta Petələhem ké. Mpi tɔ, lɔɔ kuyɔɔtutu teləsəlaa ŋmaawa sɪ:

⁶ Yuta taa Petələhem nyá, tampana n ta ke Yuta acalɛɛ sɔsɔɔna taa səkpete paa pəɔɔ.

Mpi tɔ, nyá taa ké wulau ká lula, wei ɪ ká tɔkɪ ma lɛyɛli nyéma ke teu tɔ.

⁷ Tənaya Helbtɪ yaa nyäntaa mɛyɛ kpeɛŋa na í pɔɔsɪ-wɛyɛ pə tənə sɪ ɪ nyəŋ waatu wei maɣamaya isɔtulɔŋa luwa tɔ. ⁸ M̄p̄yúyú ɪ hula-wɛyɛ Petələhem mpaau na í heeli-wɛ sɪ: Í polo na í pɛɛkɪ pəyaya ŋkɛyɛ teu. Waatu wei í na-ke í heeli-m na ma maɣamaya má polo na má sɛɛ-kɛ.

⁹ Nyäntaa tɛma wulau tɔm ntəyɪ nuu lɛna pá tɛɛ. Na isɔtulɔŋa ŋka kaa luwa ilim tälule na pá na-keɛyɛ mpu tɔ ka tɔŋaya pa nɔɔɔ tɔɔ, haləna ká tala timpɪ pəyaya ŋkɛ ka wée tɔ, lɛna ká səŋ. ¹⁰ Nyäntaa loosa isɔtulɔŋa ŋkɛ, lɛna pa laŋa hulumi pə tɪɪ fɛɪ. ¹¹ M̄p̄yúyú pa suu təyaya taa na pá ná pəyaya na ka too Malɪ. Lɛna pá həntɪ atɛ na pá sɛɛ-kɛ. Na pá hetɪ pa wontu na pá ha-keɛyɛ wula na tulaalu kufəyətɪ na tulaalu miili. ¹² Pə waali ké lɔɔ heela nyäntaa mɛyɛ toosee taa sɪ pá taa məli Helbtɪ cɔɔ. Lɛna pá cɔɔ mpaau na pá kpe.

Yesu seenau

¹³ Nyäntaa tɛɛwa lɛna Tacaa isɔtaa tillu nɔɔɔɔlɪ í kɔɔ Yosɛɛfu kinj ke toosee taa na í heeli-ɪ sɪ: Kulɪ na í kraɣa pəyaya na ka too, na í se na í polo Icipiti, na í caya tənə. Haləna waatu wei ma heeli-ŋ sɪ í məli tɔ. Pə taya pulu, Helbtɪ ká pɛɛkɪ pəyaya ŋkɛ sɪ ɪ kuyɔ-kɛ.

¹⁴ Tənaya Yosɛɛfu kulaa na í kraɣa pəyaya na ka too, na pá tɛɛ Icipiti ke ahoo anɪ. ¹⁵ M̄p̄yúyú ɪ caya tənə haləna Helbtɪ sɪ. Lɛna pə la nti Tacaa ka yɔɔtəna lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu nɔɔɔ tɔ sɪ: Ma ləsa ma pəyaya ke Icipiti.

Piya sakasaka lapu

¹⁶ Helbtɪ nawa sɪ nyäntaa puɣusa-ɪ, lɛna pə salɪ-ɪ sɔsɔm. M̄p̄yúyú ɪ tilaa sɪ pá ku Petələhem ɪcatɛ na acalɛɛ nna a cɔɔna-tɛ tɔ pə apalɔpiya tənə. Haləna nsi sɪ pusi tala naale naale tɔ, na í kɛɛsəna saa wei nyäntaa heela-ɪ sɪ isɔtulɔŋa luwa tɔ. ¹⁷ M̄p̄yúyú pə lapa isɪ lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu Selemii ka kpaalaa tɔ sɪ:

¹⁸ Pa nuwa kapuka ke Lama. Wula na laŋwakəllɛ sɔsɔɔle mɔla.

Lasɛɪli wiina m̄p̄yúyú ɪ piya. ɪ ta tisi sɪ pá puɣusi-ɪ ké sɪ fɛɪ tɔ pə tɔɔ.

Yosɛɛfu pa luu ke Icipiti

¹⁹ Helbtɪ səm waali Tacaa isɔtaa tillu nɔɔɔɔlɪ kɔma Yosɛɛfu kinj ke toosee taa ke Icipiti, ²⁰ na í heeli-ɪ sɪ: Kulɪ na í kraɣa pəyaya ŋkɛ na ka too na í məli lɛyɛli tɛtu taa. Mpa pa pɛɛkaya sɪ pá ku pəyaya ŋkɛ tɔ pa səpa.

²¹ Tənaya Yosɛɛfu kulaa na í kraɣa pəyaya na ka too na pá məli lɛyɛli tɛtu taa. ²² Ama Yosɛɛfu nuwa sɪ Aaselayusi tɔɔ kawlɔyaya ke Yuta ke ɪ caa Helbtɪ lonte. Lɛna sɔɔɔntu kra-ɪ na tɛtu nti tə taa pote. lɔɔ tasa-ɪ m̄p̄yúyú huluyɔ ke ɪ toosee taa, lɛna í lɔɔɔ ɪ təyɪ Kalilee tɛtu taa, ²³ na í caya ɪcatɛ nte pa yaa sɪ Nasalɛti tɔ tə taa. M̄p̄yúyú pə lapa isɪ lɔɔ kuyɔɔtutu teləsəlaa ka yɔɔtəna tɔ sɪ: Paa yaa-ɪ sɪ Nasalɛti tu.

lɔɔ Lum sɔlu Yohaani waasu

(Maləki 1:1-8 na Luku 3:1-18 na Yohaani 1:19-28)

3 Pə kɔma na pə kɛɛsɪ ɪɛ, lɔɔ lum sɔlu Yohaani kɔma Yuta wulaya tɛtu taa kɛɛ na í niki waasu lapu. ² Na í tɔŋ sɪ: Í layasi tɔntɛ, isɔtaa Kawulaya wusa kɔntɛ ké.

³ Yohaani tɔm ke lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu lɔyɪi ka yɔɔtəyaya saa wei ɪ yɔɔtəna sɪ:

Nɔɔɔɔlɪ yɔɔtəyənə nɔɔɔ sɔɔɔɔ ke wulaya tɛtu taa sɪ: Í tayani Tacaa mpaau. Í hɛɛ-ɪ-ku na ku siyisi.

⁴ Yohaani taka yooyoonaa huntu kunti, na í ləla tɔnuyɔ tampala ke ɪ tənaya taa. ɪ tɔɔnaya ntɛ cələŋ na taale tɪŋ nim. ⁵ M̄p̄yúyú Yosalem nyéma na Yuta tɛtu tənə nyéma na Yaatanɪ nɔɔɔ tɛtu tənə nyéma suu pote ke ɪ kinj. ⁶ Na pá kuliyi pa isayatu tɔɔ ké yəlaa taa, na Yohaani sɔɔkɪ-wɛyɛ lɔɔ lum ke Yaatanɪ pɔɔɔ taa.

⁷ Yohaani nawa Falisanaa payalɛ na Satusee nyéma payalɛ na pá puki ɪ cɔɔ sɪ í sɔ-wɛyɛ lɔɔ lum. Lɛna í tɔ-wɛ sɪ: Akala piya mɛ, awe kpaala-mɛ na í seekɪ lɔɔ páná nna a kɔŋ tɔ? ⁸ Í la mpa pa yela isayatu tɔ pa kulapəɛ. ⁹ Í taa teləsəyɪ lɔɔ sɪ mə caa kɛɛ Apələham. Ma heeliyɪ-mɛ sɪ ye pələ pə tɔɔ ɪɛ, lɔɔ pəsəyɪ na í lə na pɛɛ anɛ á pəsɪ Apələham piya. ¹⁰ Pa tɛma laalɛ tɔyɔ ke tɪŋ sɪ pa huɣu-ɪ na ɪ tɛɛ ké tɛ. Tɔyɔ ŋku kɪ luləyɪ pee kupana tɔ, paa hu-ku na pá tu kɔɔ. ¹¹ Ma ɪɛ, lum ke ma sɔɔna-mɛyɛ lɔɔ lum sɪ pə húlɪ sɪ í layasa tɔntɛ. Ama ma waali wei ɪ kɔŋ tɔ, puntu kəla-m tɔŋ tɛcayacaya. Ma ta tala má huɪ ɪ nɔɔhɛɛ taa ntəŋkpala musuyɔ maɣamaya. Íɛ ɪ ká sɔ-mɛ na Feesuyɔ Nanŋtu na kɔɔ. ¹² ɪ tɔka ɪ kufaluyɔ ke ɪ niŋ taa. ɪ ká fala pə tənə tɛcayacaya, na í suu pee ke ɪ kpou taa. Ama ɪ ká tu lɔɔtɔ ke kɔkɔ ŋka kaa tɛŋ tɔ ka taa.

Yesu lɔɔ lum sɔlu

(Maləki 1:9-11 na Luku 3:21-22)

¹³ M̄p̄yúyú Yesu lula Kalilee na í kɔɔ Yaatanɪ ke Yohaani cɔɔ sɪ Yohaani í sɔ-ɪ lɔɔ lum. ¹⁴ Ama Yohaani

ta tisi. Haləna í tɔ sɪ: Pə nəɣəsəna ɪsu nɔ́á sɔ́na ma, na ń məli na ń kɔ́ŋ ma kiŋ na?

¹⁵ Tənaɣa Yesu cɔ́ Yohaani sɪ: Yele na pá lá mpu. Pə wɛɛ sɪ tə yoosi pə təna mpi lɔ́ ɣɔ́ɔ́taa sɪ tɛ́ la tɔ́ɔ́.

Mrúyú Yohaani tisaa. ¹⁶ Pa tɛma Yesu ké lɔ́ lum sɔ́u ɪlena í lu lum taa. Tənaɣa ɪsɔ́tɔ́nɔ́yɔ́ hɛta kɔ́akɔ́aa, na Yesu ná lɔ́ Feesuɣu ɪsu alukuku na ku tiiki ɪ tɔ́.

¹⁷ ɪlena pá nu pə ɣɔ́ɔ́təna ɪsɔ́taa sɪ: ɪnɛyɛle ma luɣu tɛɛ Pəyaya, ma laŋle hɛɛna-ɪ sɔ́sɔ́m.

Satanɪ maɣasuyɔ́ kɛ Yesu
(Maləki 1:12-13 na Luku 4:1-13)

4 Pə waali ké Feesuɣu pona Yesu ké wulaya tetu taa sɪ ɪlɔ́ɔ́ ɪ maɣasi-ɪ. ² Yesu tɛma nɔ́ɔ́ hɔ́kɔ́yɔ́ kɛ ilim na ahoo kɛ kuyɛɛŋ nuɪɛ. ɪlena nɔ́ɔ́kɔ́sɪ kpa-ɪ. ³ Mrúyú ɪlɔ́ɔ́ kɔ́rəntəna-ɪ na í tɔ́mɪ-ɪ sɪ: Ye n ké lɔ́ Pəyaya ɣɔ́ɔ́tɪ na pɛɛ anɛ á pəsi tɔ́ɔ́naya.

⁴ Yesu cɔ́-ɪ sɪ: Pa ŋmaawa lɔ́ Tɔ́m taa sɪ pə taya tɔ́ɔ́naya tike kɛ yulu ká hikina weesuɣu. Ama tɔ́m təna nti tə lukəna lɔ́ nɔ́ɔ́ taa tɔ́ tə kiŋ tɔ́ɔ́ɔ́.

⁵ Pələ pə waali, ɪlɔ́ɔ́ pona Yesu ké ɪcatɛ naŋŋ nyən-tɛ taa na í kpaasi-ɪ lɔ́ təsɛɛle comcom nɔ́ɔ́ taa, ⁶ na í tɔ́mɪ-ɪ sɪ:

Ye n ké lɔ́ Pəyaya,
ɪlu cənɛ na ń ŋmaa atɛ.

Pə taya polo, pa ŋmaawa lɔ́ Tɔ́m taa sɪ:
lɔ́ ká heeli ɪ ɪsɔ́taa tillaa kɛ nyá tɔ́m sɪ pá paasəna-ŋ teu.

Na paa teeli-ŋ pa niŋ taa sɪ pá taa kɔ́ na pələ natəli tə co-ŋ.

⁷ Ama Yesu cɔ́-ɪ sɪ: Pa ŋmaawa lɔ́ Tɔ́m taa tɔ́tɔ́ sɪ, n kaa maɣasi nyá Caa lɔ́ sɪ n naa ɪ waali.

⁸ ɪlena ɪlɔ́ɔ́ tasa Yesu ké pona kɛ puɣu ŋku ku kula sɔ́sɔ́m tɔ́ ku tɔ́ na í huli-ɪ antulinya kawulasɪ təna na sɪ teeli, ⁹ na í tɔ́mɪ-ɪ sɪ: Ye n ka hənti-m atɛ na ń sɛɛ-m, maa ha-ŋ mpu unɪ pə təna.

¹⁰ Mrúyú Yesu cɔ́-ɪ sɪ: Satanɪ, tɛɛ. Pa ŋmaawa lɔ́ Tɔ́m taa sɪ, n ká sɛɛ nyá Caa lɔ́, na ɪ tike ɪ təmlɛ kɛ n ká la.

¹¹ Tənaɣa ɪlɔ́ɔ́ yela Yesu. ɪlena ɪsɔ́taa tillaa kɔ́ na pá paasəna-ɪ.

Yesu caaləyi ɪ təmlɛ kɛ Kalilee
(Maləki 1:14-15 na Luku 4:14-15)

¹² Yesu nuwa sɪ pa tu Yohaani kɛ saləka, ɪlena í tɛɛna Kalilee. ¹³ ɪ yela Nasalɛti, ɪlena í polo na í caya Karənahum. ɪcatɛ nte tə wɛ Kalilee lum nɔ́ɔ́ kɛ Sapulŋ na Nəfətali pa tetu taa tɔ́. ¹⁴ Mrúyú pə lapa ɪsu lɔ́ kuyɔ́ɔ́tutu tɛləsulɔ́ ɪsayii ka ɣɔ́ɔ́taa tɔ́ sɪ:

¹⁵ Sapulŋ tetu na Nəfətali tetu,
na tɛŋku tɔ́ tɔ́, na Yaatanɪ waali,
na mpa pa ta kɛ Yuta nyəma tɔ́ pa Kalilee.

¹⁶ Pə yəlaa mpa pa caya səkrɛtuɣu taa tɔ́,
pu na-wɛ tənyau ɪsu kɔ́kɔ́.
Na mpa pa caya sɛm səkrɛtuɣu ɪcatɛ taa tɔ́,
pu ná pa tɔ́ tənyau.

¹⁷ Pə kpaɣau waatu unɪ tɔ́ Yesu suu waasu lapu na í tɔ́ŋ sɪ: ɪ layasi tɔ́ntɛ, ɪsɔ́taa Kawulaya wusa kɔ́ntɛ.

Yesu yaau kɛ tiina kɔ́alaa liyiti
(Maləki 1:16-20 na Luku 5:1-11)

¹⁸ Yesu tɔ́ŋaya Kalilee tɛŋku nɔ́ɔ́ nɔ́ɔ́, ɪlena í ná tiina kɔ́alaa kɛ naale. Simɔ́ŋ wei pa yaa sɪ Piyɛɛ tɔ́ na ɪ neu Antəli, na pá tɔ́yɪ puluɣu kɛ tɛŋku taa. ¹⁹ Tənaɣa Yesu tɔ́ma-wɛ sɪ: ɪ kɔ́ na má la-mɛ na í puuki yəlaa ɪsu í puukuɣu tiina tɔ́.

²⁰ Mrúyú pɛɛ pa yela pa puluŋ na pá tɛŋɪ-ɪ kɔ́akɔ́aa.

²¹ ɪ tasa pote kɛ pəcɔ́, ɪlena í ná Sepetee pəyalu Saaki na ɪ neu Yohaani na pa caa Sepetee pa wɛ kɔ́ɪluɣu taa na pá tayanəyi pa puluŋ. Tənaɣa Yesu yaa-wɛ, ²² na pá yele pa caa na kɔ́ɪluɣu na pá tɛŋɪ-ɪ kɔ́akɔ́aa.

²³ Yesu cɔ́ɔ́wa Kalilee tetu təna na í sɛyɛsɪ Yuta nyəma təkotilɛnaa taa, na í kpaali lɔ́ Kawulaya Laapaali Kupaŋ. Na í waasəyi yəlaa taa kutɔ́ntunaa na acamaa təna. ²⁴ Mrúyú yəlaa nu Yesu taŋ kɛ Silii tetu təna taa. Na pá kɔ́na-ɪ yəlaa təna mpa kutɔ́məŋ na wusasi pəyalɛ tɔ́ŋna kunyɔ́ŋ tɔ́yɔ́ tɔ́. Alɔ́ɣhilaa na timle nyəma na kutɔ́ŋ kutuɪluɣu nyəma, na í waasi-wɛ. ²⁵ Samaa sɔ́ɔ́ təŋaya-ɪ ké. Pa ɪluna Kalilee na Acalɛ Naanuwa tetu, na Yosalem na Yuta na acalɛ nna a wɛ Yaatanɪ waali tɔ́.

Yesu waasu kɛ puɣu tɔ́ (titite 5 na 6 na 7)

5 Yesu nawa samaa, ɪlena í kpa puɣu tɔ́ na í caya. Tənaɣa ɪ ɪfalaa kɔ́rəntəna-ɪ. ² Mrúyú ɪ suu-wɛyɛ sɛyɛsuɣu sɪ:

Lelɛŋ nulaa tɔ́m
(Luku 6:20-23)

³ Mpa pa fɛina kalampaani tɔ́ pa nu leləŋ ké. Mpi tɔ́, mpe pa tənna ɪsɔ́taa Kawulaya.

⁴ Mpa pa wɛ laŋwakəllɛ taa tɔ́ pa nu leləŋ ké. Mpi tɔ́, lɔ́ ká hɛɛsɪ pa laŋa.

⁵ Mpa pa wena yulutu tɔ́ pa nu leləŋ ké. Mpi tɔ́, mpe paa tɔ́ɔ́nna tetu təna, ɪsu lɔ́ ka heeluɣu-wɛ tɔ́.

⁶ Mpa pa nyuləyi sɔ́sɔ́m sɪ pá tɔ́ŋ ɪsu lɔ́ caa tɔ́ pa nu leləŋ ké. Mpi tɔ́, lɔ́ ká sənə-wɛyɛ teu na pá tɔ́ mpu.

⁷ Mpa pa wena lɛlaa pətɔ́təle tɔ́ pa nu leləŋ ké.

Mpi tɔ́, lɔ́ ká nyənɪ mpe pa pətɔ́təle.

⁸ Mpa pa lotu taa huwɛ tewa tɔ́ pa nu leləŋ ké. Mpi tɔ́, paa na lɔ́.

⁹ Mpa pa tɔ́ɔ́nəyi yoou kɛ lɛlaa heku tɔ́ pa nu leləŋ ké. Mpi tɔ́, lɔ́ ká yaa-wɛyɛ ɪ piya.

¹⁰ Mpa pa laki lɔ́ kucacaam na pá naasəyi-wɛyɛ pə tɔ́ tɔ́ pa nu leləŋ ké.

Mpi tɔ́, mpe pa tənna ɪsɔ́taa Kawulaya.

¹¹ Paa yəlaa ka tuuki-mɛ, yaa pa naasəyi-mɛ, yaa paa looli ɪsayaɔu na pá suu-mɛ, sɪ í ké ma ɪfalaa tɔ́ pə tɔ́. ɪ nu leləŋ ké. ¹² Waatu unɪ mə laŋa í hɛɛ sɔ́sɔ́m, ɪ nu

lelej ké. Pə taɣa pulu ɬɬ, mə kasəyaya ká ɬɬ sɔsɔm ke ɪsɔta kə. Mpu ɪnɪ pə maɣamaya ke paa naasa ɪsɔ kuyɔɔtutu tɛləsəlaa kupəma.

Antulinya tɔm na ɪ kɔkɔ kuparŋka tɔm

(Maləki 9:50 na Luku 14:34-35)

¹³ Mɛɣele antulinya tɔm. Ama ye tɔm mpi pə ɪnɪ kɔma na ɪ sí, pepeye paa la na pə́cɔ pə tasa ɪnɪ lapu? Pə kaa waasi pulu ɬɬ ye pə taɣa ɪnɪ na yəlaa felɪ nɔkɬe.

¹⁴ Mɛɣele antulinya kɔkɔ. ɪcate nte pa ɪmawa puɣu ɬɬ tɔ tə felɪ ɪmesuɣu. ¹⁵ Paa musəɣɪ fətəla na pá pamɪ-ɪ ɬɬku tɛɛ. Ama pa pusiɣi-ɪ timpi taa ɪ wɛɛ pu naa yəlaa tənaya təyaya taa tɔɣ. ¹⁶ Mpu ɪnəɣɪ mə kɔkɔ ká naaki teu ke yəlaa na pə́cɔ pá ná mə təma kupana, na pá sá mə Caa wei ɪ wɛ ɪsɔta tɔ.

ɪsɔ kusəsutu felɪ kuyu

¹⁷ ɪ taa huɪ sɪ ma kɔma sɪ ma kuyɪ Moisi kusəsutu na ɪsɔ kuyɔɔtutu tɛləsəlaa takəlasɪ. Ma ta kɔkɔ kuyu. Ama ma kɔma pə tampana huluyu ké. ¹⁸ Tampana ke ma heeliɣi-mɛ sɪ yoo maa cəsəɣɪ, ye ɪsɔta na atɛ pə wɛɛ, kusəsutu taa pəle kulumtəle titiliya yaa tə suka wɛ ɪpúyú pə kaa saali. Haləna pə tənə pə́ kɔ na pə́ yoosi na pə́cɔ. ¹⁹ Pə ɬɬ ké wei ɪ ta tɔkɪ kusəsutu taa səkpetu na ɪ seɣesɪ ɪlaa sɪ pele pá taa tɔkɪ-tɪ tɔ, paa yaa-ɪ ɪsɔta kawulaya taa səkpele. Ama ye wei ɪ tɔka tə tənə na ɪ heeliɣi ɪlaa sɪ pá la mpi, puntu nté sɔsɔ ke ɪsɔta Kawulaya taa. ²⁰ Ma heeliɣi-mɛ sɪ ye ɪ ta tənə ɪsəna ɪsɔ caa tɔ na pə́ kəli ɪsɪ ɪsɔ tɔm seɣesəlaa na Falisanaa pa tənuyu tɔ, ɪ kaa suɪ ɪsɔta Kawulaya taa.

Pááná muɣu tɔm

²¹ ɪ nuwa nti pa heela mə ɪnɪtaa nyəma tɔ sɪ: N kaa ku yulu. Ye wei ɪ kuwa, paa pona-ɪ huule. ²² Ama ma, ma heeliɣi-mɛ sɪ, wei ɪ tɔka ɪ tɔɣntəle na ɪ taa, paa pona-ɪ huule. Na ye wei ɪ tuuwa ɪ tɔɣntəle sɪ: Kumelɛn, paa pona-ɪ Kotuyu sɔsɔkɔ taa. Na ye wei ɪ tɔma ɪ tɔɣntəle sɪ: Pə lakɪ-ŋ ké. ɪ nəɣəsəna kɔkɔ ŋka ka wɛ tənəsəle sɔsɔkɔ taa tɔ ka taa suu. ²³ Ye n pona nyá kuhaham ke kɔtaɣa təlate, na ɪ tɔkɔ sɪ nyá tɔɣntəle wɛna-ŋ natəlɪ, ²⁴ sɪ nyá kuhaham ke təkətəle tənɛ, na ɪ polo na nyá na nyá tɔɣntəle ɪ taɣani-tɪ. ɪlena ɪ məli na ɪ ha nyá kuhaham mpi. ²⁵ Ye n wakəla nɔɣɔlu na ɪ yaa-ŋ nɔkɔɣ, la kookali na nyá na-ɪ ɪ taɣani mə tɔm ke mpaasu taa na ɪ ta tata huulu kiŋ. Pə́ taa kɔ na huulu náá tu-ŋ tɔntunaa niŋ taa na pele pá təkɪ-ŋ. ²⁶ Tampana ke ma heeliɣi-mɛ yoo maa cəsəɣɪ, n ka tɛm pə́ tənə mpi pa pela-ŋ tɔɣ feluyu paasi n ka luu tənə.

Wasarŋkalətu tɔm

²⁷ ɪ nuwa ɪsəna pa yɔɣta sɪ: N kaa la wasarŋkalətu tɔ. ²⁸ Ama má heeliɣi-mɛ tampana sɪ, ye wei ɪ nyəna ɪlelu alu na ɪ nyuli-ɪ, ɪ tɛma wasarŋkalətu lapu ke ɪ nyamle taa ké. ²⁹ Ye nyá nɔɣɔn ɪsəle ká hu-ŋ, ɪsɪ-tɛ na

ɪnɪ ɪ-tɛɣe pooluŋ. Sana ɪnɪ laŋ nyá tɔnuyu ɬɬ ké pulu kuluməm na mpi paa petɪ nyá tɔnuyu tənaya tənəsəle sɔsɔkɔ taa tɔ. ³⁰ Ye nyá niŋ nɔɣɔn ká hu-ŋ, setɪ-ɪ na ɪnɪ ɪ pooluŋ. Sana ɪnɪ laŋ nyá tɔnuyu ɬɬ ké pulu kuluməm na mpi paa petɪ nyá tɔnuyu tənaya tənəsəle sɔsɔkɔ taa tɔ.

Alu na apalu pa yau tɔm

(Matiyee 19:9 na Maləki 10:11-12 na Luku 16:18)

³¹ Pa tu yɔɣta mpu tɔkɔ sɪ: Ye yulu tɔɣnəɣɪ ɪ alu, ɪ ɪma-ɪ kisuyu takəlaya. ³² Ama má kraaləɣɪ-mɛ sɪ, ye yulu tɔɣna ɪ alu na pə́ ta ké wasarŋkalətu ɬɬ, ɪ pona alu ɪnəɣɪ wasarŋkalətu taa ké. Ye ɪsɪ ɪlé ɪ tasa saau. Na ye pa kisa alu na nɔɣɔlu náá tənə na ɪ kraɣa-ɪ, pun-tu lapa wasarŋkalətu ké.

Tuunau tɔm

³³ ɪ nu ɪsəna pa yɔɣta ta caana caana tɔ sɪ: ɪ tu-uwa sɪ n ká la mpi, n kaa yele-wɪ. Ama n ka la pə́ tənə mpi n yɔɣtəna tuunau ke Taca ɪsentaa tɔɣ. ³⁴ Ama má heeliɣi-mɛ sɪ, ɪ taa tu tuuna puluyu paa pə́cɔ. Paa ɪsɔta. Pə́ taɣa pulu, ɪsɔ kumte nté. ³⁵ Paa atɛ. Pə́ taɣa pulu, ɪ nɔkɬe təsule nté. Paa Yosalem, pə́ taɣa pulu, Wulau sɔsɔ ɪcate ké. ³⁶ Taa tu tuuna nyá nyuyu tɔkɔ. Mpi tɔ, n kaa pə́sɪ na ɪnɪ la na nyá nyuyu taa nyɔɔlaya kulumaya hulumi yaa ká pili. ³⁷ Ye n ká tisi sɪ nn, n tisi nn. Ye aai ké, n tisi sɪ aai. Nti yulu sɔsɔɣɪ tə tɔkɔ tə ɪ lukəna ɪlɔɣu kiŋ ké.

Lɛɛtuyu tɔm

(Luku 6:29-30)

³⁸ ɪ nuwa ɪsəna paa yɔɣta sɪ: Ye wei ɪ yɔka ɪlelu ɪsəle, paa yɔkɪ ɪ nyəntɛ, na wei ɪ hola ɪlelu kete, paa holi ɪ nyəntɛ tɔ. ³⁹ Ama ma heeliɣi-mɛ sɪ, ɪ taa felɪ ɪsəyatu ke ɪsəyatu. Ye nɔɣɔlu mapa nyá nɔɣɔn ɪkrapasaya, keesi-ɪ ɪnɪka. ⁴⁰ Ye nɔɣɔlu pona-ŋ tɔm huɪ sɪ ɪ ɪɛkəɣɪ nyá capa, tɛɛsɪ-ɪ nyá kraɪ ke celuyu. ⁴¹ Ye tɔnɪ tu suka-ŋ səɣəla na təlasɪ sɪ ɪnɪ tɔ ɪsɪ kilo-mɛɛtəlɪ kulum, ɪɛ n tɔ kilomɛɛtələnə naale. ⁴² Ha wei ɪ sələməɣɪ-ŋ tɔ. Taa pɛ wei ɪ caa ɪnɪ kəntɪ-ɪ tɔ.

Kolontu sɔsɔkɔ tɔm

(Luku 6:27-28,32-36)

⁴³ ɪ nuwa ɪsəna paa yɔɣta sɪ: N ká sɔkɔ nyá taapalu na nyá taa kpana nyá kolontu tɔ. ⁴⁴ Ama ma heeliɣi-mɛ sɪ ɪ sɔkɔ mə kolontunaa na ɪ sələmɪ ɪsɔ ké mpa pa tuyɪ-mɛɣe kunyɔn tɔ pa ɬɬ. ⁴⁵ ɪɛ ɪ kraɣa mə Caa wei ɪ wɛ ɪsɔta tɔ ɪ wɛɛtu nté. Pə́ taɣa pulu, ɪlé ɪ lakəna na ilim luɪ asaya na kupama pa tənə pa ɬɬ, na ɪ kpəntəɣɪ mpa pa keesaa na mpa pa ta keesi tɔ na ɪ haaki teu. ⁴⁶ Ye ɪ sɔkɔ mpa pa sɔkɔla-mɛ tɔ pa tike, pepeyele mə tɛɛwa ɪɛ? Lampuu mulaa maɣamaya ɪ lakɪ mpu? ⁴⁷ Ye ɪ seeki mə taapalaa tike, ɪɛ ɪ tɛɛ ɪlaa ke we? Ma ta nyɪ ɪsɔnaa maɣamaya ɪ lakɪ mpu? ⁴⁸ ɪ tɛ təkpataa ɪɛ, ɪsɪ mə ɪsɔta Caa teu təkpataa tɔ.

Nyá ti huluyu si pa na-η tōm

6 Í la laakali, í taa laki yēlaa ísentaa ké mē lōsēēle kulaputu si pá na na pá sa-mē. Ye í laki mpu si yēlaa í na, mē Caa wei i we ísōtaa tō i kaa tasa-meyē hau.

² Pē tō ké waatu wei n haaki liyitee ke kunyōntunaa tō n kaa kraali si yēlaa í kēna-η. Pē mayamaya ke cesēlaa laki Yuta nyéma tēkotilenaa taa na hapēē tō si pá sa-wē. Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesēyi. Pa kasēyaya ke pa hikiyi rēpūyú kraakraa.

³ Ama nyá, ye n haaki kunyōntunaa ke liyitee, taa ye le na nyá taapalu wei i we nyá kōnkōη taa mayamaya tō í ná. ⁴ Saa unī nyá kucōō kaa wēē mpi yēlaa tēna nawa tō, na nyá Caa wei i naaki mukaya tēē tō i ká fēli-η.

Isō sēlēmuyu huluyu

(Luku 11:2-4)

⁵ Waatu wei í sēlēmāyi Isō tō, í taa la ísu cesēlaa mpa pa sōōla Isō sēnyūyū ke Yuta nyéma tēkotilenaa taa na hapēē kōōsi na pá sēlēmāyi si yēlaa tēna í na-wē tō. Ma heeliyi-meyē tampana si pa kasēyaya ke pa hikiyi rēpūyú kraakraa. ⁶ Ama nyá, ye n caa Isō sēlēmuyū, suu nyá nan taa na n tēki nyá tō, na n sēlēmī nyá Caa wei i we tēnaya ūmēlau tō. Na nyá Caa wei unī i naaki mpi n laki ūmēlau tō i ká ha-η nyá kasēyaya.

⁷ Ye í sēlēmāyi, í taa lulēsēyi tōm paγale ke yem ísu ma ta nyi ísōnaa lakuyū tō. Pa huu si pa tōm taγalēη tō ké paa hiki. ⁸ Í taa kēēna-wē. Pē taγa pulu tō, mē Caa tēma nyēm ke mpi pē tōm caala-mē tō na pēcō í sēlēmāyi. ⁹ Isēna í ká sēlēmī tōyōle si:

Ta Caa wei nyá n we ísōtaa tō,
nyá hēte í wēē kate.

¹⁰ Tōyō nyá Kawulaya.

Ye le na nyá luyū nyēntu la
atē cāne ísu tē lapu ísōtaa tō.

¹¹ Haa-tuyū saηa tōyōnaya.

¹² Húli-tuyū suulu ke timpi tē pēntēna-η tō.

Ísu ta húlēyi mpa pa pēntēyēna-tu tōyō suulu tō.

¹³ Taa ye le na tē suu mayasuyū ísāyau taa.

Ama lēsī-tuyū ísāyau niη taa.

[Mpi tō, nyāγale kawulaya tōyōlu,
na pēsulu na teeli tu ke tam tō. Ami.]

¹⁴ Mēpūyú pē wēē, ye mē tōyōntēlēnaa wakēlēna-mē na í húli-wēyē suulu, mē Caa wei i we ísōtaa tō i ká húli-meyē suulu tō. ¹⁵ Ama ye ū hulēyi mē tōyōntēlēnaa ke suulu ke timpi timpi pa wakēlēyēna-mē tō, mē Caa kaa húli-meyē suulu tō.

Nōhōkutū kupantu tōm

¹⁶ Ye í hōka kōōsi, í taa wakēli mē ísentaa ísu cesēlaa lakuyū tō. Pa sōēyē pa ísentaa si yēlaa tēna í ná si pa hōka kōōsi. Tampana ke ma heeliyi-me maa cesēyi. Pa kasēyaya ke pa hikiyi rēpūyú kraakraa.

¹⁷ Ama nyá, ye n hōka kōyō, saη nyá ísē tēcēcēi, na n

sēyēli nyá nyōōsi. ¹⁸ Yēlaa í taa nyi si n hōka kōyō. Ama nyá Caa wei i we ūmēlau tō i tike i ka nyēna. Nyá Caa wei i naa mpi n laki ūmēlau tō i ká ha-η nyá kasēyaya.

Kpāntu lēmāyāsēē wē timpi tō tēnaya i akaluyū wēē

(Luku 12:33-34)

¹⁹ Í taa kaaki mē wēnau ke atē cāne timpi pukasi na kōkōtāyā wakēlēyi na ūmēlaa ká wakēli kōōkōōsi na pá ūmēli tō. ²⁰ Ama í kaaki mē wēnau ke ísōtaa timpi pukasi na kōkōtāyā fēi si pē wakēli pulu, na ūmēlaa kaa tulī na pá ūmēli tō. ²¹ Pē taγa pulu tō, kpāntu lēmāyāsēē í wē timpi, tēnaya i akaluyū wēē.

Tōnyū kunananam tōm

(Luku 11:34-36)

²² Yulu tōnyū pilimile fētēla kēle ísē. Ye nyá ísē í naaki teu, pē waasēyi nyá tōnyū tēnaya. ²³ Ama ye nyá ísē í yulūmaa, nyá tōnyū pilimile tēna wē sēkretuyū tēē ké. Ye ísēna n naaki mpu tō pē pēsa sēkretuyū ūle, pūwē, nyá sēkretuyū tōm fēi yōyōtuyū tōtōyōle.

Isō na liyitee pē tōm

(Luku 16:13)

²⁴ Yulu kulum kaa pēsi na í kpi yēlaa naale na í laki pa tēma. Ye i kpēra mpu, i lēmāyāsēē kōη a wēē lelu tō na í ye le lelu. Yaa ntanyi, i paasēna lelu na í kisi lelu. Mē i kaa pēsi na í kpi Isō na liyitee na í tēη mpu.

Naani tuyū kē Isō

(Luku 12:22-31)

²⁵ Í tá ná mpi pē tō ma heela-mē si í taa nēyēsēyi mē tōyōnaya na mē kunyōnkōōm mpi pē wēē si í ká tōki na í nyōōki na í hiki weesiη na mē tōnēη tō kutakēm tō. Pē taγa pulu tō, í ta na taa si weesuyū kēla tōyōnaya na yulūtōnyū kēla wontu kususuutu. ²⁶ Í nyēna sumasi na í na. Si halēyi, pēyēle si kōη. Si nyākēyi tōyōnaya ke kpēēη taa. Paa na mpu mē Caa wei i we ísōtaa tō unī i calēyēna-si. Na mē tá kēli sumasi ke tōm napēle? ²⁷ Paa mē taa yulu ká ku i tēyi ísēna puntu pēsēyi na í tuusi i tēyi wulē kulūmtēle mayamaya?

²⁸ Na pepē tō ké í nēyēsēyi mē tō kutakēm? Í nyēna tawa nyūtu tukuyū hētū nti tō na í ná. Nyūtu nti tu laki tēmlē tēli. Pēcō tu luuki kōōη. ²⁹ Paa na mpu ma heeliyi-me si wulau Salūmōη na i tōη tēna i ta suu wontu na í tala paa tē taa kulūmuyū ke kacōka. ³⁰ Ye Isō laki kacōka ke tawa taa nyūtu nti tē wē saηa na cele ísēntō pa tika-ti tō, i kaa la-meyē kacōka na pē kēli mpu? Í polo í tēē, ū tēη Isō na mē taa tēcāyācāyā tō se. ³¹ ūē í taa pekēli mē ti si: Tu tōyō-wē? Yaa, tu nyōō-wē? Yaa, tu takī-wē? ³² Ma ta nyi ísōnaa pēēkēyēna tēyē tam. Mē Caa wei i we ísōtaa tō i nyēmā mpi í nyūlēyi tō. ³³ Í sō nyūyū na Isō Kawulaya na tōntē nte Isō caa tō tē pēēkuyū, na Isō ká ha-mē tōtōyō pē tēna mpi pē kaasaa tō. ³⁴ ūē í taa nēyēsēyi

¹⁰ Yesu nuu tɔm tənɛ, ulɛna í pəsəna mpa pa tənɔya-ɩ tɔ pa tɔɔ na í tɔ sɩ: Tampana ke ma heeliyi-me yoo, maɩ cəsəyi. Ma ta nata yulu ke lseyeli nyəma taa na í tɛma ɩ taa na lɔɔ ké isəntɔ. ¹¹ Ma heeliyi-me tɔtɔ sɩ, payalɛ ká luuna ilim təlule na ilim tətule, na pá na Apələham na lsaaka na Yakɔpu paa caya tɔɔ ke isɔtaa Kawulaya taa. ¹² Ama mpa paa ké Kawulaya nyəma tɔ paa lɔ-weyɛ awalɩ ké səkretuyɔ taa, timpɩ paa casəyi kapusi na pá nyasəyi pa təyi kela tɔ.

¹³ Mprúyú Yesu heela yoolaa nyuyɔ tu sɩ: Kpe, isəna mpi n tɛma nyá taa na lɔɔ tɔ pu la mprúyú teitei.

Waatu unɩ ɩ mayamaɔa ke pə waa yoolaa nyuyɔ tu yom.

Yesu waasuyɔ ke kutɔntunaa payalɛ

(Maləki 1:29-34 na Luku 4:38-41)

¹⁴ Mprúyú Yesu pola Piyee təyaya, na í mayana watu wena Piyee yɔɔɔ na í həntaa. ¹⁵ Mprúyú Yesu tokina kutɔntu niɩ na ɩ watu ya kprakpaa. lɛna í kuli na í caləsi-wɛ.

¹⁶ Taanaya taanaa ulɛna pá kɔna Yesu ke alɔɔhilaa payalɛ. Na í yɔɔɔɔ kuyɔɔɔɔ na alɔɔaa se, na í waa kutɔntunaa təna tɔtɔ. ¹⁷ ɩ lapa mpu sɩ pé la nti lɔɔ kuyɔɔɔɔ tɛləsulɩ lsayii ka yɔɔɔɔ tɔ sɩ: ɩ ləsa tá ɩ cantu na í lɔ, na í mu ta kutɔməɩ.

Yesu tənuyɔ nyullaa

(Luku 9:57-62)

¹⁸ Yesu ná samaa kotina-ɩ, ulɛna í tɔ-wɛ sɩ pá tɛsɩ tenku na waalɩ. ¹⁹ Mprúyú lɔɔ tɔm sɛyɛsəlɩ nɔɔɔɔ ɩ kprətəna Yesu na í tɔ sɩ: Tacaa, maɩ tənəyi-ɩ nyá təpote təna taa.

²⁰ Yesu cɔ lɔɔ tɔm sɛyɛsəlɩ unɩ sɩ: Sɔɔɩ wena ɩ lona na sumasi wena sɩ tana. Ama Yulu Pəyaya má, ma fɛlna nyuyɔ tətule mayamaɔa.

²¹ Tənaya Yesu ɩfalaa taa nɔɔɔɔ ná tɔma-ɩ sɩ: Tacaa ye le na má polo na má pi ma caa na pəcɔ.

²² lɛna Yesu cɔ-ɩ sɩ: Təɩ-ɩ na í ye le na səttaa pi pa səttaa.

Yesu hɛsuyɔ ke kacuculaya

(Maləki 4:35-41 na Luku 8:22-25)

²³ Mprúyú Yesu na ɩ falaa pa suu kpuɩyɔ taa.

²⁴ Tənaya heelim sɔɔɔɔ kula tenku tɔɔ na lum hola waasəyi kpuɩyɔ. Ama pə pamna Yesu tooki. ²⁵ Mprúyú ɩ falaa polaa na pá feesi-ɩ na pá tɔm-ɩ sɩ: Tacaa, ya-tu, tə lepaya.

²⁶ lɛna Yesu cɔ ɩ falaa sɩ: Pepe tɔɔ ké sɔɔɔntu kpra-me? Í tá tɛ lɔɔ na mə taa na pə tɔɔ suwe? Mprúyú ɩ kulaa na í kaləna heelim na lum, na pə təna pə hɛ təli. ²⁷ lɛna piti kpa pa təna na pá pɔɔsəyi sɩ: Aweye unɩ unɩ na pə kprɛɩna heelim na tenku lum na pá nuukəna-ɩ?

Alɔɔhilaa naale na afanaa pa tɔm

(Maləki 5:1-20 na Luku 8:26-39)

²⁸ Yesu tɛsa tenku kuterɩ tenku tɔɔ ké Katalee nyəma tɛtu taa. lɛna apalaa naale luuna pələsɩ taa na pá

sənəyi-ɩ. Apalaa mpe paa hii alɔɔaa ké, na pa nyarɩ wɛ sɔɔɔntu. Yəlaa cɔlaya pa mpaɩv nkuɩyɔ. ²⁹ Tənaya pa suu kiisuyɔ sɩ: lɔɔ Pəyalu, ta na-ɩ suwe? N kɔma sɩ n tuyɩ-tuyɩ wahala na pə waatu mayamaɔa ta tata?

³⁰ Pə pamna afanaa kaləku sɔɔɔɔ nakulɩ ku wɛ pə cɔɔ təna na ku tuliyi. ³¹ Mprúyú alɔɔaa wiina Yesu sɩ: Ye n ká tɔɔɔ-ɩ, ye le na tɛ suu afanaa kaləku kune ku taa.

³² Yesu cɔ-wɛ sɩ: Í polo. lɛna pá se apalaa naale unɩ ɩ waalɩ na pá tɛna afanaa taa. lɛna afanaa tu casələ ke yem ke kprakpaa, na pá tii kalakala na pá tu lum na pá sɩ.

³³ Mprúyú afanaa tiikilaa ná loma kprakpaa na pá polo ɩcətɛ taa, na pá kɛɛsɩ pə təna mpi pə lapa tɔ, na isəna alɔɔaa mpe pa tɔm lapa tɔ. ³⁴ Tənaya ɩcətɛ nyəma təna luwa sɩ pa sənəyi Yesu. Pa na-ɩ, ulɛna pá tɛkɩ-ɩ sɩ í lu pa tɛtu taa.

Yesu waasuyɔ ke kutɩ kutuɩyɔ tu

(Maləki 2:1-12 na Luku 5:17-26)

9 Yesu suu kpuɩyɔ na í tɛsɩ tenku na í polo ɩ mayamaɔa ɩ ɩcətɛ taa. ² Mprúyú pa kɔna-ɩ kutɩ kutuɩyɔ tu na í hənta ɩ kpratələ tɔɔ. Yesu nawa apalaa mpe pa naani, ulɛna í heeli kutɔntu sɩ: Ma pəyalu, tɔki nyá ti, nyá isayatu huusaa.

³ Tənaya lɔɔ tɔm sɛyɛsəlɩ na pəli pa huɩ pa taa sɩ: Apalu unɩ ɩ kprakəyi ɩ ti na í kɛsəyənəna lɔɔ.

⁴ Yesu nyəmə nti pa huukɩ tɔ, ulɛna í pɔɔsɩ-wɛ sɩ: Pepe tɔɔ ké í huukɩ huwɛ asayɛɛ ke mpu? ⁵ Na nti tə yɔɔɔɔ kəla təleu: Nyá isayatu huusaa, yaa Kuli na í tɔ? ⁶ Tɔɔ, maɩ húlɩ-me sɩ Yulu Pəyaya má, ma pəsəyi na má huusɩ isayatu ke atɛ cənɛ.

Tənaya Yesu tɔma kutɔntu sɩ: Kuli na í kraya nyá kpratələ na í kpe.

⁷ Mprúyú apalu unɩ ɩ kulaa na í kpe. ⁸ Samaa ná mpu, ulɛna sɔɔɔntu kpa-wɛ. Na pá sarɩ lɔɔ ké mpi pə tɔɔ ɩ ha yəlaa ke pəsuyɔ nku ku taka ke mpu tɔ.

Yesu yaaɩ ke Matiyee

(Maləki 2:13-17 na Luku 5:27-32)

⁹ Yesu lu təna na í tɛkɩ, ulɛna í na apalu wei pa yaa sɩ Matiyee tɔ, na í caya lampuu təmule. lɛna í yaa-ɩ sɩ: Kuli na í tənɩ-m.

Tənaya Matiyee kulaa na í hu Yesu waalɩ.

¹⁰ Yesu na ɩ falaa na lampuu mulaa na asayaa payalɛ pa kprɛnta Matiyee tɛ na pá tɔki. ¹¹ Falisanaa na mpu, ulɛna pá pɔɔsɩ ɩ falaa sɩ: Pepe tɔɔ ké mə caa na lampuu mulaa na yəlaa asayaa pa kprɛntəyi na pá tɔki?

¹² Yesu nuu pa kupɔɔsutu, ulɛna í cɔ sɩ: Pə taya alaafəya nyəma nyuləyənəna fɛtaa. Ama kutɔntunaa ké.

¹³ Pa nmaawa sɩ: Kupantu ke ma sɔɔɔaa, pə taya kɔtasi. Í polo na í pɛkɩ nmaatu tɔm tənɛ tə huwɛɛ. Mpi tɔ, ma kɔmɔa sɩ ma yaaki asayaa, pə taya kupama.

Yesu keesuyu ke nchokutu tom

(Malaki 2:18-22 na Luku 5:33-39)

¹⁴ Mprugy lso lum solu yohaani ifalaa kpatana Yesu na pa pccsi-i si: Pepe taw ke ta na Falisanaa ta hokayt nccsi na nya ifalaa u laki mpu?

¹⁵ Uena Yesu cw-we si: I ka pasci na i la na akpayalu taapalaa wee lanwakalle taa na i na-we pa wee? Aa, pale pa fei lapu ke pa pacc. Pu kaw na pa keesi kuyaku nakuli, uena pa laci-i pa heku. Paleye pa hoko nccsi.

¹⁶ Ncholu fei wei i ka t i wontuyu kupanuyu na saaliya kufalaya t, pa taya pulu taw, saaliya nke kaa hokku na ruyuy keli isu ku wee t. ¹⁷ Pacu ncholu kaa suu sulum kufam ke sulum huluj kupan taa, taw huluj ka ya na sulum ti na huluj naa wakeli yem. Ama huluj kufan taa ke pa suuki sulum kufam, uena pa tana pa caya teu.

Yailu pael na alu tawllu pa tom

(Malaki 5:21-43 na Luku 8:40-56)

¹⁸ Yesu tagna-weye tom taneye heeluyu, ile Yuta nyema kaw ncholu i kamayale, na i hoti Yesu nchhee tee na i t si: Ma pael hce nchokku, kaw na n tani nya niy ke i kaw, i ka hiki weesuyu.

¹⁹ Mprugy Yesu na i ifalaa pa kulaa na pa tani-i.

²⁰ Mprugy alu ncholu, wei hatoo piisi naanuwa na naale taa i tagna tawlluyu na pa we-i ton t, i kpatana Yesu na i waali taw, na i tokina i capa ntompale. ²¹ Mpi t, alu inu i ka tu i taa ke si: Ye ma pasaa na ma tokina paa Yesu capa mayamaya pu waa-m.

²² Tanya Yesu pasci i waali na i na-i na i tami-i si: Taa nya, n tema lso na nya taa taw pa waasa-n ma pu.

Tanya pa waa-i krapaa ke tane inu.

²³ Yesu tala lso taseele kaw inu i tayaya taa na i mayana hasi hullaa na samaa kawte. ²⁴ Mprugy i tawa si: I lu cane, paeliya ta si. Ama ka too kutoo ke.

Mprugy pa waja-i. ²⁵ Pa tema samaa ke lasyu, uena Yesu suu nan taa, na i taw paeliya niy taa na ka kuli.

²⁶ Mprugy pa tom yawa pa tetu tana taa.

Yesu waasuyu ke yulumaa naale

²⁷ Yesu lu tana na i teeki na i tala tiili, uena yulumaa napelayi naale tu i waali na pa kiisiyi si: Tafiti Payaya nyani ta patwale.

²⁸ Yesu tala tayaya taa, uena yulumaa mpe pa kpatana-i. Tanya i pccsa-we si: I tema-m na ma taa si ma pasayi na ma la mpu?

Uena pa cw-i si: Ee, Taca.

²⁹ Mprugy Yesu tokina pa ise na i t si: Pa la isu i tema ma taa t.

³⁰ Uena pa ise kuli. Mprugy Yesu kraala-we na ton si: Taw, i taa yeke na ncholu nu yoo.

³¹ Ama pa luwa na pa yasi Yesu tom ke tetu tana taa.

Yesu loou ke ubuyu kamumuka

³² Pele pa lu mprugy krapaa, uena pa kaw Yesu ke ubuchilu kamumuka. ³³ Tanya i tawna ubuyu, na kamumuka suu yawuy ke krapaa. Piti kra samaa na pa taw si: Ta ta keesita santaw lseyeli tetu taa.

³⁴ Ama Falisanaa na tawa si: Alwaa wulau ton ke i tawnyana alwaa lelai.

Samaa patwale kra Yesu

³⁵ Yesu kawaya acalae na acalisi tana na i seyeyi Yuta nyema takotilena taa. Na i laki waasu ke lso Kawulaya Laapaali Kupan tom. I waakaya kutwam tana na acamaa tana. ³⁶ Yesu nyanya samaa na patwale kra-i. Mpi t, yalaa pane pa kawaya, pa feina apalutu. Pa nanyana heen wei i feina tiikilu t. ³⁷ Tanya i heela i ifalaa si: Kumtu kaw kaw. Ama kuntaa fei payale. ³⁸ Ue i wiina kumtu tu si i kaw kuntaa ke i kumtu taa.

Yesu ifalaa hala

(Malaki 3:13-19 na Luku 6:12-16)

10 Mprugy Yesu yaa i ifalaa naanuwa na naale ke i kin, na i ha-weye pasuyu si pa tawni alwaa na pa waa kutwam tana na acamaa tana. ² Tilla mpe pa naanuwa na naale hala nta. Kancalaya nyan nte Siman wei pa yaa si Piyee t, na i neu Antalu, na Sepetee payalu Saaki na i neu Yohaani, ³ na Filipo na Paatelemii, na Tomaa na lampuu mulu Matiyee, na Alafe payalu Saaki na Tatee, ⁴ na Seloti tu Siman, na Yutaasi Isakalee wei i tu Yesu ke i kolontunaa niy taa t.

Yesu tillaa naanuwa na naale tiluyu

(Malaki 6:7-13 na Luku 9:1-6)

⁵ Yesu tala yalaa naanuwa na naale inu na i seyeyi-we si: I taa polo tetu nti ta ta ke Yuta nyema nyantu t ta taa, i taa suu Samalii acalae taa. ⁶ Ama i polo lseyeli nyema mpa pa lepa isu heen t pa kaw. ⁷ I ka laki waasu na i heeliyi ma mpa taa si: Isata Kawulaya wusa kawte. ⁸ I waa kutwunaa, na i feesi sata, na i waasi asilima kutwam nyema, na i tawni alwaa. Ma hika faalaa ke, i ha taw faalaa. ⁹ I taa tu ma sipanaa taa ke liyitee, paa nna. ¹⁰ I yeke ma mpa huluj. I taa tani tokonaa, i taa lee ntanpala, i taa taw kpatuyi. Mpi t, tamle latu na i calasyu ke.

¹¹ Ye i suu icate yaa icaliya nakeli ka taa, i peki wei i luuy wee si i ka mu-me t, na i caya tana halana ma teeu. ¹² Ye i suu tayaya nakeli ka taa ile i t si: Lso i ha-weye alafaya. ¹³ Ye tayaya nke ka nyema i mu-me, pu la-we isu i kooluyu t. Ama ye pa kisa-me, ma koolee i mali ma kaw. ¹⁴ Ye pa kisa-weye muyu yaa ma tom nuu ke tayaya nakeli yaa icate nateli ta taa, i lu na i kpiisi-weye ma nchhee musuyu na i tee. ¹⁵ Tampana ke ma heeliyi-me yoo ma cesayi, Sotom na Kaw kaw tetu kaa na wahala ke Huule wule na pa keli icate nte.

Wahalanaa mpa paa koo to
(Malaki 13:9-13 na Luku 21:12-17)

¹⁶ Í nyəni, ma tiliyi-me isu heej ke sunsuməh heku. Í la layatu isu tomaa, na təpamm isu alukukunaa. ¹⁷ Í la laakali, yəlaa ká yaa-meje puloonaa taa. Paa ma-meje akpatee ke Yuta nyəma təkotilenaa taa. ¹⁸ Paa yaa-meje nənəwsi ke tetu təkəlaa na awulaa səsaa pa kiŋnaa ke ma to. llena pécó í húlí ma təm tampana ke pa na mpa pa ta ke Yuta nyəma to pa isentaa.

¹⁹ Waatu wei paa pona-meje puloonaa taa ké mpu to, í taa nəxəsi nti í ká yəwəti na isəna í ká yəwəti-ti to. Pə waatu í talaa, pu tu mə luuŋ tɛɛ ké kpakpaa ke nti í ká yəwəti to. ²⁰ Mpi to, pə taya mə kiŋ ke mə kuyəwətu ka lina. Ama mə Caa Feesuyu ká yəwətəna na mə nənəwsi.

²¹ Yəlaa ká kuli na pá húlí pa taalunaa yaa pa newaa si pá ku-wɛ. Cɛɛnəa ká la pa piya ke mpu to. Piya səle su kuli si nyəma to si pá ku-wɛ. ²² Yəlaa tənə taa ká kpana-meje ma to. Ama wei í nyəga apalutu na í tala tənəga, puntu nyuɣu ke pu ya. ²³ Ye pə koma na pá tu-meje kunyən ke icate natəli tə taa, í se na í polo ləntɛ taa. Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cəsəyi, í kaa tɛ lseyeli acalɛɛ ke cəwə na pécó Yulu Pəyaga má ma koo.

²⁴ Təmlɛ kpələməlu ta kəli i hullu. Pécó ifalu nəwəlu i fɛi wei i kəla i caa to. ²⁵ Ye pə lapa təmlɛ kpələməlu isu wei i húlíyí to, pə maɣanaa ké. Na ye pə lapa ifalu isu i caa pə maɣanaa tətəy. Pa ta kisi təyaga Caa ke tuus si Pesepule, kacəŋfana təyaga nyəma na?

Isə seu to
(Luku 12:2-7)

²⁶ Ye mpu ulɛ, í taa nyana yəlaa. Pə tənə mpi pə ŋməlaa to, isu pə tɛma na pá kuli pə to. Pə tənə mpi pə lapa mukaya tɛɛ to, isu pa tɛma na pá nyi-wi. ²⁷ Pə to ké to nti ma ŋməsəyi na má heeliyi-meje ahoo to, í kpaali-təyi ilim taa. Na nti pa wələta mə ŋkpaŋŋ taa to, í kpaali-ti na kəwə səsəyaga. ²⁸ Í taa nyana mpa pa pəsəyi na pá ləsi yulu weesuyu tike, na pə waali paa pəsəyi pulu to. Ama í se ləwə, unu i pəsəyənə na í ku yulu. Pəyele i pəsəyi na í tu-i tənəaasələ səsəwəle taa. ²⁹ Pə taya sumpuɣunaa naalɛyɛ pa pɛɛtəyi santii kulum taa? Pəyele kulum nyuɣu u leki na pá tá lina mə Caa kiŋ. ³⁰ Mpu unu tətəy na mə nyuɣu taa nyənəwsi, ləwə nyəma si tənə si nyuɣu ké. ³¹ Ye mpu í taa nəxəsi. Í kəla sumpuɣunaa təcayacaya.

Yesu Kilisiti muɣu yaa i kisuyu
(Luku 12:8-9)

³² Ye yulu ta ŋməsi si i ké ma nyən, ma maɣamaya maa tisi ma Caa wei i wɛ isətəa to i isentaa si puntu ké ma nyən to. ³³ Ama wei í kpɛesa yəlaa isentaa si i ta nyi-m, ma maɣamaya maa to ma Caa wei i wɛ isətəa to i isentaa si ma ta nyəmi-i to.

Yəlaa fayau ke Yesu to
(Luku 12:51-53 na 14:26-27)

³⁴ Í huu si heesuyu ke ma kəna antulinya taa? Aa, yoo ke ma kənaa. ³⁵ Ma kəmaɣa si ma yoosiyi cɛɛ na i pəyaga, na pɛɛl na i too, na poolu na paŋ alu nyən. ³⁶ Yulu təyaga nyəma maɣamaya ká pəsəna i kolon-tunaa.

³⁷ Ye wei i səkəlyi i caa yaa i too na pá kəli ma, i ta tala í la ma ifalu. Na ye wei i səkəlyi i pəyalu yaa i pɛɛl na pá kəli ma, i ta tala í la ma ifalu. ³⁸ Ye wei i ta səyeli i səm tesika na í tən-i-m, puntu kaa pəsi na í la ma ifalu. ³⁹ Wei í nyənə i weesuyu təcutu, i tɛŋna səpu. Ama wei í lapa i təyi awusa ke ma to, puntu ká hikina weesuyu.

Cele kaseesi
(Malaki 9:41)

⁴⁰ Ye wei í mu-mɛ, maya i muwa. Na ye wei i mu-ma, puntu mu wei i tila-m to. ⁴¹ Ye wei i mu ləwə kuyəwətu tɛləsulu nəwəlu si i ké ləwə nyən to pə to, puntu ká hiki kasəyaga ŋka ləwə kuyəwətu tɛləsulu ká mu to. Na ye wei í mu yulu wei ləwə nyənəyi kupəŋ to si i ké kupəŋ to pə to, puntu ká hiki kasəyaga ŋka paa ha yulu kupəŋ to. ⁴² Tampana ke má, ma heeliyi-mɛ, wei í ha lum sasala anɛ a maɣamaya ke piya sənɛ si taa nakəli ke ka ké ma ifalu to pə to, puntu kaa laŋ pə kasəyaga.

Isə Lum Səlu Yohaani tiluyu ke Yesu kiŋ
(Luku 7:18-35)

11 Yesu tɛma i ifalaa naanuwa na naale ke pə tənəga keesuyu ke mpu, uləna í kuli tənə na í tɛɛ si i səyəsəyi na í laki waasu ke acalɛɛ taa.

² Lum Səlu Yohaani wɛ saləka taa na í nu pa yəwətəyi nti nti Kilisiti laki to pə to. llena í tili i maɣamaya i ifalaa taa napəli, ³ si pá kəkəsi-i si: Nyagalɛ wei i to mpa to ma si i ká kəwə to, yaa nəwəlu wɛɛ i kəŋ tə taŋ ulɛ?

⁴ Mpu Yesu to-wɛ si: Í polo na í keesi Yohaani ke nti í nu ki na nti í naaki to si, ⁵ yulumaa naaki, kaakalasi toŋ, na to nyuɣu to asilima kutəŋ nyəma naaki nyuɣu, ntamaa nu ki, sətəa ná fɛŋ. Pécó kunyən-tunaa ná tənə Laapaali Kupəŋ ke nu. ⁶ Wei i naani kaa lu ma to to puntu nu leleŋ ké.

⁷ Yohaani ifalaa mpe pa koma na pá kpe, uləna Yesu suu samaa ke Yohaani to mpa kəkəsuyu si: Pepeye í ka pola wulaya tetu taa ké nau ye? Heelim maki na pá ciyitiyi səsəncəŋa ŋka to? Anu pə taya təlɛ. ⁸ Ule pepe nau ke í polaa? Yaa yulu wei i suu kacəka wontu to? To mpa pa suuki kacəka wontu to awulaa tɛɛsi taa ké pɛɛ pa wɛɛ. ⁹ Ule pepe maɣamaya ke í ka tu pola nau? Yaa ləwə kuyəwətu tɛləsulu nəwəlu? Tampam, ləwə kuyəwətu tɛləsulu ké. Halu ma heeliyi-mɛ si i tu kəla mpu. ¹⁰ I to mpa ke pa tu ŋmaawa ləwə to mpa taa si: Nyən, ma tillu ntə ma tɛləsəyi nyá kəwə to, si í tayanu nyá mpaau na í kəŋ. ¹¹ Ma heeliyi-meje tampana si, yulupiya tənə taa nəwəlu fɛi wei i kəla ləwə Lum Səlu

Yohaani tɔ. lle paa na mpu isɔtaa Kawulaya taa sɛkpelu mayamaya tɛɛ-ɩ. ¹² Hatoo pɛ krayau waatu wei lɔɔ Lum Sɔlu Yohaani lakaya waasu na pɛ tana sanja tɔ, isɔtaa Kawulaya hikuyu kɛ isɔlɛ kuseemle tɔm kɛ. Na mpa pa seesa ise tɔ mpe pa hikiyina-ke. ¹³ lɔɔ kuyɔɔtutu telɛsɛlaa tɛna na Moisi kusɛsutu kraala Kawulaya nke ka tɔm, halɛna pɛ tala Yohaani kɔntɛ. ¹⁴ ɩ caa ma tɔm muɔu tɔɔ, tɔfɔ ma heeliyi-me si Yohaani unɔɔlɛ Ilii wei paa tɔma si ɩ ká mɛli tɔ. ¹⁵ Ye í kɛ nullaa í nu.

¹⁶ Pepeye maa keesana kufalanɔ yɛlaa panɛ? Pa nɔɔsana kɛ ɩsu piya cakuyu kataasi taa na si tɔn tɛma si: ¹⁷ Ani tɛ mapa-meyɛ soo si í paa, na í kisi. Páɔɔ tɛ wii sɛm wula, pɛ ta cɛ mɛ lanja na í wii. ¹⁸ Tɔu, Yohaani ná kɔma, ɩ tɔki, ɩ nyɔɔki sulum, na pá yɔɔtɔyɩ ílé si ɩ kɛ ɩɔyɔhili. ¹⁹ Yulu Pɔyaya má, ma kɔma na má tɔki na má nyɔɔki, ɩlena pá tayanɔyɩ maya tɔm tɔtɔ si ma kɛ hilitu na sulunɔɔɔlu. Aaiyee si lampuu mulaa na asayaa pa ceu kɛ. Ama lɔɔ layatu hula pɛ teu.

Yesu kalɛnau ke acalɛɛ
(Luku 10:13-15)

²⁰ Ḿpúyú Yesu suu acalɛɛ nna a taa ɩ wiisa piti tɛma payale lapu tɔ a nyɛma ke kalɛnau na tɔn. Mpi tɔ, pa ta layasi tɔntɛ. ɩ tɔma-weyɛ si: ²¹ Hai, Colaseɩ nyɛma mɛ, mɛ tɔm we waiyo. Hai Petesaita nyɛma mɛ, mɛ tɔm we waiyo kɛ. Piti tɛma nna pa lapa-yeyɛ mɛ heku taa tɔ, ye ɩsu isɛntɔ Tiii na Sitɔn pa acalɛɛ taa ke paa lapa-yɛ, isɛntɔ paa tɛma suuu ke layaya wontu ɩsu fɔlɔtɔnaa taka na pá pɛli pa tɔɔ kɛ tɔluma si pá h́lí si pa caa pa layasi tɔntɛ. ²² Pɛ tɔɔ kɛ ma heeliyi-me si paa h́lí suulu ke Tiii na Sitɔn acalɛɛ nyɛma ke Huule kuyaku wule na pá kɛli-mɛ. ²³ Pɛ kaasuyɩ Kapɛndhum nyá tɔ, n huɩ si n ká pu na n kalɛsana hatoo isɔtɔntɔyɩ na? Ama paa tisi-n kɛ tɛfɛ ke tuu tɛnaasɛlɛ sɔɔɔɔɔɔɔɔ. Pɛ taya pulu piti tɛma nna pa lapa nyá taa tɔ. Ye Sɔtɔm ke paa lapa-yɛ, isɛntɔ ɩ ka tapɛna sanja. ²⁴ Pɛ tɔɔ kɛ ma heeliyi-me si paa h́lí Sɔtɔm ke suulu ke Huule wule na pá kɛli-mɛ.

Yesu kiɩ heesuyɩ tɔm
(Luku 10:21-22)

²⁵ Waatu unɔyɩ Yesu yɔɔtɔaa si: Hai, ma Caa, isɔtaa na atɛ pɛ tu, ma sɛɛ-n. N nɔmɛsa tɔm tɛnɛyɛ layatunaa, ɩlena n kuli-tɔyɩ piya. ²⁶ Ma Caa, pɔɔtɔ fɛli ma sɛɛ-n. Nyá unɩ nyá luyɩ tu lapɛna mpu.

²⁷ Ama ma Caa cɛla-m pɛ tɛnaya. Ye pɛ taya ma Caa tike nɔɔɔlu ta nyɩ Pɔyalu. Na pá taya Pɔyalu tike, nɔɔɔlu ta nyɩ Cɛɛ tɔtɔ. Anha, ye Pɔyalu nɔkɛna si ɩ h́líyɩ wei pɛ paasi.

²⁸ Mɛ mpa ɩ kawa na mɛ sɔyɛla nu-mɛ tɔ, mɛ tɛna í kɔɔ ma cɔɔ na má yele na í heesi. ²⁹ ɩ yele na má tɔki-meyɛ teu na má seyesɩ-meyɛ ma layatu. Pɛ taya pulu tɔɔ, ma wena suulu na má we tɛpamm, na mɛ mayamaya í ká heesi. ³⁰ Mpi pɛ tɔɔ tɔ, ye ma tɔka-mɛ í nuuki leleɩ kɛ, na sɔyɛla nna maa suki-mɛ tɔ a fɛli yunɩ.

Yesu kɛlɛ kuyaku kuhɛesuyɩ tu
(Malɛki 2:23-28 na Luku 6:1-5)

12 Pɛ waali kɛ Yesu tɛɛkayana tɔɔɔnaya pee taale natɛli tɛ kiɩ ke kuyaku kuhɛesuyɩ nakuli ku wule. Ḿpúyú nyɔɔɔsi kra ɩ ifalaa, ɩlena pá suu tɔɔɔnaya pee peluyɩ na pá tɔki. ² Falisanaa ná mpu, ɩlena pá yɔɔɔɔɔ-ɩ si: Nyɛni, nyá ifalaa lakuyɩ mpi pɛ fɛli lapu ke kuyaku kuhɛesuyɩ wule tɔ yee?

³ Tɛnaya Yesu cɔ-wɛ si: Ye mpu í tá kala mpi Tafiiti lapa waatu wei nyɔɔɔsi pu í na mpa paa we ɩ cɔɔ tɔ? ⁴ ɩ suu lɔɔ tɔyaya taa na í kraɔa potopotonaa mpa paa su lɔɔ tɔ na í na ɩ yɛlaa pá tɔɔ. Pɔyɛle potopotonaa ɩsu mpu tá kɛ mpa yɛlaa tɛna ka tɔɔ tɔ. Ama kɔtɛlaa tike ka wenna mpa si pá tɔɔ-wɛ. ⁵ Yaa í ta kala Moisi Kusɛsutu taa si kɔtɛlaa ta nyɩ kuyaku kuhɛesuyɩ ke waatu wei pa tɔnna tɛmlɛ lapu ke lɔɔ tɛsɛɛɛ taa tɔ. Pɔyɛle nɔɔɔlu ɩ nyɛnɔyɩ-wɛ ɩsu pa wakɛlɔyɩ-ku. ⁶ Ma heeliyi-me si pulupu we cɛnɛ na pá kɛla lɔɔ tɛsɛɛɛ. ⁷ Pa yɔɔtɔ lɔɔ tɔm taa si: Kupantu ke ma sɔɔlaa, pɛ taya kɔtasi. Ye í ka cɛkɛna tɔm tɛnɛ tɛ huwɛ í taa tu yɛlaa paneyɛ kupɛntuyɩ ke yem kɛ mpu. ⁸ Yulu Pɔyaya mayale kuyaku kuhɛesuyɩ Sɔɔɔ.

Nkpalɛkpekaya tu
(Malɛki 3:1-6 na Luku 6:6-11)

⁹ Yesu ɩu tɛna, ɩlena í suu Yuta nyɛma tɛkotile natɛli tɛ taa. ¹⁰ Pɛ pamna nkpalɛkpekaya tu nɔɔɔlu ɩ ka we tɛna. Ḿpúyú mpa paa we tɛna tɔ pa caakaya pa hiki timpi paa waana Yesu tɔ. ɩlena pá pɔɔɔɔ-ɩ si: Ta mpaau taa, paa waasi yulu ke kuyaku kuhɛesuyɩ wule yaa isana?

¹¹ Tɛnaya Yesu pɔɔsa-wɛ si: Mɛ taa awe wena heu kulum tɛkɔn na heu unɩ í hoti púyú sɔɔɔɔɔ nakuli ku taa kɛ kuyaku kuhɛesuyɩ wule, na í yele-ɩ lɛsuyɩ si pɛ kɛ kuyaku kuhɛesuyɩ? ¹² Na yulu na heu ke we? Tɔu, ye mpu pa pɛsɔyɩ na pá waasi yulu ke kuyaku kuhɛesuyɩ wule mɛɛ.

¹³ ɩlena Yesu tɔ nkpalɛkpekaya tu unɩ si: Tɔu, loosi nyá niɩ.

Nkpalɛkpekaya tu loosa ɩ niɩ, ɩlena ɩ niɩ mɛli teu tɛmammam ɩsu lɛlɔnɩ. ¹⁴ Tɛnaya Falisanaa polaa na pá caya na pá mayasi isana paa la na pá ku Yesu tɔ.

lɔɔ tɛmlɛ tu lɛsuyɩ tɔm

¹⁵ Yesu nu mpu, ɩlena í se tɛna na yɛlaa payale tɔnɩ-ɩ. Ntɛna í la na pa tɛna mpa paa kɛ kutɔntunaa tɔ pá hiki alaafɔya. ¹⁶ Ama ɩ kraala-weyɛ teu si: Í taa yele na pá nyɩ ma tɔɔ. ¹⁷ Pɛ lapa mpu si pá la nti lɔɔ kuyɔɔtutu telɛsulu lsayii ka yɔɔtɔyɩ tɔ si:

¹⁸ lɔɔ yɔɔtɔaa si,
ma tɛmlɛ tu wei ma lɛsaa tɔɔɔɔ.
Wei ma sɔɔlaa na ma lanɩle heena sɔɔɔm tɔ.
Maa tu ma Feesuyɩ ke ɩ taa.
ɩ ka heeli huunau tɔm ke piitimnaa.
¹⁹ í na nɔɔɔlu pa kaa yoo.
Pɔyɛle pa kaa nu ɩ tanɩ.

Pa kaa na-ι na ί lakι faaci ke samaa taa ke ιcate patama taa.
 20 I kaa teesi isakpulusu tu isale ke nanhuu.
 I kaa teesi teesuyu ke fatela wei ι kaka tagna fiyinyu tu.
 Halena ί te siyisyu tom nyuu ke kusuyu.
 21 Katerja tana yalaa ka tekiyi-ι.

Yesu cwu ke ι tom tulaa
 (Malaki 3:22-30 na Luku 11:14-23)

22 Mpruyú pa kona Yesu ke ιbɔɔhilu wei ι naaki pɔyele ι yɔɔtɔxi tu. Ilena Yesu la na ί suu yɔɔtɔxu na nau. 23 Mpruyú piti kra yalaa tana na pá tu si: Yaa Tafi-iti Pɔyalu inɔxale?
 24 Ama Falisanaa ná koma na pá nu mpu, Ilena pá tu si: Alɔɔaa sɔɔ wei pa yaa si Pesepule toɔ ke apalu inɔ ι tɔɔɔnɔxana alɔɔaa Iempa.
 25 Yesu ná cekana pa taa huwee, Ilena ί tu-we si: Ye kawulaya ί wee na ka taa yalaa fei kɔɔɔ kulumaya, nɔɔɔɔ ka yawaya. Na ιcate ί wee na ta taa yalaa yaa ye tɔɔɔɔ wenna na ka taa nyama fei kɔɔɔ kulumaya, nɔɔɔɔ ka yawa. 26 Ye Satanι tɔɔɔnɔxi ι ti, Ie pɔ we Ise ι kawulaya nyama yooki pa taa pa tike nté. Na saa inu ι kawulaya nyuu nté ka isana? 27 Ye ιbɔɔɔ Pesepule toɔ ke ma lookina alɔɔaa Ise ma huukuyu tu, Ie awe toɔ ke ma pɔyalaa ná lookina pa nyama? Tana pa pɔyalaa mpe pa mayamaya paa kuna ma tom. 28 Ama ye Ise toɔ taa ké ma lookina alɔɔaa, Ie Ise Kawulaya we ma tee ma tee ké.
 29 Nɔɔɔɔ kaa pɔsi na ί suu yulu toɔtu tɔɔɔɔ si ι kuuki ι wontu na ί ta temu-ι ηmuisi ke hɔkuyu. Ama ι kraa-ι ké na ί hɔkɔ takenken na pɔɔɔ ί suu wontu ku-uu ke tɔɔɔɔ taa.
 30 Wei ι fei ma tu tu, puntu ké ma kolontu ké. Na wei ι sɔɔɔna-m tɔɔɔɔ tu ι yaasɔxi ké. 31 Pa tu ké ma heeliyi-me tɔfo si paa yalaa kuwakalam ka tu isana, yaa paa yɔɔtu isayatu Ise we, Ise pɔsɔxi na ί huli-weye su-ulu. Ama wei ι ka yɔɔtu isayatu ke Feesuyu Nanhu tu tu, pa kaa huli puntu ke suulu. 32 Ye wei ι yɔɔtu Yulu Pɔɔɔɔ má, ma tu ké isayatu, paa huli puntu ke su-ulu. Ama wei ι yɔɔtu Feesuyu Nanhu tu tu ké isayatu, puntu kaa na suulu, paa sɔɔɔ, paa cele.
Tuyu nyam na ku pale kin
 (Luku 6:43-45)
 33 Tuyu ί Iulayi pee kupana ke pa tu si ku ké tuyu kupanhu. Na tuyu ί Iulayi pee asayee ke pa tu si ku ke tuyu isayau. Pa taya pulu tu, tuyu Iuluyu kin ke pa nyɔɔna-ku. 34 Akala piya me, isanaya me mpa ί ké asayaa tu ί ka pɔsi na ί yɔɔtu tom kupantu? Pa taya pulu, isana yulu lotu taa tɔɔɔ tu mpruyú ι yɔɔtaya huliayí. 35 Yulupɔɔ kupantu Iukana tuu ι lotu taa kupantu kin ké. Ilena isayau inu Ie ι isayatu Iuna tuu ι lotu taa isayatu kin. 36 Ma heeliyi-me si Huule wule paa pɔɔɔ yalaa na paa heelina pa mayamaya pa nɔɔɔ ke paa tɔɔɔ kra nyɔɔna nka pa yɔɔtu yem tu. 37 Pa taya pulu, nyá yɔɔtaya taa ké paa nyana si nyá tom tewa yaa ta sɔɔɔ.

Piti tamle nyuluyu
 (Malaki 8:11-12 na Luku 11:29-32)

38 Mpruyú Ise toɔ seyesalaa napeli na Falisanaa napeli pa tɔma Yesu si: Taa, ta caa si n la-tuyu piti tamle nateli na té ná.
 39 Tana pa Yesu tɔma-we si: Kufalan yalaa asayaa mpa paa teɔ Ise na pa taa tu pa caa pá ná piti tamle nateli. Ie pa kaa na nateli, ye pɔ taya Ise kuyɔɔtutu telasulu Yonaasi nyante. 40 Pa taya pulu, Ise Yonaasi caya tinte sɔɔɔɔ lotu taa ké kuyee toso ké ilim na ahoo tu, mpu tɔɔɔ Yulu Pɔɔɔɔ má maa caya tetu tee ké kuyee toso ke ilim na ahoo. 41 Ye pɔ tala Huule wule Ninifi nyama ka ku kufalan yalaa pane pa tom. Pa taya pulu, kuyanku pɔe pa nu Yonaasi waasu tu pa yela pa isayatu ke kraakraa ké. Pɔyele pulupu we cane na pá tee Yonaasi inu. 42 Na ye pɔ tala Huule wule tu, ilim mɔɔɔ tu wulu alu nyɔɔ ka ku kufalan yalaa pane pa tom ke mpi pɔ tu Ie ι ka Iuna tuu tetu poolu taa na ί kɔɔ si ι nuuki isana Salumɔɔ yɔɔtaya nyam tu. Pɔɔ pulupu we cane na pá tee Salumɔɔ tɔɔɔɔɔɔ.

Ibɔɔɔ wei pa loowa tu ι maluyu
 (Luku 11:24-26)

43 Waatu wei pá loowa Ibɔɔɔ, wulaya taa ké ι cɔɔɔ si ί heesi. I lanɔxi 44 Ilena ί tayanu ι taa si: Maa mali tɔɔɔ nka ka taa ma Iuwa tɔɔ. I taku kele ka taa, Ie ι ka mayana pa hasa-ke na pá tayanu pɔ tana teu, na nɔɔɔ fei ka taa. 45 Pɔe tu ι puki ké na ί caa alɔɔaa Iela mpa pa kala inɔxi isayatu tɔɔ tom naatosom-pɔɔɔɔɔ, na pá kɔ na pá caya tɔɔɔ nke ka taa. Ilena Iɔ nyantu ná mali na té Iá sana na nɔɔɔ nyantu. Mpruyú pɔ wee na kufalan yalaa asayaa pane.

Yesu too na ι newaa pa tom
 (Malaki 3:31-35 na Luku 8:19-21)

46 Yesu tagna samaa ke yɔɔtɔna ke mpu, Ie ι too na ι newaa apalaa nyama pa talaa kele, na pá sɔɔ awal na pá caa pa yɔɔtɔna-ι. 47 Mpruyú nɔɔɔ telasa Yesu si: Nyá too na nyá newaa pa sɔɔɔ nteye awal na pá caa pa yɔɔtɔna-η.
 48 Tana pa Yesu nɔɔ takpa si: Aweye ma too, na mɔɔɔ ma newaa ye?
 49 Ilena Yesu huli ι ifalaa ke niɔ na ι tu si: I naa ma too na ma newaa ntɔ. 50 Pa taya pulu tu, mpa pa Iaki mpi ma Caa wei ι we Ise tu ι caaki tu, mpeyele ma newaa na ma toona.

Mɔtuuna tom
 (Malaki 4:1-9 na Luku 8:4-8)

13 Mpruyú kuyaku nku Yesu kula tɔɔɔ na ί polo lum nɔɔ na ί caya na ί seyesɔxi. 2 Tana yalaa kota ι kin ke sɔɔɔ pɔ fei keesuyu. Halena ί kuli na ί kra kɔɔɔ taa na ί caya. Na yalaa ná sɔɔ lum nɔɔ. 3 Ilena ί la-weye faaci ke teu na ί seeki-weye Ise si pá cekana. Ilena ί tu si: Tuulu polona tuutu. 4 I tuukaya ι mɔtuuna Iena, Iena hoti mpaau nɔɔ

noçɔ na sumasi tii na si toçsi-ye. ⁵ Mprúyú lenna hota kuwau toç timpi tetu ta lim to. Ilena a tɛhna nyɔu ke tetu we tətayasam to pə toç. ⁶ Ilim kɔma na pə harj na pə nyaga məhoo, lena a wuli, ke a ta hiki tetu si a ka hoosi kuparisi to pə toç. ⁷ Pee lenna náa hoti sɔwa taa na ale a nyɔ isu a ka kuli teu, lena sɔwa fetɛ-ye na a kpisi luluyɔ. ⁸ Ama pee lenna náa hota tetu musuɲ nyantu taa na ale á lá teu, lenna náa luli sɔsɔm sɔsɔm, lenna ke maɣana, lenna ke pəçɔ.

⁹ Yesu tema mprúyú yɔçtuɔyɔ lena í cuɣusi si: Ye í ké toç niɔlaa í nu.

Yesu seɣesuyɔ na atuwa nyuyɔ

(Maləki 4:10-12 na Luku 8:9-10)

¹⁰ Tənaɣa Yesu ifalaa pola i kiɲ na pá pɔçsi-i si: Pepe toç ké n tukiɣi-weɣe atuwa ke kutuku?

¹¹ Mprúyú i cɔ-we si: Me pə ha-meɣe si í nyi isɔtaa Kawulaya toç kuɲmesətu. Ama pə kaasa ləlaa to, peɛ pa ta hiki tə nyəm. ¹² Pə taɣa pulu toç, wei i wena to paa sɔçsi-i na pə toçlana-i təhɔ. Ama wei i feɲna to paa ləeki pəçiiimaɣa wei i wena to. ¹³ Pə toç ké ma tukiɣi-weɣe atuwa ke kutuku. Mpi to, pa nyənəɣi paa naa, pa keɲ ɲkraɲɲə pəyele paa nuɔi, paa cəkəɣəna. ¹⁴ Tə maɣamaɣa ke lsayii ka ná loɲ na í yɔçto si:

Í ka nu teu yaa, ama í kaa cəkəna.

Í ká nyəni teu yaa, ama í kaa na.

¹⁵ Pə taɣa pulu toç,

yəlaa panɛ pa ləmaɣasɛɛ səpa.

Pa təkə pa ɲkraɲɲə,

pa wiisa pa lɛɛ si pa lɛɛ í taa na,

pa ɲkraɲɲə í taa nu.

Si pá taa cəkəna pə yaasi.

Pə taa kɔç pá pəsəna ma toç.

Na má lá na pə waa-we.

Isɔ yɔçtoəna mpu yoo.

¹⁶ Ye mɛ lɛ, mə nu leɛɲ ké. Pə taɣa pulu toç, mə lɛɛ naaki na mə ɲkraɲɲə nuɔi. ¹⁷ Ma heeliɣi-meɣe tampana təfoo si isɔ kuɔyɔçtoçtu teləsəlaa paɣalɛ na isɔ yəlaa taa paɣalɛ nyuɔla teu si pá ná mpi í naaki isəntɔ to, pa ta na. Pa nyuɔlaa si pá nu nti í nuɔi isəntɔ to, pa ta nu.

Yesu kilisuyɔ ke mətutuuna huwɛɛ

(Maləki 4:13-20 na Luku 8:11-15)

¹⁸ Toç, pənente í yeɛ na má kilisi-meɣe isɔ wei ma sɛɛ-meɣe mpu to i huwɛɛ lɛ. ¹⁹ Mpa pa nuɔi isɔ toç na pá ta cəkəna-ti to pa wɛɛ ké isu mpaau kpeɲɲa tetu nti tə toç mətutuuna hotaa to. Isayatu tu tənɣəɣi kpaɔpaa ké na í ləsi toç nti pa nu mpu toç pa taa.

²⁰ Ləlaa ná we isu kuwau toç timpi pee lenna hutaa to. Pɛɛɣɛɛ mpa pa nuɔi isɔ toç na pá mu-təɣi kpaɔpaa na laɲhulumiɛ. ²¹ Paa yeki si tə suuna-weɣe teu. Pa toçkəɣi-təɣi tətantaa. Saa wei wahala noçɔlu i ká tala, yaa isɔ toç toç kuɔyɔçtu yuy ka kɔç, lena pá lu isɔ sɛɛu taa ké kpaɔpaa. ²² Ləlaa ná nəɣəsəna wena a hota sɔwa taa to. Mpi to, pa tɛɲ isɔ toç nuɔ lena atɛ cənɛ kulaputu nəɣəsɛɛ na wena kuɔyɔçtuɔyɔ puɣusi-we na pá ku toç ntəɣi pa taa, na tə caɲ tə kpisi luluyɔ.

²³ Pə kaasa pee lenna ná hota tetu musuɲ nyantu taa. Aɲhaa, ale a wenna nté isu yəlaa mpa pa nuɔi isɔ toç na pá cəkəna-təɣi teu na pá luləɣi pee to. Ləlaa ke sɔsɔm sɔsɔm, ləlaa ke maɣana, na ləlaa ke pəçɔ.

Nyutu isayatu

²⁴ Mprúyú Yesu tasa-weɣe isɔ sɛɛu toç si: Isɔtaa Kawulaya nəɣəsəna isəna toçtoç. Apalu noçɔlu i tuuna i haləm na í tɛɛ. ²⁵ Mprúyú i kolontu kɛɛsa ahoo heka ke waatu wei yəlaa tənə tookaya to, lena í tuu nyutu isayatu ke kutɔçɔu heku na í tɛɛ. ²⁶ Pə kɔma na kutɔçɔu kuli na ku pu, lena pá tuti nyutu isayatu təɛ toç.

²⁷ Tənaɣa taale ɲtɛ tə tu pəɣalaa pɔçsa-i si: Taca a pə taɣa kutɔçɔu ke n ka tuu nyá taale taa? Pə lapa isəna na nyutu isayatu siti pə heku taa? ²⁸ Tənaɣa pa caa cɔ-we si: Ma kolontu noçɔlu i lapəna mpu. Mprúyú apalu unu i pəɣalaa mpe pa pɔçsa-i si: Tə polo na tə kpɛsi nyutu isayatu nti? ²⁹ Ilena apalu unu í cɔ-we si: Aa, í taa kpɛsi. Ye í toçma si í kpɛsəɣi-ti, ntanyi pu kpeɲna kutɔçɔu na pə kpɛsi. ³⁰ Í yeɛ na pə tənə pə kpɛnti pu ke mpu, haləna pə tala kum. Pə tala kum lɛ maa heeli kuntaa si pá caaləna nyutu isayatu ke setuyɔ na pá hɔkɔ-ti təcari təcari, na pá tu kɔkɔ. Ilena pəçɔ paa kraɣa kutɔçɔu na pá tu ma kprou taa.

Sɔçɣa pile toç

(Maləki 4:30-32 na Luku 13:18-19)

³¹ Mprúyú Yesu tasa-weɣe kɛɛsuyɔ si: Isɔ Kawulaya wɛɛ ké isu yulu tuukuyɔ sɔçɣa pile ke i haləm taa to.

³² Wontu pee tənə taa ɲtɛ tə kələna wɛɛu təminimini. Ama tə tɛɲ nyɔu to tə puɔi tuyɔ ké na tə kəl tuusi len-si. Haləna sumasi kɔɲ na sí tuyɔ tana ke ku piliɲasi toç.

Potopoto taa kukusum toç

(Luku 13:20-21)

³³ Mprúyú Yesu tasa-weɣe heɛluyɔ si: Isɔtaa Kawulaya nəɣəsəna ké isu alu maɣasuyɔ mulum ke cəmɛ təpam, na í kraɣa kukusum ke pəçɔ na í tu na í huɣuti, na pə tənə pə kra təfuu toç.

Yesu tukuyɔ ke atuwa

(Maləki 4:33-34)

³⁴ Toçnaa panɛ, Yesu yɔçtoçtaɣa-weɣe samaa taa to na atuwa ké. I ta seɣɛsi-weɣe natələɣi yem na í ta kɛɛsəna pulu. ³⁵ I lakaya mprúyú si pə la nti isɔ kuɔyɔçtoçtu teləsulu ka yɔçtoçta to si:

Atuwa ke maa yɔçtoçta-wɛ.

Maa heeli-weɣe toçnaa mpa paa we uɲmesau ke hatoo antulinya lapu waatu to.

Yesu kilisuyɔ ke nyutu isayatu toç huwɛɛ

³⁶ Mprúyú Yesu yela samaa na unu í polo təɣaɣa. Ilena i ifalaa polo i kiɲ na pá toçm-i si: Kilisi-tuyɔ haləm taa nyutu isayatu nti tə toç na tə nu.

³⁷ Tənaɣa Yesu cɔ-we si: Kutɔçɔu tuulu nté Yulu Pəɣaɣa ma. ³⁸ Na antulinya unɛyele taale ɲtɛ. Na mpi

pa tuuwa tɔɔɔɔɔ mpa pa ké lɔɔ Kawulaya nyáma tɔ. Nyutu isayatu nté mpa pa ké lɔɔɔɔɔ tu nyáma tɔ. ³⁹ Kolontu wei i tuu nyutu nti tɔɔɔɔɔ llɔɔɔɔɔ. Na kumtu waatu kéle antulinya tɛm. lɔɔɔɔɔ tillaa nté kuntaa. ⁴⁰ lɔɔ pa tɔɔɔɔɔ nyutu na pá tu kɔkɔ tɔ, mprúyú pu la antulinya tɛm waatu. ⁴¹ Yulu Pəyaya má maa tili ma lɔɔɔɔɔ tillaa, na paa ləsi ma Kawulaya taa ké mpa pa tusiyi lɛlaa ké isayatu lapu taa na mpe pa mayamaya pa laki mpi pə fɛi teu tɔ. ⁴² Na pá tu-wɛyɛ kɔkɔ sɔsɔɔɔɔka taa timpi paa casəyi kapusi na pá nyasəyi pa təyi kela tɔ. ⁴³ Na saa inu mpa pa nukəna lɔɔ tɔ, pɛle paa tee kɔkɔ ké pa Caa Kawulaya taa lɔɔ ilim. Ye í ké nullaa í nu.

Kupam mpi pə nɛmɛlaa tɔ

⁴⁴ lɔɔɔɔɔ Kawulaya wɛɛ ké lɔɔ pa nɛmɛsuyuu liyiti-hutaya puluyu tɛtu tɛɛ, na nɔɔɔɔɔ kɔɔ na í hii-wl, na í tayani-wəyi nɛmɛsuyuu ké teu. lɛna í tɛɛna lanɔɔɔɔɔlɛ na í polo í pɛɛti pə təna mpi i wɛna tɔ na í kɔɔ í yana tɛtu nti tɔ.

Luluyɔ kupanɔu tɔm

⁴⁵ lɔɔɔɔɔ Kawulaya wɛɛ ké lɔɔ pa pəyatulu wei i pɛkəyi lutu kupantu tɔ. ⁴⁶ Waatu wei i suliyina nakuli lɛna í pɛɛti pə təna mpi i wɛna tɔ na í yana-ku.

Kupama na asayaa pa fayau

⁴⁷ lɔɔɔɔɔ Kawulaya wɛɛ ké lɔɔ pa pɛtuyuu tiina puluyuu ké lulɛ taa na pá kpa tiina ké yem yem tɔ. ⁴⁸ Puluyuu suyi lɛna tiina kpalaa hɔ-ku na pá luna kpeɛɛ, na pá caya na pá tɔɔɔɔɔ mpi mpi pə wɛ teu tɔ na pá tu tɔku taa. Pə kaasəyi mpi pə fɛi teu tɔ, lɛna pá mələna na pá pɛti lum taa. ⁴⁹ Mpu tɔɔɔɔɔ pu la antulinya tɛm wule. lɔɔɔɔɔ tillaa ka kɔɔ na pá tɔɔɔɔɔ kupama. ⁵⁰ Pə kaasəyi asayaa lɛna pá tu kɔkɔ sɔsɔɔɔɔka taa. Təyaya paa casəyi kapusi na pá nyasəyi pa təyi kela.

Kupantu kupantu na kufatu

⁵¹ Mprúyú Yesu pɔɔɔɔ-wɛ sɔ: Í cɛkəna tɔm nti tə təna na? lɛna pɛle pa tɔ sɔ: ɛɛ, tə cɛkənaa.

⁵² Təyaya i tɔma-wɛ sɔ: Ye lɔɔ tɔm sɛyɛsəlu nɔɔɔɔɔ i pəsa lɔɔɔɔɔ Kawulaya taa ifalu, i wɛɛ ké lɔɔ təyaya tu kupanɔu wei i ləsəyi i wontu təsulɛ ké kufatu na nti tə taanɔa tɔɔ waatu waatu tɔɔ.

Nasaletɔ nyáma kisuyuu ké Yesu

(Maləki 6:1-6 na Luku 4:16-30)

⁵³ Yesu tɛma-wɛyɛ lɔɔɔɔɔ paneyɛ sɛɛu, lɛna í kull təna ⁵⁴ na í polo icatɛ nte tə taa i ka puwa tɔ, na í suu təna Yuta nyáma təkotile taa na í sɛyɛsəyi. Təyaya i nyəm lapa mpa paa wɛ təna tɔɔ piti, na pá tɔɔ sɔ: Leyɛ inɛ i hika nyəm pəne inu pə taka? Leyɛ i hikina piti təma lapu toma? ⁵⁵ Pə taya kaafənta pəyalu ílé taa? Pə taya Malɔ luləna-i? Pə taya i newaa nté Saaku na Yosɛfuu na Simɔɔ na Yuti? ⁵⁶ Pəyɛle ta na i newaa alaa nyáma tə wɛna. Leyɛ i hikina toma anɛ inu?

⁵⁷ Pə təyaya mpu pə lapa pa lanɔa ké kpuɔɔɔ, na pá kpisi Yesu tɔm muɔu. Təyaya Yesu tɔma-wɛ sɔ: lɔɔ kuyɔɔɔtutu tɛləsulu ta lanɔ sam ké tiili ye pə taya i mayamaya i icatɛ taa, na i təyaya nyáma hɛku.

⁵⁸ Yesu tá pəsi na í lá piti təma ké mawaa nɔɔɔɔɔ təyaya pa ta tu lɔɔ ké naani tɔ pə tɔɔ.

Lum Sɔlu Yohaani kuyuu

(Maləki 6:14-29 na Luku 9:7-9)

14 Waatu inu i taa ké Kalilee kufənɛɛ Helɔti nu Yesu tanɔ. ² lɛna í yɔɔɔɔ i tɛmlɛ nyáma kinɔ sɔ:

Lum Sɔlu Yohaani ílé i tayanna fem. Pə tɔɔ ké i pəsəyi na í laki piti təma.

³ Kupam Helɔti inu i ka tɔmna sɔ pá kpa Yohaani na pá hɔkɔ-i na pá tu-i saləka taa. Pə taya pulu tɔɔ ké Helɔti lapa mpu, i ka kraɔa i taaluu Filipu alu Helɔtiyati ké, ⁴ na Yohaani yɔɔɔɔɔ-i sɔ: Pə ta muna sɔ n í la Helɔtiyati ké alu.

⁵ Təyaya Helɔti nyulaa sɔ i kuyi Yohaani. Ama i nyaɔɔɔɔɔ Yuta nyáma. Mpi tɔ, pɛle pa mayamaya pa nyəɔɔɔɔ-i lɔɔ kuyɔɔɔtutu tɛləsulu ké.

⁶ Mprúyú Helɔti luluyuu acima wule Helɔtiyati pɛɛlu polaa na í paaku mpa pa yaa tɔɔɔ tɔ pa isɛntaa. Təyaya pə lapa Helɔti ké leleɔ. ⁷ Haləna í yɔɔɔɔ na í tuu sɔ: Paa mpiyi n sələma-m maa ha-ɔ-wl. ⁸ lɛna i too sɛyɛsɔ-i sɔ: Polo sɔ í ha-ɔ Lum Sɔlu Yohaani nyuyuu ké nyəɔɔɔ taa.

⁹ Mprúyú wulau lanɔɔ wakələa. Ama lɔɔ i ka tɛma tu-unau ké i muulaa isɛntaa ulɛ, pə fɛi sɔ i ká kisi.

¹⁰ Təyaya i kusa yulu na í polo í sɛti Lum Sɔlu Yohaani nyuyuu ké saləka taa. ¹¹ Na pá tu-kuyuu nyəɔɔɔ taa na pá cɛla pɛɛliya nɛ, na ká polo ká cɛla ka too. ¹² Mprúyú Yohaani ifalaa kɔma na pá kraɔa-i na pá polo pa pi. lɛna pá polo pá kɛɛsɔ Yesu ké isəna pə lapa tɔ.

Yələa iyisi kakpasɔ caləsuyuu

(Maləki 6:30-44 na Luku 9:10-17 na Yohaani 6:1-14)

¹³ Yesu nu tɔm tənɛ, lɛna í suu kpuluyuu na í tɛɛ i tike ké kpeɛɛ. Samaa nu mpu, lɛna pá luna acalɛɛ taa na pá maləyi lum na pá tənəyi Yesu waali. ¹⁴ Yesu luna kpuluyuu taa na í ná yələa ké sɔsɔm ké mpu, lɛna pa tɔm lapi-i pətɔɔtəle na í waa pa kutɔntunaa.

¹⁵ Pə kɔma taanayaa, lɛna Yesu ifalaa polo na pá tɔm-i sɔ: Cənɛ ké nyutu taa ké na ilim tɛma. Tɔɔɔɔ yələa panɛ na pá polo acalɛɛ taa na pá ya kutɔɔɔ na pá tɔɔ.

¹⁶ Təyaya Yesu cɔwa i ifalaa sɔ: Yələa í taa nɔki tɛɛu, mu hana-wɛyɛ tɔɔɔɔɔ ké mə mayamaya.

¹⁷ Təyaya Yesu ifalaa cɔwa sɔ: Ntɔɔ potopotonaa kakpasɔ na tiina naalɛyɛ tə wɛna yaa. ¹⁸ Mprúyú Yesu tɔma ifalaa sɔ: Í kɔna potopotonaa kakpasɔ na tiina naalɛ inu.

¹⁹ lɛna Yesu heeli yələa sɔ: Í caya atɛyɛ nyutu tɔɔ. Təyaya i kraɔa potopotonaa kakpasɔ na tiina naalɛ inu, na í teki isɛ na í sɛɛ lɔɔ ké í na tɛmlɛ. lɛna í fayawɛ na í cɛla i ifalaa sɔ pá tala samaa inu. ²⁰ Mprúyú pa təna pa tɔɔɔ na pá haya na pə kpisi hɔɔɔɔɔ, haləna i ifalaa koti-sɔ na sɔ su tɔkuɔɔ naanuwa na naalɛ.

21 Pəyele mpa pa tɔɔɔ mpu tɔ pa nyɔɔɔ tala isu iyisi kakpasɪ. Alaa na piya pa paasi.

Yesu tɔntɛ kɛ lum tɔɔ

(Maləki 6:45-52 na Yohaani 6:15-21)

22 M̄p̄ȳȳ Yesu tɔma ɪ fɪlɪaa kɛ pə waali kɛ kɪakpaa sɪ: ɪ suu kɪulɪyɔ na ɪ tɛɛ-m nɔɔɔ na ɪ tɛsɪ kɪtɛɪ lɛɪku. ɪlɛna ɪnɪ ɪ saali tɛna na ɪ paasɛna samaa yasuyɔ. 23 Yesu tɛma samaa kɛ yasuyɔ, ɪlɛna ɪ kɪa puyɔ nakulɪ ku tɔɔ kɛ ɪ tɪkɛ sɪ ɪ sɛlɛmɔɔɪ, halɛna ahoɔ caɪ na a yu-ɪ tɛnaɔa ɪ tɪkɛ. 24 Saa ɪnɔɔɔ mpu tɔ na kɪulɪyɔ nɔɔ tɛma pote kɛ poolɔɪ kɛ lum hɛku taa na lum hɔla tɪɪ-kɪ. Mpi tɔ, heelim makɪ tulɔɪa kɛ na pə mɛlɔɔɔna-wɛ na waali waali. 25 M̄p̄ȳȳ Yesu tɔma lum tɔɔ na ɪ pukɪ ɪ fɪlɪaa kɪɪ. Waatu ɪnɪ tɔ pə wusɛna kampaɪɪ koou kɛ mpu. 26 Pa nɔɔ ɪ tɔɪ lum tɔɔ, ɪlɛna sɔɔɔntɔ kɪa-wɛyɛ sɔsɔm sɪ asɛnaalɪ kɛ, na pɔ suu kapusi mapɔ. 27 Ama ɪ tɔma-wɛyɛ kɪakpaa sɪ: ɪ tɔkɪ tɔnɛɪ, maɔa, ɪ taa nyɔ. 28 Tɛnaɔa Piyɛɛ tɔma Yesu sɪ: Tacaɔ, ye nyɔaɔa tampana, tɔ sɪ mɔ tɔ lum tɔɔ na mɔ kɔɔ nyɔ kɪɪ. 29 M̄p̄ȳȳ Yesu tɔma-ɪ sɪ: ɛɛ, kɔɔ.

Tɛnaɔa Piyɛɛ ɪlɪ kɪulɪyɔ taa na ɪ suu lum tɔɔ kɛ tɔntɛ na ɪ pukɪ Yesu kɪɪ. 30 Ama Piyɛɛ kɔma na ɪ lɛmɔaɔɛɛ polo heelim kɪɪ, ɪlɛna sɔɔɔntɔ kɪa-ɪ. Tɛnaɔa pə suu-ɪ tisuyɔ kɛ lum tɛɛ na ɪ kiisi sɪ: Hai, Tacaɔ, ya-m.

31 ɪlɛna Yesu siisi kɪakpaa na ɪ kɪa ɪ niɪ taa na ɪ pɔɔsɪ-ɪ sɪ: Pepe tɔɔ kɛ n lapa sika. Ama n ta tɛ nyɔ taa na ɪsɔ na pə tɔɔ yoo.

32 M̄p̄ȳȳ pa naalɛ pa kɪa kɪulɪyɔ taa, ɪlɛna heelim hɛɛ tɛli. 33 Tɛnaɔa Yesu ɪfɪlɪaa mpa paa wɛ kɪulɪyɔ taa tɔ pa ɪnɔɔ akula kɛ ɪ tɛɛ na pɔ tɔmɪ-ɪ sɪ: Tampana n kɛ ɪsɔ Pɔyɔaɔa.

Yesu waasuyɔ kɛ kutɔntunaa kɛ Kenesaletɪ

(Maləki 6:53-56)

34 Yesu na ɪ fɪlɪaa pa tɛɛsa tɛsuyɔ kɛ lum, ɪlɛna pɔ tala Kenesaletɪ tɛtu taa. 35 Tɛna nyɔma nyɔmɔ sɪ Yesu, ɪlɛna pɔ heelɪ na pə tɛlɛsɪ tɛmɔaɔa pa tɛtu tɛna taa sɪ Yesu kɔma. ɪlɛna pɔ kɔna-ɪ kutɔntunaa mpe pa tɛna.

36 Na pa wiikayana-ɪ sɪ ɪ yelee na pɔ tokina ɪ kɪaɪ ntumpee maɔamɔaɔa. Na pa tɛna mpa pa tokina ɪ kɪaɪ ɪnɪ tɔ pə waa-wɛ.

Falisanaa kuseyɛsɛtu kɛ kɔtasɪ tɔɔ

(Maləki 7:1-13)

15 M̄p̄ȳȳ Falisanaa na ɪsɔ Tɔm sɛyɛsɛlɛaa ɪlɛna Yosalem na pɔ kɔɔ pɔ maɔana Yesu, na pɔ pɔɔsɪ-ɪ sɪ: 2 Pepe tɔɔ kɛ nyɔ ɪfɪlɪaa naa tɛɪɔɔɪ ɪsɛna ta caanaa suwa sɪ pɔ lakɪ tɔ? Pə tɔaɔa pulɪ, paa saɪɔɔɪ ɪsu ɪsɔ sɛɛtu taa pə wɛɛ sɪ yulu kɔ la na pɛɔɔ ɪ tɔɔ tɔ.

3 M̄p̄ȳȳ Yesu nɔɔ pɔɔsa-wɛ tɔtɔ sɪ: Pepe tɔɔ kɛ mɛ mɛ yeki ɪsɔ kuyɔɔtutu kɛ tɛɪyɔɔ na ɪ tɛɪɔɔɪ mɛ maɔamɔaɔa mɛ kuseyɛsɛtu? 4 ɪsɔ ka yɔɔɔtaɔ sɪ: Se nyɔ caa na nyɔ too, na tɔtɔ sɪ: Ye wei ɪ tuu ɪ caa yaa ɪ too, ɪsu pa ku-ɪ. 5 Ama mɛ mɛ sɛyɛsɛɔɪ sɪ yulu pɛsɛɔɪ na ɪ heelɪ ɪ caa yaa ɪ too sɪ: Mpi ma ɪsɛna ma wenau taa na mɔ tena-mɛ tɔ pə pɛsa kuhaham mpi pə kɛ ɪsɔ nyɛm tɔ. 6 Saa ɪnɪ pə fɛɪ sɪ ɪ tɛɪ ɪ caa tɔtɔ. ɪ tɔ nɔɔ timpi ɪ

wakɛlɔɔɪ ɪsɔ Tɔm na ɪ tɛɪɔɔɪ mɛ maɔamɔaɔa mɛ kuseyɛsɛtu tɔ. 7 Cɛsɛlɛaa mɛ, ɪsɔ kuyɔɔtutu tɛlɛsulɔ ɪsayɪi ka nawa mɛ tɔm kɛ tɛkɛlɛkɛlɛ na pɛɔɔ ɪ ɪmaatɔɔɪ ɪ takɛlɔaɔa taa sɪ:

8 Nɔɔ taa kɛ yɛlɛaa panɛ pa saɪɪ-m yem.

Paa caa-m paa pɛɔɔɔ hatoo pa taa.

ɪsɔ yɔɔɔtɛna mpu.

9 Pa sɛɛkɪ-m yem kɛ.

Pa kɪaɔa yɛlɛaa kuyɔɔtutu na

pɔ sɛyɛsɛɔɪ ɪsu ɪsɔ nyɛntɔ.

Mpi pə lakɪ yulu kɛ ɪsɔaɔu tɔ

(Maləki 7:14-23)

10 Pɛlɛ pə waali Yesu yaa samaa na ɪ tɔ-wɛ sɪ: ɪ nu tɔm tɛnɛ na ɪ nyɪ sɪ 11 mpi pə suukɪ yulu nɔɔɔ taa tɔ pu lakɪ-ɪ ɪsɔaɔu. Ama mpi pə ɪlɛkɛna yulu nɔɔɔ tɔ mpi pə lakɛna-ɪ ɪsɔaɔu.

12 M̄p̄ȳȳ Yesu ɪfɪlɪaa pola ɪ kɪɪ na pɔ tɔmɪ-ɪ sɪ: Ntɔɪ n yɔɔɔta mpu tɔ n nawa sɪ pə ta la teu kɛ Falisanaa?

13 M̄p̄ȳȳ Yesu ɔɔ-wɛ sɪ: Ma Caa wei ɪ wɛ ɪsɔtaɔ tɔ ye ɪ ta sɔ tuyɔ ɪku, paa kɪɛsɪ-kuyɔ na pɔ pɛtɪ. 14 ɪ yelee pɛlɛ, pa kɛ mpa pa hɔlɔɔɔɪ ɪlɛlɛaa kɛ mpaɔu na pɛɔɔ mpe pa maɔamɔaɔa pa ɪsɛ ɪ naa tɔɔɔ. Ye yulum hɔɪ yulum ɪlɛɪ, pa tɛna paa kɪɛntɪ na pɔ hotɪ pɔɔȳȳ taa kɛ.

15 Tɛnaɔa Piyɛɛ tɔma Yesu sɪ: Kilisi-tuyɔ ituule tɛnɛ tɔ huwɛɛ.

16 Tɛnaɔa Yesu tɔma sɪ: Pə kɪɛɪna-mɛ mɛ ta cɛkɛna-tɔɔlɛ? 17 ɪ ta nyɪ sɪ pə tɛna mpi pə suukɪ yulu nɔɔɔ taa tɔ, pə tiiki ɪ hiluyɔ taa na pə tɛ tɔ pə ɪlɛkɛna ɪ tapuyɔ?

18 Ama mpi yulu nɔɔɔ nɔɔ yɔɔɔtɔɔɪ tɔ hatoo ɪ lotu taa kɛ pə ɪlɛkɛna, na mpu pə ɪlɛkɛna yulu kɛ ɪsɔaɔu. 19 Pə tɔaɔa pulɪ tɔɔ, yulu lotu taa kɛ ɪsɔaɔu huwɛɛ caalɔɪ na a pukina-ɪ yulɔkɔlɛ na wasaɪkalɛtu na asilima lapu taa, na ɪmulɛm na kaloolɔaɔa na yɛlɛaa caɔanau taa. 20 Mpi pə lakɪ yulu kɛ ɪsɔaɔu tɔɔɔlɛ. Ama sɪ n tɔɔɔ na n tɔ saɪɪ nyɔ niɪ ɪsu yulu kɔ la ɪsɔ sɛɛu taa na pɛɔɔ ɪ tɔɔ tɔ, pɛlɛ pu lakɪ yulu kɛ ɪsɔaɔu.

Kanaaɪ alu tɔm

(Maləki 7:24-30)

21 Yesu ɪlɛ tɛna, ɪlɛna ɪ polo tɛtu nti tɔ wɛ Tiiɪ na Sitɔɪ pə ɔɔɔ tɔ tɔ taa. 22 Pə pamna Kanaaɪ alu nɔɔɔɔɪ ɪ ka wɛ tɛtu nti tɔ taa. M̄p̄ȳȳ alu ɪnɪ ɪ kɔma Yesu kɪɪ na ɪ wiina-ɪ na nɔɔɔ sɔsɔɔa sɪ: Tafiiti Pɔyalu Tacaɔ, nyɛnɪ ma pɛtɔɔtɛlɛ. Ma pɛɛɔ hiina alɔɔaɔa na pə tɔka-ɪ teu.

23 Ama Yesu ta ɔɔ alu ɪnɪ sɪ pulɪ. Tɛnaɔa Yesu ɪfɪlɪaa polaa na pɔ tɔ Yesu sɪ: Tɔɔɔnɪ-ɪ, ɪ kɛlɔɔɪ ta ɪkɪpaɪɪ tɛkuyɔ na ɪ tɛɪɔɔɪ-tu. 24 Tɛnaɔa Yesu heelɛ-ɪ sɪ: ɪsɛyɛɪɪ yɛlɛaa mpa pa lepɔ ɪsu heɪɪ tɔ pa waali kɛ ma kɔma.

25 Ama alu ɪnɪ ɪ kulaa na ɪ kɔɔ ɪ sopi Yesu tɛɛ na ɪ tɔ sɪ: Hai, Tacaɔ, waasi-m. 26 ɪlɛna Yesu nɔɔ ɔɔ alu ɪnɪ sɪ: Pə ta muna sɪ pɔ kɪaɔa piya tɔɔɔnaɔa na pɔ tu hasɪ.

27 M̄p̄ȳȳ alu ɪnɪ ɪ tɔma sɪ: Hai, ma cɛ, paa na mpu hasɪ tɛɪɔɔɪ na sɪ tɔɔsɔɪ mpi sɪ nyɔma tɔkɪ na pə putɔtɔɔɪ atɛ tɔ mɛɛ.

28 M̄p̄ȳȳ Yesu tɔma-ɪ sɪ: Puwɛ, alu nyɔ, nyɔ naani tɔɔwa yoo. Mpi n caa tɔ n ka na-wɪ. Tɛnaɔa ɪ pɔyɔaɔa hɪka alaaɔaɔa kɛ kɪakpaa.

Yesu waasuyu ke kutontunaa payale

²⁹ Mpruyú Yesu kula tana na í polo Kalilee tenku ncyo, na í kpa puyu nakuli ku taw na í caya. ³⁰ Na yalaa samaa samaa kaw i kin na pá kpehna kutontunaa ke payale mpa pa tñ tala tñ na yulumaa na acamaa na kamumusi na kutoməh leləh nyáma taw. Pa pona kutontunaa mpe na pá su-weyə Yesu kin, lena Yesu la na pá hiki alaafaya. ³¹ Mpruyú pə lapa yalaa ke piti ké isəna kamumusi suu yoyotuyu na acamaa hiki toma na tala tawtaa náá tñ teu na yulumaa náá suu nau tñ. Tənya pa suu lseyelɪ lɔw ké sam.

Yalaa iyisi liyiti caləsuyu
(Maləki 8:1-10)

³² Mpruyú Yesu yaa i ifalaa na í tñ si: Yalaa pane pa taw we-m pətwətə. Í nyəni, kuyeeh tooso kolə pa we ma kin cəne na pa kutoyu tema. Pəyele ma luyi fei si má yele na pá kpena nyoyaw, pá taa kaw na pá kpisi tawh ke mpaau taa.

³³ Tənya i ifalaa pəwaw-i si: Nyutu taa cəne, leyə tu hiki tawhaya na té cəla samaa inə i taka?

³⁴ lena Yesu pəwaw-we si: Potopotonaa isənya í wena? lena pəle si: Potopotonaa naatosompoyolaya na tiinisi ke pəw.

³⁵ Mpruyú Yesu heela samaa si: Í caya atə. ³⁶ Tənya Yesu kraya potopotonaa naatosompoyolaya inə na tiina an, na í sɛɛ lɔw ké í na təmlə na í cəl, na í cəla i ifalaa na pəle pá tala samaa. ³⁷ Mpruyú pa tana pa tawaa na pá haya. lena i ifalaa koti hoyolasi nsi si kpisaa tñ na pə su tawh naatosompoyolaya. ³⁸ Pəyele mpa pa tawaa tñ pa we yalaa iyisi liyiti ké, alaa na piya pa paasi. ³⁹ Yesu tema samaa inəyi yasuyu lena í kpa kpuuluyu taa na í tɛɛ Makatarh tetu taa.

Waatonaa cəkəna
(Maləki 8:11-13 na Luku 12:54-56)

16 Mpruyú Falisanaa na Satusee nyəma pa koma Yesu kin na pá taw-i si: La piti təmlə natəli na pə huli si nyá tñ luna lɔw kin. Pa kuukaya Yesu ncyo ke kukuu ké. ² Tənya Yesu wə-we si: Ilim í koma tuyu na isətulohasi sɛɛwa, í tñ si: Cele isətaw ká cə tənəh. ³ Na ye tanəh təhulu ké pə sɛɛwa na pə we təsutii, i tñ si: Teu ká kaw sarə. Mpi tñ, isətawuyu sɛɛwa na pə we səkrətyu. Pə lapa isəna na í nyəh mpi mpi pə lakɪ isətawuyu taa tñ, na u nyəh mpi pə lakɪ kuyeeh inə i taa tñ. ⁴ Kufalanə yalaa asayaa mpa paa tñ lɔw na pa taa tñ pa pəkəyi si pá la-weyə piti təmlə. Ama pa kaa na piti təmlə natəli se. Ye pə taya Yonaasi nyəntə. I yoyota mpu, lena í yele-we na í tɛɛ.

Falisanaa na Satusee nyəma pa kukusum
(Maləki 8:14-21)

⁵ Yesu ifalaa koma na pá tɛsi lum kutəh ləhku taw, lena pá kaw potopotonaa kraya. ⁶ Mpruyú Yesu taw-we si: Í la laakali na Falisanaa na Satusee nyəma pa kukusum.

⁷ lena Yesu ifalaa suu təmaya taw si: Tə ta kraya potopotonaa taw i yoyotəyi mpu.

⁸ Yesu nu nti pa təhna yoyotuyu ke mpu tñ, lena í pəwaw-we si: Pepe kaw ké í tñ si í feina potopotonaa tñ pə kaw? Ama í ta tɛ lɔw na mə taa na pə kaw yoo.

⁹ Haləna sarə í tá cəkəna ke? Í tá kaw potopotonaa kakpasɪ wei ma fayaa na apalunyawh iyisi kakpasɪ taw tñ i kaw? Na tawh isəna pə kpisaa na í kraya tñ, í kaw ílé i nyuyu na? ¹⁰ Na í ta kaw tawh potopotonaa naatosompoyolaya wei ma fayaa na apalunyawh iyisi liyiti taw tñ ílé i kaw? Na tawh isəna pə kpisaa na í kraya tñ, í kaw ílé i nyuyu na? ¹¹ Isənya pə lapa na í ta cəkəna si pə taya potopotonaa taw ke ma yoyotəyi? Í taa yele na Falisanaa na Satusee nyəma kukusum suu-mɛ.

¹² Waatu inəyi Yesu ifalaa cəkənaa si pə taya kukusum mayamaya taw ke Yesu yoyotaya. Ama Falisanaa na Satusee nyəma pa kuyesətu ke i tñ.

Piyee huluyu si Yesu ké Mesii
(Maləki 8:27-30 na Luku 9:18-21)

¹³ Mpruyú Yesu pola Sesalee Filipu tetu taa ké tiili. lena í pəwaw i ifalaa si: Yalaa tñ si Yulu Pəyaya má ma ké awe?

¹⁴ Mpruyú pəle si: Pa tñ si n ké Lum Solu Yohaani. Ləlaa si Ilii ké, na ləlaa si n ké Selemii yaa lɔw kuyoyotutu tələsəlaa taa ncyo. ¹⁵ Tənya Yesu pəwaw-we si: Na mə se, mə huuki si ma ké awe?

¹⁶ Mpruyú Siməh ncyo təkpa si: N ké lɔw weesuyu tu Pəyalu Mesii.

¹⁷ Tənya Yesu taw-i si: Yohaani pəyaya Siməh, n nu ləhə ké. Mpi tñ, pə taya yulu cəpəna-h tampana anə. Ama ma Caa wei i we isətaw taw. ¹⁸ Na má, má heeliyi-h təfoo si nyá hətə yoyotəyi si, Pəle, na pəle nyá nyá kaw ké maa su ma yalaa kpekəle. Na səm kaa pəsi na pə la-weyə pulu cəkəka. ¹⁹ Maa cəle-h isətaw Kawulaya saafunaa. Na mpi n kaa ha mpaau ke atə cəne tñ, pə kaa na mpaau ke isətaw. Na mpi n ká ha mpaau ke atə cəne tñ, pu hiki mpaau ke isətaw.

²⁰ lena Yesu kpaali i ifalaa si: Í taa heeli ncyo si ma ké Mesii.

Yesu səm na i fem pə taw
(Maləki 8:31-9:1 na Luku 9:22-27)

²¹ Pə kraya waatu inə taw Yesu suu i ifalaa ke heeluyu təfoo si: Pə we si má polo Yosalem na nyuyu nyəma na kətəlaa kaw na lɔw taw sɛyəsəlaa pá tu-m kunyoh ke tənaya kaw. Paa ku-m, na maa fe pə kuyeeh tooso wule.

²² Mpruyú Piyee yaa Yesu na í luna kpeeha na í tək-i-ti, si: Aai Tadaa, lɔw í taa yele na təle tá kaw.

²³ Tənya Yesu pəsa təkpa na í tñ Piyee si: Satanɪ tɛɛ ma kaw. Isayatu taa ké n caa n tusi-m. Nyá huwee ta ke lɔw nyəna, yalaa nyəna ké.

²⁴ Pəle pə waali, lena Yesu pəsa i ifalaa kaw si: Ye wei i caa si í təh-i-m puntu í la i təyi awusa na í səyəlɪ i səm tesika na í tənəyənə-m. ²⁵ Pə taya pulu, ye wei í pəkəyi i weesuyu təcututu i təhna səpu. Ama wei í

lapa i tɛɣi awusa ke ma tɔɔ, puntu ká hikina weesuɣu. ²⁶Ye yulu pəsaa na í hiki antulinya nyəm təna ɔlɛna ɔni i si, i kawaaya nté we? Pulupu wɛɛ mpi yulu ká kɔɔɔ na í layasəna i weesuɣu tɔ? ²⁷Mpi tɔ Yulu Pəɣaya má, maa kɔɔɔ ma Caa teeli na má na ma ɔsɔtaa tillaa tɔ kɔɔ na má felɛ paa wei ké ɔsəna i kulaputu wɛɛ tɔ. ²⁸Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cəsəɣi, mpa pa wɛ cəne tɔ pa taa lɛlaa ká ná Yulu Pəɣaya má na má kɔɔ ɔni wulau sɔsɔ na pə́cɔ́ pá si.

Yesu ɔsentaa layasuyu
(Maləki 9:2-13 na Luku 9:28-36)

17 Kuyeeɲ naatoso tɛɛwa, ɔlɛna Yesu kɔɔɔ Piyee na Saaki na ílɛ i neu Yohaani na pá polo puɣu kukuluyu nakuli ku tɔɔ ké pa tike. ²Tənaɣa i layasa pa ɔsentaa ké kɔɔkɔɔ, na i ɔsentaa tee kɔkɔ. ³Mpúɣú i ɔfalaa tooso ɔni i na Moisi na Ilii, na pá na Yesu pá yɔɔtəɣi. ⁴Tənaɣa Piyee tɔma Yesu si: Taca, ɔni tɔ wɛu cəne ɔsəntɔ tɔ pə wɛ teu napələɣi te. ɔlɛ ye n caaki maa siki coka tooso. Nyaya lentɛ, Moisi ke lentɛ, na Ilii ke lentɛ.

⁵Piyee tɔɲna hípúɣú yɔɔtuyu ɔlɛ ɔsɔɲmuntuyu kuhulumuyu laulai nɔɔɔɔ i kɔmagaɛ na í takɔ-wɛ. Na pá nu pə yɔɔtəɣi ɲmuntuyu ɲku ku tɛɛ si: Ma luɣu tɛɛ Pəɣaya ɲka ma lanɲɛ huluməna sɔsɔm tɔɔɔ. Í nuɔna-ke.

⁶Yesu ɔfalaa nu tɔm təne, ɔlɛna sɔɔɔntu kpa-wɛɣe sɔsɔm na pá hoti pa nɔɔsi tɔɔ. ⁷Mpúɣú Yesu polaa na í tokina-wɛ na í tɔ si: Í kuli, í taa nyá.

⁸Tənaɣa pa kusa ɔsɛ na pá nyəni, ɔlɛna pá maɣana Yesu tike təkɔɲ.

⁹Yesu na i ɔfalaa pa tiikaɣana puɣu tɔɔ ɔlɛna Yesu kraal-wɛ si: Í taa heeli nɔɔɔɔɔ mpi í nawa mpu tɔ. Haləna kuyanɲku Yulu Pəɣaya má maa si na má fe tɔ.

¹⁰Mpúɣú Yesu ɔfalaa kɔɔsɔ-i si: Pepe tɔɔ ké ɔsɔ Tɔm seɣesəlaa ná tɔɲ si Ilii ká caaləna kɔntɛ?

¹¹Tənaɣa i cɔ-wɛ si: Tampana pə wɛɛ si Ilii ká kɔɔ na í taɣani pə tənaya teitei na pə́cɔ́. ¹²Ama ma heeliyi-me si Ilii tema kɔntɛ. Ama yəlaa ta nyəmi-i, ɔlɛna pá lana-i ɔni pa sɔɔlaa tɔ. Na mpu tɔtɔɔ paa la Yulu Pəɣaya má ma maɣamaya ke nyanɲ.

¹³Tənaɣa i ɔfalaa nyəma kɔɔkɔɔ si ɔsɔ Lum Sɔlu Yohaani tɔm ke i yɔɔtəɣi.

Pu nɔɔɔɔ i abɣaa loou
(Maləki 9:14-29 na Luku 9:37-43)

¹⁴Yesu na i ɔfalaa pa tala timpi samaa ka kotaa tɔ, ɔlɛna apalu nɔɔɔɔ í polo i luɲ Yesu tɛɛ, ¹⁵na í tɔmi-i si: Hai, Taca, nyəni ma pəɣaya pətɔtəɣi. Timle wenna-ke. Tɔm paɣale pə pətəɣi-keɣe kɔkɔsi taa na lum taa.

¹⁶Ma kɔna-keɣe nyá ɔfalaa ntɔ, na pá kpisi ka waasuyu.

¹⁷Mpúɣú Yesu tɔma i ɔfalaa si: ɔlɛ tɛɲ ɔsɔ na mə taa, pə́cɔ́ í ké kutakeesəɲ ké. Wɛɛ ɔsənaya má na-me tu caɣa na má tɔki mə kunyɔɲ? Í kɔna-m pəɣaya ɲkeɣe cəne.

¹⁸ɔlɛna Yesu kaləna ɔɔɔɔ wei i ka wɛ pəɣaya ɲke ka waalɛ tɔ na tɔɲ na í tɔɔɔ-i. ɔlɛna pəɣaya hiki alaafəya ke kɔkɔɔ ke təne ɔni.

¹⁹Mpúɣú Yesu ɔfalaa kɔɔsɔ-i pa tike si: Pepe tɔɔ ké tɔ ta pəsi na tɔ loo ɔɔɔɔ ɔni?

²⁰Mpúɣú Yesu cɔwa i ɔfalaa si: Í ta tɛ ɔsɔ na mə taa na pə tɔɔ tɔɔ. Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cəsəɣi. Ye mə taa tɛmnaɔ ke ɔsɔ ka tu tala ɔni sɔɔɔɔ pile ke yasəlaya, í pəsəɣi na í tɔ pulaya kane si ká kɔsɛ na ká layasi, kaa kɔsɛ ké. Pulɔ kaa wɛɛ mpi í ká kpisi tɔ. [²¹ɔɔɔɔ ɔni mpu, ye pə taya ɔsɔ sələmuyu na ɔsɔ sələmuyu, na nɔɔkutu na nɔɔkutu, pulu u tɔɔɔɔ-i.]

Yesu səm na i fem pə tɔm tɔɔ
(Maləki 9:30-32 na Luku 9:43-45)

²²Mpúɣú kuyaku nakuli pə pamna Yesu ɔfalaa kota təntəmlɛ ke Kalilee tɛtu taa. Tənaɣa Yesu heela-wɛ si: Paa tu Yulu Pəɣaya maya yəlaa niɲ taa, ²³na pɛɛ pá ku-m. Ama wɛɛ tooso wule maa fe.

Mpúɣú tɔm təne tɔ wakəla i ɔfalaa lanɲ ke sɔsɔm.

ɔsɔ təsɛɛɛ lampuu feluyu

²⁴Yesu na i ɔfalaa pa tala Kapənahum, ɔlɛna ɔsɔ təsɛɛɛ sɔsɔɔɔ lampuu mulaa polo pa kɔsɔsi Piyee si: Mə Caa naa feləɣi ɔsɔ təsɛɛɛ sɔsɔɔɔ lampuu yɛɛ?

²⁵ɔlɛna Piyee si: I feləɣi.

Saa wei Piyee suukaya təyaya ɔlɛna Yesu caali-i kɔsɔsuyu si: Simɔɲ, n huɔ suwe? Le nyəma feləɣəna antulinya ɔni i awulaa ke lampuunaa na patantənaa ye? Tɛtu piya yaa muɔlaa? ²⁶Mpúɣú Piyee cɔwa si: Muɔlaa feləɣəna. Mpúɣú Yesu tɔma si: Tampana ke te, pə fel si tɛtu piya í felɛ lampuu se. ²⁷Paa na mpu tu caa si pə la yəlaa pane pa taa ké pulu, ɔlɛ polo kɔɔ taa na í tu kulaya. Kancaalaya tinte nte n ká kpa tɔ, wiili tɔ nɔɔ taa, n ká maɣana liɣitee nyəɣəluɣu. Ləsi-ku na í kɔɔ na í felɛ ma na-ɲ tá lampuu.

Sɔsɔntu tɔm hɔm
(Maləki 9:33-37 na Luku 9:46-48)

18 Waatu inəɣi Yesu ɔfalaa pola i kiɲ na pá kɔsɔsi-i si: Awɛɛɛ sɔsɔ ke ɔsɔtaa Kawulaya taa?

²Tənaɣa Yesu yaa peiya na í si-keɣe pa ɔsentaa, ³na í tɔ-wɛ si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cəsəɣi, ye í tá layasi na í pəsi ɔni peisi, í kaa suɔ ɔsɔtaa Kawulaya. ⁴Wei i pasəɣi i ti na í pəsi ɔni peiya kane tɔ, inəɣəɛ ɔsɔtaa Kawulaya taa sɔsɔ. ⁵Na wei i ká mu peiya ɔni kanɛɣe ma nyuyu tɔ tɔ, maya puntu muwa.

Lɛlaa tusuyu ke ɔsaya taa
(Maləki 9:42-48 na Luku 17:1-2)

⁶Ye wei í lapa na piya nsi si mu ma tɔm ke ɔsəntɔ tɔ si taa nakəli pənti, pə nəɣəsəna pá tu puntu luɣu tɛɛ ké namle sɔsɔɔɔ na pá tɔsi-i tɛɲku taa. ⁷Ama antulinya ɔni i tɔm wɛ waiyo ké. Mpi tɔ, mpi pu la na yəlaa hoti ɔsaya taa tɔ pə wɛɛ ké. Mpi pu tɔsi yəlaa

ke isayatu taa to pe kaa lan. Ama wei i lapa na i toyon-tale la isayatu, puntu ka na.

⁸Ye nya nin yaa nya nchale tusiyina-ny isayatu lapu taa, seti-te na n lo poolun. Sana kele si n su weesuyu kupanhu taa na nin kuluman yaa nchale kuluntale, na mpi n ka weena nya nin naale yaa nchale naale na pa peti-ny kaku tam nyenka taa to. ⁹Ye nya isale tusiyina-ny isayatu lapu taa, honyi-te na n lo poolun. Sana n hiki weesuyu kupanhu na isale kuluntale, na mpi n ka weena ise naale na pa peti-ny kaku nka ka we tanaasale sowaale taa to.

Heu kulepu tom
(Luku 15:3-7)

¹⁰I la laakali na piya sane si taa nakelayi nyenyu ke yem. Pa taya pulu to, ma heeliyi-me si tampana to si isataa tillaa sena tam ke ma Caa wei i we isataa to i isentaa ke. [¹¹Mpi pa lepa to pa mayama ya pe nyuyu yapu to ke Yulu Payera ma ma koma.]

¹²Awe wena heen nunuwa (100) na i taa kulum le, na i kaa yele poyolayafei nunuwa neye pulaya to na i tee na i su kulepu neye pekyu? ¹³Ye i koma na i hii-i, poyotu fei, i lanle hulumanen-i ke na pe keli poyolayafei nunuwa wei i ta le to. ¹⁴Mpu toyon ma Caa wei i we isataa to u caa si piya sane si taa nakeli i le.

Toyon-tale pentanu tom

¹⁵Ye nya toyon-tale pentana-ny, polo na n yaa-i ma naale na n hul-i timpi i pentana-ny to. Ye i nuna-ny, pa lapa n waasa-i kele. ¹⁶Ama ye i kisa, n yaa nchalu yaa napelayi naale na i na-i na paco pe la isu pa nmaau lso tom taa to si: Pa tom nti tu weena seliya nyema ke naale yaa tooso. ¹⁷Ye saa ni i tasa kisuyu, ile n heeli Yesu seela kpekale. Na i kisa Yesu seela kpekale ke nuna to, ile n nyeni-i isu ma ta nyi lso yaa isu lampuu mulu.

Yalaa i we timpiyi naale maa we pa heku

¹⁸Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesayi, pa tana mpi i kaa ha mpa ke ate cane to, pa kaa na mpa ke isataa. Na pa tana mpi i ka ha mpa ke ate cane to, pu na mpa ke isataa.

¹⁹Ma tasayi-meyee heeluyu si: Ye ma taa naale lapa nchalu kulumaya na pa selami pulu, ma Caa wei i we isataa to i ka ha-weye-wi. ²⁰Pa taya pulu to, yalaa naale yaa tooso i kota timpiyi ma pulu lapu to, ma we pa heku ke.

Tamle tu wei i fei i toyon-tale paco-tale to

²¹Mpyu Piyee pola Yesu kin na i poyu-i si: Taca, ye ma toyon-tale pentanen-m tam na ma suma, tom isenaya pe talaa ma kaa su? Tom naatosompyolaya na? ²²Tenaya Yesu co-i si: Ma heeliyi-ny si pa taya tom naatosompyolaya se. Ama tom nutoso na naanuwa naanuwa ke tom naatosompyolaya ke. ²³Pa to ke isataa Kawulaya nyenasu wulau sowa nchalu wei i caakaya si i mu i kama ke i tamle nyema kin to. ²⁴I

caya na i tona i kama ke mapu, lena pa kona-i apalu nchalu. Apalu ni ile i wena-i kamle ke liyitee nyayatu iyisi iyisi. ²⁵I ta nyi sena i ka la na i hiki liyitee ani na i fel to. Ilen wulau to si: I kpa kamle tu ni na i alu na i piya na i wontu tana na i peti, na ma hiki ma liyitee. ²⁶Tenaya apalu ni i hota wulau tee na i wiina-i si: Hai, taca, la-m suulu, ye ma hikaa ma fel-ny pe tana tawulu. ²⁷Mpyu wulau ni i nyena tamle tu paco-tale na i cepi-i, na i ye-i na i tee.

²⁸Tamle tu ni i tee mpu, lena i sulina i tamle taa taapalu nchalu, ile i ka wena unyi kamle ke liyitee nyayatu nyunyu. Tenaya tamle tu ni i la i taapalu luyu tee takem, si i fel-i i kamle ke i fel-i. ²⁹Mpyu i taapalu ni i hota ni i tee na i wiina-i si: Hai, la-m suulu, ye ma hikaa ma fel-ny. ³⁰Ama tamle tu ni i kisa na i kpa i taapalu ni na i pona na i taki salaka taa, si i fel unyi i kamle. ³¹Wulau sowa ni i tamle nyema lela na mpu, lena pa lan wakeli sowa, halena pa polo pa heeli-tayi pa caa. ³²Tenaya pa caa ni i yaa tamle tu ni na i tomi-i si: Tamle tu isayatu nya, nya wiina-m na ma ce-ny takpatakpa. ³³Pa nyenasu isu nya to nyenasu nya taapalu paco-tale isu ma nyenyu nya nyente to. ³⁴Tenaya panna kpa pa caa unyi sowa na i kpa tamle tu ni na i tu-i naasala nin taa si i fel i kamle tana tawulu na paco i lu.

³⁵Tenaya Yesu toma-we si: Mpyu ma Caa wei i we isataa to i ka la-me. Ye u hulayi ma toyon-talena ke suulu na lotu kuluntu.

Apalu na alu pa yau tom
(Malaki 10:1-12)

19 Waatu wei Yesu tema mpyu seyesuyu, lena i kul Kalilee tetu na i tee Yuta tetu nti ta we Yaatan waali to ta taa. ²Tenaya samaa ke sowa tena-i na i waa pa kutman.

³Mpyu Falisana napeli pa polaa si pa kuuki Yesu nchalu, lena pa poyu-i si: Ta mpaau taa yulu pesayi na i toyon i alu ke nateli to to?

⁴Tenaya Yesu poyu-we si: I ta kala nti pa nma lso tom taa to? Pa nmaawaya si: Hatoo kancalaya, antulinya ne i latu lapa-weye apalu na alu ke. ⁵Ilen i to si: Mpu pa to ke apalu ka ye i caa na i too na i na i alu pa caya na pa naale pa pesi yulu kulum. ⁶Saa ni apalu na alu pa ta ke yalaa naale to. Ama pa pesa yulu kulum ke takon. Ye mpu ile, yulu i taa yas mpi lso kpentaa to.

⁷Mpyu Falisana poyu-i si: Pepe to ke Moisi naa ha mpa si apalu pesayi na i la i alu ke kisuyu takalaya na i toyon-i?

⁸Tenaya Yesu co-we si: Ma lanhpusan to ke Moisi ka ha-meyee mpaau si i toyon ma alaa. Ama hatoo kancalaya pa taa we mpu. ⁹Ma heeliyi-me tfoo si, ye yulu toyon i alu na pe ta ke si alu ni i lapa wasanhalatu to pa to, lena apalu tee na i kraya alu lelu, puntu lapa wasanhalatu ke.

¹⁰Tenaya Yesu ifalaa toma si: Ye mpyu pa we apalu na alu pa heku, ile pa kala teu si yulu i caya itante ile.

¹¹ Μρύγύ Yesu cɔ-we si: Yəlaa tənə u pəsəyɪ na pá mu seʒesuyɔ kune. Ama mpa lɔɔ ná ha pə toma tɔ pele pa pəsəyɪ. ¹² Mpi pə kaʒatəyɪ yəlaa ke alaa kpaɣau tɔ pə we ŋkaŋka ké. Lɛlaa kiŋ ulɛ, pa luləyɪ-weyɛ mpu na pá fɛna pa ti. Lɛlaa ulɛ, yəlaa lapəna-weyɛ kataasi. Pə kaasi lɛlaa ná kisa alaa kpaɣau ke kukisu ke ɪsɔtaa Kawulaya tɔɔ. Ye wei ɪ ká pəsi na í mu seʒesuyɔ kune, í mu-ku.

Piya səkpesi kupantu kooluyɔ tɔm
(Maləki 10:13-16 na Luku 18:15-17)

¹³ Yəlaa pukayana piya ké si Yesu í tənɪ si tɔɔ ké niŋ na í sələmənə-səyɪ lɔɔ. Tənaya ɪ ifalaa kaləna si kən-taa. ¹⁴ lɛna Yesu tɔ ɪ ifalaa si: Í yele na piya kɔɔ ma kiŋ, í taa kaʒatɪ-sɪ. Pə taya pulu tɔɔ, mpa pa we ɪsu piya tɔ mpe pa tənna ɪsɔtaa Kawulaya.

¹⁵ Μρύγύ ɪ tənə niŋ ke si tɔɔ. lɛna í kulɪ tənə na í tɛɛ.

Yulu toŋ tu tɔm
(Maləki 10:17-31 na Luku 18:18-30)

¹⁶ Μρύγύ apalu kɔɔɔlu pola Yesu kiŋ na í pɔɔsɪ-ɪ si: Tacaɔ, kupantu ntiyɪ pə weɛ si maa la na má hiki weesuyɔ ŋku ku tɛŋ tɔ?

¹⁷ Μρύγύ Yesu cɔ-ɪ si: Pepe tɔɔ ké n pɔɔsəyɪ-m kupantu tɔɔ? Yulu kulum təkɔŋ kəna kupan. Ye n caa si n hiki weesuyɔ, təŋ mpi pa kɛesa kusəsutu taa tɔ.

¹⁸ Tənayale apalu ɪnɪ ɪ pɔɔsa Yesu si: Kasɪ ntiyɪ pa kɛesaa ye?

lɛna Yesu cɔ apalu ɪnɪ si: Taa ku yulu, taa la wasaŋkalətu, taa ŋmɪlɪ, taa suu lɛlu ke tɔm. ¹⁹ Se nyá caa na nyá too. Sɔɔlɪ nyá tɔɔkɔntəle ɪsu nyá ti.

²⁰ Tənaya ifepu ɪnɪ ɪ tɔma si: Ma tɔka kusəsutu ntu tə tənaya. lɛ pepeye pə kaasa má la tɔɔtɔ? ²¹ Tənaya Yesu tɔma-ɪ si: Ye n caa n te təkpaɔaa, polo na n pɛɛti pə tənə mpi n wəna tɔ na n tala kɔnyɔntunaa ke pə liyitee, na cele n suu toŋ ke ɪsɔtaa. N tɛma mpu pə lapu ulɛ n kɔɔ na n tənɪ-m.

²² Ama ifepu ɪnɪ ɪ nu mpu, ulɛna ɪ lanjɛ wakəlɪ tətɔɔtɔɔɔ. Pə taya pulu tɔɔ, ɪ ka wəna ké pə tu fɛɪ.

²³ Tənaya Yesu tɔma ɪ ifalaa si: Tampana ke ma heeliyɪ-mɛ yoo maa cəsɪyɪ, liyitee tu ɪsɔtaa Kawulaya suu we kate ké pə tu fɛɪ. ²⁴ Ma tasəyɪ-mɛyɛ heeluyɔ si: ɪsənə mpi pə we yooyoo ké kate si í suuna pənyalaya púyú na í lu tɔ, mpu tɔɔtɔɔ pə we liyitee tu ke kate si í suu lɔɔ Kawulaya taa, halɪ pə tu tɛɛ mpu.

²⁵ ɪ ifalaa nu tɔm ntu ulɛna pə la-weyɛ piti na pá tɔ si: lɛ awe ka tuləna nteyɛ-tɪ ulɛ?

²⁶ Tənaya Yesu nyənə-we, ulɛna í tɔ si: Yəlaa kiŋ ke pə fɛɪ pəsuyɔ. Ama lɔɔ ílɛ, pə tənə tələu ké.

²⁷ Μρύγύ Piyɛ kɔɔ təkpaɔ si: Pepeye taa hiki ulɛ?

²⁸ Μρύγύ Yesu cɔ-we si: Tampana ke ma heeliyɪ-mɛ yoo maa cəsəyɪ, waatu wei Yulu Pəyaya ma maa caya ma teeli kumte tɔɔ ké aləsanna taa tɔ, mɛ mpa í tənə-m mə naanwa na naale tɔ, í ká caya mə kumlee tɔɔ tɔɔ, na í huuna lseyɛɪ kpeka naanwa na naaleyɛ tɔm. ²⁹ Na pa tənə mpa paa ye le pa tɛɛsi, yaa pa taalunaa, na pa kɔɔnnaa, na pa newaa, yaa pa caanaa, yaa pa toonaa, yaa pa piya, yaa pa tawa ke

ma tɔɔ tɔ, paa hiki mpi mpi pa yela mpu tɔ pə tɔm nuunwa (100). Pəyele paa hiki pa paa nyəm ke weesuyɔ ŋku ku tɛŋ tɔ ku taa. ³⁰ Mpa pa we lɔɔ ké kayana tɔ pa taa paɣale ká məɪ waalɪ. Na waalɪ nyəma taa paɣale náá məɪ lɔɔ.

Apaɔ nyəma tɔm

20 ɪ naa ɪsənə ɪsɔtaa Kawulaya nəʒəsənəɔ tɔɔɔɔ. Sɔɔɔ kɔɔɔɔ ɪ kuləna tananə ahula tɛɛ tɔpam si ɪ caa apaɔ nyəma na í tu ɪ lɛsɛŋ taale taa. ² Μρύγύ ɪ tisaɔ si: Ilim í tɛma maa fɛɪ-mɛyɛ liyitee nyəʒəluyɔ kulumuyɔ kulumuyɔ. lɛna í heeli-we si: Í tɛɛ na í luŋ ma taale taa. ³ Ilim kɔma na pə kpa pəɔɔ ulɛna í tasa luu na í maɣana napəlɪ, pele pa caya yem ké kɔɔkɔɔ tɛɛ. ⁴ Tənaya ɪ heela pele si: Í tɛɛ ma lɛsɛŋ taa, maa fɛɪ-mɛyɛ ɪsənə pə nəʒəsənəɔ tɔ. ⁵ lɛna pele pá tɛɛ. Μρύγύ sɔɔɔ ɪnɪ ɪ kɔma na í tasa luu ke ilim sikuyɔ na í hiki napələyɪ mpu tɔɔ. Pə kɔma na pə tala ilim huuu ulɛna í tasa lɛlaa ke hikuyɔ na í pona ɪ taale taa tɔɔ. ⁶ Pə kɔma taanaɣa ilim ulɛna í lu na í maɣana napəlɪ, pele pa caya kɔɔkɔɔ tɛɛ. lɛna í pɔɔsɪ-we si: Pepe tɔɔ ké í caya yem ke mpu? ⁷ Μρύγύ pele pa cɔ-ɪ si: Tə ta hiki wei ɪ ká kpaɣa-tuyɔ təmle tɔɔ. Tənaya ɪ tɔma si: Ye mpu, í polo ma lɛsɛŋ taale taa yaa.

⁸ Ilim kɔma na pə tɛ ulɛna sɔɔɔ ɪnɪ í yaa ɪ təmle tɔɔ nyənɪlu na í tɔmɪ-ɪ si: Tɔɔ, yaa apaɔ nyəma mpe na n fɛɪ-weyɛ pa liyitee. Caaləna mpa pa təkəna kpaɣau tɔ na n tɛsənə mpa pa caala kpaɣau tɔ. ⁹ Μρύγύ mpa ɪ ka hika taanaɣa ilim tɔ pele pa kɔma na pá hiki liyitee nyəʒəluyɔ nyəʒəluyɔ. ¹⁰ Μρύγύ mpa pa caala təmle taa ké suu tɔ pa huuwa si mpe pa nyənə ká kəlɪ pane pa nyənə. Ama liyitee nyəʒəluyɔ nyəʒəluyɔ ké pa cəla-we. ¹¹ Sɔɔɔ ɪnɪ ɪ fɛɪluyɔ-weyɛ mpu tɔ pə ta maɣa-we. ¹² lɛna pá tɔ si: Mpa pa kɔma kɔɔkɔɔ tɔ kalifu kulum ke pele pa lapa təmle, ulɛna n məɪ na n kɔpɛntɪ-tuyɔ kufɛluyɔ kulumuyɔ na? Pəyele tá kana na ilim nyaya-tuyɔ hatoo tananə tɛɛ. ¹³ Tənaya sɔɔɔ ɪnɪ ɪ cɔ pa taa lɛlu si: Ma taapalu, ma ta muɣuli-ŋ se. Ma na-ŋ tu si nɪrúyú si n lapa ilim na pə tɛm maa fɛɪ-ŋ liyitee nyəʒəluyɔ, yaa pə taya mpu? ¹⁴ Mu nyá liyitee na n tɛɛ n fɛɛ-m. Má kəkəna si má cəla wei pə təkənəɔ tɔɔtɔɔ teitei ɪsu ma cəla nyá tɔ. ¹⁵ Ma fɛna mpaɔɔ si má lana ma liyitee ke ɪsənə ma sɔɔlɔɔ tɔ? Ma lapa kupantu tɔɔ pə wukɪ-ŋ yaa? ¹⁶ Tənaya Yesu tasaa si: Waalɪ nyəma ká məɪ lɔɔ, na lɔɔ nyəma náá məɪ waalɪ.

Yesu səm na ɪ fem pə tɔm tɔɔ
(Maləki 10:32-34 na Luku 18:31-34)

¹⁷ Μρύγύ Yesu pukaya Yosalem, ulɛna í yaa ɪ ifalaa ke kpeɛŋa ke waatu wei pa we mpaɔɔ taa tɔ na í tɔ-we si: ¹⁸ Tɔɔ, tə kpaɔ Yosalem ɪsəntɔ tɔ, paa kpaɣa Yulu Pəyaya má na pá tu kɔtəlaa sɔsaa na lɔɔ Tɔm seʒesəlaa pa niŋ taa. Paa tɔ si pá ku-m. ¹⁹ Paa tu-m ma ta nyɪ ɪsɔnə niŋ taa, na pele pá paana-m na pá casa-m akpaɔɔɛ na pá ka-m səm tesika tɔɔ. Na kuyɛɛŋ tooso wule maa fe.

Saaki na Yohaani pa sələma mpi tɔ
(Maləki 10:35-45)

²⁰ Tənaɣa Sepetee pəyalaa na pa too pa pola Yesu kiŋ, ɔlena pa too luŋ Yesu tɛɛ na ɔ wiina-ɩ si: La-m kupantu natəli. ²¹ Tənaɣa Yesu pɔɔsa-ɩ si: Pepeye n caa má la-ŋ?

ɔlena alu cɔ-ɩ si: Ma caa si ń tɔ si ma pəyalaa pane pa naale paa caɣa nyá kiŋ ke waatu wei n ká tɔɣ nyá Kawulaya tɔ. Lelu ke nyá ntɔɣɔŋ tɔ, lelu ke nyá mpətəŋ tɔ. ²² Mprúyú Yesu cɔ-we si: ɔ tá nyi mpi ɔ sələməyi tɔ yee? ɔ pəsəyi na ɔ tɔɣ wahala sɔɔɔ wei maa tɔɣ tɔ? Tənaɣa pa tɔma si: Tu pəsi. ²³ ɔlena Yesu cɔ-we si: Tampana ɔ ká tɔɣ wahala sɔɔɔ wei maa tɔɣ tɔ. Ama pə taɣa má ləsəɣəna mpa paa caɣa ma ntɔɣɔŋ tɔ, na mpa paa caɣa ma mpətəŋ tɔ tɔ. Mpa pa tɔɔ ma Caa taɣana lona anɩ tɔ pɛle pa kɛna a nyáma.

²⁴ Yesu ɔfalaa naanuwa wei pə kaasaa tɔ pɛle pa ná mpu, ɔlena pa taa wiina Sepetee pəyalaa mpe pa naale. ²⁵ Tənaɣa Yesu yaa pa təna na ɔ tɔ-we si: ɔ nyəma si mpa pa kə yəlaa awulaa tɔ, pɛle pa tɔki kawulaya ke lɛlaa tɔ. Na mpa pɛle pa kə kufeelaa tɔ, pɛle pa ŋmakələyi səkpeema. ²⁶ Ama pə fɛi si pi wɛɛ rhpúyú mə kiŋ. Nti tɔɣɔle si, ye mə taa wei ɔ caa ɩ la sɔɔ ke mə hɛku, puntu ɔ pəsi mə pəyalu. ²⁷ Na ye mə taa ntɔɣɔ ɔ caa ɩ la mə ntɔɣ tɔ, puntu ɔ pəsi mə yom. ²⁸ Mpu tɔtɔɣ Yulu Pəyaya má, ma ta kɔɔ si má tɔɣ cɛcɛɛle. Ama ma kɔmaya si má pəsi yəlaa təna təmlɛ tɔ, na má ha ma weesuyu na pə cɛ yəlaa pəyalɛ ke pa yomle taa.

Yesu kuluyu ke yulumaa naale ɩɛ
(Maləki 10:46-52 na Luku 18:35-43)

²⁹ Waatu wei Yesu luuna Yeliko ɔcate taa tɔ samaa tu-tuumaa təŋa ɩ waali. ³⁰ Pə pamna yulumaa naale ka caɣa mpaau ntɔɣ. Pa nuwa si Yesu tɛɛna nté, ɔlena pá suu koou si: Tafiiiti Pəyalu, Taca, nyəni tá pətɔtəle.

³¹ Tənaɣa samaa kaləna-we na pá heeli-we si pa su. Ama pɛle pa sɔɔsa koou ke sɔɔɔm si: Tafiiiti Pəyalu, Taca, nyəni tá pətɔtəle.

³² Mprúyú Yesu səŋaa na ɔ yaa-we na ɔ pɔɔsi-we si: ɔ caa ma la-meyɛ-we?

³³ ɔlena pɛle pa cɔ-ɩ si: Taca, tə caa kə si ń kuli tá ɩɛ.

³⁴ Mprúyú pa tɔm lapa Yesu kə pətɔtəle na ɔ takɩ pa ɩɛ na pá suu nau ke tənɛ ɩnəyi kpakpaa na pá təŋ ɩ waali.

Yesu caɣa kraŋaya

(Maləki 11:1-11 na Luku 19:28-40 na Yohaani 12:12-19)

21 Mprúyú pa tala Petafasi ke Olifinaa puɣu tɔ.

Waatu ɩni tɔ pa fɛi pooluŋ na Yosalem. Tənaɣa Yesu tila ɩ falaa naale si: ² ɔ polo ɔcate nte tə wɛ mə ntɔɣ tɔ tɔ tə taa. Ye ɔ tala tə taa kə kpakpaa ɔ ká ná pa tu kraŋaya toto ntɔɣɔŋ na ɩ pile ke ɩ kiŋ, ɔ hɛti-si na ɔ kɔna-m. ³ Ye ntɔɣɔ ɔ pɔɔsa-mɛ si pulu, ɔ cɔ puntu si Taca caakəna. Ye ɔ cɔ mpu paa ye-le-mɛ na ɔ tɛɛna.

⁴ Pə lapa rhpúyú si pə la nti ɩɔ kuyɔɣtutu teləsulu ka yɔɣtaa tɔ si:

⁵ ɔ heeli Siyɔŋ ɔcate nyáma si, ɔ nyəni, mə wulau kɔŋ mə kiŋ, na ɔ caɣa kraŋaya toto tɔ, na ɔ wɛ təpamm. Nn na ɔ caɣa kraŋaya pəyaya tɔ.

⁶ Mprúyú Yesu ɔfalaa mpa ɩ tilaa tɔ pa tɛɛwa na pá lá ɩsi ɔ kɛsa-we tɔ. ⁷ Mprúyú pa kɔna kraŋaya toto ɩni na ɩ pile, na pá kraɣa pa wontu na pá pɔ si tɔ, na Yesu kra na ɔ caɣa pə tɔ. ⁸ Na yəlaa pəyalɛ ke sɔɔɔm ná pɔ pa wontu ke mpaau taa. Lɛlaa ná cɛ akɔɔ na pá pɔ mpaau taa. ⁹ Samaa wei ɩ ka wɛ Yesu ntɔɣ tɔ na wei ɩ ka wɛ Yesu waali tɔ pɛle pa təŋa yɔɣtuyu na kɔɔsi sɔɔɔɔni si: Paa wei ɔ tu Tafiiiti Pəyalu ke teeli. ɩɔ ɔ wɛ wei ɩ kɔŋna Taca tɔ ɩ waali. Paa wei ɔ tu ɩɔ kə teeli ke ɩɔttaa.

¹⁰ Yesu kɔma na ɔ suu Yosalem taa, ɔlena ɔcate la yuŋ təkemm, na yəlaa pɔɔsəyi si: Aweye ye? ¹¹ ɔlena samaa cɔ si: Kalilee Nasalɛti ɩɔ kuyɔɣtutu teləsulu Yesu kə.

Yesu ke ɩɔ tɛɛɛle taa

(Maləki 11:15-19 na Luku 19:45-48 na Yohaani 2:13-22)

¹² Mprúyú Yesu suu ɩɔ tɛɛɛle taa na ɔ tɔɣni pa təna mpa pa pɛɛtaɣaa na mpa pa yakaya tɔ. Na ɔ pəsi liyi-tee yɔkəlaa taapələnaa ke alele na alukukunaa pɛɛtəlaa kpelasɩ tɔ. ¹³ ɔlena ɔ tɔ-we si: Pa ŋmaawa ɩɔ Tɔm taa kə si: Paa yaa ma təyaya si ɩɔ tɛsələməle. Ama mə pəsəna-keɣe ŋmulaa təyaya.

¹⁴ Mprúyú yulumaa na sekəllaa pa pola Yesu kiŋ ke ɩɔ tɛɛɛle taa na ɔ lá na pá hiki alaafaya. ¹⁵ ɩsi Yesu lapa piti təma ke mpu, na pə kaasɩ na piya ná yɔɣtəyənəna kɔɔsi sɔɔɔɔni ke ɩɔ tɛɛɛle taa si: Paa wei ɔ tu Tafiiiti Pəyalu kə teeli tɔ, pə ta maya kɔtəlaa sɔsa na ɩɔ Tɔm seɣesəlaa nté. ¹⁶ Tənaɣa pa pɔɔsa Yesu si: N nuɩ nti pa yɔɣtəyi tɔ? ɔlena Yesu ná cɔ-we si: ɛɛ, ma nuɩ. Mprúyú ɔ pɔɔsa-we si: ɔ ta kaləta ɩɔ Tɔm taa kə timpi pa ŋmaawa si: Piya səkpesi na aɔlumnaa kɔɔsi taa kə n yelaa na nyá sam luuna tɔ yee?

¹⁷ Pə waali kə ɩ yela-we na ɔ lu na ɔ se pa ɔcate, na ɔ polo ɔ suu kuyɔŋkuyɔ Petanii.

Fiki tuyɔ mpusi təŋsuyɔ

(Maləki 11:12-14,20-24)

¹⁸ Ku fema ɔlena Yesu kuli na ɔ mələyi ɔcate taa, ɔlena nyɔɣɔsi kra-ɩ mpaau. ¹⁹ Mprúyú ɩ loosa fiki tuyɔ ke mpaau ntɔɣ. ɔlena ɔ polo na ɔ mayana hatu tike. Tənaɣa ɩ tɔma fiki tuyɔ si: N kaa tasa pile luluyɔ ke paa pəɔ.

ɔlena tuyɔ ŋku ku wuli tənaɣa kpakpaa təwɔŋwɔŋ. ²⁰ Yesu ɔfalaa ná mpu, ɔlena pə la-weye sɔɔɔntu ke sɔɔɔm. ɔlena pá pɔɔsi Yesu si: ɩsənaɣa pə lapa na fiki tuyɔ ŋku ku wuli kpakpaa ke mpu?

²¹ Tənaɣa Yesu cɔwa si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cəsəyi, ye ɔ tu ɩɔ kə naani na ɔ tá lá sika, pə taɣa mpi ma lapa fiki tuyɔ kune tɔ pə tike kə ɔ ká la. ɔ pəsəyi na paa pulaya kanɛ ɔ tɔ-ke si ká kpəsi na ká hoti tɛŋku taa, pə lakɩ kə. ²² Ye ɔ wena naani pə təna mpi ɔ sələməyi si ɩɔ ɔ la-mɛ tɔ, ɩ lakɩ-meyɛ-wəyi.

Yesu pəsuyu tɔm

(Maləki 11:27-33 na Luku 20:1-8)

²³ M̄p̄r̄ȳḡ Yesu suu l̄sɔ t̄s̄ēēl̄ē t̄aa na í niki s̄ēḡēs̄uȳu. l̄l̄ena k̄ɔt̄al̄aa s̄ɔs̄aa na Yuta nȳ́ma t̄aa s̄ɔs̄aa polo na pá p̄k̄ɔs̄i-ı s̄i: Kan̄kante nteye n makı nȳ́a t̄aa na n̄ lakı is̄ənt̄ɔ? Yaa awe t̄u ha-ŋ p̄ə m̄p̄aa?

²⁴ T̄ənaɣa Yesu c̄ɔwa Yuta s̄ɔs̄aa m̄p̄e s̄i: T̄ɔu, ma maɣamaɣa maa p̄k̄ɔs̄i-m̄ēḡē t̄ɔm kulumtu t̄əkoŋ. Ye í c̄ɔ-m ıle, maa heeli-m̄ēḡē kan̄kante nte ma makı ma t̄aa na má lakı is̄ənt̄ɔ t̄ɔ. ²⁵ L̄sɔ yaa ȳl̄aa tilina Yohaani s̄i í s̄ɔk̄i ȳl̄aa ke l̄sɔ lum? M̄p̄r̄ȳḡ pa maɣasa-t̄əḡı pa t̄aa pa tike.

l̄l̄ena Yuta s̄ɔs̄aa m̄p̄e pá t̄ɔ s̄i: Ye t̄ə t̄ɔma s̄i l̄sɔ tilina-ı, ı ká p̄k̄ɔs̄i-tu s̄i na pepe t̄ɔ k̄é t̄ə ta mu ı t̄ɔm ıle?

²⁶ P̄əyele ye t̄ə t̄ɔma s̄i yulu tilina-ı k̄ɔk̄, t̄ə w̄ena samaa s̄ɔḡɔntu. P̄ə t̄aya pulu t̄ɔk̄, pa t̄əna pa nȳ́m̄á s̄i Yohaani k̄é l̄sɔ k̄uȳḡɔtutu t̄el̄əsulu k̄é.

²⁷ M̄p̄r̄ȳḡ Yuta s̄ɔs̄aa m̄p̄e pa p̄əs̄əna Yesu s̄i: T̄ə ta nyı. T̄ənaɣa Yesu ná c̄ɔ-we s̄i: An̄haa, má kaa heeli-m̄ēḡē kan̄kante nte ma makı na má lakı is̄ənt̄ɔ t̄ɔ.

Apalu na ı p̄əyalaa naale pa t̄ɔm

²⁸ M̄p̄r̄ȳḡ Yesu tasa Yuta s̄ɔs̄aa m̄p̄e s̄i: Í na-weye t̄əne t̄ə t̄aa? Apalu n̄ḡɔk̄lu ka w̄enna p̄əyalaa ke naale. l̄l̄ena í heeli l̄el̄u s̄i: Akele polo na n̄ hala ma l̄es̄eŋ taale t̄aa k̄é saŋa. ²⁹ T̄ənaɣa p̄əyalu c̄ɔ-ı s̄i: Ma kaa polo. P̄əle p̄ə waalı l̄l̄ena p̄əyalu k̄ɔk̄ í laɣası huw̄e na í polo.

³⁰ M̄p̄r̄ȳḡ pa c̄aa ınu ı polaa na í heeli l̄el̄u ke m̄pu t̄ɔt̄ɔ. l̄lé s̄i: T̄ɔu yaa, paapa. Ama ı ta polo. ³¹ Pa naale pa t̄aa awe lap̄əna nteye ı c̄aa luȳu t̄ēe nȳ́ntu? M̄p̄r̄ȳḡ Yuta s̄ɔs̄aa c̄ɔ-ı s̄i: Kancaalaya nȳ́əŋ. T̄ənaɣa Yesu t̄ɔma-we s̄i: Tamp̄ana ke ma heeliyi-me yoo maa c̄es̄əḡı, lampuu mulaa na wasan̄kal̄ənaa ká t̄ēe-m̄ēḡē n̄ḡɔ ke l̄sɔ Kawulaya t̄aa. ³² P̄ə t̄aya pulu t̄ɔk̄, Yohaani ná k̄ɔma s̄i ı h̄ıl̄ıḡı-m̄ēḡē m̄p̄aaı kupan̄ku na í kisi ı t̄ɔm muɣu. Ama lampuu mulaa na wasan̄kal̄ənaa ná mu ı t̄ɔm. Paa na mə k̄ɔma na í ná m̄p̄r̄ȳḡ waalı waalı t̄ɔ, í t̄á t̄ɔ s̄i í laɣas̄əḡı mə t̄aa huw̄e na í mu ı t̄ɔm.

T̄əml̄e nȳ́ma asayaa t̄ɔm

(Maləki 12:1-12 na Luku 20:9-19)

³³ M̄p̄r̄ȳḡ Yesu tasa Yuta s̄ɔs̄aa m̄p̄e ḡēḡē s̄i: Í nu, ma s̄ēk̄i-m̄ēḡē l̄sɔ l̄el̄u. S̄ɔs̄ɔ n̄ḡɔk̄lu ı ka s̄ɔna l̄es̄eŋ ke taale t̄əcu na í ŋma kolun̄a na í c̄ɔk̄na. Na í l̄á timp̄i ı ká nyaas̄əḡı p̄ə lum t̄ɔ. Na í ŋma akele tan̄kau wei ı t̄ɔk̄ pa s̄əŋəḡı na pá fen̄gi t̄ɔ. l̄ t̄ema m̄pu l̄l̄ena í c̄aa ȳl̄aa na í s̄i t̄ə t̄aa, l̄l̄ena í t̄ēe ȳl̄a. ³⁴ P̄ə k̄ɔma na pá tala t̄uŋ ınu ı kooluȳu waatu, l̄l̄ena í kusı ı tillaa nap̄əl̄ı s̄i: Í polo ma t̄əml̄e nȳ́ma kiŋ na pá c̄ēl̄e-m ma tete.

³⁵ T̄ənaɣa t̄əml̄e nȳ́ma m̄p̄e pa k̄pa ı tillaa m̄p̄e na pá má l̄el̄u ke teu, na pá ku l̄el̄u, na pá yoo l̄el̄u ke p̄ēe.

³⁶ M̄p̄r̄ȳḡ s̄ɔs̄ɔ ınu ı t̄ayana tillaa l̄el̄aa ke kusuȳu ke paɣale na pá k̄əl̄ı kancaalaya nȳ́ma. l̄l̄ena t̄əml̄e nȳ́ma tasa p̄ēl̄e ye lapu ke teitei ısu paa lapu kancaalaya nȳ́ma t̄ɔ. ³⁷ T̄ənaɣa ı t̄ēesa ı p̄əyalu ke tiluȳu, na í huukı s̄i paa nȳ́a ı p̄əyalu ıs̄əle. ³⁸ Ama t̄əml̄e

ıe nȳ́ma ná k̄ɔma na pá loosi ı p̄əyalu, l̄l̄ena pá heeli t̄əma s̄i: l̄ı loosiyi k̄pancoou tu k̄əŋna nte? Í k̄ɔk̄ na t̄ə ku-ı na ı taale p̄əsı t̄á nȳ́nt̄e. ³⁹ T̄ənaɣa pá k̄pa-ı, na pá l̄əsı-ı taale na waalı na pá ku-ı.

⁴⁰ T̄ənaɣa Yesu p̄k̄ɔsa Yuta s̄ɔs̄aa m̄p̄e s̄i: Taale tu í k̄ɔma na í k̄ɔk̄, ıs̄ənaɣa ı ká la t̄əml̄e nȳ́ma p̄an̄e?

⁴¹ M̄p̄r̄ȳḡ Yuta s̄ɔs̄aa c̄ɔ Yesu s̄i: l̄ kaa nȳ́n̄ı ȳl̄aa asayaa p̄an̄e pa p̄ət̄ɔt̄əle. Ama ı kuȳı-weye, na í kraɣa taale na í c̄ela l̄el̄aa m̄pa pá tala p̄ə waatu paa c̄ēl̄e-ı ı tete t̄ɔ.

⁴² T̄ənaɣa Yesu p̄k̄ɔsa Yuta s̄ɔs̄aa s̄i: Í t̄á kal̄əta nti pa ŋmaa l̄sɔ t̄ɔm t̄aa t̄ɔ ye? Pa ŋmaawaya s̄i:

P̄əle nte t̄etu ŋmalaa ŋmaakaya na pá l̄ɔ t̄ɔ, n̄t̄e t̄ə t̄ɔk̄ ŋmatu t̄əna məl̄aa na t̄ə s̄əŋ.

M̄pi Tacaa lapa na t̄ə nȳ́n̄əḡı na pá w̄e-tuȳu piti t̄ɔḡɔle.

⁴³ M̄p̄r̄ȳḡ Yesu tasa-we s̄i: P̄ə t̄ɔk̄ k̄é ma heeliyi-me s̄i paa l̄ēk̄i-m̄ēḡē l̄sɔ Kawulaya na pá c̄ela-keye ȳl̄aa m̄pa pa muna ka t̄əml̄e t̄ɔ. [⁴⁴ Ye p̄ə c̄əpa wei na í hoti p̄əle n̄t̄e t̄ə t̄ɔk̄, t̄ə put̄əḡı-ı k̄é, ı kaa w̄ēe h̄iiu. Yaa p̄ə c̄əpa pulu n̄ḡɔk̄lu na p̄əle n̄t̄e t̄ə nȳ́k̄ı-ı, t̄ə taal̄əḡı-ı na at̄ēḡē.]

⁴⁵ K̄ɔt̄al̄aa s̄ɔs̄aa na Falisanaa pa nu m̄pu, l̄l̄ena pá nyı s̄i m̄p̄e ye Yesu s̄ēena l̄sɔ ınu. ⁴⁶ T̄ənaɣa pa suu m̄p̄aaı p̄ēekuȳu s̄i pá k̄pa-ı. Ama pa nyama samaa. P̄ə t̄aya pulu t̄ɔk̄, p̄ēle pá nȳ́n̄əḡı Yesu k̄é l̄sɔ k̄uȳḡɔtutu t̄el̄əsulu k̄é.

M̄pa pa yaa t̄əḡɔ na pá kisi t̄ɔ

(Luku 14:15-24)

22 M̄p̄r̄ȳḡ Yesu tasa ıs̄ɔnaa s̄ēēu ke m̄pa pa nukaya ı t̄ɔm t̄ɔ s̄i: ² l̄ı naa ıs̄əna ıs̄ɔtaa Kawulaya n̄əḡəs̄ənaa t̄əḡɔk̄. Wulau n̄ḡɔk̄lu ı lap̄əna t̄əḡɔnaɣa ke ı p̄əyalu alu kraɣau t̄ɔk̄. ³ M̄p̄r̄ȳḡ ı t̄ila ı t̄əml̄e nȳ́ma s̄i: Í polo í yaa m̄pa ma lapa t̄əḡɔnaɣa t̄ɔ. T̄ənaɣa p̄ēle pa kisa k̄ɔnt̄e. ⁴ l̄l̄ena í t̄ayani kufama ke tiluȳu s̄i pá heeli m̄pa ı yaa t̄əḡɔ t̄ɔ s̄i: Ma ku naan̄ kataasi na wontu nim nȳ́ntu, na p̄ə t̄əna p̄ə t̄ema puu na pá c̄ayaa. Pá k̄ɔk̄ na pá t̄əḡɔ ma ak̄paɣale t̄əḡɔnaɣa. ⁵ Ama m̄pa pa yaa m̄pu t̄ɔ pa t̄aa n̄ḡɔk̄lu ta ke. Paa wei ı t̄ēe ı nȳ́n̄ku k̄é. l̄neȳe l̄lé ı taale, ıneȳe l̄lé ı kuyaku. ⁶ Pá kaasi l̄el̄aa na p̄ēle pá k̄pa tillaa m̄p̄e na pá h̄ıl̄ı-weye kan̄kan̄si na pá ku-we. ⁷ T̄ənaɣa p̄ə lapa wulau ke pááná na í t̄ili ı yoolaa s̄i pá ku yulukulaa m̄p̄e, na í s̄ɔ pa ıcate. ⁸ l̄ t̄ema m̄pu l̄l̄ena, í heeli ı t̄əml̄e nȳ́ma s̄i: T̄ɔu, ak̄paɣale t̄əḡɔnaɣa puwa. P̄əyele m̄pa ma yaawa t̄ɔ pa lan̄aa. ⁹ M̄pu t̄ɔ í polo n̄k̄n̄k̄s̄ı s̄ɔs̄ɔk̄n̄s̄ı t̄ēe na pa t̄əna m̄pa ı ká ná t̄ɔ í yaa-we s̄i pá k̄ɔk̄ na pá t̄əḡɔ. ¹⁰ M̄p̄r̄ȳḡ p̄ēle pa t̄ēewa n̄k̄n̄k̄s̄ı t̄ēe na pá koti pa t̄əna m̄pa pa nawa t̄ɔ, asayaa na p̄ə kupama ke m̄pu, na ȳl̄aa su acima kutuluȳu.

¹¹ M̄p̄r̄ȳḡ wulau suuwa s̄i ı naa m̄pa pa pola t̄əḡɔ t̄ɔ. l̄l̄ena í maɣana n̄ḡɔk̄lu, ı ta suu ak̄paɣale wontu.

¹² l̄l̄ena í p̄k̄ɔs̄i-ı s̄i: Ma taapalu, ıs̄ənaɣa n̄ suu c̄əne na n̄ t̄á suu ak̄paɣale wontu? Apalu ınu ı ta c̄ɔ s̄i pulu.

¹³ T̄ənaɣa wulau heela ı t̄əml̄e nȳ́ma s̄i: Í h̄ɔk̄ ı niŋ na ı n̄k̄h̄ēe na í polo í p̄ēti-ı s̄əkr̄ētuȳu t̄aa. T̄ənaɣa ı ká

casa kapusi na í nayasəyi i təyi kela. ¹⁴ llena Yesu tɔ si: Pa yaa pəyalə, ama pəcəyɔ pa ləsaa.

Lom wulau sɔɔ lampuu tɔm
(Maləki 12:13-17 na Luku 20:20-26)

¹⁵ M̄púyú Falisanaa caɣaa na pá seɣesɩ isəna paa nyl Yesu ké katɔka na tɔm kupɔɔsutu na pá hiki-i tɔ.

¹⁶ M̄púyú pa tila pa ifalaa taa napəli na Helɔti kpekəle nyəma napəli tɔtɔ si pá polo na pá tɔ Yesu si: Tacaa, tə nawa si tampana ke n yɔɔtəyi na í seɣesəyi teu, na isəna mpi pə maɣamaɣa lɔɔ caa si yəlaa í la tɔ pə tampana ke n heeliyi. Nn nyaŋna nti yəlaa huu tɔ, na nn paasəyəna tɔɔ, pəcɔ nn faɣasəyi yəlaa. ¹⁷ Pə we mpu tɔ, ta mpaau taa pə muna pá felɩ lampuu ke Lom wulau sɔɔ na? Heeli-tuyɩ nti n huuki tɔ.

¹⁸ Ama Yesu ná tɛma nyəm ke pa huwɛe asayɛe. llena í pɔɔsi-we si: Cɛsəlaa mɛ, pepe tɔɔ ké í nyəki-m katɔka. ¹⁹ Í huli-m liyitee wena í feləyi lampuu tɔ na má ná.

M̄púyú pa ləsa liyitee nyəyəluyɩ na pá cɛle-i. ²⁰ llena í pɔɔsi-we si: Awe nyuyɩ fotoo na i hətɛ ke pa ŋmaa pə tɔɔ cəne? ²¹ M̄púyú pa cɔ-i si: Lom wulau sɔɔ ké.

M̄púyú Yesu ná cɔ-we si: Ye mpu í cɛla Lom wulau sɔɔ ke mpi i ti tɔ, na í cɛla lɔɔ ilɛyɛ mpi ilé i ti tɔ.

²² Pa nu tɔm tənɛ llena pə la-weyɛ piti ke sɔɔm. Na pá ye-le-i na pá tɛɛ.

Tu si na tə fe na tə wɛɛ isəna tɔ
(Maləki 12:18-27 na Luku 20:27-40)

²³ M̄púyú kuyaku ŋku ku maɣamaɣa Satusee nyəma napəli pa kɔma Yesu kiŋ. Satusee nyəma mpe pa tɔŋaɣana si paa pə la isəna sətəa kaa tɛ na pá fe.

M̄púyú pa pɔɔsa Yesu ²⁴ si: Tacaa, Moisi ka tɔma si ye yulu í səpa na í feina pəyaya, i neu hɔŋ i alu ke leelu na í hikina i taalɩ sɔɔ ke piya. ²⁵ Tɔɔ, yəlaa naatosompɔɔɔɔɔɔɔɔ ka we tá heku, yulu na i newaa. M̄púyú taalɩ kpaɣa alu llena í si, i feina pəyaya. llena ilé i neu hɔ leelu. ²⁶ M̄púyú naale nyəŋ səpa, pəyaya fei, na tooso nyəŋ tɔɔɔɔ mpu. Haləna pə polo pə siyi li pa naatosompɔɔɔɔɔɔɔɔ ŋke ka tənaya mpu təpai, nɔɔɔɔ ta hikina-i pəyaya. ²⁷ Pə waali ké alu unɩ ilé i tɛesa səpu.

²⁸ Tɔɔ, sətəa fem wule pa taa aweyɛle alu tu? Mpi tɔ, pa naatosompɔɔɔɔɔɔɔɔ unɩ pa təna pa kpaɣana-i alu.

²⁹ M̄púyú Yesu cɔ Satusee nyəma mpe si: Í ta nyl lɔɔ tɔm na i toŋ tɔɔ pə liyitiyi-mɛ. ³⁰ Mpi tɔ, waatu wei sətəa ká fe tɔ, akpaɣalɛ tɔm kaa wɛɛ. Ama apalaa na alaa paa wɛɛ ké isɩ isɔtəa tillaa wɛu tɔ. ³¹ Ye sətəa fem tɔm ilɛ, í ta kala nti lɔɔ heela-mɛ tɔ yɛɛ? l tɔmaya si: ³² Ma ké Apələham na lsaaka na Yakɔpu pa lɔɔ ké. lɔɔ ké weesuyɩ nyəma nyəŋ ké, i ta ke sətəa lɔɔ.

³³ Yəlaa samaa wei i nu Yesu seɣesuyɩ ŋku tɔ, pə lapa-weyɛ piti.

lɔɔ kusəsutu taa sɔɔɔɔntu
(Maləki 12:28-34 na Luku 10:25-28)

³⁴ Waatu wei Falisanaa nuwa si Yesu lapa na Satusee nyəma ta hiki kucɔɔtɩ llena pá koti. ³⁵ llena pa taa lɔɔ tɔm seɣesəlu nɔɔɔɔ í kɔɔ si í kuuki Yesu nɔɔɔ.

llena í pɔɔsi Yesu si: ³⁶ Tacaa, lɔɔ kusəsutu taa tɔm ntiyiile sɔɔɔɔntu? ³⁷ Tənaya Yesu cɔ-i si: N ká sɔɔli Tacaa nyá lɔɔ na luyɩ kulumuyɩ na nyá ləsaya suu-i tɛmam-mam. ³⁸ Kusəsutu taa sɔɔɔɔntu nté, na nti tə kələna tə təna. ³⁹ Na kukələtu lentɩ tɔɔɔɔɔɔ, si n ká sɔɔli nyá tɔɔɔntəle ke isɩ nyá ti. ⁴⁰ Tɔm naale unɩ i tɔɔ ké Moisi kusəsutu təna na lɔɔ kuyɔɔtɩtɩ teləsəlaa tɔm təna səŋaa.

Tafiiti pəyaya nté Mesii
(Maləki 12:35-37 na Luku 20:41-44)

⁴¹ Falisanaa kota mpu, llena Yesu pɔɔsi-we si: ⁴² Í huu suweyɛ Mesii tɔɔ? Awe luluyɩ tu ke-i? M̄púyú pele pa cɔ-i si: Tafiiti luluyɩ tu ké.

⁴³ Tənaya Yesu pɔɔsa-we si: Ye pə we mpu, ilɛ isənaya pə lapa na Feesuyɩ Naŋŋtu náa lá na Tafiiti yaa-i si Tacaa? Pə taya pulu tɔɔ, Tafiiti yɔɔtəa si:

⁴⁴ Tacaa lɔɔ heela ma sɔɔ si, caɣa ma kɔŋkɔŋ taa, haləna má kɔna nyá kolontunaa ke nyá nɔɔhɛɛ tɛɛ.

⁴⁵ Ye Tafiiti ná yaa-i i sɔɔ, ilɛ isənaya Mesii ná mələa na í ké Tafiiti luluyɩ tu tɔɔ?

⁴⁶ Pa taa nɔɔɔɔ ta pəsi na í cɔ. Pə kpaɣau kuyaku ŋku tɔ nɔɔɔɔ u nyuləyi si i pɔɔsi-i tɔm.

Falisanaa na lɔɔ tɔm seɣesəlaa tooluyɩ
(Maləki 12:38-39 na Luku 11:43,46 na 20:45-46)

23 M̄púyú Yesu heela samaa na i ifalaa si: ² lɔɔ tɔm seɣesəlaa na Falisanaa tɛmlɛ nté si pá kéésɩ yəlaa ke Moisi kusəsutu. ³ Í ká nuwa-weyɛ teu na í la pə təna mpi pa heeliyi-mɛ si í la tɔ. Ama í taa la isɩ mpe pa maɣamaɣa pa laki tɔ. Pə taya pulu tɔɔ, nti pa seɣesəyi tɔ, pə taya ntəyi pa laki. ⁴ Pa kpaɣəyi səyala yuŋ nyəna na pá sukəyi lɛlaa. Pəyɛle mpe paa caa si pá tu taa-weyɛ taa maɣamaɣa. ⁵ Pa laki pə tənaya si yəlaa í na-we. Pə tɔɔ ké pa ŋmaaki lɔɔ tɔm loosi na pá tuyɩ, na pá kɔkɔ pa kraɩnaa tɛɛŋɛŋ. ⁶ Acima taa sɔɔsaa sɔɔsaa tɛcaɣalɛ ke pa pɛkəyi na pá cakɩ. Na Yuta nyəma təkotilɛnaa taa teeli teeli tɛcaɣalɛ ke pa pɛkəyi. ⁷ Pa sɔɔla pá seeki-weyɛ samaa taa ké na pá luŋiyi na pá yaaki-we si ta caa ta caa. ⁸ Ama mɛ, í taa ye-le na pá yaa-mɛ si ta caa ta caa. Pə taya pulu tɔɔ, mə təna i we teitei ké, na mə sɔɔ nté kulum. ⁹ Í taa yaa atɛ cənyɛ nɔɔɔɔ si mə caa. Pə taya pulu tɔɔ, mə Caa we kulum ké təkɔŋ, na unəyələ wei i we isɔtəa tɔ. ¹⁰ Í taa ye-le si pá yaa-meyɛ sɔɔ sɔɔ. Pə taya pulu tɔɔ, mə sɔɔ we kulum ke təkɔŋ, unəyələ Mesii. ¹¹ Mə taa sɔɔ í pəsi mə tɛmlɛ tu. ¹² Wei í kraasa i ti paa tisi-i, na wei i tisiyi i ti paa kusɩ i nyuyɩ.

Falisanaa waali kuluyɩ
(Maləki 12:40 na Luku 11:39-52 na 20:45-47)

¹³ lɔɔ tɔm seɣesəlaa na Falisanaa, cɛsəlaa mɛ, mə tɔm we walyo. Í təkəyi yəlaa ke isɔtəa Kawulaya. Mə maɣamaɣa u suuki, pəyɛle u yeki si mpa pele pa luyɩ we tɔ pá suu.

[¹⁴ lɔɔ tɔm seɣesəlaa na Falisanaa, cɛsəlaa mɛ, mə tɔm we walyo. l lɛkəyi leela ke pə təna mpi pa wena

ṭ, na í sələməyɪ lɔɔ na pə ɾaɣaləyɪ sɪ pə húlɪ sɪ mɛyɛ kupama. Pə ɾɔɔ kɛ́ í ká tɛ na í ná katatələya nau napələyɪ teu.]

¹⁵ Lɔɔ ɾɔm seɣesələa na Falisanaa, ɕesələa mɛ, mə ɾɔm wɛ waiyo. Í ɕɔkɪ kateŋa təna, na pə kpeŋna teŋku ɾɔɔ sɪ í hiki lɔɔ seɛlu kulum maɣamaɣa təkəŋ. Na í tu hika-ɪ ɕɔkɪ, í lapɪ-ɪ isayau. Haləna ílé í nəɣəsəna tənəsəle sɔɔɕɔle taa suu na pə kəli isu mɛyɛ ɾɔm naale.

¹⁶ Mpa mɛ í hɔŋ lələa pəyele mə isɛ naa naa ɾɔ, mə ɾɔm wɛ waiyo. Í tɔŋ sɪ ye yulu tuuna lɔɔ təsɛɛle sɔɔɕɔle pə wɛ isu ɪ ta tuu kɛle. Ama ye ɪ tuuna lɔɔ təsɛɛle sɔɔɕɔle taa wula ulɛ ɪ tuuwayale. ¹⁷ Ama mə kumelentu na mə yulumle ɾɔɔwa yoo. Pepe kələa? Wula yaa lɔɔ təsɛɛle sɔɔɕɔle nte tə lapa wula inəyɪ kate pulu ɾɔ? ¹⁸ Í yɔɔɾəyɪ ɾɔɔ sɪ ye yulu í tuuna kɔɾaya tələte pə wɛ isu ɪ ta tuuna kɛle. Ama ye ɪ tuuna mpi pə maɣamaɣa pa lapa kɔɾaya na pə wɛ kɔɾaya tələte ulɛ ɪ tuuna kɛle.

¹⁹ Yuluma mɛ, pepe kələa? Kɔɾaya tələte yaa kɔɾaya nyəm mpi kɔɾaya tələte laku na pə pəsɪ kate pulu ɾɔ?

²⁰ Ye yulu tuuna kɔɾaya tələte, ɪ kpeŋna pə təna mpi pə wɛ kɔɾaya tələte taa ɾɔɔ na í tuuna. ²¹ Yulu í tuuna lɔɔ təsɛɛle sɔɔɕɔle, ɪ kpeŋna lɔɔ wei ɪ ɕakɪ lɔɔ təsɛɛle nte tə taa ɾɔɔ na í tuuna. ²² Yulu í tuuna isɔɔɾəyɪ, ɪ kpeŋna lɔɔ kumte na lɔɔ wei ɪ ɕaya tə ɾɔɔ ɾɔɔ na í tuuna.

²³ Lɔɔ ɾɔm seɣesələa na Falisanaa, ɕesələa mɛ, mə ɾɔm wɛ waiyo. Ye ɪ hika nyutu nti pa yaa səmantɪ na fenuwili na kumɛŋ, í ləsəyɪ pə hɔɔɔləŋ naanuwa taa kulum na í ɕələyɪ lɔɔ. Pə kaasi na í lɔɔkəna mə lumasi waali kɛ́ kusəsutu taa sɔɔɕɔntu. Tələyɛle siyisuyɪ na kupantu na tampana təŋyɔyɔ. Páɕ tələyɛ pə muna í seəsəna isələ. Ulɛ í taa sɔɔ hɔɔɔləŋ naanuwa taa kulum un ɪ ɾɔɔ. ²⁴ Mpa mɛ í hɔŋ lələa, pəyele mə isɛ naa naa ɾɔ, ye ɪ na mə lum taa kɛ́ kacɔka í ləsəyɪ kɛ́. Ama ye yooyoo ulɛ, í kpeŋtəna na í li.

²⁵ Lɔɔ ɾɔm seɣesələa na Falisanaa, ɕesələa mɛ, mə ɾɔm wɛ waiyo. Iyisi na nyənasi waali kɛ́ í nyaaləyɪ təlailai, na sɪ taa suna mə kuŋmuləm na mə isayatu huwɛɛ. ²⁶ Falisanaa yuluma mɛ, pə wɛɛ sɪ iyaya taa kɛ́ í ká nyaali na í kpeŋna waali, na pə təna pə la tənəŋ.

²⁷ Lɔɔ ɾɔm seɣesələa na Falisanaa, ɕesələa mɛ, mə ɾɔm wɛ waiyo. Í wɛɛ kɛ́ isu pələaŋ wei pa huləsaa na ɪ nyənuyɔ wɛ teu, na ɪ taa suna muwa na kusɔɔɾəyɪ nti tə təna ɾɔ. ²⁸ Mpu ɾɔɔɾəyɪ í wɛɛ, yulu í nyəna-mɛyɛ isen-ɾɔɔ, ɪ tɔŋ kɛ́ sɪ í kɛ́ kupama. Ama mə taa ulɛ, ɕesuyɔ na isayatu pə maɣaləna.

Yesu kraaluɔyɔ kɛ Falisanaa na lɔɔ ɾɔm seɣesələa
(Luku 11:47-51)

²⁹ Lɔɔ ɾɔm seɣesələa na Falisanaa, ɕesələa mɛ, mə ɾɔm wɛ waiyo. Í taɣanəyɪ lɔɔ kuyɔɔɾəyɪ tələsələa pələaŋ kɛ́ teu təmammam, na í laku kacɔka kɛ́ mpa pa təŋa tampana ɾɔ pa pələaŋ. ³⁰ Na í tɔŋ sɪ: Ye tu wɛ waatu wei ta ɕaanaa kukaya lɔɔ kuyɔɔɾəyɪ tələsələa mpe ɾɔ, tə taa təŋ-wɛ na tə ku-wɛ. ³¹ Na mpuɔyɪ í huləɣəna sɪ í kɛ́ mpa paa kuwa lɔɔ kuyɔɔɾəyɪ tələsələa mpe ɾɔ pa piya. ³² Mpu ɾɔ, pa akpa kɛ́ í

təŋəyɪ, na mpi pɛle paa ɕaalaa na pá su ɾɔ mpəyɪ í tɛsəyɪ. ³³ Tumaa piya mɛ, akalanaa mɛ. Í tɔŋ ɾɔ, í tá kɛ́ tənəsəle sɔɔɕɔle taa suulaa nte? ³⁴ Pə ɾɔɔ kɛ́ ma heeliyɪ-mɛ sɪ í nu yoo. Maa tili lɔɔ kuyɔɔɾəyɪ tələsələa na layatunaa na isekullaa kɛ́ mə kiŋ. Í ká ku lələa kɛ́ kukuyɔ, na í ká lələa kɛ́ səm tesikasɪ ɾɔɔ. Í ká ma lələa kɛ́ akpatɛ kɛ́ mə təkotilənaa taa na í təŋ na í pɛkɪ-wɛyɛ aɕalɛ taa. ³⁵ Mpa paa kuwa yem kɛ́ tulum ɾɔ, mə nyɔɔŋ taa kɛ́ pa kulaa isayatu ká məli. Pə kraɣau yulupaŋ Apeɛli kuyɔ na pə polo Palasii pəyalu Sakali wei í ku kate taa kate na kɔɾaya tələte pə heku ɾɔ ɪ nyəm ɾɔ. ³⁶ Tampana kɛ́ ma heeliyɪ-mɛ yoo maa ɕesəyɪ, kaɣana nyəma nyɔɔŋ taa kɛ́ pu tɛna.

Yosalem yɔkuyɔ ɾɔm
(Luku 13:34-35)

³⁷ Hei Yosalem, Yosalem, nyá taa kɛ́ pa kuyɪ lɔɔ kuyɔɔɾəyɪ tələsələa, na nyá taa ɾɔɔɔɔ pa yooki lɔɔ tillaa kɛ́ pɛɛ na pá kuyɪ. ɾɔm paɣale kɛ́ ma sɔɔlaa sɪ ma kpeyeliyɪ nyá taa yələa təna təkotokoto isu kan-tuyɔ papuyɔ ku piya ɾɔɔ ɾɔ. Ama pa kisaa. ³⁸ ɾɔɔ, mə təyaya ká təkɪ kaasu təkpataa, kɔɔɔlu kaa paasəna-kɛ. ³⁹ Pə ɾɔɔ kɛ́ ma heeliyɪ-mɛ təfoo sɪ, pə kraɣau saŋa ɾɔ í kaa tasa-m keesuyɔ. Haləna pə tala wulɛ nte í ká ɾɔ sɪ: lɔɔ í səna Tacaa tillu ɾɔ.

lɔɔ təsɛɛle wakəluɔyɔ ɾɔm
(Maləki 13:1-2 na Luku 21:5-6)

24 Yesu lina lɔɔ təsɛɛle taa na í tɔŋna tɛɛu, ulɛna ɪ ifalaa kpeŋtəna-ɪ na pá hulɪ-ɪ lɔɔ təsɛɛle ŋmatu. ² Tənaya Yesu ɾɔm-wɛ sɪ: Ntɔŋ í nawa pə təna isəntɔ? Tampana kɛ́ ma heeliyɪ-mɛ yoo maa ɕesɪyɪ, pə kaa kaasi pələ lɛnte na tə təna lɛnte ɾɔɔ, paa tusi pə təna.

Mpi pə lapu ká hulɪ antulinya tɛm ɾɔ
(Maləki 13:3-13 na Luku 21:7-19)

³ Yesu kɔma na í ɕaya Olifinaa puyɔ ɾɔɔ, ulɛna ɪ ifalaa faɣasi na pá ɾɔɕɔ-ɪ sɪ: Heeli-tuyɔ kuyarŋku mpu un ɾu la ɾɔ. Nmaatələ nteyɛ ɾu húlɪ na tə nyəna nyá kɔnte na antulinya tɛm.

⁴ Mpuɔyɪ Yesu ɾɔ ɪ ifalaa sɪ: Í la laakali, í taa ye le na kɔɔɔlu kɔɔ na í tolisi-mɛ. ⁵ Mpi ɾɔ, paɣale ká kɔɔ na pá ha pa təyɪ ma hətɛ sɪ mpeyɛle Mesii. Halɪ paa tolisi paɣale. ⁶ Í ká nu yooŋ tɔŋ kɛ́ mə ɕɔkɪ mə ɕɔkɪ. Paa heeliyɪ-mɛyɛ pooluŋ yooŋ tɔmnaa. Ama í taa ye le na mpu un pə ɕɛ mə laŋa. Pə wɛɛ sɪ mpu un pələ ɾu la kɛ́. Ama waali waali kɛ́ antulinya ná kɔɔ na í tɔŋ. ⁷ Tɛtu kateŋa lɛŋka ká yooŋa lɛŋka nyəma, kawulaya lɛŋka ká kulɪ lɛŋka ɾɔɔ. Nyɔɔɔɔ ká la tiiliwɛ tiiliwɛ, tɛtu ka se-le tiiliwɛ tiiliwɛ ɾɔɔ. ⁸ Pəne un pə təna pə wɛna isu alu luluyɔ na pə ɕaali-ɪ wuu kɛ́ səŋŋsəŋŋ ɾɔ.

⁹ Yələa ká kulɪ na pá húlɪ sɪ pá tu-mɛyɛ kuyɔɔŋ, na paa ku-mɛ. Kateŋa təna yələa taa ká kpəna-mɛyɛ ma ɾɔɔ. ¹⁰ Yələa paɣale ká lɔ lɔɔ seɛu ɾɔm kɛ́ waatu un, na paa lu təma waali, na pa taa kpəna təma. ¹¹ Lɔɔ kuyɔɔɾəyɪ tələsələa ɾɔɔɾəyɪ ká lu paɣale na pá tolisi yələa kɛ́ sɔɔɕɔm. ¹² Isayatu ká ɾɔɔ sɔɔɕɔm sɔɔɕɔm, haləna yələa paɣale sɔɔluɔyɔ ká pasa. ¹³ Ama ye wei ɪ

nyaya apalutu na í tala tənaya, puntu nyuyu ke pu ya. ¹⁴ Pə wee si paa kraali ləw Kawulaya Laapaali Kupaŋ ke antulinya tənə taa ké na paa piitim mpi pə nu. Ye pə tēma r̄p̄ȳú lapu ke antulinya ka tē.

Acaalətu t̄m

(Maləki 13:14-23 na Luku 21:20-24)

¹⁵ M̄p̄ȳú Yesu t̄ma si í ká k̄w na í ná acaalətu taa acaalətu nti t̄ t̄m ləw kuȳȳtutu teləsulu Taniyeei ka ȳȳt̄aa t̄ȳ katē taa. Wei i kaləxi t̄ í cəkəna-təyi teu. ¹⁶ Mpu inu t̄, mpa paa we Yuta t̄ pá se na pá kra p̄́́. ¹⁷ Ye pə mayana wei na í we kutuluɣu t̄w na í ti-wa, i taa t̄ si i suuki t̄yaya na í kraɣa i pulu. ¹⁸ Na wei pu mayana i we taale t̄ í taa t̄ si i kpeŋ i tē na í kelu i kra. ¹⁹ Ahusitonaa na as̄w̄ t̄m ká la walyo ké waatu inu. ²⁰ Í sələmi ləw na mə kuseu kune ku taa pamsəna watu waatu yaa kuyaku kuhēesuyu wule. ²¹ Pə taya pulu, waatu inu wahala ká la s̄ȳw̄ntu ke s̄w̄m pə tu fei. Pa ta nata wahala inu i taka ke hatoo antulinya kancaalaya na pə k̄w san̄a, na pa kaa tasa i taka ké nau. ²² Na ye pə taya isu ləw huuwa si i ká pasa kuyeeŋ inu t̄w, n̄ȳl̄u kaa tul-ti. Ama i pasa pə kuyeeŋ in̄xi yəlaa mpa i ləsaa t̄ pa t̄w. ²³ Na ye yulu t̄ma-me si: Í nyəni, Mesii we cəne yaa cəne, í taa nu. ²⁴ Pə taya pulu t̄w, Mesiinaa na ləw kuȳȳtutu teləsəlaa p̄́́t̄naa ká lu na pá lá k̄w̄l̄ nyəmnaa na piti tēma. Halu ye paa pəsaya pa puɣusiŋ mpa pa mayamaɣa ləw ləsaa t̄ȳ. ²⁵ T̄w, ma laalaa na má kraali-meɣe.

²⁶ Mpu t̄ ye pa k̄ma na pá heeli-me si: Í nyəni, i wenna nteɣe wulaya tetu taa, í taa polo. Yaa si, inu i ŋmələna nteɣe cəne, í taa nu. ²⁷ Yulu Pəyaya ma ma k̄ntē ká la ké isu teu nyəȳsuyu hatoo teu kite tēe na pə kaləsəna ku n̄ȳ t̄. ²⁸ Timpi pulu səpa na pə hən-taa t̄ tənaya yepelekunaa kotiŋi.

Yulu Pəyaya k̄ntē

(Maləki 13:24-27 na Luku 21:25-28)

²⁹ Wahala kuyeeŋ inu i t̄eki kraakraa t̄, ilim ká si t̄k̄pitii, is̄w̄t̄u kaa tasa hulumuɣu. Is̄w̄tul̄ŋasi ká luna is̄w̄taa na si hoti. Pu ciyiti is̄w̄taa k̄w̄l̄naa. ³⁰ Waatu in̄xi paa nu Yulu Pəyaya má ma tan̄ ke is̄w̄ntuɣu taa. Kater̄a tənə taa yəlaa ká kra pa lan̄a na pá wii s̄w̄m. Paa na Yulu Pəyaya má ma s̄ŋa is̄w̄muntuyu t̄w na má tiiki na ma toma ke s̄w̄m na ma teeli. ³¹ Akantəle s̄w̄k̄le ká wii, lēna má tili ma is̄w̄taa tillaa ke antulinya h̄ȳl̄ŋ tənə taa. Pə kraɣau ilim t̄l̄ule na pə t̄t̄ule t̄, na pə polo pə n̄ȳw̄ŋ na pə mp̄ət̄ŋ t̄w, si pá c̄w̄ pá koti mpa ma ləsaa t̄ȳ antulinya tənə taa.

Fiki tuyu t̄m

(Maləki 13:28-31 na Luku 21:29-33)

³² Í nyənna fiki tuyu na í cəkəna. Saa wei ku neɣet̄xi na ku hatu yeɣel̄xi t̄, í nyəmá kraakraa si hēesuyu talaa kele. ³³ Mpu t̄w̄ȳ waatu wei í ká ná pə tənaya mpu pə lak̄i t̄, í nyi si pə wusaa kele, pə caa lapu nt̄é. ³⁴ Tampana ke ma heeliŋi-me yoo maa cəsəxi, yəlaa mpa pa we is̄ənt̄ t̄ pa kaa si pa tənə na p̄́́ pə

tənaya mpu pə la. ³⁵ Is̄w̄ntuɣu na atē ká muki yem. Ama ma kuȳȳtutu kaa saali paa p̄́́.

Ləw tike nyəmna antulinya t̄m

(Maləki 13:32-37 na Luku 17:26-30,34-36)

³⁶ N̄ȳl̄u fei wei i nyəmá pə waatu yaa pə wule t̄, paa is̄w̄taa tillaa na Pəyaya má ma mayamaɣa. Ama Taca tike t̄k̄ŋ nyəmna. ³⁷ Is̄əna pu lapu Nowee p̄́́le taa t̄, mpu inu pə mayamaɣa pu lana kuyar̄ku Yulu Pəyaya má maa k̄w t̄. ³⁸ Kupam, kuyeeŋ wei i taa lum taa waasəta tetu t̄w t̄, pə t̄kaya ké na pə nȳk̄ki, na pə haa t̄maya alaa, na pə krakeŋi mpu yoo, haləna kuyar̄ku Nowee suu k̄ul̄uɣu taa t̄. ³⁹ Pa caɣa r̄p̄ȳú yem ké r̄p̄ȳú, pa ta huɣu pulu t̄w. Haləna lum s̄w̄m k̄w na pə t̄ȳ pa tənə t̄pai. M̄p̄ȳú pu la kuyar̄ku Yulu Pəyaya má maa k̄w t̄. ⁴⁰ Pu pana apalaa naale ká we taale. Pu kraɣa l̄lu na pə ye lelu. ⁴¹ Pu pana alaa naale we nama t̄w na pá nan̄xi. Pu kraɣa l̄lu na pə ye lelu. ⁴² Í feŋ, pə taya pulu t̄w, í ta nyi kuyar̄ku mə s̄w̄ ka k̄w t̄. ⁴³ Í nyi teu si ye nyəm ka nyəŋaya na t̄yaya caa nyi waatu wei ŋm̄lu ká k̄w ahoo t̄, i ka caɣana i is̄e ké. I kaa ye-le na í suu i t̄yaya. ⁴⁴ Pə t̄w ké me t̄w̄ m̄lu tayan̄i mə t̄xi mpu. Yulu Pəyaya má ma k̄w̄ k̄ntē ke waatu wei í kaa huɣu t̄ȳ.

Təml̄e tu isayau na kupaŋ pa t̄m

(Luku 12:41-48)

⁴⁵ Aweɣe təml̄e tu kupaŋ na layatu? Ye pə taya wei i caa yelina-i təml̄e nyəma l̄laa si í nyənəxi-we, na pə talaa i c̄le-weɣe pa kut̄ȳ t̄? ⁴⁶ C̄ce inu í k̄ma na í məli na í mayana təml̄e tu inu i is̄əle s̄ena təml̄e h̄t̄ t̄ lapu, i nyuyu lapu leleŋ ké. ⁴⁷ Tampana ke ma heeliŋi-me yoo maa cəsəxi, t̄yaya caa ka tu təml̄e tu in̄xi i kupam tənə t̄w feŋȳu ké. ⁴⁸ Ama pə c̄pa təml̄e tu inu na í tu i taa si: Ma caa kaa k̄w̄ l̄ŋ se. ⁴⁹ lēna í suu i taapalaa ke mapu, na í t̄ki, na í na sul̄nȳk̄laa l̄laa pá suu sul̄m nȳk̄w̄ na pə kuȳ-we. ⁵⁰ Pu k̄w̄ na kuyaku ŋku na is̄əma waatu i taa tu i taa si t̄yaya tu ka tala t̄, il̄é i ká suu t̄k̄puu. ⁵¹ Na í la təml̄e tu inu t̄k̄ŋk̄ŋ, na í mələna-i na í pet̄-i c̄s̄əlaa t̄w. Tənaya i ka casəxi kapusi na í nyasəxi i t̄xi kela.

P̄́́laa naanuwa t̄m

25 M̄p̄ȳú Yesu t̄ma si: M̄p̄ȳú pə wee, is̄w̄taa Kawulaya ká nəȳsəna ké isu p̄́́laa naanuwa wei i kraɣa f̄t̄əlanaa na í t̄e akpaɣalu s̄ŋuyu t̄. ² Pa taa kakpas̄i ke kumel̄məŋ na kakpas̄i ke layatunaa. ³ Kumel̄məŋ ná kraɣa f̄t̄əlanaa, lēna pá ye le nim cosuyu si pa t̄k̄xi pa t̄w. ⁴ Ama layatunaa ná kraɣa pa f̄t̄əlanaa, lēna pá cosi nim ke k̄p̄əpanaa taa na pá t̄ki pa t̄w t̄w. ⁵ Akpaɣalu fei í k̄w̄ l̄ŋ, lēna tom caŋ na pə kelu-we na pá too pa naanuwa inu. ⁶ M̄p̄ȳú pə keesa ahoo heka, lēna pá nu pə kiisaa si: Akpaɣalu nt̄é, í kul̄i na í s̄ŋi-i. ⁷ Tənaya p̄́́laa mpe pa fema na pá nȳk̄s̄əxi pa f̄t̄əlanaa. ⁸ M̄p̄ȳú kumel̄məŋ t̄ma layatunaa si: Í pasa-tuyu mə nim, ta

fətəlanaa caa tem. ⁹ llena layatunaa náá cə-we si: Ye tə pasa-me pə kaa tala tá. Í polo p̄etəlaa cəw na í ya. ¹⁰ Waatu wei kumeləməŋ t̄e ĩp̄úyú nim yapu t̄, ulena akpayalu tala. Na í na mpa pa s̄cəw ka piwa mpu t̄ pá suu akpayale kut̄ȳc̄w t̄ət̄ȳc̄le taa, na pá t̄əki n̄c̄w̄c̄ na pá kaləs̄i t̄əkem. ¹¹ Pə lapa laasaya ile kumeləməŋ un̄ í m̄laa k̄e, na í t̄əŋ si: Tacaa Tacaa, tuli-tu. ¹² ĩp̄úyú akpayalu ná cə-we si: Tamp̄ana k̄e ma heeliyi-me yoo maa c̄es̄əyi, ma ta nyl-me. ¹³ T̄əŋaya Yesu t̄asa-w̄eŋe k̄paaluŋu si ye mpu í feŋiyi. Mpi t̄, í ta nyl kuȳŋku na is̄əna waatu pu la t̄.

Timpi pə w̄e t̄ t̄əŋaya pə s̄c̄əs̄əyi
(Luku 19:11-27)

¹⁴ Pu n̄əŋəs̄əna k̄e is̄u yulu kuluȳu si i t̄e yela, na í yaa i t̄əml̄e nȳəma na í tu pa niŋ taa k̄e i w̄enau t̄. ¹⁵ L yaa kancaalaya nȳəŋ na í c̄e le uleŋe wula nȳəŋətu nas̄əle na nuun̄uwa (500). Na í yaa lelu ulena í c̄e la uleŋe wula nȳəŋətu ŋm̄sun̄uŋu (200). Pə tala tooso nȳəŋ, ulena í c̄e la uleŋe wula nȳəŋətu nuun̄uwa (100). I k̄es̄əna paa wei i p̄əs̄uȳu k̄e na í c̄e le-i. llena í kul̄i na í t̄e. ¹⁶ T̄əŋaya wei i ka c̄e la nȳəŋətu nas̄əle na nuun̄uwa (500) t̄ i t̄e k̄rak̄paa na í suu taatuȳu, na p̄ s̄e-i nȳəŋətu nas̄əle na nuun̄uwa (500) t̄ə. ¹⁷ Wei paa c̄e la nȳəŋətu ŋm̄sun̄uŋu (200) t̄, í l̄e i taata mpu t̄ə, na p̄ s̄e-i nȳəŋətu ŋm̄sun̄uŋu (200) t̄ə. ¹⁸ Ama wei paa c̄e la nȳəŋətu nuun̄uwa t̄, í l̄e i polaa k̄e na í huli p̄úȳú k̄e at̄e na í ŋm̄es̄i pa caa liyitee an̄i. ¹⁹ Pə leelaa, ulena pa caa un̄ í k̄w. I tala mpu, ulena í yaa-w̄e si pá huli-i is̄əna pa lapa pa liyitee na p̄ lu mpi t̄. ²⁰ ĩp̄úyú wei c̄e ka c̄e la nȳəŋətu nas̄əle na nuun̄uwa (500) t̄ í l̄e i k̄w̄ma na í huli-i nȳəŋətu nas̄əle na nuun̄uwa (500) wei p̄ s̄e-i t̄. Na í t̄ si: Tacaa, n̄ ka c̄e la-m nȳəŋətu nas̄əle na nuun̄uwa (500), na p̄ s̄e-m nȳəŋətu nas̄əle na nuun̄uwa t̄ə. ²¹ ĩp̄úyú i t̄ma-i si: Pə w̄e teu, n̄ k̄e t̄əml̄e tu kupam̄paŋ. Is̄əna mpi n̄ lap̄əna p̄əc̄ nȳəŋ k̄e teu k̄e is̄ənt̄ t̄, maa c̄e le-ŋ s̄c̄əw̄m. K̄w̄ na má na-ŋ t̄é ȳc̄w̄l. ²² P̄əle p̄ə waali k̄e t̄əml̄e tu wei pa c̄e la nȳəŋətu ŋm̄sun̄uŋu (200) t̄, í l̄e i k̄w̄ma na í t̄ si: Tacaa, n̄ ka c̄e la-m nȳəŋətu ŋm̄sun̄uŋu (200), na p̄ s̄e-m ŋm̄sun̄uŋu (200) t̄ə. ²³ ĩp̄úyú pa caa un̄ i t̄ma í l̄e t̄ə si: Pə w̄e teu, n̄ k̄e t̄əml̄e tu kupam̄paŋ. Is̄əna mpi n̄ lap̄əna p̄əc̄ nȳəŋ k̄e teu k̄e is̄ənt̄ t̄, maa c̄e le-ŋ s̄c̄əw̄m. K̄w̄ na ma na-ŋ t̄é ȳc̄w̄l. ²⁴ Pə tala wei paa c̄e la nȳəŋətu nuun̄uwa (100) t̄, ulena í t̄ si: Tacaa, ma nȳəmə n̄yá t̄w̄ si n̄ k̄e yulu kat̄e tu. Pə t̄əŋa pulu t̄w̄, timpi n̄ ta tuu t̄ȳc̄ n̄ kuŋ, na timpi n̄ ta ŋm̄us̄i t̄ȳc̄ n̄ c̄eki. ²⁵ S̄ȳc̄w̄ntu lapa-m, ulena má polo na má pi nyá liyitee k̄e at̄e k̄e teu t̄əkulakula. Mu nyá c̄e. ²⁶ T̄əŋaya i caa t̄ma-i si: Ama n̄ k̄e t̄əml̄e tu is̄əŋu na felentu k̄e. N̄ ka nȳəmə mpu si timpi ma ta tuu t̄ȳc̄ ma kuŋ, na timpi ma ta ŋm̄us̄i t̄ȳc̄ ma c̄eki ile, ²⁷ pepe t̄w̄ k̄e n̄ taa tu ma liyitee an̄əyi panci taa? Ma k̄w̄ma is̄ənt̄ t̄ maa mayana p̄ə s̄e a t̄w̄ na má k̄renti na má mu. ²⁸ T̄w̄, í l̄e ki nȳəŋətu nuun̄uwa (100) un̄əyi i niŋ taa, na í s̄c̄əs̄i nȳəŋətu nas̄əle na nuun̄uwa (500) tu. ²⁹ Pə t̄əŋa pulu, timpi p̄ə w̄e t̄ȳc̄ p̄ə s̄c̄əs̄əyi teu si p̄ə t̄w̄ləna p̄e le.

Ama wei i feina pulu t̄, paa p̄əciuu mayamaya k̄e i w̄ena, paa l̄e ki k̄e. ³⁰ Í k̄paya t̄əml̄e tu yem un̄ na í p̄eti-i awali k̄e s̄əkp̄etuȳu taa. T̄əŋaya i k̄a cas̄əyi ka-pusi na í nyas̄əyi i t̄əyi k̄ela.

T̄əŋaya huule wule t̄m

³¹ ĩp̄úyú Yesu ȳc̄ȳc̄taa si: Waatu wei Yulu P̄əŋaya má, maa k̄w̄ is̄u wulau s̄c̄w̄ na is̄c̄taa tillaa t̄əna t̄, maa c̄əŋa ma teeli kumte t̄w̄. ³² Na at̄e p̄utim̄naa t̄əna k̄a koti ma is̄ent̄aa. Maa f̄əŋas̄i ȳəlaa is̄u tiikilu f̄əŋas̄uȳu heeŋ na p̄əŋ t̄. ³³ Maa si heeŋ k̄e ma n̄t̄ȳc̄ŋ t̄w̄ na p̄əŋ k̄e ma mp̄ət̄əŋ t̄w̄. ³⁴ Wulau S̄c̄w̄ má, maa heeli mpa pa w̄e ma n̄t̄ȳc̄ŋ t̄w̄ t̄ si: M̄e mpa ma Caa ȳelaa na í nu leleŋ t̄, í k̄w̄ na í t̄ȳc̄ Kawulaya ŋka paa si-meŋe hatoo antulinya lapu waatu t̄. ³⁵ Pə t̄əŋa pulu, nȳc̄ȳc̄si ka k̄pa-m t̄ mə hana-m t̄ȳc̄ŋaya. Luk̄tu k̄pa-m t̄ mə hana-m lum na má nȳc̄w̄. Maa k̄e muulu t̄ mə k̄paya-m na í pona mə t̄e. ³⁶ Maa w̄e k̄p̄et̄e t̄ mə hana-m wontu. Pə wul̄kaya-m t̄ mə f̄əp̄əna-m. Paa t̄əka-m sal̄əka taa t̄ mə k̄ŋaya na í naa-m. ³⁷ Kupama k̄a c̄-m si: Tacaa, leŋe t̄ə na-ŋ na nȳc̄ȳc̄si wu-ŋ na t̄ə ha-ŋ t̄ȳc̄ŋaya, na luk̄tu w̄ena-ŋ na t̄ə ha-ŋ lum? ³⁸ Leŋe t̄ə na-ŋ na í k̄e muulu na t̄ə k̄paya-ŋ na t̄ə pona ta t̄e? Yaa n̄ w̄e k̄p̄et̄e na t̄ə suu-ŋ wontu? ³⁹ Leŋe t̄ə na-ŋ na p̄ə wul̄ki-ŋ, yaa pa t̄əka-ŋ sal̄əka taa na t̄ə polo nyá wiiluȳu? ⁴⁰ Wulau ma maa c̄-w̄e si: Tamp̄ana k̄e ma heeliyi-me yoo maa c̄es̄əyi, timpi í lapa ma taapalaa pane pa s̄əkp̄ema taa n̄ȳc̄luȳu kupantu t̄, maya í lapa. ⁴¹ P̄əle p̄ə waali k̄e Wulau má, maa heeli mpa pa w̄ena ma mp̄ət̄əŋ t̄w̄ t̄ si: Mp̄usi nȳəma m̄e í t̄e na í f̄e-m. Í polo k̄w̄k̄ ŋka pa t̄əŋa l̄ȳc̄w̄ na i is̄c̄taa tillaa pa t̄w̄ na kaa t̄eŋ t̄ ka taa. ⁴² Pə t̄əŋa pulu t̄w̄, nȳc̄ȳc̄si ka k̄pa-m t̄ í ta ha-m na má t̄ȳc̄. Luk̄tu k̄pa-m t̄ í tá ha-m lum si má nȳc̄w̄. ⁴³ Maa k̄e muulu, í ta k̄paya-m na í pona mə t̄e. Maa w̄e k̄p̄et̄e t̄ í ta ha-m wontu si ma suu. Pu wul̄kaya-m t̄ í ta f̄e-m. Waatu wei ma w̄e sal̄əka taa t̄ í ta wiili-m. ⁴⁴ Na p̄e le paa c̄-m si: Tacaa, leŋe t̄ə na-ŋ na nȳc̄ȳc̄si yaa luk̄tu p̄ə w̄ena-ŋ, yaa n̄ k̄e muulu, yaa n̄ w̄e k̄p̄et̄e, yaa p̄ə wul̄ki-ŋ, yaa n̄ w̄e sal̄əka taa, na t̄ə ta paas̄əna-ŋ? ⁴⁵ Ile maa c̄-w̄e si: Tamp̄ana k̄e ma heeliyi-me yoo maa c̄es̄əyi, timpi í tá la s̄əkp̄ema pane pa taa n̄ȳc̄luȳu kupantu t̄, maya í tá la. ⁴⁶ Pane un̄ paa polo sal̄əka tam nȳəŋ taa, na kupama náá polo weesuȳu ŋku ku t̄eŋ t̄ ku taa.

S̄əs̄aa s̄əs̄aa c̄əŋu k̄e Yesu ac̄əŋa
(Mal̄əki 14:1-2 na Luku 22:1-2 na Yohaani 11:45-53)

26 Yesu t̄ema t̄m t̄əne t̄ə t̄əŋaya ȳc̄ȳc̄tuȳu, ulena í heeli i falaa si: ² N̄t̄əŋ í nȳəmə teu si p̄ə kaasa kuȳeŋ naale na pá t̄ȳc̄ T̄e eu acima na? T̄e eu acima an̄i a t̄w̄ k̄e paa tu Yulu P̄əŋaya maya ȳəlaa niŋ taa na pá ka-m s̄əŋ tesika t̄w̄. ³ ĩp̄úyú k̄ət̄əlaa s̄əs̄aa na Yuta nyuȳu nȳəma nyuȳu nȳəma pa kota k̄ət̄əlaa wulau wei pa yaa si Kayifi t̄ i t̄əŋaya. ⁴ Na pá c̄əŋa na pá mayasi na pá si is̄əna paa k̄pa Yesu t̄əh̄e na n̄ȳc̄lu ta na t̄, na pá ku-i. ⁵ Pa

ycɔɔɔɔɔɔ pa taa si: Tə taa kpa-l acima waatu, tɔfɔ pu la yoo ke yəlaa taa.

Alu tulaalu pəluɔu ke Yesu tɔɔ
(Maləki 14:3-9 na Yohaani 12:1-8)

⁶ Yesu ka we Petanii ke tɔnuɔu tɔɔ asilima kutɔɔɔ tu Simɔɔɔ tɔyaya taa. ⁷ Tənaɔa alu nɔɔɔɔɔ u kɔma u kiɔ na í tɔka tulaalu kupampanɔ na pá lapa u akpaləpiya ke liyi-tee pəle kuhuluməle taa tɔ. Yesu caɔaa na í tɔɔɔna tɔɔɔ, ləna alu unu í pəli tulaalu inəɔi Yesu nyuɔu taa. ⁸ Yesu ifalaa ná mpu tɔ pə ta maɔa-we, na pá tɔ si: Pa wakəluɔu tulaalu ineyə isəntɔ tɔ suweyɔle? ⁹ Ye paa pɔɔta-l pə taa la liyitee ke sɔsɔm na pá ha kunyɔɔn-tunaa? ¹⁰ Yesu cəkənaa si pa yɔɔɔɔɔɔ mpu, ləna í pɔɔsi-we si: Pepe tɔɔ kɔ́ í pəsəɔi alu inə u lanɔle ke mpu? Mpi u lapa-m mpu tɔ pə tewaya halu. ¹¹ Mə na kunyɔɔntunaa í wenna tam. Ama má na-me tə kaa wɔɔ təma kiɔ ke tam. ¹² Ma pim tɔɔ kɔ́ u pəla tulaalu ke ma tɔnuɔu tɔɔ kɔ́ mpu. ¹³ Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cəsəɔi, paa timpiyi paa heeli Laapaalu Kupaɔɔ ineyə antulinya təna taa, paa kɔɔsi alu inə u lapa mpi tɔ pə tɔm na pá tɔɔsəɔi u tɔɔ.

Yutaasi kɔɔmɔɔ tɔm
(Maləki 14:10-11 na Luku 22:3-6)

¹⁴ Mpuɔu Yesu ifalaa naanuwa na naale taa lelə wei pa yaa si Yutaasi isəkalee tɔ, u kulaa na í polo na í maɔana kɔtəlaa sɔsaa, ¹⁵ na í pɔɔsi-we si: Ye ma tu Yesu kɔ́ mə niɔ taa pepeye í ka ha-m? Mpuɔu pəle pa kala liyitee nyəɔətu ke hiu na naanuwa na pá cəle-l. ¹⁶ Pə kpaɔa kupaɔɔku tɔɔɔ Yutaasi suu kuyaku kupaɔɔku ke pɔɔkuɔu si í tu Yesu kɔ́ pa niɔ taa.

Tɔɔu acima kutɔɔɔ tayanuɔu
(Maləki 14:12-21 na Luku 22:7-14,21-23 na Yohaani 13:21-30)

¹⁷ Pə tala potopotonaa mpa pa taa kukusum fɔi tɔ pə acima kuyaku kancaalaya nyəɔku wule. ləna Yesu ifalaa polo na pá pɔɔsi-l si: Leyə n caa si tə polo na tə la-ɔ Tɔɔu acima kutɔɔɔ? ¹⁸ Tənaɔa Yesu tɔma-we si: Í polo ɔcatə taa kɔ́ akele tɔ na í heeli-l si: Ma wule talaa, nyá tɔyɔ má na ma ifalaa tu tɔɔ Tɔɔu acima. ¹⁹ Mpuɔu Yesu ifalaa lapa nti u kɔɔsa-we tɔ. Pa polaa na pá lá Tɔɔu acima kutɔɔɔ. ²⁰ Pə kɔma isu taanaɔa lɔ, í na pa naanuwa na naale pa caɔa tɔɔɔ nte. ²¹ Pa tɔɔna tɔɔɔ ke mpu, ləna Yesu yɔɔɔ si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cəsəɔi, mə taa nɔɔɔ ká la-m kɔɔmɔɔ. ²² Tənaɔa u ifalaa isəntaa nyəɔna sɔsɔm na tɔm tənə. ləna pá suu-l pɔɔsuɔu ke kulum kulum. Inə si: Matɔɔ pə taya má, Tacaɔ? Inə si: Matɔɔ pə taya má, Tacaɔ? ²³ Mpuɔu Yesu cɔ-we si: Ma na wei ta niɔ kpenta susuɔu ke nyənaɔa taa tɔ puntu ká lana-m kɔɔmɔɔ. ²⁴ Yulu Pəyaya má, ma səki teitei kɔ́ isu pa kɔɔsa ma tɔm ke lɔ tɔm taa tɔ. Ama wei u ká la Yulu Pəyaya

maɔa kɔɔmɔɔ ke mpu tɔ u tɔm ká la waiyo kɔ́ sɔsɔm. Puntu unu, ye pa taa lulu-l, pəle pu lapa sana. ²⁵ Pə kpaɔna Yutaasi wei u laku-l kɔɔmɔɔ tɔ na í pɔɔsi Yesu si: Matɔɔ pə taya má, Tacaɔ? ləna Yesu cɔ-l si: Ntəɔəle mpu.

Tacaɔ səm tɔɔsuɔu
(Maləki 14:22-26 na Luku 22:14-20 na Kolenti I 11:23-25)

²⁶ Mpuɔu waatu wei pa tɔkaya tɔ Yesu kpaɔa potopo- to na í sɔe lɔ kɔ́ í na təmlə, na í faɔa-l na í cɔla u ifalaa, na í heeli-we si: Í mu na í tɔɔ, ma tɔnuɔu nte. ²⁷ Pəle pə waalu kɔ́ Yesu kpaɔa kɔɔu na í sɔe lɔ kɔ́ u na təmlə. ləna í cəle-we na í tɔ si: Í nyɔɔ-wəɔi mə tənə. ²⁸ Ma caləm nte mpi pə húləɔi lɔ nɔɔ pɔɔluɔu tam-pana tɔ. Mpi pə kpemna yəlaa pəyalə tɔ si pə hulu isayətunaa. ²⁹ Tampana ke ma heeliyi-me yoo, sanɔ waalu ma kaa tasa sulum pəneyə nyɔɔ. Haləna kupaɔku má na-me tu nyɔɔ sulum kufam ke ma Caa Kawulaya taa tɔ. ³⁰ Pa tɔma mpu ləna pá yoo acima yontu, ləna pá tɔe Olifinaa puɔu tɔɔ.

Piyəe kpaɔsuɔu tɔm kpaaluɔu
(Maləki 14:27-31 na Luku 22:31-34 na Yohaani 13:36-38)

³¹ Mpuɔu Yesu tɔma u ifalaa si: Sanɔ ahoo anə a maɔamaya í ká yele-m mə tənə na í se. Pa nmaa npuɔu lɔ tɔm taa si: Maa ku tiikilu na heɔ ká ya yem yem. ³² Ama waatu wei maa fe ləna, má tɔe-meyə nɔɔ ke Kalilee. ³³ Tənaɔa Piyəe nɔɔ təkpaɔ si: Paa pa tənə paa ye- lə na pá se, má, ma kaa la mpu. ³⁴ Ama Yesu tɔma-l si: Tampana ke ma heeliyi-ɔ yoo maa cəsəɔi, n ka kpaɔsi tɔm tooso kɔ́ ahoo anə si n ta nyi-m kɔ́ n ta nyi-m na pəcɔ kampaau koo. ³⁵ Tənaɔa Piyəe tɔma-l si: Paa ma na-ɔ tu si tu si kɔ́, ma kaa kpaɔsi si ma ta nyi-ɔ. Mpuɔu pa tənə pa yɔɔɔ mpu.

Yesu sələmuɔu ke Ketəsəmanee
(Maləki 14:32-42 na Luku 22:39-46)

³⁶ Mpuɔu Yesu na u ifalaa pa tala timpi pa yaa si Ketəsəmanee tɔ. ləna í tɔ-we si: Í caɔa cənə na má po- lo lɔ sələmuɔu ke hatoo cənə. ³⁷ ləna í kpaɔa Piyəe na Sepetee pəyalaa naale. Tənaɔa isənyəɔlɔ na lanwakəllə sɔsɔkəle suu-l kpaɔ. ³⁸ ləna í tɔ-we si: Ma lanɔle wakəlaa kɔ́ tətɔɔtɔɔ pə fɔi kpaɔsuɔu. Í caɔa cənə na má na-me tə feɔɔi. ³⁹ l tuusa u nɔɔ tɔ kɔ́ pəcɔ, ləna í lunɔ na í sələmi si: Ma Caa, ye pə we pəsuyə keeli wahala sɔsɔ ineyə ma nyuɔu tɔɔ. Paa na mpu mpi n kɔkaa tɔ pəle pə la, pə taa la ma luyə nyəntu. ⁴⁰ l tɔma mpu, ləna í məli u ifalaa tooso unu u kiɔ na í maɔana pa tɔɔna tɔm. ləna í tɔ Piyəe si: Í kpisa caɔau nte si má na-me tə feɔ paa pəcɔ maɔamaya. ⁴¹ í feɔ na í sələmi, tɔfɔ í ká hoti waatu wei maɔasuyə kɔɔ-me tɔ. Pááná wɔɔ, ama tɔnuɔu u pəsəɔəna.

⁴² L tasa tuusuyu, lëna í tasa lso ké sëlámuyú sí: Ma Caa, ye pə feli pəsuyú sí wahala sɔsɔ inɛ í hatələna-m, nyá luyú nyəntu í la.

⁴³ L tasa í ifalaa kíj ke mələyú, lëna í mayana pa tɔŋna tom tɔtɔ, pa kpisa pá cayana pa ísɛ. ⁴⁴ Mprúyú í tasa-weyɛ yeluyú na í tuusi na í tasa lso sëlámuyú ke tɔm tooso nyəm ke tɔm kulumtu nti. ⁴⁵ Tənaɣa í mələ í ifalaa kíj na í pɔkɔs-wɛ sí: Í tɔŋna tom na í hɛsəyú yaa? L naa, pə talaa kɛɛ. Paa tu Yulu Pəyaya maya asayaa niŋ taa. ⁴⁶ Í kulɩ na tɛ tɛɛ. Í nyəni kɔkɔmɔtɔ tu tala cənɛ.

Yesu Krau

(Maləki 14:43-50 na Luku 22:47-53 na Yohaani 18:3-12)

⁴⁷ Yesu tɔŋna yɔɔtaya ke mpu ulɛ, í ifalaa naanowa na naalɛ taa lɛlu Yutaasi talaa kɛɛ. Na í waali ké yəlaa samaa tuutuuma, na pá tɔka layalɛ na kpatəŋ. Kɔtələa sɔsaa na Yuta nyuyú nyəma nyuyú nyəma pa tilina yəlaa mɛ. ⁴⁸ Yutaasi wei inɩ í lakɩ Yesu ké kɔkɔmɔtɔ ke mpu tɔ í ka kɛesa samaa inəyɩ isəna í ka la tɔ. L heela-weyɛ sí: Ye ma polaa na má wayala wei ulɛ, inəyəlɛ, í kra-í. ⁴⁹ Tənaɣa Yutaasi kɔtəna Yesu ke kɔkɔmɔtɔ na í sɛɛ-í sí: Fɔk Taca.

lëna í wayalɩ-í. ⁵⁰ Mprúyú Yesu tɔma-í sí: Ma taapalu, la nti n kɔma lapu tɔ.

Tənaɣa í na mpa tɔ, pɛɛ pa tu niŋ ke Yesu tɔ na pá kra-í. ⁵¹ lëna Yesu na mpa paa wɛɛ tɔ pa taa nɔɔlɔ kɛɛ í layatɛ na í lo kɔtulɩ sɔsɔ tɔmlɛ tu ŋkɔŋyuyú na í kɔkɩ tɛfɛŋ. ⁵² Mprúyú Yesu tɔma-í sí: Suu nyá layatɛ ke tɛ suyutɛ taa. Pə taya pulu tɔ, ye wei í kɔyaya layatɛ, puntu ká səna layatɛ. ⁵³ N ta nyɩ sí, má sɔkɩaa, maa yaa ma Caa na í ha-m isɔtɩaa tillaa ke iyisi naatoso (6000) ke loosi naanowa na naalɛyɛ cənɛyɛ kɔkɔmɔtɔ yɛɛ? ⁵⁴ Ama ye ma lapa mpu nti paa kɛesa lso tɔm taa sí tu la tɔ, isənaya pu la na tɛɛ tɛ lɔ ulɛ?

⁵⁵ Tənaɣa Yesu pɔkɔsa samaa inɩ sí: Í kɔŋi-m krau na í nɔki na í kɔkɔyɩ layalɛ na kpatəŋ tɔ, maya ŋmulu isayau ke? Kuyɛɛŋ təna lso tɛsɛɛɛ taa ké ma cayaa na má sɛyɛsəyɩ, í tá kra-m. ⁵⁶ Ama pə təna isəntɔ pə lapaya sí pə la nti lso kuyɔɔtutu tɛləsələa ka yɔɔtɩaa na tɛ wɛ lso tɔm taa tɔ.

Tənaɣa í ifalaa təna yela-í na pá se na pá tɛɛ.

Yesu ponau ke Kotuyú sɔsɔ taa

(Maləki 14:53-65 na Luku 22:54-55,63-71 na Yohaani 18:13-14,19-24)

⁵⁷ Mpa pa kra Yesu tɔ pa pona-í kɔtələa wulau Kayifi tɛ na pá mayana lso tɔm sɛyɛsələa na nyuyú nyəma nyuyú nyəma pa kotaa. ⁵⁸ Piyɛ tənaɣa Yesu ké tááləŋ tɔ, haləna í tala kɔtələa wulau taya tɔ. lëna í suu na í cayaa tɔmlɛ nyəma kíj sí í naa sí pu təna-we.

⁵⁹ Mprúyú kɔtələa sɔsaa na Kotuyú sɔsɔŋku nyəma pa pɛkɩaa sí paa tɔm suu pa suu Yesu na pá hiki mpaau na pá ku-í. ⁶⁰ Paa na yəlaa payalɛ kulaa na pá suuki-í pɔkɔtɩ tɔmnaa tɔ, pa ta hiki nti paa waana-í tɔ. Waali waali ké yəlaa napəli pa kula naalɛ ⁶¹ na pá tɔ sí: Apalu inɛ í ka tɔma sí inɩ í pəsəyɩ na í yɔki lso

təsɛɛɛ sɔsɔlɛ na í tayani-tɛyɛ ŋmau ke kuyɛɛŋ tooso taa.

⁶² Mprúyú kɔtələa wulau kulaa na í tɔ Yesu sí: N kaa yɔɔtɩ? Suweyɛ yəlaa pənɛ pa yɔɔtɩyənə-ŋ ye?

⁶³ Ama Yesu suma. Tənaɣa kɔtələa wulau tɔma-í sí: Na lso wei í wena weesuyú tɔ, ye n ké lso Pəyalu Mesii heeli-tu təfoo.

⁶⁴ Mprúyú Yesu cɔ-í sí: Ntəyɩ n yɔɔtɩaa. Ma heeliyɩ-mɛ təfoo sí pə kɔyayú pənɛntɛ tɔ í ká ná Yulu Pəyaya má na má cayaa lso Tɔŋ təna tu kɔŋkɔŋ taa. Na í ká na-m isɔtɩaa ŋmuntuyú tɔ na má tiiki.

⁶⁵ Tənaɣa kɔtələa wulau cəla í wontu na í tɔ sí: L kra lso tɔ. Tə tasəyɩ aseeta nyəma ke pɛkɩyuyú sí tɛ lepe? Mə mayamaɣa í ná isəna í kra lso tɔ tɔyɔlɛ. ⁶⁶ Tɔ, í na-we?

Mprúyú pa tɔma sí í tɔm səpa, paa ku-í ké.

⁶⁷ Tənaɣa pa suu ntaɣama tɔ ke í isɛntaa, na pá makɩ-í ŋkuma, na lɛlaa náa mapɩ-í kataasi. ⁶⁸ Na pá tɔŋ sí: Mesii kɔyɛ, heeli-tuyú wei í mapɩ-ŋ tɔ.

Piyɛ kɔkɩyuyú

(Maləki 14:66-72 na Luku 22:56-62 na Yohaani 18:15-18,25-27)

⁶⁹ Piyɛ ka cayaa awalɩ ké taya tɔ. Tənaɣa kɔtələa wulau tɔmlɛ tu alu nyəŋ nɔɔlɔ kɔtəna-í na í tɔm-í sí: Nyá tɔtɔ n ka wɛ Kalilee tu Yesu inɩ í kíj.

⁷⁰ Mprúyú Piyɛ kɔkɩyuyú yəlaa təna isɛntaa sí: Ma ta nyɩ nti n yɔɔtɩyɩ mpu tɔ. ⁷¹ Pəɛ pə waali ké Piyɛ kulaa na í polo nɔkɩkeelasɩ. lëna tɔmlɛ tu alu nyəŋ lɛlu náa na-í na í heeli mpa paa wɛ təna tɔ sí: Inɛ inɩ í ka wɛ Nasaletɩ Yesu inɩ í kíj ké.

⁷² Mprúyú Piyɛ tayana kɔkɩyuyú sí: Na lso, ma ta nyɩ apalu inɩ.

⁷³ Pə lapa laasaya lëna mpa paa wɛ təna tɔ pá kɔtəna Piyɛ na pá tɔm-í sí: Nyá n ta lan yəlaa mɛ pa taa nɔɔlɔ. Nyá yɔɔtɩyɩ huləyənə timpɩ n lunaa tɔ.

⁷⁴ Mprúyú Piyɛ kɔkɩyuyú təlalala na í tuu na í tɔ sí: Na lso, ma ta nyɩ apalu inɩ.

Tənaɣa kampaau koo kɔkɩyuyú. ⁷⁵ lëna Piyɛ tɔkɩ nti Yesu ka yɔɔtɩ-í tɔ tɔ tɔ sí: Mpi pu takɩ kampaau koo tɔ n tɛma tɔm toosoɔ kɔkɩyuyú sí n ta nyɩ-m ké n ta nyɩ-m. Mprúyú í tukaa na í lu, lëna í wii isɩ í səkɩ í səkɩ.

Yesu ponau ke Pilati

(Maləki 15:1 na Luku 23:1-2 na Yohaani 18:28-32)

27 Mprúyú tanəŋ kupaŋku tɛ kɔtələa sɔsaa təna na Yuta nyuyú nyəma nyuyú nyəma cayaa na pá mayasi na pá su sí pá ku Yesu. ² Tənaɣa pa hɔka-í na pá kɔyayɩ na pá polo na pá cəla Kufənɛ Pilati.

Yutaasi ku í ti

(Tillaa Təmlɛ 1:18-19)

³ Yutaasi wei í lapa-í kɔkɩmɔtɔ tɔ, í nawa sí pa suwa sí paa ku Yesu ké tampana lëna í lanɩ pəsi sɔsɔm. Tənaɣa í kɔyayɩ liyitee nyəyətɩ hiu na naanowa inɩ na í polo í cəla kɔtələa sɔsɔ na nyuyú nyəma. ⁴ Na í heeli-we sí: Ma lapa isayatu, ma cəla-mɛyɛ yulu sí í ku-í tum ke yem.

Ḳpúyú nyuyú nyáma cɔ Yutaasi si: Tá paaye, pə ké nyá tɔm ké.

⁵ Tənaɣa Yutaasi məŋna liyitee anɪ na í petɪ lɔɔ təsɛɛle sɔsɔɔle taa, na í tɛɛ na í polo na í tu ŋmənaɣa ke ɪ luɣu tɛɛ na í si.

⁶ Ḳpúyú kɔtələa sɔsaa ná tɔɔsa-ye na pá tɔ si: Ta mpaasu taa pə feɪ pəsuyu si tɛ kpaɣa liyitee anɛ na tɛ tasa tuyu ke lɔɔ təsɛɛle sɔsɔɔle atakaa taa. Pə taɣa pulu tɔɔ, yulukule liyitee ké.

⁷ Tənaɣa pa caɣaa na pá maɣasi, ɪlena pá kpaɣa liyitee anɪ na pá yana tetu natəli nti pa yaa si cuyu təhulle tɔ, si pa piŋ muulaa ke təna. ⁸ Ḳpúyú haləna saŋa pa məŋna tetu ntəɣi hətɛ si: Caləm tetu. ⁹ Ḳpúyú pə lapa nti lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu Selemii ka kraalaa tɔ si: Pa kpaɣa liyitee nyəɣətu hiu na naanowa. Liyitee anəɣi lɛɣɛli yələa tisaa si pá feɪ ɪ tɔɔ. ¹⁰ Pa kpaɣa-ye na pá yana tetu nti pa yaa si cuyu təhulle tɔ, na pə maɣamaɣa ke Taca ka heela-m.

Pilatı pɔɔsəɣi Yesu ke tɔm

(Maləki 15:2-5 na Luku 23:3-5 na Yohaani 18:33-38)

¹¹ Ḳpúyú pa pona Yesu ke Kufəneɛ ɪsentaa, na ɪlé ɪ pɔɔsi-ɪ si: Nyayale Yuta nyáma wulau sɔsɔ inəɣi? ɪlena Yesu cɔ-ɪ si: Ntəɣəle n yɔɔɔta mpu.

¹² Pəle pə waali waatu wei kɔtələa sɔsaa na nyuyú nyáma tɔŋaɣa si ɪ lapa pəne na pəne tɔ, ɪ ta cɔ si pulu. ¹³ Tənaɣa Pilatı tɔma-ɪ si: Nn nukɪ ɪsəna pa tɔŋuyu si n lapa pəne na pəne tɔ?

¹⁴ Ama tə tənaɣa mpu Yesu tá cɔ-ɪ tə tɔɔ si pulu. ɪlena pá lá Kufəneɛ ke piti ké sɔsɔm pə tu feɪ.

Si pá ku Yesu ké pá ku-ɪ

(Maləki 15:6-15 na Luku 23:13-25 na Yohaani 18:39-19:16)

¹⁵ Paa Tɛɛu acima wena Kufəneɛ tuləɣi saləka tu nɔɔɔlu wei samaa caa si pá tuli tɔɔɔ. ¹⁶ Pə pamna saləka tu kpitikpiti nɔɔɔlu wei pa yaa si Palapaasi*fa* tɔ ɪ we saləka taa. ¹⁷ Samaa kota Ḳpúyú təna, ɪlena Pilatı pɔɔsi-we si: Aweɣe í caa má tuli-me, Yesu wei pa yaa si Kilisiti tɔ?

¹⁸ Pə taɣa pulu tɔɔ ké ɪ pɔɔsa-weɣe mpu, ɪ nyəmə təkelekele si ɪsɛsɛɛmlɛ tɔɔ ké pa pona-ɪ Yesu.

¹⁹ Waatu wei Pilatı caɣa təhuule tɔ ɪ alu tilaa si pá heeli-ɪ si: Taa susi nyá nɔɔɔ ke tampana təŋlu ɪnɪ ɪ tɔm taa. Pə hula-m ɪ tɔm ke tom taa ké ahoo anɛ, na pá pəkəli-m sɔsɔm.

²⁰ Ḳpúyú kɔtələa sɔsaa na nyuyú nyáma pa puɣusa samaa si pá sələmi-ɪ na í tuli-weɣe Palapaasi, na pá kaasi na í ku Yesu. ²¹ Tənaɣa Kufəneɛ taɣana-weɣe pɔɔsuyu si: Pa naale pa taa aweɣe í caa si má tuli-me yee? Ḳpúyú pa cɔ-ɪ si: Palapaasi ke tə caa si í tuli.

²² ɪlena Pilatı pɔɔsi-we si: Na ɪsənaɣa má la Yesu wei pa yaa si Kilisiti tɔ? Tənaɣale pa təna si: Kamɪ-ɪ səm tesika tɔɔ. ²³ Ḳpúyú Pilatı pɔɔsa-we si: ɪle ɪsəɣatu ntiɣi ɪ lapa?

Tənaɣa pa tasa kapusi mapu na tɔŋ si: Kamɪ-ɪ səm tesika tɔɔ.

† Palapaasi: Piipilinaa lelaa na sɔɔsəɣi si Yesu Palapaasi.

²⁴ Pilatı kɔma na í ná si ɪ kaa pəsɪ-tɪ, pəyele yoou caa tiluyu. ɪlena í caa lum na í saŋ ɪ niŋ ke samaa ɪsentaa na í tɔ si: Apalu ɪne, pə taa weɛ si má kuyuna-yoo. Pə ké mə tɔm ké.

²⁵ Ḳpúyú samaa təna cɔ-ɪ si: Nnn, ɪ səm tɔm í məli tá na tá piya tá nyɔɔŋ taa.

²⁶ Tənaɣa Pilatı tula-weɣe Palapaasi. Pə kaasa Yesu ɪlena, í yeɛle na pá casa-ɪ akpatɛɛ, na í kpaɣa-ɪ na í cɛɛ-we si pá polo na pá kamɪ-ɪ səm tesika tɔɔ.

Yoolaa paanau ke Yesu

(Maləki 15:16-20 na Yohaani 19:2-3)

²⁷ Pilatı yoolaa pona Yesu ké Kufəneɛ təɣaɣa taa, ɪlena pa samaa təna kotina-ɪ. ²⁸ Ḳpúyú pa wɔɔɔsa ɪ wontu, ɪlena pá suu-ɪ capa kuseɛm təkpaɪ. ²⁹ Na pá luɔ sɔwa ke ntenuɣu na pá te ɪ nyuyú, na pá tu ɪ niŋ ntɔɔŋ taa ké kpatúyú, na pá paakəna-ɪ na pá luŋiɣi ɪ tɛɛ ké akula, na pá sɛɛ-ɪ si: Yuta nyáma wulau sɔsɔ tɔɔ.

³⁰ Na pá tɔɔkɪ ɪ tɔɔ ké ntayama, na pá muɣi kpatúyú na pá taɣanəɣi ɪ nyuyú taa ké mapu. ³¹ Pa tema-ɪ paanau ke mpu, ɪlena pá wɔɔsi capa ɪnɪ na pá məŋna-ɪ ɪ wontu na pá tɛɛna-ɪ kam ke səm tesika tɔɔ.

Yesu kam

(Maləki 15:21-32 na Luku 23:26-43 na Yohaani 19:17-27)

³² Pa lukaya ɪcate ɪlena, pá tə sulina Sileɛni tu nɔɔɔlu, pa yaa-ɪ si Simɔŋ. Tənaɣa yoolaa kpipa ɪlé na tɔŋ si í səɣəli Yesu tesika ŋke. ³³ Ḳpúyú pa tala timpi pa yaa si Kələkɔta tɔ, nti tə yɔɔtəɣi si nyumpɔɔɔɔɔɔ tɛ tɔ.

³⁴ Tənaɣa pa cɛɛ-ɪ sulum mpi pə taa pa sita tuyu nakuli ku cələm*fa* tɔ. Ama ɪ təŋaa ɪlena í kisi-wəɣi nyɔɔɔ. ††

³⁵ Ḳpúyú pa kama-ɪ səm tesika tɔɔ, na pá tɔ tɛtɛ ké ɪ wontu tɔɔ na pá tala-tɪ. ³⁶ Pa tema Ḳpúyú ɪlena pá caɣa təna na pá taŋi-ɪ. ³⁷ Pa ŋmaawa na pá pusi ɪ nyuyú tɔɔ si: Yuta nyáma wulau sɔsɔ Yesu kɔɔ. Pa ŋmaa Ḳpúyú si pá húlí mpi pə tɔɔ pa ku-ɪ tɔ. ³⁸ Pa kpeŋna í na ŋmulaa ke naale na pá ka-weɣe səm tesikasɪ tɔɔ, ɪleɪ ke ɪ ntɔɔŋ tɔɔ, ɪleɪ ke ɪ mpətəŋ tɔɔ.

³⁹ Yələa mpa pa tɛɛkayana təna tɔ pɛɛ pa kpeɛtəɣi nyɔɔŋ na pá tuuki-ɪ si: ⁴⁰ Matɔŋ nyá tɔmna si n yɔkəɣi lɔɔ təsɛɛle sɔsɔɔle na í taɣani kufate ŋmau ke kuyɛɛŋ tooso taa. Waasi nyá tɪ ɪɛ. Ye n ké lɔɔ Pəɣaya lu tesika tɔɔ na í tii.

⁴¹ Ḳpúyú na kɔtələa sɔsaa na lɔɔ Tɔm sɛɣesələa na nyuyú nyáma tɔɔ. Pɛɛ pa tɔŋna-ɪ paanau na pá yɔɔtəɣi si: ⁴² ɪ yapa lələa nyɔɔŋ ɪsənaɣa na í kaa pəsɪ na í ya ɪ maɣamaɣa ɪ nyəŋku. ɪsu si ɪnəɣəle ɪsɛɣɛli wulau sɔsɔ na? Pəneɛte í lu tesika tɔɔ na í tii. ɪlena tə na na tá tisi. ⁴³ ɪ tu lɔɔ ké naani na í tɔ si ɪnəɣəle lɔɔ Pəɣaya. Tɔɔ, tə ná si lɔɔ ká sɔɔli si ɪ waasi-ɪ yaa ɪsəna.

⁴⁴ Na pə kpeŋna ŋmulaa mpa paa kama Ḳpúyú ɪ cɔɔ tɔ na pɛɛ pá tuu-ɪ mpu tɔɔ.

†† tuyu NAKULI KU CƏLƏM: Pə ké kɔɔle nte tə lakɪ na yulu too na pá ku ɪ wusasi tɔɔ. Ama Yesu na sɔɔlaa si ɪ weena ɪ ɪsɛ ke mpu haləna ɪ səm.

Yesu heeu

(Malaki 15:33-41 na Luku 23:44-49 na Yohaani 19:28-30)

⁴⁵ Pə kɔma na pə tala ilim sikuyu, ɔlena səkrɛtuɔyɔ nyala ɔcate tɔɔ haləna ilim kpili. ⁴⁶ Ilim kpila mpu, ɔlena Yesu kiisina nɔɔɔ sɔɔɔɔ sɔ: Eli Eli, lema sapatani? Na tɛle tɛ yɔɔɔtɛɔ sɔ: Ma lɔɔ ma lɔɔ, pepe tɔɔ kɛ n lɔ-m?

⁴⁷ Mpa paa sɛna tɛna tɔ pa taa lɛlaa nu mpu, ɔlena pə tɔ sɔ: l yaana nteɔɔ Ilii.

⁴⁸ ɔlena pa taa nɔɔɔɔ kpaɔa asewa na ɔ polo na ɔ lii kpalɛkrɛm sɛn kɛ lum kunyɛnɛm napɛli pə taa, na ɔ tuu kpatɔyɔ nɔɔɔ taa na ɔ huli Yesu sɔ ɔ nɔɔɔ. ⁴⁹ Ama lɛlaa nɔ tɔma sɔ: ɔ ye le na tɛ nɔɔ Ilii kɔ kɔ na ɔ waasi-l yaa ɔsɛna.

⁵⁰ Tɛnaɔa Yesu tasa kiisuyɔ kɛ sɔɔɔm, ɔlena ɔ hee.

⁵¹ Mpuɔyɔ waatu inɛɔi kpaɔraa, puɔyɔ sɔɔɔɔ nɔku ku kaɔa lɔɔ tɛsɛle sɔɔɔɔ taa tɔ, ku faɔa yem kɛ hatoo ɔsɔɔa na pə kaləsəna ku atɛ. Na tɛtu sele na kukpamɛn ya pɔɔɔɔɔ, ⁵² na pɛlaaɛn tɔli na lɔɔ yɛlaa mpa pa sɛpa tɔ pa taa paɔale fe. ⁵³ Mpuɔyɔ pa lu pɛlaaɛn taa, na waatu wei Yesu kɔma na ɔ fe tɔ pə suu lɔɔ ɔcate nɛnɛ nyɛntɛ taa, na yɛlaa paɔale na-we.

⁵⁴ Mpuɔyɔ lom yoolaa sɔɔ na yoolaa mpa ɔ na-we paa tɛna Yesu tɔ, pa nawa tɛtu seluyɔ na pə tɛna mpi pə lapa tɔ, ɔlena pə nyɔ sɔɔɔm na pə tɔ sɔ: Tampana, yulu inɛ ɔ kɛ lɔɔ Pɔyalu kɛ. ⁵⁵ Alaa paɔale ka we tɛna na pə sɛna poolɛn na pə nyɛnɛɔi. Mpe inɛ pa tɛnɔɔana Yesu kɛ hatoo Kalilee na pə caləsɔɔɔ-l. ⁵⁶ Makɛtala Mali na Saaki na Yosɛfu pa too Mali na Sepetee pɔyalaa too, paa we alaa mpe pa taa.

Yesu pim

(Malaki 15:42-47 na Luku 23:50-56 na Yohaani 19:38-42)

⁵⁷ Waatu wei taanaɔa taanaa tɔ, Alimatee apalu toɔn tu nɔɔɔɔ wei pa yaa sɔ Yosɛfu tɔ ɔ kɔma. l maɔamaɔa ɔ ka tɛnɔɔa Yesu kɛ. ⁵⁸ Mpuɔyɔ ɔ pola Pilati kin na ɔ sɛlɛm-l sɔ ɔ kpaɔɔi sɛtu Yesu. Tɛnaɔa Pilati tɔma sɔ pə cɛle-l. ⁵⁹ ɔlena ɔ kpaɔa sɛtu na ɔ taki-l kponkpontu toɔn nyɛntu nti pa yaa sɔ lɛn tɔ tɛ puɔkahuluɔnɛ kufalaya. ⁶⁰ Na ɔ polo na ɔ pimi-l ɔ maɔamaɔa ɔ pɛlaa nɔku pa hula kukpamuyɔ taa tɔ ku taa. Na ɔ pilimi puu sɔɔɔɔ nakuli na ɔ sulɔ pɛlaa nɔɔɔ. ɔlena ɔ tɛ ɔ kpe. ⁶¹ Na Makɛtala Mali na Mali lɛlu pə caɔa tɛnaɔa pɛlaa ɔsentaa.

Pɛlaaɔ tɛnɔyɔ

⁶² Kuyaku kuhɛesuyɔ tɔɔ sɔɔɔɔ lapu tɛma na tɛu fe, ɔlena kɔtɛlaa sɔsaa na Falisanaa kpɛntɔ na pə polo Pilati kin, ⁶³ na pa heeli-l sɔ: Tacaɔa, tɛ tɔɔsaa sɔ kɔkɔtu inɛ ɔ ka yɔɔɔta sɔ ye pə lapa wɛɛ tooso inɛ ɔ kɛ fe.

⁶⁴ Tɔɔ, mpu tɔ, ye le na pə tɛnɔ pɛlaaɔ haləna pə tala kuyɛɛn tooso wule. l ɔfalaa ɔ taa kɔɔ na pə nɔm-l na pə looli samaa sɔ ɔ fema sɛtaɔ taa. Ye pə lapa mpu, tɛle tɛ kɔkɔtu kɔ kɛli kancaalaya nyɛntu.

⁶⁵ Mpuɔyɔ Pilati tɔma-we sɔ: Yoolaa mpa paa tɛnɔ tɔɔɔɔ, ɔ polo ɔ tɛnɔ-kuyɔ tɛu tɛu.

⁶⁶ Tɛnaɔa kɔtɛlaa polaa na pə tɛnɔ pɛlaaɔ tɔɔ puu nɔkuyɔ tɛu, na pə tu pa kuyusum sɔ nɔɔɔɔ ɔ taa tokina. ɔlena pə suu yoolaa sɔ pə tɛnɔ.

Yesu fem

(Malaki 16:1-10 na Luku 24:1-12 Yohaani 20:1-10)

28 Kuyaku kuhɛesuyɔ tɛɛwa na pə fe cimaasi, ɔlena Makɛtala Mali na Mali lɛlu pə kuli tanaɔn tɛpam sɔ pa puki pɛlaaɔ tɔɔ. ² Mpuɔyɔ tɛtu sela sɔɔɔm kɛ kpaɔraa. Mpi tɔ, Tacaɔa ɔsɔtaɔ tillu lunna ɔsɔ na ɔ tii, na ɔ polo ɔ kuli puu nɔkuyɔ pɛlaaɔ nɔɔɔ na ɔ su kpeɛnɛ, na ɔ kra tɛ tɔɔ na ɔ caɔa. ³ l tɛu nɔɔsɛna ɔsu tɛu nyɛɔsuyɔ tɔ, na ɔ wontu hulumaɔ ɔsu kponkpomulum. ⁴ Mpuɔyɔ pə lapa tɛnɔlaa kɛ sɔɔɔntu kɛ sɔɔɔm na pə seliɔi, na pə sɛpa pa tɛnɔ tɔɔ kɛ yem tɛkpɛtu. ⁵ Tɛnaɔa ɔsɔtaɔ tillu tɔma alaa sɔ: Mu taa nyɔ, ma nyɛmɔ sɔ Yesu wei pa kama sɛm tesika tɔɔ tɔɔ ɔ kɔma pɛɛkuyɔ. ⁶ l fei cɛnɛ, l fema ɔsu ɔ ka yɔɔɔta tɔ. ɔ kɔɔ na ɔ nɔɔ timpi paa huusa-l tɔ. ⁷ ɔ polo lɔnɛ na ɔ heeli ɔ ɔfalaa sɔ, ɔ fema na ɔ tɛɛ-mɛɔ nɔɔ kɛ Kalilee. Tɛnaɔa ɔ kɔ na-l. Nti ma wɛna sɔ ma heeliɔi-mɛ tɔɔɔɔ.

⁸ Tɛnaɔa alaa mpe pa kula pɛlaaɔ tɔɔ kɛ kpaɔraa na pə tɛɛ, na sɔɔɔntu na lanɔhulumɛ pə kuyɔ-we. ɔlena pə polo na pə kaasi Yesu ɔfalaa kɛ laapaali inɛ. ⁹ Pa tɛnɔn tɛɛu kɛ mpu, ɔlena Yesu sulɔ-weɔ kpaɔraa na ɔ tɔ-we sɔ: Ma sɛɛ-mɛ.

Mpuɔyɔ pa kpɛtɛna-l na pə tɔki ɔ nɔɔhɛɛ, na pə hɛntɔ-l atɛ na pə sɛɛ-l. ¹⁰ ɔlena Yesu heeli-we sɔ: ɔ taa nyɔ. ɔ polo ɔ heeli ma taapalaa sɔ pə polo Kalilee, tɛnaɔa paa na-m.

Nti tɛnɔlaa kɛsaa tɔ

¹¹ Alaa mpe pa we mpaau taa na pə kpeɛn mpu, ɔle sɛsɛ yoolaa mpa paa tɛnɔ pɛlaaɔ tɔ, pa taa lɛlaa nɔ tɛma mɛluyɔ kɛ ɔcate taa kɛle na pə kɛsɔ kɔtɛlaa sɔsaa kɛ pə tɛna mpi pə lapa tɔ. ¹² Mpuɔyɔ kɔtɛlaa sɔsaa na nyuyɔ nyɛma pa kotaa na pə lɔɔ nɔɔ kulumaɔa na pə ha yoolaa kɛ liyitee tuutuuma, ¹³ na pə heeli-we sɔ: ɔ tɔ sɔ tom kpaɔa-mɛɔ ahoo na ɔ ɔfalaa kɔɔ na pə nɔm-l. ¹⁴ Na ye Kufɛnɛ ɔ nu mpu, taa hɛsɔ ɔ lanɔɔ, ɔ kaa la-mɛɔ pulu.

¹⁵ Tɛnaɔa tɛnɔlaa mu liyitee anɔ na pə lɔɔ ɔsu pa heela-we tɔ. Na tɔm tɛnɛ tɛ yeɔi Yuta nyɛma heku, haləna sɛnɔ.

Yesu ɔfalaa tɔɔ luu

(Malaki 16:14-18 na Luku 24:36-49 na Yohaani 20:19-23 na Tillaa Tɛmlɛ 1:6-8)

¹⁶ Mpuɔyɔ Yesu ɔfalaa naanɔwa na kulum inɛ pə kulaa na pə polo Kalilee pulaya nɔka Yesu ka kɛsɔ-we tɔ ka tɔɔ. ¹⁷ Pa na Yesu ɔlena, pə hɛntɔ-l atɛ na pə sɛɛ-l. Ama pa taa lɛlaa ka wɛna sika. ¹⁸ Tɛnaɔa Yesu kpɛtɛna-we na ɔ heeli-we sɔ: Ma niɔn taa kɛ pa tu ɔsɔtaɔ na atɛ. ¹⁹ Mpu tɔ, ɔ polo na ɔ la na katenasi tɛna taa yɛlaa pɛsi ma ɔfalaa. ɔ sɔɔkɔ-weɔ lɔɔ lum na ɔ yaakɛna Caa na Pɔyaya na Feesuyɔ Nanɔnɔ pa hɛtɛ. ²⁰ ɔ sɛɛsɔ-we sɔ pə tɔki pə tɛna mpi ma sɛɛsɔ-mɛ tɔ. ɔ

nyl teu sl má, maa wεε mə waalı ké paa kuyankuyu,
haləna antulinya polo na í kul.

Maləki

Kutulutu

Maləki wei i ηmaa takəlaya kanε tɔ i ta ke Yuta tu. I yɔɔɔta i takəlaya taa si Yesu ké təmlε tu ké (10:45). I seɣesəyi na í waaki na í looki alɔɣaa. Ama Maləki ta yɔɔɔti Yesu luluyɔ tɔm, i hulaa ké si Yesu ké lɔɔ Pəyaya na Yulu Pəyaya.

Isəna pa faya Maləki takəlaya tɔ:
 Yesu təmlε tayanuyɔ, titite 1:1-13
 Yesu təmlε ke Kalilee, titite 1:14-8:26
 Yesu na i ufalaa, titite 8:27-9:50
 Yesu təmlε ke Yuta na Yosalem, titite 10-13
 Yesu səm na i fem, titite 14-16

Lɔɔ Lum Sɔlu Yohaani waasu

(Matiyee 3:1-12 na Luku 3:1-18 na Yohaani 1:19-28)

1 Lɔɔ pəyalu Yesu Kilisiti Laapaalu Kupaŋ tɔcaalle ntu. ² Pa ηmaawa lɔɔ kuyɔɔɔtutu teləsulu lsayii takəlaya taa si:
 Nyəni, ma tillu ntu,
 ma teləsəyi nyá nɔɔɔ tɔɔ si
 í tayanu nyá mpaasu na í kɔŋ.
³ Nɔɔɔlu yɔɔɔtəɣəna nɔɔɔ sɔɔɔɔ ke wulaya tɔtu taa si:
 í tayanu Taca mpaasu,
 í siyisi i mpaasi.
⁴ Mɔɔɔyú pə lapa na lɔɔ lum sɔlu Yohaani kɔɔ wulaya tɔtu taa na í sɔɔki yəlaa ke lɔɔ lum. Na í kraaləyi si: í layasi tɔntε na pá sɔ-mεɣε lum na lɔɔ hɔsi mə isayatu.
⁵ Ulena Yuta tɔtu yəlaa təna, na Yosalem nyéma təna puki i kin, na paa wei í kuliyi i isayatu tɔɔ ké yəlaa taa, na Yohaani sɔɔki-wεɣε lɔɔ lum ke Yaatanu nɔɔɔ taa.
⁶ Yooyoo huntu kunti ke Yohaani takaa, na í ləla tɔnuɔu tampala ke i tənaya taa. I tɔɔɔnaya nté cələŋ na taale tuŋ nim. ⁷ Na í kraaləyi samaa taa si: Ma waalu wei i kɔŋ tɔ puntu kəla-m toŋ. Halu ma ta tu tala si má sopi na má wɔɔɔsi i nɔɔɔε taa ntaŋkpala maɣamaɣa. ⁸ Ma ulε, lum ke ma sɔ-mε. Ama Feesuyu Nanŋtu ke ílé i ká sɔ-mε.

Yesu lɔɔ lum sɔu na i maɣasuyɔ

(Matiyee 3:13-4:11 na Luku 3:21-22 na 4:1-13)

⁹ Saa unu i taa Yesu luna Nasaletu ke Kalilee tɔtu taa, na í polo na Yohaani sɔ-i lɔɔ lum ke Yaatanu nɔɔɔ taa.
¹⁰ Yesu lukayana lum taa, ulena í ná isɔɔɔnuɔu tulaa na Feesuyu Nanŋtu tii i tɔɔ isu alukuku. ¹¹ Ulena pá nu pə yɔɔɔtəɣəna isɔɔta si: Nyayale ma luyɔ tε Pəyaya, ma luyɔ suu-ŋ sɔɔɔm.

¹² Pə tɔma mɔɔyú kraakraa, ulena lɔɔ Feesuyɔ pona Yesu ké wulaya tɔtu taa. ¹³ Na í caya tənaya wεε nulle, na Satanu kɔɔ na í maɣasəyi-i. Na í wε taale wontu heku na isɔɔta tillaa paasəna-i.

Yesu yaasu ke tiina kpala liyiti

(Matiyee 4:12-22 na Luku 4:14-15 na 5:1-11)

¹⁴ Mɔɔyú pa tu lɔɔ lum sɔlu Yohaani ke saləka, ulena Yesu ná polo Kalilee na í suu lɔɔ Laapaalu Kupaŋ ke kraaluyɔ. ¹⁵ Na í tɔŋ si: Pənente pə tala mpu, lɔɔ Kawulaya kɔɔɔta. í layasi na í mu Laapaalu Kupaŋ.
¹⁶ Yesu malaya Kalilee tənku kuteŋ, ulena í ná tiina kpala ke naale. Simɔŋ na i neu Antəlu, na pá tuyi puluyɔ ke lum taa. ¹⁷ Mɔɔyú i tɔma-wε si: í kɔɔ na í tən-i m na má la-mε na í puuki yəlaa isu í puukuyɔ tiina tɔ.
¹⁸ Tənaya pεle pa yela pa puluŋ na pá tən-i kraakraa.
¹⁹ I tasa pote ke pəɔ, ulena í ná Sepetee pəyalu Saaki na ílé i neu Yohaani, na pá caya kpuluyɔ taa na pá tayanəyi pa puluŋ. ²⁰ Tənaya i yaa pεlεɣε kraakraa, ulena pá yeke pa caa Sepetee na i paa nyéma ke kpuluyɔ taa na pá tən-i.

Uɔɔɔhilu nɔɔɔlu i tɔm

(Luku 4:31-37)

²¹ Mɔɔyú Yesu pa pola Kapənahum icate taa na í suu Yuta nyéma təkotile taa ké kuyaku kuhεesuyɔ wule na í niki seɣesuyɔ. ²² Mɔɔyú i seɣesuyɔ cεpa yəlaa laŋa. Pə taya pulu, i seɣesaya-wεɣε na toŋ i ta nyá. I fei isu pa lɔɔ Tɔm seɣesəlaa.

²³ Mɔɔyú pa tuta Yuta nyéma təkotile taa ké apalu nɔɔɔlu na í hii ulɔɔɔ nɔɔɔlu. Tənaya apalu unu i koowa si: ²⁴ Nasaletu Yesu, n caa-wεɣε tá kin? N kɔma-tuyɔ

lfalaa na Falisanaa nyáma ná hókaxi nɔɔsi na nyá lfalaa naa toosiyi pə tɔm. ¹⁹ Mprúyú Yesu cɔ-we si: Í huu si akpaxalu taapalaa ká hókɔ nɔɔɔ na í na-we pá wee? Aai, pəle pə fei lapu ke paa pəcɔ. Ye i we pa heku, paa tɔki tam ké. ²⁰ Ama pu kɔɔ na pə keesi kuyaku nakuli, lɛna pá læsi-i pa heku. Iɛ pəleye paa hókɔ nɔɔsi.

²¹ Nɔɔɔlu kaa kpaɣa saaliya kufalaya na í tɔ wontuyu kupənuɣu. Tɔfɔ, saaliya nke kaa hɔ wontuyu nku na púyú teesi waluyu. ²² Nɔɔɔlu kaa suu sulum kufam ke sulum huluj kupəɗ taa. Tɔfɔ sulum kufam yasəyi huluj kupəɗ inəyi, na sulum mpi na huluj pə wakəli yem. Ama huluj kufan taa ké pa suuki sulum kufam.

Yesu kele kuyaku kuhɛesuɣu tu
(Matiyee 12:1-8 na Luku 6:1-5)

²³ Mprúyú Yesu na i lfalaa pa fayana tɔɔɔnaya pee taale natəli tə taa ké kuyaku kuhɛesuɣu kulɔ ku wule. lɛna i lfalaa suu tɔɔɔnaya pee pɛluɣu na mpaau. ²⁴ Tənaɣa Falisanaa tɔma Yesu si: Nyəni nyá lfalaa lakuyu mpi pə fei lapu ke kuyaku kuhɛesuɣu wule tɔ yee.

²⁵ lɛna Yesu cɔ-we si: Ye mpu í ta kaləta paa pəcɔɔɔ mpi Tafiiti lapa waatu wei pə caala-i na nyɔɔɔsi pu í na mpa pa we i kɔɔ tɔ? ²⁶ Isəna i suu lɔɔ təyaya taa na í tɔɔ potopotonaa mpa paa su lɔɔ tɔ. Apiyataa ka kəna kɔtulu sɔɔ ke saa inu. Pəyele pə fei si nɔɔɔlu í tɔɔ potopotonaa mpeye yem na pə tá ké kɔtəlaa. Ama Tafiiti ná tɔɔ-we. Haləna í ha i taapalaa.

²⁷ Mprúyú Yesu tasa-we tɔtɔ si: Yulu tɔɔ ké pa su kuyaku kuhɛesuɣu. Ama pa ta la yulu ke kuyaku kuhɛesuɣu tɔɔ. ²⁸ Pə tɔɔ ké Yulu Pəyaya má, ma ké kuyaku kuhɛesuɣu sɔɔ təsiyisiyi.

Nkpaləkpekaya tu tɔm
(Matiyee 12:9-14 na Luku 6:6-11)

3 Pəle pə waali Yesu tayana Yuta nyáma təkotile taa ké məluɣu. Pə pamna nkpaləkpekaya tu nɔɔɔlu i ka we təna. ² Na yəlaa mpa paa we təna tɔ pá caya na pá keɗna Yesu ké teu si pa naa si i ká waasi apalu inəyi kuyaku kuhɛesuɣu wule yaa isəna? Pa lakaya nprúyú si pá hiki nti paa waana-i tɔ. ³ Mprúyú Yesu tɔma nkpaləkpekaya tu si: Kulɔ na n səɗ heku taa.

⁴ lɛna Yesu pɔɔsi mpa pa caya mpu tɔ si: Ta mpaau taa, kupantu ke pə muna pá la kuyaku kuhɛesuɣu wule yaa isayatu? Paa waasi yaa paa ku?

Ama pa ta cɔ si pulu. ⁵ Tənaɣa i nyəna pa təna pa isentaa na pa tɔm lapi-i pááná, na pa taa huwee asayee wakəli i lanje ke sɔɔɔm tɔtɔ. lɛna í tɔ nkpaləkpekaya tu inu si: Tɔɔ, loosi nyá niɗ.

Mprúyú nkpaləkpekaya tu loosa i niɗ, lɛna i niɗ hetu. ⁶ Tənaɣa Falisanaa luna Yuta nyáma təkotile taa ké kpaɔpaa, lɛna pa na Helɔti nyáma pá caya na pá mayasi isəna paa la na pá ku Yesu tɔ.

Samaa kɔntɛ ke Yesu kiɗ

⁷ Mprúyú Yesu lu təna təfau, na í na i lfalaa pá polo Kalilee tenku nɔɔɔ, na samaa tuutuuma hu i waali. Samaa inu i ka luna Kalilee, na Yuta, ⁸ na Yosalem, na ltumee tetu taa, na Yaatanu pɔɔɔ waali, na Tiiɗ na Sitɔɗ pə acalɛɛ cɔɔ hɔɔɔluɣu. Yəlaa pane pa nu mpi mpi Yesu tɔɗna lapu tɔɔ pa kotaya i kiɗ ke sɔɔɔm ke mpu. ⁹ Mprúyú Yesu tɔma i lfalaa si pá tan-i na kpuluɣu, tɔfɔ samaa yun ka nyəki-i. ¹⁰ Pə taya pulu tɔɔ, yəlaa nawa si Yesu tɔɗna lapu na kutɔntunaa hikiyi alaafaya. lɛna pa təna mpa pə wukaya tɔ, pá huliyi si pá hiki-i na pá tokina-i. ¹¹ Ye alɔɔaa loosa Yesu, pa suuki kiisuɣu ké na pá luɗi-i na pá tɔɗ si i ké lɔɔ Pəyalu ké. ¹² Ama Yesu ná kaləna-we si pá taa yɔɔtəyi mpu.

Tillaa naanowa na naale kpaɔ
(Matiyee 10:1-4 na Luku 6:12-16)

¹³ Mprúyú Yesu kra puɣu tɔɔ na í yaa mpa i caa tɔɔ i kiɗ, na pəle pá polo. ¹⁴ Tənaɣa i læsa pa taa yəlaa naanowa na naale na í ha-weye hətɛ si tillaa. I læsa pəleye si pá wee i kiɗ ke tam na í tiliyi-weye waasu lapu. ¹⁵ Na í ha-weye alɔɔaa tɔɔɔnuɣu pəsuyu. ¹⁶ Yəlaa naanowa na naale wei i læsaa tɔ pa həla nɔɔ. Simɔɗ wei Yesu ha hətɛ si Piyee tɔ, ¹⁷ na Sepetee pəyalu Saaki na i neu Yohaani. Pəle pa naaleye Yesu ka ha hətɛ si Pwanɛsi, na təle tə huwee ntɛ si teu holuyu piya. ¹⁸ Na pá kaasi Antəlu, na Filipu, na Paatelemii, na Matiyee, na Tomaa, na Aləfe pəyalu Saaki, na Tatee, na Simɔɗ wei i ka lukaya tetu tɔkuyu tɔm taa tɔ, ¹⁹ na Yutaasi Isəkaleeu wei i hulaa si Yesu kolontunaa í kra-i tɔ.

Yesu nyáma kɔntɛ ke i kpaɔɣa

²⁰ Pəle pə waali Yesu məla təyaya, na yəlaa tuutuuma tasa kotuyu pə tu fei. Haləna Yesu na i lfalaa pa ta hiki tapacayale si pá tɔɔ tɔɔɔ mayamaya. ²¹ I nyáma nu mpu, lɛna pá kulɔ si pá puki na pá kra-i. Pə taya pulu tɔɔ, pa tɔɗaya ké si pə laki-i ké.

Yesu cɔu ke i tɔm tulaa
(Matiyee 12:22-32 na Luku 11:14-23 na 12:10)

²² lɔɔ tɔm seyesəlaa mpa pa luna Yosalem na pá kɔɔ tɔ pəle pa tɔɗaya si: Yesu nyəna Pesepule*fa* ké.

lɛna lɛlaa ná tɔɗ si: Alɔɔaa wulau tɔɗ ke Yesu tɔɔɔnəyənə alɔɔaa lempa. †

²³ Mprúyú Yesu yaa-we na í seɛ-weye isɔɔnaa si: Isənaɣa Satanu ká tɔɔɔni i ti? ²⁴ Ye kawulaya wee na ká fei kɔɔ kulumaya, kɔɔkɔ ka saaləyi yem ké. ²⁵ Na yəlaa í we təyaya taa na pá fei kɔɔ kulumaya, kɔɔkɔ təyaya nke ka saaləyi yem ké. ²⁶ Mpu tɔtɔye Satanu wakəlye i ti na i kawulaya nyáma yooki pa taa pa tike, i kawulaya yaa ké na i tɔɗ saali yem təkpaataa.

²⁷ Nɔɔɔlu kaa pəsi na í suu yulu tɔɗ tu təyaya si i kuuki i wontu na í tá tɛ tɔɗ tu inəyi hókuyu ke nmuɔsi.

† PESEPULE: Alɔɔaa wulau ke Yuta nyáma yaaki si Pesepule.

Ama i kraa-i ké na í hókó-i tækenken na pécó í suu i wontu kuuu ke tæyaga taa.

²⁸ Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesæyi, paa yælaa kuwakælæm ká tæc isæna, yaa paa pa yæcæta isayatu isuu we, lso pæsæyi na í húlí-wæye suulu. ²⁹ Ama wei i ká yæcæti isayatu ke Feesuyu Nahetu tæc tæ pa kaa huusi puntu isayatu ke paa pæc. Pæ tæya pulu tæc, puntu sæyæla isayatu tam nyæntu ké.

³⁰ Mpi pæ tæc Yesu yæcæta mpu tæ, pa tæyaga-i ké si i nyæna ulæyæc.

Yesu too na i newaa

(Matiyee 12:46-50 na Luku 8:19-21)

³¹ Mprúyú Yesu too na i newaa apalaa nyéma pa koma na pá sæh awalí na pá tili si pá yaa-i. ³² Pæ pam-na yælaa samaa cayaa na pá cæcna Yesu. Tæyaga pa heela Yesu si: Tæ taa ce nyá næcæ tæc, nyá too na nyá newaa pa wenna nteye awalí na pá caa-ŋ.

³³ Mprúyú Yesu næcæ tækrau si: Aweye ma too na mpaŋa ma newaa ye? ³⁴ Yesu nyæna mpa pa tæna pa cayaa na pá cæcna-i kotæya tæ, lлена í tæ si: li naa ma toonaa na ma newaa ntæ. ³⁵ Pæ tæya pulu tæc, mpa pa laki mpi lso caaki tæ puntunaa nté ma newaa na ma toonaa.

Mætutuuna tæm

(Matiyee 13:1-9 na Luku 8:4-8)

4 Mprúyú Yesu tasa sæyæsuu ke Kalilee tenku næcæ. Tæyaga yælaa kota i kin ke sæcæm pæ fei keesu. Halæna í kuli na í kra kpuuluyu taa na í cayaa. Na yælaa náa cayaa atæye lum næcæ na iuu i we kpuuluyu taa ké lum taa. ² Mprúyú Yesu sæyæsa-wæye tæmnaa payæle na isænaa sæeu taa. Halæna í keesi-we si: ³ Í nuu teu, tuulu polæna tuutu. ⁴ I tuukæya i mætutuuna, lлена lenna hoti mpaæu næcæ næcæ na sumasi tii na si tæcæ-ye. ⁵ Mprúyú lenna hota kuwau tæc timpi tetu ta lim tæ, na alæ á tæhna nyæcæ ke tetu we tætaŋasam tæ pæ tæc. ⁶ Ilim koma na pé haŋ na pé nyæga mæhoo, lлена a wuli. Mpi tæ, a ta hiki tetu si á ka hoosi kupæŋsi. ⁷ Pee lenna náa hoti sæwa taa na alæ a nyæcæ isuu a ká kuli teu, lлена sæwa fete-ye na á kpisi luluyu. ⁸ Ama pee lenna ná hota tetu musuŋ nyæntu taa. Mprúyú alæ a nyæcæ na á kuli na á puu tuŋ na á luli pee. Lenna ke pæc, lenna ke mayæna, lenna ke sæcæm sæcæm.

⁹ Mprúyú Yesu tæma si: Ye wei i ké tæm nuu puntu í nuu.

Yesu sæyæsuu na isænaa sæeu nyuyu

(Matiyee 13:10-17 na Luku 8:9-10)

¹⁰ Pa koma na pá lina kpeenŋa, lлена mpa paa we Yesu cæc tæ na i ifalaa naanuwaa na naalæ pá pæcæ-i si: Keesi-tuyu isænaa mpa n sæe-tuyu mpu tæ pa huwæe.

¹¹ Mprúyú Yesu cæ-we si: Mæ, pæ ha-mæye si í nyi lso Kawulaya tæm kuŋmæætæ. Ama isænaa sæeu taa ké kra i nyéma ná nyæhna pæ tampana.

¹² Pæc pæ tisi na paa pa nyæna teu, pá taa ná. Na paa pa nuu teu, pá taa cæcæna.

Tæcæ tæc paa kæc na pá pæsæna lso tæc

na í huusi-wæye pa isayatu.

Yesu kilisuyu ke mætutuuna tæm

(Matiyee 13:18-23 na Luku 8:11-15)

¹³ Mprúyú Yesu pæcæ-we si: Í tá cæcæna lso wei ma sæe-mæye mpu tæ yaa? Na isænaŋalæ í ká cæcæna isænaa llaa mpa paa sæe-me tæ? ¹⁴ Pæ we isuu lso tæm ke tuulu iuu i tuuki. ¹⁵ Yælaa wæe, na ye pa nuu lso tæm Satani tæh na í huusi-tæyi pa taa ké kra kraa. Pæle pa wenna nté isuu pee nna a hota mpaæu næcæ næcæ tæ. ¹⁶ Pee wena alæ a hota kuwau tæc tæ, alæyele mpa pa nuu lso tæm na pá mu-tæyi kra kraa na lanhuulæm tæ. ¹⁷ Ama paa yeki si tæ suuna-wæye teu. Pa tæcæyi-tæyi tætantaa. Saa wei wahala næcæcæ i ká tala, yaa lso tæm tæc kuŋyæh tuyu ká kæc, lлена pá lu lso sæeu taa ké kra kraa. ¹⁸ Llaa ná næyæsæna wena a hota sæwa taa tæ. Mpi tæ pa tæh lso tæm nuu, ¹⁹ lлена atæ cæne kulaputu næyæsæe na wena cæcæcæ puyusi-wæ. Na kuŋyæh llaeh ku tæm ntæyi pa taa, na halí tæ caŋ na tæ kpisi luluyu. ²⁰ Pæ kaasa pee lenna ná hota tetu musuŋ nyæntu taa. Aŋhaa, alæ a wenna nté isuu yælaa mpa pa nuu lso tæm na pá mu-tæyi teu na pá luluyu pee tæ. Llaa ke pæc, llaa ke mayæna, na llaa ke sæcæm sæcæm.

Fætæla musuyu tæm

(Luku 8:16-18)

²¹ Mprúyú Yesu pæcæ-we tæcæ si: Yulu ká kraŋa fætæla na í pam-i nyænaŋa tæe yaa í susu-i kato tæe? Pæ tæya ye i we timpi taa, pu na yælaa tæna tæcæ paa su-i?

²² Kuŋmælæm napæli pæ fei si pæ kaa kuli pæ tæc, pécó mukæya tæe pulu fei mpi pa kaa læsi na paa wei í ná tæ. ²³ Ye wei i ké tæm nuu puntu í nuu.

²⁴ Mprúyú Yesu tasa-wæye heeluyu si: Í la laakali na nti nti í nuu tæ. Mayasælaŋa ŋka mæ mayamaŋa í mayasæhæna tæ, ŋkæye lso ká mayasæna i kuæcæh na í ha-mæ. ²⁵ Wei i wena tæcæ paa ha. Paa læeki wei i feina tæcæ pæciimaŋa wei i wena tæ.

Kututum nyæcæ tæm

²⁶ Mprúyú Yesu tasaa tæcæ si: Lso Kawulaya wæe ké isuu yulu tuukuyu pee ke i taalæ taa tæ. ²⁷ Paa i tooki yaa i wena i isæ, paa ilim paa dhoo, i kaa nyi isæna pee anu a nyæcæ na á laki mæhoo tæ. ²⁸ Tetu mayamaŋa lakæna na pé puuki. Pæ caalæŋæna mæhoo ké, waali ké pæ tuyi nyæcæh. Pæle pæ waali ké pee ná puuki tæcasælaa. ²⁹ Pæ puuki mpu, lлена pá ce na pá huusi na pá niki kum.

Sæcæ pæle tæm

(Matiyee 13:31-32,34 na Luku 13:18-19)

³⁰ Yesu tasa yæcæcæ tæcæ si: Pepeye tu keesæna lso Kawulaya llae yee? Na isuu wei ké tu sæe na pá keesi ka tæm llae yee? ³¹ Ka næyæsæna ké isuu sæcæ pile. Pee nna pa tuuki tæ a tæna a taa nté tæ kælæna wæeu tæminimini. ³² Ama ye pa tuu-tæ, tæ puuki ké na tæ kra sæcæm na tæ kæli tuusi læŋsi. Na tæ heli piliŋasi ke sæcæm, halæna sumasi kæh na si tuyi tana ke si hætæ taa.

³³ Yaasinaa payale isu mpu pa taka ke Yesu kpayaa na i seyeesana-we. I mayasa isana yalaa mpa pa kotina-i mpu to paa pəsi na pa cekana to. ³⁴ I ta seyeesi-weye natalaxi yem na i ta keesana pulu. I na i ifalaa pa koma na pa caya pa tike, lena i kilisi-weye pa tana.

Kacuculaya heesuyu tom
(Matiyee 8:23-27 na Luku 8:22-25)

³⁵ Kuyaku kune inu ku taanaya to Yesu toma i ifalaa si: Te tesu na te polo kuteri lenku to.

³⁶ Pa tema yalaa ke yasuyu, lena Yesu ifalaa keli-i kpuluyu nku ku taa i ka caya to, na kpuleni leni ka we i kin tana.

³⁷ Tanaya heelimuyu suu mapu na lum huuki na pa watayi pa kpuluyu taa, halana kule ku caa suyu. ³⁸ Pa pamna Yesu na tu i nyuyu ke lefeli na i tohna tom na waali to. Mpuyu i ifalaa feesa-i si: Taca, n suma yaa? Te lepaya.

³⁹ I fema lena i kalana heelim. Na i heeli lum si: Su, hee tana.

Tanaya heelim suma, na pa tana pa hee tali. ⁴⁰ Leni i pccsi-we si: Pepe to ke i wena sycntu ke mpu? I ta te ma taa na lca kele?

⁴¹ Sycntu pu-weye sycntu na pa tohna tema si: Aweyele inu inu na pa krehna heelim na tenku lum na pa nukana-i?

Ilcyhilu na afanaa pa tom
(Matiyee 8:28-34 na Luku 8:26-39)

5 Mpuyu pa tala Kalilee tenku kuteri lenku ke Selasini nyama tetu taa. ² Yesu luma kpuluyu taa ke krapaa, lena yulu ncyulu i luma palaan taa na i sanyi-i. ³ Apalu inu i ka hii lcyku ke, na i we palaan taa. Paa alukpala mayamaya ke paa hca-i pu caki. ⁴ Tom payale ke pa kama-i nkpasu na i peli, na pa hca i niy ke alukpala na i putati pa tana. Ncyulu fei wei i pasayi na i nmakeli-i to. ⁵ Pulasi taa na palaan taa ke i we ilim na ahoo ke tam, na i maki kapusi na i heetayi i tayi pxe.

⁶ Apalu inu i loosa Yesu ke poolu, lena i kraya asewa na i polo i lu i tee ⁷ na i kooki si: Lcdaa lca sca Pyalu Yesu, ma na-ny suwe? Ma wiina-ny, hai, nyeni lca, taa tu-m wahala.

⁸ Pa taya pulu to ke apalu inu i ycyta mpu, Yesu ka toma i lcyku ke si i se apalu inu i waali.

⁹ Mpuyu Yesu pccsa apalu inu si: Pa yaa-ny suwe? Leni ile i ca-i si: Pa yaa-m si Kupin ke te we payale to pa to.

¹⁰ Leni apalu inu i wiina Yesu ke teu si i taa tcynti-weye tetu nti te taa.

¹¹ Afanaa kalaku scscsc nakuli ku we tanaya puyc ccb na ku tuliyi. ¹² Mpuyu lcyaa mpe pa wiina Yesu si i yele na pa suu afanaa mpe pa taa.

¹³ Mpuyu Yesu tisaa. Tanaya lcyaa mpe pa yela apalu inu na pa suu afanaa mpe pa taa. Leni pele pa tu casale ke yem na pa tii kalakala na pa tu lum na pa si. Afanaa mpe pa nyuyu tala isu iyisi naaleye (2000) mpu.

¹⁴ Mpuyu afanaa mpe pa tiikilaa na loma krapaa na pa polo na pa tayasi tom nti, na te yeke krapaa ke acalae taa na cacakni tee, na yalaa lu si pa naaki mpi pa lapa to. ¹⁵ Yalaa koma Yesu kin, lena pa mayana apalu wei i kin lcyaa kupin nku ku we to na i caya na i suu wontu na pa ceta i to. Leni sycntu kra-we.

¹⁶ Mpa pa na tom nti na pa isapele to pa keesa-weye isana pa lapa na lcyhilu lcyaa se to. Na mpi pa lapa afanaa to. ¹⁷ Leni yalaa suu Yesu ke teekuyu si i lu pa tetu taa.

¹⁸ Yesu koma si i kraa kpuluyu taa, lena lcyhilu inu si: Ma tanayi-ny. ¹⁹ Ama Yesu kisaa na i tomi-i si: Mali nyá tayaya taa ke nyá nyama kin, na n keesi-weye isana Taca nyana nyá pccctale na i la-ny to.

²⁰ Mpuyu apalu inu i teewa na i niki mpi Yesu lapa-i tcy heeluyu ke timpi pa yaa si acalae naanwa to pa tetu taa, na pa tana mpa pa nuwa to pa lanja ceta.

Yailu pelu na alu tcyllu pa tom
(Matiyee 9:18-26 na Luku 8:40-56)

²¹ Yesu tayana tesuyu ke kuteri nku ku to i ka we to na kpuluyu. Leni yalaa koti scscnt, na inu i we lum ncy. ²² Mpuyu Yuta nyama takotile scsc ncyulu i koma i kin, pa yaa-i si Yailu. I na Yesu, lena i hoti i nchhe tee, ²³ na i wiina-i takpe si: Ma pelya caana nteye sam. La suulu na n polo n teni nyá niy ke ka to, na pa waa-ke na ka hiki weesuyu. ²⁴ Mpuyu Yesu tanyi na pa tee, na samaa scsc tanaya-i na pa nyaka teu.

²⁵ Pa pamna alu ncyulu i ka we tana, hatoo puu naanwa na naale taa ke i tohna tcyulu na pa we-i toh. ²⁶ I na wahalanaa ke fetaa te, na hal i can na i tcy i liyitee tana, pa ta tu lapu sooci mayamaya. Pa mala ke na pa scscayi kusccsu. ²⁷ Alu inu i nu Yesu tan, lena i to na i suu yalaa samaa taa, na i polo na i tokina Yesu capa na ile i waali to. ²⁸ Pa taya pulu to, i huwa i taa ke teu ke si: Ye ma pasaa na ma tu hiki i to wontu na ma tokina te, pu waa-m. ²⁹ Tanaya pa tema-i krapaa inu, na i nu i tncyu taa si i hika alaafaya. ³⁰ Mpuyu Yesu nu i taa si toma lena luwa. Leni i pasana i waali ke samaa taa tana na i pccsi si: Awe tokina ma wontu?

³¹ Leni Yesu ifalaa ca-i si: A a, n naa yalaa payale nyakayi-ny isant na n tayanayi pccsuyu si awe tokina-ny?

³² Mpuyu Yesu nyana i taa na i waali si i naa wei i tokina-i mpu to. ³³ Alu inu i nyama mpi pa lapa-i to, lena i suu seluyu na i polo i hoti Yesu nchhe tee na i heeli-i i tampana. ³⁴ Tanaya Yesu toma-i si: Ma pu n tema lca na nyá taa tcy pa waasa-ny. Teena lanhulume, nyá kutni i ten takpataa.

³⁵ Yesu tohna tcytuyu ke mpu, le tillaa luma Yuta nyama takotile scsc Yailu inu i tayaya nte na pa heeli-i si: Nyá pelu fei. Taa tu Taca ke kunyoni ke yem.

³⁶ Ama Yesu ta nyeni pa kuyctutu si te ke pulu. Leni i to Yailu si: Taa nyá. Ama nyaa te lca na nyá taa te.

³⁷ Mpuyu Yesu tcyona pa tana na pa kaasi Piyee na Saaki, na ile i neu Yohaani pa tike. ³⁸ Pa tala Yuta

nyəma təkotile sɔsɔ unı ı tɛ, ılenə Yesu ná yəlaa wiliyi na pá makı kapusi ke sɔsɔm na pə haŋa yem.
³⁹ Ḿpúyú ı suu təyaya taa na í pɔɔsi-wɛ si: Pepe tɔɔ ké í wiiki na pə haŋa mpu? Pəyaya kanɛ ka too kutoo ké, ka ta si se.
⁴⁰ Tənaɣa təyaya nyəma woŋa-ı. Ḿpúyú ı tɔɔɔna pa tənə na pá luna awalı. ılenə í kpaɣa pəyaya caa na ka too na ı ıfalaa tooso unı na pá suu timpi paa husa pəyaya ŋke tɔ. ⁴¹ Tənaɣa Yesu tɔka ka niŋ taa na í tɔ si: Talita kum. Tɔm tənɛ tə huwɛɛ nté si: Ma heeliyi-ŋ si ń kuli pɛliya nyá.
⁴² Tənaɣa pɛliya kula kpaɔpaa na ká suu tɔntɛ. Ka puusi ka wɛ naanɔwa na naalɛ. Pa ná mpu, ılenə pə la-wɛyɛ piti ke sɔsɔm. ⁴³ Ama Yesu kpaala-wɛ si pá taa yele na nɔɔɔlu nu-tı. ılenə í tɔ si: Í cɛla-keɣɛ kutɔɔɔu na ká tɔɔ.

Nasaletı nyəma kisuyu ke Yesu
 (Matiyee 13:53-58 na Luku 4:16-30)

6 Ḿpúyú Yesu lu tənə na í polo ıcatɛ nte tə taa ı puıwa tɔ, na ı ıfalaa ke ı waalı. ² Kuyaku kuhɛɛsuyu talaa, ılenə í niki seɣɛsuyu ke Yuta nyəma təkotile taa. Yəlaa paɣalɛ nu ı tɔm, ılenə pə la-wɛyɛ piti ké sɔsɔm, na pá tɔŋ si: Leyɛ ı hika pənɛ unı pə tənə ısəntɔ? Na nyəm mpiyile pə ha-ı mpu? Na ısənaya ı laki piti təma anɛ a taka ké mpu? ³ Pə taya Mali pəyalu kaafənta? Pə taya Saaki na Yosee na Yuti na Simɔŋ pa taalu? Pə taya tá na ı newaa alaa nyəma ntɔ cənɛ?
 Pə tənaya mpu pə lapa pa laŋa ke kpuısəŋ na pá kpisi ı tɔm muɣu. ⁴ Ḿpúyú Yesu tɔma-wɛ si: Lɔɔ kuyɔɔtutu tɛləsulu ta laŋ sam ke tiili, ye pə taya ı maɣamaya ı ıcatɛ taa, na ı luluyɔ nyəma na ı təyaya nyəma hɛku.
⁵ ı ta pəsi na í la piti təmlɛ natəlɔyi tənə. Ye pə taya kutɔntunaa pəɔ wei ı tɔɔ ı tənə niŋ na pə waa tɔ.
⁶ Ḿpúyú ı laŋlɛ cɛpənə ısənə pa fɛına lɔɔ ké naani tɔ.

Yesu ıfalaa naalɛ naalɛ tiluyɔ
 (Matiyee 10:5-15 na Luku 9:1-6)

Pələ pə waalı Yesu cɔɔ acalɛɛ nna a wɛ pəɔɔ tənə tɔ a tɔɔ na í seɣɛsi. ⁷ ılenə í yaa ı ıfalaa naanɔwa na naalɛ na í tili-wɛyɛ naalɛ naalɛ. Na í tu-wɛyɛ tɔŋ si pá tɔɔɔnı alɔɣaa. ⁸ Na í heeli-wɛ si: Kpátúyú paasi, í taa tɔki pulu tɔtɔ. Í taa kpaɣa tɔɔɔnaya, í taa tɔki huluyɔ, na í taa tɔki liyitee ke mə sipanaa taa. ⁹ Í lɛɛ ntaŋkpala. Í taa suu wontu na í tənı.
¹⁰ Ḿpúyú ı tasa-wɛ tɔtɔ si: Ye í tala ıcatɛ taa na í suu təyaya ŋka ka taa, í caya tənə haləna mə kuluyɔ.
¹¹ Na ye pa ta mu-mɛyɛ tiili yaa pa ta nuuna-mɛ, í lu tənə na í kpisi-wɛyɛ mə nɔɔhɛɛ musuyɔ, na pə huli-wɛ si í kpaala-wɛ.
¹² Ḿpúyú Yesu ıfalaa tɛɛwa na pá laki yəlaa ke waasu si pá layasi tɔntɛ. ¹³ Na pá tɔɔnı alɔɣaa paɣalɛ, na pá taa kutɔntunaa paɣalɛ ke nim na pə waa-wɛ.

Lum Sɔlu Yohaani kuyɔ
 (Matiyee 14:1-12 na Luku 9:7-9)

¹⁴ Yesu hətɛ tɔŋna yaau ke paa timpi. Ḿpúyú wulau Helbtı nu Yesu tɔŋ. Na yəlaa lɛlaa ná tɔŋ si: Lɔɔ Lum Sɔlu Yohaani ılé ı femna. Pə tɔɔ ké ı wɛna piti təma lapa pəsuyɔ.
¹⁵ ılenə lɛlaa si Ilii luna.
 Pə kaasi lɛlaa ná tɔŋ si lɔŋtaa lɔɔ kuyɔɔtutu tɛləsəlaa taka nɔɔɔluyɔ.
¹⁶ Helbtı nu mpu, ılenə í tɔ si: Lum Sɔlu Yohaani wei ı nyuyɔ ma yelaa na pá setı tɔ unı ı femna.
¹⁷ Nn kupam, wulau Helbtı unı ı ka tɔmna si pá kpa Yohaani na pá hɔkɔ-ı na pá tu-ı saləka taa. Pə taya pulu tɔɔ ké Helbtı lapa mpu. ı ka kpaɣa ı taalu Filipu alu Helbtiyatı ké. ¹⁸ ılenə Yohaani yɔɔɔtı-ı si: Pə ta mɔna si ń lɛɛki nyá taalu alu na ń sına nyá tı.
¹⁹ Ḿpúyú Helbtiyatı taa wuna Yohaani ke sɔsɔm, na í pɛɛkəyi si ı ku-ı. Ama Helbtı tɔɔ ı ta pəsi na í la pulu.
²⁰ Pə taya pulu tɔɔ, wulau Helbtı nyəma si Yohaani ké yulu kupan, ı ké lɔɔ yulu. Pəyɛle ı nyaŋaɣana-ı ké, na í kentiyi ı tɔɔ. Ye ı nu Yohaani tɔm pə pɛkəlɔyi-ı ı taa ké. Paa na mpu ı nyulaya si í nukı-tı.
²¹ Ḿpúyú wulau Helbtı luluyɔ kuyaku acima talaa. Na í la acima na í yaa ı kawulaya taa sɔsaa sɔsaa na yoolaa sɔsaa, na Kalilee tɛtu taa nyuyɔ nyəma nyuyɔ nyəma. Sese pə wɛɛ si kuyaku ŋkuyɔ Helbtiyatı ká hiki mpi ı pɛɛkaya tɔ. ²² Ḿpúyú Helbtiyatı unı ı pɛɛɔ suu timpi yəlaa sɛɛ mpu tɔ na í paa. Ntənə pə la Helbtı na ı muulaa mɛyɛ leleŋ. Tənaɣa Helbtı tɔma pɛɛɔ unı si: Sələmı-m mpi n caa tɔ, maɔ ha-ŋ.
²³ Haləna Helbtı tuu si paa mpiyi ı sələma-ı, unı ı ká ha-ı. Paa unı ı kawulaya maɣamaya hɔɔɔluyɔ.
²⁴ Pɛɛɔ unı ı luwa, ılenə í polo ı pɔɔsi ı too si: Pepeyɛ ma sələmı-ı?
 ılenə toto cɔ-ı si: Tɔ si í ha-ŋ lɔɔ Lum Sɔlu Yohaani nyuyɔ. ²⁵ Tənaya ı məla wulau kiŋ ke kpaɔpaa na í tɔ si: Ma caa si ń ha-m lɔɔ Lum Sɔlu Yohaani nyuyɔ ke nyənaya taa ké cənɛyɛ nɔɔnɔɔ.
²⁶ Ḿpúyú wulau Helbtı laŋlɛ wakəla sɔsɔm. Ama ı təma tuu ke ı muulaa mɛɛ pa tənə pa ısentaa, ıle pə fɛi si ı ká kisi. ²⁷ Tənaya ı tila taŋlaa taa nɔɔɔluyɔ kpaɔpaa si í polo í kɔna lɔɔ Lum Sɔlu Yohaani nyuyɔ. ılenə taŋlu ná tɛɛ saləka naŋ taa na í setı Yohaani nyuyɔ. ²⁸ Na í tu-kuyɔ nyənaya taa na í kɔɔ í cɛla pɛɛɔ unı, na ılé ı polo í cɛla ı too. ²⁹ Yohaani ıfalaa nu mpu, ılenə pá polo pá kpaɣa Yohaani na pá pi.

Yəlaa iyisi kakpası caləsuyɔ
 (Matiyee 14:13-21 na Luku 9:10-17 na Yohaani 6:1-14)

³⁰ Ḿpúyú Yesu tillaa məlaa, ılenə pá kɛɛsi-ı pə tənə mpi pa lapa na pa seɣɛsaa tɔ. ³¹ Mpa pa pukaya Yesu kiŋ, na mpa pa kulayaa si pa kpeŋ tɔ pa paɣalɛ fɛi kɛɛsuyɔ. Haləna Yesu na ı ıfalaa pa ta na ıse si pá tɔɔɔ tɔɔɔu maɣamaya. ılenə Yesu tɔ ı ıfalaa si: Í kɔɔ na tɛ luna kpeenɔ ke timpi nɔɔɔlu fɛi tɔ na í hɛɛsi pəɔ maɣamaya.

³² Mprúyú Yesu na ı fɪlaa pa suu kpuluyu ke pa tike na pá tɛna kpeɛŋa tɔɔ. ³³ Ama yɛlaa payale loosa-we na pá nyl-weye kɔakɔaa. ɪlena yɛlaa lu acalɛ acalɛ na pá kɔaya asewa na pá laali-weye tɛnaɔa tate.

³⁴ Yesu ɪluna kpuluyu taa na ı na yɛlaa samaa, ɪlena pa tɔm lapı-ı pɛtɔtɛle ke sɔɔɔm. Pɛ taya pulu tɔɔ, pa nɔyɛsɛna kɛ ısu heeŋ wei ı feina tiikilu tɔ. Mprúyú ı seyea-weye sɔɔɔm. ³⁵ Pɛ kɔma taanaɔa ɪlena ı fɪlaa polo na pá tɔmı-ı sı: Cɛne kɛ nyutu taa kɛ, na ilim tɛma. ³⁶ Tɔɔɔnı-we na pá yelı kutɔɔu yaru ke pɛɔɔɔ cacakɛŋ tɛe na pɛ acalɛ taa.

³⁷ Tɛnaɔa Yesu tɔma-we sı: Mı hana-weye tɔɔnaɔa ke mɛ maɔamaɔa.

Mprúyú Yesu ıfala a pɔɔsa-ı sı: Paa tu polo na tɛ ya kutɔɔu ke Liyitee nyɔyɛtu ŋmunuyu (200), pu tala yɛlaa paneɔe we?

³⁸ Tɛnaɔa Yesu tɔma-we sı: ı polo na ı wiili na má ná, potopotonaa ısɛnaɔa ı wɛna?

Yesu ıfala wiilaa, ɪlena pá heeli-ı sı: Potopotonaa kakpası na pɛ kaası tiina ke naale.

³⁹ Mprúyú Yesu tɔma ı fɪlaa sı: ı caya sı samaa tɛnaɔa tintika tintika ke nyɛlɔwee tɔɔ. ⁴⁰ Tɛnaɔa pa caya loosi, ɪlaa ke nuuwa (100) nuuwa (100), ɪlaa ke nuɛ na naanuwa naanuwa. ⁴¹ Tɛnaɔa Yesu kɔaya potopotonaa kakpası na tiina naale ıni, na ı teki ıse na ı seɛ lɔɔ kɛ ı na tɛmlɛ, na ı faya-we na ı cela ı fɪlaa sı pá tala yɛlaa. Na ı tɛɛ sı tiina naale ke mpu tɔɔ, na pá tala pa tɛna tɛpai. ⁴² Mprúyú pa tɛna pa tɔyaa na pá haya. ⁴³ Na ı fɪlaa koti hɔɔɔlasi nsi sı kpisaa tɔ, na pɛ su tɔkuŋ naanuwa na naale. ⁴⁴ Mpa pa tɔɔ mpu tɔ pa taa apalaa nyɔɔɔ tala ısu iyisi kakpası (5000).

Yesu tɔntɛ ke lum tɔɔ

(Matiyee 14:22-33 na Yohaani 6:15-21)

⁴⁵ Mprúyú Yesu tɔma ı fɪlaa ke pɛ waali kɛ kɔakɔaa sı: ı suu kpuluyu na ı tɛe-m nɔɔ na ı tɛsɛna Petesaita ıcate tɔɔ. ɪlena Yesu ná saali tɛna na ı paasɛna samaa yasuyu. ⁴⁶ Pa ya tɛma, ɪlena Yesu polo ı kpa puɔu nakulı ku tɔɔ kɛ lɔɔ sɛlɔmuyu. ⁴⁷ Pɛ kɔma yuyu, ıle kpuluyu tala tenku heku taa keɛ, na Yesu we ı tike ke tɛtu tɔɔ. ⁴⁸ Mprúyú ı loosa-we na pá saaki kpuluyu pɛ fei pɛ polo. Heelim maki tulunɔa kɛ na pá mɛlɔyɛna-we na waali waali. Mprúyú Yesu tɔma lum tɔɔ na ı puki pa kiŋ. Saa ıni pɛ wusɛna kampaŋ koou ke mpu. ⁴⁹ Pa na-ı na ı tɔŋ lum tɔɔ, ɪlena pá huı sı asɛnaalı, na pá suu kapusi mapu. ⁵⁰ Pɛ taya pulu tɔɔ, pa tɛna pa naakaya-ı mpu tɔ pɛ lapa-weye sɔɔɔntu ke sɔɔɔm kɛ. Ama ı tɔma-we sı: ı tɔki tɔnɔŋ, maɔa, ı taa nyá.

⁵¹ ı yɔɔɔta mpu, ɪlena ı kpa pa kiŋ ke kpuluyu taa na ı caya na heelim heɛ, na piti kpa ı fɪlaa ke sɔɔɔm. ⁵² Pɛ taya pulu tɔɔ, pa ta cɛkɛna potopotonaa mpe pa piti tɛmlɛ ke pa lanjkrusɛŋ tɔɔ.

Kutɔntunaa waasuyu ke Kenesaletı

(Matiyee 14:34-36)

⁵³ Yesu na ı fɪlaa pa tɛɛsa tɛsuyu ke lum na pá tala Kenesaletı tɛtu taa, ɪlena pá tu pa kpuluyu na kutɛŋ.

⁵⁴ Yesu ɪluna kpuluyu taa kɛ kɔakɔaa, ɪlena yɛlaa nyɛmı-ı. ⁵⁵ Tɛnaɔa yɛlaa suu cɔɔu ke tɛtu tɛna taa, na pá kelı kutɔntunaa na pa kuhɛntɛŋ na pá pukina-weye timpi timpi pa nuı sı ı weɛ tɔ. ⁵⁶ Paa timpiyi Yesu polaa te, paa ısu acalisi taa, paa acalɛ sɔɔɔɔna taa, paa cacakɛŋ tɛe, yɛlaa kɔŋayana pa kutɔntunaa kɛ na pá huısu-ı-weye ıcate patɛma taa, na pá wiikina-ı sı ı yele na pá tokina ı kpaı ntumpee maɔamaɔa. Na pa tɛna mpa pa tokina ı kpaı ıni tɔ pɛ waa-we.

Falisanaa kuseyɛsɛtu ke kɔtası tɔɔ

(Matiyee 15:1-9)

7 Mprúyú Falisanaa na lɔɔ Tɔm seyeɛlaa napɛlı pa ɪluna Yosalem na pá kɔɔ na pá kotina Yesu. ² Pa nawa sı ı fɪlaa ɪlaa tɔkɛna niŋ asilima, paa sanɔyı ısu lɔɔ sɛtu taa yulu ká la na pɛɔɔ ı tɔɔ tɔ.

³ Tampana mprúyú pɛ weɛ, Falisanaa na Yuta nyɛma ɪlaa tɛna tɔka pa caanaa kulaputu ke teu kɛ. Ye pa ta san pa niŋ tɛɛɛɛɛ paa tɔki. ⁴ Ye pa kɔmna kuyaku na pá ta sɔ lum, paa tɔki kutɔɔu. Na pá kaası pa tɛŋɔyı ıŋtaa kulaputu lentɛnaa ısu kɔrunaa nyaaluyu, na nyɛnası, na taanusɛnaa, na kuhɛntɛŋ pɛ nyaaluyu, na yaasinaa payale ke mpu.

⁵ Pɛ tɔɔ kɛ Falisanaa na lɔɔ Tɔm seyeɛlaa pa pɔɔsa Yesu sı: Pepe tɔɔ kɛ nyá ıfala lɔwa ta caanaa kulaputu na pá tɔkɛna niŋ asilima ke mpu?

⁶ Mprúyú Yesu cɔ-we sı: Pɛ we ısu ısayii ka nawa cɛsɛlaa meye tɛkelekele na pɛɔɔ ı ŋmaa mɛ tɔm ke ı takɛlaya taa sı:

Nɔɔ taa kɛ yɛlaa pane pa sanı-m yem.

Paa caa-m paa pɛɔɔɔ hatoo pa taa.

lɔɔ yɔɔɔtɛna mpu.

⁷ Pa seɛkı-m yem kɛ.

Pa kɔaya yɛlaa kuyɔɔɔtutu na pá seyeɛyı ısu lɔɔ nyɛntu.

⁸ Mprúyú Yesu tɔma-we sı: ı yeki lɔɔ kuheelıtu kɛ na ı paasɛyɛna yɛlaa kuseyɛsɛtu.

⁹ Mprúyú Yesu tasa-weye yɔɔɔtuyı sı: ı kɔaya lɔɔ kuheelıtu na ı fiyitina waali, na ı paasɛna mɛ maɔamaɔa mɛ kuseyɛsɛtu. ¹⁰ Moisi ka yɔɔɔta sı: Se nyá caa na nyá too. Na tɔɔ sı: Ye wei ı tuu ı caa yaa ı too, ısu pa ku-ı. ¹¹ Ama me mɛ seyeɛyı sı yulu pɛsɛyı na ı heeli ı caa yaa ı too sı: Mpi ma læsa ma wɛnu taa sı maa tena-ŋ tɔ pɛ pɛsa kɔɔpaŋ. (lɔɔ kuhaham ke pa yaa mpu). ¹² Mı tasɛyı yeluyı sı yulu ı sɛna ı caa yaa ı too tɔɔ. ¹³ Tɛne ıni maɔamaɔa ke ı wakɛlɔyɛna lɔɔ Tɔm na mɛ kuseyɛsɛtu ntı ı tɛlɛsɛyı tɛma na ı weɛ tɔ. Na ı laki lentɛnaa ke payale ke mpu tɔɔ.

Mpi pɛ laki yulu ke ısayau tɔ

(Matiyee 15:10-20)

¹⁴ Pɛle pɛ waali Yesu tasa samaa ke yaau ke ı kiŋ na ı tɔ sı: Mɛ tɛna tɛpai ı nu ma tɔm na ı nyl sı ¹⁵ pulu fei mpi pɛ suuki yulu nɔɔ taa na pá tii ı hiluyı taa na pá lapı-ı ısayau tɔ. Ama mpi pɛ ılkɛna hatoo yulu lotu taa tɔ mpi pɛ lakɛna-ı ısayau. [¹⁶ Ye wei ı ke tɔm nuıu puntu ı nu.]

¹⁷ Yesu kɔma na í yele samaa na í suu tɔyaga, lɛna ɪ ɪfalaa pɔɔsi-ɪ utuule nté tɔ yaasi. ¹⁸ Ḿpúyú ɪ pɔɔsa-we si: Pə kpeɲna-me mə ta cekəna-təyələ? Í ta nyi si pulu fei mpi pə suuki yulu nɔɔ taa na pə tii ɪ hiluyu taa na pə lapi-ɪ isayau tɔ? ¹⁹ Pə taya pulu tɔɔ, mpi pə suuki yulu nɔɔ tɔ ɪ hiluyu taa ké pə tiiki. lɛna pə polo pə lɪna ɪ tapuyu tɛɛ, pu cakɪ ɪ ləmayasɛɛ kiɲ.

(Yesu yɔɔta ḿpúyú si pə h́lí si yulu pəsəyɪ na í tɔy pə təna).

²⁰ lɛna Yesu tasa-weyɛ heeluyu si: Mpi pə lukəna yulu taa tɔ mpi pə lakəna-ɪ isayau. ²¹ Pə taya pulu tɔɔ, hatoo yulu taa ké ɪ lotu taa mayamaɣa ke ɪ caaləyəna isayatu ke huus na pəć í la-ti. Paa asilima kulaputu, paa ɲmuləm, paa yulukulɛ, ²² paa wasaɲkalətu, paa lɛlaa nyəm nyuluyu, na nyəməɲ na puɣusuyu na yem yem lapu, na isesɛɛmlɛ na yəlaa caɣanaɪ, na təhɔm na kumelentu. ²³ Pə tənaya mpu yulu taa ké pə lukəna na pə laki-ɪ isayau.

Kanaaɲ alu tɔm
(Matiyee 15:21-28)

²⁴ Yesu lu təna, lɛna í polo tetu nti tɔ we Tiii cɔɔ tɔ tə taa, na í caya tɔyaga nakəli ka taa. l ta sɔɔli si yəlaa í nyi ɪ tɔɔ. Paa na mpu tete isu saɲa tɔ pa tɛma ɪ tɔɔ ké kulusuyu. ²⁵ Alu nɔɔɔ ɪ pɛliya ka hiina ulɔɔɔ. Ḿpúyú pa heela alu inəyɪ Yesu tɔm, lɛna í polo kpaɔpaa ke Yesu kiɲ na í hoti ɪ tɛɛ. ²⁶ Alu inu ɪ ké piitim lɛmpɪ tu ké. Pa lula-ɪ Fenisii ke Silii tetu taa. Ḿpúyú alu inu ɪ tɔma Yesu si í tɔɔɔ ɪ pɛliya ɲke ka ulɔɔɔ. ²⁷ lɛna Yesu náa cɔ-ɪ si: Yele na piya haɣa na pəć. Pə ta muna si pə kpaɣa piya tɔɔɔna na pə tu hasɪ.

²⁸ Tənaya alu inu ɪ cɔ-ɪ si: Hal, ma cɛ, ye piya tɔki na pə pututa aɛ, hasɪ təɲəyɪ na si tɔɔsəyɪ mɛɛ.

²⁹ Mpuɣulɛ Yesu si: Nyá kucɔɔtu tənɛ tə tɔɔ kpe. Nyá pɛɛlɔ ulɔɔɔ sewa.

³⁰ Tənaya alu inu ɪ ha lumaya na í kpe ɪ tɛ. l talaa lɛna í mayana ɪ pəyaga hənta kato tɔɔ, na ulɔɔɔ tema seu.

Ntam kaayɔɔtaya waau

³¹ Pəɛ pə waali Yesu lu Tiii tetu na í təɲna Sitɔɲ na í faɣana timpi pa yaa si Acalɛ Naanuwa tɔ, na í məli Kalilee tɛɲku kiɲ. ³² Ḿpúyú pa kɔna-ɪ ntam nɔɔɔɔ, ɪ matəyɪ kumatu ké, ɪ pəsəyɪ yɔɔtaya. Na pə wiina Yesu si í tənɪ niɲ ke ɪ tɔɔ. ³³ Yesu ləsa-ɪ kpeɲa, lɛna í susɪ ɪ mpee ke ɪ ɲkpaɲɲ taa na í la ntayama ke ɪ mpəle tɔɔ na í taa ɪ nsəmlɛ. ³⁴ Na í teki ɪ isɛ na í tisi feesuyu na í tɔ si: lɛfata. (Tɔm nti tə huwɛ nté si: Tuli na pa tɛ taa).

³⁵ Tənaya ntam ɲkpaɲɲ tula kpaɔpaa, na ɪ nsəmlɛ hetɪ na í suu yɔɔtaya ke teu. ³⁶ lɛna Yesu kpaali pa təna si pə taa heeli-təyɪ nɔɔɔɔ. Ama waatu inəyɪ pɛle pa suu-təyɪ kpaaluyu. ³⁷ Ḿpúyú pə lapa yəlaa ke piti ke sɔɔɔm pə tu fei, na pə tɔɲ si: Waasuyu nté ɪ waasəyɪ yaa. l laki na ntamaa mayamaɣa náa nuuki na kamu-musi náa yɔɔtəyɪ.

Yəlaa iyisi liyiti (4000) caləsuyu
(Matiyee 15:32-39)

⁸ Kuyɛɲ inu ɪ taa, samaa tasa kotuyu ke sɔɔɔm, pa feina kutɔɔɔ. Tənaya Yesu yaa ɪ ɪfalaa na í tɔ-we si: ² Yəlaa pane pa tɔm we-m pəɔɔtəɛ. Í nyəni kuyɛɲ tooso kɔɔ pa we ma kiɲ cəne na pa kutɔɔɔ tɛma. ³ Ye ma yəlaa si pə krena nyɔɔɔɔ, lɛlaa ká kpisi tɔnəɲ ke mpaau taa. Pə taya pulu, pa paɣalɛ lu pooluɲ ké.

⁴ Tənayaɛ ɪ ɪfalaa si: Lɛyɛ yulu ná hikiyi tɔɔɔnaɣa ke nyutu taa cəne na í cɛla kupiɲ kune ku təna?

⁵ lɛna Yesu pɔɔsi-we si: Potopotonaa isənaya í wena? lɛna pə cɔ-ɪ si: Naatosompɔɔɔɔɔɔ ké.

⁶ Ḿpúyú Yesu heela samaa si: Í caya aɛ. Tənaya ɪ kpaɣa potopotonaa mpe pa naatosompɔɔɔɔɔɔ na í sɛɛ lɔɔ ké í na təmlɛ, na í faɣa-we na í cɛla ɪ ɪfalaa si: Í cɔɔ na í tala-we. Na pɛɛ pə la mpu. ⁷ Paa wena tiina səkpena ke pəcɔ tɔɔ. Ḿpúyú Yesu sɛɛ lɔɔ ké í na təmlɛ ke pə tɔɔ, lɛna í tɔ ɪ ɪfalaa si pə tala-weyɛ-yɛ tɔɔ.

⁸ Ḿpúyú pa təna pa tɔyaa na pə haɣa. lɛna ɪ ɪfalaa koti hɔɔɔɔɔ si kpisaa tɔ na pə su tɔkɔɲ naatosompɔɔɔɔɔɔ. ⁹ Pəyɛle yəlaa mpa pa tɔyaa tɔ pa nyɔɔɔ ka tala isu iyisi liyiti (4000). Pə tɛma mpu, lɛna Yesu tɔ-we si pə kpe. ¹⁰ lɛna inu na ɪ ɪfalaa pə kpa kpuɔuyu taa ké kpaɔpaa na pə polo timpi pa yaa si Taləmanuta tɔ.

Falisanaa sələmuyu ke Yesu piti təma
(Matiyee 16:1-4)

¹¹ Ḿpúyú Falisanaa kɔma na pə suu Yesu ke kpeəsənaɪ. Na pə kuuki ɪ nɔɔ si ɪ la piti təmlɛ natəli na pə h́lí si ɪ tɔɲ lɪna lɔɔ kiɲ. ¹² Tənaya Yesu mɔla ɪ taa ké teu na í tɔ si: Kufalaɲ yəlaa mɛ, í pɛkəyɪ piti təmlɛ suwe? Tampana ke ma heeliyi-me, í kaa na piti təmlɛ natəli se.

¹³ Ḿpúyú ɪ yela-we na í tayanɪ kpuɔuyu taa ké kpaɔ na í tɛsəna kutɛɲ lɛɲku tɔɔ.

Falisanaa na Helbtɪ pa kukusum
(Matiyee 16:5-12)

¹⁴ Yesu ɪfalaa ka sɔɔ kutɔɔɔ kpaɣau. Potopoto kulum ka wenna pa kiɲ ke kpuɔuyu taa. ¹⁵ lɛna Yesu kpaali-we si: Í la laakali na Falisanaa na Helbtɪ pa kukusum.

¹⁶ lɛna ɪ ɪfalaa suu təmayɔ tɔm si: Tə feina potopotonaa tɔɔ ɪ yɔɔtəyɪ mpu.

¹⁷ Yesu nu nti pa tɔɲna yɔɔtuyu ke mpu tɔ, lɛna í pɔɔsi-we si: Pepe tɔɔ ké í tɔɲ si í feina potopotonaa tɔ pə tɔɔ? Haləna saɲa í ta cekəna keɛ? Í ta nyənta keɛ? Pə ku mə layatu ke? ¹⁸ Í wena isɛ pəyɛle ɪ naaki? l wena ɲkpaɲɲ pəyɛle ɪ nuuki? l sɔɔɔɔɔ? ¹⁹ Saa wei ma faɣa potopotonaa kakpasɪ na yəlaa iyisi kakpasɪ (5000) tɔɔ tɔ, tɔkɔɲ isənaya kukpisasi suwa na í kpaɣa? Ḿpúyú pa cɔwa si: Naanuwa na naalɛ. ²⁰ Pəɛ pə paasi waatu wei ma faɣa potopotonaa naatosompɔɔɔɔɔɔ na yəlaa iyisi liyiti (4000) tɔɔ tɔ, tɔkɔɲ isənaya í tu hɔɔɔɔɔ kukpisasi? lɛna pə tɔ si: Tɔkɔɲ naatosompɔɔɔɔɔɔ.

taa na lum taa si ká si. Mpu tɔ, hai, ye n ka pæsi nyæni ta pætɔtæle na n waasi-tu.

23 Tænaya Yesu tɔma-i si: Pepe tɔw ké n tɔŋ si ye ma pæsæyi? Ye yulu tema i taa na lɔw, pulu fei mpi i kpisiyi tɔ.

24 Mprúyú pəyaya ŋke ka caa mapa kapuka si: Ma tema lɔw na ma taa. lle sənə-m na pə wɔwɔ.

25 Yesu nawa samaa kotiyina-wɛ, lɛna í kaləna ulɔwɔwɔ unɪ, na í tɔmɪ-i si: ulɔwɔwɔ nyá wei n pæsæyi yəlaa ke kamumusi na ntamaa tɔ, ma heeliyi-ŋ kulumaya si n se pəyaya kanɛ ka waali. Taa tasa-keɣe tənɔyɔ.

26 Tænaya ulɔwɔwɔ unɪ i kiisaa na í paasi na í selisi-keɣe teu, lɛna í se ka waali. Mprúyú pəyaya fiyinaa. Haləna yəlaa tɔ si ka səpaya təkrem. 27 Mprúyú Yesu kpa ka niŋ taa na í kusɪ-ke na ká səŋ lɔw.

28 Yesu kɔma na í suu təyaya na í na i ifalaa pá caya, nɔwɔwɔ ta siti pa taa. lɛna i ifalaa pɔwɔwɔ-i si: Pepe tɔw ké tə ta pæsi na tɛ loo ulɔwɔwɔ unɪ?

29 Mprúyú Yesu cɔ-wɛ si: ulɔwɔwɔ isɪ mpu, ye pə taya lɔw sələmuyɔ na sələmuyɔ, pulu u tɔwɔnəyi-lɪ.

Yesu səm na i fem pə tɔm tɔw

(Matiyee 17:22-23 na Luku 9:43-45)

30 Yesu na i ifalaa pa lu tənə, lɛna pá tɛsi Kalilee tenku. Yesu luyɔ fei si pá nu i tanj. 31 Pə taya pulu, i seɣesaya na í heeliyi i ifalaa si: Paa tu Yulu Pəyaya maya yəlaa niŋ taa na pɛle pá ku-m. Ama maa fe pə kuyɛɛŋ tooso wule.

32 lle i ifalaa ta cəkəna tɔm tənɛ. Pəyele pa nyamna tə pɔwɔwɔ.

Sɔwɔwɔntu tɔw hɔm

(Matiyee 18:1-5 na Luku 9:46-48)

33 Yesu na i ifalaa pa tala Kapənahum, na Yesu suu təyaya taa, lɛna í pɔwɔwɔ i ifalaa si: Ntiyi í kɛɛsayaana təmaya mpaau taa?

34 Mprúyú i ifalaa suma. Pə taya pulu tɔw, pa hɔŋaya sɔwɔwɔntu tɔw ké mpaau taa ké. 35 Tænaya Yesu caya na í yaa pa naanɔwa na naale ke i kiŋ na í heeli-wɛ si: Ye wei i caa i la mə nɔwɔwɔ tɔw tu, puntu ká pæsi i tɔyi mə taa səkpele ké, na mə tənə mə təmle tu.

36 Mprúyú i kɛyaya peiya na í su-keɣe pa isentaa na í wayalı-ke. lɛna í tɔ-wɛ si: 37 Ye wei i muwa peiya kanɛ ka taka ké ma nyuyɔ tɔw, maya puntu muwa. Na wei i tu mu-m pə taya ma tike ke i muwa. Ama puntu kɛŋna wei i tila-m tɔw na í mu.

Wei i fei ta tɔw i ké ta kolontu

(Luku 9:49-50)

38 Mprúyú Yohaani heela Yesu si: Taca tə nawa nɔwɔwɔ na í looki abɔyaa na nyá hətɛ. Pécɔ u tənəyi-tu. lɛna taa kisina-lɪ.

39 Ama Yesu cɔwa Yohaani si: Í taa tanj-lɪ si í taa la. Pə taya pulu tɔw, nɔwɔwɔ fei wei i pæsæyi na í la piti təmle na ma hətɛ tɔŋ na í tɛ na í yɔwɔtɪ isayatu ke ma tɔw ké kɛkɛpaa tɔ. 40 Ye yulu ta ke ta kolontu, ta nyəŋ ké tɛ. 41 Na ye wei i ha-mɛyɛ lum sasala anɛ si í ké Kilisiti nyəma, puntu kaa lanj pə kasəyaya.

Lɛlu tusuyɔ sɔwɔntu
(Matiyee 18:6-9 na Luku 17:1-2)

42 Mprúyú Yesu tɔma si: Ye wei i lapa na piya nsi si mu ma tɔm ke isəntɔ tɔ si taa nakəli pənti, pə nəyəsəna pá paa puntu luyɔ tɛɛ ké piɔ na pá tusɪ-i tenku taa. 43 Ye nyá niŋ tusiyina-ŋ isayatu lapu taa, seti-lɪ. Sana n suu weesuyɔ kupanju taa na niŋ kuluməŋ, na mpi n ka wɛna nyá niŋ tənə na pá pɛti-ŋ tənəsəle sɔwɔwɔle taa ké kɔkɔ ŋka kaa ten tɔ ka taa tɔ. [

44 Tənə sonsompee nna a tɔki yəlaa nantu tɔ aa səki. Pəyele kɔkɔ u ten paa pəwɔ.] 45 Ye nyá nɔwɔhəle tusiyina-ŋ isayatu lapu taa, seti-tɛ. Sana n suu weesuyɔ kupanju taa na nɔwɔhəle kulumtəle, na mpi n ká wɛna nɔwɔhɛ naale na pá pɛti-ŋ tənəsəle sɔwɔwɔle taa tɔ. [

46 Tənə somsompee nna a tɔki yəlaa nantu tɔ aa səki. Pəyele kɔkɔ u ten paa pəwɔ.] 47 Ye nyá isəle tusiyina-ŋ isayatu lapu taa, hɔwɔwɔ-tɛ. Sana n suu lɔw Kawulaya taa na isəle kulumtəle na mpi n ká wɛna isɛ naale na pá pɛti-ŋ tənəsəle sɔwɔwɔle taa tɔ. 48 Tənə sonsompee nna a tɔki yəlaa nantu tɔ aa səki. Pəyele kɔkɔ u ten.

49 Pə taya pulu tɔw, paa piti yəlaa tənə tɔw ké kɔkɔ isɪ pa tukuyɔ tɔm ke tɔwɔnaya tɔw tɔ.

50 Tɔm ké pulupu mpi pə waasəyi tɔwɔ. Ama ye tɔm lɔŋ səpa, pepeye paa la na pə lɔŋ unɪ í tasa məluyɔ? Í wɛna tɔm ke mə taa na í wɛna təma na lelenj.

Alu na apalu pa yau tɔm

(Matiyee 19:1-12 na Luku 16:18)

10 Yesu lu tənə, lɛna í polo Yuta tɛtu taa na Yaatanɪ pɔwɔ waali. lɛna samaa tasa kotuyɔ ke i kiŋ ke sɔwɔwɔ, na í niki-wɛyɛ seɣesuyɔ isɪ i tu laki tɔ.

2 Mprúyú Falisanaa napəli pa polaa si pa kuuki i nɔwɔ. lɛna pá pɔwɔwɔ-i si: Ta mpaau taa yulu pæsæyi na í tɔwɔnɪ i alu na?

3 Tænaya i pɔwɔwɔ-wɛ si: Ntiyi Moisi ka heela-mɛ si í la?

4 lɛna pɛle pá cɔ-i si: Moisi ná ha mpaau si yulu pæsæyi na í ŋmaa i alu ke kisuyɔ takəlaya na í tɔwɔnɪ-lɪ.

5 Mprúyú Yesu cɔ-wɛ si: Mə lanjkɛusəŋ tɔw ké Moisi ŋmaa-mɛyɛ kusəsɪtu nti. 6 Ama hatoo antulinya ŋmau kancaalaya taa lɔw ŋma apalu na alu ké. 7 Pə tɔw ké apalu ká yele i caa na i too, na í na i alu pá caya. 8 Na pa naale pá pæsi yulu kulum. Saa unɪ pa ta ke yəlaa naale tɔw. Ama pa pəsa yulu kulum ké təkɔŋ.

9 Ye mpu lɛ, yulu í taa yasɪ mpi lɔw kɛntaa tɔ.

10 Pa kɔma na pá suu təyaya, lɛna i ifalaa tayanɪ-lɪ tɔm pɔwɔwɔ ke nti unɪ tə taa. 11 lɛna í cɔ-wɛ si: Ye yulu tɔwɔnɪ i alu na í kɛyaya lɛlu, i wakələna kancaalaya nyəŋ, pécɔ i lapa wasanjalətu. 12 Na mpu tɔwɔwɔ na alu, ye í kisa i paalu na í saa kufalu, i lapa wasanjalətu.

13 Yəlaa pukayana piya ke Yesu si í tənɪ si tɔw ké niŋ. Ama i ifalaa kaləna si kɔntaa. 14 Yesu ná mpu, lɛ pə ta maya-lɪ. lɛna í tɔ i ifalaa si: Í yele na piya kɔw ma

Piya səkpesi kupantu kooluyɔ

(Matiyee 19:13-15 na Luku 18:15-17)

13 Yəlaa pukayana piya ke Yesu si í tənɪ si tɔw ké niŋ. Ama i ifalaa kaləna si kɔntaa. 14 Yesu ná mpu, lɛ pə ta maya-lɪ. lɛna í tɔ i ifalaa si: Í yele na piya kɔw ma

kiŋ, í taa kaŋati-si. Pə taya pulu tɔɔ, mpa pa we isu piya tɔ, mpe pa tənna lɔɔ Kawulaya. ¹⁵ Ma heeliyi-meŋe tampana si ye wei i ta pəsi isu pəyaya na lɔɔ tɔɔ i tɔɔ ké kawulaya, puntu kaa la ka tu ke paa pəɔɔ.

¹⁶ Ilena Yesu kraŋa-səŋi i niŋ taa na í tənli niŋ ke si tɔɔ, na í kooli-səŋi kupantu.

Yulu toŋ tu tɔm

(Matiyee 19:16-30 na Luku 18:18-30)

¹⁷ Yesu tukaya mpaasu, lena apalu nɔɔɔɔ í kraŋa asewa na í kɔɔ í luŋ i tɛɛ na í pɔɔsi-i si: Tacaɔ kupari, pepeŋe pə weɛ si maa la na má hiki weesuŋu ŋku ku teŋ tɔ?

¹⁸ Tənaŋa Yesu pɔɔsa-i si: Pə lapa isəna na h́ yaa-m si kupari? Nɔɔɔɔ ta ke kupari ye pə taya lɔɔ tike.

¹⁹ Ntɔŋ n nyəma nti pa siwa si: Taa ku yulu, taa la wasaŋkalətu, taa ŋmuli, taa suu lelu ke tɔm, taa puŋusi lelaa. Se nyá caa na nyá too tɔ?

²⁰ Mpuŋú apalu unu i cɔ-i si: Tacaɔ, ma tɔka kusəsiutu nti tə tənaya hatoo ma pəcaatu ké.

²¹ Mpuŋú Yesu nyəna-i təriŋŋ, lena i luŋu lapi-i, na í tɔmi-i si: Kulumtu tike təkori kaasəna-ŋ lapa. Polo na h́ pɛɛti pə təna mpi n wena tɔ, na h́ tala kunyɔntunaa ke pə liŋitee, na cele h́ suu toŋ ke isɔtaa. Ye n tɛma h́mpuŋú lapa, le n kɔɔ na h́ təri-m.

²² Ama apalu unu i nu mpu, lena i isentaa nyəŋ na i lanŋe wakəli tətɔɔtɔɔ na i tɛɛ. Pə taya pulu tɔɔ, i ka wena ké pə tu fei.

²³ Yesu caa i ifalaa isentaa, lena í heeli-we si: Ama liŋitee nyəma lɔɔ Kawulaya suu we kate ké pə tu fei.

²⁴ Tɔm nti i yɔɔta mpu tɔ tə lapa i ifalaa ke piti. Ilena Yesu tasa-weŋe heeluŋu si: Nnn, ma piya, si yulu í suu lɔɔ Kawulaya taa tɔ pə we kate ké fa. ²⁵ Isəna mpi pə we yooyoo ké kate si í suuna pənyalaya puŋu na í lu tɔ, mpu tɔɔɔ pə we liŋitee tu ke kate si í suu lɔɔ Kawulaya taa. Halu pə tu tɛɛ mpu.

²⁶ Tənaŋa pə tasa-weŋe piti lapa ke sɔɔɔm, na pá tɔŋ tɛma si: Ile awe ka tuləna nteŋe-tu ile?

²⁷ Mpuŋú Yesu nyəna-we, lena í tɔ-we si: Yəlaa kiŋ ke pə fei pəsuyu. Ama lɔɔ kiŋ pə fei mpu. Pə taya pulu tɔɔ, lɔɔ u kpisiyi pulu.

²⁸ Tənaŋa Piyee tɔma-i si: Tɔɔ, ta yela pə təna təkpataa ké na taa hu nyá waali.

²⁹ Ilena Yesu cɔ-i si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cəsəŋi, ye nɔɔɔɔ yela i təyaya, yaa i taalunaa na i kɔɔnaa, yaa i newaa, yaa i too, yaa i caa, yaa i piya, yaa i haləmnaa ke ma tɔɔ, na Laapaali Kupari tɔɔ, ³⁰ pu ha puntu ke pə tɔm nuuwa (100) ké atɛ cəne na pəɔɔ. Paa tɛɛsi, paa taalunaa, paa kɔɔnaa, paa newaa, paa toonaa, paa piya, paa haləmnaa, na pə tənaya h́mpuŋú wahalanaa taa. Pəyele i səm waali i ká wɛɛna weesuŋu ŋku ku teŋ tɔ. ³¹ Mpa pa we lɔɔ ké kaŋana tɔ, pa taa paŋale ká məli waali. Na waali nyəma paŋale náá məli lɔɔ.

Yesu səm na i fem tɔm tɔɔ

(Matiyee 20:17-19 na Luku 18:31-34)

³² Pa we mpaasu taa na pá puki Yosalem, lena Yesu tɛɛ i ifalaa ke nɔɔɔ, na pɛle pá tɔŋna piti. Na mpa pɛle pa tənaya-we tɔ pɛle pa caŋana sɔɔɔntu. Mpuŋú Yesu tayaŋa yaa ke pa naanowa na naaleŋe i kiŋ, na í heeli-weŋe mpi pu maŋana-i nɔɔɔɔ tɔ. ³³ Nti i heela-we tɔɔle si: Tɔɔ, tə puki Yosalem isəntɔ tɔ, paa kraŋa Yulu Pəyaya má na pá tu-m kɔtəlaa sɔsaa na lɔɔ Tɔm seŋesəlaa pa niŋ taa. Paa tɔ si pá ku-m. Paa kraŋa-m na pá tu-m mpa pa ta nyi lɔɔ tɔ pa niŋ taa. ³⁴ Pɛle paa paana-m na pa tɔ-m ntayama, na pa casa-m akpatɛɛ. Pəle pə waali lena pá ku-m. Ama maa fe pə kuyɛŋ tooso wule.

Mpi Saaki na Yohaani pa səlɛmaa tɔ

(Matiyee 20:20-28)

³⁵ Pəle pə waali, Sepetee pəyalaa Saaki, na Yohaani, pa pola Yesu kiŋ na pá tɔmi-i si: Tacaɔ, tə caa si h́ la-tuŋu mpi tu səlɛmi-ŋ tɔ. ³⁶ Tənaŋa Yesu pɔɔsa-we si: Pepeŋe í caa si má la-me?

³⁷ Mpuŋú pa cɔwa si: Saa wei n ka weɛ nyá teeli kawulaya taa tɔ tə caa si h́ yele na té caya nyá cɔɔ. Lelu ke nyá ntɔɔɔ tɔɔ, na lelu ke nyá mpətəŋ tɔɔ.

³⁸ Tənaŋa Yesu pɔɔsa-we si: Í ta nyi mpi í səlɛməŋi tɔ yeŋ? Í pəsəŋi na í tɔɔ wahala sɔsɔ wei maa tɔɔ tɔ? Paa sɔ-m lɔɔ lum mpi tɔ, í pəsəŋi na í sɔ-wi?

³⁹ Mpuŋú pa cɔwa si: Tu pəsi.

Ilena Yesu cɔ-we si: Tampana, í ká tɔɔ wahala sɔsɔ wei maa tɔɔ tɔ, na í sɔ lɔɔ lum mpi paa sɔ-m tɔ yaa.

⁴⁰ Ama pə taya ma ləsəŋəna mpa paa caya ma ntɔɔɔ tɔɔ yaa mpa paa caya ma mpətəŋ tɔɔ tɔ. Mpa pa tɔɔ lɔɔ tayaŋa lona ane tɔ pɛle pa kəna a nyəma.

⁴¹ Yesu ifalaa naanowa wei i kaasaa tɔ ílé i na mpu, lena i taa wuna Saaki na Yohaani. ⁴² Tənaŋa Yesu yaa pa təna na í tɔ-we si: Í nyəma si mpa pa nyənəŋi isu yəlaa awulaa tɔ pɛle pa tɔki kawulaya ke lelaa tɔɔ. Na mpa pɛle pa ké kufelaa tɔ pɛle pa ŋmakəŋi səkpeɛma. ⁴³ Pə fei h́mpuŋú mə kiŋ se. Nti tɔɔle si, ye mə taa wei í caa i la sɔsɔ ke mə heku, puntu í pəsi mə təmle tu. ⁴⁴ Na ye mə taa nɔɔɔɔ í caa i la mə nɔɔɔ tu, puntu í pəsi mə təna mə yom. ⁴⁵ Pə taya pulu tɔɔ, Yulu Pəyaya ma tɔɔ ma ta kɔɔ si má tɔɔ cɛcɛɛɛ. Ama ma kɔmaya si ma pəsəŋi yəlaa təna təmle tu, na má ha ma weesuŋu na pá cɛ yəlaa paŋale ke pa yomle taa.

Yulum Paatimee tɔm

(Matiyee 20:29-34 na Luku 18:35-43)

⁴⁶ Mpuŋú pa tala Yeliko. Yesu na i ifalaa, na yəlaa samaa pa kɔma si pa luki icate h́tɛ tə nɔɔɔ lena pá maŋana yulum nɔɔɔɔ, Timee pəyalu Paatimee, na í caya mpaasu nɔɔɔ tɔɔ na í laki pala. ⁴⁷ Mpuŋú pa heela-i si: Nasaletu Yesu tɛɛkəna. Tənaŋa i koo sɔsɔm si: Tafiiti Pəyaya Yesu, nyəni ma pətɔtɔɛ.

⁴⁸ Tənaŋa paŋale kaləna-i na pá heeli-i si í su. Ama i sɔsɔa koo ke sɔsɔm si: Tafiiti Pəyalu, nyəni ma pətɔtɔɛ.

⁴⁹ Μρύγύ Yesu sɛnɔa, na í tɔ sɪ pá yaa-ɪ.
 Tɛnaya pa heela yulum sɪ: Nyaya apalutu na h̄ kulɪ, ɪ yaa-ɪ.
⁵⁰ Ilena í ɪ ɪ kpaɪ na í kulɪ tɛwaka na í polo Yesu kɪɲ.
⁵¹ Μρύγύ Yesu pɔɔsa-ɪ sɪ: N caa ma la-ɪ wɛ?
 Ilena yulum cɔ-ɪ sɪ: Tacaɔ, ma caa kɛ́ sɪ n la na má naaki.
⁵² Tɛnaya Yesu tɔma-ɪ sɪ: Polo, nyá taa tɛmnaυ kɛ lɔ́ waasa-ɪ kɛ́.
 Μρύγύ ɪ suυ nau kɛ tɛna ɪnɛɪ kpaɔpa na í tɛnɛɪ Yesu kɛ mpaυ taa.

Yesu cayaυ kɛ kraɲaya

(Matiyee 21:1-11 na Luku 19:28-40 na Yohaani 12:12-19)

11 Μρύγύ na ɪ ifalaa pa tala Olifinaa puɣu. Waatu ɪnɪ tɔ pa kɛɣɛtɛna Yosalem. Pa fɛɪ pooluɲ na Petafasi na Petanii. Tɛnaya Yesu tila ɪ ifalaa taa naale ² sɪ: Í polo ɪcɛtɛ nte tɛ wɛ mɛ nɔɔ tɔ tɛ taa. Í takɪ kraɔpa tɔ í ká maɣana pa tu kraɲaya pile natɛɪɣɪ ɲmɛnaya. Nɔɔɔɔ ta cayaɔa tɛ tɔ. Í hɛɪ-tɛ na í kɔna.
³ Ye nɔɔɔɔ pɔɔsa-mɛ sɪ: Pepe tɔ kɛ́ í laki mpu? Iɛ í cɔ puntu sɪ: Ta sɔɔ caakɛna, ye ɪ tɛma ɪ ká mɛlɛna-kɛɣɛ nɔɔɔɔ kɛ́ cɛnɛ.
⁴ ɪ ifalaa tɛɛwa, ɪlena pá maɣana kraɲaya pile nɛɣɛ mpaυ taa, na pá tu-kɛɣɛ ɲmɛnaya kɛ tɛɣaya nakɛɪ ka nɔɔɔ, ɪlena pá hɛɪ-tɛ.
⁵ Μρύγύ mpa paa wɛ tɛna tɔ pa taa napɛɪ pa pɔɔsa-wɛ sɪ: Peɣɛ í laki tɛna? Í hɛtɛɪ kraɲaya pile h̄tɛ́ suwɛ?
⁶ Μρύγύ Yesu ifalaa cɔwa ɪsu Yesu ka heela-wɛ tɔ, ɪlena pá yeɛ-wɛ na pá tɛɛna.
⁷ Na pá pona-tɛɣɛ Yesu, na pá pɔ tɛ tɔ kɛ́ pa wontu, na Yesu caya pɛ tɔ.
⁸ Μρύγύ yɛlaa paɣalɛ pɔ pa wontu kɛ mpaυ taa, na ɪɛlaa náá cɛ hatu na pá pɔ.
⁹ Ilena mpa paa wɛ Yesu nɔɔɔ tɔ na mpa paa wɛ ɪ waalɪ tɔ pá kookɪ sɪ: Paa wɛɪ í tu lɔ́ kɛ́ teelɪ. Lɔ́ í wɛɛ wɛɪ ɪ kɔɲna Tacaɔ toɲ tɔ ɪ waalɪ.
¹⁰ Lɔ́ í hɛɪ kawulaya ɲka ka tɔɲna kɔntɛ tɔ, ɲka ka kɛ́ Tacaɔ Tafiiti nyɛɲka tɔ. Paa wɛɪ í tu lɔ́ kɛ́ teelɪ kɛ hatoo ɪcɔtaɔ.
¹¹ Yesu tala Yosalem, ɪlena í suυ lɔ́ tɛsɛɛɛ taa. ɪ nyɛna ɪ taa na ɪ waalɪ kɛ́ teu, ɪlena í na ɪ ifalaa naanuwa na naalɛ pá tɛɛ Petanii kɛ ilim tɛma tɛm tɔ pɛ tɔ.

Yesu tɛnɔsa fiki tuɣu kɛ mpuɪ

(Matiyee 21:18-19)

¹² Ku fema na pá lukɪ Petanii, ɪɛ nyɔɔɔɔ kpa Yesu kɛɛɛ. ¹³ Μρύγύ ɪ loosa fiki tuɣu kɛ pooluɲ na kú ɪpa tɛkpimm. Ilena í polo sɪ ntanyɪ ɪsɛntɔ ku lula pee. ɪ kɔma na í tala ku tɛɛ, ɪlena í maɣana hatu tike. Mpi tɔ, pɛ ta kɛ fiki tuɲɲ luluɣu waatu. ¹⁴ Tɛnaya Yesu tɔma fiki tuɣu ɲku sɪ: Nɔɔɔɔ kaa tasa nyá pile kɛ tɛɲuɣu. Na ɪ ifalaa nu mpu.

Pɛɛtɛlaa tɔɣɔnɔɣu kɛ lɔ́ tɛsɛɛɛ taa

(Matiyee 21:12-17 na Luku 19:45-48 na Yohaani 2:13-22)

¹⁵ Μρύγύ Yesu na ɪ ifalaa pa tala Yosalem. Ilena Yesu suυ lɔ́ tɛsɛɛɛ taa na í niki tɔɣɔnɔɣu kɛ mpa pa pɛɛtaɣaa na mpa pa yakaya tɔ. Na í pɛsɪ liyitee

yɔkɛlaa taapɛlɛnaa kɛ aleɛ, na alukukunaa pɛɛtɛlaa kɛɛɛɛ tɔtɔ. ¹⁶ ɪ ta tisi sɪ nɔɔɔɔ ɪ sɛɣɛɪ pulu na í tɛɲna lɔ́ tɛsɛɛɛ taa. ¹⁷ Pɛɛ pɛ waalɪ ɪ sɛɣɛsa-wɛ sɪ: Pa ɲmaawa lɔ́ Tɔm taa sɪ, paa yaa ma tɛɣaya sɪ yɛlaa tɛna lɔ́ tɛsɛɛɛɛ. Ama mɛ pɛsa-kɛɣɛ ɲmulaa tɛɣaya.
¹⁸ Kɔtɛlaa sɔsa na lɔ́ Tɔm sɛɣɛsɛlaa nu mpu, ɪlena pá pɛɛkɛɪ ɪsɛna paa la na pá ku Yesu tɔ. Ama paa wɛna ɪ sɔɣɔntu. Pɛ taya pulu tɔ, ɪ kuseɣɛsɛtu suυ yɛlaa samaa kɛ teu kɛ́ pɛ tu fɛɪ.
¹⁹ Ilim kɔma na pɛ tɛ ɪlena Yesu na ɪ ifalaa pá kulɪ ɪcɛtɛ taa na pá ɪɪ.

Fiki tuɣu ɲku ku wulaa tɔ ku tɔm

(Matiyee 21:20-22)

²⁰ Teυ fema na pá kulɪ tanaɲ kɛ ɪɔɲ na pá tɛɛkɪ, ɪlena ɪ ifalaa na fiki tuɣu ɲku na ku wulaa tɛwɔɲwɔɲ na pɛ kɛɲna ku kite. ²¹ Piyɛ tɔɔsa nti tu lapa tɔ ɪlena í tɔ sɪ: Nyɛɪ Tacaɔ, fiki tuɣu ɲku n ka tɛnɔsa mpuɪ tɔ ku wulaa tɛwɔɲwɔɲ.
²² Μρύγύ Yesu tɔma ɪ ifalaa sɪ: Tampɛna kɛ ma heeli-ɪɣɪ-mɛ yoo maa cɛsɛɪ, ye í tu lɔ́ kɛ́ naani, ²³ í pɛsɛɪ na í tɔ pulaya kanɛ sɪ ká kɛsɪ na ká hotɪ tɛɲku taa. Ye í tɛma mɛ taa tɛkɛpataa sɪ pu la na sika fɛɪ, pɛ laki kɛ́.
²⁴ Pɛ tɔ kɛ́ ma heeliɣɪ-mɛ sɪ pɛ tɛna mpi í sɛlɛmɛɪ lɔ́ tɔ í huυ sɪ í tɛma-wɛɪ hikuyu, ɪɛ paa ha-mɛɣɛ-wɪ.
²⁵ Saa wɛɪ í kulɛɪ sɛlɛmuyu tɔ, ye í nawa sɪ mɛ na nɔɔɔɔ ɪ wɛna natɛɪ, ɪɛ í ku-tɛɪ mɛ taa. Waatu ɪnɛɪ mɛ Caa wɛɪ ɪ wɛ ɪcɔtaɔ tɔ, ɪ ká huɪ-mɛɣɛ mɛ ɪsayaɔu tɔtɔ. [²⁶ Ye mɛ tɔɣɔntɛlɛnaa wakɛɣɛna-mɛ na ɪ hulɛɪ-wɛɣɛ suulu na í tayani, mɛ Caa wɛɪ ɪ wɛ ɪcɔtaɔ tɔ, ɪ kaa huɪ-mɛɣɛ mɛ ɪsayaɔu tɔtɔ.]

Yesu pɛsuɣu tɔm

(Matiyee 21:23-27 na Luku 20:1-8)

²⁷ Μρύγύ Yesu na ɪ ifalaa pa tasa Yosalem kɛ pote, na Yesu polo na í cɔkɪ lɔ́ tɛsɛɛɛ taa. Tɛnaya kɔtɛlaa sɔsa, na lɔ́ Tɔm sɛɣɛsɛlaa, na sɔsa pa kɔma ɪ kɪɲ, ²⁸ na pá pɔɔsa-ɪ sɪ: Kanɔkɛ nɛɣɛ n makɪ nyá taa na h̄ laki ɪsɛntɔ? Yaa awe tu hana-ɲ pɛ mpaυ?
²⁹ Tɛnaya Yesu cɔ-wɛ sɪ: Maa pɔɔsa-mɛɣɛ tɔm kulumtu. Ye í cɔ-m-tɪ, ɪɛ maa heeli-mɛɣɛ kanɔkɛ nte ma makɪ ma taa na má laki ɪsɛntɔ tɔ. ³⁰ Lɔ́ yaa yɛlaa tilina Yohaani sɪ í sɔkɪ yɛlaa kɛ lɔ́ lum? Í cɔ-m.
³¹ Μρύγύ pa maɣasa-tɛɪ pa taa pa tike. Ilena pá tɔ sɪ: Ye tɛ tɔma sɪ lɔ́ tilina-ɪ, ɪ ká pɔɔsa-tu sɪ: Na pepe tɔ kɛ́ í tá mu ɪ tɔm? ³² Pɛɣɛɛ ye tɛ tɔma sɪ yɛlaa tilina-ɪ... (Pa nyaɲayana samaa. Pɛ taya pulu tɔ, yɛlaa ɲnayaɲa Yohaani kɛ lɔ́ kuyɔɔɔtutu tɛlɛsulu kupɔɲ kɛ́).
³³ Μρύγύ kɔtɛlaa sɔsa pɛsɛna Yesu sɪ: Tɛ ta nyɪ. Tɛnaya Yesu ná cɔ-wɛ sɪ: Anhaa, ma kaa heeli-mɛɣɛ kanɔkɛ nte ma makɪ na má laki ɪsɛntɔ tɔ.

Tɛmlɛ nyáma asayaɔa tɔm

(Matiyee 21:33-46 na Luku 20:9-19)

12 Μρύγύ Yesu suυ kɔtɛlaa sɔsa kɛ́ ɪcɔ sɛɛu sɪ: Yulu nɔɔɔɔ ɪ ka sɔna ɪsɛɲ tuɲ kɛ taalɛ tɛcu. Na í ɲma koluɲa na í cɔkɛna, na í la timpi ɪ ká nyaasɛɪ pɛ lum tɔ. Na í ɲma akele tanɔkau nɔɔɔɔ, wɛɪ ɪ tɔ pa

sənjəyi na pá fenjiyi tɔ. l tɛma mpu, ɛlɛna í caa yəlaa na í su tɛ taa, ɛlɛna í tɛɛ yɛla. ²Pə kɔma na pá tala tuŋ inɩ ɩ kooluyɔ waatu, ɛlɛna í kusɩ ɩ tillu nɔɔɔɔ sɩ í polo tɛmlɛ nyəma kiŋ na pá cɛɛ-ɩ inɩ ɩ tete. ³Tənaɣa tɛmlɛ nyəma mpe pa kpa tillu inɩ na pá má. ɛlɛna pá tɔɔɔɔ-ɩ ɩ niŋ naanɔwa tɛyəlɛyɛlɩ. ⁴Mrúyú taale tu inɩ ɩ tasa tillu lɛlu ke kusuyɔ na í tili. ɛlɛna pá kpa ílé na pá má ɩ nyuyɔ ke teu na pá tuu-ɩ. ⁵Mrúyú taale tu tasa lɛlu ke tiluyɔ, ɛlɛna pá kpa ílé na pá ku. Pa lapa rhpúyú tɔm paɣalɛ tɔtɔ. Pa mapa lɛlaa na pá ku lɛlaa. ⁶Yulu wei pu kaasa taale tu inɩ ɩ kiŋ tɔɔɔɔ ɩ mayamaya ɩ kululu wei ɩ luyɔ suu teu tɔ. ɩɛɣɛ ɩ tɛɛsa tiluyɔ ke pa kiŋ, na í huuki sɩ paa nya ɩ pəyaya ɩsələ. ⁷Ama tɛmlɛ nyəma mpe pa heela tɛma sɩ: ɩ loosiyi kpancoou tu kɔŋna nté. Í kɔɔ na tɛ ku-ɩ na taale pəsɩ tá nyəntɛ. ⁸Tənaɣa pa kpa taale tu pəyalu inɩ na pá ku-ɩ, na pá ɩ taale na waali.

⁹Mrúyú Yesu pɔɔsa-we sɩ: ɩsənaɣa taale tu inɩ ɩ ka la? ɩ ká kɔɔ kɛ na í ku tɛmlɛ nyəma mpe, ɛlɛna í caa yəlaa kufama na í su taale taa. ¹⁰Matɔŋ í tɛma kaluyɔ ke ɩsɔ tɔm taa sɩ:

Pəɛ nte tetu ŋmalaa ŋmaakaya na pá ɩ tɔ, nté tɛ tɔɔ kɔɔ ŋmatu təna məlaa na tɛ səŋ.

¹¹Mpi Tacaa lapa na tɛ nyənəyi na pá we-tuyɔ piti tɔɔɔɔ.

¹²Tənaɣa Yuta nyəma taa sɔsaa pɛɛka ɩsəna paa la na pá kpa Yesu tɔ. Pə taya pulu tɔɔ, pa nyəma teu sɩ mpeɣɛ ɩ sɛɛna ɩsɔ inɩ. Ama pa nyamna samaa. ɛlɛna pá yeɛ-ɩ na í tɛɛ.

Lom wulau sɔsɔ lampuu tɔm
(Matiyee 22:15-22 na Luku 20:20-26)

¹³Mrúyú Yuta nyəma taa sɔsaa tila Falisanaa napəlɩ na Helɔtɩ kpekəle taa nyəma napəlɩ tɔtɔ sɩ pá polo na pá má Yesu nɔɔ tɔɔ na pá ná. ¹⁴Pɛɛ pa talaa, ɛlɛna pá tɔ Yesu sɩ: Tacaa, tɛ nyəma sɩ tampana ke n yɔɔtəyi. Nn sɔɔɔmɛxəna mpi yəlaa huuki pa taa tɔ. Pə taya pulu tɔɔ, nn paasəyɛna tɔɔ, nn fayasəyi yəlaa. Ama ɩsəna mpi mayamaya ɩsɔ caa sɩ yəlaa í la tɔ pə tampana ke n heeliyi. Tɔɔ, pə we mpu tɔ, tá mpaau taa pə we sɩ ye lampuu tɛ fɛlɩ Lom wulau sɔsɔ na? Tɛ fɛlɩ yaa tɛ taa fɛlɩ? Tɛ caa sɩ n heeli-tu.

¹⁵Ama Yesu ná nyəma pa taa layatu, ɛlɛna í pɔɔsɩ-we sɩ: Pepe tɔɔ kɛ í nyəki-m katɔka ke kunyəpu? Í kɔna-m liyitee nyəyəluyɔ na má na.

¹⁶Tənaɣa yəlaa kɔna-ɩ-ku, ɛlɛna í pɔɔsɩ Yuta nyəma taa sɔsaa sɩ: Awe nyuyɔ fotoo na ɩ hətɛ ke pa ŋmaa liyitee nyəyəluyɔ tɔɔ cənɛ? Mrúyú pa cɔ-ɩ sɩ: Lom wulau sɔsɔ kɛ.

¹⁷Tənaɣa Yesu tɔma-we sɩ: Anhaa, í cɛla Lom wulau sɔsɔ ke mpi ɩ tɩ tɔ, na í cɛla ɩsɔ ɩɛɣɛ mpi ɩ tɩ tɔ.

Mrúyú Yesu kucɔɔtɩ nti tɛ məla-wɛɣɛ təmsuyɔ ke sɔsɔm.

ɩsəna tu weɛ ta fem waali tɔ
(Matiyee 22:23-33 na Luku 20:27-40)

¹⁸Mrúyú Satusee nyəma napəlɩ pa kɔma Yesu kiŋ. Satusee nyəma mpe pa tɔŋayana sɩ paa pə la ɩsəna

sətaa kaa tɛ na pá fe. Mrúyú pa pɔɔsa Yesu sɩ: ¹⁹Tacaa, Moisi sɩ-tuyɔ kusəsɩtu ke takəlasɩ taa sɩ: Yulu í wɛna neu, na yulu inɩ í sɩ na í yeɛ ɩ alu, na alu inɩ í fɛna-ɩ na pəyaya, neu ká hɔ leelu inɩ na í hikina-ɩ piya. ɛlɛna pa yaaki-sɩ na ɩ taalɩ sɔɔ hətɛ. ²⁰Tɔɔ, yulu nɔɔɔɔ na ɩ newaa paa kɛna yulunɔɔɔɔ naatosom-pɔɔɔɔɔɔ. Mrúyú taalɩ kpaɣa alu, ɛlɛna í sɩ, ɩ fɛi pəyaya. ²¹Tənaɣa ɩ waali nyəŋ hɔma leelu, na ílé ɩ can ɩ sɩ tɔtɔ, ɩ fɛi pəyaya. Mrúyú ílé ɩ waali nyəŋ ná kpaɣa alu inɩ na ílé ɩ sɩ mpu tɔtɔ. ²²Haləna pə polo pə siyili pa naatosom-pɔɔɔɔɔɔ ŋke ka tənaɣa mpu təpai na pá səki mpu, nɔɔɔɔ ta hiki pəyaya. Pəɛ pə waali kɛ alu inɩ ɩ tɛɛsa səpu. ²³Tɔɔ, pa təna pa kpaɣa-ɩ mpu tɔ, sətaa fem wule pa naatosom-pɔɔɔɔɔɔ inɩ ɩ taa aweyɛle alu tu?

²⁴Mrúyú Yesu cɔ-we sɩ: Í nyəma mpi pə tɔɔ pə liyitiyi-me tɔ? Í ta nyɩ ɩsɔ Tɔm na ɩsɔ toma tɔ pə tɔɔ kɛ.

²⁵Waatu wei sətaa ká fe tɔ akpaɣalɛ tɔm kaa weɛ. Ama apalaa na alaa paa weɛ kɛ ɩsɩ ɩsɔtaa tillaa weu tɔ. ²⁶Ye sətaa fem tɔm ɩɛ, ɩ ta kaləta Moisi takəlaya taa kɛ timpi pa yɔɔɔta sɔwa hotiya tɔm tɔ yeɛ? Pa ŋmaa təna sɩ ɩsɔ tɔma Moisi sɩ: Ma kɛ Apələham na ɩsaaka na Yakɔpu pa ɩsɔ kɛ. ²⁷ɩsɔ kɛ weesuyɔ nyəma nyəŋ kɛ, ɩ ta ke sətaa ɩsɔ. Pə liyita-mɛɣɛ yem kɛ.

ɩsɔ kusəsɩtu taa sɔsɔɔntu
(Matiyee 22:34-40 na Luku 10:25-28)

²⁸ɩsɔ Tɔm sɛɣɛsəlu nɔɔɔɔ ɩ ka we təna na í naaki ɩsəna pá na Yesu pa laki tɔ. ɩ nawa sɩ Yesu cɔwa Sa-tusee nyəma ke teu. ɛlɛna í polo na í pɔɔsɩ-ɩ sɩ: ɩsɔ kusəsɩtu təna taa ntiyile sɔsɔɔntu təkpeɛ?

²⁹Tənaɣa Yesu cɔ-ɩ sɩ: Kusəsɩtu taa sɔsɔɔntu nté sɩ, ɩsɛɣɛɩ nyəma í nu, Tacaa ɩsɔ tike kɛna sɔsɔ təkɔŋ. ³⁰N ka sɔɔɔ Tacaa nyá ɩsɔ na luyɔ kulumuyɔ, na nyá ləsayə suu-ɩ tɛmamam ke paa mpi pə taa. ³¹Təɛ tɛ waali nti tɛ weɛ tɔɔɔɔ. N ká sɔɔɔ nyá tɔɔɔntəɛ ɩsɩ nyá tɩ. Kusəsɩtu natəlɩ tɛ fɛi tɔtɔ na tá kəla tənɛ tɛ naale ɩɛ.

³²Mrúyú ɩsɔ Tɔm sɛɣɛsəlu tɔma Yesu sɩ: Tacaa n cɔ teu pə tu fɛi. Timpi n yɔɔɔta sɩ Tacaa tike kɛna ɩsɔ na ɩ paasi ɩsɔ nɔɔɔɔ ɩ fɛi tɔ tampana ke n yɔɔɔta. ³³Mpu tɔ yulu ká sɔɔɔ ɩsɔ na luyɔ kulumuyɔ na ɩ ləsayə suu-ɩ paa mpi pə taa. Na pəɛ pə waali í sɔɔɔ ɩ tɔɔɔntəɛ ɩsɩ ɩ tɩ. Mpu inɩ pə kəla ɩsɩ pa lakuyɔ ɩsɔ kɛ kɔtaya ŋka kɔkɔ nyaya ka təna tɔ, na kɔtasɩ nsɩ sɩ təna təpai tɔtɔ.

³⁴Yesu nawa sɩ ɩ cɔna ləmayasɛɛ ɩlɛna í tɔm-ɩ sɩ: Nyá na ɩsɔ Kawulaya suu í fɛi pooluŋ.

Pəɛ pə waali nɔɔɔɔ ɩ nyuləyi sɩ í tasa-ɩ tɔm pɔɔsuyɔ.

Tafiiti pəyaya nté Kilisiti
(Matiyee 22:41-46 na Luku 20:41-44)

³⁵Yesu tɔŋna sɛɣɛsuyɔ ke ɩsɔ təsɛɛle taa, ɛlɛna í pɔɔsɩ sɩ: ɩsənaɣa ɩsɔ Tɔm sɛɣɛsələa tɔŋ mpu sɩ Mesii ke Tafiiti pəyaya ye? ³⁶Pəyɛle Feesuyɔ Nanŋtu ná tuna Tafiiti taa kɛ tɔm na ílé ɩ mayamaya í yɔɔɔtɩ sɩ:

Tacaa heela ma sɔsɔ sɩ, caya ma kɔŋkɔŋ taa,

haləna má kɔɔ na má su nyá kolontunaa ke nyá nɔɔheɛ tɛɛ.
37 Tafiiti mayamaya ná yaa-ɪ sɪ sɔɔɔ nté, ɪɛ ɪsənya Mesii ná mələa na í ké Tafiiti ɪ ɪ pəyaya tɔtɔ ɪɛ?

Lɔɔ Tɔm seyesəlaa waali kuluyu
(Matiyee 23:1-36 na Luku 20:45-47)

Ípúyú samaa tuutuuma nu Yesu tɔm na lanhulum-ɛ. 38 ɪ kraalaya yəlaa mpa ɪ seyesaya tɔ sɪ: Í lana lɔɔ Tɔm seyesəlaa mpe na laakali. Pa sɔɔla tokonaa sɔsaa suuu ké na pá cɔkɪ, na pá caaki pa seeki-weye samaa taa na pá lunjiyi. 39 Na Yuta nyəma təkotilenaa taa teeli teeli təcayalenaa ke pa pɛkəɣɪ, na acimanaa taa sɔsaa sɔsaa təcayale ke pa pɛkəɣɪ na pá cakɪ. 40 Mpe pa lɛkəɣəna leelaa ke pə təna mpi pɛle pa wena tɔ. ɪlena pá suu lɔɔ sələmuyu na pə tayali sɪ pə húlɪ sɪ mpeye kupama. Pə tɔɔ ké paa tɛ na pá ná katatəlaya nau napələyi teu.

Alu wei ɪ tu santiinaa naale tɔ
(Luku 21:1-4)

41 Ípúyú Yesu caya lɔɔ təsɛɛle sɔɔɔɔle taa ké kuhaan atakaanaa ɪsentaa, ɲa yəlaa samaa kɔɲ na pá tɔyi liyitee na í nyənəyi. Ípúyú tonɲunaa paɣale kɔna liyitee ke sɔɔɔm na pá tu. 42 Tənya leelu kunyɔntu nɔɲɔɪ ɪ kɔna santiinaa ke naale na í pɛtɪ. 43 Ípúyú Yesu yaa ɪ ɪfalaa na ɪ heeli-we sɪ: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cəsəyi, leelu kunyɔntu ɪne ɪ tu mpiyi kuhaan atakaa taa tɔ pə kəla pa təna pa nyəm. 44 Pə taya pulu, yəlaa lɛlaa ná kraɣa pa liyitee nna a kpisa yem tɔɲ na pá tu. Ama alu ɪne ɪɛ paa na ɪ ké kunyɔntu tɔ pə təna mpi ɪ ka wena tɔɲ ɪ kraɣaa na ɪ tu. Pə ta kaasi-ɪ pulu sɪ í yana tɔɲɔnya mayamaya.

Lɔɔ təsɛɛle wakəluɣu tɔm
(Matiyee 24:1-2 na Luku 21:5-6)

13 Yesu kɔma sɪ í lukəna lɔɔ təsɛɛle taa, ɪlena ɪ ɪfalaa taa nɔɲɔɪ tɔmɪ-ɪ sɪ: Taca, nyəni ɲmatu tənɛ tə tɔɔ, na tə pɛɛ kupana teu yee?

2 Tənya Yesu cɔ-ɪ sɪ: Matɔɲ n na ɲmatu sɔɔɔɔntu tənɛ? Pə kaa kaasi pəle lentɛ na tə təna lentɛ tɔɔ, paa tusi pə təna.

Mpi mpi pu huli sɪ antulinya caa tɛm tɔ
(Matiyee 24:3-14 na Luku 21:7-19)

3 Ípúyú Yesu caya Olifinaa puɣu tɔɔ ké lɔɔ təsɛɛle ɪsentaa. Pə pamna Piyɛ na Saaki na Yohaani na Antəli pa liyiti pa wenna ɪ kiɲ. Tənya pa pɔɔsa Yesu sɪ: 4 Pəlee ké mpu ɪni pu la? Na ɲmaatəle nteye pu húlɪ na tɛ nyəna sɪ pə wusaa?

5 Tənya Yesu suu-weye kraaluɣu sɪ: Í la laakali, í taa yelee na nɔɲɔɪ kɔɔ na í tolisi-me. 6 Mpi tɔ paɣale ká kɔɔ na pá ha pa təyi ma hətɛ sɪ mpeyele Mesii, na paa tolisi paɣale. 7 Ye í kɔma na í nu yooɲ tan ke mə cɔɔ mə cɔɔ, na pá heeliyi-meye pooluɲ nyəɲ tɔmnaa, sɔɲɔntu í taa la-me. Pə weɛ sɪ mpu ɪni pəle pu la ké. Ama waali waali ké antulinya náá kɔɲ na í tɛɲ. 8 Tetu katenja lɛɲka ká yoonə lɛɲka nyəma. Kawulaya lɛɲka

ká kulɪ lɛɲka tɔɔ, na tetu ká sele tiiliwe tiiliwe, na nyɔɲɔsənaa ká la. Na mpu ɪni pəle pu weɛ ɪsu alu kuluyu luluɣu na pə caali-ɪ wuu ke səɲsəɲɲ tɔɲɔɪ.

9 Mə mayamaya í la laakali. Pə taya pulu tɔɔ, paa yaa-meye puloonaa taa. Paa ma-meye kratəɲ ke Yuta nyəma təkotilenaa taa. Paa yaa-meye nɔɔɔɔ ke tetu tɔkəlaa na awulaa sɔsaa pa kiɲnaa ke ma tɔɔ, na í ká húlɪ ma tɔm tampana. 10 Ama pə weɛ sɪ paa heeli Laapaali Kupaɲ ke katenasi təna taa yəlaa ké na pəcɔ. 11 Saa wei paa kra-me na pá pona-meye puloonaa taa ke mpu tɔ, í taa nəɣəsɪ nti í ká yɔɲɔ tɔ na pə ta tata. Ama ye pə talaa, í yɔɲɔ nti tu kɔɔ mə luuɲ tɛɛ tɔ. Pə taya pulu tɔɔ, lɔɔ Feesuyu Nanɲtu ka tuna-təyi mə luuɲ tɛɛ, pə taya mə cɔɔɲɔ tu luna. 12 Halɪ yəlaa ká kulɪ na pá húlɪ pa taalunaa yaa pa newaa mayamaya sɪ pá ku-we. Na cɛcɛnaa ká la pa piya ke mpu tɔɔ. Piya səle sɪ kulɪ sɪ nyəma tɔɔ na sɪ la na pá ku-we. 13 Yəlaa təna taa ká kpəna-meye ma tɔɔ. Ama ye wei í nyaya apalutu na í tala tənaya, puntu nyuyu ke pu ya.

Acaalətu tɔm
(Matiyee 24:15-28 na Luku 21:20-24)

14 Ípúyú Yesu tɔma sɪ: Í ká kɔɔ na í na acaalətu taa acaalətu ke timpi pə ta nəɣəsəna tə weɛ tɔ. Wei ɪ kaləyi tɔ í cəkəna-təyi teu. Mpu ɪni tɔ, mpa paa weɛ Yuta tɔ pá se na pá kra pɔɔɲ. 15 Ye pə mayana wei na í we kutuluɣu tɔɔ na í tiwa, í taa tɔ sɪ ɪ suuki təyaya na í kraɣa pulu. 16 Na wei pu mayana ɪ we taale tɔ, í taa tɔ sɪ ɪ kpeɲ ɪ tɛ na í kelɪ ɪ kraɪ. 17 Ahusitonaa na asɔɲ tɔm ká la waiyo ke waatu ɪni. 18 Í sələmɪ lɔɔ na kuyɛɲ ɪni í taa pamsəna watu waatu. 19 Pə taya pulu tɔɔ, wahala ká la kuyɛɲ ɪni ɪ taa ké sɔɔɔm ké pə tu fɛɪ. Wahala wei ɪ taka hatoo lɔɔ lapu antulinya tɔ pa ta nata, pəyele pa kaa tasa ɪ taka ké nau tɔ. 20 Na ye pə taya ɪsu Taca huɔwa sɪ ɪ ká pasa kuyɛɲ ɪni ɪ tɔɔ nɔɲɔɪ kaa tulɪ-tɪ. Ama ɪ paa pə kuyɛɲ ɪnəyi yəlaa mpa ɪ ləsaa sɪ pá pəsɪ ɪ nyəma tɔ pa tɔɔ. 21 Na ye yulu tɔma-me sɪ: Í nyəni, Mesii we cənɛ yaa cənɛ, í taa nu. 22 Pə taya pulu tɔɔ, Mesiinaa na lɔɔ kuyɔɲtutu tɛləsəlaa pɔɲɔtunaa ká lu na pá la kəkɔɔ nyəm na piti təma. Halɪ paa pəsaya pa puɣusiɲi mpa pa mayamaya lɔɔ ləsaa tɔɲ. 23 Mpu tɔ í la laakali, ma tɛma-meye kraaluɣu.

Yulu Pəyaya kɔntɛ
(Matiyee 24:29-31 na Luku 21:25-28)

24 Wahala ɪni ɪ waali ké kuyɛɲ ɪni ɪ taa, ilim ká sɪ təkpitii, ɪɔɔtu kaa tasa hulumuɣu. 25 ɪɔɔtulɔɲasi ká luna ɪɔɔta na sɪ hoti, pu ciyiti ɪɔɔta kəkɔɔnaa. 26 Waatu ɪnəyi paa na Yulu Pəyaya má ma sənə ɪɔɲmuntu tɔɔ na má tiiki na ma toma ke sɔɔɔm na ma teeli. 27 Maa tili ma ɪɔɔta tillaa sɪ pá koti ma ləsəlaa ke antulinya hɔɲɔɲ təna taa. Pə kraɣau ilim təlule na pə tətule na pə polo pə nɔɲɔɲ na pə mpətəɲ tɔɔ tɔ.

Fiki tuyu tom

(Matiyee 24:32-35 na Luku 21:29-33)

²⁸ Í nyænna fiki tuyu na í cekæna, saa wei ku neyætaɣi na hatu yeɣelæɣi tɔ í nyemá kpakpaa si heesuyu talaa kele. ²⁹ Mpu tɔtɔɣ waatu wei í ká ná tɔmnaa pane pa laki tɔ í nyi si pæ wusaa kele, pæ caa lapu nté. ³⁰ Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesæɣi, yelaa mpa pa we isæntɔ tɔ pa kaa si pa tæna na pécɔ pæ tænaɣa mpu pæ la. ³¹ Isɔtɔnuyu na ate ká muki yem. Ama ma kuyɔɣtutu kaa saali paa pæcɔ.

Isɔ tike nyænna kuyanɣku antulinya ká tɛ tɔ

(Matiyee 24:36-44)

³² Nɔɣɔlu fei wei i nyemá pæ waatu yaa pæ wule tɔ, paa isɔtaa tillaa, na Pæɣaɣa má ma mayamaɣa. Ama Tacaɣa tike koɣ nyænna. ³³ Mpu tɔ, í la laakali na í feɣ. Pæ taɣa pulu tɔ, í ta nyi wule nte mpu unu pu tii tækpili tɔ. ³⁴ Pu wæe isuu yulu sɔɔɔ kuluyuu i tæɣaɣa si i puki mpa na í yaa i pæyalaa mpa pa laki i kiɣ ke tæmlɛ tɔ, na í tu pæ tænaɣa pa niɣ taa, na í húlí paa wei ké nte i ká la tɔ, na í heeli tæɣaɣa tɔ nyænlu si í feɣ teu. ³⁵ Ye i ta nyi waatu wei tæɣaɣa caa ká kɔ tɔ ile í feɣ teu. Taanaɣa ke i ká kɔ, ahoo heka ke, kampaɣ koou na, yaa tanaɣ ké, nɔɣɔlu ta nyi. ³⁶ Ye i ká kɔ tɔm kulum tɔ tænyɔɔ, ile í taa yele na í mayana í tɔɣna tom. ³⁷ Nti ma heeliyi-me isæntɔ tɔ ntæɣi ma heeliyi paa wei si í feɣ yoo.

Sɔsaa sɔsaa caɣu ke Yesu acaɣa

(Matiyee 26:1-5 na Luku 22:1-2 na Yohaani 11:45-53)

14 Pæ kaasa kuyæɣ naale si pá tɔɣ Tæu acima na potopotonaa mpa pa taa fei kukusum tɔ. Ípúɣú kɔtælaa sɔsaa na isɔ Tɔm seɣesælaa pa pæka isæna paa la na pá kpa Yesu tæhe na nɔɣɔlu ta na tɔ na pá ku-i. ² Pa yɔɣtaya pa taa si: Ye tæ tɔma si té kpa-i acima waatu taa, pu la yoo ke yelaa taa.

Yesu tɔ tulaalu pæluɣu

(Matiyee 26:6-13 na Yohaani 12:1-8)

³ Kuyaku nakuli Yesu we Petanii ke tɔnuyu tɔ asilima kutɔɣ tu Simɔɣ tæɣaɣa taa, na í caɣaa na í tɔɣna tɔɣu. Tænaɣa alu nɔɣɔlu i suuwa na í tka tulaalu kupanɣ wei pa yaa si naati na pá lapa i akpalæpiya ke liyitee pæle kuhulumæle taa tɔ na tulaalu unu i we liyitee ke sɔsɔm tɔ. Ípúɣú alu unu i pæla akpalæpiya ɣke na í pæli tulaalu unæɣi Yesu nyuyu taa. ⁴ Tænaɣa mpu unu pæ ta maya mpa pa caɣa tæna tɔ pa taa lelæa na pá tɔ si: I lɔu tulaalu unu isæntɔ tɔ pæ teu nte we? ⁵ Ye paa pæeta-i i liyitee taa kæli liyitee nyæɣætu ɣmunuyu na nuunuwa (300) na pá ha kunyɔntunaa? Ípúɣú pa kala alu unu i tɔm ke sɔsɔm. ⁶ Ama Yesu tɔma-we si: Í yele alu unu tækpɛ yoo. Pepe tɔ ká í pæsæɣi i lanɣe ke mpu? Mpi i lapa-m mpu tɔ pæ tewaya halu. ⁷ Mæ na kunyɔntunaa í wenna tam. Paa waatu wei ké í nɔkaa í ká la-weɣe kupantu. Ama má na-me tæ kaa wæe tæma kiɣ ke tam. ⁸ Mpi i pæsaa tɔɣ i lapa. I laalaa na í sayali-m tulaalu ke kpakpaa si pá pina-m. ⁹ Tampana ke ma heeliyi-me

yoo maa cesæɣi, paa timpiyi paa heeli Laapaali Kupan ke antulinya unu i tæna i taa, paa keesi alu unu i lapa mpi tɔ pæ tom na pá tɔsæɣi i tɔ.

Yutaasi kolomɔtɔ

(Matiyee 26:14-16 na Luku 22:3-6)

¹⁰ Ípúɣú Yesu ifalaa naanuwa na naale taa nɔɣɔlu wei pa yaa si Yutaasi isækalee tɔ i kulaa, na í polo í mayana kɔtælaa sɔsaa, si unu i ka tu Yesu ké pa niɣ taa. ¹¹ Pæle pa nu mpu lena pa lanɣa hee sɔsɔm na pá tɔ si paa ha-i liyitee. I lena Yutaasi suu kuyaku kupanɣku ke pækuɣu si í tu Yesu ké pa niɣ taa.

Tæu acima kutɔɣu tɔɣu

(Matiyee 26:17-25 na Luku 22:7-14,21-23 na Yohaani 13:21-30)

¹² Pæ tala potopotonaa mpa pa taa kukusum fei tɔ pæ acima kuyaku kancaalaya nyænku wule, lena Yesu ifalaa pɔɔsi-i si: Leye n caa si té polo na té la-ɣ Tæu acima kutɔɣu? Pæ wule nteɣe pa kuɣi iweesi nsi pa lakæna Tæu acima kutɔɣu tɔ.

¹³ Ípúɣú Yesu tila i ifalaa taa naale si: Í polo icate taa, í ka sulina apalu nɔɣɔlu na í sæɣæla lum na hæɣaɣa, í tæɣi-i. ¹⁴ Puntu unu í suu timpi, ile mu pɔɔsi tæɣaɣa tu si: Tacaɣa si kutuluyu ɣku ku taa í na i ifalaa paa caɣa na pá tɔɣ Tæu acima kutɔɣu tɔ ku we le? ¹⁵ Apalu unu i ká húlí-meɣe ate na isɔtaa kutuluyu taa ké naɣ sɔsɔɣku nakulæɣi isɔtaa, na pá tæma-kuyu taɣanuyu na ku taa we wontu nti í ká lana tɔ. Ku taa tænaɣa í ká tæsi-tuyu pæ tæna.

¹⁶ Tænaɣa Yesu ifalaa kulaa na pá tæe icate taa na pá mayana teitei isuu Yesu ka heela-we tɔ. I lena pá tæsi Tæu acima kutɔɣu ke tæna.

¹⁷ Pæ kɔma isuu taanaɣa ile Yesu na i ifalaa naanuwa na naale pa talaa kele. ¹⁸ Pa caɣaa na pa tɔɣna tɔɣu, lena Yesu yɔɣti si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesæɣi, má na mpa me tæ caɣaa na té tki isæntɔ tɔ mæ taa nɔɣɔlu ká la-m kolomɔtɔ.

¹⁹ Tænaɣa Yesu ifalaa isentaa nyænɣa sɔsɔm, na pá suu-i pɔɔsuyu ke kulum kulum. I ne si: Matɔɣ pæ taɣa ma? I ne si: Matɔɣ pæ taɣa ma?

²⁰ Tænaɣa Yesu cɔ-we si: Mæ naanuwa na naale taa nɔɣɔluɣu. Má na wei tá niɣ ká kɣenti susuyu ke nyænɣa taa tɔ. ²¹ Yulu Pæɣaɣa má, ma sæki teitei ké isuu paa keesa ma tɔm ke isɔ Tɔm taa tɔ. Ama wei i ká la Yulu Pæɣaɣa maya kolomɔtɔ ke mpu tɔ i tɔm ká la walyo ké sɔsɔm. Puntu unu ye pa taa luli-i pæle pu lapa sana.

Tacaɣa sæm tɔsuyu

(Matiyee 26:26-30 na Luku 22:14-20 na Kɔlenti I 11:23-25)

²² Ípúɣú waatu wei Yesu na i ifalaa pa tɔkaya tɔ, Yesu kpaɣa potopoto na í see isɔ ké í na tæmlɛ, na í faɣa-i na í cela i ifalaa, na í heeli-we si: Í mu, ma tɔnuyu nté.

²³ Pæle pæ waali ké i kpaɣa kɔpu na í see isɔ ké í na tæmlɛ na í cele-we, na pæle pá nyɔɔ pa tæna. ²⁴ I lena í heeli-we si: Ma calæm nté mpi pæ húláɣi isɔ nɔɣu pæluɣu tampana tɔ. Mpi pæ kɣemna yelaa payale tɔ.

25 Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesaxi, ma kaa tasa sulum paxeyey nyowu halana kuyanhu maa tasa pa nyowu ke lso Kawulaya taa to.

26 Yesu na i ifalaa pa tema mpu, lena pa yoo acima yontu, lena pa tee Olifinaa puysu to.

Piyee kreesuyu tom yoxotaya

(Matiyee 26:31-35 na Luku 22:31-34 na Yohaani 13:36-38)

27 Mporuy Yesu to ma i ifalaa si: Ma tana i ka yelem na i se. Pa hmaa mporuy lso Tom taa si: Maa ku tiikilu na heeh ka ya yem yem. 28 Ama waatu wei maa fe, lena ma tee-meyey koxo ke Kalilee.

29 Tanaya Piyee to ma-i si: Paa pa tana paa yelem na pa se, ma ma kaa la mpu.

30 Ama Yesu to ma Piyee si: Tampana ke ma heeliyi-nyoo maa cesaxi, n ka kreesi tom tooso ke sana ahoo ane a mayamaya si n ta nyi-m ke n ta nyi-m na paco kampaasu koo tom naale nyam.

31 Ama Piyee tasa kreesuyu na toh si: Paa ma na-nyu si tu si ke. Ma kaa kreesi si ma ta nyi-ny.

Mporuy pa tana pa yoxota mpu.

Yesu salomuyu ke Ketesemane

(Matiyee 26:36-46 na Luku 22:39-46)

32 Pale pa waali pa tala timpi pa yaa si Ketesemane to, lena Yesu to i ifalaa si: I caya cane na ma polo lso salomuyu ke hatoo cane.

33 Mporuy i kraya Piyee na Saaki na Yohaani. Tanaya soxontu na lanwakalle soxole suu-i kray, 34 lena i to-we si: Ma lanle wakalaa ke tawoxotawoxo pa fei kreesuyu. I caya cane na i fehiyi.

35 I tuusa i koxo to ke paco, lena i lun na i salomi si ye pa we pasuyu wahala waatu ne i taa koo nu i to.

36 I salomaa ke si: Hai, ma Caa, n pasaxi pa tana, koxo wahala soxole neyey ma nyuyu to. Paa na mpu mpi n nokaa to pale pa la, pa taa we ma luyu nyantu.

37 Yesu tema mpu, lena i mali i ifalaa tooso nu i kin na i mayana pa tohna tom. Tanaya i koxa Piyee si: Simox, n too ke? N kpisa fehyu ke paco mayamaya?

38 I feh na i salomi, tofo i ka hoti waatu wei mayasuyu kox-me to. Paana we, ama toxyu u pasaxana.

39 Mporuy Yesu tasa tuusuyu, lena i tasa kuluntu ntaxi salomuyu. 40 I tasa i ifalaa cawoxo maluyu, lena i mayana pa tohna tom to. Pa kpisa pa cayana pa use. I pa ta nyi nti pa co-i to.

41 Yesu mala tooso nyam lena i koxo-we si: I tohna tom na i heesaxi yaa? To, i yelem mpu, pa talaa ke. I nyani, paa tu Yulu Pexaya maya asaxaa niy taa. 42 I kul na ta tee. I nyani, ma koxoxo to tala cane.

Yesu kray

(Matiyee 26:47-56 na Luku 22:47-53 na Yohaani 18:3-12)

43 Yesu tohna yoxotaya ke mpu, i i ifalaa naanuwa na naale taa lelu wei pa yaa si Yutaasi to i talaa ke. Na i waali ke yalaa tuutuuma na pa toka layale na kratex. Katalaa soxaa na lso Tom seyesalaa na nyuyu nyama pa tilina yalaa me. 44 Yutaasi wei nu i laki Yesu ke koxoxo ke mpu to i ka keesa samaa inaxi

isana i ka la toxo. I heela-weyey si: Ye ma polaa na ma wayala wei i inaxale. I kra-i na i toki-i teu na i teena.

45 Yutaasi talaa lena i kratana Yesu na i to si: Taca.

46 Mporuy samaa nu i tu niy ke Yesu to na pa kra-i. 47 Tanaya mpa na Yesu paa we tana to pa taa koxo i krey i layate na i lo koxo soxole tamle tu nykrahyu na i koxo tafeh. 48 Len a Yesu koxo samaa si: I koxo-m kray na i koxo na i krayaxi layale na kratex to, maya nyulu sayau ke? 49 Ma na-meyey lso teesele soxole taa ke kuyey tanaya na ma seyesaxi. Pexey i ta kra-m. Ama pa lapa isantawo si pa la isana paa hmaa lso Tom taa to.

50 Tanaya Yesu ifalaa tana yela-i na pa se na pa tee.

51 Pa pamna ifepu koxo i ka taka kunti tike na i toh Yesu waali. Pa siisaa si pa kra ifepu nu, 52 lena kunti fiti na i yelem na i tee tapakrete tayalayali.

Yesu ponau ke Kotuyu soxoxo taa

(Matiyee 26:57-68 na Luku 22:54-55,63-71 na Yohaani 18:13-14,19-24)

53 Mporuy Yesu kralaa pona Yesu ke katelaa wulu te, na pa mayana katelaa soxaa na nyuyu nyama na lso Tom seyesalaa pa kota tana. 54 Piyee tanaya Yesu ke taalox to, halana i tala katelaa wulu taya to. Len a i caya tana na i na tamle nyama pa holiyi koxo.

55 Mporuy katelaa soxaa na Kotuyu soxoxo nyama pexa taali wei paa tu Yesu na pa hiki mpaasu na pa ku-i to, na pa kpisi. 56 Len a yalaa payale naa kul na pa toh si: Taali neyey i lapa, neyey i lapa. Lelaa si neyey, na pa taxanaxi pa taa pa tike ke kreesuyu. 57 Na lelaa naa lu yem na pa looli tom na pa suu-i si:

58 Ta nu Yesu yoxotaa si nu i ka koxo lso teesele soxole tane, nte yalaa niy nyama to. Nu i ka lexi kufate nte yulu niy kaa nyama toxo kuyey tooso wule.

59 Paa na mpu pa tom ta kaa.

60 Mporuy katelaa wulu kula pa tana pa isentaa na i koxo Yesu si: N kaa yoxoti? Suweyey yalaa pane pa yoxotaxana-ny ye?

61 Ama Yesu suma, i ta co si pulu. Len a katelaa wulu tasa-i koxoxyu si: Nyaxale lso wei pa puylaxi tu i payalu Mesii?

62 Tanaya Yesu co-i si: Nu, ma mayamaya ke. Na ma tana tapan i ka na Yulu Pexaya ma na ma caya lso toh tana tu koxoxo taa. Na i ka na-m isotaa nyuntu taa na ma tiiki.

63 Tanaya katelaa wulu cala i wontu na i to si: Seliya nyama mpaaxa ta taxaxi pexoxyu to. 64 Ma mayamaya i na isana i kra lso toxo koxo. To, i na-we? Mporuy pa tana pa to ma si i tom sapaya, paa ku-i ke.

65 Tanaya yalaa me pa lelaa suu-i ntaxama to, na pa taku i isentoo na pa mapu-i nykuma, na pa koxo-i si: Kreyey wei i mapu-ny to.

Pale pa waali yoolaa kraya Yesu na pa mapu-i kataasi.

(Na tæle tæ huwæe nté si: Ma lso ma lso, pepe tso ke n lo-m?)

³⁵ Mpa paa we tæna tso pa taa lelæa nu mpu, lлена pá tso si: í nu, í yaana ntæye Ilii.

³⁶ Lлена pa taa nçwlu kpayæ asewa na í polo í lii kralækram sarj ke lum kunyæñam napæli pæ taa na í tuu krátúyú nçw taa na í hulí Yesu si í nyçw. Na í tso si: í yele na té ná Ilii ká kçw na í tisi-í yaa isæna?

³⁷ Tænaya Yesu kiisa sçwçm lлена í hæe.

³⁸ Mprúyú puuyú sçwçw ñku ku kayæ lso tæsele taa tso ku fayæ ku heku taa ké huñ naale ke yem ke hatoo isçtaa na pá kalæsæna atæ. ³⁹ Lom yoolæa sçwç wei í ka sænja Yesu isentaa tso í na isæna Yesu tæma kiisuyú na í si tso. Lлена í tso si: Tampæna, yulu unæ í ké lso Pæyayæ.

⁴⁰ Alæa napæli paa sænja poolonj na pá nyænæyi. Makætala Malí ka we pa heku. Lлена pæ kaasi Saaki sækpelu na Yosee pa too Malí na Salomee tçw. ⁴¹ Alæa mpe pa tæñayæ Yesu ké saa wei í ka we Kalilee tso na pá calæsæyi-í. Na pæ kaasa alæa lelæa payalæ mpa í na-we paa kpawa Yosalem tso.

Yesu pim

(Matiyee 27:57-61 na Luku 23:50-55 na Yohaani 19:38-42)

⁴² Pæ pamna kuyaku ñkuyú pa lakí acima sçwlu. Mpi tso pæ feñ kuyaku kuhæesuyú ké. Mprúyú pæ kçma na pæ keesi taanaya, ⁴³ lлена Alimatee Yoseefu kçw. Mpe pa kotayana kotuyú sçwçw ñku, na yælaa tukayana-í ké. Í mayamaya í ka kenayana lso Kawulayæ tçw. Yoseefu uní í nyayæ apalutu ke teu na í polo í mayana Pilati na í sælæmi-í si í kprakæyi sætu. ⁴⁴ Ama pæ lapa Pilati ke piti ke isæna í sæpa lonj ke mpu tso. Lлена í yaa yoolu na í pçwsi-í si: Yesu sæpa tso pæ leelæa. ⁴⁵ Yoolu heela-í pæ tampæna, lлена í ha Yoseefu ke mpaau si í polo na í kpayæ sætu. ⁴⁶ Mprúyú Yoseefu yapa kponjkrontu tonj nyæntu nti pa yaa si lenj tso tæpønkahulonja, na í tisi sætu ke tesika tçw na í takí-í pønkahulonja ñke. Lлена í polo í pimi-í pælaau ñku pa hula kukpamuyú taa tso ku taa. Lлена í pilimi piuu sçwçw nakulí na í sulí pælaau nçwç. ⁴⁷ Makætala Malí na Yosee too Malí paa wæe na pá naaki timpí pa pima-í tso.

Yesu fem

(Matiyee 28:1-8 na Luku 24:1-12 na Yohaani 20:1-10)

16 Mprúyú kuyaku kuhæesuyú tæewa, lлена Makætala Malí na Saaki too Malí na Salomee pá ya nim sçwçw nyæm si pa puki na pá sayali Yesu ké pælaau taa. ² Mprúyú cimaasi wule pa kula tananjan tæpam na pá polo pælaau kinj ke ilim luu waatu. ³ Pa pçwçayæ tæma si: Awe ká tulí-tuyú piuu ñkuyú pælaau nçwç ilæ?

⁴ Pa kusa pa isæ lлена pá na si pa tæma piuu sçwçw ñkuyú pilimuyú na pá su kpeenja. Ku tçw teu ké. ⁵ Lлена pá suu pælaau taa na pá mayana ifepu nçwçlu na í

suu çapa kuhulum na í çayæ nçwçw tçw. Mprúyú sçwçwntu lapa-we. ⁶ Lлена ifepu uní í heeli-we si: Sçwçwntu í taa la-mæ. Nasaletí Yesu wei pa kama sæm tesika tçw tçwç í pæækæyi. Í fema, í fei çænæ. Í nyænli, í naa timpí paa husa-í tso. ⁷ Tçw, í polo í heeli í ifalæa lelæa na Piyee si í tæe-meyæ nçwç ke Kalilee, tæñayæ í ká mayana-í isuu í ka heela-mæ tso.

⁸ Pa lu pælaau taa na sçwçwntu puu-we tækanjan na pá seliyi. Mprúyú pa sewa na pa sçwçwntu katatælæyæ tçw pa ta pæsi na pá heeli nçwçlu si pulu.

Makætala Malí na Yesu

(Matiyee 28:9-10 na Yohaani 20:11-18)

[⁹ Yesu fem mprúyú cimaasi tananjan kupanju tæe tso, Makætala Malí tçw ké í çaalæ luu. Alu uní í waali ké Yesu ka tçwçna alçyæa naatosompçwçlayæ. ¹⁰ Tænaya Malí uní í kulæa na í pona laapaali ke í na mpa paa wæe na pá çayæ læyayæ na pá wiiki tso. ¹¹ Alu uní í heela-weyæ mpu si Yesu wena í weesuyú na uní í mayamaya í na-í tso. Pa ta mu í tçm.

Yesu na tillæa naale pa tçm

(Luku 24:13-35)

¹² Pæle pæ waali Yesu lu pa taa naale tçw na wæetu lentí ke waatu wei pele pa we mpaau taa na pá puki tawa taa tso. ¹³ Mprúyú pele pa mælæa na pá heeli lelæa, na pele tçw pa ta mu-ti.

Yesu ifalæa tçw luu

(Matiyee 28:16-20 na Luku 24:36-49 na Yohaani 20:19-23 na Tillæa Tæmlæ 1:6-8)

¹⁴ Pæ waali ké Yesu lu í ifalæa naanuwæ na kulum tçw ké waatu wei pa çayæ tçwçw tso, na í kalæna-we si: Pepe tçw ké í lapa kate na mæ lanja la kpusæn na pá heeli-mæ si ma fema na í ta tisi. ¹⁵ Pæle pæ waali í tçma-we si: Í ya antulinya tæna taa na í heeli paa wei ké ma Laapaali Kupanj. ¹⁶ Ye wei í muwa na pá sçw-í lso lum, pu ya puntu nyuyú. Ama ye wei í kisa tæ muyú, paa ku puntu tçm. ¹⁷ Ye mpa pa muwa, piti tæma nna paa la tçwçw. Paa tçwçw alçyæa na ma tonj, na pá yçwçw nsæma lenna. ¹⁸ Paa kra tumæa na pa niñ, yaa pá nyçw kçw wena a kuyi yælaa tso, pæ kaa la-weyæ pulu. Paa tæni kutçwntunaa tçw ké niñ na pá waa-we.

Yesu kpau ke lso

(Luku 24:50-53 na Tillæa Tæmlæ 1:9-11)

¹⁹ Tacaæ Yesu tæma í ifalæa ke yçwçw tænaau ke mpu, lлена pæ kraasi-í isçtaa na í çayæ lso kçwçw taa.

²⁰ Mprúyú í ifalæa ná tæewa na pá heeliyi Laapaali Kupanj ke paa timpí. Tacaæ ka we pa waali ké pa kulaputu taa na í kusæyi pa waasunaa nyçwçw na piti tæma wena a tçwna lapu tso.]

Luku

Kutulutu

Takəlaya kanə ka tu Luku ta ke Yuta tu, Kələeku tu ké, i təmlə nté lokotulo təmlə. Luku caakaya si í húlú si Yesu ké yəlaa tənə waasulu ləna í keesi Yesu luləŋ nyéma ke pə krayau Yoseefu tə haləna Atam. Mpi tə, yəlaa tənə cɔɔ kele.

Yesu ta ké Yuta nyéma tike nyəŋ, i sɔɔla yəlaa tənəya, kasayampiya na kunyɔntunaa. Í kɔmaya si i pəkəyi mpa pa lepa tə na í waasi-wə (19:10).

Isəna pa faya Luku takəlaya tɔ:

Yesu luluyu na i pəcaatu, titite 1-2

Yesu təmlə tayanuyu, titite 3-4

Yesu təmlə ke Kalilee, titite 5-9

Yesu pote ke Yosalem, titite 10-19:27

Yesu təmlə ke Yosalem, titite 19:28-21:1-38

Yesu səm na i fem, titite 22-24

Mpi pə tɔɔ Luku ŋmaa takəlaya kanə tɔ

1 Ma yulu Teufiili, yəlaa payale mayasaa si pá keesi mpi pə lapa tá heku taa tɔɔ takəlaya taa. ² Isu mpa pa nana pa ise ke pə kancaalaya na pá pəsi lɔɔ tɔm təmlə nyéma tɔ. ³ Ma mayamaya ma tema yasuyu ke pə krayau tɔm nti tə kancaalaya tɔ, na ma nawa pə tampana tənə. Pə tɔɔ ké pə lapa-m teu si má keesi-ŋ tɔm nti tə tənə təcuyəŋ ma yulu kuparə. ⁴ Si í cəkəna pə tənə mpi pa seyses-ŋ tɔ pə tampana ke teu.

Isɔtaa tillu si paa lulɔ lɔɔ lum sɔlu Yohaani

⁵ Yuta wulau sɔɔ Helɔti waatu taa, kɔtulu nɔɔɔlu i ka wə Apiya kətəlaa looŋa taa, pá yaa-i si Sakali. I alu ka ké kɔtulu Alɔŋ luluyu tu, pa yaa ílé si llisapeti. ⁶ Pa naale unɔ pa tɔntə ka keesa lɔɔ ké. Pécɔ pa tənəya Taca kəsəsutu na i kuheelitu tənəya teitei. ⁷ llisapeti ka ké kaalulaya, ulə pa feina pəyaya. Pəyele pa naale unɔ pa piwa.

⁸ Mpiyú kuyaku nakuli pə tala Sakali looŋa təmlə waatu, ləna í polo na í tɔŋna kɔtuyu təmlə lapu ke lɔɔ təsəele taa. ⁹ Mpiyú pa tɔ tətə isu kətəlaa laku tɔ, ləna pə kpa Sakali si í suu na í wɔ tulaalunaa ke hatoo kɔtaya tətə tɔ. ¹⁰ Na yəlaa samaa tənə wə awalɔ na pá tɔŋna lɔɔ sələmuɔu ke tulaalu wɔpu waatu.

¹¹ Tənəya Taca isɔtaa tillu nɔɔɔlu i lu Sakali tɔɔ na í səŋ tulaalu kɔtaya təwɔtə nɔɔɔŋ tɔ. ¹² Waatu wei Sakali nawa isɔtaa tillu ləna sɔɔɔntu kpa-i na i larŋe cə. ¹³ Ama isɔtaa tillu heela-i si: Sakali taa nyá, lɔɔ mu nyá sələmuɔu. Nyá alu llisapeti ká lulɔ-ŋ apalupəyaya, na n ká ha-keɔ hətə si Yohaani. ¹⁴ Nyá larŋe ká heena-

ke pə tu fei, na payale larŋa ká huləmənə ka luluyu.

¹⁵ Pə taya pulu, kaa la sɔɔ ke Taca isentaa. Ka kaa tənə sulumaya yaa kunyɔnyɔm kukukum napəl. Feesuyu Nanŋtu tɔŋ ká wə ka taa ké sɔɔm ke hatoo ka too lotu taa. ¹⁶ Kaa mənə lseyeli nyéma payale ke pa Caa lɔɔ kiŋ. ¹⁷ Kaa yoosi ka təmlə ke lɔɔ isentaa na Feesuyu Nanŋtu tɔŋ. Ka ləmayasəle na ka tɔŋ ká wə isu Ilii. Kaa krenti caanaa na pa piya. Kaa la na kaanɔtunaa tənə tampana. Kaa la mpiyú si ká tayani Taca ke yəlaa kupampama mpa pa muna i təmlə lapu tɔ.

¹⁸ Tənəya Sakali cɔ isɔtaa tillu si: Nyá tɔm tənə tə wə muɔu nte? Pə taya pulu, ma wə isəntɔ tɔ, ma piwaya. Pécɔ ma alu mayamaya ná piwa.

¹⁹ Mpiyú isɔtaa tillu cɔ-i si: Maya Kapiyee ké, lɔɔ cɔɔɔ ma wə. Lu i tilina-m si má yɔɔtənə-ŋ na má heeli-ŋ tɔm kupantu tənə. ²⁰ Mpi pə tɔɔ n ta tuna ma tɔm nti tu tə na tɔ la tampana ke tə waatu tɔ pə tɔɔ n ká la kamumuka. Nyá nɔɔ kaa kuli, haləna wule nte ma tɔm tənə tu la isu ma yɔɔtuyu tɔ.

²¹ Waatu unɔ tɔ na yəlaa wə awalɔ ké na pá tənə Sakali na piti ké mpi pə tɔɔ i taŋa sɔɔm ke hatoo pə taa tənə tɔ. ²² Waatu wei i luwa tɔ i ta pəsi na í yɔɔtənə-wə. ləna pəle pá cəkəna si i ná puluyu pə taa tənə. Mpiyú i yɔɔtənə-wə na niŋ, na i nɔɔ sula mpu.

²³ Sakali təmlə kuyəŋ tema lɔɔ təsəele sɔɔɔle taa, ləna í kpe. ²⁴ Pə lapa wə naale, ləna i alu llisapeti la teu. Mpiyú i ŋmela isɔtunaa kakpasɔ na í tɔ si:

²⁵ Taca ləsuɔu ma feele tənəye pənəntəye yəlaa taa tɔ, kupantu ke i lapa-m sɔɔm.

Isɔ tillu si paa lulɩ Yesu

²⁶ Pə kɔma na llisapeti isɔtunaa la naatoso, ulena Isɔ tili isɔtaa tillu Kapiyee ke Kalilee icate nte pa yaa si Nasaleti tɔ tɔ taa kɛ pɛelɩ nɔɔɔɩ i kiŋ. ²⁷ Pɛelɩ inɔɔɩ Ta-fiiti luluyɩ taa tu Yosɛefu ka musaa, na pɔ yaa-i si Malɩ. ²⁸ Isɔtaa tillu pola i kiŋ na í tɔm-i si: Ma sɛɛ-ŋ. Tacaa we nyá waali kɛ, i hula-ŋ pɛɛɛ pə tu fɛl.

²⁹ Ḿpúyú Malɩ lanje ɛɛəna isɔtaa tillu tɔm ntəyɩ sɔsɔm, na í maɣasi sɛetu nti tɔ huwɛɛ ke i taa i ta ɛɛkəna. ³⁰ Ḿpúyú isɔtaa tillu tɔma-i si: Malɩ taa nyá, kupantu ke Isɔ caana-ŋ. ³¹ Nyəni, n ká la teu, n ká lulɩ apalupu na í yaa-i si Yesu. ³² I ká la sɔsɔ na paa yaa-i si isɔtaa Isɔ Sɔsɔ Pəyalu. Tacaa Isɔ ká ɛɛɛ-i i lɔŋɛ Ta-fiiti kawulaya. ³³ I ká la Yakɔpu piitim nyéma wulau sɔsɔ ke tam tɔɔ, i kawulaya kaa si tənaya.

³⁴ Ḿpúyú Malɩ kɔkɔa isɔtaa tillu si: Isənayale pu la mpu na má ta nyənta apalu?

³⁵ Ulena isɔtaa tillu ɔ Malɩ si: Feesuyɩ Nanjtu ká ti-ina nyá tɔɔ, na isɔtaa Isɔ Sɔsɔ ká lana i toma ke nyá kiŋ. Pə tɔɔ kɛ pəyaya ŋka n ká lulɩ tɔ paa yaa-ke si yulu nanjtu na Isɔ Pəyalu. ³⁶ Nyəni, nyá luluyɩ tu llisapeti wei pa yaakaya kaalulaya tɔ, i haɣa apalupəyaya hoɣɔ na i kpatəlaya, halɩ i isɔtunaa naatoso kɔkɔ. ³⁷ Pə taya pulu, Isɔ tá kpisi pulupu se.

³⁸ Ḿpúyú Malɩ tɔma si: Ma tu kɛ Tacaa təmle tu kɛ. Isɔ í mu nyá nɔɔ. Ulena isɔtaa tillu yele-i na í tɛɛ.

Malɩ puki llisapeti ke wiiluyɩ

³⁹ Wɛɛ anɩ a taa kɛ Malɩ kulaa na í lɔɣɔ i təyɩ Yuta icate natəlɩ tɔ taa kɛ pɔ́ŋŋ taa. ⁴⁰ I talaa ulena í suu Sakalɩ təyaya na í sɛɛ llisapeti. ⁴¹ Waatu wei llisapeti nu Malɩ sɛetu ke kpakpaa tɔ, ḿpúyú i taa pəyaya yɔkkaa na Feesuyɩ Nanjtu tonj tii i tɔɔ. ⁴² Na í yɔɣɔtəna nɔɣɔ sɔsaya si: Isɔ koola-ŋ kupantu ke alaa taa, na i koola pəyaya ŋka n ka lulɩ tɔɣɔ kupantu tɔɔ. ⁴³ Halɩ ma taka ma tɔɔ kɛɛ wei i ka lulɩ ma Caa tɔ i kɔma ɔɔɔ na? ⁴⁴ Ma nu nyá sɛetu na ma taa pəyaya yɔkəna lanjulumle ke kpakpaa. ⁴⁵ Ama n nu lelenj yoo. Pə taya pulu, n tɛma nyá taa na tɔm nti Tacaa heela-ŋ si i ká la-ŋ tɔ.

Malɩ yoo yontu

⁴⁶ Ḿpúyú Malɩ tɔma si:

Ma sama Isɔ kɛ hatoo ma lotu taa kɛ i kəluɣu tɔɔ.

⁴⁷ Ma lanje huluməna ma waasulu Isɔ pə tu fɛl.

⁴⁸ Pə taya pulu,

i nawa i təmle tu kunyɔntu má.

Sanja waali yəlaa təna ká yaa-m si lelenj nuɩu.

⁴⁹ Pə taya pulu, Toma təna tu lapa-m

kupantu sɔsɔntu ke sɔsɔm.

Ama i hətɛ kɛ sɔsɔkɛ kɛ.

⁵⁰ I wiiki mpa pa nyarjina-i

na pɔ see-i tɔ pa pətɔtəle ke paa pepe wule.

⁵¹ I hula i toma ke sɔsɔm.

I yasa mpa pa lotu taa we isəcau huwɛɛ tɔ.

⁵² I kusa awulaa sɔsaa ke pa kumlee tɔɔ,

na í tɔɣɔni-we.

I kusa kunyɔntunaa nyɔɔŋ.

⁵³ I haɣasa nyɔɣɔtunaa ke tɔɣɔnaya kupanɣa.

I tɔɣɔna tonjtonaa ke niŋ naanɩwa.

⁵⁴ I sɛɛna i lfaɩaa lɛyɛɩ nyéma tɔɔ.

I lapa nti i ka su ta lɔŋɛnaa si i ká la tɔ.

⁵⁵ Isɩ i ka heeluyɩ ta caanaa Apələham na i piitim nyéma ke tam tɔɔ tɔ.

⁵⁶ Malɩ ɔaya llisapeti kiŋ Isɩ isɔtunaa tooso, ulena í kpe.

Isɔ lum sɔlu Yohaani luluyɩ

⁵⁷ Pə kɔma na pə tala llisapeti luluyɩ, ulena í lulɩ apalupəyaya. ⁵⁸ Ḿpúyú i ɔlu nyéma na i luluyɩ nyéma nuɩwa si Tacaa lapa-i kupantu ke sɔsɔm. Ulena pa na-i pɔ krentɩ na pa lanja hɛɛ sɔsɔm. ⁵⁹ Pəyaya kuyɛɛŋ lapa pələfɛi naanɩwa ulena pɔ kɔk-keɣɛ pɛluyɩ, na pɔ tɔŋ si pa haa-keɣɛ ka caa hətɛ si Sakalɩ. ⁶⁰ Tənaya ka too yɔɣɔtaa si: Aai, Yohaani ke paa yaa-ke.

⁶¹ Ḿpúyú pɛɛ pa tɔma si: Nyá luluyɩ taa aweɣɛ paa yaawa hətɛ íté?

⁶² Tənaya pa yɔɣɔtəna ka caa na niŋ si pa naa nte i luyɩ wɛɛ si pɔ yaa-ke tɔ. ⁶³ Ḿpúyú i hulaa si pɔ kɔna-i kpaata. Pa kɔnaa, ulena í ŋma si ka hətɛ nté Yohaani. Ulena pə la pa tənaya piti. ⁶⁴ Tənaya Sakalɩ nɛəmlɛ hɛta kpakpaa na í suu yɔɣɔtaya, na í sanj Isɔ na nɔɣɔ sɔsɔɣa. ⁶⁵ Ḿpúyú sɔɣɔntu kpa pa ɔlu nyéma təna, na Yuta pɔ́ŋŋ taa nyéma təna lakaya tə faaci. ⁶⁶ Pa təna mpa pa nuɩwa tɔm tənɛ tɔ pa maɣasa-təyɩ pa taa na pɔ tɔŋ si: Pepeɣɛ pəyaya kane kaa tɛ na ká la?

Pə taya pulu, Tacaa ka we ka waali kɛ teu kɛ.

Sakalɩ ná cele nyəntu na í kɛsəyɩ-təyɩ yontu taa

⁶⁷ Ḿpúyú Feesuyɩ Nanjtu tonj kuləna Sakalɩ ke sɔsɔm, na í ná tɔmnaa na í suu tɔ yɔɣɔtuyɩ si:

⁶⁸ Tə sa Tacaa lɛyɛɩ Isɔ.

I paasəna i yəlaa ke nɔkɔkɔ.

I hɛta-tuyɩ tá yomle.

⁶⁹ I ləsa-tuyɩ waasulu wei i wena toma tɔɣɔ

i təmle tu Tafiiti luluyɩ taa.

⁷⁰ Mpu inɔɔɩ i ka lapa na i kuyɔɣɔtutu

teləsəlaa kupama kpaali.

⁷¹ Halɩ i su i nɔɣɔ si i ká ya-tuyɩ

ta kolontunaa na mpa pa luyɩ fɛl-tu tɔ pa niŋ taa.

⁷² Na í wii ta caanaa caanaa pətɔtəle,

na í tɔkɩ nɔkɩ pɛeluyɩ kupam mpi

í na-we paa pɛɛlaa na tampana tɔ.

⁷³ I ka tu yɔɣɔtəna tuunau ke ḿpúyú

tá caanaa caanaa caa sɔsɔ Apələham kiŋ kɛ,

⁷⁴ si i ká ya-tuyɩ ta kolontunaa niŋ taa,

na tɛ paasəna i luyɩ nyəntu na sɔɣɔntu fɛl.

⁷⁵ Na tɛ wɛɛ tənajŋ kɛ i isɛntaa.

Isayatu kaa wɛɛ haləna ta səm.

⁷⁶ Pəyaya nyá, paa yaa nyá si isɔtaa

Isɔ Sɔsɔ kuyɔɣɔtutu teləsulu.

Pə taya pulu, n ká tɛɛ ta Sɔsɔ ke nɔɣɔ

na n tayani i mpaan.

⁷⁷ N ká heeli i yəlaa ke isəna paa la na pa isayatu tayani na pé ya pa nyɔɔɔ tɔ.
⁷⁸ Ta lɔɔ ké yulu pətɔɔtəle tu, na i húláɣí suulu.
 Ilim luku tanan na pə tewa sɔɔɔm ke isəna tɔ, rúrúyú i ka kɔna tá nyuɔu yaru.
⁷⁹ Pii luna isɔta na pə waasi mpa pa we səkpetuyu tɛɛ na pá nukl səm sɔɔɔ tɔ.
 Pii la na tə nyi alaafəya mpaau.
⁸⁰ Pəyaya tɔɔna piw na ká nyəɔ layatu na ká caya nyutu taa. Haləna kuyanɔku ka lu lseyeli nyəma taa ké patəma tɔ.

Yesu Kilisiti luluyu (Matiyee 1:18-25)

2 Waatu inu i taa ké Wulau sɔɔ Akusi kraalaa si paa kala i tetu təna taa yəlaa. ² Kukaluyu kancaalaya nyəɔku kune ku lapa Sili kufəne Kiliniyusi pɔɔle taa. ³ Múrúyú paa wei i pola i icate taa si pá kala.
⁴ Pə tɔɔ ké Yosəefu luna Nasaletu icate ke Kalilee na í polo Yuta ke wulau Tafiiti icate Petəlehəem taa, ⁵ si pá kala í na i amusaya ahonto Mali. Pə taya pulu, i ké Tafiiti luluyu taa tu. ⁶ Múrúyú waatu wei pa we təna tɔ, Mali luluyu talaa. ⁷ ləna í luli i kancaalaya pəyaya ke apalupəyaya. Na í husi-keɣe wontu kutɔɔɔ tətule taa na í taku-keɣe saalasi. Pə taya pulu, təcayale taa talaweyə muulaa təsuule.

Isɔta tillu pola tiikilaa kin

⁸ Tiikilaa napəli paa we icate nte tə tawa taa na pá fenjiyi pa kaləkəɔ ke ahoo ahoo. ⁹ Tənyaya Tacaa isɔta tillu kɔma pa kin na Tacaa teeli na pa tɔɔ isu kɔkɔ sɔɔɔɔka nyaləməle. Múrúyú sɔɔɔntu kra-weɣe sɔɔɔm.
¹⁰ Ama isɔta tillu tɔma-we si: Sɔɔɔntu í taa kra-mə. Pə taya pulu, ma kɔmaya si ma heeliyi-meyə tɔm kupantu nti yəlaa təna lanja ká heena teu tɔ. ¹¹ Tɔm ntəɣəle si, pa lula-meyə waasulu ke sanja ahoo aneyə Tafiiti icate taa wei i ké Tacaa Kilisiti tɔ. ¹² Lu naa isəna í ká nyəna-i tɔ. Í ká mayana pa husa ahulum nɔɔɔlu ke wontu kutɔɔɔ tətule taa na pá taka-i saalasi.
¹³ Múrúyú isɔta tillaa samaa tuutuuma sɔɔsa isɔta tillu inu i tɔɔ ké kraakra na pá sanj lɔɔ na yontu si:
¹⁴ Lɔɔ kele teeli tu təkpara ke hatoo isɔta te.
 Ate yəlaa mpa i sɔɔlaa tɔ pa lanja í hulumu.

Tiikilaa puki Petəlehəem

¹⁵ Waatu wei isɔta tillaa yela tiikilaa na pá məli isɔta tɔ tiikilaa mpe pa tɔma pa təma si: Tə kuli na tá polo Petəlehəem təna, na tá ná mpi pə lapa na Tacaa heeliyi-tuyu pə tɔm tɔ.
¹⁶ Múrúyú tiikilaa lɔɔ pa tu na pá mayana Mali na Yosəefu na pá husa ahulum inəɣi wontu kutɔɔɔ tətule taa. ¹⁷ Tiikilaa təma-keɣe nau, ləna pá keesi nti isɔta tillu ka təma-weɣe heeluyu ke ahulum inu i tɔm tɔ. ¹⁸ Múrúyú piti kra pa təna mpa pa nu tiikilaa tɔm nti tɔ. ¹⁹ Múrúyú Mali tɔka tɔm nti tə tənaya i taa na í

mayasəɣi tə huwəe. ²⁰ Tiikilaa mpe pa məlaya kɔpente ləna, pá puɣuləɣi lɔɔ sɔɔɔntu na pá sanj-i pə təna mpi pa nuwa na mpi pa nawa tɔ pə tɔɔ. Pə taya pulu, pə təna pə lapa teitei ké isu isɔta tillu ka keesuyu-we tɔ.

Yesu hətə hau

²¹ Pəyaya nke ka kuyeyə kɔma na pá tala pələfei naanowa si pa pələɣi-ke tɔ, pa ha-keɣe hətə nte isɔta tillu ka heela-we na pécɔ ka too kraɣa ka hɔɔɔ tɔ si Yesu.

Pa kraana Yesu ké lɔɔ təsəele sɔɔɔle

²² Múrúyú waatu wei pə taya si Yosəefu na Mali pá kɔti pa ti tayanyu tɔɔ isu paa keesuyu Moisi kusəsultu taa tɔ, pa pona pəyaya ke Yosalem si pa húl-keɣe Tacaa. ²³ Pə taya pulu, paa nma rúrúyú Tacaa kusəsultu taa ké si: Paa apalupəyaya kancaalaya nyəɔka nka Tacaa tənna-ke. ²⁴ Na pa polaa si pa laki kɔtaya na lhokasi naale yaa alukukunaa naale isu paa keesuyu Tacaa kusəsultu taa tɔ.

²⁵ Apalu nɔɔɔlu i ka we Yosalem na pá yaa-i si Simiyɔɔ. Apalu inu i tənaya tampana, na i isəle sɛna lɔɔ təmlə, na i tanja si í na wei i ká kɔɔ na í waasi lseyeli nyəma tɔ. Na Feesuyu Nanjtu we i waali.
²⁶ Feesuyu Nanjtu inu i ka huləna-i si i ká ná Tacaa tillu Mesii na pécɔ í si. ²⁷ Múrúyú Feesuyu Nanjtu lapa na í polo lɔɔ təsəele taa ké waatu wei ahulum caa na i too pa pona-i si pa laki i tɔɔ ké mpi paa suwa tɔ.
²⁸ Múrúyú i mu-i i niɔ taa na í sɛ lɔɔ si:
²⁹ Pənente Tacaa, nti n ka yɔɔɔta tɔ n lapa-ti.
 lə yeke nyá təmlə tu má na má tɛna lanjulumlə.
³⁰ Ma nana ma isəpəle ke waasulu
³¹ wei n tayana yəlaa təna isentaa tɔ.
³² Fətəla wei piitimnaa ká nana tɔ.
 lnəɣəle lseyeli nyəma teeli.

Simiyɔɔ nawa cele nyəntu na í kraali-ti

³³ Múrúyú piti kra ka caa na ka too na nti inu i yɔɔɔta ka tɔɔ ké mpu tɔ. ³⁴ Múrúyú Simiyɔɔ koola-weɣe kupantu na í tɔ ka too Mali si: Pəyaya kanə ka nyənte nte si ká hu payale na ká kusi payale ke lseyeli taa. Yəlaa payale ká kreesəna mpi i ká húl-we tɔ. ³⁵ Pii kuli pa payale taa tɔmnaa tɔ təkeelee. Lanwakəlle sɔɔɔle ká tuli toto nyaya rúrúyú isu layate ke pa sɔpa-ɔ.

Lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu alunyəɔ Ana

³⁶ Lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu alunyəɔ nɔɔɔlu i ka we təna tɔtɔ. Ase luyuyu taa tu Fanuwəli pəli Ana. I kpatəla teu təkunɔku. I saau i paalu tɔ, pusi naatosom-pɔɔɔlaya ke pa caya ləna ilé i si. ³⁷ Na inu i caya mpu haləna pusi nuunaasa na liyiti. lə lɔɔ təsəele taa ké i ka we tam na í laki lɔɔ təmlə ke ilim na ahoo. Paa lɔɔ sələmuɣu i sələməɣi, paa nɔɔkutu i həkəɣi. ³⁸ Simiyɔɔ pa tɔɔna rúrúyú lapu tɔɔ inu i kɔma na í suu lɔɔ ké

sam, na í yɔɔtəyənə pə tənə mpa pə tənə sɪ lɔɔ í waasi Yosalem tɔɔ Yesu tɔm.

Pa mələyi kpente ke Nasaleti

³⁹ Waatu wei pə tema pə tənə mpi pə kɛsa Tacaa kusəsutu taa tɔɔ lapu tɔ, Yosɛfu na Mali pə mɛla pə tɛ Nasaleti ke Kalilee. ⁴⁰ Mpu tɔ na pəyaya tɔɔna piw na ka tɔnuyɔ tɔkəyi na ká tɔɔna layatu nyəm ke teu na lɔɔ wɛ ka waal.

Yesu ké lɔɔ tɛsɛlɛ taa

⁴¹ Paa pənaya ŋka Yesu nyéma pukaya Yosalem ke Tɛsu acima tɔɔ kɛ. ⁴² Yesu luluyɔ pənaya naanowa na naale nyənka taa pə pola acima tɔɔtɔ isu pə tu pukuyɔ tɔ. ⁴³ Acima wɛ kɔma na a tɛ ilena i nyéma tu mpaas na pá kpeŋ. Ama Yesu ná saala Yosalem, na i nyéma ta nyi mpu. ⁴⁴ Pɛlɛ paa huɔwa sɪ ntanyɪ i wɛ tɔntaa lelɛ taa, haləna pá tɔ ilim na pə tɛm ilena pá suu-i pɛkuyɔ ke pə luluyɔ nyéma na pə asəmaa kiŋ. ⁴⁵ Pə ta na-i, ilena pá tayani Yosalem ke məluyɔ sɪ pə pɛkəyi-i. ⁴⁶ Pə lapa kuyɛɛŋ tooso ilena pá na-i lɔɔ tɛsɛlɛ taa na í caya Yuta nyéma sɛyɛsəlaa sɔsaa kiŋ na í nuɔi pə sɛyɛsuyɔ na í pɔɔsəyi-wɛyɛ tɔmnaa. ⁴⁷ Na i nyəm na nti i cɔɔkaya-wɛ tɔ tə lapa pə tənə mpa pə nukaya tɔɔ piti ké sɔsɔm. ⁴⁸ Waatu wei i nyéma na-i tɔ sɔɔntu kpa-wɛ. Ilena i too tɔm-i sɪ: Ma pəyaya, ŋ lapa-tuyɔ mpu suwe? Nyəni, má na nyá caa tə pɛka-ŋ na laŋwakəllɛ sɔsɔkɛ kɛ.

⁴⁹ Mpuɔ Yesu cɔwa sɪ: Pepe tɔ kɛ mə pɛkaya-m? Í ta nyi taa sɪ pə wɛ kɛ sɪ má wɛ ma Caa təyaya taa?

⁵⁰ Ama pɛlɛ pə ta cəkəna nti i yɔɔtə mpu tɔ.

⁵¹ Tənaya i tənə-wɛ na pá məli Nasaleti, na í nukəna-wɛyɛ pə tənə pə taa. Ama i too tɔka tɔm tənɛ unɪ tə tənaya i taa. ⁵² Yesu tɔɔna piw na i layatu nyəm tɔɔna sɔsuyɔ, na lɔɔ na yəlaa pə laŋa tɔɔna-i hɛnau ke tam.

lɔɔ lum sɔlu Yohaani waasu

(Matiyee 3:1-12 na Maləki 1:1-8 na Yohaani 1:19-28)

3 Waatu wei wulau sɔsɔ Tɛpɛ kawulaya piw lapa naanowa na kakpasɪ tɔ, Pɔɔŋsɪ Pilatɪ ná kɛ Yuta kufənɛɛ, na Helɔti ná kɛ Kalilee wulau, na í lɛ neu Filipu ná tɔki kawulaya ke ltulee na Təlakoniti pə tɛtu taa, na Lisaniya ná kɛ Apileni wulau. ² Ilena Ana na Kayifi pɛlɛ pə kɛ kɔtəlaa sɔsaa tɔɔ lɔɔ tɔm kɔma Sakali pəyalu Yohaani taa kɛ wulaya tɛtu taa. ³ Na í cɔɔ Yaatanɪ tɛtəkəlɛ tənə na í heeliyi yəlaa sɪ pá layasɪ tɔntɛ, na pá sɔ-wɛyɛ lɔɔ lum na lɔɔ huɔi pə isayatu.

⁴ Ilena pə lɛ isu paa ŋmaas lɔɔ kuyɔɔtutu tɛləsulɔ isayii takəlaya taa tɔ sɪ:

Nɔɔɔlu yɔɔtəyənə nɔɔɔ sɔsɔya ke wulaya tɛtu taa sɪ, í tayani Tacaa mpaas, í hɛɛ-i mpausi na sɪ siyisi.

⁵ Paa suuli kutaalomɪŋ tənə.

Paa yɔsɪ pɔɔŋ na pulasɪ tənə.

Paa siyisi təkɛlɛnaa. Paa kuli pɛɛ tənə.

⁶ Na yulupiya tənə ká ná isənə lɔɔ waasəyi-tu tɔ.

⁷ Yohaani yɔɔtəyənə samaa wei i kəŋaya i kiŋ sɪ í sɔ-wɛyɛ lɔɔ lum tɔ sɪ: Akala piya mɛ, awe kpaala-mɛ na í seeki lɔɔ pánán nna a kəŋ tɔ? ⁸ Í la mpa pə yela isayatu tɔ pə kulapəlɛ. Ilɛ í taa tɛləsəyi lɔɔ sɪ mə caa kɛlɛ Apələham. Ma heeliyi-mɛ sɪ ye təlɛ tə tɔɔ ilɛ, lɔɔ pəsəyi na í la na pɛɛ anɛ á pəsɪ Apələham piya. ⁹ Pə tema laalɛ tuyɔ ke tui sɪ pə huɔu-i na i tɛɛ kɛ tɛ. Tuyɔ ŋku ku luləyi pɛɛ kupana tɔ, paa hu-ku na pá tu kɔkɔ.

¹⁰ Tənaya samaa pɔɔsa Yohaani sɪ: Ye mpu nti na ntiyi tu la?

¹¹ Yohaani cɔ-wɛ sɪ: Ye wei i wɛna tokonaa ke naale í paa wei i fɛina tɔ. Na ye wei i wɛna kutɔɔɔ ilɛ í la mpu tɔtɔ.

¹² Mpuɔ pə kpeŋna lampuu mulaa na pá kɔɔ i kiŋ sɪ í sɔ-wɛyɛ lɔɔ lum, na pá pɔɔsɪ-i sɪ: Tacaa, nti na ntiyi tu la?

¹³ Yohaani cɔ-wɛ sɪ: Í taa mu na pá tɛɛ isənə paa suwa tɔ.

¹⁴ Yoolaa ná pɔɔsa-i tɔtɔ sɪ: Na tá se, nti na ntiyi tɔá la? Mpuɔ Yohaani cɔ pɛlɛ sɪ: Í taa muɔuli nɔɔɔlu. Pəcɔ í taa tu nɔɔɔlu tɔm. Mə laŋa í hɛnə mə kufeluyɔ.

¹⁵ Yəlaa tɛləyaa teu sɪ pulu ká la, haləna pá kɔɔ pá suu mayasuyɔ ke pə taa sɪ, yaa Yohaani kɛlɛ Mesii unɪ.

¹⁶ Ilena Yohaani heeli pə tənə sɪ: Ma ilɛ, lum ke ma sɔɔ-mɛ. Ama nɔɔɔlu wɛɛ i kəŋ, í lɛ i kəla-m. Halɪ ma ta tala má wɔɔsɪ i nɔɔhɛɛ taa ntaŋkpala mayamaya.

Feesuyɔ Naŋŋtu na kɔkɔ ke í lɛ ká sɔ-mɛ. ¹⁷ I tɔka i kufaluyɔ ke i niŋ taa. I ká fala pə tənə tɛcayacaya na í suu pɛɛ ke kɔú taa. Ama i ká tu lɔɔtu ke kɔkɔ ŋka kaa tɛŋ tɔ ka taa.

¹⁸ Sɛyɛsəŋ waani waani ke rɪpuyɔ i kaakayana samaa na í heeliyina-wɛyɛ Laapaali Kupaŋ. ¹⁹ Yohaani ka kaləna wulau Helɔti ke timpi i kpaɔa i taalɔ alu Helɔtiyati tɔ, na isayatu tənə nti i ka lapa tɔ tə tɔɔ.

²⁰ Mpuɔ i lɛla isayatu lentɪ tɔtɔ, i kpa Yohaani na í təkɪ-i saləka.

Yesu lɔɔ lum sɔlu

(Matiyee 3:13-17 na Maləki 1:9-11)

²¹ Yohaani tɔɔna yəlaa tənaya lɔɔ lum sɔlu, ilena Yesu ná polo tɔtɔ na pá sɔ-i. ²² Waatu wei Yesu tɔɔna səlɔmuyɔ tɔ, isɔtɔnuyɔ tulaa na Feesuyɔ Naŋŋtu tii i tɔɔ, na pá naaki-i isu alukuku. Na pá nu nɔɔɔlu nɔɔɔ ke isɔtɔa sɪ: Nyayalɛ ma luɔu tɛɛ Pəyaya, ma laŋlɛ hɛnə-ŋ sɔsɔm.

Yesu luluyɔ looŋa nyéma

(Matiyee 1:1-17)

²³ Yesu caaluyɔ i tɛmlɛ ke waatu wei kɛ mpu tɔ, i piw wɛ isu hiu na naanowa, na yəlaa nyənaya-i isu Yosɛfu pəyaya. Yosɛfu ná kɛ Heli pəyaya, ²⁴ na Heli kɛ Matatɪ pəyaya, na Matatɪ kɛ Lefii pəyaya, na Lefii kɛ Meleci pəyaya, na Meleci kɛ Yannayi pəyaya, na Yannayi kɛ Yosɛfu pəyaya, ²⁵ na Yosɛfu kɛ Matatiyasɪ pəyaya, na Matatiyasɪ kɛ Amɔɔsɪ pəyaya, na Amɔɔsɪ kɛ Nahum pəyaya, na Nahum kɛ Isali pəyaya, na Isali kɛ Nakayi pəyaya, ²⁶ na Nakayi kɛ Maati pəyaya, na Maati kɛ Matatiyasɪ pəyaya, na Matatiyasɪ kɛ Semey-

ij pəyaya, na Semeyij ké Yoseci pəyaya, na Yoseci ké Yota pəyaya, ²⁷ na Yota ké Yowanəj pəyaya, na Yowanəj ké Lesa pəyaya, na Lesa ké Soloparəeli pəyaya, na Soloparəeli ké Salatiyee pəyaya, na Salatiyee ké Neli pəyaya, ²⁸ na Neli ké Meleci pəyaya, na Meleci ké Atii pəyaya, na Atii ké Kosam pəyaya, na Kosam ké llimatam pəyaya, na llimatam ké Eeli pəyaya, ²⁹ na Eeli ké Yosuwee pəyaya, na Yosuwee ké lliyesee pəyaya, na lliyesee ké Yolim pəyaya, na Yolim ké Matati pəyaya, na Matati ké Lefii pəyaya, ³⁰ na Lefii ké Simiyəj pəyaya, na Simiyəj ké Yuta pəyaya, na Yuta ké Yosəefu pəyaya, na Yosəefu ké Yonam pəyaya, na Yonam ké lliyakim pəyaya, ³¹ na lliyakim ké Meleya pəyaya, na Meleya ké Menna pəyaya, na Menna ké Matata pəyaya, na Matata ké Natanəj pəyaya, na Natanəj ké Tafiiti pəyaya, ³² na Tafiiti ké Sese pəyaya, na Sese ké Opeti pəyaya, na Opeti ké Powaasi pəyaya, na Powaasi ké Sala pəyaya, na Sala ké Naasəj pəyaya, ³³ na Naasəj ké Aminatarı pəyaya, na Aminatarı ké Atamiñ pəyaya, na Atamiñ ké Alini pəyaya, na Alini ké lseləj pəyaya, na lseləj ké Falesı pəyaya, na Falesı ké Yuta pəyaya, ³⁴ na Yuta ké Yakəru pəyaya, na Yakəru ké lsaaka pəyaya, na lsaaka ké Apələham pəyaya, na Apələham ké Tala pəyaya, na Tala ké Nasoo pəyaya, ³⁵ na Nasoo ké Seluci pəyaya, na Seluci ké Lakao pəyaya, na Lakao ké Faleki pəyaya, na Faleki ké lpee pəyaya, na lpee ké Sala pəyaya, ³⁶ na Sala ké Kayinam pəyaya, na Kayinam ké Alafasati pəyaya, na Alafasati ké Sem pəyaya, na Sem ké Nowee pəyaya, na Nowee ké Lameki pəyaya, ³⁷ na Lameki ké Matusala pəyaya, na Matusala ké Henəki pəyaya, na Henəki ké Yaleti pəyaya, na Yaleti ké Maleleyee pəyaya, na Maleleyee ké Kayinanəj pəyaya, ³⁸ na Kayinanəj ké lncəsı pəyaya, na lncəsı ké Seti pəyaya, na Seti ké Atam pəyaya, na Atam ké ləj pəyaya.

Satanı maɣasəyi Yesu

(Matiyee 4:1-11 na Maləki 1:12-13)

4 Yesu lına Yaatanı na ləj Feesuyu Nanətu toj təj i kin ke səwə. Məruyü Feesuyu Nanətu tənə-i wulaya tetu taa. ² lına ləjəw maɣası-i wəe nıle. l ta təjə puluyə kuyeyə inı i taa. Pə yoosa wəe nıle lına nycəwı kra-i. ³ Tənaya ləjəw təma-i sı: Ye n ké ləj Pəyaya, yəwı na pəle tənə tə pəsi təjəwı.

⁴ Ama Yesu cə-i sı: Pa nmaawa ləj təm taa sı, pə taya təjəwı tike ke yulu ka hikina weesuyu.

⁵ Məruyü ləjəw pona-i timpi pə kulaa tə, na í krentı antulinya kawulası tənaya təm kulum na í hul-i.

⁶ lına í təm-i sı: Maa ha-əj pə toj na pə teeli tənə. Pə taya pulu, ma niñ taa ké pa tu pə tənə, na má nəkaa ma ha wei ma səwə tə. ⁷ lı ye n ka hənta-m atə, n ká kraɣa pə tənə.

⁸ Ama Yesu cə-i sı: Pa nmaawa ləj təm taa sı, n ká səe nyá Caa ləj, na i tike i təmlə ke n ká la.

⁹ Məruyü ləjəw pona-i Yosalem na í kraası-i ləj təsəe le comcom kəw taa, na í təm-i sı: Ye n ké ləj Pəyaya nma atə. ¹⁰ Pə taya pulu, pa nmaawa ləj təm taa sı, i ká heeli i ləwta tillaa ke nyá təm sı pá

paasəna-əj teu. ¹¹ Pəc ləntı wəe tətə sı: Paa teeli-əj pa niñ taa ké teu təkpa sı pə taa kəw na pəle natəli tə cə-əj.

¹² Ama Yesu cə-i sı: Pa nmaawa ləj təm taa sı, n kaa maɣası nyá Caa ləj sı n ná i waali.

¹³ Waatu wei ləjəw təma-i maɣasuyə ke pə tənaya mpu, lına í təe na í tənə wule kufatə.

Yesu caaləyi i təmlə ke Kalilee

(Matiyee 4:12-17 na Maləki 1:14-15)

¹⁴ Pəle pə waali lıe Yesu məla Kalilee na Feesuyu Nanətu toj haɣa-i, na i təm yekəyi kəwəlyə nku ku tənə ku taa. ¹⁵ l seɣesaya Yuta nyəma təkotilənə taa na yələa tənə puɣulaya-i.

Nasaletı nyəma kisa Yesu

(Matiyee 13:53-58 na Maləki 6:1-6)

¹⁶ Məruyü Yesu pola Nasaletı timpi i puwa tə, na í suu Yuta nyəma təkotile taa ké kuyaku kuhəsuyə wule, lıe i tu lakı tam tə. Məruyü i kulaa sı i kaləyi ləj təm.

¹⁷ lına pá cəle-i ləj kuyəwətutu teləsulu lsayii takələya. Məruyü i heta timpi pa nmaawa sı:

¹⁸ Tacaa Feesuyə wə ma kin, na i ləsa-m sı má heeli Laapaalı Kupañ ke kunyəntunaa.

Na i tila-m sı má heeli saləkəatunaa ke pa hetuyə təm. Na yulumaa ke pa lıe kuluyə təm.

Sı má waası mpa pa muyuliyi tə.

¹⁹ Sı má heeli-weyə pənaya nka

Tacaa ká waası i yələa tə ka kəntə təm.

²⁰ Yesu təma lına í kpili-ke na í cəla paasənlu na í caya. Məruyü Yuta nyəma təkotile taa nyəma tənə pama lıe ke i tək. ²¹ Tənaya i suu-weyə yəwətuyə sı: təm nti paa nmaawa na í tu nu-təyi kəwəw tə, sənə nté tə lapa.

²² Məruyü pa tənə pa tisa teu na pá samı-i. Na i kuyəwətutu tənə lapa-weyə ləleñ, halı pə la-weyə piti na pá tə sı: lıe Yosəefu pəyalu?

²³ Tənaya Yesu təma-wə sı: Tampana tək, í ká tə na í tuku-m ituule sı: Fetu, fe nyá ti. Halı í ká yəwı-m sı má la ma lcatə taa cənəyə mpi pə lapa Karənahum na í nu tə.

²⁴ Məruyü Yesu tasa-wə sı: Tampana ke ma heeliyime yoo, paa nyənəyi ləj kuyəwətutu teləsulu kəwəlyə puluyə i maɣamaya i lcatə taa. ²⁵ Ntəñ i nyəmə sı alaa leelaa ka wə pəyalə ke lseyəli taa ké waatu wei wulaya lapa puı tooso na ləwəntunaa naatoso ke llii waatu taa tə. Halı nyəwı səwəw nı lı tetu tənə. ²⁶ Paa na mpu ləj tá tili llii ke pa taa kəwəlyə kin. Ama alı leelu kəwəlyə wei i ka wə Sitəñ tetu taa ké Salepəta tə, i kin ke i tila-i.

²⁷ Na ləj kuyəwətutu teləsulu lisee waatu taa tənuyə tək asilima kutəñ nyəma ka wə səwəw tətəwə lseyəli. Paa na mpu pa ta waası pa taa kəwəlyə i kutəñ. Ama Silii tu Naamanə tike ke pa waasaa.

²⁸ Waatu wei Yuta təkotile taa nyəma nu i təm nti tə, pə hañə-weyə səwəw. ²⁹ Məruyü pa kulaa na pá həmi-i na pá lına lcatə waali, na pa kraana-i hatoo puɣu nku ku tək pa lcatə wəe tə ku nyuyə taa, timpi pə lapa

tokuyu tɔ, si pa tusiųi-l. ³⁰ llena Yesu fayana pa heku taa na í tɛɛ i nyɛŋku.

lɔyɔhilu nɔyɔlu i tɔm
(Maləki 1:21-28)

³¹ M̄púyú Yesu pola Kapənahum, Kalilee tɛtu taa icate natəli, na í seyesi-wɛyɛ kuyaku kuhɛɛsuyɔ wule. ³² M̄púyú i seyesuyɔ cɛpa pa laŋa ke teu. Pə taɣa pulu, i seyesa-wɛyɛ na toŋ, i ta nyá. ³³ Pə pamna apalu nɔyɔlu ka wɛ Yuta nyəma təkotile taa na í hii lɔyɔlu isayau nɔyɔlu. M̄púyú apalu inu i koo sɔsɔm si: ³⁴ Ee Nasaletu Yesu, n caa-wɛyɛ tá kiŋ? Ta wakəluɣu ke n kɔma? Ma nyəma-ŋ teu, n ké lɔɔ yulu nanŋtu wei i tilaa tɔ.

³⁵ Tənaɣa Yesu kaləna-i si: Hei nyá, su na n se apalu inu i waali.

M̄púyú lɔyɔlu pɛta-i samaa heku taa na í ye-le-i na í se. Ama i ta lapu-i pulu. ³⁶ M̄púyú pə lapa yəlaa ke sɔyɔntu na pá tɔŋ tɛma si: Hm, tɔm tənɛ. I yɔyɔtəyənə alɔyaa na apalutu na toma, na í tɔyɔnəyɔ-wɛ.

³⁷ M̄púyú i hətɛ yaa tɛtu tənə taa.

Yesu waasa kutɔntunaa payalɛ
(Matiyee 8:14-17 na Maləki 1:29-34)

³⁸ Yesu luuna Yuta nyəma təkotile taa llena í polo Simɔŋ tɛyayə. Watu suukayə Simɔŋ yɔɔ ke sɔsɔm, llena pá wiina Yesu si í waasi-l. ³⁹ M̄púyú Yesu luŋa i tɔɔ na í kaləna watu, na tə ya i tɔɔ. Tənaɣa alu kula kɔkɔraa na í caləsi-wɛ.

⁴⁰ Ilim tu kɔkɔraa, llena pa tənə mpa paa wɛna kutɔntunaa ke waani waani tɔ pá kɔna-wɛ. M̄púyú i tənə i niŋ ke paa wei i tɔɔ na pá hiki alaafəya.

⁴¹ Alɔyaa mayamaya ná se yəlaa payalɛ waali na pá kooki si: N ké lɔɔ Pəyalu ké. Ama i kaləna-wɛ, i ta tisi si pá yɔyɔtɔ: Pə taɣa pulu, pa nyəma si i ké Mesii.

Yesu laki waasu ke Yuta tɛtu taa
(Maləki 1:35-39)

⁴² Waatu wei tɛu fema tɔ, Yesu luwa na í polo timpi yəlaa fɛi tɔ. M̄púyú yəlaa samaa pɛɛka-l, haləna pá tala i kɔkɔ. Pa luɣu lapa si pá tɔkɔ-l, pá taa ye-le na í tɛɛ. ⁴³ Ama Yesu cɔ-wɛ si: Aai, pə wɛɛ ké si má heeli acalɛ lenna ke lɔɔ Kawulayə Laapaali Kupaŋ. Pə taɣa pulu, pə mayamaya pə tɔɔ ké lɔɔ tila-m.

⁴⁴ Tənaɣa Yesu tɛɛwa na í laki waasu ke Yuta tɛtu taa pa təkotilenna taa.

Yesu kpa i kancaalaya ifalaa
(Matiyee 4:18-22 na Maləki 1:16-20)

5 Kuyaku nakuli yəlaa nyəkayaa Yesu ké lɔɔ Tɔm nuu tɔɔ, na í səŋa Kenasaletu lum nɔyɔ. ² M̄púyú i nawa kɔlɔlɔŋ naale səŋa kutɛŋ tɔɔ, na tiina kɔlɔlɔ lu i taa na pá polo pa puluŋ cɔtuyɔ. ³ llena í kpa i taa lɛŋku taa, na kɔlɔlɔŋ ŋku ku ké Simɔŋ nyəŋku. M̄púyú i səlɛma-i si í hatələnə-l-kuyɔ kutɛŋ ke pəcɔ. llena í caya ku taa na í suu i seyesuyɔ taa.

⁴ Waatu wei i tɛma-wɛyɛ seyesuyɔ tɔ i heela Simɔŋ si: Tuusi na n polo lumaŋ taa na í tu mə puluŋ na í puu tiina.

⁵ Simɔŋ cɔ-l si: Taca, tə tɛma wuu ke yem ké tɛu na ku fem, tə ta puu pulu. Paa na mpu n tɔma si má tu tɔ, maa tu.

⁶ Pa tu mpu llena pá puu tiina ke sɔsɔm pə tu fɛi, halɔ pa puluŋ caakayə cəluɣu. ⁷ M̄púyú pa hata pa taapalaa mpa paa wɛ kɔlɔlɔŋ lɛŋku taa tɔyɔ niŋ si pá kɔɔ pá sənə-wɛ. Pɛlɛ pa kɔma llena pá ləsi tiina na pá suuli kɔlɔlɔŋ inu i naale, haləna pə ŋmilisiyɔ-wɛ.

⁸ Simɔŋ Piyɛɛ nawa mpu, llena i luŋ Yesu ke akula ke kɔkɔraa na í tɔ si: Taca, taa kɔtənə-m, ma ké isayau mayamaya ké.

⁹ Pə taɣa pulu tɔɔ, tiina nna pa kpa mpu tɔ, a tɔɔ ka lapa í na mpa paa wɛɛ tɔyɔ sɔyɔntu ke sɔsɔm.

¹⁰ Haləna pə la mpu tɔtɔyɔ i taapalaa Sepetee pəyalaa Saaki na Yohaani. Tənaɣa Yesu heela Simɔŋ si: Taa nyá pənɛntɛ yəlaa ke n ká puu.

¹¹ Pa ləsa kɔlɔlɔŋ ke lum taa, llena pá ye-le pə tənə tɛpaɔ na pá hu i waali.

Yesu waasa tɔnuyɔ tɔɔ asilima kutɔŋ tu
(Matiyee 8:1-4 na Maləki 1:40-45)

¹² Yesu ka wɛ icate natəli tə taa, na yulu wei tɔnuyɔ tɔɔ asilima kutɔŋ waasa i tənə tɔ i ka wɛ tənə. I na Yesu llena í polo na í hənɔi-l atɛ na í wiina-l təkɔɔ si: Taca, ye n ka tisayə n taa waasi-m?

¹³ M̄púyú Yesu kusa i niŋ na í tokənə-l na í tɔm-l si: Teu ma tisaa, alaafəya í la. M̄púyú i kutɔŋ tɛma kɔkɔraa. ¹⁴ llena Yesu kpaali-l si: Taa heeli nɔyɔlu. Ama tɛɛ kɔkɔraa na kɔtulu na-ŋ, llena n yiyisi isu Moisi ka kɛsuyɔ tɔ, na pə la yəlaa ke aseeta.

¹⁵ Paa na mpu tɔ, i hətɛ tɔŋna yaasu na pə puki, na samaa kotiyi i kiŋ ke sɔsɔm sɔsɔm si pa nukɔ i seyesuyɔ, na í waasəyɔ-wɛyɛ pa kutɔmɛŋ. ¹⁶ Ama inu i pukayə waatu waatu ke timpi timpi yəlaa fɛi tɔ, na í səlɛməyɔ lɔɔ.

Yesu waasa kutɔŋ kutuuluyɔ tu
(Matiyee 9:1-8 na Maləki 2:1-12)

¹⁷ Kuyaku nakuli Yesu seyesayə. Pə pamna Falisanaa na lɔɔ Tɔm seyesəlaa mpa pa luuna Kalilee na Yuta pa acalɛ tənə taa na Yosalem tɔ paa wɛ tənə na pa cayaa. Na Taca toma ka wɛ Yesu kiŋ na i laki na kutɔntunaa hikiyɔ alaafəya. ¹⁸ M̄púyú yəlaa səyɔla kutɔŋ kutuuluyɔ tu nɔyɔlu na kɔtəlɛ, na pá pɛɛkəyɔ si pá tana-l Yesu kiŋ ke kutuuluyɔ taa na pá su-l i lɛn-taa. ¹⁹ Ama yəlaa samaa tɔɔ pa ta na timpi tɔɔ paa susənə-l tɔ. llena pá kpaana-l lɔputu tɔɔ na pá wɛsi-tɔ, na pá tisi í na i kɔtəlɛ ke samaa heku ke Yesu lɛn-taa. ²⁰ Waatu wei Yesu ná pa naani tɔ i tɔma si: Ma taapalu, nyá isayatu husaa.

²¹ Tənaɣa lɔɔ Tɔm seyesəlaa na Falisanaa pa suu mituyɔ si: Awɛyɛle inɛ inu na í kɔkəyɔ i ti na í kɛsəyənə lɔɔ? Awe pəsəyɔ na í husi isayatu, ye pə taya lɔɔ paasi?

22 Ama Yesu ná cekàna pa huwée, lèna í pɔɔsi-wɛ si: Pepe tɔɔ ké í huuki ñpúyú mɛ taa? 23 Nti tɛ yɔɔtɔyɔ kɛlɛna tɛlɛu? Nyá isayatu huɛsaa, yaa kuli na ñ tɔ? 24 Tɔu, maa hulɛ-mɛ si Yulu Pɛyaya má, ma pɛsɛyi na má huɛsi isayatu kɛ atɛ cɛnɛ.

Tɛnaya i tɔma kutɔntu si: Kuli na ñ kɛyaya nyá kɛratɛlɛ na ñ kɛpɛ. 25 Tɛnaya i kula kɛkɛpaa kɛ pa tɛna pa isentaa, na í kɛyaya kɛratɛlɛ nte tɛ tɔɔ paa huɛsaa-i tɔ na í saɲ lɔɔ na í kɛpɛ. 26 Mpúyú pɛ lapa pa tɛnaya piti ké sɔsɔm na pá saɲ lɔɔ. Halɛ pá la-wɛyɛ sɔɔɔntu na pá caɲ pá yɔɔti si: Ama puwɛ, saɲa kɛ tá na kɔkɔlɔ tɔm.

Yesu yaaki Lefii
(Matiyee 9:9-13 na Malɛki 2:13-17)

27 Mpúyú Yesu luwa na í mayana lampuu mulu nɔɔɔlɔ wei pa yaa si Lefii tɔ, na í caɲa i lampuu tɛmulɛ. lɛna í tɔm-i si: Kuli na ñ tɛɲi-m.

28 Mpúyú Lefii kulaa na í yeke pɛ tɛna na í hu i waali.

29 Mpúyú Lefii lapa-i muɛllɛ kɛ teu kɛ i tɛyaya taa, na pá na lampuu mulaa payalɛ na yɛlɛ lɛlɛ pá caɲa tɔɔɔ. 30 Mpúyú Falisanaa na pɛlɛ pa lɔɔ Tɔm sɛyɛsɛlɛna pa kɔma na pá pɔɔsi i ifalaa kɛ umiitau si: Pepe tɔɔ ké mɛ na lampuu mulaa na asayaa í kɛnta tɛtɔɔlɛ na tɛnyɔɔlɛ?

31 Ama Yesu cɔ-wɛ si: Pɛ taya alaafɛya nyɛma nyulɛyɛna fetaa, ama kutɔntunaa ké. 32 Ma kɔmayaa si ma heeliyi asayaa si pá layasi, pɛ taya kupama.

Yesu kɛsɛyi nɔɔɔkutu tɔm
(Matiyee 9:14-17 na Malɛki 2:18-22)

33 Mpúyú yɛlɛ naɛli pa tɔma Yesu si: Yohaani ifalaa na Falisanaa nyɛma pa hɔkɛyi nɔɔsi kɛ tam na pa sɛlɛmɛyi pɛ waatunaa, na nyá nyɛma náa tɔki na pá nyɔɔki yem.

34 lɛna í cɔ-wɛ si: Í ká pɛsi na í la na akpayalu taapalaa hɔkɔ nɔɔɔ na í na-wɛ pá wɛɛ? Aai. 35 Ama pu kɔɔ pɛ kɛsi kuyaku nakuli, lɛna pá lɛsi-i pa heku, lɛ waatu unɛyi paa hɔkɔ nɔɔɔ.

36 Mpúyú i tasa-wɛyɛ ituule kɛ tukuyɔ tɔtɔ si: Paa cɛlɛyi puɔyɔ kufaluyɔ tɔɔ na pá tɔ kupɛnyɔ. Pá lapa mpɛ, pa wakɛla kufaluyɔ. Pɛyɛle saaliya kaa muna kupɛnyɔ. 37 Nɔɔɔlɔ kaa suu sulum kufam kɛ sulum hulɔɲ kupɛɲ taa, tɔfɔ sulum kufam yasɛyi hulɔɲ kupɛɲ unɛyi na pɛ ti na hulɔɲ wakɛli yem. 38 Ama hulɔɲ kufan taa ké pa suuki sulum kufam. 39 Yulu wei i tɛma sulum kupɛrum kɛ nyɔɔsi tɔ, i luyɔ u laki apila. Pɛ taya pulu, kupɛrum kɛ yɛlɛ saɲ.

Yesu kɛlɛ kuyaku kuhɛesuyɔ tu
(Matiyee 12:1-8 na Malɛki 2:23-28)

6 Mpúyú Yesu na i ifalaa pa fayana tɔɔɔnaya pɛe taalɛ natɛli tɛ taa ké kuyaku kuhɛesuyɔ kuli ku wule. Tɛnaya i ifalaa suu tɔɔɔnaya pɛe nyɛɲka kɛ pɛluyɔ, na pá nuɔtiyi pa niɲ taa na pá salɛyi.

2 Mpúyú Falisanaa naɛli pa pɔɔsa-wɛ si: Pepe tɔɔ ké í laki mpi pɛ fɛi lapu kɛ kuyaku kuhɛesuyɔ wule tɔ?

3 Tɛnaya Yesu cɔ-wɛ si: Ye mpɛ í ta kala mpi Tafiiti lapa waatu wei nyɔɔsi pu í na mpa paa wɛ i cɔlɔ tɔ?

4 lɛna i suu lɔɔ tɛyaya taa na í kɛyaya potopotonaa mpa paa su lɔɔ tɔ na í tɔɔ na í ha i taapalaa tɔ. Pɛyɛle pɛ fɛi si nɔɔlɔ í tɔɔ-wɛyɛ yem na pɛ ta ké kɔtɛlɛ.

5 Mpúyú Yesu tasa-wɛyɛ heeluyɔ tɔtɔ si: Yulu Pɛyaya mayalɛ kuyaku kuhɛesuyɔ sɔsɔ tɔtɔ.

Nkɛralɛkɛkaya tu
(Matiyee 12:9-14 na Malɛki 3:1-6)

6 Mpúyú Yesu suu Yuta nyɛma tɛkɔtilɛ taa ké kuyaku kuhɛesuyɔ kuli ku wule na í sɛyɛsɛyi. Pɛ pamna apalu nɔɔlɔ i wɛ tɛna na i nkɛralɛyɛ nɔɔɔɲ nyɛɲka kɛkɛaa.

7 Na lɔɔ Tɔm sɛyɛsɛlɛna na Falisanaa caɲa na pá kɛɲa-i teu, si pa naa si i ká waasi yulu kɛ kuyaku kuhɛesuyɔ wule yaa lɛna. Pa laki mpuyɛle si pá hiki nti paa waanna-i tɔ. 8 Ama i cekàna pa huwɛɛ, lɛna í tɔ nkɛralɛkɛkaya tu unɛ si: Kuli na ñ sɛɲ heku taa cɛnɛ.

lɛna nkɛralɛkɛkaya tu unɛ i kuli na í polo í sɛɲ tɛna. 9 Na Yesu tɔ-wɛ si: Ma pɔɔsɛyi-mɛ si tá mpaas taa, kupantu kɛ pɛ muna pá la kuyaku kuhɛesuyɔ wule yaa isayatu? Paa waasi yaa paa ku?

10 Tɛnaya Yesu nyɛna pa tɛna pa isentaa, na í tɔ apalu unɛ si: Tɔu, loosi nyá niɲ.

Mpúyú nkɛralɛkɛkaya tu unɛ i lapa mpɛ, lɛna i niɲ heɛi. 11 Mpúyú pááná kɛ-wɛyɛ sɔsɔm, na pá mayasɛyi lɛna pá la Yesu tɔ.

Tillaa sɔsaa naanuwa na naalɛ kɛyɔ
(Matiyee 10:1-4 na Malɛki 3:13-19)

12 Waatu unɛ i taa ké Yesu kɛ puɔ taa ké lɔɔ sɛlɛmuyɔ, na í sɛlɛmi ñpúyú teu na ku fem. 13 Pɛ kɔma pɛ fe lɛna, í yaa i ifalaa na í lɛsi pa taa ké yɛlɛ naanuwa na naalɛ, na í ha-wɛyɛ hɛtɛ si tillaa.

14 Mɛ unɛ pa hɛla nɔɔ. Simɔɲ wei i cuɔusaa si Piyɛ tɔ, na í lɛ i neu Antɛli, na Saaki na Yohaani, na Filipu, na Paatelemii, 15 na Matiyee, na Tomaa, na Alɛfɛ pɛyalu Saaki, na Simɔɲ wei pa cuɔusaa si Seloti tɔ, 16 na Saaki pɛyalu Yutaasi, na Yutaasi lɛkaleeu wei i lapa Yesu kɛ kɔlɔmɔ tɔ.

Yesu sɛyɛsɛyi samaa na í waaki kutɔntunaa
(Matiyee 4:23-25)

17 Yesu na i ifalaa pa tiikayana puɔ tɔɔ, lɛna í sɛɲ timpi taa puɔ fɛi ipilisau na pé walaa tɔ. Tɛna unɛyi i ifalaa payalɛ na Yuta tɛna samaa na Yosalem nyɛma na Tiii na Sitɔɲ lum nɔɔɔ nyɛma pa tɛna paa timsaa.

18 Paa kɔmayaa si pa nuuki i sɛyɛsuyɔ, na í waasi-wɛyɛ pa kutɔmɛɲ tɔtɔ. Na i waasa mpa pɛlɛ alɔyaa tukaya wahala tɔ tɔtɔ. 19 Samaa unɛ i tɛna i lukaya ké si í tok-iɲina-i. Pɛ taya pulu, toma naali a ka wɛ i kiɲ na pá nuuki a tan, na a waasɛyi pa tɛnaya pa kutɔmɛɲ.

Kupantu na isayatu
(Matiyee 5:1-12)

20 Mpúyú Yesu kusa lɛ na í nyɛni i ifalaa na í tɔ si: Mpa mɛ í ké kunyɔntunaa tɔ, í nu lɛlɛn ké.

Mə tənna ləw Kawulaya.

²¹ Mə mpa nyɔɔɔsi wena kayana tɔ, í nu leleɲ kɛ́.

Mu tɛna na í haya teu.

Mə mpa í wiiki kayana tɔ, í nu leleɲ kɛ́.

Í ká tɛ na í wonɲ teu.

²² Paa yəlaa taa huuna-mɛ, yaa pa tɔɔɔna-mɛ, yaa pa tuu-mɛ, yaa pa ku mə nyɔɔɔ ke Yulu Pəyaya má ma tɔ, í nu leleɲ kɛ́. ²³ Waatu unɪ mə laɲa í hɛɛ sɔsɔm na í paa teu. Pə taya pulu, mə kasəyaya ká tɔɔ sɔsɔm ke ɪsɔtaa kɛ́. Mpu unɪ pə mayamaya ke pa caanaa ka lapa ləw kuyɔɔtutu teləsəlaa.

²⁴ Tonɲunaa mə mə tɔm wɛ walyo kɛ́, í tɛma mə leleɲ tɔɔu tɔ se.

²⁵ Hayalaa mə mə tɔm ná wɛ walyo kɛ́ mpu unəyɪ.

Í ká ná nyɔɔɔsi ke teu tɔ se.

Mpa mə mə wonɲi kayana tɔ,

mə tɔm wɛ walyo kɛ́ rɪpúyú.

Í tɛɲ í caya ləyaya na ɪsolum pə taa kɛ́.

²⁶ Yəlaa tənna í kɔma na pá saɲ-mɛ, mə tɔm ká la walyo kɛ́. Mpu unɪ pə mayamaya ke mpe pa caanaa ka lapa ləw kuyɔɔtutu teləsəlaa pɔɔɔtunaa.

Sɔɔli nyá kolontu

(Matiyee 5:38-48 na 7:12)

²⁷ Mɪpúyú Yesu tɔma si: Ma heeliyi mpa mə í nu ki ma tɔm tɔ si: Í sɔɔli mə kolontunaa, na í lá mpa paa caa-mɛ tɔɔ kupantu. ²⁸ Í kooli kupantu ke mpa pa kooliyi-mɛyɛ mpusi tɔ. Í sələmənna mə ɪsayałataa ke ləw. ²⁹ Wei í mapa nyá ləkpəyasaɲa, keɛsi-ɪ leɲka. Nyɔɔɔli í lɛka nyá kraɪ, cɛle-ɪ nyá cara tɔtɔ. ³⁰ Wei í səlɛma-ɲ, taa pɛmɪ-ɪ, wei í lɛka nyá kuwenam, taa pɔɔsi-ɪ pə tɔm. ³¹ Mpi mə caa si yəlaa í la-mɛ tɔ, mu la pɛlɛyɛ-wɪ tɔtɔ.

³² Ye mpa pa sɔɔləyɪ-mɛ tɔ pa tike kɛ́ mə sɔɔləyɪ, ɪlɛ pepeyɛ í tɛwa tɔtɔ? Asayaɲa mayamaya ná sɔɔləyɪ mpa pa sɔɔla-wɛ tɔ pa tike tɔtɔɔ. ³³ Ye mpa pa laki-mɛyɛ kupantu tɔ pa tike ke í ká tɛɲəyɪ na í laki, ɪlɛ pepeyɛle í tɛwa? Mɪpúyú asayaɲa mayamaya ná laki tɔtɔ mɛɛ. ³⁴ Ye mpa í tɛləyɪ si paa tɛ na pá fɛli-mɛ tɔɔ ɪ tɛɲəyɪ na í kəntəyɪ, ɪlɛ pepeyɛle mə tɛwa? Asayaɲa mayamaya ná tɛləyɪ si paa tɛ na pá fɛli pɛle tɔɔ pa kəntəyɪ pa tɛma mɛɛ. ³⁵ Aai, í sɔɔləyɪ mə kolontunaa na í laki-wɛyɛ kupantu. Í kəntəyɪ, í taa teləsɪ fɛluyɔ tɔm ke lɔlɔ. Pu yele na mə kasəyaya tɔɔ sɔsɔm, na í ká pəsi ɪsɔtaa ləw sɔsɔ pəyalaa. Paa fɔɔfɛlnaa na asayaɲa, ɪlé ɪ laki kupantu kɛ́. ³⁶ Í laki tɛmaya kupantu ke teu ɪsu mə Caa laki-mɛyɛ kupantu tɔ.

Təma footuyɪ fɛl teu

(Matiyee 7:1-5)

³⁷ Í taa footi ləlaa, pə taa kɔɔ na ləw footi-mɛ. Í taa tu ləlaa ke tasəkəle, pə taa kɔɔ na ləw tu-mɛyɛ tasəkəle. Í húlí tɛmaya suulu ke timpi í pəntəyənna tɛma tɔ, na ləw ká húlí-mɛyɛ suulu. ³⁸ Í haaki na ləw ká haaki-mɛ. Pə taya pulu, ləw ká mayasi kɛ́ na pá su na pá watɪ na í ciyiti na í nyəkɪ na í pəli-mɛ. Mayasəlaya ɲka mə

mayasəyənna ləlaa tɔ, ɲkɛyɛ ləw ná kɔɲ na í mayasənna-mɛ tɔtɔ.

³⁹ Mɪpúyú Yesu tasa-wɛyɛ lentɪ si: Ntɔɲ í nyəmá teu si yulum kaa pəsi na í hɔ ɪ lɛlu, tɔfɔ pa naale paa hoti púyú taa kɛ́. ⁴⁰ Təmlɛ kpeleməlu ta kəli ɪ hullu. Ama kpeleməlu í kɔma na í nyɪ təkpeəsəkpeəsi, í na ɪ hullu pa pəsi kulum kɛ́.

⁴¹ ɪsənaya pə lapa na ɲ naaki nyulliim wei ɪ wɛ nyá tɔɔntəle ɪsəpəle taa tɔ, na ɲ kaa na kprátúyú ɲku ku wɛ nyá mayamaya nyá nyəntɛ taa tɔ? ⁴² ɪsənayalɛ nyá pəsəyɪ na ɲ tɔ si: Apaɲ nyá sɛɲ təkpi na má ləsi nyá ɪsələ taa nyulliim, na kprátúyú wɛ nyá nyəntɛ taa? Cəsəlu nyá, ləsi kprátúyú ɲku ku wɛ nyá mayamaya nyá ɪsəpəle taa tɔ, ɪlɛna pəɔɔ ɲ ná teu tɛɛɛɛɛ na ɲ ləsi nyá tɔɔntəle ɪsələ taa nyulliim unɪ.

Pa nyəɲ tuyɔ na ku pile kɛ́

(Matiyee 7:16-20 na 12:33-35)

⁴³ Tuyɔ kupanɲku ɪ lələyɪ kraɪ pile se, pəɔɔ kraɪ tuyɔ naa lələyɪ pile kupantɛ tɔtɔ. ⁴⁴ Pa nyəɲna paa tuyɔ ɲku na ku pile kɔɔɔɔ. Yulu kaa kooli tuyɔ ɲku pa yaa si fiki tɔ ku pee ke sɔsɔ tɔ se, pəɔɔ paa kooliyi tuyɔ ɲku pa yaa si lɛsɛɲ tɔ ku pee ke kɔɔɔ tɔ tɔtɔ. ⁴⁵ Yulupaɲ kupantu lukəna tuu ɪ lotu taa kupantu kiɲ kɛ́. ɪlɛna ɪsayaɲu unɪ ɪ ɪsayaɲu luna tuu ɪ lotu taa ɪsayaɲu kiɲ. Pə taya pulu, ɪsəna yulu lotu taa tɔɔwa tɔ rɪpúyú ɪ yɔɔɔtaya húləyɪ.

Layaɲu na kumelɛɲ pa kutuluɲ ɲmau

(Matiyee 7:24-27)

⁴⁶ Mɪpúyú Yesu tɔma si: Í yaa-m Tacaɲ Tacaɲ suwe na ɪ tɛɲəyɪ ma kuyɔɔtutu? ⁴⁷ Maa húlí-mɛyɛ yulu í kɔma ma kiɲ na í nu ma tɔm na í tɛɲ-tɪ puntu wɛ ɪsəna tɔ. ⁴⁸ ɪ nəyəsəna kɛ́ ɪsu yulu caakuɲu kutuluɲ ɲmau na í huli na í tala atɛ kukpamuyɔ na pəɔɔ í su kite tɔɔ. Pɔɔɔ kɔma na ká su ɪlɛna lum watɪ, haləna pə hola ma-ku. Paa na mpu pə ta ciyiti-kuyɔ ku ɲmatu teu tɔ. ⁴⁹ Ama wei ɪ nu ki ma tɔm na ɪ tɛɲəyɪ-tɪ tɔ, ɪlé ɪ wɛ kɛ́ ɪsu wei ɪ ɲma kutuluɲ ke atɛyɛ yem tɔ, kite kupantɛ fɛli. Lum hola mapə-ku, ɪlɛna ku ti krapraa na ku la asaala sɔsɔ ke yem.

Yesu waasa Lom yoolu yom

(Matiyee 8:5-13)

7 Yesu kɔma na í tɛ yəlaa ke faaci lapu, ɪlɛna í məli Kapənahum. ² Lom yoolu sɔsɔ nyɔɔɔ ka wena yom na ɪ luyɔ suu-ɪ sɔsɔm. Yom unəyɪ pə wɪkaya na í caaki səm. ³ ɪ nu Yesu tan, ɪlɛna í tili Yuta nyuyɔ nyəma napəli si pá wiina-ɪ na í kɔɔ í waasi ɪ yom unɪ. ⁴ Pɛle pa tala Yesu kiɲ, ɪlɛna pá wiina-ɪ təkpeɛ si: Apalu unɪ ɪ nəyəsəna ɲ waasi-ɪ. ⁵ Pə taya pulu, ɪ sɔɔla ta pi-itim ke sɔsɔm, halɪ ɪ ɲma-tuyɔ təkotile.

⁶ Tənaya Yesu tənə-wɛ. ɪ kɔma í kprətəna təyaya, ɪlɛ yoolu unɪ ɪ tili ɪ taapalaa ntɛ si: Tacaɲ, taa ku nyá təyɪ yem, ma ta tala si ɲ suu ma təyaya. ⁷ Halɪ mpu unəyɪ maa huuwa si ma ta tala má kɔɔ ma mayamaya ke nyá kiɲ. Pə tɔɔ ɪlɛ, yɔɔɔtɪ kuyɔɔtɔ ke tɔm kulum na ma yom hiki alaafəya. ⁸ Pə taya pulu, ma ɪsəntɔ ma see

huusa-ti. Pə tɔɔ ɪnəɣɪ wei ɪ wena ɪsayaɪtu ke pəɔɔ na pɑ huusa-ti tɔ, punta sɔɔləɣɪ maɣana ké.

⁴⁸ Tənaɣa ɪ heela alu ɪni si: Nyá ɪsayaɪtu huusaa.

⁴⁹ Mprúyú í na mpa pa caɣa tɔɔɔ tɔ pɛle pa suu pa taa ké yɔɔɔɔɔɔ si: Aweyele ɪne ɪni na halɪ ɪni ɪ taka ɪ huusəɣɪ ɪsayaɪtu? ⁵⁰ Ama Yesu ná heela alu ɪni si: N tema nyá taa na ɪsɔ tɔɔɔ ɪ yapa nyá nyuɣu. Tɛena ɪnɣɪhulumlɛ.

Alaa mpa pa sənayana Yesu tɔ

8 Pə waali ké Yesu suu cɔɔɔ ke acalɛɛ sɔɔɔɔɔɔ na səkpena na í lakɪ waasu, na í kpaaləɣɪ ɪsɔ Kawulaya Laapaali Kupaɣ. Na ɪ ɪfalaa naanowa na naale, ² na alaa mpa pa alɔɣaa ɪ loowa, na ɪ waasa mpa pɛleɣe pa kutɔməɣ tɔ. ɪsu Mali wei pa yaakaya Makətala tu na paa loo-ɪ alɔɣaa naatosompɔɔɔɔɔɔ tɔ, ³ na Helbɪ pəyalu Cusa alu Saani, na Susaani, na ɪlaa ke paɣalɛ mpa pa sənayana Yesu na ɪ ɪfalaa na pa wenaɔ tɔ.

Mətuuna tɔm

(Matiyee 13:1-9 na Maləki 4:1-9)

⁴ Yəlaa samaa ɪukayana acalɛɛ acalɛɛ na pɑ kɔɣ ɪ kiɣ, ɪlena í sɛɛ-wɛɣe ɪsɔ si:

⁵ Tuulu poləna tuutu. ɪ tuukaya ɪ mətuuna, ɪlena ɪenna hoti mpaau nɔɔɔ nɔɔɔ. Na pɑ feləɣɪ-yɛɣe nɔɔɔɔɔɔ, na sumasi tii na si tɔɔɔɔ-yɛ. ⁶ Mprúyú ɪenna hota kuwau tɔɔ, ɪlena a nɔɔ na a tayaɣani wuluɣu ke nikaya fɛɪ tɔ pə tɔɔ. ⁷ ɪenna ná hoti sɔɔwa taa na a na sɔɔwa pɑ kɔɔnti nɔɔɔ, ɪlena sɔɔwa ná ku-yɛ. ⁸ ɪenna ná hoti tetu musəɣ nyəntu taa, na a nɔɔ na a luli teu pə tu fɛɪ. ɪ tema mprúyú yɔɔɔɔɔɔ, ɪlena í cuɣusina nɔɔɔ sɔɔsaya si: Ye wei ɪ ké tɔm nulu punta í nlu.

Mpi pə tɔɔ Yesu sɛɣesəna atuwa tɔ

(Matiyee 13:10-17 na Maləki 4:10-12)

⁹ Mprúyú ɪ ɪfalaa pɔɔɔɔ-ɪ ɪsɔ sɛɛu mpi pə huwɛɛ.

¹⁰ ɪlena Yesu cɔ si: Pə ha-mɛɣe si í nyɪ ɪsɔ Kawulaya tɔm kuɣmɛsətu. Ama pə kaasa ɪlaa tɔ, ɪsɔnaa ke paa sɛɛ-wɛ si:

Paa pa nyənəɣɪ ɪsəntɔ, pɑ taa ná.

Paa pa nukɪ, pɑ taa cəkəna pə huwɛɛ.

Yesu kilisiyi mətuuna tɔm huwɛɛ

(Matiyee 13:18-23 na Maləki 4:13-20)

¹¹ Maa kilisi-mɛɣe ɪsɔ sɛɛu mpi pə huwɛɛ. ɪsɔ Tɔm nté mətuuna ani. ¹² Wena wena a hota mpaau nɔɔɔ nɔɔɔ tɔ, alɛ a wenna ɪsu mpa pa nukɪ ɪsɔ Tɔm na ɪlɔɔɔ təɣ na í ləsi-təɣɪ kpaɔpa ke pa lotu taa, si pɑ taa kɔɔ na pɑ mu-ti na ɪsɔ ya pa nyɔɔɔ. ¹³ Nna alɛ a hota kuwau tɔɔ tɔ, alɛ a wenna ɪsu mpa pa nukɪ-ti na pɑ mu-ti na ɪnɣɪhulumlɛ, ɪlɛ tə ta caɣa pa taa. Pa muɣɪ ké na pə ɪa wɛɛ naale, maɣasuyu kɔɣ ku kɔɔ, ɪlena pɑ lu ɪsɔ sɛɛu ke kpaɔpa. ¹⁴ Wena a hota sɔɔwa taa tɔ, alɛ a wenna ɪsu mpa pa tɛɣ tə nlu, ɪlena atɛ cənɛ nəɣəsɛɛ na pə wenaɔ na pə kunyuləɣ pə tɔm kɔɔ na pə ku-təɣɪ pa taa, na pɑ kpisi pɛɛ kupaɣa luluɣu tɔ.

¹⁵ Wena alɛ a hota tetu musəɣ nyəntu taa tɔ, alɛ a wenna ɪsu mpa pa nu ɪsɔ Tɔm na pɑ mu-ti na lotu kulumtu na huwɛɛ nna a tewa tɔ, na pɑ tɔka-ti təkpaɣkpaɣkpa, na pɑ ɪluləɣɪ pɛɛ kupaɣa ke teu tɔ.

Fətəla musuyu

(Maləki 4:21-25)

¹⁶ Awe musəɣɪ fətəla na í pamɪ-ɪ pulupu tɛɛ, yaa í susɪ-ɪ kato tɛɛ ye? Tesika tɔɔ ké paa pusi-ɪ si pə ná mpa pa suuki təyaya taa tɔ. ¹⁷ Kuɣmɛləm napəli pə fɛɪ si pə kaa kuli pə tɔɔ. Pəcɔ mukaya tɛɛ pulupu fɛɪ mpi pa kaa ləsi na paa awe na tɔ.

¹⁸ Í la laakali na ɪsəna í nukɪ tɔ. Pə taya pulu, wei ɪ wena tɔɔɔ paa ha, na pɑ ɪlɛki wei ɪ fɛɪna tɔɔɔ pəci-imaɣa wei ɪ huɔ si ɪ ti tɔ.

Yesu too na ɪ newaa

(Matiyee 12:46-50 na Maləki 3:31-35)

¹⁹ Mprúyú Yesu too na ɪ newaa pa kɔɔma ɪ kiɣ. Ama samaa tɔɔ pa ta pəsi pɑ tala ɪ kiɣ. ²⁰ Mprúyú nɔɔɔɔ heela-ɪ si: Nyá too na nyá newaa pa wɛ awali na pɑ caa pa na-ɣ.

²¹ Mprúyú Yesu cɔ-wɛ si: Ma too na ma newaa nté mpa pa nukɪ ɪsɔ Tɔm na pɑ tənəɣɪ-ti tɔ.

Yesu ɪapa na kacuculaya hɛɛ

(Matiyee 8:23-27 na Maləki 4:35-41)

²² Mprúyú kuyaku nakuli Yesu na ɪ ɪfalaa pa kpa kpɪluyɔ taa, ɪlena í tɔ-wɛ si í na-wɛ pɑ tɛsi lum.

Mprúyú Yesu na ɪ ɪfalaa pa tɛɛwa. ²³ Pa tɔɣna pote ke lum tɔɔ ké mpu, ɪlena Yesu too. Tənaɣa heelimuyu hɔka lum tɔɔ təna, na lum faləɣɪ kpɪluyɔ taa haləna ku caa suɣu, na lum caa pə tɔɔɔ-wɛ. ²⁴ Tənaɣa pa pola Yesu kiɣ na pɑ feesi-ɪ si: Tacaɔ, Tacaɔ, tə ɪpaya.

Yesu fema, ɪlena í kaləna heelim na lum hola na pə təna pə hɛɛ təli. ²⁵ Mprúyú ɪ pɔɔɔ-wɛ si: Mə taa tɛm-nau ke ɪsɔ kele ɪlɛ?

Tənaɣa sɔɔɔntu na piti kpa Yesu ɪfalaa, na pɑ tɔɣ tema si: Aweyele ɪne ɪni na halɪ í yɔɔɔtəɣəna heelim na lum na pə nukəna-ɪ?

ɪlɔɔɔhɪlu na afanaa pa tɔm

(Matiyee 8:28-34 na Maləki 5:1-20)

²⁶ Mprúyú pa tapəna pa kpɪluyɔ ke Selasini nyəma tetu nti tə wɛ kutɛsuyɔ tɔɔ na tɛ nyənəɣɪ Kalilee tɔ.

²⁷ Yesu tii tetu tɔɔ, ɪlena ɪcate nté tə yulu nɔɔɔɔɔɔ wei ɪ hii alɔɣaa tɔ í kɔɔ ɪ kiɣ. Hatoo tɔ yulu ɪni ɪ ta nyɪ wontuyɔ ke ɪ tɔɔ. Pəcɔ ɪ tɛcaɣalɛ nté pəlaaɣ taa, ɪ ta nyɪ təyaya.

²⁸ ɪ na Yesu, ɪlena í ma kapuka na í hoti ɪ nɔɔɔɔ tɛɛ na í kooki si: ɪsɔtaɔ ɪsɔ sɔɔɔ Pəyalu Yesu, ma na-ɣ suwe? Hai, ɪa suulu taa tu-m wahala.

²⁹ Pə taya pulu, Yesu ka heela ɪlɔɔɔɔ si í se ɪ waali tɔɔɔ ɪ yɔɔɔta mpu. Pə keesəɣɪ na pə kuləɣəna-ɪ tɔ, pa hɔkəɣɪ-ɪ alukpala na í ceki, na ɪlɔɔɔɔ susuyɪ-ɪ nyutu.

³⁰ Mprúyú Yesu pɔɔɔɔ ɪlɔɔɔhɪlu si: Pa yaa-ɣ suwe? ɪlena í cɔ si: Pa yaa-m si Kupiɣ.

Pə taɣa pulu, alɣaa paɣale ka wena i waali. ³¹ Na alɣaa mpe pa wiikayana Yesu si i taa tɔ-we si pɑ mæli pa hɔɔ tɛɛ.

³² Afanaa kalæku sɔɔɔɔ nakuli ku we tənaya pɔɔɔ taa na ku tuliɣi. Mpuɣu alɣaa mpe pa wiina Yesu si i yele na mpe pɑ suu afanaa mpe pa taa, lɛna Yesu tisi.

³³ Tənaya alɣaa mpe pa yela apalu unu na pɑ suu afanaa taa. lɛna afanaa tu casæle ke yem na pɑ tii kalakala na pɑ tu lum na pɑ si.

³⁴ Afanaa tiikilaa nɑ mpu, lɛna pele pɑ lo kpaɣaa na pɑ polo pɑ heeli tɔm nti, na tɔm yeɣi kpaɣaa ke acalɛɛ taa na cacakɛɛ tɛɛ. ³⁵ Mpuɣu yɛlaa kulaa si mpe pa puki na pɑ nɑ mpi pə lapa tɔ. Pa pola Yesu kiɲ, lɛna pɑ maɣana apalu wei unu i alɣaa pa loowa tɔ, na pə cɛpa i tɔɔ, na i caɣa Yesu nɔɔɔɔ tɛɛ na i suu wontu. lɛna sɔɔɔntu kpa-we. ³⁶ Mpa pa nɑ tɔm nti na pa isəpəle tɔ, pa keesa-weɣe isəna pə lapa na apalu unu i hiki alaafəya tɔ. ³⁷ Mpuɣu pə lapa Selasini tetu nyəma ke sɔɔɔntu ke sɔɔɔm, lɛna pɑ tɔ Yesu si i la suulu na i tɛɛ. lɛna Yesu kpa kpuɣu si i tɛɛki. ³⁸ Mpuɣu apalu wei unu i alɣaa pa loo mpu tɔ, i sələma Yesu si i yele na unu i tənɣi-l. lɛna Yesu nɑɑ kisi na i tɔm-l si: ³⁹ Mæli nyɑ tɔyaya taa na h̄ heeli pə tənɑ mpi lɔɔ lapa-ɲ tɔ.

Mpuɣu apalu unu i tɛɛwa na i heeli icatɛ tənɑ taa kɛ pə tənɑ mpi Yesu lapa-l tɔ.

Yailu pɛɛɔ na alu tɔɣɔllu
(Matiyee 9:18-26 na Malæki 5:21-43)

⁴⁰ Yesu mæla Kalilee taa, lɛna samaa lanɲ hɛɛ teu. Pə taɣa pulu, pa tənɑ paa tanɲ-l teu kɛ. ⁴¹ Mpuɣu apalu nɔɔɔlu wei pa yaa si Yailu na i kɛ pa təkotile nyuɣu tu tɔ i kɔma na i hoti Yesu nɔɔɔɔ tɛɛ, na i wiina-l si i polo unu i tɛ. ⁴² Pə taɣa pulu, i ka wena pɛɛɔ na i caaki səpu. Pəɔɔ i tike ke i ka wena, na i puusi we naanɔwa na naale.

Yesu kulaa si i puki tɔ na samaa nyəkaa kɛ teu. ⁴³ Alu nɔɔɔlu nɑɑ we tənɑ wei hatoo puusi naanɔwa na naale taa i tɔɲna tɔɣɔluɣu na pə we-l tɔɲ tɔ. Alu unu i liyitee tənɑ tɛmna fɛtaa. Pəɔɔ nɔɔɔlu ta pəsi na i waasi-l. ⁴⁴ Mpuɣu i kɔtənɑ Yesu na i waali tɔɔ, na i tokina i cara ntumpile. lɛna pə tɛm-l kpaɣaa unu. ⁴⁵ Ntɛna Yesu pɔɔsi si: Awe tokina-m ye? Mpuɣule yɛlaa tənɑ kɛɛsaa. lɛna Piyɛɛ nɔɔɔ təkpaɣu si: Tacaɑ, ke yɛlaa timsina-ɲ na pɑ nyəkəɣi-ɲ?

⁴⁶ Ama Yesu cɔwa si: Aai, nɔɔɔlu tokina-m kɛ. Ma nu ma toma lenna luwa. ⁴⁷ Alu kɔma na i nyi si pə nyəmɑ i tɔɔ, lɛna i kulɔ na i polo i hoti Yesu nɔɔɔɔ tɛɛ na i seliyi. Na i yɔɣɔɔ samaa tənɑ isɛntaa kɛ mpi pə tɔɔ i tokina-l, na isəna pə tu waasa-l kpaɣaa tɔ. ⁴⁸ Mpuɣule Yesu tɔma-l si: N tɛma lɔɔ na nyɑ taa tɔɣɔ pə waasa-ɲ ma pu, tɛɛna lanɲulumle. ⁴⁹ Yesu tɔɲa yɔɣɔɔɣu ke mpu, lɛna Yuta nyəma təkotile nyuɣu tu unu i tɔyaya tu nɔɔɔlu kɔɔ na i heeli-l si: Taa tu Tacaɑ ke kunyɔɲ ke yem, nyɑ pɛɛɔ fɛl. ⁵⁰ Tənayaɛ Yesu nɔɔɔ təkpaɣu si: Taa nyɑ, nyaa tɛ lɔɔ na nyɑ taa tɛ, i kɑ hiki alaafəya.

⁵¹ Yesu we pa kɔma pɑ tala tɔyaya tɔ Yesu ta tisi si samaa i tənɣi-l na pɑ suu. Ama Piyɛɛ na Yohaani na Saaki na pɔyaya caa na ka too pa tike pa suuna. ⁵² Pa tənɑ paa kpa pa lanɲ kɛ na pɑ wiiki sɔɔɔm. Ama Yesu heela-we si: I taa wii, ka too kutoo kɛ, ka ta si se.

⁵³ Yɛlaa nyəmɑ si yulu tɛma tɛɛu təkpaɔaa, lɛna pɑ wɔɲi-l. ⁵⁴ Ama Yesu tɔka pɔyaya niɲ taa na i yɔɣɔtənɑ nɔɔɔ sɔsaya si: Pɔyaya nyɑ, kulɔ.

⁵⁵ Tənaya ka mælaa na kɑ kulɔ kpaɣaa. lɛna Yesu si pɑ ha-keɣe tɔɣɔnaɣa. ⁵⁶ lɛna piti kpa pɛɛɔ unu i nyəma. Mpuɣu Yesu heela-we si pɑ taa yele na nɔɔɔlu nu nti unu tə lapa mpu tɔ.

Yesu ifalaa naanɔwa na naale tiluɣu
(Matiyee 10:5-15 na Malæki 6:7-13)

9 Mpuɣu Yesu kota pa naanɔwa na naale na i tu alɣaa ke pa niɲ taa, na i ha-weɣe toma si pɑ loo-ki-we paa mpa, na pɑ waaki kutɔmɔɲ. ² Na i tili-we si pɑ polo pɑ kraali lɔɔ Kawulaya tɔm, na pɑ waasəɣi kutɔntunaa ke pa kutɔmɔɲ. ³ lɛna i tɔ-we si: Ye i tɛɛki i taa kpaɣa pulu, paa kɔtɔɣu, paa huluyu, paa tɔɣɔnaɣa, paa liyitee, pəɔɔ i taa kpaɣa capanaa ke naale naale. ⁴ Ye i tala timpi na i laali na i suu tɔyaya ɲka ka taa, i saali tənɑ halɔ mə tɛɛu. ⁵ Na ye i tala timpi na yɛlaa i ta mu-mɛ, i lu na i kpiisi-weɣe mə nɔɔɔɔ musuɣu, na pə h̄li si i lapa-weɣe tɔu, i yele.

⁶ Mpuɣu pa tɛɛwa na pɑ cɔɔki icatɛ icatɛ na pɑ heeli-iyi Laapaali Kupaɲ, na pɑ waasəɣi kutɔntunaa ke pa kutɔmɔɲ.

Helɔti piti ke Yesu tɔɔ
(Matiyee 14:1-12 na Malæki 6:14-29)

⁷ Wulau Helɔti nu pə tənɑ mpi pə tɔɲa lapu ke mpu tɔ, lɛna pə liyiti-l sɔɔɔm, i ta nyi isəna i la tɔ. Pə taɣa pulu, lɛlaa nɑ tɔɲaya kɛ si Yohaani wei paa kuwa tɔ unu i femna. ⁸ Lɛlaa si Ilii luuna. Haləna lɛlaa si lɔɔ kuyɔɣɔtutu tɛləsəlaa kupəma taa nɔɔɔlu luuna. ⁹ lɛna Helɔti si: Ma yɛlaa na pɑ seti Yohaani nyuɣu lɛ, aweyele puntu wei unu i tɔm ma nu pa yɔɣɔtəɣi isəntɔ tɔ?

Haləna i pɛɛkəɣi si i na-l.

Yɛlaa iyisi kakpaɣi (5000) caləsuyu
(Matiyee 14:13-21 na Malæki 6:30-44 na Yohaani 6:1-14)

¹⁰ Yesu Tillaa kɔma pɑ mæli Yesu kiɲ, lɛna pɑ kɛɛsi-l pə tənɑ mpi pa lapa tɔ. Mpuɣu i kpaɣa-we na i pona-weɣe kpeɲja ke icatɛ nte pa yaa si Petesaita tɔ tə kiɲ. ¹¹ Paa na mpu tɔ, samaa nuwa na pɑ hu i waali, na i lanɲle huluməna pa kɔntɛ. Na i heela-weɣe lɔɔ Kawulaya tɔm, na i waasi pa tənɑ mpa pa fɛlna alaafəya tɔ.

¹² Pə kɔma na ilim caa tɛm, lɛ i ifalaa naanɔwa na naale kɔma i kiɲ ntɛ, na pɑ tɔm-l si: Tɔɣɔni samaa unɛ unu na i polo acalɛɛ taa na pə cɔɔl cacakɛɛ tɛɛ na pɑ hiki tɛsuɛnəna na tɔɣɔnasɔ. Pə taɣa pulu, cənɛ kɛ nyutu taa kɛ.

Wei í fel ta ƧƧ í kɛ ta kolontu

(Malaki 9:38-40)

⁴⁹ Tənaɣale Yohaani ƧƧƧ təkpaɯ si: Tacaa tə na ƧƧƧlu na í looki abɣaa na nyá hətɛ, pɛ́cƧ u tənəɣi-tu. lɛna taa kisina-u.

⁵⁰ Ḿpúyú Yesu ƧƧwa si: Í taa tənɣi-u si í taa la. Pə taɣa pulu, yulu í ta ke mə kolontu, mə nyən kɛ te.

Samalii ɩcate natəlɩ tə kisa Yesu

⁵¹ Pə Ƨɔma pə kpeɣətəna Yesu kuluyu ke antulinya taa, ɩlena í su si u ká polo Yosalem. ⁵² Ḿpúyú u kusa yəlaa na í teləsɩ ƧƧƧ si pá polo Samalii ɩcaliya kalɩ ka taa, na pá Ƨaa-u təsusɩ. ⁵³ Ama pɛle pa kisa-u muyu, si u pukina Yosalem ƧƧ tɔ pə ƧƧ. ⁵⁴ l ɩfalaa Saaki na Yohaani pa ná mpu, ɩlena pá tɔ si: Tacaa, yaa tə ye le na ɩƧtaa ƧƧƧ tii na ká nyaya-we?

⁵⁵ Ama Yesu pəsa pa ƧƧ na í kaləna-we. ⁵⁶ lɛna pá tɛɛ ɩcate lɛntɛ taa.

Yesu tənuyu nyullaa

(Matiyee 8:19-22)

⁵⁷ Yesu na u ɩfalaa pa we mpaau taa na pá tɔɣa pote tɔ ƧƧƧlu tɔma Yesu si: Maa tənəɣi-ŋ nyá təpote tənə taa.

⁵⁸ Mpuɣule Yesu ƧƧ-u si: Taale hasɩ wena si lona na sumasi ná wena si tana. Ama Yulu Pəyaya má, ma feɩna nyuyɩ tətule mayamaɣa.

⁵⁹ lɛna Yesu tɔ lɛlu si: Nyaa ƧƧ na ń tənɣi-m.

Ḿpúyú apalu ɩni í tɔ si: Tacaa, ye le má polo má pi ma Ƨaa na pɛ́cƧ.

⁶⁰ Tənaɣale Yesu tɔma-u si: Ye le na sətəa pi pa sətəa. Ama nyaa polo na ń kpaali lɔƧ Kawulaya tɔm.

⁶¹ lɛna lɛlu náa tɔ si: Tacaa maa tənɣi-ŋ, ɩle ye le na má polo má la ma nyəma ke pə lapa wulee na pɛ́cƧ.

⁶² Ama Yesu ƧƧ ílé si: Ye yulu kraɣa akuyɩ si u haləɣi na í nyənəɣəna kraɩ taa, puntu ta muna lɔƧ Kawulaya.

Tillaa nutoso na naanuwa na naale tiluyu

10 Pəle pə waali Tacaa tasa apalaa nutoso na naanuwa na naaleɣe ləsuyɩ, na í tili-weɣe naale naaleɣe acalee na timpiwe u weɛ si u puki tɔ. ² Na í heeli-we si: Kumtu ƧƧwaya, ama kuntaa feɩna. Í sələmi hatuce na í ƧƧƧ kuntaa Ƨɔna ke lɔŋ ke u kumtu taa. ³ Tɔɔ, í polo, ɩsu ma tiluyɩ-me ɩsəntɔ tɔ, í pəsaa kɛ ɩsu heen ke taale hasɩ heku. ⁴ Í taa kraɣa liɣi-tee yaa huluyɩ, í taa kpi ntənkpala, pɛ́cƧ í taa paasəna yəlaa sɛɛu ke mpaau taa. ⁵ Ye í suu təyaya ŋka ka taa í kooliɣi si: Alaafəya í tɔ təyaya kanɛ ka tɔ, na pɛ́cƧ. ⁶ lɛ ye pə kɛ si təyaya tu ƧƧla alaafəya, mə koolee anɩ a ka tənɣi-u. Tɔfɔ ye pə taɣa mpu, kulumaa mə mə tɔ kɛ mə koolee anɩ a taɣanəɣi məluɣu. ⁷ Í Ƨaya təyaya ŋka ka taa na pá cɛla-meɣe mpi, í tɔƧ na í nyƧƧ. Pə taɣa pulu, təmlɛ tu muna pá fel-u kɛ. Í taa layasəɣi tɛɛsi ke yem yem. ⁸ Paa ɩcate nte tə taa kɛ u suuwa na pá mu-me na pá cɛla-meɣe

pulu, í tɔƧ. ⁹ Í waasi pa kutɔntunaa, na í heeli-we si: lɔƧ Kawulaya suu mə tɛɛ kɛ. ¹⁰ Ye í suu ɩcate nte tə taa na tə yəlaa í ta mu-me, í lu na í tɔ si: ¹¹ Tə kpiisiɣi mə tɔ kɛ mə mayamaɣa mə ɩcate musuyɩ ŋku ku taana ta ƧƧhɛ tɔ. lɛ paa na mpu, í nyɩ teu kɛ si lɔƧ Kawulaya suu mə tɛɛ mə tɛɛ na ká lu. ¹² Ma heeliɣi-me si ƧƧtɔm ká la sana na ɩcate nteɣe tənaya huule wule ke suulu huluyɩ tɔm taa.

Acalee lenna kisuyu ke Yesu

(Matiyee 11:20-24)

¹³ Hai, Colaseŋ nyəma mə, mə tɔm we waiyo. Hai, Pɛtesaita nyəma mə, mə tɔm we waiyo kɛ. Piti təma nna pa lapa-yeɣe mə heku taa tɔ, ye ɩsu ɩsəntɔ Tiii na Sitɔŋ ke paa lapa-ye, paa tɛma pa ɩɣaytu lɔu ke lɔŋ, halɩ pá suu fɔlətɔnaa na pá Ƨaya hula taa. ¹⁴ Pə tɔ kɛ paa hulɩ suulu ke Tiii na Sitɔŋ pə nyəma ke huule kuyaku wule na pə kəli-me. ¹⁵ Pə kaasuyɩ Karənahum nyá tɔ, n huɩ si n ká pu na n kaləsəna hatoo ɩsɔtɔnuyɩ na? Ama paa tisi-ŋ kɛ təfe ke tuu tənəasəle ƧƧƧle taa.

¹⁶ Ḿpúyú u tasa u ɩfalaa ke heeluyɩ si: Yulu í nukəna-me, maɣa puntu nukəna. Wei í kisa-me, ma ɩni tɔtɔƧ puntu kisa. Na wei í kisa-m, í kisa wei u tila-m tɔƧ.

Tillaa nutoso na naanuwa na naale ɩni u məluɣu

¹⁷ Ḿpúyú pa nutoso na naanuwa na naale məla u kiŋ na lanɣulumle ƧƧƧle, na pá tɔŋ si: Tacaa nyá tɔ abɣaa mayamaɣa nuna-tu.

¹⁸ Tənaya Yesu tɔma-we si: Ma nawa Satanɩ na í hotiyina ɩsɔtaa ɩsu teu nyəɣəsuyɩ tɔ. ¹⁹ lɛ ma ha-meɣe toma si í tɔ tumaa tɔ, na pəcesɩ tɔ, na kolontu toma tənə tɔ, pulu Ƨaa la-me. ²⁰ lɛ paa na mpu mə lanɣa í taa huləmi si abɣaa se-me. Ama a huləmi kɛ si pa ŋmaa mə həla ke ɩsɔtaa tɔ pə tɔ.

Yesu lanɣulumle

(Matiyee 11:25-27 na 13:16-17)

²¹ Tənaya Feesuyɩ Nanɣtu lapa na Yesu lanɣe huləmi ƧƧƧm. lɛna í tɔ si: Ma Ƨaa, ɩsɔtaa na atɛ pə tu, ma sɛɛ-ŋ. N ŋmesa tɔm tənəɣe ləmayasɛɛ nyəma na nyən-taa, ɩlena ń kuli-təɣi piya. Ma Ƨaa, pɔpɔtu feɩ, ma sɛɛ-ŋ, nyá ɩni nyá luɣu tu lapəna mpu.

²² Ama ma Ƨaa cɛla-m pə tənaya. Ye pə taɣa ma Ƨaa tike, ƧƧƧlu ta nyɩ si aweɣele Pəyalu. Na ye pə taɣa Pəyalu tike, ƧƧƧlu ta nyɩ si aweɣele Cɛɛ. Anɣa, ye Pəyalu ƧƧkənaa si u huləɣi wei pə paasi.

²³ Ḿpúyú u pəsəna u ɩfalaa tike tɔ na í tɔ-we si: Mpi mpi mə ɩsəpee naaki ɩsəntɔ tɔ, leleŋ ke í nuwa. ²⁴ Ma heeliɣi-me si, lɔƧ kuyɣɔtutu teləsəlaa paɣale na awulaa ƧƧsaa paɣale nyullaa si pá ná mpi mə naaki ɩsəntɔ tɔ, na pá lanɣ. Pəyele pa nyullaa tɔtɔ si pá nu nti mə nukɩ tɔ, na pá kpisi.

Samalii tu yälle

25 Mprúgú lso Tcm seyesälu nçkçlu i kulaa si i mayasägi Yesu. Uena í tç si: Tacaa, ntiyi má la na má hiki weesuyu ñku ku tñj tç?

26 Yesu cç-i si: Susuweye pa ñmaa lso Tcm taa? Na n kalägi tç, huwee nnaya n nuuki pè taa?

27 Uena í cç-i si: Ma nuuki si n ká sçkçl Tacaa nyá lso na luyu kulumuyu na nyá læsaça suu-i tãmamam ke paa mpi pè taa, na n sçkçl nyá tçkçntäle lso nyá tl.

28 Mprúgú Yesu tçma-i si: Ama n cç teu. Anha, laku mpu, n ka hiki weesuyu.

29 Inu i caakaya si paa na mpu i tcm i te, mprúgúle i tasa Yesu ké pçksuyu si: Na aweyele lso ma tçkçntäle inu ile?

30 Mprúgú Yesu cç-i si: Tçu, yulu nçkçlu i lunna Yosalem na í pukina Yeliko, na í lu ñmulaa tç na pá kra-i na pá wçkçsi i wontu na pá maru-i lso isäna mpi pè wee tç. Uena pá tee pa ye-le na í kaasa weesuyu kulumuyu. 31 Pè pamna kçtulu nçkçlu ná tñjaya mpaau ñku. Ílé i na-i, uena i cçkç na í tee.

32 Mprúgú Lefii tu nçkçlu ná talaa na í mayana-i mpu. Uena ílé i cçkç tçkç na í tee. 33 Ama Samalii tu tçntu nçkçlu ná tala tãna na í na apalu inu, uena i tcm lapu-i pçkçntäle ke sçkçm. 34 Mprúgú i hela i kiñ, na í taa nim na kçkç ke i hiñ taa. Uena í kpeeli-i saalasi, na í cayasi-i i krañaya tçkç, na í pona-i muulaa tçsuule na í paasäna-i teu. 35 Ku fema uena í læs liyitee nyæætü naale na í cela muulaa tçsuule tu, na í heeli-i si: Paasäna-i teu, na ñ tu tçya i nyuyu tçkç na pè tee mpu, ma kçma, maa fele-ñ yoo.

36 Tçu, pa tooso inu pa taa, aweye n huu si ñmulaa mapa wei inu tç i tçkçntäle ile?

37 Uena lso Tcm seyesulu inu i cç-i si: Wei inu i lapu-i kupantu tç.

Mpuçule Yesu si: Tçu, polo na nyá mayamaya ñ laku mpu.

Yesu pote ke Malëta na Malu pa tç

38 Yesu na i ifalaa pa tñjna pote, uena pá tala icatè natäli na alu nçkçlu í lapu-i muulle. Pa yaa alu inu si Malëta. 39 I wena neu, pa yaa-i si Malu. Ílé i ka çaya Tacaa nçkçee tee ké na í nuuki i seyesuyu. 40 Taya tçkç tãma krëpa Malëta, uena pè pekäli-i i taa. Mprúgú i kçma Tacaa kiñ na í tç si: lso ma neu yeluyu-m ma tike na má cçkçkãna taya ke isäntç inu tç pè we-ñ teu nté ma çé? Pæle pè tçkç tç, heeli-i si í sãna-m.

41 Mpuçule Tacaa ná cç-i si: Hai, Malëta, n kuçi nyá tãgi yem ké na ñ kpetiliyina tãma paçale. 42 Pæyele mpi pè waasägi tç pè ké kulumãm tike ké. Malu læsäna tãpantë, í na nçkçlu pa kaa hç.

Sälämuçu huluyu

(Matiyee 6:9-13 na 7:7-11)

11 Mprúgú kuyaku nakulu Yesu çaya tiili na í sälämägi lso. I kçma na í te, uena i ifalu nçkçlu i

tçmu-i si: Tacaa, húlí-tuçu lso sälämuçu lso Yohaani ná húlúgú i ifalaa tç.

2 Mpuçule Yesu heela-wee si: Ye i çaa sälämuçu í sälämi si:

Tacaa, nyá hæte í wee katë.

Tçu nyá kawulaya.

3 Haaki-tuçu paa lfemle nteye tçkçnaya.

4 Húláçí-tuçu suulu ke timpí tã pãntãçana-ñ tç, lso tá tçkç tá huluyu suulu ke mpa pa pãntãçana ta tç.

Taa yele na té suu mayasuyu isayau taa.

5 Mprúgú Yesu tasa-weye heeluyu tçkç si: Ye lso má taa nçkçlu wena taapalu nté, na puntu polo ahoo heka na í mayana-i si: Hai, ma taapalu, kãnti-m potopoto-naa tooso. 6 Ma taapalu nçkçlu i lunna nteye mpa na í tala-m nçkçkç, pãçç ma feuna mpi maa çele-i tç.

7 Uena i tçkçntäle ná cç-i hatoo pè taa si: Taa caali-m mpu. Má na ma piya tã tãma suuu na té tãki na té kaläsi.

8 Ma heeliyi-me si, paa i kçma í kulü na í çele-i i kulañãm tãna, pè taya taapalle tçkç ké i lapa mpu, ama caaluyu ke i kisaa. 9 Ule ma heeliyi-me ye si í sälämägi, paa ha-me ye, í pëekägi, í hikiyi ké, í maki, pa tulägi-me ye. 10 Sälämälu ke pa haaki, na pëekälu hikiyina, na matu ke pa túlägi. 11 Wulee má taa awe pãyaya säläma-i potopoto na puntu çele-ke ye ye? Yaa ye ka säläma-i tinte puntu çele-ke ye tum. 12 Yaa má taa awe pãyaya sälämãna-i yate, na puntu çele-ke ye pãçeka? 13 Ye asayaa me mu pãsa má piya ke kupantu lapu, Tacaa wei i we isçtaa tç i kaa cela i Feesuyu Nanñtu ke mpa pa sälämägi-i tç?

Yesu cçkç i tcm tulaa

(Matiyee 12:22-30 na Maläki 3:22-27)

14 Yesu loo ilçkçhulu kaayçkçtaya, uena ilçkçu se. I se mprúgú uena kamumuka suu yçkçtuyu na pè la samaa ke piti ké sçkçm. 15 Mpuçule pa taa lælaa pãsänaa si: Pesepule toñ ke inu i tçkçnãçana alçyaa læmpa.

16 Uena Yesu tcm tulaa taa lælaa ná tçmu-i si: La piti tãmle na pá húlí si lso toñ ke n lakãna. Pa yçkçta mprúgú si pa naa i waali. 17 Yesu ná çekãna pa taa huwee, uena í tç-wee si: Ye kawulaya wee na ká fei nçkç kulumaya, nçkçkç ka yawaya. Tãyaya í we mpu, kele ka ykçgi ké. 18 Ye Satanu kawulaya nyãma yooki pa taa pa tike, i kawulaya nyuyu nté ka isãna? Mpi tç, mã tñj si Pesepule toñ ke ma lookina alçyaa. 19 Ye Pesepule toñ ke ma lookina alçyaa lso má huukuyu tç, ile awe toñ ke má pãyalaa ná lookina pa nyãma? Tãçaya pa mayamaya paa kuna má tcm. 20 Ama ye lso toñ taa ké ma lookina alçyaa, ile lso Kawulaya wee má tee má tee kele.

21 Yulu toñ tu í tãña i tãyaya ke teu na yoou wontu, pulupu i tokiyina i wena. 22 Ama wei i kãla-i toñ tç í kçma na í kulü i tçkç na í pãsi-i, ile i lækãgi i yoou wontu nti inu i taakaya tçkç, na í mãñna i wena mpu, na í tala lælaa.

23 Wei i fei ma tçkç, puntu ké ma kolontu ké. Wei i sãñna-m tçksuyu tç, i yaasägi ké.

Ilɔɔɔ wei pa loowa tɔ ɪ mɔluyɔ
(Matiyee 12:43-45)

²⁴ M̄p̄ȳȳ Yesu tɔma si: Ye pa loowa ilɔɔɔ, wulaya taa kɛ ɪ ɔɔki si ɪ hɛɛsi. ɪ lanɔɔɔ, ɪ lena ɪ tayani ɪ taa si: Maa mɔli tɔyaya ŋka ka taa maa luwa tɔɔɔ. ²⁵ ɪ takɪ kele ka taa, ɪ ɪ ká maɔana pa hasa-ke na pá tayani pɔ tɔnaya teu. ²⁶ Pɔle tɔ, ɪ puki kɛ na ɪ ɔaa alɔɔaa lɛlaa mpa pa kɛla ɪnɔɔɔ isayatu tɔɔɔ naatosompɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔ, na pá ɔɔɔ na pá ɔɔɔ tɔyaya ŋke ka taa. ɪ lena ɪɔɔ nyɛntu náá mɔli na tɛ la sana na nɔɔɔɔɔ nyɛntu.

Kupantu maɔamaya siyisiyi

²⁷ Yesu tɔɔɔna m̄p̄ȳȳȳ yɔɔɔtuyɔ, ɪ lena alu nɔɔɔɔɔ ɪ yɔɔɔtɔna nɔɔɔ ɔɔɔɔɔ ke samaa taa si: Puwe nyá too wei ɪ lula-ŋ na ŋ musi-ɪ tɔ, ɪ nyuleleŋ we ɔɔɔɔntu.

²⁸ M̄p̄ȳȳȳ Yesu ɔɔ alu ɪnɔ si: Mpa pa nu lɔɔ Tɔm na pá tɔki-ti, puntunaa ntɛ nyuleleŋ nyáma te.

Piti tɔmlɛ nyuluyɔ
(Matiyee 12:38-42)

²⁹ Samaa tɔɔɔna-ɪ nyɛkuyɔ ke ɔɔɔɔm, ɪ lena ɪ suu ɪ faa-ci taa si: Kufalanɔ yɔlaa pane asayaa kɛ. Piti tɔmlɛ nte tɔ húlɔɔɔ si lɔɔ lakɔna tɔɔɔ mpe pa ɔaaki. ɪ ɪ pa kaa na natɔli, ye pɔ taya Yonaasi nyɛntɛ. ³⁰ ɪsɔna mpi pɔ lapa Yonaasi kiŋ tɔ pɔ hula Ninifi nyáma kɛ si lɔɔ lakɔna. Na mpu ɪnɔ tɔɔɔɔɔ Yulu Pɔyaya má ma nyɛntu ká húlɔ kufalanɔ yɔlaa tɔɔ si lɔɔ lakɔna. ³¹ Ye pɔ tala huule wule, ɪlim mpɔtɔŋ tɔɔ wulau alu nyɛŋ ká ku kufalanɔ yɔlaa pane pa tɔm ke mpi pɔ tɔɔ ɪlɛ ɪ ka lu hatoo tetu pooluŋ taa na ɪ ɔɔɔ, si ɪ nuuki isɔna Salumɔŋ yɔɔɔtɔna lɔmɔyaseɛ tɔ. Páɔɔ pulupu we ɔɔne na pá tɛɛ Salumɔŋ tɔɔɔɔɔɔɔɔ. ³² Ye pɔ tala huule wule Ninifi nyáma ká ku kufalanɔ yɔlaa pane pa tɔm. Pɔ taya pulu, kuyanɔku pɛle pa nu Yonaasi waasu tɔ, pa yela pa isayatu ke kɔakɔaa kɛ. Páɔɔ pulupu we ɔɔne na pɔ tɛɛ Yonaasi ɪnɔ.

Mpi tɔnuyɔ naana tɔ
(Matiyee 5:15 na 6:22-23)

³³ Nɔɔɔɔɔ ɪ musɔɔɔ fɔtɔla na ɪ ŋmesɔ-ɪ, yaa ɪ pamɔ-ɪ nyanaya tɛɛ. Ama ɪ su-ɪ timpi taa ɪ weɛ pu naa yɔlaa tɔna tɔɔɔ. ɪ lena mpa pa kɔŋ tɔ, fɔtɔla ɔɔɔ na-we.

³⁴ M̄p̄ȳȳȳ pɔ weɛ na nyá isɛ. Anɔ a kɛna nyá tɔnuyɔ pɔlimile fɔtɔla. Ye nyá isɛ ɪ naaki teu, pɔ waasɔɔɔ nyá tɔnuyɔ tɔnaya. Ama ye nyá isɛ ɪ yulumaa, nyá tɔnuyɔ tɔna pɔlimile we sɔkɔɔtuyɔ tɛɛ kɛ. ³⁵ La laakali, pɔ taa ɔɔɔ na isɔna n naaki tɔ pɔ mɔli sɔkɔɔtuyɔ. ³⁶ Pɔ we mpu tɔ, ye n naa tɔɔɔɔɔ, na pɔ fɛɪ-ŋ tɔyuyulee, n naa teu kɛ, isɔ fɔtɔla ɔɔɔ naakuyɔ yulu tɔ sɔkɔɔtuyɔ fɛɪ.

Falisanaa na lɔɔ Tɔm seɔɔɔɔlaa tooluyɔ
(Matiyee 23:1-36 na Malɔki 12:38-40)

³⁷ Yesu tɔma yɔɔɔtuyɔ ke mpu, ɪ lena Falisa nɔɔɔɔɔ ɪ yaa-ɪ si ɪ suu ɪ tɛ na ɪ nyɔɔ lum. M̄p̄ȳȳȳ Yesu suuwa Falisa tɛ na ɪ niki tɔɔɔɔ. ³⁸ Falisa nawa ɪ tɔki na ɪ nyɔɔkɔna asilima, ɪ lena pɔ lapɔ-ɪ ha. ³⁹ Tɔnaya Taaɔ

tɔma-ɪ si: Anɔ Falisanaa mɔ nyɛntu ntɛ mpu. ɪyisi na nyɛnasɔ waalɔnaa ke ɪ nyaaɔɔɔ tɔlaɔla. Ama pɔ kɔɔɔ mɔ taanaa tɔ, ŋmulɔm na isayatu pɔ huweɛ maɔalɔna. ⁴⁰ Lɔmɔyaseɛ fɛɪnaa mɛ, lɔɔ wei ɪ ŋma yulu tɔɔ tɔ, ɪlɛ ɪ wɛna ɪ ti na wei ɪ ŋma yulu lotu taa tɔ yɛɛ?

⁴¹ Pɔ kɔla teu si ɪ ha mpi ɪ wɛna mɔ iyisi na mɔ nyɛnasɔ taa tɔɔɔ kuyɔɔntunaa, ɪ ɪ pɔ tɔna pu weɛ-mɛye teu.

⁴² Pɔɔɔɔ fɛɪ, Falisanaa mɛ, mɔ tɔm we waiyo kɛ. ɪ kɔɔɔɔ nyutu nti pa yaaki si manti na luu tɔ na tuusi hatu tɔna na ɪ hiliyi na ɪ lɔsɔɔ lɔɔ kɛ pɔ hɔɔɔlɔŋ naanuwaa taa kulum. Pɔyele mɔ paa fɛɪna tampana tɔɔɔɔ na lɔɔ ɔɔɔɔɔ tɔm. Ama tampana tɔɔɔɔ na lɔɔ ɔɔɔɔɔ tɔm ke pu muna ɪ seɔɔɔna isɔle, ɪ ɪ taa ɔɔɔ hɔɔɔlɔŋ naanuwaa taa kulum ɪnɔ ɪ tɔɔ.

⁴³ Falisanaa mɛ, mɔ tɔm we waiyo kɛ. Yuta nyáma tɔkɔtilɛnaa taa, teeli teeli tɔɔɔɔɔnaa ke ɪ pɔɔkɔɔ. Na ɪ ɔɔɔ pa seɔki-mɛye samaa taa kɛ na pá lunjiyi.

⁴⁴ Falisanaa mɛ, mɔ tɔm we waiyo kɛ. ɪ we kɛ isɔ pɔlaaŋ wei ɪ salɔtaa na pá tɔŋ ɪ tɔɔ kɛ yem, na pá ta nyɔ si pɔlaaŋ tɔ.

⁴⁵ Tɔnaya lɔɔ Tɔm seɔɔɔɔɔ ɔɔɔ nɔɔɔɔ ɪ pɔsɔna-ɪ si: Taaɔ, n yɔɔɔtuyɔ mpu tɔ n kɔɔntɔna tɔ tɔɔɔɔ na ŋ tuu.

⁴⁶ M̄p̄ȳȳȳ Yesu ɔɔwa si: lɔɔ Tɔm seɔɔɔɔlaa ɔɔɔaa mɛ, mɔ tɔm ná we waiyo tɔɔɔɔ. ɪ sukɔɔɔ yɔlaa ke sɔyɔla yuŋ nyɛna. Pɔyele mu tu taa-weɔ taaɔ maɔamaya.

⁴⁷ Waiyo na mɔ tɔm kɛ, mɔ ɔaanaa ná kuna lɔɔ kuyɔɔɔtutu telɔsɔlaa, na mu hɔlɔɔɔ pa pɔlaaŋ na ɪ tayanaɔɔ tɔtɔtɔtɔ. ⁴⁸ Isɔ ɪ lakuyɔ mpu tɔ, pɔ húlɔɔɔ kɛ si mɔ lanɔ hɛɛna mɔ ɔaanaa lapa mpi tɔ. Pɛle pa kuna lɔɔ kuyɔɔɔtutu telɔsɔlaa, na mɔ hɔlɔɔɔna pa pɔlaaŋ.

⁴⁹ Pɔ maɔamaya pɔ tɔɔ kɛ lɔɔ lɔmɔyaseɛ ka hula mpu si: lɔɔ má, maa tili lɔɔ kuyɔɔɔtutu telɔsɔlaa na tillaa ke pa kiŋ. Ama paa ku lɛlaa, na paa tu lɛlaa ke kuyɔɔɔ ke kutuyɔ. ⁵⁰ Tuu pɔ ŋmau antulinya na lɔɔ kuyɔɔɔtutu telɔsɔlaa mpa pá ku tɔ, kaɔana nyáma nyɔɔɔ taa kɛ pa sɔm tɔm ká tɔna. ⁵¹ Kɔɔɔa Apɛli kuyɔ, halɔna Sakali wei pa ku kɔtaya tɔlatɛ na lɔɔ tɔsɛɛɛ ɔɔɔɔɔ pɔ heku taa tɔ pa sɔm, ma heeliyi-mɛ tɔfoo kɛ si, isɔ pɔ tɔma pa nyɔɔɔ taa.

⁵² lɔɔ Tɔm seɔɔɔɔlaa ɔɔɔaa mɛ, mɔ tɔm we waiyo kɛ. ɪ tɔka saafu wei pa tulɔɔɔna lɔɔ Tɔm nyɛm tɔɔ tɔ, na mɔ luyɔ fɛɪ suu. Pɔyele ɪ tisiyi si mpa pɛle pa ɔaa tɔ pá suu.

⁵³ Yesu kula tɔna, ɪ lena lɔɔ Tɔm seɔɔɔɔlaa na Falisanaa pá sɔŋ ɪ tɔɔ kɛ nɔɔɔɔ naale na pááná, na pá maki ɪ nɔɔ tɔɔ na kuyɔɔɔtutu ke yem yem. ⁵⁴ Na pá kuuki ɪ nɔɔ si ɪ ɔtaaa ɪ ɪ pa kɔa-ɪ na tɔna.

Laakali na ɔɔɔɔɔ tɔm
(Matiyee 10:26-27)

12 M̄p̄ȳȳȳ samaa kɔta ɔɔɔɔm ke waatu ɪnɔ, halɔna pá tusiyi tɔma. Tɔnaya Yesu ɔaɔlɔna ɪ ifalaa ke kɔaɔluyɔ si: ɪ la laakali na Falisanaa kukusum, pa mɔnaafikitu ke ma yaa mpu. ² Pɔ tɔna mpi pɔ ŋmelaa tɔ, isɔ pɔ tɔma na pé kuli pɔ tɔɔ. Na pɔ tɔna mpi pɔ lapa mukaya tɛɛ tɔ, isɔ pa tɔma na pá nyɔ-wɔ. ³ Pɔ tɔɔ

ké paa í ka ηmesi tòm na í yɔɔɔti-təxi ahoó, ísu tə yawa ilim taa. Na paa nan taa ké í wɛlɛta ηkpaɔɔyɔ taa, ísu pa kpaala-ti na nɔɔɔ sɔɔɔɔɔ.

Yulu kunyamnam
(Matiyee 10:28-31)

⁴ Mpa me í ké ma taapalaa tɔ, ma heeliyi-me si í taa nyana mpa pa pəsəxi na pá ləsi yulu weesuyu tike, na pə waali paa pəsəxi pulu tɔ. ⁵ Maa húlí-meyə wei pə muna si í se tɔ. Í se lɔɔ, inɛ í pəsəyənə na í ku yulu. Pəyele í pəsəxi na í tu-í tənəasələ taa. Tampəna tɔ isəntɔ, inəxi pə muna í se.

⁶ Pə taya santiinaa naale ke pa pɛtəxi sumpɔɔɔɔɔnaa kakpasɔ taa? Paa na mpu pa wɛu mpu tɔ, lɔɔ tá sɔɔ pa taa kulum tɔɔ. ⁷ Mpu inɛ tɔɔɔɔ na mə nyuyɔ taa nyɔɔɔ, lɔɔ nyəmá si tənə si nyuyɔ ké. Ye mpu í taa nəyəsɔ, í kəla sumpɔɔɔɔɔnaa təcayacaya.

Yesu Kilisiti moyu yaa í kisuyu
(Matiyee 10:19-20 na 10:32-33 na 12:32)

⁸ Ma heeliyi-me si, ye yulu ta ηmesi si í ké Yulu Pəyaya má ma nyəɔ, ma maɔamaya maa tisi lɔɔ isɔɔtaə tillaa isəntaa si puntu ké ma nyəɔ. ⁹ Ama wei í kɔɔɔsə yəlaə isəntaa si í ta nyi-m, ma maɔamaya maa tɔ lɔɔ isɔɔtaə tillaa isəntaa si ma ta nyəm-í tɔɔ.

¹⁰ Ye wei í yɔɔɔta Yulu Pəyaya má ma tɔɔ ké isayatu, paa húlí puntu ke suulu. Ama ye Feesuyu Nanjtu ke í yɔɔɔta isayatu, pa kaa húlí-í suulu.

¹¹ Ye pə kɔma na pá yaa-meyə nɔɔɔɔɔ ke Yuta nyəma təkotilənə taa, yaa awulaa kpaaməɔ taa, yaa tɔɔtunaa kin, í taa nəyəsɔ nti í ká huɔ na í lu na nti í ká yɔɔɔti tɔ tə tɔɔ. ¹² Feesuyu Nanjtu ka seyəsɔ-meyə kpaɔɔ ke nti í ká yɔɔɔti tɔ.

Tɔɔ tu kumelɛɔ tɔm

¹³ Ḿpúyú nɔɔɔɔ lu samaa taa na í tɔ Yesu si: Tacaə, heeli ma taalɔ si má na-í tɛ tala tá caə yelina-tuyɔ mpi tɔ.

¹⁴ Tənaya Yesu pəsənə-í si: Apan nyá, awe kpa-m mə tɔm tayanlu na mə wontu tallu?

¹⁵ Llena Yesu heeli pa tənə si: Í la laakalu na wənau luluɔ. Pə taya pulu tɔɔ, wənau hikuyɔ u huləxi si yulu tula-ti se. Paa puntu ká wənə ísu cənə na le.

¹⁶ Ḿpúyú Yesu seɛ-weyə lɔɔ si: Apalu tɔɔ tu nɔɔɔɔ ka wənna haləmnaə, na í ku kutɔɔɔ ke pə taa pə tu fɛl.

¹⁷ Llena í caya na í mayasɔ í taa si: Isənayalə maa la ilɛ? Kpɛɛɔ u takɔ-m si má nyəkɔ ma tɔɔɔnaɔ. ¹⁸ Í taa í taa lɛna í tɔ si: Ma nyəmá isənə maa la tɔɔɔlɛ. Ma ykəxi ma kpɛɛɔ ineyə na má su sɔɔɔɔɔ. Llena má su kutɔɔɔ na ma kupaɔ lɛmpənə tənaya í taa. ¹⁹ Llena maa ma ma lanjɛ taa na má tɔ si, yulu wənə piɔɔ pəyalə taa kutɔɔɔ ilɛ pə kaasa wɛ, ye pə taya cəyau na tɔɔɔ na nyɔɔ na yɔɔɔɔ pə paasi? ²⁰ Tənaya lɔɔ tɔma-í si: Kumelɛɔ nyá, n ká si ahoó anɛ a maɔamaya. Llena má ná wei í ká kpaɔ pə tənə mpi n tayanə nyá ti tɔɔ ké mpu tɔ.

²¹ Llena Yesu tasa si: Ḿpúyú pə wɛɛ na mpa pa kaa wənau ke pa maɔamaya pa tike tɔɔ, na lɔɔ isəntaa pa ke kunyɔntunaa tɔ.

Naani tuyu ke lɔɔ
(Matiyee 6:25-34)

²² Pə waali ké Yesu tɔma í falaa si: Í tá ná mpi pə tɔɔ ma heela-me si í taa nəyəsəxi mə tɔɔɔnaɔ ηka pə wɛɛ si í ká tɔɔ na í hiki weesin, na mə tɔnəɔ tɔɔ kutakəm pə tɔm tɔ. ²³ Pə taya pulu tɔɔ, weesuyu kəla tɔɔɔnaɔ, na yulu tɔnuyɔ kəla wontu kususuutu. ²⁴ Í nyənna katəkətəɔ na í na. li tuuki, u kuɔ. Pəyele í fɛl kutɔɔɔ təsɔlɛ, í fɛlnə kpaɔ, lɔɔ caləyənə-í. Na mə tá kəli sumasɔ ke tɔm napələ? ²⁵ Paa mə taa yulu ká ku í təxi isənə, puntu pəsəxi na í tuusi í təxi wulɛ kulumtələ maɔamaya? ²⁶ Ye u pəsəxi səkpetu səkpetu, pepe tɔɔ ké í kuɔ mə ti na sɔɔɔɔntu nti tə kaasa tɔ? ²⁷ Í nyənna tawa nyutu tukuyɔ hetu nti tɔ na í na.

Nyutu nti, tu lakɔ təmlɛ təl, tu luuki kɔɔɔ. Paa na mpu ma heeliyi-me si wulau Salumɔɔ na í tɔɔ tənə í ta suu wontu na í tala paa tə taa kulumuyɔ ke kacɔka. ²⁸ Ye lɔɔ lakɔ kacɔka ke tawa taa nyutu nti tə wɛ sənə na cele isəntɔ pa tika-ti tɔ, í kaa la-meyə kacɔka na pə kəli mpu? Í polo í tɛɛ, u tɛɔ lɔɔ na mə taa təcayacaya tɔ se. ²⁹ Í taa pəkəli mə ti na í nəyəsəxi tam ké mə kutɔɔɔ na mə kunyɔnɔɔ pə tɔm. ³⁰ Antulinya taa cənə ma ta nyi isɔɔnaə pɛkəyənə təlɛyɛ tam. Ama mə mə wənə Caa, na mə Caa inɛ í nyəmá mpi í nyuləxi tɔ. ³¹ Í sɔ nyuyɔ na lɔɔ Kawulaya pɛkuyɔ, na lɔɔ ká ha-mɛ tɔɔɔɔ mpi pə kaasa tɔ.

Kpaɔtu ləmayasɛɛ í wɛ timpi tənaya í akaluyɔ wɛɛ
(Matiyee 6:19-21)

³² Ma kalakiya nyá, taa nyá, mə Caa sɔɔlənə si í ha-meyə í kawulaya. ³³ Í pɛɛɔ mə kupamnaə na í mənəna pə liyitee na í ha kunyɔntunaa. Í pɛkɔ fatakanə mpa paa səkɔ tɔ, na í kaakɔ mə wənau ke isɔɔtaə timpi pulu u leki tɔ. Nmulu kaa tala tənaya ηmuluyɔ, pəcɔ puka kaa tɔɔ. ³⁴ Pə taya pulu tɔɔ, kpaɔtu ləmayasɛɛ í wɛ timpi, tənaya í akaluyɔ wɛɛ.

Təmlɛ lataa mpa pa fenjiyi tɔ

³⁵ Í tantɔ na í tanə, í ləlɔ mə hɔɔ taa, í musɔ mə fətəlanaə. ³⁶ Í la ísu təmlɛ nyəma mpa pa tanə si pa caə í lɛna akpəyalə taa na í tɔ si: Ma talaa, pa tulɔ-í tɔ. ³⁷ Cɛɛ inɛ í talaa na í mayana í təmlɛ nyəma mpe na pa tanə, pa nyuyɔ lapa lelerɔ ké. Ma heeliyi-meyə tampəna si í kootiyi í wontu ké na í həkənə í ti, na í húlí-weyə təcayalə si pá caya na í tu-weyə tɔɔnaɔ. ³⁸ Paa tapulɛ yaa tefemle ke í kɔma na í kɔɔ na í mayana-weyə mpu na pá tanə, pa lapa nyulələrɔ ké. ³⁹ Í nyi teu si, ye nyəm ka nyənaya kɔɔ na təyaya caə nyi ηmulu kɔntɛ waatu, í kaa ye-í na í suu təyaya taa se. ⁴⁰ Mɛ tɔɔ, pə tɔɔ ké mi tayanɔ mə təxi mpu. Yulu Pəyaya ma, ma kɔɔ kɔntɛ ke waatu wei í kaa huɔ tɔɔ.

Təmle tu isayau na kuparj pa tɔm
(Matiyee 24:45-51)

⁴¹ Tənaɣa Piyee pɔɔsa Yesu si: Tacaa, ta tike ke n seəkəna isɔ inɪ, yaa yəlaa tənaɣa n seəkəna-i?
⁴² M̄p̄ȳȳle Tacaa cɔwa si: Aweyele təmlɛ tu kuparj na layatu? Ye pə taɣa wei i caa ká yelina təyaya feɲyɔ, si nyɔɔsi í kpa təmlɛ nyəma lɛlaa, ɛle inɪ í cɛla-weye tɔɔɔnaɣa tɔ. ⁴³ Cɛce inɪ í kɔma na í mɛli na í maɣana təmlɛ tu inɪ i isəle seena təmlɛ nté tɔ lapu, i nyuɔ lapu lelej ké. ⁴⁴ Ma heeliyi-meɣe tampana tɔɔ si, təyaya caa ká tu təmlɛ tu inəɣi i kupam təna tɔɔ feɲyɔ ké. ⁴⁵ Ama ye pə cəpa təmlɛ tu inɪ, na í tu i taa si: Ma caa kaa kɔɔ lɔɔ se, ɛlena í suu təmlɛ nyəma apalunyəma na alunyəma ke mapu. Na í tɔki, na í nyɔɔki na pə kuyi-i. ⁴⁶ Pu kɔɔ na kuyaku ŋku na isəna taa i taa tu i taa si təyaya tu ka tala tɔ, ílé i ka suu təkpuu. Na i ká la təmlɛ tu inəɣi təkəŋkəŋ, na í məŋna-i na í peti-i ma ta nyi isɔnaa tɔɔ.
⁴⁷ Təmle tu wei i nyəma i caa luɣu tɛɛ nyəm na í tá taɣani i ti, pəyele i ta la mpi i caa sɔɔlaa tɔ, paa həli-i teu. ⁴⁸ Ama təmlɛ tu wei ílé i ta nyi i caa luɣu tɛɛ nyəm, na í laki mpi pə muna pá mapu-i pə tɔɔ tɔ, pəciiu tike ke paa ma ílé. Wei pa ha sɔɔm tɔ, sɔɔm ke pa kɔŋi-i pɔɔsuyɔ. Na wei pa paasaa na pá kaa sɔɔm tɔ, sɔɔm taa sɔɔm ke pa kɔŋi-i pɔɔsuyɔ.

Yəlaa fayau ke Yesu tɔɔ
(Matiyee 10:34-36)

⁴⁹ Kɔkɔ ke ma kɔma tetu tɔɔ ké musuyɔ, na pə caya-m isɛ isəntɔ tɔ kaa tɛma muɣu ɛle mhm̄m̄m̄ teu nté. ⁵⁰ Pə weɛ si pá sɔ-m isɔ lum napəli, ɛle ye pa ta sɔ-m lum mpi ma nəɣəseɛ kaa tɛ. ⁵¹ Mə huɔ si heesuyɔ ke ma kɔna antulinya taa? Aai, ma heeliyi-me si koloŋa ke ma kɔnaa. ⁵² Pə kpaɣa pənentɛ tɔ, yəlaa í we kakpasu ke pa təyaya taa, paa faya. Tooso ká lu naale ineyɛ koloŋa, na naale náá lu tooso ké koloŋa. ⁵³ Cɛce ká kulɪ i pəyalu tɔɔ, na pəyalu kulɪ cɛce tɔɔ. Toto ká kulɪ i pɛɛl tɔɔ na pɛɛl náá kulɪ toto tɔɔ. Paŋ alu nyəŋ ká kulɪ poolu tɔɔ, na poolu ké paŋ tɔɔ.

Waatonaa cəkənaɔ
(Matiyee 16:2-3)

⁵⁴ M̄p̄ȳȳ Yesu tɔma samaa tɔtɔ si: Ye í ná tɛu pu ŋmaalaɣa na ilim tətule, í tɔŋ kpaɔpa si saŋa inɪ tɛu weɛ. ɛlena tampana tɔɔ kule ku nu. ⁵⁵ Na í kɔma na í ná ilim nyaku sɔɔm, í tɔŋ si tahaŋle wusaa. ɛlena tahaŋle náá haŋ. ⁵⁶ Mənaafikinaa mɛ, í lapa isəna na í nyəŋ atɛ na isɔ pə kɔkɔlɔnaa fayasuyɔ, na u cəkəɣəna nti tɛle tɔ laki isəntɔ tɔ tɔ huweɛ.

Kolontu na kolontu pa ciikuyɔ
(Matiyee 5:25-26)

⁵⁷ Isənaɣa pə weɛ na mə maɣamaɣa u tu maɣasəɣi si í nyi tampana na í təŋ-ye ye? ⁵⁸ Ye n wakəla nɔɔɔlu na í yaa-ŋ nɔɔɔɔ, la kookali na nyá na-i í taɣani mə tɔm ke mpaau taa na í ta tata huulu kiŋ. Pə taa kɔɔ na huulu náá tu-ŋ tɔŋtuna nin taa, na pɛle pá təkɪ-ŋ.

⁵⁹ Ma heeliyi-ŋ tampana si ye n ta tɛ pə təna mpi pa pɛla-ŋ tɔɔ feɲyɔ n kaa lu təna.

Ye í ta layasi tɔntɛ í ká si

13 M̄p̄ȳȳ yəlaa napəli pa kɔma tənɛ inəɣi kpaɔpa na pá heeli Yesu si: Kalilee nyəma napəli pa lakaya kɔtaɣa ke isɔ, ɛlena Pilatu yele na pá ku-we. ² Tənaɣale Yesu cɔ-we si: Í huɔ si Kalilee nyəma mpa pa ku mpu tɔ, pa tɛ Kalilee nyəma lɛlaa tənaɣa kawalasɪ tɔɔ pa ku-we? ³ Aai, ma heeliyi-me si, pə taɣa mpu se. Ama mu ta layasi tɔntɛ, í ká si mə tənaɣa isɛ pɛle pa səpu tɔ. ⁴ Na yəlaa pələfei hiu wei Silowee kutuluyɔ kɛsaa na ku takɪ na ku naŋti tɔ, í huɔ si Yosalem nyəma təna taa pɛle pa kələna isayatu na? ⁵ Aai, ma heeliyi-me si, pə taɣa mpu se. Ama mu ta layasi, í ká si mə tənaɣa isɛ pɛle pa səpu tɔ.

Fiki tuyɔ ŋku ku luləɣi tɔ ku tɔm

⁶ M̄p̄ȳȳ Yesu seɛ-weɣe isɔ si: Apalu nɔɔɔlu i ka sɔna i lesɛŋ tɔŋ taale taa ké fiki. M̄p̄ȳȳ i pola pee kooluyɔ. Ama i ta maɣana ku tɔɔ ké paa pulupu cəcəka. ⁷ Tənaɣa i tɔma taale tɔkulu si: Nyəni, puɔi tooso kɔɔ ma tu kɔntɛ si ma kooliyi pee. Ama maa makəna pulu cəcəka ke ku tɔɔ. Seti-ku. Pepe tɔɔ ké ku saŋ yem na ku luləɣi? ⁸ ɛlena taale tɔkulu cɔ-i si: Tacaa, taa-kuyɔ yeluyɔ ke puntɔ, na maa huli na má cɔɔna ku kite na ma tu hute na má ná. ⁹ Ntanyi pá taləna pəntɛ ku lulɪ pee. Ku ta lulɪ ɛle n seti-ku.

Alu isam waasuyɔ ke kuhəesuyɔ wule

¹⁰ M̄p̄ȳȳ kuyaku kuhəesuyɔ nakulɪ ku wule Yesu seɣesaya Yuta nyəma təkotile natəli tɔ taa. ¹¹ Pə pam-na alu kutɔntu nɔɔɔlu i ka we təna. I hii ɛɔɔɔ na pə kɔkəli-i puɔi pələfei hiu tɔɔ, u pəsəɣi na í siyisi i tɔɣi paa pəcɔ maɣamaɣa. ¹² Yesu na-i, ɛlena í yaa-i na í tɔm-i si: Alu nyá, saŋa waali n hika alaafəya ké.

¹³ ɛlena Yesu tənɪ i tɔɔ ké i niŋ, na alu siyile siyisi tənɛ inəɣi kpaɔpa, na í niki isɔ ké sam. ¹⁴ Isɛ Yesu lapu na yulu hiki alaafəya ke kuyaku kuhəesuyɔ wule ke mpu tɔ pə ta maɣa Yuta nyəma təkotile nyuyɔ tu nté. Tənaɣa i pəsəna samaa si: Kuyɛɛŋ naatoso ke pa laki təmlɛ. Ye í caa í hiki alaafəya, í keesəna kuyɛɛŋ inɪ i taa na í kɔɔ. Í taa kɔŋ kuhəesuyɔ wule si pá ha-meɣe alaafəya.

¹⁵ Tənaɣa Tacaa ná cɔ Yuta nyəma təkotile nyuyɔ tu inɪ si: Mənaafikinaa mɛ, ye pə tala kuyaku kuhəesuyɔ wule mə taa awe yeki i nau yaa i kpaŋaya ke tɔluyɔ si ká nyɔɔ lum ye? ¹⁶ Yaa í nyəma si Apələham luluyɔ taa alu ineyɛ pa kaa waasi kuyaku kuhəesuyɔ wule? Pəcɔ Satanɪ tɔka-i na í cɔɔsəɣi-i tɔ puɔi pələfei hiu tɔɔ.

¹⁷ Yesu cɔ Yuta nyəma təkotile nyuyɔ tu inəɣi mpu, ɛlena feɛle kpa mpa paa caa-i tɔ. Ama samaa wei pə kaasaa tɔ ílé i təna i laŋle ná heena təma kupampana nna Yesu lakaya tɔ.

Sɔɔɔɔ pɔle tɔm

(Matiyee 13:31-32 na Malaki 4:30-32)

¹⁸ M̄p̄r̄ȳḡ Yesu tasa yɔɔɔɔɔɔ sɪ: Isu pepeyele lɔɔ Kawulaya nɔɔɔɔɔɔ, na pepeye maa keesana-ke ile yee? ¹⁹ Ka nɔɔɔɔɔɔ kɛ Isu yulu tuukuɔɔ sɔɔɔɔɔɔ pile ke ɪ taale taa na tɔ nyɔ, na tɔ pu tɔɔɔ sɔɔɔɔɔɔ na sumasi kɔɔ na sɪ tɔɔ tana ke ku pɔlɔɔɔɔ tɔɔ tɔɔɔ.

Potopoto kukusum tɔm

(Matiyee 13:33)

²⁰ M̄p̄r̄ȳḡ Yesu tasaa sɪ: Pepe cau kɛ maa keesana lɔɔ Kawulaya ile yee? ²¹ Ka nɔɔɔɔɔɔ kɛ Isu alu maɔasɔɔɔ mulum ke cemse tɔpam na ɪ kpaɔa kukusum ke pɔɔɔ na ɪ tu, na ɪ huɔɔɔɔ na pɔ tɔna pɔ kpa tɔfuɔ tɔ.

Nɔɔɔɔ kukpɔlaya

(Matiyee 7:13-14,21-23)

²² Yesu kulaa sɪ ɪ puki Yosalem, ɪlena ɪ seɔɔɔɔɔɔ mpa ke acalɛɛ sɔɔɔɔɔɔ na sɔkpena nna a taa ɪ tɔɔɔɔɔɔ tɔ na ɪ puki. ²³ M̄p̄r̄ȳḡ nɔɔɔɔɔɔ pɔɔɔɔɔɔ-ɪ sɪ: Taaɔ, nɔɔɔ yɔlaa pɔɔɔɔɔɔ tike nyɔɔɔ ke pu ya na? ɪlena Yesu cɔ-we sɪ: ²⁴ ɪ la kookalɔ na ɪ suuna nɔɔɔɔɔɔ ɔka ka we tɔfɔku tɔ. Tɔm faawɔ tɔɔ, yɔlaa pɔɔɔɔ kɔ luna teu sɪ pɔ tɔɔna tɔna na pɔ suu. Ama pa kaa hiki mpaɔ.

²⁵ M̄p̄r̄ȳḡ Yesu tɔma sɪ: Pu kɔɔ na tɔɔɔɔɔɔ caa tɔku na ɪ kalɔsɔ, na mu wena awalɔ tɔɔ, ɪle ɪ suu mapu ntɛ nɔɔɔɔɔ sɪ: Taaɔ, tulu-tu. ɪlɛ ɪ kɔɔ-mɛ sɪ: Ma ta nyl timpi ɪ lunaa tɔ. ²⁶ Pɔlɛɔɔɔ ɪ ka suu yɔɔɔɔɔɔ sɪ: Tɔ na-ɔ tɔ tɔkayana na tɔ nyɔɔkɔ. Ta ɪcate hapɛɛ tɔɔ kɛ n tu seɔɔɔɔɔ. ²⁷ ɪlɛ ɪ kɔ lɛlɛ-mɛɔɔ yɔɔɔɔɔɔ sɪ: Ma ta nyl timpi ɪ lunaa tɔ yoo. Mɔ tɔna ɪ tɛɛ ɪ fɛɛ-m, ɪsaɔalataa mɛ. ²⁸ ɪ kɔ kɔɔ na ɪ na Apɔlahaɔm na lsaaka na Saaku na lɔɔ kuyɔɔɔɔɔ tɔlɛsɔlaa tɔnaɔa lɔɔ Kawulaya taa, na pɔ fiɔɔɔ-mɛ na awalɔ tɔɔɔɔɔ ɪ kɔ tu casɔ kapusi na ɪ nyasɔɔɔ mɔ tɔɔ kela te. ²⁹ Yɔlaa kɔ luna ilim tɔlɔɔ tɔɔ, na pɔ tɔtɔɔ tɔɔ, na lɛlaa luna pɔ nɔɔɔɔɔ na pɔ mpɔtɔɔ tɔɔ na pɔ sulɔ lɔɔ Kawulaya taa kɛ tɔɔɔ. ³⁰ Waatu ɪnɔ mpa pa we lɔɔ kɛ kayana tɔ pa taa lɛmpa kɔ mɔlɔ waalɔ, na waalɔ nyɔma nɔɔ mɔlɔ lɔɔ.

Yesu lanɔwakɔlle ke Yosalem tɔɔ

(Matiyee 23:37-39)

³¹ Waatu ɪnɔ ɪ maɔamaɔa ke Falisanaa napɔlɔ pa kɔma Yesu kɔɔ na pɔ heeli-ɪ sɪ: Wulau sɔɔɔ Helbtɔ pɛɛkɔɔɔ-ɔ kuyɔ. Pɔle pɔ tɔɔ lu cɔne na ɔ layasɔ ɪcate.

³² M̄p̄r̄ȳḡ Yesu cɔ-we sɪ: ɪ polo ɪ heeli mɔ taale haya ɔke sɪ, saɔna na cele pɔ taa ma tɔɔɔnɔɔɔ abɔɔaa, na mɔ waasɔɔɔ kutɔɔɔnɔna, na pɔ kufemuyɔ ke maa tɛ ma tɔmlɛ. ³³ Ama pɔ weɛ kɛ sɪ mɔ tɔ ma mpaɔ ke saɔna na cele na pɔ kufemuyɔ. Pɔ tɔɔa pulu, paa kuyɔ lɔɔ kuyɔɔɔɔɔ tɔlɛsulu ke tiiliɔ yem na pɔ ta kɛna Yosalem taa.

³⁴ Hei Yosalem, Yosalem, nyɔ taa kɛ pa kuyɔ lɔɔ kuyɔɔɔɔɔ tɔlɛsɔlaa, na nyɔ taa tɔtɔɔ pa yookɔ lɔɔ tillaa ke pɛɛ na pɔ kuyɔ. Tɔm pɔɔɔɔ ke ma sɔɔlaa sɪ ma kpeɔɔɔɔ nyɔ taa yɔlaa tɔna tɔkɔtɔkɔtɔ ɪsu kan-

tuyɔ papuyɔ ku piya tɔɔ tɔ. Ama pa kisaa. ³⁵ Tɔɔ, mɔ tɔɔɔɔa ka tɔku kaɔu tɔkpaɔaa, nɔɔɔɔɔ kaa paasana-ke. Ma heeliɔ-mɛ tɔfuɔ sɪ, ɪ kaa tasa-m keesuyɔ, halɔna pɔ tala wule nte ɪ ka yɔɔɔɔ sɪ, lɔɔ ɪ sɔna Taaɔa tillu tɔ.

Kutɔntu nɔɔɔɔ ɪ waasuyɔ

14 M̄p̄r̄ȳḡ kuyaku kuhɛɛsuyɔ nakulɔ Yesu suu Falisanaa sɔɔɔ nɔɔɔɔ ɪ tɛɔ tɔɔɔ. Mpa paa we tɔna tɔ pa caɔaa na pɔ kɛɔna-ɪ teu. ² Yulu nɔɔɔɔ ɪ ka sɔɔna ɪ ɪsentaa, na tɔnuyɔ tɔɔ asilima kutɔɔ wɛna-ɪ. ³ M̄p̄r̄ȳḡ Yesu pɔɔɔa lɔɔ Tɔm seɔɔɔɔlaa na Falisanaa sɪ: Ta mpaɔ taa, pɔ muna pɔ waasɔ kutɔntu ke kuyaku kuhɛɛsuyɔ wule yaa pɔ taa waasɔ-ɪ?

⁴ Ama Falisanaa mɔ pa ta tisi cɔu. Tɔnaɔa Yesu hɔma kutɔntu na ɪ waasɔ-ɪ, na ɪ heeli-ɪ sɪ ɪ tɛɛ. ⁵ M̄p̄r̄ȳḡ Yesu pɔɔɔa Falisanaa sɪ: Kuyaku kuhɛɛsuyɔ wule, mɔ taa awe nawa ɪ pɔɔɔɔ yaa ɪ nau hota lɔkɔ taa, na ɪ yeɔ lɛsuyɔ ke kpaɔpaa sɪ kuyaku kuhɛɛsuyɔ wule? ⁶ ɪlena pɔ maɔasɔ-tɔɔɔ cɔu na pɔ kpisi.

Tɔɔɔɔ yaaɔ na tɔcaɔalɛ kupantɛ tɔm

⁷ Yesu nawa sɪ mpa pa yaa tɔɔɔ ke mpɔ tɔ, pa huliyina tɔmaɔa kpelee kupana tɔɔ caɔau. ɪlena ɪ seɔɔɔ-ɔwe sɪ: ⁸ Ye nɔɔɔɔ kpaɔa alu na ɪ yaa-ɔ tɔɔɔ, ɔ talaa, taa hulina tɔcaɔalɛ kupantɛ na pɔcɔ. Ntanyɔ ɪsɔntɔ pa yaa nɔɔɔɔ ɪlɛ na ɪ kɔla-ɔ. ⁹ Pɔ taa kɔɔ na wei ɪ yaa-mɛɔ tɔɔɔ tɔ ɪ heeli-ɔ sɪ: Kulɔ na ɔ kaasɔ ɪnɛɔ tɔcaɔalɛ. ɪle n kulɔna fɛɛɛ ntɛ tɔnyɔɔmɔ, na ɔ caɔana waalɔ tɔɔ. ¹⁰ Ama ye pa yaa-ɔ tɔɔɔ, ɔ talaa, caɔana waalɔ tɔɔ. ɪle wei ɪ yaa-mɛɔ tɔɔɔ tɔ ye ɪ kɔma ɪlɛ ɪ kɔ tɔna-ɔ sɪ: Apanɔ nyɔ, tuusina cɔne tɔɔ na ɔ caɔa tɔcaɔalɛ kupantɛ. Saa ɪnɔ pa tu-ɔ teeli ke nyɔ na pa tɔna mpa ɪ caɔa m̄p̄r̄ȳḡ tɔɔɔ tɔ pa ɪsentaa kɛ. ¹¹ Pɔ tɔɔa pulu tɔɔ, wei ɪ hɔɔ ɪ tɔ paa tisi-ɪ, na wei ɪ pasɔɔ ɪ tɔ, paa kusɔ ɪ nyuyɔ.

¹² M̄p̄r̄ȳḡ Yesu heela wei ɪ yaa-ɪ tɔɔɔ tɔ sɪ: Ye n lapa tɔɔɔnaɔa yaa acima, taa yaa nyɔ cewaa, yaa nyɔ tɛɛtɔnaa, yaa nyɔ luluyɔ nyɔma, yaa nyɔ tɔɔtɔnaa lɛlaa. Pɔ tɔɔa pulu tɔɔ, pɛɛ pa pɔsɔɔ tɔɔ na pɔ yaa-ɔ tɔɔɔ, na pɔ lɛɛɔ-ɔ nyɔ kucɔɔ ke kpaɔpaa. ¹³ Ama ye n lapa acima, kotɔ kunyɔɔtɔnaa, na acamaa, na kaakalasi, na yulumaa, na pɔ tɔɔ. ¹⁴ Waatu ɪnɔɔɔ n hika kupantɔ. Pɔ tɔɔa pa taa nɔɔɔɔ kɔ pɔsana na ɪ lɛɛɔ-ɔ-tɔ. Ama lɔɔ kɔ felɔna-ɔ kuyanaɔku ɪ kɔ feesi sɔtaɔ mpa paa lapa kupantɔ tɔ.

Mpa pa yaa tɔɔɔ na pɔ kisi tɔ

(Matiyee 22:1-10)

¹⁵ Pa nu tɔm tɔne ɪnɔ ɪlena Yesu na mpa pa caɔa tɔɔɔ tɔ pa taa lɛlu yɔɔɔɔ-ɪ sɪ: Wei ɪ kɔ caɔa tɔɔɔ ke lɔɔ Kawulaya taa tɔɔɔɔ ɪsu lɛlɛɔ nulu te.

¹⁶ Tɔnaɔa Yesu cɔɔ pɔntu ɪnɔ sɪ: Apalu nɔɔɔɔ ɪ lapana tɔɔɔnaɔa tɔkɔtɛkɔtɛ. ɪlena ɪ yaa yɔlaa samaa sɪ pɔ kɔ pɔ tɔɔ. ¹⁷ Pɔ kɔma na pɔ pu, ɪlena ɪ tili ɪ pɔyalu sɪ ɪ polo na ɪ heeli mpa ɪ yaa tɔɔɔ tɔ sɪ pɔ kɔɔ mpɔ, pɔ talaa. ¹⁸ Ama pa tɔna pa suu-ɪ wiinau sɪ pa kaa pɔsɔ. Kancaalaya nyɔn heela tillu sɪ: Ma yapa taale, ye ma

ta polo ma na-te pə kaa la-m teu. Mpu tɔ, ma sələməɣi-ŋ mpaɔ, ma kaa pəsɪ na má kɔɔ. ¹⁹ Ləlu náá tɔ sɪ: Ma yapa naaŋ kuhalaŋ ke naanuwa, ma caa ma tamsi-i naale naale na ma faləsi-i. Mpu tɔ, ma sələməɣi-ŋ mpaɔ, ma kaa pəsɪ na má kɔɔ. ²⁰ Na ləlu tɔ tɔtɔ sɪ: Nɔkɔkɔ ké ma kpaɣa alu, ma kaa pəsɪ na má kɔɔ. ²¹ Ḿpúyú tillu mələ i caa kiŋ na í kéesi-i isəna pə luwa tɔ. Tənaɣa təyaga caa inɪ pááná lapa-i, na í tayani tillu ke tiluyu sɪ: Polo lɔŋ ke kuyeeŋ taa na haɣee nɔɔsɪ na n̄ kuu kunyɔntunaa, na acamaa, na yulumaa, na kaakalasi, na n̄ kɔna. ²² Pə tasa pəɔɔ ulena tillu tayani məluɣu na í heeli-i sɪ: Tacaɔ, ma lapa nti n kéesaa tɔ, paa na mpu təcaɣale kpisa yem ké. ²³ Tənaɣa təyaga caa tasa-i tɔm sɪ: Cə mpaan taa na n̄ kɔɔ kutuluŋ kila kila, ye n hika mpa n kpa-weyɣe yem yem na n̄ suuna na ma təyaga su. ²⁴ Ma heeliyi-me sɪ yəlaa mpa pa həte pa yaanaa tɔ, pa taa nɔɣɔlu kaa tɔɣɔ ma tɔɣɔnaɣa.

Mpi yulu ka la na páɔɔ i pəsɪ Yesu ifalu tɔ
(Matiyee 10:37-38)

²⁵ Ḿpúyú samaa tuutuuma hu Yesu waali. Tənaɣa Yesu pəsaa na í tɔ-wɛ sɪ: ²⁶ Ye yulu í caa i təŋi-m na í ta lu luyu ke i caa na i too, na i alu na i piya, na i taalunaa na i kɔɣɔnaa na i newaa, haləna í kɣentəna i maɣamaɣa i ti, paa i təŋa-m, i kaa pəsɪ na í la ma ifalu. ²⁷ Ye wei i ta səɣəlɪ i səm tesika na í təŋi-m, pun-tu kaa pəsɪ na í la ma ifalu. ²⁸ Ye mə taa nɔɣɔlu caa kutuluyu sɔɔkɔŋku ŋmau, i caku ké na í mayasi pə təna pə liyitee nyuyɣu, sɪ i naa sɪ i liyitee ká tala-i yaa a kaa tala-i. ²⁹ Tefe i kɔŋ í tɛ kite sɪu, ulena í kpisi ku kuyɣu, na tɛelaa kɔɔ na pá wɔŋi-i, ³⁰ sɪ halɪ yulu í su kutuluyu na í kpisi ku kuyɣu na? ³¹ Mpu tɔtɔɣɔ pə wɛɛ, ye wulau nɔɣɔlu i caa i yoonaa wulau ləlu, i caku ké na í maɣasi teu na í ná sɪ yoolaa iyisi naanuwa (10000) wei i wena tɔ, i pəsəɣi na í yoonaa i kolontu wei ílé i wena yoolaa iyisi hiu (20000) tɔ, yaa i kaa pəsɪ. ³² Ye i nawa sɪ i kaa pəsɪ, i kusəɣi yəlaa ke kututuyɣu ké na í tili sɪ pá heeli i kolontu ke lɔŋ sɪ í yeke tɔm nti, na pá suli tiili na pá tayani. ³³ Tənaɣa Yesu tasa-weyɣe yɔɣɔtuyɣu sɪ: Mpu tɔtɔɣɔ mə taa nɔɣɔlu kaa pəsɪ na í la ma ifalu, ye puntu í ta ləsi i kunyuluyɣu ke i nyəm təna tɔɔ.

Tɔm mpi pu waasəɣi pulu tɔ
(Matiyee 5:13 na Maləki 9:50)

³⁴ Tɔm ke pulupu mpi pə waasəɣi tɔɣɔ. Ama ye tɔm mpi pə lɔŋ kɔma na í sɪ, pepeɣe paa la na pə lɔŋ inɪ í məli? ³⁵ Pəle tɔ pu waasəɣi pulu. Paa n ŋmusa haləm taa, paa n pəta hute taa, isɪ pa lɔ-wi paasi. Mpa pa wena lamayasee tɔ pá ke ŋkpaŋŋ na tɔm tənɛ.

Heu kulepu tɔm
(Matiyee 18:12-14)

15 Lampuu mulaa na tətɛlataa lələa pa pola Yesu kiŋ ke pa təna sɪ pa nu i tɔm. ² Tənaɣa pə ta maɣa Falisanaa na lɔɔ Tɔm səɣesələa na pa tɔ sɪ, Yulu inɛ inɪ na tətɛlataa pa cakəna, na i na-wɛ pa təkəna.

³ Tənaɣa Yesu pɔɔsa-wɛ sɪ: ⁴ Ye isɪ mə taa nɔɣɔlu wena heeŋ nté nuunuwa (100), ulena i taa kulum tə le, i kaa yeke pɔɣɔlayafɛi nuunuwa inɛɣe nyutu tətɔɣɔle na í tɛɛ na í suu kulepu inəɣi pɛekuyɣu haləna i na-i? ⁵ I naa-i mpu, ulena i lanɣe hulumu teu, na í kpaɣa-i na í nɔɣɔlu. ⁶ I takɪ təyaga, ulena í yaa i cewaa na i cɔlɔ i cɔlɔ nyəma sɪ: í kɔɔ na má na-me tə yɔɔlu. Pə taya pulu, ma ná ma heu wei i ka lepa tɔ. ⁷ Ma heeliyi-me sɪ ḿpúyú pə wɛɛ, ye isayau kulum yelina i isayatu, lanɣhulumle tɔkɔlɔ lɔɔ təyaga taa ké i tɔɔ ké, na pə kəli kupama pɔɣɔlayafɛi nuunuwa mpa pa feina taali nɔɣɔlu tɔ.

Liyitee nyəɣətu naanuwa taa lanɣku lepu

⁸ Na í tasa lentɪ tɔtɔ sɪ: Ye isɪ alu nɔɣɔlu i ka wena liyitee nyəɣətu naanuwa, ulena kulumuyɣu le, i musəɣi fətəla ké, na í hasa i təyaga təna na í taasi tətetete, haləna í kɔɔ na í na-ku. ⁹ I naa-kuyɣu mpu, ulena í yaa i cewaa na i cɔlɔ i cɔlɔ nyəma na í tɔ sɪ: I kɔɔ na má na me tɛ yɔɔlu. Pə taya pulu, ma ná ma liyitee nyəɣəluɣu ŋku kii lepa tɔ. ¹⁰ Ma heeliyi-me sɪ ḿpúyú pə wɛɛ, ye isayau kulum yelina i isayatu, lɔɔ lɔɔtaa tillaa lanɣa huluma teu ké.

Pəyaga ŋka ka wakəla ka caa wenaɔ tɔ

¹¹ Ḿpúyú Yesu tasa-weyɣe lɔɔ sɛɛu sɪ: Apalu nɔɣɔlu i ka wenna pəyalaa naale. ¹² Ḿpúyú səkpɛlu nyəŋ tɔma i caa sɪ í cɛle-i pa wontu nɔɣɔluɣu ŋku inɪ i kaya i hiki pa caa inɪ i səm waali tɔɣɔ kpaɣaa. Ḿpúyú pa caa tala-weyɣe i wenaɔ. ¹³ Pə lapa wɛɛ naale, ulena səkpɛlu nyəŋ pɛɛti i nyəm təna, na í koti liyitee na í suu nyutu təyutulu. I tala təna ulena í suu təkpaalətu lapu, na í tɔɣɔ i liyitee təna təpaɣai. ¹⁴ I tema a tənaɣa tɔɣɔ ke mpu, ulena nyɔɣɔsɪ anaam nɔɣɔlu í lu lɔate nté tə taa. Ḿpúyú i suu wahala taa. ¹⁵ Tənaɣa i pola lɔate tu nɔɣɔlu i kiŋ na í sələmi təmlɛ. Ulena ílé i pona-i taale sɪ í nyənəɣi afanaa. ¹⁶ I nyula teu isɪ paa afanaa tɔɣɔnaɣa maɣamaɣa í tɔɣɔ, ama i ta hiki. ¹⁷ Tənaɣa i caɣaa na í kpaɣa huwɛɛ na í maɣasi i ti tɔm, na í tɔ sɪ: Halɪ pá tɔ sɪ ma caa təyaga taa keke təmlɛ nyəma tɔɔ sɔɔm, na pá tɔkɪ na pá kpisiyi, na nyɔɣɔsɪ náa kuyɪ maɣa cənɛ. ¹⁸ Maa kuli ké na má məli ma caa tɛ. Ma talaa ma heeli-i sɪ: Paapa, ma pəntəna lɔɔ, na ma pəntəna nyá tɔtɔ. ¹⁹ Pənente ma ta nəɣəsəna sɪ n̄ yaa-m nyá pəyalu. Ama nyənəɣi-m teitei isɪ n nyənuyɣu nyá təmlɛ nyəma tɔ. ²⁰ Tənaɣa i kulaa na í kpaɣa mpaau sɪ i kpeŋ i caa tɛ.

I kɔma í wusəna təyaga, ulɛ i caa loosa-i keke, na i tɔm lapu-i pətɔtəle ke sɔɔm. Tənaɣa ílé i se lɔŋ na í səŋi-i, na í kpipi-i na í wayali-i. ²¹ Ḿpúyú i pəyalu inɪ i tɔma-i sɪ: Paapa, ma pəntəna lɔɔ, na ma pəntəna nyá tɔtɔ. Ma ta nəɣəsəna n̄ yaa-m nyá pəyaga tɔtɔ. ²² Tənaɣa i caa tɔma i pəyalaa sɪ: í kɔna toko kupam-paŋ ke lɔŋ na í suu-i. í lɛɛ-i kukuule ke i mpəle tɔɔ, na ntaŋkpala ke i nɔkɔɣe taa. ²³ í kɔna ta nau wei inɪ i wena nim ke teu tɔ na í ku, na tə la tɔɣɔnaɣa kupapaŋka. ²⁴ Ma pəyalu inɛ pə wɛ isɪ i səpaɣa na í fe. I ka lepaɣa na má hii-i. Tənaɣa pa nika acima tɔɣɔ ke kpaɣaa.

²⁵ Pə lakaya mpu tɔ, pə pamna pəyalu sɔsɔ náá wena taale. Ílé i kɔma í luna taale na í wusəna təyaga, ləna í nuu soo na paale pə haŋa kaui. ²⁶ Tənaɣa i yaa i təmlə nyəma taa nɔɔɔ, na í pɔɔsi-i si: Pepe lapa na pə haŋa mpu? ²⁷ Llena ílé i cɔ-i si: Nyá neu ílé i mələna, na mə caa ku ta nau wei unu i we nim ke teu tɔ. Mpi tɔ i tasa-i nau na i alaafəya tɔ pə tɔɔ. ²⁸ Ḿpúyú i pəyalu sɔsɔ unu i mu pááná na í kisi təyaga suu. Llena i caa lu na í pɔɔsi-i si í suu. ²⁹ Tənaɣa i tɔma i caa si: Nyəni, puusi pəyalə nɔɔ ma haləyi nyá taale, na n yɔɔɔta nti ma kpeesəyi. Na paa kuyaku kulumuɣu n ta tɔnta si, ooo ma pəyalu, kraya pinaya kanə, na nyá na nyá taapalaa í levelina. ³⁰ Nyá pəyalu kɔma tɔ, n ka yeke ta nau wei unu i we nim ke teu tɔɔ kuyu na? Pəyele unu i krayana nyá wənu təna təpai, na í polo na í wakələna acacaale. ³¹ Tənaɣa cecə cɔ-i si: Ma pu, nyá we ma kiŋ ké tam ké, na pə təna mpi ma ti tɔ nyá tən-na tɔɔ. ³² Pə muna tə la acima ké na tə yɔɔli. Nyá neu unə, pə we isu i səpaya na í fe. Í ká lepaya na ma hu-i.

Təmlə tu layatu tɔm

16 Ḿpúyú Yesu sɛɛ i ifalaa ke isɔ si: Apalu toŋ tu nɔɔɔ ka wenna təmlə tu nɔɔɔ wei i niŋ taa toŋ tu unu i mələna i wənu təna na í tu tɔ. Tənaɣa yəlaa polaa na pá maɣana toŋ tu unu na pá heeli-i si: Nyá təmlə tu unu i wakələyi nyá wənu ké. ² Tənaɣa toŋ tu yaa i təmlə tu na í pɔɔsi-i si: Nti nti ma nuu si n laki tɔ, tə we tampana yaa pɔɔɔ? Ama maa ləsi-ŋ ma təmlə taa. Mpu tɔ, keesi-m isəna nyá təmlə yaasi lapa tɔ na pəcɔ́ h tɛɛ nyá nyəŋku. ³ Ḿpúyú təmlə tu unu i caya na í huu i taa si: Taca la sɛɛ-i-m təmlə taa tɔ, nteyele maa la ílé? Anu ma kaa pəsi haləm. Pəyele pala lapu ná we fɛɛɛ. ⁴ Eɛɛɛ, ma nyəma nti maa la, na pá kɔma na pá tɔɔni-m, má taa laŋ yəlaa mpa paa tɔɔ-i-m tɔ. ⁵ Tənaɣa i yaa mpa mpa paa wena i caa ke kəmlə tɔɔ kulum kulum, na í pɔɔsi kancalaya nyəŋ si: Isənaɣa n wena ta caa ke kəmlə? ⁶ Ílé si, Olifinaa nim tonoonaa nuuwa (100) ke ma wəna-i kəmlə. Tənaɣa təmlə tu unu i heela-i si: Nn naa pə takəlaya nɔɔ, caya laŋ na h ŋmaa si nim tonoonaa nuu na naanuwa. ⁷ I yela ílé na í ŋmaa ləlu tɔɔ si: Na nyá se, isənaɣa nyá nyəntə wɛɛ? Ḿpúyú ílé i cɔ-i si: Tɔɔnaɣa pee saakənaa nuuwa (100). Llena í heeli ílé si: Nn naa pə takəlaya nɔɔ, ŋmaa si tɔɔnaɣa pee saakənaa nuuwa. ⁸ Ḿpúyú toŋ tu unu i sama i təmlə tu isayau unəyi i layatu tɔɔ. Pə taya pulu, antulinya unə i yəlaa wəna nyəm ke isəna pa lakəna təma tɔɔ, na pə kəli mpa pa ta ke antulinya unə i nyəma tɔ.

⁹ Ḿpúyú Yesu tasa-wɛɛ heeluɣu si: Má, ma heeliyi-me si í kraya wənu ŋku í wəna atə cəne tɔ na í lana na í hiki taapalaa, na pə kɔma na í laŋ-wi pa mu-meɛ icatə nte tə we tam tɔ tɔ tə taa. ¹⁰ Wei í te səkpetu taa, mpu unu tɔɔɔ i te sɔɔɔntu taa. Na wei i ta te səkpetu taa, mpu unu tɔɔɔ i kaa te sɔɔɔntu taa. ¹¹ Ye í lapa cakəli cakəli na atə cəne wənu, pa kaa nɔɔi-meɛ isɔtaa nyəm ke celuɣu. ¹² Ye í ta pəsi ləlu nyəm tɔkuyu ke teu na tampana, leyə í ká hiki mə maɣamaya mə niŋ nyəm.

¹³ Təmlə tu kaa pəsi na í kpi yəlaa naale na í laki pa təma. Ye i krapa mpu, i ləmaɣasɛɛ kɔŋ a wɛɛ ləlu tɔɔ ké, na í yeke ləlu. Yaa ntanyi, i paasəna ləlu na í kisi ləlu. Mə i kaa pəsi na í kpi isɔ na liyitee na í təŋ mpu.

Yesu kuheelitu ke Falisanaa

(Matiyee 5:31-32 na 11:12-13 na Maləki 10:11-12)

¹⁴ Falisanaa nuu tɔm nti tə təna, ləna pá wəŋ Yesu. Pə taya pulu, mpe paa wəna liyitee kɔɔ ké. ¹⁵ Tənaɣa Yesu tɔma-we si: Í laki si yəlaa í nyəni-meɛ tampana nyəma. Ama isɔ nyəma mə lotu taa huwɛɛ. Pə taya pulu, mpi yəlaa ná nyənəyi sɔsɔm tɔ, isɔ isəntaa pələ pə ta ke pulu.

¹⁶ Moisi kusəsutu na isɔ kuyɔɔtutu teləsəlaa kuŋmaŋmaatu lapa tə waatu haləna isɔ lum sɔlu Yoħaanu náa kɔɔ. Pə krayau waatu unu tɔɔ pa suu isɔ Kawulaya Laapaali Kupaŋ tɔm kraaluɣu, na paa wei i lukəna isəle kusɛɛmlə si í suu Kawulaya ŋke ka taa. ¹⁷ Isɔtɔnuɣu na atə pə tɛɛu ta tala katə ke isɔ tɔm taa tɔmiya kulumaya saaluɣu.

¹⁸ Ye yulu tɔɔna i alu na í kraya kufalu, i lapa wasaŋkalətu ké. Ye pa kisa alu na nɔɔɔ náa təŋ na í kraya-i, puntu lapa wasaŋkalətu ké.

Apalu toŋ tu na Lasaa pa tɔm

¹⁹ Apalu toŋ tu nɔɔɔ i ka wenna, na í suuki liyitee wontu tənənənənəni ke teu. Paa ífemle nte leleŋ taa ké i wɛɛ, na í tɔki tɔɔnaɣa kupaŋka. ²⁰ Pə kaasi kuyɔɔntu nɔɔɔ i ka wɛɛ tɔɔ, na pá yaa-i si Lasaa. I təna isəntɔ tɔ hiŋ ké, na i həntaya toŋ tu unu i təyaga nɔɔ. ²¹ Na í tanɔa si, ye toŋ tu unu i kɔma na i tɔki i tɔɔnaɣa na cəɣelasu hoti atə, ílé i tɔɔsi na í tɔɔ. Haləna hasi maɣamaya kɔŋaya na si niisiyi kunyɔntu unu i hiŋ taa. ²² Tənaɣa kunyɔntu unu i kɔma na í si, na isɔtaa tillaa kraya-i na pá pona-i Apələham cɔɔɔ aləsanna taa. Ḿpúyú toŋ tu unu i kɔma na í si tɔɔ, na pá pimi-i. ²³ Na í suu wahala taa ké atətəle taa təna. Tənaɣa toŋ tu teka i isə na í loosi Apələham, na Lasaa caya i kɔŋkɔŋ taa. ²⁴ Llena í wuli na í yaa si: Hai ta caa Apələham, nyəni ma pətɔɔtəle na h tili Lasaa na í lii i mpələ nɔɔ taa ké lum, na í tosi ma nsəmlə tɔɔ na pə tu niyiti-m niyituɣu maɣamaya. Pə taya pulu tɔɔ, pə haŋa-m kɔkɔ kanə ka taa ké pə tu fɛi. ²⁵ Tənaɣa Apələham cɔ-i si: Ma pəyalu, tɔɔsi si, n ka wəu atə tɔ, n tɔɔ nyá leleŋ ke teu, na Lasaa ílé i tɔɔ nyəŋ ké pə tu fɛi. Nɔɔɔ keke pə tala ílé i leleŋ si i laŋle í hɛɛ, na pə tala nyá wahala. ²⁶ Pələ pə paasi tá na-me tá heku we púyú ke yem təlemm, ŋku ku lumaŋ na ku walasi fɛi tənaɣa tɔ. Mpu tɔ, yulu kaa pəsi na í lu cəne na í polo mə kiŋ, na mə cɔk tu kaa pəsi na í lu na í kɔ tá kiŋ cəne. ²⁷ Ḿpúyú toŋ tu unu i tasa-i yɔɔtuyu si: Taca la suulu na h tili Lasaa ke ma caa təyaga taa. ²⁸ Ma wəna newaa ke kakpasu ke təna. Í polo na í kraali-wɛɛ teu, na pələ pá taa kɔk pá tasa wahala unə i taa ké suu tɔɔ. ²⁹ Ḿpúyú Apələham cɔ-i si: Ye kraaluɣu ke pa caa, Moisi na isɔ kuyɔɔtutu teləsəlaa pa wɛɛ ílé, pá nuu pələ. ³⁰ Tənaɣa toŋ tu tɔma si: Aai hai, ta caa Apələham. Ye isu atətunaa taa nɔɔɔ ka mələna na í

mayana-we, paa layasa tonte. ³¹ Apalaham tasa-i heeluyu si: Ye pa kreesa Moisi na lso kuyyotutu telasalaa pa tom, paa atetunaa taa nychlu ka pona, pa kaa tuna.

Lelu tusuyu sychntu
(Matiyee 18:6-7,21-22 na Malaki 9:42)

17 Mpruyú Yesu tōma i ifalaa si: Mpi pu tusi yelaa ke isayatu taa to pē kaa lan. Ama ye pē cēpa wei na í la na i tychntēle la isayatu, puntu ká na. ² Ye yulu unu i ká la na piya sēne si taa nakeli panti, pē nēyāsēna pá tu puntu luyu tēē ké namle na pá tusi-i tenku taa. ³ Í la laakali.

Ye nyá tychntēle lapa-ŋ isayatu, yaa-i na n huli-i si i lapa mpi to pē fei teu. Ye i tisa na í layasi i kulaputu, n ku-tay i nyá taa tēkpataa. ⁴ Ye wule kulumtēle taa i pētēna-ŋ tom naatosompaylaya, na í kŋ tam na í wiiki si ma pēntaa ké, n ká huli-i suulu ké.

Taa temnau ke lso

⁵ Mpruyú tillaa tōma Taca si: La na ta taa temnau ke lso sōsi.

⁶ Tēnaya Taca cōwa si: Isēna í temna lso ké mā taa to ye pu tu tala isu sōyga pile ke yasēlaya, paa tuyu ŋku ku sēŋa isēnto tōy í tōma si: Kresi tēna na n polo n sēŋ tenku taa, pē laki mpruyú.

Tēmlē tu kulapēle

⁷ Mā taa awe wēna yom na í halay i tawa na í tiikiyi i kalakēŋ, na í luna taale ke krapaa, na puntu paatēna-i heeluyu si: Kōō lōŋ na n cāyā na n niki tōyō? ⁸ Aai, i tōŋ-i ké si: Saa-m, lēna n layasi nyá wontu na n kōŋna-m tōyōnāyā, na mā tōyō na mā nyōō. Maa haŋaa lē, nyaa cāyā na n tōyō na n nyōō. ⁹ Í ká nōō-i sēē si i lapa mpi i tōma-i si í la na í la to?

¹⁰ Mpu unu tōtōyō na mē, ye í kōma na í tē mpi lso ka tu-mē to pē lapu, í to si: Tē ké tēmlē nyēma ke yem ké, nti pu wēē si tē la to, tē tike ke tē lapa.

Tōnyū tō asilima kutōŋ nyēma waasuyō

¹¹ Yesu kulaa na í puki Yosalem, lēna í tēŋna Samalii na Kalilee pē hēku taa. ¹² I suokāyā icatē natēli tē taa, lēna tōnyū tō asilima kutōŋ nyēma napēli pá to na pá sulī-i. Pa wē yēlaa naanuwa. Mpruyú pa sēŋa pooluŋ, ¹³ na pá kreesi-i si: Taca Yesu, wii tá pētōōtēle.

¹⁴ Tēnaya Yesu na-wē lēna í to-wē si: Í polo na kōtēlaa wiili-mē.

Asilima kutōŋ nyēma tōŋna pote, lēna pē waa-wē. ¹⁵ Pa taa lēlu nawa si pē waa-i mpu, lēna í mēlēna i waali ke krapaa, na í sēŋ lso na kōyō sōyōyā.

¹⁶ Mpruyú i hota Yesu tēē na í sēē-i si í na tēmlē. Apalu wei i mēla mpu na í sēē Yesu to, i ké Samalii tu.

¹⁷ Tēnaya Yesu tōma si: Pē tēyā asilima kutōŋ nyēma mpe pa naanuwa hikina alaafēyā? Na pōyōlayafēi naanuwa inē i wē lē? ¹⁸ Lsu pa taa nōyōlu ta tu toosi

kele si i mēlēyi na í sēē lso ké í na tēmlē, ye pē tēyā krai tu inē i paasi?

¹⁹ Lēna Yesu heeli asilima kutōŋ tu si: Kuli, n tēma lso na nyá taa to i yēlaa na n hiki alaafēyā.

Lso Kawulāyā kōntē tom
(Matiyee 24:23-28,37-41)

²⁰ Mpruyú Falisanaa pōōsa Yesu si: Pēlee kele pu tala lso Kawulāyā tōyō lē? Tēnaya Yesu cō-wē si: Pē tēyā si lso tōki i Kawulāyā na yēlaa naa tēkelee se. ²¹ Pē tēyā isu paa yōyōti si ka wē cēne yaa hatoo tēna. Pē tēyā pulu tōō, í nyi teu si lso tōŋna i Kawulāyā tōyō ke mā hēku taa.

²² Yesu tēma mpruyú yōyōtuyō, lēna í heeli i ifalaa si: Pu kōō na mē í nyuli si Yulu Pēyāyā mā ma kuyaku í kōō na í na-ku. Ama í kaa na. ²³ Paa heeli-mē si í paasēna hatoo tēna, yaa í paasēna cēne. Ama mu taa polo si í pēēkēyi. ²⁴ Yulu Pēyāyā mā ma kuyaku wule pu la ké isu teu nyēyēsuyō tēŋmēlu na pē ná na pē cōō antulinyā tēna tēpai tōyō. ²⁵ Ama maa tōyō kunyōŋ ke sōōōm, na tá kufalan yēlaa panē paa lō-m tēkpataa. ²⁶ Isēna pu lapa Nowee pōōlē taa to, mpu unu pē mayamāyā pu lana Yulu Pēyāyā mā ma kuyēŋ taa. ²⁷ Pē kēesa Nowee wēē anu a taa to, pē tōkayā ké na pē nyōōki, na pē haaki tēmayā alaa na pē krapēyi mpu yōōō, halēna kuyāŋku Nowee suu atakaa pōyōluyō sōōōō taa na pē yēle-wē, na lum kōō na pē tōyō pa tēna tēpai tō. ²⁸ Pu la teitei ké isu pu lapu lōōti kōōlē taa to. Pē tōkayā mpruyú na pē nyōōki, na pē pēētēyi na pē yaki, na pē halay i tawa na pē ŋmaaki kutulūŋ. ²⁹ Ama kuyāŋku lōōti lu sōōōm tēkēu to, asimti na kōōō pē luna isōōōō tēyōōō isu teu, na ká nyāyā pa tēna tēpai tō. ³⁰ Kuyāŋku Yulu pēyāyā mā maa kōō to, mpu pē mayamāyā pu lana.

³¹ Pē wule ntē ye pē mayāna yulu wē kutuluyō pata tōō na i wontu wē tēyāyā taa, puntu í taa to si i tiiki na í suu tēyāyā na í krayā i wontu nti tē wēē to. Na ye pē pamma taale ke i wēē, í taa to si i mēlēyi tēyāyā. ³² I tōōō lōōti alu tom. ³³ Wei í pēēkēyi i weesuyō tēcututu i tēŋna sēpō ké. Na wei í lapa i tēyi awusa, unu i ká hikina weesuyō. ³⁴ Pē wule ntē pē ahoo, pu pana yēlaa naalē hēnta nyāaluyō kulumuyō tōō, na pē krayā lēlu, na pē yēle lēlu. ³⁵ Pu pana alaa naalē wē nama tōō, na pē krayā lēlu na pē yēle lēlu. [³⁶ Pu pana apalaa naalē wē taalē taa, na pē krayā lēlu na pē yēle lēlu.]

³⁷ Mpruyú i ifalaa pōōsa-i si: Taca, lēyēle mpu unu pu la lē?

Tēnaya Yesu cō-wē si: Timpi pulu sēpa na pē hēntaa to, tēnaya yēpēlekunaa kotiyi.

Alu leelu na wulau pa tom

18 Yesu caa i huli-wē si pá sēlēmāyi lso ké tam, pá taa to si pē nu-wē, lēna í sēē-wēyē lso inē si:

² Wulau nōyōlu i ka wēnna icatē natēli tē taa, i paa fēina lso. Pēyēle u nyēnēyi yulu si i ké pulu. ³ Pē pam-ma alu leelu nōyōlu naa wē icatē ntē tē taa, tam ké i pukayā i kiŋ na í sēlēmāyi-i si í waasi-i. Si nōyōlu tōkēna i isē, na í caa si í waasi-i. ⁴ Paa alu unu i puki

tam ke mpu tɔ, wulau inɩ ɩ kisa-ɩ nɩnau. Pə waali ké ɩ maɣasa ɩ taa si: Anɩ ma paa feina lɔɔ, pəyele maa nyənəxi yulu si ɩ ké pulu. ⁵ Ama isu leelu inɩ ɩ kɔɔyɔ tam na í pəkəlxɩ-m tɔ pə tɔɔ, maa paasəna ɩ tɔm na má waasi-ɩ. Tefe ɩ ka kɔɔ isəncɔɔ tam ké na í cɔɔsəxi-m.

⁶ Mprúyú Tacaa tasaa si: Í ta nu nti wulau isayau inɩ ɩ yɔɔtɔaa tɔ taa? ⁷ Ile lɔɔ ká yelina nteye waasuyɔ ke mpa ɩ ləsaa na pá wiikina-ɩ ilim na ahoo tɔ? ɩ ká la kaninika na pa sənau na? ⁸ Ma heeliyi-me si: Lɔɔ ká tayani pa tɔm ke ɩɔɔ tɔleu. Ile waatu wei Yulu Pəyaya ma maa kɔɔ tɔ, maa maɣana ate cənɩye yəlaa mpa pa temna lɔɔ ké pa taa tɔɔɔ yee?

Falisa na lampuu mulu pa lɔɔ sələmuyɔ

⁹ Yəlaa ləlaa ka tɔma pa taa təkpataa si mpe pa kəna kupama ke lɔɔ isentaa, haləna pá nyənəxi ləlaa ke yem. Mprúyú Yesu sɛɛ-wɛye lɔɔ si: ¹⁰ Yəlaa naale kpana lɔɔ təsɛɛ taa ké lɔɔ sələmuyɔ. Ləlu ke Falisa na ləlu ke lampuu mulu. ¹¹ Mprúyú Falisa sənɩna ɩ mpa na í sələmɩ lɔɔ si: Lɔɔ nyana təmlɛ. Pə tayau pulu tɔɔ, ma fei isu yəlaa ləlaa wɛu tɔ. Pɛɛ pa ké ɩmɩlaa na asayaa na wasanjalənaa ké. Pácɔ ma fei isu lampuu mulu inɩ ɩ wɛu tɔ. ¹² Cimaasi na cimaasi, kuyɛɛ naale naaleye ma həkəxi kɔɔ. Na pə tənə mpi ma hikiyi tɔ, ma ləsəxi pə həkəlxɩ naanuwaa taa kulumuyɔ ké na má ha-ɩ. ¹³ Mprúyú lampuu mulu ná cɔɔsa kpeɛɛ na í kama nyuyɔ na kusuyɔ fei, na í tekəxi niɩ si: Hai lɔɔ, ma ké isayau ké, wii ma pətɔɔtə. ¹⁴ Ma heeliyi-me si lɔɔ na apalu inɩ pa tayanaa, na í kulɩ na í kpe. Ama í na Falisa pa ta tayani. Pə tayau pulu tɔɔ, wei ɩ hɔɔ ɩ ti, paa tisi-ɩ. Na wei í pasəxi ɩ ti, paa kusɩ ɩ nyuyɔ.

Piya səkpesi kupantu kooluyɔ (Matiyee 19:13-15 na Maləki 10:13-16)

¹⁵ Yəlaa pukayana piya səkpesi tɔɔɔ Yesu si í tənɩ si tɔɔ ké niɩ. Ama Yesu ifalaa na yəlaa mpe ulena pá kaləna-wɛ. ¹⁶ Tənaɣa Yesu yəlaa na pá kɔtəna piya ke ɩ kiɩ, na í tɔ-wɛ si: Í yeɛ na piya kɔɔ ma kiɩ, í taa kayati-sɩ. Pə tayau pulu tɔɔ, mpa pa wɛ isu piya tɔ, mpe pa tənna lɔɔ Kawulaya. ¹⁷ Ma heeliyi-me tampana si, ye wei ɩ ta pəsɩ isu pəyaya na lɔɔ tɔɔ ɩ tɔɔ ké kawulaya, puntu kaa la kawulaya ɩke ka tu ke paa pəɔɔ.

Yulu toɩ tu tɔm (Matiyee 19:16-30 na Maləki 10:17-31)

¹⁸ Tənaɣa Yuta nyəma nyuyɔ tu kɔɔɔ ɩ kɔɔsa Yesu si: Tacaa kupanɩ, pɛpɛye pə wɛɛ si maa la ulena má hi-ki weesuyɔ ɩku ku tɛɩ tɔ?

¹⁹ Mprúyú Yesu cɔ-ɩ si: Pə lapa isəna na ɩ yaa-m kupanɩ? Nɔɔɔ ta ke kupanɩ ye pə tayau lɔɔ tike təkɔɩ. ²⁰ Ntɔɩ n nyəma nti pa siɩwa si: Taa la wasanjalətu, taa ku yulu, taa ɩmɩɩ, taa suu ləlu ke tɔm. Se nyá caa na nyá too.

²¹ Tənaɣa apalu toɩ tu inɩ ɩ cɔwa Yesu si: Ma tɔka kusəsɩtu nti tə tənaya hatoo ma pəcaatu ké.

²² Yesu nu mpu ulena í tɔm-ɩ si: Ama kulumtu tike təkɔɩ kaasəna-ɩ lapu. Polo ɩ pɛɛtɩ pə tənə mpi n wena tɔ na ɩ tala kuyɔntunaa ke pə liyitee, na cele ɩ suu toɩ ke isɔtaa. ɩ tɔma mpu pə lapu ulɛ n kɔɔ na ɩ tənɩ-m.

²³ Apalu inɩ ɩ nu tɔm tənɩ, ulena ɩ lanɩ wakəli tətɔɔtɔɔ. Pə tayau pulu tɔɔ, ɩ ka wena ké pə tu fei.

²⁴ Yesu nawa si apalu inɩ ɩ lanɩ wakəlaa, ulena í tɔ si: Ama liyitee nyəma lɔɔ Kawulaya suu wɛ katɛ pə tu fei. ²⁵ Isəna mpi pə wɛ yooyoo ké katɛ si í suuna pənyálaya púyú na í lu tɔ, mpu tɔɔɔ pə wɛ liyitee tu ke katɛ si í suu lɔɔ Kawulaya taa, halɩ pə tu tɛɛ mpu.

²⁶ Tənaɣa mpa pa cəyaa na pá nukɩ ɩ tɔm tɔ, pa tɔma si: Ile awe ká tuləna nteye-tɩ?

²⁷ Mprúyú Yesu cɔwa si: Mpi yəlaa tɔɩ si pə fei pəsuyɔ tɔ, lɔɔ kiɩ təlu ké.

²⁸ Mprúyú Piye kɔɔ təkpaɩ si: Tɔɔ, ta yela pə tənə təkpataa ké na taa hu nyá waali.

²⁹ Mprúyú Yesu cɔ-wɛ si: Ma heeliyi-me tampana tɔɔ si, ye kɔɔɔ yela ɩ təyaya yaa ɩ alu, yaa ɩ taalunaa yaa ɩ kɔɔɔ yaa ɩ newaa, yaa ɩ nyəma yaa ɩ piya ke lɔɔ Kawulaya nyuyɔ tɔɔ, ³⁰ pu ha puntu na pə kəli mprúyú pə krayau kɔɔ tɔ. Pəyele ɩ səm waali ɩ ká wɛɛna weesuyɔ ɩku ku tɛɩ tɔ.

Yesu səm na ɩ fem pə tɔm tɔɔ (Matiyee 20:17-19 na Maləki 10:32-34)

³¹ Mprúyú Yesu yaa ɩ ifalaa naanuwaa na naaleye ɩ kiɩ, na í heeli-wɛ si: Tɔɔ, tə kɔɔ Yosalem keɛ. Pə tənə mpi lɔɔ kuyɔtutu tɛləsəlaa ka ɩmaawa si pu maɣana Yulu Pəyaya má tɔ, tənaya pu la. ³² Paa tu-m ma ta nyɩ isɔnaa niɩ taa. Pɛɛ paa paana-m, paa tu-m, paa tɔ-m ntayama. ³³ Paa casa-m hikasi, paa ku-m. Ama kuyɛɛ tooso wule, maa fe.

³⁴ Ama Yesu ifalaa ta cəkəna tɔm nti. Tɔm nti tə huwɛ tɛɛ pa tɔɔ ké, ulɛ pa ta tu nyəm mpi pə tɔm Yesu yɔɔtɔaa tɔ.

Yesu kuliyi yulum kɔɔɔ ɩ isɛ (Matiyee 20:29-34 na Maləki 10:46-52)

³⁵ Yesu kɔma na í kɔɔtəna Yeliko ulɛ, sɛsɛ yulum kɔɔɔ ɩ ka cəyaa mpaau kɔɔ nte na í laki pala. ³⁶ ɩ nu yəlaa samaa tənɩ na pá tɛɛki, ulena í kɔɔsi si: Pepe lapa ye? ³⁷ Mprúyú pa heela-ɩ si: Nasalɛti Yesu tɛɛkəna. ³⁸ Tənaɣa ɩ koo sɔɔm si: Tafiti Pəyaya Yesu, nyənɩ ma pətɔɔtə.

³⁹ Mpa paa tɛɛ kɔɔ tɔ, pɛɛ pa kaləna yulum na pá heeli-ɩ si: Su. Ama ílé ɩ kɔɔsa koo ke sɔɔm si: Tafiti Pəyaya, nyənɩ ma pətɔɔtə.

⁴⁰ Mprúyú Yesu sənɩna, na í tɔ si: Í kɔna-ɩ ma kiɩ. Yulum tala Yesu kiɩ, ulena Yesu kɔɔsi-ɩ si: ⁴¹ N caa má la-ɩ we? Yulum cɔwa si: Tacaa, ma caa ké si ɩ la na má naaki isu maa wɛu ma wule taa tɔ.

⁴² Tənaɣa Yesu tɔma-ɩ si: Tɔɔ, naa ulɛ, nyá taa tem- nau ke lɔɔ waasa-ɩ ke. ⁴³ ɩ suu nau nte tənɩ inəxi kɔɔkɔ, na í tənəxi Yesu na í sanɩ lɔɔ. Samaa tənə ná mpu, ulena pá suu lɔɔ ké sam tɔɔ.

Yesu na Sakee pa tɔm

19 M̀p̀r̀ỳg̀ Yesu suu Yeliko, ɔlena ɔ fayana ɔcate taa na ɔ tɛeki. ² Apalu nɔɔɔɔɔɔ ɔ ka we tɔ taa tɔna, na pɔ yaa-ɔ si Sakee. Apalu ɔni ɔ kɛna lampuu mulaa sɔɔɔ, na ɔ ka pilaa kɛ. ³ ɔ caakaya si ɔ nyi wei pa yaa si Yesu Yesu tɔ. Ama ɔ topuluɔ tɔɔ ɔ taa pɔsi na ɔ na-ɔ. Mpi tɔ, samaa nyakaa kɛ. ⁴ M̀p̀r̀ỳg̀ Sakee tɛɛ nɔɔɔ na ɔ kɔɔɔ asewa, na ɔ polo na ɔ kɔɔ tɔɔɔ nakuli ku tɔɔ, si Yesu ɔ tɛekana ku tɛɛ ɔle ɔ na-ɔ. ⁵ Yesu kɔma na ɔ tala tɔna, ɔlena ɔ teki ɔ ɔse na ɔ tɔm-ɔ si: Sakee tii tɔcau, saɔɔ nyɔ tɔɔɔɔ ke maa caɔɔ.

⁶ M̀p̀r̀ỳg̀ Sakee tii kɔɔɔɔ, na ɔ mu Yesu na larɔhulumɛ. ⁷ Pa tɔna mpa pa na nɔ mpu tɔ pɔ ta maɔɔ-we, ɔlena pɔ tɔɔ si: Halɔ yulu ɔsaɔɔ tɛɔɔɔ ɔ kulaa ɔ polo.

⁸ Pa tala tɔɔɔ taa, ɔlena Sakee kuli na ɔ heeli Tacaa si: Tacaa, ma seee, maa faɔɔ ma kupam ke calɔ na mɔ ha kunyɔntunaa. Ye maa muɔula nɔɔɔɔ na mɔ tɔɔɔ ɔ liɔitee, maa feɔɔ puntu ke pɔ tɔm liɔiti.

⁹ Tɔnaɔ Yesu tɔma si: Saɔɔ tɔɔɔɔ kanɛ keɔ ke nyɔma nɔ nyuɔu ntɛ. Pɔ tɔɔ pulu, Sakee maɔɔmaɔɔ na kɛ Apalaham pɔɔɔɔ tɔtɔɔ mɛɛ. ¹⁰ Yulu Pɔɔɔɔ mɔ ma kɔmaɔ si ma pɛɛkɔɔ mpi pɔ lepa tɔ na mɔ ya pɔ nyuɔu.

Timpi pɔ weɛ tɔ tɔnaɔ pɔ sɔɔsɔɔ

(Matiyee 25:14-30)

¹¹ M̀p̀r̀ỳg̀ Yesu tasa mpa pa nu tɔm nti ɔ yɔɔɔ tɔɔɔ ɔɔ sɛɛ. Pɔ tɔɔ pulu, pa kɔɔɔɔna Yosalem tɔ, yɔlaa huɔkaya si ntanyɔ ɔɔ kɔ suu Kawulaya tɔɔɔ ke tɔna ɔnɔɔ kɔɔɔ na pɔ nɔ. ¹² ɔɔ wei ɔ sɛɛ-we tɔɔɔ si: Kawulaya tɔɔɔ taa awulumpu nɔɔɔɔ ɔ kulɔna na ɔ polo tɔtu pooluɔ nyɔntu si pɔ tu-ɔ kawulaya, na pɔ tɔma ɔle ɔ mɔɔ. ¹³ ɔ caakaya tɛɛ, ɔlena ɔ yaa ɔ tɔmɛ nyɔma naanuwaa, na ɔ tala-weɔ liɔitee nyɔɔɔɔɔ nyɔɔɔɔ ke pa nyɔɔɔ tɔɔ. Na ɔ heeli-we si: ɔ taatɔna liɔitee anɛ, halɔ mɔ polo mɔ kɔɔ. ¹⁴ Ama ɔ ɔcate nyɔma luɔu nɔ feɔ-ɔ, ɔlena pɔ kusɔ tillaa si pɔ polo pɔ heeli-we si: Tu caa si apalu ɔni ɔ la ta wulau.

¹⁵ Pa tu apalu ɔnɔɔ kawulaya ɔke, ɔlena ɔ kuli na ɔ mɔɔ ɔ ɔcate taa. M̀p̀r̀ỳg̀ ɔ kota ɔ tɔmɛ nyɔma mpa ɔ ka cela liɔitee tɔ, si ɔ naa ɔsɔna ɔsɔna pɔ sɛɛ-wɛnaa tɔ.

¹⁶ M̀p̀r̀ỳg̀ kancaalaya nyɔɔ kulaa na ɔ tɔ si: Tacaa, pɔ sɛɛ-m liɔitee nyɔɔɔ naanuwaa kɛ nyɔɔɔɔɔ ɔku n ka cela-m tɔ ku tɔɔ. ¹⁷ Tɔnaɔ wulau tɔma-ɔ si: Pɔ we teu, n kɛ tɔmɛ tu kuparɔ kɛ. Timpi ɔsu n lapa teu ke pɔɔ nyɔm taa ɔsɔntɔ tɔ, n kɔ tɔɔ acalɛ naanuwaa tɔ kɛ kawulaya. ¹⁸ ɔlena naale nyɔɔ nɔ kuli na ɔ tɔ si: Tacaa, pɔ sɛɛ-m liɔitee nyɔɔɔ kakpasɔ ke nyɔɔɔɔɔ ɔku n ka cela-m tɔ ku tɔɔ. ¹⁹ Tɔnaɔ wulau tɔma ɔle si: Nyaa tɔɔ acalɛ kakpasɔ tɔ kɛ kawulaya. ²⁰ Tɔmɛ tu ɔleu nɔ kulaa, ɔlena ɔ tɔ si: Tacaa, nyɔ nyɔɔɔɔɔ ɔku n ka cela-m tɔɔɔ. Ma hɔka-kuyu saalaya taa kɛ na mɔ su. ²¹ N we-m sɔɔɔntu kɛ. Pɔ tɔɔ pulu, n kɛ yulu kate tu kɛ. N ta su mpi tɔ mɔɔɔ n kɔɔkɔɔ, na timpi n ta tuu tɔ tɔnaɔ n kuyɔ. ²² Tɔnaɔ wulau tɔma-ɔ si: N kɛ tɔmɛ tu ɔsaɔɔ kɛ, nyɔ maɔɔmaɔɔ nyɔ kuyɔɔtutu ke

ma kuyɔna nyɔ tɔm. N ka nyɔmɔ teu si ma kɛ yulu kate tu, na mpi ma ta si tɔɔ ma kɔɔkɔɔ, pɔɔɔ timpi ma ta tuu tɔɔɔ ma kuyɔ. ²³ ɔle pepe tɔ kɛ n taa tu ma liɔitee ke panci taa? Ma kɔma ɔsɔntɔ tɔ, maa maɔna pɔ sɛɛ a tɔɔ na mɔ kɔntɔ na mɔ mu. ²⁴ M̀p̀r̀ỳg̀ ɔ heela ɔ kɔɔ nyɔma si: ɔ leeki liɔitee nyɔɔɔɔɔ ɔkuyɔ ɔ niɔ taa, na ɔ sɔɔsi nyɔɔɔ naanuwaa tu. ²⁵ Tɔnaɔ pɛɛ pa cɔ-ɔ si: Tacaa, kɛ ɔle ɔ wɛna naanuwaa? ²⁶ M̀p̀r̀ỳg̀ wulau cɔ-we si: Ma heeliɔi-mɛ si timpi pɔ weɛ tɔ tɔnaɔ pɔ sɔɔsɔɔ. Ama wei ɔ feɔna pulu tɔ, paa pɔciimaɔ kɛ ɔ wɛna, paa leeki kɛ. ²⁷ Tɔɔ, ɔ kɔna ma kolontunaa mpa pa kisaa si mɔ taa tɔɔ pa tɔ kɛ kawulaya tɔɔ cɔne, na ɔ ku-weɔ ma ɔsɔntaa.

Yesu caɔɔ ke kɔnaɔ

(Matiyee 21:1-11 na Malɔki 11:1-11 na Yohaani 12:12-19)

²⁸ Yesu tɔma m̀p̀r̀ỳg̀ yɔɔɔɔɔ, ɔlena ɔ tɛɛ nɔɔɔ na ɔ pukina Yosalem. ²⁹ Pa kɔma pa kɔɔɔɔna Petafasi na Petanii na Olifinaa puɔu, ɔlena ɔ tili ɔ ɔfalaa taa naale si: ³⁰ ɔ polo ɔcate nte tɔ we nɔɔ tɔ cɔne tɔ. ɔ tala, ɔ kɔ maɔna pa tu kɔnaɔ pile natɔlɔɔ ɔmɔnaɔ. Nɔɔɔ tɔ caɔɔ tɔ tɔ. ɔ heɔ-tɛ na ɔ kɔna. ³¹ Nɔɔɔ ɔ kɔɔsɔ-mɛ si: ɔ heɔ-tɛ suwe? ɔ cɔ puntu si: Tacaa caakana.

³² M̀p̀r̀ỳg̀ mpa ɔ tilaa tɔ pa tɛɛwa, na pɔ maɔna pɔ tɔnaɔ teitei ɔsu Yesu ka tɔm-weɔ heeluɔu tɔ. ³³ Pa kɔma pa heɔ-tɛ kɔnaɔ pile ntɛ ɔlena tɔ nyɔma si: ɔ heɔ-tɛ kɔnaɔ pile ntɛ suwe?

³⁴ Ntɛna Yesu tillaa cɔ si: Tacaa caakana.

³⁵ ɔlena tillaa pɔna-tɛɔ Yesu. M̀p̀r̀ỳg̀ pa pɔ pa wontu ke kɔnaɔ pile tɔ na pɔ kɔna Yesu na pɔ caɔɔ.

³⁶ Yesu tɔna tɛɛ, ɔlena yɔlaa kɔkɔ-ɔ pa wontu na ɔ tɔɔ pɔ tɔ. ³⁷ ɔ kɔma ɔ tiikina Olifinaa puɔu na ɔ kɔɔɔna Yosalem, ɔlena ɔ tɔɔlaa samaa ɔni ɔ tɔna ɔ larɔ hulumu teu, na pɔ saɔ ɔ kɛ sɔɔm ke piti tɔma nna pa nawa tɔ a tɔ si: ³⁸ ɔ weɛ wulau sɔɔ wei ɔ kɔna Tacaa tɔɔ tɔ ɔ waalɔ. Larɔhulumɛ ɔ weɛ hatoo ɔsɔntaa. Paa wei ɔ tu ɔ kɛ teeli.

³⁹ Falisanaa narɔɔ paa we samaa ɔni ɔ heku. M̀p̀r̀ỳg̀ pɛɛ pa tɔma Yesu si: Tacaa, sumsi nyɔ ɔfalaa mɔɔ.

⁴⁰ Keɔ na Yesu si: Ma heeliɔi-mɛ tɔfoɔ si, paa pɛɛ pa suma, aɔ pɛɛ maɔmaɔ kɔ kuli na ɔ yɔɔɔ.

Yosalem tɔ wula

⁴¹ Yesu kɔma na ɔ kɔna ɔcate ke teu, ɔlena ɔ nyɔntɛ, na ɔ wii-tɛ si: ⁴² Aaa, kasa, Yosalem, nyɔ maɔmaɔ, saɔna kuyaku kune, ye n ka tu cɛkɔna cɛkɔna maɔmaɔ ke mpi pɔ pɔsɔɔ na pɔ ha-ɔ larɔhulumɛ tɔ. Ama pɔnɛntɛ pɔ ɔmɛsa-ɔ-wi, n kaa nɔ. ⁴³ Weɛ kɔna nna a taa nyɔ kolontunaa kɔ cɔna-ɔ na yoou wontu tɔɔ nyɔntu, na paa ta-ɔ kotaya na pɔ nyala-ɔ tɔkɔlɔkɔlɔ. ⁴⁴ Paa narɔɔ nyɔ na nyɔ taa yɔlaa tɔna tɔnaɔnaɔ, halɔ pa kaa tu sɔɔ pɔle lɛntɛ ke lɛntɛ tɔ. Pɔ tɔɔ pulu, n taa cɛkɔna waatu wei ɔ kɔma si ɔ waasɔɔ-ɔ tɔ.

Ɛɛtɛlɛaa tɔɔɔnɔɔɔ ke lɔɔ tɛsɛɛle taa

(Matiyee 21:12-17 na Malɛkɪ 11:15-19 na Yohaani 2:13-22)

⁴⁵ M̄p̄r̄ȳḡȳ Yesu suu lɔɔ tɛsɛɛle taa na í niki Ɛɛtɛlɛaa ke tɔɔɔnɔɔɔ. ⁴⁶ Na í tɔ-wɛ sɪ: Pa ŋmaawa lɔɔ Tɔm taa kɛ sɪ, ma tɔyaga ká la lɔɔ tɛsɛlɛmlɛ kɛ́. Ama ma Ɛsɛna-keɛɛ ŋmulaa tɔyaga.

⁴⁷ Yesu sɛɛsaya lɔɔ tɛsɛɛle taa kɛ Ɛaa ífemle nte. M̄p̄r̄ȳḡȳ kɔtɛlɛaa taa sɔsaa sɔsaa na lɔɔ tɔm sɛɛsɛlɛaa na samaa taa nyuɔɔ nyáma Ɛa Ɛɛkaya sɪ Ɛa kuyɔ-u. ⁴⁸ Ama Ɛa ta nɪ nti Ɛá Ɛusina tɔ. Ɛa taya pulu tɔɔ, samaa tana tu ŋkɔɔnɔɔɔ ke teu kɛ na Ɛá nuɔkɪ í tɔm.

Yesu Ɛasuyɔ tɔm

(Matiyee 21:23-27 na Malɛkɪ 11:27-33)

20 M̄p̄r̄ȳḡȳ kuyaku nakulɪ Yesu sɛɛsaya samaa ke lɔɔ tɛsɛɛle taa na í heeliɔi Laapaali Kupaŋ. Uena kɔtɛlɛaa taa sɔsaa sɔsaa, na lɔɔ Tɔm sɛɛsɛlɛaa, na sɔsaa Ɛa polo ² Ɛá Ɛkɔsɪ-u sɪ: Heeli-tuyɔ kanɔkante nte n maɔkɪ nyá taa na í laki ísɛntɔ tɔ. Yaa awe tu hana-ŋ Ɛa mɔaau?

³ Tanaɔa Yesu cɔwa sɪ: Tɔɔ, ma maɔamaya ma Ɛkɔsɪ-mɛɛɛ tɔm. ⁴ Lɔɔ yaa yɛlɛaa tilina Yohaani sɪ í sɔkɔkɪ yɛlɛaa ke lɔɔ lum? Í cɔ-m ma nu.

⁵ M̄p̄r̄ȳḡȳ lɔɔ Tɔm sɛɛsɛlɛaa maɔasa-tɔɔ Ɛa Ɛa Ɛa tike, uena Ɛá tɔ sɪ: Ye tɔ tɔma sɪ lɔɔ tilina-u í ká Ɛkɔsɪ-tu sɪ: Na pepe tɔɔ kɛ í ta mu í tɔm? ⁶ Ɛayele tɔ tɔma sɪ: Yulu tilina-u kɔkɔ, samaa tana ká ku-tu na Ɛɛ. Ɛa taya pulu tɔɔ, Ɛɛle Ɛa tɛma Ɛa taa tɛkɔɔata kɛ sɪ Yohaani kɛ lɔɔ kuyɔɔtutu telɛsulɔ.

⁷ M̄p̄r̄ȳḡȳ lɔɔ Tɔm sɛɛsɛlɛaa Ɛsɛnaa sɪ: Tɔ ta nɪ wei í tila-u lɔɔ lum sɔɔ tɔ se. ⁸ Tanaɔa Yesu ná cɔ-wɛ sɪ: Aŋha, ma kaa heeli-mɛɛɛ kanɔkante nte ma maɔkɪ na má laki ísɛntɔ tɔ.

Tɛmlɛ nyáma asayaa tɔm

(Matiyee 21:33-46 na Malɛkɪ 12:1-12)

⁹ Ɛa waali kɛ́ Yesu sɛɛ samaa ke lɔɔ sɪ: Yulu nɔɔɔlɔ ká sɔna ísɛɛŋ tuɔ ke taale tɛcu. M̄p̄r̄ȳḡȳ í caa yɛlɛaa na í su tɔ taa, uena í kulɪ na í tɛɛ yɛla na Ɛá taaŋɪ. ¹⁰ Ɛa kɔma na Ɛá tala tuɔ ŋu í kooluyɔ waatu, uena í kusɪ í tillu nɔɔɔlɔ, sɪ í polo tɛmlɛ nyáma kɪŋ na Ɛá cɛɛ-u ŋu í tete. Tanaɔa tɛmlɛ nyáma mɛ Ɛa kɔa tillu ŋu na Ɛá má, uena Ɛá tɔɔɔnɔɔɔ nɪŋ naanuwa tɔyɛlɛyɛlɛ. ¹¹ M̄p̄r̄ȳḡȳ taale tu ŋu í tasa í tillu nɔɔɔlɔɔ kusuyɔ na í tili. Uena tɛmlɛ nyáma mɛ Ɛá má ílé, na Ɛá tuu-u, na Ɛá tɔɔɔnɔɔɔ nɪŋ naanuwa tɔyɛlɛyɛlɛ. ¹² L tasa tooso nyɛŋ ke tiluyɔ, uena tɛmlɛ nyáma ma ílé, na Ɛá ku í tana, uena Ɛá Ɛɛtɛ-u halɛm na waali. ¹³ Tanaɔa halɛm tu tɔma sɪ: Tɔɔ, ísɛnaɔale ma la ílé? Ma maɔamaya ma kululu wei ma luyɔ suu teu tɔɔɔ ma tili. Ntanyɪ Ɛaa nya í ísɛlɛ. ¹⁴ Ama tɛmlɛ nyáma ná kɔma na Ɛá loosi í Ɛayalu na í Ɛuki, uena Ɛá heeli tɛma sɪ: Lu loosiɔi kɔan-cɔɔ tu kɔŋna nté. Í kɔɔ tɔ ku-u, na taale Ɛasi ta nyɛntɛ. ¹⁵ M̄p̄r̄ȳḡȳ Ɛa kɔa-u, na Ɛá ísɛtɛ taale na waali na Ɛá ku-u.

Tanaɔa Yesu Ɛkɔsaa sɪ: Taale tu ŋu, ísɛnaɔa í ká la tɛmlɛ nyáma mɛɛ? ¹⁶ Í kɔma na í kɔɔ, í ká ku tɛmlɛ

nyáma mɛɛɛ, uena í caa yɛlɛaa kufama na í su taale taa.

Samaa nu tɔm tana uena Ɛá tɔ sɪ: Lɔɔ í Ɛona tɛɛɛ poolɔŋ.

¹⁷ Tanaɔa Yesu caa Ɛa ísɛntaa, uena í tɔ sɪ: Lɔɔ Tɔm taa Ɛa ŋmaawa sɪ:

Ɛale nte tɛtu ŋmalaa ŋmaakaya na Ɛá lɔ tɔ, ínté tɔ tɔ kɔkɔ ŋmatu tana mɛlɛaa na tɔ sɛŋ. Suwɛɛɛ mɔu?

¹⁸ Ye Ɛa cɔɔa wei na í hoti Ɛale ínté tɔ tɔɔ, Ɛa Ɛututɔyɪ-u kɛ́, í kaa wɛɛ hiiu. Ye Ɛa cɔɔa yulu nɔɔɔlɔ na Ɛale ínté tɔ hoti í tɔɔ, tɔ taalɔyɪ-u na tɛtu kɛ́.

Lom wulau sɔɔɔ lampuu tɔm

(Matiyee 22:15-22 na Malɛkɪ 12:13-17)

¹⁹ Tanaɛ ŋɛɔi kɔakɔaa tɔ lɔɔ Tɔm sɛɛsɛlɛaa na kɔtɛlɛaa taa sɔsaa sɔsaa caakaya Yesu kɛ́ kɔau nté. Ɛa taya pulu tɔɔ, Ɛa nyámá teu sɪ mɛɛɛ í kɔɔɔna na í sɛɛna lɔɔ ŋu. Ama Ɛa nyámna samaa. ²⁰ M̄p̄r̄ȳḡȳ Ɛa suu Yesu ke cɔŋɔɔ, halana Ɛá caŋ Ɛá tili fɛŋlɛaa sɪ Ɛá fɛŋɔi-u. Uena fɛŋlɛaa mɛ Ɛɛle Ɛá cɛsɪ ísɛ Ɛa kɛ́ kɔɔama naɔɛlɛ Ɛayeɛ yem. Ɛa maɔaya Yesu nɔɔɔ tɔɔ na Ɛa tɔm kɔɔɔsɔtu sɪ Ɛá ná. Ɛa caakaya kɛ́ sɪ Ɛá hiki mɔi Ɛa tɔɔ Ɛaa kɔa-u tɔ, na Ɛá tu-u kufɛnɛ nɪŋ taa.

²¹ Tanaɔa Ɛa tɔma-u sɪ: Tacaɔ, tɔ nyámá teu sɪ nyá kuyɔɔtutu na nyá kuseɛsɛtu Ɛa tana kɔɔantɔ kɛ́. Nn Ɛasɛyana tɔɔ, nn fayasɔyɪ yɛlɛaa. Ama ísɛna mɔi maɔamaya lɔɔ caa sɪ yɛlɛaa í la tɔ, Ɛa tampana ke n heeliɔi. ²² Ɛa wɛ mɔu tɔ, ta mɔaau taa Ɛa muna tɔ fɛlɛ lampuu ke Lom wulau sɔɔɔ na?

²³ Yesu tɛma lɔɔ Tɔm sɛɛsɛlɛaa acilayatu tanaɔa nyám, uena í tɔ-wɛ sɪ: ²⁴ Í huli-m líyitee nyɛyɛlɔɔ na má ná. Awe nyuɔɔ fotoo na í hɛtɛ ke Ɛa ŋmaa Ɛa tɔɔ? ²⁵ M̄p̄r̄ȳḡȳ lɔɔ Tɔm sɛɛsɛlɛaa cɔwa sɪ: Lom wulau sɔɔɔ. Tanaɔa Yesu cɔ-wɛ sɪ: Aŋha, í cɛla Lom wulau sɔɔɔ ke mɔi í tu tɔ, na í cɛla lɔɔ ílɛɛ mɔi í tu tɔ.

²⁶ Tɔ tana nti Yesu yɔɔɔta samaa taa tɔ, fɛŋlɛaa ta na ísɛyatu naɔɛlɛ tɔ taa. Ama Yesu kucɔcɔtu mɛlana-wɛɛ tamsuyɔ na Ɛá su tɛkulum.

Sɛm waali tɔ fema ísɛna tu wɛɛ tɔ

(Matiyee 22:23-33 na Malɛkɪ 12:18-27)

²⁷ M̄p̄r̄ȳḡȳ Satusee nyáma naɔɛlɛ Ɛa kɔma Yesu kɪŋ. Satusee nyáma mɛ Ɛa tɔŋayana sɪ, sɛtaa kaa tɛ na Ɛá fe. M̄p̄r̄ȳḡȳ Ɛa Ɛkɔsa Yesu sɪ: ²⁸ Tacaɔ, Moisi sɪna-tuyɔ kusɛsɔtu ke takɛlasɪ taa sɪ, yulu í wɛna neu, na yulu ŋu í sɪ na í yeɛ í alu, na alu ŋu í fɛna-u na Ɛayaga, neu ká hɔ leelu ŋu na í hikina í taalu sɔlɔ ke Ɛiya. ²⁹ Tɔɔ, Yulu nɔɔɔlɔ na í newaa, Ɛaa kɛna yulu nyɔɔŋ naatosomɔɔɔɔɔɔɔ. M̄p̄r̄ȳḡȳ taalu kɔaya alu, uena í sɪ, í fɛ Ɛayaga. ³⁰ Tanaɔa naale nyɛŋ hɔma leelu, halana tooso nyɛŋ ná hɔ tɔɔ. ³¹ Ɛa naatosom-ɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔ ɔke ká tana ká sɛayaga, alu ŋu í ta hiki Ɛa taa nɔɔɔlɔ na Ɛayaga. ³² Ɛa waali kɛ́ alu ŋu í tɛsa sɛɔ. ³³ Tɔɔ, Ɛa tana Ɛa kɔaya-u mɔu tɔ, sɛtaa fem wule Ɛa taa aweɛɛɛ alu tu?

³⁴ M̄p̄r̄ȳḡȳ Yesu cɔ-wɛ sɪ: Antulinya ŋɛ í taa cɛɛɛɛ apalaa kɔakɔyɪ alaa, na alaa ná saaki apalaa.

³⁵ Ama apalaa na alaa mpa pa ké si paa te na pá fe na pá caya cele antulinya wei i kɔŋ tɔ i taa tɔ, akpayale kaa wee tana. ³⁶ Mpe uni paa tasayi sɛpu tɔtɔ, paa wee ké isi isɔtaa tillaa weu tɔ. Pa fem mpu tɔ pa pɛsa lɔɔ piya ké. ³⁷ Moisi hulaa tɛkelekele ké si sɛtaa ká te na pá fe. Pɛ tɔɔ ké i yaa Tacaá si: Apələham na lsaaka na Yakɔpu pa lɔɔ, ké timpi pɛ yɔɔta hotiya tɔm tɔ. ³⁸ Lɔɔ ké weesuɔ nyɛma nyɛŋ ké, i ta ke sɛtaa lɔɔ. Lɔɔ uni i tɔɔ ké pa tana pa wena weesiŋ si pá laki i tɛmlɛ.

³⁹ Tənaɣa lɔɔ tɔm seɣesəlaa taa napəli pa tɔma si: Tacaá, n tu yɔɔta teu ké.

⁴⁰ Pə taya pulu, pa taa nyl nti pá pɔɔsi-i tɔ.

Isəna Mesii na Tafiiti pa wee tɔ
(Matiyee 22:41-46 na Maləki 12:35-37)

⁴¹ Mprɔyú Yesu pɔɔsa lɔɔ tɔm seɣesəlaa si: Isənaɣa pa tɔŋ mpu si Mesii ke Tafiiti pəyaya ye? ⁴² Pəyele Tafiiti maɣamaya ná ŋmaa i yontu takəlaya taa ké si:

Tacaá lɔɔ heela ma sɔɔs si, caya ma kɔŋkɔŋ taa.

⁴³ Haləna má kɔna nyá kolontunaa na h loosi nyá nɔɔhɛ ke pa tɔɔ.

⁴⁴ Tɔɔ, Tafiiti ná yaawa si Tacaá kele, isənaɣa Mesii náá məli na í ké Tafiiti pəyaya?

Lɔɔ tɔm seɣesəlaa laakali lapəna
(Matiyee 23:1-36 na Maləki 12:38-40)

⁴⁵ Samaa tana tɔŋna Yesu tɔm nlu, ulena Yesu tɔ i lfaalaa si: ⁴⁶ í lana lɔɔ tɔm seɣesəlaa mpe na laakali. Pa sɔɔla tokonaa sɔsaa suuu ké na pá cɔkɔ. Pa caaki si pá seeki-weye kuyeyɛ taa ké. Yuta nyɛma təkotilenaa taa, teeli teeli tɛcayale ke pa pɛekayi. Acima taa, sɔsaa tɛcayale ke pa pɛekayi na pá cakɔ. ⁴⁷ Mpe pa lɛkəyana leelaa ke pə tana mpi pɛle pa wena tɔ. llena pá suu lɔɔ sələmuɔ na pə tayali, si pə húlí si mpeye kupama. Pə tɔɔ ké paa te na pá ná katatəlaya.

Alu wei i tu santiinaa naale tɔ
(Maləki 12:41-44)

21 Yesu kusa isɛ, ulena í na tɔŋtunaa tɔyɛ pa kuhau ke lɔɔ tɛsɛle sɔɔɔle kuhauŋ atakaanaa taa. ² Na í ná tɔɔtɔɔ alu leelu kunyɔntu nɔɔɔlu, na í pɛtəyɛ santiinaa naaleye pə taa tana. ³ Tənaɣa Yesu tɔma si: Tɔm tampana tɔɔ ké ma heeliyi-me. Mpi leelu kunyɔntu unɛ i tuwa tɔ, pə kəla pane pa tana pa kututum. ⁴ Pə taya pulu, yəlaa lɛlaa tana ná kpaɣa pa liyitee nna a kpisa yem tɔɔ na pá haaki. Ama alu unɛ, paa na i ké kunyɔntiya tɔ i kpaɣa i liyitee tana na í tu. Pə ta kaasi-i pulu si í yana paa tɔɔnaya maɣamaya.

Lɔɔ tɛsɛle wakəluɔ tɔm
(Matiyee 24:1-2 na Maləki 13:1-2)

⁵ Mprɔyú napəli pa caya na pá yɔɔtəyɛ lɔɔ tɛsɛle tɔm si: Pɛe kupana wena pa lapəna lɔɔ tɛsɛle ke canəm tɔ na mpi mpi pa haaki lɔɔ ké tə taa tɔ, pə lapa na tɛ te teu ké. Tənaɣa Yesu heela puntunaa si: ⁶ Pə tana mpi í naa isəntɔ tɔ, kuyeyɛ ká kɔɔ wei i taa pə

kaa kaasi pəle lɛntɛ na tə tana lɛntɛ tɔɔ tɔ, paa tusi pə tana.

Mpi mpi pə lapu ká húlí si antulinya caa tɛm tɔ
(Matiyee 24:3-14 na Maləki 13:3-13)

⁷ Mprɔyú mpe uni pa pɔɔsa Yesu si: Pəlee ké mpu uni pu la? Na ŋmaatəle nteye pu húlí na tɛ nyəna si pə wusaa?

⁸ Tənaɣa Yesu si: í la laakali, í taa yele na nɔɔɔlu kɔɔ na í tolisi-me. Mpi tɔ, payale ká kɔɔ na pá haa pa təyɛ ma hətɛ, si mpeyele Mesii, na pá tɔŋ si, pə wusaa ké. Ama í taa nuna-we. ⁹ í kɔma na í nu yooŋ na pə tana pə pəsuyɔ yem ké krentəlasɔ tɔ pə tɔŋ, í taa nyá. Təle tə tanaɣa mpu, pə wee si tə la na pəcɔɔɔ. Ama waali ké antulinya náá kɔɔ na í tɛŋ.

¹⁰ Mprɔyú Yesu tasa-weye heeluyɔ si: Tetu katerɔ lɛŋka ká yooŋa lɛŋka nyɛma, na kawulaya lɛŋka ká kulɔ lɛŋka tɔɔ. ¹¹ Tetu ká sele pə kaa la nyənuɔ, nyɔɔɔsi na yulokusəku ká lu tiiliwe tiiliwe. Kɔkɔl təma sɔɔntu nyəna na atɔma sɔɔɔna ká luna isɔtaa na pə tii.

¹² Ama na pəcɔ tənɛ uni tə tana tə laki ulɛ, paa kra-me, na pá tu-meye wahala sɔɔs. Paa cɛle-meye Yuta nyɛma təkotilenaa taa nyɛma, na pɛle pá huuna-me. Paa tu-meye saləkanaa, paa yaa-meye nɔɔɔsi ke awulaa sɔsaa na tetu təkəlaa pa kiŋ ke ma tɔɔ. ¹³ Ama tana weye pu topili-meye mpaŋ si í húlí ma tɔm tampana. ¹⁴ í tayanɔ mə ti si, paa pu la isəna, í taa nəyəsɔ nti í ka huɔ na í lu tɔ na pə ta tata. ¹⁵ Pə taya pulu, ma maɣamaya maa tasəna-meye layatu ke tɔm nti í ká yɔɔtɔ na mə kolontunaa taa nɔɔɔlu kaa na kucɔɔtɔ, pəyele pa kaa kee pa nyəntu tɔ. ¹⁶ Mə caana na mə toonaa na mə taalunaa na mə newaa na mə nyɛma na mə cewaa ka tu tuna-meye mə kolontunaa niŋ taa, halɔ paa ku mə taa payale. ¹⁷ Yəlaa tana taa ká kpana-meye ma tɔɔ. ¹⁸ Paa na mpu mə taa nɔɔɔlu nyuɔyɔ kaa holi-i holuyɔ maɣamaya. ¹⁹ lɛ mu nyaya apalutu, pu ya mə nyɔɔŋ.

Yosalem yɔkuyɔ tɔm
(Matiyee 24:15-21 na Maləki 13:14-19)

²⁰ Ye í kɔma na í ná yoolaa kupiŋ tama Yosalem ke kotaya, í nyl si i yɔkuyɔ wusaa kele waatu uni. ²¹ Mpu uni tɔ, mpa pá we Yuta, pa se na pá kra pɔɔŋ. Na mpa pɛle pá we Yosalem taa, pá lu na pá hatəli. Na mpa pɛle pá we tawa taa, pá taa kpe. ²² Pə taya pulu, kuyeyɛ uni i taa ké pu naasi Yosalem nyɛma ulena pəcɔ pə tana pə lá isi paa ŋmaas lɔɔ tɔm taa tɔ. ²³ Ahusitona na asɔŋ pa tɔm ká la waiyo ké waatu uni. Wahala ká tɔɔ icatɛ ntɛ taa, yəlaa pane paa ná lɔɔ páná. ²⁴ Paa ku-we na layatɛ, paa kra-weye yomle ke piitimnaa tana taa. Ma ta nyl isɔnaa ke pu yelina Yosalem na pá pááláyí i taa, haləna pɛle pa waatu kɔɔ na í su tanaɣa.

Yulu Pəyaya kəntə

(Matiyee 24:29-31 na Maləki 13:24-27)

²⁵ Pui húlí n̄maatəe ke ilim na isətu na isətulən̄as̄i pə tək. Lar̄wakəlle s̄əwəkəle ká kpa kater̄a tən̄a, na nəx̄əs̄e ká ku-weȳe ten̄ku na i hola s̄əwəkəna pə kək̄əte s̄əwəkəle tək. ²⁶ Yələa ká hūu mpi pui kək̄ antulinya tən̄a taa tə pə təm, ulena s̄əwək̄ntu s̄əwək̄ntu kpa-wē na pá si pa tūn̄ tək kə yem tək̄pət̄u. Pə taya pulu tək, pui ciyiti isət̄əntu taa kək̄lən̄aa. ²⁷ Waatu in̄əxi paa na Yulu Pəyaya má ma s̄ənj̄a isə̄n̄muntuȳu tək, na má tiiki na ma toma ke s̄əwək̄m na ma teeli. ²⁸ Í k̄əma na í na mp̄u in̄i pə sūu lapu ul̄e, í kus̄i mə nyək̄n̄ na isə na í feesi təf̄ūu. Pə taya pulu, mə waasuȳu caana kəntə.

Fiki tuyu təm

(Matiyee 24:32-35 na Maləki 13:28-31)

²⁹ M̄p̄uȳú Yesu təkma-wē si: Í nyən̄na tuyu n̄ku pa yaa si fiki tək na tūn̄ lelən̄ na í na. ³⁰ Ye i k̄əma na í sūu nəx̄ətuȳu í nyemá k̄rak̄paa si h̄esuȳu talaa kə. ³¹ M̄pu tək̄tək̄ pə wē, í k̄əma na í na mp̄u in̄i pə laki, í n̄yi k̄rak̄paa si lək̄ Kawulaya wusaa. ³² Tamp̄ana ke ma heeliyi-mē, yələa mpa pa wēu isənt̄ tək pa kaa si pa tən̄a na p̄éc̄ pə tən̄aya mp̄u pə la. ³³ Isət̄əntuȳu na at̄e ká muki yem. Ama ma kuȳəw̄tutu kaa saali paa p̄əw̄.

Í feñ teu

³⁴ Í la laakali, í taa yele na tək̄w̄le na sulun̄yək̄le pə p̄əst̄-mē, na kayana antulinya in̄e i nyəntu nəx̄əs̄e ku-mē. Ye í paasəna mp̄u kuyaku n̄ku ku tuti-meȳe. ³⁵ Pə k̄n̄ kuuu ke antulinya tən̄a taa yələa tən̄a t̄ema kə is̄u pa p̄ətuȳu puluȳu tək. ³⁶ Pə tək tək í feñ na í s̄əl̄əməxi lək̄ kə tam, na í hiki toma na í lu mpi pui kək̄ tək pə taa, na í kək̄ í s̄ənj̄ Yulu Pəyaya má ma isent̄aa.

³⁷ Yesu s̄eȳesaya lək̄ t̄əs̄ēle taa kə ilim ilim na í m̄əlx̄i Olifinaa puȳu tək kə taanaya taanaya na í suuki. ³⁸ Yələa tən̄a pukaya lək̄ t̄əs̄ēle taa kə tan̄n̄ tan̄n̄ t̄əhuluhulu na pá nuk̄i i waasu.

Yutaasi kək̄m̄ tək̄ tək̄

(Matiyee 26:1-5 na Maləki 14:1-2 na Yohaani 11:45-53)

22 Potopotonaa mpa pa taa kukusum f̄ei tək pa acima wena pa yaa si T̄ēu acima tək a wusaa. ² M̄p̄uȳú k̄t̄ələa s̄əwək̄ na lək̄ T̄əm̄ s̄eȳesələa pa t̄ənj̄a māyasuȳu ke isən̄a paa la na pá ku Yesu tək. Ama pa s̄əw̄m̄yaaana samaa kə.

Yutaasi s̄əw̄lu puwa si i tuyu Yesu kə nyuȳu nyəma niñ taa

(Matiyee 26:14-16 na Maləki 14:10-11)

³ M̄p̄uȳú Satani sūu Yutaasi isək̄aleu pa naan̄wa na naale taa lel̄u taa. ⁴ Llena í polo na í na k̄t̄ələa s̄əwək̄, na lək̄ t̄əs̄ēle s̄əwək̄le tan̄laa taa s̄əwək̄ pá s̄eȳes̄e isən̄a i ká la na í tu Yesu kə pa niñ taa tək na pá su. ⁵ Tən̄aya p̄ele pa lan̄a h̄eewa s̄əwək̄m. Llena pá tək si paa ha-i liyitee. ⁶ Llena Yutaasi tisi, na í sūu p̄ēkuȳu ke

kuyaku kupan̄ku n̄ku ku taa i ká tu Yesu kə pa niñ taa na samaa ta n̄yi tək.

T̄ēu acima kut̄əw̄u tayanuȳu

(Matiyee 26:17-25 na Maləki 14:12-21 na Yohaani 13:21-30)

⁷ Potopotonaa mpa pa taa kukusum f̄ei tək pa acima kuyaku n̄ku ku wule pa kuyi T̄ēu acima i w̄es̄e tək ku talaa. ⁸ M̄p̄uȳú Yesu kusa Piȳe na Yohaani si: Í polo í t̄əs̄əxi-tuȳu T̄ēu acima t̄əw̄n̄aya.

⁹ Tən̄aya Piȳe pa p̄əw̄sa-i si: Leȳe n̄ caa si tək t̄əs̄i-k̄e?

¹⁰ Llena Yesu tək-wē si: Ii naa, í ká kək̄ is̄u í sūu is̄at̄e tək, í ká sulina apalu k̄əw̄l̄u na í s̄əw̄lə lum na h̄əȳaya. Í t̄ənj̄-i na í sūu t̄əȳaya n̄ka ka taa i ká sūu tək. ¹¹ Llena í p̄əw̄sa t̄əȳaya tu si: Taca si, kutuluȳu n̄ku ku taa kə í na i ifalaa paa caya na pá t̄əw̄ T̄ēu acima kut̄əw̄u?

¹² Apalu in̄i i ká húlí-meȳe at̄e na isə kutuluȳu taa kə nan̄ s̄əwək̄ nakul̄əxi isət̄aa, n̄ku ku taa wē wontu n̄ti í ká lana tək. Ku taa tən̄aya í ká t̄əs̄i pə tən̄a.

¹³ M̄p̄uȳú Piȳe pa polaa na pá māyana teitei is̄u Yesu ka heela-wē tək. Na pá t̄əs̄i T̄ēu acima kut̄əw̄u ke tən̄a.

Taca s̄əm t̄əw̄suȳu

(Matiyee 26:26-30 na Maləki 14:22-26 na Kolenti I 11:23-25)

¹⁴ T̄ēu acima waatu talaa, ulena Yesu na i tillaa pá caya t̄əw̄u. ¹⁵ Llena í heeli-wē si: Isən̄a ma nyula teu si má na-mē tək t̄əw̄ T̄ēu acima t̄əw̄n̄aya na p̄éc̄ má sūu ma kunȳənt̄əw̄le taa tək pə wē s̄əw̄ntu. ¹⁶ Pə taya pulu tək, tamp̄ana ke ma heeliyi-mē si ma kaa t̄as̄aȳe t̄əw̄u haləna pə kək̄ pə húlí i t̄əw̄u tamp̄ana ke lək̄ Kawulaya taa na p̄éc̄.

¹⁷ M̄p̄uȳú Yesu k̄raȳa sulum na k̄əp̄u, na í s̄ēe lək̄ kə í na t̄əml̄e na í tək si: Í mu-wi na í nyək̄ mə tən̄a. ¹⁸ Pə taya pulu, ma heeliyi-mē si pə k̄raȳau p̄ən̄ent̄e tək ma kaa tasa sulum nyək̄u haləna lək̄ kək̄ na í t̄əw̄u i Kawulaya na p̄éc̄.

¹⁹ Pə waali kə Yesu k̄raȳa potopoto na í s̄ēe lək̄ kə í na t̄əml̄e, ulena í faya-i na í c̄ēle-wē na í tək si: Potopoto in̄e i k̄ena ma t̄əntuȳu n̄ku pə ha mə tək tək. M̄p̄uȳú í ká laki na í t̄əw̄suȳu ma tək.

²⁰ Pa t̄ema t̄əw̄u ulena Yesu k̄raȳa k̄əp̄u ke mp̄u tək na í tək si: K̄əp̄u in̄e i k̄ena lək̄ k̄əw̄ p̄ēeluȳu kufam yoo, na ma caləm mpi pə k̄p̄ema mə tək tək mpi pə huləna pə tamp̄ana.

²¹ Í n̄yi teu si wei i tuyu-m kolontunaa niñ taa tək i wē c̄əne, na ma na-i tək̄əna. ²² Tamp̄ana tək Yulu Pəyaya má ma t̄ēe kə is̄u lək̄ ká sūu tək. Ama wei i tuyu-m kolontunaa niñ taa tək i t̄əm̄ wē walyo.

²³ Tən̄aya Yesu ifalaa sūu t̄əmaȳa p̄əw̄suȳu si: Ile tá taa awe ká lana n̄t̄eȳe mp̄u?

S̄əw̄k̄ntu tək h̄əm̄

²⁴ M̄p̄uȳú Yesu ifalaa sūu h̄əm̄ ke pa taa pa tike si pa naa wei paa nyən̄əxi s̄əwək̄ tək. ²⁵ Tən̄ayal̄e Yesu si: Pi-itim̄na awulaa s̄əwək̄ n̄mak̄əlx̄i pa yələa kə. Na mpa pa kə t̄əntunaa tək, p̄ele pa caa pá cuȳsiyi-weȳe ta caa ta caa kə. ²⁶ Ama mē ul̄e pə taa wē m̄p̄uȳú mə kin̄. Mə

taa sɔɔɔ í pəsɪ ɪ təyɪ mə səkpeɫu, na wei ɪ ké wulau tɔ, í pəsɪ ɪ təyɪ təmlɛ latu. ²⁷ Kutɔɔɔɔ latu na wei pa lakɪ-ku tɔ, awe kələna? Pə taɣa wei pa lakɪ-ku tɔ. Aŋha, mpu unəyɪ na má, ma wɛ mə hɛku ké ɪsu kutɔɔɔɔ latu. ²⁸ Mə mə tɔka mə təyɪ teu na í ta kisi-m ma wahalanaa taa. ²⁹ Pə tɔɔ ké ma tɔyɪ-mɛyɛ kawulaya ɪsu ma Caa ná tɔyɪ ma tɔ. ³⁰ Má na-mɛ tu tɔkəna na tɛ nyɔɔkɪ ma kawulaya taa, na í ká caya kumlee tɔɔ na í huɔkəna ɪsɛyɛɪ kpeka naanɔwɔ na naale.

Simɔŋ kɔɔɔɔyɔ tɔm kpaalɔyɔ

(Matiyee 26:31-35 na Maləki 14:27-31 na Yohaani 13:36-38)

³¹ Ḿpúyú Yesu tɔma sɪ: Simɔŋ Simɔŋ Simɔŋ, ke ŋkraŋŋ. Satanɪ sələma nɔɔɔ na pé ha-l sɪ ɪ paɣaləyɪ mə təna ɪsu pa paɣalɔyɔ tɔɔɔnaya pee na pá ləsəyɪ ɪɔɔtɔ tɔ. ³² Ama ma sələma ɪsɔ ké nyá tɔɔ sɪ pé taa kɔɔ na í yeɫe ɪsɔ ké nyá taa tɛmmau. Nyaa kɔma na í layasɪ ɪɫe nyaa sɔɔsɪ nyá taapalaa ke apalutu.

³³ Tənaɣa Piyee tɔma Yesu sɪ: Tacaɔ, ma tɛma ma təyɪ tɔkɔyɔ ké, paa saləka pá təkɪ ma na-ŋ, na paa səm ma na-ŋ tu səna.

³⁴ Ḿpúyú Yesu cɔ Piyee sɪ: Piyee, ma heeliyɪ-ŋ təfoo sɪ mpi pu takɪ kampaau koou ke saŋa tɔ, n tɛma tɔm toosoɣo kɔɔɔɔyɔ sɪ n ta nyɪ-m ké n ta nyɪ-m.

Liyitee na layate pə tɔkɔyɔ tɔm

³⁵ Pələ pə waalɪ ké Yesu pɔɔsa ɪ ɪfalaa sɪ: Maa tiluyɔ-mɛ na í tɛɛ mpu təyələyəl, liyitee fɛɪ, huluyɔ fɛɪ, ŋtankpatɛ fɛɪ tɔ, í laŋa pulupu cəcəka na? Pa cɔ-ɪ sɪ: Aai tə ta la-ŋ pulu.

³⁶ Ḿpúyú Yesu tɔma ɪ ɪfalaa sɪ: Tɔɔ, pənɛntɛ wei í wena liyitee, puntu í tɔkɪ ɪ tɔɔ, na wei í wena huluyɔ í tɔkɪ-ku, na wei í fɛɪna layate, puntu í pɛɛtɪ ɪ toko na í yana. ³⁷ Ma heeliyɪ-mɛ təfoo sɪ, nti pa ŋmaa ɪsɔ Tɔm taa sɪ: Asaya taa ké pa tu-ɪ tɔ, pə wɛɛ ké sɪ pé la ḿpúyú ma nyɔyɔ taa. Na nti ŋmaatɔ taa yɔɔɔta ḿpúyú ma tɔɔ tɔ tu la teitei ké.

³⁸ Tənaɣa Yesu ɪfalaa tɔma sɪ: Tacaɔ, layalɛɛ ntɔ cənɛyɛ naale. ɪɫena Yesu cɔ-wɛ sɪ: Aai, í yeɫe təɫe.

Yesu sələmuyɔ ke Olifinaa puɣu tɔɔ

(Matiyee 26:36-46 na Maləki 14:32-42)

³⁹ Ḿpúyú Yesu kulaa na í ɪɫu, na í polo Olifinaa puɣu tɔɔ, ɪsu ɪ tu lakuyɔ tɔ, ɪɫena ɪ ɪfalaa təŋ ɪ waalɪ. ⁴⁰ Pa talaa ɪɫena Yesu tɔ-wɛ sɪ: Í sələməyɪ ɪsɔ na pé taa kɔɔ na í hoti mayasuyɔ taa.

⁴¹ Tənaɣa Yesu yela-wɛ na í hatəlɪ pécɔ ɪsu yulu í ɪɫyɔ pələ tu tala timpi tɔ, ɪɫena ɪ luŋ akula, na í sələmɪ ɪsɔ sɪ: ⁴² Hai, ma Caa, ye n nɔkaa, kɔɔɫɪ wahala sɔɔɔ ɪnɛyɛ ma nyɔyɔ taa. ɪɫe paa na mpu la mpi n nɔkaa tɔ, yeɫe ma kunɔkəm.

[⁴³ Tənaɣa ɪsɔɔta tillu nɔɔɔɫɪ ɪ ɪɫu Yesu tɔɔ, na í sɔɔsɪ-ɪ apalutu. ⁴⁴ Ḿpúyú laŋwakəllɛ sɔɔɔkɛ kpa Yesu, ɪɫena í sɛɛsɪ ɪsələ təkəŋkəŋ na ɪsɔ sələmuyɔ. Na haŋaya ɪɫkaya ɪsu caləm na ká tosiyɪ atɛ.]

⁴⁵ Yesu tɛma ɪsɔ sələmuyɔ, ɪɫena í kulɪ na í məɫɪ ɪ ɪfalaa cɔɔ na í mayana ɪsənɔŋɫɛ kpa pɛɫɛ na halɪ pá

caŋ pa too. ⁴⁶ Ḿpúyú ɪ pɔɔsa-wɛ sɪ: Suweyɛɫé í tookuyɔ mpu tɔ? Í kulɪ, í sələməyɪ ɪsɔ, pə taa kɔɔ na í hoti mayasuyɔ taa.

Yesu kpau

(Matiyee 26:47-56 na Maləki 14:43-50 na Yohaani 18:3-11)

⁴⁷ Yesu tɔŋna ḿpúyú yɔɔɔtɔyɔ, ɪɫe yələa samaa tapayalɛ, na ɪfalaa naanɔwɔ na naale taa ɪɫɫu Yutaasɪ tɛɛna-wɛyɛ nɔɔɔ na í kɔna-wɛ. Ḿpúyú ɪ kpətəna Yesu sɪ ɪ kpekəyənə-ɪ. ⁴⁸ Tənaɣa Yesu pɔɔsa-ɪ sɪ: Yutaasɪ, kpekənau ke n huləyənə kolontunaa sɪ pá kpa Yulu Pəyaya má na?

⁴⁹ Mpa pa wɛ Yesu tɔɔ tɔ, pa ná mpi pə caa lapu tɔ, ɪɫena pá pɔɔsɪ-ɪ sɪ: Tacaɔ tə yoonə ta layalɛɛ ke?

⁵⁰ Tənaɣa Yesu tɔɔ nyəma mpe pa taa ɪɫɫu loma kɔtulu sɔɔɔ təmlɛ tu ntɔɔŋŋ ŋkraŋŋyɔ na í kɔɔɫɪ təfɛŋ.

⁵¹ ɪɫena Yesu tɔ-wɛ sɪ: Í yeɫe mpu pə mayanaa.

Ḿpúyú Yesu tokina yulu ɪnɪ ɪ ŋkraŋŋyɔ, ɪɫena ku məɫɪ ɪsu kɪ wɛw tɔ. ⁵² Pə waalɪ ké Yesu pɔɔsa kɔtələa sɔsaa na ɪsɔ təsɛɫɛ taŋlaa taa sɔsaa na Yuta nyəma taa nyɔyɔ nyəma nyɔyɔ nyəma mpa pa kɔma-ɪ kpau tɔ sɪ: Í kɔŋ na í nɔkɪ na í kraɣa layalɛɛ na kpətəŋ tɔ, maya ŋmɪɫɪ ɪsaya ke? ⁵³ Má na-mɛ tu wenna ɪsɔ təsɛɫɛ taa ké kuyɛɛŋ təna na í tá pɛɛkɪ sɪ í kpa-m. Ama mə na ahoo səkɔɔtɔyɔ tɛɛ asaya sɔsaa mə waatu tapəna saŋa.

Piyee kɔɔɔɔyɔ

(Matiyee 26:57-58,69-75 na Maləki 14:53-54,66-72 na Yohaani 18:12-18,25-27)

⁵⁴ Ḿpúyú pa kpa Yesu na pá pona kɔtulu sɔɔɔ təyaya, na Piyee təŋaya ɪ waalɪ ké tááláŋ tɔɔ. ⁵⁵ Paa tayana kɔkɔ ke taɣa hɛku taa. Tənaɣa Piyee polaa na í sɔtɪ mpa pa pamna kɔkɔ ŋke tɔ pa hɛku taa. ⁵⁶ Təmlɛ tu alunɔyɔŋ nɔɔɔɫɪ ɪ na-ɪ kɔkɔ kpeŋŋ na í caya, ɪɫena í nyənɪ-ɪ tərəŋŋ na í tɔ sɪ: Í na apalu ɪnɛyɛ.

⁵⁷ Tənaɣa Piyee kɔɔɔsaa sɪ: Alu nyá, aai, ma ta nyəmɪ-ɪ yoo.

⁵⁸ Pə lapa layasaya ke pəcɔ, ɪɫena nɔɔɔɫɪ tɔɔ náa na Piyee, na í tɔ sɪ: Pa taa wɛyɛɫɛ na nyá tɔɔ. Ama Piyee cɔ apalu ɪnɪ sɪ: Pə taɣa ma.

⁵⁹ Pə tasa layasaya ke lapu, ɪɫena nɔɔɔɫɪ tɔɔ náa sɛɛsɪ ɪsələ sɪ: Tampana tɔɔ, apalu ɪnɛ na Yesu ké. Pə taɣa pulu tɔɔ, ɪ ké Kalilee tu ké.

⁶⁰ Tənaɣa Piyee cɔwa sɪ: Nti apalu nyá n yɔɔɔtəyɪ tɔ ma ta nyɪ-tɪ.

ɪ nɔɔɔɫɪ tu tiita atɛ ɪɫe kampaau koo kpakpaa ɪnəyɛɫɛ. ⁶¹ Tənaɣa Tacaɔ pəsaa na í yaya Piyee ke ɪsələ. ɪɫena Piyee tɔɔsɪ nti Tacaɔ ka yɔɔɔta-ɪ tɔ tə tɔɔ sɪ: Mpi pu takɪ kampaau koou ke saŋa tɔ n tɛma tɔm toosoɣo kɔɔɔɔyɔ sɪ n ta nyɪ-m ké n ta nyɪ-m. ⁶² Ḿpúyú ɪ tukaa na í ɪɫu, ɪɫena í wii ɪsu ɪ səkɪ ɪ səkɪ.

Yesu tuu na ɪ mapu

(Matiyee 26:67-68 na Maləki 14:65)

⁶³ Yələa mpa pa taŋa Yesu tɔ, pa paakayana-ɪ, na pá makɪ-ɪ. ⁶⁴ Pa taka ɪ ɪsɛntɔɔ ké na pá tɔŋɪ-ɪ sɪ: Kpeyɛ, awe mapəna-ŋ?

⁶⁵ Pa yɔɔɔta-l tɔmnaa tɔmnaa kuwawutu ke payale tɔtɔ.

Yesu ponau ke kotuyu sɔsɔɔ

(Matiyee 26:59-66 na Maləki 14:55-64 na Yohaani 18:19-24)

⁶⁶ Ku fema, uena Yuta nyuɔu nyéma nyuɔu nyéma na kɔtəlaa sɔsaa na lɔɔ Tɔm seɣesəlaa pá koti pa təma. M̄púyú pa pona Yesu ké pa kotuyu sɔsɔɔ taa. ⁶⁷ Na pá pɔɔsɔ-l si: N ké Mesii? Cɔ-tu na tə nu.

M̄púyú Yesu cɔ Yuta nyuɔu nyéma si: Ma heeliyi-meɣe na u tiɔiyina-m. ⁶⁸ Ye ma pɔɔsa-meɣe kupɔsutu nti, u cɔɔ-m natəl. ⁶⁹ Ama pə kpaɣau pənente tɔ, Yulu Pəɣaya má maa caya lɔɔ toŋ təna tu kɔŋkɔŋ taa.

⁷⁰ Tənaɣa Yuta nyuɔu nyéma təna pəsənaa si: Ye mpu n ké lɔɔ Pəɣaya ntɔ?

M̄púyú Yesu cɔ-we si: Tə maɣamaɣa tə lunna mə nɔɔsi taa, ma ké lɔɔ Pəɣaya ké.

⁷¹ Tənaɣa Yuta nyuɔu nyéma tɔma si: Tə lunna u nɔɔɔ na tá maɣamaɣa tə nu ule, tə tasəɣi aseeta nyéma ke pɛkuyu si tə lepe?

Yesu ponau ke Pilati

(Matiyee 27:1-2,11-14 na Maləki 15:1-5 na Yohaani 18:28-38)

23 Tənaɣa kotilaa təna kulaa na pá pona-l Pilati lɛntaa. ² M̄púyú pa suu-l tɔm tɔɣu ke təna si: Tə maɣana apalu uɛ i tusəɣi tá yəlaa si pá taa felɔ Lom wulau sɔɔ ke lampuunaa. Haləna í tɔŋ si inəɣəle wulau sɔɔ Kilisiti.

³ M̄púyú Pilati pɔɔsa Yesu si: Nyayale Yuta nyéma wulau sɔɔ inəɣi?

Uena Yesu cɔ Pilati si: Ntəɣəle n yɔɔɔta mpu.

⁴ M̄púyú Pilati heela kɔtəlaa sɔsaa na samaa si: Maa naa apalu uɛ i kuwakəlu se.

⁵ Ama kɔtəlaa sɔsaa na seesa isəle si: l seɣesəɣi yəlaa ké si pá kisi tetu sɔsaa. Hatoo Kalilee ke i caalati, na í cɔɔ Yuta tetu təna, halu nɔɔnɔɔ kele i tala cəne.

Yesu ponau ke Helbt

⁶ Pilati nu kɔtəlaa sɔsaa tɔm nti, uena í pɔɔsi si: Apalu uɛ Kalilee tu ké?

⁷ Pilati kɔma na í cəkəna si Yesu ké Helbt i falu uena í tɔ si: Í pona-l Helbt. Pə pamna ílé i ka we Yosalem ke kuyeeŋ uɛ i taa tɔtɔ. ⁸ Helbt ná Yesu uena i lanɣe hulumu sɔsɔm. Pə taya pulu, i ka nu i tɔm, uena í nyulu hatoo lɔŋ si í na-l. Na i tɛɛlayaa si i ká lapɔ-l piti təmle natəl na í ná. ⁹ Na í pɔɔsa-l tɔmnaa payale. Ama Yesu ta cɔ-l paa kulumuɣu. ¹⁰ Kɔtəlaa sɔsaa na lɔɔ Tɔm seɣesəlaa naa we təna na pele pá suuki-l isayatu na isəle kuseemle. ¹¹ Helbt na i yoolaa pa wonɣaya Yesu ké na pá laki-l nyan ke sɔsɔm. M̄púyú pa suu Yesu ke kacɔka toko sɔɔ nɔɔɔlu, uena pá məŋna-l Pilati kiŋ.

¹² Kuyaku ŋku ku maɣamaɣa ke Helbt na Pilati pa ci-ikaa. Pəyele paa wena təma na kolonɣa ké.

Si pá ku Yesu ké pá ku-l

(Matiyee 27:15-26 na Maləki 15:6-15 na Yohaani 18:39-19:16)

¹³ M̄púyú Pilati kota kɔtəlaa sɔsaa na isate nyuɔu nyéma na samaa, ¹⁴ na í tɔ-we si: Í kɔna-m apalu uɛ si i tolisiyi yəlaa. Tɔɔ, ule ma pɔɔsa-l tɔmnaa ke mə isentaa. Ama ma ta na kawalasi nsi í tu-l tɔ si taa nakələɣi i kiŋ. ¹⁵ Helbt maɣamaɣa ná tá na isayatu ke Yesu kiŋ tɔtɔ, pə tɔɔ ké i tayana-tuyu-l məŋna. Apalu uɛ i ta wakəli pulu mpi pə nəɣəsəna pá ku-l pə tɔɔ tɔ. ¹⁶ Ule maa yeke na pá mapɔ-l akpatee uena í tɛɛ.

[¹⁷ Paa Tɛɛu acima wena a tɔɔ pə we si Pilati í tulɔ-weɣe saləka tu nɔɔɔluɣu.]

¹⁸ M̄púyú pa təna pa kpentaa na pá koo si: Yeke pá ku uɛ uɛ, na í tulɔ-tuyu Palapaasi.

¹⁹ Yulokule tɔm na yoo nakuli ku lapəna isate taa na pá təkɔ Palapaasi. ²⁰ Pilati sɔɔla teu si i yeki Yesu, uena í tasəna- weɣe yɔɔtəna. ²¹ Ama pele pa mapɔ kapusi si: Kamɔ-l səm tesika tɔɔ, kamɔ-l səm tesika tɔɔ.

²² M̄púyú Pilati tasa-weɣe yɔɔtəna ke tɔm tooso nyəm si: Ule isayatu ntiyi i lapa? Ma ta na nti tə tɔɔ paa ku-l tɔ. Ule maa yeke na pá mapɔ-l akpatee uena í tɛɛ.

²³ Ama pa tasa kiisuyu na toŋ na isəle kuseemle si paa kamɔ-l tesika tɔɔ. Haləna pa kakiisasi nsi si nu Pilati. ²⁴ Tənaɣa Pilati tɔma si: Í la isəna í caa tɔ.

²⁵ Uena í tulɔ-weɣe wei paa təkɔ yulokule na yoo tɔɔ na pa tɔŋaya si pá yeke-l tɔ, na í cele-weɣe Yesu si pá lana-l nti pa sɔɔlaa tɔ.

Yesu kam

(Matiyee 27:32-44 na Maləki 15:21-32 na Yohaani 19:17-27)

²⁶ Pa tɛɛkayana Yesu ule pə pamna Silɛni tu wei pa yaa si Simɔŋ tɔ i lunna taale nté na pá sulɔ-l, na pá kpa-l na pá sukɔ-l Yesu tesika si í təŋna i waali.

²⁷ Yəlaa samaa tuutuuma təŋaya i waali na alaa tɔtɔ, na pele pá kpa pa lanɣa na pá wiiki i tɔɔ. ²⁸ M̄púyú Yesu pəsəna alaa mpe pa tɔɔ na í tɔ-we si: Hai Yosalem alaa me, í taa wii-m. Ama í wii mə na mə piya. ²⁹ Pə taya pulu, kuyeeŋ we i ká kɔɔ wei i taa paa tɔ si: Nyuleleŋ nyéma nté kaalulasi, mpa pa ta tu mɔli mɔluɣu maɣamaɣa yaa, mpa pa həla pə ta musi tɔ.

³⁰ Waatu inəɣi paa wiikina pɔɔŋ si: Í nyəkɔ-tu. Na paa tɔ pulasi si: Í takɔ-tu. ³¹ Pa ta kpisi talɛɛ, kacəŋfana tawusi na?

³² M̄púyú pa kpeŋna yəlaa asayaa ke naale tɔtɔ si pa kuɣi pá na Yesu. ³³ Pa kɔma pa tala timpi pa yaa si Nyumpɔɔɔɔɔɔɔ tɔ, uena pá ká Yesu ké səm tesika tɔɔ ké təna, na pá ká asayaa mpe tɔɔɔ tesikasi tɔɔ, lelu ke i nɔɔɔ tɔɔ, lelu ke i mpətəŋ tɔɔ. ³⁴ M̄púyú Yesu si: Taca, taa nyəni pa isayatu, pa ta nyi nti pa laki tɔ.

Uena pá tɔ tɛtɛ ké i wontu tɔɔ na pá tala-ti. ³⁵ Yəlaa samaa səŋa təna na pá nyənəɣi. Yuta nyuɔu nyéma wonɣaya-l na pá tɔŋ si: Ye tampana i ké Mesii wei lɔɔ ləsa tɔ í ya i ti nyuɔu, isu i ka yapu ləlaa tɔ ule.

³⁶ Yoolaa ná wonɣaya-l tɔtɔ na pá pona-l lum kunyənəm napəli, ³⁷ na pá tɔŋ-l si: Ye n ké Yuta nyéma Wulau sɔɔ, waasi nyá tɔyi nyá maɣamaɣa.

³⁸ Paa ημααα na pá pusi i nyuyu tɔɔ si: Yuta nyéma Wulau sɔɔɔ ntɔ.

³⁹ Asayaa mpa pa kama tesika tɔɔ tɔ pa taa lelu ná tuu-i si: Isu si Mesii kele nyá yaa? Ya nyá ti nyuyu na h kpentana tá na h ya tɔɔ.

⁴⁰ Ama lelu ná kaləna ílé si: Saləka kulum unəxi pa tu nyá, lə pepe tɔɔ ké nn see lɔɔ? ⁴¹ Pa tuxu taya saləka unə tɔ pə keesaa ké. Ta kulaputu feləyana-tu. Ama unə ílé, i ta la kawalaya nakəli.

⁴² Llena í tɔ Yesu si: Yesu n kɔɔ h kɔɔ nyá kawulaya tɔɔ tɔ tɔɔ ma tɔɔ.

⁴³ Mprúyú Yesu cɔ-i si: Tɔm tampana ke ma heeliyi-η, saŋa wule tənə tə mayamaya má na-η tu suu aləsan-na.

Yesu heeu

(Matiyee 27:45-56 na Maləki 15:33-41 na Yohaani 19:28-30)

⁴⁴ Tənaɔa pə məla yuyu isu ahoo, pəyele pu we isu ilim sikuyu taka ké. Mprúyú səkrətuɔu nyala icate tɔɔ, haləna pə tala ilim huuu waatu. ⁴⁵ Puuyu ηku ku kayə lɔɔ təsəele sɔɔɔ taa tɔ kule ku keesəna ku heku taa na ku fayə huŋ naale ke yem. ⁴⁶ Llena Yesu kiisina nɔɔ sɔɔɔ si: Ma Caa, kraya-m. I tɔma mprúyú yɔɔɔtuɔu ulena í hee. ⁴⁷ Lom yoolaa nyuyu tu ná pə tənə mpi pə lapa mpu tɔ, ulena í sa lɔɔ na í tɔ si: Tampana tɔɔ, yulu unə i ka ké yulupaŋ ké.

⁴⁸ Samaa wei i tənə i kɔma nyənuyu tɔ i ná pə tənə mpi pə lapa mpu tɔ, ulena pá kpa pa laŋa na pá məli krente. ⁴⁹ Yesu cewaa tənə, na alaa mpa pa tənaya-i hatoo Kalilee tɔ pa saŋa táálərh tɔ na pá nyənəxi mpi pə laku tɔ.

Yesu pim

(Matiyee 27:57-61 na Maləki 15:42-47 na Yohaani 19:38-42)

⁵⁰ Yuta icate Alimatee apalu nɔɔɔluɔu pa yaakaya Yosəfu. Apalu unə i ké yulupaŋ na í tənəxi tampana na i kenayana lɔɔ Kawulaya tɔɔ. Mpe pa kotayana kotuyu sɔɔɔ ηku. Ama i taapalaa kotuyu nyéma lələa tu nti tə pələ na pá la tɔ tə ta maya-i. ⁵² Mprúyú i kulaa na í polo Pilati kiŋ na í sələm-i si i kprakəxi sətu.

⁵³ Llena í polo na í tisi sətu ke tesika tɔɔ na í caa kponkrontu tɔɔ nyəntu puŋkahuluŋa na í taku-i, na í pimi-i pələau ηku paa hula kukpamuyu taa na pa ta pinta nɔɔɔ tɔ ku taa. ⁵⁴ Aləsima wule nté pə tənə pə hɔla mpu, na kuyaku kuhəsuyu caaki caaluɔu.

⁵⁵ Alaa mpa pa tənaya Yesu ké hatoo Kalilee tɔ pá na Yosəfu pa poləna. Pa wiila pələau taa na pá ná isəna pa huusa sətu tɔ. ⁵⁶ Llena pá kpe na pá tayani nimnaa na tulaalunaa mpa paa sayali sətu tɔ.

Ama pa heesa kuyaku kuhəsuyu wule isu kusəsutu taa weu tɔ.

Yesu fem

(Matiyee 28:1-10 na Maləki 16:1-8 na Yohaani 20:1-10)

24 Mprúyú alaa taa tɔu ke cimaasi tanəŋ tɔe na pá kulɔ na pá polo pələau tɔɔ, na pá tɔka pa nim sɔɔsəŋ nyəm mpi paa tayanaa tɔ. ² Mprúyú pa mayana pə kula pələau pələ ke pələau nɔɔ na pə pilimi-tə na

pə pona pooluŋ. ³ Tənaya pa suu pələau taa, ama pa ta mayana Taca Yesu. ⁴ Pa wee na pa tənəna pə tɔm mayasuyu, lə apalaa napələxi naale lu pa tɔ kele na pá suu wontu na tə tee kɔkɔ tənənyənəni. ⁵ Sɔɔɔntu kpa alaa na pá ká pa nyɔɔɔ na atə. Llena yələa mpe pá tɔ-we si: Weesuyu tu ke mə pəkəxi sətaa heku na? ⁶ I fei cənə, i fema. Í tá tɔɔsi nti i ka heela-meyə i ka weu Kalilee tɔ si: ⁷ Pə wee ké si pá tu Yulu Pəyaya ke asayaa niŋ taa, na pá ka-keye tesika tɔɔ, lə kaa fe pə wee tooso wule.

⁸ Tənaya pa tɔɔsa Yesu kuyɔɔtutu nti. ⁹ Alaa luna pələau tɔɔ, ulena pá kraya pə tənaya mpu na pá keesi Yesu ifalaa naanuwa na kulum na lələa tənə. ¹⁰ Alaa mpeyele Makətala Mali na Saani na Saaki too Mali. Pa na lələa ké, na tɔm kulumtu ntəxi pele pa tasa tillaa ke heeluɔu. ¹¹ Ama tillaa ná huukaya si tɔm nti alaa heela-we tɔ tə luna-weye yem ké, pa ta mu-we na-ti.

¹² Paa na mpu Piyee kulaa na í kraya asewa na í polo pələau tɔɔ. I talaa ulena í luŋ na í wiili na í mayana kponkrontu tɔɔ nyəntu puŋkahuluŋa saalasɔ tike. Pə waali ké i kulaa na í məli i tɔ na piti kpa-i sɔɔɔm ke nti tə lapa mpu tɔ tə tɔɔ.

Yesu na tillaa naale pa tɔm

(Maləki 16:12-13)

¹³ Wule nté tə mayamaya ke Yesu na tillaa taa naale napəli ná kulaa na pá puki icate nte pa yaa si lmayusi tɔ. Icate nté na Yosalem pə pooluŋ nəyəsəna kilo-məsətənaa naanuwa na kulum. ¹⁴ Mpi pə tənə pə hɔla tɔ pə faaci ke pa lakaya. ¹⁵ Pa tənəna yɔɔɔtuɔu na pá mayasəxi-ti lə Yesu mayamaya hika-weyele, na í na-we pá tɔɔ. ¹⁶ Pa na-i, lə pə ta cə pa isentɔɔ ké si pá nyəm-i. ¹⁷ Tənaya Yesu pɔɔsa-we si: Í tɔɔ lə tɔm ntiyi í mayasəxi mpu?

Mprúyú pa saŋaa na pa laŋa wakəla tənəŋnaŋ.

¹⁸ Tənaya pa taa lelu wei pa yaa si Kəleupaasi tɔ i tɔma-i si: Pə pɔu Yosalem unə i tənə tɔ, nyá tike nyá ta nuna nteye kɔkɔɔnaa mpa pa hɔla kuyeeŋ unə i taa tɔ? ¹⁹ Mprúyú i pɔɔsa-we si: Kɔkɔɔnaa mpa ye?

Llena tənəna naale cɔ Yesu si: Mpi pə mayana Nasaletu Yesu wei i ké lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu sɔɔ tɔ. Pəcɔ i ka pəsa təma sɔɔɔna lapu na seyesuyu ke pə tu fei, haləna lɔɔ mayamaya nyəna-i sɔɔ na yələa tənə tɔɔ. ²⁰ Ta kətəlaa sɔɔaa, na tá nyuyu nyéma pa kpana-i na pá ku-i, na səm tesika tɔɔ ké pa kama-i. ²¹ Tá tɔeləyaa si unə i ká yana nteye lseyeli nyuyu. Tɔu saŋa taa wee tooso kɔkɔ, pə tənaya mpu pə hɔluɔu tɔ. ²² Pələ pə paasi tá taa alaa napəli pa tu-tuyu piti taa. Pa taa tɔu na pá polo pələau tɔɔ. ²³ Ama pa ta mayana sətu. Pa məlaa ulena pá heeli-tu si: lɔɔtaa tillu lu tá tɔɔ, na i heela-tu si i fema. ²⁴ Tá taa lələa ná pola pələau tɔ na isəna mpi alaa keesaa tɔ, mprúyú pa mayanaa tətəŋeləŋ. Ama i mayamaya ke pa ta ná.

²⁵ Tənaya Yesu tɔma-we si: Í ké layatu feinaa ké. Pepe tɔɔ ké u muɔi lɔɔ ke nti lɔɔ kuyɔɔtutu teləsəlaa ka kpaalaa tɔ ye? ²⁶ Pu wee si Mesii ká tɔɔ kuyɔɔ ke mprúyú na pəcɔ pá tu-i teeli mɔe.

²⁷ Μρύγύ ι κπαγα λσζ τζm takəlaya taa tɔm na í seɣesi-weɣe timpi pa ɣɔɣɔta ι tɔm tɔ. Moisi takəlasɪ ke í caalənaa na í krentɪ na í tɔyɔtəna λσζ kuyɔɣɔtutu teləsəlaa təna nyəŋsi taa.

²⁸ Pa kɔma na pá tala icate nte pa pukaya tɔ, ɪlena Yesu la ɪsu ι tɛeki təna tɔɔ. ²⁹ Ama pa kra-ι si: Tá na-ŋ tɔ́ suu, nn naa taanaya taanaa, na pé caa yuyu.

Μρύγύ Yesu cayaa na í na-we pá tan taanaya. ³⁰ Í na-we pa cayaa na pá tɔki, ɪlena í κπαγα potopoto na í seɛ λσζ ké í na təmlɛ, ɪlena í fayə-ι na í cɛɛ-we.

³¹ Tənaɣa pə cɛpa pa ɪsentɔɔ na pá nyəmi-ι. Μρύγύ ι muka yem ké pa heku taa təna. ³² Tənaɣa pa tɔma təma si: Aŋhaa, pətooli, tə ɣɔɣɔtaya na í seɣesəɣi-tuyu λσζ τζm ke mpaau taa tɔ pə suu-tuyu teu təkanɣan na?

³³ Tənaɣa təŋlaa naale ɪni ι kula kraκpa na pá məli Yosalem. ɪlena pá maɣana pa naanuwa na kulum ɪni na pa taapalaa pa kotaa, ³⁴ na pá tɔŋ si: Tampəna tɔɔ Tacaa fema. Simɔŋ na-ι.

³⁵ Μρύγύ mpe pa maɣamaya pa keesa-weɣe mpi pə lapa-weɣe mpaau taa tɔ, na ɪsəna pa nyəmnə Yesu ké potopoto təfayale tɔ.

Yesu ifalaa tɔɔ luu

(Matiyee 28:16-20 na Maləki 16:14-18 na Yohaani 20:19-23 na Tillaa Təmlɛ 1:6-8)

³⁶ Pa tɔŋna mρύγύ ɣɔɣɔtuyu, ɪlena Yesu maɣamaya lu pa heku taa na í tɔ-we si: λσζ í heɛsi laŋa.

³⁷ Tənaɣa sɔɣɔntu kra-we na pá tɔnəŋ paaki. Pə taya pulu, paa nyəmaɣa si asənaalu ké. ³⁸ Tənaɣa Yesu tɔma-we si: Pepe tɔɔ ké mə puntu kpeɛtəɣi mpu? Na pepe tɔɔ ké í laki sika ke mρύγύ mə taa? ³⁹ Í nyəni ma niŋ na ma nɔɔheɛ na í ná, maɣa te. Í takɪ-m na í ná.

Ma wəna tɔnuɣu na muwa, ma fɛi ɪsu mpi pə naa yem tɔ.

⁴⁰ Yesu ɣɔɣɔta mpu, ɪlena í húlɪ-weɣe ι niŋ na ι nɔɔheɛ. ⁴¹ Lanɣulumlɛ na piti wei ι kra-we tɔ pə katatəlaya tɔɔ pa ta pəsi na pá mu-tɪ. Tənaɣa ι pɔɔsa-we si: Í wəna tɔɣɔnaɣa nakələɣi cəne?

⁴² Μρύγύ pa kɔna-ι tinte kuwɔpələ tilimlɛ, ⁴³ na í mu na í tɔɣ pa ɪsentaa. ⁴⁴ Pə waali ké ι tɔma si: Ntəɣi ma heela-meɣe waatu wei ma na-me tu wɛɛ tɔ si, ma tɔm nti nti paa ŋmaa Moisi takəlasɪ taa na λσζ kuyɔɣɔtutu teləsəlaa nyəŋsi taa na Yontu taa tɔ tu la.

⁴⁵ Μρύγύ ι kula pa ɪse si pá cəkəna λσζ τζm takəlasɪ.

⁴⁶ Na ι heela-we si: Pa ŋmaawaya si pə wɛɛ si Mesii ká si ké na ι ká fe pə kuyɛɛŋ tooso nyəŋku wule. ⁴⁷ Pə wɛɛ si pá tɔki ι hətɛ na pá lakəna waasu ke piitimnaa təna, na pé hɔ yəlaa na pá layasi tɔntɛ na pé huɪ pa ɪsayaɣunaa. ɪɛ Yosalem ke paa caaləna na pəcɔ.

⁴⁸ Mɛɣɛɛ mpa pa nawa na paa húlɪ pə tampəna tɔ pə seeta nyəma. ⁴⁹ Ma Caa tɔma si ι ká la-meɣe kucɔɔɔ ŋku tɔ ma maɣamaya ma yelina na ku kɔɔ-mɛ. Ama í ká caya Yosalem taa ké haləna λσζ toma kɔɔ na a tii mə tɔɔ na pəcɔ.

Yesu krau ke ɪsɔtaa

(Maləki 16:19-20 na Tillaa Təmlɛ 1:9-11)

⁵⁰ Pə waali ké Yesu κπαγα-we na pá lu icate waali na pá wusəna Petanii. Tənaɣa ι kusa ι niŋ na ɪsɔ na í kooliyi-weɣe λσζ kupantu. ⁵¹ ɪ tɔŋna-weɣe koolee ke kooluyu, ɪlena í yeɛ-we na pá kraasi-ι ɪsɔtaa. ⁵² Pɛɛ pa təma-ι sɛɛu ɪlena pá məli Yosalem na lanɣulumlɛ kuyɪ-we. ⁵³ Pa saasaya λσζ təsɛɛɛ ke tam ké na pá san λσζ.

Yohaani

Kutulutu

Laapaali unē i ŋmaalu Yohaani sɔɔsa i takəlaya taa ké tɔmnaa paɣale mpa Laapaalənaa ləlaa ta yɔɔɔti tɔ, usi akpaɣale ke Kana, na Nikotem pote ke Yesu kiŋ, na Samalii alu na Yesu ké lɔkɔ nɔɔɔ, na apalu wei i hanta wusasi ke piisi pələfei nule tɔ, na apalu wei pa luluna yulumtu tɔ. Yohaani yaaku Yesu si: lɔ Tɔm nti tə pəsa yulu na tá kɔɔ na tá caya yəlaa heku tɔ. Yesu ké lɔ Pəɣaya ké, na i we lɔ kiŋ ke hatuu kancaalaya taa. Yohaani si Yesu kele weesuyu na ye wei i tema-i na i taa puntu ka hiki weesuyu tam tɔ nyəŋku. Yohaani seewa usɔnaa paɣale ké i seɣesuyu taa ke. I tɔma si Yesu wee usi lum, unəɣəle tɔɔɔnaya, unəɣəle tiikulu kupan, unəɣəle nyaaləm, i ké mpaasu, unəɣəle nɔɔɔɔɔ.

Isəna pa faya Yohaani takəlaya tɔ:

Tɔm pəsa yulu, titite 1:1-18

lɔ Lum sɔlu Yohaani aseeta, titite 1:19-51

Yesu təmlə ke patəma, titite 2:1-12:50

Yesu kusəsutu kantəkaya nyəntu, titite 13-17

Yesu kunyɔntɔɔɔle na i səm na i fem, titite 18-21

Kɔkɔ ŋka ka naa yəlaa tɔ na pa weesuyu halu

1 Hatoo kancaalaya Tɔm ka wenna. Na lɔ cɔɔɔɔɔ Tɔm ka wee, na Tɔm unu i ka tu ké lɔ ké. ² lɔ cɔɔɔɔɔ i ka we hatoo kancaalaya. ³ I niŋ ke lɔ lapəna pə təna. Pulu cəcəka fei mpi pə lapa na i niŋ fei pə taa tɔ. ⁴ Inu i kiŋ ke weesuyu ka wee, na weesuyu ŋku ku yelina na kɔkɔ kɔɔ yəlaa kiŋ na pə naa-we. ⁵ Kɔkɔ naaki səkretuyu na səkretuyu, ta teesi-keɣe paa pəcɔ maɣamaya.

⁶ Mprúyú lɔ tila i tillu nɔɔɔɔɔ, pa yaa-i si Yohaani.

⁷ Ílé i kɔma si i húláyí kɔkɔ ŋka ka naa mpu tɔ ka yaasi. Na i kɔntə nyuyu nté si í yɔɔɔti na yəlaa təna mu, na pá təŋ-ti. ⁸ Pə taya unu i maɣamaya i kena kɔkɔ ŋke. Ama i kɔmaya si i keesəɣi kɔkɔ ŋke ka yaasi.

⁹ Kɔkɔ ŋke ka tike ka kena tampana nyəŋka, na ká kɔɔ antulinya taa na ká yele na yəlaa təna naaki.

¹⁰ Tɔm unu i ka kɔma antulinya taa, paa na mpu antulinya tá nyəmi-i. Pəyele i niŋ ke lɔ ka lapəna antulinya. ¹¹ I maɣamaya i teɣe i kɔma. Ama i te nyəma ta mu-i. ¹² Paa na mpu ləlaa mu-i na pá tisi i tɔm, uləna í ha-weɣe toŋ si pá pəsi lɔ piya. ¹³ Pə taya usi pa lula-weɣe kululu ke lɔ piya, yaa pə ké yulu sɔɔɔɔɔ tɔm, yaa yulu nɔkuyu tɔm. Ama lɔ lapəna i maɣamaya si pá pəsi i piya.

¹⁴ Tɔm unu i pəsa yulu təkpataa na í kɔɔ na í caya tá heku, na i pələle na i tampana feuna taka. Tə nawa i teeli ke teu, teeli unəɣi Taca ha Pəɣaya ikpamle.

¹⁵ Yohaani ka yɔɔɔta i tɔm na í kpaali si: I tɔm ke maa

yɔɔɔta, si ma waali nɔɔɔɔɔ ká te na í kɔɔ, ulə i kəla-m. Pə taya pulu, pa lula-m tɔ, ma maɣana-i ké.

¹⁶ I kupantu sɔɔɔɔɔntu tɔ, tá təna tə nu i leler pə tu fei. I lapa-tuyu kupantu ke təma tɔ, təne tə tər na təne tə ləetəɣi. ¹⁷ Moisi kiŋ ke tə hika kiŋ. Uləna Yesu Kilisiti ná kɔna pələle na tampana pə tɔm. ¹⁸ Too tɔ, nɔɔɔɔɔ ta nata lɔ. Ama lɔ Pəɣaya ikpamle ŋka ka ké lɔ na ká we ka Caa lɔ kiŋ tɔ, ŋke ka lapəna na yəlaa nyi lɔ.

Lum sɔlu Yohaani waasu

(Matiyee 3:1-12 na Maləki 1:1-8 na Luku 3:1-18)

¹⁹ Waatu wei Yuta nyuyu nyəma kusa kətəlaa na Lefii nyəma ke Yosalem na pá tili-we si pá polo pá kɔɔsi Yohaani si i ké awe tɔ, nti Yohaani unu i yɔɔɔta tɔɔɔɔ:

²⁰ Yohaani ta kisi cɔɔ, i tisa tampana ké si: Ma ta ke Mesii.

²¹ Uləna tillaa mpe pá kɔɔsi Yohaani si: Ulə n ké awe? Ilii? Na í cɔ si: Ma ta ke Ilii. Pa tasa-i si: Nyəɣale lɔ kuyɔɔɔtutu teləsulu wei tɔ? Na í cɔ si: Aa.

²² Tənaɣa pa taya-i tɔm si: Ulə n ke awe? Heeli-tu na tə polo tə heeli mpa pa tila-tu tɔ. Nyá maɣamaya n yaa nyá ti suwe?

²³ Mprúyú Yohaani tɔma si:

Má, ma ké nɔɔɔɔɔ wei i yɔɔɔtəɣəna nɔɔɔ sɔɔɔɔɔ ke wulaya tetu taa si pá tayanu Taca ke mpaasu na kú siyisi teu.

lɔ kuyɔɔɔtutu teləsulu lɔayii ka yɔɔɔtəna-ti.

²⁴ Tillaa mpe paa ké Falisanaa. ²⁵ Na pələ pa kɔɔɔɔɔna-təcululu si: Ye n ta ke Mesii, n ta ke Ilii, pəyele n ta ke

lso kuyawotutu telasulu wei to ue, pepe to k'ee n soo yalaa ke lso lum?

26 M'puy'oo Yohaani co-we si: Ma ue lum ke ma soo-me. Ama n'oyulu we ma heku taa wei i ta nyl to. 27 Ma waali il'ee i koj, ma ta tala ma w'aw'aw i k'ok'hee taa ntar'kpala mayamaya.

28 Pa t'anya mpu pa lapa Petanii ke Yaatanl p'oy'oo waali ke timpi Yohaani sookaya yalaa ke lso lum to.

Lso lwayaga Yesu

29 Teu fema na Yohaani na Yesu na i koj i kin, l'ena i to si: Lu naa lso lwayaga nka ka husaxi antulinya usayatu t'oy'ole? 30 I tom ke ma heela-me si: Ma waali n'oyulu ka te na i k'ok, ue i kala-m. Pa taya pulu, pa lula ma to, ma mayana-i ke. 31 Ma taa nyl si aweyele puntu ulu. Ama ma komaya si ma soo yalaa ke lso lum na lum si pa la na lseyeli nyema nyem-i.

32 Yohaani tasa y'oy'oy'oo to to si: Ma nana ma isapale ke lso Feesuyu, na ku we isu alukuku na ku tiina is'oo na ku caya Yesu to. 33 Ma taa nyanta Yesu. Ama lso wei i tila-m si ma soo yalaa ke lso lum to ulu i heelina-m si: N'oo k'oma n'oo na Feesuyu tiwa na ku caya yulu wei i to, puntu ulu i ka soona yalaa ke lso lum na Feesuyu Nar'htu. 34 To, ma na mpu t'oy'oo ma y'oy'ot'oy'oo t'ee'ee'ee si ulu i k'ena lso P'yalu.

Yesu ifalaa kancaalaya nyema

35 Teu fema l'ena Yohaani we t'ona to to, i na i ifalaa taa naale. 36 I k'oma na i na Yesu tee, l'ena i to si: Lu naa lso lwayaga nte.

37 Yohaani ifalaa naale ulu i nu mpu, l'ena pa t'ay'oo Yesu waali. 38 Yesu pas'ona i waali t'akreu na i na si pa t'ay'oo-i, l'ena i k'ok-i-we si: Pepeye i p'ee'ee'ee?

l'ena ifalaa naale ulu i k'ok-i si: Lapi, (T'aa ke pa yaa mpu na pa te taa.) Leye ny'oo t'ay'oo?

39 Yesu co-we si: I k'ok na i na.

M'puy'oo Yohaani ifalaa polaa na pa nyl Yesu te, na i na-we pa la taanaya ke t'ona. (Waatu ulu to ulim huwaya.)

40 Mpa pa naale pa nu Yohaani tom na pa t'ay'oo Yesu to pa taa lel'u nte Sim'oy'oo Piyee neu Ant'alu. 41 Na Ant'alu ulu i sulina i taal'oo Sim'oy'oo ke kancaalaya na i heeli Sim'oy'oo si: T'ee hika Mesii. (Kilisiti ke pa yaa mpu na pa te taa.)

42 l'ena Ant'alu kraya Sim'oy'oo na i p'ona Yesu kin. M'puy'oo Yesu ny'ona-i t'ap'oy'oo na i to-m-i si: N ke Yohaani p'yalu Sim'oy'oo ke, ue kayana paa c'oy'oo-i si Sefasi. (Piyee ke pa yaa mpu na pa te taa.)

Filipu na Natanayee pa yaa

43 Teu fema, l'ena Yesu luy'u la si i l'oki i t'ay'oo Kalilee. M'puy'oo i sula Filipu, na i to-m-i si: K'ok n'oo t'ay'oo-m.

44 Filipu ka ke Ant'alu na Piyee pa icate Petesaita tu ke. 45 Pa waali ke Filipu nawa Natanayee na i heeli-i si: Wei i tom Moisi ka n'ama kus'asutu takalaya taa na lso kuyawotutu telas'ala na'oo y'oy'oo to to, t'ee hika-i p'ane. l'ay'ole Nasalet'i tu Yose'efu p'yalu Yesu.

46 T'anya Natanayee n'oy'oo t'akreu si: Kupantu nat'ali t'ee si tu l'una Nasalet'i? l'ena Filipu co-i si: K'ok na n'oo nana ny'oo is'ole.

47 Yesu nawa Natanayee na i koj na i to, l'ena i y'oy'oo si: lseyeli tu mayamaya n'oo c'ane. P'oy'oy'oo tu fei i kin ke paa p'oo.

48 M'puy'oo Natanayee k'ok-i si: Leye n nyemna-m?

M'puy'oo Yesu co-i si: Ma na-n'oo fiki t'oy'oo tee na p'oo'oo Filipu yaa-n'oo.

49 T'anya Natanayee to ma si: Ama T'aa, n ke lso P'yalu, lseyeli nyema wulau soo ke.

50 M'puy'oo Yesu co-i si: l'uu ma heeluy'oo-n'oo si ma na-n'oo fiki t'oy'oo tee t'oy'ole n mu-ti yaa? N ka te na n'oo na mpu pa kala t'ane ulu t'akpataa to.

51 M'puy'oo Yesu to ma si: Tamapana ke ma heeliyi-me yoo, ma c'as'ay'i. I ka te na i na is'oo'oo'oo tulaa na lso is'oo'oo'oo tillaa t'ay'oo Yulu P'ayaga ma na pa k'raa na pa tiiki.

Kana akpayale

2 Kuyaku tooso ny'oy'oo wule pa k'ra p'ee'oo ke Kalilee Kana taa, na Yesu too polo. 2 Na pa yaa Yesu na i ifalaa to t'oy'oo akpayale nte t'ee t'ee. 3 T'anya sulum t'ema, l'ena Yesu too heeli Yesu si: Pa sulum t'ema.

4 M'puy'oo Yesu co i too si: Alu ny'oo, nyaa heelina-m na p'oo'oo ma la na? Ma waatu ta tata.

5 T'anya Yesu too heela t'ay'ole nyema si: Ye i heela-me'ee nti i la nti.

6 P'ee n'k'raay'oo naatoso wei i taa Yuta nyema aluwala lum ka we'oo to i ka we t'ona, na paa i taa n'oo ku toki isu liitilinaa nu'nuwa (100) ke mpu. 7 M'puy'oo Yesu to ma t'ay'ole nyema si: I suuli n'k'raay'oo ul'ay'i lum. T'anya pa suulina i k'ok-i t'ee t'ee. 8 l'ena i to-we si: To, p'ay'ente i c'osi lum mpu na i p'ona kut'oy'oo tallu ue.

M'puy'oo t'ay'ole nyema cosaa na pa p'ona kut'oy'oo tallu. 9 l'ena tallu t'ay'oo lum mpu pa p'asa sulum ke mpu to.

Ama i ta nyl timpi sulum mpu pa l'una to. l'ee t'ay'ole nyema mpa paa cosa lum to p'ee pa nyem'aa. M'puy'oo tallu yaa akpayalu, 10 na i to-m-i si: Sulum kupam ke yalaa t'ona caal'ay'ona l'asuy'u, na p'ee k'oma na pa t'ona pa hay'a ue, pa t'ak'ona mpu pa ta tul'oo to. Ama ny'oo, ny'oo sulum kupam na we hal'ona k'ok'oo.

11 Piti t'ay'ole kancaalaya ny'ente nte Yesu lapa Kalilee Kana taa t'oy'ole. Na piti t'ay'ole nte'ee i hul'ona i teeli, na i ifalaa t'ona-i na pa taa.

12 P'ale pa waali ue, Yesu na i too na i newaa na i ifalaa pa pola Kar'annahum na pa caya t'anya we'oo naale, ue pa ta t'ay'oo.

Payatalaa t'oy'oo'oo ke lso t'ase'ee sook'ee taa
(Matiyee 21:12-13 na Mal'aku 11:15-17 na Luku 19:45-46)

13 Yuta nyema Teeu acima wusaa, l'ena Yesu polo Yosalem. 14 M'puy'oo i mayana naay'oo na heej na alukukunaa p'ee'oo'oo caya lso t'ase'ee taa, na liyitee y'ok'ala na'oo caya p'ee pa taap'el'ona tee. 15 T'anya Yesu kraya n'amus na i k'untili-i na i t'oy'oo'oo na pa t'anya lso t'ase'ee taa, pa na pa heej na pa naay'oo to to.

Na í ημυσι λιγίτεε γκαλάα λιγίτεε κε ατε, na í pəsi pa taapələnaa ke alele. ¹⁶ Uena í holina alukukunaa pəetəlaa si: Í ləsi-weye cəne. Í taa pəsi ma Caa təyaya ke kuyaku ke mpu.

¹⁷ Mprúyú í ifalaa tɔɔsaa si pa ηmaawa lɔɔ Tɔm taa si: Hai lɔɔ, ma luyu suu nyá təyaya təmlə kə isu yem na kpeɛ.

¹⁸ Tənyaya Yuta nyəma təŋa-ı təkpu si: Piti təmlə nteye n ka la-tu na pəcɔ́ tē nyl si pə ha-ŋ mpaau si n la isəntɔ inı?

¹⁹ Mprúyú Yesu cɔ-we si: Í γκαί lɔɔ təsəeɛ tənə, na maa tayani-təye ηmau ke kuyeeŋ tooso taa. ²⁰ Mprúyú Yuta nyəma tɔma-ı si: Pıısi nuɛ na naatoso ke pa ηma lɔɔ təsəeɛ tənə, na nyaa ηmaa-təye kuyeeŋ tooso taa?

²¹ Ama Yesu mayamaya ı təyi ı yaakaya mpu si lɔɔ təsəeɛ. ²² Pə tɔɔ kə waatu wei Yesu kɔma na í si na í fe tɔ, ı ifalaa tɔɔsaa si ı ka γγɔta-tı. Haləna pə tɛ pa taa na lɔɔ Tɔm na Yesu kuyɔɔtutu tɔɔ.

Yesu nyəma yəlaa lotu taa huwəɛ

²³ Yesu wəu Yosalem ke Təeu acima tɔɔ kə mpu tɔ, yəlaa paɣalə nawa piti təma nna ı lakaya tɔ na pá mu-ı kpaakraa təkpa si inəyi. ²⁴ Ama Yesu ná tá tɛ-we na ı taa. Pə tayə pulu, ı nyəma pa tənyaya teu kə. ²⁵ Pə fei si nɔɔɔlu í sɛyəsı-ı pa tɔm na pəcɔ́. ı mayamaya ı nyəma mpi pə wə yulu taa tɔ.

Yesu na Nikotəm pa faaci

3 Apalu nɔɔɔlu ı ka wenna Falisanaa taa na pá yaa-ı si Nikotəm. ı kə Yuta nyuyu nyəma taa ləlu. ² Mprúyú ı pola Yesu kiŋ ke ahoo naalı na í γγɔtı-ı si: Tacaɔ, tə nyəma si lɔɔ kɔnna-ŋ si n sɛyəsı-tu. Pə tayə pulu, nɔɔɔlu fei wei ı pəsəyi na í la piti təma isu n lakuyu tɔ na pə tá kəna lɔɔ toŋ.

³ Yesu cɔ-ı si: Tampana ke ma heeliyi-ŋ yoo, maa cəsəyi, ye pə ta ləli yulu ke luluyu, ı kaa na lɔɔ Kawulaya.

⁴ Tənyaya Nikotəm pɔɔsa-ı si: Isənyalə pu tayani yulu ke luluyu na í təma sɔɔ ke lapu? Ama ı kaa pəsi na í ləli ı too lotu taa kə suu na pə tayani-ı luluyu?

⁵ Yesu cɔ-ı si: Tampana ke ma heeliyi-ŋ yoo, maa cəsəyi, ye pə ta luli-ŋ na lum na Feesuyu, n kaa suu lɔɔ Kawulaya. ⁶ Yulu ke yulu luləyi. Ama lɔɔ Feesuyu luluyu wəna pə mpaɔ, na pələ pə wə yulu taa tɔm kə.

⁷ Taa la piti na nti ma heela-ŋ si pə wəɛ si mə təna pu ləli-məye luluyu tɔ tə tɔɔ. ⁸ Nyəni, heelim makı timpi pə luyu wəɛ tɔɔ, na n nuı pə taŋ. Pəyele n ta nyl pə təluɛ yaa pə təpote. Wei lɔɔ Feesuyu lulaa tɔ ı wə mpu tɔɔ.

⁹ Mprúyú Nikotəm tɔma si: Isənyalə mpu?

¹⁰ Uena Yesu cɔ-ı si: Halı məyeɛ lseyəli sɛyəsəlaa sɔsaa na n ta cəkəna tɔm tənə? ¹¹ Tampana ke ma heeliyi-ŋ yoo, maa cəsəyi, tə nyəma nti tə γγɔtəyi tɔ na nti tə nawa tɔ ntəyi tə kəsəyi-mə. Pə na pə mpu tɔ mu caa tá tɔm muɣu. ¹² Isəna pə tɔŋa lapu ke atə cəne tɔɔɔlə ma heeliyi-mə na ı saŋ muɣu. Uə ye ma kəsə-

məye isəna pə wə isɔtaɔ tɔ, mə taa awəyeɛ mulu? ¹³ Nɔɔɔlu ta kpaɔa isɔtaɔ ye pə tayə Yulu Pəyaya má wei ma lına isɔtaɔ na má tii tɔ ma paasi. ¹⁴ Lsu Moisi ka tuyu nyəyəluyu kuseemuyu tum ke tesika nyuyu taa na í siki wulaya tetu taa tɔ, mpu inı tɔtɔɔ pə wəɛ si paa kraasi Yulu Pəyaya má. ¹⁵ Uena yəlaa mpa pa təna paa mu ma tɔm tɔ pá hiki weesuyu ŋku ku tɛŋ tɔ. ¹⁶ Pə tayə pulu, lɔɔ sɔɔla yəlaa tənyaya sɔsɔm, haləna í caŋ í ha ı Pəyaya ıkpamɛ, si pa təna mpa paa təŋ ka tɔm tɔ, pá taa si, ama pá hiki weesuyu ŋku ku tɛŋ tɔ. ¹⁷ Pə tayə isu yəlaa tɔm kuyu tɔɔ kə lɔɔ tila ı Pəyaya. Ama pa nyuyu yapu tɔɔ kə. ¹⁸ Paa kuyı wei ı təŋa ka tɔm tɔ puntu tɔm. Ama wei ı təŋəyi ka tɔm tɔ, puntu tɔm təma səpu, ı ta təŋ lɔɔ Pəyaya ıkpamɛ tɔm tɔ pə tɔɔ. ¹⁹ Pa tɔm səpa timpi tɔɔɔlə si fətəla wei ı naaki tɔ ı koma antulinya taa, na yəlaa sɔɔlı səkrətuɣu na pá kisi-ı pa lakasi isayasi tɔɔ. ²⁰ Ye wei ı laki isayatu ı taa kraakəna fətəla inəyi. ı krətəyənə-ı si pə taa kɔɔ na í la na pə ná ı isayatu tɔɔ. ²¹ Ama wei ı təŋəyi tampana tɔ ı krətəyənə fətəla inəyi si í la na pə ná təcəiɛi si lɔɔ nınau tɔɔ kə ı laki mpu.

Yesu na Yohaani pa tɔm

²² Pələ pə waalı kə Yesu na ı ifalaa pa kula təna na pá polo Yuta tetu taa, na í na-wə pá caya tənyaya wəɛ naale, na ı sɔɔkı yəlaa ke lɔɔ lum. ²³ Yohaani ná sɔɔkaya yəlaa ke lɔɔ lum tɔtɔɔ Ayinuh ke Salim kiŋ. Lum ka wə tənyaya sɔsɔm kə. Yəlaa kɔŋaya Yohaani kiŋ na í sɔɔkı-wəye lɔɔ lum. ²⁴ Waatu inı tɔ pa ta təkəta Yohaani ke saləka.

²⁵ Mprúyú Yohaani ifalaa taa ləlaa na Yuta tu nɔɔɔlu pa suu hɔm ke lɔɔ sɛɛu kɔtası nsi yulu tayənyəna ı tu tɔ si tɔɔ. ²⁶ Mprúyú pa pola Yohaani kiŋ na pá pɔɔsı-ı si: Tacaɔ, n tɔɔsa yulu wei ı tɔm n ka heela-tu na nyá na-ı í ka wə Yaatanı waalı tɔ ı tɔɔ? Nyəni pənente inı ı sɔɔkəna nteye yəlaa ke lɔɔ lum, na pa təna pá puki ı kiŋ.

²⁷ Uena Yohaani cɔ-we si: Yulu ı hikiyi puluyu yem na lɔɔ tá ha-ı-wı. ²⁸ Mə mayamaya í pəsəyi na í ləsi ma aseeta si ma γγɔtaɔ si ma ta ke Mesii. Ama ma tɛɛ ı nɔɔ ke kutɛɛ. ²⁹ Akpaɣalu tənna asasaalu. Ama akpaɣalu taapalu səŋa təna na í kema ŋkraŋŋ. Pə kɔma na í nu akpaɣalu nɔɔɔ, ı ı lanɣe hulumu sɔsɔm. Mpu inı tɔtɔɔ ma lanɣe hulumaa, na pənente pə mayə-m teu. ³⁰ Pə wəɛ si Yesu í pıəkəna na maa səki.

Wei ı kɔmna isɔtaɔ tɔ ı tɔm

³¹ Wei ı lına isɔtaɔ tɔ inı ı kələna pə təna. Na wei ílɛ ı wə atə cəne tɔ, ı kə atə nyəŋ kə, na atə nyəntu ke ı γγɔtəyi. Ama wei ı lına isɔtaɔ tɔ inı ı kələna pə təna.

³² Na ı γγɔtəyi mpi ı nawa na í nu tɔ pə tɔm, ama nɔɔɔlu ı muɣı ı tɔm. ³³ Uə wei í tu mu ı tɔm, puntu tisina nté si lɔɔ γγɔtəyi tampana. ³⁴ Wei lɔɔ tilaa tɔ puntu γγɔtəyi lɔɔ tɔm kə. Pə tayə pulu, lɔɔ cələyi-ı ı Feesuyu tənyaya. ³⁵ Tacaɔ sɔɔla ı Pəyaya na í tu pə tənyaya ka niŋ taa. ³⁶ Ye wei í nuna Pəyaya ı təma weesuyu ŋku ku tɛŋ tɔɔ hikuyu. Ama wei í kisa lɔɔ

Pəyaya ke nuunau tɔ ɪ laŋaa ké, na lɔɔ muna-ɪ na pááná ke tam ké m̀púyú.

Yesu na Samalii alu pa faaci

4 Falisanaa nuwa si Yesu hikiyi tɛŋlaa na í sɔɔki-weye lɔɔ lum na pé kələyi Yohaani. ² Pécó pə taya Yesu maɣamaɣa sɔɔkaɣana-weye lɔɔ lum, ama ɪ ifalaa ké. ³ Yesu kɔma na í nu si Falisanaa nu mpu, ɪlena í kuli Yuta tetu taa na í mænna Kalilee tetu taa. ⁴ Na pə wɛɛ si Samalii nyəŋku ke í tɛŋ.

⁵ M̀púyú Yesu wusəna Samalii ɪcate natəli nte pa yaa si Sikaa tɔ, na tə kɔɔtəna tetu nti Yakɔpu ka ha ɪ pəyaya Yosəefu tɔ. ⁶ Na Yakɔpu lɔkɔ ka wɛ təna. Tɔntɛ nu Yesu ɪlena í ɔaya lɔkɔ nɔɔɔ, na waatu ɪni ilim sikaa.

⁷ M̀púyú Samalii alu nɔɔɔlɔ kɔma lum luɣu, na Yesu sələmɪ-ɪ si: Ha-m lum na má nyɔɔ.

⁸ Waatu ɪni Yesu ifalaa ka tɛma tɛɛu ke ɪcate taa ké kutɔɔɔ yapu. ⁹ Samalii alu cɔ-ɪ si: Pepe tɔɔ ké nyaya Yuta tu na í sələməɣɪ-m lum si n nyɔɔ. Pécó maɣa Samalii tu? (Pə taya pulu tɔɔ, Yuta nyéma na Samalii nyéma paa suliyi.) ¹⁰ M̀púyú Yesu cɔ-ɪ si: Ye n ka cəkəna mpi lɔɔ haaki tɔ, na í ka nyəmá wei má ma sələməɣɪ-ŋ lum kunyɔɔnyɔɔm ke ɪsəntɔ tɔ, nyá maɣamaɣa n ka laaləna-m sələmuyɔ na maa ha-ŋ weesuyɔ lum.

¹¹ M̀púyú alu cɔ Yesu si: Ma cɛ, n fɛina kululunau ŋku n ká luna tɔ. Pécó lɔkɔ ná tu lumaa. ɪle leyɛ n ká hiki weesuyɔ lum mpi? ¹² Tá lɔŋcɛ Yakɔpu hulina lɔkɔ ɪne na táa maɣana-ɪ. Halɪ Yakɔpu na ɪ piya na ɪ kaləkəŋ pa nyɔɔ lɔkɔ ɪni ɪ lum. ɪle n huɔ si n kəla ɪlɛ?

¹³ M̀púyú Yesu cɔ alu si: Wei í nyɔɔ lɔkɔ ɪne ɪ lum lukɔtu tasəɣɪ-ɪ kɔpu ké. ¹⁴ Ama wei í nyɔɔ lum mpi maa ha-ɪ tɔ, lukɔtu ɪ lələɣɪ-ɪ kɔpu paa pələe. Pə taya pulu, lum mpi maa ha-ɪ tɔ pu la ɪ taa ké lum sɛɛlu wei ɪ cɛtəɣɪ tɔ. Haləna í hiki weesuyɔ ŋku ku tɛŋ tɔ na ɪ kiŋ.

¹⁵ M̀púyú alu cɔ Yesu si: Ma cɛ ha-m lum mpi, ɪle lukɔtu kaa tasa-m kɔpu, na má taa tasa cəneyɛ məluɣu ke lum luɣu.

¹⁶ M̀púyú Yesu tɔma alu si: Polo í yaa nyá paalu na nyá na-ɪ í kɔɔ cəne.

¹⁷ M̀púyú alu cɔwa si: Ma fɛina apalu.

ɪlena Yesu cɔ alu si: Tampana ke n yɔɔtɔaa si n fɛina apalu. ¹⁸ Pə taya pulu, n tɛma apalaa kakpasɪ ke saau, na wei ɪ tɛ n tu wɛ kaɣana ɪsəntɔ tɔ n wɛ yem, pə taya nyá paalu. Pə tɔɔ ké nyá tɔm wɛna tampana.

¹⁹ M̀púyú alu cɔ Yesu si: Tacaɔ, ma naa si n ké lɔɔ kuyɔɔtutu tɛləsulɔ. ²⁰ Ta lɔŋcɛnaa sɛekaya lɔɔ ké puɣu kune ku tɔɔ. Ama Yuta nyéma mɛ mə tɔŋ si ye paa sɛɛ lɔɔ Yosalem ké.

²¹ M̀púyú Yesu cɔ alu si: Alu nyá nu ma tɔm, pu kɔɔ tɔ, Tacaɔ lɔɔ sɛɛu kaa wɛɛ təntəmlɛ tɔm, si puɣu kune ku tɔɔ yaa Yosalem. ²² Samalii nyéma mɛ í ta nyɪ wei í sɛɛki tɔ. Ama Yuta nyéma ta tá nyəmá wei tá sɛɛki tɔ. Pə taya pulu, Yuta nyéma kiŋ ke lɔɔ sɛɛu mpi pə waasəɣɪ tɔ pə wɛɛ. ²³ Ama pə wɛɛ pu kɔɔ, halɪ pə tu tɛma kɔntɛ tɛ, na mpa pa sɛɛki lɔɔ na tampana tɔ paa sɛɛ-ɪ hatoo pa taa ké na cɛsuyɔ fɛɪ. lɔɔ sɛɛlaa ɪsu mpu wɛɛ Caa lɔɔ sɔɔlaa. ²⁴ lɔɔ ɪ naa ɪsəntɔɔ, pə tɔɔ ké mpa

pa sɛɛ-ɪ tɔ, pə taya ɪsəntɔɔ ke paa sɛɛ. Ama pa taanaa ké na cɛsuyɔ fɛɪ.

²⁵ M̀púyú alu cɔ Yesu si: Ma nyəmá si Mesii wei pa yaa si Kilisiti tɔ ɪ ká kɔɔ tɛ, ye ɪlé ɪ kɔma, ɪ ká kilisi-tuyɔ pə təna.

²⁶ M̀púyú Yesu cɔ alu si: Ma wei ma yɔɔtəɣəna-ŋ ɪsəntɔ tɔ, maɣalɛ Mesii ɪni.

²⁷ Yesu na alu pa tɔŋna yɔɔtaya ke m̀púyú ɪlena ɪ ifalaa tala, na pé la-weye piti ké mpi pə tɔɔ ɪ na alu taka pa yɔɔtəɣɪ tɔ. Paa na mpu pa taa nɔɔɔlɔ ta pɔɔsi si: Pepeɣɛ n caa ɪ kiŋ? Yaa ntiyi nyá yɔɔtəɣəna-ɪ?

²⁸ Tənaɣa alu məŋna ɪ həyaya na í su. ɪlena í məli ɪcate taa na í yaa yələa si: ²⁹ Í kɔɔ na í ná apalu nɔɔɔlɔ wei ɪ kɔɔ pə təna mpi tuu ma lapa tɔ na í kɛɛsi. ɪ ta ke Mesii yee?

³⁰ M̀púyú yələa lu ɪcate taa na pá puki Yesu kiŋ.

³¹ Alu ɪni ɪ tɛɛ mpu tɔ, na ɪ ifalaa ná tɔŋna-ɪ tɛɛkuyɔ ké si: Tacaɔ n kaa tɔɔ mpu?

³² Ama Yesu cɔ-wɛ si: Tɔɔnaɣa ŋka ma tɔki tɔ ɪ ta nyɪ-ke.

³³ M̀púyú Yesu ifalaa pɔɔsa tɛma si: Nɔɔɔlɔ kɔna-ɪ tɔɔnaɣa ke yee?

³⁴ Tənaɣa Yesu cɔ-wɛ si: Ma tɔɔnaɣa nté wei ɪ tila-m tɔ ɪ luɣu nyəntu lapu, na ɪ tɛmlɛ nte ɪ hula-m si má la tɔ tə yoosuyɔ. ³⁵ Mɛ mə tɔŋ si: Pə kaasa ɪsɔtunaa liyiti na kuntu tala. Ama má, ma heeliyi-mɛ si, í kusi mə ɪsɛ na í na ɪsəna kutɔɔɔ sɛɛna tawa na ku tɔŋna kuntu taa tɔ. ³⁶ Kuntu wei ɪ kuŋ tɔ, ɪ tɔŋna ɪ kufeluyɔ hikuyɔ ké, na í nyəkəɣɪ pee tɔɔɔɔ ɪ weesuyɔ ŋku ku tɛŋ tɔ ku tɔɔ. Mpu pə lakəna na tuulu na kuntu pá kɔɔntəɣɪ yɔɔluyɔ.

³⁷ Pə tɔɔ ké tɔm nti pa yɔɔtəɣɪ tɔ tə wɛna tampana si: Lɛlu tuuki ké na lɛlu náa ku. ³⁸ Mpu tɔɔɔɔ, ma tila-mɛ si í ku haləm mpi í taa hala tɔ. Lɛlaa ná halaa na kaɣana pə waasəɣɪ-mɛ.

³⁹ ɪcate nté tə taa Samalii nyéma paɣalɛ mu Yesu tɔm ke tɔm nti alu ka yɔɔtɔaa təfoo si: ɪ kɔɔ pə təna mpi tuu ma lapa tɔ na í kɛɛsi tɔ tə tɔɔ. ⁴⁰ Waatu wei Samalii nyéma tala Yesu kiŋ na pá na-ɪ tɔ, pa wiina-ɪ si ɪ la wɛɛ naalɛɣɛ pa kiŋ. ɪlena í ɔaya tənaɣa kuyɛɛŋ naalɛ.

⁴¹ Pə kɔma na pá nu ɪ maɣamaɣa ɪ kuyɔɔtutu, ɪlena yələa samaa ke sɔɔsɔm tasa ɪ tɔm ke muɣu. ⁴² Na pá tɔŋ alu si: Pənɛntɛ pə taya nti n heela-tu tɔ tə tɔɔ tike ke tə mu ɪ tɔm. Ama tá maɣamaɣa tə nuuna tá ŋkɔɔŋna na tə tɛma tá taa si, tampana ɪ ké antulinya Waasulu.

Yesu waau ke akewe sɔɔɔ pəyaya

⁴³ Yesu lapa kuyɛɛŋ naalɛɣɛ təna, ɪlena í kuli na í tɛɛna Kalilee. ⁴⁴ Yesu maɣamaɣa ka tɛma yɔɔtuyɔ si: Nɔɔɔlɔ ɪ tuyɔna lɔɔ kuyɔɔtutu tɛləsulɔ ke ɪ maɣamaɣa ɪ ɪcate taa. ⁴⁵ Waatu wei Yesu tala Kalilee tɔ, təna nyéma mu-ɪ teu ke niŋ naalɛ. Mpi tɔ pa maɣamaɣa paa pola Tɛɛu acima tɔɔɔ ke Yosalem, na pa nawa pə təna mpi ɪ lapa Tɛɛu acima anɪ a tɔɔ tɔ.

⁴⁶ M̀púyú Yesu məla Kalilee Kana timpi ɪ ka pəsa lum ke sulum tɔ. Akewe sɔɔɔ nɔɔɔlɔ ɪ ka wɛ təna, na ɪ pəyaya wɛ Kapənahum na pə wuku-ke. ⁴⁷ Akewe nuwa si Yesu luuna Yuta na í kɔɔ Kalilee, ɪlena í polo na í sələmɪ-ɪ si: Ma pəyaya wɛ Kapənahum na ká caa

səpu, polo n̄ waasi-ke. ⁴⁸ Yesu cɔ-l si: Anl tamm mu ta na piti təma na kɔkɔl nyəm, u tisiyi.

⁴⁹ M̄púyú akewe inl i cɔ-l si: Hal ma ce, tə tɛɛ pécɔ ma pəyaya í taa kɔɔ na ká si.

⁵⁰ M̄púyú Yesu cɔ akewe si: Kpe, nyá pəyaya kaa si. M̄púyú apalu inl i mu Yesu kuyɔɔtutu na í tu mpaau. ⁵¹ Akewe kpenyaya, lɛna i təmle nyéma sən̄i-l na pá heeli-l si: Nyá pəyaya hika alaafəya.

⁵² M̄púyú akewe pɔɔsa-weyɛ isəna waatu pə cɛpa pəyaya tɔɔ tɔ. lɛna təmle nyéma cɔ-l si: Tete ilim kpila pəcɔ tɔɔ watu cɛpa ka tɔɔ.

⁵³ M̄púyú pəyaya caa tɔɔsa kpakpaa si, tete mpu inl pə taka teitei ké Yesu ka heela-l si: Nyá pəyaya kaa si. lɛna í na i təyaya təna pá tɛ Yesu na pa taa.

⁵⁴ Yesu piti təma krenta naaleɣɛɛ i luu Yuta na í kɔɔ Kalilee tɔ.

Kutɔntu waau ke lulɛ nɔɔ

5 Pəle pə waali Yuta nyéma lɔɔ sɛɛu acima naali a talaa, na Yesu polo Yosalem. ² Lulɛ natəli tə we heer̄ nɔɔnɔɔ cɔɔɔɔ Yosalem, na akelenaa sakasi taka kakpasi sən̄a təna. Təne inəyi pa yaa si Petasata ke Alaamee nyéma tɔm taa. ³ Na kutɔntunaa seləta lan̄asi nsi si tɛɛ ké sɔɔɔm. Yulumaa na kaakalasi, na mpa kutɔmən̄ tuulaa tɔ. [Pa tan̄a lum lan̄tuyɔ. ⁴ Pə taya pulu, isɔtaa tillu tiikaya waatu waatu ke lulɛ taa, na í laki na lum lan̄təyi. Na wei í laala tiu ke waatu wei lum lan̄təyi kpakpaa tɔ pə waa-l, paa i kutɔn̄ ke ŋku.] ⁵ Apalu nɔɔɔl i ka we təna na i hənta kutɔn̄ tɔ puu pələfɛɛ nule kɔɔ. ⁶ Yesu na-l na í hənta mpu, na i nyəma si i taan̄a tənaya sɔɔɔm, lɛna í pɔɔsi-l si: N caa pə waa-ŋ ke?

⁷ M̄púyú kutɔntu cɔ Yesu si: Ma ce, ma fɛina nɔɔɔl si í tisi-m lum taa ké waatu wei pə lan̄təyi tɔ. Na má polaa si ma tiiki, nɔɔɔl náa laali-m.

⁸ M̄púyú Yesu heela-l si: Kul̄i na n̄ kraɣa nyá kuhəntuyɔ na n̄ tɔ.

⁹ Tənaya pə waa kutɔntu ke kpakpaa, na í kel̄i i kuhəntuyɔ na í tan̄. Pə pamna kuyaku kuhəesuyɔ wule. ¹⁰ M̄púyú Yuta nyéma tɔma wei pə waa mpu tɔ si: Saŋa kuyaku kuhəesuyɔ ké, pə fɛɛ si n̄ səɣəli nyá kuhəntuyɔ ke mpu.

¹¹ Ama kutɔntu na cɔ-we si: Wei i waasa-m tɔ inl i heelina-m si má kel̄i ma kuhəntuyɔ na má tɔ.

¹² M̄púyú Yuta nyéma cɔ kutɔntu si: Aweyɛ puntu na í heela-ŋ si n̄ kel̄i nyá kuhəntuyɔ na n̄ tɔ?

¹³ Ama wei pə waawa tɔ i ta nyi Yesu. Pə taya pulu, ílé i ka saala samaa wei i suwa təna tɔ i taa.

¹⁴ Pəle pə waali Yesu ná apalu inəyi lɔɔ təsɛɛɛ taa na í heeli-l si: Nyəni, pənente pə waa-ŋ isəntɔ tɔ, taa tasa isayatu lapu tɔɔ. Pécɔ pə taa kɔɔ na ŋku kulɛ ku kəla mpu tɔ ku mayana-ŋ.

¹⁵ Tənaya apalu inl i polaa na í heeli Yuta nyéma si: Yesu waasəna-m. ¹⁶ Pə tɔɔ ké Yuta nyéma suu Yesu ké kunyɔn̄ tuyɔ ke i lapu m̄púyú kuyaku kuhəesuyɔ wule tɔ pə tɔɔ. ¹⁷ Mpu pə yelina na Yesu yɔɔɔ si: Ma Caa ná tan̄a təmle lapu ke tam ké. Pə tɔɔ ké ma tɔɔ ma tan̄a lapu.

¹⁸ Tɔm tənɛ tə mayamaya tə tɔɔ Yuta nyéma mu sɔɔɔna ke teu si pa ləsəyi Yesu weesuyɔ. Si pə taya kuyaku kuhəesuyɔ tike ke i wakəlaa, pə kpenna isəna i kɛesa i ti na lɔɔ na í yaa-l i mayamaya i Caa tɔ pə tɔɔ tɔɔ.

Lɔɔ Pəyaya pəsuyɔ ke yəlaa tɔɔ

¹⁹ M̄púyú Yesu tɔma-we si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo, maa cəsəyi. Pəyaya ma ma kaa lu natəli na má la. Ama nti ma Caa tan̄a lapu na má naaki tɔ ntəyi ma tan̄əyi. Ma Caa laki pə təna mpi tɔ, Pəyaya ma ma laki-wi tɔɔɔɔ. ²⁰ Pə taya pulu, ma Caa sɔɔla-m ké, na í húl̄i-m pə təna mpi i laki tɔ. I ká húl̄i-m təma sɔɔɔna nna a kəla anɛ tɔ si má la, na pu la-meyɛ ha. ²¹ Lsu ma Caa feesiyi səttaa na í mənna-weyɛ weesuyɔ nyéma heku tɔ, mpu inl tɔɔɔɔ Pəyaya má ma tuyi weesuyɔ ke mpa ma nɔkaa tɔ. ²² Təle tə paasi ma Caa u huukəna nɔɔɔl. Ama i tu huule tənaya Pəyaya ma ma niŋ taa. ²³ lɛna pa təna pa se-m isu pa seekuyɔ ma Caa tɔ. Yulu í ta se Pəyaya ma, i kaa pəsi na í se ma Caa wei i tila-m tɔ.

²⁴ Tampana ke ma heeliyi-me yoo, maa cəsəyi, ye wei i nu ma tɔm na í tɛ i taa na wei i tila-m tɔ, i tɛma weesuyɔ ŋku ku tan̄ tɔɔɔ hikuɣu, pa kaa huuna-l. Ama i tɛma weesuyɔ tu ke pəsuyɔ ké. ²⁵ Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cəsəyi, pə wɛɛ pu kɔɔ, hal̄i pə tu tɛma kɔntɛ te. Səttaa ká nu lɔɔ Pəyaya má ma nɔɔɔ, mpa paa nu-ke tɔ, paa fe na pá kuləna pa isɛ. ²⁶ Lsu Taca lɔɔ wəna weesuyɔ ke i taa tɔ, mpu tɔɔɔɔ i yelaa si Pəyaya ma má wɛɛna weesuyɔ ke ma taa. ²⁷ Ma ké Yulu Pəyaya tɔɔɔ i ha-m mpaau si má huuna yəlaa ke tɔm. ²⁸ lɛ pə taa la-meyɛ ha. Mpi tɔ pu kɔɔ na pa təna mpa pa wɛ pəlaan̄ taa tɔ pá nu ma nɔɔɔ, ²⁹ na pá lu i taa. Mpa pa lapa kupantu tɔ paa fe si pá wɛɛ tam tɔɔ. Mpa pɛɛ pa lapa isayatu tɔ, paa fe si pá huuna-wɛ na pá tu-weyɛ saləka.

Mpi pə húl̄əyi Yesu tampana tɔ

³⁰ Maa pəsəyi na má lu tələyi ma mayamaya. Ama isu lɔɔ kɛesəyi-m tɔ, m̄púyú ma huukəna, na ma huule tewa. Mpi tɔ, pə taya ma mayamaya ma luyɔ nyəntu ke ma pɛkəyi lapu. Ama wei i tila-m tɔ i luyɔ nyəntu ké. ³¹ Ye ma yɔɔtəyi ma ti tɔm, nɔɔɔl kaa sa tampana wəna maa húl̄i tɔ. ³² Ama nɔɔɔl wəna na ílé i húl̄əyi si ma ké tampana tu. Na ma nyəma si nti i yɔɔtəyi ma tɔɔ tɔ tə wɛ tampana. ³³ Hal̄i mə mayamaya í tila mə tillaa ke Yohaani kin̄ na ílé i hula-meyɛ tampana. ³⁴ Ye ma, pə taya isu ma nyulaa si yulu nɔɔɔl i húl̄i ma tampana. Ama si pə sən̄a-mɛ na pə ya mə nyuyɔ tɔɔ ké ma yɔɔtəyi mpu. ³⁵ Yohaani naa wɛ ké isu fətəla wei i muɣi na pə naaki tɔ. Í tisaa na í yɔɔləna fətəla inl i nau ke pəcɔ. ³⁶ Ama ma wəna mpi pə húl̄əyi ma tampana na pə kəli tə təna nti Yohaani yɔɔɔta ma tɔɔ tɔ. Təma nna inl ma Caa hula-m si má la na ma tan̄a a lapu ke isəntɔ tɔ, an̄i a huləɣəna ma tampana si ma Caa tilina-m. ³⁷ Ma Caa wei i tila-m tɔ i húl̄əyi ma tampana tɔɔ. Mɛ í ta nu i

noɔɔ ke paa tɔm kulum. Pécó í ta loosi í isentaa ké paa tɔm kulum tɔtɔ. ³⁸ Pəyele u saŋ í tɔm muɔu sí tɔ caya mə taa ké paa pəɔ. lle u teŋ mə taa na wei lɔɔ tilaa tɔ, pə tɔɔ ké pə we mpu. ³⁹ Í preekəyi lɔɔ tɔm takəlasí taa təcututu, na í tseləyi sí pə taa ké í ká hikina weesuyu ŋku ku teŋ tɔ. Aní tá takəlasí kuluması nsi sí yɔɔtəyənə ma tɔm. ⁴⁰ Pə na pə mpu tɔ, u saŋ sí í kɔɔ ma kiŋ na í hiki weesuyu kupəŋku.

⁴¹ Pə taya yəlaa isante ke ma preekəyi. ⁴² Ama ma nyəma-me, ma nyəma sí u caa lɔɔ. ⁴³ Ma Caa kɔnte ke ma kɔma na mu saŋ ma muɔu. Ama ye noɔɔ ná lu yem na í kɔɔ, í mu ílé təkpa. ⁴⁴ Mə mə sɔɔla mə təma isante ké, u preekəyi lɔɔ wei í tike nté lɔɔ tɔ í nyəntə. lle isənaya í ká la na í mu ma tɔm. ⁴⁵ Í taa huɔ sí maa polo má kuli mə waalı ké lɔɔ isentaa. Ama Moisi wei í tseləyi tɔ iní í ká kulina mə waalı. ⁴⁶ Ye í ka muwa Moisi tɔm na tampam, isəntɔ tɔ í ka mu ma nyəntu tɔtɔ. Pə taya pulu, ma tɔm ke ílé í ŋmaawa. ⁴⁷ Í ta tisi na í mu nti Moisi ŋmaawa tɔ, lle isənaya í ká tisi na í tuna ma tɔm nti ma heeliyi-me tɔ.

Samaa iyisi kakpasí (5000) caləsuyu
(Matiyee 14:13-21 na Maləki 6:30-44 na Luku 9:10-17)

6 Pəle pə waalı ké Yesu tayaŋa Kalilee teŋku waalı ké tesuyu. (Lelaa yaa sí Tipeliyatí teŋku). ² Na yəlaa samaa hu í waalı. Pə taya pulu tɔɔ, pa ná piti təma nna í waakayana kutɔntunaa tɔ. ³ Mprúyú Yesu na í ifalaa pa kpa puɔu tɔɔ na pá caya təna. ⁴ Na Yuta nyəma acima wena pa yaa sí Təeu acima tɔ a wusaa. ⁵ Mprúyú Yesu nyəna í taa na í waalı na í ná sí samaa sɔɔ tɔŋna í kiŋ ke kɔntə. Tənaɔa í pɔɔsa Filipu sí: Leye tu ya kutɔɔu na tɔ cəla samaa iné iní na í təna í tɔɔɔ? ⁶ Yesu yɔɔta mpu sí í nu nti Filipu ká cɔ tɔ. Tɔfɔ í mayamaya í təma isəna í ká la tɔɔ nyəm.

⁷ Mprúyú Filipu cɔwa Yesu sí: Paa liyitee nyəyətə ŋmɔnɔy (200) mayamaya ke tə yapa kutɔɔu, ku haŋna yəlaa pəne pa tiili?

⁸ llena Yesu ifalaa taa noɔɔlɔ wei pa yaa sí Antəlu na í ké Simɔŋ Piyeé neu tɔ í cɔ-u sí. ⁹ lwaasəle natəlɔ tə we cəne na tə tɔka potopotona ke kakpasí na tiina ke naale. Ama pəle pu la-weye samaa tuutuuma iné?

¹⁰ Tənaɔa Yesu tɔma sí: í heeli pa təna sí pá caya atə. (Pə pamna nyutu ka pɔ ateyə tənaya sɔɔm, llena pá caya.) Pa taa apalaa nyɔɔŋ tala isí iyisi kakpasí (5000). ¹¹ Tənaɔa Yesu kraya potopotona mpe na í sɛɛ lɔɔ ké í na təmlə ke pa tɔɔ, llena í tala mpa pa cayaa tɔ. Na í tala-weye tiina ke mpu tɔtɔ, na paa wei í haya. ¹² Waatu wei pa haya tɔ, í tɔma í ifalaa sí: í tɔɔsí potopotona hɔɔləŋ wei í kaasaa tɔ, na pulupu í taa le.

¹³ llena í ifalaa tɔɔsí hɔɔləŋ iní, na pé su təkəŋ naanuswa na naale. Potopotona kakpasí iní í kpisina rhpúyú waatu wei pa təma tɔɔu tɔ.

¹⁴ Waatu wei yəlaa ná Yesu piti təmlə nté tɔ, pa tɔma sí: Tampana Yulu iné inəyələ lɔɔ kuyɔɔtutu teləsulu wei í tɔm paa yɔɔta sí í ká kɔɔ antulinya taa tɔ.

¹⁵ Yesu nyəma sí pa sɔɔlɔ puwa sí paa kpa-u wulau na toŋ ke tənə inəyi kpakpaa. llena í ŋmeli təkəu na í kpa pɔɔŋ tɔɔ ké í tike.

Yesu tɔntə ke lum tɔɔ
(Matiyee 14:22-33 na Maləki 6:45-52)

¹⁶ Pə kɔma na pə taani, llena í ifalaa tii lum noɔɔ, ¹⁷ na pá kpa kpuluyə taa sí pa tesəyi Kapənahum. Halí pé caŋ pé yu Yesu ta kɔnta pa kiŋ. ¹⁸ Mprúyú heel-im sɔɔm mapa na pə laŋtəyi teŋku lum ke sɔɔm.

¹⁹ Yesu ifalaa tɔma lum taa isí kilomɛɛtələnaa kakpasí yaa naatoso, lle pa na Yesu kele na í tɔŋ lum tɔɔ na í kɔŋna pa tɔɔ tɔɔ. Tənaɔa sɔɔntu kpa-we.

²⁰ Ama Yesu heela-we sí: Sɔɔntu í taa la-me, maya.

²¹ Yesu ifalaa luyə lapa na pá kraya Yesu ke kpuluyə taa. Tete isí saŋa tɔ, pa təma tatə ke timpi pa pukaya tɔ.

Samaa preekəyi Yesu

²² Ku fema llena samaa wei pə yela teŋku waalı tɔ, í ná sí kpuluyə kulumuyə ka kaasəna təna. Pécó pa nyəma sí Yesu na í ifalaa pa ta kaa kpuluyə. Ama pəle pa tike pa tɛəna. ²³ Paa na mpu kpuləŋ leləŋ wei í luna Tipeliyatí tɔ í kɔma, na í ta hatələnə timpi Taca ka sɛɛ lɔɔ ké í na təmlə na pécó pá tɔɔ potopotona tɔ. ²⁴ Samaa iní í nawa sí Yesu na í ifalaa pa taa noɔɔlɔ fəi təna, llena pá kpa kpuləŋ iní í taa na pá tɛə Kapənahum ke Yesu preekuyə.

Kutɔɔu ŋku ku haaki weesuyu tɔ

²⁵ Samaa kɔma na pá na-u teŋku waalı llena pá pɔɔs-u sí: Taca, pəlee ké n kɔma cəne?

²⁶ Tənaɔa Yesu cɔwa samaa sí: Tampana ke ma heeliyi-me yoo, maa cəsəyi, pə taya isí í ná ma piti təma tɔɔ í preekəyi-m. Ama í tɔɔ potopotona na í haya tɔɔ. ²⁷ Í taa nɔki na í kana kutɔɔu ŋku ku teŋ tɔɔ preekuyə. Ama í lu ŋku ku we tam na ku kɔŋna weesuyu ŋku ku teŋ tɔ ku tɔɔ. Yulu Pəyaya má maa hana-meyə kutɔɔu ŋku. Pə taya pulu, Taca lɔɔ təma-m í toŋ cacaalaya tuyə.

²⁸ Mprúyú samaa pɔɔsa Yesu sí: Pepeye tu la na pécó tɔ la təma nna lɔɔ caaki tɔ?

²⁹ llena Yesu cɔ samaa sí: Təmlə nte lɔɔ caa sí í lapí-u tɔɔlɔ sí í mu í tillu tɔm.

³⁰ Mprúyú samaa pɔɔsa Yesu tɔtɔ sí: lle n kaa la piti təmlə natəlɔ na tə ná na pécó tə mu nyá tɔm? Tɔu, təmlə nteye n ka la? ³¹ Ta caana caana tɔɔna man-ke wulaya tetu taa, isí pa ŋmaas lɔɔ tɔm taa tɔ sí: l tisa isɔta kutɔɔu na í cəla-we na pá tɔɔ.

³² Mprúyú Yesu cɔ samaa sí: Tampana ke ma heeliyi-me yoo, maa cəsəyi, mpi Moisi cəla-me tɔ pə ta ke isɔta kutɔɔu ke təna. Ama pənente isɔta kutɔɔu mayamaya ke ma Caa celəyi-me. ³³ Na kutɔɔu ŋku lɔɔ celəyi-me tɔɔlɔ ŋku ku luna isɔta na ku tii na ku haaki yəlaa tənaya weesuyu tɔ.

³⁴ Tənaɔa samaa cɔ Yesu sí: Taca, haaki-tuyə kutɔɔu ŋkuyə tam.

³⁵ Ilena Yesu cɔ samaa inɩ si: Ma maɣamaɣa kele kutɔɔɔ ŋku ku haaki weesuɣu tɔ. Ye wei í kɔma ma kiŋ nyɔɔɔ kaa kpa puntu paa pɔcɔ. Pɔyele wei i mu ma tɔm tɔ, lukɔtu kaa kpa puntu tɔtɔ. ³⁶ Ama ma tɛma-meɣe-tɛɣi heeluɣu si í na-m, pɔcɔ í tá mu ma tɔm. ³⁷ Pa tɛna mpa ma Caa ha-m tɔ, pa kɔŋ ma kiŋ ké. Ma kaa tɔɔɔ wei i kɔŋ ma kiŋ tɔ. ³⁸ Pɔ taya pulu, ma tiina lɔɔ ké si ma laki wei i tila-m tɔ i luɣu nyɛntu, pɔ taya ma maɣamaɣa ma nyɛntu. ³⁹ Wei i tila-m tɔ i luɣu nyɛntu nté si má taa yele na mpa i cɛla-m tɔ pa taa nɔɔɔ le. Ama si má kusɩ pa tɛnaya sɛtaa taa ké kuyaku kantakaya nyɛŋku wule ké. ⁴⁰ Ma Caa luɣu nyɛntu nté si mpa mpa pa ná Pɔyaya má na pá mu ma tɔm tɔ, puntunaa í hiki weesuɣu ŋku ku tɛŋ tɔ, na maa feesi-weɣe kantakaya kuyaku wule.

⁴¹ Lsu Yesu yɔɔɔɔ mpu si inɔɔɔle kutɔɔɔ ŋku ku tiina lɔɔɔ tɔ, sɛsɛ pɔ ta maya Yuta nyɛma nté.

⁴² Tɛnaya pa tɔma si: Lsu Yosɛɛfu pɔyalu Yesu kele? Tɔ nyɛmá i caa na i too mɛɛ. Iɛ ntiyi i yɔɔɔɔ si inɩ i tiina lɔɔɔ tɔ?

⁴³ Mpuɔú Yesu cɔ Yuta nyɛma si: Í taa miitina-m mpu. ⁴⁴ Taca wei i tila-m tɔ i yaa wei, puntu tike kɔŋna ma kiŋ, na maa feesi-i kantakaya kuyaku wule.

⁴⁵ Lɔɔ kuyɔɔɔ tɛlɛsɛlaa ŋmaa tɔm tɛne si: Yɛlaa tɛna ká wɛɛ lɔɔ kuseɣesaa. Pɔ tɔ ká yɛlaa tɛna mpa pa nukɔna Taca lɔɔ na pá mu i kuseɣesɛtu tɔ, pa kɔŋ ma kiŋ. ⁴⁶ Iɛ pɔ taya lɔɔ nɔɔɔ tɛma Taca lɔɔ ké nau se. Ye pɔ taya wei i lɔna lɔɔ kiŋ tɔ inɩ i nana-i. ⁴⁷ Tampana ke ma heeliyi-me yoo, maa cɛsɛɣi, wei i mu ma tɔm, puntu tɛma weesuɣu ŋku ku tɛŋ tɔɔ hikuyu ké.

⁴⁸ Maɣale kutɔɔɔ ŋku ku haaki weesuɣu tɔ. ⁴⁹ Maa caanaa caanaa tɔɔna manna ke wulaya tetu taa, pɔyele pa sɛpa. ⁵⁰ Ama kutɔɔɔ ŋku ku lɔna lɔɔɔ tɔ, ŋkuɣu yulu í tɔɔa i kaa si. ⁵¹ Maɣale kutɔɔɔ ŋku ku tiina lɔɔɔ na ku ha weesuɣu tɔ. Ye wei i tɔɔ kutɔɔɔ ŋku, puntu ká wɛɛ tam ké, i tasɛɣi sɛpu. Kutɔɔɔ ŋku maa ha tɔɔle ma maɣamaɣa ma tɔnuɣu nantu. Ma haaki-tɛɣi si yɛlaa tɛna í hiki weesuɣu.

⁵² Tɛnaya Yuta nyɛma suu tɔ tɔ ká hɔm na isɛle kuseɛmle ke pa taa pa tike si: Isɛnaya inɩ i ká kpaɣa i maɣamaɣa i tɔnuɣu nantu na í ha-tu si tɔ tɔɔ?

⁵³ Mpuɔú Yesu cɔwa si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo, maa cɛsɛɣi, ye i ta tɔɔ Yulu Pɔyaya má ma tɔnuɣu nantu, na í ta nyɔɔ ma calɛm, í kaa hiki weesuɣu ke ma maɣamaɣa. ⁵⁴ Ye wei i tɔki ma tɔnuɣu nantu na í nyɔɔki ma calɛm, puntu tɛma weesuɣu ŋku ku tɛŋ tɔɔ hikuyu ké, na maa feesi-i sɛtaa taa ké kantakaya kuyaku wule. ⁵⁵ Pɔ taya pulu, ma tɔnuɣu nantu ke kutɔɔɔ kupanɔki ké, na ma calɛm ke kuyɔɔɔ kupam tɔtɔ. ⁵⁶ Ye wei í tɔɔ ma tɔnuɣu nantu, na í nyɔɔ ma calɛm, ma na puntu tu wɛɛ tɛma taa ké. ⁵⁷ Taca lɔɔ wei i tila-m tɔ, i wɛna i weesuɣu, na i tɔ ká ma wɛna ma weesuɣu tɔtɔ. Pɔ tɔ ká wei í tɔɔ-m, puntu wɛna weesuɣu ke ma tɔ tɔ. ⁵⁸ Tɔ, kutɔɔɔ ŋku ku lɔna lɔɔ tɔɔle. Ku ta ke ŋku maa caanaa caanaa ka tɔɔa na kaɣana pa fɛi tɔ. Ama ye wei i tɔki kutɔɔɔ kune, puntu ká wɛna i weesuɣu ke tam.

⁵⁹ Kapɛnahum ke Yesu sɛɣesa tɔm tɛneɣe Yuta nyɛma tɔkɔtɛle taa.

Tɔm nti tɔ haaki weesuɣu tɔ

⁶⁰ Waatu wei Yesu ifalaa nu tɔm tɛne tɔ, pa taa pɔyale tɔma si: Tɔm tɛne tɔ kɛla katɛ. Awe ná pɛsɛɣi tɔ nuu?

⁶¹ Yesu nawa si tɔm tɛne tɔ ta maya i ifalaa, ilena í tɔ-we si: Lsu tɔm tɛne tɔ kɛla-meɣe yaa? ⁶² Na í ká kɔ na í na Yulu Pɔyaya má na má kpaɔ timpi maa wɛɛ tɔ, iɛ isɛnayaɣe í ká la? ⁶³ Lɔɔ Feesuɣu haakana weesuɣu, yulu tɔnuɣu kune kule ku waasɛɣi pulu. Tɔm nti ma heela-me isɛntɔ tɔɔle Feesuɣu nyɛntu, na nti inɩ tɔ haakana weesuɣu. ⁶⁴ Paa na mpu, maa taa lɛlaa i tɔɔna-ti. (Pɔ taya pulu, hatoo kancaalaya Yesu ka nyɛmá mpa pa kaa tɔki i tɔm tɔ. Halɩ i nyɛmá wei i ká lapi-i kɔlɔm tɔ tɔ.)

⁶⁵ Yesu cɔɔa lɛnti si: Pɔ maɣamaɣa pɔ tɔ ká maa heela-me si: Nɔɔɔ kaa pɛsi na í kɔɔ ma cɔlɔ, na pɔ tɔ kɛna si lɔɔ hana-i pɔ mpaau.

⁶⁶ Pɔ kpaɔ kuyanɔki tɔɔ Yesu ifalaa taa lɛlaa yela-i, pa ta tasa-i tɛŋuɣu. ⁶⁷ Mpuɔú Yesu pɔɔa pa naanɔwa na naale wei i kaasaa tɔ si: Na me se, mu tɛɛ maa nyɛŋku?

⁶⁸ Tɛnaya Simɔŋ Piyɛ cɔwa Yesu si: Taca, awe kiŋ ke tu polo? Nyá tɔm pee haakana weesuɣu ŋku ku tɛŋ tɔ iɛ. ⁶⁹ Na pɛnente tɔ muwa na tɔ tɔ tɔ taa si n ké Yulu Nanɔtu inɩ, na n lɔna lɔɔ kiŋ.

⁷⁰ Ilena Yesu naa tɔ i ifalaa si: Maa naanɔwa na naale inɩ pɔ taya má lɛsɛna-me? Pɔcɔ maa taa lɛlu ná ké iɔɔɔ.

⁷¹ Simɔŋ Isakalee pɔyalu Yutaasi tɔm ke Yesu yɔɔɔɔ mpu. Paa na i ké pa naanɔwa na naale taa lɛlu tɔ, kulum inɩ i kɔmna na í lapi-i kɔlɔm tɔ tɔ.

Yesu na i newaa pa tɔm

7 Pɔle pɔ waali Yesu cɔkaya Kalilee tetu taa. I luɣu fɛi Yuta tetu taa ké cɔɔ. Pɔ taya pulu tɔ, Yuta nyɛma pɛɛkaya i kuɣu. ² Yuta nyɛma acima wɛna pa yaa si coka acima tɔ a wɔsaa. ³ Ilena i newaa tɔm-i si: Kulɩ cɛne na í polo Yuta na nyá ifalaa na tɛma nna n laki tɔ tɔ. ⁴ Ye yulu caa si pá nyɛm-i i nyɛsɛɣi i tɛma. Ye n laki tɛma anɔɣi mpu iɛ, yele na yɛlaa tɛna nyɩ-ŋ mɛɛ.

(⁵ Pɔ taya pulu, Yesu newaa maɣamaɣa ná tá mu i tɔm tɔtɔ.) ⁶ Mpuɔú Yesu cɔ-we si: Pɔ ta maɣata-m na pɔcɔ. Ama ye me, paa pɔlee pɔ maɣa-meɣe. ⁷ Pɔ taya pulu, antulinya nyɛma taa kaa kpana-me. Ama pa taa kpaana má. Mpi tɔ, ma húlɔɣi si pa kulaputu fɛi teu. ⁸ Mu kpa tɛnaya acima. Ye ma, ma kaa polo. Pɔ taya pulu, pɔ ta maɣata má.

⁹ Yesu tɛma-weɣe heeluɣu ke mpu ilena inɩ í saali Kalilee.

Yesu ke coka acima taa

¹⁰ Yesu newaa kɔma na pá kpa acima tɔɔɔ, ilena Yesu maɣamaɣa polo. Ama i ta yele si nɔɔɔ í nyɩ, i

pola ijmelaui ké. ¹¹ Yuta nyéma preekaya-i acima wee taa, na pá tɔɔna tɔmaga ɔɔɔsɔyɔ si: lle leye i wee?

¹² Halɔ samaa wɛlɛtaya Yesu tɔm ke pa taa pa tike ke sɔsɔm. Lɛlaa si: Yulu kupaɔ ké. Lɛlaa si: Aai, i ké yulutusulu ké. ¹³ Paa na mpu Yuta nyéma sɔyɔntu tɔɔ nɔyɔlu taa yɔyɔtɔyɔ tɛfoo.

¹⁴ Pə kɔma na acima haɔa heku, lɛna Yesu polo na í suu lɔɔ tɛsɛɛɛ taa na í seɔesɛyɔ. ¹⁵ Mɔpúyú pə lapa Yuta nyéma ke piti, na pá tɔɔ si: lɛnaya pə lapa na í nyl pə tənaya mpu pɛcɔ i ta la ceu?

¹⁶ Tənaya Yesu cɔ-we si: Nti ma seɔesɛyɔ isəntɔ tɔ, ma ta lu-tɔyɔ kulupu. Ama wei i tila-m tɔ inɔ i huləna-m-tɔ.

¹⁷ Ye wei i sɔɔla lɔɔ luyɔ nyəntu tənuyɔ, puntu tike ka nyəna si ma kuseɔesətu lɛna lɔɔ kiɔ yaa ma maɔamaya ma kanɔante ke ma lakəna. ¹⁸ Wei i lakəna i kanɔante tɔ, i maɔamaya i sam ke i preekəyɔ. Ama wei i preekəyɔ i tillu sam, puntu nté tampana tu, ɔɔɔtu fei i kiɔ. ¹⁹ Ntɔɔ Moisi hula-meyɛ lɔɔ seɛu kusəsutu təna na? Pɛcɔ paa mə taa kulum u tənəyɔ-tɔ. Anɔa, na í caa í ku-m suwe?

²⁰ Mɔpúyú samaa cɔwa Yesu si: N nyəna alɔyaa ké? Awe caa i ku-ɔɔ?

²¹ Tənaya Yesu cɔwa si: Pə taya pulu, wule tɔli ma lapa tɔmɛ sɔsɔɔɛ natəli na piti kpa mə təna. ²² Moisi ná tu-meyɛ pɛluyɔ, (pəyele pə ta tu keu Moisi kiɔ ke pə lɛnaa. Ama hatoo mə caanaa caanaa kiɔ ké,) na paa kuyaku kuhɛesuyɔ wule í pɛlɔyɔ pəyaya ké. ²³ Ye í pɛlɔyɔ pəyaya ke kuhɛesuyɔ wule si pə taa kɔɔ na í yɔki Moisi kusəsutu. Pepe tɔɔ ké má waa yulu pilimile tɛcu ke kuhɛesuyɔ wule na mu mu-m na pááná? ²⁴ Í taa nyənəyɔ tɔɔ tike. Ama í tənəyɔ tampana na pɛcɔ í yɔyɔtɔyɔ.

Yəlaa laki Yesu na piti

²⁵ Yosalem nyéma napəli pa yɔyɔtɔyɔ si: Pə taya wei pa preekaya si pa kuyɔ tɔyɔɔ? ²⁶ Í nyəni ílé i məlaa na í yɔyɔtɔyɔna-we na u nyənəyɔ pulu, na pá suma. lɛu tá sɔsaa mpe pa tɔɔ pa taa si i ké Mesii keɛ yaa? ²⁷ Tə nyəmá si waatu wei Mesii ká kɔɔ tɔ, nɔyɔlu u nyəɔ i tɛ. Tɔfɔ ye pə kaasa inɛ ulɛ, tə nyəmá ílé i təlulɛ mɛɛ.

²⁸ Yesu tɔɔna seɔesuyɔ ke mɔpúyú lɔɔ tɛsɛɛɛ taa, lɛna í ɔɔɔsɔ-we na nɔyɔ sɔsaya si: Mɛ si í nyəma-m, na í nyəmá ma təlulɛ yaa? Aai, ma ta kɔɔ ma maɔamaya ma kɔntɛ se. Ama wei i tila-m tɔ i wɛɛ na i ké tampana tu. lle mə ta nyəni-u. ²⁹ Ama ma, ma nyəma-i, pə taya pulu tɔɔ, i kiɔ ke ma lɛnaa, na inɔ i tilina-m.

³⁰ Yəlaa luyɔ lapa si pá kpa-i, ulɛ nɔyɔlu ta tu niɔ ke i tɔɔ, i wule ta tata tɔ pə tɔɔ. ³¹ Paa na mpu samaa inɔ i taa pəyale mu Yesu tɔm na pá tɛ pa taa. Haləna pá tɔɔ si: Mesii i kɔma i ká la piti təma na a kəli inɛ i nyəna na?

Pa tila filisinaa si pá kpa Yesu

³² Pə kɔma na Falisanaa nu nti samaa miitiyi Yesu tɔɔ tɔ, lɛna pá na kɔtəlaa sɔsaa pá tili filisinaa si pá polo pá kpa-i. ³³ Tənaya Yesu tɔma si: Pə kaasa-m wɛɛ naaleɔyɛ mə heku ké, lɛna má məli wei i ka tila-m tɔ i

kiɔ. ³⁴ Í ká preek-i-m í kaa na-m. Pə taya pulu, í kaa pəsi na í kɔɔ timpi maa wɛɛ tɔ.

³⁵ Tənaya Yuta nyéma ɔɔɔsa təma si: Leye Yesu ká polo na tɛ kaa na-i? I ká polo Yuta nyéma mpa pa yawa na pá polo tuu Kəɛɛki acalɛ taa tɔ pa kiɔ na í paasəna Kəɛɛki nyéma yaa isəna? ³⁶ Ye pə taya mpu, ntiyɛ i yɔyɔtɔyɔ mpu si: Tu preek-i tə kaa na-i? Tə kaa pəsi na tɛ polo timpi i ka wɛɛ tɔ?

Weesuyɔ lum pusi tɔm

³⁷ Acima kuyaku kantəkaya nyənku nku ku ke kuyaku sɔsɔɔ tɔ ku wule, Yesu sənɔ lɔɔ na í kpaali si: Ye lukɔtu í wena wei, puntu í kɔɔ ma kiɔ na í nɔyɔ. ³⁸ Wei í mu ma tɔm weesuyɔ lum pusi ká lukəna i taa na pə kpeɔ, lɛu pa yɔyɔtɔyɔ lɔɔ tɔm taa tɔ.

³⁹ (Mpa pa mu Yesu paa kɔɔ pá hiki lɔɔ Feesuyɔ nku tɔ, ku tɔm ke i yɔyɔtɔyɔ. Mpi tɔ, waatu inɔ lɔɔ Feesuyɔ taa kɔnta. Pə taya pulu, Yesu taa suuta i teeli taa tɔ pə tɔɔ).

Samaa fayau ke pa taa pa tike ke Yesu tɔɔ

⁴⁰ Samaa inɔ i taa yəlaa nu mpu, lɛna pá tɔ si: Inəyɔle lɔɔ kuyɔyɔtɔtu tɛləsulu wei tɔ.

⁴¹ Mɔpúyú lɛlaa si: Mesii ké. Na lɛlaa ná tɔɔ si: Kalilee ke Mesii ká lɛna? ⁴² lɔɔ tɔm takəlasɔ taa wɛɛ si: Mesii ka wɛɛ Tafiiti luluyɔ taa tu ké. Pɛtəlehɛm timpi Tafiiti ka wɛɛ tɔyɔ i ká lɛna.

⁴³ Mɔpúyú samaa faya Yesu tɔɔ. ⁴⁴ Pa taa lɛlaa luyɔ lapa si pá kpa Yesu. Ama nɔyɔlu ta tu niɔ ke i tɔɔ.

Falisanaa sɔsaa lanɔkpusən

⁴⁵ Mɔpúyú filisinaa məla kɔtəlaa sɔsaa na Falisanaa pa kiɔ na pɛɛ pá ɔɔɔsɔ-we si: Pepe tɔɔ ké í tá kɔna-i?

⁴⁶ Tənaya filisinaa cɔwa si: Tuu tɔ yulu nɔyɔlu i ta yɔyɔtɔta lɛu inɔ. ⁴⁷ Mɔpúyú Falisanaa ɔɔɔsa-we si: I kpenna-mɛ na í puɔyusi tɔtɔyɔ? ⁴⁸ Wulee í keesa tá sɔsaa yaa Falisanaa taa nɔyɔlu na puntu tənəyɔ-i?

⁴⁹ Samaa wei i ta nyl Moisi kusəsutu ke mpu tɔ, sɔntɔ nyéma ké.

⁵⁰ Falisanaa taa lɛlu wei pa yaa si Nikotəm na í ka pola Yesu kiɔ ke ahoo tɔ, ílé i tɔma-we si: ⁵¹ Anɔ i nyəmá si, ta kulaputu taa pə fei si tə ku yulu tɔm ke mpu, na tə tá caya na tə nu pə təna na tə cəkəna mpi i wakəlaa tɔ.

⁵² Mɔpúyú Falisanaa cɔwa Nikotəm si: Sɛsɛ Kalilee nyéma mpeɔɛɛ na nyaya? Wiili lɔɔ tɔm taa na n ná, tuu tɔ lɔɔ kuyɔyɔtɔtu tɛləsulu nɔyɔlu ta tenta lɛu na Kalilee se.

[⁵³ Pəɛ pə waali ké pa yawa na paa wei í məli i təyaya.

Alu wasanɔkali tɔm

8 Mɔpúyú Yesu ná kpa Olifinaa puɔyɔ. ² Tɛu fema lɛna í kuli lɔɔ ke tananɔ tɛɛ na í məli lɔɔ tɛsɛɛɛ taa na samaa təna kɔɔ i kiɔ. lɛna í caya na í seɔesɛyɔ-we. ³ Tənaya lɔɔ tɔm seɔesəlaa na Falisanaa pa kɔna-i alu nɔyɔlu wei pa kpəlaa na í laki wasanɔkalətu tɔ.

Ḳpúgú pa sǎnsa-ı samaa heku taa. ⁴ ǁena pá tǔ Yesu sı: Tacaa, tǎ kpǎla alu ıne ıni na í laki wasańkalǎtu.

⁵ Moisi ıgǔta ı kusǎsıtu taa sı, alu í lapa mpı pǎ taka, tǎ ıaǵa-ı pǎe na tǎ ku-ı. Nyá ná we?

⁶ Pa nyǎpa Yesu ke tǔm ke kunıǵıpa ke Ḳpúgú sı pá hiki timpi paa tuna-ı taalı tǔ. Ama Yesu luńaa na í ģmaana mpǎle ke ate. ⁷ Pa tǎģna-ı pǔksıyıtı ılena í kulı na í tǔ-we sı: Mǎ taa wei ı nyǎmá sı tuu tǔ ı ta lata ısayatu, pıntu í caalı-ı pǎle ıgǔtu.

⁸ ǁena Yesu tasa luńıyıtı na í ģmaa ate. ⁹ Waatu wei pa nu tǔm tǎne ılena, pá suu ıwǔlıtı ke kulum kulum. Pǎ kpaǵıtu sǔsaa na pá polo piya tǔ. Halı pá kǔ pá yele Yesu tike na alu ıni, na í sǎģa tǎnaǵa tam. ¹⁰ Yesu kǔma na í kulı ılena í tǔm-ı sı: Alu nyá, nyá ıalaa mpǎe pa wele? Ntǔģ nǔgǔlu ta la-ģ pulı? ¹¹ ǁena alu cǔ sı: Nn Tacaa. Yesu cǔ-ı sı: Tǎe, ma tǔtǔ ma kaa ıgǔtı sı pá la-ģ pulı. Ama taa tasa ısayatu kǎ.]

Yesu kǎ antulinya kǔkǔ

¹² Ḳpúgú Yesu mǎla ı seǵesıyıtı taa sı: Ma wee kǎ ısu kǔkǔ ģka ka naa ıalaa tǔ. Ye wei ı tǎģı-ı, kǔkǔ ģka ka kǔģna weesıyıtı tǔ kaa naa-ı na í tǔģ. ı kaa feıı sǎkretıyıtı taa kǎ nǔģhǎle ke paa pǎcǔ tǎta.

¹³ Tǎnaǵa Falisanaa tǔma-ı sı: ısu n keesıyıtı nyá tı tǔm ke mpı tǔ, pǎ feıına nyıyıtı se.

¹⁴ Ḳpúgú Yesu cǔ-we sı: Paa ma keesıyıtı ma tı tǔm, tǎ we tampana tǔgǔ. Pǎ tǎģa pulı, ma nyǎmá timpi ma lunaa tǔ, pácǔ ma nyǎmá timpi ma puki tǔ. Ama mǎ ta nyı ma tǎlule, pǎyele í ta nyı ma tǎpote. ¹⁵ Mǎ huuki yulıhuule ke yem kǎ. Ama ma ıle maa huuki nǔgǔlu tǔm ke ma taa. ¹⁶ ǁe paa ma tı huıwa, tampana tǔ kǎ. Pǎ tǎģa pulı, ma feıı ma tike tǔ se: Ama má na ma Caa wei ı tila-m tǔgǔ. ¹⁷ Pa ģmaawa mǎ kusǎsıtu takǎlası taa sı: Ye ıalaa naale ıasa aseeta kulum, pa aseeta ıni ı we tampana. ¹⁸ Ma, ma ıgǔtǎyıtı ma tı tǔm na ma Caa wei ı tila-m tǔ, ılé ı ıgǔtǎyıtı ma tǔm ke mpı tǔtǔ.

¹⁹ Ḳpúgú Falisanaa pǔksa Yesu sı: Leye nyá Caa ıni ı wee?

Tǎnaǵa Yesu cǔ Falisanaa sı: ı ta nyı má, pǎyele ı ta nyı ma Caa. Ye í ka nyǎma-m, í ka nyǎmá ma Caa tǔtǔ.

²⁰ Yesu ıgǔta tǔm tǎneıe ı seǵesıyıtı taa kǎ ıwǔ tǎsele taa kǎ kucǔģ tǎtule cǔkǔ. Na nǔgǔlu ta kpa-ı, ı wule ta tata tǔ pǎ tǔ.

Yesu tǎpote

²¹ Ḳpúgú Yesu tasa-weıe heelıyıtı sı: Ma tǎeki na í kǎ pǎeki-m. Ama í kǎ sı mǎ ısayatu taa. Mpi tǔ, í kaa pǎsı na í polo timpi ma puki tǔ.

²² Tǎnaǵa Yuta nyǎma tǔma sı: ı kǎ ku ı tı, ıaa ısanǵale ı tǔģ sı tá kaa pǎsı na tǎ polo timpi ı puki tǔ?

²³ Ḳpúgú Yesu tǔma Yuta nyǎma sı: Mǎ kǎ ate nyǎma kǎ. Ama má, ma kǎ ıwǔta tu. Mǎ kǎ antulinya ıne ı nyǎma. Ama má tá kǎ antulinya ıne ı nyǎģ. ²⁴ Pǎ tǔ ıneı ma heeliyıtı-me sı, í ka sı mǎ ısayatu taa. Ye ı ta

tısi sı tampam ma wee, í kǎ sı mǎ ısayatu taa. ²⁵ ǁena pá pǔksı-ı sı: ǁe n tı kǎ aweıe tǎkpem ye?

Tǎnaǵa Yesu cǔ Yuta nyǎma sı: Ma kǎ wei ı tǔm maa heela-meıe hatoo kancaalǵa tǔ. ²⁶ Ma wena tǔm paıale nti maa ıgǔtı mǎ tǔ na nti maa huına-me tǔ. ǁe wei ı tila-m tǔ ı kǎ tampana tı, na nti ma nu ı kıģ tǔ, tǎ tike ke ma heeliyıtı antulinya taa.

²⁷ Pa ta cekǎna sı Tacaa ıwǔ tǔm ke ı heeliyıtı-we.

²⁸ Tǎnaǵa Yesu tǔma-we sı: Waatu wei í kǎ kpaası Yulu Pǎıaıa má ıle, waatu ıneı í kǎ nyı sı, maıale wei ıni tǔ. Na í kǎ nyı tǔtǔ sı, maa laki pulı na ma maıamǵa ma kanıante. Ama nti Tacaa ıwǔ seıesa-m tǔgǔ ma laki. ²⁹ Wei ı tila-m tǔ ı we ma waalı, ı ta yele-m ma tike. Mpi tǔ, ı luıyıtı tǎe nyǎntı ke ma laki.

³⁰ Yesu ıgǔta mpı ılena paıale mu-ı.

Yomaa na kasayampiıa tǔm

³¹ Ḳpúgú Yesu heela Yuta nyǎma mpı pa mu-ı tǔ sı: Ye í tǎģı ma tǔm ke teu, í kǎ pǎsı ma ıfalaa na tampana. ³² Na í kǎ nyı tampana, na tampana anı a kǎ cǎna-meıe mǎ yomle taa.

³³ Ḳpúgú pǎle pa cǔ-ı sı: Tǎ kǎ Apǎlaham ıluıyıtı kǎ, nǔgǔlu taa kpa-tıyıtı yomle ke paa pǎcǔ. ǁe pepe cǎru ke n tǔģ sı pıı cǎ-tı?

³⁴ Tǎnaǵa Yesu cǔ-we sı: Tampana ke ma heeliyıtı-me ıoo, maa cǎsıyıtı, wei ı laki ısayatu tǔ, pıntu pǎsa tǎ yom kǎ. ³⁵ Na yom ná we sǎģa kǎ, ı feıı cele. Ama tǎıaıa pǎıaıa ná we tam. ³⁶ ǁe ye Pǎıaıa má ma heıa-me, mǎ yomle tǎma tampana tǎm kǎ. ³⁷ Ma nyǎmá sı í kǎ Apǎlaham ıluıyıtı nyǎma te. Paa na mpı, í pǎekǎyıtı ma kıyıtı. Pǎ tǎģa pulı, í kısıyıtı ma kuseıesǎtu. ³⁸ Nti ma Caa ná hula-m tǔgǔ ma ıgǔtǎyıtı, na mıı laki nti mǎ caa ná heela-me tǔ.

³⁹ Ḳpúgú Yuta nyǎma cǔ-ı sı: Aalı tá caa keıe Apǎlaham. Tǎnaǵa Yesu cǔ-we sı: Ye tampana í ka kǎ Apǎlaham piya, ısǎntı í ka lakǵa Apǎlaham kulaputu mee. ⁴⁰ Anı tampana nna ma nu ıwǔ kıģ tǔ, a tike ke ma heela-me, pácǔ paa na mpı í caa í ku-m tǎkpem. ǁe Apǎlaham ná taa la mpı. ⁴¹ Mǎ caa kulaputu ke í laki.

Tǎnaǵa Falisanaa cǔ Yesu sı: Tǎ ta ke apalaa naale piya se. Ama ta Caa ke kulum kǎ, ıneıle ıwǔ.

⁴² ǁena Yesu tǔ Falisanaa sı: Ye tampana, ıwǔ ka kǎ mǎ Caa, í ka sǔkla-m. Mpi tǔ, ı kıģ ke ma lunaa, na ı kǔnte ke ma kǔma. Ma ta kǔ ma maıamǵa ma kǔnte. Ama ıni ı tilina-m. ⁴³ Pǎ tǎģa pulı tǔ kǎ ı cekǎģna ma kıyıtıtıtu, ı caa tǎ nuu ke paa pǎcǔ tǔgǔ. ⁴⁴ Mǎ Caa keıe ııgǔtu, na ı luıyıtı nyǎntı ke mǎ sǔkla lapı. Hatoo kancaalǵa ılé ı kǎ yulıkulı kǎ, ı caa tampana tǎıyıtı ke paa pǎcǔ. Pǎ tǎģa pulı, ı maıamǵa ı ta ke tampana tı tǔ pǎ tǔ. Waatu wei ı ıgǔtǎyıtı pǔkıtı tǔ, ı tǎnaıale tǎna. Mpi tǔ, ı maıamǵa ı kǎ pǔkıtı, na pǔkıtı tǎna caa kǎ. ⁴⁵ Ye ma, tampana ke ma ıgǔtǎyıtı. Pǎ maıamǵa pǎ tǔ kǎ ı muıyıtı ma tǔm. ⁴⁶ Mǎ taa awe pǎsıyıtı na í hılı ma tǎpǎntǎle? Tǔ, na ma tı ıgǔtǎyıtı tampana tǔ, pepe tǔ kǎ ı sǎģ muıyıtı? ⁴⁷ Wei ı kǎ ıwǔ nyǎģ tǔ, pıntu nukı ıwǔ tǔm kǎ. Ama mǎ tá kǎ ıwǔ ıalaa napǎlı, na pǎ tǔ ıneı ı tı nukı.

Yesu Yɔɔɔta Apələham tɔm

48 Tənaɣa Yuta nyəma cɔ-ɪ sɪ: Pə taɣa ɪsəntɔ tɔ kɛ tu tɔma sɪ n kɛ Samalii tu, pəcɔ n hii alɔɣaa? 49 Mprɔyɔ Yesu cɔ-we sɪ: Ma ta hii alɔɣaa ke paa pəcɔ. Ama ma Caa ke ma seeki. Na mɛ, mi nyənəɣi-m yem təkpaataa. 50 Pə taɣa ɪsu má pɛkəɣəna ma maɣamaɣa ma teeli ke ma tɪ. Nɔɣɔlu tuɣuna-m teeli na í haaki-m tam-pana. 51 Tampana ke ma heeliɣi-mɛ yoo, maa cəsəɣɪ, ye wei ɪ təkəɣɪ ma tɔm, puntu kaa sɪ.

52 Tənaɣa Yuta nyəma tɔma Yesu sɪ: Pənɛɣɛle tə nyəmá təkpaataa sɪ n kɛ ɪlɔɣhilu. Apələham səpa, na lɔɔ kuyɔɔɔtutu teləsəlaa náá sɪ tɔtɔ, ɪlena náá tɔɣ sɪ, wei í tɔka nyá tɔm puntu kaa sɪ? 53 Ta caa Apələham ná səpa, ye mpu nyá huɔ sɪ n kəla ɪlɛɣɛle? Lɔɔ kuyɔɔɔtutu teləsəlaa maɣamaɣa ná səpa tɔtɔ. ɪle n nyənəɣɪ nyá təɣɪ we?

54 Mprɔyɔ Yesu cɔwa sɪ: Ye maa tukayana ma təɣɪ teeli, ɪle ma teeli ɪni ɪ taa kɛ pulu se. Ama ma teeli tulu nté ma Caa, wei mə tɔɣ sɪ ɪ kɛ mə lɔɔ tɔ. 55 Pəɣɛle ɪnəɣɪ í tá nyl. Ama má nyəma-ɪ. Haləna ye ma kɛɛsaa sɪ ma ta nyəmɪ-ɪ, ma pəsa pɔpɔtu ke teitei ɪsu mɛɣɛ. Ama ma nyəma-ɪ, na ma tənɣɪ ɪ kuheelitu na má laki. 56 Mə caa Apələham lanɣɛ naa huluma teu. Pə taɣa pulu tɔɔ, ɪ teləɣaa sɪ ɪ ká ná ma kɔntɛ. Na ɪ tu na-tɛ, na pə hɛɛsɪ ɪ lanɣɛ ke teu.

57 Tənaɣa Yuta nyəma cɔ-ɪ sɪ: Nyá pɪsɪ ná ta tu tata nuɛ na naanuwa na n tɔɣ sɪ n tema Apələham ke nau na?

58 Mprɔyɔ Yesu cɔ Yuta nyəma sɪ: Tampana ke ma heeliɣi-mɛ yoo, maa cəsəɣɪ tuu na pəcɔ pá lɪlɪ Apələham tɔ, ma wɛɛ kɛ.

59 Tənaɣa pa kɔɣa pɛɛ sɪ pa yakɪ-ɪ. Ama Yesu nɣmɛlaa na í lu lɔɔ təsɛɛle taa.

Yulu wei pa luləna yulumtu tɔ

9 Yesu tɛkəɣa ɪlena í ná yulu wei pa luləna yulumtu tɔ. 2 Mprɔyɔ Yesu ɪfalaa pɔɔsa Yesu sɪ: Tacaɔ, apalu ɪnɛ ɪni ɪ lapəna ɪsəɣatu yaa ɪ caanaa na pá lɪlɪ-ɪ mpu? 3 Tənaɣa Yesu cɔ-we sɪ: Pə ta ke ɪsu ɪni ɪ lapəna ɪsəɣatu yaa ɪ caanaa. Ama pə lapa nɣpɔyɔ pəcɔ lɔɔ toma nana nti ɪ ka lapɪ-ɪ tɔ tə kiɣ. 4 Pə nəɣəsəna tə laki wei ɪ tila-m tɔ ɪ təma ke ilim taa. Pə taɣa pulu, ahoo caa yuyɪ, ɪle təmlɛ kaa wɛɛ pəsuyɔ tɔtɔ. 5 Kuyɛɛɣ wei ɪ taa ma wɛ antulinya taa cənɛ tɔ, maɣalɛ kɔkɔ nka ka naa yəlaa tənə tɔ.

6 Yesu tema nɣpɔyɔ yɔɔɔtuyɔ, ɪlena í tɔ ntayama ke atɛ, na í lá tɛɛliya, na í taa yulum ɪni ɪ ɪsɛ. 7 Na í tɔmɪ-ɪ sɪ: Polo na n sən nyá ɪsɛ ke Silowee lɪlɛ taa. (Hətɛ tənɛ tə huwɛɛ wɛɛ sɪ: Pa tilaa.)

Yulum polaa na í sən ɪ ɪsɛ, ɪlena í məlɪ na í naaki təcɛɪcɛɪ.

8 Mprɔyɔ yulum cɔɔ nyəma mpa paa nyəma-ɪ lɔɣ sɪ ɪ kɛ pala latu tɔ, pa tɔma sɪ: Pə taɣa ɪnɛ ɪni ɪ ka cakayana na í laki pala?

9 Lɛlaa sɪ ɪnəɣɪ.

Lɛlaa sɪ: Aai pə taɣa ɪni, ɪ nəɣəsəle kɛ.

Ama apalu ɪni ɪ cɔwa sɪ: Ma maɣamaɣa kɛ.

10 Tənaɣa pa pɔɔsa-ɪ sɪ: ɪsənəɣa n lapa na nyá ɪsɛ anɪ a kuli?

11 Mprɔyɔ ɪ cɔ-we sɪ: Apalu wei pa yaa sɪ Yesu tɔ, ɪni ɪ lapəna tɛɛliya na í taa ma ɪsɛ, na í tɔ-m sɪ má polo Silowee lɪlɛ taa na má sən ma ɪsɛ. Ma polaa na ma sən, ɪlena má suɔ nau.

12 Tənaɣa pa pɔɔsa-ɪ sɪ: Lɛɣɛ apalu ɪni ɪ wɛɛ? ɪlena í cɔ sɪ: Ma ta nyl.

Falisanaa pɔɔsuyɔ ke yulum waaɔ tɔm

13 Mprɔyɔ pa kɔɣa wei ɪni ɪ ka kɛ yulum tɔ na pá pona-ɪ Falisanaa kiɣ. 14 Pə taɣa pulu, kuyaku kuhɛɛsuyɔ wule ke Yesu lapa tɛɛliya na í kulina apalu ɪni ɪ ɪsɛ. 15 Pə tɔɔ ɪni ɪ maɣamaɣa ke Falisanaa ná ɪlɛɪ-ɪ pɔɔsuyɔ ke ɪsənə pə lapa na ɪ ɪsɛ kuli tɔ. ɪlena yulum cɔ-we sɪ: Tɛɛliya ke ɪ taa ma ɪsɛ, ɪlena má sən na pənɛ má naaki.

16 Tənaɣa Falisanaa taa ɪlɛlaa ná tɔma sɪ: Pə taɣa lɔɔ kiɣ ke apalu wei ɪni ɪ laki mpu tɔ ɪ lunaa. Mpi tɔ, ɪ tənɣɪ kuyaku kuhɛɛsuyɔ kiɣ.

Lɛlaa sɪ: Ye ɪ ka kɛ ɪsəɣaɔ ɪsənəɣa ɪ ka pəsaa na í lá piti təma anɛ a takanaa ke mpu?

Halɪ pá caɣ pa faɣa pa taa pa tike.

17 Mprɔyɔ Falisanaa tasa yulu wei ɪ ɪsɛ pə kula mpu tɔɣɔ pɔɔsuyɔ sɪ: Na nyá huɔki suwɛɣɛ apalu wei ɪni n tɔɣ sɪ ɪ kula nyá ɪsɛ tɔ ɪ tɔɔ? ɪlɛ ɪ cɔ-we sɪ: ɪ kɛ lɔɔ kuyɔɔɔtutu teləsulu kɛ.

18 Ama Yuta nyəma mpe pa ta mu-tɪ sɪ apalu ɪni ɪ ka kɛ yulum kɛ na ɪ ɪsɛ kuli, haləna pá kɔna ɪ caa na ɪ too.

19 Na pá pɔɔsɪ-we sɪ: Ntɔɣ mə pəɣaɣa ke ɪnɛ ɪnəɣɪ təkɔpɛm na? Pəcɔ í tɔɣ sɪ í lɪla-ɪ na yulumtu yɛɛ? Tɔɔ, ɪle ɪsənəɣa pə lapa na í naaki pənɛ?

20 Mprɔyɔ ɪ nyəma ná cɔwa sɪ: Tə nyəma-ɪ sɪ tá pəɣaɣa ke-ɪ. Pəcɔ tə lula-ɪ na yulumtu. 21 Ama tə ta nyl ɪsənə pə lapa na kaɣana í naaki tɔ. Pəɣɛle tə ta nyl wei ɪ kula ɪ ɪsɛ tɔ. ɪ maɣamaɣa ɪ ta ke pəɣaɣa, í pɔɔsɪ-ɪ ɪ ká heeli-mɛɣɛ ɪsənə pə lapa tɔ.

22 Yulum nyəma ná yɔɔɔta mpu, mpi tɔ, pa see Yuta nyəma. Pə taɣa pulu, Yuta nyəma ka pɛɛla kɔɣ sɪ, ye wei ɪ tema ɪ taa na í tisi sɪ Yesu kɛ Mesii, paa ləsi puntu ke pa təkotile taa. 23 Pə tɔɔ kɛ ɪ nyəma ná tɔma sɪ: ɪ maɣamaɣa ɪ ta ke pəɣaɣa, í pɔɔsɪ-ɪ.

24 Mprɔyɔ Falisanaa tasa apalu wei ɪ ka ke yulum tɔɣɔ yaɔɔ na pá tɔmɪ-ɪ sɪ: Ama na lɔɔ tɔɔ yɔɔɔtɪ tampana. Tə nyəmá apalu ɪnɛ ɪ tɔɔ sɪ ɪ kɛ ɪsəɣaɔ kɛ.

25 Tənaɣa apalu ɪni ɪ cɔ Falisanaa sɪ: Ma ta nyl sɪ ɪ kɛ ɪsəɣaɔ yaa ɪ kɛ kupaɣ tɔ. Ama kulumtu tike ke ma nyəmá sɪ, maa kɛ yulum na pənɛ pə taa ma naaki.

26 ɪlena pá pɔɔsɪ-ɪ sɪ: Pepeɣɛ ɪ lapa-nɣ? ɪsənəɣa ɪ lapa na pəcɔ nyá ɪsɛ kuli? 27 Mprɔyɔ ɪ cɔ-we sɪ: Ma tema-mɛɣɛ heeluyɔ na í tá mu. ɪle pepe tɔɔ kɛ í caa í tasa-təɣɪ nuɔ? Yaa mə caa í sɔɔsɪ ɪ ɪfalaa tɔɔ tɔtɔ?

28 Tənaɣa Falisanaa tuɔ-ɪ na pá tɔ sɪ: Nyá kəna yulu ɪni ɪ ɪfalɔ. Ama ta kɛ Moisi ɪfalaa kɛ. 29 Tə nyəmá sɪ, lɔɔ yɔɔɔtəna Moisi. Ama pə kaasuyɔ yulu ɪni tɔ, tə ta tu nyəm ɪ təlɪlɛ.

³⁰ Μρύγύ apalu inu i cw-we si: Ama nti tə we piti tɔχɔle si, mə tá nyi i təluɔle, pəyele i kula maya ma ɔse. ³¹ Tə nyəmə si lɔɔ u muχi asayaa nɔɔsi. Ama wei i tuχi-i teeli na í lakɔ i luχu nyəntu tɔ, puntu nɔɔχ ke i muχi. ³² Tuu tɔ, tə ta nuɔta si nɔɔχɔlu kula yulu wei pa luləna yulumtu tɔ i ɔse. ³³ Pə tɔɔ ké ye apalu inɛ i taa ké lɔɔ nyəŋ i taa pəsi na í la pulu.

³⁴ Μρύγύ Falisanaa cɔ yulum si: Hatoo pa luluyu nyá tɔ, ɔsayatu tike ke nyá nyəmə, na nyaa caa n seχesi ta na?

Iləna Falisanaa tɔχɔni-i pa lɔɔ təseɛle taa.

Lse nyéma səkpetuyu

³⁵ Μρύγύ Yesu nuwa si pa tɔχɔna yulum inu, uləna í kɔɔ í sulɔ-i na í nɔɔsi-i si: N mu Yulu Pəyaya tɔm na?

³⁶ Tənyaya yulum cw-i si: Tacaa, hulɔ-m wei pa yaa mpɔ tɔ na má mu.

³⁷ Μρύγύ Yesu tɔma si: N na-i mee, i maχamaya kele ma wei ma yɔχɔtəχəna-ŋ ɔsəntɔ tɔ. ³⁸ Iləna yulum tɔ si: Tacaa, ma muwa. Na í luŋi-i atɛ.

³⁹ Μρύγύ Yesu tɔma si: Ma kɔma antulinya taa cəneχe si ma faki tampana nyéma na tasəkəle nyéma, na mpa paa naaki tɔ pá ná, na mpa pa naakaya tɔ pá yulumɔ.

⁴⁰ Falisanaa napəli paa we təna na pá nuɔki tɔm nti, uləna pá nɔɔsi Yesu si: Pə kpeŋna tá, tá ké yulumaa tɔtɔ?

⁴¹ Μρύγύ Yesu cɔ Falisanaa si: Ye tampana í ka ké yulumaa, í taa wəna ɔsayatu. Ama ɔsu i tɔŋuyu si í naaki tɔ, pə tɔɔ ké mə ɔsayatu we tam.

Heeŋ kaləku tɔm

10 Tampana ke ma heeliyi-me yoo, maa cəsəχi, wei í yela heeŋ kaləku nɔɔχɔχ ke suunau na í ŋmaana tiili tɔɔ na í suu tɔ, puntu ké ŋmulu na wakəlu ké. ² Ama wei i təŋəχəna nɔɔχɔχ na í suu tɔ, puntu nté tiikulu. ³ Nɔɔχɔχ təŋlu tuləχ-i na í suu. Heeŋ nyəmə i nɔɔχ. I kaləχi i heeŋ həla ke kulum kulum na í lukəna-i awalɔ. ⁴ Waatu wei i tɛŋ i heeŋ inu i tənyaya lunau tɔ, uləna í tɛɛ-i nɔɔχ na heeŋ naa tu i waɔli. Pə taya pulu, i nyəmə i nɔɔχ tɔ pə tɔɔ. ⁵ Ama ye kpaɔ tu, i kaa təŋ ílé, halɔ i ká se-i nɔɔχm ké. Mpi tɔ, i ta nyi kpaɔ nyəmə nɔɔsi tɔ se.

⁶ Yesu kɛesa-wəχe təne inu. Ama pa ta cəkəna tə huwɛɛ.

Yesu kəna tiikulu kupanŋ

⁷ Μρύγύ Yesu tasa yɔχɔtaya si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo, maa cəsəχi. Maχale heeŋ kaləku ŋku ku nɔɔχɔχ. ⁸ Pa təna mpa pa laala-m kɔntɛ tɔ, paa ké ŋmulaa na wakəllaa ké, heeŋ ta tu nuɔna-wɛ. ⁹ Maχale nɔɔχɔχ, wei í təŋna ma tɔɔ na í suu, pu ya i nyuyu. I ká suuɔki na í luɔki, na í hikiyi nyutu kupantu. ¹⁰ Nmɔluyu na lentuyu na wakəluχu tɔɔ tike ke ŋmulu ná kɔŋ. Ama ma kɔmaya si ma heeŋ í wɛɛ alaafəya taa ké tam təpəkɛɛɛ.

Tillaa Təmlə

Kutulutu

Tillaa Təmlə takəlaya wenna isu salau wei i kəya Laapaalənaa na Pəwli-we pa kuḡmaḡmaasi heku taa tɔ. Ka taa ké pa kəesəyi-tuyu isəna Yesu Kilisiti ləw seelaa caala Yuta nyəma taa na piitimnaa taa tɔ. Yuta nyuyu nyəma na Lom nyəma pa tu kancaalaya ləw seelaa ke wahala ke sɔsɔm. Pəwli ka ké wahala tulaa mpe pa taa lelu wei ləw layasa tampana layasuyu tɔ si í kraali Laapaali Kupaḡ ke piitimnaa lelaa. Takəlaya ḡke ka kəesa-tu tɔtɔḡ Pəwli cɔknau ke Laapaali Kupaḡ ke tetu taa.

Isəna pa faya Tillaa Təmlə takəlaya tɔ:

Feesuyu Nanḡtu tanuyu, titite 1

Aseeta nyəma ke Yosalem taa, titite 2-7

Aseeta nyəma ke Yuta na Samalii taa, titite 8-12

Pəwli təmlə, titite 13-28

Feesuyu Nanḡtu ka tii tillaa sɔsaa tɔ

1 Ma yulu Teufiili, ma takəlaya kancaalaya nyəḡka taa ma kəesa mpi mpi Yesu caala lapu tɔ, na nti nti i seyesa pə kraḡau kancaalaya, ² na pé sɔna kuyarḡku i kra isɔ tɔ. Na pəcɔ Yesu kra isɔ tɔ, i ka heelina Feesuyu Nanḡtu toḡ ke mpi i caa si yəlaa mpa i ləsa si i tillaa tɔ pá la tɔ. ³ Yesu səḡm waali i lukaya i tillaa tɔ, na í húləḡəna-weye yaasinaa paḡale taa si i fema. Halu kuyeyḡ nuɓe taa təcu ké Yesu lukaya i tillaa tɔ na í laki-weye ləw Kawulaya waasu. ⁴ Mḡyú kuyaku nakuli Yesu na i tillaa pa caḡaa na pá tḡḡna tɔḡcu. Təḡaya i heela-we si: Í taa hatələna Yosalem. Ama í keḡna mpi Tacaa ka tɔma si i ká ha tɔ, kucɔcu ḡku ku tɔm ma heela-me tɔ. ⁵ Mpi pə tɔ tɔ, lum maḡamaḡa ke Yohaani naa sɔna yəlaa ke ləw lum. Ama ye me lə, pu la wee naale tɔ Feesuyu Nanḡtu maḡamaḡa ke paa kəli na pá sɔ-me.

Yesu kra isɔ

⁶ Mḡyú Yesu na mpa paa kota mpu tɔ pa pɔɔsa-i si: Tacaa, ye mpu pəneyele n ká taḡani lseyeli kawulaya ḡkeye kusuyu na?

⁷ Təḡaya Yesu cɔ i na mpa paa kota mpu tɔ si: Pə taya si mi nyəna kuyeyḡ yaa waatunaa mpa Tacaa maḡamaḡa sɔna i toḡ tɔ se. ⁸ Ama kuyarḡku ləw Feesuyu Nanḡtu ka tii mə tɔ tɔ, í ká hiki toma na í húlí pə təna mpi í nana mə isəpee tɔ pə tampana ke Yosalem, na Yuta, na Samalii pə tetunaa təna taa. Haləna pé polo pə tala antulinya tənasi təna təpai.

⁹ Yesu təma mḡyúḡ yɔḡɔtuyu, ləna pé kraasi-i ləw na pá nyənəyi-i mpu. Haləna puluru isu ḡmuntuyu kɔ pə taki i tɔ, pa ta tasa-i nau.

¹⁰ Yesu kra isɔ na i tillaa wee na pá tḡḡna nyənuyu təḡḡḡ ke mpu, lə pa tuta apalaa naaleye pa cɔlɔɔle na pá suu wontu kuhulumtu. ¹¹ Na apalaa mpe pá pɔɔsi tillaa si: Kalilee nyəma me, pepe tɔ ké í səḡaa na í nyənəyi ləw ké mpu? Yesu wei pə ləsa mə heku na pə kraasi-i ləw ké isəntɔ tɔ, i ká te na í məli mḡyúḡ teitei isu í na-i na í kraaki isəntɔ tɔ.

Matiyası məla Yutaası lonte

¹² Mḡyúḡ tillaa kula tuḡ wei pa yaa si Olifinaa tɔ i puḡu ḡku ku kiḡ paa wee tɔ na pá məli Yosalem. Puḡu ḡku na Yosalem pə fei pooluḡ. Pə ta kəli kiloməetəli kulum. ¹³ Pa talaa, ləna pá kra pa isɔtaa kutuluyu ḡku ku taa paa suukaya tɔ. Mpa pa suukaya təna tɔḡle Piyee, na Yohaani, na Saaki, na Antəli, na Filipu, na Tomaa, na Paatelemii, na Matiyee, na Aləfe pəyalu Saaki, na Simɔḡ wei i ké mpa pa lukaya si pa muḡi pa tetu tɔ pa taa lelu tɔ, na Saaki pəyalu Yuti. ¹⁴ Pa təna pa kotaya təntəmlə ke tam na pá sələməyi ləw. Pa taa ka we alaa napəli, na Yesu too, na Yesu newaa.

¹⁵ Kuyeyḡ unu i taa, kuyaku nakuli yəlaa kotaa, halu pa tala isu yulunyɔḡḡ nɔnɔwa na hiu (120). Ləna Piyee kuli na í səḡ i taapalaa mpe pa heku na í tɔ si: ¹⁶ Ma taapalaa me, tɔm nti ləw Feesuyu Nanḡtu ka tu Tafiiti nɔḡ taa na í yɔtɔ, na tə we ləw Tɔm takəlaya taa ké Yutaası wei i tɔ Yesu kpala ke nɔḡ tɔ i tɔm tɔ, pə wee ké si tu la. ¹⁷ Yutaası unu i ka ké ta taa lelu, na tá na-i tu kpenta təmlə tənə tə taa.

¹⁸ Apalu unu, waatu wei i tema tetu yapu na i tulum liyitee anu tɔ, i polaa na í hoti tə taa ké i nɔḡ tɔ, na i lotu tuli, na i taa lotu ya na tə ḡmaa. ¹⁹ Tɔm tənə tə yeke Yosalem nyəma təna kiḡ, haləna pá ha tetu ntəyi

həte na pa te taa si: Akeletama. Caləm tetu ke pa yaa mpu na pa te taa. ²⁰ Pa nmaa Yontu takəlaya taa si: l təyaya í təkí kaau.

Nəyulu í taa kusi-ke.

Na lentu tətə si:

Nəyulu í ləeti i lonte.

²¹ Ye mpu pə wəe si mpa pa tənaya-tuyu waatu wei tá na Tacaa Yesu tə cəkəyá tetunaa tə, pa taa nəyulu í səsə tá tək, na tá na-ı tək húlí Tacaa Yesu səpu na í fe tə pə tampana. Puntu unı i ká wəe wei kuyeyə tənə i ka wə tá waalı kékə pə krayau Yohaani səsə Yesu ke ləo lum tə, haləna kuyanəku pə ləsa-ı tá heku na pə kraasi-ı ləo tə.

²³ Mprúyú pa ləsa yəlaa naale, Yosəefu wei pa yaa si Paasapasi na pá cuyusi-ı si Yutusi tə, na Matiyasi.

²⁴ Llena pá sələmi si: Tacaa, nyá nyəmna yəlaa lotunaa, húlí-tuyu yəlaa panə pa naale pa taa wei n ləsa si í la tillu, ²⁵ na í paasəna təmlə nte Yutaasi yəlaa na í tēe i nyənkə tə.

²⁶ Tənaya pa tə tətə na pə kpa Matiyasi, na í səsə tillaa naanuwa na kulum unı i tək.

Feesuyu Nañntu tiuu

2 Mprúyú pə tala Pentakənta acima wule, ləna ləo səelaa koti pa tənaya təntəmlə. ² Pə tasaa ulə, kəkəte natəl, ulu heelim səsəkəm makuyə tə, ləna ləo təkə kele, na tək nyaləna təyaya nka ka taa paa wə mpu tə. ³ Mprúyú pulupunaa lu pa tək na pə nəyəsəna ulu kəkə nšəma. Llena pulupunaa mpe pá ya na pá caya paa wei i tək kékə kulum kulum. ⁴ Tənaya Feesuyu Nañntu haça pa tənə pa taa təmammam, na pá suu piitim ləmpı təm yəyətuyə, na nti Feesuyu tu pa taa tə ntəy i pa yəyətaya.

⁵ Pə pamna mpa pa tənəy i ləo mpaau ke teu tə pa ləna antulinya tənə taa na pá wə Yosalem ke waatu unı. ⁶ Yəlaa mpe pa nu kəkəte hətə tə tar, ləna pá koti səsəkəm. Mprúyú pə lapa-weyə ha, pə taya pulu, paa wei i nukaya ləo səelaa yəyətəyənə i tē taa. ⁷ Tənaya pa kpa nəkəs na pə la-weyə piti, na pá tə si: ulu Kalilee nyəma tike yəyətəyənə isəntə. ⁸ Llə pə lapa isənə na paa tá taa wei í nukı pa yəyətəyənə i tē taa? ⁹ Anı tá taa cənə mpa pa ləna Paati tetu tə pa wəe, Metii na llam pə nyəma ná wəe, Mesopotami nyəma ná wəe, na Yuta na Kapatəkəs pə nyəma, na Pəkə nyəma na Asii tetu nyəma, ¹⁰ Filicii na Pamfili pə nyəma, na Icipiti nyəma na Siləni cəkə Lipii tetu həkəlyə lənkə nyəma, na pə kaasa ləlaa mpa pa ləna Lom tə. ¹¹ Yuta nyəma siyisiyi wəe, na pə kaasi mpa pa suu Yuta nyəma ləo səsə ke kusuu tə, na Kələeti nyəma na Alapu nyəma. Paa na mpu pa tu kəsəy i ləo təma səsəkəna təm na tá təknaa waanı waanı taa, na tə nukı tá tənə.

¹² Pə təmsa pa tənə, pa ta nyı nti paa yəyətə tə. Llena pá pəkəsəy i təma si, təm tənə ntiyile mpu? ¹³ Ama ləlaa ná wəna-wə, na pá tə si sulum puuna-wə.

Piyəe waasu

¹⁴ Tənaya Piyəe na tillaa ləlaa naanuwa na kulum unı pa kulaa na pá səy ləo. Llena Piyəe yəyətənə samaa na nəyək səsəya si: Ma Yuta nyəma mē, na mpa mē mə kəma Yosalem ke kəkəm tə, í tu nkrənəy na í cəkənə teu ke nti ma heeliyi-mē tə. ¹⁵ Pə taya sulum kuyənə yəlaa panə unı ulu í huukı tə. Pə taya pulu tək, pə kələ tanəy. ¹⁶ Ama nti ləo kuyəyətutə tələsulu Sowəelı ka yəyətə tə, nti tə mayamaya tə lakənə sarə.

¹⁷ Ləo yəyətə si:

Nti maa la kuyeyə kantəkaya nyəy taa təkə.

Maa tisi ma Feesuyu ke yəlaa tənə tək.

Mə pəyalaa na mə pələa ká na nti

tu la cele tə na pá yəyətə.

Pı húlí mə ifepiya ke təknaa na pá nana pa isəpəe.

Na mə kukpatəlaa ká toosi toosee.

¹⁸ Tampana tək, maa tisi ma Feesuyu ke ma təmlə nyəma,

apalaa na alaa nyəma, pa tək kékə kuyeyə unı i taa.

Paa ná nti tu la cele tə na pá yəyətə-tı.

¹⁹ Maa la kəkəlyə nyəmnaa ke hatoo isətəknyəy taa, na piti təma ke atə.

Caləm na kəkə na nyəkəs səsəkəs ká nyala.

²⁰ Ilim ká si təkpitii.

Ləkə ká səsə ulu caləm.

Pə tənə pı la mpu na pəkə pá tala

Tacaa kuyaku səsəkəkəy teeli nyənkə nku.

²¹ Pə na pə mpu tə yəlaa tənə mpa

paa yaa Tacaa həte tə paa tulı-tı.

²² Lseyelı nyəma mē, í nu nti ma heeliyi-mē tə.

Nasaleı Yesu kékə yulu wei i səsəkəntu ləo húlá-mē təkə.

Pə taya pulu, Yesu niy ke ləo lapənə piti təma na

səkəntu təma na ləo kəkəlyə nyəmnaa mpa i húlá mə

heku taa tə. ulu mə mayamaya í nyəm pə tənə tə.

²³ Na yulu unəy ləo krayaa na í cələ-mē ulu i ka huı i

taa na í tu pə pələ si i ká la tə. Ama mə ku-ı, mə yelina

na yəlaa asayaa kamı-ı səm tesika tək. ²⁴ Ama ləo yəkə

səm toma na í feesi-ı. Pə taya pulu, pə feı si səm í

lapı-ı pulu cəkəka. ²⁵ Tampana, Tafiiti yəyətə Yesu unı i təm ke mpu si:

Ma naakaya Tacaa ke tam kékə ma cəkəy.

ı ka sarə ma waalı kékə si má taa selina pulu.

²⁶ Pə tək kékə ma laakalı caya təntəmlə ke teu,

na lanheele kuyə-m ma yəyətəy taa.

Paa ma kékə yulu na maa si tə,

ma cayanə tēeluyə.

²⁷ Pə taya pulu tək,

ləo nyá n kaa lə-m yem kékə atətələ taa.

N kaa yele si nyá yulu má má tu sək

paa pəkə mayamaya.

²⁸ N hula-m weesuyu mpaar.

N ká wəe ma kin na n hüləsəy i ma lanle ke teu.

²⁹ Apalaa mē, í yele má tuləsı-meyə tá ləy cə Tafiiti təm təcəl cı si, i sarə na pá pimi-ı, na i pələau wə tá heku ke haləna sarə. ³⁰ Tafiiti unı i ka kékə ləo kuyəyətutə tələsulu kékə na í nyəmá teu si, ləo ka təkə nti na tu-unau si i ká lapı-ı tə pı la. Səsı Tafiiti luluyə taa tu

pá tala waatu wei paa taɣani pə tənaya kufam pəsuyu, isu lɔ ka tɛm yeluyu kɛ hatoo lɔŋ na ɪ kuyɔɔtutu tɛlɛsɛlaa kupama yɔɔti tɔ. ²² Halɪ Moisi maɣamaɣa ná yɔɔta ɪ tɔm kɛ mpu sɪ: Tacaá mɛ lɔ ká kɔna-mɛyɛ lɔ kuyɔɔtutu tɛlɛsulɔ nɔɔɔlɔ wei ɪ wɛ isu má, na ɪ ká wɛɛ mɛ maɣamaɣa mɛ piitim tu, na ɪ ká tɛŋ tɛ tɛna nti ɪ ká heeli-mɛ tɔ. ²³ Ye wei ɪ ta nuuna lɔ kuyɔɔtutu tɛlɛsulɔ inɪ, paa lɛsɪ puntu kɛ lɔ yɛlaa taa na pá ku-ɪ. ²⁴ Lɔ kuyɔɔtutu tɛlɛsɛlaa mpa pa tɛna pa yɔɔta pə kpaɣau Samiyɛli na ɪ waali nyɛma pa looŋa ŋkɛ ka tənaya mpu tɔ, pa yɔɔta kuyɛɛŋ inɛ inɪ ɪ tɔm. ²⁵ Mpi lɔ ka tɔma sɪ ɪ ká ha na lɔ kuyɔɔtutu tɛlɛsɛlaa ŋmaa pə tɔm tɔ, mɛyɛ ɪ tɔma sɪ ɪ ká la. Halɪ mɛ tɔm kɛ lɔ ka yɔɔta saa wei ɪ na mɛ caanaa caanaa paa sɪ tɛmɔɣa nɔɔsɪ tɔ. Waatu inɔɣɪ lɔ tɔma Apələham sɪ: Nyá piya tɔ kɛ maa la aɛ yɛlaa tənaya kupantu. ²⁶ Pə tɔ kɛ lɔ lɛsa ɪ tɛmlɛ tu tɔ, mɛ ɔɔɔɔɔ ɪ laaləna-ɪ kɔna. ɪ kɔna-mɛyɛ-ɪ mprúyú sɪ ɪ la-mɛyɛ kupantu, sɪ ɪ layasi-mɛ na paa wei ɪ yele ɪ yaasi isayau.

Pa yaa Piyɛɛ na Yohaani kɛ nɔɔɔɔ

⁴ Piyɛɛ na Yohaani pa tɔŋna samaa kɛ yɔɔtənau kɛ mpu, ɪlɛna kɔtɛlaa na lɔ tɛsɛɛɛ tɛŋlaa nyuɣu tu na Satusee nyɛma pa tala. ² Mprúyú pə sala-wɛ. Pə taɣa pulu tillaa sɔsaa naale ná sɛyɛsaya samaa sɪ Yesu fema. Mpu tɔ sɛtaa ka tɛ na pá fe. ³ Tənaya Yuta nyɛma kpa-wɛ na pá tɛkɪ-wɛyɛ saləka, sɪ pə fema ɪlɛ paa cɛkəna. Pə taɣa pulu, saa inɪ tɔ pu tɛma taanuyu. ⁴ Paa na mpu mpa pa nuwa Piyɛɛ faaci tɔ, pa paɣalɛ muwa. Haləna mulaa mpe pa taa apalaa tapa isu iyisi kakpasɪ (5000) kɛ mpu.

⁵ Tɛu fema, ɪlɛna Yuta nyɛma sɔsaa na nyuɣu nyɛma na lɔ tɔm sɛyɛsɛlaa sɔsaa, pa kotɪ Yosalem. ⁶ Pə kpaɣau isu kɔtulu sɔsɔ Ana, na Kayifi, na Yohaani, na Alɛkəsantəli-wɛyɛ mpu na kɔtulu sɔsɔ luluyɔ nyɛma tɛna. ⁷ ɪlɛna pá lɛsɪ tillaa sɔsaa na pá kɔna-wɛyɛ pa hɛku taa, na pá pɔɔsɪ-wɛ sɪ: Mpi inɪ ɪ lapa isəntɔ tɔ, awe heela-mɛ sɪ ɪ la mpu? Na awe tɔŋ taa kɛ ɪ tu lapəna mpu?

⁸ Tənaya Feesuyɔ Nanɣntu tɔŋ kuləna Piyɛɛ na ɪ tɔ-wɛ sɪ: Tɔ, tɛtu sɔsaa na nyuɣu nyɛma mɛ, ⁹ saŋa pa pɔɔsɛɣɪ-tuyɔ kupantu nti tɛ lapa kaakalaya tɔ tɛ tɔm, na isəna tɛ lapa na ká kuli tɔ. ¹⁰ ɪlɛ pə wɛɛ sɪ ɪ nyɪ tɔm ntɔɣɪ mɛ tɛna. ɪsɛyɛli yɛlaa tɛna ɪ nyɪ-tɪ tɔtɔ sɪ, Nasaletɪ Yesu Kilisiti wei ɪ kama sɛm tesika tɔ na lɔ feesi-ɪ tɔ, ɪ tɔŋ taa kɛ yulu inɛ ɪ hika ɪ ti na ɪ naa-ɪ mɛ hɛku taa kɛ isəntɔ. ¹¹ Na Yesu inɪ ɪ tɔm kɛ pa ŋmaawa lɔ tɔm taa sɪ:

Nmalaa mɛ, ɪ ka lɔwa pəɛ nte tɔ, nti tɛ pəsəna nɛyɛ kite tɛɛ pəɛ sɔsɔɔɔɔ.

¹² ɪ tike təkɔŋ ɪ yakəna yɛlaa nyɔɔŋ. Pə taɣa pulu, hətɛ tənɛ tɛ paasi, lɛntɛ fɛi antulinya tɛna taa nte lɔ hula yɛlaa sɪ tɛ yaa-tɛ na pá ya tá nyɔɔŋ tɔ.

¹³ Mprúyú kotuyɔ sɔsaa mpe pa nawa isəna Piyɛɛ na Yohaani pa yɔɔtəna apalutu tɔ, ɪlɛna piti kpa-wɛyɛ sɔsɔm. Pə taɣa pulu, pa maɣamaɣa pa nyɛmá sɪ Piyɛɛ na Yohaani pa kɛ yɛlaa kɛ yem kɛ, pa ta la ceu nɔɔɔɔ.

ɪlɛna pá tɔɔsɪ sɪ paa kɛ Yesu tɛŋlaa. ¹⁴ Páɔ yulu wei ɪ ka hika ɪ ti tɔ, ɪ saŋa pa isɛntaa tɛna. ɪlɛ pa ta nyɪ nti paa yɔɔti tɔ. ¹⁵ ɪlɛna kotuyɔ sɔsaa tɔ Piyɛɛ na Yohaani sɪ pá lu tɛhuɛ taa. Pə kaasa mpe ɪlɛna pa niki tɛ saawala. ¹⁶ Sɪ: ɪsənaya tii lana yɛlaa pane inɪ? Pə taɣa pulu, Yosalem yɛlaa tɛna tɛma nyɛm sɪ mpe pa lapəna piti tɛmlɛ sɔsɔɔɔɔ tənɛ, páɔ pə fɛi tu kɛɛsɪ.

¹⁷ ɪlɛ tii kisina-wɛyɛ tɛpulupulu sɪ ye pa tasa nɔɔɔɔɔ Yesu hətɛ tənɛ tɛ tɔm heeluyɔ paa na. Pə taa kɔɔ na tɛ tɔm sɔsɪ yau kɛ yɛlaa taa.

¹⁸ Mprúyú kotuyɔ sɔsaa yaa Piyɛɛ-wɛ, na pá kisina-wɛ tɛpulupulu sɪ pá taa tasa Yesu hətɛ nti tɛ tɔm yɔɔtuyɔ yaa sɛyɛsuyɔ kɛ paa fəŋ maɣamaɣa.

¹⁹ Mprúyú Piyɛɛ na Yohaani pa ɔ kotuyɔ sɔsaa mpe sɪ: Mɛ maɣamaɣa ɪ maɣasi-tɔɣɪ mɛ taa na ɪ na. Pepe kəla teu kɛ lɔ isɛntaa? Mɛyɛ tɛ se yaa lɔɔ? ²⁰ Ama nti nti tá nuwa na tɛ nana ta isɛ tɔ, ta kaa pəsɪ na tá su tɛ yɔɔtuyɔ.

²¹ Mprúyú Kotuyɔ sɔsaa mpe pa ta nyɪ isəna mpi paa la Piyɛɛ-wɛ tɔ. ɪlɛna pá tasa-wɛyɛ kraaluyɔ kɛ teu na pá yele-wɛ. Pa ta hiki mpi pə tɔ paa hɔ pa ŋkraŋuyɔ tɔ. Mpi pə tɔ tɔ, yɛlaa tɛna saŋaya lɔ kɛ pə tɛna mpi pə lapa mpu tɔ pə tɔ kɛ. ²² Apalu wei inɪ piti tɛmlɛ lapa na ɪ hiki alaafəya kɛ mpu tɔ, ɪ luluyɔ puusɪ ka kəla nuɛɛ.

Lɔ sɛɛlaa səlɛmuyɔ

²³ Kotuyɔ sɔsaa yela Piyɛɛ na Yohaani ɪlɛna pá tɛɛ kraakraa kɛ pa taapalaa kiŋ, na pá kɛɛsɪ-wɛyɛ tɛ tɛna nti kɔtɛlaa sɔsaa na nyuɣu nyɛma pa yɔɔtaa tɔ. ²⁴ Pɛɛ pa nu-tɔɣɪ mpu, ɪlɛna pa tɛna pá səlɛmɪ lɔ sɪ: Hai, Tacaá, nyá lapəna isɔtaa na aɛ na tɛŋku na pə tɛna mpi pə wɛ pə taa tɔ. ²⁵ Nyá yelina na Feesuyɔ Nanɣntu tu nyá tɛmlɛ tu ta lɔŋcɛ Tafiiti nɔɔ taa kɛ tɔm na ɪ yɔɔti sɪ:

Pepe tɔ kɛ piitimnaa cuka pə taa na kalampaani kɛ mpu?

Pepe tɔ kɛ yɛlaa ná paasəna nɔɔhɛɛ tɛɛ kuuu kɛ yem kɛ mpu?

²⁶ Aɛ awulaa sɔsaa kəla tɔŋ. Tɛtu tɔkəlaa ná pɛɛla nɔɔ na pá kuli Tacaá na ɪ Mesii pa tɔ.

²⁷ Tampana tɔ, Helɔti, na Pɔŋsɪ Pilati, na muɔlaa, na ɪsɛyɛli piitim nyɛma pa pɛɛla nɔɔ kɛ nyá tɛmlɛ tu nanɣntu tu, wei n ləsaa sɪ ɪ la Mesii tɔ, ɪ tɔ kɛ ɪcətɛ tənɛ tɛ taa. ²⁸ Mpi tuu lɔŋ nyá toma taa n nɔkəa na ɪ maɣasi na ɪ su tɔ, pə maɣamaɣa kɛ pa lapa təkɛɛ.

²⁹ Tacaá, pənɛntɛ nyənɪ kraaluyɔ mpi pa kraala-tu na isəɛ kuseɛmlɛ tɔ, na ɪ yele na nyá tɛmlɛ nyɛma tá tɛ heeli nyá tɔm na tu nyanɣna puluyɔ paa pəɔ. ³⁰ Tu nyá niŋ na kutɔntunaa hikiyi alaafəya, na ɪ yele na yɛlaa naaki nyá kɔkɔɔ nyəm na nyá piti tɛma kɛ nyá tɛmlɛ tu nanɣntu Yesu tɔŋ taa.

³¹ Tillaa tɛma səlɛmuyɔ, ɪlɛna lonte nte tɛ taa paa kotaa tɔ tɛ sele. Mprúyú Feesuyɔ Nanɣntu tɔŋ kuləna pa tɛna. ɪlɛna pá suu lɔ tɔm heeluyɔ na paa nyanɣna pulu.

İso səelaa taləyi pa tənaya pa wəna

³² İso səelaa kpekəle tənə ka kaa lotu na ləmayasəle kulumtəle ké təkpataa. Pa taa nəçəlu taa fayasəyi na í nyənəyi i kuwenam isı i tike i nyəm. Ama pa nyənaya pə tənə mpi paa wəna təçə isı pa tənə pa nyəm.

³³ Tillaa kəsəyaa Tacaa Yesu fem təm na apalutu ké, na İso ká wə pa tənə pa waalı ké teu. ³⁴ Pa taa nəçəlu taa laŋ pulu. Pə taça pulu tək, mpa paa wəna tətunaa yaa téesi tə pa pəetayaa ké na pá kəŋna pə liyitee, ³⁵ na pá cələyi tillaa. Ye pə caala wei pa waasəna-ı.

³⁶ Mpu inı pə yelina Lefii tu nəçəlu, wei pa yaakaya sı Yosəefu na pá lula-ı Sipili tə, í pəeta i tətə natəli na í məŋna pə liyitee na í cəla tillaa. İnəyi tillaa ka cuyusaa sı Paanapası. (Apalutu halu ke pa yaa mpu na pa tə taa.)

Ananiyası na i alu Safila pa təm

5 Mprúçú apalu nəçəlu ílé, pa yaa-ı sı Ananiyası, na i alu sı Safila. İ pəeta pa tətə natəli na i alu wəna pə nyəm. ² İ tema pəetuyı, İlena í faya liyitee taa na í sı. İlena í pona wəna a kaasaa tə, na í cəla tillaa na i alu wəna pə tənaya mpu pə nyəm. ³ Tənaya Piyee pəçsa-ı sı: Ananiyası pepe tək ké Satanı hika-ŋ mprúçú katatəlaya, na hı kaası nyá təyi tətə nti n pəeta tə tə liyitee, na hı puçusi Feesuyı Nanŋtu? ⁴ N taa pəetəta-tı tə, nyá tətə ké mē. Na n tu tema-təyi pəetuyı tə, awe tu liyitee, pə taça nyá? İle isənaya pə lapa na hı paası na hı mayası nyá taa na hı la yaası isayau iné i taka? İso ke hı puçusaa pə taça yəlaa se.

⁵ Ananiyası nu təm tənə inı, İlena í hoti na í sı. Mprúçú pə lapa pa tənə mpa pa nu təm tənə inı təçə keniŋa nakəli pə tu fei. ⁶ İlena ifepiya kuli na pá takı-ı puçuyı na pá pona-ı pim.

⁷ Pə lapa laasaya isı kaləfunaa tooso, İle Ananiyası inı i alu suwayale. Ama i ta nuta nti tə tema lapu tə. ⁸ Mprúçú Piyee pəçsa-ı sı: İ pəeta mə tətə nti tə tə liyitee tənayal? Heeli-m.

İlena Ananiyası alu cə sı: Anəçəle mpu.

⁹ Tənaya Piyee yəçəta-ı sı: İsənaya mə lapa na í krenti na í paası na í huı sı í mayasəyi Tacaa Feesuyı Nanŋtu sı í naa i waalı? Nyəni, mpa pa pima nyá paalu tə pa tema kəntə, mpeçele nəçəçə tē. Paa téesi nyaya tēna.

¹⁰ Tənaya Ananiyası alu inı i hota Piyee nəçəçē tē ké krapaa na í sí. İfepiya suwa, İlena pá mayana i səpa. İlena pəle pá kpaçə-ı na pá polo pá pimi-ı i paalu kəŋkəŋ taa. ¹¹ Mprúçú təm nti tə lapa Yesu səelaa kpekəle tənə na mpa pa nu-tı tə pa tənaya keniŋa nakəli pə feina.

Piti təma payale təŋna lapu

¹² Tillaa lapa İso kəkəlu nyəm, na piti təma payale ke yəlaa hēku taa. İso səelaa tənə kotaya Salumçŋ sakaya səsaya tē. ¹³ Samaa puçulaya-wəçə pə tu fei, paa na mpu yulu kpaı tu ke yem nyançayana pa taa suu. ¹⁴ Ama apalaa na alaa samaa mpa pa mukaya

Tacaa təm na pá səsəyi İso səelaa kpekəle tək tə, pa nyəçəŋ təŋna hukuyı ke səsəm. ¹⁵ İlena yəlaa náa sı kutəntunaa ke İlunau, na pá huı-wəçə katonaa na nyaaləŋ tək ké hapee nəçəsi, sı ye Piyee tēkəna tənə, i İleemuyı mayamaya tu tokina kutukinau ke pa taa İleaa. ¹⁶ Yəlaa samaa İlkayana Yosalem cəlu acalē taa na pá kəŋna kutəntunaa na mpa alçayaa səsaya tə, na pa tənə pa hikiyi alaafəya.

Tillaa təçə kunyçŋ

¹⁷ Tənaya isəsēmle kpa kətulu səsə ke səsəm ke tillaa tək, na i kiŋ çayalaa tənə mpa pa ké Satusee kpekəle nyəma tə. Haləna pá huı sı paa kuli pa tək. ¹⁸ Mprúçú pa kpa tillaa na pá təkı-wəçə timpi pa təkəyi samaa tənə tə. ¹⁹ Ama Tacaa isətəa tillu nəçəlu kəma ahoo taa na í tulu saləka nəçəçəsi, na í ləsi tillaa. İlena í heeli-wē sı: ²⁰ İ polo İso təsēle taa təkəa na í kəsı samaa ke layasuyı mpaau kune ku təm.

²¹ Mprúçú tillaa lapa nti isətəa tillu heela-wē tə. Pa kula tanəŋ ahula tē na pá polo İso təsēle taa na pá niki waasu lapu.

Tənaya kətulu səsə na i kiŋ çayalaa tənə pa kota Yuta Kotuyı səsəçə nyəma. İlena pá tili sı pá ləsi tillaa ke saləka taa na pá kəna. ²² Waatu wei filisinaa ná tala saləka taa tə, pa ta mayana-wē. İlena pəle pa məli krapaa na pá heeli huıle səsaa mpe sı: ²³ Tə talaa na tē mayana saləka nəçəçəsi kaləsa mpu təkəŋkəŋ, na təŋlaa náa səŋa pa təsəŋlənəa ke nəçəçəsi tənə. Ama tə tula nəçəçəsi, İle nəçəlu fei pə taa.

²⁴ İso təsēle təŋlaa nyuyı tu na kətəlaa səsaa pa nu mpu, İlena tillaa mukuyı mpi pə tu-wəçə piti ke teu. Haləna pa ta nyı mpi təm tənə tii tənə tə. ²⁵ Tənaya nəçəlu ná lu yem na í heeli-wē sı: İ nawaa, mpa inı í ka tu saləka tə, pa wənna nteçə İso təsēle səsəçəle taa na pá laka yəlaa ke waasu.

²⁶ Mprúçú təŋlaa nyuyı tu inı na i yəlaa pa polaa na pá kəna tillaa təhē. Pə taça pulu tək, paa wəna yəlaa səçəntu sı pá taa kəkə pá yoo mpeçə pē.

²⁷ Təŋlaa nyuyı tu tana tillaa, İlena pá səŋsi-wəçə təhuıle taa, na kətulu səsə suı-wəçə təm pəçsuyı. ²⁸ Tənaya i təma-wē sı: İsu tə kisina-mē təsəçasaya sı í taa tasa apalu inı i təm ke yəçəçuyı ya? Na pəpəçelé í lapa isəntə? İ yasa mə seçesuyı nté Yosalem icatē tənə təmam, na í caa í məŋna i səm təm nté ta nyəçəŋ taa.

²⁹ Ntəna Piyee na tillaa İleaa pa cə kətulu səsə sı: Pə wē sı İso ké tə se, pə taça yəlaa. ³⁰ Ta caanaa caanaa İso feesa Yesu wei inı mə kama tesika tək na í sí tə.

³¹ İso kusa i nyuyı na í çayası-ı i kəŋkəŋ taa, na í lapı-ı wulau na waasulu səsə, sı pə la na İseçeli nyəma layası təntə na İso huı pa isayatu. ³² Tə ké pə tənə mpi pə lapa mpu tə pə aseeta nyəma. Pə taça tá tike. Ama tá na Feesuyı Nanŋtu wei İso ha mpa mpa pa nukəna-ı təçə.

³³ Kotuyı səsəçə kotilaa mpe pa nu mpu, İlena pa páná huı səsəm, haləna pa caakaya pa ku tillaa səsaa. ³⁴ Ama pa taa ka wē Falisa nəçəlu wei pa yaa sı Kamaliyee tə, i ké pa İso Təm seçesəlu səsə, na yəlaa

seekaya-ı. Mprúyú ı kulaa na ı sən huule taa, na ı tı sı pá læsi tillaa na awalı tək na péc. 35 İlena ı heeli kotıllaa sı: İseyelı nyéma me, ı la laakalı na mpi ı caa ı la yəlaa panə tı. 36 Matəŋ wulənaa taa ké Teutası kulaa na ı nyəni ı tı ısu yulu nəkəlu, na yəlaa ısu nasəle (400) tən ı waalı. Mprúyú pa ku-ı, na mpa pele pa tənaya ı waalı tı pá ya ŋkaŋka, na pə tənə pə saalı yem. 37 İlé ı waalı ké Kalılee tu Yutaası ná kula kukaluŋu waatu, na ı tənı yəlaa kupıŋ ke ı waalı. Ama pa ku ılé tətı, na pə yası pa tənə mpa pa tənaya-ı tı. 38 Pə tək ké pənente ma heeliyi-me sı, ı taa paasəna yəlaa panə ıni pa tım tətı. ı yele-we na pá tē. Pə taya pulu tək, ye yəlaa kiŋ ke pa kookalı na pa təma lınaa, pu saalı ké. 39 Ama ye tampana lək kiŋ ke pə lınaa, ı kaa pəsi na ı la-weye pulu. ı la laakalı, pá taa kək na ı yoona lək.

Mprúyú kotıllaa mu Kamalıye tım. 40 İlena pá yaa tillaa na pá həkı-we, na pá heeli-we sı: Yesu tım ı taa taa mə kəkı taa ké luu. İlena pá yele-we sı pá tē. 41 Mprúyú tillaa lu kotuyu taa na laŋhulumle kuyı-we ısu lək tuna-we na ı yele na pá ná kunyən ke Yesu tək tı. 42 Paa ifemle nte, pa ta həesi Yesu wei ı ké Mesii tı ı Laapaalı Kupən heeluyu, na waasu lapu ke tēsi taa na lək tēsēle taa.

Yəlaa naatosompəyəklaya ləsuyı

6 Waatu ıni ı taa Tacaa tənlaa tənna səkısuŋ. Mprúyú pə lapa tımaya ke Yuta nyéma mpa pa yəkətaya Kələeki tım tı na tetu Yuta nyéma pa heku, sı tetu Yuta nyéma ı paasəyənə mpe pa leelaa ke teu ke paa ifemle nte tə təkənaya taluyu taa. 2 Tənaya tillaa naanıwa na naale ıni ı kota Tacaa tənlaa kpekəle tənə na pá tı-we sı: Pə ta muna sı té yele lək Tım paasənau na té lakı kutəkən tım. 3 Pə tək tı, apalaa me, ı nyəni na ı læsi mə taa ké yəlaa naatosompəyəklaya, mpa yəlaa sama na Feesuyu Nanŋtu tən tı pa kiŋ na pá wena ləmayasē ke səkım tı, na té tu-weye təmlə tənə. 4 İle saa ıni taa hiki cayale na té paasəyənə lək sələmsuyu na waasu lapu ke tam.

5 Mprúyú pa kpekəle tənə laŋle həena tım nti, ılena pá læsi ltiyeeni. Yulu ıni ı tisa ı yuŋ ke lək tək ké teu, na Feesuyu Nanŋtu tən tı ı kiŋ. Pa læsa tətəkı Filipu, na Pulukulu, na Nıkanək, na Tımən, na Paləmenası, na Antıyəkka Nikolaa, wei ı ka suu Yuta nyéma mpaau taa ké kusuu ke hatoo lən tı. 6 İlena pá pona-weye tillaa kiŋ, na pele pá sələməna-weye lək na pá tənı pa tı ké niŋ.

7 Mprúyú lək Tım tənna yekuyu na tə puki, na Tacaa tənlaa nyəkən tənna səkısuŋ ke səkım ke Yosalem taa. Haləna kətəlaa paŋau tisi na pá mu Yesu tım ke teu.

ltiyeeni kpaı

8 Lək we ltiyeeni waalı na ı hikiyi toma ke səkım, na ı lakı piti təma na lək kəkək nyəm ke yəlaa heku taa. 9 Mprúyú Yuta nyéma təkotile nte pa yaa sı Yomaa Kuhetaa təkotile tı, tə taa yəlaa napəlı mpa pa ké Silēni na Alekəsantıliı nyéma tı, pá na Silisii na Asii

tetu pə Yuta nyéma napəlı pa kula ltiyeeni tək, na pá na-ı pá suu tım hım taa. 10 Ama ltiyeeni kəla-we na tım. Pə taya pulu, Feesuyu Nanŋtu hana-ı ləmayasē na ı yəkətəyənə. 11 Mprúyú yəlaa mpe pa ha yəlaa ke liyitee sı pá yəkı sı: Tə nuwa ı sayata Moisi na lək. 12 Na pa səsə yəlaa na nyuyu nyéma na lək tım seyesəlaa səsaa, na pele pá kulı ltiyeeni tək, na pá kpa-ı na pá pona-ı təhuule səsəkəle taa. 13 Mprúyú pa caa yəlaa napəlı sı pele pá suu ltiyeeni ke tım sı: Apalu ıne ı sayatəyi tá lək tēsēle səsəkəle kupante tənə na lək Tım ke tam ké. 14 Halı tə nu ı yəkətə sı: Nasaletı Yesu ıni ı ká yəkı tá lək tēsēle səsəkəle tənə, na ı layası kətəsi nsi Moisi naa hula-tu tı.

15 Mprúyú təhuule taa cayalaa tənə pama ltiyeeni tək ké ıse, na pá ná sı ı ısentaa mu ıstaa tillu wētu.

ltiyeeni waasu

7 Tənaya kətulu sək səkısa ltiyeeni sı: Tampana pə lapa mpu? 2 Mprúyú ltiyeeni cıwa sı: Ma tētunaa na ma caanaa me, ı tu ŋkpaŋŋ na ı nu. Teeli lək lu ta caanaa caanaa caa sək Apələham tək ké ı ka weu Mesopotami na péc ı kuləyi na ı puki Halən ke cayau tı. 3 Na ı tım-ı sı: Kulı na ı yele nyá tetu na nyá nyéma. Maa huli-ŋ tetu nti tə taa n ká polo ı cayə tı. 4 Mprúyú Apələham kula Kalətē tetu taa na ı polo ı cayə Halən. Apələham caa səpa, ılena lək læsi-ı Halən tənə na ı kənə-ı timpi mə we kayana ısəntı tı. 5 Lək tá ha-ı tetu nti tə taa ké pulu mayamaya. Paa tēliya sı ı sopi sopuyu mayamaya. Ama lək tım-ı kutım ké sı ı ká ha-ı tetu nti. ı mayamaya ı piya ká tənə na pá tı-tı tətək ı səm waalı. Péc waatu ıni Apələham fēna pəyaya. 6 İle nti lək heela-ı təkəle sı: Nyá piya ká cayə cayalətu ke lēlaa tetu taa, na pele paa la-weye yomaa. Paa tu-weye wahala ke pısi nasəle (400) təcı ké tənə. 7 Ama lək tım sı ı ká səkı piitim mpi pu tu-weye yomle ke mpu tı. Pələ pə waalı ıle paa lu tənə na pá kək tetu tənə ıni tə taa na pá paasəna lək sēu. 8 Mprúyú lək lapa na peluyu pəsi Apələham ke kətaya ŋka kaa təkəsı-ı nti ı na lək paa yəkətə na pá sı tı. Pə tək ké Apələham kım ı lıli lsaaka tı, ı pela-ı ı kuyeyən pələfēi naanıwa wule. İlena lsaaka ná pelı rıprıyú Yakəpu, na Yakəpu ná pela rıprıyú ı piya naanıwa na naale mpa pa ke ta kpeka caanaa caanaa səsaa tı.

9 Ta caanaa caanaa mpe pa lapa Yosēfu ke ısəsēmlē na pá pētı-ı, na pá pona-ı İcipiti ke yomle. Ama lək ka we Yosēfu waalı, 10 na ı yapa-ı ı wahalanaa tənə taa. Pə kım na Yosēfu tala İcipiti wulau sək kiŋ tı, lək lapa na wulau laŋle həena ı yaası na ı layatu. Haləna İcipiti wulau nana-ı kufənē kpaı, sı ı nyənəyi İcipiti tetu tənə na ı mayamaya ı təyaya pə tı. 11 Mprúyú nyəkı anaam lu İcipiti na Kanaən pə tetu tənə taa. Pu hanı teu ké təkənən haləna ta caanaa caanaa mpe pá pēki mpi paa tək tı na pá kpisi. 12 Pə kım na Yakəpu nu sı təkənaya pee we İcipiti, ılena ı kusı tá caanaa caanaa mpeye tım kancaalaya nyəm na ı tili. 13 Pa kım na pá məlı tım naale nyəm, ılena Yosēfu lı na ı taalunaa nyəm-ı.

Na pə lapa tətə na Icipiti wulau səsə mayamaya núa cəkəna i piitim. ¹⁴ Mprúyú Yosəəfu tila i caa Yakəpu na i nyéma təna waalı na pá kəw. Pa wə yulunycəw nutoso na naanəwa na kakpası. ¹⁵ Mpu pə lapəna Yakəpu nana Icipiti pote, na í can í sı təna. Ta caanaa caanaa ná səpa təna tətə. ¹⁶ Pa kprakayaa-wəyē na pá mələyəna Sikem, na pá piŋ-wəyē pəlaau ŋku Apələham ka yapa Heməw nyéma kiŋ na liyitee tə ku taa.

¹⁷ Pə kəma na pá tala nti ləw ka təma sı i ká la Apələham tə tə lapu tə, tá piitim nyéma huka səsəw, pa paçau ke Icipiti wə səyontu. ¹⁸ Mprúyú wulau səsə kufalu nycəw ná cəyaa, ílé i taa nyl Yosəəfu. ¹⁹ Wulau un i lapa tá piitim ke acilayatu. I tu ta caanaa caanaa ke wahala ke teu na kucaaluyu, sı pá lə pa ahulumnaa na pá sı. ²⁰ Waatu un i taa ké pa lula Moisi. I ka ké pəyaya kupanċa ŋka ka te ləw ké teu tə. Mprúyú Moisi nyéma təw-i isətunaa tooso ké pa tē. ²¹ Pə kəma na pá ləw tə, Icipiti wulau səsə pəelə hiina-i na í tək-i i sı i mayamaya i kululu. ²² Mpu pə lapəna Moisi nyémá Icipiti nyəmə nyəm təna. Haləna í lá yulu wei i yəçəta nti tu hotiyi atē tə, na í pəsa təma.

²³ Pə kəma na Moisi pısi tala nule, ləna í huu sı i ká polo na í wiili i ləyēli nyéma ləlaa. ²⁴ Moisi polaa ləna í mayana Icipiti tu nycəw í ləki pa taa nycəwuyu musuŋ. ləna í mu wei pa ləki mprúyú musuŋ tə i təm na í suna i ti, na í ləeti Icipiti tu, na í can í ku-i. ²⁵ Moisi ka nyəmayə sı i ləyēli nyéma ká nyl sı unəy i ləw ləsa sı í waasi-wə. Ama pəle pa ta nyl mpu. ²⁶ Ku fema ləna í mayana ləyēli nyéma naale na pá makı, ləna í polo pa loluyu. Na í tə-wə sı: Apalaa mē, mə kulum ké, lə pepe təw ké í ləki təmayə musuŋ? ²⁷ Ama musuŋtu wei i lakaya i təçəntəle ke musuŋ tə i nyasa-i təm sı: Ma na-ŋ, tá wulau na tá təm huulu. ²⁸ Tete n təma Icipiti tu ke kuyu təçəle saŋa n nyémá sı n ká təesi ma na? ²⁹ Moisi nu mpu, ləna i se kprakaa na í polo í cəya Matiyəŋ tətə taa. Matiyəŋ tənaya i lula apalu piya naale.

³⁰ Pə kəma na pısi nule cəw, lə kuyaku nakul i wə wulaya tətə taa ké puçə Sinayi kiŋ. Mprúyú hotiya nakəl i ka suu kəw muçə, ləna isətəa tillu lu i təw ké hotiya ŋke ka kəw taa. ³¹ Moisi nawa mpu, ləna pá lapı-i piti. Tənaya i tuusaa sı i wiiliy i teu, ləna í nu Tacaa nycəw sı: ³² Maçale nyá caanaa caanaa ləw, Apələham na lsaaka na Yakəpu pa ləw. Tənaya səçəntu kpa Moisi ke səsəw na í seliyi, haləna í kpisi nyənuyu. ³³ ləna Tacaa tə Moisi sı: Wəçəsi nyá ntaŋkpala, timpi taa n səŋa mpu tə pə ké tətə kate nyəntu ké. ³⁴ Ma nawa ma yəlaa mpa pa wə Icipiti tə pa wahala, ma nu pa wula. ləna má tii sı ma yakı-wə. Təw, kulı, ma tiliy-i Icipiti.

³⁵ Moisi wei un i təm ləyēli nyéma ka kisa təkpatəkpata na pá təm-i sı: Tə na-ŋ, tá wulau na tá təm huulu tə, kulum unəy i ləw taçana kusuyu na í tili pa kiŋ, sı í la pa wulau na í waasi-wə na isətəa tillu wei i ka lu i təw ké hotiya kiŋ tə i toŋ taa. ³⁶ lni i lapəna piti təma na ləw kəkəw nyəm na í ləsi-wəyē Icipiti tətə taa. I lapa mpu tətəçə səsancaasi tenku taa na wulaya

tətə taa, halı pısi nule. ³⁷ Moisi un i heelina ləyēli nyéma sı: ləw ká kəna-məyē ləw kuyəçəntu tələsulu nycəw wei i wə sı má, na i ká wə mə mayamaya mə piitim tu tə. ³⁸ Kulum un i ka wenna ləyēli nyéma mpa paa kota wulaya tətə taa tə pa kiŋ. I na isətəa tillu wei i ka yəçəntə-i puçə Sinayi təw tə pa wenna tá caanaa caanaa kiŋ ke tənə un. Moisi un i muna ləw təm nti tə ləki təmlə ke səsəw tə sı i tələsəy-i tu.

³⁹ Ama tá caanaa caanaa ta nuna-i. Pa kisa-i na pá kraya pa laakələnaa na pá mənċa Icipiti. ⁴⁰ Haləna pá yəçəti Alċə sı: Lu-tuyu tuyu na tə nyənəy-i ku. Pə taçə pulu, tə ta nyl mpi tá Icipiti taa ləwəlu Moisi tənnaa tə. ⁴¹ Mprúyú pa lupa naule na pá pəsi-təyē pa tuyu na pá laç-tē. Haləna pá yəçəntə pa niŋ kulupum mpaçə teu. ⁴² Mprúyú ləw lapa-wəyē awusa na í ye-le-wə sı pá nyənəy i isətulunċa ke pa tuŋ, sı paa ŋmaau ləw kuyəçəntu tələsəlaa takələsı taa tə sı:

ləyēli nyéma mē,
mayə í lapa kətasi na í fəni
wulaya tətə taa ké pısi nule taa?

⁴³ Aai, tuyu Molċki cəkəle na mə tuyu
Ləfaŋ isətulunċa ləesuyu ke
í krayaa na í paasəyəna.
I tənaya mpu, pə taçə wei í lupa sı
í tənəy i təçəle?

Pə təw ké maa ye-le na pá pona-məyē Papiloni,
haləna í tē pə waalı.

⁴⁴ Wulaya tətə taa tənə un tá caanaa caanaa ka wəna cəkəle, na tə taa na seliya kpaatanaa. Paa sika-təyē teitei ké sı ləw ka heeluyu Moisi tə. Teitei sı nte tə taka Moisi ka nawa tə. ⁴⁵ Tá caanaa caanaa cəla-təyē pəle pa waalı nyéma. ləna pəle pá krenna-təyē timpi Yosuwē tē-wəyē nycəw na ləw yası piitimnaa ke pa isəntəa na pá təçə tətə tə. Na tə wə tənaya mpu, haləna Tafiiti waatu. ⁴⁶ ləw lanċe hēna-i teu, ləna Tafiiti núa sələm-i nycəw, sı i ləki un wei i ké Yakəpu ləw təçə təcayəle. ⁴⁷ Pə na pə mpu tə, Saluməŋ ŋmana-i kutuluyu ŋku.

⁴⁸ Ama pə taçə isətəa ləw səsə un i cakı kutulunċa wei yəlaa niŋ ŋmawa tə i taa se. Halı ləw kuyəçəntu tələsulu mayamaya yəçəntə mpu sı:

⁴⁹ Tacaa yəçəntə sı:
ləwəntuyu nté ma kumte.
Atəyēle ma nəkəhē təsule.
lə kutuluyu ŋku ku taka ké í pəsəy i na í ŋma-m?
Na ləyēle ma təhēsəle?

⁵⁰ Pə taçə má lapəna pə tənaya mpu na ma niŋ?

⁵¹ Təw, yəlaa mpa mē í təma keeluyu tə, mə lanċa lapa kpusəŋ na mə ŋkpaŋċe tēli na í kisi ləw təm. I kprəsəyəna Feesuyu Nanċtu ke tam, mə caanaa kate ke í krayaa. ⁵² Mə caanaa naasa ləw kuyəçəntu tələsəlaa mpa pa tənə na pá səsə kulum ke? Pa ku mpa pa heelaya sı tampana tənċu un i ká kəw tə. Kulum unəyəle mə lapa kəkəw ke nəkəw na í ku. ⁵³ Halı mēyē isətəa tillaa tələsə ləw kusəsulu. Pəyēle u caaki tə təkuyu.

Ltiyeeni səm

⁵⁴ Yuta nyəma nu mpu, ləna pääná huu pa taa, na pá sala pa niŋ ke ltiyeeni tɔɔ na pá taŋaa. ⁵⁵ Ḿpúyú Feesuyu Nanŋtu toma kuləna ltiyeeni ke teu. ləna í te-ki í lse na lɔɔ na í na lɔɔ teu sɔɔɔm na Yesu səŋa í ntɔɔɔŋ tɔɔ. ⁵⁶ Tənaŋa í tɔma sɔ: lɔ naa, ɔɔɔɔɔɔɔɔ tulaa, na má naa Yulu Pəyaga na ká səŋa lɔɔ ntɔɔɔŋ tɔɔ.

⁵⁷ Ḿpúyú Yuta nyəma mapa kapusi ke teu, na pá təkɔ pa ŋkraŋŋ na pá huli ltiyeeni. ⁵⁸ Na pá tuli-ɔ na pá lɔna ɔate waali, na pá suu-ɔ pɛe yaŋa sɔ pá ku-ɔ. Mpa paa ké pə aseeta nyəma tɔ, pɛe pa sɔna ɔfepu wei pa yaa sɔ sɔɔɔɔ tɔɔ pa wontu. ⁵⁹ Pa tɔŋna ltiyeeni ke pɛe yaŋa, ləna í sələmi sɔ: Tacaa Yesu kelɔ-m. ⁶⁰ ləna í luŋ akula na í yɔɔtəna nɔɔɔ sɔɔɔŋka sɔ: Tacaa, taa nyəni pa ɔsəyatu tənɛ. ltiyeeni yɔɔtə mpu, ləna í hɛɛ.

8 Sɔɔɔɔ ləŋlɛ ka hɛɛna ltiyeeni kuyɔ.

Wahala yasa Yesu sɛɛlaa kpekəle

Kuyaku ŋku ku maŋamaŋa ke pa suu Yosalem Yesu sɛɛlaa kpekəle ke kunyɔŋ tuyɔ ke teu. ləna pa tənə pá ya Yuta na Samalii taa, na pə yeke tillaa tike. ² Ḿpúyú yəlaa mpa pa tənəŋɔ lɔɔ mpaau ke teu tɔ pa pima ltiyeeni, na pá wii-ɔ sɔɔɔm.

³ Ama pə yela sɔɔɔɔ ɔlɛ tɔ, Yesu sɛɛlaa ke ɔ tɔŋna lupu sɔ ɔ laki sakasaka. Tɛɛsɔ taa ké ɔ suukaya na í kraaki apalaa na alaa na í təkəyɔ.

Filipu kraaləyɔ Laapaalɔ Kupaŋ ke Samalii

⁴ Mpa mpa pa ya mpu tɔ pa sɔɔkaya paa le na pá heeliyɔ lɔɔ Tɔm Laapaalɔ Kupaŋ. ⁵ Samalii ɔate ke Filipu ná polaa na í heeliyɔ tənə nyəma ke Mesii tɔm.

⁶ Piti təma nna Filipu lakaya tɔ samaa nu a tɔm na pá nana pa ɔɛ. Pə tɔɔ ké waatu wei í yɔɔtəyɔ, pa tənə təpai pa tuyɔ ŋkraŋŋ ke teu. ⁷ Pə taŋa pulu, alɔyaa kiisaya na pá seeki alɔyɔhilaa paŋalɛ kiŋ na acamaa na kaakalasi paŋalɛ hika alaafəya. ⁸ Ḿpúyú yəlaa laŋa huluma katatəlaya, haləna pá la ɔate nteyɛ yuŋ.

⁹ Apalu nɔɔɔɔɔɔ naa we ɔate hɛtɛ tə taa ké hatoo lɔŋ, pa yaaki-ɔ sɔ Simɔŋ. Apalu ɔni ɔ lakaya topotopo təma ké, na pə laki Samalii nyəma tənəŋa piti. ɔ nyənəŋa ɔ təyɔ sɔɔɔ ké pə tii fɛɔ. ¹⁰ Pə kraŋa piya na pé polo sɔsaa tɔ pa tənə pa wutaŋa-ɔ ké. Haləna yəlaa tɔŋaya sɔ: lɔɔ toma nna pa yaa toma sɔɔɔɔna tɔ a tu ntɔ.

¹¹ ləna pá wutiŋi Simɔŋ ɔni ɔ waali. Pə taŋa pulu, ɔ topotopo təma ka tɛmna-weyɛ piti lapu ke hatoo lɔŋ. ¹² Ama Filipu kɔma na í heeliyɔ-weyɛ lɔɔ Kawulaya na Yesu Kilisiti pə Laapaalɔ Kupaŋ tɔ pa mu Laapaalɔ Kupaŋ ɔnəyɔ teu, haləna pá sɔ apalaa na alaa ke lɔɔ lum. ¹³ Simɔŋ ɔlɛ ɔ maŋamaŋa ɔ muwa na pá sɔ-ɔ lɔɔ lum. ləna í suu Filipu ke tənəyɔ na ɔ nyənəŋa lɔɔ kɔkɔlɔnaa sɔsaa na piti təma nna a lakaya tɔ na pə we-ɔ piti.

¹⁴ Tillaa mpa paa we Yosalem tɔ pa nuwa sɔ Samalii nyəma mu lɔɔ Tɔm, ləna pá kusɔ Piyɛɛ na Yohaani na pá tili sɔ pá polo na pá ná. ¹⁵ Piyɛɛ pa tala tənə, ləna

pá sələməna Samalii nyəma mpeyɛ lɔɔ sɔ pá hiki Feesuyu Nanŋtu. ¹⁶ Pə taŋa pulu, Tacaa Yesu hətɛ tike ke paa yaawa na pá sɔna-weyɛ lɔɔ lum. ɔlɛ Feesuyu Nanŋtu ta tiita pa taa nɔɔɔɔ ɔ tɔɔ. ¹⁷ Tənəŋa Piyɛɛ na Yohaani pa tənə niŋ ke pa tɔɔ. ləna pá hiki lɔɔ Feesuyu Nanŋtu.

¹⁸ Waatu wei Simɔŋ nawa sɔ tillaa tənə-weyɛ niŋ na pá hiki Feesuyu Nanŋtu tɔ, ɔ cɛla-weyɛ liyitee, ¹⁹ na í tɔ sɔ: í cɛle maŋa mpu ɔni pə lapu tɔɔ, na má tənə wei ké niŋ, puntu hiki Feesuyu Nanŋtu ke mpu.

²⁰ Tənəŋa Piyɛɛ tɔma sɔ: ləna mpi n huuu sɔ pa pəsəyɔ pá ya lɔɔ hətɛ na liyitee tɔ, nyá na nyá liyitee í la yem. ²¹ N kaa na pulu cəcəka. Pəyɛle nyá paa maŋamaŋa tu fɛɔ tənɛ ɔni tə taa. Pə taŋa pulu, lɔɔ ɔsentaa nyá lotu ta te. ²² ɔlɛ ɔ nyá huwɛɛ asayɛɛ anɔ, na n wiina Tacaa na í hulɔ-ŋ suulu na í taŋani-ŋ nyá huwɛɛ asayɛɛ anɔ. ²³ Pə taŋa mpu, ma naakuyɔ-ŋ tɔ, nyá na nyənəŋ ké ɔsu kakaya. ɔsəyatu lapu təkəna-ŋ təkem.

²⁴ Ḿpúyú Simɔŋ cɔ-we sɔ: Mu wiina-m na Tacaa, na nti í yɔɔtə mpu tɔ tə taa natəlɔ í taa la-m.

²⁵ Tillaa mpe pa naale pa tɛma nti nti pa nawa tɔyɔ kɛsuyɔ na waasu lapu. ləna pá kuli na pá məlɔ Yosalem. Pa məlaya mpu tɔ, pa heelaya Laapaalɔ Kupaŋ ke Samalii acalee paŋalɛ taa ké na pá tɔŋna pote.

Filipu na ltiyopii tu pa tɔm

²⁶ Tacaa ɔɔɔtaa tillu nɔɔɔɔ heela Filipu sɔ: Kuli na n tənə ilim mpətəŋ tɔɔ, na n katɔ hapəle nte tə luki Yosalem na tə puki Kasa tɔ. Wulaya tetu taa ké hapəle hɛtɛ tə faŋanaa.

²⁷ Ḿpúyú Filipu kulaa na í tu mpaau. ɔ tɔŋna pote, ɔlɛ ɔ nawa yulu nɔɔɔɔɔyɛ. Sɛsɛ ltiyopii yulu katanə nte. ɔni ɔ ka kɛna ltiyopii wulau sɔɔɔ alu nyənəŋ wei pa yaa sɔ Kantasi tɔ ɔ akewe sɔɔɔ, wei ɔ nyənəŋa ɔ kraŋcoou tənə tɔ tɔ. Apalu ɔni ɔ ka lɔna Yosalem kɛle lɔɔ sɛɛu. ²⁸ ɔ caya ɔ kɛkɛ taa, na í kaləyɔ lɔɔ kuyɔɔtutu tɛləsulɔ ɔsayii takəlaya taa na í tɔŋna kpente. ²⁹ Tənəŋa Feesuyu Nanŋtu heela Filipu sɔ: Tɔ na n kpətəna kɛkɛ ɔni.

³⁰ Ḿpúyú Filipu kraŋa asewa na í tala ɔ kiŋ, na í nu ɔ tɔŋna lɔɔ kuyɔɔtutu tɛləsulɔ ɔsayii takəlaya taa ké kaluyɔ. ləna í kɔɔsɔ-ɔ sɔ: N cəkəna nti n kaləyɔ tɔyɔlɛ?

³¹ Ḿpúyú yulu katanə cɔ Filipu sɔ: Ye nɔɔɔɔ ta sɛyɛsɔ-m, ɔsənəŋa maa la na má cəkəna?

ləna yulu katanə tɔ Filipu sɔ: Kpa na n caya ma kiŋ. ³² Tɔm nti ɔ kalaya takəlaya ŋkɛ ka taa tɔyɔlɛ sɔ:

Pa tɛɛna-ɔ ɔsu pa tɛkuyɔna heu ke nampayətəle tɔ.

ɔ lapaya ɔsu wəyaya ŋka ka huntu pa kɔkɔ na ká suma tɔ.

ɔ suma ḿpúyú ɔ ta cɔ natəlɔ.

³³ Pa tu-ɔ taaləm na pá ku ɔ tɔm ke pətɔɔtəle ke yem. Awe ká pəsɔ na í kɛɛsɔ ɔ piitim tɔm?

Pa tama ɔ weesuyɔ tomle ke atɛ cənɛ.

³⁴ Tənağa akewe inl i tōma Filipo s: La suulu na ħ heeli-m, awe tōm ke ləɔ kuyçyçytutu teləsulu keesəyɪ mpu? l maɣamaɣa i tōm yaa nçyçlɔ nyəntu?

³⁵ llena Filipo suu yçyçytuyɔ, na í kpaɣa tōm nti inl apalu inl i kalaya mpu tɔ, na i seɣesəna-i Yesu Laapaal Kupaŋ. ³⁶ Pa tɔŋna tɔntɛ ke mpu, llena pá tala tiili isəntɔ, lum ka we tənaya. Ḿpúyú akewe inl i tōma s: Nyəni lum yee, n kaa sɔ-m ləɔ lum ke cənɛyɛ kpaɣaa? Yaa pə kaasa-m pulu?

[³⁷ llena Filipo cɔ yulu katanɔ s: Ye n tɛma nyá taa təkpaataa te, má sɔɔ-ŋ ké.]

Ḿpúyú yulu katanɔ cɔwa s: Ma tɛma ma taa s: Yesu Kilisiti ké ləɔ Pəyaya ké.]

³⁸ Tənağa yulu katanɔ sənɔsa keeke na Filipo na akewe inl pá tii pa naaleɣe lum taa, na Filipo sɔ-i ləɔ lum. ³⁹ Pa lina lum taa, llena Taca Feesuyɔ kelɪ Filipo, akewe inl i ta tasa-i keesuyɔ. Ḿpúyú i tu i mpaau na laŋhulumle kuyɪ-i. ⁴⁰ Ama Filipo ná tuta i təyɪ Aso-to, na í lakɪ waasu ke acalɛɛ nna nna a taa i tɔŋnaa tɔ, haləna í tala Sesalee.

Sɔɔli Layasuyɔ

(Tillaa Təmlə 22:6-16 na 26:12-18)

9 Ama Sɔɔli ná tɔŋna Taca tɔŋlaa kuyɔ kpeesuyɔ na isələ kuseemle. Ḿpúyú i kulaa na í polo kɔtulu sɔɔɔ kiŋ, ² na í sələmi-i s: La-m takəlaya, na má pola Tamasi, na má maɣana Yuta nyəma təkotilenaa taa ké mpa pa tɔŋyɪ Taca mpaau tɔ, paa apalaa paa alaa, ma kpa-we na má hɔkɔ na má pona Yosalem.

³ Waatu wei Sɔɔli we mpaau taa na í kpaətəna Tamasi, lɛ pə lina ləɔ kele na pə la i isəntɔ tənyalulu lɛ kɔkɔ ke tōm kulum tɔɔ na pə ná na pə cɔkna-i.

⁴ Ḿpúyú i hota atɛ na í nu pə pɔkɔsəyɪ-i s: Sɔɔli Sɔɔli pepe tɔɔ ké n tuyɔ-m kunyçŋ ke mpu?

⁵ Tənağa Sɔɔli pɔkɔsaa s: Taca nyaya aweɣe ye?

llena pə cɔ Sɔɔli s: Maɣa Yesu wei n tuyɪ kunyçŋ tɔ.

⁶ Kuli na ħ polo icatɛ taa, paa heeli-ŋ nti n ka la tɔ.

⁷ Ḿpúyú pə tənmsa mpa pa tɔŋaya Sɔɔli tɔ na pá sɔŋa yem. Pa nukaya pə yçyçtəyɪ, ama paa naaki nçyçlɔ. ⁸ Tənağa sɔɔli kula atɛ na í nyənəyɪ yem u naaki. llena pá tɔkɪ i niŋ taa na pá hɔm-i na pá pona Tamasi. ⁹ Na í caya kuyɛɛŋ toosoɣo yulumle tɛɛ, i ta tɔɣɔ, i ta nyçç.

¹⁰ Taca tɔŋlu nçyçlɔ i ka we Tamasi na pá yaa-i s: Ananiyasi. Ḿpúyú pə lapa-i lɛ toosee taka, na í ná Taca, na í lɛ i yaa-i s: Ananiyasi.

Na í tisi s: Taca maɣalɔ.

¹¹ llena Taca tōmi-i s: Kuli təwaka na ħ tɔŋ hapələ nte pa yaa s: Kusiyisile tɔ, na ħ suu Yutaasi təyaya, na ħ pɔkɔ Taasi icatɛ apalu wei pa yaa s: Sɔɔli tɔ i tɔkɔ. l we təna na í tɔŋna ləɔ sələmyɔ. ¹² Pə lapa-i lɛ toosee taka, na í ná nyá wei pa yaa s: Ananiyasi tɔ, na ħ suu s: n tənəyɪ-i niŋ na i lɛ kuli.

¹³ Ḿpúyú Ananiyasi tōma s: Taca, ma nu tɔŋlaa pəyalɛ kiŋ ke apalu inl i tōm, na i isayatu nti tə təna i lapa nyá yələa ke Yosalem tɔ pə tōm tɔkɔ. ¹⁴ Kətələa sɔsaa ha-i nçyç s: í kɔk cənɛ tɔkɔ na í hɔkɔ mpa pa tɔka nyá tōm tɔ.

¹⁵ Tənağa Taca cɔ Ananiyasi s: Polo, ma ləsa apalu inəyɪ s: ma lakɪ-i na í heeliyɪ ma tōm ke piitimnaa na awalaa sɔsaa na lɛyɛlɪ nyəma. ¹⁶ Ma maɣamaɣa maa huləna-i kunyçməŋ wei i ká tɔɣɔ ma nyuyɔ tɔkɔ tɔ.

¹⁷ Ḿpúyú Ananiyasi tɛɛwa. l kɔma i tala təyaya ŋke ka taa, llena í tənɪ i niŋ ke Sɔɔli tɔkɔ na í tōmi-i s: Ma taapalu Sɔɔli, Taca Yesu wei n kɔŋaya na ħ ná mpaau taa tɔ, inl i tilina-m s: nyá lɛ í kuli na Feesuyɔ Naŋŋtu toma haya nyá taa ké sɔkɔm.

¹⁸ Ḿpúyú pulupuna lɛ hutu taka kɔkɔ Sɔɔli isəntɔ ké kpaɣaa na pə hoti atɛ na í suu nau. llena í kuli na pá sɔ-i ləɔ lum. ¹⁹ Na í tɔɣɔ kutçyçɔ na í hiki toma.

Sɔɔli lakɪ waasu ke Tamasi

Sɔɔli caya Taca tɔŋlaa mpa pa we Tamasi tɔ pa cɔkɔɣ we naale. ²⁰ Ḿpúyú Sɔɔli suu waasu lapu taa ké kpaɣaa ke Yuta nyəma təkotilenaa taa. l heelaya təfoo ké s: Yesu kele ləɔ Pəyalu. ²¹ Na pa təna mpa pa nu i waasu inl tɔ, piti kpa-we na pá tɔŋ s: Pə taya inl i ka seesəna isələ na mpa pa tɔka Yesu tōm tənɛyɛ Yosalem tɔɣɔ kunyçŋ tuyɔ? lɛ i ka kɔma cənɛ s: i kpa-we na í hɔkɔ na í pona kətələa sɔsaa ya?

²² Paa na mpu Sɔɔli ná tɔŋna waasu lapu na i tɔŋ sɔkɔsəyɪ tam na pə puki. l hulayaa Tamasi Yuta nyəma s: Yesu kele Mesii. llena pə məlɪ pɛlɛyɛ liyituyɔ, paa nyəŋ nti pá cɔ-i tɔ.

²³ We lapa naale, llena Yuta nyəma caya na pá tayanɪ s: pá ku-i. ²⁴ Ama Sɔɔli nu nti pa hɔkaa na pá su tɔ. Na icatɛ koluyɔ nɔkɔkɔsɪ tanɔ ilim na ahoo s: pá hiki-i na pá ku-i. ²⁵ Ḿpúyú ahoo naalɪ Sɔɔli lɛ lalaa tu-i sɔkɔkɔ sɔkɔkɔ taa na pá tisi-i na icatɛ koluyɔ na í tɛɛ.

Lom

Kutulutu

Kolentu icate taa ké Pɔɔli ka we waatu wei i yelaa na pá ηmaa takəlaya kaneyε Kilisiti nyéma mpa pa we Lom tɔ. I húláyí ka taa si yəlaa təna lapəna isayatu, paa Yuta nyéma na mpa pa ta ke Yuta nyéma tɔ. I hulaa tɔtɔ si Laapaali Kupaŋ ké toma sɔsɔna ké, i yaki mpa pa təna pa mu-i na pá tem-i na pa taa tɔ. Pɔɔli húláyí tɔtɔ si lseyeli nyéma ləlaa lɔwa lɔɔ, ama lɔɔ ná tá lɔ i yəlaa. Kantəkaya nyəntu ké layatu nti Pɔɔli tasa lɔɔ seelaa ke isəna paa caya pa taa pa tike tɔ, na isəna pa na mpa pa ta ke lɔɔ seelaa tɔ paa caya tɔ.

Isəna pa faya Lom takəlaya tɔ:

Yəlaa təna pəntəna, na pá nyuləyi nyuyu yapu, titite 1-8

Isəna lɔɔ caana lseyeli nyéma tɔ, titite 9-11

lɔɔ seelaa tɔntε kupantε, titite 12-15:13

Sεetu, titite 15:14-16:1-27

Sεetu

1 Maɣa Pɔɔli, Yesu Kilisiti yom. Maɣa lɔɔ kpa tillu na í læsi-m na ma mpa ke Laapaali Kupaŋ kpaaluɣu tɔ. Má ηmaana-meɣe takəlaya kanε.

² Hatuu lɔŋ ke lɔɔ ka tɔma si i ká kɔna Laapaali Kupaŋ un. Halu lɔɔ yelaa na i lɔɔ kuyɔɔtutu teləsəlaa ηmaa rɔpúyú i takəlasu taa. ³ Laapaali Kupaŋ inəɣəle i Pəɣaya Taca Yesu Kilisiti tɔm. Ye Yesu yuluwεetu tɔm ulε, wulau Tafiiti luluyu taa tu ké. ⁴ Ama Feesuyu Nanɣtu kiŋ ulε, lɔɔ huləna toma si Yesu ké i Pəɣaya ke waatu wei Yesu səpa na í feesi-i tɔ. ⁵ Kilisiti un i tɔɔ ké lɔɔ hula-m pεelε na má la tillu sɔsɔ ke kulum un i tɔɔ, si má la na kateŋasi təna yəlaa mu i tɔm na pá nuɔna-i. ⁶ Mε tɔtɔ í we pa taa, mε mpa lɔɔ læsa Lom si í pəsi Yesu Kilisiti nyéma tɔ.

⁷ Mə təna mpa mε í we Lom na lɔɔ sɔɔlaa na í yaa si í pəsi i nyéma tɔ, mə takəlaya ntɔ. Taca lɔɔ, na Taca Yesu Kilisiti pá húlí-meɣe pεelε na pá la na mə lanɣa hulumu.

Pɔɔli nyuləyi si í polo í ná Lom lɔɔ seelaa

⁸ Kancalaya ulε, Yesu Kilisiti tɔɔ ma sεε ma lɔɔ ké mə təna mə tɔ. Mpi pə tɔ tɔ, pa puɣuləyi antulinya təna taa ké isəna í nukəna lɔɔ ké teu tɔ. ⁹ Lɔɔ wei i Pəɣaya Laapaali Kupaŋ kpaaluɣu təmlε ma lakəna luɣu kulumuɣu tɔ, i nyəma si maa looliyi. Lɔɔ nyəma mpu si tam ma tɔsəyi mə tɔm ¹⁰ ke paa waatu wei ma sələməyi tɔ. Ma wiikina-i si í la luɣu na má hiki mpa ke pənentε na má polo mə kiŋ. ¹¹ Ma nyuləyi teu si má ná-mε. Ilena í hiki kucɔɔ ke Feesuyu Nanɣtu kiŋ, na í la toma. ¹² Nti ma tu kələyi nyuluɣu tɔɣlε si má wεε

mə hεku, na té nyənəɣəna təma naani tuɣu ke lɔɔ tɔɔ, na pə sɔsəyi-tuɣu apalutu.

¹³ Ma taapalaa mε, í nyi teu si tam ma huokaya si ma puki mə kiŋ, ulε pə tuu-m, haləna saŋa. Ma nyuləyi si ma təmlε í luli puluɣu mə tε, isu tə lula piitim lemri nyéma kiŋ tɔ. ¹⁴ Pə taya pulu, pə caala-m ké si má polo yəlaa təna kiŋ. Paa acalεε sɔsɔna taa, paa cacakəŋ tεε, paa isəkullaa cɔlɔ, paa isəkpeetε nyéma cɔlɔ. ¹⁵ Pə tɔɔ ké ma nyuləyi teu si má pona mε mpa í we Lom tɔɣɔ Laapaali Kupaŋ tɔtɔ.

Laapaali Kupaŋ toma

¹⁶ Laapaali Kupaŋ kpaaluɣu tɔm fεi-m fεelε. Pə taya pulu tɔɔ, lɔɔ toma nté təna. I waasəyi pa təna mpa pa tɔŋ-i na pa taa tɔ. Yuta nyéma ke kancalaya, pa waali ké mpa pa ta ke Yuta nyéma tɔ. ¹⁷ Kupam Laapaali Kupaŋ tɔɔ ké tə nyəŋ isəna lɔɔ laki na yəlaa pəsəyi kupama ke i isentaa tɔ. Pə kraɣau hatuu kancalaya haləna pə tem tɔ, yulu tɔŋ i taa na lɔɔ ké ulena lɔɔ la, pə ta kaasi pulu tɔtɔ. Lɔɔ Tɔm taa maɣamaya kilisa mpu təcɛɛɛ si: Ye lɔɔ nyəna wei ké yulupaŋ si i tɔma i taa tɔ pə tɔɔ, puntu tike tuləɣəna-ti.

Yəlaa tɔm səpa

¹⁸ Lɔɔ muɣi páána ke hatuu isɔtaa ké yəlaa kupəntəŋ na pa isayatunaa təna tɔɔ na pé naa mpu. Pə taya pulu, yəlaa tetelakasi nyəkəyi tampana na a mələyi yem. ¹⁹ Mpu pə yelina na lɔɔ tuɣi-weɣe nauya. Mpi tɔ pa nyəma timpiwε pə wεε si pá nyaŋna lɔɔ tɔ, i tɔma-weɣe-wəyi húlúyú ke teu tɔ pə tɔɔ. ²⁰ Kupam hatuu lɔɔ lapa antulinya tɔ, i mukaya tεε wεetu, isu i toma tamm nyəna na isəna i maɣamaya i wεε tɔ, pə naaki i

kularəm mpi pə kiŋ ké. Tənaɣa pə wɛɛ si yəlaa í nyəna i toma na i wɛɛtu, pə tɔɔ ké pa fɛina tampana. ²¹ Pa nyəmá lɔɔ, ama paa see-i, pəyele paa sɛɛ-i í na tɛmlɛ isu pə nəɣəsəna yəlaa í la lɔɔ tɔ. Pa huwɛɛ liyita yem, paa layatiya ka fɛi. ²² Pa tɔŋ si pa nyəm tɔɔwa, ama lwɛɛŋ ké. ²³ Isu paa tu lɔɔ wei u səki tɔɔ teeli tɔ, yulu wei i səki tɔ i lɛɛsəŋ na sumasi na nɔɔhɛ liyiti woutu na nti tə tuuki atɛ tɔɔ pa seeki.

²⁴ Pə tɔɔ ké lɔɔ yela-wɛɛɣɛ pa tɛtɛlakasi isayasi nsi pa luuŋ suuwa tɔ si taa, na pá laki tɛmɔɣa mpi pə wɛ fɛɛle tɔ. ²⁵ Mɛɣɛ pa mɛlaa ké na pá kraɣa lɔɔ tɔɔ tampana na pá pəsəna pɔɔtɔ. Pa sɛɛki na pá tɛŋɔɣi mpi mpi lɔɔ lapa tɔ, na pá yele lɔɔ wei i lapa-wi tɔ i maɣamɔɣa. Pəyele pu muna isu inɔɣi pá saŋ tam.

²⁶ Pə tɔɔ ké lɔɔ ná yela-wɛɛɣɛ pa taaləntutu taa. Na pa alaa maɣamɔɣa náa yeki apalaa na pá suukəna tɛma. ²⁷ Mpu tɔɔɔɔ na pa apalaa, pɛle pa yeki alaa tɔm, na pa kunyuləŋ í kra pa nyɔɔŋ taa pa ketitiyi tɛma. Apalaa lakəna tɛmɔɣa fɛɛle fɛi nyəntu. Na pa taaləntutu nti tə naasuyu makəna pa nyɔɔŋ taa.

²⁸ Isu pa kisa lɔɔ ké nyəm təkɛlekele tɔ, pə tɔɔ ké lɔɔ ná yela-wɛɛɣɛ pa kumɛlɔlayatu taa na pá laki acaalətu. ²⁹ Pa kəla kawalasi, na isayatu, na kunyuləŋ, na nyan, na isɛsɛɛmlɛ, na yulukulɛ, na yoou, na puɣusuyu, na muɣuluyu tike ke pa nyəmá. Pa ké yɔɔɔtəlaa. ³⁰ Pa cakəna tɛma. Pa ké lɔɔ kolontunaa, na kalampaani nyəma na isəcau nyəma na tɔhɔntaa. Pa luləsəɣi isayatu kufatu, paa see pa caanaa. ³¹ Pa fɛina laakali, paa təkəɣi nti pa tɔŋ si paa la tɔ. Pa laki təkati, pa fɛina lɛlaa pətɔɔtɛ. ³² Pa nyəmá lɔɔ tɔɔ si mpa pa laki mpu tɔ pa ké sɔlunaa. Paa na mpu pa tɔŋna lapu, haləna pá saŋ pə lataa tɔɔ.

Lɔɔ huule

2 lle nyá wei n footiyi nyá lɛlu tɔ, paa n ké we te, n fɛina tampana. Pə taɣa pulu, nyá footiyi lɛlu pəyele rɔpúɣú nyá maɣamɔɣa nyá laki tɔ, n kuɣi nyá ti tɔm ké. ² Tə nyəmá si tampana ke lɔɔ tɛŋɔɣi na í huukəna pa təna mpa pa laki mpu inɔ pə taka tɔ te. ³ lle apanɣya, isu nyá footuyuu mpa pa laki mpu, pəɔɔ nyá maɣamɔɣa nyá laki teitei isu pɛle tɔ, n huu si lɔɔ kaa pɔɔsi-ŋ? ⁴ lɔɔ kucɔɔ nte n mɛla n kpaləɣi na n kisiyi i suulu si í taa wii nyá pətɔɔtɛ? N ta nyi si lɔɔ laki-ŋ kupantu ke rɔpúɣú si isɔwɛɛ n ká layasi tɔntɛ? ⁵ Nyá laŋkpɛsəŋ inɛ. Ama nn caa layasuyu se. N lakuyu mpu tɔ, saləka kukəlu ke n caaki na n kɔŋna nyá nyuyu taa ké kuyanɣu lɔɔ ká caɣa na í húlí i pááná na isəna i tɛŋɔɣi siyisuyu na í huukəna tɔ. ⁶ Kuyaku ŋkuyu lɔɔ ká fɛli paa wei ké i kulaputu. ⁷ Mpa pa sɔɔla kupantu lapu ke tam, na pá pɛkəɣi lɔɔ kiŋ teeli, na sam na tam wɛɛtu tɔ, mɛɣɛ lɔɔ ká ha weesuyu ŋku ku tɛŋ tɔ. ⁸ Ama mpa pa sɔpa nyuyu na pa nyəntu tɛləsuyu ke lɔɔ, na paa tɛŋɔɣi tampana, na pá laki pə təna mpi pə fɛi teu tɔ, lɔɔ ká húlí pɛɣɛ isəna i taa kraana-wɛ na pa tɔm ta maɣa-i tɔ. ⁹ Wahala na laŋwakəllɛ sɔɔɔlɛ ká kra pa təna mpa pa laki isayatu tɔ. Yuta nyəma ke kancaalaya, pə waali ké mpa pa ta ke Yuta nyəma tɔ. ¹⁰ Ama mpa pa laki

kupantu tɔ, lɔɔ ká kusɛ pɛle pa nyuyu na í sa-wɛ na í huləsi pa laŋa. Yuta nyəma ke kancaalaya, pa waali ké mpa pa ta ke Yuta nyəma tɔ. ¹¹ Mpi tɔ lɔɔ u fayasəɣi yəlaa tɔ se.

¹² Mpa pa ta nyi Moisi kusəsutu na pá pəntəɣi tɔ, paa le na kusəsutu nti tə tɔm ta na-wɛ. Ama mpa pɛle pa nyəmá Moisi kusəsutu na pá tɔŋna pəntuyu tɔ, kusəsutu ntəɣi paa kɛsəna na pá huuna-wɛɣɛ tɔm.

¹³ Mpi tɔ pə taɣa yəlaa mpa pa nukɛ kusəsutu tɔm ke kunu tɔ mɛɣɛ lɔɔ nyənəɣi kupama se. Ama mpa pa tɔka-ti tɔɔ. ¹⁴ Ye piitim lɛmpi nyəma nɔkaa na pá tɛŋɔɣi mpi Yuta nyəma kusəsutu kɛsəɣi tɔ, pəyele nɔɔɔlu ta hul-wɛ, ulɛ pa kusəsutu wɛ pa maɣamɔɣa pa taa kɛɛ, paa na pa taa fɛina-ti tɔ. ¹⁵ Pa lakuyu mpu tɔ, pa húláɣi kɛɛ si, paa pa taa fɛina kusəsutu, pə tu Moisi nyəntu nté pa lotunaa taa. Na pə naaki rɔpúɣú pa laakalənaa taa. Pə taɣa pulu tɔɔ, wutee wutee pa pətəɣi pa kulaputu taa ké, na wutee wutee pa wena naani. ¹⁶ Mɔpúɣú pu lu teitei ké kuyanɣu lɔɔ ká yele si Yesu Kilisiti í huuna yəlaa ke pa mukaya tɛɛ kulaputu tɔ tɔ. Na pə maɣamɔɣa ke Laapaali Kupan wei ma kraaləɣi tɔ i húláɣi.

Yuta nyəma na lɔɔ kusəsutu pə tɔm

¹⁷ Ama nyá, n yaa nyá təɣi Yuta tu Yuta tu, na Moisi kusəsutu ntəɣɛ Moisi kusəsutu, na n muɣuləɣəna nyá lɔɔ. ¹⁸ Páɔɔ n nyəmá mpi lɔɔ caa si n la tɔ, na kusəsutu nti tə kula nyá isɛ ke teu si n cakəna kupantu. ¹⁹ N nyənəɣi nyá təɣi yulumaa hɔntu na səkɛtuyu tɛɛ nyəma isentɔɔ cɛtu, ²⁰ na isəkɛtɛɛ nyəma isəkululu, na piya sɛɣəsəlu. Mpi pə tɔɔ n nyənəɣi nyá təɣi mpu tɔ, n tɛɛɣɛ kɛ si nyá nana pə tənaya kusəsutu nti tə taa, paa nyəm, paa tampana. ²¹ Aŋha, nyá wei n sɛɣəsəɣi lɛlaa tɔ, nn sɛɣəsəɣi nyá ti suwe? Nyá wei n laki waasu si pá taa ŋmuli tɔ, pepe tɔɔ ké nyá ŋmuləɣi? ²² Nyá wei n tɔŋ si pá taa la wasaŋkalətu tɔ, pepe tɔɔ ké nyá laki? Nyá wei nn caa tuiŋ tɔm ke paa pəɔ tɔ, pepe tɔɔ ké n naɣaləɣi i tɛɛ kupampam? ²³ Pə taɣa nyá muɣuləɣəna si n wena lɔɔ kusəsutu? lle pepe tɔɔ ké n pəntəɣi-ti na pá kuɣi lɔɔ nyuyu? ²⁴ lɔɔ tɔm taa pa ŋmaawa təkɛlekele si: Yuta nyəma mɛ mə yelina na piitim lɛmpi nyəma tuuki lɔɔ.

²⁵ Ye n təkəɣi Moisi kusəsutu ke pɛluyu waasəɣi-ŋ. Ama ye nn təkəɣi-ti, pə wɛ isu pa ta pɛli-ŋ kɛɛ, paa n pɛlaa. ²⁶ Ye yulu í ta pɛli, pəyele i tɛŋɔɣi teu ke Moisi kusəsutu kɛesa nti tɔ, lɔɔ kaa nyəni puntu isu pɛllu?

²⁷ Wei i ta pɛli pəyele i tɔka kusəsutu nti tɔ, i ká ku Yuta tu nyá nyá tɔm. Pə taɣa pulu tɔɔ, nyá wena kusəsutu nti tə takəlasɛ, na n pɛlaa pəyele nn tɛŋɔɣi-ti. ²⁸ Tɔɔ, isənaya Yuta tu siyisiyi ná wɛɛ? Pə taɣa isentɔɔ na i pɛluyu kiŋ ke pa nyəŋna-i si Yuta tu. ²⁹ Ama Yuta tu siyisiyi ulɛ, pa nyəŋna-i na i taa ké, na hatuu i lotu taa ké pa pɛla-i. lɔɔ Feesuyu pɛləna-i, pə taɣa lɔɔ kusəsutu nti pa ŋmaa kuŋmaa tɔ tə tɔm tɔkuyu tɔɔ. Yuta tu siyisiyi ke mpu, lɔɔ saŋna-i, pə taɣa yəlaa.

3 Kawaaya wɛ Yutaitu taa kɛ? Pɛluyu ná wena kasəɣaya na? ² Kawaaya wɛ pə tənaya mpu pə taa ké sɔɔɔm mɛɛ. Pə taɣa pulu, kancaalaya ulɛ, Yuta

nyéma mpeye lso yelina i tom nti i kaya i heeli yelaa to. ³ lle ye pa taa lelaa kisa ta muyu, pu la na lso náa kee nti i ka yoyota to? ⁴ Aai, pa kaa la mpu se, paa paco. Paa yelaa tana ka la kaloolutunaa, usu lso lapa tampana tu ke tam. Pa njmaawa rhpuyú lso Tom taa si:

Isu yelaa tana nyamá si
tampana ke n yoyota.
Na ye pa tu yaa-n huule,
nyá tom teena.

⁵ Ama ye isayatu nti ta laki to ta kusa lso nyuyu, halana pa sa i tampana tanyu, lle tu tasa suweye yoyotyutu to? Yaa tu to si timpi i tukuyu-tuyu cececeye ké tá isayatu to to i yuwayale? Aai. (Ama nti yelaa yoyota to ma yoyota cene.) ⁶ Tof ye pu we mpu, lle isanaya lso ka te na i la na i huuna yelaa tana tapani ké tom?

⁷ Ye ma poyutu lakana na pa hulyi lso tampana takelekele na i hikiyi teeli, lle pepe to ké pa nyenayi-m isayutu to? ⁸ Yaa pepe to ké ta kaa to si ta la isayatu na pa kona kupantu lle? Halana lempra caakaya ma nyuyu kuyu, lena pa waana si rhpuyú ma tojha seyesuyu. Paa ku yelaa mpa pa waana-m mpu to pa tom, na pa tom kuyu mayaa.

Yulu kupan fei

⁹ lle isana to ké pa wee? Yuta nyéma ta ta tee piitim lempra nyéma yaa isana? Aai, pa taya mpu. Ma tema hulyi si isayatu toka yelaa tanaya takem, paa Yuta nyéma, paa yelaa mpa te. ¹⁰ lso Tom taa pa njmaawa mpu si:

Yulu fei wei i siyisaa to,
paa kulum kunj.

¹¹ Noyolu ta cekana puluyutu paa paco.

Peyele noyolu u peeyi lso.

¹² Pa tana pa toolaa na pa hatelana lso,

pa kpenta pa tana na pa la yem.

Pa taa kulum mayamaya u laki kupantu.

¹³ Pa noy taa we usu palaa njku ku kulaa to.

Pa puyusiya lelaa na pa nolelele.

Pa ntompee i nyepataa,

pa we ké usu akala soto.

¹⁴ Mpusi koolee na tom isayatu wenna pa noy taa.

¹⁵ Pa niy we loy ke yelaa takule.

¹⁶ Pa kula timpi,

wakeluyu na isayatu ke n makana.

¹⁷ Pa ta nyi isana paa la na pa lu

pa taa na pa heesi to.

¹⁸ Pa feina lso sooyutu ke pulu taa.

¹⁹ To, ta nyéma si lso kusasutu yoyota pa tana mpi to, pa tana mpa pa tanyu-ti to pa nawa. lena pa taki samaa tana noy, na pa taa hiki tawaanle ke tiili, yaa noyolu fiti lso huunau taa. ²⁰ Pa taya kusasutu lakana na lso nyenayi yulu ke yulupan, paa puntu ké awe. Ama kusasutu tamle nte si pa huli-n nyá tapan-tale, pa tana nte.

Isana lso yaki yelaa to

²¹ Ama panente lso hula-tuyu isana i laki na ta pasayi yulupama ke i isentaa na pa ta lu kusasutu tanyu tom to. Halu kusasutu takelasi na lso kuyoyotutu telasalaa nyensi taa ké pa yoyota pa tom ke mpu si: ²² Isu yulu tanyu i taa na Yesu Kilisiti to, mpu pa yekina na i pasi kupan. Wei i tu laalaa na i tem-i na i taa te, i laki na lle i pasi kupan ke rhpuyú. lso naa fayasayi yelaa. ²³ Pa taya pulu, yelaa tana lapana isayatu, lena pa pe-weye lso teeli. ²⁴ Ama lso kupantu to i yelaa na Yesu Kilisiti wei i waasayi-we to i la na pa pasi yulupama ke lso isentaa ke faalaa. ²⁵ Sam mpi i sapa to, lso lapana-i to taya si i pasi wei i kinj yelaa mpa pa nukana-i to paa hikina suulu ke pa isayatu tom taa na pa husi-weye-ti to. lso lapa rhpuyú si pa huli si i siyisaa. Hatuu loy lso hula suulu na i ye yelaa ke pa isayatu poyoyu. ²⁶ Ama kayana lle i paasana isayatu nti inu, na i hulyi isana i laki na yelaa pasayi kupama ke i isentaa to. Mpu inu pa taa ké i hulyi si i mayamaya i ké kupan, peyele i lapa na mpa pele pa nukana Yesu to pa pasi kupama to.

²⁷ Ye mpu pulu kaasaa mpi yulu ka hikina i ti to? Paa paco pulu fei. lle pepe to? Pa tanyu kusasutu to pa to yaa? Aai, taa temnau to ké. ²⁸ Pa taya pulu, ta nawa si taa tem to ké lso laki na yulu pasayi yulupan ke i isentaa, pa taya kusasutu tanyu to. ²⁹ Yaa lso inu i ké Yuta nyéma tike nyen, na piitim lempra nyéma nyen na lle? Aai pa taya mpu. Kulum inu i kena pa tana pa lso. ³⁰ Pa taya pulu to, lso kulum inu i wenna na i laki, na Yuta nyéma pasayi kupama ke i isentaa ké pa temna-i na pa taa to pa to. Taa temnau kulumam mpi pa to ké i ka la na mpa pa ta ke Yuta nyéma to pele pa pasi kupama ke mpu to. ³¹ Ye mpu pa malaa kele si ta lo kusasutu na ta paasana lso taa temnau tom yaa isana? Paa paco. Halu ta tu kusayi kusasutu nti ta nyuyu ke kukusu ké.

Mpi Apalaham tom hulyi to

4 To, ta nyenna ta caanaa caa sooy Apalaham kinj na ta ná. Pepeye i hikaa? ² Ye tema kulapee to ké lso ka nyana-i yulupan lle i taa lanj mpi i ka sana i ti to. Ama i kaa tu pasi na i sa i tany lso isentaa mee. ³ Pa taya pulu, pa yoyota lso Tom taa ké si, Apalaham tema lso na i taa, na i taa tem mpayi lso ná nawa na i yaa-i yulupan na i mu-i. ⁴ Yulu i laki tamle, pa felayi-i ké mee. lle pa kaa yaa i kufeluyu njku si kuhau, i wulle lonte ke pa felo-i. ⁵ lle paa yulu ta la tamle na i te lso wei i wiiki asayaa kunyoy to na i taa ké kutem, lso nyenayi puntu taa tem toyo, na i mu-i si i ké kupan. ⁶ Pa to mayamaya ke Tafiiti yoyota wei lso muwa si i ké yulupan na i ta keesana i tema to i lanjhulumle tom si:

⁷ Lelen nula nte mpa pa panta na lso huli-weye suulu to.

Peyele i husa pa isayatu.

⁸ Lelen nulu nte wei i isayatu lso lwa to.

⁹ Pellaa tike nukæna lelenj inε? Kutapelænj naa nukil-l? Tæ tema yɔɔɔtuɔu ke nɔɔɔɔ sɪ Apælaham tæma lɔɔ na i taa, na i taa tæm mpæyl lɔɔ ná nawa na í yaa-l yuluparj na í mu-l. ¹⁰ lle waatu wei ké pæ lapa mpu? Waatu wei i pelaa tɔ, yaa na pécó í pelæyl? Aai na pécó í pelæyl ké. ¹¹ Waali waali ké pa pela-l, na i peluɔu mpi pæ hulaa ké sɪ i laalaa na í tε lɔɔ na i taa tɔɔɔ ílé i mu-l sɪ yuluparj. Pécó waatu inu i taa pelæta. Mpuɔú pæ lapa na Apælaham pæsi pa tæna mpa pa tæjna lɔɔ ké pa taa ké mpu na í muyl-we sɪ kupama tɔ pa caa, paa pa ta peli. ¹² l pæsa pellaa caa tɔtɔ. lle pæ taya mpa pa muɔulæɔæna peluɔu tɔm tike tɔɔ ma tɔj. Ama mpa pa tæja tá caa Apælaham ikpate na pá tε lɔɔ na pa taa isu ílé i ka tæmnau lɔɔ na i taa na pécó pá pelæyl-l tɔɔ.

Ní tema nyá taa na lɔɔ n hikiyi i kupantu tæna

¹³ lɔɔ ka heela Apælaham na i piya sɪ katerja kanε ka tæna kaa tε na ká pæsi pa nyæm tækpataa. lle pæ taya kusæsiutu tænjɔu tɔɔ ké pa heela Apælaham ke mpu. Ama i tæmna lɔɔ ké i taa na ílé í mu-l sɪ yuluparj tɔɔ. ¹⁴ Ye katerja njke kaa tε na ká pæsi kusæsiutu tænjlaa tike nyæjka, lle taa tæmnau ke lɔɔ u waasæyl puluɔule, na mpi lɔɔ tɔj sɪ i ká la tɔ pæle pæ mæla yem. ¹⁵ Kusæsiutu yekina na lɔɔ pááná kɔj, na kusæsiutu wenna na tæ pæntuɔu wεε tɔtɔ. ¹⁶ Mpi lɔɔ ka suwa sɪ i ká la tɔ, taa tæmnau tɔɔ ké, ulena pé pæsi pulu mpi lɔɔ haa faalaa tɔ, pæ taa wεε kusæsiutu tænjlaa tike nyæm. Ama na pa tæna mpa pa tæj pa taa na lɔɔ ké teitei isu Apælaham lapu tɔ pa nyæm tɔtɔɔ. Apælaham ké tá tæna tá caa ké. ¹⁷ Halu pa njmaawa mpúɔú lɔɔ Tɔm taa sɪ: Ma lapa na í pæsi piitimnaa paɔale caa. lɔɔ wei Apælaham tæmna i taa ké mpu tɔ, ílé i isentaa Apælaham inæɔle tá caa. lɔɔ inu i feesiɔina sætaa na í laki na mpi pæ taa wεε tɔ pé wεε. ¹⁸ Na paa na pu tεε pæ tɔɔ tɔ, Apælaham tæma-ti na i taa na í tæelæyl. Pæ tɔɔ ké i pæsa piitim paɔale caa, isu lɔɔ ka yɔɔɔtuɔu tɔ sɪ: Nyá piya nyuɔu ká wεε mpu. ¹⁹ Paa na i puɔi ka wusæna isu nuɔuwa (100) na í kpatæla tækuɔkuɔku, na Saala ná taa fεi luluɔu tɔm taa tɔ, i ta nyænna tæna. Ama i tisa i yuj ke lɔɔ tɔɔ ké tam. ²⁰ l taa tæm mpi pæ ta pasa. Pæyle i ta la sika na mpi lɔɔ tɔma sɪ i ká la tɔ. Halu i naani sɔɔsa kusɔɔsu ké, na í nyɔɔ tɔj, na í tɔjna lɔɔ ké sam. ²¹ l ka tæma i taa tækpataa sɪ lɔɔ pæsæyl na í la pæ tæna mpi i ka tɔma sɪ i ká la tɔ. ²² Mpi pæ tɔɔ lɔɔ mu-l sɪ i ké yulu kuparj ke i taa tæm tɔɔ tɔɔ. ²³ lle pæ taya i nyuɔu tɔɔ tike ke pa njmaa mpu sɪ: Pa mu-l sɪ i ké yulu kuparj. ²⁴ Ama na tá mpa tá taa tæmna wei i kusa Tacaa Yesu ke sætaa taa na paa mu-tu sɪ kupama ke mpu tɔtɔ tɔ, tá tɔɔ ké pa njmaawa tɔtɔ. ²⁵ Tá isayatu tɔɔ ké pa ku-l, na pa feesa-l sætaa taa ké sɪ í la na tæ pæsi kupama ke lɔɔ isentaa.

Tá na lɔɔ tá lelenj

5 Tɔu, isu kayana pa tæm lapu na tæ pæsi yulupama ke lɔɔ isentaa ké tá taa tæmnau tɔɔ tɔ,

tá na-l tæ wena tæma na lelenj ke Tacaa Yesu Kilisiti tɔɔ. ² Tæ tæmna lɔɔ ké tá taa tɔɔ tæ kpatæna lɔɔ kupantu tæhikile ke Yesu Kilisiti tɔɔ ké timpi tæ wε kayana ke isæntɔ tɔ. Na tæ yɔɔlæyl ké. Mpi tɔ, tæ nyæmá sɪ tu pæsi lɔɔ teeli nyæma. ³ Halu tá mælaa ké na tæ yɔɔlæyl, paa tæ wεu wahala taa tɔ. Pæ taya pulu, wahala kɔjna na suulu. ⁴ Na suulu yekina na yulu kantælæyl wahala taa, na kantæluɔu yekina na tæluɔu kɔɔ. ⁵ Tæ tæluɔu mpu tɔ pæ ta puɔusi-tu se. Pæ taya pulu, Feesuyu Nanjtu wei lɔɔ ha-tu tɔ inu i lapæna na tá tæna tæ nyi teu sɪ lɔɔ sɔɔla-tu. ⁶ Tæ taa pæsæyl pulu tɔ Kilisiti sæpæna asayaa tá, tá tɔɔ ké saa wei pæ maya lɔɔ tɔ. ⁷ Ama sɪ yulu í tisi na í sɪ siyisulu tɔɔ tɔ, tæcatætæyau ké. Ní ta tu nyæm nɔɔɔlu ná wεε wei i pæsæyl na í sɪ yulu kuparj tɔɔ tɔ. ⁸ Paa na mpu lɔɔ ná hula-tuɔu isæna tænya i sɔɔla-tu tɔ. Kilisiti sæpa tá tɔɔ paa na tæ ké asayaa tɔ. ⁹ l sæm tɔɔ ké tæ pæsa yulupama ke kayanaya lɔɔ isentaa, lle isænaya pu kpisi-tuɔu yaru ke lɔɔ pááná ninj taa? ¹⁰ Tá na lɔɔ tu wε koloja ké. Ama i Pæyaya sæm taa ké i lapa na tá na-l tæ ciiki. Tɔu, kayana tá na lɔɔ tæ wε lelenj. Pécó i Pæyaya ná wena weesuyu tɔtɔ, lle kaa waasi-tu na pé kæli mpu. ¹¹ Na pæ ta tu keu pæ tænyæle, tæ tɔjna lɔɔ lleɔe yɔɔlænu ke Tacaa Yesu Kilisiti wei i lapa na kayana tá na lɔɔ tæ ciiki tɔ i tɔɔ.

Atam na Kilisiti pa tɔm

¹² Yulu kulum tænna isayatu suu yælaa tæna. llena isayatu náá kɔna sæm. Na sæm náá ya yælaa tæna tɔɔ. Pæ taya pulu, pa tæna pa lapæna isayatu tɔ pæ tɔɔ. ¹³ Isayatu ka tæma antulinya taa ké wεε na pécó lɔɔ tu Moisi ke kusæsiutu. Ama isu kusæsiutu taa fεi lle, lɔɔ taa nyæn-ti isu pulu. ¹⁴ Paa na mpu sæm naa tɔɔ kawulaya ke pæ krayau Atam na pé polo Moisi, halæna pé canj pé kpejna mpa pa taa la isayatu nti Atam lapa tɔ. lɔɔ kuheelitu ke Atam ná kpeesænaa na í pæsi isayau. ¹⁵ Atam inε inu i næɔsæna wei i kaa i kɔɔ tɔɔ. Ama pa ta lu kulum. Pæ taya pulu tɔɔ, mpi lɔɔ hawa faalaa tɔ pæ fayana isayatu nti Atam lapa tɔɔ. Mpi tɔ, yulu kulum inε i isayatu tɔɔ yælaa paɔale sæpa. Ama lɔɔ pæleε ná tæma paɔale na pé tεε mpúɔú sɔɔsɔm, na pæ kaasi kucɔɔ njku i lapa faalaa na yulu kulum Yesu Kilisiti kinj tɔ kule ku tɔɔwa sɔɔsɔm tɔtɔ. ¹⁶ Ama yulu kaa kraya mpi lɔɔ kucɔɔ laki tɔ na í mayasæna mpi yulu kulum isayatu laki tɔ. Pæ taya pulu tɔɔ, isayatu kulumtu lapæna na pá huuna yælaa na pa tɔm sɪ. Ama lɔɔ faalaa kucɔɔ ná tayanaya isayatu paɔale na pé la teu. ¹⁷ Kulum isayatu tɔɔ ké sæm tɔɔ kawulaya mεε, nn kulum inu i tike i tɔɔ ké. Ama nti Yesu Kilisiti tike kɔna-tu tɔ tæle tæ kæla mpúɔú tɔɔ tæayacaya. Pæ wεε sɪ pa tæna mpa pa hika lɔɔ pæleε ke sɔɔsɔm sɔɔsɔm na í la na pá pæsi kupama ke faalaa tɔ, Kilisiti tɔɔ paa hiki weesuyu na pá tɔɔ kawulaya. ¹⁸ Isu yulu kulum isayatu susa yælaa tænya tasækæle taa tɔ, mpu tɔtɔɔ yulu kulum tæmle kupantε ká fiti yælaa tænya huule pɔɔle taa na pá tuli-ti. ¹⁹ Isu yælaa tæna lapu asayaa ke yulu kulum kpeesuyu tɔɔ tɔ, mpu

tɔtɔɔ yɛlaa paɣale ká la kupama ke lɔɔ isentaa ké yulu kulum nuunau tɔɔ.

²⁰ Kusəsutu kɔmaya si isayatu í huki. Ama timpi isayatu hukaa tɔ, lɔɔ pɛɛɛ ná tɛɛ-tɛɣi tɔɔ ke sɔsɔm. ²¹ Na isu isayatu lɛɛ sɛm ke yɛlaa tɛna tɔ, mpu tɔtɔɔ lɔɔ pɛɛɛ ná lɛɛ-tuyu siyisuyu si pá pona-tuyu weesuyu ŋku ku tɛɛ tɔ ku taa ké Tacaa Yesu Kilisiti tɔɔ.

Pa cɛpa-tu na isayatu si tá wɛɛ Kilisiti tɔɔ

6 lle isənaya pə wɛɛ ulɛ? Tu laki isayatu ke mɔpɔyú tam si lɔɔ í sɔsɔ-tuyu i pɛɛɛ yaa isəna? ² Aai, pə taya mpu se, paa pəɔɔ. Tá mpa sɛm cɛpa-tu na isayatu tɔ, isənaya tu wɛɛ na tá tɔɛna isayatu lapu tɔtɔɔ? ³ Í tá nyi si tá tɛna mpa pa sɔ lɔɔ lum si tá na Yesu Kilisiti tɛ kɛntaa tɔ, i tɛsətɛ ke pa kɛnta-tu na pá sɔ-tu? ⁴ Ye mpu ulɛ lɔɔ lum sɔɔ taa ké pa pima tá na-i si tá na-i tɛ sɛpəna. Na isu Kilisiti sɛpa na Tacaa toma sɔsɔɔna feesi-i tɔ, tá tɔtɔ tɛ layasa tɛntɛ tɛkpataa ké.

⁵ Ye tá na-i tɛ kɛntaa na tá si isu i sɛpu tɔ, paa kɛnti tá na-i na pá feesi-tuyu sɛm taa isu pa feesa unu tɔ. ⁶ Tɛ nyəmá teu si kuyarŋku Kilisiti sɛpa tesika tɔ tɔ, pə kɛnna tá yaasi kupəŋ na pá ku tɛtɔtɔ. lɛna timpi tu ke asayaa na tá tɛɣɛ mpu tɔ, pá la yem na í hetu-tu, na tɛ taa tasa isayatu yomle taa ké wɛɛu. ⁷ Yulu wei i tɛma sɛpu tɔ pə ləsa ulɛɛ isayatu yomle taa ké. ⁸ Ye tá na Kilisiti tɛ sɛpa, tɛ nyəmá si tá na-i tu wɛɛna weesiy tɔtɔ. ⁹ Tɛ nyəmá teu si isu Kilisiti fem tɔ sɛm u tasəyi-i nyaasuyu. Pəɣɛle i kaa tu sɛpu tɔtɔ. ¹⁰ Tɔm kulum ke i sɛpa na pá cɛ í na isayatu. I wɛu kaɣana na i weesuyu tɔ lɔɔ tɔ ké. ¹¹ Mɔpɔyú mɛ tɔtɔ í ká nyəni mɛ tu isu mpa pa sɛpa na pá cɛ pá na isayatu tɔ, na isu mpa pa fema sətəa taa na kaɣana pa wɛ lɔɔ tɔ ké pá na Yesu Kilisiti pa kɛntuyu tɔ tɔ.

¹² Ye mpu ulɛ, isayatu í taa tasa mɛ tɔnəŋ kusəpəŋ unɛɣɛ ŋmakəluɣu na í nuuna mɛ tɔnəŋ kunyuləŋ. ¹³ Í taa yele na isayatu tasa mpaau hikuyu ke mɛ tɔnəŋ taa ké tiili na í la isayatu. Ama í ha mɛ tɛɣi lɔɔ isu mpa pa fema sətəa taa tɔ, ulɛna í kɔɣa mɛ tu na í pɛti lɔɔ tɛmlɛ taa na í lana-mɛɣɛ kupam. ¹⁴ Pə taya pulu tɔ, pə fɛi isu isayatu í ŋmakəli-mɛ. Mpi tɔ, pə taya kusəsutu tɔ ké í wɛɛ. Ama lɔɔ pɛɛɛ tɔ ké.

Siyisuyu yomle

¹⁵ Mpu tɔ, tu tɔɛna isayatu lapu si lɔɔ pɛɛɛ tɔ ké tɛ wɛɛ pə taya kusəsutu tɔ? Aai pə taya mpu se, paa pəɔɔ. ¹⁶ Í nyəmá teu si, ye í ha mɛ tɛɣi wei na í nukəna-i, í pəsa wei í nukəna mpu tɔ i yom ké. Mɔpɔyú pə wɛɛ na isayatu, ye n nukəna-tɛɣi tam n tɛɛna sɛm ké. Na mpu unu tɔtɔɔ pə wɛɛ na lɔɔ, ye n nukəna ulɛɛ tam, pə layasəyi-ŋ tɔntɛ nte tɛ kɛsəna-i tɔɔ. ¹⁷ Aaa, lɔɔ fɔɔ, mɛ mpa tuu isayatu ka kpa yomle tɔ pənɛntɛ í nuuna nti pa sɛɣɛsa-mɛ si í kɛsəna tɔ tɛkpataa. ¹⁸ Pə ləsa-mɛɣɛ isayatu yomle taa, na kɔkɔɔ siyisuyu yomaa ke í pəsaa. ¹⁹ Mɛ lcantu tɔ ké ma huɣi tɛɣɛ kuhuyu si í cəkəna. Pu wɛu tɔ, tɛtɛlakasi na isayatu taa ké í pɛta mɛ tu, na pəɛ pá kpa-mɛɣɛ yomle na pá

laki-mɛɣɛ yɛɣɛɣɛ nyəma. Mpu tɔtɔɔ pənɛntɛ, í pɛti mɛ tɛɣi siyisuyu tɛma lapu taa na pəɛ pá kpa-mɛɣɛ yomle na mɛ tɔntɛ kɛsɛ teu.

²⁰ Waatu wei isayatu ka kpa-mɛɣɛ yomle tɔ, kupantu lapu tɔm ta na-mɛ. ²¹ Na í lakaya lakasi nsi si wɛ-mɛɣɛ fɛɛɛ ke kaɣana tɔ, pɛpɛɣɛ í waa si taa? Si tɛsəɣana-mɛɣɛ kuyu ké. ²² Ama kaɣana pə ləsa-mɛɣɛ isayatu yomle taa na í laki lɔɔ tɛmlɛ. Na mpi í waaki tɔɔɣɛ pa tɔɛna-mɛɣɛ kɛsuyu si mɛ tɔntɛ í te na cele í ká hiki weesuyu ŋku ku tɛɛ tɔ. ²³ Isayatu fɔtɔ kɛɛ sɛm. Ama weesuyu ŋku ku tɛɛ tɔɔ lɔɔ ná haa faalaa ke mpa na Tacaa Yesu Kilisiti pa kɛntaa tɔ.

Mpi alu na i paalu pa tɔm húlɔyí tɔ

7 Ma taapalaa, ntɔŋ í nyəmá Moisi kusəsutu ke teu yaa. Tɔɔ, tɛ maɣamaya tɛ tɔm ke maa kɛsɛ-mɛɣɛ pənɛ. Yulu weesuyu tu tike niŋ ke kusəsutu nti tɛ pɛləɣi. ² Í nyəna alu, i paalu í wɛna i weesuyu, kusəsutu nti tu haa-i mpa si í kuli. Ama i paalu unu i sɛpa, tɛ ha-i mpa ké, í saaki i saa. ³ Í kula kukulu na í saa, paa yaa-i wasarŋkali. Ama sɛm í kɛla i paalu, kusəsutu ta tasa i niŋ pɛluɣu tɔtɔ, tɛ ha-i mpa ké. Pəɛ tɔ, ye i saa kufalu i ta ke wasarŋkali. ⁴ Ma taapalaa mɛ, mɔpɔyú na-mɛ tɔtɔ. Ye kusəsutu tɔm taa, í pəsa sətəa ké. Pə taya pulu tɔ, mɛ na Kilisiti í kɛnta tɔnuyu, na pənɛntɛ í pəsa kufalu wei i fema sətəa taa tɔ i nyəma, na pə wɛɛ si tá la lɔɔ ké tɛma nna a nɔɣəsənaa tɔ. ⁵ Pə taya pulu tɔ, waatu wei tu wɛ tá kupəntu taa tɔ, kusəsutu kpaasaya tá nantu tɛna taa kunyuləŋ isayarŋ apalutu, na pá susəyi-tuyu sɛm tɛma lapu taa. ⁶ Ama pənɛntɛ tɛ lu kusəsutu yomle taa na sɛm lapəna na tá lu mpi pu kpa-tuyu yomle ke mpu tɔ pə taa tɛkpataa. Pə tɔ ké tu tɛɛ isəna kaɣana pə layasaa tɔ, na tá lá lɔɔ tɛmlɛ ke lɔɔ Feesuyu tɔɛ taa. Pə taa wɛɛ isu tɛ tɛɛɣa takəlasɛ taa kusəsutu na tá laki tɔ.

Lɔɔ kusəsutu na isayatu pə tɔm

⁷ lle isənaya pə wɛɛ ulɛ? Kusəsutu ké isayam yaa? Aai pə taya mpu se, paa pəɔɔ. Kusəsutu yelina na má nyi isayatu tɔm. Kupam ye kusəsutu í taa tɔ si n kaa nyuli, ma taa nyi kunyuluyu tɔm. ⁸ Kuheelitu nti tɛ yelina na isayatu hiki mpaau na tá ku kunyuləŋ unu i tənaya ma taa. Pə taya pulu, ye pə taa ké kusəsutu tɔ, isayatu taa hiki tɛ tu. ⁹ Ma kiŋ ulɛ, kusəsutu taa kɔnta tɔ, ma wɛna ma tu. Ama kuheelitu nti tɛ kɔma, ulɛna isayatu nti tɛ nyəki na tá kuli. ¹⁰ lɛna má mɛl sətɔ. Pu wɛɛ si kuheelitu nti tɛ waasi. Ama ma kiŋ ulɛ tɛ mɛla maya kuyu ké. ¹¹ Pə taya pulu tɔ, isayatu hika mpaau na tá puɣusɛ-m na kuheelitu nti, na tá ku-m na kuheelitu nti.

¹² lɔɔ kusəsutu wɛ tənəŋ, na kuheelitu ná wɛ tənəŋ tɔtɔ na tá siyisaa na tá tewa. ¹³ Teu nyəm mpi pə mɛlənə nte na pá kɔna maya sɛm na? Aai, pə taya mpu se, paa pəɔɔ. Isayatu lapəna kɔkɔɔ unu. Tənaya tɛ kulina tɛ tu waali si ntəɣɛ nti. Tɛ kɔɣa mpi pə wɛ

teu тӳҗ на тӑ кунa-м. Тӑнаҗа кусӑсӑту yelaa на isayatu тӑм la сӳҗӑнту на пӑ тее caasa.

Yelaa пу isayatu тaa

¹⁴Тӑ nyӑмӑ мпу si лсӳ кусӑсӑту тӳкуyу we lotu тaa тӑм кӑ. Ama maya yulu ke yulu кӑ на icantu тӑл, на пӑ pecta-м на isayatu на мӑ pӑsi тӑ yom. ¹⁵Ma та cӑkӑna mpi ma laki т. Pӑ тaya pulu тӳ, maa laki mpi ma сӳcla lapu т. Ama mpi ma kisaa т mpӑyи ma laki. ¹⁶Ma та сӳcli mpi на мӑ laki-wи тӳҗ ma nyӑmnaa si лсӳ кусӑсӑту we teu. ¹⁷Ye мпу пӑ тaya мӑ lakӑna мпу. Ama isayatu nti тӑ we ma тaa тӑ тӑл тӑ lakӑna. ¹⁸Ma nyӑмӑ teu si kupantu natӑli тӑ feli ma kiҗ, ma pilimile тӑнӑ тӑ тӑм ke ma тӑҗ. Kupam paa ma luyу we teu si мӑ la kupantu, maa pӑsӑyи тӑ lapu. ¹⁹Maa laki kupantu nti ma сӳclaa т. Ama isayatu nti ma kisaa т ntӑyи ma mӑlaa на мӑ laki. ²⁰Ma laki nti maa caa т, пӑ тaya мӑ нӳkӑna. Ama isayatu nti тӑ kanta ma тaa тӑ nti тӑ тӑнна мпу.

²¹Ma cӑkӑna yaasi ине si ye ma caaki kupantu lapu isayatu теена нӳҗ. ²²Hatuu ma lotu тaa ma сӳcla лсӳ кусӑсӑту мее. ²³Ama ma mayana yaasi нӳҗлuyу ma тӑнуyу тaa, на tam и pekӑlyи на и yonna yaasi wei и тӳ ma layatu nyӑмӑ т, на и la-м isayatu tiipile nte тӑ kanta ma тaa тӑ тӑ salӑka ту. ²⁴Ama ma тӑм we kunyҗҗ yoo, тӑнуyу kune ku тӑҗна-м кuyу кӑ. A yakи-м? ²⁵Ama Tacaа Yesu Kilisiti тӳ лсӳ fӳ.

Мпу т, hatuu ma huwee тaa лсӳ кусӑсӑту ke ma тӑҗӑyи. Pӑ kaasa ma yulutу pilimile тӑнӑ т, isayatu yaasi ke тӑл тӑ тӑҗӑyи.

Mpa pa тӑҗӑyи лсӳ Feesuyu Nanҗту т pa тӑнтӑ

8 Ye мпу mpa на Yesu Kilisiti pa krentaa т pa kaa tasa pa тӑм ke кuyу. ²Pӑ тaya pulu тӳ, лсӳ Feesuyu laki isӑna на и haа weesuyu ke mpa на Yesu Kilisiti pa krentaa т, нӑрyӳҗ пӑ lapa на пӑ lӑsi-м isayatu на сӑм пӑ yaasi ил и тaa. ³лсӳ lapa mpi Moisi кусӑсӑту тaa pӑsi на тӑ la yuluweetu тӳ т. И hula yelaa тасӑkӑle ke timpi pa laki isayatu ke tam т, mpi т и tila и mayamaya и пу. Na weetu nti тӑ нӑҗӑsӑna yelaa asayaa nyӑнту тӳҗ и kӑmnaa si и husi isayatu. ⁴лсӳ lapa нӑрyӳҗ si nti кусӑсӑту caalayaa-ту si тӑ la т, тӑ la пӑ тӑнаҗа teitei. Pӑ тaya pulu, kayana тӑ yela тӑ weetu kupantu тӑҗyу на тӑ тӑҗӑyи лсӳ Feesuyu. ⁵Mpa pa тӑҗна тӑнтӑ ke yulu weetu kupantu тaa тӑ тӑ tike тӑ тӑм ke pa nyӑмӑ. Na mpa pa тӑҗӑyи лсӳ Feesuyu тӑ куле ku nyӑнту tike ke pa laki. ⁶Ye н тӑҗӑyи yuluweetu kupantu ke tam, н тееsӑyӑna сӑм кӑ. Ama ye лсӳ Feesuyu nyӑнту ke н laki tam, н hikiyi weesuyu на larҗhele кӑ. ⁷Mpa pa seesa isӑle на yuluweetu kupantu тӑҗyу т, pa кӑ лсӳ kolontunaa кӑ. Paa тӑҗӑyи лсӳ кусӑсӑту, paa ту pӑsӑyи-ти тӑ se. ⁸Mpa pa тӑҗна pa yuluweetu kupantu тӑҗyу т, paa пу la isӑna, pa kaa te лсӳ.

⁹Ama me ил мӑ feli yuluweetu kupantu тaa тӳт. лсӳ Feesuyu nyӑнту тaa кӑ и wee. Pӑ тaya pulu тӳ, лсӳ Feesuyu caya мӑ тaa тӑ se. Wei и тaa Kilisiti Feesuyu feli

т и та ke и nyӑҗ. ¹⁰Ye Kilisiti we mӑ kiҗ paa на mӑ isayatu ka ku mӑ тӑнӑҗ т, лсӳ Feesuyu we mӑ тaa на toma. Mpi тӑ пӑ pӑsa-meҗe kupama ke лсӳ isentaa кӑ. ¹¹Ye лсӳ Feesuyu нku ku feesa Yesu кӑ sӑtaa тaa тӑ ку caya мӑ тaa, wei ил и ka feesa Kilisiti ke sӑtaa heku т, kulum ил и kӑ ha мӑ тӑнӑҗ кусӑpӑҗ инеҗe toma на и Feesuyu нku ku caya мӑ тaa тӑ ку тӑҗ тaa.

¹²Ma таapalaa, пӑ тӳ кӑ пӑ nyӑka-ту, на пӑ тaya si тӑ тӑҗ тӑ yuluweetu kupantu на тӑ laki nti тӑ nyullӑyи т. ¹³Pӑ тaya pulu, ye и тӑҗӑyи мӑ yuluweetu kupantu, и kӑ si. Ama ye и kisa мӑ yuluweetu kupantu yaasi si тӑ saali на лсӳ Feesuyu Nanҗту тӑҗ, ил и tula-ти. ¹⁴Pa тӑна mpa лсӳ Feesuyu tiikiyi т pa кӑ лсӳ piya кӑ. ¹⁵Pӑ тaya pulu тӳ, лсӳ Feesuyu нku pa ha-me т ку та ke Feesuyu нku ku laki-meҗe yomaa на кӑ тасӑyи-meҗe сӳҗӑнту тuyу т. Ama ku кӑ лсӳ Feesuyu нku ku laki-meҗe лсӳ pӑyalaa на ku laki на и yaaki лсӳ si ma Caa, Paapa т. ¹⁶Tӑ кӑ лсӳ piya, на лсӳ Feesuyu mayamaya hӑlӑyи нӑрyӳҗ hatuu тӑ тaa. ¹⁷Tӑ кӑ и piya, на kupantu nti лсӳ тӳma si и kӑ ha и yelaa ил и krancoou т, ту hiki-ти тӳт. Tӑ на Kilisiti ту krentana-tӑyи hikuyу. Ye тӑ na-и тӑ krenta wahala hikuyу тӑ na-и ту krenti и teeli тaa тӳтӳҗ.

Cele teeli

¹⁸Ye ma kiҗ пӑ feli ил и paa kraya тӑ kayana kunyҗҗ-тӳҗle на пӑ keesa teeli wei cele лсӳ kӑ tu-tu т.

¹⁹Kuҗmanmam тӑна тӑҗaa тӑтӑyтӑyе si лсӳ и lӑsi и pӑyalaa на пӑ nӑ. ²⁰Pӑ тaya pulu тӳ, таalӑm nyӑm тaa кӑ пӑ susa kuҗmanmam mpi, на пӑ тaya si пӑ нӳkaa. лсӳ tuna-wӑyи мпу. Paa на мпу тӑ на теелуyу wee кӑ. ²¹Pӑ тaya pulu тӳ, kuyaku nakuli пу te на лсӳ kuҗmanmam тӑна heesi wakӑlyу yomle на пӑ te тӑkpataa кӑ teitei ил и лсӳ piya ka te waatu wei paa te kasayampiya pӑsuyu т. ²²Tӑ nyӑмӑ si halӑna sanҗa kuҗmanmam тӑна тӑҗна mӑla на пӑ salӑmӑyи ил и alullu salӑmuyu т. ²³Pӑ тaya kuҗmanmam tike mӑlӑyӑna. Ama на тӑ mpa тӑ wena лсӳ Feesuyu ил и kancaalaya kucӳcu нku лсӳ lapa-ту т, тӑ mӑlӑyи тӑ тaa тӳт, на тӑ тӑҗa kuyarҗku лсӳ kӑ pӑsi-tuyу и piya на и тееsi тӑ тӑнӑҗ инеҗe yapu тӑkpataa т. ²⁴Tӑ nawa si тӑ hika тӑ yapu yaa, ил и пӑ we теелуyу тaa тӑм на pӑcӑ. Ye mpi yulu naa тӑ пӑ тӳ кӑ и теелӑyи, ил и пӑ тaya теелуyу ntӑ тӑна. Awe kӑ tasa теелуyу ke mpi и tema nau т? ²⁵Ye mpi тӑ ta nata тӑ пӑ тӳ кӑ тӑ теелӑyи ил и тӑ cayana суulu кӑ на тӑ тӑҗa-wи.

²⁶Pӑ kaasa лсӳ Feesuyu nӑ kӑҗ тӳт на кӑ sӑҗna тӑ mpa тӑ кӑ acamaa т. Pӑ тaya pulu, тӑ та nyи isӑna ту salӑmi на пӑ тӑ т. Ama Feesuyu нku ku salӑmӑyӑnana-tuyу лсӳ, на miituyу mpi yulu kaa pӑsi на и keesi нӳҗ тaa т. ²⁷лсӳ wei и naa lotu тaa тӑ и nyӑмӑ kpakpaa ke mpi Feesuyu Nanҗту caa и salӑmi т. Pӑ тaya pulu, mpa pa кӑ лсӳ nyӑma т mpӑyе лсӳ Feesuyu Nanҗту salӑmӑyӑna teitei ил и лсӳ caaki т.

²⁸Tӑ nyӑмӑ si kupantu ke лсӳ laki пӑ тӑна пӑ тaa кӑ mpa pa сӳcla-и на пӑ кӑ mpa и yaawa ил и нӳкуyу wee т. ²⁹Mpa лсӳ ka lӑsa hatuu иҗ т, и laalaa кӑ на и fayasi-we на pa mpaа si пӑ нӑҗӑsӑna и Pӑyayа, на

kele ká hiki newaa payale. ³⁰ Mpa lso ka laalaa na í fayasi mpu tɔ ɩ lsa-weyɛ, na mpa unɩ ɩ lsa mpu tɔɔ ɩ lapa na pá pəsi yulupama ke ɩ isentaa. Mpa ɩ lapa na pá pəsi yulupama ke mpu unɩ tɔɔ ɩ yelaa na pá hiki pa paa nyəm ke ɩ teeli taa tɔtɔ.

Isana lso luyɔ suu-tu pə tu fei tɔ

³¹ Ye mpu suweye tu tasa yɔɔtuyɔ tɔtɔ? Ye pə weɛ si lso we tá tɔɔ, ɩɛ awe ká lu-tuyɔ koloŋa? ³² ɩ ta kisina ɩ maɣamaɣa ɩ Pəyaya tɔɔ. Ama ɩ ha-ke təkpeɛm ké tá təna tá tɔɔ. Tɔɔ, ɩ ta kisi ɩ Pəyaya hau, kacanfana pə təna mpi pə kaasaa tɔ? ³³ Ye mpu awe ká tu taali ké mpa lso ləsa tɔ? Pə tu fei, pə taya pulu tɔɔ, lso maɣamaɣa huləna si pa tɔm ta si tiili. ³⁴ Na awe ká maɣasi pa tɔm kuyɔ tɔtɔ? Pə tu fei, pə taya pulu tɔɔ, Yesu Kilisiti tu səpəna, na í tu fem na í we lso kɔŋkɔŋ taa na í sələməɣəna-tu. ³⁵ ɩɛ pepe ká ləsi Kilisiti sɔɔluyɔ ke tá tɔɔ? Wahala ká pəsi? Lanpəsəle sɔɔɔle na? Yaa kunyɔŋ ŋku paa tu-tu tɔ? Nyɔɔɔsi na? Yaa huluməŋ? Asola taa weɛu na? Yaa səm? ³⁶ Lso tɔm taa pa ŋmaawa mpu si:

Nyá tɔɔ ké tə we səm nɔɔɔ taa ké ilim na pə tɛm. Na pá laki-tu ɩɩ heeŋ wei pa tɛna alukisam tɔ.

³⁷ Ama pə təna pə taa ké mpu ɩɛ, tá wɔpəna tɛaɣaɣa ke wei ɩ sɔɔla-tu tɔ ɩ toŋ tɔɔ. ³⁸ Ma tɛma ma taa təkpaata si pulupu fei mpi pu ləsi lso sɔɔluyɔ ke tá tɔɔ tɔ, paa səm paa weesuyɔ, paa ɩsɔtaa tillaa, paa ɩsɔtaa alɔɣaa nyuyɔ nyəma yaa pa toma sɔɔɔna. Paa sarja nyəm, paa mpi pu kɔɔ cele tɔ. ³⁹ Paa tɛtu tɔɔ cəne kɔɔɔnaa, paa tɛtu tɛɛ nyəma. Paa kuŋmaŋmam mpi pə kaasaa tɔ pə taa pulu kai fei mpi pu kaɣati sɔɔluyɔ ŋku lso sɔɔləna-tuyɔ Yesu Kilisiti tɔɔ tɔ na kú seki tá kiŋ ke tate ke paa waatu wei.

Lso na ɩ yəlaa kuləsaa pa tɔm

9 Tampana ke ma yɔɔtəyi, maa looliyi, ma ké Kilisiti yulu tɔ pə tɔɔ. Ma lanle ɩ tɔɔ paa pəɔ maɣamaɣa si yaa ma looliyi. Mpi tɔ lso Feesuyɔ Nanŋtu húlúyí-m mpiyi ma taa tɔɔ ma təŋəyi. ² Pə taya pulu tɔɔ, ma lanle wakəla sɔɔɔm na pá cɔɔsəyi-m tam. ³ Halu pə caya-m ɩɩ pu kisaya, lso ka kisa-m na pá yasɩ má na Kilisiti, na pá kpaɣa ma tɛetunaa na pá məŋna ma lonte. Ma piitim maɣamaɣa nyəma tɔm ke ma tɔŋ. ⁴ Pa ké lseyeli nyəma, na lso lapa-weyɛ ɩ pəyalaa, na ɩ yelaa na pá naaki ɩ teeli. Í na-we pa pəɛla nɔɔɔ, na í cɛɛ-weyɛ kusəsutu. Na í húlú-weyɛ lso

sɛɛtu, na í heeli-weyɛ mpi mpi ɩ ká la-we tɔ. ⁵ Pa ké tá kite caanaa kululaa. Ye yuluwɛɛtu tɔm taa ɩɛ, Kilisiti ké pa piitim tu. ɩɩ ɩ ŋmakələna pə təna, unɩ ɩ kəna lso wei paa sarj tam tɔ. Lso í yele na pá la mpu.

⁶ Pə taya ɩɩ ma yɔɔtəyi si mpi lso tɔma si ɩ ká la tɔ pə cota. Pə taya lseyeli nyəma təna kəna lseyeli nyəma. ⁷ Pəyele Apələham kululaa ta ke Apələham piya maɣamaɣa. Pə taya pulu tɔɔ, lso ka heela-ɩ ké si: Mpa paa luna lsaaka tapuyɔ tɛɛ tɔ mpe pa tike təkɔŋ kəna nyá piya təsiyiysi. ⁸ Pə nyuyɔ nté si, pə taya mpa pa mɔlaa na pá luli təfolo ke yem tɔ mpe pa kəna lso piya. Ama mpa lso ka tɔma si ɩ ka ha-ɩ na pá luli-we tɔ mpeye pa nyənyə ɩ kululaa təsiyiysi. ⁹ Waatu wei ɩ heelaya-ɩ mpi ɩ ka lapi-ɩ tɔ ɩ tɔmaɣa si: Ye pə kɔma na pá talaa, maa məli na Saala ká hiki apalu pəyaya.

¹⁰ Pə taya pə tənayale. Lɛpeka piya nsi si naale si kaa caa ké. ɩnəɣəle tá piitim caa sɔɔɔ lsaaka. ¹¹ Lso ləsuuyɔ yəlaa tɔ, pə taya si ɩ nyənyəna mpi pa laki tɔ, ama ɩ maɣamaɣa ɩ nɔɔkuyɔ kiŋ ke pə weɛ. ¹² Lso heela Lɛpeka na í ta tu luləta ɩ piya si: Waali nyəŋka ká tɔɔɔna sɔɔɔntu. Piya nsi si ta nyənta kupantu na ɩsəyatɔ. Lso lapa mpu si í húlú si mpi ɩ suwa tɔ, mpeyi ɩ təŋəyi. ¹³ Halu pa ŋmaawa ŋpúyú lso tɔm taa si: Ma luyɔ lapa Yakɔpu na má kisi lsau.

¹⁴ Suweyele tu yɔɔtɔ ɩɛ, lso ɩ təŋəyi tampana yaa ɩsəna? Aai, pə taya mpu se, paa pəɔ. ¹⁵ Lso ka heela Moisi si: Má nɔka wei ɩ pətɔtəle wiiu ma wii, má nɔka wei ké suulu húlúyú ma húlú-ɩ.

¹⁶ Ye mpu ɩɛ pə taya yulu nɔɔkuyɔ yaa ɩ lupu tɔɔ. Ama lso wei ɩ wiiki pətɔtəle tɔ ɩ kiŋ tike ké təkɔŋ. ¹⁷ Pa tɔma lso tɔm taa si lso tɔma Icipiti wulau sɔɔɔ təfoo si: Mpi pə maɣamaɣa pə nyuyɔ tɔɔ ma tu-ŋ kawulaya tɔɔɔ si yəlaa í nana ma toma ke nyá kiŋ, na ma həte yaa antulinya təna taa. ¹⁸ Mpu tɔ, wei lso nɔkaa tɔ puntu pətɔtəle ke ɩ wiiki. Ye ɩ nɔka wei ké kaŋkante tuyɔ ɩ tu ílé.

Lso pááná na ɩ pətɔtəle pə tɔm

¹⁹ Ntanyɩ mə taa nɔɔɔ ná tɔŋ si: Ye pə we mpu ɩɛ, pepe tɔɔ ké lso tasəyi si yəlaa lapa taali? Awe pəsəyi na í kaɣati-ɩ si í taa la ɩ luyɔ nyəntu? ²⁰ Yulu nyá, awe ke-ŋ na í kpeesəna lso? Cuyɔ nyənaɣa pəsəyi na ká pɔɔsi ka ŋmalu si pepe tɔɔ ké n ŋma-m na má we ɩsəntɔ? ²¹ Tiisi ŋmalu í sɔɔləna cuyɔ ke ɩsəna ŋpúyú ɩ laki-ku. ɩ pəsəyi na í cosi cuyɔ ŋku, na í sɔɔlaa ɩ ŋmana puluku, na pá kaasi na í ŋmana ntoole.

Kɔlɛntɪ I

Kutulutu

Pɔɔli nuwa Kɔlɛntɪ lɔɔ tɛsɛɛlɛ taa lɔɔyatu tɔm lɔɔl yooŋ, na fayau, na wasaŋkalɛtu, na akpaɔalɛ, na nantu kulalaatu tɔɔɔ, na nsɛma lɛnna yɔɔɔtɔɔ, na sɛtaa fem tɔm.

lɔɔna pa fayau Kɔlɛntɪ I takɔlaya tɔ:

Kɔlɛntɪ lɔɔ tɛsɛɛlɛ wɛɛtu, titite 1-6

Pɔɔli ɔɔki lɔɔ yɔlaa kpekɔle kupɔɔsutu, titite 7-15

Kantɔkaya kutututu na sɛɛtu, titite 16

Sɛɛtu

1 Maɔa Pɔɔli, lɔɔ luyɔ lapɔna na mɔ la Yesu Kilisiti tillu. Mɔ na tɔ taapalu Sɔsɛtɛni tɔ ŋmaakɔna takɔlaya kanɛ.

² Lɔɔ sɛɛlaa kpekɔle nyɔma mpa mɛ lɔɔ wɛ Kɔlɛntɪ taa tɔɔ tɔ ŋmaa-ke. Mɛ mpa lɔɔ yaawa si lɔ la lɔ nyɔma, na mɔ na Yesu Kilisiti mɔ krentuyɔ tɔ lɔ tɔ-mɛ tɔ. Mɔ na pa tɔna mpa pa wɛ paa timpi na pɔ yaaki Taca Yesu Kilisiti wei lɔ kɛ tɔ na-wɛ tɔ Sɔɔ tɔ lɔ hɛtɛ tɔ. ³ Taca lɔɔ na tɔ Sɔɔ Yesu Kilisiti pɔ la-mɛyɛ pɛɛɛ na pɔ ha-mɛyɛ alaafɔya.

Lɔɔ kupantunaa

⁴ Ma sɛɛ ma lɔɔ kɛ tam si lɔ na tɔmlɛ ke mɔ tɔ kɛ pɛɛɛ nna lɔɔ lapa-mɛyɛ Yesu Kilisiti kiŋ tɔ a tɔ.

⁵ Kupam mɔ na Kilisiti mɔ krentuyɔ tɔ pɔ saa-mɛyɛ tɔcam. lɛna pɛ tɔ kɔlɔna yɔɔɔtɔɔ na nyɔm pɔ saau.

⁶ Tampana nna pa yɔɔɔ Kilisiti tɔ tɔ a sɔŋa mɔ heku ke teu tɔca. ⁷ Na pɔ wɛ mpu tɔɔ lɔɔ yɛlaa na pɔ tɔna pɛ saa-mɛ. Mɛ mpa lɔɔ tɔna wulɛ nte Taca Yesu Kilisiti kɔ hɔl lɔ tɔ. ⁸ Taca Yesu Kilisiti lɔ lɔ ka tɔkɔna-mɛyɛ teu halɔna tɔnaɔ. lɛna kuyɔŋku lɔ kuyaku kɔ tala tɔ pɔ taa na kawalaya nakɔlɔ mɔ kiŋ. ⁹ Lɔɔ wei lɔ yaamɛ si mɔ na lɔ Pɔyɔ Taca Yesu Kilisiti lɔ krentɔ tɔ, mpi mpi lɔ tɔma si lɔ kɔ la tɔ, lɔ tɔka-wɔyɔ, lɔ yeki.

Kɔlɛntɪ lɔɔ sɛɛlaa fɛi nɔɔ kulumaya

¹⁰ Tɔ, ma taapalaa ma wiikɔna-mɛ si lɔ nyɔnna Taca Yesu Kilisiti na lɔ lɔ nɔɔ kulumaya, na fayasuyɔ lɔ taa wɛ mɔ heku. lɔ krentɔ teu, lɔ mayasɔyɔ lɔmayasɛ kulumɛɛ, lɔ huuki huwɛ kulumɛɛ. ¹¹ Ma taapalaa, pɔ tɔɔ pulu tɔ, Kolowee tɔyɔɔ nyɔma heela-m si lɔ yoo-ki kɛ. ¹² Nti ma caa yɔɔɔtɔɔ tɔɔlɛ si mɔ taa paa wei na lɔ nyɔntu kɛ na tɔ mpa. lɛlu tɔ si: Pɔɔli tɔ kɛ ma wɛɛ. Na lɛnɛ lɛlɛ si Apɔɔɔ tɔ kɛ ma wɛɛ. lɛnɛ lɛlɛ si Piyɛ tɔ kɛ ma wɛɛ. Na lɛnɛ lɛlɛ si Kilisiti tɔ kɛ ma wɛɛ. ¹³ lɔ

huuki si Kilisiti fayau lɔ taa tɔyɔpɔlɛ kɛ? Pɔɔli sɔpɔna sɔm tesika tɔ kɛ mɔ tɔ? Pɔɔli hɛtɛ ke pa yaana na pɔ sɔ-mɛyɛ lɔɔ lum na?

¹⁴ Ma sama lɔɔ kɛ timpi ma ta sɔ mɔ taa nɔɔluyɔ lɔɔ lum tɔ, ye pɔ tɔɔ Kɔlɛsipusi na Kayusi pa paasi. ¹⁵ Pɔ tɔ kɛ nɔɔluyɔ kaa yɔɔɔ tɔfo si Pɔɔli hɛtɛ ke pa yaana na pɔ sɔna-mɛyɛ lɔɔ lum. ¹⁶ ɛɛɛ ma sɔɔwa, ma sɔ Sɛtɛfanasi tɔyɔɔ nyɔma tɔtɔɔ lɔɔ lum. Ye pɔ kaasa lɛlaa ma ta tɔɔ pa tɔ. ¹⁷ Pɔ tɔɔ lɔɔ lum sɔ tɔ kɛ Kilisiti tɔla-m. Ama lɔ tɔla-m kɛ si mɔ kpaalɔ Laapaalɔ Kupɔŋ. Na ye ma kpaalɔyɔ-lɔ, mɔ taa kpaalɔna yulu lɔmayasɛ nɔɔlɛlɛŋ. Pɔɔ tɔ taa kɔ na Kilisiti tesika tɔ sɔm tɔm mɔlɔ yem.

Yesu Kilisiti kɛna lɔɔ toma na lɔmayasɛ

¹⁸ Letaa lɛntaa, Yesu tesika tɔ sɔm tɔm kɛ kumɛlɛntu tɔm kɛ. Ama tɔ mpa pɔ tɔŋna tɔ nyɔɔ yɔɔ tɔ lɔɔ toma nte tɔɔ tɔna. ¹⁹ Pa ŋmaawa lɔɔ Tɔm taa si:

Maa wakɔlɔ lɔmayasɛ nyɔma lɔmayasɛ, maa lɔ nyɔntaa nyɔm.

²⁰ Lɔmayasɛ tɔ tasɔyɔ ntiyɔ yɔɔtɔɔ tɔ? Na ntiyɔ akewe kɔ taa yɔɔtɔɔ? Yaa ntiyɔ antulinya lɛnɛ lɔ taa lɔmayasɛ tɔ kɔ mayasi tɔ? Lɔɔ hulaa si antulinya lɛnɛ lɔ taa, mpi pa yaa lɔmayasɛ tɔ, pɔ kɛ kumɛlɛntu kɛ.

²¹ Pɔ tɔɔ pulu, antulinya taa yɔlaa na pa lɔmayasɛ pa kpisa lɔɔ kɛ nyɔm ke timpi lɔɔ nɔɔ lapɔna lɔ lɔmayasɛ si pɔ nyɔna-lɔ tɔ. Pɔ tɔ kɛ lɔɔ huɔ teu si, lɔ kɔ ya mpa pa tɔŋna-lɔ pa taa tɔ, na Laapaalɔ Kupɔŋ wei tɔ kpaalɔyɔ tɔ. Laapaalɔ kupɔŋ lɔyɔ wei lɔ ta na tɔ lɔ ya si kumɛlɛntu. ²² Yuta nyɔma nɔɔ caa pɔ nɔɔ piti tɔna na pɔɔ. Ama lɔmayasɛ ke Kɔlɛki nyɔma nɔɔ pɛkɔyɔ. ²³ Ama tɔ lɛ, Kilisiti wei pa kama sɔm tesika tɔ tɔ lɔ tɔm ke tɔ kpaalɔyɔ. Tɔm tɔne tɔ huɔ Yuta nyɔma, na mpa pɛɛ pa ta ke Yuta nyɔma tɔ pa nyɔnɔyɔ-tɔyɔ kumɛlɛntu kɛ. ²⁴ Ama mpa lɔɔ yaawa tɔ, paa Yuta nyɔma taa, paa mpa pa ta ke Yuta nyɔma tɔ

pa taa tɔ, Kilisiti kena-wɛɣe lɔɔ toma na lɔɔ ləmayasɛɛ. ²⁵ Pə taɣa pulu tɔɔ, yulu pəɣaɣa ləmayasɛɛ tənə ta tala lɔɔ kumelentu, na pa toma tənə ta tala lɔɔ ɪcantu tete. ²⁶ Kupam, ma taapalaa, ı nyəni na ı ná sɪ lɔɔ yaau-me na ı la kpekəle tɔ, antulinya taa cəne mpa pa yaa ləmayasɛɛ nyəma tɔ pa fei paɣale ke mə heku, na toŋtunaa fei paɣale, na awulumpiya fei paɣale. ²⁷ Lɔɔ ləsəna mpi antulinya yəlaa yaa sɪ kumelənyəm tɔ sɪ pə tɔ ləmayasɛɛ nyəma ke fɛɛɛ. Na ı ləsə mpi antulinya yəlaa yaa sɪ ɪcantu tɔ sɪ pə tɔ akpala nyəma ke fɛɛɛ. ²⁸ Na ı ləsə mpi antulinya yəlaa nyənəɣɪ taaləm na pá footiɣi na paa nyənəɣɪ-wəɣɪ pulu mayamaya tɔ, sɪ pə wakəli mpi pa tuɣuna nyuɣu tɔ. ²⁹ ɪɛ yulu pəɣaɣa nakəli ka kaa sa ka təɣɪ lɔɔ ɪsentaa. ³⁰ Ama lɔɔ kpenta mə na Yesu Kilisiti ké, na ı lapa na Kilisiti pəsɪ tá ləmayasɛɛ. Kilisiti tɔɔ ké lɔɔ nyənəɣɪ-tuɣu yulupama. ɪni ı lapəna na tɔ pəsɪ lɔɔ nyəma, na kulum ɪni ı yarəna tá nyɔɔɔ. ³¹ Pə tɔɔ ké pa ŋmaawa lɔɔ Tɔm taa sɪ: Ye wei ı caa ı sa, ı sa nti Taca lapa tɔ, ı taa sa ı ti.

Kilisiti səm tɔm heeluyu

2 Ma taapalaa, waatu wei ma kɔma mə tɛ sɪ ma heeliɣi-mɛɣe lɔɔ tampana nna a ŋmelaa tɔ a tɔm tɔ, pə taɣa nɔɔleleŋ wawawa null, yaa nyəmtu natələɣɪ ma lapənaa. ² Ma cəɣale tənaya mə kiŋ ma ta caa sɪ má la natələɣɪ mə heku ke yem na pə tá ké Yesu Kilisiti tɔm. ɪsu pa kama-ı səm tesika tɔ tɔ pə tɔm mayamaya ke ma siyisinaa. ³ Pə tɔɔ ké ma poluyu mə tɛ tɔ ɪcantu taa ké, na ma selayana sɔɔɔntu ké. ⁴ Pə taɣa yulu ləmayasɛɛ yekuɣu na pá yɔɔtəɣɪ tɔmnaa na caŋəm ke ɪsəna mpi tɔɔ ma seɣesəna ma seɣesəŋ na má lana ma waasu. Ama lɔɔ Feesuyu toma ke ma lapənaa, na a naa mpu təkeelee. ⁵ ɪlena mə lɔɔ seɣu səŋ lɔɔ toma tɔɔ, pə taa səŋ yəlaa ləmayasɛɛ tɔɔ.

Mpi lɔɔ yaa ləmayasɛɛ tasiyisiɣi tɔ

⁶ Paa na mpu tɔ, mpa pa pu lɔɔ nyəm taa tɔ ləmayasɛɛ mpaau ke ma huləɣɪ-we. Ama pə taɣa ləmayasɛɛ nna antulinya ɪne na mpa pa ké ı toŋtunaa na paa tɛ na pá kpiisi-we tɔ pa yaa ləmayasɛɛ tɔ. ⁷ Ama lɔɔ ləmayasɛɛ mukaya tɛɛ nyəna nna a ŋmela yəlaa tɔ a tɔm ke ma kraaləɣɪ. Lɔɔ ka ləsəna-ye na ı sɪ tá teeli tɔɔ na pəɔɔ pá la antulinya. ⁸ Antulinya taa cəne toŋtunaa taa nɔɔɔlu ta cekəna lɔɔ ləmayasɛɛ anɛ. Pə taɣa pulu, ye paa cekənaa pa taa ká Taca teeli tu ke səm tesika tɔɔ. ⁹ Pə lapaya ɪsu pa ŋmaau lɔɔ Tɔm taa tɔ sɪ:
 Mpi yulu ta tu nau na ı ta nu pə tɔm tɔ.
 Mpi pə tɔɔ yulu ta tu huɔ tɔ,
 lɔɔ tayana-wəɣɪ mpa pa sɔɔla-ı tɔ pa tɔɔ.
¹⁰ Tá tɔɔ ké lɔɔ kula kuŋmelətu tənɛ na Feesuyu Naŋŋtu kiŋ. Mmm Feesuyu Naŋŋtu wiiliɣi pə tənə pə taa ké sɪ ku naa. Paa nti tə pələ lɔɔ tuɣɪ na tɔ ŋmelaa təkulukululu tɔ mayamaya. ¹¹ Pə wɛu yəlaa taa tɔ awe nyəŋ lɛlu taa tɔm? Ye pə taɣa yulu ləmayasəle nte tə wɛ ı taa tɔ ɪtɛ tu nyəna ı tɔm. Mpu tɔɔɔɔ na lɔɔ Feesuyu, ŋku ku nyəmna lɔɔ nyəntu tənə. ¹² Pə taɣa

antulinya ɪne ı ləmayasəle ke pə tu-tu. Ama Feesuyu ŋku ku ɪuna lɔɔ kiŋ tɔɔ, sɪ tá cekəna pə tənə mpi lɔɔ ha-tu tɔ pə tɔm. ¹³ Pə taɣa yulu ləmayasɛɛ seɣesuyu nɔɔleleŋ wei tɔɔ tə yɔɔtəɣəna pə tɔm. Ama nti lɔɔ Feesuyu seɣesəɣɪ tɔɔ. Pə tɔɔ ké mpa pa wena lɔɔ Feesuyu tɔ tə kɛsəɣɪ-wɛɣe lɔɔ nyəm tampana. ¹⁴ Wei ı feina lɔɔ Feesuyu tɔ ı pəsəɣɪ na ı mu Feesuyu kune ku tampana. ı yaa-təɣɪ kumeləɔtɔm ké, na ı tu pəsəɣɪ tə cekənau mayamaya. Mpi pə tɔɔ tɔ, wei ı wena Feesuyu tɔ ɪni ı paasi ı cekəɣənaana-ti. ¹⁵ Yulu wei ı wena lɔɔ Feesuyu tɔ ɪni ı cekəɣənaana tə tənə. Nɔɔɔlu fei wei ı pəsəɣɪ na ı cekəna Feesuyu ŋku ku tɔm tɔ. ¹⁶ Pa ŋmaa lɔɔ Tɔm taa sɪ:
 Awe nyəmna Taca huwɛɛ?
 Awe pəsəɣəna na ı tasa-ı tɔm?
 Ama tá ɪɛ, Kilisiti huwɛɛ ke tá wena.

lɔɔ təmlɛ nyəma

3 Ma taapalaa, tampana tɔɔ ɪsəntɔ, ma ɪɛ ma ta pəsɪ na má yɔɔtəna-me ɪsu pa yɔɔtuyuna mpa pa wena lɔɔ Feesuyu tɔ. Ama ma yɔɔtəna-mɛɣe ɪsu pa yɔɔtuyuna mpa pa təŋəɣɪ antulinya ɪne ı huwɛɛ tɔ, ɪsu piya kɔsəkɔsənəna ke lɔɔ seɣu taa. ² Pə wɛ ɪsu kafa ke ma suukaya-me, pə taɣa mutu. ı taa nyənta tɔɔ tɔ pə tɔɔ, na haləna saŋa ı ta nyənta tɔɔɔ. ³ Mpi tɔ, ı tɔŋna antulinya ɪne ı huwɛɛ ke təŋuɣu ké. ɪsəsɛɛmlɛ na yoo pə wɛu ɪmɔɔɣú mə heku tɔ, mpu ɪni pu húláɣɪ sɪ antulinya huwɛɛ ke ı təŋəɣɪ? Pu húláɣɪ tɔɔ sɪ ı laki ké ɪsu yəlaa ke yem, pə taɣa lɔɔ seɛlaa? ⁴ Pə taɣa pulu, lɛlu tɔŋuɣu sɪ Pɔkɔli tɔɔ ké ma wɛɛ, na ɪne ı lɛ sɪ Apɔkɔsɪ tɔɔ ké ma wɛɛ tɔ, pə taɣa ma ta nyɪ ɪsɔnaa kulaputu ke ı laki mpu?
⁵ Aweɣe pa yaa Apɔkɔsɪ? Na aweɣe Pɔkɔli ye? Ta naale tə ké lɔɔ təmlɛ nyəma mpa pa lapa-me na ı tɛ lɔɔ na mə taa tɔɔ. Paa tá taa wei ı lapa na ı yoosi nti Taca tu-ı sɪ ı la tɔɔ. ⁶ Mayale tuɣu sɔlu na Apɔkɔsɪ pələna lum ke ku tɔɔ. Ama lɔɔ lapəna na ku tɛɛ. ⁷ Pə tɔɔ ké tuɣu sɔlu na lum pəllu pa ta ke pulu. Ama lɔɔ kele tɔm tu, ɪni ı lapəna na tuɣu tɛɛ. ⁸ Tuɣu sɔlu na ku tɔɔ lum pəllu pa teitei ké. Lɔɔ ká kɛsəna paa wei ı təmlɛ na ı fei-ı. ⁹ Pə taɣa pulu tɔɔ, tá təmlɛ taa tə ké təma taapalaa ké, na lɔɔ ké tə laki təmlɛ, na mə kena lɔɔ təmlɛ.
 ı wɛɛ tɔɔɔɔ ɪsu kutuluyu ŋku lɔɔ ŋmaaki tɔ. ¹⁰ Lɔɔ yelina na pə saa-m, na ma tu paasaa ké na má sɪ kite ɪsu ŋmalu kupəŋ suluyu tɔ. Ama pənente lɛlu tənəɣəna pə tɔɔ. Paa wei ı la laakali na ı kena ɪsəna ı tənəɣɪ tɔ yoo. ¹¹ Pə taɣa pulu tɔɔ, Yesu Kilisiti mayamaya kena kite, na pə fei ɪsu yulu nɔɔɔlu pəsəɣɪ na ı tasa kufate natələɣɪ suu. ¹² Lɛlaa wɛɛ na wulanaa na nyəɣəluyu kuhulumuyu na liyitee pɛɛ ke pa tənəɣɪ pə tɔɔ. Ama lɛlaa ɪɛ taasi na nyutu na kiisi ke pɛɛ pa tənəɣɪ. ¹³ Ama huule wule pu kuli paa wei ı təmlɛ tɔɔ na pá ná tə cakəle. Kuyaku kuhusunau ŋku ku wule tɔ kɔkɔ ké. Kɔkɔ ká mayasəna paa wei ı təmlɛ sɪ ka naa mpi tə kenaa tɔ. ¹⁴ Ye wei ı tənə kite tɔɔ ké təmlɛ nte kɔkɔ kaa nyaya tɔ, ı ká hiki ı kufeluyu. ¹⁵ Ama wei ı nyənte ı muwa, ı lɛ ı kufeluyu lepa-ı ké. Ama paa ya ı

mayamaya na pə mayana isu kɔkɔ mpee pɔɔŋ ke ɪ lɪnaa.

¹⁶ ɪ nyl teu si ɪ kɛ lɔ tɛaɣale, na lɔ Feesuyu cakəna mə taa. ¹⁷ Ye pə cəpa wei na ɪ wakəli lɔ tɛaɣale, lɔ ká wakəli puntu. Pə taya pulu, lɔ tɛaɣale we kɛ tənəŋ na mə kiŋ ke ɪ cakɪ.

¹⁸ Mə taa nɔɔɔ ɪ taa puɔsi ɪ ti. Ye mə taa nɔɔɔ huɔ si antulinya ɪ taa puntu ntɛ ləmayasɛɛ tu ɪ pəsi kumelɛŋ, ɪ lɛna ɪ wɛna ləmayasɛɛ ke tampana.

¹⁹ Pə taya pulu, lɔ ná nyənəɣi antulinya ɪ taa ləmayasɛɛ ke kumelɛntu kɛ. Pa ŋmaawa lɔ tɔm taa kɛ mpu si: Ləmayasɛɛ nyəma ləmayasɛɛ ke lɔ nyəkəna-wɛɣe katɔsi na ɪ kraa-wɛ. ²⁰ Pa tasa ŋmaaw tɔtɔ si: Tacaá nyəma si ləmayasɛɛ nyəma huwɛɛ ta ke pulu. ²¹ Pə tɔk kɛ yulu kaa yɔɔləna yələa lɛlaa. Pə taya pulu tɔk, mə tənna pə tənna. ²² Paa Pɔkɪ, paa Apɔkɔsi, paa Piyɛɛ, paa antulinya, paa weesuyu, paa sɛm paa saŋa nyəm, paa cele nyəm, mə tənna pə tənna. ²³ Ama Kilisiti tənna-mɛ, na lɔ tənna Kilisiti ɪlɛ.

Kilisiti tillaa

4 Pə tɔk ɪlɛ, ɪ nyənəɣi-tuyɔ Kilisiti tɛmlɛ lataa mpa pa niŋ taa pə tu lɔ tampana nna a ŋmɛlaa tɔ.

² Ye pa tu pulu lapu ke yulu niŋ taa, tampana ke ɪ ká tɛŋ na ɪ lakəna-wɪ. ³ Ye ma kiŋ ɪlɛ, paa mɛ yaa yələa ka caɣana si pa pɛkəɣi ma tɔm taa na pá na, pəle pə ta na má. Ma mayamaya maa pɛkəɣi ma kiŋ si má ná si ma tewa yaa ma ta te tɔ. ⁴ Tampana tɔk ɪsəntɔ, ma mayamaya ma kiŋ ma ta na taalɪ nɔɔɔ se. Paa na mpu tɛle tu húláɣi si ma tewa təkpataa se. Ama Tacaá ká pɛkəna na ɪ ná si ma tewa yaa ma ta te tɔ. ⁵ Pə tɔk ɪlɛ, ɪ taa hulina nɔɔɔ tɔm tampana pɛkuyɔ na pə waatu ta tata. ɪ yele na halɪ Tacaá kɔk. ɪnɪ ɪ ka kulina mpi pə ŋmɛla səkpetuyɔ tɛɛ tɔ pə tɔk tɛyelele. Na ɪ ká kuli yələa lotu taa huwɛɛ. Pəleɣɛ lɔ ká sa paa wei isu pə muna ɪ samɪ-ɪ tɔ.

⁶ Ma taapalaa, ma kraɣa má na Apɔkɔsi tá tɔm na má kɛsəna mpu si ɪ cɛkəna ɪtuule nte pa tukaa si: Nti pa ŋmaawa tɔ, taa sɔsɔ tɔ tɔk. Pə tɔk kɛ mə taa nɔɔɔ ɪ taa yɔɔləna lɛlu na ɪ footiɣi lɛlu. ⁷ Awe yɛlaa na ɪ hiki na ɪ kəli lɛlaa? Pə tənna mpi n wɛna tɔ pə taya lɔ hana-ŋ? Ye pa ha-ŋ kuhau ɪlɛ pepe tɔk kɛ n hɔŋ nyá ti isu nyá lupu tɔk kɛ n hikaa?

⁸ Puwɛ, ɪ tɛma hikuyɔ ke pə tənna mpi ɪ nyuləɣi tɔ, ɪ tɛma piluyɔ. ɪ tɛma awulaa ke pəsuyɔ kɛ, na taa we tá kunyɔntutu taa. Ye pu kɛ isu ɪ kɛ awulaa tasiyisiɣi kɔk pu lapa-m leleŋ. Pə taya pulu tɔk, saa ɪnɪ tá na-mɛ tu kɛnta kawulaya tɔkɔ. ⁹ Pə caɣa isu tillaa taya lɔ pəsəna waali. Pə taya pulu, tɛ we kɛ isu yələa mpa pa siwa si paa ku patəma taa tɔ. Tə kɛ mpa pa tənna pa nyənəɣi tɛcɔo tɔ, paa ɪsɔta tillaa paa yələa. ¹⁰ Ta pəsa kumelɛmɛŋ, na mu kɛ ləmayasɛɛ nyəma ke Kilisiti kulum ɪnɪ ɪ tɔk. Tá kɛ acamaa, na mɛɣe tɔŋtunaa. Pa tuyuna-mɛ, ama yem kɛ pa nyənəɣi tá. ¹¹ Haləna saŋa wule tənɛ, nyɔɔsi na lukɔtu kuyəna-tu, na tɛ feina pəcəkəle. Pa makɪ-tuyɔ na tɛ cɔkɪ yem, tɛ feina tapasopile. ¹² Tá mayamaya tá kookali kɛ tɛ laki na tɛ təkəna. Pa tuuki-tu, na taa sɛkɪ-wɛ. Pa tuyɪ-tuyɔ

kunyɔŋ, tá sumaya si pá tu-tu. ¹³ Pá kuyɪ ta nyɔɔŋ, tu lɛtəɣi-wɛɣe pa ɪsɔɣatu. Haləna saŋa paa nyənəɣi-tu si tɛ kɛ puluyɔ antulinya ɪnɪ ɪ taa. Pa nyənəɣi-tuyɔ isu hute yaa puntu mayamaya.

¹⁴ Pə taya ma caa si má tu-mɛɣe fɛɛɛ tɔɔ ma ŋmaawa na má kɛsi-mɛɣe mpu. Ama ma luyɔ we kɛ si má sɛɣɛsi-mɛ isu ma piya nsi ma luyɔ we tɔ. ¹⁵ Paa ɪ ká hiki sɛɣɛsəlaa ke iyisi naanowa (10000) kɛ Kilisiti mpaaw tɔm taa mə caa kɛɛ kulum. Mayale mə caa ke Kilisiti tɛŋuyɔ tɔm taa. Pə taya pulu, má kɔnna-mɛɣe Laapaali Kupaŋ. ¹⁶ Pə tɔk kɛ ma heeliɣi-mɛ si ɪ tɛŋ ma yaasi. ¹⁷ Na pə mayamaya pə nyuyɔ tɔk kɛ ma kusa Timotee si ɪ polo mə tɛ. ɪnɪ ɪ kɛna ma pəyalu wei ma sɔɔlaa tɔ. Tacaá tɔm taa ɪ kɛ yulu wei paa lana naani tɔɔ. ɪ ká kɛsi-mɛɣe yaasi wei ma tɔkaa na má tɔŋna Kilisiti tɔm taa na má húláɣi paa leɣe Yesu sɛɛlaa kɛka taa si pá tɛŋ tɔ.

¹⁸ Mə taa lɛlaa huɔwa si ma kaa kɔk, ɪlɛna pá suu kalampaani lapu. ¹⁹ Ye Tacaá tisaá maa kɔk mə tɛɣe nɔɔkɔk. Waatu ɪnəɣi maa ná si kalampaani nyəma mɛ, nɔɔ taa tike ke pa laki, yaa pa waasəɣi kuli. ²⁰ Pə taya pulu tɔk, lɔ Kawulaya tɔm ta ke nɔɔ taa tɔm tike. Ama si ɪ pəsi na ɪ laki kɛ. ²¹ ɪ ləsi mpi ɪ caa tɔ ɪlɛ. ɪ caa si má kɔnna kɔkɔtɔɔ, yaa ma kɔk tɔpammm na sɔɔluyɔ?

Yesu sɛɛlaa kɛka taa asilima

5 Pa tɔŋna mə tɔm ke yɔɔtuyɔ ke teu kɛ si mə kulaputu we asilima ke sɔsɔm. Paa ma ta nyl ɪsɔnaa mayamaya kiŋ pa kaa na asilima anɪ a taka. Pa yɔɔta si mə taa nɔɔɔ ná kraɣa ɪ caa alu. ² Paa na mpu mu tɔŋna mə tɛɣi sam pə tu fei. Pu nɔɔsəna kɛ isu kulaputu nti tɛ wakəli mə laŋa ke sɔsɔm, na ɪ ləsi mə heku ke wei ɪnɪ ɪ lapa mpu tɔ. ³ Paa ma na-mɛ tɛ we tɛma na pooluŋ tɔ, ma ləsaɣa we mə kiŋ ke tam kɛ. Ye ma, na Tacaá Yesu toma taa ma tɛma apalu ɪnɪ ɪ tɔm kuyɔ kɛ isu ye maa we mə kiŋ maa lapa tɔ. Waatu wei ɪ ká koti na ma ləsaɣa ká wɛ mə heku tɔ, Tacaá toma ká wɛ tá tənna tá heku taa tənna. ⁵ ɪ kraɣa apalu ɪnɪ na ɪ pɛti Satanɪ niŋ taa na pə naasi-ɪ na ɪ ɪsɛ, ɪlɛna pə waasi-ɪ kuyəŋku Tacaá Yesu Kilisiti ká kɔk tɔ.

⁶ Kukusum pəciimaya kraasəɣəna somtu tənna tɛfu. ⁷ ɪ ləsi mə heku taa kɛ mpi pə lapa-mɛɣe asayaa tɔ, ɪlɛna ɪ pəsi kupama təkpataa. Waatu ɪnɪ ɪ ká nɔɔsəna somtu kufatu nti tɛ taa kukusum fei tɔ. Mpu pə mayamaya ke ɪ tu wɛ. Pə taya pulu tɔk, tɛ nika tá Tɛsu acima tɔk kɛ. Mpi tɔ pa tɛma tá Tɛsu acima ɪwəyaya kuyɔ tɔ se, ŋkɛɣɛ Kilisiti. ⁸ Ye mpu ɪlɛ tɛ tɔɔ ta acima. Ye tɛ tɔkɪ-yɛ, tɛ taa tɔɔ-yɛ na potopoto wei ɪ taa kukusum kupəm wɛ tɔ. ɪsɔɣatu na asilima pə lite ntɛ. Ama tɛ tɔɔ tá acima na potopoto wei ɪ taa kukusum fei tɔ. ɪnɪ ɪ kɛna potopoto kupaŋ na tampana nyən.

⁹ Takəlaya ŋka maa ŋmaa-mɛ tɔ ka taa ma heela-mɛ si mə na yələa mpa pa laki asilima tɔ ɪ taa kɛntu.

¹⁰ Pə taya yələa tənaya yem kɛ ma yɔɔtəɣi. Mpi tɔ, antulinya taa cənɛ mə na asilima nyəma na nyullaa na

ημυλαα na τυη laalaa í sitina. Ye í tōma sı í cōlāyι-wε, pə wεε sı í ká lu antulinya unε ι taa keε. ¹¹ Nti tōyōε sı ye yulu nyānāyι ι tāyι lōō sēelu pāyele ι lakı asilima, na í ta yele nyuluyu na τυη laau na yēlaa tuuu na sulum nyōō na ημυlām, í taa kpatēna puntu. Mə na yulu isu mpu í taa tōyō tōyōō mayamāyā.

¹² Ye pə kaasa mpa pa ta ke lōō sēelaa tō, pə taya maa lana pēle pa tōm. Ama lōō ká huunana pēle. Mə na mpa í kaa kpekāle tō pə taya pa tōm ke í ka la? Pa ηmaawa lōō tōm taa sı: Yulu í lakı isayatu í lēsi-ι mə heku.

Təma tōmnaa tayanuyu

6 Ye mə taa nōyōlu na ι taapalu pa wena tōm, pə muna pá yaa tēmayā nōnōyō ke ma ta nyi isōnaa kiη na lōō yēlaa wεε? ² Í tá nyi sı lōō yēlaa ká huunana yēlaa tēnāyā tōm ke cele? Ye mi huunana yēlaa ke tōm ke cele, ulε pepe tōō ké í kaa pəsi na í huu wenti tə wε pəciuu tō? ³ Í tá nyi sı taa huunana isōtaa tillaa ke tōm? Tə kaa kpisi isōtaa tillaa ke tōm huunau, kacarıfana antulinya taa cāne nyāntu na? ⁴ Tōmnaa isu mpu pə taka mayāna-mε, ulena í mēli na í kpayā-tı na í pukina mpa pa ta ke Yesu sēelaa kpekāle pulu tō? ⁵ Ma yōyōtāyι rīpūyū sı fēele í kra-mε. Isu í wεu mpu tō ləmayāsεε tu nōyōlu ι fεi mə taa keε sı yēlaa ι yōowa ι tayanı-wε? ⁶ Pə nāyāsēna mə taa nōyōlu í wena ι tōyōntāle na tōm, pá yaa tēmayā nōnōyō ke ma ta nyi isōnaa kiη na?

⁷ Isu í yaakuyu tēmayā nōnōyō ke mpu tō pə hūlāyι kpakpaa ké sı ι kpisaa tēkpataa. Pepe tōō ké yulu í lapa-mεyε nti ι haaki mə tāyι suulu? Paa pi nāyāsēna í yaa-ι nōnōyō? Pepe tōō ké ι yeki sı ye pa ημυlāyι-mε pa ημυli? ⁸ Pāyele mə tōηna isayatu lapu na ημυlām ke mə taa mə tike. ⁹ Anı mə mayamāyā í nyēma teu sı isayalataa kaa na lōō Kawulāyā. Í taa puuyusi mə ti, asilima lataa, na τυη laalaa, na wasarıkalēnaa, na apalaa mpa pa suukēna tēma tō, ¹⁰ na ημυlaa, na nyulla, na sulunyōōlaa, na tuula, na ημυlaa kpitikpitinaa, pa tēnāyā mpu pa taa nōyōlu kaa keesi lōō Kawulāyā. ¹¹ Anı mə taa lēlaa ka wε rīpūyū. Ama pa lēsa-mεyε isayatu taa na í pəsi kupama. Na pə fayasa-mε na mə mpa sı í pəsi lōō nyēma. Taca Yesu Kilisiti tōη taa, tá lōō Feesuyu yēlaa na í pəsi kupama ke lōō isēntaa.

Mpi í lakēna mə tōnəη tō í yele na pə hūlı lōō teeli

¹² Mə taa lēlaa tōη sı ye pa nōka mpi pa la. Tampana mpaau wεε yaa, ulε pə taya pə tēna pə taa ké í ká waa. Ma pəsāyι má yōyōtı sı ma wena mpa sı má la pə tēna yaa. Ama ma kaa yele ké sı pulupu í pəsi-m pə yom. ¹³ Mε í tōη sı hiluyu tōō ké pə lēsa kutōyō na kutōyō tōō ké pə tu hiluyu. Mm, pə wε mpu mεε. Paa na mpu lōō ká wakēli pə tōm naale unı. Pə ta la yulu tōnuyu ke asilima lapu tōō, ama Taca tōō ké. Na tōnuyu ηku ku tōō ké Taca wεε. ¹⁴ Na isu lōō feesuyu Taca tō, ι ká tε na í feesi taya mpu tōō na ι toma taa.

¹⁵ Anı í nyēma sı mə tōnəη ké Kilisiti tōnuyu hōyōlōη ké. Ma wεu isēntō tō pə nāyāsēna má kpayā Kilisiti tōnuyu tōō pulu na má kpatēna apalaa tēna alu na? Pəle pə kaa la paa pəōō. ¹⁶ Yaa í tá nyi sı yulu í suuna apalaa tēna alu, í na-ι pa kpentā tōnuyu kulumuyu? Pa ηmaawa lōō tōm taa sı: Pa naale pa pəsi tōnuyu kulumuyu ké. ¹⁷ Ama wei na Taca pa kpentaa tō pa pəsi kulum ke pa ləmayāsεε taa ké.

¹⁸ Í taa kpatēna asilima. Isayātunaa mpa pə kaasaa na yulu lakı tō tu tokiyina ι tōnuyu. Ama yulu wei ι ha ι tāyι asilima lapu taa tō ι mayamāyā ι tōnuyu ke ι lakı isayatu. ¹⁹ Í ta nyi sı mə tōnəη wε isu Feesuyu Nanηtu tēcayāle yεε? Feesuyu Nanηtu wei lōō ha-mε na í wε mə taa tōyō ma tōη. Í tá ti mə ti se. ²⁰ Lōō yapa-mεyε halēna í fεli. Mpu tō, í lana mə tōnəη ke mpi pə hūlāyι lōō teeli tō.

Akpayāle tōō kupōōsutu

7 Pənente tē paasēna tōm nti í ka pōōsa-m mə takēlayā taa tō ulε. Pə kēla teu sı yulu í taa kpayā alu yaa. ² Ama asilima wena a tōō sōōōm ke katatēlayā tō a tōō, pə nāyāsēna sı paa apalu wei í wēena ι alu, na paa alu wei í wēena ι paalu ké mpu tōō. ³ Apalu í la ι alu ke isēna pə nāyāsēna apalu ká la ι alu tō, na alu náa la ι paalu ké isēna pə nāyāsēna alu ká la ι paalu tō. ⁴ Pə fεi isu alu ká lana ι tāyι isēna ι sōōlaa tō. ι paalu tēna-ι, ι niη na ι nōōhεε. Na mpu tōōyō na apalu, pə fεi sı ι ká lana ι tāyι isēna ι sōōlaa tō, ι alu tēna-ι, ι niη na ι nōōhεε. ⁵ Í taa pε tēma, ye pə taya isu mə tēna í lapa nōyō kulumāyā na í tisi tēma sı: Tē yele rīpūyū wεε naale na tē paasēna lōō sēlēmuyu. Ama pəle pə waalı, í mēli na í kpentı nan. Ye í ta kpentı nan ke lōη ke mpu í ká kōō na í kpisi tōnəη na í hoti Satanı mayāsēη taa.

⁶ Nti ma yōyōta isēntō tō pə taya kucaaluyu tōm, ama ayēnεε ké. ⁷ Tampana tōō, ma nyulla isu paa yulu wei í wεε isu ma wεu isēntō tō. Ama paa wei na ι lōō hate ké. Pə haā unεyε pānεyε, na pə ha unεyε pāne.

⁸ Tōm nti tə wεε sı má heeli atamεε na alaa leelaa tōyōε sı, ye pa tōka pa itantu isu ma tōkuyu ma nyāntu tō pi kēli-wεyε sēεu. ⁹ Ama ye í kaa pəsi tōnəη tōkuyu, ulε apalaa náa kpayā alaa, na leelaa náa saa apalaa. Pə kēla teu sı apalu í kpayā alu, na alu náa saa, na mpi yulu ká cāyā na kōōō kuyı-ι tō.

¹⁰ Nti ma heeliyι mpa pa tēma tēmayā kpayāu tōyōε sı: Alu í tēma saau pə fεi sı í kisi ι paalu. Taca tu yōyōtēna-tı. ¹¹ Na í kisa-ι kōō, í cāyā mpu, í taa saa kufalu. Ye ι ká mēli kupəη í mēli-ι. Apalu ná fεina mpaau sı í tōyōnu ι alu.

¹² Mpa pə kaasaa tō, ma heeliyι pēle sı, ye apalu í ké lōō sēelu na ι alu ké ma ta nyi lōō, pāyele alu unı ι luyu wεε sı í na-ι pá cāyā, apalu í taa tō sı ι kisiyι-ι. ¹³ Mpu tōōyō alu í ké lōō sēelu na ι paalu náa ké ma ta nyi lōō, pāyele apalu unı ι luyu wεε sı í na-ι pá cāyā, alu í taa tō sı ι kisiyι-ι. Ma mayamāyā ma yōyōtēna tēle, tə ta luna Taca kiη. ¹⁴ Lōō tá kisi apalu wei ι ta ke lōō sēelu tōyō í na ι alu lōō sēelu pa cāyāle tōō, pəōō ι ta kisi alu wei ι ta ke lōō sēelu tōyō í na ι paalu lōō sēelu pa cāyāle

Ƨɔ. Ye pə ɔaɣa mpu pə Ƨɔ pa piya ká wɛɛ isu ma ta nyi isɔnaa, pəyele si kɛ isɔ nyənsi kɛ. ¹⁵ Ama ye wei i ta ke isɔ sɛɛlu Ƨɔ ílé i caana fayau, waatu unɪ pa taa wei i kɛ isɔ sɛɛlu Ƨɔ i wɛna mpaau si í ye le na pá fayau. Pə ɔaɣa pulu Ƨɔ, isɔ yaa-mɛyɛ si í caɣa tɛma kiŋ na leleŋ. ¹⁶ Alu isɔ sɛɛlu nyá n nana-we si nyaa tɛna na ń ya nyá paalu nyuyɔ? Na apalu isɔ sɛɛlu nyá n nana-we si nyaa tɛna na ń ya nyá alu nyuyɔ?

Isɔ í yaa-ŋ na ń wɛ isəna caɣa mpu

¹⁷ Ama nti Ƨɔɔle si Tacaa í ha-ŋ mpi náá təŋ pələ. Na ye isɔ yaa-ŋ i mpaau taa na ń wɛ isəna náá caɣa mpu. Sɛyɛsuyɔ ŋku ma sɛyɛsəyi Yesu sɛɛlaa kpeka təna si á təŋ Ƨɔɔle. ¹⁸ Ye isɔ yaa wei kɛ i mpaau taa na í tɛma peluyɔ, puntu í caɣa mpu, í taa huɪ si i mələyi isu i taa peli. Na isɔ í yaa wei kɛ i mpaau taa na í tá peli, puntu í taa pɛki si i peləyi. ¹⁹ Paa n pelaa, paa n ta peli, tələ tə wɛ yem kɛ. Ama isɔ kuheelitu Ƨɔkuyɔ ntɛ sɔsɔɔntu. ²⁰ Paa wei í wɛɛ isəna i ka wɛɛ na pə́cɔ isɔ yaaki-i i mpaau taa Ƨɔ. ²¹ Ye n ka kɛ yom kɛ na isɔ yaa-ŋ i mpaau taa, taa nəyəsɪ si n pəsəyi kasayampɪ. Ama ye pə kɔma si ń lu nyá yomle taa, íle taa kisi. ²² Pə ɔaɣa pulu Ƨɔ, ye Tacaa yaa yom kɛ i mpaau taa, puntu pəsə Tacaa kasayampɪ kɛ. Ḿpúyú pə wɛɛ Ƨɔ, ye Kilisiti í yaa kasayampɪ, puntu pəsə i yom kɛ. ²³ Isɔ yapa-mɛyɛ haləna í feli, íle í taa pəsɪ mə təyi yələa yomaa. ²⁴ Ma taapalaa, paa wei í caɣa isɔ sɛɛlu taa isu isəna i ka wɛɛ na pə́cɔ isɔ yaa-i i mpaau taa Ƨɔ.

Atamɛɛ na leelaa pa Ƨɔm

²⁵ Ye apalaa mpa pa ta kpaɣata alaa, na alaa mpa pa ta saata Ƨɔ. Tacaa ta heeli-m pa Ƨɔm si pulu. Ama Tacaa pɛɛɛ Ƨɔ ma nəyəsəna yulu wei í yɔɔɔta nti pá mu-ti Ƨɔɔ. Pə Ƨɔ kɛ ma heeliyi-mɛyɛ nti ma maɣamaya ma huuki Ƨɔ.

²⁶ Kaɣana wahalanaa panɛ pa Ƨɔ íle, ma huuki si pə kəla teu si yulu í caɣa mpu. ²⁷ Ye n wɛna alu, taa lu si n kisiyi-i, na ń ti fɛina taa pɛki si ń kpaɣa. ²⁸ Paa na mpu, ye n ti kpaɣa alu, na ye pɛɛɔ saana, i ta la isayatu Ƨɔ. Ama apalaa mpa pa kpaɣayi alaa na alaa mpa pa saaki Ƨɔ, paa ífemle nte pa naaki wahala kɛ. Wahala inəyi ma caa ma keeli mə nyɔɔŋ Ƨɔ.

²⁹ Ma taapalaa, nti ma yɔɔɔtəyi Ƨɔɔle si wule puwaya. Pə Ƨɔ Ƨɔ, pə kpaɣau saŋa waali Ƨɔ, mpa pa wɛna alaa Ƨɔ pá la isu pa fɛina, ³⁰ na mpa pɛɛ pa wiliyi Ƨɔ pá la isu pa fɛina lanwakəlle. Mpa pa yaki Ƨɔ pá la-we isu pə ɔaɣa mpe pa tənna pa kuyapəm mpi.

³¹ Mpa pa Ƨkəna antulinya inɛ Ƨɔ pá la isu mpa paa Ƨkəna-i Ƨɔ. Pə ɔaɣa pulu Ƨɔ, wɛɛtu nti tə taa antulinya inɛ i wɛɛ Ƨɔ i kaa tasa taŋuyɔ se.

³² Mpi ma nyuləyi Ƨɔɔle si í lu nəyəsɛɛ Ƨɔm taa təkpaɔaa. Apalu wei i ta kpaɣa alu Ƨɔ Tacaa təmle ke i sɔkəna nyuyɔ, na í luki si Tacaa luyɔ í lapɪ-i. ³³ Ama wei i kpaɣa alu Ƨɔ atɛ cənɛ nyəm ke i sɔkəna nyuyɔ, na í luki si i alu luyɔ í lapɪ-i. ³⁴ Mpu inɪ pə tu-i heku kɛ. Mpu Ƨɔɔɔ na alu yaa pɛɛɔ wei i ta saa Ƨɔ. Tacaa təmle ke pa sɔpəna nyuyɔ. Pə ɔaɣa pulu, pa caa kɛ si

Tacaa í ti pa Ƨnəŋ na pa ləsasi. Ama alu wei i laalaa na í saa Ƨɔ atɛ cənɛ nyəm ke i sɔkəna nyuyɔ, na í pɛkəyi si i paalu luyɔ í lapɪ-i.

³⁵ Ma yɔɔɔtəyi ḿpúyú si pə səna-mɛ, pə ɔaɣa isu kətɔka ke ma tuyi-mɛ. Ama ma caa kɛ si má tusi-mɛyɛ mpi pə wɛ teu Ƨɔ pə taa na í kɔpəntəna Tacaa ke teu na í Ƨɔ isu pə munaa Ƨɔ.

³⁶ Ƨɔ, pənɛntɛ tɔ paasəna yulu wei i luyɔ fɛi si i pɛɛɔ í saa Ƨɔ pə Ƨɔm íle. Ye i kɔma na í ná si pə fɛi teu si í ye le i pɛɛɔ na í tɛɛ pə taa, í la isu i luyɔ wɛɛ Ƨɔ. Í ye le-i na í saa, i ta la isayatu. ³⁷ Ama ye inɪ i Ƨkəna na í tɛma i taa təkpaɔaa si i pɛɛɔ í caɣa mpu, na pə tá kɛ Ƨɔɔlu kisinana-i kukisu, inɪ i Ƨkəna Ƨnuyɔ na í kisina i luyɔ ke mpu, i pɛɛɔ inɪ í ta saa pə wɛ teu.

³⁸ Mpu Ƨɔ, wei í yelaa na i pɛɛɔ saa i ta la taali. Ama wei í ta ye le na í saa pələ pə kəla teu.

³⁹ Alu paalu í wɛna i weesuyɔ, i alu inɪ i fɛina mpaau si í kuli-i. Ama ye i paalu səpa, pə ha-i mpaau kɛ, i luyɔ í wɛ wei, i saa. íle kulumtu kɛ, pu wɛɛ isɔ sɛɛlu kɛ. ⁴⁰ Paa na mpu ma huɪ si ye i caɣaa isu i wɛɛ Ƨɔ i ká kəli leleŋ nuu. Ma nyəmá si ma huwɛɛ anɛ a luuna Feesuyɔ Nanŋtu kiŋ.

Nantu kulalaatu Ƨɔm

8 Pənɛntɛ tɔ paasəna nantu kulalaatu Ƨɔm íle.

Tə nyəmá si tá təna tə wɛna pə nyəm mɛɛ. Na tə nyəmá tə nyəmá inɪ i yekina na yulu hɔŋ i ti. Ama sɔɔluyɔ ná laki na tɛ nyɔɔ Ƨɔŋ. ² Ye Ƨɔɔlu huɪ si i nyəmá pulupu, i ta cəkənta-wi isu pə wɛ təkpaɔaa si í cəkəna-wi Ƨɔ. ³ Wei íle i sɔɔluyɔ isɔ, isɔ ná nyəmá puntu Ƨɔ kɛ.

⁴ Nti í ka pɔɔsaa Ƨɔɔle si, ye pa laawa, yulu ká Ƨɔɔ yaa i kaa Ƨɔɔ? Tə nyəmá teu si tiŋ ná naa isentɔ kɛ yem kɛ. Ama isɔ tike kəŋ wɛnna. ⁵ Isɔtaa nyəm paɣalɛ na atɛ nyəm paɣalɛ ke yələa yaa pa isɔnaa. Paa yaa mpu si isɔnaa na mpa pa nyənəyi si pa ti-we Ƨɔ pa wɛ paɣalɛ. ⁶ Ama tá kiŋ íle, isɔ wɛ kulum təkəŋ kɛ. Inəyələ Tacaa wei i lapa pə təna Ƨɔ, na i Ƨɔ kɛ tə wɛna weesiŋ. Na Tacaa keɛ kulum, inəyələ Yesu Kilisiti wei i yelaa na pə təna pə wɛɛ, na wei i Ƨɔ tə wɛna weesiŋ Ƨɔ.

⁷ Ama yələa təna ta nyi mpu. Lelaa wɛɛ na pə tɛɛna-wɛyɛ tiŋ Ƨɔm taa, na ye haləna saŋa pa Ƨŋna nantu kulalaatu Ƨɔɔ, pə wɛ isu tiŋ ke pa tənəyi. Pa nyəm wɛ tətantəlaa, ílena pá mələyi nau si kutɔɔɔ ŋku ku wakələyi-wɛyɛ. ⁸ Pə ɔaɣa kutɔɔɔ yekina na tɛ kɔpəntəna isɔ kiŋ. Paa tə ta Ƨɔɔ pə ɔaɣa pə pasəyi-tuyɔ pulu, paa tə Ƨɔɔ pə ɔaɣa pə sɔsɔsəyi-tuyɔ pulu.

⁹ Paa na mpu mɛ mpa mpaau wɛɛ faa si í laki mpi í lá Ƨɔ, í la laakali, pə taa kɔɔ na í hu isɔ sɛɛlu taa acamaa. ¹⁰ Ye Ƨɔɔluyɔ yem nawa nyá wei si n nyəmá Ƨɔ na ń caɣa tuyɔ tɛɛ na ń Ƨŋna Ƨɔɔ, ícam inɪ i laakali kaa polo isu í Ƨɔɔ nantu kulalaatu nti?

¹¹ Waatu inɪ nyá nyəm mpi pə lapa na nyá Ƨɔɔntələ ícam wei i Ƨɔ Kilisiti səpa Ƨɔ í la yem keɛ. ¹² Ye í pən-təyənə mə Ƨɔɔntələnaa na í kɔpəntəyi pa laakalənaa mpa pa wɛ tətantəlaa kɛ mpu Ƨɔ, Kilisiti ke í pən-təyənə. ¹³ Pə Ƨɔ kɛ ye ma Ƨkɪ mpi na pu hu ma Ƨɔɔn-

tələ, ma kaa tɔɔ. Paa pəɔ mayamaɣa ma kaa tu tɔɔ nantu. Pə taa kɔɔ na má hu ma tɔɔntələ.

Tillu təma tɔm

9 Ma fəna mpaau si ye ma laki mpi ma la? Ma ta ke tillu? Ma ta na Tacaa Yesu? Pə taya mə kəna ma lapa Tacaa təmlə na pá lu mpi tɔ? ² Ye ləlaa u nyənəɣi-m tillu pə kɔpenna-mé? Mpi tɔ, isu mə na Tacaa í kɔpentyu tɔ pə húláɣí təkəlekele ké si ma ké tillu.

³ Ḿpúyú ma cɔkɪ mpa pa kotiyina-m paa timpi na pá tɔɔ si ma ta ke pulu tɔ. ⁴ Ye pa fələɣi-m kutɔɔɔ na kunyɔnyɔɔm ke ma təmlə tɔɔ ma yuwa? ⁵ Ye ma tən̄sa alu lɔɔ sɛɛlu nɔɔɔluyɔ ma waalu na tɛ cɔkɪ isu tillaa ləlaa na Tacaa newaa na Piyee pa lakuyɔ tɔ ma yuwa? ⁶ Yaa ma na Paanapasí tá tike ke pə wɛɛ si tɛ lana tá niɣ na tɛ tɔɔna tá nɔɔɔ? ⁷ Yóólú wei í puki yoo na í tɔkɪ í tɔ? Na awe sɔkɪ lɛsɛɣ tuyɔ na í kaa tɔɔ ku pee? Na awe tiikiyi kaləku na í kaa nyaasi naaləm?

⁸ Nti ma tɔɔ tɔ, yəlaa yɔɔtəɣəna-təɣi kuyɔɔɔ, kusəsutu taa pə fəi mpu? ⁹ Moisi kusəsutu taa pa ηmaawa si: N kaa hɔkɔ nau wei n makəna nyá mɛla tɔ í nɔɔɔ. Naan̄ tɔɔ tike ke lɔɔ sɔɔɔməɣəna? ¹⁰ Pə taya tá mayamaɣa tá nyuyɔ tɔɔ ké í yɔɔɔta mpu? Tá mayamaɣa tá nyuyɔ tɔɔ təkɔm ké pa ηmaawa si: Wei í haləɣi í haləna tɛɛluyɔ, na wei í kuɣ í kuna tɛɛluyɔ, si í ká hiki í paa nyəm. ¹¹ Ye tə tuuwa lɔɔ nyəm ke mə heku na kaɣana tɛ hiki mpi pu waasi tá tɔnəɣ tɔɔ mə kiɣ tə yuwa? ¹² Ləlaa ta kisi mpaau ke hikuyɔ si pá hikiyi-wi, kaaɣfana tá na?

Paa na mpu tá tá nyəna təna. Ama tə tɔɔ pə təna pə kunyɔɔ si tə taa kɔɔ tə wakəli Kilisiti tɔɔ Laapaali kupaɣ təmlə. ¹³ Aní í nyəmá teu si mpa pa laki təma ke lɔɔ tɛsɛɛ taa tɔ lɔɔ tɛsɛɛ caləsəɣəna-wɛ. Na mpa pa laki kɔtasí ke kɔtaya tɛlatɛ tɔɔ tɔ pa hikiyi pa paa nyəm ke kɔtasí nsi si taa ké. ¹⁴ Ḿpúyú pə wɛɛ. Mpa pa kpaaləɣi Laapaali Kupaɣ tɔ Tacaa ha-wɛɣ nɔɔɔ si pá tɔɔna kɔtasí nsəɣi.

¹⁵ Ama má, ma ta la tən̄e uní tə taa natəli, na ma ηmaau isəntɔ tɔ, pə taya si ma pɔɔsəɣi si má hiki se. Sana səm na mpu uní pə lapu. Nɔɔɔlu kaa wakəli mpi ma yɔɔləɣəna mpu tɔ. ¹⁶ Pə taya ma ti sam tɔɔ ké ma kpaaləɣi Laapaali Kupaɣ se. Ama caaluyɔ na caaluyɔ ké. Na ye pə cəpa-m na má tá kpaali Laapaali Kupaɣ, mayalɛ. ¹⁷ Ye ma mayamaɣa maa tuna ma ti si má la təmlə tən̄e, má nɔkaa ma haaki nɔɔɔ ké na má tan̄a kufeluyɔ. Isu pa tu-m-tɛɣe kutuyɔ tɔ, pə wɛɛ si má la-tɛɣe na má lu tɛsoo. ¹⁸ Ma kufeluyɔ nté ηku ilɛ? Nkuyulɛ si má huləsí lan̄lɛ na Laapaali Kupaɣ kpaaluyɔ. Má kpaaləɣi faalaa, má taa haa nɔɔɔ na má tan̄aa isu Laapaali Kupaɣ kpaallu laki tɔ.

¹⁹ Ma ti ma tɔɣi, ma ta ke yom. Paa na mpu ma lapa ma tɔɣi yəlaa təna yom si má hiki yəlaa payalɛ ke sɔsɔm ke isəna pə wɛɛ tɔ. ²⁰ Yuta nyəma taa, ma laki ké isu Yuta tu, ləna má hiki-wɛ. Paa na maa tən̄əɣi Moisi kusəsutu tɔ, ye ma wɛ mpa pa tən̄əɣi Moisi kusəsutu tɔ pa heku, ma laki ké isu ma tən̄əɣi-ti ləna má hiki-wɛ. ²¹ Na mpu tɔɔɔɔ ye ma wɛ mpa pa ta nyl

Moisi kusəsutu tɔm tɔ pa heku, ma wɛ ké isu pa wɛu tɔ, maa paasəɣəna kusəsutu, ləna má hiki-wɛ. Pə taya isu ma tɔɣi si ma lɔ lɔɔ kusəsutu se, Kilisiti kusəsutu təna ma tən̄əɣi ké. ²² Mpa pa wɛ icantu ke lɔɔ sɛɛu taa tɔ, ma lapa pa heku ké isu icam na pəcɔ má hiki acamaa mpe. Ḿpúyú ma laki paa mpa pa heku, ləna paa pə kəli wɛ má ya pa taa ləlaa. ²³ Ma laki pə tən̄əɣa ḿpúyú Laapaali Kupaɣ tɔɔ ké, ləna ma mayamaɣa maa waa pə taa.

²⁴ Ntɔɣ í nyəmá si pa tɔkuyɔ asewa tɛtɛ tɔ payalɛ seena, ama kulum təkɔɣ təkəna. Mɛ tɔɔ í kaasi mə tɔɣi mpu na sewa, na í laali na í tɔɔ nɔɔɔ. ²⁵ Lutaa na selaa pa təna pa lakuyɔ mpu tɔ, pa wɛna pa kukuki-imnaa ké na isəɛ kuseemlɛ. Pa laki ḿpúyú si pá hiki sam ntenuyɔ ηku ku tan̄əɣi tɔ. Ama tá ilɛ, tá laki ké si tɛ hiki sam ntenuyɔ ηku ku wɛ tam tɔɔ tɔ. ²⁶ Pə tɔɔ ké má tɔɣna sewa na má yaya isəɛ ke timpi uní tɔ. Ma wɛ ké isu ηkuma matu wei u hayaləɣi yem tɔ. ²⁷ Ama ma wusəɣi ma tɔnuyɔ ké na má tɔkəɣi ma tɔɣi teu si pə taa kɔɔ na ma wei ma lapa ləlaa ke waasu tɔ má kpisi na pá lɔ-m.

Tuy tɔm laakali lapənau

10 Ma taapalaa ma luyɔ wɛɛ si í tɔɔsi mpi pə mayana tá caanaa caanaa mpa na Moisi pa tɔma tɔ pa tɔm. Pa təna təpai isəɣmuntuyɔ kentina pa tɔɔ, na pa təna təpai pa tɛsəna səsəncaasi tən̄ku. ² Na isəɣmuntuyɔ ηku ku tɛɛ ké tən̄ku taa ké pə sɔ pa təna təpai ké lɔɔ lum ke pa muyɔ Moisi na pá tən̄əɣi-tɔ tɔ pə tɔɔ. ³ Pa təna təpai pa tɔɔna piti tɔɔnaya kulumaya ηkɛ. ⁴ Na pa təna təpai pa nyɔɔna piti kunyɔnyɔɔm kuluməm mpi pə luɔna puu taa tɔ. Na puu ηku ku húláɣí ké si pá na Kilisiti pa tɔɣna. ⁵ Paa na mpu tɔ lɔɔ lan̄lɛ ta heena pa taa payalɛ, mpu pə yelina na pá si wulaya tetu taa.

⁶ Pən̄e uní pə lapaya si pá húlí-tuyɔ lɔɣ na pə taa kɔɔ na tɛ nyuli isayakunyuləɣ isu mpe uní paa nyuluyɔ tɔ. ⁷ Na pə taa kɔɔ na í keesi na í suu tuyɔ laau taa isu pa taa ləlaa ka lapu tɔ. lɔɔ tɔm taa pa ηmaawa mpu si: Yəlaa caɣaa na pá tɔɔ na pá nyɔɔ, ləna pá nyəki na pá kulí si pa paaki. ⁸ Na tɛ taa la wasan̄kalətu isu pa taa ləlaa ka paasənau-ti na kuyaku kulumuyɔ tike yulunyɔɔɣi iyisi hiu na tooso (23000) lu na pá si tɔ. ⁹ Tə taa mayasi Tacaa si tə naa í waali. Ḿpúyú pa taa ləlaa ka lapa na pá səna tumaa. ¹⁰ Tə taa miiti, mpi tɔ, pa taa ləlaa ka miitaya ḿpúyú na wakəllu ku-wɛ tɔ.

¹¹ Pə təna mpi pə mayana-wɛ tɔ pə húláɣí ləlaa ke lɔɣ ké. Pa ηmaa-təɣi si pa kpaaləɣi-tu yoo. Pə taya pulu, waatu wei í taa tə wɛ isəntɔ tɔ tən̄əɣa waatu ké. ¹² Pə tɔɔ ilɛ ye wei í huɔ si í sən̄aa puntu í la laakaali, í taa kɔɔ na í hoti. ¹³ Mayasuyɔ nakulí ku ta mayana-mɛ na pə kəli isu mayasuyɔ makuyɔna yulu tɔ. lɔɔ tɔma si í laki mpi tɔ u yeki-wi. Pə tɔɔ ké í kaa yeɛ na mayasuyɔ mayana-mɛ na pə kəli-mɛ. Ama mayasən̄ uní í kɔma í ká húlí-mɛɣe isəna í ká la na í tulí na í pəsi-tɔ.

¹⁴ Pə tɔɔ ilɛ ma taapalaa kupama mɛ, í la laakali na tuyɔ tɔm. ¹⁵ Ma yɔɔtəɣəna-mɛ isu yəlaa layatunaa, ilɛ nti ma yɔɔtəɣi tɔ í huɔ mə mayamaɣa na í ná. ¹⁶ í

nyænna tə təkuyə kəpu na í suna ləw kupantu na tə sɛɛ-ı í na təmlɛ kɛ pə tək tɔ na í ná. Tə nyəkəkuyə tɔ, pu krentəyi-tuyə rı́púyú Kilisiti caləm tək? Na potopoto wei tə fakı tɔ, tə təkuyə tɔ, pu krentəyi-tuyə rı́púyú Kilisiti təkuyə tək? ¹⁷ Lsu potopoto weu kulum na taa wɛ kupıŋ na tə taləyi-ı tɔ tə krenta kulum kɛ. Mpi tɔ potopoto kulum kɛ tə təkı tɔ se.

¹⁸ Í nyænna lseyɛl yəlaa na í na. Mpa pa təkı mpi pa lapa kətaya tɔ pá na ləw wei ı tike ı tə kətaya təlatɛ tɔ pa krentaa kɛ. ¹⁹ Lɛ isənaya pə wɛɛ lɛ? Tuyə kulalaam kɛna pulu? Yaa tuyə mayamaya kɛna pulu? Pulu fɛi paa pəw. ²⁰ Ama pa laakuyə tɔ alɔyaa tək kɛ pa laaki, pə taya ləw. Na ma kisa sı mə na alɔyaa í taa wɛɛ təma tɔm taa lɛ. ²¹ Í kaa pəsı na í nyək Tacaa kəpu na í tasa alɔyaa nyəŋ kɛ nyək. Na í kaa pəsı na í çaya Tacaa nyənaya tɛɛ na í tasa alɔyaa nyəŋka tɛɛ kɛ çayau tɔt. ²² Yaa tə caa tə susı Tacaa kɛ isəsɛɛmlɛ taa? Tá kələn-ı toma yaa isəna?

Isɔ teeli tuyə kɛ paa mpi pə taa

²³ Mə taa lɛlaa tɔŋ sı mpaau wɛɛ sı tə nɔka mpi tə lá. Tampana, mpaau wɛɛ yaa. Ama pə təna pə fɛlna kawaaya kɛ. Mpaau wɛɛ sı tə nɔka mpi tə la. Ama pə taya pə təna pə lapu sɔwəsəyənə pulupuyə ləw sɛɛu taa. ²⁴ Nɔçlu í taa pɛkɛ ı mayamaya ı nyuyə nyəntu tike. Ama paa wei í pɛkəyi ı tɔçntəlɛnaa nyəntu tɔt.

²⁵ Nantu təna nti pa pɛɛtəyi kuyaku taa tɔ í tɔç, í taa kpeye mpi mə taa í wɛna sika tɔ. ²⁶ Pə taya pulu, pa ŋmaawa ləw tɔm taa sı: Tacaa tənaa tɛtu na pə təna mpi pə wɛ tə taa tɔ.

²⁷ Ye ma ta nyı ləw yaa-ŋ tɔçu na nyá luɔu wɛɛ sı n puki, n polaa, tɔç pə təna mpi ı ká saa-ŋ tɔ, taa kpeye mpi nyá laakalı taa n wɛna sika tɔ. ²⁸ Ama ye nɔçlu heela-ŋ sı təne ıni pa laawayə, lɛ taa tɔç, kɛ wei ı çəpa-ŋ rı́púyú səkrəluɔu tɔ í lɛ ı tɔ, na nyá laakalı ta çaya ı təçayalɛ tɔ pə tɔ. ²⁹ Pə taya nyá laakalı kɛ ma yɔçtəyi çənɛ. Ama wei ıni ı heela-ŋ tɔ ı nyəŋ tɔ kɛ.

Lɛ pepe nyuyə tək kɛ lɛlu laakalı tɔm ká pɛli ma niŋ kɛ mpu? ³⁰ Ye ma sɛkɛ ləw kɛ í na təmlɛ na pəç má təkı, pepe tək kɛ paa tuu-m timpi ma təkəna sɛɛtu tɔ?

³¹ Pə wɛɛ sı paa í təkı, paa í nyəkı, paa í lakı mpi, í la na ləw hiki teeli kɛ pə təna pə taa. ³² Í taa hu nɔçlu, paa Yuta nyəma, paa mpa pa ta kɛ Yuta nyəma tɔ, paa Yesu sɛɛlaa. ³³ Í la ısu ma lakuyə tɔ. Ma lukı kɛ sı pə təna mpi ma lakı tɔ pə la yəlaa tənaya lɛlɛŋ. Pə taya ma mayamaya ma nyuyə nyəntu kɛ ma pɛkəyi. Ama yəlaa təna nyəntu kɛ sı pə ya pa nyək.

11 Í kɛəsəyənə-m ısu má kɛəsəna Kilisiti tɔ.

Alu ka te saalaya kɛ ləw təsɛɛlɛ

² Í tɔçsa ma tɔm kɛ pə təna pə taa na í təkı kulaputunaa kɛ teitei ısu ma kɛsuyə-mɛ tɔ ma sama-mɛ. ³ Ama ma caa kɛ sı í nyı sı Kilisiti kɛlɛ paa apalu wei ı sɔw, na apalu ntɛ alu sɔw, na ləw kɛlɛ Kilisiti í lɛ ı sɔw. ⁴ Ye apalu í sələməyi yaa ı kraaləyi ləw kuheelitu kɛ ləw təsɛɛlɛ na í tá kuli ı nyuyə tək, Kilisiti kɛ ı kɛənna. ⁵ Na ye alu í sələməyi yaa ı kraaləyi ləw

kuheelitu na í tá te saalaya, ı paalu kɛ ı kɛənna, na pə pəsa ısu pa loola-ı kɛ. ⁶ Na ye alu kaa te saalaya lɛ pá kɔ ı nyəkı. Ama ye pə wɛ-ı fɛɛlɛ sı pá kɔ-ı yaa pá looli-ı, lɛ í te saalaya. ⁷ Apalu kaa pa ı nyuyə tək kɛ pulu, mpi tɔ, ı kɛ ləw lɛsuyə na ı kiŋ kɛ ləw teu naaki. Ama alu kiŋ kɛ apalu teu ná naaki. ⁸ Pə taya alu kɛ pa cosaa na pá ŋmana apalu. Ama apalu kɛ pa cosaa na pá ŋmana alu. ⁹ Na pə taya alu tək kɛ pa ŋma apalu. Ama apalu tək kɛ pa ŋma alu. ¹⁰ Pə tək kɛ isɔtaa tillaa tɔ, alu ká wɛɛna ı nyuyə tək kɛ mpi pə húləyi sı ı ta ti ı ti, ama apalu təna-ı tɔ. ¹¹ Paa na mpu tɔ, Tacaa tɔm taa alu fɛi ı ti tɔ tike, na apalu kɛ í lɛ ı ti tɔ tike, pa təna pa ti pa təmaya. ¹² Pə taya pulu tɔ, apalu kɛ pa cosaa na pá ŋmana alu, na mpu tɔçtɔç alu na lula apalu, na pə tənaya mpu ləw kiŋ kɛ pə lunaa.

¹³ Mə mayamaya í mayası-təyi mə taa na í ná, sı waatu wei alu puki ləw sɛɛu na í sələməyi tɔ, ı çaya nyuyə kɛtɛ na? ¹⁴ Antulinya taa çənɛ mayamaya se, ye apalu yələyənə nyəkı kutayalası, fɛɛlɛ sɔwɔkɛ kɛ. ¹⁵ Ama ye alu nyəkı tayaləna mpu, isantɛ sɔwɔkɛ ntɛ. Tampana yaa pə ha paa alu wei kɛ nyəkı kutayalası kɛ sı sı takəyi-ı ısu tɛkɛntɛ. ¹⁶ Ama ye nɔçlu tasəyi təne ınyəi kɛəsənəu puntu í nyı sı, paa ta, paa ləw sɛɛlaa kɛka, tə fɛlna lakası nasəlı tɔçtɔç tá ləw sɛɛu wule na pə tá kɛna sənɛ.

Ta Caa səm tɔçsuyə

(Matiyee 26:26-29 na Maləki 14:22-25 na Luku 22:15-20)

¹⁷ Tɔ, nti ma nawa na ma caa ma yɔçtɔ-tı tɔ, pə ta muna má sa-mɛyɛ paa pəw se. Pə taya pulu, mə kə-tıŋ wei í kotiyı tɔ, ye pə taya isayatu, ı sɔwəyi-mɛyɛ kupantu natəlı. ¹⁸ Kancalaya nyəntu lɛ, pa heela-m kɛ sı í kotiyı tɔ, mə kotuyə faya kɛka kɛka kɛ, na ı caa təma. Lɛ ma tisa-təyi ısu ma ta tisi. ¹⁹ Ye fayəsuyə í wɛ mə heku taa kɔl, kú wɛɛ na pəç pá nyı mə taa mpa pa kɛ kupama na tampana tɔ. ²⁰ Í kotuyə tɔ, pə taya Tacaa tɔçnaya kɛ í təkı. ²¹ Pə wɛ rı́púyú kupam mɛɛ, í çakuyə nyanaya tɛɛ təkɛm tɔ paa wei ı huliɔina ı mayamaya ı tɔçnaya kɛ. Nyɔçsı ná tɔŋna lɛlaa kɛ kuyə na sulum náa kuyı lɛlaa. ²² Í ká təkı na í nyəkı mə tɛsı nsi sı taa tɔç í fɛlna yaa wɛ? Yaa ləw sɛɛlaa kɛkəlɛ kɛ í nyənəyi yem? Na mpa pɛlɛ pa fɛlna pulu tɔçlɛ í caa fɛɛlɛ tuyə na? Yaa í caa má heeli-mɛ suwɛ? Pə nəyəsəna ma sa-mɛ? Paa pəw ma kaa sa-mɛ se.

²³ Pə taya pulu tɔ, tɔmnaa mpa Tacaa tasa-m na má caa ma heeli-mɛ tɔçlɛ sı, ahoo nna a taa pa yɛlaa na pá kpa Tacaa Yesu ıni tɔç ı kraaya potopoto. ²⁴ L sɛɛ ləw kɛ í na təmlɛ na í tɛ lɛna í faya-ı na í tɔ sı: lɛn ı kɛna ma təkuyə ŋku pə ha mə tək tɔ, rı́púyú í ká lakı na í tɔçsəyi ma tɔ. ²⁵ Pa təma tɔçu kɛ mpu lɛna í kraaya kəpu na í tɔ sı: Kəpu ıne ı kɛna ləw nɔç pɛluyə kufam yoo, na ma caləm huləna pə tampana. Paa waatu wei kɛ í nyəkı ı nyəkı mpu na í tɔçsəyənə ma tɔç yoo. ²⁶ Kupam ye í wɛɛ na í təkı potopoto ıne na í nyəkı kəpu ınyɛyɛ mpu, í heeliyi Tacaa səm tɔm, haləna í lɛ ı kɔç í məlɛ.

²⁷ Pə tɔk kɛ ye nɔɔɔlu wɛɛ na ɪ tɔki Tacaa potopoto na ɪ nyɔɔki ɪ kɔpu pəyele ɪ ta nəɣəsəna sɪ ɪ tɔɔɔ na ɪ nyɔɔɔ puntu ɪ nyɪ sɪ Tacaa tɔnɔɔɔ na ɪ caləm pə tɔm wɛ ɪ nyuɔɔ taa kɛ. ²⁸ Pə wɛɛ sɪ paa wei ɪ pɔɔsɪ ɪ tɔɔɔ ɪ tɔɔɔ ɪ maɣamaya na ɪ nά na pɛcɔ ɪ tɔɔɔ potopoto ɪnɛ na ɪ nyɔɔ kɔpu ɪnɛ. ²⁹ Pə taya pulu tɔk, ye wei ɪ tɔki potopoto na ɪ nyɔɔki kɔpu kɛ yem tɔk na ɪ tά cɛkəna sɪ pə kɛ Tacaa tɔnɔɔɔ, ɪ kɔɣna ɪ maɣamaya ɪ nyuɔɔ taa kɛ tɔm kɛ ɪ tɔɔɔ na ɪ nyɔɔɔ mpi pə taa kɛ. ³⁰ ɪsəntɔ ɪnɪ ɪ maɣamaya ɪ lapu tɔk kɛ mə taa payalɛ kɛ kutɔntunaa na acamaa na yəlaa kupɪŋ səpa. ³¹ Ye ta maɣamaya tə pɔɔsəɣəna tά tɔɔɔ tɔmnaa na pɛcɔ ɪlɛ, tə kɔpɛ tά tɔɔɔ tɔm nti ɪsɔ ká huuna-tu tɔ tə taa kɛ. ³² Ama Tacaa ɪlɛ ɪ huukəna-tuɔɔ na ɪ kɔɣ tά ŋkɔpɔŋ kɛ sɪ pə taa kɔk na pά kaa tά na antulinya kɛ kɔpɔtɛ kulumtɔlɛ. ³³ Pə tɔk ɪlɛ ma taapalaa waatu wei ɪ kotiyi sɪ ɪ tɔki Tacaa tɔɔɔɔɔ tɔ ɪ tan təma. ³⁴ Ye nyɔɔɔɔ ɪ pɪ wei puntu ɪ tɔɔɔ ɪ tɔɔɔɔ, na pə taa kɔk na mə kotuŋ tɔk ɪsɔ kɔk ɪ nana-mɛɣɛ natəlɔɔɔ lapu. Nti nti pə kaasaa tɔ má kɔma na má kɔk ɪlɛ ma tɛɛsɪ tɔlɔɔɔ tayanuɔɔ.

Mpi mpi pə lapu saaki yəlaa tɔ

12 Pənɛntɛ tɛ paasəna mpi mpi ɪsɔ Feesuɔu Naŋŋtu yeki na pə saa yəlaa tɔ pə tɔm ɪlɛ. Ma taapalaa ma caa kɛ sɪ mpi mpi pə saakuɔu yəlaa tɔ ɪ nyɪ tampana nna a tɔk pə saa mpɔ tɔ. ² ɪ nyəmá teu sɪ ɪ ka keu ma ta nyɪ ɪsɔnaa tɔ tɪŋ wei ɪ yɔɔɔtɔɔ natəlɪ tɔ ɪ tɔm taa kɛ pə hana mə ɪsɛ na cuɔɔluɔu fɛɪ. ³ Pə tɔk maɣamaya kɛ ma caa sɪ ɪ nyɪ na ɪ tɛ mə taa sɪ yulu nɔɔɔlu ɪ fɛɪ wei ɪsɔ Feesuɔu tiikiyi na puntu ɪlɛna pə waalɪ na ɪ tɔ sɪ Yesu kɛ mpusi tɔ. Na ye Feesuɔu Naŋŋtu ɪ tiikiyi wei puntu kaa pəsɪ na ɪ tulɔɔɔ na ɪ yeki sɪ Yesu kɛ Tacaa. ⁴ Mpi mpi pə saaki yəlaa kɛ ɪsɔ mpaau taa tɔ pə wɛ ŋka ŋka kɛ. Ama ɪsɔ Feesuɔu kulumuɔu ŋku ku yekina na pə saaki yəlaa. ⁵ Təma lapu wɛ fakasi fakasi. Ama Tacaa kulum ɪnɪ ɪ təma kɛ pa laki. ⁶ Kulapəm wɛ ŋka ŋka, ɪlɛ ɪsɔ kulum ɪnɪ ɪ tɔɔɔna pa tənaya kulapəmnaa mɔpɛ pa tənaya. ⁷ ɪsɔ Feesuɔu húláɔɔ paa wei ɪ kiŋ kɛ sɪ ku wɛɛ na ku yeki na pulu lapu saa puntu ɪlɛna pa tənaya pá hiki kupantu kɛ pə taa. ⁸ ɪsɔ Feesuɔu haa nɔɔɔlu ɪlɔɔɔ ɪmɔɣasɛ tɔm yɔɔɔtɔɔ. Na Feesuɔu kulumuɔu ŋku ku ha nɔɔɔlu ɪlɛ tɔk sɪ ɪ yɔɔɔtɔɔɔna nyəm. ⁹ ɪsɔ Feesuɔu kulumuɔu kune ku yekina na nɔɔɔlu ná tisiyi ɪsɔ tɔk kɛ yuŋ kɛ teu. Na kú haa nɔɔɔlu ɪlɔɔɔ kutɔntunaa waasuɔu pəsɔɔ. ¹⁰ ɪsɔ Feesuɔu yeki na nɔɔɔlu ná laki piti təma, na ku tɔɔɔ nɔɔɔlu ɪlɛ sɪ ɪ kɔpɔlɔɔ ɪsɔ kuheelitu, na ku yeki na nɔɔɔlu ná nyəŋ na ɪ faɣasəɔɔ alɔɣaa nyəntu na ɪsɔ Feesuɔu nyəntu. Ku yeki na nɔɔɔlu ɪlɛ ɪ yɔɔɔtɔɔɔna tɔmnaa mpa nɔɔɔlu ɪ nuku tɔ, na ku yeki na nɔɔɔlu ná cɛkəɣəna-tɪ na ɪ tɛlɔsəɔɔ. ¹¹ ɪsɔ Feesuɔu kulumuɔu kune ku taa ku tike ku lakəna pə tənaya mpɔ. Ku yeki na paa mpi mpi pə lapu saa paa wei kɛ ŋka ŋka ɪsɔ ku nɔkɔa tɔɔ.

Tɔnɔɔ pilimile kulumtɔlɛ

¹² Tampana tɔk Kilisiti wɛɛ kɛ ɪsɔ yulu tɔnɔɔ pilimile wɛu na kú wena nɔkɔhɛ na niŋ na ŋkɔpɔŋ na ɪsɛ na pə tənaya mpɔ tɔ. Tɔnɔɔ wɛu tɔ paa ku tɔk ku wena mɔpúɔɔ waanɪ waanɪ tɔ pə tənaya pə kɔpɔnta kulum kɛ sɪ tɔnɔɔ. ¹³ Mpɔ tɔkɔɔ na ta tənaya, paa tə kɛ Yuta nyəma yaa tə ta kɛ Yuta nyəma, paa tə kɛ yomaa yaa kasayampiya, ɪsɔ Feesuɔu kulumuɔu ŋku pa sɔna-tuɔu ɪsɔ lum sɪ tɛ kɔpɔntɪ ɪsɔ yulu tɔnɔɔ pilimile wɛu tɔ, na ɪsɔ Feesuɔu kulumuɔu ŋku ku lum kɛ tə nyɔɔki teu kɛ tə tənaya.

¹⁴ Yulu tɔntuɔu pilimile wɛu tɔ pə taya nɔkɔhɛ tike yaa niŋ yaa ŋkɔpɔŋ yaa ɪsɛ tike wenna. Ama pə tənaya mpɔ pə wenna ku tɔk. ¹⁵ Nɔkɔhɛ ka pəsɪ na tɛ tɔ sɪ: Ma ta kɛ niŋ tɔ, ma ta kɛ tɔnɔɔ? Paa tɪ yɔɔɔta mpɔ pɪ ləsɪ-tɔɔ tɔnɔɔ tɔk? ¹⁶ Nkɔpɔŋu ká pəsɪ na kú tɔ sɪ: Ma ta kɛ ɪsɔlɛ tɔ ma ta kɛ tɔnɔɔ? Paa ku tɪ yɔɔɔta mpɔ pɪ ləsɪ-kɔɔ tɔnɔɔ tɔk? ¹⁷ Na pə wɛu mpɔ tɔ, ye ɪsɔlɛ tike təkɔŋ wenna yulu tɔnɔɔ tənaya tɔk, pɛpɛye yulu ká nuna tɔm? Na ye ŋkɔpɔŋu tike wenna, pɛpɛye yulu ká nuna sɔŋ? ¹⁸ Tampana tɔk ɪsɔ nɔkɔ ɪsəna tɔ mɔpúɔɔ ɪ lapu, ɪ tu yulu tɔnɔɔ tɔk kɛ paa mpiyi waanɪ waanɪ. ¹⁹ Ye kuluməm ka wenna yulu tɔnɔɔ tənaya ɪlɛ pə taa kɛ yulutɔnɔɔ nɛ. ²⁰ Ama yulutɔnɔɔ na wɛu tɔ ku wena nɔkɔhɛ na niŋ na ŋkɔpɔŋ na ɪsɛ na pə tənaya mɔpúɔɔ.

²¹ Pə tɔk kɛ ɪsɛ ná kaa pəsɪ na á tɔ niŋ sɪ ye ɪlɛ ɪ fɛɪ pə lá ɪsəna? Na nyuɔɔ ná kaa pəsɪ na ku tɔ nɔkɔhɛ sɪ ye alɛ a fɛɪ pə lá ɪsəna? ²² Pə fɛɪ mɔpúɔɔ paa pɛcɔ, mpi mpi pə kɛ taaləm nyəm kɛ yulu tɔnɔɔ taa tɔ mɔpɔlɛ weesuɔu. ²³ Mpi tə nyənəɔɔ mɔpúɔɔ taaləm tɔ mɔpɔlɛ tə mɔla na tɛ seena na pə kəlɪ lɛmpənaa. Na pə kaasaa lɛmpɪ, pɛlɛ pə yaau wɛ fɛɛlɛ, pɛlɔɔ pa kəlɔɔ ŋmesuɔu təkulakula, ²⁴ na pə kəlɪ tά tɔnɔɔ tɔk lɛmpənaa mpi pɪ munaa sɪ tə la mpɔ tɔ. ɪsɔ lapu yulu tɔnɔɔ kɛ mɔpúɔɔ sɪ lɛmpɪ ɪ takɔɔ lɛmpɪ waalɪ. ²⁵ Pə tɔk kɛ faɣasɔɔ fɛɪ yulu tɔnɔɔ tɔk. Ama pə tənaya mpi pə wɛ tɔnɔɔ tɔk tɔ pɪ nəɣəsəɔɔ təma tɔk kɛ tam kɛ. ²⁶ Ye yulu tɔnɔɔ tɔk lɛmpɪ saləmɔɔ, pə tənaya pə saləmɔɔ, na ye pa sama yulu tɔnɔɔ tɔk lɛmpɪ, pə tənaya pə samtu kɛ.

²⁷ Mə tənaya ɪ kɛ Kilisiti tɔnɔɔ kɛ, na paa mə taa wei ɪ kɛ Kilisiti tɔnɔɔ kune ku tɔk pulu kɛ. ²⁸ Pə tɔk kɛ ɪsɔ kɔpɔ tillaa kɛ Yesu sɛɛlaa kɔpɔlɛ taa kɛ kancaalaya, pə waalɪ kɛ ɪsɔ kuyɔɔtutu tɛlɔsəlaa, pɛlɛ pa waalɪ kɛ sɛɣɛsəlaa, pə waalɪ kɛ ɪ kɔpɔ piti təma lataa, na kutɔntunaa waasəlaa, na lɛlaa tentaa, na nyuɔɔ nyəma, na mpa tɔmnaa mpa nɔɔɔlu ɪ nuku tɔ pa yɔɔɔtɔu saawa tɔ. ²⁹ Pa tənaya pa ta kɛ tillaa se, pəyele pa tənaya pa ta kɛ ɪsɔ kuyɔɔtutu tɛlɔsəlaa yaa sɛɣɛsəlaa. Pa tənaya paa pəsəɔlɪ piti təma lapu. ³⁰ Pə taya pa tənaya pa waasəɣəna kutɔntunaa, pəyele pə taya pa tənaya pa yɔɔɔtɔɔna na tɔmnaa mpa nɔɔɔlu ɪ nuku tɔ, yaa tɔmnaa mɔpɛ pa tɛlɔsɔɔ. ³¹ Ye ɪ nyulɔɔ sɪ pulu lapu ɪ saa-mɛ, ɪ nyulɔɔ mpi pə kəla nyuɔɔ tɔ.

Ma húl-mɛɣɛ pənɛntɛ mpaau ŋku ku kəla ɪ tənaya tɔ.

Təma sɔɔluyu tɔm

13 Paa ma yɔɔtəyi yəlaa nsəma na isɔtaa tillaa nsəma tɔtɔ, ye maa sɔɔləyi yəlaa ma yɔɔtəya tənə wə yem ké isı suule wiikuyu tɔ yaa kankonte wiikuyu tɔ. ² Paa pə wəe sı lɔɔ kuheelitu kpaaluyu saana-m, yaa paa maa nyl pə tənə na má cekəna kuɲmesəm tənə, yaa paa maa tisa lɔɔ tɔɔ ké ma yuɲ ke teu na má yɔɔtəyəna pɔɔɲ sı í kpesı na í layası, na í kpesəyi na í layasəyi, na maa sɔɔləyi yəlaa, ma wə yem ké. ³ Paa ma apititu tənaya maa kraɣa na má tala kunyɔntunaa, yaa paa ma tɔnuyu mayamaya ke ma lapa awusa sı ye pa wɔki kɔkɔ pa wɔ, ye maa sɔɔləyi yəlaa pə tənaya mpu yem ké.

⁴ Sɔɔluyu í wəe isayakunyuluyu fəi, tı hɔm fəi, isəcau fəi. ⁵ Ye sɔɔluyu í wəe fəele fəi nyəntu natəli tı kɔɲ, ye sɔɔluyu í wəe yulu u pɛəkəyi u nyuyu nyəntu tike. Sɔɔluyu í wəe pááná muyu fəi, sɔɔluyu í wəe té ku tisiyi sı maa ná maa ná pə wəe. ⁶ Sɔɔluyu í wəe ku caa ku nu kawalaya tɔɲ. Ama tampana tɔɲ ke ku caaki. ⁷ Ye sɔɔluyu wəe cutuyu fəi paa mpi pə taa. Ye sɔɔluyu wəe paa mpi pə taa naani na tseluyu na suulu pə wəe ké.

⁸ Sɔɔluyu tɔm ka wəena tam tɔɔ, lɔɔ kuheelitu kpaaluyu ká su tənaya. Wei pə saawa na í yɔɔtəyəna tɔmnaa mpa nɔɔɔlɔ u nuɔi tɔ pu te na pə té. Nyəm ká te na pə saali yem. ⁹ Pə taya pulu tɔɔ, mpi mpi tə nyəmá tɔ titite ké, na lɔɔ kuheelitu nti tə kpaaləyi tɔ tələ tə sekəyi ké. ¹⁰ Ama pə kɔma na mpi pə tewa təkpaataa tɔ pə kɔɔ, mpi mpi pə sekaa tɔ pə saaləyi yem ké.

¹¹ Maa ké pəyaya tɔ ma yɔɔtəya na ma huwəe na ma kumayəsəm pəcenyəm ké. Ama ma isə kɔma na á nyaali tɔ ma lɔ pəcenyəm tənə. ¹² Kayana tə naa ké isı pa naakuyu pulu ulɛmuyu təcantəlaa ke tiɲ taa tɔ. Ama tı te na tə ná təkəlekele. Kayana mpi mpi ma nyəmá tɔ titite ké. Ama maa te na má nyl pə tənə təpaɪpaɪ isı lɔɔ nyəma-m tɔ.

¹³ Pənente pə yelina yaasinaa panɛ pa tooso ulɛ, naani na tseluyu na sɔɔluyu. Ama sɔɔluyu nté pa tooso taa aɛpa.

Mpi mpi pə lapu saaki yəlaa tɔ pə tɔm tɔtɔ

14 Ye mpu ulɛ í niina isə ke sɔɔluyu tɔm. Í nyulu teu sı pulu lapu í saa-meyə lɔɔ mpaau taa tɔtɔ, ulɛ pə kələna lɔɔ kuheelitu kpaaluyu. ² Wei u yɔɔtəyi tɔmnaa mpa nɔɔɔlɔ u nuɔi tɔ pə taya yəlaa ke u yɔɔtəyəna, ama lɔɔ ké. Pə taya pulu, í na u yɔɔtuyu na u tɛm nɔɔɔlɔ u nu u tɔm tɔ se. Tampana nna a ka pama tɔ anəyi u kuliyina lɔɔ Feesuyu tɔɲ. ³ Ama wei u kpaaləyi lɔɔ kuheelitu tɔ u lakı ké na yəlaa nyɔɔki tɔɲ ke lɔɔsəele mpaau taa. l kpaasəyi pa apalutu na í heesəyi pa lanɲa ké. ⁴ Ama wei ílé u yɔɔtəyi tɔmnaa mpa nɔɔɔlɔ u nuɔi tɔ u təyi u sɔɔsəyi tɔɲ, na wei ílé u kpaaləyi lɔɔ kuheelitu tɔ Yesu sɛelaa kpekəle tənaya u sɔɔsəyi tɔɲ.

⁵ Ma sɔɔla teu sı mə tənə í yɔɔtəyi tɔmnaa mpa nɔɔɔlɔ u nuɔi tɔ. Ama ma kəla nyuluyu ke teu sı lɔɔ

kuheelitu kpaaluyu í saa-mə. Pɔɔtɔ fəi, wei u kpaaləyi lɔɔ kuheelitu tɔ u waasəyi na pə kəli wei u yɔɔtəyi tɔmnaa mpa nɔɔɔlɔ u nuɔi tɔ. Ama ye nɔɔɔlɔ wəe na í ká pəsı na í tɛləsı na Yesu sɛelaa sɔɔsı tɔɲ pə paasi. ⁶ Ma taapalaa ma pɔɔsəyi-mə sı ye ma kɔma mə tɛ na má yɔɔtəyəna-meyə tɔmnaa mpa nɔɔɔlɔ u nuɔi tɔ nti tə taa kəle ma waasa-mə ulɛ? Ma ta waası-meyə natəli tə taa ké paa pəɔ pəɔ. Ama ye ma kɔma na má heela-meyə tɔm kuɲmesətu natəli, yaa nyəm tɔm natəli, yaa lɔɔ kuheelitu natəli, yaa sɛyəsuyu, ulɛ teu nté.

⁷ Tə kəesəna paale wontu na tə ná. Ye pa huləyi həlaya yaa pa makı sanɲku, na pə huluyu na pə mapu ta təɲ, isənaya paa cekəna sı tənəyɛ həlaya hullu huləyi na sanɲku matu makı? ⁸ Tutuyu hullu í ta yaya apalu tutuyu, isənaya yulu ká nyəna sı u tayanəyi u təyi yoou tɔɔ? ⁹ Mpu tɔtɔɔ pə wəe, isənaya yulu ká pəsı na í cekəna tɔm nti ləlu yɔɔtəyi tɔ, ye tɔm nti nɔɔɔlɔ u nuɔi tɔɔ u yɔɔtəyəna u tɔm nti? Ye mpu yɔɔtəyulu kɔ u tɔm ke yem ké. ¹⁰ Antulinya taa cənɛ nsəma tɔɔwaya, na a taa kulumtəle fəi nte tə ta ke tɔm tɔ. ¹¹ Paa na mpu ye wei u yɔɔtəyəna-m na maa nuɔi u tɔm, tə nyənəyi təma na isə ké. ¹² Mpu tɔ isı í sɔpu nyuyu sı lɔɔ Feesuyu í yele na pulu lapu saa-mə tɔ, í pɛəkəyi sı pə saa-meyə teu. Ama pə kələna mpi pu sɔɔsı Yesu sɛelaa ke tɔɲ tɔ.

¹³ Pə tɔɔ ké wei u yɔɔtəyi tɔmnaa mpa nɔɔɔlɔ u nuɔi tɔ, puntu í sələmı lɔɔ na í hiki tɔm nti tə tɛləsuyu nyəm tɔtɔ. ¹⁴ Pə taya pulu, ye ma sələməyəna tɔmnaa mpa nɔɔɔlɔ u nuɔi tɔ, ma taa ké pə sələməyi yem na ma ləmayəsəle náa ɔaya kɛtɛ. ¹⁵ Ye mpu isənaya maa la? Maa sələmı hatuu ma taa ké, na má sələməna ma ləmayəsəle tɔtɔ. Ye yontu ma yoo ma taa, na má yoonə ma ləmayəsəle tɔtɔ. ¹⁶ Mpu yə pə wəe mɛɛ, ye hatuu nyá taa tike ke n sɛɛ lɔɔ ké í na təmlɛ, isənaya wei u wə samaa taa ké yem na í tá cekəna tɔ u ká nyəna timpi ílé u ká tɔ sı: Ami, tɔɔ nyá sɛɛtu tənə tə taa? l kaa pəsı na í nyl nti n yɔɔtəyi tɔ. ¹⁷ Paa na nyá lɔɔ sɛɛ sı í na təmlɛ tewa teu tɔ, ləlu ná ta waa puluyu pə taa.

¹⁸ Ma sama lɔɔ, mpi tɔ ma yɔɔtəyi tɔmnaa mpa nɔɔɔlɔ u nuɔi tɔ na pə kəli mə tənə təpaɪ. ¹⁹ Ama isı Yesu sɛelaa sɛɛkuyu təcəyəcəyi tɔ pə kəla-m teu sı má yɔɔtɔ tɔm pee kakpası tike nti paa nu teu na pə kuliyi ləlaa isə tɔ, na mpi maa hutiyi tɔmənɲ tɔmənɲ na tɔmnaa mpa nɔɔɔlɔ u nuɔi tɔ pa taa tɔ.

²⁰ Ma taapalaa, ye í huɔki huwəe, í yele pəce nyəna. Ama ye isayatu tɔm taa ulɛ, í lakı isı piya nsi sı ta nyl isayatu lapu tɔ. Ama í wəena sɔɔsɔhuwəe ke mə huwəe taa. ²¹ Lɔɔ tɔm taa pa ηmaawa sı:

Tacaa tɔma sı maa yɔɔtəna piitim pənəyɛ.

Maa yele na yəlaa kraı nyəma yɔɔtəna-wə na pɛle pa tɛ taa.

Kraı nyəma ká yɔɔtəna-wə.

Paa na mpu tɔ ma yəlaa kaa nuuna-m.

²² Pə tɔɔ ké tɔmnaa mpa nɔɔɔlɔ u nuɔi tɔ pa yɔɔtuyu saakuyu yulu na í yɔɔtəyi tɔ, u yɔɔtəyi ké sı pə hılı mpa pa ta ke lɔɔ sɛelaa tɔɔ puluyu. Ama mpa pa ké lɔɔ sɛelaa tɔ pu hılıyí pɛlɛyɛ mpu. Na lɔɔ kuheelitu

kpaaluyɔ saasu ná húláǵí lɔɔ sɛɛlaa kɪŋ kɛ puluyɔ. Ama mpa pa ta kɛ lɔɔ sɛɛlaa tɔ pu húláǵí pɛɛɛ mpu.

²³ Ye Yesu sɛɛlaa kpekɛle tɛna í kotaa na pá tɛna pá suu tɔmnaa mpa nɔɔɔɔ u nuki tɔɔɔ yɔɔɔtuyɔ, na mpa pa ta cɛkɛna yaa mpa pa ta kɛ lɔɔ sɛɛlaa tɔ pá maɣana-mɛ, pa kaa yaa-mɛɛ kpaŋtunaa? ²⁴ Ama ye lɔɔ kuheelitu kɛ mɛ tɛna í kpaalǵɪ, na wei ɪ taa kɛ lɔɔ sɛɛlu yaa yulu wei ɪ ta cɛkɛna pulu tɔ í suu, tɛ tɛna nti ɪ nuki mpu tɔ tu ye le na pá kuli ɪ waali na í ná sɪ isayatu kɛ ɪ laki. ²⁵ Na pu kuli ɪ taa huwɛɛ tɔɔ tɛkelekele na í hɛntɪ lɔɔ tɛɛ na í sɛɛ-ɪ na í tɔŋ sɪ tampana lɔɔ wɛ panɛ pa hɛku.

Liyituyɔ kaa wɛɛ Yesu sɛɛlaa kpekɛle taa

²⁶ Pɛnɛntɛ ma taapalaa suwɛɛ tu yɔɔɔtɪ na tɛ su yee? Í kotiyi lɔɔ sɛɛu tɔ, nɔɔɔɔ ná wɛna yontu, nɔɔɔɔ ɪɛɛ sɛɛsuyɔ, nɔɔɔɔ ɪɛɛ tɔm kuŋmɛsɛtu natɛl nɔɔɔɔ ɪɛɛ tɔmnaa mpa nɔɔɔɔ u nuki tɔ tɔ yɔɔɔtuyɔ, na nɔɔɔɔ ɪɛɛ tɔ telɛsuyɔ nyɛm. Tɔɔ pɛ tɛnaɣa mpu pɛ wɛɛ kɛ sɪ pá sɛna Yesu sɛɛlaa kpekɛle na tɛ polo lɔɔ. ²⁷ Ye pa yɔɔɔtɛɣɛna tɔmnaa mpa nɔɔɔɔ u nuki tɔɔɔɔ, yɛlaa naale yaa tooso í yɔɔɔtɛɣɪ na pá kaasɛɣɪ tɛma, pa taa tɛɛ mpu. Na nɔɔɔɔ ná tɛlɛsɛɣɪ-tɪ. ²⁸ Ye nɔɔɔɔ fɛɪ sɪ ɪ ká pɛsɪ na í telɛsɪ pɛ huwɛɛ ɪɛ yɔɔɔtɛlaa mpe pa taa nɔɔɔɔ í taa yɔɔɔtɛna nɔɔɔ sɔɔɔɔ kɛ samaa taa. Ama í yɔɔɔtɛɣɪ ɪ taa na pá wɛɛ í na lɔɔ pa naale pa tɔm. ²⁹ Ye lɔɔ kuɔyɔɔtutu telɛsɛlaa ɪɛ, yɛlaa naale yaa tooso í yɔɔɔtɛɣɪ na pá kaasa mpa, pɛɛ pa maɣasɛɣɪ teu kɛ nti yɔɔɔtɛlaa yɔɔɔtɛɣɪ tɔ na pá ná. ³⁰ Ama ye yulu nɔɔɔɔ wɛ samaa taa tɛna na lɔɔ hula-tɔm kuŋmɛsɛtu natɛl, wei ɪ ka yɔɔɔtɛɣɪ tɔ ɪɛ í su na pɛcɔ. ³¹ Í pɛsɛɣɪ na í kpaali lɔɔ kuheelitu kɛ mɛ tɛnaɣa kulum kulum, ɪɛna pá kuliɣi yɛlaa ɪɛ na pá ha-wɛɛ apalutu. ³² Lɔɔ kuɔyɔɔtutu telɛsɛlaa mpe, pá nyɪ pa tɪ kpaɔ kɛ pɛ taa. ³³ Mpi tɔ, hɛɛsuyɔ kɛ lɔɔ kɔŋna pɛ tɛna liyituyɔ.

Yesu sɛɛlaa kpekɛ tɛna taa rɛpɔɔɔ pɛ wɛɛ. ³⁴ Ye Yesu sɛɛlaa í kotaa, alaa nɔɔɔɔ taa í taa lu fɛŋ. Pa fɛɪna mpa sɪ pá yɔɔɔtɛɣɪ. Kusɛsɛtu yɔɔɔtɛ mpu sɪ alaa ká pasa pa tɛɣɪ. ³⁵ Ama ye pa caa natɛlɛɣɪ nɔɔɔsuyɔ, pá kpaɛma tɛɣɛɣɪ ɪɛ paa nɔɔɔɔ pa paalaa. Yesu sɛɛlaa í kotaa, pɛ ta muna alaa í yɔɔɔtɪ.

³⁶ Pɛ lapa mpu tɔ mɛ kɪŋ kɛ lɔɔ tɔm ka luna kɛ yee? Yaa mɛ tike í nuna-tɪ? ³⁷ Ye nɔɔɔɔ huɔ sɪ ɪ kɛ lɔɔ kuɔyɔɔtutu telɛsulɔ, yaa ɪnɛɣɪ lɔɔ mpaasɔ taa pulu lapu saawa, puntu í nyɪ teu sɪ, nti ma ŋmaa-mɛ tɔ Tacaa kusɛsɛtu kɛ. ³⁸ Ama wei í ta nyɪ mpu, pá taa nyɛnɪ-ɪ sɪ pulu.

³⁹ Pɛ tɔɔ ɪɛ ma taapalaa í ká nyɪlɛɣɪ lɔɔ kuheelitu kpaaluyɔ kɛ, ɪɛ í taa kisi tɔmnaa mpa nɔɔɔɔ u nuki tɔ pa yɔɔɔtuyɔ tɔɔ. ⁴⁰ Pɛ tɛna mpi ɪ laki tɔ í la ɪsu pɛ nɛɣɛsɛnaa tɔ, í taa la yem yem.

Kilisiti sɛm na ɪ fem pɛ tɔm

15 Ma taapalaa, ma sɔɔla teu sɪ pɛnɛntɛ má tɔɔsɪ-mɛɛ Laapaali Kupaŋ wei maa kpaala-mɛ tɔ, wei í nuwa na í tɛmna-ɪ mɛ taa kɛ teu tɛkpataa tɔ.

² Laapaali Kupaŋ ɪnɪ ɪ tɔɔ kɛ pɛ yapa mɛ nyuyɔ, ye í tɔka-ɪ teu ɪsu maa sɛɛsuyɔ-mɛɛ-ɪ tɔ. Ye pɛ tɛna mpu í tɛm mɛ taa tɔ yem tɔɔ kɛ.

³ Sɛɛsuyɔ sɔɔsɔɔ ŋku pa sɛɛsa má na maa sɛɛsɪ-mɛɛ-ku tɔɔɔɔ sɪ: Kilisiti sɛpa tá isayatu tɔɔ ɪsu lɔɔ tɔm taa yɔɔɔtɛ tɔ. ⁴ Pa pima-ɪ ɪɛna kuɔɔɔŋ tooso wule í fe, na lɔɔ tɔm taa ka yɔɔɔtɛ rɛpɔɔɔ. ⁵ Rɛpɔɔɔ ɪ lu Piyɛɛ tɔɔ, pɛ waali kɛ ɪ lu tillaa naanɔwa na naale tɔɔ. ⁶ Pɛ waali waali kɛ ɪ lu ɪ falaa mpa pa nyuyɔ kɛla nasɛle na nuɔɔwa (500) tɔ pa tɔɔ kɛ nɔɔɔ kulumɛɣa. Pa taa lɛlaa wɛna pa ɪɛ, ama lɛlaa ná sɛpa. ⁷ Pɛ waali kɛ ɪ lu Saaki tɔɔ, Saaki tɔɔ luu waali kɛ ɪ lu tillaa tɛna tɔɔ.

⁸ ɪ lu rɛpɔɔɔ pa tɛna pa tɔɔ na pá tɛ, ɪɛna í lu ma wei ma wɛ ɪsu yulu wei pɛ hɔɔɔa kuɔɔɔɔ tɔ ma tɔɔ tɔɔ. ⁹ Tillaa taa sɛkpɛlu ntɛ má, na ma ta tu nɛɣɛsɛna pá yaa-m tillu. Mpi tɔ, má naasayana lɔɔ sɛɛlaa kpekɛ. ¹⁰ Ama lɔɔ pɛɛɛɛ tɔɔ ɪɛ, ma kɛ mpi ma kɛ ɪsɛntɔ tɔ. Na pɛɛɛɛ nna lɔɔ lapa-m mpu tɔ, a ta saali yem. Ama a tɔɔ ma lapa tɛmlɛ na pá kɛlɪ tillaa lɛmpa tɛna. Tampana pɛ tɛna ma tɔŋ taa kɛ ma lapɛnaa. Ama lɔɔ pɛɛɛɛ nna ɪ hula-m tɔ a tɔɔ kɛ. ¹¹ Pɛ tɔɔ kɛ paa ma cɔɔɔɔ pu luna yaa pɛɛ pa cɔɔ, tá waasu ɪnɛɣɛ, na nti í muwa tɔɔɔɔ.

Tá sɛm na tá fem pɛ tɔm

¹² ɪsɛnaɣa pɛ wɛɛ na mɛ taa lɛlaa tɔŋ sɪ sɛtaa kaa tɛ na pá fe? Pɛɛɛ Kilisiti fem na sɛm taa tɔ pɛ waasu kɛ tɛ wɛɛ na tɛ laki. ¹³ Ye tampana sɛtaa kaa tɛ na pá fe ɪɛ pɛ wɛɛ sɪ Kilisiti ná tá fe ntɛ. ¹⁴ Na ye tampana Kilisiti taa fe ntɔ, tá waasu taa fɛɪna nyuyɔ tɛtɔɔɔ, na í taa nyɪ nti í ká lana naani tɔ. ¹⁵ Ye tampana sɪ sɛtaa kaa tɛ na pá fe, pu kula tá waali kɛ. Mpi tɔ, pɛ wɛ ɪsu tɛ tu lɔɔ kɛ tɔm ntɛ. Pɛ tɛna pulu tɔɔ, tá yɔɔɔtɛna na tá nɔɔsɪ sɪ lɔɔ feesa Kilisiti pɛɛɛɛ yem. ¹⁶ Mpi tɔ, ye sɛtaa ɪ taa tɛŋ sɪ pa fe, Kilisiti ná taa fe mpu. ¹⁷ Na ye Kilisiti í taa fe ntɔ, í tɛm rɛpɔɔɔ mɛ taa tɔ pɛ puɔɔsɛ-mɛɛ, na í lepa mɛ isayatu taa tɔɔtɔɔ. ¹⁸ Na pɛ wɛɛ tɔɔ sɪ mpa pa tɛma pa taa na Kilisiti halɛna pa sɛm tɔ pa lepa. ¹⁹ Ye tɛ wɛu na tá ɪɛ kɛ ɪsɛntɔ tɔ pɛ tɔɔ tike kɛ tɛ tɛɛɛɛ Kilisiti kɪŋ ɪɛ yɛlaa tɛna taa tɛɣɛɛ asalau nyɛma maɣamaɣa.

²⁰ Ama tampana tɔɔ Kilisiti femaya sɪ pá húlɪ tɛkpataa sɪ mpa pa sɛpa tɔ paa tɛ na pá fe mpu tɔɔ. ²¹ Pɛ tɛna pulu tɔɔ, yulu lɛlu kɔnna sɛm, na lɛlu ná kɔna tɔɔtɔɔ sɛtaa feesuyɔ tɔm. ²² Yɛlaa tɛna na Atam pa kpaɛtaa kɛ, pɛ tɔɔ kɛ pa sɛku. Ama pá na Kilisiti pa kpaɛtaa tɔɔ pa tɛna paa tɛ na pá kuli. ²³ Ama paa wei na ɪ looŋa kɛ. Kilisiti kɛ pa taalɛna feesuyɔ kɛ pa tɛna pa taa, na kupaŋku ɪ ká kɔɔ tɔɔ pa tɛna mpa ɪ tɔ pɛɛ paa fe. ²⁴ Pɛ waali ɪɛ pɛ kɔŋ tɛm ntɛ. Pɛ tɛna pulu, Kilisiti ká wakɛlɪ kawulasɪ tɛna, ɪ ká lɛsɪ pɛsuyɔ tɛna na í yɔkɪ toma sɔɔsɔɔna tɛna na í mɛŋna kawulaya na í cɛla Tacaa lɔɔ. ²⁵ Pɛ tɛna pulu, pɛ wɛɛ sɪ Kilisiti ká tɔkɪ kawulaya kɛ rɛpɔɔɔ halɛna lɔɔ tɛ kolontunaa tɛnaɣa kɛluyɔ na í mɛŋna-wɛɛ Kilisiti tɛɛ. ²⁶ Kantɛkaya kolontu wei paa wakɛlɪ tɔɔɔɔ sɛm. ²⁷ Rɛpɔɔɔ mɛɛ, lɔɔ tɔm taa yɔɔɔtɛ sɪ: lɔɔ mɛŋna pɛ

tənaɣa Kilisiti tɛɛ. Na pa ɣɔɣɔtuɣu mpu si pə təna tɔ, pə húláɣı təkəlekele si pa ta kpeɲna lɔɔ wei i tu pə tənaya Kilisiti tɛɛ tɔ. ²⁸ Pə təna pə kɔɲ pə məli Kilisiti tɛɛ lɛna Kilisiti maɣamaya wei i kə pəyalu tɔ i məli lɔɔ wei i məɲna pə tənaya i tɛɛ tɔ ɪlé i tɛɛ. lɛna lɔɔ tɔɣɔ kawulaya təkpataa kə pə təna pə tɔɔ.

²⁹ ɪ maɣasi mpa pa yeki si pá sɔɔ-wɛɣɛ lɔɔ lum kə sətaa lona tɔ na í na. Pa tɛɛlɔɣi si paa hiki wɛɣɛɛ lɛ yee? Na ye tampana tɔɔ si sətaa kaa fe, pepe tɔɔ kə pa yeki na pá sɔɔ-wɛɣɛ lɔɔ lum kə pa lona? ³⁰ Na tá, pepe maɣamaya nyuɣu tɔɔ kə tə wu tá ti na tə wɛ səm nɔɣɔ taa kə paa kuyanɲku? ³¹ Ma taapalaa, paa kuyanɲku mɛumɛu taa kə ma wɛɛ. Pə taya pulu tɔɔ kə ma heel-iyi-mɛɣɛ mpu, ma muɣuləɣəna mə Yesu Kilisiti tənɣu kə teu kə. ³² Ye atɛ cənɛ kawaɣa nakəli ka tɔɔ kə ma na taale wontu tə suu haɲ kə lfeesu cənɛ lɛ pepeɣɛle pə waasa-m? Ye sətaa kaa tɛ na pá fe tɔ la isɛ yəlaa ɣɔɣɔtuɣu tɔ si: Tá tɔɣɔ na tɔ nyɔɔ kɔɔkɔɔ, cele tu si tɔ pə tɔɔ.

³³ ɪ taa puɣusi mə ti, taapalaa asaya kɲ kə yaasi isaya tɛkəna. ³⁴ ɪ cuki mə taa kə teu kə isəna mpi pə wɛɛ tɔ na í yeɛ isayaɣu. Mə taa lɛlaa ta nyi lɔɔ, ɪ tɛɛ ɪ fɛi fɛɛɛ.

Mpa paa fe tɔ pa wɛɛtu

³⁵ Ntanyɪ nɔɣɔɔ ná wɛɛ na í maɣasəɣi si isənaya sətaa ká tɛ na pá fe lɛ yee? Na pa tənəɲ ká wɛɛ isənayaɛ? ³⁶ Kumɛɛɲ nyá, n tuukuɣu pulu pəle kə atɛ tɔ, pəle ɲtɛ tə saaləɣi tɛtu tɛɛ kə lɛna hoole náa nyɔ. ³⁷ Pə taya pəle kə yem kə n tuuki? Pə pəsəɣi pə wɛɛ si tɔɣɔnaɣa pəle ya pulu kututuuum paa mpi. N ka tuukaya tɔ, pə fɛi isɛ kaɣana pə nyɔɔ isəntɔ na pə wɛ hatu tɔ. ³⁸ Mpi lɔɔ nɔkaa tɔ mɔɣi i lakı na pəle ɲtɛ tɔ nyɔ, na í yeki na paa pəle nte tə nyɔ isɛ tə wɛu tɔ.

³⁹ Weesɲ nyəm təna tənəɲ fɛi kuluməɲ, yəlaa tənəɲ wɛna i mpa na wontu nyəɲ ná wɛna ɪlé i mpa tɔɔ. Sumasi tənəɲ wɛna i mpa kə na tiina tənəɲ náa wɛna ɪlé i mpa tɔɔ.

⁴⁰ lɔɔtɔɔɣu taa nyəm wɛɛtu wɛɛ kə na atɛ nyəm wɛɛtu náa wɛɛ, na isɔtɔɔɣu taa nyəm wɛɛtu teu faɣana atɛ nyəm wɛɛtu teu. ⁴¹ Ilim wɛna pə maɣamaya pə teu kə, na isɔtɔ náa wɛna ɪlé i nyəm, na isɔtɔɔɣasi náa wɛna səlɛ si nyəm na si mpa, na isɔtɔɔɣasi maɣamaya teu tɛɛ təma.

⁴² Sətaa ká tɛ na pá fe tɔ ɲpúɣú paa wɛɛ. Pa piɲuɣu yulu tɔ, i səpaya. Ama pu kɔɔ na yulu fe səm taa tɔ i tasəɣi səpu. ⁴³ Pa piɲuɣu yulu tɔ i fɛi teu se. Pəɣɛɛ i kə ɪcam kə, ama pu kɔɔ na í fe səm taa tɔ i teu na i toma pə taka. ⁴⁴ Pa piɲuɣu yulu tɔ, tənɣu kuneɣɛ pa piɲ. Ama pu kɔɔ na yulu fe səm taa tɔ tənɣu ɲku i ká lɛna tɔ ku kə ɲku Feesuɣu ti tɔɣɔ. Pə taya pulu, tənɣu kune ku wɛɛtu wɛɛ kə na tənɣu ɲku Feesuɣu ti tɔ kule ku wɛɛtu náa wɛɛ. ⁴⁵ Kupam kə, lɔɔ tɔm taa ɣɔɣɔtəɣi si: Kancaalaya yulu ntɛ Atam na pə ɲma-i tɔ pə tu-i weesuɣu kə. Ama waali waali Atam ná kə lɔɔ Feesuɣu ɲku ku haa weesuɣu tɔɣɔ. ⁴⁶ Pə taya wei Feesuɣu ti tɔ un i caaləna luu. Ama tənɣu kuneɣɛ, pə waali kə wei Feesuɣu ti tɔ i luwa. ⁴⁷ Atɛ tɛtu kə pa ɲmana

kancaalaya Atam. Ama waali waali Atam ná lɛna isɔtaa kə. ⁴⁸ Mpa pa kə tɛtu tɔɔ nyəma tɔ pa nəɣəsəna wei pa ɲmana tɛtu tɔɣɔ, na mpa pa kə isɔtaa nyəma tɔ pa nəɣəsəna wei i lɛna isɔtaa tɔɣɔ. ⁴⁹ lɛna tə nəɣəsəna yulu wei pa ɲmana tɛtu tɔ, ɲpúɣú tu tɛ na tɔ nəɣəsəna wei i lɛna isɔtaa tɔ.

⁵⁰ Ma taapalaa nti ma ɣɔɣɔtəɣi tɔɣɔɛ si, yulu tənɣu ɲku pə ɲmawa na ku taa na caləm tɔ ku pəsəɣi na ku tɔɣɔ lɔɔ Kawulaya kə paa pəɔ. Pəɣɛɛ kusəpəm ná kaa pəsi na pə caya tam na pə kaa si.

⁵¹ Natəli tə wenna na tɔ ɲmɛlaa, maa kuli-ti na í ná. Ntəɣəɛ si tá təna tə kaa si. Ama tá təna pu tɛ na pə layasi-tuɣu wɛɛtu kə ⁵² tɔm kulum tɔɔ kə kɔɔkɔɔ isɛ cəpəlɔɣu kə waatu wei paa hulɪ akantəɛ si pə təna pə si tənaya tɔ. Pə taya pulu, pá kɔma na pá hulɪ-tɛ, sətaa fɛɲ kə, pa kaa tasa səpu, na pu layasi taya wɛɛtu kə kulayasu. ⁵³ Tampana tɔɔ ɲpúɣú mɛɛ, isɛ mpi pu cakı tam tɔ pə kɔɔa mpi pə cakı tam tɔ na pə tɔ pə tɔɔ, na mpi pə səki tɔ isɛ pə kɔɔa mpi pu səki tɔ na pə tɔ pə tɔɔ. ⁵⁴ Pə kɔma na mpi pu cakı tam tɔ pə kɔɔa mpi pə cakı tam tɔ na pə tɔ pə tɔɔ, na mpi pə səki tɔ pə kɔɔa mpi pu səki tɔ, lɛ nti pa ɲmaawa lɔɔ tɔm taa si pa naɲta səm tənəɲnaɲ tɔ tə lapa tam-pana ntɛ.

⁵⁵ Səm leɣe nyá akaitu wɛɛ?

Səm leɣe nyá toma wɛɛ si ɲ kú?

⁵⁶ Isayaɣu haana səm kə toma si pə ku, na kusəsutu sɔsəɣəna isayaɣu. ⁵⁷ Ama lɔɔ fɔɔ. lɛ i yelina na Tacaa Yesu Kilisiti lakı na tɔ kəɣi.

⁵⁸ Pə tɔɔ lɛ ma taapalaa kupama, í tɔki mə təɣi teu na pulu í taa ciɣiti-mɛ. Paa kuyanɲku í sɛɛsi isəlɛ na Tacaa təmɛ lapu. Pə taya pulu, í nyémá si mə na Tacaa í kɔntaa na í lakı təmɛ nte tɔ pə kaa saali yem.

Lɛlaa sənau tɔm

16 Ma tasəɣi-mɛɣɛ lentı, ntəɣəɛ lɔɔ yəlaa mpa pa wɛ Yosalem tɔ pa sənau tɔm. ɪ la teitei isɛ maa kɛsuɣu Kalatı Yesu sɛɛlaa kɔkɔ tɔ. ² Paa mə taa wei ɪ ləsəɣi liɣitee kə cimaasi cimaasi na pə kɛsəna isəna mpi i hikaa tɔ na í sukəna a mpa. Ye ma kɔma má tala, pə taa wɛɛ si í kɔna mə kuhau mə kuhau. ³ Má kɔma ma kɔɔ maa tili yəlaa mpa í ká ləsi tɔ na má la-wɛɣɛ takəlaya na pá kɔntəna mə kucɔɔ na pá pona Yosalem. ⁴ Na ye pə tu wɛɛ si máa pona, paa si-m na má na-wɛ tɔ polo.

Nti nti Pɔɔli ká la tɔ

⁵ Maa kɔɔ mə tɛ te, ama Masetoni tɛtu taa kə maa təɲna na pəɔ má kɔɔ. lɛ ma təɲna Masetoni na pəɔ. ⁶ Ntanyɪ maa caya wɛɛ naalɛɣɛ mə tɛ. Pə ta tu səɲ təca, hilimatɛ waatu təna maa wɛɛ, na má tu kɔma si ma puki paa timpi, í ká sənə-m kə na má polo. ⁷ Pə taya pulu, maa caa si pə wɛɛ si tɛɛu taa kə ma təɲna na má na-mɛɣɛ kunau. Ma taa wɛɛ si ye Tacaa luɣu í lapa, má talaa maa caya mə tɛɣɛ wɛɛ naalɛ.

⁸ Paa na mpu ma huɔ si lfeesu taa cənɛyɛ Pentakɔn-ta ká mayana-m. ⁹ Pə taya pulu tɔɔ, paa na kolon-tunaa tɔɔ cənɛ tɔ, pə ha-m mpaau ke teu ké si má la təmle sɔɔɔle.

¹⁰ Timotee í kɔma ɪ tala, í mu-ɪ teu na ɪ lanje hɛɛ. Pə taya pulu, ɪ laki Tacaɔ təmle ke teu ké ɪsu ma lakuyu tɔ. ¹¹ Nɔyɔlu í taa kɛɛna-ɪ. Í sənɔ-ɪ na pə sənɔ-ɪ ɪ mpaau taa na lanjulɔmlɛ na í məli ma ɔɔɔ, má na tá taapalaa tə tanɔ-ɪ ké.

¹² Ye tá taapalu Apɔɔɔsi tɔm ɪɛ, tam ké ma kaana-ɪ si í na tá taapalaa lɛlaa pa kɔɔ mə tɛ. Ama ɪ luyɔ fɛi paa pəɔ si í kɔɔ kɔɔkɔkɔ. Ama í hika pə kuyaku ɪ tɛɲ í kɔɔ.

Kantəkaya kutututu na sɛɛtu

¹³ Í fɛɲ na í tɔki lɔɔ sɛɛu mpaau ke teu. Í nyaya apalutu, í nyɔɔ tɔɲ. ¹⁴ Paa mpiyi í laki í la tɛma sɔɔɔluyɔ tɔɔ.

¹⁵ Ntɔɲ í nyəmə Sətɛfanasi na ɪ nyəma na? Í nyəmə si Akayi tɛtu taa mpe pa caaləna lɔɔ sɛɛu muɔyɔ, na pa

lapa lɔɔ yəlaa payalɛ ke kookali. Ma taapalaa ma heeliyi-mɛ si, ¹⁶ yəlaa ɪsu mpe na pa tənɔ mpa pá na-we pa ɪsələ sɛɛna təmle lapu tɔ, í tənɔyɔ nti pa heeliyi-mɛ tɔ.

¹⁷ Ma lanje hɛɛna Sətɛfanasi na Fɔɔtunatusi na Akaikusi pa kɔntɛ ké. Ye mu wenna ma kiɲ timpi í kaa í sənɔ-m tɔ mpe pa kɔma ɪɛ pa sənɔ-m yoo. ¹⁸ Pa kraasa ma apalutu ɪsu pa kraasuyɔ mə nyəntu tɔ. Yəlaa ɪsu mpu pə taka ké pə muna í sanj teu.

¹⁹ Asii tɛtu taa Yesu sɛɛlaa kpeka sɛɛ-mɛ. Akilaasi na Pilisila na lɔɔ sɛɛlaa mpa pa kotiyi pa təyaya tɔ pa ha-mɛyɛ lɔɔ sɛɛlaa sɛɛtu kupantu. ²⁰ Ta taapalaa tənɔ mpa pa we cənɛ tɔ pa sɛɛ-mɛ.

Í sɛɛ təmayɔ teu na í lɛli.

²¹ Pɔɔli má ma mayamaya ma niɲ ke ma ŋmaana tɔm tənɛ si ma sɛɛ-mɛ.

²² Ye wei ɪ caa Tacaɔ, mpusi í tənɪ-ɪ.

Malanata, Tacaɔ kɔɔ mpu.

²³ Tacaɔ Yesu í la-mɛyɛ pɛɛɛɛ.

²⁴ Yesu Kilisiti tɔm taa ma sɔɔla mə tənaya.

Kólentí II

Kutulutu

Takəlaya kané ka taa tə caaləxəna nau si Pɔɔli na lɔɔ təsɛɛlɛ nyáma paa nukəna təma. Pa tasa kɛɛsuyu tɔɔɔɔ kucɔɔɔn wei lɔɔ sɛɛlaa mpa pa ta kɛ Yuta nyáma tɔ pa haaki si pé waasi Yosalem lɔɔ yəlaa kpekəle tɔ. Pɔɔli tasəxi lɔɔ sɛɛlaa kɛ apalutu si pá haaki. Mpi tɔ, Yesu náá ké toŋ tu ké na í pəsi i təxi kunyɔntu si táá suu toŋ. Uena i takəna i təxi húlúyú si i kɛ Tillu, na i yɔɔɔta isəna i təmlɛ ka tɛsəna tɔ.

Isəna pa faya Kólentí II takəlaya tɔ:

Pɔɔli na Kólentí lɔɔ yəlaa kpekəle pa fɛi leleŋ, titite 1-7

Luyú kulumuyú hanau, titite 8-9

Pɔɔli húlúyú si i kɛ Tillu, titite 10-13

Sɛɛtu

1 Məya Pɔɔli, lɔɔ luyú lapəna na má la Yesu Kilisiti tillu. Má na tá taapalu Timotee tə ŋmaakəna takəlaya kané.

lɔɔ sɛɛlaa kpekəle nte tə wɛ Kólentí tɔ tə nyáma mɛyɛ tə ŋmaa-kɛ. Na lɔɔ yəlaa təna mpa pa wɛ Akayi tetu təna taa tɔ si tə sɛɛki-mɛ. ²Tacaa lɔɔ na tá Sɔɔɔ Yesu Kilisiti pá la-mɛyɛ pɛɛɛɛ na pá ha-mɛyɛ alaafəya.

Pɔɔli sɛɛki lɔɔ ké í na təmlɛ

³Tə sa lɔɔ tá Sɔɔɔ Yesu Kilisiti Caa. lni i kɛna Caa wei i kupantu tɔɔɔwa pə tu fɛi tɔ. l kɛ lɔɔ wei i sɔɔsəxi-tuyú apalutu kɛ pə təna pə taa tɔɔɔ. ⁴lni i sɔɔsəxəna-tuyú apalutu kɛ tá wahalanaa təna taa si tá məyamaya tə səna mpa wahalanaa lɛlaa kayətəxi mpu tɔ, na tə pona-wɛyɛ sənau ŋku tə hika lɔɔ kiŋ tɔ. ⁵Pə taya pulu, tə tɔkuyú Kilisiti kunyɔntɔɔɔɔ kɛ isəna mpiyi sɔɔɔm tɔ, mpu tɔɔɔɔ Kilisiti sɔɔsəxi-tuyú apalutu kɛ sɔɔɔm tɔɔ. ⁶Tə tɔki kunyɔŋ ké si pé sɔɔsɔ-mɛyɛ apalutu na pé ya mə nyuyú tɔɔ. Pə sɔɔsəxi-tuyú apalutu ké si taa sɔɔsɔ-mɛ na í nyɔɔ toŋ na í pəsi na í tɔɔɔna suulu kɛ kunyɔntɔɔɔɔɔɔ mpa pa məyamaya tá tɔŋna tɔɔɔ tɔ. ⁷Tə wena naani ké teu kɛ mə tɔ kɛ. Pə taya pulu tɔ, tə nyəmə si isu tá na-mɛ tə kɛnta kunyɔŋ tɔɔ tɔ, pu kɛnti-tuyú apalutu sɔɔsuyú tɔɔ.

⁸Ta taapalaa, tə caa si í nyl si isəna mpi tə tɔɔ kunyɔŋ kɛ Asii tetu taa tɔ pu nu-tuyú sɔɔɔm na pé kəltu pə tu fɛi, haləna tə tema tá taa si tá tɔm təmaya.

⁹Pu caɔa-tuyú isu nɔɔɔ tɔmna si pá ku-tuyú kukuyú. Ama pə lapa rɔpúyú si pé húlí-tu si lɔɔ wei i feesiyi sətəa tɔ i paasi tə taa tu tá təxi naani. ¹⁰Waatu wei tu wɛ səm nɔɔɔ tɔ təcomlɛa kɛ mpu tɔ inu i yapəna-tu, na inu i ká yana-tu tɔɔ. Tampana tə tɛɛləxi rɔpúyú teu si í ká tasa-tuyú yapu tɔɔ. ¹¹Pə taya pulu tɔ, mə

məyamaya í ká te-tu na mə sələməŋ. Na sələməŋ wei yəlaa samaa mɛ í sələməxi ta tɔ tɔ, lɔɔ ká mu-i na í la-tuyú kupantu tənɛ inu, na yəlaa payalɛ sɛɛ-i í na təmlɛ kɛ tá tɔɔ.

Pɔɔli layasa mpi pə pələ i ka tuwa tɔ

¹²Mpi pə tɔ tɔ tə pəsəxi na tə sa tá tu tɔɔɔɔ si tə nyəmə teu kɛ hatuu tá taanaa si lɔɔ yaasi kupəŋ na tampana nyəŋ kɛ tə tɔkaa na tə lana yəlaa taa, uləna pə tu kələna mə kiŋ. lɔɔ pɛɛɛɛ tiikayana-tu, pə taya yululayatu natəl. ¹³Nti í kaləxi tá takəlasɔ taa na í nukɔ tɔ ntəxəɛ, pə taya natəl tə kaasaa tɔ tɔ se. Na ma huuku teu si í ká tɛ na í cəkəna tɔm tənɛ si, ¹⁴í ká yɔɔɔɔɔna-tuyú Tacaa Yesu kuyaku wule ké na taa yɔɔɔɔɔna-mɛ. Kayana í tá cəkənta rɔpúyú teu se.

¹⁵Maa wena naani kɛ tənɛɛni tə tɔ tɔɔ maa huuwa si maa caaləna mə tɛyɛ pote na í hiki kupantu kɛ tɔm naalɛ. ¹⁶Pu wɛɛ si ye ma puki Masetoni kɛ maa heləna mə tɛ, na ye ma kɔma məluyú ma təŋna mə tɛ tɔɔ. Na í ká səna-m na ye ma puki Yuta pə taa la-m katɛ.

¹⁷Waatu wei maa huuwa mpaau ŋku ku tɔm tɔ faawu kɛ ma lapa kulapu na? Saa wei ma cakɔ na ma su mpi ma təŋəxi na má lakɔ tɔ yəlaa huwɛɛ kɛ ma təŋəxi? Ye maa təŋaya yəlaa huwɛɛ nn na aai pu wenna təntəm-lɛ. ¹⁸lɔɔ tampana tɔ isəntɔ, nti ma heela-mɛ tɔ pə taya nn na aai pə tisuyú kɛ təntəm-lɛ. ¹⁹lɔɔ Pəyalu Yesu Kilisiti wei i tɔm má na Silaasi na Timotee tə heela-mɛ tɔ i ta kɛ nn na aai tɔm. Ama i kɛ lɔɔ tisuyú nn wei tɔɔ. ²⁰Nn inu i kɛ lɔɔ kutisitu ké. lni i huləxəna si lɔɔ lakɔ kupantu təna nti i ka tɔma si i ká la tɔ. Pə tɔ kɛ tə tisiyi si: Ami, kɛ Yesu Kilisiti tɔ si pé kusɔ lɔɔ teeli. ²¹lɔɔ məyamaya yekina na tá na-mɛ tə nyɔɔki toŋ kɛ Kilisiti mpaau taa, na inu i fayana-tu na tá mpaau. ²²lni i yusəna-tu na i kuyusum si pé húlí si tə

ké i nyéma. Na i su tá taanaa ke Feesuyu Nanjtu ke tulumu si pé húlí-tu si i su-tuyu kupantunaa.

²³ Na lso, má waali takuyu tó ké ma kisa Kolenti ke máluyu. Na ye ma tu looliyi ké, lso í ku-m. ²⁴ Tu preekayi si té caali-me si í tñj pñe na í yele pñe. Pə taya pulu tó, tə nawa si í tka lsosele mpaau ke teu. Ama tá luyu wée ké si té tu-meyə niñ ke mə təmle taa na pá waasi-me.

2 Pə tó ké ma tawa ma taa si ma kaa kó mə te, pécó má taa kó má tasa mə lanja wakəlyu. ² Pə taya pulu tó, ye ma wakəla mə lanja, awe ká heesəna ma nyəntə tó? Ye pə taya mpa pa nyəna ma wakəlyu tó pa tike? ³ Pə tó ké maa ģmaa-meyə mpu. Ma taa caa si ye ma kóma na má tala mə te, mpa pə muna pá ha-m lanjulumle tó pá məl-m lanjakəlle hau. Ma nyémá teu si ye ma wena lanjulumle, mə təna təpai mə nyəna ná huluma tó. ⁴ Pórtu fei, piti sós na lanjakəlle sósle na isəlum pə taa ké ma ģmaana-meyə takəlaya ģke, na pə taya si má tayani mə lanja wakəlyu. Ama si í nyl ké si ma sósle-me pə tu fei.

Wei i wakəlaa tó i suulu huluyu

⁵ Wei i yelaa na piti kó mə heku tó pə taya ma lanje ke i wakəlaa, ama mə təna mə lanja ke i wakəlaa. Na paa pə ta tu keu mə təna, mə taa payale lanja ke i wakəlaa. ⁶ Mə taa payale tisaa si pá hɔ yulu inɛ i ģkrañyɔ tó, pə maġaa ké. ⁷ Ama pəñente í cɛri-i mpu, na í sós-i apalutu, pécó pə taa kó na i lanje wakəli sósom na í ló tó. ⁸ Pə tó ké ma seyesəyi-me si í lana yaasinaa mpa paa húlí-i si í sósle-i tó. ⁹ Ma caakaya ké si má maġasi-me na má na mə waali, si mə luyu we tam ké ma kuseyesətu təñyɔ yaa mə luyu fei. Pə maġamaya pə nyuy tó ké maa ģmaa-me. ¹⁰ Ye nɔyɔ í pənta natəli na mu cɛri-i ma maġamaya ma ceki-i tó. Pə taya pulu, ye yulu pənta natəli na má cɛri-i isu ma cɛru isəntó tó, mə tó ké ma laki ģpúyú Kilisiti isəntaa, ¹¹ pəcó Satan í taa kó na í kəli-tu. Anu tə nyémá isəna i kulaputu wée tó.

Mpi pə pekəla Póli ke Tuluwasi tó

¹² Waatu wei ma tala Tuluwasi si ma kraaləyi Kilisiti tó Laapaali Kupañ tó, Taca tó ma maġanaa si mpaau wée faa si má la təmle ke teu. ¹³ Paa na mpu tó, isu ma ta maġana tá taapalu Titu tó ma laakalu kula sósom ké. Pə tó ké ma yela Tuluwasi nyéma na má tɛ Masetoni.

Kəlyu ģku Yesu Kilisiti yeki na tá hikiyi tó

¹⁴ Lso fɔ, pə taya pulu tó, tá na Kilisiti tá kpentuyu tó i tu-tuyu i akaitu loonja taa ké na í tɛna-tuyu tam. Kulum inu i maġamaya i yekina si té la na pá nyl Kilisiti ke paa timpi isu tulaalu sósny nuyy paa le tó. ¹⁵ Mpa pa we mpaau kuwaasuyu taa na mpa pəle pa tñjna lepu tó, tə we pa təna pa kiñ ké isu tulaalu kupañ wei Kilisiti hawa lso tó i sósny. ¹⁶ Mpa pa tñjna lepu tó tə we pəle pa kiñ ké isu səm sññ wei i kñjna

səm tó. Ama mpa pa we mpaau kuwaasuyu taa tó tə we pəle pa kiñ ké isu weesuyu sósny, wei i haaki weesuyu tó. Awe pəsəyi na í la təmle təne tə taka? ¹⁷ Tá fei isu ləlaa payale kpañyɔ lso tó na pá kəeki si pé lana-we tó. Ama tampana ke tá yɔyətəyi na lso naa mpu. Pə taya pulu tó, inu i tilina-tu, na Kilisiti təmle ke tə laki.

Nɔyɔ pəeluyu kufam təmle lataa

3 Tómma pane pa húlíyi si tə caa tə suu tá ti sam taa? Yaa tu húlí-meyə takəlasu nsi si húlíyi si tá kulaputu tewa tó? Yaa tu səlami-me si í ha-tuyu-səyi mə maġamaya isu ləlaa lakuyu tó? ² Mə maġamaya mə pilima kena tá takəlaya, na tá lotu taa ké pa ģmaa-ke, na yəlaa təna pəsəyi na pá ná na pá kala. ³ Nn, pə we ģpúyú təkpaata si í ké Kilisiti takəlaya ģka í ģmaawa tɔyɔ, na taya í ģmaana takəlaya kanɛ. Pa ta ģmaa takəlaya kanɛ na ģmaalaya. Ama weesuyu tu lso Feesuyu ke pa ģmaana-ke, na pə taya pə kraatanaa tó ké pa ģmaawa, ama yəlaa lotu taa maġamaya ke pa ģmaawa.

⁴ Naani wei tə wena lso kiñ ke Kilisiti tó tó i tó ké tə yɔyətəyi mpu. ⁵ Pórtu fei, tə kaa pəsi na tə tó paa pəcó si tá maġamaya tá toma ke tə lapəna təmle təne. Lso yelina na té pəsəyi na té laki mpi tə laki tó. ⁶ Pə taya pulu tó, lso inu i yelina na té pəsi nɔyɔ pəeluyu kufam təmle lataa. Na ka ta ke kusəsutu nti pa ģmaawa tó tə nyəñka, ama lso Feesuyu nyəñka ké. Kusəsutu nti tə we takəlaya taa tó tə kuyi ké. Ama lso Feesuyu ná haa weesuyu ké.

⁷ Nmaatuu pee ke pa ģmaana kusəsutu ke pə kraatanaa tó. Paa na mpu pə hula lso teeli ke tə təcəlle, na Moisi isəntaa teekaya kó nakəli te, nn. Haləna lseyeli nyéma ta pəsi na pá nyəni i isəntaa ké tó naale, pəyele i isəntaa teu mpi pu ké mpi pu te na pá saali yem tɔyɔ. Ye kusəsutu nti təle tə kuyi tó tə ta kisi teeli ke hikuyu, ⁸ kapañfana təmle nte lso Feesuyu ná laki tó? ⁹ Ye təmle nte tə lapa na yəlaa pəsi tasəkəle nyéma tó təle tə ta kisi teeli ke hikuyu, ulɛ kapañfana nte təle tə laki na yəlaa pəsəyi yulupama ke lso isəntaa tó? ¹⁰ Tə tu pəsəyi na té yɔyɔ si tuu lñ teeli ná məla yem ké kaġana nyəñ tó tó. Kaġana nyəñ tɛ-i ké təpulupulu. ¹¹ Mpi pə tañja pəcó tó pəle pə ta kisi teeli ke hikuyu, kapañfana mpi pə cakı tam tó tó?

¹² Tə tɛləyi mpu tɔyɔ tá naani tó sósom. ¹³ Tá fei isu Moisi wei i ka taka i isəntó ké saalaya si lseyeli nyéma í taa kó na pá ná i teu mpi pu te na pá si tó pə saaluyu. ¹⁴ Ama pəle pa ta pəsi na pá cəkəna, na haləna sañja ģpúyú pə tu wée. Ye pa suu nɔyɔ pəeluyu kupəm takəlaya ke kaluyu ke isəntó, pa layatu tó taka saalaya ģke. Yulu wei na Kilisiti pa kpenta kulum tó puntu tike tó ké saalaya kanɛ ka ta kenti. ¹⁵ Na haləna sañja isəntó, ye pa kula Moisi takəlasu kaluyu, saalaya ģke ka təkə pa layatu tó ké. ¹⁶ Pa ģmaawa lso tó taa ké mpu si: Yulu kəsəyəna Taca tó ké uləna saalaya ģke ká kóli i tó. ¹⁷ Taca wei i tó pa yɔyətəyi lso tó taa cəne inu tó lso Feesuyu ké. Ye Taca Feesuyu í we timpi, heesuyu wenna. ¹⁸ Tá təna

mpa tá saalaya keela tá isentɔɔ tɔ, Tacaá teu naaki tá tɔɔ ké tányənənyəni. Na pə layasa-tuyu r̄púyú sɪ t́ə nəyəsəna Tacaá. Tə lu teu taa ké na t́ə suu teu kukələm lɛmpɪ taa tɔtɔ. Tacaá Feesuyu lapəna təmlɛ tənɛ tə taka.

Tá tə wɛ ké isu cuyu wontu

4 Lɔɔ kupantu tɔɔ ké ɪ tu-tuyu təmlɛ tənɛ tə lapu, na pə tɔɔ ké tu lɔɔkɪ tá apalutu. ²Tá lɔwa mukaya kulaputu fɛɛɛ fɛɪ nyəntu. Tu húláyí təkpaalətu. Tu kɛɛ lɔɔ Tɔm, ama tampana ke tə húláyí təcəɛɛɛɛ, na t́ə laki r̄púyú lɔɔ isentaa ké sɪ yəlaa í tu pa laakalɪ ke tá tɔɔ na pá ná. ³Pə tɔɔ ké Laapaalɪ Kupaŋ wei tə kpaaləyɪ tɔ ɪ ta ke muku tɔm. Ama mpa pa lepa tɔɔɔ ɪ ké muku tɔm. ⁴Antulinya unɛ ɪ taa ɪlɔɔɔ meləmənə-wɛ na paa tɛŋ pa taa na lɔɔ. Antulinya taa ɪlɔɔɔ unɪ ɪ kentina-wɛ sɪ pá taa na Kilisiti teeli Laapaalɪ Kupaŋ yelaa na ṕə ná tányau ke isəna mpi tɔ. Kilisiti unɪ ɪ keləna lɔɔ tətɛŋɛɛɛ. ⁵Pə taya tá maɣamaɣa tá tɔm ke tə laki waasu. Ama Yesu Kilisiti tɔɔ nyəntu ke tə kpaaləyɪ sɪ Tacaá keɛ. Na Yesu tɔɔ ké tə yaaki tá təyɪ mə təmlɛ nyəma. ⁶Lɔɔ wei ɪ yɔɔɔtɔɔ sɪ ṕə ná na səkɛɛɛɛɛ tɔ, kulum unɪ ɪ lapəna na pə ná tá lotu taa sɪ tə nyl təcəɛɛɛɛ ké lɔɔ teeli wei ɪ ná Kilisiti isentaa tányənənyəni tɔ.

⁷Ama tá mpa tə tɔka lɔɔ kupampam pənɛ tɔ tə wɛ ké isu cuyu wontu. Pə lapa r̄púyú sɪ pá ná teu sɪ lɔɔ hana-tuyu toma sɔɔɔɔna anɛyɛ kuhau, pə taya tá maɣamaɣa tá nyəna. ⁸Kunyɔɔtɔɔɔlɛnaa ke waanu waanu pɪna-tu, ama tə ta kpisi. Nəyəsɛ ná kuyɪ-tu, paa na mpu tu yeki tɛɛɛɛɛ. ⁹Pa tuyɪ-tuyu kunyɔɔŋ, ama lɔɔ ɪlɛ ɪ ta lɔ-tu. Pa huɪ-tuyu atɛ, ama paa na mpu pa ta ku-tu. ¹⁰Tam tə səki Kilisiti sɛm ke tá tɔnəŋ taa ké sɪ ṕə húlí tá tɔnəŋ kuluməŋ unɪ ɪ taa ké ɪ weesuyu. ¹¹Tə wɛu na tá isɛ ke isəntɔɔ tɔ, tam ké tə wɛ sɛm nɔɔsɪ taa ké Yesu tɔɔ, sɪ ṕə húlí sɪ ɪ weesuyu wɛna tá tɔnəŋ kusəpəŋ unɛ ɪ taa. ¹²M̄púyú pə wɛɛ, sɛm wɛna tá taa na ṕə laki na weesuyu náá wɛɛ mə taa na kú laki.

¹³Pa ŋmaawa lɔɔ Tɔm taa sɪ: Ma tɛma ma taa na lɔɔ tɔɔɔ ma yɔɔɔtɔɔ. Tá tɔtɔ tá huwɛ wɛ taa tɛmnau mpi pə tɔm taa tɔɔ tə tɛma ta taa na lɔɔ na pə tɔɔ ké tá nɔɔsɪ tɔɔ ɪ suŋ. ¹⁴Pə taya pulu, tə nyəma sɪ Yesu səpa na lɔɔ feesi-ɪ tɔ ɪ ká tɛ na í feesi-tu na Yesu, na í lá na tá na-mɛ t́ə səŋ ɪ isentaa. ¹⁵Mə tɔɔ ké pə tənaya mpu pə laki, lɔɔ tɔŋna ɪ pɛɛɛ húlúyú ke yəlaa paɣalɛ ke tam ké sɪ í la na yəlaa mpe pa samaa paɣalɛ sɛɛ-ɪ sɪ í na təmlɛ, na ṕə kusɪ ɪ teeli.

Taa tɛmnau ke lɔɔ waasəyənə

¹⁶Pə tɔɔ ké tu lɔɔ tá apalutu ke paa pəɔɔ. Paa pə wɛɛ sɪ tá tɔnuyu tɔɔ tɔŋna caamuyu ke pəɔɔ tɔ, tá taa ná tɔŋna tɔŋ sɔɔsuyu ke paa kuyanɔyɔ. ¹⁷Kunyɔmisi nsi sɪ makuyuna-tuyu waatu waatu tɔ sɪ tayanəyɪ-tuyu teeli taa teeli wei ɪ kaa tɛ tɔɔɔ, na teeli unɪ ɪ kəla kunyɔməŋ unɪ təcəɣacaya. ¹⁸Pə taya mpi pə nyənəyɪ təkɛɛɛ tɔ pə tɔɔ ké tə tu tá laakalɪ, ama mpi pu

naaki tɔ pə tɔɔ ké. Mpi pə naa təkɛɛɛ tɔ pəɛ pu leel-iyi. Ama mpi pu naa tɔ pəɛ pə wɛ tam tɔɔ.

5 Tá tɔnuyu kunɛ, ku wɛ ké isu cəkəɛ nte tə taa tə suuki tɔ. Na tə nyəma sɪ səŋa ye pa yɔka cəkəɛ ŋtɛ, tə wɛna təsule ke isɔta nte lɔɔ tɔŋna-tu tɔ. Na lonte ŋtɛ lɔɔ maɣamaɣa tayan-na-tɛ, na tu wɛɛ tam tɔɔ. ²Ama pənɛntɛ tə tɔŋna mɔla ké na t́ə tanjaa tətɛyɛtɛyɛ sɪ ṕə tu-tuyu tá isɔta wɛɛtu. ³Pə taya pulu tɔɔ, ye pə tu-tuyu tá isɔta wɛɛtu tə fɛɪ yem se, pəɛ pə tɔnəŋ wɛɛ tɔtɔɔ. ⁴Kupam ye tə wɛ tam ké tá atɛ coka anɛ a taa tə mɔlɔyɪ ké isu səyala nu-tu. Pə taya isu tə caa sɪ t́ə lu tá atɛ tɔnəŋ unɛ ɪ tɔm taa təkpaata se. Ama tə kooliyi ké sɪ ṕə tu-tuyu isɔta nyəŋ tɔtɔ, ɪ lɛna weesuyu nyəm li mpi pə səki tɔ. ⁵Lɔɔ maɣamaɣa tayan-na-tu na í yeɛ sɪ ṕə layasi-tuyu mpu na í su-tuyu ɪ Feesuyu ke tɔluma sɪ t́ə nyəna sɪ ɪ su-tuyu kupam.

⁶Pə tɔɔ ké tə nyaki apalutu ke tam. Na t́ə nyəma sɪ ye tə wɛna tɔnəŋ unɛyɛ r̄púyú tam, tə hatələnə timpi Tacaá wɛɛ tɔɔ. ⁷Tə tɛma lɔɔ na tá taa tɔɔ tə tɔŋ, ama tə ta nata na tá isɛ se. ⁸Tə nyaki apalutu ke teu ké na t́ə sɔɔla teu sɪ t́ə lu tɔnuyu kunɛ ku taa na t́ə polo t́ə caya Tacaá tɔɔ. ⁹Mpi tə nyuləyɪ sɔɔɔm tɔɔɔɛ sɪ paa tə wɛna tá isɛ paa tə fɛɪ, í la-tuyu luyu. ¹⁰Pə taya pulu tɔɔ, paa pə kpa na ṕə tii pə wɛɛ sɪ tá tənə təpai tu səŋ Kilisiti isentaa ké na í huuna-tu, na ṕəɔ ṕə lɛɛti paa wei ke mpi ɪ ka wɛna ɪ isɛ na í la tɔ, ye kupantu ke ɪ ka lapa, pə lɛɛti-ɪ kupantu, ye isayatu pə lɛɛti-ɪ tɛɛ.

Kilisiti ciika tá na lɔɔ

¹¹Tə nyəma mpi pa yaa Tacaá sɔɔɔntu tɔ mɛɛ, na tə caa t́ə húlí yəlaa ké na pá cəkəna na pá tisi. Lɔɔ nyəma-tuyu teu, na ma huɪ sɪ mə nyəma-m mpu tɔtɔɔ hatuu mə taa. ¹²Pə taya tə tasəyɪ-mɛyɛ tá maɣamaɣa ke húlúyú sɪ í ná tá teu. Ama tə pɛɛkəyɪ ké sɪ t́ə húlí-mɛyɛ tampana nna a tɔɔ í ká yɔɔlənə-tu, na ṕəɔ í pəsɪ na í tɔ mpa pa yɔɔləyənə tɔnəŋ tɔɔ kulapəm na pa paa fɛɪna taa nyəm tɔ. ¹³Ye tampana sɪ tə ké kpaŋtunaa ɪ lɔɔ tɔɔ ké tə ké kpaŋtunaa. Ama ye tə wɛna tá isɛ, mə tɔɔ ké tə wɛna tá isɛ. ¹⁴Pə taya pulu tɔɔ, Kilisiti sɔɔluyɪ caaləyənə tá mpa tə tɛma tá taa sɪ yulu kulum səpa yəlaa tənə tɔɔ tɔ, na mpu unɪ pə húlúyú ké sɪ í na paa wei pa kpɛntəna sɛm. ¹⁵Yəlaa tənə tɔɔ ké ɪ səpa sɪ ṕə húlí sɪ mpa pa wɛna pa isɛ tɔ pá nyl sɪ pə taya pa maɣamaɣa pa tɔɔ ké pa wɛɛ. Ama wei ɪ səpa na í fe pa tɔɔ tɔ ɪ tɔɔ ké.

¹⁶Pə tɔɔ ké tu tasəyɪ yuluhwɛɛ təŋuyɪ ke yem na ṕəɔ t́ə nyl yuluwɛɛtu, paa isu tuu r̄púyú tu lakaya na t́ə huuki huwɛ ke Kilisiti tɔɔ tɔ, kaɣana tu laki mpu tɔtɔ. ¹⁷Ye yulu na Kilisiti pá kpɛntaa tɛ, pə layasa-ɪ wɛɛtu kufatu ké. Wɛɛtu kupəntu muka yem, wɛɛtu kufatu layasəna. ¹⁸Pə tənaya mpu lɔɔ kiŋ ke pə lunaa, na Kilisiti tɔɔ ké ɪ ciika tá na-ɪ na í tu-tuyu təmlɛ sɪ t́ə la na í na yəlaa lɛlaa pá ciiki. ¹⁹Pə taya pulu tɔɔ, Kilisiti kiŋ ke lɔɔ lapənəna na í na ɪ yəlaa tənə pá ciiki, ɪ ta huɪ pa isayatu tɔm tɔɔ. Na taya ɪ tuwa sɪ t́ə kpaaləyɪ ci-ikuyɪ tɔm tənɛ.

20 Tə ké Kilisiti təmlə nyəma sɔsaa ké, na pə caya ké usi lɔɔ yaa-mə na tá nɔɔsi. Hai tə wiikəna-mə, Kilisiti tɔɔ í yele na mə na lɔɔ í ciiki. 21 Isayatu taa wɛ Kilisiti kiŋ se, ama lɔɔ pəsəna-ı isayau ke tá tɔɔ. Mpu pə yelina tá na Kilisiti tá krentuyu tɔɔ, lɔɔ lapa na té pəsi yulupama.

6 Pə tɔɔ ké tá mpa na lɔɔ tə laki təmlə tɔ, tə wiina-mə si í taa yele na lɔɔ hula-mɛyɛ pɛɛɛ nna tɔ á pəsi yem. 2 Lɔɔ yɔɔɔta ı tɔm taa si:

Waatu wei ma lakaya ma kupantu tɔ ma nuuna-ŋ. Yapu kuyaku wule ma səna-ŋ. Tɔu, pənentɛyɛ pə muna lɔɔ kupantu hikuyu. Saŋa ke pə pəsəxi na pé ya yulu nyuɔu.

3 Tu caa si nɔɔɔlu í footi tá təmlə, pə tɔɔ ké tu caa tá tusi nɔɔɔɔɔ paa mpi pə taa. 4 Ama tə húláɣí pə təna pə taa ké si tə ké lɔɔ təmlə nyəma. Pə tɔɔ ké tə cayaana suulu ke sɔɔɔm na tá tɔki kunyɔməŋ na tə wɛ isənyəŋlɛ na laŋwakəllɛ sɔɔɔɔɔ taa. 5 Pa mapa-tu, pa tu-tuyu saləka, pa lapa na yəlaa təna yoona-tuyu yem yem. Tə lapa kaŋkaŋsi təma, tə keela tá tom, tə səpa nyɔɔɔsi. 6 Tə húláɣí ké si tə ké lɔɔ təmlə nyəma, na tá yaasi kupan taa na tá nyəm taa na tá suulu taa na tá kupantu lapu taa. Na tə lapa mpu tɔ na lɔɔ Feesuyu Naŋŋtu toŋ ké na tá tampana sɔɔɔɔɔ. 7 Na tá waasu tampana taa ké na lɔɔ toma taa. Tampana tənɔɔyɛ kəna-tuyu yoou wontu nti tə yoona na té kentiɣina tá tɔɔ tɔ. 8 Pa tɔyuna-tuyu pəyɛle pa tɔɣi-tuyu fɛɛɛ tɔɔ. Pa tuuki-tuyu, pəyɛle pa saŋ-tu tɔɔ. Pa nyənəxi-tuyu pɔɔɔtunaa ké, pəyɛle tayalɛ tampana yɔɔɔtəlaa. 9 Pa nyənəxi-tu usi mpa pa ta nyi tɔ pəyɛle tayə pa təna pa nyəma. Pa nyənəxi-tuyu sətəa, pəyɛle tá na tá isɛ, na í pəsəxi na í ná mpu. Pa tɔɣi-tuyu saləka, paa na mpu paa kuyi-tu. 10 Pa nyənəxi tá isɛ, paa na mpu laŋhulumlɛ taa ké tə wɛ tam. Tə wɛ ké usi kunyɔntunaa, ama tə susəxi yəlaa payalɛ ke apititu. Tə wɛ usi mpa pa fɛina pulu tɔ, pəyɛle tampana tɔɔ tá wɛna pə təna.

11 Tá taapalaa kupama ke Kolenti, tampana ke tə heeliyi-mə, ye pa faya tá taa mɛyɛ pa makəna. 12 Tə sɔɔɔɔɔ-mɛyɛ, ama mə tá sɔɔɔəna tá. 13 Pə tɔɔ ké ma yɔɔɔtəna-mə usi piya. Nti tá huu mə tɔɔ tɔ míl huu rípuɣú tá tɔɔ, í sɔɔɔɔɔ-tuyu mpu tɔɔ.

Ma ta nyi isɔɔnaa cɔɔɔyɛ

14 Í taa yele na mə na mpa paa tɛŋ pa taa na lɔɔ tɔ í krenti. Pə tayə mpa pé muna pé krenti mə na-wɛ tɔɔɔɔɔ. Pə tayə pulu tɔɔ, isənayalɛ kupam na isayam pu siti? Na isənaya ilim na ahoo ká siti? 15 Isənaya Kilisiti na llɔɔɔ paa nuuna təma? Wei ı tɛŋ ı taa na lɔɔ na wei ı tɛŋ ı taa na lɔɔ tɔ pa kaa wɛ? 16 Yaa isənaya lɔɔ təcayalɛ na ma ta nyi isɔɔnaa tɔɔ pu kaa? Pə tayə pulu, tá kəna lɔɔ weesuyu tu təcayalɛ. Lɔɔ mayamaya yɔɔɔtəna mpu si:

Maa caya pa kiŋ na maa wɛ pa heku. Maa pəsi pa lɔɔ na paa pəsi ma yəlaa. 17 Pə tɔɔ ké Tacaɔ yɔɔɔtaɔ si: Pə wɛ si í ká lu pa heku na pé yası mə na-wɛ.

Í taa yele na asilima nyəm napəli tokina-mə. Lɛ má, maa mu-mə. 18 Maa pəsi mə Caa, na míl pəsi ma pəyalaa na ma pɛɛlaa. Tacaɔ toma təna tu yɔɔɔtəna mpu.

7 Ma taapalaa, tayə pa yɔɔɔta pə təna mpi pa yɔɔɔta isəntɔ tɔ. Pə tɔɔ ké tu ləsi tá tɔɣi mpi pu pilisi tɔɔɔyɛ yaa ləsaya tɔ pə taa. Té cáálí tá tu na tá pəsi lɔɔ nyəma təkpataa, na tə wɛ ı nyamnau taa ké tam.

Pɔɔɔ laŋhulumlɛ

2 Mə ləsasi í wɛ tá tɔɔ. Tə ta la nɔɔɔɔɔ kawalaya nakəli, tə ta hulusi nɔɔɔɔɔ, tə ta tɔɔ nɔɔɔɔɔ tɔɔ. 3 Pə tayə usi ma caa má kú mə tɔm tɔɔ ma yɔɔɔtəxi mpu. Ama pə wɛ ké usi ma tɛm yɔɔɔtɔyɛ tɔ si tə sɔɔɔɔɔ-mɛyɛ sɔɔɔm tɔɔ pə krenta-tuyu tam, paa weesuyu taa paa səm taa. 4 Ma wɛna naani ké mə tɔɔ ké sɔɔɔm ké, ma yɔɔɔɔɔ-mɛyɛ. Tá kunyɔntɔɔɔ təna taa ma wɛna apalutu ke sɔɔɔm, na ma laŋhulumlɛ tɔɔ taa.

5 Tə taluyu rípuɣú Masetoni tɔ tapasopile fɛi paa pəɔ. Tə mayana kukayətəm ke pə təna pə taa ké, tá na lɛlaa tə suu lupu taa ké, na nyamnau wɛ tá taa. 6 Ama lɔɔ wei ı haɔ apalutu ke mpa pa apalutu lepa tɔ, ı ha-tuyu apalutu na Titu kɔntɛ. 7 Na pə tayə ı kɔntɛ tike sɔɔsəna-tuyu apalutu. Ama na isəna ı kɛsa-tu si mə sɔɔsa ı ı mayamaya ke apulutu tɔ pə tɔɔ tɔɔ. ı kɛsa-tuyu isəna í nyuləxi si í na-m tɔ, na isəna mə isɛ nyəŋaa tɔ, na isəna í taŋaa tətɛyɛtɛyɛ si ye sɛənaú í sɛəna ma tɔɔ tɔ. Pə tɔɔ tɔɔɔɔ pənentɛ ma laŋlɛ huluma sɔɔɔm tɔɔ.

8 Paa maa ŋmaɔ-mɛyɛ takəlaya na ká pəsi mə laŋa tɔ, maa tɔŋ kɔɔkɔ si ye maa nyəma. Mpi tɔ ma nawa si takəlaya ŋkɛ ka pəsə mə laŋa ke pəɔ. 9 Ama pənentɛ ma laŋlɛ hɛwə, pə tayə usi ma pəsə mə laŋa tɔ pə tɔɔ. Ama mə laŋpəsəle yeluyu na í layasi yaasi tɔ pə tɔɔ ké. Pə ha lɔɔ ké mpaɔ ke laŋpəsəle h́tɛ tə taa ké na í la ı nyəntu, haləna mpi tu lapa-mə tɔ pə ta ke isayatu tɔɔ. 10 Pə tayə pulu tɔɔ, laŋpəsəle nte tə haɔ lɔɔ ké mpaɔ na í laki ı nyəntu tɔ, tə kɔŋna layasuyu ké. Na layasuyu kɔŋna nyuɔu yapu pə fɛi si yulu ká tɔ si ye maa nyəma. Ama səm ke antulinya nyəma laŋpəsəle ná kɔŋna. 11 Laŋpəsəle nte tə mayana-mə tɔ h́tɛ tə hana lɔɔ ké mpaɔ na í la ı nyəntu, na pənentɛ í tá na mpi pə tɛmnaa tɔ taa? Í tá ná isəna mpi laŋpəsəle yelaa na í paasəna mpi pə taa í wɛ tɔ pə tɔm ke teu, na í pəsi na í lá apalaa na í kɛɛli tɔm ke mə nyɔɔŋ tɔɔ. Puwɛ, paa yaa mpu si tɔm tənɛ tə ta mayə-mə. Paa yaa rípuɣú nyamnau. Paa yaa mpu si í nyuləxi si í na-m. Paa yaa mpu si í sɛsa isəɛ. Paa yaa mpu si í sɔpa nyuɔu si í hɔŋ isayatu latu ŋkpaŋyɔu. Pə təna pə taa í hulaa ké si í tád ná tɔm tənɛ tə taa.

12 Maa ŋmaɔ-mɛyɛ takəlaya tɔ, pə tayə wei ı lapa isayatu nti yaa wei pa lapa-ti tɔ pa tɔɔ. Ama si pé húlí lɔɔ isəntaa təkɛɛkɛɛ ké lupu mpi í lupa tá tɔɔ tɔ. 13 Pə tɔɔ ké mpi í lapa tɔ pə sɔɔsa-taya apalutu tɔɔ.

Pə taɣa apalutu tike ke pə sɔɔsa-tu, ama waatu wei tə nawa isəna mə təna í sɔɔsa Titu ke apalutu na í lanɣle hulumu tɔ, tá lanɣhulumle tɔɔ sɔɔsm. ¹⁴ Ma sam-meɣe isəna mpiɣi í kiŋ tɔ pə ta la-m fəele. Isəna tə heeliɣi-meɣe tampana ke tam tɔ, mpu tɔtɔɣ tə puɣula-meɣe Titu kiŋ, na ílé í maɣamaɣa í maɣanaa sɪ tampana ké. ¹⁵ Pə tɔɔ ké í sɔɔsluɣu ke-me tɔɔ sɔɔsm ke waatu wei í tɔɔsəɣi isəna mə təna í see yəlaa, na isəna í mu-í na í seliyina sɔɣontu tɔ. ¹⁶ Ma lanɣle huluma sɔɔsm, pə taɣa pulu, ma tɛeləɣi mə tɔɔ ké paa mpi pə taa ké.

Luyu kulumuɣu hanau

8 Tɔɔ, pənente tá taapalaa tə caaki ké sɪ í nyl isəna lɔɔ pəlee tɔm lapa Masetoni Yesu sɛelaa kpeka taa tɔ. ² Kunyontɔɣlenaa mpa pa maɣana Masetoni lɔɔ sɛelaa mpe tɔ pa maɣasa-weɣe teu ké. Paa na mpu pa lanɣhulumle tɔɔ sɔɔsm, haləna pa kupantu lapu fəi taka, pəyele pa tu ké kunyontunaa kutukutunaa ké. ³ Maa looliɣi, isəna mpi pa pəsaa tɔɣu pa hawa. Haləna pa tu hawa na pə tɛe isu pa pəsuyu wɛe tɔ mɛe. Pa maɣamaɣa pa nəkəna ⁴ na pá kaanatuɣu teu sɪ té la suulu na té yele na mpe pá səna tɔtɔɣ lɔɔ yəlaa mpa pa we Yuta tɔ. ⁵ Na tə taa huɪ sɪ pu tala isəna mpi tɔ pə tɛe mpu. Kancaalaya ulɛ Tacaa ke pa ha pa tu. Pə waali ké lɔɔ luyu lapa na pá ha pa təɣi tá tɔtɔ. ⁶ Pə tɔɔ ké tə wiina Titu sɪ í polo mə tɛ, na í laki təmlɛ nte í ka caalaa tɔ. lɛna í la na mu tɛesi təmlɛ kupante tənɛ. ⁷ Í tu we toma ke pə təna pə taa ké, paa taa tɛmnaɪ ke lɔɔ, paa ɣɔɣtaɣa, paa nyəm taa. Mə isəle sɛesuyu tɔm fəi kɛesuyu. Na í tu sɔɔlatuɣu, pə tɔɔ ké tə sɔɔlaa sɪ í húlí mə tɔŋ ke təmlɛ kupante tənɛ tə taa tɔtɔ.

⁸ Nti ma ɣɔɣtəɣi isəntɔ tɔ pə taɣa kuccaaluyu nyəntu, ama isəna mpi lɛlaa ná sɛesa isəle tɔɣu ma heeliɣi-me, sɪ ma naa mə sɔɔsluɣu tampana. ⁹ Pə taɣa pulu tɔɔ, í nyəmə Tacaa Yesu Kilisiti pəlee tɔm mɛe. í ka ké tɔŋ tu ké. Ama mə tɔɔ í pəsa í təɣi kunyontu, sɪ í susi-meɣe tɔŋ na í kunyɔŋ ŋku.

¹⁰ Pə tɔɔ ulɛ maa kɛesi-meɣe ma huwɛe ke tɔm tənɛ tə taa na í ná. Pə we teu sɪ mpi í ka caala lapu ke tuu pənte tɔ í laki mpu. Meɣele kancaalaya nyəma mpa pa lapa tɔ. Na mə tu sɔɔləna hatuu lɔŋ sɪ í laki. ¹¹ Pənente í laki mpu haləna í tɛesi təmlɛ tənɛ. í tɛesi-te na luyu kulumuɣu, isu í ka tu pə pəle na luyu kulumuɣu tɔ. í lana mpi í wəna tɔ. ¹² Pə taɣa pulu tɔɔ, ye yulu í hana luyu kulumuɣu, lɔɔ kɛesəɣəna mpi puntu wəna na í la tɔɣu na í mu í kuccuɔ, lɔɔ kaa kɛesəɣəna mpi puntu fəna tɔ.

¹³ Pə taɣa isu pə kpiisi-meɣe ulɛna pə kusɪ lɛlaa. Ama pə wɛe ké sɪ paa mpa pá wɛəna pəɔ pəɔ. ¹⁴ Pə tɔlənau-meɣe waatu ulɛ tɔ, í pəsəɣi na í səna mpa pəle pa lanɣaa tɔ. Na ye kuyanɣku mu lanɣaa na pə tɔləna pəle ulɛ, pa pəsi na pá səna-me. Mpuɣú í ká laki na mə təna í wɛəna teitei. ¹⁵ Pa ŋmaa lɔɔ tɔm taa ké rhpúɣú sɪ:

Wei í ka tɔɔsa sɔɔsm tɔ pə ta kələna-í.
Na wei í ka tɔɔsa pəɔ tɔ pə ta lanɣna-í.

Titu na í taapalaa

¹⁶ lɔɔ fɔɔ, ulɛ í yelina na Titu luki rhpúɣú mə tɔɔ isu tá lukuyu tɔ. ¹⁷ í lapa nti tə sələma-í tɔ na pə tu kəla mpu te. í sɛesa isəle ke sɔɔsm, haləna í maɣamaɣa í tu mə tɛ pote pəle. ¹⁸ Tə tənɣa í waali ké tá taapalu wei Yesu sɛelaa kpeka təna puɣuləɣi í təmlɛ ke Laapaali Kupan tɔm taa tɔ. ¹⁹ Pəle pə paasi Yesu sɛelaa ka ləsəna-í sɪ í sɪki-tuyu tá yela taa ké timpí timpí tə laki təmlɛ kupante tənɣe Tacaa teeli tɔɔ tɔ. Na pə húləɣi tɔtɔɣ isəna mpi tá luuŋ ná wɛe sɪ tə sənɣna lɛlaa tɔ.

²⁰ Tə pɛəkəɣi na tá cɔləɣi sɪ tə paasuyuna liyitee sɔɔsɔna anɛ a tɔm tɔ, nɔɣɔlu í taa kɔɔ na í caɣana-tu.

²¹ Paa Tacaa isentaa paa yəlaa kiŋ tə pɛəkəɣi sɪ tá kupantu í lu təcəiceɪ.

²² Tə tiliɣi pá na tá taapalu lɛlu. Tə maɣasa ulɛɣe tɔm paɣale sɪ tə naa í waali, na tam tə nawa sɪ í sɛesa isəle ké. Ama pənente í tu-meɣe naani ke teu, ulɛ í sɛesa isəle na pə kəli mpu. ²³ Ye Titu ulɛ ma waali tu nté ulɛ, má na-í tə lakəna təmlɛ ke mə tɔɔ. Tá taapalaa lɛlaa mpa pa sɪ-í tɔ, Yesu sɛelaa kpeka tilina pəle, na pəle pa laki ké sɪ pá ha Kilisiti ke teeli. ²⁴ í la na pə húlí sɪ í sɔɔla-we na tampam, ulɛna Yesu sɛelaa kpeka tɛ a taa na á nyl sɪ tə sama-me tɔ, pə taɣa yem tɔɔ se.

Yuta lɔɔ sɛelaa tem

9 Pə taɣa isu maa nɔki na ma ŋmaa-meɣe takəlaya na má heeli-meɣe lɔɔ yəlaa mpa pa we Yuta tɔ pa sənau tɔm ntəɣi kuheelu. ² Ma nyəmə isəna í lakəna luyu kulumuɣu tɔ mɛe, haləna ma sama-meɣe Masetoni nyəma kiŋ, sɪ tá taapalaa ke Akayi tetu taa nyɔɔsa pa təɣi sənau tɔm taa ké tuu pənte. í sɛesuyu rhpúɣú isəle tɔ pə nyɔmtəɣi pa taa paɣale ké. ³ Paa na mpu ma tiliɣi tá taapalaa panɣe mə tɛ, pəɔɔ puɣuluyu mpi tə puɣula-meɣe tɔm tənɛ tə taa tɔ, pá nana pa isɛ. Ma caa ké sɪ tampana pá maɣana í nyɔɔsa mə təɣi teu na pə la teitei na nti maa heelaya-we tɔ. ⁴ Ye pə taɣa mpu, ma na Masetoni nyəma tə kɔma na tə maɣana í ta nyɔɔsɪ mə tɪ, taɣa pə tu fəele. Mpi tɔ í yelaa na tə tɛ-me na tá taa ké teu. Na ye mə nyənte tɔm ulɛ paa ɣɔɣtəɣi təle. ⁵ Ma maɣasaa na ma ná sɪ pə kəla teu sɪ má wiina tá taapalaa pane na pá tɛe nɔɣu na pá polo mə tɛ, na pá taɣanəɣi kuccuɔ kupanɣku ŋku í tɔma sɪ í ká la tɔ. Maa kɔɔ na má kɔŋ tɔ, pə təna pə nyɔɔsaa təkənɣeŋ na pə húlí sɪ luyu kulumuɣu ke í lapənaa, pə taɣa kuccaaluyu nakulɪ.

⁶ í tɔɔsɪ teu sɪ ye wei í tuu pəɔ, pəɔɣu í ká ku, na wei í tuu sɔɔsm, sɔɔsm ke í kɔŋ kum. ⁷ Ye mpu paa wei í ha isəna pə ha-í tɔ, í taa hana wula yaa kuccaaluyu. Pə taɣa pulu tɔɔ, wei í haana lanɣhulumle tɔɣu lɔɔ sɔɔlaa. ⁸ Na lɔɔ wəna pəsuyu sɪ í ha-meɣe kupantu ke sɔɔsm, pəɔ í taa lanɣ mpi mpi í nyuləɣi tɔ. Ama í hiki, na haləna pə kaasi na í lana təma kupana. ⁹ Pa ŋmaa lɔɔ tɔm taa sɪ:

í haa kunyontunaa na luyu kulumuɣu.
í kupantu ulɛ tɛŋ.

¹⁰ Lso wei i haa tuulu ke kututuuum na i haa-i tɔɔɔnaya si i tɔɔɔna i ti tɔ, lso inu i ká ha-meɣe kututuuum tana mpi i nyulɔɔɔ tɔ. Lso inu, i ká la na pə pu, na mə kupantu huki sɔɔɔm. ¹¹ Lso ká tu mə niɲ taa ké isəna mpi pə wɛɛ tɔɔɔ tam na pəɔɔ mu pəsı na i laki kupantu ke tam. lle payale ká sɛɛ lso ké i na tɔmlɛ ke kucɔɔɔɔ wei i laki na tɔ pukina tɔ i tɔɔ. ¹² Pə taya pulu tɔɔ, kookali wei i laki isəntɔ tɔ pə taya lso yəlaa sənau tɔɔ tike. Ama pə yeki tɔɔɔɔ na yəlaa sɛɛ lso ké i na tɔmlɛ. ¹³ Kookali unɛ i lapu taa ké pu húlí mpi i kewa tɔ, na yəlaa payale ká sana lso ké isəna mpi i nuɔna na i laki si pə húlí si i tɛma mə taa na Kilisiti Laapaali Kupaɲ tɔ. Na paa sa lso tɔɔɔɔ isəna mpi mə na-wɛ na lɛlaa i taluɣu mə kupam na luɣu kulumuɣu tɔ. ¹⁴ Na paa səlɛməɣəna-mɛ na lso, na paa sɔɔɔl-mɛɣe sɔɔɔm ke pɛɛɛ taa pɛɛɛ nna lso lapa-mɛ tɔ a tɔɔ. ¹⁵ Lso fɔɔ, nyá kucɔɔɔ fɛi kɛɛsuɣu.

Pɔɔli tɔmlɛ tampana huluyu

10 Pɔɔli má, ma mayamaya təkɛm ma wiikəna-mɛ. Ma wei yəlaa yɔɔɔtɔɔɔ si ye ma wɛ mə kiɲ ulɛ ma wɛ təhɛɛ. Ama ye ma fɛi mə kiɲ ulɛ ma apalutu kɔɔɔɔɔɔ. Ma tɛɛkɔɔ-mɛɣe Kilisiti kupantu na i leɲ tɔɔ si, ² i taa yeɛ na waatu wei ma kɔɲ mə tɛ tɔ má húlí ma apalutu. Pə taya pulu tɔɔ, ma huɔ teu si maa hulɛ ma apalutu ke mpa pa huɔ si tə tɔɲɔɔ yuluhuwɛ ke yem tɔ. ³ Kupam tə wɛ tá yulutɔɔɔ taa yaa, ulɛ pə taya yuluhuwɛ ke yem ké tə tɔɲɔɔ na tɔ yookina. ⁴ Ama yooɔ wontu nti tá yooɔna tɔ tə ta ke nti antulinya unɛ i yəlaa yooɔna tɔ. Lso yooɔ wontu nti tə pəsɔɔɔ na tɔ wakəli təɔɔsəɛ tɔɲ nyəntɛ tɔɔ tə yooɔna. Tə wakəɔɔ pɔɔɔ təmaɣasɛɛ. ⁵ Tə kɔɔsəɣəna pa tana mpa pa laki kalampaani na pá kaɣatɔɔ si pá taa nyi lso tɔ pa huwɛɛ. Tə kɛɛ yəlaa huwɛɛ tana na tɔɲ na tɔ tɔɔ Kilisiti tɔɔ si pá nuɔna-i. ⁶ Ye mu kɔɔma na i la na pə ná si i nuɔna təkɔɔtaɔ, ulɛ pə kaasa mpa pa tana na paa caaki nuɔna tɔ tá sɔɔɔ puwa si tɔ hɔ pa ɲkpaɲɲ. ⁷ Paa mpi, pə tɔɔɔ tɔɔ ké mə nyənəɣəna. Ye yulu nɔɔɔɔ i tɛɲ i taa si Kilisiti tənna-i, puntu i mayasi teu na i ná si Kilisiti ti tá tɔɔɔ, isu i ti inu tɔ. ⁸ Pə taya pulu tɔɔ, paa ma sama ma ti na sɔɔɔntu nti Tacaɔ ha-tu tɔ, fɛɛɛ ulɛ kɔɔ-m se. Pə ha-tuɣu sɔɔɔntu ntɔɔ si pá la na i tɛ mə taa na lso ké sɔɔɔm. Ama pə taya si pá wakəli-mɛ. ⁹ Ma ɲmaakuɣu ma takəɔɔ tɔ, maa pɛɛkɔɔ si má kɔɔɛti mə puntu se. ¹⁰ Nti yəlaa yɔɔɔtɔɔ tɔɔɔ si: Pɔɔli takəɔɔ taa tɔm wɛ tɔɲ na apalutu ké. Ama waatu wei i mayamaya i wɛ tá heku tɔ i wɛɛ ké təhɛɛ na i yɔɔtɔɔ wɛ kuniɲɔɲ. ¹¹ Ye wei i yɔɔtɔɔ mpu puntu i nyi teu si nti tə ɲmaa tá takəɔɔ taa ké waatu wei tə fɛi mə kiɲ na nti tu la waatu wei tu wɛɛ mə kiɲ tɔ, pə kaa wɛɛ ɲkaɲka se. ¹² Tə kaa nɔki na tɔ kɛna yaa tɔ mayasi tá ti na lɛlaa mpa pa maki pa laɲa taa si pa ké pulu tɔ. Pa ké ulɛɛɲ ké, na pa mayamaya pa caana pa kumayasuɣu ɲku paa mayasəna pa ti tɔ, na pa taa pa tike ke pa kɔɔsəɣəna təma. ¹³ Ye tá, tá kaa pəsı na tɔ sa tá ti na pə tɛɛ caasa. Ama tə saɲ tá ti na pə kɛsəna tɔmlɛ nte lso tu-tu tɔ tə tənaya. Lso hana-tuɣu mpaau si tɔ tala

mə tɛ. ¹⁴ Isəna pa sɔna-tu tɔ tu ɲmaana pə tɔɔ, ye tə taa kɔɔ mə tɛ ulɛ mpuɣulɛ. Ama tə tala mə tɛɣe teu na tɔ heeli-mɛɣe Kilisiti tɔm Laapaali Kupaɲ. ¹⁵ Pə tɔɔ ké tu ɲmaana isəna pa sɔna-tu tɔ pə tɔɔ. Tu saɲ tá ti na lɛlaa lapa təma nna tɔ. Ama tə caa ké si mə taa tɛm-nau ke lso i sɔɔsi, ulɛna tɔ pəsı na tɔ la tɔmlɛ nte tə kəla laɲ nyəntɛ təcaɣacaya tɔɔ mə heku, na tə taa ɲmaana isəna lso su-tu tɔ pə tɔɔ. ¹⁶ Pə waali ulɛ tə pəsɔɔ tɔ yəlaa Laapaali Kupaɲ ke tɛtunaa mpa pa wɛ mə tɛ laɲ tɔ pa taa, na tɔ taa sa tá ti na nti lɛlaa tɛma lapu ke pa təma taa tɔ.

¹⁷ Pa ɲmaa lso Tɔm taa si: Ye wei i caa i sa i ti, puntu i sa i ti na nti Tacaɔ lapa tɔ. ¹⁸ Kupam, pə taya yulu wei i nyənəɣu i ti isu i ké pulu tɔ inu i sam yana. Ama wei i tɔɔ Tacaɔ yɔɔtɔɔ kupantu tɔɔ.

Mpa pa yaa pa tɔɔ tillaa ke yem tɔ

11 Ma kooliyi ké si isɔwɛɛ i tu nyən-i-m pəɔɔɔ kpaɲtu. Pə wɛ mpu mɛɛ, i nyənəɣu-m mpu. ² Ma wɛna isɛsɛɛmlɛ ke mə tɔm taa ké, ulɛ lso tuna-m isɛsɛɛmlɛ ɲtɛ. Pə taya pulu tɔɔ, i wɛɛ ké isu pɛɛɔ wei i ta nyənta apalu ke paa pəɔɔ na má tɔ si apalu kulum kɔɲ ke maa ha-i tɔ, apalu inəɣəɛ Kilisiti. ³ Ama ma nyɔɲ ké si pə taa kɔɔ na mə laɣatu saali na i la mə na Kilisiti i kɔɔntuɣu tam na pə wɛ teu ke isəna mpi tɔ. Na pə kɔɔ pə lá isu lfa ka yeluyu na tum maɔ-i kɔɔɔ tɔm ke i kɔɔ taa na i tolisi-i tɔ. ⁴ Pə taya pulu, i tɛma mə taa si nɔɔɔ i kɔɔ i kpaali-mɛɣe nyɛntɛ Yesu nɔɔɔɔ i tɔm na pə tá kɛna Yesu wei i tɔm tá kpaala-mɛ tɔ. Na i tɔna tətɛɣtɛɣe si i muɣi nyɛntɛ feesuɣu nakuli ku tɔm na pə tá kɛna lso Feesuɣu ɲku ku tɔm tə heela-mɛ tɔ, na nyɛntɛ Laapaali nɔɔɔ na pə tá kɛna Laapaali Kupaɲ wei tə heela-mɛ tɔ. ⁵ Ma ta huɔ si mə nyɛntɛ tillaa taa sɔsaa mɛɛ pa tɛɛ-m pulu taa se. ⁶ Ama pə pəsɔɔ pə wɛɛ yɔɔtɔɔ wawawa wei ma ta nyi tɔ. Tɔɔ pa ta kəli-m nyəm. Tə hula-mɛɣe ɲpúɣú tɛɛɛɛ ké paa mpi pə taa ké na paa timpi. ⁷ Waatu wei ma kpaalaya-mɛɣe lso Laapaali Kupaɲ tɔ, faalaa ke ma kpaalaya. Ma paa ma tɔɔ ɲpúɣú si pə kusɛ-mɛ. Yaa ma lapa mpu tɔ kawalaya ntɛ? ⁸ Ma tisaɔ si Yesu sɛɛlaa kɔɔka lɛna i fɛɛɛ-i-m, ulɛ pə wɛ isu ma hulusa alɛɣɛɛ na má səna-mɛ. ⁹ Waatu wei maa wɛ mə tɛ na kuniɲɔɲ wɛna-m tɔ ma ta suku mə taa nɔɔɔɔ sɔɣəla. Pə taya pulu, tá taapalaa mpa pa luna Masetoni tɔ pa kɔna-m pə tana mpi pə laɲa-m tɔ. Ma tɔka ma tɔɔ si pə taa kɔɔ na má suku mə taa nɔɔɔɔ sɔɣəla. Na mpu inəɣu maa tɔkəɔ ma tɔɔ tam. ¹⁰ Na Kilisiti tampana nna ma tɔka isəntɔ tɔ maa kaa yeɛ mpi ma yɔɔɔɔ isəntɔ tɔɔ yɔɔɔna ke Akayi tɛtu tana taa. ¹¹ Pepe yelina na ma yɔɔtɔɔ mpu? Ma ta sɔɔɔ-mɛ tɔ pə tɔɔ yaa? Lso nyəmá teu si ma sɔɔɔ-mɛ. ¹² Isu ma lakuyu pənɛntɛ tɔ ɲpúɣú maa laki, ulɛna má ləsi mpa pa hɔɲ pa ti na pá tɔɲ si tá na-wɛ tə kaa tɔmlɛ tɔɔ pə taa. ¹³ Yəlaa mɛɛ pá ké tillaa kɔɔtunaa ké. Pa looliyi nti pa laki tɔ tə taa na pá cɛsəɣəna pa ti isu Kilisiti tillaa. ¹⁴ Na tɔɛ tə fɛi piti mɛɛ, ɲpúɣú Satanu

mayamaya ná cesəyəna i ti usu isɔtaɔ tillu kupaŋ nɔɔlu. ¹⁵Ye mpu pə fɛi piti si i tɛmlɛ nyəma í cesəna pa ti usu siyisuyu lataa. Ama te, pu tɛ na pə fɛi-wɛyɛ mpi pa laki tɔ.

Pɔɔli kunyɔntɔɔlɛ kɛ lɔɔ tɛmlɛ tɔɔ

¹⁶Ma tasəyi-təyi yɔɔɔtuyɔ kɛ, nɔɔlu í taa nyəni-m usu ma kɛ kraŋtu. Yaa ye í tu nyənəyi-m kraŋtu ntɔ, í yaa-m kraŋtu, lɛna pəcɔ má pəsi na má sa ma təyi pəcɔ tɔɔ. ¹⁷Nti ma yɔɔɔtəyi isəntɔ tɔ pə taya ntəyi Tacaɔ luyɔ wɛɛ si má sa ma ti inɔ. Ma yɔɔɔtəyi kɛ usu kraŋtu. ¹⁸Pə taya pulu tɔɔ, timpi yəlaa lɛlaa saŋ pa ti na yuluhuwɛɛ kɛ yem tɔ, usu ma sama ma ti tɔɔ mɛɛ. ¹⁹Mɛ mpa mɛ mə na mə isɛ tɔ, paa pa ta tu səlɛmɔ-mɛ si í mu kraŋtunaa, í muɔi-wɛyɛ. ²⁰Í yelaa kɛ si pá pəsi-mɛyɛ yomaa, si pá tɔkəna-mɛ, si pá puɔusiɔi-mɛ, si pá kraaki mə tɔɔ na pá fɛlɛyi, si pá maki mə nɔɔsi. ²¹Tá ɔcantu tɔɔ kɛ tá taa la mpu. Pə wɛ fɛɛɛ si má yɔɔɔtəyi mpu.

Paa na mpu tɔ, ye nɔɔlu maki kaŋkante si i wena mpi i ká saŋna i ti tɔ, ma pəsəyi na maa má kaŋkante tɔɔ mɛɛ. Ma yɔɔɔtəyi kɛ usu ma suu kraŋtuyɔ. ²²Ntɔ pa kɛ Hepəla nyəma yaa? Na má tɔtɔɔ te. Ntɔ pa kɛ lɛɣɛli nyəma yaa? Na má tɔtɔɔ te. Ntɔ pa kɛ Apələham piya yaa? Na má tɔtɔɔ. ²³Ntɔ pa kɛ Kilisiti tɛmlɛ nyəma yaa? Má kɛ Kilisiti tɛmlɛ tu na pə kəli-wɛ. Ma lapa tɛmlɛ na pə kəli-wɛ. Pa təkə-m tɔm paɣalɛ na pə kəli-wɛ. Pa mapa-m na pə kəli-wɛ, sɛm nɔɔɔ taa kɛ ma wɛ tam. ²⁴Tɔm kakpasɔ kɛ Yuta nyəma mapa-m akpateɛ pɔɔɔlɔɔɔfɛi nɔɔlɛ nɔɔlɛ. ²⁵Lom nyəma ná mapa-m tɔm tooso, pa yaɣa-m pɛɛ kɛ tɔm kulum si pa kuyɔ-m. Tɔm tooso kɛ lum lipa kpuləŋ wei i taa ma wɛɛ tɔ, ma caɣa ilim kuluməm na ahoo kulumɛɛ kɛ tenku taa. ²⁶Ma cɔɔ katatəlaya taa, pusi na ŋmulaa niŋ taa kɛ ma wɛɛ. Sɛm nɔɔɔ taa kɛ ma wɛ ma Yuta nyəma mayamaya heku taa, na sɛm nɔɔɔ taa kɛ ma wɛ kraɔ nyəma tɛ. Na sɛm nɔɔɔ taa kɛ ma wɛ acalɛɛ taa, na sɛm nɔɔɔ taa kɛ ma wɛ wulaya tetu taa. Na sɛm nɔɔɔ taa kɛ ma wɛ tenku taa. Na sɛm nɔɔɔ taa kɛ ma wɛ tá taapalaa kucɛsaa kiŋ. ²⁷Pa yaa si kaŋkaŋsi tɛma na wahalanaa sɔsaa tɔ, má nana. Tɔm paɣalɛ kɛ maa kpətəyi isəlɛ. Nyɔɔɔsi na lukɔtu tɔ, paa pɔɔsəyi. Ma kpisa kutɔɔɔ tɔɔɔ kɛ wulee wulee. Ma tɔɔ wahala na watu, paa wontuyɔ kutakuyɔ ma fɛina. ²⁸Na pə tu kaasa mpi tɔ, maa yɔɔɔtəyi pə tɔm. Yesu sɛɛlaa kpeka tɛna tɔm nəyəsɛɛ ná kuyɔ-m paa kuyəŋkuyɔ. ²⁹Ye yulu nɔɔlu lapa ɔcam, má laki ɔcam tɔtɔɔ. Ye pə tu nɔɔlu kɛ isayatu lapu, pə wulki-m kɛ tɛsəŋŋ.

³⁰Ye pə wɛɛ si má sa ma təyəlɔ, ma ɔcantu ma ɔcantu cɔɔɔɔ maa saŋna ma ti. ³¹Tacaɔ Yesu Caa lɔɔ nyəma si maa looliyi. Inəyi paa saŋ tam. ³²Maa wɛ Tamasi tɔ, wulau sɔɔ Aletasi su kufənɛɛ wei kɛ tɛna tɔ i su tanjlaa kɛ kolunɔ ŋka ka cɔɔna ɔcate tɔ ka nɔɔ si pá kra-m. ³³Ama pa tu-m sɔɔtɔkɔ sɔɔɔɔ taa na pá tisi-m na ɔcate kolunɔ ŋkɛ ka pətote. Mpu pə yelina na má fiti i niŋ taa.

Mpi mpi pə hula Pɔɔli na í ná tɔ

12 Paa ti sam fɛi teu tɔ, usu ma sama ma ti. Pə lapa-m usu toosee taka na má ná mpi mpi na mpi Tacaɔ kulaa na í húlí-m tɔ, maa yɔɔɔtɔ pə tɔm kɛ pənɛtɛ. ²Ma nyəma isɔ sɛɛlu nɔɔlu, pusi lapa naanɔwa na liyiti kɔɔ pə kraasuyɔ-i hatuu isɔtaɔ tɔ. Ma ta nyl si pə kraasa-i tampana yaa pə lapa-i usu toosee taka kɛ kulapu tɔ. Ama lɔɔ tike nyəmna. ³Ma nyəma si kupam pə kraasa yulu inəyi hatuu aləsan-na taa. Ma tasəyi yɔɔɔtuyɔ si ma ta nyl si tampana pə kraasa-i yaa pə lapa-i toosee taka kɛ kulapu tɔ. Ama lɔɔ tike nyəmna. ⁴Na í nu pa yɔɔɔtəyi tənaya tɔmnaa mpa yulu kaa pəsi na í yɔɔɔtɔ tɔ, na pə ta tu hau yulu pəyaya si ká yɔɔɔtɔ tɔ. ⁵Yulu inɛ maa sam-i, lɛ ma mayamaya ma kaa sa ma ti se. Ye pə wɛ sam, ma ɔcantu kiŋ kɛ maa sana ma ti. ⁶Ye ma ti sam kɛ maa pɛɛkaya ma taa la kraŋtu se. Pə taya pulu tɔɔ, tampana kɛ maa heelaya tɔ se. Ama ma kra ma təyi na ma ti sam, maa caa si nɔɔlu í nyənɔ-m si ma kɛ pulu na pə kəli isəna mpi í naaki na í nɔɔ si ma laki tɔ.

⁷Pə tu-m ma tɔnuyɔ taa kɛ kutɔɔ kɔwəwuu si ma taa saŋ ma ti si maya pə kula sɔɔɔntu na pə húlí. lɛ kutɔɔ ŋku ku wɛ kɛ usu Satanɔ tillu wei i tilaa tɔ si í kayati-m na má taa sa ma ti tɔ. ⁸Tɔm tooso kɛ ma səlɛma Tacaɔ kɛ kutɔɔ kɔne ku tɔɔ si í waasi-m-ku. ⁹Ama i cɔ-m si i pɛɛɛ paasi, pulu ta kaasi si í tasa-m lapu, si pə taya pulu tɔɔ, ma ɔcantu taa kɛ inɔ i toma ná naa teu. Ye mpu ma ɔcantu kɛ maa sana ma ti na Kilisiti toma kenti ma tɔɔ. ¹⁰Pə tɔ kɛ ɔcantu na kutuŋ na isənyəŋlɛ na wahalanaa na lanwakəllɛ sɔɔɔɔ, pə tɛna mpi ma naa isəntɔɔ Kilisiti tɔ tɔ ma muɔələyənə-wəyi. Pə taya pulu tɔɔ, ma kɛ ɔcam lɛ ma toŋ taa toŋ ntɛ tɛna.

Kolenti nyəma tɔm caaluyɔ kɛ Pɔɔli

¹¹Ma yɔɔɔtəyi kɛ usu ma suu kraŋtuyɔ, lɛ mə yelina na má yɔɔɔtəyi mpu. Pu muna usu mu sɛenna ma tɔɔ. Mpi tɔ, paa ma ta kɛ pulu tɔ mə nyɛntɛ tillaa sɔsaa mpe pa ta tɛɛ-m pulu. ¹²Pə lapa tɛma wena a húláyí si ma kɛ tillu tɔɔ mə heku taa na suulu sɔɔ mɛɛ. Sɔɔɔntu tɛma na lɔɔ kɔkɔɔ nyəm na piti tɛma kɛ a lapənaa. ¹³Nti tɛ taa kɛ pa ta la-mɛ usu pa lakuyɔ Yesu sɛɛlaa kpeka lɛna tɔ ye pə taya tɔkuyɔ mpi mə ta tɔki-m tɔ pə paasi? Ma tɔm səpəna-mɛyɛ tənɛ inɔ tɛ taa.

¹⁴Ma nyɔɔsəyi ma ti si ma kɔŋ mə tɛyɛ tɔm tooso nyəm, lɛ maa caa si í tɔki-m se. Mə mayamaya kɛ ma caa pə taya mə liyitee. Pə taya piya caləsəyənə liyitee si si tɔɔ si caanaa. Ama caanaa caləsəyənə liyitee si pa tɔɔna pa piya. ¹⁵Ye ma ma lanjulumlɛ ntɛ si má tɔɔ mə tɔ kɛ pə tɛna mpi ma wena tɔ, paa ma ti má ku na pə sənə-mɛ. Ye máá sɔɔla-mɛyɛ ŋpúyú teu lɛ, mu məŋna maya sɔɔluyɔ kɛ pəcɔ?

¹⁶Í nyəma teu si ma ta muɔənə-mɛ. Ama lɛlaa ná tɛɛna-ti si acilayatu kɛ ma lapənaa na má nyl-mɛyɛ katɔsi na pɔɔtunaa na má kra-mɛ. ¹⁷Mpa ma tila mə kiŋ tɔ pa taa nɔɔlu lapa na má tɔɔ mə tɔɔ? ¹⁸Ma wi-

ina Titu si í polo mə te na ma tən̄sa ı waalı kέ tá taapalu ıle. Yaa í caa í tɔ si Titu tɔɣɔna mə tɔ kε? Pə taya ma yaasi na ma ıkpate ke Titu tən̄aa?

¹⁹ Ntanyi pə kpayau waatu nɔɔɔɔ tɔ ı huu kele si tə pεekəɣi si tə keeli tá nyóóɔ tɔ. Aai pə taya mpu. Isəna Kilisiti caaki tɔ r̄púyú tə yɔɔtəɣi lɔɔ ısentaa. Tá taapalaa kupama tə heeliyi-meɣe pə tən̄aya r̄púyú si í pulu ıɔ. ²⁰ Ma nyan si ye ma kɔma na má tala mə te má taa maɣana-meɣe nti maa caa tɔ tə taa, na mu taa na nti mu caa tɔɔ ma kiɔ. Ma nyan kέ si pə taa kɔɔ na yoou, na ısəseemle, na pááná, na kəluɣu pεekuyu, na kutuɔɔ, na yɔɔtəɣa krai nyəɣka, na ısəcau, na liyituɣu pə wee. ²¹ Ma nyan kέ si má tala mə kiɔ ma lɔɔ í taa pasa-m mə ısentaa na má kɔɔ na má wii yəlaa payale mpa pa lapa ısayatunaa ke tuu ıɔɔ, na pá tá ye le tetelakasi, na asilima, na yaasi ısayau wei paa tɔkaa tɔ pa tɔɔ.

Kantəɣaya kukpaalətu na sɛtu

13 Tɔm tooso nyəm nté ma caa kɔnte ke mə te tɔ. Aseeta nyéma naale yaa tooso ká huləna tɔmnaa tən̄a mpa pa wee tɔ pa tampana na pəcɔ. Pa ηmaa r̄púyú lɔɔ Tɔm taa kέ. ² Ma kraaləɣi tuu mpa paa lapa ısayatu tɔ na lel̄aa si ye ma kɔma na má kɔɔ si ma naa-me, ma kaa wii nɔɔɔɔ pətɔtəle. Maa kɔma tɔm naale nyəm tɔ ma tɛma-meɣe kraaluyu ke mpu. Pənente ma fei mə kiɔ ıle ma tasəɣi-meɣe kraaluyu. ³ Ntɔɔ í caa í ná si Kilisiti tɔɔ ke ma yɔɔtəɣəna yaa pə taya Kilisiti tɔɔ yaa? Í ká ná mee. Kilisiti ı hułəɣi ıcantu natəɣi mə tɔm taa se. Ama toma ke ı hułəɣi mə heku. ⁴ Paa na mpu ı cantu tɔ kέ pa kama-ı səm

tesika tɔɔ. Ama ı wena ı weesuyu ke lɔɔ toma taa. Tá na-ı tə krentaa kέ, na tə kέ acamaa tɔtɔɔ. Ama yaasi wei tə lakəna mə kiɔ tɔ pə hułəɣi kέ si tá na-ı tə wena weesuyu ke lɔɔ toma tɔɔ.

⁵ Í maɣasi mə maɣamaya mə ti na í feɣ mə ti na í ná si í tɔka lɔɔsele mpaau yaa í tá tɔki. Ntɔɔ í nyəma teu si Kilisiti we mə kiɔ na? Tɔɔ, í tɛmna lɔɔ na mə taa tɔ, ye í pəsaa na í hułi tampana ke mpu ıle, mpuɣule. ⁶ Ma huu si í nyəma teu si tá kiɔ, tə pəsəɣi na tə hułi mpu mee. ⁷ Lɔɔ kέ tə sələməɣi si í ye le na í taa la kawalaya nakəli. Tu caa si tə hułi tən̄e tə taa kέ mpi tə pəsəɣi tɔ, paa pu lu si pəsuyu ke tu pəsəɣi, kupantu ke tə caa mu laki. ⁸ Pə taya pulu tɔɔ, tə kaa pəsi na tá lu lɔɔ tampana waalı. Lɔɔ tampana anəɣi tu lana. ⁹ Tá keu acamaa na mu kέ tɔɔtunaa tɔ, tá lan̄a huluma kέ. Pə tɔɔ tɔtɔɔ tə sələməɣi si í la kupantu ke teu. ¹⁰ Mpi pə tɔɔ ma we-me na pooluɔɔ na ma ηmaa-meɣe takəlaya tɔɔle si waatu wei maa kɔɔ mə kiɔ tɔ ma taa lana-me na tɔɔ ke toma nna Taca a ha-m tɔ. Pə ha-m toma anəɣi si pə la na í polo ıɔɔ, pə ta ha-m-ye si pə wakəli-me.

¹¹ Pənente ma taapalaa pə lapa wulee. Í lu si í té teu. Í sɔɔsəɣi təmaya apalutu. Í wee nɔɔɔ kulumaya, na í wee təma na leleɔ. Lɔɔ wei ı sɔɔləɣi na í ha a laafəya tɔ í wee mə kiɔ.

¹² Í sɛe təmaya teu na í lel̄i. Lɔɔ yəlaa tən̄a sɛe-me.

¹³ Taca a Yesu Kilisiti pεelee na lɔɔ sɔɔluɣu na krentuyu ηku Feesuyu Nan̄tu kɔɔna tɔ pə wee mə tən̄a mə kiɔ.

Kalati

Kutulutu

Pɔɔli ŋmaa takəlaya kaneyɛ Kalati lɔɔ sɛɛlaa mpa ɪ maɣamaya ɪ pona Laapaali kupaŋ na pa mu tɔ. ɪ ka nuwaya si yəlaa kɔma na pa sɛyɛsəyɪ-wɛyɛ Yuta nyəma kulaputu. ɪ ɪ laŋlɛ ta hɛɛna pa kuseyɛsətu nti. Pə tɔɔ ké ɪ tɔma si: Laapaali Kupaŋ wei ma heela-mɛ tɔ ɪ ta kɛ wei yulu lupa kulupu tɔ (1:11). ɪ yɔɔɔta tɔɔ si lɔɔ pɛɛlɛ yakəna yulu, pə taya kulaputu təŋyɔ tɔɔ. Pə tɔɔ ké pə wɛɛ si tə təŋ Feesuyu Naŋŋtu nyəntu pə taya yəlaa nyəntu.

Isəna pa faya Kalati takəlaya tɔ:

Laapaali Kupaŋ wɛ kulum ké, titite 1-2

lɔɔ pɛɛlɛ yakəna yulu nyuyɔ, titite 3

lɔɔ sɛɛlu wei ɪ fita yomle tɔ na ɪ kulapəɛ, titite 4-5

Kutəkətu, titite 6

Sɛɛtu

1 Maɣa tillu Pɔɔli, ɪɛ pə taya ɪsu yəlaa tuna-m tiluyɔ. Pəyɛle pə taya ɪsu yulu nɔɔɔɔ ɪ tɛləsəna-m tiluyɔ mpi. Ama Yesu Kilisiti na Caa lɔɔ wei ɪ ka feesa-ɪ waatu wei ɪ səpa tɔ mpe pa maɣamaya pa tuna-m-wɪ.
2 Má na ma taapalaa mpa pa təna pa wɛ cəne tɔ tə tamsəna na tə ŋmaa takəlaya kaneyɛ Kalati Yesu sɛɛlaa kpeka mɛ si tə sɛɛki-mɛ. **3** Tacaa lɔɔ na tá Sɔɔ Yesu Kilisiti pá húlɪ-mɛyɛ pɛɛlɛ na pá ha-mɛyɛ alaafəya. **4** Kilisiti ɪni ɪ hana ɪ ti si ɪ ya-tuyɔ tá ɪsayatu taa na ɪ ləsi-tuyɔ kuyɛɛŋ kutakɛɛsəŋ ɪni ɪ taa, na mpu ɪni pə ké Tacaa luyɔ nyəntu ké. **5** Tə tɔ lɔɔ ké teeli kɛ tam tɔɔ. Ami.

Laapaali kulum ɪnəyɛle kulum təkəŋ

6 Ma ta huɔ si ɪ ká ha siyile kɛ mɔpɔyɔ ɪnɛ kɛ wei ɪ yaa-mɛyɛ Kilisiti pɛɛlɛ tɔɔ tɔ na ɪ təŋ Laapaali Kupaŋ lɛlu, ma tutaa ké. **7** Ma yɔɔɔtuyɔ mpu tɔ pə taya ɪsu Laapaalənaa Kupaŋ wɛ naale se. Ama ma nawaya si yəlaa wɛɛ na pá laki-mɛyɛ yɛɛyɛɛ na pá caa pa kɛ Kilisiti Laapaali Kupaŋ ɪni. **8** Ye nɔɔɔɔ kɔma na ɪ heeli-mɛyɛ Laapaali kufalu nɔɔɔɔ na pə tá ké wei tə tɛma-mɛyɛ heeluyɔ tɔ, lɔɔ ká nana puntɔ paa ɪ ké awe. Paa tá taa yulu maɣamaya, paa ɪsɔɔta tillu nɔɔɔɔ maɣamaya. **9** Tu tɛma-mɛyɛ heeluyɔ na ma tasəyɪ-mɛyɛ heeluyɔ kɛ mpu, si ye nɔɔɔɔ kɔma na ɪ heeli-mɛyɛ Laapaali kufalu nɔɔɔɔ na pə tá ké wei ɪ tɛma muɔ tɔ, lɔɔ ká náná puntɔ.

10 ɪɛ pə luwa si yəlaa ɪsantɛ nté ma caa yaa wɛ? Aai, ama lɔɔ ɪsantɛ kɛ ma pɛɛkəyɪ. Ma caa si yəlaa laŋa ɪ hɛɛna-m? Ye maa caakaya si yəlaa laŋa ɪ hɛɛna-m ma taa la Kilisiti tɛmlɛ tu.

Isəna pə lapa na Pɔɔli pəsɪ tillu tɔ

11 Ma taapalaa ma heeliyɪ-mɛ təfoo si Laapaali Kupaŋ wei ma heela-mɛ tɔ ɪ ta kɛ wei yulu lupa kulupu tɔ. **12** Ma ta nu-təyɪ yulu nɔɔɔɔ ɪ kiŋ. Pə taya yulu nɔɔɔɔ sɛyɛsəna-m, ama Yesu Kilisiti maɣamaya kulina tə tɔɔ na má nyɪ-tɪ.

13 ɪ nu ɪsəna ma yaasi ka wɛ waatu wei maa sɛɛsa ɪsələ na Yuta nyəma lɔɔ sɛɛu tɔ. Na ɪ nyəmə ɪsəna maa naasaya lɔɔ sɛɛlaa kpeka təkəŋkəŋ na má sɛɛsa ɪsələ si ma wakəlyɪ-wɛ təkpataa tɔ. **14** Mpa paa ké ma piitim nyəma na pá ké ma saalanaa tɔ pa taa nɔɔɔɔ ta haŋna-m puluyɔ tá Yuta lɔɔ sɛɛu taa. Isəna maa təŋaya tá caanaa kɔtasɪ tɔ pə fɛɪ kɛɛsuyɔ.

15 Ama lɔɔ suulu tɔɔ ɪ ləsa-m na ma mpa kɛ waatu wei pa ta tu luləta-m tɔ, na ɪ yaa-m si má la ɪ tɛmlɛ.

16 Pə kɔma na pə maɣa lɔɔ na ɪ kuli ɪ Pəyalu tɔɔ si má nyəmi-ɪ tɛɛɛɛɛɛ, na má sɛyɛsi mpa pa ta kɛ Yuta nyəma tɔɔ ɪ tɔm Laapaali Kupaŋ tɔ ma ta polo nɔɔɔɔ ɔɔɔɔ saawala lapu. **17** Pəyɛle ma ta polo Yosalem si ma naa mpa pa lapa tillaa na ma tɔɔ tɔ. Ama ma tɛɛ Alapu kɛ kɔkɔpaa, pəɛ pə waali ɪlena má məɪ Tamasi. **18** Pəɛ pə waali pə lapa pusi tooso tɔɔ ma pola Yosalem si ma nyəŋ Piyɛɛ. ɪlena má na ɪlé tə caya wɛɛ naanɔwa na kakpasɪ. **19** Ma na tillaa taa nɔɔɔɔ tə ta na ye pə taya Tacaa neu Saaki.

20 Tampana tɔm kɛ ma kɛsəyɪ-mɛyɛ takəlaya taa cəne, na lɔɔ maa looliyɪ.

21 Pəɛ pə waali ma ɔɔ Silii na Silisii pa tetunaa taa.

22 Pə na pə mpu tɔ Yuta tetu taa Yesu sɛɛlaa kpeka ta keesita-m. **23** Ama pa yɔɔɔta ma tɔm ké na mpe pá nu kunu, si wei ɪni ɪ ka naasaya-tu tɔ kayana ɪ təŋna lɔɔ

seeu mpi i ka seesa isale si i wakeli takpataa to pa waasu lapu. ²⁴ Na pa san lso ke ma to.

Pɔɔli na tillaa lelaa

2 Pa lapa pulu naanuwa na liyiti ulena ma mali Yosalem, na Panapaasi su-m, na ma kpenna Titu to. ² Pa taya pulu to ke ma pola Yosalem, lso hulana-m si pa wee si telasi ma polo ke. Ma na tana nyuɔ nyema to kota ta tike, ulena ma kpaɔa Laapaali Kupaɔ wei ma laki mpa pa ta ke Yuta nyema to i tom na ma keesi-we tacei. Ma luyi taa fei si mpi ma tema lapu na mpi ma toɔna lapu to pa paasi yem. ³ Na Titu wei i tɔɔna-m mpu na i ke Kalɛeki tu to pa ta caali-si i peli. ⁴ Ama acesaacesaa nyema mpa pa sita ta heku to pele pa lupana si i peli. Acesaacesaa nyema mpe, pa lɔɔlaa ke taku na pa suu ta heku, si pa feɔyi na pa na ta na Yesu Kilisiti ta kpenta na ta we kasayampiitu nti ta taa to. Pa caakaya ke si pa paasi-tuyi yomaa. ⁵ Ama ta ta ha-weye pa mpaau ke paa paɔɔ mayamaya. Ta sɔɔlaa ke si ma to uli ta toki Laapaali Kupaɔ tampana takpaɔkpaɔkpa.

⁶ Mpa ma toɔ si nyuɔ nyema ke mpu to, to, ma ta nyi si tampana mpeyele nyuɔ nyema yaa we to. Ili paa pa tu ke mpa te, pa kulum. Lso uli nyenayi to to se. Mpe inu pa taa nɔɔɔɔ ta tasa-m tom kufatu natelayi sɔɔsuyi si ma la. ⁷ Ama pa nawayi takelekele si lso tu-m tamle si ma heeli Laapaali Kupaɔ ke mpa pa ta ke Yuta nyema toɔ teitei uli i tu Piyee uli si i heeli Laapaali Kupaɔ ke Yuta nyema to. ⁸ Lso lso kpaɔ Piyee ke tillu si i paasana Yuta nyema to mpu toɔɔɔ i kpa maya tillu si ma paasana mpa pa ta ke Yuta nyema to. ⁹ Saaki na Piyee na Yohaani, mpa mpe pa nyenayi mpu si pa nyuɔ nyema to, pele pa nawa si lso paasaa ke na i tu tamle nteye ma niɔ taa na ta mpa. Ilena pa kpa ma na Panapaasi ta niɔ taa na pa ciyiti. Ta lapa nɔɔɔ kulumaya ke mpu, ulena ta tana ta yɔɔɔ na ta tisi tema si ta ma mela mpa pa ta ke Yuta nyema to pa kiɔ na mpe pa polo Yuta nyema kiɔ. ¹⁰ Ama nti pa wiina-tu toɔɔ si, ta toɔ pa kunyɔntunaa mpe pa to, na ma lapa teu ke nti pa yɔɔɔta mpu si ta la to.

Pɔɔli kalɛnau ke Piyee ke Antiyɔka

¹¹ Waatu wei Piyee kɔma Antiyɔka to ma yona-i yelaa taa ke i tola mpaau to pa to. ¹² Nti ta taa i tolaa toɔɔ si, Saaki ka tila napeli, na waatu wei pele pa ta tata to, Piyee na ta taapalaa mpa pa ta ke Yuta nyema to pa takayana. Ama pele pa kɔma na pa tala, ulena i se mpa pa ta ke Yuta nyema to pa toɔɔ toɔɔ. Pa taya pulu, i nyanayana mpa pa sɔɔla peluyi tom to. ¹³ Ta taapalaa Yuta nyema mpa pa kaasaa to pele pa tɔɔna Piyee ikpate to, halana pa kpeɔna Panapaasi na pa telasi uye pa cantu nti. ¹⁴ Saa wei ma nawa si pa toɔta ta maya na pa ta tɔɔna Laapaali Kupaɔ tampana ke teitei to, ma toma Piyee ke yelaa tana isentaa si: N ke Yuta tu pɔyele n lapa caneye uli wei i ta ke Yuta tu to, n ta la uli Yuta tu ka la to. Ili isanaya n

nyema si nɔɔɔ n ka la na i caali mpa pa ta ke Yuta nyema to si pa la uli Yuta nyema to

Taa tem na lso yakana paa wei i nyuɔ

¹⁵ Ta mayamaya to ke Yuta nyema ke tasiyisiyi, ta ta ke asayaa uli piitim lempe nyema. ¹⁶ Paa na mpu ta nyema si pa taya uli yulu tɔɔɔ kusasutu toɔ lso nyenayi-yulupaɔ. Ama i tɔɔɔ i taa na Yesu Kilisiti toɔ. Ta mayamaya isent, ta temna Yesu Kilisiti unyi ta taa kena lso nyenayi-tuyi yulupama. Ta tema ta taa na Yesu Kilisiti toɔ yoo, pa taya kusasutu tɔɔɔ to. Pa taya pulu, lso kaa nyeni nɔɔɔɔ yulupaɔ ke i kusasutu tɔɔɔ to. ¹⁷ Ye ta luki si Kilisiti to pa nyenayi-tuyi yulupama toɔ pa na si ta ke asayaa uli mpa pa ta ke Yuta nyema to, uli pa wee si Kilisiti ke isayatu caa yaa isana? Aai, pa taya mpuɔ paa paɔ. ¹⁸ Ye ma kulaa na ma tayanayi ntau ke mpi ma tema yɔɔɔ to, pa pa hilyi ke si ma ta ke kusasutu tɔɔɔ nɔɔɔ. ¹⁹ Ye kusasutu tom taa, ma sɔɔɔ tɔɔɔna, na kusasutu nti ta mayamaya to kuna-m mpu. Na pa lapa-m mpuɔ si ma wee lso tike to. Pa ku ma na Kilisiti ke sam tesika to. ²⁰ Na ma weu isent toɔ kanya to pa taya ma mayamaya ma wenna. Ama Kilisiti wenna ma taa. Weesuyi nku ma wena sɔɔna taa isent to ma tɔɔna taa na lso Pɔyalu toɔ ma wena-ku. Lso Pɔyalu inu i sɔɔna-m na i si ma sam. ²¹ Ma kpalayi lso kɔɔ se. Ye kusasutu ka yekayana na yulu pɔɔɔ kupaɔ ke lso isentaa, uli pa we uli Kilisiti sɔɔna yem ke.

Kusasutu na taa tem na lso pa tom

3 Aai, Kalati kumelamɔ me, uli nɔɔɔ nyala-meye kunyalu yaa isana? Anu meye pa tema keesuyi ke Kilisiti tesika to sam tom takelekele ke teu. ² Ili tom kulumtu takon ke ma pɔɔɔ-m, si i tɔɔɔ lso kusasutu toɔ i hika lso Feesuyi yaa i nuu Laapaali Kupaɔ na i mu-i toɔ i hika? I to-m na ma nu. ³ Ma kumelentu to mpuɔ? Lso Feesuyi toɔ ke i hikina ma tɔɔ kancaalaya, ulena nɔɔɔ i caa i teesana ma mayamaya ma toɔ na? ⁴ Pa lapa pa lapa ma heku na i hii layatunaa mpa to pele pa paa yem ke yaa? Aai, pa kaa paasi yem ke mpu me. ⁵ Lso lso celuyi-meye i Feesuyi na i laki piti tema ke ma heku ke mpu to, ma kusasutu tɔɔɔ to, yaa ma Laapaali Kupaɔ nuu na i mpu to ke pa laki mpu?

⁶ Mpu inu pa yelina na pa ntau Apalaham tom ke lso Tom taa si: I tema lso na i taa, na i taa tem mpuɔ lso na nawa na ille i yaa-i yulupaɔ na i mu-i. ⁷ Pa to ke i ka nyi teu si, mpa pa tema pa taa na lso toɔ Apalaham piya tasiyisiyi. ⁸ Pa mayamaya pa tu we lso Tom taa ke mpu si: Mpa pa ta ke Yuta nyema to paa kɔ na pa te pa taa na lso, ulena pa paasi yulupama. Na pa to unyi hatuu lon lso heela Apalaham ke tom kupantu tane na ta we ntau taa si: Nyi to ke lso ka la ate yelaa tana kupantu. ⁹ Apalaham tema lso na i taa na lso lapi-i kupantu. Na mpu toɔɔ pa tana mpa

pa teŋ pa taa na lɔɔ tɔ, ílé i laki-weye kupantu ke mpu tɔtɔɔ.

¹⁰ Mpa pa wee na pá tɛelɛyi si pa kusəsutu tɛŋyɔu tɔɔ ké pa hikiyi kupantu tɔ pá na mpusi kele. Tɔ maɣamaya ke pa yɔɔta lɔɔ Tɔm taa si: Mpusi tu nte wei u tɛŋɛyi pɛ tɛna mpi pa ŋmaawa kusəsutu takɛlaya taa tɔɔ tam tɔ. ¹¹ Pɛ tu naaki mpu tɛkelekele si nɔɔlu kaa pɛsi yulupaŋ ke lɔɔ isentaa ké kusəsutu tɛŋyɔu tɔɔ. Ama pa ŋmaa lɔɔ Tɔm taa tɛkpataa si: Wei i ké yulupaŋ ke lɔɔ isentaa si u tɛma i taa tɔ pɛ tɔɔ tɔ, puntu tike tulɛɣana-ti. ¹² Pɛ taya pulu tɔɔ, kusəsutu tɛŋyɔu na tɔá tɛmnau ke lɔɔ tɔ kaa pulu. Ama pɛ wee ké isuu pa yɔɔtɔyɔu lɔɔ Tɔm taa tɔ si: Wei i tɔka kusəsutu tɔmnau tɛna tɔ, puntu ká tuli-tɛyi tɛ tɔɔ.

¹³ Isəna Kilisiti lapa na í sɛyɛli tɔ mpusi ke i maɣamaya i nyuɔu taa tɔ pɛ tɔɔ ké i pəsaa na í ləsi kusəsutu mpusi inɛyi tɔ tɔɔ. Tɔ maɣamaya ke pa yɔɔta lɔɔ Tɔm taa si: Ye pa laalaa na pá pusi wei na tuɔu, mpusi tu ké. ¹⁴ Pɛ lapa mɔpɔyú si kupantu nti lɔɔ ka tɔma si i laki Apələham tɔ, í la-tɛyi mpa pa ta ke Yuta nyəma tɔɔ Yesu Kilisiti tɔɔ. Na tɔ tɔá tɛmnau ke lɔɔ yelina na tɛ hiki Feesuyu Naŋŋtu wei lɔɔ ka tɔma si i ká ha-tu tɔ.

Kusəsutu na lɔɔ kupantunaa pɛ tɔm

¹⁵ Ma taapalaa ma keesɛyi-meɣe yɛlaa tɔ ta kulaputu na í cəkəna. Ye yulu caya na í tayanu pɛ tɛna tɛmamam ké isəna i caa pá lana i wenau ke i sɛm waali, na í tu takɛlaya taa na í su, nɔɔlu u pəsɛyi na í ku-ti yaa í sɔɔsi i nyentu ke tɛ tɔɔ. ¹⁶ Aŋha, mɔpɔyú pɛ wee na nti lɔɔ ka tɔma si i ká la Apələham na i pɛyaya tɔ. Pa ta ŋmaa lɔɔ Tɔm taa si i piya, si pɛ taa kɔɔ na pé lá isuu yɛlaa paɣalɛ. Ama pa tɔmaya si: Nyá pɛyaya, si pé húlí si yulu kulum ke pa paasənaa, na yulu inɛyɛle Kilisiti. ¹⁷ Nti ma caa ma húlí tɔɔle si: lɔɔ ka tayanu nti i caa í na i yɛlaa pá la tɔ, haləna í tɔ si i ká tɔki i nɔɔlu suu. Pɛ kɔma na pusi la nasələ na hii na naanawa (430) ké, ulena kusəsutu tɔm lu. Kusəsutu tɔm luu mpu tɔ, pɛ fei si tɛle tɛ ku nti lɔɔ tɛma tayanuyɔu tɔ, na mpi mpi i tɔma si i ká la yɛlaa tɔ tɛle tɛ saali yem. ¹⁸ Pɛ taya pulu, ye isuu kusəsutu tɔkɛlaa ke lɔɔ tɛŋɛyi na í haa i kucɔɔŋ wei i ka suwa i yɛlaa tɔ tɔ, ulɛ pɛ taya nɔɔlu nte. Ama cəne ulɛ lɔɔ ka tɔma si i ká la Apələham ke kupantu tɔɔ i lapa-tɛyi faalaa.

¹⁹ Pepe nyuɔu tɔɔ ké pa su kiij ulɛ? Pa sɔɔsa ulɛye suu ké si pé húlí yɛlaa ke pa kulaputu nti lɔɔ u caa tɔ. Pɛ wee si kusəsutu nti tɛ caya mpu, haləna Apələham pɛyaya ŋka ka tɔ lɔɔ ka tɔma si i ká la kupantu nti tɔ ká kɔɔ. Na isɔtaa tillaa ke lɔɔ tilina kusəsutu nti, na yulu ke pele pa celaa si í teləsi i lelɛ. ²⁰ Ama ye timpɛ pɛ ké si yulu kulum tɔm ke pɛ paasənaa, ulɛ teləsəlu nɔɔlu i kaa wee pɛ taa tɔɔ. Na mpu inɛyi pɛ tu wee, lɔɔ we kulum ké.

Kusəsutu nyuɔu

²¹ Ulɛ pɛ luwa si kusəsutu na mpi mpi lɔɔ tɔma si i ká la tɔ pu kɛntɛyi kele? Aai, pɛ taya mpu se, paa pɛɔɔ. Ye paa tu kusəsutu natəli nti tɛ pəsɛyi na tɛ lá na yɛlaa hiki weesuyɔu, aŋhaa, ulɛ kusəsutu tɛŋyɔu ka yekayana nte na yulu pəsɛyi kupan ke lɔɔ isentaa.

²² Ama pa ŋmaawa lɔɔ Tɔm taa si isayatu ŋmakəla yɛlaa tɛna tɛpai. Na pɛ we mpu, si mpa pa tɛma pa taa na Yesu Kilisiti tɔ, pá hiki kucɔɔŋ wei lɔɔ ka tɔma si i ká ha tɔɔ pa taa tɛmnau tɔɔ.

²³ Tɔá tɛmnau ke lɔɔ taa kɔnta ulɛ, kusəsutu ka tɔkəna-tu isuu saləkətatunaa, na pé tɛŋaa si pé kɔɔ pé kuli-tuyɔu lɔɔ tɔá tɛmnau tɔm nti tɛ tɔɔ. ²⁴ Mɔpɔyú pɛ lapa na kusəsutu wee isuu tɔ tɔɔ nyənlu haləna Kilisiti kɔɔ, si tɛ tɛ tɔá na lɔɔ na pé lá na tɛ pəsi kupama ke lɔɔ isentaa. ²⁵ Pənente lɔɔ tɔá tɛmnau tɔm nti tɛle tɛ kɔma ulɛ kusəsutu ná fei isuu tɔ tɔɔ nyənlu tɔɔ.

²⁶ Tɔɔ, mɛ mə tɛma mə taa na lɔɔ tɔɔ í pəsə i piya ke mə na Yesu Kilisiti mə kɛntuyɔu tɔɔ. ²⁷ Pɛ taya pulu, mə tɛna tɛpai pa sɔ-meɣe lɔɔ lum si mə na Kilisiti í kɛnti na í kraɣa Kilisiti kiŋ ke yaasi kufalu na í tɔki. ²⁸ Waatu inu, pɛ fei si Yuta tu ntu, inɛ ílé i ta ke Yuta tu. Yaa yom ntu, kasayampu ntu. Yaa apalu ntu, alu ntu. Ama mə na Yesu Kilisiti í kɛnta mə tɛnaya kulum ké, faɣu fei. ²⁹ Ye Kilisiti tɛnna-me ulɛ í ké Apələham piya ké, na í ká hiki kupantunaa mpa lɔɔ tɔma si i ká ha-me na pé pəsi mə nyəm tɛkpataa tɔ.

4 Nti ma wena na má caa ma tasəna-meɣe kilisinau tɔɔle si, pɛyaya ŋka ka wee na ká tɛ na ká tɔɔ ka caa wenau tɛna tɔ, ka pɛcaatu ka wee ké isuu yom weu tɔ. Pəyele ŋke kaa tɛna na ká ti pɛ tɛna. ² Ka pɛcaatu tɛna taa ka we paasənlaa niŋ taa, na pele pa lakəna-keɣe pɛ tɛna haləna ká kɔɔ ká tala pusi isəna ka caa ka suwa tɔ. ³ Tɔ tɔɔ waatu wei tu we isuu piya tɔ, tu we antulinya inɛ i pɛ tɛna pɛ kancaalaya nyəm taa ké na pé kra-tuyɔu yomaa. ⁴ Ama pɛ kɔma pɛ tala saa wei lɔɔ ka suwa tɔ, ulena í tili i pɛyaya, na alu luləna-ke, na ká tɛŋ Yuta nyəma kulaputu. ⁵ Ka kɔma mpu si ka ceki mpa kusəsutu ka tɔkaa tɔ na tɛ hiki mpaasu na tɛ pəsi lɔɔ piya.

⁶ lɔɔ tu i Pɛyaya Feesuyɔu ke tɔ taa si pé húlí teu si tɛ ké i piya maɣamaya, na Feesuyɔu ŋku ku yelina na tɛ yaa lɔɔ si ma Caa Paapa. ⁷ Ye mpu ulɛ n ta ke yom tɔɔ, ama n pəsə pɛyalu ke. Na isuu n keu i pɛyalu ke mpu tɔ, lɔɔ ká ha-ŋ kupantunaa mpa i su i piya tɔ tɔ.

Kalati nyəma tɔm caalɛyi Pɔɔli

⁸ Tuu lɔŋ í taa nyi lɔɔ, na í tɛŋaya mpi pɛ ta ke lɔɔ maɣamaya tɔ na í pəsi pɛle pɛ yomaa. ⁹ Ama pənente isuu í nyəma lɔɔ, yaa isuu lɔɔ ílé i nyəma-me tɔ, pepe tɔɔ ké í caa í məli pɛ tɛna pɛ kancaalaya nyəm mpi pɛ taa fei waau na pé we yem ké mpu tɔ pɛ taa? Na pɛ kɔma suwe tɔɔ na í caa í tasa pɛ yomaa lapu? ¹⁰ Mə use sɛəna mə kuyɛŋ kupampaŋ faɣasuyɔu na mə isɔtunaa kupama na mə waatunaa kupama na mə pusi kupansi faɣasuyɔu ke teitei. ¹¹ Mə tɔm cɛpa ma

lanje ke teu ké. Isu ma iwulle nté tã tãnya mã tã kula huntu nté yaa?

¹² Ma taapalaa, ma wiikina-me si í tãj ma ikpaté isu ma mayamaya ma tãja mã ikpaté tã. Í ta la-m isayatu natãlxi tiili se. ¹³ Na í nyemá teu si ma kutãj tã ké ma heela-meyé Laapaali Kupañ ke tãm kancaalaya nyãm. ¹⁴ Na í ná cãcãe ke sãcãm ke ma wusasi nsi si taa, paa na mpu í tá cuti si ma tãm nti tã nu-me. Pãyele í ta la-m, ama í tãka-m teu ké isu isãtaa tillu nãcãlu, yaa isu Yesu Kilisiti mayamaya.

¹⁵ Waatu unu mã lanhulumle tã paa cãcãxi. lle kayana í na-we tãtã? Halu ma pãsãxi mã læsi mã nyuluyã si waatu unu í taa, pu lakaya mpu, paa mã ise mayamaya í ka læsaa na í tu-m. ¹⁶ Isu ma heeluyã-meyé tampãna tãcãle ma pãsa mã kolontu yaa?

¹⁷ Yãlaa panẽ pa laki ké na n nawa n tã si pa sãcã-meyé teu. Aai, pã tãya mpu se, paa pãcã. Pa caaki ké si mã na-me tá wakãli, na í mãlãna mpe pa tã na í nyãhãxi pa tike. ¹⁸ Pã we teu si yulu í sãcãlxi í lælu ke mpu yaa. Ama kupantu lapu taa ké í kã sãcãlxi rãpãcã tam, pã taa we waatu wei ma we mã kin tã tike. ¹⁹ Ma piya kupama, ma tayana wusasi taa ké suuu ke mã tã. Na wusasi nsi si nyãsãna isu luluyã wusasi takuyã alu tã, si pã la na í krayã Kilisiti yaasi na mã na-í í nyãsãna tãmaya teu. ²⁰ Pepe pukina-m mã heku ke nãcãcã isãntã na mã heeli-meyé kufatunaa. Pã tãya pulu tã, mã tãm caala-m sãcãm ke cãneyã.

Akaa na Saala pa tãm

²¹ Mẽ mpa í caa kusãsutu í tãki-me tã, ma cãcãxi-me si í nuwa nti pa ñmaawa kusãsutu nti tã takãlãsi taa tã, yaa í tá nu? ²² Pa ñmaawa si Apãlaham ka wena piya naalẽyã, kasayãmpu ná lula-í læjka na yom náã lula-í læjka. ²³ Isã ka tãmna si kasayãmpu kã luli. Mãpãcã kasayãmpu kãma na í luli na pã mu isã nãcã taa tãm tãkãle. Ama yom ná lula í nyãjka ke yem ké pulu fẽ. ²⁴ Tãm tãne tã hãlãxi-tuyã yaasi nãcãluyã. Alaa mpe pa we ké isu isã nãcãsi nsi í na í yãlaa pa krentã na pá pãli tãm naalẽ tã. Kancaalaya nãcã nté Akaa, na ñke ka kãna Sinayi puyã nyãjka, na kã lulãxi yomaa. ²⁵ Akaa unu í kãna isu Alaru Sinayi puyã, na í nyãsãna Yosalem icatẽ nte tã we sãja isãntã tã, na tã na tã yãlaa tãna mpa pa ké yomaa tã. ²⁶ Yosalem wei ílẽ í we isãtaa na í ké tá tãna tá too tã ílẽ í ké kasayãmpu ké. ²⁷ Tã mayamaya ke pa ñmaawa isã tãm taa si: Alu kaalulãya nyã nyã lanje í hulumi.

Nyã wei n ta tu mãli paa tãm kulum tã, wiliti teu.

Alu wei pa la yem tã í kã kãli piya ke alu wei í wena paalu tã.

²⁸ Ma taapalaa, ye mẽ ile isã ka tãma si paa luli-me tãcã pa lula-me. Na pã lapa teitei isu í ka tãma si paa luli laaka na tampãna pá luli-í tã. ²⁹ Pãyãya ñka paa lula yem ké mpu tã ka tukãya ñka pa lãlãna isã Feesuyã ton tãcã kunyãñ. Na mpu unãxi pã we sãja wulẽ tãne tãtã. ³⁰ Na ntiyi pa ñmaawa isã tãm taa yee? Pa ñmaawayã si: Tãcãni alu yom unu na í pãyãya na pá tãe. Pã tãya pulu tã, yom pãyãya na kasayãmpu pãyãya pa kã krenti na pá tala pa caa wontu. ³¹ Pã

tãcã ile ma taapalaa, tã ta ke yom piya se, ama tã ké kasayãmpu piya ké.

Í taa yele na í pãsi yomaa tãtã

5 Kilisiti cãpa-tuyã tá yomle taa ké si tã pãsi kasayãmpiya tãkãpẽm. Pã tãcã ile í sãj tãca, na í taa yele na cãpu pãne pã tãm liyiti-me na í tayãni yomaa ke pãsuã tãtã.

² Í tu ñkãpãñ ke teu, Pãcãli mã ma tulãxi-meyé tãfoo si, ye í tãma mã taa na í peli, pã we isu Kilisiti kãntẽ lapa mã kin nté yem. ³ Ma tasãxi yãlaa tãnya kpaaluyã si, wei í pãlaa, tãlasu isu í tãka kusãsutu tãna tãpai, í kãa sekã pulu. ⁴ Mẽ mpa í caa si isã í nyãni-meyé kupama ke mã kusãsutu tãnyã tã tã, mã na Kilisiti í yaa ké na í pãj mã tãxi isã pãlãe. ⁵ Ye ta ile tã nyemá si isã kã pãsi-tuyã yulupama na tã tãja rãpãcã na isã Feesuyã ton wei í laki tá kin ke tá tẽm isã na tá táã tã pã tã tã. ⁶ Pã tãya pulu tã, ye tá na Yesu Kilisiti tã laalaa na tã krenti, pã tã pãlaa pã tã ta peli pã lu kulum ké. Ama mpi pa caa tãcãle si tã tẽ isã na tá táã na táã tẽm mpi pã tã ké sãcãluyã ná wẽ na kule ku tãja.

⁷ Í ka lakaya teu ile nãcãcã awe lapa na í mãli hẽu ke tampãna tãnyã taa? ⁸ Nti pa heela-me na í tẽ mã taa na í tisi tã tã ta lãna isã wei í yaa-me tã í kin. ⁹ Pa tuka ituule si: Kukupã ke pãciimãya kpaasãyãna somtu tãfũũ. ¹⁰ Paa na mpu Tãcaã yãlaa na mã wẽna naani ke mã tã tãkãpãtaã si í kãa krayã huwẽ nna a fayãna ma nyãna tã. Ama wei í laki-meyé yeleyẽ tã paa í ké wei tẽ isã kã nana puntũ.

¹¹ Ma taapalaa ye peluyã tãm waasu ke ma tãjãna lapu tãtã, paa tukãya-m kunyãñ suwẽ tãtã? Ye pu we rãpãcã tampãna, Kilisiti wei pa kama tesika tã na mã kpaalãxi í tãm tã í tãm nti tã taa wu nãcãlu.

¹² Ama ma kooliyi ké si mpa pa laki-meyé yeleyẽ ké mpu tã pãlã pá laki mpu na pá puki tẽ, halãna pá pãsi kataasi ke pa mayamaya.

¹³ Ma taapalaa ye mẽ ile pa læsa-meyé si í pãsi kasayãmpiya. Ama kulumtu ké si í taa huã si ye í pãsa kasayãmpiya ke mpu í hika mã tãyãle si í tãjãxi mã yuluwẽtu kunyãlãñ. Aai pã fẽ mpu se. Ama nti tãcãle si í sãcãlxi tãma, na í tãjã tãma, na mpu unu pã lapu suuna-meyé teu. ¹⁴ Kusãsutu tãna nyũyũ nté si: Sãcãli nyã tãcãntãle isu n kã sãcãli nyã tu tã. ¹⁵ Ama ye í laki isu taalẽ wontu na í cãlãxi tãmaya sãkãpãñ na kela na í wakãlãxi tãmaya mpu, í la laakãli, tãfã í kã kã na í ku tãma tãkãpãtaã ké atẽ cãne.

Í tãj isã Feesuyã nyãm

¹⁶ Nti ma wãna si ma heeliyi-me tãcãle si í tãjãxi nti Feesuyã Nañtu hãlãxi-me tãcã tam, í taa nuã mã yuluwẽtu kunyãlãñ. ¹⁷ Pã tãya pulu, yuluwẽtu kunyãlãm na Feesuyã kunyãlãm pã ta kãa pulu, halãna pu tu caa pã nu tãma sãñ. Pã tãcã ké u pãsãxi na í lá isu mã mayamaya í caa tã. ¹⁸ Ye nti Feesuyã Nañtu hãlãxi-me tãcã í tãjãxi ile í ta ké kusãsutu yomaa tãtã.

¹⁹ Paa wei i nyamá teu ke isəna yəlaa mpa pa tənəyi pa yuluwəetu tɔ pa kulaputu wəe tɔ. Asilima na tetelakasi isayasi na yaasi isayau. ²⁰ Pa paasəyəna tuŋ laau na topotopo təmana. Pa luki təmaɣa koloŋa na pá yookina təmaɣa tam na isesememə haŋa pa heku, pa kəla pááná na ikəlle pəkuyu, n ká ná pa faɣaa na pá tala kpeka kpeka na pá suu təmaɣa yoonau. ²¹ Ye i nawa i tɔyɔntəle pulu i taa haŋ, pa ké sulunyɔɔlaa, pa fei pa ti krau ke leleŋ nulli i taa, na pá laki isayatu lentənaa ke mpu tɔtɔ. Ma tasəyi-meɣe heeluyi isu ma təm-meɣe heeluyi tɔ, pa təna mpa pa laki mpu tɔ pa kaa fei nɔɔhəle ke lɔ Kawulaya taa.

²² Ama lɔ Feesuyi ná laki na yəlaa sɔɔləyi təma na pá hikiyi lanhulumle, na pulu u pəkələyi-wə, na pá wena təma na suulu, na pa wena pəeɛe na pa laki təmaɣa kupantu na pá tənəyi tampana. ²³ Na pa wə təpamm na pá tɔkəyi pa təyi teu. Kiiu fei ŋku ku kuyi tənə inɔ taa natəli tɔ. ²⁴ Mpa pa pəsa Yesu Kilisiti nyáma tɔ puntunaa kpeŋna pa yuluwəetu na tə kunyuləŋ na tə kɔtɔnnaa ké na pá kú tənəŋna. ²⁵ Feesuyi lapəna na tá hiki weesuyi pə tɔ ké tu ye le na tá tənə mpi ku húláyi-tu tɔ. ²⁶ Tá taa hɔŋ tá ti na tá kraasəyi, tá taa kusəyi tá təma pááná na tá laki təmaɣa isesememə.

Í teŋ təma

6 Ma taapalaa, ye nɔɔɔlɔ í pənta natəli, me mpa í tənəyi lɔ Feesuyi ke teu tɔ í mənna puntu ke mpaau kupanŋku taa na í lapu-i təpamm. Ma tasəyi-meɣe seɣesuyi si paa mə taa wei í feŋ i ti na ílé í taa kɔɔ na í tasa maɣasuyi taa ké hotuyi tɔtɔ. ² Í səŋna təmaɣa mə kurekələmnaa taa. Ye í lapa mpu i yoosa Kilisiti kusəsutu təna nté. ³ Ye yulu hɔŋ i ti, pəyele i ta tala pulu, puntu puɣusiɣi i təyi. ⁴ Ye wei i caa í yɔɔləna i yaasi teu nyəŋ puntu í taa tuu ləlaa na í sa i təyi yem. Ama í wiili i maɣamaya i yaasi taa na ye pə nəɣəsəna yɔɔluyi ule i yɔɔli. ⁵ Pə taya pulu tɔtɔ, paa wei i kulaputu mələyi i nyuyi taa ké.

⁶ Ye nɔɔɔlɔ seɣesəyi wei ké lɔ tɔm puntu í cosiyi i wənau təna taa na í haaki i seɣesəlu inɔ.

⁷ Hei i taa puɣusi mə ti yoo, paa nyənəyi lɔ ké yem fa. Yulu í tuu mpi mpəyi i kuŋ. ⁸ Ye yuluwəetu kunyuləm ke i tənəa na í tuu, yuluwəetu nti tu yelina na í kɔɔ í ku səm. Ama ye mpi lɔ Feesuyi caaki tɔyɔ i tənəa na í tuu, kule ku yelina na í kɔɔ í ku weesuyi ŋku ku teŋ tɔ. ⁹ Tə taa la felentu na kupantu lapu. Pə taya pulu tɔtɔ, ye tə ta lɔ tá apalutu haləna pá tala pə waatu mpi tu ku tɔ pu tɔtɔ sɔsɔm. ¹⁰ Pə tɔtɔ ké ye tə hika mpa ke timpi tə la yəlaa tənəya kupantu. Ule pá kələna tá na mpa tə kaa lɔ seɣe tɔ.

Pɔɔli tasəyi-wəɣe kraaluyi na i sɛetu

¹¹ Tɔtɔ, í ná isəna ma ŋmaaki-me na ma maɣamaya ma niŋ ke cənə na ŋmaatu pee kuyasələe tɔ. ¹² Mpa pa yɔɔləyəna tɔtɔ nyəm na pá caa yəlaa í sa-wə tɔ mpe pa caana si pá caali-me na í peli. Ule paa caa si pá tu-wəɣe kunyɔməŋ ke Kilisiti səm tesika tɔm tɔtɔ.

¹³ Yəlaa mpa inɔ pa pələyi mpu tɔ paa tənəyi kusəsutu se. Ama pa caa ké si ye mu nuuna-wə na í peli ule pa sa pa ti si mpe pa yelina í kɔta mə tɔnuyi tɔtɔ ké kukɔtəm pənə. ¹⁴ Ma ule ye pə taya Yesu Kilisiti səm tesika ma kaa yɔɔləna pulu. Tesika ŋke ka tɔtɔ ké má na antulinya tə faɣana təma təkpatakpata na lelu ta nyi si lelu wəe. ¹⁵ Paa n pelaa paa n ta peli pə lu kulum ké. Ama nti tə wəe tɔyɔle si n laɣasi na n pəsɔ yulu kufalu. ¹⁶ Mpa paa teləsəyi pəluɣu tɔm ke lɔl ke pa weesuyi taa tɔ ma kooliyi ké si lɔ í ha pa tənəya alaafəya na í la-wəɣe kupantu na í kpenna i yəlaa samaa təna təpai na í la mpu.

¹⁷ Pə kaasuyi tɔ, nɔɔɔlɔ í taa tasa-m wahala tuyi tɔtɔ. Pə taya pulu tɔtɔ, tɔntɔɔləŋ wei i wə ma tɔtɔ isəntɔ tɔ i húláyi kpaakraa ké si ma ké Yesu yom.

¹⁸ Ma taapalaa me Taca Yesu Kilisiti í húlí mə tənəya pəeɛe. Ami.

lfeesu

Kutulutu

Lom icate taa ké Pɔɔli ka we waatu wei i ηmaa takəlaya kanε tɔ. Payalε huuki si lfeesu hɔɔɔluyɔ taa Yesu seelaa kpeka payalε ke i ηmaa-ke. Pɔɔli húlǎyí isəna lɔɔ tayana yəlaa nyuyɔ yapu tɔm tɔ, na Yesu Kilisiti haakəna nyuyɔ yapu mpəxi saa wei yulu tɛŋ-i na i taa tɔ. Pə ké lɔɔ kucɔɔu ké. I hulaa si Yesu seelaa wεε ké isu yulu tɔnuyɔ pilimile, na tɔ tɔɔ niŋ na nɔɔhεε, na paa wei na i kulapəle, ulena pa wena nɔɔɔ kulumayɔ. Pɔɔli caaki si yəlaa í nuu teu ulena í kpəna i seɣesuyɔ na kutuluyɔ si lɔɔ seelaa wεε isu kutuluyɔ na Yesu kele kite tεε pəle. I kpəpəna tɔɔɔɔ apalu na alu ke təyayɔ taa si Yesu wenna isu paalu na lɔɔ seelaa náá wεε isu alu.

Isəna pa fayɔ lfeesu takəlaya tɔ:

Yesu Kilisiti nyuyɔ yapu, titite 1-3

Tɔntε kufatε, titite 4-6

Sεetu

1 Məyɔ Pɔɔli, lɔɔ luyɔ lapəna na má lá Yesu Kilisiti tillu, má ηmaakəna takəlaya kanεyε lɔɔ yəlaa mpa pa we lfeesu na pá na Yesu Kilisiti pa kpentaa na pá nuukəna-i tɔ. ²Tacaa lɔɔ na tá sɔɔɔ Yesu Kilisiti pá húlí-mεyε pεεlε na pá ha-mεyε alaafəyɔ.

lɔɔ lapa-tuyɔ kupantunaa mpayɔ Kilisiti tɔ tɔ

³Tə sa lɔɔ Tacaa Yesu Kilisiti Caa ke teu. Tá na Kilisiti tá kpentuyɔ tɔɔ lɔɔ inu i kpayana lɔɔ sεεu kupantunaa na í la-tuyɔ sɔɔɔm ke hatuu isɔtaa. ⁴Pə tayɔ pulu, fau na pəcɔ lɔɔ laki antulinya tɔɔɔ i ka tɛma ləsuyɔ na í su si tá na Kilisiti tɔ kpenti na tɔ pəsɔ i nyəma na tá tɔntε keesɔ teu ke i isentaa na kuwakələm napəli pə fei tá kiŋ. ⁵I ka tɛma suu ke hatuu lɔŋ ke i sɔɔɔluyɔ tɔɔ si i ká pəsɔ-tuyɔ i piya məyamayɔ ke Yesu Kilisiti tɔɔ, ulε i məyamayɔ i luyɔ lapəna mpu pəcɔ pə lapu tu wε-i leleŋ ké. ⁶Ye mpu tu sa lɔɔ ké teu ke i huluyɔ-tuyɔ i pεεlε taa pεεlε kupana na luyɔ kulumuyɔ na i luyɔ tεε Pəyayɔ kiŋ tɔ.

⁷Pə tayɔ pulu tɔɔ, Kilisiti weesuyɔ lu tá tɔ tɔɔ pə yapu-tu na pə huusɔ tá isayətunaa. Tənayɔ lɔɔ lapa na tɔ ná i pεεlε sɔɔɔɔna ⁸nna i hula-tu tɔ a tɔɔ katatəlayɔ, ke waatu wei i ha-tuyɔ ləmayasεε sɔɔɔɔna na nyəm sɔɔɔɔm tɔ. ⁹Na i lapa na tɔ nyi mpi i suwa na í təŋəyɔ na í laki na pə we iŋmelau tɔ. Na hatuu lɔŋ ke i məyamayɔ i ka huu i taa na í su si i ká yoosi-wi na Kilisiti kiŋ. ¹⁰Pə kɔŋ na pə tala kuyεεŋ kutεesəŋ taa na lɔɔ koti isɔtaa nyəm na atε nyəm na í mələna-wəyɔ Kilisiti tike tεε na ílé i tɔɔɔ pa tɔɔ ké kawulayɔ, ulε lɔɔ tu mpi i suwa na í təŋəyɔ na í laki tɔ pə nyuyɔ nté. ¹¹lɔɔ təŋə isəna i suwa na í laki tɔɔɔ i ləsa-tuyɔ hatuu lɔŋ si tá na Kilisiti tá kpentuyɔ tɔ tɔ hiki tá paa tete ke

nyuyɔ yapu tɔm taa. lɔɔ u laki pulu na pə coti nti i suwa na i məyamayɔ i luyɔ la si í la tɔ. ¹²Ye mpu tá mpa tə laala Kilisiti tɔɔ ké tεeluyɔ tɔ, tɔ sa lɔɔ ké i sɔɔɔɔntu tɔɔ.

¹³Mə məyamayɔ waatu wei í nuu tampana tɔm, Laapaali Kupaŋ wei i yapu mə nyɔɔŋ tɔ, í tɛma Kilisiti na mə taa ké ulena lɔɔ náá yusɔ-mε si pə húlí si í ké i nyəma na i kuyusum mpəxəle Feesuyɔ Naŋŋtu wei i ka tɔma si i ká ha-mε tɔ. ¹⁴Feesuyɔ Naŋŋtu inəyɔ lɔɔ su-tuyɔ tɔluma si pə húlí si nyuyɔ yapu mpi pə tɔm i ka heela i yəlaa si i ká kɔna na pə wεε-wε isu pa pulu tɔ pə kɔma na pə ya-tu təkpataa ulε tu ti tá pulu inu. Ye mpu tɔ sa lɔɔ ké i sɔɔɔɔntu tɔɔ.

Pɔɔli lɔɔ sələmuyɔ ke lfeesu nyəma

¹⁵Pə təna isəntɔ pə tɔɔ na ma tu nuu pənente tɔɔ si í tɛma Tacaa Yesu na mə taa na í sɔɔla lɔɔ yəlaa təna tɔ, ¹⁶maa hεesəyɔ lɔɔ ké sεetu si í na təmlε ke mə tɔɔ se. Na ma tɔɔsəyɔ mə tɔɔ ké ma lɔɔ sələməŋ taa ké na má sələməyɔ mə tɔɔ. ¹⁷Nti ma sələməyɔ tá sɔɔɔ Yesu Kilisiti lɔɔ, Tacaa teeli təna tu tɔɔɔlε si í ha-mεyε i Feesuyɔ, kulε ku yelina na í cəkəna, na ku húlí-mεyε lɔɔ na í nyəm-i teu. ¹⁸Ma sələməyɔ lɔɔ ké si pə tu-mεyε layatu ke hatuu mə taa na í nyi mpi pə tɔɔ lɔɔ yaa-mε na í tεeləyɔ tɔ, na í nyi kupantu sɔɔɔɔntu teu teu nyəntu nti i su mpa i tu tɔ pa tɔ tɔ. ¹⁹Na í nyi i toma sɔɔɔɔna taa sɔɔɔɔna nna i wena na í lakəna lɔɔ seelaa tá tá kiŋ tɔ. Toma sɔɔɔɔna anəxəle mpu na nna i huləna tɔŋ na tɔŋ ²⁰ke waatu wei i feesa Kilisiti na í kraasɔ-i isɔtaa na í cayasɔ-i i kɔŋkɔŋ taa tɔ. ²¹Kilisiti wεu təna tɔ i kəla pə təna təpai ké, paa tɔŋtunaa, paa pəsuyɔ ŋku, paa toma nna, paa kawulasɔ nsi, na həla təna nna pa yaa tɔ, na pə tayɔ antulinya inε i taa tike, ama pə kpentəna wei i ka kɔɔ tɔ i kəla mɔpúyú ílé i taa

тотъгъ. 22 Лсѡ мѡлѡна пѡ тѡна тѡпай кѣ Килисити нѡчхѣе тѣе на инаѣи ѡ хулаа си Yesu сѣелѡа крѣка ѡ ныѡнѡѣи а wулау сѡсѡ. 23 Yesu сѣелѡа крѣка wѣу мпу тѡ а кѣ Килисити тѡнуѣу кѣ, на а киѣ ке ѡ wѣе тѡкрѡтаа, иѡи wei ѡ маѣала пѡа тѡмпи тѡ.

Ї fita sѡm на ѡ hiki weesuѣу

2 Tuu ѡнѣ мѡ купѡнтѡнѣ на мѡ ѡсаѣату ка ѣлаа кѣ на ѡ wѣ ису сѡтаа ке лсѡ ныѡнту тѡа. 2 Пѡ тѡѣа пулу, антѡлинѣа иѡе ѡ мѡрау ѡсаѣау ке ѡ ка тѡнѣѣа на ѡ нукаѣана аѡѣѡа тѡнѣ ныѡма мѡпа па wѣ ису тѡа тѡ па сѡсѡ. Аѡѣѡа сѡсѡ иѡи ѡ wѡнна на ѡ ѡлаки ѡ ныѡнту ке ѣлаа мѡпа па кѡса лсѡ кѣ нунау тѡ па тѡа. 3 Тѡ тѡна ису тѡ рѡрѡѣѣу тѡи wѣе, тѡ тѡнѣѣа тѡ ѣулуwѣету купѡнту кунѣуѡлѡнѣ ке ѣем кѣ. На мѡпи тѡ тѡнѣнѣ на тѡ хуwѣе сакаѣа тѡ мпу тѣтеи кѣ тѡ ѡкаѣа. Пѡ ѡла-ту на тѡ wѣ ису тѡ пѡ wѣе си лсѡ пѡанѡа кѡ хуу тѡ тѡ кѣ ису а ка хуу ѡлаа тѡ тѡ.

4 Ама лсѡ хула-туѣу суулу ке сѡсѡм, на исуна ѡ сѡѡла-ту тѡ пѡ феѡ ныѡнуѣу. 5 Пѡ тѡ кѣ тѡи wѣу ису сѡтаа ке лсѡ ныѡнту тѡа кѣ тѡ купѡнтѡнѣ тѡ тѡ, ѡ крѣнта тѡ на Килисити ке weesuѣу хѡу. Лсѡ суулу тѡ кѣ пѡ ѣапа мѡ ныѡнѣ. 6 Тѡ на Yesu Килисити тѡ крѣнтуѣу тѡ кѣ лсѡ feesa тѡ на-ѡ си тѡ тѡѣу кѡwулаѣа ке хѡтуу ису тѡа. 7 ѡ ѡлапа рѡрѡѣѣу си пѡ хуѡлѡѣѣи там тѡ кѣ исуна ѡ суулу тѡ кѡтѡтѡлаѣа на ѡ хуѡлѡ-туѣу суулу на Yesu Килисити киѣ тѡ. 8 Пѡ тѡѣа пулу лсѡ пѣеѣе тѡ кѣ пѡ ѣапа мѡ ныѡнѣ на ѡ темна-ѡ на мѡ тѡа тѡѣу пѡ ѡлапа мпу. На мпу иѡи пѡ ѡлапа тѡ пѡ та ѡла на мѡ маѣамѡѣа мѡ киѣ, ама лсѡ хѡте кѣ. 9 Пѡ тѡѣа мѡ ису тѡ тѡ, пѡ тѡ иѡе кѡѡлу ѡ тѡа кѡ на ѡ са тѡ. 10 Пѡ тѡѣа пулу тѡ лсѡ ѣмана-ту, на тѡ на Yesu Килисити тѡ крѣнтаа тѡѣу ѡ ѣма-туѣу мпу си тѡ ѡлаки тѡма купѡна нна ѡ ка тѡѣанаа на ѡ си тѡѣу сѡсѡм.

Мѡ на Yesu Килисити мѡ кѡлум пѡсуѣу

11 Мѡ мѡпа ѡ кѡ кѣ Yuta ныѡма тѡсиѣиѣи на Yuta ныѡма ѣакаѣа-мѣѣе кѡтапѡлѡнѣ на мѡпѡ па ѣаки па тѡѣи пѡллаа тѡ, пѡѣеѣе ѣулу ниѣ пѡлѡна-wѣѣе купѡлу си пѡ хуѡлѡ си кѡтѡѣа кѣ. ѡ кѡси исуна ѡ ка wѣе тѡ на ѡ нѡ. 12 Пу wѣе тѡ ѡ ка хѡтѡлѡна Килисити кѣ, ѡ кѡ кѣ крѡи ныѡма кѣ, ѡ феѡ мѡпа лсѡ ѡсаа си ѡ ѣлаа тѡ па тѡа. На пѡ тѡна мѡпи лсѡ ка тѡма ѡ ѣлаа си ѡ кѡ ѡла-wѣ, хѡлѡна ѡ на-wѣ пѡ саѣ пѡ си тѡмаѣа кѡси ке пѡ тѡм тѡа тѡ, мѡ тѡа феѡ па тѡа се. ѡ ка wѣ ѣем кѣ ате саѣѣе, ѡ феѡна мѡпи пѡ тѡ ѡ тѣеѡѣи тѡ пѡсѡ ѡ тѡа ныѡ лсѡ. 13 Ама пѡнѡнте мѡ на Yesu Килисити мѡ крѣнтуѣу тѡ ѡ weesuѣу ѡу ѣлаа кѣ на ѡ ка хѡтѡлѡнау пѡ тѡна тѡ ѡ тѡѣанѡ-wѡѣи крѡтѡнау. 14 Пѡ тѡѣа пулу, Килисити маѣамѡѣа крѡѣана Yuta ныѡма на мѡпа па та ке Yuta ныѡма тѡ на ѡ ѡла на тѡ пѡси пѡитѡм кѡлумѡм на хѣсуѣу кѡ. ѡ тѡнуѣу ке ѡ крѡѣаа на ѡ ѣасѡна кѡлѡнѣ ѣка каа кѡѣа па хѡку тѡа ису кѡлѡнѣ тѡ. 15 На ѡ куwѡ Yuta ныѡма кѡсѡсуту на тѡ кухѡелѡту на тѡ кукуѡиѡм си ѡ крѡкѡѣи Yuta ныѡма на мѡпа па та ке Yuta ныѡма тѡ, пѡитѡм мѡпи пѡ наале на ѡ крѡтѡна ѡ тѡ на пѡ пѡси пѡитѡм кѡлумѡм ке кѡфам на хѣсуѣу кѡ. 16 Килисити сѡм ке тѣсѡка тѡ ѡлапѡна на тѡа крѡнау ке тѡма сааѡ, на тѣсѡка тѡ тѡнѣѣе ѡ крѡнта пѡитѡм мѡпи

пѡ тѡм наале на пѡ пѡси пѡитѡм кѡлумѡм на ѡ киѡи пѡ на лсѡ. 17 Килисити кѡмна на ѡ крѡаѡѡ Лаапааѡѡ Купѡнѣ wei ѡ хѣесѡѣи ѣлаа ѡнѣа тѡ пѡа мѡпа мѡ ѡ тѡ кѣ Yuta ныѡма на ѡ ка хѡтѡлѡна лсѡ тѡ, пѡа Yuta ныѡма мѡпа пѡа крѡтѡна-ѡ тѡ. 18 Килисити иѡи ѡ тѡ кѣ тѡ тѡна тѡ пѡсѡѣи на тѡ сѡнѣ лсѡ ису тѡа на Feesuѣу Наѣнѣту кѡлум иѡи ѡ тѡнѣ тѡа.

19 Ye мпу мѡ мѡпа ѡ тѡ кѣ Yuta ныѡма тѡ ѡ тѡ кѣ крѡи ныѡма ѣа саѣалаа. Ама пѡнѡнте мѡ на лсѡ ѣлаа ѡ каа ѡсѡте, на ѡ пѡса лсѡ тѡѣѣа ныѡма маѣамѡѣа тѡкрѡм. 20 ѡ пѡса ису па ѣмаакѡѣу кѡтулуѣу тѡѣу. Yesu кеѡе кансааѡѣа сѣеѣа, на ѡлѡ ѡ тѡ кѣ тѡллаа на лсѡ кѡѣѡѣѡтѡту тѡлѡсѡлаа, на пѡ каасѡ-мѣѣе ису тѡа. 21 ѡ тѡ кѣ кѡтулуѣу ѣмѡту тѡна сѡнѣа тѡу, на тѡ тѡнѣна пѡу си тѡмпи тѡ на Таѡаа тѡ крѡнта мпу тѡ тѡ пѡси лсѡ тѡсаѣѡле наѣнѣ ныѡнте. 22 ѡ крѡнтуѣуна-ѡ тѡ па тѡна-мѡ тѡтѡѣу кѡтулуѣу тѡ кѣ си мѡ на ѡлаа ѡ крѡнти на ѡ пѡси кѡтулуѣу ѣку ку тѡа лсѡ Feesuѣу кѡ саѣа на пѡ хуѡлѡ си лсѡ wѡнна ку тѡа тѡ.

Tѡмле nte па ту Пѡѡѡ тѡ

3 Пѡ тѡ кѣ Пѡѡѡ мѡ wei ма ке салѡка ту ке Yesu Килисити тѡ си пѡ wѡасѡ мѡпа мѡ ѡ тѡ кѣ Yuta ныѡма тѡ, ма сѡлѡмѡѣи лсѡ. 2 Ма хуу тѡу си ису тѡтѡ ѡ нуwѡ исуна лсѡ ѡлапа-м суулу на ѡ ту-м си мѡ ѡла тѡмле ке мѡ киѣ тѡ. 3 Лсѡ си исуна мѡпи на ѡ тѡнѣѣи на ѡ ѡлаки на пѡ ѣмѡлаа тѡѣу ѡ кулаа на ѡ хуѡлѡ-м на мѡ ныѡ. Хѡѡи ма тѡма-мѣѣе пѡ тѡм кеесѡѣу ке саѣе инаѣи пѡсѡ. 4 На ѣе ѡ кѡлаа ѡ кѡ нѡ исуна мѡпи ма ныѡмѡа Килисити тѡм нѡи иѡи кѡѡѡлу тѡа сѡкѡна мпу тѡ. 5 Лсѡ тѡа хуѡлѡ-тѡѣи сѡсаа тѡа ѣлаа ису кѡѣана ѡ ѡлапа на ѡ Feesuѣу кѡли-тѡ на кѡ хуѡлѡ тѡллаа на лсѡ кѡѣѡѣѡтѡту тѡлѡсѡлаа мѡпа па кѣ ѡ ѣлаа купѡма тѡ. 6 На тѡм кѡнѣмѡлѡту нѡтѡѣе си: Лаапааѡѡ Купѡнѣ ѡлапа на мѡпа па та ке Yuta ныѡма тѡ на Yuta ныѡма па тѡна пѡ хѡи па пѡа тѣте ке купѡнту нѡи лсѡ си ѡ ѣлаа тѡ тѡ тѡа, на пѡ пѡси кѡлум тѡкрѡтаа, на лсѡ тѡма си ѡ ѡлаки мѡпи на Yesu Килисити киѣ тѡ пѡитѡм ѡмѡпи ныѡма нѡ wѣ пѡ тѡа тѡтѡѣу.

7 Суулу ке лсѡ хулаа на ѡ тѡна-м на ѡ пѡасѡ на ѡ хѡ-м тѡма си мѡ ѡла Лаапааѡѡ Купѡнѣ иѡе ѡ тѡмле. 8 Маѣѡле лсѡ ѣлаа сѡкрѡма тѡа сѡкрѡлу, пѡа на мпу ма инаѣи лсѡ тѡнаа на ѡ хуѡлѡ суулу иѡе си мѡ сѡкѡ на мѡ хѡели мѡпа па та ке Yuta ныѡма тѡѣу Килисити тѡу сѡсѡкѡм мѡпи пѡ феѡна акпѡле тѡ пѡ Лаапааѡѡ Купѡнѣ. 9 На мѡ ѡла на ѣлаа тѡна сѡкѡна лсѡ си исуна мѡпи на ѡ тѡнѣѣи на ѡ ѡлаки на пѡ ѣмѡлаа тѡ, исуна пѡ wѣе си пѡ ѡла тѡ. Лсѡ wei ѡ ѡлапа пѡ тѡна на пѡ wѣе тѡ ѡ ѣмѡса хѡтуу ѡнѣтаа кѣ исуна мѡпи ѡ суwѡ на ѡ тѡнѣѣи на ѡ ѡлаки мпу тѡѣу. 10 Си пѡ кѡма на пѡ тѡла wѡату иѡе ѡле ѡ ѣеѡ на ису тѡа кѡwулаѣа ныѡѣу ныѡма на ка тѡнѣтѡнаа нана Yesu сѣелѡа крѣка киѣ ке лсѡ ныѡм ѣасѡи тѡна. 11 ѡ ка хуѡкаѣа нѡѣи там тѡ Таѡаа Yesu Килисити киѣ ке ѡ ѡлапа-тѡ. На пѡ кѡѣу тѡа тѡкулѡнѣкулу кѣ ѡ ѡлапа. 12 На тѡ на-ѡ тѡ крѡнтаа на тѡ темѡ-ѡ на тѡ тѡа тѡѣу тѡ хѡи мѡпау на тѡ сѡнѣ лсѡ ису тѡа на наани ке тѡу. 13 Ye мпу ѡле ма wѡикѡна-мѡ си ѡ тѡа ѡ тѡнѣ ке кунѡѣнѣ ѣку ма тѡки мѡ тѡ тѡ ку тѡа. Пѡ тѡѣа пулу пѡ тѡ на пѡ кѡси мѡ ныѡѣу.

Kilisiti sɔɔluyu ke yɔlaa

14 Pə tɔɔ kɛ ma luŋa akula ke Taca 15 wei i haaki atɛ na isɔtaa piitimnaa tənaya pə hɛla tɔ, 16 si i teeli sɔɔ tɔ i ye le na i Feesuyu la na mu hiki pəsuyu na i nyɔɔ tɔŋ ke hatuu mə ləmayasɛ taa, 17 na i tɛ lɔɔ na mə taa kɛ teu, na Kilisiti wɛɛ mə waali kɛ tam. Na ma sələmɔyi lɔɔ kɛ si i sɔɔlɔyi tɛma na i səŋ pə taa kɛ teu təkɛŋkɛŋ. 18 Na mə na lɔɔ yɔlaa tɛna i kɛnti na i hiki pəsuyu na i cəkəna isəna Kilisiti sɔɔluyu tɔɔwa tɔ haləna ku fɛi tənaya. Nwaan na mpələ, isɔtaa na atɛ. 19 Na paa Kilisiti sɔɔluyu fɛi si nɔɔɔlɔ pəsəyi na i cəkəna ku tɛna tɔ, mu cəkəna-ku, na i hiki lɔɔ nyəm tɛna na pɛ mayali mə taanaa tɛpampam.

20 Tɔɔ, toma nna a wɛ tɔ taa na á waasəyi-tuyu tam tɔ anəyi lɔɔ pəsəyi na i lana-tuyu kupantu na pɛ tɛ tɔ sələmuyu tɔɔ tɛɔaɔaɔa, haləna pɛ tu tɛ mpi mpi tɛ pəsəyi na tɛ hu tɔ taa tɔ. 21 lɔɔ inu i sɛɛlaa tɛna tɛpai, na Yesu Kilisiti pɔ tuyu-i teeli na pɛ polo rɔpɔyú tam haləna tam. Ami.

Yesu sɛɛlaa wɛ kɛ isu Kilisiti tɔnuyu

4 Ye mpu ma wei ma kɛ saləka tu ke Taca tɛmlɛ lapu tɔɔ tɔ, ma tɛkəyi-mɛ na wiinau si i ye le na mə tɔntɛ te teu, na pɛ kɛsəna tɔntɛ nte lɔɔ caa na i yaa-mɛ si i tɔ tɔ. 2 i pasəyi mə ti, i laki tɛhɛɛ, i húlɔyi tɛmɔya suulu, i səŋna tɛma na sɔɔluyu. 3 Isəna lɔɔ Feesuyu yelaa na i kɛnti tɔ i sɛɛsi isələ na mə kɛntuɔ ŋkuyu tɔkuyu, na nɔɔɔ kulumɔya ŋka i wɛna tɔ kɛ ye le na i lá mpu. 4 Tɔnuyu kulumuyu tike təkɔŋ wɛna, na Feesuyu Nanɔtu kulum tike təkɔŋ wɛna, na tɛtɛlɛ nte tɛ tɔɔ lɔɔ ləsa-mɛ tɔ tɛ tɛ wɛ kulum tɔɔɔɔ. 5 Taca wɛ kulum kɛ təkɔŋ, na i mpaau wɛ kulumuyu kɛ təkɔŋ, na lɔɔ lum sɔɔ wɛ kuluməm kɛ təkɔŋ. 6 Kulum tike təkɔŋ kɛna yɔlaa tɛna lɔɔ na pa Caa. Inəyɔlɛ pa tɛna tɛpai pa wulau, na kulum inu i lakəna pə tənaya isəna i nɔkaa tɔ, na kulum inu i wɛna pa tɛna pa waali.

7 lɔɔ yelaa kɛ na pulu lapu saa paa tɔ taa wei kɛ ŋkaŋka na pɛ kɛsəna isəna mpi Kilisiti yelaa si pə lapu i saa yulu tɔ. 8 Haləna lɔɔ Tɔm taa pa ŋmaa rɔpɔyú si:

Waatu wei i kɔawa hatuu isɔtaa tɔ,
i kɛnna i kukpakpama payalɛ na i kpaana,
na i lapa yɔlaa ke kucɔɔŋ.

9 Tɔɔ, pa yɔɔɔtuyu mpu si i kɔawa tɔ wentiyilɛ mpu? Ntəyɔlɛ si i tiwa katatəlaya, haləna i tala tɛtu tɛɛ mɔamɔya kɛ na pɛɔ i kpaaku. 10 Wei inu i tii mpu tɔ kulum inu i kpana haləna i tɛɛ isɔtaa tɛamɔyam si i wɛɛ na i mayali paa timpi. 11 Na kulum inu i yelina na kulapələnaa saa yɔlaa ke ŋka ŋka. I tu lɛlaa si pɔ la tillaa sɔɔaa, lɛlaa ke lɔɔ kuyɔɔtutu tɛləsəlaa, na lɛlaa si pɛlɛ pɔ cɔɔna Laapaali Kupaŋ, na lɛlaa si pɛlɛ pɔ la paasənlaa na lɔɔ Tɔm sɛyɛsəlaa. 12 I lapa rɔpɔyú si pa húlɔ lɔɔ yɔlaa ke isəna paa la i tɛmlɛ na kilisiti tɔnuyu tuusi lɔɔ ke lɔɔ sɛɛu taa tɔ. 13 Ye pə taya mpu tɔ tɛna tɛpai tɔ taa tɛmnau ke lɔɔ kɛ la kuluməm, na tɔ nyəm

ke lɔɔ Pəyaya kɛ la kuluməm tɔɔ. Na tu la sɔɔaa ke i tɔm taa haləna tɔ teu tala Kilisiti teu sɔɔɔɔm. 14 Tɛ kaa tasa pəcaatu taa kɛ wɛɛu na paa puɔusulu wei i lanɔyɔlɔ-tu na i kuseyɛsətu, tɛ məŋna cənɛ tɛ məŋna cənɛ, isu heelim lakuyu tɔ. Puɔusulaa mɛ pa lukəna-ti na pa acilayatu, na pɔ tusəyənə lɛlaa. 15 Ama ye tɛ heeliyi tɛmɔya tampana na sɔɔluyu lɛ tu sɔɔsəyi puu ke pə tɛna pə taa na tɛ tala Kilisiti wei i kɛ tɔ tɔnuyu nyuyu tɔ. 16 I tɔɔ kɛ niŋ na nɔɔhɛɛ na pə tɛna pə wɛu rɔpɔyú waanu waanu ke tɔnuyu tɔ tɔ pə tɔkəna tɛmɔya teu, na tɔnuyu atama atama tamsəna tɛmɔya teu tɔɔ pə kɛnta pilimilɛ. Pə tɔɔ kɛ pə tɛna mpi pə wɛ tɔnuyu tɔ tɔ pə laki pə tɛmlɛ ke teu, tɔnuyu tɛna puuki kɛ, na ku sɔɔluyu tɔŋna sɔɔsuyu.

Tɔntɛ kufatɛ ke Kilisiti mpaau taa

17 Ye pə wɛ mpu, na Taca ma heeliyi-mɛ tɛfoo si i taa tasa tɔntɛ isu cefelinaa. Pɛlɛ pa təŋyɔlɛ pa kɔpai huwɛ ke yem kɛ. 18 Pa layatu ta tuli. Pa isəkɛɛtɛɛ na pa lanɔkɔisəŋ katatəlaya tɔɔ pa paa fɛi weesuyu ŋku lɔɔ haa tɔ ku taa. 19 Pa kɛ fɛɛlɛ fɛi nyəma kɛ, yaasi isayau taa kɛ pa ha pa ti təkɔpataa, na pɔ huliyi asil-ima tɛlatɛnaa.

20 Ama Kilisiti tɔm nti mɛ i nyəmá tɔ pə taya rɔpɔyú tɛ wɛɛ. 21 Ntɔŋ i tɛma i tɔm nuu na? Haləna i kɛu Kilisiti nyəma tɔ pa sɛyɛsa-mɛyɛ i tɔm tɛna tampana mɛɛ. 22 Ye mpu pə wɛɛ kɛ si i wɔɔɔsi mə yaasi kupəŋ wei i tɔka hatuu lɔŋ tɔ. Yaasi kupəŋ inu i kunyuləŋ kupuyusij pukina tɛlɛtɛ taa kɛ. 23 Pə wɛɛ kɛ si i layasi mə lotunaa taa na mə ləmayasɛ taa təkɔpataa. 24 Na i kɛlɛ yaasi kufalu wei lɔɔ ləsa na i kɛ i mɔamɔya i nyəŋ tɔ. Mə tɔntɛ i kɛsəna na tɛ teu isu tampana húlɔyi tɔ lɛ pu húlɔ si i kɔaya yaasi inu.

25 Pə tɔɔ lɛ i ye le tɛmɔya pɔɔɔtu pɛluyu təkɔpataa, na paa mə taa wei i yɔɔɔtəyi tampana ke i lɛlaa kiŋ. Pə taya pulu, tɔ tɛna tɛ wɛ kɛ isu niŋ na nɔɔhɛɛ wɛu tɔnuyu tɔ tɔ. 26 Na ye pɔáná kɔpa-mɛ i taa ye le na á pona-mɛyɛ wakəlyu taa. Na pɔáná i taa leeli na á wɛ mə taa. 27 I taa ha mə təyi ulɔɔɔ ke paa pəɔ mɔamɔya. 28 Ye wei i ka ŋmulayə puntu i taa tasa ŋmuluyu. Ama i sɛɛsi isələ na tɛmlɛ lapu na i hiki i mɔamɔya i niŋ nyəm mpi pə tɔɔ i wu teu tɔ, na i pəsɛ na i səna mpa pa fɛina pulu tɔ. 29 Kawalaya tɔm natəlɛ tɛ taa lukəna mə nɔɔsi. Ama i yɔɔɔtəyi tɔmnaa kupama mpa pa waasəyi yɔlaa na pɔ yeki na tɛ tu-usiyi lɔɔ kɛ lɔɔ sɛɛu taa tɔ, lɛ tu waasi tɛ nulaa tɛna. 30 I taa wakəlyu lɔɔ Feesuyu Nanɔtu lanɔlɛ. Pə taya pulu, inəyɔlɛ lɔɔ kuyusum mpi i yusəna-mɛ tɔ. Na inəyi lɔɔ su-mɛyɛ tɔluma si pɔ húlɔ si kuyaku wɛɛ ku kɔŋ, ŋku ku wule lɔɔ kɛ ya-mɛ təkɔpataa tɔ. 31 I ye le huwɛ nyanɔ nyəna tɛna na tɛma tɔkənau ke tɔá na pɔáná muyɔ. I ye le hola na kutuyu. I ye le isayatu tənaya lapu, paa tɛ kɛ nti. 32 I laki tɛmɔya yəllɛ na i wii tɛma pəɔɔtɛɛ. Ye i pəntəna tɛma i húlɔ tɛmɔya suulu isu lɔɔ ná huluyu-mɛyɛ suulu ke Kilisiti tɔ tɔ.

Mə lakası í te teu

5 Isu í keu isəntəyɔɔ ləɔ piya nsi ɪ sɔɔlaa tɔ í sɛɛsi isəle na í kɔɔyɔ ɪ yaasi təna ulɛ. ² Í húláɣy təməyɔ sɔɔluyɔ kɛ mə lakası təna taa isu Kilisiti ná sɔɔluyɔ-tu haləna í pəsi ɪ təyi kuhaham kupam, na í kɔɔyɔ ɪ ti na í la kɔɔyɔ kɛ tá tɔɔ si pə la ləɔ kɛ teu na sɔɔsɔɔn kuparɔn tɔ.

³ Asilima na tətɛlakası isayası na kunyuluyɔ, pə tənayɔ mpu pə tɔm məyamaɣa í taa lu mə nɔɔsi taa, pə tayɔ pulu, lakası nsi si taka tá muna ləɔ yələa. ⁴ Na pə ta muna tɔɔ si í yɔɔɔtəyi fɛɛle fɛi tɔm, yaa tɔm kɔɔl nyəntu, yaa kɛsələyɔ tɔm natəlɪ. Ama í paasəna ləɔ kɛ sɛɛu si í na təmlɛ. ⁵ Í nyi teu si asilima latu, na tətɛlakası isayası latu, yaa liyitee kɔɔɔ tu, pa taa nɔɔɔɔlu kaa fɛlɪ nɔɔhələ kɛ Kilisiti na ləɔ pa kawulayɔ taa. Halɪ liyitee kɔɔɔ tu na tɪɪɪ laalu pa isayatu lu kulum kɛ.

⁶ Í paasəna teu na nɔɔɔɔlu í taa tolisi-mɛ na ɪ kumɛlɛtɔm, halɪ nti ɪnɪ tə tɔɔ kɛ ləɔ ká lana mpa paa caa ɪ luyɔ nyəntu lapu tɔ na pááná. ⁷ Mə na pə yələa í taa kaa puluyɔ paa hoolayɔ. ⁸ Lɔɔn í ka wɛ kɛ isu yulu tɔɔɔyɔ ahoo kɛ səkɔɔtuyɔ taa tɔ. Ama kayana mə na Tacaa í kɔɔntaa, ulɛ pə wɛ isu ilim lu mə tɔɔ kɛ. Pə tɔɔ ulɛ mə lakası í te isu kupama mpa pa wɛ ilim taa tɔ pa nyəɔsi. ⁹ Pə tayɔ pulu timpi pə nyaalaa tɔ kupantunaa lapu na siyisiɔn təɔyɔ na tɔm tampana yɔɔɔtuyɔ kɛ pə kɔɔnɔ. ¹⁰ Í sɛɛsi isəle na í cəkəna mpi pə wɛ Tacaa kɛ teu tɔ. ¹¹ Mə na mpa pa laki səkɔɔtuyɔ tɛ təma kɔɔl nyəna tɔ í taa kaa pulu paa hoolayɔ. Ama í la na pə kuli a tɔɔ na paa wei í ná. ¹² Yələa mpe, mpi pa ɔmɛləyɔ na pá laki tɔ si pə tɔm í tu lu yulu nɔɔɔ taa tɔ pə wɛ fɛɛle kɛ. ¹³ Ye pa lakası nsi si tɔɔ í kulaa na pə ná, ulɛ paa wei ɪ ká ná pa wɛɛtu cakələ təkɛlekele. ¹⁴ Mɔɔyɔ pə tu wɛɛ, ye pə kula pulu tɔɔ na pə naaki təkɛɛɛɛ, pələ pə pəsəyɔ fətəla kɛ. Pə tɔɔ kɛ pa yɔɔɔtəyi si:

Nyá wei n tooki tɔ fe mpu.

Kuli na n lu sətəa taa,

Kilisiti ká cɛ nyá səkɔɔtuyɔ.

¹⁵ Ye mpu ulɛ í la laakali na mə tɔntɛ kɛ teu, í taa tɔ isu kumɛlɛməɔ, ama í tɔ isu ləməyɔsɛɛ nyəma. ¹⁶ Í taa ye le na aləsɛkɛ kuyɛɛɔn fiti-mɛyɛ yem. Pə tayɔ pulu isayatu hukina tá kayana kuyɛɛɔn ɪnɛ ɪ taa. ¹⁷ Í taa la isu kumɛlɛməɔ lakuyɔ tɔ. Ama í sɛɛsi isəle na í nyi mpi Tacaa luyɔ wɛɛ si mɛ í la tɔ.

¹⁸ Í taa ye le na sulum ku-mɛ. Sulum kuyɔ ká tu-mɛyɛ yem yem lakası. Ama í ye le na Feesuyɔ Nanɔntu haya mə taa təməmam. ¹⁹ Ye í cəyɔ təma kiɔ mə nɔɔsi taa í wɛɛ ləɔ tɔm yontu na apalutu nyəntu na ləɔ samtu nyəntu. Í sa Tacaa na samtu yontu na ləɔ tɔm nyəntu na luyɔ kulumuyɔ. ²⁰ Í sɛɛki Tacaa ləɔ kɛ í na təmlɛ kɛ paa waatu wei kɛ paa mpi pə tɔɔ kɛ Tacaa Yesu Kilisiti tɔɔ.

Apalaa na pa alaa pa tɔm

²¹ Í nukəna təməyɔ teu kɛ Kilisiti sɔɔɔntu tɔɔ.

²² Alaa-mɛ í seeki mə paalaa isu í seekuyɔ Tacaa tɔ. ²³ Pə tayɔ pulu, isəna mpi Kilisiti ná kələ Yesu sɛɛlaa kɔɔkələ tɔ mpu tɔɔɔyɔ apalu ná kələ alu. Yesu sɛɛlaa kɔɔkələ kəna Kilisiti tɔnuyɔ pilimile, na Kilisiti məyamaɣa kəna pa nyuyɔ yatu. ²⁴ Na isu Yesu sɛɛlaa kɔɔkə seekuyɔ Kilisiti tɔ, mpu tɔɔɔyɔ alaa ká seeki pa paalaa kɛ pə təna pə taa.

²⁵ Apalaa mu sɔɔlɪ mə alaa isu Kilisiti sɔɔluyɔ Yesu sɛɛlaa kɔɔkə na í si a səm tɔ. ²⁶ ɪ lapa mɔɔyɔ si í nyaali-wɛ na lum na í tayanɪ-wɛ na ɪ tɔm na pá te teu na pá muna ləɔ yələa. ²⁷ Pə tayɔ pulu ɪ caakayɔ kɛ si í kɔɔyɔ Yesu sɛɛlaa kɔɔkə na a teu təkɔɔtəa na í suuna ɪ ti, na á wɛɛ tənəɔn, a tiili tá wakəlɪ, na paa asilima a fɛuna, na á tá caamu. Pəyɛle kɔɔkələm napəlɪ fɛi a kiɔ. ²⁸ Ye mpu pə wɛɛ si apalaa í sɔɔləyɔ pa alaa kɛ teitei kɛ isu pa sɔɔluyɔ pa ti tɔ. Ye yulu sɔɔləyɔ ɪ alu pə wɛ isu ɪ məyamaɣa kɛ ɪ sɔɔləyɔ. ²⁹ Ama tampana tɔɔ nɔɔɔɔlu fɛi wei ɪ taa kɔɔnɔ ɪ məyamaɣa tɔ, halɪ paa wei ɪ paasəyənɔ ɪ tɔnuyɔ tɔ kɛ teu kɛ na í tayanəyɔ ɪ ti tətɛtɛ isu Kilisiti paasuyɔnau Yesu sɛɛlaa kɔɔkə tɔ. ³⁰ Pə tayɔ pulu, tá kəna ɪ tɔnuyɔ pilimile tɔɔ niɔn na nɔɔkɛɛ na pə tənayɔ mpu. ³¹ Halɪ pa ɔma mɔɔyɔ ləɔ tɔm taa si: Pə tɔɔ kɛ yulu ká cɛ ɪ caa na ɪ too si í na ɪ alu pá cəyɔ. Na pa naale pá kɔɔntɪ na pá pəsi yulu kulum. ³² Ama tampana sɔɔkɔɔnɔ kɛ pə kula loonɔ kane ka tɔɔ cənɛ. Kilisiti na Yesu sɛɛlaa pa tɔm lapa isəna tɔɔɔ ma naa ka taa. ³³ Paa na mpu mɛyɛ pə heeliyɔ si paa wei í sɔɔləyɔ ɪ alu isu ɪ sɔɔluyɔ ɪ ti tɔ. Na paa alu wei ílɛ í seeki ɪ paalu tɔɔ.

Piya na si caanaa pa tɔm

6 Piya mɛ, Tacaa isəntəa mə nyəntu ntɛ si í nuuna mə nyəma. Mpi tɔ, nti ɪnɪ tə wenna teu.

² Kusəsutu nti pə suwa tɔɔɔɛ si: Seeki nyá caa na nyá too. Tə tɔɔ kɛ pə caala kupantu təna kasəyayɔ kɛ sɛɛu si: ³ N ká nu leleɔn na nyá weesuyɔ ká tayali atɛ cənɛ.

⁴ Cɛcənɔa mɛ, mu taa la na pááná kɔɔ mə piya. Ama í tɔkɪ-si na í sɛyɛsəyɔ-səyɔ kupantu, na í húláɣy-səyɔ lɔɔn isu Tacaa luyɔ wɛɛ tɔ.

Yomaa na pa caanaa pa tɔm

⁵ Yomaa mu nukəna mə caanaa mpa pa tɔka-mɛyɛ antulinya taa cənɛ tɔ na luyɔ kulumuyɔ. Í wɛɛna pa sɔɔɔntu na í nyana-wɛyɛ teitei isu ye pu kɛ Kilisiti ɪ ka lapa tɔ. ⁶ Í taa seeki-wɛyɛ waatu wei pa wɛɛki tɔ tike si pə la-wɛyɛ leleɔn. Ama í la ləɔ luyɔ nyəntu na luyɔ kulumuyɔ isu Kilisiti yomaa. ⁷ Yomle təmlɛ nte pa tuyɔ-mɛ tɔ í la-tɛ na luyɔ kulumuyɔ na pə wɛɛ isu Tacaa təmlɛ kɛ í laki, pə tayɔ yələa tike nyəntɛ. ⁸ Í nyi teu si paa yom paa kasayampu Tacaa ká tɛ na í fɛlɪ paa wei kɛ kupantu nti ɪ lapa tɔ.

⁹ Na mpa mɛ í kɛ yomaa caanaa tɔ mu la-wɛyɛ mpu tɔɔ, í kɔɔ mə ti na pa nyaasuyɔ. Na í tɔɔsi si mə na wɛ í kaa caa kulum kɛ isɔɔta na ílɛ ɪ fayasəyɔ nɔɔɔlu se.

¹⁰ Nti tə kaasaa tɔɔɔɛ si mu pɛkəyɔ si í nyɔɔ tɔɔn kɛ mə na Tacaa mə kɔɔntuyɔ taa na ɪ tɔɔn sɔɔkɔɔn taa. ¹¹ Í

tu mə tək kə yoou wontu təna nti lək haaki-mə tək, na í səŋ tək na í təŋ lləkku na í acilayatu tək. ¹² Pə tayə yəlaa kə tək yoona, ama mpa tək yoona təkɔle alɔyaa toŋtunaa asayaa mpa pa wə ɔktaa tək, na səkrətuyu taa cənə awulaa na toŋtunaa na sɔsaa. ¹³ Pə tək tək í co lək yoou wontu nti tək tənaya kɔakɔaa, na pək kɔma na pək tala kuyɛɛŋ ɔsayəŋ taa na mə kolontu kuləxi mə tək, í pəsɪ na í tənɪ-ɪ teu. Na ye í tək mə təkɪ teu na í yoo haləna í tu yoou ŋku ku nyuyɔ, ɪlɛ í ká nyək toŋ kə rŋpúyú tam.

¹⁴ Ye mpu í tantɪ na í tənaa, na í tən tampana kə teu na pək wɛɛ ɪsu pa ləluyɔ tampala kə tənaya taa tək. Na í tən siyisuyɔ kə pək təkna pək taa na pək wɛɛ ɪsu nyəyətɔ toko kə í suuwa. ¹⁵ Í sɛɛsɪ ɪsələ na Laapaali Kupaŋ wei ɪ kŋŋna hɛɛsuyɔ təkɔ kraaluyɔ na pək wɛɛ ɪsu ntaŋkpala kupana kə í lɛɛwa. ¹⁶ Í tɛ mə taa na lək kək tam na pək wɛɛ ɪsu kɔálúyú ŋku í ká kentiŋina ɔsayatu tu nyəmá sɔtu nyənə tək. ¹⁷ Í nyənɪ yarɔ mpi lək yakɪ-mɛ tək ɪsu yoou kahuka, na í təkɪ lək tək ɪsu layatɛ nte ɪ Feesuyɔ cɛla-mɛ tək. ¹⁸ Í lakɪ pək tənaya mpu na lək

sələmuyɔ, na í wiikina-ɪ sɪ í sənə-mɛ. Í sələməxi paa mpi pək taa, na Feesuyɔ Naŋŋtu í húlɪ-mɛyɛ ɪsənə í ká sələmɪ tək. Í la kpelikpeka nyəmə na í sɛɛsɪ ɪsələ kə rŋpúyú tam. Í sələməyənə lək yəlaa tək. ¹⁹ Na í sələmənə mə tək, na waatu wei má caaki mə nɔyɔ tək kək kuluyɔ, lək í tu mə taa kək tək nti tək tənə teu tək, na má húlɪ Laapaali Kupaŋ tək nti tu ŋmɛlaa tək na apalutu. ²⁰ Paa na pa təkə-m sələka taa tək má kənə Laapaali Kupaŋ ɪnɛ ɪ təmɛ tu sɔsɔ. Pə tək tək í sələmənə-m na má yɔyɔtɪ ɪ tək na apalutu kə ɪsənə mpi pək nəyəsənə tək. ²¹ Ta taapalu Tisiki wei ɪ lakɪ Taca təmɛ na luyɔ kulumuyɔ tək ɪ ká kɛɛsɪ-mɛyɛ mə tək na í nyɪ ɪsənə taa mə wɛɛ tək. ²² Pə tək mayamaya kə mə tiliyɪ-ɪ mə kiŋ, sɪ mɛ í nyɪ ɪsənə taa tək wɛ cənə tək, na pək sɔsɪ-mɛyɛ apalutu.

²³ Taca lək na tá sɔsɔ Yesu Kilisiti pá ha tá taapalaa tənaya alaafəya na pa təkə sɔkɔluyɔ na tá tək tɛmnaɔ kə lək. ²⁴ Lək í húlɪ pɛɛɛɛ kə pa təkna mpa pa sɔkla Taca Yesu Kilisiti kə tam tək.

Filipu

Kutulutu

Pə nəyəsəna isii saa wei Pɔɔli ηmaakaya takəlaya kanε tɔ saləka taa ké ɪ wεε. Mpa ɪ ηmaa-ke tɔ pa taa payale ta ke Yuta nyéma. Pɔɔli lapəna lɔ təsεεle yəlaa mpeye waasu na pá mu lɔ Tɔm. Halɪ pa tilina Pɔɔli ke kucɔɔɔ ke tɔm payale. Pə tɔɔ ké Pɔɔli ηmaa-we na í sεε-we na í tasa-weye layatu si pá wεε nɔɔɔ kulumaya na pá pasa pa ti isii Taca Yesu. ɪ seyesəyi-we si pá la laakali na seyesəlaa pɔɔɔtunaa. Pɔɔli seyesuyu looŋa sɔsaya nté si yulu í wεena laŋhulumle paa wahala taa.

Isəna pa faya Filipu takəlaya tɔ:

Pɔɔli təmlε, titite 1

lɔ sεεlaa nɔɔɔ kulumaya na pa ti pasuyu, titite 2:1-18

Timotee na lɔpafəlotiti, titite 2:19-30

Laakali na seyesəlaa pɔɔɔtunaa, titite 3:1-4:9

Sεεtu, titite 4:10-23

Sεεtu

1 Taya Yesu Kilisiti təmlε nyéma Pɔɔli na Timotee. Tá ηmaakəna takəlaya kanεye lɔ yəlaa mpa pa we Filipu na pá təma Yesu Kilisiti na pa taa tɔ, na lɔ təsεεle sɔsaa na tə taa təma lataa. ²Tá Caa lɔ na tá Sɔɔ Yesu Kilisiti pá húlí-mεye pεεεε na pá lá na mə laŋa hulumi.

Filipu nyéma tɔ sələmuɔy

³Paa waatu wei ké ma tɔɔsa mə tɔɔ ké isəntɔ, ma sεεki ma lɔ ké í na təmlε ke mə təna təpai mə tɔɔ ké. ⁴Na paa waatu wei ké ma sələməyənə-mεye lɔ, laŋhulumle ke ma sələməyənə. ⁵Mpi tɔ, í sənə-m kuyaku kancaalaya nyəŋku wule na haləna səŋa na má yasəyi Laapaali Kupaŋ tɔ. ⁶Ma nyəmə teu təkɔpataa si lɔ wei ɪ caala təmlε kupante tənεye mə kiŋ tɔ, ɪ ká la-tεye rɔpúyú haləna t́ kɔɔ na t́ yoosi Yesu Kilisiti kuyaku wule. ⁷Pə muna teu ké si má huu rɔpúyú mə təna təpai mə tɔɔ. Ma luyu suu-mεye sɔsɔm sɔsɔm ké. Pə taya pulu tɔɔ, mə təna təpai í hika mə paa nyəm ke pεεεε nna lɔ lapa ma tɔ a taa ké. ɪ lε paa pənente ma wεu saləka taa isəntɔ yaa tuu ma tu wεu na ma ti, si má taa yele na Laapaali kupaŋ pəsi tətεpulu, ama si má si-ɪ teu ké təkə. ⁸Ma yɔɔɔtuyu si ma sɔɔla mə təna təpai ké isii isəna mpi Yesu Kilisiti sɔɔluyu-tuyu sɔsɔm tɔ, lɔ mayamaya nyəmə si tampana rɔpúyú.

⁹Nti ma sələməyi lɔ ké mə tɔɔ tɔɔɔle si mə sɔɔluyu í sɔsɔyi tam, na nyəm kupampam sɔsɔm na pə təna pə cəkəna ɪ wεε mə sɔɔluyu taa. ¹⁰ɪ lεna í pəsi na í ləsi mpi pə wε teu tɔ. Ye pə lapa mpu í ká la kupama

na pa kaa na mə kiŋ ke taali nɔɔɔluyu Kilisiti kuyaku wule. ¹¹Na í ka la təma kupana nna Yesu Kilisiti kəŋna tɔɔɔ sɔsɔm, na pə tú lɔ ké teeli na samtu.

Isəna Kilisiti ké tá weesuyu tɔ

¹²Ma taapalaa ma caa si í nyi si tampana tɔɔ isən-tɔ, mpi pə mayana-m tɔ pə waasaa ké, pə yelaa ké na Laapaali Kupaŋ sɔsɔyi yau. ¹³Pə yelaa na wulau təyaya tanlaa tənə na yəlaa lɔlaa tənə nyi si Kilisiti təmlε lapu tɔɔ ké pa tu-m saləka. ¹⁴Tá taapalaa taa payale nawa ma wε saləka taa, ɪ lεna pá tɔki tɔnəŋ na Taca tɔm, haləna pá nyaya apalutu na pá heeliyi lɔ Tɔm na sɔɔɔntu fεi-wε.

¹⁵Paa na ma isəsεεmlε tɔɔ ké lɔlaa lakɪ Kilisiti waasu na sɔsɔɔntu hɔm huwεε tɔ, lɔlaa ná lakɪ-ɪ na huwεε kupana ké. ¹⁶Panε ɪnɪ pεle pa lakuyu na sɔɔluyu wε pə taa tɔ, pa nyəmə si lɔ tu-m si má taa yele na Laapaali Kupaŋ pəsi tətεpulu tɔɔ. ¹⁷Ama lɔlaa ɪ kəluyu pεekuyu tɔɔ ké, paa paasəyi na pá heeli Kilisiti tɔm ke isəna mpi pə muna tɔ se, pa huu ké si ma wεu saləka taa tɔ paa sɔsɔ-m kunyɔŋ na má ná.

¹⁸Kpai ké. Ye kupantu yaa isayatu kuluku ke pa luki, ma laŋle tu heewa. Mpi tɔ pa tu heela Kilisiti tɔm. Na ma laŋle ká hεε rɔpúyú na pə puki. ¹⁹Pə taya pulu tɔɔ, ma nyəmə si mə sələməŋ na Yesu Kilisiti Feesuyu sənau tɔ pə tənaya mpu pi məli ma nyuyu yapu. ²⁰Ma tanaa na má tεeləyi rɔpúyú teu ké si ma kaa tɔɔɔ fεεle natəli. Ama pənente naani ké maa la teu isii ma lakuyu tam tɔ, ɪ lεna má húlí Kilisiti sɔsɔɔntu ke ma tɔnuyu tənə taa, paa ma na ma isε, paa ma səkɪ. ²¹Pə taya pulu, paa maa wεε, Kilisiti kεle ma pə tənə. Na má tu səpa, ɪ pə kəlaa kεle. ²²Ntanyɪ ye ma wena

ma ise, maa tasa waasaya nakələyi lapu. Tɔu, maa nyəŋ nti má læsi tɔ se. ²³ Pə kərəpa-m ké, ma nyuləyi ké si má kpe na má wɛɛ Kilisiti kiŋ. Nti tə kəla-m teu tɔɔɔɔ. ²⁴ Ama mə tɔɔ ɔlɛ, pə wɛɛ ké si má wɛɛna ma ise. ²⁵ Ma tɛma ma taa ké teu na təlɛ, pə tɔɔ ké ma nyəmá si ma kaa kpe. Na ma nyəmá si má na mə təna tɛpaɪ tu wɛɛ, na maa sənə-mɛ na í polo ɔɔɔ ké mə lɔɔ sɛɛu mpaau taa, na í hiki lanɣulumlɛ kɛ pə taa. ²⁶ Pə tɔɔ ké ye ma kɔma na má məɔl mə tɛ í ká hiki ma kiŋ kɛ mpi í ká yɔɔlənə mə Yesu Kilisiti mpaau taa tɔ.

²⁷ Kulumtu ké si í tɔkɪ yaasi wei ɪ kɛsənə Kilisiti Laapaalɪ Kuparɪ tɔ. ɔlɛ paa maa kɔɔ mə nau yaa ma ta tu kɔm, má nu si í nyɔɔ tɔŋ tɛ, na í kpɛnta huwɛɛ, na í yoo taa tɛm mpi Laapaalɪ Kuparɪ tɔyɔ-mɛ tɔ pə yoo na lotu kulumtu kɛ mə tənə. ²⁸ Í taa yelɛ na mə kolon-tunaa nyaasəyi-mɛyɛ pulu taa. Mpi pə húləyi pɛɛ si pə tɔm ká tɛ tənəŋnəŋ tɔɔɔɔ. Na pə húləyi-mɛ si pu tɛ na pə ya mə nyɔɔŋ, na lɔɔ lakənə mpu. ²⁹ Pə taya pulu, lɔɔ hanə-mɛyɛ mpaau si í la Kilisiti tɛmlɛ. ɔlɛ pə taya ɪ tɔɔ yuŋ tisuyɔ tike tɔm, ama na ɪ tɔɔ kunyɔntɔɔɔ tɔɔɔ. ³⁰ Mə sɛɛwa ma tɔɔ ké pənɛntɛyɛ na tɛ yoo yoo. Yoo ŋku í ná ma yoo hatuu ɔŋ na í tu nyəmá tɔɔ si ma tu tɔŋnə-kuyɔ yoo tɔ, ŋkuyɔlɛ mpu na ŋku í yookuyɔ tɔ.

Kilisiti tu pasuyɔ na ɪ lɔɔ nuunəu

2 Mə na Kilisiti í kpɛntuyɔ mpu tɔ pə sɔɔsəyi-mɛyɛ tɔŋ nte? ɪ sɔɔluyɔ sɔɔsəyi-mɛyɛ apalutu nte? Mə na Feesuyɔ Nanɣntu í kpɛnta kulum na? ɪ lakɪ tɛmɔyɔ yəlɛ na kupantu na? ² Tɔu, ye pə wɛɛ mpu ɔlɛ, ma wi-ina-mɛ si í kpɛntɪ teu, na í sɔɔləyi mə tɛma, na í wɛna lotu kulumtu na huwɛɛ kulumɛɛ, na pə hulusi ma lanɣ kɛ sɔɔɔm. ³ Í taa la puluyɔ tɛma kəɔuyɔ tɔɔ, yaa teeli yem tɔɔ. Ama í pasa mə tu, na paa wei í nyənɪ ɪ lɛlu ɔlɛ wei ɪ kəla-ɪ tɔ. ⁴ Nɔɔɔɔ ɪ taa pɛɛki ɪ maɣamɔyɔ ɪ nyuyɔ nyəntu tike, ama í tɔɔsəyi ɪ tɔɔntəlɛna tɔɔ. ⁵ ɪ wɛɛna huwɛɛ nna Yesu Kilisiti ka huukayɔ tɔɔ mə taa. ⁶ Hatuu tɔ ɪ ka tu wɛna lɔɔ wɛɛtu ké.

Pə na pə mpu tɔ, pə ta tu-ɪ si ɪ pɛɛkəyi na í lana tɔŋ na í kpa lɔɔ tɔɔ si ɪ saala.

⁷ Ama ɪ maɣamɔyɔ ɪ yelina pə tənə mpi ɪ ka wɛna tɔ na í kpaɣa yom wɛɛtu.

ɪ kpaɣa yəlaa wɛɛtu ké tətɛŋɛɔŋ, na ɪ kɔmɔyɔ ɔlɛ yulu wɛu tɔ.

⁸ ɪ tisa na í pasa ɪ tu na í nuunə lɔɔ ké ŋpúyú, haləna ɪ səm, səm mpi ɪ səpa tesika tɔɔ tɔ.

⁹ Pə tɔɔ ké lɔɔ kusa ɪ nyuyɔ kɛ teu kɛ sɔɔɔm, na í ha-ɪ hətɛ nte tə kəla həla tənə tɛpaɪpaɪ tɔ.

¹⁰ Pə tənə mpi pə wɛna weesuyɔ na pə wɛ ɔɔtə na tɛtu tɔɔ na tɛtu tɛɛ tɔ pə həntɪ-ɪ aɛɛ.

¹¹ Na pə tənə pə tisi si Yesu kɛɛ Sɔɔɔ, na pə ha Taca lɔɔ ké teeli.

ɔsənə tu tee ɔlɛ kɔkɔsi kɛ antulinya taa tɔ

¹² Ye mpu ɔlɛ ma taapalaa, waatu wei maa wɛ mə ɔɔɔ tɔ í nuunə-m pə tənə pə taa ké. Na paa pənɛntɛ

ma fɛɪ mə ɔɔɔ, pə kəla teu si í nuunə-m mpu tɔɔ. ɪ pɛɛkəyi mə nyɔɔŋ yapu tɔm na sɔɔɔntu na seluyɔ. ¹³ Pə taya pulu, lɔɔ wɛɛ ké na í lakɪ mə taa ké tam, si mɛ mu pəsi na í sɔɔɔ na í lá mpi ɪ ka siwa na í tənəyi na í lakɪ tɔ.

¹⁴ Kuntuyɔ na ntɔŋkpɛesaya í taa wɛɛ pə tənə mpi í lakɪ tɔ pə taa. ¹⁵ ɔlɛ í ká pəsi yəlaa mpa pa fɛɪna taalɪ na pá wɛ tənəŋ tɔ, na í pəsi lɔɔ piya nsi si fɛɪna kawalaya nakələyi antulinya yəlaa kutakɛsəŋ na asayaa pa heku taa tɔ. Pəɔɔ pə wɛɛ ké si mu muɣuna kɔkɔ kɛ pa heku taa ké nyənənyənɪ ɔlɛ ɔɔtɔlunɣasi kɛ ɔɔtəa ¹⁶ na í heeliyina-wɛyɛ weesuyɔ tɔm. Ye í lakɪ mpu, maa pəsi na má yɔɔlənə-mɛyɛ Kilisiti kuyaku wule kɛ teu. Tampəna tɔɔ ɔsəntɔ, mpu pu huləna si ma tɛma tənə na ma lupu tənə ta məɔl yem.

¹⁷ Ntanyɪ ma caləm ká lu, ma səm tɔm kɛ ma wɛna mpu. Na ye pu tu lapa mpu, pə wɛ ɔlɛ kɔtaya ŋka mə lɔɔ sɛɛtu tasa lɔɔ ké lapu tɔɔɔɔ. Ye pu la mpu, ma lanɣ heɛwaya. Na má na mə tənə tá lanɣ heɛna. ¹⁸ Na mpu tɔɔtɔɔ na mɛ, pə wɛɛ ké si mə lanɣ í heɛ, pə wɛɛ si má na mɛ tá lanɣ í heɛna.

Timotee na ɔpafəlɔtiti

¹⁹ Ma huɔ si, na lɔɔ tɔŋ taa ye pə wɛ ɔsənə, maa tili Timotee kɛ mə tɛyɛ nɔɔnɔɔ na má nu mə cakələ tɔm, na pə sɔɔsi ma maɣamɔyɔ kɛ apalutu. ²⁰ ɪ tike ɪ wɛnəna, na ɪ sənə-m mpi ma sɔpənə nyuyɔ tɔ pə taa, na ɪ paasəyənə mə tɔm kɛ na tampəna. ²¹ Lɛlaa ɔlɛ, pɛɛ pa maɣamɔyɔ pa niŋ nyəm tike tɔɔ ké pa nəyəsəyi, pə taya Yesu Kilisiti nyəm tɔɔ. ²² Mə maɣamɔyɔ í nyəmá ɔsənə Timotee ɔlɛ ɪ hulaa si ɪ kɛ yuluparɪ tɔ, na ɔsənə má na-ɪ tə lapa tɛmlɛ ɔlɛ yulu na ɪ pəyayɔ kɛ Laapaalɪ Kuparɪ tɔm taa tɔ. ²³ Ma huɔ si ye ma kɔma na má cəkənə teu kɛ nti tə taa ma wɛɛ tɔ, ɔlɛ maa tili-ɪ mə ɔɔɔ. ²⁴ Na ma wɛna naani ké teu kɛ Taca tɔŋ tɔɔ si ma maɣamɔyɔ maa polo mə tɛyɛ nɔɔnɔɔ na má ná-mɛ.

²⁵ Ma maɣasaa na má ná si pə kəla teu si tá taapalu ɔpafəlɔtiti, wei mɛ í ka ha-m mpi maa lanɣaa na í tilina-m si í kɔna-m, na má na-ɪ tə lakənə tɛmlɛ na tɛ yooki yoo tɔ, ɔnəyi maa yelɛ na í məɔl mə kiŋ. ²⁶ ɪ nyuləyi ké si í ná mə tənə, haləna pə pəkəla-ɪ. Mpi tɔ, mɛ í ka nuu ɪ wusasi tɔ pə tɔɔ. ²⁷ Tampəna tɔɔ ɔsəntɔ, pə wu-ɪ teu ké, haləna ɪ caakayɔ səm. Ama lɔɔ wii ɪ pətɔɔtəlɛ. Na pə taya ɪ tike ɪ nyəntɛ, na ma nyəntɛ tɔɔtɔɔ, si pə taa kɔɔ pə sɔɔsi-m lanɣwakəlɛ kɛ lɛntɛ tɔɔ. ²⁸ Pə tɔɔ ké ma huɔ si maa kusɪ-ɪ ɔŋ tɛcau na í məɔl mə tɛ, na mu na-ɪ na mə lanɣ tasa hulumuyɔ, na ma maɣamɔyɔ ma lanɣwakəlɛ tɛ mpu. ²⁹ Pə tɔɔ ɔlɛ í mu-ɪ niŋ naalɛ na lanɣulumlɛ sɔɔɔɔɔ, ɔlɛ pa mukuyɔ taapalu kɛ Taca tɔm taa tɔ. Yəlaa ɔlɛ panɛ ɔlɛ wɛyɛ pə wɛɛ si í seeki. ³⁰ Pə taya pulu tɔɔ, Kilisiti tɛmlɛ nyuyɔ tɔɔ ké səm cɛɛ-ɪ. ɪ lapa ɪ weesuyɔ kɛ awusa ké na í kɔna-m kusənəm mpi mə maɣamɔyɔ í taa pəsəyi si í kɔna-m tɔ.

N pelaa yaa n ta peli pə kulum

3 Ma taapalaa, pənentaa í yɔɔləyi Tacaa tɔm taa ɔle. Kulumtu tənə tə ŋmaau ke tam u kuɣu ma, na ntu unɪ tə tu kələyənə-meyə tampana huluyu. ² Í la laakali na ɪsayaalataa, hasi nsi, yəlaa mpa pa kama nyuyu si pəluɣu ke pəluɣu tɔ. ³ Mpe pa pəluɣu ke mpi? Tayale pella na tampana. Pə taya pulu tɔɔ, lɔɔ Feesuyu wenna tá kiŋ na táá laki lɔɔ təmlɛ. Na Yesu Kilisiti ke ta laki na taa taaki, na pə taya yulu kulapəle haana taya naani. ⁴ Ye maa nɔkaa kɔɔ, ma pəsəyi na má tu kulapələnaa paneyə naani. Na ye nɔɔɔ wɛɛ na í huuki si yulu kulapəle ká yelina na í tulɔ-ti ɔle, ma tɛɛ puntu ke kulapələnaa kə təpaɪpaɪ. ⁵ Nyənɪ, ma luluyu kuɣeŋ pələfɛɪ wule ke pa pəla-m, na ma kə lseyɛɪ tu kə təsiyisiyi. Na ma kpekəle nté Pensamɛɛ nyəntɛ, na ma kə Hɛpəla tu kə təsiyisiyi. Na tayale Falisanaa ke Yuta nyéma lɔɔsɛɛɛ təŋuyu taa. ⁶ Na maa sɛɛsa ɪsələ kə pə taa kə pə fɛɪna, haləna má tukayana Yesu sɛɛlaa kpekə ke kunyɔŋ. Na ye pa tɔma si kusəsutu taa tɔm təŋuyu si yulu í təŋ na pə lapɪ-ɪ kuparɪ tɔ tá təŋayana, taali nɔɔɔɔ ɪ taa wɛɛ ma kiŋ. ⁷ Pənentɛ Kilisiti tɔɔ ɔle, ma nyənəyi kupantunaa mpa ma muɣulayana tɔɔɔ mpi pu waasəyi pulu tɔɔɔ. ⁸ Na pə taya kupantunaa panɛ pa tike ke ma nyənəyi mpu, na kawaasi nsi si tənayə ma nyənəyi mpi pu waasəyi pulu tɔɔɔ ma nyəm ma Sɔɔɔ Yesu Kilisiti tɔ pə tɔɔ. Təpantɛ taa təpantɛ nté tənə unɪ. ɪ tɔɔ kə ma kɛɛla pə tənə mpi pə kusəyi ma nyuyu tɔ na má suna kpeɛŋa, na ma nyənəyi pə tənə ɪsɪ hute si pə yele na má hiki Yesu Kilisiti, ⁹ na má na-ɪ tə kpentɪ teu ke kulum. Maa yɔɔləyi si ma kusəsutu tɔkuɣu tɔɔ kə pá yaa-m kuparɪ. Ama ma tɛma ma taa na Kilisiti tɔɔɔ ma lapa kuparɪ. Tənayə lɔɔ hana pəsuyu si yəlaa í la kupama, na ye wei í muwa tá Sɔɔɔ tɔm, puntu ke lɔɔ haa pə pəsuyu. ¹⁰ Mpi ma nyuləyi teu tɔɔɔɔ si má nyɪ Kilisiti na ɪ səm taa fem toma, si maa hiki ɪ wahalanaa taa kə ma nyəma na máá tɔɔɔ, na má si ɪsɪ ɪ səpu tɔ. ¹¹ Na má tɛɛləyi si paa feesi mayə mpu tɔɔɔ.

Tə kaasuyu

¹² Maa yɔɔləyi si ma tɛma hikuyu ke mpi ma pɛkayə tɔ se, yaa ma tɛma teu təkpataa. Ama ma tɔŋna lupu kə na má kaasəyi ma ti si má hiki ma asewa fɔɔɔɔ. Mpi pə tɔɔ tɔ, Yesu Kilisiti tɛma-m hikuyu na í kpa-m ɪ kpa-m kə. ¹³ Ma taapalaa, maa huuki si ma tɛma pə fɔɔɔɔ hikuyu se. Ama kulumtu nti ma nyəma tɔɔɔɔ si, ma yela ma waali nyəntu kə, na má kaasəyi ma ti si má hiki mpi pə wɛ ma nɔɔɔ tɔɔ tɔ. ¹⁴ Pə tɔɔ kə ma see na má pukina mpi pə suwa tɔ pə tɔɔ, si má hiki pə fɔɔɔɔ wei lɔɔ yaa-tu si tə hiki ɪsɔɔtaa ke Yesu Kilisiti kiŋ tɔ. ¹⁵ Tá tənə mpa tá tə kə yulukpasaa ke lɔɔ nyəntu taa tɔ, tə huɪ huwɛɛ kulumɛɛ anɛ. Na ye mə taa lɛlaa ɪ huɪ mɪpúyú huwɛɛ anɛ a tɔɔ, ɔle lɔɔ ká kilisi-meyə-tɪ. ¹⁶ Mpaau ŋku tə təŋəyi haləna sɔŋa tɔ, paa pə la ɪsənə tə təŋəyi-kuɣu mpu.

¹⁷ Ma taapalaa, í kɛsənə-m mə tənə. Tə tɛma húlúyú ke ɪsənə í ká la tɔ, ɔle í nyənəyənə mpa pa laki ɪsɪ tə huluyu si pá laki tɔ. ¹⁸ Tam kə ma heeliyi-meyə-tɪ, na pənentaa ɪsolum ke ma tasəyənə-meyə-təyi heeluyu ke ɪsəntɔ. Payale wenna na pá wakələyi mpi Kilisiti lapa ɪ səm tesika tɔɔ tɔ na pa yaasinaa asayaa. ¹⁹ Pa tɔm ka tɛ tənəŋnaŋ, pə taya pulu tɔɔ, pa hiliŋ ke pa təŋəyi, pə taya lɔɔ. Na mpi pə nəyəsənə pə la-weyə fɛɛɛ tɔɔɔ pa yɔɔləyənə. Na atɛ cənɛ nyəm tike tɔɔ kə pa laakələnaa wɛɛ. ²⁰ Pə kaasa tá tɔ tá tɛyɛɛ ɪsɔɔtaa, na tə tənə teu tətɛyɛtɛyɛ si tá Yatu tá Sɔɔɔ Yesu Kilisiti í luna ɪsɔɔtaa na í tii. ²¹ ɪ toma nna ɪ hulaa na í məŋna pə tənayə ɪ tɛɛ tɔ, anəyi ɪ ká húlɪ na í layasi tá atɛ tɔnəŋ pətɔɔtələ nyəŋ ɪnɛ, na tə nəyəsənə tɔnuyu teeli nyəŋku.

Pɔɔɪ caaki si pá laki nti tɔ

4 Pə tɔɔ ɔle ma taapalaa mpa mɛ ma nyuləyi teu si má tasa nau tɔ, mə heesəyənə ma lanjɛ ke sɔɔɔm, na meye ma yɔɔləyənə. Ma yəlaa mɛ, ɪsənə pə wɛɛ si í tɔ teu ke lɔɔ mpaau taa tɔɔɔɔ.

² Hai, ma wiikina ɪfoti na Sentisi, ma həntə-weyə atɛyɛ cənɛ, si pá ciiki ɪsɪ Tacaa tɔm taa tɛɛtunaa lakuyu tɔ. ³ Na ma təmlɛ taa akpele kuparɪ nyá, ma wiikina-ŋ si n sənə alaa mpe tɔɔɔ. Ma na-wɛ tə yoonə yooɔ na tə yasi Laapaali Kuparɪ ke paa timpɪ, na tá na Kələmanɪ na tá təmlɛ taa taapalaa lɛlaa tənə mpa pa həla pa ŋmaa weesuyu takələyə taa tɔ.

⁴ Í yɔɔləyi Tacaa mpaau taa kə tam. Ma tasəyi-təyi yɔɔɔtuyu si í yɔɔləyi.

⁵ Í wɛɛ təpamm ke yəlaa tənə kiŋ. Tacaa kɔŋ kɔɔkɔ kə. ⁶ Í taa nəyəsəyi natəɪ, paa nti tə mayana-mɛ í heeli lɔɔ kə sələmuyu taa kə mpi í nyuləyi tɔ, na í sɛɛ-ɪ nyana təmlɛ. ⁷ Ye pə lapa mpu ɔle lanjulumɛ nte lɔɔ haa na yulu ɪ pəsəyi na í cəkənə tə tənayə tɔ tu wɛɛ mə lotunaa taa na mə ləmayasɛɛ taa kə Yesu Kilisiti tɔm taa, na pulu kaa pəkəɪ-mɛ.

⁸ Tɔɔ, ma taapalaa, mpi pə kə kupam na pə nəyəsənə samtu tɔ pə tɔɔ kə í ká pona laakali. Mɪpəyələ mpi pə kə tampana nyəm, na mpi pə nəyəsənə pa tuna-wɪ, na mpi pə kɛsaa tɔ, na mpi pə fɛɪ asilima, na mpi pə wɛ teu, na mpi pə kusəyi nyuyu tɔ. ⁹ Ma hula-meyə na má kɛɛsi-mɛ, í laki nti í nu ma yɔɔɔtaa na í nawa ma lapa tɔ. lɔɔ wei ɪ haa-tuyu alaafəyə tɔ ɪ ká wɛɛ mə waali.

Pɔɔɪ sɛɛtu ke Filipu nyəma

¹⁰ Ma lanjɛ huluma Tacaa tɔm taa kə ɪsənə mpi í hika pəsuyu na í tasa-m húlúyú si í tɔɔsəyi ma tɔm tɔ. ɔle pə taya ɪsɪ ma yɔɔɔtəyi si í ka yela ma tɔm ke huuu. Ama pə mpaau ke í taa hikita si í húlɪ-m si í huuki ma tɔm. ¹¹ Na pə taya pə caala-m tɔɔɔ ma yɔɔɔta ɪsəntɔ. Ye ma wɛ ɪsənə, ma tɛma pələ pə taa cayalɛ layatu hiiu kə. ¹² Ye ma wɛ kunyɔŋ taa, ma nyəma ma kunyɔntulɛ tɔntɛ. Na ye ma wɛ hayanayə taa, ma nyəma pələ pə taa tɔntɛ. Paa le na pə tənə pə taa, ma tɛma ɪsənə maa caya na pə kɛsənə-m tɔ pə

layatu hiiu ké. Ye ma wena tɔɔɔnaya ke sɔɔɔm, ma nyámá tǎɛ. Na ye ma we nyɔɔɔsi taa, ma nyámá tǎɛ. Ye pǎ tɔɔɔna-m ma nyámá. Ye pǎɔɔɔɔ ma wena, ma nyámá. ¹³ Ma pǎsǎɔɔ pǎ tǎnaya rǎpúyú Kilisiti wei ɪ ha-m toma tɔ ɪ tɔɔ ké. ¹⁴ Paa na mpɔ, ɪ tɔɔɔ ma kunyɔɔ tɔ ɪ lapa teu ké.

¹⁵ Filipu nyámá me, mǎ mayamaya ɪ nyámá si ma lɔnau Masetoni ke waatu wei na Laapaali Kupaɔ heeluyɔ tɔm caalaya kɔntɛ tɔ, mǎ Yesu sɛɛlaa kpekǎle tike sǎnna-m. Mǎ tike ɪ tuna-m niɔ ke ma kawaaya na ma asalaunaa pǎ taa. ¹⁶ ɪ ka tema-m mǎ kusǎnamnaa tilinau ke maa weu Tesaloniki tɔ na pǎ tema-m teu. ¹⁷ Pǎ taya ɪsu kucɔɔɔ ɪsǎɛ taa mayamaya ke ma nyǎnǎɔ se, ama ma caa ké si pǎ mǎɔɔna-meɔ mǎ tǎɛsǎɛnaa. ¹⁸ Ma nawa pǎ tǎna mpi ɪ tilinaa tɔ, na pǎ tɔɔɔ feuna taka. ɪpǎfǎlotiti kɔna-m mǎ kucɔɔɔ tɔ,

pǎnɛntaa pǎ tǎna pǎ tǎɔna-m yem ké. Mǎ kucɔɔɔ we ké ɪsu kɔɔɔɔ weu sɔɔsɔɔ ke teu, na ɪsɔ muɔɔ-ke na kǎ we-ɪ teu pǎ tu fei tɔ. ¹⁹ Ma ɪsɔ kǎ kɔɔɔ ɪ apititu kupaɔ-tu nti tǎ we Yesu Kilisiti kiɔ tɔ tǎ taa na ɪ ha-meɔ mpi mpi ɪ laɔaa tɔ. ²⁰ Tá Caa ɪsɔ unǎɔɔɛ teeli tu ke tam tɔɔ. Ami.

Kantǎkaya sɛɛtu

²¹ ɪ sɛɛ ɪsɔ yǎɔaa tǎna mpa pa we Yesu Kilisiti mpaau taa tɔ. Tá taapalaa mpa pa we ma kiɔ cǎne tɔ pa sɛɛ-me. ²² ɪsɔ yǎɔaa tǎna mpa pa we cǎne tɔ pa sɛɛ-me, ɔɔna pǎ tu kǎɔna ɪsɔ yǎɔaa mpa pa we Lom wulau tǎyaya taa tɔ.

²³ Tá Sɔɔɔ Yesu Kilisiti ɪ húlɪ mǎ tǎnaya ɪ pɛɛɛɛ.

Kolosi

Kutulutu

Kolosi icate we Asii tetu taa ké isii acalée lenna. Pə caya isii Pɔɔli taapalu wei pa yaa si lɔpafelasɪ tɔ unɪ ɪ ponna lɔɔ Tɔm ke Kolosi nyéma. lɔpafelasɪ maɣamaɣa ta lanɣ Kolosi tu (1:7 na 4:12). Pə caya isii lɔpafelasɪ keesa Pɔɔli si lɔɔ sɛɛu kɔpai nyəm napəli pə nyéma luwa. Na pə nyéma sɛɣesəɣɪ si, ye yulu caa si í nyl lɔɔ na pé ya ɪ nyuyɔ. Pə wɛɛ si í tɛɣ kɔtasɪ na í luɣ isɔtaa nyəm mpi pu naaku tɔ. Pə́cɔ́ pə wɛɛ si í pɛli na í kii tɔɣɔnasɪ na kunyɔɔnyɔɔm na pə polo. Pə tɔɔ ké Pɔɔli ŋmaa-we na í heeli-we si nyuyɔ yapu mpi Yesu hawa tɔ pə maɣanaa. Isəna pa faya Kolosi takəlaya tɔ:

lɔɔ samtɔ na Kolosi nyéma sɛɛtu, titite 1:1-14

Yesu maɣanaa, titite 1:15-2:19

Kilisiti haaki weesuyɔ kufaluyɔ, titite 2:20-4:18

Sɛɛtu

1 Maɣa Pɔɔli, lɔɔ luɣu lapəna na má lá Yesu Kilisiti tillu. Má na tá taapalu Timotee tə ŋmaakəna takəlaya kanɛɣɛ.

² lɔɔ yəlaa mpa me í we kolosi na í ké tá taapalaa kupama ke Kilisiti tɛɣuyɔ taa tɔ. Tacaɔ lɔɔ í húlí-mɛɣɛ pɛɛlɛ na í ha-mɛɣɛ alaafəya.

Pɔɔli sɛɛ lɔɔ ké í na tɔmlɛ

³ Ye tə kula mə tɔɔ ké sulumuyɔ, sɛɛtu ke tə sɛɛki tam ké tá sɔɔsɔ Yesu Kilisiti Caa lɔɔ. ⁴ Pa heela-tuyɔ isəna í tema mə taa na Yesu Kilisiti, na isəna í sɔɔla lɔɔ yəlaa təna tɔ. ⁵ Waatu wei tampana tɔm Laapaali Kuparɣ caala mə tɛɣɛ tate tɔ pa hula-mɛɣɛ tɛɛluyɔ ŋku ku we tampana tɔm ntu tə taa tɔ. Pə tɔɔ ké mə taa tɛmnau ke lɔɔ na mə sɔɔluyɔ teesina mpi pa su-mɛɣɛ hatuu isɔtaa na í tɛɛlɔɣi-wɪ tɔ. ⁶ Laapaali Kuparɣ yekəɣi ké, na paa ɪ tala timpiɣi antulinya təna taa ɪ laki kupantu ké. Mɔ́rúɣú ɪ lapa mə heku ke kuyarɣku í taala lɔɔ pɛɛlɛ tɔm ke nuu tɔ, í hii lɔɣ na í nyl pɛɛlɛ anɪ a tampana. ⁷ Ta tɔmlɛ taa taapalu kuparɣ lɔpafelasɪ sɛɣesəna-mɛɣɛ mpu. Tá nɔɣɔ ke ɪ lakəna tɔmlɛ isii Kilisiti tɔmlɛ tu kuparɣ. ⁸ l heela-tuyɔ təma sɔɔluyɔ ŋku lɔɔ Feesuyɔ tu-mɛ tɔ ku tɔm. ⁹ Pə tɔɔ ké tu heesəɣɪ lɔɔ sələmuyɔ ke mə tɔɔ ké tuu kuyarɣku pa heela-tuyɔ mə tɔm tɔ. Tə sələməɣɪ lɔɔ ké si í ha-mɛɣɛ ɪ Feesuyɔ haaki nyəm na layatu nti tɔ tə təna na pé yele na í nyl ɪ luɣu nyəntu ke teu. ¹⁰ Mpu pu yelina na mə tɔntɛ maɣa Tacaɔ na mə kulaputu lapɪ-ɪ teu ke tam. Na pu yele na í laki təma kupana anɪ a təna, a nɔɣɔ na a suka, na í ká sɔɔsəɣɪ lɔɔ ké nyəm. ¹¹ Tə sələməɣɪ lɔɔ ké si í la-mɛ na í nyɔɔ tɔɣ ke teu na ɪ pəsuyɔ teeli nyəɣku tɔɣ taa, na í pəsi na í kantəli pə təna mpi pu maɣana-mɛ tɔ pə taa

na suulu. ¹² í sɛɛ Tacaɔ ke í na tɔmlɛ na lanɣhulumlɛ, unɪ ɪ yelina na me í muna si í hiki mə paa nyəm ke kupantunaa mpa lɔɔ su ɪ yəlaa ke tənarɣ taa tɔ pa taa. ¹³ lni ɪ lɛɛkəna-tuyɔ ahoo səkɔɔtuyɔ tɛɛ asayaa sɔsaa niɣ taa na í susɪ-tuyɔ ɪ luɣu tɛɛ Pəɣaɣa kawulayɔ taa. ¹⁴ Na ɪ pəɣaɣa ŋke ka tɔɔ ké pə yapa-tu na pé hɪsɪ tá isayatu.

Kilisiti wɛɛtu na ɪ tɔmlɛ

¹⁵ Kilisiti keləna lɔɔ wei paa naaku tɔ tətɛɣɛlɛɣ. lnəɣəle lɔɔ kancaalayɔ kululu wei ɪ kəla pə təna mpi lɔɔ lapa tɔ. ¹⁶ lnəɣɪ lɔɔ lapəna pə təna, paa isɔtaa na atɛ pə nyəm mpi pa naa na mpi paa naa tɔ. Pə kɔɔɣaɔ pəsəlaa na sɔsaa na awulaa na tɔɣtunaa pə loosi təna tɔ ɪ niɣ ke lɔɔ lapəna pə təna, na ɪ tɔɔ ké lɔɔ lapa-wɪ. ¹⁷ Pə təna pə luwayɔ na pé maɣana-ɪ, na pə təna mpi pə lapa tɔ pə tamsəna-ɪ tɔɣ pə wɛ pə lona taa. ¹⁸ Yesu sɛɛlaa kɔɔka kəna tɔnuyɔ na unəɣəle nyuyɔ. lni ɪ yelina na a təna a wɛɛ. lni ɪ kəna lɔɔ kancaalayɔ kululu wei ɪ səpa na pé taaləna-ɪ feesuyɔ si í la pə təna təpaɪpaɪ pə nɔɣɔ tu tɔ. ¹⁹ Pə taya pulu tɔɔ, lɔɔ luɣu lapəna si ɪ wɛɛtu təna í maɣali ɪ Pəɣaɣa taa. ²⁰ Na ɪ luɣu lapa tɔɔ si ɪ Pəɣaɣa ká yelina na ɪ na kuyarɣmam təna pá ciiki. Na lɔɔ Pəɣaɣa caləm líí səm tesika tɔɔ tɔɣ lɔɔ yelaa na pá lá heesuyɔ tɔm. Mpu pə yelina na lɔɔ na pə təna təpaɪpaɪ pa ciiki, paa isɔtaa nyəm paa atɛ nyəm.

²¹ Mɛ tɔɔ tuu lɔɣ mu hatələna lɔɔ ké, na mə huwɛɛ asayɛɛ na mə isayakulaputu ka lapəna-mɛɣɛ ɪ kolontunaa. ²² Ama ɪ Pəɣaɣa səpu ka tɔnuyɔ kunɛ ku səm tɔ pənɛntɛ lɔɔ ciika mə na-ɪ ké, si pé yele na í ləsɪ-mɛɣɛ ɪ isɛntaa na í we tənarɣ na í ké kupama na paa kawaliya ka fɛl mə kiɣ. ²³ Ama kulumtu ké si mu tɔki lɔɔ sɛɛu ke mɔ́rúɣú tam, na í səɣ təca ke teu ke mɔ́rúɣú

tam, pulupu í taa ciyiti-me, na í taa yeke na pé kú má tseluyu nku í teelayi tuu kuyanaku í nu Laapaali Kupaŋ tɔ. Laapaali Kupaŋ inayi pa heela antulinya taa yelaa tana, na Pɔɔli má ma pəsana i heellu.

Təmle nte pə tu Pɔɔli si í la Yesu seelaa kpeka taa tɔ

²⁴ Kayana kunyɔntɔɔɔlenaa mpa ma tɔki má tɔ tɔ pa huləsayi ma lanje ké. Pə taɔa pulu tɔ, Yesu seelaa kpekale kena Kilisiti tɔnyu, na i tɔɔa kunyɔŋ ke pa tɔ na mpi pé kaasi tɔ pə tɔ ké ma saləmɔyana kunyɔŋ ke ma tɔnyu taa, si má sana na pé yoosi-wi. ²⁵ Lɔ tu-m təmlə nte si má yoosi-tɔyɔ mə ɔɔɔ tɔ, mpu tɔtɔɔ pə tu-m si má la lɔ yelaa kpekale təmlə tu, na i tu-m ké si má heeli i tɔm təfoo, má taa nmesu. ²⁶ I nmesa i tɔm kunmesatu tənɔyɔ yelaa tənaya təkulakula ke hatuu lɔŋ, na pənentɔyɔ i kula tə tɔ na í húlí mpi i ti tɔ. ²⁷ Mpi pə tɔ tɔ, lɔ sɔɔlaa ké si í la na pá nyi isana i suwa na í tənayi na í laki na pé we nɔmelau tɔ pə tɔɔ na pə teu sɔsɔm. I su mpi inayi si i ká la yelaa tana. Kunmesatu ntəyale si Kilisiti we mə waali na inu i yekina na mu taaki si í ká hiki lɔ teeli taa ké mə paa tete. ²⁸ Pə tɔ ké tə heeliyi yelaa tənaya Kilisiti tɔm. Na tə lakana tá layatu tana, na tə kraalayi paa wei ké pə tɔm taa, na tə seɔesayi si pé táná paa wei ké lɔ isentaa na í tɔma puu ke í na Kilisiti pa krentuyɔ tɔm taa. ²⁹ Təmlə tənə tə yoosuyɔ tɔ ké ma laki na má lukana toma taa toma nna Kilisiti haaki tɔ, toma ane a wenna ma taa.

2 Ma caa í nyi si, mə na Layotisee nyéma na pa tana mpa pa nu ma hətə ke kunu na pá tá nyi ma mayamaya tɔ, mə kuluku ke ma wɛɛ na má luki pə tu fei. ² Ma luki ké si pé kraasi pa apalutu si pá la nɔɔɔ kulumaya ke sɔɔɔɔ tɔm taa, na pá hiki naani wei yulu í nyamá teu i hikiyi tɔɔ teu tammam. Ye pə lapa mpu paa nyi lɔ kunmesəm. Mpəyale Kilisiti mayamaya. ³ Kilisiti inu i kiŋ ke lɔ haa nyəm na layatu nti tɔ pə kiŋkinte wɛɛ na pé nɔmelaa.

⁴ Ma yɔɔtɔaa tɔ í nuwayale, í taa yeke na nɔɔɔɔ tolisi-me na layatu tɔmnaa. ⁵ Paa ma na-me tə wɛu tɔma na pooluŋ tɔ, ma ləsaɔa we mə kiŋ ké, na ma lanje hulumaa isu ma nau mə tana í tɔma mə taa na Kilisiti, na í krentaa na í sənə taca ké pə taa tɔ.

Kilisiti tɔ tə hika tá ti

⁶ Tɔ, í tisuyɔ si Yesu Kilisiti í la mə sɔsɔ tɔ, í yeke na mə na-i í krenti mə tɔntə taa. ⁷ Í nɔɔɔna-i teu isu tɔyɔ nɔɔɔkuyuna tɔtɔ tɔ. Kilisiti í wɛɛ mə kulaputu tana kite. Paa kuyanaku í nɔɔɔki tɔŋ ke lɔ seɛu taa. Ḿpúyú pa seɔesa-me si í laki. Í seeki lɔ ké í na təmlə ke teu.

⁸ Í feŋ teu, í taa yeke na nɔɔɔɔ kɔɔ na í hii-me na i yululayatu nyəm tɔm kupuyusutu kraai nyantu nti yelaa seɔesaa na pá teləsi tɔma tɔ. Tɔmnaa mpe pa ké pə tana pə kancaalaya nyəm ke antulinya taa, pa ta ke Kilisiti nyantu. ⁹ Pə taɔa pulu, lɔ wɛɛtu tənaya Kilisiti kraɔa i tɔnyu taa na pé mayali i taa. ¹⁰ Na mə na-i í krentuyɔ kulum tɔ í hika pə tənaya, inu i kələna kawulası tana na tɔŋtunaa tana.

¹¹ Mə na-i í krenta kulum ke mpu tɔ pə pela-meyɔ, na peluyɔ mpi pə fei isu yulu peluyɔ tɔ. Ama pə ké Kilisiti peluyɔ ké. Mpəyale pə ləsuyɔ yulutɔnyu isayatu toma ke yulu taa tɔ. ¹² Pa sɔ-meyɔ lɔ lum tɔ pə hulaa ké si pa pima mə na Kilisiti na mə na-i í taɔani fem. Na í tisaa si lɔ wei i feesa Yesu ké sətaa taa tɔ i wena toma tɔ pə tɔ ké pə lapa mpu. ¹³ Tuu lɔŋ isu i taa nyi lɔ tɔ mə isayatu ka yelaa ké na í wɛɛ isu sətaa ke lɔ nyantu taa. Ama pənentɔ lɔ krenta mə na Kilisiti ke weesuyɔ hau. Na lɔ husa mə isayatu tana. ¹⁴ Tá kama nna a fei nyuyɔ na pé pelayi tá niŋ tɔ lɔ yela a nyuyɔ mapu na pé saali yem. Kama ane a nyuyɔ mapu ka wɛu tələsi tɔ pə caala-tuyɔ. Kama aneyɔ i kama səm tesika tɔ na í lɔ a tɔm. ¹⁵ Kilisiti tesika ke lɔ kpana awulaa na tɔŋtunaa pa nyəm. Lɔ tu-weyɔ Pəyaya akaitu loŋa taa ké isu salakatunaa na í teekana na pá nyənayi-we tɔɔo.

¹⁶ Pə tɔ ulə í taa yeke na nɔɔɔɔ footi-meyɔ mə tɔɔnaya na mə kunyɔnyɔm na acima kuyeyɔ na isɔtu kufalu na kuyeyɔ kuhɛesən pə tɔ. ¹⁷ Kupantu nti tu kɔ tɔ tə nyaləmälə nté pə tənaya isəntɔ, na Kilisiti kena pə kiŋkinte. ¹⁸ Í taa tisi na nɔɔɔɔ yem wei í sɔɔlaa i pasa i tayı yelaa isentaa na í seeki isɔtaa tillaa tɔ pantu ku mə tɔm. Yulu í laki mpu, i toosee nna i toosaa tɔɔ i tənayi na í laki. Na wei i we mpu tɔ yuluhuwɛ kalampaani kuyuna-i na i feina tampana. ¹⁹ I caa í matana Kilisiti wei i ké nyuyɔ tɔ, pəyale Kilisiti inu i yelina na tɔnyu hikiyi ku tɔɔnaya na ku atama na ku nantu pə krentaa na pé tɔka teu na ku puki isu lɔ caa tɔ.

Tá na Kilisiti tə səpa tá na-i tu wɛɛna weesuyɔ

²⁰ Mə na Kilisiti í səpu tɔ pə ləsa-meyɔ antulinya inu i pə tana pə kancaalaya nyəm taa ké. Ulə pepe tɔ ké í tasayi tɔntə isu antulinya tənna-me? Ulə pepe tɔ ké í tisiyi na pá tɔyɔ-meyɔ kiŋ ²¹ si: Taa kraɔa pənə, taa tənə pənə, taa tokina pənə? ²² Mpi pə ləsaa si yulu í lana-wi na pé té tɔ pə tɔ ké pa su kiŋ inu. Yelaa təkəlekele suna kuseɔesatu na kiŋ inu. ²³ Kiŋ inu i nəyəsana ləmayasɛ kupana ké, mpi tɔ, i yelaa na yulu cəsəyana lɔ seɛu, na i yelaa na yulu pasayi i ti, na i caala yulu si í tu i tɔnyu ke wahala. Ama pəsuyɔ ke kiŋ inu i feina si í kra yulu tɔnyu ke ku kunyuləŋ tətə.

3 Mə na kilisiti ke pa feesaa. Pə tɔ ulə timpi Kilisiti caya isɔtaa ké lɔ kɔŋkɔŋ taa tɔ tana nyəm ikpate ke í ká huli. ² Í seesi isələ na isɔtaa nyəm tɔm, í taa seesi isələ na atə nyəm pɛekuyɔ. ³ Pə taɔa pulu tɔ, i səpu tɔ pə nmesa mə weesiŋ ke Kilisiti kiŋ ke lɔ ɔɔɔɔ. ⁴ Mə weesiŋ mayamaya nté Kilisiti, i kɔŋ í luki tɔ mə na-i í lukana, na í ka hiki i teeli taa ké mə paa nyəm.

Tɔntə kupəntə na kufatə pə tɔm

⁵ Ye mpu atə cənə nyantu tana nti í ka tɔkaa tɔ í kutayi mə kiŋ. Ntəyale asilima, tətəlakası, wasarjalətu, na kunyuləŋ isayan, na liyitee kɔtɔ, halı liyitee kɔtɔ na tuŋ laalu pa isayatu lu kulum ké. ⁶ Isayatu tənəwɛ

tə tɔ́ kɛ́ lɔ́ ká mu pááná na í má mpa paa nukəna-ı tɔ́. ⁷ lsaɣatu tənɛ tu ŋmakəluɣu-mɛyɛ lɔŋ tɔ́, r̄m̄p̄úyú í tənɣaya teitei.

⁸ Ama pənente í lɔ pə tənə mpi pə wɛ mpu tɔ́, pááná muɣu na kakalaya kəkɛkɛ na nyan. Kutuɣu yaa kɛsəlaya tɔm natəli tɛ́ taa luna mə nɔɔsɪ taa. ⁹ Í taa pələyi təmaya pɔpɔtu, pə taya pulu, í hɔɣɔsa mə yuluwɛɛtu kupəntu na tə yaasinaa tənaya na í lɔ. ¹⁰ Na yuluwɛɛtu kufatu kɛ́ í kpaɣaa na í suu. Yulu kufalu ɪnɪ ı tɔŋna ı ŋmalu lɔ́ kɛ́ keluɣu tətɛŋɛlɛŋ kɛ́ sɪ pə yele na í nyl lɔ́ kɛ́ teu təkɔpəsəkɔpəsɪ. ¹¹ Pə lapa mpu tɔ́, pə fɛɪ sɪ pə tasəyi tɔ́ sɪ panɛ pa ta kɛ Yuta nyəma, Yuta nyəma ntɔ́, na pɛllaa ntɔ́ kutapɛlɛŋ ntɔ́, ısəkɔɔɛtɛɛ nyəma ntɔ́ sɔsaa taa nyəma ntɔ́, yomaa yaa kasayampiya ntɔ́. Aai, Kilisiti kɛna pə tənə, na í wɛ pa tənə pa waalu.

¹² Í kɛ́ lɔ́ yəlaa kɛ́. lɔ́ sɔ́lənə-mɛ na í ləsɪ-mɛ sɪ í la ı nyəma. Pə tɔ́ ɪlɛ́ í tɔ́kɪ kupantu taa kupantu na í laku. Í húláyí yulutu, na í pasəyi mə tu, na í wɛɛ tɔpamm, na í tɔ́kɪ suulu. ¹³ Í tɔ́kɪ təma, mə taa lɛlu í pənta lɛlu na nti í húlí təmaya suulu. Í húláyí təmaya suulu, Tacaa ná hula-mɛyɛ r̄m̄p̄úyú. ¹⁴ Pə tənaya mpu təpai ɪlɛ́ təma sɔ́lɔyɔ kɛ́ í ká tɔ́kɪ teu. Təma sɔ́lɔyɔ mpi pu yelina na í kɔpɛntɪ yulu kulum. ¹⁵ Í yele na Kilisiti sɔ́lɔyɔ húláyí mə lotu taa kɛ́ mpi í ká laku tɔ́. Hɛɛsuyɔ kune ku maɣamaya ku tɔ́ kɛ́ lɔ́ kɔpɛntə-mɛ na í yaa, na í wɛ kɛ́ ısu yulu tɔ́nuyɔ tɔ́ niŋ na nɔ́hɛɛ na pə tənaya mpu pə wɛu na pə́ kɔpɛntaa tɔ́. Í sɛɛkɪ lɔ́ sɪ í na təmlɛ. ¹⁶ Kilisiti tɔm na tə tɔ́tɔ́ tənə í wɛɛ mə kiŋ kɛ́ teu. Í sɛyɛsəyi təma, í kpaaləyi təma na layatu sɔ́sɔ́ntu. Í yoonə luɣu kulumuyɔ kɛ́ lɔ́ kɛ́ yontu na lɔ́ tɔ́m yontu na lɔ́ sam nyəntu na yontu nti tə sɔ́səyi apalutu tɔ́, na í sɛɛnə-ı í na təmlɛ. ¹⁷ Paa mpiyi í laku, yaa paa ntiyi í yɔɣtəyi, í yaana tá sɔ́sɔ́ Yesu hətɛ, na í sɛɛkɪ Tacaa lɔ́ kɛ́ í na təmlɛ kɛ́ ı tɔ́.

Isəna tɔ́ntɛ kufatɛ cakələ wɛɛ tɔ́

¹⁸ Alaa mə́ í seeki mə paalaa, Tacaa ısentaa, nti pə muna í la tɔ́ɔlɛ. ¹⁹ Apalaa mu sɔ́lɔ́ mə alaa na í taa la-wɛyɛ nyan kɛ́ paa pəɔ.

²⁰ Piya mə Tacaa ısentaa mə nyəntu ntɛ́ sɪ í nuna mə nyəma kɛ́ pə tənə pə taa. Ye í nukəna mə nyəma pə laku lɔ́ kɛ́ teu kɛ́ pə tu fɛɪ.

²¹ Cɛɛnəa mə́ í taa la na pááná kpa mə piya na sɪ kɔ́ sɪ lɔ́ apalutu.

²² Yomaa, mu nukəna mə caanaa mpa pa tɔ́ka-mɛyɛ antulinya taa cənɛ tɔ́ɔ́ pə tənə pə taa. Í taa seeki-wɛyɛ waatu wei pa wɛɛkɪ tɔ́ tike sɪ pə́ la-wɛyɛ leleŋ. Ama í nuna-wɛ na luɣu kulumuyɔ kɛ́ seu mpi í seeki Tacaa tɔ́ pə tɔ́. ²³ Paa təmlɛ nteyɛ pa tu-mɛ te, í la-tɛ na luɣu kulumuyɔ, na pə́ wɛɛ ısu Tacaa təmlɛ kɛ́ í laku, pə taya yəlaa nyəntɛ. ²⁴ Í nyl teu sɪ í lakuyɔ tɔ́ Tacaa ká tənə na í fɛɪ-mɛyɛ mə kufeluyɔ. Í ká hiki kupantu nti ı su ı nyəma tɔ́ tɔ́. Pə taya pulu, Kilisiti kɛna mə Caa maɣamaya wei ı təmlɛ í laku tɔ́. ²⁵ Pə tɔ́ kɛ́ ye wei

ı laku ısaɣatu, pu tɛ na pə́ fɛɪ-ı ısaɣatu nti ı lapa tɔ́. lɔ́ ı fayasəyi nɔ́ɔ́lɔ́ se.

4 Yomaa caanaa mə, í tɔ́kɪ mə yomaa kɛ́ ısəna mpi pə kɛsəa na pə́ sɪɣisa teu tɔ́. Í nyl teu sɪ mə́ tɔ́tɔ́ mə wɛna Caa kɛ́ ısɔ́taa.

Nti Pɔ́lɔ́ sɪ pá laku tɔ́

² Í sələmyɪ lɔ́, í taa yele. Í fɛŋiyi na í sɛɛkɪ-ı í na təmlɛ kɛ́ mə lɔ́ sələmuɣu taa. ³ Í kɔpɛntəna tá na í sələməɣəna lɔ́ na í ha-tuyɔ ıkpaɛ na tɛ́ la ı waasu na tɛ́ kpaalɪ Kilisiti tɔm kuŋmɛsətu. Tɔm kuŋmɛsətu tənɛ tə tɔ́ kɛ́ mə wɛ saləka taa kɛ́ ısəntɔ́. ⁴ Í sələmi lɔ́ na má, ılɛna má yasɪ ı tɔm təcɛɪcɛɪ na pá nyəmi-ı teu, mpi pə tu má sɪ má la tɔ́ɔlɛ.

⁵ Í nyl mə tɔ́ntɛ kɛ́ mpa pa ta kɛ́ lɔ́ sɛɛlaa tɔ́ pa kiŋ, na í taa yele na aləsɛkɛ kuyɛɛŋ fiti-mɛyɛ yem. ⁶ Paa kuyarŋku í yɔɣtəyi kupantu, na kawaaɣa nyəntu í lukəna mə nɔ́sɪ taa. Í nyl ısəna pə muna í cɔ́ tɔ́m tɔ́ na í cɔ́kɪ paa wei.

Kantəkaya sɛɛtu

⁷ Tá taapalu kuparŋ Tisiki ká heelina-mɛyɛ mə tɔm tənə təpai. Ma na-ı tə lakəna Tacaa təmlɛ na ı kɛ́ təmlɛ latu kuparŋ kɛ́. ⁸ Pə maɣamaya pə nyuyɔ tɔ́ kɛ́ mə kusa-ı sɪ í polo í na-mɛ na í heeli-mɛyɛ tá alaafəya tɔm na pə́ hɛɛsɪ mə lanɔ́. ⁹ Tá taapalu kupamparŋ Honesim wei ı kɛ́ mə taa lɛlu tɔ́ ılé ı sɪna-ı. ı ká kɛɛsɪ-mɛyɛ tə tənə nti tə laku cənɛ tɔ́.

¹⁰ Ma saləka taa akpele Alisitaaki na Paanapasɪ kɔ́ɔ́ pəyaya Maləki sɪ pá sɛɛ-mɛ yoo. Pa təma-mɛyɛ Maləki ɪnɪ ı tɔm heeluyɔ, ılɛ ye ı tala mə tɛ́ í tɔ́kɪ-ı teu. ¹¹ Yesu wei pa yaa sɪ Yutusi tɔ́ ı sɛɛ-mɛ tɔ́tɔ́. Yəlaa tooso ınɛ ı tike ı luna Yuta nyəma mpa pa layasaa tɔ́ pa taa, na má na-wɛ tə lakəna lɔ́ kawulaya təmlɛ, na pa paasaa kɛ́ na pá sɔ́sɪ-m apalutu.

¹² ırafələsɪ wei ı kɛ́ mə taa lɛlu tɔ́ ı sɛɛ-mɛ. ı kɛ́ Yesu Kilisiti təmlɛ tu kɛ́ na ı sɛɛsa ısələ na lɔ́ sələmuɣu kɛ́ mə tɔ́ kɛ́ teu sɪ í səŋ təca na pulu í taa ciyiti-mɛ, na í pu lɔ́ nyəntu taa, na í tanɔ́a tətɛyɛtɛyɛ sɪ í la pə tənə mpi lɔ́ caa tɔ́. ¹³ Ma ləsəyi ı nyuluyɔ, ye n na ısəna ı kuyɪ ı təyi mə na Layotisee na Hiyelapolisi nyəma mə tɔ́ tɔ́ pə́ fɛɪ kɛɛsuyɔ. ¹⁴ Tá lokotulo kuparŋ Luku na Temasi sɪ pá sɛɛ-mɛ.

¹⁵ Í sɛɛ tá taapalaa mpa pa wɛ Layotisee tɔ́, na í sɛɛ Nɛmfa na Yesu sɛɛlaa kɔpɛkələ nte tə kotiyi ı təyaya kɛ́ lɔ́ sɛɛu tɔ́. ¹⁶ Ye mu təma takəlaya kanɛyɛ kaluyɔ ılɛ́ í tələsɪ Layotisee Yesu sɛɛlaa na pɛɛ́ pá kala-kɛ tɔ́tɔ́. Mɛ tɔ́tɔ́ mu mu Layotisee nyəma nyəŋka na í kala. ¹⁷ Í heeli Aasipi sɪ í paasəna Tacaa təmlɛ nte pa tu-ı sɪ í la tɔ́ɔ́ teu.

¹⁸ Ma maɣamaya mə niŋ ŋmaatɔ́ ntɛ́ cənɛ. Pɔ́lɔ́ má mə sɛɛ-mɛ. Í taa sɔ́ sɪ mə wɛ saləka taa yoo.

lɔ́ í húlí-mɛyɛ pɛɛɛɛ.

Tesaloniki I

Kutulutu

Pɔɔli waasu yelənaɔ waatu ke lɔɔ seela luwa Tesaloniki ɔcate taa. Ama ɔ maɔamaɔa ɔ ta caya təna na pə taɔɔ kɛ. Yuta lɔɔ seela kpekəle natəlɔ tə yela na ɔ kulɔ na ɔ tɛna Kɔlɛntɔ ɔcate taa. Tənaɔa ɔ taapalu Timotee polaa na ɔ keesi-ɔ Tesaloniki nyəma tɔm. ɔ nuwa mpu ɔlena ɔ apalutu kpa. Haləna ɔ sa lɔɔ kɛ pə tɔɔ. Pɔɔli maɔamaɔa nyula teu ɔsu ɔ nɔ Tesaloniki nyəma. ɔ tasa-weɔe apalutu sɔ pɔ kantəlɔ na pa puki lɔɔ seeu taa. Pɔɔli cɔwa tɔm nti Tesaloniki nyəma ka pɔɔsa-ɔ sətaa fem tɔɔ na Kilisiti məluɔu tɔm tɔɔ tɔɔ tɔ. ɔ tɔma sɔ paa nɔɔɔlu ta nyɔ Yesu məluɔu kuyaku na pə waatu tɔ, pə wee kɛ sɔ ta sɔɔlu ɔ pu na tɛ taɔa.

Isəna pa faya Tesaloniki I takəlaya tɔ:

lɔɔ samtɔ na seetu, titite 1:1-3:13

ɔ tasəɔi-weɔe layatu sɔ pɔ puki lɔɔ seeu taa, titite 4:1-12

Kilisiti məluɔu tɔɔ layatu tasuɔu, titite 4:13-5:11

Kantəkaya kutututu na seetu, titite 5:12-28

Sɛetu

1 Taya Pɔɔli na Silaasi na Timotee. Tá ɔmaakəna takəlaya kanɛye Tesaloniki Yesu seela kpekəle nyəma mɛ mpa ɔ kɛ Tacaa lɔɔ na tá Sɔɔ Yesu Kilisiti pa nyəma tɔ. lɔɔ na Yesu Kilisiti pɔ hɔlɔ-mɛye pɛɛɛɛ na pɔ ha-mɛye alaafəya.

Tesaloniki nyəma lɔɔseɛle teu

² Tam tə seeki lɔɔ sɔ ɔ na tɔmlɛ ke mə təna mə tɔɔ, na tɛ sələməɔəna-mɛye tam tɔɔ. ³ Na tam ye tə səɔa Tacaa lɔɔ ɔsentaa tə tɔɔsəɔi ɔsəna ɔ lapa tɔma ke mə lɔɔ mpaasu taa tɔ, na ɔsəna mə tɔma sɔɔluɔu susa-mɛye lupu sɔɔɔm taa tɔ, na ɔsəna mə tɛɛluɔu ke Tacaa Yesu Kilisiti kiɔ ta pasa paa pəɔ tɔ. ⁴ Tá taapalaa mɛ, tə nyəma sɔ lɔɔ sɔɔla-mɛ na ɔ ləsɔ-mɛ sɔ ɔ pəsɔ ɔ nyəma. ⁵ Pə taya pulu tɔɔ, tə ta heeli-mɛye Laapaali Kupaɔ na nɔɔ taa tɔm tike. Ama na toma na Feesuɔu Naɔɔtu tɔɔ taa kɛ tə heelina-mɛye-ɔ. Na tə tɔma tá taa kɛ teu sɔ tɔm tənɛ tə kɛ tampana nyəntu. Mə maɔamaɔa ɔ nyəma ɔsəna tə tɔma mə heku sɔ pə sənə-mɛ tɔ. ⁶ ɔ təna tá na Tacaa tá ɔkpatɛ, na ɔ nɔ kunyɔntɔɔɔlɛ sɔɔɔlɛ, paa na mpu ɔ mu lɔɔ tɔm na laɔɔhulɔmlɛ sɔɔɔlɛ nte Feesuɔu Naɔɔtu kɔɔna tɔ. ⁷ Haləna mə yaasi hula Masetoni na Akayi lɔɔ seela tənaya ɔsəna paa la na pɔ tɔ. ⁸ Na pə taya Masetoni na Akayi pa tɛtunaa taa tike ke Tacaa tɔm nu mə tɔɔ. Ama paa timpi pə nuwa ɔsəna ɔ mu lɔɔ tɔm tɔ na pɔ yɔɔtəɔi pə tɔm. Halɔ pə fɛi sɔ tu nɔki na tɛ tasa nɔɔɔluɔu mə tɔm heeluɔu. ⁹ Paa wei ɔ keesəɔi ɔsəna tu pola mə tɛ na ɔ mu-tu tɔ, na ɔsəna ɔ lɔ tuɔ tɔm na ɔ mələna lɔɔ tɔɔ sɔ ɔ lakɔ tampana lɔɔ weesuɔu tu tɔmlɛ,

¹⁰ na ɔ taɔ sɔ ɔ Pəyaya Yesu wei ɔ ka feesa sətaa taa tɔ ɔ lɔna ɔsɔta na ɔ kɔɔ. ɔ Pəyaya ɔke kaa yana-tuɔu cele ke lɔɔ pɔáná taa.

Təmlɛ nte Pɔɔli lapa Tesaloniki tɔ

2 Tá taapalaa mɛ, mə maɔamaɔa ɔ nyəma sɔ waatu wei tə kɔma mə kiɔ tɔ tə ta lu yem. ² ɔsu ɔ tɔma nyəntu tɔ pa tɔma-tuɔu nyəntu lapu na kutuɔu ke Filipu kɛ na pəɔ tɛ takɔ mə tɛ Tesaloniki. Ama lɔɔ ha-tuɔu apalutu sɔ tɛ heeli-mɛye ɔ Laapaali Kupaɔ, paa kayatuɔu tɔɔ ɔsəna. ³ Pə təna mpi tə seɔsəɔi yəlaa sɔ pɔ la tɔ pəntuɔu fɛi pə taa yaa huwɛ asayɛɛ naali, na tu pɛkəɔi sɔ tɛ puɔusi nɔɔɔlu. ⁴ Ama tə yɔɔtəɔi pə tənaya tɛitei kɛ ɔsu lɔɔ caaki tɔ, pə taya pulu tɔɔ, lɔɔ tu ɔ sama-tu na ɔ cɛla-tuɔu ɔ Laapaali Kupaɔ sɔ tɛ heeli. ɔlɛ pə taya yəlaa laɔɔheɛ ke tɛ pɛkəɔi na tɛ lakɔ mpu. Ama lɔɔ wei ɔ wiiliɔi tá lotunaa taa na ɔ naa tá taa huwɛ tɔ ɔ laɔɔheɛ ke tə pɛkəɔi. ⁵ Mə maɔamaɔa ɔ nyəma teu sɔ tə ta ma-mɛye nɔɔ taa kɛ tiiliɔi paa pəɔ maɔamaɔa, na tə ta la liyitee kɔtɔ ke tiili na tɛ puɔusi-mɛ. Na lɔɔ maɔamaɔa nɔ nɔ pə tənaya mpu. ⁶ Tə ta pɛki yəlaa ɔsante, paa mə maɔamaɔa mə kiɔ yaa nɔɔlu ɔ kiɔ. ⁷ Pəɔ tə keu Kilisiti tillaa ɔsəntɔ tɔ, ye tu nɔka tu ɔmakəla-mɛ na ɔ lá ɔsəna tə caa tɔ. Ama tə caya mə heku na suulu na tɛ lakɔ-mɛ təpamm ɔsu asɔnuɔu lakɔu ku pəyaya tɔ. ⁸ Tə sɔɔla-mɛye katatəlaya kɛ, haləna tə tɛm-mɛye Laapaali Kupaɔ ke heeluɔu tɔ, ye paa tɔma sɔ tɛ ləsɔ tá weesɔi maɔamaɔa na tɛ tu-mɛ, tu ləsaa. Pɔɔtɔ fɛi, tá luɔ suu-mɛye teu kɛ. ⁹ Tá taapalaa, nɔɔ ɔ tɔɔsa ɔsəna tə lapa tɔma na tɛ konti haɔaya tɔ? ɔsəna tə lapa tɔmlɛ na ɔsəle kuseemɛ ke teu sɔ tɛ taa sukɔ mə taa nɔɔluɔu

səyəla ke saa wei tu we mə heku na tə heeliyi-meyə ləo Laapaali Kupaŋ tɔ.

¹⁰ İ pəsəyi na í læsi tá nyuluyɔ ke isəna tá tɔnte tewa ləo sɛɛlaa me mə kiŋ, na tə kɛesaa na tə tá liyiti tiili tɔ, ləo mayamaya ná ná mpu tɔtɔ. ¹¹ Páćɔ í nyəmə tɔtɔyɔ isəna tə lapa paa mə taa wei ləo cɛcɛ lakuyɔ í pəyaya tɔ. ¹² Tə lapa na í tɔki tɔnəŋ ke teu na tə sɔɔsa-meyə apalutu, na tə sɛɛsi-me na isələ si í tɔ na pə kɛesəna teitei ləo ləo caaki tɔ. ləo inɪ í yaana-me si í hiki mə paa tete ke í kawulaya na í teeli taa.

¹³ Tə sɛɛki ləo si í na təmle ke tam tɔtɔ. Pə taya pulu tɔ, waatu wei tə heela-meyə ləo tɔm tɔ í tá mu-ti ləo yəlaa nyəntu. Ama í nuwa tɔ í muwaya si tə ké ləo tɔm, na tampana tə mayamaya ké. Nti inɪ tə lakəna təmle ke ləo sɛɛlaa me mə taanaa. ¹⁴ Tá taapalaa-me, mpi pə lapa Kilisiti nyəma heku ke ləo sɛɛlaa kpeka wena a we Yuta tɔ a taa tɔ, pə akpele lapəna nteyɛ mə kiŋ tɔtɔ. Naasuyɔ mpi Yuta nyəma naasa pəleyɛ təna tɔ pə taka ké mə icate nyəma ná naasa-me tɔtɔ.

¹⁵ Yuta nyəma mpe pa kuna Tacaa Yesu, na mpe inɪ pa kuna ləo kuyɔyɔtutu tɛləsəlaa. Kulumaa mpe inɪ pa naasəna-tu tɔtɔ. Pa fɛi ləo ké teu, na pa ké yəlaa təna kolontunaa. ¹⁶ Paa yeki si tə sɛyɛsi mpa pa ta ke Yuta nyəma tɔ na pə ya pəle pa nyɔɔŋ. Isayətunaa mpa tuu ləŋ paa lapa tɔ mpe pa tɔtɔ ké pa tɔŋna lentənaa ke kaau na pə kraa huɔule. Ama pənenteyɛle ləo təma pa tɔm.

Pɔɔli nyuləyi si í ná Tesaloniki nyəma

¹⁷ Tá taapalaa-me, tuu ləo tə yeluyɔ təmayə wɛɛ naalɛyɛ mpu tɔ, tə nyula sɔɔsɔm si tə na-me, haləna pu tu lakɪ-tuyɔ ləŋ. Ama paa tu naa təmayə mpu tɔ tá laakalənaa we təma kiŋ ké. ¹⁸ Tə nyula teu si tə məli mə kiŋ, haləna Pɔɔli má, tɔm payalɛ ke ma tu mə te pote pələ na Satanɪ tá tisi si tə hiki mpaau. ¹⁹ Mə tike təkəŋ ké tə tɛɛləyi na tə huləsəyənə laŋa, na meyɛ tu muɔuləna Tacaa Yesu kɔnte wule ke í isentaa si tə yoowa yoou na tə lá akanaa. ²⁰ Nn, meyɛ tu yɔɔləna, na meyɛ tu huləsəna laŋa mɛɛ.

³ Tə tu mə te pote pələ ke rɔpuyɔ tam na pə kɔɔ pə nu-tu uləna tə hiki huwɛɛ si taa caya Ateeni ke tá tike, ² na pə kaasi na tə tili tá taapalu Timotee wei tá na-ı tə lakɪ ləo təmle ke Kilisiti Laapaali Kupaŋ heeluyɔ taa tɔ. Tə kusa-ı na tə tili-ı rɔpuyɔ si í sɔɔsi-meyɛ toma na apalutu ke mə ləo mpaau taa, ³ na pə taa kɔɔ na kunyɔntɔyɔle nte tə taa tə we isəntɔ tɔ tə kɔɔ tə kəli mə taa nɔyɔlu na í lɔ kɔŋ. Mə mayamaya í nyəmə mpu, si kunyɔntɔyɔlənəna mpe pa ké mpi mpi ləo ka tɔma si pu mayana-tu tɔ pə taa ləmpənəna ké. ⁴ Haləna pə mayamaya ke tə heela-meyɛ waatu wei tá na-me tə wɛɛ tɔ, si paa tu-tuyɔ kunyɔŋ. Mpu inɪ pə mayamaya ke í naa pə kɔma isəntɔ. ⁵ Pə tɔtɔ ké tə tuyɔ mə te pote pələ ke rɔpuyɔ tam na pə nu-tu tɔ, ma kusa Timotee si í polo na í na isəna mə ləo mpa təŋuyɔ yaasi wɛɛ tɔ. Ma nyəŋ si pə taa kɔɔ si lɔyɔɔ mayasa-me na tá təmle saali yem ké mə kiŋ.

⁶ Ama Timotee kɔmna mə te isəntɔ tɔ í kɛesa-tuyɔ isəna í səŋa ləo mpaau taa ké teu na í tɔka təma

sɔɔluyɔ tɔm tɔ. Na í heela-tu si í tɔɔsəyi tá tɔm ke tam na laŋhulumle. Haləna í nyuləyi si í na-tuyɔ teitei ləo tá nyuləyi si tə na-me tɔ. ⁷ Tá taapalaa me, waatu wei tə nu mə tɔm tɔ pə hɛesa tá laŋa ke teu ke sɔɔsɔm ké tá wahalanəna na ta kunyɔntɔyɔlənəna pənɛ pa təna pa taa ké. ləo mpaau ŋku í tɔka teu tɔ ŋku ku hɛesəna tá laŋa ke mpu. ⁸ Na í səŋuyɔ təca ke Tacaa tɔm taa tɔ tə feesaa ké təfuu. ⁹ Sɛɛtu ntiyi tu sɛɛ ləo na pə tala ləo laŋhulumle nte tə hika mə kiŋ ke í isentaa tɔ? ¹⁰ Ta isələ sɛɛna ləo sələmuɔyɔ ke tam si í yeke na tá na-me tɔ ná təma na tá isəpɛe na tə tɛɛsi-meyɛ ləo mpaau tɔm ke húluyɔ.

¹¹ Tacaa ləo mayamaya na tá Sɔɔɔ Yesu pá la na tə hiki mpaau na tə polo na tə na-me. ¹² Tá Sɔɔɔ í la na mə sɔɔluyɔ sɔɔsəyi tam ké təma kiŋ na yəlaa təna kiŋ, haləna ku tala ləo tá mayamaya tə sɔɔluyɔ-me tɔ. ¹³ Ye tá Sɔɔɔ inɪ í lapa mpu, me í ká hiki toma ke hatuu mə huwɛɛ taa na í pəsi ləo nyəma, na í te təkpataa ké Tacaa ləo isentaa ké kuyəŋku tá Sɔɔɔ Yesu na í nyəma paa kɔɔ tɔ.

Tɔnte nte tə maya ləo tɔ

⁴ Pə tənaya mpu ulɛ tá taapalaa me í ná tá kiŋ ke isəna pə wɛɛ si í ká tɔ na pə maya ləo tɔ, halɪ í tɔŋna rɔpuyɔ lapu mɛɛ. Ama nti kɔɔkɔɔ ma wiikina-me tɔyɔle si, haɪ, Tacaa Yesu tɔtɔ í sɔɔsi lupu ke pə taa.

² Anɪ í nyəmə Tacaa Yesu kuseyɛsətu nti tə sɛyɛsa-me si í təŋ tɔ. ³ Mpi ləo caaki tɔyɔle si í pəsi í nyəma na í yeke asilima kulaputu təkpataa. ⁴ Paa mə taa wei í nyɪ isəna í ká kraɔa alu na pə we tənəŋ na pə wena nyuyɔ tɔ. ⁵ Pə taa wɛɛ kɔtɔɔnaa tike tɔm ləo yəlaa mpa pa ta nyɪ ləo tɔ pələ pa lakuyɔ tɔ. ⁶ Nɔyɔlu í taa pən-təna í tɔyɔntələ ke tɔm tənɛ tə taa na í taa wakəlɪ-ı pulu. Tə təma-meyɛ tɔm tənɛyɛ heeluyɔ na tə kraala-meyɛ teu si Tacaa ká tu saləka ke mpa pa lakɪ isayətu ntənaa tɔ. ⁷ ləo tá yaa-tuyɔ í mpaau taa si tə lakɪ asilima kulaputu, ama si tə la tá ti tənəŋ ké. ⁸ Pə tɔtɔ ké ye wei í kraɔa tɔm tənɛ na í lɔyɔna lumaya waali, pə taya yulu kuheelitu ke puntu lɔwa. Ama ləo wei í ha-tuyɔ í Feesuyɔ Naŋŋtu tɔ í nyəntu ke í lɔwa.

⁹ Ye mə taa mə tike təma sɔɔluyɔ tɔm ulɛ, paa ŋmaa-me na pá sɔɔsi-meyɛ nti tɔtɔ? ləo mayamaya tɔŋna-meyɛ pə tənaya rɔpuyɔ sɛyɛsuyɔ ulɛ. ¹⁰ Halɪ nti inɪ tə mayamaya ke í tɔŋna mə taapalaa mpa pa təna pa we Masetoni təna taa tɔyɔ lapu. Ama tá taapalaa me, tə tasəyi-meyɛ wiinav si í sɔɔsi lupu ke pə taa. ¹¹ Paa mə taa wei í lu si í na í tɔyɔntələ pá wɛɛna təma na leleŋ, na paa wei í paasəna í nyəntɛ na í hiki í mayamaya ke mpi í ká suu í nɔyɔ tɔ. Nti inəyi tu təma-meyɛ heeluyɔ. ¹² Mpu inɪ pu yelina na ma ta nyɪ isənaa tuna-me, na í kaa caya na í tɛɛli nɔyɔluyɔ pulu taa.

Tacaa kɔnte

¹³ Ta taapalaa tə caa si í cəkəna mpa pa səpa tɔ pa tɔm na í taa wɛɛ piti taa ləo mpa pa fɛna tɛɛluyɔ ke ləo kiŋ tɔ. ¹⁴ ləo tə təma tá taa si Yesu səpa na í tayanɪ

fem tɔ, mpu tɔtɔɔ tɔ tɛma tɔ taa tɔtɔ sɪ lɔɔ kɔ kɛnna Yesu na mpa pa sɛpa Yesu mpaau taa tɔ na ɪ mɛnna.

¹⁵ Tacaa kuheelitu maɣamaɣa ke tɔ caa-meɣe sɔɔsuyɔ ke cɛnɛ, sɪ tɔ mpa tu wɛnna tɔ ɪ se ke Tacaa kuyaku kukɔmuyɔ wule tɔ tɔ kaa tɛɛ nɔɔɔ ke mpa pa tɛma sɛpu tɔ. ¹⁶ Pɛ kɔɔ pɛ kɛɛsɪ na pɛ holi na pɔ nu ɪ sɔta tilla sɔɔ tɛn na lɔɔ akantɔle, ɪ lena Tacaa maɣamaɣa lɪna ɪ sɔta na ɪ tiiki. Mpa pa sɛpa Kilisiti mpaau taa tɔ pɛle paa fe kancaalaya. ¹⁷ Pɛ waalɪ kɛ pu kelɪ ɪ se nyɛma tɔ, na tɔ na-we tɛ kɛntɪ na tɛ suu nɔmuntu tɛɛ na tɛ suli Tacaa ke ɪ sɔta. Na tɔ na-ɪ tu caya tam. ¹⁸ ɪ hɛɛsɛɣɪ tɛma laɔa na tɔm tɛnɛ.

5 Tɔ taapalaa, pɛ feɪ ɪ su paa nɔki-meɣe takɔlaya nɔmaau na pa kɛɛsɪ-meɣe waatu yaa wɛɛ nna a taa mpu unɪ pu la tɔ pɛ tɔm. ² ɪ su mɛ maɣamaɣa ɪ tɛma nyɛm ke teu tɔ, Tacaa kuyaku kɔ la kɛ ɪ su nɔmulu kɛɛsuyɔ na ɪ kɔɔ ahoo tɔ. ³ Waatu wei yɛlaa kɔ kɔ na pɔ tɔɔ sɪ: Nhnn, pɛnɛntɛyɛle antulinya caya ɪ tete, na pɛnɛntɛyɛle tɛ hɛɛsaa tɔ. Waatu unɛɣɪ pu tii pa tɔɔ tɛkpili ke tɔm kulum tɔ, na pɛ la-weɣe sakasaka pa kaa fiti. Pu la kɛ ɪ su lɔluyɔ wusasi takuyɔ ahonto tɔ. ⁴ Ama tɔ taapalaa, kayana ɪ tɔ kɛ sɛkɛtuyɔ tɛɛ nyɛma, na pɛ feɪ sɪ kuyaku kune ku tuti-meɣe kututu ɪ su nɔmulu tutuyuu tɔ. ⁵ Nɔɔɔ taa ɪ sɛntɔ pɛ nyaala mɛ tɔ kɛ na ɪ pɛsa ilim taa nyɛma kɛ. Tɛ ta ke mpa pa we ahoo taa na sɛkɛtuyɔ tɛɛ tɔ. ⁶ Mpu tɔ tɛ taa paasɛna tom ɪ su lɛlaa lakuyɔ tɔ. Ama tɛ cayaana tɔ ɪ se na tɛ feɪ na tɛ lakɪ pɛ tɛna na laakalɪ. ⁷ Ahoo ke toolaa tooki, na ahoo ke sulum kuyɪ pɛ nɔɔɔlaa. ⁸ Ama tɔ mpa pɛ nyaala tɔ tɔ na tɛ pɛsɪ ilim taa nyɛma tɔ tu lakɪ pɛ tɛna na laakalɪ kɛ. Tɛ yele na tɔ lɔɔ taa tɛm-nau na tɔ tɛma sɔɔluyɔ pɛsɪ-tu ɪ su nyɛɣɛluyɔ toko. Tɛ cayaana naani sɪ pu ya-tu, na pɛle pu wɛɛ ɪ su tɛ paɔuyɔ yoo kahuka tɔ. ⁹ Tɛ ta ke mpa lɔɔ sɪwa sɪ cele pu feɪ nyanɔ tɔ se. Ama sɪ pɛ ya tɔ nyɔɔɔ ke Tacaa Yesu Kilisiti tɔ kɛ. ¹⁰ Kilisiti unɪ ɪ sɛpa tɔ tɔ kɛ sɪ ye pɛ

tala ɪ kɔntɛ wule na ɪ mayana tɔ na tɔ ɪ se, yaa paa tɛ tɛma sɛpu, tɔ na-ɪ tɛ kɛntɪ na tɛ kaa tɛcayale ke tam tɔ. ¹¹ Pɛ tɔɔ ɪ se ɪ sɔɔsɛɣɪ tɛmaɣa apalutu, na ɪ tuliyɪ tɛmaɣa teitei ɪ su ɪ tɔɔna lapu tɔ.

Pɔɔlɪ caa pa lakɪ mpi tɔ

¹² Tɔ taapalaa, tɛ heeliyɪ-me sɪ ɪ tuna mpa pa lakɪ tɛmlɛ ke mɛ heku tɔ, mpa Tacaa kpawa sɪ pɔ tiikiyɪ-me na pɔ sɛyɛsɪ-me tɔ. ¹³ Mɛ luunɔ ɪ la-we, na ɪ sɔɔlɪ-weɣe teu ke tɛmlɛ nte pa tɔɔna lapu tɔ tɛ tɔ. ɪ wɛnna tɛma na leleɔ.

¹⁴ Tɔ taapalaa, hai, ɪ kalɛna mpa paa caa pulu lapu tɔ. ɪ la na mpa pa kɛla feɛle tɔ pa feɛle ya, ɪ tɛn acamaa, ɪ hɔlɔɔyɪ yɛlaa tɛnaya suulu. ¹⁵ ɪ la laakalɪ na mɛ taa nɔɔɔɔ ɪ taa lɛɛɪ lelu ke ɪ sayatu. Ama ɪ lu sɪ ɪ lakɪ tɛmaɣa kupantu ke tam, paa mɛ maɣamaɣa mɛ tɛma, paa kpai nyɛma.

¹⁶ Mɛ laɔa ɪ hulumi tam. ¹⁷ ɪ sɛlɛmɛɣɪ lɔɔ kɛ tam, ɪ taa ye. ¹⁸ ɪ se lɔɔ sɪ ɪ na tɛmlɛ ke paa mpi pɛ taa. ɪ sɛna lɔɔ caa sɪ ye ɪ tɛnɛɣɪ Yesu Kilisiti ɪ lakɪ tɔɔɔɔ.

¹⁹ ɪ taa kayati Feesuyɔ Nariɔtu, ɪ ye-ɪ na ɪ la ɪ tɛm-le. ²⁰ ɪ taa nyɛnɪ lɔɔ kuheelitu kpaaɔuyɔ ke yem. ²¹ ɪ wɛsɪ paa mpi pɛ taa kɛ teu na ɪ nɔ nti nti tɛ we teu tɔ na ɪ tɔki tɛle. ²² Na ɪ lu nti tɛ feɪ teu tɔ paa tɛ kɛ nti.

²³ ɪ su wei ɪ lakɪ na tɛ nuuki leleɔ tɔ ɪ ye na ɪ pɛsɪ ɪ nyɛma tɛkpataa. ɪ su unɪ ɪ paasɛna mɛ lɛmɛɣasɛɛ na mɛ tɔnɔɔ, na mɛ wɛɛtu nti tɛ tɛna tɛ wɛɛ tɛnariɔ kɛ Tacaa Yesu Kilisiti kɔntɛ wule. ²⁴ Wei ɪ yaa-me tɔ ɪ kɛ kupari. Pɛ tɔ kɛ ɪ kaa ye-meɣe tayanuyɔ ke mpu.

²⁵ Tɔ taapalaa ɪ sɛlɛmɛna-tuyɔ lɔɔ tɔɔ.

²⁶ ɪ se tɔ taapalaa tɛnaya teu na ɪ lelu.

²⁷ Hai, ma wiikina-meɣe, Tacaa tɔɔ sɪ ɪ kala takɔlaya kane na yɛlaa tɛna nu.

²⁸ Tacaa Yesu Kilisiti ɪ la-meɣe pɛɛɛɛ.

Tesaloniki II

Kutulutu

Pɔɔli tasəyi Tesaloniki nyéma ke sam ke takəlaya kanɛ ka taa ké pa taa tɛm na pa tɛluyɔ tɔɔ. I caa si i tayani Yesu məluɔyɔ tɔm nti yəlaa pənta nuu tɔ. Lɛlaa huuki si wahalanaa mpa lɔɔ sɛɛlaa tɔki tɔ pa tɔɔ Yesu ka kɔɔ kɔɔ, haləna pá yele təma lapu. Ama Pɔɔli heela-we si pə wɛɛ si isayatu tu í kɔɔ ké na pácɔ Yesu ka kɔɔ. Pə tɔɔ ké i tasa-wɛyɛ apalutu si pá hatələna felentunaa na pá sələməyi, na pá laki təmlɛ.

Isəna pa faya Tesaloniki II takəlaya tɔ:

Sɛɛtu na apalutu sɔɔsuyɔ, titite 1

Kilisiti məluɔyɔ tɔm, titite 2

I tasəyi layatu si pa sələmɛ na pá la təmlɛ, titite 3

Sɛɛtu

1 Taya Pɔɔli na Silaasi na Timotee. Tá ηmaakəna takəlaya kanɛyɛ Tesaloniki Yesu sɛɛlaa kpekəle nyéma mɛ mpa í ké Tacaa lɔɔ na tá Sɔɔɔ Yesu Kilisiti pa nyéma tɔ. ²Tacaa lɔɔ na tá Sɔɔɔ Yesu Kilisiti pá húlí-mɛyɛ pɛɛɛɛ na pá ha-mɛyɛ alaafəya.

Kilisiti kɔntɛ wule huule

³Tá taapalaa, pə wɛɛ si tam tə sɛɛki lɔɔ ké í na təmlɛ kɛ mə tɔɔ, na pə tu muna mpu. Pə taya pulu tɔɔ, í tɔɔna tɔɔ nyɔɔ ke mə lɔɔ mpaau təɔyɔ taa ké tam ké, na mə təma sɔɔluyɔ ná tɔɔna sɔɔsuyɔ kɛ teu tɔɔ. ⁴Pə tɔɔ ké tə yɔɔlɔyənə-mɛyɛ lɔɔ sɛɛlaa lɛlaa taa ké isəna mpi í pəsaa na í kantəli na í tɔki lɔɔ mpaau kɛ kunyɔntɔyɔlɛ na wahalanaa mpa pa tuyi-mɛ tɔ pa taa tɔ.

⁵Na pə tənaya mpu pə húláyí isəna lɔɔ təɔyɔ siyisuyɔ kɛ i huule taa tɔyɔ. Pə taya pulu tɔɔ, mpu unɛ pu yele na í muna lɔɔ kawulaya ηka ka tɔɔ í naa wahalanaa mpe tɔ ka hikuyɔ. ⁶Lɔɔ ká təɔ tampana na í lɛɛtu mpa pa tuyi-mɛyɛ wahala tɔyɔ wahala. ⁷Na í ha tá na mpa mɛ í tɔki kunyɔɔ tɔyɔ hɛɛsuyɔ. I ká la rúpúyú wule nte Tacaa Yesu ká luna isɔtaa na isɔtaa tillaa tɔɔ nyéma ⁸na kɔkɔ ηka ka muyi kemkem tɔ, si i tuyi saləka kɛ mpa pa ta nyi lɔɔ na mpa pa kisa Tacaa Yesu Laapaali Kupaɔ kɛ muyu tɔ. ⁹Saləka wei i ká tu-we tɔyɔlɛ wakəluyɔ mpi i ka wakəli-we tənəɔnəɔ kɛ tam tɔɔ, na paa hatələna Tacaa na i toma nna a tewa sɔɔɔm tɔ. ¹⁰Pu la rúpúyú wule nte unɛ i ka kɔɔ si i nyéma í tu-i teeli na mpa pɛɛ paa mu i tɔm tɔ pá samɛ-i tɔ. Na mə maɔamaya í ká wɛɛ pə taa. Mpi tɔ, í mu tɔm nti tə heela-mɛ tɔ se.

¹¹Pə tɔɔ ké tə sələməyənə-mɛyɛ tam si tá lɔɔ í la na í muna weesuyɔ ηku ku tɔɔ i yaa-mɛ tɔ ku hikuyɔ. Tə kooliyi ké si í húlí i toma na í la na kupantu nti u huuki mə taanaa tɔ í pəsi na í la-ti, na mə lɔɔ sɛɛu təma te teu. ¹²Waatu unəyi í ká la na Tacaa Yesu hətɛ hiki teeli, ulena í la na mu hiki teeli tɔɔtɔyɔ tá lɔɔ na Tacaa Yesu Kilisiti pa pɛɛɛɛ tɔɔ.

Isayatu tu tɔm

2 Tá taapalaa, ye Tacaa Yesu Kilisiti kɔntɛ na tá kɔ-tuyɔ kɛ i kiɔ tɔm ulɛ, ²í taa yele na pá liyiti-mɛyɛ mpu təhɛɛ na pá cɛ mə laɔa si Tacaa kuyaku təma tate. Ntanyɛ cele nyəntu nalu nɔyɔlɔ i yɔyɔtəna mpu, yaa nɔyɔlɔ lapəna waasu kɛ kulapɔ kɛ mpu, yaa ntanyɛ nɔyɔlɔ ná loolina si tá takəlaya nakəli ka taa ké pa ηmaa mpu. ³Na paa pa tu heela-mɛ si nti te, í taa nu. Pə taya pulu, yəlaa ká kulɛ na pá tɛɛsi lɔɔ ké kisuyɔ təsayasaɔa. Na isayatu Yulu wei unɛ paa wakəli tənəɔnəɔ tɔ i ká lu na pácɔ wule h́tɛ t́ tɔ kɔɔ. ⁴Pə tənəɔ mpi yəlaa sɛɛki na pá nyənəyi si lɔɔ nyəm tɔ i ká kisi-wi təkpatəkpatə. I ká kulɛ pə tənəɔ mpu pə tɔɔ, halɛ i ká suu na í caya lɔɔ təsɛɛɛ sɔɔɔlɛ taa maɔamaya na í tɔ si unəyɔlɛ lɔɔ. ⁵Í tá kɔɔ si maa təma-mɛyɛ pə tɔm kɛ heeluyɔ kɛ waatu wei maa wɛ mə kiɔ tɔ? ⁶I nyəmá mpi pə tɔɔ mpi unɛ pu hikiyi mpa si pá la nɔkɔkɔ tɔ. Pə wɛɛ ké si pu tala pə waatu ké na pácɔ isayatu Yulu unɛ í lu. ⁷Isayatu nti tə toma tɔɔna kookali ké lapu kɛ mukaya tɛɛ. Ama wei unɛ i sənɔsəyi-ti tɔ, í kɔma na í tɛɛ kɛ tu la. ⁸Saa unəyi isayatu Yulu unɛ í lɛ i ka lu. Tacaa Yesu ká woso-i heelim kɛ kuwosu ké na í si, na Yesu unɛ i kɔntɛ teeli ká lana na í saali yem təkpatəa. ⁹Satanɛ tɔɔ kɛ isayatu Yulu unɛ i ká kɔna na í lá piti təma na kɔkɔlɔ nyəmnaa na sɔyɔntu təmana, kupuyusumnaa mpi pə tənəɔ. ¹⁰I ká la isayatu kɛ mpa mpa na í puɔusina mpa pa ké kulepaa tɔ. Mpe

ini paa le. Mpi tɔ pa kisaa pa ta sɔɔli tampana nna a ká waasi-we tɔɔ tɔɔɔ tɔ pə tɔɔ. ¹¹ Pə tɔɔ kɛ lɔɔ laki si tolusuyɔ tɔma sɔɔɔna naali á tɛena-weye kɔakɔaa na pá tɔɔɔɔ ɔɔɔɔ. ¹² Mɔɔɔɔ pɔ la na pá tu pa tɔna mpa isayatu lapa leleɔ na pá kisi tampana tɔɔɔɔ tɔɔɔ saləka.

Pə læsa-meyɛ si pə ya mə nyɔɔɔ

¹³ Pə wɛɛ kɛ si tɛ sɛɛki lɔɔ kɛ í na tɔmlɛ kɛ tá taapalaa mɛ mə tɔɔ kɛ tam, mɛ mpa Tacaa sɔɔlaa tɔ. Pə taya pulu tɔɔ, lɔɔ læsa-meyɛ si Feesuyɔ Nanɔtu wei i yeki na í pəsəɔi lɔɔ yəlaa tɔ i tɔɔ na mə tampana muɔɔ tɔɔ pə caaləna-mɛ mə nyɔɔɔ kɛ yarɔ.

¹⁴ Laapaali Kuparɔ wei tɛ heela-mɛ tɔ i nuu taa kɛ lɔɔ yaa-mɛ si í hiki mə paa tete kɛ Tacaa Yesu Kilisiti teeli taa. ¹⁵ Ye mpu ulɛ tá taapalaa, í sɔɔ tɔca na í tɔki sɛyɛsəɔ wei tɛ sɛyɛsa-mɛ tɔ, paa wei tɛ yɔɔtəna tá nɔɔsi tɔ, paa takəlasɔ taa nyəɔ.

¹⁶ Tɔɔ, tá Sɔɔ Yesu Kilisiti mayamaya, na Tacaa lɔɔ wei i sɔɔla-tu na í huləɔi-tuyɔ pɛɛɛ na í hɛɛsi tá larɔ kɛ tam tɔɔ na í tu-tuyɔ tɛɛɛɔɔ kuparɔku tɔ, ¹⁷ pa naalɛyɛ mpu pá sɔɔsi-meyɛ tɔɔ na pá səna-mɛ na í pəsɔ na í laki na í yɔɔtəɔi kupantu tike.

Í sələmənə-tuyɔ lɔɔ

3 Tá taapalaa, nti tɛ kaasaa tɔɔɔɔ si, í sələmənə-tuyɔ lɔɔ na Tacaa Tɔm ya lɔɔ na tɛ hiki teeli isɔ pə lapu mə kiɔ tɔ. ² Í sələmənə-tu tɔɔ na pá læsi-tuyɔ yəlaa asayaa mpa pa ta kɛɛsi tɔ pa niɔ taa. Pə taya pulu, yəlaa wɛɛ mpa paa caa pá mu lɔɔ mpaau tɔm tɔ.

³ Paa na mpu tɔ Tacaa kɛ yuluparɔ. I ká yeɛ na í nyɔɔ tɔɔ na í kenti mə tɔɔ na lsayau kaa hiki-mɛ. ⁴ Tacaa lapa na tɛ wɛna naani kɛ mə tɔɔ təkɔataa si í ká tɔɔɔɔ tam i kaa yeɛ tɔmnaa mpa tɛ sɛyɛsa-mɛ tɔ.

⁵ Tacaa í kɔayə mə læsasɔ na í tú lɔɔ tɔɔ na í sɔɔli-i, na í yeɛ na Kilisiti tu-meyɛ suulu kɛ teu tɔɔ.

Pə wɛɛ si paa wei í la tɔmlɛ kɛ

⁶ Tá taapalaa, Tacaa Yesu Kilisiti tɔɔ tɛ heeliyi-mɛ si í hatələnə mə taa mpa paa caa pulu lapu na paa tɔɔɔɔ sɛyɛsuyɔ ŋku tá tɛləsa-mɛ tɔ. ⁷ Mə mayamaya í nyəmə isəna í ká la na í tɔɔ tá ikɔate tɔ, pə taya pulu, waatu wei tu wɛ mə heku tɔ tɛ ta kɛ yəlaa mpa paa caa pulu lapu tɔ. ⁸ Tə ta taya si nɔɔɔɔ í cal-tuyɔ faalaa. Ama tɛ lapa tɔma kɛ na tɛ konti hanaya. Tə lapa tɔma na isələ kuseɛmle kɛ teu si tɛ taa suku mə taa nɔɔɔɔɔ səyəla. ⁹ Tu wɛna mpaau si tɛ tɔɔ mə kutɔɔɔ kɛ faalaa. Ama tɛ kisa mɔɔɔɔ si í nana-tu na í tɔɔ tá ikɔate. ¹⁰ Haləna waatu wei tu wɛ mə heku tɔ tɛ heela-mɛ təkɛkɛlekele si: Ye wei u caa pulupu lapu pun-tu í taa tɔɔɔ.

¹¹ Pə taya pulu tɔɔ, tɛ nuwa si lelɔ wɛ mə heku taa mpa paa caa pulu lapu tɔ, ye pə taya tɔm fau tike.

¹² Tacaa Yesu Kilisiti tɔɔ tɛ heeliyi yəlaa isɔ mpu si paa wei i isələ í sɛɛna tɔmlɛ lapu, na í hiki i mayamaya kɛ mpi i ka suu i nɔɔɔ tɔ.

¹³ Tá taapalaa, ye mɛ ulɛ kupantu lapu í taa la-meyɛ felentu. ¹⁴ Ye nɔɔɔ wɛɛ na u sɔɔ nti tɛ ŋmaa takəlayə kanɛ ka taa cənɛ tɔɔ tɔɔɔɔ, í nyɔɔɔ pun-tu tɔɔ na í fayana-i təkɔataa, na fɛɛɛ kɔa-i. ¹⁵ Lɛ í taa nyən-i isɔ kolontu. Ama í lana-i isɔ yulu í caa i tayanu i taapalu i laki tɔ.

Koolee kupana na sɛɛtu

¹⁶ Tacaa wei i kɛ alaafəya halu tɔ í ha-meyɛ alaafəya kɛ tam kɛ pə tɔna pə taa. Tacaa í wɛɛ mə tɔna mə waali.

¹⁷ Pɔɔli má, ma sɛɛ-mɛ na ma mayamaya ma niɔ ŋmaatu kɛ cənɛ. Isəna ma tuyɔ ma hətɛ kɛ ma takəlasɔ tɔna taa tɔɔɔɔ. Mɔɔɔɔ ma ŋmaaki.

¹⁸ Tacaa Yesu Kilisiti í húlí mə tənaya pɛɛɛɛ.

Timotee I

Kutulutu

Timotee caa ke Kalexeki tu ké na ı too ké Yuta tu. Timotee pása Pɔɔli waali tu na í tənəyi-ı Laapaali Kupaŋ cɔɔnau taa. Pɔɔli ŋmaawa Timotee ke takəlaya si í caya lfeesu na í seyesəyi lɔɔ seelaa na í tasəyi-weye apalutu. Takəlaya kané ka taa we layatu tasuyu na Yesu seelaa kpeka paasənau tɔm. Pɔɔli tuwa Timotee si í nyɔɔna lɔɔ Tɔm na í paasəna lɔɔ Tɔm seyesuyu.

Isəna pa faya Timotee I takəlaya tɔ:

Isəna paa paasəna lɔɔ yəlaa kpekəle tɔ, titite 1-3

Isəna Timotee ka la ı təma tɔ, titite 4-6

Səetu

1 Maɣa Pɔɔli, Yesu Kilisiti tillu. Tá Yatu lɔɔ na Yesu Kilisiti wei tə tēləyi tɔ mpe pa kpana-m si má la tillu.

² Má ŋmaakəna takəlaya kaneye Timotee. Nyá kəna ma pəyaya təsiyisiyi ké lɔɔ seeu taa. Taca lɔɔ na tá Sɔɔ Yesu Kilisiti pá huli-ŋ pēlēe na suulu na pá ha-ŋ alaafəya.

Pɔɔtu seyesəŋ

³ Ma təkaya Masetoni na má heeli-ŋ si ń saali lfeesu tɔ, saali ńpúyú təna, na ń heeli pa taa mpa unı tɔ si pá taa seyesi pa pɔɔtu seyesəŋ. ⁴ Heeli-we si pá yelee lɔɔ taa tɔmnaa mpa pa tɔkaa tɔ, na hatuu lɔɔ taa luluyu loosi nsi pa tamsəyi tɔ. Təle tə kɔŋna ntɔŋkpəsaya ke yem ké, tu kusəyi yapu tɔm nti lɔɔ suwa na í laki tɔ. Yulu tɔŋ ı taa na lɔɔ ké na pə́c í nyl pəle pə tɔm. ⁵ Ma tu-weye ńpúyú si pá wəena lotu kulumtu, na pá tənəyi siyisuyu, na pá tē lɔɔ na pa taa ké teu, na pá lá na pá wəena sɔɔluyu. ⁶ Lelaa yela yaasi kupaŋ ineyə tɔkuyu, na pá tooli na pá suu kumelən-tɔŋkpəsaya taa ké yem. ⁷ Pa luki yem si mpeyele lɔɔ kusəsutu seyesəlaa, pəyele paa cəkəyana pa maɣamaya pa kuyɔɔtutu. Pa ta cəkəna mpi mpi pə tɔm pa tu yɔɔtəyi mpu na apalutu tɔ.

⁸ Tə nyəma si ye n tənə lɔɔ kusəsutu ke teitei isu tə weu tɔ, tə we teu ké. ⁹ Na pu tɔɔsi-ŋ si kusəsutu fei nti pə paasaa na pé su kupantu lataa tɔ tɔ. Ama isayalataa, na kaanlutunaa, na nyaŋ nyəma, na kawalaya nyəma, na mpa paa seeki lɔɔ na paa seeki ı nyəm tɔ, na mpa pa kuyi pa caanaa yaa pa toonaa tɔ, na yulukulaa, ¹⁰ na apalaa mpa pa suukəna apalaa lelaa tɔ, na yulupetəlaa, na pɔɔtunaa, na mpa pa sukı pa nɔɔsi ke yem tɔ, yaa mpa pa takəyi ntiwe tə ta tən seyesuyu kupaŋku ŋku ku waasəyi yəlaa tɔ, pa

tɔɔnaa ke pa su kusəsutu. ¹¹ Laapaali Kupaŋ wei pə yelina-m tɔ unı ı seyesəyana seyesuyu kuné. Teeli lɔɔ na kupantu tu tɔɔ Laapaali Kupaŋ nté.

lɔɔ kupantu

¹² Taca Yesu Kilisiti wei ı ha-m toma ke sɔɔm na má lakəna ma təmlé tɔɔ ma seé í na təmlé. ı tunau má si ma nəyəsəna pá tɔ-m na taa, na í kpa-m si má la təmlé tɔ, ma seé-ı í na təmlé. ¹³ Tuu lɔɔ má yɔɔtəyana isayatu ke ı tɔɔ, na má tuna-ı kunyɔŋ, na má tuu-ı. Ama lɔɔ wii ma pətɔtəle. Pə taya pulu, ma taa tē ma taa na lɔɔ tɔɔ ma ta nyl ma kulaputu nti.

¹⁴ Taca hula-m ı pēlēe ke sɔɔm, na ı lapa na má tɔŋ ma taa na lɔɔ na má sɔɔləyi yəlaa isu tə krentəna Yesu Kilisiti na tə wena tɔ. ¹⁵ Tɔm nti tə ké tampana nyəntu təkēlekele na tə muna pá mu-tı təkpep na pá tɔ-tı na taa tɔɔle si: Yesu Kilisiti kɔma antulinya taa si ı yaki isayalataa nyɔɔŋ, na maɣale pa taa acəpa. ¹⁶ Pə tɔɔ ké lɔɔ wii ma pətɔtəle, unı ı sɔɔləna si Yesu Kilisiti í húlí isayalataa taa acəpa maɣa ı suulu təna, na pu húlí waali nyəma mpa paa tɔ na pá mu ı tɔm na pá hiki weesuyu ke tam tɔ tɔ si pá nyəyana-m na pá ná. ¹⁷ Aaa, Kawulaya tu, unı ı wenna tam tɔɔ, ı səkı, paa naa-ı, ı tike təkəŋ nté lɔɔ. Yəlaa təna í samı-ı na pá tuyu-ı teeli ke tam tɔɔ. Ami.

¹⁸ Tɔɔ, ma pu Timotee, lɔɔ ka lapa hatuu lɔɔ na pá ná nyá tɔm nti na pá yɔɔtə tɔɔ ma tɔkaa na má kpaaləyi-ŋ isəntɔ, si ń tɔki tɔmnaa mpeye teu, na ń paasi na ń yoo yoo ke teu. ¹⁹ N təma lɔɔ na nyá taa tɔ tɔki mpu na ń wəena lotu kulumtu. Lelaa tá tɔki lotu kulumtu ılena pa lɔɔ seeu pəsi yem. ²⁰ Pa taa mpeyele na Himenee na Aləkəsantəli. Satanı ke ma yilina-we si í la-we na pə́c pá nyl si pa yɔɔtuyu isayatu ke lɔɔ tɔɔ tɔ pə fei teu.

Isa sələmuγu

2 Tɔv, kancaalaya lɛ, nti ma tuγi-mɛ sɪ í la tɔɟlɛ sɪ í tekəγi lɔv kɛ niŋ kɛ yɛlaa tɛna tɔv, na í sələməγi-ɪ pa tɔv, na í wiikina-ɪ pa tɔv, na í seeki-ɪ í na tɛmlɛ kɛ pa tɔv. ² Í sələmɪ lɔv kɛ awulaa sɔsaa na toŋtunaa tɛna tɔv, lɛna tɛ pəsɪ na tɛ caɣa tɛpamm na alaafəya na tɛ paasəna lɔv nyəntu kɛ teu, na tɛ tɔka tá yaasi kuparŋ. ³ Nti tɛ maɣamaya tɛ kɛ tá Yatu lɔv luyɔ tɛ nyəntu na tɛ wɛ-ɪ teu tɔɟlɛ. ⁴ Inɪ ɪ caana sɪ pɛ ya yɛlaa tɛna nyɔɔŋ, na pɛ lɔv na pɛ nyl tampana. ⁵ Pɛ taya pulu, lɔv kulum tike təkɔŋ wɛnna, na lɔv na yɛlaa pa hɛku taa sənlu kɛ kulum kɛ, inəɣələ yulu wei pa yaa sɪ Yesu Kilisiti tɔ. ⁶ Í lɛ ɪ hana ɪ tɪ na í fɛlɪ na pɛ cɛ yɛlaa kɛ pa yomle. Waatu wei paa tuwa tɔɟ ɪ kɔma, na í húlɪ sɪ tampana lɔv caa kɛ sɪ pɛ ya yɛlaa tɛna nyɔɔŋ. ⁷ Pɛ maɣamaya pɛ tɔv kɛ pɛ kpa-m pɛ tɔm heellu na tillu, na pɛ tu-m sɪ má seɣesəγi mpa pa ta kɛ Yuta nyéma tɔɟ lɔv sɛɛu mpaau na tampana pɛ tɔm. Tampana kɛ ma ɣɔɟtəγɪ, maɔ looliyi.

⁸ Pɛ tɔv kɛ ma caa sɪ paa timpiyi apalaa sələməγi lɔv, pɛ tiyi sɪ kɛ niŋ, na pɛ sələmənə lotu kulumtu, na pɛáná yaa yoou í taa wɛɛ.

⁹ Ma caa tɔv sɪ alaa í tɔɟləγɪ pa wontu kɛ isəna pɛ muna pɛ tɔɟləγɪ tɔ, pɛ taa la isəcau na pɛ suli mpələ tɛləsuγu. Pɛ taa tiyiliyina nyɔɔsɪ tayanuγu katatəlaya, yaa wolanaa na lutu pɛ tuγu, yaa liyitee pɔɔŋ tɔɟlɔɟu sɪ pɛ te. ¹⁰ Ama lakasi kuparŋsɪ kɛ paa tiyilina isɪ lakasi nsiwɛ sɪ muŋna alaa mpa pa tɔŋ sɪ pa seeki lɔv tɔ. ¹¹ Ye pa seɣesəγɪ, pɛ wɛɛ kɛ sɪ alu í su na í pasa ɪ təγɪ teu na í nukɪ seɣesəγu. ¹² Ma ta ha alu kɛ tɔɟ sɪ í seɣesɪ yaa í kpiliki apalu kɛ pulupu taa. Ama pɛ wɛɛ kɛ sɪ í su. ¹³ Pɛ taya pulu, Atam kɛ pɛ caaləna ŋmau, pɛ waali kɛ pɛ ŋma lfa. ¹⁴ Pɛ taya Atam kɛ pɛ puɣusaa. Ama alu kɛ pɛ puɣusaa na í kisi lɔv tɔv taa nyəntu kɛ nuɔnu. ¹⁵ Ye pa tɛŋ pa taa na lɔv na pɛ sɔɔləγɪ yɛlaa na pa yaasi máɣá lɔv, na paa laki isəcau na pɛ tɔka rŋpúɣú tam, lɛ pu ya pa nyɔɔŋ na pa piya luluxu taa.

Isa yɛlaa kpekəle sɔsaa kpaɔ

3 Tɔm nti tɛ kɛ tampana nyəntu təkɛlɛkɛlɛ tɔɟlɛ sɪ, ye yulu caa í la lɔv yɛlaa kpekəle sɔsɔ pɛ kɛ tɛmlɛ kupantɛ kɛ. ² Wei ɪ kiŋ pa kaa na kawaliya nakəlɪ tɔ inɪ ɪ ká tɔɟɔna lɔv tɛsɛɛ sɔsɔɔntu. Na alu kulum kɛ puntu inɪ ɪ ká wɛnna. ɪ ká kpaaki ɪ təγɪ paa mpi pɛ taa, na í wɛɛ ləmaɣasɛɛ tu na wei ɪ nyəmá pɛ tɛna pɛ tayanuγu kɛ teu tɔ. ɪ ká wɛɛ wei ɪ nyəmá muɔllɛ lapu tɔ, na ɪ pəsəγɪ seɣesəγu. ³ ɪ kaa wɛɛ sulunyɔɔlu yaa musuŋ tu. Ama ɪ ká wɛɛ tɛpamm kɛ, na í wɛna yəllɛ. ɪ kaa wɛɛ pɔɟlɔɟa nyənlu. ⁴ ɪ ká wɛɛ wei ɪ paasaa na í pəsə ɪ təɣaɣa kɛ teu teu, na í məŋna ɪ piya kɛ ɪ tɔɔhɛɛ tɛɛ na sɪ nukəna-ɪ na sɪ nyarŋna-ɪ teu tɔ. ⁵ Mpi tɔ, ye yulu ta pəsɪ ɪ maɣamaya ɪ təɣaɣa, isənaya ɪ ká pəsɪ na í paasəna lɔv sɛɛlaa kpekəle? ⁶ Ye puntu kɛ lɔv sɛɛlu kufalu pɛ kaa la. Pɛ taya pulu, ɪ ká kɔv kɛ na í saŋ ɪ tɪ na ɪ tɔm nana səpu isɪ lɔvɔv nyən- tu ka lapu tɔ. ⁷ ɪ ká wɛɛ wei ɪ kupantu ma ta nyl isɔnaa

maɣamaya sama tɔ, pɛcɔ pɛ taa kɔv na pɛ footiyi-ɪ, na í kɔv í nana lɔvɔv nyəpətu taa kɛ tiu.

Yesu sɛɛlaa kpekəle taa tɛma lataa

⁸ Mpa mpa pa laki tɛma kɛ Yesu sɛɛlaa kpekəle taa tɔ paa wɛnna yaasi kuparŋ kɛ mpu tɔtɔɟ. Pa kaa wɛɛ ataa na a waali nyéma, pa kaa wɛɛ sulunyɔɔlaa, yaa mpa pa muɣuliyi sɪ pɛ hiki liyitee tɔ. ⁹ Paa wɛɛ mpa pa təŋəɣəna laakali kuparŋ kɛ lɔv sɛɛle mpaau tampana nna a tɔv lɔv kulaa tɔ. ¹⁰ Pɛ maɣasi-wɛ na pɛcɔ, ye pa ta na isayatiya nakəɣɪ pa kiŋ lɛ pa suu Yesu sɛɛlaa kpekəle tɛmlɛ lapu taa. ¹¹ Pa alaa tɔv ká wɛnna yaasi kuparŋ, pa kaa cakəna yɛlaa. Paa kpaaki pa tɪ na pɛ wɛɛ kupama kɛ pɛ tɛna pɛ taa. ¹² Wei ɪ laki Yesu sɛɛlaa kpekəle tɛmlɛ tɔ ɪ ká wɛnna alu kulum kɛ, na ɪ ká wɛɛ wei ɪ paasaa na í pəsə ɪ piya na ɪ təɣaɣa kɛ teu teu tɔ. ¹³ Yesu sɛɛlaa kpekəle tɛmlɛ lataa mpa pa lapa pa tɛma kɛ teu tɔ, pa nyɔɔŋ kuləγɪ kɛ. Na pa pəsəγɪ na pɛ ɣɔɟtɪ tá na Yesu Kilisiti tá krentuγu lapa na tɛ wɛ lɔv sɛɛu mpi pɛ taa tɔ pɛ tɔm na paa nyarŋna pulu.

Sɔsɔɔntu nti pɛ ŋmɛsaa tɔ

¹⁴ Ma ŋmaaki-ŋ takəɣa kane na má tɛɛɣɪ kɛ sɪ maɔ kɔv tɔv na má na-ŋ. ¹⁵ Ama ye pɛ kɔma na n ta nu ma taŋ, lɛ takəɣa kane kaa kɛsəna-ŋ yaas- inaa mpa n ka tɔkɪ lɔv sɛɛlaa kpekəle taa tɔ. Weesuγu lɔv sɛɛlaa mpa pa kɛ kite nte tɛ tɔv tampana səŋaa na pɛ tɔka-yɛɣɛ teu təkpa tɔɟ ma tɔŋ. ¹⁶ Ama tampana tɔv isəntɔ tá lɔv sɛɛle mpaau tɔm kuŋmɛsətu wɛ piti kɛ teu kɛ, yulu ɪ pəsəγɪ na í kɛɛsɪ tɛlɛ.

ɪ kɔma tɔ yuluwɛɛtu kɛ ɪ wɛna. Feesuγu ná huləna sɪ ɪ kɛ tampana təŋlu. Isɔtaa tillaa maɣamaya ná na-ɪ. ɪ waasu kɛ pa lapa kateŋasi tɛna taa. Pa mu ɪ tɔm kɛ antulinya tɛna taa. Pɛ kraasa-ɪ na í suu ɪ teeli taa.

Seɣesəlaa pɔɔtunaa

4 lɔv Feesuγu ɣɔɟtəγɪ rŋpúɣú tɛɛɛɛɛ sɪ, pu kɔv na pɛ tala kantəɣa kuɣɛɛŋ taa tɔ, yɛlaa lɛlaa ká lu lɔv sɛɛu na pɛ paasəna ulɔɟɔhilu tɛma kupuɣusɛɛ, na alɔɣaa kuɣɛsətu kɛ paa mu. ² Na paa yeɛ na yɛlaa cɛsəlaa na pɔɔtunaa mpa pa ləmaɣasɛɛ taa səpa isɪ pa tula-yɛɣɛ kɔv na paa tasəγɪ kupantu natəɣɪ cəkənau tɔ pɛlɛ pa toliɪ-wɛ. ³ Yɛlaa panɛwɛ, pa seɣesəɣəna sɪ alu kpaɣau fɛi teu, na tɔɟɔnasɪ lɛnsənaa tɔɟu fɛi teu. Anɪ lɔv ná lapa kutɔɟɔŋ inəγɪ sɪ lɔv sɛɛlaa nyəmá tampana tɔ pɛ sɛɛ lɔv na pɛ tɔɟ. ⁴ Pɛ tɛna mpi lɔv lapa tɔ pɛ tɛwəɣa, pɛ taa pulu fɛi lɔv. Ama pɛ wɛɛ sɪ pɛ tɔɟ pɛ tɛna kɛ na pɛ sɛɛ lɔv kɛ í na tɛmlɛ kɛ pɛ tɔv. ⁵ Pɛ taya pulu tɔv, lɔv tɔm na ɪ sələmuyɔ tayanəγɪ pɛ tənaya na pɛ wɛɛ-ɪ teu.

Kilisiti tɛmlɛ tu kuparŋ

⁶ Ye n wɛɛ na ŋ seɣesəγɪ tá taapalaa kɛ tɔmnaa panɛ, n tɛŋ na ŋ lɔv Yesu Kilisiti tɛmlɛ tu kuparŋ kɛ. Na pu húlɪ sɪ lɔv sɛɛle mpaau tɔmnaa na tampana seɣesəŋ wei n

təŋaa tɔɔɔ n puusəyənə nyá ləsaya. ⁷ Kisi sɔsaa taa kpaɪ kpaɪ tɔmnaa mpe, tu laki na yulu tɛ ɪ taa na lso se. Faləsəyɪ nyá tɪ sɪ n sɔsɪ lso ké nyɔɔnau ke teu. ⁸ Yulu faləsuyɪ ɪ tɔnuyɪ tɔ pə waasəyɪ te, ɪlɛ pə waasuyɪ ta tɔɔ ké. Ama ye yulu faləsa ɪ tɪ sɪ ɪ nyɔɔna lso ké teu, ɪlɛ pələ pə kələnə waasuyɪ ke paa mpi pə taa. Pə taya pulu tɔɔ, ɪnɪ ɪ tɔmna sɪ ɪ ká ha-tuyɪ weesɪŋ ke saŋa na cele tɔɔ. ⁹ Tɔm nti tə ké tampana nyəntu ké təkəlekele, na tə muna pá mu-tɪ təkpeɪ na pá tɛ-tɪ na taa. ¹⁰ Mpi pə tɔɔ tá wɛɛ na tə tɔŋna təmlɛ lapu na tə luki tɔɔlɛ. Pə taya pulu tɔɔ, weesuyɪ tu lso wei ɪ yaki yələa tənə nyɔɔŋ ɪlɛna pə tu kələnə mpa pa tɛŋɪ-ɪ na pa taa tɔɔ tɔɔ tɛlɛyɪ.

¹¹ Húlí-wɛ sɪ pá laki pə tənə ɪsəntɔ na n sɛyɛsəyɪ-wɛ. ¹² Taa yeɛ na nɔɔɔlu kpeɛna-ŋ sɪ n ké pəyaya. Ama wɛɛ wei lso seɛlaa lɛlaa ká keesəyənə na pá laki tɔɔ nyá yɔɔtaya taa, na nyá tɔntɛ na nyá sɔɔluyɪ ke lɛlaa taa, na ɪsənə n tɛmna lso ké nyá taa na nyá tənəŋ wɛɛtu pə taa. ¹³ Kaləyɪ lso tɔm takəlasɪ ke yələa taa na n laki waasu na n sɛyɛsəyɪ pə huwɛɛ na má kɔŋ. ¹⁴ Taa liyilina mpi lso Feesuyɪ yelaa na pə lapu saa-ŋ tɔ, mpi paa nawa na pá yɔɔtɪ na lso təsɛɛɛ sɔsaa tənɪ nyá tɔɔ ké niŋ tɔ. ¹⁵ Paasənə teu na n la təmlɛ tənɛ na n yoosi-tɛ. Há nyá tɔyɪ tə taa təkpaɔaa na pa tənə pá na ɪsənə n tɔŋna tɔŋ nyɔɔɔ tɔ. ¹⁶ Feŋjɪ nyá tɪ na nyá kuseyɛsətu tɔɔ tɔɔ. Tɔkɪ pə tənəyɪ rɪpúyú teu. Tɔm tampana tɔɔ, ye n laki mpu, n ká ya nyá tɪ nyuyɪ na nyá nuntaa nyəŋ tɔɔ.

ɪsənə Timotee ká laki lso seɛlaa tɔ

5 Taa kaləyənə kukpatəlaa, ama yɔɔtənə-wɛ ɪsɪ n ka yɔɔtənə nyá caa tɔ. Ye ɪfepiya ɪlɛ tɛkɪ pɛɛ ɪsɪ nyá tɛɛtunaa. ² La alaa sɔsaa ɪsɪ nyá toonaa. Na n la alaa səkpeɪma ɪsɪ nyá tɛɛtunaa tɔɔ, na n lá laakalɪ na tɛtɛlakasɪ.

³ Paasənə leelaa sɔsaa ke teu. ⁴ Ama leelu wei ɪ wɛna piya yaa saalənə tɔ, pə wɛɛ sɪ sələ sɪ

kpeɛləmənə sɪ nyəma ke tɔkuyɪ na pə húlí sɪ rɪpúyú pə wɛ pa lsoseɛɛ mpaau taa. Na pu húlí tɔɔ sɪ pa caanaa na pa cɔɔnəa ka wɪwa mpe pa tɔɔ ɪlɛ kupantu ntəyɪ mpe pa lɛɛtəyɪ pa nyəma. Pə taya pulu, mpu ɪnɪ pə lapu wɛ lso ké teu ké. ⁵ Ama leelu wei ɪ kpatəlaa na ɪ feina paasənlu tɔ lso ké ɪlɛ ɪ tɛlɛyɪ. Na ɪ sələməyɪ-ɪ tam, na ɪ wiikina-ɪ na ɪsələ kuseɛmɛ sɪ ɪ temi-ɪ. ⁶ Ama leelu wei ɪ wɛna təkpaalətu tɔ, paa ɪ wɛna ɪ ɪsɛ tɔ ɪ səpaya na ɪ caya. ⁷ Nti tə wɛɛ sɪ n ká tɔɔ-wɛ tɔɔlɛ yoo, ɪlɛ pa kaa na ɪsayaɔtu natələyɪ pa kiŋ. ⁸ Yulu wei ɪ paasəyənə ɪ luluyɪ nyəma na pə tu kələnə ɪ maɔamaɔa ɪ təyaya tɔ puntu kisa lso seɛu ké, na ma ta nyɪ lso lapu-ɪ na sana.

⁹ Leelu wei ɪ luluyɪ puɪ tɛɛ nɪtoso tɔ ɪ tike ɪ hətɛ ke n ká tu leelaa həla taa. Ama ɪ ká wɛɛ wei ɪ layana apalu kulum ke hatuu ɪ kuluyɪ tɔɔ. ¹⁰ Na pá nyəma-ɪ na təma kupana ɪsɪ ɪ piya tɔkuyɪ na muɪlaa tɔkuyɪ na lso yələa nɔɔhɛ kɔu na kunyɔntɔɔlɛlaa sənau na təma kupana tənə lapu.

¹¹ Pə kpaɔau leelaa səkpeɪma tɔ, taa ŋmaa pa həla ke takəlaya taa. Pə taya pulu tɔɔ, pa kunyuləŋ kɔŋ ɪ kra pa nyɔɔŋ taa tɔ pə tɔyɪ-wɛyɛ saau ké. Na mpu tɔ, pa haa Kilisiti keɛ siyile, ¹² ɪlɛna pə pəsəyɪ-wɛyɛ tasəkəɛ nyəma. Mpi tɔ, pa ta tɔkɪ nɔɔŋ ŋka paa sɪwa kancaalaya tɔ. ¹³ Na tələ tə paasi paa cɔkɪ tɛɛsɪ taa ké na felentu caŋ na tə tɛlənə-wɛ təkpaɔɪ. Na kukələtu ntɛ sɪ pa laki yɔɔtəlaa ké na katayəsətunaa, na pá faaki tɔmnaa ke yem. ¹⁴ Pə tɔɔ ké ma caa sɪ leelaa səkpeɪma ɪ saa, na pá lulu piya na pá paasənə pa tɛɛsɪ. Pələ ɪlɛ tá kolontunaa kaa hikina timpi paa footiyɪ-tu tɔ. ¹⁵ Pə taya pulu tɔɔ, leelaa lɛlaa təma mpaau kupanɔkɪ ke siyile hau, na pá suu Satanɪ ke təŋuyɪ. ¹⁶ Ama ye ɪsɔ seɛlu wei ɪ luluyɪ taa wɛ leelaa, puntu ká mu Yesu seɛlaa kpeɛkəɛ ke səyələ ké na ɪ səŋna ɪ leelaa, ɪlɛna pə hetɪ Yesu seɛlaa kpeɛkəɛ na pɛɛ pá səŋna mpa pa ké leelaa təkpeɪ tɔ.

Timotee II

Kutulutu

Pɔɔli we saləka taa ké Lom na ɪ taapalaa paɣale lɔ-ɪ. l nawa si ɪ səm kpeɣetaa ɪlɛna í tuyi ɪ pəyalu Timotee ke mpi mpi pə we lapu tɔ. Í hula-ɪ si í yoo ɪsɔsɛɛle yoou kuparŋku ɪsu Kilisiti sɔsɔɛ kuparŋ. Si í təŋ ɪnɪ ɪ ɪkpatɛ na í kisi tɔm kraɪ nyəntu tɔk ke hɔm. Na í kisi yoonj wei í hatələɣəna yulu ke taa tɛm tɔ. Si í tɔki ɪsɔ Tɔm narŋ nyəntu nti í muwa hatuu ɪ pəcaatu tɔ. Pɔɔli tala takələɣa təkule tɔ, í tasa Timotee ke apalutu si í kantəli wahala taa na ɪ yoo ɪsɔsɛɛle taa yoo. Pə tɔk ké í tasəɣi takələɣa kallaa tənaya apalutu si pá nyɔk ton na pá yoo ɪsɔsɛɛle yoou ŋku.

Isəna pa faya Timotee II takələɣa tɔ:

ɪsɔ samtɔ na apalutu tasuyɔ, titite 1:1-2:13

Layatu tasuyɔ na kutututu, titite 2:14-4:5

Pɔɔli yoou kuparŋku, titite 4:6-22

Sɛɛtu

1 Maɣa Pɔɔli, ɪsɔ luyɔ lapəna na má la Yesu Kilisiti tillu si ma kraaləɣi weesuyɔ ŋku ɪsɔ ka tɔma si ɪ ká ha mpa na Yesu Kilisiti pa krentaa tɔ ku tɔm.

² Má ŋmaakəna takələɣa kaneyɛ ma pu kuparŋ Timotee. Tacaɔ ɪsɔ na tá Sɔsɔ Yesu Kilisiti pá húlí-ŋ pɛɛɛ na suulu na pá ha-ŋ alaafəya.

Apalutu sɔsɔsuyɔ

³ ɪsɔ wei ɪ təmlɛ ma lakəna lotu kulumtu ɪsu ma caanaa lakaya tɔɣɔ ma sɛɛki. Ma hɔsəɣi nyá tɔk ké tɔsuyɔ ke ma səlɛməŋ təna taa ké ilim na ahoɔ, na má sɛɛki ɪsɔ ké í na təmlɛ. ⁴ Ma tɔksa nyá wula, na má nyuləɣi sɔsɔm si má na-ŋ tá ná na ma larŋle hulumi teu. ⁵ Ma tɔksəɣi ɪsəna n tɛma nyá taa na ɪsɔ na tampana tɔ. Nyá neese Loisi na nyá too Iniisi pɛɛ paa tɛma pa taa na ɪsɔ ké mɔpúyú na pécɔ pɛ takɪ nyá. Ma nyəmə teu təkpataa si nyá maɣamaya n tɛma nyá taa na ɪsɔ ké mɔpúyú. ⁶ Pə tɔk ké ma tɔksəɣi-ŋ si maa təna ma niŋ ke nyá tɔk na ɪsɔ yeɛ na mpi pə lapu saa-ŋ tɔ taa yeɛ na pɛ si paa pəɔ. ⁷ Pə taya pulu, ɪsɔ tá hatuyɔ ɪ Feesuyɔ si kú la-tuyɔ sɔɣɔntunaa. Ama si kú la-tuyɔ kpelikpeka nyəma na tɛma sɔllaa na ləmaɣasɛ nyəma ké.

⁸ Pə tɔk ɪlɛ taa si fɛɛɛ na Tacaɔ tɔm heeluyɔ. Taa si fɛɛɛ na má wei ma ké saləka tu ke Yesu Kilisiti tɔk tɔ ma tɔm. Ama nyaa tɔɣɔ Laapaali Kuparŋ kunyɔŋ ke ɪsəna ɪsɔ ha-ŋ pə toma tɔ. ⁹ ɪnɪ ɪ yarəna tá nyɔkŋ na í yaa-tu si tá la ɪ yəlaa. Pə taya tá lakasi kuparŋsi nasəlɪ si tɔk. Ama ɪsəna mpi ɪ suwa na í təŋəɣi na í laki tɔ, na ɪ pɛɛɛ pə tɔk ké ɪ lapa mpu. Hatuu yem taa ké ɪ tayana ɪ pɛɛɛ anɪ si ɪ húləɣi-tuyɔ-ye na Yesu Kilisiti

kiŋ. ¹⁰ Ama kaɣana Tacaɔ Yesu Kilisiti kɔma tɔɣɔ ɪ hula-tuyɔ-ye na tá ná. Pə taya pulu, Yesu Kilisiti kuna səm apalutu, na í kuli weesuyɔ ŋku ku tɛŋ tɔ ku tɔk na Laapaali Kuparŋ.

¹¹ ɪsɔ lapa na má pəsi Laapaali Kuparŋ ɪnɛ ɪ kraallu na ɪ tillu na ɪ sɛɣəsəlu. ¹² Pə tɔk ké ma tɔki kunyɔŋ ke ɪsəntɔ. Paa na mpu ma ta lɔ tɔkŋ. Pə taya pulu, ma nyəmə wei ma laki na má tɛɛɛɣi tɔ, na ma nyəmə teu təkpataa si ɪ pəsəɣi na í tɔki mpi ma yelina-ɪ tɔ haləna kuyaku ŋku ɪnɪ ku wule. ¹³ Kɛɛsəɣəna sɛɣəsəŋ kuparŋ wei ma kɛɛsa-ŋ na í waasəɣi yəlaa tɔ, na í tɔki teu ke ɪsɔ sɛɛu na tɛma sɔsɔsuyɔ mpi tə hika tá na Yesu Kilisiti tá krentuyɔ taa tɔ. ¹⁴ Feesuyɔ Narŋtu wei í cakɪ tá taa tɔ í səna-ŋ na í tɔki teu ke sɛɣəsuyɔ kuparŋku ŋku pa sɛɣəsə-ŋ tɔ.

¹⁵ Asii tɛtu nyəma təna lɔ-m tɔ n nyəmə mpu. Mpa pa ha-m siɣile ke mpu tɔ pa taa mpeɣɛɛ Fiseɛli na Heemɔsɛɛnɪwe. ¹⁶ Honesifɔk temna-m tɔm paɣale. ɪsɔ í fɛɛɪ í na ɪ nyəma ke kupantu. Ma saləka təkuyɔ ta lapɪ-ɪ fɛɛɛ, ¹⁷ ɪ tala Lom tɔ, ɪ pɛɛka-m ké na ɪsələ kuseɛmle na haləna í na-m. ¹⁸ Tacaɔ í yeɛ na í hiki kupantu ke kuyaku ŋku ɪnɪ ku wule. Nyá maɣamaya n nana nyá ɪsələ ke kookalənaa mpa ɪ lapa-m lfeesu tɔ.

Kilisiti yoolu kuparŋ yaasi

2 Ma pu, ye nyá ɪlɛ tɔki pɛɛɛ nna pə hula-tuyɔ tá na Yesu Kilisiti tá krentuyɔ tɔk tɔ na í nyɔk ton.

² Tuu n we ma kiŋ na má sɛɣəsəɣi nti nti tɔ n nu-tɪ, na yəlaa paɣale ná mpu. ɪlɛ kelɪ tə təna na í húlí apalaa mpa n wena naani na paa pəsi na pá tɛləsɪ-təɣi pa lɛlaa tɔ.

³ Nyaa tɔɣɔ nyá kunyɔŋ ɪsu Yesu Kilisiti yoolu kuparŋ.

⁴ Yulu wei ɪ we yoou taa tɔ, ku tɔm ke ɪ paasəɣəna si ɪ

sɔɔ wei ɪ kpaɣa-ɪ tɔ ɪ lanje ɪ heena-ɪ, ɪ kaa caɣa na ɪ paasəyənə kpaɪ nyəntu ke yem. ⁵ Na yulu lutu ɪ suuwa na ɪ luki na ɪ ta təŋ ɪsəna mpi pə wɛɛ si pá lu tɔ, paa ɪ huwa, nɔɔɔɔ ná kaa samɪ-ɪ. ⁶ Na wei ɪ konta hanjasi ke tɛhatɛ na ɪ ɔ tɔ, ɪni ɪ laaləyənə ɪ hatəmutu təŋyɔ. ⁷ Maɣasəyi tɔm nti ma yɔɔɔtəyi tɔɔ nyá taa, Tacaa ká ha-ŋ tə nyəm na ɪ cəkəna.

⁸ Tɔɔsəyi Tafiiti luluyu taa tu Yesu Kilisiti wei ɪ fema səttaa taa tɔ ɪ tɔm. Ntəyi Laapaali Kupaŋ wei ma kraaləyi tɔ ɪ húləyi. ⁹ Na Laapaali Kupaŋ ɪni ɪ kraaluyu tɔ kə ma tɔki kunyɔŋ, haləna pá caŋ na pá hɔkɔ-m ɪsu ɪsəyalatu sɔɔ nɔɔɔɔ. Paa na mpu tɔ pə taya ɪsɔ tɔm ke pa hɔkaa. ¹⁰ Pə tɔ kə pa tuyu-m kunyɔməŋ na má suma, si pə waasi mpa ɪsɔ ɪsaa tɔ na pá ya pa nyuyu, na pá hiki teeli wei ɪ tɛŋ tɔɔ Yesu Kilisiti kiŋ. ¹¹ Tɔm nti tə kə tampana tɔɔɔ si:

Ye tá na-ɪ tə kaa sɛm,
tá na-ɪ tu kaa weesuyu tɔtɔ.

¹² Ye tə nyaya apalutu,
tá na-ɪ tu tɔɔ kawulaya.

Ye tə kisa-ɪ,
ɪni ɪ ká kisi-tu tɔtɔ.

¹³ Ye tə lu ɪ waali,
ɪlé ɪ ta ke pə tu.

Pə taya pulu,
ɪ kaa pəsi na ɪ kpeesəyənə ɪ ti.

Təmle latu kupaŋ

¹⁴ N ta na nti n ká tɔɔsəyi-wɛ tɔɔɔ. Heeli-wɛ na ɪsələ kuseemle ke ɪsɔ ɪsentaa si pá yele tɔmnaa tɔɔ yoo ke pa heku. Mpi tɔ yooŋ ɪni ɪ waasəyi nɔɔɔɔ. Ama wakəlyu tike ke ɪ kɔŋna mpa pa caɣaa na pá nukɪ tɔ. ¹⁵ Kaasi nyá ti si ɪ la na ɪsɔ tike sa-ŋ. La ɪsu təmle latu wei ɪ fei feele na ɪ təmle, na ɪ heeliyi ɪsɔ tampana tɔm ke teitei kə tə lona taa tɔ. ¹⁶ Kisiyi kpaɪ faacinaa mpa paa laki na yulu tɛ ɪ taa na ɪsɔ tɔ. Pə taya pulu, mpa pa sɔpa nyuyu na faacinaa mpe tɔ pa na ɪsɔ pa tɔŋna hatəlyu kə na pá puki. ¹⁷ Nti nti pa seɣesəyi tə tə wakəlyu yəlaa ke teitei kə ɪsu suulu suukuyu səmotɛ taa tɔ. Faacinaa mpe pa lataa taa wɛyɛle na Himenee na Filɛti. ¹⁸ Yəlaa panɛ pa ɔɔɔ tampana tɔm na lumaya waali kə, haləna pá seɣesəyi si tá səttaa fem tɔm tɛma tɛɛ. Na pa seɣesəŋ ɪni ɪ tusa ɪlɛlaa na pá yele ɪsɔ sɛɛ. ¹⁹ Paa na mpu ɪsɔ si kite nte tɔ tə səŋa rɔpɔtɔ tam kə teu kə tɛca. Na pə ŋmaa tə tɔ si: Tacaa nyəmá mpa pa kə ɪ yəlaa tɔ. Na tɔtɔ si: Pa təna mpa pa yaa pa təyi Tacaa yəlaa tɔ pə wɛɛ si paa kisi ɪsəyatɔ lapu kə.

²⁰ Tɔŋtu təyaya wɛu mpu tɔ, pə taya wontu nti pa lupəna wula yaa liyitee nyəyətɔ tɔ tə tike ke pa lakəna ka taa. Ama tuyu nyəntu na cuyu nyəntu wɛɛ tɔtɔɔ na pá lakəna pə təna. Pa sukɪ lentɪ kə na pá lakəna feele kuyaku kuyaku, ɪlena pá kaasi na pá lakəna lentɪ ke paa ifemle nte. ²¹ Mɔpɔtɔ pə wɛɛ na yulu, ye n kisa ɪsəyatɔ nti tə tɔm ma yɔɔɔtaa tɔɔ lapu, n wɛ teitei ɪsu wontu nti pa suwa na pá ɪsəyi feele kuyaku tɔɔ. Mpi tɔ nyá caa tənna-ŋ, na n waasəyi-ɪ kə. Na n muna pa lana-ŋ paa təmle kupantɛ nte. ²² Se ifeputu kunyuləŋ

ɪsəyən. Luki tam si ɪ təŋ siyisuyu, na ɪ tɛ ɪsɔ na nyá taa, na ɪ sɔɔləyi nyá yəlaa ɪlɛlaa, na nyá na mpa pa təŋəyi Tacaa na luyu kulumuyu tɔ ɪ maya teu, pulu ɪ taa yasɪ-mɛ. ²³ Yele hɔm ke kumelətɔmnaa na kpaɪ nyəntu pə tɔ. Nyá maɣamaya n nyəmá si yoo ke tɔm ɪsu mpu tɛsəyənə. ²⁴ Pəyɛle Tacaa təmle tu ná wɛɛ tɔ pə fei si ɪ ká wɛɛ yoolu. Ama ɪ ká wɛɛ wei ɪ tɔm yəlaa təna caaki tɔɔ, na ɪ ká wɛɛ wei ɪ pəsa ɪlɛlaa ke seɣesuyu na suulu húlúyú tɔ. ²⁵ Na ɪ ká seɣesəyi mpa paa nukəna-ɪ tɔ təpamm təpamm. Ntanyɪ ɪsɔ ká yele na pá layasi na pá tisi tampana. ²⁶ Pəyɛle paa məli yaasi kupaŋ taa, na pá kɛɛ pa təyi ɪlɔɔɔ nyəpa nyəpətu nti na ɪ kpa-wɛ na ɪ ŋmakələyi-wɛ na pá laki ɪ luyu nyəntu tɔ tə taa.

Kantəkaya kuyɛŋ

3 Tɔɔsi teu si pə təna pu la katɛ ke sɔɔm ke kuyɛŋ kantəkaya nyəŋ taa. ² Pə taya pulu, yəlaa ka wɛɛ mpa paa ka nyɔŋ na pa maɣamaya pa leleŋ pɛekuyu tɔ, liyitee ɪsələ taa kə paa nyənyə. Paa hɔ pa ti, na paa la ɪsəcau. Paa yɔɔɔ ɪsɔ tɔ kə ɪsəyatɔ, pa kaa seeki pa caanaa. Paa la fɔɔfɛlnaa, pa kaa seeki ɪsɔ. ³ Paa la təkati, pa kaa wɛɛna ɪlɛlaa pətɔtɔle. Paa la nɔɔhɛ tɛɛ kuulaa na mpələ tɛləsəlaa na nyəŋ nyəma. Pa kaa sɔɔli kupantu. ⁴ Paa la kɔɔmɔtɔ nyəma na páána nyəma. Paa saŋ pa ti, na paa yele ɪsɔ na pá paasəna mpi pə heesəyi pa lanja tɔ tike. ⁵ Paa cɛsi rɔpɔtɔ ɪsɔ ɪsɔ kə si pa təŋəyi ɪsɔsɛle mpaɔ pəyɛle pa ku pə toma ke pa taa. Yele yəlaa ɪsu mpu pə takanaa. ⁶ Pa taa ɪlɛlaa cɛŋəyənə tɛɛsi taa na pá puɣisiyi alaa mpa pu kantəlyu na pá teela ɪsəyatɔ na kunyuləŋ ɪni ɪ təna ɪ kuyɪ-wɛ tɔ. ⁷ Pə alaa pɛekəyi tam kə si pá seɣesəyi-wɛ, pəcɔ paa pa seɣesa-wɛ, paa pəsəyi na pá cəkəna tampana naali. ⁸ ɪsu Yanɛɛsi na Yampələe paa kpeesəna Moisi tɔ, mpu tɔtɔɔ yəlaa panɛ pa kpeesəyənə tampana. Pa ləmaɣasɛ səpaya pa ɪsɔsɛle ta təŋ. ⁹ Pa nyuyu kaa tasa kuluyu, mpi tɔ pu kuli pa waali kə na yəlaa təna cəkəna si pá kə kumeləməŋ. Yanɛɛsi na Yampələe pa nyəntu ka lapa rɔpɔtɔ teitei kə.

Nti Timotee ká laki tɔ

¹⁰ Ye nyá ɪle n təŋa ma seɣesuyu təna, na ma yaasinaa, na mpi pə lapu maa tu ma lotu taa tɔ, na ɪsəna ma tɛma ma taa na ɪsɔ tɔ, na ma suulu, na ɪsəna ma sɔɔləyi ɪlɛlaa tɔ, na ma ɪsələ seesuyu ¹¹ ke ma kunyɔn-tɔɔɔlɛnaa na ma wahalanaa taa. Pɔpɔtɔ fei leleŋ, ma paasaa kə na má tɔɔ kunyɔməŋ ke Antiyɔka na lkuniyɔm na Lisitəla, na nyá maɣamaya n nyəmá mpu. Ama Tacaa yapa-m pə təna pə taa. ¹² Aa rɔpɔtɔ pə tu wɛɛ, mpa pa sɔɔlaa si pá na Yesu Kilisiti pá kɛntɪ na pá nuna ɪsɔ kə pa tɔntɛ təna taa tɔ rɔpɔtɔ paa tuyu-wɛyɛ kunyɔŋ. ¹³ Ama pə kaasa asayaa na puɣusilaa tɔ pɛle pa ɪsəyatɔ kaa wɛɛ tənaya. Paa puɣusiyi ɪlɛlaa ke rɔpɔtɔ na pá kɛŋna pa maɣamaya tɔtɔ na pá puɣusiyi. ¹⁴ Ama nyá ɪle, nyaa tɔki teu ke seɣesuyu ŋku pa seɣesa-ŋ na ɪ mu-ku na n tɛma-ku na

nyá taa tɔ. Tɔkɔsi mpa paa seyesa-ŋ seyesəŋ inɪ tɔ pa tɔk. ¹⁵ Na ń tɔkɔsi tɔkɔ si hatuu nyá pəcaatu ke n nyəmə́ lɔ tɔm naŋŋ nyəntu, na nti tə pəsəyənə na té ha-ŋ layatu nti n ká lana na ń té nyá taa na Yesu Kilisiti na pə ya nyá nyuyɔ tɔ. ¹⁶ Lɔ yelina na pá ŋmaa ɪ tɔm ke takəlasɪ taa. Na tə waasəyi yəlaa, pə taya pulu, tə seyesəyi-we na té kisiyina-weye pɔpɔtu, na té tayənyəyi-weye timpi timpi pa pəntəyi tɔ, na té húləyi-weye isənə paa təŋ tampəna mammam ke pa kulaputu taa tɔ. ¹⁷ Tə laki ńpúyú si tə tayənyəyi lɔ yəlaa na pá te teu, na pá taa laŋ mpi paa lana pa təma kupana tɔ.

4 Ma heeliyi-ŋ na isələ kuseemle ke lɔ na Yesu Kilisiti wei ɪ ká huuna weesuyɔ nyəma na sətəa ke tɔm tɔ pa isentaa, na Yesu Kilisiti inɪ ɪ kɔntɛ na ɪ kawulaya pə tɔk si, ² ń laki lɔ wasu, nyaa seesi isələ te, paa pə maya-ŋ paa pə ta maya-ŋ. Kaana-we na ń la na pá mu-ti. Kaləyənə-weye timpi timpi pa pəntəyi tɔ. Seyesəyi-we na suulu tɔkɔ na pá tɔkɔsi-weye apalutu. ³ Pə taya pulu tɔk, pu kɔk na pá keesi waatu nɔyɔlu tɔ, yəlaa kaa caa si pá tasa seyesəŋ kupəŋ wei ɪ waasəyi yəlaa tɔyɔ muɔ tɔk. Ama pa mayamaya pa kunyuləŋ ke paa təŋəyi, na pá koti seyesəlaa payale na pələ pá seyesi-weye ntiwe ntiwe pa caa pá nukɪ tɔ. ⁴ Paa kisi tɔm tampəna nyəntu, na pá paasənə sɔsaa taa kraɪ

tɔmnaa. ⁵ Ama nyá ɪlɛ, kra nyá təyi pə tənə pə taa. Kantələyi kunyɔntɔyɔlənəa taa. La Laapaali Kupəŋ kraallu təmlɛ. Paasənə nyá təmlɛ tənaya teu tətetete ɪsu lɔ təmlɛ tu laki tɔ.

⁶ Tɔ, ye ma ɪlɛ wule nte paa lana-m kɔtaya tɔ tə talaa ké, ma kuyaku kukpemuɔ talaa. ⁷ Ma yoowa təcəm. Ma sewa na má tala ma tənaya. Lɔ ké ma tɛmna ma taa ké tam. ⁸ Na pənente tampəna təŋlaa teeli ntenuɔ təŋna-m, ŋkuyɔ Taca wei ɪ təŋəyi tampəna na ɪ huukənə tɔ ɪ ká ha-m kuyaku ŋku ku wule. Na pə taya ma tike ke ɪ ká ha, ama na pa tənə mpa pa cayaa na pá nyuləyi ɪ kɔntɛ wule tɔ.

Pɔkɪ ɪ laa na ɪ təkəlaa

⁹ La kookali na ń kɔk ma kiŋ ke ɪŋ. ¹⁰ Mpi tɔ Temasi sɔkɔ kaɔana antulinya ɪnɛ ɪ nyəntu ké na ɪ ɪ-m na ɪ tɛnə Tɛsaloniki. Kələsarə ná tɛnə Kalatɪ na Titu ɪlɛ Talamatii. ¹¹ Luku tike ke pə yelina-m. Ye n kɔŋ kɔŋna Maləki na nyá na-ɪ ɪ kɔk, ɪ ka səŋna-m ma təmlɛ. ¹² Ma tila Tisiki ɪlɛ lfeesu. ¹³ Ma yela ma kraɪ ke Kaləpusi tɛye Tuluwasi, ye n kɔŋ ɪlɛ n kɔŋna na ń kɔk. Kɔŋna tɔtɔyɔ ma takəlasɪ, na nsi ma tu kəla nyuluyɔ tɔyɔlɛ tənəŋ nyənsɪ.

Titu

Kutulutu

Titu ta ke Yuta tu, i ké piitim lèmpu tu ké. Ama í pása Yesu tənlu. Haləna Pɔɔli ŋmaa-i na í tu-i si, í paasəna tətə nti lum cɔɔnaa na pá yaaki-ti si Kələti tɔ, tə lɔɔ sɛɛlaa.

Pɔɔli kpeyela i kuseyəsətu ke takəlaya kutulutu taa. Pə waali ké í hula yaasinaa mpa lɔɔ təsɛɛle nyɔɔŋ nyéma ká wɛɛna tɔ. Pɔɔli hula Titu tɔɔɔɔ yəlaa mpa lɔɔ yulu ká paasəna lɔɔ təsɛɛle taa tɔ. Kukpatəlaa, alaa sɔsaa, na ifepiya na pɛɛlaa na yomaa. Í hula təma nna nna pə wɛɛ si lɔɔ sɛɛlu í la tɔ, na ləna pə wɛɛ si yulu í cayaana hɛɛsuyu tɔ, na í hatəlaa fayau. Pə waali ləna í tu Titu ke nti nti i ká la tɔ, na sɛɛtu.

lənəna pa fayə Titu takəlaya tɔ:

lənəna lɔɔ təsɛɛle nyɔɔŋ nyéma ka tɔ tɔ, titite 1

lənəna leelaa na suluwaa na yomaa paa wɛɛ tɔ, titite 2

lənəna lɔɔ sɛɛlaa ka tɔ tɔ, titite 3

Sɛɛtu

1 Məɔa lɔɔ təmle tu Pɔɔli, Yesu Kilisiti tillu.

Pa tu-m ké si má la na mpa lɔɔ ləsaa tɔ pá mu lɔɔ, na má húlí-wɛɛ tampana nna tá lɔɔsɛɛle mpaasu sɛyəsəɣi tɔ, ² na pá tɛ pa taa si paa hiki weesuyu ŋku ku tɛɣ tɔ. lɔɔ ka tɔmna hatuu lɔɣ ke yem taa si i ká hatuyu weesuyu ŋku, lɔɔ tá ké kaloolaya tu. ³ Pə tɔɔ ké pə kɔma na pá tala waatu wei i ka siwa tɔ ləna í yele na í tɔm kuli weesuyu ŋku ku tɔɔ na pá húlí. Tá Yatu Taca lɔɔ inu i tu-m si má kraali i tɔm na má tɔɣnətəɣi kraaluyu tɔ, nti tə kuliyina mpu na tə húláyí.

⁴ Titu, má ŋmaakəna-ŋ takəlaya kanɛ. Nyá kəna ma pəyalu na tampana ke lɔɔsɛɛle mpaasu ŋku tá təna tə təɣɣi tɔ ku taa. Taca lɔɔ na tá Yatu Yesu Kilisiti pá hul-ŋ pɛɛle na pá ha-ŋ alaafəya.

Təmle nte pa tu Titu si í la Kələti tɔ

⁵ Maa yela-ŋ Kələti ké si n tayanu mpi pə kaasa tayanuyu tɔ tətətete, na n kpa paa icatɛ nte tə lɔɔ təsɛɛle sɔsaa. Tɔɔsi nti ma kɛɛsa-ŋ tɔ si: ⁶ Wei i kiŋ pa kaa na kawaliya nakəli tɔ inu i ká tɔɔɔna lɔɔ təsɛɛle sɔsɔɔntu. Alu kulum ke puntu inu i ká wɛɛna. Na i piya ká la lɔɔ sɛɛlaa, si taa wɛɛ piya nsi yəlaa tɔɣ si si ke yem yem lataa si nukəna yəlaa tɔ. ⁷ lɔɔ təsɛɛle sɔsɔ wɛɛkuyu lɔɔ təsɛɛle taa tɔ lɔɔ təma ke pə tu-i si í paasəyənə. Pə tɔɔ ké pə fɛi si pá ná kawaliya nakəlayu i kiŋ. l kaa wɛɛ kalampaani tu yaa wei u laa pááná muɣu tɔ, yaa sulonyɔɔlu yaa musuŋ tu, yaa wei i muɣuliyi si í hiki liyitee tɔ. ⁸ l ká wɛɛ wei yəlaa í kɔma i tɛ i nyəmá muulle lapu, na í sɔɔla mpi pə wɛɛ teu, na í wɛna ləmagasɛɛ tɔ. l ká wɛɛ wei i təɣɣi tampana, na í ké lɔɔ yulu, na í nyəmá i ti tɔkuyu tɔ. ⁹ l ká wɛɛ wei i

nyɔɔna lɔɔ tɔm mayaməɔa təkpaŋkpaŋkpa ke teitei ləu paa sɛyəsə-i tɔ, ləna í pəsi na í sɛyəsɛ ləlaa ke sɛyəsəŋ kupan wei i waasəɣi yəlaa tɔ na í tasa-wɛɛ tɔm. Pə kaasa kɛɛsəlaa pɔɔɔtunaa mpa pɛle tɔ, í húlí-wɛɛ ləna mpi pa toolaa tɔ.

¹⁰ Pə taya pulu tɔɔ, yəlaa wɛ pəɔale na pé tu kələna Yuta nyéma mpa pa mu Yesu na pá ké kaanɔtunaa tɔ. Kpai tɔmnaa ke pa sɛyəsəɣi na pá puɣusiyina ləlaa.

¹¹ Təki-wɛ si pá su mpu. Pə taya pulu, pa ké tɛɛsi yɔkəlaa ké, na nti tə fɛi sɛyəsuyu tɔ nɔɣi pa sɛyəsəɣi na pá muɣi liyitee ke tulum. ¹² Kələti nyéma lɔɔ kuyɔɔtutu tɛləsəlaa taa nɔɔlu wei i mayaməɔa i ké Kələti tu tɔ i ka yɔɔɔta mpuɣú si: Kələti nyéma nyəntu nté cɛsuyu. Pa ké nyəməŋtunaa ké ləu taale wontu.

Hilikraakunaa ké, pəɔɔ paa caa lapu. ¹³ Nti i yɔɔɔta mpu tɔ i na-təɣi. Pə tɔɔ ulɛ kpuuli-wɛɛ teu na pá la na pá tɛ lɔɔ na pa taa ké teu. ¹⁴ Na pá yele Yuta nyéma sɔsaa taa tɔmnaa kpai nyəntu na kusəsutu nti yəlaa mpa pa kisa tampana təɣuyu na pá lu tɔ tə təɣuyu.

¹⁵ Mpa pa taa tewa tɔ pə təna pə tɛ pɛɛɣɛ. Ama mpa pa taa tá tɛ pəyele paa tɛɣ lɔɔ na pa taa tɔ pə təna pə ké ləɣam ke pɛle pa kiŋ ké. Pə taya pulu, ləɣatu tɔɔ ké pa ləɣatu na pa laakalənaa ləɣalaa. ¹⁶ Pá caya ulɛ si pa nyəmá lɔɔ. Ama n nyəna pa lakasi pu húláyí si pa nyəmá lɔɔ se. Pa lu yəlaa ke sɔɣ ké, na pa ké kaanɔtunaa, paa pəsəɣi təmle kupantɛ natəlayi lapu na n ná.

Sɛyəsuyu kupanɣu

2 Ye nyá ulɛ sɛyəsɛ-wɛɛ sɛyəsəŋ kupan wei i waasəɣi yəlaa tɔ. ² Heeli apalaa kukpatəlaa si pá kpa pa ti, na pá wɛna yaasi kupan, na pá kpaɣɣi ləmagasɛɛ. Pá tɔki lɔɔsɛɛle mpaasu na ləlaa sɔɔluyu na

suulu húlúyú ke teu. ³ Heeli alaa kukpatəlaa si pele pá təkí yaasi kuparə ɪsu ləɟə yəlaa wəekuyə tə. Pá taa cakəna yəlaa, na pá taa yelee na sulum həkə-wə. Ama pá wəe mpa pa tasəyɪ alaa səkpema ke təm ⁴ ke ɪsəna pelee paa səkli pa paalaa na pa piya tə, ⁵ na ɪsəna paa kpaɟa ləməɟasəe na pá hatələna wasəŋkalətu tə, na ɪsəna paa lakɪ pa taasi təma ke teu tə, na ɪsəna mpi paa lakɪ kupantu na pá seeki pa paalaa tə. ɪle nɟɟɟu kaa ku ləɟə təm nyuyə ke pa tə.

⁶ Səyəsɪ ɪfəpiya ke teu tətə si pá kpaɟa ləməɟasəe ke teu. ⁷ Nyá məɟaməɟa lakɪ təma kupana na pá nyənəɟəna-ŋ na pá lakɪ. Paasi na n̄ səyəsəna tampana na ɪsələ kuseemle. ⁸ Təyanəyɪ nyá təm, taa yelee na n̄ kək na n̄ pəntəyɪ nyá yɟɟɟəyɟə taa na pá footuyə-ŋ na-ke. Ye n̄ təyana-keɟe teu ɪle pu tu tá kolontunaa ke fəele. Mpi tə pa kaa na ɪsəyatu nti paa yɟɟɟɪ tá tək tə.

⁹ Yoma ká nuna pa caanaa na pá lá na pelee pa larə heena-wəyɛ pa kulapəle təna taa, na pá taa keesəyɪ-wəyɛ natəlɪ. ¹⁰ Pá taa ŋmulɪ paa pulu cəkəka. Ama pá lakɪ tam na pa caanaa naaki si pa yoma ke kupama na pá nukəna-wə, na pu la na tá Yatu ləɟə tək təm nti tə səyəsəyɪ tə tə nyuyə kulɪ pə təna pə taa.

¹¹ Pə təyɟa pulu, ləɟə kulina ɪ pəlelee tək na ɪ húlɪ si pə ya paa wei ɪ nyuyə. ¹² Pəlelee anɪ a səyəsəna-tu si tə yelee ɪsəyatu taa ké təntə na atə cəne kunyuləŋ ke mpu, na tá kpaɟa ləməɟasəe na tá təŋ siyisuyə, na tá nukəna ləɟə ké tam ké tá təntə taa ké antulinya taa cəne. ¹³ Pəlelee səyəsəyɪ-tuyə si tá cəyɟa mpu na tá tarə leleŋ nuu kuyaku ŋku tə wəe na tá tɛeləyɪ tə. Ku wule ke tá Yatu Yesu Kilisiti ləɟə səkək teeli ká kək. ¹⁴ Yesu Kilisiti ɪnɪ ɪ hana ɪ təyɪ tá tək na ɪ ya-tuyə ɪsəyatu təna taa, na ɪ təyanɪ-tuyə teu na tá pəsɪ yəlaa mpa ɪ tike ɪ tɪ tə, na tá ɪsələ sɛəna təma kupana lapu.

¹⁵ Təne ɪnəyɪ n̄ ka heeliyɪ-wə. Lakəna səkəkntu nti pa tu-ŋ tə tə toma təna, na n̄ səkəkəyɪ nyá yəlaa ke apalutu, yaa ye kalənau kaləna-wə. Taa yelee na nɟɟɟu kpeena-ŋ.

ləɟə sɛəlu yaasi

3 Təkək si pa təna si pə wəe si pá seeki tətə təkəlaa. Pə wəe si pá nukəna-wəyɛ. Na pa səkək ɪ pu təma kupana lapu tək. ² Pá taa tuuki nɟɟɟu, ama pá wəe

təpamm, na pá wəna yəlle, na pa na yəlaa təna pa wəna təma na leleŋ. ³ Tá məɟaməɟa ɪsəntə tu ké tuu-tuu lataa tətəyɟə hatuu ləŋ ké, na kaanlutunaa, na tu toolaa ké. Na kunyuləŋ na mpi pə heesəyɪ tá larə tə pə tənəyɟa mpu pə nɟɟə na pə suka ka kpana-tuyə yomle, na ɪsəyatu na kunyuləŋ pə taa ké tu wəe. Tə taa caaki tá təməyɟa paa pəkək məɟaməɟa. ⁴ Ama pə kəma na ləɟə tá Yatu húlɪ yəlaa ke ɪ kupantu na ɪ pəlelee, ⁵ ɪlena ɪ ya-tu. ɪle pə təyɟa tá təma kusiyisee tək. Ama tá pətəkətəle ke ɪ wiwa na ɪ la mpu. ləɟə lum mpi pa sək-tu na Feesuyə Nəŋŋtu náb wə pə taa na ɪ layəsəyɪ-tu na tá pəsəyɪ kufama na tá təŋ təntə kufate tə mpəyɪ ɪ yəpəna-tu. ⁶ Pə təyɟa pulu, ləɟə yelina tá Yatu Yesu Kilisiti ké na ɪ tisi Feesuyə Nəŋŋtu ke tá tək pə tu fəi, ⁷ si ɪ húləyɪ-tuyə ɪ pəlelee na tá pəsɪ kupama ke ləɟə ɪsəntaa, na tá hiki weesuyə ŋku ku təŋ na tá wəe na tá tɛeləyɪ-ku tə. ⁸ Təm təne tampana təm tike təkəlekele ké.

Ma caa ké si n̄ sɛəsɪ ɪsələ na təm təne tə səyəsuyə, na mpa pa təma ləɟə na pa taa tə pá ha pa təyɪ təma kupana lapu taa ké tam. Mpi pə təwa na pə waasəyɪ təkəle. ⁹ Ama cələyɪ kumelətkəmnaa tək hək na luləŋ loosi təŋuyə. Cələyɪ yoon na ntəŋkpeesasi ke Moisi kusəsutu tək. Nti ɪnɪ tə kuyɪ təma ke teu ké, pəkək tu waasəyɪ pulu. ¹⁰ Mpa pa yeki na fayəu kəŋ yəlaa taa tə, ye n̄ kpaala-wəyɛ təm naale na pá tá nu n̄ təkək-wə. ¹¹ Pə təyɟa pulu, n̄ nyəmá teu si yulu ɪ wə mpu pə húləyɪ ké si ɪ yela mpaau kusiyisuyə təŋuyə ké. Na ɪsəyətunaa mpa ɪ lakɪ tə pə húləyɪ ké si ɪ toolaa.

Kantəkəyɟa kukpaalətu

¹² Ye ma kəma na má tili Aatema yaa Tisiki ke nyá kin, ɪle n̄ nyəkɪ ləŋ na n̄ kək na n̄ məyana-m Nikopoli. Mpi tə ma tuwa si tənəyɟa maa cəyɟa hilimate waatu. ¹³ Paasəna təm huulu Senasi na Apəkək si ke teu na pá taa larə puluyə waatu wei paa tuyɪ pa mpaau tə. ¹⁴ Pə wəe si tá yəlaa tətə ká nyɪ ɪsəna paa paasəna təma kupana lapu ke tam tə, na ye pə caala wei ké teu, pa waasəna-ɪ, na pá taa cəyɟa yem təkpaasa.

¹⁵ Pa təna mpa pa wə ma kin cəne tə pa sɛəkɪ-ŋ. Sɛə tá ləɟəle taa taapalaa kupama.

ləɟə ɪ húlɪ mə tənəyɟa ɪ pəlelee.

Filemōḡ

Kutulutu

Pə nəḡəsəna ké usi Filemōḡ ké Kolosi ləw təsēle tu. Pécó í pəsa Kilisiti tənḡu. I ké Pəwli ceu ké. Filemōḡ unu i ka wena i yom na pá yaaki-i si Onesim. Tə ta nyi mpi Onesim wakəłəna Filemōḡ na í se na í polo Pəwli kiḡ na í cəwsi təna tə. Ama səwəwəntu nté si yom nawa i tasəkəle na í pəsi ləw sēlu. Ulena Pəwli mələḡəna-i i caa Filemōḡ. Pəwli caaki nti tənḡe si Filemōḡ í mu Onesim usi ləw sēlu. Mpi tə, pa naale pa nyəmə ləw.

Isəna pa faya Filemōḡ takəłaya tə:

Pəwli sēe Filemōḡ na i cəwsi nyəmə, 1-3

Pəwli sēe ləw ké Filemōḡ taa tēm təw, 4-7

Pəwli yəḡətəna Filemōḡ ké Onesim təm, 8-22

Sēetu kantəkaya nyəntu, 23-25

Sēetu

1 Məḡa Pəwli wei má ma ké saləka tu ké Yesu Kilisiti təw tə, má na tá taapalu Timotee.

Tá ḡmaana takəłaya kaneyə tá taapalu kupanḡ Filemōḡ, nyá wei tá na-ḡ tə kaa təmlə tə, ² na tá kəḡ Apiya na ta na Aasipi wei tə yooki yoou tə, na mpa pa kotiyi Yesu sēu ké nyá təḡaya taa tə, pa tənaya ḡpúḡú tə ḡmaa-kə. ³ Taca ləw na tá Səwə Yesu Kilisiti pá húlí-meyə pēlēe na pá ha-meyə alaafaya.

Filemōḡ səwəwəntu na i taa tēmnau ké ləw

⁴ Tam ma sələmənḡ taa ma təwəḡi nyá təw na má sēeki ma ləw ké í na təmlə. ⁵ Pə təḡa pulu təw, ma nu sənəna n səwla ləw yəlaa təna, na sənəna n təkə Taca Yesu mpaau təm tə. ⁶ Na ma sələməḡi ləw si sənəna tá na-ḡ tə krenta isəntəḡ ləw mpaau təw tə pé yele na ḡ cəkəna teu təkpataa ké kupantunaa mpa pa tənə tə hikiyi tá na Kilisiti tá krentuyə təw tə. ⁷ Ma taapalu, pəwli fēi, sənəna n səwəwəntu yulu tə pə lapa-m leleḡ, na pə taa-m apalutu ké teu. Pə təḡa pulu təw, nyá yaasi unu í hēesa ləw yəlaa pəḡale lanḡa.

Pəwli wiinau ké Filemōḡ ké Onesim təw

⁸ Təw, təm natəḡi ma caa-ḡ nau, na paa ma wena mpa ké Kilisiti təw si má caali-ḡ pə taa, ⁹ ma luḡu lapa si má na-ḡ-ti na tē wii kunyənḡ ké kuwii. Nyən, sanḡ isəntə Pəwli má ma kpatəlaa kēle, pécó ma ké saləka tu ké Yesu Kilisiti təw. ¹⁰ Ma pəḡaya Onesim təm ké ma caa ma na-ḡ, ma pəsa i ləw təm taa caa ké saləka taa cənə. ¹¹ I ka ké kaawaasayə ké waatu wei i wē nyá kiḡ tə. Ama kaḡana i waasəḡi má na-ḡ.

¹² Təw, kəwəwəntu ma mələḡənaḡ-i na ma ləsayə ké.

¹³ Ma nyula teu si í saali ma kiḡ cənə na í sənə-m na

nyá kəḡ ké saləka wei ma təkə Laapaali Kupanḡ təw tə i taa. ¹⁴ Ama ma ta səwli si má lá pulupu na nyá waali ké mpu. Pə təḡa pulu təw, ma luḡu fēi si ḡ la-m kupan-tu natəli na təlas. Ama ma caa ké si ḡ la sənəna n kəkəa tə.

¹⁵ Ntanyi pə yasa nyá na-i ké wēe naaleḡe si pé təḡan-i-meyə krentuyə ké tam təw. ¹⁶ Pənəntaa pə kaa wēe usi yulu na i yom ké yem, i tēe mpu. I pəsa tá taapalu kupanḡ ké Kilisiti mpaau taa. I tēma ma nyənḡ ké pəsuyə təkpataa, ulə nyayə pə kaasənəna si í pəsi nyá nyənḡ na pé kəli mpu, paa usi nyá yom, paa usi nyá taapalu ké Taca tənuyə taa.

¹⁷ Mpu tə ye n nyənəḡi-m usi nyá taapalu, mu-i usi ye má n ka mu-m tə. ¹⁸ Ye i ka wakəla-ḡ pulu, yaa i wena-ḡ kəmlə natəli, pəwli má. ¹⁹ Maa fēli-ḡ pə tənə. Pəwli má ma māḡaməḡa ma ḡmaana na ma niḡ ké mpu. Ule maa kəkəḡi na má heeli-ḡ si nyá māḡaməḡa n wena-m kəmlə, haləna nyá niḡ na nyá kəkəḡe, ma tənna. ²⁰ Hai hēesi ma lanḡe ké tə ké Kilisiti nyəmə tə pə təw.

²¹ Ma tənḡa takəłaya kaneyə ḡmaau ké isəntə tə na má tu-ḡ naani ké si n ká la pə tənə, haləna pé teləs mpu. ²² Na pə kaasa-m lentu si ḡ caa-m kutuluyə, pə təḡa pulu təw, ma tu tēeluyə si mə ləw sələmuyə ká yele na pá tull-m na má kəw mə tē.

Kantəkaya sēetu

²³ Ma taapalu lrafəlas i wei pa təkə ma na-i ké saləka taa cəneyə Yesu Kilisiti təw tə i sēeki-ḡ. ²⁴ Maləki na Alisitaaki na Temasi na Luku mpa ma na-wē tə laki təmlə ké cənə tə pēle pa sēe-ḡ təw.

²⁵ Taca Yesu Kilisiti í húlí-meyə pēlēe.

Hepəla

Kutulutu

Takəlaya kanə ka ηmaalu ta tu i hətə si tə nyəmi-i. lle ηmaalu unu i ta lanη Yuta tu wei í pəsa Yesu tənlu wei i nyəmə nəkə sulu kupənaya taa təm tə. Yuta nyəma mpa pa pəsa Yesu tənlaa mpa pa tənna məluγu ke pa lən usəsele taa tə mpeγe í ηmaa-ke. Ama takəlaya ηmaalu tasəγi-weγe apalutu si pá tək tənəη si Yesu kəla usətəa tillaa na Apəlaham na Moisi na Alən mpa pa ke pa lən caanaa tə. Yesu kəla kətasi na nəkasi pəeluyu tətə. Mpi tə, Yesu kpeγela pə tənə na í la təm kulum ke tam tətə.

Isəna pa faya Hepəla takəlaya tə:

Isə Pəyalu Yesu, titite 1-4

Yesu kətaya ke səsəkəka, titite 5-10:18

Taa təm na kantəluγu, titite 10:19-13:25

Isəna Isə hula i huwəe tə

1 Lən Isə ka we Isə kuyəkətutu teləsəlaa kīη kē na í yəkətəna tá caanaa caanaa ke təm pəγale taa na yaasinaa pəγale taa. ² Ama pə tala kaγana kuyēēη kutēesəη unu i taa tə i maγamaya i Pəγaya kīη ke i wēē na í yəkətəna-tu. Na i Pəγaya ηke ka niη ke i lapəna usətəa na atē, na ηkeγe i ləsaa si ká ti pə tənə təpai. ³ Nke ka kīη ke Isə teeli naaki na pá tee usu kəkə. Na ka kīη tətəkə pə húləγí teitei kē isəna Isə wēetu maγamaya wēē tə. I nəkə taa təm toma ke i təkəna usətəa na atē na pá səηaa. I tēma yəlaa isayatu kpi-isuyu təkpatəkpatə ulena í kpa na í caya Isə kawulaya tu kəkəkə taa.

Isə Pəγaya kəla usətəa tillaa təcayacaya

⁴ Isu Isə Pəγaya ηke ka kəla usətəa tillaa təcayacaya tə, mpyúγ Isə ha-keγe hətə nte tə kəla usətəa tillaa nyəna tə. ⁵ Pə taya pulu tətə, Isə ta yəkətəta usətəa tillu nəkəlu si:

Nyayale ma Pəγaya,
səηa ke ma pəsa nyá Caa.

I ta yəkətəta usətəa tillu nəkəlu i təm tətə si:

Maa la nyá Caa na nyaa pəsi ma Pəγaya.

⁶ Ama waatu wei Isə kəkəγana i Pəγaya kancaalaya nyəηka ke antulinya taa tə i tōma si:

Isə usətəa tillaa tənə ká sēē-i kē.

⁷ Mpi Isə yəkətə usətəa tillaa tətə təkəle si:

Isə kpaγa usətəa tillaa na í lana-we na pá pəsi heel-im.

I lapa na i təmle nyəma náá pəsi kəkəs i nsi si muγi kemkem tə.

⁸ Ama pə tala i Pəγaya ulena í yəkətə təfoo si:

Isə, aa, nyá kumte we tam kē.

Tampəna taa kē n tək nýá kawulaya.

⁹ N səkla kupantu na í kisi isayatu təcayacaya.

Isə, pə tətə kē nýá Isə ləsa-η na nyá mpa.

I su-η teeli təcayale taa si

nyá lanηe í hulumu səkəm.

Təcayale nte tə taa i su-η mpu tə,

tə kəla nte tə taa i su nyá taapalaa lelāa tə təcayacaya.

¹⁰ I yəkətəa tətə si:

Taca, nyá lapəna tetu tənaya kancaalaya.

Nýá maγamaya nya niη lapəna usətəa.

¹¹ Pə tənaya mpu pu saali yem.

Ama nyaa caya tam.

Pə tənaya mpu pu cēγeti usu

wontu kususuutu cēγetuyu tə.

¹² N ká kpili-wi usu pa kpiluyu kpa i tə.

Paa laγasi-wi usu yulu laγasuyu

i tətə wontu kususuutu tə.

Ama nyá, nyaa wēē tam kē mpyúγú,

n kaa kpatəl.

¹³ Tuu tə Isə ta yəkətəta i usətəa tillaa taa nəkəlu si:

Caya ma kəkəkə taa haləna má kəna nyá kolontunaa na í loosi nyá nəkəhēē ke pa tətə.

¹⁴ Mpu tə, usətəa tillaa ná kē wēyelə? Pa tənə pa kē Isə təmle nyəma kē, na paa naa usentək. Mpeγe Isə tiliγi si pá tēη mpa pə kē si pu ya pa nyəkəkə tə.

Nyuyu γapu səkəkəm

2 Pə tətə kē tu tək teu ke tampəna təmnaa mpa pa heela-tu tə na péc pə taa kək na pə pona-tuyu tətete taa kē yem. ² Isətəa tillaa kpaala təm nti tə təlē tə hika nyuyu kē, haləna ye wei i pənta-ti yaa i kisa-ti pa tuyi puntu ke saləka wei pə nəγəsənaa si pá tu-i tək. ³ Tətə, pa ta kisi saləka tuyu ke mpa pa kisa usətəa

tillaa nyəntu tɔ, kacəŋfana ta mpa tu la awusa ke nyuyɔ yapu sɔsɔm pəne pə taka tɔ? Taca ka caaləna nyuyɔ yapu pəne pə tɔm heeluyɔ ke i mayamaya. ləna mpa pele pa nu-ti tɔ pele pá teləsi taya pə tam-pana. ⁴ Na lɔ kusa pa tɔm nyuyɔ na i kɔkɔl nyəm na sɔyɔntu təma na piti təma təna lapu taa. I yelaa na i Feesuyɔ Nanjtu lá na pulu lapu saa yəlaa isɔ i nɔkaa tɔ.

Wei i tɔ pə yaki yəlaa nyɔɔŋ tɔ

⁵ Ḿpúyú pə wɛɛ, mpi tɔ pə taya isɔtaa tillaa nɔɔhɛ tɛɛ ké lɔ məŋna antulinya wei i kɔŋ na tɛ yɔɔtəyɔ i tɔm tɔ. ⁶ Ama nɔyɔlu yɔyɔta lɔ tɔm taa ké tiili si: Hai lɔ, yulu ké we na n̄ tɔsəyɔ i tɔm? Yulu wɛu mpu təkperɛ tɔ i ké we na n̄ paasəyənə-i? ⁷ N yelaa si í sɛki isɔtaa tillaa ke pəɔɔ. N tu-i teeli na n̄ kusɔ i nyuyɔ isɔ wulau. ⁸ N məŋna pə təna təpai ké i nɔɔhɛ tɛɛ. Pa yɔyɔtuyɔ mpu si lɔ məŋna pə tənaya i nɔɔhɛ tɛɛ tɔ, pə nyuyɔ nté si i kpaɔa pə təna təpai ké na í tú yulu niŋ taa, pə ta kaasi pulu cəcəka. Paa na mpu tə naa kaɔana si pə təna pə ta məli yulu nɔɔhɛ tɛɛ. ⁹ Ama mpi tə naa tɔyɔle si pə lapa Yesu na í sɛki isɔtaa tillaa ke pəɔɔ si í si yəlaa təna səm ke lɔ pɛɛɛ tɔ. Wahala wei i tɔyaa na í caŋ í si tɔ i tɔ, nɔɔhɛ tə naa pa tu-i teeli na pá kusɔ i nyuyɔ isɔ wulau. ¹⁰ Kupam pu muna mpu si lɔ wei i lapa pə təna na i tɔ ké paa mpi pə wɛɛ tɔ í la na Yesu te təkpataa ké i kunyɔn-tɔyɔlənəa taa, na pəɔɔ í pona pəyalaa pəyalɛ ke i teeli taa. Pə taya pulu tɔ, Yesu yekina na pə yaki pa nyɔɔŋ. ¹¹ Yesu kpiisiyina yəlaa isayatu. Pa təna mpa pa isayatu kpiisa mpu tɔ, í na-wɛ pa kperɛta Caa kulum ké. Pə tɔ ké pə fɛi Yesu ké fɛɛɛ si í yaa-wɛ si i newaa ¹² ke waatu wei i tɔŋ si: Hai lɔ, maa heeli ma newaa ke nyá tɔm. Maa yoo yontu na má tala-ŋ samaa təna taa. ¹³ I tɔma tɔtɔ si: Maa tu lɔ ké naani. I tasa yɔyɔtaya tɔtɔ si: Má na piya mpa lɔ ha-m tɔyɔlɔ. ¹⁴ Isɔ mpa i yaa mpu si piya tɔ pa ké tɔnyuyɔ na caləm kuluməm tɔ, Yesu mayamaya pəsa teitei isɔ mpe, na í na-wɛ pá kperɛtu kulum. I lapa ḿpúyú si í yɔki ulɔyɔ wei i kiŋ səm tɔŋ wɛɛ tɔ i ílé i toma í yɔki təkpataa tɔ ké inɔ i lapa mpu na í si ləna ¹⁵ í waasi mpa səm sɔyɔntu tɔ pa pəsa isɔ yomaa ke pa weesiŋ təna taa tɔ. ¹⁶ Mpi tɔ pə taya isɔtaa tillaa ke i waasəyɔ. Ama Apələham piya ke i waasəyɔ isɔ pa ŋmaas lɔ tɔm taa tɔ. ¹⁷ Pə tɔ ké pə wɛɛ si í nəyəsənə i newaa təkpataa, na í pəsi pa kɔtulɔ sɔsɔ kupan̄ wei i huləyɔ yəlaa ke suulu ke sɔsɔm ke i təmlɛ taa ké lɔ isentaa tɔ, pəɔɔ pə hɔsi samaa isayatu. ¹⁸ Na isɔ pə mayasuyɔ unɔ na í ná kunyɔŋ tɔ, pənente i pəsəyɔ na í waasi mpa pa wɛ mayasuyɔ taa tɔ.

Yesu kəlyu ke Moisi

³ Ma taapalaa lɔ sɛɛlaa mɛ mpa lɔ yaawa tɔ, í paasənə Yesu wei lɔ tilaa na í ké ta lɔ sɛɛu mpi pə tɔm tə húləyɔ isəntɔ tɔ pə kɔtulɔ sɔsɔ na í ná. ² Lɔ ka ləsənə-i si í la təmlɛ tənɛ, na í nuna lɔ ké teu isɔ Moisi ka nuna lɔ na í la i təmlɛ ke lɔ təyaya təna taa tɔ. ³ Kutuluyɔ ŋmalu wenna sam na pə kəli kutuluyɔ mayamaya. Mpu tɔyɔyɔ Yesu muna sam na pə kəli Moisi təyayacaya. ⁴ N kaa na kutuluyɔ ke yem na ku fɛina ku ŋmalu, na lɔ ílé i kəna wei i lapa pə təna tɔ. ⁵ Ye Moisi ulɛ, ílé i nuna lɔ ké teu ke lɔ təyaya təna taa. Inəyɔ pa tu təmlɛ si ye lɔ í yɔyɔta nti ulɛ unɔ i heeli. ⁶ Ama Kilisiti wei ílé i ké Pəyalu mayamaya na pa si-i lɔ təyaya sɔsɔ tɔ ílé i nuna lɔ ké teu tɔtɔ. Ye tə tɔka tá tɛɛluyɔ na naani na pə tá ciyiti-tu ulɛ tə ké i təyaya nyəma nté.

Hɛesuyɔ ŋku pa ha lɔ yəlaa tɔ ku tɔm

⁷ Pə tɔ ké Feesuyɔ Nanjtu mayamaya ka yɔyɔta mpu si: Ye í nu lɔ nɔyɔ ke sanja, ⁸ í taa tasa ŋkpantɛɛləŋ lapu, isɔ í ka lapu waatu wei í kperəsənə lɔ ké kuyənku í mayasa-i si í naa i waali ké wulaya tetu taa tɔ. Lɔ yɔyɔta si: ⁹ Mə caanaa caanaa mayasa-m təna, na pá lá si pa naa ma waali. Pəyɛle pa ná pə təna mpi mpi ma lapa pusi nule taa tɔ. ¹⁰ Pə tɔ ké yəlaa pane pa tɔm kpa-m pááná na má tɔ si: Tam ḿpúyú pa liyitiyi pa huwɛ taa. Pa ta tu cəkəna ma yaasi ké paa pəɔɔ. ¹¹ Pááná kpa-m mpu ləna má tuu si: Pa kaa suu ma hɛesuyɔ tete ke paa pəɔɔ. ¹² Ma taapalaa í la laakali na mə taa nɔyɔlu í taa kɔ na í lá isayatu ke i lotu taa na í la lan̄kpusəŋ na í ha weesuyɔ lɔ ké siyile. ¹³ Ama í tasəyɔ təmayə apalutu ke paa ifemle nte, haləna mpi pa yaa si sanja ke lɔ tɔm taa tɔ pə si tənaya. Nɔyɔlu í taa yele na isayatu puyusi-i na í lá lan̄kpusəŋ. ¹⁴ Pə wɛ mpu si ye tə tɔka ta kancaalaaya naani wei tu wəna tɔyɔ teu haləna pə tənaya, tá na Kilisiti tu pəsi taapalle. ¹⁵ Nti pa ŋmaa lɔ tɔm taa tɔyɔle si: Ye í nu lɔ nɔyɔ ke sanja, í taa tasa ŋkpantɛɛləŋ lapu, isɔ í ka lapu waatu wei í kperəsənə lɔ tɔ. ¹⁶ Mpa pa taa nuna lɔ nɔyɔ na pá kúlí na pá kperəsənə-i? Mpa pa təna Moisi ləsa Icipiti taa tɔyɔ mɛɛ. ¹⁷ Na mpa pa tɔm kpana lɔ ké pááná ke pusi nule taa? Mpa pa lapa isayatu na pá sí wulaya tetu taa tɔyɔ. ¹⁸ Mpa lɔ ka tuunaa si pa kaa suu i hɛesuyɔ tete ke paa pəɔɔ? Mpa paa kperəsənə-i tɔyɔ. ¹⁹ Tə nawa mpu si pa ta tɛ lɔ na pa taa tɔyɔ pa ta suu.

4 Lə təma-tuyə heeluyə təkpataa si tə pəsəyi na tə suu timpi tá na-ı tu caya na tə heesi tə. Mpu tə tə la laakalı na pá taa kəw na mə taa nəyulu í wuna heesuyə nku ku taa ké suu. ² Pə taya pulu tək, tə nu Laapaalı Kupəñ inəyi teitei ké isı wulaya tetu taa nyəma mpe. Pa nu təm nti tə tə ta waası-weye pulu. Mpi tə, pa nuu-tı tə pa ta mu-tı na pá té ləw na pa taa. ³ Ta mpa tə temna ləw ké tá taa tə tu suu heesuyə nku ku taa. Heesuyə nku ku təm ke ləw yəyətəa si:

Pááná kpa-m na má tuu si,
 pa kaa suu ma heesuyə tete ke paa pəw.
 L yəyətə mpu, pəyele ı təmlə təma tēm ke hatuu waatu wei ı lapa antulinya tə. ⁴ Pa yəyətə kuyaku naatosompəyolaya nyəñku təm ke ləw Təm taa ké tiili si: ləw yela ı təmlə tənə na í heesi kuyaku naatosompəyolaya nyəñku wule. ⁵ Na pá tasa tiiliyi yəyətuyə si: Pa kaa suu ma heesuyə tete ke paa pəw. ⁶ Mpa pa caala Laapaalı Kupəñ inəyi nuu tə pa ta suu heesuyə nku ku taa, mpi tə pa ta te ləw na pa taa. Pə na pə mpu tə pə wə pəsuyə si ləlaa í suu. ⁷ Pə təw ké ləw tasa kuyaku kufaluyə ke suu na í yaa-ku si Sañə. Tə mayamaya tə təm ke puısi kəma na sí siki səwəm uləna ləw yele na Ta-fiiti yəyətı təm nti tə təma nuu tə si:

Ye í nu ləw nəyək ke sañə,
 í taa tasa nkpantəeləñ lapu.

⁸ Ye Yosuwee ka susa yəlaa mpeye heesuyə nku ku taa, ləw taa tasa kuyaku ləñku təm ke yəyətuyə. ⁹ Ama heesuyə nakulı ku wəe na pa hula-kuyə ləw yəlaa, na ku nəyəsəna ləw kuyaku naatosompəyolaya wule nyəñku. ¹⁰ Pə wəe ké si ye wei ı suu ləw heesuyə tete nté tə taa puntu ká yele ı təma na í heesi isı ləw mayamaya yepu ílé ı nyəna na í heesi tə. ¹¹ Pə tək ké tu la kookalı na tə suu heesuyə nku ku taa. Tə taa yele na tá taa nəyək kəw na í la kpeesulu isı ləlaa lapu wulaya tetu taa tə na í ləñ heesuyə nku ku taa suu.

¹² Ləw Təm wəna toma na tə lək təmlə. Tə kəla layatə nte tə sətəyi taa na waalı tək ləñ. Ləw Təm nti tə suuki na halı tə takı timpi ləsayə na ləmayəsəle pə nyəm suliyi tə. Tə fakı atama na muşule taa pəeləm, na tə fayəsəyi nti yulu nyuləyi na nti ı huuki ı lotu taa tə.

¹³ Kunəmanmam napəl pə fei mpi ləw ı naakı tə. Ləw ílé ı naa pə tənaya təyalı, pulu ta nyməli-ı. L kiñ ke tá tənə tu polo na tə keesi ta kulaputu tənə.

Yesu ké kətəlaa səsaa səs

¹⁴ Ye mpu tə təkı tá ləw səs nku ku təm tə huləyi isəntə tək teu. Mpi tə, tə wəna kətəlaa səsaa taa səs wei ı təma na í tala ləw kək mayamaya tə, inəyəle ləw Pəyalu Yesu. ¹⁵ Ta kətulu səs inı ı ké wei ı pəsəyi na í cəkəna ta icantu tete tə. Pə mayasa ı mayamaya ke pə tənə pə taa isı ta, ı ta la isayatu ke paa pəw. ¹⁶ Ye mpu tə kətəna ləw pəeləe kumte na naani, tu hiki suulu na pəeləe na pə waası-tuyə waatu wei pə nəyəsənəa tə.

5 Pə ləsuuyə yəlaa heku ke kətulu səs na pə su tə, pə su-ı nmpuyú si í la ləw təmlə na pə waası samaa. L pukina kuhaham na í lək kətaya ke yəlaa isayatu tək. ² Kətulu səs ná takaa na í ná isəna icantu

wəe tə, ulə ı pəsəyi na í húlı suulu ke pəwəy isə kukpəetəe nyəma na mpa pa pəntəyi kupəntu tə. ³ Na isı kətulu səs mayamaya wəna icantu tə ı lək kətasi ke ı mayamaya ı tək na samaa tək tək. ⁴ Pə fei si nəyək ká tu ı təyi teeli na í susı ı təyi kətulu səsəwəntu taa. Ləw kpaana kətulu səs, na mpu inı pə mayamaya ke pə lapa Aləñ kiñ.

⁵ Mpu inəyi na Kilisiti, ı ta tu ı təyi teeli na í kpa ı təyi kətulu səs. Ama ləw mayamaya təmna-ı təkəlekele si:

Nyayələ ma Pəyaya, sañə ke ma pəsa nyá Caa.
⁶ L təma tiili təkəy ləw Təm taa si:

N ka pəsi kətulu ke tam tək isı Meləcisətəeki.

⁷ Saa wei Yesu ka wə atə cənə tə ı sələmayə ləw wei ı pəsəyi na í ləsı-ı səm taa tək, na í wiikina-ı na kapusi səsəwəntı na isələm. Uləna ləw mu ı sələmuşu ke ı seekaya ləw tə pə tək. ⁸ Paa na ı ka ké ləw Pəyaya tə, kunyəntəyələnaa taa ké ı nyəmá nuuəntu təm. ⁹ Pa kəma na pá tēmı-ı lapu na í te təkpataa, uləna í pəsi wei ı kiñ mpa pa tənə pa nukəna-ı tə pə yakəna pa nyəkəñ ke tam tək tə. ¹⁰ Uləna ləw tə si inı ı kəna kətulu səs isı Meləcisətəeki.

ləw sələa mpa pa tayanəyi kpisuyə tə pa təm

¹¹ Tə wəna kuyəkətutu ke səsəm ke təm tənə tə tək, na pə wə katə si tə kilisi-məye pə tənə təkəlei ké ı cəkəyəna ləñ tə pə tək. ¹² Hatuu tə pə nəyəsəna isı isəntə mə səyəsəyəna ləlaa, uləna mu məli na í pəsi isı mpa paa húlı ləw Təm isı kpeləmələa tə. Pə tala mə mutu tək, uləna í məli na í nyəkki kafa ke tam. ¹³ Wei ı paasəyəna kafa nyək tə ı ké ahulum ké. L ta nyı si pənə pə tewa, aai pənə pə ta te. ¹⁴ Ama səsaa mpa tam lapu tək pa nyəmá tampam na isayam pə fayətu tə mutu ke pəle pa təkı.

6 Pə tək tə tə lu Kilisiti təm nti pa caaləyəna səyəsuyə tə tə taa na tə suu mpa pa pu pə taa tə pa nyəntu taa. Tə taa tayanı kite tēe nyəntu taa ké məluşu, isı kpaı təma yeluyə na taa tēmnaı ke ləw, ² na lum səwnaa na niñ tənuyə pə təmnaa, na sətəa feesuyə na tam huule pə təmnaa. ³ Tə pukina pə isəntəa ké tam. Mpu pə mayamaya ke tu la ye ləw í tisaa.

⁴ Na mpa pəle pa tayanəyi isayatu taa ké hotuyə tə pəle pa təm ká tənə wəyēle ulə? Təw, ləw təma pa isə kuluyə na pá təñ isətəa kucək leləñ na pá hiki pa paa nyəm ke ləw Feesuyə Nanəntu kiñ. ⁵ Pəle pə waalı pa nawa si ləw Təm wə teu na pa cəkəna isəna antulinya wei ı kəñ tə ı toma wəe tə. ⁶ Pə tənaya mpu pə waalı ké pa luwa na pá tayanı isayatu taa ké hotuyə. Yəlaa isı mpu pə taka pə fei pəsuyə si pá húlı-wə si pá tayanı təntə kufatə ke layasuyə. Pə taya pulu tək, ləw Pəyaya ke pa lələyi kam ke səm tesika tək na pá tuyı-keye fēle ke samaa taa.

⁷ Ye pa hala haləm na teu nukı pə taa ké tam na pə ta ləñ nikaya, na kutəkəw la pə taa ké teu na pá waası hallaa, ulə haləm mpi ləw koola-wəyi kupəntu ké.

⁸ Ama ye səwa ke yem na kpaı nyutu tike lakəna pə taa, haləm mpi pə pəsa yem kēle, na ləw naa kpalı-wı na pá tēesəna-wəyi kək sək.

⁹Ma taapalaa me, paa tə yçyçəyɪ mpu tç tə tɛma tɑ taa təkpataa sɪ í tɑ tooɪ, ɪ wɛ waasuyɪ mpaau taa kɛ. ¹⁰Łsç tɑ kɛ wei ɪ tɛnəyɪ tampana tç, na ɪ kaa sçç mə tɛma tçç. Pəyele ɪ kaa sçç ɪsəna í paasaa na í sççɪ-ɪ na í waasɪ mə łsç seelaa lɛlaa, na í tu tɛnə-wɛyɛ waasuyɪ tç. ¹¹Ta luuŋ wɛɛ sɪ paa mə taa wei í tasa ɪsələ seesuyɪ kɛ mpu haləna pə tənaya, pəçç pə lá teit-ei ɪsu í tɛeluyɪ tç. ¹²Tɑ luuŋ fɛɪ sɪ í loosi nççhɛɛ. Ama tə caa kɛ sɪ í tɛŋ mpa pa tɛŋ łsç na pa taa na pá wena suulu na paa hiki mpi łsç ka tçma sɪ ɪ ká ha tç pa akpaa.

Łsç tçma sɪ ɪ lakɪ mpi tç ɪ lakɪ-wəyɪ

¹³Waatu wei łsç heelaya Apələham sɪ ɪ ká lapɪ-ɪ pənɛ na pənɛ tç, na tuunau kɛ. Na ɪsu nçyçɪ fɛɪ wei ɪ kələ-ɪ na í ká tuuna ɪlɛ tç ɪlɛna í tuuna ɪ tu, ¹⁴na í tç sɪ: Ma heeliyɪ-ŋ təkpataa sɪ maa la-ŋ kupantu, na maa la na n hiki piya kɛ sçççm. ¹⁵Mrúçyú Apələham çayana suulu, haləna í kçç na í hiki mpi łsç ka tçma sɪ ɪ ká lapɪ-ɪ mpu tç. ¹⁶Ye yəlaa í caa tuunau, wei ɪ kələ-wɛ tç ɪ hətɛ kɛ pa yaaki na pá tuuna. Tuunau kɛ pulu mpi pə loliyɪ yəlaa kɛ waatu wei pa lakɪ ntçŋkɛesaya tçyç. ¹⁷Łsç ɪlɛ ɪ caakaya kɛ sɪ mpa ɪ tçma sɪ ɪ ká la kupan-tunaa mpe tç, pá nyɪ təkɛlekele sɪ í yçyçta nti, ɪ yçyçtaa kɛ tə kaa layasɪ. Pə tçç kɛ ɪ yçyçtaa na ɪ tuu. ¹⁸Tçm naale ɪnɛ ɪ fɛɪ layasuyɪ, na pə fɛɪ pəsuyɪ sɪ łsç í looli-tɪ. Pə tçç mayamaya kɛ pə sççsa ta mpa tə hika tɛŋmelle kɛ ɪ kiŋ tçyç apalutu, sɪ tɛ tçki tɛeluyɪ ŋku ku tçm pa kɛesa-tu tçyç teu təkɛŋkɛŋ. ¹⁹Tɛeluyɪ ŋku ku wɛɛ kɛ ɪsu ta ɪsasɪ kankanuyɪ kutəlyuyɪ ŋku tə wena naani na ku kiiwa tç. Tə nyəmá sɪ ta mayamaya tə pəsəyɪ na tɛ suu na tɛ polo na tɛ lu ɪsçtaa łsç tɛsɛɛle taa puuyɪ kukakayau waalɪ haləna tɛ tala pə taa nar taa. ²⁰Tənaya Yesu tɛɛ-tuyɪ nçyç, na í pəsɪ kçtulɪ sççsɪ ɪsu Meləcisɛtɛɛkɪ kɛ tam tçç.

Kçtulɪ na wulau Meləcisɛtɛɛkɪ

7 Meləcisɛtɛɛkɪ ɪnɪ ɪ ka kɛ Salem wulau, na ɪ kɛ ɪsçtaa łsç sççsɪ kçtulɪ. Meləcisɛtɛɛkɪ ɪnɪ ɪ sɛŋna Apələham kɛ waatu wei ɪlɛ ɪ tɛma awulaa kɛ kəlyuyɪ kɛ yoou taa na í mələyɪ kpente tç, na í kooli-ɪ kupantu. ²Tənaya Apələham tala pə tənə mpi ɪ ka wena tçyç tçm naanuwa na í kɛyaya hçyçlyuyɪ kulumuyɪ na í ha-ɪ. Meləcisɛtɛɛkɪ hətɛ nyuyɪ ntɛ sɪ tampana tu. Pələ pə waalɪ ɪ kɛ Salem wulau, na pələ pə nyuyɪ ntɛ sɪ heesuyɪ tu. ³Nçyçɪ ta nyɪ Meləcisɛtɛɛkɪ caa, pa ta nyɪ ɪ too. Nçyçɪ ta nyɪ sɪ akele luləna na pá lulɪ na pá tala-ɪ. Pa ta yçyçtɪ ɪ luluyɪ tçm kɛ tiili, yaa ɪ səm tçm. ɪ nəyəsəna łsç Pəyaya, na ɪ kɛ kçtulɪ kɛ tam tçç kɛ. ⁴ɪ paasi na í ná apalu ɪnɪ ɪ sççsçntu yee. Halɪ ta caanaa caanaa caa sççsɪ Apələham ná faya pə tənə mpi ɪ hika yoou taa tçyç tçm naanuwa na í kɛyaya hçyçlyuyɪ kulumuyɪ na í ha-ɪ. ⁵Lefii nyəmá mpa pa kɛ kçtələa tç kusəsutu ha-wɛyɛ mpa kɛ sɪ pá pççsəyɪ lɛyɛɪ nyəmá sɪ pá çɛlyɪ-wɛyɛ pa kuhikim tənə hçyçlɛŋ naanuwa taa kulumuyɪ. Pəyele paa kɛ yəlaa kulumaa kɛ, na pa tənə pa kɛ Apələham piya. ⁶Melə-

cisɛtɛɛkɪ na taa kɛ Lefii tu, paa na mpu ɪ mu mpi Apələham wena tç pə hçyçlɛŋ naanuwa taa kulumuyɪ. Pələ pə paasi ɪ koola koolee kupana kɛ wei ɪ hika kupantu nti łsç tçma sɪ ɪ ká la tç. ⁷Na ɪsəna pə wɛɛ tç, sççsɪ kooliyɪna səkɛpɛlu kɛ kupantu. ⁸Ama kçtələa kiŋ ɪlɛ, mpa pa muylɪ mpi yəlaa wena tç pə hçyçlɛŋ naanuwa taa kulumuyɪ tç, pa kɛ yəlaa mpa sarŋa pa wɛɛ çɛle pa fɛɪ tçyç. Ama ye Meləcisɛtɛɛkɪ kiŋ ɪlɛ wei ɪ wɛ tam ɪsu pa ŋmaau łsç Tçm taa tç ɪlɛ ɪ muna hçyçlɛŋ naanuwa taa kulumuyɪ ŋku. ⁹Ye pə lapa mpu tə pəsəyɪ na tɛ tç sɪ waatu wei Apələham faya ɪ wɛnau taa kɛ tçm naanuwa na í ha mpu tç, Lefii mayamaya nyá fɛlaa kɛ. Pəyele Lefii nyəmá mɛyɛ pa tayənəyɪ fayau naanuwa ɪnɪ ɪ wontu çɛlyuyɪ. ¹⁰Pə tayə pulu tçç, waatu ɪnɪ paa pa ta luləta Lefii tç ɪ ka wɛ ɪ ççsɪ Apələham taa kɛ saa wei Meləcisɛtɛɛkɪ sɛŋayə-ɪ tçyç.

¹¹Lefii nyəmá kçtuyɪ luna kusəsutu nti pa tu lɛyɛɪ nyəmá sɪ pá tɛŋ tç tə kiŋ. Pə na pə mpu tç Lefii nyəmá kçtələa mpe pa ta la tɛmlɛ nte tə tewa təkpataa tç. Tçfç pə taa yele Alçŋ looŋa taa na pə tasa kçtulɪ kufalu suu ɪsu Meləcisɛtɛɛkɪ. ¹²Mpi tç, pə wɛɛ kɛ sɪ ye kçtələa í layasaa, kusəsutu náá layasɪ tçç. ¹³Tçu, Taaçaa wei ɪ tçm pa yçyçtəyɪ ɪsəntç tç ɪ kɛ kɛkələ lɛnte tu kɛ. Na pa kɛkələ taa tu nçyçɪ taa lata kçtulɪ sççsɪ tɛmlɛ kɛ kçtaya tɛlatɛ taa. ¹⁴Tə nyəmá teu təkpataa sɪ ɪ kɛ Yuta kɛkələ tu. Moisi yçyçtaya kçtələa tçm tç ɪ ta yaa kɛkələ ntɛ tə hətɛ.

Kçtulɪ wei ɪ nəyəsəna Meləcisɛtɛɛkɪ tç

¹⁵Mpi pə tɛesəyɪ-tuyɪ pə tampana kilisuyɪ tçyçɪ sɪ: Kçtulɪ nçyçɪ ná luwa na í nəyəsəna Meləcisɛtɛɛkɪ. ¹⁶Pə tayə yəlaa kukeesətu kɛ pə tənə na pá kpa-ɪ kçtulɪ. Ama weesuyɪ ŋku ku fɛɪ wakəlyuyɪ tç ku toŋ taa kɛ pə kpana-ɪ kçtulɪ. ¹⁷Pa ŋmaa rmpúçyú łsç Tçm taa sɪ: N ka pəsɪ kçtulɪ kɛ tam tçç ɪsu Meləcisɛtɛɛkɪ. ¹⁸Nti pa su lçŋ na pá tɛnəyɪ-tɪ tç tɛɛ tə taa fɛɪna toma, na tu waasəyɪ pulu, ɪlɛna pá kú tɛɛ. ¹⁹Moisi kusəsutu ná taa la nçyçɪ na í tɛ təkpataa, tə ná mpu. Ama pə kçna-tuyɪ tɛeluyɪ kufaluyɪ kupampanŋku ŋku ku yeki na tə kɛtənə łsç tç. ²⁰Mpi pə tçç nççnçç nyəŋ ɪnɛ ɪ kələa tç, pa kpa-ɪ kçtulɪ na łsç tuunau kɛ. Ama pa kpa lɛlaa kɛ kçtələa kɛ yem kɛ. ²¹Pa kpa Yesu kɛ kçtulɪ na tuunau, halɪ łsç yçyçtɪ təfoo sɪ: Taaçaa yçyçtaa na í tuu sɪ, n ká pəsɪ kçtulɪ sççsɪ kɛ tam tçç. ɪ kaa tuli tapəŋ kɛ nti ɪ yçyçta mpu tç tə taa. ²²Pə tçç mayamaya kɛ Yesu ná kçna-tuyɪ nçyç pɛeluyɪ kupampam mpi paa pu kpa na pə tii pə kaa saalɪ tç. ²³Pə kaasa lɛntɪ tçtç sɪ kçtələa kɛɪ nyəmá mpe paa wɛ pəyalɛ, pə tayə pulu tçç, lɛlaa səkaya kɛ na lɛlaa ɪɛtəyɪ pa luna taa. ²⁴Ama Yesu ɪlɛ ɪ wena ɪ weesuyɪ kɛ tam na í tçki ɪ kçtulutu kɛ tam, na nçyçɪ kaa ɪɛtɪ ɪ lonte. ²⁵Pə tçç kɛ paa pələe ɪ pəsəyɪ na í waasɪ pa tənə mpa pa kɛtəyənə łsç kɛ ɪnɪ ɪ tçç tç. Pə tayə pulu

тж, ı wena weesuɣu ke tam k , na ı s lam y na-weɣe lsa.

²⁶ Yesu k  p  tu muna mpu si p  kpa-tuɣu k tulu sɔsɔ. P  taɣa pulu тж, ı we t n n , ı feina taali n ɔɔlu. P cɔ ısaɣatu fei ı kiŋ tɔ se. Pa faya ı na asayaa na hali p  kraasi-ı na ı t e ısɔtɔnuɣu тж. ²⁷ P  fei si ı k  laki k tasi ke tam k  inı ı maɣamaɣa ı ısaɣatu тж, na p  kaasi na ı l  samaa ısaɣatu тж, ısu k t laa sɔsaa lelaa lakuyu тж. Ama waatu wei ı ha ı ti na ı si tɔ p  we ısu ı lapa k taɣa ke t m kulum ke kprakpa ke tam тж k . ²⁸ Mpa Moisi kus sutu kraaki k t laa tɔ pa teu ta tuli. Ama lsa n  k ma na ı nyɔsi kus sutu n ɔ taa, na ı yɔɔt na tuunau na ı P yay  p si k tulu sɔsɔ, na ı teu tula kprakpa ke tam тж.

Yesu kele ta k tulu sɔsɔ

8 T m nti t  t n na yɔɔtaɣa ke mpu tɔ t  kite nt  si, t  wena k tulu sɔsɔ ke mpu wei ı krawa na ı caɣa lsa kawulay  tu kumte k n k n taa k  ısɔtaa тж. ² ı laki k tulu sɔsɔ kulap le ke k taɣa t late cok le nte yulu ta siki, ama Taca maɣamaɣa sikina-te t  t  taa.

³ Pa kraa k tulu sɔsɔ tɔ si ı pona lsa k  kuhaham na ı la k tasi k . P  тж k  p  we ı t  k tulu sɔsɔ ı weena mpi ı k  polo na ı lapi-ı k taɣa тж. ⁴ Ye ate c n ɣe Yesu ka we ı taa tu lapu k tulu. Mpi tɔ k t laa ka we na p  t n na lsa k  kuhaham ponau ısu pa keesa kus sutu taa тж. ⁵ Mpi mpi k t laa mpe pa laki mpu тж, pa keesa mpi p  we ısɔtaa тж na p  laki. ıle p  n ɣ s le k  p  taɣa p  maɣamaɣa. P  lapa kulum na nti tu tem Moisi kiŋ ke lapu тж. Saa wei ı lapa sɔɔlu si ı sikiɣi cok le tɔ lsa heela-ı si ı siki-teɣe teitei ısu paa keesa-ı puɣu тж тж, ı taa coti. ⁶ Ama t ml  nte pa tu Yesu t  t  k la mpe pa ny na t caɣacay . P  taɣa pulu тж, inı ı tel s na-tuɣu n ɔ p eluyu kupampam mpi p  luna kupantu kuk l tu nti lsa ka t ma si ı k  la t  t  kiŋ тж.

⁷ Ye kancaalaya n ɔ p eluyu ka tewa t kpataa pa taa tasa n ɔ kufalaya ke p eluyu t t ɔɔ kup naya lonte. ⁸ Ama lsa y laa lapa taali na lsa kal y na-we si:

P  k ma na p  k  maa yele na m  na lseyeli ny ma t  tasa n ɔsi kufasi p eluyu, na p  k enna Yuta kpek le ny ma тж. Taca m  ma yɔɔt na mpu.

⁹ N ɔ nka ma na-we tu p eli tɔ ka kaa we ısu m  na pa caana caana tu p eluyu nkaɣa waatu wei ma h ma-we na m  l si Icipiti taa тж. Pa ta t ki n ɔ nka m  na-we tu p ela mpu тж. Mpu p  lap na na m  l  pa t m ke luɣu. Taca m  ma yɔɔt na mpu.

¹⁰ Nn, Taca m  ma yɔɔta mpu si: N ɔ nka kuy n inı ı waali maa yele na m  na lseyeli ny ma t  p eli t ɔle si: Maa kraya ma kus sutu na m  tu hatuu pa l mayasee taa.

Maa nma-t ɣi pa lotu taa. Maa p si pa lsa na mpe paa p si ma y laa. ¹¹ Saa inı n ɔɔlu kaa n ki ı t ɔnt le ke seɣesuyu. N ɔɔlu kaa t  ı taapalu si:

Nyi Taca. P  taɣa pulu тж, pa t na paa nyi-m. P  krayau p yay  na p  polo sɔsɔ тж.

¹² Maa huı pa kup nt n. Ma kaa тжsi pa ısaɣatu тж k  paa p cɔ. ¹³ ıle timpi lsa yɔɔt ɣi n ɔ kufalaya p eluyu t m tɔ p  we ı kancaalaya ny nka p naa k . Na pulu ı p naa na p  c ɣet ɣi, p  caa tem k .

Ate c n  lsa seeu na ısɔtaa lsa seeu

9 Kancaalaya n ɔ nka paa p ela t  kele kaa wena nti pa siwa na pa t n ɣi na p  seeki lsa тж, na t  lsa t sele ka we ate c n . ² Paa sika cok le k , na nt  t  k na p  тж p  тж ny nte, na pa yaa-te si kate taa. Na t naya pa sukaya f t la na taap li na potoponaa mpa pa ha lsa тж. ³ Puɣu kukakayau naale ny nku waali k na cok le nte pa yaa si kate taa kate тж. ⁴ Na t naya wula cofolo ka we na p  w ki tulaalunaa ke ı taa, na lsa n ɔ p eluyu atakaa na p  waasa ı t naya wula t pai. Atakaa inı ı taa ka we wula ny naya na ka taa na mana, na Al n k t t y  nku ku tuwa hetu tɔ na p e kraatanaa mpa pa тж pa nma n ɔ p eluyu t m тж. ⁵ Atakaa inı ı тж ka we teeli ny ma nap li mpa pa h l y  si lsa we t na тж, na pa keŋ l pa timpi pa lakaya k taɣa ke y laa ısaɣatu huısu тж тж. P  taɣa si c n ɣe tu yasi-meɣe p  kan-t lası t na t ceiceı.

⁶ M r y  p  t na pu wee, paa mpiɣi p  lonte taa, na k t laa n  suukaya tam k  p  тж p  тж cok le taa na p  laki pa t ml . ⁷ Ama hatuu p  taa ny nte taa ıle k tulu sɔsɔ tike suukayana t na, na p naya taa t m kulum t koŋ k  ı suukaya. Cal m ke ı pukayana t naya feenuɣu ke lsa k  ı maɣamaɣa ı kup nt n na kup nt n wei ıle samaa n  p nta kup ntu t  ı тж тж. ⁸ Feesuyu Nanhtu h l y  t na si p  тж p  тж cok le waatu t na taa, mpaau fei si yulu ı tala timpi pa yaa si kate taa kate taa тж. ⁹ Mpu inı p  h l y  ıs na t  we kayana ıs ntu тж. P  nyuɣu nt  si ısu pa kprakuyu kuhaham na pa kprakuyu wontu na p  laki lsa k  k tasi тж, mpu inı pu p s ɣi na p  taɣanı teu t kpataa k  wei ı laki mpu тж ı lotu taa. ¹⁰ Kut ɔɔ na kuny n ɔm na nyuɣu тж asilima keeluyu t m tike ke p  paas naa. P  k  yulu t nuɣu ny m mpi pa siwa si pa t n ɣi, hal na kuyanku lsa k  taɣanı p  t naya kufam тж.

¹¹ Ama Kilisiti n  lapa kupantunaa mpa pa tema k n-te tɔ pa k tulu sɔsɔ. Na cok le nte t  taa ı laki t ml  t  t  k laa, na t  tewa t kpataa. P  taɣa y laa sikina-ke, na t  ta tu keu antulinya wei pa lapa kulapu ke ıs ntu тж ı ny nte. ¹² Kilisiti suu t m kulum ke ı kprakpa suu ke kate taa kate taa тж p  taɣa ac naa na nawee cal m ke ı lap na k taɣa. Ama ı maɣamaɣa ı cal m k , ılena p  k na-tuɣu t  ny n  yapu ke tam тж. ¹³ Ye ac naa na lat c naa p  cal m na naan alu ny n wei pa nyayasa ı t na na p  nmus ɣi ı t luma ke y laa asilima ny ma тж тж ta kpisi pa asilima ke kpi-isuyu, ¹⁴ kacanfanana Kilisiti cal m na? Feesuyu tam

nyəŋku toŋ taa ké ı lapəna ı təyi lso ké kətaya ŋka ka tewa təkpataa t. ı caləm ká ləsi ta lotu taa ké krai təmanaə ləmayasəe na té pəsi na té la lso weesuɣu tu təmlə.

¹⁵ Pə tək ké Kilisiti ke wei ı tələsəyi nɔɣo pəeluyu kufam ke ləlaa tɔ sɪ mpa lso yaawa tɔ pá hiki kupantu tam nyəntu nti lso ka tɔma sɪ ı ká ha na pá wəe ısu pa krancoou tɔ. Pa pəsəyi na pá hiki-ti. Pə taya pulu tɔ, səm lapa pə taa, na səm mpi pə yekina na mpa paa wə nɔɣo pəeluyu kupəm taa na pá pəntəyi tɔ, pá lu kupəntəŋ ıni ı taa.

¹⁶ Ye yulu cayaə na í tayanı ısəna ı caa pá lana ı wəna ı səm waalı tɔ na pá tu takəlaya taa na pá sɪ, ısu ı səpa na pəc. ¹⁷ Ye ı wəna ı ıse, takəlaya ısu mpu kaa la təmlə. Ama ye ı kɔma na í sɪ ke paa lana-keye təmlə. ¹⁸ Pə tək ké pa tula kancaalaya nɔɣo pəeluyu tɔ na caləm. ¹⁹ Kancaalaya ıle Moisi kraya lso kusəsutu taa heeliyi mpi pə təna tɔɣo na í keesi samaa təna. ılena í kraya hisɔpu krátúyú na heeŋ huntu kuseemtu na í lii nawee caləm na lum pə taa, na í krentəna lso tɔm takəlaya na yəlaa pa tɔ na í ŋmısu. ²⁰ Na í tɔ sɪ: Pəne ıni pə kəna caləm mpi pə laki na nɔɣo ŋka lso pəelaa na í tɔ sɪ í tɔki təkəŋkeŋ tɔ ká la tampana. ²¹ ılena Moisi tasa caləm ke kraya na í ŋmısu cokəle tɔ na lso sɛeu wontu təna tɔ. ²² Na ısu pa kəesa kusəsutu taa tɔ, caləm mpi, pə wə ısu pə tənaya pə tayanaa, na ye caləm ı ta ti, pa kaa hısu nɔɣolu ı ısayatu ke paa pəc.

Kilisiti kətaya hısuɣu ke ısayatu

²³ Na ısu pa tayanı mpi pə wə ıso taa tɔ pə nəyəsəle ke mpu tɔ, pə wəe sɪ pá la ıso taa nyəm mayamaya ke kətasi kuparısi nsi sɪ kəla rıpúyú teu tɔ. ²⁴ Pə taya pulu tɔ, katə tete nte tə taa Kilisiti suwa tɔ tə ta ke nte yəlaa lapa na tə nəyəsəna ıso taa nyəntə ke kunəyəsı tɔ. Ama ıso taa mayamaya ke ı krawa sɪ ı puki í səŋ lso ısentaa na í wiiki ta kunyɔŋ. ²⁵ Paa pənaya ŋka Yuta nyəma kətulu sɔsɔ pukina wontu caləm ke katə tete ké. Ama Kilisiti ıle ı ta suu sɪ ı laki ı təyi kətaya na í lələyi. ²⁶ Ye pu wə mpu ı ka tɔɣo kunyɔŋ ke tɔm payale ke hatuu antulinya lapu waatu. Ama ı kɔma kaɣanaya tɔm kulum ke ı krapaa kɔntə ke tənaya kuyeeŋ ıne ı taa sɪ í la ı təyi kətaya na í kú ısayatu tənəŋŋəŋ. ²⁷ Pə təma suu sɪ paa yulu wei ı ká sɪ tɔm kulum ké, na pəle pə waalı ılena lso huuna-ı tɔm. ²⁸ Mpu ıni tɔtɔɣo pa lapa Kilisiti ke kətaya ke tɔm kulum sɪ pá ləsi yəlaa samaa ısayatu. ı ká tasa məluɣu, ıle pə taya ısayatu tɔm tɔk ké ı ká kɔ pəle. Ama mpa pa tənə-ı tɔ pa nyɔŋ yapu ké.

10 Kusəsutu nti paa tuwa Yuta nyəma tɔ tə ta hulu kupantunaa mpa paa kɔ cele tɔ pa mayamaya ke teitei. Ama pə nəyəsəle ke pə hulaa. Pə tɔk ké kusəsutu nti tə ta pəsi na té lá na mpa pa krətəyənə lso tɔ pá te təkpataa, na kətasi kuluması nsi pa laki paa pənaya ŋkaya tam tɔ. ² Ye pu kpiisa mpa pa səkaya lso ké mpu pə taka tɔ pa ısayatu təkpataa ke tɔm kulum tɔ, pəle pa taa tasəyi pa ısayatu tɔm tɔsɔyɔ, pəc pa taa nɔki kətasi nasələyi lapu tɔ.

³ Mpi tɔɣole sɪ pa lakuyu kətasi nsəyi paa pənaya ŋka tɔ pə tɔsəyi yəlaa ke pa ısayatu tɔk ké. ⁴ Pə taya pulu tɔ, latəcənaə na acɔnaə pa caləm kaa pəsi na pá ləsi ısayatu ke paa pəc.

⁵ Pə tɔk ké waatu wei Kilisiti kənaya antulinya taa tɔ ı tɔma lso sɪ:

Nn caa kətasi pəyele nn caa kuhaham.

Ama n ŋma-m tɔnuɣu.

⁶ Kətasi nsi kɔkɔ lusa sɪ təna tɔ sɪ ta ke-ŋ pulu.

Na ısayatu hısuɣu kətasi wə-ŋ yem tɔtɔ.

⁷ Tənaya ma tɔma sɪ:

Hai lso, mayalɔ.

Ma kəŋ sɪ má la nyá luyɔ nyəntu ısu pa kəesa

ma tɔm ke lso kusəsutu takəlaya taa tɔ.

⁸ ı caala yɔɣotuyɔ ke sɪ: Nn caa kətasi na kuhaham na kətasi nsi kɔkɔ nyaya sɪ təna tɔ na ısayatu hısuɣu kətasi. Pə tənaya mpu pə ta ke-ŋ pulu. Pəyele pə wə kusəsutu taa sɪ pá la kətasi nsəyi mpu. ⁹ ı təma rıpúyú yɔɣotuyɔ tɔɣo ı tɔma sɪ: Hai lso, mayalɔ. Ma kəŋ sɪ má la nyá luyɔ nyəntu. ırpúyú pə lapa na lso kú kətasi nsi pa lakaya tɔ, ılena Kilisiti kətasi lapu náa mu kupəm lonte. ¹⁰ Yesu Kilisiti lapa lso luyɔ nyəntu na í lá ı təyi kətaya na pá kpiisi ta ısayatu ke tam tɔ.

¹¹ Paa kətulu wei ı səŋuyɔ ıso na í laki kətasi ke paa ıfemle nte tɔ, kuluması nsəyi ı laki tam. Pəyele sɪ kaa pəsi na sɪ hısu ısayatu ke paa pəc. ¹² Ama Kilisiti ıle ı lapa ısayatu hısuɣu kətaya ke tɔm kulum təkəŋ, na kətaya ŋke ka laki təmlə ke tam. Kilisiti təma mpu ılena í kpa na í caya lso kəŋkəŋ taa. ¹³ Kaɣana tənaya ı wəe na í cayaə na í tənə sɪ lso í kɔna ı kolontunaa na í loosi nɔkheə ke pa tɔ. ¹⁴ Tɔm kulum təkəŋ ké ı ha ı tu sɪ pa təna mpa pa ısayatu kpiisaa tɔ pá té təkpataa.

¹⁵ Na Feesuyɔ Nanŋtu huləyi-tuyɔ pə tampana. Pə tɔk ké ı caala yɔɣotuyɔ sɪ:

¹⁶ Nn, Tacaa yɔɣota mpu sɪ,

nɔɣo ŋka kuyeeŋ ıni ı waalı maa yele na

má na-wə té pəelı tɔɣole sɪ,

maa kraya ma kusəsutu na má tu pa lotunaa taa.

Maa ŋmaa-təyi pa ləmayasəe taa.

¹⁷ ılena í tasa sɪ: Ma kaa tasa tɔsɔyɔ ke pa ısayatu na pa kupəntəŋ tɔk ké paa pəc. ¹⁸ Ye pa təma yulu ısayatu ke hısuɣu ı nɔkəyi na í tasa kətaya ke lapu sɪ pá hısu ı ısayatu tɔtɔ.

Lso krətənau

¹⁹ Tɔ, ma taapalaa, ısu Yesu weesuɣu ılu tɔ pə tɔk tə pəsəyi na té suu katə taa katə taa təkaa. ²⁰ Pənente ı tula-tuyɔ weesuɣu mpaau kufaluɣu, ku luna puuyɔ kukakayau na waalı. Puuyɔ ŋku ku kəna ısu ı tɔnuɣu mayamaya. ²¹ Tə wəna kətulu sɔsɔ wei pa suwa sɪ í nyənəyi lso təyaya tɔk tɔ. ²² Ye mpu ıle té krətəna lso na lotu kulumtu na naani kupampanə na tənəŋ wei pa sɔwa lum kupam tɔ. Tə taa nu ısayatiya tənə ke ta lotu taa. ²³ Té tɔki tá təeluyɔ ŋku ku tɔm tə húləyi ısentɔ tɔɣo teu. Pə taya pulu tɔ, tə pəsəyi na té cayanə naani sɪ mpi mpi lso ka tɔma sɪ ı ká la-tu tɔ ı ká la-wı. ²⁴ Té nyənəyi ta təma tɔk na té lá na tə sɔsɔ təmayə sɔɔluyɔ na té kusi ta kunyuləŋ ke kupantu lapu tɔ.

25 Tə taa yele timpi pə ké si tá təna tə koti tɔɔɔ pote isu lelaa ná kisuyu pote tɔ. Ama tə tenj təmaya tam na pə tu kələna waatu unɛ wei i taa tə loosiyi Tacaa kuyaku na kú kɔɔ tɔ.

26 Pə taya pulu, ye tə tɔɔna isayatu lapu təfaa pəyele tə tema tampana nyəm, pə ta kaasi isayatu husuyu kɔtaya nakəli tɔtɔ. 27 Ama tə cayana tapahoi si lɔɔ huule ná tanja-tuyu cele. 28 Pa suwa si ye nɔɔɔlu pənta Moisi kusəsutu na yəlaa naale yaa tooso na-i na pa isəpee na pá tisi si yee mɔpúyú, pá ku-i, pá taa nyəni i pəɔɔtəle. 29 Tɔɔ ye pə we mpu lɛ isənaya paa lana wei i fela lɔɔ pəyaya ke i nɔɔɔhɛ tɛɛ na í nyəni nɔɔɔ pɛɛluyu caləm mpi pə tayana-i tɔɔ yem na í ku Feesuyu Nanjtu nyuyu tɔ? Í nyi teu si i saləka kaa wɛɛ kɛesuyu. 30 Tə nyəmá wei i yɔɔɔtaa si: Mád lɛtəna paa wei ké i isayatu na mád feləna paa wei ké mpi i lapa tɔ. Na kulum unu i tasəna yɔɔɔtuyu si: Tacaa ká huuna i yəlaa ke tɔm. 31 Si n tuti nyá təyi lɔɔ weesuyu tu niɔ taa tɔ pə we sɔɔɔntu ke sɔɔɔm yoo.

32 Í tɔɔsi isəna pə tema-meyɛ lapu ke waatu wei lɔɔ lapa na mə isentɔɔ cɛ tɔ. Pu susuyu-meyɛ kunyɔɔntɔɔɔle sɔɔɔɔle taa ké kɔakpaa na í səɔ təca ke wahala unu i taa tɔ. 33 Kulumaa meye pa tɔɔna tuuu na pá laki mpi pə fei teu tɔɔɔ samaa taa. Pəyele kulumaa mə mə sɔɔɔlu ná puuna si í te mpa pa tɔɔna wahala tɔɔ isu mə tɔ. 34 Í tá cɔɔli mə ti na saləkatunaa kunyɔɔ tɔɔɔ. Waatu wei pa lɛəkaya mə wənau tɔ í tá kɛɛ nyuyu mayamaya. Pə taya pulu tɔɔ, í ka nyəmá teu si í wəna wənau mpi pə kəla mɔpúyú teu na pə taənəyi tam tɔ. 35 Ye mpu lɛ mə naani í taa si. Mpi tɔ i tɔɔ ké pa su-meyɛ kasəyaya sɔɔɔɔɔ. 36 Ye i felna suulu í kaa pəsi na í la lɔɔ luyu nyəntu na í lɛ i ha-meyɛ mpi i ka tɔma si i ká ha-mɛ tɔ. 37 Pə mayamaya ke pa nma lɔɔ Tɔm taa si:

Pə kaasa pəɔɔ mayamaya ké si
wei i kaya i kɔɔ tɔ í kɔɔ.
I kaa taənɛ se.

38 Na wei ma yaa ma yulupən tɔ i ká tɛ-m na i taa ké uləna í tulɛ-ti.

Ama ye i tula tapəɔ ma kaa lapu-i luyu tɔtɔ.
39 Tá ta ké mpa pa tuliyi tapəɔ na pá leki yem tɔ. Ama tə ké mpa pa tema lɔɔ na pa taa na pu ya pa nyɔɔɔ tɔɔɔ.

Taa tɛmnau ke lɔɔ laki mpi tɔ

11 Timpi pa tɔɔ si yulu tema i taa na lɔɔ tɔɔɔle waatu wei i tanja pulu na sika fei tɔ, na í tuyi pulupu naani pəyele pəle pu naa tɔ. 2 Lɔɔ taa tɛmnau mpi pə tɔɔ ké lɔɔ sama lɔɔtaa nyəma.

3 Lɔɔ taa tɛmnau mpi pə yelina na tə cəkəna si lɔɔ yɔɔɔta kuyɔɔɔtu na isɔtaa na atɛ pə lá, haləna mpi pu naa tɔ pə luna mpi pə naa tɔ pə taa.

4 Lɔɔ taa tɛmnau mpi pə tɔɔ ké Apɛɛli lapa lɔɔ ké kɔtaya nka ka kəla Kayini nyənka ke teu tɔ. I tɛmna lɔɔ na i taa tɔɔ lɔɔ ná yaa-i yulupən, pə taya pulu tɔɔ lɔɔ sama i kuhau. Apɛɛli tɛmna lɔɔ na i taa tɔɔ paa na i səpu tɔ i tɔɔna yɔɔɔtaya.

5 Lɔɔ taa tɛmnau mpi pə tɔɔ ké pə ta yele si Henkú í si kusəpu. Ama pə kɔɔɔ-i na i isɛ na pə kɔɔɔ-i lɔɔ cɔɔ, na nɔɔɔlu ta tasa-i keesuyu, lɔɔ kɔɔɔ-i i cɔɔ tɔ pə tɔɔ. Pa nma lɔɔ Tɔm taa si: Henkú te lɔɔ tɔɔ lɔɔ kɔɔɔ-i. 6 Na mɔpúyú pə wɛɛ, ye pə taya lɔɔ taa tɛmnau tɔɔ yulu kaa te lɔɔ. Mpi tɔ, ye yulu caa í kɔtəna lɔɔ, puntu ká te i taa ké təkɔtaa si lɔɔ wɛɛ na i feləyi mpa pa pɛɛkəyi-i tɔ.

7 Lɔɔ taa tɛmnau mpi pə tɔɔ ké Nowee nu lɔɔ kɔɔɔɔ ke waatu wei i heelaya-i si pulu ká kɔɔ tɔ. Paa na i ta nata-wi na i isəpəle tɔ i nu lɔɔ nɔɔɔ taa tɔm, uləna í saaki atakaa kɔɔɔɔɔ sɔɔɔɔ na pə yá í na i təyaya nyəma pa nyɔɔɔ. Mɔpúyú pə lapa na í ku antulinya tɔm na lɔɔ náá yaa-i yulupən ke i tɛm i taa na lɔɔ tɔ pə tɔɔ.

8 Lɔɔ taa tɛmnau mpi pə tɔɔ ké Apələham lapa mpi lɔɔ yaa-i na í heeli-i si í la tɔ. I kulaa na í tɛɛ tetu nti lɔɔ caa si tə la í na i piya pa nyəntu təkɔtaa tɔ. I yela i tetu na í tɛɛ, i ta tu nyəm timpi mayamaya i puki tɔ.

9 Lɔɔ ké i tɛmna i taa na pə lá i caya tetu nti lɔɔ ka tɔma si i ká cɛɛ-i tɔ tə taa, na n nawa n tɔ si i ka ké muulu. Mɔpúyú i suu coka tɛɛ, na lsaaka na Yakɔpuwɛ. Lɔɔ ka heela pɛle pa mayamaya si i ká la-weyɛ mpu.

10 Pə taya pulu tɔɔ, Apələham caakaya icatɛ nte tə kutulun kila kii teu tɔɔ, nte lɔɔ mayamaya puwa na í nma tɔ.

11 Lɔɔ taa tɛmnau tɔɔ ké pə yelaa na Apələham pəsi na í hiki pəyaya na í tema kɔtəɔɔ, na Saala ná táá fei luluyu tɔm taa tɔtɔ. I tu naani ké teu təkɔtaa si nti lɔɔ yɔɔɔtaa si i ká lapu-i tɔ tə kaa saali. 12 Mɔpúyú pə lapa na yulu kulum wei i tema mɔpúyú səpu tɔ í luli na pə luli təyomyom isu isɔtulunasi ke isɔɔɔnyuyu taa, na isu tenku nɔɔɔ kanyəna pee.

13 Panɛ unu pa təna pa tema lɔɔ na pa taa, haləna pá polo pá si, pa ta hiki mpi lɔɔ ka tɔma si i ká ha-wɛ tɔ. Ama pa loosa-wəyi kuloosu ke hatuu poolun ké, na pá muɔɔli na pá tɔ si mɛ pa ké muulaa na pa cɔɔɔa kucɔɔsi ke atɛ cənɛyɛ.

14 Mpa pa yɔɔɔtəyi mpu tɔ pa húləyi təkɔtaa ké si pa pɛɛkəyi pa mayamaya pa tetu. 15 Ye pa ləsasi ka wɛ timpi pa luwa tɔ, pa taa lanj mpaau na pá məli. 16 Ama tampana tɔɔ pa pɛɛkaya tetu nti tə kəla teu tɔɔ. Ntəyəle isɔtaa nyəntu. Pə tɔɔ ké pə fei lɔɔ ké fɛɛle si pá yaa-i pa lɔɔ, i tema-weyɛ icatɛ kupantɛ tayanuyu tɔ se.

17 Lɔɔ taa tɛmnau yelina Apələham kpa i pəyaya lsaaka si i kuyi-ke na í lá lɔɔ ké kɔtaya ke waatu wei lɔɔ ná tɛɛ i waali ké kutɛɛ si i naa tɔ. Lɔɔ ka tema Apələham ke nɔɔsi suu, paa na mpu i kɔɔɔ i pəyaya nka ka tike i ka lula mpu tɔ si i kuyi. 18 Lɔɔ ka heela-i si lsaaka kin ke i ká hikina piya. 19 Apələham ka mayasa i taa si lɔɔ pəsəyi na í tayani lsaaka ke feesuyu. Na pə wɛ isu mpuɔɔle pə tu lapa. I səpaya na pə feesi-i na pə tayani-i Apələham ke celuyu.

20 Lɔɔ taa tɛmnau mpi pə tɔɔ ké lsaaka koolaa si lɔɔ í la kupantu ke Yakɔpu na lsau ke cele.

21 Saa wei Yakɔpu wusa səm tɔ lɔɔ taa tɛmnau mpi pə yelina na í kooli Yosɛfu piya təna tɔɔ ké kupantu na í sɛɛ lɔɔ na í nyəka i kɔpúyú tɔɔ.

²² Lə taa tēmnau mɪ pə tək kə waatu wei Yoseəfu caakaya səm tɔ ɪ yɔɔɔta lseyeli nyəma Icipiti taa luu tɔm, na ɪ kɛɛsi-weyɛ ɪsəna paa lana ɪ muwa tɔ.

²³ Lə taa tēmnau mɪ pə tək kə Moisi caa na ɪ too pa ŋmɛsa-ɪ ɪsɔtunaa tooso kə ɪ luluyu waali. Pa nawa sɪ ɪ tewa ɪlɛ pa ta nyana nti wulau ka tɔma sɪ pɑ taa la tɔ tə lapu.

²⁴ Waatu wei Moisi lapa sɔɔɔ tɔ ɪ tɛma ləɔ na ɪ taa tɔɔɔ ɪ kisa sɪ pɑ taa yaa-ɪ Icipiti wulau sɔɔɔ pɛɛlɔ pəyaya. ²⁵ Pə kəla-ɪ lɛlɛɔ sɪ pɑ tɔ ɪ na ləɔ yəlaa kə kunyɔɔɔ na mɪ ɪ kɑ yɔɔlənə ɪsayaɔtu kə wɛɛ naalɛ tike tɔ. ²⁶ ɪ nawa sɪ ye yəlaa ɪ kisa-ɪ ɪsɪ pa kisuyu Mesii tɔ pə kəla-ɪ teu kə Icipiti apititu tənə. Pə taya pulu tɔɔ, cele kufeluyu kə ɪ pɛkəyɪ.

²⁷ Moisi tɛma ləɔ na ɪ taa tɔɔɔ waatu wei ɪ lu Icipiti na wulau pɑnɑ huu ɪ tɔɔ tɔ pə ta tɔ ɪ lanjɛ. ɪ sənɔ teu tɛca, mɪ tɔ ɪ naakaya ləɔ wei ɪ fɛɪ pɑ na-ɪ tɔ. ²⁸ Lə taa tēmnau tɔɔ kə ɪ sɪ Tɛɛu acima tɔɔɔ, na ɪ tɔ sɪ pɑ taa caləm kə nanɔ nɔɔɔɔ na səm ɪsɔtaa tillu ɪ taa ku lseyeli nyəma kancaalaya kululaa.

²⁹ Lə taa tēmnau mɪ pə tək kə lseyeli nyəma tɛsa səsəncaasi tenju kə puylaya ɪsɪ kacənɔ tɔɔ. Icipiti nyəma nɑ kɛɛna-wɛ ɪlɛna lum tɔɔ pɛɛɛ.

³⁰ Lə taa tēmnau mɪ pə yelina Yeliko kolonɔ tima tɛmuyumuyu kə waatu wei lseyeli nyəma tɔma na pɑ cɔɔna-keyɛ kuyɛɛɔ naatosompɔɔɔɔɔ tɔ. ³¹ Lə taa tēmnau mɪ pə tək kə pa ta kɛntənə mpa pa kisa ləɔ nyəntu tɔ na apalaa tənə alu Lahapɪ na pɑ ku. Mɪ tɔ alu ɪnɪ ɪ tɔka ɪcatɛ fɛɔlɔa kə teu kə waatu wei pa tala ɪ tɛ tɔ.

³² Ntiyɪ maa tasa yɔɔɔɔɔɔɔ ɪlɛ yɛɛ? Tapacayalɛ fɛɪ-m sɪ mɑ yɔɔɔɔ Ketiyɔɔɔ, na Palaki, na Samsɔɔɔ, na Yɛfɛtɛ, na Tafiiti, na Samiyɛɛɪɪ, na ləɔ kuyɔɔɔɔtutu tɛlɛsəlɔa pa tɔm. ³³ Pa tɛma ləɔ na pa taa tɔɔɔ pa tɔɔɔ lɛlɔa tɛtu, na pə tɔɔ kə pa tənɔ tampana, ɪlɛna ləɔ ha-weyɛ mɪ ɪ ka tɔma sɪ ɪ kɑ ha-wɛ tɔ. Pa tɛma ləɔ na pa taa tɔɔ kə pa təkɑ tɔɔɔɔɔɔɔ, ³⁴ na pɑ tɛsi kɔkɔsɪ nsi sɪ muɔɪ kemkɛm tɔ. Pa tɛma ləɔ na pa taa tɔɔɔ pa lu layatɛ nɔɔɔ taa. Mpu pə yelina na paa kɛu acamaa tɔ pɑ pəsɪ tampana nyəma. Pa tɛma ləɔ na pa taa tɔɔɔ pa lapa akanaa kə yooɔ taa na pɑ kəlɪ pa kolontunaa yoolaa loosi. ³⁵ Lə taa tēmnau tɔɔ kə pa fɛesa alaa kə pa sətɔa na pɑ cɛla-wɛ.

Lɛlɔa nɑ nawa kanɔansi na halənə pɑ canɔ na pɑ sɪ, pa ta kisi wahala ɪnɪ ɪ tɔɔɔ. Pə taya pulu tɔɔ, pa caakaya kə sɪ pɑ fɛesi-wɛ na pɑ hiki weesuyu kupampanju. ³⁶ Pa foota lɛlɔa na pɑ ma-weyɛ akpatɛɛ, pa hɔka lɛlɔa kə alukpala na pɑ tu-weyɛ saləka. ³⁷ Pa yaya lɛlɔa kə pɛɛ na pɑ sɪ, na pɑ naasi lɛlɔa, na pɑ tala lɛlɔa kə tilima naalɛ naalɛ na pa ɪsɛ. Pa laa lɛlɔa kə kulaa na sɛɛsɪ. Heɛɔ na pəɔ pə alɛma kə pa tɔɔɔɔɔɔ na pɑ yɛlɔyɪ. Anɪ pa huluma təkɔnɔɔ pəyɛɛ pa tənɔ-weyɛ wahala tuyu na pɑ lakɪ-weyɛ nyarɔ. ³⁸ Yəlaa panɛ pa tɛɛ antulinya taa cənɛ cayau. Pa cɔkaya yem kə wulaya tɛtu taa na pɔɔɔ taa. Pa tɛsulɛnaa ntɛ kukpaməɔ tɛɛ na tulukusi taa.

³⁹ Panɛ ɪnɪ pa tənə pa tɛma pa taa na ləɔ tɔɔɔ ləɔ sama-wɛ. Paa na mpu pa ta hiki mɪ ləɔ ka tɔma sɪ ɪ

kɑ ha-wɛ tɔ. ⁴⁰ Pə taya pulu tɔɔ, ləɔ ka huɔwa sɪ ɪ kɑ la taya mɪ pə kəla teu tɔ ɪlɛ ɪ ta tisi sɪ pɑ tɛ təkɔpataa na taa fɛɪ.

Ləɔ kɛɛ Tacaa

12 Tɔɔ, ɪsɪ yəlaa samaa tuutuuma ɪnɛ ɪ tama-tuyu kotaya na ɪ tɛma mɪpɔyɔɔ lapu na tə nyəmɑ təkɛɛkɛɛ tɔ, ta tɔɔ tɛ hɔɔɔsɪ na tɛ pɛɪ pə tənə mɪ pɪ kaɔatɪ-tu sɪ tɛ taa polo lɔɔlɔɔ tɔ, na tɛ lɔ ɪsayaɔtu nti tɛ matənə-tuyu tam tɔ. ɪlɛna tɛ kɔɔɔ casəlɛ kə teu kə mɪ pə wɛ tɑ nɔɔɔ tɔɔ tɔ pə waali. ² Tɛ kɔɔɔ tɑ ɪsɛ na tɛ pɑ Yesu tɔɔ, ɪnɪ ɪ kɛna ta ləɔ sɛɛu nyuyɔ na pə tapuyɔ. ɪ ta nyənɪ tɛsika tɔɔ səm fɛɛɛ, ɪ tisa sɪ pɑ kamɪ-ɪ tɛsika tɔɔ na ɪ sɪ. Pə taya pulu tɔɔ kə ɪ tisa mpu, lanɔhulumlɛ nte tɛ tanɔ-ɪ ceɛɛ tɔɔ ɪ nyənaya. Na kayana ɪ caya ləɔ kumtɛ kɔɔɔɔ taa.

³ Mɛ mu caya na ɪ mayasɪ mə taa na ɪ na ɪsənə asayaa yoonə-ɪ na ɪ tɑ kɛɛsɪ tɔ. ɪ nyənna tənə, pəɔ ɪ taa kɔɔ na ɪ kpisi na ɪ lɔ tɔɔɔ. ⁴ Pə taya pulu tɔɔ, tuu mə na asayaa ɪ lukɪ tɔ ɪ ta lɔta na halɪ ɪ canɔ ɪ sɪ mə tɛlɔtɛ taa. ⁵ ɪ sɔɔwa apalutu sɔɔsuyɔ tɔm nti ləɔ heeliyɪ-mɛ ɪsɪ yulu sɛyɛsuyɔ ɪ piya tɔ yɛɛ? ɪ tɔma sɪ:

Ma pəyalu, paasənə teu kə waatu wei Tacaa hɔɔ nyɑ ŋkɔɔɔɔ tɔ. Na ye ɪ kaləyənə-ŋ taa lɔ nyɑ apalutu.

⁶ Pə taya pulu tɔɔ, wei Tacaa sɔɔɔ tɔ puntu ŋkɔɔɔɔ kə ɪ hɔɔ. Na wei ɪ nyənɔyɪ ɪ pəyaya tɔ puntu kə ɪ kɔtɔyɪ. ⁷ ɪ tɔɔ mə kunyɔɔməɔ na suulu na ɪ nyənɪ-ɪ ɪsɪ cɛɛ hɔɔɔɔ ɪ pəyaya ŋkɔɔɔɔ tɔ. Kunyɔɔməɔ wei ɪ tɔkuyɔ mpu tɔ ɪnɪ ɪ huləyənə sɪ ləɔ nyənɔyɪ-mɛyɛ ɪ piya. Pəyaya ŋka ka ŋkɔɔɔɔ kə ka caa ɪ hɔɔ? ⁸ Ye ɪ hɔɔ mə ŋkɔɔɔ ɪsɪ ɪ lakɪ ɪ piya tənə tɔ pə hɔlɔyɪ kə sɪ ɪ tɑ kə ɪ piya mayamaya. Ama ɪ kə apalaa naalɛ piya kə. ⁹ Tɛ nyənna ta caanaa mayamaya kə atɛ cənɛ. Pa hɔɔ tɑ ŋkɔɔɔ na tɛ seeki-wɛ. Ye tɑ caanaa hɔɔ tɑ ŋkɔɔɔ na tɛ seeki-wɛ, pə wɛɛ sɪ tu nuuna tɑ ɪsɔtaa Caa na pə kəlɪ mpu na tɛ hiki weesɪɔ. ¹⁰ Ta caanaa mayamaya nɑ hɔɔ tɑ ŋkɔɔɔ kə wɛɛ naalɛ kə ɪsənə pə maya-wɛ tɔ. Ama sɪ pə waasi-tu tɔɔ kə ləɔ nɑ hɔɔ tɑ ŋkɔɔɔ sɪ tɛ kɔɔɔ ɪ tənənɔ wɛɛtu. ¹¹ Waatu wei pa hɔɔ tɑ ŋkɔɔɔ tɔ pə caya-tuyɔ ɪsɪ pa tuyɪ-tuyɔ wahala, pə fɛɪ lanɔhulumlɛ se. Ama pə hɔɔ na pə leeli ɪlɛna mpa pa ŋkɔɔɔ pa hɔma mpu na pə sɛyɛsɪ-wɛ tɔ, pɑ na kupantu kə pə taa. Puntunaa tɔntɛ teeki na pə kɔna-weyɛ heesuyɔ.

Kuseyəsətu na kukpaalətu

¹² ɪ la na mə niɔ kusəpəɔ na mə nɔɔɔɛ acamaa pə nyɔɔ tɔɔ. ¹³ Na ɪ tənəyɪ mɪpɔyɔɔ tam kə mpaanɔ kusiyisɪɔ, pə taa kɔɔ na sekəllu nɔɔɔɔ ɪ cɔlɛsɪ mpaasɪ, ama ɪ hiki toma.

¹⁴ ɪ la kookalu na mə na yəlaa tənə ɪ wɛɛna tɛma na lɛlɛɔ na mə tɔntɛ kɛɛsɪ teu. Pə taya pulu, ye yulu tɔntɛ ta kɛɛsɪ teu puntu kaa keesi Tacaa. ¹⁵ ɪ la laakalu na nɔɔɔɔ ɪ taa kɔɔ na ɪ tayanɪ ləɔ pɛɛɛ kə lanuyɔ. ɪ la laakalu tɔɔ na pə taa kɔɔ na mə taa nɔɔɔɔ pəsɪ ɪsɪ

tuyu isayau nyɔɔkuyu na ku nyan wakəlayi yəlaa tɔ.
 16 Í la laakali tɔtɔ na mə taa nɔɔɔlu í taa la asilima yaa
 lɔɔ nyəm pəsɪ ɪ isentaa ké yem, isu pə lapu isau na í
 kpaya ɪ sɔɔɔntu lonte na í pɛɛti tɔɔɔniya tɔ tɔ. 17 Mə
 mayamaya í nawa isəna pə kɔma waali waali na í
 nyuli sɪ ɪ caa í kooli-ɪ kupantu, ɪlena pá ɪ-ɪ tɔ. Pə taya
 pulu tɔɔ, pə fɛi pəsuyu sɪ í məli waali na í tayani mpi ɪ
 ka tema wakəlayu tɔ, ɪlena í wii yem.

18 Mɛ í tá kɔtəna puɔu ŋku yulu pəsəyi na í tokina
 tɔ isu lseyeli nyəma, ŋku ku tɔɔ kɔkɔ toŋ nyəŋka
 mukaya tɔ, na isɔŋmuntu na səkɔtuyu na heelimuyu
 pə nyalaa tɔ, 19 na pá nu akantəle wula na pá yɔɔtəyi
 tɔ. Saa wei lseyeli nyəma nu pə yɔɔtəya mpu tɔ, pa
 tɔma sɪ pá yele mpu, pə taa tasa-weyə yɔɔtənau ke
 paa pəɔɔ mayamaya. 20 Pə taya pulu tɔɔ, tɔm nti paa
 heela-wɛ sɪ ye yulu yaa kɔntə mayamaya tokina
 puɔu ŋku, paa yaya-tɛyɛ pɛɛ na pá ku tɔ, tə kəla-weyə
 toŋ. 21 Pə nyənuyu lapa sɔɔntu haləna Moisi
 mayamaya tɔ sɪ sɔɔntu kəla unɪ na í seliyi.

22 Ama mɛ mə kɔtəna Siyɔŋ puɔu, na lɔɔ weesuyu
 tu ɪcate isɔtaa Yosalem na tə isɔtaa tillaa tuutuuma.
 23 Í kɔtəna lɔɔ kancaalaya kululaa mpa pa həla pa
 ŋmaa isɔtaa na pá kotina lanhulumɛ tɔ. Í kɔtəna lɔɔ
 wei ɪ ká huuna yəlaa tənaya tɔm tɔ, na í kɔtəna ɪ
 yəlaa kupama mpa pa lapa na pá te təkɔtəya tɔ pa
 ləsasɪ. 24 Í kɔtəna Yesu wei ɪ ké nɔɔɔ pɛɛluyu kufam
 tɛləsulɔ tɔ. Í kɔtəna ɪ caləm kuŋmusəm mpi pə
 yɔɔtəya kəla Apɛɛli nyəm nyəŋka tɔcayacaya tɔ.

25 Í la laakali, í taa kisi wei ɪ yɔɔtəyənə-mɛ tɔ ɪ tɔm
 ke nuu. Mpa pa kisa wei ɪ kpaalaya lɔɔ tɔm ke ate
 cənɛ tɔ ɪ tɔm nuu tɔ pa ta kpisi pɛɛ pa ŋkpaŋuyu ke
 hɔm, kacəŋfana ta mpa tu ha lumaya ke wei ɪ we ha-
 tuu isɔtaa na í yɔɔtəna-tu tɔ? 26 ɪ yɔɔtəya na ɪ
 yɔɔtəya ciyiti tetu təna. Ama ɪ tasa-tuyu heeluyu sɪ ɪ
 ká tasa ateyɛ ciyituyu, haləna í kɔtəna isɔtaa.
 27 Timpi pa tɔŋ mpu sɪ paa tasa tɔ pə wɛɛ kɛɛ sɪ mpi
 mpi pə lapa na pu ciyiti-wɪ tɔ pu saali yem ɪlena mpi
 pu caya tam tɔ pəɛ pə lɛɛti.

28 Tu hiki kawulaya ŋka kaa caya tam tɔ ɪɛ tɛ la lɔɔ
 ké təmlɛ ke isəna mpi pu maya-ɪ tɔ, na tɛ see-ɪ na tɛ
 nyəŋna-ɪ na tɛ hulɪ sɪ ɪ nyana təmlɛ sɛɛu ntɛ. 29 Tá lɔɔ
 ké kɔkɔ ŋka ka nyaki pə təna tɔɔ.

Isəna tu la na lɔɔ sɔɔɔ-tu tɔ

13 Í sɔɔɔɔ təmaya tam isu yulu na ɪ neu. 2 Anɪ pə
 wɛɛ sɪ í tɔkəyi muɔlaa mpa pa kɔŋ mə tɛ tɔɔ
 teu tɔ ɪ nuwa. Lɛlaa lapa isɔtaa tillaa ke muɔllɛ ke pə
 lapu taa, pa tɔŋna sɪ yəlaa ke yem. 3 Í tɔɔɔ
 saləkətuɔnaa tɔɔ isu ye mə na-wɛ í ka wenna saləka
 unɪ ɪ taa í ka lapa tɔ. Na í tɔɔɔ mpa pa laki nyan tɔ pa
 tɔm isu mə mayamaya ke pa laki mpu.

4 Paa wei í nyənɪ alu kpəyau tɔm isu pulu sɔɔɔɔm.
 Na apalu na alu pa taa nɔɔɔɔ náá taa la yem yem
 tɔtɔ. lɔɔ ká huuna tɔm ke mpa pa laki asilima na mpa
 pa laki wasəŋkalətu tɔ.

5 Í taa nyənəyi pɔɔɔɔɔɔ ke mə kulaputu taa. Ama
 mə lanɔ í hɛɛna mpi ɪ wɛna tɔ. Pə taya pulu tɔɔ, lɔɔ

yɔɔtəya sɪ: Ma kaa ɪ-ŋ paa pəɔɔ, maa wɛɛ nyá waali
 ké tam. 6 Pə tɔɔ ké tə pəsəyi na tɛ yɔɔtəna naani sɪ:

Tacaa kɛɛ ma tentu,
 ma kaa nyana pulu.
 Yulu pəsəyi na í la-m we?

7 Í tɔɔɔ mə kancaalaya sɔɔaa mpa pa caala-meyɛ lɔɔ
 tɔm heeluyu tɔ pa tɔɔ. Í nyənna isəna pa yaasi ka wɛɛ
 tɔ, na isəna pɛɛ pa səpa tɔ, na í kɛɛsəna isəna pɛɛ pa
 tɛma lɔɔ na pa taa tɔ na í lá mpu. 8 Isəna Yesu Kilisiti
 ka wɛɛ tɔ mɔpúyú ɪ wɛ sənɔ, na mɔpúyú ɪ ká wɛɛ tam. 9 Í
 taa yele na sɛyɛsəŋ kufan unɪ ɪ təna, ɪ nɔɔɔ na ɪ suka, í
 tolisi-mɛ. Pə taya pulu tɔɔ, mpi pə kəla teu tɔɔɔɔ sɪ lɔɔ
 pɛɛɛɛ í la na tɛ hikiyi toŋ ke ta huwɛɛ taa. Pə taa wɛɛ
 kutɔɔɔɔ cɔɔɔɔ kiŋ. Mpa pa paasəyənə kutɔɔɔɔ cɔɔɔɔ
 tɔ paa waaki pə taa ké pulu.

10 Kɔtəlaa mpa pa laki təmlɛ ke Yuta kɔtasɪ cəkəɛ
 taa tɔ pa feina mpa sɪ pá tɔɔɔ mpi pa ku tá kɔtəya
 tɛlatɛ taa tɔ. 11 Yuta kɔtulu sɔɔɔ kpəkəyi wontu nti tə
 caləm ké, na í pona cəkəɛ taa na í fɛɛni sɪ pá huɪ
 yəlaa isayatu. ɪlena pá kpaya wontu nti pa kuwa mpu
 tɔ tə mayamaya na pá pona tɛsikile waali na pá tu
 kɔkɔ. 12 Pə tɔɔ ké Yesu səpa ɪcate na waali sɪ ɪ
 mayamaya ɪ caləm í tayani yəlaa samaa. 13 Mpu tɔ tɛ
 polo ɪ kiŋ ke tɛsikile waali na pá kisi-tu isu pa kisuyu
 unɪ tɔ. 14 Mpi tɔ tə feina ɪcate tam nyəntɛ ke ate cənɛ.
 Ama cele nyəntɛ ke tə pɛkəyi. 15 Tə sənɔ lɔɔ ké tam na
 pá lá teitei isu tə lapa-ɪ kɔtəya na Yesu toŋ taa. Pə
 nyuyu ntɛ sɪ ɪ hətɛ í yaaki tá tɔɔɔ taa ké tam. 16 Í taa
 sɔɔɔ kupantu lapu na təmaya tem ke tam, pə taya pulu
 tɔɔ, kɔtəya isu mɔpúyú lɔɔ sɔɔɔɔ.

17 Í nukəna mə sɔɔaa na í seeki-wɛ. Pə taya pulu tɔɔ,
 pa feniyi mə ləsasɪ tɔɔ ké. Mpi tɔ pa nyəmá sɪ cele lɔɔ
 ká pɔɔɔ-weyɛ sɪ tɔm. Ye í nukəna-wɛ, pa təmlɛ lapu
 kaa la-weyɛ felentu. Ama ye ɪ nukəna-wɛ, pa təmlɛ ká
 pəsɪ-weyɛ tɛlasɪ tɔm, na saa unɪ pə kaa waasi-meyɛ
 pulu.

18 Í sələmənə-tuyu lɔɔ ké mɔpúyú tam. Tə nyəmá teu
 ke tá taa təkɔtəya sɪ tə wɛna lotu kulumtu. Pə taya
 pulu tɔɔ, tə caa ké sɪ paa mpi pə taa tá tɔntɛ í maya.
 19 Nti ma wiikina-mɛ tɛsiyisiyi tɔɔɔ sɪ í sələmɪ lɔɔ na í
 lá luyu na má məli mə kiŋ ke ɪŋ.

lɔɔ sələmuyu

20 lɔɔ feesa Tacaa Yesu ke səm taa, unəyɛɛ heeŋ tiik-
 ilu sɔɔɔ ke ɪ səpu tɔ pə tɔɔ. Na ɪ səm mpi pə yelina na
 nɔɔɔ pɛɛluyu tam nyəm la tampana. 21 Hɛɛsuyu lɔɔ í la
 na mu pəsɪ na í lá kupantunaa na í lá ɪ luyu nyəntu
 təmammam. lɔɔ unɪ í yele na Yesu Kilisiti la tá kiŋ ke
 mpi pə wɛ-ɪ teu tɔ. Yesu í hiki teeli ke tam. Ami.

Kantəkaya tɔm na sɛɛtu

22 Ma taapalaa ma wiikina-mɛ sɪ í nu apalutu
 sɔɔɔsuyu tɔm tənɛ na suulu. Pə taya pulu tɔɔ, tɔm nti
 ma ŋmaa-meyɛ cənɛ tɔ tə ta tɔɔ. 23 Ma heeliyi-mɛ sɪ pa
 tula ta taapalu Timotee. Ye ɪ tala ɪŋ ke cənɛ ma na-ɪ
 tu kəna mə tɛ.

²⁴ Í σεε mə sɔsaa təna na lɔɔ yəlaa təna təpai. Ta taapalaa ltalii nyəma σεε-με.

²⁵ lɔɔ í la mə tənaya pɛɛɛɛ.

Saaki

Kutulutu

Isa yalaa mpa pa yawa antulinya tana taa taya Saaki nmaawa i takelaya. I kuseyesatu ta ke naya taa tom ke yem. Yaasinna mpa yulu ka lakana to, pa tom ke Saaki seyesaa. Saaki hula isa seelaa ke yaasi wei pa laku na i fei teu to.

Isana pa faya Saaki takelaya to:

Nyam na taa tem pa tom, titite 1:1-8

Isa seeu mayamaya naaki lakasi taa ke, titite 1:9-27

Yalaa fayasyu tom, titite 2:1-13

Taa temna na isa na tema pa tom, titite 2:14-26

Isa seelaa na pa nsama kpau tom, titite 3:1-12

Lamayasee nna a luna isa kin to, titite 3:13-18

Isa seelu na antulinya pa tom, titite 4:1-5:6

Suulu na isa selamuyu na sanau tom, titite 5:7-20

Saetu

1 Maya Saaki isa na Taca Yesu Kilisiti pa yom. Ma nmaakana takelaya kane. Ma see isa yalaa tana mpa pa ya antulinya tana taa to.

Isa hate

² Ma taapalaa, ye mayasah i koma na i mayasahi-mege nka nka, i cayana lanhulumle ke sowa. ³ Pa taya pulu to, i nyama si ye i sanya teu taca ke naani wei i tawa isa to i taa, ile i pasa kantallaa nte. ⁴ Ama i yele na paa wei i na si i kantelana tampana. Saa nu i ka la yalaa mpa pa tewa takpataa na pa we tamammam na pa ta lan pulu to. ⁵ Paa na mpu ye ma taa naya lanja nyam, i selamu isa na i ka ha-l-wi. Pa taya pulu to, isa ile i fei felentu ke paa paw. Paele u kootiyi naya. ⁶ Ama ye puntu i selamayi isa, i selamu na i te i taa, i taa la sika. Ye yulu i selamayana sika, puntu we ke isu tenku lum hola nna heelim laki na a lanjayi yem to. ⁷ Yulu isu mpu pa taka i taa teelu si Taca ka ha-i pulu caca. ⁸ Mpi to, i ke yelele tu na tutulu ke i yaasi tana taa ke.

Konyantu kusuyu

⁹ Ye konyantu i we ta taa, ile i muylu si isa ka kusi i nyuyu to pa to. ¹⁰ Na ye apite i we ta taa, tale ta muylu si isa ka tisi-te to pa to. Apite kay na ta saali yem ke isu nyuluyu hetu ke taale taa. ¹¹ Ilim luku na pa kaw pa han sowa, lena pa nyaya nyuluyu nku na ku wuli, lena hetuyu nku ku hoti, na ku kawa saali yem.

Mpu unayi pu kaw na apite na ta kulaputu tana saali yem.

Mayasah na cowa

¹² Mayasah i mayana wei na pa ta ciyiti-i, puntu nu lelen ke. Pa taya pulu to, waatu wei pa ten-i mayasyu na pa ta ciyiti-i to, isa haaki-i weesyuu teeli ntenuyu nku ku ke mpi isa to ma si i ha mpa pa kaw-i to. ¹³ Ye mayasyu i mayana wei, puntu i taa to si: isa mayasahana-m. Mpi to, pu mayasahi isa si i la isayatu, paele isa mayamaya na mayasahi naya. ¹⁴ Pa kay si pa mayasahi yulu to, i mayamaya i konyuluyu isayau hana-i na pa kra-i isu kawa. ¹⁵ Konyuluyu nku kule ku weeki mpu lena ku kaw ku lulu isayatu. Na isayatu na kay ta pu tamammam lena tale ta lulu sam.

¹⁶ Ma taapalaa kupama, i taa puyusi ma ti yoo. ¹⁷ Isataa ke kupantana mpa ta hikiyi faalaa to na kawa kupamany nu i tana i lakana. isa wei i nma isatonyu taa kaw to i niy taa ke pa luna. isa na layasahi ye i sanya nti ta taa, ta taa ke i sanya. Sakpetiya nakali ka fei i kin. ¹⁸ Nu i kawana na i hatuyu weesyuu na i tampana tom kin. I lapa nnyu si ta mu konyamam mpi pa tana naya.

I taa nukl kunu ke yem

¹⁹ Ma taapalaa kupama, i kaw tom tane nu si paa wei i we kay ke nuu taa. Ama i taa we wei i pasahi yuyaya to. Paele i taa we wei u layasahi panna muyu to. ²⁰ Ye yulu i mu panna u pasahi na i la mpi isa to. ²¹ Pa to ke i ka kisi mpi pa laki yulu ke isayau

pəsəyi na í ħmakəli taale wontu nti tə tənə, na sumasi tənə, na wontu nti tə tuuki tə lotu tɔɔ tɔ tə looŋə tənə, na lum taa nyəm. Halɪ yulu tu tɛma pə tənəya ħpúyú ħmakəluɣu mɛɛ. ⁸ Ama tuu tɔ nɔɔɔlu ta tɛnta nsəmle kɛ ħmakəluɣu. Pə kɛ ɪsayatu nti yulu u pəsəyi na í kpa tɔɔ. Tə taa sɔtu toŋ fɛina taka. ⁹ Ntɛyɛ tə sɛɛkəna Tacaa Sɔɔ kɛ í na tɛmlɛ, na ntɛyɛ tə tənəyənə mpusi kɛ yəlaa mpa lɔɔ ħmawa na pá nəyəsənə-u tɔ. ¹⁰ Nɔɔɔ kulumaya ŋkɛ ka taa kɛ fɔɔ wɛɛ. Pəyɛle ka taa kɛ anyənka wɛɛ. Ma taapalaa, pə taa wɛɛ mpu. ¹¹ Hite kulumtəle taa lum kaa wɛɛ leleŋ nyəm kɛ saaluɣu na təsalaɔ nyəm kɛ saaluɣu. ¹² Ma taapalaa mɛ, tuɣu ŋku pa yaa sɪ fiki tɔ ku kaa pəsɪ na ku lulu tuɣu ŋku pa yaa sɪ olifi tɔ ku pee. Na tuɣu ŋku pa yaa sɪ lɛsɛŋ tɔ ku kaa lulu fiki tuɣu pee. Na lum mpi pə wɛ tənəyənə tɔ pə kaa pəsɪ na pá lá leleŋ nyəm.

Ləmayasəle nte tə luna lɔɔ kiŋ tɔ

¹³ Nɔɔɔlu wɛ mə həku na ɪ kɛ ləmayasəle tu na nyən-tu tɔɔ? Puntu í yele na ɪ tɛma hulɪ mpu, na í laki ɪ tɛma na tɪ pasuɣu na ləmayasɛɛ. ¹⁴ Ama ye mə lotunaa taa wɛ haŋaya sɔɔɔya na ikəlle pɛɛkuɣu huwɛɛ, ulɛ í taa nɔkɪ mə təyi ħɔm na í pəsɪ pɔpɔtunaa na í kɛɛsɪ tampana. ¹⁵ Ləmayasɛɛ ɪsu mpu pə taka tá luna lɔɔ kiŋ se, pə kɛ antulinya ɪnɛ ɪ nyəm kɛ, na yuluwɛɛtu huulɛ, na pə luna ulɔɔɔ kiŋ. ¹⁶ Pə taya pulu tɔɔ, timpi taa haŋaya na ikəlle pɛɛkuɣu pə wɛɛ tɔ tənəya liyituɣu na ɪsayatu nti tə tənə tə wɛ tam. ¹⁷ Ama ye wei ɪ hika lɔɔ nyəm puntu wɛɛ kɛ tɛɛɛɛɛ. Pəle pə paasi ɪ ta kɛ yoolu, ɪ kɛ suulu tu, na pɛɛɛɛ tu, na kupantu tike kɛ ɪ laki, na ɪ tɛma tewa. ɪ faɣasəyi yəlaa sɪ ma nyəmá akele ma ta nyɪ akele, na ɛsɛɣu fɛɪ ɪ kiŋ. ¹⁸ Mpa pa laki na pa ɔɔɔ nyəma wɛɛkəna leleŋ tɔ pə wɛ ɪsu leleŋ taa kɛ pa tuuki pa kututum, na weesɣu ŋku ku tewa tɔɔ pa kɔŋ hikuɣu.

Isəna lɔɔ na antulinya pa fɛɪ kɔpəu tɔ

4 Leyɛ yooŋ na ntɔŋkɛɛsaya luna mə həku kɛ mpu? Mə kɔɔɔnaa mpa pa caaləyi-mɛyɛ tam kɛ mə tənəŋ taa tɔ mɛ pa kɔŋna na yooŋ na ntɔŋkɛɛsasi nsɪ. ² Ntanyɪ í nyuləyi pulu pəyɛle í kaa hiki-wɪ, ulɛna í suu yəlaa kuɣu taa. Yaa mə luuŋ suu pulu pəyɛle í kaa hiki-wɪ, ulɛna ntɔŋkɛɛsasi na yoo suu mə həku. Pə taya pulu tɔɔ kɛ u hikiyi. Mpi í caaki tɔ u sələməyi sɪ lɔɔ í ha-mɛyɛ-wɪ tɔɔ. ³ Yaa í tu sələməyi u hikiyi-wəyi mə ləmayasɛɛ fɛɪ teu tɔ pə tɔɔ. í caa kɛ sɪ í hika-wɪ ulɛ í lana mpi mə mayamaya ɪ nɔkaa tɔ. ⁴ Ama í kɛ ma ta nyɪ ɪsɔnaa kɛ yoo. í tá nyɪ sɪ ye n sɔɔləyi antulinya nyəm n kɛ lɔɔ kolontu taa? Wei ɪ caa í sɔɔlɪ antulinya nyəm tɔ puntu na lɔɔ pa lapa kolonɔ kɛ. ⁵ í taa huɪ sɪ yem tɔɔ kɛ pa ħmaa lɔɔ Tɔm taa sɪ: lɔɔ pɔɔsəyənə ɪsəsɛmlɛ kɛ weesɣu ŋku ɪ tu tá taa tɔ. ⁶ Pə na pə mpu tɔ ɪ laki-tuɣu kupantunaa mpa pa kəla mpu tɔ. Na pə tɔm kɛ pa ħmaa lɔɔ Tɔm taa sɪ: lɔɔ yooa kalampaani nyəma, na í laki kupantu kɛ mpa pa pasəyi pa tɪ tɔ. ⁷ Mpu tɔ, í pasa mə tɪ na í nuuna lɔɔ kɛ teu, na í səŋ llɔɔɔ tɔɔ, ɪ ká se mə kiŋ na í

polo pooluŋ. ⁸ í kɔtənə lɔɔ, na lɔɔ ká kɔtənə-mɛ tɔɔ. Asaya mɛ í səŋ mə niŋ, yeleyɛ nyəma mɛ í tayanɪ mə lotunaa. ⁹ Mə laŋə í wakəli, í tulɪ nɔɔsɪ na í wii sɔɔsɔm. í yele na mə woŋə pəsɪ wula, na mə laŋhulum-lɛ ná pəsɪ laŋwakəlle. ¹⁰ í pasa mə təyi Tacaa ɪsɛntaa na ɪ ká kusɪ-mɛ.

Tɔɔntəle footuɣu tɔm

¹¹ Ma taapalaa, í taa cakəna tɛma. Ye wei ɪ cakəna ɪ tɔɔntəle yaa ɪ footiyi-ɪ, lɔɔ kusəsutu kɛ puntu cakəna yaa ɪ footiyi. Pəyɛle ye n footiyi lɔɔ kusəsutu n ta kɛ tə tɔkəlu tɔɔ, n pəsə tə huunlu kɛ. ¹² lɔɔ tike sukəna kusəsutu, na ɪnɪ ɪ tike ɪ kəna tɔm huulu. Na ɪnɪ ɪ tike ɪ pəsəyənə na í tayanɪ yaa í wakəli. Nyá n kɛ we na í footiyi nyá tɔɔntəle?

Cele tɛma lapu tɔɔ faaluɣu

¹³ Mɛ mpa mə tɔŋ sɪ sənə yaa cele tu polo ɪcətɛ tənə na tənə na tɛ caya tənəya pənəya na tɛ taati na tɛ hiki liyitee tɔ, pənɛntɛ mu nu ulɛ. ¹⁴ Aaɪ, í tá nyɪ cele nyəntu. í wɛɛ kɛ ɪsu ihunte nte tə kraa pəɔɔ na pu laki laasaya ulɛna tɛ ɛɛ tɔ. ¹⁵ Pu wɛɛ kɛ sɪ í yɔɔɔ sɪ: Ye Tacaa í tana-tu, tu la pənɛ na pənɛ. ¹⁶ Ama mə məlaa na í laki kalampaani na í ħɔŋ mə tɪ. Kalampaani ɪsu mpu pə taka fɛɪ teu. ¹⁷ Pə tɔɔ kɛ ye wei í nyəmá kupantu lapu na í kisi tə lapu, puntu lapa ɪsayatu kɛ.

Apila laakalɪ lapu

5 Tɔu pənɛntɛ apila mɛ, mu nu. í wii na í mɔləyi kɔkɔpaa. Pə taya pulu tɔɔ, asalau ká mayana-mɛ. ² Mə wənau puɣuta yem, pə muu mə tɔɔ wontu. ³ Kakɔtaya sɛɛsa mə wulanaa na mə liyitee. Kakɔtaya ŋkɛ kaa kulina mə waali na ká nyaya mə tənəŋ ɪsu kɔkɔ. í kaa wənau kɛ yem kɛ kuɣɛŋ kantəkaya nyən ɪnɛ ɪ taa. ⁴ í kisa mə tɛmlɛ nyəma mpa pa hala mə tawa tɔɔ feluɣu, í nu pɛɛ pa tɔŋna wula tɔ. Mpa pa tayanəyi mə tawa kululum tɔ pa kakiisasi tala Pə tənə pə tu Tacaa lɔɔ ħkraŋŋ taa. ⁵ í tɔɔ leleŋ na í lá isəna í sɔɔlaa tɔɔ atɛ ɛnɛ. í paɣalaa ɪsu pá ku-mɛ na pá tɔɔ. ⁶ í tu tasəkəle kɛ wei ɪ fɛina taali tɔ, na í yele na pá ku-ɪ na ílɛ ɪ tu suma mpu.

Suulu tɔkuɣu na sələmuyɔ

⁷ Ma taapalaa í cayaɔa suulu na haləna Tacaa kɔntɛ tala. í nyənna isəna hatu kantələyi na í cayaɔa suulu na haləna ɪ haləm kutɔɔɔ kupanɔku pu tɔ. ɪ tanəyənə suulu kɛ toomaya tɛu na salaŋ nyənku. ⁸ Mɛ tɔɔ mu cayaɔa suulu kɛ mpu. í nyaya apalutu kɛ sɔɔsɔm, Tacaa kɔntɛ wusaa. ⁹ Ma taapalaa, nɔɔɔlu í taa pooli ɪ tɔɔntəle, pá taa kɔɔ na lɔɔ huuna-mɛ. Tɔm huulu wusaa ɪnɪ ɪ caana ntɛyɛ suu. ¹⁰ Ma taapalaa mɛ í nyənna lɔɔ kuɣɔɔtutu tɛləsəlaa mpa pa yɔɔɔ Tacaa tɔm tɔ na í tənə pa akpaa na í kantəlɪ waatu wei wahala makəna-mɛ tɔ. ¹¹ Pa kantəluyɔ tɔɔ kɛ tə tɔŋna-wɛyɛ yaau sɪ leleŋ nuula. ɪ nuwa Soopu tɔm kɛ isəna ɪ kantələna suulu tɔ. Na í nyəmá pə kɔma na pá tɛ na Tacaa ha-ɪ mpi tɔ.

Tacaa wena yulu pətətəle ke səsəm kέ, na i kupantu fei keesuyu.

¹² Ma taapalaa me i taa tuuna pulupuyu paa pəc. I taa tuuna isətənyu, pəyele i taa tuuna ate tət, i taa tuu tuuna pulupu te. Ye pə kέ n ká tisi, ule n tisi si: Nn. Na ye pə fei n ka tisi, ule n tó si: Aa. Tət i kəŋ na i caŋ i suu ləc huunau taa.

¹³ Ye wahala mayana mə taa wei, puntu i sələmi ləc. Na ye wei i nukl leleŋ, puntu náá yoo sam yontu. ¹⁴ Ye pə wukl mə taa wei, puntu i yaa Yesu seela kpekəle nyuyu nyəma na pəle pá sələməna-i ləc, na pá yaa Tacaa həte na pá pəli nim ke i tət. ¹⁵ Sələmyu ŋku pa sələma mpu na pá təma Tacaa na pa taa tət ku waasi kutəntu. Tacaa ká ha-i alaafəya na pá huusl

isayətunaa mpa i ka lapa tət. ¹⁶ Ye i wakələna təma, i hənti təmayə ate. I sələməŋəna mə təmayə ləc na i ká hiki alaafəya. Ye yulupaŋ i sələma ləc na isəle kuseemle pə lakl təmlə ke səsəm kέ. ¹⁷ Ilii ka kέ yulu usl tá tətəc. I sələma ləc na isəle kuseemle si teu i taa nu, na teu ta tosi atəye hal pusi tooso na həcyluy.

¹⁸ Mpu yu i kəma na i taa ləc kέ sələmyu, ule na teu luuna isətəa na ku nu na kutəcyl lə.

¹⁹ Ma taapalaa, ye mə taa həcylu ha tampana ke siyile na i tətəntəle kra-i na i məŋna, ²⁰ mu nyl si wei uli i kra-i həcyl i tətəolle na i məŋna tət, puntu yapa i ləsayə ke səm həcyl taa kέ, na i lapu mpu tət pə huusa isayətu tuutuuma kέ.

Piyee I

Kutulutu

Kilisiti nyéma mpa pá yawa na pa we Asii tetu hɔɔɔɔɔɔ taa tɔ, mpeye Piyee ηmaawa takəlaya kanε. Piyee yɔɔɔɔɔɔ taa pə naa ke si mpa paa sɛeki lɔɔ tɔ pa footiyi lɔɔ sɛelaa mpe. Pəyele pá suuki-weyε tɔm. Pa tukaya-weyε kunyɔɔ ke h́púyú musuη ḱ. Pə tɔɔ ke Piyee tasəyi-weyε apalutu si pa tekiyi Yesu tike.

Isəna pa faya Piyee I takəlaya tɔ:

Sɛetu, titite 1:1-2

Tɛeluyɔ kupan̄ku, titite 1:3-12

Tənan̄η tɔntε na Yesu matənanu pə tɔm, titite 1:13-2:10

lɔɔ sɛelaa yaasi kupan̄, titite 2:11-4:19

lɔɔ sɛelaa təpasuyɔ na pa təmle tɔm, titite 5

Sɛetu

1 Maɔa Piyee, Yesu Kilisiti tillu.

Ma ηmaakəna takəlaya kaneyε me mpa lɔɔ ləsaa si í nyéma, na pá yasa-me na í caya cayalətu ke Pɔɔ na Kalatɔ na Karatɔɔɔ na Asii na Pitinii pa tetunaa taa tɔ. ²Tacaa lɔɔ ləsuyɔ-me tɔ, pə keesəna teitei ḱ isəna mpi i ka siwa hatuu lɔɔ na í tənəyi na í laki tɔɔ. Na i Feesuyɔ yelina í pəsa i nyéma si í nuna Yesu Kilisiti na ílé i caləm tayan̄-me.

lɔɔ í huli-meyε pɛelεε, na í ha-meyε alaafəya ke sɔɔɔɔ sɔɔɔɔ.

Tɛeluyɔ kupan̄ku

³Tá sa lɔɔ tá sɔɔɔ Yesu Kilisiti Caa. l feesa Yesu Kilisiti ke səttaa taa na pé ha-tuyɔ weesuyɔ kufaluyɔ ke i suulu sɔɔ tɔ. Na pə yelaa na tá tɛeluyɔ han̄a teu təkai, ⁴si tu hiki kupantunaa mpa lɔɔ si i nyéma tɔ. Kupantunaa panε paa wakəlayi, paa pilisiyi, pəyele pa teu i səku. lɔɔtaa ḱ lɔɔ si-meyε-we. ⁵Me, í tema lɔɔ na mə taa ulena lɔɔ toma ná tɔki-me, na pá tan̄a nyuyɔ yaru mpi pə tayan̄aa si pu kɔna na pé kuli kuyeyη kutɛesəη taa tɔ pə kɔntε.

⁶Paa pə wεε si kayana mayasəη iu i nɔɔ na i suka í wakəli mə lan̄a ke wεε naale tɔ, mə lan̄a í hulumu tɔm tənε tə tɔ. ⁷Pə laki h́púyú si pé ná mə lɔɔ taa tɛmnau waali. Wula ke pə lapa si i tɛη na í saali yem, na kɔkɔ ke pa tayan̄əyən̄a-i na í la teu. Na mə taa tɛmnau na lɔɔ ná kəla wula ke nyuyɔ tɛayacaya. Pə tɔɔ ḱ pə mayasəyi mə taa tɛmnau mpi si pə naa pə toma tənaya, na kuyan̄ku Yesu Kilisiti ká kɔɔ tɔ í hiki sam na teeli na nyuyɔ. ⁸Paa í taa keesi-i tɔ í sɔɔla-i ḱ, na kayana paa u tu keesiyi-i tɔ, í tɔɔna-i mə taa ḱ tɛmnau ḱ. Pə tɔɔ ḱ mə lan̄ahulumlε wena teeli na tə

tɔɔ sɔɔɔm pə tu fεi yɔɔɔɔɔɔ. ⁹Pə taya pulu, í hika mpi pə tɔɔ í tema lɔɔ na mə taa tɔ, mpəyələ mə ləsasi nyóɔɔ yaru.

¹⁰Nyuyɔ yaru pənε pə tɔm ke lɔɔ kuyɔɔɔtutu teləsəlaa pɛekaa na pá taasi na pá wiili pə taa tɛulu-lu, na pá ná na pá keesi kucɔɔ ηku lɔɔ ká tε na í la-me tɔ ku tɔm. ¹¹Mpi mpi Kilisiti Feesuyɔ keesaa tɔ mpəyi mpe pa kaasa pa ti na pá pɛeki si pá nyi pə waatunaa na mpi pə lapu pu pana tɔ. Pə taya pulu, Feesuyɔ ηku ku wε pa taa ḱ na ku heeli-wε na pá taa kɔnta si, Kilisiti ká tɔɔ kunyɔɔ, pə waali ḱ i teeli kɔɔ. ¹²Na lɔɔ heela i kuyɔɔɔtutu teləsəlaa si tɔm wenti pa tu-wε si pá heeli tɔ tə ta na-wε, meye pə nawa. Na ntəyələ nti í mu kayana tɔ. Laapaali Kupan̄ tɔm waasu lataa kraaləna-meyε-ti, na Feesuyɔ Nan̄ηtu wei pə tisin̄a isɔtaa tɔ i toma ke pɛle pa yɔɔɔtən̄aa. Na isɔtaa tillaa mayamaya ná sɔɔlaa si pá nyi-ti.

Tənan̄η tɔntε tɔm

¹³Pə tɔɔ ḱ í caya na mə huwε tan̄aa tətɛyɛtɛyε ḱ təmle lapu. í laki pə tən̄a na laakali ke tam, na í tu mə tɛeluyɔ ke kucɔɔ ηku í ká hiki kuyan̄ku Yesu Kilisiti ká kɔɔ tɔ. ¹⁴í nuna lɔɔ na í taa tasa wεu isu i ka wεu isəkɛɛtəle taa ḱ tuu lɔɔ na í tənəyi mə kunyuləη tɔ. ¹⁵Ama í wεε tən̄an̄η nyéma ke mə yaasin̄aa tən̄a taa, isu lɔɔ wei i yaa-me tɔ i wεu tən̄an̄η tɔ. ¹⁶Pa ηmaa lɔɔ tɔm taa ḱ h́púyú si: í wεε tən̄an̄η isu ma wεu tən̄an̄η tɔ.

¹⁷lɔɔ wei i huukəna yəlaa tən̄aya teitei na u fayasəyi nɔɔɔɔ, na ye wei i kulaputu wε isəna i huuna ulɛyε mpu tɔ, in̄əyi í yaa mə Caa mə Caa ke mə sələmuyɔ taa. Tɔɔ, ye mpu í huləna mə yaasin̄aa taa si í seeki-i wεε nna pə kaasa-meyε antulinya taa cənε tɔ a taa ulε.

¹⁸í nyemá liyithutaya ηka pa yapən̄a-meyε yaasi kraal

nyəŋ wei mə caanaa caanaa teləsa-me tɔ ɪ niŋ taa tɔ. Na pə taɣa pulu yem nyəm mpi pə kuyaku səki tam usi liyitee weu tɔ. ¹⁹ Aai, pə taɣa mpu, Kilisiti wei ɪ we usi iwəyaya ŋka ka tiili tá caami na ka feina taɣaŋmala tɔ ɪ caləm kupampam ke pa yapəna-me. ²⁰ Kilisiti ke lɔɔ ka ləsaa na í su na pəɔɔ pá laki antulinya. ɪ ləsa-ɪ kuyeeŋ kantəkaya nyəŋ uŋe ɪ taa na í húlí ké si pə waasi-me. ²¹ ɪ tɔɔ ké í temna lɔɔ wei í feesa-ɪ na í tu-ɪ teeli tɔ na mə taa, na pə lapa mpu tɔɔ í tú lɔɔ ké naani na mə teelusyu məli ɪ tɔɔ.

²² Na usi í nuuna tampana na í paasi na í sɔɔli mə lɔɔsele taa lelaa tɔ, í taɣana mə təyi. ɪ sɔɔləyi mə təmaya rhpúyú teu na lotu kulumtu. ²³ Pə taɣana-meɣe luluyu ké, ɪle pə taɣa mə caanaa mpa pa səki tɔ mpe pa tasəna-meɣe luluyu. Ama pə tuu mpiyi mə taa na pu səki tɔ mpi pə yelina na pə lá mpu. lɔɔ tɔm nti tə wena weesusyu na tə we tam tɔɔ tɔ nti tə tənna pə lapa mpu. ²⁴ Pa ŋmaawa lɔɔ tɔm taa si:

Yəlaa təna wee ké usi nyutu,
na pa teeli təna wee ké usi nyutu hetu.
Nyutu wuləyi ɪlena hetu náá tɔ.
²⁵ Ama Tacaa tɔm ná cakí tam tɔɔ ké.
Na tɔm ntəyəle Laapaali Kupəŋ kɔna-me.

Weesusyu pəle kulɔɔle tɔm

2 Ye mpu ɪle í yele paa isayatu ntiyi lapu, na pɔɔɔtɔ, na cesuyu, na iseseeme, na caɣana. ² ɪ wee usi piya ahulumnaa na í nyuləyi tam ké hələm mpi pə ké lɔɔ nyəm na pə ké kupam tɔ, na í musí na í pu na pə ya mə nyɔɔŋ. ³ Pa ŋmaa rhpúyú lɔɔ tɔm taa ké si: ɪ təŋa Tacaa kupantu.

⁴ ɪ kpətəna Tacaa, ɪnəyəle pəle nte yəlaa lɔɔ na tə wena weesusyu tɔ. Pəyele tə ké lɔɔ ɪleɣe kupampante tɔɔ ɪ ləsa-te. ⁵ Mu kpətəna-ɪ na í wee usi pəe nna a wena weesiŋ tɔ, na pá kraɣa-me na pá ŋmana lɔɔ ké kutuluyu. Na í ká la ku taa tənaya kətəlaa naŋŋ nyəma mpa pə tuwa si pá laki lɔɔ ké ɪ kɔtasí ke Yesu Kilisiti tɔɔ na pə lapi-ɪ teu tɔ pa kpekəle. ⁶ Pə taɣa pulu, pa ŋmaa lɔɔ tɔm taa si:

Pəle kupante taa kupante ke ma ləsaa.
Pənente ma si-teɣe Siyɔŋ,
si tá wee kite tēe pəle.
Na ye wei ɪ tema-te na ɪ taa,
puntu kaa kɔɔ na í yɔɔɔtɔ si ye maa nyəma.

⁷ Me mpa í tema-te na mə taa tɔ, tə ke-meɣe kupam taa kupam ké. Pə yela mpa pəle na pá tá te pa taa tɔ tə ké pəleɣe

pəle nte ŋmalaa lɔɔ na tə pəsi nte tə tɔɔ pə tənna pə səŋaa tɔɔ.

⁸ Pa tasa tiiliyi ŋmaau tɔɔ si:

Pəle nte tə coki yəlaa tɔɔɔɔ.
Kukpamuyu ŋku ku huɣi tɔ.
Pa kisa lɔɔ tɔm muyu tɔɔ pə coki-we,
na rhpúyú tuu pu siwa si pu la-we.

⁹ Ama me ɪle mə ké piitim mpi pa ləsaa tɔɔ, na Wulau Sɔɔ kətəlaa, na ɪ piitim naŋŋ nyəm, na lɔɔ yəlaa ké. Na pə ləsa-meɣe si í kraaləyi lɔɔ wei ɪ yaa-me si í lu səkpetyu taa na í suu ɪ tənəŋŋ tete tɔ ɪ

təma sɔɔɔɔna tɔm. ¹⁰ Lɔŋ í taa ké lɔɔ yəlaa, ama pənente í ké lɔɔ yəlaa. Lɔŋ í taa nyi si lɔɔ wena pətɔɔtəle yaa ɪ feina tɔ. Ama pənente í nyəma si ɪ wena.

lɔɔ təmlə lataa yaasi

¹¹ Ma taapalaa, usi í keu muulaa na sɔɔsəlaa ke atə cəne tɔ, ma wiikina-me si í la laakali na tɔnyu kunyuləŋ wei ɪ wakələyi mə lɔɔsele tɔ. ¹² ɪ tɔki yaasi kupəŋ ke ma ta nyi lɔɔnaa heku, ɪle paa ná mə təma kupana ke timpi pa tɔyuna-me si í ké asayaa tɔ, na paa sa lɔɔ ké kuyəŋku ɪ ká kɔɔ tɔ.

¹³ ɪ tɔyuna sɔɔaa mpa yəlaa siwa tɔɔ Tacaa tɔɔ, paa lom wulau sɔɔ wei ɪ ti pə tənna tɔ. ¹⁴ Paa kufənənaa mpa ɪ siwa tətə taa si pá hɔŋ asayaa ŋkraŋŋ na pá saŋ kupantu lataa tɔ. ¹⁵ Tampana tɔɔ isəntɔ, lɔɔ caa ké si mu tɔki kupantu na í laki-ti, na pə mɔti isəkpəteɣe nyəma na kumeleməŋ pa nɔɔsi na pá taa na kuyɔɔtutu. ¹⁶ ɪ tɔŋ usi kasayampiya. Ama í taa nyəni mə kasayampiitu ke mpi ye í lapa isayatu pu takí mə waali tɔ. Ama í la usi lɔɔ təmlə nyəma lakuyu tɔ. ¹⁷ ɪ seeki yəlaa tənna, na í sɔɔləyi mə lɔɔsele taa lelaa, na í nyaŋna lɔɔ, na í seeki lom wulau sɔɔ.

Kilisiti ukpate tənyu tɔm

¹⁸ Təma lataa, mu nuuna mə caanaa na í se-weɣe teu. Pə taɣa mpa pa ké kupama na pá wena suulu tɔ pa tike ke í ká nuukəna na í ká seeki, ama na mpa pa wena nyaŋ tɔɔ tɔɔ. ¹⁹ Pa tukuyu yulu ke kunyɔŋ ke yem na í suma si lɔɔ tɔɔ pə we teu ké. ²⁰ Ama ye yulu lapa isayatu ké na pá maki-ɪ tə tɔɔ, ɪle ɪ isante nté isəna tɔɔ? Yulu laki kupantu ké na pá tu-ɪ kunyɔŋ ke kupantu nti ɪ lapa mpu tɔ tə tɔɔ na í suma, ɪlena pə lá lɔɔ ɪleɣe leleŋ. ²¹ Pə tɔɔ mayamaya ke lɔɔ yaa-me. Pə taɣa pulu tɔɔ, Kilisiti mayamaya ná tɔɔ kunyɔŋ ke rhpúyú mə tɔɔ ké, na í hulí-me si í təŋ ɪ ukpate. ²² ɪ ta la isayatu natəli, ɪ kɔɔ taa tá lu pɔɔɔtɔ tɔm natəli ke paa fəŋ. ²³ Pa tuu-ɪ tɔ, ɪ ta ləeti. Pa tu-ɪ kunyɔŋ tɔ, ɪ ta nyaasi-we. Ama ɪ yelina pə tənaya lɔɔ wei ɪ təŋəyi tampana na í huukəna tɔɔ. ²⁴ Na Kilisiti mayamaya səyələna tá isayatu ke ɪ nyuyu taa ké səm tesika tɔɔ, si tá si na pə cə tá na isayatu, na tə fe na tə təŋ siyisuyu. Pə ku ɪleɣe kuyu kuyu tɔɔ pə waa-me. ²⁵ Pə taɣa pulu, í ka wee ké usi heeŋ kutoolŋ. Ama pənente pa keeta-me na pá məŋna wei ɪ ké tiikulu na ləsasi tɔɔ fəŋlu tɔ ɪ kiŋ.

Apalaa na pa alaa pa tɔm

3 Alaa me tɔɔ, í seeki mə paalaa ke mpu. Pu la na pa taa mpa pa ta mu lɔɔ tɔm tɔ, pá ná mə yaasinaa na pə hɔ-we na pá suu lɔɔ seɣe taa. Pə taɣa usi í ká yɔɔtɔ natəli na mə nɔɔsi na pəɔɔ. ² Aai, paa ná isəna mə yaasi mayaa na í seeki mə paalaa tɔɔ pu hɔ-we. ³ ɪ taa pəkəyi si í tɔyi mə tɔɔnaa ke kacɔka nyəm, usi nyɔɔsi taɣanuyu na wula nyəmnaa tɔyɔ, yaa wontu kupantu suuu si pə la-me na í te. ⁴ Ama í pəkəyi si hatuu mə lotu taa í tənna. Na teu mpi, pə

wee lamayasale nte ta we teu na ta we tapamm to ta teu, mpi pu saalayi yem to. Ta ke liyitihutaya pulu ke lso isentaa ke. ⁵ Mpyu lu lntaa alaa mpa pa tanyaga lso mpaau ke teu na pa teelayaa i kin to pa tayanayana pa ti. Pa seekaya pa paalaa ke. ⁶ Mpyu Saala lapa, i nuuna Apalaham ke, halena i yaaki-i si: Ma ce. Ye mu laki kupantu na i ta yele na pulu sacyantu kraa-me, i wee ke isu i paelaa.

⁷ Apalaa me to, i tuki ma alaa na i nyl pa to si pa nma-we to pa toma ta tala ma nyana. I seeki pa ise, pa taya pulu to, ma na-weye lso ka ha weesuyu ke faalaa. I laki mpu, na pulu i taa ko na pa kayati-meye ma selamaj taa.

Wahala toyo ke tulum

⁸ Pa tanaya mpu ile i huuki huwee kulumee na kusoolam kulumam. I sooli tama isu yulu na i neu. I tuki tamaya teu. I taa la tama na kalampaani. ⁹ Ye yulu i lapa-meye isayatu i taa fel-i, paa kutuyu, i taa leeti-i. Ama i kooli puntu to ke kupantu, pa taya pulu, lso yaau-me to, i mayamaya i kupantu ke i toma si i ka ha-me. ¹⁰ Pa nmaa lso Tom taa ke mpu si:

Ye wei i caa si i nu lelej
na i na kuyeyi kupari ke ate cene,
puntu i yele isayatu yoyotaya,
na i taa tasa poyoty peluyu.

¹¹ I ha isayatu ke siyile na i suu kupantu lapu taa. I peeki lelaa na lelej na i huli pa ikpate.

¹² Pa taya pulu,
Taa kama ise ke yulupama to ke,
na i nuuki pa selamaj.

Ama i haa siyile ke mpa pa laki isayatu toyo.

¹³ Ye i seesa isale na kupantu lapu, awe ka la-meye isayatu? ¹⁴ Paa pa wee si i lapa kupantu nti to ta to ke pa mala-meye kunyochi tuyu, i nu lelej ke. I taa nyana yalaa ke paa paco, na i taa yele na pa liyiti-me. ¹⁵ Kilisiti kena ma caa, ile i sam-i hatuu ma lotunaa taa ke mpu. I tari tateyete ke tam, na ye mpa pa pccsa-meye mpi i teelayi to pa tom, ile i keesi-we tateyete. ¹⁶ I keesi-we tapamm na i se-we. I weena lotu kulumtu, ile mpa pa to si i ke taali nyama na pa tuuki-meye ma yaasi kupari wei Kilisiti ha-me to i to to, feele ka melli-weye krau ke pa koosi taa tom pee to. ¹⁷ Pa taya pulu, ye yulu tuki kunyochi ke kupantu nti i lapa to ta to, na pa ke lso luyu nyantu si i toyo mpu, pale pa kala teu na mpi i ka toyo-kuyu isayatu nti i lapa to ta to to.

¹⁸ Halena ma to ke Kilisiti mayamaya na sapa, na yalaa isayatu to ke i sapa tom kulum ke i krapaa sapa. Inayale yulupari wei i sapa asayaa to to, si i kraya-me na i pona lso kin. I tonyu kuneye pa kuwa, ama Feesuyu Nanjtu na feesa-i. ¹⁹ Feesuyu kuneye i toka na i polo na i lana waasu ke lasasi nsi si we salaka taa to. ²⁰ Lasasi nsi si taa nuuna lso ke tuu loj ke kuyeyi wei i taa Nowee toj na i atakaa poyoty saccu saakuyu na lso tari suulu toyo ma to. Na yalaa mpa pa suu kpuluyu nku ku taa na lum ta toyo-we to pa we paco ke, yalaa palefei naanuwa tike.

²¹ Lum pane pa nayasana lso lum so mpu pa yaki ma

nyochi ke kayana toyo. Na lso lum so pane pa ta ke tonyu to asilima lasuyu. Ama pa ke mpi pa hulyi si yulu wiikina lso si i ha-i lotu kulumtu toyo. Yesu Kilisiti fema toyo lso lum so yaki ma nyochi. ²² Lu i kpana isotaa na i caya lso kin to, na i tuki kawulaya ke isotaa tillaa na isotaa kawulasi na pa tojtonaa to.

Toyo kufate tom

⁴ I su Kilisiti toyo kunyochi na pa wu i nantu to, me to i caali ma ti na i tuki pa lamayasale ke mpu. Pa taya pulu, wei i tuki kunyochi halena pa wuki i nantu to, puntu lu isayatu paa taa ke. ² Pa kraya kayana to, i to kuyeyi wei pa kaasa-meye ate cene to isu lso caa to, i taa to isu yulukunyuloh caaki to. ³ I yele isana tuu loj i paasaa na i la isu ma ta nyl isonaa to, i taa tasa mpu. Yaasi isayau, na kunyuloh isayari, na sulonyocle, na hiluyu, na sulokule, na tari laau mpi pa fel lapu to pa tanaya mpu pa taa ke i ka wee. ⁴ Ama panente ma tom laki ma ta nyl isonaa ke ha ke timpi ma na-we i yela krentuyu ke yaasinaa asayaa soosaa taa to, lena pa maeli-meye kutuyu. ⁵ Ama paa te na pa keesi pa kulapale tanaya lso wei i sooli puwa si i huukana weesiy nyama na setaa ke tom to. ⁶ Pa mayamaya pa nyuyu to toyo pa kraala setaa ke Laapali Kupari si pa huuna-we isu yalaa mpa pa wena pa weesiy toyo teitei isu pa laki yalaa tana to, na pa kraala-weye Laapali Kupari ke si lso Feesuyu toj to pa wee isu lso weu to.

Lso seelaa cakale

⁷ Pa tana pa wule puwaya, pa to ile i kraya lamayasale ke teu, i taa caya yem tapoto na i so lso selamuyu to. ⁸ Kancalaya nyantu nti ta wee toyo si i sooli tamaya soom. Pa taya pulu, ye sooli toyo i wee isayatu payale puki pooloh ke. ⁹ I laki tamaya muulle ke ma teesi taa na i taa kuntay. ¹⁰ Paa ma taa wei i paasana teu ke mpi lso yeki na pa lapu saaki-i to. Ye lso i yalaa na pulu lapu saa kooyu tike, puntu i paasana teu na lelaa waa pa taa. ¹¹ Ye waasu latu laki i waasu, pa wee si lso kuyoyoty ke i telasayi yalaa. Ye wei i laki tamle, puntu i lana toma nna lso ha-i to, na pa to lso ke teeli ke Yesu Kilisiti to. Yesu inayale teeli tu na pasulu ke tam to. Ami.

Lsosele toyo kunyochi

¹² Ma taapalaa ma lara i taa tona isana pa mayasuyu-meye toj na toj si pa naa ma waali to isu mpu si kooyu. ¹³ Ama ma lara i hulumi si ma hika ma paa nyam ke Kilisiti wahalanaa taa na mu toyo. Mpu toyo ma lara ka hulumi kuyanku pu kuli i teeli to to. ¹⁴ Ye pa tuuki-me isu i keu Kilisiti ifalaa to pa to, i nu lelej ke. Pa taya pulu to, teeli Feesuyu nku ku ke lso Feesuyu to ku weeki ma waali ke. ¹⁵ Pa taa tu ma taa kooyu kunyochi ke yulukule yaa nmulam yaa isayatu lapu yaa tom fau pa to. ¹⁶ Ama ye wei i tuki kunyochi ke Kilisiti tonyu to, feele i taa kpa-i. I sa lso ke isana mpi pa tana-i na Kilisiti to.

¹⁷ Huule waatu talaa ké, na lso yalaa ke pa caalaxana tom huunau. Tso, ye taya lso taalaxana huunau, le isanaxale huule nte tii teesana waatu wei pu tala mpa pa kisa Laapaali Kupari ke muyu to? ¹⁸ Pa hmaawa lso tom taa si:

Ye meumeu ké na pé ya kupama nyokh,
le awe náá tu pooksi nyantunaa na asayaa pa tom
le?

¹⁹ Pə to ké ye lso luyu lapa si mpa pá toyo kunyokh,
puntunaa í laki kupantu ke hpyú tam. Pá yelina pa
təyi Nmalu wei i kaa ye le lapu ke nti nti i toma si i ká
la to.

Lso kulaputu to fenyu

5 Mə taa mpa mpa pa ké lso tasele scsaa toyo ma
wena pəne. Ma mayamaya isento ma ké lso
tasele scsaa ké. Na ma nana ma isəpəle ke Kilisiti toyo
kunyoməh wei to. Kuyanku paa kuli i teeli to to maa
hiki ma paa nyəm ke pə taa. Nti ma wiikina-me toyle
si: ² í paasəna kaləku ŋku lso yelina-me toyo teu, isu ti-
ikilaa lakuyu to. í fey ku to na luyu kulumuyo isu lso
caaku to, pé taa wee talasi tom. í laki mə təma
tətetete, pé taa wee poyolaya nyənyu to. Ama í ha
mə ti təkrataa ké pə lapu taa. ³ í taa pəeki si í
hmakəlayi mpa pə cəla-me si í feyiyi pa to to. Ama í
wee mpa kaləku ka nyənəxəna na ku laki to. ⁴ Na tiik-
ilaa Wulau í koma na í kək, le í ká hiki mə teeli
ntenuyo ŋku ku hmaləm ká tee kək ke tam to.

⁵ Səkpema me mə nyəntu nte si mu seeki scsaa. Na
mə tənə təpai í pasa mə ti na í səhna təma, pə taya

pulu, pa hmaa lso tom taa si lso yona kalampaani
nyəma, na i laki kupantu ke mpa pa pasəyi pa ti to.
⁶ Ye mpu le í pasa mə təyi lso niy toma nyəh taa, na
pə koma na pé tala waatu wei i ka siwa to, i ká kusi
mə nyuyu. ⁷ í pəti mə nəxəse tənaya lso, pə taya pulu,
i paasəxəna-me to se.

⁸ í nyoksi mə ti, í taa caya yem təpoto. Pə taya pulu
to, mə kolontu uloyu wee ké, na í kək isu toyla
wiikuyu na ka kək na ká pəekəyi si ká hika wei ka
tayami to. ⁹ í paasi na í səh lso seə mpaau taa ké teu
na í tən-i teu. Pə taya pulu to, í nyi si mə taapalaa
mpa pa yana antulinya to, kunyontoylenaa pəne pa
makəna pəleye mpu toyo. ¹⁰ í toki kunyokh ke laasaya
to to, pəlee tənə tu lso wei i yaa-me si í hiki mə paa
tete ke i teeli wei u tən to i taa ké mə na Kilisiti mə
krentuyu to to, i mayamaya i ká tayənəna-me ye teu
təmmam. Na i ká la na í nyok toh, na í ha-me ye
apalutu, na í səh-si-me kite nte to to pə kaa ciyiti-me
to. ¹¹ l pəsyu kune kú wee tam. Ami.

Kantəkaya seetu

¹² Silaasi wei ma nyənəyi isu ta taapalu kupari to un
i sənna-m na má hmaa-me ye takəlaya kanə. Ma caa
ma scsai-me ye apalutu na má la na í te mə taa si lso
tampana pəlee tom wenna takəlaya kanə ka taa. í
toki-ye ye niy naale.

¹³ Papiloni lso seelaa mpa lso yaawa isu i yaau-me to
pa seə-me, ma pəyalu Maləki seə-me to to. ¹⁴ í seə
təmaya teu na scsuyu kupari na í lel.

lso í ha mə tənə mpa Kilisiti ti toyo alaafəya.

Piyee II

Kutulutu

Isɔ sɛɛlaa tənaya Piyee ηmasawa ɪ takəlaya naale nyəŋka kanɛ. Sɛyɛsəlaa kraɪ nyəma mpa pa ɪɔɔlaa na pa suu Isɔ sɛɛlaa taa tɔ, mpeye ɪ yookina ɪ takəlaya taa. Piyee kraalayi Isɔ sɛɛlaa kɛ Yesu məluɣu tɔm na ɪ sɛyɛsəyi-wɛ si: Ye haləna saŋa Yesu ta kɔnta ɪ caa kɛ si pə ya yəlaa tənə nyɔɔŋ.

Isəna pa faya Piyee II takəlaya tɔ:

Sɛɛtu, titite 1:1-2

Yulu wei Isɔ yaawa tɔ ɪ yaasinaa kupama, titite 1:3-21

Piyee kuliyi pɔpɔtu sɛyɛsəlaa waali, titite 2

Kilisiti kantəkaya kɔntɛ tɔm, titite 3

Sɛɛtu

1 Məya Simɔŋ Piyee, Yesu Kilisiti təmle tu na ɪ tillu. Tá Isɔ na tá Yatu Yesu Kilisiti pa tənə siyisuyu na pá ye le na mpa pa tɛŋ pa taa na Isɔ kɛ teu kɛ teitei Isu ta tɔɔ ma ηmaa takəlaya kanɛ. ² Isɔ ɪ húlí-meye pɛɛɛ na ɪ ha-meye alaafaya kɛ sɔsɔm kɛ nyəm mpi ɪ nyəmá ɪ na Tacaa Yesu tɔ pə tɔɔ.

Isɔ yaau na ɪ ləsuɣu

³ Isɔ Inu ɪ Isɔitu toŋ hana-tuyu pə tənə mpi pə ye ki na tɛ matəyənə-ɪ tɔ. Inu ɪ yekina na tə nyəŋ wei ɪ yaa-tu si tɛ hiki ɪ mayamaya ɪ teeli na ɪ kupantu taa kɛ ta paa nyəm tɔ. ⁴ Na pə tɔ kɛ mpi mpi ɪ suwa si ɪ ká la-tu tɔ pə kɛ kupampam na pə tɔɔwa sɔsɔm pə tu fɛɪ. Na ye ɪ hika mpi Isɔ suwa si ɪ ká la tɔ, ɪɛ ɪ ká pəsɪ na ɪ fiti kunyuləŋ isayəŋ wei ɪ ηmakəla antulinya taa cənɛ tɔ ɪ niŋ taa na ɪ kraɣa Isɔ wɛɛtu. ⁵ ɪ tɛma mə taa na Isɔ tɔ, tənɛ Inu tə nyuyu tɔɔ mayamaya kɛ ɪ ká huli teu na ɪ tɔki yaasi kupan. Yaasi kupan waali ɪɛna ɪ pɛɛki nyəm. ⁶ Na nyəm waali ɪɛna ɪ pɛɛki tu tɔkuyu. Tu tɔkuyu waali ɪɛna ɪ pɛɛki suulu. Na suulu waali ɪɛna ɪ pɛɛki si ɪ matəyənə Isɔ. ⁷ Na Isɔ matənau waali ɪɛna ɪ pɛɛki si ɪ wɛɛ təma na leleŋ. Təma leleŋ waali ɪɛna ɪ pɛɛki si ɪ sɔɔlayi təma. ⁸ Yaasinaa kupama mpa pə muna ɪ tɔki tɔɔɔɔ. Ye ɪ wənə-wɛ na pá tɔɔ sɔsɔm, paa la-meye kpelikpeka nyəma kɛ Tacaa Yesu Kilisiti nyəm tɔm taa, na ɪ kaa wɛɛ kaawaasasi. ⁹ Ama wei ɪ fɛɪna yaasinaa panɛ tɔ, ɪ tɛɛ ɪ tɛɛ kɛ ɪ naaki, na ɪ wɛɛ kɛ Isu yulum. Na pə sɔɔna-ɪ təlɛŋ si pa kpiisa ɪ ɪɔŋ isayatu.

¹⁰ Ma taapalaa, pə tɔ kɛ ɪ ká caali mə ti na ɪ tɔki yaau mpi Isɔ yaa-mɛ na ləsuɣu mpi ɪ ləsa-mɛ tɔɔ teu. Pə taya pulu, ye ɪ tɔka mpu, natəli tə kaa hu-meye paa pəɔɔ. ¹¹ Mpu pu yelina na pá tul-meye Tacaa na tá Yatu Yesu Kilisiti Kawulaya tam nyəŋka nɔɔ təyelele.

¹² Mpi pə tɔ ma wɛɛ na má tɔŋna-meye tɔm təneye tɔɔsuɣu tɔɔɔɔ. ɪ tɛma-təyi nyəm, haləna tampana tɔm nti ɪ muwa tɔ ɪ pu tə tɔm taa. ¹³ Ye ma wənə ma ɪɛ, ma huɔ si pə wɛ teu si ma kutɔɔsutu təneye maa tɔɔsəyi-meye tam na ɪ taa hɛɛ. ¹⁴ Pə taya pulu tɔɔ, ma nyəmá teu si nɔɔnɔ maa lu tɔnuyu kusəpuɣu kune ku taa na má tɛɛ, Isu Tacaa Yesu Kilisiti hula-m tɔ. ¹⁵ Maa paasəna na má yelina-meye mpi pu tɔɔsəyi-meye tɔm təneye paa ma kɔma na ma fɛɪ tɔ.

Kilisiti teeli nalaa

¹⁶ Tampana tɔɔ ɪsəntɔ, pə taya mula nna yululayatu luləsaa tɔ anəyi tə tɔkaa na tɛ huləna-meye Tacaa Yesu Kilisiti kɔntɛ toŋ na toŋ nyəntɛ tɔm. Ama tə ná ɪ sɔsɔntu na ta ɪsəpɛɛ mayamaya kɛ. ¹⁷ Tu wɛ timpi Tacaa Isɔ kusa ɪ nyuyu na ɪ ha-ɪ teeli kɛ waatu wei Teeli sɔɔ tu Inu ɪ lapa na pá yɔɔɔɔ na ɪ nu si: Ma luɣu tɛɛ Pəyaya ntɛ Inu, Inu ma lanɛ hulumənəna pə tu fɛɪ. ¹⁸ Tá mayamaya tə nuna tá ηkraŋŋ kɛ waatu wei pə yɔɔɔta ηpúyú hatuu ɪsɔta kɛ tá na-ɪ tu wɛ puɣu katɛ nyəŋku tɔɔ tɔ.

¹⁹ Mpu Inu pə yelina na tɛ tɛ tá taa təkpataa na tɔm nti Isɔ kuyɔɔɔtutu tɛləsəlaa ka kraalaa tɔ. Na tə muna mu kənə-təyi teu. Pə taya pulu tɔɔ, tə wɛ kɛ Isu fətəla wɛu səkpetuyu taa na ɪ naaki na halɪ pá kɔɔ pá fɛ tɔ. Tulumaluɣu ká la na pá ná mə taa. ²⁰ Pə tənaya mpu ɪɛ ɪ tɔɔsi si yulu kaa pəsɪ na ɪ lu ɪ mayamaya ɪ tɔm na ɪ sɛyɛsi nti pa ηmaa Isɔ Tɔm taa si cele tu la tɔ tɔ tɔ. ²¹ Pə taya pulu, yulu nɔkuyu tike ɪ luləsəyi cele tɔm natəli. Ama Feesuyu Nanŋtu tukayana-təyi yəlaa taa na pá yɔɔɔtəyənə Isɔ nɔɔɔ.

Ɔɔɔɔtu seyesalaa tɔm
(Yuti 4-13)

2 Hatuu loŋ loŋ kuyɔɔɔtutu teləsəlaa ɔɔɔɔtunaa ka luwa yəlaa heku. Mpu tɔɔɔɔ seyesalaa ɔɔɔɔtunaa ká lu má heku taa tɔɔ. Ɔɔɔɔtu seyesəŋ na wei í kɔŋna wakəluɔu tɔɔɔ paa suu seyesuɔu. Na paa kisi Tacaa wei í yapa-we tɔ. Mpu lni pu yelina na pá kɔna wakəluɔu ke kɔakɔaa ke pa maɔamaya pa nyɔɔŋ taa. ² Paɔale ká tɔŋna-weye pa tetelakasi mpaau ŋku ku taa, na paa tuu tampana mpaau ke pa yaasi wei pá tɔkka na pá lakəna tɔ u tɔ. ³ Seyesalaa ɔɔɔɔtunaa mpe paa lu tɔmnaa na pá heeliyi-meɔe ɔɔɔɔɔɔɔ nyənuɔu tɔɔ si pá tɔɔɔ má tɔ. Ama pa huunlu sɔɔlu tema puu ke hatuu loŋ si u ká la, na pa Wakəllu ná tanɔa tətəyeteɔe.

⁴ Pə taɔa pulu tɔɔ loŋ tá yele isɔtaa tillaa mpa pa wakəlaa tɔɔɔ yem. Ama u pəta-weye saləka sɔɔ taa ké, na pá hɔka-weye alukpala ke səkɔɔtuɔu taa si pá tan huule wule. ⁵ Loŋ tá yele antulinya kupəŋ ke yem. Ama u lapa na lum sɔɔɔɔm waasi antulinya lne na u yəlaa asayaa pa tɔɔ təwasawasa. Nowee wei í lakaya tampana tɔŋuɔu waasu tɔ na ləlaa naatosompɔɔɔɔɔ tike nyɔɔŋ ke u yapa. ⁶ Loŋ kú Sɔtɔm na kɔmɔɔ pa acaləe tɔm, na í wakəli-ye na kɔkɔ. Na mpuɔú u huləna asayaa si isəna mpi pə wee si u ká la-we tɔɔɔ. ⁷ Ama u yapa loŋ. Yulupaŋ lne, yəlaa asayaa yaasi asilima nyəŋ ka tɔka-u ké na pá cɔɔsəɔ. ⁸ Pə taɔa pulu tɔɔ, yulupaŋ lne u ka weu pa heku tɔ, paa kuyəŋku u naakaya ké na í nuuki yaasinaa asayaa panə, na lakasi isayasi nsi si pekəlayaa-u ké. ⁹ Mpuɔú pə wee mee, Tacaa nyəmnə isəna mpi u ká ləsi mpa pa matəna-u tɔɔɔ maɔasəŋ taa, na isəna mpi u ká su asayaa si kuyaku kuhuunau wule lne u ká tu-weye saləka tɔ. ¹⁰ Pə tu kələna mpa pa tɔŋəɔi pa tɔnəŋ kunyuləŋ isayəŋ na pá footiyi loŋ sɔɔɔɔntu tɔ.

Seyesalaa ɔɔɔɔtunaa panə pa ké apalaa ta apalaa ké. Timpi pa ta tala tɔɔ pa kpaasəɔi pa tu. Paa tu see isɔtaa teeli nyəma na í ná, pa tuuki-weye. ¹¹ Loŋtaa tillaa maɔamaya kələna seyesalaa panəye toma na pəsuyu, paa cakəna teeli nyəma mpeye Tacaa isentaa. ¹² Yəlaa panə pa laki ké isu ləmaɔasəe feinaa, pa we yem ké isu pə luluyu taale wuntu si pá kpa-ti na pá ku tɔ. Mpi mpi pa ta cəkəna tɔɔɔ pa tuuki. Pa kɔŋ saaluɔu ke yem ké isu taale wuntu. ¹³ Kunyontɔɔɔɔɔnaa mpa mpe pa kɔŋna tɔɔɔ pu te na pá ləeti-we. Ilim na pə isəle ke pa kunyuləŋ isayəŋ kuləɔəna-we na pá laki-u na pa lanɔa hee pamm. Pa muyuliyina pa puɔusuyu ké na mə na-we í tɔki mə tɔɔɔnasu. Ye pa we timpi, feele na tusuyu wenna. ¹⁴ Alaa yem yem nyəma ke pa pəekəɔi tam. Paa nyəɔəsəɔi isayatu lapu, na pá tusəyi acamaa acamaa. Pa ɔɔɔɔɔɔɔ nyənuɔu fei yɔɔɔtuɔu. Loŋ tənɔa-weye mpusi ké. ¹⁵ Pa yela mpaau kupəŋku ké na pá tooliyi. Posɔɔ pəyalu Palaam ikpate ke pa tanɔa. Íle u ka sɔɔləna liyitee na í nyl si kawalaya lapu taa ké u ká hikina-ye. ¹⁶ Ama pa kaləna-u u kaanutu tənə tə tɔ. Kupam, kpaŋaya alunyəŋka ŋka kaa yɔɔɔtəyi tɔ ka

yɔɔɔtaa isu yulu, na pá kpa loŋ kuyɔɔɔtutu teləsulu ke u kumeləkulaputu nti tə təlate, na í yele lapu.

¹⁷ Yəlaa panə pa wee ké isu hila nna a nyɔɔwa tɔ, na isu teu piluyuu na heelimuyu kus-ku tɔ. Loŋ tema-weye pa təɔayale caau ke səkɔɔtiile anaam taa. ¹⁸ Kalam-paani tɔm na kumelənyəntu ke pa kpaaləɔi. Yuluweetu kunyuləŋ asilima nyəŋ ke pa tusəɔəna mpa pa lu nɔɔnɔ ké yəlaa toollaa heku tɔ. ¹⁹ Na pá heeliyi pəle si paa waasi-we na pá pəsi kasayampiya. Pəyele yaasi kuwakəlu kpa mpe pa maɔamaya ke yomle ké. Pə taɔa pulu, ye mpi pə maləna yulu, u pəsa pə yom ké. ²⁰ Tampana tɔɔ, ye yəlaa nyəmə Tacaa na tá Yatu Yesu Kilisi-ti na pá ləsa-weye antulinya isayəŋmakəluɔu taa, na pá kɔɔ ləna antulinya tasa-weye isayəŋmakəluɔu mpi na pə kpa-weye yomle, kancalaya nyəŋ lapa sooci na waali nyəntu. ²¹ Ye pa taa nyl tampana mpaau, sana kele na mpi pa tema-kuyu nyəŋ na pá ha kuheelitu kupampantu nti pa teləsə-we tɔɔ siyile tɔ. ²² Nti tə maɔana-we tɔ tə lapa teitei ké isu pa tukuyu ituule tɔɔɔle si: Haya məlaa na ká tɔɔ ka tɔtu. Pa sɔ afa təpaɔai na í məli afəla taa na í tasa həntuyu.

Tacaa kɔntə tɔm

3 Ma taapalaa, ma takəlaya naale nyəŋka ntu ma tu-meɔe ŋmaau tɔ. Nti ma tɔɔsa-meɔe ma takəlasu nsi si naale si taa tɔ ma caa ké si pá tu-meɔe huwee kupana ke mə ləmaɔasəe taa na í taa hee. ² Ma caa ké si í tɔɔsi tɔm nti loŋ kuyɔɔɔtutu teləsəlaa nanɔ nyəma ka yɔɔta hatuu loŋ tɔ, na Tacaa na tá Yatu kuheelitu nti mə tillaa seyesa-me tɔ. ³ Kancalaya lne í nyl teu si yəlaa ká kuli kuyəŋ kantəkaya nyəŋ taa mpa paa təŋ pa maɔamaya pa kunyuləŋ tɔ, na paa won-me. ⁴ Haləna paa ɔɔɔsi-me si: Í taa tɔ si u ká məli ya? Na haləna saŋa u we le? Ta caanaa ná kulaa kele na pəle pá si, na tuu pa ŋmau antulinya tɔ u te u tɔyele mpu, pulu ta layasi. ⁵ Loŋ yɔɔɔtəna hatuu loŋ taa na pá lá isɔɔɔnuɔu na tɔtu. Ama tɔm tənəye mpe pa sɔɔwa təfaa. Tɔtu fayana lum, na lum ke pa lapəna-ti. ⁶ Na pə kaasi lum mpi pə waasəna tuu loŋ antulinya təwasawasa na pá wakəli-u. ⁷ Kayana loŋ kuyɔɔɔtutu kulumtu nti tə suuna isɔɔɔnuɔu na tɔtu, si pu te na pá wə-təɔi kɔkɔ ke kuyəŋku paa huuna asayaa na pá wakəli-we tɔ.

⁸ Ma taapalaa, natəli tə wenna pə ta muna isu í ká sɔɔ tə tɔ. Ntəɔəle si kuyaku kulumuɔu we Tacaa ké isu puusi iyaya, na puusi iyaya náa wee-u isu kuyaku kulumuɔu. ⁹ Tacaa tɔma si u ká la nti tɔ, pə taɔa isu u we kaninika na tə lapu isu ləlaa huukuɔu tɔ. Ama suulu ke u huləɔi-me. Mpi tɔ, u caa si yulu kɔɔɔlu í le, paa punta ké awe. Ama u caa ké si yəlaa tənə í layasi tɔntə kupante.

¹⁰ Paa na mpu tɔ, Tacaa kuyaku kɔŋ kɔntə ké isu ŋmulu kɔŋuɔu tɔ. Loŋ tɔnuɔu ka muki yem ké kuyəŋku, na pə kɔkɔluɔu ká la sɔɔɔntu. Kɔkɔ ká nyaya isɔɔɔnuɔu tɔɔ nyəŋ tənə, na pu nyaya atə na u nyəŋ tənə. ¹¹ Pə kɔŋ pə tənaya wakəluɔu ke mpuyule, lne mu nyəna nteye mə cakəle. Mə yaasi ká te na í húl si í matəna loŋ, ¹² na í tanɔa loŋ kuyaku, na í lu teu si kuyaku ŋku

kú tala loŋ. Kuyankuyu kɔkɔ ká nyaga isɔtɔnyu, na ku tɔɔ nyám tɔna ká hoona ká hanaga. ¹³ Ama lɔ tɔma si i ká te na í læsi isɔtɔnyu kufaluyu na tetu kufatu, na tampana tike ká wenna pə taa. Nti tá tanɔa tɔɔle.

¹⁴ Ma taapalaa, pə tɔɔ ké í ká lu teu na í lá kupama ke lɔ isentaa na í taa na isayatu natəlayi mə kiŋ, na mə na-i í ciiki na í tan kuyaku ŋku. ¹⁵ Í nyəna Tacaa suulu na í ná, i suulu ni i yelina na pə ya mə nyɔŋ. Ta taapalu kupan Pɔkɔl ŋmaa-me na í keesi-meɣe pə tɔm na ləmagasɛɛ nna lɔ ha-i tɔ. ¹⁶ Mɔrúyú i ŋmaaki i takelasɪ tɔna taa ké timpi timpi i yɔɔtəyɪ tɔm tənɛ tɔ. I

takelasɪ taa huwɛ cɛkənaɪ wɛ katɛ kɛ tiili tiili, lɛna isəkpeɛɛ nyəma na mpa pa fɛi toŋ tɔ pɛɛ pa keeki pə huwɛ. Na mɔrúyú pa keeki lɔ tɔm taa tɔmnaɪ lɛn-ti tɔɔ. Pa magamaga pa lepu kɛ pa tɔŋna caaɪ kɛ mpu.

¹⁷ Ma taapalaa, pənente mə isɛ kulaa. Pə tɔɔ lɛ í taa yeɛ na yəlaa asaɣaa kuyuyusutu tolisi-me, na pə kɔɔ na timpi í sənɔa tɔca tɔ pə layasi-meɣe lonte. ¹⁸ Ama í wɛɛ na í puki loŋ ké Tacaa na tá Yatu Yesu Kilisiti pɛɛɛɛ na i nyám tɔm taa. Pə kraɣau saŋa haləna tam tɔ, teeli tu nté ni. Ami.

Yohaani I

Kutulutu

Seʻyesəŋ krai nyəŋ paʻale ka we saa wei Yohaani ŋmaakaya i takəlaya tɔɔ. Seʻyesəŋ krai nyəŋ iŋu i taa ləŋku nté si mpi pə naaki isentɔɔ tɔ pə ke isayam ké. Mpi pu naaki tɔɔle kupam. Pə tɔɔ ké pa seʻyesaya si pə ta muna Yesu í wəena yulu wəetu, mpi tɔ i ké lɔɔ ké. Ama Yohaani na hulaa təfoo si Yesu ké lɔɔ, pəɔ i ké yulu, pəyele i ké Feesuyu.

Isəna pa faya Yohaani I takəlaya tɔ:

Kutulutu, titite 1:1-4

Té wəe nyaaləm taa isu lɔɔ, titite 1:5-2:17

Kilisiti kolontu tɔm, titite 2:18-29

Mpi pa nyəŋna si yulu ké lɔɔ pəyaya tɔ, titite 3

Tampana na pɔpɔtu pə fayau, titite 4:1-6

lɔɔ ké sɔɔluyu, titite 4:7-21

Taa təm mpi pə kəlaa tɔ, titite 5

Weesuyu tɔm

1 Weesuyu Tɔm ke tə ŋmaa-meyə takəlaya taa cəne. Tɔm nti tu we kancaalaya ké, na té nu-ti, na té na-ti na ta isəpee, na té nyəni-təyi teu, na tá niŋ tokinaa. ² Waatu wei weesuyu kune ku kɔma tɔ tə na-ku. Pə tɔɔ ké tə heeliyi-mə na tə kraaliyi-meyə weesuyu ŋku ku tɔ tɔm. Tacaɔ cɔɔɔɔ ku wəe na pə kuli-ku na pə húlí-tu. ³ Nti tə nawa na tə nuwa tɔɔ tá heeliyi-mə tɔɔ, si í krentəna-tuyu tá na Tacaɔ na i Pəyaya Yesu Kilisiti ta krentuyu taa. ⁴ Tə ŋmaa takəlaya si té heeliyi-meyə tɔm tənəyɛ na tá lanja hulumi teu.

lɔɔ wəe ké isu kɔkɔ sɔɔɔɔŋka

⁵ Nti tə nu Yesu Kilisiti kiŋ na té heeliyi-mə tɔɔle si, lɔɔ wəe ké isu kɔkɔ sɔɔɔɔ ŋka ka naa tɔ, na paa səkpetiya kai fei i kiŋ. ⁶ Ye tə yɔɔtəyi si tá na lɔɔ tə krentaa na pəyele na té tɔŋna səkpetuyu taa ké tɔntɛ, tə ké pɔpɔtunaa ke tá yɔɔtəyi na tá kulapəle pə naale pə taa ké. ⁷ Ama ye tə tɔŋ tənəŋ taa isu lɔɔ mayamaya wəu tənəŋ taa tɔ pə krentəyi-tuyu, na i Pəyaya Yesu caləm kpiisiyi-tuyu ta isayatu təna.

⁸ Ye tə yɔɔtəyi si tə wəu isəntɔ tɔ tə fəina isayatu, ta mayamaya ke tə puɔsiyi, na tampana fei tá kiŋ ke paa pəɔ. ⁹ Ama ye tə heela lɔɔ ké tá isayatu, tə pəsəyi na té tu-i naani. Pə taya pulu tɔɔ, i təŋəyi siyisuyu ké, i ká hɔsi tá isayatu na í kpiisi ta kawalasi təna təpai. ¹⁰ Ye tə yɔɔtəyi si tə ta la isayatu, lɔɔ ké tə yaaki pɔpɔtu, na tu muɔi i tɔm.

Kilisiti kəle ta sənlu

2 Ma piya, ma ŋmaa-meyə tənə iŋəyi si pə la na í taa la isayatu. Ama ye pə tu yelaa na nɔɔɔlu la isayatu, i tə wəna ta tɔm tayanlu ke Tacaɔ kiŋ. Iŋəyale Yesu Kilisiti wei i ké tampana təŋlu tɔ. ² Pə taya pulu, Yesu Kilisiti iŋəyi pa lapa kɔtəyi si pə tayanlu tá isayatu, na pə taya tá tike tá isayatu, ama na yəlaa təna təpai isayatu tɔtɔɔ.

³ Ye tə təŋəyi lɔɔ kuheelitu i tū cəkəna si tampana tə nyəmə lɔɔ. ⁴ Ye nɔɔɔlu tɔma si i nyəmə lɔɔ, na pəyele puntu u təŋəyi i kuheelitu, puntu ké pɔpɔtu ké, na tampana fei i kiŋ. ⁵ Ama wei i təŋəyi lɔɔ kuyɔɔtutu tɔ puntu sɔɔlənə lɔɔ na tampana təkpataa. Mpi pə ye-ki na tə nyəŋ si tá na lɔɔ tə krentaa yaa tə ta krenti tɔɔle. ⁶ Ye wei i yɔɔtəyi si í na lɔɔ pa krentaa, puntu í tɔ tɔntɛ nte Yesu ka tɔma tɔ.

Kusəsutu kufatu

⁷ Ma taapalaa, pə taya kusəsutu kufatu natəyɛ ma ŋmaa takəlaya si ma heeliyi-mə. Ama kusəsutu kupəntu nti pə heela-meyə hatuu kancaalaya tɔɔ. Na kusəsutu kupəntu ntəyale tɔm nti í təma nuu tɔ. ⁸ Paa na mpu pə we isu kusəsutu kufatu tɔɔ ké ma ŋmaa-meyə takəlaya, pə hula tə tampana ke Kilisiti kiŋ na mə kiŋ tɔɔ. Səkpetuyu keelaa na tampana kɔkɔ təma nau tənəyi.

⁹ Ye wei i yɔɔtəyi si i wə tənəŋ taa na pəyele i taa kraana i yulutuyuntəle, səkpetuyu ta ceta puntu tɔ se. ¹⁰ Ama ye wei i sɔɔləyi i yulutuyuntəle, puntu wəna tənəŋ taa, na pulu mpi pu pəsi na pə tusi ləlu na ílé í

lá isayatu tɔ pə fɛl i kinj. ¹¹ Ama səkɾetuyɔ nyaləna wei unu i taa kraana i yulutɔɔntələ tɔ i tɔɔ. Ku taa ké i tɔɔ, i ta cekəna i təpote. Mpi tɔ, səkɾetuyɔ yulusa i se tɔ se.

¹² Ma piya, pə husa mə isayatu ke Kilisiti tɔɔ tɔɔ ma ηmaa takəlaya na má heeliyi-mɛ. ¹³ Caanaa mɛ mə nyəmna wei i ka wɛ hatuu kancaalaya tɔ, pə tɔɔ ké ma ηmaa takəlaya si má heeliyi-mɛ. Ifepiya mɛ, mə kəla isayau tɔɔ ma ηmaa takəlaya si má heeliyi-mɛ.

¹⁴ Piya, mə nyəmá Taca tɔɔ ma ηmaa takəlaya na má heeliyi-mɛ. Caanaa mɛ, mə nyəmá wei i ka wɛ hatuu pə kancaalaya tɔ, pə tɔɔ ké ma ηmaa takəlaya na má heeliyi-mɛ. Ifepiya, mə wenna toma, na lɔɔ Tɔm cakɪ mə taa, na í kəla isayau, pə tɔɔ ké ma ηmaa-mɛyɛ takəlaya.

¹⁵ Í taa sɔɔli antulinya, paa mpi pə tu ké antulinya nyəm mayamaɣa tɔ, í taa sɔɔli. Ye nɔɔɔ sɔɔla antulinya, puntu ta sɔɔli Taca tɔɔ. ¹⁶ Pə təna mpi pə ké antulinya nyəm tɔɔɔ, yulutɔɔnyu kunyuləɲ isayaj, na yulu naakuyɔ pulu na pə isəsɛɛmlɛ kraí tɔ, pə taya Taca kinj ke pə lɔna. ¹⁷ Antulinya na pə təna mpi yəlaa naaku i taa na pá nyuləɲi tɔ pə tɔɔna tɛm ké. Ama wei i laki lɔɔ luyɔ nyəntu tɔ puntu cakəna tam.

Kilisiti kolontu

¹⁸ Ma piya, antulinya tɛm wusaa ké. Í tɛma nuu si Kilisiti kolontu ka lu. Tɔɔ, kayana i kolontunaa mpe pa lu paɣalɛ ké tənyɔɔ. Pə tɔɔ ké tə nyəmnaa si pə wusa tɛm ké. ¹⁹ Yəlaa pane pa taa ké ta nyəma na tampana se, pə tɔɔ ké pa lu tá taa. Mpyúyú mɛɛ, ye paa ké tá nyəma, pa taa lu tá taa se. Ama pa lu ta taa ké si pə húlí teu si pa taa nɔɔɔ taa ké tá nyəɲ na tampana.

²⁰ Ye mɛ ulɛ Feesuyɔ Nanjtu wei Kilisiti tisa paa mə taa wei i tɔɔ tɔ unəɲi í hikaa, na mpu pə yelina mə təna í nyəmá tampana. ²¹ Ye mpu pə taya isu í tá nyi tampana tɔɔ ma ηmaa-mɛ si má heeliyi-mɛ. Ama isu í nyəma-yɛ, na í nyəmá tɔɔ si pɔɔtɔ natəlɪ tə fɛl tampana taa tɔ pə tɔɔ ké.

²² Aweyɛle pɔɔtɔ ulɛ? Wei i yɔɔtəɲi təfoo si Yesu tá ké Kilisiti tɔ puntu nté pɔɔtɔ. Na unəɲɛ Kilisiti kolontu. Puntu kɾɛɲna Taca na i Pəyaya ké na í kisi.

²³ Mpyúyú mɛɛ, ye wei í kisa Pəyaya, puntu kisa Taca tɔɔɔ. Na ye wei í nyəmá Pəyaya, puntu nyəmá Taca tɔɔɔ.

²⁴ Pə tɔɔ ké í ká la kookali na í tɔɔ tɔm nti i nu hatuu kancaalaya tɔɔ mə taa ké teu. Ye i tɔka wenti í nu kancaalaya tɔɔ mə taa ulɛ mə na Pəyaya na Taca í ká kɾɛnti na í caya mpu. ²⁵ Kilisiti tɔma si i ká ha-tuyɔ mpi tɔɔɛ weesuyɔ ηku ku kaa tɛ tɔ.

²⁶ Mpa pa pɛkəɲi si pá puyusi-mɛ tɔ, pa tɔɔ ké ma ηmaa-mɛyɛ tənɛ unu si má heeliyi-mɛ. ²⁷ Ye mɛ ulɛ Kilisiti tisa i Feesuyɔ ke mə tɔɔ ké. Na i Feesuyɔ wɛw mə kinj tɔ nɔɔɔ u nɔkəɲi-mɛyɛ natələɲi húlúyú tɔɔ. Feesuyɔ huləɲəna-mɛyɛ pə təna na tampana ke ku seɣesəɲi, ku seɣesəɲi pɔɔtɔ. Pə tɔɔ ulɛ í təɲ Feesuyɔ kuseɣesətu na mə na Kilisiti í kɾɛnti mpu.

²⁸ Nn ma piya, mə na Kilisiti í kɾɛnti na í caya mpu, na tu tu-i naani ké waatu wei i ka lu tɔ, tə kaa kuu

fɛɛle ke i isentaa ké kuyanju i ká kɔɔ tɔ. ²⁹ Í nyəmá teu si siyisuyɔ ke Kilisiti ná təɲəɲi, mpu tɔɔɔ í ká nyi si yəlaa təna mpa pa təɲəɲi siyisuyɔ tɔ pa ké lɔɔ piya ké.

lɔɔ piya

3 Í nyəni isəna mpi Taca sɔɔla-tu tɔ i paasaa ké na í sɔɔli-tu na halu pá yaa-tu si i piya, na tə tu ké i piya nsəɲi. Í tá ná mpi pə tɔɔ antulinya nyəma ta nyi-tu tɔɔɔ. Pa taa nyi lɔɔ tɔɔ pa ta nyi tá. ² Ma taapalaa, kayana tə ké lɔɔ piya ké, ulɛ pə ta kulita isəna tu tɛ na tɛ wɛɛ tɔ pə tɔɔ təkɛɛle na pécɔ. Paa na mpu tə nyəmá si Kilisiti kɔɲ na í lu tɔ tu nəɣəsəna-i ké, mpi tɔ tu ná i wɛɛtu. ³ Yəlaa təna mpa pa tɛɛɛɲi Kilisiti ke mpu tɔ pá tayanəɲi pa təɲi na pá lá kupama isu Yesu Kilisiti keu kupaj tɔ.

⁴ Yəlaa təna mpa pa laki isayatu tɔ lɔɔ kusəsutu ke pa kɾɛsəɣəna. Pə taya pulu, isayatu lapu kɛna kusəsutu kɾɛsənau. ⁵ Na í nyəmá teu si Yesu Kilisiti kɔmɣa si i ləsəɲi yəlaa isayatu na í lɔ. I mayamaɣa i fɛina isayatu ke paa pəɔ. ⁶ Pə tɔɔ ké ye i na wei pa kɾɛntaa, pə cɛpa puntu na isayatu lapu ké. Ama ye wei i wɛɛ na í tɔɔna isayatu lapu, i ta na Yesu na i ta tu nyəmi-i.

⁷ Ma piya í taa ye le na nɔɔɔ puyusi-mɛ. Ye wei i təɲəɲi tampana, puntu mayamaɣa ké tampana tu ké isu Yesu Kilisiti. ⁸ Ye wei i wɛɛ na í tɔɔna isayatu lapu, ulɔɔ təna puntu. Pə taya pulu ulɔɔɔ lapəna isayatu ke hatuu kancaalaya. Pə mayamaɣa pə tɔɔ təkɾɛm ké lɔɔ Pəyaya kɔma si ka wakəɲi ulɔɔ təna tənəɲəɲ.

⁹ Wei i ké lɔɔ pəyaya tɔ pə cɛpa-i na isayatu lapu ké. Pə taya pulu, i ta ke sətu tɔɔ, i tɛma weesuyɔ tu ke pəsuyɔ ké. Na lɔɔ keɛ i Caa, ulɛ i kaa pəsi na í tɔɔna isayatu lapu. ¹⁰ Lu naa mpi pə yeki na pá nyəɲ lɔɔ piya na ulɔɔɔ nyənsi tɔɔɔ. Wei u təɲəɲi tampana yaa u sɔɔɔɔ i yulutɔɔntələ tɔ i ta ke lɔɔ pəyaya.

Təma sɔɔluyɔ tɔm

¹¹ Nti í nuwa hatuu kancaalaya tɔɔɔ si tɛ sɔɔɔɔ tá təma. ¹² Pə fɛl si tɛ la isu Kayini ka lapu tɔ, i ka ké isayau nyəɲ ké na í kú i neu. Na pepe tɔɔ ké i tu ku-i tɔ? I neu lakaya kusiyisim na unu i lakaya isayam tɔ pə tɔɔ ké.

¹³ Apalaa mɛ, ye antulinya yəlaa taa kraana-mɛ, tələ tə taa la-mɛyɛ piti. ¹⁴ Tə nyəmá si tə lu təsətɛ ké na tɛ suu weesuyɔ təhikile. Tə sɔɔla ta yulutɔɔntələnaa tɔɔ tə nyəmá mpu. Wei u sɔɔɔɔ i lɛlu tɔ i wɛ səm taa ké, i ta luta. ¹⁵ Yulu wei i taa kraana i yulutɔɔntələ tɔ i ké yulukulu ké, na mə nyəmá si yulukulu fɛina weesuyɔ ηku ku tɛɲ tɔ. ¹⁶ Tá tɔɔ ké Yesu Kilisiti lɔ i weesuyɔ. Mpi tá nyəmá si yulu sɔɔla i lɛlu tɔɔɔ. Ye mpu pə wɛɛ ké si taa lɔ tá weesij ke ta tɔɔntələnaa tɔɔ. ¹⁷ Ye yulu wɛna keɛ, ulɛna í ná pə caala i yulutɔɔntələ na í ta toosi i tɔm si pulu, wɛɛntu unu i pəsəɲi na í tɔ si i sɔɔla lɔɔ keɛ? ¹⁸ Ma piya tə taa makɪ nɔɔsi taa ké yem ké tá təma sɔɔluyɔ tɔm. Ama tá lakasi í húlúyú tɔɔ si tə sɔɔla təma na tampana.

Lso naani tuyu

19 Mpi pu yele na té nyl si tampana ke tã tãhãyi tãçkã. Pu yele na té weena naani ké lso isentaa. 20 Ye pã heeliyi-tuyu hatuu tá lotu taa si tã fei teu, tã nyãmá si lso kãla tá lotu taa nyãntu tãnyã tãkw na i nyãmá pã tãna tãpai. 21 Ma taapalaa pã tãkw ké ye pã ta heeli-tuyu natãlãyi hatuu tá lotu taa, tã kaa nya lso isentaa kele pã pãcw. 22 Tã tãhãyi i kuheelitu na té laki mpi i caa tã pã tãkw ké i ha-tuyu pã tãna mpi tã sãlãmãyi-i tã. 23 Nti i tu-tu tãçkã i Pãyãya Yesu Kilisiti tãm muçu na si té sãklãyi ta tãma lsu Kilisiti tu-tu si té laki tã. 24 Ye wei i tãhãyi lso kusãsutu puntu krentãna lso ké na lso we puntu waali. Lso ha-tuyu i Feesuyu tãçkã tã nyãmá si lso we tá waali.

Lso na Satanu pa feesiñ fayau

4 Ma taapalaa, nyente yãlaa mpa si lso Feesuyu tii mpe pa tãkw tã í taa muçi pa tãna pa tãm ke yem. Í tãe pa waali na í ná si feesuyu ñku ku ké lso nyãñku yaa ñku. Pã tãya pulu, lso kuyãçkãtutu tãlãsãlaa pãçkãtunaa kupiñ yana na antulinya. 2 Isãna í kã nyãna si lso Feesuyu nyãmã tãçkãkw, ye wei i tãñ si Yesu Kilisiti pãsa yulu na tampãna ulã lso Feesuyu tu ntã. 3 Ama wei u tisiyi si Yesu pãsa yulu na tampãna tã lso Feesuyu fei i kiñ. Kilisiti kolontu nyãñku tu ntã puntu. Í kã luwa si i kã kwã tã, i tãma kãntã ke antulinya taa. 4 Ama ma piya mã mã ké lso nyãmã ké na í kãla lso kuyãçkãtutu tãlãsãlaa pãçkãtunaa. Pã tãya pulu, Feesuyu ñku ku wã mã kiñ tã ku kãla feesuyu ñku ku wã antulinya nyãmã kiñ tã. 5 Antulinya yãçkãtãya ke pa yãçkãtãyi, na antulinya nyãmã nukã pa tãm ke pa ké antulinya nyãmã tã pã tãkw. 6 Ama tá ulã, lso tãnna tá. Na wei i nyãmá lso tã nu i nukãna tá tãm, wei i ta ke lso nyãñ tã u nukã tá tãm. Mpi pu yele na té nyãñ tampãna Feesuyu na feesuyu ñku ku tolisiyi yãlaa tãçkã.

Lso ke sãklãyu

7 Ma taapalaa, í yele na té sãklãyi tãma, pã tãya pulu lso kiñ ke sãklãyu lunaa. Na wei i sãklãyi i yulutãçkãntãle tãçkãle lso pãyãya na puntu nyãmá lso ké. 8 Ama wei u sãklãyi i yulutãçkãntãle tã, puntu ta nyl lso. Pã tãya pulu lso ná ké sãklãyu tã se. 9 Lso tilina i Pãyãya ukpãmle ke antulinya taa si té ná weesuyu ke ka tãkw. Tãkw, mpi lso hulãnaa si i sãkla-tu tãçkãle. 10 Na isãna pã hulãa si sãklãyu tãm tãkperm tãçkãle timpi tá tá sãklã lso na nu i sãklã-tu na í tili i Pãyãya si pã huusã tá isãyatã ke ka tãkw tã. 11 Ma taapalaa, lso ná tá kisi-tuyu mpuyule sãklãyu, ulã pã wãe ké si tá tãkw tã sãklãyi ñpãyçkã tá tãma. 12 Nãçkã ta keesita lso se. Ama ye tã sãklãyi tá tãma, lso we tá waali ké na i sãklãyu naa tá kiñ tãkelekele. 13 Lso ha-tuyu i Feesuyu tãçkã tã nyãmá si tã krentãna-i na i we tá waali. 14 Tã nana ta isãle ké na té heeliyi tãfoo si Tãcaa tilã i Pãyãya si kã la antulinya Yatu. 15 Ye wei i yãçkãtãyi si Yesu ké lso Pãyãlu, lso we i

waali ké na puntu krentãna-i. 16 Sãklãyu mpi lso sãkla-tu tã tã nyãmã-wi, na tã tãma-wi na tá tãa.

Lso ké sãklãyu tu ké, ulã ye wei i sãklãyi i lelã, puntu nyãmá lso na lso we i waali. 17 Mpi pã húlãçkã si ta tãma sãklãyu tu fei pá yãçkãtã tãçkãle si tã kaa nyana puluyu pãã pãcwã lso huulã ñtã tã wule. Pã tãya pulu, isãna Yesu Kilisiti tãma antulinya taa tã ñpãyçkã tá tãma. 18 Sãçkãntu sãklãyu ta ke sãklãyu. Ama sãklãyu mpi pã ké tampãna nyãmã tã pã yãsaçkã sãçkãntu ké. Pã tãkw ké sãçkãntu sãklãyu ta ke sãklãyu kupãñku nakuli. Pã tãya pulu, salãka kãñna na sãçkãntu.

19 Ye tá, lso laalãna-tuyu sãklãyu ulãna tãã sãklã-i. 20 Ye kãçkãkw kãçkã tãã luwa si: Ma sãkla lso. Ama ye i yulutãçkãntãle, u sãklãyi ílã, puntu ké pãçkãntu ké. Ye i ta sãklã i yulutãçkãntãle wei i naaki tã isãnyãya i kã sãklã lso wei u naaki tã? 21 Kusãsutu nti Kilisiti tu-tu tãçkãle si: Pã wãe si ye wei i sãkla lso, puntu í sãklã i yulutãçkãntãle tãçkã.

Tã kãlãyu ke antulinya

5 Yulu wei i tãma i tãã si Yesu kele Kilisiti tã, puntu kãna lso pãyãya, na ye wei i sãkla piya caa, puntu sãkla piya tãçkã. 2 Tã sãklãyu lso na té laki i kusãsutu tãçkã tã nyãmá si tã sãkla i piya. 3 Tã tãhãyi lso kusãsutu tãçkã pã húlãçkã si tã sãkla lso. Na lso kusãsutu ta kãli-tuyu katã. 4 Pã tãya pulu tãkw pãã lso pãyãya ñka kã pãsaçkã na kã kãli antulinya ké. Tã tãma lso na ta tãã tãçkã tã kãla antulinya. 5 Awe pãsaçkãna na í kãli antulinya, ye pã tãya wei í tãñ i tãã si: Yesu kele lso Pãyãlu tã i paasi?

Kilisiti tãkw tampãna hulãyu

6 Yesu Kilisiti kele wei i kãmna lum na calãm tã. Pã tãya lum tike ke i kãmnaa, ama na calãm tãçkã. Na Feesuyu lãsaçkãna seliya si ñpãyçkã pã wãe. Pã tãya pulu Feesuyu kãna tampãna tu. 7 Seliya nyãmã wã tãm tooso ké. 8 Feesuyu na lum na calãm, na pã tãna pã tooso isãntã u kpeesãçkãna tãma. 9 Ye yãlaa lãsaçkã seliya tã muçi. Tãkw, lso nyãñ ná kãla yãlaa nyãmã tãcaçkãcaçkã. Lso seliya kele wei i lãsa i Pãyãya tãkw tã. 10 Pã tãkw ké wei i tãñ lso Pãyãya na i tãã tã puntu cãkãna seliya unãçkã hatuu i tãã. Ama ye wei u tãñ i tãã na lso, puntu yaa lso ké pãçkãntu ké. Pã tãya pulu tãkw, i ta mu seliya wei lso lãsa i Pãyãya tãkw tã. 11 Na seliya wei lso lãsaçkã tãçkãle si: I ha-tuyu weesuyu ñku ku tãñ tã, na i Pãyãya cãlãna-tuyu-ku. 12 Ye wei i krentãna Pãyãya, i hika weesuyu kũnã unãçkã. Na wei i ta krentãna lso Pãyãya tã puntu kãã na-ku.

Weesuyu ñku ku tãñ tã ku tãm

13 Ma ñmaa takãlãya na má heeli-mãçkã ñpãyçkã si mã mpa í tãma mã tãã na lso Pãyãya tã í hika weesuyu ñku ku tãñ tãçkã. 14 Tã nyãmá si ye tã sãlãmãyi lso ké mpi pã ké i luçu nyãmã tã, i nukã tãkw ké tá naani tãkw sãcwãm ke i tãkw. 15 Isãna mpi tã nyãmã si ye tã sãlãmãyi-i pulu i nukã tã, mpã tãçkã tã nyãmá si i ha-tuyu mpi tã sãlãmãyi-i tã.

¹⁶Ye nɔɔɔɔ nawa ɪ taapalu na ɪ laki ɪsayatu nti tu kɔɔna sɔm tɔ, pɔ wɛɛ si puntu ɪ sɔlɔmɔna ɪ taapalu na lɔ kɛ, na lɔ ha-ɪ weesuyɔ. ɪsayatu nti tu kɔɔna sɔm tɔɔ ma tɔɔ. ɪsayatu nti tɔ kɔɔna sɔm tɔ pɔ taya tɔlɛ tɔ tɔ kɛ ma tɔɔ si ɪ sɔlɔmɔna. ¹⁷Pɔ tɔna mpi pɔ ta siyisi tɔ pɔ kɛ ɪsayatu kɛ. Ama ɪsayatu lentɔnaa wɛɛ na tu kɔɔna sɔm.

¹⁸Tɔ nyɔmɔ si lɔ pɔyaya nakɔli ka kaa wɛɛ na kɔ tɔɔna ɪsayatu lapu. Pɔ taya pulu, lɔ pɔyaya kentina ɪ tɔ, na ɪsayau kaa kraɔa puluyɔ ɪ tɔ.

¹⁹Tɔ nyɔmɔ si lɔ tɔna-tu, na ɪsayau niɔ taa kɛ antulinya tɔna nɔ wɛɛ.

²⁰Tɔ nyɔmɔ si lɔ Pɔyaya kɔma na kɔ lɔ na tɔ hii layatu si tɔ nyl tampana lɔ. Na ta na-ɪ na ɪ Pɔyaya Yesu Kilisiti tɔ kɔntaa na tɔ wɛɛ mpu. ɪnɔɔlɛ tampana lɔ, ɪnɔɔlɛ weesuyɔ ŋku ku tɔɔ tɔ.

²¹Ma piya, ɪ la laakali na tuɔ.

Yohaani II

Kutulutu

Takəlaya kanē ka taa lē ŋmaalu ha i təyɪ hətē kē si sɔɔ. Í tasəyɪ i takəlaya kallaa kē apalutu si pa təŋ tampana na sɔɔluyɪ. Í kpaaləyɪ lɔɔ sɛɛlaa si pa la laakali na pɔɔɔtu sɛyɛsəlaa. lɛna í təkɪ i takəlaya na sɛɛtu.

Isəna pa fayə Yohaani II takəlaya tɔ:

Tampana təŋuyɪ na sɔɔluyɪ, 1-6

Laakali lapu na sɛyɛsəlaa pɔɔɔtunaa, 7-11

Sɛɛtu, 12-13

Sɛɛtu

1 Sɔɔ ma, má ŋmaakəna takəlaya kaneyɛ alu wei nyá lɔɔ ləsaa tɔ, na nyá piya mpa ma sɔɔlaa na tampana tɔ. Pə taya ma tike ma sɔɔləna-me, ama pa təna mpa pa nyəmá tampana tɔ pa sɔɔla-meɣɛ. ² Pə taya pulu tɔɔ, tampana kē tə tɔkaa na anəyɪ tu tɔkɪ tam.

³ Tacaa lɔɔ na Tacaa inɪ i Pəyalu Yesu Kilisiti pá húlɪ-tuyɪ pɛɛɛ na suulu na pá ha-tuyɪ alaafəya na pécɔ tɛ hiki kucɔɔŋ uneyɛ tampana na sɔɔluyɪ pə taa.

Tampana na sɔɔluyɪ pə tɔm

⁴ Ma lanjɛ huluma sɔɔɔm kē timpi ma nawa nyá piya taa lensɪ tɔka tampana usɪ Tacaa tu-tu si tɛ tɔkɪ tɔ.

⁵ Ma wiikina-ŋ alu nyá, si tɛ sɔɔlɪ tá təmayə. lɛ pə taya kusəsutu kufatu natəlɪ tə tɔɔ kē ma ŋmaaki. Ama nti pə si-tuyɪ tuu kancaalaya tɔɔɔɔ. ⁶ lɔɔ kusəsutu tɔkuyɪ nté sɔɔluyɪ təŋuyɪ, na kusəsutu nti pə si-meɣɛ hatuu kancaalaya tɔɔɔɔ si í wɛna sɔɔluyɪ.

⁷ Pɔɔɔtunaa paɣalɛ yana antulinya kē, paa caa pá nu si Yesu Kilisiti pəsa yulu tətɛɛɛɛ kē tampana. Yulu wei u caa í nu mpu tɔ puntu kē pɔɔɔtu kē, na inəɣalɛ Kilisiti kolontu. ⁸ Mpu tɔ í la laakali na mə ti, í taa yeɛ na mə təmɛ kawaaya le. Pu tɛ na pé fɛɪ-meɣɛ kupantu kē sɔɔɔm.

⁹ Ye wei í ŋmaana Kilisiti sɛyɛsuyɪ tɔɔ si ku ta mayə-i, puntu na lɔɔ pa fayaa kē. Ama ye wei i təŋa Kilisiti sɛyɛsuyɪ, puntu kɛntəna Tacaa na i Pəyalu kē. ¹⁰ Ye nɔɔɔɔ kɔma na pé tá kē sɛyɛsuyɪ kuneyɛ i sɛyɛsəyɪ, í taa tɛɛ puntu waali si í suu mə təyaya, na paa sɛɛtu mayamaya í taa sɛɛ-i. ¹¹ Pə taya pulu, ye wei i sɛɛ-i pə wɛ usɪ í na puntu pa pɛɛla nɔɔ kē isayatu təma nna i laki tɔ a taa kē.

Tənaɣa nyəntu na sɛɛtu

¹² Tɔm nti ma wɛna si ma heeliyɪ-me tɔ tə tɔɔwa, lɛ ma nyuləyɪ si maa kɔɔ mə tɛyɛ na má heeli-meɣɛ-tɪ na nɔɔɔ na pé ha-tuyɪ lanjɛhulumɛ sɔɔɔɔ. Ma kaa ŋmaatəyɪ kuŋmaa kē takəlaya taa na ŋmaalaya.

¹³ Nyá kɔɔɔ wei lɔɔ ləsaa tɔɔ tɔ, i piya sɛɛkɪ-ŋ.

Yohaani III

Kutulutu

Apalaa mpa pa yaa si Kayusi na Temetiyusi tɔɔ Yohaani ηmaa ι takelaya kanε. Ama tε ta nyl pa tɔm ke teu. Nti Yohaani yɔɔta pa tɔ tɔɔle si pa tɔη tampana taa. llena ι keesayi-tuyu apalu wei pa yaa si Tiyotalefi tɔ ι tɔm si ι kε isayaυ.

Isana pa faya Yohaani III takelaya tɔ:

Yohaani ləsayi Kayusi aseeta, 1-8

Tiyotalefi tɔntε isayale, 9-10

Temetiyusi tɔntε kupantε, 11-12

Sεetu, 13-15

Sεetu

1 Sɔɔ mǎ, ma ηmaakana takelaya kaneyε ma yulu kupanη Kayusi. Ma sɔɔla-η sɔɔm kε.

² Ma taapalu kupanη, ma koolee ntε si η cayana nyǎ ti, na pε ha-η tɔnuyu taa alaafaya isu nyǎ ləsaya weυ alaafaya tɔ. ³ Ta taapalaa tala cεne llena pǎ heeli-m si η tɔka tampana kε pε tu fei, isu tuu lɔη n ka tu tɔkuyu-yε tɔ, llena ma lanje hulumi sɔɔm. ⁴ Isu ma nukuyu si ma piya tɔnuyi tampana tɔ pε we-m lelen kε pε tu fei.

Kayusi kupantu

⁵ Ma taapalu kupanη, paasənaυ mpi η paasəna tǎ taapalaa haləna pε kpeηna muulaa mayamaγa tɔ n kε yulu kupanη kε. ⁶ Yalaa pane pa puyula nyǎ sɔɔluyu tɔm ke Yesu sεelaa təna isentaa. Hai, ma wiikina-η si η nyəni lɔɔ na η səna-weγe pa mpaau tɔm taa. ⁷ Kilisiti tεmlε lapu tɔ kε pa tu mpaau, pa ta tisi si mpa pa ta nyl lɔɔ tɔ pǎ səna-we. ⁸ Pə muna Kilisiti tɔηlaa ta taa tɔkəna yalaa isu pane unι pa takanaa, na tε tu-weγe niη ke tampana tεmlε nte pa laki tɔ tə taa.

Tiyotalefi na Temetiyusi pa tɔm

⁹ Ma ηmaa Yesu sεelaa kpekale ke takiliya tənyəυ, na Tiyotalefi wei ι pεekayi si pa nyənayι-ι pa sɔɔ tɔ ι kisi si unι ι kaa mu ma tɔm. ¹⁰ Pə tɔ kε ye ma kɔma na mǎ kɔɔ maa kuli isayətɔm na pɔkɔtu tɔm nti ι suu-tu tɔ tə tɔɔ na ι nu. l ta yele ι nyəη unι se. Ta taapalaa mpa pa kɔη təna tɔ u muyu-we. Haləna ye mpa pa caaki si pa mu-we, ι kaləγəna-weγe na ι nyaasi-we na Yesu sεelaa kpekale taa tɔɔnuyu.

¹¹ Ma taapalu kupanη, taa keena isayalatu. Ama keena kupantu latu na η laki. lɔɔ tənna kupantu latu. Ye wei u laki kupantu, puntu ta nyl lɔɔ kε paa pəɔɔɔ.

¹² Yalaa təna puyulayι Temetiyusi kupantu kε, na ι tampana mayamaγa nǎ ləsayi ι nyuluyu tɔtɔ. lnayι tǎ tɔtɔ tə kuliyi kahuka ke ι kupantu tɔɔ, na n nyəmə teu si taa yɔɔta nti, ηrɔyɔ pə weε.

Tənaγa sεetu

¹³ Tɔm nti ma wena si ma heeliyi-η tɔ tə tɔɔwaya, lε ma kaa nɔki na mǎ ηmaa-tayι kuηmaa ke takelaya taa na ηmaalaya. ¹⁴ Ama ma nyulayι si maa kɔɔ na mǎ na-η nɔnɔɔ na tε caya na tε yɔɔti.

¹⁵ lɔɔ ι ha-η alaafaya, nyǎ taapalaa sεeki-η. Sεε paa ta taapalu wei.

Yuti

Kutulutu

Yuti takəlaya ta siyisina yulu yaa kpekəle natəli. Ləw səelaa tənaya pə krentaa. Llə mpa pa seyesəyi pəwətu seyesəy təy Yuti yookina i takəlaya taa. I huləyi si mpe unu paa teesəna ké isu ləy nyəma, na isətaa tillaa mpa pa kula ləw tək na ílé i təkəni-wə tək.

Isəna pa faya Yuti takəlaya tək:

Kutulutu na sɛetu, 1-2

Pəwətu seyesəlaa na pa huunau tək, 3-16

Tampəna tənlaa í tək pa taa təm kə teu, 17-23

Ləw kulum na ta waasulu Yesu pa samtu, 24-25

Sɛetu

1 Məy Saaku neu Yuti, Yesu Kilisiti təmle tu. Má ħmaana takəlaya kaneyə mpa Taca ləw yaawa na í səkli-wə, na Yesu Kilisiti ná təkə-wə tək.

² Ləw í huli-meyə suulu, na í ha-meyə alaafəya, na í tu-meyə təma səkluɣu na pə tək səkəm.

Seyesəlaa pəwətunaa

(Piyee II 2:1-17)

³ Ma taapalaa, ma lupa teu si nyuyə yapu tək nti tək ké tá tənə tá tək tək pə tək kə má ħmaa-mə. Kəna pə caali-m si má ħmaa-meyə takəlaya kanə na má səkli-meyə apalutu na í yoo ləw səklee nte ləw ha tək kulum tək ké kəkpa kə mpa i tu tək pə yoo. ⁴ Pə taya pulu tək, yəlaa asayaa napəli mpa pa suuwa tək kə ta taa tək, mpe pa kəna tá ləw pəlee tək na pá kusəyənə pa asilima taa tək tək tək nyuyə, na pá kisiyi Yesu Kilisiti wei i tike təkəy i kə Taca na ta sək tək. Pa təma kpaaluɣu kə ləw tək takəlaya taa kə hatuu ləy kə pa tək kuyə.

⁵ Paa na í ka təma-təyi nyəm təkpataa tək, pə wəe si má tasa-meyə lenti tək sək kə isəna Taca yapa lseyeli yəlaa kə Icipiti taa na pə waali í ku mpa pa ta tami-i na pa taa tək. ⁶ Í tək si isətaa tillaa mpa pa laŋ ta hēna pəsuyə ħku pə ha-wə si pa lakəna, na pá kuli na pá ye pa mayamaya pa lona tək, ləw həkə-weyə alukpala kə tam tək, na í su-weyə a təkpetuyə taa, na í tənə kuyaku səkək. Ku wule kə i ká tu-weyə saləka. ⁷ Í tək si sək tək na kək na acaləe nna a cəkna-yə tək a yəlaa lakaya kə isu isətaa tillaa panə. Pa lakaya asilima kulaputu kə. Pa tənaya pa təkəy kunyuləy isayəy wei i feli lapu tək. Llə kək tam nyəka nté pa saləka, na mpi pə lapa-weyə mpu tək pə kpaala paa wei kə təkəlekele.

⁸ Yəlaa mpa pa suuwa tək kə ħpəyú mə heku tək mpu pə mayamaya kə pəle pa laki. Pa toosee nna pa toosiyi na pá tənəy mpu na pá laki tək anu a tusəyənə-wə na pá wakəlayi pa ti, na pá footiyi ləw səkək tək, na pá tuuki isətaa teeli nyəma. ⁹ Ləw taa tillu sək Miseli ta la mpu. Moisi səpa na Miseli na uləyú pá həkli na pá yooki tək, Miseli ta kuli nək na í ku uləyú tək na kutuyə. Ama i tək-i kə si: Taca ká nana-ħ. ¹⁰ Yəlaa panə, mpi pa ta nyi tək mpey pa tuuki. Na mpi pa nyəmá yem kə pa ti isu taale wontu mayamaya nyəyuyə tək, mpi pə kuyəna-wə təkpataa. ¹¹ Pa tək wə waiyo kə. Kayini ukpate kə pa tənəy, na pəkəlaya tək kə pa tolisa pa ti isu Palaam lapu tək. Isəna mpi Kolee ná kresəna Moisi tək ħpəyú pa lapa, uləna pá wakəli tənəy. ¹² Ye pa wə mə təkənasu təkəy, tusuyə wenna, na tənaya pa pəsəyənə pa acima na fəle tu feli-wə, hiliy haana. Pa wə kə isu tək piluyuu na heel-im kus-ku tək, na isu tək wei paa pə tala i luluyə i luləy tək, na isu tək wei pa kresəna i lila na í wuli yem təkəkək tək. ¹³ Pa kulaputu luləy fəle feli tək kə pa kiy kə isu tək hula rááná nyənə tək kuyə kuhuləy tək. Pa wə kə isu isətuləy kəkresasi. Ləw tək-weyə pa təkəyale caa kə səkpetiile anaam taa kə.

¹⁴ Atam saali kuleluyə naatosompəkəyayə nyəy nté Henəkli, na unu i ka nana yəlaa panə pa tək kə hatuu ləy na í kək si: Í tu ħkəy na í nu. Taca ká kək na i ká kək na i isətaa tillaa nənə nyəma isu iyisi naanuwa, ¹⁵ si i huəkəna yəlaa tənaya tək. I ká ku asayaa tənə mpa pa kresəna ləw na pá lá tək asayəe anə a tənə tək, na isayətək nti kawalasi nyəma mpa paa see nəkək tək pa tu-i tək pa tək. ¹⁶ Yəlaa panə, tam kə pa kuntəy na pá kaləy. Pa mayamaya pa kunyuləy kə pa tənəy. Kalampaanu tək kə pa yəkəy, na mpa pa kiy kawayə wə tək pa taləy.

Kantəkaya kuyeyē taa təma

¹⁷ Ama ma taapalaa mē, mu təkasi nti Tacaa Yesu Kilisiti tillaa heela-meγe tuu ləŋ tə. ¹⁸ Pa heela-meγe si: Tampana tək, kuyeyē kutēesəŋ taa, yəlaa ká lu mpa pa təŋəyi pa kunyuləŋ isayəŋ tə, na paa wəŋ-mē.

¹⁹ Mpe pa yelina na fayau kəŋ, pa yuluwəetu ŋmakələna-wē, pə tayə ləw Feesuyū. ²⁰ Ama ma taapalaa mē, mu səkasi toŋ kə mə ləw sēu kupam naŋŋ nyəm taa ké tam. Í sələməna ləw Feesuyū Naŋŋtu pəsuyū, ²¹ na í səŋ ləw səkəlyu təm taa ké tam na í taŋaa si Tacaa Yesu Kilisiti í ha-meγe weesuyū ŋku ku tēŋ tək i kupantu tək.

²² Sika nyəma təm í la-meγe pətəkətē. ²³ Í hək-wē na í ləsi kək taa na í ya pa nyəkŋ. Ləlaa təm í la-meγe pətəkətē tək na səkəntu. Ama pə kpayau pa wontu nti pa yuluwəetu asilima taanaa tək í taa tokina.

ləw sam

²⁴ ləw pəsəyi na í te-meγe təhotile təna taa, na í la na í səŋ i isentaa na í fəina kawalaya, na laŋhulumle kuyi-mē. ²⁵ Ta Yatu ləw wei un i tike i ké ləw tək i teeli na i səkəkəntu na i pəsuyū na i toŋ ka wē rəpūyū, i lē pə wē rəpūyū saŋa taa na tam tək ké Tacaa Yesu Kilisiti tək. Ami.

Kukulutu

Kutulutu

Kukulutu takəlaya ŋmaalu ka we tetu nti lum cɔɔnaa na pɑ yaaku-ti si Patəmɔsi tɔ tɑ taa k . Lɔ s u tɔɔ kunyɔntɔɔɔle ka tɔɔɔn -i na   polo   cɔɔsi t na. Yesu s elaa kpeka naatosompɔɔɔlaya wei i ka we Asii tetu taa tɔɔ   ŋmaawa i takəlaya. I tasa-weɣe apalutu si pɑ tɔki pa taa t m na pɑ t el yi. I takəlaya taa t m payal  c k nau we kat  k . Mpi tɔ, mpi p  hul yi yaasinaa tɔɔ i ŋmaawa i takəlaya taa isu Yesu ke p  t na p  kancaalaya, i k  awulaa wulau, na sɔsaa sɔsɔ, in y le Yuta tɔɔlaya, in y le k t laa k tululu. P cɔ in y le k taya lw yaya. Yesu na i ny ma paa k l na huule sɔsɔk le waatu.

Is na pa faya kukulutu takəlaya tɔ:

Yohaani k  Kilisiti tillu, titite 1:1-8

Yesu s elaa kpeka naatosompɔɔɔlaya tak lasu, titite 1:9-3:22

Lɔ na Yesu Kilisiti pa s etu, titite 4-5

Takəlaya na ka kutaal tu naatosompɔɔɔlaya, titite 6-8:1

Akant e naatosompɔɔɔlaya, titite 8:2-11

Tum sɔsɔ na wontu naale, titite 8:12-13:18

Y laa iyisi nuuwa na nu le na liyiti (144000), titite 14

Lɔ p  n  k puna naatosompɔɔɔlaya, titite 15-16

Papiloni hotuyu na llɔɔɔ kpisuyu, titite 17-20

Lsɔtɔnuyu kufaluyu na tetu kufatu Yosalem kufalu, titite 21:1-22:5

Ma k ŋ k nk , titite 22:6-21

Takəlaya kan  ka huw e

1 Takəlaya kan  ka taa kees y na Yesu Kilisiti kula mpi p  tɔɔ na   h l  tɔ. Lɔ yelina si   h l  i p yalaa ke mpi p  w e si p  k ŋ k nk  tɔ. Kilisiti tilina i isɔtaa tillu na   h l -t yi i p yalu Yohaani m . ² Na p  t na mpi Yohaani m , ma nawa tɔɔ ma keesaa. Na Lɔ kuheelutu na tampana nna a tɔɔ Yesu Kilisiti kulaa tɔɔk . ³ Wei i kal yi t m t ne, na mpa pa tu ŋkpaŋŋ ke mpi pu la cele na p  yɔɔt  p  t m tɔ, na p  t ka nti pa ŋmaa c ne tɔ, puntunaa nt  lelen nulaa. P  taya pulu, mpi p  w e si pu la mpu tɔ p  waatu wusaa k .

Yesu s elaa kpeka naatosompɔɔɔlaya s etu

⁴ Maya Yohaani, m  ŋmaak na takəlaya ke Yesu s elaa kpeka naatosompɔɔɔlaya mpa m    we Asii tetu taa tɔ.

Lɔ wei i w e, na i ka w e, na i k  k  tɔ,   h l -m y  p el e na   ha-m y  alaaf ya. Na feesiŋ naatosompɔɔɔlaya wei i we Lɔ kawulaya kumte isentaa tɔ,  l    h l -m y  p el e na   ha-m y  alaaf ya tɔtɔ. ⁵ Yesu Kilisiti wei i k  seliya tu kupaŋ, na p  taal na-i s taa taa k  feesuyu t c ci na i k  tetu tɔ awulaa wulau tɔ,  l    h l -m y  p el e na   ha-m y  alaaf ya tɔtɔ.

Inu i sɔɔl na-tu na   s  si p  l si-tuyu t  isayatu, ⁶ na i lapa-tuyu awulumpiya si t  la i Lɔ wei i k  i Caa tɔɔ t ml  isu k t laa. Yesu teeli na i p suyu   w e tam. Ami. ⁷   ny ni, i k ŋna na is ŋmunt . Y laa t na t pai hal na p  krent na mpa paa tula-i p  ŋ tɔ paa na-i. Ate piitimnaa t na k  wii isu pa s ki. Nn, p  la mpu. Ami.

⁸ Maya Al fa na Om ka. Taca Lɔ kawulaya tu wei i w e, na i ka w e, na i k  k  tɔ inu i yɔɔt na t foo k  mpu.

Is na p  lapa na Yohaani na Kilisiti tɔ

⁹ M  taapalu Yohaani m , m  na-me t  t kuyu kuny ŋ na t  t kuyu kawulaya na t  taŋna suulu tɔ, t  na Yesu t  krentaa tɔɔ. Ma lapa Lɔ T m na tampana nna a tɔɔ Yesu kulaa tɔ p  waasu tɔɔ pa su-m Pat mɔsi. Lum cɔɔna tetu nti tɔ t  taa c ne. ¹⁰ M p y  Taca kuyaku wule, Feesuyu t ena-m. T naya ma nu p  yɔɔt  ma waal  na k ɔ sɔsɔya isu akant le wula taka. ¹¹ Pa yɔɔtaya k  si: Nmaa takəlaya taa k  mpi n naaki tɔ, na   tilina-keɣe Yesu s elaa kpeka naatosompɔɔɔlaya in : lfeesu, Simiin , P ekam Tiyatii, Saat , Filat l fii, Layotisee.

¹² Ma p saa si ma naa wei i yɔɔt y na-m tɔ, ul  m  n  wula kpat ŋ ke naatosompɔɔɔlaya wei i tɔɔ pa

musa kókosi tóyóké. ¹³ Na i heku taa we nýyolu na í nýyásona yulu, na í suu capa kutayalu, na í lala i hóké taa ké wula tampala. ¹⁴ I nýyókosi huluma laulai ké isu kayalu, yaa isu kponkromolum, na i use muyi kókó. ¹⁵ I nkontaalənj muyi kókó ké isu pa tukuyu nyəyəlyu kuseemuyu ke kuluku kókó sɔnsɔnkɔ taa na ku hoo na pá sotiti-ku tɔ. Na i nýyó yunj kəla isu lum kpenyuu na pá faləyɪ tɔ. ¹⁶ I tɔka i niŋ ntɔyɔnj taa ké isɔtulɔnjasi naatosompɔyɔlaya, na layatɛ nte tɛ we lɔnj ke taa na waali tɔ tɛ lukayana i nýyó taa. I isentaa muyi kókó ké isu ilim sikuyu na pá nyaki isəna mpi tɔ. ¹⁷ Ma na-i mpu, lɛna má hoti i nɔkɔhɛ tɛɛ isu sətɔ. Ḿpúyú i təna i niŋ ntɔyɔnj ke ma tɔk na í tɔ si: Taa nyá, má kəna kancaalaya tu na kantəkaya tu. ¹⁸ Ma wena ma weesuyu. Maa səpa, ulɛ pənentɛ ma wena ma weesuyu ke tam tɔk. Má kpilikina səm na atɛtunaa təcayalɛ ke ma niŋ taa. ¹⁹ Ye mpu tu takəlaya taa ké mpi n naa tɔ, paa nɔkɔkɔ nyəntu tənɛ, paa pə waali nyəntu nti tu kɔk tɔ. ²⁰ Isɔtulɔnjasi naatosompɔyɔlaya wei n ná ma tɔka ma niŋ ntɔyɔnj taa, na wula kpatənj naatosompɔyɔlaya wei i tɔk pa musa kókosi tɔ pə húləyɪ mpi tɔyóké. Isɔtulɔnjasi naatosompɔyɔlaya nté Yesu sɛɛlaa naatosompɔyɔlaya isɔtaa tillaa, na wula kpatənj wei i tɔk pa musa kókosi tɔ ulɛyɛ Yesu sɛɛlaa naatosompɔyɔlaya mayamaya.

Tɔm nti pa heela lfeesu Yesu sɛɛlaa kpekəle tɔ

2 Nmaa takəlaya na í heeli lfeesu Yesu sɛɛlaa kpekəle isɔtaa tillu si: Má wei ma tɔka isɔtulɔnjasi naatosompɔyɔlaya ke ma niŋ ntɔyɔnj taa, na ma tɔnj wula kpatənj naatosompɔyɔlaya wei i tɔk pa musa kókosi tɔ i heku taa tɔ ma yɔyɔtaa si: ² Ma nyámá pə tənə mpi n lapa tɔ. Na ma nawa isəna n wuuwa tɔ, na suulu wei n tɔkaa tɔ. Ma nyámá si nn caa asayaa tɔm. N mayasa mpa pa yaa pa təyɪ tillaa, pəyɛle kpatəkɔ pa ta ke pulu tɔ, si n naa pa waali. N nawa si pa ké pɔpɔtunaa ké. ³ N tɔyá suulu na í tɔyɔ ma kunyɔnj, na paa na mpu tɔ n ta lɔ tɔk. ⁴ Ama kulumtu nti ma lanjɛ ta hɛɛna-ŋ tɔyóké si, nn tasəyɪ-m sɔksuyu isu hatuu kancaalaya n ka sɔksuyu-m tɔ. ⁵ Tɔk, timpi unɪ n cɔləsa mpu tɔ tɔk pə tɔk na í ha nyá isayatu ke siyile, na í lá isu n lakaya tuu kancaalaya tɔ. Ye n ta ha nyá isayatu ke siyile maa kɔk nyá kiŋ na má kpesi nyá kókó kpatúyú ke ku lonte taa. ⁶ Paa na mpu kulumtu nti ma lanjɛ hɛɛna-ŋ tɔyóké si, nyá kpiisa ŋkpanyuu tɔtɔyɔ Nikolai nyámá kulaputu nti ma kpiisa ŋkpanyuu tɔ.

⁷ Ye wei i wena ŋkpanjɔnj puntu í tu-i teu, na í nu nti Feesuyu heeliyi Yesu sɛɛlaa kpeka tɔ ulɛ.

Ye mpa pa lapa kəllaa maa ha-wɛyɛ nýyó na pá tɔyɔ lɔ tɔnj taalɛ taa weesuyu tuyu pəle.

Tɔm nti pa heela Simiinɪ Yesu sɛɛlaa kpekəle tɔ

⁸ Nmaa takəlaya na í heeli Simiinɪ Yesu sɛɛlaa kpekəle isɔtaa tillu si: Má wei ma ké kancaalaya tu na kantəkaya tu na ma səpa na má fe tɔ, ma yɔyɔtaa si: ⁹ Ma nyámá kunyɔmənə wei n tɔyaa tɔ. Ma nyámá nyá hulumənj tɔk. Paa na mpu tampana tɔk isəntɔ n pilaa

ké. Ma nyámá isayatu nti mpa pa yaa pa təyɪ Yuta nyámá pəyɛle pa ta ke Yuta nyámá tɔ pa yɔyɔtəyɪ nyá tɔk tɔ. Pa ké Satanɪ nyámá ké. ¹⁰ Taa nyana kunyɔnj ŋku n ká kɔk na í tɔyɔ tɔ. Nyəntɪ, llɔyɔk ká tu mə taa payalɛ ke saləka taa si i mayasəyɪ-mɛ na í ná mə waali. Na kuyɛɛnj naanowa taa ké í ká tɔyɔ kunyɔnj. La yulupanj haləna nyá səm wule, maa tɛ na má ha-ŋ weesuyu teeli ntenuyu.

¹¹ Ye wei i wena ŋkpanjɔnj puntu í tu-i teu, na í nu nti Feesuyu heeliyi Yesu sɛɛlaa kpeka tɔ ulɛ.

Ye mpa pa lapa kəllaa pa kaa na səm kulɛləm.

Tɔm nti pa heela Pɛɛkam Yesu sɛɛlaa kpekəle tɔ

¹² Nmaa takəlaya na í heeli Pɛɛkam Yesu sɛɛlaa kpekəle isɔtaa tillu si: Má wei ma wena layatɛ nte tɛ we lɔnj ke t́áá na waali tɔ ma yɔyɔtaa si: ¹³ Ma nyámá timpi n wɛɛ tɔ, Satanɪ kawulaya tətɔyóké nté tənə. N nýyókna-m teu təkram, haləna waatu wei pa ku ma aseeta tu kupanj Antipasɪ ke mə tɛ timpi Satanɪ ná lapa i tɛ tɔk tɔ, n tɛma-m na nyá taa ké ḿpúyú, n ta ye. ¹⁴ Ama kulumtu nti ma lanjɛ ta hɛɛna-ŋ tɔyóké si, mpa pa tɔka Palaam sɛyɛsuyɔ tɔ pa we nyá tɛ tənə. Palaam ka sɛyɛsəna Palakɪ si í tusi lseyɛli nyámá si pá tɔyɔ tɔnj kulalaam, na pá la asilima na pá pəsi asayaa. ¹⁵ Na mpa pa tɔka Nikolai nyámá sɛyɛsənj tɔ pa we nyá tɛ tɔk. ¹⁶ Yelɛ nyá isayatu nti, ye pə tɔyɔ mpu maa kɔk nɔkɔkɔ ké nyá kiŋ na má yoonə yələa mpe na ma nýyó taa layatɛ.

¹⁷ Ye wei i wena ŋkpanjɔnj puntu i tu-i teu, na í nu nti Feesuyu heeliyi Yesu sɛɛlaa kpeka tɔ ulɛ.

Ye mpa pa lapa kəllaa maa ha-wɛyɛ manna kunjɛsu. Na maa ha paa pa taa wei tɔtɔyɔ pəle kuhuluməle nte tɛ tɔk pa ŋmaa hətɛ kufatɛ nte nýyóku tɔ nyɪ tɔ ye pə tɔyɔ puntu wei paa cɛɛ-tɛ tɔ i paasi.

Tɔm nti pa heela Tiyatii Yesu sɛɛlaa kpekəle tɔ

¹⁸ Nmaa takəlaya na í heeli Tiyatii Yesu sɛɛlaa kpekəle isɔtaa tillu si: Má wei ma ké lɔk Pəyalu, na ma use muyi kókó, na ma nkontaalənj tee kókó ke nyənənyənɪ isu nyəyəlyu kuseemuyɔ ŋku pa sotitaa tɔ, ma yɔyɔtaa si: ¹⁹ Ma nyámá pə tənə mpi n lapa tɔ, ma nyámá nyá sɔksuyɔ tɔm na nyá lɔk tɔk yunj tisuyɔ tɔm, na isəna n paasaa na í kuyɪ nyá təyɪ təmɛ lapu tɔk, na isəna n tɔka suulu tɔ. Ma nyámá si nyá kulapəle nɔkɔkɔ nyəntɛ kəla tuu kancaalaya nyəntɛ. ²⁰ Ama kulumtu nti ma lanjɛ ta hɛɛna-ŋ tɔyóké si n yela alu Cɛsapɛli na í yɔyɔtəyɪ si lɔk tilina unɪ si í yɔyɔtəyɪ, pəyɛle kpatəkɔ. I sɛyɛsəyɪ ma pəyalaa si pá la asilima na pá tɔyɔ tɔnj kulalaam tɔ, i pilisiyi-wɛyɛ. ²¹ Ma ha-i waatu si i ye lɛ isayatu nti, ama u caa i asilima yeluyɔ. ²² Pə tɔk tɔ maa kpayə-i na má husɪ kunyɔnj-tɔyóké kato tɔk, na maa la na mpa pa lakəna-i wasanjəlatu tɔ pɛɛ pá na kunyɔnj ke sɔnsɔm tɔk. Ama ye pa yela asilima kulaputu nti pá na-i pa laki tɔ pə paasi. ²³ Na kəkəlatu nté si maa ku i piya na pəcɔ Yesu sɛɛlaa tənə nyɪ si mayalɛ wei i nyámá yulu lotu taa

huwεε na ɪ kunyuləm tɔ. Maa tε na má fεlɪ paa wei ké ɪsu ɪ lapa tɔ.

²⁴ Pə kaasa mpa mε mə wε Tiyatii Yesu sεelaa kpekəle taa təna na í tá təŋ seŋesuyu ɪsaŋau kune tɔ, mə tá nyəna mpi yəlaa pane pa yaa si Satani mukaya tεε mukaya nyəm tɔ, ma heeliyi-mε si ma kaa tasa-mεyε səŋəla naaləyi sukuyu. ²⁵ Ama í tɔki mpi í wena tɔɔɔ teu təkem na haləna má kɔɔ. ²⁶ Mpa paa la kəllaa na puntunaa laki mpi ma caaki haləna tənaya tɔ, maa cεla puntunaa kε pəsuyu ŋku ma Caa ná cεla má tɔ. Maa ha-wεyε pəsuyu na pá ŋmakələyi piitimnaa. Na paa tiiki-wε na nyəŋəluɔu kprátúyú, na puntunaa ká naŋ piitimnaa ɪsu pa yɔkuɔuɔu cuyu nyəm tɔ. Na maa ha-wεyε tulumaluɔu tɔtɔ.

²⁹ Ye wei ɪ wena ŋkpaŋŋ puntu í tu-ɪ teu, na í nu nti Feesuyu heeliyi Yesu sεelaa kpeka tɔ ɪɛ.

Tɔm nti pa heela Saati Yesu sεelaa kpekəle tɔ

3 Nmaa takəlaya na í heeli Saati Yesu sεelaa kpekəle ɪsɔtaa tillu si: Ma wei ma ti ɪsɔ feesiŋ naatosompɔɔɔlaya na ɪsɔtulɔŋasi naatosompɔɔɔlaya tɔ, ma yɔɔɔtaa si: Ma nyəma pə təna mpi í lapa tɔ. Ma nyəma teu si ɪsentɔɔ ké n nyənəyi si n wena weesuyu pəyele n səpaya. ² Kuli nyá naasi taa na í la mpi pə kaasaa tɔ na pé nyɔɔ toŋ, pé taa kɔɔ na pé tεesi səpu tənəŋnaŋ. Pə taya pulu, ma nawaya si nyá kulaputunaa ta te teu kε ma ɪsɔ ɪsentaa. ³ Seŋesuyu ŋku paa seŋesa-ŋ tɔ tɔɔsi ku tɔɔ. Tɔɔsi si n ka tεma seŋesuyu ŋkuɔu nuu, tɔki-ku na í yele nyá ɪsaŋatu. Ye n ta kuli nyá naasi taa, ma kɔŋi-ŋ tutuyu ké ɪsu ŋmɪlu kɔŋuyu tɔ, n kaa nyi waatu wei maa kɔɔ tɔ se. ⁴ Paa na mpu nyá yəlaa mpa pa wε Saati taa tɔ pa taa ɪelaa ta pilisi pa wontu se. Wontu kuhulumtu kε paa suu na má na-wε tɔ tɔŋ. Pə taya pulu, pə muna-wεyε ŋpúyú. ⁵ Mpa paa la kəllaa tɔ wontu kuhulumtu kε ŋpúyú paa suu, ma kaa ku pa həla kε weesuyu takəlaya taa. Maa yɔɔɔti ma Caa na ɪ ɪsɔtaa tillaa pa ɪsentaa si pa ké ma nyəma.

⁶ Ye wei ɪ wena ŋkpaŋŋ puntu ɪ tu-ɪ teu, na í nu nti Feesuyu heeliyi Yesu sεelaa kpeka tɔ ɪɛ.

Tɔm nti pa heela Filateləfii Yesu sεelaa kpekəle tɔ

⁷ Nmaa takəlaya na í heeli Filateləfii Yesu sεelaa kpekəle ɪsɔtaa tillu si: Má wei ma wε tənəŋ na ma ké tampana tu, na ma tɔka wulau sɔɔɔ Tafiiti saafu na ma təkəyi na nɔɔɔlu ɪ pəsəyi tuluyu, na ma tulaa nɔɔɔlu ɪ pəsəyi təkuyu tɔ, ma yɔɔɔtaa si: ⁸ Ma nyəma pə təna mpi n lapa tɔ. Ma nyəma si nyá toma ta tɔ te, paa na mpu tɔ n tɔka ma tɔm na n lapa yulupaŋ. Ma ha ɪkpatε kε nyá ɪsentaa na nɔɔɔlu kaa wakəlɪ-tε. ⁹ Satani nyəma pɔpɔɔtunaa mpa pa yaa pa təyi Yuta nyəma, pəyele kpraitəko pa ta kε polo tɔ, maa lana-wε. Maa caali-wε na pá hənɪ-ŋ aɛ na pa se-ŋ. ¹⁰ Mpu paa nyəna si ma sɔɔla nyá tɔm. ¹⁰ ɪsəna mpi n nuu na nɔɔɔ taa tɔm si n tɔki suulu, na tampana n tɔki-ɪ tɔ, ma tɔtɔ maa kenti nyá tɔ kε waatu wei wahala kɔŋ í kɔɔ si ɪ maŋasəyi antulinya təna taa yəlaa si ɪ naa tɔ.

¹¹ Maa kɔɔ kɔɔkɔ yoo. Mpi n wena tɔ tɔki-wəyi teu təkem, pəɔɔ nɔɔɔlu í taa kɔɔ na í ɪɛki-ŋ nyá kəluɔu teeli ntenuyu. ¹² Wei ɪ lapa kəllu tɔɔɔ maa la ma ɪsɔ təsεεle sɔɔɔle akele, na puntu kaa tasa fituyu. Maa ŋmaa ɪ tɔ kε ma ɪsɔ hətε na ma ɪsɔ ɪcate nyəntε tɔtɔ, Yosalem kufalu wei ɪ ka luna ma ɪsɔ kiŋ kε ɪsɔtaa na ɪ tii tɔ. Na maa ŋmaa puntu tɔ tɔtɔɔ ma hətε kufate nte pa ha-m tɔ.

¹³ Ye wei ɪ wena ŋkpaŋŋ puntu í tu-ɪ teu, na í nu nti Feesuyu heeliyi Yesu sεelaa kpeka tɔ ɪɛ.

Tɔm nti pa heela Layotisee Yesu sεelaa kpekəle tɔ

¹⁴ Nmaa takəlaya na í heeli Layotisee Yesu sεelaa kpekəle ɪsɔtaa tillu si: Má wei ma ké Ami, na má huləŋəna pə təna pə tampana kε teu na má kəna pə təna mpi ɪsɔ ŋmawa tɔ pə tu tɔ, ma yɔɔɔtaa si: ¹⁵ Ma nyəma pə təna mpi í laki tɔ. Ma nyəma si nyayale nyá, n ta niyiti pəyele n ta haŋ. Ma caa ké si ye n ká niyiti, niyiti, ye n ká haŋ, haŋ. ¹⁶ Ani n ta haŋ pəyele n ta niyiti, na í wε tətəmɪɛ ké mpu tɔ, maa tɔ-ŋ ké. ¹⁷ N faaluyu mpu si n pilaa, si n wena ké, n ta laŋ pulu tɔ, n ta nyi si nyá tɔm wε walyo, na n kε kunyɔntu kutukutu. N hulumaa ké, na tapakpetε kε n wεε, na n kε yulum ké. ¹⁸ Pə tɔ kε ma tasəyi tɔm si n ya ma cɔɔɔ wulanaa mpa kɔɔ tayanaa tɔ na í pili. Ya tɔtɔɔ wontu kuhulumtu na í suu na pé waasi nyá tapakpetε fεεle tɔɔ. Na í ya tɔtɔɔ kɔɔle na í tu nyá ɪsɔ na á kuli. ¹⁹ Pa təna mpa ma sɔɔlaa tɔɔɔ ma kaləŋəna na má hɔŋ pa ŋkpaŋŋ. Ye mpu sεesi ɪsəle na í yele nyá ɪsaŋatu. ²⁰ N naa ma səŋuyu nɔɔkɔɔ na má laki kaafala, ye nɔɔɔlu nu ma nɔɔɔ na í tuli nɔɔkɔɔ, maa suu puntu tε na má na-ɪ tɔ kaa nyanaya. ²¹ Mpa pa lapa kəllaa maa ha-wεyε mpaau na pá caya ma cɔɔɔ ma kawulaya kumte tɔ ɪsu ma lapu kəllu na má caya ma Caa kiŋ kε ɪ kawulaya kumte tɔ tɔ.

²² Ye wei ɪ wena ŋkpaŋŋ puntu í tu-ɪ teu, na í nu nti Feesuyu heeliyi Yesu sεelaa kpeka tɔ ɪɛ.

ɪsɔtɔɔuyu taa ɪsɔ sεεtu

4 Pəle pə waali pə tasa-m lapu ɪsu toosee taka na má ná pə tula ɪsɔtɔɔuyu taa kε nɔɔkɔɔ. ¹ Mpu pə yɔɔɔtəyi na pé sεeki ɪsu akantəle sεekuyu tɔ. Maa tεma-kεyε nuu kε hatuu lɔŋ. Tənaya pə tɔma-m si: Kpa cənε na má huli-ŋ nti tə wεε si tu kɔɔ tənε tə waali tɔ. ² Mpu Feesuyu tεna-m kpaɔpaa na má ná ɪsɔtaa tənaya kawulaya kumte, na nɔɔɔlu caya tə tɔ. ³ ɪsentaa tee kɔkɔ ké na pé nəŋəsəna ɪsu liyitee pεε kε tɔm naale nna a cɔlɔtaa tɔ. Na káyálú cɔɔna kumte na í tee kɔkɔ na pé nəŋəsəna ɪsu liyitee pəle kasasəŋa nyəntε. ⁴ Kumlee hiu na liyiti ka cɔɔna kumte nte, na sɔsaa hiu na liyiti caya a tɔ, na pá suu wontu kuhulumtu na pá tema wula nteniyi. ⁵ Kumte nte tə tεε, teu nyəŋəsaya ŋmεlu ŋmεlu ké, na pé yɔɔɔtəyi, na teu huliyi kpaŋ kpaŋ. Fətəlanaa sɔsaa naatosompɔɔɔlaya ná mukaya kumte ɪsentaa. Fətəlanaa sɔsaa mpeyεle ɪsɔ Feesiŋ naatosompɔɔɔlaya. ⁶ Kumte nɔɔɔ

kulumtæle si, na kpuləŋ təna tintika tooso taa tintiyile kulumtæle wakəli.

¹⁰ Pə waali ké isɔtaa tillu tooso nyəŋ hula i akantæle. M̄p̄úyú isɔtulɔŋa sɔsɔŋka ŋka ka mukaya kəkɔ isu kahulaya tɔ ka kpesa isɔtaa na ka hoti. Na pusi sɔsɔŋsi na lum seɛlaa pə tintika tooso taa tintiyile kulumtæle tɔ ké ka nyəkaa. ¹¹ Isɔtulɔŋa ŋke ka hətə nté si Nyar. Tənaɣa lum huwa tooso taa huɣule kulumtæle lapa nyar, na yəlaa payale nyɔɔ-wi ləna pə si.

¹² Pə waali ké isɔtaa tillu liyiti nyəŋ ná hula ílé i nyən-tə. M̄p̄úyú pə hika ilim hɔɔlɔŋ tooso taa hɔɔlɔɣu kulumuɣu, na pə hika isɔtu ke i hɔɔlɔŋ tooso taa hɔɔlɔɣu kulumuɣu ke mpu tɔtɔ, na isɔtulɔŋasi tintika tooso taa ké tintiyile kulumtæle. Na timpi timpi pə hika mpu tɔ pə nau sí. M̄p̄úyú səkpetuɣu lapa ilim taa waatunaa tooso taa waatu kulum. Na m̄p̄úyú na aho, isɔtu na isɔtulɔŋasi pə yela nau ke waatunaa tooso taa waatu kɔɔlɔ.

¹³ Ma tasa nyənɣu tɔtɔ lɛ ɔkɔu nté hatuu isɔtaa na í kuləyi, na má nu i yɔɔtəyənə kɔɔ sɔsɔɣa si waiyo waiyo. Isɔtaa tillaa tooso wei pə kaasaa tɔ i kɔŋ na í huləyi i akantəe tɔɔlɛ isu atə yəlaa tɔm ká la waiyo te.

9 M̄p̄úyú isɔtaa tillu kakpasɔ nyəŋ hula i akantæle, ləna má ná isɔtulɔŋa nakəli na ká kpesəna isɔtaa na ká hoti atə. Tənaɣa pa cəla-keɣe lumaŋ p̄úyú sɔsɔŋ saafu. ² Isɔtulɔŋa tula p̄úyú ŋku ləna nyɔɔsi isu kəkɔ sɔsɔɣa nyɔɔsi suu lulu. M̄p̄úyú nyɔɔsi nsi sí kulaa ləna si kú ilim na sí təkɔ heelim. ³ Tənaɣa kutolɔŋ luna nyɔɔsi nsi si taa na ku ya tetu tɔ, na pə tu-kuyu pəcəka sɔtu. ⁴ Na pə kraala-ku si kú taa la kawalaya ke nyutu na tɔŋ na kunyɔɔnyɔm təna. Ama yəlaa mpa pa tokuŋ taa fei lɔ kuyusum tɔ pa tike. ⁵ Pə ta ha kutolɔŋ ke mpaau si kú ku-wə. Ama si naasuyu tike ke kú naasi-wəɣe isɔtunaa kakpasɔ. Ku nyasuyu wusasi wə teitei ké isu pəcəka. ⁶ Yəlaa ka pəeki səm ke isɔtunaa kakpasɔ inu i taa si sana səm. Ama səm ká polo pooluŋ.

⁷ Kutolɔŋ ŋku ku nəyəsəna ké isu pa kpeɛluyuu kraɣanəŋ si í tɛe yoou tɔɔ. Ku nyɔɔŋ tɔ ka wə ké isu wula ntenɔŋ ke ku tema, na ku isentaa nəyəsəna isu yəlaa isentaa. ⁸ Ku nyɔɔsi taɣalaa ké isu alaa nyɔɔsi, na ku kela wə ke isu tɔɔlɔɣa kela. ⁹ Ku larɔ tɔ caya ké isu nəyətəu toko ke ku suuwa. Ku kuluyuu na ku keŋ maki tɔ, ye n nuwa n tɔŋ ké si kraɣanəŋ hɔŋɣu keekenaa payale na í laku kpetele kpetele si í puki yoou tɔ. ¹⁰ Ku susi na nyəmá ké isu pəcəsi, na ku susi nsəyi ku pəsəyənə na kú la yəlaa ke isayatu ke isɔtunaa kakpasɔ. ¹¹ Lumaŋ p̄úyú sɔsɔŋ taa isɔtaa tillu nté ku wulau sɔsɔ. Hepəla nyéma ná yaa-i si Apatɔŋ, na Kələeki nyéma si Apoliyɔŋ, na pə kutoluyu nté si wakəllu.

¹² Kancaalaya wahala tɛna nté, pə kaasa wahalanaa naale wə pa kɔŋ.

¹³ M̄p̄úyú isɔtaa tillu naatoso nyəŋ hula i akantæle. Tənaɣa ma nu pə yɔɔtə kɔtaya tələtə nte pa lapəna wula na tɛ wə lɔ isentaa tɔ tə ŋkulɔŋa taa hən liyiti

kin. ¹⁴ Isɔtaa tillu naatoso nyəŋ wei i tɔka akantæle tɔɔ pə heela si í hətɔ isɔtaa tillaa liyiti wei pa tu alukpala ke pɔɔ sɔsɔɣa ləlatɔ kɔɔ tɔ. ¹⁵ Tənaɣa pa hətə isɔtaa tillaa liyiti inu. Paa tɛma-wəɣe taɣanuyu ké na pə caya si ye pə tala pənaɣa na isɔtu na kuyaku na waatu inɛɣe teitei lɛ pa ku yəlaa tintika tooso taa tintiyile kulumtæle. ¹⁶ Na pa heela-m yoolaa mpa pa caya kraɣanəŋ tɔ pa nyuyu. Paa wə iyisi iyaya (1000) ke tɔm ŋmunuyu (200) ke. ¹⁷ Pə lapa-m mpu isu toosee taka, na má ná kraɣanəŋ na i tɔ cayaalaa na pə wə isəna mpi tɔɔkɔ, paa suu nəyətəu tokonaa ké na pə seewa isu kəkɔ, na pə wə pooku isu liyitee pəle na pə wə kasasəŋa isu asimti wəu tɔ. Kraɣanəŋ nyɔɔŋ ka wəe ké isu tɔɔlasi nyɔɔŋ, na kəkɔ na nyɔɔsi na asimti pə lukayana i kɔkɔ. ¹⁸ M̄p̄úyú isayatu sɔsɔŋntu tooso inɛ, kəkɔ na nyɔɔsi na asimti mpi pə lukayana kraɣanəŋ kɔkɔ tɔ, pə ku yəlaa tintika tooso taa tintiyile kulumtæle. ¹⁹ Pə taya pulu tɔ, kraɣanəŋ kɔkɔ taa na i susi taa ké i apalutu ka wəe. I susi nəyəsəna tumaa ké. Si wəna nyɔɔŋ na nyɔɔŋ inəyi si lakəna yəlaa ke isayatu.

²⁰ Paa na mpu, yəlaa mpa pə kaasaa tɔ, pa təna mpa wahalanaa sɔsaa pane pa ta ku tɔ, pa ta ye pa maɣamaya pa niŋ kulupumnaa. Pa ta ye alɔɣaa na tɔŋ wei pa lupəna wula na nəyətəuyu kuhulumuyu na nəyətəuyu kuseemuyu na pəe tɔ na tɔŋ kila ke laau. Pəyele pə tənaɣa mpu pu naa, pu nuuki, pu tɔŋ. ²¹ Na yəlaa mpa pə yela mpu tɔ pa ta ye pa nyəŋ inu se isu, yulukule na topotopo təma na asilima na pa ŋmuləm.

Isɔtaa tillu na takəlaya səkpeɣaya

10 Pə waali ké ma ná isɔtaa tillu tɔŋ tu ləlu na í luma isɔtaa na í tii, na pulupu isu isɔŋmuntuyu nyala i tɔ na kaɣalu kɔkɔ i nyuyu. I isentaa wə ké isu ilim na i kɔkɔe isu kəkɔ nsəma sɔsɔŋna kuluyuu tɔ. ² I ka tɔka i niŋ taa ké takiliya na ká hətə, na í su i ntɔɔŋ kɔkɔhəle ke tenku tɔ na i mpətəŋ nyəntə ke tetu tɔ. ³ Ləna í má kapuka na kɔɔ sɔsɔɣa isu tɔɔlɔɣa wi-ikuyu tɔ. I tɛma m̄p̄úyú ka mapu ləna tɛu hola naatosompɔɔlɔɣa inu i kɔna hola. ⁴ Pə tɛma yɔɔtaya ke mpu ləna má taɣani ma ti si ma ŋmaaki. M̄p̄úyú ma nu pə yɔɔtəna-m na isɔtaa si: Nmesɔ nti tɛu hola naatosompɔɔlɔɣa inu i yɔɔtə tɔ, taa ŋmaa.

⁵ Isɔtaa tillu wei maa nawa na i sənə tenku na tetu pə tɔ tɔ, i kraasa i niŋ ntɔɔŋ na isɔ, ⁶ na í tuuna lɔ wei i wə tam tɔ tɔ, wei i ŋma isɔtɔnyuyu na pə təna mpi pə wə ku taa tɔ, na tetu na pə təna mpi pə wə tə taa tɔ, na tenku na pə təna mpi pə wə ílé i taa tɔ, si pə fei wule suu tɔ. ⁷ Waatu wei isɔtaa tillu naatosompɔɔlɔɣa nyəŋ ká huli i akantæle tɔɔ lɔ ká yoosi lapu ke mpi i suwa na í tənəyi na í laku na pə ŋmelaa tɔ. I ka tɛma pə tɔm heeluyu ke lɔ kuyɔɔtutu tɛləsəlaa mpa pa ke i pəyalaa tɔ.

⁸ Pə waali ké yɔɔtuyu mpi pu tɛma isɔtaa ke yɔɔtəna na má nu tɔ pə tasa-m si: Polo na í mu isɔtaa tillu wei i sənə tenku na tetu pə tɔ tɔ i niŋ taa ké takiliya ŋka ka hətə mpu tɔ. ⁹ M̄p̄úyú ma kulaa na

má polo isɔtaa tillu kiŋ na má tɔm-ɪ sɪ: Cɛlɛ-m takiliya ŋkɛ. Tənaɣa ɪ tɔma-m sɪ: Mu-kɛ, na ń tɔɣ-kɛ. Kaa la leleŋ isɪ tɪŋ kɛ nyá nɔɣ taa. Ama kaa la nyaŋ kɛ nyá hiluyɔ taa. ¹⁰ Ma mu takiliya ŋkɛyɛ isɔtaa tillu niŋ taa ulɛna má tɔɣ-kɛ. Ka lapa leleŋ kɛ ma nɔɣ taa isɪ tɪŋ. Ama ma kɔma na má li-kɛ ulɛna ká lá nyaŋ kɛ ma hiluyɔ taa.

¹¹ Mprúyú pə tɔma-m sɪ: Pə wɛɛ sɪ n ká tasa tɔtɔɣ lɔ kuheelitu kpaaluɣu kɛ yəlaa pəɣalɛ na piitimnaa pəɣalɛ na nsəma pəɣalɛ na awulaa sɔsaa pəɣalɛ kɛ. Tə kɛ pa nyəntu kɛ.

Seliya nyéma naale

11 Pə tɛma tɔɣ pə cɛla-m camluɣu ŋku pa maɣasəɣəna na ku nəɣəsəna isɪ kprátúyú tɔ. Ulɛna pə tɔ-m sɪ: Kuli na ń kɛɛsɪ lɔ tɛsɛɛlɛ sɔsɔkɛ na kɔtaɣa tɛlatɛ tɔtɔ, na ń kala mpa pa sɛɛ lɔ kɛ lɔ tɛsɛɛlɛ sɔsɔkɛ tənɛ tə taa tɔ. ² Ama yelina tə waali tɔtɔ taasi, taa maɣasi. Pə taɣa pulu tɔtɔ, pa yelina kpaɪ nyéma kɛ icatɛ naŋŋ nyəntɛ kɛ sɪ pɛɛ pə yaɣa-tɛɣɛ nɔɔhɛɛ kɛ isɔtunaa nuɛ na naale taa. ³ Maa kusɪ ma tɔm tampana hullaa naale mpa pa suu ləyaya wontu nti tə wɛ isɪ fɔlɔtɔnaa taka tɔ na má tili. Paa kpaali lɔ kuheelitu kɛ kuyɛɛŋ iyaya na kuyɛɛŋ ŋmunuɣu na nu-toso (1260) unɪ ɪ taa.

⁴ Ma tɔm tampana hullaa naale unəɣɛ Olifinaa naale na fətalanaa naale wei ɪ səŋəɣɪ katerŋa tənə Caa isɛntaa tɔ. ⁵ Ye nɔɣlɔ kulaa sɪ ɪ laki-wɛɣɛ isayatu, kɔkɔ luləna pa nɔɔsɪ taa kɛ na ká kuɣɪ pa kolontunaa. Na mpu tɔtɔɣ pə wɛɛ, ye wei í kuləɣɪ sɪ ɪ laki-wɛɣɛ isayatu, ka ku-ɪ kɛɛ mpu. ⁶ Pa wɛna pəsuyɔ sɪ pə kpa tɛu na ku taa nu pa lɔ kuheelitu kpaaluɣu waatu tənə taa. Na pa wɛna pəsuyɔ tɔtɔ sɪ pə la na lum pəsɪ caləm, na tɔtɔ sɪ pə naasi atɛ na wahalanaa tənəɣa kotokoto kɛ isənə mpi pa caa tɔ.

⁷ Pa kɔŋ na pə tɛ nti pə heela-wɛ tɔɣ kpaaluɣu ulɛna luməŋ púyú sɔsɔkɛ taa wontuyɔ kuli pa tɔtɔ. Na ku kəl-wɛ na kú ku-wɛ. ⁸ Na paa həntɪ mprúyú icatɛ sɔsɔkɛ patəma taa. Tə taa tənəɣa pa tɛma pa sɔsɔ kɛ səm tesika tɔtɔ kɛ kam. Ye pə kɛɛsaa, pa yaakuɣu sɪ sɔtɔm na ɪcipiti tɔ, icatɛ sɔsɔkɛ nteyɛ pa wɛna. ⁹ Na piitim tənə na kpeka tənə na nsəma tənə na katerŋasi tənə taa pə yəlaa ká nyənəɣɪ sətəa mɛɣɛ kuyɛɛŋ tooso na kuyaku heku taa na pə hənta mpu. Pa kaa tisi sɪ pə pi-wɛ. ¹⁰ Tetu tɔtɔ yəlaa tənə lanjɛ ká hɛɛ isɪ yəlaa panɛ pa səpu tɔ. Paa paa tɛu na pə lá təmaɣa kusɔkɔŋ. Pə taɣa pulu tɔtɔ, lɔ kuyɛɛŋ tɛlɛsəlɛa panɛ pa naale paa paasaa kɛ na pə tu atɛ yəlaa kɛ wahala. ¹¹ Kuyɛɛŋ unɪ ɪ tooso na kuyaku heku taa kɔma na pə tɛɛ ulɛna weesuyɔ feesiŋ luna isɔ na í suu pa taa na pə kuli. Mpa pa tənə pa na-wɛ tɔ sɔɣɔntu kpa-wɛɣɛ sɔsɔm. ¹² Mprúyú pə yɔɣtəna isɔtaa kɛ lɔ kuyɛɛŋ tɛlɛsəlɛa mɛ pa naale sɪ: Í kpa cənɛ. Tənəɣa pa suu pulu isɪ isɔŋmuntuyɔ taa na pə kpa isɔ, na pa kolontunaa tɔŋna-wɛɣɛ nyənuyɔ kɛ mpu. ¹³ Tənɛ unəɣɪ kpaakpa kɛ tetu suu seluyɔ kɛ sɔsɔm, ulɛna icatɛ sɔsɔkɛ hɔɣlɔŋ naanuwaa taa lɛŋku kutuluŋ hoti, na pə kú yəlaa iyisi naatosompɔɣɔɣa (7000) kɛ tetu seluyɔ

mpu tɔ. Sɔɣɔntu kpa yəlaa lɛlaa kɛ sɔsɔm, ulɛna pə suu isɔtaa lɔ kɛ teeli hau.

¹⁴ Wahala naale nyəŋ tɛɛwayalɛ. Ama tooso nyəŋ ká kɔna nɔɔkɔkɔ.

Akantəɛ naatosompɔɣɔɣa nyəntɛ huluyɔ

¹⁵ Mprúyú isɔtaa tillu naatosompɔɣɔɣa nyəŋ hula ɪ akantəɛ. Ulɛna pə yɔɣtəna isɔtaa na toŋ sɪ: Pənɛntaa Taca na ɪ Mesii paa tɔkəna tetu tɔtɔ kɛ kawulaya, na tam tɔtɔ kɛ paa tɔkɪ-kɛ. ¹⁶ Tənəɣa sɔsaa hiu na liyiti wei ɪ caya kumlee tɔtɔ kɛ lɔ isɛntaa tɔ ɪ kulaa, na í həntɪ atɛ na pə sɛɛ lɔ sɪ:

¹⁷ Taca lɔ kawulaya tu, nyá wɛnna, na nyaa wɛnna. Nyana təmɛ kɛ isənə n lapa na nyá toŋ sɔsɔkɔŋ tɔ.

Na isənə ń suu kawulaya tɔɣɔ tɔ.

¹⁸ Piitimnaa mukaya páná kɛ sɔsɔm.

Pənɛntaa kɛɛ pə talaa sɪ nyaa huli nyá páná.

Sətəa huunau tala mpu.

Pənɛntaa kɛɛ pə talaa sɪ ń fɛɪ nyá pəyalaa

lɔ kuyɛɛŋ tɛlɛsəlɛa kɛ pa fɔkɔtɔ.

Na ń fɛɪ nyá nyéma tənə mpa pa nyaŋna-ŋ tɔ.

Paa sɔsaa paa piya.

Na pənɛntaa kɛɛ pə tala ń wakəlɪ mpa

pa wakəlɔɣɪ tetu tɔ.

¹⁹ Mprúyú lɔ tɛsɛɛlɛ sɔsɔkɛ kɛ isɔtɔnuyɔ taa tulaa, na nɔɔsɪ pɛɛluɣu atakaa naaki. Tənəɣa tɛu nyəɣəsaa, na pə yɔɣɔtɪ, na tɛu holi, na tetu sele, na tɔmpɛɛ hotiyi sɔsɔm sɔsɔm.

Alu na Tum sɔsɔ pa tɔm

12 Mprúyú kɔkɔkɔ sɔsɔ nɔɣlɔ ɪ lapa hatuu isɔtaa. Alu nɔɣlɔ ɪ takəna ilim kɛ ɪ tɔtɔ isɪ pa takuyɔ suuyɔ tɔ, na isɔtɔ ná wɛ ɪ nɔɔhɛɛ tɛɛ, na pə lɔ isɔtɔlunɔɣɪ naanuwaa na naalɛɣɛ ntenuɣu na pə tɛ ɪ nyuyɔ. ² ɪ ka piwaya tətɔɣotɔɣo na í wusa luluyɔ, na luluyɔ kunyɔntɔɣɔlɛ na pə wusasi kpa-ɪ na í suu kapusi mapu.

³ Tənəɣa kɔkɔkɔ lɛɪu ná tasa lapu tɔtɔɣ isɔtaa. Tum sɔsɔ wei ɪ sɛɛwa isɪ kɔkɔ tɔ ɪ luwa, ɪ nyɔkɔŋ wɛ naatosompɔɣɔɣa na ɪ həŋ kɛ naanuwaa, na nteniyɔ tɛma paa ɪ nyuyɔ ŋku ku tɔtɔ. ⁴ Mprúyú ɪ paala isɔtaa kɛ isɔtɔlunɔɣɪ tintika tooso taa kulumtəɛ na ɪ suka na í pɛtɪ tetu tɔtɔ. Ulɛna í səŋ alu isɛntaa sɪ ílé í luli ɪ pəyaya na unɪ ɪ li. ⁵ Apalupəyaya ŋka kaa tiiki piitimnaa tənə na nyəɣəluyɔ kprátúyú tɔɣ alu unɪ ɪ lulaa. Ulɛna pə kraana ɪ pəyaya na pə pona-kɛɣɛ lɔ na ɪ kumtɛ pə kiŋ. ⁶ Ulɛna alu ná se na í polo wulaya tetu taa. Lɔ ka taɣana-ɪ tɛcayalɛ kɛ tənəɣa sɪ í caya na pə tɔtɔ-ɪ kuyɛɛŋ iyaya na kuyɛɛŋ ŋmunuɣu na nutoso (1260) taa.

⁷ Mprúyú yoo kula isɔtaa. Misɛɪɪ na ɪ isɔtaa tillaa na tum na ílé ɪ isɔtaa tillaa pa yookina na tɛma. ⁸ Ama Misɛɪɪ-wɛ pa kəla tum na pə tɔɣɔnɪ ɪ na ɪ isɔtaa tillaa kɛ isɔtaa. ⁹ Na pə pɛtɪ tum sɔsɔ yaa Satanɪ wei ɪ

puyusiyi antulinya tana tɔ. Í na ı ıɔɔtaa tillaa ke pa kpentaa na pá peti ate.

¹⁰ Mprúyú ma nu pá yɔɔɔtəna ıɔɔtaa na toŋ toŋ si: Pənentaa pə tala ıɔ ı waasi. Pənentaa ké ıɔ ká húlí ı kawulaya toŋ. Na pənentaa ké ı Mesii ká húlí ílé ı pəsuyu. Pə taya pulu tɔɔ, tá taapalaa tɔm suulu wei ı ka sənaya tá ıɔ ısentaa na í suuki-weyɛ tɔm ke tam tɔ pa læsa-ı ıɔɔtaa na pá peti. ¹¹ Lwəyaya caləm toŋ tɔɔ, na tampana tɔm nti pa kraalaya tɔ tə toŋ tɔɔ pa kəla-ı. Paa hawa pa weesij ké si ye səm səm. ¹² Pə tɔɔ ıle ıɔɔɔɔnyu na ku taa nyəma me í paa teu. Ama ate na tenku pə tɔm wenna waiyo. Mpi tɔ, ıɔɔɔɔ sɔɔɔ ıɔna ıɔɔtaa na í tii mə ɔɔɔ na í haya páná ke teu, ıle pə taya pulu tɔɔ, ı nyəma si ı wule wusaa.

¹³ Tum kɔma na í ná si pa pəta-ı ate, ılena í suu alu wei ı ka lula apalupəyaya tɔ ı waali ké seu. ¹⁴ Mprúyú pə nyɔsa alu ke hekəle sɔɔɔ keŋ naale si í kulı huntu na í tala ı təɔayale ke wulaya tetu taa. Tənyaya paa tɔɔ-ı puusi tooso na pənyaya hɔɔɔɔɔ taa, na tum kaa keesil-ı. ¹⁵ Tənyaya tum tɔ lum na ı nɔɔɔ na pá lá ısu pɔɔɔ sɔɔɔya ke alu ıni ı waali si lum hola í kpayə-ı. ¹⁶ Ama tetu waasa alu ıni, tetu haa nɔɔɔ na tá li lum mpi tum ka tɔna ı nɔɔɔ ke mpu tɔ. ¹⁷ Mprúyú tum mu alu na páná ke sɔɔɔm, na í polo na í yoonaa alu piya nsi pə yelaa tɔ. Mpeyele pa tana mpa pa tənəyi ıɔ kuheelitu na pá tka teu ke tampana nna a tɔɔ Yesu kulaa tɔ. ¹⁸ ılena í polo ı sən tenku nɔɔɔ tɔɔ.

Wontu naale tɔm

13 Mprúyú ma na wontuyu nakulı na ku lukəna tenku taa. Ku hən we naanɔwa na ku nyɔɔɔ ke naatosompɔɔɔɔɔ. Na ntenij tema paa ku həluyu ŋku ku tɔɔ. Na pá ŋmaa ku nyɔɔɔ tɔɔ ké hətə nte tə tuuki ıɔ tɔ. ² Wontuyu ŋku ma na mpu tɔ ku nəyəsəna kprou ké, na ku nɔɔɔ nā nəyəsəna wontuyu ŋku pa yaa si wusi tɔ ku nyəna, ku nɔɔɔ ısu tɔɔɔɔɔ nyənka. Mprúyú tum sɔɔɔ ha-kuyu ı toma na ı kawulaya kumte na ı pəsuyu sɔɔɔɔɔ. ³ Wontuyu ŋku ku nyɔɔɔ taa ıenku ɔaya ké ısu pu ku-kuyu ısayakuyu. Ama timpi pu ku-kuyu ısayakuyu ke mpu tɔ pə waawa. Mprúyú antulinya tana puyula wontuyu ŋku na pá we ku waali. ⁴ Tənyaya yelaa tana suu tum sɔɔɔ ke sɛɛu ke ı hau ı pəsuyu ke wontuyu tɔ pə tɔɔ. Na pa sɛɛkaya wontuyu tɔɔ na pá faaləyi si: Wontuyu kune ku taka wee kele? N ke awe na nyá na-ku í sən na í yoo?

⁵ Mprúyú pə ha wontuyu ke mpaau na kú yɔɔɔ kalampaani tɔm na ku tuu ıɔ. Na pá ha-kuyu pəsuyu si ku paasi na kú lá ıɔɔɔnaa nule na naale taa.

⁶ Tənyaya ku suu ıɔ ké footuyu, na ku yaa ı hətə na timpi ı wee tɔ na pa tana mpa pa we ıɔɔtaa tɔ na ku tuu. ⁷ Na pá ha-kuyu mpa si ku yoonaa ıɔ yelaa na kú kəl-wə. Na pá ha-kuyu pəsuyu si ku kpiliki kpeka tana na piitim tana na nsəma tana yelaa na katerjası tana yelaa. ⁸ Ate yelaa tana ká sɛɛna-ku. Mpa pa həla pa ta ŋmaa lwəyaya ŋka pa kuwa tɔ ka weesuyu takəlaya taa ké tuu antulinya kancaalaya tɔ mpe paa sɛɛna-ku.

⁹ Ye wei ı ké tɔm nulu puntu í nu. ¹⁰ Ye pə tu yulu wei ké hatuu ı tanəŋ tɛɛ si paa təkı-ı saləka, ısu pa təkı-ı

saləka ıni, pu saaləyi. Na ye pə tu wei ıleɛ hatuu ı tanəŋ tɛɛ si paa ku-ı na layate, ısu pa ku-ı na-tɛ, pu saaləyi. Pə tɔɔ ké ıɔ yelaa ka tɔki suulu na pá tu ıɔ ké naani ké mprúyú tam.

¹¹ Mprúyú ma ná wontuyu ıenku na ku luna tetu tɛɛ. Ku hən we naale na í nəyəsəna lwəyaya hən, na ku yɔɔɔɔɔ ısu tum sɔɔɔ. ¹² Ku lapəna kancaalaya wontuyu pəsuyu tənaya kule ku ısentaa. Na ku caalaya tetu na tə tɔɔ yelaa si pá sɛɛ kancaalaya wontuyu ŋku pu kuwa ısayakuyu na pá waa tɔ. ¹³ Mprúyú wontuyu naale nyənku kune ku lapa piti təma sɔɔɔɔna. Haləna ku lakaya na kɔkɔ lukəna ıɔɔtaa na ká tiiki ateyɛ yelaa tana ısentaa. ¹⁴ Pə ha-kuyu mpaau si kú la piti təma nnyaya kancaalaya wontuyu ısentaa tɔ, ku tolisa ate yelaa ké na-yɛ. Ku heelaya ate yelaa si pá lu wontuyu ŋku layate hikaa na paa na mpu ku wena ku weesuyu tɔ ku ıɛesuyu. ¹⁵ ılena pá há wontuyu naale nyənku ŋkuyu pəsuyu si ku woso weesuyu feesij ke kancaalaya wontuyu ıɛesuyu tɔɔ, na ıɛesuyu ŋku ku yɔɔɔɔɔ, na kú pəsi na kú kú pa tana mpa paa sɛɛk-ku tɔ. ¹⁶ Mprúyú wontuyu ŋku ku caala yelaa tana tərı, piya na sɔɔsaa na apila na kunyɔntunaa na yomaa na kasayampiya, si paa yusi paa wei ı niŋ ntɔɔɔ taa na ı tokuyu taa. ¹⁷ Ye pa ta yusi wei ké kuyusum pənɛ, puntu ı pəsəyi na í ya yaa í pɛɛtı pulu. Kuyusum mpəyale wontuyu ŋku ku hətə, yaa kukalətu nti tə húláyı si ku hətə tɔ.

¹⁸ Ləmayasɛ təhulle nté cənɛ. Ye wei ı wena layatu puntu pəsəyi na í ɔkəna wontuyu ŋku ku kukalətu, pə taya pulu tɔɔ, kukalətu nti tə lu yulu hətə ké. Kukalətu ntəyale nasətoso na nutoso na naatoso (666).

Mpa pa nyɔɔɔ pə yapa tɔ pa yontu yoo

14 Mprúyú ma nyənaya, ılena má ná lwəyaya na ká sənə Siyɔɔ puyu tɔɔ, na yelaa iyisi nuunɔwa na iyisi nule na liyiti (144000) we ka ɔɔɔ, na pá ŋmaa pa tokuŋ taa ké kana ka Caa pa həla. ² Tənyaya ma nu pə yɔɔɔtəna ıɔɔtaa na pə la yuŋ ısu lum kpenyuyu na pá faləyi sɔɔɔm tɔ, ısu teu holuyunna toŋ tɔ pə taka. Pə yɔɔɔɔɔ na má nukı tɔ, pə nəyəsəna ké ısu sənku mataa kuluyuu pa sənknunaa mapu na pá wiiki ıəna tɔ. ³ Na yelaa iyisi iyisi ıni ı sənə mprúyú kumte na weesij nyəma liyiti na sɔɔsaa pa ısentaa na pá yooki ıɔɔsɛɛ yontu kufatu. Yelaa iyisi nuunɔwa na iyisi nule na liyiti (144000) wei pa yapa tetu tɔ tɔ ı paasi, nɔɔɔlu fei wei ı pəsəyi na í nyl yontu tənə tə yoo tɔ.

⁴ Mpe ıni pa ta pilisi pa ti na alaa, pa ɔaya mprúyú təcunəŋ. Paa timpiyi lwəyaya puki, pa tənəyi-keɛɛ. Pə yapa-weyɛ yelaa heku taa ké si pə caaləyənə-weyɛ ıɔ na lwəyaya ke hau. ⁵ Pa ta nuna pa nɔɔsi na pɔɔɔɔɔya, pa feina taalı nɔɔɔlu.

ıɔɔtaa tillaa tooso tɔm

⁶ Mprúyú ma na ıɔɔtaa tillu ılelu na í kuləyi huntu ke hatuu ıɔɔtaa. ı wena Laapaalı Kupəŋ tam tɔɔ nyən nɔɔɔlu si ı kaasəyi ate yelaa na piitimnaa tana taa yelaa na kpeka tana na nsəma tana na yelaa tana. ⁷ ı

ycyctayana ncyk sacya si: Í nyana lsa na í tu-í teeli. Pə taya pulu tca, pənentə pə talaa ké si í huuna yəlaa ké tcm. Wei í lapa isctəncuycu na tetu na tenku na hila tó í sée inl.

⁸Tənaɣa isctaa tillu naale nyəŋ ná luwa kancaalaya nyəŋ waali na í tcy s: l tu hotaa, Papiloni sacy tu hotaa. Inl í nycəsəna piitim təna yəlaa ké í sulum, í asilima sacyana anl a sulum.

⁹Isctaa tillaa naale inl í waali ké tooso nyəŋ luwa na í ycyctəyənə ncyk sacya si: Ye wei í sée wontuycu ŋku na ku ləesuycu na í tú ku kuyusum ké í tokuycu taa yaa í niŋ taa t, ¹⁰puntu mayamaya ká tē na í nycə lsa sulum, í pááná sacyana nyəm mpi í pəla í pááná kcy taa na pá tá pala pə taa ké pulu t. l ká ná kanŋansi ké kcy na asimti pə taa ké isctaa tillaa naŋŋ nyəma na lwəyaya pa isentaa. ¹¹Na kcy ŋka ka taa pa naa rhpúyú kanŋansi t tam tca ké ka nycəsí kuləyənə is. Mpa pa sée wontuycu ŋku na ku ləesuycu na pa yusa-we na ku hətə kuyusum t, rhpúyú pu wée tam tca, héesuycu feli.

¹²Pə tca ké lsa yəlaa mpa pa təŋəyi í kuheelitu na pá nukəna Yesu ké teu t pə wée si pá tcy suulu.

¹³Írhpúyú ma nuwa pə tma-m na isctaa si: Nmaa takalaya taa si pə krayau pənentaa t mpa pa səki Tacaa təmlə taa tcyələ lelen nulaa. llena Feesuycu t si: Nn, tampana ké, pa təma toŋ nyəna wena pa lapa t, pə tala pa héesi. Pə taya pulu, kupantu nti pa lakaya t nti tə təŋəyənə-we.

Kumtu tate

¹⁴Ma nyənəna tca ulə ma ná iscyhmuntuyu kuhulumuyu nté, na ncyklu caya ku tca, na puntu nəyəsəna yulu, na wula ntenuycu tema í nyuycu, na í niŋ taa ké lemse lcy nyəŋ. ¹⁵Írhpúyú isctaa tillu ləlu luwa lsa təsəelə sacyana taa na í ycyctəna wei í caya iscyhmuntuyu tca t na ncyk sacya si: Kraya nyá lemse na í kú, kumtu talaa ké. Tetu puwa t, kumtu talaa ké. ¹⁶Tənaɣa wei í caya iscyhmuntuyu tca t í tu í lemse ké tetu tca, llena pá kú tetu tca.

¹⁷Na isctaa tillu ləlu ná luwa isctəncuycu taa lsa təsəelə sacyana taa na í lə tca lemse lcy nyəŋ tca.

¹⁸Írhpúyú isctaa tillu ləlu wei í lə wena pəsuyu ké kcy tca t í luwa kcyaya təlatə na í kcy. llena í ycyctəna isctaa tillu wei í tca lemse lcy nyəŋ tca na ncyk sacya si: Kraya nyá lemse na í kóólí tetu tca ləsen tukuy, í puwaya. ¹⁹Tənaɣa isctaa tillu tu í lemse na í kóólí tetu tca ləsen tukuy, na í peti-í lsa pááná sacyana ləsen tənyaasələ taa. ²⁰llena pá nyaasi ləsen ké icatə waali ké tənyaasələ taa, na caləmuycu luwa tənyaasələ təna na ku kpe kpkokpko na pá polo isu kiloməetələnəna ŋmunuyu na nuwawa (300), na pá luma isu məetəl kulum na hcyklyu.

Kantəkaya naasuyu

15 Írhpúyú ma ná isctəncuycu taa ké kcykly ncyklu í lə tca. l tca waya na í tcm we ha. Isctaa tillaa naatosompcyklaya tca kəna kunaasənam ké tcm naato-

sompcyklaya. Mpayi pə tēsəyənə naasənau ulə pə tēma. Na kantəkaya nyəntu tənəyē lsa ná tu yekina rhpúyú í pááná.

²Írhpúyú ma ná tiŋ pcy isu tenku, na í na kcy pə sitaa. Na má ná tcyk mpa paa kəla wontuycu na ku ləesuycu na ŋku ku kikalətu nté ku hətə t. Pa səŋa tiŋ wei í pcy mpu isu tenku t í ncyk, na pá tca sanŋunaa mpa lsa cəla-we t. ³Na pá yooki lsa təmlə tu Moisi yontu na lwəyaya nyəntu si:

Tacaa lsa kawulaya tu,
nyá təma kulapē tca we sacyntu,
na a tcm we piti.

Piitimnaa təna təpai wulau.

Mpi n suwa na í təŋəyi na í lacy t,
pə siyisaa na pá wena tampana.

⁴Tacaa, wei í kaa nyana-ŋ tó puntu wée?

Awe ká kisina-ŋ teeli tcyu?

Pə taya pulu, nyá tike n wenna tənəŋŋ.

Piitimnaa təna yəlaa ká tē na pá kcy,
na pá luŋ nyá tē na pá sée-ŋ.

Pə taya pulu, pə kula nyá kulaputu
kupantu tca ké na pá húlí təkēelē.

⁵Pəle pə waali ké ma ná isctaa lsa təsəelə sacyana tulaa, na tə taa ké cokəle nte tə húlályi si lsa wée t.

⁶Írhpúyú isctaa tillaa naatosompcyklaya wei í ka tca

kunaasənam tcm naatosompcyklaya inl t pa lu lsa təsəelə sacyana nte tə taa. Na pá suu kponŋkrontu toŋ

nyəntu wontu kuhulumtu na tē muyci kcy ké nyənənyən, na pá ləla pa laŋa taa ké wula tam-

palanaa. ⁷Tənaɣa weesiy nyəma liyiti inl í taa ncyklu í cəla isctaa tillaa naatosompcyklaya inəyi wula

kcyunaa ké naatosompcyklaya, na pá suna lsa wei í we tam tca t í pááná. ⁸Írhpúyú lsa teeli na í toma pə

nyaləna lsa təsəelə sacyana təkəmm. Ncyklu ta pəsi na í suu lsa təsəelə sacyana taa, haləna isctaa tillaa yoosi

kunaasənam tcm naatosompcyklaya inl na péc.

Lsa pááná muycu tcm

16 Írhpúyú ma nu pə ycyctəna isctaa tillaa naatosompcyklaya na ncyk sacya ké lsa təsəelə sacyana taa si: Í polo na í pəli lsa pááná kcyunaa naatosompcyklaya inəyi atē.

²Tənaɣa kancaalaya nyəŋ tēewa na í pəli í kcy ké atē. llena səmola asayē na kuwəluwa kpa yəlaa mpa paa yusa wontuycu kuyusum ké pa tca na pa səkaya ku ləesuycu t.

³Isctaa tillu naale nyəŋ ná pəla í kcy ké tenku taa, llena lum pəsi isu yulu sətu caləm, na weesuycu nyəm mpi pu we tenku taa t pə si pá təna təpai.

⁴Isctaa tillu tooso nyəŋ ná pəla í kcy ké pusi

sacyana na seelaa təna taa, llena pə lum pəsi caləm.

⁵Írhpúyú ma nu isctaa tillu wei í nyənəyənəna lumnaa tca t í tca si: Nyá wei n we tənəŋŋ t, nyá wenna, na nya wenna. N təŋa siyisuyu ké nyá huulə tənə tə taa

ké. ⁶Isu paa lentaa lsa yəlaa na lsa kuycyctutu tələsəlaa tcy n cəly-weyē caləm ké pənentaa si pá nyc. Mpi

paa lapa t mpi pə fəlyənə-we. ⁷Írhpúyú ma nu pə

ycyctə kcyaya təlatə si: Írhpúyú mē, Tacaa lsa

Papiloni hotuyu tɔm

18 Pæle pæ waalu ké ma ná isɔtaa tillu lɛlu na í luna isɔtaa na í tiiki. I wena pæsuyu ke sɔsɔm ké, na i teu nawa isu kɔkɔ na pé cɔɔ tetu tæna. ² Ḿpúyú i yɔɔtæna nɔɔɔ sɔsɔya si: I tu hotaa, Papiloni sɔsɔ tu hotaa. Pænente i pæsa alɔyaa tæcaɔale, na alɔyaa nɔɔɔ na pa suka, na tetu sumasi nsi paa caa tɔ si nɔɔɔ na si suka tæcaɔale nté tæna. ³ Pæ taya pulu, inu i nyɔɔsæna piitimnaa tæna yælaa ke i sulum, i asilima sɔsɔna anu a sulum. Na i kin ke atæ awulaa sɔsaa lakaya pa asilima kulaputu. Na atæ payatælaa pilina i wontu kupantu nti tæ feli nyæɔsuyu tɔ.

⁴ Ḿpúyú ma nu pæ yɔɔtæna isɔtaa, ile pæ taya isɔtaa tillu inu i nɔɔɔ. Pæ tɔmɔya si: Ma yælaa, í se i kin, na pæ taa kɔɔ na i isayatu taana-me, na pé kɔɔ na pé naasæyi na pæ kpeɣna-me. ⁵ Pæ taya pulu tɔɔ, i isayatu kaawayaa na pé kalæsæna isɔtɔnuyu, lɔɔ tɔɔsa i lakasi isayasi tɔɔ. ⁶ Í læti-i mpi i ka lapa-me tɔ. Í feli-i isæna mpi i ka lapa tɔɔ tɔm naale. Í suuli i kɔpu ke sulum mpi pæ kæla mpi i puukaya-me tɔɔ tɔɔ ke tɔm naale. ⁷ Í tu-i wahala na kunyɔɔ na pé tala isu i ka tɔɔ i tæyi teeli na í kaa wontu kupantu ke isæna mpi tɔ. I yɔɔɔta i taa si: Ma caɔaa tæka ké isu wulau, ma ta nyi leelutu, ma kaa nyi mpi pa yaa si kunyɔɔ tɔ. ⁸ Pæ tɔɔ ké kunaasæm mpi pæ suwa si pu naasæna tɔ, kuyaku kulumuyu ke pu tii pæ tænaɔa i tɔɔ tækpili. Mpæyæle kutɔmæɣ na sæm na nyɔɔɔsi. Kɔkɔ ká nyaa i tæna tæluka. Pæ taya pulu, Tacaa lɔɔ wei i lakæna-i tɔm tɔ i we toma ké.

⁹ I kin ke atæ awulaa sɔsaa lakaya pa asilima kulaputu na pá nuuki i leleɣ. Paa tæ na pá ná kɔkɔ nyaki-i na nyɔɔsi nsi si kulæyi tɔ, ile paa tuli nɔɔsi ke i tɔɔ, na paa kpa pa lanɣa na pá wii sɔsɔm. ¹⁰ Paa hatæla-na-i si pæ taa kɔɔ na pá ná i wahala. Na paa tɔ si: Waiyo, waiyo. Puwe, Papiloni icatæ sɔsɔɔle na tɔɔ nyæntæ tæne, kalæfu kulum taa kele pæ tæma-ɣ nyá salæka tɔɔ na?

¹¹ Atæ taatælaa ná tula nɔɔsi ke tæ tɔɔ tɔɔ na pá kpa pa lanɣa na pá wii sɔsɔm. Mpi tɔ, nɔɔɔlu u tasæyi pa taatæle ke yapu. ¹² Paa wulanaa, paa nyæɔluyu kuhulumuyu, paa liyitee pæ. Paa lutu, paa kponkpon-tu tɔɔ nyæntu kɔɔɔ kupanɣ, paa tɔɔ wontu kupampantu kuseemtu, paa nti tæ sæ teu tækenɣenɣ tɔ, paa silikinaa, paa taasi nsi si feli yem yem tɔ, paa tuu kela na taasi katæ nyænsi, na nyæɔluyu kuseemuyu na nyæɔluyu maɣamaya na pæle nte pa yaa si maapæli tɔ. ¹³ Paa afeuna, paa kukusum, paa tulaalu miili, paa tulaalu kufæɣtu, paa sulum, paa nim, paa mulum, paa tɔɔɔnaya pee, paa naanɣ, paa heenɣ, paa kpaɣanæɣ na kækenaa, paa yomaa na yælaa weesiɣ maɣamaya.

¹⁴ Taatælaa mpe pa tɔma icatæ sɔsɔɔle nté si: Mpi pæ tæna n nyulaya tɔ pæ saala yem. Nyá tɔɔ na nyá leleɣ tæna tu-ɣ lum, n kaa tasa-wæyi keesuyu. ¹⁵ Taatælaa mpa pa taata icatæ sɔsɔɔle taa na pá pili tɔ, paa tæ na pá hatæla-na-tæ si pæ taa kɔɔ na pá ná tæ wahala. Paa tuli nɔɔsi na paa kpa pa lanɣa na pá wii sɔsɔm. ¹⁶ Paa tɔ si: Waiyo, icatæ sɔsɔɔle tæne tæ tɔm we waiyo. Nté tæ

suukayana kponkpon-tu tɔɔ nyæntu kɔɔɔ kupanɣ na wontu kupantu nti tæ sæwa tɔ, na wontu nti tæ sæwa tækenɣenɣ tɔ. Na nté tæ tukayana wula na liyitee pæ na lutu pæ tu feli. ¹⁷ Na kalæfu kulum taa kele tæ apititu tæma-tæye lum tɔɔ.

Kpülæɣ taa sɔsaa sɔsaa na i suula na i saalaa, na pa tæna mpa pa tɔkæna tenku tɔ, pa sænɣa pooluɣ taa, ¹⁸ na pá ná tæ kɔkɔ nyɔɔsi. Ilena pá makɣ kapusi na pá tɔ si: Pa ta nata icatæ na tæ tala icatæ sɔsɔɔle tæne. ¹⁹ Ḿpúyú pa cosa tetu na pá pæli pa nyɔɔɔ taa, na pá tuli nɔɔsi na pá kpa pa lanɣa na pá wii sɔsɔm. Na pá makɣ kapusi si: Waiyo, icatæ sɔsɔɔle tæne tæ tɔm we waiyo. Pa tæna mpa pa wena kpülæɣ ke tenku taa tɔ tæ tɔɔ ke pa kulænaa. Kalæfu kulum taa kele pæ tæna pæ tæma-tæye lum tɔɔ.

²⁰ Tɔɔ, isɔtɔnuyu nyá, pæ wakæla-tæ tɔ, paana-tæ ile. I lɔɔ yælaa me, na tillaa na lɔɔ kuyɔɔtutu telæsælaa, í paana-tæ. Pæ taya pulu, isayatu nti tu lapa-me tɔɔ lɔɔ huuna-tæ.

²¹ Ḿpúyú isɔtaa tillu tɔɔ tu nɔɔɔlu kpaɣa pæle sɔsɔɔle, tæ tɔɔ we isu namle, na í peti tenku taa. Ilena í tɔɔ si: Isæntɔɔ paa peti Papiloni icatæ sɔsɔɔle ke tuu pæ tæe na pááná sɔsɔɔna, na pa kaa tasa-tæye keesuyu. ²² Na pa kaa tasa nuu ke Papiloni nyá nyá taa ké sanɣunaa na cæmæɣ na hæsi na akantæe pæ tanɣ. Pa kaa tasa nau ke tæmlæ latu nɔɔɔluyu tæmlæ natæli tæ taa. Na pa kaa tasa nuu ke namle kpalúyú. ²³ Fætæla kaa tasa muɣu ke nyá taa, pécɔ pa kaa tasa akpaɣale ayɔɔla tanɣ nuu ke nyá taa. Nyá taa taatælaa hæte ka yaana antulinya taa ké lɔɔ, na nyá puɣusa yælaa tæna na nyá topotopo tæma pæekuyu.

²⁴ Pa nawa lɔɔ kuyɔɔtutu telæsælaa na lɔɔ yælaa pa calæm, na pa tæna mpa pa ku tetu tɔɔ tɔ pa calæm ke Papiloni taa tɔɔ pa tu-tæye salæka.

19 Pæle pæ waalu ké ma nu pæ yɔɔtæna nɔɔsi sɔsɔɔnsi na isɔtaa, na pé we isu samaa tuutu-uma yɔɔtuyu tɔ si: Í sa lɔɔ. Ta lɔɔ yakæna, na inæyæle teeli na toma pæ tu. ² Tampana na siyisuyu ke i tæɣæyi na í huukæna. Pæ taya pulu, wasanɣkali sɔsɔ wei i wakælaya tetu na i asilima tɔ, i ku i tɔm. Na isæna mpi inu i ka ku lɔɔ yælaa tɔ, lɔɔ ná tu-i pæ salæka. ³ Na pa tasa yɔɔtuyu tɔɔ si: Í sa lɔɔ. Icatæ sɔsɔɔle nté tæ kɔkɔ nyɔɔsi tɔɔna kuluyu ke tam ké. ⁴ Ḿpúyú sɔsaa hiu na liyiti inu na weesiɣ nyæma liyiti inu pa lanɣa akula na pá sæ lɔɔ wei i caɣa kumte tɔ tɔ, Ilena pá tɔ si: Ami. Í sa lɔɔ.

lwæyaa akpaɣale kutɔɔ

⁵ Ḿpúyú pæ yɔɔtæ kumte kin si: Sɔsaa na piya mpa me í ké lɔɔ pæyala na í see-i tɔ, í sa ta lɔɔ. ⁶ Ma nu pæ tasa yɔɔtuyu na pé næɣsæna isu samaa tuutuuma yɔɔtuyu tɔ, na pé we yunɣ isu lum kpeɣuyu na pé falæyi cooo tɔ, isu teu holuyuu sɔsɔm tɔ taka. Ma nu pæ yɔɔtæa ké si: Í sa lɔɔ, pæ taya pulu Tacaa lɔɔ kawulaya tu inu i tɔkæna kawulaya. ⁷ lwæyaa pæle kpa talaa, na ka pæle maɣamaya ná tu tayanu i tu. Pæ tɔɔ ile tæ paa na tá lanɣa hulumi, na tæ tu-i teeli. ⁸ Pæ ha i pæle ke mpa si í suu kponkpon-tu tɔɔ nyæntu

puuyu kuparaku nku ku muyi kaku ke nyenanyeni na ku fei asilima t. Puuyu nku ku wee ke isi lso yalaa tema kupana.

⁹ Mpruyú isctaa tillu tōma-m si: Nmaa takelaga taa si lwayaga kpa ka pēlō na pá yaa mpaaya tōyō tōyōle leleñ nulaa. Na i tasaa si: Tōm tēne tē ké lso kuyōyōtutu tampana nyentu ké.

¹⁰ Tēnaga ma hēnta i tēē si ma sēē-i. Ama i tōma-m si: Taa la mpu, ta tēnaga tēmlē nyēma ké. Tayale mpu na nyā taapalaa mpa Yesu kula tampana tō na pá nyl-yē t. Ye sēētū ulē, lso ké n ká sēē.

Yesu kula tampana nna a tō t, anī a tuna lso kuyōyōtutu telēsālaa ke yōyōyū.

Kpaganuhulumaga cayalu

¹¹ Mpruyú ma ná isctōnyū tulaa, ilēna kpaganuhulumaga lu. Pa yaa ka tō cayalu si Kupar na Tampana tu. Siyisuyu ke i tēñyē na í huukēna i tōm na í yookina i yōō tō t. ¹² l isē wē ké isi kaku mukuyu t, na i nyūyū taa ka wē teeli nteniy payale. Pa ηmaa hēte natēlyē i tō, na nōyōlu ta nyl-tē ye pē taya i tike. ¹³ l capa wei i suuwa t i tēna na calēm ké. l hēte ntē si: lso tōm. ¹⁴ Mpruyú isctōnyū taa yoolaa hu i waali na pa kpaganuhulumasi, na pá suu kponkrontu tōy nyentu puuyu kuparaku nku ku hulumaa telāulai na ku fei asilima t. ¹⁵ Layate kusēntēle nte i ka kuna katerasi tō yalaa t i nōyō taa ké tē lukayana. Na nyēlyēlyē krātōyū ke i ká tiikiyina-wē. Na i ká yōi lēseñ ke tēnyāasāle nte tē ké lso kawulaga tu pāánā sōsōna sulum tēnyāasāle t tē taa. ¹⁶ Pa ηmaawa i nōhēē na i capa pē tō ké si: Awulaa Wulau, sōsaa Sōsā.

¹⁷ Mpruyú ma ná isctaa tillu nōyōlu ilē na í sēñā ilim tō. Na í má kapusi na í heeli sumasi nsi si kulēyē lso t si tēna si: l timsi na í kō lso acima sōsōna taa. ¹⁸ l kō na í tōyō awulaa na yoolaa na pa sōsaa pa nantu, na kpaganēñ na i tō cayalaa pa nantu, na í tōyō yalaa tēna, yōmaa na kasayampiya na sōsaa na piya, pa nantu.

¹⁹ Mpruyú ma ná wontuyu nku na atē awulaa na pa yoolaa pa kotaa si pa yookina kpaganu tō cayalu unī na ilē i nyēma. ²⁰ Tēnaga pa kpa wontuyu nku na lso kuyōyōtutu telēsulu pōpōtu wei i ka lapa piti tēma ke ku isentaa tō na pá tēki. Piti tēma nna i lakaya mpu tōyō i puuyayana mpa pa yūsēñā wontuyu kuyusum pēyēle pa sēēkaga ku lēesuyu t. Mpruyú pa kpa wontuyu nku na lso kuyōyōtutu telēsulu pōpōtu unī na pá pēti-wēyē kōkō tēñku wei i tōñna muyu t i taa na pa isē. ²¹ Pē kaasa mpa t, pa ku pēle na layatē nte tē lukēna wei i caya kpaganu tō t i nōyō taa t. Ilēna sumasi tōyō pa nantu na pē tala-si.

Pusi iyaga (1000) tōm

20 Mpruyú ma ná isctaa tillu nōyōlu na í luna isctaa na í tiiki, na í tōka i niñ taa ké lumar pūyū sōsōna saafu na alukpaluy tanñiñ nuli. ² Tēnaga i siisaa na í kpa tum sōsō kuparē unī na í tu-i

alukpala si í caya rēpūyū pusi iyaga (1000). llōyō ke pa yaa mpu si: Tum sōsō kuparē, na kulum unēyēle Satanī. ³ Mpruyú isctaa tillu kpaay-i na í pēti lumar pūyū sōsōna taa na í tēki, na í kalēsi na í tu pē tō ké kuyusum si tum sōsō í taa tasa mpa hikuuyu na í tolisi katerasi tō yalaa, halēna pusi iyaga (1000) ηkē ká tē na pēcō. Pē waali ulē paa tul-i wēē naalē.

⁴ Mpruyú ma ná kumlee na pē hawa a tō cayalaa ke pēsuyu si pá huuki tōm. Na má ná tōtōyō mpa pa heelaga tampana nna a tō Yesu kulaa tō na lso tōm na pá lentī-wēyē pē tō tō pa lāsasi. Pēle pa taa sēē wontuyu nku na ku lēesuyu. Pēyēle pa ta tu wontuyu nku ku kuyusum ke pa tokuñ yaa pa niñ taa. Mpruyú pa fema na pá ná Kilisiti pá tōyō kawulaga ke pusi iyaga (1000). ⁵ Ama pusi iyaga (1000) ηkē kaa tēma na pēcō sētaa lēlaa fe. Sētaa taa fem kancaalaga nyēm ntē. ⁶ Mpa paa fe fem kancaalaga nyēm pāne pē taa tō mpeyēle leleñ nulaa, na mpeyēle pē paasaa na pē kooli koolēē kupana. Sēm kulēlēm u tasēyē-wēyē pēsuyu. Ama paa la lso na Kilisiti pa kōtēlaa, na pá na-i paa tōyō kawulaga ke pusi iyaga (1000) taa.

Satanī kpisuyu

⁷ Pusi iyaga (1000) ηkē ka kōñ na ká yōōsi ilēna pá tūlí Satanī ke i salēka taa. ⁸ Na i ká cō antulinya pi-itimnaa tēna tō tēpai na í puuyōsi yalaa. Mpeyēle kōki na Makōki. l ká koti-wē si pá yōō, na paa wēē payalē isi tēñku nōyō kanyēñā pēē. ⁹ Pa luna ntē na tētū tēna tō ké paa le, na pá tá kotaya ke lso yalaa tēsikile na lso luuy tēē icatē. Ama kōkō luna isctaa na ká ku pa tēna tēnarñarñ. ¹⁰ Mpruyú pa pēta llōyō wei i puuyayā-wē tōyō kōkō na asimti pē tēñku wei i taa paa tēma wontuyu na lso kuyōyōtutu telēsulu pōpōtu ke pētuyu t i taa. Ilim na ahōō ke pu naasēyē-wēyē tam tō ké mpu.

Kantēkaya huule

¹¹ Mpruyú ma ná kumte sōsōlē kuhulumlē na tē tō cayalu. Tēnaga tētū na isctōnyū muka yem ké i isēntaa tēkpataa. ¹² Pē waali ké ma ná sētaa sōsaa na sēkpema na pá sēñā kumte isēntaa. Mpruyú pa hēta takēlasi. Ilēna pá hēti takēlaga lēñka tō t, kēlēyēle weesuyu nyēñka. Ilēna pá suu sētaa ke tōm nti nti paa lapa na pá ηmaa-tēyē takēlasi nsi si taa tōyō huunau. ¹³ Mpruyú tēñku lēsa sētaa mpa i ka lipa t. Na sēm na sētaa tēcayalē ná lēsi tōtōyō yalaa mpa paa wē pē taa t. Ilēna pá pōsōsi paa wei ké nti i ka lapa t. ¹⁴ Pē yēla sēm na sētaa tēcayalē, ilēna pá pēti pēlēyē kōkō tēñku taa. Kōkō tēñku unēyēle sēm kulēlēm. ¹⁵ Ye wei i hēte í fei weesuyu takēlaga taa, kōkō tēñku taa ké pa pētēyē-i.

Isctōnyū kufaluyō na tētū kufatu

21 Mpruyú ma ná isctōnyū kufaluyō na tētū kufatu. Isctōnyū kupēnyū na tētū kupēntu ka muka yem ké, na tēñku ná fei tō t. ² Na má ná icatē narñ nyēntē. Yosalem kufalu, na tē luna isctaa ké lso

